
Biblia

piditatib⁹ seculi. Jam vtiq̃ illi vite nos ꝑ
parauit apl̃s in verbis: que tūc etiam com
memoraui: De cetero fratres temp⁹ breue
est: reliquū est vt qui habent vxores tanq̃
no habentes sint: ⁊ q̃ emūt tanq̃ nō emen-
tes: ⁊ q̃ gaudēt tanq̃ nō gaudētes ⁊ q̃ flent
tanq̃ nō flentes: ⁊ q̃ vtunť hoc mūdo tan-
q̃ nō vtentes sint: Preterit eni figura hu-
ius mūdi: volo vos sine sollicitudine esse.
Qui gaudiū totū suū totamq̃ felicitatem
suā cōstituit in manducādo: bibēdo: vxo-
rem ducēdo: emēdo: vendēdo: vtēdo mū-
do isto: sine sollicitudine est tal': Sed ꝑter
arcam ve illi a diluuio. Quisq̃s autez siue
māducat: siue bibit: siue aliud q̃d agit: oia
in gloriam dei facit: Et si aliq̃ tristicia ē de
reb⁹ secularib⁹: sic flet: vt intus in spe gau-
deat: Et si aliq̃ leticia est i reb⁹ secularib⁹:
sic gaudet: vt intus sp̃ualiť timeat: nec do
net se corrūpendū felicitati: nec cedat ad-
uersitati frangendū. Hoc est eni flere tanq̃
non flentē: ⁊ gaudere tanq̃ nō gaudentez.
Quisq̃s ⁊ si habz vxorē ei⁹ infirmitati cō-
patiens reddit nō exigit debitū: aut si pro-
pter ꝓpriam infirmitatē ducit vxorē: plan
gens poti⁹: q: sine vxore esse nō potuit: q̃
gaudēs q: duxit: Quisq̃s vēdit q̃d nouit
q: ⁊ si maneret: beatū nō faceret: quisquis
q̃d emit nouit: q: transiet. Et de his omni-
bus ⁊ si abūdantib⁹ ⁊ si circūfluentib⁹ nō
ꝑsumit: facitq̃ ex eis q̃d habz misericordiā
cū eo q̃ nō habet: vt ipe accipiat ab illo q̃
oia hz: Quisq̃s talis ē: secur⁹ expectet diez
nouissimū: q: nō est ꝑter arcā: iam inter lig
imputribilia cōputat: ex q̃b⁹ arca fabri-
cať. Non ḡ timeat venturū dn̄m: ꝯ speret ⁊
desideret: Nō eni veniet ille ad inferēdas
penas: ꝯ ad finiendas molestias. Hoc aūt
sit desideriū illius ciuitatis. Q̃d ergo mo-
nuit euangeliū: implet ei⁹ ciuitatis deside
rio q̃d psalm⁹ cātat: Jta cōgruit euāgeliū
huic cantico: ⁊ quā ciuitatem psalmus iste
cātat: audiam⁹. Audiam⁹ ⁊ cātemus gau
dium nostrū: cū hoc audim⁹ canticum dei
nr̄i est. Nō eni tanta cantam⁹ q̃si voce ⁊ la
bijs so... canacū. Est ⁊ canticū intus:
q̃a s... res cuiusdā int⁹. Voce cātam⁹:
vt n... ecitem⁹: corde cātemus: vt illi pla
ceam... Aggei ⁊ Zacharie psalm⁹
di... Aggeus ⁊ Zacharias ꝓphete fue
... Erant aūt ꝓphete isti iam in captiui
... hierusalē illi⁹ que i terra portauit vm-
...am cuiusdam celestis. Jn illi⁹ ergo ciui-
tatis captiuitate cum essent in babylonia:
ꝓphetauerūt ꝓphe isti reparationez hierl'm
ꝓphetauerūt ciuitatem nouam ex repara-
tione veteris liberato populo a captiuita-
te. Agnoscim⁹ ⁊ istam captiuitatē. Si ve-
re agnoscimus nostram ꝑegrinationē. Jn
hoc enim mūdo: in his tribulationib⁹ sec-
li: in hac turba multiplici scandaloꝝ quo-
dāmodo in captiuitate gemim⁹: sed erigi-
mur: ꝓnunciať ciuitas nostra noua equaľ
futura. Nam ⁊ post istorū ꝓphetationez ⁊
visibiliť cōtingit vt totum explicaretur q̃
ad ꝑsoluendam imaginē ꝑtinebat. Repa
rata est hierl'm post septuaginta annos ca-
ptiuitatis. Sic Hieremias propheta se-
ptuaginta annis septenario illo numero
omnem volubilitatem hui⁹ tempis signat.
Septenario enim numero voluunť dies
hi: sicut nostis: idem abeūt: idem redeūt:
Post septuaginta ergo annos cū ꝓpheta
uit Hieremias reparari ciuitatem hierusalē:
factum est vt ⁊ ibi significareť imago futu-
rorum. Significatū est nobis post omnem
istam volubilitatem tempis: que septena-
rio numero voluiť: futuram illā ciuitatem
nostram iam in eternitate in vno die. Jn il
la quippe habitatione tempus non volui-
tur: q: habitator ibi non labiť. Hoc cū vi-
derent in sp̃u ꝓphete: videbāt illam: dice-
bant de ista. Sed hec dicebāt de ista: que
in illam duceret: ⁊ illa oīa que fiebāt ꝓm
tempus: ꝓm corꝑales motiones: ꝓm actus
hominū signa erāt ⁊ ꝓnunciatiōes futuro-
rum. Audiamus iam cantari ciuitatē illā:
⁊ erigamur ad eam. Multū enim nob eaz
cōmendat sp̃us dei: infundēs nobis amo-
rem illius: vt ei suspirem⁹: ⁊ in ꝑegrinatiōe
ingemiscam⁹: ⁊ ad illā venire desiderem⁹:
Amemus illā: ⁊ ipm amare ambulare est.
Ecce amemus illam ex ore sancto ⁊ ex ore
ꝓphetico ⁊ dei sp̃u dicentis.

Expositio psalmi.

Collauda hierusalem domi- Alla ⁊ Laud.
c num. Jn captiuitate adhuc con
stituti: vident illos greges: immo
vnum gregem oīm ciuiū vndiq̃ collecto-
rum ad illā ciuitatē. Vidēt gaudiuz masse
post trituras: post ventilationē iaz misse in
horreū: nihil timētis: nihil laboris ⁊ mole-
stie patiētis: ⁊ adhuc hic positi: ⁊ in ipa cō
tritione ꝯuersantes ꝑmittunt gaudiū spei:
⁊ anhelant in illam quasi cōiungentes cor-
da sua angelis dei: ⁊ futuro illo populo se-
cū in gaudio ꝑmansuro. Collauda hierl'm

M Jacobi de Clepardz Canc Crac
1524

Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony decretorũ doctoris. capellani episcopi Posnomiensis. ualde deseruientes populo. sz et clero utcũqz docto eos digne legenti predicãti. aut audienti. de tempore. et de sctis

Stanislai

Polonus seu Masouie [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Johannis baptiste
[illegible] Anno 14[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] de sacramentis
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Est impressus in [illegible]
[illegible] 16 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Sermones Mgri Nicolai de Blony

Incipit tabula alphabetica super sermones de tpe venerabilis magistri Nicolai de Blony.

Tabula

Tabula

Daniel q̄d signi-

Tabula

Brietas q̃d sit.

Facies est duplex

G alaad ubi situe-

Eliſeus q̇d ſigni

Tabula

Labor est triplex

Palma quid significet.serm.j.g

Tabula

Quadragesima

Racio est interie

Tabula

Sacerdos est ange

Pomenei fabula

Sermones venerabilis magistri Nicolai de Blonie decretorum doctoris. capellani epi posnaniensis qui viridarius nuncupantur.

Dominica prima in aduentu.
Sermo primus.

Cum appropinq̄ret dn̄s Hierosolymis. Math. xxi. marci. xi. ⁊ Luce. xix. Quoniā vt ait magnū lumē ecclesie excellētissimus pr̄ ⁊ doctor fidei beatissimus augustinꝰ ꝺ ciuitate dei li. xij. ca. xxi. Sic deꝰ ops hoiē cuiꝰ naturā q̄dāmō mediā int̄ angelos bestiasq̄ ꝯdidit. vt si creatori suo tanq̄ v̄o dn̄o subditꝰ. p̄ceptū eiꝰ pia obediētia custodiret. in ꝯsortiū transiret angeloꝝ sine morte media. beatā īmortalitatē absq̄ vllo termio ꝯsecuturꝰ Si aūt dn̄m deū suū libera voluntate sup̄be atq̄ inobedient̄ vsus offenderet. morti addictus bestialiter viueret. libidinis seruus. eternoq̄ supplicio post mortē esset destinādus. Hec Augꝰ. Ex q̄bꝫ v̄bis pꝫ q̄nta fuerit dignitas hūane ꝯditōis quā ī sui creatione acceꝑat. In q̄ si ꝑstitisset obseruando innocētiā. in ꝯsortiū trāsisset angeloꝝ. ꝑpetua cū illis ī claritate victurꝰ. Si aūtē a statu innocētie degenerasset ipis bestijs silis fieret. Ueꝝ q̄ hūana ꝯditio suasu diaboli a primeua iusticia deuiauit. ac ꝑ hoc de silitudīe dei q̄ cūctis erat p̄stantior. vt dicit Aug. vbi. s̄. ca. xxiij. versa est in silitudinē bestiarū. Iuxta qꝺ ꝯqueritr̄ ps̄. dicēs. Hō cū in honore esset nō itellexit. ꝯparatꝰ ē iumētis isipiētibꝫ ⁊ silis factus ē ill̄. Quaꝓpt̄ dei filiꝰ ex fōte pater ne miscdie ꝓcedēs. venire dignatꝰ ē ī hūc mūdū. vt sic hoiē bestialē et brutalē ad p̄mā reduceret diuīe silitudis ꝯditionem. Hinc ē q̄ apparēs in carne vt hoī pctōri deformitatē sue ꝯditōis culpabilis ondēret. appropinquando hierosolimis ī asina sedere dignatꝰ ē. vt sic hoiem asinina fatuitate īgrātia. desidia ⁊ stoliditate corruptū. ad pristinā sapiam. intellectū et scientiā cognitiōis sue reducere se velle. ⁊ ad h̄ venisse ostenderet. De qua q̄dē sessione sup bestiolā asine ꝓponit hodierna die mr̄ scā eccl'ia euāgeliū. de quo ⁊ sup quo ad vtilitatē xp̄ifideliū expediret aliq̄ breuit̄ in mediū ꝓponere. q̄ hoies ad desideriū et deuotiōem et ꝯtēplatiōem tāti doni tantiq̄ beneficij accenderent̄ et inflāmarent̄. Sed q̄ vt dic̄ apl's. ij. Coꝝ. iij. Nō sumꝰ sufficiētes cogitare aliq̄d a nob q̄si ex nobis. sed sufficientia nr̄a ex deo ē. eo q̄ non habet aliq̄d hō qꝺ nō acceꝑit a deo. i. Corinth. iiij. Deꝰ em̄ ip̄e oꝑat̄ in nobis velle ⁊ ꝑficere. Ad philip. ij. Hinc dicit Augꝰ. li. p̄mo de correctōe ⁊ gr̄a. q̄ nullū bonū faciūt hoies siue cogitādo siue volendo siue agendo sine gr̄a q̄ oīm ē cā p̄maria et sufficiēs. eo q̄ ip̄a sola oꝑat̄ in oī agente. ⁊ ꝑ ꝯsequēs oīs boni cā. inq̄t beatus Thomas li. iij. contra gentiles ca. viij. Ut igit̄ gr̄am oportunā huic opi nr̄o inueniamꝰ. ad illā gl'iosissimā in cel' reginā angl'oꝝ. et gratiosissimā ī t'ris matrē orphanoꝝ. imo oīm pctōꝝ tutricē ⁊ ꝓtectricē singl'oꝝ ad eā clamātiū deuotis ⁊ pijs mentibus. ac affectuosis suspirijs et vocibꝫ recurramꝰ Hec em̄ est illa q̄ sola inuenit gr̄am apud dn̄m Luc̄. i. Hec ē q̄ genuit illū ꝑ quē gratia et veritas facta est dn̄m ihesum xp̄m. Joh. i. Hec est ꝑfectus sufficiētis gr̄e. nō solū sibi sꝫ habūdantissime ⁊ copiosissime plenitudinē mundo attulit vniuerso. s̄m Aug. in sermōe q̄dā de eiꝰ natiuitate. Ad illā ḡ ꝯclamemꝰ. vt de plenitudīe eiꝰ aliquā stillā effūdat nob inq̄t Januēsis ī suo Rathō. de ipiꝰ marie ꝯmēdatiōe. Qꝺ vt assequamur salutemꝰ eā oīnes corde pio. mēte serena. voceq̄ amena. dicētes ei illꝺ qꝺ ei angelꝰ ꝺ celestibꝫ sedibꝫ attulit Aue maria ⁊c. In isto euāgelio tria tāgūt̄. s̄m q̄ de tribꝫ fit mētio p̄ncipal'. Est em̄ h̄ mētio de xp̄o dei filio. de apl'is eiꝰ. ⁊ de turb̄ iudaic̄. In xp̄o notat̄ maxia pietat̄ miseratō. In hoc q̄ dignatus est appropinq̄re huic mūdo. In discipulis xp̄i notat̄ mira obedientie deuotio. in h̄ q̄ mādata eiꝰ q̄ p̄cepit statim fecerūt. In turbis notat̄ reuerentie ⁊ honoris debita exhibitō. in eo q̄ xp̄o veniēti occurrerūt. vestimenta strauerūt. voces extulerūt. Primū tangit̄ ibi Cū appropinquasset dn̄s hierosolymis. Scdm aūt ibi. Eūtes aūt discipuli fece-

rũt sicut p̄ceperat eis iesus Tertiũ aũt ibi Plurima aũt turba. Et isto mõ obmissis subtilitatibꝫ ⁊ curiositatibꝫ diuisiõis scolastice ⁊ magistralis. i oibꝫ sequẽtibꝫ s̃mo nibꝫ ꝓcedã. vulgari ⁊ simplici q̃ntoqꝫ faciliori diuisiõe ꝯtent⁹. p̄sertim cũ hos s̃mones. auctore deo. nõ nisi vulgo ⁊ simplici ꝑplo in eccl'ia recitandos. nõ in scolis legẽdos p̄ma intentiõe scribere ꝓponã. Et iõ indulgeant doctores si eoꝝ desiderijs sufficere simul nõ valeã. Facit eni h̃ ruditas opis hui⁹. q̃ lac dare in potũ paruulis in xp̄o nõ escã p̄uectis intendit. Vñ si similã subtilioris diuisionis ⁊ accuratioris stili appetant. alioꝝ q̃bꝫ scolas docere cure est. opa subtiliora req̃rant. in q̃rũ cõꝑatõe nostrũ hunc grossiorẽ furfurẽ. vulgaribꝫ vtiqꝫ vtcũqꝫ vtilẽ relinquãt. Videamus igitur auspice deo ꝙ prima particula euãgelij. in qua fit mentio de xp̄o filio dei. in q̃ fuit maxima pietatis miseratio. in h̃ videlicet ꝙ dignat⁹ est appropinq̃re huic mũdo. de quo dicit euãgeliũ in p̄ncipio. Cũ appropinq̃sset iesus hierl'imis. Istud euãgeliũ bis legit̃ in ãno. semel vt h̃ sub mystico sensu. Nõ eni hodie eccl'ia recolit aduẽtũ xp̄i in hierl'm corpalẽ. quo visitare dignatus est ciuitatẽ ⁊ locũ illũ in quo pass⁹ erat ꝓ nob. sꝫ poti⁹ recolit aduẽtũ ei⁹ quo visitare dignat⁹ ẽ hũc totũ mundũ ꝑ viscera misc'die sue. in q̃bꝫ visitauit nos oriẽs ex alto. vt d̃r Luc. i. Qꝺ vtiqꝫ factũ fuit ꝑ ei⁹ incarnationẽ. ꝑ quã assũpta carne hũana visibilis fact⁹ nob apparuit Baruch. iij. Post hec in terris visus ẽ ⁊ cum hoibꝫ cõuersatus ẽ. Alio tp̄e recolit istud euãgeliũ ecc'ia in dñica ramis palmarũ. sõ sensu p̄cise l'rali. recitando historiã sue p̄sẽtialis visitatiõis ad locũ ⁊ ciuitatẽ in q̃bꝫ passurus erat opando salutẽ in medio terre. Et iõ q̃libet discret⁹ p̄dicator istꝺ euãgeliũ debet exponere s̃m ꝯformitatẽ rep̄sentatiõis scẽ m̃ris eccl'ie. q̃ nũc ꝓ illo nũc ꝓ isto sensu v̓ba scti euãgelij accõmodat ꝓut videt deuotioni fideliũ ꝯuenienti⁹ expedire. qꝺ heu paucoꝝ p̄dicatoꝝ moris ẽ. Plures em̃ indifferent' istud euãgeliũ exponũt ad l'ram. qꝺ tñ non ꝯgruit tp̄i. ac ꝑ h̃ cũ ecc'ia nõ cõcordat sꝫ discordat. Dic̃ ḡ. Cũ appropinquasset ihesus hierl'imis.

A Saluator nr̃ veniens i mũdũ tria nob fecit p̄cipua signa amoris miseratõis ⁊ pietatis. Prĩo eni nr̃e mortalitati cõdescendit. vñ dicit cũ appropinq̃sset. Scꝺo nuncios salutis nr̃e ꝓuidit. q: misit duos discipulos. Tertio p̄cepta ⁊ monita salubria dedit. ibi. Ite i castellũ. Quãtũ ad p̄mũ xp̄s veniens in hũc mũdũ p̄mũ signũ sui amoris ⁊ b̃nficiũ singularis pietatis nobis oñdit. in h̃ ꝙ dignat⁹ est nr̃e mortalitati cõdescẽdere. Ex pctõ eni p̄moꝝ parẽtũ elongatus fuit hõ a deo. ⁊ de⁹ ab hoie Iuxta illud Isa. lix. Pctã nr̃a diuiserunt inter nos ⁊ deũ nostrũ. Et in ps. Longe a pctõribꝫ salus. Et hãc elongationẽ significat ille filius ꝓdig⁹. q̃ recepta portõe sube paterne recessit in regionẽ lõginquã ⁊ viuẽs luxuriose cõsũpsit eã vt dicit̃ Luce. xv. Vñ q̃diu erat in eo statu non poterat appropinq̃re deo. venit ḡ filius dei et appropinquit nob. ꝑ susceptiõẽ nr̃e mortalitatis. vt nos possemus appropinq̃re deo ꝑ ḡram adoptõis. Vñ in ps. Prope est timentibꝫ eũ salutare ipi⁹. vt inhabitet gl'ia eius in t̃ra nr̃a. Gl'ia dei ẽ fili⁹ dei. Vnde d̃r Heb. i. Qui cũ sit splẽdor gl'e ei⁹. Que q̃dẽ gl'ia tũc appropinquit terre. cũ filius dei carnẽ nr̃am suscepit. in q̃ redẽptõe facta hũanũ gen⁹ ad gl'iam ꝑduxit. vñ Lu. x. Appropinquãs alligauit vulnera eius. Est ḡ vita p̄ns status marie gr̃e. in q̃ tp̄e ẽ dñs oibꝫ iuocãtibꝫ eũ in v̓itate. Iõ ysaias ꝯsulit vnicuiqꝫ dicẽs. Querite dñm dũ iueniri p̃ot. iuocate eũ dũ ꝓpe ẽ. Isa. lv. Et h̃ est qꝺ nũc apl's p̄nũciãdo clamat dicẽs. Nũc eni ꝓpior ẽ nr̃a salus qꝫ cũ credidim⁹ Ro. xiij. Circa istã appropinq̃tiõẽ nr̃i saluatoris aduertẽdũ q̃bꝫ dñs sp̄ualit' appropinq̃re dignat̃. D̃r em̃ h̃ ꝙ appropinquit tribꝫ locis. s. hierl'imis. betphage. et monti oliueti. Et designãt ista tria loca tres status hoim̃ q̃ merent' dei aduentũ ad se. Primi sũt pacifici. q̃ significant' ꝑ hierl'm. q̃ interptat' visio pacis. Vñ in ps d̃r. In pace factus ẽ locus eius. Et Math. v. Beati pacifici. qm̃ filij dei vocabunt'. Quo contra seminãtes discordias filij diaboli vocant'. vt dicit Greg. in pastorali. Iuxta illud Prouer. vi. Hꝺ apostata vir inutilis Et seq̃t'. In oi tp̄e iurgia seminat. Qꝺ verbũ tractãs Grego. in pastora. ca. xlvi. ait. Qui iurgia seminãt cui⁹ sint seq̃ces agnoscant. Et sequit'. Nisi p̄us more supbientis angeli a conspectu conditoris mentis

ꝯuersione caderēt foras postmodum vsꝗ
ad semināda iurgia nō venirēt. Hec Gre.
Quisꝗs ergo deū ad se venire cupit ꝑ gratiā
necesse ē vt pacē añ oīa in se habeat. ⁊ hoc
triplicē. s. cū deo. cū ꝓximo. ⁊ cū semetipo.
In signū hui⁹ xp̄s post resurrectiōem ter
legit̄ pacē discipul' attulisse Joh. xxi. Cū
deo tūc pax habet̄. cū eius ꝑcepta seruant̄
Isa. xlviij. Utinā attendisses ad mādata
mea: facta fuisset velut flumē pax tua. Cū
ꝓximo pax habet̄. cū eius bonū vt ꝓpriū
diligit̄. ⁊ malū eius vt ꝓpriū vitat̄. Juxta
illud Math. xxij. Diliges ꝓximū tuū sic
teipm. Exponit Ambro. id ē. ad qđ teipz
Uñ Tho. iiij. dr̄. Qđ tibi fieri vis. alteri
fac. Et saluator Math. vij. ait. Quecūꝗ
volueritis vt faciāt vob hoīes: eadē faci-
te illis. Sed certe multi sūt poti⁹ discor-
diā ꝙ pacē ꝓximoꝝ diligētes: q̄s apl's vo
cat carnales. i. Coꝝ. iij. dicēs. Si int' vos
est zelus ⁊ cōtentio: nōne adhuc carnales
estis. Et Jaco. iij. dr̄. Si cōtētiōes sūt in
ter vos: nolite gl'iari ⁊ mēdaces eē aduer
sus veritatē. Nō est ista sapiā desursū. sed
terrena. aīalis ⁊ diabolica. q̄ aūt desursū
est sapiā. ꝑmū quidē pudica est. deide pa-
cifica. Ecce quō discordes vocat vnus
apl's carnales. alter ꝟo aīales ⁊ terrenos.
imo qđ peius est diabolicos. Et merito.
quia vt dicit Aug. in li. de lite ⁊ cōcordia
Contentio nō fit: nisi ꝑ terrenis ⁊ carna-
lib;. Tertio cū seipo hō pacē hʒ cum caro
obedit spiritui. ⁊ spūs deo. Unđ. i. Pe. ij.
Abstinete vos a carnalib; desiderijs q̄ mi
litant aduersus animā Et ad Gal. Caro
cōcupiscit aduersus spm̄. Certe magnū
periculū vbi caro rebellat spiritui. Sic
ē eñ acsi vxor viro rebellet: qđ cū fit. tūc ē
ordo ꝑuersus in hoīe: sicut dicit Seneca
Tūc eñ pendet dom⁹ capite deorsū cū
mulier viro in domo impat. sic cū sensua
litas rōni reluctat̄. Scđs stat⁹ hoīm qui
merent̄ dei in se aduētū ꝑ grām: est hoīm
habundātiū in ꝟtutib;: qđ designat loc⁹
bethphage. Erat eñ bethphage loc⁹ seu
villa paruula sacerdotū sub monte oliue
ti sita. in qua pecora ipis oblata s'uabant̄
⁊ nutriebantur. ⁊ expleto officio vicē sue
manebant. vt dicit Remigi. ⁊ mgr̄ in vita
xp̄i. Uñ betphage interp̄tat̄ dom⁹ bucce
siue maxillarum. ꝭm Hiero. Bedā ⁊ Re-
migiū. Quia maxilla erat ꝓpria pars sacer

dotū i lege. q̄rū erat officiū verbū dei ꝑdi-
care ⁊ legē exponere. Per bethphage ergo my-
stice significant̄ illi q̄ hn̄t habūdantiā ⁊ sa
turitatē bonoꝝ celestiū in aīa. ad q̄s dñs
libenter aduenit. Uñ zacheus: q2 diues i
ꝟtutib; erat. meruit xp̄m suscipere hospi-
tio. Luc. xix. Sic martha: q2 habundās
erat in opib; pietatis. xp̄m meruit habere
hospitem. Luce. x. Tertius status hoīm
q̄ merent̄ hodie suscipere xp̄m in se ꝑ grāz
est status hoīm opib; mīsc'die insistentiū
q̄ designant̄ ꝑ montē oliueti. Mons sig-
nificat altitudinē cōtēplatiōis erga deū
ꝑ opa iusticie. iuxta illud ps̄. Justicia tua
sicut mōtes dei. Oliua significat pingue-
dinē cōpassiōis ⁊ miseratiōis erga ꝓximū
de q̄ oleo dr̄ Math. vi. Unge caput tuū
oleo. Qđ exponit ibidē Criso. Unge ca-
put. i. xp̄m oleo mīsc'die. s. paupes reficien
do. vñ Eccs. ix. cōsulit Salomon. Oleū
de capite tuo nō deficiet. O salubre oleū
cū q̄ tm̄ ꝟgines prudētes ad nuptias spō
si admittunt̄. Math. xxv. Quisꝗs ergo ad se
vult hr̄e dñi aduentū. studeat his tribus
ꝟtutib; insistere ꝑcipuis. vt sit pacificus
ꝑ quietē ad dñm; ꝓximū: ⁊ seipm. ꝑ tranq̄l
litatē. habundās ꝟtutib;. ꝑ cōuersatiōis
honestatē: ⁊ cōpatiens ꝓximoꝝ defectib;.
ꝑ miseratiōis pietatē. Tūc eñ erit ille cui
merito appropinq̄bit dñs: ꝑ grē infusionē
Seq̄tur lr̄a. Tunc misit duos discipu
los suos dicens eis. Ite in castellū qđ cō-
tra vos est: ⁊ statim inuenietis asinā alli-
gatā ⁊ pullū cum ea. Soluite ⁊ adducite
mihi. Hic scđo ōndit̄ signū scđm: ꝑcipue
benignitatis nr̄i saluatoris. ex eo videlicz
ꝙ nob nuncios salutē nr̄e ꝓuidit. vñ dic.
Tūc misit duos discipulos. Isti duo dis-
cipuli exp̄mūt in se typū seu figurā oīm ꝑ
dicatoꝝ. Est aūt sciēdū ꝙ ꝭm Glosam et
Criso. hi duo fuerūt philippus ⁊ petr⁹. q2
ꝑm⁹ samariā q̄si asinā. Scđs corneliū q̄-
si asine pullū adduxit ad fidē xp̄i. Petrus
interp̄tat̄ agnoscēs. Philippus ꝟo os lam
padis. ꝑ qđ significat̄ ꝭm mgr̄m in de vita
xp̄i. parte ꝑma. ca. xxvi. ꝙ ad ꝑdicandū ta
les debēt mitti. q̄ hn̄t agnitiōē veritatis:
seu sciam ad intelligendū. ⁊ splendorē ho-
nestatis seu grām ad docēdū. B Et
p̄nt h elici plures cōditōes ꝑdicatori ne-
cessarie. Prima est vt sit intelligens interi
us diuinas scripturas. qđ notat̄ ꝑ petrū

Scđo vt sit honeste cōuersatōis exteri⁹. quod notaꝛ p philippū. Tertio vt sit disci plinatus in oib᷒. q̄d notaꝛ p h̄ quod diciꝛ discipulos. i. disciplinatos ꝓpter edificati onē exempli. vt dicit mgr̄ in de vita xp̄i. vnđ Thimotheo dr̄. Exēplo esto fideliū. Quarto vt sit firmatus in verbo. vn̄ diciꝛ duos. Tūc aūt est firmat⁹ p̄dicatoꝛ in v̄/ bo cum vita cōcordat doctrine in ip̄o. vn̄ canit eccl̄ia. Dū vox vitā remordet. dulcꝫ est simphonia. Hinc Aug. li. de doctrina xp̄iana vocat illos fures verboꝝ dei q̄ bo ni volūt videri. loq̄ndo q̄ dei sūt. cū mali sint. faciēdo q̄ sua sūt. In hoc etiā xp̄s in/ nuit s̄m Hiero. duplicē hūilitatē p̄dicato rib᷒ eē necessariā. s. cordis ꝛ corpis. ꝛ gemi nā caritatē. s. dei ꝛ pximi: siue ꝓpter theori cā ꝛ practicaꝫ. s. sciam et opa. vt dicit Be/ da in Omel. Et Criso. addit. Ideo duos misit. qꝛ p duo gn̄alia mādata oīne gen⁹ hoīm a pctō absoluiꝛ. q̄lia sūt. Diliges do minū deū tuū ex toto corde tuo. ꝛ pximū tuū sicut teip̄m. Remigi⁹ etiā dicit ꝙ du/ os misit ꝓpter duos ordīes p̄dicatoꝝ mis/ soꝝ iudeis ꝛ gētilib᷒. siue ppter duo testa/ menta: siue ꝓpter l̄ram ꝛ sp̄m: q̄ debent p̄/ dicatores ꝓp̄lo annūciare. Attēdant h̄ mo derni p̄dicatores. q̄ h̄mōi cōditiōib᷒ carē tes: ꝛ in se adhuc tā scia q̄ȝ morib᷒ deficiē/ tes: audacter currūt ad kathedras. igna/ ri scripturarū: nō intelligētes q̄d loquunꝛ aut de q̄b᷒ affirmāt. Quos beat⁹ Bern̄. su per Canti. s̄mone. xviij. on̄dit siles cana/ lib᷒ q̄ simul accipiūt ꝛ effundunt. h̄ ē ꝙ nō expectantes vt doceanꝛ. statiꝫ vt se putāt temerarie doctos ꝛ intelligentes p̄dicare currūt. vn̄ dicit ibi Bern̄. Tante caritatꝫ inq̄t sunt p q̄s nobis fluēta celestia manāt vt ante effundere q̄ȝ infundi velint. loq̄ q̄ȝ audire paratiores: ꝛ prompti docere qđ n̄ didicerūt: ꝛ alijs p̄esse gestiētes qui seip̄os regere nesciūt. Hec ille. Sunt ꝛ alij q̄ ꝛ si diuīas scripturas ītelligūt. ip̄i tn̄ p repro bā vitā ꝓp̄iā p̄dicatiōꝫ suā cōfundūt. q̄b᷒ ꝓp̄ls tacite in eccl̄ia audiēs s̄mōes sepius r̄ndet. Cur ḡ q̄ dicis. ip̄e nō facis. Delica tus certe mgr̄ ē q̄ pleno ventre de ieiunijs disputat. accusare auariciā ꝛ latro potest ꝛ raro sacerdotis xp̄i os cū mēte ꝯcordat inq̄t Hiero. i ep̄l̄a ad Nepocianū. Est eti am hic notādū ꝙ ante oīa p̄dicatori neces saria. ē missio p supiorem. Vn̄ h̄ dr̄. Misit

duos Nullus em̄ ap̄l̄oꝝ p̄dicare ausus est donec eis diceretur. Ecce ego mittō vos Mat. x. Mar. iij. Lu. vi. ꝛ. ix. ꝛ Joh. xx. ꝛ Mar. vl. Vn̄ Heb. v. dicit paulus. Ne/ mo assumat sibi honorē: sed q̄ vocaꝛ a deo tanq̄ȝ aaron. Sic em̄ fecit xp̄s: sic ap̄li. sic oēs eoꝝ successores De xp̄o nāq̄ȝ dr̄ ꝙ ip̄o baptizato ꝛ trāsfigurato audita ē vox pa/ terna de celo intonās. Hic ē fili⁹ me⁹ di/ lect⁹ in q̄ mihi bene cōplacui. ip̄m audite Ecce missio. Quā missionē xp̄s affirmās p ꝓphetā Jsaiā. q̄dā vice supto libro ysaie legit apte dicens id qđ de eo scriptū erat. Sp̄us dn̄i super me: eo ꝙ vnxerit me. ad euāgelizādū paupib᷒ misit me. sicut habe tur Luc. iiij. Sic iohes baptista ne puta/ reꝛ ꝓpria temeritate ad p̄dicandū se inges/ sisse. auctoritatē diuine missiōis allegādo dixit. Ego vox clamātis in deserto: sicut dixit ysaias ꝓph̄a. id ē de me ꝓphetauit ita Sic fecerūt discip̄li. Nā licet paul⁹ in celo auctoritatē p̄dicādi accepat: eo ꝙ didicit euāgeliū xp̄i nō ab hoīe. sed p reuelatiōeꝫ xp̄i. vt dicit ad Gal. tn̄ ꝛ ip̄e nō p̄us p̄dica re cepit donec ascēdēs hierosolymā ad pe trū cōtulisset cū eo euāgeliū: ne forte fru/ stra curreret aut cucurrissꝫ. vt dr̄ ad Gal. Sup q̄ dicit Hiero. ad augusti. in ep̄l̄a ꝙ paul⁹ nō audebat p̄dicare euangeliū: nisi fuisset petri auctoritate roboratum. Hic dn̄s ait. Rogate dn̄ꝫ messis vt mittat ope rarios in messeꝫ suā. Lu. x. Ecce dicit Ro gate. qđ est dicere. rogate l̄niam a p̄latis. nō ꝓpria temeritate vos igeratis. Et hoc ꝯtra hussitas dicentes idifferēt oib᷒ vbi/ libet sine l̄nia p̄latoꝝ esse p̄dicandū. Se/ q̄tur l̄ra. Ite in castellū qđ cōtra vos est. Hic saluatoꝛ iniūgit discipulis mandata salubria dicens. Ite. p qđ arguit accidio/ sos ꝛ tepidos. negligentes ꝛ pigros. q̄ q̄si stantes tota die ociosi vt diciꝛ Matthei. xx. Nihil boni annūciāt xp̄i populo. qui/ bus dicitur hic. Ite inquit in orbem pre/ dicate euāgelium. Quā multꝫ h̄ verbū ra/ tionabiliꝛ posset dici in claustris iacētib᷒. ad p̄dicādū ꝓp̄lo dei aptis. ꝛ tn̄ tacentib᷒. Qui licet vite contēplatiue insistāt vt sibi ip̄is p̄ficiāt. tn̄ interdū vtili⁹ facerēt si p̄xi morū saluti intenderēt. ꝛ v̄bo p̄dicatiōis pariꝛ ꝛ exēplo in ꝓp̄lo christiano p̄ficerent exemplo moysi. q̄ nūc ascendit in montem cū deo locutur⁹. nūc descendit de monte

ꝓlm instructurus. vt dicitur Exodi. xx. ⁊ exemplo xp̄i. qui nūc ascendit in montem orare solus. nūc descēdit de mōte turbas refectur⁹. curatur⁹ ⁊ doctur⁹ vt Mat. v. Vñ Bern̄. tractās illō canti. i. Meliora sūt vbera tua vino. Omelia. ix. dicit. Noli nimis insistere osculis ꝯtēplatōis. quia meliora sunt vbera p̄dicatiōis. Nec tn̄ ꝑ hoc dico simplicit̄ vitā actiuā eē meliorē cōtēplatiua. sȝ hoc dico q̄ntū ꝑ ꝯparatōȝ ad vtilitatē alioꝝ: qꝛ actiua vtilior ē ꝓxio rū necessitati licet contēplatiua q̄ ad se sit melior. ꝭm Greg. sup Ezech. li. i. omel. iij. ⁊ li. ij. omel. ij. Seq̄t̄. Ite in castellū qd̄ cōtra vos est. Hic ponit̄ forma mādati q̄ iubent̄ ire q̄d facere ⁊ quō facere. ⁊ hec est ꝑfecta forma mandati. Primo ḡ determiatur eis locus ad quē debēt ire. qꝛ in castellū: quid facere: qꝛ soluere illā asinā. tertio quō facere: qꝛ allegare necessitatē. ibi. Si quis vobis aliquid dixerit. dicite. qꝛ dn̄s his opus habet. De p̄mo q̄ debent ire. qꝛ ī castellū. Castellū dicebat̄ hierl̄m ꝭm magistrū in de vita xp̄i. siue ꝓpter situm siue ꝓpter fortitudinē: qꝛ triplici muro ⁊ ꝓpugnaculis ⁊ fortalicijs ad modū castri clausa erat. vel vocauit eū sic despectiue. Iāȝ eni nomē ciuitatꝫ amiserat: qꝛ ex libertate tꝑali ī ꝭuitutē gētiū redacta ⁊ rōanis subiecta erat. Iteȝ de libertate spirituali redacta erat. in seruitutē vicioꝝ: ⁊ de freq̄ntia ꝓploꝝ in paucitatē inhabitatoꝝ: et ido dicitur diminutiue castellū. Itē non vocauit hierl̄m ciuitatē sȝ castellū. qꝛ ibi non erat ciuiū vnitas sed multiplex discordia inter eos: ⁊ qꝛ munita erat armis malicie ꝯtra veritatē. id ē cōtra xp̄m. Ite ḡ in castellū qd̄ cōtra vos est: siue ꝑ sitū: siue ꝑ cōtradictionē futurā. ⁊ statim scȝ an̄ portam in introitu ciuitatis. inuenietis asinam ⁊ pullū eius: sup quē nullus sedit. ī biuio. i. loco publico alligatos ⁊ ad misteria paupeꝝ deputatos. Mos q̄ppe erat ī illis regiōib⁹ vt in singulis ciuitatib⁹ vel opidis asinus vel aliud aīal ad sedenduȝ aptū ꝓ paupib⁹ haberet̄ ꝑparatū: ꝓpt̄ eos q̄ ꝓpria iumenta nō habebant. Et si cui op⁹ erat itinere vnius diei eo vteret̄: ⁊ ei ꝓtūc cibū ministraret: ⁊ tandē ad locū cōmunē reponeret: cui hitatores vrb cōit̄ d̄ victualib⁹ ꝓuidebāt. Soluite ⁊ adducite mihi. ecce forma quid faciēdi. Soluite ⁊ cū hoc adducite. Et tādē adiūgit̄ quō: qꝛ allegādo necessitatē dicite. Si q̄s vobis aliq̄d dixerit. cōtradicēdo ne soluatis. qꝛ dn̄s oim̄ scȝ generaliter: nō dn̄s istius aut illi⁹ terre. sed dn̄s celi ⁊ terre. rex regū ⁊ dn̄s dominantiū Apoc̄. xix. Dicit aūt hic Criso. ꝙ v̄tus xp̄i ꝑparauit cor dn̄i. i. custodis illoꝝ aīaliū: vt mox ad verbū coꝝ daret eis ꝯ̄uis ignotis asinā ⁊ pullū. Et hec ad litterā: ꝙ̄tū videt̄ exigere sp̄ūalis sensus necessitas: vt clarior fiat mystica intelligentia. ¶ Mystice itaqȝ castellū istud significat mūdū. discipuli significāt p̄dicatores. Mund⁹ vero est cōtra p̄dicatores qꝛ mund⁹ amat diuitias: honores ⁊ delicias: ecōtra p̄dicatores p̄dicāt pauꝑtateȝ abiectionē ⁊ asperitatē. Asina ꝓpl's iudaicus ꝓpt̄ stulticiā. Pull⁹ est ꝓpl's gentiū. propter lasciuiā ⁊ peccādi cōsuetudinē. Dicit ḡ discipul: ite ad p̄dicatores ⁊ p̄dicatiōis officiū: ad sacramētoꝝ mysteriū: in castellū. id ē mūdū: q̄ multiplicit̄ impugnat deum. s. erroꝛib⁹ incredulis ⁊ paganis fictionib⁹ in hypocritis ⁊ falsis xp̄ianis: voluptatib⁹ ī impudicis ⁊ delicatꝫ. vanitatib⁹ ⁊ pompis in sup̄bis. cupiditatib⁹ in auarꝫ ⁊ ambitiosis. Vñ iohēs dicit. Tot⁹ mundus in maligno positus ē. i. in malo igne. Et vere in malo. quia quicq̄d est ī mūdo. aut est cōcupiscētia carnis aut cōcupiscētia oculoꝝ. aut sup̄bia vite. Qui q̄dē mūdus ē cōtra p̄dicatores. dissimili cōuersatione. tumide mētis obstinatiōe. pudibūda oris obiurgatione. Et statim īuenietꝫ asinā. Patet hic ꝙ nō est excusatio p̄dicatoris dicētꝫ ꝙ nō habeat cui p̄dicet. qꝛ dr̄ hic. statim inuenietis. q̄si sine mag̃ solicitudine q̄rendi inuenietis asinā alligatā ⁊ pullū cū ea. Iudea ē asina. pullus lasciu⁹ ⁊ indomit⁹ gentil' ꝓplus. nullo iugo legis asuetus. Iudea eīm ꝭm deū ⁊ in sp̄ūalibus mater ē gentiuȝ. qꝛ de syon exiuit lex. Et Ioh. iiij. Salus ex iudeis est Et ponūtur hic tres cōditiōes miserie pctōꝝ q̄ debēt nos mouere ad q̄rēdū. Pria ē bestial's similitudo. qꝛ de hoīe iumētū ē factū. Et iō dicit asinā ⁊ pullū eius. Scd̄a miseria est sp̄ūalis ligatio. qꝛ de libero fact⁹ ē captiuus. Et ideo dicit alligatā. Ligatio ista ē ꝑ malā consuetudinē. de qua dicit Aug⁹. in li. cōfessio. Ligatus eram nō ferro. sed mea ferrea volūtate. Est autē sciendȝ ꝙ

duplici funiculo ligat̃ hō peccator in aïa. scȝ argenteo ⁊ aureo. Argente⁹ funiculus est cupiditas argēti. de quo dicit apl's ad Thimo. Qui volūt diuites fieri. incidūt in tēptatōnes ⁊ in laqueū diaboli. Aure⁹ funiculus ē carnal' delectatio. qꝛ dulciter sonās sed irremediabiliter puniēs. qꝛ momentaneū est qđ delectat. eternum aūt qđ cruciat inq̄t Greg. De his funib⁹ dr̃ in ps̄ Funes pctōꝝ circūplexi sunt me. q̄ ad primū. Et iteꝝ. Et funes extēderūt in laquȝ q̄ ad scđm. vtrobiq̧ pluralit̃ dicit funes. qꝛ q̄plurima sūt vincula in h̃ mūdo. Uincula sunt desideria viuēdi. oblectamenta voluptatū. Uinculū nostrū auaricia. vinculū nostrū cōcupiscētia. inq̄t Ambro. sup beati imaculati. Hi sunt funes samsonis. q̄b⁹ fuit alligat⁹ p dalidā. Judic. xvi. Sȝ qđ cōsulit ꝓpha dicens. Dirūpamus inq̄t vincula eoꝝ. ⁊ ꝓiciam⁹ a nob iugū ipoꝝ. vbi dicit Inno. Uinculū est cupiditatȝ: ⁊ iugū timoris. Uinculū est amor male accendens. q̄ trahimur ad illicita. Jugū est timor male humiliās. q̄ premimur ⁊ retrahimur ne faciam⁹ vtilia. Dirūpam⁹ ğ vincula ⁊ ꝓiciam⁹ iugū Jsa. lij. Hierl'm ꝯsurge đ sub iugo timoris: solue vincula colli tui. Et Jsa. lviij. Dissolue colligatōes iniq̄tatis. solue fasciculos depmētes. Et nota ꝙ q̄dā soluūt vincula: q̄dā rūpūt. q̄daȝ p̄scindūt. Soluūt q̄ pctā cōfitent̃. Rūpūt q̄ ad artiora se trāsferūt. vt claustrales. vt dicit Hiero. ad paulinū. Prescidūt q̄ ad artissima se cōferūt. vt heremite. vt maria egyptiaca. paulus ⁊ anthoni⁹ ⁊ alij sancti Tertia miseria q̄ cogit nos ad q̄rendū est vniuersalis multitudo. Uñ dr̃. statim inuenietis: qꝛ stultoꝝ infinitus ē numerus. vbiq̧ eñ occurrūt pctōres Dicit hic autē Crif. ꝙ hoies dei filiū nō cognoscētes asimilant̃ asinis. Est eñ asin⁹ aïal imūdū. rude. stultū ⁊ infirmū. Sic fuerunt hoies ante xp̄i aduentū alligati praua cōsuetudie pcti. qđ vinculū ē fortissimū. quia vetustate ñ corrūpit̃ vt alia. sȝ fortificat̃. Peccator eñ cū in ꝓfundū maloꝝ venerit cōtemnet. Prouer. xviij. Soluite ğ monitȝ vr̃is ab errorib⁹ ⁊ peccatis enodādo ⁊ extrahēdo ⁊ solutos ōñdēdo. ⁊ adducite mihi in fide ⁊ morib⁹ informādo. vt soluti a vinculis me seq̄ntur imitādo. Et si q̄s vobis aliq̄d dixerit. cōtradicendo. dicite. qꝛ dñs his opus hȝ. nō ꝓpter suā sȝ ꝓpter nostrā vtilitatē. Uult eñ oēs hoies saluos fieri Thimo. i. et. i. ad Thes. iiij. Hec ē volūtas dei sanctificatio vr̃a. Et cōfestim dimittet eos Mar. xi. dicit̃. dimittet illū: q̄si diceret s̄m Bedā ⁊ Gorrā. dimittet eos scȝ hoies. post eoꝝ cōuersionē in libertate ꝓprij arbitrij. Naȝ ꝙ vocati sum⁹ dei ē. ꝙ aūt digni vocatiōe viuim⁹. nostrū parit̃ ⁊ dei ē. Hec ille. Moralit̃ aūt castellū dño ⁊ suis apl'is ac sue gr̃e munerib⁹ cōtrariū: pōt dici cor hois pctōris. rōnibus ⁊ excusatiōib⁹. q̄si muris ⁊ ꝓpugnacul' cōtra dñm munitū/ ⁊ p turrim elatiōis ⁊ per murū obduratiōis ⁊ p serā ptinacie firmatū. Asina aūt in eo ligata ē aïa vincul' peccatoꝝ ꝑpedita. Pullus lasciu⁹ est affect⁹ lubric⁹ ⁊ malus. Duo discipuli sūt timor ⁊ amor ordiat⁹: q̄ asinā ⁊ pullū soluūt dū a pctis absoluūt: ⁊ dñm desup stratis vestib⁹. i. ornatis ꝟtutib⁹ ⁊ donis sedere faciunt. Dicit h̃ Crif. ꝙ anteq̧ peccem⁹. liberū habem⁹ arbitriū an peccare velim⁹. ꝙ si semel peccauerim⁹. iā oīno nr̃a ꝟtute euadere nō possum⁹: sed sicut nauis fracto gubernaculo illuc ducit̃. vbi eā tēpestas īpulerit: sic hō p pctm̃ diuine gr̃e auxilio p dito nō q̄d vult agit: sed qđ vult diabol⁹ Et hoc vocat̃ hic alligatura aïe. et subdit Crif. Ergo q̄dē nr̃a volūtate ⁊ negligentia alligamur: sed p dei gr̃am ⁊ misc̄diam absoluimur. et ideo Berñ. dicit hanc esse magnā misc̄diaȝ dei p quaȝ hō excutit iugū peccati a ceruice sua. qđ oīno hūane ꝟtuti est impossibile. Hoc aūt totū factū est vt adimpleret̃ qđ dictū ē p ꝓphaȝ dicentē. Dicite filie syon. Ecce rex tuus venit tibi māsuet⁹. sedēs sup asinā ⁊ pullū filiū subiugalis. Hic ponit̃ approbatio cōsūmatōnis in adipletōe ꝓphetice auctoritatȝ. Ista aūt auctoritas q̄tū ad p̄ncipiū. s. dicite filie syon. ponit̃ Jsa. lxij. vltimū vero quod sequit̃. ponit̃ Zach. ix. ca. In Jsa. ponitur Ecce saluator tu⁹ venit. Sed ī Zach. ponit̃. Ecce rex tu⁹ venit tibi iustus ⁊ saluator. ⁊ ipe paup. ⁊ ascēdens sup asinā ⁊ sup pullū asine. ⁊ disperdet q̄drigas effraiȝ. ⁊ equū đ hierl'm ⁊ dissipabit̃ arc⁹ belli. ⁊ loq̄t pacē gētib⁹. ⁊ ptās ei⁹ a mari vsq̧ ad mare ⁊ a flumib⁹ vsq̧ ad fines terre. Hoc q̄ñ factū sit vt dñs iesus xp̄s in itinere iumēto hui⁹ generis vteret̃. in euāgelio p̄ñti iple

tũ est. vt dicit Aug. li. xviij. de ciuitate di. ca. xxxv. Unde dicit. Hoc aũt factũ ē vt adimpleret̃. s. consecutiue non causatiue. ſm Horram. Dicite filie syon. id est. ciuitati hierusalē site sub mōte syon. Ecce rex tuus venit tibi mansuet⁹. Ecce. demōstratiuũ est ostendentis. i. videte. nō carnali aspectu. sed spirituali intellectu virtutē ei⁹ aspicite. nō naturā corporalē in q̃ decipiē di estis. sed ad opera p̱ que saluandi estis. Ita exponit Beda. Ecce rex tu⁹ venit tibi. Hoc ideo ꝓpheta dixit diu ante constitutus. ac si eũ p̄sentialiter videret. quē spirituali aspectu videbat. q² ille anteq̃ȝ nasceret̃ iā erat. Et ideo dicit venit. Et addit tibi. s. si intellexeris venit tibi. i. ad tuā vtilitatē. si nō intellexeris venit contra te Mãsuet⁹ nō rigidus aut seuer⁹. Math. xi. Discite a me. q² mitis sum ꝛ hũilis corde. q. d. nō venit in fastu regio. ꝓpter qḋ esset odiosus. sed venit in mãsuetudīe. ꝓpter qḋ esset diligēd⁹. sedens sup̱ asinā ꝛ pullũ filiuȝ subiugalis. i. asine sub iugo ꝛ onere posite ꝛ domite. Asina eñ grece latie subiugalis dr̃. in quoꝝ vtroq̃ȝ sedit xp̄s ꝓpter mysteriũ/ad significādũ ꝙ ip̄e debuit subijcere in vnā fidē. iudeos ꝛ gentiles. Et tãgunt̃ hic q̃ttuor ꝓpter que mũd⁹ ꝛ p̄cipue iudei xp̄m merito suscipe debuerũt. scȝ ꝓpter dignitatē. q² rex. Scdo ꝓpter ꝓprietatem. q² tuus. Tertio ꝓpter vtilitatē. q² venit tibi. Quarto ꝓpter mansuetudineȝ. q² mansuetus. Et pōt addi q̄ntũ. ꝓpter hũilitatem. sedens sup̱ asinā. Non sicut diabolus. q̇ est rex sup̱ oēs filios sup̱bie. q̇ nō sup̱ asina. sed sup̱ equo ruffo eidē zacharie apparuit. Zach. i. Uidi in nocte ꝛ ecce apparuit sup̱ equo ruffo. et Apoc. vj. dicit̃ de ipso ꝙ q̇ sedebat super equo ruffo. datũ ē ei sumere pacē. id est. p̱missum ē ei tollere pacē ꝛ facere guerrā. vt nō esset pax in terra. Isa. xlviij. Nō est pax impijs. Ecōtra d̄ familia xp̄i dicit̃. Pax multa diligentibꝫ legē tuā. Uenit āt xp̄s ad m̄ltas vtilitates de q̇bꝫ i seq̄ntibꝫ patebit. Mystice hic datur p̄ceptũ p̄dicatoribꝫ vt annũciēt militanti eccl'ie q̄ est filia illi⁹ eccl'ie triũphantis in celo. Ecce rex tuus venit tibi. id est ad tuā vtilitatē. ñ ad suā. Nā de oībꝫ operibꝫ eccl'ie deus nō vult nisi gloriā. iuxta illud. Soli deo honor ꝛ gl'ia. Et iteꝝ. Omnia in laudē dei facite. Nobis aũt reliquit vtilitatē. iuxta illud. Facite vob̃ amicos de mãmona iniq̄tatis. vobis dicit nō mihi Lu. xvi. Moraliter aũt p̄dicatores ꝛ curati hñt h̄ p̄ceptũ vt diligāt aīas subditoꝝ annũciādo illis veritatē oportunā ꝛ necessariā ad salutē. vñ eis d². Dicite. q. d. Nolite tacere: nolite negligere. vñ Isa. lviij. dr̃. Clama ne cesses. ꝛ annũcia ꝓplo meo scelera eoꝝ: ꝛ domui iacob pctā eoꝝ. et ob hoc dicit Grego. in pastora. ca. xliij. Sicut incauta locutio in errorē ꝑtrahit. ita indiscretũ silentiũ eos q̇ erudiri poterant in errore derelinq̄t. Vñ dr̃ in canōe: ꝙ error cui non resistit̃ approbatur. disti. lxxxiij. Error.

Dixi secũdo

ꝙ in euãgelio p̄senti fit mentio de discipul' xp̄i: in q̇bꝫ fuit mira obediētie deuotio ꝛ promptitudo. eo ꝙ oīa vt eis iniuncta sunt statim fecerũt. vñ seq̄tur. Euntes aũt discipli fecerũt sic̄ p̄cepat eis iesus In quo ſm Hugonē de sctō victore. dat̃ p̱fecta forma obediētie. q̄ est nō solũ facere qḋ p̄cipit̃. sed etiā sicut p̄cipit̃. Vñ Lu. xiiij. Factũ est dñe vt imp̱asti. Et adduxerũt asinā ꝛ pullũ ꝛ imposuerũt sup̱ eũ vestimēta sua. ꝛ eũ desup̱ sedere fecerũt. Ista vestimēta ſm Basiliũ signant instituta apostolica ꝛ exēpla atq̃ȝ doctrinā ip̄oꝝ. q̇bꝫ corda hoīm instruxerũt: vt deũ habitatorē habere possent. q̇bꝫ receptis a iudeis et gentibꝫ. sedit in eis xp̄s: q² nisi aīa his instructa ꝛ informata fuerit ꝛ ornata. deum sessorē hr̄e nō poterit. et Berñ. sup̱ Cantica ſmone. xxviij. dicit ꝙ vestimēta ista significāt doctrinā ꝛ mores aplõꝝ. sine q̇bꝫ aīa nuda ē. ꝛ p̱ cōsequēs dñs ei insidere ñ potest. Et iō eccl'ia curat p̄parare et precornare se in vestitu deaurato ꝓtutuȝ. Hec Berñ. Qꝫ aũt dñs super vtrũq̃ȝ aīal sedit. primo sup̱ asinā. deinde sup̱ pulluȝ. tertio iterũ sup̱ asinā. significat q² xp̄s p̄mo vēit ad iudeos. vt d² Math. xv. Nō sũ missus nisi ad oues q̄ perierāt dom⁹ israel. Deinde a iudeis fides eius trãsiuit ad gentes. iuxta illud. Uobis oportuit p̄mũ p̄dicari regnũ dei. sed q² repulistis illud ꝛ indignos vos fecistis. ecce cōuertimur ad gentes. Deinde in fine mũdi iterũ de gentibꝫ p̄cedet ad iudeos. q² postq̃ȝ plenitudo gētiũ introierit scȝ in fidē. tũc reliq̄e israel salue fient. Romano. xi. Moralit̃ per asinā

intelligit̃ nr̃a caro pigra. stolida ꝛ lasciua.
ab anteriori debilis ad spũalia. a posterio
ri fortis ad tꝑalia / ꝑ pullũ carnalis affect⁹
ꝛ vanũ desideriũ nr̃m. q̃ tũc ligant̃ cũ vo
luptatũ illecebris irretiuntur Sed ea sol
uere ꝛ subijcere debemus ꝑ ornatũ ỽtutũ
ꝛ ꝑ mortificationẽ carnis. ꝛ ꝑ cõtritionem
spũs cõtribulati. Vñ glosa sup illud Ps̃.
xcij. Parata ẽ sedes tua de⁹. dicit Hũilis
esto ꝛ q̃et⁹ vt in te habitet de⁹. Hoc signi
ficat asina aĩal quietũ ꝛ humile. sicut equ⁹
significat supbũ. d̃ quo dicit̃. Fallax equ⁹
ad salutẽ Ps̃. xxxij. dicit ibi glosa. ꝙ equ⁹
est supba opinio illoꝝ q̃ in virib⁹ suis cre/
dũt saluari. Judith. ix. Non in virib⁹ eq̃ꝝ
id ẽ supboꝝ volũtas tua. neq; supbi ab ini
tio placuerũt tibi. sed humiliũ ꝛ mansue/
toꝝ tibi semꝑ placuit oratio. Talẽ ergo a/
sinã xp̃s eq̃tauit. q2 talem mentem eundo
in hierl'm celestẽ regit ꝛ gubernat. ꝛ post
hanc vitã in celestem patriam introducit
ſm Remigium. F

Dixi tertio ꝙ in verbis p̃mis/
sis fit mentio de tri
bus. in q̃b⁹ fuit reuerẽtie ꝛ honoris debi/
ta ꝛ hũilis exhibitio. vñ seq̃t̃. Plurima ãt
turba strauerũt vestimenta sua. Ista tur/
ba tria fecit obsequia xp̃o valde honorabi
lia. Primo ipm antecedendo ꝛ sequendo
Scd̃o viã p̃parãdo. Tertio vocib⁹ laudã
do. Unde dicit. Turbe aũt que precede/
bant. ꝛ significãt sctõs patres veteris te/
stamenti q̃ p̃cesserũt in figura xp̃m. i. Coꝝ
x. Oĩa in figura ↄtingebãt illis. Turbe
que sequunt̃ significãt p̃res noui testamẽ/
ti q̃ xp̃m sequunt̃ ꝑ viã p̃ceptoꝝ ꝛ consilio
rũ. inter q̃s est talis differentia: q2 sicut p̃/
cedentes aliquẽ nõ vident eũ. sed seq̃ntes
bene vident. ita scti p̃res licet in xp̃m cre/
diderũt: tñ eum p̃sentialiter non viderũt.
Vñ Job. Dies mei velociores cursore fu
gierũt: ꝛ nõ viderũt bonũ. Dicit Grego. i.
xp̃m in q̃ sunt oĩa bona. Sap. vij. Uene/
runt mihi oĩa bona. ꝙ aũt dr̃ de abraam.
vidit ꝛ gauisus est. Joh. viij. intelligendũ
est vidit in spũ ꝓphetico: nõ in p̃ñtia cor/
porali. Aplĩ ãt q̃ xp̃m seq̃bãt̃. viderũt xp̃m
ex quo ꝛ btĩficantur a xp̃o Lu. x. Btĩ ocu
li q̃ vident q̃ vos videtis. Dico vobis q2
multi reges ꝛ ꝓphete voluerũt hec vide/
re q̃ vos videtis ꝛ nõ viderũt. Scd̃o
honorauit ista turba xp̃m viam p̃parãdo
vestib⁹ suis ꝛ ramis. Uestes turbaꝝ signi
ficãt mãdata legis iudaice. Frõdes ỽo te
nent speciẽ pietatis: ꝛ vtrũq; iã sub pedib⁹
ponit̃ xp̃ianoꝝ: q2 ista oĩa xp̃iani cõculcãt
q̃ fuerũt cerimonialia iudeoꝝ ꝛ solis vesti
mentis: aplõꝝ institutis ꝛ doctrinis ornã
tur. Beda tñ dicit ꝙ turbe q̃ sternebãt ve
stimẽta in via: significãt credẽtes ex iude/
is q̃ gl'iam quã habebant ex lege videntes
xp̃m deiecerũt in terrã: semetipos hũilian
tes. Qui autẽ ponebãt frondes: significãt
illos q̃ ante faciẽ gẽtilis ꝓpl'i exẽpla q̃si ra/
mos virẽtes ponebãt: vt sine offendiculo
ambularẽt ꝑ viã vite isti⁹ donec intrarent
in sanctuariũ dñi. Tertio honorauit ista
turba xp̃z. laudãdo eũ vocib⁹: ꝛ significat
p̃dicatores noui ꝛ veteris testamẽti. q̃ oẽs
vna voce clamabãt. Osanna. i. saluifica fi
lio dauid ablatiue. i. ꝑ filiũ dauid. i. ꝑ xp̃z.
Uel datiue. filio dauid. i. xp̃o osanna: vbi
cõfitetur hũanitatẽ. Osanna ſm Hugui/
cio. hebreũ est ꝛ in alteri⁹ lingue interp̃ta
tionẽ in toto trãsire nõ p̃ot. O-si/eni salua
vel saluifica interp̃tat̃. Anna interiectio ẽ
dep̃cãtis. Et inde deberet dici osianna i/
tegre: sed corrupte dr̃ osanna. elisa vocali:
scz i. q̃d hebraice salua vl' saluifica obsecro
interp̃tat̃: subaudiẽdo totũ mũdũ. Et ſm
h̃ osanna est ỽbũ: ꝛ habet in se vim isti⁹ ỽ/
bi obsecro ex vi interiectiõis. in q̃ intelli/
git̃ ỽbũ obsecratõis. Quidã aũt dicunt q̃
hebraicam linguã nouerũt. magis nos af
fectũ obsecrãtis significare: ꝛ ita erit iterie/
ctio. q2 nec grecus: nec latinus h̃ interp̃ta
ri ꝑ aliquã vocem potuit. Sicut nec illõ
q̃ dixerit fratri suo racha. q̃ est interiectio
indignantis. Uel sicut interiectio dolen/
tis est heu. ita apud illos obsecrãtis anna.
ꝛ valet apud nos tm̃ sicut vtinã. q̃d est ad
uerbiũ optãdi ſm mgr̃m de vita xp̃i. Et
q2 hec interiectio anna nõ habet̃ in latino
eloq̃o. posuit pro ea Hiero. osanna. i. obse
cro Vñ in ps̃. vbi. lxx. interp̃tes posuerũt
O dñe saluũ me fac. in hebreo scriptuz est
anna adonay osianna. q̃d Hiero. transtu/
lit obsecro dñe. salua obsecro. Idẽ nanq;
significat o dñe ꝑ interiectiõem obsecran/
tis q̃d obsecro dñe ꝑ ipm ỽbũ obsecratõis
Est g̃ osãna q̃si osiana. i. salua obsecro do
mine. ꝛ est vna dictio ꝛ significat ꝙ aduẽ/
tus christi salus sit mundi. Unde subiun
gunt. Benedictus q̃ venit. i. gloriosus sit.

Uel ſm Bedam. i. ab om̄i peccato ſingulariter immunis ꝛ imunes faciēs. q̄ venit ꝑ carnis aſſūptiōꝫ. i. incarnat⁹ ē i noīe dn̄i i. in noīe pr̄is miſſ⁹. ꝛ a deo pr̄e miſſus ad explendū volūtatē ei⁹ ꝛ glorificandū euꝫ. Deinde iteꝝ ꝟba repetentes cōuertuntur ad ip̄m. dicētes. oſanna in excelſis. i. ſalua obſecro. Bis dicūt oſanna: quia xp̄s ē ſaluator ſm vtrāqꝫ ſubam. ſcꝫ diuinam effectiue. ꝛ humanā meritorie. Et ad ſciendū de q̄ ſalute intelligat. determināt vbi ſe velint ſaluari. ſcꝫ in excelſis: i. in celeſtib⁹. nō in infimis ꝛ terrenis. ſalua in excelſis q̄ ꝑus ſaluabis ab inferis. Ecce duplex ſalus vna in liberatōe pene: alia in collatōe glorie. vbi manifeſte oñditur ꝙ aduētus xp̄i: nō tm̄ hoīm. ſed toti⁹ mundi ſalus eſt. i excelſis. id eſt in celis ꝛ in terris. ꝛ terrena iūgens celeſtib⁹. vt omne genu ſibi flectatur celeſtium terreſtrium ꝛ infernoꝝ.

Iſtum triplicem honorem debent chriſtiani hodie facere xp̄o ſpiritualiter. Primo nāqꝫ debent ꝓcedere xp̄m ꝑ cōfeſſionē iuxta illō. Preoccupemus faciē eius i cōfeſſione. Scōo ſeq̄ ꝑ mandatoꝝ impletionē vt dicat quiſqꝫ. Ueſtigia illius ſecut⁹ eſt pes meus. Sic xp̄s hortatur quēlibet dicens. Tollat crucē ſuā ꝛ ſeq̄tur me. Tertio debēt ꝓparare viā chriſto ꝑ veſtimētorū in via ꝓiectionē. Uia eſt pn̄s vita. in q̄ veſtimēta ſternim⁹ qn̄ proximis exēpla ꝟtutum oñdimus. aut ꝑ martyriū. aut per cōtinētie ꝓpoſitū. aut ꝑ ieiuniū. aut ꝑ exercitiū. Uel veſtimēta in via ad aduētū xp̄i ſternere ꝛ deponere. eſt antiquā cōuerſatōnem peccati deponere. Ramos cedere de oliua eſt opa miſcdie facere. Oliua eñ miſericordiā ſignificat. Ramos palmaꝝ cedere eſt de tēptatōib⁹ triūphare ꝛ victoriā reportare. Palma eñ victoriā ſignificat. Et ſignificant hic tres ſtatus xp̄o obſeq̄ntes in eccl'ia. prelati cedūt frondes. ꝓferentes exempla virētia ſctōꝛum patruꝫ ad exemplū fideliū. Seculares veſtimenta ꝓiciunt. qꝛ temporalia in xp̄i obſequiū expēdūt. Religioſi ſūt vt aſina ꝛ pullus. q̄ dn̄ꝫ in ſe portāt. in cordib⁹ ſuis ꝑ grām habitare facientes. Tertio debēt fideles laudare chriſtum cū turbis. ꝑ q̄s ſignificant omēs cōtemplatiui q̄ oratiōi ꝛ diuine laudi magis ſunt intēti. Hic mouentur tria dubia. Primū eſt quare filius dei voluit incarnari. Ad q̄d rn̄deo ſm Bern̄. ſuper Canti. ſmone. xx. ꝙ hoc fecit vt carnaliū hominū: q̄ niſi carnaliter amare non poterāt. cūctas ꝑmo ad ſue carnis ſalutareꝫ amorē affectiōes retraheret. ꝛ deinde gradatim ad amorem ꝑduceret ſpiritualem. Hec ille. Scōm dubium ē q̄re chriſtus n̄ eſt incarnatus. ante q̄ꝫ eo tp̄e quo factum eſt. Rn̄deo ſm Tho. ſuper. iij. ſniaruꝫ diſ. i. Et libꝛo. iiij. compendij. c. vij. ꝙ hoc decuit. ꝑmo ex eo vt homo defectū ſuuꝫ agnoſceret q̄ erat duplex. ſcꝫ in cognitione ꝛ in virtute. defectus in cognitiōe innotuit homini tempore legis nature. q̄ multi nō obſtante lumine naturali in peſſimos errores ydolatrie ſunt prolapſi. Sed defectus in ꝟtute innotuit homī tēpore legis ſcripte. quia tūc nullus erudit⁹ ꝑ legē potuit iugū peccati a ſe excludere. Ideo decuit. vt poſt iſta duo tēpora quaſi ꝓparatoria veniret xp̄s in mundum ꝛ non ante. Tertium dubium. Quare ita pauper venire voluit in mūdū. Reſpondeo ꝙ h̄ fecit iō vt homī nouā viam ſalutis oſtenderet Adaꝫ eñ amiſerat honores. diuitias ꝛ delicias. Que tria voluit recuperare ꝑ alia tria ſcꝫ honorem ꝑ ſuꝑbiam. diuitias per auariciam. delicias ꝑ luxuriam. Quia ergo adam per illa tria recuperare n̄ potuit amiſſam dignitatem. venit fili⁹ dei ꝛ attulit alia tria. ſ. pauꝑtatem cōtra mūdi diuitias. vt celeſtes acquireret. Secundo attulit humilitatem contra diabolum. per quam eius ſuperbiam deſtrueret. Tertio attulit aſperitatem contra carnem. vt ei⁹ deſtrueret voluptatem. Unde quia totus mundus iſtis tribus vicijs erat infectus. neceſſario chriſtus debuit venire cum tribus remedijs ſupradictis. Quare benedictus ſit: quia ita venit in nomine domini Cuius benedictōnis nos participes faciat idem ipſe benedictus ꝛ glorioſus in ſecula ſeculorum Amen.

Sermo ſecundus dominice prime in aduentu.

Ecce rex tuus venit tibi māſuetus. Matth. xxi. Si cōſiderem⁹ fratres cariſſimi hūane dignitatis excellētiā. ꝛ donorū ac beneficioꝝ affluentiā. q̄b⁹ eā diuie libe

ralitatis exundans ꝓfluuiũ misericordie
visitauit. absq; dubio sufficienter moueri
poterit. imo ⁊ debebit volũtas oĩs morta
liũ vt in laudẽ ⁊ gl'iam tanti largitoris as
surgat ⁊ deuotissime ꝓrũpat. Sicut nãq;
magnus ille Aug. li. xi. de ciuitate dei. ca.
xxi. ⁊ xxiiij. dicit. Tota mũdi hui? ingẽs
creaturaꝝ varietas. solã dei bonitatẽ ha/
buit cãm. eo ꝙ vt dicit Joh. Damasce. li.
ij. ca. ij. Bonos ⁊ sup̲bonos deus nõ cõtẽ/
tus suiip̄ius cõtẽplatiõe. sup̲habũdantia
pietatis ⁊ bonitatis etiã ꝓuidit vt creatu
ris bñfaceret. atq; iõ vt creature bonitatẽ
diuinitatis sue participarẽt. eas ex nõ en/
te ad esse ꝓduxit ⁊ cõdidit vniuersa. ⁊ cun
cta ꝓut cuiusq; natura capax erat. beatitu
dinis participẽ effici voluit. vt dicit Pla
to i thimeo. Quãuis aũt sic magna sic de
cora sic multiplicia creauit in celo ⁊ in t'ra
in mari ⁊ in oĩb; abissis. oĩa tñ nõ ꝓpter se.
sed ꝓpter hoĩem creare voluit q̃ sub celo st
vt ait Jsido. de sũmo bono lib. i. ca. xi. Et
Hugo. li. iiij. de archa mystica. ca. iij. i p̄n/
cipio. Nec solũ ea q̃ sub celo. sed etiã q̃ su/
pra celũ sũt vt angelos cũ eoꝝ mãsiõibus
beatis ꝓpter hoĩem creauit ⁊ cõdidit. eo ꝙ
oẽs administratorij sunt spũs. ꝓpter eos q̃
hereditatẽ capiũt salutꝫ. vt dicit' ad Heb.
i. Merito ergo ab hoĩe fuit laudand? quem
tantis mirificauit bñficijs. Primo q̃dẽ dã
do sibi esse qđ vtiq; sine magna dei boni/
tate nõ fuit. vt dicit Aug. in li. iij. medita/
tionũ. ca. v. Scđo dando sibi oĩm creatu
rarũ dominiũ. vt p̄sit piscib; maris et vo/
latilib; celi. Gen. i. Tertio p̄parando sibi
eterne beatitudinis p̄miũ. Ad h' enĩ fecit
rõnalẽ creaturã de? vt eã sũme beatitudĩs
faceret participẽ. vt dic̃ Aug. in li. đ suba
dilectõis. Ut aũt ista oĩa illesa hõ conser/
uaret ⁊ finem debitũ p̲ creaturas. ip̄m vi/
delicet creatorẽ. cõsequeret'. posit? ẽ in pa/
radiso voluptatis. vbi ꝯm Bern. sup̲ Cã
ti. ꝯmone. xxxi. nihil indigẽtie sensit. odori
feris stipat? malis. i. pomis. fulcit? florib;
gl'ia ⁊ honore coronat?. ⁊ ꝯstitut? sup̲ op̲a
plasmatoris. cui sors erat ⁊ societas cũ p̄n
cipib; angeloꝝ. ⁊ cũ oĩni milicia celestꝫ ex
ercitus. Hec ille. Erat itaq; hõ in suis na
turalib; ad imaginẽ dei. roborat? corpore
pict? specie. spũ adimplet?. vestitus aspe/
ctu. dñs ⁊ mũdi possessor. vt dicit Aug. ꝯ/
mone. ij. de annũciatiõe. Erat insup̲ i gra

tuitis. ꝯtemplator dei assiduus. inocẽtia
stipat?. caritate affiat?. sap̄ia dotat?. pru/
dentia fulcit?. iusticia vestit?. fortitudine
vallatus. t'p̲antia cõposit?. stabilitate fir/
matus. vt dicit Ambro. in ep̄l'a ad sabinũ
Ecce q̃nta dignitas hũane cõditiõis. q̃n
ta excellẽtia dignitatis vltra ceteras crea
turas. q̃nto donoꝝ bñficioꝝq; diuinoꝝ p̄
rogatiua in eo relucebat. Uerũ qr. vt dic̃
Aug. i ꝯmone p̄dicto de annũciatõe. nul/
la est felicitas q̃ non habeat inimicũ. eo ꝙ
ꝯm Salustiũ. inuidia ex opulentia orta ẽ
⁊ iuxta Bern. in li. de dilectõe dei. Sola
miseria caret inuidia. Princeps oĩm vicio/
rũ. vt dic̃ Aug. omelia. xi. dũ vidit adã đ
limo terre ad imaginẽ dei factũ. ⁊ tantꝫ do
nis ornatũ. mox illis spoliauit eundẽ. pa/
riter ⁊ p̲emit. Uñ vulnerauit eũ in natura
lib;. ⁊ gratuitis spoliauit. vt patet in para
bola de vulnerato. Lu. x. Sicq; adã amis
sa t'p̲antia intẽperat? fact? est. p̲dita cari/
tate mal? inuent? est. vt dicit Aug. vbi. ꝭ.
habet' verba de pe. dis. ij. Princeps. Quo
factũ est vt idẽ ip̄e p̄mus nr̃ parens đ pa/
radisi delicijs q̃si ob crimẽ lese maiestatis
a facie dñi ꝓfugatus. vagus fieret in terra
⁊ q̃ vt paradisi accola fieret despexit. i ter
re tuguriũ velut i vallẽ miserie ⁊ lacrima
rũ miserabiliter est collapsus. in q̃ quidem
valle miserie. dignũ ꝓ suis demeritis cum
tota posteritate sua. eterne mortis excepit
sniam. vt in eo impleret' illud qđ ei a dño
p̄dictũ erat. Quacũq; die comederitꝫ mo
riemini. Gen. ij. Morte itaq; duplici. scꝫ
nature ⁊ culpe. vt sic ⁊ corpus moreret' qđ
aĩe obedire noluit. ⁊ aĩa interiret q̃ deo pa
rere cõtẽpsit. Jtaq; mors p̲ vnũ hoĩem ve
nit in mũdũ. vt dicit ap̄l's. a qua nullus li
berare potuit: nisi q̃ nihil morti deberet.
vt ait Jsido. li. i. de sũmo bono. ca. xiiij. ꝓ/
pter quod oĩes descẽdentes ab adam fi/
lij ire merito nuncupabant'. Sicut dicit
ap̄l's. Eratis inquit natura filij ire. Neces
sarius igit' erat mediator. h' ẽ. recõciliator
q̃ vt dicit Aug. in li. Enchiridion. capit.
xxxiij. hãc irã placaret. hoc autẽ esse pur?
hõ nõ potuit. sed necesse fuit eũ esse hoĩem
⁊ deũ. q̃ ꝯm Anselmũ in li. Cur de? homo
deberet satisfacere vt hõ. ⁊ posset vt deus
Sꝫ qr null? tal' inueniebat' inter homĩes.
eo ꝙ ⁊ si oẽs debebãt satisfacere. eo ꝙ oẽs
peccauerãt ⁊ egebãt gr̃a dei. nõ tñ oẽs po

terant satisfacere. cū oēs hoīes essent potē tie finite. culpa āt, p qua satisfacere debue rant erat infinita. vt dicit Tho. sup sniaꝝ. Ideoq3 humanū genus vidēs se in hmōi satisfactōe defecisse in terris. clamabat ad dñm dicens. Emitte dñe manū tuā de al to. i. filiū tuū vnigenitū. quo videlicȝ mor tem destruas. hoīem eripias. ꝛ p culpa ire satisfacias. H est ꝙ quod pfigurabāt patri archē. qd pcinebant pphete. qd optabant sancti. qd desiderabant iusti. qd inq̄rebāt pctōres dicentes illud Isa. lxiiij. Utinaȝ disrūperes celos ꝛ descēderes. In q̄ vbo magnus ondit hūane miserie cumul⁹. ad quē releuandū nō sufficiebat tot⁹ mundi ambit⁹. q2 non inueniebat condignus. vt d2 ad Rom. viij. Qd patet ex eo. q2 isti nō petūt remediū de terra sed de alto ꝛ de ce lo. Ūn prius dicebāt. Emitte manū tuaȝ de alto. Et postea. Utinā disrūperes ce los. Magnū desideriū. magnā necessita tem. magnūq3 defectū indicat. Licet aūt humanū genus nō merebat exaudiri ex iu sticia. tñ cōgruū fuit exaudiri ex miscōia. Unde deus pr̄ videns afflictiōeȝ ppl'i sui q̄ erat i egypto diabolice seruitutis. vt d2 Exodi. iij. ꝛ gemitū ei⁹ audiens. nō ē ob litus clamorē paupeꝝ. eo ꝙ de eo scriptū est. Quia nō imppetuū irascet. neq3 ineter nū cōminabit. miscōia mot⁹ filiū suū vni genitū mittere decreuit in mūdū. Cuius missionis aduentuȝ ne subito insperateq3 veniret. multis voluit pfigurare mysterijs ꝛ pdicere pconijs. Int̄ q̄s erāt quidā qui de longe pdicebant. vt patriarche in lege nature. in figuris obscuris. qui etiā volue rūt videre eum sed nō viderūt. vt d2 Lu. x. Quidā ppius q̄ eū p legē ꝛ pphetias ma nifestius venturū ondebāt. Sȝ hi clama bant dicētes. Heu q̄s victur⁹ sit qñ hec fient. videbim⁹ eū. sȝ nō modo. Nu. xxiiij. Quidā vero ppinquissime eū pdicere me ruerūt. vt apli qui patriarchaꝝ figuras. p phetaꝝ scripturas ipleri vidētes. christo venienti viā pparabāt. Fecit hoc baptista iohānes q̄ āmonēs ppl'm dicebat. Dirigi te viam dño. rectas facite semitas dei nr̄i Fecerūt hoc ꝛ apli. q̄b⁹ saluator veniens pus q3 alijs aduentū suū tam gratiosū in notuit. innotescensq3 toti mundo publica ri mandauit dicens. Dicite filie syon. ecce rex tuus venit tibi mansuetus. q̄ fuerūt v ba in pncipio thematis pposita. In quib⁹ vbis tria tangunt circa saluatoris nr̄i ad uentū. Primo nāq3 describit aduent⁹ filij dei vt cōmēdabilis ꝛ gratiosus ex admi rabili nouitate sue maiestatis cū dicit Ec ce rex tu⁹. Scdo describit vt desiderabil' ꝛ affectuosus ex optabili vtilitate huma ne fructuositatis. cum additur. venit tibi. Tertio describit vt acceptabilis ꝛ solatio sus ex ppiciabili pietate diuine bonitatis cū subiūgit mansuet⁹. Nō ꝙ hō amplius timeat pncipē mundi ipm subiugantē. au diens q2 venit rex suus vtiq3 fortior ꝛ po tentior diabolo rege supbie. De quo Job xli. Ipse est rex sup omnes filios supbie. q̄ fortior xp̄s superueniens eum vicit. vniuer saq3 eius arma abstulit Math. xij. nō de speret amplius neq3 solicitet de aīe sue sa lute. q2 venit sibi. Unde. Nihil soliciti sitis inquit aplus. Dñs em̄ ppe ē. q̄ scȝ supple bit omnē indigentiā insufficientie. Phili. iiij. Non etiā formidet. nec phorrescat ex cellentiā imense maiestatis. q2 venit man suetus. vt dirigeret māsuetos in iudicio. ꝛ doceret mites vias suas. A

Dixi primo ꝙ in verbis pmis sis describit ad uentus filij dei vt cōmendabilis ꝛ gratio sus ex admirabili nouitate sue maiestatis cū dicit. ecce rex tu⁹. Tangunt autem hic tria magna ponderatione digna. Primo ꝙ xp̄i aduentus est admirabilis nouitas. de qua nouitate d2 p pphaȝ. Ecce dies ve niūt dicit dñs. ꝛ suscitabo dauid germen iustū. Et certe mirabil' nouitas. Quis em̄ audiuit tale. aut q̄s vidit sil'e. vt scilicȝ dñs dñoꝝ fieret fu⁹ fuoꝝ. Sicut ipe de se ait Seruire me fecisti in iniq̄tatib⁹ vr̄is. Est ꝙ nouū: q2 nūq3 apparuit sil'e. vnus eni est ꝛ scdm scȝ sileȝ in h nō hȝ. vt d2 Ecc̄s. iij. q2 supra rōneȝ ꝛ supra naturā. Ūn ps. A dño factū ē istud. ꝛ ē mirabile in ocul' nr̄is Ūn Greg. Mirabil' natura. mirifice idu ta. assumēs qd non erat. manens qd erat. Scdo aduent⁹ iste ē excellētissim⁹ maie state. q2 rex. excelsa regal' maiestas ē in ter ris. i. Pe. ij. Siue regi tanq3 pcellēti obe dite. Sed q2 tanta sublimitas paupi fuo est formidabilis. ideo tertio addit. tuus. Est eniȝ rex humanus. Primo pter hūa ne nature conformitatem. Gal. iiij. Mi sit deus filium suum. natum ex muliere.

Secūdo ꝓpter nature vnitatē. Philip. ij. Exinaniuit seipsum formam serui accipiens. ꝛ habitu inuent⁹ vt hō. Tertio ꝓpt' dominj largitatē Isa. ix. Paruul⁹ nat⁹ ē nobis Ecce oīno rex tu⁹. Ista em̄ angelis data nō sunt. qꝛ nusꝗ̄ anglos apphendit. sz semen abrae apphendit. Ad heb. ij. Est ergo rex oīm generaliter. qꝛ ipe est rex regū ꝛ dn̄s dn̄antiū. Apoca. xix. Et Thim. vi. Sed tn̄ est rex hoīs specialiť ꝓpter pdicta sic ꝙ nec āgeloꝝ. ꝗ tali modo nō indiguerūt. nec demonū. ꝗ tali mō non meruerūt. sed indigni fuerūt. vt ait Anselm⁹ in libro Cur deus hō. ca. iij. Sed cōtenti de eius admirabili nouitate ꝛ gratiositate. breuiť videam⁹ qs est iste rex glie ꝗ vt hodie ingrediť ad saluādas gētes. Est aūt rex vere dict⁹. qꝛ null⁹ regit eo meli⁹. De ꝗ i ps dicitur. xxij. Dn̄s regit me. ꝛ nihil mihi deerit. Duo dicit de isto rege. Primo quia regit. Et h̄ tripliciť ſm Inno. q̄rtū super isto ṽsiculo. Primo vt dux viatorē ne deuiet Sap. x. Justum deduxit dn̄s p vias rectas. Scd̄o vt lux in tenebris ambulātē ne exorbitet. Joh. viij. Qui sequiť me n̄ ambulat in tenebris. Tertio vt pastor gregem ne a lupis pereat. Hiere. xvij. Nō sū turbatus te pastorē sequēs. De pmo dr̄ in Ps. Spūs tu⁹ bon⁹ deducet me in terrā rectā. Et abacuc. iij. Deducet me victor i psalmis canentē. De scd̄o Joh. viij. Ego sum lux mundi. De tertio. Joh. x. Ego sū pastor bon⁹. Bene ģ diciť rex ꝗ sic regit vt nauē nauta. vt rex regnū. vt dux exercitū. De naue Jaco. iij. Naues cuꝫ magne sint circūferunť a modico gubernaculo. Modicū gubernaculū apparuit xp̄s veniens i mundū q̄si reputatiōis nullius. qꝛ paruulus natus Isa. ix. De regno in ps. Regnū tuū regnū oīm seculoꝝ. De exercitu Isa. vi. Dn̄m exercituū vidi oculis meis. Bene regit iste rex hoīem sicut oculus cecuꝫ. Job. xxix. Oculus fui ceco. dicit xp̄s. Itē regit hoīem sicut frenū equū. Ecci. xxviij Facito frenos ori tuo rectos. Nec solū regit freno. sed etiā stimulo. ne dormitet. ij. Cor. xij. Dat⁹ ē mihi stimul⁹. Itē vt magister scolas. ps. Qui regis israel intēde. Scd̄o dicit ꝙ nō solū ita prudenť regit. ſz etiā habūdāť. cū addit. Nihil mihi sub isto rege deerit. hoc nō inueniť apud alios reges. sub ꝗb⁹ subditi multa patiunť. defectus ꝛ incōmoda. nec ē talis curia alicuius regꝫ in ꝗ nō oporteret seruitores p se de mltis solicitari. Eccs. Vidi cūcta sub sole. ꝛ ecce labor ꝛ afflictio spūs. hoc nō ē sub isto rege. ꝗ suis audacter dicit. Nolite soliciti eē Math. vi. Vn̄ petrus ꝯfidēť dicit proijcere in eū oēm solicitudinē. qm̄ ipi cura est d' vob. Ideo bene dicit. Nihil mihi deerit. Vn̄ aug. dicit. Pascit cōtemnentē se scꝫ gentilē ꝛ iudeū. ꝛ nō pascet sequentē se scꝫ xp̄ianū. q. d. nō est verisimile cū ipe ꝓmisit suis dicens Math. vi. Primū q̄rite regnū dei. ꝛ hec oīa adijcienť vobis. Vn̄ Luc. xxij. dicit xp̄s discipul. Qn̄ misi vos sine sacculo ꝛ sine pera. nūqd aliq̄d vobis defuit. Qui dixerūt. Nihil. s. defuit nobis. Bn̄ ergo dr̄ rex a regēdo ꝗ nullus regit meli⁹. Est etiā rex quo null⁹ regnat excellētius. qꝛ est rex regū. Apoc. xix. vn̄ respectu eius alij reges sunt. sicut picti respectu regis veri ꝛ viui. Est insup rex a recte opando. Vn̄ poeta. Si bene regna regis dignus es noīe regis. Vn̄ Isido. li. iij. de sūmo bono ca. ix. Recte reges vocāť ꝗ seipos ꝛ subditos bn̄ regēdo modificare nouerūt. Nō est aūt hoc facile inuenire in regib⁹ terrenis ꝗn in aliquo deficiāt. Naꝫ quidā ꝛ si subditos bene regāt. seipos tamen male decipiūt. Alexāder magn⁹ bn̄ iperabat alijs. sed male sibi. Quia vt dr̄ de eo: vastabat eū furor aliena vastādi. ita ꝙ ppť nimiā auariciā cū poete corā eo fingerent aliū mūdū pter istū. cupiditate maxia vexatus. intra se dicebat. vtinā possem ipꝫ h̄re. Dauid bene rexit alios. sed se male. eo ꝙ cōmisit adulteriū ꝛ homicidiū. Salomon bene ꝛ sapienter gubernauit ꝑplm. ſz seipm pessime. qꝛ libidine victus ad idolatriā ē prolapsus. Et q̄d de singulis dicere opus ē. cū nō est hō sup terrā ꝗ nō peccet. Sunt alij qui bene se regunt. male vero subditos. vt simplices ꝛ idiote. De q̄bus Hieronymus in prologo biblie in epistola ad paulinū. Sancta inq̄t rusticitas solū sibi prodest. ꝛ quantum prodest ex vite merito. tantū obest si contra eā inimicus surrexerit. Vult dicere ꝙ quidā reges et prelati bene viuunt quo ad se ꝛ deum. ſz nesciunt gubernare defendendo ꝑ͛mū ab insultib⁹ inimicoꝝ. Sed non sic christus. quia et quo ad regimen vite proprie bonus rex diciť. qꝛ sine peccato. Joh. viij.

Quis arguet me de peccato. Et Petrus.
In ore eius nō est inuentū mendaciū. qui
pctm̄ nō fecit. Quo aūt ad regimē alioruꝫ
bonꝰ rex dicit. qꝛ de eo dr̄ Mar. vij. Be-
ne oia fecit. qđ de nullo rege dici pt. iō me
rito dr̄ rex. Tria aūt attollūt in xp̄o sta
tū regiū ꝛ eius regalē maiestatē cōmēdāt
videlicet icōparabil' pietas. inflexibilis e-
q̄tas ꝛ omp̄s ptās. Et ista tria debent esse
in rege. De primo quō in rege debet esse
incōparabil' pietas ptꝫ. Nā ꝛ si omnibus
pietas suadet Lu. vi. Estote misericordes
regibꝫ tn̄ oino indicit ꝛ precipit eo ꝙ dicit
Seī. li. ij. de clemētia ad nerone. ꝙ nihil
decoriꝰ est in regente q̄ꝫ clementia. vn̄ po
nit exemplū ꝙ in signū huiꝰ rex apum si-
ne aculeo est naturaliter. qꝛ natura nec se-
uum nec vltorē esse voluit. iō aculeuꝫ de-
traxit. ꝛ irā eꝰ inermē reliqt. Vn̄ ð rege dr
Miscdia ꝛ ꝑitas custodiūt regē. Et q̄s ḡ
clemētior rege xp̄o. q̄ ad vniꝰ hois deuo-
tū gemitū oia pctā dimittit ꝛ vindictaꝫ ꝑ
petuā in tpalē ꝑmutat. Vn̄ de eo Math.
xviij. dr̄ ꝙ cū oblatus esſꝫ regi debitor de
cem miliū talentoꝝ. ad simpliceꝫ petitio-
nē oia illi dimisit. ꝑ q̄d significat transgres
sio decē ꝑceptoꝝ. quā dn̄s ad deuotū ge-
mitū relaxat Ezech. xviij. Quacunqꝫ ho-
ra ingemuerit pctōr. oim iniq̄tatū suaruꝫ
nō recordabor. Vn̄ Ecci. xviij. dr̄. Mise
ricordia dn̄i sup oēm terrā. Non est sic de
alijs regibꝫ. q̄ ꝛ si misericordes sunt in ami
cos. tn̄ seueri ꝛ crudeles in hostes. iuxta il
lud poete. Parcere subiectis ꝛ debellare
supbos. Nō sic xp̄s q̄ facit solē suū oriri su
per bonos ꝛ malos. ꝛ pluit sup iustos ꝛ in
iustos. Et q̄d mirū ꝙ ita pius est cū habe
at p̄rem ꝑ̄ſſimū. vt dr̄ Lu. vi. vn̄ ei ꝓpriū
est misereri semꝑ ꝛ parcere. vt dicit Greg.
in quadā collecta De scđo. s. quō i rege de
bet esse inflexibilis eq̄tas ptꝫ. Nam sic dic
Aug. li. iiij. de ciuitate dei. c. iiij. Remota
iusticia regna nō sunt: nisi magna latroci-
nia. Et iō ꝛ si rex debet esse pius in bonos
tn̄ debet eē iustꝰ in maleficos. iusticia exi-
gente. Ei eīn dictū est illud a dn̄o. Male
ficos ne patiaris viuere sup terrā. Exodi
xxij. In eo vt dicit policratꝰ li. iiij. c. ij. rex
ꝑsonā publicā gerit ꝙ oim iniurias ꝛ dā-
na. sꝫ ꝛ crimia oia media eq̄tate perimit. ꝛ
ꝑm ip̄m nō est h̄ odij nō rancoris. qꝛ gladi
us eius est gladiꝰ colūbe. q̄ sine felle rixat
sine iracūdia ferit. ꝛ cū dimicat nullā om-
nino cōcipit amaritudinē. Talis rex xp̄s
est. de q̄ dr̄ Hiere. xxiij. Regnabit rex ꝛ sa
piens erit. ꝛ faciet iudiciū ꝛ iusticiā in tra
Ecce rex sapiēs in discernēdo. iudex i pu-
niendo malos. iustus in remunerādo bo-
nos. Quia rex. iō nō pōt in iudicio vinci
ptāte. i. Thimo. vi. Solus potens est rex
regū. Quia sapiēs. ideo seduci vel errare
nō pōt. Quia iustꝰ. iō munere vel precio
amore vel odio corrūpi nō pōt. Prouerb.
vi. Nō accipiet ꝑ redēptōne dona plima.
Quia iudex. ideo vlcisci paratꝰ. Hiere. x.
Quis nō timebit te o rex gētiū. Quia ita
q̄ꝫ rex. ideo reuerendꝰ a subditis. Quia sa
piens. ideo audiēdus. Quia iustꝰ. iō me-
tuendꝰ. Quia iudex. ideo formidandus.
De tertio videlicet quō dꝫ eē potentia in
rege pꝫ. Nā Prouerb. dr̄. xx. Rex q̄ sedet i
solio dissipat om̄e malū intuitu suo. Tal'
rex xp̄s ē. de q̄ dicit Ecci. xviij. Deꝰ solus
iustificabitur ꝛ manet inuictꝰ rex inetnū.
Vere inuictꝰ. ita vt demōes territi dicāt
Quis ē iste rex glie. q. d. Nos habemꝰ re-
gem supbie fortē in inferno. Quis ḡ ē iste
rex fortior illo. Sed rn̄dēt angli dicētes.
Dn̄s fortis ꝛ potēs i ꝑlio. Fortis inquam
deijciēdo eū de celo. Potens eū eijciendo
de mūdo. Joh. xij. Nūc p̄nceps mūdi hu-
ius eijcit foras. Et dn̄s potēs in ꝑlio. ca
ptiuos auferēdo de inferno Math. xij. c.
Uniuersa arma eius auferet. Timenda ē
ḡ ista ptās hoibꝫ. ex quo ita intolerabilis ē
demōibꝫ. Timēda ē paupi ꝑuo. ex q̄ ita est
formidabilis regi superbo. B

Dixi secūdo ꝙ in v̄bis p̄missis describit ad
uentꝰ filij dei vt desiderabil' ꝛ affectuosꝰ
ex optabili vtilitate hūane fructuositatis
cū addit tibi. Multū desiderabilis aduē
tus istiꝰ dn̄i est quē tot seculoꝝ seculis: et
fere quinqꝫ milibꝫ annoꝝ ꝛ vltra totuꝫ ex
pectauit genus humanū. Nec mirū si fu-
it ita desiderabilis patribꝫ qui fuit ita vti
lis oibus. Isa. xxv. Ecce dn̄s deꝰ noster
iste. expectabimus eū ꝛ saluabit nos. Ec-
ce fructuosa vtilitas q̄ maior esse nequit.
quia salus. que merito fuit sanctis deside
rabilis. iuxta illud Aggei. ij. Ueniet desi-
deratus cūctis gentibus. Et Gen̄. penul
timo. Ipe erit expectatio gentiuꝫ. Et ibi
dem. Expectabo salutare tuum domine.

Circa q̄d sciēdū ꝙ antiq̄ pr̄es expectabant dn̄m ⁊ desiderabāt ꝓpter multas vtilitates. ⁊ ꝑsertim ꝓpter nouem. ꝓut scribit Inno. iiij. sup illud ps̄ Et nūc q̄ ē expectatio mea. nōne dn̄s. Ps̄. xxxviij. Primo nāꝙ expectabant euꝫ vt doctorem. Ozee. x. Tempus req̄rēdi dn̄m. cū venerit q̄ docebit nos iusticiā. Vn̄ iā q̄si post aduētū ipius dr̄ Joel. ij. Exultate ⁊ letamini i dn̄o deo vr̄o. q2 dedit vob doctorē iusticie. Hoc p̄mū desideriū exp̄mit in antiphonis. Et p̄mo i p̄ma añ. q̄ icipit. O sapia. vbi habet in fine. veni ad docēdū nos viā prudētie. Et sumit. Lu. i. vbi dr̄. Ad dandā sciam salutꝫ plebi ei⁹. Principiū aūt añe. sumit. Eccl. xxiiij. Scd̄o desiderabāt ⁊ expectabant eū vt redēptorē. ps̄. Redemptōꝫ misit dn̄s ꝑplo suo. Bursa i q̄ r̄posita fuit ista redēptio fuit btā ꝟgo. ⁊ significat h̄ in secūda añ. O adonay. Et sumit Judith. vi. q̄ moysi in igne rubi apparuisti. Ecce redēptio in bursa. Vn̄ subdit. veni ad redimēdū nos in brachio extēto. Tertio desiderabāt ⁊ expectabāt eū vt liberatorē a limbo. Zach. ix. Tu q̄ꝫ in sanguie tuo eduxisti vinctos de lacu in q̄ nō erat aq̄. qd̄ significat in tertia añā. O radix yesse. Et sumit Jsa. xi. Et in fine subiūgit. veni ad liberandū nos. Quarto desiderabāt eū vt liberatorē a carcere pctōꝝ. Treñ. iij. Lapsa est in lacū vita mea. ⁊ posuerūt sup me lapidē. h̄ exp̄mit in q̄rta añā. O clauis dauid. Et sumit Jsa. xxij. Et subdit. Ueni ⁊ educ vinctū de domo carceris. sedentē in tenebrꝭ ⁊ i vmbra mortꝭ. Et sumit h̄ Jsa. xlij. vbi dr̄. Dedi te in fed⁹ ꝑpli. ⁊ in lucem gētiū vt ap̱ires oculos cecoꝝ. ⁊ educeres de cōclusiōe vinctū. de domo carceris sedentes in tenebris. Quīto expectabāt eū vt illuminatorē cordiū Lu. ij. Qd̄ parasti añ faciē oīm ꝑploꝝ. Lumē ad reuelatiōeꝫ gentiū. Hoc exp̄mit in q̄nta añā. O oriēs splēdor. Et sumit Zach. vi. Et ibi subdit splendor lucis etn̄e. Et sumit Sap. vij. Et subdit. veni ⁊ illumia sedētes i tenebrꝭ ⁊ i vmbra mortꝭ. Et sumit Jsa. ix. ps̄. Exortū est in tenebris lumē rectꝭ corde. Sexto desiderabāt eū vt ꝓtectorem ꝯ hostes Jsa. xix. Mittet eis saluatorē ⁊ ꝓpugnatorē q̄ liberet eos. Hoc petit in sexta añā. O rex gentiū. Et subdit. Et dn̄ator eaꝝ. qd̄ sumit Aggei vlti. Et in fine subdit. Ueni salua hoiem. Sicut ḡ expectauerūt dn̄m venturū in carnē. ita nos expectam⁹ eum venturū ad iudiciū vt remuneratorē ⁊ saluatorē. qd̄ petim⁹ in septia añā. O emanuel rex ⁊ legifer nr̄ veni ad saluanduꝫ nos. Sed q2 auxilijs sctōꝝ indigem⁹ in p̄nti ⁊ in futuro. ideo de sctis adduntur alie due añe. Vn̄ octaua ē. O thoma didime. In q̄ subdit. succurre nob miseris. ne damnemur cum impijs. in aduentu iudicis. Nona añ. ē O ꝟgo ꝟginū. Et bn̄ imediate añ natiuitatē xp̄i dr̄. q2 de ꝟgie nat⁹ ē ille desiderat⁹ dn̄s. Sed q̄re scti p̄res tot secul annoꝝ expectantes. in desiderio suo sunt frustrati. Quia Lu. x. dr̄ de eis. Voluerūt hec videre. et nō viderunt. Glo. Voluerūt videre deū in hūanitate nr̄a. ⁊ nō viderūt corꝑaliter. licet spūaliter sicut Abraam q̄ vidit ⁊ gauisus ē. Joh. viij. Ad qd̄ breuiter dicēdū ꝭm Tho. sup. iij. sniaꝝ. dis. iiij. q. ij. ar. i. ꝙ antiq̄ p̄res nō potuerūt mereri icarnatiōem xp̄i ex trib⁹. Primo q2 merituꝫ p̄mi hois nō se extēdit ad totā naturā hūanam. Sed incarnatio ē medicamentū totius nature hūane. nullo ḡ mō potuit ab aliq̄ puro hoie mereri. Scd̄o q2 illud q̄d est p̄ncipiū merendi nō pōt cadere sub merito. Sed incarnatio q̄dāmō est p̄ncipiū merendi. imo ē cā oīm meritoꝝ hūanorū. Quia oia merita nr̄a efficaciam habent a xp̄o ꝑ quē gr̄a ⁊ veritas facta est. ḡ nō potuerūt mereri. Tertio q2 meritū hūanum nō se extendit vltra cōditiōꝫ hūanā. q̄ i h̄ cōsistit vt aliq̄s mereatur aliquā diuinitatis ⁊ bonitatis participationē. ꝭm ꝙ tota plenitudo diuinitatꝭ habitet i hoie. Hoc excedit cōditiōꝫ hūanā ⁊ oē meritū hūanum. ḡ nullo mō cadere pōt sub merito nisi large dicat meritū ois participatio ad aliq̄d habendum q̄ p̄cessit in genere hūano. Hec Thomas.

Dixi tertio ꝙ in verbis p̄missis describitur aduent⁹ filij dei. vt acceptabilis ⁊ solaciosus ex propiciabili pietate diuine bonitatꝭ. cū dr̄. Mansuetus. Ac si eni diceret. licet sit rex magnus ⁊ terribilis sup oēm terrā. tamen nō venit debellare aut iudicare homines sed demōes. Et ideo demonib⁹ venit terribilis vt eos iudicet. Joh. xij. Nūc iudiciū ē mundi. hoib⁹ vero pi⁹ ⁊ misericors ⁊ ꝓpiciabilis. Quia Joh. iij. dr̄. Neq̄

pater misit filiū vt iudicet mundū. sed vt
saluetꝰ mundꝰ ꝑ ipm. Uenit ḡ eis mansue
tus tripliciꝰ. Pmo corde Math. xi. Disci
te a me. qꝛ mitis sū ꝛ hūilis corde. Scdo
ore. Hiere. xi. Ego q̄si agnus mansuetus
q̄ portatꝰ ad victimā. Tertio ope. Zopho.
ij. Querite iustū. q̄rite mansuetuꝫ. Uenit
ḡ mansuetus vt māsuetudinē doceret ser
uos suos corde ore ꝛ ope. ꝯtra illiꝰ supbi-
am q̄ totuꝫ genꝰ hūanū seduxerat. Istud
dn̄s voluit on̄dere in eo ꝙ tpe passiōis ve
nit sedens sup asinā sicut de eo ꝓpha p̄di-
xerat Zach. ix. Qd̄ dn̄s facere voluit ꝓpt
q̄ttuor. Primo vt hoī statū suū qualē tūc
habuit insinuaret. Hō eni tūc erat similꝰ
asino ꝓpter pctm̄. Juxta illd̄ ps̄. Hō cum
in honore esset nō intellexit. cōparatus ē
iumentis insipiētibꝫ. ꝛ silis factꝰ est illis.
Sicut eni iumentū d̄ nullo alio solicitū
ē nisi d̄ terra de q̄ viuit. Un̄ ad eā sp inspi
cit. nihil curās de celestibꝫ ita hō ante xpi
aduentū deditꝰ erat terrenis nihil curās
de celestibꝫ. Und̄ sibi dicebatꝰ illud Jsa. i.
Si audieritis me. bona terre comedetis
Nec soluꝫ: qꝛ terrena curabat. sed ꝛ dn̄m
terre nō cognoscebat. sicut cōqueritꝰ dn̄s
Jsa. i. Cognouit bos possessorē suū et asi
nus p̄sepe dn̄i sui. israel aūt me nō cogno-
uit. Nec tūc cognoscebat seipm̄. sicut dn̄s
flendo sup hierl̄m on̄dit an̄ hierl̄m Luc.
xix. Si cognouisses supp̄. statū tuū ꝛ ma-
la tibi iminentia fleres etiā. Scdo voluit
h̄ facere dn̄s vt supbiā iniq̄tatꝫ destrueret
Un̄ Zach. ix. Postq̄ȝ dictū ē. Ecce rex tu
us venit tibi sup asinā. Seq̄tur ꝛ disp̄dā
quadrigā ex effraim ꝛ equū de hierl̄m. vn̄
Cassiodo. tractans illd̄ ps̄. lxxv. Ab icre
patione tua deus iacob dormitauerūt q̄
ascēderunt equos. Dicit ꝙ hec ꝓpha dicit
de illis supbis q̄ in actibꝫ suis gloriantꝰ. in
quo nō sedet xp̄s. i. saluator. Juxta illud
ps̄. Nō saluatꝰ rex ꝑ multā ꝩtutē. ps̄. xxxij.
Glosa. Rex qui carnē suā regit nō saluatꝰ
ꝑ multā virtutē. s. si in ea p̄sumit ascribēs
sibi bona ꝛ nō deo. Nec solū rex talis non
saluatur. sꝫ etiā gigas q̄si rege fortior. q̄ ꝯ
mūdū ꝛ suā cōcupiscētiā militat. nō salua
bitꝰ i mltitudie ꝩtutis sue. si. s. subp̄iēdo ꝯ
deū se exaltat. Cuiꝰ rō seq̄tur q̄re isti am-
bo nō saluantꝰ. qꝛ fallax equus ad salutē. i.
supba estimatio q̄ ascēdit estimās se suā ꝩ-
tute saluādū fallax est. Un̄ in habūdātia
ꝩtutis sue. i. quātūcūq̄ȝ sit ꝑfectꝰ. q̄nto ci-
tius ꝓperat sic equus tāto ḡuius cadit ses-
sor equi. Tertio voluit h̄ facere dn̄s vt se
simplices inhabitare on̄deret iuxta illud
Cū simplicibꝫ sermocinatio eiꝰ. Quarto
vt pctōres tāq̄ȝ asinos pōderibꝫ pctōꝝ o-
neratos sibi de cetero associādos mōstra
ret ꝭm Criso. Un̄ ipe dicit Mat. xi. Trā
site ad me oēs q̄ laboratis et onerati estis
Ex q̄bꝫ oībꝫ infero tria correlaria delecta
bilia mētibꝫ deuotis xp̄ifideliū. Primo ꝙ
volēs vt xp̄s in mentē hoīs hodie adue-
niat. necesse hꝫ carnalia desideria rep̄me-
re. Istd̄ patet ꝑ h̄ ꝙ xp̄s venit vt rex q̄ a re
gendo dictꝰ ē. Rex aūt ꝭm Jsido. lib. iij.
de sūmo bono ca. ix. dictꝰ est etiā q̄libꝫ de
uotus. q̄ recte agit ꝛ sensus suos bn̄ regit.
ꝛ morꝰ resistentes sibi rōnabili discretiōe
cōponit. Hac rōne hodie ꝯsulitꝰ xp̄ianis
ieiuniū. per qd̄ ꝯcupiscētia refrenatꝰ ꝛ caro
domatꝰ vt obediat impio rōis. Scdo i-
fero ꝙ volēs vt xp̄s in mentē hoīs adue-
niat debet hr̄e deuotū desideriū ad cele-
stia. Istd̄ ptꝫ qꝛ xp̄s nō venit i mūdū nisi
desideratꝰ a p̄ribꝫ. Un̄ de iusta aīa d̄r. De
sideriuꝫ cordis eiꝰ tribuisti ei dn̄e. ps̄. xx.
Notāt dic̄ desideriū cordis nō carnis. qꝛ
tale n̄ exauditꝰ Job. xxxix. Clamor exacto
ris nō exauditꝰ. ita expōit Jnno. iiij. istud
ꝩbū. Tertio ifero ꝙ volēs mereri xp̄i ad
uētū i se ꝑ grāꝫ dꝫ hr̄e ꝑfectā māsuetudinē
ꝛ hūilitatē. Istd̄ ptꝫ qꝛ xp̄s venit sup asi-
nā hūilē ꝛ māsuetā. vn̄ Jaco. i. Jn māsue-
tudine suscipite isitū ꝩbū. Et Eccl. i. Bn̄
placitū ē deo fides ꝛ mansuetudo. Primi
significāt incipiētes. q̄rū est carnalia desi-
deria rep̄mere: ꝛ sic vicia vitare. Scdi si-
gnificāt ꝓficiētes. i q̄bꝫ scā desideria ꝩtu
tū debēt crescere. vt dicit Hugo d̄ archa
mystica. Et tertij significāt ꝑfectos q̄ dn̄t
ꝓfunda hūilitate ꝩtutes ꝯgregatas custo
dire ne pereāt ꝭm Greg. in Ome. eo ꝙ pe
rit oīe qd̄ agitꝰ si nō i hūilitate teneatꝰ De
oībꝫ his d̄r in ps̄. Declina a malo. q̄ ad p̄-
mos icipiētes. Et fac bonū q̄ ad scdos. s.
ꝓficiētes. inq̄re pacē ꝛ ꝑseq̄re eā. i. ꝑseuerā
ter seq̄re ꝭm Jnno. iiij. q̄ ad tertios. s. ꝑfe-
ctos. Tales ḡ q̄ sic disponentꝰ in eoꝝ cōsci
entia merebuntꝰ hr̄e gratiosū in se saluato
ris aduentuꝫ ꝑ grām in p̄nti ꝛ in futuro ꝑ
gl'iam. Ad quā nos ꝑducat rex xp̄s dn̄s.

Sermo tertius dn̄ice p̄me aduentus.

Benedictus qui
b venit in noīe dñi. Math. xxi.
Inter oīa q̄ humano generi ex
p̄uaricatiōe primi parentis inflicta sunt.
vnū ē p̄cipuū ꝙ mox vt peccauit hō p̄m⁹
incurrit maledictōnē et obprobriū sempi
ternū. Juxta illud Gen. iij. Quia audisti
vocē vxoris tue ⁊ comedisti de ligno ex q̄
p̄ceperā tibi ne comederes. maledicta ter
ra in ope tuo. Istā maledictiōez se h̄re bñ
sensit ꝓpheta q̄ ait Hiere. xv. Ve mihi ma
ter mea qꝛ me genuisti virū rixe et virū di
scordie in vniuersa terra. Et sequit̄. Oēs
maledicūt mihi. Sed qꝛ vt dicit magn⁹
pr̄ Aug⁹. in li. Enchiridion. ca. xlvij. Tā
tū fuit illud pctm̄ ⁊ tā magnū. ex q̄ scꝫ il-
lud maledictiōis obprobrium ꝓcessit. vt
in vno hoīe originalit̄ ⁊ radicalit̄ totū ge
n⁹ hūanū dānaret̄. qđ solui aut dilui ñ po
tuit nisi ꝑ vnū mediatorē dei ⁊ hoīm iesuꝫ
xp̄m. Hec ille. ꝓinde sācti p̄res sciētes nō
ꝑ aliū eis restitui posse bñdictiōem q̄ꝫ ꝑ il
lū cui dictū ē. In semīe tuo bñdicent̄ oēs
gentes. Gen. xxij. de q̄ ps. ait. Eteni bene
dictionē dabit legislator. inuocabāt meri
to deū vt mitteret eis saluatorē q̄ libera-
ret eos ab obprobrio maledictōis sēpit̄ne
iuxta illud Nu. vi. Ipi inuocabunt no-
men meū ⁊ ego bñdicā. Qđ q̄dem fecit de
us pr̄ ꝑ filiū suū bñdictū ⁊ gl̄iosū in secu-
la. qñ misit eū in mūdū vt auferret obpro
briū ⁊ cōtemptū ab hoīe. ⁊ redderet bñdi
ctionē ꝓ maledictōe. ⁊ vitā ꝓ morte. Quā
quidē bonitatē diuīe pietatis hodie reco
lit eccl'ia. reducendo ad memoriā fidelib⁹
tante misc̄dīe bñficiū. ⁊ grās agendo deo
p̄ri. qꝛ misit filiū suū benedictū in nomie
suo. Vñ hec fuit cā institutiōis hui⁹ tp̄is
ab eccl'ia vt a fidelib⁹ deuotius celebrare
tur. Nā sicut dicit Aug⁹. sup iohem. Nul
la fuit cā veniendi xp̄m: nisi pctōres sal-
uos facere. tollere morbos. tollere vulne-
ra. ⁊ nulla erat cā medicine. Venit ḡ ma-
gnus de celo medic⁹. qꝛ tot⁹ mūd⁹ vbiq꞉
iacebat egrotus. Gen⁹ ḡ hūanū totū peri
erat. ex quo peccauit vn⁹ in quo totū erat
Venit hō vn⁹ sine pctō q̄ saluos faceret
ab oī pctō. Nō eni de celo ad terram tra-
xerūt eū n̄ra merita. sed n̄ra pctā. Hec ille
Quō ergo nō est celebrandū tantū bene-
ficiū in q̄ venit ille bñdictus in noīe dñi.

q̄ a maledictōe peccati ꝑpetua totū libera
uit genus hūanū. spemq꞉ dedit hominib⁹
quia si tantā benedictōnē dedit in primo
aduentu quantā dabit in scđo. Vt dicit
Bern. sermone de aduentu dñi. Merito
vt dicit Ambro. sup Lucā p̄res sancti sta
tuerūt vt vnusq̄sq꞉ hoc tp̄e digne se p̄pa-
ret ad suscipiendū eius natiuitatē. qui vt
bñdictus venit in noīe dñi. vt dicūt v̄ba
nostri thematis. In quib⁹ verbis aduen-
tus iste describit̄. in q̄ xp̄i aduent⁹ ōndit̄ a
nobis susceptōe dignus tripliciter. Prio
describit̄ vt venerabilis et magnificus ex
gl'ia aduenientis. qꝛ bñdictus. Scđo vt
amabilis ⁊ gratiosus ex parte vtilitatis
ꝓuenientis. qꝛ venit. Tertio vt potēs ⁊ vi
ctoriosus ex auctoritate mittentis. quia
in nomine domini. A

Dixi primo ꝙ in v̄bis premis
sis ostendit̄ aduē
tus n̄ri saluatoris esse venerabilis ⁊ ma-
gnificus ex gl'ia aduentus. qꝛ bñdict⁹. Li
cet aūt xp̄s fuerit benedict⁹ oī benedicti-
one que pōt cōicari creature. eo ꝙ benedi
ctionē omniū gētiū deus pater dedit illi.
vt dicit̄ Eccl. tñ ne faciā tediū tangā qua
druplicē bñdictionē sibi diuit⁹ in patriar
chis ostēsam ⁊ p̄figuratā. Scđo quadru
plicē bñdictionē sibi in suo aduentu i car
nē exhibitā. De p̄mo quō quadruplex be
nedictio xp̄i fuit in p̄riarchis prefigurata
patet primo. Dicit̄ eni Gen. xij. ad abraaꝫ
Benedicā benedicentib⁹ tibi. atq꞉ in te be
nedicent̄ vniuerse cognatōes terre. Quō
aūt hoc fieri debuit. declarauit angelus.
Gen. xxij. dicens. In semine tuo benedi-
cent̄ oīs trib⁹ t're. Et qꝛ null⁹ alius p̄ter
xp̄m apparuit in q̄ ista ꝓphetia esset adim-
pleta. ideo oportet dicere ꝙ xp̄s sit istud
semē benedictū in quo de⁹ benedixit om
nes trib⁹ terre. Vñ apl's ad Gal. iij. dicit
Christus redemit nos de maledicto legꝫ
fact⁹ ꝓ nobis maledictus. qđ tūc factū est
qñ pepēdit in ligno. Quia maledict⁹ om
nis q̄ pendet in ligno. Et ne q̄s hoc intel
ligeret de aliq̄ alio. sicut iudei dicūt. stati
Apl's dicit. Abrae dicte sunt ꝓmissiōes ⁊
semini ei⁹. nō dicit et seminib⁹ q̄si multis.
sed semini tuo q̄ est xp̄s. Istud semen bñ-
dictū ōndēs iam venisse dixit angel⁹ ma-
rie. bñdictus fruct⁹ ventris tui. Scđa fi
gura patet de isaac quā dedit filio suo ia-

cob. Gen̄. xxvij. Ubi bn̄dicēs ait illi. Ecce
odor filij mei sicut odor agri pleni cui bn̄-
dixit dn̄s. Seruiēt tibi omnes ꝓli. ⁊ ado
rent te trib9 terre. Esto dn̄s fratrū tuorū.
et incuruent̄ ante te filij mr̄is tue. Qui ma
ledixerit tibi. sit ille maledict9. Et q̇ bene-
dixerit tibi. bn̄dictionib9 repleatur. Certū
aūt est ꝙ hec benedictio nō est adimpleta
ad lr̄am totaliter i iacob. q2 frater ei9 esau
non seruiuit sibi. imo iacob vocauit eū do
minū mittēs ei munera. vt patz Gen̄. xxxij
nec in aliquo alio ita ꝑfecte sicut i xp̄o. De
quo dr̄. quo ad primū. hic est fili9 meus di
lectus Math. iij. ⁊. xvij. Ecce odor filij ad
patrē. Seruiēt tibi omēs ꝓli quantū ad
gentes ⁊ adorent te trib9 scz iudeoꝝ. Esto
dn̄s fratrū scz xp̄ianorū. ⁊ incuruent̄ an̄ te
filij matris tue. scz sinagoge. Ista oīa expl̄-
se dicunt̄ de xp̄o. in ps̄. Deus iudiciū tuū
regi da. Et sequit̄. Et dn̄abit̄ a mari vsq3
ad mare. Et seqtur. Oēs reges seruient ei.
Et sequit̄. Sit nomē eius bn̄dictū in secu
la. ante solē ꝑmanet nomen eius. Et bene
dictū nomē maiestatis eius. Tertia figu-
ra patet de iacob quā dedit iude Gen̄. xlix
De quo dr̄. Nō auferet̄ sceptrū de iuda. et
dux de femore eius. donec veniat q̇ mittē-
dus est. ⁊ ip̄e erit expectatio gentiū. Laua
bit in vino stolā suā. ⁊ in sanguine vue pal
liū suū. Istud nō pōt exponi de alio q̄3 de
xp̄o ad quē durauerunt duces iuda et sce-
ptrū regni. ⁊ post eū nō. q̇ etiā de sanguine
ꝓprio aspersit corpus suū. vn̄ dicebat se vi-
tem Joh. xv. ⁊ ꝑ cōsequēs sanguinē suū vi
nū. Quarta figura patet Nume. xxiiij. vbi
balaam spūsancto in se irruēte. vt ibidē di
citur benedicens tabernacul̄ iacob dixit.
Qui benedixerit tibi. sit ille bn̄dictus. et q̇
maledixerit tibi. maledictōnib9 repleatur.
Et sequit̄. Orietur stella ex iacob. ⁊ virga cō
surget ex israel. De iacob erit q̇ ꝑdet reliq̇-
as ciuitatis. Hoc nō pōt intelligi de aliq̇
q̄3 de xp̄o. in cuius aduētu in mūdo orta ē
stella Math. ij. Sicut ꝑtestant̄ gentiles
magi dicētes. Uidimus stellā ei9. in signū
ꝙ ip̄e radijs sue doctrine illumiauit oēm
hoiem venientē in hunc mundū Joh. i. qđ
nullus alius fecit. Fuit etiā virga q̄3tū ad
correctionē inimicoꝝ. sicut pr̄ ꝓceperat si-
bi dicēs. Postula a me ⁊ dabo tibi gentes
Et seqt̄. Reges eos in virga ferrea. In ad
uentu etiā ei9 ꝑdite sunt reliquie ciuitatis
hierusalē. q2 ꝑdiderūt iudei locū ⁊ gentem
vt dr̄ Joh. xi. Ideoq3 spūsancto ordināte
pueri q̇ exierant obuiā xp̄o. clamabāt dicē
tes. Bn̄dict9 q̇ venit in noīe dn̄i. ad signi-
ficandū ꝙ hic est de quo figure sub vmbra
figurabāt. de q̇bus dic̄ apl̄s ꝙ oīa in figu-
ra cōtingebāt illis. Restat igit̄ dicere ꝙ de
xp̄o ista oīa fuerūt impleta. ⁊ ꝑ cōseqn̄s pa
tet iudeos falsum dicere. ꝙ adhuc sint im-
plenda in antixp̄o. Quō aūt ista circa icar
nationē xp̄i fueruut impleta: ostendit ꝓphe
ta. ps̄. xx. dicēs ad lr̄am de xp̄o. Qm̄ preue
nisti eū in bn̄dictionib9 dulcedinis. vbi di
cit Inno. iiij. Qđ xp̄s in incarnatione sua
fuit ꝓuentus quatuor bn̄dictōnib9 realib9
sicut ibi quattuor figuralib9. Prima bene-
dictio qua fuit ꝓuent9 fuit immunitas pec
cati. vn̄ dicit. ꝓuenisti. i. ante ortū donasti.
q2 in peccato nō est conceptus. Nos autē
preuenimur in maledictiōe amaritudinis
q2 in peccatis ꝯcepit nos mater nr̄a. ⁊ na-
scimur filij ire. Scd̄a bn̄dictio fuit in vni
one duaꝝ naturaꝝ. de qua Luce. i. Bene
dictus fructus vētris tui. Tertia in pleni-
tudine gratie ⁊ veritatis Joh. iij. Q2 non
ad mensurā datus est ei spirit9. sed cū ple-
nitudine Joh. i. Plenū gratia ⁊ veritate.
Quarta benedictio glorie. q2 ab instāti cō
ceptionis sue fuit comprehensor. Isa. xxij.
Erit scz xp̄s i soliū glorie domui pr̄is sui
et suspendā super eū omnē gloriā dom9 pa
tris eius. De his benedictōnib9 dr̄ Deute
ro. xxxiij. Neptalim abundantia ꝑfruetur
et plenus erit benedictionib9. Hec Inno-
cen. Ecce quomodo plenitudinē benedi-
ctionū habuit christus in suo aduētu. quā
nullus ꝑter eum habuit nec habere potest
Ideo et si alij sancti dicunt̄ benedicti a do
mino et benedictiones accepisse in mūdo.
iste tamē excellentissime oīa que in figu-
ris fuerūt ꝑostensa in se habuit. ⁊ cum be-
nedictionib9 in mundum venit. Unde de
eo dici potuit veraciter. Benedictus qui
venit

B

Dixi secūdo ꝙ in verbis pre
missis ostendi-
tur aduentus saluatoris nostri gratiosus
ex pietate diuine liberalitatis. quia venit
Magna siquidē diuine pietatis bonitas
apparuit in hoc. quia venit ad hominem q̇
venire nō potuit ad eum. Sed nunq̇d ve
nit ad vindictā faciendā pro peccatis ei9.

Certe nõ. sed venit in hunc mundũ pecca
tores saluos facere. vt dr̃. i. Thimo. i. Et
ipe solus testat̃ Luce. xix. dicẽs. Venit em̃
filius hoĩs q̃rere ⁊ saluũ facere qd̃ ꝑierat.
Circa qd̃ sciendũ ꝙ xp̃s venit ad hominẽ
quadruplicit̃. Et scd̃m h̃ erit q̃druplex ad
uentus eiꝰ ſm Bern̄. Primꝰ est aduentus
ad hoĩes in mundũ. Scd̃s in hoĩes scʒ in
mentẽ. Tertiꝰ ꝯ hoĩes in morte. Quartus
similit̃ ad iudiciũ. Et significant̃ hi quatu
or aduentus ꝑ q̃tuor septimanas huiꝰ tem
poris sacratissimi. In primo aduẽtu venit
ad hoĩes per carnis assumptionẽ. In secũ
do venit in animũ nr̃m ꝑ gratie infusionẽ.
In tertio ⁊ q̃rto veniet in iudiciũ ꝑ meri
toꝝ discussionẽ. Propt̃ primũ aduentũ de
bemus esse humiliati. Propter scd̃m com
puncti. Propter tertiũ cauti. Propter q̃r
tũ circũspecti. De primo dr̃ Joh̄. xvi. Exi
ui a patre ⁊ veni in mundũ. iterũ relinquo
mundũ ⁊ vado ad patrẽ. Felix itinerarius
qui sic a pr̃e exijt. ita ad p̃rem redijt. Iste
aduẽtus fuit ad saluandũ. sic dixit angelꝰ
Math. i. Ipe em̃ saluũ faciet ꝑplm̃ suum a
peccatis eoꝝ. In isto aũt aduẽtu xp̃s assũ
psit nr̃az humanitatẽ q̃tuor de causis. Pri
ma vt in ea nob̃ p̃rem ad misericordiã fle
cteret. Vñ glo. suꝑ illũ locũ Apl̃i. Qui eti
am interpellat ꝓ nob̃. dicit. nõ voce sed mi
seratiõe ⁊ ostẽsione humanitatis sue. semꝑ
em̃ hoĩem assumptũ ⁊ graue onus passio
nis qd̃ sustinuit pat̃no vultui offert vt no
stri misereat̃. Et h̃ est qd̃ dr̃. i. Johã. ij. Ad
uocatũ habemꝰ ꝓ nob̃ apud deũ p̃rem ie
sum xp̃m iustũ. ⁊ ipe est ꝓpiciatio ꝓ peccatꝭ
nr̃is. Et nõ tm̃ pro nostris sed etiã totius
mũdi. Scd̃a causa vt in ea diabolũ falle
ret. Adeo em̃ sapiẽter in hac vita ꝯuersatꝰ
est ꝙ diabolus ex certa scientia nunq̃ȝ po
tuit cõphendere eũ esse filiũ dei. licet be
ne cõiecturabat̃ eũ esse filium dei ex signis
sic clamabat dicens. Jesu fili dei vt q̇d ve
nisti ante tp̄s ꝑdere nos. vt dr̃ Mar. i. Vi
dens em̃ eiꝰ miracula opinabat̃ eum ẽẽ de
um. sed videns eius famẽ ⁊ sitim credebat
hominẽ. ⁊ ita decipiebat̃. Et per cõseq̃ns
vltimo deceptus est. q2 credens se procu
rare mortẽ hoĩs peccatoris ꝓcurauit re
demptionẽ hoĩs. Vñ dicit Isido. li. i. de
summo bono ca. xiiij. Ideo diabolꝰ q̇s iu
ste tenuit amisit. q2 iniuste redemptorẽ no
strũ occidit. Illusus est diabolꝰ morte dñi
quasi auis. Nã ostensa xp̃s sue carnis mor
talitate quã interimẽdã ille appetebat. ab
scondit diuinitatẽ vt laqueũ quo eũ velut
auem improuidã prudẽti irretiret decipu
la. Et sequit̃. Nã si innocẽs xp̃s nõ occide
ret̃. homo diabolo addictus ꝑ p̄uaricatio
nẽ non absolueret̃. Hec ille. Tertio assum
psit carnẽ vt i ea hominẽ glorificaret. Vñ
apl̃s. Mortui estis ⁊ vita vestra abscondi
ta est cũ xp̃o. Saluatorẽ em̃ nr̃m expecta
mus qui reformabit corpꝰ humilitatꝭ nr̄e
configuratũ corpori claritatis sue. Quar
to vt in ea hoĩem ad suũ amorẽ obligaret.
Quid em̃ nos tantũ ad amorẽ suũ obliga
re potuit q̄ȝ ꝙ infirmitates nr̃as ipe porta
uit. Vt dicit Bern̄ in li. de diligẽdo deũ.
De secundo aduẽtu q̇ est in mentẽ per gra
tie infusionẽ in quo venit xp̃s ad inhabitã
dum. dicit̃ Joha. i. Verbũ caro factũ est ⁊
habitabit in nobis per gratiã. De qua in
habitatione dicit̃ Joh̄. xiiij. Si quis dili
git me. sermones meos seruabit. ⁊ ad eum
veniemus. ⁊ apud eũ mansionẽ faciemus.
Ex isto aũt aduentu homo cõsequit̃ tripli
cem fructũ. Primo gratuitaȝ in filium dei
adoptionẽ. quo ad hoc dicit̃. Pater meus
diliget euȝ. Scd̃o gr̃e spũssancti collatio
nẽ. quo ad hoc dr̃. ad eũ veniemus. Tertio
collate gratie ꝯseruationẽ. q̇ ad hoc dicit̃.
mansionẽ apud eũ faciemus. Ista est dul
cissima sua inhabitatio. de q̃ dic̃ ipe. Pro
uer. viij. Delicie mee esse cũ filijs hominũ.
Vnde ipe stat ad hostiũ ⁊ pulsat ꝑ gratiaȝ
preuenientẽ. ⁊ si q̇s aperit sibi. intrat ꝑ gra
tiã subsequentẽ. ⁊ cenat cũ eo ꝑ gr̃am perfi
cientẽ Apoca. iij. De tertio aduentu scʒ in
morte dr̃ Lu. xij. Et vos parati estote. q̇a
qua hora nõ putatis filius hominis veni
et. In isto aduentu veniet ad discutiendũ
nostra merita. Vnde Matthei. De omni
verbo ocioso reddent homines rationem
ad exigendũ nobis credita. scʒ bonoꝝ na
turaliũ fortuitoꝝ ⁊ gratuitoꝝ. De quibus
Math. xxv. Vni dedit quinq̃ȝ talẽta. alij
duo. alij vero vnũ. Tũc em̃ requiret lucrũ
de oĩbꝫ istis. Iste aduentus est valde in
certus. ⁊ ideo vt dicit Aug. ad dioscoꝝ. vi
gilare debet omnis xp̃ianꝰ ne eũ imꝑatuȝ
inueniat dñi aduentus. Quare aũt voluit
esse diẽ aduentꝰ huiꝰ incertũ. idẽ assignat
rõem. ⁊ dicĩ li. de vita xp̃iana. Ad h̃ volu
it dñs te nescire diẽ illũ. vt q2 nescꝭ qñ ve

niat semp sis parat⁹. Et Greg. xij. li. Mo ra. dic. Ad h̄ cōditor noster nos latere vo luit vltimū diē nr̄m. vt dū ignorat sp̄ pri mus esse credat. Et tanto quis fit feruen tior in opatione q̄nto incertus est de reuo catiōe. vt dū incerti sumus qn̄ moriamur. semp ad mortez parati venire debeamus. Hec greg. De q̄rto aduētu ad iudiciū dr̄ Mat. xxiiij. ⁊ Lu. xxi. Tūc videbūt filiuz hōis venientē cū ptāte magna. Iste erit terribil' aduētus mal'. q2 ad puniendū eos et ad faciendū vindictā in natiōib⁹. bonis vero delectabil'. q2 ad remunerandū. Pri mis dicet. Ite maledicti in ignē eternum. Secūdis dicet. Venite bn̄dicti p̄ris mei possidete regnū Matth. xxv. Sic aūt ille prim⁹ aduētus xp̄i fuit desiderabil' p̄rib⁹ antiq̄s. ita iste desiderabilis iustis omib⁹. Om̄es eīn clamāt illud ps̄. Ostēde nobis faciē tuā sc3 clare visionis. ⁊ salui erimus. Nec mirū q2 desiderant cū dies iudicij sit eo2 maxima vtilitas. Primo q2 tunc exal tabunt iudicādo cū xp̄o Sap. iij. Judica bunt sancti nationes. Et Math. xix. Se debitis ⁊ vos iudicātes. Secūdo q2 tunc liberabunt ab omi pena ⁊ miseria Isa. xxv Auferet dn̄s omnē lacrimā ab omi facie. Apoc. xxi. Absterget deus oēm lacrimam ab ocul' sancto2. i. oēm causam lacrimādi. pro pena. Tertio q2 liberabunt a potesta te peccādi Isa. xxv. Auferet dn̄s obprobri um p̄pli sui de vniuersa terra. Ps̄. Adhuc pusillū ⁊ nō erit pctō2. Quarto q2 tunc eri pient a potestate diaboli Naū. i. Nō adij ciet vt p̄trāseat in te belial Isa. xi. Nō no cebūt neq3 occident. Quinto q2 liberabū tur a seruitute corruptōis Rom. viij. Ipa creatura liberabit a fuitute corruptionis Sexto q2 tūc videbūt facie ad faciē deuz suū. i. Joh. iiij. Scim⁹ q2 cū apparuerit si miles ei erim⁹. i. Co2. xiij. Videm⁹ nunc per speculū ⁊ in enigmate. tūc aūt facie ad faciē. Hec Inno. sup illud Ps̄. xij. Usq3 q̄ domine obliuisceris.

Dixi tertio q2 in verbis p̄mis sis describit aduē tus xp̄i susceptōne dign⁹ vt potēs ⁊ victo riosus ex auctoritate mittētis. q2 in nomi ne dn̄i. De quo in ps̄. dr̄. Beatus vir cui⁹ est nomē dn̄i spes ei⁹. Uere potentissimuz et victoriosissimū nomē. in q̄ vt dic ps̄. fi del' penetrat etiā mur. desissimū iuxta illō In nomine dn̄i trāsgrediar murū. In hoc solo nomine dauid vicit goliam. sicut ipse testatur dicēs. Tu venis ad me cum hasta et gladio. ego aūt cōtra te in noīe domini Potentissimū ⁊ victoriosissimū nomen in quo eijciunt demones Lu. x. In noīe tuo etiā demonia subijciunt nobis. Et q2 xp̄s fuit vnus de⁹ in suba cū p̄re. ⁊ p cōseq̄ns in potētia ⁊ v̄tute. ideo ad significandum eū esse eq̄lē p̄ri sp̄ūssctūs p ora pueros cla mabat de eo q2 venit in noīe dn̄i. Hoc ipe sol⁹ testabat Joh. v. dicēs. Ego veni i no mine p̄ris mei ⁊ nō accepistis me. Q2 aūt venerit in noīe dn̄i testabant miracl'a que erant ad gl'iam patris. vt dicit Lyra ibīd Et q̄ nemo potuit facere nisi esset deus cū eo. vt dicit Nicodem⁹ Joh. iij. Et ipe so lus dic Joh. xv. Si nō fecissem opa in eis que nemo alius fecit ⁊c̄. Est aūt sciendū q2 signū q2 aliq̄s venit in noīe regis ⁊ de eius mādato ⁊ volūtate est. qn̄ maiores regis ⁊ consiliarij ⁊ generaliter oēs illi q̄ nō nisi re gi obediunt. eū audiūt. ei famulant ⁊ obse quunt. Qn̄ aūt subiecti quasi instabiles q̄ dam ei obediūt. q̄dam nō. signū est neq̄cie in subditis. nō in dn̄o veniēte. Sic est i p posito. Nā ps̄. diu ante clamabat q2 xp̄us debuit venire in noīe patris sui. vz3. psal. cxvij. Bn̄dictus q̄ venit in noīe dn̄i. Qui cū venit in mundū mox oēs creature ma iores de toto mūdo. ⁊ oēs secretarij sc3 an geli q̄ nō obediūt nisi soli deo ei seruierūt ⁊ obsecuti sunt hūilit' ⁊ fidelit'. Istud patz q2 in natiuitate angeli cātabant gaudent. Glia in excelsis. vt dr̄ Lu. ij. Et hi etiā in vita ministrabāt ei. vt patz Math. iiij. Ac cedentes angeli ministrabāt ei. Ita etiā et alie creature irrōnales q̄ in opib⁹ supnatu ralib⁹ soli deo obediūt xp̄o parebāt ad nu tū. sicut p̄tz trāscurrēdo a p̄ncipio sui ad uentus in mundū vsq3 ad ei⁹ ascensum in celū totā seriē euāgelij. Nā in natītate ei⁹ celū dedit stellā regib⁹ in ductorē ad p̄ese piū Mat. ij. Itē mare solidū calcāti se p̄ buit Mar. vi. Et idē mare trāquillitatez in tēpestate dedit Math. viij. Surdi mu ti. leprosi. ceci a natiuitate. claudi. demoni aci multi curati sūt. Et qd̄ oīm maius est mortui suscitati sunt. Quō g̃ iudei p̄nt ne gare messiā venisse. aut quō expectāt aliuz vētu2. Un̄ p̄tz q2 ipi sūt sic̄ s̄bditi istabiles ⁊ nequā. q̄ apte vidētes tāta miracl'a i xp̄o

noluerũt ei obedire. licet venisset in nomi-
ne dñi. Cũ aũt venerit antixp̃s in nomine
suo illũ accipiẽt. Hinc cõq̃rit iohes dicẽs
In ꝓpria venit. et sui eũ nõ receperunt. Et
qd̃ deteri⁹ est etiã ignominiose tractauerĩt
ps̃. lxxiij. In terra polluerũt tabnaculum
nois tui. i. xp̃m in quo deus habitauit Ex
his oĩb⁹ ad piaꝝ mentiũ ꝯsolationẽ tria
infero memorialia. Primo q̃ ad p̃mã par-
tem sermonis. Qd̃ volẽs ex aduẽtu xp̃i bñ
dictõez ꝯseq̃ glie ⁊ grẽ. necesse hꝫ se a viciis
custodire ⁊ pseruare h̃ sacro tp̃e. Istud pꝫ
q̄ꝛ Ecc̃i. xxxij. dꝛ. Qui vigilauerit ad illuꝫ
inueniet bñdictionẽ. Bene aũt vigilat qui
oculos mẽtis in ꝟo lumie tenet. ꝭm Greg.
in omel. Scd̃o infero ꝙ volẽs ꝯsequi bñ-
dictionẽ ⁊ vtilitatẽ aduẽtus dñi. necesse hꝫ
diligent̃ insistere eloquio diuino ⁊ ꝭmoni.
Istud pꝫ Deute. xxxiij. vbi leui dicit patri
suo. Qui custodierit eloquiũ tuũ ⁊ pactuꝫ
tuũ ꝭuauerit. Bñdic eũ dñe. Tertio ifero
ꝙ volẽs ꝯsequi bñdictionẽ xp̃i venientꝫ in
noie dñi. necesse habet oꝑib⁹ misericordie
et pietatis intẽdere. Istud pꝫ. q̄ꝛ nomẽ do
mini nõ est nisi oleũ misc̃die. vt dꝛ Cant. i.
Et ideo null⁹ eo dignus ẽ nisi misericors.
iuxta illud. Qui misericors est misericordi
am ꝯsequet̃. Vñ Ecc̃i. vij. dꝛ. Pauꝑi por-
rige manum tuam vt ꝑficiatur ꝓpiciatio
et bñdictio tua. Cui⁹ ꝓpiciatiõis ꝑticipes
nos faciat bñdict⁹ q̃ vẽit i noie dñi Amẽ.

Dñica scd̃a aduẽt⁹. p̃m⁹ Sermo q̃rtus

Erũt signa in so

le ⁊ luna ⁊ stellis Luce. xxi. In
hac dñica scd̃a sctã mr̃ eccl̃ia fa
cit mentionez de vltimo aduentu dñi. qui
erit ad iudiciũ finale in ip̃a consũmatione
seculi. Qd̃ q̃dez iudiciũ appellat̃ generale.
eo ꝙ in ip̃o xp̃s vẽtur⁹ est iudicare viuos
et mortuos. Dicit̃ etiã nouissimum. q̄ꝛ et si
hodie xp̃s iudicat ⁊ ab hũani generis ini-
tio iudicauit deijciens de paradiso prios
parẽtes. ⁊ hoies sepe luũt ꝓ suis factis di-
uinit⁹ penas. tñ tũc erit nouissimũ. q̄ꝛ post
illd̃ erit bonoꝝ plenissima ⁊ vera felicitas
⁊ maloꝝ digna ⁊ sũma infelicitas. In quo
etiã nõ solũ iudicabunt̃ q̃ tunc fuerĩt iudi-
canda. veꝝ etiã q̃cunq̝ ab initio iudicata
et q̃cũq̝ vsq̝ ad illud tp̃s adhuc iudicãda
sunt. apparebunt esse iustissima inq̃t Aug⁹.
de ciuitate dei li. xx. ca. i. ⁊. ij. Volẽs igitur
mater sctã eccl̃ia filios suos hr̃e illi⁹ aduẽ-
tus memoriã recolit euãgeliũ d̃ illo nouis-
simo die ⁊ eius antecedẽtib⁹ signis. vt ꝑ h̃
inducat hoies ad ꝯpunctionẽ ⁊ verã peni
tentiã. Nã sicut dicit Gre. xiiij. moralium
Terror iudicis nõ põt vitari nisi ante iu-
diciũ. qd̃ vtiq̝ nõ est nisi ꝑ satisfactionẽ pe
nitẽtie ꝓ pctis. Nõ solũ aũt memoria illi⁹
tremendi iudicij valet ad inducẽdã ꝯpun
ctionẽ in hoie ꝓ pctis p̃teritꝫ. sed etiam ad
cautelã faciendã de futuris. Unde Criso.
suꝑ Joh. omel. xlv. dic̃ ꝙ memoria iudicij
impetũ tenebit vehemẽtius oi freno. q. d.
qui trib⁹ cathẽis frenari nõ posset. sola me
moria futuri iudicij frenat̃. iuxta illud ps̃.
A iudicijs em̃ tuis timui. Hinc Job de se
dic̃. Semꝑ em̃ q̃si tumẽtes suꝑ me fluct⁹ ti
mui deũ. Job. xxxi. Suꝑ quo Grego. lib.
xxi. moral. in fine dic̃ ꝙ terrore iudicij ois
cura reꝝ tp̃alium ⁊ carnis delectatio oĩa
despiciunt̃. Et li. xiiij. dic̃. Qui ꝑuerse agit
si iudiciũ tremendũ timeret. male non age
ret. Vñ Ecc̃i. vij. Memorare nouissima ⁊
ineternũ nõ peccabis. Qd̃ tractãs Greg.
omel. xxix. dicit. Nr̃a p̃sentis temporis ita
agenda sunt gaudia vt nunq̃ amaritudo
futuri iudicij r̃cedat a memoria. Ut igit̃ ꝓ
preteritis doleamus. a futuris caueamus
p̃ntis euãgelij seriẽ de ipso iudicij generał
ordine audiamus. De q̃ aliq̃ me vestre ca-
ritati dictuꝝ breuiter ꝓpono. Veꝝ q̄ꝛ ista
sine sp̃ũssancti gratia facere nõ valeo. dicit
em̃ Beda in omel. suꝑ illo verbo Johan.
Nemo p̃t venire ad me ⁊c̃. Et si hoies ab
hoib⁹ audiũt. tñ ꝙ intelligũt. intus datur
intus choruscat. itus reuelat̃. hoies foras
verbũ dei seminare p̃nt. sed in vanũ labo-
rãt nisi itus de⁹ docẽs apiat sensus. Qua-
re p̃mo ꝓ impetranda gr̃a sp̃ũssancti vigi-
lem⁹ quã vt facili⁹ impetrem⁹ ad matrem
grẽ q̃ sp̃ũsctõ ꝯcepit ⁊ peꝑit gr̃am mũdo re
curram⁹. salutãtes eã ꝟbo angelico ⁊ voce
amena dicẽdo Aue maria gr̃a ⁊c̃. In il-
lo tp̃e. Erũt signa in sole ⁊ luna ⁊ stell. ⁊ in
terris p̃ssura gentiũ. In euãgelio p̃nti tria
tangunt̃. Prio nãq̝ describit signa p̃cedẽ-
tia iudiciũ. cũ dic̃. Erũt sig. Scd̃o descri-
bit iudicꝫ aduẽtũ. cũ dꝛ. Tũc videbũt. Ter
tio addit ꝯsolatõez iustoꝝ. cũ dꝛ. His aũt.
A Dicit ergo primo describẽdo signa prece
dentia iudiciũ. Erũt signa. Circa qd̃ sciẽ-
duꝫ ꝙ xp̃s hec ꝟba dixit ap̃lis feria tertia

post dn̄icam ramispalmaꝝ. Nā cū multas
parabolas iudeis in tēplo ipo die ꝓposuis/
set. tandē exiuit de tēplo. Et cū discipli ōn
derent ei edificia muroꝝ templi ꝛ ciuitatꝫ.
xp̄s p̄dixit eis subuersionē illoꝝ. q̄ꝛ facta ē
per titū ꝛ vespasianū. ꝛ tādē subiūxit ꝺ cō/
summatione seculi h̄ qđ dic̄ euāgelium ho
diernū dicēs. Erūt signa. Sicut aūt dicit
Nicolaus de lyra sup Math. xxiiij. c. Q̄đ
post tribulationē antixp̄i anteq̄ȝ appareāt
manifesta signa iudicij erit tp̄s breue ī quo
poterint illi q̄ decepti fuerint p antixp̄um
penitere. Et h̄ significat Apoc̄. vi. vbi dici
tur. Factū est silentiū in celo q̄si media ho/
ra. Istud em̄ tp̄s nō durabit nisi. xl. dies vl'
circiter. Un̄ dꝛ Math. xxiiij. Statim aūt
post tribulationē illoꝝ dieꝝ. i. paruo tēpo
re elapso post tribulationē antixp̄i appare/
bunt signa manifesta ꝓpinqui iudicij. Un̄
dicit. Erūt signa in sole. Math. xxiiij. dꝛ.
Sol obscurabiꝛ nō p p̄uationē lumis sui.
cū sit ei naturale. corpa aūt celestia tūc ma
nebūt in sua natura itegra. Sꝫ ista obscu/
ritas erit p interpositionē alic⁹ corpis opa
ci. quemadmodū fit in eclipsi. Et luna in
matheo dꝛ. Et luna nō dabit lumē suum.
Q̄đ pōt intelligi dupl'r. Uno mō qꝛ erit i/
terposita inter terrā ꝛ solē. ꝛ sic ps lune q̄
est versus terrā obscurabiꝛ cum nō habeat
lumen nisi a sole. Alio modo per interposi
tionē nubium obscurantiū. Et stellis. De
stellis dicit Math. xxiiij. ꝙ cadent de celo
nō q̄ntū ad eaꝝ substantiā. cū sint incorru
ptibiles. sed s̄m apparētiā. qꝛ vere stelle ab/
scondenꝛ nubiū densitate. ꝛ de nubib⁹ ver
sus terrā descendēt exalatiōes ignite q̄ di/
cunꝛ stelle cadētes. Horra autē dicit super
Math. ꝙ ista obscuritas solis et lune pōt
dupliciꝛ intelligi. vel p subtractionē ꝓprie
luminositatis. ꝛ sic s̄m glo. sol ꝛ luna ad tē
pus suo lumine p̄uabunꝛ. vt iā dictū est vt
vicinū dn̄i nuncient aduentū. Sed pacto
iudicio ꝛ mūdo innouato maius lumen re
cipient. iuxta illud Isa. xxx. Et erit lux lu/
ne sicut lux solis ꝛ lux solis septupl'r. Und̄
dicit Cris. ꝙ p̄rēfamilias moriente. dom⁹
eius turbaꝛ. familia plangit ꝛ nigris se ve/
stimētis induit. Sic humano genere pro/
pter qđ facta sunt om̄a circa finē ꝯtristato
celi mysteria lugēt. ꝛ cādore deposito tene
bris induunꝛ. vel obscurari dicunꝛ. non di
minutione sue lucis: sed superueniente clari
tate veri solis obscurari videbunꝛ. ꝛ nulli/
us esse luminis. Isa. xxiiij. Erubescet luna
ꝛ ꝯfundeꝛ sol cū regnauerit dn̄s exercitu/
um. Silr qđ dꝛ de stellis. Stelle cadēt. h̄
pōt intelligi q̄ntū ad mutationē luminosi
tatis in obscuritatē. ꝛ ita cadēt nō a situ. sꝫ
a lumine. vt ad tp̄s lumīe careant. vt vici/
nū dn̄i indicēt aduentū. Uel scđo q̄ntum
ad apparitionē. Sicut em̄ nunc videꝛ va/
por ascendēs inflāmat⁹ cadere ad moduȝ
stelle. sic veniente iudice. tales inflāmatio/
nes crebrius ꝛ ampli⁹ fient q̄si signa inflā/
matōis mūdi. Uel tertio h̄ dꝛ ꝓpter scintil
lationē q̄ apparebit in aere ocul' stupefactꝫ.
De obscuratōe solis dicit Orige. esse p̄ba/
bile ex hoc. qꝛ tunc circa ꝯsummationē se/
culi ex magno fumo eleuato obtenebrabiꝛ
superior pars aeris. ita vt lumē solis non lu
ceat. De lune obscuratiōe p̄babile est. qꝛ cū
luna nō recipit lumen suū nisi a sole. igitur
obscurato sole obscurabitur luna. De casu
stellarū p̄babile est. qꝛ ex q̄ tanta erit obscu
ritas ꝙ obscurabiꝛ sol ꝛ luna. multo mag̃
stelle obtenebrabunꝛ. q̄ q̄m nō apparebunt
iudicabūꝛ ab homib⁹ cecidisse. Hugo aūt
de p̄ratis hic dic̄ ꝙ tunc erit vniuersal' ecli
psis p totū mundū q̄ nō fiet p lune interpo
sitionē. sed per v̄tutem diuinā. Et iđo du
rabit q̄ntū deo placebit. sicut ī passiōe dn̄i
factū fuit. Scđo pōt hoc intelligi metha/
phorice. qꝛ tunc sol ꝛ luna ꝛ stelle meroreȝ
diei illius inspicere nō audebūt. sicut nec
passionē xp̄i. Tertio p̄t hoc intelligi mysti
ce. qꝛ tūc sol. i. xp̄s q̄ est sol iusticie obscura
biꝛ. eo ꝙ subtrahet suis electis p̄tātē faciē/
di v̄tutes ꝛ miracula. Tūc etiā predicatio
cessabit per quā xp̄s mundū illumiat. Lu
na etiā ꝯuerteꝛ in sanguinē. vt dꝛ Johel. ij.
Luna intelligitur ecclesia que recipit lu/
men a sole xp̄o. que tunc polluceꝛ sanguine
peccatoꝝ ꝛ tyrannoꝝ. Stelle sunt docto/
res qui ad iusticiā erudiūt hodie multos.
qui tunc cadent. qꝛ a docendo deficient et
cessabunt. loco quoꝝ surgent pseudo falsi
doctores. vt dꝛ Math. xxiiij. Et in terris
pressura gentiū. Ista pressura in terris erit
ex concursu multoꝝ. q̄ s̄m Horā hic cōsur
gent ꝓpter terremotū maxime de locis mō
tanis et insulis. Sed Hugo de sancto vi
ctore dic̄ ꝙ ista pressura erit duplex. Una
propter rugitum maris. quem tūc de pro/
pinquo audire erit horribile. Und̄ ī textu

pre confusione sonitus maris ꝛ fluctuum.
Erit enim pmo nimia eleuatio maris extra
terminū suū naturalē.s.vltra altitudinem
montiū.xl.cubitis.iuxta illud ps̄. Mira-
biles elationes maris. Scd̓o erit ipius ni
mia ad infima loca depressio.ita vt vix ap
pareat. Apoc.xxi. Mare iam nō est. Ter-
tio erit ipius horribilis sonitus. iuxta illd̓
ps̄. Eleuauerūt flumina vocez suā. Propt
ista ergo vt dicit Hugo illi q̄ habitāt i ma
rinis partibꝫ ꝯcurrent ad loca elongata a
mari timore rugitus maris p̄ ꝯfusione so-
nitus maris ꝛ fluctuū.scꝫ inordinata com
mixtiōe vndaꝝ. Uel sm ipm.ꝯfusionē istā
possum⁹ itelligere ꝯturbationē nouā .q̄lis
nūq̄ꝫ visa ē. Et est h̄ mltū pbabile. Naz sm
Jacobū de alexādria. Facta alteratiōe cir
ca corpa celestia necesse ꝯfundet mare. qd̓
disponit p corpa celestia. vt dr̓.i. Methe-
roꝝ. Scd̓o ista p̄ssura erit ex psecutiōe an
tixpi corā q̄ fugient hoīes de regnis suis
ad xplm alteꝝ. Uel q̄a opprimentur vndiq̄ꝫ p
ipm. Et hec erit pressura in terris. Ex hoc
aūt terrore sequet in hoībꝫ immutatio. vñ
sequit in lr̄a. Arescētibꝫ homibꝫ p̄ timore.s.
maloꝝ q̄ cernēt.ꝛ expectatione maloruz q̄
supuenient in posterū vniuerso orbi.i. vni
uersalit. Ita dicit Hugo de sancto victo-
re. Ex isto igit timore arescēt hoīes q̄ erāt
opulenti ꝛ pingues. Quia puer.xvij. dicit
Spūs tristis exiccat ossa. Tūc enim imple-
bit illud Isa.xiij. Omes manus dissoluen
tur.ꝛ ome cor homis cōtabescet. Unusq̄s-
q̄ꝫ ad pximū suū stupebit. ꝛ facies cōbuste
vultus eoꝝ. Et illud Treñ.iiij. Denigra-
ta est sup carbones facies eoꝝ ꝛc̄. Adhesit
cutis eoꝝ ossibꝫ aruit ꝛ facta est q̄si lignuz.
De ista expectatione q̄ supueniet vniuerso
orbi q̄ arescere faciet homines dr̓ Matth.
xxiiij. q̄ h̄ erit tpe antixpi qñ erit talis tri-
bulatio qual' no n uit ab initio. Et merito
q̄ tunc ꝯflabit illa psecutio ex tribꝫ psecuti
onibus.s.tyrānoꝝ.q̄ trucidauerūt oli mar
tyres. Hereticoꝝ q̄ impugnauerūt confes-
sores. Et falsoꝝ fratrū q̄ decipient simpli-
ces. Et q̄ ista simul ꝯcurrēt.ideo erit per-
secutio maxima q̄lis nunq̄ꝫ fuit ab initio.
Nec est mirꝝ q̄ hoīes arescent cū etiā virtu
tes celoꝝ mouebunt. Hugo de sancto vi-
ctore pmo exponit.i.angeli in nouā admi
rationē trāsibūt. vt etiā dicit glo. ꝛ misteri
um pietatꝫ in misteriū vindicte pmutabūt

moti indignatione ꝯ ꝯtemptores dine di-
gnationis ꝛ angelice. Scd̓o mouebuntur
sm eū.i.cū xpo descendēt ad iudiciū. Ter
tio sm Gorrā mouebunt.i.ad modū timē-
tiū se habebunt. Quarto mouebunt timo-
re reuerentie.q̄ licꝫ semp sit in eis.tamē tūc
maxime apparebit Job.xxvi. Colūne celi
cō tremiscunt ꝛ pauent ad nutū eius. Dic
Greg. Quid faciet vgula deserti dū ꝯcuti
tur cedrus libani. Quinto mouebunt mo-
re terreno sicut milites mouent moto rege
ad expeditionē.ciuitas feruet.ppl's cōcitat
sic xpo moto ad iudiciū angeli mouebunt
sm Crit. Sexto sm Lyrā sup Mattheū
Mouebunt virtutes celoꝝ.i.illi angeli q̄
specialiter dicunt virtutes. quoꝝ est face-
re miracula ꝛ signa.q̄ tūc mouebunt ad fa
cienda diuersa mirabilia in celo.in aere.in
terra.in mari.ꝛ in omībꝫ abyssis.ad incuti
endū terrorē iudicis veniētis. Dicunt aūt
vtutes celoꝝ āgeli. siue q̄ mouēt celos sꝫ
phos.siue q̄ inhabitant celos sm Gorraz
Hugo de pratis dic pulchrū dictum de h̄
q̄ mouebunt etiā angeli horrore dine vin
dicte. Nā sm Criso.licet nihil sibi conscij
sunt.ꝛ in btītudine ꝯsumati.tñ nō sine tre-
pidatōe ibi astabunt.sciētes q̄ tunc vix iu
stus saluabit. vt dr̓.i. Pet.iiij. Quare autē
tot terribilia signa p̄cedent iudiciuz gene
rale plures rationes vident esse sanctorū.
Pria ratio sm Gre.est. vt nos xps paratos
inueniret tpe aduētus sui. vñ Mat.xxiiij.
Et vos estote parati.q̄ qua hora non pu-
tatis fili⁹ homis veniet. Scd̓a vt nos ab
amore mūdi illicito cōpescat. dum ei⁹ ma
la q̄ sequūt ante oculos mētꝫ nr̄e ostendit.
Tertia vt semp i timore dei maneam⁹. vt
si deū i tranq̄llitate metuere nolum⁹ .sal-
tē eius vicinū aduentū pcussionibꝫ attriti
timeamus. Hec oīa Greg. B Ultra
ista signa corpalia colligunt alia multa ex
euāgelistis ꝛ aplicis scriptꝫ. Magister in
scolastica historia. Beatus Hiero. Gorra
et Lyra super Math. referunt ex annalibꝫ
hebreoꝝ.xv.signa propria ante aduentum
xpi. Que pmo referā ppter vulgares ꝛ sim
plices. Deinde ponā alia magꝫ certiora p-
pter spūales. Primū signuz corporale erit
q̄ erigatur mare.xl.cubitꝫ super montium
altitudies.stans i loco suo quasi mur⁹. ꝛ h̄
erit pmo die. Scd̓o die tm̄ descēdet q̄ vix
videri possit. Tertio marine belue appa-

rentes sup mari dabūt rugitus vsq ad ce/
lū. Quarto ardebit mare ⁊ oēs aq̄. Quito
herbe ⁊ arbores dabūt sanguineū rorem.
Sexto ruent edificia. Septimo petre ad
inuicē collident. Octauo fiet generalis ter
remotus. Nono eq̄bitur terra. Decimo ex
ibunt hoīes de cauernis suis. ⁊ ibūt quasi
amētes. nec poterūt mutuo loqui. Unde/
cimo surgēt ossa mortuoꝝ ⁊ stabūt supra se
pulchra sua. Duodecimo cadēt stelle. Tre
decimo morient viuētes vt cum mortuis
resurgāt. Decimoq̄rto ardebit celū ⁊ terra
Quintodecimo fiet nouū celū ⁊ terra. ⁊ re
surgent om̄es. Ista aūt signa an fiēt succes/
siue aut ꝯiunctim. aut interpolatim dubi/
taꝉ. An etiā sint vere futura in re dubitant
doctores. Et iō veniam⁹ ad certiora ⁊ spi
ritualia q̄ sunt decem. Primū est vniuersal'
securitas. Nā sicut fuit in dieb⁹ Noe quan
do hoīes magis secure nubebāt bibētes et
comedentes ⁊ gaudebāt. tunc supuenit di
luuiuz ⁊ tulit oēs. ita erit de die iudicij. vt
dr̄ Math. xxiiij. Sed ꝯtra hoc vidr̄ q2 ibi
dē dr̄. surget gens ꝯ gentem. ⁊ sic erūt poti
us ꝑlia q̄ securitas. Rn̄deo ſm Crik. q p⁹
illa bella post famē ⁊ terremotum erit pax
breuis. xlv. dieb⁹. de quib⁹ Dan̄. xij. dicit ⁊
tunc reprobi pacē ⁊ securitatē sibi repmit/
tent. i. Thessa. v. Cū dixerint pax ⁊ securi/
tas. tunc repentin⁹ supueniet eis interit⁹.
id est subitanea diei iudicij ꝑditio. sic expo
nit ibidē Gorra. Scd̄o vniuersalis repul
sio verbi dei. iuxta illud. Oēm escā abomi
nata est aīa eoꝝ. Et illud. Mittā famē in
terrā. nō famē panis. sed famē ꝟbi dei. Sz
cōtra dr̄ Math. xxiiij. Prius ꝑdicabiꝉ hoc
euāgeliū regni in vniuerso orbe. ⁊ tūc veni
et ꝯsūmatio. Rn̄deo q̄ h̄ bene verꝝ ē q an̄
tps antixp̄i erit generalis ꝑdicatio euāge/
lij in toto mūdo. sed veniēte antixp̄o cessa/
bit. ita q septē ecclesie vel septem dioceses
aut ꝓuincie vel regna vix poterūt habere
vnū ꝑdicatorē. Juxta illud Jsa. Apprehē/
dent septē mulieres. i. septē ecclesie virum
vnū. i. ꝑdicatorez. Et de hoc tp̄e daꝉ istud
signū. Tertiū signū est apostasia in digni/
te ecclesie. Un̄ Math. xxiiij. Cū videritis
abominationē desolationis stantē in loco
sancto. Et illud licet ad lr̄am intelligiꝉ de
antixp̄o. q̄ veniens sedebit in templo tan/
q̄ deus. vt dr̄. ij. Thessa. ij. ⁊ Dan̄. xi. tamē
moraliter ſm Gorrā intelligiꝉ etiā de ma/
lo ꝑlato qui dr̄ idolū abominatiōis ⁊ deso
lationis Zach. xi. O pastor ⁊ idolū dereli/
quens gregē. Tūc em̄ in proximo ante diē
iudicij erunt ꝑlati pessimi ꝑ impssionē secu
larē per ꝑces: ꝑcium. munera. obsequia. ꝑ/
cise sicut an̄ destructōez hierl'm. vtz i libro
Mach. Qui dicunꝉ hic abominatio pro/
pter fastidiū respectu dei. ꝓpter prauitatez
cordis. Prouer. xi. Abominatio domino
cor prauū. Tota em̄ intentio cordis ꝑlato
rū tunc erit intēta auaricie. Hierem̄. vi. A
minore vsq ad maiorē oēs auaricie studēt
Scd̄o ꝓpter impietatē opis. Prouer. xvi.
Abominabiles deo q̄ agūt impie. Tertio
ꝓpter indignitatē oblatiōis. Prouerb. xv.
Uictime impioꝝ abominabiles. Diciꝉ eti
am desolatiōis abominatio ꝓpter dispēdi/
um siue damnū respectu ꝓximi. Desolabū
tur etiā ꝑlati tunc ꝓplm. vel ꝑ negligentiaz
officij. vel ꝑ corruptōem exempli. vel ꝑ sub
tractionē tp̄alis subsidij. Un̄ Mat. xxiiij.
sequiꝉ. Tunc q̄ legit intelligat scz ecclie de
structionē. ꝑlati dānationē. ꝓpl'i periclitati
onē. Hec gorra. Quartū signū erit abomi
nabilis ꝯcupiscētia ad inuicez. iuxta illud.
ij. Thim. iij. Jn nouissimis dieb⁹ scz circa
finē mōi. ſm gorrā. erūt hoīes seipos amā
tes. gorra. nō deū nec ꝓximū. Ex ꝓprio em̄
amore tanq̄ ex radice omnia mala oriunꝉ.
Quia vt dicit Aug. li. de ciuitate dei. Ci/
uitatē babylonis fecit amor sui vsq ad cō/
temptū dei. Quia questio ꝓprietatis nihil
hz q̄ de restitutione spoliatoꝝ. lz sequiꝉ in
ap'lo. Cupidi. elati. voluptatū amatores.
habētes quidē speciē pietatis. Tangit mł'/
tiplicē effectū amoris ꝑuati. quoꝝ in gene
rali ꝑmus est ꝑpetratio omnis mali. Se/
cundus est cōtemptus summi boni. Terti
us est simulatio catholice fidei. Erunt er/
go cupidi ad lucrū pecuniaꝝ. diligētes pl⁹
nūmū q̄ deū. Elati appetēdo dn̄iuz. Su/
perbi ex amore sibi impēso. Blasphemi ad
dei vituperiū. Uel supbi in depssione alio
rū ſm lyrā. Quintū signū erit odiū int' cō/
sanguineos. Un̄ Math. xxiiij. Tradet au
tē frater fratrē in mortē. Et. ij. ad Thimo.
iij. dr̄ q filij erūt parentib⁹ nō obedientes.
qd̄ vtiq est ex odio. cum naturaliter debe
ant inclinari ad dilectionē. Et breuiꝉ ho/
mines tunc habebunt ad inuicem genera/
le odium. tam respectu ꝓximoꝝ superioꝝ.
q̄ respectu equaliū. q̄ respectu inferioruz:

vt dic̄ Hoꝛra ibidē. Erūt em̄ inobediētes
parentibꝰ siue carnalibꝰ siue sp̄ualibꝰ. ⁊ hoc
quantū ad p̄cepta. Scd̄o ingrati quo ad
beneficia recepta a p̄ntibꝰ. Scelesti q̄ ad
grauioꝛa maleficia etiā in ꝑsona parentum
perpetrāda. Itē ꝯ ꝓximū eq̄lem erunt sine
affectione. i. alioꝝ miserie nō cōpatiendo.
Sine pace scȝ alioꝝ quietem ꝑturbando.
Criminatoꝛes. id est crimīa alijs imponē/
tes. eoꝝ fame detrahendo. Incōtinentes.
id est pctīs carnalibꝰ deseruientes. gule et
luxurie vacādo. ⁊ mulieres polluēdo. Itē
cōtra ꝓximū inferioꝛē immites. id est cru/
deles erga eos q̄s p̄nt opprimere. Sine be
gnitate. id est sine misericoꝛdia ⁊ largitate
erga eos quibꝰ debent subuenire. Prodito
res. id est secretoꝝ reuelatoꝛes erga eos q̄/
bus debent ꝯsulere. Itē erūt ꝓterui q̄ ad se
id est inuerecūde se h̄ntes. Tumidi. i. infla
ti animo. Ceci. id veritatis ignari. Anti/
qui tn̄ libri ⁊ greci nō h̄nt ceci. sȝ glo. expo/
nit. Sextū signū erit sterilitas terre. iuxta
illud Abacuc. vlti. Mentieť opus oliue ⁊
arua nō afferēt cibū. glo. dic̄. Quia ī vanū
plantabunť. ⁊ arua nō afferēt cibū. id est cā
pi carebūt segetibꝰ. Abscideť de ouili pecꝰ
id est interficieť vel deficiet. qꝛ ꝓpter defe/
ctū pastꝰ nō poterit seruari. Et nō erit ar/
mentū in p̄sepibꝰ. id est grex boū in p̄sepibꝰ
Mat. xxiiij. dꝛ. Erūt pestilētie ⁊ fames et
terremotus. Septimū signū erit p̄dicatio
generalis euāgelij xp̄i. vt dꝛ Math. xxiiij.
Dicit tn̄ Augꝰ. ibidē ꝙ qn̄ post p̄dicatiōēȝ
euāgelij veniet. incertū est nobis. sed an̄ nō
veniet. Et hoc erit ꝓpť inexcusationē igno
rantie veritatis. Octauū signū erit hypo/
crisis religiosoꝝ. vn̄. ij. ad Thīm. iij. Erūt
quidem habentes speciē pietatȝ. id est xp̄i/
ane religiōis in exterioꝛi simulatōe. q̄a sa/
cramēta xp̄i q̄ religiōis sunt. ꝑticipabūt cū
bonis. ⁊ ideo periculosioꝛes Mat. vij. At
tendite a falsis ꝓphetis q̄ veniūt ad vos in
vestimētis ouiū. intrinsecus aūt sunt lupi
rapaces. Uirtutē aūt eius. i. rem ipius pie
tatis scȝ dilectionē dei ⁊ ꝓximi abnegātes
coꝛde ⁊ ope. Ad Titū. ij. Confitenť se nos/
se deū. factis aūt negant. Nonū signū erit
adinuentio nouitatū. vn̄. i. Thimo. iiij. dꝛ.
ꝙ in nouissimis diebꝰ erunt quidam atten
dentes spiritibus erroꝛis. id est hominibꝰ
in erroꝛe ambulantibus. ⁊ doctrinis dmo
nioꝝ. id est hereticoꝝ. Et sequitur ꝓhibē/
tes nubere. hoc est dicētes nuptias eē pec/
catuȝ. ⁊ abstinere a cibis q̄s deus creauit.
Aliaqꝫ multa adinueniēt q̄ oīa vocat apl̄s
ibidē ineptas ⁊ aniles fabulas. i. q̄s vetu/
le solent narrare. ⁊ q̄ pro nihilo sunt repu/
tande. Et. ij. Thimo. iij. Semꝑ discentes
id est discere volētes noua ⁊ curiosa quem
admodū athenienses. Actu. xvij. vt expo/
nit Hoꝛra. Decimuȝ signū erit furtiua do/
ctrina mlťoꝝ hypocritaꝝ. de q̄bꝰ dꝛ Mat.
xxiiij. ꝙ surgent pseudo ꝓphete ⁊ seducent
multos. De quibꝰ etiā. ij. Thimo. iij. diciť.
Et ex his sunt qui penetrant domos. id ē
qui intrant sub p̄textu religionis penetra/
lia ⁊ secreta ī quibꝰ mlťeres habitāt. vt eas
faciliꝰ decipiāt ⁊ captiuas ducāt mulier/
culas. id ē citiꝰ seducāt ꝓpter defectū rōis
in eis. vt dicit Lyra. Hoꝛra dicit ꝙ erūt q̄
rentes occulta loca ad hereses suas p̄dicā
das. cū tn̄ apl̄is dictū sit. p̄dicate sup tecta
Mat. x. Sed Hoꝛra exponit. Penetrant
domos sp̄ualiter. cuiuslibet q̄litatē ⁊ cōdi
tionē rimādo. vniuscuiusqꝫ ꝯsciam inqui/
rendo. Undecimū signū erit abnegatio fi
dei. vn̄ Math. xxiiij. Putas ne filiꝰ homi
nis veniens inueniet fidem in terra. Et. i.
Thim̄. iiij. dꝛ. Spūs āt sup. scūs dic̄. s. re
uelando manifeste. qꝛ in nouissimis tp̄ibꝰ
discedēt quidā a fide. i. aliq̄ notabiles ꝑso/
ne. Semꝑ em̄ remanebūt aliq̄ fideles xp̄i
vsqꝫ ad diē iudicij. Duodecimū signū erit
discessio ab obediētia in vtroqꝫ statu sp̄ua
lium ⁊ seculariū. De q̄. ij. Thessal. ij. diciť.
Nisi venerit discessio p̄mū ⁊ reueletur ille
iniquꝰ. scȝ antixp̄s. Qd̄ f̄m Lyrā q̄daȝ ex
ponunt de discessione a romano imperio.
qd̄ floꝛebat tempoꝛe pauli. a quo iam reces
serunt quasi oīa regna negantia ei subdi
tionē. ⁊ redditionē tributi a multis annis
Illud etiā imperiū caruit imperatoꝛe mul
tis annis. et tamen non venit antichꝛistus
qui debuit venire sub illa discessione. pro/
pter quod alij exponunt de recessu ab obe
dientia romane ecclesie. a qua iam recessit
diu grecia. Sed saluo melioꝛi iudicio mi
hi videtur melius intelligendum de reces
su a fide catholica. non sic ꝙ omnes disce/
dant ab ea. sed quia maioꝛ pars credentiū
discedet ab ea. qꝛ tūc refrigescet caritas mlť
toꝛum Math. xxiiij. et per consequens ve
ra fides deficiet. ⁊ tunc veniet antixp̄s fa/
cta dispositione ad receptionem ipsiꝰ. Ita

dicit lyra. Sed Gorra precise ꝛ simpliciṫ exponit. Et tunc. id est post manifestā discessionē gentium a romano imperio. ꝛ pticularium ecclesiarum ab obedientia romane ecclesie. ꝛ hominum christianorū a fide tunc quasi parata sibi via veniet antixp̄s. Et hanc sententiā etiam approbat Augu. de ciuitate dei li. xx. ca. xix. circa mediū dicens. Non absurde hunc textum de romano intelligi imperio. E

Dixi secūdo ꝙ secūda particula huius euāgelij describit iudicis aduentū. Cum dicitur. Tūc videbūt filiū hoīs. i. post illa signa. ꝛ post illos. xlv. dies nō ꝙ determinate post eos. ſʒ sic ꝙ añ illos. xlv. dies ñ erit iudiciū ſʒ post. tp̄e tñ eo q̄ ignorat̄ ꝛ nō sperat̄. Mat. xxiiij. Qua hora nō putatꝭ fili⁹ hoīs veniet. Tunc ergo qñ hoīes erunt magis securi. tunc videbunt supple. velint nolint etiā mali. Apoc. i. Uidebunt euʒ q̄ eum pupugerūt. Sʒ iste aspect⁹ erit terribilis eo ꝙ videntes turbabunt̄ terrore horribili Sap̄. v. Tūc inquā videbūt filium hoīs. boni in forma vtraqʒ. diuina ꝛ hūana. Mali tñ in forma humana. ꝛ nō qualitercunqʒ. sed in nubib⁹ cū potestate mag̃ et maiestate. Plura dicunt̄ de hoc aduētu Primo ꝙ erit clarus ꝛ notabilis. qꝛ videbunt. Isa. lij. Oculo ad oculū videbūt. Et i. Cor. xiij. Tunc aūt facie ad faciē. sed diuersimode sicut supra dictū est. Non enim erit aliquid quod impediat visum humanū. eo ꝙ ignis p̄cedet. q̄ oēs vapores purgabit. in ps̄. Ignis ante ipm̄ p̄cedet. Secundo iste aduentus erit ꝑsonalis. qꝛ filiū hominis. nō ꝑ legatū aut subiudicē vicarium. ſʒ ꝑ se. i. Cor. iiij. Qui aūt iudicat me dñs est. Job. In carne mea videbo deum. Tertio iste aduentus erit terribilis. q̄a in nubib⁹. Actu. i. Queadmodū vidistis eum sic veniet. Hoc aūt fiet in nubib⁹. Apoc. i. Ecce veniet in nubib⁹. Quarto erit potentialis. qꝛ in maiestate ꝛ ptāte. Potestas ei⁹ apparebit ex mūdi conflagratione. qꝛ ignis̄ precedet qui purgabit sup̱ficiē terre. Secūdo in vocis virtute. Ps̄. Dabit voci sue vocē ṽtutꝭ. Mag̃ ṽtus vocis fiet. ad cui⁹ sonitū nō erit aīa ita alte in celo. nec ita p̱funde in iferno nec abscōdita in cētro. qui̇ statī ꝯpareat cū xp̄o. i. Cor. xv. Canet em̄ tuba ꝛ mortui resurgēt. Tertio ptās erit in promptitudine obediētie oīm angelorū q̄ sibi tanq̄ ṽo deo obsequunt̄ ꝯgregādo pulueres ꝑ corpib⁹ suscitādis. Mat. xxiiij. ca. Mittet angelos suos ꝛ ꝯgregabūt oīes a quatuor vētis celi. Quarto ista potestas apparebit in iudicandi auctoritate. qꝛ pat̄ oīe iudiciū dedit filio Joh. v. Omne id ē tam omniū hominū q̄ȝ angelorū bonorū et malorꝝ qui omnes iudicabunt̄. vt dic̄ tho. parte. iij. q. xlv. ar. vi. Locus āt iudicij habetur Johel. ij. Cōgregabo oīes gentes in vallē Josaphat ꝛ disceptabo cū eis. Dicunt aūt doctores ꝙ boni stabunt cū christo in aere. mali vero iacebunt ingrossati ī terra. Ibi etiā ponet̄ signū crucis factū ex aere lucido. Criso. aūt dicit ꝙ apparebit ī christo. Et notandum ꝙ illuc tūc de q̄ dicitur hic erit formidandū peccatoribus et deplorandum propter quattuor. Primo quia tunc non erit tempus meritorie actionis. Secūdo quia tunc non erit tp̄s excusationis. Tertio quia tunc erit tp̄s amarissime separatōis. Quarto quia tunc nō erit tempus fuge vel euasionis. De p̄mo dicit̄ Math. xxij. Tunc dicet rex ministris. Ligatis manib⁹ ꝛ pedib⁹ projcite eum ī tenebras exteriores. De scd̄o Math. xxv. Dicet rex his qui stabunt a sinistris. Esuriui et non dedistis mihi manducare. Qui dicēt. Dñe qñ te vidim⁹. Ecce excusatio. sed respondebit̄ eis. Qd̄ vni ex minimis meis fecistis. mihi fecistis. Discedite ḡ a me maledicti in ignē eternū. De tertio dr̄ Math. xxv. Tunc sedebit rex ꝛ sepabit eos sic̄ pastor sepat gregē suum. Istā separationē faciet peccatū. ꝛ ideo maxime fugienduʒ est. De quarto dicit̄ hic. Tunc videbūt filium hominis venientē in nubib⁹ cū ptāte mag̃ a qua ptāte nō restat fuga. iuxta illud. Si ascendero in celum tu illic es. Dicit Augustinus. In celo te habeo repressorem. in inferno inquisitorem. ergo latere non possum. D

Dixi tertio ꝙ in isto euāgelio saluator addit cōsolationē iustorꝝ. vñ sequit̄. His aūt fieri incipientib⁹ scʒ q̄ dicta sunt scʒ signis ꝛ p̄digijs ꝛ alijs. leuate vos capita vr̄a. Respicite per fidē. ꝛ leuate ꝑ spem. capita vestra. i. corda vestra exhilarate. Quia ſm Grego. Cū finit̄ mūdus cui⁹ amici non estis ꝓpe fit redēptio quā quesistis. Et ponit̄ hic ca

put ꝓ mente. qꝛ sicut capite reguntᷣ mēbra: ita cogitationes mente disponuntᷣ. Capita ergo leuare est mentes ad celestia erigere. Tria aūt valent ad spei erectionē. Primo vt malū transitoriū non timeatᷣ. qḋ fit cū homo per rationē eleuatur. Vn̄ in ps̄. Suꝑ inimicos meos despexit oculus meus. id est deorsum aspexit. Scḋo vt in bonis tꝑalibus fiducia nō habeatᷣ. in ps̄. Nolite confidere in ꝑncipibꝫ. Tertio vt de ꝓpriis meritis nō confidatᷣ Job. x. Si iust⁹ fuero nō leuabo caput. Qm̄ appropinquabit redemptio vr̄a. scꝫ a tꝑali miseria. Roma. viij. Nosipi intra nos gemimus expectātes redēptōem corꝑis nr̄i. Redēpti em̄ sum⁹ ꝑ passionē xp̄i a culpa. ſꝫ nō a miseria sed tūc ab vtroqꝫ redimemur. Addit autē vr̄a scꝫ q̇ redēpti estꝫ ꝑus a captiuitate culpe. Ps̄. Redemptionē misit dn̄s ꝑplo suo. nō diabolo q̇ nūqꝫ redimetᷣ. vt dic̄ Aug. in li. de eccl'iasticis dogmatibꝫ. Deinde xp̄us adducit similitudinē dicēs. Videte ficulneā ⁊ oēs arbores. cū ꝓducunt iā ex se fructū. scitis qm̄ ꝓpe est estas. Quia h̄ signū est accessus solis ad nos. Ita ⁊ vos cū videritis hec fieri. scꝫ signa q̄ dicta sunt. Scitote qm̄ ꝓpe est regnū dei. Hoc exponit quedam glo. ꝑmo de iudeis q̇ hodie sunt quasi ficus steril'. significati ꝑ illā ficū in q̄ xp̄s fructū nō inuenit. Cū g͛ hec ficus. i. populus iudeoꝝ suscepit fidē. tunc incipiet quasi fic⁹ virescere. Cū āt ore fidē xp̄i ꝯfitebitᷣ. tunc quasi folia mittet. Cuꝫ aūt ſm fidem oꝑabitᷣ. tūc q̄si fructū dabit. Et h̄ erit ꝓpinquū signū aduēt⁹ xp̄i ad iudiciū. Vn̄ dꝛ Scitote qm̄ ꝓpe est estas. i. eterna serenitas ⁊ renascētiū nouitas. Et de h̄ dꝛ Isa. x. Reliquie israel ꝯuertentᷣ. Scḋo ſm Greg. exponitur generaliter de fructu mūdi que est ei⁹ ruina. Ad hoc em̄ mūdus germinat vt quecūqꝫ germinauerit casibꝫ cōsumet. Vltimo adducit xp̄s ꝯfirmatōnē oīm p̄dictorū dicēs. Amē dico vob. Amē est signū certificatiōis. ⁊ tm̄ valet. i. vere. licet h̄ nec grecus nec latin⁹ q̄sqꝫ trāsferre potuit proprie. Est ergo sensus. Amē dico vob. i. vere dico ego q̇ mētiri nō possum. Nō preteribit generatio hec scꝫ de mortalitate ad īmortalitatē totū genus humanū donec oīa fiant. Mat. v. Iota vnū aut vnus apex nō preteribit a lege donec oīa fiant. Celum ⁊ terra trāsibūt. s. ꝑ cōmutationē inouatōis. verba aūt mea nō trāsibūt. ps̄. Ineternū domine ꝑmanet ꝟbuꝫ tuū. Nō g͛ trāsibūt sine effectu impletiōis. Beda. celū ⁊ terra trāsibunt. i. innouabuntᷣ. deposita ꝑori forma. permanēte aūt ꝑori suba. vn̄. ij. Pe. vlt. dꝛ. Elemēta ignis calore soluentᷣ. Intelligitᷣ ergo h̄ de celo aereo seu elemētari. qḋ ē ipe aer sub cōcauo orbis lune q̇ ꝯsumetᷣ ⁊ dꝑurabitᷣ a materia grossa ꝑ calorē ignis precedentis. Sicut deducit Aug. de ciuita. dei li. xx. ca. xxiiij. tractans illud. Oꝑa manuū tuaꝝ sunt celi Ipi peribūt. Nō aūt celi illi in quibꝫ sunt sidera ⁊ stelle. vt q̇dam putauerūt. vt dicit Aug. ibidē. Circa istū ſmonē moueo triplicē dubitationē. Prima est de qua etiā a pluribꝫ dubitare cogn̄i. Vtꝝ ante generale iudiciū antixp̄s nascetᷣ tāqꝫ vnus purus hō ꝑsecuturus ecclesiam xp̄i. Scḋm dubiū. qualis erit ꝯsummatio huius iudicij. Tertiū vtꝝ iudiciū illud erit ꝑ sententiā vocalē. Ad ꝑmum rn̄deo ꝙ antixp̄s erit vnus hō pur⁹ sicut aliq̇s nostrū. ⁊ vnū suppositū ⁊ indiuiduū humane speciei. Istud ptꝫ per oēs scripturas veteris ⁊ noui testamēti. Et ꝑmo ꝑ illud Gen̄. penulti. vbi dꝛ. Fiat dan sic̄ coluber mordēs equū ad vngulā. Vbi ſm om̄es doctores dicitᷣ ꝙ antixp̄s nascetur de tribu dan. q̄ est maledicta. vn̄ ideo nō enumeratᷣ ī cathalogo patriarchaꝝ sanctoꝝ. vt dꝛ Apo. vij. Secūdo istud ptꝫ ꝑ illud Dan̄. xi. vbi dꝛ. Stabit in loco ei⁹ scꝫ xp̄i vilissim⁹. Dic̄ Hierō. in glo. ordinaria. Antixp̄s. s. q̇ in fine mundi ꝯsurget de gente iudeoꝝ ⁊ de gente modica tam humilis atqꝫ despect⁹ vt nō ei detur honor regius. sed fraudulenter obtinebit ꝑncipatū. ⁊ brachia pugnantis ꝑpli romani expugnabuntᷣ ab eo. ⁊ hec faciet qꝛ simulabit se esse ducē veteris testamēti et legis dei. Et ingredietur vrbes altissimas ⁊ faciet que nō fecerūt p̄res ei⁹. Null⁹ em̄ iudeoꝝ p̄ter ipm̄ regnauit in toto orbe vnqꝫ et h̄ ꝯ̄ scm̄ sctōꝝ inibit ꝯsiliū. Hec Hiero. Itē ibidē ostenditᷣ q̄ꝫdiu regnatur⁹ sit. s. ꝑ tꝑs vnius anni. ⁊ tꝑa scꝫ duoꝝ annoꝝ ⁊ dimidiū tꝑis. i. vni⁹ medij anni. vt h̄r. xij. ca. Et hec exp̄ssi⁹ dic̄ ibiḋ text⁹ ꝙ regbit per dies mille. ccc. ⁊. xxxv. Itē ibiḋ on̄ditᷣ q̄lis erit ī vita. qꝛ ī ꝯcupiscētijs femiaꝝ. ⁊ sic luxuriosissim⁹. ſꝫ palā on̄det ⁊ simlābit se castū vt dic̄ glo. Itē ibiḋ oūditᷣ quō vēiet ad mōtē oliueti. quē vocat iclitū ⁊ scm̄. ⁊ veni

et vsq₃ ad summitatē ei⁹. Et nemo auxiliabit̄ ei. Et glo. dic̄ ꝙ ibi sit peritur⁹. Tertō hoc idē ptȝ per btm̄ Aug. li. xx. de ciuitate dei ca. xix. q̄ expsse dicit. Nō veniet ad viuos ꝛ mortuos iudicandos xp̄s. nisi prius veniet ad seducēdas ī aīa mortuos aduersarius eius antixp̄s. Et sequitur. Presētia quippe eius erit s̄m opationē sathane in oī virtute signis ꝛ pdigijs mēdacij ꝛ in omni seductiōe iniq̄tatis his q̄ pereūt. Hec Augu. Itē h̄ patet p Ambro. sup illō. ij. Thessal. ij. Nisi venerit discessio p̄mū. Priusq̄₃ veniat xp̄us. regni romani defectio fiet. et apparebit antixp̄s q̄ īterficiet sanctos reddita romanis libertate sub suo tamē nomine. Item istud patet per Grego. xxv. libro mora. ca. xv. Quomodo antixp̄s regnabit ex culpa populi. ꝛ quō sancti predicatores cōtra eū parū pficient. li. xxxiiij. ca. viij. Et quō tota intentio sua erit ad penas corporū. cū se sciat in aīab⁹ nocere nō posse. Ibidē. c. ix. Et quō doctores sancti p eū ruēt p quoꝝ ruinā erit ruina infirmoꝝ. ibideȝ ca. x. Et quō diabolus ingrediet̄ euȝ tāq̄₃ vas pp̄riū. li. xxxij. c. xij. Ecce oēs colūne q̄tuor principales de eo loquunt̄ ꝯcorditer. Iteȝ xp̄s de eo dicit ꝙ veniet alter in noīe suo: quē accipietis. Itē aplus dicit de eo ꝙ in nouissimis dieb⁹ reuelabit̄ ille iniquus homo peccati. ij. Thessal. ij. i. homo totalr̄ deditus peccato. sicut dicim⁹. Iste est totalr̄ agro deditus s̄m Gorrā ibidē. Isi. quoq₃ multa de eo ponit li. i. de summo bono. ca. xxvi. ꝛ xxviij. que longum esset hic ponere In libro aūt viij. ethimologiaꝝ hoc ponit ꝙ antixp̄s hierosolimis templū reparabit et omēs veteris legis cerimonias reparare temptabit. Ad scdm̄. q̄lis erit ꝯsummatio hui⁹ mūdi. Rn̄deo ꝙ q̄dā erūt hui⁹ iudicij p̄cedentia. q̄dam comitantia. q̄dā subsequentia. Antecedētia iudicij eruntvt p̄ncipatus antixp̄i. q̄ decipere tēptabit fideles sex modis. scȝ sapia verboꝝ. simulatiōe virtutū. testimonio scripturaꝝ. opatōe miraculoꝝ. pmissione diuitiaꝝ. terrore psecutionū. Scdo erūt bella ꝛ p̄lia ꝛ cōmotiones locoꝝ. Vn̄ Math. xxiiij. ꝛ alia in sole et luna signa vt hic. Tertio erit mūdi conflagratio p ignē. Iste ignis ꝯsumet omnia vegetabilia. incinerabit humana corpora. et purgabit a fecib⁹ elemēta. ꝛ sic clarificata renouabunt̄. Nō erit aūt in vna pte. sed in oīni parte mundi. ꝛ ascēdet ad tantā altitudinē: ad quantā aque diluuij ascēderūt. vt dr̄ in. iiij. sniaꝝ. dist. xlvij. Et erit ibi virtute supnaturali ꝯcursus ignis elemental̄. ignis terrestris ꝛ purgatorij ꝛ inferni. Per infernalē reprobi adurent̄. Per purgatorium iusti purgabunt̄. Per terrestrē terrenascentia ꝛ bruta ꝯsument̄. Per elementaleȝ elemēta subtiliet̄. Iustis aūt nihil nocebit sicut trib⁹ pueris in camino ignis nō nocuit. Hoꝝ triū igniū erit actio successiua. habebit eīn initiū. mediū. ꝛ finē. Primo nāq₃ iudicis aduentū p̄cedet. ꝛ q̄si simul fiet p illū ignē purgatio iustoꝝ ꝛ punitio maloꝝ. et incineratio corpoꝝ humanoꝝ. Quo facto statim erit resurrectio mortuorū. ꝛ aduentus xp̄i ad iudicandū. Et tunc ex illo igne inflāmabit̄ totus mūdus in circuitu. Et hoc erit valde terribile tā magnū ignē. Vn̄ Isa. vlti. Ecce dn̄s in igne veniet ꝛ in flāma ignis. Terminato vero iudicio tota caliditas exequet̄ sniam iudicis. inuoluet reprobos. ꝛ trahet eos ad infernū. q̄ ardebit vsq₃ ad inferni nouissima. Deute. xxxij. Post hoc erit celū nouū ꝛ terra noua Sol aūt stabit in parte sua oriētali. Et luna ī parte occidentali. vt dicit Ricī. de media villa sup. iiij. sniaꝝ. Sȝ si q̄ris. Quare p tātuȝ ignē erit purgatio mūdi. Rn̄deo ꝙ sic̄ ꝯ ardorē luxurie induxit dn̄s diluuiū aque ad refrigerandū. ita inducet ignē ꝯtra teporē caritatis ad inflāmandū. Tūc eīn refrigescet caritas multoꝝ. Math. xxiiij. Et tantū de scdo dubio. Ad tertiū cū q̄rit̄. an platio snie illi⁹ iudicij fiat vocalis. Videt̄ eīn quibusdā ꝙ nō. Qr̄ dic̄ Aug. li. xx. de ciuitate dei ca. xxvi. Deus ꝯscientias reproborū cōuincet sine vlla s̄monis plixitate. Et idē li. eodē ca. xv. dicit ꝙ omēs iudicabuntur ex libro vite. vt dr̄ Apoc. xx. Per librū aūt vite intelligit q̄ndā ꝟtutem diuinam p quā vnicuiq₃ sua facta on̄dent̄. I t ē Roma. ij. dr̄ Testimoniū reddēte illis ꝯsciētia ipoꝝ. ꝛ inter se inuicē cogitationū accusantiū. Sȝ in ꝯriū videt̄ esse btūs Gre. li. xxvi mora. ca. xxi q̄ dic̄ ꝙ illa ꝟba iudicis audiēt illi q̄ ei⁹ fidē saltē ꝟbo tenuerūt. Itē Aug. li. xx. de ciui. dei ca. i. dic̄. Per q̄t dies tendat illud iudiciū. incertū ē. sȝ si fieret mentalis statim expediretur. ergo erit illa sententia vocalis. Respondeo breuiter s̄m Tho. in iiij. sniarū dis. xlvij. q. i. ar. ij. ꝛ Robertum

Holgot sup̱ li Sap̄.ca.v.ꝙ illud iudiciū
quo ad distinctionē bonorū ⁊ accusationē
maloꝝ ⁊ cōmendatōem bonorū mētaliter
ꝑficietur. Et sic ille ꝓcessus Matth.xxv.
Esuriui ⁊ dedisti mihi mādūcare erit mē
talis. Sed holgot dicit. Salua reuerētia
sancti thome ꝙ erit tā vocalis q̄ȝ mētalis.
qꝛ xp̄s q̇ iudicabit erit deꝰ ⁊ homo. Et iō
vt deus iudicabit mētaliter. vt hō vocalit̄
Et h̄ erit maius gaudiū sensibile bonorū.
⁊ maior dolor sensibilis maloꝝ. Et ita ipe
dicit ꝙ erit vocalis accusatio maloꝝ ⁊ vo
calis snīa. Dicit etiā ipe ꝙ reprobi iudica-
bunt̄ de duobꝫ.s. de p̄ceptis iusticie ⁊ ope-
ribꝫ miscdie. hoc est. quia p̄cepta trāsgressi
sunt iusticie. ⁊ opibꝫ miscdie nō redemerūt
pctā. Pria ḡ snīa de meritis erit mentalis.
Scda de opibꝫ misericordie erit vocal̄ vt
appareat eos esse dignos miscdia. Qd aūt
dicit Augꝰ. de s̄mone. nō negat s̄monē: sȝ
sermonis ꝑplicitatē. Et etiā qꝛ ⁊ si nō i par-
ticl̄ari. saltē i vniuersali iudicabūt̄ vocal̄r.

Dñica scda aduētus II. Sermo. V.

Erūt signa in so
le ⁊ luna ⁊ stellis Lu.xxi. Quā
uis vt ait ille magnus pr̄ Aug.
li.ij.ꝯ pelagiū qñ timore pene nō amore iu
sticie fit bonū. nōdum bene fit bonum. Et
huius dicti pōt esse ratio. qꝛ opus bonum
ꝓcedens ex timore nōdum ꝑfectū est. eo ꝙ
nō ꝓcedit ex caritate. sine q̄ nihil pōt esse ꝑ
fectū. vt dꝛ.i. Coꝝ.xiij. Hinc dicit Johes
in canonica ꝙ ꝑfecta caritas foras mittit
timorē. Vñ patet ꝙ opus ꝓcedēs ex timo
re. ideo est imꝑfectū. qꝛ est inualidū ⁊ infir-
mū seu dbile. cū sit sine caritate. q̄ sola dat
robur ꝑfectū cuilibet ꝟtuti. Uerūtñ ⁊ si sa
lus x̄piana non pōt ꝑfecte haberi ex solo ti
more seruiēdo deo. timor tñ dei ⁊ iudicio-
rū eius est initiū humane salutis ad seruiē
dū deo incitans. Vñ dic̄ Greg.v.li.mora.
ꝙ via dei a timore icipit. ꝑ quē ꝑuenit̄ ad
fortitudinē scȝ caritatis. Hinc dic̄ Cassio.
de institutis monachoꝝ li.iiij. ꝙ p̄ncipiū
nr̄e salutis sapieqꝫ s̄m scripturas est deū
timere. ex quo timore vniuersa vicia expel
lunt̄ ⁊ ꝟtutes fructificāt atqꝫ succrescunt.
ita ꝙ tandē deuenit̄ ad ꝑfectionē caritatis
prout h̄ clare deducit btūs Anthonius in
collationibꝫ patrū. Ex q̇bꝫ ego infero ꝙ si
cut nullus pōt esse ꝯsūmatus in caritate ꝑ
fecta diuine dilectiōis sine vero amore di.
ita nemo pōt initiare viā salutis ⁊ dīne di
lectiōis nisi ꝑ timorē dei. Nā dic̄ Bern. su
per Cant. s̄mone.xxxviij. Quia sic plēitu-
do legis est dilectio. ita initiū salutis timor
dñi. Et ob h̄ dicit Cris. in s̄mone de iohe
baptista. ꝙ timor dei mētes corrigit. fugat
crimina. innocētiā seruat. ꝓperaȝ tribuit fa
cultatē. que oīa sunt initia humane salu-
tis ⁊ q̇dam p̄parariōes ad amorē dei. Vñ
Cassio. sup̱ ps̄.xxxiij. cōcludit ꝙ q̇ deū bñ
timet. etiā necesse est vt eum amet. Et ecō-
uerso. Qui deum bene amat. etiā necesse ē
vt eum timeat. eo ꝙ ille due res in vna ce-
lesti deuotione sociate sunt. Et qꝛ sctā ma
ter ecclesia dñica p̄cedenti recoluit aduen
tum dñi in carnē. multū amabilē ⁊ deside-
rabilē. ꝓpter quē deus merito erat diligen-
dus. eo ꝙ venerūt homini oīa bona parit̄
cū illo. vt dꝛ Sap̄.vij. Nūc aūt in ista do-
minica recolit aliū aduentū terribilem ad
iudiciū vltimū. ꝓpter queȝ deus merito est
formidādus. vt sic q̇ deum nōdum diligit
per amorē. ad diligēdū eū et sibi s̄uiēdum
moueat̄ per timoreȝ. In p̄mo eñ aduentu
erat dñs dulcis. sȝ in scdo erit rectꝰ ⁊ iustꝰ
Vñ ps̄. de eo. Dulcis ⁊ rectus dñs. Sup̱
quo Cassio. dic̄. Cū audis qꝛ dñs tuꝰ dul
cis sit. attende ꝙ diligas. Cū audis. rectꝰ
attēde ꝙ timeas. vt timore ⁊ amore dei ex
citatus legē eius custodias. Et Hugo in
li. suo de aīa dic̄. Si amor dei tenere te nō
pōt. saltē teneat ⁊ terreat timor iudicij. me
tus gehēne. laquei mortis. dolores inferni.
ignis vrēs. ꝟmis corrodēs. sulfur fetēs. flā
ma tartarea. ⁊ oīa mala. Hec ille. Et qꝛ de
us licet apparebit in iudicio cū non sperat̄
tñ omibꝫ vult innotescere ꝓpinquū diē ad-
uentus sui. Ideo vt homines se p̄parēt. qd
vtiqꝫ ex maxima misericordia faciet. ideo
premittet quedā signa ꝓpinquum aduentū
suum nunciantia. de quibꝫ in verbis p̄mis-
sis dicit̄. Erunt signa in sole ⁊c̄. In quibꝰ
verbis tria tangunt̄ seu nobis consideran
da occurrunt. Primo nāqꝫ considerandū
est de signis in sole. Scdo de signis in lu-
na. Tertio de signis in stellis. Et qꝛ d his
aliquantū tactū est ad litterā in preceden-
ti sermone. Ideo hic videndū est spūaliter
de eisdem. Nā s̄m Aug. super Gen̄. ad lraȝ
in spūalibus expositionibus veritas mlto
magis ꝯcordat q̄ȝ in corꝑalibꝫ. Scdm igi

tur hoc notatꝰ in ꝟbis p̄missis triplex defe-
ctus in trib⁹ statib⁹ an̄ ꝯsummatōez seculi
scꝫ in supremo.medio.ꝛ infimo.Pⁱmo igitꝰ
describitꝰ defectus in sup̄mo.s.in spūali pre
latoꝝ.cū dr̄.Erūt signa in sole. Secūdo ī
medio.s.seclariū rectoꝝ.cū dr̄.in lūa.Ter-
tio in infimo.s.oim indifferentꝰ subditoꝝ.
cum dr̄.ꝛ stellis.

A

Dixi primo q᷑ p̄mo describitꝰ
defectus p̄cedēs
diuinū iudiciū ī sup̄mo statu.s.spūaliū pre
latoꝝ.cū dr̄.Erunt signa in sole.Circa qd̄
sciendū q᷑ notantꝰ dr̄ in themate.Erūt sig.
ad innuendū q᷑ hic nō loquitꝰ de q̄buscūqꝫ
signis diuinis.sꝫ tm̄ de futuris.vn̄ non dr̄
Erāt signa.nec dicit sūt sꝫ dic̄ erūt.Sicut
em̄ dic̄ Robertus holgoth sup̱ li.sapie.ca.
xvi.Deus hūano generi multa signa osten
dit.Quedā de p̄terito.q̄dā de p̄n̄ti.q̄dam
ostendet de futuro.De preterito ostēdit si-
gna sue beniuolētie.ad p̄n̄s ostēdit signa re
miniscētie.sed in futuro on̄det signa p̄uidē
tie.Sig̃ beniuolētie sūt oēs creature facte
ꝛ create homī ad ꝟuiēdū.Est em̄ signū qd̄
vnū offert sensui.ꝛ aliud derelin̄qt itellectui
Et ita om̄is creatura sensibilꝰ seip̄aꝫ offert
sensui ꝛ deū rep̄n̄tat itellectui cuiuslibꝫ bo
ni viatoris.Vn̄d ꝟm Robertum linconiē
sem ep̄m in suis collationib⁹ sermone.lix.
Om̄is creatura speculū est.de quo resultat
similitudo creatoris.Et istud deducit per
longum passum.p̄bās q᷑ ex q̄ in q̄libet crea
tura relucet potētia p̄ris p̱ quam de nihi-
lo aliq̄d facta est.Sapiā filij p̱ quā sic pul-
chre facta est.Bonitas spūsancti per quā
in esse suo ꝯseruata est ꝛ in ordine suo col-
locata.ptꝫ q᷑ oīs creatura ē signū benigni
tatis sui creatoris.Deus em̄ volēs cōicare
bonitatē suā creaturis suis.vt dicit dama
sce.li.ij.imp̄ssit cuilibet creature vestigiuꝫ
suū p̱ qd̄ rep̄n̄taret benignitatē dei in sapi-
entia.ꝛ rep̄n̄tando amaret.ꝛ perpetuo ip̄o
frui appeteret.Et idō dr̄.Om̄is creatura ē
signū bēignitatꝭ dei.vlꝰ q᷑ benignitatē dei
ostendit in se.vel q̄a ex benignitate dei da
ta est homī.Alia sunt signa reminiscētie.si
cut septē sacra ecclesie.p̱ q̄ reducimur ī me
moriā passiōis dn̄ice.Vn̄ Math.xxvi.lo
quēs xp̄s de sac̄o corp̱is tanq̄ꝫ de memo-
riali passionis sue signo dicit.Hoc facite ī
meā cōmemoratōez.q.d.hoc est signū mee
passionis.Hinc dr̄ ad Heb.ij.q᷑ salꝰ n̄ra

firmata est cōtestante deo signis ꝛ portētꝭ
ꝛ varijs ꝟtutib⁹ ꝛ spūsancti distributioib⁹
Alia sunt signa p̄uidētie q̄ dabit deus ad
scōm aduentū suū.ne oīno veniat pctōrib⁹
improuisus.Inter q̄ signa euidentissimuꝫ
signū erit in sole luna et stellꝰ.Qd̄ q̄dē lꝫ ad
lrām ita futuꝝ sit immediate ante diem iu
dicij in celo visibili.nihilominus tn̄ p̄mo
spūaliter his heu malis tp̱ib⁹ impleri non
dubitatꝰ in celo spūali ꝛ itellectuali.Et q̄a
solem hic accipimus statū altū et sup̄muꝫ
spūalium p̱sonaꝝ.ideo p̄mo videamus de
celo in quo sol iste positus est.Celum igitꝰ
vt dicit Bern̄.sup̱ Canti.ꝟmōe.xxviij.est
sancta mater ecclesia q̄ sctōꝝ virtutib⁹ ꝛ sa
pientia velut celū suis siderib⁹ adornatur.
Qui em̄ docti fuerint in ecclesia.fulgebūt
sicut splendor firmamenti.Et q̄ ad iustici-
am erudiūt mltos q̄si stelle ī p̱petuas eter-
nitates.Sicut em̄ celū est cōspicuū.purū.
firmū.latū.suspensum.ita eccl̄ia sctā habet
hoīes vita ꝛ opinioue conspicuos.fide pu
ros.spe firmos.latos caritate.ꝯtemplatio
ne suspēsos.Et ꝟm Bern̄.hi sunt pluentes
pluuiā salutarē.ꝛ tonāt increpatōib⁹.coru
scant miraculis.hi enarrāt gloriā dī.Hec
ille.In hac ꝰ sctā ecclesia velut in quodaꝫ
mystico celo sol est statꝰ spūaliū viroꝝ ꝛ p̄
latoꝝ.Sicut em̄ sol preest diei ꝛ luna no-
cti Gen̄.i.Sic status spūalis p̄est in spūa-
lib⁹ ꝛ potiorib⁹ bonis anime q̄ sunt q̄si lux
diei.Sicut dic̄ Plotinꝰ.put narrat Ma-
crobius li.i.de somno scipionis ꝟsus finē.
Sol vocatꝰ dux ꝛ p̄nceps ꝛ moderator lu
minū reliquoꝝ.mens mūdi ꝛ cor celi.Lu
na vero.i.status secularis p̄est tp̱alib⁹ que
sūt q̄si nox eo q᷑ oīa tp̱alia sunt vmbra no-
ctis.Iuxta illd̄ Sapie.v.Trāsierūt om̄a
velut vmbra.Itē sic sol illuminat ꝛ non il
luminatꝰ.sic statꝰ spūalꝰ hꝫ informare sclarē
et nō ab eo informari.Vn̄ prelati spūales
dicuntꝰ lux mūdi Math.v.Habet em̄ sta-
tus spūalis iudicare ꝛ dirigere secularē.et
non ecōuerso.Iuxta illud.i.Coꝝ.ij.Ani-
malis hō nō p̱cipit q̄ dī sunt.Stulticia
em̄ inest illi.Spūalis aūt om̄ia dijudicat
et ip̄e a nemine iudicatꝰ.Vn̄ Cant.ij.dr̄ de
ecclesia.Pulchra vt luna.electa vt sol.Il-
luminatꝰ em̄ in subditis vt luna.sed illumi
nat in p̄latis vt sol.Ex his infero p̄mo q᷑
impium nō p̄est sacerdotio.sꝫ subest.vt di-
citur de maioritate ꝛ obedientia.Solite.

xcvi. dis. Si impator. Scđo infero ꝙ spiritualis status excedit seculare͞ in maxima et dissimili ꝓportione. patet. q2 tanta est excellentia dignitatis sacerdotal' supra temporale͞ quāt⁹ est excessus magnitudinis solis ad lunā. Constat aūt ſm Ptolomeum in almagesti ꝓpositōe. xviij. ꝙ sol excedit lunā q̄dragesies octies. Et ita tanta emine͞tia excedit spūalis dignitas seculare͞. Ita notauit Hostie͞. in. c. Solite. de maioritate ⁊ obedie͞tia. in apparatu suo. Ex his tertio infero ꝙ p̄lati spūales ⁊ viri eccl'iastici debent ee͞ excelle͞tioris vite ⁊ sanctitatꝫ in maxima ⁊ dissimili ꝓportione supra laicos Patet hoc. q2 sicut excellunt dignitate. ita debe͞t excellere sanctitate. cum sctitas vite ponat eos in illa excelle͞tia officij tā sancti Alioq̄n vt dicit Canon. vilissimus cōputandus est q̄ p̄fulget dignitate nisi prefulgeat scie͞tia ⁊ sanctitate. Ex q̄ ptꝫ ꝯseque͞t ꝙ spūalib⁹ viris nō sufficit vita cōis cum laicis. aut eq̄lis ꝯuersatio sctitatis cū subditis. Q2 dicit Bern̄. in ep'la ad henricum zenone͞sem epm. Dignū est vt in aliq̄ dissimil' appareat ab ouib⁹ vita pastorꝫ. Et Seneca ep'la. v. dicit. Illud agam⁹ vt meliore͞ vitā sequamur q̄ꝫ vulgus. Alioq̄n profecto multū deforme erit. si quos dignitate p̄cedimus ab his virtute separemur. inquit valerius maximus li. ix. c. iij. Hinc est ꝙ Bern̄. li. de ꝯsideratōe ad eugeniū li. ij. ca. xxij. dicit illū p̄latum monstruosū qui habet sede͞ suprema͞ ⁊ vitā infimā. Nō sufficit ergo p̄lato ad salute͞ adequari subditꝫ in vita ⁊ ꝯuersatione. nisi eos p̄cedat exe͞plo. vt dicit Beda sup Math. ponunt ver ba. viij. q. ij. Nō sufficere. Et ibide͞ ca. qual' erit. Pensandū igit nobis est ꝙ si nō suffic prelato adequari subditis in vita: q̄d dicemus de illo que͞ subditi p̄cellunt in ꝯuersatione ⁊ morib⁹. Certe hoc nō est aliud nisi destruere eccl'iam. vt dicit Hiero. Uehementer em̄ ſm euꝫ destruit ecclesiā xp̄i meliores esse laicos q̄ꝫ clericos. Nā qual' erit edificatio discipuli si se intelligit magistro meliore͞. Quid aūt dicemus de illo qui nedū nō trāscendit subditos in morib⁹ boni' aut eis adequat in vite sanctitate. sꝫ q̄ꝺ deterius est. ipis suis subditis ꝑ oīa assimilat in morꝝ prauitate ⁊ ꝯuersationis deformitate. vt sit verum illud Ozee. iiij.. Erit sicut populus sic sacerdos. Et hoc est certe solem istū eclipsari ⁊ ꝯuerti de luce in tenebras. de die in nocte͞. Q̄ꝺ tūc fit qn̄ viri spūales assimilari stude͞t secularib⁹ in vanitate vestiū. equorꝝ. vasorꝝ. edificiorū. familiariū. ⁊ victualiū. Q̄ꝺ proch dolor est videre ad oculū istis tp̄ib⁹ qn̄ viri spūales eq̄le͞ exercent. imo maiore͞ pompā in vestib⁹. superfluitate͞ in cibis ⁊ potib⁹. bestialitate͞ in luxuria. fraude͞ in cōmertijs. dolum in verbis. auariciā in pecunijs. ambitione͞ in honorib⁹. Equaliter em̄ volūt esse hodie clerici diuites vt laici. similiter terrenis inhiant imo abundantius ipam terrenorꝝ percipiunt consolatione͞. Equaliter incedunt nitidi ⁊ ornati circūamicti varietatib⁹ tā q̄ꝫ sponsa ꝓcedens de thalamo suo. inquit Bern̄. li. iij. de ꝯsideratōe. Un̄ aūt ista affluentia talib⁹ nisi de bonis sponse christi sancte ecclesie quā neglige͞tes sibijpis omnia vsurpant. ⁊ assignata eius cultui ꝓprio retinere questui nō verent. nō amici spōse. sed emuli. Uerba sūt nō mea. sed deuotissimi Bern̄. sup canti. ſmone. lxxiij. Et tales dupliciter peccāt ſm eundeꝫ sermōe. xxiij. ibide͞. Quia ⁊ aliena diripiūt. ⁊ sacris in suis vanitatib⁹ abutuntur. Hec ille. B

Sed qm̄ in statu spūali triplex est ordo. iō videamus in speciali de q̄libet illorꝝ qualiter in vnoquoq̄ꝫ erūt signa tanq̄ꝫ i sole mystico. Est igitur quilibet prelatus ecclesiasticus sol dict⁹ singularit ſm itellectū spirituale͞. Scđo q̄libet religiosus est sol dictus speālr. Et tertio q̄libet cleric⁹ generaliter est dictus sol. Quorꝝ q̄libet ante diem magnū iudicij general' ośdet in se signa. q̄bus appare͞tib⁹ ꝓpiqu⁹ nūciabit ad iudiciū finale xp̄i aduētus. De p̄mo. s. de sole singulari q̄ est q̄libet p̄latus ptꝫ. Nā sol iste natural' est. situ cōmunior. aspectu clarior. ⁊ gradu excelsior. Propt' p̄mū scꝫ ꝙ est situ communior. significat vitā cuiuslibet p̄lati. ꝓpter scđm ꝙ ē aspectu clarior. significat vitā cuiuslibet religiosi. ꝓpter tertiū ꝙ ē gradu excelsior significat vitā cuiuslibet clerici. Est igit situ cōior q̄ ad vitā p̄latorꝝ. Nā ſm oēs astronomos. Sol est medi⁹ oīum planetarꝝ ⁊ tn̄ est p̄nceps ⁊ dn̄s oīm. Un̄ Amb. in examerō dicit ꝙ sol est ocul⁹ mūdi. iocūditas diei. pulchritudo celi. mensura tp̄m. virtus ⁊ vigor terrenascentiū. dn̄s planetarum. decor ⁊ perfectio omniū stellarū. Sic prelatus debet esse superior vita

medius tamē cōmuni influentia. Sic igiť prelatus subditis pṕuideat vt exemplo xp̄i semper in medio sedeat. Est em̄ mediū capacius ⁊ efficacius. eq̄lius ⁊ euidēti⁹. Sedeat igiť p̄latus in medio: vt beneficia eq̄lius distribuat. Sedeat in medio vt euidentius per exempla luceat. Sic p̄rio dicet cum xp̄o. Ego autē in medio vestrum sum sicut qui ministrat. Sic dicet illḋ. iiij Re. In medio populi mei habito dixit bona mulier heliseo. Quod tunc fit qn̄ prelatus nec p̄ce nec p̄cio. nec timore nec amore vel odio a via veritatꝫ declinat. Habꝫ autē sol materialis q̄ttuor status. scꝫ orientalem. meridionalē. occidentalē. ⁊ septētrionalem. Tūc est in meridie prelat⁹ qn̄ medium tenet in om̄ibꝫ. nō declinans ad dexterā in p̄speris. nec ad sinistrā in aduersis. qn̄ nō est alter diuitibꝫ. alter pauperibꝫ i iudicijs. Et q꜡ tūc ē hora diei feruentissima per qḋ significať ꝙ prelatus debet esse caritate feruentissimus. Alias sine caritate si linguis hominū aut angelorꝝ loquať nihil prodest. i. Corꝝ. xiij Secūdo tunc p̄lat⁹ est sicut sol in oriente qn̄ totā affectionē ꝯuertit ad cōsanguinitatē. de qua traxit originē. Qḋ fit qn̄ nullū nisi suū p̄mouet ad beneficia. De tali diciť illud in ps̄. Ort⁹ est sol. i. p̄latus est exaltatus. ⁊ congregati sūt scꝫ ad eū ꝯsanguinei. ⁊ in cubilibꝫ suis. i. in beneficijs collocabunť. Uel ortus solis significat ingressum in p̄lationē. q̄ tunc obscurať qn̄ per potentiā pecuniā vel al's iniuste igrediť. De quo Isa. xiij. Obtenebratus est sol in ortu suo. Tunc prelat⁹ sicͭ sol est in occidente qn̄ habet totā affectionē ad delectationē carnalē. Caro em̄ semper tendit ad occasum ⁊ corruptionē iuxta illud. Corpus qḋ corrūpiť aggrauat aiam Tunc prelatus sicut sol est ad aquilonem qḋ fit tp̄e noctis. qn̄ imminēte aduersitatꝫ obscuritate timet timore vbi nō est timor. Inter om̄es tn̄ istos situs sol nūq̄ꝫ est i meliori dispositiōe q̄ꝫ in meridie. Nā tunc clarius illuminat. ardenti⁹ inflāmat. et omnibus equalius se cōmunicat. Sic p̄lat⁹ nū q̄ꝫ est in meliori dispositiōe nisi cū p̱ doctrinā ignorātes illustrat. p̱ caritatē negligentes excitat. p̱ op̄a bona vnicuiq꜡ iustum se demōstrat. De tali pōt dici tūc illud Eccī Uas admirabile opus excelsi sol in aspectu annūciās Eccī. xliij. Sed ecce mirabile est quod legiť in Amos signum terribile. vbi d꜡ ꝙ sol occidit in meridie. q̄ est hora q̄ deberꝫ esse serenior clarior ⁊ feruētior Occidit aūt p̄latus q̄druplr̄. Primo quādo in ipso veritas vite iusticie ⁊ doctrine corrūpiť. Scḋo occidit qn̄ deficit i eo veritas bonitatis sciētie et discipline. Tertō occidit qn̄ qui positus est alijs in exēpluꝫ conuertiť in scandalū ⁊ offendiculū. q̄ p̄iudicio apud deū nulluꝫ maius est. vt dicit. Greg. in omelia. Nullū inquit p̄iudicium maius tolerat deus q̄ꝫ a sacerdotibꝫ dum eos q̄s ad aliorꝝ correctionem posuit de se dare exempla prauitatis cernit. Quarto occidit p̄latus qn̄ eclipsante ip̄o p̱ negligētiā in subditis. fides nō feruet sꝫ tepet. caritas nō feruet sꝫ torpet. opus nō lucet sꝫ fetet. Heu heu ista eclipsis ⁊ obscuritas nostris tp̄ibꝫ inualescit. Nubes em̄ ambitionis vanitatis auaricie ⁊ negligētie obscurant nob̄ hūc solē p̄latorꝝ vt impleať illud qḋ p̄missum est a deo Ezech. xxxv. Solē nube tegam. Fragilitas nubis vanitas est ambitionis. Exponit Gilbert⁹ in quadripartito suo. Et certe q̄d expectam⁹ aliḋ nisi diem iudicij iminere. de p̄pinquo. q̄ iminente sol conuerteť in tenebras. Ut diciť Iohel. iij. Qn̄ videmus tot mala in statu spirituali ⁊ in hoc mystico sole qui lumen suū perdit ⁊ eclipsať quasi cōtinue. Restat igiť vt vicinū aduētū xp̄i suspicemur. Nā vt dicit glo. sup̱ Iohelē. Cū om̄ia fuerint obtenebrata. qḋ vtiq꜡ fiet p̱ obtenebrationem spiritualiū principalr̄ tūc dn̄s q̄si leo de syon. terribili voce clamabit contra reprobos. vt terrarꝝ fundamenta quatianť. Hec glosa. Itē sicut illa obscuratio in sole materiali maxime generať p̱ interpositionē lune iter nos ⁊ solem. sic obscuritas status sp̄ūalis fit per maximā interpositionē tp̱alium inter nos ⁊ deū. sicut ait Linconiensis sermone. lxx. in medio. ℭ Secūdo sol mysticus d꜡ statuſ religiōis p̄pter aspectū clariorē. Religiosus em̄ q̄libet ad hoc posit⁹ est vt luceat in cādelabro religionis sue. Tertio in cādelabro vniuersalis ecclesie. debet em̄ habere v̄bum v̄itatis in op̱atiōe. ⁊ signū honestatis in cōuersatiōe De tali diceť illud Eccī. l. Quasi sol refulgēs: sic ille refulsit in templo dei. Sed tūc iste sol eclipsatur quādo per scandalū vite talis religiosi ecclesia denigrať. Periculū

est religioso si apud se in conscientia labitur. Maius autem periculum si peccat in claustro. Sed maximum si operibus mal'fideles scandalisat in publico. Et certe si volumus aperire oculos. et non esse ita ceci sicut sumus. videbimus istum solem maxime his temporibus eclipsari. Ita vt dicatur de eo illud Apoca. vi. Sol factus est sicut saccus cilicinus. quod fit quando religiosi qui deberent vti ciliciis et accingi saccis. vtuntur deliciosis indumentis. Et sic cilicium vertunt in bissum. Vel factus est cilicinus saccus. quod fit quando per hypocrisim exteriorem que apparet in sacco. malis operibus deformant interius conscientiam propriam. Secundum philosophos duo soles interdum apparent in celo. sed vnus est quedam nubes similima soli. et non est sol. Et vocatur pellion. et est signum future inundationis. Ita spiritualiter multi religiosi apparent esse sancti. tamen sunt maximi nequam. gestantes tamen cappas in plateis. et multa mala faciunt in angulis. Quorum multiplicatio in mundo est signum future subuersionis. Unde. ii. Paralip. xviii. legitur quod mortuus est achab rex israel mutato habitu occidente sole. Mutatur habitus et sol occidit cum religiosus terrenis adherens fideles scandalisat. Sed de his sufficiat dixisse pauca. Non enim sunt de foro nostro. Et potius tegenda sunt vereda quam reuelanda. iuxta illud poete. Postulat in facie menda colore tegi. Tertio sol misticus dicitur vita cuiuslibet clerici propter gradum celsiorem. Sicut enim sol materialis aliis corporibus est situ altior et statu eminentior. sic clericus quilibet sorte sue vocationis et electionis aliis debet peminere. Unde in lege clerici figurantur per nazareos qui interpretantur sancti mundi. vncti vel floridi. Debet enim clericus esse sanctus in conscientia. mundus pudicicia. vnctus sapientia. et floridus innocentia. Tales cum huiusmodi fuerint erunt sicut sol oriens in altissimis dei Ecci. xxvi. Clericus vt dicit Hiero. dicitur in sortem domini vocatus. eo quod secundum Isido. cleros grece sors latine vt dicitur. xxi. dist. Cleros ad significandum quod ipsi sunt specialius deo ascripti. et in sortem suam vocati. Unde ipsi habent deum magis diligere quam alii. Et causa est. quia clarius habent cognoscere. de pluribus gratias agere. plura beneficia recognoscere. Sed prochdolor iste sol obscuratur. Sicut dicitur in Apoc. Sol et aer obscurati sunt de fumo putei. Sol clerus Aer populus. Puteus concupiscentia. Fumus nequitia. Sicut enim aer illuminatur a sole sic populus a clero. Sed quando de puteo conscientie corrupte clericorum et malicia vite procedit fumus scandali et infamie in subditos tunc sol et aer. i. vterque status denigratur. Clerus namque per propriam nequiciam. Et populus per nequitiam cleri deformatur. Sicut cecus cecum duces ambo in foueam cadunt. D

Dixi secundo quod in verbis premissis describitur defectus status secularium rectorum. cum dicitur. Erunt signa in luna. Bene autem status secularium comparatur lune propter continuam mutationem. Luna enim nunquam est in eodem statu. Sed quandoque est vacua superius et plena inferius. Quandoque est plena tota. Et quandoque nulla. Ita seculares domini et temporales possessores. vacui sunt superius quantum ad celestia bona. sed pleni sunt inferius quantum ad bona temporalia. Unde in talibus est peruersus ordo. eo quod in eis domina esurit et ancilla saturatur. quia anima est vacua. caro autem repleta. Secundo luna quandoque est plena. sed postea fit tota vacua. Sic diuites et potentes huius mundi. quanto temporalibus sunt magis pleni. tanto virtutibus vacui. Luna etiam est quandoque quasi nulla. et hoc est quando coniungitur terre. Sic diuites seculi quando coniunguntur terre i morte. nihil erunt. iuxta illud Ps. Dormierunt somnum suum. et nihil inuenerunt omnes viri diuitiarum in manibus suis. Et. i. Thim. vi. Nihil intulimus in hunc mundum. et nihil inde recipiemus. Eccs. v. Sicut egressus est nudus de vtero matris sue. sic reuertetur. et nihil auferet secum de labore suo. Sunt autem plura signa in hac luna nunciantia futurum propinquum aduentum xpi. Primum signum in luna est. Si cornua noue lune fuerint obcecata nube. et reliquum corpus lucidum. signum est tempestatis. imo si tempore veris appareat vnum cornu maculosum. et macula magna et nigra duret a prima die apparitionis vsque ad quintam. significat tempestatem et aeris turbationem in futura estate. Sic moraliter si domini seculares et temporales. qui vt luna mutantur Ecci. xxvii. in prelatione ipsorum seculari habuerint corpora prelationis nebulosa nebula auaricie et terrene cupiditatis signum est turbationis in populo. Nam ex auaricia talium procedunt oppressiones subditorum per adinuentiones nouarum constitutionum. iuriu et legum. Quando ergo videbimus multiplicari

dños tēporales. aut eoꝝ ꝑsides ⁊ officia-
les. ꝓcuratores ⁊ capitaneos. iudices ⁊ a-
lios rectores regnoꝝ. ducatuū. terrarū. ci
uitatū. villaꝝ. ⁊ sic de alijs. auaros. rapto
res. calūniatores. īuētores cāꝝ iniustaꝝ. ex
ꝗsitores culpaꝝ. oppssores inocētū. tūc in
telligere poterim⁹ q᷑ dies dñi appropinꝗt
eo ꝙ in luna signū precedet eum aduentū
O quantū deberent ꝓuidere reges ⁊ ꝑnci
pes de bonis officialibus. iudicibus ⁊ re
ctoribus populi sui. Nam ꝗd est dare pla
tionē in ꝑplo homini stulto aut auaro: nisi
gladiū furioso. ait Seneca. Impossibile
est eī̄ vt alios vtiliter regat quē ꝓprius er
ror subuertit. inꝗt Policratus li. v. c. vij.
Proinde moysi dr̄ vt ꝓuideat sibi viros ti
mentes deū ⁊ odientes auariciā. Crede
mihi ꝙ tot mala in subditis que cōiter vi
demus non oriuntur ita sepe aliunde q̄ꝫ ꝺ
peccatꝫ ꝑncipū aut officialiū ipoꝝ. Lege
historiā numeroꝝ: ⁊ videbis q᷑ ꝓpt̄ pec
catū zambri q̄ fuit vnus ex ꝑncipib⁹ israel
in totū populū ira dei deseuit nec cessauit
donec phinees vindicauit pc̄tm̄ in zam-
bri. ⁊ eū pugione ꝑforauit. Inde ꝑmo ad
moysen a dño egressus ē vt tollat cunctos
ꝑncipes ⁊ suspendat eos in patibulo con
tra solē. Qð tractans Policratus li. v. c. x
dicit ꝙ rapi ꝑncipes ideo precipiūt. eo ꝙ
negligentia ꝑsidentiū sepissime ꝓuenit ex
cessus subditoꝝ. Et certe istud vicium. s.
auaricie. hodie maxime eclipsat hāc lunā
Vn̄ Apoc. v. dr̄ ꝙ luna facta est sicut san
guis. Qð de sanguine peccati intelligēdū
est: ⁊ maxime rapine ⁊ auaricie rapacitatꝫ
⁊ crudelitatis. iuxta illud Isa. i. Manus
vr̄e plene sūt sāguie. Et Hiere. ij. dr̄. In
alis tuis inuent⁹ est sāguis. Quod tūc fit
qn̄ potētes hui⁹ seculi alas sue potētie su-
perbie ⁊ pompe dilatāt rubricati purpu-
ra. scarleto aut examento. in vestib⁹ colo-
rati incedūt de labore ⁊ sanguine ⁊ sudore
pauperꝝ. Notant̄ aūt dicit. In alis tuis q̄
si cōparādo eos potius aui ꝑdarie vt fal-
coni ⁊ nō homini. Tales em̄ sūt falcones
diaboli: q᷑ portant̄ sup̄ pugnū diaboli. q᷑
cōstituūt̄ in eoꝝ officijs iniuste. Vn̄ locus
status ⁊ gradus q̄ hn̄t est ꝑ manū diaboli
vt dicit Robert⁹ holgot sup̄ librū Sap.
c. v. Caueant tm̄ sibi tales: q᷑ i duplici pe-
riculo sunt. Habēt em̄ oculos coopertos
quodā velamie ne circa se consideret. Et
habēt pedes laꝗatos ꝗdaꝫ ligamine ne a
dño suo auolent nisi qn̄ placet dño ꝓ sola
cio suo ⁊ lucro. Ita est de istis secularibus
potentib⁹ q̄ excecati sunt ad om̄e illud qð
ad verā ⁊ ꝑpetuā felicitatē ꝑtinet. q̄ nō ha
betur in vita ista. ij. Coꝝ. iiij. Deus huius
seculi excecauit mētes īfideliū. Qn̄ tm̄ pla
cet diabolo. deponit eis oēm cecitatē. vt
ista mūdialia venent̄. vt videant ꝑdā suā.
Quo facto iteꝝ redeūt ad manū diaboli.
q᷑ eius iussioni ꝑ oīa obtemperant. Sed
ꝗd cōtingit tali falconi. certe et si est in re-
uerentia dñi: q᷑ dū viuit ī alto locat̄. sꝫ cū
morit̄ turpiter eijcit̄ canib⁹ ad deuorādū.
Sic tales potentes post mortē eijcientur
ad inferos. Baruch. iij. Vbi sunt ꝑncipes
gentiū q̄ in auib⁹ celi ludūt. Sequit̄. Ex-
terminati sunt ⁊ ad inferos descēderūt. et
alij ī locū eoꝝ exurrexerūt. Nota ꝙ tales
sunt deteriores falconib⁹ q̄ nō predantur
nisi cū esuriūt. sed isti om̄i tp̄e. Vn̄ Aug⁹.
li. ij. de verbis dñi sermone. ij. Nihil nobi
biscum tollim⁹ ⁊ tm̄ rapim⁹. ꝙ si aliꝗd tol
lerem⁹. nōne viuos hoies vorarem⁹. Que
est auiditas cōcupiscētie. cū ipe belue hn̄t
modū. Tūc rapiūt cū esuriūt. parcūt vero
prede cū senserint sacietatē. Inexplebilis
est sola auaricia diuitū semꝑ rapiūt ⁊ nun
q̄ꝫ satiant̄. nec deū timent. nec hominē ve
rent̄. Hec ille. Sicut autē auctor spere di
cit ꝙ luna nō eclipsat̄: nisi ꝑ interpositiōꝫ
vmbre terre inter ipaꝫ ⁊ aspectū nr̄m. vm-
bra terre sunt ista tempalia Sap. v. Trā-
sierūt oia velut vmbra. que quanto plus
interponuntur inter oculū cordis in secu
laribus tanto plus eclipsant̄ in cōscientia
Iuxta illud. Peccata vestra diuiserūt int̄
vos ⁊ deuꝫ vestrum. ⁊c.

E

Dixi tertio ꝙ in verbis premis
sis designantur de
fectus status infimi omniū indifferenter
subditoꝝ. cū dicit̄. Et stell. Sicut em̄ soli
cōparant̄ prelati spūales ꝓpter moꝝ et ex-
emploꝝ resplendētiā. Et lune dñi tp̄ales
ꝓpter eoꝝ in subditos influentiā. Ita stel-
lis cōparant̄ subditi ⁊ om̄es fideles chri-
sti ꝓpter ipoꝝ vite relucentiā. Sicut enim
stelle de nocte lucent. ita inferiores in no-
cte ignorantie ꝑm suas vicissitudines sta
tus ⁊ cōditōes illumiant mūdū. ⁊ lucent
in ecclesia christi ꝑ fidei ⁊ operationis bo
ne meritū. iuxta illð Eccī. xliij. Species

celi gloria stellaꝝ mundū illuminās. Cō- siderantur aūt in stellis quattuor que dēt esse in quolibet christi fidele si vult dici vera stella. que sunt actus naturalis. effect⁹ accidentalis. motus circularis. ꝛ cursus regularis. Lucent enī stelle naturalr̄. illuminant accidentaliter. mouenf orbiculariter. currunt indeclinabiliter ꝛ regulariter Sic fideles debent lucere in seipis ꝑ puritatem cōsciencie. Illuminare alios exēplo bōe vite ꝛ claritate fame. Moueri orbiculariter. i. faciliter ꝑ promptitudinem obedientie. ꝛ hoc q̄tuꝫ ad suos supiores. Currere regulariter quo ad deū per ordinē intentiōis recte. De pmo Apoca. xxij. Ego sum radix dauid. stella splendida et matutina. Splendida vt nō sit concupiscentia in affectu. lasciuia i aspectu. immūdicia in tactu. luxuria in actu. Ecce act⁹ naturalis stelle. Isti enī sunt actus naturalis innocentie cuiuslibet hominis. De secundo scꝫ de effectu accidentali dicitur Math. ij. Stella antecedebat eos. s. magos. donec veniens staret supra domum. vbi erat puer. Stella ꝑm phm nihil aliō est: nisi lux sui orbis diffundens circūquaq̄ radios sue claritatis. Quia fideles q̄q̄ debent diffundere lucem sui nominis ꝛ fame ad adducenduꝫ exemplo suo alios ad xp̄m. iuxta illud. Sic luceat lux vestra vt videant opera vestra bona ꝛ glorificēt patrem vr̄m qui in celis est. Et Apostol⁹ dicit. q̄ nobis necessaria est vita nostra. proximis vero fama nostra. De tertio scꝫ d̄ motu circulari dicit̄ Baruch. iij. Stelle dederunt lucem in custodijs suis. vocate sūt. ꝛ dixerūt. assumus. Quod fit quando quisq̄ fidelis reddit se promptum ꝛ obedientem ad preceptuꝫ sui supioris. Iuxta illō ps. In auditu auris obediuit mihi. Vn̄ Bern̄ Uerus obediens non procrastinat non ptrahit. sed parat aures auditui. oculos visui. pedes gressui. ꝛ sic de alijs. De quarto scꝫ cursu regulari dicitur Iudicū v. Stelle manentes in ordine suo ꝛ cursu suo contra zizaram pugnauerunt. i. cōtra diabolū. q̄ interptatur exclusio gaudij. q꞉ nititur nos excludere. de gaudio. Quod melius fieri nō potest: nisi per regularem cursum. i. ꝑ rectā intentionē ad deū. Non sicut hypocrite q̄ faciunt oīa vt videanf ab hominib⁹ Math. v. Sed proch dolor hodie iam incipiunt fieri signa etiāꝫ i stellis: eo q̄ stelle. i. fideles quidā quodāmodo retrahūt splendorē suū. quidā obtenebrantur. ꝛ quidaꝫ cadunt. Retrahūt splēdorē illi q̄ multa bona possent facere elemosynis ꝛ alijs subsidijs pauperib⁹ ꝛ defectuosis: sꝫ ex auaricia ꝛ tenacitate retrahunt manū. Unde de ipis dicitur. Stelle retraxerūt splendorē suū. Obtenebranf illi q̄ cū multa bona fecerūt cōmittūt vnū mortale peccatū. quod totuꝫ splendorem virtutū obfuscat. De quo Iob. xxv. Stelle non sunt munde in conspectu eius. Cadūt illi qui post ꝑpetratiōeꝫ culpe desperant de venia. Unde Apoca. viij. Stella magna scꝫ ꝑ superbiā. cui nomen absinthium. cadens quasi facula cecidit in aquas. Nos igitur videntes hec signa timeam⁹ dn̄i vicinū aduentū: ꝛ eū solicite expectemus vt tandē eū venietē iudicē securi videam⁹ dn̄m nostrū iesuꝫ xp̄m qui viuit ꝛ regnat in secula seculoꝝ Amen.

Dominica secūda in aduentu. III.

Sermo VI.

Leuate capita uestra

quoniā appropinq̄bit redemptio vestra Luce. xxi. Sicut dicit Aug⁹. pater doctissim⁹ super Ioh. Hoc qō nos letificat in omnib⁹ laborib⁹ ꝛ periculis vite huius est amor noster in deū et pium studium ꝛ certa spes ꝛ feruor. Uult dicere Aug⁹. q̄ inter pressuras ꝛ tribulationes nr̄as homo per caritateꝫ ꝛ spem refrigeratur ꝛ quodāmodo eleuatur a depssiōe tristicie. Et q꞉ in secūdo aduentu domini nostri ad iudiciū erit grauis tribulatio q̄lis non fuit ab initio ex quo gētes eē ceperūt. vt dicit̄ Math. xxiiij. ꝛ Danielis ideo maxime opus est tūc firma spe ꝛ pfecta caritate in deū. Spes enim est q̄ sola in eternitatē animū erigit. ꝛ idcirco nulla mala q̄ tolerat sētit. inq̄t Grego. li. vi. moral. Ut igif tūc hoīes non deijciant ꝑ desperationē: sed poti⁹ erigant ad deuꝫ per spem. informans saluator q̄d facturi sint sui fideles tēpore hm̄oi tribulatiōis hortatur eos ad erectiōnem animi di. Leuate capita vestra. In quibus ṽbis tria tangunf. Primo nāq̄ hortaf saluator fideles suos hoc sacro tempe ad mētis erectionē. cū dicit. Leuate capita vestra. Scdo ani

mat eos ꝑ aduent⁹ sui approximationē. cū addit. qm̄ appropinquabit. Tertio repromittit eis eternā cōsolatioẽ. cū subiungit. redemptio vestra.

Dixi primo ꝙ in ṽbis p̄missis hortatur fideles saluator suos hoc sacro tp̄e ad mentis erectionē. Aia nāqꝫ nostra incuruata est ꝑ originalē infirmitatē. ita vt nō possit sursum respicere. sicut cōqrit̄ ps̄. psal. xxxvij. Miser factus ꝛ curuat⁹ sum vsqꝫ in finez Ubi dicit q̄dā glosa. Miser factus suz qꝛ sapiam ꝛ sciam amittēs. insipientia ꝛ miseria replet⁹ sum. ꝛ curuat⁹ sum. qꝛ dolorib⁹ i morte. q. d. qꝛ em̄ ꝑ supbiā fui erect⁹ volens esse vt de⁹. ideo sum in morte curuatus. Seqtur: tota die. i. tota vita ꝯtristatus ingrediebar. ꝛ de peccatis q̄ feci. et de malis q̄ patior. Hec ibi. Et qꝛ ꝑ christi aduentū p̄mū liberati sum⁹ iam a culpa. ꝛ in futuro liberandi sum⁹ ꝑ scōm aduētū a miseria. ideo saluator bene ammonet ad abijciendam hm̄oi tristiciā q̄ causat vult⁹ deiectionē. Et suadet mentis erectōez dicens. Leuate capita vr̄a. Sed nonne hō semper est rect⁹ ꝛ capite sursum incedens. qualē ergo rectitudinē req̄rit deus hic i eo. R̄ndeo ƀm Bern̄. sup Cāti. ƀmōe. xxiiij. ꝙ in talib⁹ locutionib⁹ sp̄us est q̄ loquitur sp̄ualib⁹ sp̄ualia cōparans. Ergo ƀm aiaz nō ƀm carnē deus req̄rit hoīs rectitudinem. Scōm em̄ aiam deus fecit hominē rectū ad imaginē ꝛ silitudinē suā. Ipe em̄ ƀm ꝓpham rect⁹ est dn̄s deus nr̄. ꝛ non est iniq̄tas in eo. Rectus igit̄ dn̄s rectū fecit hoiem sibi similē sine iniq̄tate. sicut et i ipso nō est iniq̄tas. Ex quo infert Bern̄. ꝙ similitudo dei nō est in carnali ꝛ lutea gleba hoīs sed in aiā. Istud patet: qꝛ iniq̄tas nō est viciū carnis sed mentis sine q̄ deus creauit hoiem. Uerū tn̄ dicit ipe ꝙ etiā rectitudo hoīs in statura exteriori nō frustra sic creata est. Significat enim ista rectitudo exterior. illam interiorē rectitudinē in aia. q̄ ideo statura sic recta facta ē exterius. vt argueret ꝛ āmoneret illū interiorē hoiem in aia ad seruandam suam rectitudinē a deo sibi ꝯcreatā. videlicet originalē innocentiā ꝛ iusticiā. Ex q̄ cōseqnter patet ƀm ipm ꝙ maxima verecūdia et cōfusione digna est aia. q̄ sensus suos declinat ad terrena. cū corpus ei⁹ semꝑ oculos habeat ad celestia. Un̄ talis aīa nō est iam celestis nature. sed scrofine ē poti⁹ dicenda. Que em̄ debuit nutriri in croceis. amplexata est stercora. Et patet ꝯseq̄nter ꝙ talis aia ƀm Bern̄. ibidē indigne inhabitat corpus hūanū. cū poti⁹ bestijs ꝛ brutis assimilari vult q̄ꝫ diuinis spiritib⁹. Si ergo q̄ris q̄ sit curuitas ista a qua saluator cōsulit erigere caput mētis nr̄e. Certe nō alia: nisi sapere q̄ sunt sup terrā. sicut econuerso cogitare q̄ sursuz sunt rectitudo ei⁹ est. Ualde igit̄ homo deberet istā rectitudinē q̄rere. maxime hoc sacro tp̄e aduēt⁹. Nam alias nō potest esse in dei dilectiōe q̄ꝫdiu hanc rectitudinē nō habet. Un̄ dic̄ Bern̄. ꝙ aīe nō habentes talē rectitudinē nō sunt amice sponsi. cum sint amice mūdi. Et talis oīs est inimica dei Jaco. iiij. De amicis vero ꝛ dilectoribus dei scriptū est. Recti diligūt te. Cāti. i. Et i ps̄. Laudabunt̄ omnes recti corde. Rectus corde ƀm Bern̄. est q̄ recte in omībus sentit. ꝛ a recto qd̄ senserit in nullo dissentit. hoc est q̄ in se ꝛ in alijs rectitudinē vite diligunt Et hi sunt in quib⁹ vt dicit Bern̄. in ƀmone ibidē. xxv. in fine. fides opat̄ ex dilectōne. ꝛ in q̄bus actio terrena nō incuruat fidem sed fides erigit opationem. Ex q̄bus patz ꝙ homo in peccatis existens nō pōt dici rectus fidelis. patet qꝛ nō est fides recta. ex quo iniq̄tates supgresse sunt caput eius. ꝛ sicut onus graue ḡuate sūt sup euz. Ex q̄ em̄ iugū diaboli grauatū ē super eū. quō dr̄ rectus. Duo igit̄ requirunt̄ ad hāc rectitudinē. scꝫ opez rectitudo ꝛ fidei. Nā alterū sine altero rectū hoiem nō pōt facere. vt dicit Bern̄. ibidē. Exēpli grā. Multi sunt q̄ dāt elemosynam ex deuotiōe. vel orare vident̄ deuote. bona sunt ista opa et recta. sed si tales tenent odiū fraternū vel aliud pctm̄ in se hn̄t. nō ꝑ sunt illa opa. qꝛ nō recte sunt facta. cum sint sine fide recta opante ꝑ dilectionē. ꝙ si forte dicunt tales se habere fidē ad deū ꝛ dilectōz ex q̄ hꝰ faciūt. certe mentiunt̄. cū fides dei sine dilectiōe ꝓximi stare nō pōt. ꝛ ecōuerso. Itē ecōuerso hn̄t multi fidē rectā. qꝛ credūt oībus q̄ dicunt̄ de deo. sed nec isti sūt recti. qꝛ nō hn̄t recta opa etiā si multa habeant Nā quō rectū opus qd̄ causa vane glie fit quō rectū op⁹ qd̄ maculat fraterna inuidia. detractio ꝛ silia A Ut igit̄ xp̄o exhor

tanti ⁊ ammonēti satiſfaciam⁹. q̄ttuoꝛ bre
uiter ſunt facienda. Primo nāq̄ꝫ leuādi ſꝰ
oculi coꝛdis nr̄i ad cōſiderandū ꝓpria de-
licta. Scḋo dei bn̄ficia. Tertio reprobo-
rū ſupplicia. Quarto iuſtoꝝ diuia premia
De p̄mo quō leuādi ſunt oculi coꝛdis no
ſtri ad cōſiderādū delicta ꝓpria. ſcribitur
Hiere. iij. Leua oculos tuos in directū ⁊
vide vbi nūc ꝓſtrata ſis. Tria dicit. Prio
vt leuet oculos q̄s p̄us habuit in fece tre-
noꝝ infixos. Ps̄. Infixus ſum in limo ꝓ-
fundi ⁊ nō eſt ſubā. ⁊ hoc q̄ ad derelictiō
mali. qḋ ꝑtiet ad incipiētes. Scḋo vt ele
uet eos nō quocūq̄ꝫ in obliquū ſed in dire
ctum. vbi eſt mediū virtutis. qḋ ꝑtinet ad
adheſionē boni. ⁊ ꝑtinet ad ꝓficiētes. Ter
tio vt cōſideret vbi nūc proſtrata ſit. qḋ ꝑ
tinet ad ꝑſeuerātiā in bono ⁊ ꝑtinet ad ꝑ-
fectos q̄ q̄nto plus ꝓficiūt tanto plus pro
ſternūtur ⁊ humiliant̄. Scḋo leuandi ſūt
oculi coꝛdis nr̄i ad cōſiderandū dei bn̄fi-
cia. iuxta illud Job. xi. Si iniquitatem q̄
eſt in manu tua abſtuleris. ⁊ non manſerit
in tabernaculo tuo iniuſticia. tunc leuare
poteris faciē tuam ad deū ſine macula. ⁊
eris ſtabilis ⁊ nō timebis ꝓpoſita tibi ſpe.
Cum em̄ ab aīa auferꝫ iniuſticia. ⁊ nō ē ꝓ-
poſitum peccādi in cōſcia. ſtabit aīa in bo
no. ⁊ tūc aīa leuare poterit faciē ad deū ꝑ-
cipiendo plura bn̄ficia. Nā ex hoc cōſeq̄t
illuſtrationē mentis. renouationē virtutꝫ
efficaciā oꝛōnis. ⁊ delectatōem cōtempla
tiōis. Tertio leuādi ſunt oculi coꝛdis nr̄i
ad cōſideranda reproboꝝ ſupplicia. Scri
bitur de dauid. i. Paralip. xxi. q̄ eleuans
oculos ſuos vidit angelū dn̄i ſtantē inter
celū ⁊ terrā ⁊ euaginatū hn̄tē gladiū ꝟſuꝫ
ꝯ hierlm. Angelus iſte ſignificat xp̄m q̄ ē
medius inter celuꝫ ⁊ terram. qꝛ mediatoꝛ
dei ⁊ hoīm. De q̄ dicit̄. Medius veſtrum
ſtetit quē vos neſcitꝫ. Iſte hꝫ euaginatuꝫ
gladiū. i. ſn̄iam moꝛtis oīb; reprobis pa
ratā. Ps̄. Gladiū ſuū vibꝛauit niſi cōuer-
ſi fueritis. Sed cōtra quē. certe cōtra hie
ruſalē q̄ interp̄tat̄ viſio pacis. i. contra hy
pocritas q̄ videnꝫ eſſe pacifici ⁊ virtuoſi
apparent. ⁊ ſunt magni nequā in occulto.
Contra iſtos ḡ noīe ⁊ nō re xp̄ianos ſentē
tiā durā euaginabit. dicens illud Matt.
xxv. Eſuriui ⁊ nō dediſtis mihi mādūca
re. Ite ḡ reprobi in ignē eternuꝫ. Quarto
leuādi ſūt oculi coꝛdis nr̄i ad cōſiderāda

diuina iuſtoꝝ premia. De q̄ Ezech. xi. Le
uauerūt cherubin alas ſuas ⁊ rote cū eis
⁊ gloꝛia dei iſrael erat ſuꝑ ea. Qḋ tunc fit
qn̄ aīa ſctā leuat̄ in celū quantū ad intelle
ctū ⁊ affectū. ⁊ voluit̄ contemplādo diuer
ſa premia diuerſoꝝ oꝛdinū electoꝝ. ⁊ tunc
replet̄ gloꝛia. hoc ē intellect⁹ replet̄ cogni
tōe ꝟitatꝫ. ⁊ affect⁹ fruitōe bonitatꝫ. B

Dixi ſecūdo q̄ in ꝟbis p̄miſ
ſis animat ſuoſ
fideles ꝑ aduent⁹ ſui approximatiōeꝫ. cuꝫ
dꝛ. qm̄ appropinq̄bit. Aīa em̄ incuruata ꝑ
oꝛiginalē ifirmitatē. elōgat̄ a deo ꝑ actua-
lem iniq̄tatē. ideo opus hꝫ grā q̄ eam ſibi
vniat. Quo ḡ ad h̄ dr̄ q̄ xp̄s ꝑ aduentum
gratioſum appropinq̄bit aīe. Et qꝛ vt dic̄
Oꝛige. omel. i. ſuꝑ Gen̄. Scḋm modū ele
uatiōis ad deū fit modus approximatōis
De q̄ ponit exemplū. Sicut inq̄t nō equa
liter oculi coꝛꝑis nr̄i illuminant̄ a ſole. ſed
q̄nto q̄s in loca altioꝛa cōſcēderit. ⁊ oꝛtus
eius editioꝛis. i. altioꝛis ſpecule intuitiōe
fuerit cōtēplat⁹. tāto alti⁹ et ſplēdoꝛis ei⁹
radios ꝑcipiet ⁊ caloꝛis. Ita etiā mēs no-
ſtra quāto alti⁹ ⁊ excelſius appꝛopiauerit
xp̄o ac ſe vicinius luci ſplēdoꝛis eius ob-
iecerit. tanto magnificenti⁹ ⁊ clari⁹ eius
lumine radiabitur. Sicut ip̄e ait ꝑ ꝓphāꝫ
Appropinquate mihi ⁊ appropinq̄bo vob̄
dicit dn̄s. Et iteꝝ. Deus appropinquans
ego ſum ⁊ nō de⁹ a longe. Hec Oꝛigenes
Scḋm hoc igit̄ videam⁹ quō deus diuer
ſis diuerſimode appropinq̄t. Et qꝛ q̄druple-
plex mod⁹ eleuatōis mētis ad deū ſupra-
dict⁹ ē. Iō ſcḋm h̄ q̄druplex erit appropinq̄
tio dei ad hoīem. Ex p̄ma igit̄ eleuatōe q̄
fit in cōſiderādo ꝓpria delicta. deus appro
pinquat homini immittēdo aīe quaſi mo
tiuū aduēt⁹ ſui doloꝛē. De q̄ Iaco. iiij. ſic
ſcribit̄. Appropinq̄te deo ⁊ appropinq̄bit
vobis. ⁊ mūdate man⁹ p̄ctōꝛes. ⁊ purifica
te coꝛda duplices aīo. miſeri eſtote ⁊ luge
te. Notant̄ dicit. Mūdate man⁹ ⁊ coꝛda
ad ſignificādū q̄ volētes habere deū ꝓpici
um. dn̄t hr̄e vtrāq̄ꝫ mūdiciā coꝛdis in in-
tentiōe ⁊ manuū in oꝑatiōe. contra hypo-
critas q̄ mūdāt ea que ſūt foꝛis calicis et
parapſidis. intus aūt ſunt pleni rapina ⁊
dolo Math. xxiij. Talib; ergo q̄ ſic mun-
dant cōſciam ꝑ ſimplicē ⁊ rectā intentiōꝫ
⁊ oꝑa faciūt ꝑ iuſtā actiōem. appropinqua
bit dn̄s dando grām vt ꝓmoueant̄ in me-

lius ꝛ vt liberenť ab angustijs. Dicit glo. interliniaris sup ꝟba Jacobi vbi.s. Ex secūda eleuatōe mētis. q̄ est ad recolendum diuina bñficia. appropinq̄t de⁹ imittēdo aie amorē. iuxta illud Lu.x. Samaritanus aūt vulnerato appropinquās. misericordia mot⁹ alligauit vulnera eius. infūdens oleū ꝛ vinū. Notant dicit. Misericordia mot⁹. ad innuendū q̄ de⁹ qui loco moueri nō pōt. tm̄ miscđia mouet. in q̄ apparet maxima fortitudo miscđie q̄ etiā deum sufficit mouere. Qui ergo recolit diuina bñficia. ista hʒ q̄ sequunť. Primo hʒ deum ꝓpiciū p cōpassionē. hoc notať cum dr̄ Appropinquit vulnerato. Secundo alligat vulnera eius. Dando in necessitatib⁹ quibuscūqȝ remedia ꝛ cōferēdo beneficia. Tertio infundit oleū deuotōis ꝛ vinū dilectōis. Ex tertia eleuatiōe mentis que ē ad recolendū reproboꝝ supplicia appropinquat de⁹ immittēdo timorē Jn hui⁹ figurā iesus cū appropinq̄ret porte ciuitatis naiȝ. suscitauit filiū vidue tangēdo loculū. Lu. vij. Porta ciuitatis cōsideratō ē extremi iudicij. Nā in porta finis ē ciuitatis. ꝛ a porta vel ingredimur ciuitatē vel egredimur de ciuitate. Sic in extremo iudicio vel ingressus fiet ciuitatē celestē. vel egressus. qđ absit de ea. Locu⁹ ē in q̄ iacet mortu⁹ tāgit p xp̄ȝ. cū ꝯscia pctōris timore iudicij stimulať. Quē em̄ nō cōcutiat illud. ij. Coꝝ. v. Oēs nos oportet astare et manifestari ante tribunal xp̄i. vt recipiat vnusq̄sqȝ prout gessit siue bonū siue malū. Et qs est iste quē ista nō terreāt. Quid em̄ terribili⁹. q̄d acerbius illa expectatiōe iudicij. cū audim⁹ nos ad generale cōciliū iuitatos imo citatos. vbi null⁹ deerit. nō defendet aliqs. nō erit acceptio psone. nō suffragabiť vlla tergiuersatio. vbi nulla erit dissimulatio. vbi reddeť de omi verbo ocioso ratio. vbi multomagis discutietur quē gradū quisqȝ in ecclia tenuerit qualiť qua intentiōe. qb⁹ meritȝ. quib⁹ suffragijs ad eū introierit. q̄liter in eo vixerit. q̄liter alijs pfuerit. Et qđ seq̄ť. vt recipiat vnusq̄sqȝ inq̄t prout gessit. O durū verbum. vt recipiat mala in illa vita. q̄ nūc recipit bona Luc. xvi. Fili recordare: q꞉ recepisti bona in vita ꝛc. Et vt recipiat bona. q̄ nunc recipit mala. Jbidē. Et lazarus siľr mala. nunc vero hic consolatur tu ꝟo cruciaris

Ex q̄rta eleuatōe. scȝ mentis ad cōsiderādū iustoꝝ premia appropinq̄t de⁹ anime imittēdo spem ꝛ cōsolatiōeȝ. De q̄ Luce vlti. dr̄ q̄ cū fabulārenť discipuli ꝛ secum q̄rerent ambulātes in via. ipe iesus appropiquans ibat cū illis. Nō est aūt verisimile q̄ loq̄retur aliud extraneū q̄ʒ qđ ꝟrebať in cordibus discipuloꝝ. scȝ de spe resurrectionis ꝛ gaudij celestis. De h̄ em̄ erat int̄ eos q̄stio. ideo dn̄s appropinquit eis infundendo spem. ꝛ cōfirmādo grām cōsolatōis. Vn̄ de eis scribiť q̄ reuersi sunt in hierlm̄ cū gaudio. qđ fit cū nobis in contemplatōe celestis patrie apparet sicut in specie pegrini. q̄ʒdiu em̄ hic sum⁹ videm⁹ eū in enigmate ꝛ p speculū. nō in essentia. Nā videm⁹ eū adhuc more discipuloꝝ. nō in hierlm̄ sed extra hierlm̄. nō in domo ꝓpria. sed in itinere. Tūc aūt videbim⁹ euȝ sicuti est. Sed q̄d dn̄s fecit istis sequiť. q꞉ finxit se longi⁹ ire. ꝛ sic recessit. Ad significandū q̄ hic apparet nobis trāsitorie. cūȝ ad tp̄s dat grām cōsolatōis. quā dn̄ vult subtrahit vt sic auidius reuoceť ꝛ fortius teneať. vt dicit Bern̄. super Canti. sermone. lxxiiij. ¶

Dixi tertio q̄ in ꝟbis p̄missis saluator repromittit fidelib⁹ suis eternā cōsolationē. cuȝ addit. Redēptio vr̄a. Ex eo nāqȝ q̄ p origialem infirmitatē sum⁹ incuruati ad malū. ꝛ elōgati p actualē iniq̄tatē a bono. ide venimus in miseriā ꝛ captiuitatē p temptationis penalitatē. a q̄ liberari nō possum⁹ nisi p aduentū grē diuine. q̄ cū appropinq̄uerit menti nr̄e. tūc liberabit eā ab hmōi penalitate. vt cōfiteať aīa. Quia apud dominū miscđia ꝛ copiosa apud eū redēptō. Et q꞉ ex q̄druplici dono appropinquationis diuine ad nos. inesum habemus ꝑfectū ꝛ pciū nostre redēptōis a temptatōe cui subiecti eram⁹ ante aduentum gratie. Dolor em̄ pctōꝝ nostroꝝ nos redemit a carnis voluptate Jsa. l. Nunq̄d abbreuiata ꝛ paruula facta est man⁹ mea vt nō possim redimere. aut nō est i me ꝟtus ad liberandū. Ecce in increpatōe mea desertum faciā mare. ꝛ ponā flumina in siccū. q. d. Ex magno ꝛ largo bñficio dei est q̄ dn̄s mittit nobis redēptiōeȝ. q꞉ increpat p dolorē i lectulo. vt dr̄ Job. xxxiij. ac p hoc liberamur a carnis voluptate. q̄ significatur per

mare eo ꝙ oĩs delectatio carnal' ĩ ama/
ritudinē cōuertit. que etiā dr flumen. q2 a
fonte originalis cōcupiſcentie deriuatur.
Scđo amor beneficioꝝ diuinoꝝ redimit
nos a cordis puſillanimitate. De q̄ in ps.
Redemptionem misit dñs pplo suo. man/
dauit ineternū testamentū suū. Notanter
dicit istā redemptōez testamentū domini
Testamentū eñ qđ vltimo nobis dñs re/
liquit est memoria dilectōis sue. quā man
dauit ineternū seruare. Hoc est vt semper
q̄diu viuim⁹ manifestaret̃ p exhibitionez
opis. ⁊ nō interrumpat̃ ex puſillanimitate
cordis. Et bene pmittit. mandauit ineter
nū testamentū suū. Cetera mandata q̄nq̄
expirabūt. sed dilectio ineternū stabit. Jō
dicit̃ mandatū etnū ⁊ testamentū sempit/
nū. Tertio timor ex cōsideratōe supplicio
rū redimit ⁊ liberat a p̄sumptiōe. Qui eñi
cōsiderat districtionē extremi iudicij et ex
aminis. nō p̄sumit etiam de opib9 bonis.
Hiere. xv. Liberabo te de manu pessimo
rū ⁊ redimā te de manu fortiū. Man⁹ for
tium sunt opa virtutū. q̄ tunc bene dirigū
tur si eoꝝ extrema pensant̃. Eccl. vij. Re/
cordare nouissima ⁊ ineternū non peccab̃
Nouissima ista sūt. mors. iudiciū. ⁊ gehē/
na. Morte nihil pōt cogitari horribilius
iudicio nihil terribilius. gehenna nihil in
tolerabilius. Qñ eñ timor ad ista accedit
tunc peccatū expellit. ⁊ negligentiā nō ad
mittit. p qđ homo dr liberari a p̄sumptōe.
Quarto spes ⁊ cōsolatio diuia redimit a
desperatōe. iuxta illđ Ps. A custodia ma
tutina vsq̄ ad noctez speret israel in dño.
Quia apud dñz miscđia. ⁊c̃. Desperat hō
quia fragilitas inclinat euz ad culpam et
seueritas vel iusticia iudicis querit vindi
ctam. Sic videt angelū eiectū de celo et
hoīem exulem de paradiso. mundū deleri
diluuio. linguas ꝯfundi diuersiloquio. ci
uitates exuri diuino incēdio. sanguinem
martyrum fundi tyrānorum gladio. Sz
nō desperes. q2 apud dñm miscđia copio
sior est q̄z nr̃a peccata. Nā ⁊ si cōsumpsisti
oēs dies in vanitate iuuentutis. saltē in
senectute cōuertere ⁊ saluaberis. Quia et
dñs. xi. hora. i. in vltima etate hoīs mit
tit in vineā. ⁊ reddit mercedē. quā nob p̄/
stare dignetur copiosius redemptor dñs
noster iesus christus.

Sermo VII

Cum audisset io

c hannes in vinculis opa christi.
Math. xi. Luce. vij. In hac ter/
tia dñica sancta mater ecclesia recolit ad/
uentū xpi in mortē cuiuslibz hoīs. in cui⁹
figura inducit euāgelium de Johāne ba/
ptista. q̄ ꝓpinquus morti. vinctus in carce
re herodis. misit duos disciplos suos ad
xpm. ad certificandū eos de aduentu xpi.
significans p hoc ꝙ q̄libet fidelis debz añ
mortē suā sollicitus esse de salute sua. vt i/
stante morte sua certus sit de aduentu xpi
ad ipm cōsolandū ⁊ saluandū. Hui⁹ figu
ra habet̃ Josue. ij. ca. Ubi iosue misit du/
os viros exploratores ad cōsiderādū ter/
rā ꝓmissiōis. Qui reuersi ad iosue narra/
uerūt ei oīa q̄ acciderant eis. Sic fecit et
iohānes mittēs duos discipulos ad xpm
q̄ ꝓmisit nobis dare terrā viuentiū. nō la/
cte ⁊ melle manantē. sed glīa humanitatis
⁊ diuinitatis sue habundantē. Qui renū/
ciauerūt iohāni ea q̄ viderūt ⁊ audierunt
facta a xpo. Scđo h̄ idē figurat̃. ij. Regū
iij. Ubi Abner misit nuncios ad Dauid
dicens. Fac mecū amicicias ⁊ reducaz ad
te vniuersū isrl'. Abner interp̄tat̃ p̄ris mei
lucerna. Et significat iohēm baptistaz. de
quo saluator ait. Johānes ipe erat lucer/
na lucens ⁊ ardēs. Iste ḡ abner mittit ad
dauid. i. ad xpm. q̄ interp̄tat̃ manu fortis.
De q̄ in ps. Dñs fortis ⁊ potēs in prelio.
Mittit aūt nuncios iohēs ad xpm vt fa/
ciat secū amicicias. ñ vt ipe recipiat̃ i ami
cū xpi. cū iā fuerit amic⁹ xpi ex vtero mr̃is
sue. De q̄ saluator ait ꝙ ipe fuit amic⁹ spō
si cōgaudēs bonis xpi. sed vt amicicias ꝓ
curaret int̃ xpm ⁊ disciplos suos q̄ de xpo
dubitabāt. vt sic videntes signa ⁊ miracu
la ei⁹ in xpm pfecte crederēt. ⁊ i amiciciā re
cipent̃ p fidē. de q̄ q̄dē missione ita dic̃ euā
geliū. Cū audisset iohēs in vinculis opa
xpi. In h̄ euāgelio tria describunt̃. Prio
nāq̄ d̄scribit̃ iohis p disciplos interroga
tio. Scđo describit̃ saluatoris ad interro
gationē ꝓpositā data r̄nsio. Tertio ꝓponit̃
iohis p xpz corā turb̃ cōmēdatio. Primū
tangit̃ cū dr. Cū audisset iohes in vincul'
Scđm cū dr. Et r̄ndēs ihs ait illis. Ter
tiū cū dr. Illis aūt abeuntib9 cepit ihs di
cere ad turbas de iohanne.

Dixi primo q̄ h̄ p̄mo describit Johannis p̄ discipulos suos interrogatio. cū dicitur ī p̄ncipio. Cū audisset iohēs in vincul' op̄a xp̄i. Pro quo sciēdū q̄ sicut dicit Sigardus in Cronica sua. Johānes fuit in vinculis p̄mo anno p̄dicatōis xp̄i. q̄ de eisdē vinculis misit duos discipulos ad xp̄m. Sed verius alij dicūt q̄ hoc factuȝ fuit scd̄o anno p̄dicatōis xp̄i añ pascha. Causam aūt detentiōis sue p̄ herodē. vt refert mḡr in scolastica historia. Josephus narrat dicens eū predicasse hoīb᷒ iusticiaȝ. et obtentu baptismi multos congregasse in vnū. Timensq̄ herodes dispendiū populi sui sequentis iohannē. captiuauit eū postea ꝛ decollauit. Ob qd̄ ip̄e herodes postea solus miserabiliter fuit victus p̄ exercitū arethe regis. Uerius tñ dr̄ q̄ ip̄e iohānes audiēs herodē rapuisse vxorē philippi fratris sui. ꝛ cū ea publice adulterari exiuit de heremo in quo iaȝ diu morabat̄ artissimā vitā ducens. ꝛ venit ad herodē arguēdo eū de adulterio predicto. Propt' qd̄ herodes irat᷒. misit ministros ꝛ tenuit ꝛ alligauit in vinculis iohēȝ. vt dr̄ expresse Mar. vi. Et posuit euȝ in carcerem vt dicit̄ Math. xiiij. Et hoc est qd̄ dicit lr̄a. Cū audisset iohēs in vinculis. scȝ sedens in carcere herodis. Et vt refert Cronica ꝛ xi. liber historie eccl'iastice hoc factū ē in castello seu opido q̄dam arabie trans iordanē. qd̄ dicebat̄ Matherūthe. Cū ḡ audisset op̄a xp̄i. i. miracula tā in doctrina q̄ȝ in op̄e Actu. x. Pertrāsiuit bene operādo ꝛ sanando oēs oppressos. Mittens duos discipulos suos. duos p̄pter h̄ vt eis reuersis magis credat̄. q̄ȝ in ore duoꝝ vel triuȝ stat om̄e verbū. Deutero. xvij. Ait illi scilicet xp̄o p̄ discipulos. vel illis. i. discipulis missis vt p̄poneret h̄ quod seq̄t̄. Tu es qui ventur᷒ es. an aliū expectam᷒. q. d: ad discip'los. Si mihi nō creditis q̄ testimoniū p̄hibeo de xp̄o. vos ip̄i interrogate vtꝝ ip̄e sit ille q̄ ventur᷒ est. s. messias in lege p̄missus q̄ debet saluare isrl̄. an aliū expectam᷒. Ubi dicit Criso. q̄ duos oñdit vēturos. scȝ xp̄m ꝛ antixp̄m. Joh. v. Ueni ego i nomīe pr̄is mei ꝛ nō accepistis me. veniet alter in nomine suo. illū accipietis. Sed vt euidentius pateat causa hui᷒ q̄stiōis. est sciendū q̄ vt colligit̄ Joh. iij. c. Cū iohēs baptizaret in Ennon. qd̄ idē est qd̄ aq̄ iuxta salem q̄ ē villa a q̄ melchisedech dict᷒ est rex. vbi multe aq̄ erāt. ꝛ nōdū iohānes missus essȝ in carcerē. Extūc facta est questio inter discipulos iohis ꝛ int' iudeos d̄ baptismo. Discipuli eñ iohis videntes q̄ iohēs oīs quos baptizabat mittebat ad xp̄m. sed xp̄s ecōuerso nō mittebat ad iohannē p̄ se baptizatos. Et ex hoc iudei dicebant xp̄m maiorē iohāne. Et ideo contendebant cū eis discipuli iohis idignati ꝯ eos q̄ eoꝝ mḡrm minorē reputabāt xp̄o cū tñ ip̄i iohem preferrēt etiaȝ xp̄o. Et p̄pt' hoc dicebant iohāni. Rabi. quē tu baptizasti trās iordanē. Et cui testimoniū p̄hibuisti. i. clarū eū ꝛ circūspectū hoīb᷒ oñdisti. Ecce hic baptizat et oēs veniūt ad eū. q. d. dimisso teꝛ cōtempto. Sed iohēs volēs eos ab errore reducere leniter eos corrigebat dicēs. Non potest hō aliq̄d accipere. s. bonitatis: nisi fuerit ei datū desup. q. d. Quicq̄d habet ip̄e a deo habet. ꝛ iō si vos ꝯdicitis ei. deo ꝯdicitis. Uerū licet sic iohēs discipulos de xp̄o certificasset. nihilominus adhuc de xp̄o dubitabāt an ip̄e esset messias. Cū ḡ iohēs postea detentus esset in vinculis ꝛ in carcere herodis antip̄ris. videns sibi mortē iminere zelās p̄ discipulis suis. ne ip̄i in errore premisso ip̄o decedente p̄ mortē perirent. misit eos ad xp̄m. vt p̄sonaliter experirēt̄ de ip̄o an ip̄e esset q̄ p̄missus erat in lege maior iohāne. Fecit aūt iohēs prudent̄. q̄ȝ expectauit tp̄s opeꝝ xp̄i. vt sic factis docerent̄ q̄ verb̄ erudiri nō poterāt. vt dicit h̄ Criso. Format aūt eis q̄onē caute. Non ei dicit. Ite ad xp̄m. q̄ȝ melior me est. Quia sic ip̄i estimassent eū de se humilime sensisse. ꝛ p̄ consequēs sibi plus adhererēt. sed format questionē vt ip̄i interrogent euȝ. ꝛ sic videant op̄a q̄ p̄ ip̄m fiebāt. ꝛ discant distantiā int' ip̄m ꝛ illū. Sȝ h̄ q̄rit̄ cur iohēs q̄ xp̄m digito mōstrauerat dicēs. Ecce agn᷒ dei. ecce q̄ tollit pctā mūdi. h̄ d̄ xp̄o dubitādo interrogat an ip̄e esset. Rñdeo breuit' scd̄ȝ Gre. in omel'. vi. q̄ nō q̄rit dubitādo d̄ aduētu ip̄i᷒ in mūdū. Sȝ req̄rit vt sciat si is q̄ p̄ se in mūdū venerat. p̄ se etiā ad inferni claustra descēdat. vt quē precurrēs nascēdo mūdo nūciauerat. hūc moriēdo ꝛ ad iferos p̄currēdo nūciaret. Ait ḡ. Tu es qui vētur᷒ es. ac si ap̄te dicat. Sicut p̄ hoīb᷒

nasci dignat⁹ es. an etiā p hoīb⁹ mori dig
neris insinua. vt q̄ natiuitatis tue precur-
sor extiti. mortis etiā precursor fiaȝ. vt ve-
turū te inferno nūciē. quē iam venisse mū-
do nūciaui. Sȝ di. tñ iohēs fuit pl⁹ ꝙ̄
ꝓphā. vt dr̄ hic in euāgelio. quō ḡ ipm ꝑ se
descēsurū ad inferos nō cognouit. Rn̄det
Grego. in omel. .i. sup Ezech. ꝙ spūs ꝓphe
tie nō sp mētē eq̄lit̄ de oīb⁹ illuminat. qn̄ꝗ
eñ de p̄ntib⁹ tm̄ docet. qn̄ꝗ de futuris tm̄.
qn̄ꝗ de vtrisꝗ. Johānē ḡ solū de p̄nti illu
minauerat. ondendo illi oīa q̄ circa myste
riū incarnatōis ei⁹ fuerūt. sȝ nō que circa
xp̄i mortē vel descensū ad inferos. ⁊ sic sol
uit̄ dubiū. sed Hilarius hic simplicit̄ dic̄
ꝙ nō ꝓpter se sed ꝓpter discipulos suos io
hānes misit ad xp̄m vt auctoritatē dictis
suis opa cōferrēt. Nec xp̄s ali⁹ expectaret̄
ꝙ̄ cui testimoniuȝ opa p̄stitissent. B
Pōt tñ distingui triplex mod⁹ dubitatōīs
Prim⁹ ē infidelitatis q̄ fuit i iudeis. Scd̄s
tarditatis q̄ fuit i discipul. Lu. vl. Tertius
pietatis vt in petro Mat. xvi. Absit a te
dn̄e. Et de isto mō vltio dicūt q̄dā iohēȝ
dubitasse sicut pr̄ videns filiū ꝑegrinatu-
rū. dicit lȝ sciat. vis ꝑegrinari. Circa istaȝ
ꝑtem euāgelij trahunt̄ tres morales doc-
trine. Prima ē ꝙ iohēs existens in carcere
⁊ vincul ad xp̄m mittit. ad significandum
ꝙ nos in tribulatōīb⁹ positi debemus ad
xp̄ȝ ⁊ ei⁹ auxiliū recurrere. Ad hoc eñ fre
quēter de⁹ imittit tribulatōnes in nos vt
xp̄ȝ ex eis reqram⁹. Nā ſm Gre. xxvi. mo.
Aures cordis sepe ꝑturbatio aperit quas
mundi ꝓsperitas claudit. Vn̄ ſm Aug. su
per ps̄. xxxi. Inter rectū ⁊ prauū cor hec ē
differētia. qr prauum cor de tribulatiōīb⁹
murmurat. rectū cor i tribulatōīb⁹ exultat
Talis fuit ille q̄ dicebat. Libent̄ gl'iabor i
infirmitatib⁹ meis. Debem⁹ ḡ poti⁹ agere
gr̄as xp̄o ⁊ hūiles p̄ces ad eū mittere t̄pe
tribulatōīs. vt in ip̄is cōsolationē valea-
mus iuenire. Scd̄a moralitas ē. ꝙ iohā-
nes ꝙ̄diu fuit liber extra domū herodis.
liber de xp̄o ⁊ palā nūciabat veritatē. Sȝ
intra domū herodis inclusus. format q̄si
dubitationē de veritate. ad significādum
ꝙ p̄dicatores ꝟitatis ꝙ̄diu sunt liberi ex-
tra curias regū ⁊ p̄ncipū. libere ānūciāt ve
ritatē. sȝ cū beneficijs detinent̄ et q̄si ligan
tur in curijs magnatoꝝ. vt sepi⁹ subticēt
veritatē. De q̄b⁹ dr̄ Rom. i. Cōmutauerūt
veritatē dei in mēdaciū. Et isti dicunt̄ ad
ulterātes ꝟbū dei. ij. Cor. iiij. Tertia mo-
ralitas est ꝙ iohānes iminente morte sua
discipulos certificari de xp̄o voluit. ne in
errore perirēt. ad significādū ꝙ p̄resfamili
as maxime debent intēdere sup oīa vt eo-
rū filij ⁊ familia in recta fide ⁊ bonis mori
bus succedant ⁊ relinquant̄. nō sicut q̄dā q̄
cogitant pl⁹ quō filios suos in diuitijs ⁊
thesauris relinq̄nt. iuxta illō ps̄. Dimise-
rūt reliq̄as suas paruulis suis. nō curātes
si filij sint luxuriosi. ebriosi. lusores. vani ⁊
isolentes. Allegorice aūt iohēs interp̄tat̄
gr̄a dei. q̄ q̄dē tūc in vinculis ē qn̄ vicijs
carnis vel mūdi obsidet̄ ⁊ tenet̄ ligata ne
ꝓficiat Rom. i. Veritatē dei in iniusticia
detinēt. Corpus etiā nr̄m carcer est impe
diens aīam ne ꝓficiat in cōtēplatōe veri-
tatis. ſm mgr̄m in de vita xp̄i. Vn̄ Sap.
ix. dr. Corpus qd̄ corrūpit̄ aggrauat aīaȝ
Et Ro. vij. Quis me liberabit de carcere
mortis hui⁹. Vincula q̄bus homo ligat̄ i
hac vita sunt multiplicia. Primū est origi
nalis culpe. h̄ est vinculū ꝯcupie. Ro. vij.
Nō qd̄ volo bonū ago. sed qd̄ odi maluȝ.
Scd̄m vinculū est originalis pene q̄ tene
bant̄ p̄res in limbo. Isa. xlij. Dedi te in fe-
dus ꝑpli mei vt educas de cōclusiōe vin-
ctū. Terciū vinculū ē actual culpe. In ps̄
Funes pctōꝝ circūplexi sunt me. Hec vi-
cula fuerūt sedechie Hiere. xxxix. Obsid̄e
tur ciuitas. scȝ aīe ꝑ prauā delectatōeȝ. ca
pitur per prauā opatiōȝ. rex excecat̄ ꝑ pra
uam cōsuetudinē. vincit̄ ꝑ obstinationem
Quartū vinculū p̄ntis miserie Ozee. x. c.
In funiculis adetraham te. ꝑ hos eñ tra
hunt̄ ad deum. iuxta illud Grego. Mala
q̄ nos hic p̄mūt ad deū ire cōpellunt. De
istis vinculis mittēdi sunt duo nuncij ad
xp̄m. Et p̄mo ꝓpositū cōfitendi de p̄teritis
⁊ ꝓpositū cauendi de futuris. Per hec eñ
duo certificat̄ aliqualiter hō ꝙ xp̄s venit
in mētē ei⁹ ꝑ gr̄am. Post istos duos disci
pulos iteꝝ mittat alios duos. s. abstinētiā
⁊ deuotā orōnē. Per p̄mū reuocat̄ anim⁹
ad sapiam. Sicut pȝ de Daniele Daniel
i. Et de salomone Eccs. ij. Per scd̄m du-
bietates si que sunt circa fidem soluunt̄ vt
dicit Aug⁹. Post istos duos mittat alios
duos. s. timorē. q̄ p̄parat viā gr̄e ⁊ caritati
in corde hoīs. In ps̄. Initiuȝ sapie timor
dn̄i. ⁊ amorē q̄ ipaȝ gr̄aȝ ꝯſuat. Iuxta illō

Ego diligētes me. di. i. in dilectione mea conseruo.

E

Dixi secūdo ꝙ in ꝟbis pmissis euāgelij presentis cōseqnt᷑ describit᷑ saluatoꝝ nr̄i ad interrogatōꝫ sibi ꝓpositā data r̄n̄sio. cū seqt᷑. Et r̄ndens iesus ait illis. Euntes renūciate iohāni q̄ audistis ⁊ vidistꝭ. Que audistis. s. ab alijs anq̄ꝫ huc venistis. ⁊ q̄ vidistꝭ pꝰq̄ꝫ huc venistꝭ. Poterant bn̄ isti discipl'i dicere illō ps̄. Sic̄ audiuimꝰ sic vidimꝰ. Uel sic. Que audistꝭ i ꝑdicatōe ⁊ vidistꝭ i miraculoꝝ opatōe. q. d. Cesset ꝟba. vbi loquūt᷑ opa. Et ē documētū ꝑdicatoribꝫ vt nō solū ꝟbis. sed etiā factis ꝑplm doceant Ne dicat᷑ de eis illud Math. xxiij. Dicūt enī ⁊ nō faciūt. Quia ſm Bern̄. Efficacior est vox opis q̄ꝫ sermōis. Sed diceres q̄re dicit Renūciate iohāni. cū tn̄ vt dictū est iohes ꝑ se nō dubitauerit sed discipuli Rn̄. vt ꝑ eoꝝ r̄n̄sionē iohes ꝯsolaret᷑. sicut ꝑ eoꝝ dubitatōeꝫ turbabat᷑. Item q̄re xp̄s nō arguit hesitationē istoꝝ sicut illorum Math. ix. Ut q̄d cogitatis mala in cordibus vr̄is. Rn̄. qꝛ illi ex malicia. isti ex ignorantia dubitabant. Deinde xp̄s recitādo miracula corā ip̄is facta dicit. Ceci vidēt claudi ambulant ⁊c̄. Sicut dr̄ Lu. vij. c. In ip̄a hora xp̄s multos cecos claudos ⁊ infirmos corā istis discipul' curauit. ⁊ enumerat h̄ sex euidentia opa q̄ ſm ꝓpharū vaticinia ōn̄debāt manifeste ip̄ꝫ eē xp̄m. Primo ponit cecoꝝ illūinatōeꝫ. vn̄ dic̄. Ceci. s. ꝑus vidēt mō. q. d. Si sciretꝭ ꝓphāꝝ scripta apte itelligeretꝭ me eē messiā i lege promissū. Nā Isaias d̄ me ꝓphetauit di. Isa. xxxv. Deꝰ ip̄e veniet ⁊ saluabit nos. tūc aperient᷑ ocl'i cecoꝝ. ⁊ aures surdoꝝ patebūt. Tūc saliet sic̄ ceruꝰ claudꝰ. ⁊ apta erit lingua mutoꝝ. Hoc ḡ erat ꝑmū signū aduentꝰ xp̄i visio cecoꝝ vt Isa. xlij. Dedi te i lucē gētiū. Istud ipletuꝫ ē de duobꝫ cecꝭ qbꝫ xp̄s donauit visū. vt Mat. xx. ⁊ Lu. xviij Et i ceco nato d̄ q̄ Joh. ix. Claudi ābulāt h̄ n̄ legit᷑ exp̄sse i euāgelio. s; ꝓbabile ē ꝙ h̄ fec̄ corā eis. vt dr̄ Lu. vij. ꝙ corā eis curauit ml'tos a lāguoribꝫ eoꝝ. Legit᷑ preterea Mat. xxi. Et accesserūt ad eū ceci ⁊ claudi in tēplo. ⁊ sanauit eos. Claudicatio āt ē q̄dā lāguor i potētia gressiua ꝑuās recto icessu hoieꝫ. Leprosi mūdant᷑ Mat. ix. c. Et Lu. xvij. exp̄sse de h̄ hr̄. Math. ponit de vno. Lucas de decē. et sic. xi. leprosos mūdauit xp̄s. Surdi audiūt. Istō habet᷑ Mar. vij. vbi xp̄s fec̄ surdos audire. mortui resurgūt. Istud pꝫ de Lazaro Joh. xi. Et de puella archisinagogi Mat. ix. Et d̄ adolescēte Lu. vij. Ista miracl'a visa dabāt veꝝ testimoniū ꝙ xp̄s fuit filiꝰ dei vt dic̄ Amb. Paupes euāgelizāt᷑. i. denūciāt᷑ hr̄e regnū celoꝝ. vt dr̄ Mat. v. Bt̄i pauperes sp̄ū. ⁊ sic ꝑ euāgeliū bt̄ificāt᷑. ſꝫ Hor. Ul' euāgelizant᷑. i. in euāgelio instruūt᷑. vt in ꝑdicatōe sit nl'la dr̄a int᷑ paupes ⁊ diuites Isa. lxi. Ad ānūciād̄ paupibꝫ misit me Antiq̄tus enī soli diuites bt̄ificabant᷑. iuxta illud ps̄. Bt̄m̄ dixerūt ppl'm cui hec sūt Uel euāgelizant᷑. i. euāgelizāt ſm antiquā ḡmaticā vt sit deponēs. vel euāgelizant᷑. i. ꝑ euāgeliū curāt᷑ ⁊ credūt magꝭ euangelio q̄ꝫ diuites. vn̄ Jo. vij. nūq̄d ex ꝑncipibꝫ aliq̄s credidit i illū. s; turba hec q̄ n̄ nouit legē. maledicti sūt. Istud hodie videmꝰ ꝯtinue q̄n̄ vetule ⁊ paupes intēdūt ſmōi vel ꝑdicatōi. diuites ꝟo vacāt somno ⁊ voluptati. Et parēt h̄ duo documēta. Unū est ꝙ xp̄s voluit ꝑdicare paupibꝫ. Pᵒ vt ꝑncipiū nr̄e fidei n̄ eēt in magnificētia secl'i s; in ꝟtute dei Jac̄. ij. Paupes elegit deꝰ. diuites i fide. ⁊ heredes regni. Scd̄o vt ōn̄dat nō eē acceptōeꝫ ꝑsonaꝝ apud deū. ſm Hiero. Tertio vt cōfundat sup̄biā phariseoꝝ ⁊ adulātiū ꝑdicatoꝝ. q̄ n̄ nisi diuitibꝫ ꝑdicāt. dicētes. Et q̄d deberē ꝑdicare vetule vni q̄ me n̄ itelligeret. ꝯ q̄s Greg. di. Utinā vel saltē vnā aiaꝫ ꝑdicatōe mea lucrifacerē. S; di. tn̄ ml'ti scti ꝓphe i veti' testamēto silia miracl'a faciebant. quō ḡ erāt ista attestātia xp̄i diuitatē. nā thobias fuit illūiatꝰ ꝑ filiū suū ex iformatōe āgl'i Thobi. xi. Helias suscitauit moꝛ. iij. Re. xvij. Rn̄. ꝙ oēs illi fecerūt vt mīstri di ꝟtute aliēa. xp̄s āt h̄ fec̄ vt dn̄s aucte ꝓp̄a. vn̄ d̄ ip̄o dr̄ i ps̄ Qui facꝭ mirabilia solꝰ. Dic̄ gl. Alij scti fecerūt mirabilia. s; n̄ soli s; cū d̄o. xp̄s āt solus. qꝛ ꝓp̄a ꝟtute. vn̄ Jo. xv. dic̄ d̄ se. Si n̄ venisseꝫ ⁊ opa n̄ fecisseꝫ q̄ nemo aliꝰ fec̄ i eis pctm̄ n̄ hrent ⁊c̄. ibidē. Sp̄ūal'r āt hec oīa ⁊ hodie xp̄s fac̄ i nob ꝑ suā ꝑdicatiōeꝫ nā ꝑ ꝟbū dei illūiant᷑ errātes ⁊ igrātes. q̄s excecauit malicia ip̄oꝝ. vt dicitur Sap. ij. Claudi recte icedūt q̄s icuruat diuturna affectio in malo. iij. Reg. xviij. Usq̄ꝫ claudicatꝭ in duas ptes. Leprosi mūdant᷑

quos maculat inuidicia cōcupiscētie carnal. iiij. Re. v. Erat vir fortis et diues sz leprosus. Surdi audiūt qs deciet duricia obstinate mētis. ps. Ego aūt tanq̄ surd⁹ nō audiebā. Mortui resurgūt. i. separati a vera vita q̄ est de⁹ viuificant p gram inhabitantē. Sap. xvi. Occidit hō p malici am aiam suā. Paupes euāgelizant. i. defectuosi in grā et virtutib⁹ ditant p xpm. In ps. Paupes facti sumus nimis. Hec sunt q̄ tollit fides et pdicatio xpi. Nā rō iā illuminat. affectio rectificat. cōcupiscētia extinguit. obstinatio frangit. peccatū fugat. grā dat. Sic q possumus dicere Venerūt mihi oia bona pariter cum illa. Sap. vij. Tandem sequit. Et beat⁹ q̄ non fuerit scādalizatus in me. Hic certificat discipulos illos p opa passiōis sue future. Unde dic Beatus q̄ nō fuerit scādalizat⁹ i me. Hugo de sancto victore dubitando scz d mea diuinitate sicut vos. et hoc tūc cū me viderit pati. et nō me negabit. Et in hoc corrigit inuidiā istoꝝ duoꝝ qui scandalizabāt de xpo. Unde beatus q̄ nō fuerit scandalizatus tpe passiōis. sicut ille bonus latro q̄ videns eū pati vt hoiem ꝯfessus est eū deum. vt dr Lu. xxiij. Ecōuerso maledict⁹ latro sinister q̄ de xpo fuit scandalizat⁹ dicens. Si filius dei es salua temetipsuz et nos. vt ibidem dr. Sed certe visis tot signis nō scandalizari debuerūt sed āmirari vt dicit Grego. in Omē. Sed vū pcessit istud scandalū. certe ex hoc: quia incredul stultum visum est. vt p hoibus auctor vite moreret. et inde ꝯ eum homo scandaluz sumpsit. vnde ei debitor ampli⁹ esse debuit. Inqt Grego. in Omel. Nam fm ipsuz. Tanto ab hoib⁹ dignius honorandus ē. q̄nto p hoib⁹ indigna suscepit. Hec ille. sz di. tn̄ Math. xviij. dr. Ue homi illi p quē scādalū venit. quō ergo xps fuit causa scādali. Rn̄deo. q xps nunq̄ fuit causa scandali actiue. sed bene materia et occasio esse potuit. vnde et petra scandali dr Isa. viij. Petra eñ nullū scādalizat. qr facit nature sue debitū. Sed de petra cecus vel incautus scandalizat qui ledit. Unū scandalū in greco. idē est qd offendiculū seu ruina vel impactio pedis fm Johem in catholicon et Hugui. Et diffinit sic scādalū. est dictū vel factū vel signū cui⁹ occasiōe trahitur qs in cōsensū mortalis peccati. Sed glo. sup Math. dicit q est dictū vel factū minus rectū pbēs alijs occasionē ruine. mō cōstat q xps nulli dabat cām actiue ruine licet ipi sumebant tam ex vbis q̄ ex factis suis occasionem scandali male interptando ea. et murmurādo contra illa. Unū xps nō dicit. Beat⁹ qui nō fuerit a me scandalizatus. sed dicit in me.

D

Dixi tertio q in vbis pmissis describitur Johānis p xpm cōmendatio Et h quadruplici ter. Primo eñ cōmendat a constantia pseuerantie. p cōparationē arūdinis. Scdo a vestiū asperitate. p cōparationē curie regum. Tertio ab excellētia ꝓphetie. p cōparationē cuiuscūq ꝓphete. Quarto ab officij dignitate. p cōparatiōem ad ministerium angeli. vnde dicit. Illis aūt abeuntibus. Noluit eū cōmendare corā discipul. Primo ne ei adulari videret. hoc eñ ē per uersoꝝ q̄ in facie laudāt. et in parte vitupe rāt. Scdo ne discipuli i cordib⁹ suis d iohāne extollerent. supra xpm eū reputātes Cepit g dicere de iohanne ad turbas. Et causa fuit hui⁹ cōmendatōis vt amoueret de cordib⁹ turbaꝝ dubitatōnē. Ex eo eñ q iohānes pus xpm demonstrauit aperte et nūc de ipo querit quasi dubitatiue. potuit turba scādalizari de iohanne q essz leuis et inconstans. nūc sic. nūc sic credendo Ideo xps cōmendat iohānē de constātia pseuerantie fidei quā habuit ad xpm a principio vsq ad finem. et taz extra vincula q̄ in vinculis. Dicit g. Quid existis in desertū videre. arundinē vento agitatā. Mat. iij: dicit q exibat ad eum ois hierosolima et omis iudea et ois regio circa iordanem. Nec mirū. cuz ipe esset pmus heremicola noui testamēti. et vite excellentissime. Est aūt sciendū q arundo est leuis et vento faciliter cedēs. Scdo est int⁹ vacua et fructu carens. Tertio est in fundamēto valde debili. quia in luto posita. Ista tria remouet xps a iohāne. Non eñ fuit leuis et mobilis. quia nec in aduersis nec i prospe ris a soliditate fidei mouebat. vt dicit Hilarius. Secundo non fuit vacuus. quia gratia dei ex vtero matris sue replet⁹ Luce. i. Tertio non fuit in fundamento debili. sed firmo. qr in fide xpi fundat⁹. Fides aūt xpi est illa petra supra quam fundata est ecclesia. Math. xvi. Super hāc petrā

edificabo ecc̄liam meam. quasi ergo diceret. vos putatis eum leuem. sed certe non est leuis sed cōstās in oī tp̄e. Scd̄o cōmēdat eū a vestimētoꝝ aspitate dicēs. Sed qd̄ existis videre hoīem mollibꝫ vestitū. sicut em̄ dr̄ Math. iij. Ipe iohēs erat in deserto. cuiꝰ ēsca erat locuste q̄ sunt parua animalia volitātia ꝑ modū saltus ⁊ repiuntur in deserto iudee. ⁊ frixa cū oleo sūt cibi paupeꝝ. Silr̄ mel siluestre qd̄ repit̄ i truncis arboꝝ vel herbis pratoꝝ. vt habet̄. i. Regū. xiiij. Vestimētū aūt eius erat de pilis cameloꝝ. ⁊ zona pellicea p̄cingebatur. Ex q̄bus patet austeritas vite eius. Vult ḡ xp̄s dicere. ꝙ si iohēs esset adulator. ipse nō esset in deserto. sed in regio palacio vbi mollibꝫ vestiret̄. q̄bꝫ vestiunt̄ q̄ in domibꝫ regum sunt. Ad h̄ em̄ multi adulātur magnatibꝫ vt cū ipis cōmorātes delicijs vtātur. Sed hoīes veritatꝫ talia aspernant̄. Vn̄ narrat Valeriꝰ maximꝰ li. iiij. ca. iij. ꝙ q̄dā ariscippꝰ dixit diogeni olera lauāti. Si dionisio adulari velles olera nō lauares. Cui ille rn̄dit. Si tu ista edere velles dionisio adulari nolles. Et sequitur. Hic veridicus annūciator veritatis. malēs oleribꝫ sustentari q̄ꝫ magnatibꝫ adulari. Tertio cōmendat eū ab excellētia ꝓphetie. Vnde sequit̄. Sed qd̄ existis videre ꝓphetā. s. tm̄. existimantes eū p̄dicere futura solū sicut ceteros. Etiā dico vobis plꝰ q̄ꝫ ꝓpham. q2 ipe etiā presētialiter xp̄m demonstrauit. quē ꝓphete solū p̄dixerūt. In tribꝫ aūt excessit ꝓphetas. Primo in eo q2 dn̄m ꝓphetaꝝ baptizare meruit. Secūdo q2 ꝓphetie sue effectuꝫ digito monstrauit. Tertio q2 nōdū natꝰ ꝓphetauit. ꝑ os scilicet matris elizabeth. vt dic̄ Orige. Quarto cōmēdat̄ ab officij dignitate cum dicit̄ Hic est em̄ de q̄ scriptū est. scꝫ ꝑ Malachiam ꝓpham. ca. iij. Ex ꝑsona dei prīs ad filium. Ecce ego scꝫ deꝰ pr̄ mitto Ioh. i. Fuit hō missus a deo. Angelū. Ecce officiuꝫ dignissimū. q2 angelicū. quoꝝ est reuelare secreta diuina. ⁊ vitā innocentē ⁊ celibem ducere. q̄ p̄parabit viā ante faciē tuam. i. ante manifestationē tuā in mūdo. Iohannes em̄ p̄parauit viā in cordibꝫ fideliū. scꝫ p̄dicatiōi xp̄i. baptismo xp̄i ⁊ vite xp̄i. Nā p̄dicauit pn̄iam. vt dicit̄ Math. iij. Hoc postea fecit xp̄s Math. iiij. Iohānes baptizauit in aqua. xp̄s aūt in aqua ⁊ spiritu. vt dr̄ Ioh. iij. Iohānes vitā duxit celibē. vt dr̄ Math. iij. Christus aūt nō habuit vbi caput reclinaret i maxia pauꝑtate. lassitudine ⁊ defectuositate vsq3 ad mortem mortem aūt crucis. Vnde in ps̄. Pauper sum ego ⁊ in laboribꝫ a iuuentute mea. Et sic p̄parauit xp̄o viā. i. corda audientium ad recipiendū xp̄m ꝑ p̄dicatiōem suam et baptisma suū. Vnde de xp̄o dr̄ i psal. Parauí lucernā xp̄o meo. Attendat ḡ quisq3 qualis ē hic cui ipa veritas testimoniū ꝑhibuit. Et hic exp̄ssa est forma p̄dicatoꝝ veritatis in quattuor. Primo vt sint constantis fidei. ne sint arundo q̄ a vento tollit̄. Sap. v. Scd̄o vt sint in vita austeri. ne mollibꝫ iduāt̄. Tertio vt sint clari i noticia scripturaꝝ ad modū ꝓphaꝝ. Quarto vt sint celestis cōuersatōis more angeloꝝ. Philip. iij. Nr̄a cōuersatio in celꝭ est.

Circa materiā p̄ntis sermonis tria occurrūt dubitabilia. Primū est vtrū omne scandalū sit mortale pctm̄. Scd̄m vtrum vsus p̄ciosoꝝ vestimentoꝝ sit oībus equaliter ꝓhibitus. Tertiū vtrū adulatio sit sēper mortale pctm̄. Ad p̄mū rn̄do s̄ꝫ Tho. scd̄a scd̄e. q. xliij. ar. ij. ꝙ scandalum est duplex. actiuū ⁊ passiuū. Contingit autē fieri dictum ⁊ factū alicuiꝰ esse occasionem peccādi dupliciter. Vno mō ꝑ se q̄n scilicet aliq̄s ꝑ se suo malo facto vel verbo intēdit aliū ad peccatū inducere. vel etiā si ipse hoc nō intēdit. tm̄ factū est tale ꝙ de sui rōne habet vt sit inductiuū ad peccādum. Puta ꝙ aliq̄s publice facit peccatū. vl̄ qd̄ habet similitudinē peccati. ⁊ hoc vocatur scandalū actiuū. Sed ꝑ accidens q̄n p̄ter intentionē opantis ⁊ preter conditionem operis aliq̄s male dispositus iducitur ad peccandū. Puta cum quis inuidet bonis aliorum. ⁊ sic ille qui facit non dat occasionem ruine. sed ille sumit occasionem scādali passiue. Ex his infero ꝙ scandalum est semper peccatum in eo qui scandalizatur. similiter actiuū. potest tamen scādalū patientis eē sine pctō agentis. Sed tunc an semꝑ sit mortale. Respondeo ꝙ nō semper. quia scandalum ex infirmitate vel ex ignorantia non est mortale. cū sit defectꝰ cōsequēs naturaꝫ sicut ⁊ aliȷ̄. ⁊ hoc vocat̄ scandalū pusilloꝝ Math. xviij. Sꝫ scādalū ex malicia ⁊ iuidia maloꝝ ꝑuertētiū bona facta vel v̄ba bonoꝝ. est semꝑ mortale.

Et hoc vocat̃ scādalū phariseoꝝ. de q̄bus
dic̃ saluator. Sinite eos. ceci sūt ꝛ duces
eoꝝ Math. xv. Et ꝑ tali scādalo nūq̄ʒ ali
qua veritas est obmittēda. Ad scōm dubi
um rn̄deo ꝭm Tho. scd̄a scd̄e. q. clxviij. ar.
i. ꝙ in ipis rebꝫ exterioribꝫ q̄bꝫ hō vtit̃ nō
est aliq̄d viciū sed ex parte hoīs q̄ immo
derate vtit̃ eis. Que q̄dem immoderātia
pōt esse duplex. Uno modo ꝑ comparati
onē ad cōsuetudinē hoīm cuʒ quibus ali-
quis viuit. Unde Aug⁹. in lib. confessio.
dicit. ꝙ ea q̄ cōtra mores hoīm sunt flagi-
cia sūt. ꝛ ꝑ cōseq̄ns vitāda. q꞉ turpis ꝑs q̄
nō cōgruit suo vniuerso. Alio mō est imo
deratio in vsu taliū rerū ex inordinato af-
fectu mentis. Ex quo cōtingit qn̄q̄ʒ ꝙ hō
nimis libidinose talibꝫ vtit̃. siue ꝭm cōsue
tudinē eoꝝ cū q̄bꝫ viuit. siue etiā ꝑ̄ter con
suetudinē. vt dicit Aug. de doctrina xp̄ia
na. Contingit aūt ista inordīatio affect⁹
tripliciter. Uno modo ꝙ aliq̄s ex super-
fluo cultu vestiū gloriā querit. sicut diues
epulo Luce. xvi. Alio mō ꝙ ꝑ istū cultuʒ
querit delicias corꝑales. sicut etiā diues
idem q̄ induebat̃ purpura exterius ad va
nā gloriā. ꝛ bisso subtus ad delectationeʒ
Tertio ꝙ nimiā diligentiā ꝛ solicitudinē
apponit ad exteriorem vestiū cultū. etiam
si nō sit inordīatio ex parte finis. Alio mō
cōtingit ista inordinatio ex parte defect⁹.
Uno mō ex negligentia homis quā hō n̄
adhibʒ ad hoc vt exteriori cultui honeste
vtat̃. Sicut illi qui trahūt vestimētum ꝑ
trā. quos appellat ph̄s molles. vij. Ethi.
Alio mō ex eo ꝙ ipʒ defectū exteriorꝫ cul
tus ordinat ad vanā gloriā. De quo dicit
Aug. in li. de ꝭmōe dn̄i in monte ꝙ etiam
in sordibꝫ ꝛ lutosis vestibꝫ pōt esse iactan-
tia. ꝛ tanto periculosior. quanto sub nomi
ne seruitutis dei decipit. Ex his īfero plu
ra. Primo ꝙ qn̄q̄ʒ reddūt cultū ꝛ ornatuʒ
vestiū peccatū. scʒ suꝑfluitas vt vestes mu
lierū ꝑ terrā ꝛ lutū ꝓtense. Scd̄o preciosi
tas vltra statū cōgruū. Tertio curiositas
vltra cōsuetudinē cōis vsus. Quarto mol
licies vt ꝓpter delectationē. Quīto nimia
speciositas ꝑpter vanitatis apparentiam
Scd̄o infero ꝙ in dignitatibus constitu
ti. ꝛ ministri altaris licite vtunt̃ ꝑciosiori-
bus q̄ʒ ceteri. pʒ q꞉ nō vtunt̃ ꝓpter sui gl'iā.
sʒ ad significādū sui ministerij excellentiā
vel cult⁹ diuini. Et ideo in eis nō ē vicio
sum. Tertio infero ꝙ vti viliorib⁹ vestib⁹
cōpetit his q̄ alios verbo ꝛ facto ad peni-
tentiā hortant̃. sicut fuerūt ꝓphete. De qui
bus ad Heb. xi. dicit̃ ꝙ circuierūt in melo
tis. in pellibꝫ caprinis. Un̄ quedā glo. dic̃
Math. iij. Qui pn̄iam ꝑ̄dicat habitū pe-
nitentie ꝑ̄tendat. Ex his patet ꝙ ornatus
vestiū nō eq̄liter oībꝫ ꝯpetit. sed ꝭm diuer
sas cōditōes ꝛ stat⁹. Un̄ Tho. dicit ibidē
post Aug. in ep̄la ad possidoniū. ꝙ muli-
eres habētes viros pn̄t se licite ornare ad
placendū viris suis. Et tamen si vidua h̄
faceret vel virgo q̄ nō intendit habere vi-
rū. peccaret mortaliter si ad placendū vi-
ris aliaꝝ hoc facerent. Sed si ex quadam
leuitate h̄ facerēt: peccarēt venialit̃. Dib⁹
tamē femis nudare capita. generaliter di
cit esse peccatū. vt dicit̃. i. Pe. iij. Non ob-
stante etiam cōsuetudine quacunq̄ʒ que n̄
est in hoc laudabilis. Silr̄ dic̃. Omnibꝫ
feminis generaliter prohibita est fucatio.
q̄ est quedā species fictionis. ꝛ nō pōt eē si
ne peccato. Un̄ dicit Aug. Fucari figmē-
tis q̄ rubicundior vel cādidior appareat.
adulterina fallacia est. Nō tn̄ talis fucatō
semꝑ ē mortale peccatū: nisi qn̄ fit ꝓpter la
sciuiā vel in dei contemptū. Et in hoc ca
su dicit Ciprian⁹. ꝙ tales maius deo de-
decus inferūt qn̄ id qd̄ ille formauit refor
mare cōtendūt. Dicit tn̄ ꝙ aliud est tinge
re pulchritudinē nō habitā. ꝛ aliud ē occul
tare turpitudinē ex aliq̄ causa ꝓuenienteʒ
puta ex egritudine vel hmōi. hoc. n. est lici
tū. i. Coꝝ. xi. Que putam⁹ eē ignobiliora
mēbra corpis. his honorē habūdantioreʒ
circūdam⁹. Ad tertiū dubiū de adulatōe
rn̄deo breuiter ꝭm Tho. scd̄a scd̄e. q. cxv.
ar. i. ꝙ pctm̄ mortale est qd̄ ꝯriat̃ caritati.
Adulatio autē qn̄q̄ʒ contrariatur caritati
qn̄q̄ʒ nō. Cōtrariat̃ aūt caritati tripliciter
Uno mō rōne ipi⁹ materie. scʒ cum quis
laudat alterius peccatū. ꝛ hoc est mortale
peccatū Jsa. v. Ue qui dicūt maluʒ bonū
Alio mō rōne intētiōis. cū vicʒ q̄s adulat̃
alicui ad h̄ vt fraudulent' ei noceat vel cor
poralit̃ vel sp̄ualr̄. Et h̄ est etiam mortale
pctm̄. Prouer. xxvij. Meliora sunt v̄bera
diligētꝫ q̄ʒ fraudulēta oscula odiētꝫ Tertō
cū laus adulatorꝫ fit alicui occasio peccā-
di etiā ꝑ̄ter adulatorꝫ ītētōʒ. Et ī h̄ opor-
tet cōsiderare vtꝝ sit occasio data vl' acce-
pta ꝛ q̄lis ruia subsequatur. sicut recte de

scandalo dictũ est. Si aũt q̇s ex sola aui-
ditate delectãdi alios vel etiã ad euitan-
dũ aliq̇d malũ vel cõseq̃ndũ aliq̇d ĩ neces
sitate alicui adulat⁹ fuerit. nõ ẽ cõtra cari
tatẽ. Vñ nõ ẽ pctm̃ mortale sꝫ veniale. Ex
his ptꝫ qñ adulatio sit pctm̃ mortale ꝛ qñ
veniale. ꝛ q꞉ ista tria pctã maxie nocẽt. Jõ
fugiẽda sũt a nobis vt xp̃o veniẽti in mor
te nr̃a. expediti ꝛ parati occurram⁹. letiq̃ꝫ
eũ videam⁹. Qḋ nobis cõcedere digneť
ipe dñs nr̃ qui viuit ꝛ regnat ĩ secula secu
lorum Amen.

Dominica tertia in aduentu. II.
Sermo VIII

t V es qui uentu

rus es. an aliũ expectam⁹. Mat.
xi. Sicut dicit glîosum lumen ec
clesie beatus Aug⁹. sup Joh. Et in glo. i.
Thimo. i. Deũ de celo ad terrã nõ traxert
merita nr̃a sed pctã nr̃a. Nam vt dicit am
bro. sup Lucam. Jlle iustus venit ad nos
pctõres. vt ex peccatoribꝫ faceret iustos.
Pius venit ad impios. vt nos faceret pi-
os. Humilis venit ad supbos. vt ex super
bis faceret humiles. Hec ille. Sicut igiť
xp̃s veniens in mũdũ corpaliter semel. nõ
venit nisi ad faciendũ de pctõribꝫ iustos.
vt p hoc redderet eos sibi habitacula ꝛ re
ceptacula mũda in quibus habitaret. ita
sine dubio vbicũq̃ꝫ hodie ꝛ semp inuenit
talia habitacula sibi digne in aĩa pparata
nõ differt venire p grãm inuisibiliter. Quẽ
quidẽ aduentũ q̇libet fidelis debet in se sẽ
tire. ꝛ sentiendo de eo sepius inq̇rere an ĩ
eius mẽtẽ dei filius p grãm dignatus sit
descendere. dicẽs verbis thematꝫ. Tu es
qui ventur⁹ es. Jn q̇bus ꝑbis circa aduẽ
tũ xp̃i in mentẽ insistendo tria nobis cõsi-
deranda occurrũt. q̃ circa hui⁹ sancte que
stionis nr̃e thematis moueri pñt. Primo
igitur inq̇rẽdo de aduentu xp̃i in mentꝫ.
inq̇rendũ est de cõditõe aduenientis. Se
cũdo de cõpetẽti dispositõe suscipientis.
Tertio de fructuosa opatõe inhabitantis
Conditio aduenientis est alta ꝛ mirabil.
q꞉ dei filius. Dispositio suscipientis ẽ ima
ꝛ hũilis. q꞉ mẽs hois. Opatio inhabitan
tis ẽ efficax ꝛ vtil. q꞉ sal⁹. Dicam⁹ ĝ iam q̃
rentes a xp̃o. Tu es q̇ ventu. A

Dixi primo ꝙ inq̇rendo pri-
mo ꝺ aduẽtu xp̃i
in mentẽ homis salutifero : inquirendũ ẽ
de cõditione aduenientis. Jsta est em̃ cau
tela q̃ vtimur erga aduenas alienos ꝛ pe-
grinos ignotos ꝛ extraneos vt q̃ram⁹ ab
eis. Qui sint. vnde sint. aut cuius generis
sint. Sicut q̃situm est a iona ꝓpheta. q̃ ter
ra tua. aut ex quo pplo es. Ecce ꝭm Hor.
super Jonam. i. queriť regio. persona. ciui
tas. Et sequitur. Quo vadis. ꝛ qḋ est op⁹
tuum. Videamus ergo de cõditõe adue-
nientis filij dei. Et breuiter inueniemus
quia nõ venit de terra qualicũq̃ꝫ mortali
um. eo ꝙ regnũ suum nõ est ex hoc mũdo.
Joh. xix. Venit ergo a regalibꝫ sedib⁹. vt
diciť Sap. xviij. ꝛ de terra viuentiũ. in q̃
est oĩe bonũ ꝛ nullũ malũ. Hec est terra
bona et secura pmissa filijs israel. vt diciť
Deutero. viij. Venit etiã de pplo nõ qua
licũq̃ꝫ sed de celesti. Et ipe dñs celoꝝ q̇ di
cit de se. Celum ꝛ terram ego impleo. Ve
rũtamen licet iste nobilissimus hospes in
natura diuina sit altus ꝛ mirabilis. tñ in
natura humana est mitis ꝛ corde humilis
mãsuetus ꝛ amabilis. Math. xi. Jdeo cõ
ditio istius aduentus ex duobꝫ cognosciť
Partim em̃ est seuer⁹ ꝛ formidabilis. Ju-
xta illud. O rex gentiũ quis nõ timebit te
Pro ista eni parte scꝫ nature diuine ẽ ple-
nus iusticia et eq̇tate. Juxta illud ps̃. Ju
stus dñs ꝛ iusticias dilexit equitatẽ vidit
vult⁹ eius. Ex alia vero parte iste hospes
est mãsuetus ꝛ placabilis cũ sit homo ho
minis filius qui naturaliter ẽ aĩal mãsue-
tum politicũ ꝛ ciuile. Poli. i. Pro ista em̃
parte diciť de eo ꝙ diffusa est grã in labijs
eius. Ex quibꝫ patet ꝙ aduentus xp̃i in
mẽtẽ humanã ẽ cũ veritate ꝛ grã. Juxta il
lud ps̃. Misericordia ꝛ veritas obuiaue-
runt sibi. Sunt aũt ista duo connexa sibi
in visitatione ꝛ aduentu xp̃i in mentꝫ vt
alteꝝ sine altero plenam visitationem nõ
faciat. Nam sicut dicit Bern̄. sup Canti.
ꝭmone. lxxiij. circa mediũ. Seueritas iu
sticie dei sine miscdia. onerosa est. Miseri
cordie ꝓo hilaritas sine iusticia. posset vi-
deri dissoluta. Amara est veritas. feruor
leuis ꝛ nesciẽs modũ. plerũq̃ꝫ ꝛ insolẽs ip
sa deuotio. E cõuerso aũt multꝫ nõ pfuit
accepisse grãꝫ. p eo ꝙ tpamẽtũ ꝯ ꝟitate piť
nõ acceperũt. Ex hoc eim̃ plusq̃ꝫ oportuit
complacuerũt sibi in ea. dũ non veriti sũt
veritatis obtuitus. nondũ respexerũt ma

turitatem. magis aūt leuitati hilaritatiq; dederūt. Inde factū est vt in q̄ priuatim exultare voluerūt grā priuarentur. Hec Bern. vbi supra per totū. Ex his infero p̄mo q̄ grē dei triplex est gradus. Primus in veritate ꝛ iusticia operum nostroꝝ. qđ tūc fit qñ opus nostrum est bene decenter discrete ꝛ prudenter circūstantionatū. hec enim est donū dei. q̄ qs scit debite exercere actū virtuosum. Nam vt ait Bern. sermone. xij. Continentia carnis. cordis industria. volūtatis rectitudo. dona dei sūt. Unde Salomon de se dicit. Sciebam q̄ nō potui esse continens: nisi tu dederis mihi. Sap. viij. Et apls ait. Quid habes qđ nō accepisti. i. Cor. iiij. Saluator q̄z concludēs ait Joh. xv. Sine me nihil potestis facere. Et vere nihil. Nam om̄e bonum siue sit gratuitū siue naturale a gratia dei est. q̄r nullum bonū est qđ ipe non velit esse. cui9 velle est facere. Nō est ergo bonū qđ ipe non faciat. inq̄t Linconiēsis sermone. cxl. Magnū igitur donū gratie est diuine scire aliq̄d facere prout est faciendū. Secundus gradus gratie diuine est in promptitudine volūtatis ꝛ affect9. qđ tunc fit qñ homo inuenit se promptū ad opera virtuosa ꝛ salutifera. Et hec voluntas non est nisi a deo q̄ operatur in nobis velle ꝛ proficere. ideo donū dei est. nō eni habet a nobis. iuxta illud Apli. Non eniꝫ sumus sufficiētes cogitare aliq̄d a nobis. q̄si ex nobis. ij. Corinth. iij. Et Bern. sup Canti. sermone. lxxiiij. dicit hūc gradū superiorem ad p̄mū. Nam q̄d prodest scire quid te oporteat facere si non det et velle ꝛ facere. Nam scienti ꝛ non facienti peccatum est illi. Item sciens voluntatem dn̄i sui ꝛ non faciens vapulabit plagis multꝫ Luce. xij. Patet ergo q̄ alterū sine altero non sufficit. imo nec expedit. Terti9 gradus gratie diuine est in ordinatione operum ad debitum finem. Finis autē operū nostroꝝ est gloria dei ꝛ salus nostra. Un̄ Bern. sup Canti. sermōe. lxxiiij. in fine dicit q̄ gratia nō prodest vbi veritas nō est in intentione operū imo plus obest. Ex q̄ infero q̄ nihil ita priuat hominē gratia sicut vana gloria. patet. q̄r ibi non est v̄itas in intentione. Eo q̄ tales om̄ia operant̄ vt videantur ab hominib9. qđ est rep̄hēsibile per christum Math. v. ꝛ xxiij. c. O q̄m multi hodie accipiūt munus gratie. sꝫ statim illud amittūt p̄pter carentiā veritatꝫ. Sicut iudas accepto munere eucharistie quia in veritate nō ambulauit. ꝛ mala intentione scꝫ tradendi xp̄m. quid sequitur de eo. post buccellam introiuit in eū sathanas. Quam multi corrupta intentiōe hodie cōmunicantes similes sunt iude. quia ad tempus a peccatis abstinent. sed intentionem peccandi nihilomin9 habent. sūt ꝛ alij qui p̄ eo q̄ ad suam gloriam ꝛ laudē bona ostentant grām amittunt. Sic diabolus q̄ fuit factus in decore maximo. vt Isa. xiiij. Et Ezech. xxviij. omnia amisit. De quo scriptum ē. Perdidisti in decore tuo sapientiam. Quā multi ꝛ alij qui sibi sufficere credentes. dicūt. Quid mihi deest. sed amittūt om̄ia. dum se sufficere credunt sibi. Sic quinq; fatue virgines sufficere credentes lampades vacuas sine oleo. merito audiūt. nescio vos. Math. xxv. Sed ꝛ illi q̄ pro sue dignitatis merito grām miraculorum datā credūt ꝛ gloriant̄ cū acceperint. merito audiūt. Nescio vos Discedite inquit a me maledicti. quia nō noui vos Math. Sed ꝛ alij q̄ singularit̄ acceptam grām sibi datam credūt. dū ceterosq; despiciunt. audiūt publicanū iustificatum. phariseū vero damnatū Luce xviij. Isti s̄m Bern. sup Canti. s̄mone. xij sunt fures dei. eo q̄ furant̄ gloriā quā ipe deus sibi reseruauit dicens p̄ p̄pham. Gloriam meā alteri nō dabo. Sed timeāt isti fures ne cū iuda laqueo inferni suspēsi crepent mediꝫ Math. xxvij.

B

Dixi secūdo q̄ inq̄rendo de aduentu christi in mētē hominis inquirendū est de cōuenienti dispositione suscipiētis. Sic em̄ quesitū est a iona quo vadis. Certe si q̄ramus a christo q̄ vadat. Breuis est eius responsio. quia ad humilem. Sic em̄ ait ex p̄sona sui p̄pha Isa. lxvi. Ad quē inquit respiciam: nisi ad humilē ꝛ trementē sermones meos. Duo dicit. s. hūilitatē ꝛ timorē Hee sunt due v̄tutes q̄ preparāt habitatōnē dignā gratie diuine. De p̄ma scꝫ humilitate dr̄ Jaco. iiij. De9 sup̄bis resistit. humilib9 aūt dat grām Et ps. ait. Qm̄ excelsus dn̄s ꝛ humilia respicit. De timore Luce. i. Misericordia ei9 a p̄genie i p̄genies timentibus eū. Sed quia timor respicit

humilitatem ⁊ includitur in ea. quicq̇d fa
cit humilitas per timorem facit. Videa-
mus ergo qualiter hec hūilitas cum alijs
virtutibus disponit habitaculū huic ho-
spiti venīēti. Sūt ḡ tres virtutes dispo-
nentes hmōi habitaculum gratie diuine
Prima est fides. iuxta illud Prouerbio. i.
Audi fili mi disciplinā patris tui. ⁊ ne di-
mittas legē matris tue. vt addatur grā ca
piti tuo. i. menti tue scʒ in p̄nti. ⁊ torques
scʒ glorie in futuro. Duo p̄cipit hic serua-
re. scʒ disciplinā p̄ceptoꝝ dei patris. ⁊ fidē
credendoꝝ ecclesie matris. Nam alias fi-
des sine operibus p̄ceptorum mortua est.
Jaco. ij. Sed quia cōsilia disponūt ad p̄-
cepta. vt dicit beatꝰ Tho. hinc ē ꝙ volēs
p̄parare habitatiōem venture glie debet
etiā cōsilia custodire. Juxta illd̄ Prouer.
iij. Custodi legem atq̧ cōsiliū. ⁊ erit vita
aīe tue ⁊ grā faucibꝫ tuis. Nec solū fides
meretur dei visitatiōem qualēcūq̧ vel le-
uem vel breuē. sed etiā grē ipiꝰ diuturnaʒ
inhabitatōem. Juxta illd̄. Habitare chri
stum p̱ fidem in cordibus vestris. Secun
da virtus q̄ disponit habitaculum adue-
nienti grē est patientia. Unde paulo pati
enti afflictiōʒ dictū est. Sufficit tibi grā
mea. ij. Coꝝ. xij. Tūc aūt vera patiētia est
cū homo se bene circūspecte ⁊ vigilanter
habet contra temptamēta diaboli. cōtra
flagella dei. ꝯ contumelias ꝓximi. Naʒ si-
cut Grego. dicit sup̱ Ezech. Omelia. vij.
Tribꝫ modis virtꝰ patientie exerceri solʒ
Alia nāq̧ sunt q̄ a deo. alia q̄ ab antiq̄ ad
uersario. alia que a ꝓximo sustinemus. A
proximo nāq̧ ꝑsecutiōes. damna ⁊ contu
melias sustinemus. Ab antiquo aduersa-
rio temptamēta A deo aūt flagella tolera
mus. Sed in his oībꝫ modis vigilāti aīo
oculus mentis dʒ semetipm circūspicere.
ne ꝓpter mala proximi protrahat̃ ad retri
butionē mali. ne cōtra temptamenta ad-
uersarij seducat̃ ad delectatōʒ vel cōsensū
delicti. ne cōtra flagella opificis ꝓruat ad
excessum murmurationis. Hec ille. Ecce
q̄nta ꝓuidētia opus est. Tertia v̄tus ē que
disponit habitaculū aduenienti grē diui-
ne in aīa hoīs. Est humilitas vera. De q̄
Jaco. iiij. dicitur. Deus supbis resistit. hu
milibus autem dat grāʒ. Idē dr̃ Prouer.
iij. sub alijs v̄bis noue trāslationis. Illu-
sores ipe deludit. māsuetis aūt dat grām

Et. i. Pe. v. Dn̄s supbis resistit. humilibꝫ
aūt dat grām. Ubi glo. ostendens in quo
cōsistat hec humilitas dicit. Humilitatē
p̄mo dicimꝰ vel qn̄ aliq̄s ꝓ abluēdis pec-
catis incipit salubriter atteri. vel scd̄o qn̄
spontanea mētis deuotōe pfectiores deo
humiliant̃ ⁊ ꝓximis. vel tertio qn̄ cōtra ꝑ
secutores ꝑ patiētie virtutē animꝰ armat̃
ad omne genus hūilitatis. Hec glo. Sʒ
quia hec oīa deficerēt absq̧ timore dei. iō
ad oīa ista timor est necessarius. Omnes
eīm virtutes p̄parantes ⁊ disponentes ha
bitaculū gratie dei sine timore sunt debi-
les. Hec enim est q̄ fortitudinē in omnibꝫ
gignit. vt dicit Grego. li. v. moral̃. Ūn ps̄
Firmamentū est dn̄s timentibꝫ eum. Iste
etiā timor facit vt nihil de contingentibꝫ
circa preparatiōem mentis obmittat̃. Nā
vt dr̃ Eccs̄. vij. Qui timet deuʒ nihil ne-
gligit. Qd̄ Greg. exponit. i. li. mora. dicēs
Timere est nulla q̄ faciēda sunt bona pre-
terire. Ex his infero ꝙ sicut p̄sumptuosi
supbi ⁊ accidiosi negligēter obmittūt ꝓcu
rare ea q̄ sūt saluti ipoꝝ necessaria. ita vir-
tuose timentes ꝓuident q̄ oportet d̄ oībꝫ.
Figura de Gabaonitis Josue. ix. qui timē
tes a facie filioꝝ israel. caute eis ꝓuiderūt
ne ab eis destruerent̃. Unde Epimenides
phus legitur dixisse. Beata ciuitas q̄ tem
pore pacis timet bellum. ¶ Que au
tem debet timere quilibet homo. ostendit̃
in vitis patrū. li. ij. parte. iij. vbi dicitur ꝙ
abbas helias dixit. Tres res timeo. Unā
quādo aīa egressura est de corpe. Aliā qn̄
occursurus sum deo. Tertiam qn̄ de me
fuerit pferenda sententia. Maxime aūt ti-
mor iste valet ad retundendā supbiā que
gratiā nititur expellere. Refert Macrobi
us li. Saturnaliū ꝙ carnes aproꝝ dela-
te in lumine lune ꝯbunt ex nimio humore
putrefactionē. ita ꝙ nihil videntur valere
ad esum humanū. Contingit aūt ꝙ q̇daʒ
venatores istud ꝑpendissent. q̇ cum ꝑ diē
nō possent oīes apros ad ciuitatē defer-
re. vnus prudentior ex eis dixit ꝙ carnes
illas in multis partibꝫ acutis eneis confi
gerēt. infixo vnicuiq̧ parti clauo eneo. sic
q̧ detulerūt carnes illas saluas a corru-
ptione. Lux lune splendorē significat va-
ne glorie. in qua putrefiunt oēs virtutes.
ꝯ quā ē remediū timor dn̄i. q̄ hō dʒ cōfige
re cor suū. Juxta illud ps̄. Cōfige timore

tuo carnes meas. a iudicijs ei tuis timui.
Proinde dicit Bern̄. sup Canti. sermone
lv. In veritate cōperi nihil eque effi. cax es
se ad grām promerendā retinēdā ꝛ recu-
perādā. ꝙ si oino corā deo inueniaris nō
altū sapere sed timere. Beatus enim hō q̄
semper est pauid⁹. Hec ille. Et quia gra-
tia diuina qn̄qꝫ arridet cuꝫ aduenit. qn̄qꝫ
recedit ꝛ abit. qn̄qꝫ denuo redit. Vn̄d cir
ca oīa ista debet esse hō pauidus. Ideo be
ne dicit sapiens semp. non semel vel aliqn̄
sed pro omni tempore. Sed diceres qua-
re debeo timere p gratia cum adest. cū vti
qꝫ potius deberē gaudere. Rn̄det Bern̄.
vbi supra. ꝙ ideo timere debes. ne forte n̄
digne opereris ex ea. Nam hoc ammonet
Aplus. Videte ne in vacuū gratiam dei
recipiatis. Et ad discipulū ait. i. Thimo.
iiij. Noli inq̄t negligere grām que in te ē.
Et de semetipo dicebat Gratia dei in me
vacua non fuit. i. Cor. xv. Sciebat ho-
mo cōsiliū dei bn̄s. redundare ī contem-
ptū donantis donū negligere nec expen-
dere ad qd donatū est. Ideqꝫ intolerabileꝫ
superbiā iudicabat. O ꝙ m̄lti sunt hodie
vacui receptores gratie diuine. q̄ aut ī di
gnitatib⁹. honorib⁹. sedib⁹ ꝛ officijs q̄bus-
cunqꝫ aut etiā ordinib⁹ secularib⁹ ꝛ spūali
bus cōstituti nō exercent ea que ipoꝝ offi
cia req̄rūt. Hi p certo inuacuuꝫ grām dei
receperūt. Nā ꝙ plures sunt sacerdotes.
sed pauci missas legēntes. pauciores ꝯfessi-
ones audiētes. paucissimi p̄dicātes. De q
bus Criso. dic̄ ꝙ m̄lti sacerdotes pauci sa
cerdotes. m̄lti noie pauci re. ꝙ m̄lti reges
p̄ncipes. milites ꝛ barones. sꝫ pauci pau-
peꝝ defensores. Et vtinā solūmet nō fie-
rent egenoꝝ oppressores. Similes tutori
q̄ in subditū ꝛ sibi cōmissum deseuit pupil
lum. Qd vtiqꝫ maxime impietatis ꝛ īfide
litatis ē. vt ait Policrat⁹ allegādo plato-
nē li. suo. v. c. vij. Idē etiā ē ī talib⁹. f̄m eū.
ac si eū mucrone suo iugules. ob cui⁹ defē
sionē ab eodē traditū tibi gladiū accepisti
Quā multi sunt alij ī p̄uatis officijs. ꝛ ip-
si habentes diuisiones grārum. qui tamē
in vacuū recipere se oñdunt. dū in eis oci
antur. Multi q̄ꝫ ꝛ alij q̄ ꝛ si agūt ex donis
grē ipis collatis. tm̄ effectū grē arrogāt si-
bi ꝛ hi peiores sunt. In q̄b⁹ vt dic̄ Bern̄.
sup Canti. sermone. lv. diabolus et si non
valet impedire actōnē. saltem curat impe

dire intentionē. vt dicant tales. Manus
nr̄a excelsa. ꝛ nō dn̄s fecit hec oīa. Sed ꝛ
hi nō minus in vacuū grām p̄bant acce-
pisse cū ex eius oꝑatione remanēt vacui ꝛ
inanes. Oīa em̄ in eis vento supbie euane
scunt. Ex his patet ꝙ duplices sūt homi
nes in vacuū grām recipientes. Primi sūt
ociosi. Scdi sunt vanegloriosi. Vt igitur
grām vtiliter recipiamus. vtamur ea cor-
de ꝛ ope. Corde cogitando. meditando ꝛ
cōtemplando diuina beneficia. in celo. in
t̄ra. in mari. in aere. in teipo. ꝛ sup oīa ī do
mino ihesu xp̄o tibi misero collata. Ore si
milit̄ de ipis loq̄ndo. vt ex habundantia
cordis os loquat̄ Colos. iiij. Sermo ve-
ster semp in grā sale sit conditus. Sed de
multis verū est hodie illud. Docuerūt lin
guas suas loqui mēdaciū. ꝛ in ps̄. Os tu-
um habūdauit malicia. Sequit̄. Sedēs
aduersus fratrē tuū loquebaris. Ecce de-
tractio. Et iteꝝ in ps̄. Venenū aspidum
sub labijs eoꝝ. Quoꝝ os maledictiōe ꝛ a-
maritudine plenū ē. Vere maximū vene-
num sermo inpudicus. qui toxicat etiam
aiam. quod nullū venenū facere pōt. Ter
tio vti gratia in oꝑatione. Quāto em̄ plu
ra operat̄ quis. tanto maiorē grām habe-
re approbat̄. Quia f̄m mensurā oꝑationis
bone accipit̄ mensura dilectōis diuine. in
q̄t Greg. ī Omel. sup illud Ioh. Si q̄s di
ligit me sermonē meū seruabit. Nō solum
aūt timendū est homi cuꝫ habet grām. ne
ea indigne vtatur. sed multo plus timen-
dum est ei cū ab eo aufertur. tūc em̄ nō de
ficit grā sibi. sed ipemet deficit. Vt dicit
Bern̄. sup Canti. sermone. lv. Audi quid
dicat dator gratie. Sine me nihil potestis
facere. Time ergo subtracta grā cum sis si
ne deo. ac si mox casurus. Time ꝛ contre-
misce. deo tibi vt sentis irato. Time quia
reliquit te custodia tua. Nec dubites ī cā
eē supbiam. etiā si nō appareat. etiam si ni-
hil tibi cōscius sis. Quod em̄ tu nescis. scit
deus. ꝛ q̄ te iudicat. ipe ē. sed nec q̄ se cōmē
dat ille probat⁹ est. sed quē deus commen
dat. Nunq̄d cōmendat te deus cū grā pri
uat. aut nunq̄d humilibus dat grām. hu-
mili aufert datam. Et ergo argumentum
superbie. priuatio gratie est. Quamqꝫ ta-
men interdū nō pro supbia que iam est. sꝫ
que futura est etiā subtrahatur. sicut pꝫ
de paulo. qui nō quia extolleretur. sed ne

ertolleret patiebat stimulū. Sed siue iam
existis siue nōdum. supbia tn̄ semper causa
erit subtracte grē. Hec Bern̄. Iā si grā re-
dierit ꝓpiciata. multo ampli⁹ tūc timendū
ne forte ꝯtingat recidiuū pati. Iuxta illō.
Ecce factus es san⁹. vide ne deterius tibi
cōtingat. Iohīs. Audiuim⁹ recidere ꝙ in
cidere esse deterius. ꝓinde inualescente pe
riculo inualescit ⁊ met⁹. Dicit Bern̄. Bea
tus igit es si cor tuū triplici repleueris ti-
more isto. vt timeas q̄dē ꝓ recepta grā. am
pli⁹ ꝓ amissa. plus ꝓ recupata. Hec Bern̄.
Et qr par esset hoiēz parare habitaculuz
aduenienti grē in aīa ei⁹. silr modicū vel ni
hil cōmoditatis foret suscipe grām ad tps
nisi eā sciret diuti⁹ ꝯseruare. iō ꝓ oib⁹ istꝫ vl
tra ea q̄ dicta sunt. ē sciēdū ꝙ alie ꝟtutes ꝑ
parāt habitaculum grē aduenienti. alie eaꝫ
impetrāt. ⁊ alie eā ꝯseruāt. Disponūt ⁊ pre
parāt mentē ille tres de quib⁹ dictū est. scꝫ
fides. patiētia. ⁊ hūilitas. Impetrāt. mēo-
ria diuinoꝝ bñficioꝝ q̄ i hoīe facit esurire
grām. vt sic esuriētes implent bonis Lu. i.
Itē sapia. Iuxta illō Prouerb. iiij. Dabit
capiti tuo augmēta graꝝ. dr de sapia. Itē
tertio orō deuota. Vn̄ orantib⁹ aplis ceci-
dit spūsctūs Actu. xi. Cōseruāt vero tres
scꝫ iusticia opeꝝ seu exercitatio ꝟtutū Pro
uer. xiiij. Inter iustos morabit grā. Et ꝑ-
mittit. Stult⁹ illudit pctm̄. q̄ scꝫ sine opi-
bus seq̄ntib⁹ se habere grām vel saltē in fi-
ne inuenire putāt. Scd̄o pietas ⁊ miseri-
cordia Ecci. xvij. Elemosyna viri q̄si sac-
culus in via. ⁊ grām hoīs q̄si pupillā ꝯser-
uabit. Tertio diligēs sui circūspectio ⁊ vi
gilātia ad ꝑseuerandū in bono. Vn̄ de in-
circūspectis dr. Gratie fatuoꝝ effundētur
Ecci. xx. Et eiusdē. xxi. Cor fatui q̄si vas
confractū. oēm sapiam nō tenebit. Cū igi
tur sic hō fuerit disposit⁹ ⁊ paratus in mē-
te. certe et absq̄ dubio merebitur gratiam
diuinam.

D

Dixi tertio

ꝙ in verbis premis-
sis querēdo de ad-
uentu xpi in mentē homis. q̄rendū est de
fructuosa ei⁹ ⁊ efficaci opatiōe grē inhabi
tantis. Et qr inhabitatio gratie in mente
nr̄a ordinat ꝑ se ⁊ directe in salutē nostraꝫ
Ad hoc em̄ filius hominis dic̄ se venisse q̄
rere ⁊ saluū facere. h̄ significat ⁊ nomē suū
iesus. qō interp̄tatur saluator Matthei. i.
Aduent⁹ igit eius in mentē nō aliud opat
ꝙ ea que sunt salutꝫ. Nā ad hoc venit gra
tia vt subueniat lapsis. illuminet cecos. et
vacuos impleat. Ita dic̄ Aug⁹. sup illud
Ad eū veniem⁹. Vn̄ Beda describēs mul
tiplicē opatiouē huius aduentus sup Cā-
ti. li. iij. tractans illud. Ueni in ortū meuꝫ
sic dicit. Ueni vt errātes corrigam. ifirmā
tes adiuuem. ⁊ dubitantes in fide ꝯfortē.
bene agentiū fructib⁹ ꝑfectis quasi suauissi
mis florib⁹ pascar. certātes ab hostiū insi-
dijs defendam. ⁊ victores hostiū perpetue
mee visionis corona remunerem. Hec ille
Et qr salus homis incipit ab vna ꝑte iu-
sticie. ⁊ tendit seu proficit per aliam quous
q̄ consumet per tertiam. que sine gratia eē
nō possunt. ideo breuiter videamus de oi-
bus istis effectib⁹ gratie. quō in mente no-
stra per gratiā ordinant. De ipa em̄ gratia
scribit. i. Ioh. ij. Unctio docet de oībus
scꝫ partib⁹ iusticie generalis. Prima autez
pars iusticie est declinatio mali. Secūda
adhesio boni. Tertia ꝑseuerantia in bono
Ista oīa adueniens gratia diuina in mē
te hominis opatur ⁊ efficit. Vn̄ aplus ad
Titū. ij. ca. describens ei⁹ efficaciā sic ait.
Apparuit grā saluatorꝫ nr̄i oib⁹ hoib⁹. eru-
diens nos. vt abnegātes impietatē ⁊ secu-
laria desideria. Ecce declinatio mali. Im
pietatē dicit auersionē a bono incōmuta-
bili. Secularia desideria dicit q̄ ꝑtinēt ad
cōuersionē ad bona cōmutabilia. ꝭm Hor
rā. Vel ꝭm Remi. sup istū locū vbi dic̄. Ab
negātes. i. a nob repellēres impietatē. i. om
nē libidinē supbiā ⁊ ambitionē. Seclaria
desideria. i. cupiditatē secularis honorꝫ et
cetera carnis desideria. Alexā. tn̄ de Hal
dicit impietatē illud qō est ꝯtra cultū dei.
vt pctā ⁊ oīa vicia. vana doctrina. sortile
gia. diuinatōes ⁊ similia. Secularia desi-
deria sunt illa que enumerant. i. Iohan. ij.
Concupiscentia oculoꝝ. cōcupiscētia car
nis. ⁊ superbia vite. Et hec ē ꝑma vtilitas
gratie aduenientis. expellere. s. peccata et
purgare domū mentis ad dignum habita
culum spiritui sancto ꝑparandum. Scd̄a
pars iusticie est adhesio boni quam docet
grā. Iuxta illud Sap. viij. Doctrix em̄ est
discipline dei ⁊ electrix opeꝝ eius. Duo di
cit de ea. Primū ꝙ est castigatrix passionū
quātū ad ꝑmā ꝑtem iusticie primo dictam
Scd̄o ꝙ est electrix opationū q̄ntum ad
exercitationes opationum. Sic exponit

v

Holgot ibidē. Quid aūt docet opari. subditur. Sobrie q̄ ad nos. iuste q̄ ad proximos pie q̄ ad deū viuam⁹ in hoc seculo. Sobrietas s̄m Alexā. de hal' ꝯsistit in abstinentia ꝛ ꝯtinentia. nō solū cibi ꝛ potus. sed etiam omniū q̄bus ad necessitatē homo debꝫ vti vt oībus tꝑate vti sciat. O q̄ꝫ necessaria esset ista gr̄a nr̄is tꝑib⁹ vt īstrueret nos sic sobrie viuere q̄ ad nos. q̄ qꝛ prochdoloꝛ deficit. ideo in nullo hoīes habent temperantiā. Nā sine mensura bibunt ꝛ comedunt. sine modo dormiēdo qn̄ vigilandū est. ꝛ vigilant qn̄ dormiendū est. Sine mēsura vestiunt̄. Nam que mensura est caudas ꝓtendere palliorꝫ intātū vt abominatōēꝫ ꝛ horrorem bonis viris in ecclesia inducāt. aut que abusio est illa trahere ꝑ terrā ꝛ lutum que sufficere possent pro tegumento pauperꝫ ꝛ egenorꝫ. Et que insuꝑ impietas ē erga deū ꝛ irreuerētia est erga sacra ꝛ p̄cipue venerabile sacramētū altaris sic caudis illis puluerisare ꝛ altaria squalore pulueris cōspergere. Videāt qui eiusmodi sūt quā⁊ rā temperantiā hn̄t in talib⁹. Preterea iusticia quaꝫ docet gr̄a est q̄ reddit vnicuiqꝫ iuxta statū suū. ꝛ p̄sertim ꝓximo qd̄ suū est. nō solū restituēdo alienū. ſꝫ etiā cōicādo ꝓpriū Lu. vi. Mutuū dantes. nihil ind̄ sperantes. Et illud. Frange esuriēti panē tuū Jsa. lviij. Nō solū ille iustus est q̄ non recipit alienū vel receptū restituit. sed etiā ille multo iustioꝛ est q̄ cōicat propriū. Nō ḡ dicit. Redde panē alienū. sed frāge tuū. Pietas etiā est cultus dei. quē docet gratia. et est cultus ꝓprie humilis et deuotus q̄ tunc fit qn̄ pio mētis affectu dīne ꝓtectioni nos cōtra om̄ia pericula cōmittim⁹. ꝛ inter flagella etiā gr̄as referimus ei qui prioꝛ ꝓ nobis maioꝛa sustinuit. apud queꝫ patientia pauperꝫ nō ꝑibit in finē. Sed qꝛ ista parū ꝓdessent sine ꝑseuerantia in talib⁹. ideo gr̄a docet ꝑseuerantiā oīm. Quo ad h̄ subdit̄. Expectātes beatā spem. i. tamdiu ista seruate. expectantes beatam spem. i. beatitudinē speratā q̄usqꝫ veniat. ꝛ aduētū magni dei ꝛ saluatoris nr̄i iesu xp̄i. i. aduētū christi ad iudiciū. q̄ est magnus de⁹ ꝛ saluatoꝛ nr̄. Sic exponit Gorra suꝑ ep̄lam ad Titū. Ex his iā patet r̄nsio ad q̄stionē qua q̄rit̄. Quare ꝛ vn̄ est q̄ hodie hoīes malos mores nō abijciūt sed eos poti⁹ ꝯtinuant virtutes deserūt ꝛ in eis nō exercitant̄. in deuotōe ad deū deficiūt. ꝓximos offendūt. et semetipos turpiter ꝛ inhoneste ꝯfundūt in bono cepto nō ꝑseuerāt. nec oꝑa ad finē perducūt. sed potius ante finē deserūt. Et est breuis mea r̄nsio. qꝛ causa omniū istorū est defectus gratie. cū qua veniente omnia bona veniūt. vt dꝛ Sap. vij. ꝛ ea discedente oīa bona discedūt. ꝛ oīa mala ꝓueniunt Juxta illud. Sine me nihil potestis facere Joh. xv. Ut igit̄ aduentū xp̄i ꝑ gr̄am in mentes nr̄as mereamur. p̄paremus corda nr̄a per fidem. patientiā. ꝛ humilē deuotionē. Nā in rei veritate sperare poterimus q̄ si fecerimus qd̄ in nobis est. non fraudabit deus desideriū nr̄m. Juxta illud quod scriptū est. Desideriū inquit pauperꝫ exaudiuit dn̄s. p̄parationē cordis eorꝫ audiuit auris tua. Vides qꝛ dic̄ q̄ desideriū ꝛ cuꝫ hoc preparationē exaudiuit. Multi īquit desiderant vocib⁹ oris ꝛ cordis. sed non p̄parant bonis oꝑationib⁹. ideo vtrūqꝫ coniungit̄. qꝛ alterꝫ sine altero nō suffic̄. E

Sed h̄ merito querit̄ vtrū gratia diuina detur necessario homini se q̄ntum potest ad gratiam preparāti. Ad quod arguitur p̄io q̄ nō. qꝛ cuicūqꝫ d̄s dat gr̄aꝫ. dat eā libere ꝛ gratis ex sola misericordia. Igitur q̄ntūcunqꝫ se hō disponat. ī libera voluntate dei est dare gr̄am vel nō dare. Itē hō ꝯparat̄ ad deū sic lutū ad figulū Hier. xviij. Sicut lutū in manu figuli. sic nos ī manu dei. Sed lutū q̄ntūcunqꝫ bene preparatū. nō accipit formā a figulo ex necessitate. ergo nec homo gratiā a deo q̄ntūcūqꝫ se p̄pareꝫ. Ad oppositū est glo. suꝑ illud Roma. viij. Justificati ꝑ fidē. pacē habeamus. Et est Aug. vbi sic ait. Deus recipit ad se ꝯfugiētes. aliter esset iniquitas in eo. Sed impossibile est q̄ in deo sit iniquitas. Ergo impossibile est q̄ nō recipiat ꝯfugiētes ad eum. necessario ergo sequit̄ q̄ dabit gratiā. Preterea Apoca. iij. dꝛ. Ego sto ad ostium ꝛ pulso. si quis aꝑuerit mihi intrabo ad eū ꝛc̄. Sed iste q̄ disponit se faciēdo quod in se est. aperit sibi. ergo necessario intrabit ad eum. Confirmatur. quia isto aperiente sibi aut intrat aut non. Si non. ergo frustra pulsat. quod impium est dicere. Si intrat. ḡ gratiaꝫ dat. Preterea Anselmus de casu diaboli ca. iij. dicit. Deus n̄ dedit diabolo gratiā. i. ꝑseuerātiā. qꝛ ipe noluit acciꝑe. Unde non ideo nō accepit.

quia deus nõ dedit. sed ideo deus non dedit: q2 ipe nõ accepit. Ergo q̃cunq3 se p̃parat vt accipiat. necessario recipiet. Ad istõ dubiũ rñdet Holgot super librum Sapientie ca. xij. distinguendo q3 q̃dã est necessitas coactionis. & qdam est necessitas infalibilitatis. Necessitas coactiõis nullo modo cadit in deo. sed bene necessitas scda. & hoc ex pmisso suo & pacto siue lege statuta. Et hec nõ est necessitas absoluta. sed vocatur bene necessitas conseq̃ntie. Vñ nõ stat cum lege statuta q3 viator faciat qd in se ẽ. disponẽdo se ad gratiã nisi habeat gratiã. Posset tñ deus mutare legẽ circa aliquaz personã si vellet. & talis quantũcũq3 se disponeret nec haberet. q3 dispositio hominis nullã causalitatẽ habet respectu gratie de necessitate. sed tñ de congruo. q2 gratia excedit omnẽ opationẽ naturalẽ. Nec est possibile q3 hõ mereatur per qdcunq3 op9 naturale vel morale pmã gratiã de cõdigno. Ad rationes. Ad pmaz concedo q3 dat ex misericordia et ex gratia sua. pro tãto q3 talem legem misericorditer statuit & obseruat sed stante lege. necesse dat gratiã necessitate conseq̃ntie. Ad scdm q̃uis simus lutuz per comparationẽ ad deũ aliquo mõ. non tñ similitudo currit in oĩbus. nec est pactum inter artificẽ & lutum. & dato q3 foret artifex q̃ posset frangere pactuz. pacti lege manẽte. Nec lutũ potest aliquid apud artificẽ pmereri. nec ex cõgruo nec ex condigno. In hac tñ questione magis pie q̃3 logice loq̃ndũ est. Quicq̃d tñ est certi sumus q3 si p̃parauerim9 corda nr̃a vẽiet ad nos saluator nr̃ sicut pmisit aplis dicẽs. Ad eũ veniem9 & mãsionẽ apud eũ faciem9. Qd ipe facere dignet̃ qui viuit & regnat in secula seculorum. Amen.

Nota scd̃m Gorrã sup eplam. xiij. cap. ad Hebreos. Gratia dei multos habet effectus. Primo eñ filios dei gignit. ad eẽ spirituale producendo. sicut coniunx fecũda. q2 viuere idẽ est qd esse. i. Cor. xv. Gratia dei suz id quod sum. Secũdo genitos nutrit. in esse illa cõseruãdo. sicut nutrix sedula. Sap. xvi. Oĩa nutrici gratie tue deseruiebãt. Tertio erudit. de necessarijs instruendo. sicut sapiẽs magistra. ad Titũ. ij. ca. Apparuit grã dei. erudiens nos &c. Quarto ptegit. a periculis liberãdo. tanq̃3 gubernatrix siue nauis tuta. Eccl. xxxiiij. Aliq̃tiens vsq3 ad mortẽ periclitatus sum causa hoz. & gr̃a dei liberatus sũ. Quito purgat. a peccatis iustificando. tanq̃3 salubris medicina. Rom. iij. Iustificati gratis per gratiã ipius. scz dei. Sexto iuuat in bõis corroborãdo tanq̃3 efficax socia. i. Cor. xv Plus oĩb9 laboraui. nõ ego aũt. sed gratia dei mecũ. Septimo confortat in temptationibus roborando. tanq̃3 stabilis amica. i. Thimo. ij. Tu ergo fili confortare in gratia dei. Octauo saluat in vitã eternaz tanq̃3 fidelis aduocata. Rom. vi. Gratia dei vita eterna. Ps. Gratiam & gloriaz dabit dñs. Quã nobis pstare &c.

Dñica tertia in aduentu. III.

Sermo IX.

Ecce ego mitto angelũ meũ ante faciẽ tuaz q̃ preparabit viã tuam ante te. scribit̃ Math. xi. Et Malach. iij. Qm vt ait assertor veritatis p̃cipuus magnus pr̃ Augu. super ps. lxx. Ad hoc vt sit hõ aliquid conuertat se ad illum a quo creatus est. recedendo eñ frigescit. accedendo feruescit. recedendo tenebrescit. accedẽdo clarescit. A quo eñ habet vt sit. apud illũ habet vt bene sit. Qui ergo vult simul esse cũ deo. nõ ab illo recedat. sed ad illũ accedat Hec ille. Uez quia peccator hõ et si velit interdũ ad deũ accedere. per se tñ hoc facere nõ potest. eo q3 peccata viã qua ad deuz redire deberet infecerunt. Iuxta illd. Via impioz complantata lapidib9. Et in ps. xx. Via eoz tenebre & lubricũ. & angel9 domini. qd deterius est. persequẽs eos. Idõq3 necesse debet peccator habere ductorez & vie preparatorẽ. Ex quo enim est in tenebris: debet habere lucidũ ductorẽ. Et ex quo est in lubrico. debet hr̃e vie p̃paratorẽ Ex q̃ habet angelũ psecutorẽ necesse dz habere angelũ ptectorẽ. Volẽs igit̃ saluator nr̃ vt ad eũ securi accedam9. & p viã tutaz reuertamur. puidere dignatus est de ductore & p̃paratore. vie salutaris. & h̃ p pdicatores nũcios & seruos suos. Quoz vnũquẽq3 dirigens ad hominẽ dic̃. Ecce ego mitto angelũ meũ. In quibus verbis tria describunt̃ multuz peccatoribus maxime isto sacro tpe consolatoria. Et licz ista v̄ba sint dicta ad litterã de iohe bapti. q̃ debuit p̃parare viã fidei xp̃o in mũdũ venturo.

tũ congrue possunt ꝯpetere cuilibet predicatori ab ecclesia misso ad p̄dicandũ ꝛ oñdendũ viã salutis cuilibet peccatori. q̄ nõ minus vtiliter q̃ꝫ alter iohãnes baptista. ꝛ si nõ vite merito. saltẽ ordinis sui officio faciet ꝛ preparabit viam fidei. ꝛ moꝛuꝫ iusticie diuine in cordib' fideliũ. Vñ vt peccator nõ desperet. sed ꝯsolet̃ de salutis sue p̄sidio. ad eum dicit̃ verbũ saluatoris ex persona sui. Ecce ego mitto. Ubi p̄mo describit̃ hec missio nuncioꝝ xp̄i ꝛ reddit̃ cõmendabilis tanq̃ꝫ autentica a mittẽtis auctoritate. cum dicit̃. Ecce ego mitto. Secũdo reddit̃ cõmendabilis a missi dignitate. cũ dicitur. angelũ meũ. Tertio reddit̃ cõmendabilis a missionis vtilitate. cum dicitur. qui p̄parabit viam. Mittentis auctoritati est fideliter obediendũ ꝛ obtemperandũ humiliter. Missus est reuerẽter tractãd'. et honorãdus decẽter ꝛ venerabilit̃. Missionis vtilitati est perseueranter insistẽdũ et intendendũ vnanimit̃. A

Dixi primo q̄ hec missio redditur cõmẽdabilis. Primo ex mittẽtis auctoritate. cui obediendũ est fideliter ꝛ hũiliter. Nõ em̃ ẽ simplex ꝑsona. Nõ prelatus spiritualis vel secularis. Nõ rex aut princeps q̄ omes possunt inobediẽtes suos ĩ corꝑe dũtaxat corripe. Sed hic est dñs q̄ cũ occidit corporaliter. habet potestatẽ aĩam mittere in gehẽnã. vt dicitur Math. Hic est qui de se ait. Ego dñs ꝛ nõ alius preter me. Et iterum Ego dñs formans terrã ꝛ creãs celos. Idcirco cũ sit magne auctoritatꝫ dñs ẽ ei obediendũ. ꝑ tanto nãq̧ dicit signãter. Ecce ego mitto. Certe si angelus. si patriarcha si ꝓpheta. si papa xp̄i vicarius in terris qui habet claues regni celoꝝ ex successione petri Math. xvi. si imꝑator aut rex qui non sine causa gladiũ portat. si dux aut comes vel p̄nceps qui ad vindictã malorum. laudem vero bonoꝝ missi sunt. i. Pet. ij. nunciũ suũ vel legatũ mitteret ad nos iustuꝫ esset ꝛ dignũ vt ei pareremus. q̃nto magis ergo obediẽdũ est deo. cui vẽti ꝛ mare obediunt. Math. viij. ꝛ cui curuat̃ omẽ genu. celestiũ. terrestriũ. ꝛ infernoꝝ. Phil. ij. Hic em̃ est qui vt dictũ est de se ait. Ego dñs ꝛ nõ alius p̄ter me. Et iterum. Ego dñs formans terrã ꝛ creans celos. In quo ostendit suã immensam potestatẽ. Naꝫ formare terrã ꝛ creare celũ est ꝑtãtis infinite. cũ ꝓductio taliũ sit de nihilo ad aliq̄d. Om̃is aũt potentia mensurat̃ per ꝓportionẽ facti ad id ex quo fit. Tanta est em̃ potentia facientis. quantũ factũ excedit illud ex quo fit. Om̃e aũt aliq̄d quantũcunq̧ vile ꝛ paruũ in infinitũ excedit nihil. Igitur cum ratio inuenerit celũ ꝛ terram esse aliquid ex nihilo. ꝛ decurret ab his ad potentiã faciẽtis. mensurauerit q̧ eam per ꝓportioneꝫ facti ad illud ex q̄ fit. videt̃ certe hec egressa non a minori q̃ꝫ ab infinita potentia. Sic igit̃ celũ ꝛ terra sunt simulacrũ seu exẽplar infinite dei potẽtie efficientis. Ita dic̃ Robertus linconiensis in suis collationibus sermone. lix. Ista potentia infinita patꝫ ex opeꝝ eius m̃titudine magnitudine ꝛ pulcritudine. Quis em̃ sufficiẽter exp̄mat diuersitates terraꝝ. genera arboꝝ ꝛ herbarũ genera fructuũ ꝛ granoꝝ. genera coloꝝ. genera cantilenaꝝ. genera odoꝝ ꝛ floꝝ. genera carniũ ꝛ pisciũ ꝛ sapoꝝ. genera lapiduꝫ ꝛ om̃iuꝫ metalloꝝ. genera animaliũ ꝛ stellaꝝ. ꝛ multitudinẽ angeloꝝ. Quis sufficiẽter exp̄mat q̃ꝫ sit admirabilis in om̃ib' tanta diuersitas facieꝝ. Quis digne edisserat quanta sit illa sciẽtia q̄ sciuit distiguere tã diuersa. Cũ em̃ se habeat ad infinita talia producẽda. cũ nihil ꝑducat̃ qđ p̄us nõ fuerit in illa sciẽtia ꝟm similitudinẽ idealẽ necesse est esse illã sapientiã infinitã. Vñ cuꝫ ꝓpheta dixisset. Qui numerat multitudinẽ stellaꝝ. et om̃ibus eis nomina vocans. Statim adiunxit. Magnus dñs de' noster. ꝛ magna virtus eius. ꝛ sapiẽ ei' nõ est numerus. Et. i. Reg. ij. dr. Deus sciẽtiarũ dñs est. ꝛ ip̄i p̄parant̃ cogitatões. Qr igit̃ sic sapiẽs ꝛ potẽs est. ꝑ sapiam om̃ia discuciet. ꝛ ꝑ potẽtiaꝫ om̃ia puniet. Unde apostolus cõsiderans ista dicit ad Heb. iiij. c. Uiuus est sermo dei ꝛ efficax ꝛ penetrabilior om̃i gladio ancipite. ꝑtingens vsq̧ ad diuisionẽ anĩe ꝛ sp̃ũs. Compagũ quoq̧ ꝛ medullaꝝ ꝛ discretor cogitationũ ꝛ intentionũ cordis ꝛ nulla creatura inuisibilis ẽ in ꝯspectu eius. Sꝫ om̃ia nuda ꝛ apta sũt oculis ei'. ad quẽ nob̄ sermo. q. d. de omnibus istis tenemur sibi reddere ratõnẽ. Ex hoc infert Gorra sup̱ locum predictum. q̄ ideo timendũ est offendere talem iudicem. q̄ scit ꝛ põt oĩa. O q̃nta sapiã et scientia in isto iudice. q̄ vt dic̃ Gorra est discretor co

gitationū cordis scit enim de quo quis co
gitat ⁊ intentionē ipaꝝ cogitationū. Scit
eñ vt dicit Gorra ad quē finē cogitatiões
tendūt. siue ad bonū siue ad malum. Scit
etiā cuiusmodi peccatū q̄sq̧ faciat. ⁊ quo-
modo eadē pctā adinuicem sint connexa.
Scit ad q̄ pctā q̄sq̧ magis afficiat̃. Nec ē
vlla creatura. sc3 terrena celestis vel infer-
nalis inuisibilis in ꝯspectu eius. i. in p̄sen-
tia diuinitat3 ei⁹ Job. xxvi. Nudus est infer
nus corā illo. cui⁹ est diuinitas vicina omni
rei. Vñ oīa celestia terrestria ⁊ īfernalia
nuda. i. discooꝑta ⁊ reuelata sunt ⁊ aperta
id est plene manifesta ocul' ei⁹. i. visioni ei⁹
filij dei. Ecci. xxiij. Oculi ei⁹ lucidiores so
le. circūspiciētes oīes vias hoīm. Seq̄t̃.
Ad quē nobis semo. Quereret eñ aliquis
quid ad nos si ita clare oīa intuet̃. iō sub
dit Ad quē nob̄ s̃mo. i. cui oꝑtet nos de oi
bus reddere rōnem. ij. Cor. v. ca. Omnes
nos māifestari oꝑtet ante tribunal christi.
Ex quo infert Gorra ꝙ valdē diligēter de
bemus nos custodire. ex q̄ nihil pōt eu3 la
tere. Vñ Boetius. v. li. de ꝯsolatiōe ī fine
Magna nob̄ est indita necessitas ꝓbitat3
si nō dissimulare velim⁹. cū oīa agim⁹ an
te oculos iudicis cūcta cernēt3. Ex his
iā p3 imēsitas auctoritat3 isti⁹ dñi mittēt3
āgelū suū. Ipe eñ ē q̄ oīa fec. oīa nouit. oīa
regit Rom. xi. Qm̄ ex ipo ⁊ ꝑ ipm ⁊ in ipo
sunt oīa. Ipi honor ⁊ glīa. Et p3 vlteri⁹
s̃m Gorrā vbi supra. Qd̄ ex hoc tenemur
deū diligere q̄ fecit oīa ꝓpter nos. q2 nos su
mus finis oīm inferioꝝ. Cecus eñ dilige-
ret eū multū q̄ daret ei visum. sic nos deu3
qui dedit aīam ⁊ corpus. Breuiter igitur
colligēdo oīa supradicta dico ꝙ isti⁹ mit
tent3 dñi p3 potētia sapīa ⁊ clemētia in oī
bus supradictis. Fecit eñ oīa potēter. q2 d̄
auit oīa simul. Et. ij. Mach. vij. Peto fili
vt respicias in celū ⁊ ad terrā ⁊ ad oīa q̄
in eis sunt. ⁊ intelligas q2 de nihilo fec̄ ea
deus Ecci. i. Unus est altissimus creator
oīm. Scd̄o fecit ea sapiēter. q2 sine vllo vi
cio Joh. i. Oīa ꝑ ipm facta sūt ⁊ sine ipo
factū est nihil. i. pctm̄. Exponit Gorra vbi
supra. ⁊ Ps. Oīa in sapīa fecisti. Vere in
ra Sap. xi. Tertio fecit ea clementer. quia
sine vllo merito. Ps. Oīa quecunq̧ vo-
luit dominus fecit. q2 oīa fecit sua clemē
ti bonitate ⁊ voluntate. Sap. ix. Dñe mul
te misericordie q̄ fecisti oīa verbo tuo. Jō
dicit̃ Mar. viij. Bene omnia fecit. Nō so-
lum aūt oīa fecit. sed etiam nouit oīa.
Hester. xiiij. Dñe qui habes oīm scientia3
Nouit aūt oīa primo eternaliter. quia ex
se nō ex alio. Ecci. xxiij. Dño eñ deo ante
q̄3 crearent̃ oīa sunt agnita. Secūdo ꝓn
cipalit̃. quia sine aliquo medio successore
sed in seipo. Unde supra dixit aplus. Nō
est vlla creatura inuisibilis coram eo. Ter
tio certitudinaliter. quia sine aliq̄ dubio.
Joh. xvi. Nunc scimus q2 oīa scis ⁊ non
est opus tibi vt quis te īterroget. Ideo pe
trus Joh. vlti. dicit. Domine tu scis oīa
Nec solum fecit ⁊ nouit oīa. sed etiam re
git oīa. Ps. Oīa a te expectant vt des
illis escam in tp̄e oportuno. Regit aūt om
nia ꝑfecte sine defectione. Ecci. xlij. Oīa
duplicia. vnū cōtra vnū. Et nō fecit quic-
q̄3 deesse. Secundo regit benigne. q2 sine
seueritate Sap. xi. Misereris oīm. q2 oīa
potes. Tertio regit iuste. quia sine inordia
tione Sap. xij. Cū ergo sis iust⁹. iuste om
nia disponis. Ideo ps̄. dicit. Aperiente te
manū tuā oīa implebunt̃ bonitate. Auer
tente aūt te faciem turbabunt̃ ⁊c̄. Ecce au
ctoritas mittētis qui tam potens tam sa-
piens et tam clemēs dicere merito potest.
Ecce ego mitto ⁊c̄.

B

Dixi secūdo ꝙ hec missio red
ditur cōmenda-
bilis ex missi dignitate. q2 tractand⁹ est ho
norabiliter ⁊ venerabiliter. cū d̄r. Angelu3
meū. Et qm̄ hic nō loquit̃ de angelo s̃3 na
turā. sed s̃m officiū. Johēs eñ baptista de
quo ista dicta sunt non erat angel⁹ ꝑ natu
ram. s3 s̃m officiū. Ideo quilibet sacerdos
dei. missus ꝓplo in salutē similit̃ d̄r angel⁹
officio. Vel ꝙ q2 dicit thema nostrū. Mit-
to angelū meū. ex hoc dat̃ intelligi ꝙ qui-
dam est angelus nō dñi s3 sathane Jdō de
oībus istis videamus. Primo ḡ dico ꝙ sa
cerdos intelligit̃ ꝯgrue ꝑ angelū. Sic eñ
scribit̃. i. Cor. xi. Mulier debet hr̄e vela-
mē sup̄ caput ꝓpter angelos. Glo. i. ꝓpter re
uerētiā sacerdotū qui nuncij dei sūt. Ma-
lach. ij. Labia sacerdotis custodiunt scien
tiam. ⁊ legē requirunt ex ore eius. quia an
gel⁹ domini exercituū ē. Ratio huius de-
nominatōnis methaphorice scd̄m Rober
tum Holgot super librum Sap. cap. xvi.

est. Quia sacerdotem decet angeluz in .xi. conditionibus imitari q in his versibus continentur. Pascit et hortatur duc vehit excitat arcet. Orat congaudet punit laudat sine sumptu. Prima igitur operatio angeli circa nos secundum ordinem istorum versuum est pascere. Cuius exemplum habemus .iij. Reg. xix. Ubi legimus quod angelus detulit panem et aquam ad helyam dormientem et famelicum inde pavit. Surge inquit et comede. grandis enim restat tibi via. Isto modo moraliter primum est sacerdotis pascere plebem verbo et exemplo et subsidio temporali si possit. Unde Petro ter signanter dictum est. Pasce. pasce. pasce Joh. xxi. Bis autem dictum est ei. pasce agnos meos. et semel pasce oves meas. Ad innuendum differentiam inter doctrinam necessariam iuvenibus et senibus. Nam senibus simplex admonitio sufficit. Iuvenibus vero opus est tam verbis quam verberibus vt debite doceantur. Secunda operatio quam angelum legimus circa nos exercere. est exhortari. Cuius exemplum habemus Math. ij. Angelus domini apparuit in somnis Joseph dicens. Surge et accipe puerum et matrem eius et fuge in egyptum. Hanc operationem imitatur sacerdos sana consilia privatim suggerendo. Tertio tenetur ducere per bonam et aptam conversationem. Exemplo Raphaelis Thobie. v. Ego inquit angelus ducam et reducam eum ad te. Et sicut victoria exercitus est gloria boni ducis. ita sanctitas populi attribuitur pro merito sacerdotis. Unde Cris. de dignitate sacerdotali li. iij. Bene agente populo vnusquisque pro merito suo remuneratur. Sacerdos autem pro bonis omnium. Habebit enim pro proprijs bonis auream. pro acquisitione aureolam. Hec Crisosto. Et ideo secundum eundem Cris. super Math. omelia. xxx. Sacerdos est in populo sicut radix in arbore. et sicut stomachus in corpore. Quemadmodum inquit cum videris arborem cum marcidis folijs. intelligis quia aliquam culpam habet circa radicem. Ita cum videris populum indisciplinatum et irreligiosum. sine dubio cognoscequod sacerdotium eius non est sanum. Hec Criso. Sed secundum Plinium et Isido. xi. ethimologiarum ca. iiij. Salamandra est serpens quedam. cuius inter venena maxima vis est. Hec si trunco vel radici arboris irrepserit. omnia poma eius intoxicat et omnes ramos inficit. Revera isto modo diabolus qui more salamandre semper vivit in igne. radices ecclesie. i. sacerdotes sic intoxicat et inficit his diebus quod quasi omnes rami ecclesie ab eis peccati venenum assumunt. Iuxta illud Rom. xi. Si radix sancta et rami. et per oppositum. Si radix infecta et rami erunt nocui. Ulterius dicit Cris. quod sacerdos est in grege sicut stomachus in corpore. Quemadmodum inquit medicus quando primo ingreditur ad infirmum statim de stomacho eius interrogat. et eum componere festinat. Quia si stomachus sanus est. totum corpus validum est. Si autem dissipatus fuerit totum corpus infirmum est. Ita si sacerdotium integrum fuerit. tota floret ecclesia. Si autem corruptum fuerit omnium fides marcida est. Et infra. Sicut stomachus accipiens cibum coquit ipsum in semetipso. et per totum corpus dispergit. Sic sacerdotes accipiunt scientiam sermonis per scripturas ex deo. et excoquentes eam in se. id est. tractantes et meditantes apud se vniverso populo subministrant. Et infra. Sicut in corpore si membrum aliquod fuerit infirmatum. non omnino languet et stomachus. Si autem stomachus languerit. inveniuntur et membra infirma. Sic si aliquis peccaverit christianorum non omnino peccat et sacerdos. Si autem sacerdos fuerit in peccatis totus populus convertetur ad peccata. Et ideo dicit Isido. li. iij. de summo bono cap. xxxvi. Sacerdotes pro populorum iniquitate damnantur. si eos aut ignorantes non erudiant. aut peccantes non arguant. dicente domino per prophetam. Speculatorem dedi te domui israel. Si non fueris locutus vt custodiat se peccator a via sua mala. ille in iniquitate sua morietur. sanguinem vero de manu tua requiram. Quartus actus angelicus secundum predictos versus est vehere. id est transportare. Deferunt enim boni angeli animas morientium in celum. Lu. xvi. Factum est autem vt moreretur mendicus et portaretur ab angelis in sinum abrae. Sic sacerdotes angelici de terrenis desiderijs ad amorem celestium transferunt penitentes. quando eis confitendo peccatis pristinis moriuntur. i. Pet. ij. Peccatis mortui iusticie vivamus. Quintus actus angelicus est excitare Act. xij. Angelus domini astitit. et lumen refulsit in habitaculo carceris. percussoque latere Petri excitavit eum dicens. Surge velociter. Et Petrus dormiens in carcere est peccator irretitus mala consuetudine. iacet inter duos milites vinctus cathenis duabus. et duo custodes ante ostium cus

Fodiunt carcerē. Duo milites mors ꝛ de-
mon. Mors insidiatꝛ corpori. Demō anie.
Due cathene amor delectandi ꝛ cōsentie-
di. Duo custodes ne homo ostium confes-
sionis exeat. p̄sumptio venie ꝛ confidētia
vite prolixe. Huic astare debet sacerdos
angelus ꝛ eum corripiendo excitare ꝛ per
cutere ꝛ nō palpare. Sextus actus ange-
licus est arcere potestatē demonū. Sicut
Raphael de Asmodeo q̄ suffocauerat se-
ptem viros Sare Thob. v. Cōsimilit̄ sa-
cerdos debet arcere om̄es malos per cēsu
ras ecclesiasticas. Demones etiā per adiu
ratōes sacras. ne noceāt viris bonis. Se-
ptimus actus angelicus est orare. Unde le
gimus Actu. xvi. q̄ paulo apparuit per vi
sum angelus in specie viri macedonis di-
cens. Transiens macedoniā. adiuua nos.
Qui dicitur fuisse macedonū prepositus.
qui eoꝝ a paulo supplicauit salutem. Sic
sacerdos pro salute populi tenetur orare.
Octauus actus angelicus est. quia ange-
lus cōgaudet penitentib⁹ de peccatis Lu
ce. xv. Gaudiū est angelis dei sup vno pec
catore penitentiā agente. Et penitētia po
puli gaudium debet esse boni sacerdotis.
Nono angelus punit. iiij. Reg. xix. Uenit
angelus domini ꝛ percussit in castris assy-
rioꝝ centum octoginta quinq̄ milia. Sic
sacerdotū est sententias excōicationis ferre
contra cōtumaces ꝛ rebelles. Decimo an-
geloꝝ officiū est laudare Isa. vi. c. Clama
bant alter ad alteꝝ. ꝛ dicebant. Sanctus
sanctus. sanctus. dn̄s deus. Hoc etiaꝫ sa-
cerdotib⁹ dinoscitꝛ conuenire. i. Esdre. iij.
Steterūt sacerdotes in ordine suo vt lau
darent dn̄m. Ultimo angelus est sine sum
ptu. Sicut patuit in angelo Thob. v. qui
fuit magne vtilitatis et parui sumpt⁹. Cō
similiter sacerdotes relicta cupiditate tpa
lium. de decimis ꝛ oblationib⁹ tm̄ viuant
Similiter cum spiritualia ministerialiter
largiuntꝛ. nihil pro eisdem recipiant p̄ mer
cede ne symonie vicio maculentꝛ. E
Ubi consequenter aduertendū q̄ ange
li q̄ttuor habent conditiones in quib⁹ sa-
cerdotes habent eos imitari. Sūt em̄ im-
materiales siue substantie separate. intelle
ctuales. pleni scia ꝛ veritate. Sunt moto
res orbium ꝛ rectores hominū. Primo an
geli sunt immateriales. Spiritus em̄ sūt.
et carnem ꝛ ossa non habent. Et tales de-
bent esse sacerdotes p̄ ꝯtinentiā vt motus
passionū nō sequantꝛ. In cuius figura di-
ctum est petro. Caro ꝛ sanguis nō reuela
uit tibi Math. xvi. Marbotus de lapidi-
bus ca. iij. dic̄ de alectorio. Primo q̄ lapis
ille nō generatꝛ nisi in gallis castratis. Se
cundo q̄ extinguit sitim. Tertio q̄ reddit
hominē honorabilē. Et q̄rto disertū. Iste
lapis significat moraliter continentiā cle-
ricalē. qui non inuenitꝛ nisi in his q̄ se refre-
nant a carnis desiderijs propter meritum
vite eterne Mat. xix. Sunt eunuchi qui
semetipos castrauerūt propter regnū celo
rum. Hec virtus extinguit sitim fornicati
onis carnis infecte ꝛ illicite concupiscētie
Sap. x. Data ē illꝭ aqua de petra altissima
et requies sitis de lapide duro. Lapis du
rus est ꝯtinentia. Durum est em̄ contra sti
mulū carnis calcitrare. Hec virtus fac̄ ho
minē honorabilē. Sicut incontinentia fa
cit hominem confusibilem Judith. xiiij. c.
Una mulier fecit confusionē in domo na-
buchodonosor. Hominem facit disertum
id est eloquentē ꝛ acceptum in loquēdo. tā
in oratione q̄ȝ in predicatione. Et per op-
positum sacerdotes infames de incontinē
tia nec digni sunt orare nec p̄dicare. Sūt
igitur sacerdotes immateriales et substan
tie separate. In cuius figura dicitꝛ de Na-
than Ecci. xlvij. Et surrexit Nathan pro
pheta. ꝛ quasi adeps separatus a carne. Et
de talibus angelis dicitur in Ps. Facit an-
gelos suos spiritus. Secundo angeli sūt
intellectuales pleni scientijs ꝛ vitate. Sic
sacerdotes dei debent pollere sciētia sacre
scripture. Et ideo conuenientius sanci-
tum est de magistris. ꝛ ne aliquid exigant
pro licentia docendi. q̄ aliquis magister i
theologia habeatur in metropolitana ec-
clesia qui doceat sacerdotes. Om̄es auteꝫ
tam cathedrales q̄ȝ alie ecclesie quib⁹ sup-
petunt facultates habeant in grammatica
qui clericos gratis instruant et etiaꝫ alios
iuxta posse. Et ideo dicitꝛ signant Aggei
primo. Interroga sacerdotes legem. super
quo dicit Hieronymus. Considera sacer
dotum esse officium interrogatos de lege
respondere. Si sacerdos est. sciat legē do
mini. Si ignorat legem domini. ipse se ar
guit non esse sacerdotem. Malach. ij. La-
bia sacerdotis custodiant scientiam. et le-
gem exquirunt de ore eius. quia angelus

domini exercituū est. Tertio sūt motores
orbiū a quibus causatur ⁊ generatur quic
quid inter corporalia procedit ad eē. Sic
sacerdotum officiū esse debeat mouere no
biles ⁊ potentes. quoꝝ virtute regant̄ sub
iecti ad cultum dei. Joh. v. dicitur de an⸗
gelo qui descēdebat ẜm tempus in piscinā
et mouebatur aqua. Ad quā qui ꝓmus de
scendebat sanabatur. Piscina aque est per
sona magne potentie. In hanc descendit
angelus sacerdos vel curatus quādo eius
conscientiā examinat de delicijs. mouet
aquā quando limitat suam potentiā ad re
gulas iuris diuini. Quarto angeli sunt re
ctores hominū ⁊ custodes. ẜm sanctos. et
eodem modo sacerdotes ⁊ curati qui pro
subditorū animabus habēt coram deo re⸗
spondere. In ps̄. Angelis suis mandauit
de te. vt custodiant te in om̄ibus vijs tuis
Talis igitur sacerdos quisquis fuerit ve⸗
re angelus domini dici poterit. Et si nō
per naturā. saltem per officium ⁊ imitatio
nē. Qui quidē angelus mittit̄ ad deo ad i⸗
struendū. vt dicitur Isaie. xviij. Et est ver
bum domini mandātis predicatoribꝫ. Ite
inquit angeli veloces ad gentē conuulsā
et dilaceratam. ad populū terribilē. post
quem non est alius. ad gentem expectantē
et conculcatam. cuius diripuerunt flumi⸗
na terrā eius. D

Dixi tertio ꝙ hec missio reddi
tur commendabilis
ex missionis vtilitate. cui perseuerant est i⸗
sistendū. cū dicitur. preparabit viā tuā an⸗
te te. id est ante ostensionem tuā. Et quia
hec preparatio que fit per sacerdotes i mē
tibus fideliū. nō est nisi ministerialis. Ipsi
em̄ sunt ministri per quorum officiū predi
cationis et doctrine: deus auctor princi⸗
palis preparat corda fideliū. vt sint digna
receptacula gratie diuine. Unde Isaye
lxi. de sacerdotibus dicitur. Uos sacerdo
tes domini ministri vocabimini dei nostri
Et paulus pro omnibus dicit. Ministri
christi sunt et ego. Qualiter autē deus pre
parat corda fidelium habitū est in sermo⸗
ne precedenti. Ideo hic solum restat vidē⸗
dum de via quomodo diuersi diuersimo⸗
de in eā preparātur. Alius em̄ de inuio re⸗
ducitur ad viam. Alius in via deducitur
per viam. Alius deducitur sup̱ viā. Alius
de via educit̄ ad patriā. De inuio ad viā
ducitur cecus. In via p̱ viā ducit̄ iustus.
In via sup̱ viā ducitur perfectus. De via
ad patriā decitur sanctꝰ. De ꝓmo quō de
inuio ad viam ducit̄ cecus. dicitur Ozee.
ij. Ecce ego sepiā viā eius spinis. ⁊ sepiā
eā maceria ⁊ semitas suas nō inueniet. ⁊ se
quet̄ amatores suos. ⁊ nō apprehēdet eos.
et queret eos ⁊ nō inueniet. Et dicet. Ua
dam ⁊ reuertar ad virū meū priorē. qꝛ be⸗
ne mihi erat tunc magis ꝙ̄ nunc. Istud al
ludit facto qꝺ contingit circa cecos q̇ tūc
dirigunt̄ ad viā. quando aliqꝺ obstaculū
vel impedimentū inueniunt in inuio. Uñ
qñ se sentiūt iter spinas aut tribulos. tūc i
telligunt se nō esse in via recta. ⁊ sic cogun
tur querere viā. Moraliter. Sic etiā deꝰ
volens peccatorē reducere ad viā veritatꝭ
⁊ iusticie ponit eū iuter spinas. i. mittit in
eū tribulationes ⁊ angustias q̇bus cōpun
ctus peccator nō valens procedere vlteri
us ad peccandū reducitur ad viā salutis.
Uñ tribulatiōes sūt signa misericordie di
uine. Uñ Apoc. iij. dr. Ego quos amo ar⸗
guo. Et Bern̄. dicit. Nullū testimonium
amoris eius credibiliꝰ. nullū certiꝰ in vita
ista ꝙ̄ quod desiderat ꝓpheta dicēs. Corri
piet me iustus in misericordia. Licꝫ em̄ vi
det̄ esse iratus. tamē est misericors. Iuxta
illud. Cū iratus fueris misericordie recor
daberis. Super quod verbū dicit Rich.
Uolo irascaris mihi pater misericordie. sꝫ
ea ira qua corrigis deuiū. nō qua excludis
deuia. Nō em̄ cum irasceris. sꝫ cū te sentio
iratū tūc maxime sentio te ꝓpiciū. Ad hoc
em̄ irasceris vt sentiā iram. ⁊ sentiens cor⸗
rigam qꝺ peccaui. De secundo quō in via
per viā ducit̄ iustus dic̄ ps̄. Deduc me do
mine in via tua. ⁊ ingrediar in ꝟitate tua.
Et q̄si dn̄s rn̄dens dicit ibidē. Oculi mei
ad fideles terre vt sedeāt mecū. ambulans
in via immaculata hic mihi ministrabat.
Et iteꝝ. Intelligā in via imaculata qñ ve
nies ad me. Uia ista imaculata est via vir
tutis ⁊ iusticie. q̄ dicit̄ imaculata. qꝛ nō pa
titur in se maculas vicioꝝ. De tertio scilꝫ
quō sup̱ viā ducit̄ p̱fectus. loquit̄ sapiens
Prouer. iiij. Uiam inquit sapiētie mōstra
bo tibi. ⁊ ducā te p̱ semitas eq̄tatis. q̄s cū
ingressus fueris. non artabunt̄ gressus tui
et currens non habebis offendiculū. Ista
tria designant tres status. scilꝫ incipienti⸗
um. proficientiū. et perfectoꝝ. Incipiētes

deserunt malum. ideo quasi ceci reducunt de inuio ad viā. Proficientes operant bonum. ideo ambulant in via. Perfecti perseuerant in bono. ideo gradiunt super viam Non solum em contenti sunt implere pcepta. sed etiā consilia. Post hos statim seqt alter. qui de via ducitur ad patriā. Et iste est sanctus. Ps. Deduc me dñe in via eterna. id est qua itur ad eterna. Et iter. Deus in sancto via tua. Hec est triplex via quaz angelus domini. i. quilibet predicator preparat in cordibus fideliū. Nam eius est officium peccatores quasi cecos ducere de inuio ad viā ne aberrent a salute. Justos ducere per viam in via ne declinent a bono. Perfectos ducere super viam vt proficiāt et perficiant ne cessent. Solius autem dei facere vltimū. id est sanctuz ducere de via ad patriam vt premium accipiat. Qd nobis prestare dignetur iesus christus per secula benedictus.

Dñica quarta in aduentu I
Sermo X

Miserūt iudei ab hierosolymis Jobā. i. In hac quarta dñica sancta mater ecclesia recolit quartū aduentū xpi in mentē homis p gratiā. De quo ipe saluator Joh. xiiij. dicens ait. Si quis diligit me sermonem meū seruabit. z pater meus diliget eū et ad eum veniemus. z mansionē apud eū faciemus. Et Apoc. iij. Ego sto ad ostiuz et pulso. si quis mihi aperuerit. itrabo ad eum z cenabo cum eo. Volēs igit ecclesia fideles inueniri paratos ad suscipiendum gratiā huiusmodi. hodie p iohannē baptistā pcursorē christi intonat dicens. Dirigite viam domini. Viā vtiqz nō corpalium pedum. sed mētaliū affectionū. Tenet aūt hic iohannes formā cuiuslibet pdicatoris qui venienti xpo preparat viaz in cordib fideliū. Vn significat per seruū helisei. d q dicit. iiij. Re. iiij. Vbi heliseus misit seruū suū ante se cū baculo suo ad suscitādū puerū mortuū. sz n surrexit puer. Per heliseū intelligitur xps. per seruū iohannes. p baculum predicatio. per mortuū genus hūanū. Quia sicut dicunt omes doctores. Johannes per baptismū z predicationē peccata nō dimisit. sed animas hoim ad christi reuerentiam et audientiaz preparauit.

Sed heliseus. id est xps adueniens qui interpretat dei mei salutare suscitauit puez id est genus humanū mortuum a peccatis originalibus z actualib liberauit. Sic et hodie predicatores preparant corda fidelium per verbum sue predicationis. xpus aūt veniēs in mentē eoz viuificat corda p gratiā sanctificatōis. Et ideo nemo predicatori docenti tribuat qd ex ore docētis intelligit. Quia nisi intus sit qui doceat docētis lingua inuanū laborat. inquit Greg. in omel. Penthe. Quapropter ante omnia p gratia xpi per spiritūsanctū nobis danda laboremus vt aliquid ad salutē de verbis euangelij hodierni intelligere valeamus. Quod vt assequamnr ad matrē gratie virginē gloriosam recurramus salutātes eam voce amena dicentes Aue maria zc. In vobis pmissis describit interrogatio facta p iudeos de iohannis baptiste conditione. Circa quā tria ponuntur. Primo nāqz describitur querentiū z interrogantiū honorabilis auctoritas. cum dicitur. Miserūt iudei ab hierosolymis. Scdo describitur stabilis beati iohannis humilitas. cū dicitur. Et cōfessus est z nō negauit. Tertio sbditur saluatoris nostri per iohannē laudabilis cōmendatio. cum dicit. Ego qdē baptiso in aq. medi9 āt vrm stetit zc. A

Dixi primo q in verbis euangelij presentis describit interrogatio facta per iudeos de iohannis baptiste cōditione. cū dicit in pncipio. Miserūt. Istud factū est circa annū xxx. etatis xpi. vt dicit magister in scolastica histo. Stabat em iohes in deserto predicans baptismū pnie. Quē iudei reputabāt xpm pter vite sanctitatē. Et iō volentes certificari de h. miserūt ad euz sacerdotes z leuitas. Dic aūt hic Lyra q tpe pdicationis iohis erat famosa opinio. z maxime i hierlm. vbi vigebat studiū legis z prophetaz q tps messie eēt ppinqū. Pmo q videbāt ab eis ablatū regnū eē. Et h fuit eis datū p signo Gen. xlix. Scdo q videbant cōpletas hebdomadas dictas a daniele d aduētu scīsctoz. q cplete erāt i natiuitate xpi. vt dr Dan. ix. c. pter qd messiā de pximo expectabāt. Ex alia pte videbāt iohis baptiste mirabilē natiuitatem. Secundo eius excellentem sanctitatē et meritū vite Tertio eius doctrine prudētiā efficacem.

Quarto baptismi nouitatem. Unde pro-
pter ista suspicati sunt eum esse christum. ꝓ
pter quod miserunt solennes nuncios ad
eum. volentes scire suꝑ hoc veritatẽ. Ve
runtamẽ Criso. dicit ꝙ maliciose venerũt
Et potest hoc esse veruꝫ de phariseis. qui
vt magister in de vita christi audita opini
one quã turba habebat de iohãne moti cõ
tra eũ ꝙ sibi baptizandi officiũ preter ordi
nem legis. ⁊ traditionem eorum assumpsis
set indebite. Et dubitantes an messias es-
set miserunt ab hierosolymis. Sed quan-
tum ad iudeos simplici animo fecerunt vt
dicit Orige. volentes inquirere veritateꝫ
Et hoc patet quia in modo querendi ha-
buerunt magnam ad iohannẽ reuerentiã.
Et hoc ex quattuor. Primo ex ꝑsonis mit
tentibus nuncios ad ipm. quod notať cuꝫ
dicitur Miserunt iudei. i. de tribu iuda. ꝗ
erant nobiliores in populo. Secundo ex
loco missionis. cuꝫ dicič. Ab hierosolymis
que erat ciuitas sacerdotalis ⁊ regia. ⁊ q̈a
studium legis et ꝓphetaꝝ ⁊ cultus diuinꝰ
vigebat ibi. Similiť ipa erat caput regni.
Tertio ex parte nuncioꝝ cum dicič. sacer-
dotes ⁊ leuitas. qui erant solennes perso-
ne. ⁊ maxime quia illi sacerdotes et leuite
qui fuerunt missi erant de secta phariseoꝝ
vt dicitur hic. Et isti erant magis religio-
si ⁊ famosi in toto illo populo. Quarto ex
modo interrogandi. cum dicitur. vt inter
rogarent eum. Tu quis es. quasi volentes
acquiescere dictis eius. Dic em̃ Crisosto.
ꝙ iudei ita fide dignũ estimauerunt esse io
hannem. vt ei de seipo dicenti crederent.
Querunt ergo dicentes. Tu quis es. Dic
hic Criso. ꝙ iudei multuꝫ affecti erant ad
iohannem. Indignum em̃ estimabant euꝫ
subiici christo. ꝓpter multa que iohãnis cla
ritatem demonstrabãt. Quorum ṗmuꝫ est
genus illustre. principis em̃ sacerdotũ fili-
us erat. Scḋm erat dura educatio. Terti
um erat humanorũ despectio. In xp̄o aũt
videbatur genꝰ humile. quod ei exprobra
bant dicentes. Nonne hic est filius fabri.
Similiter dieta fuit in christo competẽs
et humana. vnde vocabãt eum carniũ vo-
ratorem ⁊ vini potatorẽ. Similiter vesti-
menta erant honesta. ⁊ ꝯuersatio humana
Sꝫ qꝛ iohãnes cõtinue mittebat ad xp̄m.
et iudei refutabant xp̄m. volentes ꝙ iohan
nem magis habere in magistrũ. mittũt ad
eum opinãtes blandiciis eũ allicere ad cõ
fitẽdũ se esse christũ. Unde dicunt. Tu q̈s
es. nõ quasi ignorãtes. sꝫ ad confitendũ se
xp̄m inducere volentes. Et patet hic ſm
Hugo. de sancto victore ꝙ isti expresse ni-
tuntur ꝑferre iohannẽ ch[illegible] quasi indi-
gnum reputantes xp̄m ⁊ [illegible]m ac contem
ptibilẽ ꝙ ei merito iohes nõ subesse sed ꝑ-
esse debeat. ⁊ ratione generis ⁊ ratione san
ctitatis. Unde tm̃ credebant iohanni ꝙ si
se dixisset etiã dei filiũ credidissent. Chri-
sto aũt in nullo credere volebaut. Unde ei
potius dixerunt. Tu de teipo testimoniuꝫ
dicis. testimoniũ tuũ nõ est verum Johã.
viii. et alia multa. Moraliter. Isti nolẽtes
subiici christo propter eius genealogiam
pauperẽ ⁊ vitam competentẽ ⁊ humanam
significant illos tam in statu seculari q̃ꝫ spi
rituali. qui dedignantur subiici prelatiꝫ eo
rum aut dominis minus generosis vel mi
nus sanctis minus doctis vel minus sapi
entibus. Contra quos est apostolus dicẽs
Obedite prepositis vestris. nõ tm̃ bonis.
sed etiã discolis. i. Pet. ii. Hoc fecit ⁊ xp̄s
q̈ ꝑ oia subditꝰ erat ꝑentibꝫ suis. Dic bern̄.
Quis quibus. deus hominibus. vt pꝫ Lu
ce. ii. Et ipse christꝰ fecit reddi tributa eti-
am gẽtilibꝫ ĩꝑatoribꝫ. vt Mat. xvii. B

Dixi secũdo ꝙ in secũda par-
te huius euãge-
lii describitur beati iohannis baptiste sta-
bilis et constans humilitas. et hoc in om̃i
bus suis responsionibꝫ. Unde dic̃. Et con
fessus est. Et nõ negauit. Et confessus est:
qꝛ nõ sum ego xp̄s. Dicit h Greg. in omel.
ꝙ ex ista respõsiõe ꝯmẽdať iohis hũilitas
qui cũ tãte ꝟtutis esset vt xp̄s credi potuis
set. elegit solide subsistere in se ne humana
opione rapereť inaniť suꝑ se. Dicit ergo et
cõfessus est. Hugo de sctõ victore. Cõfes-
sus est publice se nõ esse xp̄m. et nõ negauit
suꝑple veritatẽ. scꝫ se esse ꝑcursorẽ ipiꝰ. Ut
nõ negauit scꝫ silendo. Aliqui em̃ negãt ve
ritatem tacendo. de quibꝫ dicič. Qui tacet
cõsentit. de re. iuř. q̈ tacet li. vi. Et confes-
sus est qꝛ nõ sum ego xp̄s. scꝫ vt quidã ve-
strũ opinantur. Uel ad minꝰ vt h dicerem
machinanť. ⁊ ita mãifeste ꝑcutit corda eoꝝ
Licet em̃ vt dicit beatꝰ Thom̃. illi nõ q̃re
bãt vtrũ esset xp̄s ꝟbis. tñ intentiõe. Et iõ
intentõi r̃ndet magꝭ q̃ꝫ q̃stioni ſm Gorrã.
De hac fideli confessione dicitur Mat. x.

Dominica quarta aduentus

Omnis q̄ confitebit me coram hominib⁹.
confitebor ⁊ ego eum. Johannes maxime
confessus est. quia cū posset reputari xp̄us
noluit. Et sic ẜm Grego. dum non vult ra
pere nomen christi. factus est membrū xp̄i
Et interrogauerunt eum. Quid ergo He
lias es tu. Dicit beatus Thomas sup̱ Jo
hā. ꝙ duo querebant. scꝫ ꝑsonā ⁊ ꝑsone of
ficiū. Prima q̄stio fuit de ꝑsona. om̄es alie
sequētes sunt de officio. Unde seq̄r. Et in
terrogauerunt eum. Fraudati ab intentōe
sua ⁊ remota priori opinione. dicūt. Quid
ergo scꝫ es. Non expectant responsionem
prioris questionis. sed stati opponūt alioꝝ
opinionē dicētes. Helyas es tu. Dic̄ tho.
ꝙ a populo iudeoꝝ sicut expectabar xp̄us
venturus. sic Helyas ipsum precursurus.
Malach. vlti. Mittam helyā tesbitē. Et
ideo videntes iohannē nolle se fateri xp̄m
instant vt saltem se dicat Helyam. Unde
dicunt. Quid ergo. Helias es tu. Querūt
de helya primo. quia helyas apud eos ma
ior ceteris habebatur ẜm Crisosto. Secū
do quia in helya precessit figura baptismi.
qui diuiso iordane cum heliseo ꝑtransiuit.
vt dr̄. iiij. Regū. ij. Tertio quia helyas la
titauit in speluncis ad modū fere. et q2 au
stere vixit. Sic iohannes. vt ptꝫ Mat. iij
Quarto quia sicut helyas maximū zelum
habuit in corrigendo. vt ptꝫ. iij. Regū. xix
Sic iohānes corripuit herodē. vtꝫ Mat
thei. xiiij. ca. Propter ista ergo putabatur
helias. etiam in ꝑsona ẜm errorē illoruꝫ q̄
dicebant ꝙ anima vnius hominis p⁹ mor
tem intrare posset corpus alterius homīs
et facere similia opera. Maxime autē hoc
putabant de helya qui nō fuit mortuus. sꝫ
in paradisum translatus. Unde putabant
eum redisse de paradiso. et habitare more
pristino in deserto. Sed beatus Johānes
respondet non sum. Sed contra hoc vide
tur. Christus em̄ dicit Math. xi. Si vul
tis scire. ip̄e est helyas qui ventur⁹ est. Et
eiusdē. xvij. Dico vobis helyas iam venit
Et tunc intellexerunt ꝙ de iohāne bapti
sta dixisset eis. quō ergo negauit se h̄ heliā
Rn̄deo ẜm Dionisiū. Intellectus diui. id
est angelici distribuunt in substantiā ꝟtu
tem ⁊ operationē. similit̄ alia oīa. Johā
nes ḡ negat se esse helyā q̄ntum ad substan
tiā ꝑsone. Christus aūt dicit eum helyam
quātū ad ꝟtutē ⁊ oꝑationē. Uñ angel⁹ an
nūciator sue ꝯceptionis nō dixit. Ip̄e prei
bit ante illū in persona helye. sed in spiritu
et virtute Lu. i. id ē in silitudine opeꝝ ẜm
Tho. Deinde ꝓponunt tertiā q̄stionē dicē
tes. Propheta es tu. ẜm Criso. querūt de
illo ꝓpheta quē s̄m Moysi expectabant.
De quo Deutere. xviij. Prophetā suscita
bit vobis dominus de fratribus vestris.
ip̄m tanq̄ me audietis. Uel ꝓpheta es tu.
id est heliseus quē antonomasice ꝓphetam
esse dicebāt. quia duplicē spiritū helye ha
buit. et o bhoc credebar esse iohānes. Qui
et diuisit iordanē. qui significat baptismū.
Et iohānes baptizabat ⁊ sic eum putabāt
Heliseum q̄ dicitur auctoritatiue ꝓpheta.
Et respondit. non sum. Sed contra tamē
Lu. i. Zacharias spiritusancto dicit eum
esse prophetam. Tu puer ꝓpheta altissimi
vocaberis. Respōsio ꝙ ꝓprie loquendo ꝓ
pheta dicit̄ p̄dictor futuroꝝ. Johes ḡ quia
presentē ostendit nō futurū p̄dixit. idō nō
fuit ꝓpheta. sed pl⁹ q̄ propheta. Ita soluit
Grego. Sed contra hoc videt̄. quia si fuit
plus q̄ ꝓpheta. igit̄ ꝓpheta. quia minus in
cludit̄ in maiori. Rn̄deo ẜm Lyrā. ꝙ vere
nō fuit ꝓpheta ille quē moyses p̄dixit iude
is loco sui venturū. Hoc em̄ de xp̄o dictū
fuit ad litterā. Unō iohannes intelligens
ip̄os querere d̄ illo magno ꝓpheta recte re
spondit ad intentionem eoꝝ scꝫ non sum
xp̄s quem vos estimatis sicut prius. Dixe
runt ergo ei. scꝫ illi nuncij cōsiderantes ꝙ
nihil magni dixit de se. volentes autē mo
dū scire ne vacui redirent ad mittentes q̄
runt quarto. Quis es vt responsum dem⁹
his qui miserunt nos. quid dicis de teip̄o.
Hāc q̄stionē iā fecerāt. sꝫ dolus fec̄ eā ite
rari. Uñ causam falsam subijciūt dicētes.
vt rn̄sum dem⁹ his. q̄si dicāt, nō aliud q̄ri
mus nisi vt rn̄sum reportem⁹ mittentib⁹. ꝑ
qō obumbrabāt dolū quē habebāt i corde
ẜm Hugo. qō ptꝫ q2 stati vt audierūt rn̄
sum q̄d iohes diceret de seip̄o arguerūt eū
dicētes. Quid ḡ baptizas. Sꝫ iohes tan
q̄ constās ⁊ humilis. humilia ⁊ vera de se
respondit dicens. Ego vox clamātis i de
serto. q. d. ego sum quasi vox respectu xp̄i.
qui est verum verbū de corde p̄ris aū secl'a
genitū. ⁊ modo huic mūdo visibilit̄ incar
natū. Nō rn̄dit iohes ꝓpriā nominationē
neq̄ genus nobile neq̄ patriam vt diceret
Ego sum iohannes fili⁹ Zacharie ponti

ficis de hierl'm ciuitate. de tribu leui. sic fa
ciūt vani iactitatores cū q̄rit. imo cū ñ q̄ri
tur ab eis. Ego sum talis dignitatis filius
palatini. castellani aut alterius ex pauis et
auis ⁊ patrib⁹. despiciētes p hoc alios. Cō
tra quos dicit Hiero. in epistola ad thalā
ciā. Sola apud deum nobilitas est nō ser-
uire peccatis. atq₃ clarum esse virtutibus.
Quid ergo prodest illi nobilitas quem sor
didant mores. Aut quid nocet illi gene-
ratio vilis quē mores adornāt. inquit Cri
so. super Mattheū. tractans illud. patrē
habemus abraā. Magis ergo iohannes
respondit illud de se per quod ad xp̄m per
tinebat. Unde dicit. Ego vox clamantis
in deserto. Ubi p̄mo affirmat se esse p̄cur-
sorē xp̄i dicēs. Ego vox clamāt₃ in deserto.
id ē ego sum ille de quo scriptū est Jsa. xl.
Ubi d̄r vox clamantis in deserto. dirigite
viā dn̄i. i. ego sum ille q̄ debet clamare i de
serto iudee. vt homies se preparent ad ad-
uentū xp̄i in mundū. Uocat aūt iohānes
se vocē. xp̄m aūt verbū. iudeā vero desertū
Uocem se vocat. Primo quia sicut vox p̄-
cedit verbū. ita iohannes xp̄m. Lu. i. Jpe
preibit ante illū. Secundo quia sicut vox
est p̄pinquior verbo q̄₃ sonus. ita iohannes
propinquior fuit xp̄o quantū ad presentiā
corporalē. quia ip̄m digito demōstrauit q̄₃
alij prophete qui eum a longe predixerūt.
Tertio quia sicut vox manifestat verbum.
ita iohannes nascendo baptizando p̄dicā
do moriendo xp̄m māifestauit. Un̄ Joh. i.
Hic venit in testimoniū vt testimoniū per
hiberet de lumine. Quarto quia sicut vox
transit ⁊ deficit. verbū autē remanet. Sic
iohannes transiuit de hoc mūdo. xp̄s aūt
permansit post eū. Un̄ Joh. iij. dixit iohā-
nes. Me oportet minui. illū autē crescere.
Quinto quia sicut vox est inutilis sine ver
bo. ita baptismus iohannis sine baptismo
xp̄i. Un̄ hic dicit. Ego quidē baptiso aq̄.
medius aūt vr̄m stetit quē vos nescit₃. Di
cit aūt se iohannes vocē nō qualiscūq₃ ver
bi silenter aut secrete prolati. sed verbi cla-
mantis. Jdeo dicit. Uox clamātis. Chri
stus eīn clamabat p̄mo ideo quia manife-
stare veritatē venerat. Un̄ Joh. vij. Sta-
bat iesus ⁊ clamabat. Secūdo q̄r iudei ab
ip̄o maxime distabāt. Jn ps̄. Elongasti a
me amicū. ideo necesse fuit xp̄um clamare.
Tertio q̄r surdi erant. Un̄ Jsa. xlij. Quis
surdus nisi seruus meus. Quarto q̄r xp̄us
p̄pter inobedientiā eo₊ cū indignatōe loq̄
bat. ideo clamare d̄r. Un̄ i ps̄. Tūc loquet
ad eos i ira sua. Et vbi clamat hec vox di
cit in deserto. Judeā vocat desertū Mat.
xxiij. Ecce relinquet vobis dom⁹ vr̄a de-
serta. Deserta est iudea. i. destituta ⁊ dereli
cta solacio redemptoris ⁊ gratia xp̄i Act.
xiij. Uobis p̄mū oportuit predicari regnū
dei. Sed quia indignos vos fecistis vite
eterne. Ecce cōuertimur ad gentes. sic eīn
precepit nobis dn̄s. Sed quid clamabat
ista vox. certe hoc quod sequit. Dirigite vi
am domini. Ad litterā. Johānes in deser-
to clamabat Math. iij. Johannes vēit p̄-
dicans in deserto ⁊ clamabat. dirigite viā
dn̄i. q̄r predicabat penitentiā. p quā diri-
gitur via peccatoris ad deū. q̄ sc₃ est obliq̄
q̄₃diu peccat. dirigitur aūt p mādato₊ ob
seruantiā. Un̄ Joh. xiiij. Si quis diligit
me sermonē meū seruabit. Et sequit. ad eū
veniemus. Ecce via. Beatus aūt Thom.
hic dicit q̄ loquit de via iusticie que xp̄o ē
preparanda. De qua Jsa. xxvi. Semita iu
sti recta est. Quod tūc fit quādo homo to-
tus subditur deo. vt sc₃ intellectus p fide₃
voluntas per amorē. operatio per obediē-
tiam deo subijciatur. Sed contra Hiere.
x. dicitur. Non est in voluntate homis via
eius. neq₃ viri vt dirigat gressus suos. er-
go hortatur ad impossibile. Respōdeo ve-
rū est q̄ solius dei est dirigere viā hominis
per gratiā ⁊ caritatē. sed hominis est p̄pa-
rare se quantū in ipso est ad directionē. vn
de Grego. Uia dn̄i dirigit cū ad precepta
cor p̄parat. Et qui missi fuerāt erāt ex pha
riseis. Hic describit querentiū improbita
tē. Jnter iudeos quidē erant tres secte. sc₃
Saduceo₊. Ezeorū et phariseoru₃. inter
quos pharisei erant inuidi ⁊ maliciosi con
tra christum. De quibus hic dicitur q̄ isti
nuncij erant ex phariseis. Qui vt dic̄ Cri
sistomus. nesciunt querere. s₃ inuidere. vn
de querunt improbe dicentes. Quid ergo
baptizas. Si tu non es christus. neq₃ he-
lyas. neq₃ propheta. quasi dicant. Unō ti
bi hec auctoritas q̄ vsurpas tibi alienum
officiū. ⁊ inducis nouum ritum et sectā no
uam. Si tu non es christus qui potestate
p̄pria baptizabit. neq₃ helyas qui in transi
tu iordāis significauit baptismū. iiij. Reg.
ij. Neq₃ p̄pheta. cui⁹ officiu₃ est baptizare.

vt ptz de heliseo.iiij.Reg.v. qui iussit ba-
ptisari Naaman principem.q̄si ergo dicāt.
Cum te dicis nō esse aliquē illoꝝ trium q̄
bus scriptura ꝯcedit baptizare.sine aucto
ritate facis ⁊ stulte. Dicit Criso. Quia nō
potuerūt blandicijs supplantare. accusati
ones immittere tēptant Orige.hic dicit ꝙ
isti fuerunt alij nūcij a p̄cedētibus. q̄d ptz
quia illi reuerenter.isti improbe q̄rūt. Sz
Aug.Gre.⁊ Criſ.dicūt fuisse eosdē sacdo
tes et leuitas.tū nobiliores ex phariseis.int
quos etiā erāt sacerdotes ⁊ leuite. Isti er-
go videntes ꝯcursum populi ad iohannis
baptismū. volentes impedire istū nouū ri-
tum tanq̄ꝫ inuidi dixerunt iohanni. Quid
ergo baptizas.q̄si dicāt.quō audes bapti
sare. Similes sūt inuidis dicentib⁹ vidē-
tibus. Nolite videre. Isa.xxx. Sed audia
mus responsionē prudentē. Rn̄dit eis Io-
hannes exp̄medo veritatē sui officij dicēs
Ego baptizo in aqua.i.lauo exterius tm̄.
nō tanq̄ꝫ xp̄s interius sed ad ip̄um p̄paro.
Actu.xix. Iohannes baptisauit baptismo
penitētie ostēdēs eū cui crederēt. Ego ba-
ptizo in aqua in pniam.nō in sp̄ū.in remis
sionē pctōrum. Doceo eīn penitere. sed nō
possum absoluere.p̄paro ergo corpa lauan
do ad designādū illum q̄ venturus est ba-
ptizare in sp̄ūsancto auctoritatiue etiā ani
mas abluendo. Nō debetis ergo mirari si
nō existēs xp̄s.helyas aut ꝓpheta baptizo.
Baptismus eīn meus nō est ꝑfect⁹ nec cō-
pletus.qꝛ solū est in corꝑe nō in aīma. Vn̄
ego lauo corpora in penitentiā.⁊ in signuꝫ
penitentie purgantis animas. Hec magi-
ster in de vita xp̄i. Et est sensus ex ista ex-
positione. Ego baptiso in aqua.id ē ego q̄
sum purus homo lauo corpora.sed veniet
alter in spiritu.i.qui erit deus ⁊ homo.⁊ il
le lauabit ꝑfecte vtrūq̄ꝫ.scꝫ animā ⁊ corp⁹.
Corpus corpore suo. ⁊ animā spiritusan-
cto qui est deus. Actu.i. Iohannes quidē
baptizauit aqua. vos aūt baptizabimini
spiritusancto. Conueniebat autem iohan
ni baptisare propter tria. Primo qꝛ licꝫ nō
esset xp̄s.erat tū p̄cursor eius.ergo debuit
par are viam sua p̄dicatōe p̄dicatiōi xp̄i.⁊
baptismo suo baptismo xp̄i. Scd̄o qꝛ licet
nō esset helyas ꝑsona.erat tū v̄tute Luē.i.
Tertio qꝛ licꝫ nō esset ille ꝓpheta singularꝫ
erat tū plusq̄ꝫ ꝓpheta cōmunis. Erat etiaꝫ
vtilis ille baptism⁹ ad tria. Prio ad assue-
factionē ad baptismū xp̄i. Scd̄o ꝓpter emē
dationē.quia baptizabantur ꝯfitētes pec-
cata sua.⁊ tertio propter christi manifesta-
tionē.sicut statim sequitur. C

Dixit tertio ꝙ in euāgelio p̄sen-
ti ponit̄ xp̄i ꝑ iohan
nem laudabilis cōmendatio Vn̄ sequitur
Medius aūt vestrū stetit.i.xp̄s est iter vos
quē predico.qui est mediator dei ⁊ hoim.
Et dicit. Medius vr̄um stetit.i. cōiter vi
uens.inter homines vitā cōmunem duxit
quē vos nescitis.scꝫ q̄ntū ad diuinitatem.
Ioh.viij. Neq̄ꝫ me scitis neq̄ꝫ patrē meum
imo simplicit̄ eū negauer̄t corā pilato.quē
vos nescitis.i.h̄ ꝙ ip̄e sit sctūs hō existens
deus capere nō potestis ꝭm Tho. Et etiā
nescitis q̄ꝫ magnus sit ꝭm naturā diuinaꝫ
que in eo latet Iob.xxxvi. Ecce deus ma-
gnus vincēs nr̄am sciam. Exponitur ꝰ du
plicit̄. Vel ꝭm humanā naturā.⁊ sic xp̄us
stetit medius inter iudeos.⁊ qꝛ cōmuniter
cōuersat⁹ est cū eis.habitu inuent⁹ vt ho-
mo. Ad Phil.ij. Lu.xxij. Ego i medio ve
strū sum sicut qui ministrat. Scd̄o q̄ntum
ad diuinā naturā i medio vr̄m est.i. i omi
bus creatis. Hiere.xxij. Celuꝫ ⁊ terrā ego
impleo.⁊ tū nemo scit eum propter cecita-
tem ⁊ obstinationē cordis. Iohā.iij. Lux
venit in mūdū.⁊ dilexerūt hoies tenebras
magis q̄ꝫ lucē. Ipe est qui post me ventur⁹
est scꝫ ad p̄dicandū ad baptisandum ⁊ ad
moriendū.quē ego vt p̄cursor prenuncio.
Tota enim iohannis vita fuit quoddā p̄-
paratorium ad xp̄m.qui ante me fact⁹ est.
id est qui me precedit honore ⁊ dignitate.
Et sic precedit me tanq̄ꝫ perfectus imper
fectū.⁊ tanq̄ꝫ dn̄s seruū. Quasi di.ꝭm Cri
so. Nō ꝰ me existimetis maiorē. qꝛ ⁊ si tem
pore sum prior in p̄dicatione. tū posterior
sum ordis dignitate. Licet eīn post me na
tus est xp̄s.tū an̄ me fact⁹ est dignitate. et
mihi p̄latus tanq̄ꝫ clarior ⁊ honorabilior.
seu maior ⁊ dignior. Ante me ꝰ factus est.
sinceritate conscientie.innocentia vite.fa
me decore. Ante me est diuinitate q̄ ab et-
no est. Vnde ipse maior me est. Ego enim
sum seruus. ille dn̄s. Ego miles. ille īpa-
tor. Ego homo fragilis.ille de⁹ fortꝫ. Cu
ius non sum dignus corrigiā calciamenti
eius soluere.quod vtiq̄ꝫ vile ⁊ humile offi
ciū est.q.d.tāte dignitatꝫ est.ꝙ ego nō suꝫ
dignus sibi seruire. nec eius minister vo-

cari etiam in vltimo ministerio. quod est
discalciatio. Et hoc ꝑm Gorrã. Veruȝ est
q̃a null⁹ quãtũcũq; bon⁹ debet se dignum
reputare. vt etiã xp̄m discalciet. Vñ Cētu
rio Math. viij. Domine nõ sum dign⁹ vt
intres sub tectũ meũ. Ex hoc patȝ ꝙ iohã
nes multũ accesserat ad dei cognitionem.
inquantũ ex ↄsideratiõe diuine magnitu-
dinis se totalit̃ vilipendebat ⁊ nihil se esse
dicebat. Sic ⁊ abraã cũ deum cognouissȝ
dixit. Loquar ad dñm cũ sim cinis et pul-
uis Geñ. xviij. Et patet etiaȝ ex hoc ꝙ q̃n
to homo se a deo longe in sua imꝑfectione
distare conspicit. tanto magis erga deum
de se humilia sentit ⁊ seipum reprehendit.
Unde Job. xlij. cũ deũ vidissȝ dixit. Nũc
oculus meus videt te. idcirco reprehendo
me ⁊ ago pniam. Sed ↄtra istã lr̃am vide
tur. Cum eñ xp̄us nõ detulerit calciamē-
ta que aplis ꝓhibuerat Luc. x. Et ipse qđ
docuit fecit Actuũ. i. Quõ verũ loquit̃ io-
hannes de calciamētis xp̄i. Propter istam
rationē dicit Lyra ⁊ Gorra. sanctus tho-
mas. ⁊ magister in de vita xp̄i. ꝙ ista locu-
tio est methaphorica. Vñ dic̃ Lyra ꝙ Jo
hãnes loquebat̃ h̃ per q̃ndã silitudineȝ. sic
homo aliq̃s suã paruitatē ⁊ alteri⁹ excellē
tiã exp̄mens dicit. Nõ sum dign⁹ religare
sotulares ipius. Nec miꝝ quia hõ cõpara
tus deo nihil est ꝑm ipm. Allegorice vero
ꝑm Gorrã. calciamentũ est humanitas xp̄i
pes calciatus deitas hũanata. corrigia cal
ciamenti est vnio naturaꝝ. Soluere ĝ cor
rigiã calciamenti est explicare mysterium
vnionis. ad qđ idignũ se dicit iohẽs. Jsa.
liij. Generationē eius quis enarrabit. q. d.
nullus. q: nemo est dignus. Et intelligen
dũ est ꝙ licet iohẽs ⁊ alij doctores explica
uerũt aliq̃ de vnione humanitatis cũ dei-
tate. nõ tñ ꝑfecte ⁊ ad plenũ. sed imꝑfecte.
Alio modo ꝑm Tho. exponit̃ ꝑm illud qđ
ponit̃ Deute. xxv. Qđ cũ aliq̃s moriebat̃ si
ne liberis. frater eius scȝ defuncti cogebat̃
recipere vxorē eius ⁊ ex ea semen fratri suo
suscitare. Qđ si eã nollet recipe in vxorem
tunc aliq̃s ꝓpinquus defuncti eã recipe vo
lens debebat illũ discalciare in signũ cessi-
onis huius. ⁊ illã in vxorē recipe. ⁊ domus
eius debebat vocari dom⁹ discalciati. vn
de dicit. Cuius nõ suȝ dignus soluere cor
rigiam calciamenti. id est non sum dignus
habere sponsam q̃ sibi debet̃ scȝ ecclesiam.
q. d. nõ sum dign⁹ vt vocer sponsus eccle-
sie que consecrat̃ a xp̄o in baptismo spirit⁹
Ego eñ baptizo in aqua tm̃. Vñ Joh. iij.
Qui habet sponsam sponsus est. Tandem
describit locũ vbi hec facta sunt ꝓpter meli
orem certitudinē dicēs. Hec in bethagia
facta sunt trans iordanē vbi iohãnes erat
baptisans. Quidã legũt in bethania. ⁊ ma
le. quia bethania est iuxta montē oliueti ꝓ-
pe hierusalē. Joh. xij. ⁊ Math. xxvi. Et il
la multũ distat a iordane. Est ergo alia be
thagia supra iordanē. ex altera tñ parte flu
minis in sorte duaꝝ tribuũ ⁊ dimidie. ꝑm
Greg. Lyrã. Criso. ⁊ Tho. Et ita etiã ha
bet̃ in greco. Sed apud nos vicio scripto
rum corruptũ sicut alia multa. Ad litteraȝ
ideo ponit istũ locũ. vbi erat iohannes ba
ptizans. vt reducat illis ad memoriaȝ qui
tunc adhuc viuebant. ⁊ locũ nouerãt. ⁊ sic
magis certi erant ⁊ crederēt. Sp̄ualit̃ be-
thagia interp̄tatur domus obedientie. ad
significandũ ꝙ necesse est per obedientiaȝ
fidei ad baptismũ ꝑuenire. Jordanis iter-
pretatur descensus. ⁊ significat ꝑm Orige.
xp̄m qui descendit de celis nõ vt faciat vo
luntatē suã. sed voluntatē patris sui. q̇ etiã
ideo descendit vt nos lauaret a peccatiȝ in
sanguie suo Apoc. i. Moraliter istruimur
de trib⁹. Primo in iohãne instruimur vt in
oĩb⁹ nostris oꝑibus gloriã dei nõ nostrã
queramus. sicut ip̄e iohãnes qui xp̄o oĩa
perfectiora ascripsit. et se ad ipius honorē
extollendũ precursorē dixit. Vñ xp̄s Joh
viij. Si ego gloriã meã quero. gloria mea
nihil est. Et aplus. Omnia in gloriã dei fa
cite. i. Coꝝ. x. Scđo instruimur vt verita
tem a nobis querentib⁹ non occultemus.
sed quod falsum est negemus. quod veruȝ
asseramus. sicut iohannes negauit qđ non
fuit. confessus est quod fuit. Vñ dicit Au-
gu. in libro de agone xp̄iano. Qui v̄itateȝ
occultat. ⁊ q̇ ꝓdit mēdaciũ. vterq; reus est.
Jlle q̇a ꝓdesse nõ vult. Jste q̇a nocere desi
derat. Hec ille. Maxime aũt veritatem fi
dei loco ⁊ tempore oportunis quilibet te-
netur confiteri publice ore. Nã Romi. x. oꝛ
ꝙ corde creditur ad iusticiam. ore autē cõ
fessio fit ad salutē. Tertio instruimur h̃ vt
in omnibus nostris actõnibus semper me
dium iusticie obseruemus. exēplo xp̄i q̇ me
dius stetit. Mediũ eñ est loc⁹ hũilitatiȝ. lo
c⁹ cõitatiȝ. loc⁹ vnitatiȝ. loc⁹ stabilitatiȝ. lo-

eius primitatis. Ad significandū q̄a nos debemus semꝑ conuersari inter alios humilit. omnibus esse indifferēter cōmunes ad vtilitatem. cū omibus esse pacifici ꝛ vnanimes in aduersis esse stabiles. omibus esse proximi. Iuxta illud Ambro. Omnis hō omni homini proximus est. O Hic occurrūt tria dubia. Primū est vtꝝ baptismus iohānis conferebat gratiā. Scōm vtꝝ baptismus xpi fuit necessario instituendus. Tertium vtꝝ baptismus xpi equalit̄ proficiat omnibꝫ. Ad pmū rn̄deo ꝙ licet baptismus iohannis potuit dici sacramentū large sic alia sacramēta allegia. eo ꝙ significabat rē sacrā. scꝫ baptismū christi. tm̄ non conferebat gratiā. Unde vt dictū est iō fuit in aqua solū. qꝛ exterius lauabat. interius aūt non conferebat gratiā. nec remissionē pctōꝝ. Unde dict⁹ est baptism⁹ hoīs. Qꝛ i eo iohannis operatio visibilis erat exterius lauantis. nō inuisibili gratia dei opantis interius. Sed tm̄ ꝛ illa opatio a deo erat. nō ab homie. Sꝫ hoīs dictus est. qꝛ nihil ibi gerebat̄ qđ nō ageret homo. Forma āt huius baptismi erat. Ego te baptiso in nomine venturi xpi. Et isti sic baptisati ꝑ iohānē. rebaptizabant̄ ꝑ xpm. vt cōiter dicunt omnes doctores super. iiij. sententiaꝝ dis. pma. ꝛ specialiter iohānes de mōte leonis. qui hoc ibi ponit ꝑ vna ꝯclusione. Ad secundū dubiū respōdeo. Qđ baptism⁹ xpi fuit necessario instituendus. Cuius ratio. qꝛ oīa legalia ꝛ circūcisio ꝑ quā originale abluebatur in morte xpi fuerant termiata nec extunc profuerunt. sed seruātibus ob fuerūt. Ideo necesse fuit instituere vnū sacramentū cōmune ad remissionē pctōꝝ in quo daret̄ renouatio mētis a pctō veteris hominis. ꝛ in quo esset depositio vicioꝝ. et collatio virtutū. Hec Joh. ibid. Ad tertiū dubiū ꝑm eundē sup. iiij. dist. iiij. Qđ sacramētū baptismi diuersi diuersimode recipiunt. Quidā em̄ suscipiūt sacramentū ꝛ rem. vt oēs paruuli ꝛ adulti deuoti. In paruulis em̄ delet̄ originale. In adultꝭ vero originale ꝛ actuale. Quidā suscipiūt sacramentū tantū ꝛ non rem. vt adulti ficti. non habentes verā cordis contritionem. Aliqui vero suscipiūt rem ꝛ nō sacramtuꝫ vt illi qui patiunt̄ pro xpo habentes fideꝫ eius. Uel illi q̄ hn̄tes fidē xpi nullo modo possunt baptizari. Ex q̄ ptꝫ ꝙ illud Johā. iij. Nisi quis renatus fuerit ex aqua ꝛc. intelligit̄ de illis q̄ possunt ꝛ cōtemnūt. Secūdo ptꝫ ꝙ adultus putans ꝛ credēs se firmiter baptizatū. licet nō sit. pserim si probabilē habet de hoc credulitatē. vt qꝛ habitat inter parētes ꝛ xpianos fideles ꝛ gerit se in oībꝫ ꝛ reputat ꝛ ab aliꝭ reputat̄ pro xpiano. posito ꝙ ꝑ negligentiā parentū nō esset baptizatus in aqua ipe saluabit̄ patet quia talis baptisatus est per spirituꝫ sanctum in fide christi. Ita notant doctores de baptismo ꝛ ei⁹ effectu. c. Maiores.

Dn̄ica. IIII. in aduentu. II.

Sermo XI.

U quis es. Joh

han. i. ca. Summū decus presulū magnus pater Augustin⁹ describens verū xpianū sup Ps. xxxij. sic ait. Ipse est christianus qui in domo sua peregrinū se esse cognoscit. Patria em̄ nr̄a sursum est. Hec August. Et alludit ṽbis apl'i. Heb. xiij. dicētis. Nō habem⁹ hic manentē ciuitatē. sed futurā inquiram⁹. Ex q̄ patet ꝙ homo maxie deberet ꝯsiderare suam conditionē. ꝛ maxie illā que euꝫ facit christianū. Hec ē āt cōsideratio sue penalitatꝭ et miserie. quā deberet hō freq̄nter pēsare. vt per eā ad ꝯpunctionē afficiat̄. Nā sic dicit Greg. xxiij. li. moral'. Hec est vna de q̄tuor q̄litatibꝫ q̄bus viri iusti anima in cōpunctionē afficicitur. cū aut malorū suoruꝫ reminiscit̄. ꝯsiderans vbi fuit. vbi erit. vbi est. vbi nō est. Et hanc considerationē dicit Greg. xxiiij. li. moral'. Pro spe fortitudinis fundamentū. Et Hugo li. i. de aīa. c. ix. vocat eam summā philosophiā. Et vere summa sapiētia est seipm cognoscere secūdū dei. Per hāc em̄ hō ascēdit ad deum. vt dicit Cassio. sup illđ ps. Miserere mei deus qm̄ infirm⁹ sum. Ut igit̄ hō vere christianus dici valeat. vt fundamētū oim ṽtutū in se ponat. vt summā sapiam acq̄rat. iure q̄dā ꝛ merito sibi indicit̄ vt statū conditionis agnoscat. Qđ tūc tāto facili⁹ faciet si se q̄s ipe sit interroget ṽba nr̄i thematꝭ dicēs ad seipm ꝛ pie q̄rens. Tu q̄s es. In quibꝫ ṽbis tria nob ꝯsiderāda occurrunt. Scōm em̄ triplicē naturā in hoīe triplex sibi q̄stio est necesse formāda. In homie siq̄dem est anima substantia nobilis. Corp⁹ suba vil'et vita mutabil'. Scōm hoc ergo

triplex erit questio de homĩe. Prima quid sit km animã. Scda qd sit km corporalez substantiã. Tertia quid sit km vitã. d quorum qlibet qrendo dicat. Tu quis es. Prima questio respicit hominis dignitatem. Secunda hois vilitatez. Tertia vtriusqz hominis sanctitatem. A

Dixi primo q in verbis pmissis cõsideranda ẽ questio pma de hominis dignitate. qd sit hõ km animã qrendo. Tu qs es. Et certe si hõ verũ vult rñdere qd sit km aiam. dicet nõ aliud nisi qz km aiam est simplex substãtia. Scdo q est ĩmortalis z ppetua. Tertio q est sui iuris z libera. Que tria si psiderant maxie significãt statũ z pditionẽ ipius hois. Primo igit dic eã esse substãtiam simplicẽ. h est incorporeã. vt dicit Aug. in li. de diffinitione aie. Et p hoc hõ oẽm creaturã corpalem dignitate nature precellit inquit Aug. sup Geñ. ad lrãm. Nec solũ est simplex suba qlíscũqz. sed est simplex suba. rõnis particeps corpi regendo accõmodata. dicit idẽ Aug. li. de qntitate anime. Est aũt talis suba aie nre vt eam nõ possit gignere formare vel creare alius nisi de⁹. Vñ Orige. sup Exod. omel. i. dic. Ego ñ puto q qlibet hoĩm possit animã gignere. Vnd ipe adam in initio creationis sue dicẽs ad euã ait. Hoc nunc os ex ossib⁹ meis z caro de carne mea. Nec tñ z addidit z aĩa d anima mea. Ecce km Orige. Que de tra sunt sua esse pfitet. Que aũt scit de terra nõ esse nõ audet dicere sua. Sic z laban. q cũ dic ad iacob. qm̃ os meũ z caro mea es tu Nec ipe amplius aliqd videt addere suũ. dicẽs tm̃ suũ q terrene consanguinitatis agnoscit. Hec Orige. de quo late z diffuse p augu. li. vij. sup Geñ. ad lrãz. z li. i. z. ij. de origine z natura aie per totũ. Scdo ad istam inquisitionẽ rñdens homo dicit aiam suã ĩmmortalẽ z ppetuã. De quo dicit Grego. li. iiij. dialogorũ. Tres vitales spiritus creauit omps deus. Vnũ qui carne nõ tegit. aliũ q tegit. sed nõ cũ carne morit. Tertiuz qui carne tegit z cũ carne morit. Primus angelorũ. Scds hoĩm. Tertius animaliũ. Istud aũt q anima hũana ẽ ĩmortal. non solũ est credibile. km sctõs per fidẽ. sed etiã pbabile per phicam rationẽ km phos. Vñ Plato in thimeo ca. iiij. z. v. inter multa erronea q de ania fingit humana. hoc veruz

ĩnterserit q ania hũana est ĩmortalis. z kz q vicerit passiones vel vincet ab eis pmiabitur vel puniet post mortẽ. Idem probat ipe in li. ad fedronem quẽ de anima pposuit. Idẽ ptz per Ouidium. xv. Methamorphoseos. vbi dicit pytagorã dixisse. Morte carent anime priori relicta. Sic de nouis domib⁹ viuũt habitãtqz recepte. Calcidius qz in cõmento sup thimeum platonis dicit. Corpe deposito cũ liber ad ethera perges. Euades hoiem factus de⁹ etheris alti. Itẽ Hermes trimegistus ad asclepiũ ppe pncipiũ. Ois ania immortalis est. Et Aristo. xvi. li. de aialib⁹ ca. iiij. dicit q intellectus est ab extrinseco z solus habet esse diuinũ. Idẽ pbat. ij. de aia. vbi dicit q aia intellectiua distiguit a vegetatiua. sic i corruptibile a corruptibili Ad idẽ pulcrei li. d pomo z morte. Itẽ Seneca epla. v. dicit q mors nõ eripit vitã sed iterimit. Veniet iterũ q nos in lucẽ reponat dies. Item epla. xiiij. que tñ cõmuniter nõ habet dicit Iuuabit te aliquid de animarũ immortalitate querere imo et credere. Verũ quia tã a pphetis qz a sanctis fides de hoc catholica sufficient diuulgata est. ideo nõ oportet vlteriori persuasioni de hoc insistere. quare ista sufficiãt Tertio homo respondet ad interrogationẽ sibi factam. dicens animaz suam esse voluntate liberam. Libertas siqdem anime nostre in sui prima creatõne fuit triplex. scz quia fuit creata libera a pctõ. a miseria. a necessitate. vt dicit Berñ de libero arbitrio. Verũtamen licet anima per peccatum primi hominis huic triplici defectui iam sit addicta. nihilominus tamen adhuc habet libertatez que est potestas seruandi rectitudinem. vt dicit Anselmus in libro de libero arbitrio ca. i. Que quidẽ libertas quodammodo naturaliter semper est in homine. licet km ipsum nõ semper ea vtatur. que etiã ita fortz est vt nulla res homini rectitudinẽ predictã. id est iusticiam quam habet valeat auferre. qz diu hac libtate voluerit vti. Hec Anselmus. Ex his iam potest apparere dignitas z nobilitas anime humane que sic creata est in decore et nobilitate vt ad imaginem et similitudinem dei dicatur facta. Naz vt ait Berñ super Canti. sermone. lxxxi. Per simplicitatem nature ĩmortalitatẽ z libtatẽ aia e ad silitudinẽ dei facta. licet nõ ad eqlitatẽ.

ro q mlto inferiori modo ꝛ gradu aia ha
bet simplicitatē sui esse silr imortalitatē si-
milir libertatē q̄z deus. Jlle eñ habet esse
simplex cui hoc est esse qđ beatū esse. Anie
vero est esse qđ viuere. Uñ deus est vita
viuens ꝛ viuificās. Silr aia hoc idē ha-
bet sed dispari mō. qꝛ aia est vita a crean-
te creata. que nisi ab illo nō esset. sic nisi ab
ipo viuificata nō viueret. Hec Bernar.
Sed heu homo parum istam dignitatē
aduertit. Uadit eñ sicut scriptum est de
illo in psalmo. Homo cū in honore esset nō
intellexit cōparatus est iumentis insipien
tibus et similis factus est illis. Heu heu
pauci hodie simplicitatē nature aie sue at
tendunt. q cū deberent ꝑm aiam simplicit
ꝛ spūaliter viuere sicut ipa simplex et spi-
ritus est. viuūt ecōuerso dupliciter ꝛ car-
naliter. et qđ deterius est bestialiter. Du-
pliciter viuūt q in aliq volūt videri vt ho
mines. sed in aliq viuunt vt aīalia. ꝛ isti
sunt qdā monstra in natura. Refert Uale
rius maxim⁹ in libro. i. c. iiij. q in quodā
loco infans natus fuit cū elephantino ca-
pite. Sic certe multi hodie habent corp⁹
humanū. sed caput. i. mentē. que est caput
aie habent elephantinā. Elephas eñ ha-
bet caput monstruosum cōtra morē alioꝝ
aialiū. habet eñ os suum sub mento. Sic
isti habent os suū nō in celū apertum per
deuotionē. sed in terrā depressum ꝑ vanā
operationē ꝛ locutionem. Juxta illud ps.
Quoꝝ os maledictōe ꝛ amaritudine ple-
nū est. veloces pedes eoꝝ ad effundendū
sanguinē. vt sic vere assimilent̄ elephanti
nō solū in capite. sed etiā in ceteris diffor
mitatib⁹. Dicit̄ eñ q elephas delectat̄ in
sanguine. Unde bellatores ad prouocan
dum elephantes ad transitū pugne. solēt
ostensione vue mori ꝓuocare. Mor⁹ eñ ha
bet similitudinē sanguis in colore rubedi
nis. Et significat crudelitatem in homīe
qui delectat̄ effundere sanguinē innocētū
Jdeo ps. bene dicit. Ueloces pedes eorū
ad effundendū sanguinem. Sanguinem
aūt dico et si nō semꝑ corꝑalem. tñ victū
ꝛ panē acq̄situm ꝑ sudorem. Juxta illud
Panis egentium vita eorū. q accipit eum
homo sanguis est. Elephas etiā dr̄ habe-
re pedes rectos sine curuaturis genuū et
poplicū. Et significat illos superbos qui
nulli reuerentiā vel honorem impendunt
nolentes cuiq̄ incuruari. Sed illi audi-
ant aplm. Rom. xiij. Cui honorē. honorē
supple reddatis. Sz q̄d mirū si hoī nō faci
unt reuerentiā q eā deo denegant facere.
Uidem⁹ eñ plerosq̄ in ecclesia dei infra
ipa sacra missaꝝ solēnia. erecta ceruice. pe
de distento. fronte ipudica assistere. ꝛ ve-
lut elephantes superbos. ymo velut simu
lacra insensata ꝛ statuas mutas. pedem in
terra rectū defigere. nec eū etiā vel vix in-
fra eleuationē hostie sacre incuruare. ꝛ il-
lū dumtaxat ynicū nec terre q̄dem ꝑfecte
adherentē. cū tñ in nomie ihu oīe genu
flectat̄ Philip. ij. Duplices sūt illi etiam q
aliud agūt oꝑe aliud intendūt cogitatiōe
vt vanegloriosi. q faciūt oꝑa sua vt videā
tur. Math. v. Duplices ꝛ illi sunt q vide-
ri nolūt q̄d sunt. sed q̄d nō sunt. ymo nō so
lū nolūt videri. sed etiā nec patiuntur ꝑm
Bern. super cantica ꝑmone. lxxxij. Nā vt
dicit Prosper in libro de vita cōtēplatiua
Superb⁹ vult credi constans. prodig⁹ li
beralis. auarus diligens. temerari⁹ fortis
inhumanus parcus. gulosus humanus.
ignauus quiet⁹. timid⁹ cautus. Hec ille.
Duplices sunt ꝛ illi q in aperto fingūt bo
na. in occulto agunt mala. in vestimentis
ouiū venientes intus autem lupi rapaces
Duplices ꝛ illi q cū male fecerint bonis ex
cusationib⁹ se excusant. Nam deꝑhensi di
cunt ꝑm Bern. Et si male feci parū tamen
feci. ꝛ si multū nō tñ mala intentiōe. sed vt
inde bonū ꝓueniret. ypocrita nō sunt faci
enda mala vt veniāt bona inq̄t apostolus
De numero taliū videnī esse moderni cu-
rienses apud reges ꝛ ꝑncipes. q ꝓpter bo
num reipublice multa in suꝑbia ꝛ abusiōe
vestiū. equoꝝ. apparatuū. exercitiorū. ioco
rū. ludoꝝ ꝛ dissolutionū adiuenerunt. as-
serentes per hoc rempublicam ꝓmoueri ꝛ
magis insigniri. Sed certe mentita ē ini-
q̄tas sibi. fabricando excusatiōes in pecca
tis. q̄d tamen est maximū viciū ꝛ tardius
penitere ꝑmittit. Sicut dicit Cassiodor⁹
suꝑ illud ps. Ad excusandas excusatiōes
in peccatis. Certe pudeat tales manifesta
rōne cōfundi. Quis eñ sapiēs dicat lau-
dabilē tantā sumptuositatē vestiū vl' alio
rū iocaliū breui tpe duraturā. sine magno
dispendio reipublice procedere. certe nul
lus. Non vult hoc respublica vt fructum
longi tpis breuis mora cōsumat in vani-

tatibꝫ ⁊ insanijs falsis. vult respublica nō superfluis sed moderatꝫ regi sumptibꝫ. eo ꝙ in oībꝫ semꝑ regit̃ moderatōne ratōis ꝓut inquit Policratus li. v. cap. ij. Ratio autem semꝑ deprecat̃ ad optima. x. Ethi. Et semꝑ mediū tenet in omnibꝰ. i. Ethi. Multū ergo reprehendēdi sunt tales qui proprie superbie fastum. abusum. excessuz pompam ⁊ iactantiam. vanitatem ⁊ dissolutionem ascribere reipublice vtilitati nō verent̃. Quis em̄ nesciat multas prouincias ducatus ⁊ regna sine talibus vanitatibus. non modo bene ⁊ pacifice regi sꝫ etiam disponi feliciter. At vbi superbia et vanitas in omnibꝫ: que erit pax ab hostibꝫ q̄ felicitas in rebꝰ. creatore omniū ante oia prouocato. Nisi forte quis dicat. deum talibus fore ꝓpicium. quez tamē legimꝰ ⁊ angelū vt fulgur de celo pro eo ꝙ eleuatus esset in decore suo deiecisse. sicut scriptum est. Deiecisti eos dum alleuarent̃. Sꝫ nec primis pepercisse parentibus De quibus scriptum est. Increpasti suꝑbos. Nec dubiū q̄n de Adam ⁊ Eua loquit̃ s̄m Aug. ꝙ si illis qui dūtaxat sola ꝓsumptione mētis elati. iniquitatem meditati sunt in corde suo. diuīa animaduersio n̄ pepcit. quō tibi parcet q̄ nō solum in corde tuo vana vane cōcepisti. sed ore ⁊ ope multipliciter ac ꝑ hoc damnabiliter multoplus effudisti. Decipieris sane si maiori delicto minora vel nulla adhiberi flagella arbitrarꝫ. cū scriptū sit. Juxta mēsurā delicti. erit ⁊ plagarū modꝰ. Attendāt. ꝓinde h̄mōi dignitatem anime sue ⁊ simplicitatē eius i vita moribꝫ ⁊ cōuersatione ondant. ne audiāt illō. Ve duplici corde filijs sceleratꝫ. Nec minus a natura anime sue degenerāt qui imortalitatē eiꝰ aut nō credentes aut non attendentes multis eā peccatꝫ mortificāt quod in eis est. Anima siquidē ⁊ si omnis immortaliter viuit vita naturali. nō omis tn̄ viuet vita spūali. Qualis em̄ vita in penis in qua melius foret nō nasci. mors potius est. ⁊ ideo grauior. quia pctī nō nasc̃. Deniq̧ mors pessima. Ita igitur que s̄m carnē viuit aia. viuēs mortua ē. cui reuera bonū erat omino nō viuere q̄ꝫ sic viuere. inquit Berñ. sup cantica sermōe. lxxxi. O q̄ꝫ multi sunt q̄ quasi imortalitatis sue obliti. dicunt illud Sapie. ij. Ex nihilo nati sumꝰ. ⁊ pꝰ hec erimꝰ tanq̄ꝫ si nō fuerimꝰ Venite ergo ⁊ fruamur bonis que sūt. et vtamur creatura tanq̄ꝫ in iuuentute celeriter. Tales q̄ sic vtūt̃ vita ista. nihil curātes de futura. vocat apostolꝰ miserabiliores oibꝫ hoibꝫ. Sicut patet. i. Cor. xv. c. Si tm̄ in hac vita sperātes sumꝰ. miserabiliores sumꝰ oibus hominibꝫ. Sūt ⁊ alij q̄ a natura aie sue degenerāt in eo ꝙ eius libertatem in seruitutē redigūt. ita ꝙ cum aia eorū deberet esse libera vt dn̄a. ipi faciunt eam ancillam. Naz qui seruit pctō seruus est peccati. Nec tn̄ volūtas excusāda est. Ipa em̄ nō coacta. sed volens se seruā fecit ⁊ facit. Ideo q̄s excusabit cum ipa fecerit. inq̄t Bern̄. super cātica. s̄mōe. lxxxi. Vt igit̃ attendat homo cōditionē aie sue sepius eam quantum ad ista tria interroget. Tu quis es. B

Dixi secūdo ꝙ in v̄bis premissis cōsiderāda est scd̄a questio. que est de hominis vilitate quantū ad corpalem substantiam. ⁊ certe ad istam interrogationem si homo vult verū respondere. nō aliud respondebit: nisi illud Job. xiiij. Homo inq̄t natus sum s̄m carnem de muliere. breui viuēs tēpore. repletus multis miserijs. Ecce vilitas triplex est. in ingressu in mundū. in ꝓgressu per mundū. in egressu de mundo. s. fragilitas. breuitas. ⁊ calamitas. Primo itaq̧ tangit ingressum in mundum qui est satis turpis ⁊ abominabilis. quia natus de muliere. ⁊ sic de fragili substantia. et de turpi materia. Unde corpus hūanū inter oia corpa formatuz est ex viliori materia. Nā celestia corpa ex luce facta sunt. pisces ⁊ volatilia ex aqua. flatus ⁊ ventus ex aere gressibilia ex terra sola. corpa v̄o nostra nō sunt ex terra sola. sed limosa ⁊ lutosa. sicut pꝫ Geñ. i. Formauit inq̄t hominem deus de limo terre Considerans ergo aquatica. se vilem inueniet. Considerās aerea viliorem se reputabit. Et considerans celestia vilissimū se estimabit. Unde Inno. in libro de vilitate humane cōditiōis li. i. ca. ij. sic de hoc ait. Homo formatꝰ d̄ puluere. de luto. de cinere. q̄dq̧ vilius. d̄ spurcissimo spermate cōceptus. in pruritu carnis. in feruore libidinis. in ferore luxurie. in labe peccati natus. q̄d deterius ē natus ad laborē timorē ⁊ dolorem. quodq̧ miserius est ad mortem. Quid igitur homo

nisi lutū ꝛ cinis. Hinc eñ hō dicit ad deum. Memēto qeso ꝙ sicut lutuꝫ feceris me ꝛ in puluereꝫ reduces me. Nōne sicut lac mulsisti me: ꝛ sicut caseum me coagulasti. Hinc ꝛ deꝰ dicit ad hoieꝫ. Cinis es et in cinerem reuerteris. Et Job de se dicit Cōparatus sum luto. ꝛ assimilatus suꝫ fauille et cineri. Quid ergo lutuꝫ superbis. de quo puluis extolleris. vnde cinis gloriaris. Hec ille. Que auteꝫ incōmoda cōsequuntur ingressuꝫ in mundū hominem. Certe vt ideꝫ enumerat ibidē capitulo. v Quidā eñ concepti prius ꝙ̄ nati moriūtur. Alij ꝛ si nati. tamē deformati ꝛ monstruosi nascuntur. vt non homines sed abominationes videantur. Plerīqꝫ diminuti membris ꝛ sensibus corrupti. amicoruꝫ tristicia. infamia. verecundia propinquoruꝫ. Et generaliter omēs sine scientia. sine virtute. sine ṽbo. flebiles. debiles. imbeciles oriuntur. parū a brutis distātes. ymo vilius nascentes. Naꝫ illa vt orta sunt statim gradiuntur. Nos autē non solū erecti pedib) non incedimꝰ. verūetiā incuruati manib) non reptamus. Et sequitur. capi. vij. ibidē. Nudus egreditur. nudus reuertitur. pauper accedit. ꝛ pauper ṙcedit. Et capi. viij. O vilis humane conditionis indignitas. Indigna conditio vilitatis humane. herbas ꝛ arbores inuestiga. ille de se producunt flores ꝛ frondes. tu de te lendes pediculos ꝛ pulices ꝛ lumbricos. Ille de se fundunt oleuꝫ. tu de te sputū. Ille spirant odoreꝫ. tu fetorē. Qualis est arbor talis fructus. Non potest arbor mala fructus bonos facere. Math. Secunda vilitas hoīs est ꝭm corpus in progressu per mundū. qui est valde breuis. Juxta illud ps. Dies annorum nostroꝝ i ipsis septuaginta anni ꝛ amplius labor ꝛ dolor. Vñ Eccs. ix. dicit. Nemo est qui semp viuat. Unde Job. xiiij. Breues dies hominis sunt. Super hoc dicit Grego. vij. lib. moraliū. Et super illud Job. x. Memēto ꝙ sicut lutū ꝛc. li. ix. et. viij. multa per longū passuꝫ. Similiter Bernardus in meditationibus suis. Et Seneca in libro ꝺ breuitate vite per totū. Et epistola. lxxx. vbi sic dicit. Uita breuis est sicut fabula. ꝛ cōparat puncto cuiꝰ ps non est. Unde Job xxi. In puncto ad infernū descēdent. Super quo Greg. li. xv. Moral. dicit. Omnis longitudo pñtis vite pūctꝰ esse cognoscit cū fine terminat. quia de preterito nihil tenet. de futuro nihil habet. Et Seneca epistola. ciij. dicit. Uita nr̄a ꝓxia ē nihilo. Vñ Sap. ij. Exiguū ē tēpꝰ vite nr̄e. Ecce patet breuitas tpis. Tertia vilitas hominis est ꝭm corpꝰ in egressu de mūdo. q̄ ē penalis dolorosus ꝛ flebilis. iminet eniꝫ tunc circa egressū ꝺ mūdo. senectus. febrꝭ ꝛ morbus. Ideo Augustinus libro de verbis domini. sermone. i. dicit. Fragiliores sumus ꝙ̄ si vitrei essemus. quia et si vitro casus timeatur. non tamen senectus aut febris. nobis vero si casus nō accidit. tempus annihilat. Quaꝫ aūt misera illa etas sit qua egredimur de mundo ostendit Innocentius quartus. libro primo de vilitate hūane cōditionis. capi. ix. dicens. Si quis ad senectuteꝫ processerit. cor eius affligitur ꝛ caput concutitur. languet spiritus. fetet anhelitus. facies rugatur. ꝛ statura curuatur. caligant oculi. vacillāt articuli. nares effluunt. capilli defluūt. tremit tactus. deperit actꝰ. dentes putrescunt. ꝛ aures surdescunt. Senex facile ꝓuocat et difficile reuocatur. Cito credit. difficile discredit. Tenax ꝛ cupidꝰ. tristis ꝛ querulus. velox ad loquendū. tardus ad audiēdū. laudat antiq̄s. spernit modernos. vituperat pñs. cōmēdat p̄teritū. Suspirat et anxiat. torpet ꝛ īfirmat. Audi poetā. multa senem circūueniūt incōmoda. Hec ille Post oīa ista misera mors succedit q̄ ē omnium terribilium terribilior. iij. Ethicoꝝ. Querit autē ps. Quis est hō qui viuet: et nō videbit mortem. quasi di. nullus. Si igitur omnes morimur: ꝛ sicut aque dilabimur. ij. Regum. xiiij. Quare omēs humiliari debemus. considerātes quia post mortē nihil erimus: nisi puluis ꝛ cinis: fetor ꝛ horror. Uersus. Post hominē vermis. post vermeꝫ fetor ꝛ horror. Sic in nō hominē vertitur omīs hō. Ut igitur hō humilietur sub potenti manu dei attenta huiusmodi vilitate corporalis sue substātie. sepius in seipo recogitet querendo a seipo. Tu quis es.

Dixi tertiō ꝙ in ṽbis premissis consideranda ē tertia questō qua queritur. quid sit homo ꝭm vitam. Et si respondere velit veruꝫ respondebit vtiqꝫ ꝙ homo non est aliud ꝭm

vitam nisi sanctus pius verus iustus pacificus. et aliis virtutibus adornatus. Sicut enim dicit Bern. super cantica. Homo sic fuit a deo pfecte creatus vt huic nihil deesse putaretur. Nam quid huic deerat. quem misericordia custodiebat. veritas docebat iusticia regebat. pax fouebat. Hec ille. Sicut ergo in his virtutibus creatus fuit ad hoc vt tandem per eas ad regnum celorum transferretur. Sic ex quo peccauit ad hoc de paradiso huc expulsus est vt restauratis eisdem virtutibus. in sanctitate vite et iusticia coram deo suo viuens. regnum celorum assequeretur. Et hec est hominis sanctitas. Et quia omnes virtutes ordinantur in charitatem et charitate informantur. vt dicit Gregorius. Ideo quisque vult ad pristinam dignitatem et innocentiam originalem redire et sanctitatem acquirere. ante omnia debet studere vt veram dilectionem habeat. Veram autem charitatem habet et ordinatam ille qui primo non diligit quod non est diligendum. Secundo et si diligit non amplius diligit quod minus diligendum est. Tertio qui et si diligit non minus diligit quod est amplius diligendum. Quarto qui non minus nec amplius diligit quod eque est diligendum. Verba sunt Augusti. in libro de doctrina christiana. Quecunque ergo alia homini suadentur illa omnia suadentur causa dilectionis et per consequens causa salutis. Vt pudicicia corporis. castitas anime veritas doctrine. inquit Augu. ibidem. Si igitur sanctitatem vite acquirere volumus. studeamus insistere illis virtutibus supradictis. vt sic per misericordiam primo nostre anime. Secundo proximi defectibus compatientes subueniamus. sic enim scriptum est de nobisipsis. Miserere anime tue placens deo. Scriptum est et de proximo. Quomodo potes ita esto misericors Thob. iiii. c. Hec in tantum est necessaria homini vt omnis summa christiane religionis in ea dicatur consistere. inquit Ambrosius super episto. ad Thimo. iiii. ca. Nihil enim ita commendat christianum quam miseratio charitatis. inquit Ambro. de officiis. Et secundum Hiero. in epistola ad nepocianum. Impossibile est talem a deo non exaudiri. cum habeat multos intercessores. Secundo studere debet homo et diligenter attendere. vt acquirat veritatem. Est autem triplex. scilicet vite doctrine et iusticie. vt dicit Augustinus in libro de libero arbitrio. et Greg. Tunc autem vt dicit Bern. in libro de. xii. gradibus humilitatis. inquirimus veritatem in nobis cum nosmetipsos diiudicamus. in proximis cum eorum malis compatimur. in sui natura cum meditando mundo corde contemplamur. Ad primum gradum ascendimus per laborem humilitatis. Ad secundum per affectum compassionis. Ad tertium per excessum contemplationis. Tanta vero huius virtutis ad salutem hominis est necessitas. vt sine ea cetera non valeant. Ipsa enim sola liberat. sola saluat. sola lauat. inquit Bern. in quodam sermone. Tertio homo debet studere iusticiam. Est autem iusticia reddere vnicuique quod suum est. secundum Bern. in sermone. scilicet superiori reuerentiam equali consilium et auxilium. subdito custodiam et disciplinam. Idem ponit Anselmus in libro. Cur deus homo. Vltimo debet homo acquirere pacem. Tunc autem vera pax est hominis quando et caro animo iudice regitur. et animus deo preside gubernatur. inquit Leo papa in sermone. Tunc etiam est vera pax a dei voluntate non diuidi et in his que solius dei sunt delectari. Quando enim sensualitas nulla parte resistit voluntati. et voluntas nulla parte contradicit rationi. tunc est serenitas mentis. et tunc est regnum dei. Ad quod nos perducat dominus noster. etc.

Dominica quarta in aduentu. III. Sermo. XII.

Dirigite viam domini. sicut dicit Isaias propheta. Joh. i. transumptiue et originaliter Isa. xl. Quoniam vt ait columna fidei et totius sanctitatis exemplar magnus ille pater patrum Aug. in epistola ad Dyoscorum Non aliam quisque ad capescendum et ad obtinendum salutem veritatis viam debet inuenire quam que inuenta est ab illo qui gressuum nostrorum tanquam deus vidit infirmitatem Hec ille. Quia igitur multi multas vias viuendi sibi excogitant. Nam vt Aug. idem testatur in libro confessionum suarum. Non solum hodie sed etiam tempore suo. alius sic alius sic in via dei ibat. Inter istos vero sic diuersimode incedentes sunt quidam qui et si in via incedunt. tamen oblique et non recte. Ideo Johannes baptista veniens in mundum preparare viam domino. in cordibus fi

delium. Juxta vaticiniũ de se per prophetam Jsaiam diutius promissum. per thema premissum omẽs exhortando vt eandem viam rectam faciãt dicit. Dirigite viam dño. quasi diceret. Ex quo natiuitas xpi imminet de proxio. per quã venturus est ⁊ nasciturus dei filius in vobis ꝑ grãz Jdcirco vt via sit in vobis recta et nõ obliqua. dirigite viam dñi. Ad hoc eñi vt dicit Ambro. super Lucam. hoc tẽpus non sine causa aduentus dñi vocaꝛ. Jdeo eni sancti patres celebrare ceperunt aduentũ christi vt se vnusquisqꝫ fidelis prepararet ⁊ emundet. vt digne dei sui valeat natiuitatem celebrare. Hec ille. Et quia non potest se melius preparare quisqꝫ ꝙ̃ si recto corde rectaz viam deo paret. Jdeo hortatur precursor eius dicẽs. Dirigite viã domini. sicut dic̃ Jsaias ꝓpha. Jn q̃bꝫ verbis tria tanguntꝛ. Primo nãqꝫ hortaꝛ nos Johannes ad rectã penitentie actionẽ. cũ dicit. Dirigite viã. Secũdo ostendit actionis recte vtilitatẽ. cum addit. dñi. Tertio vtriusqꝫ subiungit necessitatem. cum subdit. sicut dicit Jsaias. A

Dixi primo ꝙ in verbis p̃missis hortatur nos Johannes ad rectaz penitentie actionem. cũ dicit. Dirigite viam. Jsta via nõ est alia: nisi penitẽtia que sola est via iustorum qua ad paradisum tendunt. iuxta illud ps. Nouit dominus viã iustorũ. Que dicitur via recta. quia recte tendit in celũ. Sicut via impiorũ dicitur obliqua. Juxta illud ps. Jn circuitu impij ambulant. Ad hoc autem vt hec via sit bona req̃runtur plura. inter que p̃cipuũ est vt sit recta. Primo nãqꝫ hec via penitentie debet esse clara per illuminantẽ sapiẽtiã ⁊ discretionẽ. Juxta illd̃ Prouer. iiij. Justoꝝ semita q̃si lux splendens, ꝓcedit et crescit vsqꝫ ad ꝑfectã diem. i. ad eterne beatitudinis claritatẽ. Unde sic̃ via noctis obscura multũ est ꝑiculosa. qꝛ sepe in fine errorez inducit. ita via penitentie sine discretione ⁊ obscuritate intelligentie facta. nihil proficit. Refert Henricus de vrimaria libro. iij. de ꝑfectione interioris hoĩs. c. i. ꝙ cũ intꝛ sanctos patres diutius d̃ grã acquirẽde perfectõis quereretꝛ. que nã esset virtꝰ vel obseruãtia q̃ posset hoiez a dyaboli laqueis ⁊ tẽptatõibꝫ custodire. vel ꝑ quã recto tramite possit ad culmen ꝑfectiõis ascendere. Uentũ est ad sctm̃ Anthoniũ. Cunqꝫ alij aliã ꝟtutẽ. alij aliã dicerẽt. Nã quidã dicebant ieiuniũ. q̃dã continentiã. q̃daz mundi contemptũ. quidã charitatẽ ⁊ humanitatẽ. Beatꝰ Anthoniꝰ tandẽ intulit. Oia hec q̃ dixistis vtilia sũt sitientibꝫ deum et cupientibꝫ ad eũ ꝑuenire. Sed sola discretio est q̃ oia laudabili fine cõcludit. Quaz multi obmittẽtes cõuersatõez suã laudabilẽ nõ laudabili fine cõcluserũt. quia sine discretiõe in inceptis ꝟtutibꝫ nõ potuerũt perdurare. Et subdit Anthoniꝰ. Hec eñi ꝟtus ẽ q̃ docet quẽlibet ad ꝑfectõez tendẽtem via regia semꝑ incedere. Est eñi vt ait idem Henricꝰ. c. ij. discretio oculꝰ aĩe. Juxta illud. Lucerna corꝑis tui oculꝰ tuus. Math. vi. Que id̃ dr̃ oculus. qꝛ oẽs nr̃as cogitatiões ⁊ actus nr̃os discernit atqꝫ ꝑlustrat. Jlla aũt discretio nõ est nisi rectuz iudiciũ rõnis. q̃ errante oia pctõꝝ tenebris implicanꝛ. Jdeo saluator addit. Si oculus tuꝰ fuerit simplex. totũ corpus tuũ lucidũ erit. si aũt nequã fuerit. totũ corpꝰ tuũ tenebrosũ erit. Jstud patet d̃ Saul q̃ cõtra p̃ceptũ Samuelis estimans victimas magis placere deo ꝙ̃ obedientiã. diuinã offensam incurrit. Silr̃ Achab rex q̃ credens meliorẽ fore miscdiam parcendo regibꝫ sibi diuinitꝰ traditis ꝙ̃ seuerã executionẽ diuini p̃cepti. iram dei incurrit ⁊ acerba morte interijt. sicut ⁊ Saul. Nõ solũ aũt discretio lucerna corꝑis dr̃. sed etiã sol ab aplo appellaꝛ. Juxta illud Sol nõ occidat suꝑ iracundiã vr̃az. Exponit Hẽricus ⁊ oẽs alij. i. iudiciũ rõis. Hinc Salomon ait. Omia fac cũ cõsilio. i. cũ moderamine discretõis. Ex q̃bus infero ꝙ sine discretiõis grã nulla virtꝰ põt stare vl̃ ꝑfici. Jstud pꝫ ꝭm Henri. vbi. s. c. iiij. Sola discretio quẽlibꝫ hoiez fixo gradu ꝑducit ad deũ et oẽs virtutes illesas conseruat. Sine q̃ multi conatu feruido laborantes a ꝟtutꝫ culmie ceciderũt. Nec mirũ cũ hec sit oim ꝟtutũ generatrix cõseruatrix ⁊ moderatrix. Uñ dic̃ Berñ. suꝑ cãtica sermõe xix. Nõ hꝫ hostis callidꝰ machinamẽtũ efficaciꝰ ad tollẽdũ caritatẽ d̃ cordibꝫ fidelium ꝙ̃ si efficere possit vt i ea incaute ⁊ nõ cũ rõne ãbuleꝛ. Refert Henri. ibidẽ ex collatõibꝫ patꝝ. ꝙ q̃dã senex q̇nq̃ginta annis in heremo maximã continentiã seruauit.

ita vt in die pasce eam etiã nollet relaxare nec ceteris fratribꝫ cõuiuere. Quẽ dyabolus illudẽs accessit in specie angeli. sibiqꝫ ꝑsuasit ꝙ iam esset tante sanctitatis vt nulli posset discrimini subiacere. etiam si i fluuiũ mergeret. Quod ipe experiri volens. in puteũ se ꝓiecit. ibiqꝫ perijt. ⁊ hoc nõ ꝓpt aliud vt dicit Henricus. qꝛ plus suis diffinitionibꝫ qꝫ patrũ institutis voluit obedire. Refert etiam de quibusdaꝫ duobus fratribus q̃ cũ per heremum transeuntes. fame deficerent occurrerũt eis pagani ferocissimi. offerentes eis panes. quos vnꝰ per virtutem discretionis nõ tanqꝫ ab homine: sed a deo oblatus suscipiens comedit. Alius vero recusans tanqꝫ ab homie nõ a deo datos. fame consumptus est. Refert etiã de quodã qui secũ filiũ in monasterio habuit. cui diabolus persuasit vt eũ exemplo Abrahe inmolaret. qd ipe statiꝫ impleuisset nisi filius videns patreꝫ accuentem gladium aufugissꝫ. Ex premissis ꝫ ſm eundeꝫ Henri. c. ix. ibideꝫ patet. ꝙ discretio est mater ⁊ origo omniũ virtutum que non nisi vera humilitate acquirit qd tunc fit cum omnia agenda. ymo cogitationes singulares seniorꝝ reseruãtur examini. vt in illo suo iudicio credens sibi seniorum diffinitõnibus acquiescat. ⁊ quid bonum quid malũ debeat iudicare eorũ traditione cognoscat. Talis certe tũc nullatenus decipi poterit qui nõ suo iudicõ. sꝫ maiorꝝ viuit exemplo. Hec ibi sententialiter. Secũdo via penitentie debet eẽ publica ꝑ exemplũ bone operationis. Nume. xx. Publica gradiemur via sine omĩ offendiculo. Quod fit ꝑ exemplũ sancte edificationis. Prouerbiorꝝ. xv. Via iustorum sine offendiculo. Certe nõ bene agit pniaꝫ occultaꝫ q̃s ꝑ publico scãdalo. Sicut ille q̃ verecundat in pane ⁊ aqua ieiunare corã hominibꝫ ꝑ ebrietate vel fornicatione. de qua pluribꝫ suspectꝰ est. Tertio via penitentie debet esse ipolluta. Juxta illd ps. Ambulãs in via imaculata h mihi ministrabat. Polluta est pnia que de vno pctõ facit pniam. ⁊ aliud simile vel aliud cõmittit. Mala pnia: qꝛ ieiunat ⁊ tñ inebriatur Abstinet a cibo. sed nõ a detractõe vel ioco risu ⁊ dissolutõe. Ultimo via pnie debet esse directa per rectitudinẽ intentõis. Hec erit vob via directa vt stulti nõ errẽt ꝑ eã. Stulti dicunt apud seculares penitentes. eo ꝙ derident subsannant ⁊ deludunt. Sed certe apud deũ sunt vltra ceteros electi. i. Cor. i. Que stulta sũt mundi elegit deꝰ. Et ecõuerso sapiẽtes reputant apd seculares astuti. dolosi. supplãtatores fraudulenti. deceptores. de qbꝫ dr. Sapientes sunt vt faciãt mala. Stulti igit reputatõe hũana penitẽtes ipi habẽt viã directã pnie vt nõ errẽt ꝑ eã. Error in via fit cũ hõ declinat ad dexterã vel sinistrã. vñ filij israel dixerũt ad Seon regẽ amorreorũ. Nume. xx. Via regia gradiemur neqꝫ declinabimꝰ in agrũ nõ in vineã. nõ bibemus aquã de lacu. Via regia. ſm Orig. sup librũ Nũeri omel. xij. ad finẽ. ẽ via xpi qui dicit de se. Ego suꝫ via. Et de q̃ rege dr in ps. Deꝰ iudiciũ tuũ regi da. Quã ꝓfitet se q̃sqꝫ fidelis incedere i baptismo cũ abrenunciat diabolo ⁊ oibꝫ pompis eius Silr cũ i pnia ꝓponit ñ esse vsurũ vllis voluptatibꝫ eiꝰ. non auro auaricie. nõ vinea voluptatis aut gule ⁊ ebrietatꝫ. nõ aqua d lacu lasciuie. Sic ꝙ nõ vult declinare ad dexterã vel sinistrã. qꝛ neqꝫ ad opera neqꝫ ad sensus dyabolicos mens fidelis penitẽtis debet recurrere. Policratꝰ ꝟo. li. iiij. ca. ix. exponit ꝑ dexterã vehementiã ꝟtutis. Per sinistrã ꝟo excessum virtutis q̃ in medio cõsistit. Unde sicut omĩs vehemẽtia inimica est salutis. sic excessus oĩs culpa. bonarũqꝫ rerũ cõsuetudo nimia. pessima ẽ. Uñ Ethicꝰ. Insani sapiẽs nomẽ ferret equꝰ iniq̃. Ultra qꝫ satis ẽ ꝟtutẽ si petit ipam. Et phs dicit. Caue qd ẽ nimiũ. qꝛ si hec ipa cautela modestiã deserit eo ipso a tramite ꝟtutis incaute recedit. Salomon q̃ꝫ dicit. Noli inq̃t nimiũ eẽ iustꝰ. vñ ſm ipm. Nimia hũilitas maxia ps supbie est. Ad sinistrã declinare ẽ ꝑ abrupta viciorũ ꝟtutũqꝫ deuiare. Hec ille. Sup oĩa ãt via penitentis debet eẽ recta ꝑ intentiõeꝫ Unde saluator reprehendens phariseos ait. Omĩa opa agũt vt videant ab hoibus Penitentes igit nihil debẽt facere gratia hũane laudis sꝫ ad gl'iaꝫ dei ⁊ saluteꝫ ꝓpriam. Juxta illud. Sic luceat lux vestra corã hoibꝫ vt videãt opa vr̃a bona. ⁊ gl'ificẽt prẽm vr̃m q̃ in cel' ẽ. Ex his infero ꝑmo ꝙ ad bonũ opꝰ et meritoriũ duo requirũt scꝫ cognitio veri ⁊ amor boni. Primũ ptꝫ ꝑ illud qd dictũ ẽ supra de discretiõe q̃ do

cet verũ cognoscere. sine q̃ nulla ꝟtus inci pit neq̃ꝫ ꝓficit ꝑm Henri. Scd̃m patet. s. de amore boni ꝑ btm̃ Bern̄. in libro de di spensatõe ⁊ p̃cepto. Ubi dicit. Ut interi or oculus ꝟe simplex sit. duo illi arbitror eẽ necessaria. s. veritatẽ in electõe. Ecce co gnitio veri ꝑ discretiõez. Et caritatẽ in in tentõe. Ecce amor boni. Pro isto sciendũ ꝙ ꝑm Bern̄. in li. de cõsidera. ad Eugeni um. hoies diuersimode se habẽt ad bona opa. Quidã eñ bona diligũt. ⁊ tñ mala ne scient vel ipudẽt agũt. vt sũt illi q̃ libent bñ facerẽt. sꝫ q2 nõ querũt a sapiẽtib9 quõ facere debeant. contingit sepius ꝙ mala putantes bona agunt imprudent. De q̃b9 dr̃ Jsa. v. Ue q̃ dicitis malo bonũ. Jsti ñ sunt oĩo mali. q2 ⁊ si in eis deest discretõ q̃ verũ agnoscãt. tñ deest peruersitas q̃ ini quitatem nõ diligant. Jn eo g̃ ꝙ bonũ di ligũt. boni sunt. sed q2 malũ faciũt. mali sũt. Sunt ⁊ alij q̃ bonũ agũt sed malũ itẽdũt. Sunt ⁊ hij mali. q2 bonũ agunt sed inten tione praua. ⁊ sic ꝑmiscent bonum malo. Alij sunt qui bonũ agũt sed malũ credũt. Hij peiores sunt. quia bonũ nõ agerent si ipsum bonum fore scirent. Alij sunt q̃ ma lum agunt. sed intendunt bonum. ⁊ hij si militer mali. quia non sunt facienda mala vt eueniant bona. Alij sunt qui veritatez nõ agnoscũt. ⁊ ꝑuersitatem diligũt. hij pes simi. quia ⁊ in ratione ⁊ in volũtate defor mati. De hijs dr̃. Corrupti sunt. s. in ratio ne. ⁊ abominabiles facti sunt in studijs su is. Alij sunt q̃ bonũ cognoscunt in rõne et diligunt in operatione. hij optimi. Jsti so li sũt q̃ faciunt dño viã rectã in cordib9 su is. q2 rectũ recte faciũt. De q̃b9 dr̃ in psal. Et deduxit eos in viã rectã. vt irent in ci uitatẽ habitationis. Jsti eñ recto tramite ꝑgunt in ciuitatẽ celestem. ⁊ recte operant̃ ⁊ recto intentione illud amãt. hij ergo ⁊ ñ alij dirigũt dño viã. Uerũ q2 multi sunt heu his temporib9 qui rectũ non recte a gunt. Jdeo hortatur Johannes dicens. Dirigite viam domino B

Dixi secũdo ꝙ in verbis p̃ missis Johã nes oñdit pñie ⁊ cuiuslibet bone actionis vtilitatem. cũ subdit. dñi. Ac si eñ dicat. Erg̃ cã ipe dñs ⁊ saluator vr̃ ꝑor dilexit. Uñ dicit glo. sup Mat. Uia dñi pñia ẽ. ꝑ quã de9 ad nos descẽdit ⁊ nos ascẽdim9 ad ipm. Jstã viã p̃figurãdo in se cũ appro pinq̃ret hirl'm. Prio venit betphage. Se cũdo ad montẽ oliueti ascẽdit. Dicit̃ aũt ꝙ p̃mo egressus de Bethania. ⁊ tũc p̃mo trãsiuit ad p̃dicta loca. Hec fuit via dñi corpalis eũdo irl'm materialẽ. Sed nr̃a ẽ moralis tendendo irl'm celestẽ. Primo er go dñs exiuit de Bethania. Bethania in terp̃tat̃ dom9 afflictõis. ⁊ significat in pec catore vehementẽ doloris afflictiõez ꝑ cõ tritiõnẽ. a q̃ p̃mo viã sue cõuersiõis q̃libet peccator dꝫ incipe. Juxta illud ps̃ Dolor me9 in cõspectu meo sp. i. in cognitiõe pec cati. Scd̃o peccator ꝓcedit vsq̃ꝫ betpha ge. ⁊ significat cõfessionẽ. Betphage eñ i terp̃tat̃ domus bucce seu oris. ⁊ significat cõfessionẽ vocalẽ. Juxta illud ps̃. Dixi cõ fitebor aduersũ me iniusticiã meã dño. Ter tio appropinq̃uit ad mõtẽ quẽ ⁊ ascẽdit. et significat eleuatiõz mẽtis ꝑ deuotõz orõ nis ad deũ. Nã ꝑm Aug. orõ nõ ẽ aliud nisi ascensus mẽtis in deũ. Quarto ascẽdit ad mõtẽ. nõ quẽcũq̃ꝫ sꝫ oliueti. ⁊ significat ele mosinaꝝ largitionẽ. ꝓpt̃ pinguedinez olei. Debet eniꝫ penitens fructificare bõa opa ⁊ p̃cipue elemosinas. redimẽdo ꝑ eas pec cata. Juxta illud Danie. iiij. Peccata tua elemosinis redime. Et Luc. xi. Date ele mosinam ⁊ oĩa mũda sunt vobis. Talis g̃ merito dicere poterit. Ego sicut oliua spe ciosa in campis. Quisq̃s ergo taliter peni tentiã agit vere viã dñi dirigit. Nõ ẽ tamẽ leuiter trãseundũ. q2 Johãnes nõ simpli citer dixit Dirigite viã. sꝫ addere studuit. dñi. volẽs significare aliquã aliã esse viaꝫ q̃ vadũt pctõres ad damnationẽ que nõ ẽ dñi sed diaboli. De q̃ saluator Math. vij. dic. Arta ẽ via q̃ ducit ad salutẽ. ⁊ pauci s̃t q̃ diunt̃ ꝑ eam. Lata ꝟo est que ducit ad ꝑ ditionẽ. Et vere lata. Nam dicim9 viã la tã apud nos in qua possunt cõcurrere ⁊ si bimet inuicẽ obuiare duo vel tres currus. Sic via diaboli est ad tñ lata ꝙ nõ soluꝫ duo aut tres currus. sed etiam septem si mul concurrentes possunt sibijnuicem ob uiare. Sũt eñ septẽ genera mortaliũ pec catoꝝ que in via diaboli simul cõcurrũt. ⁊ vnũ nõ impedit aliud sed se in pace obui ando ꝑtereũt. ⁊ iõ dicit̃ via lata ⁊ ampla. Sed licet sit lata tñ est multum grauis et laboriosa. via vero xp̃i est leuis ⁊ facilis.

Juxta illud Math. xi. Jugum em̄ meum suaue est ꝛ onus meū leue. Vn̄ ps. dicit ꝺ se Viā mandatoꝝ tuoꝝ cucurri. cū dilatasti coꝛ meū. Videt̄ em̄ a pͥncipio via dn̄i artavt vix possit homo progredi ꝑ eā. ſꝫ processu temporis ita dilatatur vt libere possit currere per eam. Quod fit cū homo ex charitate omnia facit. Tunc eniꝫ amanti nihil erit difficile. E conuerso via dyaboli a pͥcipio ita lata est ꝙ homo libere discurrit qua vult. Sed postea ita artatur ꝙ non potest progredi de loco. Quod fit cū mala consuetudine peccandi ita afficitur vt non possit ad bonū moueri. Juxta illd Peccatoꝛ cum in profundū malorum venerit contemnit. Hinc est ꝙ ista via diaboli multum est laboriosa ꝛ ad extremum fatigabilis sicut damnati cōquerunt̄ dicētes Sapi. v. Lassati inquiunt sum⁹ i via iniquitatis et perditionis. Ambulauim⁹ vias difficiles. viam autē domini ignorauimus. Jstud verificatur ſm̄ Rupertum holgot. vbi supra. in om̄i genere hominuꝫ peruersoꝝ. qui inter nobiles ꝛ milites pro vanitate et fama volantib⁹ in oꝛe hominū totaliter se exponūt. sustinentes plus ꝺ pena in vno torneamento seu hastiludio vel bello. ꝗ̄ sanct⁹ monachus in decē annis. Jtē mercatoꝛes qui mare transeūt ꝑsonaliter sustinentes ꝑiculosas latronū īsidias maris tēpestates ꝛ naufragia. certe isti experiūt̄ istas vias dyaboli eē difficiles. Similiter clerici vel laici q̄ magnoꝝ regū vl' comitū vel episcopoꝝ curias aggrediunt̄ ad seruiēdū. certe etiā isti sciunt q̄ntū ista via habet difficultatis. vbi seruiunt multis annis cū remorsu cōscientie. cū obiurgationibus dominoꝝ. cū inuidia socioꝝ. cū om̄i infortunio coꝛpali. Et ideo oēs illi siue subditi siue domini q̄ peccato seruiunt ꝑ felicitate mūdi dicere possunt. Lassati sumus in via iniquitatis. Sūt aūt septem vie iniquitatis q̄ sunt valde difficiles. ꝛ tn̄ hominibus valde amabiles. Et hui⁹ causa eē nō pōt: nisi ignorantia. Omnis em̄ via est difficilis. si sit montuosa. spinosa. lutosa. tenebrosa. tumultuosa. sumptuosa. ꝛ tediosa. Montuosam vadūt supbi et ambitiosi. que via est periculosa. quia de modico lapsu iminet magnū periculū. Quia ſm̄ Grego. quanto gradus altioꝛ: tanto casus grauioꝛ. Sed certe ipsi sunt similes lepoꝛibus. qui facilius currunt cōtra montem ascendendo ꝗ̄ de monte descendendo. Nam isti facile ascendunt ad dignitatem ꝛ cū magno conatu ꝛ velocitate: sed ꝺ dignitate difficulter amouēt̄ur. Scd̄am viā. s. spinosā vadūt auari. Spine em̄ sūt diuitie Lu. viij. Quia hn̄t punctioneꝫ laboris in acq̄rendo et doloris in amittēdo. Tertiā viā. scilicet lutosā eligūt luxuriosi. de q̄b⁹ in ps. Jnq̄nate sunt vie illius in om̄i tpe. Bene dicit in om̄i tempe. Quia tales ꝛ si non agūt turpia. tn̄ de eis meditant̄ et loquunt̄. Jdeo dicit in omni tpe. ſcꝫ in mensa. in solacijs. in collatiōib⁹. in somno. in vigilia. in die ꝛ nocte. Quartā viā. ſcꝫ tenebrosaꝫ eligūt inuidi q̄ ꝑ maliciā ꝓpriā sunt excecati. ꝛ vbicūq̄ sunt i tenebrꝫ ambulāt. Prouer. ij. Relinquūt iter rectū ꝛ ambulant ꝑ vias tenebrosas. Ps. Fiat via illoꝝ tenebre. Sed tales timeant qꝛ nesciunt vbi coꝛruāt. Prouer. iiij. Via ipioꝝ tenebrosa nesciūt vbi coꝛruāt. Qui tam viā scilicet tumultuosam eligunt iracundi ꝛ plenam pressura. quia vbicūq̄ sūt pressura est. Sicut narrat de quodā Seneca in de ira capitulo. viij. qui dicebatur Celeus qui fuit iracundissimus. ꝛ ideo se ditiosissimus. Unde ps. Contritio ꝛ infelicitas in vijs eoꝝ. Sextā viaꝫ eligūt gulosi. videlicet viam sumptuosam. Mercatores non libenter vadunt vias sumptuosas vbi est caristia panis ꝛ potus. quia pl⁹ perderent in via vna nocte ꝗ̄ lucrarentur in die. Via sumptuosa est taberna. vbi homo plus expendit vna hoꝛa quod sibi sufficere posset tota die. Unde in ꝑsal. Hec via illorum scandalum ipsis. Septimaꝫ viam eligunt accidiosi. Jsti enim licet nihil faciant boni. tamen sunt quasi cōtinue fatigati. Est enim accidia quoddam sp̄ūale tedium in his que dei sunt. Jta ꝙ om̄e illud quod ad diuinum pertinet officium reputatur ab eis nimis longum. Hij volūt habere longū prandiū sed breues gratias. Garrulationes diuturnas. ꝛ hoꝛas sincopatas. somnū infantis. ꝛ missam venantis. Jnfans habet necessario doꝛmire et multum. quia in somno maxime nutritur. Hec ergo sunt omnes vie iniquitatis quas debet homo derelinquere. et viam dn̄i incedere. Juxta illud Jsaie q̄nquagesimo q̄nto. Derelinquat impius viā suā. ꝛ

vir iniquus cogitatiões suas. Et Ezech.
vi. Conuertimini a vijs vestris pessimis.
Veruz quia multi sunt qui in his vijs de
cipiuntur. Transeuntes em̄ viam diabo/
li credunt se transire viā dn̄i. Nam viuen/
tes ad supfluitatem. credūt viuere ad ne/
cessitatē. Jō petēd⁹ est dn̄s vt doceat nos
cognoscere vias suas. Juxta illud ps̄. Vi
as tuas dn̄e demōstra mihi. Et iterū. No
taz fac mihi viā in qua ambulez. C

Dixi tertio q̄ in verbis p̄mis
sis Johannes de
scribit hui⁹ vite necessitatem. cū dicit. sic
dicit Jsaias p̄pheta. Magna siquidez ne
cessitas incumbit facere aliq̄d ex p̄cipien/
tis autoritate precipue p̄phete. Prophete
aūt sunt secretarij p̄cipui dei. Ideo q̄ ipsi
p̄cipiunt humiliter exequi debem⁹. Quia
ergo dirigere viam istam suadet prophe/
ta Jsaias. Ideo ei est obediēdū. Ac si em̄
dicat. Non solum ista via est dirigēda. q̄r
est domini. sed etiaz quia hoc suadet p̄phe
ta. Circa quod sciendū q̄ necessitas nob
incumbit obediendi p̄phetis. 7 h̄ multipli
ci ratione. Primo propter mittentis auc/
toritatē. dn̄s em̄ illos mittit et ipi ei⁹ nun
cij sūt Hieremie. vij. Misi ad vos seruos
meos p̄phetas. Et Math. xxiij. Ecce ego
mitto ad vos p̄phas 7 sapientes 7 scribas.
Qui ergo obedit nuncio obedire debet 7
dn̄o. Unde christus dicit. Qui vos audit
me audit. Luce. x. Et qui vos spernit me
spernit. Qui autem me spernit. spernit euz
qui me misit. Und̄ Ezechielis dicitur. iij.
Domus israel nolunt audire te. q̄a nolūt
audire me. Secūdo p̄pter dicentis digni
tatem. nō em̄ loquunt̄ ex p̄prio sensu. sed in
spirati a spūsancto. ij. Pe. i. Non volunta
te humana allata est aliquando prophe/
tia. sed spūsancto inspirati locuti sunt san
cti dei homies. Propter hoc dicebat xp̄s
Math. x. Non em̄ vos estis q̄ loquimini.
sed spūs patris vestri qui loquit̄ in vobis
Tertio p̄pter doctrinā p̄phetie 7 vtilitatez
Illuminat em̄ aiam per spiritualem intel
ligentiā. ij. Pe. i. Habemus firmiorez pro
pheticum sermonē. cui bene facitis atten/
dentes. Quarto p̄pter bonorū eterne glo
rie adeptōnē. ij. Paralip. xx. Credite p̄phe
tis eius 7 cuncta venient vobis prospera
Unde dn̄s phariseis exprobrans ait. Si
crederetis Moysi. crederetis forsitan et
mihi. De me em̄ ille scripsit Joh. v. 7 Lu/
ce. xvi. Si prophetis non credent. nec si/
quis ex mortuis surrexerit credent. O q̄
parua fides hodie adhibet̄ scripturis pro
phetarū. quas homines mūdani aut ver/
tunt in dubiū. aut om̄ino non credunt ita
esse. Sed q̄d mirū si seruis non creditur.
cum dn̄o non creditur. Juxta illud Johā
nis. Si me audierint et vos audient. Si
sermonē meū seruauerint et vestrū serua/
būt. Si me persecuti sunt et vos perseq̄n
tur. Unde aūt talis contēpt⁹ in hoib⁹ nō
credentib⁹ verbis dei et p̄phetarū. Certe
ex defectu charitatis et dilectionis ad de
um. Naz scriptū ē. Quod q̄s nō diligit. fa
cile contēnit. Si cōtēnit. igit̄ nō credit. ex
q̄ p nihilo reputat. Cū ergo hodie hoies
pro nihilo habeant terram desiderabilem
vt dicit̄ in psalmo. Non mirū q̄ etiaz om
nia que dicunt̄ de ea nō attendūt neq̄ cre
dūt. Nos igit̄ fratres attendentes p̄pheti/
cam suasionē. humiliter obediamus ei. vt
sic iuxta p̄phete consiliū viā dn̄i hoc sacro
tempe dirigam⁹ quaten⁹ per eaz gradien
do sine offendiculo ad vitam possimus p
uenire eternam. Ad quā nos perducat ip
se dn̄s noster ih̄s xp̄s. Amen.

Dominica infra octauas natiuita. xp̄i. Sermo. XIII.

Erāt pater et ma
e ter Jhesu mirantes super his q̄.
Luce. ij. ca. Morale est omnib⁹
regibus et principibus terras suas noui/
ter ingredientibus. vt se malis et inobedi
entib⁹ rigidos 7 seueros p iusticiā ostēdāt.
bonis vero et subiectis beniuolos 7 clem̄
tes appareant. Iste em̄ due virtutes maxi
me conseruant regnū. p p̄mā irrogant̄ ma
lis supplicia. per scd̄az aūt distribuunt̄ bo
nis beneficia. De his duabus virtutibus
dicitur Prouerbiorum. xx. Misericordia
et veritas custodiunt regem. 7 clementia
roborat̄ thron⁹ eius. Un̄ Virgilius ifor/
mādo Eneam troianū romane vrbis fun
datorē legitur dixisse. li. vi. Eneidos. Tu
regere impio p̄plos romane memēto. Hec
tibi artes erūt paucis imponere mores.
Parcere subiectis. 7 debellare superbos.
Christus dn̄s noster est rex regū et prin/
ceps regum terre. vt dicitur Apocal. p̄mo

Qui veniens vt nouus hō in mundū. no/
ua precepta dedit mundo. ꝺm Gregoriū
in quadā omelia. Dedit autē duplicia pre
cepta que oībus q̄dragesimo die natiuita
tis sue in tēplo fecit ꝓponi ⁊ publicari. s. iu
sticiā suppliciorū et clemētiā p̄miorū. Nam
ip̄e venit reprobis in suppliciū eternū. iu/
stis vero in vitā eternā Math. xxv. Hinc
est ꝙ cum christus esset presentatus in tē/
plū ip̄o die purificatōis Marie. beat⁹ il/
le senex Symeon ista duo de ip̄o preconi
sabat dicens. ꝙ ip̄e positus esset in ruinā
⁊ in resurrectionē. In ruinam reprobis. ⁊
resurrectionē electis. vt ex ruina reprobi
reportarent supplicia. ⁊ ex resurrectione iu
sti reportarent premia Que quidē audiē/
tes parētes xp̄i. mirabanť merito de his q̄
dicebantur de illo. vt dicit euāgeliū. Su
per quo caritati vestre aliqua breuiter di/
cere ꝓpono. Verū quia ista absq̧ saluatorꝫ
nostri auxilio facere non valeo. Sicut em̄
dicit Bernardus super cantica. sermone.
xiiij. Predicatores non imperio: sed mini/
sterio suo nobis exhibent noua ⁊ mansue/
ta verba. deus vero manens in ipsis. ipse
facit opera. Hec ille. Eapropter ꝓ impe/
trāda spiritussancti gratia tā mihi ad lo/
quendū q̄ʒ vobis ad audiendū ad deū re/
curram⁹. scientes quia benignus est spiri/
tus sapientie ⁊ non cōsueuit dissimilis es/
se inuocātibus se. Qui sepe ⁊ anteq̄ʒ inuo/
cetur dicit. Ecce assū. inquit Bern̄. super
cantica. sermone. xv. in p̄ncipio. Quod vt
asseq̄mur matrē gratie salutem⁹ dicentes
ei. Aue maria gratia plena ⁊c̄. In euange
lio p̄nti tria tanguntť. Primo tangiť parē/
tū xp̄i admiratio. cuꝫ diciť. Erāt pater et
mater eius mirātes. Scdo Symeonis d̄
xp̄o vaticinatio. cū diciť. Et benedixit illi
Symeon. Tertio Anne prophetisse cōfes
sio. cum sequitur. Et erat Anna. A

Dixi primo

ꝙ in euāgelio p̄/
senti tangitur p̄
mo parentuꝫ christi admiratio. Unde di
citur. Erant pater et mater eius mirātes.
Circa quod sciendū ꝙ cuꝫ Maria virgo
quadragesimo die post partū christi iuxta
legis p̄ceptū venisset in tēpluꝫ ad offeren/
dū xp̄m cū oblatione in lege scripta. scꝫ cū
colūbis vel turturibꝫ aut agno. Extunc
Symeon qui tunc ministrabat in tēplo
veniens in sp̄ū accepit puerū i vlnas suas.
⁊ gratias agens deo ꝙ meruit videre xp̄ꝫ
promissum patribus antiquis cecinit cā/
ticū nouū. carmen deo nr̄o dicens. Nunc
dimittis seruū tuū dn̄e. Que oīa vidētes
⁊ audientes parentes xp̄i mirabanť. Et h̄
est quod dicitur. Erant pater ⁊ mater ei⁹
Pater scꝫ Joseph. qui fuit pater putatiu⁹
xp̄i ⁊ nutricius. Unde Luce. iij. diciť ꝙ
xp̄s putabať filius fabri. Bonus faber pa
ter xp̄i. non Joseph qui fabricabat ligna.
sed deus qui fabricatus est auroram et so/
leꝫ. ⁊ cetera sidera. Et mater eius. id ē bea
ta virgo Maria. que fuit vera mater chri
sti. eo ꝙ omnia ad conceptionem requisi/
ta. que vera mater dare potest puero mi/
nistrauit. vt dicit Damascenus. Mirabā
tur autē non quia ignorarent infantē illū
esse deū. sed quia sic cito erat notificatus
mundo. pastoribus rudibus. ⁊ deuotꝫ ma
gis. Secundo mirabantur. quia non so/
lū ab angelis. sed etiā ab hoībus cōcordi/
ter iā laudabatur. vt a Symeōe ⁊ Anna
et pastoribus. Tertio mirabantur. q꞉ quā
to vlterius tanto plura cognoscebant de
eius maiestate diuinitatis. Nō ergo erāt
mirantes dubitando. sed assentiendo ⁊ cō
gaudendo. Juxta illud. Tunc mirabitur
et dilatabitur cor tuum Jsaie. lx. Causa
autē ammirationis poniť. cū subdiť. super
his que dicebantur de illo. Oīa em̄ mi/
rabilia circa xp̄ꝫ. Mirabilis nāq̧ erat cō
ceptio. q꞉ p̄ter ordinē ⁊ supra naturaꝫ sine
viro ⁊ de v̄gine sola. Quod Aug. dicit mi
rabili⁹ q̄ʒ mundū creare. Mirabile nomē
habuit. quia ih̄s. quod interp̄tatur salua/
tor. Math. i. Jp̄e em̄ saluū faciet ꝑplm̄ suū
a p̄ctis eorū. Magnū mirabile ꝙ tam exiľ
infantulus videbať q̄ tamen saluator mū
di predicabatur. Un̄ in ps̄. Admirabile ē
nomen tuū in vniuersa terra. Jsa. ix. Vo/
cabiť nom̄ ei⁹ admirabil' de⁹ fortꝫ. p̄nceps
pacꝫ. pater futuri seculi. Mirabilia fuer̄t
ista. hō fragilis ⁊ deus fortis. filius pau/
peris et p̄nceps pacis. in tempore natus.
⁊ pater futuri seculi perpetu⁹. Mirabilis
etiā fuit eius tota vita. Unde d̄ ip̄o diciť
Hester. xv. Valde mirabilis es dn̄e et fa/
cies tua plena est grarū. non vnius grē sꝫ
omniū grarū. Ab eo em̄ p̄cedunt om̄es di
uisiones grarū ꝺm mensuraꝫ donationis.
Unde ip̄e fuit fons ⁊ origo omniū v̄tutū
et gratiarū. vt dicit Bernard⁹ sup cātica

Et notādū ꝙ tria fuerūt mirāda circa xp̄m. scꝫ q̄ dicta sūt ꝺ eo. Scd̄o q̄ dicta sūt ab eo. Tertio q̄ facta sūt ab eo. Dicta aūt erāt de xp̄o multa ꝑ patriarchas ⁊ ꝓphas. Nā Jacob p̄dixit eū diu ante venturum. Ben. Nō auferet̄ sceptꝝ de iuda Similit̄ Balaam vocauit eum stellam ex Jacob. Silr̄ Jsaias vocauit eū florem ⁊ matrem eius ꝟgam. sup quem florē requiescere debebat spūs dn̄i. Quod vtiqꝫ mirabile satꝫ est. Patriarche etiā multa figurabāt ꝺ eo. De q̄bꝫ longū esset tractare. q̄ oīa mr̄ non ignorabat. sed spūsancto docta ꝑfecte sciebat. Et iō non mirabat̄. q2 ista de eo sūt dicta. sed q2 ista excedebant supra intellectū licet non supra fidem. Mirāda etiā erant q̄ dicebant̄ de eo ab Elizabeth que spūsācto repleta ꝓphetauit mariā eē matrē dn̄i ⁊ xp̄m esse bn̄dictū fructū ventris eiꝰ. Similit̄ miranda erāt dicta ꝑ Zachariā ⁊ pastores. vt dictū est. Similiter miranda erant que dicta sunt ꝑ magos q̄ dicebant. Ubi ē q̄ natus est rex iudeoꝝ. Uidimꝰ stellā eiꝰ in oriente ⁊ venimꝰ cum muneribꝫ. Scd̄o mirāda erāt que dicta sūt a puero xp̄o. Nam eius rn̄sa ⁊ sermones q̄s ꝓferebat vertebāt hoīes in stuporem. Un̄ Lu. ij. Stupebāt aūt oēs q̄ audiebāt sup prudentia ⁊ responsis eius. ⁊ videntes āmirati sunt. Mirabant̄ iudei quō lr̄as sciuissꝫ cū non didicisset Jo. vij. et Luc. iiij. Omnes dabant illi testimonium ⁊ mirabant̄ i verbis grē que ꝓcedebant de ore ipsius. Tertio miranda erant que dicta fuerunt ab eo. Fecit em̄ mirabilia i vita sua. Eccl. xxxi. Mirabant̄ em̄ turbe dicentes. Bene omnia fecit ⁊ surdos fecit audire ⁊ mutos loqui. Marci. vij. Unde ps̄. ad ipius facta cōtemplāda inuitādo dicit. Uenite et videte oꝑa dn̄i q̄ posuit ꝓdigia sup terrā. Uere ꝓdigia et mira. Prodigia quia futura gaudia ꝑtendūt. ⁊ mira sūt q2 nulli alteri: nisi sibi cōueniūt. inq̄t Weldenſ sup ꝟbo p̄dicto. Jn oībꝫ itaqꝫ dictis ⁊ factꝫ mirabilis apparuit xp̄s. vt de eo ps̄. dicat Mirificauit dn̄s scꝫ deꝰ pr̄. sanctum suū. scꝫ filiū suū. q̄ anthonomasice ⁊ simplicit̄ sine quocunqꝫ addito dicitur sanctus. eo ꝙ ip̄e naturaliter ⁊ ab eterno in essentia sua non participatiue dicitur sanctꝰ. Un̄ Luce. i. Quod em̄ nascetur ex te sāctū. vocabitur filius dei. Unde Jnno. super ꝟbo ps̄. p̄dicto. Mirificauit dn̄s pater xp̄m q̄ est sanctꝰ sanctoꝝ. i. mirabilē fecit octo modis. scꝫ in cōceptōe Hiere. xxxi. Creauit dn̄s nouū sup terrā. femina circūdabit virū. Jnterlinearis ibidē. gremio vteri sui. Jtēꝫ mirabilē fecit eū in natiuitate sua. q2 porta clausa exiuit Ezech. xliiij. c. Porta hec erit clausa intranti ⁊ exeunti. Tertio ī p̄dicatōe Joh. vij. Nunquā sic locutus ē homo sicut hic loquitur. Quarto in passione sustinendo Jsa. l. Posui faciem meam vt petrā durissimā. Quinto ī morte elemēta motando Math. xxvij. Sol obscuratus est ⁊ petre scisse sunt. Sexto in resurrectione eū celeriter resuscitando. Psal. Nō derelinques aīam meam in inferno. Septimo. quia sepulchro clauso exiuit. Jtēꝫ in ascensione faciendo euꝫ ascendere in celum cum triūpho Jsa. lxiij. Quis est iste q̄ venit ꝺ edom tinctꝫ vestibꝫ. Hec ille. Merito ergo parentes xp̄i mirabantur. vidētes tam mirabilia iam de p̄n̄ti. ⁊ credētes mirabiliora de futuro

B

Dixi secūdo ꝙ in euāgelio p̄n̄ti. consequēt̄ describitur Symeonis de christo vaticinatio. cum subditur. Et bn̄dixit illis Symeon. Tria facit Symeon. Primo parentibꝫ christi benedicit. Secundo de xp̄o p̄dicit. Tertio Marie passionis dolorē indicit. Unde dicit. Et benedixit illis. scilicet Marie ⁊ Joseph Symeon. Hec bn̄dictio fuit ex affectu congaudendo bonis ipsorum. id est Marie et Joseph. Unde huius benedictionis formam expressam non habemus. Sꝫ benedictio ista potest intelligi gratiarumactio. sic enim benedicit creatura creatori. ipsuꝫ gratiarumactionibus prosequēdo. Unde benedixit eis id est. quasdā grarūactiones obtulit ꝓ eis deo Erat enim consuetudo apud iudeos ꝙ sacerdos circa oblationeꝫ pueri in templo laudibus et hymnis decantatis benedicebat parentibus. Hoc est. quandam iꝑprecationem salutis et prosperitatis dirigebat pro eis ad deum. vt deus eos cōseruaret in bona vita ⁊ casto coniugio ⁊ cōcederet eis bona temporalia et consimilia. Sed contra hoc videtur illud ad Hebreos. vij. vbi dicitur. Quod minus est a maiori benedicit̄. ergo Symeon non debuit nec potuit bn̄dicere marie q̄ fuit eo maior

Rñsio. verũ est ꝙ hic maiꝰ bñdicitur a mi
nori. nõ merito sed officio ⁊ misterio. ⁊ sic
fuit h. qꝛ Symeon ⁊ si non erat maioꝛ me
rito. tñ erat maioꝛ officõ. qꝛ sacerdos. Est
tamẽ hic sciendũ ꝙ triplex est benedictio.
Una qua creatura benedicit creaturam.
⁊ hec fit bonũ optando. Alia qua creatoꝛ
bñdicit creaturam bonũ augendo. et h vl'
in numero vel in merito. Sic eñ crescit
ecclesia. Alia ẽ qua creatura benedicit cre
atorẽ vel laudando vel bonũ ei attribuen
do. ⁊ ita etiã maius a minori bñdicit̃. Se
q̃tur ⁊ dixit. s. ex reuelatione spũssancti pro-
phetiam q̃ sequit̃ ad mariã nõ ad Joseph
quia illa sola erat mater eius vera. sed ille
putatiuus pater. Unde Marie incumbe
bat cura maioꝛ de xp̃o. Jdeo dixit ad ma
riam cõuertẽs sermonẽ ad eam ꝓpherãdo
de puero. Ecce positꝰ est hic. i. xp̃s consti-
tutus nõ ꝑ cãm sed ꝑ occasionẽ in ruinam
Glosa. nõ credentiũ q̃ eius p̃dicationi et
resurrectioni ⁊ omnibꝫ aliis eius factis de
trahẽt. ⁊ ex hoc occasionez ruine habebũt
Et in resurrectionẽ multoꝝ in israel. i. cre
dentiũ q̃ crediderint ⁊ a peccatis mũdati
in aĩa spũaliter surrexerit. Scd̃o in ruinã
vicioꝝ. ⁊ in resurrectionẽ ꝟtutũ. Ab adaz
eñ vsq₃ ad xp̃m regnauit peccatũ. Unde
xp̃o adueniente debuit ruere illud regnũ
cũ rege superbie dyabolo et renouari reg-
nũ virtutũ Roꝝ. v. Sicut ꝑ inobedienti-
am vniꝰ peccatores constituti sunt multi.
ita ꝑ obedientiã vniꝰ. iusti ꝯstituti sũt mul-
ti. Tertio positꝰ est in ruinã demonũ ⁊ in
resurrectiõz multoꝝ. i. angeloꝝ. quoꝝ rui
na repata est ꝑ xp̃m. Quarto in ruinã sup-
boꝝ ⁊ in resurrectionẽ humilium. Luc. i.
Deposuit potentes d̃ sede: ⁊ exaltauit hu-
miles. Ecc̃i. x. Sedes ducũ supboꝝ de-
struxit. ⁊ sedere fecit mites pro eis. Quod
factũ est tunc quando superbos iudeos re
iecit ⁊ humiles gentiles assumpsit. Et in
signum cui contradicetur. scʒ ab incredul'
et crucifixoribꝰ. Jstõ potest intelligi mul-
tipliciter ꝭm q̃d multiplex est signum xp̃i.
Nam primo signũ suũ est euangeliũ. De q̃
in ps̃. Dedisti metuentibꝫ te significatõez
vt fugiant a facie arcus scʒ diuine senten-
tie. Huic cõtradicũt mali xp̃iani qui con
trariant̃ euangelio malis factis. cũ tamen
dicat̃ Math. v. Esto cõsentiens aduersa
rio tuo dũ es secũ in via. i. sacre scripture.
ꝭm Aug. Scd̃m signũ xp̃i fuerũt miracu
la. Sicut etiam de stephano Act. vi. d̃r ꝙ
faciebat signa. Huic signo cõtradicit̃ ab
infidelibꝫ iudeis q̃ videntes signa contra
dixerũt xp̃o Joh. xij. Cum g̃ vidissent tot
signa nõ crediderũt in eum. ymo blasphe-
mauerũt ea dicentes. Jn beelzebub prin-
cipe demonioꝝ ea facere. Tertiũ signum
xp̃i fuit vexillum crucis in q̃ ip̃e pependit
De q̃ Hiere. l. Leuate signũ. p̃dicate ⁊ no
lite celare. Et istud signũ datũ fuit in sig-
num recõciliatõis hoĩs ad deũ Jsaie. vij.
Propter h dabit dñs ipse vobis signum.
Huic signo cõtradicũt ingrati q̃ rursum
crucifigũt filium dei in semetipsis. vt dici
tur ad Hebꝛe. vi. Et tales vocat aposto-
lus inimicos crucis christi Philippen. iij.
Preterea xp̃us positus fuit in signũ aliud
triplex. Signũ scʒ pauꝑtatis ⁊ humilita-
tis in p̃sepio. Luce. ij. Hoc vobis signum
inuenietis infantem pãnis inuolutũ. Ec-
ce pauꝑtas. Sed huic signo cõtradicunt
ambiciosi ⁊ auari Ecc̃i. xiij. Sic abomi-
natio supbo hũilitas. ita execratio diuiti
paupertas. Scd̃o positus fuit in gremio
virginitatis in signũ castitatis. Jsa. Dñs
dabit signũ. ecce virgo cõcipiet. Huic cõ
tradicũt luxuriosi Ecc̃i. xxi. Audiet luxu-
riosus ⁊ displicebit ei. Tertio positus est
xp̃s in cruce in signũ patientie ⁊ obedien-
tie Treñ. iij. Posuit me quasi signũ ad sa-
gittam. s. iudaicus populus. Huic cõtra-
dicunt impatientes ⁊ inobediẽtes. Et sic
patet ꝙ xp̃us positus est malis in ruinam
ꝑ scandalũ ipsoꝝ. q̃ tam ex dictꝭ q̃ʒ ex factꝭ
eiꝰ scandalizati sunt. Uñ Jsa. viij. dicitur
Xp̃s petra scandali ⁊ lapis offensionis nõ
per causam sed per occasionẽ. Silr̃ positꝰ
est in signum cui cõtradicit̃ a iudeis a gen
tilibus ab hereticis nõ credẽtibꝫ ip̃m veꝝ
mediatorem ⁊ a prauis xp̃ianis contradi
centibus ei per vitã malaʒ. Ad Titum. i.
Confitent̃ se nosse deũ. factis aũt negant.
Deinde Symeon cõuertit se ad predicen
dũ passionis dolorẽ ꝟgini marie ex passio
ne xp̃i futurũ. Uñ dicit. Et tuãipsius ani
mã pertransibit gladius. Beda sic expo-
nit. id est. gladius ⁊ doloꝛ dñice passionis
ꝑtransibit animã ipsiꝰ tuã. id est. tuĩpsius
Non eñ potuit videre filiũ crucifigi sine
doloris affectu materni. Secũdo sic per-
trãsibit gladiꝰ doloris aĩaʒ tuã q̃ est ipsi

christi. quia ipse dicit. Omnes anime mee
sunt Ezech. xviij. Tertio sic. pertransibit
gladius doloris animã tuã. id est nõ figet
in te perpetuo. sed cito transibit et cessabit
vel finietur. Quarto sic. gladius doloris p-
trãsibit animã ipius. i. xpi. tuã. i. quã tu re-
putas vt tuã. fm Criso. quia ineffabili af-
fectu amoris anima marie erat anime xpi
colligata. Sed Berñ. exponit de gladio
amoris. qui per mariã transiens venit vs-
q3 ad nos. quia de plenitudine eius acce-
pimus vniuersi. Ex his patet q martv
riũ marie fuit maius martyrio quorũcũ
q3 martyrũ. Primo. quia istud martyrium
amoris. aliorũ vero sanctorũ fuit martyriũ
fidei. Maior aũt est caritas q3 fides. i. Co
rinth. xiij. Secũdo quia alij martyres per
cussi sunt in corpe. ista vero in corde. Ter-
tio quia passa est in parte impassibili scz in
mente. fm Hiero. in sermone de eius assũ
ptione. Dolores eñ quos effugit parturi-
ens hos sustinuit christo compatiens. vt
dicit Damascenus et Anselm9. Quarto qr
alij martyres passi sunt alijs instrumẽtis q3
christus. ista eodem cũ christo. Quinto qa
alij passi sunt post xpm. ista simul cum xpo
et in xpo. id est eodẽ ictu quo christus. Ha
buit aũt plures dolores successiue. Primũ
vt hic qñ ei Symeon prenunciauit passi-
onẽ xpi. Scdm qñ angel9 ammonuit eaz
ad fugã cũ xpo Math. ij. Tertiũ habuit i
amissione filij in comitatu Lu. ij. Quartũ
in captione filij per iudeos. Quintũ in fla
gellatione ipius p Pilatũ. Joh. xix. Sex-
tum in crucifixiõe filij. Septimũ quando
ipm vidit lancea perforari. Istos dolores
nos debemus habere per compassionẽ mẽ
brorũ christi. quotiens eñ tales iniurias
videmus inferri totiens debemus compa
ti. quia qd vni minimo fideli fit. christo fit
Math. xxv. Deinde ponitur effectus et se-
quela proueniẽs ex huiusmodi passiõe do
loris. Vñ sequit. Vt reuelent ex mltis cor-
dibus cogitationes. Multorũ nãq3 cogi-
tationes erant clause et abscondite de xpo
vsq3 ad tempus passionis eius et resurrecti
onis. que nũc patuerũt et reuelate sunt. Nã
crucifixo christo reuelate sunt cogitatões
iudeorũ. Nam ante eius natiuitatẽ omes
Messiã expectauerunt. sed ipo nato qdaz
ipius magisterio adheserunt et in eum cre-
diderunt. quidam vero respuerunt. Tunc
ostensum est illud occultũ maleficiũ iudeo
rũ qui prius clamabant. Benedictus q ve-
nit in nomine dñi. nũc clamauerũt. cruci-
fige eũ. Tunc reuelata est fragilitas aplorũ
qui prius parati erant et in mortẽ et in carce
rẽ cũ christo ire. tpe passiõis relicto eo oẽs
fugierũt. Multorũ ergo cogitatiões reue-
late sunt. q prius dubitabant dei filiũ. q vi-
dentes eũ resurrexisse crediderũt. qd prius
facere nõ audebãt. Et sic reuelate sunt co-
gitationes seu intentiones multorũ qualit
se vnusquisq3 habuit ad xpum in vita sua.
Hoc eñ patuit in passione sua. Quia ini-
mici et increduli fuerunt scandalisati i xpo
Amici aũt eius et fideles in fide fuerunt cõ
firmati. E

Dixi tertio q in vbis euange-
lij describitur cõse-
quenter anne pphetisse confessio. Vñ sub
ditur. Et erat Anna pphetissa. Ista confes
sio anne fuit laudabilis testimonij de xpo.
Unde licet esset mulier cui9 de iure suspe-
ctũ est testimoniũ nisi in certis casib9. Ta-
mẽ ista merito vite sue et spũssancti illustra
tione meruit fieri testis christi et misteriorũ
eius. Voluit aũt xps hre mltos testes. qa
debuit habere multos cõtradictores. Vñ
dicit. Et erat anna. Describit eã triplicit.
Primo a gra spũssancti. Vñ dic. Erat an-
na pphetissa. Hoc dicit ad differentiã alia
rũ sanctarũ feminarũ eiusdẽ nois. Fuert eñ
quinq3 psone laudabiles istius nois. Pria
fuit mater Samuelis. i. Re. i. Scda vxor
Raguelis Thob. vi. Tertia vxor vl mater
thobie. Thob. i. Quarta mater sancte ma
rie virginis gloriose. Quita fuit filia pha-
nuel. vt hic. Unde secundo eam descri-
bens a dignitate nature. dicit. Filia Pha-
nuel de tribu aser. q aser erat vn9 de duo
decim patriarchis. et octauus i ordine iter
eos. Et sic cõmendat a generis nobilitate
Sed diceres. tamen hoc est vanũ. cũ oẽs
simus de limo terre nobiles et ignobiles.
Rñsio q nobilitas multum facit ad h ne
homo a moribus maiorum suorũ degene-
ret. et in eo est appetenda. vt dic Hierony
mus. Tertio commendat eam a sanctitate
vite que processerat in diebus multis. id ẽ
prouecte etatis erat. et ex hoc erat magis
honorabilis. quia persona senis honorabi
lis. Leuiti. xix. Item ex hoc erat magis fi-
dedigna. Job. xij. ca. In antiquis est sapiẽ

tia. Et vixerat cum viro suo annis septem et non plus a virginitate sua.i.a tempore amisse virginitatis sue. Et hec vidua erat vsq ad annos octuagitaquattuor. Et ita fuit in statu virginali.coniugali.ꝛ viduali perfecta. Que non discedebat a templo id est a loco vicino templo. Glosa.quia circa templū frequens erat.ideo eam non discedere dicit.non ꝙ ad horam nō discesserit. Jeiunijs quo ad se.ꝛobsecratiōibꝫ quo ad deum. Vel ieiunijs cōtra peccata carnis. obsecratōibꝫ contra peccata cordis. seruiens deo.scilȝ die ac nocte orans.de die eñ ieiunabat.ꝛ nocte orabat. Ps. In die mādauit dominus misericordiā suaȝ ꝛ nocte canticū eius. Probabile etiā est ꝙ multas elemosynas faciebat. Hec igitur anna supueniens ipsa hora qua Symeon suscepit puerum ꝛ benedixit deum. Superueniēs ergo spiritusancto duce confitebatur dño id est laudabat deum pro tanto beneficio. Ps. Confitebor tibi domine in toto cord meo. Et loquebatur de illo.instruens populum.oñibus scilȝ fidelibꝰ qui iugo herodis alienigene grauati.liberationeȝ populi et ciuitatis expectabant.promittebat eñ per christū in proximo liberationem a diabolo. Et vt perfecerunt oñia ꝭm legeȝ moysi que requirebantur ad purificatiōeȝ Leuitici.xij. reuersi sunt in galileam. non statim.sed post septem annos. Nam sic dicit Mattheus.parentes christi ammoniti per angelum.recesserunt in egyptū. Ibi qȝ erant vsq ad obitum Herodis septem annis.quo mortuo reuersi sunt in galileaȝ ciuitatem suam nazareth.ꝛ habitabāt ibi. Nazareth āt iterpretat̄ flos. Ad significādum ꝙ christus qui erat flos de radice yesse descendēs debuit habitare non alibi qȝ in florida ciuitate.vt eius conuersatio esſȝ florida. Ibi eñ voluit conuersari vbi conceptus erat de spiritusancto. Puer auteȝ. Commendat hic christū qȝtum ad profectum corporis. Secundo quantū ad profectum anime. Profectus corporis erat. qr crescebat.scȝ corpore.et confortabatur. id est.roborabat infantilia membra.vel ꝯfortabatur spiritusancto. Sicut etiam Luce xxij. Apparuit ei angelus confortans eum id est xpm hominē.quia in eo habitat ois plenitudo deitatis corporaliter Coll.ij.c. Plenus sapientia quantū ad intellectum.

et hoc inquantum homo.non inquantum deus. Et gratia dei erat in illo.id est i xpo ꝭm ꝙ homo quantuȝ ad affectum. Joh.i. Plenū gratia ꝛ veritate. Et vere plenꝰ sapientia.quia in eo sunt omnes thesauri sapientie et scientie absconditi. Ad Coloss. ij. Moraliter in euangelio tangūtur tres status ad nostram informationē.scȝ actiorū et secularium.deuotoꝝ et spiritualium. contemplatiuoꝝ ꝛ claustralium. Actiui et seculares significantur per parētes christi. scȝ Mariā et Joseph. Maria interpretat̄ amara.ꝛ significat amaritudinē conpūctionis et contritionis. Juxta illō. Magna est velut mare contritio tua. Et hoc pertinet ad incipientes. Secundo Joseph interpretatur accrescens. et significat profectum in virtutibus.in quibus debent crescere actiui.quantū ad proficientes. Juxta illud. Ibunt de virtute in virtuteȝ. Tertio christus significat perfectos. De christo eñ dicitur ꝙ fuit plenus sapientia.ꝛ gratia dei erat in illo. Que duo perficiunt hominē. Nam plenitudo sapientie fugat ignorantiā agendoruȝ.plenitudo gratie fugat culpam noxioꝝ. Secundo deuoti ꝛ spūales significantur per Symeonē. Symeō eñ interpretat̄ confitens seu laudans.et h̄ est spiritualiū.qui semper debēt instare diuinis laudibus. Juxta illud. Semp laus eius in ore meo. Et sicut Symeon predixit christū esse in ruinam malis.ꝛ in resurrectionem bonis. Sic spiritualium ꝛ specialiter predicatorum est predicere malis supplicia.bonis vero premia. Juxta illud. Et qui bona egerunt ibunt in vitam eternam. Qui vero mala in ignē eternū Mat. xxv. Ibunt hij in supplicium eternum.iusti vero in vitam eternam. Tertio contemplatiui et claustrales significantur per annam viduā. Vidua eniȝ est desolata omni consolatione.et contempta ab omnibꝫ etiam suis. Unde.i.Thimo.v.dicit apostolꝰ. Vidua desolata speret in deum. Dicit ibi Glosa. Desolata.nō habens domū vel familiā. Vel desolata.id est a suis cōtempta et mundi solacio destituta.speret in deo.i. sperare debet in deum.et instet obsecrationibus et orationibus die ac nocte.i.oportunis tempibꝫ diei et noctis. Ecce verum officium claustraliuȝ. Quorum primuȝ est carentia domus vel familie proprie.licȝ in

cōmuni ista haberi possint Actu. iiij. Erāt illis oīa cōmunia. ⁊ nihil propriū esse dicebant. Secundū est desolatio proximorꝫ. Iuxta illud. Qui non reliquerit patrem ⁊ matrē propter me. nō est me dign⁹ Mat. Tertiū est vt totaliter spem ponat in deuz nihil de presentibus vel crastinis solicitādo. Unde Philip. iiij. Nihil solliciti sitis. Et Math. vi. Et de vestimento quid solliciti estis. Hinc ps̄ dicit. Iacta cogitatum tuū in domino et ipse te enutriet. Specialiter tamen hic instruuntur virgines coniugate et vidue in ista Anna. Uirgines in eo primo vt virginitatis sue castitatez seruent integrā vsqꝫ ad coniugiū. sicut ista de qua hic dicit̄ ꝙ virginitatem suā seruauit vsqꝫ dum viruz duceret. Et dicit Iacob⁹ de Alexandria ꝙ seruauit eam tredeci annis. et tunc fuit nupta. Sed de multis verū est hodie illud Hieronymi ad Paulā ⁊ Eustochium in epistola. ꝙ plurime puelle priꝰs fiūt vidue q̄ꝫ nupte. Uult dicere ꝙ prius virginitatē perdunt q̄ꝫ nubant viris in matrimonio. Secundo coniugate īformantur. vt cum viris suis caste viuāt ⁊ cōtinenter. carnē suā non diuidendo in plūes Unde Geñ. ij. dicitur. Erunt duo. nō tres vel quattuor in carne vna. Ista em̄ septem annis sic vixit cū viro suo. Tertio informātur vidue vt post mortē maritorū deinceps continenter et deuote viuant. christo adherētes in virtutibꝫ spiritualibus ⁊ corporalibus. Et hoc exemplo Anne que habuit in se septē ꝟtutes. quas etiā describit aplus. i. Thim̄. v. Prīa ē spes de deo. q̄ debet eis esse loco viri. Unde dicitur hic Et hec vidua. id est separata a viro ⁊ adherēs deo erat. i. Thim̄. v. Que vere vidua ē speret in deo. Secunda etas diuturna vt sit in proposito fixa. Unde. i. Corꝫ. vij. Dico autē viduis et innuptis. bonū est si sic permanserint. Non em̄ debet esse vidua ad annū vnū vt tandē nubat. sed vt in viduitate perseueret. sicut hec que vidua erat vsqꝫ ad octuagintaquattuor annos Et sic erat centū et quatuor annoruz in toto. Tertio vt frequentet ecclesiā. Est eniz quasi semimonialis ex colore vestiū. ex ligatura capitis. nisi ꝙ professio deest. Unde ista nō discedebat de templo. Quarto debet fugere mundi delicias ⁊ vacare ieiunijs. per que libidines extinguat. Iudith. viij. c. Habebat iudith ciliciū. ⁊ ieiunabat omīibus diebus vite sue. preter neomenias. id ē festa ⁊ sabbatū. Hinc apl's dicit. Qō vidua ī delicijs viuēs mortua ē. i. Thim̄. v. Lyra. i. ꝑpe mortē spūalem est. Horra. Uiuēs vite nature in corpore mortua est vita gratie ī anima. cuius sepulchrū est corpus delicijs vacans Rōꝫ. viij. Si ꝭm carnē vixeritis moriemini. Quinto debet orationibꝫ insistere Unde ista insistebat die ac nocte. Sexto vt sit elemosinis intenta. i. Thim̄. v. c. Si sctōꝫ pedes lauit. si hospicio recepit. Uñ de anna dicitur ꝙ seruiebat. qō ītelligitur de seruitute pietatis. que ad omnia valet. i. Thim̄. iiij. Septio debet ītendere vt non sit ociosa. i Thim̄. v. Nō solū ociose. sed et verbose. id est plene verb̄ īutilibus. loquētes que non oportet. Horra. i. turpia et religioni nociua. Uñ de anna dr̄ ꝙ instabat obsecratiōibꝫ. i. diuinis allocutionibꝫ. non humanis ꝯfabulationibꝫ. i. Corꝫ. vij. Que igit̄ mulier soluta est a lege viri sui meditare debet in lege domini die ac nocte. In lege dei nō ꝟbis secli ⁊ fabulis vanis. D

Hic occurrūt tria dubia. Primū est vtrꝫ deus possit esse auctor mali vt ruine alicuius vel dānatiōis. Rñdeo. ꝙ aut queritur de causa per se. aut de occasione. seu causa per accidēs. Itē aut querit̄ de malo culpe. aut pene. Et tunc dicenduz ꝙ loq̄ndo de malo culpe. deus nūq̄ꝫ est auctor mali culpe. ⁊ ꝑ cōseq̄ns nec dānationis vt causa ꝑ se. licet bene sit interdū causa ꝑ occasionez. nō vtiqꝫ ꝑ occasionē datā ex bonitate sua. sed acceptā a malicia liberi arbitrij. Unde sic iudei in verbis xp̄i bonis ⁊ factis suis sanctis fuerūt scandalisati. ⁊ ita sumpserūt occasionē dānationis ex christo. sed ipe nō dedit eis eam. nec intendebat nisi eorꝫ salutē. Sed loquendo de malo pene de⁹ est causa pene. Quia ꝭm eius iusticiam mala culpe ordinantur sub pena. Et sic dictāte iusticia deus fecit ⁊ instituit mala penarū diuersarū siue temporaliū presentium siue eternorꝫ et futurorꝫ. Unde illud. Nō ē malū in ciuitate quod deus non fecit. Secūdum dubiū vtrꝫ dei voluntati possit aliq̄d resistere. Respondeo ꝙ voluntas dei ē duplex. scilꝫ voluntas signi. vt est in preceptis et consilijs. que sunt signa sue voluntatis. et tali bene potest quis resistere cōtēnendo omittendo vel negligendo seruare ꝑcepta

vel consilia sua. sicut fecerunt iudei. De q̃/
bus Actuū. vij. dicit Stephanus. Dura
ceruice vos semper restitistis spiritui sācto
Alia est voluntas beneplaciti. ab eterno ī/
tenta a deo. Et huic nullus potest resiste/
re. Unde Job. xi. Si subuerterit oīa q̃s
resistet ei. quasi diceret nullus. Et Hester
xiij. Non est q̃ possit resistere voluntati tue
dominus omniū tu es. Et tali volūtati nō
potest quis contradicere. Et ideo notāter
dicit in littera. Positus est in signū cui cō/
tradicetur. id est bene stat ꝙ voluntati si/
gni contradicetur. Et hoc de facto tm̄. nō
de iure. sed non volūtati beneplaciti. Ter
tium dubiū. Utrum mulieri liceat in eccle
sia publice predicare. ex q̃ anna hic de xp̄o
in templo multa predicauit. Respōdeo ꝙ
non. Unde. i. Cor. xiiij. Mulieres ī eccle
sia taceant. Qđ aūt de Anna dicit̃ dicen/
dum ꝙ priuilegia paucoꝝ legem cōem nō
faciunt. Hoc em̄ fuit priuilegiū speciale ꝑ
pter eius sanctitatē ⁊ merita vite. Unde. i.
Thim̄. ij. dicitur. Docere mulieres ī eccle/
sia nō permitto. Et ratio ꝭm Glosā ibidē
Quia si loquitur magis incitat ad luxuriā
sicut dicit Glosa Ecci. ix. Colloquiū eius
sicut ignis exardescet. Unde Criso. Edo
cuit quandoq̧ mulier virum. et oīa sub/
uersa sunt. Alia etiā ratio potest reddi ꝭm
eundē Crisostomū. quia hoc genus mulie
rū nimis loquax est. Tertia ratio. quia ī ea
minus viget ratio. Unde Lyra super lo/
cum apostoli predictum dicit. Quia doce
re est opus sapientis. Sapientia vero nō
viget in mulierib⁹ de cōmuni cursu. Quar
ta ratio. Quia ꝭm Lyram super. i. Corith
xiiij. Mulier naturaliter est subdita viro.
Ideo non debet p̃cipere. sed audire. Qui/
ta ratio. quia si iste modus esset in ecclesia.
tunc videretur esse similis ordo in ecclesia
qui apud gentiles. vbi in templis veneris
et dyane mulieres predicabant. Et sic ꝭm
Lyram videretur ecclesia sumpsisse ordi/
nem suum a gentilibus. non a iudeis. cum
tamen salus a iudeis est. Johan. iiij. Sex
ta ratio. quia mlr̃ieribus prohibetur quod
est minus. scilꝫ querere publice in ecclesia.
igitur quod est maius. De primo habetur
prima Corinth. xiiij. Si autem voluerint
discere. domi viros īterrogent. Septima
ratio. Quia ꝭm Lyram prohibetur eis ad
uocatio ꝭm leges. igitur predicatio a forti
ori. Concludendo igitur dico ꝙ apostol⁹
prohibet quattuor mulierib⁹. Primo pub
lice viros docere. vt. i. Thim̄. ij. Secūdo
in ecclesia loqui vel prophetare. i. Corith
xiiij. Mulieres in ecclesia taceāt. Et si di/
citur. Et tamen alique mulieres fuerūt ꝓ/
phetisse. vt Delbora. Judicum. v. Et ī no
uo testamento quatuor filie Philippi Act.
xxi. Item Magdalena legitur in partib⁹
Marsilie predicasse. Respondeo ꝙ priui/
legia paucorum legem communē non fa/
ciunt. Tertio prohibentur mulieres viris
preesse. Ephe. vi. Mulieres viris suis sub
dite sint. Quarto mulieres debent velato
capite orare. i. Cor. xi. Omis mulier orās
aut prophetans non velato capite. detur/
pat caput suū.

Dñica infra octauas natitatꝭ xp̄i. II.
Sermo XIIII.

Rāt pater et ma

e ter eius mirantes super his que
dicebantur de illo. Luce. ij. ca.

Celestium secretorum scrutator mirabilis
ille magnus pater Augustinus ostendens
opera dei non esse mirabilia. libro. xxi. đ cī
uitate dei. sic ait. Sicut non fuit impossi/
bile deo quas voluit creaturas instituere.
Sic nec ei ē impossibile quando voluerit
quas instituit naturas mutare. Hec ille.
Vult dicere Augustinus. ꝙ ꝯsiderata dei
omnipotentia in se nullum opus ab eo fa/
ctum est mirabile. Ueruntamē opera dei
ex alia parte sunt hominibus multum mi/
rabilia. Nam licet in rebus mirabilib⁹ to/
ta ratio faciendi est potentia facientis. vt
dicit Augustinus in libro. lxxxiij. questio/
num. ⁊ in epistola ad Uolusianum. Tamē
ratio humana mirabiles res reputat qua/
rum rationez et causas inuestigare nō va/
let et comprehendere nō potest. Maxime
vero de talibus ammiratur que preter cur
sum nature contingunt. vel quia rara sunt
vel quia nimis pulchra vel quia nimis ma
gna. vel quia nimis parua. vt dicit Hugo
in libro de operibus triū dierū. Quia igit̃
omnia que contigerunt circa natiuitatem
christi fuerunt preter cursum nature. vt est
generatio ex virgine. ipsa manente illiba/
ta. Fuerunt etiā rara. quia a seculis inaudi
ta. Fuerunt nimis pulchra, quia speciosus

forma pre filijs hominũ natus est. Nimis magna. quia dei filius de sinu patris in sinu matris visus est. et cum hominibus cõuersatus est. Baruch. iij. Nimis parua. q̃a in paruo corpore magna virtus occultata est. Paruulus eniꝫ datus est nobis Isa. ix. Et cum horum omniuꝫ ratio humana causam et rationem inuestigare non valeat. eo ꝙ pax dei eruperat omnem sensum Natiuitas enim christi credi potest. inuestigari non potest. vt dicit Ambrosiꝰ libro contra Gentiles et errores eorum. Merito igitur parentes christi mirabãtur de oibus que dicebantur de christo. vt dic̃ thema nostrum. In quibus verbis tria notantur. Primo parentum christi commendatio. cum dicitur. Erant pater et mater eiꝰ Secundo describitur eorum de operibus christi meditatio. cum dicitur. mirantes. Tertio subiungitur predicte ammirationis ratio. cum dicitur. super his que dicebantur de illo.

A

Dixi primo ꝙ in verbis premissis primo describitur parentum christi cõmendatio. cũ dicitur. Erant pater et mater eius. Certe magna dignitas esse patrem et matrẽ christi. Patrem dicit Joseph. matrem dic̃ mariam. Ueruntamen licet ambo commẽdabiles ex operibus iusticie. quia ambo iusti coram deo. Nam de Joseph dicitur. ꝙ cũ esset iustus voluit occulte dimittere eam. Matthei primo capi. De Maria loquitꝰ propheta. Dilexisti iusticiam et odisti iniquitatẽ. propterea vnxit te deus deus tuus oleo leticie. id est gratia spiritussancti te repleuit pre consortibus tuis. Tamen Marie dignitas incomparabiliter superat et excedit dignitatem ioseph. et in sanctitatis merito. et in singulari propinquitatis ad christum priuilegio. Licet enim Joseph dicatur pater christi. tamen solũmodo putatiuus. et sic fictus: et sic simulatus. apparens et non existens vmbra nõ veritas. Non sic autem est de matre. que vera mater extitit. que ex proprijs sanguinibus concepit. vt dicit Johannes damascenus Et proprio lacte pauit vbere de celo pleno. vt dicit Gregorius. Ideo omissa commendatõne Joseph respectu christi intendamus soli cõmendatõi virgis gliose que fuit vera mater christi. ⁊ per cõsequẽs christo propinquissima. Conueniunt autem sibi sex proprietates. que sunt in qualibet matre respectu filij. quas ipsa etiam habuit. ergo vera mater fuit. Que sunt solicitudo prouidendi. auctoritas iubendi. necessitas diligendi. facilitas impetrandi intimitas compatiendi. singularitas concipiendi et pariendi. Nulla autem mater sic proprie et singulariter et vnice est mater prolis sue. vt maria mater christi. Naz sicut dicit Johannes damascenus li. tertio capitulo secundo. post assensum virginis spiritussanctus superuenit in eam purgans ipsam et virtutem susceptiuam verbi dei tribuens simul autem et generatiuã et obumbrauit super ipsam altissimi virtꝰ velut diuinum semen. et construxit sibi ex castissimis et purissimis sanguinibus carnem animatam anima rationali non seminans. sed creans. Itẽ capitulo. xxiij. dicit. Usqꝫ ad virginem matrem in parentibꝰ et voluntas seminauit et natura germinauit. Sed spirissanctus virum de virgine mirabiliter propagauit. Hec ille. Sicqꝫ patet primum et secundum. scilicet singularitas concipiendi et pariendi. qua sola maria sic concepit et peperit vt similẽ nusq̃ꝫ habere possit. Juxta illud. Tu sola supgressa es vniuersas. De tertio patet scilicꝫ de solicitudine prouidendi et nutriendi. Sicut enim dicit Bernardꝰ. Nunq̃ꝫ martha sic solicita fuit circa christum vt Maria. Martha enim suscepit eum hospicio. sed in vtero maria. Illa operuit veste. hec carne. Illa pane et vino. ista lacte proprio pauit. Uere ergo dici potest ꝺ ea quia satagebat circa christum. De quarto scilicet de auctoritate iubendi scribitur Prouerbiorum primo. Audi fili mi disciplinã patris tui. et ne dimittas legem matris tue. Hoc vero impleuit christus quando dixit. Non veni vt faciam voluntatem meã. sed voluntatem eius qui misit me patris. Similiter de matre eius scribitur. quomodo erat illi subditus. et descendit cum ea de hierusalem in Nazareth Luce. ij. ca. Unde Bernardus dicit. ꝙ deus femine obtemperet. humilitas sine exemplo. ꝙ femina deo principetur. sublimitas sine mo

do. Hoc enim nulli nature conceditur. Nam sancti angeli ꝛ si possunt rogare. non tamen imperare. Unde Hieronymus in sermone de assumptione. Scimus beataz virginem tanti esse penes deum meriti. vt nihil horum que vellet efficere aliquaten⁹ posset effectu carere. De quinto scilicet de facilitate impetrandi dicitur. iij. Regū. ij. vbi Salomon dixit matri sue. Pete a me mater mi quid vis. Non ēm fas est vt auertam faciem. Unde Bernardus dicit. Aduocatam vis habere apud christū. ad mariam recurre. exaudiet vtiqꝫ matrez filius. De sexto scilꝫ de necessitate diligendi. Si ēm est mater diligit. ij. Reg. i. c. Sicut mater vnicū amat filium. ita te diligebaz. Et in hoc virgo ista excedit omnē creaturam Nam licet seraphin maxime deuz diligūt tamen a Maria superantur. Nam vt dicit Bernardus super cantica. Amor christi non solum animā Marie confixit. sed etiam pertransiuit. vt nullā in pectore virginali particulam vacuaz relinqueret. sed tota anima. toto corde. tota virtute diligeret. Hec ille. De septimo scilicet de intimitate compatiendi patz. Nam compatitur frater fratri. nutrix puero. sed maxime mater filio. Unde. iij. Regum. iij. Commota erant viscera matris super filio quem rex decreuerat occidere et diuidere. Unde sequitur. Date huic infantem. Hec est enim mater eius. Sic ista virgo compatiendo christo excellētius matrē se probauit. Unde hic dicitur per Symeonē ad eam. Tuam ipsius animam pertransibit gladius. Ubi Bernardus dicit. Alij sancti ꝛ si passi sunt pro christo in carne. tamē in anima pati non potuerūt. quia inmortalis. Maria i ea parte passa est que impassibilis habetur. Ideo alijs sanctis martyribus plus passa est. quia amplius dilexit. Ideo plus omnibus doluit. Nos igitur si volumus propinquitatem christi acquirere. studeamus matrem istam imitari in suis affectibus et operibus. vt sic primo concipiam⁹ christum per mundam cogitationem. Secundo pariamus eum per bonam operationem. Tertio seruemus eum per solicitaz custodiam. Quarto iubeamus et precipiamus nostre voluntati vt obsequatur preceptis et obediat voluntati diuine. Quinto diligamus eum ex toto corde. Sexto impetremus commissorum veniam. Septimo compatiamur passioni sue per iugē memoriam. Sic poterimus dicere mater eius spiritualis. Nec putes te parue estiationis et commendationis. ꝙ mater eius spiritualis dici possis. Nam cum christus commendaretur a muliere quadam inter turbas vt ei diceretur. Beatus venter qui te portauit. volens christus potius gloriari de spirituali cognatione et propinquitate fidelium ꝙꝫ corporali matris sue respondit. Quinimo. Beati qui audiunt verbuz dei et custodiunt illud. Luce. xi. Et iteruz dicentibus sibi quibusdam. Ecce mat̄ tua et fratres tui foris stant volentes tibi loq̄. Respondit christus. Que est mater mea. ꝛ qui sunt fratres mei. Et sequitur. Extendens manum in discipulos suos dixit. Ecce mater mea et fratres mei. Quicunqꝫ ergo fecerit voluntatem patris mei qui in celis est. ipse est me⁹ frater soror et mr̄ Mat. xij. Uides et audis quia caro non fac̄ proximum deo. sed spiritus. Unde Johannis primo dicitur Dedit eis potestatem filios dei fieri. qui non ex voluntate carnis. sed ex deo nati sunt. Qui ergo fecerit voluntatem christi iste propinquus est christi. Sz que est voluntas eius. ostendit apostol⁹ dicens. i. Thessal. iiij. c. Hec est volūtas dei. sanctificatio vestra. Sanctificatio autem illa cōsistit in eo quintupliciter. Primo vt abstineamus a commissis malis. et de eis peniteamus. ij. Petri. iij. c. Non tardat dominus promissionem suam sicut quidā existimant. sed patiēter agit propter vos. nolens aliquos perire. sed omnes ad penitētiam reuerti. Secundo in eo vt presentes tribulationes sustineamus. i. Petri. iiij. ca. Qui patiuntur ꝺm voluntatem dei. creatori fideli commendēt animas suas in benefactis. Tertio vt in omnibus deo gratias agamus. prima Thessal. vltimo. In oībus gratias agentes. Hec est vountas dī. vt bonum exemplum alijs ostendamus. i. Petri. ij. c. Sic est voluntas dei vt benefacientes obmutescere faciatis imprudentium hominum ignorantiam. Quarto vt ꝓximis misereamur. Ozee sexto. et Math. ix. capi. Misericordiam volo et non sacrificium. Ecce dei voluntas vt simus mise-

ricordes. Quinto vt salutem eterne beatitudinis consequamur. i. Thimo. ij. Deus vult omnes homines saluos fieri. ⁊ i agnitionem veritatis venire. Ex his patet ꝙ facile q̃s istis modis poterit acquirere xp̃i propinquitatem.

B

Dixi secūdo ꝙ in verbis premissis describitur parentum Christi meditatio. cum subditur. Erant mirantes. Quamuis autem omnia mirabilia dei opera sunt. Juxta illud. Mirabilia testimonia tua domine. iō scrutata est ea anima mea. Tamen tria sūt opera dei precipua omni modo miranda. scilicet christi incarnatio. de qua mirabantur parentes eius. vt hic dicitur. Secundo peccatoris conuersio. de qua hodie mirantur homines. Tertio beatorum glorificationem. quam mirabuntur in futuro. nō solum parentes christi. non solum homīes moderni et iusti. sed etiam angeli btī. De primo patz quomodo merito parētes xp̃i mirabantur eius incarnatōnem. Et h̃ precipue propter tria. Primo pro eo ꝙ tant⁹ fuit humiliatus cuius potentie nullus resistere potest. cuius sapientie nullus respōdere potest. cuius glorie nullus se comparare potest. Unde beatus Thomas cōtra gentiles libro. iiij. dicit. ꝙ inter opera diuina misterium incarnationis maxime excedit. Nihil em̄ mirabilius cogitari potest q̃ȝ ꝙ deus sit homo. Secundo merito mirabantur pro eo ꝙ per incarnatōnem christi illa antiquissima discordia que inter deuȝ et hominem per quinqȝ milia annoꝝ ⁊ amplius durabat reconciliationem sumebat et pacem. Sicut apostolus ait Ephe. ij. c. Tertio merito mirabantur ꝙ tam abiect⁹ scilicet homo in deum exaltabatur. et quē angeli imo bruta despiciebant et dedignabantur a deo honorabatur. non solum autem mirabantur opus incarnationis. sed etiā affectum dei patris qui tanta caritate motus est vt filium suum vnigenitū daret Joh. iij. Unde dicit apostolus. Propt̃ nimiā caritatē quā deus habuit ad nos filium suum misit. Insuper mirabantur et incarnationis modū. Modus em̄ fuit valō sapientissimus ⁊ ordinatissim⁹. Ut sicut a diabolo suggerēte Eua ꝯsentiente ⁊ pctm̄ producente mors intrauit in orbem terrarū. Sic angelo nūciante. spūsancto obumbrāte. ṽgine ꝯsentiente ⁊ filiū ꝑducēte. vita daretur mūdo. Post hec om̄ia mirabantur incarnationis effectū q̄ ad hoiem redēptuȝ. qui ita redemptus est vt in nullo deficiat. Ps. Copiosa apō eū redēptio. Naȝ redēptus est a culpa originali ⁊ actuali. in grām restitut⁹ originalē. ṽtutib⁹ decorat⁹ per sanctimoniā spūalē. Certe mirabilia. Mirabant̃ ꝑterea de incarnatōe xp̃i. non solū parētes. sed etiā angeli. hoīes. ⁊ demones. De angelis p̄mo ptȝ. Nā cū se ante incarnationē adorari ꝑmitterēt post incarnationē nunq̄ȝ adorari voluerūt Apo. xxi. Dixit angel⁹ iohanni cū se adorare vellet. Uide ne feceris. cōseru⁹ em̄ tuus sum ⁊ fratrū tuoꝝ. De secundo patet. quō videlȝ homines mirabantur. Nam multi ita mirantur christi incarnationem ⁊ natiuitatē ꝙ vsqȝ modo non possunt credere. vt Judei heretici et pagani. pro impossibili habentes huiusmodi incarnationē. Sed certe audiant tales illud quod dicitur Luce primo. Non erit impossibile apud deū oē verbuȝ. De tertio quomodo demones mirabantur. patet. quia nunq̄ȝ poterant comprehendere ꝙ tanta maiestas tm̄ possȝ humiliari ꝙ deus summus possit fieri homo infimus. Uidebant em̄ eum esurire. sitire. algere. calere. lassari. tristari. et pauere. propter hec non credebant eum deum. Cū vero vidissent eum in nullo peccare. demones fugare. cecos illuminare. mortuos suscitare. leprosos mundare. timuerunt esse deū. Et sic pro vtraqȝ parte dubitātes mirabantur esse eum talem qualem nunquā viderunt. Sed diceres. tamen Luce q̃rto capitulo dicitur. Sciebāt euȝ esse christum. Rn̄deo. ꝙ nō sciebāt certitudinalit̃ sed vehementer presumebāt. Un̄ vt dictū est. Et parētes ⁊ angeli ⁊ hoīes ⁊ demōes mirabant̃ eius incarnationeȝ. Juxta illud Ecci. Mirabilia opa illi⁹ ⁊ gliosa ⁊ abscōsa. Mirabilia hominib⁹. gloriosa angelis. absconsa demonib⁹. Secundum opus dei de quo hodie mirātur homines ē peccatoris conuersio. De qua dicit Bernardus ad carthusienses. Via mirabilis est. homines multum mirantur. quia de⁹ fecit visibilia ex nihilo ꝙ creauit mundum et

ordinem creaturarum. Sed multo mira-bilius est cum deus vnum peccatorem cõuertit viuificat et iustificat. Hinc Augu-stinus dicit. Maius est peccatorem con-uertere q̃ creare celum et terram. Sed di-ceres. Hoc videtur falsum et impossibile. Ad quod respondeo ꝙ hoc verum est. Et hoc propter tres ratiões. Primo ideo. qa peccator demeruit suam iustificationẽ per quam se fecit inhabilem ad eam per culpã Quod nõ fecit celum et terra que seruant suum ordinem et officium. Deus enim tm̃ odit peccatorem ꝙ vix eum tollerat in ter-ris. ⁊ nisi eum refrenaret misericordia face-ret in quolibet quod fecit in Dathan ⁊ aby-ron. quos viuos terra deglutiuit. ⁊ in so-doma et Gomorra. quos ignis celi exussit et consumpsit. Secundo quia ad peccato-ris iustificatiõem deus indiget adiutorio quo ad quid scilicet hominis voluntate. Quia qui creauit te sine te. non saluabit te sine te. Ex hoc patet ꝙ maius est miracu-lũ conuersio peccatoris q̃ creatio celi. pa-tet. quia non est dictum in creatione celo-rum. beati celi. quia creati sunt. sed dicitur in conuersione peccatoris. Beati quorũ remisse sunt iniquitates. Tertio quia oẽs angeli gaudent in peccatoris conuersione Luce. xv. Gaudiũ est angelis dei sup̱ vno peccatore penitentiã agente. Et tm̃ gau-dent ac si mundũ in mille solibus faceret clariorem. Hinc dicitur Matthei. xv. c. ꝙ cum accessissent quidã ad iesum habentes secũ mutos. cecos. claudos. ⁊ debiles. cu-rauit oẽs ita vt mirarentur. Facit hoc et hodie in animabus quod fecit in corpori-bus tunc. et tamen nemo miratur. Curat eñ peccatorem cecum in cognitione. mutũ in oratione. claudum in affectione. debilẽ in dei operatione. Et istud est maius mi-rabile primo. Tertium opus dei de q̃ mi-rabantur angeli in futuro. licȝ et hodie mi-rentur est beatorũ glorificatio. Cum eniȝ videbunt angeli homines remunerari in corpore et anima. valde mirabuntur. eo ꝙ deus hoc secretũ a seculo solum sibi reser-uat. Iuxta illud Isaie. Secretum meũ mi-hi. Cum ergo hoc primum viderint quod nunq̃ viderunt valde mirabũtur. Et hoc ex pluribus causis. Primo quia ad glori-ficationem electorum generalem omnes angeli vocabuntur. Quia tamen ad nul-lum opus dei hucusq̃ cõuocati sunt. Sic enim scribitur Matthei. xxv. Cum vene-rit filius hominis et omnes angeli cum eo Dicit enim Alexander de Halis. ꝙ cũ de-us descendit in terram. non omnes angeli descenderunt cum eo. nec cum econuerso ascendit. omnes cum eo ascenderũt. quod tamen fiet in resurrectione generali. De q̃ dicitur. Aduocauit celum desursũ ⁊ ter-ram discernere populum suum. Secũdo. quia ad hominis glorificationem totꝰ mũ-dus ornabitur. Ad hunc diem festum nun-quã fuit opus tam magnum et laudabile pro quo se totus mundus vestiret. Patet. quia nec in natiuitate. nec in resurrectione nec in ascensione christi. sed tunc primo cũ homo glorificabitur. Iuxta illud Isa. Ec-ce ego creo celum nouum et terram nouã. Tertio quia vita electorum coram omni-bus laudabitur Matthei. xxv. cap̃. Esu-riui et dedistis mihi manducare Et sic de aliis. Et certe hoc mirabile est. non minus ceteris. Valde enim mirabile est vt crea-tor creaturam laudet et commendet. cum dominus secularis vix seruum suũ aliquã-do commendet. Ipse tamen dicet non so-lum vniuersaliter omnibus. sed etiã singu-lariter. Euge serue bone et fidelis. quia in pauca fuisti fidelis. supra multa te consti-tuã. intra in gaudiũ dñi tui.

E

Dixi tertiõ ꝙ in verbis premis-sis subditur predi-cte ammirationis ratio. cuȝ dicitur. Su-per his que dicebantur de illo. Que autẽ dicebantur de christo refert sanctꝰ Lucas ꝙ tria erant. scilicȝ ab angelis. a pastoribꝫ et a Symeone. Angeli cantabant gloriaȝ in excelsis deo ⁊c̃. Pastores annunciabãt que viderant de puero. Symeon benedi-xit parentibus pueri. et prophetabant de puero omnes tamen glorificabant puerũ. Angeli attribuebant gloriam deo pro in-carnatione christi. Pastores reuersi sunt glorificantes ⁊ laudantes dominũ in om-nibus que audierunt ⁊ viderunt. Syme-on etiam benedixit eum dicens. Nunc di-mittis seruum tuum domine scd̃m verbũ tuum in pace. Luce. ii. cap̃. habentur oĩa

ista. Per istos tres significantur tres stat⁹. scilicet incipientium. proficientium. et perfectorum. Qui omnes pro opere incarnationis christi debent laudare deum ꝛ gratias agere deo pro tam magno beneficio et tam immensa dilectione. ꝙ videlicet tm̄ se exinaniuit vt pasceretur omniū pastor. et visus est et adamatus est ab inope pauper factus dilectus propter similitudinez. nō solum autem. sed et propter māsuetudinez et iusticiā. Q𝔡 per eum scilicet promissiones adimplete sunt. ꝙ iniquitates remisse sunt. ꝙ superbi demones cum pncipe suo iudicati sunt. Inquit Bernardus sup cantica sermōe. lxx. Unde sicut dicit idē Bernardus super cantica sermone. xi. ad finez. Licet christ⁹ potuisset aliter redimere genus humanum absq3 vlla difficultate. maluit tamen cum iniuria sui. Et hoc idō. ne pessimi et odiosissimi vicij ingratitudinis actionem reperiret in homine. Sane multū fatigationis assūpsit ideo vt multe dilectionis hominē teneret. cōmoueret ad gratiarum actiones difficultas redemptiōis quē minus fecerat deuotū conditionis facilitas. Quid enī dicebat homo creatus ꝛ ingratus. Gratis quidem conditus sum. sed nullo amoris vel laboris grauamine. Si quidem dixit. et factus sum quemadmodum et vniuersa. Quid magnum est cū quelibet in magna verbi facilitate donauerit. sic beneficium attenuant creatiōis. humana impietas magnitudinis materiam non sumebat. vnde amoris causa esse debuerat. Sed obstructum est os loquentium iniqua luce clarius. Nam iam patet quemadmodum pro te homo dispendiuz fecerit. de domino seruus. de diuite pauper. caro de verbo. de dei filio hominis filius fieri non despexit. Memento iam te et si de nihilo factum. non tamen de nihilo redemptum. Sex diebus condidit omnia. et te iter omnia. At vero per totos triginta annos operatus est salutem tuaz in medio terre. O quantum laborauit sustinens carnis necessitates. hostis temptationes. Nonne sibi crux aggrauauit ignominiam. mortis cumulauit horrorem. Hec Bernardus. Hec itaq3 cōsiderantes prouenisse hominibus ex incarnatione christi tam angeli ꝙ̄ pastores. ꝙ̄ Symeon glorificabant et laudabant deum. Quibus auditis tanquā nouis et insolitis merito parentes eius mirabantur. Nos igitur fratres charissimi pro tam maximo beneficio christi studeamus ei reddere laudem et gloriam. Non solum autem pro isto. sed etiam pro omnibus alijs beneficijs diuinis. Nihil enim deus vult ab homine nisi gloriam et laudem. Nec melius honoratur quibuscunq3 incensionibus vel oblationibus ꝙ̄ gratiarumactionibus. Unde Hermes trimegistus libro suo de natura deorum inquit. Q𝔡 exquo in deo sunt omnia. et ipse est omnia. nos nō habentes quod dignum ei reddamus gratias agentes ei ipsum adoremus. Hec enim sūt summe incensiones. cum gratie aguntur deo a mortalibus. Hec ille. Agamus igitur gratias deo pro omnibus. vt per hoc a minimis veniamus ad maxima. Et de opere redemptionis perueniamus ad beatitudinem glorificationis. Quam nobis pstare dignetur dominus noster iesus christ⁹. Amen.

Dominica infra octauas natiuitatis christi. III.

Sermo. XV.

Per hiesus crescebat et confortabatur plenus sapientia. et gratia dei erat in illo. Luce secundo capitulo. Ueritatis assertor precipuus magnus pater Augustinus in libro de vera religione scribens de operationibus christi. quas operatus est operando salutem in medio terre. sic ait. Tota vita christi in terris per hominē quā gessit disciplina morum fuit. Oia enī bōa mundi christus contempsit que contemnenda docuit. ꝛ omnia mala sustinuit que sustinenda precepit. Hec ille. Uult dicere Augustinus ꝙ christus veniens in mundum omnia facienda per nos vel vitanda a nobis in se exemplificauit. Iuxta illud Johannis. xiij. cap. Exemplum enim dedi vobis vt et vos ita faciatis. Unde sicut alia opera sue conuersationis cū fact⁹ esset perfecte etatis nobis proposuit in exemplum. sic et opera sue infantie. vt sic omnibus omnia fieret. ꝛm Ambrosium super Lucam libro. iiij. Et ideo euangelista pōderans huiusmodi infantie etatem nobis

in exemplū ꝓpositā de christo notant̄ scri-bere nō omisit dicens. Puer crescebat. nec em̄ dubium quin ꝓpter nos ista dicta sunt. Nam sicut idem Lucas in codē capitu. in fine ait. Proficiebat etate sapientia ꝛ gratia apud deum ꝛ apud homines. dicēs em̄ Proficiebat apud deum. addidit. ꝛ apud homines. vt daret intelligere quia ꝗ scītūs erat propter homines. hominibꝰ proficere voluit. ꝛ proficere se ostendebat. Licꝫ igit̄ ꝑm diuinitatē crescere non poterat in sapientia ꝛ gratia. tamen in assumpta hūanitate ꝑm carnis substantiā vere crescebat. ꝑm vero sapientiā ꝛ gratiā anime nō crescebat sed se crescere ostendebat. ꝑm ꝙ in corporis magnitudine procedebat se maiorem sapientiā habere ostendebat. qui tamen ab instanti conceptionis sue om̄i sapientia ꝑm etiā animā plenus erat. Propter nos igit̄ sicut factus est puer. ita ꝛ crescebat et confortabatur plenus sapientia. sicut dicit̄ thema nostrū. In quibus verbis tria tanguntur. Primo xp̄i puritas admirabilis. cum dicitur. Puer. Secundo ꝓfectus etatꝭ delectabilis. cum dicit̄. crescebat ꝛ ꝯfortabat̄ Tertio plenitudo virtutū incōparabilis. cum subditur. plenus sapiētia ꝛ gratia dei erat in illo. A

Dixi primo ꝙ in verbis premissis tangit̄ puritas christi admirabilis. cum dicitur. Puer. Sicut aūt dicunt om̄es grāmatici puer dicit̄ a pura etate. eo ꝙ illa etas pura sit et innocens ab om̄ibus delictis. Ideo christus voluit eaꝫ ostendere vt significaret ꝙ nō nisi tales qui essent vt pueri mundi intrabunt in regnū celoꝝ. Luc. xviij. Sinite paruulos venire ad me. Taliū em̄ est regnum celoꝝ. Voluit ergo apparere paruulꝰ quadruplici ratione. Primo ad docendū homines innocentie puritatē. Puer em̄ dicitur a puritate. Christus aūt habuit triplicem puritatē. scꝫ originalis ꝯcupiscentie. actualis ignorātie. ꝛ corporalis impotētie. Christus em̄ sanctificatus ab instanti cōceptionis sue. xp̄s plenus fuit sapiētia ab eodem instanti. ꝛ xp̄us nullā resistentiā habuit in eodē corpore suo. Ideo fuit depuratus ab om̄i infectione. Fuit etiā purus triplici puritate. cogitationis. locutionis. et operationis. Habuit em̄ cogitationes mundissimas. locutiones vtilissimas. ꝛ operatiōes sanctissimas. Unde dicitur de eo. i. Petri ij. Qui peccatum non fecit nec inuentus ē dolus in ore eius. Talem puritatē debent habere om̄es serui dei. Primo eni debent esse mundi cogitatione. Iuxta illud Iacobi. iiij. c. Purificate corda vestra duplices animo. Secundo debent habere puritatem vt sint mundi locutione Iob. xxxiij. c. Sententiam puram labia mea loquētur. Prouerbioꝝ. xv. Sermo purus pulcherrimus firmabitur ab illo. Tertio debēt habere puritatem operationis. i. Thim̄. ij. c. Volo viros in omni loco orare leuantes puras manus ad deum. Iacobi. iiij. Emūdate manus vestras peccatores. O q̄ȝ pauci sunt hodie tales pueri ꝗ prochdolor potius habent cogitationes iniquas. Iuxta illud. Cogitauerunt iniquitates in cordē. locutiones immundas. Ps. Vana locuti sunt vnusquisqꝫ. Et vtinam tm̄ vana ꝛ nō scurrilia vel mēdosa aut etiam dolosa. Timeant igitur tales illud ps. quod comminatur eis dicens. Disperdet dominꝰ vniuersa labia dolosa. et linguā magniloquā. Habent etiam operationes fetidas et infectas fetore luxurie. Iuxta illud. De cadaueribus eorum ascendet fetor. Iohelis primo. Computruerunt iumenta in stercore suo. Vere magnus fetor quem etiā demones abominantur. Cōmuniter videmus ꝙ qui comedit alleum non sentit fetorē alterius comedentis. Diabolus comedit alleum. quia fetidis ꝛ immundis cogitatiōibus. locutionibus. ꝛ operationibus delectatur. In signum huius in quodaꝫ obsesso habitauit in sepulchro fetido vt dicitur Marci. v. Et tamen horret fetorē luxurie presertim ille demon qui est nobilioris nature vltra ceteros. Istud patet de quodaꝫ astrologo ꝛ nigromantico. De quo refert Robertus holgot super librū Sap. ca. ix. Qd cum quadā vice demonē solito more inuocasset post longā expectationē et carminum suoruꝫ iterationem. tandem apparuit stans a longe et vestibus obturās nares suas. A quo dum quereret incātator. quare ita tardasset. et quare ita a remotis se tenuit. Respondit demon. Fetor inquit luxurie tue non permittit me ad te accedere. O si sic abominantur demones istum fetorem. q̄nto magis āngeli boni. Secundo christꝰ voluit esse puer ad docendū obe-

dientiā et subiectionē. Puer enī subiectus est parentibus. imo omnibꝫ. sic xp̄s fuit. vt dicit Lu. ij. Erat inq̄t subditus illis. Sic quilibet fidelis debet esse subditus ⁊ obediens supiorib⁹ suis. Iuxta qđ suadet apostolus dicēs. Omis anima sublimioribus potestatibus subdita sit. Et iterū. Obedite prepositis vestris. Subiecti estote omi creature humane. i. Pet. ij. Et Ephe. v. c. Subiecti inuicem in timore christi. Tunc aūt vera est subiectio ⁊ obedientia cū subditus nihil agit iuxta voluntatē ꝓpriā. sꝫ superioris. Unde dicit Bernardus super cantica sermone. lxxi. Grande malum propria voluntas. que facit vt bona tua bona non sint. Hinc est qđ. i. Regū. xv. dicitur. Melior est obedientia q̄ victima. Quod tractans Grego. xxxv. libro moraliū dicit. Obedientia merito victimis preponitur. quia per victimas aliena caro. per obedientiam vero voluntas propria mactat᷑. Attēdant hoc filij erga parentes. attendant serui erga dominos. subditi erga prelatos. ⁊ generaliter oēs fideles erga suos confessores. vt nihil agant contra eoꝝ voluntatem. Nam quicquid contra preceptum illorum. aut consiliū aut suasum fuerit. mortiferum est ⁊ vane glorie deputatum. Ita dicit Bernardus super cantica sermōe. xix. ad finem. O q̄ multi hodie sunt qui oīa iuxta caput suum faciunt tam carnalibus q̄ spiritualibus parentibus non obedientes. et sensum suum preferre ipsoꝝ voluntati conantes. quod vtiq̄ nō ex alio q̄ ex superbia procedit. Nam sicut dicit Hugo de duodecim abusionibus. Inobedientie morbus ex superbie tumore procedit. Sicut sanies ex vlcere. sic ex superbia contemptus manat. Sed attendant isti christum dominū qui deus existens obediuit parētibus. non despexit magister discipłos. dominus homines. verbum et sapientia dei patris fabrum et feminā. Dicit Bernard⁹ super cantica sermone. xix. Tertio christ⁹ voluit apparere puer ad docendum humilitatem. Paruulus enī humilis est et superbire nescit. Sic christus Philip. ij. humiliauit semetipm formā serui accipiēs. Per quod xp̄s informare voluit filios fideles ꝙ nisi humiliarent᷑ sicut paruulus nō itrarent in regnū celoꝝ. vt dicit Math. xviij. Nō est enī via ad celestē exaltationeꝫ nisi ꝑ humilitatē. Unde. i. Pet. v. dicitur. Humiliamini sub potenti manū dei vt nos exaltet. Et Eccl. iij. Quanto maior es humilia te in oībus. ⁊ coraꝫ deo inuenies gratiam. Hinc dicit Bernardus super cantica sermone. xxxv. ꝙ oportet humiliter sentire de se nitentem ad altiora. ne duꝫ supra se attollitur cadat a se nisi in se per verā humilitatē solidatus fuerit. Et subdit. Non nisi humilitatis merito. maxima obtinent᷑ Tunc autē ē vera humilitas. cū nō solum ea per que nos deus per seipum humiliat. libenter accipimus. sed etiā cum ab alijs illata libenter tolleramus. Job per deū fuit humiliatus. Dauid per hominē maledicētem sibi. Et dico notanter quando libēter illata tolleramus. Nam ƒm Bernardum vbi supra. multi humiliantur qui humiles non sunt. Alij enī cum rancore humiliant᷑. alij patienter. alij et libenter. Primi rei sūt Secundi innoxij. Tertij iusti. Is ergo vere humilis est qui dicere potest. Bonū mihi quia humiliasti me. Hoc non potest dicere qui inuitus est. Multo minus hoc dicere potest qui murmurat. neutri horuꝫ ꝑmittimus gratiā ꝙ humiliatur. Est tamē inter istos duos differentia et conuenientia. Nam differunt in hoc. quia qui inuit⁹ patitur. in patientia sua possidet animā suam. Qui vero murmurat simpliciter perit in anima sua. Conueniunt autem in hoc. quia neuter eorum gratiam consequitur. nec meretur. Et si vnus eorum scilicꝫ qui murmurat iram mereatur. quoniaꝫ nō humiliatis. sed humilibus dat gratiam suaꝫ. Ille vero vere humilis est qui humiliationem vertit in humilitatem. Et ipse est qui dicit deo. Bonū mihi quia humiliasti me Ex predictis patet ꝙ ad verum humilem requiruntur duo. vt scilicꝫ sponte ⁊ libent᷑ humilietur. Debet ergo tacita esse et leta humilitas. Talis fuit Paulus qui dixit. Libenter gloriabor in infirmitatibus meis. vt in me habitet virt⁹ christi. Hec Bernardus sententialiter vbi supra. Quarto christus voluit apparere puer propter parnā reputatōnem. Puer enī pro minimo reputatur. Sic christus Isaie. liij. Despect⁹ est vultus eius. vnde nec reputauimus eū. Abdie in principio. Ecce paruulum dedi te in gentibus. Cōtēptibilis tu es valđ. ꝑ qđ docuit nos vt simpliciter ⁊ non gl'iose

viuamus. Talis fuit dauid qui de se dicebat. Adolescentulus sum ego et cōtempt⁹ Et apostolus. Si adhuc hominib⁹ placerem christi seruus non essem. Vere sic ē q̄ qui hominibus student placere magne sūt reputationis. Qui vero diligunt veritatē et soli veritati intendunt placere nulli⁹ sūt in mundo reputationis. imo sunt magne derisionis. Juxta illud. Deridetur iusti simplicitas Job. B Unde hodie adulatores preualent viris iustis et sanctis ꝛ doctis. quia oīa ad placitū dominoꝝ dicūt Et ꝓpter hoc quia ad placitū oīa dicūt. reputantur eis amici. Sed in rei ꝟitate sunt deceptores ꝛ capitales inimici. Nā vt dic̄ Robert⁹ holgot sup librū Sap. ca. x. Similes sūt illi qui suauiter radit. sed guttur amputat. vel genam tergit. sed oculū eruit Vn̄ Ecci. xij. c. dr̄. In labijs suis indulcat inimicus et in corde suo insidiatur vt subuertat te in foueam. In oculis suis lacrimabitur inimicus. et q̄si adiuuans suffodiet te. vn̄ Seneca ep̄la. viij. dicit. Venit ad me blādus inimicus pro amico. vicia sub virtutum nomine surripiunt. Certe hoc est hodie videre ad oculum. q̄ nullus vicia maiora inducit in regibus principib⁹ ꝛ ceteris nisi adulatores asserentes ea esse virtutes. Nam prodigalitatem liberalitatem dicūt humilitatē fatuitatē asserunt. deuotionem et cultū dei monachatū ꝑsuadent. superbiam honestatē astruūt. voluptatē ꝛ delicias in solaciū vertunt. Et ita hominē seducūt et in malis morib⁹ firmāt. vt quādoq̄ vsq̄ ad mortē in malis et prauis moribus consenescat. ꝛ moritur in eisdem. Unde si q̄s vult aduertere quare diuites etiā in seniū vix emendantur. facile videbit hoc ex adulatorū blandicijs ꝓuenire. Nam cum se credūt bonos ex assertiōe adulatoꝝ. quomodo possunt conuerti vel in melius mutari Vn̄ Seneca dicit ep̄la. xcv. Non sumus cōtēti modica adulatiōe. imo si quis nos sanctissimos modestissimos predicet totū acceptamus tanq̄ nobis debitū. Et cum credimus eis qui nos laudant non corrigim⁹ nos. nec mutari volumus. quia nos optimos credimus esse. Hec ille. Et ideo sentētia Platonis fuit prout dicit in libro de dictis phoꝝ. Q̄d homines ex inimicis magis q̄ ex amicis ꝓficiunt. Quia dū inimici eis errores improperant corriguntur.

Amici vero nō improperāt eis errores. sed tollerant et occultant. Hinc dr̄ Math. x. Inimici hominis domestici eius. Jsa. iij. Popule meus q̄ te btm̄ dicūt ipi te decipiunt ꝛ seducūt. Tales ergo nō sunt amici. sed inimici. Nā sicut Policratus dic̄ libro. iij. ca. iiij. Adulator oīūs virtutis est inimic⁹ eo q̄ magis cauendus q̄ sub amātis specie nocere non desinit. donec rōnis obtundat acumen. et luminis modicū q̄d adesse videbatur extinguat. Certe vt idem ait. grauissime tales peccant. cū eis nocent et sub eis infideliter agunt quibus fidē debent ꝛ tenentur. circūuenientes blandicijs ꝛ in sordes vicioꝝ p̄cipitantes. Quid odibilius fraude ꝛ dolo. quo sub imagine amoris et fidei in simplicē ꝛ credulū ꝛ quod detestabilius est amicū perfidie et inimiciciaꝝ nequicia exercetur. O quō m̄ltiplicati sunt hodie tales super numeꝝ. dicit Policrat⁹ vbi supra ca. vi. Et vere ita m̄ltiplicati vt non sit locus iustis ꝛ bonis viris in curijs p̄ncipū ante ipos. Ex quib⁹ oīb⁹ iam patet quātū noceāt adulatores ipis magnis dominis. Si igitur volūt ab eis bene cauere duo eis sunt necessaria. Primo vt in principio talib⁹ resistant. Unde dicit Policratus libro. iij. c. vij. Primos adulatoꝝ congressus impugna. Q̄d tunc fit quādo vt dicit Seneca ep̄la. xcv. nos metipos tales reputamus quales nos esse scimus. nō quales nos adulatores cōmendant. Refert seneca ibidem de alexandro. Q̄d cū ab alijs diceretur filius Jouis illius dei. contigit q̄ in obsidione cuiusdam ciuitatis dū circuiret muros sagitta percuss⁹ ē. Cūq̄ vulnus vehemēter doleret ait. Oēs me filium iouis esse dicunt. sed vulnus hoc me hominē esse probat. Sic debet facere tal' p̄nceps vel dominus. Vos me dicitis prudētem. sed ego non inuenio hoc in me. Vos me dicitis temperatū. sed ego sentio in me defectum maximū in excedendo modum et tempus. ꝛ sic de alijs. Sic dicebat Virgilius de se sicut narrat Policratus. Me quoq̄ dicunt vatem. sed non ego credul⁹ illis. Unde Catho dicit. Plus alijs de te q̄ tu tibi credere noli. Secūdo necessariū est eis vt semꝑ habeant aliquos viros iustos et litteratos secū. q̄ eos cōtra tales p̄muniant et precustodiant. et eos euadere doceant. Ezechias cū esset vir iustissimus

et ſanctus. Legit̃ tñ Iſaiam ꝓpham in cõſilio habuiſſe. Dauid ⁊ ſi ſanctiſſim⁹ et ipſe ꝓpha ꝓphaꝝ. tñ habuit Nathan ꝓpham in cõſilio ſuo. qui eũ de nõ edificando tẽplo premonuit ⁊ pro peccatis adulterij ⁊ homicidij corripuit Salomon licet ſapientiſſim⁹. tamẽ Nathã ꝓphaȝ ⁊ Sadoch ſacerdotem in cõſilio ſuo habuit Carol⁹ pius imperator habuit doctiſſimũ Alcuinũ. Trayanus iuſtiſſim⁹ imperator ſapiẽtiſſimũ Plutarcũ phm. Nero licet neq̃ã tamen habuit ipe Senecam. Alexander Ariſtotelẽ prudentiſſimuȝ. Ptholomeus ſeptuaginta interpreteſ libroꝝ. Nec mirũ ꝙ tũc bene ſtabant coꝝ principat⁹ exquo ſapientiſſimis regebant̃. cũ ſine ſapientia nullus poteſt ſtare ꝑncipatus. inquit Policratus libro. iiij. cap. vi. Unde Socrates Apollinis oraculo ſapientiſſim⁹ iudicatus. Tũc demũ fore reſpublicas beatas aſſeruit ſi eas phi regerent aut coꝝ rectores ſtudere ſapientie cõtigiſſet. Tales ꝗ viros honorent ꝑncipes et nõ contemnant ſi bene volunt imꝑare. Si tamẽ viri boni ꝓ veritate cõtemnant̃ nõ debet ꝓ magno reputari. quia nõ ipis ſed ꝯtemptoribꝫ ve. Nam vt ait Cicero. Cuius aures clauſe ſunt veritati vt verũ audire nõ poſſit eiuſ ſalus deſperanda eſt

C

Dixi ſecũdo ꝙ in ꝟbis premiſſis deſcribitur profectus etatꝭ chriſti delectabilis cũ dicit̃. Creſcebat ⁊ confortabatur. In hoc chriſtus ſe verã carnẽ aſſumpſiſſe demonſtrauit nõ fantaſticã. Sicut eñ puer ẽẽ voluit. ſic in virũ nõ niſi ſucceſſiue adoleſcenam naturã. Nam ꝯm diuinã. Magnus dominus ⁊ magnitudinis ei⁹ non ẽ finis In hoc tamen ſaluator nos docere voluit vt in noſtris actionibꝫ quas bene agendo incipimus non ſiſtamus. ſed ſemper in eis ad meliora tendentes proficiamus. et ſic ſpiritualiter creſcamus vſqꝫ in virũ ꝑfectũ Duo tamẽ hic dicũtur de xp̃o. Primo qꝛ creſcebat. Secundo quia proficiebat ad ſignificandum cuilibet bene agenti duo eſſe neceſſaria. Primo augmentũ virtutũ interioꝝ. Secũdo ꝓgreſſus in illis virtutibus ⁊ exercitatio exterior. Unde Machab. ix. dicit̃. Cepit Jonathas creſcere ⁊ proficere. De primo patet. Debet eñ creſcere in ſeptẽ ꝑcipuis virtutibꝫ. Et primo in certitudine fidei ⁊ cognitõis. Unde. ij. Coꝝ. x. Spem habem⁹ creſcẽtis fidei veſtre. De modicitate fidei reprehenſus eſt Petr⁹. modice fidei quare dubitaſti. Mathei. xiiij. Sed bene creuerat mulier chananea que audiuit. Mulier magna eſt fides tua. Et Centurio cui dictũ eſt. Non inueni tantã fidẽ in iſrael. Scdo debȝ creſcere in feruore deuotiõis. q̃ feruor maxiẽ lucet in orõnis continuatione ⁊ lacrimaꝝ effuſione. Heſter. xi. Fons paruus creuit in fluuiũ maximũ. Hoc eſt. Parua deuotio in ꝑncipio ⁊ pauce lacrime in puericia debent poſtea creſcere in fluuiuȝ in ſenio. Sicut fecit Dauid q̃ dicit de ſe. Lauabo per ſingulas noctes lectũ meũ lachrimis. Sed certe multi feruẽt in ꝑncipio q̃ deficiũt in fine ⁊ in ſenio. Tertio debet creſcere in exercitatõne opeꝝ virtutis. Prouer. iiij. Semita iuſti quaſi lux ſplendida ꝓcedit ⁊ creſcit vſqꝫ ad ꝑfectũ diem. i. diẽ mortis. que eſt perfecta dies. Hodie eñ non ẽ perfectus dies. quia interdum habemus lucẽ gratie. interduȝ tenebras culpe. quia nunc boni: nunc mali ſumus. Quarto debet creſcere in perfectione charitatis q̃ ad deum. Ephe. iiij. Ueritatem autẽ facientes in charitate creſcamus in illo. Bern. Qui habet magnaȝ charitatem magn⁹ ẽ. q̃ paruã paruus eſt. ⁊ q̃ nullam nihil eſt. i. Coꝝ. xiij. Si linguis hominũ loquar. ⁊c̃ Et ſequit̃. nihil mihi prodeſt. Quinto debet creſcere in amore volũtarie paupertatis Gen. xli. Creſcere me fecit deus in terra paupertatis mee. Quod tũc fit qñ homo quãto vlterius tanto plus diligit paupertatẽ ꝓpter deũ. Sexto debet creſcere ĩ puritate caſtitatis. erga ſeipſum. Math. vi. Conſiderate lilia agri quomodo creſcunt. Candor liliorum ſignificat caſtitatẽ fideliũ. Septimo debet creſcere in virtute pietatis quo ad proximuȝ Job. xxxi. Ab infantia mea creuit mecum miſeratio Tria aũt faciũt hoiem creſcere. ſcȝ grã bñdicens Job. i. Operibꝫ manuũ ei⁹ benedixiſti. ⁊ ideo poſſeſſio eius ſcȝ virtutum creuit in terra. Secũdo doctrina erudiẽs q̃ſi lac puerũ creſcere facit. i. Pet. ij. Quaſi mõ geniti infantes lac cõcupiſcite. vt ĩ eo creſcatꝭ. Tertio tribulatio patiẽs facit creſcere ſicut aqua arborẽ. Exo. i. Quãto ma

gis opprimebant filij isrl' tanto magis crescebãt. D De scdo quõ dz pficere hõ dr Luce.ij. q ihs pficiebat apd deũ .s. per bonã et rectã intentionẽ. Et apud hoies p exempli exterioris ondsionẽ. Uñ sic nobis necessaria est vita nr̃a. ita pximis nr̃is fama nr̃a. xij. q. i. nolo. Et iđo apl's ait. Prouidentes bona nõ tm̃ corã deo. sed etiã coraz oib hoib. Sed certe pauci sũt hodie q ita pficiant. cũ multi potiꝰ deficiant. Jõ videamꝰ que ipediũt hoiem. Septẽ sunt que impediũt hoiem a spũali pfectu. Primũ igit est psumptio sufficientie. sicut in illo q dicit sibi. satis est iam nihil tibi deest. De quo in ps. Ego dixi in abũdãtia mea nõ mouebor in eternũ. Sed tales deꝰ permittit cito cadere. Unde sequit. Auertisti faciẽ tuã a me et factus sum conturbatus. Scdm ẽ viriũ lassitudo. qñ em̃ diu laborauit homo in bello spũali. post tãq vilis fatigat et lassascit. Talis fuit Helias q petiuit p tedio anime sue. vt moreret. Sed certe apl's docet huic obuiare Hebre. xij. Recogitate eũ q talem sustinuit a peccatorib aduersus semetipm cõtradictionẽ. vt nõ fatigemini anĩs vr̃is deficiẽtes. Tertium ẽ occursꝰ aduersitatũ Juxta illđ Utinã mortui essemꝰ. Nũeri. xiiij. Talib eniz maiora occurrũt tẽptamenta. Sz audiãt tales: qz fidelis deꝰ ẽ q nõ patiet vos temptari supra id qđ potestis. i. Cor. x. Quartũ gelicidiũ tepiditatis q cõstrigit et n̄ pmittit florẽ vel fructꝰ egredi. De q puer. xxvi. Dicit piger. leo ẽ in via. Job. xv. ledet q̄si vinea in pmo flore. Qđ tũc fit qñ in talib nõdũ desideria bona roborãt. Quĩtũ ẽ occupatio tpaliũ. De h. i. Reg. xvij. figura qmõ Dauid in armis Saul nõ potuit pcedere. Jõ Math. xix. dr. Si vis pfectꝰ eẽ vade et vẽde oia. Qđ cũ audisset abijt tristis. Sextũ ẽ erubescẽtia seculi. De h Job vi. Uenerũt vsqz ad me et pudore coopti sũt. Septimũ ẽ vilescẽtia spũaliũ. De hoc Nume. xxi. Aia nr̃a nauseat. Sũt aũt ecõuerso septẽ q iuuãt hoiez ad pfectum. Primũ est existimatio pprie imperfectiõis Job. xi. Cũ te consumptũ putaueris orieris vt lucifer. Scdm ẽ pudor defectiõis. Bern. Nõ pficere. deficere ẽ. Hiere. vi. c. Facti sũt retrorsũ. Tertiũ est timor amissionis Math. xxv. talib dr. Ei q nõ habet et qđ videt habere auferet ab eo. Quartuz seueritas exactiõis. Repetit em̃ dñs talẽtũ cũ vsura. Lu. xix. Quare nõ dedisti pecuniã meã ad mẽsã. Quintũ hostiũ multitudo et fortitudo. Unđ dz hõ laborare vt sit fortis et armatꝰ cõtra eos. Eph. vi. Nõ est nobis colluctatio aduersus carnẽ et sãguinẽ. sed aduersus rectores tenebrarum harũ. Sextũ pmij magnitudo q̄d maiꝰ dabit magis laboranti. i. Cor. iij. Unusqsqz mercedẽ suã recipiet sm suũ laborẽ. Septimũ breuitas tempis cõcessi ad pficiendũ Eccs. ix. Quecũqz facere põt manus tua instanter operare. E

Dixi tertio q in verbis premissis tangit plenitudo virtutũ xp̃i icõparabilis. cũ dicit. Plenus sapia et gr̃a dei erat in illo. Duo dicit de xp̃o. Primo q erat plenꝰ sapiẽtia Scdo q gr̃a dei erat in illo. Plenꝰ sapia fuit. qz ipe sapia est dei pr̃is p quẽ facta sũt oia. Prouer. viij. Cũ eo eram cũcta cõponẽs. Et pmittit. Qñ pparabat celos aderam. Et de multis alijs. Uñ apl's dicit. q ipe est in q sũt oẽs thesauri sapie et scientie dei abscõditi. q si sic. merito Jacob dicit Si qs indiget sapientia postulet eã a đo. Jacobi. i. Bene dicit a deo. nõ a mundo. nõ a carne. nõ a dyabolo. Non est hec sapientia de sursum: sed est aialis terrena et dyabolica Animalis est in luxuriosis qui totũ intellectũ ad voluptatẽ conuerterũt Qui melius sciunt bouisare corisare et blãdiri qz orare aut corã deo flectere. Terrena sapia est in auaris q facilius sciunt discurrere decem miliaria ad foruz qz decem passus facere ad ecclesie chorũ. Dyabolica sapia ẽ in supbis q meliꝰ sciũt cõponere capitis flores qz animi mores. meliꝰ sciũt ornare corpus qz animam. Jsti g tales nõ sunt pleni sapiẽtia xp̃i. sed ab ea vacui. et sũt pleni sapia dyaboli. Sũt aũt diuersi diuersimode pleni diuersis vicijs. Nã qdam sunt pleni dolo p occultã cordis machinationẽ. Ecci. i. Cor tuũ plenũ est dolo. Alij pleni maledictione per sermonis seueritatẽ. ps. Quoz os maledictione plenum est. Alij pleni iniq̄tate p operationẽ. Ps. Repleti sunt iniq̄tate et impietate sua Alij pleni ypocrisi p sãctitatis simulatõez Math. xxiij. Ue vob ypocrite q intꝰ estis pleni iniquitate et omi spurcicia. Alij pleni cupiditate p auariciam. Ro. i. Repletos

om̄i iniq̄tate ⁊ malicia ⁊ auaricia. Alij ple
ni adulterio ꝑ carnalē voluptatē. ij. Pe. i.
Hij sūt oculos plenos habētes adulterij
⁊ incessabilis delicti. Alij pleni vino ⁊ cer
uisia ꝑ ebrietatē Sapie. ij. Vino precioso
nos impleamꝯ. Alij pleni ira ꝑ indignatō
nē Luce. iiij. Repleti sūt ira in synagoga
hec audientes. Alij pleni supbia. Sicut
legit̃ de Anthiocho. i. Macha. ix. ꝙ reple
tus supbia spirabat in iudeos. Ut igit̃ isti
pleni sint sapiā xp̄i euacuēt istā plenitudi
nē. Nā vt dicit Augꝯ. Si vis recipe qđ n̄
habes. effunde q̄d habes. Nō em̄ mittūt
vinū nouū in vtres veteres. Hinc aplus
hortat̃ dicens. Expurgate vetꝯ fermentū
vt sitis noua cōspersio. Fuit etiā xp̄s ple-
nus gr̄a. Juxta illud Joh. i. Vidimꝯ euz
plenū gr̄a. Et quō nō plenꝯ q̄ nō ad men-
surā recepit gr̄am. sed ad abundantiā ⁊ re
dundātiā. Nam est via veritas ⁊ vita. Ip
se est oibꝫ oia factus. attulit veritatē vt do
ctor. māsuetudinē vt liberator. iusticiam
vt cognitor. inq̄t Augꝯ sup Joh. Et ideo
ip̄e est fons omniū charismatū ꝟtutū do-
norū ⁊ gr̄arū. Sicut mare oīm fontiū ⁊ flu
minū origo. inq̄t Bern̄. sup cātica ser. xvi.
Rogemꝯ igit̃ vt nob̄ aliquā stillā sapie et
gr̄e sue impartiri dignet̃ quatenus ꝑ gr̄az
eius possimꝯ ꝑuenire ad gl̄iam. Ad quam
nos perducat pater ⁊ filius.

Dn̄ica infra octauas Ephe. I.
Sermo. XVI

c Cum factus esset
ih̄s annorū duodecim. Luc. ij. c.
Postq̄ȝ mater sācta eccl̄ia descri
psit nobis infantiaȝ nr̄i saluatoris in dn̄i-
ca p̄cedenti. Nūc in ista dn̄ica intēdit no-
bis describere puericiā eiusdem ostenden
do que q̄nta ⁊ q̄lia xp̄s egit in etate duo-
deciȝ annorū: quō vicȝ audiebat doctores
iudeorū attētissime ⁊ r̄ndebat illis pruden
tissime. Cuiꝯ figura habet̃. i. Regum. iij.
Ubi Samuel indicauit visionē Heli sa-
cerdoti seniori ⁊ euenit sermo eiꝯ in israel
que reuelauerat ei dn̄s. Samuel interpre
tat̃ postulatꝯ a deo ⁊ significat xp̄m q̄ po-
stulatꝯ fuit a sanctis patribꝫ. Juxta illud
Emitte agnū dn̄e dn̄atorē terre. Hic er-
go Samuel. i. xp̄s indicauit ⁊ manifesta-
uit visionē. i. sapiam quā vidit in abscon-
dito cōsilio di p̄ris. Juxta illđ Joh. Que

cūq̄ȝ audiui a p̄re meo nota feci vob̄. Hoc
aūt xp̄s p̄cipue fecit in etate puerili ipsis
sacerdotibꝫ iudeorū quorū figuram tenuit
Heli sacerdos. ⁊ euenit sermo prout dixe
rat ei xp̄s. q2 oia impleta sunt in iudeis q̄
cunq̄ȝ erant dicta a xp̄o. Juxta illud. Nō
p̄teribit generatio hec: donec om̄ia fiant.
Luc. xxi. Simile etiā habet̃ in figura Da
nielis. ij. vbi Daniel adhuc puer loquit̃ sa
pientiā inter sapientes babilonis. interp̄-
tans oia somnia regis. Daniel puer signi-
ficat xp̄m. sapientes babilonis significant
sacerdotes et doctores iudeorū. Babilon
em̄ confusio interp̄tat̃. ⁊ apud iudeos: tūc
omnia erant cōfusa in ordine suo. eo ꝙ ce
lestibꝫ preponebant terrena ⁊ derelicto do
adheserūt dyabolo. Juxta illud Joh. viij
Vos ex parte dyabolo estis. Unde de ip
sis potuit dici illud ps̄. Confusi sūt. q̄niā
deus spreuit eos. ꝙ aūt Daniel interp̄ta-
tus ē somnia regis significat ꝙ xp̄s diui-
tes huius seculi q̄ in diuitijs quasi somni-
ant longā vitā: ⁊ tn̄ breuiter viuūt: ⁊ qui-
bus dyabolus ⁊ mūdꝯ ꝓmittit delicias. ⁊
soluit miserias cum exsurrexerint de som-
no mortis. Tales xp̄s somniātes veniens
docuit dicens illud Luce. xvi. Facite vo-
bis amicos de māmona iniq̄tatꝭ. Et iterū.
Diues difficile intrabit ⁊c̄. Et de hac do-
ctrina saluatoris quā cepit facere āno pue
ricie sue duodecio. hodiernū loq̄t̃ euāgeli
um. De q̄ loq̄ vr̄e charitati intendo. sed q2
sine gr̄a saluatoris nr̄i ista facere nequeo.
cū dicat Bern̄. sup canti. ser. xiij. Sic ori-
go fontiū ⁊ fluminū mare est. ita ꝟtutuȝ et
sciarū dn̄s xp̄s. Quis est ei dn̄s nisi ip̄e rex
gl̄ie xp̄s. Et iuxta canticū anne Jp̄e ē deꝯ
sciarū dn̄s. Ut igit̃ de hoc fonte gr̄e diuie
aliq̄d hauriamꝯ ad mr̄em gr̄e p̄mū recur-
ramꝯ. salutātes eā voce amena dicētes ei.
Aue gr̄a plena. In euāgelio p̄nti tria de-
scribūt̃. P̄rio nāq̄ȝ describit̃ xp̄i a parētibꝫ 1
suis amissio. cū dr̄. Cū esset ih̄s duodeciȝ
annorū. Scđo describit̃ eius inuentio. cū 2
subdit̃. Factū est autē. Tertio describitur
eius humilis ⁊ mitis subiectio. cuȝ addit̃. 3
Et descēdit cū illis. A

Dixi primo ꝙ in prima par
te euangelij de-
scribit̃ xp̄i a parentibꝫ suis amissio. cuȝ dr̄
Cū esset ih̄s annorū duodecim. Pro quo
sciendū ꝙ licet mlt̄e fuissent solēnitates ⁊

festiuitates iudeoꝝ. tñ tres erãt ꝓcipue.s. Pascha Penthecostes et Scenophegia. Pascha erat in memoriã exit⁹ eoꝝ de egypto. Penthecostes in memoriã datiõis legis ꝑ Moysen a deo. Scenophegia ĩ memoriã habitatiõis q̃draginta ãnis in deserto. Et ð his ita fuit ꝓceptũ Deutro.xij Ad locũ quẽ elegerit dñs accedetꝫ ⁊ offeretis holocausta ⁊ victimas. De victimis hr̃ Leuit.xxiij. de oblatiõib⁹. Nũe.xxviij. et.xxix. Quotiẽs aũt oẽs vniuersalit̃ ire tenebantur dicitur Exoð.xxiij. vbi dicit̃ ꝙ trib⁹ vicib⁹ in anno.scꝫ in aprili.in iunio.i septembre. Et subdit̃ ꝑ singulos ãnos mihi festa celebrabitis. Glo.in pascha.in pẽthecostes.in scenophegia. Dicit̃ etiam ibi Ter in anno apparebit oẽ masculinũ corã dño deo tuo. Et sic oĩs masculus de vniuersis finib⁹ isrl̃ debebat se p̃ntare in irl̃m ⁊ offerre hostias determiatas in lege. De mulierib⁹ aũt ñ erat ꝓceptũ.sed si comitabant̃ viros suos bonũ erat. Dicit̃ etiã ꝙ q̃ remoti erãt a duab⁹ festiuitatib⁹ ꝓ minoribus causis poterãt remanere. sꝫ a festo pasce non excusabant̃.nisi causa infirmitatis vel causa hostilitatis capitalis. Et h̃ ẽ qð ðr.ꝙ cum xp̃s factus esset annoꝝ duodecim ascendẽtib⁹ illis.scꝫ Joseph ex necessitate ꝓcepti legis.⁊ Maria ex cõsilio bñplaciti.⁊ xp̃o ex legis edicto hierosolimaꝫ tãq̃ metropolim. vbi erat sacerdotiũ ⁊ tẽplũ.iuxta ꝓceptũ dñi.s̃m ↄsuetudinẽ diei festi.i.quã req̃rebat dies fest⁹ pasche ex cõsuetudine laudabili. Nõ ꝙ in die pasche ascẽderẽt sed in vigilia.s̃m Gor. Et ẽ documentũ vt ad eccl̃iam etiã in vigilijs venirem⁹ si fieri põt. Consũmatisq̃ dieb⁹.s. azimoꝝ:cũ redirẽt dicit glosa ꝙ illa solẽnitas ꝓtelabat̃ octo dieb⁹. Ita vicꝫ ꝙ ĩ q̃rtadecia luna aplis cõueniebãt ad vesperã ⁊ comedebãt agnũ paschalẽ. postea ꝑagebant septẽ integros dies. vt habet̃ Deutero.xvi. vbi ðr̃. Septẽ dieb⁹ comedetꝫ absq̃ fermento. Et nota h̃ ꝙ iste ascẽsus erat occultus s̃m Augustinũ ⁊ mgr̃m in historijs ꝓpter metũ Archelai. Nam xp̃s etiam ammonitiõe angeli erat in egypto septem annis vsq̃ ad obitũ Herodis ascalonite. quo defuncto successit ei filius. Archela⁹ q̃ in iudea regnauit pro eo. Audiens ergo hoc Joseph timuit illuc ire. Ne filius Herodis sequeretur p̃rem in malicia ad perdendũ puerũ xp̃m. Et ideo ammonit⁹ iterũ ꝑ angeluꝫ iuit in Galileam ⁊ mansit in Nazareth.⁊ sic de nazareth latent̃ ascẽdebat ad solẽnitatẽ paschalẽ cuꝫ xp̃o ⁊ Maria in templũ irl̃m. Ita ꝙ non essent inter turbas notati ⁊ cõspicui.⁊maxime in festiuitatib⁹.qñ homines sunt alijs intẽti. Boni ad cultũ dei.mali ad lucra ⁊ vanitates Et cũ redirent.scꝫ parentes eius domum remansit puer ih̃s in irl̃m. Hugo. Preferens scolas theologie parẽtib⁹. Et nõ cognouerũt parentes eius. Sed Beda hic querit. Quõ potuit xp̃s a parentib⁹ obliuiscẽdo relinqui qui tanta prouidẽtia parentũ nutriebat̃. Respondendũ est ꝙ filijs isrl̃ ad festa confluentib⁹ vel ad ꝓpria redeuntib⁹.mos erat seorsum viros et seorsum feminas incedere.pueri vero cum quolibet parente indifferent̃ ire poterant. Joq̃ ðr Maria ⁊ Joseph vicissim puerũ iesuꝫ putasse quem secũ non cernebant cum altero parente reuersum. Unde Zacha.xij. ðr̃. Familie ⁊ familie seorsum. ⁊ mulieres eorũ seorsum. Et ideo sequitur. Existimãtes aũt eum esse in comitatu. cognatoruꝫ vel notoꝝ q̃ simul fuerant comitati.scilicꝫ a Nazareth. venerunt scꝫ eodẽ die reuersionis iter.scꝫ versus galileaꝫ.⁊ h̃ sine puero. Et requirebant eum sero inter cognatos et notos. Glo.id est inter vicinos int̃ q̃s esse consueuerat aliquando. Et non iueniẽtes eũ ꝑmo die reuersiõis in domuꝫ reuersi sunt in irl̃m scðo die.requirebãt eũ tertia die.s̃m glosam. Alij dicũt ꝙ veniẽtes domũ ꝑma die de irl̃m querebãt eum inter cognatos ⁊ notos scða die.⁊ non inuenientes eũ reuersi sunt in hierusalem et querebant eum tertia die. Sed modica ẽ in hoc differẽtia. Lira dicit.ꝙ reuersi domum querebant sequenti die ⁊ non inuenientes eũ ibi.reuersi sũt tertia die irl̃em ⁊ querebant eũ q̃rta die.⁊ tunc inuenerunt

B Et h̃ sũt tria documẽta moralia. Primũ est vt nõ solũ ꝓcepta legis diuine exp̃ssa:sꝫ etiã cõsuetudĩes laudabiles seniorũ nr̃oꝝ obseruem⁹ exẽplo parẽtuꝫ xp̃i q̃ s̃m cõsuetudinẽ diei festi ascẽdebãt in templũ. Et h̃ iõ ne sociale bonũ turbet̃. q2 dissimilitudo oĩs discors est. vt dicit Hugo Vñ dic̃ Aug⁹. li.iij. de doctrina xp̃iana. Quisq̃s sic vtit̃ reb⁹ exteriorib⁹ vt metas cõsuetudinis bonoꝝ inter q̃s v̄sat̃ excedat

aut aliquid. aut flagitiosus est. Et ideȝ di
cit Thomas scda scde.q.clxix.ar.i. Intã-
tũ autem seruanda est bona consuetudo.
vt nullus estimet sine ea leges quantũcũ-
ꝙ salubres diu posse subsistere. Nam sicut
dicit Robertus holgot super librũ Sa-
pientie.c.xviij. ꝙ ad faciendũ homies vir
tuosos non sufficit solus sermo legũ psua
siuus cum multi iuuenes ⁊ alij proterui
etiaȝ metu penarũ legaliũ a malis nõ pos
sunt retrahi. Et ideo requiritur bona cõ-
suetudo que paulatim exterminat inclina
tionẽ passionis ad vicium. Unde ipse di-
cit ꝙ posito ꝙ aliqui habeant virtutes ex
inclinatione dispositiõis naturalis vt bñ
complexionati. alij ex doctrina per exerci
tiũ studij. non sufficit: nisi assit cõsuetudo
ꝑ quam ipe appetitus inclinet ad bonum.
Habet em̃ consuetudo quãdã vim et vio
lentiã inclinantẽ ad bonuȝ. Et ex hoc pa
tet ꝙ ad bonitateȝ morum requiritur bõa
consuetudo. Que quideȝ cõsuetudo sicut
⁊ lex antiqua nõ est aliqualiter sine maĩa
⁊ euidentissima causa mutanda. Nam ꝫm
phm.ij. politicoꝝ. nullo modo expedit ci-
uitati vt faciliter mutet ⁊ abroget antiqs
leges ⁊ consuetudines. quia hoc est indu-
cere homines ad obediendũ legibꝫ. et ꝑ cõ
sequens mutare eas est inducere ad contẽ
nendũ eas. ⁊ sic ad debilitandũ ⁊ destruẽ-
dum easdem. Et ideo dicit Holgot ibidẽ
ꝙ melius est sinere quosdam paruos erro
res modicos ⁊ leues ꝙ̃ soluere leges anti
quas. Hec ille. Secundum documentũ
est parentibus vt assuefaciant pueros su-
os ex iuuentute ad diuinũ cultũ ⁊ bonos
mores. Unde Treñ.iij. dr̃. Bonũ est viro
cum portauerit iugũ ab adolescentia sua.
Et Hieronimus epl'a.lxxix. ponit exem
pla de brutis animalibus qualiter nõ nisi
a iuuẽtute sua possunt domari. ⁊ de arbu-
stulis quarũ arbores flecti possunt: nõ nisi
in iuuentute. Unde prouerbium est ꝙ ca
nis inueteratus nescit ire vinculatus vel
cathenatꝰ. Hinc Seneca dicit de se epl'a
lxxiij. Ante senectutẽ oraui vt bene viuerẽ
in senectute curaui vt bene morerer. Hic
Salomon cõsulit Eccs.xi. Mane semia
semen tuũ. Et Ecci.xxv. Que in iuuentu
te non congregasti. quõ in senectute inue-
nies. Et beatus Aug. super Johã. omel'.
xxiij. reddit horum rationem naturalem
dicẽs. ꝙ memoria iuuenũ est quasi thesau
rus in quẽ quicq̃d posuerit in seniũ cõser-
uant. Seneca etiã dat scdam rõnẽ. Epl'a
centesimatertia dicẽs. ꝙ iuuentus homi-
nis est etas optima. ⁊ sic ad benefaciendũ
magis oportuna apta ⁊ congrua. Dat et
idem Seneca aliam rationeȝ tertiã. quia
illa etas est fortissima ꝙ̃tum ad ingeniuȝ
⁊ vires corporis. Epl'a.cxxxvij. et epistola
xcij. Non est igitur spectandũ bene opera
ri vsꝙ in seniũ. quia ꝫm Grego.li.i. omeli
arũ. omel'.i. illa etas est per omnia misera.
Et hoc sicut dicit Tulius libro de senec-
tute, ꝑpter tria. quia reuocat a rebus agen
dis. et quia corpus facit infirmũ et omibꝫ
voluptatibꝫ priuat ⁊ nõ procul est a mor-
te. O ꝙ̃ multi senes dicũt illud Job.xxix.
Quis mihi det vt sim iuxta dies pristios
Nunc derident me iuuenes pauci tempis.
Ista deberent aduertere parentes filios:
aut filias habentes ꝙ̃ grauiter peccãt as-
suefacientes eos a puericia ipoꝝ ad ma-
lũ ad vanitates secli. ad coreas. ad ludos.
ad spectacula. ad bouisationes. Quos eti
am postea in senio retrahere non possunt.
Iuxta illud. Quod puer assuescit dũ vult
dimittere nescit. Talibus christus cõmi-
natur in die iudicij ve fletum et planctuȝ
dicens illud Luce.xxiij. Filie hierusalem
nolite flere super me. scilicet pro eo ꝙ vos
condemno iuste. sed super vos et filios ve
stros flete. quos scilicet sic docuistis pecca
re. Tertiũ documẽtũ est vt dies festos iu-
xta preceptum diuinũ in omni puritate ⁊
deuotione mentis celebremꝰ exemplo xp̃i
Marie ⁊ Joseph. qui fuerũt omni purita
te et innocentia preclari. Tales enim de-
bent esse christiani in festiuitatibus vt sint
absꝙ peccato mortali. Alias enim totum
erit deo odibile quicquid ab eis fuerit in
peccato mortali tũc factũ. Unde multis
cõminatur dominus illud Malachie.ij.
Dispergam super vultum vestrũ stercus
solẽnitatum vestrarum. Et Isa.i. Solen
nitates vestras odiuit anima mea. Treñ.
pmo. Uiderunt eam hostes ⁊ deriserunt
sabbata sua. Amos.v. O di et proieci festi
uitates vestras dicit dominus. Ecce quo
modo deus vocat tales solennitates ster-
cora ⁊ abominationes. Tribus auteȝ pec
catis solennitates nostre viciantur ⁊ pol-
luuntur. Primo per ineptam leticiã De q̃

dicit Aug. in li. de. x. cordis. q melius fa-
ceret aliqs i agro suo aliqd vtile q̃ in thea-
tro solaciosus existeret. et melius femie co-
rũ die sabbati lanã facerẽt q̃ in festis tur-
piter saltarent. Unde de cõsec. dis. i. Qui
die. Dicit q qui die dñico ptermisso diui-
no officio ad spectacula vadit excõmuni-
cetur. Scdo p gulam. de qua dicit i epla
Hieronim⁹ ad Eustochiũ. Ualde absur
dũ ẽ nimia saturitate velle honorare mar
tirẽ quẽ scim⁹ deo placuisse ieiunijs. Ter-
tio p supbiã. homies em̃ in festis magis or
nant exterius et p cõsequẽs mutuo ad pec
catũ se prouocant. Unde q̃si in figura hu
ius Dyna filia Jacob cũ egressa esset vt vi
deret mulieres regionis illius a Sichen
filio Emor euei pncipis terre Sichimi-
tarũ corrupta est. Gen. xxxiiij. Dicit autez
ibidem magister in scolastica historia post
Josephũ q tũc erat solẽnitas Sichimitz
in qua Dyna sola transiuit ad vrbem em-
ptura ornamenta puincialiũ mulierũ. Ec
ce pter ornamenta supbie Dyna in festo p
didit castitatem. Contra ista tria necessa-
ria sunt alia tria ad bene festiuandũ. Oc-
cupatio circa licita salutaria et diuina. vñ
si desinas ab omnib⁹ secularibus et nihil
mundanũ geras sed spiritualib⁹ operibus
vaces. hec est obseruatio sabbati christia-
ni. inqt Orig. sup Exo. Omel. lxix. Se-
cundũ est corporis afflictio. Unde Leui.
xxiij. dr. Affligetisq3 animas vestras i eo.
Et iter. Omis anima que nõ fuerit affli-
cta die hoc. peribit de populo meo. Notã
ter dicit. anima. Quia ista afflictio dz pro
cedere ex deuotione anime interioris affe
ctus per pietatem ad deũ nõ per exteriorẽ
tm̃ ostentationem vt in ypocritis qui ieiu
nant vt videantur ab hominibus Mat.
vi. Tertiũ est humilis et deuota oratio. q̃
consistit in mentis ad deũ erectione. De q̃
dicit Greg. in registro. Die dominico a la
bore terreno cessandũ est. atq3 omino orõ-
nibus insistendũ. vt quicqd negligentie p
sex dies agitur. per diem resurrectiõis do
minice expietur.

E

Dixi secundo q in secun-
da pte hui⁹
euãgelij describit inuentio xpi. Unde seq̃
tur. Factũ est aũt post triduũ inuenerũt il
lũ in tẽplo. Determinant hic plura circa
istam inuentionem. Primo temp⁹. Se-
cundo locus. Tertio actus. Uñ dicit. Fa
ctũ est post triduũ. i. quarto die. sm Hugo
nẽ. inuenerũt illũ in templo. i. in atrio tem
pli. nõ in theatro vel foro vel ludo vbi la-
sciui iuuenes inueniri solẽt. Sed in loco
oratõni et doctrine sacre deputato. In me
dio doctor. Glo. pro reuerentia q̃ emine-
bat sm Hugo. Uel vt melius posset oẽs
audire. sm Liram. et cũ eis melius confer
re. Audientẽ illos et interrogantẽ. Pri⁹ au
dientẽ. postea interrogantẽ. Juxta illõ sa
pientis. Priusq̃ audieris non responde-
as. Eccl. xi. Stupebãt aũt qui audiebãt
euz super prudentia et responsis ei⁹. Stu
por sm Johannẽ damascenũ est ex incon
sueta ymaginatione. Unde quia iudei ta-
lem puerũ nunq̃ audierant stupebãt. Et
hoc pter tria. Primo quia mira et occulta
misteria de christi aduentu et de redempti
one generis humani proferebat discurrẽs
per scripturas eorũ. Unde de ipso potest
dici illud Job. xxviij. Occulta produxit i
lucem. Secundo quia iuuenilem etatem
pretendebat de qua sapientia antiquorũ
procedebat. Job. xij. In antiquis est sapi-
entia. Tertio quia hunc nunq̃ ab aliquo
per exercitiũ exterius didicisse cognoue-
rant. Unde Joh. vij. dixerũt postea. Quõ
hic litteras scit cum non didicerit. Sup
quo aũt stupebant sequitur. Sup prudẽ-
tia scz interrogãdi. Et respõsis ad questi-
ones propositas p xpm datis. Et in hoc
vtrãq3 naturã christus ostẽdebat sm Cri
sost. et Bedam. humanam. quia humiliter
audiebat. diuinam: quia subtiliter respon
debat. Et videntes ammirati sunt. Glo.
Maria et Joseph. et mlti alij. Et dixit ma
ter eius ad illũ. Mater dixit non Joseph
qui sm Liram non audebat eum arguere
sciens ipsum dei filiũ. sed mater ex maxia
dilectione excellens quia verus amor do
miniũ nescit. dixit ad eũ. Fili qd fecisti no
bis sic. vt remaneres nob ignorãtib⁹. Nõ
increpat eũ virgo fidelis. sed querit vt alij
doceant. sm glosaz. Ecce ego et pater tu⁹
dolẽtes querebamus te. s. de absentia tua
que nobis est durissima. Sed heu multi
hodie dolent de amissione caprarũ plus
q̃ filior. Sz q̃re dolebãt. Nũqd quia cre
debant perijsse xpm q nõ est dicendũ. cuz
virgo et Joseph credebãt eũ dei filiũ. Glo.
Primo dic ideo. qr timebãt ne Archela⁹.

aliquid in xp̄m attemptassȝ ⁊ ne ipi fuisset
occasio mortis xp̄i. Scd̄o ꝑm Origenem
quia timebant ne sic cito redisset in celum
Tertio ꝑm Grego. q: maternis affecta vi
sceribus cum lamentis inquisitionē dolo
rosam ostendebat. Sed xp̄s respōdet cor
rigendo matris dicta. Et quid est ꝙ me q̄
rebatis. scȝ inter cognatos ⁊ consangui-
neos. i. quid in causa est vel propter q̄d h̄
fecistis. An nesciebatis. q. d. Scio q: scie
batis: quia in his locis templo ⁊ negocijs
siue operibus que patris mei sunt. scȝ cele
stis non Joseph putatiui. sed dei. oportet
me esse. Sicut em̄ ad patrē ita ad filiū cu-
ra templi pertinet. inq̄t hic Beda. Et ip-
si. i. circūstantes scribe ⁊ scolares nō intel-
lexerūt verbum h̄ quod locutus est ad il-
los. i. Joseph ⁊ Maria. quid vellet innue
re ꝑ hoc verbū. cū tñ vellet dicere ꝙ cura
tēpli et spūaliū gubernatio equalit̄ ad eū
cum patre pertineret. ꝑm Bedam Johā.
xvij. Oia mea tua sūt: ⁊ tua mea. D
Moraliter hic sunt tria documenta. Pri
mū est vt in oīb; nostris actionib; medi
um teneamus si volumꝰ amissam sepiꝰ g̃-
tiā inuenire exemplo parentū xp̄i. q̄ nō ni
si in medio doctoꝝ xp̄m inuenerūt. Hoc
aūt mediū est virtutis nō loci. quelibȝ em̄
virtus habet duo vicia. vnū superabūdā
tie aliud defectus. vt liberalitas prodiga
litatem et auariciā. Prodigus dat vbi nō
debet. Auarus nō dat vbi debet. In me-
dio istoꝝ est liberalis qui dat vbi debet. ⁊
nō dat vbi nō debet. ⁊ sic de alijs. In sig-
num huius xp̄s legit̄ sepius in medio ha-
bitasse. vnde in medio hyemis natus est.
In medio veris cōceptus. in medio noctȝ
natus. In diuersorio que est media domꝰ
inter duos parietes locatꝰ. In medio bo-
uis ⁊ asini positꝰ. In medio doctoꝝ h̄. In
medio latronū in cruce. In medio disci-
puloꝝ post resurrectionē. Vñ ipse est me-
diator dei ⁊ hominū. i. Thimo. ij. Scd̄m
documentū est vt in acquirendo scientiaȝ
salutis prius audiamus q̄ȝ loquamur vel
doceamus. Unde xp̄s hic prius audiuit
postea interrogauit. Hinc Salomon ait
Ecci. xviij. Antequā loquarȝ disce. Et ꝓ-
uerbioꝝ. xviij. Qui prius respondet q̄ȝ au
diat stultū se eē demōstrat. Et ideo Eccs
iij. ponit̄ regula oīi loqui volenti cū dr̄.
Tempus tacendi tempus loquēdi. prius

dicit tempus tacendi esse obseruandum.
Unde Hieronimꝰ refert sup̱ Ecclesiastē
in origiali. ꝙ disciplina pitagoricoꝝ erat
tacēdo ꝑ q̄nquēniū ⁊ postea eruditos loq̄.
vt discamꝰ et nos loqui prius ⁊ postea ad
loquendū ora reseremus. Unde Gregori
us sup̱ Ezechielē Omel. x. dicit. Jlle loq̄
veraciter nouit q̄ prius bene tacere didi-
cit. Et ad idē in pastorali libro. ij. ca. xiij. ⁊
xvi. Similiter Hieronimꝰ epl̄a. lviij. pre
scindēda est lingua vt que loqui nescit di-
scat vel saltem tacere. Est aūt tacēdū q̄n-
q̄ȝ ꝓpter plura. Primo ꝓpter signum sapien
tie. Unde Ecci. xx. dr̄. Est tacens q̄ inue-
nitur sapiens. ⁊ est odibilis q̄ procax ē ad
loquēdum. Scd̄o ꝓpter insolentiā audito
rum Ecci. xxxij. Ubi nō est auditus nō ef
fundas sermonē. Unde Macrobius li. i.
Saturnaliū ca. i. Cuȝ Socrates in quo
dam cōuiuio ad loquendū hortaret̄. respō
dit. Que pn̄s locus et tempus exigit ego
nō calleo. ⁊ que ego calleo nec locus nec tē
pus callet pn̄s. Calleo idem est q̄d subtili
ter sapio vel intelligo. ꝑm katholicon.
Tertio tacendū est ad intelligendū dicta
ꝓposita. Unde Hieronimꝰ de se dic̄ epl̄a
ij. ꝙ voce prompturus eram. mente prius
pingebam. Quarto tacendū est ꝓpter assi-
stētiū honorē Ecci. vij. Noli esse verbosꝰ
in medio presbyteroꝝ. Et Ecci. xxxij. Au
di tacens ⁊ pro reuerentia accedet tibi bo
na gr̃a. Et sequit̄. Adolescēs loquere vix
in tua causa. Quinto tacēdū est ꝓpter ꝑicu
li maioris vitationeȝ. Vñ ꝓpha. Auditui
meo dabis gaudiū. Sup̱ q̄ Augꝰ. omelia
lvij. dicit. Tutius aliq̄n audit̄ veritas q̄ȝ
ꝑdicat̄. Quia in ꝑmo humilitas custodit̄.
In secundo vix nō surripit quantulacūq̄ȝ
iactātia. Et ē hic spāle documentū oīb;
p̄latis q̄ prius debent audire in studio sa-
crā scripturā q̄ȝ alijs predicare. Ne tūc q̄-
rant discere q̄n debēt alios docere. xxxvi.
dist. §. Ecce. Unde dauid prius ex gratia
spiritussancti donum percepit postea gu-
bernationē regni assecutus est. ij. Reg. xxij
Et dn̄s prius posuit verba sua in ore Je
remie. postea constituit eum sup̱ gentes et
regna. Hiere. i. Sic xp̄s prius apl̄os do
cuit. postea ad predicandū misit. Et de h̄
Bernardus sup̱ cantica ser. xviij. circa ꝑn
cipiū. Et patet ex his ꝙ nullꝰ habet excu
sationē addiscendo ⁊ studēdo ab alijs ex q̄

videt xp̄m audisse q̄ tñ fuit fons sapientie
virtus ꝛ sapiētia dei p̄ris. vt dicit Beda
h. Unde Augustinus de se dicit. Ego se-
nex ꝛ episcopus tot annorum a iuuene et
collega meo nondum anniculo paratꝰ suꝫ
edoceri. xxiiij. q. iij. Si habes. Et canon
xxxviij. dist. dicit. Nullꝰ ꝓpter obꝓrobriuꝫ
senectutis vel nobilitatis a paruulis eru-
ditis ꝛ minimis si q̄d forte est vtilitatis inq̄
rere negligat. Tertiū documentum est pa
rētibꝫ vt filios suos ymo ꝛ subditos ex a-
more nō ex odio corrigant exemplo beate
virginis dicentis h. Fili q̄d fecisti nobis.
Fili dic̄. nō nequā. nō maledicte. nō fatue.
nō qꝺ peius dr̄ seu est dyabole. Unde ca-
non dicit. xlv. dist. Cuꝫ beatus. ꝙ leuiter
castigatus reuerentiam exhibebit castigā
ti. Et est dictum Senece. asperitatis aūt
nimie increpatio nec correctōnem recipit
nec salutem. Et glosa ibidem dicit ꝙ ex q̄
prelatus non seruat reuerentiam subdito
nec subditus tenet sibi seruare eam econ-
uerso. xc. dis. esto. xxij. q. v. de forma. Uerꝝ
tamen ꝑ grauioribꝫ delictis licituꝫ est cor
rigere etiam virga filios. Prouerbi. xxiij.
Percute filiū virga ꝛ animam eius libera
bis a morte. Hoc fecit beatus Benedictꝰ
qui demoniacum quem precibꝫ curare nō
poterat correctione fugauit. Sic xp̄s ma
le versantes in templo flagellauit Marci
vndecimo. ꝛ Mathei. xxi. Et apostolus
tradidit hominem sathane corporaliter
vexandum. i. Corꝝ. vi. E

Dixi tertio ꝙ in vltima par-
te huius euāgelij
tangitur christi subiectio. Unde seq̄t. Et
descēdit cū illis. s. Maria ꝛ Joseph ꝛ ve-
nit Nazareth vbi erat domiciliū Joseph.
vbi etiā xp̄s cōceptus est. ꝛ ibi ostenditur
etiā hodie fons de q̄ xp̄s aquā hauriebat.
Et erat subditꝰ illis. Bern̄. Quis q̄bꝫ. de-
us hominibꝫ. Et mater cōsuabat oīa v̄ba
hec in archa memorie. cōferēs ea in corde
suo. quō vicꝫ ꝓphetie implebant de xp̄o q̄
oīa postea ap̄lis declarauit. vt dic̄ Hiero.
in sermone de assumptōe. Et hec collatio
erat ei ꝺlectabilis. Puer aūt ꝓficiebat eta
te. h verꝝ ē. q2 crescebat q̄ꝫtū ad augmentū
corꝑalis q̄ntitatis. de infantia ad puerici
am. ꝛ vlterius ꝓficiēdo vt dicit Grego. ꝛ
sapientia ꝛ gr̄a. Glo. non ꝑ augmentū sed
per exercitiū. hoc est tm̄ dicere. ꝙ xp̄s n̄ ꝓ-
fecit in maiori sapiā ꝛ gr̄a q̄ꝫ habuit ab in-
stanti cōceptiōis sue. sed ꝫm illā sapiam et
gr̄aꝫ exercuit corā alijs. ꝛ ita in effectu q̄n-
tū ad ostensionē magis apparebat illa sapi
entia ꝫm qꝺ ille crescebat. ꝛ ꝫm ꝙ ille vo-
lebat sicut ꝓficit sol in luce cuꝫ plurima il-
luminat Apud deū ꝛ apud homines. i. ad
laudē dei ꝛ honorē ꝛ ad vtilitatē hominū
Roꝝ. xij. Prouidētes bona. nō tm̄ coram
deo. sed etiā corā hoibꝫ. Hic datur forma
humilitatis oībꝫ sapientibꝫ qui vidētes
filiū dei sic humiliatū parentibꝫ. ꝛ ipi non
dedignent humiliari ꝛ obedire suis parē-
tibꝫ. et si non carnalibꝫ saltē spiritualibus
vt dicit Beda. Unde Aug. in libro ꝺ oꝑe
monachoꝝ dic̄ cōtra q̄sdā. Quid iniquiꝰ
q̄ꝫ velle sibi obtemperari a minoribꝫ ꝛ nol
le obtemꝑare maioribꝫ. Unde recte obedi
entia victimis p̄ponit. Quia ꝑ victimas
aliena caro. ꝑ obedientiā ꝓpria voluntas
immolatur. inquit Grego. xxxv. li. moral.
tractans illud. i. Regum. xv. Melior est
obedientia q̄ꝫ victima. Et Bernardus ꝺ
noua milicia dicit. ꝙ nec studiū bone acti
onis. nec ocium sancte contemplationis.
vt lucerna penitentis extra obedientiam
esse poterunt. propter quod idem Bern̄.
arguit superbos sermone. xix. super canti-
ca dicens. Non legistis quam formam o-
bediēdi puer ih̄s tradiderit. Nā cū remā-
sisset in hierusalem et dixisset. In his que
patris mei sunt oportet me esse. nō acqui-
escentibꝫ parētibus eius. sequi illos ī Na-
zareth non despexit magister discipulos.
deus homines. verbum ꝛ sapiā fabrum ꝛ
feminā. Quid etiaꝫ addit scriptura. Erat
inquit subditus illis. Quousqꝫ sapientes
estis in oculis vestris. deus se mortalibus
tradit ꝛ subdit. ꝛ vos in vijs vestris ad-
huc ambulatis. Hec ille. F Hic oc-
currunt tria dubia textualia. Primum est
de etate christi. Secunduꝫ est de plenitu-
dine gratie. Tertium de plenitudine sapi
entie ipsius. Primum dubium est quare
christus in etate duodecim annorum vo-
luit archana sapientie sue demonstrare.
Et respōdetur breuiter ꝙ hoc ideo. quia
iste numerus tam in veteri q̄ꝫ in noua lege
multis est misterijs consecratus. Nam in
veteri testamento duodecim erant patri-
arche magni. filij Jacob. qui totum cultū
diuinū ꝑ mundū dilatauerūt. Gen̄. ꝛ i no-

no testamẽto duodecim apostoli q̃ p̃dicatione sua fidem xp̃i p orbem terrarum diffuderũt. vt Luce. Item in veteri testamẽto duodecim fontes in helym erant. Exodi. Et in nouo duodecim cophini ex saturatione turbarum p xp̃m apl'ico ministerio collecti. vt Math. xiiij. In veteri testamẽto. xij. erãt boues. et. xij. leones ex p̃cepto dñi p salomonẽ in templo facti. Et in nouo testamento. xij. iudices p xp̃m in duodecim sedibus electi. vt Math. xviij. et multa similia Quia ergo iste numerus ẽ pfectus. cõstitutus vicz ex duobus senarijs. qui est numerus pfectus. ideo christo dedicatur ad significandum in nobis duodenariã pfectionez. scz decem p̃ceptorum et duplicis charitatis dei et proximi. Ad secundũ dubiũ de plenitudine grẽ: tria sunt consideranda. scz an christus habuit plenitudinez grẽ. Secũdo an illa grã fuit infinita. Tertio an illa grã potuit augmentari. Dico ergo primo ſm Tho. sup. iij. Sententiarũ distin. xiij. q plenitudo grẽ est triplex. s. sufficientie. vt in sanctis omnibus in quibus est gratia sufficiens ad omnes virtutes et expulsionem omniũ peccatorum. Secũda ẽ plenitudo copie sicut in tota ecclesia. quia nulla gratia ei deest que non sit in aliquo eius membro. Tertia est plenitudo singularis prerogatiue que fuit in beata virgine per quã et peccatum et potentia peccandi etiã venialiter tollitur. Sed preter has plenitudines est plenitudo gratie christi pter gratiam vnionis. qua summe deo vnitur quia in vnitate persone et pter gratiaz capitis non solum habuit grãm sufficientez ymo in omnes effudit eam abunde. Ita vt etiam faceret aliquos per ministerium ad gratiam inducentes. per quem moduz caput influit corpori. et facit q aliqua mẽbra etiã alijs mẽbris aliquo modo influant. Et etiam plenitudo gratie singularis inquantũ habuit grãm que ipsum perficiebat quantũ ad omnes virtutes et omes virtutum vsus. et quantum ad omnem effectum gratie. Ad scdm aũt dicendum q gratia dei fuit infinita quantum ad essentiam: sicut quelibet alia creatura. Sed tamen tribus modis potuit dici infinita. Primo ex cõiunctione ad diuinitatẽ i q̃ntum vnus xp̃i actus ẽ a diuinitate et ab anima gratia informata. Secundo quo ad ipam rõnem gratie: quia omis rõ gratie q̃ntũ ad omnẽ eius effectuz fuit in christo. nec fuit eius grã finita vel limitata ad aliquẽ effectũ determinatũ grẽ. sed omnẽ modũ. omnẽ gradũ gratie habuit. Tertio quantũ ad effectũ. quia per gratiã quã habuit xp̃s potuit in infinitos operari redẽptionẽ. Et per hoc patet ad tertiũ q ex q̃ gratia xp̃i a p̃ncipio fuit fini vltimo vnita quasi suo termĩo. quãdo aũt res in suo termino est tunc possibilitas tota ẽ et capacitas impleta. quare gratia sua augmentari non potuit. q ergo h dr̃ proficiebat grã. itelligendũ est nõ in re sed ſm manifestationẽ in alijs. vt dicit glosa et Borra et Lyra. Ad tertium dubium de plenitudine sciẽ christi tria dico ſm Thomaz super tertio Sententiarum. dist. xiiij. Primo q in christo fuit sciẽtia creata. Ratio ſm ipm quia talis scientia pertinet ad perfectionem nature humane. Secundo dico q christus per sapiam suam cognouit omia que sunt vel aliq̃n fuerunt vel aliq̃n erunt. qz alias nõ fuisset in aĩa oĩquaq3 pfectus Verũtamen dicit Thomas q eorum que nec sũt nec fuerũt nec erũt. q̃ tñ deus põt facere. scia taliũ xp̃o nõ inest. Quia aĩa xp̃i oĩpotentiaz dei nõ comprehẽdit. Tertio dico q xp̃s pfecit aliquo mõ in scia et aliq̃ mõ nõ. Proficere eñi in scia cõuenit dupliciter vel ſm essentiã vel ſm expientiã. Primo mõ non creuit. qz ab instanti conceptõis aĩa xp̃i pfectissima fuit in sapia. Sed scdo mõ creuit et pfecit inq̃ntũ ea q̃ certissima nouit et sciebat expimentalit' didicit. Et talis sciã alicui acq̃rit' q̃n rẽ videt pñtẽ sensibilit' q̃ntũcũq3 pfectã demonstratiõez de ea prius viderit. Et tanta de istis.

Dñica infra octauas Epiphanie. II. Sermo. XVII.

Ost triduũ iue

p nerũt eũ in tẽplo. Luc. ij. Gloriosũ vas et organũ spũssctĩ magnus pr Augustinus. oñdens magnitudinẽ et sufficiẽtiã diuine bonitatis cũctis hominibus impensam. super Johannem sermone. xix. sic ait Deus totum tibi est. Si esuris. panis est. Si sitis aqua tibi est. Si in tenebris es. lumẽ est Si nudus es ĩ moralitate. vestis tibi est. Hec ille. Vult dicere q deus omnem sufficientiam nostram habet in se.

Sicut ait apostolus. Sufficiētia nostra
ex deo est. ij. Cor. iij. Merito itaqꝫ inue-
niendus est a nobis. eo ꝙ omnia bona no
bis pariter cum illo veniunt. Sapientie
vij. Et sapientia dei que filius suus est di
cit. Qui me inuenerit inueniet vitā ꝛ hau
riet salutem a domino. Prouerbiorū. viij.
Uerum tamen: quia multi et diuersi diuer
simode hanc sapientiam querunt. nec ta-
men inueniunt propter defectum loci ꝛ tē
poris. ideo christus veniens in mūduꝫ vo
lens in se prefigurare modum sue inuenti
onis spiritualis: non nisi post triduū a pa
rentibus se permisit in templo inuenire. si
cut dicit nostrum thema. In quibus ver-
bis tria circa acquisitionem gratie diuine
tanguntur. Primo nanqꝫ describitur inueni
endi tempꝰ. quia post triduum. Scdo in
uentionis actus. quia inuenerunt. Tertiō
aptus locus. quia in templo. A

Dixi primo ꝙ circa acq̄sitionē diuine gratie
tangitur inueniēdi tempus. quia post tri-
duum. Istud triduum figuratur per illō.
Exod. de quo dicitur. Filij israel volentes
exire egyptū dicebant Pharaoni. Uiam
trium dierū itineris ibimus ad sacrifican
dum domino deo nostro. Spiritualiter
ſm Orig. Omelia. iij. super Exod. Non
vult Moyses vt seruiat populus in egy-
pto domino: sed vt exeat egyptum in de-
sertum: ꝛ ibi seruiat domio. hoc est sine du
bio. quia donec quis in tenebrosis seculi
actibus manet ꝛ in negociorū obscurita-
te versatur non potest seruire domio. Nō
enī potest seruire deo ꝛ māmone. Exeun-
dum est ergo de egypto. relinquendus est
mundus. Relinquendus dico non loco:
sed animo. non itinere proficiscendo sed fi
de proficiendo. Audi hec eadem Johan-
nem dicentē. Filioli nolite diligere mun-
dum neqꝫ ea que in mūdo sunt. Qm omē
qd in mundo est. aut est desideriū carnis
aut desideriū oculorum. aut superbia vi-
te. Quō aūt iubet pficisci ex egypto. seqt.
Uiā inqt triū dierꝫ ibimꝰ in heremū. Que
est via trium dierū que nobis incedēda est
vt exeuntes de egypto peruenire possimꝰ
ad locū in q̄ imolare debeamꝰ. Ego viaꝫ
illū intelligo q̄ dixit. Ego suꝫ via veritas
ꝛ vita. Hec via tribꝫ dieꝫ nobis icedēda
est. Qui enī cōfessus fuerit in ore suo dnm
ihesuꝫ xpm ꝛ crediderit in corde suo ꝙ de
us illū suscitauit a mortuis tertia die sal-
uus erit. Hec ergo est tridui via per quaꝫ
peruenitur ad locū in quo domino immo
letur ꝛ reddatur sacrificium laudis. Hoc
quantū ad mysticū intellectū. Si vero eti
am moralē q̄ nobis perutilis ē requiramꝰ
locū. Iter tridui de egypto pficiscimur si
ita nos ab omni inquinamento corporis
et anime ꝛ spūs cōseruemus. vt queādmo
dum dixit apostolus. integer spūs ꝛ aia ꝛ
corpus nostrū seruetur in dieꝫ domini no
stri ihesu christi. Tridui iter proficiscimur
de egypto. si rationalem. naturaleꝫ. mora-
lem sapientiam. de rebus mūdialibus au
ferentes ad statuta diuina conuertimus.
Tridui iter proficiscimur de egypto si pu
rificantes in nobis dicta facta vel cogita
ta spiritualia opera in nobis cōpleamus.
Tria enī sunt hec p q̄ hoies peccare possūt
Efficiamur mūdi corde. vt possimꝰ deuꝫ
videre. Hec Origen. Quō aūt dyabolus
impedit istam viā tridui in nob. ostendit
idem ibidem dicens. Cum populus dei
d egypto vellet exire. dicebat pharao. Nō
longe abeatis. Non vult lōge a se fieri po-
pulum dei dyabolus. Uult enī et si nō fa-
cto. saltem sermone peccare. Et si nō i ser-
mone. saltem cogitatione delinquere. Nō
vult vt a se totū triduū pficiscat. vult i no
bis vel vnū suū diem habere. i alijs duos
in alijs totū triduū ipse possidet. Sed illi
beati qui integrum ab eo triduuꝫ secedūt
ꝛ nullam in eis suam possidet diem. Hec
ille. Possumus autē breuiter colligere et
alio sensu istud triduū intelligere. vt pma
dies sit pudor pro cōmissis. Secūda do-
lor pro bonis amissis. Tertia dies amor
desiderij pro bonis promissis. Prima di-
es pro malis cōmissis inducit nos vt co-
gitemus quid fecimus. quia patrem mise
ricordem offendimus. quia tam feda tam
pessima perpetrauimus. Ista dies in no-
bis plena est verecundia. Iuxta illud psa.
Tota die verecundia mea contra me est.
Secunda dies pro bonis amissis indu-
cit nos vt cogitemus quid amisimus. Et
certe inuenimus. quia paradisum in quo
creati sumus. celum ad quod creati sumꝰ
et etiam angelorum societatem ꝛ perpetu
am amenitatem perdidimus. Hec est illa
dies plena amaritudinis. Amos octauo.

Ponam nouissima eius quasi diē amarā.
Tertia dies est dies amoris ⁊ desiderij ꝓ
bonis promissis. Hec est dies illa in qua
Hester parauerat se ⁊ ingrediebatur ad
Assuerum. Unde dicitur. die tertia indu
ta est Hester. Ista dies est serena ⁊ iocun
da. quia hominem ponit in bona spe. Dr̄
enim sibi tali die. Delectare in domino: et
dabit tibi petitiones cordis tui. Triduuꝫ
etiam istud potest dici triplex modus con
uersionis ad deum. scilicet contritio. cōfes
sio: et satisfactio. Nam non nisi post ista re
stauratur gratia perdita in homine. Con
tritionis dies si debet esse perfectus. debꝫ
esse septiformis. Nam contritio debet esse
morosa et intenta non perfunctoria. So-
litaria non publica. Integra non diminu
ta. Ordinata nō confusa. Propria nō alie
na. Gemebunda non deliciosa. Justa non
simulata. Hec septem tangūtur in illo v̄-
bo Ezechie dicentis Isaie. xxxviij. Reco
gitabo tibi omnes annos meos in amari-
tudine anime mee. Secunda dies est con
fessio. que etiam debet esse septiformis. scꝫ
Festina non tarda. Humilis et verecun-
da. Aperta non palliata. Uera non ficta.
Integra non diuisa. Flebilis non ridicu-
losa. sed lacrimosa. Obediens ⁊ prompta
De hac dicitur in Psalmo. Dixi cōfitebor
aduersum me iniusticiam meā domino. ⁊
tu remisisti ipietatē pec. ⁊c. Quasi dixisset
Proposui ad te appropiquare. ⁊ tu ad me
appropinquasti. Tertia dies est satisfactio
que etiā debet esse septiformis. ꝫm ꝙ septē
requiruntur ad hoc. vt perfecta mundicia
peccati habeatur. Primo eñ requirit̄
ad perfectam satisfactionem abstinentia a
peccato. Sicut primo medicus imponit
infirmo abstinere a cibo Johannis. viij. c.
Uade et amplius noli peccare. Secūdo
requiritur restitutio aliene rei. quia nō di
mittitur peccatum: nisi restituatur ablatū
Tertio requiritur humilitas. sic dicebat
Job. Ago penitentiam in fauilla et cinere
Quarto req̄ritur memoria mortis. Ecc̄i.
vij. Recordare nouissima tua ⁊ in eternuꝫ
nō peccabis. Quinto requiritur ieiuniuꝫ
Johel. ij. Cōuertimini ad me in ieiunio ⁊
fletu. Sexto requiritur elemosina. Luce
xi. Date elemosinā et om̄ia mūda sunt vo
bis. Septimo requirit̄ oratio debita ⁊ de
uota. Unde hoc gen⁹ peccati nō eijcitur.

nisi in ieiunio ⁊ oratione. Jeiunium curat
pestes corporis oratio pestes mentis. Et
potest esse spirituale triduū ex his tribus.
scꝫ oratione elemosyna. ⁊ ieiunio. Oratio
facit nos appropinquare deo in anima.
Jeiuniū in corpore. Elemosyna in bonis
temporalibus. Bona dies oratio in qua
homo tm̄ ascendit ꝙ peruenit in vna ho-
ra ad deū. oratio eñ ꝫm Augustinū est as-
census mentis in deum. Unde Eccl'i. dr̄.
Oratio humiliantis se penetrat celū. Fe-
lix dies quo ita iter nostrū prosperatur vt
quo nō possemus per mille annos perue-
nire. in momento in ictu oculi ꝑueniam⁹.
Bona etiā dies dicitur elemosina que in
vna hora portat omnia bona nostra in ce
lum. que totus mundus portare non pos-
set nec transferre. Eccl'. Elemosina viri q̄i
sacculus ante ip̄m precedet. Sed et ieiu-
nium bona dies est que corpus nostrū ita
aptum reddit vt vna hora plus mereatur
ieiunijs q̄ꝫ gulosus in mille. Unde Nini-
uite in triduo ieiunij obtinuerūt veniam
delictorum. Jone. ij. Laboremus igitur
vt post hoc triduum christū inuenire spiri
tualiter valeamus. B

Dixi secundo ꝙ in v̄bis p̄missis d̄scri
bitur inuentionis christi actus. cum dici-
tur. Inuenerunt eum. O q̄ꝫ dulce verbuꝫ
vere nihil puto dulcius resonare in aure
q̄ꝫ cum dr̄. Inuenerunt eum. quem eum.
vtiqꝫ deū ⁊ hoīem dominū. totius cōsola
tionis patrē. Inuētio istius igit̄ dn̄i mul-
tū est fructuosa. Pro quo sciēdū ꝙ quidā
inueniunt aliq̄d. cuius inuētio est vana vt
thesaurū temporalē. Quidā inueniūt ali-
quid. cuius inuentio est mala. vt peccatū
⁊ eius turpitudinem. Quidam inueniūt
aliquid. cuius inuentio est nobilissima et
fructuosissima. vt christum. ⁊ igitur grati-
am suam. De p̄mo quō quidam inueniūt
aliq̄d cuius inuentio est vana. vt thesaurū
tēporalē. Res eñ t̄pales sunt vane in com
paratione ad eternas. Nōne primo vanū
est quod teneri nō p̄ot. sed tot⁹ mūd⁹ non
p̄t tenere quin diuitie t̄pales defluāt. ymo
sunt sicut anguilla. que q̄nto plus stringi-
tur ꝑ caudā. tāto facili⁹ elabit̄. Secundo
vane sūt etiam diuitie. q̄ mentē hoīs reple
re nō possunt. Quia scriptū est. Auar⁹ nō
implebit̄ pecunia. Crescit eñ ignis parit̄

crescentib9 lignis. Crescit eñ amor pecu-
nie q̃ plus pecunia crescit. Dicit Poeta.
Crescit eñ sine fine. qz crescit in infinituz
ẜm phm. i. politicoꝝ. Nec mirũ. Aia ei ho
minis est spũs. diuitie vero sunt corꝑales
Nõ patet ꝙ corpus nõ põt implere spm̃
cũ nõ habeant ad seinuicẽ ꝓportõnẽ. Act9
aũt actiuoꝝ debẽt esse in bñ ꝓporcionatis
adinuicẽ. Vñ Berñ. in ẜmõe dedicatiõis
dicit. ꝙ aia in ħ est ad dei ymaginẽ facta.
qz occupari põt. repleri nõ põt. nisi capa-
citate dei. Quicq̇d min9 ẽ deo. eã nõ iple-
bit. Tertio vane sũt res tꝑales. qz sũt silẽs
dormienti. q̇ se credit habere mlta sz euigi
lãs nihil inuenit. Job. Diues cũ dormie-
rit nihil secũ affert. Aperit oculos suos ⁊
nihil inuenit. ps̃. Dormierũt somnũ suũ. ⁊
nihil inuenerũt oẽs viri diuitiaꝝ in mãi-
bus suis. Videam9 q̇d inuenit diues ille
purpuratus ex diuitijs. q̇ nec guttã aq̃ po
tuit ab Abrahã obtinere. Luc. xvi. Quid
ille q̇ dixit. Aia mea habes multa bona re
posita in annos plurimos. epulare. Sed
audiuit statim. Stulte hac nocte morie-
ris. demões repetẽt aiam tuã a te. ⁊ hec q̃
cõgregasti cui9 erũt Luc. xij. Sz diceres
Mirũ est ꝙ vos dñe dãnatis diuitias. q̃
tñ sũt vtiles ad acq̇rendũ regnũ celorum.
Luce. xvi. Facite vobis amicos de mam-
mona iniq̇tatis. vt cũ defeceritis recipiãt
vos in eterna tabernacula. Ad qđ dicẽdũ
ꝙ diuitie simplr̃ nõ damnãt sz abusus di-
uitiaꝝ. Vñ Aug. sup ps̃. lxi. dicit. Diuitie
si affluãt nolite cor apponere. Ille q̇ nõ ha
bet nõ ambiat vt habeat. Qui hz nõ supbi
at. Et iõ nõ dicit. Nolite habere. sz cor ap
ponere. Nõ ẽm dãnat diuitias. vñ merea
mur celũ. sz cor appositũ. Hec aug. Ex ħ
dicit Ambro. li. viij. sup Lucã. ꝙ diuites
crimen habẽt. nõ in facultatib9 sed in his:
qz vti nesciũt. Nã diuitie vt impedimẽta
sũt reprobis. ita bonis sunt adiuuamenta
ꝟtutis. De scđo quõ q̇daz inueniũt aliq̇d
cuius inuentio est mala non tm̃ vana. ⁊ ta
lis res est peccatũ contra deũ et ꝓximũ ꝑ-
petratũ. Patet aũt eius malicia ex tri-
bus. Prio. qz ẽ deformitas. quã ꝺtestatur
de9. Scđo quia est iniq̇tas. quã amplexat̃
dyabolus Tertia quia est infirmitas. qua
dissipatur totus mundus. De primo patz
quõ deus odit eius deformitatẽ. Nam sic
dicitur Geñ. vij. Deus videns maliciã ho
minũ sup terrã induxit diluuiũ super ter-
ram ad delendũ peccatũ. Non est ita ve-
hementis ire quis. vt destruat domũ suã.
quã nis eam viderit denigratam. ⁊ tñ de-
us destruxit mũdũ. qđ erat opus suũ pro-
pter pctm̃. Non est aliquis qui ita detesta
retur vas aureũ ꝓpter vnam maculã in eo
factã. sed maculã abstergit ⁊ vas reseruat.
Et tamẽ deus aiam que est pulchrior au-
ro ⁊ lapide precioso. cum sit ad ymaginez
suã destruxit ꝓpter vnũ peccatum. Sap.
xiiij. Odio est domino impius ⁊ impietas
eius. Super oĩa patet ꝙ deus odit pec
catũ. quia vnigenitum suum crucifigi per
misit propter illud. Juxta illud Isaie. liij.
Propter scelus populi mei percussi illum
Secundo peccatũ est maluz. quia placet
dyabolo. Cuius signum est triplex. Prio
quia ipe non vult aurũ nec argentũ. sz tm̃
animas peccatrices quibus ditatur ⁊ pa-
scit̃. Geñ. xiiij. Da mihi animas. cetera tol
le tibi. Unde ipse est sicut auis rapax que
diligit cor prede. sic ipse cor hominis pec-
catoris. Unde legit̃ ꝙ dyabolus interro-
gatus a quodã. quid plus diligeret. Rñ-
dit tria. scz primam lunam. rotam solis. ⁊
ferrum molle. hoc est cor quod componit̃
ex illis tribus litteris. que habent illas fi-
guras. Secundum signum quod dyabo
lus amat est peccatum. quia in procuran-
do peccatum nunquam fatigatur. Jam
enim sunt sex milia annorum et quadrigẽ
ti: trigintaquinq3 anni quo nihil aliud fe-
cit: nisi procurauit peccatum. Unde inter
rogatus a domino vbi fuisset. Respondit
Circuiui terram et perambulaui eã Job.
ꝓmo. Unde idez dicit Job. xxxi. Qui me
comedunt. non dormiũt. quasi dicat. Nõ
bibunt nec comedunt. Tertium signum
est. quia dyabolus amat peccatum. quia
nunquã peccato saturatur. Jam enim de
uorauit multa milia hominum. ⁊ tamẽ ad
huc est famelicus querens quem deuoret
prima Petri. v. Unde Job. Absorbebit
fluuium et non mirabitur. sed habet fidu-
ciam ꝙ et iordanis fluat in os eius. Ter-
tio peccatum est malum. quia corrumpit
totum mundum. Est enim sicut infirmi-
tas qua mundus dissipatur. et precipue si
cut febris tertiana. Quia quicq̇d est i mũ-
do aut est concupiscentia carnis. aut ꝯcu-
piscẽtia oculoꝝ. aut supbia vite. i. Job. ij.

Et ex h̄ dic̄ Johēs ꝙ tot⁹ mūd⁹ ī malig/
no posit⁹ ē. Est etiā sic̄ febrꝫ q̄rtana ꝓpt̄ q̄/
druplicē g̣dū. s. cordis oris opis ⁊ ꝯsuetu/
dinis. Est eīm pctm̄ sic̄ febrꝫ q̄tidiana ⁊ cō
tinua q̄ ē valde ꝑiculosa. ⁊ h̄ ꝓpt̄ pctm̄ sup/
bie q̄ ē ī oī pctō. Est etiā pctm̄ sic̄ podagra
in pedib⁹ ꝓpt̄ pctm̄ accidie. Paralisis ꝓpt̄
pctm̄ ire. ydropisis ꝓpt̄ pctm̄ auaricie. Do
lor viscerꝝ ꝓpt̄ pctm̄ inuidie. Squinancia
ꝓpt̄ pctm̄ gule. Lepra ꝓpter pctm̄ luxurie.
Hinc dr̄ Jsa. i. A plāta pedis vsq̄ ad ver
ticē nō est ī eo sanitas. Ecce quō peccatū
corrūpit totū mūdū. De t̄tio. s. quō aliqui
aliq̄d inueniūt cuius inuentio ē fructuo/
sissima. Nō est eīm tm̄ bona sed valde bōa.
Et hec est inuētio xp̄i ⁊ gr̄e ei⁹. Pro q̄ sci/
endū ꝙ cū aliq̄d īuenit̄ stati req̄rit̄ q̄d sit il
lud qd̄ inuētū ē. Si g̊ q̄s inueniēs xp̄m ꝑ
gr̄am vult scire q̄d sit in effectu. certe vide
bit maximā vtilitatē ⁊ maximū fructum.

Multa sūt q̄ desiderant̄ in hoc mundo
que tm̄ nullo mō pn̄t inueniri. nisi in xp̄o.
Nam p̄mo desiderāt̄ copiose diuitie. Se
cūdo in diuitijs multa req̄es. Tertio ī di/
uitijs ⁊ req̄e longa ⁊ salubris vita. Jsta n̄
inueniunt̄ h̄ aliq̄ mō. Sed hec in xp̄o ple
ne habent̄. Primo in eo inuenim⁹ thesau/
rū incōꝑabilem oīm diuitiaꝝ. De q̊ dr̄ in
ps̄. Gl'ia ⁊ diuitie in domo eius. Et ipse/
met dic̄ ꝑ Salomonē. Mecū sūt diuitie
⁊ gl'ia. Vn̄ Sap. viij. dr̄. Et si diuitie ap
petāt̄ in vita q̄d sapia locupletius. Et ītel
ligit̄ h̄ de sapia increata. q̄ ē xp̄s. vt expōit
Robert⁹ holgot. Scd̄o iuenim⁹ in eo re/
q̄em impturbabilē. Juxta illud Joh. Jn
mūdo p̄ssurā habebitis. in me aūt pacem.
Vn̄ aug⁹. li. cōfessionū dicit Jnq̄etū ē cor
meū dn̄e: nec pōt req̄escere nisi ī te. Et idē
dicit Ve aīe peccatrici q̄ sperauit si a te re
cesserit se aliq̄d meli⁹ habiturā. v̄sa ⁊ reuer
sa in tergū ⁊ in latera. dura sūt oīa ⁊ tu so/
lus req̄es. Hec ille. Tertio inuenim⁹ ī eo
vitā interminabilē. Vita eīm pn̄s breuis ē
⁊ misera ⁊ afflictiōib⁹ plena. Xp̄s aūt ē vi/
ta longa. Unde in ps̄. Lōgitudie dieꝝ re
plebo eū. ⁊ puer. Lōgitudo dieꝝ ī dexte/
ra ei⁹. Et q̄nta lōgitudo. certe carēs fine
⁊ termino. Scd̄o xp̄s ē vita nō solū lōga
sed oīno felix ⁊ btā ⁊ ꝯsolatōib⁹ plena. vn̄
in ps̄. Dn̄e apud te ē fons vite. Joh. Hec
est vita eterna. Et ps̄. Delectatiōes in de
xtera tua vsq̄ in finem ⁊c̄. E

Dixi tertio ꝙ in v̄bis p̄missis
describit̄ apt⁹ lo/
cus inuentiōis xp̄i. cuꝫ dr̄. Jn tēplo. Nec
mirū. Rex eīm apti⁹ inuenit̄ in aula q̄ꝫ ī ta
berna. ⁊ q̄libet in ꝓp̄o domicilio facili⁹ q̄ꝫ
in alieno. Cū igit̄ tēplū sit aula xp̄i ⁊ do/
miciliū suū sp̄eale. eo ꝙ vt ip̄e dic̄ h̄. ī his q̄
p̄ris mei sūt opꝫtet me eē. volēs significare
ꝙ iure hereditario ⁊ successiōe p̄rna tēplū
sit aula ei⁹. Merito g̊ ibi inuent⁹ ē tāq̄ꝫ in
ꝓp̄a sede. Vn̄ ps̄. Dn̄s ī tēplo scō suo. Et
iteꝝ ꝓph̄a. Veniet ad tēplū sctm̄ suū dn̄a/
tor dn̄s. Suū dic̄ vt īnuat ad eū iure sp̄a
li ꝑtinere. Et q̄r vt idē saluator ait. Tēplū
nō ē aliud: nisi dom⁹ orōnis. Jgit̄ q̄ vult
xp̄m inuenire nullibi apti⁹ eū inueniet sic̄
in orōne. quāq̄ꝫ ⁊ alibi inuenit̄. Pro q̄ bre/
uiter sciēdū ꝙ xp̄s inuenit̄ in trib⁹ locis. s.
in p̄sepio afflictōis corꝑal'. Presepiū eīm in
q̄ iacuit durū fuit. Stramēta vilia ⁊ du/
ra. q̄r fenū aridū. Ad significandū ꝙ ip̄e i/
uenit̄ in afflictōe corꝑali ⁊ tribulatōe n̄ra.
Vn̄ ip̄e ait ꝑ ps̄. Cū ip̄o sum in tribulatō
ne. Sic iuenerūt eū pastores. q̄ debēt spe/
cialiter mortificare corꝑa ⁊ mēbra sua ad
exemplū alijs ostendendū. Sicut fec̄ apo
stolus q̄ de se dicit. Castigo corpus meuꝫ
⁊ in seruitutē redigo ne cū alijs p̄dicauerī
ip̄e reprobus efficiar. Per h̄ etiā significat̄
ꝙ pastores ⁊ p̄lati dn̄t eē soliciti d̊ scriptu
ris sāctꝫ. q̄ sunt cib⁹ aīaꝝ. Verbū eīm dei ē
qd̄ nutrit aīas. Math. iiij. qd̄ debet inue/
niri in p̄sepio sacre scripture. Secūdo in/
uenit̄ christus in stabulo. Et hoc a magis
vt dr̄ Math. ij. Magi significant omnes
proficientes diuites in bonis operibus.
q̄ etiam debent esse sapientes per discretō
nem. Hij ergo inueniunt eū in stabulo hu
militatis. quia quanto maior es humilia
te in omnib⁹. Ecci. iij. Magna fuit hūilī/
tas magoꝝ. q̄ tam diuites et sapientes de
lōginq̄ venert̄ ad vnū puerū. ⁊ cū hoc ad
stabulū. Et quid fecerūt. certe prociden/
tes adorauerūt. Apertis thesauris obtu/
lerūt ei aurū. Sic p̄ficientes debent hu/
militer adorare per deuotionem. offerre ꝑ
sanctam oꝑationem. Aurum rerum tēpo/
raliū. thus sancte orōnis. ⁊ mirram morti
ficationis carnis. Tertio inuenit̄ in tem/
plo per deuotam orationē. ⁊ hoc a paren/
tibus vt dictū est. i. ab his q̄ faciūt volun/
tatem eius. Sicut ipse dicit Mathei. xij.

Qui fecerit voluntatē p̄ris mei q̇ in celꝭ est ip̄e meꝰ frater soror ⁊ mater est. Et ꝑtinet istud ad ꝑfectos q̇ i oībꝫ intelligūt q̄ sit volūtas dei bn̄placēs ⁊ ꝑfecta. Incipiētes q̇dē intelligūt q̄ sit volūtas dei. scꝫ abstinere a malo. i. Thessā. iiij. Hec est voluntas dei vt abstineatis a fornicatōe. Proficientes itelligūt q̄ sit volūtas dei bn̄placēs. s. adherere bono. Isa. Ecce seruꝰ meꝰ itelliget. s. volūtatē meā. Isa. lij. Sꝫ ꝑfecti itelligūt q̄ sit volūtas eiꝰ bn̄placēs ⁊ ꝑfecta. s. ꝑseuerare in bono. Et isti deū inueniūt in ꝑfectiori loco. qꝛ i tēplo. Queramꝰ igit̄ eū etiā ⁊ nos vt inuenire ip̄m possimꝰ h̄ ꝑ grātiā et in futuro ꝑ gl̄iam. Amen.

Dn̄ica infra octauas Ephie. III.
Sermo. XVIII.

d Olentes querebamus te. Luce. ij. ca. Egregius ille doctor magnus p̄r Aug. suꝑ ps. ciiij. ōndens necessitatē querendi deū. tractans illud ps. Querite faciē eiꝰ semꝑ. dicit. Si semꝑ querit̄ deꝰ qn̄ inuenietur. et r̄ndens idem ip̄e ait. Semꝑ dixit iō. quia in tota vita q̄ hic viuit̄ ⁊ q̄ꝫ primū nos hoc debere facere cognouimꝰ. qm̄ ⁊ inuentus querendꝰ est. Iā deum inuenit fides. sꝫ adhuc eū querit spes. Charitas aūt ⁊ inuenit eū per fidē. et eū q̄rit habere per spēm. Ubi tūc sic inuenit̄ vt vltra non querat̄. Hec ille. Uult dicere Aug. ꝙ in tota vita nostra querenda est grā diuina ꝑ quam possimꝰ inuenire tandē gloriā celestē. Nā licet per fideꝫ inuenimꝰ grām. eo ꝙ ex magna grā dei factū est vt in fide sua simus. per spem tamē inquirimꝰ rem illiꝰ gratie. scꝫ veritatē patrie celestis apertā quā h̄ in speculo ⁊ enigmate tenemꝰ. Verū qꝛ vita p̄n̄s nō est solatij nec iocūditatis. sic saluator ait. Nūc q̇dē tristiciā habetis Ioh. xvi. Ideo deꝰ vult vt nō q̄litercūqꝫ sꝫ dolētes queramꝰ eū. Naꝫ vt dicit Bern̄. ser. xxiiij. Si nolumꝰ frustra querere. queramꝰ veraciter. queramꝰ frequent̄. queramꝰ ꝑseuerant̄. vt nec queramꝰ ꝓ illo aliud nec i illo aliud. sꝫ nec ab illo ad aliud cōuertamur. Faciliꝰ est enī celū ⁊ terrā transire. q̄ꝫ vt sic q̄rens nō inueniat. sic petēs nō accipiat. ⁊ sic pulsanti nō aperiat̄ Hec ille. Quisq̄s ḡ querere vult deū attēdat parentes eiꝰ. ne frustra querat. Illi enī nō ridentes sꝫ dolentes querebant eū. sicut dic̄ nr̄m thema. In q̇bꝫ verbis tria tangunt̄. Primo querendi xp̄m lamentabilis modꝰ. cū dr̄. Dolentes. Scd̄o diligēs inq̄sitionis actus. quia querebamus. Tertio inq̄sitionis xp̄i quesitus fructus. quia te.

A

Dixi primo ꝙ in verbis premissis circa inq̄sitionē xp̄i tangit̄ querēdi modꝰ lamētabilis cū dr̄. Dolentes. Nō potuit euāgelista melius facere iꝫ ꝙ ita euidens ꝟbū ⁊ ad q̄rendū xp̄m aptū a parentibꝫ xp̄i platū nō obmisit. Naꝫ grā dei nō pōt queri sine difficultate ⁊ dolore. Et h̄ iō vt dulcius postea ab hoīe teneat̄ et libentius possideat̄. Quod enī difficilius q̄ritur. dulcius inuenit̄. inquit Augꝰ. suꝑ ps. ciiij. Difficultas aūt ista exp̄mit̄ per hoc verbum dolentes quod designat cordis ardorem. Pro quo sciendum ꝙ grā xp̄i querenda est tripliciter scilicet in tempore vbi oportꝫ ⁊ sicut oportet. In tempore primo. istud est tempus p̄sentis vite. De quo dicitur. Ecce nunc tēpus acceptabile. Ecce nunc dies salutis. Ideo xp̄ha dicit. Querite dn̄m dū inueniri potest. Et iteꝝ apl's. Dum tempus habemus operemur bonum. Non in tempe quesierunt quinqꝫ virgines fatue. quibus dictuꝫ est. Nescio vos Mathei. xxv. Un̄ Bernardus super cantica sermone lxxv. Nunc tempus acceptabile ad querendū: in quo plane qui querit inuenit. Et hec ē vna causa quare non inuenitur christus a querentibus se. cum non queritur in tempore oportuno. Secūda causa est vt queratur vbi oportet. Dicit autē Iob. xxviij. Quia non inuenitur in terra suauiter viuentium. Quia gratia christi in hominibꝫ voluptuosis ⁊ resolutis potius amittitur q̄ꝫ inuenitur. Et ideo ibi frustra queritur. Unde Sponsa. quia quesiuit eum in lectulo per noctem. non inuenit euꝫ. In nocte extra tempus congruum. In lectulo extra locum aptum. Nox significat tenebras culpe ⁊ peccatorum. in quibus quādiu quis moratur non inuenit christum. quia longe a peccatoribus salus. Lectulus significat deliciarum voluptateꝫ. Un̄ de mala muliere scribitur Prouerbiorum Intexui funibus ex egypto lectulum meum. Funes egypti significant consuetudinem deliciarū huius mūdi. quibus lectꝰ.

voluptuoso℞ ĩterif vt ab eo mĩme auellaf
Tertia cã vt queraf sicut opoꝛtȝ. qd fit cũ
diligenter ꝛ ardent nõ pfunctoꝛie aut ne-
gligent. sed coꝛde ardenti q̃rif ꝛ oĩno ĩsati
gabilif vt decet. sic q̃siuit ps̃. cũ dixit. In
toto coꝛde meo exq̃siui te. Sȝ de h̃ videbi
tur in seq̃nti mẽbꝛo Hoc ĝ tertiũ. s. coꝛdis
ardoꝛẽ dic̃ v̄bũ nr̃i themat̃. dolentes. Dȝ
ẽm hõ, p amissa gr̃a vt eã inueniat multuȝ
dolere. ꝛ h̃, ꝑter plura. Debet p̃mo dolere
ꝑpt dei offensam quẽ cõtra se grauif puo-
cauit. Nã insustẽtabil' ẽ ira dei in pctõꝛes.
vt dr̃. ij. Parali. xxxvi. Sic dolebat q̃ di-
cebat. Quãdiu ponã ꝯsilia in aĩa mea. do
loꝛẽ in coꝛde meo ꝑ diẽ. Et qꝛ null⁹ potest
nos recõciliare deo: nisi xp̃s. q̃ est pax nr̃a
ꝛ mediatoꝛ dei ꝛ hoĩm. Jõ cũ isto doloꝛe
querẽdus est. Scdo dȝ dolere peccatoꝛ, p
pter vilẽ s̃uitutẽ dyaboli quã incurrit pec
cando Joh̃. viij. Qui facit peccatũ. seru⁹ ẽ
pcti. Vñ ps̃. Doloꝛ me⁹ in cõspectu meo
semꝑ. Et qꝛ nullus põt hoiem liberare de
hac seruitute: nisi xp̃s. De q̃ dr̃. Si filius
vos liberauerit. vere liberi eritis. Jõ est q̃
rendus cũ isto doloꝛe tanq̃ȝ nr̃ ꝑpugnatoꝛ
foꝛtissim⁹. Jpe eñ dicit Hiere. xxix. Cuȝ
quesieritis me in toto coꝛde vr̃o inueniar
a vobis ꝛ redimã captiuitatẽ vr̃am. Vnd
ij. Parali. xv. In tota volũtate quesierũt
dñm ꝛ inuenerũt. ꝛ p̃stitit eis dñs requieȝ
ꝑ circuituȝ. Tertio debet dolere, ꝑpter oĩs
boni ꝛ sp̃ualis meriti amissiõeȝ. q̃ dyabol⁹
eũ crudeliter spoliauit. qui eñ in vno pec
cat multa bona ꝑdet. vt dr̃ in Ecc̃iaste. de
hoc Job. xxx. dr̃. Oĩni nocte perfoꝛaf os
meuȝ doloꝛib⁹. Et dauid. Ego aũt pauꝑ
sũ ꝛ dolẽs. q. d. depauꝑatus sum. in bonis
meritoꝛijs. Jõ sũ dolẽs. Ad h̃ ergo recupe
randũ dȝ hõ querere dolẽdo xp̃m vt oĩm
bono℞ restauratoꝛẽ. Juxta illud ps̃. Inq̃
rentes aũt dñm nõ minuenf oĩ bono. Et
Sap̃. vij. dr̃. Venerũt mihi oĩa bona pa-
riter cũ illa. Quarto dȝ dolere peccatoꝛ, p
pter naturaliũ vulneratiõeȝ. ꝑ quã impo-
tens ad bonũ reddif ꝛ q̃si steril' ꝛ ĩfructuo
sus efficif. Dyabolus eñ non tm̃ spoliat g̃
tuitis. sȝ etiã vulnerat in naturalib⁹ Luc.
x. De hoc doluit Dauid q̃ dixit. Qm̃ defe
cit in doloꝛe vita mea. Et subdit. Qm̃ ĩfir
mata ẽ i pauꝑtate v̄t⁹ mea. Ecce vtrũq̃ȝ.
pauꝑtas ꝑpt spoliatõȝ ĝtuito℞ ꝛ defectio
v̄tutis ꝑpt vulneratiõnẽ naturaliũ. Debet
ergo peccatoꝛ q̃rere xp̃m ad medendũ hu
iusmodi vulneratiõeȝ. q̃ infundat oleũ et
vinũ vulnerib⁹. Luce. x. Quinto debȝ hõ
dolere, ꝑpter miseriã ꝛ calamitatẽ quã pa-
tif. Sicut Job doluit. vi. c. Vtinã appen
derẽf pctã mea q̃b⁹ irã merui ꝛ calamitas
quam patioꝛ in statera. quasi arena maris
hec grauioꝛ appareret. Vñ ꝛ v̄ba mea do-
loꝛe sunt plena. Pro ista miseria repellen-
da debet pctõꝛ q̃rere xp̃m tanq̃ȝ cõsolato-
rẽ. De q̃ dr̃ in ps̃. Adiutoꝛ in opoꝛtunita-
tib⁹ i tribulatõe. Et seq̃f. Nõ dereliq̃sti q̃-
rẽtes te dñe. Sexto dȝ pctõꝛ dolere timo
re iehẽnalis pene. quam ꝑpt pctm̃ meruit.
Roꝛ. vi. Stipendia pcti moꝛs. Pro isto
dolebat Dauid q̃ dicebat. Doloꝛes moꝛtꝭ
circũdederũt me. i. obligatio ad moꝛtem.
Et Job. x. Dimitte me vt plangã doloꝛẽ
meũ. Cũ isto doloꝛe dȝ querere peccatoꝛ
xp̃m vt liberatoꝛẽ ꝛ redemptoꝛẽ. q̃ sol⁹ po
test eruere de manu inferi Septimo debȝ
dolere peccatoꝛ de honoꝛe ꝛ hereditatis
eterne amissione. a q̃ se peccando exclusit.
Juxta illud Jsa. Tollaf impius ne vide-
at gl'iam dei. De h̃ dolebũt damnati ĝuif.
dicentes illud Hiere. viij. Transiuit mes-
sis. finita est estas. i. tempus aptũ ad bene
operandũ. ꝛ nos nõ saluati sum⁹. Cũ isto
doloꝛe dȝ hõ querere xp̃m vt hereditatis
redditoꝛẽ Juxta illud Amos. v. Querite
me ꝛ viuetꝭ. supple in eterna vita. Et psal.
Querite dominuȝ ꝛ viuet anima vestra.

Sed hic occurrit dubiũ. vt℞ iste doloꝛ
pro peccatis possit esse nimius. Ad quod
sine argumentis breuiter respondẽdo s̃m
Robertum holgot super librũ Sapiẽtie.
ca. v. dico ꝙ in penitente est cõsiderare tri
plicem doloꝛem. Vnus est essentialis pe-
nitentie. ꝛ est in ip̃a volũtate. videlicet di-
splicentia de peccato inquãtũ peccatũ est
offensa dei. Et ista displicẽtia est essentia-
liter contritio. Et quia iste doloꝛ directe
causatur ex charitate in deum. que s̃m le-
gem datã nimis intendi non potest Jdeo
iste doloꝛ non potest esse nimius. Alius ẽ
doloꝛ non essentialis penitentie. Et iste ẽ
in sensualitate. et est passio appetitus sensi
tiui. Et iste doloꝛ causatur vno modo ex
redundantia doloꝛis vel displicentie i vo
luntate per modum quo vires inferioꝛes
se obtemperãt in suis actibus viribus su-
perioꝛib⁹. vt dr̃. iij. de anima. ꝙ appetit⁹ in

tellectiu⁹ rapit aliqñ sēsitiuū. sic spera spe ram. Tertio pōt capi dolor ille in peniten te p afflictōe corpali. Et isto mō tertio pos sibile ē ꝙ dolor penitentis sit nimius ḃm multos doctores. Sed de isto tertio do lore q̄ causatꝰ ex afflictōe corpali cōstat ꝙ pōt eē nimi⁹. q2 nō licet alicui inferre sibi ipi intentiōe causam mortis. Sed de secū do dolore posset eē dubiū. ex q̄ ille dolor causatꝰ directe ⁊ naturaliter ex displicētia voluntatis. cū ipa displicētia possit eē ni mia. nō apparet quō talis dolor non possit eē nimi⁹. Ideo videtꝰ dicendū ꝙ si penitēs ex vehemētissimo amore ad deū tm̄ dole ret de suo peccato. quē causaret dolor i ap petitu sensitiuo tante intēsionis ꝙ corrū peret armoniā corpis necessariā ad vitā ⁊ sic induceret mortē. nō esset iste dolor ex cessiu⁹ in genere mortis. nec supfluus. sed virtuosus ⁊ opus pfecte penitentie. Hoc tñ supposito ꝙ volūtas sic penitētis nō fer retur directe in istam passionē causandā ꝓpter mortē consequēdam. sed tm̄ ꝓpter di splicentiā p peccato. inquātū offendit de um. ⁊ sic legim⁹ quosdam cōmendatos ð pfectione virtutis. B

Dixi secūdo ꝙ in verbis p̄missis describi tur diligentis inquisitionis actus cū dici tur. Querebam⁹. Ad hoc aūt ꝙ iste actus inquisitionis sit bene regulatus ⁊ ordina tus plura requiruntꝰ. que Salomon exp̄ mit dicens Sapie. i. In simplicitate inq̄t cordis querite illū. Primo ḡ reqritꝰ rectitu do sancte cōuersatōis. Ideo dicit. In sim plicitate. Scōo gratitudo pie deuotiōis Ideo addit. cordis. Tertio solicitudo di screte inq̄sitiōis. Ideo subdit. q̄rite. Prio ḡ requiritꝰ ad debitā inq̄sitionē rectitudo scte cōuersatiōis. vt queratꝰ in simplicita te. Ista aūt simplicitas dꝫ eē cū prudētia. sic dr̄ Math. x. Estote prudētes sicut ser pētes: ⁊ simplices sic colūbe. vñ Geñ. xxv. dr̄ de Jacob ꝙ vir simplex habitabat i ta bernacul. ⁊ tñ q̄nte prudētie fuerit erga fra trē suū Esau i emēdo pmogenita. erga pa trē in suscipiēdo bñdictōꝫ. erga auūculū i custodiēdis gregib. erga vxores eas pa tiēter regēdo. ⁊ i multꝭ alijs. Debꝫ ḡ ista eē simplicitas colūbina nō asinina. Roma. xvi. Volo vos sapiētes eē in bono. simpli ces aūt in malo. Maxime aūt debet eē ista simplicitas sine plica vane intentiōis sine ruga false opatiōis. sine tegumēto pal liate fictiōis. Primā simplicitatē non hñt q̄ faciūt opa de genere bonoꝝ intētiōe hu mane laudis vel lucri tpalis. ⁊ nō ꝓpter lau dē dei. Cōtra q̄s dr̄ Math. vi. Si ocul⁹ tu⁹ fuerit simplex. totū corp⁹ tuū luciduꝫ erit. Quē expōnēs Aug. li. ij. de sermōe dñi in mōte dicit. Ocul⁹ dr̄ intētio. q̄a q̄libet in opere suo finē intuetꝰ. Per corpus vo cō geries opm intelligitꝰ. Tūc aūt oculus est simplex qñ intentio solūmodo in deū diri gitꝰ. ⁊ qñ sic est. tūc tota ꝯgeries opeꝝ luce iusticie corā deo resplendet. Vñ Gre. sup Ezechielē. omel. vij. Si nr̄a intentio apō deū fuerit simplex. eius iudicio nr̄a actio tenebrosa nō erit. Secūdā simplicitatem nō habēt heretici qui veris sentētijs fidei xp̄iane errores falsaꝝ opinionū ingerunt. De his dr̄ Ecci. ij. Ve duplici corde. la bijs sceleratis. ⁊ manib malefacientib. et pctōri igredienti duas vias. Nōne duplex cor vbi veritatē sic palliāt ꝙ eam dū vidē tur ondere ad edificatiōeꝫ. laborāt ad sub uersionē. Et iste sunt due vie Math. vij. Attēdite a falsis ꝓphetis q̄ veniūt ad vos in vestimētis ouiū. intrinsec⁹ aūt sūt lupi rapaces. Tertiā simplicitatē nō habēt pdi tores ⁊ dolosi. q̄ ptendūt vnū i ore ⁊ aliud in corde. De qb in ps̄. Labia dolosa i cor de: ⁊ corde locuti sūt. De talib etiā dic Ja cob. Vir duplex aīo incōstās est in oībus vijs suis. Dicit Aristo. xviij. li. de aīalib. ꝙ in aīali nō est nisi vnū cor ⁊ vna aīa. Et ideo mirabile ē ꝙ isti hñt duo corda ⁊ du as aīas. ymo tot corda q̄t dolos. Scōo reqritꝰ ad debitā inq̄sitiōeꝫ gratitudo pie deuotōis. Vbi sciēdū ꝙ de⁹ exigit cor hu manū sibi dari triplr. s. liberalr. itegralr. ⁊ ꝑpetualr. Prio vult deus ꝙ dem⁹ sibi cor nr̄m libere. ħ ē. liberalr. Et dico dem⁹. nō mutuem⁹. nō vēdam⁹. ſꝫ ꝙ donem⁹. Illi ib i mutuāt cor q̄ sibi seruiūt p tpali psp̄e ritate cōseq̄nda. Et qñ eis subtrahitꝰ psp̄e ritas subtrahūt ⁊ illi cor a do. Illi āt ven dūt q̄ eū diligūt p mercede. Qui tm̄ ð deo cogitāt q̄tū iā de bñficijs ab ipo se pcepis se cognoscūt. Primi mutuāt sub spe cōmo di futuri. ſꝫ isti vendūt p mercede iā acce pti bñficij. De quib dicitꝰ. Populus ħ me labijs honorat. cor autem eoꝝ longe est a me. Illi autē cor suū deo dant q̄ merā dei

bonitatē et bñficia spūalia cogitantes. nec nō ꝛ amore celestis patrie cor suū custodiendū et regendum in manibꝫ dei ponunt. Et istū modū exigit sibi deꝰ si bñ ꝯsiderek Prouer. xxiij. Fili pbe mihi cor tuū. q̄si di. Fili p creatōem. fili mi p informationē. fili mi p redemptionē. Vult ḡ deꝰ ꝙ demꝰ sibi cor nr̄m liberaliter. ꝛ hoc p donationez. prebe cor p dilectionē. tuū. p ꝯpassionem. mihi p deuotionē. Vult scdo ꝙ demꝰ sibi cor nr̄m integraliter. Math. xxij. Diliges dn̄m deū tuum ex toto corde tuo. Est eniz deus sicut homo zelotipꝰ. q̄ nō permittit vxori sue alios diligere. Exo. xxxiiij. Noli adorare deum alienū. Dn̄s em̄ zelotes nomen eius. Dn̄s est emulator. Nec mirū certe. solus em̄ nos redemit. Auis em̄ generosa cū diu volauerit ꝛ se fatigauerit ꝛ predā suā ceperit. cor prede sue requirit. Christꝰ aūt est ille generosus falco qui pro nobꝫ volauit de celo in ꝟginis vtex. de ꝟginis vtero ad patibulū. de patibulo ad infernū. de inferno in mundū. de mūdo in celū. Et idō merito vēdicat sibi totū cor. Parare ḡ debemus cor nr̄m sic aui pdali parak cor prede sue. Primo em̄ extrahik cor. lauak et cōprimik ꝛ niger sanguis exꝓmik. ꝛ in partes discindik. Sic moraliter extrahamus cor nr̄m p pctōꝝ occultoꝝ recordationē. Vn̄ ps. Effundite corā illo corda vr̄a. Lauek per lacrimaꝝ supinfusionē Jere. iiij. Laua a malicia cor tuū vt salua sis. Cōꝓmik per contritionē. Juxta illud. Cor cōtritum et humiliatū deꝰ nō despicies. Et sanguis. id est pctm̄ exꝓmak p ꝯfessionē. Faciamꝰ ḡ vt de corde exeāt cogitatiōes male. furta. adulteria. Et tandē discindak p penosam satisfactionē. Et tūc dꝫ sibi totalr̄ dari per deuotōnē. Sic ipe deꝰ petit Johel. ij. Cōuertimi ad me i toto corde vr̄o. Ecce quō q̄rendꝰ est deus in toto corde nr̄o. Tertio vult ꝙ demꝰ sibi cor nr̄m ꝑpetualit. Solēt em̄ hoīes q̄n volūt simplr̄ ꝛ ꝑpetuo aliq̄d dare alicui facere sibi bonā cartaz ꝛ bñ scriptā. ꝛ postea signāt eā sigillo. ꝛ tunc eū ponūt in possessionē. ꝛ tūc est securꝰ de suo ꝑpetuo. Jsto mō vt deū de aiabꝫ nr̄is asse curemꝰ p ꝑpetuo. faciamꝰ ei cartā seu lr̄az de corde nr̄o. scribēdo in ea mādata et precepta sua. Prouer. vij. Scribe illā in tabulis cordis tui. Et postea signek sigillo. scꝫ bñanitatꝫ xp̄i. q̄d sculptū fuit mltꝫ lr̄is in passione h̄ est. applicemꝰ p deuotā ꝯtemplationē mēti nr̄e illiꝰ passiōis memoriam et h̄ deuote memorādo. Canti. viij. Pone me sic signaculū sup cor tuū. ꝛ tūc ponamꝰ in possessionē. i. in habitationē cordis nr̄i per grām. Ephe. iij. Det vobis dn̄s f̄m diuitias glorie sue corroborari p spm̄ eius in interiori hoīe habitare xp̄m p fidē i cordibus vr̄is. Hoc est ḡ in simplicitate cordis querere xp̄m. sicut dictū est. Tertio ad debitā inquisitionē xp̄i reqrik solicitudo discrete inq̄sitiōis. Et q̄ ad h̄ dēmꝰ eū inq̄rere sapiēter cū tribꝫ magꝫ. De q̄bꝫ dr̄ Mat. ij. ꝙ q̄sierūt eū stella duce. et nos duce maria q̄ stella maris appellak. Vn̄ Bern̄. sup Missus est omel. ij. dicit. Si insurgūt vēti tēptationū. si incurris scopulos tribulationū. respice stellā. inuoca mariā. quere nō solū sapienter. sꝫ etiā diligent. exēplo mulieris dragmā amittētis. Luce. xv. q̄ lucernā accēdit. Ecce opus discretiōis. domū euertit. ecce opus diligentꝫ inuestigatōis. nec cessat donec inueniat. ecce opus pseuerantis pfectionis. Cōuocat vicinas ad cōgratulandū. Ecce opus leticie spūalis. nec solū q̄ramus sapiēter aut diligenter. sꝫ perseuerāter. Juxta illud. Petite ꝛ accipietis pulsate ꝛ aperiek vobis. Et ibi parabola d̄ amico. media nocte veniēte ad amicū ꝛ petente tres panes Luce. Et sequik ꝙ si perseuerauerit pulsans. surget ꝛ dabit sibi q̄tquot habet necessarios. E

Dixi tertiō ꝙ in verbis ꝓmissis tangik inquisitōnis xp̄i quesitꝰ fructus. cū dr̄. Te. Magnꝰ siquidē fructus est q̄rere xp̄m. q̄ adepto nihil vlterius hō desiderare queat. Jstud aūt non pōt melius ostendi nisi p suū ꝯriū. Sic em̄ dicit Aug. in li. de ciui. dei. Facilius dr̄ de celesti btitudine q̄d ibi nō est q̄ꝫ quid ibi ē. Jta facilius cōprehendere possumus q̄d si ne xp̄o incurrimꝰ p abnegationē q̄ꝫ q̄d assequimur p affirmationē. Jdeo parentes xp̄i nō valentes ad plenū describere q̄d esset xp̄s quē q̄rebant dixerūt simplr̄. te. Te inquā primo. vt dicit Augꝰ. in soliloquijs qui es vera vita. in q̄ ꝛ a q̄ ꝛ p quē beata q̄ btā sūt oīa. Te a q̄ auerti ē cadere. Jn quē conuerti resurgere est. Jn quo manere consistere est. Te a q̄ exire mori est. ꝛ in quē redire reuiuiscere est. Te quē nemo amittit. nisi deceptꝰ. Quē nemo querit nisi admo-

nitus. Quē nemo īuenit nisi purgatꝰ. Secundo te q̇ es medicamentū nō sano. regula prauo. lux tenebroso. habitatio deserto. inquit Augꝰ. in li. de ciuitate dei. Tertio te qui es diues in misericordia. magnificꝰ in iusticia. munificꝰ in gratia. nūerator copiosissimus. remunerator equissimꝰ. liberator pījssimus. Gratis respiciens humiles. Iuste iudicans innocētes. misericorditer saluās peccatores. ait Bern̄. in sermo. lxij. Quarto te. quē diligendo omnia in te reperimus. te licet qui sis vnus quē querimꝰ tamē omnia in te continent. O lucrū mirabile. O compendiū singulare. cur nos per diuersa fatigamus. Ad ip̄m ergo vnanimiter festinemus. post quē bona cuncta vltra nō querimus sed tenemus. inquit Cassio. super illō ps̄. Inq̄rentes aūt dn̄m nō deficient om̄i bono. Quīto te. q̇ es splēdor nūq̄ȝ deficiēs vita indefessa. nō moriēs. fons sp̄ scaturiēs. seminale vite seminariū. sapie p̄ncipale p̄ncipiū Iniciale bonitatȝ iniciū inq̄t Alanus de planctu nature. Sexto te sine q̄ nullū p̄t esse vez̄ gaudiū ⁊ cū quo est vez̄ gaudiū. qō qui possederit nemo tollet illud ab eo. Cui comparata omnis iocunditas meror est. omnis suauitas dolor est. omne dulce amaz̄. om̄e decoz̄ feduȝ. om̄e postremo qōcunq̄ȝ delectare posset molestū. inq̄t Bern̄. in ep̄la. Et breuiter et septimo apud quē est sap̄ia sine ignorantia. memoria sine obliuione. intellectꝰ sine errore ratio sine obscuritate. inq̄t Bern̄. in q̄dam ser. Ex his p̄tȝ fructus inq̄sitiōis xp̄i q̇ cōtinet in se oīa bona. ita vt nemi eū deserēti bonū sit. ⁊ cui aduenit om̄e bonū ip̄m inuenienti. In ip̄o nāq̄ȝ est om̄e bonū. honestū. delectabile. ⁊ expediens. qō non est in aliq̄ alio insimul inuenire. q̄ȝ multe sūt delectatōnes in creaturis. sȝ tm̄ nō honeste. ⁊ si honeste. nō tm̄ expediunt. Iō petrꝰ bene dixit Ioh̄. vi. Dn̄e ad quē ibimꝰ. scilȝ a te. Nos igit̄ fratres dolētes ꝑ ꝯtritionē. q̄ramꝰ xp̄ȝ per bonā oꝑationē ⁊ pn̄ie actionē. vt cū eo oīa bona inueniamꝰ Ad q̄ nos ꝑducat q̇ sine fine viuit ⁊ regnat. ꝑ oīa deus bn̄dictꝰ.

Dn̄ica p̄ma post octauas Epiphanie. I

Sermo. XIX.

Nuptie facte sunt

n in chana galilee. Ioh̄. ij. ca. Post q̄ȝ sctā mater ecclesia fidelibꝰ suis de xp̄o ꝓposuit eius mirabilē natiuitatem. vt in festo natiuitatȝ. eius infantiā. vt in p̄ma dn̄ica post festū natiuitatis. eius ⁊ puericiā. vt in dn̄ica ꝓxime p̄cedenti. Nunc in ista dn̄ica ꝓponit eius mirabilē virilitateȝ in q̄ fuit in. xxxi. anno. Tūc em̄ xp̄s incepit facere miracula. Quoz̄ p̄mū fuit istud ō q̄ in euāgelio p̄nti. scȝ mutatio aque simplicȝ in vinū optimū. Quo viso discipuli eiꝰ fuerūt in fide ꝯfirmati. In huiꝰ figura legit̄ ꝙ ysaac fodit puteū ⁊ reꝑit aquā viuā Gen̄. xxv. Xp̄us em̄ in nuptijs istis de puteo sue diuinitatȝ ex aqua mortua terrestri produxit vinū. ex cuiꝰ ꝓductione discipuli eiꝰ et plures alij in aīa fuerūt ꝑ fideȝ ⁊ grām xp̄i viuificati. Iuxta illud ps̄. Vinuȝ letificet cor hoīs. In huiꝰ figura etiā legit̄. iiij. Re. ij. vbi Heliseus misit sal in aq̄s Iericho. ⁊ sanate sunt a sterilitate. Sic xp̄s mediante carne hūana aq̄s in vinū ꝯuertit. Cum deꝰ p̄r sal. i. diuinā sap̄iam. h̄ est suū filium in aq̄s Iericho. i. huiꝰ mūdi mutabilitatē disposuit incarnādā. Quas aq̄s pessimas ita sanauit. ꝙ nec mortalitas eterne dānationis. nec sterilitas bone oꝑatōis in ipsis nisi voluerimꝰ reꝑiri amplius potuerunt. Sic aūt ō̄r in naturalibꝫ. Elephas naturalit̄ bibit vinū. ⁊ ꝑ h̄ animat̄ ad p̄liū. Sic ap̄li ⁊ alij cōuiue ex h̄ vino fuerūt aīati ad patiēdū ꝓ xp̄o. Vn̄ in fine euāgelij ō̄r Crediderūt in eū discip̄li eiꝰ. Hic ponat̄ textꝰ euāgelij. Suꝑ q̄ euāgelio pauca loqui vr̄e caritati intendo. Vez̄ q̄r h̄ sine grā nr̄i saluatorȝ facere nequeo. Eo ꝙ dic̄ Bern̄. suꝑ cant. ser. ij. Om̄a verba etiam ꝓphetaz̄ sine grā xp̄i q̄d sunt nisi somniuerbia. oēsq̄ȝ prophete sine xp̄o eligues sunt ⁊ muti. Et iō necessaria est p̄ntia grē xp̄i. cuius admirāde doctrine fluenta sunt velut q̇dam fons fluens ⁊ saliens in vitā eternā. Ipse em̄ est ille q̇ ꝓmittit om̄i petenti dare aquā viuā doctrie salutarȝ. Ip̄e ⁊ hodie mutauit aq̄ȝ amarā in vini letificantȝ dulcedinem. Vt igit̄ idē dn̄s nr̄ aquā lr̄alis sensus ⁊ intelligentie mutet nobis in vinū sp̄ūalis intelligentie. eo ꝙ b̄m Bedā in omelia hodierna tm̄ distat inter sensum lr̄alē ⁊ mysticū quātū iter aquā ⁊ vinū. Qō vt facilꝰ asseq̄mur ad matrē gratie ad cuius p̄ces hodie mutata est aqua in vinum recurramus. vt eiꝰ interueniente suffragio auxilium gratie ꝑcipiamꝰ. salutātes eā voce amena dicētes

Aue Maria gra plena ⁊c. In p̄nti euāgelio tria describunt circa hui⁹ miraculi patratione occurrētia. In p̄ma pte describūtur quedā antecedentia miraculū. cum dr Nuptie facte sunt. In secūda describūtur quedā comitātia miraculū. ibi. Dicit ergo eis iesus. Implete ⁊c. In tertia ponuntur quedā subsequentia post miraculū. ibi Ut autem gustauit ⁊c. A

Dixi primo q in prima parte euangelij describūtur quedā antecedentia miraculū. cum dr. Nuptie facte sunt. Ista antecedētia fuerunt celebritas nuptiaꝝ. defectus vini. instantia matris xpi. ⁊ obediētia ministroꝝ. De q̄bus p ordinē videamus. Dic ḡ. Nuptie facte sunt. Circa h est sciendū q sm magistrū in scolastica historia istud factuz est in tricesimo p̄mo anno etatis xpi. Nā cuz xps esset baptisatus tricesimo anno etatis sue. statim post baptismū iuit in desertū in quo temptatus fuit a diabolo. Deinde exiens de deserto venit iteꝝ ad Johannem ⁊ ibi aliq̄ndiu morabat. vt sic Johannes frequent daret testimoniū de ipo in sui p̄ntia vt sic ab alijs agnosceret. Cum ḡ iohānes quadā die phibuisset de xpo testimonium dicens. Ecce agnus dei. Statim duo discipuli Johānis. scz Andreas ⁊ Johānes euāgelista sm quosdā. vt etiā Lyra dic. secuti sunt xpm. Andreas aūt mox accedēs Petrū fratrē suū adduxit eū ad xpm. quez xps tunc Cepham nominauit. i. capitaneum. ⁊ idem sonat h nomen Petrus. qd interpretat fundamentū sm Lyrā. In crastinū aūt cum vellet Jesus ire in galileam. in reditu illo iteꝝ vocauit Philippū q statim inueniens Nathanaelē fratrē suū adduxit eū ad iesum. ⁊ sic xps habuit q̄nq discipulos. Post vocationē igit discipuloꝝ tertia die facte sunt nuptie iste. de q̄b hic dr. Et h fuit iā reuoluto integro āno a baptismo xpi. Uñ vocatio disciploꝝ facta est in fine primi anni. Dic ḡ. Facte sunt nuptie i chana galilee. i. in q̄dā villa sic dicta chana q̄ sita est in terra galilee. Et h ponit ad differentiā alteri⁹ ville q̄ dr etiā Chana. s3 sita est in alia terra. Iste nuptie cui⁹ fuerūt nō exprimit. s3 tñ cōiter oēs doctores tenent q fuerūt Johannis euāgeliste. quē dñs tūc de nuptijs nubere volentē vocauit in discipulatuz suum. vt dic Hiero. in prologo Johānis. Spōsa vero dr fuisse maria magdalena. sm quosdā. S3 nō est verisile. ex eo q magdalena fuit diues ⁊ nobilis atq sm seculū spectabilis ⁊ illustris. que nō desponsaret Johanni piscatoris filio rusticano et paupi. Cui⁹ pauptas pat3 in hoc q sufficientiā vini hre nō potuit p celebritate nuptiaꝝ. Ueri⁹ ḡ dr q spōsa istaꝝ nuptiarū fuit q̄dā virgo nomine Anathita. sm magistrū in de vita xpi. Sequitur lra. Et erat mater iesu ibi. Ista lra multū facit ad h q iste nuptie fuerūt iohis qui fuit nepos marie virgis. Nā nisi attinuisset ex ppiqua linea psanguinitatis isti sponso. nō fuiss3 inuitata. Sed cū maria filia Salome vxor zebedei voluisset facere filio suo iohāni nuptias. misit in nazareth. quarto miliario a chana. ⁊ intimauit sibi istas nuptias. et sic ipa ante alios venit ad preparatōe3 nuptiarū. Uñ sequit. Et erat mater iesu ibi. Nō est vocatus Joseph. Quia vt dic magister in scolastica histo. ⁊ magister i de vita xpi credit fuisse iam mortuus. Uocatus ē aūt iesus tanq̄ psanguineus nubentis spōsi. ⁊ discipuli eius tanq̄ familiares xpi. Nō q iam fuissent veri discipuli. q2 nōdum perfecte adheserant xpo. sed iā seq̄bant eū gra cuiusdā familiaritat3 ⁊ societatis amicabilis cupientes instrui de doctrina eius. Et deficiēte vino. Nō est putandū casu fortuito h accidisse. sed diuina ordinatiōe. vt sc3 iste defectus esset occasio miraculi. Quem quidē defectum virgo btā intelligens ⁊ ex corde piissimo totalē defectū preuenire volens. ne confusio appareret. inuitauit filiū quē sciebat ad hoc potentē. et etiā attēdēs q iam pfectio etatis in qua xps facere miracula aptus esset ⁊ potentiā diuinitatis sue ostendere deberet. Dixit ḡ mater eius ad illū. Uinū nō habent. q. d. Da eis vinum. Uel puideas sm potentiā diuinā3 qua de nihilo etiā oīa potes facere. vt habeant sufficientiā vini. In h notat misericordia maria ꝟginis gliose. Ad miscdiā3 em pertinet vt qs defectū alteri⁹ reputet q̄si suū. Quia misericors dr q̄si miserū cor hñs. ij. Cor. xj. Quis infirmat ⁊ ego nō infirmor Sic btā ꝟgo defect⁹ alioꝝ sbleuare volēs dic. vinū nō hñt. S3 qd ei rñderit xps audiam⁹. Quid tibi inqt ⁊ mihi ē mulier Ex isto ꝟbo sūpsit occasionē sui erroris Maniche⁹ dicēs xp3 habuisse corp⁹ fantasticū

et nihil sumpsisse de ꝟgine.ꝑ eo ꝙ h̄ dicit̄.
Quid tibi ⁊ mihi est mulier.q.d. nihil a te
habeo. Et est modus loq̄ndi apud nos. q̄
dicimꝰ reꝑhendendo aliq̄s nobis extrane
os ⁊ imꝑtinentes. Quid tu habes ad me.
Silr ex h̄ verbo valentius hereticꝰ dixit
xp̄m nō assumpsisse carnē ex ꝟgine.ſ3 attu/
lisse corpus celeste. Ebion aūt hereticꝰ di
xit xp̄m natū ex semie viri.ꝑ eo ꝙ h̄ d̄r mu
lier. vn̄ iste neq̄3 dixit.ꝙ q̄3uis ꝟgo cōcepit
virgo peperit.ſ3 post partū ꝟgo nō ꝑman/
sit. Et cū isto fuit alter q̄ dicebat̄ Helindi
us.q2 ſm eos mlier videt̄ importare corru
ptionē. S3 ꝯtra istos dic̄ Aug. Si credis
h̄ euāgeliste dicēti. Quid tibi ⁊ mihi ē mu
lier.crede ⁊ eidem q̄ dic̄. Stabat iuxta cru
cē mater Jesu Maria. Vn̄ aplus clamat
ad Gala.iiij. Misit deus filiū suū natū ex
muliere factū sub lege. Et mulier ibi nō di
cit corruptōem.sed sexū.ſm Augustinum
iuxta illud Gen̄.iij.quod dictū est de eua
Mulier quā dedisti mihi sociā. Cōstat āt
ꝙ Eua tūc fuit virgo nōdū ab adā cogni/
ta. Est ḡ alter sensus catholicꝰ ſm Aug.h̄
Quid tibi ⁊ mihi est mulier. In xp̄o siq̄de3
fuerūt due nature.sc3 diuina ſm quā cōpe
tebat ei agere ⁊ facere miracula.⁊ humana
ſm quā cōpetebat ei pati. Vn̄. Quid tibi ⁊
mihi est mulier.i.illud qd̄ facio miracl'a nō
recepi a te. Et ideo imperiū tuum non de/
beo facere qn̄ tu vis.q2 diuitas mea n̄ obe/
dit tibi.ſ3 illd̄ tm̄ in q̄ debeo pati.i.hūani/
tas illā recepi a te.sed huius passionis nō/
dum venit hora. Sed Crisosto.dic̄ ad lit
teram.ꝙ beata virgo voluit ꝑuenire tota/
lem defectū vini.vt xp̄s suppleret an̄q̄3 to/
taliter deficeret. Sed si ita fecisset xp̄s. nō
fuisset notum existentibꝫ ⁊ cōuiuantibꝫ ibi/
dem.ideo distulit vsq̄3 ad horam total' de/
fectus. Et ideo dicit. Nōdum venit hora.
q.d. Ego solus noui meliꝰ tp̄s oportunū
ad faciendū miraculū cū mihi soli hoc cō/
petat ex deitate in qua tu mecū non com/
municas. Et ideo q̄d mihi ⁊ tibi.supple est
cōmune in deitate.q.d.nihil. Nondum ve
nit hora mea.i.nondū cōuiue cognoscunt
vini defectū.⁊ sic miraculū nō esset eis gra
tum. Postq̄3 ergo cognouerint faciā vt sit
eis maius beneficiū Eccs.viij. Omni ne/
gocio tempus est. Ex isto ꝑscillianiste sum
pserunt erroris sui occasionē dicentes ani
mam hominis esse subditā fato seu constel
lationi celesti.ita ꝙ homo nō posset aliq̄d
facere nisi ſm influxum celestiū corpoꝝ.ſ3
hoc est falsum. Quia cum intellectus rati/
onalis sit immaterialis.non potest subijci
actioni corꝑali.ꝓpter qd̄ influxus siderum
non ꝑtingit directe ad ip̄m. Et iō Ptolo/
meus in cētiloquio dic̄.ꝙ sapiens domia/
bitur astris.sc3 quia non sequitur appetitū
sensitiuū in quē imprimunt astra. Sed seq̄
tur dictamen rōnis. Et etiā quia aīa rō/
nalis est potētia libera.ergo potest qn̄ vult
et quid vult operari.alias homo excusare
tur a peccato.sicut ⁊ bruta que determina
ta sunt ad vnam partem ⁊ agunt ex necessi
tate.non voluntate electiua liberi arbitrij
Et ideo nec habent meritum nec demeri/
tum. Multo ergo minus in xp̄o hoc d̄bu
it esse.cui subiecta erant oīa celestia Mat
thei vltimo. Data est mihi om̄is potestas
in celo et in terra. Sed quāuis mater xp̄i
fuit repulsa.tamen de misericordia filij nō
diffidit dicens ministris. Omnia quecūq̄3
dixerit vobis.sc3 filius meus.facite. Opti
ma doctrine gloriose virginis per quā do
cet perfectionē iusticie. Perfecta nanq̄3 iu/
sticia est deo in om̄ibꝫ obedire. Exo.xxiiij.
Om̄ia quecūq̄3 ꝑcepit nobis dn̄s facie mꝰ
Qd̄ nō ꝯuenit nisi de solo deo. Homo eīn
potest aliqn̄ errare. vn̄ in talibꝫ q̄ sunt con/
tra deum hominibꝫ obedire non tenemur
Actuū.v. Oportet magis obedire deo q̄3
hominibꝫ. Deinde describunt̄ vasa in q̄bꝫ
miraculū patratū est. Vn̄ sequit̄. Erāt au
tem ibi ydrie lapidee sex posite ſm purifi/
cationē iudeoꝝ. Dicit Lyra ꝙ ex traditio
ne senioꝝ iudei sepius lauabāt ⁊ purgabāt
vasa. vt d̄r Math.xxiij. Et ad istu3 vsum
posita erant ista sex vasa seu ydrie.ab ydor
quod est aqua.quasi vasa aquatica. ex qui
bus iudei sepius lauabant̄.qn̄ aliq̄s de cō
uiuis immundū vel morticiniū tangebat
Vt d̄r Leui.x.⁊. Marci.vij. Capiētes sin
gule metretas.i.mēsuras binas vl' ternas.
Metreta ſm Jsid.xvi.ethimo.est mēsura
continēs decem sextarios. Sextarius au
tem ꝯtinet duas libras. Hic eliciunt̄ tres
moralitates. Prima est ꝙ iste nuptie signi
ficant nuptias inter xp̄m ⁊ ecclesiā. De q̄bꝫ
Math.xxij. Fecit nuptias.sc3 deus pater
filio suo. De quibꝫ etiā dic̄ apostolꝰ Ephe
sioꝝ.v. Sacramentum hoc magnum est.
Dico autē in christo ⁊ ecclesia. De nuptie

celebrate sunt in chana galilee. Chana interptat zelus. Galilea trāsmigratio. ad significandū qꝛ illi sunt digni cōiūctōe xp̄i q̄ zelo deuotōis ⁊ feruoris trāsmigrāt de statu culpe ad grām. q̄si de morte ad vitā. His nuptijs interfuit Maria sic nuptiaꝝ cōciliatrix. qꝛ p eā ⁊ eiꝰ intercessionē coniūgimur xp̄o Eccl. xxiiij. In me oīs spes vie ⁊ veritatis. Discipuli etiā vocati sūt. qꝛ ipi sūt q̄si paranymphi cōiungētes xp̄o ecclesiā. ij. Cor. xi. Despondi vos vni viro virginē castā exhibere xp̄o. Qd aūt vinū defuit ibi significat ꝙ vinū spūale triplex i veteri testamēto ante xp̄m deficiebat. scʒ vinū mordax iusticie. qd nr̄ samaritanus vulneribꝫ sauciati infudit. Ps. Potasti nos vino cōpūctionis. Scdo deficiebat vinū letificatiuū. scʒ sapiētie. In ps. Vinū letificet cor hoīs. Meditatio em̄ sapie maxie letificat Sap. viij. Nō habet amaritudinē cōuersatio illius. Tertio vinū inebriatiuū. scʒ caritatꝫ. Cant. v. Bibite ⁊ inebriamī carissimi. Istud ḡ triplex vinū deficiebat i veteri lege Prio qꝛ iusticia legis impfecta erat. sʒ xp̄s eā pfecit Matth. vi. Nisi abūdauerit iusticia vr̄a. Vinū sapie deficiebat. qꝛ occulta ⁊ figuralꝰ erat eiꝰ sapīa. i. Cor. x. Omīa in figura cōtingebāt illis. sed xp̄s eā lucide manifestauit Prouer. iiij. Viā sapie monstrabo tibi. Vinū caritatꝫ deficiebat. qꝛ acceprant spm̄ seruitutꝫ in timore. sʒ xp̄s aq̄m timorꝫ cōuertit in vinū amorꝫ. Caritas em̄ diffusa est in cordibꝫ nr̄is per spm̄sctm̄ qui datus est nob. Ad Roma. v. Scdm documentū qd elicit h. est magnū solaciū omnibus coniugibꝫ. Nā xp̄s voluit itéresse nuptijs ex cā. vt dič Beda. vt approbaret et honestaret statū cōiugalē. Nā sicut de ṽgie voluit nasci. sic a vidua anna voluit laudari. ⁊ nuptijs postea dignatꝰ est itéresse. vt designaret oēs status esse salubres. Per h etiā dedit exemplū hūilitatꝫ. vt q̄ntūcūq; alti sapiētes sancti ⁊ digni sumꝰ non dedignemur ad inferiores descēdere rōe necessitatis coꝝ ẜm Cris. ⁊ Aug. Et ptʒ dignitas mr̄imonij ex p̄ntia xp̄i. mr̄is sue bn̄dicte ⁊ discipuloꝝ xp̄i ⁊ miraculi eiꝰ pmi.

Faciūt aūt multa ad commendationē matrimonij. Primo ei cōmēdat a natura. Scdo ex scriptura. Tertio p scōꝝ exēpla. Primo a natura eo ꝙ nihil ita naturalissimū sic pducere sile. ij. de aīa. Hoc ptʒ in oībus viuētibꝫ. Vñ sicut naturale est homini comedere ad cōseruandū psonā ppriā. ita generare ad cōseruandā spēm humanā. In signū huiꝰ oīa aq̄tica aerea ⁊ trena aīantia sil morant ⁊ cōsorciū ppriū diligūt. extraneorū aūt odiūt. Nā leo adulterā pseq̄t ⁊ occidit. Similiter Ciconia. Turtur etiā pꝰ primū aliū nō req̄rit. Scdo cōmendat a scriptura Math. xix. vbi dr̄. ꝙ ds ab inicio creauit masculū ⁊ feminā. ppter quā hō dimittet patrē ⁊ matrē. Item fac ⁊ illd. q̄a per istū actū cōiugalē vitat fornicatio. qd ē graue pctm̄. i. Cor. vij. Vnusquisq; ppter fornicationē habeat ppriā vxorē. Itē facit ad cōmendationē eius indiuidua cōiūctio que tāta est vt nō liceat cōiugibꝫ ab inuicē separi nisi rōne adulterij. vt ibidē dr̄. Tertio ptʒ p sctōꝝ exēpla. Primo qꝛ oēs p̄riarche ⁊ q̄si oēs pphete in isto statu fuerūt. Itē ꝙ xp̄s matrē suā voluit in isto statu viuere et ipse voluit sub matrimonio nasci. Item voluit nuptijs interesse. ⁊ sic expsse approbauit eas. Tertiū documentū est vt faciētes nuptias nostras honestas psonas inuitemus. sicut isti fecerūt. Nō sicut nos facimus q̄ inuitamꝰ ribaldos. potatores. bonisatores. saltatores. citaristas. p q̄s ḡuia cōmittunt peccata. Cōtra q̄s dicit Augꝰ in sermone de nuptijs. Nupsit Abrahe sara. Accepit moyses Zephorā. Accepit ysaac Rebeccam. Duxit Jacob Rachel ⁊ Lyam. Accepit Thobias Saram. Tot nuptie antiquoꝝ et verius amicoꝝ dei in q̄bꝫ nullus inuenit saltator nec organū pulsasse. nec citharas percussisse. nec tybias implicasse ⁊c. Hec Augustinus. B

Dixi secūdo ꝙ in scda parte huius euangelij describunt quedā cōcomitantia miraculū que fuerūt mistroꝝ obedientia in ydriarū impletione. in vini ex aqua facti haustione. in ad architriclinū delatiōe. Unde sequit Dicit ergo eis ihesus scʒ rogatus a matre dicit ministris. Implete ydrias aqua licet em̄ aliq̄ntulū aque fuisset in ydrijs. tamen quia nō plene erāt. ideo iussit impleri ydrias. Vñ seq̄t. Et impleuerūt eas vsq; ad sūmū. Et istud fuit ad euidentiam miraculi maiorem ꝙ aqua fuit apposita de nouo per ministros qui sciebant totalem defectū vini. Plura faciunt ad probationem miraculi hic posita. Primum fuit ꝙ iste ydrie erāt

vasa aquatica et nunq̄ ad vsum vini dpu tata. ne quis suspicaretur aquam infusam vel superfusam fecibus saporem vini ↄtra xisse. Scd̄m est. quia ista vasa erant notabilis quantitatis. quia capientes ydrie singule metretas binas vel trinas. ne quis diceret. et si vinum ibi factū est. tamē ita modicum q̄ bene discerni non potuit an fuisset verum vinum. Tertiū est q̄ ministri impleuerunt illam aquam non discipuli xp̄i. ne diceretur suis discipulis occulte dedisse vinum ad implendum. Quartum fuit qꝛ impleta erant vsq̄ ad summū. Eo q̄ aliq̄d de aqua ad purificandum fuit ablatum. et sic ille defectus fuit de nouo suppletus. ne diceretur fuisse ibi vinū ab antiquo. Quintum fuit. quia iussit illud afferri architricli no. qui erat senior in conuiuio ad ꝓbandū. non sponso aut sponse. ꝫ architriclino. Dicitur autem ab archos quod est princeps. et triclinium quod est locus vbi homines sedent in conuiuio. quia antiquitus comedebant sedentes in lectis. propter quod in scriptura dicuntur comedentes accumbere vel recumbere. Et ideo locus ille vocat̄ triclinium. quasi locus trium mensaꝝ. Est ergo architriclinus nomen appellatiuum. non proprium. et significat illum qui principaliter inter conuiuas sedebat. Et ꝓbabile est q̄ fuerit aliquis sacerdos illiꝰ temporis. qui stabat ad benedicendum nuptias. ad instruēdum qualiter debebant ꝓcedere s̄m legem ꝛ statuta seniorum. Isti ergo iussit priꝰ afferri. quia iste cui cura fuit totius conuiuij commissa. nō comedebat vsq̄ post alios. et ideo fuit magꝭ sobriꝰ ad iudicandū de vino q̄ꝫ qui sunt repleti cibo ꝛ potu. Unde illi iussit afferri prius. vt veritate cognita alijs predicaret. Sed dices quare hodie prohibent̄ sacerdotes nuptijs interesse. R̄ndeo ideo. qꝛ multe ibi fiunt dissolutiones ex quibꝰ possent scandalizari. Unde canon. Hic occurrūt tria dubia. Primū est quia christus prius repressit matris petitionē tanq̄ indignā. dicens non esse faciendū miraculū ad eius instātiā. ꝛ tamen fecit. R̄ndeo p̄mo ideo. qꝛ mat̄ christi petebat ex affectu materno humane nature. Secundo quia petebat pro cōsanguineis. Tertio quia petebat pro supplenda indigentia paupertatis. Modo ꝓ istis tribus non debet fieri miraculū. Primo quia est opus diuinum̄ ergo nihil habet commune cuꝫ potestate humana. sicut virgo putabat. q̄ ratione humane nature quam habuit christus ab ea. ↄpetisset xp̄o facere miracula. Secundo. nō est acceptō personaꝝ apud deum. ideo nō pro consanguineis est faciendū miraculū. Tertio nō propter indigentiam. sed dei gloriam declarandā faciendū est miraculū. Veruntamen quia mater christi sancta mulier erat et illi pro quibꝰ petebat paupes ꝛ humiles erant. ꝛ gloria dei in christo discipulis manifestanda erat. Ideo christus exaudiuit. licet post modicum tempus petitionē matris. Secundū dubium quare nō creauit nouum vinum potius q̄ꝫ de aqua mutauit Respondeo. licet maius et mirabilius est ex nihilo aliquid facere q̄ꝫ ex aliquo aliq̄d Sed tamen nō est ita credibile ꝛ euidens et ideo christus condescēdit capacitati eorum vt crederent citius. Secundo fecit h̄ ad confutandū heresim Marcionis ꝛ manichei hereticoꝝ qui dixerūt ista visibilia esse a diabolo. Ut ergo christus ostendat istas creaturas esse bonas. christus fecit ex istꝭ creaturis plura miracl'a. Tertio vt ostēderet nō se omnino nouam doctrinā cōdere ꝛ veterem reprobare. sed potius adimplere Math. v. Non veni soluere legeꝫ. ꝫ adimplere. Tertium dubium quare nō fuerunt ibi tunc pauciores vel plures q̄ꝫ sex ydrie. Respondeo. diuina ordinatione factum fuit. Ad significandum q̄ per aduentum christi baptismus xp̄i habet vim purificandi homines in sex successibꝰ tempoꝝ s̄m Thomam. scilꝫ in puericia. iuuentute. adolescentia. virilitate. senio. ꝛ decrepitu. Scd̄m Augustinū auteꝫ q̄ capiebant metretas binas vel ternas. significat hoc q̄ i nomine trium diuinarum personaꝝ fit baptismi collatio. vel propter duos popl'os. scilicet iudeos et gentiles. ex quibus constructa ē ecclesia ¶ Dixi tertio q̄ i tertia parte euangelij describuntur huius miraculi subsequentia que fuerūt pl'a. Architriclini publica predicatio. ꝛ discipuloruꝫ in fide confirmatio. Dicit ergo. Ut autem gustasset architriclinus. scilꝫ qui magis sobrius erat aquam. supple prius. vinum modo factā. dicit sponso. arguendo eum rusticitatis. Omnis homo primo bonum vinū ponit. id est in principio conuiuij. vinū bo

num ponit ad mensam. Hoc est de consue-
tudine illarum partium et illius temporis
veteris legis. in quo vigebat carnalis de-
lectatio. ita ꝙ gule intenti optima queqꝫ ⁊
electissima apponebant in principio mēse.
Quod tamen apud christianos non debet
esse magne reputationis. Quia ſm Hiero-
nymū. Christus voluit nos esse christiāos
nō medicos. Et cum inebriati fuerint dat
illud quod deterius est. quia iam non per-
cipiunt bonitatem nec saporem. Tu autē
seruasti vinum bonum. id est optimum vs-
qꝫ adhuc. id est ad finem conuiuij. Dic hic
Crisostomus ꝙ christus omnia miraculo-
sa fecit perfectissima. Nam socrum Petri
ita perfecte curauit ꝙ statim surgens mini-
strauit Marci. i. Et paraliticum ita perfe-
cte sanauit ꝙ surgens tulit grabatum suū
Joh. v. Sic etiam hic fecit vinum electū
⁊ optimū quale potuit esse de mūdo. Mo-
raliter ita fit ꝙ heretici primo ponunt pul-
crum vinum et dulcis doctrine. sed post-
q̄ꝫ homines inebriati fuerint assentiēdo eis
tunc dant id quod deterius est. scꝫ errorē
et perfidiam Prouer. xxiij. Ingreditur vi-
num blande. sed mordet vt coluber. Item
multi sunt qui in ꝑncipio sue conuersionis
dant christo bonum vinum per bonam cō-
uersationē. sed postea in vitam carnalē de-
generant. Ad Gala. iij. Sic stulti facti estꝫ
vt cum spiritu ceperitis carne consumma-
mini. Christus autem in principio nō po-
nit vinum dulce. sed amarum Matth. vij.
Arta est via que ducit ad vitam. Sed po-
stea successiue quanto magis homo proce-
dit in ea. tanto magis sentit suauitatē ma-
iorem Prouerb. iiij. Ducam te per semitas
equitatis. quas cum ingressus fuerꝫ nō ar-
tabuntur gressus tui. ⁊ currens in eis non
habebis offendiculum. Hoc fecit inicium
signoꝝ suoꝝ iesus in chana galilee. Quidā
dicunt ꝙ christus bene ante hoc fecit plu-
ra miracula occulte. sed manifeste nullum
in chana galilee. nisi hoc primo. Et ido di-
cunt ꝙ hoc fuit ꝑmū in ordine illoꝝ que
fecit in chana. Sed hoc est falsum. Nā ſm
Thomā xp̄us noluit facere miracula ī pu-
ericia ne viderentur esse fantastica. sed pri-
mo tunc cepit facere ea quando etatem ha-
buit perfectam. Ergo istud erat simpliciter
primum miraculum in ordine omniū mi-
raculorum christi. Et ex hoc patet falsam
esse historiam de infantia christi. in q̄ mul-
ta apocrifa narrantur quomodo xp̄us cre-
asset passeres d̄ luto ⁊ euolare fecisset ⁊ alia
huiusmodi. Et manifestauit gloriam suā
id est potentiam suam. qua gloriosus esset
Et crediderunt in eum discipuli eius. id ē
illi q̄ futuri erāt ei⁹ discipuli. vel discipuli
de presenti. licet nondum perfecti. Eo ꝙ il-
li quos iam christus elegerat prius credi-
derunt in eum sicut in virum sanctū ⁊ recta
predicantem. sed modo crediderunt in eū
tanqꝫ in deum. ſm Tho. Dic aūt magister
in de vita christi. ꝙ xp̄s post illud miracu-
lum dixit Johanni. Dimitte hanc sponsā
et sequere me. qui statim secutus est eum. ⁊
est argumentū ꝙ sponsus de p̄senti pōt in-
trare claustrū de consensu vxoris. Spon-
sus autem de futuro etiā pōt inuita vxore
intrare claustrū. vt patet de sponsalibus.
Sed opponit victor. si Johannes in actū
carnis consenserat. igitur amiserat virgini-
tatem. quomodo ḡ virgo in eternū permāsit.
vt de eo dicit Hiero. Rn̄deo ꝙ virginitas
aut perditur corporaliter aut mentaliter. Si
perditur corporaliter. tūc perditur irrecupe-
rabiliter. aut perditur mentaliter ⁊ tunc re-
cuperatur per penitentiam. xxxiij. q. i. Si
Paulus. Et sic fuit virgo. D Hic oc-
currūt tria dubia. Primum est quare matri-
moniū sit institutum. Secundum vtrum
act⁹ matrimonij possit fieri meritorie. Ter-
tium vtrum ex aliqua causa possit habere
quis concubinam. Ad primum respondeo
scd̄m Holgoth super librum Sapientie
cap. iiij. ꝙ matrimonium institutum est in
paradiso ante peccatum. et hoc fuit in offi-
cium nature. scilicet vt fieret ꝓpagatio spe-
ciei humane. Et hoc fuit in statu innocen-
tie tantum. Secundo institutum fuit ī sta-
tu legis scripte. et hoc fuit in remedium et
in officium. In remedium scilicet infirmi-
tatis humane. propter vitandam fornica-
tionem. In statu autem gratie est in offici-
um. in remediū. ⁊ cū hoc in signū. Signifi-
cat enim coniunctio maris et femine car-
nalis. coniunctionē christi et ecclesie ꝑ na-
ture conformitatē. qua verbū caro factum
est. Unde Archidiacon⁹. xxvij. q. i. Cum
societas. dicit. Qd̄ licet in desponsatōe re-
presentet illa ꝯiunctio qua xp̄s copulauit
sibi ecclesiā fide ⁊ dilectione. tn̄ in sola car-
nis cōmixtōe significat illa ꝯiunctio q̄ sibi
ecclesiā copulauit ꝯformitate nature. Ad
scd̄m dubiū q̄ q̄rit vtrū iste act⁹ possit esse

meritorius. Rñdeo ꝙ ſic. Sũt aũt tria ex-
cuſantia iſtum actum a pctō ⁊ ipm faciẽtia
meritoriũ. ſcʒ fides. proles. ⁊ ſacramentuʒ
ſm doctorẽ ſubtilẽ ſup. iiij. ſniaꝝ. diſt. xxxi.
Fides in ꝓpoſito nõ eſt virtus theologica.
de q̃ habet̃ Hebreoꝝ. xi. Fides eſt ſubſtan-
tia reꝝ ſperandaꝝ. Et. i. Coꝝ. xiij. Nũc au
tẽ manẽt fides ſpes ⁊ caritas. Sʒ h̄ accipi
tur fides ꝓut eſt quedã ꝟtus moralis ↄten
ta ſub iuſticia. per quã homo adimplet effi
caciť illō qō ꝓmiſit. ⁊ vocat̃ fidelitas. Vñ
ad fidẽ ↄſeruandã inter coniuges requirit̃
ꝙ neuter corpus ſuum alteri deneget. nec
alieno cõcedet ad opus carnale. iuxta ſpõ
ſionem in facie eccleſie factam. Ita dic̃ hol
got vbi ſupra. Ex h̄ patʒ ꝙ ſi quis eo ani-
mo contrahit vt non ſeruet fideʒ alteri. im
peditur matrimoniũ ſm Archidya. xxvij.
q. ij. Omne bonũ. Itẽ in ꝓle attenditur vt
amanter ſuſcipiat̃ ⁊ religioſe informet̃. Et
quo ad h̄ mr̃imoniũ eſt quaſi naturale. vt
dicit Thomas ſup. iiij. diſt. xxvi. q. i. Quia
ad h̄ natura inclinat mediante libero arbi
trio. vt proles educaret̃ ad ꝑfectum ſtatuʒ
qō fit per obligationẽ viri ⁊ mulieris. Et
hec eſt ratio quare ĩ nulla alia ſpecie fit de
terminatio maris ad certã feminaʒ. Quia
ſm eum alia anĩalia quoꝝ filij ſtatim poſ-
ſuut ſibi victum querere. vel ad quoruʒ ſu
ſtentationẽ ſufficit vnum. non indigẽt tali
obligatione. Et patet ex hoc ſm Archidi.
in canone. Omne bonum. Qō ſi quis con
trahit intentione non habẽdi prolẽ. impe-
ditur matrimoniũ ⁊ nõ ↄtrahit̃. Sʒ quid
dicemus de ſenibus qui iſtam intentioneʒ
certiſſime habẽt. Rñdeo ꝙ nõ obſtat. quia
non deducunt eam in pactum. Et etiaʒ qꝛ
illoꝝ matrimoniũ ⁊ ſi nõ eſt in officiũ. ẽ tñ
in ſolaciũ mutue ſeruitutis. Tertiũ qō ex-
cuſat iſtũ actũ eſt ſacr̃m. Et accipit̃ ſacra-
mentũ pro illa indiſſolubilitate. ne aliqñ
in vita ſeparent̃. Et ideo ſi quis intentiõe
qñqʒ ſeꝑandi ab vxore cõtrahit impeditur
matrimoniũ. Et iſtud ſacr̃m ſemꝑ requiri
tur in ꝑncipio ↄtract9. Vñ quãuis poſtea
mutet alter illoꝝ voluntatẽ nõ nocet dum
modo a ꝑncipio ita intendebat. Patet er-
go ex his ꝙ ꝗlibet volẽs meritorie ↄtrahe
re debet iſtas tres cauſas hr̃e in intentõne
Vñ ſi quis habeat iſtas cauſas ꝑncipalit̃
põt etiaʒ alias hr̃e ſecũdario. ꝓpter ꝗs duc̃
vxorẽ. vt ꝓpter diuitias. amicos. pulcritu-

dinẽ. ⁊ ſic de alijs. ſm Petrũ ⁊ Thomã. Et
vt iſta pateant meli9. pono h̄ ſex mẽorialia
dicta. Primũ eſt actus matrimonialiſ põt
fieri ſine pctõ. Iſtud ptʒ ex h̄. qꝛ ꝑ ipm im-
plet̃ ꝑceptũ diuinũ Geñ. i. Creſcite ⁊ mlti
plicamini. Sʒ implere ꝑceptũ eſt merito-
riũ. Item ꝑ ipm implet̃ actus iuſticie illi9.
De qua. i. Coꝝ. vij. Vir vxori reddat dbi
tũ. ⁊ ſilr̃ vxor viro. Scdm documentum.
actus matrimonialꝭ põt fieri ꝟtuoſe ſerua-
tis circũſtãtijs ab hoĩe exiſtẽte in gr̃a. vt fa
ciendo qñ oportet. ⁊ ſic̃ oportet. ⁊ ad debi-
tũ finẽ. Et h̄ eſt ꝟtuoſe fieri ⁊ ꝑ ↄſeq̃ns me-
ritorie. Tertiũ documentũ. actus mr̃imo-
nialis eſt tũc ſimplr̃ meritori9 ⁊ abſqʒ om̃i
pctõ mortali ⁊ veniali. qñ ẽ cã religiõis. i.
cã ꝓlis ⁊ cauſa iuſticie reddẽdi debitũ ⁊ ſer
uandi fidem ꝓmiſſam. Quartũ documen-
tũ. accedens ad vxorẽ ex ſola delectatione
quã hʒ ad vxorẽ. nõ vt ad quãcunqʒ mulie
rẽ. ſed vt ad vxorẽ. peccat venialr̃. Ptʒ. ꝗa
vt ſic nõ intendit aliqō bonũ ꝑncipale de
trib9 ꝑdictis. ſed ſolã delectationẽ. Igitur
peccat venialit̃. qꝛ matrimoniũ indultum
eſt ad vitandã fornicationẽ. talis aũt ĩdul-
gentia eſt de peccatis venialib9. ſm Tho.
in. iiij. ſniaꝝ. diſt. xxxi. Et idem ponit Hol
goth. Quintũ documẽtũ. accedẽs ad vxo-
rem ex delectatione excedenti quã habet.
nõ vt ad vxorẽ. ſʒ vt ad quãcunqʒ mulierẽ
cũ q̃ ita facere vellet. etiã ſi ñ eſſet vxor ei9.
peccat mortalr̃. Patet qꝛ vt ſic equipollet
fornicationi ex q̃ nullũ bonũ mouet ipſum
ad h̄. ⁊ cum h̄ qꝛ excedit limites mr̃imonij
eo ꝙ accedit ſimplr̃ vt ad quãcunqʒ mulie
rẽ. Sextũ documẽtũ. delectatio ſuꝑflua in
oſculis tactib9 ⁊ abuſus in modo delectan
di. de facili ſunt peccata mortalia. Int̃ cõ-
iuges patet. quia talia excedũt limites ma
trimonij. et quandoqʒ ſunt occaſio pecca-
torũ Sodomiticoꝝ vt ſepius audiuim9 ĩ
cõfeſſiõe. Et licet iſta ſint vilia ⁊ turpia ad
dicendũ audiendũ vel legendũ. tñ ſũt vti-
lia ad ſciendum cõfeſſoribus. ꝓpter qō ita
diſtincte ſunt hic poſita. E Ad tertiũ
dubiũ ſcʒ de ↄcubis habẽdis. Rñdeo ſm
Tho. per tria dicta. Primũ eſt ꝙ hr̃e cõcu
binam eſt contra legem nature. Iſtud ptʒ
quia cõcubina vt cõiter queritur propter
delectationem ſolam. Et poſito ꝙ eſſet ad
prolem procreandam. tamen non eſt inten
tio ad educationem prolis debite ordiate

ad cultũ diuinũ. Quia vt videmus cõiter pessimã curã gerunt ꝯcubinarij de filijs suis, ꝓpter qđ cõiter fiũt male morigerati ꝛ indisciplinati. fures. bibuli. lusores. ꝛ fornicarij. qꝛ sequit̃ prẽm sua proles. Et hac ratione ꝓhibent̃ etiã tales ordinari. qꝛ timor est ne sint parẽtũ imitatores in malo. Secundo dico ꝙ accedere ad ꝯcubinã semꝑ ẽ pctm̃ mortale. Patꝫ qꝛ est ꝯ amiciciã. q̃ debet esse ad alteꝝ. Est em̃ ꝯtra ꝓlis bonum. qꝛ ꝯ eius educationẽ. vt dictũ est. ꝛ cum h̃ qꝛ fit ex inordinata delectatõe sine intentione boni finis. scꝫ prol'. Tertio dico ꝙ nũq̃ fuit licitũ quacũq3 dispositõe hr̃e cõcubinã neq3 ƀm legem diuinã nec humanaꝫ. Quia h̃ esſꝫ ꝯ finẽ ꝑncipalẽ matrimonij. s. bonum prolis. Sed diceres. tñ Jacob habuit ꝯcubinas. silr̃ Dauid. silr̃ Salomon. Rñdeo ƀm Thomã sup. iiij. sententiarum dist. xxxiij. ꝙ fuerunt eis matrimonialiter cõiuncte vsq3 ad tempa vite. sꝫ ꝑ tanto cõcubine dicebant̃. qꝛ ad eas nõ ꝑtinebat dispositio familie. nec opeꝝ domesticoꝝ cõmunicatio. vñ simplr̃ erãt vxores. quia ad thoꝝ deseruiebant viris. Sꝫ ƀm qđ cõcubine. qꝛ nõ dispensabãt familiã. dicebant̃. Jlla ĝ tm̃ dicebatur vxor que habuit regimen totius domus. Sꝫ iteꝝ diceres. tam̃ xxxiiij. dist. Js q̇. dr̃ Si qs nõ põt hr̃e vxorẽ. saltẽ loco eius habeat ꝯcubinã. Rñdeo ꝙ ibi ꝯcubinã nõ vult intelligere mulierẽ solutã. sed vxorẽ ductã sine solẽnitate dotꝭ vt est modus paupeꝝ. Preterea dico ꝙ habere pl'es viros vni vxori magis est contra naturã. q̃ hr̃e vni viro pl'es vxores. scđm Thomam vbi supra.

Dñica ꝑma p⁹ octauas Epiphanie. II Sermo. XX.

Nuptie facte sunt

n Joh. ij. cap. Quĩ vt ait ille magn⁹ pr̃ Aug⁹. in lib. de doctrina xp̃iana. Luxuria est inimica deo. inimica virtutib⁹. ꝑdit oẽm substantiã. ꝛ ad tps voluptatẽ diligẽs: futurã nõ sinit cogitare paupertatẽ. Hec ille. Vult dicere Aug⁹. ꝙ luxuria tam deo q̃ hoĩ in corꝑe ꝛ aĩa ꝛ tꝑali substãtia est nociua in pñti ꝛ in futuro egestatis inductiua. Vt igit̃ h̃ malũ vitare homines possent. omp̃s deus in ꝑma creatõe mũdi q̃ cito ꝑmũ hoĩeꝫ creauit. sociaꝫ sibi feminã adiũxit in vxorẽ. vt eẽnt duo: non pl'es i vna carne. q̃ten⁹ hõ sic legitio vtẽs coniugio viciũ luxurie effugeret ꝛ euitare posset. Veꝝ qꝛ multi ꝑuersoꝝ in dubiũ verterẽt talẽ ꝯiunctionẽ legitimã masc'li ꝛ feĩe nõ eẽ sacramẽtũ nec in se licitã. ideo veniens dei filius in mundũ. h̃ ip̃m ꝯiugiũ tam q̃ licitũ ꝛ sanctũ voluit approbare ꝛ cõfirmare. Qđ q̇dẽ tũc dignat⁹ est facere qñ ad nuptias cũ matre sua vocat⁹ nõ recusauit venire. sꝫ ea3 sua pñtia dignat⁹ est honorare. ꝛ miraculo in eis facto mãifestissime decorare. De qb⁹ q̇dẽ nuptijs dr̃. Nuptie facte sũt ꝛc̃. Jn quib⁹ verb ꝯsiderãda ẽ cõmendatio venerabiliũ nuptiaꝝ q̃ facte sũt per xp̃m. Et qꝛ q̃dã facte sunt semel ꝛ nunq̃ de cetero faciẽde. Alie sepe fiũt. ꝛ sepius sunt iterande. Tertie vero semꝑ fiũt ꝛ cõtinuant̃. Prime sunt inter deũ ꝛ humanã naturã. Secunde sunt inter deũ ꝛ fidelem animã. Tertie vero inter hoĩem et hoĩem. id est inter virũ ꝛ feminaꝫ. Dico igit̃ ꝙ nuptie sel' facte inter deũ ꝛ hũanã naturã sũt sacramẽtales ꝛ mystice. q̃ sunt bonitate incõparabiles. Alie sunt allegorice seu tropologice ꝛ morales. gratia ꝛ pietate amabiles. Tertie sunt humane ꝛ corporales multum vtiles.

A

Dixi primo ꝙ quedã sunt nuptie que semel facte sunt inter deum et humanam naturam sacramentales ꝛ mystice. que sunt bonitate ĩcõparabiles. Ex q̃ siq̇dem caritate ꝛ bonitate indicibili dei filius. diues in oẽs. gl'ia et honore ab eterno coronat⁹. hũanã naturã tam despectã q̃ abiectã pauꝑculã ꝛ ancillã duxit in sponsam et cõiugem dulcissimã. Sicut filius regis amore captus ancille cuiuscũq3. quẽ non generis nobilitas nõ forme speciositas. nõ ꝟtutuꝫ dignitas. nõ diuitiaꝝ copia. nõ parentũ amicicia. sꝫ sola benignitas ad viuẽdum sibi attraxit. Juxta illud Joh. iij. Sic deus dilexit mũdũ vt filiũ suũ vnigenitum daret. O q̃ admirabiles nuptie. q̃ sublimes ꝛ incõꝑabiles. Et vere mirabiles. qm̃ vt dic̃ Berñ. super Cant. ser. lxx. Omniuꝫ pastor exinanniuit seip̃m ad h̃ vsq3 vt pasceret̃. ꝛ inuẽtus ẽ int' lilia. adamat⁹ ẽ ab inope. pauꝑ fact⁹ dilectus ꝓpter similitudinem. nõ solũ autem sed et propter veritatem mansuetudinẽ et iusticiam. ꝙ per eum scꝫ promissiones adimplete sunt. ꝙ iniquitates remisse sunt.

ꝙ supbi scʒ pncipes demones vna cuʒ suo
rege iudicati sunt. Hec ille. He nuptie fi/
gurate sūt Geñ. xxviij. c. vbi dicit ysaac ad
iacob. i. pr̄ ad filiū. Nō duces tibi vxorem
de genere chanaā. Sʒ vade ⁊ ꝓficiscere in
mesopotamiā Syrie. De causa vero ꝓhi/
bitiōis hꝰ habeꝶ. xxxij. q. ij. Chanaan int/
ꝓtaꝶ possidens domos ⁊ significat āgelos
quoꝝ dn̄s naturā nō assūpsit. Ipi em̄ sem/
per possidēt domos celestes. Sʒ humanā
naturaʒ assumere dignatꝰ est. q̄ꝫ de syria.
Syrij interꝓtanꝶ sublimes. ⁊ significāt ge
nus hūanū qđ sublime fuit ꝑ creatōem. qꝛ
ad imaginē dei factū. Hinc dicit apostolꝰ
Nusq̄ȝ angelos apprehēdit. sʒ semē abrahe
ad Heb. ij. Et dicit semē abrahe notanter
qꝛ ſm Gorrā sibi facta est pncipalr̄ ꝓmissio
Geñ. xv. In semine tuo bn̄dicenꝶ oēs gen/
tes. He nuptie facte sunt in chana galilee.
id ē in celo trāsmigratiōis filij dei. Chana
ei interꝓtaꝶ zelus. Galilea transmigratio
Per h̄ em̄ ostendit quē zelū habuit ad nos
dei filius. q̄ ꝓpter nos de sede maiestatis in
exiliū nr̄e hūanitatꝭ voluit descēdere. itm̄
ꝙ oēs defectus nr̄os assumpsit. ꝓter igno/
rantiā ⁊ pctm̄. Ad Heb. ij. Debuit ꝑ omīa
frib⁹ assilari. i. debuit ꝑ oīa scʒ naturalia. i.
in oībus defectib⁹ naturalib⁹ q̄ ꝯsequūꝶ na
turā frib⁹ assilari. vt scʒ eēt natꝰ. educatus.
passibil' mortal' ⁊ hmōi. Et h̄ iō vt ibi seq̄ꝶ.
vt misericors fieret actu. vicʒ q̄ natura ab
eterno erat misericors ⁊ fidel'. i. nullū fallē/
do. Hec Gorra. Spōsa ꝟo. i. hūana natu
ra fuit traducta in domum spōsi in ascēsio
ne xp̄i qn̄ natura hūana ītroducta ē in tha
lamū celestē Cant. i. Introduxit me rex in
cellā vinariaʒ. Ex his nuptijs secute sunt
alie q̄ sunt inꝶ xp̄m ⁊ eccl'iam. De q̄b⁹ apl's
dic̄ Ephe. v. Uiri diligite vxores vr̄as si
cut xp̄s ecclesiā. ⁊ tradidit seip̄m pro ea. vt
ip̄am sanctificaret lauacro aque in ꝟbo vi
te. vt exhiberet ip̄e sibi gloriosam ecclesiaʒ
nō habentē maculā neq̄ȝ rugā aut aliquid
hmōi. sed vt sit sancta ⁊ īmaculata. Et pꝰ
pauca dicit. Sacramentū hoc magnū est.
dico aūt in xp̄o et ecclesia. id est inter xp̄uʒ
et ecclesiā In his nuptijs pulcher est spon
sus. pulchra est sponsa. Iuuenis est spōsus
virgo est sponsa. De pulchritudine sponsi
dicitꝶ in ps̄. Speciosus forma pre filijs ho
minū. De pulchritudie spōse đꝛ Cant. iiij.
Ecce tu pulcra es amica mea. De vtriusq̄ȝ
virginitate đꝛ Isaie. Habitabit iuuēis cū
virgine. Ornatus est spōsus. quia amictus
lumine sicut vestimento. Ornata spōsa. q̄a
astitit in vestitu deaurato. circūdata varie
tate Prouer. vltimo. Fortitudo ⁊ decor in
dumentū eius. Sed diceret quis. Cetera
bene cōueniunt. sed nescio quō dicis spon
sam ecclesiā. pulchrā et insuꝑ virginē Quo
modo em̄ pulchra de qua đꝛ. imo ip̄a de se
dicit. Nigra sum sed formosa. Quomō di/
cis eā ꝟginē que fornicaria appellaꝶ Ozee
primo ca. vbi đꝛ Sume tibi mulierē forni
cariā. Et ſm glo. ꝟbū ē pr̄is ad filiū vt du
cat sibi ecclesiā fornicariā. id est ecclesiā ex
gentibus. Respondeo ꝙ ecclesia conside/
raꝶ dupl'r. Uel ſm statum ꝓdestinatōis in
iustis ⁊ innocētib⁹. ⁊ sic semꝑ formosa ⁊ ꝟ/
go. Uel ſm statū p̄ntis iusticie. ⁊ sic nigra
est ⁊ fornicaria. Quia denigraꝶ sepiꝰ vicijs
et fornicatur cum alienis. scʒ demonibus.
Sicut dicit propheta ex persona dei. Tu
autem fornicata es cum amatorib⁹ multis
tantūmō reuertere. ⁊ ego suscipiā te. Item
ecclesia adhuc consideraꝶ dupl'r. Uno mo
do vt a pncipio fidelium. ⁊ a pncipio fun/
dationis sue. sic ſm se totā ꝯsiderata ē pul
chra et formosa ⁊ ꝟgo. quia ab inicio q̄ de
us noticiam et fidem sui patribus inspira
uit. semꝑ fuerūt aliq̄ iusti rectā fidē de deo
tenentes. Sicut saluator dicit. Incipien/
do a sanguīe Abel iusti vsq̄ȝ ad sanguineʒ
Zacharie Math. xxiij. Alio mō cōsideraꝶ
ecclesia vt est vocata in multa ꝑte de gen/
tib⁹. ⁊ sic pōt dici fuisse nigra olim. sed nūc
formosa. olim fornicaria. nūc ꝟgo. qꝛ casti/
tas mentalis recuperaꝶ ꝑ pn̄iam. licet cor/
poral' nō ſm Hiero. ad Eustochiū. xxij. q
v. Si paulus. Dicit etiā Bern̄. suꝑ Cant.
xxvi. ser. ꝙ hoc etiā pōt intelligi đ ecclesia
militāte. que nigra est propter conuersati/
onem terram. quā ꝓus habuit ꝓpter imagi
nē huius mundi. Nunc vero est formosa ꝓ
pter celestem similitudinē. quā sibi cōmu/
tauit ambulans in nouitate vite. Hec ille
He nuptie fuerunt iniciate in patriarchis
scʒ per Abrahe sponsionem. quando credi
dit deo et reputatum est ei ad iusticiā. pro/
cate per angeli salutationē. Contracte per
verbi incarnatōnem. Consummate in xp̄i
crucifixione. Quando profluxit sanguis
et aqua in redemptionem Ioh. xix. c. Tūc
em̄ sicut de latere Ade dormientꝭ formata

est Eua. Sic de latere xpi i cruce pēdent3
formata ē eccl'ia. Facte sūt aūt he nuptie in
chana galilee. i. in celo trāsmigratiōis. Qr
ex magno zelo caritat3 quā habuit xps ad
ecclesiā dedit se p ea. Juxta qd ipe dicit p
pphām. Zel⁹ dom⁹ tue comedit me. B

Dixi secūdo q3 considerande sunt alie nuptie
allegorice τ morales. grā τ pietate amabi-
les. q̄ sepe fiūt inter deū τ fidelē aiam. Iste
nuptie sepe celebrāt in ɔuersiōe pctōꝝ. De
spōsat em aia deo. vt dr Ozee. ij. Sponsa
bo te mihi in iusticia τ iudicio in miscōia τ
miseratiōib9. Istud mrīmoniū figuratū est
in ɔiugio Moysi τ ethiopisse Num. xij. c.
De q̄ dicit Bern. Moyses duxit ethiopis
sam. s3 non ei⁹ potuit mutare colorē. Sed
xps quā adamauit adhuc ignobilē τ fedā
gl'iosam sibi exhibuit. Vn̄ in ɔiugio nr̄o ꝟ
gines corrūpunt. in ɔiugio vero xpi corru
pte restaurāt. He nuptie iniciāt p ɔtritōe3
cordis. τ verā fidē de remissione pctōrum
Ozee. ij. Spōsabo te mihi in fide. Ratifi-
cant in sancta opatōne. τ h̄ tūc cū hō adhe
ret deo existēs vn⁹ spūs cū eo. i. Corit. vi.
Cōsūmant in glie adeptōe. qn̄ tenebit eu3
spōsa. vt nūq̄ eū dimittat. Cāt. iij. In his
nuptijs dz ee triplex bonū. s3 fides. ne vn
q̄ aia a spōso suo xpo adulteret cū diabo-
lo. timēs illō ps. Perdidisti oēs q̄ fornicāt
abs te. Scdo, ples bonoꝝ opm. qr maledi
cta steril' q̄ nō pepit Exo. xxiij. Sic aplus
dicit. q mulier saluabit p filioꝝ generatio-
nē. i. Thim. ij. i. p bonoꝝ opatiōnē. Tertio
reqrit sacramtū. i. insepabilitas vt nūq̄ se-
paret a xpo Ozee. ij. Spōsabo te mihi i sē
piternū. Vn̄ dic in sempiternū. qr deus ex
his nuptijs aiam trāsfert in celū. vbi cele-
brat cū ea nuptias eternales. vt dr Mat.
xxij. Vn̄ figurant ille nuptie celestes p nu-
ptias Asueri regis τ hester. Asuer⁹ interp
tat btitudo. Hester interptat hūilis. qr nō
nisi hūiles suscipiet xps ad illas nuptias.
Lu. xiiij. Cū vocat⁹ fueris ad nuptias dis
cūbe in nouissimo loco. Et seqt. Quia ois
q̄ se hūiliat exaltabit. In his g nuptijs aq̄
mutat in vinū. Nā in pmis aq̄ vindicte di
uine mutata ē in vinū amoris. In scdis aq̄
legaliū figuraꝝ mutata est in vinū spūalis
intelligētie. qr eccl'ia ꝟba legi recipit vt spi
ritualia Joh. vi. Verba q̄ locut⁹ sum vob
spūs τ vita sunt. In vltimis vo nuptijs q̄
sunt inter deū τ aiam mutat aq̄ voluptat3
secularis in dulcedinē scīe ɔtēplatōis τ de
uotionis. qn̄ gustato spū. desipit aie ois ca
ro. vt dicit Gre. Habent τ iste nuptie suas
ydrias. Nā pme nuptie int' deū τ hūanam
naturā s3 int' qnq3 sensus exteriores τ cor
sextū. qs deus p suā incarnationē mirabi-
liter in nobis reparauit τ repleuit. cū alias
ante ei⁹ incarnationē fuissent q̄si vacui. vt
dicit Bern. lib. de amore dei ꝟsus finē in
nuptijs q̄ sunt int' deū τ aiam sūt sex ydrie.
tribulatiōes. de q̄b⁹ Joh. v. dr. s3 fames. si
tis. frig⁹. calor. lassitudo. ifirmitas τ mors
Que oia repleta sūt caritate p⁹ incarnati-
ōnē xpi τ vnionē ei⁹ cū eccl'ia. Ita vt hoies
agētes pniaz. ista nedū n̄ refugiūt. s3 et am
plectūt. vt dic bern. In his tertijs nuptijs
q̄ sūt int' deū τ hūanā aiaz sūt sex ydrie. s3
sex gn̄a ɔtēplatōis. put hō ex sex creaturis
cōcipit sibi gaudiū spūale p grām inhabi-
tantē. Primū ē circa creaturas que hūt esse
tm̄. Scdm circa ea q̄ viuūt. Tertiu3 circa
ea q̄ sentiūt. Quartū circa ea q̄ discernunt
vt hō. Quintū circa ea q̄ apprehēdūt vt an
gelus. Sextū circa ea q̄ sunt incomphen-
sibilia. vt est de⁹ trinitas creator istoꝝ. De
m⁹ g opaꝫ τ diligētiā fr̄es carissimi vt has
nuptias custodiam⁹ solicite ne rūpam⁹ do
nr̄o fidē. diabolo adherēdo p pctm̄. Ne si-
mus steriles a bonis torpēdo. ne violemus
sacr̄m añ finē vite nr̄e bonū deserendo.
C

Dixi tertio q in verbis pmissis
cōsiderande sunt nuptie que semp fiūt τ cō
tinuant inter hoiem τ hoiem. i. inter viru3
et feminā. et sunt multum vtiles. Et certe
vtiles. Nam coniugium in lege nature in
stitutum est in officium. Genesis. i. et. ix. c.
Crescite τ multiplicamini. Secundo i le
ge scripta fuit approbatum in remediū. vt
propter fornicationē3 vnusquisq3 haberet
vxorem suam. Tertio in lege noua confir-
matum per xpm tanq3 signū sacramēti int'
ipm et ecclesiam. Ephe. v. In officiu3 na-
ture fuit institutū. vt s3 fieret ppagatio spe
ciei. In remediū ɔcupiscētie vt consulatur
infirmitati τ vitet culpa. Et in signum sa-
cramēti vt i reuerētia habeat. Hodie tam
est tam in officiū q̄ in remediū Et ideo cō
iugium est valde ecclesie vtile. quia quodā
modo perpetuat ecclesiā et reddit eā qua-
si imortalem. Unde Sapientie. iiij. dicit.

O q̄ pulchra est casta generatio cum cari-
tate ƒm Rabanū ꝛ Holgot. Et sequit̄ Im
mortalis est memoria illius. quia ꝛ apō de
um nota est ꝛ apud homīes. Immortal' dr
qꝛ nūq̄ vsq̄ in finē deficiēt boni in ecclesia
dei. Uer quia iste status cōmunior est ce-
teris in ecclesia ꝛ ad ipm indifferēter sepi⁹
cōcurrūt oīs. q̄ tn̄ ignorāt se debite dispo
nere ad illū ꝛ regulate viuere in illo. B
Ideo de q̄ttuor circa h̄ videam⁹. Prio
igit̄ videndū est q̄liter vxor sit eligēda. Se
cundo q̄liter corrigēda. Tertio qualit' diri
genda ꝛ regenda. Quarto q̄liter diligēda
Est em̄ vxor eligēda discrete. dirigēda mā
suete. corrigēda secrete. diligenda cōplete.
Ut sit electio per discretā deliberationem
directio p māsuetā gubernationem. corre-
ctio per discretā informationē. ꝛ dilectō p
cōpletā cōicationem. Primo ḡ vxor est eli
gēda discrete. nō subito nec p̄cipitanter ra
pienda. eo ꝙ talis feruor in p̄ncipio parit
penā in futuro. Exemplū habem⁹ in sichē.
Gen̄. xxxiiij. q̄ ad p̄mum aspectū Dyne filie
Jacob eā rapuit ꝛ mori voluit nisi eā du
cere posset. qd ꝛ fecit. Sed quid factū est
certe cū tota ipe posteritate sua ꝛ ciuitate
occisus est. Nō igit̄ i eligēda vxore habea
tur talis aspectus ad formā vel speciē mu-
lieris, ꝓpter quā multi perierūt. Eccl. ix. c.
Nō ad diuitias. nō ad parentes. sꝫ p̄cipue
ad bonos mores. Nā intm̄ est grosum ne-
gociū bn̄ nubere ꝙ teste Salomōe donū
dei ꝓprie reputat̄. Prouer. xix. Dom⁹ et di
uitie dant̄ a parētibꝫ. a dn̄o vxor bona. Di
stinguit Aristo. viij. ethicoꝝ. c. iij. spēs ami
cicie. vicȝ. vtile. delectabile. ꝛ honestū. hoc
est ꝓpter bonos mores. ꝛ ista sola est pfecta
amicicia. ꝛ q̄cq̄d est boni in duabꝫ primis
speciebꝫ. totū est in ista. vn̄ ista ꝓprie sola est
amicicia māsiua. Amicicia ꝓpter vtile q̄ est
mercatoꝝ ꝛ senū trāsit bn̄ficio vtilitatꝫ ces
sante. Amicicia ꝓpter delectabile q̄ est iuue
nū. cessat velocit' delectatōe trāseunte. Et
ideo dicit Aristo. ꝙ amicicie iuuenū sūt de
facili trāsmutabiles ꝓpter duo. Prio qꝛ ƒꝫ
etatē variam⁹ delectationē. nō em̄ eadē de
lectatio placet adolescenti q̄ placet puero.
Scdo qꝛ incipiūt amare. nō ex pfecto iu-
dicio rōnis. sꝫ ex passione. passio autē cito
trāsit. ꝛ iō velociter amāt ꝛ velocit' cessant
Sꝫ tertia amicicia q̄ est ꝓpter bonum ho-
nestū hꝫ istas ꝯditiōes. qꝛ mansiua ꝛ rara
quia fundat̄ super bonos mores. q̄ in ꝟtuo
sis semp manet. Rara aūt est. qꝛ pauci sunt
virtuosi. ꝛ indiget hec amicicia longo tp̄e
ꝛ cōuictu ꝛ expientia moꝝ. Un̄ dicit ibidē
Aristo. Nō est scire adinuicē verā dilectio
nē nisi modius salis ꝯsumet̄. Cū igitur vi
ri ad vxorē debeat esse amicicia māsiua. n̄
poterit fundari sup pulchritudinē. qꝛ trās-
ibit illa Prouer. vlti. Fallax grā ꝛ vana est
pulchritudo. mulier timens deū ipa lauda
bitur. Nec poterit fundari sup diuitias. qꝛ
illa amicicia est ꝓpter vtile. ꝛ est amicicia p
accidēs. qꝛ bona diligunt̄ ꝛ nō psona. Un̄
Hiero. li. i. ꝯ Jouinianū refert ꝙ Marcia
cathonis filia minor cū quereret̄ p⁹ amis-
sum maritū. denuo cur nō nuberet. Respō
dit se nō inuenisse virum qui se magis vel
let q̄ sua. Quo dicto vt dic̄ Hieronymus
ostendit diuitias magis eligi solere q̄ pu-
diciciā. Hec Hieronymus. Certe nec ho
die pudicicia nec honestas morum mouēt
ad nuptias. sed tm̄ diuitie ꝛ libido. Et iō
nec pseuerat amicicia. nec ꝓueīt ꝓles apta.
Un̄ Crisō. sup Math. omel. i. Salomō ge
nuit booz de Raab. Qui inquit ƒm impe-
riū dei accepit vxorē ꝛ a deo ꝓmissam i vir
tute. generat filios etiā in seipis ꝟtutes ha
bentes. Boos em̄ interp̄tatur robur. Qui
aūt accipiūt vxores ex ꝓmissione diaboli
in infirmitate generant filios nec valētes
nec fortes nisi in malo. ꝛ ad penā sue irre-
gularitatis. nō ad gaudiū ꝛ ꝯsolationem.
Et infra Boos genuit Obeth qui interp
tatur subditus. Nūc autē qui diuitias eli-
gunt. ꝛ non mores. pulchritudinē. et nō fi
dem. ꝛ quod in meretricibus solet queri. h̄
in coniugibus optant. propterea non ge-
nerant filios subditos. vel sibi vel deo. sed
contumaces contra se et contra deū. Hec
ille. Huius exemplū habetur expsse Tho
bie. vi. vbi Sara filia Raguel' septem vi-
ris tradita fuerat quos singulos p̄ma no-
cte demon quidam nomine Asmode⁹ suf-
focauit. virgine manente intacta. Et ideo
cū Raphahel suggereret iuniori Thobie
vt eam duceret. ꝛ ꝙ sibi debebat̄ vxor. Ti-
menti ei dixit. Audi me ꝛ ostendam tibi q̄
bus preualere potest demonium. Hij sunt
nanq̄ qui coniugium ita suscipiunt vt de-
um a se ꝛ a sua mente excludant. et sue libi
dini vacēt. sicut equus ꝛ mulus i q̄bus nō
est intellectus. habet sup eos ptātē demon

Tu aūt cū acceperis eā ingressus cubiculū p tres dies ptinēs esto ab ea. nihil aliud nisi orōnibus vacabis. Transacta autem tertia nocte accipies virginē cū timōre dñi. et magis filioꝝ amore q̄ libidinis eam duces. ꝛ habebis in vxorē. vt in semine abrahe bñdictōnē in filijs consequaris. Refert Methodius martyr in libello suo. et Robertus Holgoth sup li. Sap. c. x. ꝛ. c. iij. ꝙ vt colligit ex historia Gen. vi. Cū cepisset hoīes multiplicari in terra ꝛ filios pcreassent Anno. cc. a creatōe mūdi videntes filij dei. i. filij seth. filias cham. ꝙ eēnt valde pulchre. acceperūt sibi vxores. Et qꝛ tm̄ eas diligebant ꝙ abutebant mutuo vxorib9 fratrū suoꝝ. Ideo dn̄s visa eoꝝ malicia induxit diluuiū. Ideo vxor volenti nubere ē eligenda discrete. exemplo abrahe. q̄ adiurauit Eliezer seruū suum ꝙ nō acciperet vxorē filio suo ysaac de filiab9 chanaan Genesis xxiiij. Sic iacob sibi etiā mature prouidit de vxorib9 seruiens p illis. xiiij. annis Gen̄ xxix. Nō sic nostri qui ad vnā ꝛ pmā visionē femine in corea. vel ad vnā collocutōez blandam cum ea. statim despōsant ei clandestine. Qd̄ apud catholicos debet esse vituperabile. cū ꝛ apud paganos illicitū reputaret. Nā, put recitat Amb. de quadam virgine q̄ cū optaret a viro q̄dam responidit. Maritū nō est eligere meū. sed parentū. Scd̄o vxor est regēda mansuete. nō cū tyrannide. nō cū austeritate vel rigore. verbis nō verberib9. amore nō timore. dulcedine nō amaritudine. Colos. iij. Viri diligite vxores vr̄as. et nolite amari esse ad illas. Vn̄ vt dic̄. Robertus Holgot sup li. Sapien. c. iiij. Mulier ideo formata est. nō de capite. nō de pede. s; de costa. in signum ꝙ nec debet esse dn̄a. nec ancilla. s; socia viro suo. Sic̄ notat etiā magister sniaꝝ. ij. dist. xviij. ꝛ tale regimen cum ɔcordia est. Tria enī sunt in quib9 sp̄ussctūs dic̄ sibi bn̄placitū esse Ecc̄i. xxv. In trib9 bn̄placitū est spiritui meo. q̄ sunt pbata coram deo ꝛ hoībus. ɔcordia fratrū. amor pximorū. ꝛ vir ꝛ mulier bene sibi ɔsentiētes. Tertio vxor est corrigenda secrete. nō cū ɔfusione vel verecundia publice vel ɔtemptibiliter arguenda. Vn̄ Varro dic̄. Coniugis viciū aut tollendū aut ferendū. Qui tollit viciū cōmodiorē coniugē efficit. q̄ fert. seipm̄ effic̄ meliorē. Et ideo merito fuit arguenda seuera austeritas triū viroꝝ de quib9 narrat Valerius li. vi. ca. iij. Quoꝝ pmus vocabat Sulpici9 gai9. Hic publice vxorē repudiauit. qꝛ in publicū prodierat discoopto capite. Scd̄s dicebat Sempronianus sophus q̄ similiter vxorē repudiauit. qꝛ ausa est ludo se spectare marito ignorāte Tertius dicebat Metellus. hic vxorē, p eo ꝙ vinū biberat fuste pcussit. Vnoq̄q; existimāte optie illā violate sobrietatis penas exoluisse. Vnde q̄cunq; feia vini vsum imoderate appetit v̄tutibus ianuam claudit et vicijs aperit. Hec Valerius. Non sic fecit Job q̄ vxorē licet pessimā arguebat. sed secrete ꝛ modeste. Quasi inq̄t vna de stultis mulieribus locuta es. Job. ij. ca. Nō dixit stulta es. sed quasi stulta. vel quasi vna de stultis. O vbi sunt nr̄i q̄ eas meretrices vocant. nec noie proprio appellant. Nō sic fecit Helcana vir ille bonus pater Samuelis, pphete. q̄ vxorē suā annā corrigens ait. Anna cur fles. quare nō comedis. q̄obrē affligitur cor tuum. Nostri aūt dicūt. Comede meretrix pessima. Nō gratis nō comdis. forte cogitas de alio. Quarto vxor est diligenda ɔplete. Istā ɔpletionē caritatis ꝛ amicicie q̄ esse d; inter virū et vxorē apl̄s mensurat tripliciter. Primo modo per dilectionē dei ad ecclesiā. q̄ fuit maxia. Alio modo per dilectionē viri ad corpus ppriū. Tertio modo per dilectionē viri ad seipm̄. Pro pmo dic̄ ad Ephe. v. c. Viri diligite vxores vr̄as. sicut xp̄s dilexit ecclesiam. et tradidit semetipm̄ pro ea. Pro scd̄o dic̄ ꝙ viri debent diligere vxores sicut corp9 ppriū. Pro tertio dicit ꝙ debent diligere eas sicut seipos. Nec immerito bone vxores sunt ita diligende. Sunt enī bone vxores grate in cōuiuendo. in condolendo. et in cōmoriendo. Vnde narrat Valeri9 de regina vxore Metridatis li. iiij. ca. v. Qd̄ intm̄ amauit virum ꝙ tonsis capillis habituq; virili assumpto. equis ꝛ armis se assuefecit vt virum fugientē per terras extraneas sequeretur. Rare hoc faciunt vel nulle nostris temporibus. que mox fugiente marito alteri adherent. Narrat etiā quomodo Romanus graccus cum duos apphendisset serpentes. masculum et feminaz. certificatus fuit per aruspicem ꝙ dimisso masculo. vxor sua moreret celeriter. dimissa femina ip̄e moreretur. Ille statim femi-

nam mitti iussit. sustinuitq; in ꝯspectu suo
seipm interitu serpētis occidi. Ecce amor
viri ad vxorem. qꝛ potiꝰ elegit mori ꝙ̄ vxo
rem permitteret. Scdo sunt vxores grate
ꝫ pie in ꝯdolendo. Narrat Ualerius ibid̄
Qd̄ cū lacedemonij a spartanis essēt capti
ꝫ ad decollandū in carcere seruati. ꝯiuges
eorū velut allocuture viros suos ꝑituros
intrauerunt carcerē. impetrato a custodi-
bus aditu. cōmutataq; veste ꝑ simulatōez
doloris velatis capitibus eos abire passe
sunt ꝫ saluti restituerunt. Sed heu nostri
temporis femine nō solū nō zelant ꝓ salu-
te viroꝝ. sed etiā quedam mortis venena.
aut interitū per alios ꝓpinant. Tertio sunt
grate in cōmoriendo. Narrat Hiero. ꝯtra
Iouinianū li. ꝑmo. ꝙ indi ꝫ oēs pene bar-
bari vxores plurimas habent. Apd̄ indos
lex est vt vxor carissima cū marito defun-
cto cremet. he igit̄ contendūt inter se amo
re viri. ꝫ ambitio summa certantiū est ad
testimoniū castitatis. Itaq; victrix in ha-
bitu ornatuq; pristino iuxta corpus defū-
ctū accubat. amplexans illud ꝫ osculās. et
suppositos ignes pudicicie laude ꝯtēnens.
Ecce ꝙ̄ grata mutui amoris apud paga-
nos inter ꝯiuges indicia. Nos igitur tāq;
xp̄iani premissa studeamꝰ seruare quatenꝰ
coniugiū nr̄m possit nobis esse non culpa
ad damnationē. sed meritū ad salutē eter-
nam. Ad quam nos deus qui regnat per i
finita secula perducere dignet̄. Amē.

De eadem dominica. III. Ser. XXI.

Mnis homo pri

o mum bonum vinum ponit. et cū
inebriati fuerint dat qd̄ deterius
est. Ioh. ij. c. Sicut dicit magnum sidꝰ ec-
clesie beatus Augustinus in libro de libe-
ro arbitrio. et i li. de verbis dn̄i. Uirtutes
quibus recte viuit̄. magna bona sūt. Spe
cies aūt quorūlibet corpoꝝ sine quibus re
cte viui potest minima bona sunt. Poten-
tie vero anime sine quibꝫ recte viui nō pōt
media bona sunt. Hec ille. Uult Augusti.
distinguere in rebus humanis triplicē dif
ferentiā esse. scꝫ quia q̄dam sunt bona sup-
ma. quedam infima. quedam media. Cui
cōcordat thema nr̄m qd̄ recōmendans ꝓ-
uidentiā humanam. dicit quoddam vinū
bonū ꝑmo apponi. quoddā ꝟo postea appo
ni. qd̄ deteriꝰ est. non tm̄ simplr̄ malū. ꝑ qd̄
ex cōseq̄ēti innuit qd̄dā vinū esse infimū
et sic malū de se. Scdm̄ h̄ in ꝟbis ꝑmissis
tangunt̄ tria. Pͥo gratie diuine tāq; boni
vini electio cū d̄r. Ois hō ꝑmo vinū bonū
ponit. Scdo malicie ꝫ culpe diabolice re
iectio tanq; vini pessimi. ꝫ hoc ꝑ compati-
onē ad bonū. qꝛ vbicūq; fuerit vnū opposi
toꝝ. ibi ꝫ reliquū. ꝫ opposita iuxta se posita
magis elucescunt. Tertio crapule hūane
regulatio. cū d̄r. qd̄ deteriꝰ est. Primū vi
nū est laudabile. scdm̄ vitupabile. tertiū to
lerabile. Primū oīno puꝝ. scdm̄ oīno fecu
lentū. tertiū indifferēs. Primū pōit xp̄us.
scdm̄ diabolꝰ. tertiū caro ꝫ mūdus. A

Dixi primo

ꝙ in verbis ꝑmis-
sis tāgit̄ gratie di
uine tanq; boni vini electio. cū d̄r. Ois hō
primū bonū vinū ponit. Iste homo pōt di
ci xp̄us. De quo d̄r in pluribꝫ locis. Hō q̄-
dam fecit cenā magnā Luce. xiiij. Si aūt
fecit cenā aut prandium necessario posuit
in ea vinū. Nō est autem verisimile ꝙ tan-
tꝰ homo regius posuerit vinū malū. sꝫ ma
gnificentia regia dignū. vt dicit̄ Hester. i.
Uinū quoq; magnificentia regia dignū
apponebat̄. Unde deus pater ex quo facit
hodie tpe gratie nuptias filio suo. vt dicit̄
Mat. xxij. ꝓfert vinū electū ꝓ honore suo
Ponit aūt xp̄s triplex bonū vinū. scꝫ com
punctionis. deuotōis. ꝫ fruitōis. De q̄ ptꝫ
in ps̄. Potasti nos vino cōpunctōis. Istō
vinū homini auertēti se a peccato est ama
rū. q̄ tunc sentit amaritudinē ꝫ dolorē. ac
si vinū recens ꝫ forte biberet. De hoc vino
dicit saluator Lu. v. Nemo mittit vinum
nouū in vtres veteres. Et verū est. qꝛ gra-
tia ꝯpūctionis nō infundit̄ cordi habenti
vetustatem peccati. sed ambulanti in noui
tate vite. Propter quod clamat apostolus
Renouamini spiritu mentis vestre Ephe
sioꝝ. iiij. ca. Ac si diceret. Uinum nouum
gratie diuine prope est. ideo preparate no
ua vasa. id est preparate corda vestra dn̄o
Hoc vinum facit tres effectus. Primo ꝓ-
uocat peccatorum confessionem. Sic eni
in ebrioso nullum manet secretum. sic in cō
puncto corde ꝫ habente istam gratiā Pro
uerbioꝝ. xxxi. Nullum secretum mān̄et vbi
regnat ebrietas. Qui enim hoc vino iebri-
atus fuerit quicquid habet in corde reue-
lat. et quicquid diu latuit patefacit. Et si-
cut vinum nouum lagenas rumpit. sic gra

tia cōpunctiōis coꝛ aperit Job. xxxij. En
venter meꝰ quasi mustū absqꝫ spiraclo qđ
lagenas rumpit. O q̄ꝫ pauci bibūt de isto
vino q̄ male ꝯfitenꝫ ⁊ peccata abscondunt
Scđo istud vinū inducit ad suijpius hūi
litatē ⁊ ꝯtemptū Treñ. iiij. Inebꝛiaberꝫ at
qꝫ nudaberis. Inebꝛiaberis scꝫ vino com
punctiōis. et tunc quasi nudatur hō quan
do sibiijpi vilescit. ⁊ corā alijs ꝺspicit semet
ipm. Sicut Maria magdalena q̄ ꝭm Gre
go. qꝛ semetipam grauiter erubescebat in-
tus. nihil estimabat ꝙ erubesceret forꝫ. Jo
dꝛ Hiere. xxiij. Factus sum sicut vir ebriꝰ
et quasi hō madidus a vino. O q̄ꝫ optimū
vinū humilitas sui. Tertio istud vinuꝫ ꝓ-
stat securitatem ⁊ audaciam. sicut vinū ma
teriale. Facit em̄ audacē ꝯtra demones. ij.
Esdre. iij. Omnē mentē vertit in securita-
tem. Bonā securitateꝫ habent penitentes
habētes ꝓmissionē regni celestis. Juxta il
lud Math. iij. Penitentiā agite. appꝛopin
quabit vobis regnū celoꝝ. Scđm vinum
qđ ponit xp̄s est vinū deuotiōis. Et istud
vinū facit tres effectus. Primo facit timi-
dos audaces ad oīa faciēda sustinenda.
Roma. viij. Quis nos separabit a carita-
te xp̄i. Bene potauerat iste in tertio celo. iō
fuit sic audax ꝙ nec gladiū nec ignē nec q̄c
q̄ꝫ durū timuit. Sic ⁊ petrus q̄ pꝛius fuit
timidus negando xp̄m. postea fuit audax
cōfitendo qn̄ dixit Magis opoꝛtet obedi
re deo q̄ꝫ hominib; Actu. v. De h̄ vino leti
ficatꝫ tristis vt sit iocundus. Istud patꝫ de
aplis. q̄ cū musto madere putabanꝫ vt dici
tur Act. ij. Ibant gaudētes a ꝯcilio qm̄ di
gni habiti sunt ꝓ noīe iesu ꝯtumeliam pati
Actu. v. Vinū letificat coꝛ hoīs. O si nos
biberemꝰ istud vinū saltē semel vel vnam
guttam q̄ꝫ libentꝫ sufferremus tribulatiōes
Sicut Paulus q̄ qn̄ potauerat de ipo. de
seipo dicit. Libentꝫ gloꝛiaboꝛ in infirmita-
tib; meis. ij. Coꝝ. xij. Sed heu pauci bibi
mus. ideo nihil patimur. Tertio de isto vi
no ditatꝫ paup. Sicut em̄ ebꝛius vino ma
teriali oīa se credit possidere. cū nihil ha
beat. Sic deuotus q̄sqꝫ hn̄s gr̄am. oīa vi
detꝫ habere. Juxta illud. Nihil habentes ⁊
oīa possidētes. Et quō nō oīa habet q̄
deum habet. Sap. vij. Venerūt mihi oīa
bona pariter cū illa. Tertiū vinū qđ ponit
xp̄s oīb; beatis. est vinū eterne felicitatꝫ
⁊ fruitōis beate. De q̄ dicunt beati hodie
xp̄o. Seruasti vinū bonū vsqꝫ adhuc. De
hoc etiā dic̄ xp̄s Math. xxvi. Bibam illđ
nouū vobiscū in regno pr̄is mei. Optimū
vinū. Primū em̄ est bonū. scđm meliꝰ. ter-
tiū vero h̄ optimū. qꝛ purissimuꝫ Isa. xxv.
Faciet dn̄s cōuiuiū vindemie defecate. id
est sine fece tristicie. eo ꝙ ibi absterget deꝰ
oēm lacrimā ab oculis sanctoꝝ Apoc. xxi.
Optimū vinū ꝓpter tres effectus. Pꝛio qꝛ
faciet obliuisci oīm doloꝝ. sicut vinū mate
riale facit obliuisci plagaꝝ Prouer. xxxi. c.
Bibant ⁊ obliuiscanꝫ egestatis sue. ⁊ do-
loꝛis nō recoꝛdenꝫ amplius. Scđo qꝛ idu
cet copiā ⁊ abundantiā scē leticie in aīa.
Ps̄. Inebꝛiabunꝫ ab vbertate domꝰ tue.
Et certe magna abundātia vbi omne qđ
volent sancti erit. ⁊ qđ nolent nō erit. Ter
tius effectus. qꝛ gratꝫ dabiꝫ vnicuiqꝫ Isa.
Venite ⁊ bibite absqꝫ vlla cōmutatiōe vi-
num ⁊ lac. i. humanitatē tanq̄ꝫ lac. ⁊ diuini
tatē tanq̄ꝫ vinū. ⁊ sic erit liberale vinū. Et
sic patet de ꝓmo vino qđ est bonum ⁊ dele
ctabile ꝭm tres gradus.

B

Dixi secūdo ꝙ in ꝟbis ꝓmis-
sis describiꝫ mali
cie ⁊ culpe diabolice tanq̄ꝫ vini mali ⁊ pes
simi reiectio. qđ ē vinū vituperabile. Istđ
vinū ꝓpinat diabolus. Primo per culpam
in p̄senti. scđo in futuro ꝑ penā hic dat pꝛe
gustare. sed in futuro ꝑfecte potabit pecca
toꝛes. Dat aūt multiplex vinū ꝭm mltipli
cē culpam. Primo vinū īmoderate cupidi
tatis Johel. i. Expergiscimini ebꝛij ⁊ flete
et vlulate oēs qui bibitis vinū in dulce
dine. Hoc vinū bibebant filij Job cū soꝛo
ribus suis in cōuiuio Job. i. Qui postea i-
terempti sunt. Dat secūdo vinū carnal' vo
luptatis Prouer. xx. Luxuriosa res vinuꝫ
⁊ tumultuosa ebꝛietas. Quicūqꝫ his dele-
ctatur. nō erit sapiens. Sic bibit loth Ge
neß. xix. Qui inebꝛieatus cōmisit incestuꝫ
cum filiab;. Tertio dat vinū suꝑbie. De q̄
Prouer. iiij. Comedunt panē impietatꝫ. ⁊
vinum iniq̄tatis bibunt. Notāter dicitur
vinum iniq̄tatis in superbis. i. inequalita-
tis. Et que maioꝛ inequalitas q̄ꝫ nō subes
se superioꝛi. non conformari equali. ⁊ con-
temnere inferioꝛem. O q̄ꝫ plures extermia
uit vinum istud. vt dicitur Ecc̄i. xxxi. Cer
te multos. quia diabolum de celo. homieꝫ
de paradiso. reges de solio. vt Nabucho-
donosoꝛ Anthiochum et Saul. De quib;

longum esset hic tractare. Post istud vinũ culpe ministrabit diabolus vinũ pene eterne. De quo in ps. Veruntamẽ fex eius nõ est exinanita. bibent omnes peccatores terre. O vinum pessimum penetrans ad interiora cordis. De quo dicitur Isaie. xxxi. Inebriabimi et non a vino. quasi diceret. immo a pena. Istud vinu3 habebit tres effectus maledictos. sc3 amaritudinẽ. q2 erit amarissimũ. Scdo quia erit turbulentissimũ. Tertio quia erit mortiferum. De pmo dicitur Deute. xxxij. Uua eor vua fellis et botr9 amarissimus. Hiere. xxiij. Ecce ego cibabo eos absinthio. et potabo eos felle. Habebunt em̃ damnati cibum et potũ. qa patient in corpore et aia. Tertio erit turbulentissimũ. q2 turbabit damnator conscientias. Unde in ps. Turbati sũt et moti sunt sicut ebrius Isaie. xxiiij. Clamor erit i plateis super vino. In plateis em̃ inferni vnus damnatus litigabit cõtra aliũm. q2 ibi filius maledicet patri. et filia matri. dicens illud. Ve mihi mat mea. quia me genuisti virum doloris Hiere. xv. et Isa. iij. Tumultuabit puer ptra senem. Nec solu3 p seinuicem litigabũt. verũ etiã contra deum. quẽ blasphemabunt. vt dr Apoc. xvi. Tertio erit mortiferũ siue toxicatũ. fm illud Deute. xxxij. Fel draconũ vinũ eorũ et venenũ aspidum insanabile. Et propter h dicit Hiere. li. In calore eor potus eor et inclinabo eos vt sopiant et dormiãt somnũ sempiternu3. Malus somn9 perpetue mortis. Ecce vinũ amarũ turbulentum et mortiferum. ex quib9 patet q3 sit pessimũ. et per consequens fugiendum.

Dixi tertio q in verbis premissis tangit intemperantie humane tanq3 vini deterior3 descriptio. cũ dicit. Quod deterius est. Istud vinũ est carnis et mũdi. De quo dr Prouerb. xx. Luxuriosa res est vinũ. Et apostol9 ad Ephe. v. Nolite inebriari vino in q est luxuria. Isto vino ptinue potant mundani et carnales qui nihil aliud q3 desideria carnis pficientes. dicunt illud pessimũ verbũ Sap. ij. Uino pcioso et vngento impleamus nos. et nõ ptereat nos flos tpis. O q3 puersus ordo rõnis in talib9. in eo q dicũt impleamus. Non sufficit eis bibere ad necessitatẽ. sed addunt ad supfluitatẽ impleamus. cum tamen vinum in iocunditate et moderatione sit creatum ab initio. vt dicitur Ecci. xxxi. Unde ibi. Exultatio aĩe vinũ cũ temperantia. Ecce quõ nõ culpat vinũ in se. nisi immoderate sumptũ. Ideo dixi notanter q vinũ istud est deterius. nõ tamen simpliciter malũ. sed quasi indifferens. quia sobrie potatũ cõfert saluti. s3 superflue sumptũ nocet aĩe et corpori. Quõ aũt nocet breuiter audiamus. Unde sciendum q vsus vini immoderatus nocet homini quadruplicit. Primo q2 est detrimentũ libertatis. Secundo q2 inducit pfusionem honestatis. Tertio quia est cõplementum voluptatis. Quarto quia est experimtum seu signũ fatuitatis. De pmo pat3. nã prima radix seruitutis et ignobilitatis fuit per vinũ. vt dr Geñ. ix. Ubi noe cu3 plantasset vineã et fructũ collegisset expsso succo bibit. et inebriatus est. dormiensq3 in tabernaculo nudauit femora. Ad quem accedens filius su9 cham. et videns nuditatem ei9 patrẽ derisit. Quod pater resciens ipm cũ filijs suis in sempiternũ ppetua seruitute dãnauit. Et hec fuit origo seruitutis. Sic dicit Aug9. xix. de ciuitate dei. c. xv. Ecce plura mala. Primo puatio vsus rõnis et sensus. vt se nõ sentiat vt bestia. et sit quasi dormiẽs. Hoc notat in eo q2 dormit. Secundo expoliatio virtutũ imo etiam diuitiar. quia communiter magni potatores fiunt pauperes. Iuxta illud. Qui amat vinum et pinguia non ditabit. Istõ patet ad oculum in nostris artificibus qui continue capiunt pecuniam ex artificio. et tamen non ditantur non ex alio nisi quia amant haustum bonum. et bonum gustu3. vbi eni magn9 dñs non daret vnum grossum. ipsi dant duos pro recẽti pisce vl carne. Sed quid continget eis in senium. certe egestas maxima. quia tales vt communiter in mendicitate moriuntur. Tertio facit derisibilem. non solum inimicis. sed etiam amicis. quia filijs. Quarto inducit seruitutem in successoribus. Nam filij potatorum communiter subijciuntur seruituti alior3. Sic Noe fecit filio. Propter qd sicut dicit beatus Augustinus in libro ad sacras virgines. Multi propter vinum amissis honoribus ignobiles remanserunt. et laribus paternis profugi. vitam nõ vbi sumpserunt finierunt. Secundo vinũ immoderate sumptum est confusio honestat

Confundit enī ꝛ deturpat hominis hone
statem. Unde Innocentius in de vilitate
humane conditōnis. Quid turpius ebrio
so. cui fetor in ore. tremor in corpore, pmit
stulta. pandit occulta. Cui mens alienat.
facies transformatur. nullum erit secretuz
vbi regnat ebriet[illegible]. Et Seneca epl'a. cxx.
Non est animus in sua potestate ebrietate
deuictus. quēadmodum musto dolia ipsa
rumpunt. Et quod in ymo iacet. i summā
partem vis caloris eructat. Istud videre
est ad sensum. Nā multa ebrij faciunt con-
tra honestatē que sobrij erubescūt. Jō Se
neca dicit. Ebrietatem nihil esse nisi volū
tariam insaniā. Refert Seneca vbi supra
epistola. lxxxviij. de Alexandro macedone
Qui inebriatus titum tirū sibi carissimuz et
fidelissimū inter epulas transfodit ꝛ intel-
lecto facinore cū esset sobrius mori voluit
Fingitur a quibusdā, put refert Holgot su
per librū Sapientie ca. ij. Qꝛ imago ebrie
tatis sic pingebat a romanis. Primo ima-
go puerilis. cornu habens in manu. ꝛ i ca-
pite coronā de vitro. Puerilis pigebat in
signū ꝙ facit hominē puerū elinguem ꝛ in
sensatū more pueri. Cornu habebat in ma
nu in signū ꝙ semꝑ tubat ꝛ prodit secreta ꝛ
clamādo reuelat. Coronā habebat vitreā
quia reputat se gloriosum ꝛ diuitē. cum ni
hil habeat. Et hec est vna causa quare re-
gibꝫ ꝛ pncipibꝫ phibet vinum. Noli inquit
sancta mulier mater salomonis o Lamuel
vinū dare regibꝫ. ne obliuiscant iustoꝝ iu-
dicioꝝ. Unde Robertus holgot infert su-
per librū Sap. c. ix. Qꝛ nihil ita periculo-
sum est reipublice sic ebrietas i rege vl' pn-
cipe. Unde dicit Sapiēs. Ve terre cuius
rex puer est. ꝛ cui⁹ pncipes mane comedūt
Et certe ve. quia vt dic Holgot a tali pn-
cipe vltiones indebite. aut indefinite pre-
cipites irrogant. cōsultatiōes accepte in i
iuriā alioꝝ incaute reuelant. ordinatiōes
reipublice ɔcesse ꝛ vtiles retractant. Nar-
rat Ualerius li. vi. ca. ij. Qꝛ mulier qdā in
nocens dānata fuit a philippo rege temu-
lento et ebrio. que ꝓprie innocentie cōscia
clamauit. Appello inqt a philippo ebrio ad
sobrium. Quo verbo regis ebrietatē excus
sit. qui causam diligenter inspexit. ꝛ mulie
rem liberam a pena dimisit. Tertio vinuz
est complementū voluptatis. Uerecūdia
nanqꝫ bona mltos cohibet a peccatis. ꝛ vbi
illa per vinum aufertur. voluptas que la-
tuit in corde sine pudore se detegit. Unō
Seneca epistola. cxx. dicit plures pudore
peccandi ꝙ bona voluntate prohibiti sūt
a scelere. At vbi possedit animū nimia vis
vini. quicquid mali latebat emergit. Hec
Seneca. Quarto vinum est experimentū
fatuitatꝫ. quia si homo sit disposit⁹ ad qō
cunqꝫ malum. in ebrietate potest de eo ca-
pi experimentum Eccī. xxxi. Uinum cor-
da supborum arguit. id est ostendit ꝛ ꝓbāt
Ex premissis infero ꝙ ebrietas ꝛ omīs po
tus inordinate ꝛ intemperate sumptus no
cet cuilibet statui. Patet ab inferiori ad su
perius cū confusione arguendo. Nā si pau
per est non ditabit. sicut supra patuit. Si
diues est depauperabit ꝛ substantia nuda
bitur. Si iuuenis est nō docebitur. Quia
fm Boetium. Uinum immoderate sum-
ptū turbat acumē igenij. Si est senex ꝛ do
ctus infatuabitur. Quia vinum ꝛ mlieres
apostatare faciūt sapiētes Eccī. xix. ꝛ. xxxi
Istud patuit in salomone. qui licet sapien
tissimus. tamen infatuatus est ebrietate et
voluptate. iij. Regū. xi. Deniqꝫ si castus ē.
ipe polluetur. Patet de Loth qui ebrius
incestuz cōmisit cum duabꝫ filiabus. ꝛ quē
sodoma nō vicit vina vicerunt Gen. xix. c.
Et quo ad hoc dicit Orige. super Genes.
omel. v. Qꝛ licet Loth excusari posset ꝙ ꝓ
positum et voluntatem peccandi non ha-
buit. inculpandus tamen est. quia vino ni
mis indulsit. Et ideo dicit ꝙ ebrietas pe-
ior fuit ꝙ sodoma. qꝛ ebrietas decepit quē
sodoma non decepit. Uritur ille flammis
mulierum quem sulfurea flamma nō vssit.
Preterea si quis honestus est ebrietate cō
fundetur. Quia vt dicit Hieronymus ad
Occeanum in epistola. Noe ad vni⁹ ebrie
tatis horaz nudauit femora que per sexcē-
tos annos sobrietate contexerat. Sed et
si quis fortis est vincetur. Patet de holo-
ferne. quem nimia ebrietate sopitū iudith
vidua occidit. Judith. xiij. Et de Alexan
dro de quo refert Seneca epistola. lxxxiiij
Qꝛ licet eum totus mundus superare non
potuit. tamen sola intemperantia vicit. qꝛ
in ebrietate letale poculum hausit. a quo ꝛ
obijt. Postremo si quis sanctus est ipe con
taminabitur ebrietate. Unde sacerdotibꝫ
qui sancti erant prohibebatur vinum quā
do tabernaculum ingrediebantur. Sicut

patet Leuitici.x.ca.ne in sanctitate contaminarentur. Ex premissis patet. q licet oibus sit vinum nociuum. tamē precipue regibus z pncipibus. sacerdotibus et sapientibus. continentibus z virginibus. Et est ratio. quia isti tenentur magis esse sobrii et ratione vigere. Unde Hieronymus vocat vinum venenuz. epistola. xcv. dicēs. Spōsa christi vinum fugiat vt venenuz. Refert Papias. q vinum prius vocabatur venenum. sed postq toxicum inuentum est. tūc illud vocatur vinum. istud venenum.

D Circa premissa occurrit dubium satз pulchrum. Utrum vsus vini sit homini licitus. et idem de quolibet potu iebriante. Et videtur q non. quia dicitur Ecclesiastes. ii. ca. Cogitaui a vino abstrahere carnem meam vt animam meam ad sapientiam transferrem. Sed sine sapientia homo non potest saluari. ergo zc. quia Sapiētie vii. dicitur. Neminem deus diligit nisi qui cum sapientia habitat. Igitur necesse est hoi abstrahi a vino. Secundo quia Romanor. xiiii. dicitur. Bonum est non manducare carnem nec bibere vinum. sed cessare a bono virtutis est viciosum et illicituз. Tertio quia Hieronymus dicit. vinū cuз carnibus post diluuiū est dedicatū. Christus autem venit in fine seculorum. Ido extremitatem traxit ad principium. ergo tēpore leg christi est illicitus vini vsus. Ad oppositum est Apostolus. i. ad Thimo. v. dicens. Noli adhuc aquam bibere. sed modico vino vtere. Ad questionem respōdet Holgoth super librum Sapientie cap. ii. dicendo. Q per se loquendo vsus vini homini est valde licitus. potest tamen contingere q alicui homini sit illicitus. vel ex cōditione bibentis vel aliorum qui de suo facto forte scandalizarentur. Ex conditione bibentis. quia forte ex tali potatione perdit caput. linguam. z pedes de facili. Uel quia ex voto ad abstinentiam se astrinxit. Ad primum ergo dico q licet hoc sit perfectionis et consilii. non tamen vsus vini ideo est illicitus. Aliter dupliciter q sapiētia est duplex. Una que a deo infundit. Alia per studium z doctrinam acquiritur Et certe respectu pme disponit abstinentia a vino. respectu vero secunde non. Ad secundum dico q Apostolus prohibet solum romanis conuersis ad fideз q nec carnibus nec vino vtantur in scandalum xpianorum de nouo conuersorum. Ad tertiū dico q Hieronymus vult dicere q xpus a vino retraxit tanq ab impedimento pfectionis si excessiue sumatur. Nos igit fratres potius de illo vino primo. sciliз gratie christi compunctiōis et deuotionis sumamus. et vinum diaboli simpliciter malum abiiciamus. Quatinus vino materiali tēperate vtentes ad vinum sempiterne fruitionis perueniamus. Ad quod nos perducat Jesus christus.

Dominica secunda post octauas Epiphanie. I. Sermo. XXII.

Cum descendisset iesus de monte Mat. viii. Marci. i. Luce. v. cap. In hac dominica recolit sancta mat ecclesia duo magna beneficia humano generi per christum impensa. scilicet beneficium curationis lepre et paralisis. Quas duas passiones z infirmitates christus miraculose in duobus hominibus perfecte subito vnico verbo curauit. significans per hoc q si nos deuote ad ipsum clamauerimus. exemplo istorum ab omnibus infirmitatibus mentis nostre curari merebimur. In figura huius Maria soror Moysi que propter murmur a dño percussa fuit lepra. clamans ad dominū sanata est. Numeri. xii. Sic debet facere anima lepra peccati infecta. dicens cum Ps. Ad dominuз cum tribularer clamaui. In figura huius etiam Naaman syrus curatus est a lepra per lotionē in aq iordanis. ad significandū q nos curari volentes a lepra peccati. debemus lauari in aquis lacrimarum. et hoc septies. id est omni tempore vite nostre. Magna ergo confidentia datur hodie peccatoribus quos deus paratus est ab omni infirmitate mentis curare. si z dum ad euз deuota humilitate recurrant exemplo istius leprosi de quo ita dic euangelium. Cum descendisset iesus de monte Dic textum hic. Super quo vestre caritati aliquid dicere expediret. Uerum qz omnes fere infecti sumus lepra peccati. ita q si dixerimus q peccatum non habemus. nosmetipsos seducimus z veritas in nob nō est. i. Johā. pmo. Omnes eniз peccauerūt et egent gratia dei Romanorū. v. Ideoq necessaria est nobis gratia spiritussancti p

quā corda nostra ab hac peccati lepra mū
darentur. Nam sicut dicit Beda super il-
lo Johānis xv. ca. Petite et accipietis. Si
interiora vestra spiritus domini rectus nō
impleuerit. cor mundum vnde sit non ha-
bet. Unde dominus testatur ꝙ pater da-
bit spiritum bonum petentibus se. profe-
cto vt ostendat. quia qui ex seipsis mali sūt
per acceptam spiritussancti gratiam boni
effici possunt. Hec Beda. Ut igitur grati
am spiritussancti obtinere mereamur ma-
trem gratie salutemus. dicentes ei voce a-
mena Aue maria gratia plena ꝛc. In euā-
gelio presenti tria describuntur. Primum
est leprosi per christum mundatio. ibi cum
dicitur. Cum descendisset Jhesus. Secū
dum est serui Centurionis a paralisi cura
tio. ibi. Cum autem introisset Capharna
um Tertium est gentilium ad christum cō
uersio. ꝛ iudeorum reprobatio. Ibi. Dico
autem vob. A

Dixi primo ꝙ in verbis euan-
gelij describitur p̄
mo leprosi per christum mundatio. cum di
citur. Cum descendisset. Pro quo sciendū
ꝙ ista mundatio facta est primo anno pre-
dicationis christi. Christus enim conuo-
catis apostolis suis quadam vice ascendit
in montem thabor. qui mons est in syria. vl'
scdm alios in galilea. ꝛ ibi eleuatis oculis
in discipulos docebat eos dicens. Beati
pauperes spiritu Cui etiam sermoni inter
seruit orationem dominicam. scilicet pater
noster. vt dicit magister in Scolastica hi-
storia. Quo facto misit discipulos de illo
monte ad predicandum per iudeam tm̄. p
hibens eis ne intrarent ciuitates gentium
nec samaritanorum. Et deinde descendēs
de illo monte occurrit ei leprosus in turba
que sequebatur christum ab illo monte se-
cundo miliario a carpharnaum. Iste igit̄
leprosus cepit clamare ad christum dicēs.
Domine si vis potes me mundare. Et tā-
guntur hic plura circa istam mundationē.
Primo locus quia in descensu montis. Se
cundo persone coram quibus. quia in pre-
sentia turbarum. Tertio grauitas morbi.
Ecce leprosus. Quarto deuotio ꝛ humili
tas infirmi. veniens adorabat. Quinto de
uota oratio ꝛ supplex deprecatio. Domine
si vis. Dicit g̃. Cū descēdisset iesus de mō
te. scz post completum sermonē corā disci-
pulis in monte factum. Secute sūt eū tur
be mlte. Diuersi ex causis diuersis christum
sequebant̄. ꝑm Orige. Quidam ex deuoti-
one propter sanctitatē sue vite ꝛ doctrine.
vt Magdalena. Johāna. ꝛ alie sancte mu-
lieres. Aliq̄ ex curiositate vt viderent mi-
racula ꝛ audirent noua. vt simplices iudei.
Aliqui vt insidiarentur vt pharisei. ꝛ aliq̄
vt ab eo curarentur. sicut infirmi. de q̄bus
erat vnus iste de quo dicit̄ hic. Ecce lepro
sus. Uersus. Morbus. signa. cibo. blasphe
mia fuere. Causa cur dn̄m turba secuta fu
it. Sic multi hodie vadunt ad p̄dicatores
non vt edificentur sed vt nouitates audi-
ant. aut vt in sermone sacerdotem capiant
et calumnientur. sicut pharisei. qui mise-
runt ad christum vt caperent eum in s'mo-
ne. Sed audiuerunt eis dici. Quid me tē
ptatis hypocrite. Sequitur. Ecce lepro-
sus veniens adorabat eum. In marco ha-
bet̄ ꝙ venit genu flexo. Et in Luca habet̄
ꝙ p̄cidens in faciē suā rogabat. In q̄ osten
dit̄ p̄fectio sue humiliatōis et deuotio ora
tionis. Quid autē dixerit aut quō orauē-
rit seq̄tur dicens. Dn̄e. ecce ꝯfessio veritatis
si vis. nō petit simpliciter ꝙ eū mūdet. sed
hoc posuit in eius voluntate. Ergo iste le-
prosus confitet̄ in xp̄o posse. quia dn̄e po-
tes. Deprecatur velle. Si vis. Supponit
necesse. me mundare. Sap. xij. Subest ti-
bi posse cum volueris. Et sic patet ꝙ iste le
prosus habuit magnā fidē de xp̄o ꝛ deuo-
tionē ad xp̄m. Un̄ Orige. in omel' ex perso
na istius leprosi dicit. Tu qui digne ado-
raris q̄ merito coleris. te ego vt dn̄m adoro
ideoq3 ꝛ dn̄m dico. Per te eni omnia facta
sūt. iō si vis potes me mūdare. Voluisti vt
hec imundissima lepra sup me veniret. siue
ꝑpter mea peccata. siue ꝑpter tuā prudenti-
am. vt mirabiliter me mundās magnifice-
ris. oia dispensanter ꝛ prudent' facis. ꝛ sa
lutē largit' tribuis. Siue g̃ hāc leprā ꝑpter
pctā mea portaui. dimittēs culpas meas.
munda me. Siue ꝑpter tuā prudentiā. mi-
rabiliter me mūda vt ab oibus magnifice
ris. Dn̄e g̃ si vis potes me mūdare. Nō du
bito. nō fallor. nō dico sicut ille q̄ filij sui sa
lutē deprecabatur dicens. Si quid potes
adiuua me. sed scio quia omnia potes. iō
q3 non potentiam peto. non fortitudinem
quero. has enim scio esse indeficientes. sed
tantū voluntatem tuam deprecor. Si vis

ergo potes me mundare. mihi ad benefici-
um. tibi ad laudem. videntibus autem ad
miraculū et ad proficiendi doctrinā. Hec
Origenes. Deinde sequitur curatio. Un-
de dicit. Et extendēs manum iesus dixit.
Volo. Mundare. Licet christus potuis-
set curare vnico verbo sicut confitetur cen
turio infra in euangelio. tamē apponit ma
num. quia humanitas christi erat quasi or
ganum seu instrumentū ipsius diuinitatis
Et ideo sicut artifex operatur mediante i-
strumento. sic virtus diuina in christo per
applicationem humanitatis aliqua facie-
bat. vt eam tanq̄ȝ coniunctum instrumen-
tum diuinitatis declararet. Sed contra.
Fuit in lege prohibitum tangere leprosum
ergo christus contra legem fecit. Leui. xiij
Christus autem non venit soluere legem.
Math. v. Respondeo. prohibitum fuit il-
li qui non potuit curare. sed nō illi qui po-
tuit. Unde Helias et helizeus tangēdo le
prosos nō peccauerūt. Similiter nec xp̄s
Et de helia ⁊ helizeo habetur. iij. Regum
xvij. Et. iiij. Regum. iiij. Et iste tactus ne
cessarius fuit propter multa. ſm Gorram
super Lucā. Primo propter exempluȝ hu
militatis. scȝ vt doceret nullū propter ma
culam corporis esse spernendum. Et h̄ est
contra illas delicatas dominas que dedi
gnantur manib⁹ anulosis et ornatis tāge-
re infirmos in hospitali. Contra quas Au
gusti. in libro de vita xp̄iana multuȝ inue-
hitur. confundēs eas nō vt xp̄ianas. sed vt
peiores paganis. Secūdo fecit hoc xp̄s p
pter destructionem heresis manicheorum
dicentiuȝ christū habere corp⁹ fantasticū.
Tertio propter ostensionem sue potētie p
quam tulit istius leprosi contagiū. Quar-
to propter manifestationem temporis gra
tie ⁊ cessationis legaliū. Und̄ licet christ⁹
aliter curare potuit. nō tamen aliter decu-
it ex causis predictis. Dicit ergo. extēdens
manū. quod fuit liberalitatis contra aua-
ros qui habent manum curtam. breuem ⁊
aridam. Nō sic xp̄s qui manū suā aperuit
inopi. Prouer. vlti. Tetigit qd̄ fuit humili
tatis contra superbos. vt dictū est. dicens
Volo. cōtra inuidos qui nihil boni volūt
Mundare. quod est potestatis cōtra icre-
dulos. Et est hic imperatiuus. id est. mun
deris. vel sis mundus. vt sint due constru
ctiones. Et confestim mūdata est lepra ei⁹

Quia ipse dixit et facta sunt omnia. Augu
stinus dicit hic. Nihil medium inter prece
ptum eius et opus. Mundata est lepra fe-
stinanter. quia confestim. totaliter. q̄a mun
data. non tm̄ diminuta lepra eius. id est tā
notabilis viri qui sic magnifice credit. ple
nissime confitetur. ⁊ fiducialit̄ accedit. vn̄
Origenes. Magnifice credis. magnifice ⁊
mundaris. plenissime cōfiteris. plenissime
et letificaris. Deinde sequitur mandatum
triplex. Primum fuit vt taceret miraculū.
Secundum vt publicaret sacerdotib⁹ mū
dationem. Tertium vt offerret munus in
testimonium. De primo dicit. Dicit ergo
ei iesus. Vide nemini dixeris. scilȝ miracu
lum factum. Istud christus fecit non sine
magno mysterio. Sed diceres. tamen
Thobie. xij. dicitur. Opera dei reuelare et
confiteri honorificum est. ergo nō est p̄hi-
bendum. Ad quod respondet̄. q̄ p̄ceptum
quoddā est obligans ad faciendum. Sic
illud Exodi. xx. Honora patrem. Et hoc
est proprie dictum preceptū. Aliud est tē-
ptans ad p̄bandū. ⁊ hoc est improprie di-
ctum. Ut illud Geñ. xxij. Tolle filiū tuum
ysaac ⁊ offer mihi illum in holocaustum.
Tertium est preceptum docens ad sciēdū
vt hic Unde istud nō obligat ad faciendū
sed instruit ad aliquid cognoscendū. et sic
fuit hic preceptum nō simpliciter p̄hibens
actū. sed aliq̄d circa actum. Unde per hoc
christus docuit nos vt beneficia q̄ facim⁹.
nō diuulgemus. sed subticeamus. ⁊ hoc vt
abstineam⁹ a mercede humane ⁊ vane glo
rie. Secūdo christus hoc fecit propter fa-
cti sufficientiam. quia ita euidens erat mi-
raculum vt non esset necesse sermone iacta
re quod opere pretendebat. Tertio propt̄
credentium sponte maiorem vtilitatē. Un
de hic glosa dicit. Non imperatur silenti-
um. sed quia meliores reputabat qui fide
spontanea magis q̄ȝ qui speratis beneficijs
credidissent. Secundo precepit illi dicēs
Vade ostende te sacerdotibus. Istud fe-
cit christus propter plura. Primo propter
legis preceptum. Nam Leuitici. xiiij. cap.
dicebat. q̄ nullus debuit mundatus resti-
tui ad communem habitatōnem hominū
nisi prius iudicaret̄ mūdatus per sacerdo
tis iudiciū. ⁊ fieret pro eo oblatio. Jō dic.
Vade oñde te sacerdotib⁹. Fecit ergo xp̄s
h̄ propter legȝ approbationē. q̄ p illo tempore

bona erat. Secūdo ꝓpter potestatis mani festationē. vt ostenderet se posse qđ lex nō posset. Tertio vt haberet testes miraculi. Quarto ꝓpter ipo͛rum vtilitatem vt videntes crederent ⁊ saluarentur. Quinto ꝓpter honorem sacerdotibꝫ impendēdū. Sexto ꝓpter mysticam doctrinā vt innueret ꝙ ad spiritualem mundationē necessarium ē officium sacerdotis in susceptione sacramentorum. Et sequit̄. Et offer munus qđ precepit moyses in testimoniū illis. Istud habet̄ Leuit̄. xiiij. Et glosa dicit sup Lucam Qꝛ offerebant tortam panis ⁊ duos turtures ⁊ sextariū. i. duas libras olei. Sed Leuiti. xiiij. dicit̄. ꝙ erant duo agniculi immaculati ⁊ ouis annicula absq; macula. ⁊ tres decime simile. ⁊ olei sextarium. Sꝫ hec fuit oblatio diuitum. illa autē pauperꝝ. Sꝫ contra christus venit ad euacuandum legalia. ergo nō debuit ea precipere. Respōsio. Non prius debuit auferri signum omnino q̄ꝫ confirmatum esset signatum. id est donec corpus christi fuisset glorificatum ⁊ ideo a resurrectōe dn̄i legalia q̄ntū ad cerimonias cessare debuerunt. nō autē ante. In testimoniū illis. i. vt testimonio ipo͛rū mundus habearis. vt si forte velint te postea expellere. obijcias eis. quia a te munera iuxta legis preceptum receperunt. B

Circa mundationē huius leprosi tria sunt notanda spiritualiter. Primo quid significet iste leprosus. Scđo que sūt necessaria ad mundationē lepre spiritual̄. Tertio quis sit modus mundatōnis eius. De pͥmo sciendū ꝙ iste leprosus significat genus humanū. Leprosus siquidē est turgidus per supbiam Hiere. xiij. Putrescere faciam superbiā. Rabidꝰ p inuidiā. Zacha. xiiij. Oculi eius cōtabescēt. Tepidꝰ p accidiam Apoc. iij. Utinā calidꝰ esses aut frigidus. sꝫ qꝛ tepidus es. Calidus p auariciam Ecci. xxiij. Anima calida quasi ignis ardens. Putridus p gulā Michee. ij. Propter immundiciā eius corrumpet̄ putredine pessima. Turbidꝰ p iracūdiā. Ps. Turbati sunt ⁊ moti sunt sicut ebrius. Fetidus per luxuriā Isa. xxxiiij. Ex cadaueribꝫ eorum ascendet fetor. Et bene luxuria ꝓpter suum contagium significat̄ p lepram. Primo quia corpus cōturpat. i. Corinth. vi. c. Qui fornicat̄ in corpus suū peccat. Scđo qꝛ sitim ⁊ ardorē cōcupiscētie generat. Est enim malū istud tale quod non potest illō odire stomachus saturatus. vt dicit Hiero. Tertio qꝛ appropinq̄ntes inficit. Ecci. xiij. Qui tetigerit picē. coinquinabit̄ ab ea et ideo in ciuitatibꝫ bene ordinatis leprosi de ciuitatibꝫ ꝓpellunt̄. Et p istū modum lupanaria deberent extra ciuitates collocari. Quarto qꝛ membra cōsumit ⁊ vastat. scꝫ oculum intelligētie. Aures obedientie nares discretionis. Capillos deuotōnis. Manus bone operatiōis. Barbā fortitudinis. supcilia sancte indignatōnis. pedes sancte affectionis. linguā orōnis ⁊ predicationis. Ideo. i. Corꝝ. vi. dicit̄. Fugite fornicationē. Et sic patet de pͥmo quid significet ista lepra. De secundo que sunt necessaria ad mundationē. Sciendum ꝙ tria. Primū est mentis humiliatio. Unde dicitur in Luca ꝙ procidens in faciem adorabat. Et hic dicitur ꝙ veniens adorabat que omnia denotant humilitatē per quā homo meretur gratiam. Jaco. iiij. Deꝰ superbis resistit. humilibꝫ autē dat gratiam. Hoc est contra nostrates qui in ecc̄lia stāt erecti vt statue et columne. cū tamen in nomine iesu omne genu flectatur. ad Phil̄. ij. Isti timent puluerem caligaꝝ. ⁊ nō timēt sordes animaꝝ. vt dicit Augꝰ. in li. de ser. dn̄i in monte. Scđm est deuota supplicatio. Unde in Luca habet̄. Rogabat eum. Math. xviij. Omne debitū dimisi tibi. q̄niam rogasti me. Tertiū est ꝯfidētia de diuino auxilio ī eo ꝙ dicit. Dn̄e si vis potes me mūdare. q. d. nō dubito de potestate. sꝫ de voluntate. Et si em̄ tu omnipotēs. ego tamen indignus. Istā formā cōditionalis orationis deberent seruare orantes. maxime postulantes tēporalia. que tamen nō nisi sub conditione sunt petenda. scꝫ inquantum deseruiunt necessitati temporali ⁊ saluti. vt dicit Augustinus ad probā de orādo deum. Ista enī est ordinata oratio quādo ea que pͥncipaliter respiciūt salutē simpliciter petimus. ea vero que nescimꝰ quō aut qualiter saluti deseruiant sub conditione petamus. dicit sanctus Thomas. ij. ij. contra illos qui petunt tēporalia. siue vtilia sint ad salutē anime. siue non. cuꝫ tamē Paulus reprehensus est ꝙ petebat amoueri a se stimulum qui sibi fuit vtilis. ij. ad Corinthios. xij. Sic patet secunduꝫ scilicet que sunt necessaria ad mundationem.

¶ De tertio q̄s sit modus mundationis sp̄ualis ex parte xp̄i. Et p3 q̄ iste modus consistit in quattuor. Primū est parata largitas misericordie. Vñ extendit manū suā Prouer.i. Extendi manū meā et nō fuit q̄ aspiceret. Scd̄m est infusio grē. ibi. tetigit eum Apoc.iij. Ego sto ad ostium et pulso. Tertiū est desideriū salutis humane.i. Thimo.ij. Uult omnes homines saluos fieri. Quartū ē remissio culpe. ibi. mūdare. Ezech.xxxvi. Effundā sup vos aq̄m mundā. et mūdabimini. Sed q: parū valeret mundatio aīe a peccato. si nō adhiberetur cautela in futurū/ideo ponunt hic quatuor cautele peccatorū. Prima est contritō seu dolor ꝑpetuus de pctō. quotiens eni3 homo recordabitur peccati perpetrati et iā dimissi vt statim doleat. Unde dr̄. Confestim discessit lepra/ Secūda est erubescentia de peccato vt illud occultet. et nō publicet alijs. Vñ dr̄. Nemini dixeris. contra illos de quibus dr̄ Isa. Peccatum suum sicut Sodoma p̄dicauerunt. Tertia est peccati per confessionē māifestatio. Vñ dr̄. Uade ostende te sacerdotibus. Jaco.v. Cōfitemini alterutrū pctā vr̄a/ Quarta ē satisfactio. De q̄ dr̄ Offer munus tuū. sc3 tortā panis audiendo verbū dei. qd̄ ē panis anime. duos turtures. sc3 ꝑseuerantiā duplicis castitat3.s. corporis et anime. sextariū olei in sex opibus misericordie et pietatis. Et ponitur h pulcher modus ꝯfessionis. Debet em̄ cōfessio esse p̄mo spontanea. nō coacta. Vñ dr̄. vade.q.d. nō expectes q̄ veniat ad te p̄sbyter in agone Ecci.xvij. Uiuēs et sanus cōfiteberis. Ps. Uolūtarie sacrificabo tibi/ Secundo debet esse nuda et aperta. nō palliata ad excusandas excusatōes i pctis. Propter qd̄ dicitur. Ostende. nō inuolue. Prouer.xxviij. Qui abscondit scelera sua nō diriget. Tertio debet esse ꝓpria. ideo additur te. nō aliū. Sicut fecit Adam Gen̄.iij. imponendo culpā eue. Ecci.iiij. Nō ꝯfundaris cōfiteri pctā tua, Quarto debet esse sacramētalis. vñ dicit. sacerdoti. Nam facta laico non est sacramentalis. licet habeat speciem sacramēti. cū laicus absoluere vel ligare nō possit. Quinto debet esse satisfactoria. Vñ dicit. Et offer mun⁹.i. satisfac pro peccato. Sexto vt sit ordinata nō cōfusa. Ideo dr̄. qd̄ p̄cepit moyses. Deb3 em̄ penitens parere arbitrio discreti sacerdot3 iuxta preceptū scripture. vnde penitentia regularit' danda est ₣m canones. nisi aliud suadeat necessitas. de quo de pnia. Et tm̄ de p̄mo p̄ncipali. D

Dixi secūdo q̄ i secūda parte euangelij d̄scribitur serui Centurionis a paralisi curatio. Unde sequitur. cu introisset capharnaum Ponunt hic tria. Primo petitio centurionis fidelis et deuota. q: accessit. Secundo ꝓmissio curationis a xp̄o. ibi. ego veniam. Tertio effectus curationis. ibi. Dixit Jesus centurioni. Dicit ergo. Cū descēdisset iesus de monte. Hoc an statim factu3 sit.s. q̄ post descensum mōtis introisset capharnaum. incertū habet ₣m Aug⁹. accessit ad eum sc3 fide et desiderio. ₣m Hugonem nō facie tm̄. sed immaculato corde. ₣m Orig. Centurio iste fuit gentilis et alienigena. et erat centum militū p̄nceps. posit⁹ a romanis ad custodiā p̄ncipalis ciuitat3 galilee sc3 capharnaum. quia tota terra illa subdita erat romanis, ꝓpter qd̄ iudei dixerūt pilato. Regem nō habemus nisi cesarē. S3 contra Luce.vij. habetur. misit ad eum seniores. Respondeo ₣m Augustinum. q̄ accessit et si nō personaliter. tamen per nuncios. Est autem regula. Quod quis facit ꝑ alium. per se facere videtur. de reg. iur3 lib. vi. Quod quis. Secundo et si non accessit corporaliter. tamen spiritualiter. Tertō et si non accessit corporaliter. tamen per seniores et familiares christo legationē sua3 misit. Dicit autem Lyra. q̄ nō accessit personaliter. quia gentilis erat. reputans se indignum ad hoc impetrandum. s3 misit ad christum principes iudeorum vt dicit Luce.vij. vt per eos curationem serui faciliu' impetraret. et dicitur accessit ad eum Centurio. scilicet ꝑ amicos. Cēturio qui habebet centum homines in armis sub se ad custodiam terre ipius. ne forte velit cōtra romanos rebellare. Iste autem Cēturio auditis miraculis christi firmiter credidit q̄ posset sanare filium suum qui erat ei valde carus. vt dicitur Luce.vij. capi. Ideo de eius sanatione fuit solicitus. Hoc est ꝯtra malos dominos. qui statim vt seru⁹ egrotare ceperit derelinquunt eum in media via. cum dicat sapiens Seruus fidelis sit tibi sicut anima tua Ecclesiastici.xxxiij Et ibidem. Quasi fratrem tracta illum.

et Ecci. vij. Seruꝰ sensatus sit tibi dilectꝰ. Sed iam querit̃ inter seruos vt fidelis q̃s inueniat̃. ⁊ Math. Quis putas ẽ seruꝰ prudens ⁊ fidelis. Deinde ponit̃ eius petitio Domine puer meus iacet in domo paliticus. ⁊ male torquet̃. Quattuoꝛ exprimit in ista petitione. Christi potentiã. Dñe. serui impotentiã. iacet in domo. infirmitatꝫ magnitudinẽ. paliticus. magnitudinis angustiam. male torquet̃. Dicit g̃ dñe. scꝫ q̇ viuificas ⁊ mortificas. i. Re. i. Puer meꝰ nõ ab etate. sed a familiaritate. cõtra supbos dominos q̇ seruos ꝯtemnũt vt obnoxios. iacet in domo nõ expulsus de domo. contra inhũanos q̇ pellũt in plateas eos. i. Regũ xx. Dereliqt me dñs meus. qꝛ egrotare cepi. Et nõ leuiter infirmꝰ sed paliticus. Paralisis dꝛ a para qđ est re. ⁊ lisis solutio. q̃si resolutio ⁊ male torquet̃. Sed q̃re nõ attulit eũ ad xp̃m sicut illi q̇ submiserũt aliũ p tectum. Respondeo qꝛ credebat in absentia posse curare xp̃m. Vñ Orige. Non est opus ostendere oĩa videnti. Sequit̃ xp̃i promissio cũ dicit̃. Ego veniã ⁊ curabo eũ Pulchrũ verbũ ad ꝯfusionẽ medicoꝝ qui ad paupes venire dedignant̃. ⁊ si veniunt extũc nõ nisi ꝑtaxato p̃cio. ad diuites autẽ currũt irrequisiti. Sed quare dicit. veniã. cũ tñ eum solo verbo in ab[...]ntia curauit. Rñdeo q̄ fecit ꝓpter hoc. [...]imo vt fidem in eo suscitaret. q̇ diceret. nõ sum dignꝰ ⁊c̃. Scđo vt ꝯfunderet supbiã diuitum q̇ ad paupes in necessitate descendere dedignãtur. Vñ Beda ⁊ glosa dicunt q̄ xp̃s ad filium reguli descendere noluit. vt dꝛ Joh. iiij. ne diuitias honorare videret̃. hic vero se iturũ pmisit ne seruilẽ conditionẽ spnere videret̃. Cũ aũt xp̃s esset in via misit cẽturio nũcios obuiam ei. vt dꝛ Luce. vij. c. dicens. Dñe nõ sum dignus vt intres sub tectũ meũ. Nõ dicit palaciũ. aulã. curiaꝫ vel thalamũ. sed tectũ. licet esset ṗnceps. Hoc aũt dixit. qꝛ gentilis erat vnde timebat cõuersari xp̃o. quia iudeis abominabile erat comedere et bibere cum gentilibus. ⁊ etiaꝫ intrare domos eoꝝ. vt dꝛ Actuũ. x. Et forte ideo ꝰm Rabanũ. quia gentilis erat. et idola in domo sua habebat. Et iđo ex humilitate xp̃m a domo sua repellebat. timẽs ne aliq̇d in domo sua esset qđ oculos christi offenderet. ⁊ in h̄ xp̃m credebat esse deũ et omnia scire. Unde Augusti. dicendo se indignũ prestitit se dignũ. Sed tm̃ dic verbo. firmiter credebat q̄ absens solo verbo seruũ suũ curare poterat. ꝓpter hoc dic̃. dic verbo tm̃ et sanabit̃ puer meus. Credidit em̃ q̄ dei dicere esset facere. iuxta illđ. Ipse dixit ⁊ facta sunt. Et h̄ ꝓbat ꝑ simile per se dicens. Nã ⁊ ego hõ sum sub ptãte constitutus. scilꝫ p̄sidis vel impatoris. q. di. Si ego q̇ purus hõ sum sub alio positus ⁊ habeo potestatẽ in seruos. q̄ mihi obediunt ad volũtatẽ. mlto magꝭ tu q̇ nlli es sbditꝰ et oẽs tibi subditi sunt. Vñ ex h̄ arguit q̄ possit angelis imperare vt sanarẽt filiũ eiꝰ.

E Sed ꝯtra. cũ xp̃s sufficeret sine verbo curare nõ debuit dicere. dic verbo. Rñdeo q̄ nõ dixit ex infidelitate. sed ex discretione. scꝫ q̄ alij scirent q̄ a christo curatus esset. ⁊ sic ad fidem eius ꝓuocaret. Vñ dic̃. Nam et ego homo sum scꝫ fragilis. sub potestate constitutus. habens sub me milites et dico huic vade ⁊ vadit. q̃ntum ad negocium implendũ in absentia. Et alio antiq̃ grammatica est. i. alij veni ⁊ venit. q̃ntum ad officium implẽdũ in p̄sentia. ⁊ ꝰuo meo fac hoc ⁊ facit. multo ergo magis tu h̄ potes facere. Audiens aũt iesus miratus est. audiens scilicet verba centurionis expressiua tante fidei. vt dicit Lyra. q̄ sub velamento carnis agnouisset excellentiam diuinitatis miratus est. Sꝫ diceres. quomodo in xp̃o fuit ãmiratio que cõsurgit in hoĩe ex alicuiꝰ incogniti ⁊ insoliti inspectione. Christus autẽ ab instanti ꝯceptõnis fuit plenus sapĩa. nec aliq̇d de nouo agnouit. ideo videt̃ q̄ in xp̃o nõ fuit ammiratio ꝰm rẽ. sꝫ tm̃ ꝰm apparentiã. qꝛ ad moduꝫ se ammirantis habuit. nec ibi fuit fallitas. qꝛ h̄ fuit ad designãdũ aliqđ veꝝ. s. fidẽ cẽturiõis ⁊ infidelitatẽ iudeoꝝ. Sꝫ veriꝰ dicit Lyra q̄ in xp̃o fuit vera ammiratio. ad ostendẽdũ veritatem humane nature. Ad cuius euidentiã sciendũ q̄ in xp̃o ponitur duplex sciẽtia. Una diuina q̃ est eterna. et ꝰm h̄ nõ p̄ot esse ammiratio. qꝛ nihil de nouo cognoscit. Alia hũana ⁊ creata. Et hec est duplex. Una visionis rerũ in verbo. qꝛ anĩa xp̃i ab instãti ꝯceptõis cognouit oĩa in verbo que cognoscit verbũ noticia visionis. ⁊ hec sunt oĩa q̃ hñt esse ꝰm quãcũq̄ differẽtiã tp̄is. cuiusmõi sũt p̄ñtia p̄terita ⁊ futura. ⁊ iđ ꝰm hãc sciam nõ fuit ãmiratõ i xp̃o sic̃ nec inouatio Alia ẽ scia i xp̃o

qua cognoscit in ꝑprio genere res. Et hec est duplex vna habitualis. ⁊ in illa non est aliqua nouitas. quia ab instanti conceptōnis aīa xpi fuit pfecta oībꝫ habitibꝫ omniū scientiaꝝ. Alia experimētalˀ sicut aliqs habens habitum scientie per doctrinam experitur per intuitionē rerū in effectu. Et isto modo i anīa xpi aliqd erat de nouo cognitum. Et sic ex inspectione illius h modo incogniti prius poterat in ipo d nouo ammiratio causari. Et sic fuit i proposito. Et sequitˀ. Et sequentibꝫ se dixit. scꝫ discipulis. Amen dico vobis. nō inueni tantaꝫ fidem in israel. id est i ꝑplo iudaico. qꝛ lꝫ aliqui de iudeis firmiter crederēt. vt discipuli eius. tamen pncipales eius nō crediderūt. vt multitudinem ab ei⁹ fide auerterēt Et ideo concludit saluator. Amē dico vobis. nō inueni tantā fidē. id est fidelitatem id est tantū signū fidei vel tantā fidei facilitatem. scꝫ in credendo ſm Gorrā. Sꝫ contra. maior fuit fides in dauid ⁊ alijs d tribu israel. quia cum hoc habuerunt cum fide ꝓphetiaꝫ. Respondeo ꝙ nō loquitur de omībꝫ descendentibꝫ de israel. sed tm̄ tunc psentibꝫ. ſm mgr̄m in scolastica histo. Sꝫ Gorra dicit ꝙ notanter dicitˀ nō inueni. s. antea. ⁊ ꝑ hoc excluditˀ beata virgo. q̄ fuit de israel ꝑtunc. ⁊ ideo nō dixit nō inuenio modo. sed nō inueni ꝑus tantā fidem in iudeis quantā in gentilibꝫ. licet in paucis inuenerim. sicut dicimus. Nemo est i hac domo. cuꝫ tn̄ sint aliq̄ ad quos loq̄mur. ita in apostolis licet fuit fides pfectior. nō tamē ita facilis sicut in istis. ⁊ sic q̄ntū ad facilitatem pfertur etiaꝫ apostolis. Et ptꝫ ex eo qꝛ Jairus archisynagogus iudeoꝝ petēs pro filia dixit. Ueni anteq̄ȝ moriatur filia mea. Et martha licet dilexerit christū. tamē dixit. Dn̄e si fuisses hic. Et ita psentiaꝫ solū optabat. Sꝫ di. q̄re non ita laudauit fidem leprosi. de q̄ habetˀ Math. viij. sicut istius. Rn̄deo ideo. qꝛ ille iudeus erat. et ex ꝓphetis instructus. ⁊ ideo merito credere debuit. Iste ꝟo tanq̄ȝ gentilˀ nō. Un̄ Criso. ponit ꝙ sicut in modico sermone sapientie plus laudatˀ rusticus q̄ȝ phs. ita factum est hic. f

Dixit tertio ꝙ in tertia parte describitur gentilium ad fidem conuersio. ⁊ iudeoꝝ reprobatio. Unde sequitˀ. Dico auteꝫ vobis. Accepta occasione ex fide huius gentilis p̄dicit hic christus ↄuersionē gentiliū. ⁊ reprobatōeꝫ iudeoꝝ. Tangit autē h quattuor. Prio cōuersoꝝ numerositatem. quia multi. Diuersitatem ab oriente ⁊ occidente. viam q̄ veniant ad gloriam. quia recūbent. dicˀ ergo Dico autē vobis. qꝛ multi ab oriente ⁊ occidente. Glosa. i. ab omni parte veniēt ad fidem Isa. lx. Filij tui de longe veniēt. Et hoc est quod xp̄s ait Joh. x. Et alias oues habeo que nō sūt ex hoc ouili ⁊c̄. Haymo. Ab oriente venient qui statim illuminati transeunt. Ab occidente q̄ psecutiones vsq̄ ad mortē tolerauerunt pro fide. Uel ab oriente venit qui ab infantia deo seruit. ab occidente qui in decrepita etate ad deum conuertitˀ. Et recūbent nō carnaliter iacētes. sed sp̄ualiter requiescentes. non tēporaliter potantes. sed eternaliter epulantes cum abraham. qui ſm Hiero. fuit pr̄ gentium per fidem credendaꝝ. Isaac ⁊ Jacob ab eo dscenderūt. Istis auteꝫ tribus facta est ꝑmissio terre sancte. ꝑ quaꝫ terra celestis itelligitˀ. Filij aūt regni. i. iudeoꝝ vel filij regni vocatione vel electione. promissiōe nō consecutione. nomine nō re. q̄ ꝑ regno consequendo facti fuerūt. sed se indignos reddiderunt. ideo eijcientˀ a facie ⁊ a visiōe di in tenebras exteriores. scꝫ gehenne. quia i se habent iteriores. Interiores tenebre dicuntˀ cecitas mētis. exteriores ꝟo nox dānationis. ſm Grego. Et Hiero. dicit. Jō dicuntur exteriores. quoniā qui a deo expellitur foris amittit lumen. Quid ibi passuri sint ostēdit. ibi erit flet⁹ ⁊ stridor dētiū Per methaphorā loquitˀ ſm Haymonem Solent em̄ oculi ex fumo coacti lacrimas educere. dentes vero ex nimio frigore solent stridere. Ostenditˀ ergo ꝙ reprobi i inferno calorem intolerabilem ⁊ frigus sustinebunt. ſm illud Job. xxiiij. Ibunt ab aq̄s niuium ⁊c̄. et per hoc Hiero. arguit. ꝙ erit vera resurrectio corpoꝝ propter passioneꝫ membroꝝ ⁊ ossium. Rabanus autem dicit ꝙ etiam hic significatˀ indignatio affectus quē mali habebunt seu impenitētes. vt dicitur Sap. v. Et sic flebunt super se. Utꝝ aūt ille fletus sit corporalis. dicendum est ſm Gorrā ꝙ nō. qꝛ cum pena illa sit eterna. per consequens lacrime ille in infinitū resoluerentˀ. et excederent quantitatē maris. Item ex quo tunc non erit mot⁹ celi. ꝑ

cōsequens nō erit alteratō in corporibus. Et Lyra dicit. In fletu duo consideranda sunt. scȝ tristicia animi. ex qua ꝓcedit fletꝰ ꝛ hic fletus est tam damnatoꝝ hominū ꝙ̄ demonū. Aliud ē ex parte corporis. lacrimarū resolutio ꝛ turbatio cerebri ꝛ oculorū. ꝛ ista nō possunt esse in spiritibꝫ sepatꝭ. sed post resurrectionē q̄ntū ad aliq̄d. erit ī hominibꝫ dānatis: quia ibi erit p̄dicta cerebri ꝛ oculoꝝ ꝑturbatio. Sed nō erit ibi lacrimarū fluxꝰ a capite. vel resolutio ꝓpt cessationē motꝰ celi. Ex quo patet vlterius ꝙ ibi erit stridor dentiū q̄ nō importat aliquā corruptiōem. sed tm̄ doloris ostensionem. Et dixit ihs centurioni. Uade et sicut credidisti. s. ꝑfecte. fiat tibi. in sanatōne serui. Et sanatus est puer ī illa hora. dicit Rabanꝰ. Fidei merito ostendit impetrasse salutem seruo. vt fidei robur magis ī eo cresceret quo perspiceret quecūqȝ vellet ꝑ illam impetrare se posse. ꝛ sic vere fiet omī homini. ꝭm Orige. qꝛ ꝭm mensurā remetieť ei. Spiritualiter ꝑ istum paraliticū significať peccator accidiosus. primo ꝓpter subiectionē volūtatis in malo. vñ dicitur ꝙ fuit seruus. ꝛ q̇ facit peccatū ꝭuus est peccati. Joh. viij. i. Pe. ij. A quo q̇s superatus est eiꝰ seruus est. Aug. Peccator est seruus tot dominoꝝ quot vicioꝝ. Secūdo ꝓpter fatuitatē intellectus. vnde dr̄ ꝙ fuit puer. qui em̄ sectatur ociū stultissimus est. Tertio ꝓpter ꝑuersitatē affectus. Unde dr̄ Prouerbi. xiij. Uult em̄ ꝛ non vult piger. Trenoꝝ. ij. Jacuerunt senex et puer in terra. Quarto ꝓpter imbecillitatē bene operandi. vñ diciť paraliticꝰ. Exod. xv. Fiant immobiles q̄si lapis. Quinto ꝓpter corruptionē ꝓximoꝝ. quia in domo. i. in societate alioꝝ. Sexto ꝑpter anxietatē doloris. qꝛ male torqueť. Et hoc ꝑpter vermē cōscie q̇ eum semꝑ pungit ꝛ rodit. Uñ Aug. Jussisti dñe et sic ē. vt sit sibi pena inordinatus animꝰ. Ut ergo cureť iste peccator debet ratio homīs q̄ ꝑ centurionem significať accedere ad deū ꝛ sctōꝝ suffragijs ipetrare hūiliter salutē hoī peccatori. ꝛ hoc ꝑ fidē verā ꝛ ꝑfectā ꝭm quā vnicuiqȝ fiet, ꝓut credit. ℌ Hic occurrūt tria dubia. Primū est vtrū deus possit ea q̄ sunt nature impossibilia. Scđm vtꝝ ad deū ꝑtineat aliquē reprobare. Tertiū vtꝝ ignis sit corporeus. Primum dubiū mouetur ex eo: qꝛ lepra est morbus ꝑ naturaȝ incurabilis maxime inueterata. Et iō q̄ritur vtrū deꝰ possit ea q̄ sunt nature ipossibilia. Ad qđ breuiť dicendū ꝭm Tho. suꝑ p̄mo sententiaꝝ. dist. xlij. Qꝛ deus pōt oīa facere que sūt impossibilia nature. saltem q̄ non implicant ꝯtradictōnē. Et rō quia virtus eius ē infinita ꝓpter qđ potest operari in instanti. quod nature nō competit Item quia potest agere īmediate sine causis secundis. qđ natura non pōt. Item qꝛ potest agere nullo p̄supposito. sicut etiam habet esse non receptum ab alio quod nature non cōpetit. Ex quibus patet ꝙ xp̄o qui fuit verus deus competebat sanare ī instanti quamcūqȝ infirmitatem. sicut istius leprosi qui per naturam fuit incurabiľ et istius paralitici. quia in proximo erat moriturus. vt dicitur Luce. vij. Ad secūdū dubiū qđ mouetur de iudeoꝝ reprobatione. an ad deū ꝑtinet aliquē reprobare. Respondeo ꝭm Thomā ibidē disti. xl. ꝛ in p̄ma p̄me. q. xxiij. ar. iij. videtur enim ꝙ non. quia nullū reprobat quem diligit. Sed deus omnia diligit Sapi. xi. Sed contra Malach. i. Jacob dilexi. Esau āt odio habui. Respondeo ꝛ dico ꝙ sic. Uñ sciendū ꝙ sicut predestinatio est preparatio gratie ꝛ glorie. sic reprobatio potest dici subtractio gratie et preparatio pene eterne. Patȝ ergo ꝙ ad deū ꝑtinet aliquos reprobare. Primo ex ordine iusticie. sicut eī iustū est bonos premiari ꝓpter meritū. ita iustū est malos puniri ꝓpter demeritum. ergo ꝓportionabiliter. sicut dei est illis preparare gloriā quos scit futuros bonos p̄destinando eos ad beatitudineȝ. sic eius ē illis p̄parare penā q̇s scit futuros malos. ordinando eos ad eternā mortē. ꝛ ħ est reprobare. Itē sicut figulus ex eadē massa facit vas ad glīā ꝛ aliud ad contumeliam. ꝛ vtrūqȝ ad ꝑfectionē domꝰ. Sic deus q̄sdaȝ reprobat vt in eis reluceat iusticia. q̄sdam saluat vt in eis reluceat miscđia. Et sciendū est ꝙ in reprobatiōe tria cōsiderātur. scȝ casus in culpā. amissio gr̄e ꝛ ordiatio culpe ꝑ penā. Primū nō facit deꝰ nec vult. ȝ tm̄ p̄scit culpā. Scđm nō facit sed vult et prescit. Uult iō. qꝛ vult om̄e bonū sed istū amittere gr̄am est bonum: quia iustū. ȝ hec subtractio gr̄e dr̄ excecatio ꝛ obduratio eo ꝙ gr̄a est lumē aīe. ꝛ sic deꝰ est

causa hoꝝ nõ imittendo culpã sed subtra/
hendo grãm. Tertiũ scꝫ ordinare culpã ꝑ
penã. sic vult ⁊ facit deus tanꝙ̃ vniuersa
lis ꝓuisoꝛ. q̇ malũ culpe de se oꝛdinat ꝑ pe
nã. ne aliquid maneat deoꝛdinatũ. Item
dr̃ deꝰ diligere oĩa. qꝛ oĩbꝫ vult bonũ. ñ tñ
q̇dcũqꝫ bonũ. ⁊ ideo malos dicit̃ odire. qꝛ
eis nõ vult vitã etnã. qua indigni sũt ꝓpt̃
demerita ipoꝝ. Ad tertium dõm ꝙ ̃m
Tho. iiij. sniarũ. dis. xlv. ꝙ cũ ignis infer/
ni sit coꝛpoꝛeus. notũ est aĩas igne illo toꝛ
queri. cũ ibi non sit alius ignis. Nam ̃m
Greg. in li. dyalo. Ignis infernalis est lo/
cus aĩarũ dãnatarũ. ⁊ vt est instrumentuꝫ
diuine iusticie vindicantis detinet aĩas i
ipo locatas vt exire ab eo non possint nec
suã exequi voluntatẽ. sed ibi quasi ligate
⁊ in carcere ꝑpetuo tenent̃. ⁊ ita ille ignis
̃m hoc ẽ aĩabꝫ noxiꝰ. ⁊ sic aĩa ignẽ se deti/
nentẽ sẽtiẽs. ⁊ sibi noxiũ vidẽs. ab ipo igne
ꝑ hunc modũ cruciat̃. Et ẽ rõnabile. vt si
cut aĩa peccãdo coꝛꝑalibꝫ rebꝫ se subdidit
ita coꝛꝑali igne q̇ iter coꝛꝑa sũme ẽ actiuꝰ
cruciet̃. et sic patet solutio

Dñica scd̃a post octa. epiphanie. II.
Sermo. XXIII.

Ecce leprosus ue

niens adoꝛauit eũ Math. viij. c.
Magnus pr̃ Aug. super Joh. ⁊
etiã super eplam. i. Thimo. i. oñdens cãm
aduentus xp̃i de celo ad terrã dicit in hec
verba. Nulla alia causa veniẽdi xp̃o dño
fuit. nisi pctõꝛes saluos facere. tollere moꝛ
bos. tollere vulnera nulla erat causa medi
cine. Venit ḡ de celo magnꝰ medicus qꝛ
ꝑ totũ mũdũ vbiqꝫ iacebat egrotꝰ. Hec il
le. Vult dicere Aug. ꝙ ex q̇ tanta fuit in/
fectio in mũdo pctõꝝ. ꝙ nullus eã curare
potuit. necesse fuit venire illũ magnũ me/
dicũ xp̃m q̇ sanat oẽs ĩfirmitates nostras.
Ad h̃ igit̃ oñdendũ xp̃s multos voluit cu
rare coꝛꝑaliter vt significaret se eos velle
⁊ posse mũdare et curare spũalit̃. De q̇ꝛuꝫ
numero curauit istũ leprosũ. De quo dici
tur. Ecce leprosus ⁊c̃. In q̇bis tria dicũt̃
de isto leproso q̇ sũt necessaria cuilibet pec
catori volenti a xp̃o curari spũalit̃ in aĩa a
pctõ. Pꝛĩo nãqꝫ describit̃ eius moꝛbus de
foꝛmis ⁊ cõtagiosus cũ dr̃. Ecce leprosus
Scd̃o addit̃ eiꝰ laboꝛ difficil' ⁊ ṽtuosus.
cũ dr̃ veniẽs. Tertio notat̃ eiꝰ deuotiõis
feruoꝛ mltũ copiosꝰ cũ dr̃. adoꝛauit eũ. A

Dixi pꝛimo ꝙ in ṽbis ꝑmis/
sis describit̃ hu/
ius infirmi moꝛbꝫ defoꝛmis ⁊ cõtagiosus
cũ dr̃. quia leprosus. Iste leprosus signifi/
cat hoĩem peccati lepra infectũ. ⁊ h̃ ꝓpter
plures cãs. Et ꝑmo in genere. Pꝛimo eñ
peccatũ aufert homini manus et pedes. i.
bonas oꝑationes ⁊ affectiões. Unde Iu
dicũ. i. legitur ꝙ Adonibesech amputauit
lxx. regibus sũmitates pedũ et manuum.
Adonibesech interꝑ̃tatur fulgurans. ⁊ si/
gnificat dyabolũ. q̇ tanꝙ̃ fulgur cecidit d̃
celo. Lu. x. Iste ḡ amputat manꝰ ⁊ pedes
vt nõ ꝓcedãt in oꝑationes bonas nec ĩ af/
fectiones sctãs. nec solũ pedes ⁊ manꝰ sed
⁊ aures ne legẽ dei audiãt ⁊ obediant. na/
res ne odoꝛẽ xp̃i sentiant Ezech. xxiij. Na
sum ⁊ nares ꝑcident tibi. Et breuiter totꝰ
hõ maculat̃. ita vt sit ineptꝰ ad offerendũ
dño. Leuit. xxij. dr̃ de hostia. Omnis ma
cula non erit in ea. Et iõ dr̃ moꝛbꝫ genera
lis. quia omnia coꝛrumpit in hoĩe. Sed
tñ diuersimode ⁊ ̃m hoc varia sunt eiꝰ si/
gna ꝓut dr̃ Leuit. xiij. Nã q̇busdã est mu/
tatio coloꝛis in carne vl' pilis. ⁊ significat
accidiosos. qꝛ mutãt coꝛ ⁊ variãt. Iuxta
illd̃. Vult ⁊ ñ vult piger. Treno. iiij. Quõ
mutatꝰ ẽ coloꝛ optimꝰ. In q̇busdã ẽ infla
tio cutis ꝑ suꝑbiã Job. xv. Quid te eleuat
In q̇busdam est coꝛrosio carnis siue deꝑ̃s
sio ꝑ coꝛrosionẽ musculoꝝ. et significat in
uidiã q̃ coꝛrodit ⁊ ꝯsumit. Prouerb. xiiij.
Putredo ossiũ inuidia. Quarto in q̇bus/
dã est ruptura cutis. ⁊ significat iram. q̃ fa
cit furoꝛeꝫ coꝛdis erumꝑe exteriꝰ in opus
vel ṽbũ malũ. Prouer. xviij. Spiritũ ad
irascẽdũ facilẽ. q̇s poterit sustinere. Quin
to in q̇busdã apparet vlcus. ⁊ significat lu
xuriã. q̃ ꝓuenit ab intrĩseco Jac. i. Unus/
q̇sqꝫ tẽptat̃ a ꝯcupia sua. Sexto ĩ q̇busdã
apparet vulnꝰ cõbustiõis. ⁊ significat aua
riciã Michee. vi. Adhuc ignis ĩ domo i/
pij ⁊c̃. Septio in q̇busdã apparet fluxꝰ ca
pilloꝝ. ⁊ significat gulã q̃ ꝯsumit bõa tẽꝑa/
lia. vt pꝫ in filio ꝓdigo Luc. xv. Sꝫ iste
species curant̃ septẽ btitudinibꝫ. Unñ xp̃s
postq̃ ꝑdicauit de eis in monte descẽdẽs
curauit istũ leprosũ sub monte. vt daret in
telligi leprã peccati posse curari illis btitu
dinibꝫ. Suꝑbia curat̃ eñ pauꝑtate spũs.
id ẽ humilitate. Accidia. luctu deuotiõis.

Dominica secunda post octa. epipha.

Ira mãsuetudie Bula. esurie iusticie. In/
uidia. miscdia. Luxuria. mundicia cordis
Auaricia. pace. qꝛ auari nūq̄ sunt in pace
Quia vt dicit Job. Cū fuerit pax ipe in/
sidias suspicat᷑. B Ubi sciēdū q̄ aīa
nr̄a habet infirmitates multas. quaꝝ oīm
grauioꝛ est lepꝛa. Et p̄mo habet frenesim
sup̄bie. Et merito sup̄bia cōparat᷑ frenesi.
Sicut eñ frenetic⁹ patit᷑ mentis alienati
onē. qꝛ nec bñ iudicat de seipo nec de alijs
imo seipm̄ iudicat valentioꝛē quāto ē ifir/
mioꝛ. Eodē mō sup̄b⁹ oēs contemnit. nec
aliquē discernit. vel ꝑ aliq̄ reputat. ꝛ se suf
ficientē solū estimat. ꝛ sibi plusq̄ʒ habet sēp
arrogat. Istā mentis alienatōem ꝓ sua su
perbia patiebatur nabuchodonosoꝛ De q̄
Daniel. iiij. Qui dixerat deambulās i au/
la sua. Nōne hec est babylon magna. quā
ego edificaui in roboꝛe foꝛtitudinis mee
ꝛ in gl'ia decoꝛis mei. Sed q̄d ei accidit.
Statim eñ diuina virtute eiectus ē ab
hoīb⁹ ꝛ cū feris vixit ꝛ passus est alienatō
nem mentis. ꝛ videbat᷑ sibi q̄ esset bos in
anterioꝛioꝛib⁹. ꝛ in posterioꝛib⁹ leo. Et p⁹
septē menses restitutus ꝑ p̄ces Daniel' ad
sensum. licet nō statim ad regnū. Et tunc
legitur dixisse. Om̄es vie dn̄i iudicia ꝛ g̃/
dientes in sup̄bia pōt hūiliare Danie. iiij.
Sicut aūt dicūt medici. Cura frenesis i
p̄ncipio est euacuatio sanguinis ꝛ alioꝛuʒ
sup̄fluoꝝ q̄ ad cerebrū ascendentes turbāt
vsum rōnis. Sic euacuatio oīm. bonoꝝ
que cognoscim⁹ nos hr̄e a deo. facit in no
bis hūilitatē ꝛ sanat sup̄biam. Ecci. iij. c.
Sinagoge sup̄boꝝ n̄ erit sanitas. Scd̄a
infirmitas sp̄ualis est ira. ꝛ hec cōparat᷑ fe
bri acute. Cui⁹ accidentia sūt. q̄ hō habʒ
cōtinuū calorē ꝛ sitim maximā. s̄m Con/
stantinū li. vij. viatici ca. de causis. Sic ē
de hoīe iracundo q̄ ad q̄dlibet verbū sta/
tim incēdit᷑ in v̄bis gestu vultu. ꝛ sic de a/
lijs. habʒ etiā sitim maximā. qꝛ semetipm̄
cupit vindicare. Et talis q̄libet die incē/
deret oēs vicinos suos ꝓ nihilo. Hanc in
firmitatē patiebat᷑ herodes. qñ vidēs q̄m
illusus esset a magis. irat⁹ est valde. ꝛ mit
tēs occidit oēs pueros q̄ erāt in bethleem
ꝛ in oībus finib⁹ eius. Ecce p̄cessit caloꝛ
nimius. ꝛ secuta est sitis irrōnabilis vltio
nis. Ista infirmitas curat᷑ pietate diuina.
quā si inspicit iracūdus certe cessabit ꝛ mi
tigabit᷑. Nam si dn̄s est pius ꝛ misericoꝛs
parcens ꝓuocātib⁹ eum. pudeat ḡ seruum
esse ita ad vltionē p̄ronū. Istud etiā ē ole/
um quo ap̄li vngebāt infirmos ꝛ sanabāt
Marci. vi. Tertia infirmitas ē inuidia. ꝛ
hec ꝯparat᷑ febri simplici. que nūc calescit
nūc frigescit. Sic inuidus modo gaudet
de aduersitate bonoꝝ. mō tristat᷑ de eoꝛuʒ
ꝓsperitate. Nam s̄m Aug. in q̄dam sermo
ne. Inuidia est odiū aliene felicitatꝫ. Sic
infirmabatur Cayn inuidens p̄rosperita
ti Abel. Sic Rachel Lye fecunditati.
Saul dauid felicitati. Sic diabolus ho
mini. Sic ꝓcuratus est lapsus mundi et
moꝛs xp̄i. vt dicit idē. Quarta sp̄ualis i/
firmitas est accidia. ꝛ comparat᷑ paralisi q̄
est mēbroꝝ dissolutio ꝛ debilitatio. ita q̄
motū debitū ꝑficere nō p̄nt. Sicut ille q̄
iacuit. xxxviij. annis iuxta piscinā. ꝛ nūq̄ʒ
potuit descendere in eaʒ Joh. v. ca. ꝛ figu
rat inueteratos dieꝝ maloꝝ. q̄ sunt iuxta
sacrā piscinā cōfessiōis q̄tidie ꝛ nunq̄ʒ in/
grediunt᷑ in eā donec debeant moꝛi. Ne/
scio certe quā spem tales hn̄t de salute. cū
dicat leo papa in s̄mone de oꝑatione. Nō
doꝛmientib⁹ ꝓmittit᷑ regnū celoꝝ. nec ocio
ꝛ desidia toꝛpentib⁹ beatitudo eternitatis
ꝓmittit᷑. Ista infirmitas sanat᷑ ꝑ valde ca/
lida. qꝛ si ex vna parte cōsideret᷑ caloꝛ pene
gehēnalis ꝛ ex alia caloꝛ caritatis xp̄i exci
tantis ad oꝑa v̄tutis ꝛ detestantis accidi
am poterit de facili curari Hiere. iij. Cō/
uertimini filij reuertētes ꝛ sanabo auersio
nes vr̄as. Quita ifirmitas sp̄ual' ē auari/
cia ꝛ cōparat᷑ ydropisi s̄m Bedā. Cui⁹ ꝓ/
p̄rietas ē. qꝛ q̄nto magis bibit: tanto ma/
gis sitit. Eodē mō auar⁹ q̄ nūq̄ʒ dicit suffi
cit. Un̄ silis ē inferno q̄ q̄ntoscūq̄ʒ deuoꝛa
uit nūq̄ʒ dic̄ sufficit. Sic nec si oēs thesau
ri cōfluxerit i auarū. vt dic̄ Aug. i ep̄la ad
comitē. In h̄ etiā ē insatiabilioꝛ insatiabi/
litate bestiaꝝ q̄ nūq̄ʒ rapiūt: nisi cū esuriūt
parcūt vero p̄rede cū senserint satietatem
Sed auar⁹ semꝑ cupit nūq̄ʒ satiat᷑. nec de
um timet nec hoīem veret᷑. nec p̄rī nec fra
tri obtēperat. nec amico fidē seruat. vidu/
am opp̄rimit. pupillū inuadit. liberos in
seruitiū reuocat. testimoniū falsū ꝓfert. res
moꝛtui occupat q̄si et ipe nō moꝛiat᷑. Sʒ
q̄ insania acq̄rere aurū et ꝑdere celū. Inq̄t
Aug. in li. de v̄bis dn̄i. Istā infirmitatē ha
buit diues ille q̄ dixit Lu. xij. Destruā hoꝛ
rea mea et dilatabo ea. Silr̄ alexāder qui

vno mundo non erat contētus. ſʒ plures
cōcupiuit. Jſta infirmitas ſanatᷣ ꝑ elemoſi
narū largitionē. Jſa. lviij. Frange eſurienti
panē tuū. ⁊ ſequitur. tūc erūpet quaſi ma/
ne lumen tuū. ⁊ ſanitas tua citius orietur
Sexta ſpiritualis infirmitas eſt gula ⁊ e/
brietas ſubuertens iudiciū rōnis. ⁊ cōpa/
ratur epilenſie que facit hoīem cadere cor
poraliter. ſic gula moralitᷣ ī oīa genera pec
catoꝝ. cū ſit ingreſſus ⁊ ianua ad oīa vicia
Ut dicit Ualerius lib. ij. ca. i. Et lib. vi.
ca. iij. Et Criſo. ſuꝑ Math. Unde vbi re
gnat ebrietas. ratio exulat. intellect⁹ obtū
ditur. inqͣt Petrus Rauanenſis in quodā
ſermōe. ⁊ Hugo de ſctō victore. Jſtā īfir/
mitatē patiebatur diues epulo. Luce. xvi
Qui epulabatᷣ quotidie ſplendide. Hec ī/
firmitas ſanatur ꝑ abſtinētiā. Septīa ſpi/
ritualis infirmitas eſt luxuria. ⁊ cōparatᷣ
lepre q̄ naſcitᷣ ex calore corrupto ⁊ de ordi
nato. Jſtā infirmitatē patiebatᷣ Salomō
qui habuit reginas. lxx. ⁊ cōcubinas. ccc.
Qui cū eſſet ſenex deprauatuʒ eſt cor ei⁹ ꝑ
mulieres. iij. Reg. xi. Hec ē infirmitas cō
tagioſa. ⁊ iō dixi ꝙ eſt periculoſior ceteris
Nā ſicut videmus ꝙ homo cōuerſās ſuꝑ
bo. ſuꝑbiā nō de facili induit. qꝛ nūqꝫ et ſi
vellet tū̄ facultas deeſt. Silr̄ conuerſans
ſic auaris aut iracundis. ⁊ ſic de alijs. ſed
conuerſans luxurioſis ſtatim ⁊ ipē tentatᷣ
ex verbis et factis eorū. Unde vbi ſuꝑbus
nō inficit vnū. luxurioſus inficit centum.
Et qd̄ deterius eſt. nō pōt eē ita homo ſa
piens. ita fortis aīo. ita ſctūs ꝓpoſito quin
ex ſocietate malorū et luxurioſorū tangatᷣ
quia et ferreas mentes libido domat inqͣt
Hiero. ad paulā ⁊ euſtochiū. Et ſicut le/
pra eſt morbꝰ incurabilis. ita omnia ſunt
incurabilia in homine durante vicio lu/
xurie. Quia dicit Grego. in moralibꝰ. Ex
quo ſemel luxuria mentem occupauerit.
vix eam bona deſideria cogitare permit/
tit. Sunt enim vicioſa deſideria. quia ex
ſuggeſtione deſiderij oritur cogitatio. ex
cogitatōe affectō. ex affectōe delectatō. ex
delectatione conſenſus. ex conſenſu opera
tio. ex operatione conſuetudo. ex conſue/
tudine deſperatio. ex deſperatione pecca/
ti defenſio. ex defenſione gloriatio. ex glo/
riatione damnatio. Hec Grego. Ecce cō
tagioſus morbus ⁊ incurabilis. igitur me
rito lepre comparandus.

Dixi ſecundo ꝙ in ꝟbis ꝑmiſſis de
ſcribitᷣ hui⁹ leproſi labor difficilꝭ ⁊ laborio
ſus. Cū dr̄. Ueniēs. Nihil em̄ datᷣ ociāti
ſed tm̄ laboranti. Nihil ſe eloganti. ſʒ tm̄
appropinq̄nti Un̄ dr in pš. Ecce q̄ elōgāt
ſe a te ꝑibunt. Et de appropinq̄ntibꝰ dicitᷣ
Appropinq̄te deo. ⁊ appropinquabit vob
Quia igitur iſte impendit laborē venien/
do. ideo cōſecutus eſt ſalutē. Pro q̄ ſciēdū
ꝙ ſi volumus ſalutē conſequi aīarū nr̄arū
debem⁹ venire ad ieſū. ⁊ hoc qͣnqꝫ modis.
Primo ſcʒ ꝑ fidem credēdo. Sic venerūt
tres magi duce ſtella Math. ij. Uidimuſ
inqͣt ſtellā eius in oriente ⁊ venim⁹ cū mu
neribꝰ adorare eū. Bona fides q̄ venit cū
muneribꝰ. i. cū bōis opibꝰ ſine qͥbꝰ mortua
eſſet Jaco. ij. Scd̄o debemus venire peni
tēdo. ſic venit filius ꝓdigus cōſumpta to
ta ſubaſua Lu. xv. Unde xp̄s vocat taleſ
di. Uenite ad me oēs q̄ laboratis ⁊ one
rati eſtʒ. Et pš. in perſona taliū dicit. Ue
nite adorem⁹ ⁊ ꝓcidamus an̄ deū. Tertio
debemus ad eū venire amando ſeu deſide
rando. iuxta illud Lu. ij. Tranſeam⁹ vſqꝫ
bethleem ⁊ videam⁹ hoc ꝟbū. Sic vene/
runt diſcipuli xp̄i Andreas et philippus.
Joh. i. Uenerūt inqͣt ⁊ viderūt ⁊ manſerᷣt
Notantᷣ dicit. ⁊ manſerūt. qꝛ caritas que
mouet ad deū. n̄ ꝑmittit diſcedere. Quar/
to debemus venire cōpatiēdo. Sic vene
rūt oēs miſericordes ⁊ viſitatores paupe
rū egenoꝝ debiliū ⁊ infirmoꝝ Mat. xxv.
Jnfirmus erā et in carcere ⁊ viſitaſtis me
Quinto ⁊ vltimo debem⁹ venire ad deū
in morte euolādo. Juxta qd̄ pš. Petit di.
Qn̄ veniā et appa. an̄ fa. dei. O dulcis ⁊ io
cūdus aduent⁹. de q̄ idē pš. ait. Uenien/
tes aūt venient cū exultatōe portātes ma
nipulos ſuos. Tūc cantabūt ſancti dicen
tes. Uenite exultem⁹ dn̄o. Sed certe qꝛ
venire ad xp̄m ex nobiſmetipis nō poſſu/
mus ſine adiutorio dei pr̄is. Juxta illud
Joh. vi. Nemo pōt venire ad me: niſi pat
me⁹ traxerit eū. Cur aūt ex nobiſmetipis
venire nō valem⁹. Certe in prompto ē rō
⁊ cauſa ꝓpter multos defectus in nobis.
Jmpedit em̄ ꝑmo infidelitas. Johā. vij.
Ego vado ⁊ queritis me. ⁊ vbi ego ſum
vos nō poteſtis venire. Scd̄o voluptas
carnalꝭ Lu. xiiij. Uxoreʒ duxi. ⁊ ideo non
poſſum venire. Tertio fatuitas aīe. Mat.

xxv. Nouissime venerunt et relique virgines di. etc. O quam difficilis aduentus ad xpm. Nam nec credendo possumus ad xpm peruenire: nisi pater traxerit nos. quia sensus et ratio fidei repugnant et retrahunt. eo quod fides non habet meritum cui humana ratio prebet experimentum. Similiter non possumus venire ad xpm amando: quia retrahit mundus et caro. Caro enim concupiscit aduersus spiritum. Gal. v. Nec permittit venire euolando. quia diabolus retrahit impediendo. Sed nos non timeamus: quia si predicti nos trahet. mundus. caro et diabolus non proficient. ps. Si exurgat aduersum me prelium. in hoc ego sperabo.

Dixi tertio quod in verbis premissis describitur huius leprosi feruor multum copiosus. Ex magna enim fide et deuotione quam habuit ad xpm venit et adorauit eum. Magna fuit fides primo quia licet lex precepisset omnibus leprosis ire ad sacerdotes pro mundatione lepre. tamen ipse obmissis sacerdotibus legalibus quesiuit solum xpm credens quod posset eum curare preter sacerdotium. Et quia nullus hoc ante ipm fecerat. ideo dicitur quasi nouum factum propter quod premittitur. Ecce. Secundo maior fuit fides in hoc. quia licet sciret xpm sanctissimum et crederet eum verum deum et hominem. sicut patet ex eo quod eum dominum appellans ait. Domine inquit si vis potes me mundare. Et cum sciret et videret se abominabilem et immundum. xpm vero mundissimum et absque omni macula non formidauit ad eum accedere Sed fiducialiter accessit dicens intra se illud ps. Fiducialiter agam et non timebo. et quia istud fuit magis mirabile. Ideo dicitur. Ecce veniens leprosus. Tertio fuit in eo fides maxima. Nam cum omnes principes et pontifices. scribe et legisdoctores. pharisei et legisperiti habuissent et tenuissent xpm pro vno puro homine nec ei honorem diuinum exhibuissent. ipse solus ei diuinos honores exhibuit. et laudes impendit. Quo ad hoc additur. Veniens adorauit eum. Circa quod est sciendum quod triplex est honor. quem impendimus superiori. Aut enim deus est. et sic eum adoramus et honoramus adoratione latrie que soli deo debetur. vnde Deutero. vi. dicitur. Audi israel dominus deus tuus vnus est. Et Deute. xxxii. Videte quoniam ego sum solus et non est alius preter me. Aut non est deus: sed aliquid excellenter pertinens ad deum. et sic adoratur adoratione iperdulie. vt virgo mater xpi. Aut est aliquid quod pertinet ad deum. sed tamen inferiori modo. et sic adoratur adoratione dulie. vt sancti in celo. et prelati spirituales et seculares in terra. sic abraam adorauit angelos ad se venientes Gen. xviii. Sic et Loth. sic Jacob Esau procidens coram eo pronus in terram Gen. xxxiii. sic filii Jacob adorauerunt Joseph in egypto Gen. xliiii. ca. Prima adoratio est omnibus excellentior. quia fit ex maxima fide et perfectissima. scilicet informata caritate et maxima humilitate. Ad maximam enim fidem et perfectissimam humilitatem pertinet quod quis subdat se vt suo creatori et omnipotenti benefactori. Est igitur a nobis deus adorandus. exemplo istius leprosi tripliciter. Primo fide recta. Secundo spe firma. Tertio caritate perfecta Tunc autem est fides recta quando homo credit in deum et credendo tendit in eum per amorem et ei tanquam fini vltimo adheret. Secundo dicitur recta quando est bonis operibus ornata. Tertio quando est caritate informata. Caritas enim dicitur forma fidei. quia per eam actus fidei habet proprie informari et perfici. vt dicit Tho. in. iii. sniarum. dist. xxiii. Ubi autem non est talis fides. non est adoratio vera. quia et demones credunt et adorant et contremiscunt Jaco. ii. Secundo adorandus est spe firma et sincera. quod fit quando in eo totam spem reponimus Joh. xv. Sine me nihil potestis facere. Est autem duplex spes. Quedam enim est salutis. et ista est in solo deo reponenda. et sic solus deus adoratur adoratione latrie. et corpus eius ratione ypostatice vnionis. Alia est spes suffragii. que potest haberi in aliqua creatura dignissima et deo propinqua. vt in beata virgine. que adoratur adoratione iperdulie. Tertio adorandus est perfecta caritate. scilicet ex toto corde et ex tota anima ipm diligendo. et omne sue dilectioni contrarium non admittendo. Licet enim homo non potest diligere deum semper actu. intantum: vt nullum actum extraneum aliquando admittat. quia hoc non est presentis status. potest tamen sic diligi vt non admittatur actus contrarius caritati. qui est mortale peccatum: et tunc talis adorat deum nihilominus perfecta caritate hic per gratiam in futuro per gloriam. Ad quam nos perducat.

Dnice scde. III. Sermo. XXIIII.

Extendens manum ihesus tetigit eum dicens. Volo mundare. Math. viii. Sicut dicit ille magnus pater Aug. in lib. de verb. aplorum. Si leuis esset morbus. contemneretur medicus. Si morbus contemneretur. me

dicus nõ quereret. Si medicus cõtemne retur. morbꝰ nõ finiret. Ideo vbi suphabũ dauit delictũ suphabundauit et gra. Hec ille. Vult dicere Aug⁹. qꝫ ſm mensurã de uotionis ad deũ daƚ peccatori gra iustifi cationis a pecatis in aia. vt quanto qs fer uentius qrit etiã si grauius deliqt. facili⁹ veniã impetrat. Lu. vij. Dimissa sũt ei pec cata multa. qm̃ dilexit multũ. Et merito. Est em̃ lex dei. vt qua mensura mensi fue ritis remetieƚ vobis a deo. Luc. vi. Quia igitur leprosus iste magne deuotiõis et fi dei fuit ad xp̃m. Ideo et si morbũ habuit hũana opiniõe incurabilẽ. tñ obtinuit cu rationẽ. Vñ ad p̃mã eius supplicatõis vo cem. xp̃s nõ tardauit eũ curare. Sed extẽ dens manũ tetigit eũ di. Volo. Munda re. In qbus verbis tria de saluatore nr̃o circa curationẽ hui⁹ leprosi tanguƚ. Pri mo em̃ in extẽsione ꝛ tactu man⁹ sue xp̃s ostendit humilitatẽ opis. Scdo in volũ tate oñdit benignitatẽ cordis. quia dicit Volo. Tertio in mundatiõe p̃tatẽ diuini tatis. vnde addit. mũdare impatiue. i. mũ deris statim ad verbũ meũ. A

Dixi primo qꝫ in verbis pre missis tãgiƚn ex tensiõe ꝛ tactu man⁹ xp̃i humilitas opis. Duo aũt dicunƚ hic de xp̃o. Primo qꝛ ex tendit manũ. Scdo qꝛ tetigit. ꝛ vtrũqꝫ si gnũ humilitatis maxime. eo qꝫ in h̃ conde scendit cõpatiendo sue creature, p̃ter quã ꝛ carnẽ assumpsit ꝛ in ea hũiliatus est. for mã serui accipiens. habitu inuent⁹ vt hõ. Philip. ij. Primo igiƚ videam⁹ q̃re xp̃s ex tendit manũ ad hoiem. Et dicendũ qꝫ p̃ pter septẽ rõnes. Primo em̃ extendit eam ad temptandũ seu p̃bandũ bonitatẽ hois p damna aut tp̃alia mala. Vñ Job. ij. Ex tende manũ tuã et tange os eius ꝛ carnez ei⁹ ꝛ videb: qꝛ nisi in faciẽ bñdixerit tibi. i. maledixerit. Sed nõ fecit Job sicut dia bolus estimabat Sed post oĩa dãna bñdi xit deũ. glorificãdo deũ in oĩb. Iste tact⁹ p̃bat qs est ver⁹ fili⁹ dei ꝛ qs nõ. Nã pati ens istũ tactũ est verus filius dei. impati ens nõ. eo qꝫ patiens dicit. Proba me de⁹ ꝛ tempta me. Sed impatiẽs statim mur murat ꝛ scandalizaƚ. Iuxta illud Job. iiij Tetigit em̃ te plaga ꝛ cõturbat⁹ es. Sed diceres. Tñ oĩa de⁹ nouit. q̃re tangit ho minẽ temptãdo. Rñdeo ſm Robertũ hol got super libꝛ Sap. ca. iij. Qꝛ temptare p̃ p̃rie est experiri aliqd de aliq̃ vt habeat e⁹ cognitionẽ. Sicut homo tẽptat vinuz ꝛ magister discipulũ. Aliƚ dr̃ tẽptare qs ali quẽ volẽs manifestare cõditiões ei⁹ aliis. Primo mõ de⁹ tẽptare nõ põt. Scdo mõ bñ põt. Unde Gen. xxij. Tẽptauit de⁹ ab raam. Tertio mõ dr̃ tẽptare qs callide ac cipere experientiã alicui⁹ hois cũ intẽtõe fallendi. Et sic p̃prie cõueñt diabolo ꝛ nul lo modo deo. Vñ Iaco. i. dr̃. Deus nemi nẽ tẽptat. Glo. De⁹ tẽptat erudiẽdo. nõ se ducendo. nec inducẽdo ad malũ. sed exer cendo ꝛ hortando ad meritũ. Scdo extẽ dit manũ ad erudiendũ p illatã infirmita tem vel aliã afflictionẽ Isa. viij. In forti manu erudiuit me dñs. ꝛ hoc facit ex pie tate. Iõ dr̃ Apoc. iij. Ego qs amo arguo ꝛ castigo. Tertio extẽdit manũ ad donan dũ nobile donũ alicui⁹ beneficij. sicut dr̃ i ps. Aperis tu manũ tuã: et imples omne aĩal benedictione. Hoc mõ extendit huic leproso manũ. cui contulit aĩe et corpis sa nitatẽ. Nullũ em̃ xp̃s sanauit in corpe quẽ prius nõ sanauit in mẽte. Ideo spõsa com mendans eũ dicit Canti. v. Manus illi⁹ tornatiles aureε. plene iacinctis. i. donis gr̃e. Quarto extendit manũ ad dirigẽdũ errantẽ: sicut p̃tꝫ in cruce. Surdis em̃ oñ ditur via signo man⁹. Iõ cõqriƚ dñs Pro uer. i. Extendi manũ meã ꝛ nõ fuit q̃ aspi ceret. sed quã viaꝫ oñdit i cruce certe aspe ritatẽ passionis. i. Pet. ij. Christus passus est p nobis. vobis relinquẽs exẽplũ vt se quamini vestigia ei⁹. Quinto extẽdit ma nũ ad erigendũ lapsũ de p̃fundo viciorũ p auxiliũ gr̃e. ps. Emitte manũ tuã de al to. eripe me de aq̃s multis Sexto extẽdit manũ suã ad flagellandũ reprobos. h̃ faci et in die iudicij generalis. Iuxta illud ps Extẽdisti manũ tuã ꝛ deuorauit eos tra. Unde dr̃ Exodi. Ecce man⁹ mea erit su per eq̃s. i. luxuriosos. sup asinos. i. accidio sos. sup camelos. i. auaros. sup boues. i. su perbos ꝛ oues. i. ignaros. Septimo extẽ dit manũ suã ad amplexandũ. s. aias iusto rũ i exitu hui⁹ seculi. Vñ Cãti. ij. dr̃. Dex tera illius amplexabiƚ me. Sicqꝫ p̃tꝫ quõ septiformiter de⁹ extẽdit manuꝫ suã. Se cũdo videndũ est de tactu. qꝛ nõ solũ extẽ dit eã. sꝫ ꝛ tetigit. qđ fuit signũ maiorꝭ pie tatis. Diciƚ aũt in euãgelio. qꝫ h̃ tactũ ẽ de

scendente iesu de monte. et bene q̄ntum ad mysterium. Antequam dei filius de monte celesti in mundum descenderet per incarnationem grauem nimis tactum habuit et grauiter tangebat. Tetigit enim Iacob et neruos eius emarcuit Gen. xxxij. Tetigit primogenita egypti et occidit Exo. xij. Tetigit Iob et omnia sua consumpsit Iob. i. ij. et. iij. Nunc autem ex quo descendit de isto monte celesti et factus est homo. leuiter tangit. et tangendo gratiam tribuit. Unde Lu. vi. dicitur. Et omnis turba querebat eum tangere. quia virtus de illo exibat et sanabat omnes. Et Mar. vi. Quotquot tangebant eum salui fiebant. Nec mirum si tactus christi hoc faciat cum et lapides preciosi hoc faciant. B

Pro quo sciendum quod quinque modis dominus in euangelio leuiter tetigit et super gratiam contulit Tetigit leprosum et mundauit. vt hic. Hanc mundationem petit ps. Miserere mei deus. et sequitur. A peccato meo munda me. Secundo tetigit oculos cecorum et eorum corda ad sui cognitionem illustrauit. vt patet Math. ix. Nec mirum. Ipse enim est lux vera que illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. Ioh. i. Tertio tetigit linguam muti. et ad confessionem diuine laudis resoluit Marci. vij. Expuens tetigit eum. et solutum est vinculum lingue eius. et loquebatur recte. Recte loquitur qui peccata sua pure confitetur. et in deuota laude dei et gratiarumactione exercetur. Iuxta illud ps. Confitebor tibi domine in toto corde meo. narrabo omnia mirabilia tua Quarto tetigit surdum. et aures eius ad audiendum celestia patefecit Lu. xxij. Cum tetigisset auriculam eius sanauit eum. Dicitur autem quod illa dextera erat auricula. Dextera est qua audimus celestia. Sinistra qua audimus terrena. Sed prochdolor quidam habent tantum sinistram. quibus diabolus amputauit dextram. et sunt detractorum auditores. cantilenarum et verborum ociosorum auscultatores. Quidam vero habent dextram. qui tantum audiunt celestia. et non attendunt terrena vana. Quidam habent ambas qui et celestia audiunt et terrena licita attendunt et vtilia. Quidam neutram habent qui nec delectantur in celestibus nec terrena licita attendunt. De quibus dicitur. Aures habent et non audiant. Quinto christus tetigit paruulos gratiam illis infundendo Math. xix. Oblati sunt ihesu paruuli vt tangeret eos. et ait illis. Sinite paruulos venire ad me. Talium est enim regnum celorum Glosa. Tangit dominus paruulos vt benedicat pusillos cum maioribus. Sic tetigit istum leprosum cui gratiam iustificationis in anima contulit. C

Dixi secundo quod in verbis premissis christus ondit benignitatem sui cordis cum dicit. Volo. Et quid vis domine. Certe non aurum nec argentum. non thesauros preciosos que omnes apud me sunt. Sed quid volo. vtilitatem humanam et salutem vt omnes saluentur et in celum inducantur et reducantur vnde exierunt. Circa quod sciendum quod christus habet voluntatem ad septem multum vtilia. Primo enim voluntas dei est ad nostram conuersionem. ij. Pe. iij. Non tardat dominus promissionem suam sed patienter agit propter vos. nolens aliquem perire. sed omnes ad penitentiam reuerti. Ezech. xviij. Nunquid voluntatis mee est mors impij. et non magis vt conuertatur et viuat. Hec autem conuersio fit per contritionem Unde conuersio est quasi balneum in quo mali humores exeunt per sudorem contritionis. Sicut autem ad hoc quod sudor sit signum sanitatis. oportet quod sit generalis. ita oportet quod contritio sit pro omnibus delictis. Iuxta illud ps. Lauabo per singulas noctes lectum meum. id est conscientiam non per omnes noctes. sed per singulas. i. per singula vicia. Secundo voluntas dei est mundatio nostra. Unde in euangelio. Domine si vis potes me mundare. Ait ille. Volo. Mundare. Hec autem fit in confessione. Omnia enim in confessione mundantur. Unde Ambro. Isa. i. Lauamini et mundi estote. q. d. lauatorium paratum est. tantum mundamini. Signum immundicie est magnum. quando immundus habens lauatorium paratum non vult se lauare. Non potest autem quis melius peccatum mundare quam si eum post lotionem expandat. Expansio ista conscientie est apertio coram sacerdote Luce. xvij. Ite ostendite vos sacerdotibus. Et sequitur. quod cum irent mundati sunt. Tertio voluntas dei est sanctificatio nostra. i. Thessal. iiij. Hec est voluntas dei sanctificatio vestra. vt abstineatis ab omni fornicatione. vt sciat vnusquisque vas suum possidere in sanctificatione. s. quo ad seipsum. et honore quo ad proximum. Uel sanctificatio refertur ad iustificationem interiorem. Honor autem ad operationem exteriorem. vt sic homo mundetur interius et exterius. Sed heu multi sunt sicut vasa. mundi exterius per honestam conuersationem. sed sunt pingues et immundi interius per malam affectionem. De quibus dominus Math. xxiij. Ue vobis qui similes

estis sepulchris dealbatis. int⁹ autē pleni
rapina. Hi sunt q̄ malūt habere pulchraꝫ
caligā q̄ꝫ consciam. Qui purgāt vestē a sor
dibus. sed dimittūt mentē squalere sceleri
bus. Cōtra quos Aug. in q̄dā sermōe mi
rat̄ di. Quid ē qđ vis habere malū. dices
vtiqꝫ nihil. nō vxorē. nō filiū. nō seruū. nō
tunicā. nō caligam. ⁊ tn̄ vis habere malaꝫ
vitā. Rogo te p̄pone aīam tuā calige tue.
Hec ille. Quarto voluntas dei est occul-
te veritatꝫ cognitio. i. Thimo. ij. Vult om
nes hoīes saluos fieri. ⁊ ad cognitiōeꝫ sui
noīs venire. Ista aūt cognitio est per fidei
illuminationē. p quā homo cognoscit eter
na gaudia beatoꝝ ⁊ supplicia reproboruꝫ.
Sed diceres. quō verū ē q̄ de⁹ voluit
oēs homines saluos fieri. cum multi dam
nantur. Math. xxij. Multi em̄ sunt voca
ti. pauci vero electi. Ad qđ r̄ndeo ſm Hor
ram vbi. s. ⁊ ſm Glosam ordinariā. q̄ hoc
pōt intelligi q̄nqꝫ modis Quoꝝ tres p̄mi
ptinent ad voluntatē beneplaciti. duo ꝑo
vltimi ad voluntatē signi. Tres p̄mi disti
guunt̄ sic. Prim⁹ intelligit̄ cū cōditiōe sic
Vult oēs hoīes saluos fieri. s. si volūt. q̄ꝛ
p ip̄m deū nō stat q̄ oēs nō saluāt̄. Scđs
modus intelligit̄ cū impletione sic. Vult
omnes homines sal. fieri. i. omēs q̄ saluan
tur vult saluos fieri. q̄ꝛ null⁹ nisi eo volen
te saluatur. Sic etiā itelligitur illđ Joh.
i. Illuminat oēm hoīem venientē in hūc
mundū. i. nullus illuminat̄ nisi p eū. Ter-
tius modus intelligit̄ cū restrictiōe distri
butionis. sic. vult oēs ho. sal. fieri. i. de om
ni genere aliquos. Colliget em̄ electos a
quattuor ventis. Vt dicit̄ Math. xxiiij.
Alij duo modi distinguunt̄ sic. q̄ꝛ p̄mus i-
telligitur đ p̄senti ⁊ q̄si affectiue. sic. Vult
omnes. i. facit oēs velle. q̄ꝛ oēs naturaliter
volūt salui fieri. Quia ſm Boeciū. cogni-
tio veri ⁊ amor boni naturaliter vnicuiqꝫ
sunt inserta. Et iste modus intelligit̄ đ vo
luntate signi q̄ est impletio. Scđs mod⁹ i
telligitur de futuro sic. Vult oīs ho. sal.
fieri. quia p̄cipit ⁊ cōsulit ⁊ hortat̄ vt sal-
ui fiant. q̄ oīa signa sunt diuine voluntatꝫ
Sic ḡ vult oēs ho. sal. fieri in futuro ⁊ ve
nire in p̄nti ad cognitionē veritatis xp̄i q̄
est veritas. Joh. xiiij. Ego sum via v̄itas
⁊ vita. Itē quedā glosa dicit q̄ voluntas
dei necessitatē libero arbitrio nō īponit. ⁊
sic q̄uis nō oēs ho. sal. vult fieri volūtate
cōsequēte nisi peniteāt. vult tn̄ oēs volun
tate bn̄placiti. Jō q̄ꝛ ſm Joh. Damascen̄.
voluntas an̄cedens seu beneplaciti respic̄
ordinē nature ad salutē q̄ nihil habꝫ i se ex
sua creatione saluti ꝯrium. Conseq̄ns aūt
seu signi volūtas respicit ordinē p̄sone ex
actib⁹ suis ad saluationē vel damnationē
eo q̄ p̄sona ex sua operatione hꝫ multa salu-
ti ꝯria. Q̄ꝛ aūt de⁹ vult oēs hoīes saluos
fieri. illud patet per m̄lta signa. Primo q̄ꝛ
omnib⁹ dat documenta cōmunia. Mar.
vlti. Euntes in mundū vniuersū p̄dicate
euangeliū omni creature. Qui crediderit
⁊ baptizatus fuerit ⁊c̄. Deus aūt nullum
vult violenter saluare. quia iniusticiā face
ret qui tn̄ est iust⁹ ⁊ iusticiaꝫ facere docet.
Scđo istud patꝫ ex eo q̄ꝛ dat benefica cō
munia Jaco. i. Dat omnibus affluenter.
Math. v. Solē suū facit oriri sup bonos
⁊ malos. Tertio q̄ꝛ dat remedia commu-
nia. scꝫ sacramenta. Juxta illud ps. Qui
ꝓpiciat̄ oībus iniq̄tatib⁹ tuis. q̄ sanat oīs
infirmitates tuas Math. xi. Venite ad
me oēs q̄ laboratis ⁊ onerati estis. ⁊ ego re
ficiā vos. Tollite iugum meū super vos.
Quarto dat p̄ciū cōmune Roma. viij. Fi
lio ꝓprio nō pep̄cit. sed p nobis oīb⁹ tradi-
dit illū. Quinto q̄ꝛ reseruat premiū com-
mune. Ecci. xxiiij. Transite ad me omnes
q̄ concupiscitis me. i. Coꝝ. xv. Vt sit de⁹
omnia in omnibus. Dabit enim denariuꝫ
diurnū vnicuiqꝫ in vinea sua laboranti. i.
in fide vsqꝫ in finem suum. Quinto volun
tas dei est. cordis nostri in amorem eius ī
flāmatio. Luce. xij. Ignem veni mittere ī
terrā. et quid volo: nisi vt ardeat. Ad istū
ignem valet multū meditatio beneficioꝝ.
Ps. In meditatiōe mea exardescet ignis.
Sexto voluntas eius tribulationum per
pessio. i. Pe. iij. Qui patiuntur ſm volun-
tatem dei. fideli creatori cōmendant ani-
mas suas. Sic castrum quod non potest
defendere capitaneus commendat domi
no proprio. Hebreo. x. Patientia vobis
necessaria est vt voluntatem dei facientes
reportetis repromissionem.

D

Dixi tertio q̄ in verbis premis
sis ostendit christ⁹
in mundatione hui⁹ leprosi potestatē sue
diuinitatis. cū dicit. Mūdare. Certe po
testas singularis p̄tās ei⁹ solius. potestas
eterna. Quia imperat creaturis ⁊ obedi**ūt**

ei. Vñ Baruth. iiij. dr. Stelle vocate sũt
⁊ dixerũt assum⁹. Sic ꝙ̃cito dixit huic le
proso. statim mũdat⁹ ẽ. ꝑ qđ significat̃ ꝙ si
q̃sierim⁹ mũdari a xp̃o in aĩa nr̃a a pecca-
tis. mũdabimur continuo si ip̃e voluerit.
Est aũt mũdicia ꝭm Alexan. de hal. vtri-
usq; hoĩs ĩtegritas amoris intuitu obser-
uata. Ad quã q̇dẽ cõseq̄ndã plura req̇rũt̃.
Et p̃mo valet aq̄ sapiẽ seu v̱bi dei Johã.
xiiij. Jam vos mũdi estis ꝓpter ꝭmonẽ quẽ
locutus sũ vobis. q2 v̱bũ dei q̃si speculum
oñdit mac̄las cordis ⁊ dat aquã grẽ. Pro
uer. xiij. Doctrina bona dabit grãm. Figu
rat̃ ꝑ mare eneũ. i. lauatoriũ tẽpli. de q̄ la-
uabant̃ sacerdotes circa qđ erant appensa
multa specula ad cõspiciẽdũ maculas ab-
luendas. Exo. xxxviij. Lauatoriũ istđ sig
nificat grãm q̄ abluit culpas. Ad q̄s ablu
endas dz hõ se disponere ꝑ diligẽtẽ ꝯside
rationẽ cõscie. ne q̇d remaneat imũdũ: ⁊ h̄
nõ põt esse sine verbo dei. qđ est quasi spe-
culũ ostẽdens vnicuiq; deformitatẽ suaz.
Vñ Sap. vij. dr̃ de sapiã. ꝙ est candor lu
cis eterne. ⁊ speculũ sine macula dei maie-
statis ⁊ imago bonitatis ei⁹. Quia vt dic̃
Holgot. In scriptura sacra. diuina maie-
stas ꝑ fidẽ inspicit̃ q̃si in q̇dã speculo mun
dissimo in q̄ nulla ẽ macula falsitatis. j. Co
rinth. xiij. Videm⁹ nũc ꝑ speculũ. Vñ to-
ta cognitio quã de deo habem⁹ in p̄nti est
specularis. in q̄ obiectũ nõ rep̄sentat̃ ꝑ se: sz
ꝑ suã sil'itudinẽ ⁊ nõ ꝑ lineã rectã sed refle-
xam. Sed videbim⁹ eũ in futuro sicuti ẽ.
nõ ꝑ creaturas sed ĩmediate q̃si ꝑ lineã re-
ctam. Nõ solũ aũt vt dicit Holgot in spe
culo sapiẽ q̄ est sacra scriptura videm⁹ de-
um sed etiã mores nr̃os. s. quales esse debe
remus si ꝭm legẽ dei viuerem⁹. Vñ Hie-
ro. in ep̄la ad demetriadem virginẽ. Vte-
re inq̇t lectione diuina vice speculi. feda
corrigendo. pulchra conseruando ⁊ pul-
chriora faciendo. Scriptura eñi ꝑ verbũ
dei. est feda oñdens ⁊ corrigi docẽs. sicut
dicit Grego scđo moral. ca. j. Sacra inq̇t
scriptura quasi quoddã speculũ ẽ q̇d ocul'
mentis opponit̃. vt in eo nr̃a facies videat̃
Ibi eñi feda ibi pulchra nr̃a cognoscunt̃
q̄ ve longe a ꝓfectu distam⁹. Et sicut ille
q̄ habet in facie maculã manifestã abhor-
ret se videre in speculo. ita notabilr̃ vicio-
si in vita abhorrẽt se p̄sentare. Dicit Hol-
got vbi. s. Ubi sacra scriptura manifeste
p̄dicat̃. Et tales sunt q̇bus nullũ speculũ
bene placet. sicut narratur de quadaz de-
formi ⁊ turpi domicella. Ista eñi distortã
habuit faciẽ oblongã. ⁊ quotiens inspexit
speculũ doluit ⁊ offendebat̃. deformitatẽ
tñ suã imputauit sp ꝑ speculo. Unde plura
specula fregit q̄ alie oẽs mulieres. Ita di
cit esse in eccl'ia de hoĩb9 multum viciosis
nec vitam suã emendare volentib9. q̇b9 nul
lus bonus sermo placet. cõtra quẽlibet be
ne p̄dicantẽ offenduntur. semꝑ ꝑpendunt
vitã suã esse distortã et turpẽ in isto specu-
lo. nõ tñ se corrigunt ꝑ p̄niam. Sed quan
tũcũq; audierint se bñ đ scriptos. statim ꝓ
pter veterẽ ꝯsuetudinẽ obliuiscunt̃ quales
in speculo describuntur. De talibus dici-
tur illud Jacobi. i. Si quis auditor ẽ ver
bi dei ⁊ non factor. hic comparabitur vi-
ro consideranti vultum natiuitatis sue in
speculo. Considerauit eniz se ⁊ abijt. ⁊ sta-
tim oblitus ẽ qualis fuerit. ⁊ ideo premit-
tit. Estote factores verbi ⁊ nõ auditores
tm̃. fallentes vosmetipsos. Secundo ad
istam mundiciam faciendam valet contri
tio cordis. ex qua est aqua lacrimaruz. cui
admiscendus est cinis. i. memoria mortis
vel ꝓprie conditionis vel christi ps̄. Laua
bo per singulas noctes lectum meuz. Ter
tio valet frequens confessio. i. Mach. iiij.
Judas mundauit templũ. Judas interp̄-
tatur confitens. Et in ps̄. dicitur. Facta ẽ
iudea sanctificatio eius. s. israel. iiij. Regũ
v. Lauare septies in iordane. Septies di
cit ꝓpter septez peccata mortalia. Quarto
valet vite austeritas. sicut defricatio cum
panno aspero. Math. iiij. Johannes ha-
bebat vestimentũ. Item elemosynarũ lar-
gitio Luce. xi. Date elemosynam Quito
valet oratio. Luce. ix. Factum est duz ora
ret species vultus eius altera. ⁊ vestitus
eius albus et fulgens. Orando enim acq̇-
ritur mundicia. Sic iste leprosus volens
mundare lepram orauit deuote. d. Dñe si
vis potes. ij. Machab. xiiij. Sancte san-
ctoꝝ conserua domũ istam impollutam q̄
nuper mũdata est. Sexto valet lima cor-
rectionis. Unde Berñ. dicit ex ꝑsona dñi
Ille solus amicus est qui ante aduẽtũ di
stricti iudicij maculas mẽtis tergit Sz mł-
ti sũt q̄ ex lima ꝯbunt rubiginem. De qui-
bus in ps̄. Destruxisti eum ab emundatiõ
ne. Septio valet ignis tribulatiõis. De q̄

dicit Ambro. Sicut aurū bonū ita ecclia cū vrit detrimentū non sentit. sȝ magȝ fulgor eius augetur. Sed diceres. q̇s est effectus hui⁹ mūdicie. Rn̄deo certe ꝙ maxim⁹. Nā talibꝫ de⁹ dat habundant dona grāꝝ. Job. xvij. Mundis manibꝫ addet grām ⁊ fortitudinē. Scđo qꝛ in talibꝫ habitat. Unde Aug. Munda tm̄ cubiculuȝ cordis. intus est q̇ exaudiat. i. Parali. xxix. Non homini preparatur habitatio sȝ deo Item quia tales amat ⁊ gratiam labiorū tribuit Prouerb. xxij. Qui diligit cordis mundiciam habebit amicum regem. Iteȝ quia eos in sui societatem recipit. In ps̄. Domine q̇s habitabit in tabernaculo tuo ⁊ sequitur. Innocens manibus ⁊ mundo corde Math. v. Beati mūdo corde: quoniam ipsi deum videbunt. Ad quam visionē nos perducat deus per secula bn̄dict⁹.

Dn̄ica tertia post octauas Epipha. I. Sermo XXV

a Scendente iesu in naviculā Math. viij. Marci iiij. Luce. viij. Duabus dominicis īmediate p̄cedentibꝫ recitata sunt duo magna christi miracula. in quibꝫ apparuit eis diuina potentia p mutationē aque in vinū ⁊ curationē leprosi ⁊ paralitici. Nūc in ista dn̄ica ꝓponit sancta mater ecclia aliud miraculū diuine sue potētie. scȝ subitā mitigationē maris. in cui⁹ figura moyses pcussit aquam. ⁊ pplo transeunti iter p̄buit Exod. xiiij. Sic christus mari imperauit ⁊ quieuit. Simile etiā habetur Josue. iij. vbi filijs israel portantibꝫ archam domini per iordanem cesserunt aque. ita xp̄o q̇ est archa deitatis existente in mari cessauerunt motus ventoꝝ. De qua q̇deȝ mitigatiōe sic loquit̄ p̄sens euāgeliū. sup quo euāgelio expediret vobis fratres carissimi aliquid audire ad salutē. sed quia sine gratia xp̄i nihil possum⁹ facere. ip̄o testante qui ait Joh. xv. Sine me nihil potestis facere. Super quo verbo Henricus d̄ vrimaria. lib. xiij. de pfectione interioris hoīs. c. i. dicit. Nihil prodest industria sine adiutorio dei. quoniā nobis magno conatu laborantibꝫ nihil ꝑficimus: nisi per dei gratiam ꝓsperati. Hec ille. Istud bene patuit in euangelio hodierno vbi xp̄o dormiente. id est ad tempus auxiliū gratie subtrahente discipuli pibant. Si autē illi fuerūt in periculo q̇ xp̄m indubie p̄sentialiter habuerunt secū. q̇d de nobis erit de q̇bꝫ dubium est an nobiscū sit p grāȝ. cū nemo scit an odio vel grā dei dignus sit. Ecclesiastes. ix. Ideoqȝ recurram⁹ ad mr̄em eius benedictā clamantes ad eaȝ vt mitiget nobis fluctus huius seculi. Sicut enim dic̄ Plinius ꝙ alcion est quedam parua auis que q̄ȝdiu oua sua tempore hiemali ⁊ tempestatis iuxta mare ponit diebus illis fit maxima tranquillitas. Et Isido. refert d̄ quodā pisce qui dr̄ echinus. Qꝛ in magna tempestate tenet immobiliter naueȝ ne pereat. Sic beata virgo facit nobis habēdo de nobis curā in mari huius mundi ponēdo auxilia sua in periculis nostris. Et tenēdo nos in manu misericordie sue ne pereamus. ideo ad eius auxiliū recurramus vt grām impetremus dicentes oms̄. Aue maria gratia In illo tempore. Ascendēte ihesu in naviculā secuti sunt eum discipuli eius. ⁊c. In presenti euangelio circa istam tempestatem tria describunt̄. Prio em̄ describitur discipulorum cū xp̄o nauigatio. ⁊ circa hoc maris cōmotio. Unde dicit̄. Ascendente iesu in naviculā. Scđo describitur discipuloꝝ xp̄i sollicita postulatio. cū dr̄. Et accesserūt. Tertio describitur huius cōmotionis mitigatio. cū dicit̄ Et surgens ihesus. A

Dixi primo ꝙ in hoc euangelio primo describitur discipulorū cuȝ xp̄o nauigatio. ⁊ cū hoc maris cōmotio. Unde dr̄. Ascendente iesu in naviculam. Et pro isto sciendūȝ ꝙ cū xp̄s p̄mo anno p̄dicatōis sue quodā die turbis predicasset ad mare sedens in navicula de semine verbi dei. quō diuersimode impedit̄ fruct⁹ eius. ⁊ de mltis alijs extunc eo die cū sero factū esset. vt dicitur Marci. iiij. xp̄s iussit discipulos suos ad alias partes nauigare remotas ad p̄dicādū. ⁊ sic nauigauerūt a galilea in terram gerasenorum. Genesar enim est vrbs arabie trans iordanē iuncta monti Galaad in tribu manasse. non longe a stagno tyberiadis in quo porci precipitati sunt. vt dicit Glosa. Nauigātibꝫ igit̄ discipulis facta ē tempestas maris. h̄ ē ḡ qđ dicit. Ascēdēte iesu i naviculā secuti sunt eū discipuli ei⁹. quia mēbra debent sequi caput. discipuli

magistrū. Ecce fidelis amicicia. q2 nō solū sequuntur xp̄m in terra ⁊ in loco securo sed etiā in mari periculoso. ⁊ ideo dicebat eis. Uos estis q̄ permāsistis mecū in temptationib9 meis Luce. xxij. Sed sunt mlti qui hominem sequuntur in prosperis. sed non in aduersis. Iuxta illud Eccl. vi. Est amicus ſm tempus. et non permanebit in tēpore tribulatiōis. Sic ⁊ mlti volent sequi xp̄m ad terminuꝫ vie scilicet ad gloriam. sed noluñt seq̄ p viā scꝫ paupertatis ⁊ penitentie. ⁊ sic volunt habere consequens sine antecedente Sequitur littera Et ecce motus magnus factus est in mari. Iste mot9 nō est ortus naturaliter sꝫ ad imperiū christi. ps. Qui conturbas pfunduꝫ maris. sonū fluctuū eius. ita vt nauicula operiretur fluctib9. id est fere fluct9 transibant nauem. Et attendendum ē ꝙ christo presente discipuli tempestateꝫ passi sunt. in quo cōdemnatur temeraria presumptio quorundam. qui ita securi sunt ī vita: ac si nullum esset periculum. Unde dicit Aug. Nemo secur9 dꝫ eē in vita ista que tota temptatio ē. Ubi ḡ securitas. ex quo illi q̄ cū xp̄o sunt tempestatem patiūt Ipe vero dormiebat. ⁊ hoc ꝑpt̄ duas causas. Primo vt veritatem in se nature hūane monstraret. Secundo vt miraculo futuro occasioneꝫ daret. Unde Glosa dicit ꝙ in hoc facto verus homo monstrat̄ qui dormit. ⁊ verus deus qui tempestatē maris suo imperio trāquillat. quod nulli hominū licet facere. Marci. iiij. dicitur ꝙ erat ipe in puppi. scilicet in vltima parte nauis super ceruical dormiēs. Ceruical dr̄ qd̄ sub capite ponit̄ subcapitale vel puluinar ſm Catholi. Hug. ⁊ Papiam. ⁊ pducit penultimā. quasi sub ceruice positum. Dormiente ergo christo orta est hec tempestas. et hoc propter tres causas. Primo ꝑpter discipuloꝝ terrorē vt territi clamarent ad dn̄m. Sepe enim tribulatio oculos et os ad deum aperit. quos prosperitas clausit. dicit Grego. Secundo ad proditoris correctionem. Unde Glosa dicit. Merito turbat̄ nauis in qua proditor est cū beatis. Et qui suis meritis firmi erant turbantur alienis. Frequenter enim propter maloꝝ societatem temporaliter boni affliguntur. Tertio ad diuine potestatis ostensionē. q̄ in sedatione ostenderetur. sicut ⁊ factū est. B Mystice tria h̄ sunt consideranda. Primo q̄d significet nauicula in mari. Secūdo quō christum secuti sint discipuli. Tertio quomodo xp̄o dormiente oritur tempestas. Nauicula ista significat crucē. quā xp̄s ascēdit in passiōe. De q̄ Sap. xiiij. Exiguo ligno credūt homines aias suas ⁊ trāseuntes mare ꝑ ratē liberati sunt. Et dr̄ diminutiue nauicula q2 ita stricta erat: ꝙ xp̄s in ea non potuit vtrūq3 pedē seorsum ponere nec caput inclinare. vnde inclinato capite emisit spirītū. Joh. xix. Et pede altero sup alteꝝ crucifixus ē. Ista etiā nauicula significat statū pn̄ie. Nā sic dic̄ Hiero. pn̄ia ē scd̄a nauis post naufragiū. scꝫ actualiū pctōꝝ. Et bene pn̄ia dr̄ nauicula diminutiue. q2 penitentes debent pati defectū ⁊ diminutō nē in oīb9 Debent eñ habere potū parcū: et panē durū. Contra nr̄os penitentes. q̄bus si iniungitur penitentia in pane ⁊ aq̄ ieiunium. ipi comedunt pisces assos ⁊ huiusmodi. Et si iniungit̄ eis ieiuniū in cib. ipi faciūt eis delicias tantas ꝙ nunq̄3 sentiunt se ieiunare. cū tñ pn̄ia dicta sit quasi punitentia. ſm Hugo. in lib. de mysteriȷs ecclīe dei. Debet ḡ atteri corp9 ꝑ abstinētiam q̄ntū valet nō q̄ntū placet. inq̄t Grego. xxi. libro moraliū. Ista etiā nauicula significat ecclīam q̄ significatur per archā noe. in qua q̄cūq3 non fuerat perierat diluuio Gen. vij. Quia q̄ extra ecclīam est. necesse est vt pereat morte et̄na. ſm Hiero. ⁊ Damascenū papā. xxiiij. q. i. Om̄ vet9. Et bn̄ cōparat̄ naui. habet eñ gubernaculū fidē Jaco. iij. Nōne naues cuꝫ magne sint modico gubernaculo circūferuntur. Per fidē eñ inter ꝓspera ⁊ aduersa dirigimur. Uñ sancti per fidem vicerunt regna. Hebreo. xi. Secundo in hac naui est anchora. id ē spes. Hebreoꝝ. vi. Firmissimum solaciuꝫ habem9 q̄ confugim9 ad tenendū ꝓpositā speꝫ. Tertio velū est caritas Ezech. xxvij. Bissus varia de egypto texta est tibi in velum vt poneret̄ in malo. i. in xp̄o. Qui q̄nto plus vento impellitur tanto citius ad portum perducitur. quia mala que nos h̄ premunt ad deum ire compellunt. Et sicut in illa archa erāt animalia munda cū immundis. sic in ecclesia cuꝫ reprobis electi Math. xiij. Ex omni genere pisciū cōgreganti. Dicitur etiam de archa ꝙ q̄nta

plus fluctuabat tanto plus eleuabatur. qꝛ ecclia quãto plus fluctibꝰ temptatõnũ fluctuaẗ. tanto plus apud deũ exaltaẗ. Unð Hilarius. Propriũ est eccl'ie vt tũc vicat cũ ledit. tũc intelligat cũ arguiẗ. tũc secura sit cũ superata videtur Archa em̃ p quã ecclia significaẗ inundatiõibꝰ cõcussa eleuata est in sublime. Hec Hilarius. ꝛ Crisosto. dicit. Nõ cessat insidias pati eccl'ia. nõ cessat impugnari. sed in nõie xp̃i semp superat. semp vincit. Et post multa. Qui impugnat eccl'iam. semetip̃m dissoluit et fatigat. eccl'iam aũt fortiorẽ ostendit Hec ille. Uerũtñ ꝛ si nauis eccl'ie submergi nõ põt. periclitari tñ põt. Periclitaẗ aũt propter tria. vel qꝛ est infirma. vel qꝛ tẽpestas imminet. vel qꝛ nauta dormit. Ita etiam aĩa periclitaẗ vel ꝓpter infirmitatem fidei. Unde petro dictũ est. Modice fidei quare dubitasti. vel qꝛ tempestas iminet. que dupliciẗ insurgit qñq3 per ventũ. sc3 p superbiam. Unde dr̃. Flauerunt venti ꝛ irruerunt domũ Mat. vij. qñq3 p fluctuũ validitatem. id ẽ. ꝑsecutionẽ temporaliũ. Uñ in ps̃. Eleuauerũt flumina fluctꝰ suos. ꝛc Tertio cũ nauta dormit. i. aĩa in vicijs q̃e scit. Unde dr̃. Nescitis diem neq3 horam Math. xxiiij. Unde saluator hortaẗ nos dicens. Si qs vult venire post me abneget semetip̃m. ꝛ tollat crucẽ suã. hoc est dicere. Ascendat nauem suã. In hanc nauẽ ascendũt quidã per martyrij tolerantiam ꝑ ꝓximi cõpassionẽ ꝛ proprie carnis mortificationẽ. Et isti ꝓprie sunt discipuli xp̃i. Sed notabile est ꝙ xp̃o dormiente in naui nõ extra fit tempestas in discipulos. qꝛ xp̃o patiente in cruce. oritur tẽptationis ꝛ ꝑsecutionis ꝓcella in eos. vñ Mat. xxvi. dr̃. Relicto eo omẽs fugierũt. Et Joh. xx dr̃. ꝙ cõgregati erãt ꝓpter metũ iudeoru3. Et hoc dicit Glo. Qꝛ nemo põt sine tẽptatiõe du cere vitam istam. ij. Thimo. iij. dicens. Omnes qui pie volunt in xp̃o viuere ꝑsecutionẽ patienẗ. Dormit aũt xp̃s talibus. qꝛ fides xp̃i in cordibꝰ sopita videẗ q̃ tp̃alibꝰ affluũt. vel dormire xp̃s dr̃ cum tardioribꝰ subuenit auxilijs. E

Dixi secundo ꝙ i scd̃a ꝑte euãgelij describiẗ disciploꝝ xp̃i solicita postulatio cũ sequiẗ. Accesserũt ad eũ discipuli eius ꝛ excitauerunt eum dicentes. Domie salua nos perimus. Dicit hic Orige. ꝙ tantꝰ terror inuaserat eos vt nõ leniter aut modeste seu cum decentia suscitarent christum. sed cum impetu ꝛ clamore. dicentes. Dñe salua nos perimꝰ. q. d. Tu potes adiuuare et nos indigemus. ꝛ in hoc allegant potestatem diuinam. Domine. ꝛ necessitate3 humanam. perimus. Sed quid respõdit eis dominus. sequitur. Dicit eis ihesus. Quid timidi estis modice fidei. quasi diceret. Si nouistis potestatẽ mea3 in terra cur nõ creditis in mari. Modice fidei eos dicit. ex eo quia ſm Crisosto. credunt eu3 tantum vigilantem imperare mari. et tempestati. non autem dormientem. In Luca habetur. vbi est fides vestra. quasi diceret. si haberetis fidem nõ timeretis. sic fieret vobis quod velletis et ventos ꝛ mare placaretis. Unde Luce. xvij. Si haberitis fidem vt granum sinapis diceretis huic arbori ꝛc. Omnia enim possibilia sunt credenti. Hic sunt tria moralia documenta. Primum est ꝙ iter alia que nos disponũt ad grãm xp̃i. vnum est timor. vnde discipuli timore percussi accesserunt ad christũ Hinc dicit Salomon. Initium sapiẽtie timor domini. Hinc. ij. Paralip. xx. diciẗ. Josaphat rex timore perterritus totu3 se obtulit ad rogandum deum. Et Jone. i. dicitur. Timuerunt naute et clamauerũt ad deum suum. Secundum documentũ ꝙ in periculis persecutionum necessarius est recursus ad orationem. hoc autem maxime prelatis ecclesie competit. qui tenẽt loca apostoloꝝ. Isti em̃ debent semp clamare vigilãtes super gregẽ suũ. et dicẽtes illud ps̃. Exurge quare obdormis dñe. ꝛ ite3 illud. Uigila sup nos eterne saluator sicut canimꝰ in quadragesima. Sed fatui gubernatores huiꝰ nauis. sc3 ecclesie. qui cũ deberent deũ orõnibꝰ excitare. ip̃m magis faciũt dormire in hoc scilicet ꝙ ad humanum auxilium magis cõfugiunt q̃ ad diuinum officium. vt dicit Gorra sup Lucam. Tertium documentum est. vt in aduersis fidem rectam ꝛ veram habeamus. Hec est enim victoria que vincit mundũ fides nostra. dicit mundum. id est mundi pericula. i. Johannis. v. D

Dixi tertio ꝙ in vltima parte euangelij describitur huiꝰ tempestatis mitigatio. Unde se-

quitur. Tunc surgens ihesus de illo loco
in q̄ erat. imperauit tanq̄ dn̄s vētis ꝛ ma
ri. et in hoc ostendebatur deus ꝑm Glosā.
Ecci. xliij. In sermōe eius ventus siluit ꝛ
cogitatione sua placauit abissuz. i. pfūduz
maris. In luca dr̄. Increpauit ventū. scz
tanq̄ causam tēpestatis. ꝛ tēpestatē tanq̄
effectū. Glosa ibidē dicit. Oīs creatura sē
tit creatorem ꝛ paret ꝛ sentit increpatiōez
Ex isto dixerūt quidā heretici ꝙ oīa ele-
menta essent aīata ex q̄ sentiūt imperium
xp̄i. Sed falluntꝰ. cū ista increpatio sit me
thaphorica nō ppria. Cū rei nō intelligē-
ti nō sit increpatio. eo ꝙ peccare nō potest
Sed sicut q̄s cū increpatꝰ cessat ab opere.
sic venti cessabant ad imperiū ꝛ nutū xp̄i.
Vn̄ etiā oīa inaīata xp̄o sunt sensibilia. q̄
apud nos sunt īsensibilia. Hinc dicit Ba
ruch. iij. Stelle vocate sunt. ꝛ dixerūt. as-
sumus. Et facta est tranquillitas magna.
In h̄ apparuit magna ptās. q2 magna fa-
cta est trāquillitas dicit Glosa. Unde in
ps̄. Tu dn̄aris ptāti maris. Et Thob. iij.
Post tēpestatē tranquillū facis Porro ho
mies mirati sūt. Hoīes vocat discipulos
adhuc mortē corpalē. i. carnalē timentes.
vel hoīes ꝑm Glo. ꝛ Bedam. qui erant in
naui. vel q̄ erant in littore. vt naute ꝛ alij.
Sed verisimilius est ꝙ vtriq3 mirati sūt.
Sed discipuli minus. eo ꝙ magis erant
asueti videre miracula. ꝛ magꝭ certi d̄ po-
testate diuina Mirati sunt inquā ad inui
cē dicentes. Qualis est hic. i. q̄ magnꝰ et
potens. q. d. Moyses virgam tenebat et
orabat vt mare diuideretur. Hic aūt pre-
cipit ꝛ obedit ei nō tm̄ intellectuali obedi
entia. sed sicut materia obedit artifici. dū ī
illa volūtas fit artificis. Legitꝰ mare xp̄o
obediuisse. Primo q2 ad eius imperiū qe-
uit vt h̄. Scđo q2 se ei calcabile ꝓbuit. vt
Math. xiiij. q2 pisciū copiā3 dedit vt Lu
ce. v. vbi ad imperiū christi discipuli cōp-
henderūt multitudinē pisciū copiosā. In
quo cōfunditꝰ inobedientia hoim qui soli
deo obedire cōtemnūt. Prouer. i. Uoca-
ui ꝛ renuistis. E Hic occurrunt tria
dubia. Primū est de dormitōne xp̄i. que ē
defectus humane nature. occasiōe cuius
queritur vtrū xp̄s debuit assumere huma
nā naturā cū hmōi defectib9 ꝛ infirmitati
bus. Scđm ē de fidei magnitudine. vtꝝ ī
vno possit esse maior fides ꝛ in alio minor

ex quo hic dr̄. Modice fidei q̄d timetis.
Tertiū dubiū ē. vtrū de xp̄o possit queri.
q̄s qualis q̄ntꝰ. sicut hic hoīes dixerunt.
Ad primū dubiū dicendū est ꝑm Tho. su
per. iij. sniarū dis. xv. ꝙ sic. cuius rō est. q2
quicq̄d deus ī nobis fecit assumere debu-
it. vt sic ea que dei sunt transfunderet ī no
bis. In nobis aūt deus fecit q̄sdam defe-
ctus naturales. sicut famē et sitiz. aliquos
penales. sicut mortē ꝛ infirmitatē. ꝛ iō om
nes tales defectus debuit assumere. vt ea
in se deo offerret et nobis deum placaret.
Nō aūt debuit assumere defectꝰ peccabi-
les. q2 tales nos a deo deordināt. Nec de
buit assumere defectus q̄ nō sequuntꝰ totā
naturā. sed ex particularib9 causis eueni-
unt. sicut lepra febris ꝛ alia. Silr̄ non de-
buit assumere defectꝰ q̄ importāt defectū
grē. vt ignorantia ꝛ difficultas ad bonuz
Et sic patet ad ꝑmuz quare xp̄s dormire
voluit. Ad scđm de fidei magnitudine
vel modicitate. Rn̄. ꝑm Tho. scđa scđe. q.
v. ar. iiij. Q2 fides pōt dici ī aliquo maior
Uno mō ex pte intellectꝰ pter maiorem
certitudinē ꝛ firmitatē. Alio mō ex parte
voluntatis ppter maiorē promptitudinē
seu deuotionē vel confidentiā. Unde cha
nanea cōmēdatꝰ Math. xv. O mulier ma
gna est fides tua. Et petro dictū ē Mat.
xiiij. Modice fidei quare dubitasti. Mo
dica em̄ fuit fides petri. quia timuit mer-
gi. Sic modica fuit fides istorū discipu-
lorum. quia et si crediderunt christuz pos-
se sedare tempestatem. tamen excitauerūt
eum non credentes ꝙ dormiēdo hoc pos
sit facere. ꝛ propter minorem confidentiā
dicitur modica fides. Ad tertiū dicen-
dum ꝙ omnes tres questiones. scilicet q̄s
qualis. quantus veraciter possunt queri
de christo. Ratō. quia in scripturis habēt
veras responsiones. Quis enim querit d̄
persona Luce quinto capit. Quis est hic
q̄ dimittit peccata. Et potest ad hoc dari
triplex responsio ad designationez sue po
tentie. Johannis ꝑmo. Hic est qui bapti
zat in spiritusancto. Alia in designatione
sapie Baruth. iij. Hic est deus noster. ꝛ n̄
estimabitur alius aduersus eum. Tertia
in designatione sue clementie. i. Johā. v.
Hic est qui venit per aquam et sangui-
nem. Et ita hic est potens ꝛ sapiens et cle
mens. Qualis querit de conditōe. vt hic

Et pōt dari iterũ triplex rñsio. Prio q ipse est speciosus Canti. Qualis est dilect⁹ meus. ⁊ sequit. Rubicundus et pulcher. Scđo ipe est gl'iosus. Heb. vij. Talis decebat vt nob̄ esset pontifex sct̃us. Tertio ipe est virtuosus. i. Cor. xv. Qualis ē celestis. tales sūt celestes. Quantus q̄rit ꝺ magnitudine Heb. xij. Intuemini q̄ntus sit iste. Et est triplex rñsio. Primo q est altior oībus sublimitate. ps. Excelsus super oēs gentes dñs. Latior oībus imensitate ps. Dñabitur a mari vsq ad mare. Longior oībus eternitate. Exo. xv. Dñs regnabit ineternũ et vltra. Ad quod regnum nos perducat ⁊c.

Dñica tertia. II. Sermo. XXVI.

Ascendente iesu

in naviculã secuti sũt eũ discipuli eius. Et ecce mot⁹ magnus factus ē in mari. Math. viij. Sicut ait magnus pr̄ Aug. x. li. cõfessionũ. Nemo securus debet esse in vita ista q̄ tota temptatō noiat. vt q̄ fieri potuit ex deteriori melior ne fiat ex meliori deterior. Hec ille. Vult dicere Aug. q vita pñs adeo est instabilis ⁊ vaga vt in oibus actionib⁹ hũanis nihil restet nisi timor ⁊ pauor. Qđ ostendēs idē Aug. in li. de pctōꝝ meritis ⁊ remissione: sic declarat. Jam inq̄t quisq nostrũ bonũ op⁹ suscipe. i. agere ⁊ implere nũc scit: nũc nescit. nũc delectat. nũc nō delectat. nunc nouit non sue esse facultat; sed diuini muneris esse. vel q scit vel q delectat. nunc n̄ nouit oia p̄dicta. Hec ille. Et certe ita est q nō est securitas in oibus. sed cõtinua instabilitas. nedũ in mũdo sed etiã in celo ⁊ in paradiso. Nã vt dicit Bern̄. in q̄dã sermone. In celo cecidit angelus sub pñtia diuinitatis. in paradiso adam de loco voluptatis. in mũdo iudas de scola saluatoris. Si g̊ in celo vel in paradiso n̄ fuit securitas mlto min⁹ i mũdo. Ex q̄ ifert Aug⁹ in ep'la ad dioscoꝝ. q in mũdo isto nō timere nō dolere nō laborare nō periclitari impossibile ē. Istud bene figuratũ est i euãgelio pñti. Ubi xp̄o ascēdente in naviculam cũ discipulis suis fact⁹ est mot⁹ magnus i mari vt dicũt v̄ba nr̄i thematis. In q̄bus verbis ꝑpositis de trib⁹ fit mētio notabilis. Primo de xp̄o. Scđo de discipulis eius. Tertio de mari. Scđm hoc tria hic tangunt. Prio em̄ describit xp̄i hũilitas. in eo q ascendit i naviculã. Scđo describit discipl'oꝝ pietas quã habuerũt ad xp̄m. in eo q secuti sunt eũ discipuli eius. Tertio describit vite pñtis instabilitas. i eo q motus magn⁹ factus est in mari. A

Dixi primo

q in verbis ꝓpositis describitur humilitas xp̄i. eo q ascēdit in naviculã. Certe magne hũilitat; signũ in xp̄o q̄ cũ posset vt de⁹ ambulare s̄p sicco vestigio sup aquas. eo q ipe est q̄ ambulat sup pennas vētoꝝ. Tñ vt hō fragilis apparere volens ascendit in naviculã. Nō tñ sine occulta causa ⁊ mysterio nr̄e salutis speciali. Per h̄ em̄ significare vult q̄ntũ nobis i vita pñti pnia sit necessaria. Si em̄ ipe dñs oim̄ qui sine peccato venerat illud qđ pro pctō institutũ est subire dignat⁹ est. Quãto magis nos peccatis obnoxij debemus libenter assumere statũ pnie. sine q̄ ad patriã ꝑuenire nō possumus. Nauicula igit ista significat crucē quã xp̄s in passiōe sua ascendit. Et certe si cõsiderem⁹ totã vitã xp̄i nihil aliud inueniem⁹ eã: nisi naviculã. sed tñ in passiōe euidenti⁹ dr̄ ascendisse istam naviculã. q2 corã toto mundo pass⁹ est. De ista naui exponit istđ Sapie. xiiij. Exiguo ligno credũt hoies aĩas suas trãseuntes mare per ratē liberati sunt. Pro quo sciendũ q crux xp̄i multa noia habet ꝓpter multas cõmoditates nobis ex eã ꝓuenientes. Naz vt dicit Holgot sup libꝝ Sap. ca. xiiij. Prio dr̄ scala per quã christus ascendit. Unde figurat p̄ scalã quam vidit Jacob cui⁹ cacumen tangebat celũ ⁊ angelos ascēdentes ⁊ descēdētes ⁊ dñm inixũ scale Geñ. xxviij. Sup hãc ergo scalam ⁊ nos oportet ascendere si volum⁹ ad veram gloriã ꝑuenire. Juxta illđ Gal. vi. Mihi aũt absit gloriari: nisi in cruce dñi nr̄i ihesu xp̄i. O q̄ fatuus esset q̄ ad altitudinem turris sine scale suffragio vellet ascendere. Sic qui altitudinem celestem sine penitentie remedio vult adipisci. Secundo crux xp̄i dicitur lectus in quo ipse obdormiuit. Quando dominus in meridie declinat se ad dormiendũ in estate. solēt fenestre thalami sui claudi vt quietius dormiat. Isto modo xp̄s q̄n fatigatus de misera vita ista dormire volebat i lectulo crucis. fenestra mũdi. s. sol videbat clausa.

qñ facte sunt tenebre sup͛ vniuersam terrã
a sexta hora vsq͂ ad horã nonã. Vñ in fi-
gura. ij. Paral. xxiiij. dicitur de Joab rege
hierl̃m. Occiderũt eum serui sui in lectulo
suo ⁊ mortuus est. Tũc ĩpletũ est dictum
xp̃i q̃ dudũ añ p̃dixerat dicẽs. Erũt duo
in lecto vno. Unus assumet᷑. alter relinq̃t᷑.
Duo in lecto crucis xp̃i fuerũt. diuinitas
⁊ humanitas. Diuinitas relinquebat᷑ libe
ra. sed humanitas fuit ad penã assumpta.
Et notanter dicitur crux xp̃i lectulus ⁊ ñ
lectus. Nam ita stricta fuit q̃ non habuit
vbi caput reclinaret nec vbi genua collo-
caret. Unde figuraliter põt de hoc expo-
ni illud Geñ. l. qđ de Jacob legit᷑. Finitis
inquit mandatis q̃bus filios instruebat.
collegit pedes suos in lectulo. ⁊ mortu⁹ ẽ.
Sic q̃libet xp̃ianus volens decedere de
hac vita. p̃uidere deb3 vt nõ moriat᷑ extra
lectulũ pn̄ie. in quo lectulo debet semp̱ q̃e
scere. i. q̃etã vitã ducere ⁊ a tumultib⁹ secu
li sequestratã. Alias nõ certe bene agit᷑ pe
nitentia. si nõdũ mens a curis seculi ẽ seq̃-
strata. Hinc ẽ qđ Berñ. sup̱ Canti. s̃mõe
xlvij. tractãs illud spõse. Lectulus nr̃ flo-
ridus dicit. In eccl̃ia dei lectulus in quo
quiescit᷑. claustra existimo esse et monaste-
ria. in q̃bus quiete viuit᷑ a curis seculi ⁊ sol
licitudinib⁹ vite. Sed attẽde q̃ audis. q2
cum audis pn̄iam dici lectulũ. audis pa-
riter eũ ⁊ floridũ noĩari. ad significandum
q2 penitenti nõ sufficit dimittere qđ malũ
est. nisi etiã bonorum oper̃ ⁊ virtutũ flori
bus redoleat. Ex quo patet q̃ pn̄ia illoꝝ
qui solũ mala dimiserũt. nõ tñ in bonis o-
perib⁹ se exercent. est inutilis lectulus. nõ
vtiq͂ floridus sed marcidus ⁊ arid⁹. in q̃
xp̃s sponsus aĩe d̾dignat᷑ quiescere ex q̃ so
lum in florido consueuit pausare. S3 q̃d
dicam. Certe sunt alij deteriores p̃dictis
qui nõ solũ habent lectulũ aridũ sed insu-
per pungitiuũ. sc3 vrticis vepribus ⁊ tri-
bulis stratũ. Et sunt illi qui licet peccata
deseruerunt. tamen nõ ad sup̱ioris volun
tatem ⁊ obedientiã. sed ad ꝓpriam viuũt.
arbitrantes solũ bonu3 quod p̱ eos fuerit
excogitatũ. factũ aut inuentũ. Malus le-
ctulus inobediẽtie in q̃ xp̃s dedignat᷑ q̃es-
cere. q̃ tante obediẽtie fuit vt mori eligeret
q̃3 nõ obediret deo patri. vt dic̃ Berñ. su-
per canti. sermone q̃ supra. Sed si adhuc
oculũ mẽtis ad alios cõuertam⁹. Certe i-
ueniemus p̃missis deteriores q̃ nõ solũ le
ctulũ habent aridu3 ⁊ vrticis pungitiuis
constratũ. sed insup̱ ⁊ fedũ habent ⁊ putri
dum seu fetidũ. Ut sũt illi q̃ post confessio
nẽ ad silia vel deteriora cõuertunt᷑ vicia. q̃
bus non solũ ꝓpriam cõscientiã, sed ⁊ cete
rorũ turbant societatẽ ⁊ cõmunitatẽ. Isto-
rũ lectulus fetidus est ⁊ abominabilis d̾o
eo q̃ q̃cq̃d tales faciũt odit deus Juxta il
lud. Cum extenderitis manus vestras a-
uertã oculos meos. ⁊ cũ multiplicaueriti3
or̃onem nõ exaudiã. O pudeat regẽ glo-
rie ad talẽ lectulũ inuitare. Quisq͂s g̊ vult
vere penitere. Primo necesse est vt malis
dimissis nõ ocio torpeat sed virtutib⁹ insi
stat. p̃uidendo insuper vt non in se solum.
sed etiam in alijs per exemplũ bonũ glori
ficetur xp̃s. Juxta illud Math. v. Sic lu-
ceat lux vestra corã hoibus. Tertio crux
xp̃i dr̃ nauicula q̃ xp̃s p̱ mare h⁹ seculi na
uigauit ⁊ p̱uenit in ciuitatẽ suã. Pro q̊ sci-
endũ qđ in paruis aq̃s opat᷑ pons. h̾ idem
in magnis facit nauis. ⁊ ita homines vno
vtunt᷑ p̱ reliquo. Hinc est q̃ xp̃i crux ⁊ vi-
ta sua penalis dr̃ nũc nauicula. nũc aute3
pons. Nauicula dr̃ ꝓpter strictitudinẽ p̱n-
cipij ⁊ finis ⁊ latitudinẽ medij. Sicut em̃
xp̃i crux erat disposita q̃ in capite erat stri
cta ⁊ ĩ pedib⁹. sed ĩ medio ad duo brachia
erat lata. Sic ⁊ stat⁹ pn̄ie videt᷑ esse dispo
situs. Nã ĩ p̱ncipio cõuersiõis vident᷑ pe-
nitenti grauia p̄cepta. Juxta illud Johã.
vi. Dur⁹ ẽ hic s̃mo. Silr̃ in fine pn̄ie ma-
xima strictitas ꝓpt̾ g̃uẽ ⁊ strictã de oĩb⁹ rõ
nẽ. De q̃b⁹ maxie timere deb3 penitens ne
p̱ aliq̃ obmisisset satisfacere. Videt᷑ etiã pe
nitenti difficil̃ pn̄ie finis. q2 desperat d̾ vi
rib⁹ suis. timẽs non posse in pn̄ia p̱durare
vsq͂ ĩ finẽ. S3 aduertere deberet q2 si tot
annis potuit g̃uissimũ iugũ diaboli suffer
re. multo magis cũ auxilio dei poterit iu-
gũ ei⁹ ferre. Cũ dicat saluator Math. xi.
Jugũ em̃ meũ suaue ẽ ⁊ on⁹ meũ leue. Ue-
rũtñ stat⁹ pn̄ie in medio ẽ lat⁹ ⁊ diffusus.
Postq͂3 em̃ hõ cepit bonũ opus statim ca-
ritas paulatim diffũdit᷑ ĩ corde suo p̱ spm̃
sctm̃. vt dr̃ Roñ. v. Que oĩa g̃uia leuigat
⁊ dura alleuiat ⁊ emollit. Vñ apl̃s d̾ se di-
cebat. Omnia possum in eo qui me cõfor-
tat. Dicitur etiam crux christi pons ꝓpter
eundẽ vsum. vt dictũ est. ⁊ significat etia3
statũ pn̄ie quo p̱uenitur ad portũ salutis.

Et q2 vt dictuz ē qd opatur nauis in aqs magnis. h pons in paruis. ad significadū ꝙ penitentia ē remediū tā cōtra pctā mag ꝛ mortalia ꝙ̄ etiā cōtra parua ꝛ venialia. Est tñ notabile: q2 sicut dicit Robertus holgot sup librū Sap. ca. xiiij. Pons penitentie nō est sicut ceteri pōtes. fixus ꝛ imobilis. sed ē pons q̄ itur de die ꝛ attrahit de nocte. ita vt q̄ voluerit sup illū ponte trāsire oportet ꝙ veniāt de die. Dies ē vita nr̄a Juxta illud. Ecce nūc dies salutis. Mors ē nox i q̄ nihil opari poterim⁹ Juxta illud. Venit nox in qua nemo opari pōt. Tūc ergo pons iste eleuabit a nob: vt vltra p eum trāsire nō possim⁹. q2 tunc oia satisfactoria cessabūt. ꝛ sola iusticia exercebit opus suū Math. xxv. Amen dico vobis. nescio vos. Et ꝑmittit. clausa ē ianua. qd est dicere. eleuatus est pons misericordie. et sola iusticia iam q̄escit in cubili suo. Dum g̃ temp⁹ habemus. ascēdam⁹ naiculā cū xp̄o. ne supueniente tēpestate maris submergamur. q̄ eñ ñ fuerit i archa noe ꝑibit regnāte diluuio. vt dr̄ Gen. vij. Qui nō inuent⁹ erit in statu pnīe. in morte submergetur in penis inferni. Tūc eniz intrabunt aque vsq3 ad aiam. In ps. Intrauerūt aque vsq3 ad aiam meam. B

Dixi secundo ꝙ in verbis ꝑmissis describitur aplōꝝ pietas quā habuerunt ad xp̄m. in eo ꝙ dicit. Secuti sūt euz. Mira caritas aplōꝝ. Nā cū scirēt grauia eē picula maris. xp̄m aūt nōdū vidissent imperare mari. nihilomin⁹ p̄ntia sui carere nō valētes etiā simul cū eo ascēderūt nauiculaz cōmittētes se discrimini maris. p desiderio amoris xp̄i. Et istud ē ꝑfectū signū caritatis xp̄i in hoīe qñ nō solū in ꝓsperis: s3 etiā in aduersis adheret xp̄o nō solū in amenitate terrenoꝝ sed etiā in amaritudīe tribulationū. Unde Aug. super illud ps. Ad annunciandū mane misericordiā tuā ꝛ veritatē tuā p noctē. dicit illos vere laudare ꝛ diligere deū q̄ nō solū p die ꝓsperitatis sed etiā p nocte aduersitatis laudāt deū. Exemplo eñ discipuloꝝ ꝛ nos sequi debemus xp̄m in oībꝫ. maxime autez in q̄ttuor virtutibꝫ que fuerunt in istis discipulis in q̄bus xp̄m imitati sunt Primo in mansuetudine ꝛ hūilitate. Jpis eñ dictū est Math. xi. Discite a me quia mitis sum ꝛ humilis corde. Scdo in humilitate ad deū. Tertio in cōtēptu terrenoꝝ. Jpi eniz sunt q̄ relictis oibus secuti sunt christum. Math. iiij. ꝛ Lu. v. Quarto in feruēti dilectiōe. Jpi eñ tantū feruebāt in dilectōe xp̄i ꝙ parati erāt in mortē ꝛ in carcerē ire. Luce. xxij. Quisq̄s g̃ vult esse discipulus xp̄i ꝛ eū vult sequi. necesse est ꝑmo aū oia vt sit mansuet⁹ q̄ ad ꝓximū vt cū eo habeat pacē ꝛ cōcordiā in terra. si vult hr̄e prez et hereditatē secū in celo. Talis eñ fuit ille q̄ dicebat. Cū his q̄ oderūt pacē erā pacificus. Sed, pchdolor nobis nō sufficit nō eē pacificos cū nō pacificis. sed etiā ipsos pacificos ꝑturbam⁹. inuicē irridētes i uicē ꝓuocātes. Qd etiā ex vicio suꝑbie et elationis nō dubitat ꝓcedere. Juxta illd Prouer. xiij. Inter superbos semp iurgia sunt. Maximū signū ꝙ hō est adhuc crudus ꝛ carnalis. qñ est iniuriaꝝ īpatiens. Unde. i. Coꝛ. iij. Cū sit inter vos zelus ꝛ cōtentio. nōne adhuc carnales estis. vnd Jaco. iij. Qr si zelū habetis ꝛ cōtētiōes sc in cordibꝫ vr̄is nolite gl'iari mēdaces esse aduersus veritatē. Nō ē eñ ista sapīa desursū sed terrena aialis ꝛ diabolica. Ubi eñ zelus ꝛ cōtētio ibi in cōstātia ꝛ oē op⁹ prauū. Hec ille. Uides q̄nta mala opat īpatiā q̄ hoiem facit esse discipulū diaboli ꝛ ad omne opus malū aptū ꝛ paratū. Est tñ valde mirabile ꝙ hō cōtra ꝓximū suuz dure se habeat. cū naturaliter sit ad mansuetudinē iclinat⁹. sicut oñdit tota sua exterior dispositio. Nam vt dic Crisˀ. super Math. viij. c. Nō ē creatus cū cornibꝫ vt ceru⁹ tigris aut centaur⁹. vt cornibꝫ vētilet aliū. nec cuz pede ꝛ calce dura ꝛ acuta vt equ⁹ vt calcitret in aliū. nec cū dēte feroci. vt lupus canis ꝛ leo vt mordeat aliū nec cū rostro acuto aut vngula curua ꝛ forti vt rapiat aut cōpmat aliū vt falco herodius accipiter aut aquila. sed creat⁹ est cū oībus membris valde cōpetentibus et mansuetis. vt in oībus māsuete se haberet erga ꝓximū. Ex quo infero ꝙ homo rixosus est potius bestia ꝙ̄ homo. Unde in ps. Comparatus est iumentis insipientibus: et similis factus est illis. Ecce turpitudo rixosi. Nec solum est similis bestie sil uestri. sed vt dictū est similis est diabolo ꝛ est diabolus incarnat⁹. Juxta illud quod de diabolo scriptū est Math. xiij. Iniqu⁹

hō sup̄seminauit zizania tritico: Et Pro-
uer. vi. dicit̄. Homo apostata vir inutilis.
et sequit̄. In omni tp̄e iurgia seminat. Qd̄
tractans Grego. in pastorali parte. iij. dic̄.
Q2 si filij dei sunt qui pacē faciunt. procul
dubio sathane filij sunt qui pacē cōfundūt
Hec ille. Scdo volens seq̄ xp̄m cum disci
pulis debet habere humilitatē q̄ ad deum
Tunc aūt est vera humilitas. qn̄ homo ex
ꝓpria cognitōne sibijp̄i vilescit. ꝛ oia bona
soli deo attribuit ꝛ sibi mala. Unde dicit
Bern̄. sup Canti s̄mone. xliij. Q2 cum ho-
mo sine dissimulatiōe ꝛ palpatione inspic̄
semetip̄um intus ad lumen veritatis. sine
dubio oportet humiliari ꝛ ī oculis suis vi
lior reputari ex vera cognitōe sui. Et istuz
vocat p̄muz gradū humilitatis. Si vero
homo non solum apud se. sed etiā in oclis
alioꝝ quantū in se est vult reputari vilis. ꝛ
tunc habet perfectiorem gradum humili-
tatis Sed di. dn̄e hoc est graue ꝙ hō re
putari velit apud homines inglorius ꝛ vi
lis. Nā ad hoc oportebit euz om̄es ꝓprios
defectus exponere hominib9. Qd̄ ꝓhibet
Criso. dicens. Nō dico tibi vt te prodas ī
publicū. Respōdeo ꝙ hoc nō p̄cipit̄ homi
ni vt vilem se habeat seu faciat apud ho-
mines. sed dico ꝙ hoc sufficit si solum quā
tum in ip̄o est velit reputari. ꝛ dico quātuz
in ip̄o est. Quia vt dicit Bern̄. Plerūq3 nō
expedit innotescere omnibus om̄ia q̄ nos
scimus d̄ nobis. Cū etiā hoc ꝓhibetur ne
hō notificet mala sua q̄ notificata nocere
possent ea scienti vl' noscēti. Et ideo dic̄ qn
tum in ip̄o est. Tertio volens seq̄ xp̄m cum
discipl'is debet hr̄e ꝯtemptū terrenorum.
Sicut em̄ ꝛ apl'i om̄ia ꝓ christo cōtempse
runt. sic ꝛ xp̄ianus q̄libet facere debet. Un̄
ap'lus dicit de se. Om̄ia arbitratus sum vt
stercora vt xp̄m lucrifaciā. Sed di. hoc
est valde graue. Respondeo certe ꝙ non.
Nō em̄ p̄cipit̄ relinq̄re om̄ia s3 ꝯsulit̄ preci
pit̄ tn̄ ꝯtemnere om̄ia sub pena damnatio-
nis. Un̄ d2 in ps̄. Diuitie si affluant nolite
cor apponere. Non dicit. Nolite possidere
diuitias. sed amare. ꝓhibet̄ ergo affect9 nō
census. Un̄ saluator caute ꝓponit v̄ba sua
Si quis inquit venit ad me. s. ꝑ fidez ꝛ nō
odit patrē suū ꝛ matrē ꝛ vxorē ꝛ filios fra-
tres ꝛ sorores adhuc aūt ꝛ animā suā non
potest meus esse discipulus. Lu. xiiij. Ubi
dicit Nicolaus de Lyra. Q2 hic odiū ac-
cipitur large inq̄ntū ꝑturbatio parentum
vel amicoꝝ nō dimittit ꝑuenire ad fidem
sicut p3 de sancto Crisanto ꝛ alijs. vel de
seculo ad religionē. Adhuc aūt ꝛ aīam suā
id est vitā corꝑalem eā ꝯtemnēdo ꝓpter de
um. paratus vitā suā exponere ꝓ fide casu
necessitatis occurrente. Et hic sciendū ꝙ
discipulatus xp̄i s̄m Lyrā supra p3 intelli
gi dupliciter. Uno mō generaliter s̄m sta-
tum communē fideliū. sed ad h̄ suffic̄ fides
cū obseruatione mandatoꝝ. Alio mō cum
h̄ ꝑ obseruatiōe3 ꝯsilioꝝ. Hec Lyra. Non
ergo hic dn̄s ꝓhibet possessionē terrenorū
q̄ s̄m Ambro. sup Lucā sunt adiuuamēta
virtutis. s3 ꝓhibet sollicitudinē nimiam et
excessiuā circa ea. Math. vi. Nolite sollici
ti esse dicentes quid manducem9 aut quid
bibemus ꝛc̄. Sufficit em̄ cuilibet xp̄iano
contemptus terrenoꝝ in affectu vt ea non
diligat. vt in eis spem nō ponat. vt de eis
elemosynā faciat. vt ea in honorem dei ꝛ ꝓ
ximi vtilitatem ꝛ suā exponat. Quarto vo
lens sequi xp̄m cum discipulis istis debet
habere feruentē dilectionē Sicut em̄ supe
rius dictum est. Ip̄i apl'i xp̄m ardētissime
dilexerunt. ꝛ ideo ip̄i s̄m doctores compa
rant̄ ordini seraphin. q̄ semꝑ in dei amore
ardent. Ex quo etiam credit̄ ꝙ ad illū or-
dinē sup̄me hierarchie sup̄mū sunt recepti
Qd̄ xp̄s ostendēs exp̄sse dixit Johan. xiij.
In hoc inquit cognoscent oēs ꝙ mei estis
discipuli si dilectōnē habueritis adinuicē
Sed in hac dilectione sunt gradus. iuxta
illud Cant. ij. Ordinauit in me caritatem
vt dicit Augu. in li. de doctrina xp̄iana. ꝙ
primus gradus diligendi est diligere de-
um. Secundo animam propriam. Tertio
animam proximi. Quarto corpus ꝓprium
Quinto corpus proximi. Christus tamen
tacet de se hic. tm̄ dicit de dilectiōe nr̄a ad
inuicē. Licet em̄ vt dicit Bern̄. sup Cant.
sermone. li. In bene affecta mente dilectio
ni hominis dilectio dei prefertur. tamen ī
bene ordinata actōne sepe etiā aut semper
ordo oppositus inuenitur. Nam ꝛ circa ꝓ-
ximi curā et plus vrgemur ꝛ pluries occu
pamur. ꝛ infirmiorib9 fratrib9 diligentiori
sedulitate assistimus. ꝛ paci terre magis q̄3
celi gl'ie hūanitatis iure ꝛ ip̄a necessitudine
intēdim9. In his tn̄ om̄ib9 hō semꝑ tendit
ad dilectione3 dei. Et ideo bene apostol9
dixit. Quia qui diligit proximū legem im

pleuit.i.diligendo p̄ximū dīligit ꝛ deū. qꝛ
alteꝝ sine alt'o stare n̄ p̄t. vt dic̄ Aug. ¶

Dixi tertio ꝙ in verbis p̄missis describit̄ p̄sentis
vite instabilitas. cū dicit̄. Ecce motus ma
gnus factus est in mari. Bene autē ꝛ cōue
nienter mūd' iste dr̄ mare. Sicut em̄ mare
raro quiescit. sed in ꝯtinuo motu est. sic ho
mines in hac vita nūc sani nūc infirmi. ho
die viuim' cras morimur. ꝛ sic hō nunq̄ʒ i
eodē statu ꝑmanet. Et ideo dicit Seneca
Momento mare euertit̄. ꝛ vbi mō luserūt
nauigia. ibi statim absorbent̄. Itē sicut ma
re mortuos eijcit. sic mūdus istos qui sibi
mortui sunt vt viri contemplatiui. De qui
bus ap̄lus dicit. Mortui estis mūdo. Co
loſ. Itē in mari pisces magni deuorāt mi
nores. sic in mūdo potentes opprimunt mi
nores. Ps̄. Deuorāt plebē meā sicut escam
panis Ecc̄i. xiij. Pascua sunt diuitū pau
peres. Itē mare habet arenā. que sterilis ꝛ
grauis est. sic finis mūdi huius est infructu
ositas. Rom̄. vi. Stipendia peccati mors
Itē sicut in mari nō est locus māsionis: sic
in mūdo. Heb. xiij. Nō habemus hic ma
nentē ciuitatē. ſʒ futuram inquirim'. Iteʒ
sicut in mari parua nauis nō valet. sic ho
mo paruus in ꝟtute resistendi temptatio
nibus nō valet in mūdo morari. Iō tali
bus ꝯsulit̄ intrare claustrū ꝛ fugere mūdū
Ouidius ep̄la. xiij. Nō ideo debet pelago
credere si qua. Audet i exigua ludere cim
ba sola. Istud mare oportet ecclesiā transi
re velit nolit anteq̄ʒ ꝑueniat ad portū terre
ꝑmissionis. scʒ terre viuentiū. De quo ma
ri plura dicunt̄ i ps̄. ciij. hoc mare magnuʒ
et spaciosuʒ manib;. illic reptilia quoꝝ nō
est numerus. Draco iste quē formasti ad il
ludendū ei. oīa a te expectant. vt des il
lis escam in t̄pe. Prio ergo dicit ꝙ h̄ mare.
scʒ p̄ntꝫ seculi est magnū ꝛ spaciosum mani
bus. i. opibus exercēdis tā bonis q̄ʒ malis
Et Innocen. exponit. i. difficile oꝑatōib;
Scd̄o dicit ꝙ in eo sunt reptilia quoꝝ nō
est numer'. i. hoīes mali ꝛ sp̄ūales neq̄cie ꝛ
temptatōes diabolice ꝛ ipsi demones. Ec
clesiastici. xi. Multe sūt insidie dolosi. Ter
tio dic̄. ꝙ in isto mari sunt aīalia pusilla.
id est falsi fratres ꝛ heretici. q̄ non apte no
cent cū magnis. i. cū potentib; ꝛ heresiar
chis. ꝛ t̄n illic naues. i. singule ecclesie per
transibunt ad gl'iam ꝛ req̄em per guberna

torē xp̄m q̄ eas gubernaculo' crucis ducit̄.
De quo Sap̄. xiiij. dicit̄. Bn̄dictū ligmuʒ
ꝑ qd̄ fit iusticia Quarto dicit ꝙ illic est dra
co iste facinorosus. i. lucifer. siue sit hic ꝑse
siue per ministros. quē formasti s̄m substanti
am. nō s̄m viciū sup̄bie ad illudendū ei. scʒ
vt ei illuderet̄ a bonis angel' ꝛ a bonis ho
minibus. ꝛ xp̄s p̄cipue illusit ei Job. xl. ca.
Illudet ei quasi aui. Sicut em̄ illudit̄ aui
que dū vult cap̄e escā capit̄ laqueo vel ha
mo. sic diabolo illusit xp̄s. p̄tendit ei escaʒ
humanitatꝫ. sub qua abscōdit ferrū diuinita
tis. ꝛ dū voluit deuorare humanitatē. ca
ptus est potētia diuinitatꝫ. Ad litterā tamē
dic̄ Innocen. Q: in mari draco maximū ē
aīal qd̄ in mari habitat. ꝛ licet sit magnū
et forte. t̄n de facili ei illudit̄ cū gallina as
sata quā ponūt i partica ꝛ ip̄e insequit̄ gal
linā. ꝛ ipi insiliūt supra dorsum eius. et sic
capiunt eū. Sic factū est diabolo cui ostē
sa est caro xp̄i. quam dū capere voluisset ca
ptus est. Isa. xxxiij. Ve qui predaris. nōne
et ip̄e p̄daberis. Inter cetera t̄n q̄ de mari
referunt̄ est hic vnum in verbis thematis.
Quia motus magn' factus est in eo. Et re
uera in vita p̄nti ꝛ in mūdo isto magn' mo
tus est. qꝛ cōtinua instabilitas ꝛ mutabili
tas in oībus. Unde poeta Ouidi' tristi
um li. v. ep̄la. ix. Passibus ambiguis fortu
na volubilis errat. Et manet in nullo cer
ta tenax ve loco. Sed modo leta mā et mo
do vultus sumit acerbos. Et q̄s nō videt
semꝑ esse mutabilitatē tā in natura. vt i cre
aturis q̄ʒ in fortuna. vt in bonis t̄palib;. tā
in culpa vt in peccatorib;. q̄ʒ in pena vt in
miseris ꝛ dānatis. Semꝑ em̄ creature mu
tant̄ ꝛ mouent̄ iā de iuuētute in seniū. iam
de vita in mortē. Sic ꝛ t̄palia nūc crescūt
nūc decrescūt. Sic ꝛ pctōres nūc dep̄mū
tur ꝑ culpā. nūc eleuant̄ ꝑ grām. Sic mise
ri ꝛ dānati nūc vadūt ad calorē nimiū. nūc
ad aquas niuiū. ꝛ ideo bene mot' magnus
est in h̄ mari Singulariter tamē hoc p̄t di
ci de mūdo s̄m allegoriā in quo magn' est
motus tribulatōis ꝛ p̄secutiōis tyrānorū.
quē solus xp̄us mitigat. qui nisi mitigaret
nullus sustinere posset. Unde dauid in ps̄
lxxxviij. dicit de christo. Tu dominaris
potestati maris. motuʒ aūt fluctuū ei' tu
mitigas. Ubi dicit Innocēti'. Potestas
maris est altitudo seculi cui dominus dn̄a
tur. qꝛ velint nolint p̄ncipes ꝛ tyrāni sub

sunt ei. Sȝ q̄a posset q̄s dicere. Si domi-
nat᷑ dñs potestatibꝯ his. q̄re sustinet ꝙ opp̄
mũt paupes ⁊ sanctos. Ad hoc est respõ-
sio. ꝙ dñs motũ fluctuũ eius. i. tribulatio-
nes ⁊ ꝑsecutiones q̄s sanctis inferunt non
vult auferre penitus. sed ita mitigat eas vt
sustinere possent. ⁊ in eis mereant᷑ scti. Hec
ille. Nõ ergo desperemus fratres. quia ⁊ si
motus insurgunt tribulationũ in h̄ mũdo
a diabolo et eius ministris. tamen fidel' est
deus qui nõ patietur nos temptari supra
id quod possumus. sed faciet cũ temptatio
ne ꝓuentũ. vt possim⁹ sustinere. ꝓ quibꝯ tri
bulationibꝯ finaliter nobis retribuet coro
nã salutis eterne. Qð nobis p̄stare digne᷑
ip̄e dñs per secula bñdictus. Amẽ.

Dñica tertia. III. Sermo. XXVII.

Domine salua nos

perimus Math. viij. Sicut dicit
magn⁹ pater Augu. in li. de diffi-
nitõnibꝯ. Nullũ credimus ad salutem nisi
deo inuitante venire. Nullũ aũt inuitatuȝ
ad salutem nisi deo auxiliante opari. Nul-
lũ insuꝑ nisi orantẽ auxiliuȝ ꝓmereri. Hec
Aug⁹. Et ideo apl'i in discrimie vite consti
tuti ad diuine pietatis p̄sidiũ confugiẽtes
orant supplices. di. Dñe salua nos perimus
O si apl'i a deo vocati electi ⁊ p̄destinati in
tribulationibꝯ ꝯstituti nõ nisi orantes au-
xilium meruerũt. q̄ntũ putam⁹ nos mi᷑os
et indignos tot temptatõibꝯ pressos ⁊ cir-
cũdatos oportere clamare. ⁊ orando impe
trare auxiliũ in tempore oportuno ne pere
amus. Ideo em̄ differtur bonũ ⁊ crebrescũt
mala in mũdo vt orõ feruescat. Dicit glosa
suꝑ ps. lxxxvij. Hinc saluator ait. Oportȝ
semꝑ orare ⁊ nõ deficere. Luce. xviij. cap.
O si orant illi q̇ deum p̄sentẽ habent ⁊ ꝓpi-
quũ. q̄ntũ nos a quibꝯ longe est salus. Di-
camus ergo ⁊ nos. Dñe salua nos perim⁹
In q̇bus verbis tria ponunt᷑. Primo eniȝ
apl'i ꝯfitent᷑ diũe maiestatis potestatẽ. ibi.
Dñe. Scdo inuocant sue bonitatis pieta
tem. ibi. salua nos. Tertio ostendũt tribu-
latiõis sue grauitatẽ. ꝟtutis sue ⁊ resistẽdi
infirmitatem. ⁊ clamoris sui necessitatem.
quia perimus.

Dixi primo

A

ꝙ in verb̄ premis
sis primo confitẽ
tur apl'i diuine maiestatis potestatem. ibi.
Domine. Certe magna potestas cui mare
et venti obediunt. imo om̄ia elementa. Et
qð plus est Om̄ia creata celestia terrestria
et infernalia Philip. ij. Om̄es em̄ creature
digne obediunt ei. Om̄es hoies digne ser
uiunt ei. Omnes angeli digne iubilant ei.
Om̄es demones digne tremũt ei. Sed q̄
niam reprobi nõ attendũt xp̄i dominiũ su
pra se. Ideo necesse est vt ꝯtemplemur q̄le
est istud dominiũ. Probat᷑ aũt eius domi-
niũ a potẽtia summa. a sapiẽtia lucida ⁊ iu
sticia firma. De p̄mo quõ dñium istud pro
bat᷑ a potẽtia summa que attribuit᷑ p̄ri. Pa
tet. Nã potentiã summã dei ꝓbat opeꝝ di
uinoꝝ magnitudo. Nã tam magnũ tã al-
tũ tam immensum est facere aliq̇d de nihi-
lo. vt om̄es philosophi nequaq̄ȝ hoc appre
hendere potuissent. Qui nullo mõ h̄ cõce-
dere voluerũt. vt de nihilo aliq̇d fieri pos-
sit. Nec mirũ cũ nulla potẽtia q̄ntũcunq̄ȝ
magna hoc facere põt ᷑m naturalem ratõ
nem. Vñ si cõuenirent oẽs potẽtie creatu-
raꝝ nõ possent vnã muscã aut vnũ granũ
papaueris creare. Si ergo om̄is mũdana
potentia tã spũalis q̄ȝ corꝑalis non põt ex
nihilo ꝓducere creaturã. Quanta ḡ est illa
potẽtia q̄ȝ immensa q̄ȝ infinita. q̄ de nihilo
fecit tam nobilia tã magna elemẽta tã sub
limia celestia corꝑa tã spũalem creaturam
Scripsit Rabi moyses q̇dam subtil' astro
nomus ⁊ theologus maximus. ꝙ quilibet
circul⁹ planetaꝝ habȝ in grossitudine spa
ciũ q̇ngentoꝝ annoꝝ. i. q̄ntũ homo posset
per viam planã in q̇ngentis annis ĩcedere
ita ꝙ q̄libet die iret ꝑ quattuor miliaria. ⁊
quolibet miliare esset duoꝝ miliũ passuũ.
Et addit ꝙ inter circulũ ⁊ circulũ est simi
liter spaciũ q̇ngentoꝝ annorũ. Et si tanta
magnitudo in q̄libet inferiori circulo q̇ po
stea est in celo stellato. q̇d vlterius ĩ aqueo
q̇d in empireo. Quãta ḡ istius dñi potẽtia
qui tã maxima de nihilo ꝓduxit. Vñ He-
ster. xiij. bene dr. Dñe rex omp̄s in ditione
tua cuncta sunt posita. Et non est q̇ possit
resistere voluntati tue. Tu em̄ fecisti celuȝ
et terrã. ⁊ om̄ia q̄ celi ambitu continentur
Timẽda est ergo ista potẽtia q̄ sicut de ni-
hilo fecit omnia. Ita omnia potest in nihi
lum redigere. Multi sunt reges et princi-
pes qui vellent suis aduersarijs tantum fa
cere ꝙ eos in nihilum redigerent. Sȝ cer-
te exequi non possunt quod intendũt. Nõ
sic iste rex cui paret et obsequitur om̄is cre

atura ad nutum et ad votum. Et ideo ti-
meant peccatores inimici eius in quos cũ
vult potest executõni sentẽtiam suã demã-
dare. Etiã si ad nihilũ velit eos conterere
Juxta illud Ps. Ad nihiluz deductus est
in conspectu eius malignus. Exponit In
nocen. i. diabolus. O si sic potens est i dia
bolum regem omniũ maloꝝ. quãto magis
cõtra subditos eius. Scdo ꝓbatur domi-
nium xpi a sapiẽtia lucida. Sicut em̃ potẽ
tia eius ꝓbatur a magnitudĩe creature. ita
sapientia eius a multitudine. Quis em̃ suf
ficiẽter exp̃mat diuersitates terrarum. ge-
nera arboꝝ ꝛ herbaꝝ. genera fructuũ ꝛ gra
norum. genera colorum. genera cantilena-
rum. genera odoꝝ et florum. genera carni-
um. piscium ꝛ saporuz. genera lapidum et
omniũ metalloꝝ. genera aĩaliũ. stellaꝝ. et
mltitudinẽ angeloꝝ. Quis sufficient' exp-
mat. q̃z sit admirabilis in homib; tanta di
uersitates facierũ. Quis igit' digne dicere
põt q̃z sit mirabilis ista scia que sciuit disti
guere tã diuersa. Uñ ꝓpha cũ dixisset. Qui
numerat multitudinẽ stellaꝝ. ꝛ om̃ibus eis
noĩa vocans. Statim adiũgit. Magnus
dñs nr̃ ꝛ magna virtus eius. ꝛ sapie ei⁹ nõ
est numerus. Et. i. Reg. ij. dr. Deus sciarũ
dñs est. O admirabil' deus q̃ sic om̃ia sapi-
enter disposuit. sic ꝑspicacit' intuet' vniuer-
sa. vt nõ sit q̃ se abscondat a scientia ꝛ noti
cia eius. Uñ ad Heb. iiij. dr. Om̃ia nuda
et apta sunt oculis eius. Timenda est hec
sapiẽtia illis qui abdita ꝛ occulta loca ad
peccandũ q̃runt. q̃ ꝛ si hominib; abscondũ
tur. deũ tñ latere nõ p̃nt. Jpe em̃ est q̃ scru-
tat' corda ꝛ renes hoim. Tertio dominiuz
xpi ꝓbatur a iusticia firma. Et hoc probat
opeꝝ eius rectitudo. Adeo em̃ rect⁹ est iste
iudex nr̃. vt nullis verbis. nullis blandim̃
tis. nullis donis oblatis. nullis aduenien
tib; aduocatis a iusticia flecti possit. Hoc
patuit p̃mo dũ angel' meliorib; ꝛ nobiliori-
bus nec ad horã pepꝑcit. sed mox eos a suo
cõsorcio reiecit. ꝛ penis et'nis reseruauit. Jt
idẽ apparuit in p̃mo hoĩe. quẽ de ꝑadiso ex
pulit. ꝛ posteritatez suã miserijs exposuit.
Nulli⁹ g̃ veret' potẽtiã. nlli⁹ formidat iusti
ciã. sic oẽs ꝑcutit. sic exigit ipoꝝ culpa. vñ
ps. dic. Just⁹ es dñe ꝛ re. iu. tu. Sicq; ptz
dñiuz dñi isti⁹. cui merito dicũt apl'i. Dñe.

Dixi secũdo q' in ꝟbis p̃mis-
sis tangit' quõ apl'i inuocãt bonitatz xpi pie
tatẽ. cũ dicũt. Salua nos. Duo dicunt. sa
lutis auctoritatẽ. salua. salutz ꝯgruitatem
nos. De p̃mo videndũ quõ ordinat' salus
nr̃a a deo. Pro q̃ sciendũ q' ad salutẽ nr̃az
sic ꝛ ad cuiuslibet alteri⁹ rei naturalis cõ
positionẽ ꝯcurrũt q̃ttuor cause. scz efficiẽs
formal'. materialis. ꝛ final'. s̃m Horram sup
ep'lam i. Thimo. ij. Sicut em̃ ad picturaz
concurrit pictor efficiens. forma color. ma
teria paries. finis spes vel merces. Jta ad
saluationẽ nr̃am efficiens est deus. ipo te-
stante. Jsa. xliij. Absq; me nõ est saluator.
Jdeo petit Ps. Saluũ me fac deus. Nõ
est ei sal⁹ nisi a deo. sic dic Aug⁹. in li. de ve
ra religiõe ca. xx. Ad hanc salutẽ ꝓcurãdã
debent nos mouere tria ex parte dei salua
torz. Prio q2 hoc vult deus ꝛ precipit. ipe
em̃ est q̃ mãdat salutes iacob. Subdit⁹ em̃
debet obedire mãdatz ꝑlati. deus domin⁹
nos serui. Jpe aũt vult oẽs hoĩes saluos
fieri. i. Thimo. ij. Nõ est g̃ culpa dñi sz nr̃a
Unde merito subiũgit'. Qui respuit volen
tem se saluare respuet'. Scdo q2 ad hoc ve
niet in mundũ ꝛ in mortẽ Luce. ix. Filius
hoĩs nõ venit aĩas ꝑdere. sz saluare. Me
rito ꝯtemnit' a deo q̃ tantũ bñficiũ eius cõ
temnit. i. Thimo. i. Fidelis s̃mo ꝛ om̃i ac-
ceptõne dignus. q2 iesus xp̃s venit in hũc
mundũ pctõres saluos facere. Hic est Jo-
seph q̃ dic Geñ. xlv. Pro salute vestra mi-
sit me. Tertio q2 gratis salutẽ tribuit. Fa-
tuus esset valde q̃ ꝓ nihilo posset habere re
gnũ imo oẽ bonũ. ꝛ se faceret indignũ Ps.
Pro nihilo saluos facies illos. Ad Tituz
iij. Nõ ex opib; iusticie q̃ fecim⁹ nos. Ergo
ad ꝓcurationẽ salutz nr̃e vrget nos volun
tas dei. aduẽtus xpi. facilitas dãdi. Ecce
cã efficiẽs salutz. Scdo ad salutẽ nr̃az ma
teria ẽ necessaria Est aũt materia salutz ra
tional' spũs. Uñ ps. Aĩas paupeꝝ saluas
faciet Ad hanc salutẽ procurandã debent
nos mouere tria ex parte aĩe. Prio q2 deo
carior. Deus em̃ amat animas Sap. xi. c.
Quanto em̃ vinũ melius et cari⁹ est dño:
tanto in meliori custodia ponit' et saluiori
Jdeo. i. Coꝝ. v. dr. Tradidi eũ sathane vt
spũs eius salu⁹ fiat in die dñi. Ps. Dic aĩe
mee. salus tua ego sum. Scdo q2 i se est p̃-
ciosior. Mercator em̃ pannũ p̃ciosiorez i-
tendit saluare magz. iiij. Regũ. vij. Reliq-
runt tẽtoria fugierũtq;. tñ aĩas suas sal-

uare cupientes. Tertio q2 salut3 capacior.
q2 sine ea nō est salus hoim. Puer debet di
scere officiū cui⁹ capacior est. Genes.xxxij
Uidi dn̄m facie ad faciē. Corp⁹ em̄ nō sal
uatur nisi ꝑ aiam. Uñ ania capacior est sa/
lutis. Tertio ad salutē req̄rit̄ forma. Est āt
forma salutis gratia siue virt⁹. Unde ꝑma
Thimo.ij.dr̄. Saluabit̄ ꝑ filioꝝ generati/
onē. Expōit Gorra.i.bonoꝝ opeꝝ produ
ctiōez. Et pro isto sciēdū ꝙ saluat̄ hō ꝑ vir
tutes gratuitas. Primo ꝑ fidē sicut ꝑ lucez
dirigit̄ homo ad portū. ꝑ recognitionē do
mini ⁊ seruicij saluat feodū. ⁊ negādo amit
tit. Marci vlti. Qui crediderit saluus erit
qui vero nō crediderit cōdēnabit̄. Secun
do ꝑ spem sicut laborās spe mercedis acq̄/
rit sibi victū. Ps̄. Saluos facis sperantes
in te dn̄e. Rom̄.v. Spe salui facti sumus.
Tertio ꝑ caritatē. Homo em̄ libent̄ saluat
amicū. Unde melius valet amic⁹ i via q̄3
inimic⁹ in corrigia.ij. Thes.ij. Caritatem
veritatis nō receperunt. Quarto ꝑ tempe/
rantiā. sicut infirm⁹ ꝑ dietā. Ps̄. Saluos
faciet filios paupeꝝ. sicut fruct⁹ ꝑ desicca/
tionē ab incorruptiōe Prouer.ix. Qui ap/
plicabit̄ ei descendet ad inferos. Nam qui
abscesserit ab ea saluabit̄. Quinto ꝑ iustici/
am sic in omi curia reus ꝯdēnatur ⁊ iustus
saluat̄ Eccl.xxx. Salus anime in sanctita
te iusticie. Ps̄. Salus iustoꝝ a dn̄o. Sex/
to ꝑ prudentiā. sicut serpēs obturaudo au/
res saluat se. ⁊ ludēs ludo scaccoꝝ dando
scaccū saluat ludū Isa.xlvi. Dabo in syon
salutē. Et Isa.xxxiij. Diuitie salutis sapiē
tia ⁊ scia. Septimo ꝑ fortitudinē. Sic mi
les fortiter luctādo ⁊ ꝑseuerādo. Hierem̄.
xxx. Tps tribulatiōis Jacob ⁊ ex ipso sal.
Math.x. Qui ꝑseuerauerit vsq3 in finem
hic saluus erit. Quarto ad salutē requirit̄
causa finalis. Finis aūt salutis nr̄e est stat⁹
glorie. ad Phil.iij. Saluatorē expectam⁹
dn̄m nostrū iesum xp̄m. q̄ reformabit cor/
pus humilitatis nr̄e ꝯfiguratū corꝑi clari
tatis sue. Ad hanc salutē ꝓcurandā debēt
nos mouere tria similit̄ ex ꝑte finis. Pri/
mo euasio periculi culpe. Uiator em̄ extrūs
in nemore vel in mari festinat ad locū salu
tis. vt euadat periculū. Ps̄. Dominus il/
luminatio mea ⁊ salus mea quem timebo.
Ezech.xxxvi.c. Ero vobis in deū ⁊ salua
bo vos ab omib⁹ inq̄namentis vr̄is. Sic
dr̄ hic Salua nos perim⁹. Scd̄o amotio
mali pene. Homicida em̄ vel latro festinat
ad refugiū salut3 vt euadat patibulū. Ps̄.
Saluasti nos de affligētib⁹ nos. ps̄. Sal
ua me de ore leonis. Tertio adeptio cele/
st3 patrie ⁊ leticie. Captiu⁹ em̄ solut⁹ a car
cere libenter ꝓcurat locū recreatōis ⁊ le/
ticie. ps̄. Saluū fac populū tuū dn̄e. Nos
ergo dicamus iā saluatori nr̄o cū btīs apo
stolis. Salua nos. De scd̄o sc3 de salutis
cōgruitate quā ap̄li exp̄munt in ṽbis ꝓpo/
sitis. cū addūt. Salua nos. Nos inq̄3 q̄s
cōgruū est saluare tanq̄3 magistro scolares
tanq̄3 dn̄o seruos. tanquā dilecto amicos.
Saluat aūt xp̄s q̄tuor genera hoim̄ q̄ con
gruū est sibi saluare. Primo humil'r peni/
tentes Mat.j. Ipe saluū faciet ꝑplum suū
a pc̄tis eoꝝ. Scd̄o saluat deuote orantes
j. Regū.vij. Nō cesses orare ꝑ nob̄ ad dn̄3
vt saluet nos de manu philistinoꝝ. Tertō
saluat tribulatōes mūdi ꝑ xp̄o patienť su/
stinētes. vt h̄ i ꝑiculo ꝯstitutos cū xp̄o. vñ
seq̄t̄. Surgēs imꝑauit vētis ⁊ mari. Ma/
re aūt significat amaritudinē presentis se/
culi. vt dictum est. Quarto saluat se longa
nimiter expectātes. q̄ sc3 bonū qd̄ ceperūt
vsq3 in finem ꝑducunt Apoc.iij. Tene qd̄
habes ne ali⁹ accipiat coronā tuā. Et ap̄ls
Qui tenet teneat. donec de medio fiat. Et
Mat.x. Qui ꝑseuerauerit vsq3 in finē hic
salu⁹ erit. In persona taliū dicit apostol⁹
ad Philip.iij. Saluatorē expectam⁹ dn̄m
iesum xp̄m. q̄ reformabit corpus humilita
tis nr̄e ꝯfiguratū corꝑi claritat3 sue.

Dixi tertio

ꝙ in verbis premis/
sis ostendūt tribula
tiōis sue grauitatē. virtutis sue ad resisten
dū infirmitatē. ⁊ clamoris necessitatē. cu3
dicūt. Dn̄e perimus. Magna necessitas ⁊
tribulatōis grauitas est perire in corꝑe. et
subtrahi de hac luce. in qua est loc⁹ meren
di. Et multū ⁊ magnū cōseq̄tur periculu3
quo maius esse nō pōt. si homo intēpestiue
subtrahat̄ ꝑ mortē casualē de hac vita. cu3
frequenter ex hac morte rapit̄ in pc̄tis in/
cōtritus ad mortem eternā. Ideo ap̄li me
rito cōpulsi sunt clamare. allegātes tribu/
lationis grauitatē. s. periculū vite. di. Pe/
rim⁹. O si ap̄li ꝑiculū vite corꝑal' metuen/
tes q̄ tm̄ in ꝯsciētijs eoꝝ securi erāt ⁊ ꝑfecti
sicut ap̄lus de se dixit. Nihil mihi consci/
us sum. cōpellebant̄ clamare ꝑ liberatiōe.
q̄ntū nos miseri cōsciencia peccatoꝝ g͛a/

nati ⁊ de nostra damnatione certi debere-
mus clamare in orationibꝫ vt a peccatis q̄-
bus anima ⁊ corpus nostrū simul periclitā-
tur saluaremur. Circa qd̄ sciendū ꝙ licz
multi sint qui pereunt in hoc mari mundi
huius. tñ ſm Alexandrū quattuor genera
specialiter perire legunt̃. Primi sunt insipi
entes in discernendo. qui scz nec creatorez
suū cognoscunt. nec res secū creatas estia-
re sciunt. Vñ Seneca dicit. ꝙ tunc per ra
tionē recte homo viuit. si diuina prius esti
met. ⁊ dignitatē rebus vt sunt ex eaꝝ natu
ra constituat. Hi sunt etiam qui nec prete-
ritam vitā suam recogitant nec presentem
ordinant. nec de futura prouident. Cū ta-
men ſm Senecā tota vita nostra tribꝫ tpi
bus debeat ordiari eo modo. Et ratio. q̄a
homo alias est in periculo. Qui eniz nihil
de preteritis malis cogitat vitā ꝑdit. Qui
aūt nihil de futuro meditat̃. in oīa mala
incautus incidit. Ideo dicit Aug⁹. Nulla
maior egestas q̄ȝ indigere sapientia. et qui
sapiētia nō eget. re nulla egere omnino pt.
Prouer. xvij. Quid prodest stulto habere
diuitias. cū sapientiā emere nō possit. Itē
hi sunt vere isipientes qui in his que igno
rant nec correptionē. nec correptorem cu-
rant. Prouer. ix. Noli arguere derisorez ne
oderit te. Ideo de talibus dicit̃ Baruth.
iij. Quia nō habuerūt sapientiā. perierunt
propter suā insipientiā. Secundi sūt pigri
et tediosi in operando. ⁊ sunt illi q̄ solū cor
poris sui commodo intendunt. in nullo la
bore vtili ⁊ virtuoso se exercētes. Et hos
vocat aplus Phil. iij. inimicos crucis xpi.
qui terrena sapiunt. quoꝝ venter deus est.
et gloria eoꝝ in cōfusione ipsorum. Hi sūt
etiā qui semper viuere incipiunt ⁊ nullum
vnq̄ȝ vite sue fructum ostendunt. Et tales
vocat apostolus Judas in sua epistola ar-
bores infructuosas bis mortuas. Ideo di
cit Bern̄. Stultus ꝙ viuit mortem poti⁹
dico q̄ȝ vitam. Quō em̄ est vita cum steri-
litate. Arbor arida ⁊ sterilis. nōne mortua
iudicatur. Sic stultus eoipo ꝙ inutiliter
viuit. mortuus iudicatur etiam viuens. et
tales quanto diutius viuunt tanto a deo
plus elongant̃. Ideo de eis dicit̃. Ecce q̄
elongant se a te peribunt. perdidisti oēs
qui fornicantur abs te. O quanti sunt nūc
tempis tales q̄ iam in consumpta etate q̄si
incipiunt viuere dū intendūt negociatiōi
bus. vsuris. lucris ⁊ aliis. ac si p̄mo incipe-
rēt viuere. vt dicit Seneca. Quid aūt est
turpius ſm ipm q̄ȝ senex viuere incipiens.
Tertij sunt indisciplinati in conuersando.
Et hoc sequit̃ ad duo. Primo. cū em̄ est in
sipiens in cognoscendo. ⁊ piger in operan
do. sequit̃ indisciplina ⁊ dissolutio in ꝯuer
sando. Sicut em̄ dicit alexander. ad vir-
tutum exercitium in corde interius sequit̃
moruz compositio in corꝑe exterius. ⁊ ecō
uerso. Unde Baruth. iij. dr̄. Viam disci-
pline nō inuenerūt, ꝓpterea perierūt. Ideo
Ps̄. consulit. Apprehendite disciplinaz ne
quando irascat̃ dominus. ⁊ pereatis d̄ via
iusta. Quarti sunt insatiabiles in peccādo
et hoc sequit̃ congrue ad p̄dicta. quia cum
est insipiens ⁊ ociosus ⁊ moribꝫ indiscipli-
natus et curiosus. sequitur ꝙ sit ad omne
pronus peccatum ⁊ insatiabilis ⁊ fameli-
cus. Quia peccati delectatio nō satietatez
sed famem parit. Unde filius prodig⁹ cō-
sumpta tota portione cū meretricibus di-
xit. Ego autem hic fame pereo Luce. xv.
Vere fame perit qui i aliquo creato bono
extra deum satiari querit. Quia dicit Au-
gustinus in libro confessionuz. Omnis co
pia que deus nō est inopia est. Nos igitur
ne pereamus de via iusta. semꝑ clamemus
ad dñm iesum xp̄m vt nos liberet de peri-
culis vite p̄sentis ⁊ ꝑducat per h̄ mare spa
ciosum ad portum salutis eterne. Qd̄ nob̄
prestare dignetur ⁊c̄.

Dñica quarta post octauas epipha. I.
Sermo XXVIII.

Simile est regnū

celorum homini qui seminauit
semen bonum Mat. xiij. Mar
ci. iiij. Dominicis tribꝫ p̄cedentibus osten
dit nobis mater sancta ecclesia potentiam
mirificā nostri saluatoris. ⁊ hoc in operati
one miraculoꝝ tam in t̄ra q̄ȝ in mari. Nūc
ista dñica sequēti vult ōndere ipsius sapiāz
ꝓfundissimā. ⁊ hoc per salubrē parabolā et
exemploꝝ salutariū eruditōnē. Vñ in hac
dñica vult nos docere q̄ntū nobis noceat
nostra negligentia. ⁊ h̄ in eo ꝙ nobis dor-
mientibus ⁊ in custodia nostri corꝑis tor-
pentibus. diabolus tanq̄ȝ inimic⁹ supsemi
nat nob̄ mēti nr̄e vicia. ⁊ ita inficit in nob̄

semen diuinũ in nobis seminatum. In fi-
gura hui⁹ sampson missis trecẽtis vulpib⁹
cũ igne combussit oĩa sata philistinorũ.
vt dicit Judicum. xv. Sampson licz sepe
significat xpm in scripturis. qntũ ad q̃daz
mysteria sue passionis ꝛ resurrectõis. tamẽ
hic significat diabolũ. nec absurde. Sepe
eñ ẜm Grego. ꝑ rem iustã significat iniusta
Interpratur aũt sampson quasi sol eorum
Sol ꝑpter illã claritatez in qua creat⁹ fuit
De qua dicit Ezech. xxviij. Tu signaculũ
similitudinis dei. in paradiso deliciaꝝ fui-
sti. Sol ergo dicit eoꝝ qui imitant eum in
claritate sup̃bie. quia ip̃e est rex sup oẽs fili
os sup̃bie. vt dz Job. xlj. Hic ergo mittit
trecentas vulpes. id est. initas astutias. do
los ꝛ fallacias quib⁹ comburere nitit oĩe
semen diuine gratie ꝛ veritatis. Et hoc ẽ
qd dicit de eo. Qz dormientib⁹ homib⁹ su-
perseminauit zizania. Simile dicit de sy-
renibus monstris marinis. que cãtu suo so
piunt nautas. ꝛ postea in somno cum na-
ui subuertunt. Sic intendit diabolus. ꝓ-
ponit vera ꝛ intendit falsa. ostendens dul
cia ꝛ exhibens amara. Sic dic̃ euãgelium
presens qd ꝓnũciat ꝑ p̃o ita. Sĩle ẽ regnũ
celoꝝ ꝛc̃. Sicut aũt habet ex eodẽ capitu.
q discipuli exquisierunt expositionẽ hui⁹
parabole a xp̃o. per quod significant istam
parabolã magni fore mysterij et intellect⁹
sp̃ũalis. Si ergo apostoli exquisierunt in-
tellectũ mysticũ. multo magis nos quere-
re debem⁹ gratiã sp̃ũsancti a christo. Nã
iuxta Aug⁹. Qui sine christo prudentez se
existimat. non prouidus. sed stultus appel-
landus est. xxvi. q. ij. Qui sine. Ab ip̃o eniz
dat gratia vnicuiq ẜm mensurã donatio-
nis eius. Ad Ephe. iiij. j. q. j. Multe. Ut
igitur ip̃e in nobis bonum semen gr̃e sue se
minare dignetur ad matrẽ eius pijssimam
que sine virili semine ex sola sp̃ũsancti sup
uentione semen vite eterne xpm filium dei
concepit ꝛ peperit recurramus. salutantes
eam voce amena dicentes. Aue maria gr̃a
ꝛc̃. Simile est regnũ celorũ homini q̃ se
minauit semen bonum in agro suo ꝛc̃. In
euangelio p̃senti tria describunt. Prio nã-
q describit diuina bonitas. in eo q semia-
uit semen bonũ. Scd̃o describit diaboli-
ca iniq̃tas. in eo q supseminauit zizania.
Tertio describitur diuine iusticie equitas
in eo q ordinate iussit segregare zizania a
tritico. Primũ describit i p̃ncipio. ibi. Si
mile ẽ regnũ celoꝝ hoi q̃ semiauit semẽ bo-
nũ. Scd̃m. cũ dz. cũ ãt dormirẽt ho. Ter-
tiũ cũ sb dicit. accesserũt g̃ serui eius. A

Dixi primo q in p̃ma parte de
scribit diuia boni-
tas in eo q seminauit semẽ bonũ. Und di
cit. Dixit iesus parabolã hanc. Istd factuz
est anno p̃dicatõnis p̃mo. Postq̃ eñ xpus
in domo quadam iudeorum predicassz ex
tunc ibidẽ scribis iudeis ꝛ phariseis confu
tatis de ip̃oꝝ blasphemia. per quã opa sua
diuina ascribebãt beelzebub p̃ncipi demo
nioꝝ. exiens inde venit ad mare gentiliũ.
ibiq sedẽs in nauicula plures parabolas
dixit. Inter quas vna fuit ista p̃cipua. Di
cit aũt Hiero. Qz parabola est reꝝ discre-
pantiũ sub aliqua sĩlitudine facta collatio
Simile est regnũ celoꝝ. id est militans ec-
clesia. q̃ dz celũ. scz ꝑpter vite sublimitatẽ q̃
debet viuere. Iuxta illd. Nr̃a aũt cõuersa
tio est in celis. Phil. iij. Propter claritatez
doctrine. q̃ debet fulgere Matth. v. Sic
luceat lux vr̃a. Tertio ꝑpter stillaꝝ. i. perso
naꝝ diuersaꝝ mltiplicitatẽ. De q̃ Gregor.
xxvij. li. mora. c. iiij. tractãs illd Job. Qui
aufert stillas pluuie. Duo inq̃t in hac vita
sunt genera hoim. Unũ bene viuentiuz. sz
nulla docentiũ. Aliud nõ recte viuentium
sz tñ recta docentiũ. sic̃ i celi facie alie stelle
ꝓdeunt q̃s nulle pluuie sequũtur. alie pro
deunt q̃ arentẽ terrã magnis imbrib⁹ ifun
dunt. Simile est ergo regnũ celoꝝ. i. nego
ciũ militantis eccl'ie. hoi. i. xp̃o q̃ seminauit
semẽ bonũ. i. fidem suã plãtauit in cordib⁹
fideliũ ꝑ p̃dicationẽ. vel bonũ semẽ est vo-
luntas bona ẜm Gorrã. in agro suo. i. eccle
sia vel mũdo. Suo dicit ꝑpter hereticos q̃
dicebant mundũ visibilẽ a malo deo crea-
tum. qd falsum est. Unde in simbolo. crea-
torem celi ꝛ terre credim⁹ vnũ deũ. Sz
diceres. quõ est semen bone voluntatis in
nobis. cũ tñ nõ sum⁹ sufficiẽtes cogitare a-
liq̃d a nob. ij. Coꝝ. iij. Rñdeo in nob ẽ ꝛ ex
nob q̃ntũ ad coopationẽ nõ q̃ntũ ad infu-
sionẽ. B Circa istud ẽ sciẽdũ q h tan
guntur cõditiones requisite vnicuiq xp̃i-
ano ad salutem cõsequẽdaz meritorie. que
describuntur in his verbis. Et tangũtur
sex ꝯditiones. Primo vt sit homo. per vi-
tam rationalem. non bestia per sensualita-
tem. Unde dicit. Simile est regnũ celorũ

hominí.non bestie.nam reuera nullus me-
retur admitti ad regnum celorum nisi rati
onabiliter viuens. Qđ patz ex eo ꝙ Adã
factus fuit homo in animã viuentem in sta
tu innocentie.qui si tenuisset imaginez dei
que est in parte ratiõali ꝑuenisset ad regnũ
celorum.etiã sine morte media. Sed quid
scriptum est de eo in Ps̃. Homo inquit cũ
in honore esset nõ intellexit.comparatꝰ est
iumentis insipientibꝫ. Berñ.suꝑ Can.ser-
mone.xxxvi. Ecce qualẽ se homo inuenit
de similitudine dei in similitudinẽ iumẽti.
Vñ cui ṗus ex ꝑsona sancte trinitatꝫ dictũ
fuit. Ecce adam quasi vnus ex nobis factꝰ
est.illi postea bestie poterant dicere. Ecce
adam factus est quasi vnus ex nob. Sz
diceres.que est vita rõnalis ⁊ humana.⁊ q̃
bestialis ⁊ pecorina. Respondeo breuiter
ꝺm Berñ.in quibusdaz suis sententijs. Qꝛ
tria faciunt hoiem rõnalem ⁊ sanctũ ĩ vita
scz victus sobrius.actus iustus. ⁊ sensus
pius. Victus sobrius.si ꝯtinenter. si socia
liter.si obedienter.si caste.si caritatiue ⁊ hu
militer vixerimꝰ. Sed ꝑ continentiã casti
tas.ꝑ socialitatem caritas fouetur. Actus
iustus erit si fuerit rectus discretꝰ ⁊ fructu
osus. Rectus ꝑ bonã intentionẽ.discretus
per mensurã possibilitatis.fructuosus per
vtilitatẽ proximoꝝ. Sensus pius erit si fi
des nostra deum sentit summe potentẽ.sũ-
me sapientẽ.summe bonũ.vt per eius potẽ
tiam credamus adiuuari infirmitatẽ nr̃az
per eius sapientiã nostrã credamus corri-
gi ignorantiã.per eius bonitatem nr̃az cre
damus ablui iniquitatẽ. Hec ille. Ecce de
scripsi tibi hoiem rationalẽ.nõ vtiqꝫ philo
sophicũ ⁊ naturalẽ.sed vt catholicũ ⁊ fide-
lem. Si aũt q̃ris.q̃s sit homo bestial. Rñ-
deo ꝺm Augu.in libro de salutaribꝫ docu-
mentis. Bestialis homo est qui facit quod
vult.qñ vult.quantũ vult.sine tempore.si-
ne mensura.sine modo comedit.bibit. dor
mit.ludit.quando vult.quantũ vult. nul-
lam habens mentẽ ad celestia. implicatus
terrenis.neglectus eternis. Vñ apl's ṗma
Coꝝ.ij. Animalis inq̃t homo nõ percipit
que dei sunt.stulticia em̃ inest illi. Et vere
talis stultus est qui ꝺm carnẽ viuit. De quo
apl'us ibidẽ. Si ꝺm carnẽ vixeritis morie
mini. Et iteꝝ ad Phil.iij. Qui terrena sa-
piunt quoꝝ deus venter est et gloria in cõ
fusione ipoꝝum.imo non homo.sed diabo
lus incarnatus. Secunda cõditio vite ra
tionalis ⁊ humane.vt sit actiuus. nõ ocio
sus. Unde dꝛ.qui seminauit. Vita siq̃dem
presens data est homini ad seminandũ bo
na opera. Vñ Job.v.dꝛ.ꝙ homo ad labo
rem nascitur. Quecũqꝫ seminauerit hic ho
mo.eadem ⁊ metet. Et notanter dicit. qui
seminauit.non qui metit. Ad seminanduz
em̃ hic positi sumus. Aliud aũt tempus fu
turum ad metendũ expectamus. Vñ Ec-
clesiastes.xj. Mane semina semen tuum.⁊
vespere non cesset manꝰ tua. Ecce tota die
vite ꝑ̃sentis ꝑ̃cipit semiare.certe nõ agros
terrenos tm̃ qui corpus nutriunt.sz actus
iustos qui mentẽ reficiunt. Prouer.xj. Se
minanti iusticiã merces fidelis. Est aũt iu
sticia rectitudo volũtatis ꝓpter se seruata.
ꝺm Anselmũ de libero arbitrio ca.iij. Ter-
tia conditio vite rõnalis est.vt sit hõ circũ
spectus. Vñ dꝛ.seminauit semen non dicit
paleã. Vñ de multꝫ dꝛ illđ Ozee.viij. Vẽ
tũ seminabũt ⁊ turbinẽ metẽt. Hoc faciunt
vanegloriosi suꝑbi ⁊ ambitiosi. qꝛ oĩa fa
ciunt vt videanẽ ab homibꝫ Math.v. Et
isti nõ seminãt semẽ.sed paleam vacuam ⁊
vento plenã. Quarta conditio.vt sit hõ in
electione voluntatis rectus. Unde dic̃.se-
men bonũ.nõ malum vt scilz sciat reproba
re malum.⁊ eligere bonum. Quinta condi
tio.vt sit de gratia diuina solicitus.sine q̃
nihil valent oĩa. Unde dicitur in agro.
nõ inter spinas diuitiarũ. non in via luxu
rie.nõ in petra obstinationis.sz in agro be
ne per gratiam dei disposito. Cant.vij.ca.
Egrediamur in agrum. Sexta cõditio vt
sit magis proprie saluti q̃ꝫ aliorum inten-
tus. Unde dicitur. Multi neglecti pro-
prijs seminant in agris alienis. Contra il
lud. Agris tuis sitientibus alieni irrigan-
di non sunt. Hinc conqueritur ille sapiẽs
Posuerunt me custodem in vineis. scilicet
alienis. Vineam meam nõ custodiui. Mul
ti enim in prelationibus.officijs. dignita-
tibus aliorum vtilitati intenti.propriã ne
gligunt salutem. De quibus dicit Berñ.
suꝑ Canti.sermone.xxxj. Miror iquit au-
daciam plurimoꝝ quos videmus de suis
vineis nõ colligere nisi spinas et tribulos.
vineis tñ dominicis se ingerere.⁊ non nisi
fures veri sunt ⁊ latrones.nõ custodes nec
cultores. Hec Berñ. Et tantum de ṗma
parte euangelij.

C

Dixi secũdo q in secũda parte euãgelij describit diabolica iniq̃tas. Vñd sequit. Cum aũt dormirent hoĩes. Hic tãgit tria. negligentiã custodie. in hoc q dic. cum dormiret imitatrices seminationẽ falsitatis. ibi. venit inimicus. manifestatõnẽ seminis. ibi. cũ aũt creuisset Dic ergo. Cum autem dormirent hoĩes id est pcaui ṗlati ad custodiã ⁊ cautelã gregis dñici pigritando agerẽt. quoꝝ somno id est. negligentia supueniens diabol⁹ supseminauit zizania. Vñ. j. Pet. v. dicit. Vigilate q2 aduersarius vr̃ diabol⁹ circuit q̃rens quẽ deuoret. q̃ supseminauit zizania. id est errores. Zizania ad lr̃am est nomẽ cuiusdã herbe nociue segetib9. q̃ alio noĩe dr̃ loliũ. et est generis etrocliti. feminini in singulari. ⁊ neutri in plĩ. Et dicũt q̃dã q ĩ singulari pducit penultimam. in plurali corripit. Unde versus. Est zizania sunt zizanie ⁊c̃. Et ponitur hic pro errore falsitatis quẽ diabolus per suggestiones suas seminat. vt homines in peccata mortalia iuoluat. ⁊ hoc facit in medio tritici. i. in medio bonoꝝ ⁊ electoꝝ in ecclesia dĩ. Glosa. pmiscendo hereticos electis. vel in medio tritici in corde hoĩs in quo erat bona volũtas et abijt. scz aduentum suum occultãdo. q̃a transfigurat se in angelũ lucis. Notanduz q sicut prelati tripliciter negligũt. ita diabolus tripliciter operat̃. Dormiunt em̃ ṗlati vel torpore inertie Prouer. vi. Festina discurre. suscita amicũ tuũ. ne dederis somnum oculis tuis. vel cum resoluũtur lasciuia. Amos. vi. Dormitis in lectis eburneis ⁊ lasciuitis in stratis vestris. Vel tertio cum premuntur ignorãtia siue culpa. ṗma Thes. v. Nõ dormiam⁹ sicut ceteri. sed sobrij simus ⁊ vigilem⁹. Vidẽs hec diabol⁹ apponit inter eos triplex studiũ. ṗmũ venit supseminat. ⁊ abit. venit p suggestionẽ erroris. supseminat. p consensum hominis ⁊ abit in occultatione erroris sub specie veritatis. Cũ aũt creuisset herba. Hic subditur erroris manifestatio. Vñ. cuz creuisset herba. i. cũ fideles pfecissent in fide ⁊ moribus. ⁊ fructũ fecisset. i. bone spei opa monstrasset. vl' creuisset. p pfectũ fidei. et fecisset fructũ p effectũ opis boni. q2 fides sine opibus mortua est Jaco. ij. tunc apparuit zizania. i. manifestauerũt se hereticoꝝ dogmata. Error em̃ manifestat̃ post exitũ veritatis. Nõ em̃ habet ṗncipiũ nisi in vero. qd̃ verũ euẽtus ostẽdit. Vñ post ꝓphas pseudoꝓphete. post xp̃m antichristus. Hic est argumẽtũ q cũ homo spũalis esse cepit. tũc iudicat omnia. Scd̃m glosam hic sunt tria moralia documẽta. Primum est q negligentia ṗlatoꝝ. magis ẽ periculosa q̃3 simpliciũ. Patet. q2 eoꝝ occasione diabol⁹ mlta mala facit in subditis. Illa aũt negligẽtia consistit in trib9. scz nõ reparando q̃ sũt reparanda in plebe. ij. Paralip. xxiiij. Leuite negligentius egerunt. ⁊ loquit̃ de sartatectis reparandis. Secũdo recusando disciplinã dei Prouer. j. Despexistis omne consiliũ meum. ⁊ increpationes meas neglexistis. Tertio qd̃ iustum est non exeq̃ndo Sap. iij. Impij autẽ scd̃m q̃ cogitauerũt correptionẽ habebũt. qui neglexerunt iustum ⁊ a domino recesserunt. Quando ergo defectus nõ emẽdantur. quando ad ppriam vtilitatem viuitur. quando iusticia nõ ministratur per prelatos. dicuntur spiritualiter dormire ⁊ dare occasionẽ diabolo seminandi mala semina viciorum et errorum. Secũdũ documentũ est q diabolus ex deprauatione volũtatis sue iã quasi naturaliter cuilibet homini est infestus. vñ dicit̃. inimicus ei⁹. Facit aũt hoc ĩ ipo inuidia. De q̃ dicit̃. Inuidia diaboli mors intrauit in orbem terrarum. Dolet enim illas sedes celestes quas aut noluit aut neglexit homines ex lutea materia constantes adipisci. xvi. q. ij. Visis Et econtrario quasi naturaliter homo odit diaboluz nõ inquantum creaturam dei. sed inquantuz sibi aduersum. Unde Matthei sexto cap. Aut vnum odio habebit et alium diliget. aut alium sustinebit et alterum contemnet. Tertium documentum est q multa vicia et fere omnia sub specie virtutum sepi⁹ introducuntur in medium populi. Et ideo opus est magna cautela. Et de hoc Isid. libro tertio de summo bono capitu. xxxv. per longum passum. ponens etiam in hoc differentiam iter peccata spiritualia ⁊ carnalia. Dicit enim. Quedam vicia species virtutum preferunt. ideoq3 perniciosi⁹ suos sectatores decipiunt. quia se sub velamine virtutum tegunt. Nam vicia que statim virtuti contraria apparent. cito dum palam veniunt emendantur. ꝓpter quod sequaces eorum de talibus erubescunt. car-

nales plerūq; ꝑ insensibilitatē mentis non
agnoscūt viciū esse culpabile qđ dignū vi-
deť damnatiōe. Et exēplificat ibi quomo
do sub p̄textu iusticie crudelitas agiť Sic
remissa segnicies diciť mansuetudo. ⁊ idul
gentia pietas. ꝓdigalitas diciť liberalitas.
tenacitas temperantia. pertinacia putať
constantia. timor diciť obedientia ⁊ humi
litas. procacitas vocis pro lubricitate ca-
stitas iudicať. pigricia ꝓ quiete reputatur.
inq̄etudo diciť sollicitudo. p̄cipitatio fer-
uor boni studij noīatur. tarditas bñ agen-
di diciť consilij mora. Et ex istis ip̄e cōclu
dit ꝙ multi se iustos credūt. cum tamē sint
reprobi. ꝓpter qđ ꝫm ip̄m caute est homini
ambulandū. Vicia em̄ sunt quasi latrones
qui quasi quieti ꝑ viam nobiscum incedūt
sed habita oportunitate nos occidūt. ꝫm
ip̄m. De hoc autē Augustinus in libro de
conflictu virtutū ⁊ vicioꝝ. D

Dixi tertio ꝙ i vltima ꝑte euā-
gelij describiť iusti-
cie diuine equitas. in eo ꝙ iussit vtrūq; ab
altero segregari. ⁊ vt dignum fuit suo loco
reponi. vnde seq̄tur. Accedentes autē ser-
ui patrisfamilias. i. angeli. vel ꝫm Lyrā p̄-
dicatores ⁊ p̄lati ꝑ deuotā orationē tanq̄
solliciti fideles ⁊ deuoti circa res oīes. di
xerunt patrifamilias. i. deo ꝯsulētes eū in
corde suo. Dicit hic Criso. Volētes disce
re oportet interrogare. Dñe scꝫ qui omnia
potes. nōne bonū semē semiasti i agro tuo
scꝫ ꝑ apostolos ⁊ p̄dicatores in mūdo. Ec
ce tangiť seminator. q2 deus. Quis aūt cō
tra illū ausus est seminare semen maluꝫ. q̇s
ergo ausus est corrūpere i agro tuo. q̇s au-
sus est intrare. vnde ergo zizania habet. q̄-
si admiratiue loquunť. Et ait illis. Inimi
cus homo h̄ fecit. i. diabolus qui dr̄ homo
ab hoīe deuicto. sicut scipio africanus ab
africa deuicta. Diciť ergo homo. quia sub
specie humane rōnis hoīem decipit. vel
q2 ab inicio homini inimicabať Gen. iij. c.
Inimicicias ponā inter te. vł q2 hoīem vo
ce hūana decepit. Serui aūt dixeřt. Vis
ibimꝰ ⁊ colligemus ea. id est placet tibi ꝙ
eamꝰ ⁊ de medio euellamꝰ. vel excōicādo
eos vel separando brachio seculari inuo-
cato. sicut petrus furore succēsus stati am-
putauit auriculā dextrā Math. xxvi. simi
liter discipuli Luce. ix. c. Vis dicamus vt
ignis descendat. Et ait illis. nō. Et ratio-
nē subdit patientie sue ⁊ expectatiōis. Ne
forte colligētes zizania de medio ecclesie
occidēdo oīes pctōres. eradicetis simł et
triticū. Vñ ꝫm Hugonē ꝓhibetur eradica
tio festinata. Et glosa dicit. ꝙ hic datur lo
cus penitētie. ⁊ monemur nō cito amputa
re. quia q̇ hodie errat. forsitan cras defen-
det veritatem. Et ꝫm Gorrā ꝓhibeť eradi
catio festinata quā nō p̄cedit āmonitio cō
minata. De qua ad Titū. iij. Hereticū ho
minē post vnā ⁊ secundā correptionē deui
ta. Scđo dānosa qñ multitudo est in cau
sa vel p̄nceps. vel qñ nō fuit causa manife-
sta ⁊ redundans in iniuriā eccłie. Tūc em̄
tolerādi sunt mali ꝑ pace eccłie. Tertio su-
spiciosa qñ nō habeť certitudo de heresi vł
vicio alicuiꝰ. His tribꝰ modis ꝓhibeť era
dicatio ne simul eradiceť ⁊ triticū. Qđ fit
qñ aliq̇s ex leui suspitione excōicať. q̇ puta
tur zizania cum sit triticū. vel qñ sine mo-
nitione. ex q̇ alij scandalizantur. quia non
seruatur iuris ordo. Vel quādo multitu-
do. q̇a qui nunc est zizania. cras erit triticū
O vtinā aduerterēt ista nostri pontifices
fulminantes ex talibꝰ qualibuslibet causis
etiam sine monitōne precedenti interdicti
sententiaꝫ pro duobus grossis. quibꝰ diciť
illud quod sequiť. Sinite vtraq; crescere
vsq; ad messem. id est iustos et peccatores
multiplicari ad tempus iudicij. ⁊ i tempo-
re messis. id est in die iudicij. ⁊ hoc erit pro
pe punctum iudicij. ⁊ hoc intelligendū est
de illis qui non sunt notorij neq; pertina-
ces neq; conuicti de pertinacia. neq; im-
minet vniuersale damnum ecclesie. dicam
messoribus. id est angelis. Colligite pri-
mum zizania. id est. peccatores excluden-
do eos primum a consorcio btōrum. ⁊ hoc
quo ad penā damni. et alligate ea. quo ad
penam sensus in fasciculos. id est. diuersis
penis plectite. Alligate quo ad perpetui-
tatem vt nō possint euadere. Vnde in ps̄.
Ad alligandos reges eorū in compedibꝰ.
⁊ nobiles eorū in mani ⁊c̄. Et quo ad pe-
narum varietatem in fasciculos. nō in vno
fasce. quia pro mō peruersitatis sue vnus-
quisq; punietur. et quo ad penarum acer-
bitatem. quia ad comburendum scilicꝫ ig-
ne inextinguibili. Triticum autem meum
congregate in horreum meum. No-
tatur hic felicitas sanctorum. Primo ex
eo. quia ad eorum consolationem mali

mittentur prius ad gehennam. Vñ in ps.
Letabitur iustus cum viderit vindictam.
manꝯ suas lauabit in sanguine peccatoris
Scdo quia habebũt felicitatẽ ꝓriaʒ quia
triticum meũ. Tertio societatẽ beatam. qa
congregate. Quarto ex loci iocũditate. qꝛ
in horreũ meũ. scʒ mee celestis habitatiõis
vbi ego ꝑmus sum tanq̄ granũ frumenti.
Joha. xij. ⁋ Hic occurrunt tres mo-
ralitates ſm tres status personaꝝ. que sũt
paterfamilias. inimicus eius. ⁊ serui eius.
In patrefamilias habemus quid amemus
et quid imitemur. Et hec sunt quatuor a
quibus per ordinem commendat̃ bonitas
eius. Qđ patet in seminãdo bona in celo.
vt angelos bonos. licet aliq̄ sua voluntate
facti sunt mali. vt dicit Jsid. li. i. đ summo
bono ca. x. Scdm est eius patientia in to-
lerando mala. Vñ ait rñdendo ꝗrentib᷑ vl
tionẽ. Inimicus hõ h̄ fecit. Tertiũ est sapi
entia. qđ ptʒ in ꝑcauẽdo ꝑicula. vñ ait. Ne
forte colligẽtes. Quartũ est iusticia in red-
dendo vnicuiq̄ iuxta merita. Vñ dicit. in
tempore messis. Scdo ĩ inimico habemꝯ
quid vitemus ⁊ detestemur. videlʒ q̄druplicẽ eius maliciã. Prima est. qꝛ vẽit vt ini
micus. Scda eius actꝯ ꝑiculosus. qꝛ sup-
seminauit. Tertia quia locus soli deo aptꝯ
quia in medio tritici. mediũ aũt est locꝯ vir-
tutis. Quarta qꝛ tps improuisum. qꝛ dor-
mientib᷑ hominib᷑. Tertio in seruis habe-
mus quid laudemꝯ ⁊ imitemur. ⁊ sunt q̄tu
or. Fidelitas in hoc ꝙ accesserũt ad patreʒ
ne ꝓditores viderent̃. sollicitudo qꝛ quesie
runt. dñe. nolentes celare damnũ. Obediẽ
tia. vis ibimꝯ. nõ eñ absq̄ nutu eius aude
bant facere. Zelus. in h̄ ꝙ dicunt. ⁊ collige
mus ea. In ps. Zelus domus tue comedit
me. Hic occurrũt tria dubia. Primũ vn
de sit malũ. Secundũ vtrum mala fieri sit
bonũ. Tertiũ vtꝝ malũ corrumpat totum
bonũ. Ad ꝑmuʒ respõdeo ſm Hõrram sup
Math. Qꝛ malũ licet nõ habeat causaʒ ef
ficientẽ ex parte actiõis. quia deus non est
causa mali. nec causam efficientẽ ex ꝑte sui
quia nihil est. nec habet inclinationẽ na-
turalẽ ex parte loci. quia ager bonus est et
ad bonuʒ ordinatus. Sed licet non habe
at causam efficientẽ. sed tñ habet deficien-
tẽ. scʒ liberũ arbitriũ. Vñ Augꝯ. dic ꝙ ma
lum est actus incidens ex defectu bõi. Itẽ
substantialiter est in bono. ⁊ per ipm agit ⁊
corrumpit. Itẽ licet natura nõ ex eiꝯ insti-
tutione. tamen ex eius oꝑatione ⁊ corrupti
one prona est in malũ. ⁊ ista omĩa sunt cau-
sa intrinseca mali. causa autem extrinseca ẽ
suggestio diaboli. vt hic dicit dominꝯ. ini-
micus homo hoc fecit. Ex his infero ſm
Thomã ꝑma ꝑme. q. xlviij. arti. i. Qꝛ malũ
non est natura quedam. sed est absentia bo
ni. Unde Dionisius. iiij. ca. de diuinis no
minib᷑. Qꝛ malum non est existẽs neq̄ bo-
num. ⁊ per hoc dicit ꝙ malum non agit ne
q̄ desideratur in virtute boni adiũcti. per
se aũt est infirmũ ⁊ preter voluntatem ⁊ in
tentionem. Secundo infero ꝙ malum est
in bono vt dicit Augustinus in Enchiri-
dion. ⁊ ita malũ est in libero arbitrio ⁊ vo-
luntate. a qua procedit tanq̄ ab origine. et
sic voluntas est causa peccati. nõ efficiens.
sed deficiens. Nam vt dicit Thomas sup
ij. sententiaꝝ dis. xxxiiij. Voluntas ſm qđ
habet respectum ad suũ ꝑncipiũ a quo est.
scilicet ad deũ. non est nãra elicere aliquid
ex se nisi bonum. sed scdm quod habet re-
spectum ad principium ex quo est nihil. cũ
ipsa voluntas sit ex nihilo tendit ad effe-
ctum. Si ergo scire volumus vnde sit ma-
lum culpe materialiter. Dicimus ꝙ ex ni-
hilo. Si vero formalit̃. dicimus ꝙ ab ab-
sentia boni debiti. scilicʒ speciei. modi. ⁊ or
dinis. Originaliter autem a libero arbi-
trio et voluntate. Et tantum ad primum
dubium. Ad secundum dubium cuʒ q̄
ritur. vtrum mala fieri sit bonum. Respon
deo ſm Thomã super. i. sententiaꝝ distin.
xlvi. Qꝛ mala fieri per se nõ est bonum. qa
vt dictum est quia nec a bono causantur.
cum non habent causam efficientem. sʒ de
ficientem. nec mala fieri est natura. sed ꝑua
tio. nec mala fieri est fieri. sed ab ordine de
uiare. et sic non est per se bonum. sed per ac
cidens. Primo ratione boni quod inde eli
citur. vt persecutio tyrannorum nõ est per
se bona. sed per accidens ratione patientie
martyrum que ex ea elicitur. Et per h̄ eti-
am soluitur dubitatio. An deus vult fieri
mala. dicendum ꝙ non ſm causalitatem.
quia non causat ea. Sed bene vult ſm nõ
prohibitionem. inquantum ea non ꝓhibʒ.
voluntate consequente. cũ possit ea ꝓhibe
re ⁊ etiã inquantũ ex eis elicit̃ bonuʒ. Qđ
fit tripliciter. Primo propter specialeʒ vti
litatem vt firmiores ⁊ abiliores resurgant

Scdo quantū ad vtilitatē cōmunē. vt qñ ex peccato suo aliqs punitur. exq̄ procreatur pax ⁊ bonus status totius cōitatis. vt qñ aliqs ex pctō alterius detestando ipuz feruentius in amorē dei rapit. Ad tertium dubiū. vtrū malū possit corrūpere totū bonū. Rñdeo ſm Thomā in pma pme. q. xlviij. ca. iiij. q nō. Quia vt dic Aug in Enchiridion q malū nō pōt cōsumere bonū. Unde ptz q malū culpe cōpatit secum bonum nature. ⁊ veritas scripture cum zizania erroris. In diuersis aūt personis h apparet melius. vbi semen veritatis stat cum zizania corruptionis. Nam fides formata stat cum venialib malis. ⁊ informis cum mortalibus. ⁊ sic ptz solutio hui dubij. et tantum de isto ſmone.

Dñica qrta. II. Sermo. XXIX

Simile est regnū celorū homini q̄ seminauit bonū semen in agro suo. Cū autē dormirent homines venit inimic ⁊ supseminauit zizania Math. xiij. Sicut dicit magnus pr Augusti. in sermone. ij. de annunciatione. Mox vt deus omnipotēs locutus est in huius mundi exordio. cūcta creta sunt. illico pepēdit celū. stati stetit terra. mare defluxit. Deide fact est homo simil deo. q̄ roborat corpe. pingit specie. spū adimplet. vestitur aspectu. ↄstituit domin ⁊ mundi possessor. Itaqȝ ſm Bern sup Canti. sermone. xxxi. Collocat in paradiso voluptatis nihil moleste. nihil indigētie sensit. odoriferis stipatus malis. fulcitus floribus. decoratus gloria. ⁊ honore coronat et constitutus sup opa manuū plasmatoris Cui sors erat ⁊ societas cum pncipib angelorum ⁊ cū omi militia celestis exercit. Erat itaqȝ vt dicit Ambrosi ad Sabinū Primus homo recens dei opus. confabulator assiduus. ↄtemplatione dignific. innocentia stipatus. caritate afflatus. sapiētia dotatus. prudentia fulcitus. iusticia vestitus. fortitudine vallatus. temperātia cōpositus. stabilitate firmatus. Hec ille. Ecce quante dignitatis fuit homo in sui prima creatione. Qui vere fuit vt bonū ⁊ optimū semen in agro paradisi creat ⁊ seminatus. Uez qꝛ vt dicit August. vbi supra Nulla est felicitas q̄ nō habeat inimicū. eo q inuidia ex opulentia orta est. vt dic Salustius li. i. Princeps omniū malorum quem scriptura inimicū hois appellat. duz vidit hoiem de limo terre ad imaginē dei factū et tantis donis ornatū mox illis spoliauit eundē ⁊ peremit. Sicqȝ pmus homo amisit temperātia. intēperatus factus est. perdita caritate malus inuentus est. Ponuntur verba de pnia. dis. ij. Princeps. Et breuit oib ꝟtutib homi a deo infusis. diabolus cōtraria vicia velut zizania tritico inseruit. vt dicūt ꝟba nr̄i thematis. In qb ꝟbis tria tangunt. Primo diuine bonitatis clementia. in eo q seminauit bonū semē i agro suo. Scdo humane tepiditatis negligentia. Cum dormirent hoies. Tertio diabolice iniquitatis ⁊ puersitatis malicia. quia inimicus venit et superseminauit zizania tritico. ⁊ abijt. A

Dixi primo q in verbis pmis describit diuine bonitatis clementia. in eo q seminauit bonū semen in agro suo. Et certe mag bonitas diuine clementie apparuit in hoc q nullis meritis exigentib humanā ↄdidit naturā ita bonam vt esset capax sūme beatitudinis ⁊ diuine fruitiōis. vt dic Damascenus li. ij. ca. ij. Et Augu. li. xi. de ciuita. dei cap. xxi. ⁊ li. xij. cap. ix. Circa quod sciendum. q deus in agro mundi huius seminauit triplex semen bonū. scȝ nature. fortune. ⁊ grē. De pmo quō seminauit semen bonū nature. De q̄ semine dic Hiere. ij. ca. ex persona dñi. Ego plantaui te vinea mea electa. omē semen verū. Notanter dicit electa. Non est eñ cōmunis vinea. sed electa. qꝛ nō ad cōmunē vsum. sed ad electū opus est creata humana natura. Uñ p excellentiam dr vinea electa. In cuius comparatione oēs alie creature sūt vt ortuli parui vl vineale paruule. eo q humana natura immediate ordinat ad deū. cum omnia propter ipam sint creata. ipa aūt ꝓpter solū deum. vt dic Hugo de arca Noe. Que etiaȝ dicitur omē semē verū ꝓpter naturalē incorruptōem in qua cōdita est. Istud semen est quasi fundamentū oīuȝ aliorum seminum. Nā tolle bonū nature. non est bonum fortune nec gratie. Magne ergo estimatiōis ⁊ pōderis deberet esse apud nos bona naturalia. sine quib omnia alia bona nō subsistunt. Sed di. q̄ sunt ista naturalia bona. aut cuius vtilitatis. Rñ. certe ista sunt

viuere moueri. sentire ⁊ intelligere. ꝑ que
cõuenim⁹ cũ oĩbꝫ creaturis. Nã viuẽdo
cõuenim⁹ cũ arboribꝫ ⁊ plantis. Mouen
do cũ celestibꝫ speris ⁊ elemẽtis. Sentien
do cũ aĩalibꝫ volucribꝫ ⁊ piscibꝫ. Intelli-
gendo cum deo ⁊ angelis. Preterea si re-
curramus ad istarũ potentiarũ officia. ⁊ i
strumenta. nõ parua bona eẽ inuenimus.
Nam sensus exteriores ad multa nob. de-
seruiũt. Quoꝝ quẽlibet cum amittim⁹ ir-
remediabili dolore ꝑcutimur. in omni pre
cio q̃ possum⁹ redimim⁹. ⁊ ablatũ incõpa
rabili thesauro reparamus. Attendamus
igiẗ pro quãto vellemus perdere audituꝫ
vel visum vel tactũ. ⁊ sic de alijs. Aut q̃n-
tũ estimamus bñficiũ si per aliquẽ medicũ
infectũ sensum aut debilitatũ nõ dico ab-
latũ recuperamus. mľto igiẗ magis debe-
mus ponderare dei beneficiũ ex cuius do
no p̃dictos oẽs sensus ĩmeriti ⁊ gratis re-
cipim⁹. Vñ si ꝑ toto mũdo nollet hõ ista
naturalia ꝑdere. certe multũ tenetur deuꝫ
diligere. q̃ tanta dignat⁹ est sibi exhibere.
Licet aũt homo gratis ista a deo recepe-
rit. tñ non gratis ea expendere debet. sed
oĩa ad laudẽ ⁊ honoreꝫ dei exponere. ⁊ ex
eis fructũ bonoꝝ operũ fructificare. sicut
dr̃ Coloß. i. Ambulate inquit digne deo
fructificantes in omni opere bono. Ad h̃
eñ data sunt nobis naturalia ista vt in bo
nis operibꝫ exerceanẗ. Unde dñs ꝯparat
ea q̃nqꝫ talentis q̃ dedit seruo ad negociã
dũ fideliter ⁊ fructũ afferendũ. ⁊ lucrũ re-
portandũ in tꝑe oportuno. Math. xxiiij.
ꝓmittens se remuneraturũ maioribꝫ bõis
seruũ fidelẽ q̃ predicta talenta bñ dispẽsa-
ret. vt diciẗ ibidem Math. xxv. Sed heu
multi sunt q̃ naturalibꝫ bonis abutuntur
Nã q̃dam ea abscondũt nec ea ad vtilita-
tẽ primoꝝ aut ꝓpriaꝫ exercere volũt vt de
sides ⁊ pigri. Et isti sunt siľes illi nequam
seruo q̃ talentũ sibi cõmissum abscondit.
Q̄d fit cũ hõ bonis naturalibꝫ sicut ẽ cog
nitio naturalis intellect⁹ nõ vtiẗ ꝓpter et-
na sed terrena. vt exponit Horra. Alij qui
expendũt sed inutiliter vt mundani curio
si ⁊ vani. O quãti sunt tales mali ẗui pru-
dentes in secularibꝫ. in tꝑalibꝫ. in vanis ⁊
caducis. in excogitãdis negociatõibꝫ. arti
ficijs ⁊ lucris alijs. in edificãdis domibꝫ.
castrꝫ. munitiõibꝫ. piscinis. predijs ⁊ q̃stibꝫ
alijs in inueniẽdis nouis coloribꝫ. sarturꝫ
inscisuris. foderaturꝫ. in cõponẽdis vesti-
bus crinibꝫ. cincturis et picturꝫ diuersis.
In his ṽo q̃ spectãt ad aĩam nullã diligẽ-
tiam facientes nec prudentiã scientes. De
q̃bus dr̃ ꝑ ꝓpham. Sapiẽtes sũt vt faciãt
mala. bona aũt facere nesciũt. Hi ẽ dicũẗ
abscondere bona naturalia aut saltẽ inuti
liter expẽdere. Sed diceres quomodo
abscondunt aut inutiliter expendunt. ex q̃
ea ita exercent in diuersis actionibus satꝫ
vtilibus vsui hũano sine q̃bus vita pñs ñ
duciẗ. Ad qđ rñdeo. Qꝛ oĩa p̃dicta licet
sint licita. tñ si nõ ordinanẗ in eterna om-
nino sunt inutilia. et quasi abscondita. ex-
quo non prouenit inde aliquis fruct⁹ aĩe.
Quis aũt non videat q̃liter multa acq̃rũt
diuites ex p̃dictis. Siľr supbi ⁊ vaneglo-
riosi ambitiosi ⁊ alij. q̃ tñ ex his oĩbꝫ mo
dicã vel nullã faciũt aĩe vtilitatẽ. In ele-
mosynis. pijs opibus. paupeꝝ sustentatio
nibꝫ ecclie ornatibꝫ et alijs honorẽ dei cõ-
cernẽtibꝫ. Vñ dicit Criso. q̄ sicut ille qui
semen accepit causa seminandi. ⁊ accipiẽs
tꝑe seminatõis nõ semiauit. dño suo dam
nũ facit. ⁊ si semen nõ ꝑdidit. Qui tñ pote
rat lucrũ facere si oportuno tꝑe seminasset
Ita iste qui bona tꝑalia accepit a deo ⁊ ea
nõ expendit ad honorẽ dei sed ad vanita-
tẽ seculi. ex q̃ lucrũ nõ fecit damnaẗ ⁊ inuti
lis seruus iudicaẗ. Math. xxv. queꝫ dñs
iubet mitti in tenebras exteriores vt dici
tur ibidẽ. vbi erit fletus ⁊ stridor dentiuꝫ.
De scđo patet quõ de⁹ ex bonitate sua g̃-
tuita seminauit in agro hui⁹ mundi bona
fortune q̃si aliud semẽ bonũ quo sustenta-
ri possum⁹. De q̃ semine diciẗ Geñ. xlvij.
vbi ꝓpľs egypti dixit ad Joseph. Eme nos
in seruitutẽ regiã ⁊ p̃be nobis semen ne de
ficiente cultore t̃ra redigaẗ in solitudineꝫ.
Et ait Joseph. Accipite semina ⁊ serite a-
gros vt fruges habere possitis. Hoc ser-
uauit expresse deus cum p̃mo homĩ dixit.
Producat terra herbã virentem ⁊ facien-
tẽ fructũ. vt sit vobis ⁊ cũctis animantibꝫ
in escam. Per quod significat oĩa fortu-
ne bona que homĩes ꝑ industriã acq̃runt.
ordinantes ea ad sustentationẽ corꝑis sui
Nã sine ip̃is subsistere nõ possꝫ eo q̄ calor
naturalis agit in corpus. Unde si nõ ha-
beret cibum cõsumeret corpus hominis.
Et si enim ꝑ cibum homo nõ possit repa-
rari in humido radicali. põt tñ retardari

ne ita cito cõsumatur. sicut oleũ ⁊ licmẽ in
lampade nõ põt se defendere quin consu-
matur sed retardatur ab oleo ne tam cito
cõsumatur. Omẽs ergo diuitie humãe ad
hoc date sunt homini vt eas ad sustentati
onẽ corpis sui ⁊ vtilitatẽ proximi ꝯuertat
Nam sicut sunt diuitie adiuuamenta bo-
nis. sic et reprobis sunt nocumenta si eis
abutunť. Dicit Ambro. libro. viij. sup Lu
cam. Unde Hiero. in epl'a ad Sabinam
Diuiti non obsunt opes si bene vtatur eis
Bonus vsus diuitiaꝝ est si in eis fiduciã
non posuerit vt eas paupibus erogauerit
Nã sicut dicit Beda super Lucã. xij. cap.
Nõ rephenditur diues ꝙ terrã coluerit.
vel fruct⁹ in horrea congregauerit. sed ꝙ
fiduciã vite in his posuerit vel pauperibꝫ
nõ erogauerit. Nec ideo diues nõ exaudi
tur in inferno positus. qꝛ diues fuit in mũ
do. sed qꝛ in diuitijs posit⁹ pauperẽ exau-
dire noluit. Augusti. in omelia de diuite.
Hinc est ꝙ diuitie bene dicunť semen. qꝛ
seminari debent per diuites vt crescant ⁊
multiplicentur. fructũq; afferant in celo.
Iuxta illud. ij. ad Coꝝ. ix. Multiplicabit
semen vr̃m et augebit incrementa fruguꝫ
iusticie vr̃e. Sicut em̃ videm⁹ si semẽ nõ
seminať minuiť. Si semiať multiplicať et
augetur. Unde apl's dicit. Qui parce se-
minat. parce et metet. Et qui semiat in be
nedictiõibꝫ. de bñdictiõibꝫ ⁊ metet vitã et̃
nam. Ecce bonus fructus hui⁹ seminis.
De tertõ quõ deus ex bonitate sua gratui
ta seminauit bonũ semen gr̃e in agro hui⁹
mundi. De q̃ Isa. j. dr̃. Nisi dñs reliq̃sset
nobis semen sicut Sodoma fuissemus. ⁊
sicut Gomorra similes essemus. Uere sic
est. Nam sine gr̃a nihil valent bona natu-
ralia vl' fortuita. Nam quid ꝓdesset homi
ni si haberet vitã nature ⁊ vitã opulentaꝫ
fortune. ex q̃ nõ hr̃et vitã gr̃e. ꝑ quã solam
habet veꝝ ⁊ bonũ esse. Naꝫ ex sola gr̃a ha
betur humana sufficientia quantũ ad esse
bonũ. cũ homo ex suis naturalibus ñ pos-
sit aliq̃d cogitare meritorie a se quasi ex se
sed sufficientia ei⁹ ex deo est. ij. Coꝝ. iij. et
ideo Isaias bñ dixit ꝙ sine tali semine fu-
issem⁹. sicut Sodoma et Gomorra. Qua
rũ ꝓplus viuens vita nature ⁊ fortune ꝓpť
defectũ gr̃e abusus est vtraq; illa vita et
absorptus est viu⁹ in inferno. Hinc ps. ait
Nisi quia dñs adiuuisset me scꝫ ꝑ vitaꝫ g̃-
tie. paulominus habitasset in inferno aĩa
mea. Et iteꝝ in alio loco dicit idem. Me
lior est misericordia tua super vitas. Ubi
dicit Innocen. iiij. ꝙ hoc ꝓ tanto dicit qꝛ
nullius vita quãtũcũq; sancta sufficit hoi
nisi assit miscdia vel gr̃a dei. ẜm qd̃ dicit
Grego. Uita sanctoꝝ succumbit si pietas
dei desit. Et tangũtur hic tres status ho-
minũ q̃ habent singulos respectus ad sin-
gula p̃dicta semina. Nam circa semen na-
ture debent oẽs pusilli ⁊ magni senes ⁊ iu
uenes. diuites ⁊ paupes. spirituales ⁊ secu
lares exerceri. vt de semine naturaliũ bo-
norũ producãt fructũ honoris ⁊ honesta-
tis. Ecci. xxiiij. Circa ẜm semen scꝫ bono
rũ fortune debent occupari maxime diui-
tes p̃ncipes ⁊ habundantes i seculo. vt ꝓ-
ducant fructũ elemosyne ⁊ largitatꝫ. vt sic
faciant amicos de mãmona iniq̃tatis Lu
ce. xvi. Circa tertiũ debent exerceri p̄lati
⁊ spirituales. qui sunt dispensatores ⁊ ad-
ministratores multiformis gratie xp̄i. vt
ait Apostolus. Ut ex ea ꝓducant fructuꝫ
salutis subditoꝝ. Ipis em̃ dictum est. Cu
ram illius habe Luce. x. B

Dixi secundo ꝙ in v̄bis p̄missis tan-
gitur hũane tepiditatis negligẽtia cũ ad-
diť. Cũ aũt dormirent homines. Qd̃ ex-
ponit Glosa. i. cũ negligenter agerent per
torporẽ ⁊ ocium. Unde ei cuius agrũ spi-
ne ⁊ vrtice repleuerũt. Prouer. xxiiij. dicit
Usq; q̃ piger dormis. Malus somn⁹ ex q̃
proueniũt tot pericula. vt homo amittat
fructũ naturaliũ fortuitorũ ⁊ gratuitoruꝫ
bonoꝝ. Et certe sic est ꝙ negligentia indu
cit mlťa mala. ⁊ ex paruis deuenit ad ma-
xima. Quia sicut dicit ph's p̃mo celi. Par
uus error in p̃ncipio. maximus fit in fine.
Nã ẜm Robertũ Holgot super librũ Sa
pien. ca. iij. Primodialis causa om̃is pene
tam in hoie q̃; in angelo fuit negligentia.
Si em̃ homo vel angelus a deo creatus
in gratia. bene fuisset vsus in naturalibus
⁊ gratuitis sibi datis. nunq̃; apparuissꝫ an
gelo cõueniens aliqd̃ deordinatũ Nõ em̃
dei excellentiã appetiuisset. nec vnq̃; hõ in
dicasset dictis ⁊ ꝑsuasionibꝫ serpentis ac-
quiescere. sed quia neglexerunt vti gratijs
sibi datis ꝑmissi sunt cadere in errorẽ pro-
pter peccatũ negligentie. ⁊ de errore negli
gentie in peccata superbie ⁊ inobedientie

Et ideo ipe Holgot radicem omniuz culpaꝝ dicit esse negligentiã que finaliter parit contemptũ. Ut dicit Prouerb. xviij. Et nota ꝙ iste est ordo cadendi in homie quãtũcũqꝫ fuerit in statu perfecto. videlicet pmo negligere modica. loqui ociosa. ⁊ raro confiteri. aride dicere diuinũ officiũ. que videnť modica esse. Et ex his diabolus inducet in grossissima peccata Sicut circa doliũ sunt magni circuli q̇ ligãť paruis funiculis. Solutis ĝ paruis funiculis soluuntur magni circuli. ⁊ sic totũ doliũ. Sic dicit Sapiens Ecci. xix. c. Qui spernit modica. paulatim decidet ad maiora. Iste est ergo malus somnus q̇ sic omnia bona destituit anihilat et confundit.

Recte aũt negligentia cõparatur somno. Sicut eñ in somno quiescit homo. et priuať oib' que habet. sic in somno negligentie et culpe oib' virtutib' spoliať. Istȯ figuratur in somno Jone. de quo dicitur ꝙ fugit a facie dñi in tharsis. ⁊ intrãs nauem obdormiuit sopore graui. ⁊ venit magnus ventus. ⁊ facta ẽ tempestas ⁊ nauis periclitabatur. Finaliter aũt Jonas fuit piectus in mare vbi cadens in ventrem ceti. amisit crines capitis. ⁊ factus est calu'. Ubi dicit Glosa. Grauis sopor ꝓphete significat hominẽ torpentem sopore erroꝝ cui nõ sufficit fugere dominũ. sed insup q̃dam vecordia obrutus ignorat dei iram ⁊ securus dormit. q̇ tandẽ proĳcitur in cetuz. i. in infernũ. Sicut eñ cetus habitat in obscuro ⁊ in fluctib' magnis ⁊ in ꝓfundo maris. Sic infern' dicitur esse in obscuritate maxima ⁊ in ꝓfundo terre. Unde in euãgelio dr̃ in corde terre. Sicut eñ cor est in medio aĩalis. sic ĩfernus ĩ medio terre. Tandẽ capillis decaluať. i. virtutibus et gratĳs spoliatur. Qꝛ ergo Jona dormiente surgunt venti significat. qꝛ torpente ocio ⁊ desidia in hoĩe quolibet surgunt tẽptationes a diabolo. Unde xp̃o dormiente orta est tempestas Math. viij. Quis ãt sit modus spoliandi hominem virtutib' ⁊ gratĳs in somno culpe. pulchre figurať in somno samsonis. De quo iudicũ. xvj. vbi dr̃. Qꝛ fecit eũ dalida reclinare in sinu suo et dormire sup genua sua. Et ex h̃ tria facta sunt circa eũ. Pmo eñ oculi sibi eruuntur. Scd̃o capilli abscidunť. Et tertio incarcerať et laborare cõpelliť. Spũaliter aũt per dalidam q̃ interp̃tatur paupcula significať caro. super cuius genua dormit samson. q̇ interpretať sol fortis. ⁊ significat aiam que pulchra est instar solis ⁊ fortis p virtutẽ que tũc dormit cũ carni consentit Ex hoc tria veniũt ei. Pmo eñ oculi eruuntur. i. cognitio vite pñtis ne cõsideret q̃ modo mundũ ĩgrediť pgrediť ⁊ egrediť. ⁊ iste ẽ oculus sinister. Dexter oculus ẽ vite future q̇ cõsiderat mortẽ corpalẽ. penã iehennalẽ. ⁊ gloriã eternalem. Scd̃o ei crines p̃cidunť. septẽ numero. ⁊ significant septem virtutes. tres theologice. scꝫ fides spes ⁊ caritas. ⁊ quattuor cardinales. s. iusticia. tẽperãtia. prudẽtia. ⁊ fortitudo. Primo fides in statu culpe anihilať. qꝛ ex q̃ desunt opa bona. sine illis mortua est Jaco. ij. Et ideo deo displicet Heb. xj. Sine fide ĩpossibile ẽ placere deo. Scd̃o spes frustrať. Sperauerat eñ saluari. sed ecce confundiť in spe. Unde Aug'. super illȯ Roma. v. Spes nõ confundit. dicit. Cõfũditur q̇ qȯ sperauerat nõ inuenit. Tertio caritas infrigidať. qꝛ tũc caritas multoꝝ refrigescit Math. xxiiij. Quarto talis non habebit prudentiã discernendi Prudẽtia eñ vt dicit Grego. est cognitio reꝝ. scꝫ appetendarũ vel fugiendarũ. vt dicit Tulli. Prouer. xv. Uir prudens diriget gressus suos. Quĩto nõ habebit fortitudinẽ sufferendi aliq̇d p deo. Fortitudo eñ est in sufferendis molestĳs p deo. vt dicit August. Sexto nõ habebit iusticiã subueniẽdi. qꝛ iusticia ẽ in subueniẽdo miseris. Justicia eñ ꝓprias vtilitates negligit. ⁊ proximoruz necessitatib' magis q̃ suis subuenit. vt dicit Ambro. in li. de paradiso. Septimo ñ habebit tẽperantiã. q̇ cõsistit in coercẽdis delectatiõib' prauis ꝫm Aug. Tertio ⁊ vltimo Samson incarcerať. i. ex tũc aĩa captiua erit diaboli. Unde seq̇tur. Duxerũt eũ gazam. ⁊ posuerũt in carcerem. Uñ tũc dicere põt illud Funes peccatoꝝ circũplexi sunt me. Malus carcer vbi est obscuritas. fetor ⁊ fames. Sic est in peccato. Primo obscuritas agendoꝝ. qꝛ pctõr non nouit statũ suũ. neqꝫ deũ neqꝫ proximũ. nec cognoscit futura mala sibi imminentia. Lu. xix. Si cognouisses ⁊ tu. Scd̃o fetor Johelis. ij. Computruerũt iumenta in stercore suo. ps. Putruerũt et corrupte sunt cicatrices mee. Tertio fames. qꝛ non satiatur

ocul⁹ visu. nec aur̄ auditu. Eccs. j. E

Dixi tertio ꝙ in ꝟbis ꝑmissis describit̄ diaboli/
ce iniq̄tatis ꝛ ꝑuersitatis malicia. cū addi
tur. Uenit inimic⁹ ꝛ suꝑseminauit zizania
in medio tritici ꝛ abijt. Inimic⁹ iste diabo
lus ē. De q̄ dr̄ Gen̄. iij. Inimicicias ponā
int̄ te ꝛ ipm̄ ꝛ inter semē tuū ꝛ semē ei⁹. di/
ctū ē ꝓmis parentib⁹. Iste ḡ venit per do/
lū ꝛ fraudē circūueniēdo astutia sua ꝓmos
parētes. ꝛ aggrediēdo eos fallacib⁹ ꝓmis/
sis suꝑseminauit zizania malicie sue in me/
dio tritici. i. in medio bonoꝝ naturalium
fortuitoꝝ ꝛ gratuitoꝝ. Unde ī bonis na/
ture seminauit zizania cōcupiscētie. vt de/
struat fructū honoris et honestatis. inno/
cētie ꝛ naturalis iusticie. Istud semē male
dicit ꝛ increpat Dan̄. c. xiij. d. Semē cha/
naan ꝛ nō iuda. Species mulieris dece/
pit te. ꝛ ꝯcupiscētia subuertit cor tuū. Se
cundo in bonis fortune suꝑseminauit semē
auaricie ne fructificet fructū liberalitatis
ꝛ elemosyne. Istud zizania increpat Sa/
lomon Ecci. vij. di. Ne semines mala in
sulcis iniusticie. ꝛ nō metes ea in septuplū
Iniusticia est cū q̇s habundat. ꝛ nō largit̄
indigenti. Prouer. xxij. Qui seminat iniu/
sticiā. metet mala. ꝛ virga ire sue cōsūmabi
tur. Tertio in bonis grē suꝑseminauit zi/
zania. ꝛ h̄ multiplex ſm multiplices grās
ꝛ dona dei gratuita. Nā diuisiōes grāruz
sunt multiplices. Ut dr̄. j. Coꝝ. xij. Dia/
bolus ḡ cuilibet virtuti nitit̄ suꝑseminare
viciū ꝯriū. Nā si q̇s ē caritatiuus nitit̄ si/
bi suꝑseminare discordiā ꝯ ꝓximū. silr̄ odiū
iram ꝛ inuidiā. Si q̇s habet sciam dei et
sapiam. nitit̄ sibi inducere ꝛ suꝑseminare zi
zania heresis ꝛ erroris. sed h̄ ē maledictuz
semen ab initio. vt dr̄ Sap. xij. Sic si q̇s
hz abstinentiā ieiuniū. tēperantiā. nitit̄ in
ducere ꝛ suꝑseminare sibi dissolutiōez. cra/
pulā et lasciuiā. sicut xp̄o ieiunāti. Si fili
us dei es. dic vt lapides isti panes fiant. ꝛ
breuiter ī oīb⁹ gratuitis bonis nitit̄ suꝑse
minare zizania vane glīe. cū nō sit aliqđ bo
nū minimū cui diabol⁹ nō īmiscere cupi/
at suꝑbie ꝛ vane glīe viciū. Talit̄ suꝑsemi/
nauerat in pharisеis. de q̇b⁹ saluator ait.
Oia opa eoꝝ faciūt vt videant̄ ab hoībus
Math. v. ꝛ. xxiij. caplīs. Hoc eīm diabol⁹
intendit vt q̄ recta facta sūt ipi⁹ laudis cu
piditate amittant̄. Iō dicit Aug⁹. in epl̄a
ad dioscoꝝ. Qz cētera vicia in peccatis. su
ꝑbia ꝟo ī recte factis ē timēda. Nos igitur
frēs carissimi studeam⁹ eē vigiles vt astu/
cias isti⁹ inimici ꝑcauētes. sem̄ bonū ī nob̄
a deo seminatū ad fructū ꝑducā⁹ eternoꝝ ꝓ
mioꝝ. Qđ nob̄ ꝓstare dignet̄ ipe dn̄s ꝛc.

Dominica quarta. III

Sermo XXX

Sinite utraqz cre

scere vsqz ad messem Math. xiij.
Gloriosus pr̄ Aug. tractās illud
Ps̄. Cū his q̄ oderūt pacē. eram pacific⁹.
ps̄. cxix. sic ait. Nūc mali a bonis separari
nō pn̄t. ferēdi sūt ad tp̄s. mali in area no/
biscū eē pn̄t. in horreo eē nō pn̄t. Et sequi
tur. et forte q̇ hodie mali apparēt. cras bo
ni erūt. Et q̇ hodie de bonitate suꝑbiunt.
cras mali īueniūtur. Quisq̇s ḡ malos hu/
militer ad tp̄s fert. ipe ꝑuenit ad req̇ez sem
piternā. Hec Aug. Ex q̇b⁹ verbis patz q̄
rōne mali a bonis sūt tolerādi. vt scz̄ đ ma
lo in bonū cōuertant̄. ꝛ ita lucrifiāt nobis
q̄tinus ad idē regnū celoꝝ nobiscū ꝑueni/
ant. Ne igit̄ tales a bonis an̄ tp̄s extremi
iudicij deleant̄. sz poti⁹ tolerent̄ ꝛ expectē
tur. Prouidēs saluator āmonet. d. Sini/
te vtraqz crescere vsqz ad messez. In q̇bus
ꝟbis tria sūt cōsiderāda. Prio nāqz cōside
randū ē de ꝑmixtiōe bonoꝝ cum malis. q̄
vtilis sit cōmunio ꝛ participatio bonoꝝ ꝯ
malis. vt sic vera sit xp̄i admonitio q̄ hor/
tat̄ di. Sinite vtraqz crescere. Scđo cōsi
derandū ē de ꝑmixtiōe maloꝝ cū bonis q̄
sit expediēs cōuersatio maloꝝ ipis bonis
vt sic veꝝ sit ex altera pte ꝟbū xp̄i qđ dicit
Sinite vtraqz crescere. Nā vtrisqz dr̄ Si
nite vtraqz. ꝛ bonis ꝑcipit̄ vt sinant cū eis
malos crescere ꝛ habitare si volūt ꝑ eos ꝓ
ficere. ꝛ malis cōsulit̄ vt bonis adhereant̄
si volūt malū euadere ꝛ ad bonū tēdere et
ꝓficere ꝑ bonos. Tertio cōsiderandū ē de
vtriusqz ptis ꝑseueranti longanimitate q̄
usqz iubent̄ se inuicē tolerare. Cū dr̄ vsqz
ad messem. i. ad seculi cōsūmatiōem. A

Dixi primo ꝙ in ꝟbis ꝓmis/
sis cōsiderandū
est de ꝑmixtiōe bonoꝝ cū malis. q̄ vtil̄ sit
cōmunio ꝛ ꝑticipatio bonoꝝ ꝯ malis. vt sic
ꝟa sit snīa xp̄i q̄ hortat̄ di. Sinite vtraqz
crescere. i. bonos mal̄ ꝑmisceri. Pro q̄ sciē/
dū ꝙ licet q̄nqz boni cōuersantes mal̄ sint

sin piculo. qꝛ rex natura sic ē vt q̄tiēs bon⁹
malo cōiūgit̄. n̄ ex bono mal⁹ melioꝛat̄. sꝫ
ex malo bon⁹ cōtaminat̄. vt dic̄ Crisꝰ. super
Math. Nusq̄ꝫ tn̄ p̄t eē piculū si mali hōis
ꝯuersent̄. qꝛ ex hmōi cōuersatōe successiue
anim⁹ maloꝝ p̄t iduci ad bonū. iuxta illō
Alani ꝺ ꝑpleumatibꝫ. Gutta cauat lapidē
nō vi sꝫ sepe cadēdo. Licꝫ g̊ societas malo
rū sepi⁹ hōis mlt̄a generat mala. Tn̄ econ
uerso societas bonoꝝ mlt̄a generat sp̄ bo-
na. nec vnq̄ꝫ p̄t eē inutil' societas bonoꝛuꝫ
mal'. eo ꝙ bonū ē forti⁹ i agēdo q̄ꝫ malū in
resistēdo. Eo ꝙ bonū ē ens in natura. ma-
lū aūt nihil ē. vl' saltē puatō boni. Facilioꝛ
ē āt actio hit⁹ i puatōꝫ q̄ꝫ puatōis i hituꝫ
Jō sp̄ boni vtiles sūt mal' sic ifra dicet̄. Si
q̄dē mal' p̄mo vtiles sūt boni ad salutē: qꝺ
pꝫ ex eo Nā si iuēti fuisset. x. viri iusti in. v.
ciuitatibꝫ p āgelos ꝑpt nefandissimā ꝛ de-
testādā luxuriā subuersis. ꝑpt illos peper-
2 cisset dn̄s vniuersis. vt legit̄ Gen̄. xviij. c.
Scd̄o societas bonoꝝ ē vtil' mal' ad bono
rū exterioꝝ vbertatē. qꝺ pꝫ ex illo Genes
xxx. vbi dixit Jacob ad laban. Modicuꝫ
habuisti añq̄ꝫ venirē ad te. Nūc āt ditat⁹
es. bn̄dixitq̄ꝫ tibi de⁹ ad itroitū meū. Sꝫ
q̄dā istud nō attēdūt. Si nāq̄ꝫ de⁹ ꝑpt san
ctos hoīes regna bn̄dicit. credūt illud cū
sint mali ac ire ꝛ vidicte dei obnoxij se me
ruisse. Si ꝟo de⁹ bn̄dictionē elōgat ꝛ q̄si
maledicēdo t̄rā sterilitate aut alia q̄uis i-
pulsatiōe tundi sinit illud nō in se sꝫ in iu-
stos ꝛ sanctos retoꝛq̄nt. Et vbi ꝺ iustoꝝ so
cietate ꝛ cohitatōe i grãrū actōes deo refe
rēdas cōsurgere debebant. ibi remoꝛdere
cos ꝛ q̄nq̄ꝫ de finibꝫ suis ꝑpellere ne p mali
cijs eoꝝ redarguant̄ festināt. Idē pꝫ ex il-
lo Gen̄. xxxix. vbi bn̄dixit dn̄s domui egy
pti ꝑpt ioseph ꝛ diuitias mlt̄iplicauit. Ec
3 ce sctōꝝ societas etiā i tp̄alibꝫ nedū fideli-
bus sꝫ etiā infidelibꝫ cōfert opē. Tertio so
cietas bonoꝝ ē vtil' malis ad belli militiā
ꝛ ei⁹ exercitationē ꝛ cōtinuatōeꝫ. Istꝺ pꝫ
Josue. xxiiij. vbi legit̄ ꝙ seruiuit dn̄o isrl'
cūctis dieb⁹ iosue ꝛ senioꝝ q̇ nouerāt opa
dn̄i q̄ fecerat dn̄s in isrl'. Ubi argumētū a
sensu ꝯrio. ꝙ post moꝛtē iosue ꝛ senioꝝ q̇bꝫ
uis inscijs de eisdē exoꝛtꝭ recesserūt a dn̄o
et multiplr' claudicauerūt vt p totū librū
Judicū pꝫ. Si g̊ saluari cupiūt reges et
p̄ncipes ac maioꝛes natu oꝛbis terre intē-

dant vt de rectoꝛibꝫ puideāt iustꝭ ꝛ sctis. q̇
legē dei nouerūt Multitudini parcit de⁹
ꝑpt paucos bonos. Num. omel. ix. Orig.
O q̄ꝫtū debēt oꝛare subditi vt det eis de⁹
rectoꝛes ꝭm coꝛ suū ꝛ n̄ ꝭm duriciā coꝛdis
coꝝ. quēadmodū i Job scribit̄ ꝙ ꝑpt pctā
ꝑpli facit de⁹ regre hypocritā. Nusq̄ꝫ autē
plus timēdū est ꝑpl'o subdito q̄ꝫ sub p̄side
iniq̄ ꝛ legis diuine ignaro. Nā q̇d restat:
nisi total' cōfusio ꝛ deoꝛdiatio i t̄ra qn̄ p̄n-
ceps trāsgredit̄ diuia p̄cepta. Necesse ē ei
vt alij silr' faciāt. qꝛ poeta dic̄. Regis ad exē
plū tot⁹ cōponit̄ oꝛbis. Hic ē ꝙ ex p̄cepto
dn̄i iubet̄ rex recipe legē ꝛ deuteronomiū
a sacerdotibꝫ vt i ea cōtinue legat ꝛ ꝭm le-
gē dei iudicet. Deut. xvij. Si forte di. du
rū ē h̄ cū raro reges ꝛ p̄ncipes lr̄ati occur-
rūt. sꝫ lr̄aꝝ ꝛ toti⁹ scp̄ture ignari Rn̄. ꝙ i eo
cāu suffic̄ ꝙ aliq̄s eruditos ꝛ pitos i sacrꝭ
scp̄turꝭ secū hēant q̇ eos de talibꝫ iformēt.
Ut dic̄ Policrat⁹. quēadmodū fecisse le-
gunt̄ antiq̄ reges. s. Karol⁹. traian⁹ ꝛ alij
mlt̄i catholici ꝛ gētiles. Et de pharaone
pessimo i ps̄. cū dr̄ Cōstituit eū dn̄ꝫ dom⁹
sue ꝛ p̄ncipē oīs possessiōis sue. Seq̇t̄ Ut
erudiret p̄ncipes ei⁹ sic semetip̄m. ꝛ senes
ei⁹ prudētiā doceret. Inno. s. de his q̄ dei
erāt. Nō ē em̄ credēdū vt dic̄ Aug. tm̄ pro
phetā itēdisse opi tp̄aliū. ita ꝙ n̄ intēderet
opi sp̄ūaliū. Sꝫ res ꝟtunt̄ hodie añ ocl'os
nr̄os huic ꝯria snīe. Uiri em̄ prudētissimi
ꝛ exercitatissimi i oibꝫ sciētijs p nihilo re-
putāt̄. nec vocāt̄ ad p̄ncipū cōsilia. ꝛ si vo-
cāt̄. n̄ stat̄ dictꝭ coꝝ. saltē i his q̄ vulnerant
cōsciam. Sꝫ certe timeāt p̄ncipes: qꝛ nisi
cos hēant secū. ncc̄e ē eos deuiare ad sini-
strā. Quia ceci sūt sine ill'. cecūq̄ꝫ oē cōsiliū
coꝝ. Cec⁹ āt si ceco ducatū p̄beat. nonne
ambo i foueam cadēt p̄cipitatōis. Unde
Judicum. xviij. c. in figura legitur. ꝙ filij
Dan ceperunt lachis ciuitatem. et homi-
nes occiderūt. qꝛ cū nullo hominū habue
rūt q̇cq̄ꝫ societatꝭ. Sic cōtigit talibꝫ qꝛ vi
cini sūt piculo q̇ nolūt hr̄e cōsoꝛtiū bonoꝝ
viroꝝ secū: nec eos diligūt. Quarto vtilis
ē societas bonoꝝ mal' nō tm̄ bonis ad ali-
q̄lē mētis illustratōꝫ. ꝛ ad dei laudis idu-
ctiōeꝫ. Istud pꝫ. j. Regū. xix. vbi serui saul
missi ad capiēdū dauid moꝛātē cū samue-
le ꝛ alijs ꝑphetꝭ. q̄ꝫcito venerūt stati ꝑphe-
tare ceperūt. Uenit tādē ꝛ saul vt caperet
dauid. Sꝫ ꝛ ip̄e ꝑphetare cepit. Si g̊ ma

li iuncti bonis p̄sertim hac intẽtiõe vt bo⸗
nos pturbent ꝓhetāt. daꝛ intelligi ꝙ ma⸗
li ad sctõs currũt vt ipis cõiuncti a deo il
luminatiõem intellectus cõseqnꝛ ⁊ in lau
dẽ dei accedantꝛ. Quinto vtilis ẽ societas
bonoꝝ malis ad ĩpetrãdũ necessaria. non
solũ hoĩbꝫ sed etiã coꝝ aĩalibꝫ. Et istud pꝫ
de Helia. iiij. Reg. iij. vbi ꝓpter honorẽ re
gis iosaphat deũ veꝝ colẽtꝫ helias ĩpetra
uit aq̃s exercitui dari. q̃ iã tã in se q̃ꝫ ĩ aĩali
bus defecerãt. in q̃ tñ erant alij duo pessi⸗
mi reges. Videãt h̄ reges ⁊ p̄ncipes p̄ q̃s
cis tpalia sepiꝰ ꝓuidentꝛ. qꝛ nõ per alios q̃ꝫ
per bonos ⁊ scτõs q̃s ipi ñ aduertũt. Se⸗
xto vtilis ẽ societas bonoꝝ malis ad vite
corporalis ꝯseruatõꝫ. Istõ pꝫ Dañ. ij. vbi
audito crudeli regꝫ mãdato ꝙ deberẽt in
terfici cũcti sapiẽtes babylõis Daniel iuit
ad socios suos vt q̄reret sil' miscðiaꝫ a dño
⁊ reuelata ẽ danieli nocte visio regꝫ. quaꝫ
nullꝰ magoꝝ cognoscere potuit. Vñ ꝓpter
danielẽ pepcit rex vniuerꝭ sapiẽtibꝫ baby⸗
lõis. Sic certe ⁊ hodie per vniꝰ boni viri
cõsiliũ multi ĩnocẽtes saluãꝛ in vita ipoꝝ.
ĩmo saluãꝛ in vita oẽs hoĩes interdũ tota
cõitas aut regnũ. Sic pꝫ de ioseph q̃ vi⸗
dẽs ꝙ totũ regnũ egypti fame deberet per
ire. prudẽti vsus cõsilio. mlta horrea q̃. vij
ãnis sufficere potuissent ꝓuidit ⁊ toto reg
no ministrauit. Certe tũc magꝫ ꝓfuit Io⸗
seph sapia q̃ꝫ totiꝰ egypti pecunia. Et pꝫ
h̄ silr de iuda machabeo pꝰ cuiꝰ mortẽ sta
tim vt bachides cõstituit iniq̃s dños regi
onis. orta ẽ fames valida. p̄ qð daꝛ ĩtelligi
ꝙ viuẽte iuda ñ fuisset. Septio ẽ vtil' ad
oĩa mala faciliꝰ. leuiꝰ. libentiꝰ. ⁊ p̄seuerãti
us p̄ferẽda ⁊ sustinẽda. h̄ pꝫ ð. vij. frĩbꝫ ma
chabeis q̃ passi sũt sub anthiocho. ij. Ma
cha. vij. vbi cũ p̄mꝰ positꝰ ẽẽt in sartagine
ardẽti. reliq̃ ipm cũ mr̃e eoꝝ ad cõstãtiam
martirij hortabãꝛ. sicq̃ꝫ vsq̃ꝫ ad vltimũ. sic
certe viri scti ⁊ hodie mltũ valerẽt nobis
si eos tpe tribulatõis accederemꝰ. Ipi eñ
sũt q̃ vices dei agẽtes in tribulatõe sciunt
dilatare corda hũana p̄ spm̃ sctm̃ q̃ datꝰ ẽ
eis. p̄ q̃s deꝰ cõsolaꝛ suos in oĩ tribulatõe
ipoꝝ. Sic cõsolatꝰ ẽ petrũ ĩ carcere p̄ ãge
lũ. Octauo vtil' ẽ societas bonorũ mal' ad
asseq̄ndũ spũssctĩ illustratõꝫ ⁊ redũdãtiã.
Istud pꝫ Act. ij. de petro ⁊ alijs discipulis
xp̄i. q̃. ss. recipiẽtes statĩ p̄dicare ceperũt gẽ
tibꝫ ⁊ iudeis ĩfidelibꝫ q̃ statim etiã. ss. rece⸗
perũt. ⁊ idẽ exp̄sse hꝛ Act. viij. c. Vbi ad ĩ⸗
positionẽ manꝰ petri ⁊ iohis samaritãi gẽ
tiles receperũt. ss. Nono vtilis est societas
bonorũ malis ad mitigandũ aeris vl' ma⸗
ris pericula. Istud patet Actu. xxviij. vbi
legiꝛ ꝙ homines qui erant cũ paulo in na
ui tpe grauissimo tẽpestatis ꝓpter societa⸗
tẽ pauli salui facti sunt. Legiꝛ eñ ꝙ ange
lus sibi dixit. Ecce donauit tibi deꝰ oĩs
q̃ nauigãt tecũ. Ecce quõ societas bonoꝝ
ꝓdest malis. qꝛ nedũ a morte etna sꝫ etiã a
tpali ⁊ subitanea liberat ⁊ p̄seruat. Propꝭ
g̃ hmõi multiplicia bñficia ⁊ vtilitates ex
societate bonoꝝ malis ꝓuenientes. oĩbꝫ ⁊
singulis pctõribꝫ p̄cipiꝛ vt se eoꝝ cõsortio
iungant. Unde eis dr̃. Sinite vtraq̃ꝫ cre
scere. hoc est dicere. Sinite sanctos vobis
cum viuere ⁊ nolite eos repellere. B

Dixi secundo ꝙ cõsiderã
dũ est etiaꝫ
ð p̄mixtiõe maloꝝ cũ bõis q̃ꝫ sit expediẽs
⁊ necessaria cõuersatio maloꝝ ipis bonis.
vt sic nõ solũ mali audiãt. Sinite vtraq̃ꝫ
crescere. sed ẽt boni attẽdãt diligẽꝛ q̃d eis
p̄cipiꝛ. Sinite vobiscũ malos viuere. h̄ ẽ.
Sinite vtraq̃ꝫ crescere. Et certe expedit
bonis hr̃e in cõsortio malos ꝓpꝭ pl'es vtili
tates q̃s lꝫ ipi mali ignorãt. Et p̄mo mali
sũt p̄mittẽdi crescere cũ bonis. vt boni ex⸗
ercitenꝛ p̄ maloꝝ cõsortiũ. Iuxta illð Iu⸗
dicũ. iij. He sũt gẽtes q̃s dereliq̃t dñs vt
erudiret in eis israelẽ. Et Hiere. p̄ oẽ fla⸗
gellũ erudieris hierl'm. Flagellũ vocat ma
los. Filios ꝟo vocat iustos. Qð g̃ flagellũ
p̄stat filio apud pr̃em. h̄ malꝰ iusto apð de
um ⁊ eiꝰ maiestatẽ. Ecce vtilitas. Vñ Isi
do. li. iij. c. xlij. de sũmo bono dic̃. Idcirco
sũt necessarij mali bonis. vt q̃tiẽs deũ offẽ
dũt flagellenꝛ ab ipis. Hinc ẽ ꝙ Assur vir
ga furoris dñi vocaꝛ Isa. x. Ex h̄ dic̃ Isi.
ꝙ habet aliquẽ vsũ in h̄ mũdo maloꝝ ini⸗
q̃tas. qꝛ boni p̄ eos ad p̄ñtẽ vitã odiendaꝫ
⁊ futurã desiderãdã erudiunꝛ vt ꝓficiant.
Sic ei dũ filij isrl' ad trã p̄missiõis p̄ moysẽ
de egypto educi debuerũt. acrius ab egy⸗
ptijs vrgebanꝛ. vt ſm Isido. ex mal' q̃ pa⸗
tiebanꝛ in egypto discerẽt ad ꝓmissam pa
triã anhelare. Eandẽ sniam ꝓseq̃ꝛ Augꝰ.
li. de fide ad petrũ. c. xlij. Scðo vtiles sũt
mali bonis vt boni ex eoꝝ tribulatõibꝫ hu
milienꝛ. Vñ ps. psal. cv. Tribulauerũt eos
inimici eoꝝ. ⁊ hũiliati sunt sub manibꝫ eo

rũ. Iudic. vj. Humiliatus est isrl'in cõspectu madian. Et certe ꝯ supbos ꝛ pomposos hoies. necessarij sunt mali hoies. vt qꝛ soli nolunt ꝓpria sponte hũiliari deo. hũiliẽtur saltẽ inuiti. Sic eñ factuꝫ fuit filijs israel. De qbꝰ dr. Hũiliati sunt sub manibus inimicoꝝ. Expõit Innoc. ꝙ hũiliati sunt humiliate subiectiõis non virtutis. Mala hũiliatio. vbi de diuite fit paup. ꝺ rege ribaldꝰ. de libero seruꝰ. de herede exul. de milite rusticꝰ. de sacerdote agricola de tẽplo stabulũ. Ista oĩa cõtingũt ꝓpt' supbiã. Ad quã hũiliãdã pmittũt mali hoies Tertio vtiles sũt mali bonis vt boni p eos purgenť. Malach. iij. Sedebit cõflãs et emundãs argẽtum. ꝛ purgabit filios leui. Quarto ad ħ tolerandi sunt mali. vt si velint cõuertãť exẽplo bonoꝝ. Isa. xxx. Propterea expectat dñs vt misereať vr̃i. In ps Cũ sctõ scũs eris. ij. Pe. iij. Nolens aliqs pire expectat. Vñ Augꝰ. sup ps. liij. dicit. Qꝛ ois malꝰ nõ solũ iõ viuit vt p eũ bonũ exerceať. sed etiã vt ipemet corrigať. Hec ille. Quinto ad ħ tolerandi sunt mali vt gͤuius puniãť si cõuerti noluerint. Leuit. xxvj. Si nolueritꝭ recipe disciplinã pcutiam vos septies. Inclinearꝭ. Ut sic crescit iniqtas. sic crescat ꝛ pena. Vñ Gre. q̃s eñ diutiꝰ vt cõuertãť expectat. ñ ꝯuersos durius dãnat. Josue. xj. Dñi snĩa fuit vt indurarenť corda. Sexto ad ħ tolerãdi sũt mali cũ bonis. ne forte sil' cũ eis boni eradiceť Sicut ħ dr. Sinite inqt vtraqꝫ crescere. malos in malicia. vt q̃ sordet sordescat adhuc Apoc. vl. Malũ crementũ qð pficit i peius. ij. Thimo. ij. Sic ecõtra boni pficiunt in bonitate ꝛ iusticia. j. Macha. iiij. c. Jonathas cepit crescere in virtutibꝫ. Sinite ġ vtraqꝫ crescere ad messem ne forte eradicantes zizania eradicetis et triticum Hoc ẽ. ne volẽtes delere malũ deleatꝭ bonũ. Sicut eñ dic Augu. sup Ps. liij. ꝛ. lj. Plerũqꝫ cũ tibi viderꝭ odisse inimicũ. fratrẽ odistiꝭ Septio vt ṽtutes bonoꝝ meliꝰ clarescerent. Nã si nõ essent inimici nõ essent plia. Si nõ essent plia nõ essent triũphi. Si nõ essent triumphi nõ essent milites. Itaqꝫ inimici faciunt claros milites. Sic nõ eẽt ṽtꝰ q̃cũqꝫ si nõ hr̃et aliqð ꝯrium. nec splẽdidior et examiatior fieret. nõ pbata vero nec examinata nõ ẽ ṽtus. Ita dicit Orige. super librũ Num. omel'. xxiij. circa pncipiũ. Et inducit ibi multa exempla sctõꝝ. Nã si nõ eẽt malicia frm iosepħ ipe nõ creuisset in principem in egypto. et breuiter si non esset traditio iude. nõ esset passio xp̃i. et per conseq̃ns nec redemptio nr̃a. Ex his infert Orige. Qꝛ deus nihil ociosum permittit in hoc mundo: qꝛ non solũ vtiť bonis ad bonũ opus sed ꝛ malis Octauo vt diuina iusticia reluceat eo euidentiꝰ. Sicut eñ deꝰ ex miscðiã saluat iustos. ita ex iusticia dãnat malos. Jðqꝫ vt iusticia dei appareat in eis cũ dãnabũť nõ sunt añ tps delẽdi. Nono vt sapia dei reluceat in ħ mũdo Sic eñ dicit aplus. Mũdus ẽ sic domꝰ mag̃ in q̃ sũt vasa q̃dã i honorẽ. q̃dã i cõtumeliam facta. ꝛ in ħ appareť sapia dei q̃ in nullo deficit. ꝫ i oibꝫ puidit. Si eñ essent oia vasa mũda. nõ ita refulgeret eoꝝ decor. sicut comparata imundis. Vñ Aug. dicit i Enchiridion. ꝙ malũ suo loco positũ cõmẽdat bonuꝫ. qꝛ ꝯria iuxta se posita. magis elucescũt. Propter ġ has vtilitates ferendi sunt mali, pmiscui bonis ꝛ boni mal'. Ut vtrobiqꝫ illi ex istis ꝛ isti ex illis pficiãt. ꝛ de malo mali in bonum q̃nqꝫ successiue consurgant. ꝛ boni ꝺ bono in melius semp pcedant. proficiẽtes de virtute in virtutem. ⁋

Dixi tertio ꝙ in verbis pmissis considerandũ ẽ de pseuerãti longanimitate bonorũ. s. et maloꝝ. q̃usqꝫ tolerãdi sunt mali a bonis ꝛ cõuersenť mal'. vsqꝫ ad messẽ. Messis ista ẽ dies iudicij extremi ꝛ cõsũmatio seculi, pp' q̃ttuor cãs. Prĩo ꝓpt' fructuũ collectõꝫ Ps. Venientes aũt veniẽt cũ exultatõne portantes manipulos suos. Scðo ꝓpter ampliorẽ receptõeꝫ. Hõ ei paꝝ semis pijcit ꝛ mltũ recipit. sir' ꝛ iustꝰ Ro. viij. Non sũt cõdigne passiões. vñ Mat. xix. Cẽtuplũ accipietꝭ. Tertio ꝓpt' refectõꝫ Prouer. vl. dicetur vnicuiqꝫ tũc. Date ei de fructu mãnũ suaꝝ. Ps. Labores ma. t. ꝛc. Quarto ꝓpt' repositõeꝫ in horreũ Math. iij. Paleas comburet igni. Triticũ autem cõgregabit in horreum suum Et hic diciť. Colligite primum zizania ꝛ alligate ea in fasciculos. Triticum autem meũ cõgregate in horreũ. Usqꝫ ġ ad hãc messeꝫ necesse est iustos cõuersari malis. Sꝫ diceres. ħ ẽ durũ ꝛ est cõtra scripturã q̃ phibet conuersari bonos malis. Nã dicit Sapiẽs. Qui

tetigerit picē coinq̄nabit̄ ab ea Itē Isa.lij. Recedite.rcedite. abite.pollutū nolite tā gere. Itē in ps. dr. Supbo oclo ⁊ insatia bili corde cū h nō edebā. Et apl's.j.Cor. v. di. Si qs fr̄ noiatur fornicator int̄ vos cū hmōi nec cibū sumere debet. Ad ista breuiter rn̄deo. q duplex ē cohabitatō bo nor cū malis. Quidā corpe tm̄ in hūanis actib licitis.vt in cōtractib ⁊ aliis hone stis. Quidā corpe ⁊ mēte. vt i actib eorū puersis ⁊ cōsuetudinib aut morib dete standis. Tūc dico q dn̄s p oēs scpturas p hibet cohabitatiōē bonor cū mal'corpe simul ⁊ mēte.ne eis cōsentiāt in aliq̄b pra uis morib Et h dicūt scpture.recedite scz mente.sicut dauid noluit cōicare mēte su perbis ⁊ auaris. Et qd dic̄ de pice. ver ē q difficile ē euadere cōtagiū tangēti picē. nō tm̄ ē ipossibile. Un̄ pfect ⁊ firmis i san ctitate.facile ē cōicare puersis. lz imperfect videat̄ difficile.nō tm̄ ipossibile. Paul at phibet sumere cibū cū fornicariis manife stis.p sniam eccl'ie pcisis. nō aūt occultis. Un̄ i signū hui dn̄s cū iuda occulto suo traditore māducauit. Iuxta illud. Qui i tingit mecū manū in parabside. Hinc est q dicit Inno. expones illud de xpo ps.c. Nō adhesit mihi cor prauū. Dicit cor pra uū.scz iude non adhesit mihi in amore. qr ipm nō dilexi.declinātē a me malignū.nō cognoscebā.i.nō approbabā. Et seq̄t. Su perbo oculo ⁊ insatiabili corde.i.cuz iuda q̄ hēbat oculū supbū.eo q noluit regule et legi subiici saluator.⁊ cor insatiabile p cu piditatē.q̄ fecit eū vēdere saluatorē mūdi. cū hoc nō edebā. Nō dic̄ nō edebat mecū qr edebat corpaliter.sed dic̄ cū hoc n̄ ede bam.qr nō me ei socialē ⁊ consentaneū ex hibebā.lz patiēter sustiērē q ederet panes meos mecū. Sed aliis discipul' me socia lē exhibebā.qr placebat mihi eor societas Hec Inno. Ex his īfero q lz infirmis dif ficile ē cōuersari mal'.ppt timorē ruine ⁊ cō tamiatiōis.tm̄ pfect ⁊ firmis in fide. vtile ē ppt lucrādū eos aut arguēdū eor mala. Sic fecit dn̄s iude.quē vt auerteret a pra ua intētiōe voluit cōuersari secū. Sic mlt̄ ti scti legūt̄ int̄ malos cōuersari. Nā loth castus fuit in sodo. Gen̄.xiii.⁊ noe in gn̄a tiōe sua q̄ mala erat iust vixit Gen̄.vij.c. Joseph qz in egypto cast permāsit. Gen̄. xxxix. Sic samuel inter filios hely pessi mos sctūs extitit.j.Re.ij. Sic int̄ idola tras pessimos. vij.milia viror remāsert in tacta.iij.Re.xix. Sic thobias inter alios idolatras māsit deicola Thob.j. Sic hie remias int̄ pessimos detractores veritatē n̄ tacuit Hiere.xliiij. Et ezechiel int̄ icredu los ⁊ subuersores hitasse mēorat̄ Ezech.ij Ex q̄b videt̄ bōis ⁊ pfectis malicia ipior n̄ obesse.dūmō recedant ab eis mētalr.⁊ si habitēt corpalr. Un̄ duob mōis n̄ te ma culat malū. Si aut n̄ cōsēt aut redarguis xxiij.q.iiij. A mal. Sz h pulsat q̄stio aim. Utrū i aliq̄ cāu mali pn̄t deleri de hac vi ta. Ad qd rn̄deo. q mali sūt duplices. Aut em̄ sūt publici ⁊ p eccl'iā pcisi.aut occulti ⁊ ab eccl'ia tolerati. In pmo cāu dr. Malefi cos n̄ patiaris viuere sup t'rā Exo.xxij. In scdo cāu dr̄. Tu bon tolera malū.qr abel esse rēuit quē Cayn malicia n̄ exercet. inq̄t Gre.sup Ezech.ome.ix.xxiij.q.iiij. Tu bo n. Sic iudā dn̄s tolerauit. In plib g ca sib mali tolerāt̄. Prio si ē difficile segrega re malos a bōis.⁊ tūc tolerādi sūt.ne boni ⁊ inocētes sil' peant.xxiij.q.iiij. q̄uis. Un̄ theodosi ipator g̃uiter fuit rephēsus per btm̄ Amb. q inocētes cū iniq̄s ⁊ sceleratis sil' occiderat. Scdo q̄diu mali p iudiciuz eccl'ie n̄ publicāt̄.ij.q.j. Multi circa pnci piū Et d cohitatōe clicor. vīa.in.c.xl.xv q.vl.c.vl. Tertō tolerādi sūt vbi eor cor rectio n̄ dspat̄.xxiij.q.iiij.c.j. Quarto si eo rū pctā n̄ sūt māifesta.xj.q.j. Nolite.ij.q.j. mlti. Quīto si ex eor pturbatōe pax eccl'ie vl's n̄ turbat̄.xxiij.q.iiij.tu bon. qr ppt pi sces malos rhetia n̄ sūt rūpēda. neq ppter hedos grex dserēd. neq ppt paleā area re linq̄nda.xxiij.q.ij. q̄sqs. Nō sūt g indiffe renter deserendi mali.sed patiēt tolerādi. q̄tin de malo ad bonū q̄nq conuersi pos sint nobiscū peruenire ad pr̄iam claritatis eterne. Ad quam nos ⁊c.

Dn̄ica q̄nta p oc.ep.I.Ser.XXXI.

Confiteor tibi pa

ter dn̄e celi ⁊ t'rē Math.xj. Lu.x Dn̄ica proxima pcedēti sctā mr̄ ec clesia pposuit nob salutiferaz doctrinā n̄ri saluatoris i parabola semis. nūc i ista dn̄i ca pn̄ti pponit nob q̄bus a xpo ista doctri na reuelatur.⁊ q̄ sunt digni reuelationis doctrine celestis.quia tm̄ humiles. Hi ei sunt speciales discipuli christi.sibi eterna

liter a deo dati. Unde glosa super illud Jo hannis. vj. Hec est voluntas patris mei qui misit me. vt oe qd dedit mihi nõ perdaz ex eo. Dicit interlinearis. Christo datus est tm̃ humilis. Et sequitur ibidem. de ti mentibus perit. de humilibus nihil. Uñ saluator Math. xviij. dicit. nõ ẽ volũtas dei vt perdat vnus de pusillis istis. Ubi glosa Hieronimi dicit. Sola hũilitas est signũ imitatiõis dei. Et fm Gregorium. Sicut euidentissimũ signũ reprobozũ est superbia. ita electorũ humilitas. Uñ Ja cobi. iiij. dr̃. Et. j. Pe. v. Humilib9 autem dat grãm suam. Et Jsa. lxvj. Ad quẽ re spiciam: nisi ad humilez. Jn signũ aũt hu ius dei filius allectus humilitate virginis gloriose descendere dignatus est ad homi nes. Juxta illud Luce. j. Respexit humili tatem ancille sue. Talib9 etiam dominus specialiter reuelare dignatus est suorũ se cretoꝝ mysteria a seculis abscondita. Uñ in psalmo. Intellectũ dat paruulis. Glo. i. humilib9. Jdeoqꝫ dei filius agens grãs a deo patri. p talib9 dicit in euangelio pre senti. Jn illo tempore. Respondens ihes9 dixit. Confiteor tibi pater domine celi et terre. Jste est textus isti9 euangelij. in quo signanter audiuimus qꝫ veritas sacre do ctrine reuelat a deo humilib9. Ut igit re ueletur nobis a deo patre per eius vnige nitũ filiũ ante oĩa grãm eius postulem9 si ne q̃ indigni ad talia oĩa sumus. Uñ Ja cobi. j. dr̃. Si qs idiget sapiẽ. postulet eã a deo. Christus aũt est sapientia et virtus dei patris. vt dicitur. j. Corinth. j. ꝛ. ij. et ad Roma. xj. Hinc Berñ. super Cantic. fmõe. xxij. dicit. Jncassum qs laborat in acq̃sitione virtutũ et scientiarum si aliun de sperandas eas putet q̃ꝫ a domino ꝟtu tũ. cuius doctrina seminariũ est prudẽtie. Unde soli illi prudentes sunt dicẽdi qui eius doctrina imbuti sũt. Hec ille. Quod vt facilius impetremus ad matrez gratie virginem gloriosam. cui reuelata sunt se creta celestia recurramus omnes. dicẽtes voce amena. Aue maria gratia plena dñs

Jn euangelio presenti tria describunt. Primo diuina sapientia a sapientibus ab scõsa humilib9 manifestata ostendit cum dicit. Confiteor tibi pater dñe ꝛc. Scdo eterna refectio laborantibus in penitẽtia ꝑmittitur. cum dicit. venite ad me. Tertiõ iugũ legis diuine suaue esse ꝓhibetur. cuz concludit. Jugũ eñi meũ suaue ꝛc. A

Dixi primo qꝫ in prima par te euangelij sapi entia diuina sapientib9 abscõsa humili bus manifestata ostenditur. cũ dr̃. Confi teor. Premittit aũt hic determiatio tp̃is. cum dr̃. Jn illo tpe. Respondens ihesus. Jstud factum est anno predicatõnis ꝑmo postq̃ꝫ xp̃s designauerat septuaginta dis cipulos. ꝛ eos misisset ad predicandum. q̃ reuersi a predicatione dixerunt xp̃o. Dñe etiã demonia subijciuntur nobis. qd rep hendit statim et dixit. Nolite gaudere qꝫ demonia vobis subijciunt. sed gaudete qꝫ noĩa vestra scripta sunt in celis. Jta dicit Luc. x. Et quia interim qꝫ apostoli erant in ꝑdicatione alibi. xp̃s ꝑdicauit iudeis. cũ tñ ꝑdicatiõem eius reiecerũt turpiter. q̃rũ penã xp̃s dixit fore maiorẽ in inferno q̃ꝫ tñ ad peccatũ incredulitatis q̃ꝫ sodomi taꝝ. vt patet ibidem modicũ ante. Postq̃ꝫ aũt exprobrasset iudeis qꝫ eius ꝑdicatiõez repulissent. Jn illo tpe. Respondens ih̃s scꝫ tacite q̃stioni quã potuissent facere xp̃o scꝫ quare ꝑdicasset nõ credituris. ꝛ nõ pre dicasset credituris. Glosa tamen dicit qꝫ responderet illi questioni. Que ẽ ratio qꝫ po pulus iudaicus vni9 dei cultor: filiũ dei ĩ carnẽ venientem reiecit. quẽ gentilitas tã prone recepit. Huic g̃ obiectiõi rñdẽs dic Confiteor tibi pater. id est gloriam tuam declaro fm Lyram. Gratias tibi ago ꝛ in te exulto fm Gorram. Unde Luce. x. dr̃. Jn illa hora ih̃s exultauit in spũsancto ꝛ dixit. Confiteor tibi. per deuotam lau dem. pater per eternam generationẽ. dñe celi et terre. p temporalẽ creatõnẽ. Primũ est ꝯ Sabellium confundentem ꝑsonas. Hic aũt distinguit vna ab alia. qꝛ vna cõ fitetur alteri. in q̃ patet pluralitas ꝑsonaꝝ. Scdm est ꝯ Arriũ. q̃ negauit xp̃m dei fili um ꝑ naturã. qꝛ vocat euz patrem. q̃ ꝓprie sic dr̃ per gñationẽ. Tertiũ est cõtra Ma nicheum. q̃ ponebat duo ꝑncipia. illa sen sibilia dicens a malo deo. et celestia a bo no. Contra q̃ dr̃. Hic de9 idem celi ꝛ ter re. i. creature supiozis ꝛ iferioris. qꝛ abscõ disti. Ecce rõ cõfessiõis siue grãꝝactiõis scꝫ reuelatõ ꝟitatis ip̃is paruulis. Et hec facta est ꝑ misc̃diam. ꝛ ꝑ oppositũ abscon sio veritatꝭ facta ẽ supbis. ꝛ q̃ꝫ eꝛ iusticiaꝫ.

Et preponitur abscõsio veritatis. quia superbi iudei verbũ veritatis repulerũt. q̃d postmodũ gentiles humiles receperũt. vt habet᷑ Actuũ. xiiij. dicit ergo. Abscondisti hec archana fidei ⁊ sapie tue. que in aduẽtu filij tui sunt impleta. a sapientib⁹ ⁊ prudentib⁹. scz scribis ⁊ phariseis ẜm suã reputationem. scz sapientib⁹ in credẽdis. ⁊ prudentibus in agendis. vel sapientib⁹ in lege vel prophetis. ⁊ prudentib⁹ in mundanis. vel sapientib⁹ et prudentib⁹ ẜm superficiem exteriorem. vel ẜm humanam philosophiã. de qua. j. Ad Corinth. j. Stultam fecit deus sapiẽtiã huius mũdi. Hec aũt est triplex. s. aĩalis. terrena. ⁊ diabolica Jaco. iij. Aĩalis in voluptuosis ⁊ luxuriosis. terrena in cupidis ⁊ auaris. diabolica ĩ superbis ⁊ ambitiosis. Et a talib⁹ abscõsa est diuina sapientia. quia isti sunt sapiẽtes in oculis suis tantuz non simplicit᷑. et reuelasti ea paruulis. id est humilib⁹. ⁊ intellectũ suũ in obsequiũ fidei captiuãtib⁹. Ecce ergo depressio superboꝝ ⁊ exaltatio humiliũ. Et patet hic ẜm Lyraz ꝙ causa ex parte credentiũ fuit humilitas eorum. que ad sapiam disponit. vt dicit᷑ Prouer. xj. Ubi humilitas: ibi sapientia. Ex parte aũt non credentiũ. est eorũ superbia. q̃ ẽ intellectus excecatiua. Sed ex parte dei causa fuit simplex voluntas diuina. Et h̃ est qđ subdit. Ita pater quoniã sic placitũ fuit ante te. ante quem nihil iniustũ placere potest. Nullã vero aliam rationem reddere voluit filius dei. quare illos reprobauerit. ⁊ hos elegerit: nisi solum beneplacitum patris. in exemplũ. vt secreta dei discutere non presumamus in confusionez illoꝝ qui de secretis dei volũt querere rõnẽ cum dicit Aug. de ciuitate dei. Nimirum que fiũt sola voluntas est ratio facientis. Uerũtamẽ ⁊ si causa huius reprobatiõis vel electionis assignari non possit in speciali. potest tamen in generali ẜm Lyrã. Ut scz in electis dei. appareat dei miſcđia. in malis aũt iusticia. Quia sicut ad glĩã regis terreni nõ soluz ptinet aula in qua strenui milites honorant᷑. sed etiã patibulum in q̃ malefactores puniant᷑. Sic ad gloriã regis celestis nõ solũ pertinet p̃miatõ bonorũ. sed etiã punitio reproboꝝ. In speciali tamẽ non potest ratõ assignari ex parte dĩ quare istũ eligat ⁊ istum dimittat. nisi simplex eius voluntas. vt dicit Aug. sup Johannem. Quare istũ trahat. illuz vero dimittat. noli velle diiudicare. si ñ vis errare

B Sed diceres. tamẽ gaudere de excecatione hominũ infideliũ malũ est. Rñdeo ẜm Criso. Christus non agit grãs đ absconsione. sed de reuelatione tm̃. Om̃ia mihi tradita sunt a patre meo. Istud continuatur sic ad precedentẽ clausulam. Dixit em̃ p̃mo ꝙ causa illius reuelationis ꝓpria ⁊ immediata fuit voluntas patris. ne putetur ꝙ etiã filius nihil operet᷑ ad hoc. ideo ponit se vt cãm mediã. Christus em̃ est p quem om̃is ꝓcessus gratie deriuatur ad nos. ⁊ hoc est qđ dicit. Om̃ia mihi tradita sũt a p̃re meo. Hoc veruz est tam ẜm naturã diuinã. ẜm quã habet esse a p̃re. ⁊ ꝑ cõsequẽs ⁊ posse. licet habeat idem esse et posse cũ ipo. ⁊ sic oĩa tradita sũt sibi ab eterno. Scđm aũt naturã humanã oĩa tradita sunt in potestate xp̃i. ⁊ ideo a patre. Et hoc dupliciter. Uno modo q̃ ad auctoritatem. ⁊ sic oĩa subdita sunt sibi ab instanti conceptiõis. quia eoipo quo natura humana verbo est vnita om̃ia creata sũt subdita xp̃o et pedibus eius. Alio mõ q̃tum ad effectũ. ⁊ sic in iudicio oĩa erunt subdita christo et pedibus eius quando perfecte implebitur voluntas eius in oĩbus. vt dicit᷑ ad Hebre. ij. Sz que oĩa. dicit Hora. Om̃ia scz secreta. superiora. inferiora ⁊ media. celestia. terrestria ⁊ infernalia. corporalia. spiritualia. ⁊ vtrisq̧ coniuncta. q̃ omnia tradita sunt christo. ad creandum ⁊ recreandum ⁊ ad glorificandũ. vel om̃ia etiã increata essentialia. eternalia et spiritualia. vt potentia. sapientia ⁊ bonitas ⁊ eternitas. que dicit plura ꝓpter diuersos modos significandi. que oĩa tradita sunt filio a p̃re p gñationẽ. cum sibi consubstantialẽ genuit oĩa possidentẽ ẜm Rabanum. Om̃ia ergo. i. dominiũ sup om̃ia vel noticiam omniũ. Habuit enim christus omnium scientiam. ⁊ si non omnium potentiaz que creature dari non poterat. Sequitur Et nemo nouit filium nisi pater. Hic xp̃s ostendit fore causam huius reuelationis. quia noticiam habet huius ⁊ maiorum. ⁊ hoc a patre. Quia nullus est in trinitate gradus. nihil prius aut posteri⁹. nihil maius aut minus. et ideo oñdit scientiã eq̃lẽ eẽ p̃ris et filij dicẽs. Nemo nouit filiũ nisi

pater. Nemo hic nō accipitur proprie. id est nullus homo. sed large. i. nullum suppositū intellectual' nature nouit filiū. s. essentialiter plene ⁊ pfecte. Hoc dico ꝓpter homines q̄ cognoscūt per fidem. ⁊ beatos q̄ p manifestam visionē. qui licet clare videant diuinā essentiā. tamē eā nō cōprehendūt. Nisi pater. non excluditur spūssctūs. vt sit exceptio essentialis aut psonalis. ne q̄s nouit patrē quis nisi filius. ⁊ cui voluerit filius reuelare. ⁊ ita filius est cā reuelationis. q. d. ne miremini si omnia mihi tradita sunt a patre. quia aliquid maius habeo. scʒ noscere patrem et esse eiusdem voluntatis ⁊ essentie cum ipo. Et hoc dicit fm Hilari. ne sic q̄d minus in ipo q̄s i deo esse putetur. Per hoc aūt qd dic̄ se ptātē habere reuelare patrē. nō negat etiā quin habeat potestatem reuelandi se. Nam fm Augu. vij. de trinita. Reuelatur pater per verbum suum. sicut verbum nostꝝ temporale ⁊ transitoriū. ⁊ illud d quo loq̄mur ⁊ seipm ostendit. sic filius dei ⁊ se ⁊ patreʒ quia ipm̄ ita est. ⁊ hoc patet quod pater.

Hic sumuntur tres moralitates. Pria q volentes habere clarā cognitionē diuine voluntatis quāta sit ad agēda ⁊ ad credenda in salutaribꝫ. maxie dn̄t studere humilitatem que inter alias virtutes disponit hominē ad cognitionem diuine sapie. Sunt enim septē virtutes que disponūt ad hoc. Prima est castitas. vt in Joseph. cui ꝓpter castitatem datū fuit donū interptationis somnioꝝ Gene. xl. Secunda est abstinentia. vt in daniele. Danielis. j. Tertia est oratio. vt in Dauid. ij. Regꝫ. xv. c. Quarta cōtēplatio. vt i Salomōe. iij. Regū. iij. Quinta solicitudo. in mardocheo. Hester. j. Sexta patiētia. in Johāne euāgelista. Apoca. j. Septima humilitas in discipulis. vt hic. Secūda moralitas. vt ea que nobis sunt occulta fidei non discutiamus temere. Unde Ambro. libro pmo de trinitate. Aufer argumentuꝫ vbi fides queritur. piscatoribus creditur nō dyalecticis. Et Augu. super Johannē. Noli intelligere vt credas. sed crede vt intelligas intellectus merces fidei est. Et ꝓpter hoc dicit Grego. xxv. morali. Ex his v̄bis docemur ne temere diffusa cōsilia de alioꝛuꝫ vocatione ⁊ alioꝝ repulsione psumamus. Et facit hoc ꝯtrā illos qui etiā de temporali electione aliquoꝝ disputant. dicētes. Ut q̄d istū de' elegit in talē platum. q̄ nō est alicuius vtilitatis. nō attendentes illō q deus facit regnare hoiem hypocritam ꝓpter peccata populi. Job. xxxiiij. Tertia moralitas est vt sortilegia. incantatiōes ⁊ alia figmēta diaboli fugiamus. ex quo audimus q omnia pater dedit filio in ptātē ab illo ergo poti' queramus nostre necessitatis suffragia qui om̄ia potest. nō a diabolo qui non potest amplius q̄s permittit vt patet Matthei octauo. ⁊ per beatum Grego. libro pmo moraliū.

Dixi secundo q in scda pte euāgelij eterna refectio laborantibus in penitentia pmittit. cū subdit. Uenite ad me om̄s. Et tria dicit. venite. tollite ⁊ discite. ad innuēdum q ista tria sunt nobis necessaria. scʒ fides p quam accedamus ad deū. amor p quē voluntarie seruimus deo. ⁊ opus per quod efficaciter implemus mandatuꝫ. dicit ergo venite. q. d. per me filium habetis facilem accessum ad deū patrē Joh. x. ca. Per me siq̄s intrauerit ⁊c. et venite ad me scilicet prius credentes in me per fidem. Joh. xiiij. Nemo venit ad patrem: nisi per me. Dicit ibi Thomas q nullus pōt venire ad noticiā patris: nisi per verbū suū. qd est filius. Sicut em̄ volens se reuelare v̄bo cordis quod profert ore. induit q̄dam modo ipm verbū litteris vel voce. Ita deus volens se manifestare hoibus verbum suū ab eterno carne conceptum carne induit in tempore. ⁊ sic nullus potest puenire ad noticiā patris: nisi per filium. Hinc ē q philipus rephendit. petens sibi patrē ostendi. cui dictum ē. Qui videt me videt ⁊ patrem meuꝫ. Bene ergo dicit. Uenite ad me credendo per fidem Ysaie. lx. Uenient ad te curui filij eorum. Ad me inq̄t commitandū per imitatōnē Joh. j. Magister vbi habitas. venite ⁊ videte. venite ad me fruendū per glorificationē. Math. xxv. c. Uenite benedicti patris mei. Uenite ad me vos clausi ad me ostium veritatis Johannis. x. Ego sum ostiū. vos egri ad me medicū salutis Luce. x. Samaritanus infudit vinū et oleum sauciato. vos naufragi ad me portum quietis Johannis. xvj. In mundo pressuram habebitis. i me autē pacē. Om̄s indifferenter qui laboratis

⁊ onerati estis. Laboratis inquaz siue ƙm naturā. in q̄ nascimur. qꝛ hō ad laborē nascit. Job. v. siue ƙm culpā. in q̄ transgredimur. Hiere. ix. vt iniq̄ agerēt laborauerūt siue ƙm penā in qua morimur. Gene. iij. c. Maledicta terra in opere tuo. Specialiter tñ hic xp̄s loquebat ad iudeos. q laborabāt sub onere legis. qđ nec ipi nec p̄res eorū portare potuerunt. Actuū. xv. Silit loquebat ad gentiles laborantes in cultura idolorum. De quo Isa. xlv. Labor egypti. Nob aūt qui laboramus in voluptatib. vt luxuriosi. auari in cupiditatib. ambitiosi in dignitatibus. dicitur etiā venite qui laboratis. scꝫ labore stultissimo. Ecclesiastes. x. Labor stultoruz affliget eos. Et vere stultus. quia ad Roma. vi. dicit. Stipēdia peccati mors. Ecce merces laboris. Sed nunq̄d vocat ad alium laborem. certe non. Dicit enim. Et ego reficiā vos triplici scilicet cibo. doctrine. eucharistie et glorie. Bona refectio que famem nescit ppetuo. Psalmista. In loco pascue ibi me collocauit. Deinde subdit aliud inuitatoriū ad tollendum iugū suum dicēs. Tollite iugum meum super vos. id est legem meam euangelicaz. que dicitur iugū. quia est lex amoris. et per consequens iungit fideles ad veritatem. iudeos et gentiles. Amor eīn est vis vnitiua ƙm Dionisi. Et attende benignitatez saluatoris. quia non imponit inuitis iugū suū. sed sponte hortatur. Unde Math. xix. Si vis ad vitam ingredi serua mandata. Et Eccī. xv. Deus ab initio constituit hominez in manu consilij sui. Josue vlti. Si malū vobis videtur timere dominū. optio vobis dat. Hinc dicitur in canone. Qꝛ voluntariuz militem elegit christus. xv. q. i. Non est. et xxxiij. q. v. Tunc saluabitur. D Notāter aūt dicit iugum meū. quod est triplex. scilicet euangelice predicationis. Eccī. vltimo. Collū vestꝝ subijcite iugo illiꝰ. Secundo diuine dilectiōis Osee. vij. Reuersi sunt vt essent absq̧ iugo. Tertio iugum crucis. siue mortificationis. quod carnem spiritui subijcit. Trenoꝝ. iij. Bonū est viro cum portauerit iugum. Et dicit meuz. propter exemplaritatē. quia ipe tulit illud pro nobis. docendo. diligendo. sustinēdo super vos. id est. vt vobis presideat in omnibus doctrina mea. et precipiat sup vos. id est in ratione vestra et voluntate. q̄ ē superior pars aīe vestre. in qua debet eē dilectio. super vos. i. in corpe vr̄o. Gall. vi. ca. Stigmata dn̄i in corpore meo porto. Rabanus dicit ꝙ hoc dr̄. vt in reuerentia habeamus iugū diuine legis. nō conculcantes. sed venerantes. Et discite a me. scilicꝫ sine fallacia. simpliciter intelligendo. sine postilla memoriter retinēdo. sine pigricia efficaciter complendo. a me. docente verbo ⁊ exemplo. quia mitis sum. in moribus exterius. scilicet nullū ledendo. ⁊ humilis interius in affectibus neminem contemnendo. Istis enim duobus modis maxie nutritur dilectio. corde. non solum exteriori apparentia vt hypocrita. qui humiliat pro humanis laudib. Math. v. Receperunt mercedem suā. Et sequitur premiuz. ⁊ inuenietis requiē animabus vestris. scꝫ in p̄senti et futuro. De presenti dr̄ Eccī. vlti. Modicū laboraui ⁊ inueni mihi multam requiem. De secūdo Isaie. xxxij. Sedebit populus meus in multitudine pacis ⁊ in tabernaculis fiducie et in requie opulenta. Hic eliciuntur tria documēta moralia. Primum est ꝙ non est excusatio hoīs cuiuscūq̧ de salute sua q̄n ad deum venire teneat. Istud patet. qꝛ ad hoc filius dei descendit vt verbo ⁊ facto vocaret homines ad salutem. Unde ipe dicit Joh. iij. Qꝛ deus sic dilexit mundum. vt filiū suū vnigenitū daret. vt omīs qui credit in eū non pereat. Joh. x. Ego veni vt vitā habeāt. Et Math. xviij. Uenit filiꝰ hoīs querere ⁊ saluū facere quod perierat. Idem Luce. xix. Hinc Joh. xv. dicit. Si non venissem ⁊ locutus eis non fuissē peccatū non haberent. Ad hoc significandū. xp̄s voluit tam crebrꝫ vicib dicere ad homines istud verbū quod hic ponit venite q̄nq̧ post me. vt Math. iiij. et Lu. v. q̄nq̧ ad me. vt h. Et Joh. v. Omīs q̄ venit ad me. cū ergo aperte vocat nullus excusari potest. ad Roma. ij. Quapropter inexcusabilis es o homo Joh. xv. Nūc ergo n̄ habent excusationē de peccato suo. Hinc ꝑ regula aplūs ponit. ꝙ in statu legis euāgelice regula est ꝙ ignorās ignorabit. i. Corinth. xiiij. Scd̄m documentū est. ꝙ licet xp̄ianis necessarie sint oēs ꝟtutes. maxie tñ hūilitas. a q̄ se xp̄s denomiare voluit. vt rex humilitatis. ⁊ dominus mititatis.

Et ideo xp̄us sepius nos ad humilitatem magis q̄ ad alias virtutes inuitat. Sicut p3 Math. xviij. Nisi efficiamini sic puulus iste. Et Luce. xviij. Omis qui se exaltat humiliabit. Et Luce. xxij. Qui voluerit esse maior. sit sic ministrator. Et ratio. quia humilitas est radix oim virtutum. vt dicit Ambro. Et ideo saluator nō ait. Discite a me mundū fabricare. z omia i eo creare. miracula facere. mortuos suscitare. sed discite quia humilis sum. inquit Aug9. in li. de v̄bis dn̄i. vbi etiā vocat humilitatez fundamētum totius fabrice spūalis. Tertium documētū est. q̄ vita xp̄iana debz esse quieta mente. sed laboriosa corpe. ad significandū h̄ quod dicit hic christus. Inuenietis requiē animab3 vestris. Hoc contra ociosas virgines. viduas. z vetulas. q̄ in h̄ se dicunt maxime esse xp̄ianas z ɔtemplatiuas si ociemt nihil laborantes. Cū tamen vita euāgelica est reges animarum. non corporum. Unde dr̄ in ps̄. Labores manuū tuarum quia mādicabis. Sequit. Btūs es. sc3 in p̄nti. z bn̄ tibi erit in futuro. si hec facies.

Dixi tertio q̄ in vltia p̄te euāgelij iugum legis diuine suaue esse p̄hibet. cum dicit. Iuguz eni meū suaue est z onus meū leue. q̄si diceret xp̄s. ideo debetis iugum meū potius q̄ iugum veteris legis portare. quia iugū veteris legis erat graue. p̄pter multiplicitatē moraliū. p̄pter austeritatē iudicialium. propter defectum sacramentorum iustificantiuz. Sed sic est euangeliū meum. q̄ est iugum suaue z onus leue. quia ad ip̄m portandū sufficit sola caritas. Unde Rabanus dic. Quid suauius iugo xp̄i. quid onere leuius abstinere a malo. bonum velle. amare oēs. odire nullū. eterna sequi. p̄sentib3 nō capi. nulli inferre aliquid quod sibi fieri nō vult. Et Grego. iiij. moral. dicit. Quod g̃ue mētibus nostris imponit qui vitare oīe qd̄ perturbat precipit. qui declinare omia laboriosa onera h9 mūdi monet. Hic occurrunt tria dubia. Primū est. quare xp̄us voluit apparere mundo z nō potius nobilibus z famosis s̄m seculū i familia. vectura. eq̄tatura. vestib3. cibis. thesaurz z alijs. Rn̄deo s̄m Grego. z Criso. hic q̄ ad h̄ humilem se exhibuit. ad hoc ludibria contumeliarum. ad hoc torsionum probra z passionum tormenta tolerauit. vt superbum hominem nō esse doceret deus. Ecce p̄ma cā sc3 ratione nostre exemplaritatis. Secundo ideo. quia s̄m Grego. ex quo nostre perditionis causa fuit sup̄bia. in saluatore nostro debuit esse humilitas. vt cōtraria contrarijs curarent. Ex quib3 patet quare ita diues noluit esse potens. Ratio. quia illa sunt vt cōmuniter signa sup̄bie. Christus aūt venit facere z docere in se. ideo debuit habere signa humilitatis in vestitu. in familia. z in omi vita sua. Ex quo patet q̄ sicut euidentissimū signū perditionis est superbia. ita salutis humilitas. Quod patz. quia sicut illi sequunt diabolum. qui ē rex super omnes filios superbie. ita isti christū qui dicit. Discite a me. quia mitis suz z humilis corde. z sic vtrobiq3 verum signum.

Secundum dubium. vnde est q̄ mlt̄is videntur esse grauia peccata legis euāgelice. cum tamen dicantur leuia. Respōdeo s̄m Augustinū in li. de verb dn̄i. q̄ oīe h̄ est ex absentia gr̄e spūssancti. qui q̄cito adest oīa apparebunt facilia. quia spes future beatitudinis omnia alleuiat. Et hoc est quod dicit Rabanus sup̄ illud Math. vij Arta est via que ducit ad vitam. Arta est inq̄t in p̄ncipio. sed processu temporis ineffabili dulcedine dilectionis dilatat. sic dētibus obstupentibus in hoīe in p̄ncipio grauat comedere quod postea dlectat. Et glosa sup̄ illud. j. Joh. v. Mandata ei9 g̃uia nō sunt. dicit. Que in natura sui dura sunt z aspera. amor dei z spes premij facit esse leuia. Propter quod dicit Henric9 de vrmaria li. xxiiij. de perfectione interioris hominis. ca. xviij. Qui dic sibi grauem viam euangelicam. suam imbecillitatem nō illius grauitatem accusat. Tertium dubium. vtrum iugum legis noue sit leui9 iugo veteris legis. Uidetur eni q̄ non. cum ibi p̄hibeatur soluz manus vt nō occidas hic autem animus. vt non irasci. ibi actus hic concupiscentia. Qui viderit mulierez ad concupiscendū mechatus est eā Mat. v. Ad hoc respondeo s̄m Thomā i. iij. sententiarum. dist. xl. z p̄ma scd̄e. q. vij. arti. iiij. Qz lex vet9 ē g̃uior mlt̄iplici de cā. Primo qz lex vet9 nllo mō iustificabat causando iusticiā infusam. q̄ est a solo deo per gratiā sed solū docebat. qz in obseruatōne mādatorum eius forma iusticie cōsistit. que gra-

nissima est. Secundo grauis erat. quia ꝓ-
hibens peccatum. specialem reatum adde
bat. inq̄ntum nō soluꝫ naturalem legē trās
grediebat̃. sed etiaꝫ inquantū legis scripte
transgressor erat. Tertio quia solum tēpo-
ralia promittebat. ⁊ si promittebat eterna.
hoc satis obscure et in figuris occultꝫ. Vñ
Hebreoꝝ. x. dr. Umbram habens lex futu
rorum bonorum. Modo certum est ꝙ fa-
cilius quilibet seruit pro eternis q̄ꝫ pro ca-
ducis. Quarto quia illa lex erat timorꝫ. no
ua autem amoris. qr data est ex maxia ca-
ritate effusionis sanguinis xp̄i. modo faci-
lius quis implet ex amore q̄ꝫ ex timore pre
ceptum. Quinto lex vetus artabat ad mlꝫ-
ta cerimonialia. etiā inuitos Unde ⁊ si nō
fuit peccatū tangere morticiniū. tñ si nō fa
ciebant ea que in lege ꝓpter hoc mandabā-
tur peccabāt mortaliter. ad q̄ noua lex nō
artat. ⁊ si ad aliqua. tamen ad pauca. Naꝫ
sicut refert Augustinus ad inquisitões Ja
nuarij. Rabi Moyses enumerat precepta
legalia plus q̄ꝫ mille sexingenta. ad q̄ oīa
tenebantur. Noua autem nō habet nisi se-
ptem sacramenta. ad quorum quedam nō
omnes tenentur. vt ad ordinem et matri-
monium. Si autem dicitur ꝙ in moralib⁹
plura prohibet noua q̄ꝫ vetus. Dicendum
est. ꝙ hoc verum est. sed cum hoc auxilium
gratie confert ad omnia implenda. q̄ gra-
tia omnia leuiat. ƺm Augustinū. ⁊ cuꝫ hoc
habemus adiutoria multa sacramentoruꝫ
Unde ƺm Scotum. Et si potuerunt me-
reri gratiam pro ꝑmo modo. bene quidem
sed ad gratiā percipiendā nō habuerūt ali
quod sacramentū ꝑter circūcisionem. que
fuit contra origiale. Similiter dicēdū est
de iudicialibus. ꝙ valde pauca sunt a xp̄o
tradita. licet per eos qui habent declarare
legem christi. et statuere leges ī ecclesia vt
principes plura sunt superaddita. ad q̄ eti
am tenentur fideles obseruanda. vt ī cano
ne distin. xix. c. j. Preterea de difficultate
vtriusq̄ꝫ legis nūc apparet ꝙ q̄ntū ad act⁹
exteriores lex vetus est grauior. quia plu-
ra cerimonialia ⁊ iudicialia. Quantum au
tem ad interiores actus qui sūt implere de
lectabiliter opus virtuosum. grauior ē no
ua. quia prohibet animū ⁊ motum interio
reꝫ. ⁊ ꝙ ex amore impleantur precepta. Et
sic lex noua non amanti est difficilior. sꝫ fa
cilima amanti. quia virtus delectationeꝫ
habet annexam. per quam homo faciliter
implet opus ꝟtuosum. Ex his infero core
larie ꝙ lex noua est perfectior lege veti. ꝓ-
pter plura. Primo quia fini ꝓpinquior. eo
ꝙ imediate aperit ianuā celi. Vetus autē
destinabat ad limbū. Secundo qr versat̃
circa bona gratie ⁊ glorie. Illa circa bona
nature ⁊ fortune. Isa. j. Si audieritis me
bona terre comedetis. Tertio quia cōple-
tior non indigens supplemento. compēdi-
osior. qr vno ꝟbo implet̃. Rom. xiij. c. Qui
diligit ꝓximū legem impleuit. Utilior. q̄a
vtrūq̄ꝫ scꝫ corpus ⁊ animā beatificat. Jdᵒ
dicit̃ semita salutꝫ nostre. quia paucioribꝰ
instrumentis indiget. Et quia remouet ce
rimonialia ⁊ imolationes. ⁊ offert deo spi-
ritum contribulatum cordis contriti. Itē
perfectior in h. qr ꝓhibet nō solum manuꝫ
sed etiam animū. Et si diceres. tamē etiaꝫ
vetus hoc prohibet dicēs. Non concupi-
sces. Respōdeo. ꝙ hoc est in paucioribus.
quia solum in duob⁹ p̄ceptis. scꝫ mechie et
auaricie. Et licet prohibeat mechiā interi
orem. tñ transgressoribus nō infligebat pe
nā. ƺm Lyrā in ꝓlogo suꝑ Math. Iteꝫ pa
tꝫ hoc. qr capto consilio difficillimo noue
legis qđ est diligere inimicos hoc est facili
us q̄ꝫ imolare agnū pascalem. Ratio. quia
ad diligendū quēlibet hominē natura in-
clinat. Secundo quia talis dilectio nullū
damnū infert. sꝫ vtiq̄ꝫ comodū. Tertio q̄a
dilectio magis confortat tā corpus q̄ꝫ ani
mā. q̄ꝫ odiū. Prouer. xvij. Animus gaudēs
etatē floridam facit.

Dominica quinta. II.
Sermo. XXXII.

Confiteor tibi pa

C

ter dñe celi ⁊ terre. qr abscōdisti
hec a sapiētib⁹ ⁊ prudētib⁹ ⁊ re-
uelasti ea paruulis Math. xj. Sic dic̄ ma
gnus pr̄ Aug⁹. suꝑ ps̄. lxx. Inter omnia q̄
hominē scire optet. h ē tota scia hois. scire
qr ipe nihil est ꝑ se. ⁊ qm̄ quicq̄d est. ex deo
est. ⁊ ꝓpter deū est. Hec Aug⁹. Vult dice-
re Aug⁹. ꝙ homo ꝯsiderata sua fragilitate
oia sua debet referre in deū. ⁊ de oib⁹ grās
sibi agere. ⁊ oīa sibi attribuere. Vñ Gre
gorius li. xxiiij. moral. ostendens q̄ sit vera
sapia hois. dicit ꝙ vera sapia afficit. id est
humiliat nō extollit. nec suꝑbientes quos
impleuerit. sed lamentantes facit. Ex q̄b⁹

pt3 q᷑ nõ ꝓdest sapia. imo pl⁹ obest. si nõ af fuerit hũilitas. Nã sic dicit apl's. Scia in flat. caritas aũt edificat. Quia igit᷑ phari‑sei nec se nec sua in deum referebant. nec ex sapia quã habuerũt hũiles esse volebãt. s3 potius supbia inflati. de se ꝛ suis meritis p̄sumebant. Hinc ē q᷑ saluator veniēs ī hũc mũdũ dimissis illis hũiles dignat⁹ est eli‑gere discipulos qb⁹ sue diuinitatis archana manifestaret. q̃s approbãs. ꝛ illos repbans grãs deo pr̃i agit dicēs ī v̄bis ꝓposit3. Cõ‑fiteor tibi pr̃ dñe celi ꝛ terre q꞉ ꝛc̃. In qui‑bus v̄bis ad tria ãmonemur. Primo ad di gne agendũ grãs deo exẽplo xp̄i q̃ ait. Cõ fiteor tibi ꝛc̃. Scd̃o inducimur ad ꝺponē dũ alas supbie ꝛ fugiendũ vanã gliam q̃ in phariseis ad tm̃ rephenditur vt merito ab eis secreta celi abscõdant᷑. cũ d꞉. q꞉ abscon disti. Tertio hortamur ad amplectendum humilitatē q̃ ad tm̃ cõmẽdat᷑. vt merito ꝓ‑pter eã apl'is abscõdita celestia reuelent᷑. cũ d꞉. Reuelasti ea paruulis. A

Dixi primo q᷑ primo in verb p̄missis ammone mur ad digne agẽdũ grãs deo exẽpl o xp̄i. qui ait. Cõfiteor tibi do. pr̃ ꝛc̃. Et certe di gnũ ē agere hoi grãs d̃o. ex q̃ fili⁹ dei ꝯsub stãtial' pr̃i laudat eũ ꝛ grãs agit sibi. Ecci. xliij. Magna glĩa est seq̃ dñm. ꝛ ex q̃ ois creatura ꝯfitet᷑ ꝛ laudat nomē suũ. Vñ ps. de deo dicit. Cõfessionē ꝛ decorē induisti. vbi dic̃ Innoc̃. Q꞉ deũ laudant ꝛ magnifi cãt oẽs creature. q̃x laudib⁹ q̃si q̃busdã ve stib⁹ vndiq3 circũdat⁹ ē. Vñ dic̃. Cõfessio nē iduisti. Cõfessionē appellat laudes crea turax q̃ illi⁹ magnitudinē ꝯfitent᷑. ꝛ q̃d ad dit. ꝛ decorē. iõ dic̃. Quia ī decore creatu‑rarũ. decor illi⁹ agnoscit᷑ q̃ creaturas fecit. Sap. xiij. Quãto mag3 speciosior est dña‑tor eax q̃ eas fec̃. Cũ g̃ ois creatura ꝯfitet᷑ dei bõitatē. dei potẽtiã ꝛ sapiam. mag3 hõ debet assurgere ad hmõi ꝯfessionē laudis p deuotã grãrũactionē. Sũt ãt tria ī v̄‑bis thematis inducẽtia ꝛ mouẽtia hoiez ad grãxactionē deo faciendã. s. collatio bono rũ gr̃uitox ī eo q᷑ ipe fec̃ se nob pr̃e3. Vnd̃ d꞉. Cõfiteor tibi pr̃ do. Scd̃o bonox glĩe ꝛ celestiũ. in eo q᷑ ipe ē dñs celi. q̃ nob celũ reseruat in p̄miũ. Tertio bonox nature et fortune. ī eo q᷑ ipe ē dñs terre. q̃ nob oĩa terrenascẽtia dedit ad vsum. Merito igit᷑ laudãd⁹ ē a nob. cũ ab eo oĩa habeã⁹. Et

p̄mo ab ipo hẽm⁹ bõa gr̃e. q꞉ ipe est origo oĩm bonox gr̃uitox. Sic eñ mare ē origo oĩm fontiũ ꝛ fluminũ. Ita d̃s ē origo v̄tu‑tũ ꝛ sciax. Ipe eñ ē dñs v̄tutũ vt d꞉ in ps. Et ipe d̃s sciax dñs ē. j. Re. j. Ab ipo ē ꝯti nẽtia carnis. cordis idustria. rectitudo vo lũtat3. Si q̃s callet ingenio. si q̃s nitet elo quio. si q̃s morib⁹ placet. Inde scie. Inde sapie f̄mo. Thesauri siq̃dē scie ꝛ sapie oẽs abscõditi sũt ibi. Quid casta ꝯsilia. iusta iu dicia. scẽa desideria. miscõie font3 illi⁹ sunt Que oia ex q̃ a deo effluũt vt q̃dã flumina ne cito exsiccent᷑ ꝛ fluere cessent. ad deũ cõ‑tinuo dñt refluere vt itex fluant. Quia vt dic̃ Sapiēs. Ad locũ vñ exeũt flumina re uertunt᷑ vt itex fluãt. Q̃d fit p ꝯfessiõe3 lau dis ꝛ grãxactiõis. Vñ apl's dic̃. In omni bus grãs agẽtes deo. Hoc ē vt ait Berñ. sup Cant. ser. xiij. Quidq̃d sapie q̃cq̃d v̄tu tis te hr̃e ꝯfidis. v̄tuti dei ꝛ sapie ascribe ꝛ deputa. Et lic3 infinita sũt bona gr̃uita ꝓ q̃b⁹ ei dẽm⁹ grãs agere. tñ istõ q̃si p̄cipuũ occurrit q᷑ dignat⁹ ē fieri pr̃ nr̃ Deut. xxxij Nũq̃d nõ ipe ē pr̃ tu⁹ q̃ possedit te ꝛ fec̃ et creauit te. Et Mat. xxiij. Prem nolite vo bis vocare sup terrã. vn⁹ ē eñ pr̃ vr̃ in celo Iste pr̃ adeo ē benign⁹ q᷑ oino nihil hab3 seueritat3. eo q᷑ ei ꝓpriũ ē sp̄ miseri et pcere. vt dicit Greg. Propt̃ q̃d dic̃ aplus eũ pa‑trē misericordiax ꝛ deũ toti⁹ ꝯsolatõis. ij. Cox. j. Oñdit aũt hoi cuilibet triplicem grãm ꝛ miscõiam. p q̃ a q̃libet ē glorifican dus ꝛ laudãd⁹. Nã ipe ē clemēs ī suscipiē‑do. erga penitentē ꝛ errãtē. Diligēs ı ꝓui dẽdo. erga deficiẽtē. larg⁹ ꝛ magnific⁹. er‑ga petentē. De p̄mo quõ ē clemēs ī suscipi endo. erga penitẽtē. Habet᷑ Lu. xv. d̃ filio ꝓdigo. quē reuertẽtē cũ lõge adhuc eẽt vi‑dit eũ pr̃ p appropinq̃tõe3. ꝛ miscõia mot⁹ ē p ꝯpassionē. accurrēs p pietat3 accelerati onē. cecidit sup collũ. p gr̃e recõciliationē ꝛ osculat⁹ ē p dilectõe3. Et ait. Cito, pfer‑te stolã p̄mã innocẽtie. ꝛ date ei anulum fi dei formate. ꝛ calciamẽta bonox opm. Ec ce miscõia isti⁹ pr̃is. q̃ a reo reuertẽte ñ exi git. s3 tribuit. Quiq3 adeo benign⁹ ē vt q̃n tũcũq3 offendat᷑. ñ possit obliuisci miserati onũ suax. Iuxta illõ Isa. xlix. Nũq̃d mat̃ põt obliuisci infantē suũ vt nõ misereat᷑ fi‑lio vteri sui. Verũtñ ꝛ si illa oblita fuerit. ego nõ obliuiscar tui. Scd̃o apparet mise‑ricordia ꝛ grã istius benigni pr̃is. quia est

diligens in ꝓuidēdo. Nam ipe est sollicitꝰ de nr̃a salute plus q̃ȝ nos. Et apparet ista sollicitudo in eo, qȝ filiū suū misit in mōm vt dꝛ Joh. iij. Qui veniēs more sapiētis mulieris. dragmā ꝑditā ⁊ ouē amissam. animā dico hūanā ita sollicite q̃siuit ꝙ etiā ꝓpt' eā ⁊ ad crucē ascēdit. ⁊ ad inferna vt eā eriperet et reduceret descendit. Hinc ps̄. ait. Dn̄s sollicitꝰ ē mei. Et ꝓe sollicitꝰ est plꝰ ḋ vna aīa humana q̃ȝ de toto mūdo. Juxta illud. Nūqd cura ē deo de bobꝰ. Hic dic̄ Bern̄. sup Cāt. ser. lxviij. ꝙ licȝ deo incūbat gubnatio ⁊ admīstratio totiꝰ creat'e. tñ oīa ista deꝰ facit ꝓpter hoīem. de q̃ solo cura ē deo. sicut dicit apl's. Oīa iquit ꝓpter electos. Et lȝ ꝓuidētia dei sit erga oēm creaturam tamen cura eius est erga solū hoīem. De q̃ dicit Petrꝰ apl'us. Omnē sollicitudinem ꝓijciētes in eū. qm̄ ipi cura est de vob. Vere magna cura deo erga aīaȝ. quā ita dilexit vt se daret ꝑ ea. Hec ē em̄ ouis errans. cuiꝰ cura etiā supnoꝝ cure gregū. i. āgeloꝝ est ꝑlata. Deniq̄ȝ illis expositis pastor descēdit ad istā q̃siuit diligēter. Inuentā nō reduxit. sȝ reportauit. noua faciens angel' festa gaudioꝝ. Qui ĝ ꝓprijs hūeris dignatus est iponere. certe curā eiꝰ habebit. Hec ille sñialit' vbi. s̄. Pro tāto itaq̄ȝ bn̄ficio aīe impenso q̃s dubitat dignas esse gr̃aꝝ actiones deo refundēdas. vt sic̄ ille aīe liberationi fuit intēt'. ita aīa illiꝰ honori intendat. Vñ dic̄ Bern̄. in ꝑsona aīe sup Cāti. ser. lxviij. tractās illḋ spōse. Dilectꝰ meus mihi ⁊ ego illi. Ille mihi ⁊ ego illi. Ille mihi. qȝ benignꝰ ⁊ misericors. ego illi. qȝ non sum ingra. Ille mihi ꝑ gr̃am ex gr̃a. ego illi gr̃am ꝑ gr̃a. Ille mee liberatiōi. ego illiꝰ honori. Ille saluti mee. ego ipiꝰ volūtati. Ille mihi ⁊ nō alteri. qm̄ vna sū colūba eiꝰ ego illi ⁊ nō alteri. qȝ nō audio voces alienoꝝ. Hec Bern̄. Tertio benignitas istius pr̄is apparet. qȝ ē largꝰ ⁊ magnificus erga petentē Joh. xvi. Si q̄d petieritis pr̄eȝ in noīe meo dabit vob. Et q̄d dat. ps̄. rñdet. certe gr̃am ⁊ gl'iaȝ dabit dn̄s. ⁊ Mat. vij. Lu. xj. dꝛ. Si vos cū sitis mali nostis dare bōa data filijs vr̄is. q̄nto magis pr̄ vr̄ dabit spm̄ bonū petētibꝰ se. Maxia largitas dare seipm̄. Spūs aūt sctūs ē idē cū pr̄e ⁊ filio. Dādo ĝ spm̄ sctm̄ dat se tota trinitas. Vñ ꝑ tāta gr̃a ⁊ benignitate merito ē laudāda clemētia tāti pr̄is dicēdo. Cōfiteor tibi pa. Secūdū qḋ dȝ mouere hoīem ad gr̃aꝝ actionē deo faciēdā ē collatio bonoꝝ celestiū. s. bonoꝝ gl'ie. ⁊ h̄ tangit' in eo. quia xp̄s ꝯfitet' pr̄i tāq̄ȝ dn̄o celi. Vñ dic̄. dn̄e celi. Sic laudauit eū Dauid q̄ dicebat. Cōfitebor dn̄o ꝺm iusticiā eiꝰ ⁊ psallā noī dn̄i altissimi. i. ad honorē noīs dn̄i. Lu. ij. Gloria in altissimis deo. Et merito laudādus est tanq̄ȝ dn̄s celi. Ipe em̄ celū creauit. nō ꝓpter se. sȝ ꝓpter hoīes. Nō em̄ indiguit celo tāq̄ȝ loco ꝯtinēte. qȝ ipe manet extra oīa ⁊ itra oīa. ⁊ supra oīa. ⁊ infra oīa. inq̄t Gregō. sup Ezech. omel'. viij. Vñ ipe ꝑ ꝓpham dicit. Celū ⁊ terrā ego impleo. Creauit ĝ celū ꝓpter angelos. ⁊ angelos ꝓpter hoīes. vt dꝛ in ps̄. Angel' suis mādauit de te. Et ad Hebꝛe. ij. Oēs sūt admīstratorij spūs. ad h̄. vicȝ vt hoīes simꝉ cū angelis in celesti gl'ia exultēt. Ps̄. Exultabūt scti in gloria. Merito igit' est gl'ificandꝰ ab hoīe q̄ tantā gl'iam fecit ꝓpter hoīem. vt eū secū faceret participē. j. Pet. v. Cū apparuerit ꝑnceps pastoꝝ. tūc ⁊ vos apparebitis secū in gl'ia. Gloria aūt illa ꝯsistit in clara noticia visionis dei cū ꝑfecta laude. Tūc em̄ videbimus eū sicuti ē. j. Joh. iij. Et facie ad faciē vt dicit apl'us. Tūc laudabimꝰ creatorem oīm ⁊ largitorē bonoꝝ celestiū. Juxta illḋ ps̄. In deo laudabimur tota die. Tūc ꝯfitebimur ei in seculū sup oībꝰ q̄ fecit nobis. Tertiū qḋ dȝ mouere hoīem ad gr̃aꝝ actionē deo faciendā. est collatio bonoꝝ naturaliū ⁊ fortuitoꝝ. h̄ tangit' in eo ꝙ xp̄s dic̄ pr̄eȝ suū dn̄m terre. Sic em̄ est gloriosus ī sctis suis celestibꝰ. vt tū nō obliuiscat' pauperꝝ suoꝝ in terris. Unde ipe dat escā omī carni. ⁊ in ipm̄ oculi oīm sperant. vt det illis escā in tp̄e. Aperiente em̄ eo manū suaȝ oīa implent' bonitate. Ipe mltiplicat frumentū ⁊ fructū vini ⁊ olei. Ipe dat rorem celi ⁊ pinguedinem terre. Ipe dat panem nr̄ȝ q̄tidianū. ⁊ ipe dissuade tsollicitudinē tꝑaliū. se sufficiētē ponēs ꝓuisorē. Mat. vj. Nolite solliciti esse di. q̄d mādu cemꝰ. aut q̄d bibamꝰ aut q̄ opieīur. Scit eī pr̄ vr̄ q̄a his oībꝰ idigetis. Pro his ĝ ⁊ tātis necessario laudādus ⁊ glorificādus est deus. Quatenus ꝑ hec tꝑalia q̄ largit' sic incedamꝰ vt n̄ amittāꝰ et'na. Sȝ r̄uera a mltis hodie possȝ deꝰ querere. Si ego sū pr̄ vr̄ vbi est honor meꝰ. ⁊ si dn̄s ego sū vbi est timor meꝰ Malachie. iij. Siquidem honorem ꝑ honore

et timorē. ꝓ omīpotētia requirit ab homīe.
Honorauit hoīem in creatōe triplr. Prīo
q᷑ fecit eū cū deliberatōe Gen. j. Faciam⁹
hoīem. Scdo q᷑ fecit eū ad imaginē suam
ibidē. Tertio q᷑ ꝑposuit eum oīb⁹ creatur͡ꝫ
ibidē. Debem⁹ ḡ merito honorē. Timorē
aūt debem⁹ ei. q᷑ ē dn̄s celi ⁊ terre. ⁊ sic oī-
potens Math. x. Timete eū q̄ pōt aīam ⁊
corp⁹ mittere in gehēnā. Nō ḡ frēs pigrite
mur assurgere ad grām reddendā q̄ nobi-
scū fecit tantā miscdiaꝫ ⁊ grām in omnib⁹
ꝑmissis. Juxta illud. Danti mihi gratiam
dabo gliaꝫ. Vn̄ dr̄ Deut. x. Jpe ē laus tua
q̄ fec̄ hec magnalia. Et Dan̄. iiij. dr̄. Lau-
do magnifico ⁊ glīfico regē celi dn̄ꝫ t̄re. B

Dixi secūdo q̄ in verbis pre-
missis īducimur
ad deponēdū alas supbie ⁊ fugiēdū vanā
gloriā q̄ in phariseis tm̄ repbendit᷑. vt me-
rito ab eis secreta celestia abscondant᷑ cuꝫ
dr̄. Abscondisti hec a sapientib⁹ ⁊ pruden-
tibus. Hoc loco nō repbendit᷑ sapīa vt est
donū spūssancti. nec prudētia vt ē vna v͛t⁹
de quattuor cardinalib⁹. sed abusio vtrius
qꝫ. Vn̄ lꝫ sapīa sit donū spūssancti qn̄ eam
hō a deo se hr̄e credit et optat. vt dr̄ Jac. j.
Si q̄s indiget sapīa postulet eā a deo. Et
Eccī. j. Omīs sapīa a dn̄o deo est. tm̄ si hō
credit eā hr̄e a seipo ⁊ ꝑ merit͡ꝫ suis. vel cre
dit hr̄e eā cū nō habeat. nō est donū dei. sꝫ
viciū spūs maligni. Tales em̄ arguit ꝓpha
di. Ve q̄ sapiētes estis in oculis vestr͡ꝫ. Et
aplus Roꝝ. j. Putātes se sapiētes. stulti fa
cti sunt. Sic etiā est ⁊ de prudētia. d̄ q̄ apo
stol⁹ ad Rom̄. xij. ammonet di. Nolite pru
dentes esse apud vosmetipos. Falsa ḡ est sa
pientia ⁊ prudētia phoꝝ. qui cum dn̄m sa-
pientie ⁊ prudentie cognouissent. nō sicut
dn̄m sapientie ⁊ prudētie glorificauerunt
sed euanuerunt in cogitationib⁹ suis. ⁊ ob
scuratū est insipiens cor eoꝝ. Nā putātes
se sapiētes stulti facti sunt vt dr̄. Nō ḡ rep-
hendit᷑ hic sapientia vt est virt⁹ aut donū.
sed vt elatio mentis ⁊ tumor animi q̄ veri
tatem impedit. ⁊ vere sapie aditū claudit.
Juxta illud Aug⁹. in libro ꝯfessionū. Tu-
mor mētis obstaculū est veritat͡ꝫ. Pro quo
sciendū q̄ sapīa ⁊ prudentia q̄ hic repben-
ditur est triplex. Prima est in acq̄rēdis di-
uitijs. Scda in gustandis delitijs Tertia
in inferēdis malicijs. De ꝑma dr̄. Baruch
iij. Filij Agar exquisierunt prudentiā que
de terra est. Qui argentū thesaurizāt ⁊ au
rum in quo ꝯfidunt homīes. ⁊ nō est finis
acq̄sitionis eoꝝ. nec inuentio opeꝝ illorū.
Et seq̄t᷑. Quid ꝓfuit ill' illa prudētia. Ext-
minati sūt inq̄t ⁊ ad inferos descēderūt et
alij in locū ipoꝝ surrexerūt. De his etiam
prudētib⁹ dr̄ Luce. xvi. Filij inquit hui⁹ se
culi prudentiores sunt filijs lucis in gene-
ratione sua. Suffecisset si dixisset. ita pru-
dentes sunt sicut filij lucis Nūc autē dicit
prudentiores. ad ꝯfusionē vtiqꝫ nostrā. q̄a
illi ardētius querūt tpalia q̄ꝫ isti etn̄a. Vn̄
legit᷑ in vitaspatꝝ. q̄ q̄dā eps videns quā-
dam mulierem ad seculū se ornanteꝫ dixit
ingemiscendo. O de⁹ omīpotens q̄d facio
ex q̄ vni⁹ diei ornatus istius mulier͡ꝫ. toti⁹
vite mee ornatū supauit. Quāta em̄ diligē
tia q̄nta pigmenta q̄nta ornamēta ista ad-
hibuit vna die vt placeret seculo ad vnam
horā. ⁊ ego nihil hoꝝ apud me feci vt pla-
cerem deo in mente in ꝑpetuum. timeo ne
hāc mihi deus in iudiciū ꝓductur⁹ sit ī te-
stimoniū. Scda prudētia ⁊ sapīa ꝯsistit in
delicijs ⁊ voluptatib⁹. ⁊ ē illoꝝ q̄ sunt sil'es
brutis. quoruꝫ sensus est in bonis pascuis
eligendis Eccī. xix. Nō est cogitat⁹ bon⁹
prudentia peccatoꝝ. sed cogitatus impij ē
execratio. q̄si dicat execrabils est et maledi
cta hec prudentia carnis. q᷑ est mort͡ꝫ idu-
ctiua. Vn̄ ad Rom̄. viij. dr̄. Prudētia car-
nis mors est. Tertia prudentia ꝯsistit in ī-
ferendis malicijs. que est filiorū diaboli.
De q̄ dr̄ Gen̄. iij. Serpens erat callidior
alia lr̄a hꝫ prudētior. cunctis animantib⁹
terre Qd̄ exponēs aplus dic̄. ij. Coꝝ. xj. c.
Timeo ne sicut serpens Euā seduxit astu-
tia sua. ita corrumpant᷑ sensus vr̄i ⁊ excidāt
a simplicitate q̄ est in xp̄o ihesu. O pessima
prudentia serpentis. de q̄ dicit Aug⁹. ī ser.
iiij. ad heremitas q̄ hꝫ totū venenū in gut
ture. vt in ꝓmptu possit hoīem occidere.
Tales fuerunt isti pharisei q̄b⁹ v͛itas chri-
sti merito fuit abscōsa. eo q̄ fuerunt multū
astuti in acq̄rendis ⁊ cōgregandis tpalib⁹
in delicijs ⁊ voluptatibus. in inferendis ꝓ
ximis molestijs. et malicijs inexcogitabili
bus. Jdeo quia hec sapientia nō fuit dsur
sum sed fuit terrena. quantum ad eorū aua
riciam. animalis q̄ntum ad eorum gulaꝫ ⁊
lasciuiam. ⁊ diabolica q̄ntum ad odiū fra-
ternū ⁊ excogitatam maliciā. Jdeoqꝫ me-
rito dicit᷑ de eis. Quia abscōdisti hec a sa-

pientib⁹. ¶ Sed nõ sic frẽs deẽm⁹ esse sapientes ⁊ prudentes q̃n potius triplicez aliam sapientiã ⁊ prudentiã acquirere debemus. Quaꝝ ꝓma est in expugnanda inimicicia diaboli. De q̃ Math. x. ca. Estote prudẽtes sicut serpentes ⁊ simplices sic columbe. Dicit Augusti. in ser. iiij. ad heremitas. Qꝛ prudẽtia serpẽtis in hoc maxie cõsistit. qꝛ dũ ledi suspicat᷑. totũ corp⁹ ꝓ capite exponit. Sic nos libenti⁹ debem⁹ exponere corpus nr̃z omib⁹ penalitatib⁹ q̃ꝫ xp̃z q̃ est caput nostrũ in honore suo aut in preceptis suis offendi ꝑmittam⁹. Juxta illud Dañ. xiij. quod dixit Zuzanna. Meli⁹ est mihi incidere in man⁹ hominũ. q̃ꝫ derelinquere legem dei mei. Hoc est dicere. melius est vt ꝑcutiar in corꝑe q̃ꝫ in capite. Sic fecit Andreas Petrus Bartholomeus. sic Agnes Dorothea Katherina Margaretha. Et alij q̃ vt gloriarent᷑ ibant ad tormẽta ne fidẽ ꝑderent xp̃i. Scd̃a prudẽtia xp̃ianoꝝ est in dispensanda temporali substãtia. De q̃ dꝛ Luce. xij. Quis putas est seru⁹ prudens et fidelis. quem constituit dominus super familiã suam. vt det illis cibum in tempore. Quod Crisᷓ. exponit de quolibet christiano. qui ideo accepit a deo terrenã substantiã. vt de ea faciat oꝑa pietatꝫ Jsta est prudẽtia formice. q̃ colligit in estate vt habeat vñ viuat in hyeme. Ad quaz Salomon remittẽs auarũ quemlibet ait. Uade inq̇t piger ad formicã ⁊ disce prudẽtiam. Sed certe multi dedignant᷑ prudentiã formice. qꝛ paruũ animal exile ⁊ imundũ. Quib⁹ offero camelũ qui adeo prudẽs est. vt cũ sentiat se hr̃e magnã gibbositatez que ꝓhibet eũ intrare ostiũz dom⁹ curuat genua. Et sic humiliat⁹ ⁊ incuruatus intrat domũ. Raro tñ diues eũ imitatur q̃ sciens qꝛ domũ celestẽ intrare ꝓpt᷑ diuitias ñ possit nõ depõit eas ꝑ distributiõez elemosynaꝝ. Sꝫ qd̃ deterius est mala malis cumulãs more herinacij diuitijs velut pomis se inuoluit. quibus grauatus tandem domũ redire nõ p̃t. ⁊ sic occidit᷑ a venatorib⁹ Et de istis veꝝ est illud Luce. xviij. Facilius ẽ camelũ ꝑ foramẽ ac⁹ trãsire q̃ꝫ diuitẽ in regnũ celoꝝ. Ponit᷑ aũt hic facili⁹ nõ ꝓprie nec cõꝑatiue. sꝫ abusiue. qꝛ ⁊ camelum transire ꝑ foramẽ acus ⁊ diuitẽ itrare in regnũ celoꝝ vtrũqꝫ est impossibile. Tñ possibilius ẽ camelũ trãsire ꝑ foramẽ ac⁹. i. mi⁹ difficile ⁊ min⁹ ipossibile. qꝛ h̃ p̃t facere deus sine lesione iusticie sue. qd̃ nõ põt facere saluãdo diuitẽ impiũ ⁊ immisericordẽ. Et ideo dic̃ Berñ. Qꝛ facilius est camelũ trãsire ꝑ foramẽ acus. qꝛ camelus hꝫ vnũ pondus. diues duo. vnũ ꝓpriaꝝ possessionũz ⁊ terrenaꝝ diuitiaꝝ. aliud ꝓprioꝝ pctõrum. Sic ergo exponit᷑. facilius. i. min⁹ ipossibile est camelũ trãsire ꝑ foramẽ acus. Tertia prudentia bona xp̃ianoꝝ est in p̃cauenda fallacia. De q̃ dic̃ aplu̾s. j. Pet. iiij. Estote prudentes ⁊ vigilate. Jsta prudentia pertinet ad p̃latos. q̃ dñt vigilare ⁊ custodire vigilias noctis suꝑ gregẽ suũ. Quã prudẽtiã xp̃s doce͛s apl̾is ait. Estote prudẽtes sicut serpẽtes. ⁊ simplices sic̃ colũbe. Quod tractãs Aug⁹ in ser. ad heremitas p̃dicto ait. Duo h̃ p̃cipiunt᷑. quoꝝ vnũ sine alio nõ valet. Simplicitas em̃ sine astutia stulticia reputat᷑. Astutia em̃ sine simplicitate suꝑbia cõprobat᷑. Hoc ẽ tantũ dicere. Uolo vos esse sapiẽtes in bono. simplices aũt in malo. vt dic̃ aplu̾s. Et exponit Gre. j. moraliũ. ⁊ in pastorali. c. xxxv. Sic de beato Job legit᷑. ꝙ erat vir simplex ⁊ rectus. ac timẽs deũ. Talis debet esse p̃latus ⁊ q̃libet dñs temporalis. vt in se sit simplex. simplr̃ viuẽdo. Sapiens aũt subditos ꝓtegendo defendendo. gubernando. ⁊ pro eis vigilãdo. Et tm̃ de secundo. D

Dixi tertio ꝙ in verbis p̃missis hortamur ad ãplectendũ humilitatẽ q̃ ad tm̃ cõmendat᷑. vt merito ꝓpt᷑ eã apl̾is celestia secreta reuelentur. cũ dꝛ. Reuelasti ea paruul᷑. Et q̇d mirũ si nõ magnis nec ambulãtib⁹ i mirabilib⁹ suꝑ se. sꝫ ꝑuulis secreta celestia reuelant᷑. cũ ipe dñs oĩm nõ in forma magni. sꝫ i forma ꝑuuli huic mũdo apparere dignat⁹ ẽ. Juxta illd̃ Jsa. ix. Paruul⁹ em̃ nat⁹ est nobis. Rect⁹ igit᷑ ordo ĩmo v̾a ⁊ sũma eq̃tas ⁊ iusticia. vt ꝑuul⁹ dñs ꝑuulos hẽat discipl̾os q̃b⁹ secreta suoꝝ misterioꝛuz reuelet. Circa qd̃ sciẽdũ ꝙ veri discipl̾i xp̃i q̃ volũt ꝑcipe dona ⁊ secreta celestia ⁊ q̃cũqꝫ gr̃aꝝ dona. debẽt esse instar ꝑuuloꝝ hũiles. maxie in q̃tuor v̾tutib⁹. Primo em̃ ꝑuul⁹ est pur⁹ ab oĩ ĩmũdicia. qꝛ de talib⁹ scribit᷑. Hij sunt q̃ cũ mulierib⁹ nõ sũt coinq̃nati. Apoc̃. Sic q̃libet hõ ⁊ maxime penitẽs dꝫ esse purus Jsa. j. Lauamini ⁊ mũdi estote. Debet autem pur⁹ ẽe ⁊ mũdus. Primo in cogitatõe

Jaco. iiij. Emūdate manus vr̃as pctōres purificate corda vestra duplices aio. Secūdo in locutione Job. xxxiij. Sententiā purā labia mea loquent. Prouer. xv. Sermo purus pulcerrim⁹ firmabitur ab illo. Tertio in opatione. j. Thim. ij. Viros volo in omī loco orare. leuantes puras man⁹ id est operatōnes mundas habentes. Secūdo subiect⁹ est paruul⁹ parentib⁹ p debitam obediētiā. Nihil em̄ tunc differt a seruo. vt dr̄ Gal. iiij. Sic q̄libet seruus xp̄i debet esse subiectus suo supiori vel p̄lato. vel parētib⁹ carnalib⁹ si eos hz. vel spūalib⁹: si illos nō habet. Vn̄. j. Pet. ij. Subiecti estote omni humane creature ꝓpter deum siue regi quasi p̄cellēti. siue ducib⁹ tanq̄ ab eo missis. Hoc nō aduertūt hussite heretici. q̄ subtrahūt obedientiā supiorib⁹. non regi. nō p̄ncipi. nō ep̄o. nō cuicūq̄ spūali l' tpali dn̄o obedientes. sed ambulantes in vanitate cordꝭ ꝛ dissolutōe corpis sui iuxta voluntatē ꝓpriam. Vn̄ Ephe. v. apl̄us dicit. Subiecti inuicē in timore xp̄i. O cōfusio ipoꝝ xp̄s dn̄s rex celi ꝛ terre subiectus erat parentib⁹, vt dr̄ Luce. ij. Et pontificib⁹ q̄uis sceleratissimis ꝛ sacerdotib⁹ iudeoꝝ in his que ad deum erant. ꝛ imperatorib⁹ soluendo theloneū pro se ꝛ Petro Mat. xvij et faciendo reddere cesari que sua sunt. Et isti maledicti omnibus se subtrahūt. Tertio paruulus est humilis et supbire nescit. sic quilibet seruus christi. Unde Matth. xviij. Quicunq̄ humiliauerit se sicut paruulus iste. hic maior est in regno celorum. Unde cuilibet penitenti consulit Jacob⁹ ca. iiij. Humiliamini in conspectu dei ꝛ exaltabit vos Ecc̄i. iij. Quanto maior es humilia te in omnib⁹. Bene dicit Jacob⁹. i cōspectu dei. vt sit humilitas vera non ficta vt ex corde procedat. vbi deus intuet̄. non vt hypocrite humiliant̄ corā hominib⁹ tm̄ Unde et Salomon ait in omnib⁹. non in vna opatione. sed in omnib⁹. Multi enim sunt qui ꝛ si volunt videri humiles in vna opatione non tn̄ in alia. Et ido dic̄. humilia te in om̄ib⁹. scz in potentijs. scientijs. diuitijs. ꝛ sic de alijs. Quarto ē paruul⁹ modice reputationis. Sic q̄libet christianus non debet se reputare nec bona sua p aliq̄. licet ea alij reputent pro multo. Unde licz ipe ab alijs exaltatur et laudatur. tamē ipe se non debet exaltare. Hinc est q̄ nō est dictum. q̄ exaltat̄ humiliabit̄. sed q̄ se exaltat Ubi sunt illi qui de nobilitate se iactāt. q̄ de diuitijs. q̄ de elemosynis. q̄ de ieiunijs. de longis orationib⁹ ꝛ omnia sua reputāt p maximo. q̄cquid fecerint. dixerint. cogitauerint. Cum tn̄ xp̄s in tota vita sua noluit reputari pro aliq̄. Unde de eo dicitur Isa. liij. Nec reputauimus euz. Et Abdie Ecce paruulū dedi te in gentib⁹. Cōtemptibilis tu es valde. Quia ergo erant pharisei apud se magne reputationis superbi elati. Sicut patet de vno eoꝝ Luce. xviij q̄ iactabat se de ieiunijs. de decimis ꝛ alijs Ideo ꝓpter eoꝝ puersam p̄sumptionē et temeritatem absconsa sunt eis diuina misteria. iusto dei iudicio. ꝛ reuelata sunt discipulis christi tanq̄ paruulis. i. humilib⁹ et contemptibilib⁹. nullius apud se estimationis. Nos ergo si volumus vt nobis dn̄s voluntatez beneplacitoꝝ suorum aperiat et manifestet. studeamus esse paruuli ꝛ humiles. vt sic ad celestem celsitudinem vna cum christo peruenire mereamur. Qd̄ nobis prestare. ꝛc̄.

Dominica quinta. III.
Sermo. XXXIII.

Venite ad me omnes

nes qui laboratꝭ ꝛ onerati estꝭ et ego reficiam vos Math. xj Quoniā vt ait magnus pater Augustin⁹ in libro de libero arbitrio. ostendēs vn̄ puenit homini peccatum in hec verba. Voluntas auersa ab incōmutabili bono. ꝛ cōuersa ad ꝓpriū bonū. aut ad exteri⁹. aut ad inferius peccat. Et exēplificat dicēs. Ad ꝓpriū ꝯuertit̄ cū sue volūtatis vult esse. ad exterius cū alioꝝ opera vel quecunq̄ ad se non pertinent cognoscere studet. Ad inferius cum voluptatem carnis diligit. Ex q̄ dicto colligit̄ q̄ nusq̄ est pctm̄ in hoie nisi cū auertit̄ a deo ad creaturā. Tūc em̄ efficit̄ mala volūtas. nō q2 malum est q̄ se vertit. puta illa creat̄a. sz q2 puersa ē ipa cōuersio. Inq̄t idē Aug⁹. in li. xij. de ci. di. Quia igit̄ fere oēs hoīnes in mūdo auersi sunt a deo salutari suo. ꝛ vniuersi post cōcupiscētias suas currunt ad malū absq̄ vllo pauore. vbi g̃uiter laborātes onerant̄ ꝛ mltipliciter lassant̄. vt dr̄ Sap. v. Lassati inq̄unt damnati. sumus in via perditionis. Ideo filius dei vnigenit⁹ descēdēs de sinu p̄ris

ad terras. cōpatiēdo labori ꝛ oneri peccatoꝝ eos reuocare ad se a tam miserabili seruitute ꝛ oppssione dignat⁹ est. Qđ factū ē cū eo pdicā te ꝟbo suo dulcissimo vocādo ad se pariter ꝛ inuitando cunctos oppressos a diabolo. dicebat. Venite ad me oēs q̇ laboratꝫ ꝛ onerati estis ꝛc. In verbis istꝫ tria describunť. Primo dulcis ammonitō xpi. q̄ oēs ad se ꝓperare inuitat cū dr. Venite ad me oēs. Scđo describiť tediosa ꝛ miserabilis afflictio hominū q̄ diabolus per peccatū eos fatigat. cum diciť. qui laboratis ꝛ onerati estis Tertio ꝓmittitur desiderabil' ꝛ solatiosa ꝯsolatio qua saluator ad se venientes tanq̄ꝫ suos fideles seruos cōsolari se obligat. cum dicitur. ꝛ ego reficiā vos. scilicꝫ cibo eterne felicitatis.

Dixi primo ꝙ in verbis p̄missis primo đscribitur dulcis āmonitio xpi q̄ oēs ad se ꝓperare īuitat. cū dr. Venite ad me oēs. Pulcrū inuitatoriū saluatorꝫ nr̄i q̄ ad se venire ammonet. Dicit āt Robert⁹ bolgot sup librū Sap. c. ij. ꝙ in oībꝫ actibꝫ siue bellis siue pacꝫ dulcis est āmonitio. ꝛ āmonitio multum iuuat. qꝛ ꝑm ꝟba sua tot⁹ exercit⁹ regulať. Hec ille. Hinc est ꝙ sicut Valeri⁹ refert de q̄dā rege q̇ semꝑ dixit suis militibus. Venite. Nunq̄ꝫ autē dixit. Ite. Sic rex nr̄ xps volens nos animare ꝛ ammonere. facit inuitatoriū dulcissimū dicens. Venite ad me omnes. Tria dicit. Primo ad vitam hortať. venite. Scđo terminuꝫ vie ostendit. ad me. Tertio generali sentētia nullū excipit. oīes. Primo ḡ ad viam capescendā hortať dicens. Venite. scilicꝫ a statu culpe ad statuꝫ grē. ꝛ a statu grē ad statū glie. Venite inq̄t pmo ꝑ viā mandatoꝝ Math. xix. Si vis ad vitā ingredi ꝟua mādata. Et Math. xxij. Oīa parata sunt venite ad nuptias. Et Lu. xiiij. Misit ꝟuū suū dicere inuitatꝫ vt venirent. scilꝫ ꝑ viā mādatoꝝ. q̄ est via lata ꝛ patēs. Secundo venite ꝑ viā ꝯsilioꝝ. q̄ est via securior ꝛ q̄si semita a latronibꝫ tuta. Mat. xix. Si vis ꝑfectus esse vade ꝛ vēde oīa. ħ est dicere. Si n̄ vis spoliari a diabolo. nihil habeas. Diuitie siquidē sunt laqueus oībus incedentibus ad deuꝫ. Eo ꝙ dic̄ apostolus. Qui volunt diuites fieri. incidunt in tēptationes et in laqueū diaboli. Hinc ps̄. ait conquerendo. In via hac qua ambulabā. absconderūt superbi laqueū mihi. Et sequiť. Et fu. ex. i la. iu. iter scā. posuerunt mihi. Scandalum dicit diuitias. qꝛ multi per eas offenduntť. Unde dicit Salomon. Beatus diues qui inuentus est sine macula ꝛ qui post aurū nō abijt. nec sperauit in pecunie thesaurꝫ. ħ est dicere. Beatus q̇ nō fuerit scādalilat⁹ in eis. Multi eñ ꝓpter diuitias perierunt. Sicut ptꝫ de diuite Luce. xvj. Et de alio Luce. xij. Qui ḡ oībꝫ renūciat ꝓpter xp̄m nō hꝫ q̄ scādaliseť aut capiať a diabolo Iuxta illđ. Cantabit vacuus corā latrone viator. Et Gregorius. dicit. Depredari đsiderat qui thesauꝝ ī via publice portat. Et vere sic est. qꝛ pauperes semꝑ securi sunt. diuites autem nunq̄ꝫ. Iuxta illud Leui. Terrebit eos sonit⁹ folij volantis. Et Job. xv. Cuꝫ fuerit pax inimicicias suspicatur. Tertio venite per viam superogationum. que est via splendidior Math. xiiij. Domine si tu es iube me venire ad te super aquas. Ad Hebre. xij. c. Curramus ad ꝓpositum nobis certamen. Per viam mandatoꝝ vadit ad xp̄m q̇ dat elemosynā de suꝑfluo Luc̄. xj. Date elemosynam et omnia munda sunt vobis. Sed per viam ꝯsilioꝝ vadit ad christū qui non solum de superfluo. sed etiam de necessario eaꝫ dat. Sicut illa vidua de qua saluator ait. Omnes inquit diuites illud quod suꝑfluum eis erat miserūt in gazophilatiū hec aūt vidua misit totum victū suū. Per viam superogatōnis vadit ad xp̄m qui nō solū amico ꝓximo indigenti in casu necessitatꝫ dat. sed etiā inimico ꝑsone sue. extra casum etiam necessitatis bn̄ficia spūalia vl' corꝑalia largiť. Iuxta illud. Si esurierit inimicus tuus ciba illū. Et illud. Orate ꝑ ꝑsequentibꝫ vos. vt sitꝫ ꝑfecti sic̄ pr̄ vr̄ celestis Math. v. Sꝫ qꝛ paꝝ esset viā scire si nesciret mod⁹ incedēdi ꝑ eā. iō necessarius est modus veniendi. qui est triplex. Prim⁹ scꝫ ꝑ fidē ꝟitatis Joh. vj. Nemo pōt venire post me nisi pr̄ me⁹ traxerit eū. scꝫ ꝑ fidē. Scđs ꝑ amorē bonitatis. Cant. ij. Veni colūba mea in foraminibꝫ petre ꝛ cauernꝫ macerie. Tertius ꝑ opationē ꝟtutꝫ. Johā. iij. Qui facit ꝟitatē venit ad lucē. ꝛ Lu. ix. Si q̇s venerit post me abneget semetipm et sequatur me. Sed quia parum esset scire viam ꝛ modū incedendi per eam nisi sciretur. et terminus vie. ideo sequiť. ad me.

Pro quo sciendum ꝙ quidam veniunt ad christum. quidam post christum. quidaꝫ ꝑ christum. Ad christum veniunt. vt h̄. Venite ad me. scꝫ tanq̄ȝ ad magistrum docentem discipuli. audiendo fideliter. Et quid doces domine ihesu Obsecro dic nob. Et certe respondet ip̄e illud Isa. xlviij. c. Ego dominus deus tuus docens te vtilia. Nō dicit subtilia. vel curiosa. vt phi et alij vani. sed vtilia. Que. Certe illa que describūtur Matthei. xxij. vbi querenti qđ sit mandatum magnum in lege. Respondens dic̄. Diliges dominū deum tuum ex toto cord̄ tuo. ⁊ ex tota anima tua. ⁊ ex tota mēte tua et ꝓximum tuū sicut teipsuꝫ. Ecce doctor vtilis. Docet adhuc et alia vtilia. vt timere deum. Juxta illud in Psal. Venite filij audite me. timorem domini docebo vos. Ecce vtilior doctor. quia docet audire. et cum hoc timere. Docet insuper omnē modum seruiendi deo. Prouerbioꝝ. iiij. cap̄. Audite filij disciplinam patris vestri. Ecce doctor vtilissimus. Quam ergo adhuc scolam meliorem expectamus. aut cur īuanum aurum ⁊ argentum in studijs expendimus. cum habeamus tam sufficientem ⁊ breuem doctrinā ad salutem ⁊ magistrum liberalem ⁊ pium sine precio docentē. Hic Isaias arguens dicit ca. lv. Quare appenditis argentū non in panibus. ⁊ laborē vestrum non in saturitate Secundi sunt qui veniunt post christum conuersantem tanq̄ȝ discipuli post pedagogum ip̄m imitando. Math. iiij. Venite post me faciaꝫ vos fieri piscatores hominū. Tertij sunt qui veniunt per christum patientē tanq̄ȝ per ostium in ip̄m credendo Joh. xiiij. Nemo potest venire post me ad patrem nisi per me. Joh. x. Ego sum ostium. His omnibꝫ potest dicere christus. Ego sum via dirigens in conuersatione. veritas instruens ī predicatione. vita ad vitam eternam īducens in passione. Sed quia adhuc parum esset viam scire ⁊ modum inueniendi ⁊ terminū. si non esset generalis admissio omnium indifferenter ad xp̄m. ideo addit̄. oēs. Venite inquit ad me omnes. Non est em̄ acceptio personaꝝ apud deum. sed in om̄i gente qui bona agunt placitū est deo Act. x. Unde ap̄lus dicit ꝙ nō est iudeus neqꝫ grecus nō ē distictio aliq̄ ī eccl'ia. sꝫ oēs sūt eq̄les ꝑ caritatē xp̄i. q̄ fac̄ diuersoꝝ cor vnū ⁊ aīaꝫ vnā. Vn̄ nulla ē acceptio nec q̄ntuꝫ ad etatē. q2 ita iuuenis sic̄ ⁊ senex placꝫ d̄o Nec ē distinctio q̄ntū ad ꝯditōeꝫ sapiētie. q2 ita sapiēs sicut īsipiēs seu simplex. Nec quantū ad ꝯdtionē diuitiaꝝ. q2 ita diues sicut pauꝑ. Nec q̄ntū ad generis nobilitatem. q2 ita seru⁹ sicut ⁊ dn̄s. Nec q̄ntū ad cōditioneꝫ sexus. q2 ita mulier sicut vir. Nec q̄ntū ad ꝯditionē quorūcunqꝫ donoꝝ naturaliū fortuitoꝝ vl' ḡtuitoꝝ. q2 ī fide xp̄i simul ī vnū diues ⁊ pauꝑ. Jō d̄r. Oēs ḡ venite ad aq̄s. omnes venite. nullus remaneat ī domo mūdi hui⁹. sꝫ oēs exite d̄ domo patris vestri. scꝫ mundi. ⁊ de cognatōe corporalis voluptatis. ⁊ venite ad me. Et tātum de p̄mo. B

Dixi secūdo ꝙ in verbis premissis describitur tediosa ⁊ miserabilis afflictio hominum q̄ diabolus ꝑ pctm̄ eos fatigat. cum dicitur. Qui laboratis ⁊ onerati estis. Certe verū dic̄ Salomō. q2 miseros facit ꝓplos pctm̄ Prouer. xiiij. Que maior miseria q̄ȝ esse in labore. ⁊ cū hoc sub onere. Duo ergo h̄ dic̄ d̄ peccatore. Primo q2 laborat. Secundo q2 onerat̄. De labore d̄r ꝑ ꝓpham Hiere. ix. Ut inique agerent laborauerunt. Reuera sic est ꝙ nō est aliquod opus seculi in q̄ nō oporteat grauit̄ laborare hoīem. Nā ī congregatōe ꝯseruatōe ⁊ ꝑditiōe diuitiaꝝ nō est nisi labor ⁊ afflictio spūs Eccs. j. Vidi oīa q̄ sb̄ sole erāt. ⁊ ecce oīa labor ⁊ afflictio spūs. Silr̄ ī āore deliciaꝝ ⁊ ābitōe honorꝫ ꝓe multū magn⁹ est labor. ita vt dicāt repbi. Lassati sum⁹ in via iniq̄tatis. Sapi. v Et attende plura circa hunc maledictū laborē q̄ est cū om̄ibꝫ pessimis ꝯditōibꝫ. Naꝫ labor iste est dur⁹. vilis. inutilis. int̄miabil' Dur⁹ ē labor iste. q2 hoīeꝫ cū oībꝫ viribꝫ fatigat eo ꝙ oēs potētie tā extiores q̄ȝ iteriores ī eo succūbūt ⁊ deijciūt̄ ab opatōibꝫ suis. ⁊ ita fatigant̄ ꝙ ad nulluꝫ bonuꝫ opus valēt ꝓcedere. Vn̄ demōes significātur ꝑ egyptios q̄ durꝫ laboribꝫ affligebant filios isrl' illudētes eis. Illudūt demones peccari ꝑmittētes delectatōeꝫ momētaneā. ⁊ sol uētes cruciatū et'nū. vn̄ Gre. Momētaneum ē quod delectat. eternū est qđ cruciat. Sufficeret tn̄ si labor eēt dur⁹. sꝫ tn̄ cuꝫ h̄ pulcer ⁊ decor⁹ aut honest⁹. sed ecce labor pcti ⁊ ei⁹ opus ē vile valde. Vn̄ de pctōre d̄r Sapie. xv. Luto vilior est vita ei⁹. Et

vere valde ē vile. q̄ in die nouissimo q̄libꝫ
secure noīabit opus suū vt faber sutor imo
et tortor. pctōr aūt nō audebit dicere opus
suū. Si eñ apl's ꝓhibet ne malū opus no⸗
mineť int̄ vos. multo magis corā do. Ter⸗
tio istud ē opꝰ nō solū durū ⁊ vile. sꝫ etiam
vanū ⁊ inutile. Si eñ eēt vile ⁊ inhonestū
sꝫ tñ vtile. aliq̄d eēt. sꝫ ecce oīno inutile est.
Juxta illud Roꝝ. vj. Quē fructū habuistis
tūc in q̄bꝫ nūc erubescitis. Et Luce. v. Per
totā noctē laborātes nihil cepimꝰ. Sapi.
iij. Uana est spes eoꝝ ⁊ labores eoꝝ inuti⸗
les ⁊ acerbi. vt Boetiꝰ li. iij. de ꝯsolatu ꝓsa
vij. dic̄ de voluptatibꝫ. Quarto ille morbꝫ
ꝙ intollerabiles dolores q̄si q̄ndā fructuꝫ
neq̄ssime fruetiū solet afferre comedentibꝫ.
Un̄ Jsaias cōpat pctm̄ telis aranee. q̄ sūt
inutiles Jsa. lix. Telas aranee texuerunt.
Ecci. xiiij. Oīe opus corruptibile in fine
deficiet. ⁊ q̄ opatur illd̄ ibit cū illo. Sicut
Sampson moriēdo ⁊ ꝑuertēdo domū cuꝫ
inimicis suis ꝑijt cū illis. Nec solū ē infru⸗
ctuosuꝫ ⁊ dānosum. sꝫ etiā inq̄etū ē etnalr̄.
Si eñ eēt post opꝰ pcti q̄es aliq̄n ⁊ q̄d eēt
Sꝫ ecce labor pctōꝝ intermiabil'erit. Je⸗
re. xvj. Seruietis dijs alienis q̄ nō dabunt
vob req̄em die ac nocte. Die scꝫ pn̄tis vite.
⁊ nocte scꝫ mortis. Un̄ ps̄. Laborabit ine⸗
ternū ⁊ viuet adhuc in finē Jō dr̄ Ecci. x⸗
viij. Dū ꝯsūmauerit hō tūc incipiet. ⁊ cum
quieuerit. i. q̄escere putauerit opabiť. Sic
accidit illi diuiti Luce. xij. q̄ postq̄ labora⸗
uit in cōgregādis diuitijs. ⁊ credidit se q̄e⸗
scere dictū ē ei. Stulte hac nocte demōes
repetēt aīam tuā a te. h̄ ē dicere. De labore
isto q̄ laborasti ꝯgregādo diuitias venies
ad laborē suppliciorꝫ eternoꝝ. Cū ḡ taliter
sit opꝰ pcti ita laboriosum ita duꝝ ita vile
ita inutile ita dānosū ita ītermiabile. meri⸗
to ē fugiēdū ab eo ad xp̄m. sic agricola vel
colonꝰ a tyrāno fugit ad māsuetū dn̄m.

De scd̄o qd̄ dr̄. Et onerati estis. Sci⸗
endū q̄ pctm̄ ē nimis ḡue ⁊ tm̄ q̄ nec celuꝫ
nec terra ip̄m portare potuerīt. sꝫ subito vt
angelꝰ peccauit penetrādo celū ⁊ t'rā ceci⸗
dit in infernū. Jō de ip̄o scribiť i ps̄. Qm̄
iniq̄tates mee supgresse sūt caput meū ⁊ sic̄
onꝰ ḡue ḡuate sūt sup me. Expōit Jnnoc̄.
Sic̄ onꝰ ḡue ḡuate sūt. q̄ iugū diaboli nc
leue nec suaue ē. sꝫ ḡuat. ⁊ dic̄ ḡuate sūt sup
me. i. ḡuiť ip̄se ⁊ ḡuātes. ḡuiť dep̄mētes et
manētes sunt sup me. vn̄ Job. vij. dr̄. Qua⸗
re me posuisti ꝯriū tibi. ⁊ factꝰ sū mihi met
ip̄i ḡuis Jsa. lviij. Solue fasciculos depri⸗
mētes. Sꝫ q̄rit Jnno. vn̄ ē q̄ hō portat tā⸗
tū onꝰ ⁊ tñ ñ sentit. Rn̄det q̄ iō. q̄ aut est
mortuꝰ aut ebriꝰ vl' furiosꝰ. vn̄ pctōr est sic̄
simea q̄ ñ sentit plotā sibi alligatā q̄diu se⸗
det l' iacet. sꝫ cū vlt sursū ascēdere tūc plota
trahit eā q̄ intdū cogiť cadeř. sic pctōr ho⸗
die ñ sētit onꝰ pcti. sꝫ cū voluerit ascēdere i
celū tc̄ pctm̄ trahet eū i īfernū Job. xxj. Jn
pūcto ad īfernū descēdēt. Jō ꝓpha āmonet
di. Disrūpāꝰ vincla eoꝝ. ⁊ ꝓijciāꝰ a nob iu⸗
gū ip̄oꝝ. s. dēonū. Duo dic̄. s. vinclm ⁊ iugū.
q̄ ꝑꝫ Jnn̄. ista duo sūt i q̄libꝫ pctō. aut vin⸗
culū. i. amor cupiditatis. aut iugū tioris. Ui⸗
culū ē āor male accēdēs q̄ trahiur ad pctm̄
⁊ ad illicita. timor ē iugū male hūilians q̄
p̄mimur ⁊ retrahimur ne faciāꝰ vtilia. vtrū⸗
q̄ ḡ abiciēdū ē a nob. Juxta illd̄ apl'i He⸗
bre. xij. Deponētes oē pōdꝰ ⁊ circūstās nos
pctm̄ ꝑ patiētiā currāꝰ ad ꝓpositū nob cer⸗
tamē aspiciētes in auctorē fidei ⁊ ꝯsūmato⸗
rē ihm̄ xp̄m. Duo p̄cipit. ⁊ fugā mali. ⁊ ꝓpo⸗
sitū boni. h̄ ē dicere. dcliāte a malo ⁊ facite
bonū. q. d. Reiecto ope diaboli qd̄ ē opꝰ ḡ⸗
ue ⁊ laboriosū. assumite opꝰ di qd̄ ē suaue ⁊
leue. vn̄. Mādata xp̄i ḡuia ñ sūt. dr̄. j. Joh.
v. Et v̄e ñ sūt ḡuia. q̄ sursū hoīeꝫ ferūt nō
deorsū dep̄mūt. vn̄ sūt sic̄ ale auiū. q̄ lꝫ gra⸗
ues sint i se. tñ aues nō sētiūt eas sibi ḡues
sꝫ leues. Et sic̄ baculꝰ q̄ iuuat hoīeꝫ ad eū⸗
dū. q̄ lꝫ videať in se pōderosus est tñ leuis.
Sic ē de p̄ceptis dei. ido curramꝰ ad xp̄m
omi excusatōe semota. cū nō habemꝰ aliq̄
occasionē excusandi. vt dictū ē.

D

Dixi tertio q̄ in verbis p̄missis
tangiť desiderabilis
cōsolatō q̄ saluator ad se vēiētes tāq̄ suos
fideles seruos ꝯsolari se obligat. ⁊ ego refi⸗
ciā vos. Dic̄ h̄ Horra sup isto v̄bo. q̄ xp̄us
ꝓmittit ꝯsolari suos triplici cibo. s. doctri⸗
ne. eucharistie. ⁊ glie. Et v̄e maxīa ꝯsolatō
q̄ maior neq̄t ītelligi. cū īcludat oēs alias
siue sint ꝑm natāꝫ. siue ꝑm fortunā siue ꝑm
grāꝫ. Si tñ voluꝰ loq̄ ꝓp̄e ad lr̄aꝫ ꝑm illd̄
tp̄s q̄ xp̄s loq̄bať v̄ba ista ad discipulos et
alios pctōres. tūc refectio ista accipiēda ē
ꝑm significatōeꝫ ꝓximā ⁊ īmediatā ītētōis
xp̄i. Jntēdebat eñ xp̄s tūc ad se cōuersos
recip̄e ꝑ baptismi sacramētum ⁊ missioneꝫ
spūssancti. De q̄ refectione conuenienť pre⸗
dixit ꝓpha in psalmo. xxij. dicens. Super

aquã refectõis educauit me. aĩam meã conuertit. Dicit Inno. iiij. q aq̃ refectiõis ibi significat baptismũ ad lrãm. qz i aq̃ fit. sed aq̃ refectiõis dr duob modis. qz reficere ẽ reformare. et reficere est satiare. Baptism⁹ g reficit. i. reformat silitudinẽ dei. quã diabol⁹ deformauerat p pctm̃ Isa. j. Lauami et mũdi estote. Glosa. lauami aq̃ baptismi Et Zach. xiij. dr. Erit fons patẽs domui Dauid in ablutõez pctõr̃ z mẽstruate. Itẽ baptism⁹ reficit. i. satiat. qz in baptismo datur spũsctũs q̃ replet z satiat. Qz autẽ dat spũsctũs in baptismo hr̃ Math. iij. Ipse vos baptisabit spũsancto et igni. Qz spũs sanctus repleat habet Actu. ij. Repleti sũt omnes spũsctõ. De hac duplici refectõe habet Actuũ. ij. vbi Petr⁹ dixit. Pniaz agite et baptiset vnusq̃sq3 in noie dñi nostri Iesu xpi in remissionẽ pctõr. z accipietis donũ spũssancti. In remissiõez pctõr. ecce pmũ. accipietis ecce scdm. Sup hanc g aq3 refectõis. dicit iustus educauit me sic puerũ. fidei nutrimento. q. d. recepto sacro baptismi q̃si fundamẽto. paulatim alia sacramenta recepi q̃ nutriunt animã. Abacuc. ij Qui incredulus est nõ erit anima eius recta in semetipo. Iustus aũt i fide sua viuet Ezech. xlvij. Aque descendebãt ad lat⁹ tẽpli dextrũ. z post subiungit. omĩs anĩa viuens ad quã puenerit torrens iste viuet et ideo dicit bene q sup hanc aquã educauit me dñs. Ad q̃d aũt valeat ista refectio statim subdit. animã meã ad se cõuertit. vt. s. mũdanis opib nõ insudet vel nõ intẽdat. quo min⁹ ad euz libere possit currere. Sic cõuertat aplm q̃ de se dicebat Hebreo. xiij Nõ habem⁹ h manentẽ ciuitatẽ. s3 futuraz inquirim⁹. Hec g bona est refectio que ita mentẽ saciat dulcedine dei in pñti vt obliuiscat delectatõez secli Phil. iij. Oĩa arbitror vt stercora vt xpm lucrifaciaz. Si po volum⁹ loq̃ de refectiõe future glie. tũc nõ min⁹ ẽ vex q̃d xps pmittẽs dicit. z ego reficiã vos. Nõ eodẽ mõ refectur se pmittit vt dictũ est pmo. qz reficiet electos in et̃na glia. i. reformabit de miseria in glãz. de corruptõe in incorruptõez. de impfectõe ad pfectionẽ. de speculo z enigmate ad clarã visionẽ. Iuxta illud. Reformabit corp⁹ hũilitatis nr̃e ɔfiguratũ corpi claritat suc. ad Phil. iij. Hoc ãt fiet cũ corruptibile h induerit incorruptõez. z mortale h induerit immortalitatẽ. Et itex. Cũ venerit q̃d pfectũ est. euacuabit q̃d ex parte est. Et itex. Videmus nunc p speculũ in enigmate tũc aũt facie ad faciem. Ecce refectio. i. reformatio pfecta. Scdo i futo reficiet. i. satiabit totũ hoiez Iuxta illd ps. Satiabor cũ apparuerit glia tua. Ubi dic Innocenti⁹. q hec satietas erit in impletione desideriorũ pfecta. Ps. Qui replet in bonis desiderium tuum. Quando aũt erit satietas hec aut vbi. statim dicit. Cuz apparuerit glia tua. sc3 cuilibet iusto in se z in aliis. j. Ioh. iij. Kmi. nũc filij dei sum⁹. sed nõdu3 apparuit q̃d erimus. Cum aũt apparuerit similes ei erimus. Ad quam gloriam nos pducat iesus xps. Amen.

Dominica septuagesime. I. Sermo. XXXIIII.

Simile est regnũ celox homini prisfamilias Mat thei. xx. Dñica hodierna diuersimode a diuersis appellat. Nã vulgares nr̃i vocant eam antiquũ carnisprĩuiũ. Eo q ab hac dominica antiqui patres disponebant se ad ieiuniũ q̃dragesime. Unñ z nuptiarum solẽnitates z cantica leticie obmittebant. vt animum suũ ad dignos penitẽtie fructus pagendos in q̃dragesima assuefacerent. Multa etiã in cibis extũc obmittebãt. qz carnes de cetero nõ comedebant. s3 tm̃ oua z lacticinia. q̃b vtebantur vsq3 ad octo dies. Post hoc aũt a dominica Exurge. imediate seq̃nti obmisso esu ouox soluz lacte vtebant vsq3 ad dñicam Esto mihi. i qua dñica deinceps omnia obmiserũt. Qz ergo in hac dominica carnibus priuabãtur. Ideo carnisprĩuiũ antiquorum patrũ appellatur. Quem modum adhuc grecox ecclesia obseruat. Alij autem appellant hãc dominicam septuagesimã. vt lrati z spũales. Pro ea q i eo recolitur captiuitas. lxx annox q̃b iudei capti ducti sunt in babylonẽ p Nabuchodonosor regẽ Assyriox vt habet. iiij. Regũ vltimo. Et. j. Esdre. v cap. Sub Ioachim rege Iuda. et postea sub Sedechia eius successore. Ubi filij israhel in maxima tristicia existentes. habitabant sup flumina babylonis. faciẽtes tuguria z suspẽdẽtes cytharas z liras suas. quib laudare deũ in terra sua ɔsueuerãt i salicib z aliis arboribus Iuxta illd in ps.

Sup flumina babylonis illic sedim⁹ ꝛ fle-uimus dū recordaremur tui syon.i.ierusa-lē. In salicib⁹ in medio eius suspēdim⁹ or-gana nr̄a. Quia illic interrogauerūt nos q̄ captiuos duxerūt v̄ba cācionum. Jmnuz cātate nob̄ de cāticis syon.i. sic ꝯsueuistis in ciuitate syon. Quib⁹ illi rn̄derunt. Quō cātabim⁹ cāticū dn̄i in t̄ra aliēa. Spūalit̄ autē sctā mr̄ eccl'ia sub ista historia recolit mistice statū ꝺuiatōis sue q̄ deuiauit p cul pā a grā. Hierusalez em̄ interp̄tatur visio pacis ꝛ significat paradisum in q̄ hō ꝺbu-it videre deū in pace ꝑpetua. Nabuchodo nosor significat diabolū q̄ est rex ꝯfusiōis eterne. Qui ꝑpter pctā nr̄a captiuauit nos in vita p̄nti. in q̄ circūdederūt nos gemit⁹ mortꝫ. ꝛ q̄si dolores inferni.s.frigus.estus. sitis.fames.lassitudo.egritudo ꝛ mors ipa cōscie amaritudo.fetor. ꝛ tenebre iteriores Vn̄ dicit Vuilhelm⁹ i rōnali pte.vj. Cō-parat̄ aūt vita ista tota.lxx.quia septe͂ eta tib⁹ voluit̄. Octaua em̄ etas est resurgētiū Vn̄ sicut an̄ finē.lxx.ānoꝝ om̄es iudei in terrā suā redierunt. Sic omnes electi an-te finē septime etatis redibūt ad priaz cele stem. Obmittim⁹ ḡ cātica leticie ad signi-ficandū qꝛ nō sumus in patria.ſꝫ in t̄ra ali ena. Juxta illō Heb.xiij. Nō hēm⁹ h̄ ma-nentē ciuitatē.ſꝫ futurā iq̄ram⁹.imo sum⁹ in hoc mūdo tanq̄ȝ in graui captiuitate vt nō q̄ volumus bona.ſꝫ que odim⁹ mala fa ciam⁹. Juxta illud apl'i. Nō qḋ volo bonū ago.ſꝫ qḋ odi malū. Sum⁹ em̄ etiā in ter-ra inimicoꝝ.q̄ spoliauerunt nos gratuitis vulnerauerūt in naturalib⁹ bonis.et abie-runt semiuiuo homine relicto.plagis ipo-sitis mltis Luce.x. Et ideo possumus ho-die dicere illud Job.xxx. Versa est i luctū cythara nr̄a ꝛ organū nr̄m in vocem flētiū Nō ḡ ridēt hodie nisi stulti ad instar illoꝝ q̄ flentib⁹ alijs sapiētib⁹ ipi gaudēt in luctu Cōtra illō sapiēt̄ Ecci.xxij. Musica i lu ctu iportuna narratio. Hinc ē q͡ eccl'ia ob mittit hodie cātica oīa āgelica.vt all'a.ꝛ in terra.ꝛ assumit hūana.s.laus tibi xp̄e.nō q͡ eq̄polleāt int̄ se.ſꝫ qꝛ ista vox ē hūilitat̄ et meroris. Vex.qꝛ tristicia secl'i mortē opat̄. Jō eccl'ia tpāndo istū gemitū electorū ad-ducit tā i epl'a q̄ȝ i euāgelio triplex remedi um ꝛ p̄miū. Nā remediū ē vt si vult plene li berari ab his miserijs laboret in vinea dn̄i p̄nt̄ eccl'ie excolēdo diligent̄ ortulū ꝯscie sue extirpādo de ea vicia.postea i stadio vi te p̄nt̄ currat p pnie opa.deinde viriliт̄ in agone pugnet ꝯ̄ diaboli tēptamta. Quod si fecerit triplex p̄miū hēbit.qꝛ laborāti da bit̄ denari⁹.currēti brauiū.ꝛ pugnāti coro na btitudis et̄ne.q̄ etiā h̄ denari⁹ nūcupat̄ De q̄ qdē denario sic loquit̄ euāge. Jn il.t. di.i.d.s.p.hāc. Sil'e ē regnū celoꝝ hoi pr̄i familias q̄ exijt p̄mo mane ꝯducere opari-os i vineā suā ꝛc. Sup isto euāge. expedi-ret aliq̄ dicere.ſꝫ qꝛ sine grā.s.s.ista facere n̄ possum⁹. Dic ei Salomō Eccs.ix. Verti me ad aliō.s.ꝯsiderādū.ꝛ vidi.s.itelligēdo nec velociū eē cursum.s.q͡ currāt v̄tuose si-ne grā dina Roꝝ.ix. Nō ē volēt̄ neq̄ȝ cur-rēt̄.ſꝫ di miserēt̄.nͨ fortiū eē bellū.s.victo riosū sine grā dei.j. Mach.iij.de celo ē for titudo.nec sapiētiū panē.s.doctrie Prouer bioꝝ.xvj. Hoīs ē animū p̄pare ꝛ dn̄i gub-nare liguā. nec doctoꝝ diuitias.esse.s.fru-ctuosas sine grā. Jsa.xxxiij. Diuitie salutis sapīa ꝛ scīa.nec artificū grām.s.ad opandū sine dō. Joh.xv. Cū ḡ nihil sine grā xp̄i fa-cere possum⁹.merito recurram⁹ ad eū. Jpe em̄ ē p̄curator vinee militāt̄ eccl'ie vt dr̄ in euāge.p̄nti.q̄ hꝫ ꝯducere oparios.i.p̄dica-tores in op⁹ salutare aīaꝝ fideliū suoꝝ. Vt igit̄ p ip̄m ꝯducamur in vineā sacre scptu-re.floresq̄ȝ doctrine decerpam⁹.ꝛ fructum salut̄ degustem⁹.recurram⁹ ad v̄ginē glo sam salutātes eā voce amena.di. Aue ma. Jn p̄senti euāgelio describunt̄ tria. Primo diuine bonitatis magnitudo. cum dr̄. Si mile ē regnū ce. Scd̄o ostendit̄ eiusdē libe ralis remuneratōis rectitudo.cū dr̄. Cum sero factū esset. Tertio arguit̄ humane iui dentie ingratitudo.cū ꝯcludit̄. Et rn̄dens vni illorum dixit.

A

Dixi primo

q͡ in prima parte euangelij d̄scribit̄ diuīe bōitat̄ magnitudo.cū dr̄. Sil'e ē re-ce. Circa qḋ sciēdū q͡ cū xp̄s i fine scdi an ni sue p̄dicatōis p̄dicass꜀ ꝯtēptū diuitiaꝝ. auari h̄ audiētes deridebāt eū. Jō ip̄e ꝑpo suit tres pabolas. Vnā de diuite epulone aliā de villico iniq̄tat̄.vt dr̄ Lu.xvj. Ter tiā v̄o istā ad discipl'os suos docens p h̄ in hac vita vl' p opa miscōie vl' p opa iusticie eē viuēdū. Postq̄ȝ ḡ docuit opa miscōie e-gēis exhibere i diuite ꝛ villico.h̄ iaȝ docet opa iusticie facere et operari in hoc mūdo vbi sum⁹ quasi in quadā vinea in q̄ bonoꝝ

operꝝ fructū faciliter cumulare possumus
Vñ dic̄ lr̄a Silr̄ ē re. ce. hoi pr̄ifamilias. i.
pn̄s ecclesia vl' vita iustoꝝ i h̄ mūdo silis ē
negocio cuiusdā hois pr̄isfamilias. qd̄ fit l'
fieri potuit a q̄dā hoie prefamilias. Et h̄ i
isto. qꝛ sic ille pr̄fa. remunerat p̄mo nouissi-
me veniētes. ita dn̄s gētiles q̄ in fine seclo
rū crediderūt p̄us remunerat q̄ꝫ iudeos eo
q̄ plenitudo gētiū p̄us dꝫ intrare i regnū
celoꝝ. ꝛ postremo oīs isrl' salu⁹ fiet. Cū ta-
mē iudei p̄us tp̄e p̄cesserāt gētiles i seruitō
dei. Silr̄ qn̄qꝫ ds̄ p̄us remunerat eos qui
posteri⁹ ad pn̄iam ꝯuertūt q̄ꝫ eos q̄ diuti⁹
i ea steterīt q̄ꝫuis eīn p̄mogeniti ius p̄moge
niture possideāt. tn̄ sepi⁹ p̄ stulticiā p̄dunt.
Sic̄ p꜒ꝫ de esau ꝛ iacob Geñ. xxvij. ꝛ d̄ ru
ben Geñ. xlix. Est ḡ h̄ de⁹ pr̄ifamilias. Xp̄s
p̄o ei⁹ p̄curatoꝛ. Opariȷ̄ p̄dicatores. Dena
rius vita et̄na. Vinea eccl'ia vel aīa iusti.
s̄m Gre. Basiliuꝫ ꝛ Crisͥ. Hore sūt etates
mūdi vl' hoīs. Et s̄m h̄ plana ē lr̄a sine ma
gna itricatōe quā sub h̄ sensu xp̄o duce p̄se
quar. Dic̄ ḡ q̄ iste pr̄fam̄. exiuit p̄mo mane
Iste pr̄fa. est ds̄ ꝛ dn̄s vniuerse creature c⁹
est terra ꝛ plenitudo ei⁹. Dicit aūt Criso.
h. q̄ de⁹ hꝫ domū magnā q̄si tristegā. in c⁹
sup̄mo sūt victores vt in celo. in infimo vi
cti. vt in inferno. i medio certātes. Qui ex
ijt p̄mo mane. i. in p̄ma mūdi etate. q̄ hora
fuit ab adā vsqꝫ ad Noe. Vñ s̄m Hugonē
totū tempus hui⁹ mūdi est q̄si vn⁹ magn⁹
dies. cui⁹ mane fuit iniciū creatiōis ade. fi
nis p̄o seu sero erit ꝯsummatio scl'i in iudi-
cio finali. ꝛ ita etates secloꝝ medie in hac
die sūt q̄si hore. P̄ria ḡ hora fuit ab adam
ad noe. qꝛ illa fuit p̄ma etas. q̄ etas ꝯtine-
bat. x. gn̄atiōes patꝝ. q̄ꝝ vn⁹ successit alte
ri ꝯtinēs in se duo milia ānoꝝ. ꝛ. cccccclx-
vi. ānos. Que tota perijt diluuio. excepto
Noe met octauo. Vi aūt de⁹ extūc exisse q̄
si p̄ma hora. nō q̄ tūc eēt incarnat⁹ vel de
celo descēdēs visibilis fact⁹. sꝫ qꝛ tunc fuit
aliq̄b꜒ hoib꜒ iustis manifestat⁹. Qui eū esse
creatorē suū cognouerūt. Et h̄ dicit Greg
in omel'. Qñ de⁹ nō cognoscit̄. in secreto ē.
Qñ p̄o cognoscit̄. de occulto p̄cedit. Ad
noticiā ḡ freq̄nti⁹ exiuit. q̄nto amplius sui
noticiā dedit. Exiuit āt tūc ds̄ conducere
oparios suos. i. iustos ꝛ seruiētes sibi ꝛ no-
men suū alijs manifestantes. Et notanter
dicit oparios. nō v̄barios. non locutores.
sed verbi factores Iaco. j. Estote factores
verbi. Oparios etiā dicit nō destructores.
vt sūt heretici. in vineā suā. i. eccl'iaꝫ militā
tē. cui⁹ palmites fuerunt p̄mi iusti. scꝫ abel
vsqꝫ ad vltimū electū. Opariȷ̄ ḡ i vinea do
mini sunt p̄dicatores ꝛ iusti recte viuētes.
q̄ alios verbo vel exēplo ad bn̄ viuendum
inducūt. Et sic s̄m Crisͥ. recte viuētes sūt
opariȷ̄. ꝛ s̄m h̄ vinea est iusticia. palmites v̄
tutes. vt mansuetudo benignitas. Opa er
go nr̄a sūt opa iusticie. s̄m Crisͥ. n̄ vt agros
colam⁹. nō vt diuitias acq̄ram⁹. q̄ꝫuis h̄ si
ne pctō facere possum⁹. nō tn̄ sunt opa nr̄a
Attendāt hoc seculares opa iusticie negli-
gentes ꝛ solis operib꜒ corp̄alib꜒ insudātes
Attendant quia Adam pro eo q̄ iusticiaꝫ
originalē neglexit. eiectus est de paradiso.
Iudei quia solis corp̄alibus laborib꜒ insi-
stebāt. eiecti sūt de terra p̄missiōis. imo de
terra eterne habitatōis. Sic fiet de talib꜒
q̄ colūt h̄ terras ꝛ negligūt aīas. ꝯgregant
diuitias et perdunt virtutes. mali opariȷ̄
iniq̄tatꝫ. q̄b꜒ dicet̄ illud Math. xxv. Disce
dite a me opariȷ̄ iniq̄tatis. qꝛ nūq̄ꝫ vos no-
ui. Cōuētione āt facta cū illis ex denario
diurno. Circa istud sciendū q̄ lꝫ deo meri
to debet seruire creatura etiā absqꝫ vlla spe
p̄missionis. eo solo q̄ in ip̄o viuim⁹. moue
mur ꝛ sumus. Actu. xvij. tn̄ hūana creatu-
ra spēaliter ei seruire debet. Quia illi deus
p̄parauit ab eterno nō qualecūqꝫ esse et vi-
uere. sꝫ summū esse ꝛ viuere. ꝛ btm̄ esse ꝛ be
atū viuere. Et h̄ hic dr̄ denarius diurnus
Vita etem̄ btā ꝯsistit in visiōe clara deita-
tis. q̄ in h̄ assilat̄ denario. qꝛ dat̄ p̄ impleti-
one decē p̄ceptoꝝ dei. ꝛ qꝛ hꝫ imaginē sup̄
mi regis in se. in cuius visiōe tota btitudo
cōsistit. Est ergo hec cōuentio s̄m Criso.
vite eterne p̄missio p̄ labore. ex diurno de-
nario. id est ex eternitate vite. Sicut enim
in denario nō est finis neqꝫ principiuꝫ. sic
in gloria celesti. Et dicitur diurnus. quia
dat̄ laborātib꜒ in die gr̄e. Tota em̄ vita p̄-
sens est dies in qua lucet sol iusticie christ⁹
dn̄s. Ioh. xij. Ambulate dū lucē habetis.
Dicit̄ scd̄o diurnus. qꝛ dabit̄ in die glorie.
In ps̄. Melior est dies vna in atrijs tuis
Et dicit̄ notanter denarius diurnus. non
nocturnus. Primo qꝛ nō dat̄ laborātib꜒ in
nocte culpe. Secundo quia ad ꝯseq̄ndaꝫ
vitā eternā. sufficit etiaꝫ vna dies laboris
meritoriȷ̄ cum gratia diuina. ꝛ ideo non di
citur mensurn⁹ a mense. vel annal' ab anno

vel ebdomadal' ab ebdomada. imo posset dici horinus ab vna hora. q2 etiam sufficit ad ipm pmerendū vna hora Ezech. xviij. Quacūqz hora pctor ingemuerit. oim ini-quitatū suaꝝ nō recordabor. Ptz hoc ď latrone. Sequit. misit eos i vineā suā vt colerēt ⁊ custodirēt eā. Gen. ij. Tulit dñs hominē ⁊ posuit in paradisuz vt oparet ⁊ custodiret illū. n vtiqz vt ibi oparet agriculturā sz vt fuaret origialē iusticiā. fm Aug. sup Gen. ad lrāz. qď ē bene notādū. Et egressus circa horā tertiā. Hic pōit scda missio dina. Ista hora tertia fuit a noe vsqz ad abraā ptinēs gnatōes patꝝ decē. ānos āt ducētos. xiij. In hac ḡ etate iteꝝ ďs exiuit nō p loci mutationē. sz p sue bōitatꝫ diffusiōez in creatura sbiecta. in q̄ tpe aliq̄ sctī ad eruditionē alioꝝ missi sūt. vt noe. sem. ⁊ thare. et abraā. Tūc āt ďr magꝫ exisse. q2 illo tpe magis se manifestauit. Noe em̄ facta est ex pssa pmissio. sub Noe etiā factū ē diluuiuz p qď figurabat generatio baptismalis fm Horā. Uidit ḡ tūc alios p miseratiōez. et mūert⁹ ē pter tria. Primo q2 stātes erāt in quātū recti p naturā. Scđo i foro. inqntū detēti p mūdi ɔcupiscētiā. Tertio. q2 ocio sos iuenit. inqntū fugiētes bonā opationē Foꝝ ḡ mūd⁹ est in q̄ fm Cris. calūnie. inuidie. ɔtētiōes. negocioꝝ diuersoꝝ tumultuositates ⁊ oīa sūt venalia. Ociosi ḡ sūt omnes i mūdo q̄ a bono ⁊ debito ope deficiūt Quatuor āt sūt pcipua in foro mūdi. Prio deceptio auaricie. Jere. ix. Unusq̄sqz a pximo suo se custodiat. ⁊ Mat. xxiiij. Tradet āt frater fratrē i mortē. Et hec sic est. q2 p diuitijs pessimis mutuo se frēs occidūt. Secūdo i mūdo ē lutuositas luxurie Abacuc ij. Usqz aggrauas ɔ te densum lutū. Ps. Eripe me ď luto vt nō ifigar. Tertio i mūdo ē volubilitas incōstātie Treñ. j. Pctm̄ peccauit irl'm. pterea instabil' fcā ē. Quarto i mūdo ē ociositas accidie. q2 fere om̄es iacuerūt i terra. senex ⁊ puer Treñ. ij. Sed Cris. pōit differētiā int' mortuū ⁊ ociosū. Nā q̄ dyabolo seruit mortu⁹ ē. q̄ āt op⁹ dei nō opat ociosus ē. Qui aliea tollit mortuus est. q̄ sua nō dat ociosus ē. Quito i mōdo isto sic i foro oīa sunt venalia. Juxta illud Eccs. x. Pecunie obediūt oīa. Et certe h̄ ē videre in iudicijs seclaribꝫ. spūalibꝫ. i ministris eccl'iaꝝ. dñoꝝ. in artificijs. i amicis. i subditis. q2 null⁹ mouet pedē sine pecunia cū multa possent hoīes mutuo pstare sibi ḡtis. psertim q̄ gratis accepert Lu. vi. Gratis accepistis gratꝫ date. Sequit īuitatio Et ait illis. Jte ⁊ vos in vineā meā. s. vt colatis ⁊ dilatetꝫ ⁊ custodiatꝫ. ⁊ qď iustū fuerit dabo vob. supple iuxta meritū ⁊ supra cōdignū Roꝝ. viij. Nō sūt cōdigne ⁊c. Sequitur obediēdi pmptitudo. Illi āt abiert. scilꝫ obediēdo ⁊ volūtatē dei faciēdo. Et itelligēdū est illi. i. aliq̄ ex illis. q2 mlti remāserūt extra hāc vineā i gētilitate. sic oēs ďscēdētes de Caym. ⁊ postea de Cham. Sic ptꝫ Gen. Iteꝝ āt exijt circa horā sextā ⁊ nonā. ⁊ fec silr. Hic ponit tertia ⁊ q̄rta vocatio ⁊ missio in q̄ iteꝝ exijt de⁹ p maiorē manifestationē. s. circa horā sextaꝫ que fuit ab abraā vsqz ad moysen. Et nonam que est a moyse vsqz ad aduētū xpi. Hilari⁹ tñ dicit q̄ sexta etas fuit a moyse vsqz ad dauid. et nona a dauid vsqz ad xpum. Que etas ab abrahā vsqz ad dauid ɔtiet gnatōes. xiiij. annos ꝟo nongētos. xlij. Et iteꝝ a dauid cōtinet generatōes. xiiij. ānos āt. cccc. lxxij Et hec fuit satis plixa hora Si āt dicim⁹ nonā a moyse vsqz ad aduētū xpi ex tūc illa cōtinet gnatōes. xiiij. ānos ꝟo quingētos lxxxviij. Circa illā igit horā exijt pfamil. p maiorē manifestatōnē. ⁊ fec silr. s. vocādo et mittēdo in vineā. Et pt dici q̄ etiaꝫ tūc fecit silr. inueniēdo q̄sdā stātes ociosos. eo q̄ multi tūc sub onere legis stantes a pmio regni celestis torpebāt. Juxta illud. Nemine ad pfectū pduxit lex. Hebre. vij. In ista etate missi fuerunt operarij ad eruditionez alioꝝ. vt Moyses ⁊c. Circa vndecimā ꝟo horā exijt. Hic ponit vltima vocatio quā fecit dei fili⁹ p se. q̄ in vltimis tempibꝫ p se apparēs exijt. i. p seipm apparuit. j. Johā. ij Nouissima hora est. ⁊ inuenit alios stātes Glosa. gētilez ⁊ iudaicū pplm a bono opere torpentē. Stabat aūt iudaic⁹ pplus. stabat ⁊ gētilis. vterqz tñ ociosus ⁊ p supbiaz ceruicosus Job. xv. Cucurrit aduers⁹ deum extēto collo. Et dixit illis scꝫ iudeis p seipm. gētibꝫ aūt p aplos. p quos in omnē terrā exiuit son⁹ pdicatōis. Sequitur increpatio. Quid hic statis ociosi tota die. quasi diceret. de opando nō potestis rationabiliter excusari. cum ⁊ locus congruat. q2 h̄ facultas suppetit. q2 adhuc statis. secꝰ esset si iaceretis. ⁊ laborare non possetꝫ. tps iuuat. q2 tota die ociū dānificat. Jdeo dic

tota die ociosi. Quid ergo statis. i. qua ratione. cum habeatis conductores collaboratores. laboris suauitatem. mercedis propinquitatē. hic in loco laborioso. periculoso. suspicioso. ꝛ lutoso ad opus dato. Statis aūt mādatoꝝ meoꝝ obliti. ad rugitum leonis stupefacti. carnis illecebris cōfirmati. mundi vinculis detenti. tota die. id ē tota vita. ociosi. vobis nihil pficientes. proximis nō subuenientes. deo non seruiētes hostibus non resistentes. imposteꝝ nō prouidentes. Talibus aūt quid dicat audiamus. Sequit enī. Ite ꝛ vos in vineā meā Sed audiamus pmo quō ipi se excusant. Dicunt enī. quia nemo nos conduxit. Patet hoc de gentilib9 esse verū. quia non habuerunt prophetas nec doctores. sicut iudei. qui conducti per legem naturalē ꝛ scriptam erant. Et ideo gentiles dicunt. Nemo nos conduxit. Ideo nō mirū ꝙ hucusqꝫ ad initio mundi stamus ociosi scꝫ a lege diuina. nō tamē a lege diaboli vacui. Sꝫ diceres. tamen gentiles ꝛ si legem nesciuerunt. tamen naturaliter ea que legis sūt faciebant. vt dicit apostolus. Respondeo ꝙ hoc erat valde obscure. ꝛ ideo quia nō habebant expresse predicationis verba et diuina precepta potuerunt dicere. Nēo nos conduxit. Quib9 ille ait. Ite ꝛ vos i vineā meam Interponit hic coniunctionē copulatiuā. ad significandum quia gentiles adiuncti sunt iudeis. Quib9 dr. Ite ꝛ vos gētiles in vineā meam. compatiendo ꝛ credēdo. confitendo ꝛ ope laborando. Et possꝫ hic esse dubitatio. vtꝝ aliqui gentes excusari possint de nō credēdo in xpm. Respōdeo ꝙ si essent alique gentes ad quas nō puenirent vnqꝫ pdicatio xpiane fidei possent excusari. Iuxta illud Ioh. xv. Si non venissem scꝫ per me et per meos. ꝛ locut9 eis fuissem. peccatum non haberent. Dicit ibi Thomas. s. infidelitatis. pro quo nec damnarentur. licet bene actualia peccata sufficerent eis ad damnandū. Sed difficile ē dicere ꝙ ad aliqꝫ non peruenisset predicatio christi. cum dicatur in Psalmo de apostolis. In omnē terrā exiuit sonus eorum. Vn̄ apls. j. Roꝝ. j. ꝛ. x. pbat oēs esse iexcusabiles. Ex qꝫ enī fides est ex auditu. qmodo possunt excusari. Ex quo in omnē terrā exiuit sonus eorum. scꝫ apostoloꝝ. B Ex ista littera habemus tres moralitates. Prima est. vt attendamus diuināꝫ erga nos benignitatem. q̄ ostenditur in pluribus nob. Primo ꝙ deus fecit se nob piū et misericordē. vn̄ hic dicit paterfamilias. Ex quo pater ꝙ ipe est creator nr̄ Deuter. xxxij Nunquid nō ipe est pater tuus qui fecit te. Secundo ꝙ ipe est prouisor noster. Dat enī escam omni carni. Etiam pull9 coruorum inuocātibus eum. Corpus diabolus propter nigredinem vicioꝝ. pulli ei9 peccatores quos etiam pascit domin9. qꝛ super eos facit solem suum oriri Math. v ꝛ. j. Pet. v. c. Ipi cura est de vobis. Tertio quia ipse est generalis omnium dispēsator Ideo dicitur paterfamilias ꝙ habeat mltā familiā. Reges apud eum sunt plati. qꝛ vnusquisqꝫ dicit de se illud in ps. Ego autem ꝯstitutus sum rex ab eo sup syon. i. sup fideles. Principes sunt inferiores prelati. missi a supioribus in vtroqꝫ statu spirituali ꝛ seculari. ad vindictaꝫ malefactorū. laudem vero bonorum. j. Pet. v. Serui sunt ministri ꝛ predicatores. quos misit dominus hora cene dicere inuitatis vt venirent. Luc. xiiij. Ecce benignitas dei erga gen9 humanum ex qua processit ordo ecclesiastice hierarchie. ita vt nihil desit ecclesie in vlla gratia. j. Cor. j. Et ideo dicit apostol9 ꝙ que a deo sunt ordinata sunt. Ex quo infert ꝙ qui resistit potestati. dei ordinatōni resistit. Secunda moralitas est ꝙ omnes tenentur deo seruire. Patet. quia omnes h vocantur de quacūqꝫ etate. Unde in prima etate vocantur pueri in statu innocentie. Et bn̄ puericia compat pme etati mundi. Sic enī in illa fuit diluuiū. ita in puericia fit submersio p obliuionē. eo ꝙ illa etas valde prona est ad malū. Gen. viij. xij. q. j. Omis etas. Tertia hora est adolescentia. Sicut enī in illa tertia etate fuit inuēta lingua hebraica. Sic in adolescentia homo īcipit perfecte loqui. Sexta est iuuentus. ꝛ ista includit virilitatem. Et sic in illa fuit prima regum electio. Sic in ista apti sūt homines ad regendum se et alios. Unde statutum est vt nullus promoueatur in sacerdotium nisi in vicesimo quinto anno Et in episcopuꝫ non nisi in tricesimo. que est etas iuuenilis et virilis. Nona est senectus. Sicut enim in illa etate plebs hebreorum fuit crebris malis quassata sub moyse. Ita senes multis afficiunt īcommodis.

vt dicit Tulius in libro de senectute. Un
decima aũt hora est decrepitus in q̃ est am
plius labor ⁊ dolor. Qualibet aũt istarum
horarum patet homi gr̃a xp̄i. Sz attende q̃
cum omĩbꝫ p̄miserit p̄mium. istis nihil pro
missum est. sed eis tm̃ dictũ est. Ite ⁊ vos ĩ
vineã meam. Ad significandũ quia decre/
piti nõ ex iusticia. sed ex gratia saluant̃ Et
merito. quia tales offerunt deo feces sue e/
tatis pro quibꝫ nõ merent̃ ex iusticia reci/
pere p̄mium. sed suppliciũ. Iuxta illđ Ma
lach. Si obtuleritis cecum aut claudum.
quis accipiet hoc de manibꝫ vestris. Nõ
vtiq̃ senes faciunt q̃ cecitatem. curuitatez
claudicatem. ⁊ om̃es defectus deo offerũt
et tñ deus ista acceptat. et si non ex iusticia
tamen ex misericordia. Ex his arguit Am
bro. li. vi. Exameron. c. xj. ꝙ satis mag̃ ce/
citas est hominũ p̄sentis seculi. qui non co
gnoscunt creatorẽ suum. cum omnis etas
mundi cognouit euz. Et idẽ dicit in libro
de paradiso. c. vi. comparando istas etates
hominis ad etates mũdi satis pulcre/ Ter
tia moralitas est ꝙ in ecclesia militãti spe/
cialiter tres status argui merent̃ pre ceterꝫ
scz generaliter peccantes. singulariter p̄si/
dentes. ⁊ viriliter peregrinãtes. Omĩbus
eñ dr̃. Quid statis tota die ociosi. Peccan
tibꝫ eñ peccati locus. est locus contagij. p̄/
sedentibꝫ gradus officij. est locus periculi
peregrinãtibꝰ laqueus mũdi. est locꝰ exilij
Ergo omĩbꝫ dr̃. Quid hic statꝫ. q. d. Sur
gite. abite. quia non habetis hic requiem.
Peccantibꝫ dr̃. Surgite ad remediũ que/
rendũ. Presidentibꝫ. Ite ad exercitiũ cure
faciendũ. Peregrinantibꝫ dr̃. Nõ habetis
requiem p̄rie ad manẽdũ. Et tm̃ de p̄mo.

Dixi secũdo ꝙ in scd̃a parte
euangelij tangit̃ diuĩne remuneratiõis li/
beralis rectitudo. cum sequit̃. Cuz sero au
tem factũ essꝫ. Istud sero est consummatio
seculi. quia tunc finiet̃ dies salutis. et nox
perpetua peccatoribꝫ subsequet̃. Tunc eñ
requiescent post laborem anime sanctoruz
Apoc. xiiij. Ammodo iam dicit spiritꝰ vt
requiescant a laboribꝫ suis. Contra h̄ fecit
lucifer. qui mane voluit habere mercedem
et quiescere in sede aquilonari. cum tamen
nihil adhuc laborasset. Isa. xiiij. Quomo/
do cecidisti lucifer qui mane oriebarꝫ. Si
militer Adam mane voluit esse sicut dij sci
ens bonum et malum. Utinam expectas/
set in sero sue etatis prouectioris. Lucifer
enim vix vnam horam in celo stetit. adam
vero vix septẽ. et Eua vix duas. Ecce ma
li operarij Et bene mors hominis dicitur
sero propter obscuritatem. frigiditatez. ob
liuionem. retributionem. et completoriuz.
Item sero potest intelligi dies iudicij. Pri
mo quia tunc vnusquisq̃ ad domum suaz
reuertetur de agro huius mundi vt recipi
at prout gessit. Secundo quia tunc accen
dentur lucerne quando fulgebunt iusti si/
cut sol in regno patris eoruz. Tertio. quia
tunc vnusquisq̃ apparebit qualis fuit hic
postq̃ stabit ad dexteram vel sinistrã. In
hoc ergo sero dicet dominus vinee. id est
deus pater filio suo tanq̃ procuratori suo
cui omnia dedit in manus Ioh. xiij. c. Uo
ca operarios et redde illis mercedem suaz
scilicet sine diminutione. j. Cor. iij. Unus
quisq̃ propriam mercedem accipiet s̃z la/
borem suum. Ista merces bene intelligitur
gratia. quia est quedã inchoatio glorie cũ
gloria non sit aliud q̃ gratia consumma/
ta. Incipiẽs a nouissimis vsq̃ ad primos.
Greg. dicit. Nr̃ hoc impletũ est tunc quã/
do latronẽ prius q̃ Petrũ deus saluauit.
⁊ ita nouissimus in labore. s. fit primus ĩ p̄/
mio. Hoc ostensum est etiã in gentibus et
iudeis. Quia gentibus conuersis ad fidez
data est prius gratia xp̄i. iudeis pro maio
ri parte in infidelitate remanentibus. Et
est ordo diuersus inter iusticiam et miseri/
cordiam. Quia iusticia incipit a maximis.
Ezech. ix. A sanctuario meo incipite. Sz
misericordia a minimis. Et ideo hic scd̃m
Crisostomũ. non fit iusticie contrariũ. sed
misericordie ostensiuũ. Cum autem venis
sent q̃ circa horã vndecimã venerãt. Glo.
id est gentiles. q̃ q̃si decrepiti sunt vocati.
acceperunt singulos denarios. i. singla me
rita in vita eterna. vel eandẽ eternitatem
cum his q̃ ab inicio mũdi sunt vocati. Et
dr̃ denarius vita eterna. que erit singulis
equalis. q̃ntum ad durationem. nulli lon/
gior. nulli breuior. licet meritorũ diuersita
te alij alijs clarius fulgebunt. j. Cor. xv. c.
Stella differt a stella in claritate. Et licet
sit in se vnꝰ denarius iste. tñ est multiplex
p̄pter accipientium differentiã. Uenientes
aũt ⁊ p̄mi. i. iudei. arbitrati sunt. i. apud se
estimauerunt ꝙ plus essent accepturi. scilꝫ

digniorem locum in regno celorũ. Acceperunt autẽ et ipsi singulos denarios. id est. singula merita in vita eterna. Et accipientes murmurabant aduersus patrẽfamilias dicentes. Hij nouissimi vna hora fecerũt. id est. non diu expectauerunt. nec sub legis onere laborauerũt. et pares nobis illos fecisti qui portauimus pondus diei et estus. id est. diu sub onere legis sudauimus et longiora carnis temptamenta sustinuimus. Act. xv. Hoc est onus qđ nec nos nec patres nostri potuerũt portare. Et sic onus dicuntur onerosa opa legis. Estus vero vrentes temptatões. quas inflamabant maligni spũs ad emulationem et odium gentiũ iudeos irritantes. Sed ista expositio nõ videt̃ pcedere ꝑm litterã que dicit ꝙ nullus in fine mundi murmurabit de premio suo. sed erit content⁹. Et ideo Gregori⁹ dicit ꝙ intelligitur hoc de sanctis in limbo tunc existentibus. qui lõgo tempore ibi fuerũt. Videntes aũt gentiles nouiter conuersos simul cum eis perduci ad regnũ. quasi murmurabant ꝙ eis similes fierent. Sed hoc iterũ stare nõ potest. cũ murmuratori hic dicatur. An oculus tuus nequã est. quod nõ potest dici de sanctis patribus. Ex quo Lira vult cõcludere ꝙ ista parabola non se extendat ad electos in fine mũdi. sed ad eos qui fuerũt sub statu gratie tempore christi. et ita tempus gratie intelligit hic sero. Sed salua reuerentia istius patris potest intelligi de vtroqꝫ tempore. Nam de tempore gratie non est dubium qñ iudei murmurabãt aduersus gentiles. pro eo ꝙ gentiles recepti erant in cõmunionem et consortium fidelium. Sicut patet Act. xi. vbi disceptabant iudei contra Petrum. pro eo ꝙ communicauit et manducauit cum gentibus. Similiter Actuum. vi. dicitur ꝙ factum est murmur grecoꝝ aduersus hebreos eo ꝙ despicerentur in ministerio vidue eorũ. De tempore autem consummationis seculi potest sic intelligi primo per regulã Liconij ꝑm quã fit sermo ad alios et alios de eadẽ multitudine nõ mutata voce. Sicut in psalmo. Cũ occideret eos. querebãt eũ. nõ occisi. sed alij remanentes. et sic est sensus ꝙ accipientes vocatione. nõ adeptiõe quia et si laborauerũt. nõ tamen finaliter in gratia perstiterũt. et sic murmurabant. scꝫ mali visa gloria beatoꝝ in iudicio. Secundo exponitur hoc de presenti murmuratione. vt scꝫ in presenti murmurent qui in futuro sunt tale premiũ accepturi. sicut iam dictum est de iudeis et gentibus. Iudei enim mouentur cõtra gentiles. videntes eosdem equalia dona cum eis recepisse et gratiam spũssancti cum eis accepisse. Sicut patet Actuũ. vi. et. x. cap. Tertio h̃ intelligitur per sinthesim talem figuram. id est. per spontaneã ꝯcessionem. id est. ponamus ꝙ sic dixerint extũc ira eis poterit respõderi. Quarto potest dici de murmuratione admirationis. In iudicio eñ erit magna admiratio iudeoꝝ de tanta gloria gentium. et de tanta remuneratiõe sanctorum noui testamenti. quoꝝ multi preferentur antiquis patribus. Sꝫ quomodo tũc exponemus quod sequitur. An oculus tuus nequã est. ibi videbitur. D

Dixi tertio ꝙ in vltima parte euangelij arguitur humane inuidentie ingratitudo. cũ sequitur. At ille respondens vni eoꝝ dixit. Cõfutat hic murmuratiõnẽ per suam equitatem. Et hoc dupliciter. Primo nõ inferendo iniuriam. Secũdo faciendo iusticiam Vni ergo dixit. quia vna et equalis erat omnibus murmurandi occasio. Marci xiij. Quod vni dico omnibus dico. Amice per fidei susceptionem. et si nõ per operationem. nõ facio tibi iniuriam Job. xxxiiij. Absit a deo impietas. et ab omnipotẽti iniquitas. Nonne ex denario diurno cõuenisti mecum. id est. ex conformitate ymaginis et reformationis ꝑm Hieronimum. Istud posset dici multis inuidis qui sibi reputant iniuriam fieri et sibi subtrahi qđ alijs datur. Similiter et superbi cum eis aliquis parificatur. Tanta est peruersitas inuidi ꝙ gratiam fratri impensam estimat suam iniuriam. ⁊ qđ illi fuerit collatũ. inuidia reputat sibi ablatum. Est enim inuidia dolor aliene felicitatis ꝑm phm. Dicit ergo. Nõne ex denario diurno. id est. pro obseruatione decalogi parũ tibi videtur vita eterna pro qua mecũ conuenisti. Vade ergo. de malis exponitur. in ignem eternum. ꝑm interlinearẽ glosam. Reddo tibi ꝑm opus tuũ in te. itaqꝫ iust⁹ sum. De bono sic intelligitur. Tolle quod tuum est. quasi dicat. Parat⁹ sum tibi reddere mer-

cedem tuā. vade intra in gaudiū dñi tui. vel desine admirari. vel persevera in incepta iusticia. vel habe patientiā ꝗuſ꜕ tollas mercedē tuā. Uolo aūt huic nouissimo dare sicut ꝛ tibi. Glosa. Gr̄a et misericordia est vt equalis tibi fiat ꝑplus gentilis. huic nouissimo in penitētia feruēti: sicut ꝛ tibi pmo in innocentia. An nō licet mihi: tāꝗ iudici. quod volo facere. scꝫ misericordiam ꝛ iusticiā. An oculus tuus neꝗ est: Glosa. vocat intentiōeꝫ oculū inuidia plenū. Et exponit̄ hoc simpliciter de iudeis: ꝗ ex humana infirmitate murmurabāt cōtra gentiles. Scdm̄ hieronimū exponit̄. Nunqd benignitas mea est tibi causa inuidie. Si aūt exponam⁹ de electis in futuro iudicio: tunc dicendū est ꝙ ibi ocul⁹ eorum nō dicit̄ neꝗ propter culpam: sed propter admirationē inequalitatis. quia ipsa admiratio ꝓcedit ex ꝯsideratione diuine iusticie magꝭ ꝗ eius misericordie infinite. qm̄ ego bonus sum. scꝫ ꝑ essentiam. et ideo nō possum malum agere. sed ex natura bonitatis mee abundanter cōmunico omnibꝫ ꝭm qđ mihi placet. Deinde cōcludit sensum misticum quem hic intēdit principaliter inferre. Sic erūt nouissimi primi. id est. in hoc negocio. pmi ꝭm tempus. erunt nouissimi ꝭm statum. et nouissimi primi. Deutro. xxviij. Aduena ꝗ tecum moratur in terra. ascendet sup te. ꝛ erit in caput: ꝛ tu eris in caudam. Aduena est gētilis populus ꝗ iudaico ꝑplo est equatus. Unde Ephe. ij. Jam nō estis hospites et aduene. Et sic erunt nouissimi pmi. id est. gentiles ꝗ vident̄ minoris meriti erūt maioris premij. Chriso. Non oēs pmi nec omnes nouissimi ad numerū electoꝝ pertinent. Multi enim sunt vocati. scꝫ ad fidem ꝛ meritū ꝭm pͥsentē iusticiā. pauci vero electi: ad premiū beatitudinis eterne. Sicut omnes canonici vocant̄ ad electionem: vn⁹ tn̄ efficitur eps. Sic Gedeon multos vocauit ad bellū: sed paucos elegit Judic. vij. Sicut omnes currūt in stadio sed vn⁹ accipit brauiū. j. Coꝛ. ix. Sicut in horreo multū est de palea: parū de grano. Sic multi filioꝝ israel exierūt de egypto. pauci ꝟo intrauerūt terrā ꝓmissionis. Unde Math. vij. Angusta est porta et pauci intrant per eam. Quare aūt sunt pauciores boni ꝗ mali: triplex posset assignari ratio. Una est vt ecclesie defensio attribuat̄ deo. Scđa vt nemo cōfidat de viribꝫ suis Hiere. xvij. Maledictus homo ꝗ confidit in homine. Tertia vt detur intelligi bonos nō subsistere ex natura sed ex gr̄a. Unde in psal. Cum essent numero breui: paucissimi et incole eius. Et sequit̄ Non reliquit hominē nocere eis. ꝛ corripuit pro eis reges. Unde si boni plures essent ꝗ mali in prompto eleuarentur ad supbiam cum semꝑ viderent se pesse malis et eis esse potētiores. que occasiōes essent eis eleuādi in supbiā ꝛ mentꝭ iactantiam.

E Hic occurrūt tria dubia. Primū est de labore vinee. Utrum etiā labor corporalis sit homini meritorius. Secundum de denario diurno. Utrum beatitudo omniū electorum sit equalis. Tertiū de multitudine vocatorū ꝛ paucitate electoꝝ. Utrū plures damnabunt̄ ꝗ saluabuntur. Ad pmum dubium. Utrū labor corporalis sit homini meritorius. videt̄ ꝙ nō. Dicit̄ enim Eccs. j. Quid habet hō amplius de labore suo ꝗ laborat sub sole: nisi vanitatē. ergo labor ille est van⁹. Itē Eccs. iiij dicitur ad hominē sub reprehensione. Unus est: scꝫ singulariter. et secundum nō habet: nō filium. nō frēm. ꝛ tamē laborare nō cessat. Et sequitur. Ut quid fraudo animā meā bonis. Preterea vita laboriosa corporalis inquietat hominēꝫ. Sed h̄ est malum Prouer. xvij. Melior est buccella panis sicca cum gaudio ꝗ plena domus diuitijs cū iurgio. Ubi Hieronim⁹ dicit. Justicia requiē habet: iniqtas laborem. Ergo laborare est op⁹ iniquum Sed ꝯtra est ꝙ ociosus arguit̄ Prouerb. vj. Usꝗquo piger dormis. Uade ad formicā ꝛ disce ab ea. Et saluator h̄ reprehēdit ociosos dicēs. Quid statꝭ tota die ociosi. Sed hoc non potest intelligi solum de labore spūali. eo ꝙ dicitur Job. v. Homo ad laborem nascit̄. Igitur etiam de labore corpali. ꝗ homini est cōnaturalis. De ꝗ etiam pmo homini dictum est. In sudore vultus tui vesceris pane tuo. Genes. iij. Ad istud breuiter dicendū ꝙ sic dicimus de vita cōtemplatiua et actiua. ita de isto labore corpali et spūali. Scdm̄ aūt oēs doctores: vita ꝯtemplatiua est melior ꝗ actiua simpliciter. licet ꝗ ad aliqua actiua possit esse vtilior. vt dicit̄ de renunciatōe

Nisi cum pridem. Dico ergo ꝙ labor corporalis ſm se non est malus. licet spiritualis eo sit melior. Unde in labore corporali attendũtur duo. scilicet cupiditas ⁊ necessitas. Quo ad primum finem: labor ille est pessimus: ⁊ dissuadetur a christo Mathei. vj. Quid solliciti estis ⁊c̃. Quo ad secundum finem est bonus: et suadet̃ a prophetis et sanctis. Unde in psalmo. Labores manuum tuarũ qui manducabis beatus es. Et Prouerbioꝝ. xij. Qui operatur terram suam: satiabitur panibus. Est aũt vtilis iste labor ad tria. Primo ad vitandum ocium. ex quo multa mala prouenivnt. eo ꝙ multa mala docuit ociositas. Secundo ad representandum statũ hui⁹ incolatus. qui est status meritori⁹. Unde Hugo super Ecclesiasten primo dicit. ꝙ labor illorum quibus hec vita amara est: pro patientia coronatur. Tertio ad exercitium pietatis. Unde apostolus. Qui furabatur iam non furetur. magis autem laboret manibus vt habeat vnde tribuat necessitatem pacienti. Ad illa que ante oppositum inducuntur dicendum: ꝙ in illis arguitur solicitudo excessiua. que est causa cupiditatis. non autẽ que est causa pietatꝫ. Unde super illud. j. Thimo. iiij. Exercitatio corporalis ad modicũ vtilis est. dicit Augustinus ꝙ labor corporalis solũ est vtilis ad opera pietatis in presenti vita. et ita non om̃ino reprehenditur. sed solum in comparatione vite contemplatiue inferior esse demonstratur. quia vita contemplatiua quã ibi vocat pietatem et hic et in futuro permanet. Et ideo pietas ad omnia valet. Ad secundũ dubiũ. Utrum beatitudo omniũ electorũ sit equalis. Videtur em̃ ꝙ sic. ex quo deus qui est summũ bonũ ab om̃ibus in gloria cognoscitur et videtur: et om̃es eo sufficienter fruuntur. et sic non videtur vnus alio beatior. ⁊ hic dicitur ꝙ om̃es receperunt singulos denarios. et sic vnus non magis alio. Sed in contrarium est apostolus qui dicit. Quilibet vnusquisqꝫ recipiet ꝓpriã mercedẽ ſm suũ laborẽ. Responsio ſm Thomã super Johannẽ. xiiij. Et super. iiij. Sententiarum distinc. xlix. Quilibet loquendo de beatitudine quantũ ad obiectũ quod deus est: erit in omnibus equalis. quia deus omnibus vt beatificans se ostendet Sed quantum ad dispositionẽ beatorũ nõ erit equalis. quia vnus alio clarius videbit. Ad idem Thomas in prima. q. xlij. articulo. ix. Quilibet sũma veritas ab omnibus beatis ſm diuersos gradus conspicitur. sed quantũ ad modũ visionis prefigitur diuersimode termin⁹ ex intentione dirigentis in finẽ. Hec ille. Sicut omnia leuia sursuꝫ tendunt. Sed tamen ſm magis et minus ſm qđ participant de leuitate. Unde Lira sup Johan. xiiij. tractans illud In domo patris mei mansiones multe sunt. dicit: ꝙ licet beatitudo nullã diuersitatẽ habeat ex parte sui tamẽ ex parte beatoꝝ est diuersitas in participando istud obiectũ ſm varietatẽ meritorũ. quia aliqui vident clarius alijs: et fruuntur perfectius ſm maioritatem habitus charitatis: que facit animã capaceꝫ obiecti. Et idem dicit tractans illđ psal. Exultabunt sancti in gloria: letabuntur in cubilibus suis. ꝙ notanter dicit in cubilibus suis pro diuersis gradibus seu mansionibus. vbi vnus alio clari⁹ videt ⁊ dulcius fruitur. Ex quo infero duo ſm Thomã sup Johan. Primũ est ꝙ ex quo beatitudo consistit in dei cognitione. ad quam homo disponitur per puritatem intellectus. igitur qui habet intellectũ magꝭ mundum et eleuatũ a terrenis: tanto magis et perfectius deum videbit. Secundũ est ꝙ ex quo beatitudo consistit in dei fruitione et delectatione: ad quam homo disponitur per amorem. igitur qui habet cor magis feruens in amore dei magis delectabitur in diuina fruitione. Ad tertiũ dubiũ. Utrũ plures damnabunt̃ q̃ꝫ saluabuntur. pro eo ꝙ hic dicitur: multi vocati ⁊ pauci electi. Ad hoc dicendũ est ꝙ istud nõ potest diffiniri certitudinaliter. Isidor⁹ em̃ primo libro de summo bono. cap̃. x. dicit. Quilibet tot saluabuntur quot angeli ceciderũt Gregorius autẽ dicit: ꝙ tot saluabuntur quot boni ꝑmanserunt. Similiter Anselmus in libro primo Cur deus homo. cap̃. xviij. Et Augustin⁹ super psal. xlvij. Sed siue sic dicatur siue sic nullũ istoꝝ imponit necessitatẽ ꝙ hic plures et illic pauciores saluentur vel damnentur. Ideo Thomas in prima parte. questione. xxiij. articlo. vij dicit. Quilibet iste numerus soli deo est cognit⁹ Dicit tamen ipse ibidem in solutione argumenti tertij ꝙ pauciores sunt q̃ saluan-

tur. et in hoc misericordia dei apparet quod aliquos in illam salutem erigit. a qua plurimi deficiunt secundum omnem cursum et inclinationem nature. Sed quia ista sunt supra nos: ideo dicamus sicut in aliis absconditis diuinorum secretorum: clamantes cum apostolo. O altitudo diuitiarum sapientie et scientie dei etc.

Dominica in septuagesima. II
Sermo. XXXV.

Quid hic statis tota die ociosi. Mathei. xx. Quoniam vt ait magnus pater Augustinus libro de operibus monachorum Nullo modo decet vt in ea vita vbi senatores fuerunt laboriosi fiant opifices ociosi. Hec ille. vult dicere: quod valde indignum est vt in presenti vita nos peccatores et peccatis pleni qui pro remissione peccatorum merito laborare debemus. ocio et desidia torpeamus. ex quo sancti qui fuerunt quasi senatores et principes et erga nos iusti sancti et innocentes tanta passi sunt quod nullus eorum sine graui labore peruenire potuit ad regnum celorum. Hinc dicit Chrisostomus super Matheum: quod qui habent spiritum dei non sunt contenti sedere ociosi. Sed ipse spiritus qui est in eis vrget eos aliquid bonum apprehendere. Quia igitur homines in hac vita in bonis se exercitare negligunt. et salutem laboribus iustis bonorum operum acquirere tepescunt. ideo saluator arguens eorum accidiam. increpando dicit. Quid hic statis tota die ociosi. Ex quibus verbis arguitur humana negligentia ab inutili ociositate ex tribus. Primo quidem iuste arguitur et reprehenditur ex parte loci conuenientis: cum dicitur. Quid hic. in ista vita presenti. Secundo arguitur ex parte temporis congruentis. cum dicitur. tota die. Tertio ex parte damni subsequentis. cum additur. statis ociosi. A

Dixi primo quod hic arguitur humana negligentia ab inutili ociositate. Primo ex parte loci conuenientis. cum dicitur. hic. in hoc mundo. in presenti vita. vbi est locus conueniens ad laborandum omnibus. quia vt dictum est. Hic est vinea fertilis omnibus laborare volentibus. Unde hoc ostendit natura loci. quia iste mundus non est nisi quasi quidam ager in quo homo primus cum sua posteritate positus est vt operaretur terram. vt dicitur Genesis. iii. vnde ei dictum est. In sudore vultus tui vesceris pane tuo. Non ergo in ocio: sed in sudore vultus comedendus est panis noster. Sed vere multi comedunt eum in ocio. vt vsurarii. feneratores. mercatores. et alii leccatores. qui de suis lucris illicitis viuunt. et aliorum sudores bibunt et comedunt. cum tamen manibus propriis esset vnicuique nostrum laborandum Iuxta illud. i. Thes. iiii. Operemini manibus vestris. Et. ii. Thessa. vltimo. Si quis non vult operari non manducet. Sunt autem plura que mouent hominem ad laborem salutarem precipue in hoc mundo. que sumuntur ex parte comoditatis loci huius mundi. Primum est. quia in hoc mundo tantum est locus laboris institutus a natura. Job. v. Homo ad laborem nascitur vt auis ad volandum. Et etiam quia vt dicit Holgoth super librum Sapientie. capi. xv. Locus presentis vite est medius inter celum et infernum. In celo est summa quies et nullus labor. In inferno summus labor et nulla quies. Ergo conueniens est vt in hoc mundo sit quedam commixtio laboris et quietis. tamen plus debet participare de labore. quia vicinior est inferno quam celo. Laborem autem huius mundi facilitant nobis et alleuiant plura. Primo. quia habemus supra solicitos conductores. paratos adiutores. et veraces promissores. De primo christum. De secundo sanctos patres. De quorum persona apostolus dicit. ii. Thessa. iii. Obsecramus vos in domino vt operantes panem suum manducent in silentio qui eiusmodi sunt. scilicet curiosi aut ociosi. Ecce quomodo solicitat apostolus ad laborem Item alius scilicet Dauid solicitat. Labores manuum tuarum quia manducabis. scilicet in presenti vita. beatus es. scilicet in futura vita. quia quecunque seminauerit homo in mundo: eadem et metet in celo. Secundo. quia in mundo habemus coadiutores coadiuuantes ad onus ferendum. tot adiutores sunt quot iusti in hoc seculo. quorum vnusquisque alterum iuuat. Iuxta illud. Alter alterius onera portate. Sed tertio quia in mundo

isto habemus mercedis promisse securita-
tem. Sapientie. iij. Bonorum operũ glo-
riosus est fructus. Promittitur autem ista
merces per christum hic qui promittit de
narium diurnum. Promittitur etiam per
Johannem baptistam amicum christi di-
centem. Penitentiam agite appropinqua-
bit vobis regnum celorum. Mathei. iij. Si
militer et ꝑ Petrũ Actuũ. ij. Similiter et
ꝑ Jacobum Jacobi pͥmo. Beatus vir qui
suffert temptationem. quoniam cum pro-
batus fuerit accipiet coronam vite. scilicet
eterne. quam repromisit deus his qui dili
gunt eũ. Et ista sunt tria: que mouent ho-
minẽ ad laborem salutarem in vita pͥsenti
ex parte comoditatis loci. B Sunt
autem alia que mouent ex parte alia. scili-
cet maxime incõmoditatis. Unde labo-
randuz est continuo propter vitanda illa
incõmoda. Primo siquidem mundus iste
est periculosus. quia quasi plenus pericu-
lis. que enumerat apostolus. ij. Corinth.
xi. dicens. Periculis fluminum. periculis
latronũ. periculis ex genere. periculis in
ciuitate. periculis in mari. periculis in fal
sis fratribus. vnde homo semꝑ habet ma-
teriam laboris meritorij pre manibus. caute
se habendo ab istis et cũ istis. Unde Job
vij. dicitur. Milicia est vita hominis suꝑ
terram. Periculum fluminũ est periculuz
diuitiarum: vbi perit humilitas. quia ver
mis diuitum superbia. vt ait Augustinus
Ideo ammonet propheta vt cautissimus
in diuitijs dicens. Diuitie si affluant. no-
lite cor apponere. scilicet ne per suꝑbiam
perdatis humilitatem. Sed periculũ la-
tronum est periculũ deliciarum. que de-
struũt cordis quietem. Unde Osee quar-
to. Fornicatio et vinum et ebrietas aufe-
runt cor. Tertiũ periculum est ex genere.
scilicet ex generis nobilitate. vbi est zelus
et inuidia ad inuicem. quia vnus eleuatur
contra aliũ. contra quos dicitur Malachie
secundo. Nunquid non est pater vnꝰ om-
nium nostrũ. Quartũ periculum ex gen-
tibus. id est. ex superioribus. fratribus. pa
rentibus. qui sepius impediunt profectũ
salutis. Unde saluator. Qui non odit pa
trem suum et matrem suam: nõ est me dig
nus. Et Abacuc. ij. Ue qui edificant syon
in sanguinibus. Quod faciunt illi qui om
nia volunt facere propinquis et amicis.

Quintum periculũ est in ciuitate. vbi sunt
dissensiones. cõspirationes. vbi perit pax
et tranquillitas. Psal. Uidi iniquitatem
et contradictionem in ciuitate. Sextum
periculum est solitudinis. et sunt singu-
laritates vbi perit auxilium et solacium.
Eccës. iiij. Ue homini soli. quia cum ceci-
derit nõ habet subleuantem se. Septimũ
ꝑiculum est maris huius seculi. vbi perit
charitas. ad Romanos. xij. Nolite cõfor-
mari huic seculo. In hoc mari magno et
spacioso. ymo et periculoso est ille magnꝰ
cetus dyabolus. De quo dicitur in Psal-
mo. Draco iste quem tu formasti ad illudẽ
dum ei. Contra quem precauendum est
semper ne mergat nauem anime in pͥfun-
dum inferni. Et est mirabile ꝙ quocunqꝫ
se vertat homo semper habet dyabolum
sibi aduersum. Nam si vult incedere per
terram in vita actiua: statim dyabolꝰ oc-
currit sicut leo: circuiens et querens quez
deuoret. j. Petri. v. Si homo vult eleua-
ri in celum in vita contemplatiua: statim
dyabolus occurrit vt pͥnceps tenebraruz
harum. militans in aere: et volitans inter
celũ et terram. vt dicitur Ephes. vj. cap.
Si vero homo vult ascendere infra ꝑ cõ-
siderationem et meditationem penarum
infernaliũ ibi occurrit dyabolus. quia ibi
est pͥprius locus eius. Et sic semꝑ homo
habet materiã exercitij cum eo. Secũdo.
quia iste mundus est suspiciosus. ideo me
rito in eo laborandũ est et ambulandum
caute. Nescimus eñ quis sit amicus: q̇s
inimicus. Ezech. ij. Cum scorpionibus ha-
bitas. Et apostolus Paulus dicit. ꝙ su-
mus in medio nationis praue. Semper
ergo homo debet esse in labore prouiden-
do de se. quia semꝑ est in suspitione. Ter-
tio. quia iste mundus est non tm̃ suspicio-
sus sed etiaz omnino dolosus. Unde Hie-
remie. ix. Habitatio tua in medio ydoli ĩ
dolo renuerunt me scire. Hinc Hieremie
ix. dicitur. Unusquisqꝫ se a proximo suo
custodiat. et in omni fratre suo nõ habeat
fiduciam. quia omnis frater supplantans
supplantabit. et om̃is amicꝰ fraudulenter
incedet. Et Abdie in pͥn. Qui comederit
tecũ ponet insidias subtus te. nõ est fidu-
cia in eo. Adhuc enim moratur Judas cũ
christo in mensa. adhuc manus tradentis
nobiscum est. sicut predixit saluator. Tra-

det autem frater fratrem in mortem. et eri tis odio omnibus hominibus propter no men meum. Et certe sic est si volumus ad uertere. Certum est quod qui vult hodie ve ritatem christi verbo et facto dicere: aut annũciare et docere odio habetur a prin cipibus et seculi hominibus. ymo etiam a proprijs parentibus. Iuxta illud aposto li. Omnes qui pie volunt viuere in chri sto persecutionē patientur. Ita homo ex omnibus istis habet materiam laboris si voluerit se exercitare in ea. Unde merito hominibus dicitur. Quid hic statis. hic scilicet in hoc mundo tam periculoso. tam suspicioso. tam doloso. cum habeatis soli citos conductores. adiuuantes. auxiliato res. et mercedis promissores. Et tantum de primo.

Dixi secundo quod in verbis premissis ar guitur humana negligentia ex parte tem poris congruentis. cum dicitur. tota die. Siquidem valde oportunum est tempus vite presentis. Est enim ad modum diei clarissime. De hac die dicitur in Psalmo ciiij. Ortus est sol et congregati sunt. et in cubilibus suis collocabuntur. Et sequi tur. Exibit homo ad opus suum: et ad ope rationem suam vsque ad vesperam. Expo nit Innocentius. Ortus est sol. scilicet iu sticie christus. Quod factum est resurgen do: quando clarificatus est toto orbe. Et sequitur. Exibit homo ad opus suum. id est. quilibet iustus et fidelis ad opus bo num. vt incipiat bene operari dum licet. nec tamen ad vnum opus incipiendum: sed etiam ad multa perficienda. Unde addit Psalmista. et ad operationem suam mul tiplicem. quia dedit eis potestatem cuius libet operis. Sicut dicitur Luce. xix. Et hoc vsque ad vesperam. id est. vsque ad mor tem suā. De qua Iohānis. ix. Uenit nox quando nemo potest operari. Uel vsque ad vesperam. id est. vsque in finem mundi. in quo grauis impetus inferetur ab antichristo. intantum vt vix liceat tunc bene operari. Tanta enim erit persecutio in illis diebus quod si fieri posset etiam electi mouerentur. si cut dicitur Mathei. xxiiij. Quamdiu igi tur hec dies lucet nobis operemur bonū ne tenebre mortis nos comprehendant. Notanter autem dicit propheta. Exibit homo ad opus suū. id est. ad bonū. quod proprie est suum. quia naturaliter homini inest appetitus boni. vt dicitur in de Con. et. j. Ethicorum. quod ratio semper depreca tur ad optima. Hinc est quod omne opus bo num tantum est proprie opus hominis. peccatum autem est opus dyaboli. quia per ipsum primo cōmissum est. et per ipsum in mundo adinuentum. Iuxta illud. Inui dia diaboli mors intrauit in orbem terra rū. Sed reuera pauci sunt hodie qui pro prium opus laborant. omnes enim fere per totum hunc diem vite presentis intendūt operi alieno. scilicet dyaboli: carnis: vel mundi. Nam quidam laborant circa ho nores. quidam circa voluptates. quidam circa diuitias. pauci autem sunt qui circa virtutes et opera salutis. Sed certe ve niet vespera: veniet sero mortis nostre: quando vnusquisque videbit fructum labo ris sui. Unde Anselmus in libro de simi litudinibus ponit. In hac vita sunt tria genera laborantium a mane vsque ad vespe ram in modum molentium. Horum nam que primus quicquid molit ponit in saccū et abscondit. Alter vero partem in flumen negligentie cadere sinit. partem vero ven to rapi et dispergi permittit. Tertius au tem quicquid molit impetus fluminis se cum tollit. vel ventus dissoluit. Ueniente autem vespere quando a labore cessatur: et fructus laboris inquiritur. quid putas singulos habituros. Qui farinam totam seruauit totum laborem suum bene recog nouit. Qui vero partem recollegit: inde letatus est quod habuit. inde mestus est quod flumen amisit. Qui vero totum ami sit: eo tristior fuit. Moraliter flumen cursus seculi designatur. ventus vana glo ria. molendinum quod tota die molit. pre sens labor est huius seculi. qui a mane vs que ad vesperam nunque finitur. Mane no bis erat quando nati sumus. Uespera ve ro erit: quando per mortis debitum de hinc transibimus. Tempus igitur presens dies est in qua laborare debemus: vt in ve spera viuamus. Et sicut mola circumdu cta ad eundem semper locum reuertitur. Sic labor iste singulis annis more solito reiteratur. Modo nanque aratur: metitur: seminatur: panificatur: comeditur. Et ite rum ad idem reuertitur. In vespera autē

quando dicetur. Uoca operarios. letabū tur iusti. puta seruata farina tota sua. Alij vero qui non totam eam seruauerunt: in hoc mesti erūt. leti tamen quia ex alia parte fructificauerūt. Qui vero pro laude vanitatis sue fecerunt: isti farinam totaliter perdiderunt et mesti erunt: quia nullum fructum attulerunt. Isti sunt qui dicent. Per totam noctem laborantes nihil cepimus. Luce quinto. D Si igit̄ quis querit propter quid in presenti vita laborare debet. Certe respondeo q̄ ꝓpter tria. scilicet propter conuenientiam temporis. propter penitentiam commissi sceleris. et propter vehementiam promissi muneris. De primo patet. Nam vita presens est tēpus per modum vigilie precedentis ad festa sequentia. Sicut ait Holgoth super librum Sapientie. capitulo. ix. In vigilijs solent homines laborare feruenter et diu. vnde et prolixiorem horam comedendi differunt quandoq̧ vsq̧ in sero. In festo vero solent quiescere et solaciari. Sic in presenti vita tanq̄ in vigilia debemus abstinentiam longam tenere. Iuxta illud prima Petri q̄nto. Sobrij estote ⁊ vigilate. Et. ij. Corinth. vj. In omnibus exhibeamus nos sicut dei ministros. in ieiunijs: in vigilijs: in laboribus multis. Et hoc vt in festo beatitudinis eterne quiescamus. Apocalips. xiiij. Amodo dicit spiritus vt requiescant a laboribus suis. Et sicut fatuus esset qui in vigilijs vacaret a labore: ⁊ in festo laboraret. Sic qui in p̄senti ociatur vt in eternum laboret: quando alij festiuabunt. Secundo tenemur laborare propter penitentiam cōmissi sceleris. Sicut enim magna gratia esset rustico si dominus eum a seruitute perpetua absolueret pro labore vnius diei. Sic homini magna fit gratia a deo q̄ pro labore virtuoso sue penitentie dimittitur sibi seruitus perpetua culpe propter quam debuit in inferno perpetue laborare. Qui em̄ seruit peccato seruus est peccati. Iohannis viij. Iustum est ergo vt nos peccatores diem istum semel in septimana. id est. tota vita nostra laboremus. vt a seruitute perpetua die octaua resurrectionis nostre liberemur. Tertio laborare tenemur i virtuosis actibus propter vehementiam promissi muneris. Nam fm Robertum holgoth vbi supra. Consideratio mercedis accendit amorem laboris. maxime si attendat homo quia non nisi per laborem venitur ad mercedē. Narrat sextus Iulius Strategmatum libro. j. cap. xlj. Qꝫ Cirus rex persarum volens animos populariū concitare ad bellum contra medos. tali vsus est cautela. Duxit exercitū ad quandā siluam: vbi populum tota die in maximis laboribus occupauit in silua illa succidenda: in crastino vero iussit epulas lautissimas preparare ⁊ exercitū cū gaudio et tripudio conuiuari. Et circuiens ꝑ turmas interrogauit quis illoꝝ dieꝝ eis magis placeret. Responderūt q̄ dies secundus placuit eis plus q̄ primus. Quibus ille subiunxit. Sicut ꝑ laborem hesternū ad hodiernū cōuenistis ꝯuiuium. sic felices beatiq̧ esse nō potestis nisi ꝓus medos viceritis Sic moraliter nō possum⁹ ꝑuenire ad beatitudinē nisi ꝓus hic deuincamus medos. id est. demones actib⁹ virtuosis. nec ad conuiuium peruenire possum⁹ nisi per laborem p̄sentē. Refert Boeti⁹ li. iiij. metro vltimo historiā triū viroꝝ q̄ maximos labores sustinuerūt ꝓ gl̄a tp̄ali ꝯsequēda. scilicet Agamenon. Ulixes. ⁊ Hercules. Agamenon ita fuit strēnu⁹ q̄ Troiā decē annis vallās. finaliter deuastauit. Ulixes ita fuit fortis q̄ Polliferū gigantē monoculū q̄ oīes suos socios deuastauerat per suā audaciā interemit. Terti⁹ scꝫ Hercules. xij. ꝑicula. q̄ longū esset enumerare sustinuit: ⁊ viriliť finaliter triūphauit. Si ergo gentiles tanta sustinuerūt pro gloria caduca fragili ⁊ tp̄ali: multo magis nos ꝓ gl̄a eterna debem⁹ oīa fortiter pati: ⁊ sufferre labores p̄sentis vite. E

Dixi tertio q̄ in verbis p̄missis arguit̄ hūana negligentia ex parte damni subsequentꝫ. cū dr̄. ociosi. Certe graue damnum prouenit ex ocio. Sicut em̄ dicit Hieronim⁹ in ep̄la ad Demetriadē: nihil i sancto ꝓposito deteri⁹ est ocio. q2 nō solū nō acq̄rit noua: sꝫ etiā parta cōsumit. Ecce damnū grauissimū. Sūt autē tria q̄ dissuadent nob̄ ociū. scꝫ natura: scriptura: ⁊ sctōꝝ exempla. Et p̄mo natura dissuadet ociū. Oēs em̄ creature tam corpales q̄ spūales. tā visibiles q̄ inuisibiles. tam celestes q̄ terrestres. tam supercelestes q̄ infernales. vsq̧ ad

diem nouissimū sunt in quodam exercitio et quasi quodā ministerio diuine seruitutis vnūquodqꝫ iuxta conditionē suam officium suum implendo. Nam supcelestes angeli non sunt ociosi sed semper laudant deum dicentes. Sanctus Sanct⁹ Sanctus dominus deus sabaoth. ꝛc. Etiam quidā eorū mouent orbes celestes. vt dicit Holgoth Sapientie. xvi. Intellige delectabiliter sine pena et fatigatione. vt dicit philosophus. x. methaphisice. Quidam vero secreta diuina inferioribus annunciant ꝛ alios illuminant purgant ꝛ pficiunt. Alij vero vt inferiores ad nos in custodiam et protectionem contra demones in mundum diriguntur. vt dicitur ad Hebreos secundo. Omnes sunt administratorij spiritus in ministerium missi propter eos qui hereditatem capiunt salutis. Dicit Gorra. Omnes de qualibet hierarchia. prima: media: et infima. licet nō semper mittuntur de superiori nisi ex causis specialibus ſm eum. Secundo creature celestes. vt stelle: sol: luna: et alia corpora sunt in continuo motu et nunqꝫ quiescūt. Iuxta illud. Oritur sol et occidit ꝛ in circulos suos reuertitur. ibiqꝫ renascens girat per meridiem. Et si cui dubium est saltim per hanc rationem de motu solis continuo certificetur. Quia eo motu crescunt et decrescunt: et eo cessante cessarent viuere. sicut dicit Holgoth super librum Sapientie. capitulo septimo. Unde Plotinus sicut narrat Macrobius super somnum scipionis libro primo versus finem. dicit ꝙ sol est cor celi. ideo: quia sicut corde cessante a motu animal viuere nō potest. Ita nec quicqꝫ viuere potest motu solis cessante. Etiam luna moueri ex eo arguitur. quia ista inferiora motu suo nunc humectantur: nunc desiccantur. sicut dicit Macrobius in saturnalibus. prope finem. Et ita de ceteris stellis verum est ꝙ sunt in continuo motu. et cursus suos peragunt ſm determinata tempora. Tertio creature medie. scilicet aeree: terrestres: et aquatice. sunt in cōtinuo exercitio. Nam aer iste est in continuo flatu et nunc inspiratur: et nunc respiratur. nunc ad orientem: nunc ad occidentem ventilatur. De quo in Psalmo. Qui producit ventos de thesauris suis. Aues vero in aere semper volitant et circueunt mare et aridā. Aqua semper fluit et refluit. omniaqꝫ flumina intrant mare. et iterum fluunt de mari. Pisces maris qui perambulant semitas maris. quidam vadunt ad retia in vsum hominum. quidam ludunt homini in ammirationem et quidam in exercitationem. et quidā in penam. Similiter animalia pusilla cum magnis omnia suo modo laborant in officijs eis iniunctis. licet non laborant pro necessitate corporis neqꝫ nent Mathei. vj. Sic ergo omēs creature detestantur ocium: et amplectuntur labores ad exemplar homini ostendendum. Insuper. Omnis spiritus laudat dominum. vt dicitur in psalmo. cl. Et ignis grando nix glacies spiritus procellarū faciunt verbū eius. Hoc est. officia iniuncta eis pagunt.

F Secundo scriptura dissuadet ociū tam veteris qꝫ noui testamenti. Et pmo Genesis. ij. dictum est homini. In sudore vultus tui vesceris pane tuo. Secundo Dauid dicit. In labore hominū nō sunt. Et sequit̄. Ideo tenuit eos superbia. operti sunt iniquitate et impietate sua. Tertio Salomon dicit Prouerbiorū. xix. Anima dissoluta esuriet. Exponit Gregorius in pastorali parte tertia. Esuriet. scilicet semper spargendo desideria per voluptates. Et iterum Prouerbiorū. xxj. idem dicit. ꝙ in desiderio est omnis ociosius. Dicit eni. Desideria occidunt pigrum. noluerunt enim quicqꝫ manus eius operari. Et Prouerbiorum. xx. Propter frigus piger arare noluit. mendicabit ergo estate. et nō dabitur illi. In nouo etiam testamēto saluator de ocioso dicit. Quia dyabolus inueniens eum vacantem: dicit. Reuertar in domū meam vnde exiui. Et sic assumptis septem nequioribus se ingressi habitat ibi vt dicitur Mathei. xij. Ecce graue damnum ex ocio. scꝫ supbia. iniquitas. ꝛ impietas. esuries et mendicitas. et super omnia demonū societas. G Tertio sanctorū exempla dissuadent nobis ocium qꝫ veteris tam noui testamenti. Et primo exemplum primi nostri parentis qui expulsus de paradiso habitauit contra eden. ad significandum qꝫ vt dicit Aug⁹ in li. de bap. paruulorū. Quia in laboribus qui sunt delicijs contrarij. erudienda est caro peccati. Eden enī interpretatur sedes deliciarum

Item Noe vir iustus in generatione sua
centum annis archam fabricauit. vineam
plantauit: et labores manuum suarũ man
ducauit. Genesis. vij. viij. et. ix. capitulis.
Item Abraham fuit tante prouidentie:
vt haberet boues asinos et seruos pluri-
mos. vt dicitur Genesis. xij. et quod plus
est tantum diues erat vt scriptura de eo
non taceret sed diceret. ꝙ erat diues val-
de in possessione auri et argenti. Genesis
xiij. in principio. Jsaac ꝗꝫ filius eius non
ociosus: sed studiosus et operosus circa
agrum seminauit in terra sua. et inuenit il
lo anno centuplum. Benedixitqꝫ ei domi
nus: et locupletatus est homo. et ibat pro
ficiens atqꝫ succrescens donec magnꝰ ve-
hementer effectꝰ est. Habuitqꝫ possessionẽ
ouium et armentorũ et familie plurimum
Genesis. xxvj. Sed et Jacob in seruicijs
duris seruiuit apud Laban auunculum
suũ pro duabus vxoribus pascendo gre-
ges et fodiendo puteos annis quatuorde
cim: vt dicitur Genesis. xxix. Lõgum est
pertransire omnes patriarchas qui pasto
res ouium se appellari non sunt dedignati
vt patet Exodi. Ueniamus ad christum
caput nostrum. Et de ipo quoqꝫ scribitur
ꝑ psalmistam. Egenus et paup̱ ego sum.
Et iterum. Pauper sum ego: et in labori-
bus a iuuentute mea. Qꝫ si non credis: au
di quid Johãnis quarto dicitur. Et ihe-
sus quidez fatigatus ex itinere sedebat sic
supra fontem. Fatigatio autem illa erat ex
discursu ꝑdicationis: quo circuibat ciui-
tates et castella docens et sanans omnes.
vt dicitur Marci sexto. Sed nec minus
apostoli hocipsum fecisse leguntur. Petrus
siquidem primo post vocationem etiaꝫ re
dijt sepius ad piscationem cum Johanne
⁊ Jacobo et filijs Zebedei. vt dicitur Lu
ce q̇nto. et Johãnis. xxj. Paulus de se di
cit. Qꝫ operatus est manibus ne quenqꝫ d
fidelibus grauaret. Infiniti sancti labori
bus victum quesierunt. Sed quid recen-
seo historias: breuiter concludo. ꝙ nõ nisi
post laborem aliquis sanctorum quieuit
in celo. siue sit labor corporis: qui valet
ad opera pietatis. Juxta illud apostoli.
Laboret autem magis manibus suis: vt
habeat vnde necessitatez pacienti tribuat.
siue spiritualis: qui dicitur ipe pietas que
ad oĩa valet. j. Thimo. iiij. Sicut ergo
maxima est vtilitas ex labore siue corpo-
rali siue spirituali iustis proueniens. sic
maximum damnũ reprobis ex ocio subse-
quens. Nam dicit Bernhardus libro se-
cundo de ꝯsideratione. Ociositas est ma-
ter nugarum nouerca virtutũ. Facit eñ
virum fortem precipitari in reatũ. et suffo
cata virtute nutrit superbiã et viam con-
struit ad gehennã. Ideo Hieronimꝰ dic.
semper opis aliquid facito vt te dyabolꝰ
inueniat occupatum. Dyabolus est sicut
fur qui videns equum ociosum in campo
ascendit ipsum. nõ sic autem occupatum
labore. Unde ociosus est sicut castrũ sine
muro: quod ab hoste capitur facile. Et si-
cut terra sine cultura: que spinas viciorũ
profert. Et sicut arbor autũnalis infruc-
tuosa et mortua. Et sicut vinea neglecta.
Ideo fratres charissimi excussa negligen-
tia labori salutifero insistamus. vt per vir
tutũ exercitia possimus peruenire ad eter
na premia. Ad que nos perducat pater et
filius et spiritussanctus Amen.

Dominica in septuagesima. III
Sermo. XXXVI

Te et uos in ui-

i neam meam. et quod iustũ fue-
rit dabo vobis. Mathei. xx. c.
Sicut dicit maximũ et gloriosum lumen
omnium ecclesiarum sole splẽdidius bea-
tus Augustinus in libro de nouo canti-
co. Tria sunt genera hominum que odit
deus. scilicet remanentes: retrocedentes.
et oberrantes. Excitandi sunt remanen-
tes. retrocedentes reuocandi. errantes in
viam reducẽdi. tardi exhortandi. celeres
imitandi. Qui non ꝓficit remansit in via.
Qui forte ampliori proposito declinat ad
illud quod deterius reliquerat reuersus
est retro. Qui fidem deserit a via errauit.
Hec Augustinus Cum igitur in vita pre
senti multi remanentes retrocedentes et
oberrantes sint: volens dei filius omnes
ad profectum salutis eorum dirigere hor-
tatur remanentes vt ad bonũ assurgant.
reuocat retrocedentes vt in incepto profi
ciant ⁊ bonũ nõ deserãt. ⁊ errantes ad viã
reducit. vt rectis gressibus in via salutis
incedant. ac per hoc omnes ⁊ singulos ad

salutarem laborem animās spe mercedis
et congruentie future hortatur dicens.
Ite et vos in vineam meā: et quod iustū
fuerit dabo 7c. In quibus verbis tria de-
scribuntur. Primo enim describitur dei
ammonētis benignitas cum dicitur. Ite
et vos. Secundo describitur merendi
oportunitas: cum dicitur. in vineā meam
Tertio promittitur premiorū eternorum
prompta liberalitas: cū dicitur. quod iu-
stū fuerit dabo vobis. A

Dixi primo ꝙ in verbis pre-
missis primo de-
scribitur dei ammonentis benignitas: cū
dicit ex persona sua. Ite et vos. Revera
magna benignitas hortari incitare am-
monere ad salutem quos iusticia exigente
posset in momento etiam deprimere in ge
hennam. Dicit ergo. Ite et vos. Paren-
dum est huic ammonitioni ymo ꝑceptiōi
ꝓpter duo. Primo ex parte precipientis
ꝓpter tria. Secundo ex parte nostra ꝓpter
alia tria. Ex parte ꝑcipientis christi. pri-
mo ideo. quia est potentissimus. unde po-
test etiam invitos cogere ad eundū. Jux-
ta illud Hester. xiij. In ditione tua cūcta
sunt posita: et nō est qui possit resistere vo
luntati tue. Dominus enim omniū tu es.
Secundo. quia est sapientissimus. Unde
nihil potest ꝑcipere erroneū: cum sit sapi-
entia dei patris ꝑ quem fecit 7 secula. He
bre. j. Et per quem attingit a fine usqꝫ ad
finem fortiter et disponit omnia suaviter.
ut dicitur Sapientie. viij. Quia ipse est
optimus. unde nihil in eo malivolū Jux-
ta illud Luce. xviij. Nemo bonus nisi so-
lus deus. Quid ergo restat ex predictiꝫ ni-
si parere iussioni. obtemperare ꝑceptioni
et obsequi sue ammonitioni. Secūdo pa-
rendū est huic ꝑceptioni ex parte nostra.
eo ꝙ non est aliqualis excusatio aut excu-
sationis occasio in nobis nō parendi. per
quā iuste et legitime possemus ab execu-
tione huius mandati excusari. Et primo
ratione cōmoditatis omniū circūstantia-
rū. scꝫ temporis habitationis et societatꝫ.
Tempus siquidē in quo nobis precipitur
est multū accōmodū congruū et ꝑ omnia
arridens. sicut canit ecclesia hodie. Dies
absoluti pretereunt. dies observabiles re-
deunt. tempus adest 7c. De quo dicitur. ij
Corinth. vj. Ecce nunc temp⁹ acceptabi
le. ecce nunc dies salutis. Ad quid autem
acceptabile: ostendit Salomon Eccle-
siastes. iij. dicens. Tēpus nascendi. scꝫ vir
tutes. et tempus moriendi: scꝫ vicia. tem-
pus plantandi. scꝫ bonas cogitationes. 7
tēpus evellendi: scꝫ suggestiones dyaboli
Tempus occidendi malā voluntatem. et
tempus sanandi. id est. satisfaciendi. scꝫ ꝓ
cōmissis delictis. Tempus destruendi. et
tempus edificandi. destruendi mala. edi-
ficandi bona. Unde idem Salomon hor
tatur Ecclesiastici. iiij. dicens. Fili obser-
va tēpus et declina a malo. Et ostendēs
quosdam tempore abuti. dicit Ecclesia-
stici. xx. Lascivus et imprudens non ob-
servabit tēpus. Sunt autem quatuor q̄re
istud tempus vite ꝑsentis est valde a no-
bis observādū. tum quia breve. tum quia
instabile. tum quia irrevocabile. tum quia
oportet de eo rationem reddere. Primo
ergo quia est breve: nō est inutiliter expen
dendū. Job. xiiij. Breves dies hominis
sunt. j. Corinth. vij. Tēpus breve est. Sa
pientie. ix. Homo infirmus et exigui tem
poris. Vetule peregrinantes non solent
in via diu sedere sicut viri: quia tarde am
bulant. et quia tota dies quantūcūqꝫ lon-
ga vix eis sufficit ad attingendū terminū
sibiipsis positū. Ideo scientes suam tardi
tateꝫ et temporis brevitatē cito festinant.
Sic nos facere debemus qui sumus mo-
do debiles sicut vetule. patres nostri erāt
gigantes velociter currentes. Psal. Ex-
ultavit ut gigas ad currendū viā. Quod
potest dici de quolibet sancto: qui erant
nimis fortes in divino servitio. ꝓpt' abun-
dantiā charitatis qua fervebant ad deū.
Nos vero in quibus refriguit charitas:
ut dicitur Math. xxiiij. in comparatione
ipsorꝫ sumus ut locuste fragiles 7 debiles.
7 ideo tempus nobis cōmissum valde de-
bemus ponderare ut utiliter expendam⁹
Secundo observandū est tempus: quia
est instabile. quia non potest diu servari. 7
ideo statim est vendendū vel cōmutandū
Ecclesiastes. viij. Tēpus velut umbra ꝑ-
terit. Et Sapientie. ij. Umbre similis est
trāsitus noster. Umbra ita cito currit sicut
lux que velocissima est. Sic currit 7 tēp⁹.
ideo breve est ut dicit philosoph⁹. vj. phi
sicorꝫ: ꝙ de tēpore nō habemus plus nisi
nūc vel instans. quasi nō stans. q̄ nūqꝫ in

eodem statu pmanet. Unde nescio q̄ rōne veꝝ dicit homo ꝺ se in etate prouecta. habeo q̄nquaginta vel sexaginta annos: cū nō habeat vnam diem neq̧ vnam horam ꝓpter transitū precedentem ꝛ ꝓpt᷑ fluxum preteritū q̄ nihil est in se. Unde Ouidius Labitur occulte fallaxq̧ volubilis etas. Et nichil est annis velocius. tamen quia labitur occulte multi nō aduertunt ꝙ pretereat tempus. Ecci.xj. Est q̄ locupletatur parce agendo. ꝛ nescit ꝙ tempus pretereat et mors appropinquet et relinquat omnia alijs. Tertio obseruandū est tempus quia irreuocabile. Nam si quis pdiderit diuitias potest recupare eas. si sanitatem potest recupare omnia p̄ter temp⁹. Reuersio enim finis nostri ꝯsignata est et nemo reuertit᷑. Sapiētie.ij. Et Job.xvj. Ecce enim breues anni transeunt: ꝛ semitam p quam non reuertar ambulo. Unde Ouidius. Nec que preterijt iterum reuocabitur vnda. Nec que p̄terijt hora redire potest. Quarto est obseruandū: quia de ipso rationem debem⁹ reddere. Si enim tuum esset: posses damnū tuum tollerare. nunc autem quia mutuo accepisti oportet te de ipso rationē ponere. ideo illud amittere non est damnū leue. Unde Trenoꝝ p̄mo dicitur. Uocauit aduersum me tempus. Et Bernhardus dicit. Omne tempus tibi inpensum requiretur a te qualiter sit expensum. Et Anselm⁹ dic̄. O anima mea quid dictura es. Si enim seruus damnatur quia reddit pecuniā non multiplicatam. q̄d factur⁹ est q̄ nec habet quā referat. ymo illam amisit. Quid dicturus est q̄ ita negligenter custodit. qui nec dum scit vbi vel qualiter amisit. O quid dicturi sunt illi q̄ dicunt hodie. deducam⁹ tempus in solacijs. O miserabile solaciū qꝺ sequitur eternū supplicium. De talibꝫ conqueritur Job.xxiiij. Dedit ei deus tēpus penitentie et ip̄e abutitur eo. Hoc deberent ponderare nostri curienses cōsumentes tempus in iocis: vanitatibꝫ et ludis. in voracitate. ebrietate et luxuria. quorū omniū villani sunt meliores qui nunquā p̄tereunt tēpus. ymo causantur ꝙ eis non supperat ad labores necessarios. q̄ raro inueniuntur vacare illicitis. Secundo parendum est huic preceptori ꝓpter commoditatem habitationis loci. Habitatio nostra est in loco ꝯgruo ad laborem et apto ad opationē: qm̄ sum⁹ in loco omnibꝫ necessarijs sufficienti. ita vt nullus possit dicere. nō sufficiūt mihi pro labore alimēta. nō vestimēta. de his dn̄s sollicit⁹ est p nobis Math.vj. Hinc ꝓpheta ait. In loco pascue ibi me collocauit. Optima pascua nature doctrine et gr̄e. Quid ergo restat nisi operandū. Uerum et si locus est apt⁹ ad temp⁹: tn̄ multū timendū est ꝙ nimis est ruinosus. Unde Augustin⁹ in quodaꝫ sermone. Ecce ruinosus est mundus. Et sup epistolā Johannis dicit idem. ꝙ mūdus trāsit ꝛ ꝯcupiscētia ei⁹. Tertio ad parendum huic iussioni facit cōmoditas societatis. Multi enim sancti sunt fuerūt ꝛ erunt in ecclesia dei q̄ nobiscum collaborant. Unde circa p̄mam tertiā sextā nonā et vndecimā horas exiuit dn̄s et cōduxit vniuersos in vineam. Hebre.x. Considerem⁹ inuicem in ꝓuocatione caritatꝫ ꝛ bonoꝝ opeꝝ. Et sequitur. consolantes tāto magꝫ q̄nto videritꝫ diem appropinquantem retributiōis. Ubi glosa dicit. Subleuatio laboris est visio collaborātꝫ Cass. sup psal.lxxx. Perfecti viri cōmunibus se hortant᷑ exemplis. ꝛ alter alteri⁹ virtutes imitantes mutue dilectionis se incendio cōprehendūt. Sic econtra mala societas multū est piculosa. Uñ glosa ꝓuer.ij. dic̄. Malā societatē fuge. ne mala q̄ aspicis et corrigere non vales imitari incipias. Ex cōuictu eñ mores formant᷑. qꝛ q̄ tangit picem coinquinabit᷑ ab ea.

B

Dixi secundo ꝙ in verbis p̄missis describitur meritoꝝ humanoꝝ fructuositas cū dꝛ: in vineam meā. Sicut dꝛ Joh.xv. Christus appellat se vitem: discip̄los aūt suos palmites. Ex quo oportet ꝙ sit loc⁹ vitis et palmitis: q̄ merito dicatur vinea Hec autē est ecclesia catholica in qua cristus vitꝫ est: et fideles sūt palmites. Quisquis ḡ v̄e vult fidelis appellari. necesse est vt sit palmes verus et in vite manens. vt dicitur ibidem. Et ideo dixi ꝙ hic describitur oportunitas meritoꝝ nostroꝝ. Merita enim nostra nullibi possunt esse fructuosa nisi ī vinea dn̄i. i. in ecclesia. eo ꝙ extra ecclesiā nō est merendi loc⁹. qꝛ ibi non habetur gr̄a nec sp̄ūssanctus nec remissio pctōꝝ.j.q.j. remissionē. ꝛ.c. mlti.xxiiij.q.j.

Alienus. Si ergo quis vult mereri vitaꝫ
eternam oportet vt sit in hac vinea. ⁊ cum
hoc vt coniūgatur et adhereat viti cristo.
scꝫ per caritatem. xxiiij. q. iij. Cum quis. et
xciij. dist. legimꝰ. Licet aūt vt puto conue
nienter in sermone pcedenti assignauimꝰ
conuenientiā et similitudinē ecclesie ad vi
neā. et posuimꝰ multiplicē distinctōem vi/
nee. tñ p aliquali edificatiōe et diffusione
istiꝰ materie h solū de duplici vinea subiūi/
gemꝰ. Est āt pma vinea generalis omniū.
scꝫ sancta et vniuersalis ecclesia. Est ⁊ alia
singularis et specialis cuiuslibꝫ xpiani. scꝫ
ꝯscia ppria. Et Bern. sup cantica sermone
xxxi. dicit ꝙ vinea ecclesia sancta est. in q̄
apostoli palmites. dñs vitis. ⁊ pater agri/
cola est. In fide plantata. in caritate radi/
cata nutrita et defossa surculis discipline.
penitentiū lacrimis rigata. stercorata pdi
cantiū verbis. Et sic sano exuberās vino
in quo est leticia. sed nō luxuria. vino toti
us sanitatis nulliꝰ libidinis. Hoc certe vi
nū letificat cor hoīs. hoc constat et ange/
los bibere cum leticia. Deniqꝫ gaudent in
penitentia et ꝯuersione peccatoꝝ salutem
hoīs sitientes. lacrime penitentiū vinum
eoꝝ. Hec ille. De pma dr in psalmo. lxxix.
Vineā de egypto trāstulisti. Innoc. dicit.
Vinea dñi ē ecclesia pꝑter sex causas. Pri
mo pꝑter inutilitatē ligni abscisi. Non eñ
vtile est lignū vitis abscisum nisi ad com/
bustionē. Sic homo abscisus ab ecclesia.
Ezech. xv. Fili hominis q̇d fiet de ligno
vitis ex omibꝰ lignis nemoꝝ que sunt in/
ter ligna siluaꝝ. Nunq̇d tolletur de ea lig/
num vt fiat opꝰ. aut fabricabit̃ de ea paxil
lus vt dependeat in eo q̇dcūqꝫ vas. Ecce
igni datū est in escam. Hac rōne ecclesia
dr fons a quo si q̇s pscisus est arescit. xxiiij
q. i. Omnibus. Secūda rō. qꝛ vinea tor/
mento fructificat. scꝫ in fossione terre ⁊ ab
scisione ramusculoꝝ. Si autem in pace di
mittit̃ tunc degenerat et nō facit fructum.
Sic ecclesia tribulationibꝰ ⁊ oppressiōibꝰ
magis magisqꝫ fructificat. Unde dñs cō/
querens de vinea ista dicit Isaie. xxvij.
In prelio gradiar super eam. succendā eā
pariter. quasi di. Parū fructificat in pspe/
ritate. sed ego faciā eam fructificare in ad/
uersitate. Et tangit consuetudinē quarū/
dam regionum in quibusdam locis multi
plicantur vinee ꝙ quasi in siluas degene/
rant. et tunc homines cōburunt eas. ⁊ po
stea optime fructificant. Tertia rō. quia
sola vinea vinum habet. Sic sola ecclesia
vinū doctrine salutaris habet. Unde di/
cit ecclesia Canticoꝝ. viij. Dabo tibi po/
culum ex vino condito. Vinum conditū
dulce est et medicinale. Math. vi. Nūq̇d
colligunt de spinis vuas. Quasi diceret.
Non habetur salutaris doctrina a iudeis
aut gentibus aut hereticis. sed tñ ab ec/
clesia. Quia de illis dicitur Deutronomij
xxxij. Fel draconum vinum eorum. et ve/
nenū aspidum. Quarta ratio. quia ex pin/
guedine debilitatur vinea ⁊ luxuriat. Sic
in vinea ecclesia ex abundantia tempora/
lium nascitur luxuria in palmitibus. scilꝫ
in clericis. et ex hoc debilitatur et insipi/
dum fit vinum. id est. doctrina ecclesie.
Quia multis potest dici illud Romano/
rum. ij. Qui predicas non furandū fura/
ris. qui dicis non mechandum mecharis.
Isaie pmo. Vinum tuum mixtū est aqua.
id est. carnali voluptate insipidū factum.
Sed olim dicebatur canticoꝝ. vij. Gut/
tur tuum sicut vinū optimū. Guttur sunt
predicatores. Sed modo vtinam bonuꝫ
esset guttur ecclesie quod tunc fuit opti/
mum. Quinta ratio. quia vinea radicata
inter petras in eminenti loco in radijs so/
lis melius vinum facit. Sic illi de eccle/
sia qui fundati sunt ⁊ firmati in duricia pe
nitentie. in eminentia vite. in feruore cari/
tatis. melius docent et operantur. Hiere/
mie. xxxi. Adhuc plantabis vineā in mon
tibus samarie. Samaria interpretatur cu
stos domini vel cōiuncta domino. Et pe
nitentia et caritas cōiungūt hoīem deo.
et deū habitū custodiunt. Math. iiij. Pe/
nitentiā agite appropinquabit vobis reg/
num celorum. Johanis. xiiij. Si quis di/
ligit me sermonē meū seruabit. ⁊ pater me
us diliget eum et ad eum veniemꝰ. ⁊ man
sionem apud eum faciemus. Ecce custo/
dia domini. Sexta ratio est. quia sicut vi
nea paxillis et baculis. ita ecclesia dei et
sanctoꝝ adiutorio celestium desideriorū
alligata et recta tenetur. Unde sponsa lo/
quens sanctis. id est. amicis sponsi Canti
coꝝ. ij. dicit. Fulcite me floribꝫ. stipate me
malis. quia amore lāgueo. Desideria eter/
noꝝ sunt flores. ex quibꝫ fructus bonoꝝ
operū sequunt̃. Eccl. vi. Vincula illiꝰ sūt

alligatura ſalutaris. Recte ḡ eccl'ia cōparatur vinee. de qua vlterius dr̄. trāſtuliſti ſcꝫ de infidelitate ad fidem. de errore ī veritatē. de prauis morib⁹ in ſanctā cōuerſatiōeꝫ. eieciſti gētes. i. ſupbos ⁊ voluptuoſos. ⁊ idolatras auaricie reprobaſti. ⁊ plātaſti eaꝫ. ex humilib⁹ et abiectis. j. Coꝝ. j. Uidete vocatiōeꝫ vr̄am fr̄es. quia nō mlti nobiles. nō multi ſapientes ſm carnem non multi potentes. ſed q̄ ſtulta ſūt mūdi elegit deus. Jn hac ḡ vinea cuilibet ē operandum. Juxta illud Gall'. vj. Dum tempus habemus operemur bonū ad omnes Opus aūt vinee eſt vt plantetur per prelatos ⁊ p̄dicatores. j. Coꝝ. iij. Ego plantaui. appollo rigauit. Hiere. j. Conſtitui te vt euellas nociua ⁊ errores. deſtruas et diſperdas. ſcꝫ prauos mores. ⁊ diſſipes occaſiones. edifices ad fidem. ⁊ plātes ad v̄tutes. Jſta vinea. i. eccl'ia habet vulpes ipſam deſtruētes. de q̄buſ in canticis dr̄. ca. ij. Capite nobis vulpeculas paruulas q̄ demoliuntur vineas. Uulpecule ſūt heretici. quia callidi fedi ⁊ indomiti. ſm Thomam ibidem. Paruuli falſe humilitatis fictione. creſcentis doli ſuſpitiōe. velata veritate. Uel paruas ſm Gorram. id eſt ī ipſo inicio fraudis. ne maiores effecte amplius noceant. cum ſcꝫ creuerint in dolo. Ul' paruule. quia viles ſunt qui demoliuntur vineas. i. precipicia faciunt. i. ſuffoſſiones Uel demoliuntur vineas falſa ſcripturarū expoſitiōe. peſtifera conuerſatiōe. erratica predicatione. C Sed diceres Mat. xiij. dr̄. Sinite vtraq̄ creſcere. Reſpondeo h ſm Thomam ſuper Cantica. Uerꝝ eſt. ſi eſt ſpes de correctōne coꝝ permittendi ſunt. accepta ab eis cautione de fidei cultu. alias ſi nō eſt ſpes d̄ correctiōe tūc nō ſunt permittendi viuere. Sed nota ſupra quomodo ſunt capiēdi. Certe tripliciter. retib⁹. ſagittis. et canib⁹. Retibus id eſt ſententijs ſcripturaꝝ. Sagittis. id ē perfectione exemplorum bonorum. Canibus. i. ſagacitate ſubtilium diſputationū. Secūdo fodit̄ vinea per confeſſores. Uñ Ezech. viij. dr̄ confeſſori. Fode parietem. Et cum fodiſſem. ⁊ ecce oīs ſimilitudo reptiliū. quia poſt diligentem inquiſitioneꝫ in confeſſione apparent reptilia viciorum Tertō purgat̄ p̱ prelatos. Joh. xv. Oīmeꝫ palmitē nō ferentem fructū abſcidet eum. ⁊ omēm qui fert fructū. purgabit eū vt fructū plus afferat. Purgatō iſta fit p̱ iuſticie falcem. Unde Canticoꝝ. ij. Tempus putatōis aduenit. Sed diceres. q̄re purgat palmitem ferentē fructū. Rūdeo ꝓpt' duo: vt plus ferat fructū. ⁊ cum hoc: q2 ab omī vicioſa ſpecie nō ſolum ab ipo vicio cauēdū eſt. Unde et ſi non eſt malicia in palmite. tñ forte eſt ſpecies vel occaſio: niſi purgetur. Hinc apl's dicit. j. Theſſa. vlti. Ab omī ſpecie mala abſtinete vos. Quarto edificatur vinea p̱ viros iuſtos. Jſa. v. Sepiuit eam ⁊ edificauit turriꝫ ⁊ torcular extruxit in ea. Sepes em̄ eſt munimentū bene operantiū. quo ſepiuntur ne extermineñtur. Torcular patientia. Turris contemplatio. Uindemiatores eius ſunt angeli. Apoc. xiiij. Miſit angelus falcē in terraꝫ Math. xiij. Meſſores angeli q̄ colligēt zizania a tritico ⁊ ſeparabunt ab inuicē in fine mundi. D Secunda vinea eſt ſingularis. id eſt conſcientia cuiuſlibet iuſti. Et neglector huius vinee ſic increpatur p̱ Salomonem Prouerb. xxiiij. Per agꝝ hominis pigri tranſiui. ⁊ per vineam viri ſtulti. Et ecce totum repleuerant vrtice ⁊ operuerant ſuperficiem eius ſpine. ⁊ maceria lapidū deſtructa erat. Sed q̄d de malicia vinee dicimus nōdū bonitatē ei⁹ audiētes. Eſt etiā ſciēdū ꝙ ſm Berñ. ſup cātica ſmōe. lviij. ⁊. lxiiij. Uinea cuiuſlibet hominis eſt ſua cōſcia. in qua fides eſt vitis. virtutes palmites. botrus opus deuotio vinum. Et eſt vera ſilitudo. Naꝫ ſicut dicit Berñ. ſmone. lxiij. vbi. s̄. Nec abſq̄ vite palmes. nec virtus ſine fide aliquādo Sine fide em̄ impoſſibile eſt placere deo. Hebreo. xj. Jn hac ergo vinea vt dicit ſermone. lxiij. Berñ. Nihil incultuꝫ. nihil deſertum debet ſapiens derelinquere. Stultus vero iſta cuncta apud eum neglecta īueniens. cuncta iacentia. inculta et ſordida nō ē vinea. Stulto quō vinea ē. vbi nil plantatū. nil elaboratuꝫ. nuſq̄ paret. tota ſpinis ſilueſcit et tribulis. Stulti vita et vinea ſi fuerit. iam eſt redacta in ſolitudinē. vbi vitis v̄tutis. vbi botrus boni opis vbi vinū leticie ſpūal'. Q2 ḡ irridet ſapiēs. vt dictū eſt. s̄. vineam ſtulti ſignificat ſm Berñ. ꝙ bona nature et gratie que forte p̱ lauacrū regenerationis acceperat tanq̄ q̄ plantauit deus et non homo primam ſuā

vineā. in nō vineā: iste negligendo redegit deniqꝫ nō pōt vinea esse. Naꝫ stultus qui viuit. mortē potiꝰ amat. vt dicit Bern̄. q̄ꝫ vitā. Quō vita cū sterilitate. arboꝛ arida ⁊ in sterilitatē versa. nōne mortua iudicatur sic stultꝰ coꝛp̄o ꝙ inutiliter viuit mortuꝰ ē Soli ergo sapiēti conuenit habere vineā vel esse vineā. q̄ vitam hꝫ ⁊ lignū fructiferū in domo dei. Et sequitur post pauca. Bona vinea. iusti bona vita. imo bona vinea iustus. cui virtus vitis. cui palmes actio cui vinū testimoniū cōscientie. cui lingua torcular exp̄ssiōis. Ista vinea dꝫ curā gerere de duobꝫ. scꝫ de freq̄nti putatione ⁊ de custodia forti. De p̄mo pꝫ. Nā putatio cōscientie adeo est necessaria semꝑ vt n̄ modicū periculū faciat modica negligentia. Et in hoc rep̄hendit quorundaꝫ falsa securitas q̄ se putant pauca vel nulla emē datione digna habere. cū tn̄ dicat Bern̄. super cantica sermone. lviij. Quis ita ad vnguem oīa a se sup̄flua resecauit vt nil se habere putet dignū putatione. Et seq̄t. Credite mihi ⁊ putata repullulāt ⁊ effugata redeunt. ⁊ reaccendūtur extincta ⁊ sopita denuo excitant. Parū est ergo semel putasse quod sepe putandū est. imo si fieri possꝫ semper: qꝛ semꝑ qđ putari oporteat si nō dissimules īuenis. Et sequitur q̄ntū libet in hoc corpoꝛe manēs profeceris. erras si vicia putas emortua. nō magis compressa. Hec ille. De scđo quō necessaria est fortitudo custodie dr̄ Threnoꝝ. iij. Edificauit in giro meo ⁊ circūdedit me felle et laboꝛe. Ecce bonus murus. laboꝛ ꝯtinuꝰ et afflictio carnis. Hec em̄ custodiūt conscientiā. Iuxta illud. Castigo corpus meum: et in seruitutē redigo. O bona vinea sic plātata: sic putata: sic fortificata. Quisq̄s ita viuit vt bona planter ⁊ etiā diligētius cōsideret custodiatqꝫ. bonus ē vindemiatoꝛ. Dicit aūt Bern̄. super cantica sermone. lxiij. Qꝛ maxime cauendū est vinee a vulpibꝫ. Iuxta illud. Capite nobis vulpeculas paruulas que demoliunt vineas Vulpes em̄ intelligit detractores ⁊ adulatores. Detractoꝛ occulta vulpes. sꝫ adulatoꝛ manifestus. a q̄bꝫ vulpibꝫ cauenduꝫ ē. qꝛ adulatoꝛ ⁊ detractoꝛ capiēdus est bn̄ficijs atqꝫ obsequijs. monitis salutaribus et oꝛōnibus ad deū. quousqꝫ et detractoꝛ inuidiā et adulatoꝛ simulatōem deponat

Hec Bernhardus. E

Dixi tertio ꝙ in v̄bis p̄missis describit p̄mioꝛuꝫ eternoꝛū congrua liberalitas. cuꝫ dicitur quod iustum fuerit dabo vobis. Premiū istud est denarius diurnus. i. eterna beatitudo. que finem non habet. ⁊ datur oībus in hac vita bene laboꝛantibꝫ. Licet auteꝫ sit iusta et equa merces ista sanctoꝛū ⁊ premiū beatoꝝ quo ad congruentiā. eo ꝙ cōgruum est vt illis detur quies in futuro q̄ laboꝛauerūt in p̄n̄ti. Iuxta illud Apocal. xiiij. Amodo dicit sp̄us vt requiescāt a laboꝛibꝫ suis. Et sequitur. Opera em̄ illoꝛū sequūtur illos Hoc etiā addit ecclesia ₰m quosdam. et iustum est. vt qua mēsura mēsi fuerint. h̄ deo seruiendo vt eadem remetiatur eis ī futuro. cū deo cōregnādo. Luce. vj. tamen non est equalitas p̄mij ad meritū q̄ꝫtū ad ꝯdignū. Ex condigno em̄ importat eq̄litatē premij ad meritū ₰m rectā existimatiōem. Sed cōgruū solū ₰m liberalitatē donantis. ₰m qđ decet eū dare ex congruo. quia decet liberalitatem dei vt omī qui se non ponit obicē vitā et̄naꝫ tribuat. Dicit Thomas in scđo sn̄iaꝝ distinc. xxviij. q. iij. De hac mercede ⁊ p̄mio dicit Gen̄. xv. Ego merces tua magna nimis. bn̄ dicit magna nimis. Erit em̄ magna supra meritū. sicut dn̄s p̄mittit cētuplū accipietis ⁊ vitā eternam possidebitis Iac. j. dat oībꝫ affluenter. Plus em̄ dat q̄ꝫ aliq̄s mereat. Sap. iij. In paucꝫ vexati ī multis bn̄ disponet. Roma. viij. Non sūt condigne passiōes huiꝰ t̄pis ad futurā gl̄iam. bn̄ dicit. nō sūt ꝯdigne. qꝛ sunt supra sperantū. Phil. iiij. Pax dn̄i exup̄at oēm sensū. Ideo dr̄ Isa. lx. Tūc videbis ⁊ afflues ⁊ mirabit ⁊ dilatabit coꝛ tuū. Mirabit aūt hō qꝛ supra q̄ꝫ sp̄auit accipiet a dn̄o. iij. Re x. Nō credebā narrātibꝫ dōec ip̄a venirē ⁊ viderē. Itē. ē. desideratū. vn̄ Salomōi dictū ē iij. Re. iij. Hec q̄ nō postulasti dedi tibi. s. diuitias ⁊ gl̄iaꝫ. Itē. ē. cogitatū. j. Coꝛ. ij. Oculꝰ nō vidit. nec aurꝫ audiuit nec ī coꝛ hoīs ascēdit q̄ deꝰ p̄pauit diligētibꝫ se. De his q̄ttuoꝛ dr̄ Lu. vj. Mēsurā bonā. ecce p̄miū. ⁊ ꝯfertā. ecce ₰ꝫ. ⁊ coagitatā. ecce tertiū. ⁊ sup̄effluentē. ecce q̄rtū. dabūt in sinū vr̄m. Cogita q̄d vis. exopta. desidera. superat et excedit oīa illa felicitas. illa et̄nitas. illa beatitudo. Ad quam nos p̄ducat

Dominica sexagesime I
Sermo. XXXVII.

Vm turba mul

c ta esset cũ ihũ et de ciuitatibꝫ ꝓpe
rarēt ad eũ dixit ꝑ similitudinez
Exijt q̇ seminat seminare semen suũ Luc.
viij. Sic dīc magnꝰ pr̄ Aug. sup Joh. in
q̄dã omel'. Attulit xp̄s veritatē vt doctor
mãsuetudinē vt liberator. iusticiã vt cogni
tor Hec ille. Et merito xp̄s ista afferre de
buit mũdo q̄ nemo aliꝰ afferre potuit. p̄ser
tim cũ totꝰ mũdus in maligno positꝰ ⁊ er
rore pollutus ⁊ a dyabolo oppressus ⁊ pec
catis fuisset obnoxius. Quid ḡ mirũ si ho
mines ad se venire attrahebat. q̇ veritatez
oēs docebat. in veritate ⁊ caritate nō ficta
q̇ mãsuetꝰ ⁊ mitis sicut ouis ad occisiōez
ductꝰ oībꝫ se humiliabat. q̇ iusticiaz regni
celestis oībꝫ p̄dicabat. Sic ḡ turbe p̄dicã
te xp̄o velut odoriferꝫ floribꝫ oblectate cur
rebãt ad eũ dicentes illō Canti. j. Trahe
me post te. curremꝰ i odore vngētoꝝ tuoꝝ
Qd tractãs btũs Ber. sup cãti. s̄mo. xxij.
dicit ꝙ cũ xp̄s factꝰ eēt nob̄ sapīa a deo iu
sticia iustificatio ⁊ redēptio. ex his tãq̄ȝ vn
gētis p̄ciosissimis sup mōtes aromatũ de
celestibꝫ spēbꝫ cōfectis tãta eccl'ie nares o-
doris suauitas repleuit vt mox a q̄ttuor
ꝑtibꝫ mũdi excitata illa dulcedine supnuz
ꝓperaret ad spōsũ tanq̄ȝ vera illa regia au-
stri festinãs a finibꝫ t're audire sapiam Sa
lomōis. opiniōis siq̇dē odore. i. fame bone
noticia ꝓuocata. q̇ vsq̄ȝ is q̇ ab eterno ex p̄re
sapīa erat. factꝰ ē in tp̄e iusticia iustificatō
⁊ redēptio. vt hoꝝ q̄ȝ in odore currere pos
set. Hec Ber. Merito ḡ ad xp̄m currebãt
turbe sic n̄r̄m thema dicit. Cũ turba mlt̄a
esset cũ ihũ. In q̇bus v̄bis tria describunt̄
Primo describit̄ hoīm erga xp̄m affectio
⁊ deuotio feruentissima. cũ dr̄. Cuȝ turba
plurima eēt cũ ihũ ⁊ de ciuitatibꝫ ꝓperarēt
Scd̄o diuine manifestatōis digtio ḡtio-
sissima. qr exijt q̇ semiat. Tertio eiusdē ver
bi dei cōmendatio excellentissima. cũ dr̄.
seminare semen suum. A

Dixi primo ꝙ in v̄bis p̄mis-
sis p̄mo describi
tur hoīm erga xp̄m affectio ⁊ deuotio fer-
uētissima. cũ dr̄. Cũ turba mlt̄a eēt cũ ihũ
et de ciuitatibꝫ ꝓperarēt ad ihm dixit ꝑ simi
tudinē ⁊c. Affectio ⁊ duotio istiꝰ turbe ad
xp̄m ex qua ꝓperabãt ad eũ. nihil aliud in
nobis: nisi celerē ⁊ festinã cōuersionem ad
xp̄m significat. Ex q̇ em̄ nescimꝰ diē neq̄ȝ
horã mortꝫ n̄re. ⁊ ex q̇ nescit hō finē suum.
certe sine dilatiōe dȝ ꝓperare ad xp̄m. Ju-
xta illō Ecci. v. Ne tardes cōuerti ad de-
um. ⁊ ne differas de die in diē. Et q̄ȝuis
multa sũt hoīem agitantia stimulãtia ⁊ at
trahentia ad deuȝ. mirũ est tñ ꝙ nō ꝓperat
ad eũ. Primũ ḡ agitãs seu cōpellēs ad de-
um est timor. De q̇ dicit poeta. Pedibꝰ ti
mor addit alas. ⁊ reuera si nolumꝰ decipi
multas cãs ruine homo inuenit in se ⁊ ex
se, ꝓpter q̄s necesse est eum ꝓperare ad xp̄m
vt euadat ruinam sibi imminentē. Nam
si homo cōuertit se ad sanitatē ꝓpriã. inue-
nit. qr illa est sicut lasciuus equus. de quo
timendũ est ne ꝓpter sui vehementiã p̄cipi
tet̄ vbiq̄ȝ in foueã. Vñ Gen. viij. dr̄. Pro-
ni sunt sensus hoīs in malũ ab adolescen-
tia sua. Si v̄o conuertit se ad fragilitatez
suã inueniet se omino infirmũ. qr spũs qui
dē ꝓmptꝰ est: caro aũt infirma. Mat. xxvj
Et ob h̄ facile seducibilis ⁊ difficile erigi-
bil'. qr ꝑ se cadit ⁊ ex se ꝑ se aũt aut ex se nō
resurgit. vt dīc Isi. li. p̄mo de sũmo bono.
Hinc dr̄ in ps̄. Qr hō est spũs vadens ⁊ nō
rediens. Si etiã se conuerterit ad hostem
est ibi timor maximus. Nam si consideret
hostē carnē hostē domesticũ. magnꝰ timor
qr iuxta Boetiuȝ. Nulla pestis efficacior
ad nocēdũ q̄ȝ familiaris seu domesticꝰ ini
micꝰ. Et iuxta dictũ saluatoris. Inimici
hoīs domestici eius. Hic em̄ hostis n̄ris
armis ꝯ nos dimicat. ⁊ n̄ris sagittis et lã-
ceis ꝯ nos pugnat. qr corp̄o q̇ carni subue
nimus. hostē nutrimꝰ. dicit Gre. in mora.
Et Bern̄. in exhortatiōibꝫ. Si aũt homo
cōuertit se ad aliũ hostē. scȝ mundũ. et hic
grauior. quia vt dicit Bern̄. Seuit mun
dus sicut lupꝰ. Vñ saluator mittēs apl'os
ait Math. x. Mitto vos sic oues i medio
lupoꝝ. Lupꝰ aũt nō aliud facit nisi ꝙ ra-
pit ⁊ dispgit oues Joh. x. Ecce seuicia Si
v̄o cōuertit se hō ad hostē aliũ. s. dyabolũ.
q̇ ⁊ astucia prudētior. qr serpēs erat prudē
tior cũctis animantibꝫ sup terrã Gen. iij. et
diuturnitate tp̄is expientior. ⁊ malicia no
cēdi nequior: ⁊ iō deterior. qr vt dr̄. j. Pe.
v. Sicut leo rugiens circuit querēs quē
deuoret. Unde caro est sicut catulꝰ dome
sticus. quia q̄ȝdiu macer est obediens est ⁊

blandit̃.sed ꝙ̃pmũ incrassat̃ ꝟtit̃ in rabiẽ
ꝛ mordet dñm. Mũdus est vt lupꝰ qui si
mulat se sub pelle ouina. ſ3 intrinsecꝰ ē ple
nus rapacitate Math.vj. Diabolꝰ simu
lat se agnũ. vt dicit Aug. in meditatiõibꝰ
sed deuorat vt leo. Quis ꝫ nõ timebit ab
his hostibꝫ. Certe sufficiẽs est cã timoris.
et ꝑ cõsequẽs acceleratõis ad xp̃m. q̇ est ꝓ
tector refugiũ ꝛ firmamẽtũ ab oibꝫ istꝫ. vñ
in ps̃. Dñs firmamentũ meũ ꝛ refugiũ me
um. in hoc ego sperabo. O ꝙ̃tũ ꝓperaret q̇
p̃dones equũ vel res alias ablaturos sibi
timeret. vel q̇ inimicũ post tergũ sequẽtem
cerneret. celerrime curreret. Certe h̃ est de
oibꝫ p̃dictis. qꝛ velocissime ꝑsequũt̃ hoiẽꝫ
Trenoꝝ.iiij. Velociores fuer̃t ꝑsecutores
nr̃i aq̃lis celi. Sufficiẽs cã fuge. velocitas
ꝑsecutoris. Scd̃a cã faciẽs ꝓperare ad de
um est pudor stimulans. Multis curren
tibꝫ spectatores dicunt. intendite nouissi
mũ. Multi sanctoꝝ ante nos cucurrerũt
velociter post xp̃m. sicut Dauid qui dixit.
Cucurri in siti. ꝛ in quanta siti aperit di
cens. Sicut ceruus desiderat ad fontes
aquaꝝ. ita desiderat anima mea ad te deꝰ
Similiter alij viri ꝛ femine senes ꝛ iuue
nes: vt dr̃ in presenti euangelio ꝙ de ciui
tatibꝫ ꝓperarẽt ad eũ. Pudeat nos esse no
uissimos ꝛ sustinere insultũ sanctorũ in no
uissimo die. Grues eñi nouissimã ꝑsequũ
tur ꝛ mordent. Sic nobis timendũ est si
fuerimus vltimi. Tertia causa est tempus
vrgens. Non miruꝫ si patriarche olim nõ
ꝓperassent in seruitio dei q̇ diu vixerunt ꝛ
multũ tp̃is habuerũt. ſ3 nos ꝓperare opor
tet. qꝛ tp̃s breue vite nr̃e. j. Joh. ij. Nouis
sima hora est. glosa. ꝛ ideo cõuenit instare.
Eccl. xxxvj. Festina tp̃s ꝛ memento finis.
Credunt multi se habere multũ de tempe
ꝛ ecce mors in ianuis est. cum eñi dixerint
pax ꝛ securitas tunc repentinus eis supue
niet interitꝰ. Job. xxj. In puncto ad infer
na descendunt. Quarta cã est locus recipi
ens. Cursores ituri ad villas non multũ
ꝓperant. quia omni hora intrare possunt.
sed ituri ad ciuitates que claudi possunt
properant ne foris maneant. Munitus ē
locus ad quem tendimus. et modo patet
et cito dicetur. clausa est ianua. Matth.
xxv. Vñ Heb. iiij. dicitur. Festinemꝰ igre
di in illã ciuitatẽ. Sed nec p̃tereundũ est
qd̃ dr̃. ꝓperabant de ciuitatibꝫ ad ihesum.

Si ciuitatenses ꝓperabant ad ih̃m relictꝫ
ciuitatibꝫ. q̇d dicturi sũt villani si illi de ci
uitatibꝫ ꝓperabant. Quid dicturi sũt ciui
tatenses q̇ nec dum in ciuitatẽ volunt sta
tutis diebꝫ venire saltẽ semel in septimana
ad eccl̃iam. vbi est ih̃s ꝑ specialẽ cultum ꝛ
deuotionem. Ciuitas tñ hic bñ significat
mundũ. in quo est munitio securãs. nego
ciatio ditans. ꝛ deductio consolans. Hec
licet olim fuerunt in mundo. tamen iã mũ
dus senuit ꝛ oĩa ista amisit. vt dicit Gre
gorius. Jam eñi mundꝰ tot amaritudini
bus plenus est. vt ip̃e mundus iam nos a
se repellat ꝛ ad xp̃m inuitet. Verumtamẽ
si adhuc predicta essent in mundo. adhuc
tamẽ ꝓperandũ esset de mũdo ad xp̃m. qꝛ
in ipso habetur securitas plenior. Johan.
xvj. In mundo pressuram habebitis. i me
aũt pacem. In ipso negociacio vtilior. qꝛ
care emit nostra ꝛ in leui foro dat nobis
sua. quia scd̃m Augustinum Regnum ce
lorum tantũ valet ꝙ̃tum habes. In ipso ē
deductio suauior. Sapientie. viij. Nõ ha
bet tedium conuictus illius. Properemꝰ
ergo ad ihesum dimissis ciuitatibus. id ē
mundi huius delectationibus. oportet er
go exire de operibus seculi vt quis veniat
in consortium christi. B

Dixi secundo ꝙ in ꝟbis p̃missis tangit
diuine manifestationis dignatio gratio
sissima. cum dr̃. Exijt. Et q̇s sufficit suffi
cient̃ cogitare hãc gr̃am aut cõpẽsare dig
neq̃ filius dei exiẽs de sinu pr̃is dignatꝰ ē
huic mundo apparere. certe nullus. Vnd̃
ap̃lus dicit. ꝙ ꝑm suam misc̃diam saluos
nos fecit. ad Titũ. iij. Legitur autem q̇n
tuplex exitus nr̃i saluatoris q̇ dignatꝰ est
gratiose exire ad plura. Primo eñi exijt a
pr̃e ꝑ eternã gñationem Joh. viij. Ego ex
deo ꝓcessi ꝛ veni. Et eiusdem. xvj. Exiui
a pr̃e. Michee. v. Egressus eius ab inicio
a diebꝫ eternitatꝫ eius. Scd̃o venit de ce
lo ꝑ incarnatõeꝫ. ps̃. A summo celo egres
sio eius Gal. iiij. Misit deꝰ filiũ suũ i mũ
dũ. Missio hec seu egressio incarnatio est
Tertio exiuit ab vtero virginis per tp̃alẽ
gñationem. Ipsa est eñi porta clausa quaꝫ
dñs deus israel egressus est. Ezech. xliiij.
Vnde cantat eccl̃ia. ꝛ exiuit ꝑ aureã por
tam Isa. xj. Egredict̃ ꝟga de radice yesse
id est xp̃s de ꝟgine. Cantat eccl̃ia. Virgo

dei genitrix ꝟga est. flos filius eiꝰ. Quarto exiuit ꝺ mundo ꝑ mortẽ. Ps. Domini dñi exitus mortis. Dicit quedã glosa. Dñi dñi mortis. id est xpi. qui est dñs mortis non fuit alter exitus de h mũdo ꝗ̃ ꝑ mortem. Joh. xiij. Sciens ihs qꝛ venit hora eius vt trãseat de hoc mũdo ad prẽ. Quĩto de occulto sue cõuersatõis. ad manifestatiõez sue ꝑdicatõis. ꝺ ꝗ exitu dr̃ h ꝙ exijt semiare. Exijt aũt ad q̃ttuor. Primo ad operandũ Juxta illꝺ ps. Exibit hõ ad opꝰ suũ. Act. j. Cepit ihs facere ⁊ docere. Secũdo ad pugnandũ ꝯ dyabolũ. Jsa. xlij. c. Dñs sicut fortis egrediet̃ sicut vir preliator. Michee. j. Egrediet̃ dñs de loco sctõ suo. veniet vt saluet ꝑplm suũ. Mathei. xij Cum fortis armatꝰ custodit atriũ suũ in pace sũt oĩa que possidet. si aũt fortior illo superuene. ⁊c̃. Tertio ad cõducẽdũ operarios sicut patuit dñica precedenti. quõ exijt circa horã ꝑmã tertiã sextã nonã ⁊ vndecimã. Quarto exijt ad seminandũ. sicut dicitur Canticoꝝ. vij. Egrediamur in agrũ. Et licet diuersimode seminat vt patebit ĩ sequentibus tamen ꝑcipuuz semen ad qꝺ exijt in incarnatione in hũc mũdũ fuerũt semina donoꝝ gratuitoꝝ. Ante incarnationẽ xpi totus mũdus fuit sterilis. sed per ipm fecundatus est semine grẽ. Ideo dixi ꝙ iste exitꝰ est gratiosissimus ꝗ exijt in mũdũ seminare semen gratuitũ. Sicut autez dicit Alexander de hales. ꝙ ꝑmo bonꝰ agricola trã excolit. excultã seminat. semiatã irrigat. ⁊ si necesse est extirpatores malarũ herbaꝝ cõducit. ⁊ tandẽ metit. ⁊ messum in horreũ cõgregat. Ita dñs ꝗ factus est colonꝰ ꝓpter nos exiuit in terram. vt dr Hiere. xiiij. ꝑmo vt istam terrã. scz cor nostrũ excoleret Ualde eñ homo indigebat bono cultore. Ista eñ terra ꝓpt pctm̃ ꝑmorũ parentum erat plena spinis et tribulis Geñ. iij. Spinas ⁊ tribulos germiabit tibi. Et ita erat siluestris terra. ꝓpt h xps exiuit portãs ꝓprijs humeris aratrũ crucis. Uñ Joh. xix. dr. Exiuit in eũ ꝗ dr caluarie locꝰ vbi crucifixerunt eum. Ibi primo euulse sunt spine parentũ nroꝝ. ij. Regum xxiij. Preuaricatores aũt sicut spine euellent vniuersi que non tollũt manibꝫ. Post ꝗ̃ aũt xps aptauerat agrũ mundi huiꝰ et cordis nostri extunc exiuit seminare sicut ꝓmiserat Osee. ij. Seminabo eam mihi ĩ trã. ⁊ miserebor eiꝰ que fuit sine misericordia. Hoc semen petebãt antiq̇ pr̃es Geñ. xlvij. Da nobis semina. ne pereunte cultore terra redigatur in solitudinem. Postꝗ̃ vero seminauerat in terram cordis nr̃i diuersa dona grãruz ẜm diuersas diuisiões extunc iteꝝ exiuit ad irrigandũ. qꝺ factuz est qñ post ascensionẽ suam misit spiritum scz in corda fideliũ. Unde Judicuz. v. dr. Celi ac nubes distillauerũt aquas. scz gratiarũ spũssancti. Hic est ros de quo Jsaie xxvj. Ros tuꝰ ros lucis. Sic eñ ros ẽ refrigeriũ ꝯ estum in estate. sic spũssanctꝰ cõtra estũ cõcupiscẽtiarũ ĩ corde Eccĩ. xviij. Nõne ardorẽ refrigerabit ros. Et sic ros est incremẽtuz oĩm frugũ. qꝛ eo deficiente deficiũt fructus. sic grã spũssancti deficiẽte in mũdo nulliꝰ opꝰ est meritoriũ. Unꝺ dr nũc ecclie xpi ꝑ ꝓphãm Jsa. xxx. Dabit pluuia semini tuo vbicũqꝫ seminaueris in terra. ⁊ panis frugũ tr̃e erit vberrimus et pinguis. Hoc est dicere. oĩe qꝺcũqꝫ feceris erit acceptabile ⁊ meritoriũ ad salutez Uerũ quia interdũ opus est extirpatione ad agrũ purgandũ a malis herbis. iꝺ xps nõ negligens ꝓuidit de sctis apostol' ⁊ predicatoribꝫ ꝗ ad h missi sunt vt destruãt vicia ⁊ euellant errores. edificent virtutes ⁊ plantent vtilia Hiere. j. Ecce q̃nta diligẽtia xpi circa culturã cordis nr̃i. Sz qꝛ oĩa ꝑdicta nihil valerent si custodia seminis deesset. Ideo ⁊ de hac xps nõ minus est solicitus ꝗ̃ de ꝑdictis. Custodit ergo semẽ gratie ĩ corde nr̃o diuersimode. Naz adhibet custodiã sensuũ. ne dyabolus sicut fur intret ꝑ fenestras in cor hoĩs Johel. ij. Per fenestras apertas introibit sicut fur. Apponit ⁊ sepem timoris sui. quem vidẽs dyabolus in hoĩe nõ audet accedere. maxime cũ videt hoĩez ex timore ad caritatẽ ꝓcedere al's nihil timet. Sicut aues ꝑmo timent formidinẽ. sed postea videntes qꝛ nõ mouet̃ vt hõ. stercorisant super eam. sic dyabolus hominem timorosum primo ñ audet temptare. sed si videt ꝙ non proficit de bono in melius. post audacter eum aggredit̃. Et tantũ de secundo C

Dixi tertio ꝙ in ꝟbis ꝑmissis describit̃ dignationis ⁊ grẽ xpi operatio efficacissima. cum dr. semiare semen suũ. Multi eñ multa seminauerũt ante xpm. sed nulluz semen ita

fuit vtile ita fructuosum ita efficax hoibꝫ: sicut semen filij dei. qd est donum gratuitũ. vt dictũ est. ꝛ ideo dr semen suũ per excellentiã. nõ extraneũ. nõ alienũ. s. dyaboli vel heretici. qꝛ dyabolus semiat zizania Math. xiij. Et heretic⁹ errores Job. iiij. Qui seminat dolores. Plures etiã alij diuersa semiabant. sꝫ mala. de qbꝫ in ps. dr. Semẽ impioꝝ ꝑibit. Jõ xp̃s venit cũ optimo semie qd fructificat in cẽtuplũ. Quõ aũt semiat vtilit ꝛ efficacit et excellenter ĩ suis fidelibꝫ opa bona ꝛ meritoria breuit videam⁹. Unde cũ omẽ opus bonũ hoĩs non sit aliud: nisi semen dei ex q̃ dz sperare fructum in vita eterna. Juxta illud Jsaie xxvj. Oĩa opa nostra operatus es in nob dñe. Certe impossibile est q nõ sit magna vtilitas aut q nõ sequat maxim⁹ fructus vbi de⁹ semiat aliqd in hoĩe aut ꝑ hoĩem. Et qꝛ hõ tripliciter meret. scꝫ corde ore ꝛ ope. iõ triplicẽ fructũ ex triplici semie cõsequit. De corde siqdẽ ꝑ oculos semiã emittit lacrimaꝝ. q̃tiẽs ꝓ pctis plorat ex qbus lacrimis accipit fructũ exultatõis ꝛ leticie Juxta illud ps. Qui semiant ĩ lacrimis in exultatõe metẽt Et Math. v. Bti q lugẽt Ecce semẽ lacrimosũ. qm ipi cõsolabunt. ecce fruct⁹ gaudiosus. Scdo de⁹ semiat semẽ suũ ꝑ os hoĩs. semẽ dico sane doctrie quo recõciliant discordes. q erudiũt ignari. q excitant pigri. Zach. viij. Semẽ pacꝫ erit. Sed qd operat istud semẽ. certe multũ. Math. v. Beati pacifici. i. pacẽ ꝓcurãtes. vt exponit Gorra. qm filij dei vocabũtur. ecce fruct⁹. Tertio de⁹ semiat semẽ suum ꝑ man⁹. i. opa hoĩs. vt ꝑ opa miscdie ꝛ pietatꝫ. ij. Coꝛ. ix. Qui semiat in bñdictionibꝫ de bñdictiõibꝫ et metet vitã eternaꝫ ecce fruct⁹ ꝛ vtilitas istius semis. Pro oĩbus istis dicit Bern. sup cãtica ser. xxxviij Semiasti tibi ad iusticiã si ex vera cordis tui noticia timuisti deũ. teipm hũiliasti. fudisti lacrimas cordis. elemosynas profudisti. ceterisqꝫ pietatis actiõibꝫ mancipasti. si ieiunijs et vigilijs afflixisti corpus. si pectus tunsiõibꝫ. celos fatiscis clamoribus. H siqdem semiare ad iusticiã est. Semina g̃ sunt bona opera. bona studia. semina lacrime sunt. Jbant inquit ꝛ flebant mittentes semina sua. Sed nunqd semper flebũt Absit. sed venient cũ exultatione portantes manipulos suos. Merito cum exultatione. quia reportant manipulos glorie. Hec ille. Unde licet in quolibet homine ꝑncipalis semiator ad oĩa opera bona sit xp̃s. Jsa. xxvj. tamen cum sit homo liberi arbitrij sepius viciat modũ seminandi. et hoc tripliciter. Primo si nõ seminat semẽ bene depuratũ et electũ. Tũc autem non erit depuratũ qñ homo mala intentione: puta vane glorie seminat bonũ opus. vel qñ in mortali peccato bona facit. Jdeo dr Numeri. xviij. Oĩa que offertis dño electa erunt. Et ratio ꝰm aplm Gal. vi. qꝛ q̃cunqꝫ seminat homo eadem et metet. Hic dr Eccĩ. vij. Fili ne semies mala in sulcis iniusticie. ꝛ nõ metes ea in septuplũ. Glosa. in gehenna. vbi sunt septeꝫ pene. ignis. vermis. fetor. fumus. tenebre. vincula. frigus. Secundo viciat modũ seminandi. si parce seminat. debet enim liberaliter seminare. alias qui parce seminat. parce ꝛ metet. ij. Coꝛ. ix. Hilarem em datorem diligit deus. Unde dicit Bernhardus. Modica seminis detractio. non modicum est messis detrimentũ. Tertio viciat hõ modum seminandi. si non spargit semen ĩ terram bonã. aptã ꝛ congruã. sed periculo expositã. vel in se periculosam. aut periculo ꝓximã. Terra ista est bona voluntas. sicut hic dicitur in qua quicquid seminat cẽtuplũ metetur. vt hic dicit. Sed accidit sepius in terrã malam ꝓijci semen bonoruꝫ opeꝝ ꝛ semina virtutũ. Et ꝑmo secus viã quod fit cum opus ꝓpter apparentiã hominũ fit. Math. v. Oĩa faciũt vt videãt ab hoibꝫ. ecce seminatio. Et sequit. Amen dico vobis. receperũt mercedẽ suã. ecce fructus inutilis. sic seminãt ypocrite. Secũdo semen proijcitur supra petrã. i. cor durũ. Est aũt cor durũ quod nõ dimittit offensam fratri petenti Mathei. vi. Si offers munus tuum ad altare: ꝛ ibi recordatus fueris quia frater tuus habet aliquid aduersum te. relinque ibi munus tuum. ꝛ vade prius reconciliari fratri tuo. q̃si dicat mollias prius ꝛ conteras petre duriciam ꝛ sic seminabis. Tertio proijcitur semẽ inutiliter inter spinas. Spine sunt diuitie male congregate. presertim vbi homo tenetur ad restitutionem multorum que illicite acquisiuit vel rapuit. et talis quãdiu non restituit aliena. frustra pro deo ad elemosynas dat multa. quia nõ dimittit pec

catũ: nisi restituatur ablatuꝫ. vt dicitur ꝺ regulis iuris. libro. vi. Peccatuꝫ. Nos ergo fratres disponamus terram cordis nostri. ꝛ purgemus eam per confessionẽ. scindamus per contritionem. ꝛ tunc seminabimus per satisfactõnem opera bona. pro quibus recipiemus mercedem eternam. Quam nobis concedere dignetur pater ꝛ filius ꝛ spiritussanctus.

Dominica sexagesime. II
Sermo. XXXVIII

Exiit qui seminat

seminare semen suũ Luce. viij. c. Math. xiij. Marci. iiij. Dominica hodierna vocatur sexagesima. et terminatur in feria quarta post pascha. sicut septuagesima terminatur sabbato post pascha. Que q̃dẽ dominica a sanctis patribꝫ addita est quadragesime. Primo ideo. q2 vt dicit magister in rationali. olim fuit institutũ. vt sabbatũ ieiunaretur. sꝫ quia populus ex ieiunio ferie sexte precedẽtis debilitabatur. Ideo Melchiades papa et Siluester relaxauerunt ꝛ istam dominicã loco illius ieiunij suppleuerunt. Vocatur autẽ sexagesima. quia ab ipa vsqꝫ ad quartã feriã in albis sunt sexaginta dies. Secundo ideo ista dominica additᷓ a sanctis patribꝫ ad representandũ statũ viduitatis sancte ecclesie. q̃ hoc tẽpore quasi desolata. sposo suo christo in celũ rapto. gemit et meret. Et quia pmiũ viduitatis est fructꝰ sexagesimus. iõ ista dñica dicitur sexagesima. ad significandũ q̄ omes gementes in hac valle miserie fructu sexagesimo consolabuntur. Verũ quia spũs tristis exsiccat ossa. Ideo spũssanctus consolatur hodie ecctiam tam in epl'a ꝛ hoc in verbis Pauli hortando vt tribulationes libenter sustineat. ꝛ in eis glorietur vt in ea habitet virtus christi. Jn euangelio aũt proponit seminationẽ bonoꝝ operũ vt eis insistat. maxime cum christus sit velut seminator optimus qui paratꝰ est seminare bonũ semẽ. dũmodo ager cordis nr̃i ad h̓ preparetur. Sed q2 pch dolor h̓ tpe q̃ quasi omes ꝟtunᷓ in furiã mẽtis ꝛ alienationẽ cordis semen diuinũ in paucꝭ fructificat. ymo potius cõculcatur destruiᷓ suffocaᷓ ꝛ corrũpitur diuersis modis et diuersis peccatis.

Jõ ecclesia clamat ad xp̄m pro suis filijs dicẽs in introitu misse. Exurge quare obdormis dñe ꝛc̃. Et ponit triplex exurge. Quidã eñ sunt in eccl'ia qui a diuersis p̄muntur sed non deiciuntur. Quidã q̃ premuntur ꝛ deiciunᷓ. Quidaꝫ vero qui nec premuntur nec deiciunᷓ. tñ q2 aduersa nõ tollerãt periculũ ẽ ne aduersa ipos frãgãt. Clamat ergo ecclesia ad christum vt exurgat quasi obdormiens. ad confortandum primos quos quasi ad tempus nõ curasse videtur. Clamat vt exurgat ad cõuertendũ scd̃os q̃s quodãmõ quasi repulisse videbatur ꝛ faciem ab eis auertisse. Clamat ad tertios vt exurgat ad adiuuandũ eos in p̄speris. ꝛ liberãdo eos ab aduersis. sic ẽ eccl'ia que in p̄cedenti dñica quasi desperans clamauerat di. Circũdederunt me. nunc se quasi eripi postulans ait per itroitũ. Exurge. ꝛc̃. Jn illo tp̄e. Cuꝫ turba plurima cõueniret ꝛ de ciuitatibus properaret ad ih̄m dixit p similitudinẽ. Exijt qui seminat seminare semen suũ ꝛc̃. Dicturꝰ aliqua caritati vestre sup euãgelio predicto hoc p me facere non valeo. q2 vt dicit Augustinꝰ. Omis p̄dicator nõ est nisi cophinus seminãtꝭ. Semiator aũt ꝟbi dei pncipalis ẽ spũsſctũs. cuiꝰ doctria seminariũ ẽ prudẽtie. vt dic̃ Ber. sup Cañ. ser. xxij. Et iõ in ome qd̕ cogitamꝰ in oẽ q̃d agimꝰ sporandũ ẽ vt ꝛ ipso aspirãte cogitẽꝰ. ꝛ ipso adiuuãte faciamꝰ. inq̃t Greg. sup Ezech. omel. x. ꝟsus finẽ. Quapropt' p impetranda spũssancti gr̃a ad mrẽm gr̃e recurramꝰ salutantes eã more solito p Aue maria. ꝛc̃ Jn euãgelio pñti tria describunᷓ. Prio em̃ q̃dã pabola p xp̄m turbis ꝓponiᷓ. cũ diciᷓ. Cũ turba ꝛc̃. Scd̃o eiusdeꝫ pabole ab apostolis xp̄i sensus inq̃riᷓ. cũ dr̃. Interrogabãt aũt eũ. Tertio dicte parabole per xp̄m i'elligẽtia apiᷓ. ibi. Quibꝫ ille ait. A

Dixi primo

q̄ i ꝟbis euãgelij prio pabola p xp̄m turbis ꝓponiᷓ. cũ dr̃. Cũ turba plima. Circa istd̕ ẽ sciẽdũ q̄ istd̕ factũ ẽ circa finẽ ãni pmi p̄dicatõis xp̄i Vñ cũ xp̄s eẽt i domo q̃dã turbis ad eũ irruẽtibꝫ exiuit inde et venit ad mare. ibiqꝫ ascendens nauiculam loquebatur in parabolis ad turbas. Inter quas parabolas primo ꝓposuit istã parabolã dicẽs. Exijt q̃ semiat. Dicit ergo Cũ turba plurima cõueniret. Beda dicit

Qꝛ sicut in turba fuit diuersitas ꝑsonarū.
ita diuersitas voluntatum. qꝛ diuersis de
causis sequebanť xp̄m. Lucꝫ ḡ conueniret
simul. ⁊ ꝓperarent de ciuitatibꝫ affectuose
⁊ desideranter. dixit ꝑ similitudinē. Uere
magna deuotio turbe fuit q̄ relictꝫ nō tu-
gurijs villarū. nō laboribꝫ agroꝝ. sꝫ palla
cijs ⁊ delicijs ciuitatum amenissimarum
currebant ad xp̄m. cuius sermo videbať
eis sup̄ mel dulcioꝛ. Eccl̄i. xxiiij. Spirit⁹
me⁹ sup̄ mel dulcis. Sed nescio quō istō
ita viluit. vt multis vertatur verbū dei in
nauseam. dicentibus multis vanis ⁊ secu
larib⁹ Anima nostra nauseat sup̄ cibo isto
leuissimo. i. lubrico ⁊ abominabili. Sꝫ q̇d
mirū ꝙ palato nō sano pena ē panis. q̇ sa-
no est suauis. ſm Augustinū in lib. cōfess.
De talibꝫ dr̄ in ps̄. Omnem escam abomi
nata est anima eoꝝ. ⁊ appropinquauerunt
vsqꝫ ad portas mortꝫ Audeo dicere ꝙ mo
dernis tp̄ibꝫ multi vadunt ad infernuꝫ. ex
isto signo precipue quia abominanť v̄buꝫ
dei. Dixit ꝑ similitudinē. Quare christus
voluit loqui parabolice ⁊ non aperte. Rn̄
deo ꝓpter plura. Primo ſm Gorram pro-
pter indignos quibus clausus debuit esse
sensus verbi dei. vt videntes non videāt.
⁊c̄. Math. vij. Nolite sanctū dare canibꝫ.
Unde Dyonisi⁹ ad Thimotheuꝫ in ep̄la
dicit. Tu vero ab immunda multitudine
vniformi custodi. Secūdo vt vestigiū di
uine sapie in creaturis sumereť. sicut hic ī
semine ꝑ compationem ad verbū dei. Ro.
j. Inuisibilia dei ꝑ ea que facta sūt intelle
cta cōspiciūť. Tertio vt ex vno verbo plu
res intellectus caperenť ad exercendū hu
manū ingeniū. Un̄ Math. xiij. Regnū ce
loꝝ cōparať thesauro abscōdito. q̇ pōt di-
uersimode intelligi. Quarto vt predicatō
a simplicibꝫ facilius retinereť. ⁊ paulatim
ad incognita ducereť anim⁹ eoꝝ. Quinto
vt in maiori reuerentia habereť ⁊ studiosi
us inquirereť. Unde in ps̄. Beati q̇ scru-
tanť testimonia eius. addit Chrys. super
Math. Sexto vt sit ordo inter doctores
⁊ simplices. Si em̄ oīa nuda essent. quid
opus esset doctoribꝫ. ⁊ si oēs oīa scirent or
do mundi esset confusus. Nam doctoribꝫ
loquitur deus ꝑ Isa. Loquimini sacerdo
tes in cordibꝫ populi huius. Simplicibꝫ
aūt loquiť illō Deuť. xxxij. Interroga pa-
trē tuū ⁊ ānūciabit tibi. Septio vt hoīes
in scripturis laborātes mereanť h̄ qō ocio
si nō pn̄t. ⁊ ꝑ orōnē impetrēt sciam cū cari
tate. Unde dicit Chrys. Non est abscon-
dita in scripturis veritas. sꝫ obscurata. nō
vt nō inueniāt q̇ querūt eam. sed vt nō vi
deant eam q̇ eam querere nolūt. Octauo
vt q̇ volūt querere eam humilienť Mat.
xj. Reuelasti ea paruulis. Nonam causaꝫ
dat Isid. libro. j. de summo bono. cap̄. xix.
Ideo quedā obscura quedā aperta sunt.
ne si cūcta paterent statiꝫ intellecta vilesce
rent. ⁊ si cuncta clausa existerent confestim
diffidentiā gignerent. Decimam cām dat
Greg. sup̄ Ezech. parte p̄ma. omel. j. Ple-
rūqꝫ in sacro eloquio. ideo aliq̇d obscure
dr̄ vt dispensante mīscd̄ia dei multiplicit
exponatur. Seq̇tur. Exijt q̇ semiāt semiā
re semē suū Semiator iste xp̄s est. q̇ exijt p̄
mo de sinu p̄ris in vteꝝ m̄ris. ſm Grego.
Et de vtero m̄ris in mūdū. de mundo ad
crucē. Sed quō exijt q̇ vbiqꝫ fuit ⁊ ē. Rn̄-
deo ſm Cris. nō loco sed habitudīe. i. no-
uo mō ⁊ seculis incognito. qꝛ ꝑ incarnati-
onē. Joh. xvj. Exiui a p̄re ⁊ veni in mūdū
scꝫ ad declarandū p̄ris mei voluntatem.
vn̄ dic̄. Qui semiāt. s. verbū ꝓitatꝫ qō apō
p̄reꝫ vidit. istud semiāt. i. hoībꝫ īdicat per
se ⁊ ꝑ suos ap̄los. semen suū non alienum.
Ex quo patet ꝙ semen verbi dei maxie de
bet esse reuerentie. quia nō est verbum ho
minis sed dei. Unde dicit Augustinus in
libro de doctri. xp̄iana ꝙ xp̄s est semiator
Sed p̄dicatoꝛ ē cophin⁹ semināťꝫ. Noli-
te igiť attēdere ad vilitatē cophini. sed ad
vtilitatē ⁊ dignitatē semīs ⁊ semiantꝫ. Sꝫ
m̄lti attēdūt ad eloq̄ntiā p̄dicatorꝫ ⁊ pul-
critudinē poti⁹ q̄ꝫ ad vtilitatē v̄bi delectā
tis dulcedīe amena v̄boꝝ. cū tn̄ agricola n̄
aduertit de q̇ cophino semiet ligneo vl' lu
teo siue etiā lineo vl' canapeo Sic nec nos
ad eloq̄ntiā p̄dicatorꝫ sim⁹ attēdētes. qꝛ n̄
pn̄t esse oīa vasa aurea aut argētea. sꝫ etiā
fictilia ī domo dei. s. eccl'ia. ij. ad Thimo. ij
Quid ḡ de eloq̄ntia. ex q̇ verbū euāgelij ⁊
exēplū vite vtrobiqꝫ ꝓponiť equalit. B
Et dū semiāt. i. docet vl' p̄dicat. aliō ce
cidit sec⁹ viā. Hic ponūť q̇druplices diffe
rētie hoīm audiētiū v̄bū dei. Quoꝝ p̄mi
sūt q̇ hn̄t coꝛ vagū ꝑ lasciuiā. Uia ista mū
d⁹ ē. cui⁹ viatores sūt hoīes. In q̇rū ꝑso-
na dicit ps̄. Aduena ego sū apud te. Sed
tn̄ sp̄ales viatores mūdi sūt ei⁹ dilectores

Un̄ ꝯm Hugo. tria sec⁹ viā sūt corda pec-catoꝝ mūdo cōiūcta p amorē varijs cogi-tatōib⁹ ⁊ demonū suggestōib⁹ quia ⁊ apta ⁊ p pn̄s cōculcata ⁊ cōtrita ab eis p maluꝫ cōsensum ⁊ factū ꝯm Lirā. Un̄ Job cōq-rit in psona taliū. Uenerūt latrōes ⁊ fecerūt sibi viam p me. Job xix. Et cōculcatū est scꝫ malis cogitatōib⁹ ⁊ prauis affectiōib⁹ Et volucres celi. i. demōes. q̄ dicūt volu-cres celi. qꝛ sūt spūalis ⁊ celestis nature. vl' qꝛ in aere habitāt Nā lꝫ multi sint in infer no. multi tn̄ habitāt in aere ad tēptādum nos vsqꝫ ad diē iudicij. Post diē aūt illuꝫ oēs detrudent i infernū. Sic dicit Aug⁹ li. iiij. sup Gen̄. ad lrām. ⁊ Thomas i pma pte. q. lxv. ar. iiij. Et isti volucres comede rūt illud. i. rapuerūt de corde verbū. qꝛ de monū suggestiōe vbū amittit. Deut. xxxij. Deuorabūt eos aues morsu amarissimo. Circa h̄ notandū ꝙ in hoībus luxuriosis ē duplex motiuū. scꝫ extrinsecū. ipe diabo lus suggerēs. ⁊ itrīsecū. s. cōcupiscētia. Ex qb⁹ duob⁹ fit generatio carnaliū pctōꝝum Jaco. j. Cōcupiscētia cū concepit. tāqꝫ ex pre dyabolo parit pctm̄. Scd̄o notandū ꝙ i luxuriosis hoīb⁹ verbū dei duplex dā nū patit. Un̄ū est qꝛ cōculcat a trāseūtib⁹ Conculcatio ē freqntia malaꝝ cogitatio-nū. qbus opprimit verbū dei. Scd̄m est qꝛ deuoratur ab auib⁹. Comestio ē suggestio demonū Tertio notandū ꝙ ꝯ ista debent esse duo remedia. Primū ē vt terrā cordis nr̄i spinis memorie passiōis xp̄i sepiamus Juxta illud Ecci. xxviij. Popule sepi au res tuas spinis. Nam ꝯm Orig. Nō est re mediū meli⁹ ꝯ malas cogitatiōes q̄ʒ me-moria crucis xp̄i. Scd̄m remediū vt traꝫ clausam cordis nr̄i coopiam⁹ de sup vtu-te charitatis. De q̄ dr̄. Qꝛ charitas operit multitudinē pctōꝝ. Et aliō cecidit supra petrā. Hic ponit scd̄a differētia auditoꝝ. q̄s cōpat h̄ petre. ⁊ significant hoīes duri cordis p supbiā ⁊ pteruiā mentis. Petra em̄ est frigida infructuosa dura ⁊ pondero sa. ⁊ ista oīa sunt in supbo ⁊ duro corde et rebelli qđ pmo ē frigidū ad oīe bonū per ignauiā mentis ⁊ accidiam. Scd̄o infru-ctuosū in verbis. infructuosū in operibus quia fructus taliū est sicut lanugo q̄ a ven to tollitur. Sapientie. v. Et Sapie. iij. Labores eoꝝ sine fructu. Tertio est durū ita vt non monitis. non blandicijs. nō p-missis. non minis. non terrorib⁹ conterit. vt dicit Bern̄. ad Eugenium. Quarto est ponderosum. quia pondere suo deprimit animam ad infernum. Juxta illud Sapi entie. ix. Terrena inhabitatio deprimit se sum multa cogitantem. Sed audiat tale cor q̄d ei dr̄ Ecci. iij. Cor durū male ha-bebit in nouissimo. Dicit ergo aliud. scꝫ se men cecidit supra petrā. i. supra cor duruꝫ qđ ē cor dyaboli. de q̄ dr̄ Job. xlj. Cor ei⁹ indurabitur tanqꝫ lapis. Et dicitur illud cor durū ꝯm glosam q̄d non est aliquo vo mere fidei penetratū. in quo non est verus amor nec perseuerantie virtus. Et natuꝫ ad horam. Cito em̄ semen supra petrā na scit: qꝛ non habet terre profunditatē. Jdō statim ad superficiem erumpit Sed cito p-ditur. qꝛ nō habet humorē. scꝫ deuotiōis aut gratie. Ozee. viij. Culmus stans. non est in eis spica neqꝫ granū. Attendant hoc superbi qui sine gratia volunt aliquid bo ni facere. cum dicatur Job. viij. Nunquid poterit virere scirpus absqꝫ humore. q. d. nō. quia sine gratia nihil possumus facere Johanis. xv. Sed cōtra. Uidet ꝙ semen istud debuit destruere petrā et mollifica-re eā. Nam dicitur Hieremie. xxiij. Nun-q̄d nō vba mea quasi ignis. et quasi malle us conterens petrā. Respondeo ꝙ petra fuit obstinata intantum ꝙ non potuit cō-teri. Unde etiam argumentuꝫ est ꝙ supbi non obstinati conteruntur. obstinati autē nequaquā. Et ita est defectus ex parte re-bellis animi. et hoc est valde notabile di-ctum. Cum deus non faciat alicui violē-tiam propter voluntatem liberi arbitrij. Et aliud cecidit inter spinas. Hic ponit tertiam differentiam auditorū. per quos significantur auari. Dicuntur auteꝫ spine diuitie. Primo. quia in ortu molles sunt. Job. xxx. Sub sentibus delicias reputa-bant. Jta enim oriuntur diuitie. ꝙ primo homo habet bonum propositū congregā di eas vt habeat vnde faciat elemosynas. et statum suum honeste deducat. ⁊ sic pal-liat inicium sue cupiditatis. Secundo in processu pungunt. quia ꝯm Gregorium i omelia. cum labore acquiruntur diuitie ⁊ cū timore possident. Tertio qꝛ currentes ipediūt Un̄ q̄ spinā habet in pede currere nō pt. Sic q̄ volūt diuites fieri icidūt in tēptatōes ⁊ i laqueū dyaboli. j. Thim̄. vj.

Quarto qꝛ amplectētes se cruētant. Sic
diuitie possessores. Ecci. xj. Si diues fue
ris nō eris īmunis a delicto. vñ Greg⁹. in
omel. Diuitie spine sūt. qꝛ cogitatōnū sua
rū pūctōib⁹ mētē lacerāt. ⁊ dū vsq₃ ad pec
catū trahūt q̄si inflicto vulnere cruentāt.
Et Isi. li. iij. de sūmo bono. ca. lxiiij. dicit.
Quō diues erit q̄et⁹ quē suis stimulis res
ipe ne careāt faciūt inq̄etū. Nō ḡ mirū qd̄
seq̄t. et simul exorte spine suffocauert illd̄.
i. sollicitudies ⁊ inordiate affectōes ita oc
cupauert mētē q̄ ꝟbū fructū spūalē i eo fa
cere nō potuit. Sz ꝯ. Forti⁹ debuit eē se/
men ꝟbi dei q̄₃ spine diuitiaꝝ. igit̄ debuit
ꝓualere. cū bonū forti⁹ sit i agēdo q̄₃ malū
eo q̄ malū natura n̄ ē. vt dicit Dyonisius.
Rūdeo q̄ h̄ nō ē ex ipotētia ꝟbi dei. sed ex
malicia volūtatis hūane q̄ semē repellit ⁊
spinis se subicit. q̄s extūc necesse ē esse for/
tiores. qꝛ subiectū auditoris auxiliat̄ eis.
In h̄ significāt̄ illi q̄ ꝓmo cōuersiōis calo
re ad ꝟtutes se accigūt. accedēte ꝟo ꝓgres/
su. dū imoderate t̄renis reb⁹ incūbūt infir
mi appetit⁹ desiderijs abstrahūt̄. Inquit
Isi. li. ij. de sūmo bono. ca. xj. Et alid̄ ceci/
dit. Hic ponit q̄rtā differētiā auditoꝝ di
cēs. Aliud. s. sem̄ cecidit supra t̄rā bonā. i.
d̄ alto venit. Isa. lv. Quō descēdit ymber
⁊ nix de celo. sic erit ꝟbū meū qd̄ egrediet̄
de ore meo. Terra bona ē cor docile ⁊ mi/
te. Iac. j. In māsuetudie suscipite insitu₃
ꝟbū. ⁊ ortū fec̄ fructū cētuplū. In Math.
hr̄. ⁊ fecit fructū. alid̄ tricesimū. s. i ꝯiugat₃
alid̄ sexagesimū. s. in viduis. alid̄ cētesimū
in ꝟginib⁹. Ad cōiugatos ꝑtinet fides tri/
nitatis ⁊ ipletio decalogi. Ad viduas de/
calogi ipletio ⁊ sex opa miscdie. Ad ꝟgies
ipletio mādatoꝝ veter₃ leg₃ ⁊ cōsilioꝝ no
ue legis. Attēdāt nr̄i ꝑdicatores q̄ cū se vi
dent stati₃ nō ꝑficere i auditorib⁹ tepescūt
dicētes se frustra laborare. cū tñ h̄ iste semi
nator semiauit ꝓmo scd̄o ⁊ t̄tio frustra. ⁊ q̄r
to fructū reportauit. sic Dauid nō nisi in
q̄nto lapide Goliā supauit. sic discipuli to
ta nocte laborātes nihil cepert. ⁊ tñ i vno
ꝟbo xp̄i mltos pisces cōphēdert. ⁊ id̄ dn̄t
ꝑseuerāt̄ laborare. Hec dicens clamabat.
Hic excitat auditoꝝ attētō₃. Vñ hec di/
cēs. s. ꝓmissa clamabat. nec mirū: qꝛ surdis
loq̄bat̄ Isa. xlij. Surdi audite In h̄ q̄ cla
mabat significat se alta dixisse. Qui h₃ au
res. s. corꝑis. audiēdi. i. ad audiēdū. audi/
at. aurib⁹ mēt₃. i. spūalr̄. i. hec ꝟba ꝓmissa i
telligat. Sz Gre. sup Ezech. ꝑte. ij. omel.
ij. dic̄. q̄ h̄ intelligit̄ de auditu spūali. cū q̄
laudes dei sine sono audiūt̄. q̄s aures non
habent omnes. Et ideo electis dei d̄r. qui
h₃ aures tales. audiat. q. d. vos q̄ spūales
estis attēdite. l₃ alij seculares ista negligāt
Unde apl̄s dicit q̄ aīalis hō nō ꝑcipit q̄
dei sunt. stulticia em̄ inest illi. spūalis autē
oīa dijudicat. Sed ꝯ de xp̄o d̄r Isa. xlij.
Non clamabit nec audiet̄ vox eius in pla
teis. Rūdeo vex est de clamore impatiētie
non de clamore veritatis ⁊ doctrie. E

Dixi secundo q̄ i scd̄a ꝑ/
te euāgelij
ꝓfate parabole ab apl̄is xp̄i sensus inq̄rit̄.
Unde sequit̄. Interrogabāt ḡ eū discipu/
li eius. s. vt mgr̄m. serui dn̄m. cōtra iflatos
et superbos. qui cum audiunt aliqua ob/
scura vel non placita in sermone. stati₃ de
trahunt ⁊ cōfūdunt. nō querētes ad quē
sensum predicator locutus est. Dicit hic
Lira et idem habetur in glosa q̄ discipu/
li non statim nec subito interrupto sermo/
ne coram turbis interrogauerunt christū.
sed cum esset iam in domo. et seorsu₃ a tur
ba. vt dicitur Marci. iiij. c. In quo doce/
mur de duobus. Primo vt de secretis cō/
scientie et sacre scripture nō statim in pub
lico predicatores quos audimus reprehē
damus. sed in secreto queramus. Secun/
do vt si intelligentiam diuinorum assequi
volum⁹ postposit₃ curis mūdi donū sacre
scripture soli cū solo dño meditādo ⁊ orā/
do instem⁹. Est etiā notandū q̄ xp̄s sepi⁹
ita obscure ꝑdicauit maxie corā turbis q̄
necesse habebāt discipuli eū querere d̄ spi
rituali intelligētia. Ad significādū q̄ pre/
dicator nō semꝑ d₃ ita plane effundere ꝟ/
ba ꝑdicatōis q̄ etia₃ a quibuslibet capiat̄
fatuis. vñ Hēric⁹ de vrimaria lib. xiiij. de
ꝑfectione interioris hoīs. c. xix. dicit. Ca/
ue ne hec que lectione et experientia sudo
req₃ didiceris vane glorie seductus amo/
re immundis hoībus passim ingeras. ne il
lud incurras quod sapiens ait. Noli inq̄t
applicare impium ad pascua iusti. Nō em̄
expediūt stulto delicie. nec opus est sapia
vbi non est sensus. Et alibi. Nolite sanctū
dare canibus.

Dixi tertio q̄ in vltima parte D

euāgelij dicte parabole sensus misticus ꝑ
xp̄m aperit̄. cū dr̄. Quibus ille ait. Vobis
datū ē nosse. s. tanq̄ȝ a me illūinatis ꝛ spēa/
libꝫ ꝛ familiaribꝫ amicis ꝛ fidelibꝫ credēti/
bus q̇ habetis oculū purgatū ad ītelligen
dū. Act. xv. Fide purificās corda eoꝝ. Vo
bis igit̄ datū ē nō venditū. sed donatum.
Joōq̄ȝ qd̄ gratis accepistis. ḡtis date. my/
steriū regni dei. i. occulta sacre scripture q̄
est introductoria in regnuȝ dei Mat. xxi.
Auferet̄ a vobis regnū dei. i. sacra scp̄tura
dictū est iudeis. Ceteris aūt in parabolis
id est incredulis datū est solū in parabolꝫ
similitudinibus congruis. Vt videntes.
i. sapiētes ꝛ fideles se reputātes igenio suo
nō videant. i. ꝑueni̊t spūali intellectu. Vel
videntes foris humanitatē. nō videāt in/
tus virtutē operantē. ꝛ audiētes. foris ꝟ/
bum. nō intelligāt. intus spūalem sensum
Isa. vj. Audite audientes et nolite intelli
gere. Notandū hic q̄ ꝯm Greg. q̇dā puta/
bant q̄sdam naturaliter ꝑeūtis nature. q̄s/
dam nō salubris. q̄sdaȝ ꝟo sic se habere vt
eoꝝ voluntates eos ducāt vel ad melius
vel ad peius. Sed hoc falsū ē. Unde hoc
vobis datū est. intelligitur. i. vobis volen
tibꝫ ꝛ simplr̄ dignis. Et q̄ dr̄. vt videntes
nō videant. ly vt ñ est h̄ causatiuū sed con/
secutiuum. Non em̄ quia christus ita pre/
dicauit. ideo isti non intellexerunt. Sed
ita consequens fuit. vt non intelligerent.
quia spreuerunt. Sed diceres. quare xp̄s
eis non reuelauit vt intelligerent. Rn̄deo
ꝯm Theophilū ne grauius peccarent con
temnendo si intellexissent. Deinde sequit̄
expositio. Est aūt hec parabola. i. iste ē sē/
sus mistic⁹ hui⁹ parabole. semē ē ꝟbū dei.
Aduertendū est ꝯm Isid̄. li. j. de sūmo bo/
no. c. xix. Q̄ lex diuina triplici mō senten/
tiāda ē. Pᷣio vt historiace. secūdo tropo/
logice. tertō mistice. i. iuxta lr̄aȝ. iuxta mo
ralē. ꝛ iuxta spūalē sensum. Oportet ergo
sic historiā tenere vt eam ꝛ moraliter debe
amus īterp̄tari ꝛ spūalit̄ intelligere. Hoc
est contra illos qui omnia ad lr̄am retor/
quent ꝛ de facili errāt. vt iudei ꝛ multi he
retici solā lr̄am sectantes. semen est verbū
dei. Ex ista lr̄a videtur q̄ istud euangeliū
non esset per doctores exponendū. Nam
dicit hic glosa q̄ vbicunq̄ȝ dominus ali/
quid exposuit ad petitionem apostoloruȝ
cauendum est ne aliquid plus vel minus

verbis eius addamus. Ad quod rn̄deo q̄
verbum est aliquod plus vl̄ minus qd̄ est
contrarium vel superfluum. Deutro. iiij.
et. xij. Non addetis ad verbū qd̄ locutus
sum vobis. Et Prouerb. xxx. Ne addas
quicq̄ȝ verbis illius. Unde expono. Se/
men est verbum dei. Hic sciendum q̄ ī sa
cris scripturis semen quādoq̄ȝ dicitur ho
mo. vt Mathei. xiij. Bonū semen filij re/
gni. Aliud semen est christus. quod etiam
dicitur granum frumenti. Johannis. xij.
et Gen̄. xxij. In semine tuo benedicentur
omnes tribus terre. Tertium seminatum
a nobis. scȝ bona opera. Ps. Euntes ibāt
ꝛ flebant mittentes semina sua. Quartum
est verbū dei. De quo Isaie ꝑmo. Nisi do
minus reliquisset nobis semen verbi. sicut
Sodoma fuissemus. Et de isto hic dicit̄
q̄ semen ē verbum dei. Et satis compe
tenter verbum dei dicitur semen propter
plura. Primo quia sicut semē ē necessariū
ad vitā corꝑalē. sic verbū dei ad sustentati
onem aīe. Unde d̄ officio ordinarij. inter
cetera dicit. Inno. tertius. Q̄ inter cete/
ra que ad salutem spectant populi christi
ani pabulum verbi dei sibi permaxime no
scitur necessarium. Quia sicut corpus na/
rali. sic anima spirituali cibo nutritur Eo
q̄ non in solo pane viuit homo. sed in om
ni verbo quod procedit de ore dei. Scd̄o
quia sicut semen debet esse puruȝ ad semi/
nandum. ita verbū dei debet esse purum a
palea vane glorie. ꝛ a luto ꝛ puluere inten
tionis terrene et erroris cuiuslibet. Unde
ad Gall. vltimo. Qui seminat in carne. id
est ratione carnalis tm̄ cōmodi. de carne ꝛ
metet corruptionem. Tertio quia sicut se
men tꝑe famis absconditum inducit mag
nū ꝑiculū hominibꝫ. sic ꝑdicatio tꝑe et lo/
co oportunis ꝑplo subtracta multa fac̄ in/
cōmoda. Unde Prouer. xj. dr̄. Qui abscō
dit frumēta in tꝑe famis maledicet̄ in po/
pulis. Bn̄dictio aūt sup̄ caput vendentiū.
Et ꝑ h̄ corrigēdi sunt q̇ pn̄t ꝛ nolūt ꝑdica
re habentes copiā libroꝝ et victualium.
Vt sunt multi prelati occupati tempora
libus voluptatibus aut etiam laboribus
Sed certe hec oportuit facere. et illa ñ ob
mittere. Attēdant hij quid ꝓdest ꝓuidere
familie de cibo corꝑis et negligere cibum
mentis. nutrire corpora cito moritura. et
mortificare animas in eternum victuras

Et in signũ huius xp̃s nõ legitur nisi bis
fecisse cõuiuiũ corporale turbis vt dicitur
Marci. viij. Et Joh. vj. sed tamen sepius
legitur fecisse p̄dicationem. que est cibus
aiaꝝ. Consequenter audiamus diuersita
tẽ fructificatõis verbi dei. Unde sequitur
Qui aũt secus viã. i. illi qui audiunt ⁊ nõ
faciũt. vt dr̃ Jaco. j. Et hij tante sunt iad
uertentie ita ꝙ etiã nec in predicatiõe cõ-
punguntur vt bene facere incipiãt. Et be
ne hoc ꝯuenit luxurie. que est via publica
Jsa. lj. Posuisti vt terrã corpus tuũ. ⁊ q̄si
viam transeuntibꝫ. Et Ezech. xvj. Expo
suisti fornicatõnẽ tuã omni transeũti. Se
cundo quia via lutosa ⁊ immũda. Tertio
quia nulli cogitationi clausa. Deinde ve-
nit diabol⁹ ꝑ suggestionẽ ⁊ temptatiõem.
⁊ tollit verbũ de cordibꝫ eoꝝ. id ẽ impedit
ne verbũ dei in ip̄is remaneat. sed vt illõ
dimittant ⁊ potius labant̃ ꝑ consensuz. ne
credentes salui fiant. scz per fidem forma-
tam. Et hoc facit ex inuidia ne substituãt̃
sibi homines in locũ de quo cecidit. Unđ
Sap̃. ij. Jnuidia diaboli mors intrauit ĩ
orbem terraꝝ. Sed contra. Dyabolus est
ita debilis ꝙ nõ potest aliquez cogere ad
malũ. vt dicit Aug⁹. Jtem non potest illa
bi anime. quia hoc est solius dei. Ut dicit
magister in scđo sniaꝝ. distin. viij. Rñdeo
ꝙ non tollit per violentiam sed ꝓcurãdo
suggestiones et impedimenta. Unde in
ps̃. Laqueũ parauerũt pedibꝫ meis. s. de-
mones. Et sequitur Et incuruauerũt ani
mam meã. ⁊ iõ occasionaliter dicitur dya
bolus tollere verbũ dei de corde hominis
Quãtũ ad scđam differentiã exponit di-
cens. Nam q̄ supra petrã. hij sunt qui cuz
audiuerũt. in gaudio suscipiunt verbũ dĩ
vt sunt supbi. q̄ audito ṽbo p̄dicatiõis cõ
tra fastũ pompe ip̄oꝝ humiliãt̃ in sermõe:
⁊ suspirant. sed hij radices non habent. scz
ꝓfunde firmitatis. Sap̃. iiij. Adulterine
plantationes non dabunt radices altas.
quia ad tempus credunt ⁊ in tempore tẽ-
ptatõis recedũt. Sicut Saul qui fuit cũ
ꝓphetis ꝓpheta. ⁊ cũ malis sortilegis sorti-
legus. vt habetur. j. Regum. xix. et. xxviij.
Talis ille fuit Balaam ꝓpheta. q̄ cuz pplo
israhelitico voluit bona morte mori. sed ci
to post in eius perniciẽ et destructionem
scandalũ mulierũ madianitarũ procura-
uit ad luxuriam et ydolatriam eos indu-
cendo. vt habetur Numeri. xxv. Uñ Gre.
in omel. Petrosa terra humorẽ nõ habuit
quia hoc quod germinauerat ad fructum
ꝑseuerantie nõ ꝑduxit. Sic Pharao sepi
us ꝓponebat dimittere pplm dñi. Sz ces-
sante plaga mutabat volũtatẽ. vt dicitur
Exodi. ij. iij. ⁊. iiij. Et ideo dicitur de ip̄o
Q: induratũ est cor Pharaõis. Exo. viij.
Similes sũt multi q̄ in eccl̃ia suspirãt. cũ
cõtra vanitatẽ seculi p̄dicare audiunt. sed
mox vt eoꝝ cõspectui species delectabilis
occurrerit obliuiscuntur eoꝝ que audierĩt
Sed aduertẽdũ ꝙ tria resoluũt cor lapi-
deum. scz malleus mortis Eccĩ. vij. Me-
morare nouissima tua: et in eternũ nõ pec
cabis. Secũdo humor sanguinis xp̃i.
qui etiã adamantẽ resoluit. quẽ nec ignis:
nec ferrũ resoluere potest. vt dicit Aug. li.
de ciuitate dei Et significat memoriã pas
sionis xp̃i. qua effusus est sanguis eius p̄ci
osus. Tertiũ est ignis inferni. Job. xxviij.
Lapis solutus igne. in es conuertit̃. Se-
quitur tertia differentia. Quod autem in
spinis cecidit. hij sũt scz significati per spi-
nas. q̄ cũ audierint verbũ. a solicitudinibꝫ
et voluptatibꝫ. id est desiderijs carnalibꝫ
vite huius suffocant. Eũtes scz ð loco p̄-
dicatiõis ad sua negocia. implicant̃ curis
secularibus. ⁊ non referũt fructum. i. bona
opera. Et notanter dicit. suffocant. quod
ꝓprie ꝑtinet ad strangulationẽ gutturꝭ. vt
sit sensus. suffocant. i. bonum desideriũ nõ
ꝑmittũt descẽdere ad cor. Deinde conclu-
dit dñs q̄rtã differentiã. Quod aũt ceci-
dit in terrã bonã. i. in bonos auditores q̄
verbũ dei satagũt in ventre memorie reti-
nere. hij sunt q̄ in corde bono ꝑ industriaz
naturalẽ. ⁊ optio. ꝑ gr̃az. retinẽt. s. ĩ memo
ria ⁊ fructũ. s. bone oꝑatõis affert ĩ patiã.
scz expectatõnis p̄mioꝝ. sicut agricola ex
pectat fructũ p̄ciosũ patient̃. Jaco. v. Ad
uertendũ ꝙ bona terra cordis debz esse p̄
mo purgata ꝑ contritionẽ et humilem cõ-
fessionẽ ⁊ studiose clausa. Hoc ꝯtra p̄mos
qui sunt via. Scđo debet esse irrigua non
sicca nec arida. contra secundũ. et hoc per
hũorẽ deuotionis. Tertio extirpata a ve-
pribus ⁊ curis secularibꝫ. contra tertium.
Talis terra dabit fructũ suũ in tp̃e oppor-
tuno. E Hic occurrunt tria dubia.
Primũ vtrũ de⁹ vult immutabiliter esse
seminatores p̄dicatores verbi sui. Scđm

vtꝝ ad seminandū ꝛ ꝑdicādū ꝟbū dei q̄li/
bet sacerdos dꝫ attēdere. Tertiū vtrū ne/
gligentia audit⁹ ꝟbi dei sit pctm̄ mortale.
Ad ꝑmū rn̄deo ſm sctm̄ Thomā sup illud
Cāticoꝝ.v. Dilect⁹ meus misit manū suā
ꝑ foramē. ꝙ d̄s vult imutabilit̄ esse ꝑdica/
tores ꝟbi sui. Qḋ appet ex q̄nqꝫ signis. Pri
mū est. qꝛ ipe ad hūc mundū venit nullius
egēs ꝛ de sinu p̄ris egrediēs. in terra ꝑ no/
bis ꝯuersari voluit ꝛ docere. Scd̄m est qꝛ
ipe ꝑdicatores euāgelij elegit Johā. xv. c.
Ego vos elegi ꝛ posui vos vt eatis ꝛ fru/
ctū afferatꝭ. Tertiū ē. qꝛ sic electos docuit
euāgeliū Math. v. Quibꝫ postea dixit. qḋ
in aure auditꝭ. ꝑdicate sup tecta. Quartuꝫ
est ꝙ doctos misit ad ꝑdicādū. Lu. ix. ꝛ. x.
Misit illos binos ꝛ binos. Quintuꝫ est ꝙ
missis etiā tp̄ale subsidiū ordinauit. ibideꝫ
edētes ꝛ bibētes q̄ apud illos sunt. Et sic
patet solutio ad ꝑmū. Ad scd̄m. An q̄libet
huic officio debeat intēdere. breuit̄ rn̄deo.
ꝙ nō. nisi ad h̄ teneat̄ ex officio sue prelati/
onis vel ex obedientia supioris. Vn̄ cuicū
qꝫ istud officiū nō est iniunctū vel ex prela
tione cure animaꝝ. vel ex mādato supiorꝭ.
non tenet̄ illi intendere. Pro quo fac̄ illud
notabile dictū Aug. xix. lib. de ciui. dei ca.
xix. versus finē. Ociū sctm̄. scꝫ ꝯtemplatio
nis q̄rit caritas. veritatis negocium iustū
accipit necessitas caritatis. Quā sarcinaꝫ
si nullus imponat ꝑcipiēde ac intuēde va/
candū est veritati. Si aūt imponit̄ suscipi
enda est ꝓpter caritatis necessitatem. Ecce
manifeste dicit Aug⁹. Or si nō imponitur
istud officiū non ei intendendū. sꝫ potius
vacandū est ꝯtemplationi. Et certe si ad/
uerterent multi ḡuitatē hui⁹ officij potius
ab eo abstinerent q̄ꝫ ei intenderent. Dicit
eni̅ Thomas vbi supra sup Cātica. Or ti/
mendū est officiū predicationis. qꝛ raro as
sunt ꝑdicatori que adesse debent. Et sunt
septem. scꝫ perfectio vite Math. xij. Quō
potestis bona loq̄ cū sitis mali. Et ps̄. dic̄
Peccatori auteꝫ dixit deus. quare tu enar
ras. Et Luce vi. Eice ꝑmū trabē. Roꝝ. ij
Qui alium doces teip̄m nō doces. Secū
dum est veritas doctrine Trenoꝝ. ij. Pro/
phete tui viderūt tibi stulta ꝛ falsa nec ape
riebant tibi ignominiam tuam vt te ad pe
nitentiā ꝓuocarent. Tertium est obſuatio
cōgrui tempis. Eccē. iiij. Ne reuerearꝭ ꝓxi
mū. nec retineas verbum in tempe salutis
Quartū est constantia in aduersis Ezech.
xiij. Non ascendistis ex aduerso. nec posui
stis vos murū fortem pro domo israhel vt
staretis in prelio in die dn̄i. Quintū est ter
renoꝝ ꝯtempt⁹ Ezech. xiij. Violabāt me
ad ꝓplum ꝓpter pugilluꝫ hordei. Michee
iij. Hec dicit dn̄s sup ꝓpheras qui seducūt
ꝓplum meū. q̄ mordent dentibꝫ ꝛ predicant
pacem. Et si quis nō dederit in ore coruꝫ
quippiā sanctificant sup eum pliū. Sextuꝫ
est excussio corpis Marci. iij. c. Circuibat
iesus totā galileā docēs in synagogis coꝝ.
Septimum est pietas mi̅ſatiōis. j. Thes.
ij. Neqꝫ aliquando fuimus in sermōe adu/
lationis sicut scitis. neqꝫ in occasione aua/
ricie. deus testis est. Hec sunt septeꝫ lucer/
ne super candelabrū. ꝛ septem spice in cul/
mine vno. Unde Origen̄. sup cantica dic̄.
Time igit̄ ne vita maculosa ne veritas an
gulosa ne tempus incōpetens ne mens va
cillans ne auaricia abducēs ne torpor de/
primens ne seueritas obdurans in te ꝑma
neat. Hec ille. Facit istud bene contra hus
sitas. qui dicunt passim quemlibꝫ sacerdo
tem debere ꝑdicare vbiqꝫ. quod friuolum
est et insanum. De quo alibi dixi in festo
diuisiōis aploꝝ. ꝛ in tractatu meo quē cō/
tra hussitaꝝ errores scripsi ꝛc̄. Ad tertium
dubium. An subditi negligētes audire ꝟ/
buꝫ dei peccent mortaliter. Respondeo ꝙ
sic. Patet istud per Augustinum. ꝛ ponit̄ i
decreto. j. q. j. Interrogo. Ubi ipe expres/
se dicit ꝙ negligens auditor verbi dei pa/
riformiter peccat sicut negligēs susceptor
corporis christi. Sed iste peccat mortali/
ter propter irreuerentiam tanti sacramēti
ꝗ ꝛ ille. Hinc statuit eccl̄ia vt null⁹ īfra ser
monē ꝑdicationis audeat sine magna ne/
cessitate exire. alias exiens ex contēptu ex
cōmunicand⁹ est. Sꝫ null⁹ excommunica
tur nisi pro mortali pctō. vt patet. xj. q. iij.
per totū. ergo iste peccauit mortaliter. De
hoc in canone de consecratione distin. ij.
Sacerdote.

Dominica sexagesime. III.
Sermo. XXXIX.

Emen est uerbū

s dei. Luc. viij. Gloriosus pater
Augustinus ostēdēs que sit ve
ra christianorū sapientia. sic ait in libro de
libero arbitrio. Non aliam putam⁹ esse sa

pientiã verã nisi ꝟitatẽ in q̃ cernit̃ et tenet̃
summũ bonũ. Vult dicere Aug⁹. Qꝫ vera
sapiã ꝯsistit ĩ ꝟbo dei. vbi recõdita est veri
tas ei⁹. in q̃ q̇dẽ ꝟbo dei cernit̃ de⁹ ꝑ fidẽ ⁊
tenet̃ ꝑ spem. Juxta illõ apli. Videm⁹ nũc
per speculum ⁊ in enigmate. Verbuꝫ igit̃
doctrine salutaris xp̃i est tota nr̃a sapiã. q̃
alit̃ pascit̃ ⁊ gubernat̃ aĩa nr̃a. vt dicit Am
bro. Vñ sic̃ nihil p̃t viuere sine cibo sibi cõ
uenĩeti. sic nec aĩa rõnalis põt subsistere si
ne ꝟbo dei. Et ꝓpt̃ h̃ dic̃ Ambro. tractans
illud. Eloquiũ tuũ viuificauit me. Qꝫ non
ẽ q̇cq̃ꝫ aliud qđ viuere faciat aĩam rõnaleꝫ
q̃ꝫ eloquiũ dei. Quõ aũt pascit oẽs ostẽdit
Aug. suꝑ Geñ. li. v. c. iij. di. Qꝫ altitudĩe su
perbos irridet. ꝓfunditate attẽtos recreat
virtute magnos pascit. affabilitate paruu
los nutrit. Recte ergo saluator ait. ꝙ semẽ
est ꝟbũ dei. Sic̃ em̃ semẽ est refectio omni
um viuentium. ita verbum dei omniũ cre
dentiũ. qđ saginat aĩam. qđ impinguat vi
scera. inq̇t Amb. in ser. de q̃dragesima. Ve
rũ ẽ g̃ nr̃m thema qđ inuit Qꝫ semẽ ẽ ꝟbuꝫ
dei. Jn q̇bꝫ ꝟbis circa istud venerabile se
men tria ꝯsiderãda occurrũt. Primo g̃ est
cõsiderãda verbi dei ad semẽ materiale ꝓ
prietatꝫ silitudo. vt sic dicat̃ semẽ. Secun
do ꝟbi dei vtilitatꝫ magnitudo. vt sic ꝟbũ
dei nõ vacuũ nec inane nec apparẽter. sꝫ ve
racit̃ ⁊ vtiliter in nob̃ opet̃. qđ desig̃t. ꝟbũ
substãtiale est. Tertio ꝯsiderãda ẽ verbi dĩ
impedimentoꝝ multitudo. eo ꝙ ad simili
tudinẽ seminis in m̃ltis nõ fructificat. qđ
desig̃t vltimũ. scꝫ verbũ dei. A

Dixi pmo ꝙ in verbis p̃mis
sis considerãda est
verbi dei ad semẽ materiale ꝓprietatꝫ simi
litudo. vt sic dicat̃ semẽ. Est aũt sciẽduꝫ ꝙ
ꝟbũ dei ꝯꝑat̃ tribꝫ. scꝫ aq̃. pani. ⁊ semi. q̃ oĩa
sũt valde vtilia hũano generi. intm̃ vt sine
eis vita ista duci nõ possit. Et p̃mo ꝟbum
dei hꝫ sĩlitudinẽ ⁊ ꝓprietatẽ ad aq̃ꝫ ꝓpt̃ tria
Prio ꝓpt̃ ei⁹ cursus facilitatẽ. Scđo ꝓpter
eius humectatõeꝫ. Tertio ꝓpter ei⁹ clarita
tẽ ⁊ ꝑspicacitatem. Primo ꝟbũ dei cõpara
tur aq̃ ꝓpt̃ ei⁹ cursus facilitatẽ. Aq̃ em̃ mo
rose ⁊ facile currit ⁊ oĩbꝫ se ꝯformat. Sic
ꝟbũ dei docet oẽs morose ⁊ mãsuete viue
re. nullũ ledere. Vñ ipa ẽ aq̃ siloe. q̃ currit
cũ silẽtio. vt đr Jsa. viij. Hoc etiaꝫ ostẽdit
sua suꝑficial' ꝯtinuatio. que plana videt̃. qꝛ
ꝟbũ dei oĩa dura asꝑa ⁊ rixosa cõplanat. et
oẽs docet ꝯuersari honeste ⁊ plane sine oĩ
asperitate. Vñ apl's q̇ hãc aquã bñ bibe
rat instruit di. j. Coꝝ. xiiij. Omnia in vob̃
fiãt honeste ⁊ ſm ordinem. Et certe vide
mus ꝙ ꝟbi dei auditores diligẽtes sciunt
se cõformare moribꝫ omniũ sine offensa. ꝑ
loco. ꝑ ꝑsona. ⁊ negocio. Scit em̃ gaudere
cũ gaudentibꝫ. flere cum flentibus. Unde
aplus dicit sic. Quis infirmat̃ ⁊ ego nõ in
firmor. q̇s scãdalizat̃ ⁊ ego nõ vror. q. dice
vtiqꝫ. ⁊ ꝓpter h̃ dicit. ꝙ oĩbꝫ oĩa fact⁹ ẽ. j.
Coꝝ. ix. Vñ Catho. Constans ⁊ leuis vt
res expostulat esto. Tempibꝫ mores sapi
ens sine crimine mutat. Jtẽ Salusti⁹ suꝑ
Albertũ. Cõsulo q̇sq̇s eris q̇ pacis federa
queris. Consonus esto lupis cum quibꝫ vi
uere cupis. Sed hodie ita ꝑuersi sunt ho
mines. vt cũ viderint virũ vel feminaꝫ mo
ribꝫ illoꝝ q̇bꝫ ꝯuersat̃ se honeste coaptare.
inconstantie ascribunt. cũ tñ h̃ nõ sit incon
stantie. sed prudentie. Vnđ Marci⁹ đ for
mula honeste vite dicit. Si prudẽtiaꝫ am
plecteris idem oĩbꝫ vbiqꝫ eris. ⁊ ꝓut reꝝ
aut tẽpoꝝ varietas exigit ita te accommo
dabis tp̃i. ne te in aliq̇bꝫ mutes sed magis
aptes. Sicut man⁹ eadẽ ẽ ⁊ cum ĩ palmã
extẽditur ⁊ cũ in pugnũ ꝯstringit̃. Hec il
le. Vñ Ambro in li. iij. Exameron dic̃. Qꝫ
aqua eadẽ est in oĩbus locis coaptata ſꝫ
diuersitatẽ locorum. quia ĩter vaporosa fer
uet. inter vmbrosa frigescit. sole repercussa
exestuat. niuibꝫ irrigata in glaciem indure
scit. Scđo verbum dei ꝯꝑatur aque ꝓpter
humectatõeꝫ naturalẽ. Dicit Ambrosi⁹ in
Exameron de opibꝫ tertie diei. Qꝫ aqua ẽ
alitrix omnium virgultoꝝ diuersos singu
lis vsus ministrãs. Sic ꝟbũ dei dat singu
lis alimẽtũ vt faciãt fructũ iuxta necessita
tẽ sue ꝯditõnis tp̃e oportuno. Juxta illud
Ps. Erit tanq̃ꝫ lignũ qđ plantatum est se
cus ⁊c̃. O q̃ꝫ felices sunt q̇ iuxta istam aquã
residẽt. ⁊ q̃ꝫ infelices q̇ longe ab ea sedent.
Veꝝ licet oĩs aqua humectatione sua ẽ
vtilis. tñ aqua pluuialis incõꝑabilit̃ est vti
lior. Unde videm⁹ ꝙ pl⁹ ꝓdest parua plu
uia ortulo q̃ꝫ magna quãtitas aque fluuia
lis. sic vtilior est aqua modica verbi christi
⁊ doctrine eius ad salutẽ q̃ꝫ multa volumi
na doctrine phoꝝ aut quorũcũqꝫ aliorum
Deute. xxxij. Cõcrescat vt pluuia doctri
na mea. fluat vt ros eloquium meum. Et
ideo vocat̃ ista aqua. aq̃ sapientie salutaris

Ecci.xv. Et in ps. Sup aquaz refectiōis educauit 7c. De hac aq̄ dr in ps.lxvij. Pluuiā voluntariā segregabis de⁹ hereditati tue. Jnū.i. doctrinā 7 grām volūtariā.i.g̃tis a te datam. f̄m qd glosa adducit illud Jaco.j. Volūtarie genuit nos verbo v̄itatis sue. Sz qd dicit. segregabis.i.a iudeis ad gētes separā dabis Math.xxj. Auferetur a vobis regnū. Sz certe miraf Augu. in tractatu de bndictionib9 Esau 7 iacob. Quare cū dn̄s eq̄lr pluit sup segetes 7 spinas. nō eq̄liter ista pficiūt in bonitate fructus. sz fruct⁹ segetis ad horreū. spinaz v̄o ad ignē. Dicit Aug⁹. q͡ h̄ n̄ est ex parte pluuie. sz ex pte radicꝫ. Videat g̃ vnusq̄sq͡ q̄lē radicē habeat qua trahat pluuiaz bonam. Dulcis em̄ est pluuia. sed radix amara cor malū. Hec ille. Tertio verbū dei compaf aque pter eius figuralē repsentatiōez. que est pspicax 7 lucida. Jn aqua em̄ apparēt facies humane. vt dicit Bern̄. siluestris in libro q̄ dr microcosmus. Unde aqua tenet vicē speculi ad vsuz paupez. Prouer.xxvij Jn aqs resplendent vultus pspicientium. Sic nos in verbo dei 7 doctrina sacra faciē aie nr̄e.i. mores nr̄os ꝯspicim⁹. Uñ dicit Gre.ij.li. mora. q͡ sacra scriptura ē sicut speculū in q̄ facies nr̄a videf. Jbi em̄ feda. ibi pulcra nr̄a cognoscim⁹. vl q͡ lōge a profectu distam⁹ vel q̄ntū pficimus. Hec ille. Preterea dic̄ Bern̄. sup cāti. ser.xxij. Sermo diuin⁹ est aqua nō modo potans. sz et lauans. dicēte dn̄o. Jam vos mundi estis pter sermonē quē locut⁹ sum vobis. Sed prochdolor multi spernētes hāc aquaz clarissimā. bibūt de aqua fetida 7 turbulēta.s. astucia h⁹ mūdi. Ut illi q̄ libenti⁹ audiūt consilia de tpalib9 q͡ salutarib9 si q̄s eis ad lucra. ad vanitates seculi. ad delectabilia mūdi cōsulat. libēter bibūt aquā istā. Contra q̄s dr Hiere.ij. Quid tibi vis i via egipti vt bibas aquā turbidā. q.d. Quare nō bibis poti⁹ aquā de celo descēdentē. cuius fons est v̄bū dei in excelsis Ecci.j. q͡ aq̄m de luto seculi 7 via fetētē stantē. Nō ē turbulētior aqua nisi in via. ita vt eā 7 pecora munda dedignenf bibere. Uerūtamē porci eā libēter bibūt. sic hoies immunde cōscientie immūda libenter audiunt. Refert Senec. li.j. de naturalib9 q̄stionib9. q͡ ea q̄ p mediū aque apparēt grossiora videf. Et idē pbaf in pspectiua. Sic homines mundani. q2 sp in aq̄ astutie seclaris versanf apparēt eis maiores q͡ in rei v̄itate sunt. Putant em̄ se nobiliores ditiores 7 sapientiores. cū tn̄ sepi⁹ sunt viliores apud hoies et deum. Scdo verbū dei cōpaf pani pter tria. Primo pter similitudinē preparationis. Scdo pter similitudinē conditionis Tertio pter similitudinē opatōnis. Prio pter similitudinē preparatōis. Sicut em̄ panis fit de excussis g̃nis a palea. 7 ꝯtritis in mola. 7 igne coctis. Sic v̄bū dei dz esse purū a paleis adulatōis. vt v̄bi dei predicator nulli blandiaf. alias em̄ ē adulter nō pdicator. Uñ aplus. Neq͡ adulterātes verbū dei. Scdo dz ꝯteri meditatōe 7 cogitatiōe deuota. Juxta illud ps. Meditabar i mandatis tuis q̄ dilexi. Hoc ꝯ illos q̄ nihil q͡ sonat littera in scripturis inquirunt cum tn̄ dicaf. Lr̄a occidit. spūs aūt viuificat. Et saluator Joh.vj. Uerba que locutus sum vobis spūs 7 vita sūt. Tertio debet igni assari. Nā cruda pasta nō valet ad comedendū. Jgnis iste est spūsctūs qui in mente nr̄a accēdit cor 7 omnē humorē carnalitatis desiccat. vt dicit Bern̄. sup Cāt. sermo.xxij. Uñ Ezech.xxiiij. dr de spūscō Consumenf carnes.i. carnales affectiōes et coquaf vniuersa cōpositio.i. ornat⁹ superfluus et ossa tabescent.i. rigide et rebelles voluntates reducenf ad modestiā. ecce vtilitas spūssancti. Scdo dr verbum dei panis pter similitudinē cōditionis. Conditio panis est q͡ cōiter in parua q̄ntitate apponif seruo 7 in grossiori. dn̄o v̄o vel prelato in magna 7 subtiliori. Apposit⁹ nō integer glutif sed frangif. Sic verbuz dei simplicib9 est ponendū simplr̄ 7 grossa expositione. Prelatis v̄o vel sapientib9 subtilit̄ 7 acute. Uñ aplus dic̄ de se. Ego non poteram vobis loqui tanq͡ spūalib9 sz tāq͡ carnalib9. Et iter. Lac vobis potū dedi non escam. Et iterū. Sapientiā loq̄mur int̄ pfectos. Jn signū h⁹ xp̄s turbā panib9 ordeaceis refecit Joh.vj. Frangif vero iste panis cū expositionib9 7 gl'iosis sctōz patrū interp̄tationib9 declaraf. Sed forte in mltis locꝫ ꝯq̄rif hodie eccl'ia illd Tren̄.iiij.c. Paruuli petierūt panē 7 nō erat q̄ frāgeret eis. Notāter dicit frangeret. q2 lz mlti pdicantes. pauci tn̄ vtiliter declarāt misteria scripturaz. Tertio verbū dei dr panis pt̄ silitudinē opationis. q2 panis opatur sani

tatē. vires ⁊ robur fortitudis auget ⁊ ne hō
deficiat sustētat. Sic panis ṽbi dei opera
tur sanitatē mētꝫ. Ps̄. Panis cor hois con
firmet. Dat fortitudinē in via ⁊ i labore su
stentat. qꝛ verbum dei cōtra temptatōnes
animat ⁊ sustētat. Vñ. Si dimisero eos ie
iunos deficient in via. Vñ dicit Hiero. su
per eplām ad Ephe. li. j. Qꝛ nihil sic in hac
vita virū sapiētē tenet et inter turbines et
p̄ssuras mūdi equo aīo manere persuadet.
sicut meditatio ⁊ scīa sacre scripture ⁊ ver-
bi diuini. Tertio verbū dei cōpaꝛ semi. vt
hic. Et qꝛ supra ostēsum est in ſmōe p̄cedē
ti deum esse seminatorē et auctoritatiuum
et principalē. Nūc aūt videndū est quō p̄-
dicator est seminator instrumental' ⁊ mini-
sterialis. Dicit aūt p̄dicator seminator. ⁊ p̄
dicatio seminatio ꝓpter plura q̄ fiunt de se-
mine. Semen eñ in manu tenet. in terrā
ꝓijcitur. ⁊ oportuno tp̄e seminaꝛ. ⁊ magnꝰ
inde fructus expectaꝛ. Primo ḡ verbū dei
cōparaꝛ semini. Sicut eñ semen accipiꝛ i
manu. Geñ. xlvij. Accipite semina ⁊ semia
te agros. Bene dicit. accipite. id est opibus
implere. Manus enim nr̄e opera nr̄a sunt
Vñ Innoc. sup illud ps̄. Mare magnū ⁊
spaciosum manibꝫ. i. opibꝫ. Semina ḡ acci
pere est verba dei opibꝫ adimplere. Hinc
dixit p̄dicator egregius de se. Non audeo
aliquid loq̄ eorꝫ q̄ per me non efficit xp̄us.
Scd̄o spargiꝛ semē vbiqꝫ p̄dicādo nō tm̄
in vno loco. Isa. xxxij. Bti q̄ seminatis su-
per oēs aq̄s. h̄ est dicere. Beati q̄ p̄dicatis
euāgeliū omī creature. Marci vlti. Quia
aque multe populi multe. Apoc. xvij. cap.
Sic fecit xp̄s q̄ seminauit ꝑ ciuitates ⁊ ca
stella circuiens. Marci. vj. ⁊ Math. ix. c.
Tertio p̄dicator dꝛ seminator ⁊ semē ṽbū
dei ꝓpter tp̄is oportunitatē. Tempus enī
tacendi et tempꝰ loquendi Eccs̄. iij. Nūc
eñ oportune nūc importune seminandum
est. j. Thimo. iiij. Dicit tm̄ Salomon Pro
uer. xv. ꝙ sermo oportunꝰ optimꝰ. Unde
Grego. in pastorali dicit. ꝙ p̄dicator debꝫ
esse discretus in silentio. vtilis in verbo ne
aut tacēda ꝓferat aut ꝓferenda reticescat.
Quarto p̄dicator dꝛ seminator et semē ver
bum dei. qꝛ sicut in semine expectaꝛ fructꝰ
hoc est merces eterna Iac. v. Agricola ex-
pectat p̄ciosum fructū. sic p̄dicator nō de-
bet desperare si nō statim videt fructū p̄di
cationis sue. sed expectet donec afferat tē-
poraneū et serotinū. quia certe impossibile
est ꝙ verbū dei sit vacuum quocunqꝫ ceci
derit. Iuxta illḋ Isa. lv. Quomodo descē
dit imber ⁊ nix de celo. ⁊ illuc vltra nō re-
uertiꝛ. sꝫ inebriat terrā ⁊ infundit eā ⁊ ger
minare facit eam. et dat semen serenti. ⁊ pa
nem comedenti. Sic erit verbū qḋ egre
dietur de ore meo. nō reuertetur ad me va
cuum. sed faciet quecunqꝫ volui ⁊ prospa-
biꝛ in omībꝫ ad q̄ misi illud. Hec ibi. Tria
h̄ dic̄ de ṽbo suo dñs. Dic̄ eñ esse imbrem
hoc est ꝙ ego eum cōparaui aque. q̄ de im
bre procedit. Dicit illud esse panem. h̄ ē ꝙ
ego cōparaui illḋ cibo ⁊ pani. Dic̄ illḋ esse
semen. hoc est ꝙ nō ego sed dñs illud com
parat semini. Sicqꝫ patet ꝙ verū dic̄ nr̄m
thema. qꝛ semen est verbū dei. B

Dixi secūdo ꝙ in ṽbis p̄missis cōsideranda
est verbi dei vtilitatꝫ magnitudo. vt sic ṽ-
bum dei nō vacuū nec inane nec apparen-
ter. sed veraciter et vtiliter in nobis opere
tur qḋ designat verbū substātiale est. Est
eñ verbū dei anime sanatiuū illumīatiuū
et inflammatiuū et gl'e eterne p̄paratiuum
et donatiuū. De primo patet. Verbū enī
dei sanat morbū aīe expellēdo ⁊ curando
pctm̄. Dum eñ verbū dei deuote auditur
homo de pctō cōpungiꝛ. ⁊ sic sanata aīa
gr̄a aduocaꝛ. Vñ dꝛ in ps̄. Misit verbum
suū ⁊ sanauit eos. Et licet h̄ possit exponi
de verbo incarnato qḋ est xp̄s Iohan. j. c.
Verbū caro factū est. aut de verbo inspira
to. qḋ est gr̄a. tm̄ nō minꝰ est verū de verbo
p̄dicato. qḋ est verbū doctrine xp̄i. exteriꝰ
audito. Vñ Sap̄. xvj. dꝛ. Filios aūt tuos
neqꝫ draconum neqꝫ venenatorꝫ vicerunt
dentes. Misericordia eñ tua adueniēs sa
nabat eos. In memoria eñ sermonū tuorꝫ
exterminabantur ⁊ velociter sanabanꝛ. ne
in altam incidentes obliuionem. non pos-
sent tuo vti adiutorio. Et sequiꝛ. Etenim
neqꝫ herba neqꝫ malagma sanauit eos. sꝫ
tuus dñe sermo q̄ sanat omnia. Ubi dicit
Robertus holgot ꝙ sermo dei deuote cō-
ceptus sanat oēs infirmitates plusq̄ ma-
lagma. qḋ idē est qḋ emplastrum ex her-
bis coctis cum oleo ⁊ butiro vel aliq̄ alio
Licet aūt verbū dei nō videꝛ sanare statim
Non mirum. Ex quo eñ est medicina non
statim nec subito effectum induciꝛ. sed per
processū tp̄is ⁊ cū mora auditorꝫ corda cō

nertit. Cum eñ vt dicit Holgoth ꝑ vigin
ti annos quieuerit in aīa. tūc ꝓmo incipit
opari. Qz aūt h dicit de dracone significat
diabolū. De q in ps. Draco iste quem for-
masti ad illudendū ei. Dicit autē Isidor⁹
xij. ethimologiaꝝ. cap. viij. ꝙ draco licz sit
maior omniū serpentū. nō tñ habz venenū
in dentib⁹. sed habz quandā vim in cauda
et ꝟbere poti⁹ ꝙ interitu nocet veneni. In
noxius aūt est a venenis. vnde si quez liga
uerit occidit. De q nec elephas tutus est.
quez nodis suis illigat. ⁊ suffocatū ꝑimit.
Hec Isidor⁹ Aristotiles tñ dicit in de ꝓ-
prietatib⁹ elemētoꝝ ꝙ draco venenosus ē
sicut contigit tꝑe regis Philippi in arme-
nia. Et idem narrat Solinus in libro de
mirabilib⁹ mundi. q expresse dicit ꝙ nō in
cauda. sed in dētib⁹ venenū habz. Nec ob
stat ꝙ carnes eius ethiopes comedunt. vt
dicit ps. Dedisti eū escam ꝑplis ethiopum
q² potest esse ꝙ sibi venenū ex dentib⁹ excu
tit. sicut medici faciunt serpētib⁹ ꝑ aliquaz
artē vel caudā abscidūt in q latet venenū
Petrus patriarcha hierosolimitan⁹ dicit
ꝙ occiso imediate fel eijcit de eo. ⁊ sic ñ ob
est esui eoꝝ a qbus comedit propter tēperi
em caliditatis. quia est frigidissimus. Dic
ergo Solinus ꝙ mercatores quibusdam
carminib⁹ dracones māsuetos faciunt. et
eis frena imponunt. qs insident et vsqꝫ ad
ethiopiam ꝑducentes vendunt. Spūalit
serpens seu draco diabolus est. q licet nō
hꝫ venenū in capite. tñ hꝫ vim quandaz ⁊
fortitudinē in cauda. Quia licet in princi-
pio bone opatiōis nō insidiet homini. tñ i
cauda. i. fine īpedit ne homo bono fine ter
minet opus suū. Vñ in figura h⁹ dr serpē-
ti ꝙ insidiari deberet calcaneo femine. id ē
fini bone opationis Geñ. iij. Cōtra g istuz
draconē si qñqꝫ hominē sua cauda illiga-
uerit ⁊ euz a ꝓposito bono deiecerit ē medi
cina verbi dei. Et certe nō est aliq infirmi
tas que non sanet verbo dei. ex q draconis
virt⁹ eo superat. Vñ de verbo dei pōt di-
ci illud Lu. vi. Qz virt⁹ de illo exibat ⁊ sa
nabat oēs. Scdo diuinū verbū est aīe illu
minatiuū ⁊ inflammatiuū. Nam ⁊ intelle-
ctū dat paruulis. illuminādo rōnez. ⁊ affe
ctū inflāmat. Vñ dr in ps. Lucerna pedi-
bus meis verbū tuū ⁊ lumē semit; meis. i.
illuminat ad precepta ⁊ inflāmat ad ꝯsilia
q sunt quasi semite. Et i alio psalmo. Pre-
ceptum dñi lucidum illuminans oculos.
Dic Inno. Oclos cognitōis ꝯ ignoranti-
am. et oculos amoris cōtra ꝯcupiscentiaz.
Hos illuminat sacra scriptura per verbuz
dei et virtutem eius. Hec Innocentius.
Tertio verbū diuinū ē vite ⁊ glīe donati-
uū. Nā postqꝫ aīa est ab omi pctō sanata et
ab omi ignorātia illumiata ⁊ insuper igne
diuino inflāmata. nō restat nisi vt deducat
ad gliam. vt dicit dñs Joh. iiij. Qui ꝟbuz
meum audit ⁊ credit ei qui misit me ha-
bꝫ vitā etnā. Vñ Lu. xj. dr. Bti q audiūt
verbuz dei ⁊ custodiūt illud. Ecce verbi
dei vtilitatis magnitudo. L

Dixi tertio ꝙ in verbis premis-
sis consiederāda est
verbi diuini impedimētoꝝ multitudo. cū
dr. verbū dei. Mirabile est ꝙ cum verbuz
dei sit maxime virtutis. Juxta illud. Dñs
dabit verbū euangelizantib⁹ ꝟtute multa
Psalmo. lxvij. Innocentius. Virtute ml'-
ta. id est virtute sua que multa est. Psalm.
Magna virtus eius ⁊ tñ nō semper facit
fructum. sed multipliciter impeditur. hoc
tamen non est ex parte ipsi⁹ verbi. sꝫ ex ꝑte
cordis humani. Vñ licet aqua de se dulc;
sit. tñ si ꝑ terraz sulfuream excurrit amara
efficit. sic ꝑtꝫ de aquis marath. et panis li-
cet sit dulcis palato sano. tñ infirmo est pe
nalis ⁊ amarus. vt dicit Aug⁹. in libro cō-
fessionū. Vñ Amb. super Beati immacu-
lati dic. Quō possunt verba dei dulcescere
faucib⁹ tuis in qbus est amaritudo neqcie
Et licz semen purū sit dum est extra terrā
tñ seminatū in terra. ⁊ paleis sordidatur ⁊
luto vilificatur ⁊ gelu mortificat ⁊ spinis
suffocatur ⁊ petra aridat. que oīa sūt ex ꝑ-
te terre suscipientis. ⁊ nō ex parte dei semi
nantis. Sunt igitur septem impedimen-
ta q impediunt ne semē ꝟbi dei fructificet
in mente hominis. Quoꝝ quattuor ponū
tur in euangelio pñti. Quoꝝ primū est cō
culcatio trāseuntiū. ⁊ ꝑtinet ad pcm̄ luxu
rie. Isa. lj. Posuisti vt terrā corpus tuum.
et quasi viā transeuntib⁹. Luxuriosi enim
aperiunt cor. et apertum dimittunt omib⁹
cogitationib⁹ imundis exponēdo. De his
dr Hiere. ij. Sub omi ligno frondoso tu ꝓ
sternebaris. id est ad ome dlectabile quod
erat aspectu delectabile. dedisti cor tuum.
vt delectatiōe mala fruar;. Et Ezech. xvj
Diuisisti pedes tuos. i. affectiones cordis

tui. omī transeunti. i. cuilibet turpi cogita-
tioni. Talis fuit ille q̄ de se dicit Eccs. ij.
Non prohibui cor meū q̄n omni volupta-
te frueref. In his ḡ non fructificat verbum
dei. sed q̄cquid audiunt ꝯculcant. Iuxta il
lud Ecci. xxj. Audiet luxuriosus ⁊ displi-
cebit ei. ⁊ ꝓijciet illō post tergū suū. Sunt
autem tria que hodie ab hominibꝫ secula-
ribꝫ ꝯculcanf. que tn̄ maximo precio essent
cōparāda ⁊ omī studio venerāda. Primo
spōsa xp̄i. Scd̄o ꝑsona christi. Tertio ver-
ba christi. Sponsa christi conculcatur cū
anima homīs vilipendif ⁊ nō reputaf pro
aliquo. De hac sponsa dic̄ xp̄s Sap. vij. c.
Hāc amaui ⁊ q̄siui mihi assumere spōsam.
et amator fact⁹ sum forme illi⁹. Hāc spon
sat xp̄s in fide ⁊ dilectōe Ozee. ij. Spōsa-
bo te mihi in fide. Quantū aūt amat hanc
sponsam. patet ꝑmo. qr ꝓpter eam descēdit
a supremo celo in ꝟginis vtex. Scd̄o mlꝫ-
tos labores triginta tres annos sustinuit.
Tertio mortē durā subijt. Quis igif aude
ret sponsam regꝫ conculcare. ⁊ tamē spōsaz
christi nullus veref conculcare. Cōculcaf
aūt cū ꝑ pctm̄ vilificaf Ezech. xvj. Cōclca
ta es in sanguine tuo. Secundo cōculcaf
ꝑsona xp̄i. Nō ḡ mirū si spōsa. ex q̄ ⁊ spōsus
Istud dictu ⁊ auditu terribile est. ⁊ tn̄ vex
est. Cōculcaf aūt xp̄s ꝑmo. qn̄ i pctō mor-
tali sumif ⁊ in fetidū cor mittif. Vn̄ cōque
ritur. Qui edebat panes meos magnifica-
uit sup me supplantatōez. Sz o miser quō
audes illū indigne sumere quē Iohannes
baptista nō audebat tangere. aut petr⁹ ti-
muit secū cohabitare. Exi inquit a me do-
mine qr hō pctōr sum. Et Cēturio nō au-
debat eū in domū suam suscipe. Non sum
inq̄t dign⁹. Iō dn̄s Mat. vij. c. phibet. di.
Nolite sctm̄ dare canibꝫ ⁊ margaritas no-
lite ꝓijcere an̄ porcos. ne forte ꝯculcēt eas
pedibꝫ suis Scd̄o ꝯculcaf xp̄s a ꝑiurātibꝫ
De q̄bꝫ d̄r in ps̄. Inimici mei subsannaue
rūt me. Et i alio. Cōculcauerūt me inimi
ci mei tota die. Tertio ꝯculcaf xp̄s ꝑ incā-
tatōes. Abacuc. j. Taces ꝯculcāte ipio iu
stiorē se. Tertio ꝯculcāf ꝟba xp̄i q̄ lz sit me
dicine vulnex nr̄ox. tn̄ ꝑ nihilo reputanf.
ita q̄ ad nihilū iā valēt. sz ꝯculcāf ab hoi-
bus sic̄ sal abiectū Mat. v. Vn̄ āt h̄ ꝓueit
certe ex tribꝫ. s. ꝓpt durā rephēsionē culpax
q̄ rephēdūt ꝑdicatores ipos pctōres. Sz
certe felix rephēsio quā seq̄f salutarꝫ ꝯuer-
sio. Nō ḡ sunt ꝯculcādi sz amādi ꝑdicato-
res. qr meliora sūt vulnera diligētꝫ q̄ frau
dulēta oscula odiētꝫ. Scd̄o ꝓpt asperā cō-
minatōez. Postq̄ em̄ ꝑdicatores cōminaf
pctōribꝫ mlta tormēta stati incurrūt odiū.
Sic̄ patet de Michea ꝓpha. cui dixit rex.
Ego odi eū qr nō ꝓphetat mihi nisi maluz
Tertio ꝓpt assertionē ꝟitatꝫ. Veritas enī
odiuz parit. Dic̄ Criso. ⁊ Amb. in glo. sup
illud. j. Cox. iiij. Vos nobiles nos autez
ignobiles dic̄. Libere ⁊ sine adulatōe veri
tatē ꝑdicantes. ⁊ gesta prauevite arguētes
grāz nō h̄nt apd̄ hoies. Hiero. q̄z sup illō
Gal. iiij. Ergo inimic⁹ vob fact⁹ sum vex
dicēs. sic ait. Hec ē ꝯditio ꝟitatꝫ vt eaz ſp
inimicicie ꝯseq̄nf sic̄ ꝑ adulationē ꝑniciose
amicicie ꝯq̄runf. Hec ille. Nō ḡ dz ꝑdica-
tor timere ꝯculcatōez taliū. sz audacf ꝑdi-
care ꝟitatē. qr meli⁹ ē ꝑ ꝟitate pati suppli
um q̄ ꝑ falsitate ⁊ adulatōe recipe bn̄ficiū
Scd̄m impedimētū semīs ē pluuie carētia
⁊ terre siccitas. ꝑ qd̄ significaf indeuotio ⁊
negligētia. q̄ ad accidiā. q̄ caret h̄uore duo
tionis. Et d̄r cor durū cor accidiosi. qr nec
timore ꝯcutif nec amore flectif. ⁊ istō est ꝓ-
prie cor diaboli. De q̄ Iob. xlj. d̄r. Cor ei⁹
indurabif q̄si lapis ⁊ ꝯteref q̄si malle⁹ icu-
dis. Sed de tali d̄r. Cor durū male habe
bit i nouissimo. Ecci. iij. Et quō male. cer-
te male. qr ꝑ duricia cordis h̄ebūt duriciā
tormētox Prouer. xix. Parata sunt deriso
ribꝫ iudicia ⁊ mallei ꝑcutiētes stultox cor-
poribꝫ. Econtra de bono corde d̄r in psal.
Quā bon⁹ isrl̄ deus his q̄ recto sunt corde
Et Math. v. Bti mūdo corde. Et in ps̄.
Cor mūdū crea in me deus. Sz de mltis
hodie ꝓteruis ⁊ rebellibꝫ possz dici illō Ie
re. v. Indurauerūt facies suas supra petrā
Et Zach. vij. Cor suū posuerūt vt adamā
tē. Tertiū impedimētū semis dini sūt spia
rū suffocatio. Spine sūt diuitie. et merito
qr pungūt ⁊ lacerāt. retrahūt ⁊ retardant.
Pungūt i acq̄rēdo cū labore Eccs. iiij. Vi
di vāitatē sub sole vn⁹ ē ⁊ scd̄m nō hz. ⁊ tn̄
laborare nō cessat. nec saciāf oculi ei⁹ diui-
tijs. Scd̄o qr cū timore possidenf Iob. xv
Sonit⁹ terrorꝫ ſp i auribꝫ illi⁹. Tertio q̄a
cū dolore ꝑdūf. Diuitie em̄ ꝯgregate i ma-
lū dn̄i sui ꝑeunt i afflictione pessima. Has
pūctōes hodie nō sentiūt. sz sentiēt postea
infernales. Quartū impedimētū ē clausu-
re defectus. Hoc significaf ꝑ viā publicaz

que nunq̃ est clausa. Uñ sic v̇bum dei con culcatur per lutum luxurie in via cordis. ita et volucres celi. i. demones comedũt il lud in via cordis. propter defectum clausu re. et h̄ ꝑ supbiã. qḋ est ꝓprie pctm̃ dyaboli. vt dicit btũs Thomas in prima p̈me. vbi eñi n̄ est clausura hũilitat̃ imo vent⁹ vani tatis et supbie oĩa bona dissipat. Uñ salua tor Math. vj. Attẽdite ne iusticiã vestraʒ faciat̃ corã homib⁹. h̄ ẽ dicere. ꝓuidete ne iuxta viã seminet̃. qꝛ dyaboli q̃si latrũculi iter nr̃m obsidẽt q̃rẽtes nos de v̇tutib⁹ spo liare. vt dic̃ Gre. in omel. et h̄ maxie ꝑ supbi am. Quintũ ipedimẽtũ extra euãgeliũ ẽ ni mia ꝓfundatio gñi in terra. itaq̄ gñũ ꝓpter mltitudinẽ terre nõ p̄t libere exire. et signifi cat auariciã ꝑ quã hõ t̄rena diligẽs cumu lat intm̃ q̄ coꝛ nõ p̄t in deũ eleuari. Sex tũ ipedimẽtũ ẽ nimia inundatio pluuie. et significat gulã q̃ semẽ v̇bi dei i coꝛd sõmer git. Uñ Lu. xxj. dꝛ. Attẽdite ne g̃uent̄ coꝛ da vr̃a crapula et ebrietate. Ista igitur plu uia dꝫ eẽ moderata. Septimũ impedimẽ tũ ẽ lapidum cumulatio nimia. et significat irã odiũ et inuidiã. Irat⁹ eñi et inuidus oĩa cũ lapidib⁹ vult vlcisci. et vidicare se de oĩ bus dure et aspe. Quo ꝯ de mitib⁹ dꝛ Jac. j. In mãsuetudie suscipite insitũ v̇buʒ qḋ põt saluare aĩas vr̃as. Quã salutẽ nob̄ cõ cedat seminatoꝛ ver⁹ xp̄s dñs Amẽ.

Dñica quinquagesime. I.
Sermo. XL.

Radetur genti

bus et illudet̄ et flagellabit̄ et con spuet̄ Lu. xviij. Sic̃ dic̃ magn⁹ p̄r Aug⁹. in q̃dã sermõe. Ultos filios di fecit vnic⁹ fili⁹ dei. Emit sibi frẽs sanguie suo. approbauit reprobat⁹. redemit vẽdit⁹ honoꝛauit ihonoꝛat⁹. viuificauit occisus. Hec ille. Uult dicere Aug⁹. q̄ homo mul tũ deberet põderare passionẽ xp̄i et non ita de facili ruere in pctã. Maxie isto tpe q̃ eti am hoĩes ex sola mala ꝯsuetudie peccãt. ꝑ serti sciẽtes. qꝛ fili⁹ dei ꝓ ipos tanta susti nuit. et eos passiõe sua filios dei adoptios fecit. Uñ sicut dicit idẽ Aug⁹ in li. de v̇gi nitate Tot⁹ nob̄ dꝫ infigi i coꝛde q̃ tot⁹ ꝓ nobis fuit crucifixus in cruce. Ut igit̄ ho mines caueãt a pctis et retrahãt̄ a vanis et noxijs. scta m̄r eccl̃a recolit hodie in euan gelio xp̄i passionẽ. vt ꝯsiderãtes eum talia passum ꝓ eis. et ipi sibi cõpatiẽdo nõ deli cijs resoluãt̄ s; cõpunctõe cõpatiãtur. Ac si eñ diceret eccl̃a filijs suis et vnicuiq̧ ip soꝝ. O hõ noli tm̃ amitte bñficium ꝓpterea xp̄s dñationi moꝛt̄ se subdidit vt te d̄ iugo domiatiõis dyaboli erueret. Ille suscepit moꝛt̄ seruitutẽ vt tibi tribueret vite eterne libertatẽ inq̄t Ambꝛo. sup ps. Bti inmacu lati. Ac si etiã diceret xp̄s. O hõ vide q̃ ꝓ te patioꝛ. nõ est doloꝛ sic̃ q̃ crucioꝛ. Ad te cla mo q̃ pꝛo te morioꝛ Uide penas quib⁹ affli goꝛ. vide clauos q̃b⁹ ꝯfodioꝛ. et l; sit tãtus doloꝛ exterioꝛ. int⁹ tñ ẽ plãct⁹ grauioꝛ. cũ te tam igratũ passiõis mee expioꝛ et itueoꝛ Ita dic̃ Ber. sup cantica in ꝑsona dñi in q̃ dã sermõe. Cũ igit̄ passio xp̄i nr̃m amoꝛeʒ maxie ad xp̄m afficit et nrãʒ deuotõʒ blan dius allicit. iusti⁹ exigit et artius strigit. vt dicit Berñ. sup cantica ser. xx. merito eccl̃a recolẽs nr̃m redẽptõʒ tã caro p̈cio emptã ꝓponit xp̄s toꝛmẽta. sic̃ ipe p̄dixerat i v̇bis ꝓposit̄. Tradet̄ inq̄t gẽtib⁹ et illudetur. In q̃bus v̇bis d̄scribit̄ modus nr̄e redẽptiõis q̃ nõ fuit ꝯueniẽtioꝛ q̄ ꝑ passionẽ xp̄i Que quidẽ passio fuit triplici priuilegio oꝛnata Primo siquidem passio xp̄i fuit gratiosa. Scdo quia fuit doloꝛosa Tercio quia fuit copiosa. Que tria breuiter ꝑ oꝛdinem trãs curramus.

B

Dixi pꝛimo q̄ in v̇bis p̈missis describitur passio xp̄i vt gratiosa. Ista grã apparet ex pluri bus. Si eñ aduertamus q̃s q̃ntuʒ et ꝓpter q̃s passus est. certe inuenim⁹ qꝛ oĩa fuerũt de grã. Et p̈mo si attẽdam⁹ q̃s passus est qꝛ vnigenit⁹ fili⁹ dei i quẽ ãgeli desiderãt ꝓspicere. j. Pet. j. et q̃ ẽ splẽdoꝛ et figura dei p̄ris Heb. j. Iste inq̄ q̃ cũ d̄o p̄re sedẽs sup cherubin ituet̄ abyssos et q̃ oĩa q̃cũq̧ voluit fecit i celo et i terra i mari et in oĩb⁹ abyssis nõ ẽ dedig̃t⁹ pati ꝓ nobis. Uñ ad Tytum ij. dꝛ Dedit semetipʒ ꝓ nob̄ vt nos redime ret ab oĩ iniq̄tate. Istã grãm erga gen⁹ hu manũ admirãs ipe fili⁹ dei dicit Johã. iij. Sic de⁹ dilexit mũdũ vt filiũ suũ vnigni tũ daret ꝓ nobis. Qḋ tractãs. Rupert⁹ in conient̄ ser. xxv. dicit q̄ optimo mõ dãdi et plenissimo dat⁹ ẽ ꝓ nob̄ creatoꝛ. cum fac tus ẽ talis q̃ perpetuo et ꝑfecte frui possem⁹ Qḋ vtiq̧ factũ ẽ ꝑ ei⁹ natiuitatem et passi onem. Certe maxima dilectio apparuit in eo erga homineʒ quãdo deus fact⁹ est fili⁹

hominis vt sugeret vbera regens sydera. et esuriret pāis. sitiret fons. dormiret lux. ab itinere via fatigaret̄. falsis testibus veritas occultaret̄. iudex viuoꝝ ac mortuoꝝ a iudice mortali iudicaret̄. ab iniustis iusticia dānaret̄. flagellis disciplina cederet̄. spinis botrus coronaret̄. ꝟtus infirmaret̄. salus vulneraret̄. vita moreret̄. Hec Augu. Secundo si attēdam⁹ q̄ntū passus ē. ⁊ certe mltū: q2 a plāta pedis nō ē inuenta i eo sanitas. Nō em̄ in vno mēbro. s3 i oib⁹ pass⁹ ē. iuxta illō ps. Foderūt man⁹ meas ⁊ pedes meos dinumerauerūt oia ossa mea. Nec i mēbris exteriorib⁹ tm̄. s3 etiā interiorib⁹. quia i corde. Iuxta illud. Et cor meum dereliq̄t me. Tertio si ꝯsideremus ꝓpter quos passus ē Dicit aūt Petr⁹ aplus. j. Pet. iij. Xp̄s pro nob mortuus est iustus ꝓ iniustis. ⁊ Paulus Roꝝ. v. dicit. Cum adhuc infirmi essemus xp̄s mortuus ē ꝓ impijs. Uix eniȝ q̄s ꝓ iusto morit̄. Nā ꝓ bono forsitan q̄s audeat mori. Cōmendat aūt deus caritatē suā in nobis. Q̄m cum adhuc pctōres essem⁹: xp̄s pro nobis mortuus es. Hec ibi. Non solū aūt tunc ꝓ iniustis impijs ⁊ pctōribus dignatus est mori. sed ⁊ nunc quotidie iniustis ⁊ peccatoribus permittit se dari in sacramēto altaris. quia iniusti sunt eoipo q̄ peccando fiunt ingrati. Quod quantum xp̄s sibi ponderet ostendit Augustinus in quodam sermone die iudicij dicens ex psona xp̄i ad peccatorem ⁊ ingratū. Cur me grauiori criminū tuoꝝ cruce q̄ꝫ illa in qua q̄ndam pependeram affixisti. Grauior mihi ē crux criminū tuoꝝ in qua mortuus pēdeo q̄ꝫ illa in qua quondā mortem occisur⁹. tui misertus volens ascendi. Hec ille. Istaȝ ergo pietatem amorem et gratiam qua nos ita gratiose redemit. et omni tempore ⁊ maxie hodie quando maxime temptamur a mundo carne et diabolo debemus meditari et recordari dulciter Hodie em̄ temptat mūdus vanitatibus. quia vnus van⁹ homo alium ad vanitatem protrahit. Caro nostra currit ad deliciosa et suauia. et diabolus suggerit noxia et superba. Cōtra que omnia passio domini est meditanda. ꝑsertim recolendo. ex quanta pietate ⁊ gratia fuit pro nobis peccatoribus ⁊ indignis facta. Nihil enim ita homineȝ excitat ad deuotionem sicut memoria passionis christi Sanguis autem christi est summum medicamentum ariditatis cordis nostri.

B Dicit aūt Robertus bolgot super librū Sapie. c. xj. q̄ sanguis hūan⁹ h3 tria naturaliter. Primo quia fecūdat lignū aridū. Scdo q2 sanat corpus languidū. Tertio quia causat cementū solidū. Prio fecūdat lignū aridū Dicunt naturales q̄ si lignū fuerit arefactū. optimū remediū est stati in ꝑncipio arefactiōis apponere sanguinē humanū. Narrat etiā Hermes egypti⁹ q̄ rosarium plantatum in terra cōmixta cū sanguine ad calorē modicū ignis omi tpe āni ꝑducit rosas. Moralit̄ hō est q̄si arbor. vt dr̄ Marci. viij. Uideo hoies q̄si arbores. q̄ arescit tūc ꝑ pctm̄ q̄n ⁊ de deo nō cogitat vt deberet. q̄ tunc nō h3 deuotionē. nec fac̄ delectabilit̄ que dei sunt. Iohelis. j. ca. Ligna agri aruerūt. q̄m confusum est gaudiū a filijs hominum. In isto ergo casu nō est melius quam ad radicem cordis talis apponere sanguinem christi calidum per meditationem deuotaȝ. Ista enim meditatio accendit statim amorem in hoie qui est calor naturalis hominis. Tali amore accensus erat Bernard⁹ q̄ loquēs ad xp̄m i ser. xx. super Cantica ait. Super omnia reddit te mihi amabilem bone iesu calix passionis tue quem pro me bibisti. opus nostre redemptionis. Hic em̄ sup oia amoreȝ nostrū sibi vēdicat. hic nostrā deuotionē blādius allicit. Hec ille. Et idō sicut dic̄ apostolus Heb. ix. Omia pene ꝯm legem i sanguine mundantur. et sine sanguinis effusione non fit peccatoꝝ remissio. Sic ergo sāguis fecundat lignum aridum. Secundo sanguis sanat corpus languiduȝ. Sic em̄ legimus consultum Constantino imperatori leproso q̄ balnearetur in sanguine calido puerorūȝ ⁊ curaretur Refert etiā bolgoth vbi supra q̄ est quedā infirmitas puerorum. et vocatur crugles. periculosa valde nisi per aliquod remedium curaret̄ Est autem remedium tale contra eam. q̄ puer vngatur sanguine hominis qui prius istū morbum passus fuerit. Isto modo corporis nostri mortalitas est mirabilis infirmitas. quia continue morimur ꝯm Senecaȝ Ut ergo ista infirmitas curaretur in nob. id est de mortalibus fieremus immortales passus est christus vt per eius sanguineȝ ⁊ mortem nos ad immortalitatem perueniremus. Unde Bernardus in quodam ser

mone. O bone Jesu quid tibi et morti: nos deliquimus et tu soluis. nos peccauimus et tu luis. Passio ergo tua est opus sine exemplo. gratia sine merito. caritas sine modo. Bene ergo dictum est quod passio sua fuit gratiosa. Tertio sanguis causat cementum solidum. Refert. Dolgoth vbi supra. Quanti qui volentes facere edificia perpetua cementum humano sanguine miscuerunt. Unde etiam de Uertigrino rege Britanie in historia britonum dicitur. Quod cum edificaret turrim in monte Eury in vallis. Quod cementarij de die operabantur. tellus alio die absorbuit. Consuluerunt ergo magi dicto regi quod iuuenem quendam inquiri faceret qui patrem terrenum non haberet. Cuius lapides et cementum sanguine aspersi prestarent solidum fundamentum. Moraliter ante christi passionem sic erat in mundo quod quicquid homines edificauerunt quantumcunque bene edificarent. moraliter bene viuendo. totum imediate absorbebatur a terra. quia omnes in puteum inferni descenderunt. nec stare potuit edificium meritorum donec aspersi essent sanguine iuuenis qui patrem non haberet in terra. et hic fuit xps. qui fuit in celis sine matre. et in terris sine patre. Heb. xij. c. Accessistis ad mediatorem noui testamenti Jesum et sanguinis aspersionem meliusloquentem quam Abel. Isto ergo sanguine cementum ecclesie melius conglutinatur et solidatur vt deo amore indissolubili inhereamus a quo prius procul ab eo distabamus. Ephe. ij. Nunc autem in christo iesu vos qui aliquando fuistis longe. facti estis prope in sanguine christi. Unde statim post passionem christi omnium credentium factum est cor vnum et anima vna in xpo. Et hoc vtique non nisi per passionem xpi. et sanguinem per quem caritas xpi diffusa est in cordibus fidelium. vt dicitur Ro. v. Sicque patet prima nostri thematis particula. que vt deductum est sufficienter ostendit quod passio xpi quam modo recolit ecclesia fuit gratiosa.

Dixi secundo quod in verbis premissis considerandum est quomodo passio xpi fuit dolorosa quod ostenditur verba thematis nostri. cum dicitur. Illudetur flagellabitur et conspuetur. Iste dolor causatus est christo ex tribus. Primo ex parte tradentis Jude. Secundo ex parte crucifigentis synagoge. Tertio ex parte crudelitatis pene. De primo patet in ps. liiij. vbi xps conquerendo de malicia dolo et fraude iude sic ait. Si inimicus meus maledixisset mihi sustinuissem vtique. Et si is qui oderat me super me magna locutus fuisset. abscondissem me forsitan ab eo. Tu vero homo vnanimis dux meus et notus meus. Qui simul mecum dulces capiebas cibos. in domo dei ambulauimus cum consensu ps. liiij. Et ponuntur ibi plura dolore plena et intollerabilia secundum Innocentium. Primo enim intollerabilis est persecutio que fit ab amico. Secundo quando est improuisa. Tertio si est illata a socio secretorum. Quarto quando fit ab illo qui deberet eum docere. Quinto si infertur a familiari. Sexto si a commensali. Septimo si a contubernali. Hec omnia fuerunt in Juda. propter quod eius traditio fuit xpo nimis dolorosa. Ex quo patet quod quanto plura dona quis recepit a xpo tanto grauius peccat contra xpm. Unde grauius peccat senex quam iuuenis. quia plura habet. scilicet etatem. et sapientiam maturam. Et grauius rex vel princeps quam miles vel ciuis vel colonus. et grauius diues quam pauper. et grauius spiritualis quam secularis. et grauius regularis quam spiritualis. Unde dicit Innocentius. quod per maliciam Jude hi signi ficantur octo partes ingratitudinis religiosorum. scilicet inhumanitas. inimicicia. scandalum. proditio. consiliorum reuelatio. inhospitalitas. deuiatio. et contradictio. que omnes quis vis tolerat a religiosis quam alijs quibuscunque. Secundo ista passio fuit dolorosa christo ex parte crucifigentis synagoge. Christus enim in tota vita sua multa bona fecit iudeis plus quam alijs gentibus. Juxta illud. Non fecit taliter omni nationi. et iudicia sua non manifestauit eis. sicut iudeis. maxime cum tantum esset notus in iudea deus. Et cum vt ipse saluator dixit. Salus tantum ex iudeis est. Johannis. iiij. capitulo. Unde ipse dicebat eis quasi ammirando eorum maliciam per eos contra eum conceptam. Multa bona ostendi vobis. propter quod horum opus vultis me lapidare. Johan. x. cap. Ista beneficia enumerans psalmista ps. xxxiiij. dicit in persona xpi. Ego autem cum mihi molesti essent. Innocentius. scilicet iudei. induebar cilicio. id est sub carne mortali latebam. nec ostendebam potentiam sumendo vindictam. Ecce primum beneficium. scilicet mansuetudo conuersationis

Scōm fuit hūilitas. Tertiū fuit ieiuniuz.
Uñ subdit. Humiliabā in ieiunio animaz
meā. Nec dubiū qn ꝑ hoīb9 nō ꝑ se ieiuna
bat. Quartū fuit desideriū q̄ salutem eorū
desiderabat. Sicut patet Joh. vj. Hec est
voluntas patris mei q̄ misit me vt oīe qd̄
dedit mihi pater nō perdā ex eo. Quintuz
est quia pro eis orauit. Ideo subdit. ⁊ ora/
tio mea in sinu meo conuertetur. Innocē/
tius. Ego homo orabam ad me deū. Sex
tum est quia eos diligebat. Unde addit. q
si ꝓximum ⁊ quasi fratrem nostrū sic cōpla/
cebam. id est. habui eos quasi fratres et ꝓ/
ximos. Septimum est quia de peccatis eo/
rum dolebat. Unde addit. quasi lugens ⁊
contristatus. Innocentius. de peccatis eo/
rū. sic humiliabar cōpatiēdo eis. Luc. xix.
Uidens ciuitatē fleuit sup illam. Quantā
autem maliciam retribuerūt sibi iudei pro
predictis beneficijs ostēdit idez psalmista
ibidem paulo ante dicēs in ꝑsona xp̄i Qm̄
gratis abscōderūt mihi interitū laquei sui
sup uacue exprobrauerūt aīaz meā. Notan
ter dicit gratis. i. sine causa. sicut Pilat9 cō
fessus est palam. ego nō inuenio ī isto cau/
sam vllam. Uel dic̄ gr̄tis ſm Innoc̄. i. nō cō
ducti vt milites Math. xxviij. Gratis q̄ ab/
scōderunt laqueū fraudulentie vt me inte/
rimerent. qn̄ scz ꝯsilia faciebant et insidias
mittebant vt me ad mortem traherēt Jo/
han. xj. Collegerunt pontifices et phari/
sei consilium. Sup uacue exprobrauerunt
animā. i. obprobrijs accusauerunt animaz
meā. querentes eam perdere sup uacue. id
est inutiliter ⁊ sine causa. Et in isto v̄su ſm
Innocen. multiplex malicia ipoꝝ designa
tur. Innuitur eīm p̄mo eorū malicia. q2 gr̄tis
Secundo fraudulentia. quia abscōderūt.
Tertio crudelitas. quia interitum. Quar/
to stulticia. quia superuacue. Quinto con/
tumelia. quia exprobrauerunt. Sexto pre
sumptio. quia animam meaz. Alias etiam
ipoꝝ malicias idē ps̄. ibidem infra enume
rans dicit. Primo. quia aduersus xp̄m le/
tabantur et ei insultabant. Unde dic̄. Ad/
uersum me letati sunt. Secundo. quia cō/
tra eum conspirabant. vt p3 Math. xxvj
vbi ꝯgregati fuerūt vt ih̄m dolo tenerent
et occiderent. Tertiū ē. q2 eū flagellabant.
Ideo addit. Congregati sunt super me fla
gella. Quartū est. quia eū ignorantem re/
putabant. Unde addit. Et ignoraui. i. ad

modū ignorantis me habui. et etiam repu
tatus fui. Quintum fuit scisma. Uñ sequi/
tur. Dissipati sunt. i. ꝑ scisma diuisi. q2 qui/
dam dicebant. Non est hic homo a dō qui
sabbatum nō custodit. Alij dicebant. quō
potest homo peccator hec signa facer̄ ⁊ scis
ma erat inter illos. Sextum fuit eorū ob/
stinatio. Uñ addit. nec cōpuncti. Septi/
mū fuit eoꝝ dolositas. Uñ dicit. Tempta
uerūt me Mat. xxij. Quid me tēptatis ypo
crite. Math. xxvij. Si fili9 dī es descēde
de cruce. Octauū fuit derisio eoꝝ cum dic̄
Subsannauerūt me subsannatōne. scz fre
quēti. Nonū fuit crudelitas eoꝝ. vnd̄ dic̄.
frenduerūt sup me more feraꝝ dentibus su
is. i. dentiū collisione seuiciam cordis sui
exprimebant. Ecce q̄ȝ dolorosa passio pro
tantis beneficijs reddere xp̄o tanta male/
ficia. Uñ xp̄s aggrauando peccatū iudeo
rū dicit Canticoꝝ. j. Filij matris mee pu/
gnauerunt cōtra me. Quod expōit Bern̄.
sup canti. ser. xxx. Filij matris mee. i. annas
Cayphas ⁊ Judas filij synagoge fuerunt
qui pugnauerunt contra xp̄m suspēdētes
eum in ligno. Quantus autez dolor impu
gnari a fratre matris eiusdem. Sed notā/
ter dicit matris mee. i. synagoge. non patris
quia non habebant deūm patrē. sed ex pr̄e
diabolo erāt. homicide vtiq3 sic̄ et ille ho/
micida erat ab initio. vt d2 Joh. viij. Ter/
tio ista passio fuit dolorosa ex parte crude
litatis pene. Tāta eīm fuit crudelitas ⁊ acer
bitas doloris q̄ oīa que potuerunt excogi
tari ignominiosiora in omnibus membris
fuerunt irrogata xp̄o. Juxta illud qd̄ ipse
de se dicit in psalmo. lxxxviij. ad prēz. Su
per me confirmatus est furor tuus. id ēver
sus es vehementer et perfecte iratus mihi
Et quare. quia omnes fluctus tuos indu/
xisti super me. Innocen. exponit. id est. om
nia genera tormentoruz. Jone. ij. Omnes
gurgites tui ⁊ omnes fluctus tui super me
transierūt. Certe magna crudelitas xp̄um
inter latrones suspendere. Isa. liij. c. Cum
iniquis deputatus est. ⁊ maxime iam mor
tuum vulnerare. vt patet Johannis. xix. c.
Hinc canitur in ymno. Quo vulnerat9 in
super mucrone diro lancee ⁊c̄. Et dicitur
dira lancea. cum tamen dicatur. dulce li/
gnum. dulces clauos. Et hoc est idō. quia
magna crudelitas fuit mortuum vulnera/
re. Hoc est q̄ Salomon in persona cru/

cifigentiū dixit Sapie.ij. Morte turpissima ɔdemnem⁹ eū. cōtumelijs ⁊ tormētis interrogem⁹ eū. Turpissima nō solū. sȝ etiā crudelissima. qꝛ ꝑ totū corp⁹ ita vt etiaȝ ex dolore illo aīa xp̄i maxime doleret. Juxta illud qd̄ ipe conquerit in ps̄. lxxxvij. Repleta est malis anima mea. malis dic̄ Innocēti⁹ pene nō culpe. Aīa em̄ xp̄i compatiēs corpi repleta fuit pena ⁊ dolore. Mat thei. xxvj. Tristis est aīa mea vsqȝ ad mor. Ostendūt istā dolorosam passionē ṽba thematis. cū dicūt. Illudet. flagellabit. cōspuetur. crucifiget. ⁊ occidetur. Ad quid autē ista oīa sustinere voluit. certe nō ad aliō nisi ad salutē nostrā. Naȝ vt ait Hieronym⁹ sup Math. Conspui voluit vt nos lauaret velari voluit vt nobis velamē culpe ⁊ igrantie cordis nostri auferret. In caput percuti. vt caput nostrum Adam sanitati restitueret. Colaphis cedi ⁊ verbis derideri vt nos ei labijs ⁊ manib⁹ ⁊ verbis ⁊ operibus applaudamus. Tanto ergo deus ab hominibus magis est honorandus quanto pro hominibus indigna suscepit. Inquit Gregorius in quadā omelia.

Dixi tertio q̄ in ṽb ꝑ. describit passio xp̄i vt copiosa. Qd̄ colligit ex oīb⁹ ṽbis nr̄i thematis. siml' sumptis. cū dr̄. Tradet illudet ɔspuet flagellabit. ⁊ sic de alijs. Ad h̄ em̄ vt dicit Bern̄. in oīb⁹ mēbris voluit pati vt omnib⁹ mēbris sui mystici corpis. h̄ est. oīb⁹ fidelib⁹ suis copiosam ⁊ sufficientē ostenderet redēptionē. Vn̄ dicit Leo papa in ser. de ieiunio septimi mēsis. Qr effusio sanguinis xp̄i ꝑ iniustis tam potēs fuit ad p̄miuȝ tā diues ad preciū. vt si vniuersitas captiuorum in redemptorem suū crederet. nullum tyrannica vincula retinerent. Et Augu. de ṽbis dn̄i dic̄. Qr si tot⁹ mūd⁹ cū morte xp̄i appendat minus videt h̄re. Hinc dr̄ in ps̄. Quia apud dn̄m misericordia. ⁊ copiosa apud eum redemptio. Sȝ di. quō copiosa redemptio. ex q̄ tam multi pereūt quotidie. ⁊ multi vocati. pauci vero electi Rn̄deo q̄ copiosa ē redēptio q̄ntū ad sufficientiā. qꝛ oēs sufficit saluare qui saluari volūt. licet nō sit copiosa ad efficaciā. quia nō oēs efficit saluos. illos p̄sertim q̄ saluari nolunt. Vn̄ ipe xp̄s vult oēs saluos fieri. vt dr̄. j. Thimo. ij. non tn̄ omnes salui fiunt. quia non omnes volunt. Quis ergo locus erit desperationi. ex quo tam copiosa ē redemptio per passionem xp̄i. Quis desperabit de christo q̄ dabit veniam et gloriaȝ ex quo dedit sanguinem suum et animaȝ ꝑ peccatoribus. Cum enim desperatio surgat ex triplici consideratione. vel culpe sic in Juda. vel offense sicut in Caym. vel pene. vt in Saul. ij. Regū vltimo. Ecce sanguis xp̄i mundat culpam. Nam confidendum est q̄ deus non voluit delectationeȝ culpe ꝓpter cuius odium effudit sanguinē Apoc̄. j. Dilexit nos et lauit nos a peccatis Mater lauat pueruȝ in aqua. Sed xp̄us nos in sanguine. Secundo cōciliat offensam. ɔfidendū est q̄ pater cōdonabit penitenti filio. ex quo dedit sanguineȝ peccatori. Colo. j. placuit per ipsum reconciliari. Tertio exsoluit penaȝ quia aufert eternitatem et mitigat acerbitatē. Unde iam non oportet de pena computare cum aliquo q̄ꝫ cum eius vicario. tam care emit nos q̄ postea non fuit qui retrahere possit forum. j. Petri. j. Non corruptibilib⁹ auro aut argēto empti estis. Hec tria figurata sunt ī passione. quia inclinauit caput in signū remissionis offense. Exiuit aqua de latere in signum ablutionis culpe ⁊ sanguis in signū redemptionis pene Matthei. xxvj. Hic ē sanguis qui pro vobis et pro multis effundetur in remissionem peccatorum. Et ido Bern̄. sup cantica sermone. xxij. dicit. Passio tua domine iesu xp̄e vltimū refugium. singulare remedium. deficiente sapiētia. iusticia non sufficiente. succūbentib⁹ meritis illa succurrit. cuȝ defecerit virtus mea. nō conturbor. non diffido. Scio quid faciaȝ. Calicem passionis xp̄i accipiam et nomē domini inuocabo. Hec ille. Et sermōe. lxj. dicit. Quid tam ad mortem quod non xp̄i morte saluetur. Si ergo venerit in mentē tam potens tam efficax remediū. nulla possum morbi malignitate terreri. Et ideo liquet errasse illum qui ait. Maior est iniq̄tas mea q̄ꝫ vt veniaȝ merear. Hec ibi. Cōfidenter igitur speremus in passione christi et tuti erimus ab omnibus insidijs mūdi carnis et diaboli. per quam euademus culpam. consequemur veniam gratiam ⁊ tandem gloriam. Ad quam nos perducat pater ⁊c̄.

Dominica in q̄nquagesima. II.
Sermo. XLI.

C Ecus quidaz sedebat sec⁹ viã mẽdicãs Lu. xviij. Sic dic̃ btũs Aug. i li. d̃ caritate. deus medicamentũ est non sano. regula ẽ prauo. habitatio dẽfto. lux tenebroso. Hec ille. Et exp̄mit h̃ Aug⁹. q̃tuor d̃fectus hũane ɔditõis. scz lãguorẽ in potẽtia agibili. q̃ntũ ad opationẽ boni. deprauationẽ in ɔcupiscibili q̃ntũ ad electõz boni. d̃sertõez i malo q̃ntũ ad defectũ i irascibili ꝛ cecitatẽ i electõe q̃ntũ ad cognitõz i rõnali Voluit g̃ dicere Aug. ꝙ gen⁹ hũanũ ex p̄uaricatõe p̄moꝝ pntũ p̄missa mala icurrerat. tũ qꝛ lãguidũ erat opari bonũ ex se. iuxta illõ. ij. Coꝝ. iij. Nõ sum⁹ sufficientes cogitare aliq̃d a nob̃ q̃i ex nob̃. tũ qꝛ erat deprauatũ vt poti⁹ ɔcupisceret malũ p bono Isa. v. Ve q̃ dicit̃ bono malũ ꝛ malo bonũ. tũ tertio qꝛ erat desertuz i malo a q̃ p se resurgere ñ potãt. iuxta illõ ps̃. Infix⁹ suz in limo pfundi. ꝛ ñ ẽ suba. i. auxiliũ. tũ q̃rto qꝛ erat obscuꝝ ꝛ tenebrosũ vt nõ hr̃et debitã ꝛ verã cognitõz veri ꝛ falsi. Vñ pph̃a cõq̃rebat̃. Corruit i plateis ei⁹ v̾itas. Quia g̃ nõ fuit q̃ gen⁹ hũanũ a p̄missis defectibꝫ liberaret. vẽit dei fili⁹ ꝛ fact⁹ ẽ medicia salutar̃ nõ sano. habitatio dẽfto. lux tenebroso. Jõ cec⁹ sentiẽs xp̄m p̄tereũtẽ cuz turba petijt a tenebr̃ cecitat̃ illũinari. Que q̃dẽ cecitas describit̃ in v̾bis p̄missis. cũ d̃r. Cecus q̃dã sedebat. In v̾b̃ p. tria sũt ɔsiderãda. Prĩo circa h⁹ ceci curatõz hũane cõditõis ifelicitas. i eo ꝙ d̃r. Cec⁹ q̃dã. Scd̃o ei⁹ prudẽs sagacitas i eo ꝙ clamat ad deũ Tertio saluatoꝛ̃ pietas. i eo ꝙ curauit eũ.

A

Dixi primo ꝙ in v̾. p. ɔsideranda ẽ circa h⁹ ceci curatõez hũane ɔditiõis infelicitas. in eo ꝙ d̃r. cecus q̃dã. Int̃ multas mis̾ias ꝛ icõmoda hũane nat̾e ex cl̃pa p̄moꝝ pntũ inflicta ẽ cecitas. q̃ iõ d̃r infelicitas. qꝛ ẽ pena pueniẽs ex illa ifelici culpa p̄moꝝ pntũ. p quã felicitatẽ celestẽ amisert Et qꝛ ista infelicitas nõ vẽit sola. sz cũ multis alijs comitibꝫ ꝛ miserie sue socijs. idõ h̃ ei⁹ describũt̃ ɔditões. scz qꝛ erat q̃dã. scd̃o qꝛ sedebat. tertio qꝛ sec⁹ viã. qꝛ mẽdicabat Prĩo g̃ videam⁹ q̃liter cecitas ista que est pctm̃ excecat mẽtẽ hoĩs. Scd̃o quõ ex ea multa mala, pueniũt ꝛ comittũt̃. De primo quõ ɔgrue p cecitatẽ significat̃ pctm̃. dicit̃ Sophonie. j. Ambulabũt vt ceci. q̃a dño peccauerũt. Vñ vt dicit Robert⁹ holgot sup li. Sapie. ij. ca. Omẽ pctm̃ natũ ẽ sup naturaliter excecare. ꝛ ob h̃ septẽ vicia capitalia septẽ inferunt cecitates mẽtales. q̃bus corrspõdẽt septẽ cecitates corpales. q̃ i sacra scptura noĩant̃. Prĩo eñ mẽtẽ excecat supbia p̄ sua nimia claritate Ecc̃i. xliij. Sol suis radijs effulgẽs excecat ocl̃os Sol ẽ gl̃ia pompe mũdialis. ꝛ figurat̃ per Pauli cecitatẽ. De q̃ Actu. ix. Circũfulsit eũ lux de celo. ꝛ cadens in terrã nihil videbat. De hac cecitate põt exponi illõ Roꝝ. xj. Cecitas ex pte ɔtigit i isrl̃. Israel eñ interp̄tat̃ vir vidẽs deuz. ꝛ significat hoiem donis nature ꝛ fortune preuentũ. Cuiusmodi sunt hoies ingeniosi speciosi fortes ꝛ diuites. Hec eñ oĩa sunt materia superbie Vñ Aug⁹. in q̃dã epl̃a. Vicia cetera i peccat̃. supbia v̾o i recte fact̃ cauẽda ẽ. ne illa q̃ laudabiliter facta sunt ip̄ius laudis cupiditate amittãt̃. Scribit Seneca ad Lucillũ epl̃a. lxxxvj. ꝙ vxor sua famulã quandã habuit q̃ subito facta ceca videre desijt. incredibilem rem tibi narro. sed tamen verã. Nescit se esse cecam. sz sp pedagogum suuz rogat vt recedat de domo in q̃ est. dic̃ eniz domũ tenebrosam esse. Et subdit Seneca Hoc inq̃t qd̃ in illa videm⁹ nobis accidit Nemo se auaꝝ intelligit. nemo se cupiduz Ceci ducẽ querũt. nos sine duce erramus. et dicim⁹ nõ ego ambitiosus sum. sz vrbs ip̄a magnas exigit ipensas. nõ est meũ viciũ ꝙ iracũdus sum. qꝛ nõdum ɔstitui certũ gen⁹ vite. Adolescẽtia facit ꝙ nos decipim⁹. nõ est extrinsec⁹ malũ nostruz intra nos est. in visceribꝫ sedet. Sed ideo ad sanitatẽ difficulter puenim⁹. qꝛ nos egrotare nescim⁹. Hec Seneca. Hec fuit cecitas ep̄i Laodicie. cui d̃r Apocal̃. iij. Dicis q̃a diues sum ꝛ locuples ꝛ nullius egeo. ꝛ nescis quia tu es miser ꝛ miserabilis et paup et cecus et nudus. Ecce mala cecitas supbia. Secunda cecitas est inuidia. ꝛ hec figuratur per cecitatẽ Heli sacerdotis. De quo. j. Regum. ij. c. dicitur. Caligauerunt oculi eius ꝛ nõ poterat videre lucernã ardentẽ donec extingueretur. Isto modo est de inuido qui lucernã ardentẽ. id est. personam gratiose viuentẽ ꝛ psp̄ere coram d̃o ꝛ bonis viris merito approbandam. videre nõ potest q̃n ledatur in corde per inuidiã.

Auian⁹ narrat de cupido ⁊ inuido simľiter agentib⁹. Uox de celo venit ad eos di. Petat vn⁹ vestrū q̇cq̇d voluerit ⁊ hēbit. Sic tm̄ ꝙ soci⁹ su⁹ habebit duplū. Fuit ḡ mag̃ cōtrouersia inter eos q̇s eoꝝ peteret. tādē inuid⁹ peto inquit vt eruat̃ mihi oculus h̄ ideo dixit vt socio suo. s. cupido eruerētur ambo oculi. In figura hui⁹ dr̄ de Saul. j. Re. xviij. Qr̄ nō recto ocl'o inspiciebat dauid postq̄ȝ Dauid triumphauit de philisteo. Unō dr̄ inuid⁹ q̄si nō vidēs alioꝝ ꝓsperitatē vel felicitatē. Tertia cecitas ē iracūdia. De q̄ ps̄. Turbat⁹ est a furore ocl'us meus. h̄ ē dicere iuxta Catbonē. Impedit ira animū ne possit cernere veꝝ. Hec significat̃ ꝑ cecitatē Lamech q̇ h̄ns arcū voluit sagittare. ⁊ putās se occidere ferā bestiaȝ occidit hoiem Caym. sic̄ narrat mḡr in historia sup Gen̄. c. iiij. Ita ē de hoib⁹ iracundis. ⁊ ꝑsertim de iudicib⁹ excecatis ꝑ iram q̇ putātes se occidere vicium in hoīe. occidūt ipm hoiem. De talib⁹ dr̄ Ephe. iiij. ca. Ignorātia ē in ill' ꝓpt' cecitatē cordis eoꝝ. Dicit autē Petr⁹ de lapiaria i tractatu de oculo morali. ꝙ oculi iracūdoꝝ naturalit' sūt infectiui si quē inspiciāt cū ꝯtigerit eos vehemēter irasci. Un̄ refert Solin⁹ in li. de mirabilib⁹ mūdi. ꝙ i sicilia sūt q̄dā mľieres q̄ lucie nuncupant̃ h̄ntes duplices pupillas in ocul' q̄ solo visu dicunt̃ ꝑimere. si forte quē respexerit cū fuerit irate Ita ē moralit' de iracūdis ꝙ oīa corrūpūt ⁊ destruūnt cū fuerit irati nec aliquā v'itatē admit tūc aut cognoscūt qd̄ diabol⁹ eis ꝓcurat. sic̄ piscator turbās aquā ne pisces rethe videāt. Sic ipe turbat eis oculū rōis. vt cadāt i laq̄um diaboli. Et iđo expedit talib⁹ vt cū se sentiūt iratos. suspēdere sn̄iam de oīb⁹ q̄ tūc agūt siue vlciscēdo siue declarādo. sic̄ fec̄ Archita tarētin⁹ q̇ volēs villicū suū punire ꝓ eo ꝙ sibi agros destruxisset. sentiēs se iratū punitionē suspēdit di. Sumerē de te vltionē si irat⁹ nō essem. Inquit Valeri⁹ maxim⁹ li. iiij. Unde ph̄us dicit duo esse impedimēta consilij. scȝ irā ⁊ festinantiā. In historia Roꝝ legit̃. Qr̄ cuȝ quidam ph̄us Theodosiū imperatorē nimis pronū vidisset ad irā. sibi consuluit vt cuȝ se iratum sentiret vigintiq̄ttuor l'ras priusq̄ mente recenseret. ⁊ post h̄ statueret quicq̇d vellet. Hoc ideo dixit. vt saltim tanto tp̄e recensendo l'ras deliberaret. Quarta cecitas est accidia ⁊ figurat̃ ꝑ cecitatē Thobie qui dormiendo cecitatē incurrit Thob. ij. In accidiosis em̄ oculi mentis sūt semꝑ ḡuati ad torporē Math. xxvj. Erant enim oculi eoꝝ ḡuati. iđo īuenit eos dormiētes. Iste somn⁹ ⁊ cecitas accidit homini ex cōsideratione pene future ad quā obligatus est. quā si ꝯsideraret nō dormiret nec in bono tepesceret. Refert̃ in vitaspatrum ꝙ abbas Achilles cuidā fratri cur pateret̃ accidiā sciscitāti r̄ndit. Iđ accidiā pateriȝ quia nōdū vidisti ꝑmia q̄ speramus ⁊ supplicia q̄ timem⁹. Miruȝ tn̄ est ꝙ pctōr interdū sentiens se deo obligatū i multiȝ. audact' dormit. Refert Macrobius in saturnalib⁹ ꝙ Augustus imꝑator audito eo ꝙ q̇daȝ mercator mľtis debitis obligat⁹ obisset. q̇ tam̄ in vita illa debita penit⁹ nihil curās fortiter dormiebat. iussit sibi ei⁹ culcitrā cōparari. Cūq̧ ei familiares mirarent̃. respōdit. Habenda est ⁊ diligēda hec culcitra ad sōnum. in qua ille dormire poterat q̇ tātiȝ debitis obligatus erat. O quāti sūt hodie tales mercatores q̇ sentientes se obligatos ad eternas penas dormiūt. nec ad eccľias debito tp̄e surgunt maledicta taliū culcitra. Helinādus vdrimōtis monachus refert ꝙ cū q̇dam ep̄us Philipp⁹ noīe beluacēsis in monasterio ipoꝝ ꝑnoctasset. cras hora ꝑma veniēs idem Helinād⁹ cepit eū in strato stertentē curiose arguere di. Aues celi ⁊ porci terre iā surrexerūt ⁊ epi adhuc dormiunt. Quod ipse audiens respondit. Uade miser ⁊ occide vermes tuos. Cui ille. Ego quia pauꝑ sum occido vermes meos corꝑales. te aūt quia diues es occident vermes tui in inferno. sicut scriptū ē. Uermis eoꝝ non moriet̃. ⁊ ignis eorum nō extinguet̃. Quinta cecitas est cupiditas que homines facit similes talpis semꝑ fodientes in terrenis. Et hec cecitas facit hoiem pauperē ⁊ mendicū. Un̄ figurat̃ ꝑ cecitatē istius mēdici q̇ sedebat sec⁹ viā. Sȝ di. quō dicis auarū ⁊ diuitē pauperē. R̄ndeo certe ꝙ sic. Nā dicit Seneca epl'a. xxxviij. Nō q̇ parū hȝ pauꝑ est. sed qui plus cupit. Unde ille diues vere est q̇ modū tenet i diuitijs. Modus aūt est duplex. Prim⁹ habere qd̄ necesse est. ꝓxim⁹ qd̄ satis est. Hec Seneca. Sexta cecitas est gula que freq̄nter excecat hominē spiritualiter ⁊ corꝑalit' Prouer. xxiij. Cui ve. cuius pꝛi ve. cui rixe

cui fouee. cui sine causa vulnera. cui suffos/
sio oculoꝝ. Nonne his qui moraꝫ in vino
et student calicibꝫ epotandis. Un̄ dic̄ Po
licratus li. viij. c. vj. Q̄r q̄dam phs legitur
dixisse ꝙ gula cibos terit sed oculos vorat
Septima cecitas est luxuria q̄ aufert ocu/
lū mētꝫ. Un̄ poeta. O is amor cecꝰ qꝛ nō ē
arbiter equꝰ. Nā deforme pecꝰ iudicat esse
decꝰ. Un̄ ſm Gre. xxj. lib. moral. Cecitas
mētꝫ ē pria filia luxurie. Ista cecitas ē Sā
psonis q̇ in sinu dalide ꝑdidit oclos Judi
cū. xvj. Custodiēdꝰ ē igiꝫ oclus mētꝫ ne ex
cecet. Et ē mirabile ꝙ oculus corꝑalis in
luxurioso ita vehemēs ē ꝙ excecat oculū
mētꝫ. Nā ſm Quintilianū in li. causaꝝ Vi
cijs nr̄is in animū ꝑ oculos via ē. Hierē. ix
Ascēdit mors ꝑ fenestras nr̄as. Hoc aūt ī
luxuriosis maxie ꝯtingit vbi ex visu ⁊ risu
hō ꝓuocatꝫ ad illicita. Un̄ dicit Helinan/
dus. Stulta est castitas q̄ iordinate ridet
vel aspicit indecēter. Jō dixit Job. Pepe/
gi fedus cū oculis meis vt non cogitarem
q̇cq̄ꝫ de ṽgie. Sicq̄ꝫ ptꝫ quō pctā mortlia
figurāꝫ ꝑ cecitatē ꝯuenient. B Restat
subiūgere quō hec cecitas mētꝫ aduēit ho/
mini cū pessimis accidētibꝫ ⁊ ꝯditionibus
Sūt āt plēs ꝯditōes eiꝰ h̄ i theāte posite.
Prima cōditio cecitatꝫ pcti ē ignorātia re
spectu reꝝ cog̃scēdaꝝ. qꝛ non videt. Scd̄o
pigritia respectu reꝝ agēdaꝝ. qꝛ sedet. Ter
tio penuria ⁊ defectꝰ respectu reꝝ habēda
rū. i. h̄ ꝙ mēdicat. De ꝑmo pꝫ. Nā pctōr ca
ret cognitōe reꝝ cog̃scēdaꝝ ita oīno ꝙ nul
lā rē bn̄ dīudicat. sic̄ dicimꝰ de ceco ꝙ nec
albū nec nigrū discernit. Un̄ nō ē lippꝰ nec
luscus aut monoculꝰ. sꝫ ꝑfecte cecꝰ Jsa. lix
Quasi absq̄ꝫ oclis attrectauimꝰ. Duo ocu
li aīe. s. ꝯsideratio glie vt ꝓuocemur ad bo/
nū. ⁊ ꝯsideratio gehēne. vt r̄uocemur a ma
lo. Jlle dexꝫ. iste sinister. q̇a ḡ pctōr nec hꝫ
amorē boni nec timorē mali. idō vtroq̄ꝫ ca
ret. Qui āt hꝫ vnū illoꝝ dꝛ monoculꝰ Cer
te si ꝯsideraret pctōr gliaꝫ btōꝝ in celo. q̄n
ta sit plā bona ꝑ ea īpenderet. Et si ꝯside/
raret penas diuitis epulonis a mltis mal
pedē retraheret. qꝛ ḡ factꝰ est oīno cecꝰ. idō
decipiꝫ. qꝛ cecitas cognitōis inducit igno
rātiā. Ex h̄ āt ꝙ pctōr ē cecꝰ in cognitiōe i
currit multiplicē ignorātiā. Nā īcurrit ig/
norātiā sciēdoꝝ qꝛ nescit q̄ teneꝫ scire Hec
autē ignorātia q̄nq̄ꝫ ē ḡue pctm̄ q̄nq̄ꝫ leue.
Un̄ q̄nq̄ꝫ excusat pctm̄. q̄nq̄ꝫ incusat. Est
enī q̄dā ignorātia simplicitatꝫ. q̄ aliq̇s ob/
mittit scire ea q̄ ꝑtinēt ad salutē. cū tn̄ sciat
se obligari ad sciēdū illa. De hac dꝛ. Igno
rans ignorabiꝫ. Ignorantia alia ē crassa. q̄
aliq̇s negligit scire ea q̄ teneꝫ scire. De q̄ dꝛ
Sopho. j. Tribulabo homines. et ambu/
labūt vt ceci Jsa. xlij. Quis cecus nisi ser/
uus meꝰ. Alia ē ignorātia affectata. q̄ quis
affectat nescire ea q̄ teneꝫ scire Un̄ ps̄. No
luit intelligere vt bn̄ ageret. Alia est igno/
rātia maligna. q̄ q̇s est ꝑtinax in errore ſm
quē modū dꝛ Jsa. vj. Exceca cor ꝑpli huiꝰ
Hee q̄tuor ignorātie significāꝫ ꝑ q̄tuor ce/
citates. Nā ignorātia simpliciū ⁊ idiotarū
significaꝫ ꝑ cecū mutū. qꝛ obmittit interro
gare ea q̄ teneꝫ scire. Ignorātia crassa signi
ficaꝫ ꝑ cecū surdū ꝓpꝫ negligētiā audiendi
ea q̄ teneꝫ scire. Ignorātia affectata signi/
ficaꝫ ꝑ cecū claudū ꝓpꝫ volūtatē ignorādi.
Ignorātia obstinata significaꝫ ꝑ cecū de/
moniacū Mat. xij. Oblatꝰ ē ei q̇dā demo
niū hn̄s. cecꝰ. ⁊ mutꝰ. Lꝫ ḡ igr̄antia simpli
citatꝫ sit venialis in simplicibꝫ. tn̄ ē i ꝓela/
tis dānabil. qꝛ isti tenēꝫ alios docere ⁊ illūi
re. Juxta illō Jsa. xlij. Dedi te in fedꝰ ꝑpli
vt apires oculos cecoꝝ. Et Roꝝ. ij. Cōfi/
dis te ducē cecoꝝ Et hec ignorātia i sacer
dotibꝫ dānabil duplex ē. s. sciēdoꝝ q̄ ad ꝯsi
liū aīaꝝ. qō teneꝫ dare pctōribꝫ. discernē/
do inter leprā ⁊ leprā Leuiꝫ. xiij. Et docē/
doꝝ q̄ ad ꝑdicatōeꝫ fidei ⁊ mādatoꝝ. Alia
aūt dānabil igr̄ātia ē iudicādoꝝ. ⁊ hec tā i
seclaribꝫ q̄ꝫ in spūalibꝫ ꝑniciosa ē. qꝛ subuer
tit iudicia Ecci. xx. c. Exenia ⁊ dona exce/
cant oculos iudicū Mat. xv. Sinite illos
ceci sūt ⁊ duces cecoꝝ h̄ vtiq̄ꝫ rectoribꝫ om
nibus cōiter dꝛ. Alia est ignorātia creden/
doꝝ ⁊ faciēdoꝝ. q̄ etiā est dānabilis i oibꝰ
cōiter. Nā qui ignorat credēda. ignorat a
quo est. Qui ignorat facienda. ignorat ad
quid factus est. ⁊ vtrūq̄ꝫ pessimū. Secūda
cognitio cecitatis in pctōre est pigritia re/
spectu agendoꝝ. q̄ ad h̄ diciꝫ. sedebat. Se
dēt q̇ pigritāt. Jstos āmonēs ps̄. ait. Sur
gite postq̄ꝫ sederitis q̇ manducatis panem
doloris. quasi di. Satis diu sedistis q̇ pi/
gritastis. Canticoruꝫ. ij. Surge ꝓpera
amica mea. Michee. ij. Surgite et ite q̇a
non habetis hic requiē. Nō est ḡ sedenduꝫ
sꝫ currendū in via dn̄i. Ps̄. Viā mādatoꝝ
tu. cucurri. Incōueniēs āt ē ista sessio pctō
ris ꝓpꝫ tria. Prio qꝛ via pn̄s. iuxta illō Gre.

Quasi in via sum⁹ q̄ ad patriā ꝑgim⁹. Nō est ḡ sedēdū sec⁹ viā. ſ; in termīo vie Heb. iiij. Festinem⁹ ingredi in illā requiē. Tunc eīm sedebim⁹ q̇ete ⁊ optime Jsa. xxxij. Sedebit ꝑplus meus in pulchritudine pacꝫ. ī tabernaculis fiducie. ⁊ in requie opulenta. Heu q̄nti hodie sedēt mā̄ducare et bibere ⁊ surgunt ludere. j. Coꝛ. x. Sꝫ q̇d accidit certe ꝑierūt illa die. xxiij. milia. Jtē incōueniēs est sedere. q꞉ turba p̄teriēs sctōꝝ solicitat nos ad transeundū. Jocūdi⁹ est em̄ cū turba ire. vt di. Gre. q꞉ laboꝛ alleuiat̄. Jtē incōueniēs est sedere. q꞉ ihus transit q̄ꝫdiu ē vita pn̄s. postea q̇escet. ⁊ dicet illud. Nescio vos Mat. xxv. Et ē h̄ sciēdū ꝙ ī h̄ val de exp̄mit̄ pctōꝝ ꝯditio in hac vita ⁊ statu miserie. q꞉ sedet. Jn statu em̄ nature stabat hō ꝑ integritatē nature ⁊ rectitudinē. quā deploꝛabat Job in carnis putrediē sedēs in sterq̇linio. Stabat etiā q꞉ om̄ib꞉ creaturis p̄erat. quā deploꝛabat Jeremias Trenoꝝ. iij. Sederūt in t̄ra senes. Stabat ī copia oīs boni. ſꝫ abiect⁹ est in statū pauꝑtatis ⁊ sterilitatꝫ. quā deploꝛauit Helyas sedens sub iunipero. iij. Reg. xix. Ecce mala cōditio cecitatꝫ. scꝫ respectu agēdoꝝ. Tertia cōditio cecitatꝫ h⁹ pessima ē respectu rerū habēdaꝝ. q꞉ d꞉ ꝙ fuit mēdicās. De qua Ecci. xiij. Neq̇ssima pauꝑtas in oꝛe impij. ps. Diuites egue rūt ⁊ esurierūt. Sic fili⁹ ꝓdig⁹ cōpulsus ē mēdicare Lu. xv. Tollerabilis est mēdicitas in p̄n̄ti. sed in futuro nō. Prouer. xx. Mēdicabit estate. i. ī futuro q̄n̄ oīs messis est ꝯgregata. ⁊ nō dabit̄ ei Sic mēdicauit diues ep̄lo guttam aque q̄ negata ē ei Lu. xvj. Nūc ḡ est mendicādū Lu. xj. Petite ⁊ accipietꝫ. pulsate ⁊ aꝑietur vobis. Ex p̄missis om̄ib꞉ colligūt̄ q̄ttuoꝛ ī cōmoda pcti. scꝫ errare. palpare. cespitare. ⁊ cadere. Errat pctōꝛ in electiōe siue in discretione boni ⁊ mali Treñ. iiij. Errauerūt ceci in plateis. polluti sūt sanguīe. Secundo palpat pctōꝛ q̄si manib꞉ ī oꝑatōe. nō videns q̇ mō q̇ tꝑe q̇ oꝛdīe ꝓcedēdū sit ī actiōe Jsa. lix. Palpauim⁹ sic̄ ceci. Tertio cespitat q̄si pedib꞉. ⁊ h̄ in ꝯuersatōe qđ significatur Thob. ix. Pater cec⁹ cepit pedib꞉ offēdēdo currere. Leuit̄. xix. Nō ponas coꝛā ceco scādalū. Quarto cadit ad desperatōꝫ Math. xv. Si cec⁹ ceco ducatū p̄beat nōne ambo in foueā cadūt. Jsta ḡ h̄ notant̄ ꝑ oꝛdinē. Prio cecitas erroꝝ. cū dicit̄. Cec⁹ q̇dā. Scđo cespitatio. cū d꞉. sedebat. Jđo em̄ sedebat. q꞉ ābulādo cespitare timebat. Tertio palpatio. q꞉ mēdicās. q꞉ incerte extēdit manū ⁊ palpat cum aliq̇s ei poꝛrigit Quarto casus. cū d꞉. sec⁹ viā. Nō em̄ a via lōge recedere audebat. q꞉ ruinā timebat. Sic ḡ describit̄ stat⁹ pctōꝝ ꝯueniēter ꝑ infelicitatē cecitatis h⁹ pauꝑis. C

Dixi secūdo ꝙ in isto ceco attendenda est prudēs sagacitas. in eo ꝙ diligēter ⁊ sagaciter ꝓperauit ad illuminatōꝫ. Tria āt ōn̄dit valde notabilia prudētie oꝑa. Prio q꞉ q̄siuit. Prima ꝯditio prudētꝫ q̄rere bonū. Scđo q꞉ clamauit seu petiuit Tertio q꞉ respōdit Quesiuit p̄mo q̇d h̄ esset ꝙ ihs trāsiret cū turba. sic tu pctōꝛ q̄re. ecce turba p̄terit. q̇a generatio p̄terit ⁊ generatio aduēit Eccs j. ij. Re. xiiij. Om̄es moꝛimur ⁊ q̄si aq̄ dilabimur. Quere ḡ q̇d est h̄ Deut̄. xxxij. Jnterroga p̄rēm tuū ⁊ dicet tibi. Certe q̇ h̄ q̄reret sepi⁹ ⁊ recogitaret ī et̄nū n̄ peccaret. q̇ vicꝫ se cogitaret moꝛituꝝ Ecci. vij. Recoꝛdare nouissima tua ⁊ ī et̄nū nō peccab. hec est ḡ prima cōditio prudētꝫ. Scđa ꝯditio isti⁹ ceci fuit. q꞉ clamauit seu petiuit di. Jhu fili Dauid miserere mei. Jncrepat̄ vt taceat ⁊ t̄m clamat. Turbe īcrepātes ꝺm Greg. in omel. sūt cogitatōes vicioꝝ p̄teritoꝝ q̄ fecim⁹. q̄ hoīs mētē impediūt ne xp̄m audiat. Sꝫ q̇d faciendū ē. certe m̄lto magis clamandū. Quia ꝺm Greg. Quāto ḡuioꝛi tumultu vicioꝝ p̄mimur. tāto magꝫ oꝛōni instare dēm⁹. Sūt āt q̄tuoꝛ q̄ īpediūt clamorē in pctōꝛe. s. oꝛis obstructio. qđ fit ꝑ murmuratōꝫ ꝯ deū. q̄ dicūt pctōꝛes ꝑcussi. En serui tui flagell' cedimur ⁊ iniq̄ agit̄ ꝯ nos. Exo. v. Et isti h̄n̄t os obstructū ad bonū et apertū ad malū. ps. Obstructū est os loquentiū iniq̄. Scđm est obtenebratio. qđ fit ꝑ moꝛtis occupationē. Moꝛs em̄ est sic̄ nox. in qua q̇sq꞉ pulsauerit ad ostiū ciuitatis suspectus habetur. Matthei. xv. Nescio vos. Et p̄mittitur. Media nocte clamoꝛ factus est. Tertium est elongatio. qđ fit per pꝛosperitatis dissolutionem. Unde filius pꝛodigus recessit in regionem lōginquam cū substātia sua Luce. xv. c. Quartū est tumultuatio. quod fit per terrenoꝝ occupationem. Unde Zache⁹ nō poterat videre ihm̄ p̄ turba Lu. xix. Jsta om̄ia pauꝑ iste cec⁹ superauit. ⁊ ideo exaudiri meruit.

Nam nõ murmurauit ɔtra defectũ cecita
tis.ſ; eã humiliter ẽ ɔfeſſus. Interrogatuſ
eñ rñdit. Dñe vt videã lumẽ.nec ĩ tenebꝛ;
noct;.ſ; de die xp̃m q̃ſiuit cũ trãſiret p̱ viã
q͛ꝺ vtiq; fuit p̱ viã de die.nec ſe a xp̃o elon
gauit.ſ; ſecus viã ſedit nec tumultũ turbe
aduertit.ſ; turba ĩcrepãte mag; clamauit.
Jd͛o exaudit̃. Sic pctõꝛ q̃libet debet pꝛi-
mo oĩa patiẽter a deo inflicta ſibi ferre. di-
cẽs illud. Merito hec patioꝛ. q̃a peccaui.
Scd͛o opoꝛtune penitereꝛ cõfiteri anteq;
ponat̃ in lecto egritudis. H̃ ſigt̃ dies. Ecce
nũc dies ſalutis Roꝝ. vj. Tertio appꝛoxi-
mare deo bonis opibꝫ Jaco. iiij. Appꝛopin
quate deo ꝛ appꝛopinq̃bit vobis. Quarto
nõ attẽdere impedĩmta hꝰ ſeculi. pſ̃. Ego
aũt tãq; ſurdus nõ audiebã. Tertia condi
tio. qꝛ pꝛudẽter rñdit. Dñe vt videã. nõ au
rũ ſed ſolẽ. Auarus eñ gratius intuet̃ au-
rũ q; ſolẽ. ꝛ ideo fidelis nihil plus deb; pe
tere q; vt videat voluntatem domini vt eã
ſciat facere.

Dixi tertio q͛ in verbis p̃miſſis cõſiderãda eſt chꝛi-
ſti benignitas quã huic ceco exhibuit. Di-
cunt̃ aũt pl̃a de xp̃o q̃ circa curatiõe; hꝰ ce
ci fec̃. ſcz lõganimitatẽ. pietatẽ. caritatem ꝛ
ptãtẽ. Et p̃mo lõganimitatẽ. qꝛ ſtans ihs
In q̃ notat̃ expectatio lõganimis. non eñ
ſedet vel iacet. ſ; ſtat. ne dicas illud vulga-
re. Expecta patiẽter. tũ ſedes in ſicco. ſed
ſtat q̃ſi expectãs cũ laboꝛe Jſa. j. Laboꝛa-
ui ſuſtinẽs. Jtẽ Jſa. xxx. Expectat nos d͛s
vt miſeat̃ nr̃i. Noli g͛ tardare Ecc̃i. v. Ne
tardes ɔuerti ad dñm. Vñ Augꝰ. in li. de
bono ɔſcie. c. xxij. Tardiꝰ ſiq̃dẽ videt̃ deo
pctõꝛi veniã dare q; ip̃e pctõꝛ veniã acci-
pere. Sic eñ feſtinat abſoluere a toꝛmen-
to ɔſcie ſue q̃ſi plꝰ eũ cruciet cõpaſſio miſe
ri q; ip̃m miſerũ paſſio ſui. Scd͛o oñdit ei
pietatẽ. in eo qꝛ ei ducatũ p̃ſtat. Vñ iubet
illũ adduci ad ſe. peccatoꝛ eñ cecꝰ ĩ cogni-
tione. infectꝰ in affectõe. dep̃ſſus in volun
tate. aduerſariꝰ ꝛ hoſtis in ſua op̱atiõe nec
ſciret nec vellet nec per ſe auderet accedere
ad appetitum diuine maieſtatis. niſi duca-
tum haberet. Prouidit ergo nobis diuina
bonitas ſufficientẽ ducatũ in ſuis angelis
quibꝫ mandauit de homine vt cuſtodiant
eum in oĩbꝫ vijs ſuis. in apoſtolis. in pꝛe
dicatoꝛibꝫ quibꝫ dicit illd͛ Math. xxj. Jte
et adducite mihi. Tertio oſtendit ei chari-
tatem. qꝛ interrogat. interrogando excitat
ne ſit negligẽs in oꝛando. Vñ dicit. Quid
vis vt faciã tibi. Pctõꝛ deberet potius int̃
rogare cũ paulo. Dñe q̃d me iubes facere.
Act. ix. et tñ dñs potiꝰ ĩterrogat d. Quid
vis vt facia; tibi. q. d. Quicq̃d petieris ex
coꝛde habebis. Pſ̃. Deſideriũ aĩe eius tri-
buiſti ei Joh̃. xvj. Si q̃d petierit; pꝛẽm in
noĩe meo dabit vob̃. Sed q̃d rñdit cecus
Dñe vt videã. et q̃d. vt videã et placeã co-
ram deo in lumine viuẽtium. Quarto oſtẽ
dit xp̃s poteſtatẽ qua potẽter ſanauit eum
Vñ ait. Reſpice. Et ſeq̃t̃. et cõfeſtim vidit
et ſequebat̃ eũ magnificãs deũ. Jſta q̃tuoꝛ
dñs hodie cõiter in ɔuerſione pctõꝛis ex-
ercet. Nã p̃mo lõganimit̃ expectat. Scd͛o
ex pietate ducatũ p̃ſtat. Tertio ex caritate
ad oꝛãdũ excitat. Quarto oꝛãtẽ potẽter ſa
nat in viſu aĩe a cecitate culpe dicens. Re
ſpice. et quid. certe peccata. vt ea caueas ꝛ
doleas. cognoſcas que feciſti. caueas q̃ nõ
feciſti Hiere. iij. Leua oculos tuos in di-
rectũ. et vide vbi modo pꝛoſtrata ſis. Pꝛo
ſternit̃ anima in cogitationibꝫ. in verbis in
operibꝫ. Reſpice ſcd͛o vilitatẽ pctĩ et dam-
nũ ſuũ. Hiere. ij. Scito ꝛ vide qꝛ malum ꝛ
amaꝝ ẽ te reliq̃ſſe dñ; deũ tuũ. Reſpice ter
tio bona vt facias. Roꝝ. xij. Vt p̱bet; que
ſit volũtas dei bona ꝛ bñplacens ꝛ p̱fecta
Reſpice inquã vt volũtatẽ dei cognoſcas
et cognitã facias. Que aũt ſit volũtas xp̃i
d͛ꝛ Prouer. xj. pondus equũ. i. opus rectũ
et iuſtũ. eſt volũtas eius. Quecũq; eñ vis
vt faciãt tibi alij ipſe fac illis. Ecce pondꝰ
equum. Luce. vj. Qua menſura menſi fue
ritis. Male menſurat qui recepta bona a
deo expendit. non in ſeruitio dei. ſed mũdi
vel diaboli. Reſpice quarto inimicum vt
caueas. Pſ̃. Jllumĩa oculos meos ne vn-
q; obdoꝛmiã in moꝛte ne quãdo dicat ini-
micus meus pꝛeualui aduerſus eum. Re-
ſpice quinto iudicij et iudicis ſeueritatem
vt timeas. Apoca. xx. Vidi thꝛonum ma-
gnum candidum et ſedentem ſuper eum.
a cuius conſpectu fugit celum ꝛ terra. ꝛ vi
di moꝛtuos puſillos et magnos ſtãtes an
te thꝛonum. ꝛ aperti ſunt libꝛi. id eſt cõſci-
entie. ꝛ iudicati ſũt moꝛtui ex his que ſcri-
pta erant in libꝛo. Reſpice vltimo clarita-
tem celi vt deſideres. Apoca. xxj. Vidi ci
uitatẽ ſctãm hieruſalẽ. Et ſequit̃. Ciuitas
illa nõ eget ſole. Ad quã nos p̱ducat ꝛc.

Quarta feria cinerum. I
Sermo. XLII

Memento homo quia cinis es et in cinerem reuerteris Gen. iij. c. Hodie fratres karissimi incipit tempus quadragesimale. quod quidem tempus ad hoc potissime institutum est a sanctis patribus vt in eo peccata que per superbiam contra precepta dei commisimus toto anno. per humilitatem cordis contriti expiemus. Sicut enim superbia est radix omnium malorum mortisque fomentum. vt dicit Policratus lib. iij. c. iij. precedit inobedientia diuini mandati. et hoc fit per superbiam vt dicit Isido. de sum. bo. c. xxviij. ita humilitas est fundamentum omnium virtutum vt dicit Aug. li. de ver. dñi. Propter quod qui vult se conuerti ad dominum necesse habet ab humilitate inchoare. quia humilitas est via qua redeamus ad patriam. inquit Aug. super Joh. Unde Aug. concludit super illud. Emundabor a delicto maximo quod sicut inicium humane apostasie seu recessus a deo est superbia. quo durante nullatenus potest redire ad innocentiam. nec habere vitam immaculatam. Ita inicium accessus ad deum est humilitas. qua habita habetur et restituitur innocentia. Ex quo patet secundum ipsum. quod sicut recedentibus a deo primum vicium superbia. ita redeuntibus ad deum vltimum vicium superbia et prima virtus humilitas. Sed quia nihil ita homines inducit ad humilitatem sicut cognitio suipsius. qualis est ad presens. qualis erit in futuro Juxta illud Lu. xix. Si cognouisses et tu. flere Unde dicit Gre. xj. li. mora. quod sicut nihil mentem hominis ab amore carnalium voluptatum abstrahit quam si quilibet corpus suum mortuum in futurum sit pensaret. Ideo ecclesia volens homines inducere ad contritionem et veram conuersionem reducit in memoriam ipsius statum sui conditorum presentem et futuram dicens. Memento homo quia cinis es et in cinerem reuerteris. In quibus verbis amonetur homo ad duplicem considerationem. Primo amonetur ad considerationem fragilitatis sue. statum vilem et miserabilem vt eam iugiter in memoria teneat. cum dicitur. Memento homo: quia cinis es. Secundo amonetur ad considerationem future calamitatis. statum deformem et horribilem. quia in cinerem reuerteris. A

Dixi primo quod in verbis propositis amonetur homo ad suam fragilitatem vilem et miserabilem. vt eam iugiter in memoria teneat. cum dicitur. Memento homo quia cinis es et in cinerem reuerteris. Circa quod sciendum quod inter cetera que coram deo humiliant nos. vnum principium est pudor ex consideratione proprie infirmitatis seu fragilitatis. Si enim attendimus materiam ex qua sumus. certe videbimus eam multum vilem et miserabilem. eo quod materia ex qua sumus non est aliud quam cinis et puluis. Eccl. xvij. Omnis homo terra et cinis. Quid autem vilius aut fragilius cinere. Vilis est cinis propter conculcationem. fragilis propter facilem dispersionem. Sic est certe vita nostra. que quantumcunque se eleuauerit nihilominus vltio conculcabitur. non solum ab hominibus sed etiam a canibus. Ps. Eleuans allisisti me. Similiter quantumcunque vita nostra videtur fortis et solida. nihilominus quasi vapor fumi dissoluetur. Jac. iiij. Que est vita nostra nisi vapor ad modicum apparens. Hinc Isa. xl. dicitur. Omnis caro fenum et omnis gloria eius quasi flos feni. et sequitur. Vere fenum est populus. exsiccatum est fenum et cecidit flos Unde reprobi dicunt Sap. ij. Transibit vita nostra tanquam vestigium nubis. et sicut nebula dissoluetur que fugata est a radijs solis et calore illius aggrauata. vbi dicit Robertus Holgot quod vita humana comparatur multis rebus. sed nunquam comparatur alicui rei stabili aut permanenti. sed rebus transitorijs vel caducis. Comparatur enim vita humana alicui herbe vel flori. quandoque nubi. quandoque rori. quandoque hospiti. quandoque cursori. quandoque cineri. que omnia sunt transitoria et caduca. De primo dicit ps. Mane sicut herba transeat. mane floreat et transeat. vespere decidat et arescat Ubi secundum psalmistam diuiditur humana vita in tria tempora. in puericiam. adolescentiam et senectutem. Mane est puericia. floridum est adolescentia. vespere est senectus. in quo decidit homo per infirmitatem. induratur per mortem. et arescit per resolutionem in puluerem. et sic homo comparatur herbe. Secundo vita nostra comparatur nubi. Sicut dicitur Job. vij. Sicut consumitur nubes et pertransit. sic qui descendit ad inferos non ascendet. Sicut enim nubes de inferioribus eleuatur calore celesti. et ascendit volatque in altum ad tempus. et quando est in sua altitudine circumfertur et agitatur continue et sine quiete. et tandem iterum in terram resoluta descendit. Ita homines in vita presenti oriuntur de terra eleuantur ad dignitates et honores. vbi circumagitantur fatigantur inquietantur. et tandem de dignitatibus decidunt et conuertuntur in terram Job. xxx. Abstulit quasi ventus desiderium meum et velut nubes pertransijt salus mea. Qualiter autem in nullo gradu in nulla dignitate est quies perfecta. pulchre declarat Boecius li. ij. de consola. iiij. Quis est inquit tam copiose felicitatis vt non ex aliqua parte statu sui qualitate turbetur. Et ibi ostendit quomodo licet aliquis sit nobilis

tis.ꝓpter nimiā curā ⁊ solicitudinē familie vellet esse ignobilis. alter orbat⁹ suo filio ꝙ alteri hereditas sua debetur deuolui ex trāeo. Tertio ꝯpat vita hūana rori. Osee vi. Vita vr̄a q̄si nubes matutia ⁊ sicut ros mane ptrāsiēs Aristo. ij. Methauroꝝ dic ꝙ pmanentia roris nō est nisi vnius diei. Quarto ꝯpat vita nr̄a hospiti Ecci. xxix. Transi hospes orna mensam. ⁊ que in manu tua habes ciba ceteros. Quilibet eniꝫ nr̄m stat in vita ista sicut in hospitio nō sic in domo. Vn̄ Tuli⁹ in lib. de senectute. Sapiēs ex hac vita discedit tanq̄ꝫ ex hospitio nō ex domo. Cōmorandi em̄ diuersoriū natura dedit nubis nō habitādi locū. Receptus in hospitio. vsum habꝫ domus vasoꝝ. lecti. ⁊ hmōi. sꝫ n̄ dn̄ium. q2 nihil secū aufert. sꝫ emit libere ⁊ expēdit. ⁊ sic in fine p oib⁹ cōputare tenet. Sic est d̄ nobis in vita ista. Sum⁹ in hospitio huius mūdi. vsū mundanoꝝ possum⁹ habere. sꝫ nihil nobiscū asportare in morte. Job. xxvij. Diues cū dormierit nihil secū aufert. Unde mūdus est sicut burifides. de q̄ dr̄ fabulose ꝙ recipiebat homines sub specie pietatis. sed habita oportunitate eos occidebat. Sic mūdus vocat ad dignitates. ad honores. delicias. sꝫ improuise occidit Luc. xij. Stulte hac nocte demōes repetēt aiam tuā a te. Job. xxi. In pūcto ad inferna descēdūt. Quinto vita hūana cōparatur cursori Job. ix. Dies mei velociores fuerūt cursore. fugerūt ⁊ nō viderīt bonū. Vn̄. j. Joh. ij. dr̄. Mūd⁹ trāsit ⁊ cōcupiscentia ei⁹. Ecce cursus vite nr̄e dr̄ cursor Sexto vita humana cōpat cineri. ꝓpt ei⁹ vilitatē. Quid em̄ ē vili⁹ illa materia ex q̄ cōposit⁹ ē hō. Vn̄ Inno. iij. li. ij. de vilitate hūane cōditiōis. c. iij. dic. Formauit deus hoiem de limo terre. q̄ ceteris est indignior elemētꝫ. planetas fec ex igne ⁊ stellas flat⁹ ⁊ vētos ex aere. pisces et volucres ex aq̄. hoies ⁊ iumēta fecit de terra. Considerās g aq̄tica se vilē iueniet. Cōsiderās aerea se viliorē agnoscet. Cōsiderās ignea se vilissimū reputabit. nec valebit se parem facere celestib⁹. nec audebit se pferre t̄renis q̄ parē se ⁊ silēꝫ recogscet iumētꝫ. vn̄ Eccs iij. dr̄. Vn⁹ ē hoim ⁊ iumētoꝝ interitus ⁊ equa vtriusq̄ cōditio. ⁊ nihil h3 hō iumēto ampli⁹. d̄ t̄ra orta sūt ⁊ i t̄raꝫ pit reuertūt. Et seq̄t. Quid em̄ hō: nisi lutū ⁊ cinis. hoc em̄ hō dicit ad deū. Memēto ꝙ sic lutuꝫ feceris me. ⁊ i puluerē reduces me. Et de ad hoiem ecōtra dic. Cinis es ⁊ in cinerē reuerteris. Hec ille. Istā vilitatē ꝓprie cōditōis bn̄ aduertebat ille rex Anathocles q̄ cū esset rex. Sicilie ꝓpt ei⁹ triūphos laudabiles fact⁹. nūq̄ꝫ tn̄ voluit vti i mēsa sua aureis vasis ⁊ argēteis. sꝫ luteis. Introgatus autē cur hoc faceret. rn̄dit ꝙ lꝫ eēt rex Sicilie factus. tn̄ erat origie lutifiguli fili⁹. Ideo voluit recordari de statu sue originis per illa vasa q̄ pr̄ su⁹ faciebat ex artificio suo. Ita refert Policratus li. v. ⁊ holgot sup librū Sapie. ca. vij. B

Dixi secundo ꝙ in ꝟ. p̄. ammonet hō ad cōsiderandū future calamitatis statū deformē ⁊ horribilē. cū dr̄. in cinerē reuerteris Vere mag̃ imo maxima deformitas. post hoiem ꝟmis. p⁹ ꝟmē fetor ⁊ horror. vt dic Ber. in suis meditatiōib⁹. Per hec aūt ꝟba āmonet q̄libꝫ hō ad mēoriā mortis sue p quā rediget in cineres. Tūc em̄ reuertet puluis in t̄rā suā. vt d2 Eccs. xij. Ad cui⁹ mēoriā hortat nos Salomō di. Memorare nouissima tua: ⁊ in eternū nō peccab Ecci. vij. Nouissima aūt ista sūt quatuor. Mors. iudiciū. gehenna. ⁊ gl̄ia. vt expōit Ber. in q̄dā s̄mōe. inter q̄ mors ē pncipalissimū ⁊ q̄si horribilissimum. Iuxta illud Alani. Esto memor ꝙ puluis es ⁊ ꝟmib⁹ esca. In gelida putrēs qn̄ iacebis humo. Nō erit i mūdo q̄ te velit vltra videre. Cū tua rācidior sit caro rupta cane. Et Ber. dic. Quid fetidi⁹ hūano cadauere. q̄d horribili⁹ mortuo hoie. Cui⁹ sic erat in vita gratissimus amplex⁹. fit in morte horribil aspect⁹. Quādocūq̄ꝫ g recogitat hō q̄d ē. multū hūiliabit. Sꝫ qn̄ recogitabit q̄d erit vere oino cōtremiscet. ⁊ seipm corā deo psternet ⁊ deiciet. vt pꝫ de rege Achab. iij. Re. xxj. q̄ audita ꝯmiatōe mortis sibi fctā ab Helia stati hūiliat⁹ ē. Et idē pꝫ de niniuitꝫ q̄ audita cōminatōe subuersiōis eorū hūiliati sūt. vt dr̄ Jone. iij. Hec g d3 eē xp̄iani iugꝫ mēoria vt q̄cūq̄ꝫ vadat sp cogitet illud poeticū. Forma gen⁹ mores sapientia res ⁊ honores. Nō retinēt hoiem q̄n redit in cinerē. Et ꝟe q̄tiēs hō tēptat supbia nō ē meli⁹ remediū: nisi dicere intra se ipm illud Ecci. x. Quid supbis t̄ra ⁊ cinis Istu d attēdētes reprobi dicebant. put dr̄

Sap.ij. Extinct⁹ cinis erit corp⁹ nostrũ. Istud vbũ deberẽt sp hr̃e in mẽoria hoies d̃licati. supbi. elati. ociosi. pigri. d̃ pulchritudine. fortitudine. vel q̃cũq3 speciositate corpis gloriãtes. vt recogitẽt. q2 corp⁹ eoꝝ nõ erit nisi extinct⁹ cinis. Job. xxxiiij. Deficiet oĩs caro sil' ꝛ hõ ĩ cinerẽ reuertet. Et Isa. xxxiij. Erũt pp̃li q̃si de incẽdio cinis. Sit g̃ nr̃a meditatio ꝛ freq̃ns recordatio q2 extinct⁹ cinis erit corp⁹ nr̃m. In signũ h⁹ dat cinis sup capita hũana. vt dic̃ Robert⁹ holgot sup. ij. c. li. Sapie. q2 ptũc d2 Memẽto hõ: q2 cinis es: ꝛ ĩ cinerẽ reuerterꝭ. ℭ Ualet ãt recordatio h⁹ ĩcineratõis ad tria. sc3 ad fugiẽdũ tẽptatõ3. ad cõseruandũ deuotõe3. ad ornãdũ orõnẽ. q̃ tria maxime sũt necessaria h̃ tpe q̃dragesimali. Prĩo itaq3 valet incineratõis recordatio ad fugiendũ tẽptationẽ. Experimẽtũ esse dr̃ ꝛ ponit in alberto libro suo de vegetabilib⁹. ꝙ si coruus nidificauerit in arbore ꝛ oua posuerit. p talẽ cautelã põt facilit ĩpediri ne d̃ ouis pullos valeat pcreare. accipiat cinis vitri ꝛ subtilit ponat int lignũ ꝛ corticẽ arborꝭ portãtꝭ nidũ. ꝛq̃3 diu ibi cinis durabit nũq̃3 plificabit. Coru⁹ ẽ dyabol⁹ iuxta illud Theodoli. Coruũ pfidie dãnat aĩalia q̃q3 Hõ moralit ẽ arbor Math. vij. Arbor bona bonos fructus facit In ista arbore dyabolus nõne per temptatiõe3 nitit nidificare. oua ponere. ꝛ tãdem pullos pducere. Nidũ facit de ramusculis cogitatõnũ diuersaꝝ. Oua ponit d̃ ramusculis pũersaꝝ delectationũ. pullos pducit p consensũ malaꝝ opationũ. Si g̃ istũ coruũ ĩpedire volum⁹. ꝛ si nidũ fecerit p aduẽticias cogitatiões. ꝛ si sua oua posuerit p surrepticias d̃lectatões. ne pducat pullos p opatões. accipiã⁹ cinerẽ vitri. Uitrũ ẽ caro nr̃a. q̃ frãgit cũ ictu. Cinis vitri h⁹ ẽ mẽoria stat⁹ quẽ statũ hẽbit caro post mortẽ. q̃ erit stat⁹ cinerꝭ Job xiij. Memoria nr̃a cõpabit cineri. Ponã⁹ g̃ istũ cinerẽ sub cortice. i. sub nr̃a exteriori cõuersatiõe p puatas ꝛ occultas meditatões mortꝭ. et infallabilit nũq̃3 cõsẽtie⁹ suggestiõib⁹ dyaboli p cogitatiões cõceptas. ꝛ h̃ ẽ qd̃ dicit aplus ad Heb. ix. ꝙ cinis vitule aspersus inq̃natos sctificat ad emũdatiõe3 carnis. Hui⁹ cinerꝭ mẽoriã nõ solũ xp̃iani s3 etiã pagani multũ hẽbant p oculis. Nã sic refert Johẽs gallienf in suo cõiloquio parte vij. Et Robert⁹ Holgot sup. ij. c. li. sapie. Et autor li. cordial'. ꝛ hẽt in vita scti Joh. elemosynarij ꝙ sic fuit antiq̃t⁹ d̃ imparore postq̃3 fuit coronat⁹. Tũc eñ astãtib⁹ exercitib⁹ veniebãt monumẽtoꝝ edificatores cũ marmorib⁹ diuersi coloris ꝛ q̃rebãt ab eo. de q̃li marmore iuberet sibi fieri monumentũ insinuãtes p h̃ ei futurũ statũ sue incineratõis. Postea vo h̃ idẽ circa electõe3 pape fieri cõsuetũ ẽ. Nã accẽsa stupa vn⁹ corã papa nouiter electo pclamabat dicẽs Pr̃ sctẽ sic vadit gl̃ia mũdi. Hoc idem legit de Johãne elemosinario. q̃ fuit pr̃iarcha cõstantinopolitan⁹. ꝙ dũ sepulchru3 sibi fieri pcepisset nunq̃3 voluit illud pfici sed ordinauit ꝙ in magnis solẽnitatib⁹ cũ ess3 ĩ honore suo veniẽs vn⁹ ad eũ dicebat Dñe sepulchrũ impfectũ ẽ. iube illud pfici q2 nescis q̃ hora fur vẽtur⁹ ẽ. Hec ibi. Refert etiã Johẽs gallienf sic narrat in q̃da3 antiq̃ scripto. ꝙ cũ fili⁹ vnic⁹ cuiusdã nobilis religionẽ intrass3. venissetq3 pr̃ vt eũ abstraheret. Cũq3 ei egressũ psuadere non posset. dixit fili⁹ pr̃i. ꝙ si auferret vnã ɔsuetudinẽ q̃ erat in patria sua egrederet. Ad qd̃ faciendũ pr̃ annuit. Cũq3 pr̃ req̃siss3 q̃ esset illa cõsuetudo. Rñdit ꝙ illa. sc3 ꝙ in eius t̃ra eq̃lit moriũt senes sicut iuuenes. Qd̃ audiẽs pr̃ in monasterio eũ dimisit. ꝛ cũ eo ibidẽ deo seruire cepit. Refert etiam in li. cordial'. ꝛ idẽ legit in li. de dono timoris. ꝙ q̃dã vir magne l̃rature ꝛ in ph̃ia doctus. dat⁹ vanitatib⁹ audiẽs semel in matutinis legi de lõga vita patꝝ. ꝛ ꝙ sp dicebat ĩ fine ad quẽlib3 illoꝝ illd̃. Et mortu⁹ est. Et ex h̃ cõcipiẽs ꝙ q̃ntũcũq3 hõ viueret. nihilomin⁹ d̃beret mori vltĩo. cõtẽpsit oĩa ꝛ ĩtrauit ordinẽ pdicatoꝝ. ĩ q̃ fact⁹ est mgr̃ ĩ theologia parisi⁹ ꝛ vir eximie sctitatis. Legit etiã de q̃dã milite flagicioso ꝙ nullã pñia3 a papa Alexãdro sibi ĩpositã voluit sustinere. Tandem papa dedit sibi anulũ suũ vt illũ p pñia portaret. ꝛq̃ñcũq3 eu3 respiceret p morte sua cogitaret. Qui cũ fecisset. tandẽ post aliq̃t dies redijt ad papã dicẽs. ꝙ parat⁹ sum quãcũq3 aliã penitentiã pter istã ĩplere. Idem legit de q̃dã alio pctõre. q̃ cũ nullã pñiam vellet acceptare. iniũxit sibi cõfessor vt pcipet fuo suo ꝙ sp in pmo ferculo baculũ decorticatũ sibi pñtaret dicẽs. Dñe ad mẽoriã reducatꝭ ꝙ necessario debitis mori. s3 nescitis

vbi quō vel qn̄. Cū aūt p aliqḋ tp̄s h̄ face
ret τ oē qḋ comedebat sibi i tediū verterēt
dixit ꝯfessori suo ꝙ pat⁹ eēt oēꝫ aliā pniāꝫ
agere. qꝛ i eo oīno coꝛ erat ꝯturbatū. Quic
q̇d igit̄ hō fac̄ sp dꝫ hr̄e mēoriāꝫ mortꝭ sue
dicēs illḋ Job. xxxij. Nescio q̄ꝫ diu subsistā
τ si p⁹ modicū tp̄s tollat me factor meus.
Nā hō ē in cōtinuo cursu ad morteꝫ. sicut
dic̄ Aug. in li. de ꝟ. dn̄i ser. xl. et iō sp debꝫ
mortē hr̄e p̄ ocul̄. Refert Joh̄. galienꝭ pte
ij. sui cōiloquij. Et idē hr̄ in vita sci Bar-
laam ꝙ q̇dā fugiēs vnicornē cecidit in q̄n
dā foueā. i q̄ vidit arborē quā duo mures
vnus albꝫ alter niger ad radicē effodiebāt
In fundo etiā vidit draconē terribilē euꝫ
deuorare volentē. de pariete ꝟo vidit exi-
re q̄ttuoꝛ capita aspidū q̄si eū inuadentiū
Et eleuās oculos vidit exiguū mellis de
ramis illius arborꝭ descēdere. τ oblit⁹ om
niū tradidit se ad querendū dulcedinē il-
lius mellis. Sic est de pctōribꝫ q̄s seq̇tur
vnicornis. s. mors. Fouea aūt mund⁹ iste.
Arboꝛ est mensura hui⁹ vite. q̄ consumit̄
albo et nigro mure. i. die nocteq̄ꝫ. Quat-
tuoꝛ capita aspidū sunt quattuoꝛ elemēta
Draco expectans est dyabol⁹. Stilla mel
lis ē delectatio mundial̄. siue pctm̄ quā in
q̄runt toto affectu pctōres. obliti mortis
sue. Quos increpat ps̄. di. Ut q̇d diligitꝭ
vanitatē. Quia ꝗ multi nr̄m fr̄es isto āno
dulcedie delectatōis mūdial̄ illecti. obli-
ti erāt mortꝭ sue. Jō eis reducit̄ illud ho-
die ad memoriā. Quis est hō q̇ viuet τ nō
videbit mortē. Oēs em̄ morimur τ q̄si aq̄
dilabimur. ij. Re. xiiij. Et. j. Coꝝ. xv. In
Adam oēs moriunt̄. D Scḋo cinis
iste cōseruat deuotōeꝫ. Ignis em̄ cineribꝫ
coopert⁹ optime cōseruat̄. τ maxie in cine
ribꝫ iuniperi. Un̄ Jsi. vij. ethimo. c. ij. dic̄
ꝙ iuniper⁹ arboꝛ sic vocat̄ q̄si ignēs pir.
id est ignē generās. eo ꝙ pꝛune si ex ei⁹ ci-
neribꝫ cooperiāt̄ p ānū durāt. Spūaliter
ignis deuotiōis τ dilectiōis diuie si dꝫ a
nobis bn̄ τ diu cōseruari necessaria ē moꝛ
tis nr̄e memoria cōtinua. Un̄ Leuiti. vj.
dr̄. Ignis in altari meo sp ardebit. i. dilec
tio dei in corde sp viuet τ durabit. Ter
tio cinis iste ornat orōnē. q̄nto ꝟo magis
paup se humiliat τ necessitates suas ḋcla-
rat. tanto facilius q̇d petit impetrat. Sic
nos q̄nto magꝭ fragilitatē nr̄am corā deo
exponim⁹ tanto citius ab eo exaudimur.

Sic abraā fecit cū volēs orare ad deū di-
xit. loq̄r ad dn̄ꝫ cū sim cinis τ puluis Geñ
xviij. In hui⁹ figurā iudei orare volētes
capita cineribꝫ asperserūt. Unde talit̄ orā
tibꝫ dabit̄ corona p cinere Jsa. lxj. Cōtra
vero non curantes habere memoriā hui⁹
cineris dr̄ metrice per q̄ndā. Dic hō vas ci
nerū hic q̇d cōfert flos specieꝝ. Copia q̇d
reꝝ. mors vltima meta dieꝝ. Florens mar
cescens in morte cadens nigrescēs. Et ali
ter. Forma genus mores sapia res τ hono
res. Non retinent hoīem quin redit in ci-
nerē. Ortus cuncta suos repetūt matrēq̄ꝫ
requirūt. Et redit in nihilū quod fuit an-
te nihil. Nos igit̄ p̄missa attendentes hu-
miliemus aīas nr̄as corā deo. τ puluerem
nos reputātes veniā deuote pctōꝝ postu
lemus. quatenus obtenta venia pctōꝝ. ḡ-
tiā consequamur. per quā ad gloriam per
ueniam⁹ sempiternā. Ad quā nos perdu-
cat ih̄s xp̄s dn̄s noster.

Quarta feria cinerū. II
Sermo. XLIII

Um ieiunatis no

c lite fieri sic̄ ypocrite tristes Mat.
vj. Sic dic̄ Aug⁹. in sermone de
q̄dragesima. Congruit nr̄e deuotiōi vt q̇
dn̄i crucifixi passionē celebraturi sum⁹. re
primendaꝝ carnaliū voluptatū crucē no
bisipis faciam⁹. Hec ille. In q̇bꝫ ꝟbis Au
gu. tangit cām p̄cipuā institutiōis ieiunij
quadragesimalis. Ex eo em̄ ꝙ in p̄xio ce-
lebraturi sum⁹ passionē xp̄i τ redemptōeꝫ
generis hūani. dignū ē vt xp̄o patienti p
nobis etiā h̄ tp̄e cōpatiamur. Nam dicit
apl̄s. Si cōpatimur τ conregnabim⁹. Et
iteꝝ. Sicut inquit socij passionū estis. sic
eritis et cōsolationis. Un̄ sicut xp̄s p pas
sionē crucis venit ad resurrectionē imor-
talitatis. ita nos debem⁹ venire per mor-
tificationē carnis ad resurrectionē gratie
spūalis. et tandē glorie celestis. Ueruꝫ qꝛ
nihil ita disponit hoīem ad passionem et
mortificationē carnis. necnō ad omniū vi
cioꝝ expulsionē τ virtutūq̄ꝫ acquisitiōem
sicut abstinentia τ ieiuniū. Jdcirco sancta
mater eccl̄ia ante festū pasche premittit ie
iuniū quadragesime. Quod quidem ieiu-
niū vt dicit Aug⁹. in sermone de ieiunio.
purgat mentē. subleuat sursum coꝛ contri
tū τ humiliatū. ꝯscientie nebulas dispgit

libidinū ardores extiguit. castitatis lumē
accendit. Hec ille. Ex q̄ patet vt dic̄ Hie
ronim⁹ in epl'a ad Demetriadē ꝙ solū ie/
iuniū non perfecta virtus. sed ceteraꝝ vir
tutū fundamentū ⁊ sanctificatio ⁊ pudici
cia sine qua nemo videbit deū. Sed quia
multi indiscrete ieiunantes fructū sui ieiu
nij nō consequūt: quia ad vanā gl'iam ieiu
nant. Ideoq̄ saluator ponens fundamen
tum hodie oībus ieiunare vtiliter volen/
tibus dicit. Cū ieiunatis. vt dicit textus.
In illo tpe. Cum ieiunatis nolite fieri sic
ypocrite ⁊c̄. In isto euangelio dn̄s ⁊ salua
tor noster p̄mo intendit nos retrahere ab
indebito modo ieiunandi Secundo intē
dit tradere debitū modum ieiunandi. ibi.
Tu aūt. Tertio intendit debitū modum
docere thesaurizandi. ibi. Attendite. ⁊c̄.

Dixi primo A
ꝙ intendit nos
saluator noster retrahere ab indebito mō
ieiunandi. cū dicit. Cum ieiunatis nolite
fieri ⁊c̄ Extermināt em̄ facies suas vt vi/
deantur ab hominib⁹ ieiunātes Amē di/
co vobis receper̄t mercedē suā. Ubi tria
tangit. Primo em̄ christus prohibet falsā
simulationem. vnde dicitur Nolite fieri si
cut ypocrite. Hoc ideo dicit. quia vt dicit
Chrysostomus sciebat dominus vanam
gloriam ex om̄i opere bono procedere Iō
spinā vane glorie que nascitur in terra bo
na iub3 prescindere ne suffocet ieiunij fru
ctum. Non autē potest fieri vt non sentia/
tur qui ieiunat. sed melius est vt ieiunium
te ostendat q̄3 tu ieiunium. Non autē dic
non sitis. sed nolite fieri. Prohibet em̄ vo
luntatem que est radix merendi vel deme
rendi. Nec dicit. nolite esse. sed fieri. Nam
vt dicit Chrysostomus. nō potest fieri vt
sit hilaris qui ieiunat. Ideo dixit. Nolite
fieri. Qui autem per ypocrisim pallentes
apparent. illi non sunt tristes sed fiunt. qui
autē naturaliter propter assiduum ieiuni/
um tristis est non fit tristis. sed vere est.

Sed di. vtrū appetitus vane glorie sit
peccatum. videtur em̄ ꝙ non. quia nullus
peccat in hoc ꝙ deo assimilatur Ephes. v
Estote imitatores dei. Sed in hoc q̄ que
rit gloriam deū imitatur. Isaie. xliij. Om
nem qui inuocat nomē meū in gloriā meā
creaui eum. Item Tullius de Tuscula/
nis questionibus dicit ꝙ oēs prouocant
ad bonū gratia glorie Romāoꝝ. xij. Pro/
uidentes bona non tm̄ corā deo. sed etia3
corā om̄ibus hominibus. Item ꝺm Tho
mā scda scde. qōne. cxxxij. ar. x. Licet ap/
petitus glorie de se non sit viciosus: tamē
appetitus vane glorie est viciosus. Qui
potest fieri tripliciter. Uno modo ex par/
te rei: de qua quis gloriam querit. puta q2
res non est gloria digna. quia fragilis vel
caduca. Alio modo ex parte eius a q̄ glo/
riam querit. puta hominis. cuius iudiciū
nō est certum. Tertio ex parte ipsius qui
gloriam appetit. puta quia appetitu3 hu
iusmodi non refert ad vltimū finem. puta
ad honorē dei ⁊ proximi salute3. Ad p̄mū
dicēdū ꝙ bene homo potest appetere glo
riā ad vtilitatē alioꝝ Math. v. Sic luce
at lux vestra ⁊c̄. Et in hoc deū imitatur q̄
non propter se: sed ꝓpter nos gloriam suā
querit. Ad secundū dicendum ꝙ quis ꝓ/
pter appetitu3 glorie celestis bene operās
laudatur. Ad tertium dicendum. Q2 ho/
mo potest ostēdere sua facta alijs vt in bo
no proficiant. Dicit autem Thomas ibi/
de3 arti. ij. et. iij. Q2 christianis gloria qn̄/
q3 est peccatum capitale. quādoq3 etiā est
mortale. puta videlicet ꝓpter ea3 q̄s amittit
mercedē eternā. Quādoq3 etiā est veniale
vt quando non repugnat charitati. Dicit
ergo Thomas ꝙ virtuosum opus amit/
tit in vita eterna si ꝓpter inanem gloriā fi/
at. si illa etiā sit peccatū veniale. Un̄ sub/
dit. Exterminant em̄ facies suas vt appa
reant hominibus ieiunantes. vbi adiun/
git prauā intentionē dicens. Exterminān
em̄ facies suas. id est demoliuntur vel de/
colorant vel deformant. faciem suam. id ē
venustarē pulchritudinē ⁊ formositatem
faciei sue vt tristiciā simulēt Et ita animo
forsitan letantur. ⁊ in vultu gestant luctū.
Sicut em̄ dicit Gregori⁹ apud tales ora
pallescunt. corpus debilitate quatitur. pe
ctus interrumpentibus suspirijs vrgetur
Quid tāto labore aliud nisi estimatio hu/
mana cogitatur. Et tale ieiuniū non ē pu
rum coram deo. quia non venit de ratio/
ne continentie: sed de arte fallacie. vt dic̄
Leo papa. O si ille qui ieiunat tristis est.
et tristem se facit ypocrita est. Quanto ma
gis iniquior est qui non ieiunat. sed figmē
tis quibusdam in facie sua pingit vel fin/
git venalem pallorē quasi ieiunij signum.

Sed quereret q̇s. Quare dñs dicit illos ypocritas q̇ deformãt vultũ suũ ieiunãdo cũ deformitas nõ sit signũ vane glie. q̃ sẽꝑ pulcra ⁊ formosa req̇rit. Rñdeo q̧ vt dicit ħ Aug. Jactãtia nõ solũ ẽ in solo corꝑeaꝝ reꝝ nitore ⁊ pompa. ſ; etiã in ipis sordibꝫ luctuosis ẽ. Et eo ꝑiculosior est q̇ sub noĩe sanctitatis decipit. Deinde ieiunij ypocritaꝝ manifestat fructũ di. vt appareãt hominibꝫ ieiunãtes. Hoꝛ. pl⁹ q̃ȝ alij di. Sic ille pharise⁹ Lu. xviij. Nõ sũ sic ceti hoĩm Jeiuno bis i sabbato. Sʒ q̇d talibꝫ dñs cõminaꝛ̃ audiã⁹. Amen dico vobis receperũt mercedẽ suã. s. q̇ntum desiderauerunt. vbi cõminaꝛ̃ eis futurã dãnationẽ. Nõ dicit recipiũt de pñti. sed receperũt. qꝛ talis adeo breuis est q̧ nihil hʒ de pñti. Et ideo dicit Hiero. q̧ non est tutũ labijs hoĩʒ cõmittere gliã suã. arche vtiq̧ꝫ sine sera ⁊ sine claue. Nam laus tua congesta in os meũ. in ptãte mea est non in tua. Cũ meo libitu possum laudare te vel derogare tibi. B

Tu autem cum ieiunas. Hic est secunda pars euangelij in qua intendit tradere debitum modũ ieiunandi. Dicit autẽ. Tu autem cum ieiunas vnge caput tuuʒ oleo ⁊ faciem tuam laua. Si hoc ad litteraʒ esset faciendum. certe ridiculum esset vt dic̃ Beda. Et hoc idem Origenes suꝑ Leuit. omelia. x. Et ideo ꝭm Rabanum istud est intelligendum metaphorice. accipitur ħ a palestinis. quibꝫ mos est in festis caput vngere oleo. Vnge ḡ caput tuũ oleo. i. festiuũ ⁊ hilarẽ te exhibe. ⁊ faciẽ tuã laua. ad lrãm. s. ne sordid⁹ appareas. Duo dic̃ contra duo. Vnge oleo leticie cõtra tristiciaʒ ypocritaꝝ. Laua faciẽ aqua mũdicie ꝯ exterminationẽ. Vel laua faciẽ. i. cõsciam a malo tergẽdo. Vel vnge caput. i. mẽtẽ in bono cõgaudẽdo. Et iste sunt due partes iusticie. s. declinare a malo. et facere bonũ. ⁊ sic scrificaꝛ̃ ieiuniũ. Circa istud sciendũ q̧ ieiuniũ nrm̃ duo dʒ hr̃e. Prio vt sit mixtũ cũ elemosyna. ⁊ iõ dic̃. Vnge caput tuum oleo. i. xp̃m q̇ est caput nrm̃. oleo misericordie cũ suis pauꝑibꝫ Jsa. lviij. Frange esurienti panẽ. Hoc aũt reputat xp̃s sibi factũ q̇d fuit suis pauꝑibꝫ impẽsũ Math. xxv. Qd̃ vni ex minimis meis fecistis mihi fecistis. Scd̃o ieiuniũ nostrũ debet habere rectam intentionem Et ideo dicit laua faciem. id est intentionem. ꝓpter deũ ħ faciendo. Vñ seq̇ꝛ̃. ne videaris hoĩbꝫ ieiunans. Jn ħ remouet ĩtẽtiõʒ prauã. s. appetitũ fauoris ⁊ laudis hũane q̃rere. Suadet em̃ rectã intẽtionẽ. cũ subdit. ſʒ pr̃i tuo id ẽ deo: q̇ est pr̃ tu⁹ ꝑ creatõnẽ. ꝑ adoptionẽ. ꝑ glificatiõeʒ. q̇ est in abscõdito. Glosa pr̃i tuo celesti. q̇ ẽ inuisibil̃. vel q̇ habitat i corde ꝑ fidẽ ps̃. Jpe em̃ nouit abscondita cordis Jsa. xlv. Vere tu es deus absconditus. Vnde deo ieiunat q̇. ꝑ amore eius se macerat. ⁊ qd̃ sibi subtrahit alteri dat. Sequitur. Et pater tu⁹ q̇ videt te in abscõdito reddet tibi. Quasi di. ꝭm Remig. Sufficit tibi vt de⁹ q̇ est inspector cõscie idẽ sit et remunerator Sap. x. Reddet deus mercedẽ laboꝝ sctõꝝ suoꝝ. Circa ista sciendũ q̧ ꝭm Cryꝭ. spũaliter facies aĩe ꝯscia intelligiꝛ̃. Prio. sic em̃ i cõspectu hominũ ḡtiosa ẽ facies pulcra. sic in conspectu dei speciosa ẽ cõscia mũda. Scd̃o. qꝛ sic ꝑ faciẽ cogñscitꝛ̃ hõ ab hoĩe. sic ꝑ cõsciam cognoscitꝛ̃ seru⁹ dei a seruis diaboli. Vnd̃ Thimo. dr̃. Nouit de⁹ q̇ sũt ei⁹. q̇ angelis dixit Apoc̃. vij. Nolite nocere terre ⁊ mari donec signem⁹ seruos dei in frõtibꝫ eoꝝ Frons est suꝑior ꝑs rõnis. ꝭm quaʒ cõscia si bona ẽ signaꝛ̃ signo dei. Si mala signo dyaboli. Juxta illud Cauteriatã habẽtes cõsciam. Tertio. qꝛ sic in facie modica macula magnã deformitatẽ pulchritudinis inducit. nõ sic ãt in alijs mẽbris. Sic pctm̃ q̃tũcũq̧ꝫ modicũ etiã minimũ veiale. maxime reputatõis ẽ in cõscia humana. Naʒ omẽ qd̃ fit ꝯ cõsciam edificat ad iehẽnam

Scd̃o sciendũ est q̧ hic per caput intelligitur christus. Primo. sicut em̃ a capite dependent oẽs sensus. sic oĩs sapĩa intellectus scĩa ⁊ prudẽtia a xp̃o. Vnde apl̃s dic̃ q̧ in ip̃o sunt oẽs thesauri sapiẽ ⁊ scie Col. ij. Secũdo. quia sic capite dolente oĩa mẽbra dolent. ita xp̃o ꝓ nobis passo debem⁹ cõpati. iuxta illud. Si erimus socij passionum. erimus ⁊ consolationum. Talis fuit Paulus q̇ dixit. Quis infirmaꝛ̃ ⁊ ego non infirmor Tertio. quia sicut pro capite omnia mẽbra se exponũt ⁊ opponũt. ⁊ ip̃m a lesiõe ꝓtegũt. vt pʒ de serpẽte q̇ caudã exponit ꝓ capite. Sic q̇libet fidel̃ ꝓ honore dei sui. corpus suuʒ ⁊ subam tꝑalem exponere debet. imo vitã suã corꝑalem vt saluet hominẽ ⁊ fidẽ xp̃i integrã. vñ dicit saluator. Qui amat aĩam suã ꝑdet eã. Augustinus

exponit. Noli amare vitam tuã pre xpõ. si
vis habere vitã in xpõ. ₵ Seq̃t. No
lite thesaurizare vobis thesauros in terra.
Superi⁹ docuit simplicitatẽ in opib⁹ me
ritorijs. nũc docet simplicitatẽ in opib⁹ su
pererogatiõis docẽs pfectũ ɔtẽptũ treno
rũ ppter deũ. Et p̃mo phibitionẽ ponit ꝺ
nõ collocãdis thesauris in ꝓo piculo. Se
cũdo ponit ammonitionẽ de reponẽdo in
tuto. ibi. Thesaurizate vob̃ ⁊c̃ Dic̃ g̃. No
lite thesaurizare vob̃ thesauros in terra. i.
ita facietis opa bona nõ ppter fauorẽ hu-
manũ. ñ ppt̃ amorẽ tpaliũ. q̃ magis sũt cõ-
tẽnẽda ppter deũ q̃ȝ cõgregãda ppt̃ suũ p-
iculũ. Nolite g̃ thesaurizare ĩ t̃ra. i. in trãsi
torijs t̃re cõgregãdo. t̃renũ emolimẽtũ q̃-
rẽdo ꝺ spũali ope. vbi erugo. i. rubigo aut
tinea. i. ṽmis demolit̃. aut vbi fures furãt̃.
Raban⁹. Mala depositoria terra in q̃ de
positũ patit̃ ab oĩ̃ genere corpaliũ detri
mentuȝ. a sensibili vt ẽ tinea. ab insensibili
vt est erugo. a rõnali vt fures. Per erugi-
nem que inest metallis intelligitur auari-
cia. per tineam q̃ de veste nascitur ⁊ vestẽ
consumit luxuria. per fures superbia. Ista
tria pctã oĩa bona furantur ⁊ effodiunt. ĩ
delectatione. in consensu. ⁊ opatõe. Et sci
endũ q̃ in trib⁹ reponit̃ thesaur⁹. in auro. ĩ
argẽto. ⁊ ĩ vestib⁹ p̃ciosis. Metalla timẽt
eruginẽ. vestes tineã. lapides nihil hoꝝ. sȝ
tm̃ fures ꝭm Raba. Et ꝭm Cryſ. significa
tur p hec triplex interitus oĩm bonorum
terrenoꝝ. Aut eñ a semetipis veterascunt
vel per tineam. sicut vestimenta aut ab ip-
sis dñis luxuriose viuentibus comedunt̃.
aut ab extraneis dolo vel vi. calumnijs vl̃
aliquo iniq̃ modo diripiũt̃. Allegorice
ꝭm Rabanũ. Erugo significat supbiã. q̃ ꝺ
corẽ virtutũ obfuscat. Tinea q̃ vestes latẽ
ter rodit inuidiã. q̃ oẽ̃ bonũ studiũ lace-
rat: et compositionẽ vnitatis dissipat. Fu-
res sunt heretici ⁊ demões qui semper ad
hoc sunt intenti vt spiritualibus spolient.
Laus ergo celestis cuȝ sit eterna furto sur
ripi non potest nec tinea demolienda in-
uidie. nec erugine superbie excecanda ꝭm
Hilariũ. Et ideo sequitur. Thesaurizate
ergo vobis thesauros in celis. vbi nec eru
go neq̃ȝ tinea demolitur. ⁊ vbi fures non
effodiunt neq̃ȝ furantur. Celum autem h̃
intelligit Augustinus non istud corpore-
um sed spirituale firmamentum quod est
locus glorie sanctorum. Unde dicit Cry
sostomus. Substantiam tuam ergo illuc
colloca vbi patriam tuam habes. Ecce tu
tus locus. scilicet celum. Ubi nec erugo.
quia ibi nulla vetustas. nec tinea. quia ibi
nulla passibilitas. neq̃ȝ fures: quia ibi nul-
la violentia vel fraus. Et sequitur. Ubi ẽ
enim thesaurus tuus. ibi est et cor tuum.
Quasi diceret. Bene dico caue. quia vbi
est thesaurus tuus. id est si in celo est. in ce
lo est et cor tuum. Si in terra est. et cor tu
um in terra. Quasi diceret. ꝭm Chrysosto
mum. Et si nihil horum que dicta sunt ve
niat non paruum tamen damnum sustine
bis inferioribus affixus. ⁊ eorum seruus
factus. et a celestibus cadens. nihil celesti-
um cogitare poteris. Hieronimus hoc in
telligit non solum de pecunia: sed etiam ꝺ
cunctis possessionibus. Nam gulosi deus
venter est. lasciui thesauri sunt. lubrica a-
matoꝝ libido. Huic seruit vnusquisq̃ȝ a q̃
vincitur. Ibi ergo habet cor vbi thesaurũ.
Ex his patet que sit vtilitas elemosyne.
Qui enim collocat thesauruȝ suum in ter
ra. non habet quid speret in celo. Ut quid
ergo aspicit in celum: vbi nihil repositum
est. Unde dupliciter peccat. Primo. quia
male congregat. Secundo quia cor habȝ
in terra. D Circa ista notandum q̃ꝺ
dominus in hoc euangelio intendit tra-
dere debitum modum ieiunandi. Ad q̃d
quattuor requiruntur. Debet enim ieiuni
um nr̃m esse intentione rectũ. sãctitate pu
rum. moderatione discretũ. et humilitate
mansuetũ. De p̃mo q̃ debet esse rectũ non
distortũ per appetitum vane laudis. vt fa
ciunt ypocrite. qui plus querunt appare-
re q̃ȝ esse tristes. Sũt aũt plura signa ypo
critarum. Primũ est. quia peccata grauia
alleuiant. et leuia aggrauant. sicut fuerũt
pharisei qui traditões suas ponderabãt
sed mãdata dei pro nihilo reputabãt. Se
cundo quia se laudant ypocrite ⁊ alios vi
tuperãt. Sicut pharise⁹ Luc. xviij. Ter-
tio quia quicquid peccant in alios retor-
quent. et sua mala occultant. circumlocu-
tione confitentur. Quarto quia si offen-
duntur non dimittunt: nisi vlciscantur. so
li autem offendentes alios non curant.
Quinto quia si cui bene fecerint valde põ
derãt. sed alioꝝ bñficia nõ curãt. Sexto.
quia cũ corrigunt̃ egreferũt ⁊ murmurãt.

ſicut phariſei dicentes. Mgr̄ hec dicens contumeliā nobis facis. Septio qꝛ libenter ocianť: cū tn̄ amoꝛ dei ſeruos eiꝰ nō patiť ociari. ſed opať magna ſm̄ Gregoriuꝫ. Octauo: qꝛ oīa opa ſua ad oſtentationē faciūt. vt hic triſtes. Secūdo ieiuniuꝫ nr̄m dꝫ eſſe ſanctitate purū. De q̄ Johel. ij. Canite tuba in ſyon. ſanctificate ieiuniū. In q̄ aūt hec puritas ſanctitatis cōſiſtit ſubdit dicēs. Cōgregate ꝓplm̄. Ecce vnitas caritatꝫ que maxime hodie reqriť. Male ḡ ieiunat q̄ rancoꝛē in coꝛde ꝯ ꝓximū ſuat Et ſequiť. Egredieť ſponſus de thalamo ſuo. ⁊ ſponſa de cubili ſuo. qm̄ in h̄ ſacro ieiunio etiā ab illicitis amplexiōibꝫ ē abſtinēdū. Tertio ieiuniū nr̄m dꝫ eſſe moderatione diſcretū. vnde dicit aplꝰs Rom. xij Rationabile ſit obſequiū veſtrū. Oīa em̄ debēt fieri ſm̄ diſcretionē rōnis. cōtra noſtros ieiunantes q̄ in nullo ſeruāt moduꝫ circa ieiuniū. Nam que eſt diſcretio rōnis comedere ſemel ⁊ infinities bibere. abſtinere a cibis ⁊ ingurgitari pocul̄. Aut que diſcretio abſtiere a carnibꝫ ⁊ carnalia oꝑa facere. Vn̄ dicit Fulgentiꝰ. Jeiunijs nr̄is adhibēda eſt tēperies. vt coꝛpꝰ nr̄m nec ſaturitas excitet nec inedia īmoderata debilitet. Ecce diſcretio rōnis. Nos ḡ fratres ſtudeamus in oībꝫ diſcretionis modū ſeruare. quatenꝰ ieiuniū nr̄m ſit vicioꝝ nr̄oꝝ ablutio ⁊ acquiſitio virtutū. vt non ſoluꝫ deleat p̄terita que ꝯmiſimꝰ. ſed etiā repellat futura q̄ ꝯmittere poſſemꝰ. vt di. Ber. ſuꝑ cantica ſermōe. xxxviij. Quarto ieiuniū nr̄m debet eē hūilitate māſuetū. Sic em̄ dicit Hiero. in quadam ep̄la. ieiunia nō ſolū debēt eē moderata ſꝫ etiā facta in om̄i mentis hūilitate. q̄ ita attenuēt coꝛpꝰ vt mētē nō eleuēt. ne res hūilitatis gignet ſuꝑbiā ⁊ vicia de virtute naſcāť. In ſignū hꝰ poniť hodie cinis ſuꝑ capita nr̄a ad oſ̄dendū nos merito debere hūiliari ex pluribꝫ cauſis. Et ꝑmo in ſignum recogitāde nr̄e creatōis cuiꝰ ꝑmoꝛdial̄ materia fuit q̄ſi cinis Job. xxx. Cōꝑatus ſū luto. Scd̄o in ſignū recogitāde reſolutōis. qꝛ in cinerē reſoluemur. ſm̄ h̄ dic̄ Job. xxxiiij. Oīs caro deficiet. ꝓpter h̄ dicit ſacerdos Memēto hō: qꝛ cinis es. ⁊ ī cinerē reuerteris. Vn̄ Ecci. xvij. Oēs hoīes t̄ra ⁊ cinis. Cū igiť hō tā creatōe q̄ꝫ reſolutōe ſit cinis nō audet ſuꝑbire Ecci. x. Quid ſuꝑbis terra ⁊ cinis. Tertio poniť cinis in ſignū hūilitatis Ecci. xl. Occupatio maḡ creata ē filijs Adam. Et poſt ſeqť. A p̄ſidente vſq̄ ad humiliatū Jone. iij. Peruenit ꝟbū iſtō ad regē ⁊ ſedit in cinere. Quarto in ſignū cōtritōis. Hiere. vj. Cōſꝑgere cinere. luctū vnigeniti fac tibi planctū amaꝝ. Quiſq̄s ḡ hodie cineres capit h̄ cogitet. qꝛ ſicut puluis ⁊ cinis ē ex creatōe. ſic erit ⁊ ī reſolutōe. Que cogitās cōteratꝰ pctīs. q̄rēdo gr̄aꝫ ꝑ quā poſſit cōſeq̄ veniā pctōꝝ. ⁊ tandem gl̄iam ſuꝑnoꝝ. Ad quā nos. ⁊c̄.

Dn̄ica Jnuocauit. I Ser. XLIIII.

Ductus eſt ieſus

in deſertū a ſpū vt tēptareť a dyabolo Mat. iiij. Qm̄ vt ait Aug. ſuꝑ pſ. lx. vita nr̄a ī hac ꝑegrinatōe n̄ pōt ē ſine pctō: nec ſine tēptatōe. cuiꝰ rō ē ſm̄ ipm̄. qꝛ ꝓfectꝰ nr̄ ꝑ tēptatōeꝫ fit nr̄am. nec ſibi q̄ſq̄ꝫ inoteſcere pt: niſi vicerit. nec pōt vicere: niſi certauerit. nec p̄t certare: niſi inimicū ⁊ tēptatōes habuerit. Hec ille. Lꝫ āt tota vita hūana n̄ ſit niſi tēptatio. vt dꝛ Job. vij. Militia ē vita hoīs. tn̄ diabolꝰ n̄ eq̄liť oēs tēptat. nec eq̄liť oī tp̄e tēptatōſ exercꝫ. Nā vt di. Iſi. li. iij. d̄ ſū. bo. c. v. diabolꝰ ſuis fautoꝛibꝫ blādiť. dei ſ̄o ſuis moliť tēptamēta ꝯ̄ria. exēplo dn̄i q̄ ſe pꝰ baptiſmū a diabolo paſſus ē tēptari. Qd̄ innuit ſm̄ ipm̄. qꝛ tūc ꝯ eū quē poſſidet dyabolus ſeuit acriꝰ qn̄ ſe ꝟtute diuia ab eo expellēdū coḡſcit. Vn̄ imūdꝰ ſpūs tūc diſcerpſit pueꝝ ḡuiꝰ ī q̄ hitabat qn̄ ad xp̄i iperiū exire ab eo coactꝰ ē. Hec ille. vn̄ gre. li. xxvij. moral̄. di. Hoſtis nr̄ q̄nto magis nos ſibi rebellare cōſpicit. tāto ā̄pliꝰ expugn̄re cōtēdit. Eos em̄ pulſare negligit. q̄s q̄eto iure poſſidere ſe ſentit. Hec gre. Quia igiť tp̄e iſto q̄drageſime ꝟe penitētes dyaboli oꝑibus renūciātes. ad xp̄m cōuerti nituntur. ⁊ abiecta ſeruitute diaboli dura. in qua iſto toto anno detinebanť. ad iugum domini leue et ſuaue feſtinare contēdunt. Ideo diabolus contra eos fortius armatur diuerſis temptationibus. Teſte beato Remigio in omelia hodierna. ſic dicente. Iſtud nobis ſollicite cōſiderandū. q̄ ſtatim poſt baptiſmū temptatōes dn̄s ꝑtulit diaboli. vt intelligamꝰ: qꝛ tūc tēptatōibꝫ dyaboli artius ꝑmimur qn̄ ab eiꝰ ſuitute vel dn̄io

recedere cepim⁹. iusteq; ac pie cū xp̄o viue
re voluerim⁹. ⁊ post pauca. Sic em̄ rex n̄
ꝯ subditos. sed ꝯ rebelles nationes belluȝ
mouet. Ita dyabolus validius eos quos
a sua seruitute recedere ⁊ ad leue iugū xp̄i
festinare viderit impugnat. Tunc em̄ gra
uiores temptatiões demonū sentiūt quā
do aliqđ bonū inchoare volūt ꝓpositum.
Quod in exemplo israhelitarū discimus.
Qui tunc a Pharaone durius afflicti le
gunt̄ qñ p̱ Moysen et Aaron ad terrā p̱
missiōis sūt vocati. Hec ille. Volens igit̄
eccl'ia filios suos premunire ꝓposuit hodie
euāgeliū in q̊ legit̄ de tēptatōib; xp̄i. istru
ens oēs ꝟe penitētes vt se caute habeāt cir
ca assūptōȝ pn̄ie ipoꝝ. Et si forte diabol⁹
eos aliq̇b; tēptatōib; vexauerit recordent̄
de mō vincēdi eū illo vicȝ q̊ vicit eū xp̄s.
tūc qñ duct⁹ ē in desertū vt tēptaret̄ a dia
bolo. sic dic̄ euāgeliū. Duct⁹ ē ih̄s i deser
tū a spū vt tēptaret̄ a dyabolo. In ꝟbis p̄
missis tria ꝓponūt̄. Pͦrio nāq; ꝓponit̄ xp̄i tē
ptatōis p̱p̱atio q̄ fuit p̱ spm̄scm̄. cū dr̄. Du
ctus est ih̄s a spū. s. scō. Scd̄o ꝓponit̄ loci
in q̊ tēptat⁹ est d̄scriptio q̇ fuit desertū. cū
dr̄. In desertū. Tertio subiūgit̄ intentio fi
nalis dyaboli. q̄ fuit p̱ spm̄ malū. cū addit̄
vt temptaret̄ a dyabolo. A

Dixi primo ꝙ in ꝟ. p̄. ꝓponit̄ tēptatōis xp̄i p̱paratio q̄ fuit p̱ spm̄sctm̄. cū dr̄. Ductus ē
ih̄s a spū. Sic em̄ dicit Remigi⁹ in omel.
Absq; vlla ambiguitate credendū ē xp̄m
fuisse ductū a spūsācto in desertū. Nec mi
retur quis cū audit christum a spūsancto
ductū ad locum temptationis. Nam nisi
xp̄s spūsancto fuisset ductus in desertum
nequaq; spūs malign⁹ talē oportunitateȝ
⁊ occasionē tēptādi eū habuisset. Vn̄ dic̄
Remigi⁹. q̄ꝛ eū ibi spūsctūs duxit vbi oc
casionē tēptandi malign⁹ spūs inueniret.
Dādus em̄ erat dyabolo loc⁹ tēptandi vt
fieret xp̄o occasio sup̱ādi. Hec ille. Bon⁹
fuit iste ductor q̇ xp̄m ꝓspere duxit ⁊ redu
xit. sic ille Raphael āgel⁹ Thobie ductor
q̇ ait. Ego sanū ducā eum ⁊ reducā. Tali
ductore maxime nobis op⁹ est isto sacra
tissimo tp̱e. sine quo nō possum⁹ cū dyabo
lo bellare. nec in terrā promissionis celest̄
ꝯuenire. Figura Exodi. xv. vbi sine Moy
se duce filij israel nō potuerūt terram pro
missiōis intrare. Sed certe multi isto an
no ducebantur malis ductoribus. Qui
dā em̄ vt dicit Holgoth sup̱. xix. c. li. Sa
piēcie ducebāt̄ illecebrosa sensualitate. sic
illi q̇ nō s̄m veritatē rōnis sed s̄m passio
nem vixerūt. Qui non quod honestū. sed
quod delectabile est in omnib; sequebant̄.
Sic ductus est ille iuuenis vecors qui se
quebatur mulierē ornatā ⁊ blādientē sibi.
vt dr̄ Prouer. vij. De quo ibi dr̄. Secut⁹
est eam quasi bos ad victimam. Mulier
ista significat sēsualitatē carnis nr̄e q̄ sepi
us seducit iuuenes. Q̄diu aūt sic rō sequit̄
sensualitatem et sensualitas ducit rōnem
tandiu est necesse hominē errare et postea
periclitari. et ideo necesse est sensualitateȝ
hm̄ōi hodie mortificando subijcere ratio
ni sicut ancillam dn̄e ne ei dominetur. sed
seruiat. Narrat Fulgentius primo mito
logiarū ꝙ admetus rex Altestam duxerat
in vxorem. Contigit Admetum infirma
ri. Consuluit Appollinem deū quō possȝ
ab infirmitate liberari. Respondit Appol
lo ꝙ curari non poss. t: nisi alia persona de
suis ꝓpinquis pro eo voluntarie moreret̄.
Quo intellecta Altesta mortē spōte subijt
⁊ Admetus fuit curat⁹. Moraliter. Spi
ritus ⁊ caro in homine sunt sicut vir ⁊ vx
or. Sed cum vir. i. spūs noster infirmatur
p̱ pctm̄. nō potest alit̄ curari. nisi vxor sua
id ē caro moriat̄. i. mortificetur p̱ pn̄iam.
quod fit per ieiuniū ⁊ macerationes alias
corporales. Quod cum fuerit reuiuiscet
spiritus noster. Iuxta illud Romanoruȝ
viij. Si scd̄m carnem vixeritis moriemi
ni. Si autē spiritu facta carnis mortifica
ueritis viuetis. Et apostolus Gal. v. amo
nens dicit. Spiritu ambulate et deside
rie carnis nō perficietis. Et infra. Si spū
ducimini non estis sub lege. Si ergo ali
qui ducti sunt spiritu carnis isto anno. iaȝ
ducantur spiritu rationis ista quadragesi
ma. vt temptationes valeant sup̱are. Se
cundo quidā ducebantur isto anno p̱uer
sa familiaritate maloꝝ seu societate. Que
quidam societas est multū periculosa Eo
ꝙ homineȝ bonum transmutat successiue
in malum. Cuius ratio est. quia vt dicit
Hugo de sancto victore. libro suo de arra
Ea est vis amoris vt talem te necesse sit
esse quale est illud quod amas. et cui di
lectionis societate iungeris. Et hinc di
cit Dyonisius. iiij. libro de diuinis noib;.

Q₂ amor hʒ q̄ndã vim vnitiuã ⁊ transfor-
matiuã q̄ nõ dimittit amatores ſuos eē ſʒ
amatorꝫ. Et iõ Valeriꝰ ad rufianũ dicit
Ethicũ ē videre cui des. i. mag ꝟtꝰ moral'
ē videre cui ſe hõ det ⁊ cõiũgat ĩ ſocietatē
Hoc ꝟbũ ſũme ē notãdũ iuuēibꝫ q̄ ducũt
ꝑuerſa ſocietate illoꝝ q̄ eos ad vicia iuitãt
Sic dicũt reprobi ꝓuer. j. Ueni nobiſcũ
inſidiemur ſãguini. marſubiũ ſit vnũ oĩm
nr̄m Et Sap. ij. Uenite fruamur bonis
q̄ ſũt. ⁊ vtamur creatura tãq̄ ĩ iuuētute ce
lerit. vino p̄cioſo ⁊ vngēto nos impleamꝰ
Et nõ p̄tereat nos flos tēp̄is. Coronemꝰ
nos roſis añq̄ marceſcãt. Nullũ pratũ ſit
qđ ñ ꝑtrãſeat luxuria nr̄a. Neo nr̄ʒ exſors
ſit luxurie nr̄e vbiq̄ rlinq̄mꝰ ſig̃ leticie nr̄e
qm̄ hec ē ps nr̄a ⁊ h̄ ē ſors nr̄a. Opprimãꝰ
pauperē iuſtũ. ⁊ nõ ꝑcamꝰ vidue. nec reue
reamur canos' mlti tp̄is. hec ibi. Ecce quõ
mala ſocietas inuitat ſe mutuo ad pctã di
uerſa. Et iõ q̄dã ſenex informãs filiũ ſuuʒ
dixit. Talē q̄ſq̄ fore q̄lē ſibi nectit amore.
Sermo veridicꝰ ait ipe ſit alt' amicꝰ. Cui
cõcordat Ariſto. ix. Ethicoꝝ di. ꝙ amicꝰ
ē alter ipe. Huiꝰ eñ mores imitat' cuiꝰ hʒ
amores. Recordēt' igit' oēs tales illđ Pro
uer. xvj. Uir iniquꝰ ducit amicũ ſuũ ꝑ vi
am nõ bonã. Nec mirũ. Ex q̄ eñ tal' ſocie-
tas ꝑuerſoꝝ ñ hʒ ducē: niſi ſpm̄ malignuʒ.
merito ñ p̄t duci: niſi ad p̄cipiciũ. eo ꝙ ce-
cus cecũ ñ ducit: niſi in foueã Lu. vj. Ipi
eñ dẽmões duces ſũt cecoꝝ Mat. xv. nec
ducũt: niſi ad tenebras exteriores vbi erit
fletꝰ ⁊c. Mat. xxij. Tertio ducebãt' q̄dam
iſto ãno ⁊ ducũt' hodie a ſpũſcõ vt ſũt oēs
ĩnocētes ⁊ ꝟe penitētes q̄ ducũt' ꝑ viã iuſti
cie mãdatoꝝ legis diuiē. Juxta illud qđ
ſpũſſctũs dic̄ ad aĩam tal' hoĩs. Ducã te ꝑ
ſemitas eq̄tatꝫ ⁊ viã ſapiē monſtrabo tibi.
Iſte ē bonꝰ ductor quē petebat ps̄. dicēs.
Spũs tuꝰ bonꝰ deducet me ĩ t'rã rectam.
Iſto ſpũ q̄ ducũt' filij dei ſũt. Juxta illud
Roma. viij. Qui ſpũ dei agunt' hij filij dei
ſunt. Sʒ di. quõ iſte ē bonꝰ ſpũs q̄ duc̄
in tēptatiõem. ſicut hic duxit xp̄m. cũ tam̄
nos oramus vt nõ inducamur in tēptatio
nē Math. vj. Rñdeo ſm Henricũ de vri-
maria li. ix. c. ix. Q₂ licet ſpũſſctũs ꝑmittit
nos tēptari. nõ tñ ꝑmittit ĩ tēptatõe ſupe-
rari. Uñ nõ petimꝰ vt nõ tēptemur. ſʒ vt
in tēptatiõe non ſupemur. Hoc eñ eſt ſm
Henricũ in temptatiõem induci. i. cõſēſũ

p̄bere tēptatori. mõ h̄ nõ facit ſpũſſcũs: q₂
potius nos liberat a malo tēptatõis. non
ꝑmittēs nos tēptari ſupra id qđ poſſumꝰ
ſʒ faciēs cũ tēptatiõe ꝓuentũ vt poſſimꝰ ſu
ſtinere. Et Gorra ſup Math. vj. exponit
ne nos inducas in tēptatõeꝫ. i. nõ ꝑmittas
nos induci in tēptatõꝫ ꝑ cõſenſũ vt ſuccũ
bamꝰ. Tũc eñ iducimur. i. intꝰ ducimur
qñ hʒ in nob̄ efficaciã ⁊ vincimur. Hoc ãt
a ſpũſctõ non ē ſʒ a malig̃. Et iõ lʒ ſpũſſan
ctus duxit xp̄m ad locũ tēptatõiſ. nõ tam̄
ꝑmiſit eũ ſuccumbere in temptatõe. B

Dixi ſecundo ꝙ in ꝟbis p̄-
ponit' loci i
quo xp̄s temptatꝰ eſt deſcriptio. cuʒ dicit
In deſertũ. Per iſtud deſertũ ſignificatur
pñs vita. Sicut eñ filij iſrl' nõ potuerũt i
trare terram ꝓmiſſiõis. niſi manſiſſent in
deſerto ſuſtinentes multa mala. Sic nec
nos poſſumus ingredi in celũ. niſi patia-
mur hic aliqua dura ⁊ aſpera ꝑ penitētia.
Luce vltimo. Oportuit xp̄m pati. ⁊ ita in
trare ĩ gloriã. Et ſicut filij iſrael in illo de-
ſerto ſuſtinuerunt tria. ſcʒ longã ⁊ pericu-
loſam peregrinationem. magnam ⁊ victo
rioſam hoſtiũ expugnationem. grauem et
intollerabilem ſitis arefactionē. Sic nos
oportet hic agere vitã vt peregrinos. He
breo. xiij. Nõ habemꝰ hic manentē ciuita
tē. ſed futurã quã inq̄rimꝰ. Filij eñ iſrael i
deſerto fecerunt eis tuguria. non caſtra. ñ
pallacia. ſed de fragili materia tabernacu
la. Sic nos facere debemus. Quod tñ eſt
contra multos curioſos edificantes edifi
cia delicioſa. qui nimis ſolicitant' circa la-
pides mortuos. ⁊ negligunt viuos. ac ſi
in eternum hic eſſent manſuri. Commu-
niter tamen videmus ꝙ hij qui talia edifi
cia fabricant breuiter ea inhabitant. vt di
cit Holgot Sapientie. xj. non cogitãtes
de verbo ſaluatoris Marci. xiij. Cui cuʒ
quidam diſcipulus dixiſſet. Magiſter a-
ſpice quales lapides et quales muri. Cui
xp̄s dixit. Amen dico vobis. nõ relinquet
lapidē ſuper lapidem. Tales ſimiles ſunt
edificantibus turrim Babilonie qui cum
ex hoc vellent magnificare nomē ſuũ tur-
piter fuerunt a deo confuſi. vt dicitur Ge
neſis. xj. Hinc Bernardus in libro de cu
ra rei familiaris ait. Ad edificandum co-
gat te neceſſitas non voluntas. Secũdo
filij iſrael in deſerto habuerũt magnam et

victoriosā hostiū expugnatōnē. Sic nos
in h mundo debem⁹ viriliṫ pugnare ꝯ car
nē mundū ⁊ dyabolū. Demon pugnat cō
tra nos duplici manu. s. occulta suggestio
ne: ⁊ apta ipugnatiōe. Suggestionē vin⸗
cam⁹ ꝑ prudētiā. qꝛ rex exit⁹ prudētia me
tiṫ. Sic fecit xp̄s h. vincendo eū nō potē⸗
tia: sed sapiā scripturaꝝ. Impugnationez
vincamus ꝑ patiam. q̄ equanimiter tribu
latio tolleraṫ. Mūd⁹ pugt duplici manu.
scʒ ābitiōe honorū ⁊ amore diuitiaꝝ. Am
bitionē vincim⁹ timore iudicij. qꝛ distric⸗
tissime iudicabūṫ q̄ p̄sūt i honorib⁹ Sap̄.
vj. Iudiciū durissimum his q̄ p̄sunt fiet.
Scd̄am scʒ amorē diuitiaꝝ vincim⁹ amo
re xp̄i paupis nascēdo. viuēdo. moriēdo. ⁊
ſm ꝯsiliū apl̄i. habētes alimēta ⁊ q̄b⁹ tega
mur his cōtēti sim⁹. Caro pugnat dupli⸗
ci manu. scʒ gula ⁊ luxuria. Primā manuz
amputare debemus ꝑ abstinētiā. modera⸗
te bibendo ⁊ comedendo. Secundā ꝑ cō⸗
tinētiā. Tertio filij israel habuerūt in de⸗
serto grauē ⁊ intollerabilē sitis arefactōez
Nam sicut dr̄ de eis. multitudo eorum si⸗
ti aruit. Et Sapie. xj. dr̄. Sitierunt ⁊ in
uocauerūt deum. Sed diuina ꝓuidentia
factū est q̄ cū nō potuissent bibere aquam
ꝑ amaritudine. vt dr̄ Exo. xv. immisso lig
no verse sunt in dulcedinem. Et cum hoc
de petra produxit eis aquas largissimas.
sic nos debemus esse in continua siti diui
ne dulcedinis. vt nobis omnes delectati⸗
ones mundi videanṫ amare. Iuxta illud
Philip. iij. Omnia arbitrat⁹ sū vt sterco⸗
ra. Et Gal. vj. Mihi absit gloriari: nisi i
cruce. Vn̄ dic̄ Aug. Om̄is copia que non
est deus me⁹ inopia est. Dicat ergo q̄libet
nr̄m illud ps̄. Sitiuit in te aīa mea. Ad se
cūdā sitim hmōi est inuocandus fons aq̄
viue dn̄s xp̄us. q̄ de se dicit. Si quis sitit
veniat ⁊ bibat. Et Iohannis. iiij. Si q̄s
biberit ex hac aqua quam ego dabo nō si⸗
tiet in eternum. Sicut autem deus in de⸗
serto filios israel rexit ne victualibus defi
cerent. protexit ne coram hostib⁹ succum⸗
berent. et direxit ne in solitudinibus vi⸗
am perderent. Sic dominus facit nobis
si in eo sperabimus. Iuxta illud Isaie. lj.
Ponaʒ desertum eius quasi delicias. Ec
ce p̄mū. et solitudineʒ eius quasi ortū dn̄i.
Ecce secundum. Gaudium ⁊ leticia inue
nietur in ea. Ecce tertium.

E

Dixi tertio q̄ in verbis premis
sis describitur intentio finalis dyaboli. q̄
fuit ꝑ spm̄ malignū ad decipiēdū xp̄m. cū
dr̄. vt tēptareṫ a dyabolo. Circa q̄d scien⸗
dū q̄ lʒ xp̄s temptatus est a dyabolo fina
liter ad h vt experireṫ in eo si esset fili⁹ dei
tn̄ spūssanctus duxit xp̄m in desertū vt tē⸗
ptaretur a dyabolo. ad dandū nobis exē⸗
plū resistendi. Nam sicut dicit Aug. in li.
de vera religione ad romanū. c. xix. in p̄n.
Hec triplex tēptatio in xp̄o hoīe quē assū
psit cauenda mistrata est Et ſm h tria hic
sunt consideranda. Primo q̄liter ⁊ vnde ꝓ
cedit temptatio. Secundo quare de⁹ per
mittit temptari homines. Tertio quō re⸗
sistendum est temptationi. De primo sciē⸗
dum q̄ temptatio nō est aliud nisi proba⸗
tio mētis humane. qualis sit in seipsa. Ec
clesiastici. xxvij. Vasa figuli ꝓbat fornax
⁊ homines iustos temptatio tribulatio⸗
nis. Et fit sex modis. scilicet a parte infe⸗
riori. superiori. anteriori. posteriori. a dex⸗
tris ⁊ a sinistris. Prima temptatio ab infe
riori est cōtēptibilis. ⁊ est illa q̄ fit a carne.
Et cōsistit in excessu cibi potus. ⁊ in alijs
actib⁹ carnalib⁹. ad q̄s caro est prona. Et
est duplex. Quedam ab exteriori. vt in ci⸗
bis ⁊ potibus. et alijs vanitatibus et vo⸗
luptatib⁹. Quedam ab interiori. vt in con
cupiscentia desideriorū carnaliū. Scd̄a ē
a supiori. i. a rōne que aīe pars est supior.
cum scʒ ip̄a rō consentit ⁊ delectaṫ ⁊ quasi
captiua trahitur ad obsequēdū carni. Et
hec fit tribus modis. scʒ suggestione. dele
ctatione. et consensu. Suggestio est ex ꝑ⸗
te dyaboli. Delectatō ex parte carnis. Cō
sensus ex parte rationis. vt dicit Aug. in
libro de sermone dn̄i in monte. de pe. di. ij
Sicut trib⁹ ḡdib⁹. Et iste modus fuit in
temptatione p̄mi hominis. vbi primo ser
pens suggessit. postea Eua delectata ē. vl
timo Adam consensit. In suggestione est
semen peccati. In delectatione nutrimen
tū. In consensu vero perfectio. Et ex his
elicitur q̄ non omnis temptatio est pecca
tum. sicut temptatio que est in sola sugge⸗
stione per quam homini peccata aut que⸗
uis illicita contra eius voluntatem in co⸗
gitatōe occurrūt. ⁊ ista vocaṫ tēptatio hu⸗
mana. j. Corinth. x. Temptatio vos n̄ ap
prehendat: nisi hūana. ⁊ est veniale pctm̄.

de pe. dis. ij. Int̃ hec. Tẽptatio q̃ fit ꝑ sug-
gestiõꝫ malaꝝ cogitatõnũ cũ ꝯsẽsu ẽ pctm̃
vt dic̃ Gre. ibidẽ. Tertia ẽ tẽptatio ab in-
teriori. hec ẽ demonũ. ꝛ hec ẽ valde timẽ-
da: qꝛ i via q̃ ãbulã⁹ nob̃ laq̃os parãt. ps̃.
Laqueũ parauerũt pedibꝫ meis. Sꝫ di.
exq̃ diabol⁹ ñ p̃t ab ĩtra tẽptare. quõ ḡ põt
aĩe hũane añ faciẽ ei⁹ laq̃os tẽptatõnũ po
nere. Et exq̃ ñ p̃t aĩaꝫ nr̃aꝫ ĩtrare cũ solus
de⁹ h̃ possit vt illabat̃ aĩe. vt dic̃ mgr̃ in. ij.
sniaꝝ. dis. viij. Et Aug. li. de spũ ꝛ aĩa ca.
xv. Ad q̃d breuit̃ dicẽdũ ẽ ꝓm Isid. li. ij. c.
v. de sum. bo. ꝙ dyabol⁹ nõ ẽ imissor cogi
tationũ. sic ꝙ ibi ĩntrãs in cor homĩs eas
mittat ꝛ suggerat. sꝫ ẽ bñ incentor vicioꝝ.
qꝛ nullibi ꝯcupiẽ formĩta succẽdit nisi vbi
p̃us praue cogitatõis delectatões aspexe
rit q̃s si a nob̃ sperni aspexerit. sine dubio
ꝯfusus abscedit. Ex his infero duo. Prio
ꝙ dyabol⁹ noscit cogitatiões illas hoim
q̃ sibi aliq̃ mõ ꝑ sensus aut alias passiões.
affectões. q̃litates. aut alias dispositiões
exteriores apparẽt. ꝛ ꝓm h̃ ꝓut viderit ho-
minẽ ad talia affectũ suggerit sibi taliũ re
rũ tẽptatões. Scdo infero ꝙ illas cogita
tiões q̃ nõdũ sunt de interioribꝫ aĩe nr̃e ꝑ
aliq̃ sig̃ ꝓpalate. eas oĩno adire nõ p̃nt. De
his ita loq̃t̃ aug. li. ij. r̃tractationũ ꝛ habet̃
ꝯba. xxij. q. v. q̃dam loco. vbi dicit. Quo-
dã loco dixi. s. in li. de spũ ꝛ aĩa. c. xvj. De-
mões aliq̃n hoim dispositiões nõ solũ vo
ce ꝓlatas. veꝝ etiã cogitatiõe conceptas.
cũ sig̃ q̃dam ex aĩo exꝓmũt̃ i corꝑe. tota fa-
cilitate ꝑdiscere. Et seq̃t̃. Nã ꝑuenire ista
ad noticiã demonũ etiã ꝑ nõnulla expimẽ
ta cõptũ est. Hec ille. Et Cassian⁹ lib. col
lationũ patꝝ. collatõe. vij. ca. xvj. Ita ait.
Nulli dubiũ est ꝙ possint spũs imũdi co-
gitationũ nr̃aꝝ attingere q̃litates. sꝫ indi
cijs sensibilibꝫ forinsecus eas colligentes.
id ẽ aut ex nr̃is dispositiõibꝫ aut ex ꝯbis ꝛ
studijs in q̃ ꝓpẽsi⁹ nos ꝑspexerint inclina-
ri. Ceteꝝ illas q̃ nõdũ de interi⁹ aĩe ꝓdie-
rũt adire oĩno non p̃nt. Ipas q̃ꝫ cogitatõ
nes quas ingerunt. vtrũ suscepte vel quẽ-
admodũ suscepte sint nõ ꝑ ipi⁹ aĩe naturã
id ẽ ꝑ illũ interiorẽ motum in medullis vt
ita dixerim. ipi⁹ latitantẽ. sed ex motibꝫ at
q̃ꝫ indicijs exterioris hoĩs deprehendũt.
Hec ibi. Ex his cõsequẽs pꝫ illud q̃d dic̃
Isi. li. ij. de sum. bo. c. v. Qꝛ dyabol⁹ q̃n de
ciꝑe quẽquã querit p̃us naturaꝫ vniuscu-
iusq̃ꝫ attẽdit et inde se applicat. vñ aptum
hoĩem ad pctm̃ inspexerit Ex ea eñ parte
diabol⁹ hoĩes tẽptat q̃ eos ꝑ excrescẽtem
humorẽ facile inclinari ad vicia cõspic̃ vt
ꝓm humoris ꝯspersionẽ adhibeat ꝛ tẽpta
tionẽ. Figura hui⁹ habet̃ in Balaam. qui
in figura dyaboli ꝯ pplm̃ dei. ex ea parte
p̃cepit ꝑniciosos p̃tendere laqueos ex q̃ sẽ
sit eos facilius esse lapsuros. Nã ꝛ q̃ aquã
ducit alicubi non eã ꝑ aliã partẽ mittit: ni
si vbi eius ĩpetũ attendit. Hec ille. Quar
ta temptatio est a posteriori. ꝛ hec est me-
moria pctõꝝ p̃teritoꝝ ad delectandũ cuꝫ
videlicet quis exultat in rebꝫ pessimis q̃s
gessit. ꝛ sepe ex recordatione reaccendit̃ vt
redeat q̃s in idip̃m tanq̃ꝫ canis ad vomitũ
q̃d faciũt hoĩes post pascha redeuntes ad
mores pctõꝝ p̃stinos. Et tales vocat Am
brosius irrisores ꝛ nõ penitẽtes. qꝛ irrisor
est ꝛ nõ penitens q̃ cõmittit iteꝝ ea q̃ noui
ter plangebat. Tales fuerũt iudei qui re-
cordati sunt carniũ cepaꝝ ꝛ porroꝝ i egy-
pto. q̃ ꝓ eo murmure grauiter fuerunt pu-
niti. vt dr̃ Numeri. xj. ꝛ. xvj. capitul. Quin
ta tẽptatio ẽ a dextris. i. a ꝓsperitate. cum
scꝫ arridet homini fortuna. ꝛ ꝓsperitas ei⁹
non miscetur aliquali miseria. Sꝫ q̃d dr̃
Prouer. j. de talibꝫ audiamus. Prosperi-
tas stultoꝝ ꝑdet eos. Sexta tẽptatõ ẽ a si
nistris. Hec est aduersitas p̃mens. ꝑ quaꝫ
interdũ homo cogit̃ aut murmurare aut
blasphemare ꝯ deũ. De scdo quare scꝫ de-
us permittit hoĩem temptari. cũ tñ meli⁹
fuisset homini si fuissꝫ intẽptabilis. ꝛ sicut
quidã dicũt. gloriosior fuisset hõ si nõ po-
tuisset temptari. Ad q̃d breuiter dicendũ
ꝙ sicut dicit mgr̃ sniaꝝ di. xxxiij. c. j. ꝙ hõ
multũ gl'iosior ẽ in h̃ ꝙ p̃t nõ consentire tẽ
ptatõi q̃ꝫ si tẽptari non posset. Et ideo de
us hoĩem temptari permisit vt inde glori
osiorẽꝫ reportaret victoriã. Ex q̃ cõcludit
Holgot. x. ca. li. Sapie. ꝙ homo sic est or
dinat⁹ ad beatitudinem ꝙ eam mereat̃ de
clinãdo a malo ꝛ faciendo bonũ. Ex quo
cõsequẽter sequitur ꝙ cõis via cõcessa ad
beatitudinẽ nõ est nisi ꝑ temptationẽ. Vñ
nec ita conuenient̃ posset homo pertinge-
re ad beatitudinẽ sine temptatõe. Et in si
gnũ hui⁹ dic̃ Holgoth xp̃m sustinuisse tẽ
ptatiões ab extrinseco tam a demonibus
q̃ꝫ a malis hominibus. Ex q̃b⁹ pꝫ ꝓm Hẽ
ricũ de vrimaria li. xviij. de ꝑfectõe iterior

hoīs.c.xj. Q2 si vir fortꝫ viueret intēptatꝰ
eiꝰ fortitudo nō eēt laudabiľ. Cuiꝰ rō ē ꝭm
ipm. q2 sic locū victorie hr̄e ñ possꝫ. ꝛ eodē
mō dicēdū ꝺ aliis ꝟtutibꝫ. Vñ apl's dicit.
Uirtꝰ in infirmitate pficiť. Permittit aūt
deꝰ electos tēptari spēalitꝫ ꝓpť tria. vicꝫ ad
exercēdū nr̄e naťe pbitatē. ad retundendū
nr̄e cēsure vanitatē: ad pmerēdū vite etn̄e
felicitatē. Primo pmittit nos temptari ad
exercēdū nr̄e naťe pbitatē. Habēꝰ em̄ vsū
liberi arbitriī p grāꝫ iformatū. Vñ voluit
deꝰ vt oñdamꝰ ħ in nob̄ qūo simꝰ viriles i
resistēdo dyabolo ꝛ mādatꝫ diuis obtēpe-
rādo. Sic ponit exēplū Holgot sup. iiį.c.
li. Sap. dicens de illo milite q̄ hr̄et arma
alicꝰ regis cū equo: ꝛ eis vti negligeret p
honore regꝫ. Sic hō habēs ymaginēꝫ dei
ꝛ arma sua. vt ꝺ2 Eph. vj.c. Si negligit ꝯ
dyabolū pugn̄re multū vilis reputať. Legi
tur de Constātino ꝙ semel volēs pbare q̄
essent veri xp̄iani: p̄cepit ꝙ oēs q̄ vellēt se-
cū adorare ydolū ꝛmanerēt secū i palacio.
q̄ ꝟo nollēt exirēt. Quo facto illi q̄ erāt ve
ri xp̄iani exiuerūt. Qui ꝟo erāt ficti ꝛ ypo
crite: adulatores regꝫ remāserūt. Quos im
perator statim a se reiecit tāq̄ꝫ deo suspec-
tos. Illos āt veros xp̄ianos ad se recepit
Sic facit deꝰ pbās hoīes p tribulatōes ꝛ
tēptatōes. vt appareat q̄s sit verꝰ xp̄ianus
aut q̄s fictꝰ Vñ Ecci. ij. ꝺ2. Fili accedens
ad seruitutē dei prepara aīaꝫ tuā ad tēpta
tionē. Scd̄o pmittit nos deꝰ temptari ad
retundendū nr̄e cēsure vanitatē. nisi enim
tēptaremur nimis cito ꝓpť defectū nostre
cognitōis ꝺ acceptꝫ donis dei supbiremꝰ
Sic dicit ꝺ se Paulꝰ. Ne magnitudo re-
uelationū extollat me: datꝰ ē mihi stimulꝰ
carnis mee angelꝰ sathane q̄ me colaphi-
zet. Vñ Gre. ix. li. mora. c. xxxvj. di. Su-
perna dispēsatio idcirco nos tota sibi intē
tiōe seruiētes carnis nr̄e pmittit tēptatiōi
bus ꝯcuti. ne mens nostra i supbiā audeat
p̄sumptiōe securitatꝫ eleuari. vt dū pulsa-
ta trepidat in solo auctoris adiutorio fidē
robustiꝰ spei figat. Et. xix. li. mor. c. iiį. ex-
ponēs illꝺ Ro. vij. Uideo aliā legē i mē
bris meis repugnātē legi mētꝫ mee. diē sic
Ad ima caro trahit ne extollat spiritꝰ. ad
sūma trahit spūs ne psternat caro. Spūs
leuat ne iaceamꝰ in infimis. Caro aggūat
ne extollať ex summis. Hec ille. Et ideo
Psal. tali mō optās tēptatōēꝫ dixit. Pro-
ba me deꝰ ꝛ tēpta me. Glo. i. indica me esse
pbatū. nō tibi q̄ oīa nosti: sꝫ mihi ꝛ hoībꝫ
Nisi em̄ tēptaret negligētes essemꝰ. Diciť
g̊ deꝰ tēptare isto mō vt erudiat. hō vt sci-
at. dyabolꝰ vt seducat. Uersus. Dat tria
tēptare scire seducere pbare. Tertio pmit-
tit nos deꝰ tēptari ad pmerendū vite futu
re felicitatē. Jac. j. Btūs vir q̄ suffert tēp-
tationē: q2 cū pbatꝰ fuerit accipiet coronā
vite. De tertio scꝫ qūo sit resistendū tēpta
tiōibꝫ. diē Hugo in li. de pfectibꝫ. Q2 omi
bus tēptatōibꝫ q̄nq̄ꝫ modis resistiť. Primꝰ
est tēptatiōes malas a mēte auertere p ali
quas occupatōes q̄bꝫ obliuiscatur hō im-
pugnatiōis. Vñ Hieroꝰ. Semp aliquid
facito vt te dyabolꝰ inueniat occupatum.
Secūdus modꝰ: materias ꝛ occasiones
temptationis fugere ꝛ declinare. maxime
carnales. q̄ appropinquātes sibi incendūt
vt ignis. Vñ licet in ceteris viciis posset
expectari ꝯgressus. in vicio tñ carnali nō
nisi fuga restat. Vñ apl's nō dicit. pugna-
te ꝯ fornicatōēꝫ. sꝫ dixit: fugite fornicatōꝫ
Ex q̄ ꝯcludit Hugo vbi supra. Q2 licꝫ ex-
ercitare se ad pugnaꝫ spontaneam ꝯ vicia
spūalia. scꝫ iram. inuidiā: vanā gloriā. ali-
qñ vtile est vt hō p patientiā instruať. Tñ
in carnalibꝫ viciis ħ facere piculosum est ꝛ
stultū. sed fugiende sunt eoꝝ pugne ꝛ a me
moria excludende: ꝛ occasiōes eoꝝ tollen
de. Vñ ꝓpť ħ ꝭm ipm dñs noluit se ꝺ luxu
ria temptari pmittere. vt doceret nō debe
re nos ingerere huic tēptationi etiā in spe
triūphi ꝛ pmiī. Cū em̄ hec tēptatio habe-
at delectationē admixtā. ꝛ in ħ vicio con-
cepti sumꝰ: ita vt nō solū mens: sꝫ etiā cor
pus in eo delecteť. piculosus est eiꝰ aditus
sic hostis qui intra vrbis muros aliq̄s fa-
uētes hꝫ si intra portas irrupit ipaꝫ potē-
tius capit. Vñ apl'us. Oē pctm̄ qꝺ hō
facit extra corpus est. Qui aūt fornicať in
corpꝰ suū peccat. Tertio patenter ꝛ humi
liter virgā dei sustinere: vt se dignū iudi-
cet afflictione ꝛ labore pugne et patienter
tolleret: ꝯfidens ꝙ ei pueniat in bonum.
Quia sic placabilis erit citius dñs: ꝛ ipse
purgabitur a peccatis: ꝛ nudabiť a viciis
ꝛ ditabiť virtutibꝫ ꝛ meritis. vt diē Gre.
Quarto orōni incūbere ꝛ auxiliū superne
virtutis p se ꝛ p alioꝝ suffragia implorare
q2 nec nr̄is viribꝫ nec meritꝫ nec prudētia
possumꝰ de tot hostibꝫ triūphare vel sinē

letali vulnere trãſire. niſi ꝓtecti manu dei
et eius adiutorio cõfortati. Pſal. Jnuoca
me in die tribulatõis. Ad h̃ em̃ de⁹ ꝑmit/
tit qñq₃ hominẽ temptari vt excitetur ad
orationis ſtudiũ et ↄfugiat ad deum ⁊ ex/
periatur eius auxilium. Quinto vt homo
ſtudeat ſingulis vicijs ſingula remedia ad
hibere. q2 nõ omnia vicia eodem remedio
curantur. Sed ſicut diuerſis morbis di/
uerſa remedia apponuntur: ita et vicijs. vt
lubricis ↄtinentia. ſupbis humilitas. aua/
ris largitas. et ſic de alijs. que ſepius reci/
tantur. Poſt quaꝝ ſupationez temptatio/
num nos ꝑducere dignetur ihs xp̃s victo
rioſiſſim⁹ triũphator ſa. hanc ad glãz ſem/
piternam. Amen.

Dominica Jnuocauit. II
Sermo. XLV

Um ieiunaſſet

c quadraginta dieb⁊ et quadra/
ginta noctibus poſtea eſurijt.
Math. iiij. Sicut dicit Gregori⁹ i omel.
hodierna. Quia paradiſi gaudijs ꝑ cibuz
cecidim⁹: laborare debem⁹ inq̃ntum poſ/
ſum⁹ vt ꝑ abſtinentiã reſurgam⁹. Ex qui/
bus verbis patet ꝙ ieiuniũ humane repa/
rationi fuit neceſſariũ. Et ꝓpter h̃ dei fili⁹
videns humanũ genus ꝑ pctm̃ gule ceci/
diſſe. in aſſumpta forma humana ieiunare
voluit vt ſic ieiunãdi formã doceret. ſicut
dr̃ in ṽbis premiſſis. Cũ ieiunaſſet. Circa
ṽo materiã iſti⁹ ſacratiſſimi ieiunij tria ſũt
ↄſideranda. Primo quidẽ de ieiunij inſti/
tutione. Secũdo de ieiunij obſeruatione
Tertio de ieiunij efficaci ⁊ vtili remunera
tione. Jnſtitutio ieiunij tangit̃. cum dicit̃.
Cum ieiunaſſet. Obſeruationis modus.
cũ dr̃. q2 q̃draginta dieb⁊ et quadraginta
noctib⁊. Utilis remuneratio. cum dr̃. po/
ſtea eſurijt. A

Dixi primo

ꝙ hic ↄſiderandũ
eſt de ieiunij inſti/
tutione. Circa qđ tria ſunt videnda. Pri/
mo q̃uo ieiuniũ ſit a natura dictatũ. Se/
cundo q̃uo a paganis ⁊ gẽtilib⁊ ꝑſuaſum.
Tertio q̃uo a ſanctis patrib⁊ inſtitutum ⁊
confirmatũ. De ṗmo q̃uo ieiuniũ ſit a na/
tura dictatũ ꝑ3. Natura em̃ dictabat ab
exordio ſue creatõis carnes nõ eſſe come/
dendas. ſ3 tm̃ viuendũ eſſe fructib⁊ olerib⁊
et radicib⁊. Un̄ dicit Boeci⁹ ſcđo de con/
ſolatione ꝙ felix nimium ṗor etas cõtenta
fidelibus aruis Jeiunia conſueuit ſoluere
glande. Refert magiſter in hiſtorijs ſuper
Gen̄. ꝙ filij Ade vſq₃ ad diluuium. q̃ etas
durauit ꝑ duo milia annorum. et. dc. lxvij
vixerũt ſolũ herbis ⁊ radicib⁊ et pomis ꝑ
tantũ temp⁹ ad diluuiũ. Et ꝭm Augu. in
de ciuitate li. xv. c. ix. Ab adam vſq₃ ad di
luuiũ cõputabuntur anni ꝭm codices no/
ſtros duo milia ducenti. ſexaginta duo.
Scđm autem hebreos mille ſexcenti. lvj.
Quib⁊ annis nõ comedebãt carnes ſ3 her
bas tm̃. Q2 autẽ feras occidebãt faciebant
ſolũ ꝓ pellib⁊: ex quib⁊ veſtimenta prepara
bant. carnes vero canib⁊ ꝓiciebant vſq₃ ad
diluuiũ. Et poſt pauca vinũ cũ carnibus
manducauerũt. Unde dicit Hieronim⁹
li. j ↄtra Jouinianum. et habet̃ in decreto
diſt. xxxv. Ab exordio inq̃t ↄditionis hu/
mane nec carnibus veſcebamur: nec daba
mus libellũ repudij. nec prepucia nob̃ eri/
piebant̃. Hoc curſu vſq₃ ad diluuium vſq₃
ꝑuenim⁹. Poſt diluuiũ aũt cũ damnatiõe
legis quã null⁹ implere potuit carnes in/
geſte ſunt ad veſcendũ. Et poſt pauca vi/
nũ cum carnib⁊ poſt diluuiũ dedicatũ eſt.
Glo. id eſt. in vſum humanũ licite aſſum/
ptum. Conſtat autẽ ꝙ lex nature durauit
ab Adam vſq₃ ad Noe ꝭm omẽs. ymo vſ/
q₃ ad Moyſen. Jn illa ergo etate natura/
li inſtinctu dictante. hoĩes non vtebantur
carnibus. nõ tñ ſine miſterio ⁊ occulta dei
diſpenſatõe. Nam ſic̃ dicit Ambro. xxxv.
diſt. ſexto die. Jdeo ſexto die create beſtie
vt ſciret hõ q2 cũ beſtijs creatis orta eſt ſi/
mul illi edendi ptãs ⁊ vſus eſcaꝝ. vbi cib⁊
cepit ibi finis fact⁹ eſt mundi. ibi cepit ſua
incrementa neſcire vbi ceperũt circa eum
oꝑa feriari. i. ceſſare. Quo indicio declara
tum eſt ꝙ ꝑ cibos mundus deberet immi/
nui ꝑ quos deſijt augeri. Ex his cõcludit
Ambro. in ſermone de ieiunio. ꝙ ieiuniuz
non eſt nouellũ cum in paradiſo ab inicio
fuerit inſtitutũ. Sed hic occurrit dubiuz.
Ex quo enim ꝭm legem nature eſus car/
niũ non licuit: quare deus voluit tot di/
uerſa animalia creare niſi vt oĩa cũ graꝝ
actione ſumerentur. et nihil eſſet reiciẽdũ.
vt dicit aplus. Ad q̃d reſpondeo ꝭm Hie
ronimũ contra Jouinianum. li. ij. Q2 licet
omnia in vſus hominũ creata ſunt. nõ tñ
in vſum ciboꝝ. Nam ideo dicunt̃ iumẽta

q̄si adiuuamēta: eo q̄ adiuuāt hoiēz ī aliq̄
Vñ Bos creat⁹ est ad arandū. Equus ad
insidendū. Canis ad seruādū ꝛ custodien
dū. Capra ꝟo ad lac. Ouis ad lanificiū. et
sic diuersitas aialiū lapidū ꝛ herbaꝝ non
sunt frustra creata. Sꝫ di. Quid fiet de
porcis. capreis. ceruis. damulis. leporib⁹.
apris. anserib⁹. anetis. Si ista nō ad vsum
comedēdi creata sunt. frustra sunt. Rñdeo
tibi q̄sq̄s es. Dic mihi cur elephantes. leo-
nes. lupi. vulpes. vippere. scorpij creati sūt
q̄ nūq̄ȝ ad vsū hoim ꝯueniūt. Et ex hoc di
cit Hiero. q̄ mlta sūt aialiū gñā. nō ad esū
ſꝫ ad medicinā creata. Legat q̄ voluerit li-
bros medicoꝝ. q̄ nullaꝫ herbā. nullū lapi-
dē. nullū aial ꝑtermittūt qd̄ ad sue artꝭ vti
litatē nō referāt. Et breuiter q̄sq̄s de h̄ du
bitet q̄ carnes animaliū ꝑncipaliter n̄ sint
date ad esum. audiat videat vel legat ī Ge
nesi a ꝑncipio ꝑmi capl'i. quō de⁹ ꝑus crea
uit herbam ꝛ olera virentia q̄ȝ aialia bru
ta et corpulēta. Ad significandū vtiq̄ȝ ſm
Amb. li. ij. Exameron. q̄ꝛ simplicē ꝛ natu-
ralē cibū voluit de⁹ reliq̄s cibis anteferri
q̄m iste sobrietatꝭ. reliq̄ voluptatis atq̄ȝ lu
xurie cibi sunt. Jn h̄ eñ nobis oñdit tem-
perātie documētum. vt victu herbaꝝ atq̄ȝ
olerū pomoꝝq̄ȝ ꝯtēti sim⁹. quē obtulit na-
tura ꝛ donauit libalitas dei. q̄ tā dulcis et
ḡtus ē vt etiā replet̄ꝭ esui sit ꝛ voluptati. vñ
ad secūdas mēsas solet dari. Hec Ambro.
Et iō diathearc⁹ ph̄us dixit aureū sclm in
q̄ hoies tm̄ olerib⁹ vescebant̄. De scd̄o quō
ieiunium a paganis ꝛ gētilib⁹ sit ꝑsuasum
pꝫ tripliciter. Et ꝑmo a ph̄is pure natura
lib⁹. Scd̄o a ph̄is medicꝭ. Tertio a p̄rib⁹
catholicꝭ. De ꝑmo quō ieiunium suadet̄ a
ph̄is pure natalib⁹ ꝛ gētilib⁹ pꝫ. Nā vt re
citat Hiero. li. ij. ꝯ̄ Jouinianū monachuꝫ
Licet Epicur⁹ q̄dā ph̄s fuisset inuētor de
liciaꝝ ob h̄ q̄ꝛ in eis summā b̄titudinē con
stituebat. tñ ad h̄ postea ꝑuenit q̄ in oib⁹ li
bris suis nihil de carnib⁹ ꝛ epulis sumēdū
esse cōsuluit. ſꝫ tm̄ pomis ꝛ olerib⁹ suasit eē
vtendum rōnem di. q̄ꝛ carnes ꝛ epule exq̄
site. ingēti cura ꝛ sollicitudie ꝑparātur ma
ioreq̄ȝ penā h̄nt in ꝑparando q̄ȝ volupta-
tē in vtendo. Jtē Diogenes detestat̄ epu-
las carniū. vt refert Hiero. asserens tyran
nos ꝛ subuersores vrbiū bella vl' hostilia l'
ciuilia mouere. n̄ ꝑ oleꝝ ac pomoꝝ victu si
plici. ſꝫ ꝑ carnib⁹ ꝛ delicijs epulaꝝ. Pretea

Hermon ph̄s narrat q̄uo egypti sacerdo-
tes: oib⁹ mūdi negocijs postpositꝭ. ſꝑ in tē
plo a vino ꝛ carnib⁹ fuerīt abstinētes. ouū
q̄ȝ ꝛ lac ꝛ carnes vitabāt. q̄ꝝ vnū carnes li
q̄das. alteꝝ colore mutato sanguinē eē di-
cebāt. Joseph⁹ etiā dicit fuisse tres sectas
iudeoꝝ. scꝫ phariseos. saduceos. et eseos.
q̄ꝝ eseos dic̄ fuisse a carnib⁹ abstinētes: ita
vt q̄tidianū ieiuniū in naturā ꝯuerterent.
Jtē Eubolus ph̄s. narrat ꝑsarū magos ꝛ
doctores sapiētissimos: excepta farina et
olere nihil aliō ī cibo sumere. Fertur etiāꝫ
q̄uo in Eulesina ꝑuincia nō solū a piscib⁹
ꝛ volucrib⁹ abstinet ꝑplus. ſꝫ etiā a q̄busdā
pomis. Jtē Xenofon ph̄us asserit polēta ꝛ
cardamomo ꝛ sale ꝛ pane ꝑsas viuere. Jtē
Cardesanes babiloni⁹: apud indos gim-
nosophistas tāte ꝯtinētie describit: vt so-
lū pomis ꝛ farine cibo viuant. et cū rex ad
eos venerit illos adorare solit⁹ sit. sueq̄ȝ ꝑ
uincie pacē in eoꝝ ꝑcib⁹ sitam arbitretur.
Jtē Euripedes ph̄s in creta insula refert
ꝓph̄as ꝛ sacerdotes Jouis nō solū a carni
bus abstinuisse: ſꝫ etiā a coctis cibis. Jteꝫ
Xenocrates ph̄s refert tres leges in tēplo
Melosine dee Athenis esse positas. scilꝫ
deū venerandū. parētes honorādos: et a
carnib⁹ abstinendū. Orphe⁹ etiā ī carmīe
suo carniū esum penit⁹ detestat̄. Preterea
refert Hiero⁹. Arabes et saracenos lacte
camelorū vesci. porcoꝝ ꝟo carnib⁹ nunq̄ȝ
vti. Jtē Friges ꝛ pontici ꝟmib⁹ albis ꝑ de
licijs vtunt̄ q̄ in cauernis lignoꝝ nascunt̄.
Orīētales et libij solū locustis vescuntur.
Sirij ꝟo cocodrillis trenis. Affri ꝟo niti
dis lacertis solent vesci. Jxifagi q̄ꝫ gens
errās in littore marꝭ rubri pisces sup̲ pe-
tras assant calore solis. ꝛ h̄ solo alimēto vi
uunt. Q si oēs istos q̄s stulte facere dicat.
ꝛ absq̄ȝ rōne. audiat comicū poetā de ipso
rū numero. cur hec faciāt dicēte. Sine ce-
rere inq̄t ꝛ bacho friget ven⁹. Ecce inten-
tio taliū cur hec faciāt. q̄ꝛ vicꝫ vt castitatē
seruēt. O si gētiles tāte castitatꝭ fuerīt qui
ydola adorabāt: q̄nto magis studendū est
xp̄ianis castitati ꝛ ꝯtantie q̄ deuꝫ celi in se
recipe intēdūt. Nā q̄ ꝯpatio xp̄i ad belial.
Scd̄o ieiuniū suadet̄ a medicꝭ ꝛ ph̄is etiā
ꝓpt sanitatē. Dic̄ eñ ypocras in amph-
rismis q̄ crassa ꝛ pinguia corpa q̄ cresc̄ēdi
mēsurā excrescūt. nisi cito ablatōe sangui-
nis minuāt̄. in paralisim ꝛ pessima morbo

rum genera erūpe necesse est. Itē Galien⁹ cōmētator ypocratꝫ vir doctissim⁹ dicit ꝙ homies voluptuosi ⁊ impinguati nō pñt diu viuere nec diu esse sani. aīasqꝫ eoꝝ dicē esse q̄si luto inuolutas nihil tenue nihil celeste cogitare. habenꝭ ista de ꝯse. di. v. Ne tales. Et est dictū Hiero. Item Seneca epl'a. viij. dicē ꝙ multos morbos multa fercula fecerūt. Itē sic dicit Hiero. li. ij. ꝯ Iouinianū ꝙ multi podagrici ⁊ morbos articulares paciētes ꝑ abstinētiā fuerᵗ curati. Vñ Oraci⁹ irridet bonoꝝ ciboꝝ appetentiā qui ꝯsumpti relinquūt pniaꝫ. Versus. Sperne voluptates nocet empta dolore voluptas. Item Iuuenalis poeta. O prodiga rerū luxuries nūqꝫ paruo contēta paratu. Et post multa. Discite q̄ꝫ paruo liceat ꝑducere vitā. Et q̄ntū naťa petat satis est. Boeci⁹ qꝫ li. ij. de ꝯsola. dicē. ꝙ tam appetit⁹ ciboꝝ plen⁹ est anxietate q̄ꝫ etiam sacietas plena est pnia. dicēs infinitos morbos ⁊ dolores q̄si q̄sdā nequicie fruct⁹ humanis referre corꝑib⁹. Chriſ. etiā in epl'a ad Hebre. omel'. xix. dicē. ꝙ nihil sic egritudinē fugat vt moderata refectio. Vñ dicē Hiero. lib. ij. ꝯ Iouinianū ꝙ null⁹ timeat olerib⁹ morbos generari. Refert Policratus li. viij. c. vj. ꝙ Galien⁹ cuilibet semper indixit ieiuniū decimo die. asserens nō de facili aliquē sic ieiunantē in morboꝝ infirmitates incidere. Et ex h̄ Policrat⁹ valde commendat illas ꝓuincias in q̄b⁹ feria sexta ieunanꝭ. asserens h̄ nō solum ꝯuenire religioni et deuotioni xp̄iane sꝫ etiā incolumitati ⁊ sanitati. Refert Pompey⁹ trogus ꝙ deterrim⁹ Sicilie tyrān⁹ Dionisi⁹ dum gule ⁊ edacitati deditus erat oculorū lumē amisit. Nihil eñi est qđ citiorē inducit caliginē oculoꝝ nisi ingluuies. quia vt ait Portunian⁹ Edacitas cibos terit sed oculos vorat. Tertio ieiuniū sctōꝝ patrū exempla cōmendat. Et ꝑmo ieiunium ꝯmendaꝭ ex eo qꝛ beatitudo paradisi sine eo nō potuit dedicari. Nam vt ait Hieronim⁹ Adam ꝑm⁹ homo p̄ceptū in paradiso receperat ne de vna arbore comederet. q̄d quidē p̄ceptū q̄ꝫ diu seruauit in paradiso stetit. Comedit ⁊ eiect⁹ est vxorē accepit. Quiqꝫ ieiunās in paradiso ṽgo fuerat in terra copulaꝭ matrimonio. Hec Hieronim⁹ li. ij. ꝯ Iouinianū. Preterea tpe diluuij. dñs quedā aīalia ꝯcessit ad esū: q̄dā ṽo immūda dixit ⁊ ꝓhibuit. vt ꝑ h̄ in aliq̄ abstinētiā cōmendaret. Moyses. q̄dragita dieb⁹ ⁊ noctib⁹ in monte synai accepturus legem ieiunauit. ieiunus loquebatur cum dño. populus vero saturatus ydola fabricauit. In Exo. legiꭍ ꙗ Moyse orāte ⁊ populo ieiunante: tota die dimicauerūt filij israel ꝯtra Amalech. ⁊ vicerūt. Iosue ꝑ ieiuniū suū solis ⁊ lune stationē impetrauit. Anna vxor Helchane ꝑ ieiuniū impetrauit Samuelē filiū ꝺ se nascituꝝ. Samson et Samuel vinū et sicerā nō bibebant quia filij repromissionis erāt. ⁊ ꝑ abstinentiam ieiuniūqꝫ ꝯcepti sunt. Samuel congregatū populū in masphat indicto ieiunio roborauit et hostibus fortiorem fecit. Saul cū maledictiōis sniaꝫ ꝯ philisteos pugnans ꝓtulissꝫ in eum q̇ panem vsqꝫ ad vesperam comederet. Ionathas q̇ causa victorie fuerat sorte dep̄hendiꭍ: et vix populi p̄cib⁹ liberaꭍ a morte. Dauid licet sibi pctm̄ iam dimissum a nathan ꝓpheta audisset. tamen in cilicio et ieiunio penitentiam egit di. Cinerem tanqꝫ panem manducabā. Helyas quadraginta dierū ieiunio preparatus in monte dominum vidit. Et hac de causa saluator Moysen ⁊ Helyam ob ieiunioꝝ ꝯsortia in monte transfigurat⁹ secum ostendit in gloria. Achab impijssim⁹ rex ieiunio impetrauit vt sententiā dñi euaderet: et ī posteros ei⁹ vlcio fieret. Ezechias rex ieiunio et cilicio victoriam cōtra assirios et regem Sēnacherib impetrauit. Niniuite ieiunio iram dei mitigauerūt. quā vtiqꝫ Gomorra et Sodoma mitigassent si ieiunassent. In Babilone magi et arioli periclitanꭍ. quia somniū regi declarare nescierunt. Daniel vero et tres pueri ieiunio reuelationem eius merentur. pastiqꝫ leguminib⁹ pulchriores et prudētiores inueniunꭍ. Deniqꝫ Daniel in lacuꝫ leonū missus ieiunio liberaꭍ. et ad consolandum ei angel⁹ mittitur. et Abacuc cum cibo destinatur. In leuitico precepit dñs: vt omnis aīa decimo die septimi mensis vsqꝫ ad vesperā sub pena mortis ieiunaret. Abraham vitulum immolauit. Sed butirum et lac etiam angelis hospitibus exhibebat. Ita dicit Ambrosius in sermone de ieiunio. xxxv. distinctione Sexto die. ad finem. In euangelio ꝓpter ieiuniū et abstinentiā Iohannes baptista

ɔmēdat̃ a xp̄o q̄ eo maioꝛ int̃ natos mulie
rū nō surrexit. Itē Anna ꝓphetissa pꝰlōga
ieiunia xp̄m suscipe meruit. Centurio cor-
neliꝰ vt spm̄sanctū mereret̃ accipe anteq̄
baptisatꝰ ieiunauit. Paulꝰ apl's post famē
⁊ sitim ⁊ laboꝛes ceteros atq̄ picula: enu-
merat etiā crebꝛa ieiunia. Denīq̄ q̇d recē-
seam plures. cū soliꝰ dn̄i nr̄i ih̄u xp̄i exem-
plū abstinētie sufficere possit. q̇ baptismuʒ
suū ieiunio dedicauit. Si ḡ ieiunauit ille
q̇ sine culpa fuit nec in maluʒ flecti potuit.
q̄nto magꝫ nos ieiunare debemꝰ q̇ ⁊ vicijs
pleni sumꝰ. ⁊ ad cōmittēdū mala pꝛoni. eo
q̄ oīs etas ab adolescētia ꝓna est in malū.
Geñ. viij. ⁊. xij. q. j. Oīnis etas. Sicq̄ pʒ
institutio ieiunij satis auctoꝛitatiua. que ē
a deo p̄cepta in paradiso. ante legē p filios
Noe et Moysen seruata. sub lege p ꝓphe-
tas et sanctos. sub gr̄a a xp̄o et discipulis
eiꝰ obseruata. B

Dixi secundo q̄ circa istud sacratissimū
ieiunū videndū est de eiꝰ obseruatiōe. qd̄
notat̃ cū d̄r. quadraginta diebꝫ. Et hic vi
dendū est de pluribꝫ. Primo quāto tp̄e sit
ɔtinuandū. q2 quadraginta diebꝫ. Scd̄o
a q̇bꝫ isto tp̄e sit abstinēdū. Tertio an om-
nes ad h̄ ieiuniuʒ obligant̃. De p̄mo q̄nto
tp̄e istud ieiuniū sit ɔtinuandū. Rn̄deo q̄
exemplo xp̄i quadraginta diebꝫ ⁊ noctibꝫ
Iste eīn numerꝰ videt̃ esse ɔsecratꝰ ⁊ pꝛiui
legiatꝰ multis gratijs. Vn̄ sic filij israhel
nō potuerunt ingredi in terrā ꝓmissionis
nisi q̄draginta annis māsissent in deserto.
Exo. xvj. Ita nos nō possumꝰ ingredi in
celestē hierusalē nisi p tantū tēpꝰ deuote ie
iunemꝰ. In signū huiꝰ Moyses ⁊ helyas
q̄draginta diebꝫ ieiunauert̃. Nec tn̄ vacat
a misterio q̄ tanto tp̄e ⁊ non pluri nec pau
cioꝛi institutū est ieiuniū ab eccl'a. Nā s̃m
Gre. in oml'. pn̄tꝫ dn̄ice. Sic omniū bono
rū nr̄oꝝ ita ⁊ tp̄is iubemur decimas dare.
Vn̄ q2 p totū annū a deo multa bona rece
pimꝰ. Ideo de h̄ hodie decimātes q̄dragī
ta dies ieiunamꝰ. A p̄ma eīn dn̄ica q̄dra-
gesime vsq̄ ad pasca sex hebdomade sunt.
quaꝝ dies sunt q̄draginta. et ex q̇bꝫ dum
sex dies dn̄ici subtrahunt̃ de ieiunio rema
nent tn̄ triginta sex dies abstinētie. q̇ sunt
q̄si decima anni. Vt ḡ numerꝰ q̄draginta
dieꝝ q̇bꝫ xp̄s ieiunauit impleat̃ recipiunt̃
q̄tuoꝛ dies p̄cedentꝫ hebdomade. vicʒ fe-
ria q̄rta q̇nta sexta ⁊ sabbatū. et s̃m hoc d̄r
quadragesima. Sʒ cū triginta sex dies p̄
dicti sint decima. ccclx. dieꝝ tm̄. ⁊ annꝰ cō
stat ex. ccclxv. diebꝫ et sex hoꝛis. pʒ q̄ cum
ieiunamꝰ. xxxvj. diebꝫ rōne decime tēpis.
remanēt q̇nq̄ dies indecimati et sex hoꝛe.
sʒ de illis ieiunamꝰ q̄tuoꝛ dies p̄cedentis
ebdōade vt sacer nūerꝰ ipleat̃. et s̃m h̄ ad-
huc remanēt triginta hoꝛe indecimate. vi
delicet vnus dies q̇ ɔtinet. xxiiij. hoꝛas. et
sex hoꝛe. Sʒ p̄t dici q̄ p decima illiꝰ tp̄is
in sabbato sc̄tō tardiꝰ cenamꝰ. Alicubi tar
diꝰ de nocte ꝓpt̃ h̄ missa celebꝛat̃. lxxv. dis.
Quod a patribꝫ. de conse. dist. j. Ieiunijs.
Ponunt̃ hec d̄ ɔse. dist. v. quadragesima.
Est āt tanta districtio hꝰ ieiunij vt soluēs
vnā diē ip̄iꝰ: totā q̄dragesimā soluere vi-
deat̃. vt d̄r de ɔse. dist. iij. Nō licet. et non
opoꝛtet. Vbi d̄r q̄ illi q̇ in cena dn̄i cena-
bant totā q̄dragesimā inhonoꝛabant. Ex
h̄ glo. infert q̄ nihil reputat̃ ieiunasse qui
vnū diē non ieiunauit. C Sed di. cū
in q̄dragesima imitemur ieiuniū xp̄i. vt p̄
missum est. ⁊ ipse statim post baptismū. scʒ
post Epiphaniā suū ieiuniū inchoauit. q̄-
rit̃ quare h̄ tp̄e ieiuniū inchoamꝰ: ⁊ illd̄ cū
pasca ɔtinuamꝰ: et nō eo mō q̄ ip̄e ieiuna-
uit. cū ipsiꝰ actio nr̄a dʒ esse instructio. Ad
qd̄ duplex ē rō. Prima. q2 in q̄dragesima
rep̄n̄tamꝰ ꝓplin israel q̇ fuit q̄draginta an-
nis in deserto: ⁊ statim post celebꝛauit pa-
sca. Scd̄o q2 hoīes tp̄e verno ad libidinē
naturalit̃ cōmouent̃. ad quā restringendā
institutū est h̄ tp̄s ieiunij. Tertio. quia xp̄i
passioni resurrectio ɔtinuat̃. igit̃ rōnabile
fuit vt afflictio nr̄a continua esset passioni
saluatoꝛis. vt tandē cū eo cōregnemus: vt
dic̄ apl's. Quarto. q2 filij israel p̄us q̄ʒ ag-
nū comederēt se affligebāt ⁊ lactucas agre
stes. i. amaras comedebāt. Ita ⁊ nos p pe-
nitentie amaritudinē debēmꝰ p̄us affligi: vt
statim post digne possimꝰ comedere agnū
vite. i. coꝛpꝰ xp̄i. vt sic mistice capiamꝰ pa-
scalia sacramēta. Ita dic̄ Vuilhelmꝰ in ra
tionali sub titulo de quadragesima D

Circa p̄missa q̄rit̃ quare potiꝰ feria q̄r-
ta ⁊ nō alio die ieiuniū inchoamꝰ. Ad qd̄
rn̄deo s̃m mḡrm in rōnali. vbi s. q̄ hoc est
quadruplici rōne. Primo. q2 xp̄s legit̃ fe-
ria q̄rta suū ieiuniuʒ inchoasse. qd̄ exinde
colligit̃ q2 natꝰ est die dn̄ica. Et si q̇s dili-
gēter cōputet extūc vsq̄ ad. xxx. annū s̃m

rationes cōpoti inueniet eū in tertia feria fuisse baptisatū. et sequēti die intrans desertū ieiuniū inchoauit. Scđo ideo feria q̄rta. q2 Salomon in q̄rta etate templum edificauit. et nos q̄si fundamentū illiꝰ templi qđ ex nob᷑ ꝯstruit᷑ iacimꝰ ieiunando. vt in pasca templū dn̄i esse possimꝰ. Vn̄ apl's Templū di sanctū est: qđ estꝭ vos. Tertio iō q2 eccl'a cū in dieb᷑ dn̄icꝭ q̄dragesime n̄ ieiunet ꝓpt̄ gaudiū resurrectōis dn̄ice que illo die facta est in discipulis. Dn̄s autē legitur bis comedisse: semel cū discipul' euntib᷑ in Emaus. et iterꝝ cū discipulis qn̄ intrauit ianuis clausis. ideo incipit ieiunare ab hac feria q̄rta antecedēte dn̄icam illam q̄ ꝓpt̄ h᷑ vocat᷑ caput ieiunij. Ex his ptꝫ ꝙ die dn̄ico nō est ieiunandū cū etiā sc̄ti patres: vt Anthoniꝰ et Paulꝰ: ⁊ heremite ceteri die dn̄ico nō ieiunabāt. vt dic̄ Jsido. lxxvj. dist. Post pasca. Jdē dic̄ Hiero. ad Lucinū di. Vtinā om̄i tp̄e ieiunare possemus. nō tn̄ h᷑ dico ꝙ dieb᷑ dn̄icꝭ ieiunādū putē. ibidē. c. Vtinam. Vn̄ statutū est ꝙ si q̇s tāq̄ꝫ h᷑ ꝯtinētie ꝯuenire iudicās die dominico ieiunauerit ī eiusdē diei ꝯtemptū. anathema sit. xxx. dist. Si q̇s. Quarto: q2 h᷑ tp̄e ad bellū ꝓcedimꝰ. Jdeoq̄ꝫ q̄tuor virtutibus q̄ ꝑ q̄tuor dies istos significant᷑ armati esse debemꝰ. scꝫ iusticia. fortitudine. prudentia ⁊ tꝑantia. De scđo a q̇b᷑ et q̄n̄o sit isto tp̄e abstinendū. h᷑ est. q̇b᷑ cibis vtendū sit: et q̇b᷑ nō. et cum h᷑ de modo vtendi. Ad p̄mū ḡ cum querit᷑ a q̇b᷑ sit abstinēduꝫ in isto ieiunio. R̄n̄deo ꝙ a carnib᷑ ouis lacte ⁊ caseo. et ab om̄ib᷑ q̄ sementinā trahūt originē carnis. vt dic̄ mgr̄ in rōnali sub titulo de ieiunijs q̄tuor tempoꝝ. Vn̄ dicit Gregoriꝰ scribens Augustino anglorum ep̄o. et habetur in decretꝭ. iiij. dist. Deniq̄ꝫ Q2 equum est vt q̄ his dieb᷑ a carnib᷑ animaliū abstinemꝰ: ab omnib᷑ q̄ꝫ q̄ semētinā trahūt originē carnis ieiunemꝰ a lacte videlicet caseo et ouis. E Sed hic occurrūt dubia plura. Primo q̄re esus carnium generaliter in omni ieiunio sit interdictus. Scđo q̄re oua lac ⁊ caseꝰ specialiter isto ieiunio sint interdicta. Tertio quare ꝑmittit᷑ vsus vini ⁊ nō carniū: cum vtrūq̄ꝫ ad luxuriā disponit Quarto quare sepius ꝑmittimur bibere: ⁊ semel comedere. Quīto an liceat tp̄e ieiunij indifferenter om̄ib᷑ piscib᷑ vti. Sexto an liceat electuarijs ꝓ ꝯseruatione sanitatꝭ vti. Septimo q̄ hora diei sit ꝯueniens ad comedendū isto tempore. Et ꝑ h᷑ determinabitur de modo abstinendi. De p̄mo q̄re esus carniū generaliter in om̄i ieiunio sit interdictꝰ. Respōdeo s̄m Thomā scđa scđe. q. cxlvij. ar. viij. Q2 ex q̄ ieiuniū est indictū ⁊ institutū ad reprimendas ꝯcupiscentias carnis. Delectatio aūt carnis ꝯsistit in cibis carnium. q̄ in comedendo maximā habent delectationem et etiā ad venerea ꝓuocāt. et ideo ab his cibis q̄ multiplicāt materiā incitamēti carnalis ad ꝯcupiscentiā. vt est cibus carniū ecclesia isto tp̄e interdixit. Aliā rōnem ponit mgr̄ in rōnali sub titulo de ieiunijs q̄tuor tp̄m. Q2 cū deꝰ maledixisset terre per ꝯsequens maledixit omnib᷑ ꝓcreatꝭ ex terra. vt sunt animalia. Jnde est ꝙ om̄e genꝰ carnis qđ in terra versatur tam quadrupedia q̄ꝫ aues in ieiunijs nō licet comedere. Aque autē deꝰ nō maledixit. qm̄ per aquā baptismi futura erat remissio peccatorum Hoc em̄ elementum est dignissimū quod sordes abluit. et sup qđ sp̄us dn̄i ante mūdi ꝯstitutionem ferebatur. Sed quereres Multe sunt aues que circa aquas versantur. et que ex eis vel in eisdem nascuntur: quare ergo nō comedunt᷑ isto tp̄e. Respondetur s̄m mgr̄m ibidē. ꝙ ex eo: licꝫ in aq̄s generant᷑ tn̄ in terra ꝑcipiunt nutrimenta Et sic ad terrā ꝑtinere dicunt᷑. Sꝫ q̇d dicemus de castore. cuiꝰ caudā in ieiunio comedimꝰ. R̄n̄deo s̄m mgr̄m ibidem. ꝙ omnia aīalia habentia formā q̄drupedis ex vna ⁊ piscis ex alia ꝑte possunt comedi ex ea parte qua apparet pisces. ex alia ꝓ minime. vt est biuerus siue castor. Ad secundum qn̄ querit᷑: quare oua lac et caseus in quadragesima specialiter sint interdicta. R̄n̄deo s̄m Tho. vbi s̄. ꝙ lꝫ ī alijs ieiunijs seruāda est ꝯsuetudo patrie: eo ꝙ circa talia vnaqueq̄ꝫ ꝓuincia in suo sensu habundat. lxxvj. dist. Vtinam. Tum q2 ieiuniū quadragesimale soleniꝰ est. Tum quia ad imitationē xp̄i obseruat᷑. Tum q2 etiaꝫ per ip̄m disponimur ad redemptōis nr̄e misteria deuotius celebranda. Et ideo in quolibet ieiunio interdicit᷑ esus carniū vniuersaliter. in ieiunio aūt quadragesimali specialiter lac et oua. Ad tertiuꝫ qn̄ queritur quare potiꝰ ꝑmittitur vsus vini q̄ꝫ esus carniū: cum vtrūq̄ꝫ ad luxuriā disponat. Pri

cit eñ apl's. Nolite inebriari vino in q̊ est luxuria. Ephe. v. Et puerb. xx. Luxuriosa res vinū. Rn̄deo ꝫm Tho. vbi s̄. Q₂ licet vinum ſupflue ſumptū diſponit ad luxuriā calefaciēdo corp⁹. tñ illud cito tranſit. Non ſic aūt multitudo hūoris q̄ ex carnib₉ ꝓcedit et diu durat. Unde notanter dicit aplus. Nolite inebriari vino. nō autem dicit. nolite bibere vinum. Nam vinū in iocunditate creatū eſt ⁊ modice ſumptum acuit ingeniū. Unde dic̄ mgr̄ in rationali in titulo de ieiunijs q̄tuor tēporū. ꝙ in ieiunijs vinū ita bibere ꝑmittimur vt ebrietatē om̄ino fugiam⁹. Alioq̄n ſi h̄ concederet̄ reſtat vt om̄ia q̄ corpori libēt ſimiliter faciam⁹. iiij. diſt. Deniq₃. Ad quartū quare ꝑmittimur pluries bibere et ſemel comedere. Rn̄deo ꝙ cū multi cibi tp̄e ieiunij ſint de natura frigidi vt legumina. et ꝑ ꝯſequēs indigeſtibiles. neceſſe fuit ꝓpt̄ digeſtionē ciboꝝ moderatā potus ſumptōꝫ ꝑmittere. Un̄ in pniali romanoꝝ ſcribit̄. ꝙ penitens debet vti modica ceruiſia. ſcꝫ quantū ad neceſſitatē digeſtionis ⁊ ſuſtentationē nature. Sine cibo eñ diutius durare poſſum⁹ cū ſit nature groſſioris. ⁊ per ꝯſequens nō cito alterabilis in ſubſtantiā. Potus aūt cū ſit ſubtilis cito eſt alterabil'. et ꝑ ꝯſequens indiget ꝯtinuo ſupplemento. Ex h̄ dic̄ Tho. vbi s̄. ar. vj. Q₂ ſi q̄s immoderate vtatur potu. poteſt peccare et meritum ꝑdere ieiunij. Sicut etiaꝫ ſi immoderare cibum in vna comeſtione ſumat. Hec ille. Ad q̄ntum. an tp̄e ieiunij liceat indifferenter om̄ib₉ piſcib₉ vti. maxime ex quo quidam piſces ſunt delectabiliores q̄₃ carnes vt ſturiones. ſalmones. et alij. Reſpōdeo ꝙ licet hoc verū ſit: tñ eccleſia reſpicit ad illud quod cōmunius eſt. vt dicit Thomas vbi ſupra. cōmunius aūt eſt ꝙ carnes delectabiliores ſunt piſcibus. et iō piſces nō ꝓhibent̄ ſꝫ carnes. Ex q̊ patet ꝙ etiam piſces q̄ntūcūq₃ delectabiles in ieiunio licite comedunt̄. Unde dicit Gregori⁹. iiij. diſt. Deniq₃. ꝙ piſciū eſus ita x̄piano cōceditur vt hoc ei infirmitatis ſolacium non luxurie pariat incendiuꝫ. Et ſeq̄t̄. Deniq₃ qui a lacte abſtinet nequaq̄₃ ſumptuoſiora marinarum beluarum conuiuia prepararet. Unde eccleſia iniungit penitentibus pro cibo paruos piſciculos. vt. lxxxij. diſt. Preſbyter. Sed multis videtur ꝙ etiam piſces quantumcūq₃ magni non nocent ſi ad neceſſitatē nō ad ſupfluitatē ſumāt̄. Ad ſextū qn̄ querit̄ an liceat ꝓ ꝯſeruatione ſanitatꝫ electuarijs vti. Rn̄deo ꝫm Thomā vbi s̄. articl'o. vj. ꝙ electuaria licet aliquo modo nutriant. non tamen ṗncipaliter aſſumuntur ad nutrimentū ſed ad digeſtionem ciborum. vnde nō ſoluunt ieiunium ſicut nec aliaꝝ medicinarū aſſumptio: niſi forte quis in fraudem electuaria in quantitate magna aſſumat per moduꝫ cibi. Magiſter tamen in rationali de ieiunijs quatuor tempoꝝ dicit. ꝙ electuarijs nō aliter vti licet niſi ſicut alio delicato cibo. ſecus eſt in medicina curatiua. preſeruatiua tamen vbi nullum eſt ſignum infirmitatꝫ inſtantis: recipere nō licet. Unde de conſe. diſtinc. v. Contraria. dicit Ambroſi⁹ ſuꝑ Pſal. cxxx. Q₂ contraria diuine religioni precepta medicine ſunt. que a ieiunio reuocāt. quod gloſa intelligit in homine ſano. Quidam autē dicunt ꝙ pro nulla medicina nec etiam pro electuarijs ieiunium ſoluitur. nec pro potu ante cibum vl' poſt. Sic enim videtur indictū ex conſuetudine eccleſie ieiunantis et hoc tollerātis. Et per hoc ſoluitur dubium de ſenaſcalcis et inciſoribus regū et ducum qui preguſtantes cibos nō ſoluunt ieiuniū. Ad ſeptimū quādo queritur que hora ſit debita ad comedendū iſto tempe. Rn̄deo ꝫm Thomā vbi ſupra. arti. vj. ꝙ cū ieiunia ab eſca ſint inſtituta ad ꝯcupiſcentiā refrenanduꝫ. ita tamen ꝙ natura ſaluetur. Ad hoc autē videtur ſufficere vnica comeſtio ꝑ quam homo poteſt et nature ſatiſfacere et tamē cōcupiſcentie aliquid detrahit. dimittendo comeſtionū vices. Et ideo ab eccleſia ſtatutū eſt vt ſemel a ieiunantib₉ in die comedatur. Huic aūt vnice comeſtioni deputatur ꝯueniens hora nona. Ideo quia ꝫm Thomā vbi ſupra. arti. vij. ex q̊ hora ſexta ſit cōis hora alijs dieb₉ ad comedendum vt ieiunans aliquā afflictiōem ſentiat pro culpe ſatiſfactione cōueniens hora comedendi ieiunātib₉ tarat̄ circa horā nonam. Cōuenit etiā iſta hora ꝫm eū miſterio paſſiōis x̄pi q̄ fuit ꝯpleta hora nona q̄ inclinato capite tradidit ſpm̄. Ieiunātes aūt dū ſuā carnem affligunt. paſſioni x̄pi conformant̄. ꝫm illud Gal'. v. Qui x̄pi ſunt carnē ſuā crucifixerūt cū vicijs et cōcupiſcētijs.

Preterea ista hora est ɔueniēs ꝑpt differē-
tiā ieiunij nr̄i ⁊ iudeoꝝ: q̄ a vespa i vespaz
ieiunabāt Leuitici. xxiij. A vespa i vespaz
celebrabitꝫ sabbata vr̄a. affligetisqꝫ aias ve
stras. Ut ḡstat⁹ grē pfectioꝛ statu veterꝫ te
stamēti appareat nos comedim⁹ i die hora
nona quod ipi fecerūt nocte Juxta illud.
Nox pcessit: dies āt appropinquauit Roꝝ
xiij. Istā rōnem etiā tangit mgr̄ in rōnali
sub titulo de quadragesima dicēs. Qꝛ ex q̄
tps q̄dragesime est tps pnīe. Penitētes āt
ɔuertūt a tenebris ad lucē. Jō hora vesp-
tina ꝑuenit ⁊ canūt vespe hora nona q̄ cō-
sueuerūt cantari circa tenebras noctꝫ alijs
dieb⁹. Un̄ in ɔcilio Gabilonēsi statutū est
de ɔse. dist. j. Solet. vt null⁹ ante horam
nonā in q̄dragesima comedat. qꝛ nullate-
nus tales credēdi sūt ieiunare si añ mādu
cauerit q̄ꝫ vesptinū celebret officiū. Item
alia rō ẜm mgr̄m i rōnali. vbi s̄. qꝛ q̄drage
simali tpe ꝑpt dispositōꝫ ad pascalē solēni
tatē ⁊ correctōꝫ delictoꝝ pteritoꝝ sāctiori
bus opib⁹ isistēdū ē. Jō puisū ē vt eo tpe q̄
ẜuam⁹ illa ieiunia plures oꝛonū suppletio-
nes ieiunij agam⁹ Et ꝑpt h̄ nō solū horas
alias. veꝝ etiā vespas añ cibū dicim⁹ Pre
missis tn̄ q̄tuoꝛ dieb⁹ añ Inuocauit h̄ non
ẜuat. ad significādū pmariā dispositōꝫ ipe
nitētiū q̄ in suis pmordijs nō pn̄t tot scti-
tatꝫ obẜuātijs insudare. Archidiacon⁹ āt
i dicto canone solet. dicit q̄ cū xp̄s ieiuna
uit q̄dragita dieb⁹ nihil comedēdo. nos q̄
fragilioꝛes sum⁹ nō valētes eū in toto imi-
tari. saltē tardi⁹ etiaꝫ post vespas comedi-
mus. vt sic i afflictōe maioꝛi sibi cōforme-
mur. Sꝫ di. q̄d erit de simplicib⁹ q̄ ho-
rā nonā pūctualit̄ nō coḡscūt. vt villani et
alij. Rn̄deo ẜm Tho. vbi s̄. arti. vij. Qꝛ lꝫ
ieiuniū reqrat horā determinatā. nō tamē
ẜm subtilē determinatōeꝫ sed ẜm grossam
estimationē. Sufficit em̄ q̄ sit circa horā
nonā. ⁊ h̄ q̄libet coḡscere pōt. Un̄ ẜm ipm
modicū augmētū vel modic⁹ defectus nō
multū nocere pt. Dicit etiā Thomas q̄ si
cui ꝑpter infirmitatē vel etatē vel aliquid
hmōi h̄ cederet in magnū grauamen. esset
cū eo in ieiunio dispensandū vel vt aliq̄n-
tulū ꝑueniret horā. Un̄ in dicto dr̄ ɔcilio
Si vo aliqs necessitate cōstrict⁹ fuerit vt
ad missam venire no valeat. estimata vesp-
tina hora cōpleta. oratione sua ieiunium
soluat. Hec ibi. Ex his dic mgr̄ in rōnali
sub titulo d̄ q̄tuoꝛ tpib⁹. q̄ comedere ante
horā et ante missam in ieiunijs statutis et
necessarijs est mortale pctm̄. in volūtarijs
vero veniale. ¶ Sed h̄ occurrūt plu-
ra dubia. Primo q̄re nō est taxat⁹ numer⁹
⁊ q̄ntitas ciboꝝ. sic taxat⁹ ē numer⁹ come-
stionū ⁊ horaꝝ. Scđo an diuites peccāt
vtendo isto tpe delicatꝫ cibis. Tertio q̄b⁹
modis frangit̄ ieiuniū p gulā. De pmo di-
cendū. q̄ nō potuit taxari numer⁹ ciborūꝫ
nec q̄ntitas eadē oīb⁹ ꝑpter diuersas coꝛ
poꝝ cōplexiōes ex q̄b⁹ ɔtingit q̄ vn⁹ maio
ri alter minoꝛi cibo indiget. sꝫ vt plurimū
oēs pn̄t p vnā comestionē nature satisfa
cere. Et ideo talis taxat̄ numerus come-
stionū et nō numerus ciboꝝ. Un̄. iij. Ethi
coꝝ refert cōmentatoꝛ de q̄dam q̄ come-
dit semel vnū bouē. ⁊ tn̄ nō dicebat̄ gulo-
sus. qꝛ nature satisfaciebat. et tn̄ si alter co
mederet in q̄ natura nō indigeret tūc dice
retur gulosus. Hinc dicit Aug⁹ in li. que-
stionū euangelij. q̄ iusticia xp̄ianoꝝ nō cō
sistit in nimia abstinētia a cibis. nec etiam
in manducatione quorūcūqꝫ ciboꝝ sed in
equitate tollerandi inopiam et tēperātiaꝫ
p habundātiā. nō se corrūpendi atqꝫ opor
tune sumendi. vel nō sumendi ea quorum
nō vsus sed ɔcupiscentia rephendenda est
Et sequitur. Nō em̄ interest oīno q̄d ali
mētoꝝ sumas vt succurras necessitati coꝛ
poris dūmodo ɔgruas in generib⁹ alimē-
toꝝ his cū quib⁹ tibi viuendū ē. neqꝫ q̄ntū
sumas itererest: cū videam⁹ alioꝝ stomachū
citi⁹ saturari cibis. et eos tn̄ illi ipi cibo. i.
huic cibo quē ɔcupiscūt q̄ paruo saturan-
tur ardenter et intollerabiliter et omnino
turpiter inhiare. Alios autē plus paulo
poculo scꝫ sumpto satiari. sed inopiam tol
lerabiliter perpeti vel ante horaꝫ positas
epulas si id in tempe aut opus sit aut ne-
cesse sit cū tranquillitate aspicere neqꝫ tan
gere. Habentur hec. xlj. dist. quod dicit.
Ex q̄b⁹ ɔcludit Aug⁹. q̄ q̄ntitas ciborūꝫ
p ɔgruentia psone vel necessitate sanitatꝫ
sumpta nō nocet: si nō fuerit ex gula: sꝫ cū
tranquillitate animi nō cū nimio appetitu
Unde idē Augu⁹. li. de doctrina xp̄iana.
cap. xv. dicit. Qꝛ in talib⁹ attenditur causa
vtendi et modus appetendi nō ipm factū.
xlj. dist. Quisquis. Ad idem Aug⁹. in ser-
mone de quadragesima. Ad secundūꝫ: an
diuites peccant vtendo isto tempe cibis

delicatꝫ. Rñdeo distiguẽdo. Aut enĩ diuites hꝰ faciũt ex eo q̄ ñ sẽtiãt afflictõz ieiunij i aliq̃. vt facili⁹ id ꝑtrãseat. ⁊ sic dico q̄ peccãt: qꝛ sic sꝑ voluũt eẽ i eisdẽ delicijs. ⁊ nũq̃ vel saltẽ isto tꝑe affligi ꝑ pctĩs. aut hꝰ faciũt ex ↄsuetudie sue ĩfirmitatꝫ ita q̄ ñ aliter viuerẽt q̃ cõsueuerũt: vel qꝛ loc⁹ ꝑsona ⁊ tẽp⁹ circa eos ↄsiderata talia requirũt. ⁊ sic dico q̄ nõ peccant nisi forte venialiter. Vñ di. Aug. li. iij. d̃ doctria xp̃iana. c. xv. In oĩbꝫ talibꝫ nõ vsus ciboꝝ ſꝫ libido ↄsiderãda ẽ. Et seq̃r. Que igit̃ locꝫ ⁊ ꝑsonis ⁊ tꝑibꝫ ↄueniãt diligẽt̃ attẽdẽdũ ne temere flagicia reꝑhẽdam⁹. Fieri ei p̃t vt sine aliq̃ cupidinis vicio vł voracitatꝫ p̄ciosissimo cibo sapiẽs vtat̃. Insipiẽs ãt fedissima gule flãma i vilissimũ cibũ exardescat. ⁊ sani⁹ q̃sq̃ maluerit more dñi pisce vesci q̃ lenticula more esau. aut ordeo more iumẽtoꝝ. Nõ ẽ ḡ natura ciboꝝ i causa ſꝫ mod⁹ appetẽdi inordinat⁹ ẽ reprobãd⁹. xlj. dis. Quisq̃s. Ex q̄ pꝫ ſꝫm Aug. sup ep̃laꝫ Joh. q̄ delicie q̃libet si absq̃ desiderio ꝑcipiãt̃ nõ officiũt. ⁊ viles cibi appetẽter accepti ipediũt ꝑfectũ abstinẽtie. Dauid ei aquã ↄcupitã effudit. ⁊ helyas carnem comedit. xlj. dis. Delicie. Ex his ĩfero salubre ↄsiliũ ꝑ diuitibꝫ i penitẽtijs iniũgẽdis a ↄfessoribꝫ obſuãdũ. vt diuitibꝫ iniũgãt poti⁹ elemosinaꝝ largitõez q̃ ciboꝝ p̄ciosoꝝ abstinẽtiã. Istõ pꝫ ꝑ Augu. in li. de ṽ. do. dicẽtẽ. Nõ cogãt̃ diuites paupeꝝ cibis vesci. s. i pnia. ſꝫm Hugonem vtãt̃ ↄsuetudie ĩfirmitatꝫ sue. i. fragilitatis ⁊ delicatõis sue ſꝫm Hugꝫ. Sꝫ doleãt alit̃ se ñ posse sustẽtare: si ↄsuetudinẽ mutãt egrotãt. vtãt̃ supfluis. i. p̄ciosis. dent iopibꝫ necessaria. s. ad eoꝝ sustẽtatõez. vtãt̃ p̄ciosis dent paupibꝫ vilia. xlj. dis. Nõ cogãt̃. Ex his rñdet̃ ad tertiũ dubiũ q̄ q̃rit̃ q̄t modis ieiuniũ soluit̃. Rñdeo q̄ q̇nq̃ ſꝫm Greg. in moral. de con. di. v. Quinq̃ modis. Primo si tꝑs statutũ p̄uenit̃ vt ionathas. Scdo̅ si ñ p̄uenit̃ ſꝫ cibi lautiores q̃rũt̃. vt israhelite i deserto. Tertio qñ ea q̄ sumẽda sũt exquisita petunt̃ ꝑcurari accurati⁹. ⁊ hꝰ intellige sine causa. vt filij Heli i silo vt dictũ ẽ s̃. Quarto qñ ⁊ si q̃litas ⁊ tꝑs ciboꝝ ↄgruit. sed in ipa q̃ntitate sumẽdi mẽsura refectõis excedit̃. vt sodomite. Quito qñ ⁊ si abiecti⁹ est q̄d desiderat ⁊ tñ ipo estu immẽsi desiderij deteri⁹ peccat. vt Esau. Et ꝑ isto vltio mõ dic Aug. sup ep̃laꝫ Roꝝ. xiiij. Nõ ꝓpt̃ pomũ

cũ ſꝫ ꝓpt̃ pomũ p̄m⁹ hõ iterijt. ⁊ esau p̄matũ suũ nõ ꝓpt̃ gallinã ſꝫ ꝓpt̃ lẽticulã ꝑdidit nec xp̃s de carne ſꝫ d̃ pane tẽptat⁹ est. Idẽ Gre. li. xxx. mor. ⁊ Bern. i appologia. ℌ

De tertio p̄ncipali q̄ q̃rit̃: an oẽs fideles ad ieiuniũ q̃dragesime teneãt̃. Rñdeo breuit̃ ſꝫm Tho. scd̃a scd̃e. q. cxlvij. ar. iij. q̄ ieiuniũ i cõi cadit sub p̄cepto legꝫ nat̃e. ſꝫ determiatio tꝑis ⁊ modi ieiunãdi ſꝫm ↄueniẽtiã ⁊ vtilitatẽ ꝑpł̃i xp̃iãi cadit sub p̄cepto iuris positiui. q̄d ẽ a p̄latꝫ eccł̃e ĩstitutũ. Et qꝛ vt dic idẽ. ar. iiij. p̄cepta d̃i sũt p̄cepta iuris nat̃al. q̄ ſꝫm se sũt d̃ necessitate salutꝫ. ſꝫ statuta eccł̃e sũt d̃ his q̄ nõ ꝑ se sũt d̃ nccitate salutꝫ: ſꝫ solũ ex ĩstitutõe eccł̃e. ⁊ iõ pñt esse aliq̃ ipedimẽta ꝓpt̃ q̄ ad obſuanda ieiunia hmõi q̇dã nõ tenẽt̃ Ex hꝰ pꝫ q̄ vbi ẽ euidẽs cã nõ ieiunãdi licite soluit̃ ieiuniũ eccł̃e. sic pꝫ i puerꝫ q̇ ꝓpt̃ debilitatẽ nat̃e nõ pñt ieiunare cũ nat̃a ipoꝝ ĩdigeat freq̃nti cibo ⁊ ñ multo assũpto sil̃. tũ etiã qꝛ ĩdigẽt mł̃to nutrimẽto ꝓpt̃ necessitatẽ augmẽti. q̄d fit d̃ residuo alimẽti. Et iõ q̃diu sũt in statu augmẽti q̄d ẽ vt in pluribꝫ vsq̃ ad finem tertij septẽnij nõ tenent̃ ad ecclesiastica ieiunia. Dic tñ Tho. ibidẽ q̄ ↄueniẽs ẽ vt etiã i hꝰ tꝑe se ad ieiunãdũ exerceãt: pl⁹ vel minus ſꝫm modũ sue etatꝫ. Qñq̃ tñ ſꝫm ipm magñ tribulatõe ĩminẽte i signũ pnie artiorꝫ etiã puerꝫ ieiunia indiciũt̃ sic etiã iumẽtꝫ. Legit̃ Jone. iij. Hoies ⁊ iumẽta ñ gustẽt q̇c̄q̃ nec aquã bibãt. Sic etiã d̃r Johel. ij. Sãctificate ieiuniũ. vocate cetũ. ↄgregate ꝑuulos ⁊ sugẽtes vbera. Concordat Guilhelm⁹ i rõnali sub titulo q̃tuor tꝑm di. Qꝛ ieiunia eccł̃e solui nõ debẽt. qꝛ ad ea tenẽt̃ doli capaces: cũ ⁊ ipi delinq̃re pñt. Dispẽsari tñ p̄t circa hꝰ cũ ipuberibꝫ ⁊ etiã cũ ↄstitutꝫ i maiori etate. et cũ senibꝫ ⁊ ĩfirmis ac debilibꝫ. Sꝫ q̄d d̃ mulieribꝫ q̄ sine scãdalo viroꝝ nõ pñt ieiunare. Rñdeo q̄ voluntaria ieiunia debẽt i hꝰ casu dimitt̃e. ſꝫ indicta ꝑ eccł̃iaꝫ nõ. lꝫ forte ſꝫm ipm ⁊ i ill' sacerdos ꝓpter scãdalũ cũ eis valeat dispẽsare. Sꝫ q̃ro an ieiunia ꝑ eccł̃iaꝫ ĩdicta possint redimi. Rñdeo ſꝫm Guil. q̄ non nisi subsit nccitas casual. Volũtaria tñ ieiunia vel ĩ pnia iniũcta pñt r̃dimi etiã si nulla cã subsit dũmõ vtilior sit ↄpẽsatio Itẽ q̄d de ꝑegrinãtibꝫ vł laboratoribꝫ. Rñdeo ſꝫm tho. vbi s̃. c. iiij. q̄ si ꝑegrinatio ł labor p̄t ↄmode differri ł diminui absq̃ d̃triũnto corꝑal'

salutis ꝛ exterioris stat⁹ q̄ req̄rūt ad cōser
uationē corpalis vel spūalis vite. nō sunt
ꝓpt hec ieiunia ꝑtermittēda. Si āt iminc-
at nccitas statim ꝑegrinādi ꝛ magnas die
tas faciēdi vel etiā multū laborādi et cū h
nō pn̄t ieiunia obſuari non obligat hō ad
ieiunādum. qꝛ nō videt fuisse eccl'e intētio
statuētꝫ ieiunia. vt ꝑ h ipediret alias vias
ꝛ magꝫ necessarias causas. Dic̄ tn̄ Tho. ꝙ
in his recurrēdū ē ad supiorꝫ dispēsatiōez
nisi forte vbi ita ē ꝯsuetū. qꝛ ex h ipo ꝙ pre
lati dissimulāt videt ānuere. Quid d pau-
peribꝫ mēdicātibꝫ. Rn̄deo ꝙ si pn̄t sufficiē
ter hꝛe qd eis sufficit ad vnā comestionez.
nō excusant al's si non sufficit excusant. vt
illi q̄ frustatim elemosinas mēdicāt. Sic-
qꝫ ptꝫ de ieiunij obseruatiōe q̄lit sit debite
seruādū. qꝛ ad tps horā ꝛ modū ꝛc̄.

Dominica Inuocauit. III
Sermo. XLVI.

Est tn̄ terciū mēbrū ꝑcedentꝫ ſmonis.

c **Um ieiunasset** q̄draginta diebus ꝛ q̄draginta noctibꝫ postea esuriit. vt supra.

A Expeditis duobꝫ ꝑncipalibꝫ circa
sacrū ieiuniū occurrētibꝫ scꝫ de ieiunij in-
stitutione auctoritatiua: ꝛ de ei⁹ obserua-
tione debita. restat de tertio scꝫ de ieiunij
remuneratione saluifica. Uerū qꝛ remune
ratio in spūalibꝫ nō dat nisi ꝑ actu ꝟtuoso
ꝛ meritorio. meritū āt ex circūstātijs debi
tis ponderat. Jō h videam⁹ de pluribꝫ Et
ꝑmo qūo ieiuniū nr̄m dꝫ esse meritorium.
Scd̄o q̄le recipit ꝑmiū. Ad h g̊ ꝙ ieiuniū
nr̄m sit meritoriū dꝫ esse ꝑmo afflictiuum
ad diuinā miscd̄iaz inclinandā. Scd̄o dꝫ
esse mūdū ad interiorē ꝯsciaz pulcrificādā
Tertio dꝫ esse piū siue passiuū ad fraternā
miseriā subleuādam. De primo dicitur. j.
Mach. iij. Jeiunauerunt in die illa et in-
duerūt se cilicijs. Ecce q̄ vult bn̄ ieiunare
dꝫ adiūgere aspitatē vestiū interiorꝫ. vt n̄
vtat delicatꝫ camisijs. sꝫ aspiorib vt sic n̄
solū habeat aspitatē ciborꝫ sꝫ etiā vestimē-
torū. Sic enī rex niniue indut⁹ sacco ieiu
nauit Jone. iij. Un̄ canim⁹. Immutemur
habitu. Ex q̄ ptꝫ ꝙ male ieiunat q̄ in aliq̄
isto tpe habitū si pōt nō imutat. ptꝫ qꝛ ha-
bitus taliū indicat in eis vanitatē. Scd̄o
ieiuniū debet esse mundūꝫ ad interiorem
cōscientiā pulcrificandā. mūdicia aūt ista
consistit in tribꝫ. scꝫ vt hō abstineat ab om
nibꝫ iniquitatibꝫ ꝛ ab illicitis voluptatibꝫ
seculi. qd est perfectū ieiuniū De con. dist.
v. Jeiuniū. Secundo vt homo abstineat
ab indiscreta ꝛ immoderata ciborꝫ refecti
one. de con. dist. v. Sint tibi. ꝛ cap. Non
dico. Et hec duo ieiunia licet semper sint
seruanda maxime tn̄ isto tpe in quo inten-
dimus animas deformatas pulcrificare.
Tertio vt homo certos cibos subtrahat.
maxie q̄ ad voluptatē ꝛ ad libidinē indu-
cūt. vt dictuꝫ est. de cō. dist. v. Deniqꝫ. Ex
q̄bꝫ infero ꝙ ad mūdiciā ieiunij necessaria
est abstinētia. nō solū a cibis. sꝫ etiā ab om
nibꝫ dissolutionibꝫ delectatiōibꝫ et volup
tatibꝫ. Nam q̄d prodest ieiunare visceribꝫ
et luxuriari vanitatibꝫ. abstinere a cibis ꝛ
errare peccatis. lxxxvj. dis. Quid prodest
Item nihil prodest ieiunare et orare nisi
mens ab iniq̄tate reuocet. ꝛ ab obtractati
onibꝫ lingua cohibeat. de cō. dis. v. Nihil
ꝑdest. Hinc dic̄ Gre. sup Leuiticū omel.
xj. Uis ostendā tibi q̄le te oportet ieiuna-
re ieiuniū. Ieiuna ab omi pctō. nullum ci
buꝫ sumas malicie. nullas capias epulas
voluptatꝫ. nullo vino luxurie cōcalescas.
ieiuna a malis opibꝫ. abstine a mal ſmōibꝫ
cōtine te a pessimis cogitatōibꝫ. Et sequi
tur. Tale ieiuniū do placꝫ. Hec ille. Hoc
ē qd eccl'a clamat i ꝑncipio q̄dragesime.
Cōuertimini ad me in toto corde vro. i. tā i
exteriori qꝫ iteriori opatōe cordꝫ. ꝑ tale ie-
iuniū aīa purificat. Et pꝫ ex his q̄nta dili
gētia sit h tpe a venatōe abstinēdū. cū ieiu
niū ipm nihil valere dicat si in eo venatio
exerceat. Un̄ dic̄ Canon. lxxxvj. dis. Est
dictū Amb. i ſmōe d q̄dragesima. An pu
tatꝫ illū ieiunare frēs q̄ prio diluculo non
ad eccl'iaz vigilat. nō beatorꝫ martyrꝫ loca
sancta ꝑquirit. sed surgēs ꝯducit seruulos
disponit retia. canes ꝑducit. salt⁹ siluasqꝫ
ꝑlustrat. Seruulos inqꝫ secum trahit. for
tasse ad ecclesiā magis festinātes ꝛ volup
tatibꝫ suis peccata accumulat aliena. ne-
sciēs se reum futurum tam de suo delicto
qꝫ de ꝑditione seruorꝫ. Ex hoc dicto duo
colligūtur. Primo ꝙ non potest ieiunare
efficaciter ad salutē arti venatice insistens
Sicut dicit glosa in dicto caplo. Secun
do ꝙ dn̄s distrahens seruos a seruitio di-
uino. presertim illis temporibꝫ q̄bꝫ tenent
esse circa ecclesias ipsorꝫ: grauiter peccat

et tenetur pro omnibus peccatis eorum. de testibus. Sic. Et. xxij. q. v. Qui compulsus. B Sed diceres: vellem domine scire an semper venatio est mortale peccatum. Respondeo breviter. de laicis loquendo tunc venatio considerantur dupliciter. aut enim fit causa voluptatis: aut causa necessitatis Si causa voluptatis tunc est illicita ex tempore. vt diebus quadragesime et ieiuniorum. xxiij. q. viij. Si nulla. Et. lxxxvj. dist. An putatis. vt dicit glo. in. c. Qui venatoribus. ibidem. Et pro isto facit Anthonius Butrij. in capitulo de clerico venatore. qui dicit. Quod venatio licita est laicis in diebus communibus. sed in quadragesima libus et precipuarum festiuitatum quibus venire debent homines ad ecclesias ordinate: etiam laicis est interdicta. vt pro allegato. c. Qui venatoribus. et. c. An putatis. de conse. dist. iij. Irreligiosa. Et dist. v. Ieiunia. Si autem propter necessitatem scilicet pro pellibus vel carnibus. et tunc etiam est licita clericis. Et habetur. lxxxvj. dist. Qui venatoribus. in prima glo. Et quid mirum si causa necessitatis permittitur venatio cum et furtum causa necessitatis permittitur. vt notatur in glo. ij. c. discipulos. de conse. dist. v. de furtis. c. Si quis. quia necessitas non habet legem. vt dist. j. Sicut. Unde propter necessitatem Dauid comedit panes propositionis. xxv. q. j. §. His ita. Et pro necessitate famis potest pater distrahere filium vt. C. de patribus qui filios distrahunt. l. ij. Et est ratio. quia in necessitate omnia debent esse communia. xlvij dis. Sic hij. maxime cibaria. ff. ad le. Rodi. de iactu. l. ij. C. Cum in eodem natu. C Sed diceres. Domine nonne Esau erat venator. vt in Gen. Nonne Nemroth venator erat. Nonne sanctus Eustachius venator erat. Respondeo per singula quod Esau venator erat et benedictionem amisit: quia peccator erat. vt dicit Hieronimus in psal. lxxxv. habetur. lxxxvj. dist. Esau. Item Nemroth venator erat quia hominum raptor et depredator erat. propter quem confusio linguarum circa turrim Babilonis facta erat Gen. x. Preterea Eustachius venator erat. sed non ideo sanctus quia venator. Unde inquantum venator non potuit sanctificari nisi alia bona opera affuissent et a venatione cessasset. vt dicit glo. iij. lxxxvj. dis. Esau Et. xxxiiij. dist. Quorundam. Unde dicit Hieronimus quod penitus in scripturis sanctum non inuenimus aliquem venatorem: piscatores autem inuenimus sanctos. in dicto. c. Esau. Ex his concludit Policratus libro. j. cap. iij. quod inspiciendo patriarchas in lege nature. Deinde descendendo ad duces iudices reges prophetas. sub lege veteris testamenti nullus legitur fuisse venator: nisi tantum hismahelite et gentes que deum non nouerunt. Quod si forte cesares aliqui leguntur venatores dicit ipse quod bene potuit fieri. nunquam autem leguntur venatores fuisse philosophi aut sapientes. vt Socrates Plato. Aristotiles Seneca Archita tarentinus. et sic de aliis. Et multo minus in nouo testamento tales non leguntur. ex quibus ipse dicit. Quod venatica si omnino reprobari non potest: tamen indifferens videtur. ex eo quia vilius animum ex imoderato voluptatis cursu concutit et fundamentum rationis subuertit non tamen ob hoc erit omnino culpabilis. cum et vinum quod inebriat subuertit rationem. Potest ergo venatica vtilis esse et honesta ex loco. id est. vt sit in proprio vel in communi. tempore. modo. id est. non nimium. persona. et causa. scilicet recreationis. Hec ille.

Dominica Reminiscere. I
Sermo. XLVII.

Siat unusquisque

vas suum possidere in sanctificatione et honore. j. Thessa. iiij. cap. Quamuis puritas mentis nostre in omnibus operibus meritoriis necessario sit preponenda ideo: quia nemo prudens mittit vinum nouum in vtres veteres. vt dicitur Mathei. ix. tamen circa opus ieiunij et abstinentie summe videtur necessaria. alioquin nihil prodest homini ieiunare et orare: et alia religionis bona agere nisi mens ab iniquitate reuocetur. de conse. dist. v. Nihil. Unde dicit Augustinus super Johannem. Ieiunium magnum et generale est abstinere ab iniquitatibus et ab illicitis voluptatibus seculi. quod est perfectum ieiunium. Tunc ergo secundum ipsum bene ieiunamus cum bene viuimus. cum ab iniquitatibus abstinemus. Hec ille. Et ideo isto sacro tempore quadragesime valde necesse est vt quilibet nostrum abstinendo a cibis: etiam studeat abstinere a viciis. Ille enim bene abstinet a cibis qui et a malicie actibus et a mundi ieiunat ambitionibus. inquit Isid. li. ij. de sum. bo. c. xliij. Propter quod secundum ipsum qui a cibis abstinent et praue agunt demones imitantur. quibus esca non est: et iniquitas semper adest. Ex quibus patet quod homo tempore abstinentie quadragesimalis maxime debet abstinere

a vicijs ꝛ ꝓpria volūtate. Cui⁹ rō ē. qꝛ iste ē
pm⁹ effect⁹ ieiunij q̄dragesimalis. vt dicit
Ber. sup cā. ser. xxxviij. Sꝫ qꝛ nihil ꝓdest
abstinere a malo nisi etiā fiat bonū. iuxta
illō. Declina a malo ꝛ fac bonū. Et Isa. j.
Quiescite ꝑuerse agere ꝛ discite bn̄ facere.
Jō ad ꝑfecte agēdū nc̄c̄e est vt hō effugatꝭ
vicijs istet ꝟtutib⁹ q̄b⁹ aīa scificat̄ decorat̄
ꝛ ornat̄. Et iō apl's hortat̄ in ꝟbis thēatis
ad hmōi scificatōꝫ isto tp̄e acq̄rēdā dicēs.
Sciat vnusq̄sq; vas suū possidere i scifica
tiōe ꝛ honore. Jn q̄b⁹ ꝟbis āmonet̄ q̄libet
ad puritatē cordis ꝛ ꝯscie sue acq̄rēdā Ex
q̄ em̄ ꝯscia nr̄a ē receptaculū gr̄e diuine eo
ꝙ ē tēplū spūsc̄i. iuxta illō Tēplū dei sctm̄
ē qō estꝭ vos. j. Coꝝ. vj. Jō ꝯscia hmōi de
bet h̄ tp̄e aptari ꝛ ꝑꝑari vt fiat dignū habi
taculū dn̄o dō ꝛ receptaculū spūiscō. Pro
cui⁹ latiori deductōe tria sūt vidēda. Pri
mo itaq; attēdēdū ē q̄uo vas cordis nr̄i. i.
ꝯscie sit vas itegꝝ ꝛ bn̄ fundatum. Scdo
q̄uo dꝫ eē ornatū ꝛ decoratū. Tertio q̄uo ꝛ
in q̄d officiū tale vas sit deputatum. Que
tria cū fuerint quilibet hō possidebit vas
suū in scificatōe ꝛ honore. A

Dixi primo

ꝙ ad h̄ ꝙ q̄s pos
sideat vas ꝯscie
sue i scificatōe attēdere dꝫ q̄uo sit vas inte
gꝝ ꝛ bn̄ fūdatū. Est āt ꝯscia ꝑm damasce.
lex intellect⁹ nr̄i. Scdm̄ āt mgr̄m in cōpē
dio li. ij. c. lij. est cognitio suipsi⁹ Et cōsti
tuit̄ seu itegrat̄ ex trib⁹. scꝫ ex accusatōe p̄
teritoꝝ pcōꝝ. ꝛ remurmuratōe p̄ntiū. ꝛ cau
tela futuroꝝ. Qn̄ g̊ q̄s accusat se d̄ p̄teritis
remurmurat p̄ntib⁹ ꝛ cauet fut̄a pctā: tunc
hꝫ itegrā ꝯsciā. Fūdat̄ āt ꝯscia sup solidā
doctrinā. sic dic̄ saluator Mat. vij. Ois
q̄ audit ꝟba mea hec et facit ea assimilabit̄
viro sapiēti q̄ edificauit domum suā supra
petrā. Petra āt erat xp̄s. j. Coꝝ. x. Sūme
āt cauēdū ē ne istō vas sit erronee fabrica
tū. scꝫ ne sit nimis largū vel nimis strictū.
qꝛ oē qō est ꝯ ꝯsciā edificat ad iehennam
xxviij. q. j. §. Ex bis. Vn̄ ꝑm Robertum
hol. sup li. Sap. c. viij. Dictamē ꝯscie pl⁹
obligat q̄ꝫ p̄ceptū prelati. sic h̄et̄ de sen. ex.
Inq̄sitōi. Et ois ꝯscia siue recta siue erro
nea siue in ꝑ se malis siue indifferētib⁹ ob
ligatoria ē. qꝛ in oib⁹ talib⁹ viuēs ꝯ ꝯsciā
facit ꝯ illud q̄d credit ꝯ legē ꝓhibitū. Vn̄
dic̄ glo. iij. i dicto Cañ. s. alligato Ex his
Qꝛ om̄e qō fit ꝯ ꝯsciā p̄cepti vel ꝓhibitio
nis edificat ad iehennā. Ex q̄ ptꝫ ꝑm glo.
ibidē ꝙ si pl⁹ comedā q̄ꝫ debeā: q̄uis est ꝯ
ꝯsciā nō tn̄ pecco mortaliter. xxv. dist. §.
Criminis. Vbi dic̄ Aug⁹. in li. de purgato
rio. ꝙ q̄tiēs q̄s accipit de cibo aut d̄ potu
pl⁹ q̄ꝫ necesse est peccat venialiter Qō glo.
intelligit qn̄ nō accipit ex ꝯtēptu sꝫ ex casu
ꝛ nō ad ingurgitatōeꝫ: al's esset pctm̄ mor
tale. vt dꝛ. iiij. dist. Deniq;. Si g̊ dꝫ recte
fundari hūana ꝯscia ꝓuidendum est ne sit
aut nimis larga. qꝛ talis generat p̄sūptōeꝫ
ꝛ sepe dic̄ malū bonū. saluat etiā damnan
dū. vel ne sit nimis stricta. qꝛ talis gene
rat desperatōeꝫ. ꝛ sepe dic̄ bonū malum. et
damnat cū h̄ saluādū. Sit g̊ ꝯscia talis ꝙ
nō faciat aliq̄d ꝯ p̄ceptū diuinū nec facere
aliud intēdat. ꝛ sit in tali ꝓposito ꝙ licꝫ faciat ali
quid de q̄ dubitat an sit faciendū vel non.
libēter illud faceret ꝛ nō obmitteret quod
sciret esse bn̄placitū deo. B

Dixi secūdo

ꝙ attendere de
bem⁹ q̄liter vas
ꝯscie debeat esse ornatū ꝛ decoratū. Sed
qꝛ nihil potest ornari nisi p̄us purget̄. ꝛ iō
p̄mo videam⁹ q̄liter istud vas sit purgādū
Purgamentū āt hui⁹ vasis ē frequēs con
fessio. q̄ ē q̄si scopa h⁹ vasis. ad quā totiēs
est ꝯfugiendū q̄tiēs nos aliq̄ praua cōmi
sisse cognoscim⁹ Nihil āt sic hoieꝫ ad pur
gandū ꝯsciā excitat frequenti⁹ sic cogni
tio ꝓprioꝝ defectuū. Sic em̄ q̄ clari⁹ dili
gēti⁹ ꝛ sepi⁹ inspicit vasis alic⁹ ꝑtes: tanto
meli⁹ purgat eas. Ita q̄ diligenti⁹ scrutat̄
defect⁹ ꝓprios: eos meli⁹ ꝯfitet̄. Ex q̄ patꝫ
ꝑm Gre. xxxv. mora. ꝙ q̄nto q̄s min⁹ se vi
det tāto min⁹ sibi displicet. ꝛ q̄nto maiorꝭ
gr̄e lumē recipit: tāto magꝭ rep̄hēsibilē se
esse cognoscit. Que āt ꝯsiderāda sunt hoi
circa purgatōeꝫ ꝯscie dic̄ hugo. iij. de aīa.
c. ij. Qꝛ illa vt vicꝫ ꝯsideres vn̄ venis. q̄ te
dis. q̄uo viuis. q̄d agis. quid obmittꝭ. q̄n
tū q̄tidie ꝓficis: vel q̄ntū deficis. quib⁹ af
fectib⁹ frequēti⁹ tangeris: vel q̄b⁹ tēptatio
nib⁹ a maligno spū acri⁹ impugnaris. nec
solū attēdas q̄lis sis: sꝫ etiā q̄lis esse debe
as. Hec ille. Sꝫ q̄s ē nr̄m qui talia diligē
ter ꝯsideret: qui ꝯsciā suā cū tali ꝯsidera
tione discutiat. qui eā cū debitis circūstā
tijs faciat. In ꝯfessiōe siquidē pctōꝝ cōsi
derare oportet ꝑm Augu. in li. de peniten
tia. vt consideret qualitatē criminis in lo
co. in tp̄e. in ꝑseuerātia. in varietate ꝑsone.

z quali hoc fecerit temptatiōe. z ipi⁹ viciū multiplici executiōe. De q̄ lati⁹ hr̄ de pe. dis. v. cōsideret. Als aūt cōfessio facta. potius ē simulatio ficta z hypocritica q̄ȝ confessio. Vn̄ Hugo. li. ij. de aīa. c. xv. vocat eā vulpinā cōfessionē. q̄ ē ficta breuis rara z tepida. Refert Oui. li. viij. Methamorphoseos. Et Isido. li. xv. ethimologiarū. Q2 dedalus fecit quandā domū cū varijs vijs ita pplexis ꝙ null⁹ eā exire potuit sine glomere. Et illa dom⁹ vocabat laboritus. q2 maximū laborē intus habuit. Et i illa domo inclusit vnū monstrū q̄d ex vna medietate fuit hō: et ex alia bos. ea itentione vt in ppetuū ibi pasceretur z nunq̄ȝ exiret. Sic fecit dyabolus q̄busdā cōsciam pplexam diuersis modis. nūc timore. nūc pudore. nūc negligentia. nūc dilatatione. z sic intus occultat monstrum. id est monstruosum peccatuȝ. vt nullus cōfessor possit intelligere: nisi cum maximo glomere z labore. Et isti sunt multū fatui q̄ p talē cōfessionē volūt abscōdere peccatū. quod tn̄ deo est notū. Cōtra q̄s dicit Augu. super Iohem Omel. xli. Quocūq̄ȝ fugerit nō fugit seipam mala cōscia. nō est q̄ eat. seq̄tur se imo nō recedit a se. peccatū eni quod fecit intus est. Propter quod dat cōsiliū dicens ibidē. Si vis a deo fugere. ad ipsum fuge cōfitēdo nō latēdo. cōfiteri potes. latere non potes. Hec ille. Et Isid. li. ij. de sum. bo. c. xxvj. dicit. ꝙ homo poterit omnia fugere pter cor suū. Non eni pōt recedere quisq̄ȝ a seipo. Vbicūq̄ȝ eni abierit reatus sui cōscientia eū non relinquit. Quāuis eni humana iudicia subterfugiat ois q̄ male agit. iudiciuȝ tn̄ cōscie sue effugere nō pōt. q̄ plene notat malum quod gessit. Hec ille. ¶ Sed h occurrit dubium quare videlicet hoies hodie non discutiunt bene ppriam consciam nec pprios considerant defectus. Ad qd̄ r̄ndeo ꝙ hoc est io. q2 plus aliena facta ponderant q̄ȝ ppa. Iuxta illud Math. vij. Quid vides festucam in oculo fratris tui. trabeȝ aūt in oculo tuo nō consideras. Vn̄ Prosper lib. ij. d vita cōtemplatiua dicit. Tamdiu quis peccata sua nosse z flere debere ignorat q̄ȝdiu considerat aliena. Q2 si mores ad seipsum cōuersus aspiciat. nō requirit quod i alijs rephēdat. sed qd̄ in seipo lugeat. Et ideo Marci. xiiij. dicitur. Videte vosmet ipsos. Vnde Basilius in exameron lib. iij. dicit. Q2 omniū creaturaꝝ difficilimū est cognoscere seipm. Et ponit exemplum de oculo corporali qui alia conspicit. se autē non videt. Sic dicit z de cōscientia: que acute delicta aliena cōtemplans tardior ē erga suoꝝ cognitionem viciorum. Sȝ adhuc occurrit fortius dubium vnde videlicet puenit negligētia proprie discussionis z cōsideratio peccati alieni. Respōdeo ƀm Greg. libro. xxxj. moraliū. Q2 hoc puenit ex supbia z elatione. que cordis oculum p elationis tenebras extinguit. ex qua vt dicit Criso. sup Math. puenit hoc ꝙ alter alterius culpam cito intelligit. suam autē difficile. Quia homo in causa alteri⁹ tranquillum habet animū. in sua autē turbatū. Perturbatō aūt cordis non permittit hominē considerare quod bonū est. Et ideo dicit Aug. libro. iiij. de ciui. dei. Q2 remotis obstaculis insane opiniōis scelera nuda iudicentur. nuda perpensentur. nuda ispiciantur. fallacia tegimina z laudes vane glorie auferāt. z apparebūt miserie peccatoꝝ. Ex qb oibus infero. ꝙ nihil ita facit ad veram cognitionē sui melius q̄ȝ qui humiliter de se sentit. Istud patet p beatū Bern̄. de. xij. gdib hūilitatis. vbi sic dicit Humilitas est virt⁹ qua verissima sui cognitiōe homo sibimetipi vilescit. Et Cryso. in suo policraticon. li. iiij. dic. Qui humilis corde est. alijs se indigniorē arbitratur. Ex quo dicto patet ꝙ homo p humilitatē facile venit ad sui considerationē et ecōuerso. Refert Macrobius lib. j. ꝙ appollo cōsultus a quodā que esset via certior pueniendi ad beatitudinē. R̄ndit. Si teipm agnoueris. Vn̄ apud gētiles communis erat opinio. hoc dictuȝ gnotosolitos. i. agnosce teipm de celis descēdisse. put ait policratus libro. iij. ca. ij. Hoc est ergo prima scientia homis. scire seipm. put dicit Bern̄. sup Cantic. ƀmōe. xxxvj. que ƀm ipm nō inflat. sed humiliat. Vn̄ Aug. lib. iiij. de ciui. dei. pfert eam omibus scietijs. Et Isaac in suo libro de diffinitiōib dic eā esse summā phiam. scȝ cognoscere se ipm. Postq̄ȝ sic vas conscientie p sufficientem discussionē confessionis fuerit mūdatū z purgatū. necesse habet ornari z decorari. Pictura aūt ista consistit in duobus. sicut dicit nostrū thema. s. in sanctificatōe

⁊ honore. In sanctificatione virtutū. Ps.
Domū tuā dñe decet sanctitudo. ⁊ hono-
re. scz ne dehonoret aliquā turpitudine vi
cioꝝ. sicut faciūt illi de qb⁹ Ps. Hō cū in
honore esset nō intellexit. Hec Hor. Deb3
ergo ornari vas istud puritate cōscie inte-
rius. exteri⁹ vero conuersatōis honestate.
Refert Aug. li. v. cōtra Julianū et scdo re
tractationū. c. lxij. q rex qdam Cipri. de-
formis specie thalamū suum fecit depingi
pulchris imaginibus. vt earū aspectu vx-
or eius pareret prolē pulchram. Sic hō i
mēoria sua debet collocare pulchras ima
gines. i. honestatē cōuersatiōis. ⁊ puritatē
cōscie sctōꝝ patru3 vt ipas inspiciēdo silr
faciat. Qō cum fuerit. cōscia nra erit vas
ammirabile opus excelsi Ecci. xliij. Vere
ammirabile q in tam fragili corpore. tam
speciosa cōscia. ij. Coꝛ. iiij. Habem⁹ the-
saurū istum in vasis fictilib⁹.

Dixi tertio q ammonetur ho-
mo ad consideran-
dum vas sue conscientie quō ⁊ in qd offi-
ciū sit deputatū. Circa qd sciēdū ꝓm Ro-
bertū Holgot sup li. Sap. c. xvij. Cōscia
hois habet multiplicē actū. Est em̄ cōscia
accusatrix praue transgressionis ⁊ releua-
trix nre depressiōis. cōseruatrix bone pos-
sessionis. ⁊ vindicatrix fracte professionis
seu ꝑmissionis. Primo igit cōscia est accu
satrix sue transgressionis. Juxta illud Ro
ma. ij. Testimoniū reddente illis cōscia ip
sorum. ⁊ inter seinuice3 cogitationū accu-
santiū. Istū accusatorē maxime debemus
timere. Nam vt dic Seneca in lib. d mo-
ribus. Nullū cōscium peccatoꝝ tuoꝝ ma
gis timueris q3 teip3. Alienū em̄ potes ef
fugere. te nunq3. Sic aūt caritatiu⁹ accu-
sator pmo accusat ad patrē. ⁊ postea si nō
emendauerit. extūc publice ꝓclamat eum
Sic cōscia nra pmo secrete hic in psenti
vita nos arguit. ⁊ si non emendabim⁹ vi-
tā nram. extūc in gnali iudicio ꝓclamabit.
Et iō. j. Coꝛ. xj. Si nosmetipos iudica-
rem⁹. nō vtiq3 iudicaremur. Scdo cōscia
est releuatrix sue depressionis. In omni ei
depssione vel tribulatione terrena. singu-
laris cōsolatio est bona ɔscia. ij. Coꝛ. j. c.
Glia nra hec est testimoniū ɔscientie nre.
Vñ Ambro. in li. de officijs dic. Bene si-
bi ɔscius. falsis nō d3 moueri ɔuicijs. nec
estimare plus ponderis in alieno cōuicio
q3 in sue ɔscie testimonio. Et Gregori. sup
Ezech. Omel. ix. dic. Quid ꝓdest si omēs
te laudant ⁊ ɔsciētia accuset. aut qd obest
si omēs derogant ⁊ sola cōscientia defen-
dat. Propter quod Aug. scribens cuida3
manicheo dicit. Senti de augustino qc-
quid libet. dūmodo me sola cōscia in ocu-
lis dei n̄ accusat. xj. q. iij. Senti. Et Aug.
dic. Quem cōscientia defendit liber est in
ter accusationes. ecōuerso vero liber sine
accusatione esse nō potest. quem sola que i
terius addicit. i. iudicat conscientia accu-
sat. Vñ Aug. super ps. xxxvj. suadens cu-
stodire cōscientie innocētia3 dicit. Custo
di intus innocentiā tuā vbi nemo oppmit
cām tuā. ꝓualebit in te falsum testimoniū.
sed apud hoies. Nunqd apud deū ꝓuale-
bit vbi causa tua dicenda est. quādo deus
erit iudex alius testis q3 cōscientia tua nō
erit. inter iustū iudicē ⁊ consciam tuā. noli
timere: nisi causam tuā. Hec Aug. Tertio
cōscia est conseruatrix bone possessionis.
Vñ Berū. Sanū vas cōscia. ⁊ seruandis
secretis idoneum. nullis patens insidijs.
nullis violentijs cedens. vtpote nec ma-
nu nec oculis accessibilis. Quicqd in eam
posuero. securus sum seruabit. imo et de-
functo restituet. quocūq3 vado ipa erit me
cū ferens depositū qd seruandum accepit
vbi gloria vel cōfusio ineuitabilis ꝓ qlita
te depositi. Hec Berū. Propter h Hol-
got comparat ea3 carte. in qua merita no-
stra ɔscripta sūt. ꝑ quam assecuramur de
premio paradisi. j. ad Thimo. j. Finis pce
pti caritas de corde bono ⁊ cōscientia pu-
ra. Ecce finis. s. premiū vltimatū ꝓ prece-
pto debitū. vñ est sic ꝓuilegium sup here-
ditatē. qd est bene seruandū a tineis ⁊ ver
mibus. quod sepius est videndū et purgā
dum. sic vt fec Paulus Actuū. xxiij. Stu
deo sine offēdiculo cōsciam habere ad de
um. Quarto ɔscientia est vindicatrix san-
cte professionis seu promissionis. Omnes
siquidem xpiani sunt professi seruare deo
fidem. ⁊ eius precepta implere. ideo quo-
tiens hoc infringunt. conscientia nō solu3
accusat. sed etiā vindicat mordendo ⁊ pū-
gendo. Juxta illud Prouer. xij. Est q pro
mittit. ⁊ quasi gladio pungit conscientia.
id est. ē q ꝓmittit ⁊ nō implet. Et vere ma
gna est pena remorsus conscientie in pec-
catore. que semꝑ timet penam ꝓ peccatis

sibi debitam. nec solū timet debitā penam
sed etiā multo maiorē ꝙ̄ actualiter sibi in-
fertur. Juxta illud Sap. xvij. Frequēt eīm
p̄occupant pessima redarguente consciā.
Ubi dicit Holgot. ꝙ iniq̄ sepe p̄occupāt
id ē p̄cōcipiūt pessima. i. maxima penalia
eis inferenda. redarguente eos cōsciā que
iudicat sibi penā maiorez deberi ꝙ̄ actua-
liter infertur. Hiere. ij. Arguet te malicia
tua. Vñ Aug. confessionuz. j. Jussisti dñe
vt sit sibi pena inordinatus animus. Et
Aug. in de vera innocētia li. ix. c. xix. Nul
le pene grauiores sunt ꝙ̄ male cōscie. in q̄
cum nō habetur deus. cōsolatio nō iponi
tur Est aūt multū mirabile inter cetera ꝙ
q̄ntūcūq̧ pctōr ab aliis innocēs ⁊ iust⁹ iu
dicatur. nihilominus tñ eum consciā sua
mordet ⁊ torquet ⁊ dignū supplicio iudi-
cat. Unde dicit Juuenalis libro. v. Qꝫ sic
est de consciā. sicut fuit antiquitus de iu-
dice. q̄ cū iudicare aliquē debuit dignum
morte. misit in vrnam lapillos nigros et
eos effudit corā p̄plo. ⁊ sic reum ostēdit eē
condemnandū. Qñ aūt debuit hominem
innocentē liberare. effudit albos lapillos
in testimoniū innocētie. Ex hoc dicit Ju
uenalis. ꝙ ꝙ̄uis aliq̄s sue malicie euadat
iudiciū iudicis. tñ a seipo cōdemnat̄. ⁊ di-
gnus supplicio iudicatur. Et iō dic̄ Se-
neca in lib. de moribꝫ. Mala consciā sepe
tuta est. secura nunq̄. E Est aūt sciē-
dum ꝙ q̄dam hn̄t cōsciam ad modū vasis
ipoꝝ diuersimode se habētis. Quoddam
eīm est vas dilatatū. q̄ddā fragile et nō fir-
mū. q̄ddā p̄turbatū seu lesum. q̄ddam cau
teriatū. i. signatum. Sic q̄dam habēt con
scientiā dilatatā. q̄dā infirmatā. q̄dam p̄-
turbatā. q̄dam cauteriatā Dilatatā habēt
illi q̄ non ponderāt: nisi grauia peccata. ⁊
istoꝝ cōsciā est sicut rethe hn̄s lata forami
na. vbi non comprehendūt̄: nisi magni pi
sces. sed parui euadunt. sic tales nō pōde-
rant ociosa verba vel iuramenta vel men-
dacia. nisi essent coram iudice. vel nisi gra
uiter offenderent proximū. et sic de aliis.
Sicut hodie multi dicūt. Nō ē pctm̄ spo
liare bona eccl'astica eundo ad bella. Qui
bus rñdeo ɓm policratū. Qꝫ sicut ille q̄ te
netur pupillū defendere. si eū solus inua-
dat grauiter peccat. Sic miles q̄ eccl'iam
defendere debuit. si eā solus impugnat in
deū grauiter peccat. Juxta illud Qui tan

git vos tangit pupillā oculi mei. Ex q̄ di-
cit policrat⁹ li. v. c. viij. Qꝫ deus honorez
vel contemptū sacerdotū. suū reputat. vñ
statuit Cōstantin⁹ imp̄ator. vt q̄cūq̧ res
vel p̄sonas eccl'ie inuaderēt capite punirēt̄
Hodie vero nullus punit̄ etiā solo verbo
vt prohibeat̄. Refert Johēs Saliensis in
suo cōiloquio. Qꝫ Juli⁹ cesar p̄hibuit spo
liare templa hostilia sub priuatiōe dextre
man⁹. Et policratus li. vi. ca. xvij. narrat
Qꝫ exercitus Brēnij ducis mansit inuict⁹
ꝙ̄diu nō spoliauit tēplū appollinis. Qui
cum illud inuasit. subito cum exercitu suo
fuit p̄emptus. Similiter etiā dr̄ de Alex-
andro. Qꝫ etiā sacerdotibus iudaicis con
tra quos pugnabat pepercit. Multo igit̄
magis deberent milites xp̄iani sacerdoti-
um honorare. Alij sunt qui habēt cōsciaz
satis infirmaz per oppositū. q̄ non magna
peccata. sed etiā parua grauiter ponderāt
non tamen sicut debent sed plus iusto. ⁊ q̄
non sunt peccata iudicāt esse pctā. Et hec
conscientia frequēter a temptatione dia-
boli p̄uenit. q̄ sic inducit hoīes ad p̄plexi-
tatem peccandi. Et tales vidi temptatio
ne cessante habuisse frequenter cōsciētias
largas. Tertio sunt alij qui habent consci
entiā perturbatam. vt sunt illi qui p̄pt cō-
missa facile desperant. Contra q̄s Berñ.
sup̄ Canti. sermone. lxiij. dicit. Qꝫ ɔtra ta
lem consciam nihil est efficacius: nisi vul-
nerū xp̄i sedula meditatō. Quarto sūt alij
q̄ habēt cōsciam cauteriataz. vt sunt illi q̄
ponderant parua. sed de magnis nihil cu
rant. Sicut pharisei colantes culicem. ca
melū aūt glutierunt Matth. xxiij. Et hij
sunt hypocrite. vt dicit Apl's. j. ad Thim̄.
iiij. Jn nouissimis inquit diebꝫ venient q̄-
dam hypocrite. cauteriatam habentes cō
sciaz. Glo. Sorre. Cauteriatā. i. corruptā
tam errore doctrine ꝙ̄ culpe ꝙ̄ etiaz igne
cōcupiscētie Jsti sunt signati cauterio dia
boli. vt dr̄ Apoc. xiij. Nos igitur hmōi cō
scientias fugientes. studeamus habere cō
scientiam illam de qua Hugo lib. ij. ð aīa
ca. ix. dic̄. Tranq̄lla consciā est que oībꝫ
est dulcis. nulli grauis. vtens amico ad ḡ
tiam. inimico ad patientiam. cunctis ad
beniuolentiam. quibus potest ad beneficē
tiaz. cui nec deus sua peccata imputat. qꝛ
ea nō facit. nec aliena. quia non approba-
uit. nec negligentiaz. quia non tacuit. nec

ſupbiam. q2 in humilitate ꝑmanſit Hec il
le. Intantū aūt eſt ſeruanda iſta conſcia.
vt etiā ſi ſimul cū fama ſeruari ñ poſſit. po
tius ſit perdenda fama ꝙ̃ cōſcia. ſicut dicit
Seneca. epl'a. lxxxiiij. Nemo inquit pōt e-
ſtimare virtutem ꝙ̃ qui hoīm famam ꝑdit
ne conſcientiam ꝑderet. Talem ğ conſcien-
tiam habentes tanꝙ̃ vas ſanctificatum ⁊
ornatum aptum faciemus ad recipiendā
grām. ⁊ tandem ad cōſequendā gloriam.

F Circa ꝑdicta eſt ſciēdū ꝙ ſm Tho
mam error conſcie octo modis cauſatur.
Primo ex ignorantia. qñ ſcʒ neſcit q̊s q̇d
eligendum ſit vel declinandū. De hoc dr
Cum ignoramus q̇d agere debeam⁹ hoc
ſolū reſidui habemus. vt oculos nr̃os di-
rigamus ad te. Scd̄o ex negligentia. vt
cū quis negligit conſciam excutere. vel ſi
neſcit ſe expedire et negligit tūc ab alijs q̄
rere. Tertio ex ſupbia. vt cum quis nō hu
miliat intellectū ſuū. vt ſcʒ melioribꝫ ⁊ ſa-
pientioribus ſe velit credere. Contra q̊s
ait Apl's. Captiuātes omnē intellectum
in obſequium fidei. hoc eſt dicere. Qz qui
libet in credendis plus debet conſentire
fidei ꝙ̃ ſibi. Quarto ex ſingularitate. quia
homo ſenſum ſequēs ꝓprium nō cōformat
ſe alijs. nec ſequitur vias cōmunes bono-
rū. Vñ Num. Extrema caſtroꝝ ꝯſumpſit
ignis. Quinto ex affectu inordinato. q̇ ſe-
pe conſciaʒ inclinat ad illud quod homo
tunc appetit. ⁊ ſic facit eam a ſua rectitudi
ne deuiare. Seneca. Perit oīe iudicium
cū res tranſierit in affectuʒ. Sexto ex pu-
ſillanimitate qua quis timet non timen-
da ſm rectū iudicium rationis. Iſa. Dici
te puſillanimes cōfortamini. ⁊ nolite time
re. Septio ex ꝑplexitate q̄ homo ſe credit
inter duo pctā poſitū. q̄rū alterū impoſſi-
bile eſt declinare. Sed ſciendū ꝙ ꝑplexi-
tas nihil eſt. poteſt tñ aliq̇s eē perplexus
ſm q̇d. ſ. ſm erroneā cōſciam. qua depoſi-
ta erit liberat⁹. Octauo vero mō ex humi
litate ⁊ cordis puritate. Vnde Gregori⁹.
Bonarū mentiū ē ibi culpas cognoſcere
vbi minime reperit̄. Primis ſeptē modis
error eſt rep̄henſibilis. Octauo vero mō ē
cōmendabilis nec error dici debet. ſed hu
milis ſuorum defectuuʒ recognitio. dum-
modo non ſit nimia. Sed diceres vtꝝ
ꝓpter conſciam perdēda ſit fama. videt̄ ꝙ
ſic. quia dicit Auguſti. ad Conſtantinum
archiepiſcopum mediolanēſē. xi. q. iij. In
cunctis que in hac vita aduerſa ꝑueniūt.
ſola eſt ſicut noſtis omnipotentis dei di-
ſtrictio penſanda atꝙ̃ ad cor proprium ſe
per recurrendum. vt nullius ibi lingua i-
plicet vbi conſcientia non accuſat. Hec il
le. Et Gloſa ibi dicit ꝙ propter nullius
linguam credat ſe aliquis reum. Sed in
contrarium eſt Canon. xij. q. j. Nolo. vbi
dicit Auguſti. non ſolum requiritur con-
ſciētia ꝑpt̄ nos. ſʒ etiā fama ꝑpt̄ alios Rñ-
deo ſm Glo. in ca. Senti. xj. q. iij. Qz quā
do ſumus inter tales qui parati ſunt imi-
tari ⁊ non reprehendere. vnde ne tales cor
rumpamus. exemplo niti debemus vt fa-
ma noſtra luceat coram eis. Sed ſi ſumus
inter tales qui parati ſunt reprehendere.
tunc ſufficit conſcientia. Vnde Matth.
xv. Chriſtus dixit diſcipulis ſuis. Sini
te eos. ceci ſunt et duces cecorum.

Dominica Reminiſcere. II.
Sermo XLVIII

(m) **Iſerere mei do**
mīe fili dauid. filia mea a demo
nio male vexatur. Mathei. xv.
Sanctus Auguſtinus diffiniens q̇d ſit
miſeria humana in libro de diffinitionibꝫ ⁊ i
ſic ait. Miſeria eſt copia tribulationis ⁊ i
opia conſolatōnis. quando multifarie q̊s
patitur ⁊ a nemine releuatur. Hec ille. Ex
quibus verbis patet ꝙ miſer dicitur q̇ et
multa mala patitur ⁊ a nemine conſolat̄.
Talis aūt fuit iſta mulier chananea q̄ pa-
tiebatur demonē in domo ſua īmo in filia
ſua. quē effugare nō poterat aliq̄ hui⁹ mū
di potentia vel prudentia. eo ꝙ nō eſt po-
teſtas ſup terram q̄ cōparet̄ ei Iob. xlj. In
de eſt ꝙ audiens dei filiū huic mundo ap
paruiſſe. credenſꝙ̃ eum habere poteſtatē
ſup oīa demonia. īmo ſuper omnē crea-
turam. merito cucurrit ad eum. exponēſꝙ̃
miſeriā ſuam coraʒ illo ait. Miſerere mei
dñe fili dauid. In q̇bꝫ verbis tria deſcri-
buntur. Primo huius mulieris inſtās pe-
titio. ibi. Miſerere mei. Scd̄o ſaluatoris
ad miſerandū incliātio. ibi. dñe fili dauid
Tertio ſubditur cauſe curationis allega-
tio cum dicitur. Filia mea male a demo-
nio vexatur.

Dixi primo ꝙ in ṽbis p̄missis tāgit hꝰ mulieris instans petitio cū dr̄. Miserere mei dn̄e. Hec mulier significat quēlibet hoīez peccatorē. q̄ hꝫ filiā demoniacā. i. cōsciam pctō occupatam ⁊ obsessam. ꝙ si vult euadere. necesse est eū ad deū clamare in orōe. ⁊ maxime isto tp̄e Tēpꝰ eñ q̄dragesimale. est tp̄s p̄cipuū orōnis deuote. vnde isto tē pore q̄libet pctōr debꝫ dicere ad xp̄m pro liberatiōe aīe sue a peccato. Miserere mei Circa q̄d tria breuiter sūt consideranda. Primo pro quo sit orandū pctōri. Scd̄o quō. Tertio q̄s sit effectus orōnis. De primo ptꝫ ꝙ hō debet orare ꝓ multis miserijs euadendis ⁊ multis bonis celestibꝰ cōseq̄ndis. Sūt aūt miserie hoīs in hac vita scꝫ nature. culpe. pene. seruitutis ⁊ ignorātie. Vñ Job. xiiij. dr̄. Homo natꝰ de muliere. breui viuens tp̄e. replet multis miserijs. Quelibet aūt haꝝ miseriaꝝ in multis cōsistit. Et prima miseria nature est ꝙ hō de nihilo ē. Isa. xlj. Ecce vos estis de nihilo. Scd̄o q2 in nihilū fluit Ecci. xiiij. c. Alia generant ⁊ alia deijciuntur. sic generatio carnis ⁊ sanguis. Tertio q2 cōtinue alterat. Nunq̄ eñ in eodeꝫ statu ꝑmanet. Job. xiiij. c. Quarto q2 corrūpitur. ps̄ In miserijs nō subsistēt. Ecce miseria nature ꝓ qua amouēda debꝫ hō q̄ntūcūq; sanctꝰ deū orare. Scd̄a miseria ē culpe seu pcti. Et p̄mo q2 pctm̄ anihilat hoīem. Ezech. xxviij. Nihili factus es. Scd̄o q2 spoliat. Luce. x. Incidit in latrones q̄ eum spoliauerūt. Tertio q2 cremat post mortē. Ecci. xxvij. Contereꝫ cum delinq̄nte delictum. Quarto. q2 corrodit cōsciam sicut ṽmis. Hiere. ij. Arguet te malicia tua. Quinto. q2 vulnerat Ecci. xxj. Quasi rumphea bis acuta oīs iniq̄tas. plage illius nō est sanitas. Sexto q2 obstat miscd̄ie dei. Hiere. v. Peccata nr̄a ꝓhibuerūt bonū a nobis. Ecce miseria culpe, ꝓ q̄bus amouēdis peccator sufficientem habet cām orandi isto tp̄e ad deū. Tertia miseria est pene. Et p̄mo sollicitudinis in hoc mūdo. Ecci. xl. Occupatio magna creata ē omibꝫ hoībꝫ. Scd̄o pena laboris. Job. v. Homo ad laborē nascitur. Tertio morboꝝ. Ecci. xl. c. Mors. sanguis. contentio. Quarto damnoꝝ. s. rerū vel amicoꝝ. Ecci. xl. Oīa q̄ de terra sunt in terram conuertunt. Quinto mortis. ij. Reg. xiiij. Om̄es morimur. ⁊ sic aque dilabimur. Ecce miserie pene huius mūdi. quas etiā nullꝰ q̄ntūcūq; sanctꝰ p̄t effugere. Quarta miseria est seruitutꝫ. Et hec ē multiplex. Prima eñ est seruitꝰ carnis nr̄e. cui etiā inuiti obedimꝰ. Rom̄. vij. Video aliā legē in membris meis contrariā legi mentis mee. Scd̄a seruitꝰ mundi j. Coꝝ. vij. Que nupta est. cogitat q̄ sunt mūdi. Tertia est peccati venialis. Ro. vij. Non qd̄ volo ago bonū. sed qd̄ odi malū scꝫ veniale. Ultima seruitus erit ī futuro. scꝫ infernalis. De qua math. xxv. Ibūt hi in suppliciū eternū. Quīta miseria ē ignorantie q2 homo hic ignorat tam suū p̄ncipiū q; finē q; etiā meritū. De initio scribit iij. Reg. iij. vbi dr̄. Ego sum hō ignorans egressum meū ⁊ introitū meū. De fine scribitur Eccs. ix. Nescit hō finē suū. De merito dr̄ Eccs. ix. Nescit hō vtrū amore vl̄ odio dignus sit. Ecce si homo vult aduertere istas miserias in q̄bꝫ est. cuiuscūq; status. dignitatis vel cōditionis fuerit. certe satis inuenit vtilē occasionē orādi ad xp̄ꝫ dicens. Miserere mei dn̄e. vide humilitatem meā ⁊ laborē meū. supradictum. B

De scd̄o quō sit orandū. Tria aūt requirūtur ad debitū modū orandi. scꝫ q̄liter homo debet se p̄parare ad orōnē. q̄d in ea facere. q̄d post eā sequi. Precedere dꝫ orōnē ab exterioribꝫ negocijs cordis reuocatio. ij. Reg. vij. Inuenit seruus tuꝰ cor suū: vt oraret Notanter dicit inuenit. quasi enim cor suū habet ꝑditū homo q̄ diu est terrenis occupatꝰ. Ozee. x. Diuisuꝫ est cor coꝝ nūc interibūt. Hinc est ꝙ h̄ sacro tp̄e deberent cessare negocia seculi. vt nundine et alia fora ꝓpter meliorē recollectōnē cordis Vñ Mat. vj. dn̄s dic̄. Tu aūt cū oraueris intra cubiculū tuum. scꝫ recolligas mentē ab exteriori occupatione. ⁊ clauso ostio sēsuū. ora patrē tuū. Scd̄m est suijpsius recognitio. vt videlicet hō ꝓprios defectus diligenter consideret. ſm eñ ꝙ miserias suas supra descriptas diligētius considerauerit. ſm h̄ ad deū deuotiꝰ orabit. Vñ ps̄. Miserere mei deꝰ. ⁊ seq̄t. Qm̄ iniq̄tatē meā ego cognosco. Et Ber. dic̄. Debemꝰ nosmetipos q̄si facie ad faciē corā deo cōstituere: ⁊ in lumīe eius ꝓspicere de nobisipis tribulationē nobis venire. Modus mendicātiū est vt dic̄ Isid. ꝙ sana mēbra

abſcondūt. ⁊ egra oſ̄dunt. vt magnitudo miſerie excitet homies ad miſcdiam. Sic nos mala que fecim⁹ corā deo ꝓponere debemus. bona aūt ſi qua ſūt quaſi ꝑ nihilo reputare. Tertiū eſt diuine maieſtatis cōſideratio. Pſ̄. Vacate et videte. quoniaꝫ ego ſum de⁹. Multū enim nos attentos debet reddere hoc ꝙ cū dn̄o loquit̄. Gen̄. xviij. dixit abraam. Loquar ad dn̄m cum ſim cinis ⁊ puluis. Ecce preparatio ad orationem. Scd̄o quantū ad modū orādi requiritur quid in ea ſit faciendū. Et certe in orōne requiritur maxima deuotio. q̄ ꝗdem deuotio tria reꝗrit. ſcꝫ intentionis puritatē. deſiderij magnitudinē. ⁊ fidei ac ſpei certitudinē. De puritate habet̄. j. Pe. vlti. Vigilate in orōnib⁹ Dicit glo. ne animus aliud cogitet p̄ter id ſolū qd̄ precat̄. Peſſima ergo eſt orō q̄ ad deū ore clamat. et mente turpia cogitat. De talib⁹ dicitur Math. xv. Populus hic labijs me honorat cor aūt eoꝝ longe eſt a me. De ſcd̄o ſcꝫ de deſiderij magnitudine dr̄ Hiere. xxix. Cū q̄ſieritis me in toto corde vr̄o. tūc inueniar a vobis. Magnitudo em̄ deſiderij dr̄ clamor orantis. Vn̄ hec chananea dicitur ſignāter clamaſſe poſt xp̄m. qꝛ ex magnitudine deſiderij orabat. iuxta illud pſ̄ Clamaui ī toto corde meo. exaudi me domine. De tertio ſcꝫ de fidei ac ſpei certitudine dr̄ Jaco. i. Poſtulet aūt in fide nihil heſitans. Nam q̄ heſitauerit ſimilis ē fluctui maris. ⁊ ſequit̄. Non ergo eſtimet hō ille ꝙ aliquid accipiat a dō. Legit̄ d̄ Alexandro ꝙ cū nō poſſet potentia ſua cōcludere quaſdā gētes inter mōtes. orauit ad deū celi cōfident̄. ⁊ cōcluſi ſūt mōtes ſuꝑ illos. Si g̊ h̄ factū eſt ad p̄ces infidelis pagani. q̄nta faciet deus ꝑ ſuis fidelib⁹ fideliter orantibus. Tertio quantū ad modū orandi reꝗritur vt hō ſciat ꝗd debeat ſeꝗ eius orōnem. Debet em̄ ſequi orōnē gratiarūactio. Sicut dic̄ Apl's. Jn oibus gratias agentes. Et dico ſequi. non p̄cedere. Sic em̄ eccl'ia facit q̄ in fine miſſe ⁊ cuiuſlibet hore dicit. Benedicamus dn̄o. nos aūt in p̀ncipio. Jdeo phariſeus Lu. xviij male ſuā miſſam inchoauit a grārūactiōibus di. Grās ago tibi dn̄e. qꝛ nō ſum ſicut ceteri hoim. raptores. iniuſti. adulteri. velut etiā hic publicanus. Nō ſic xp̄ian⁹ ſed vt dr̄ Prouer. xviij. Juſtus in p̀ncipio dꝫ eſſe accuſator ſui. ⁊ in fine debet grās agere ꝓ bonis ſibi collatis a deo ⁊ ꝓ malis amouendis ab ip̄o. ⁊ ſic erit debita oratio.

¶ De tertio ⁊ vltimo. ꝗs ſit effect⁹ orōnis ſciendum ꝙ vt dicit Gloſa ſuper Pſ̄. lxxxvij. Oratio eſt quaſi nuncius. q̄ ad deum intrat et illic mandatū ꝑagit quo caro ꝑuenire nequit. Hugo aūt in lib. iij. de ꝑfectib⁹ nouicioꝝ ca. penul. ponit multos ꝑfectus orōnis q̄b⁹ alias bonas actiones p̄cellit. Jnter q̄s iſta eſt p̄cipue ꝙ ꝑ eam facilius impetramus q̄ petimus a deo q̄ꝫ ꝑ alia bona opera. ita vt q̄nqꜫ breui orōe aliquis obtineat qd̄ diutius ꝑ alios labores ⁊ pia opera obtineret. Vnde in omni cāu in om̄i ꝑiculo. pro om̄i deſiderato. ſemꝑ inuenim⁹ ſanctos p̀ncipaliter ad orōnis refugium cōfugiſſe. quaſi promptius ibi qd̄ peterent cōſequerent̄. Vnde Mat. xxj. c. Om̄ia quecūqꜫ in orōe petitis. credite. qꝛ accipietis. Quid em̄ oratio n̄ poteſt. Orō iram iudicis placat. Sicut patet Exod. xxxij. Orante moyſe placatus eſt dn̄s. veniam impetrat. Math. xviij. Omne debitū dimiſi tibi quoniā rogaſti me. temptationis impetū ſedat Num̄. xi. Et Exo. xvij. Orante moyſe victus ē amalech. in periculo liberat. Pſ̄. Ad dn̄m cum tribularer clamaui: ⁊ exaudiuit me. Et breuiter tam tēporalia q̄ꝫ ſpūalia dona impetrat. Merito igitur debemus cum iſta muliere clamare dicentes. Miſerere mei ⁊c̄.

Dixi ſecundo ꝙ in v̄bis p̄miſſis tāgitur ſaluatoris nr̄i ad miſerandū iclinatio cū dr̄. dn̄e fili dauid. Verba em̄ iſta q̄ hic ponūt̄ ꝑ iſtā mulierē bonā prolata ad xp̄m valde inclinant xp̄m ad miſericordiam eo ꝙ exprimunt xp̄i vtrāqꜫ naturā. ſcilicet diuinam ⁊ humanam. Scd̄m em̄ naturā diuinā confitetur eū eſſe omnipotentem. Jo dicit. Domine. Scd̄ꝫ vero naturā humanam dicit eū filiū dauid. om̄ibus cōpatientem. eo ꝙ dauid in miſericordia ſua conſecutus fuit ſedem regni. vt dicit̄. j. Machab. ij. Fuit em̄ miſericors nō ſolū in amicos ſꝫ etiā in inimicos. Sicut patꝫ de Saul. d̄ ſemei ⁊ abſolō. ꝑ q̄bus ip̄e orauit. ⁊ ad eos ſe manſuetudīe habuit. pluraqꜫ beneficia eis pro eorū malicijs rependit. Quaſi ergo dicat. Dn̄e. ſcilicet qui potens es: eo ꝙ ſubeſt tibi poſſe cū volueris Sapie. xij. et

Hester.xiij. Dñs vniuersorũ tu es. Fili da uid. q̃ ita misericors es vt dauid. a q̃ tu de scendis. vt dr̃ Mat. i. Unde qr filius da uid es nõ decet te degenerare a moribꝫ bo ni patris. licet g̃ indigna sim ⁊ gentilis ⁊ inimica nois tui. tamẽ memento dñe Da uid. ⁊ omnis mansuetudinis ei⁹. et noli re tribuere mihi mala p malis. sed poti⁹ bo na. Christus fuit filius respectu plurium diuersimode. Fuit em̃ filius Abrae ⁊ Da uid p repromissionẽ ad eos factã. qr ex eo rũ semine nasci debuit. Fuit filius marie p pter nature sue ex ea susceptionẽ. Fuit fili us Joseph per estimationẽ. Fuit filius fa bri p exprobrationẽ. Fuit filius dei ꝓpter nature diuine in eo et in patre identitatẽ In ps. Filius meus es tu. Ista aũt om̃ia mouent xp̃m ad miscðiam super peccato re. Ideo bñ dicit. Fili dauid. ¶ Sci endũ aũt ꝙ xp̃us est dñs misericordie. ⁊ h̃ tripliciter. Primo quia habet deũ patrez misericordiarũ. ij. ad Cor. j. Benedict⁹ deus et pater domini nostri iesu xp̃i. Se cundo quia in redemptione sic sanguinez suum fudit vt deinceps sicut pater miseri cordiarũ omibus eam dare posset. In ps. Qui redimit de interitu vitam tuaz. Ter tio qr ipse efficit misericordiã vbi nulla sup petũt merita. Un̄ sic fabricator vel artifex esset dñs rei corpaliter facte si causaret ma teriã sicut causat formam. Sic xp̃s ẽ dñs misericordie ⁊ creator misericordie q̃ facit miscðiam. meritis non exigentibꝫ. ⁊ ꝑpter istas tres cãs dr̃ xp̃s deus diues in miseri cordia Eph. ij. Surgit autem in xp̃o ma gnitudo misericordie et promptitudo ad miserandũ ex tribꝫ. vt dicit Holgot sup li brum Sapie. c. ix. Primo ex naturali ꝓpe tate. scðo ex naturali ptãte. tertio ex expe rimentali necessitate. De p̃mo patet. nam sicut proprium est igni calefacere. soli luce re vel illuminare. ita est proprium xp̃o mi sereri semp ⁊ parcere. Et ideo dicũt scti ꝙ deus q̃si inuit⁹ punit et coacte ⁊ tarde. sic bõ tarde facit illud quod inuit⁹ facit. s̄m Cris. Est em̃ xp̃s tardus in puniẽdo. ⁊ ve lox in miserãdo. sicut ignis tarde descẽdit et velociter ascẽdit. ita xp̃s velocissime mi seret. et tarde ⁊ cũ magna expectatiõe pu nit. Unde in ps. dr̃. Longanimis ⁊ mul tũ misericors. In signũ aũt hui⁹ ꝙ cũ do lore punit pctõres dic̃ ꝑ ꝓpha3 Isa. j. Heu ego ꝯsolabor sup hostibꝫ meis. Ubi ponit interiectionẽ dolẽtis. q. d. cũ dolore ⁊ dis plicẽtia cõsolabor. Sicut g̃ nulla res põt ꝑdere suã ꝓpriã opationẽ totalr̃ q̃diu ma net. licet valeat impediri vel retardari ad tp̃s. ita nullo mõ obliuiscet̃ misereri deus nec cõtinebit in ira miscðias suas. imo cũ irat⁹ fuerit miscðie recordabitur Abacuc iij. De hac mixtura miscðie ⁊ ire Greg. sup Ezech. O mel' p̃ma pulchre declarãs dic. Quõ deus q̃ñ irascit̃ nõ oĩno irascit̃. s3 in effabili mõ ad culpas ꝓsequit̃ ipos ꝓtegit pctõres. Ad qð adducit duas hystorias. Unã de captiuitate decẽ tribuũ. quã de us licet ordiaret ad correctionẽ ꝑpl'i. simul tñ eis ꝓuidit de ꝓphetis ⁊ sctis q̃ eos i illa captiuitate cõsolarent̃. Nisi inq̃t irat⁹ eẽt. ꝑplm in captiuitatẽ minime tradidisset. et nisi oĩno iratus esset. electos suos cũ illo i captiuitatẽ nõ mitteret. Aliã hystoriã ad ducit de ꝑplo isrl' quõ missis exploratoribꝫ⁹ decẽ de eis redeũtes pplm murmurare fe cerũt ꝯ deum. intantũ vt dicerent se sedu ctos. Dñs g̃ iratus dixit ꝙ null⁹ coꝝ ter rã ꝓmissiõis intraret. quo audito. statiz se lachrymis cõpunxerũt ⁊ statim armis pa rauerũt se ꝯ pplm ad obtinẽdũ terram ꝓ missiõis. q̃bus dñs per moysen dixit. No lite ascẽdere neq3 pugnetis. nõ em̃ sum vo biscũ. ne cadatis coraz inimicis vr̃is. vbi dicit Greg. Pẽsandũ est si cũ ipis nõ erat cur eos ne ascenderent ꝓhibebat. Si cuz ipis erat q̃d est ꝙ ait. nõ sum vobiscũ. S3 certe cũ ipis erat ne perirent. sed cum ipis nõ erat vt vincerent. Et in hoc dicit Gre. ꝙ deus gerit morẽ patris q̃ filio delinq̃n ti irascit̃. rep̃hendit. increpat. verberat. s3 si hunc in p̃cipicia ire cõspexerit ne mortis periculũ incurrat. manuz tenet et retinet. Sed diceres ⁊ q̃reres q̃s deũ cõpellit pu nire ⁊ nõ p̃stare miscðiam liberantẽ totalr̃ a pena ex quo ẽ potens. Rñdet Cris. Tu inq̃t pctõr q̃ miscðiam nõ desideras. sic ei desideranti miscðiam si denegat crudel' ẽ: ita si nõ desideranti miscðiaz p̃staret iniu stus esset. Qz si q̃ris q̃s est iste homo q̃ non vult miscðiaz. Rñdet. Tu q̃ ꝑmanes i pec catis. Desiderare nãq3 miscðiaz dei est cõ uerti ad deũ. Ille g̃ desiderat miscðiã dei q̃ timet irã eius. Qui em̃ irã dei nõ timet. nõ desiderat miscðiã eius s3 spernit ⁊ con

temnit. Scđo dñs est misericors ex gñali
ptãte. Quãto eñ hõ vel bestia in potẽtia ẽ
maior. tanto est ad clemẽtiã promptior. si
cut patet đ leone. Juxta illud poete. Par
cere pstratis scit nobilis ira leõis. Sic ca
tulus si mordet leonẽ. leo nõ se vindicat đ
catulo. sed si catulus catuluz mordet. mu
tuo se dilacerant. Similit mulieres quia
naturaliter fragiles. crudelissime se vindi
cant qñ possunt. Vñ Ecci. xxv. Non ẽ ira
sup irã mulieris. Quia ergo deus infinit⁹
est in potẽtia. iõ omniũ miseret. Misereri
eni omniũ qr oĩa potes Sap. xi. Tertio
xp̃s est misericors pter experimentalẽ ne
cessitatẽ. Medic⁹ põt scire grauitatẽ ali-
cuius morbi tripliciter. scz per speculatio
nem. vt in libro. per examinationem. vt in
signo. per experientiam. vt in corpore suo
Qui ergo primo modo scit morbũ. multũ
cõpatit ĩfirmo. Sz q̃ scđo mõ. magl. Sz
q̃ tertio mõ. maxie cõpatit. Sic xp̃s lz co-
gnouit grauitatẽ infirmitatis nr̃e in libro
sapie eterne. ⁊ ex h̃ fuit misericors. sic mise
retur pater filioꝝ misertus est dñs. qm̃ ip-
se cognouit figmentũ nostrũ. Sed postq̃
incarnatus est et conuersatus cũ hoib⁹ et
curauit infirmitates eoꝝ. Tũc habuit ma
iorẽ cõpassionẽ ⁊ miscđiam. Postq̃ aũt so
lus tẽptatus ẽ. esuriuit ⁊ sitiuit ⁊ occisus ẽ
⁊ tũc expertus est infirmitates nr̃as p ex-
perientiã. Et iõ ex h̃ maxie misericors fa-
ctus est. Patet g maximã miscđiã esse dei
erga genus humanũ. que ita extensa ẽ q̃ a
sũmo celo attingit vsq̃ ad infernũ. implet
etiã totã terrã ita late q̃ non sit q̃ se abscõ-
dat a calore eius. Hoc aũt facit oibus die
bus vite humane. Vñđ in Ps. Miscđia
eius ab eterno ⁊ vsq̃ in eternum super ti-
mentes eum. In q̃bus aũt apparet ista mi
sericordia dei super homines. certe in plu
rib⁹. Nã vt dic̃ Berñ. sermone. lxxxviii. et
Inno. sup Ps. lxxxviii. et. cvi. Septẽ sũt
miscđie dei. Prima est: qr hoiem in seculo
a multis peccatis custodit. qr sicut in mul
ta mala incidit. ita in maiora potuit ĩcidis
se nisi dñs custodiuisset. Scđa dissimula
tio ⁊ retardatio vltionis. Tertia qr cor ad
pñiam cõuertit. vt amara fierent que pri⁹
male dulcia erant Quarta quia penitentẽ
misericorditer suscipit vt esset de numero
illoꝝ de q̃bus dicitur. Beati q̃rũ remisse
sunt iniq̃tates. Quinta qr deinceps dedit
abstinendi virtutẽ ne pateret recidiuum.
Sexta ẽ: qr dedit grãz pmerẽdi bõa et̃na
Septia ẽ spes obtinẽdi. Dicam⁹ g salua-
tori nr̃o Miserere mei dñe fili dđ. ⁊ da nob
miscđias p̃dictas. maxie isto sacro tp̃e.

Dixi tertio q̃ in verbis p̃missis
tangit cause curati
onis hui⁹ demoniace filie p matrẽ suã al-
legatõ cũ đr. Filia mea male a demoniaco
vexatur. Pro q̃ sciẽdũ q̃ in ista muliere pt
q̃libet peccator sibi sumere exemplũ con-
terendi de peccato suo. Nam sufficiens ẽ
materia cõtritiõis si alia ñ adessent ad sur
gendũ de pctõ ⁊ q̃rẽdũ miscđiã dei ipa mi
seria pcti. q̃ ita vexat hoiem more demõis
vt eã nõ sinat ad horã quiescere. Juxta il-
lud. Seruiet̃ dijs alienis q̃ nõ dabũt vo
bis requiẽ die ac nocte Et p isto latius de
ducendo est aduertendũ q̃ q̃ttuor sũt cau
se que sufficient pñt mouere pctõrẽ ad cõ-
terenduz de pctõ. Tres ponit Robertus
ep̃s linconienſ sermone. cxiiii. in suis col-
lationib⁹. Quarta vo sumit hic ex euange
lio et verbis thematis. Prima igit causa ẽ
timor pene future p pcõ. Scđa horror fe
ditat̃ pcti. Tertia rubor ⁊ verecũdia pro
pctõ. Quarta anxietas ⁊ dolor succedens
peccato vel pueniens ex pctõ. De p̃ma pa
tet. Nã mirũ est q̃ quis nõ 9terat de pctõ
timore penaꝝ iehennaliũ si eas intime me
ditet. maxime si constituet sibi añ oculos
mentis stagnũ sulfuris ardentis. cuius ig
nis tenebrosissimus. fetidissimus ⁊ vren-
tissim⁹. insup ĩextinguibil. Si meditetur
etiã trãsit⁹ illi⁹ miserabil. quo transibunt
dãnati ab aq̃s niuiũ in calorẽ nimiuz. vbi
erit stridor dentiũ horribilis. medite insu
per lectũ in q̃ post illud balneũ reponetur
de q̃ Jsaie. xiiii. dr̃. Subter te sternetur ti
nea. ⁊ operimentũ tuũ erunt vermes. Ni-
hil ibi occurret aspectui: nisi dire facies
crudeliũ tortoꝝ. vt dic̃ Erik. Et hec erit
pena his q̃ hic hñt oculos vagos ad 9cu-
piscẽdũ. Ibi auris audiet vlulatũ horribi
lẽ q̃ hic nõ auertebat ab auditu iniq̃tatis.
Ibi nares p suaui odore habebũt fetorem
pro zona funiculũ. pro crispanti crine cili
cium. De istis dr̃ Jsaie. iii. Ibi os ⁊ pala-
tum exardescit siti Job. xviii. Super om
nia ista vt dicit Criso. erit hoc durissimũ
q̃ videbunt se pro parua delectatiõe tãtã
perpetuitatẽ glorie amisisse ⁊ se a conspe-

ctu ſanctoꝝ exclusos eſſe. Scōa cā contritionis eſt horroꝛ feditatis peccati. Eſt em̄ peccatū. diaboli ꝓgenies. moꝛtis parens nature coꝛruptio. boni pꝛiuatio. aīe captiuatio ꝛ deformatio. Peccatū nāqꝫ ſupmā aīe faciē in qua debet gerere reformationē ſumme et ineffabilis pulchꝛitudinis. vertit in deformitatē ſūme turpitudinis. Hō nāqꝫ debet gerere reformatā imaginē ꝫ trinitatis. ſed per pctm̄ deformaꝛ in ſimilitudinem bꝛuti animalis. Dicit nāqꝫ Hiero. ſup illū locum Ezech. Homo homo ꝺ domo iſrael. ꝙ bis dicit hō ad denotandū ꝙ q̄libet debet eſſe geminus hō. exterioꝛ videlicet et interioꝛ. Qui vero ꝑ cōcupiam beſtialē iā deformat hoiem interiorē. iam nō ē hō ſed beſtia. Quid aūt ē deformius hoiem eſſe extra. ꝛ beſtiā intra Hāc feditatē ꝫ peccati attendens Seneca dixit. Si ſcirem hoies ignoꝛaturos ꝛ deos ignoſcituros nō peccarē. Si gentilis tantū horruit pctm̄ pudeat xpianū ꝺterioꝛē fieri pagano. Tertia cā cōtritiōis eſt verecūdia ꝛ ruboꝛ ꝑ pcō. Magna ſiq̄dē verecūdia peccare corā decē viris pꝛudentibꝫ ex ſenibꝫ. quid aūt coꝛam deo. longe incōparabilioꝛ verecūdia. ꝛ ideo maxima verecūdia ſequeꝛ peccatores qn̄ aperieꝛ libꝛi cōſcie ipſoꝝ ꝛ iudicabunꝛ de his corā toto mūdo ꝛ angelis dei ex his q̄ ſcripta fuerint in libꝛꝫ eoꝝ. vt ꝺꝛ Dan̄. vij. ca. ꝛ Hiere. xx. Cōfundenꝛ vehementꝛ. qꝛ nō intellexerūt obpꝛobꝛiū ſempiternū. qꝺ nunq̄ꝫ delebitur Hec tria ſunt hodie valde ponderāda. Quarta cā cōtritionis ē doloꝛis anguſtia quam cauſat pctm̄ in cōſcia hoīs. Vn̄ quo ad ħ mulier iſta dicit. Filia mea a demōio male vexaꝛ. Vexatio iſta ē remoꝛſus cōſcie q̄ eſt maioꝛ oī pena in hac vita. Eo ꝙ cūcti dies paupꝫ mali. Sicut em̄ nō ē oblectamētū ſup coꝛdis gaudiū qꝺ ꝑuenit ex ꝟtute. vt dꝛ Ecci. xxx. Eo ꝙ virtus hn̄teꝫ ſe pſicit ꝛ opus ciꝰ laudabile reddit. ij. Ethi. ꝛ ſemp operaꝛ delectatiōꝫ in hoīe. ſic pctm̄ q̄d libet maximā triſticiā generat in remoꝛſu cōſcie. Vn̄ Hiere. xxiiij. Dabo eos i vexationē cūctꝫ gentibꝫ. ħ eſt ꝫ vexari filiā a demonio qꝺ aīaꝫ remoꝛderi ex pctō. Sꝫ cer te mirū ē ꝙ pauci hodie iſtā vexatiōꝫ attēdūt. q̄ toto fere āno hn̄tes demoniuꝫ pcti i aīa. vſq̄ꝫquaqꝫ diſtulerūt clamare ad xpm̄ ꝑ liberatiōe. Sꝫ nō mirꝫ. facit em̄ diabolꝰ eis delectatōnē q̄ndā ad tp̄s pcti. q̄ illecti pctōres nō ſentiūt anxietatē ꝛ remoꝛſum cōſcie. Sicut em̄ valde ebꝛiꝰ nō ſentit pulices i doꝛmiēdo. imo nec frigꝰ graue. nec interdū ictus foꝛtes. ita pctōres inebꝛiati iſtis delectatiōibꝫ mūdi nō ſentiūt anxietatē pcti. iuxta illud Pꝛouer. xxiij. Verbe rauerūt me. ſꝫ nō dolui. traxerūt me ꝛ ego nō ſenſi. Sed certe ſentiēt tales grauē vexationē qn̄ tradenꝛ toꝛtoꝛibꝫ Mat. xviij. Tunc em̄ oculos q̄s culpa clauſerat pena apiet. vt diē Gre. A q̄ nos cuſtodiat pr̄ ꝛ cē

Dn̄icā Remiſcere. III. Ser. XLIX.

Mulier magna

ē fides tua. Mat. xv. Oīn vt ait magnus pr̄ Aug. in li. de verbis dn̄i. Nulle maioꝛes diuitie. nulli honoꝛeſ nulla huiꝰ mōdi ē maioꝛ ſuba q̄ꝫ ē fides catholica. Que pctōres hoīes ſaluat. cecos illumiat. ꝛ iſirmos curat. cathecumīos. i. nouiꝛ credētes baptizat. fideles iuſtificat. penitētes reparat. iuſtos augmētat. martyres coꝛonat. ꝟgines viduas ꝛ cōiugaleſ caſto pudoꝛe ꝯſuat. clericos oꝛdiat. ſacerdotes ꝯſuat. ꝛ in etn̄a hereditate cū ſctis angelꝰ collocat. Hec ille. Ecce q̄nta pōt fides catholica q̄ ſic oēs ſtatꝰ fideliū trāſcurrit. vt n̄ ſit q̄ ſe abſcōdat a caloꝛe eiꝰ. Et ꝑpter ħ idē Aug. ſup Jo. cōparat eā radici. Sicē em̄ i radice arboꝛꝫ. nulla ꝓſus appet pulchꝛitudis ſpēs. ꝛ tn̄ q̄cq̄d ē i arboꝛe pulchꝛitudis vel decoꝛꝫ ex illa ꝓcedit. Sic ex fidei hūilitate q̄cq̄d meriti q̄cq̄d btitudis aīa ſuſceptura ē ex fidei fundamēto ꝓcedit. Hec ille. Quia igiꝛ hāc fidē velut bonā radicē hec mlr̄ habuit. iō a xpo ſanitate filie ipetrata audire meruit O mlr̄ mag ē fi. tu. Jn q̄bꝫ ꝟbis circa fidei cōmēdatiōeꝫ hic ꝑ xpm factā tria ſūt vidēda. Et pmo cōſiderāda ē fidei nobilitas ꝛ excellētia. qꝺ notatur in verbo exclamatiuo ꝛ admirabili cū dꝛ. o mlr̄. Scōo cōſiderāda eſt fidei imēſitas et magnificētia. qꝺ notaꝛ cū dꝛ. mag ē Tertio cōſiderāda ē fidei vtilitas ꝛ efficacia. qꝺ notaꝛ cū dꝛ. Fides tua. A

Dixi pꝛimo ꝙ pmo ꝯſiderāda eſt in ꝟbis ꝑmiſſis fidei nobilitas et excellentia. q̄d notaꝛ in verbo exclamatiuo ꝛ admirabili. cū dꝛ. O mlr̄ Sicut em̄ diē Priſcianꝰ i maioꝛi volumie. vbi agit de interiectiōe ꝙ o eſt

interiectio admirationis. Et Grecismus ait ꝙ est nota seu signũ stuporis. Est ḡ i. pposito signũ admiratõis vel laudis vel cõmendatõis. vt sit sensus. O mulier. s. fide admirabilis. in fide laudabilis vel in fide cõmendabilis Est aũt fides catholica admirabil. laudabilis τ cõmẽdabilis ex multiplici nobilitate. Cõparat̃ eñ diuersis rebus valde nobilib. Et pmo arche testamẽti. Scd̃o stelle firmamenti. Tertio petre fundamenti. Item scd̃o cõparatur mũdo speculo. dextro oculo. et precioso annulo. Item tertio cõparat̃ fides signo vexillari scuto militari. τ radio solari. De pmo quõ fides cõparat̃ arche testamenti. dr̃ Exod. xxv. Sicut eñ archa moysi nõ excedebat ppiciatoriũ. sed archam propiciatoriũ excedebat. sic per fidem τ nunq̃ sine fide habetur ppiciatorium peccatorũ. Unde ad Hebre. xj. dr̃. Sine fide impossibile ẽ placere deo. Scd̃o fides cõparatur stelle firmamenti. τ precipue stelle maris. quia ondit nauigãtib portũ. scz grẽ et salutis. Dr̃ etiã stella matutinalis. quia puenit solem iusticie anteq̃ veniat ad iudiciũ. Dicitur etiã stella orientalis. qr ducit reges spirituales. τ facit eos xp̃m adorare. Hec ẽ stella trium regũ q̇ venientes ab oriente xp̃m adorauerunt non alio vtiq̃ q̃ fide. vt dr̃ Math. ij. Tertio fides cõparat̃ petre fundamenti Sicut eñ supra petram est forte edificium. sic supra fidem omne opus bonum. Math. xvj. Super hanc petram edificabo ecclesiam meã. i. super hanc cõfessionẽ fidei. Exponit Gorra. Item fides alijs trib nobilibus rebus cõparat̃. s. mũdo speculo. dextro oculo. τ pcioso ãnulo. De pmo quõ cõparat̃ mũdo speculo. ptz. Nã sicut turris magna cernit̃ in paruo speculo. sic maiestas τ magnitudo diuina i speculo fidei rep̃sentatur. Uñ ipa est speculũ sine macula. vt dr̃ Sap. vij. τ j. Cor. xiij Uidemus nunc per speculũ τ enigmate. Et quid videmus. certe dei potentiaz. sapientiam τ bonitatem. Potentia eius consideratur in magnitudine creature. De q̃ Sap. xiij. dicitur. A magnitudine speciei τ creature cognoscibilit̃ poterat hoz creator videri. Sapientia eius in ordine τ dispositione. qr oĩa in certo numero. pondere τ mensura facta sunt. vt dr̃ Sapie. xiij. Bonitas eius oñditur in dulcedine τ vtilitate creature. Uñ Sap. xvi. dicitur. Dulcedinẽ tuã quã in filios habes oñdebas. Licet aũt ista euidẽtissima opa deus ostendit nobis p fidem. plures tamẽ nr̃m ea nõ attẽdũt. nec deũ per hoc cognoscũt. Iuxta illud Isa. j. Cognouit bos possessorem suũ. τ asinus presepe dñi sui. Israel aũt me non cognouit. Scd̃o fides cõparatur dextro oculo. In hoĩe siq̇dem sunt duo oculi. Unus sinister q̇ de naturalib iudicat. Alter dexter. scz fides q̃ oĩa naturalia q̃z intellectualia in obsequiũ fidei xp̃i captiuat. vt dr̃. ij. Corinth. x. Et sicut q̇ amittit oculũ dextrũ inutilis est ad bellum. quia scutum cooperit sinistrum. sic q̇ nõ habet fidem. inutilis est ad pugnandũ contra dyabolũ. Unde naas. i. diabolus dicit habitatoribus Iabes Galaad. In h̃ feriam vobiscum pactũ vt eruam oĩm vestrũ oculos dextros. j. Reg. xi. Uñ diabolus est sicut coruus. q̇ cũ cadauer inuenit pmo oculuz inuadit. Sic diabolus pmo oculũ destruere intẽdit. Tertio fides comparatur pcioso annulo. Sic eñ in ornatione spõse pmo annulus ponit̃. sic in xp̃iano fides ornat rõnem. Unde Ozee. ij. dr̃. Sponsabo te mihi in fide. Et est iste annulus aureus. qr lucidus p verã cognitionem τ sonorosus p sinceraz confessionem. Roma. x. Corde creditur ad iusticiaz. ore aũt fit cõfessio ad salutẽ. Item fides cõparat̃ adhuc alijs trib. scz signo vexillari. scuto militari. τ radio solari. Fides nãq̃ ẽ vexillum regis. nã sicut vexillũ monstrat ꝙ rex est pñs. maxime vt terreant̃ hostes. sic fides est signũ ꝙ rex regũ oĩpotens deus presens est in pugna vel in temptatiõe vt fugiant hostes. id est demones. j. Petri. v. Cui resistite fortes in fide. Et sicut vexillũ ponit̃ in arce vrbis. sic fides in eminentia rationis. Uñ in ps̃. Posuerunt signa sua signa super summũ. De hoc signo dicitur Isaie. xj. Leuabit dñs signũ in nationibus. i. fidem sup credentes Scd̃o fides aũt est sicut scutũ militare. Comparatur istud scutum ꝑm Robertũ Holgot linconiens̃ in suis collationibus sermone. x. ca. iij. sic. Nam ibi est scripta patris potẽtia. filij sapia τ bonitas spũssancti. Tegit̃ istud scutũ coreo hũanitatis xp̃i. qd̃ dealbat̃ iterius mũdicia τ inocentia xp̃i. τ glĩa resurrectionis. rubricat̃ sanguine passiõis. iacin

ctinaꝛ amore celestiū. De hoc scuto dicit.
Treno. iij. Dabis eis scutū cordis laborē
tuū. quasi diceret. ex labore passiōis tui ip
si securabunt ab hostibꝯ. De hoc scuto dr̄
Ephes. vj. In oībꝯ sumentes scutū fidei ī
q̄ possitis oīa tela neq̄ssimi ignea extingue
re. vbi dicit Gorra ꝙ fides dr̄ scutū. Sic
eñ scutū cetera arma ꝓtegit et ṗmū occur
rit. ita ⁊ fides. Ipa eñ est ṗma in cōstructi
one et vltima in destructione. Et sic dia-
bolus licet plus odiat caritatem. tñ ṗus ī
pugnat fidem. vt ea destructa noscat etiā
destruere caritatē. ⁊ sic fides est ṗma in im
pugnatione: ⁊ in destructiōe vltia. Vñ gl.
⁊ sumit de prudēcio poeta. Pria petit cā-
pum dubia sub sorte duelli. Pugnatura fi
des. Refert papias ⁊ habet in expositiōe
sup Iuuenalē satira scd̄a. ⁊ idē narrat Ro
bertus Holgot sup librū Sap. xviij. c. ꝙ
Numa pompilio sacrificāte cecidit q̄ddā
scutū d̄ celo qd̄ dictū ē ancile. datūq3 ē re-
sponsū ꝙ illic foret romanū imperiū3. vbi
illud ancile foret seruatū. Numa igit fecit
illud scutū bene occultari. ⁊ alia. xij. nūero
fecit parari. Moralit scutū fidei cecidit d̄
celo. q2 xp̄o veniente de celo. fides īnotuit
mūdo. Vbicūq3 aūt hec fides ꝓuabit. de-
monis fraus extirpat ⁊ xp̄i ꝑseuerabit ipe
riū. De isto scuto ꝓcesserūt alia. xij. q2. xij.
sūt articuli fidei xp̄iane. Sicut aūt scutū
defert in sinistra parte. sic fides nō ē nisi in
vita pn̄ti. vt dicit Gorra sup eplam Eph.
vi. Pōt aūt sinistra intelligi aduersitas ꝯ
quā armat maxime fides. Tertio fides cō
parat radio solari. Sic ei sol videt radijs
solū ꝓprijs nō alienis. ita deꝰ nō cognoscit
nisi ꝑ fidē ṗme ⁊ sūme veritatis nō lumine
naturalis rōnis. Vñ Eccs. xi. Dulce lu-
men ⁊ delectabile ē ocul' videre solē. scilic3
xp̄m ꝑ fidem. Sic g̊ pz quō fides ē admi-
rabilis et cōmēdabilis ex multis nobilibꝯ
rebꝯ quibus comparatur. B

Dixi secundo ꝙ in v̄bis ꝑ-
missis descri
bit fidei magnificētia. cū dr̄. Magna est.
Circa qd̄ sciēdū ꝙ fides q̄dā ē extorta. vt
demonū. q̇ credūt īuiti ⁊ īuolūtarij ⁊ ꝯtre
miscūt. vt dr̄. Iac. ij. Alia ē fides mortuo
rū. vt pctōꝝ. ⁊ isti dicūt īportuni vt mali
xp̄iani veritati resistēdo ⁊ ꝑseq̄ndo. quasi
longe distātes a portu salut3. De q̄bꝯ Iac.
ij. dr̄. Fides sine opibꝯ mortua ē. Et ad Ti
tū. i. Confitent se nosse deū. factis aūt ne-
gant. q. d. ſm Gorrā ibidē. ꝙ plus est fact3
q̄3 verbis. i. Ioh. ij. Qui dicit se nosse deū
⁊ mādata eius nō custodit. mēdax ē. Ter-
tia fides ē modica. vt imꝑfectoꝝ. De qua
Isa. liij. Dñe q̄s credidit auditui nr̄o. Et
Math. xiiij. Modice fidei q̄re dubitasti.
Quarta fides est magna vt ꝑfectoꝝ. De q̄
dr̄ hic. O mulier mag̃ est fides tua. Pria fi
des sc3 demonū est in om̄ibus malis xp̄ia
nis. qui ideo credūt deo. q2 n̄ valēt sibi re-
sistere. imo videt ꝙ in eis ē deterior fides:
q̄3 in demonibꝯ. q2 demones credētes con
tremiscūt. Isti aūt sine vllo timore diuini
iudicij ꝑpetrant mala. vt dr̄ Eccs. viij. Fi
des mortuoꝝ est in oībus hereticis fidem
xp̄ianam ꝑseq̄ntibꝯ. Fides v̄o modica ē in
xp̄ianis de dei misc̄dia diffidentibꝯ. q̇ ad
tempꝰ credūt ⁊ in tp̄e temptatōis recedūt
Lu. viij. Contra q̄s dicit Apl's. j. Corin.
x. Fidelis est deus q̇ non patiet vos tem-
ptari supra id qd̄ potestis. Modica etia3
est in illis q̇ sunt solliciti plus de tp̄alibus
q̄3 de etn̄is Math. vi. Quid solliciti estis
modice fidei. q̄si de dei ꝓuidentia dubitā
tes. Fides ꝑfectorum est corde credere et
ore ꝯfiteri. operibꝯ agere. ⁊ in his om̄ibus
constanter ⁊ firmit stare. Talis fuit fides
istiꝰ mulieris quā xp̄s appellauit magnā.
tū q2 pagana existēs xp̄m veꝝ deū cōfessa
ē. tū q2 magne deuotiōis fuit. q̄ sic sepius
clamauit. tū q2 a ꝓposito nō recessit donec
impetrauit quod petijt Ecce ergo magna
fides. C Tūc autē in nobis est fides
magna si habeat deuotionem magnifica3
que consistit in tribꝯ. Prio sc3 si in solo d̄o
confidat. Scd̄o si in aduersitate nō defi-
ciat. Tertio si ꝓpter dilationem petitōis n̄
desistat. De ṗmo patet ꝙ tunc dicitur fi-
des magna. si in solo deo confidat. etia3 si
ratio vel natura ꝯdicat. Talem fidem ha
buit Abraam qui vetulus de vetula credi
dit sibi posse dari a deo filiū. Unde de eo
dr̄. ꝙ credidit abraam deo et reputatum
est ei ad iusticiā Gene. xv. Hebre. xi. ⁊ Ro
ma. iiij. Talem fidē nō habuit Thomas. q̇
credere noluit donec palparet. Cui simi-
les sunt nostri xp̄iani qui nolūt credere ꝑ-
dicatoribꝯ donec eis ad sensum probetur.
⁊ sicut cecis palpitantibus in manum ba
culus detur. De his dicit Gregorius. Fi
des nō habet meritum cui humana ratio

p̄bebet experimentū De scd̄o quō fides dr̄ magna si i aduersitate nō deficiat. sed plꝰ inualescat. De q̄ Math. xvij. Si habueritis fidē vt granū sinapis. q̄d granuz q̄nto plus terit̄. tanto plus crescit ꝛ fortiꝰ viget Sic illi q̄ hn̄t ꝯstātiā in aduersis q̄nto plꝰ patiunt̄. tanto plꝰ fortificāt̄. sicut fuerūt sācti martyres q̄ p̄ fidē vicerūt regna. Heb. xj. Vn̄ .j. Joh. v. Hec ē victoria que vicit mūdū fides vr̄a. Sed multi sūt hodie qui vidētes vētū validū stati mergūt̄ ꝛ a tribulatiōibꝫ opprimūt̄. siles petro Math. xiiij īmo deteriores petro. Petrꝰ em̄ vidēs vētū validū timuit. isti aūt in paruo vēto tēptatōis succūbūt. Et iō petrꝰ audire meruit. Modice fidei. qd̄ isti nō merēt̄ audire: sꝫ potiꝰ eis dicēdū ē nulliꝰ fidei. Tertō fides est mag̃ si, p̄pter dilationē petitiōis n̄ desistat q̄usq3 obtineat. Talē fidez habuit hec mulier. Prio em̄ in solo deo cōfidentiam posuerat. q2 ad ip̄m d̄ finibꝫ egressa cucurrit. Scd̄o in aduersis cōstātiā tenuit q2 canis appellata sustinuit patient̄. Tertio q2 licet sepius repulsa tamē a petitiōe nō destitit. sed fortiꝰ institit. iō dr̄ magna Talē fidē nos debēꝰ hr̄e. maxie isto sacro tp̄e ꝯfidētes de xp̄o. q̄ ꝛ si n̄ stati tn̄ suo tp̄e dabit nob̄ q̄d petimꝰ. Nā apud eū qd̄ differt̄ nō aufert̄. sꝫ misericorditr̄ finalitr̄ p̄ficit̄. Sed prochdolor sunt multi q̄ statim vt n̄ sentiūt a se remoueri tēptatiōes tribulationes ꝛ alios defectus. aut cū nō vidēt eis p̄uenire ad nutū optata, p̄ q̄bꝫ petūt. cessāt et desistunt ab orōne. Sed tales nō attendunt illud qd̄ dr̄. Si p̄seuerauerit pulsās dabitur ei Lu. xi. et iteꝝ Lu. xviij. dicitur Oportet semp̄ orare ꝛ non deficere. D

Pro q̄ sciēdū q̄ orō non sēp̄ exaudit̄. ex multꝫ cāis. Primo ex meritis culpaꝝ orātis Isa. i. Cū multiplicaueritis orōnē nō exaudiā. manꝰ em̄ vr̄e plene sūt sanguine. ꝛ Joh. ix. Scimꝰ q2 pctōres deꝰ nō audit Scd̄o q2 nō feruent̄ orat sed tepide. Hiere. xxix. Orabitis ꝛ ego exaudiā. cū q̄sieritis me in toto corde vr̄o. Tertio si nō perseuerāter orat. De q̄ Luc. xi. Si perseuerauerit pulsans. Quarto si diffidit orās Jaco. j. Qui em̄ hesitat. n̄ estimet q̄ aliq̄d accipiat. Quito q2 nociuū forte petit Mat. xx. Nescitis q̄d petatꝫ. Sexto vt magꝫ ad petendū p̄uocet̄. Quia dic̄ Ber. Scā desideria dilatōe crescunt. Septio vt tanto cautius custodiat̄ q̄d impetrat̄. f̄m Crisr̄. Octauo vt hūiliet̄ orans cū tardiꝰ exaudiatur. Nono vt in aliud tp̄s differatur exauditio magis cōgruū petēti. Decio vt aliorū suffragijs q̄rant iuuari. ꝛ p̄ h̄ p̄sūptio reprimat̄. sicut Ezechias rex petijt isaiā vt oraret p̄ eo. Sic paulus petijt alios vt orarent p̄ eo liberando ab infidelibꝫ q̄ erant in iudea Math. xviij. Si duo ex vob̄ cōsenserint de oībꝫ ꝛc̄. Vndecimo vt nō exaudiat̄ ad voluntatē sed ad vtilitatē. sicut paulus q̄ petijt amoueri stimulū carnis. ꝛ tn̄ audiuit. Sufficit tibi gr̄a mea. nā vtꝰ in infirmitate p̄ficitur. Ex his g̃ p̄ ꝯ̄riū colligunt̄ que valent ad exauditionē orōnis scilicet culpe remotio. feruoris instātia. fidei confidētia. humilitas. alioꝝ suffragia. studiosa conuersatio. vtiliū petitio. ꝛ p̄seuerantia. q̄ cuz habuerit impossibile est vt petens non exaudiatur E

Dixi tertio q̄ in v̄bis p̄missis describit̄ fidei vtilitas ꝛ efficacia. cū dr̄. Fides tua. Et stati sequit̄. Fiat tibi sicut petisti. Ecce vtilitas Non g̃ est vacua fides xp̄iana sed vtilis ꝛ fecūda. ꝛ h̄ ad plura. Est em̄ fides aīe viuificatiua. mūdi cōtemptiua. intellectus illumiatiua. diabolice tyrānidis effractiua ꝛ miraculoꝝ impetratiua De p̄mo quō fides est aīe viuificatiua. Vnde Heb. x. et Abacuc. ij. dr̄. Justus aūt meꝰ ex fide viuit. Multi fuerūt illius opiniōis q̄ nullꝰ nisi p̄ martyriū saluaret̄. Ideo ꝯ̄ hoc dicit Justus aūt meus. i. nō solū martyr. sed etiam fidelis cui nō īminet passio. vt expōit Horra. Et h̄ est qd̄ dicit. Justꝰ aūt ex fide i. q̄ p̄ me ꝛ fidē iustificatus viuit. i. viuet vita gr̄e i ta glie in futuro. q̄ interim viuit vita gr̄e i p̄n̄ti. Sed di. quō tu dicꝫ. tn̄ vita aīe est eiꝰ caritas f̄m oēs doctores. j. Joh. iiij. dr̄ In h̄ scimꝰ q̄ translati sumꝰ de morte ad vitā. qm̄ diligimꝰ fr̄es. Rn̄deo q̄ hic loq̄t̄ de fide formata q̄ nō ē sine caritate vt ipsi cat caritatē nō excludit. O q̄ntū debēt pōderare xp̄iani audientes fidē esse corū vitaz sine q̄ impossibile ē placere deo. Heb. xj. imo displicere est necesse. vt dicit Ber. super Cantica. Sicut hō sine vita displicet etiā amicis. ꝛ sicut arbores ꝛ p̄lāte nō hn̄tes vitā squalide apparent ꝛ deformes Et iō maxie homines deberent laborare pro defensione fidei. vt salua sit et illibata

cōseruenť. sic aīalia laborāt p cōseruāda vi/
ta tpali. Sz heu pauꝝ ē q̄busdā fidē nō. de/
fendere: nisi etiā soli eā ipugnēt. vt hereti/
ci ⁊ falsi xpiani psequentes eccl'ias. spoliātes
paupes. opprimētes orphanos ⁊ viduas.
Isti nō solū in se vitā fidei suffocant. sed ⁊
in alijs eam suffocare cōtendūt. Scdo fi/
des est intellectus illuminatiua. De quo
Apl's Ephe. v. Eratis aliqn̄ tenebre. nūc
aūt lux in dn̄o. Non ē maior cecitas ceci/
tate infideliū q̄ sine fide idola pro deo co/
lunt. ⁊ ita mortuos p vita depcāť. vt dicit
Sap. xiij. Deteriores oibꝫ bestijs Nā oēs
creature cognoscūt deum ⁊ confitenť euꝫ
suo mō. qꝛ ois spūs laudat dn̄z. soli idola
tre nō cognoscūt deū qui dat escam omni
carni. vt dr̄ in ps̄. Et in quo viuimus mo
uemur ⁊ sumus. qui non longe est a quoli
bet nr̄m. Ipius em̄ ⁊ genus sumꝰ. Actuū
xvij. Sed q̄d dico de infidelibꝫ cum poti
us mirandū est de fidelibus. Qui cogno/
scentes deū p scripturas ⁊ verbū dei. ad/
huc nō sicut deū glorificant. sed obscura/
tum est cor insipiens eoꝝ. dū intēdūt ican
tatiōibꝫ. sortilegijs. nigromācijs. augurijs
somnijs. pnosticationibꝫ. Quos oēs argu
it Apl's ad Gal'. iiij. Nunc inq̄t cognoui/
stis deum. imo estis cogniti a deo. quō cō
uertimini iteꝝ ad egena ⁊ infirma elemēta
quibꝫ denuo seruire vultis. Dies obserua
tis ⁊ menses ⁊ tempora ⁊ annos. ⁊ pꝰ pau
ꝯ tales. quia pessimā fidē habēt ⁊ nō illu/
minatiuā. sed excecatiuā in cordibꝫ eoruꝫ.
Contra q̄s dr̄. xxvj. q. v. Non liceat. ꝙ at
gijs seruādis. in domibꝫ edificandis. ⁊ i ar
boribꝫ plantandis. incātatio illicita ē Si
militer incātatio illicita ē ligare pater nr̄
ad collū dolentis. sicut faciūt mr̄es pueꝝ
De quo dr̄. lxxxviij. dis. qm̄. Et tales oēs
sunt infames. vi. q. i. infames. Tales nāqꝫ
sūt xpiane fidei et baptismi sui violatores
xxvi. q. vij. non obseruetis. Tertio fides ē
diabolice tyrannidis expulsiua. Nec mi/
rū. qꝛ omnis diabolica ptās est finita. Fi/
des autē. qꝛ innititur dei potētie infinite.
Iō oia pōt. Vn̄ oia possibilia sūt credenti.
Licet ꝯ diabolꝰ sit tante potētie vt nō sit
ptās in terra q̄ cōpareť ei tn̄ xps veniens i
hūc mūdū. dedit suis fidelibꝫ ptātē super
oia demonia. vt dr̄ Luc. ix. ⁊ Mar. vltio.

Signa aūt eos q̄ crēdiderint hec seq̄nť. i
noīe meo demonia eijciēt. Huic ꝯ p fidem
resistimꝰ qn̄ eiꝰ tēptatiōi nō obedimꝰ. ⁊ sic
eum superamꝰ. i. Pe. vlti. Cui resistite for
tes in fide. Quarto fides ē omis mūdane
opulentie cōtēptiua. Nihil em̄ sic contem
nit oia psp̄era mundi: sicut fides vera. Et
quid mirū si cōtemnit caduca. vana ⁊ trā
sitoria. ex quo certa est de eternis ⁊ ppetuis
in infinitū melioribꝫ. Hinc dicit Hieron̄.
Qui verā fidem de deo habet. nō querit i
his miserijs fieri diues. Unde ad Hebre.
xi. Sancti per fidem vicerūt regna. Quin/
to fides est miraculoꝝ impetratiua. Cuiꝰ
ratio est. quia fides credit ea que sūt supra
naturā et supra rōnem. ⁊ ideo ea impetrat
que etiā sūt supra naturā. Unde dr̄ Apo/
stolis. Habete fidem dei. qꝛ quicūqꝫ dixe/
rit huic monti tollere et mittere in mare ⁊
nō hesitauerit sed crediderit. qꝛ q̄dcūqꝫ di
xerit fiet ei. Et btūs Grego. ij. dyalogoꝝ
dicit. Qui deuota mente deo adherēt. cuꝫ
rerū necessitas exposcit exhibere signa in
vtroqꝫ solent vt mirabilia quoqꝫ aliqn̄ ex
patre faciāt aliqn̄ ex potestate ill'a deo cō/
cessa. Et q̄d mirū si fideles faciāt mirabi/
lia p fidem q̄d est minus ex quo illis colla
tum est a deo q̄d est maius. s. filios dei fie/
ri. vt dr̄ Ioh. i. Rogemus igitur omipotē
tem dn̄m vt in nobis fidem suā taliter au
geat. q̄tinus in ea fideles ⁊ cōstātes hic vi
uamus p grām. vt tandē ad vitam pueni/
amus eternam. Quam ⁊c̄.

Dominica Oculi I
Sermo. L.

c Um eiecisset de
monium locutus est mutus. ⁊ ad
mirate sunt turbe. Luce. xi. Sic
dicit Augustinus super Iohem. Seruus
peccati quo fugit se secum trahit. quocūqꝫ
fugerit non fugit seipam mala conscientia
non est quo eat. sequitur se imo non rece/
dit a se. peccatum enim quod facit intus ē
Uis audire cōsiliū. Si vis a deo fugere.
ad ipm fuge cōfitendo. non aliquid ipi la/
tēdo. Cōfiteri em̄ potes. latere nō potes.
Hec ille. Uult dicere Aug. Q: homo nō
potest melius suos defectus euadere q̄ꝫ si
se deo offerat i cōfessiōe. eo ꝙ vt dic̄ Aug.
in li. de pnīa. Confessio est salus aīarum.
dissipatrix vicioꝝ. restauratrix virtutū. q̄d

plura. obstruit os īferni. portas aperit paradisi. Hec ille. Istud bñ ostēsum est in illo hoīe q̇ ⁊ demoniū habuit ⁊ mutus fuit. q̄ vt euaderet ad xp̄m cōfugit. Quē xp̄s ita curauit vt ⁊ demoniū eijceret ⁊ mutus loquereť et turbe admirarenť. significans p̄ h̄ xp̄s q̄ qui xp̄o p̄sentabitur isto sacro tp̄e in cōfessiōe. ⁊ a culpa liberabitur ⁊ ad laudes dei reparabitur. ⁊ deus per ip̄m ⁊ alios glorificabitur. sicut dicūt verba nostri thematis. In quib̄ p̄missis consideranda sunt tria hoc sacratissimo tēp̄e xp̄i fidelib̄ summe necessaria. Tempus eñ quadragesime est tempus pn̄ie. per quā hō a demonio liberatur ⁊ ab ip̄o demoniū eijcitur. ⁊ ideo hic tria tanguntur ad pn̄iam cōcurrentia ⁊ ip̄am pn̄iam sicut eius partes integrales cōponētia. s. cōtritio. cōfessio ⁊ satisfactio. Sicut eñ trib̄ modis deū offēdim⁹. s. corde. ore. ⁊ opere. ita his trib̄ debemus penitere. Corde dolendo p̄ pctīs p̄ cōtritionē. Ore confitendo p̄ locutionē. Opere bona agendo p̄ satisfactionē. Prio igiť in v̄bis istis notať cōtritio cordis. demonis ⁊ peccati expulsiua. cū dr̄. Cū eiecisset demoniū. Scd̄o notatur confessio oris. p̄priorum defectuū ostensiua. cum dr̄ Locutus est mutus. Tertio subiungitur satisfactio operis. debitorū solutiua. cū dr̄ Admirate sunt turbe. A

Dixi primo q̄ in v̄bis p̄missis notať ɔtritō cordis. demonis ⁊ peccati expulsiua. Sicut eñ dicit Aug. in li. de sermone domini in monte. Et poniť de pn̄ia dis. ij. trib̄ gradib̄. Q̄r oīe peccatū incipit a suggestione. deinde tendit ad delectationē. ⁊ p̄uenit ad consensum. Prio eñ cogitat peccator q̄ mala sunt. Scd̄o cogitatiōi acq̄escit. Tertio ɔsentit in opus. inq̄t Hiero. lib. j. sup̄ Amos. ⁊ iō verus penitēs pn̄iā suam debet incip̄e a contritōe cordis. q̄ incepit p̄ncipaliter de malo cogitare. Est āt cōtritio gemebundi cordis cōmotio salutaris. seip̄m lacrimarū eruptiōe testificans. Ita diffinit Hugo. Oritur autē ista cōtritio ex recordatione pctī ⁊ timore iudicij. Ƒm ip̄m. Aug. tñ diffinit sic. Contritio est dolor p̄ pctō voluntarie assumptus cū p̄posito cōfitendi ⁊ satisfaciendi. Hic āt dolor facit h̄ q̄ pctm̄ in cōtritōe cordis ante oris cōfessionē dimittiť. Debet tñ penitēs habere voluntatē cōfitēdi eccl'ie si tp̄s assit. Alioq̄n nō est vere penitens ⁊ nō dimittitur ei pctm̄. Si vero dimisso pctō in contritione cordis etiā habita voluntate ɔfitendi postea mittit voluntatē ⁊ nolit peccatū cōfiteri. iā est re⁹. nō peccati iā dimissi. sed pctī qd̄ cōmittit nolēdo ⁊ cōtemnēdo cōfiteri qd̄ ē aliud a pctō iam dimisso. ita dicit Guido de Baysio in rosario decreti. de pe. dis. i. c. Quis aliqñ. in glo. fin. Sed q̄r anteq̄ hō p̄uenit ad cōtritionem multa sūt necessaria. Et qñq̄ hō decipiť credens se habere cōtritionē. cū tñ habeat solā attritionē. Ideo de his trib̄ est hic videndū. Pro quo sciendū q̄ tres sunt act⁹ in aīa q̇ req̄runtur ad ablutionē pctī. Primus actus est oditōis pctī. q̇ p̄uenit ex recordatiōe ip̄ius. Nullus eñ vere penitet de pctō: nisi odiat illud. Nullus aūt odit: nisi recordeť de ip̄o. Vñ dr̄ ep̄o Ephesi q̇ fuerat lapsus in pctm̄ Apoc. ij. c. Memor esto vnde excideris. ⁊ age pn̄iā. Recordatio aūt illa q̄ttuor facit in aīa. Nam ex ea hō intelligit quō pctm̄ fuit diuine grē p̄emptiuū. q̄r eū expoliauit donis gratuitis. Scd̄o q̄r fuit lucratiuū īfinite pene. Tertio q̄r fuit amissiuū glīe. Quarto q̄r est offensiuū maiestatis diuine. Ista ḡ q̄ttuor faciunt statim odiū pctī. Oditio aūt ista p̄cedit ex quattuor. scz si cōsidereť quō peccata sunt feda ⁊ inhonesta. Scd̄o quō anxia sicut bestia hñs aculeū. Tertio quō onerosa. q̄r celū ⁊ terra ip̄m portare non potuerūt. Quarto q̄r nociua. q̄r mergūt corpus ⁊ aīam in p̄fundū. Istis ḡ ad memoriā reductis ⁊ diligenť inspectis. pctm̄ hz odibile cām. Postq̄ igiť hō hz odiū pctī. statim tale odiū seq̄tur tristicia. eo q̄ naturaliter hō tristať ɔ̄ illud qd̄ nō vult. sicut naturaliter delectať in illo qd̄ vult. Ista ḡ tristicia de malo nolito dr̄ attritio. q̄ q̇dē attritio nō ē nisi q̇dā assensus ad cōtritionē p̄fectā. vt dic̄ Guido de Baysio in rosario decreti. de pe. di. iij. p̄ductior. Vñ sic i corpalib̄ illa dicūť attrita. q̄ aliq̄ mō sūt trita sz nō p̄fecte. sz cōtritio ē q̄ñ sil' oēs p̄tes sūt trite p̄ diuisiōes ad mīma. ⁊ sic cōtritō ē q̇dā displicentia de peccatis. sed non perfecta contritio autem est perfecta. Et ideo ƒm Bonāuenturā in ƒmōe de maria magdalena. Attritio nō mereť remissionē pctī mortal' d cōdigno. q̄r ex pur' naťalib̄ nll's

potest resurgere a morte aīe. sic̄ nec a morte corꝑis. qđ est min⁹. Quilibet aūt ex puris naturalib⁹ pōt eē attrit⁹. Similit̄ etiā attritio non meret̄ infusionē grē de cōdigno. qđ est donū supnaturale. Bene tamē quis meret̄ peccati remissionē ⁊ infusionē grē per attritionē de cōgruo. Ratio. quia cuilibet beniuolo dn̄o deb₃ sufficere ad capiendū eius beniuolentiam. si seruus ei offerat seruitiu₃ qđ pōt. licet eius grē nō sit cōdignū. Et iō: q₂ creatura ex puris naturalib⁹ nō pōt plus deo offerre citra p̄uiu₃ actū attritōis deus ꝓ sua beniuolētia illū acceptat. licet sit ei nō cōdign⁹ de cōgruo De cōgruo dr̄ qn̄ obsequiū non corꝛespōdet merito. sed est minus merito. Sed de cōdigno qn̄ obsequiū corꝛespondet merito. Sicq₃ pt₃ de attritōe. Postq₃ aūt homo fuerit attritus. ex tūc sequit̄ contritio. quia sicut attritio sequitur odium peccati sic contritio attritionē. Cōtritio em̄ est super naturā. ⁊ iō p̄supponit attritionē q̄ est s̄m naturā. Contritō em̄ est supnaturalis q̄dāmodo. Sed attritio est mere natural̄ Vn̄ de attritiōe fit cōtritō ꝑ sola₃ grē con iunctōnē. Sicut em̄ eadē est pulchritudo hoīs in luce ⁊ in tenebris. sed qn̄ est in tenebris non delectat: nisi ponatur in luce Et ita sunt idē essentialiter isti duo actus. sed differūt accidētaliter. sicut oculus dormientis ⁊ ocul⁹ vigilāt₃. Attritio eni est sine grā. s₃ ꝯtritio ī grā. Ex p̄missis īfero q̄ cōtritio meret̄ remissiōe₃ pcti mortal̄ culpe ⁊ infusionē grē. nō solū de ꝯgruo. s₃ etia₃ de condigno. Et rō. q₂ ex q̄ act⁹ in grā meret̄ de cōdigno glīam. multo magis grām et culpe carentiā. q̄ sunt ordinata ad beatitudinē sicut ad finē. Scđo infero q̄ act⁹ cōtritiōis non est dignus tātis p̄mijs ex natura sua sed ex sola ordinatione diuina. Sicut ex institutione p̄ncipis ⁊ voluntate eius denarius valet vnū panē ex cōdigno instituētis. nō aūt ex natura sua. cū vn⁹ panis melior sit oīni auro. Ita ex institutione diuina ē q̄ cōtritio tantū valet apud deū. Tertio ex his infero istud memoriale dictū. oī veneratōe dignissimū. Q₂ cōtritio int̄ oīa q̄ sūt saluti hoīs necessaria. ē magis necessaria. magi₃ oportuna. ⁊ magi₃ vtilis. B De q̄bus tribus videamus p ordinē. Et p̄mo cōtritio est magis necessaria alijs oībus ad salutē. Dicimus aūt aliquid esse simpl̄r de necessitate salutis. sine q̄ salus nō pōt haberi. Salus aūt hūana ꝑ pctm̄ amittit̄. et iō nō p̄t rehaberi: nisi ꝑ illud qđ peccatū destruit ⁊ gratiam ꝑditā restituit. hoc aūt est cōtritio. ⁊ ideo dr̄ necessaria. patet aūt eius necessitas ꝑ cōꝑationem ad alia q̄ sunt saluti hūane necessaria. Et p̄mo patet ꝑ comparationē ad baptismū q̄ necessarius est ad salutē. Juxta illud Joh. iij. Nisi q̄s renatus fuerit ex aq̄ ⁊ spūscto. Tamen cōtritio magis est necessaria ad salutē. q₂ nullus adult⁹ ꝑ baptismū sine cōtritiōe pōt saluari. q₂ ficte accedens ad baptismū suscipit sacramentū ⁊ nō re₃ sacramenti. ⁊ sic est in pctō mortali. postea cōuertit̄ et saluatur. Scđo idē pt₃ ꝑ ꝯꝑationē ad cōfessionē ⁊ pniam q̄ post baptismū sacramenti ē necessaria ad salutē. Juxta illud Luc. xiij. Nisi pniam egeritis oēs simul ꝑibitis. ⁊ tn̄ contritio est magis necessaria ad salutē q₃ istud sacramentū. cu₃ sine cōtritione nihil ꝓficiat. ⁊ tn̄ in casu necessitatis sola contritio sufficit sine isto sacramēto. imo an̄ istō ꝯfert grā₃ qn̄ ip₃ p̄uenit. In ꝯtritōe ei eijcit̄ demōiū culpe ⁊ cōfertur grā ad digne suscipiēdū sacr̄m pnie Vn̄ in ps. Dixi confitebor. ⁊ tu remisisti. Tertio istud p₃ ꝑ cōparationē ad sacramētum eucharistie. que est de necessitate salutis in adult₃. iuxta illud Joh. vj. Nisi mān ducaueritis carnē filij hoīs. ⁊ hoc loco et tp̄e oportunis. ⁊ tn̄ cōtritio est ampli⁹ necessaria. q₂ sine detmiatōe ⁊ loci ⁊ tp̄is parata ē. In oīb⁹ em̄ alijs excusat impossibilitas. In ꝯtritiōe aūt nulla cadit excusatō q₂ si pctōr sine ipa morit̄. dānat̄. Et rō tante artitudinis p̄cepti ē. q₂ cōtritio sp̄ ē i voluntatis nr̄e ptāte p̄uia attritione. Quarto p₃ istud ꝑ cōparationē ad sacramentu₃ redēptōis hūane. q̄d fuit sūme necessariū ad salutē. dicēte Caypha ꝑ spm̄. Expedit vobis vt vnus hō moriat̄ pro ꝑplo. Joh. xj. Et tn̄ vt dicit Bonauētura. in isto sacramēto act⁹ cōtritiōis aīe xp̄i q̄ fuit ī cruce cōtrit⁹ de pctis nr̄is. maxie dr̄ eē salubris. q₂ aīe passio ē fortior ad merēdū idulgētiā ⁊ efficacior q₃ passio corꝑis. De hac aūt cōtritiōe xp̄i hr̄ Math. xxvj. vbi dic̄ xp̄s. Tristis est aīa mea vsq₃ ad mortem. et ista tristicia de peccatis nr̄is fuit cū sūma gratia que est cōtritio ꝑfecta. ⁊ virtute hui⁹ cōtritionis xp̄i habēt virtutē oēs

contritiões nr̄e ad delendū peccata. Ut
dr̄ Isa.lxi. Misit me vt mederer contri/
tos corde. ℭ De scđo scʒ de ↄtritiōis
oportunitate aduertendū. Quia medicia
est summe oportuna qñ habet circa se q̄t/
tuor. Prio qñ est facilima. qꝛ aliq̄ medicie
sunt ita difficiles ꝙ hoies ꝑelegerent po/
tius infirmari ⁊ qñqꝫ mori q̄ꝫ suscipe ipas.
Queadmodū dr̄ ꝙ mulier illa quā sana/
uit xp̄s mlta fuit a medicis ꝑpessa. Mar.
v. Scđo qñ ē celerrima. qꝛ diutine cure n̄
solū grauāt infirmū sed attediāt ⁊ medicū
sic dr̄. Ecci.x. Tertio qñ ē integerrima. qꝛ
qñ sanatur vnū mēbrū alio in lāguore re/
manente. totū corpus infirmum remanet.
⁊ ideo non est medicina oportuna. Et iō
xp̄s sanando cecū corꝑaliter. sanauit ⁊ mē
taliter. Joh.ix. ne videret̄ cura partialis.
Unde nunqꝫ curauit aliquē in corꝑe quē
non curaret in mente. Quarto quando est
saluberrima. Sunt enim nōnulle medici
ne q̄ licʒ morbū ꝑscindāt. tñ nō statim sani
tatē perfectā conferūt. Et ideo medicina
tunc est oportuna: qñ ipa sumpta mox ē sa
nitatis restitutiua sicut fuit medicina naa
man. cui⁹ caro restituta est. sicut caro pue/
ri. iiii. Reg. v. Nunc autē ista medicina cō
tritionis q̄ est instituta ad curandū plagā
aut morbū peccati mortal' ē facilima. Qꝛ
sicut dicit btūs Aug. in lib. de libero arbi.
Nihil tam est in ptāte voluntatis sicut ac
tus eius. Cui⁹ signū ē. qꝛ licet aliqua crea
tura possit nos impedire ad eundū: nō ta
men simplicit' cōpellere ad nolenduʒ. ⁊ qꝛ
ad actū nolendi sequit̄ attritio. ⁊ ad istam
seq̄tur cōtritio. ideo nihil tam in ptāte no
stra ē sicut cōtritio: ⁊ sic ē medicina facilli/
ma: ⁊ ꝑ cōseq̄ns magis oportuna. Scđo
ipa ē medicia celerrima. qꝛ nō tardat ꝑ ho
ram vel momētū. sed in eodē tꝑe q̄ appli/
cat̄ sanat. sicut sol emittit radiū suū. Ter/
tio ipa ē integerrima. qꝛ impossibile ē vnū
vulnus peccati sanari ꝑ cōtritionem q̄n ⁊
oīa alia sanent̄. cum diuina indulgentia
non sit diuisa. Quarto ipsa ē saluberrima
quia nō solū plagam curat. sed et gr̄am q̄ ē
vita ꝑfecta. ⁊ anime sanitatē inducit. ⁊ de/
mum in posterum a peccatꝫ ꝑseruabit. Jō
Ps. dicit. Sanat contritos corde. ⁊ alli/
gat cōtritiōes eoꝝ. q̄ꝫtum ad peccatorum
ꝑseruationem. ℌ Nunc restat videre
de tertio. scʒ de cōtritiōis vtilitate. Jstud
aūt patet ex q̄ttuor. Pria vtilitas ē. quia ꝑ
ipam pena eterna totaliter dimittit̄. Quā
to em̄ ē maior pena condēnationis. tanto
maior est act⁹ absolutiōis. ⁊ iō cum pena
peccati mortalis sit infinita in inferno. cer
te infinite vtilitatis erit actus quo ista pe
na dimittit̄. Hoc aūt est ꝑ cōtritionē. Se
cūdo qꝛ ꝑ ipm pena purgatorij diminuit̄.
Licet em̄ in cōtritiōe pena inferni totalit'
dimittatur. tamē ad penā tꝑalem obligat̄
si cōtritio nō sit tanta vt sufficiat ad totū
euacuādū. Pena aūt purgatorij diminuit̄
ꝑ penā hui⁹ mūdi. Hoc aūt fit ꝑ tristiciaʒ
contritiōis. q̄ frequētata diminuit vel to/
talit' anihilat illam penā. Tertio qꝛ ꝑ ipaʒ
gratia diuina auget̄. qꝛ ſm Aug. Caritas
semꝑ meretur augeri. vt aucta mereat̄ ⁊ ꝑ/
fici. Actus aūt cōtritiōis cū sit informat⁹
caritate auget gr̄aʒ. ⁊ facit deo maxime cē
gratū ⁊ dilectū. q̄d homies maxime debēt
desiderare. Quarto qꝛ ꝑ ipam gloria eter/
na accumulatur. qꝛ per augmentuʒ gratie
⁊ meritoꝝ augētur gradus in vita eterna.
Juxta illud. Qua mēsura mēsi fueritis re
metiet̄ vobis. ℭ Circa predicta mo
uentur tria dubia. Primū ē quare ille do/
lor pro peccatis q̄ dicitur contritio sic di/
ctus ē ⁊ nō aliter. scʒ attritio. cōfractio cō
scisso. cōuulsio. ↄmixtio. ⁊ sic de alijs. Se
cundo q̄re deus penaʒ ꝑ peccato mortali
voluit esse tristiciā contritiōis magꝭ q̄ꝫ ali
am. sic dic̄ diffinitio cōtritiōis. Tertio q̄n
tus debet esse ille dolor vel tristicia cōtri/
tiōis ꝑ peccato in q̄libet homie. vt sic per/
fecta cōtritio dicat̄ ⁊ sufficiēs. Ad ꝑmum
dicēdū ē ꝙ valde cōgrue dolor ille ꝑ pec/
catis est contritio ⁊ nō cōfractio vel attri/
tio seu quouis modo. Nā ſm Archidiaco
num. de pe. di. iij. ꝑductior. Sic in mate/
rialib⁹ durū dr̄ q̄d n̄ cedit tactui. hoc aūt
dr̄ frangi q̄d ꝑ aliq̄d fortius in ꝑtes mag/
nas confringitur seu diuiditur. Conteri
vero qñ totaliter in ꝑtes minimas redigi/
tur ⁊ anihilatur. Jta cor homis duruʒ dr̄
qñ diuine inspirationi q̄si manui se tangē
ti non cedit sed obuiat. scʒ dum in affectu
peccandi morat̄. Frangi vero qñ a ꝑposito
resipisci incipit. q̄ꝫuis nō dum totaliter cō
uertatur. Conteri qñ affectus peccati ſm
omnē sui partē in eo totaliter destruitur. ⁊
hoc fit quādo voluntas ꝑfecte ab effectu
peccati resilit. Unde talis resilitio cōtritō

dr. qr talis resilitio dolor q̄dā est. ideo per dolorē diffinit. H ꝯuenit ꝯtritiōi vt ē act⁹ ꝑtutis: s3 vt ē pars sacramēti addit cū ꝓposito ꝯfitēdi et satisfaciēdi. Ad scōm dubiū q̄ querit qr̄e de⁹ penā ꝑ pctō mortali voluit esse tristitiā ꝯtritōis. Rñdeo ſm Bonauenturā. Qr cū pctm̄ sit maxia culpa. ideo reqrit maximā penā Juxta illō Deut. xxv. Scōm mensurā peccati erit ꝛ plagaꝝ modus. Nō est āt maior pena q̄ tristicia. idō illa a deo est imposita in ꝯtritiōe. Qr āt sit maxia penaꝝ. patz h q̄druplicit. Primo h patet in inferno. qr demones q̄ maxie peccauerūt. vt dr in Ezech. nullā penā sensus habent. nisi tristiciā quā patiunt in voluntate q̄ peccauerūt in q̄ nō potest esse aliq̄d afflictiuū nisi tristicia. Non em̄ patiunt in natura ab igne sensibili vel etiā in intellectu. cū sint intellect⁹ separati. ideo solū patiunt in volūtate tristiciā. q̄ est eis maxima pena. Scdo idē ptz in purgatorio. vbi ita est pena grauis q̄ nō ē sibi silis in ista vita vt dic Aug⁹. et qr illa pena infligit aiab⁹ tm̄ separatꝫ a corpe. ꝛ nō videt in quo alio q̄ in volūtate. hoc aūt tm̄ est ꝑ tristiciā. et ideo illa pena est maxima tristicia. Tertio idē patet in hac vita. qr licet mors sit h vltimū suppliciū. tn̄ aliq̄ eligūt mortē vt euadant tristiciā. Sic pꝫ in illis q̄ interficiūt seipsos ꝑ tristicia aut mortez sibi ꝓcurant. Sic fecit Saul. j. Reg. xxxj. q̄ vt tristiciā illusionis effugeret mortē sibi procurauit. Quarto idē patet de glā padisi. qr sicut dicit Hugo. Si pena inferni posset sumi cū amore ꝛ voluptate nō esset pena. Jta ecōuerso si felicitas paradisi esset cū displicentia nō esset glā. ꝛ ideo tristicia ē maxia pena q̄ tantā felicitatē absorbere posset. Jdō de⁹ voluit tantā penā infligi ꝑ pctō. ꝑ quā posset ista maxia culpa expiari ꝛ de⁹ possꝫ placari. Vñ dr in ps. Cor ꝯtritū ꝛ hūiliatū de⁹ nō despicies. Ad tertiū dubiū quo q̄rit quant⁹ dꝫ esse ille dolor ꝯtritiōis. Rñdeo ſm Archidiaconū in. c. in accusatōe. de pe. dist. j. Qr tant⁹ dꝫ esse ille dolor q̄ ꝯtrit⁹ dꝫ magis eligere esse in inferno sine culpa q̄ peccare. Dicit em̄ Anselm⁹ in li. de similitudinib⁹. q̄ aliq̄s magl dꝫ eligere in inferno esse sine culpa q̄ in paradiso cū culpa. Quia innocens in inferno nō sentit penā. peccator in paradiso non gaudet de gloria. Vñ dicendū est ſm btm̄ Thomaꝫ q̄ ꝯtrit⁹ dꝫ ꝛ tenet in generali magis velle pati quācunq3 penā q̄ peccare. Et h ideo qr ꝯtritio nō potest esse sine caritate ꝑ quā oīa dimittunt pctā. Ex caritate aūt plus homo diligit deū q̄ seipm. peccare aūt est facere ꝯ deū. penitere aūt est pati ꝯ seipm. Vñ caritas h reqrit vt quālibet penā hō ꝯtrit⁹ ꝑeligat culpe. s3 in speciali descendere in hāc penā vel in illā nō tenet. imo stulte faceret q̄ seipm vel aliū solicitaret super hmōi penis particularib⁹. qr terribilia in particulari ꝯsiderata pl⁹ terrent. ꝛ idō descendere ad ꝯsideratiōeꝫ hmōi particulariū penaꝝ esset hoies inducere in despera tionē. ꝛ ꝑ ꝯsequēs ꝑbere occasionē peccandi. Sic igit patet ꝑma pars nr̄i sermonis q̄ est de vtilitate ꝯtritōis q̄ demoniū eijcit peccati de corde homis. ꝛ hō disponit ad sacramentū ꝯfessionis. F

Dixi secūdo q̄ in ꝟbis ꝑmissis notat confessio oris. ꝓprioꝝ defectuū ostēsiua. cū dicit. Locut⁹ est mutus. Nō est maior mutitas nisi qñ hō tacet dānū aie. ꝛ illō nō ostēdit aliq̄ nutu signo vel ꝟbo extrinseco ei q̄ posset sibi subuenire. Hoc autē facit pctōr q̄diu est in pctō. Et idō postq̄ ꝑ grāz dei i cōtritione culpa sibi fuerit dimissa. statim loquit ꝛ expmit ꝓprios defect⁹. petēs sibi penā tēpalē imponi ꝑ etna. Hoc g significat iste mutus q̄ eiecto demonio ꝑ xp̄m statim locut⁹ est. qr vere ꝯtrit⁹ nō pt dissimulare pctm̄. s3 statim seq̄tur ꝯ se. iuxta Job. Loquar in amaritudine aie mee. Hec g locutio significat sacrm ꝯfessiōis in q̄ pctōr loqui dꝫ corā vicario xp̄i. Circa qd̄ est vidēdum: ꝑmo ꝺ necessitate h⁹ sacramēti. scdo de modo eiusdē. tertio de vtilitate. De primo scꝫ de necitate est sciendū q̄ ꝯfessio ſm Augu. est ꝑ quā morbus latens spe venie apit. Et Raymūdus addit corā deo et sacerdote pctōꝝ declaratio. Ex q̄ diffinitōe habent duo. scꝫ q̄ hō dꝫ declarare sua peccata vocaliter. Scdo q̄ dꝫ ea declarare corā sacerdote. Ex h statuit eccl̄a q̄ q̄libet postq̄ ad annos discretōis ꝑuenerit tenet ꝯfiteri pctā sua oīa semel in anno ꝓprio sacerdoti. Nota h plura. qr dicit omnia sua pctā. g ꝛ venialia. licet nō ita de necessitate absoluta tenet ad ꝯfessionez venialiū sic mortaliū. tn̄ ex q̄ nō possum⁹ vitā eternam ꝯseq̄ sine remissione venialiū. tenemur ad

coꝝ̄ ꝯfessionem. vt dicit Thomas in. iiij. dist. xvj. Scd̄o dicit: ꝙ semel tenemur in anno. h̄ est verū de p̄cepto. sed de consilio sepi⁹. Tertio dicit: ꝙ tenemur ꝓprio sacerdoti. ꝓpri⁹ h̄ intelligit̄ pleban⁹ vel q̇ habet auctoritatē epi vel pape iuxta dispositōez iuris et statutoꝝ ꝓuincialiū. Sūt tñ q̇nqꜫ casus in q̇b⁹ potest quis audire alienū parrochianū. sicut notat Archidiaconus. de pe. dist. v. Placuit. Primo cum ille extraneus in sua parrochia peccauit. Scd̄o si mutauit domiciliū. Tertio si est vagabundus. Quarto si petit et obtinet litteram a ꝓprio sacerdote suo quem videbat imperitum volens ire ad discretum. Unde in eo casu nō peccat si eum vitat tanq̄ꝫ insufficiētem. qd̄ facere posset ⁊ i baptismo. Quinto in articulo necessitat. Hec probantur. vj. q. iij. placuit. Ex his patet ꝙ ad ꝯsequendum veniam pc̄toꝝ necessaria est vocalis ꝯfessio. Unde habens q̄ntamcūqꜫ ꝯtritionem si ꝯtemneret ꝯfiteri damnaret̄. Falsū ergo est et hereticū dicere. sufficit soli deo ꝯfiteri. Nam dicit Canon de pe. distin. j. Taciturnitas. Ubi est taciturnitas ꝯfessionis nō est speranda venia criminis. Istd̄ exemplificauit xp̄s qui Lazarū suscitatuꝫ iussit discipulis religandū. Johannis. xj. et. xj. q. iij. Tunc vera. Item mittendo decem leprosos ad sacerdotes: q̇ cū irēt mundati sunt. vt d̄r Luce. xvij. Sed di. q̄re tenetur homo ꝯfiteri sacerdoti ex q̇ dimissa sunt sibi pc̄tā in ꝯtritione. Respondeo s̄m Hosti. in summa. de pe. et re. ca. tu dic. Qr peccator duplici vinculo ad satisfaciēdum astringitur. Uno q̇ ligatur ad deum Alio q̇ ad ecclesiam. Primū in cōtritione remittit̄ Scd̄m in ꝯfessione relaxat̄. Facit de sen. excom. a nobis. ij. De pe. dist. j. multiplex. et. c. Quē penitet. Et ista est prima ratio quare tenet̄ homo ꝯfiteri sacerdoti. scꝫ ꝓpter taxationē pene tēporalis ꝑ sacerdotem infligendā. Scd̄a ratio potest esse qr homo nō debet esse deterioris ꝯditiōis bestijs q̇ cōfitent̄ suos defectos naturales homini. eo modo q̇ possunt. vt dicit glo. suꝑ illo versu. Confessio et magnificentia opus eius. Ita homo debet suos defect⁹ ꝯfiteri verbo vocali in q̇ habūdat. Tertia ratio qr ex q̇ hodie verbū caro factū est. et humiliatū ꝓ peccatis nr̄is delendis. ⁊ vnitum est humanitati obligauit nos ꝙ humiliem⁹ verbū nostrū loquendo ꝯtra nos nō solum deo sed homini. q̇d fit in ꝯfessione vocali. Quarto qr cum hodie peccam⁹ nō solum ꝯtra deum. sed etiā ꝯtra hominē debem⁹ ꝯfiteri nō solum deo sicut in veteri testamento. sed etiā homini loco dei cōstituto. nec ꝓpter hoc ꝙ dimissa est culpa i ꝯtritione. suꝑflua est cōfessio. quia vt dicit Archidiacon⁹. de pe. dist. iij. productior. Et Hugo cardinalis. adhuc necessaria ē ad humilitatē et iusticiā exercendā. preser tim vt satisfaciat ecclesie. q̄ lesa est s̄m Johannē andree. Et etiā ꝓpter fideꝫ quā peccator habet credens auctoritatem clauiū in ecclesia. Itē tertō ꝓpt̄ obediētiā quā exhibet ministris dei. Itē q̄rto ꝓpter interdictoꝝ ⁊ amissoꝝ recuperationē ad q̄ restituitur ꝑ sacerdotē. d̄ pe. dist. j. multiplex. ⁊. c. Nōnulli. Qū ḡ legit̄ ꝙ sola ꝯtritio sufficit intelligendū est in necessitate ⁊ non aliter. de pe. dist. iiij. Baptismi vicem. Preter āt necessitatē: necessaria est vocalis ꝯfessio alteri. Tum quia dolor queꝫ homo habet ꝑ peccato nō potest ꝯstare ecclesie nisi manifestet̄ verbo. de pe. dist. j. Porto. Tum q̇a q̄ntūcūqꜫ se hō dijudicet sol⁹. etiā si sit doctissim⁹ nō est certus de dimissiōe peccati sibi facta. sed semꝑ pendebit pauidus in alterā viā: nisi manifestet h̄ alteri. vt dic̄ Archidi. in Can. Remittunt̄. Cuius rō. quia null⁹ in re sua bñ iudicat. xvj. q. vj. c. j. ⁊. ij et. j. q. iiij. c. vltio. Necesse est igit̄ vt peccator ponat se in manib⁹ alteri⁹ q̇ eū d̄ remissione pc̄toꝝ certificabit ⁊ iudicabit penā qꜫ satisfactoriā taxabit ⁊ auctoritate clauium ecclesie absoluet. Uñ dic̄ Joh. de lignano. in. c. Omnis vtriusqꜫ. de pe. ⁊ re. Qr ad h̄ requirit̄ ꝯfessio post ꝯtritōez. qr sine ea ꝯtritio nō habet effectū: si habeat oportunitas ꝯfitendi. Itē si pc̄tm̄ nō sit omnino dimissum in ꝯtritōe remittet̄ ꝑ ꝯfessionem q̄ est sacramētalis ⁊ effectiua grē. vt notat̄ Gra de purga. canonica. cap. Accepim⁹. no eñ ꝯfert̄ ꝑ man⁹ impositōeꝫ. xxiiij. q. iij. notandū. Consequenter videndū est de modo ꝯfitendi. Est aūt modus ꝯfitēdi vt ꝯfessio sit bñ circūstantionata multꝫ cōditionib⁹. Quas ponit Archidi. de pe. di. v. Consideret. Primo ergo requirit̄ vt sit voluntaria. Nihil eñ apud deum gratuꝫ nisi voluntariū. Psal. Ex voluntate mea sacrificabo ꝯfitebor ei. Item. Uoluntarie sacrificabo

tibi. ⁊ ꝯfitebor nomini tuo. vt ñ sit cõfessio anthiochi q̄ ꝑcussus infirmitate ꝯfessus est sed nõ exauditus. ij. Macha. ix. De hẽ. xv. q. j. Merito. q2 voluntariũ militem eligit xps. Scdõ dz esse simplex vt nihil plꝰ vel minꝰ dicat q̄ necesse sit. nõ simplicitate asi nina vel rudi. nec vulpina et astuta. s3 cõ lumbina. De qua math. x. Estote simplices vt columbe. Tertio debet esse humil. Ecci. iiij. Corã p̄sbytero humilia aiam tuam. contra illos q̄ vno genu flectunt ante sacerdotẽ. vel capuciũ non deponunt. vel querunt locũ pulchrũ ad confitendũ. Isti sunt siles phariseo illi q̄ stãs egit grãs. nõ humiliter flectens. Lu xviij. Quarto debet esse pura. i. recta intentõe facta sine hypocrisi. nec ꝓpter vitandũ penam tp̄alem. vt faciunt rustici. q̄ ne prohibeant̄ comedere azimã in pascha confitentur vt non excõmunicentur. q̄d alias nõ essent facturi. Quarto debet esse fidelis. vt tam cõfessor q̄ꝫ confitens sint in fide. Alias nec rex nec sacramentũ reciperet. j. q. j. Remissio. Ex q̄ patet q̄ꝫ cõfessio hereticoꝝ et scismaticorũ nulla ẽ. q2 extra ecclãm nõ ẽ remissiõis locus. Sexto q̄ꝫ fiat spe venie. alias nõ valet. sicut fecit cayn q̄ dixit. Maior est iniq̄tas mea q̄ꝫ vt veniã merear Gen. iiij. d pe. di. j. Voluisset. i. magnitudo pci mei excedit bonitatẽ dei. q. d. s̄m Archi. nõ põt deus tantũ mihi dimittere pctm̃. q̄d est maxĩa blasphemia. Septio debet eẽ nuda ñ palliata. nõ verbis obscuris vel dubijs inuoluta. sed apertis ⁊ honestis. Prouerbi. xxviij. Qui abscõdit scelera sua nõ dirigetur. qui aũt reuelat ea. miscdiam cõsequet̄ Octauo debet esse verecunda. Quia verecundia magna est pars penitentie. de pe. dis. i. Quẽ penitet. Nono debet eẽ amara Job. x. Loquar in amaritudine aĩe mee. Sic confitebat̄ petrus cũ lacrimis. de pe. di. i. h̃ idẽ. Decio debet esse integra. vt omnia pctã maiora ⁊ minora dicat cũ circumstantijs. de pe. di. v. cõsideret. Pctõr eñ ẽ sic infirmꝰ q̄ dz oñdere oĩa vulnera sua si curari desiderat. vt dr̃. i. de conso. Circũstantie vero iste notent̄ in his v̄sib9. Quis q̄d. vbi. ꝑ quos. cur. q̄tiẽs. qñ. Et aliȷ̄ Aggrauat ordo. locus. ꝑsona. scia tẽpꝰ. Etas cõditio. nũerꝰ. mora. copia. causa. Et modus in culpa. status altus. lucta pusilla. et hoc est vex. vbi ex circũstantijs nõ sequit̄ reuelatio vl' detectio peccati alteriꝰ. quia tũc non est opus. Unde pctõr caueat ne dimidiet cõfessionẽ. cõfitẽdo vni de h̃ alteri de alio ꝓpter ruborẽ. vel ne de eo sit suspectio. nã ꝑ certo talis tenet̄ itex ex integro cõfiteri. Sũt aũt q̄ttuor casꝰ in q̄b9 q̄s tenet̄ iterare cõfessionẽ. Primꝰ si est cõfessus illi q̄ caret vsu clauiũ. vt sacerdoti simplici. vel monacho non electo per ordinẽ. nec̄ꝫ cõmisso ꝑ plebanũ. Uel si habet vsum clauiũ. nõ tamẽ est casus suꝰ. vñ ip̄m remittit ad supiorẽ corã quo itex cõfitetur. Scdõs si habenti vsum clauiũ cõfitet̄. sed ille nescit absoluere. Tertius si confitens oblitus est p̄niam sibi iniunctam. Quartus si dimidiat ꝯfessionẽ. tacẽdo aliq̄d mortale. vt h̃. in his q̄ tenetur iterare. Addit Johes de lignano q̄ntũ casu3. Si confitetur cum ꝓposito nõ deserendi pctm̃ Undecimo debet esse discreta. Exponit Archidi. de pe. di. v. cõsideret. i. separata et distincta. nõ in genere. vel vt dicat mortale et veniale. Uel discreta. i. ordiata. vt sc3 pctm̃ cũ circũstantijs ordinare ꝓnunciet. Aliȷ̄ aũt dicũt discreta. i. prudẽter et sapient̄ facta. vt sc3 ⁊ cõfitens discrete se habeat. et sacerdos discrete absoluat. et non est malus sensus ꝓpter illos qui dicũt Ex q̄ ẽ meꝰ plebanꝰ. q̄lis sit talis sit. ego teneor sibi obedire et cõfiteri. ip̄e videat q̄liter me absoluat. Certe tales decipiũt. Quia dicit saluator. Cecus cecũ nõ ducit nisi in foueam. Unde dicit Johes de ligna. i ca. Oĩs vtriusq̄ꝫ. de pe. ⁊ re. q̄ꝫ q̄libet tenetur confiteri suo ꝓprio sacerdoti: nisi ille sit imperitꝰ ⁊ indiscretꝰ Tũc eñ deb3 q̄rere parrochianꝰ discretũ. q2 nõ ꝓdest absolutio q̄ ad deũ ei q̄ quereret indiscretũ. vt per imperitiam eũ absoluat. vt notatur. xij. q. iij. Quõ. Qd intantũ vex est vt etiã sine licẽtia ꝓprij sacerdotis iperiti ⁊ indiscreti. possit parrochianꝰ alteri discretiori confiteri maxime si iminet periculũ in mora. vl' ip̄e ꝓprius nõ vult dare licentiã alibi confitẽdi. de pe. di. vi. Placuit. Hoc ꝯ nostros q̄ q̄runt cõfessores alleuiãtes eis pctã. Sic fecit lupus cõfitens leoni. Nã cũ asinꝰ ess3 cõfessus q̄ꝫ comedisset fenũ. d curru cadẽs hoĩs cuiusdã in via grauiter fuit inclamatus ⁊ cõdemnatꝰ. Sed postq̄ꝫ lupus leõi confessus est q̄ꝫ deuorasset oues et boues. Rñdit leo q̄ꝫ hoc sibi licuit facere. cum ad

hoc eū natura inclinaret. Sic isti paupes
grauiora diuitib9 alleuiāt. Jō dicit Aug.
in lib. de pe. ⁊ habēt verba sua de pe. di. j.
Qui cōfiteri vult oīno cōfiteat sacerdoti
quē meliorē potest habere ⁊ confiteat illi q̄
scit soluere et ligare. Meliorez h intellige
nō ī vita: sz in scīa. q2 h nō absoluit merito
vite sz clauiū auctoritate. Jn iudicio igit
confessionis maxime reqrit discretio cōfes
soris. vt sciat discernere inter leprā ⁊ leprā
Leui. xiij. Et vt sciat appēdere pctm̄ sicut
est appendendū. nō sm caput ꝓpriū. sz sm
statuta sctōꝝ patrū. Juxta illud Hiero.
Nō afferamus stateras dolosas. dicentes
h graue. illud leue. sed afferamus diuinaz
staterā de scripturis sanctis ⁊ in ea q̄d sit
gue q̄d leue appendam9. Hinc dic̄ Bona
uētura in q̄dā sermōe. q sacrm̄ confessiōis
maxie institutū est ad pctōꝝ patrociniuz
acq̄rendū. q2 sic videm9 in causis ciuilib9
q cōiter hoies indigēt patronis q̄ sint pe
riti in iure vt penas iuris possint vitare.
Jta multo magis dicit in spūalib9. ⁊ ideo
expediens est sacerdoti sua pctā reuelare.
q̄ de vitandis eis sanū cōsilium possit da-
re. ꝓpter qd eligendus ē sacerdos doctus.
q̄ tale consiliū sciret dare. Ex q̄b9 infero q
non excusatur q̄s. Si habens plebanū vl
confessorē minus peritū. non q̄rit magis p-
itum. credēs per obedientiā excusari. Rō.
q2 q̄libet debet esse solicitus de salute aīe
sue ⁊ querere medicinam meliorem cū eaz
pōt habere. Duodecima conditio confessi
onis est q debet eē frequens. De pe. dis. j.
Quē penitet. Unde licet statutū ecclīe sit
q q̄libet cōfiteat in anno semel in pascha.
tn̄ p h non dat licentia remanendi in pctō
vsq3 ad horā illā. Sic dicit archidi. d pe.
dis. v. in pnia. Sed bene ecclīa ꝓuidit ne
alicui claudat ingressus ecclīe vel sepultu
ra an̄ vnū annū sicut facit post āнū. Tene
tur g pctōr cōfiteri freq̄nter. qn̄ habz opor
tunitatē ⁊ possibilitatē. Nam sm archidi.
de pe. dis. iij. Jlle rex. Quilibet tenet eē in
tali statu in quo pniam agat ⁊ pctm̄ sibi re
mittat. Ecci. v. Pctōr em̄ est sicut fur q̄ sēp
est in mora. ⁊ iō cum detinet alienum. sēp
auget pctm̄. Tenetur aūt quis confiteri ci
tius q̄3 in. xl. in quattuor casib9. Primo rō
ne sacramenti. cum vult cōicare. Secūdo
rōne periculi mortis. Tertio ratione con
scie. qn̄ dictat sibi esse cōfitendū. Quarto
rōne dubij. vt si non sperat se postea habe-
re confessorē quem nūc habet tūc oportet
confiteri. Sicut ecōuerso pōt differre cō-
fessionem si sperat temp9 deuotius vel cō
fessorem credit hr̄e discretiorē quē expec-
tat. Jta dic̄ Johes de lignano. Tredecio
debet eē secreta. siue sint occulta peccata:
siue manifesta. semp debet eē in secreto. vt
dic̄ Crist. ⁊ h tam q̄ ad confitentem q̄3 etiā
confessorē. Quartodecimo debet eē accu-
sans vt homo nō excuset se nec pctm̄ suuz.
de pe. dis. iiij. Jllud vero. Quintodecimo
debet esse festina Ecci. v. Ne tardes con-
uerti ad dn̄m. Sedecimo debet esse para
ta ad obediendū. scz sacerdoti. de pe. di. v.
cōsideret. Et dic̄ Bonauen̄. Q2 tal' peccat
mortaliter q̄ non acq̄escit rōnabili cōfesso
ri. He sunt g bone cōditiōes confessionis
quas quilibz dz seruare. Deinde dicendū
esset de effectu cōfessiōis q̄3 vtilis sit. Sz
de hoc in p̄cedenti smōe sufficient' dictuz
est. vnde ibi recurratur. quia ibi plene d h
positum est.

Dixi tertio

q in v̄bis p̄missis tāgit tertia ps
pnie. scz satisfactio opis. diuine indignati
onis placatiua. Cū dr̄. ⁊ admirate sūt tur
be. Jnter alia mirabilia dei satis mirabile
est videre hoiem cōuersū a pctō ad deum.
Sz cum vt sic de filio dyaboli sit fili9 dei.
mirabilius est talē videre satisfacientē pro
pctō. contemnētē delectabilia. appetentē
tristia ⁊ grauia. Magna g admiratio con
tempt9. glīe despectus. seculariū occupa-
tionū segregatio ⁊ terribiliū ꝑpessio. vt di
cit Crist. Et iō merito ipa satisfactio opis
ꝓ pctis volūtarie assūpta inducit stuporē
⁊ admiratōnē. De q̄ dr̄ in themate. Q2 ad
mirate sunt turbe. s. sup eo q pctōr dolet i
cōtritiōe. loquit ꝯ se in confessiōe. ⁊ bonis
opib9 insudat in satisfactione. Pro q̄ breui
ter sciendū. q q̄libet accedēs ad sacrm̄ pe-
nitētie dz hr̄e ista q̄tuor. Prīo ꝓpositū obe
diendi cōfessori suo in oib9. Scdo ꝓpositū
nō peccādi. Tertio nō solū ꝓpositū dimit-
tendi mala. sed etiā opandi bona. Quarto
ꝓpositū satisfaciēdi. q2 satisfactō ē ps pnie.
iuxta illd in Ps. Qm̄ ego in flagella para
tus sū. Jsta aūt satisfactio cōsistit in trib9.
scz in ieiunio. orōne ⁊ elemosyna. Nam vt
dic̄ Hier. Jeiunio curāt pctā carnis. orōe
pctā mentis. elemosina pctā cupiditatis.

Quicq̄d em̄ est in mūdo. aut est concupiā carnis. aut cōcupia oculoꝝ. aut vite superbia. j. Joh. ij. Ideo tria debēt esse remedia satisfactoria qb⁹ placaretur diuina offensa. Primo ḡ requiritur ieiunium. Sic em̄ videmus ꝙ infirmis non datur caro grossa aut vinū inebrians. sed daṫ eis simplex dieta. s. panis et aqua. Jta infirmis spūaliter. ⁊ maxime infirmātibus pctō luxurie dandū est ieiuniū ⁊ parcitas cibi. vt ī quo peccauerūt puniantur. Sap. xi. Vn̄ apl's talib⁹ dicit. Nolite inebriari vino in quo est luxuria Eph. v. ⁊ saluator Luc. xxj. ca. Attendite inq̄t ne grauētur corda vr̄a crapula ⁊ ebrietate. Sic aūt videmus ꝙ īfirmis de q̄bus desperatur oīa cōcedunṫ delicata. illis vero de q̄b⁹ est spes subtrahūṫ. Sic facit deus pctōrib⁹. Nā cum eis ī cōfessione p̄ sacerdotes imponit abstinentiā ciboꝝ delectabiliū. signum dat ꝙ ip̄e vult eos saluare. Vn̄ Johel. ij. dr̄. Cōuertīmi ad me in toto corde vestro. in ieiunio ⁊ fletu ⁊ planctu. Et sequiṫ. Quis scit si ꝯuertaṫ ⁊ ignoscat de⁹. Sed certe mlti in hac abstinētia decipiūṫ. nā q̄daꝫ abstinēt a carnib⁹. Sed tn̄ ꝑparant eis loco carniū ita delicata. q̄ sunt ⁊ difficilioris ꝑparatiōis: ⁊ p̄cij maioris. Et isti multū errant. Nā ꝫm Aug. in sermōe de aduentu. non ē hoc suscipe abstinētiā. sed nutrire luxuriā. alij sunt q̄ et si abstinēt a carnib⁹ ⁊ delicatꝫ piscib⁹ tn̄ stomachū onerāt vilib⁹ leguminib⁹ ita vt ad illicita ꝑtrahāṫ. vt dicit Hiero. in ep'la ad furiā. Alij sunt q̄ per abstinētiā carnis ita corpus debilitant ꝙ postea redduntur inabiles ad bona opa exercenda. et hec est fatuitas. cū non caro extinguenda sit. sed vicia reprimenda. vt dic̄ Greg. lib. xxx. moral. Sed hic q̄ro vtrū illi q̄ sic ex abstinentia infirmitates incurrūt peccant mortaliter Ad q̄d rn̄deo ꝙ ꝫm Aug. in glo. sup ep'lam. i. Thimo. iiij. capi. deus vult sibi seruiri prudēter vt non nimietate debiles fiāt. ⁊ postea medicoꝝ suffragia req̄rant. Tn̄ nō obstat hoc ꝙ aliqui se ieiunando debilitāt ⁊ ī infirmitates incurrūt nec ꝯ dei voluntatē faciūt. quia non naturam carnis intēdūt debilitare sed lasciuiam. Vn̄ tales ꝫm Gorrā sup ep'lam p̄dictam nō peccāt. dū tn̄ debitū modū nō excedunt. Q. ḡ Grego. reprobat talē abstinētiā. verꝫ est. si sit inconsiderate facta et si sit nimia. Hinc dicit Apl's. Rōnabile sit obsequium vr̄m. Roꝫ. xij. Sunt ⁊ alij peiores q̄ licet a cibis abstinent nō tn̄ a vicijs. sed mens eoꝝ inflata supbia. ira. odio. ⁊ sic de alijs. Cōtra q̄s dicit Hiero. ad Celātiā. Quid virtutis habet vinū non bibere ⁊ ira ⁊ odio inebriari. Et tales sil'es sūt demonib⁹ quibus cib⁹ abest ⁊ culpa adest. vt dicit Hiero. sup Amos. Scd̄o req̄riṫ ad satisfactionem penitētis elemosyna. q̄ debeṫ ab oīb⁹ qui auaricia peccauerūt. vt sic illicite cōgregata. licite expēdāt. ⁊ de mām̄ona iniq̄tatꝫ faciāt sibi amicos Lu. xvj. Vn̄ Thob. iiij. dr̄. Elemosina ab oī pctō: ⁊ a morte liberat: ⁊ nō patiṫ aīam ire ad tenebras. Sed aduerte ꝙ nō de oīb⁹ illicite acq̄sitis faciēda est elemosina. sed solū de his que non tenetur quis ad restitutionē: sicut sunt illa que quis lucratus ē dieb⁹ festiuis vel ludis ꝓhibitis vel alijs fraudib⁹ vel nimia cupiditate et auaricia habendi ductus. Vbi aūt q̄s teneṫ ad restitutiōem nō faciat elemosinā. sed ante oīa restituat male ablata. vt in furto. rapina. vsura. et sic de alijs. Sic fecit Zacheus Luce. xix. Si quē inquit defraudaui reddo quadruplū. ⁊ dimidiū bonoꝝ meoꝝ do paupibus Ecce male acquisita restituit. ⁊ de bonis elemosinā fecit. Tertio et vltimo ad satisfactionē requiriṫ orō debita. q̄ debeṫ supbis. vanegloriosis. pomposis. curiosis. vt sic in spiritu humilitatis ⁊ in corde cōtrito suscipiantur ad veniā. Oratio em̄ vt dicit Damascenus. nō est nisi eleuatio mentis ad deum. Sicut ḡ superbus dum fuit in statu elationis erectus erat contra deū Sic modo humiliatus debꝫ prosterni añ deum et eleuari ad placandum deū. Tūc aūt penitens humiliter orat qui seipsum quia puluis sit humiliter videt. qui nihil sibi virtutis tribuit. qui bona que agit eē de miscōdia conditoris agnoscit. inq̄t Grego. in lib. moral. Multū etiam iuuat puritatem orationis si in omni loco. omī tēpore nos ab actibus temperemus illicitis si semper ab ociosis sermocinationib⁹ auditum pariter constringamus et linguaꝫ castigemus. Jta dicit Beda de tēplo Salomonis ⁊c̄.

Dominica Oculi II
Sermo LI

Euertar in do/

r mum meam vnde exiui. Lu.xi.
Sicut dicit btūs Aug⁹. in qua/
dā Omelia sup Johēm. Jeiuniū magnū
⁊ generale est abstinere ab iniquitatibus ⁊
ab illicitis voluptatibꝫ seculi. quod est per
fectum ieiuniū. Unde ſm ipm. Tūc bn̄ ie/
iunamus cū ab illicitis abstinemus. Hec
ille. Uult dicere Aug. ꝙ ad ꝑfectū ieiuniū
reqritur puritas ꝑfecta mentis ab oī iniq/
tate. qꝛ nihil ꝓdest homini ieiunare et ora
re ac alia religionis opa facere: nisi mens
ab iniquitate reuocetur. Dicit Hiero. de
cōse. di. v. Nihil. Ex qbꝫ ptꝫ ꝙ qlibet nr̄m
maxime isto sacro tpe abstinendo a cibis.
necessario debet abstinere a vicijs. Jlle eī
bene ieiunat a cibis q̇ ⁊ a malicie actibꝫ et
a mūdi abstinet ambitiōib⁹. inqt Jsid. li.
ij. de sūmo bono ca. xliiij. ꝓpter qd ſm ipm
q̇ a cibis abstinent ⁊ praue agunt demōes
imitanť. quibꝫ esca nō ē. ⁊ iniqtas sꝑ adest.
Est ḡ pmus effectus huius sacri ieiunij in
nobis. vel saltē debet esse. vt aīa magis ab
stineat a vicijs ⁊ ꝓpria voluntate. vt dicit
Bern. sup Cantic. ſmone. xxxviij. Sꝫ qꝛ
nihil ꝓdest abstiere a malo: nisi etiā fiat qd
bonū ē. Juxta illud ps. Declina a malo et
fac bonū. Et Jsa. i. Quiescite ꝑuerse age/
re. discite bene facere. Jō postq̄ hō absti/
nuerit a vicijs. necesse ē vt non ocio torpe
at. nec negligētia tepescat. sed cōtinue ad
queqꝫ bona manū ponat. ⁊ cor suū dirigat
Alioquin si ocio resolutus a bono ope de
sistat. domū conscie sue facit vacuā in quā
diabolus faciliter intrat. ⁊ multo grauius
post dimissam culpā hoīem vacātē ⁊ ocio
sum possidet q̄ꝫ ante possidebat. Oib⁹ igiť
nuper cōfessis et nouiť ad deū post ꝑpetra
tas culpas cōuersis. timendū ē ne si ociosi
inueniant. a demōe graui⁹ occupenť. ⁊ il/
lud qd olim iudeis contigit audire mereā
tur scꝫ verbū durū ⁊ amarū thematis. qd
dicit diabol⁹ oībꝫ ociosis. Reuertar ī do/
mū meā vnde exiui. Uerbū istud tangit il
los q̇ post remissionē pctōꝝ. nihil boni fa/
ciunt. vel q̇ in grauiora pctā recidiuāt. qs
diabolus dr̄ graui⁹ possidere. Utrūqꝫ er/
go istoꝝ cauēdū est nob̄ hodie. ne videlicꝫ
⁊ ocio torpeam⁹ ⁊ in pctā pristina recidi/
uemus. ne maiori nūero demonū posside/
amur plus q̄ꝫ ante. ⁊ ħ ꝓpter ingratitudi/
nem. Et qm̄ vt ait Bern. sup Canti. ſmo
ne. xliiij. Aīa que iā non in carne ambulat
sed in spiritu. domus dei efficitur. imo tē/
plū spūssancti. Juxta illud apl'i. Templuꝫ
dei sanctū ē qd estis vos. Jō ꝓuidendum
est homini. vt si velit effici vera domus ⁊
habitatio dei. ⁊ repellere a se societatē dia
boli. ne ad eam reuertatur. consciam suam
caute ⁊ debite disponat maxime ħ sacro tē
pore. vt eā toto anno habitaculū dei ⁊ nō
diaboli faciat. Ad qd quidem tria sūt ne/
cessaria que in verbis premissis sunt con/
sideranda. Primo quidē quō domus con
scie nostre sit fundanda. Scdo quō ornā/
da. Tertio ad quem vsum seu actū sit de/
putanda. Debet igitur dom⁹ conscie nr̄e
habere solidum fundamentū. decēs orna/
mentū. ⁊ honestum actum A

Dixi primo

ꝙ in verbis pre
missis circa do/
mū cōscie considerandū est quō sit fundā/
da vt habeat solidū fundamētū. Debet āt
fundamētū conscie fundari sup solidaꝫ do
ctrinā. Sicut dicit saluator Math. vij. c.
Ois q̇ audit verba mea hec ⁊ facit ea assi/
milabitur viro sapienti q̇ edificauit domū
suā supra petrā. Petra aūt est doctrina xp̄i.
quia petra erat xp̄s. i. Cor. x. Sup hanc
ergo petrā edificauit ecc'iam suam ⁊ con/
scientiam cuiuslibet. Est autē conscientia
ſm Damascenū. lex itellectus nr̄i. Ul' ſm
mgr̄m in compendio li. ij. ca. lij. est cogni/
tio suippius. Et constituitur seu integrať
ex tribꝫ. scꝫ ex accusatione ꝑteritoꝝ pecca/
toꝝ. ex remurmuratione p̄sentiū. ⁊ caute/
la futuroꝝ. Quādo ergo qs accusat se de
p̄teritis. remurmurat de p̄sentibꝫ. ⁊ a futu
ris cauet. tūc hꝫ integrā consciam. Sꝫ qꝛ
ista nō possent bene stare nec diu durare:
nisi haberent aliquod fundamentū. Jdeo
ista oīa debent fundari in doctrina xp̄i ſm
quā debent regulari. Summe aūt cauen
dū est ne ista domus erronee sit fabricata
vel nimis larga vel nimis stricta. quia om
ne qd fit ꝯ consciam edificat ad iehennaꝫ.
xxviij. q. i. Ex his. ⁊ Roma. j. Unde sicut
dicit Robertus holgot super lib. sapie. c.
viij. Conscia plus obligat q̄ꝫ preceptum
prelati. Sicut habetur expresse de senten
tia excōicationis. Jnquisitioni. Et omīs
conscia siue in ꝑ se malis siue in indifferen
tibus obligatoria est. Quia in oībꝫ talibus

veniens contra conſciam. facit ꝯ illud qđ
credit contra legẽ eſſe ⁊ ꝓhibitũ. Unde di
cit glo. in dicto Canone. Ex his. ꝙ omne
qđ fit ꝯ conſciam ꝑcepti vel ꝓhibitionis
edificat ad iehennã. Ex quo patet vlteriꝰ
ſm glo. ibidem. ꝙ ſi plus comedã ꝙꝫ debe
am. ꝙꝫuis eſt ꝯ conſciaꝫ. ñ tamẽ pecco mor
taliter. xxv. diſ. §. Criminis. vbi dicit Au
gu. ⁊ ſunt verba ſua in li. de purgatorio. ꝙ
quotiẽs ꝗs accipit plus de cibo aut potu:
ꝙꝫ neceſſe eſt. venialiter peccat. qđ glo. in⸗
telligit. qñ nõ accipit ex contemptu ſed ex
caſu. ⁊ nõ ad igurgitationẽ. Alias eẽt mor
tale. iiij. di. Deniqꝫ. Et ex his iam patꝫ ꝙ
oĩne qđ fit contra conſciam. diuerſimode
obligat ad iehennã. qꝛ qñqꝫ venialiter. qn
doqꝫ mortalit̃. Si ergo recte debꝫ iſta do
mus fundari. tria ſunt illi cauẽda. Primo
ne ſit nimis larga ⁊ ampla. qꝛ talis gñat ꝑ
ſumptionẽ. ⁊ ſepe dicit malo bonum. ſepe
etiã ſaluat damnandũ. Scđo ꝓuidendũ
eſt illi ne ſit nimis breuis et ſtricta. qꝛ taliſ
generat deſperationem. ⁊ ſepe dicit bono
malũ. ⁊ damnat cum hoc ſaluanduꝫ. Sit
ergo conſcĩa talis ꝙ non faciat aliq̃d ꝯ ꝑ⸗
ceptum diuinum nec facere intendat ⁊ ſit
in tali ꝓpoſito ꝙ licet faciat aliquid de q̃
dubitat an ſit faciendum vel non. libenter
tamen faceret. ⁊ nõ obmitteret illud quod
ſciret placitũ deo. Tertio ꝓuidenduꝫ ẽ ne
hanc domũ fundet quis ſuꝑ aquas volup
tatis. vel ſuꝑ arenã cupiditatis. qꝛ talia fũ
damẽta nõ ſũt ſolida. Poſtq̃ꝫ eñ flauerint
venti. venerint flumina et deſcenderit plu
uia. cadet hec domus Qui non fundat be
ne et firme conſciam ſuam in doctrina xpi
ſtatim imminente temptatõne carnis que
intelligitur per pluuiam. vel terrene cupi
ditatis. que per flumen. vel ſuperbie. que
ꝑ ventum intelligitur. anihilatur et ſub
uertitur. temptationibus ſuccumbẽdo vt
exponit Gorra ſuꝑ Math. vij. ca. B

Dixi ſecundo

ꝙ in ver. ꝑ.
circa domũ
conſcie conſiderandũ eſt quõ ſit ornanda
⁊ decoranda. Sed quia nihil poteſt orna
ri: niſi prius purgetur. Unde cõſcĩa debꝫ
prius purgari poſtea ornari. Sicut etiaꝫ
dicit euangelium. Inuenit eaꝫ ſcopis mũ
datã et ornatam. Ideo prius videndum ẽ
qualiter iſta domus ſit purganda. Purga
mentũ aũt huius domus eſt frequens con
feſſio. que eſt q̃ſi ſcopa huius domus. Ad
quã totiẽs ẽ cõfugiẽdũ q̃tiẽs nos aliq̃ pra
ua cõmiſiſſe cognoſcimꝰ. De hac ſcopa dr
in pſ. lxxvi. Exercitabar ⁊ ſcopebam ſpm̃
meũ. ſ. ꝑ confeſſionẽ. Exponit Inno. id eſt
purgabã in confeſſione ab imundicijs pec
catoꝝ venialiũ q̃s attrahit ſpũs Uere iſte
bene domũ ſuã ſeruauit q̃ nihil inuenit: ni
ſi venialia que ſcopebat. De mortalibꝰ eñ
non diceret. ſcopebam. quia non ſcopatur
lutuꝫ de cloacis vel foſſis ſed tenuis pul⸗
uis de pauimento. Unde hic dr̃. Inuenit
domũ ſuã ſcopis mundatam. ſcꝫ q̃tidiana
rũ confeſſionũ ⁊ ornatã virtutibꝫ. Nihil ãt
ſic hoiem ad purgandũ conſciam frequen
tius excitat. ſicut cognitio ꝓpriorũ de⸗
fectuum. Sicut enim q̃ clarius ⁊ diligen⸗
tiꝰ et ſepiꝰ inſpicit domꝰ alicuiꝰ angulos
tanto meliꝰ purgat eos. Ita q̃ diligẽtius
ſcrutatur defectus ꝓprios eos meliꝰ confi
tetur. Ex q̃ patet ſm Greg. xxv. lib. mora.
Qꝛ quanto q̃s minus ſe videt. tanto minꝰ
ſibi diſplicet. Et q̃nto maioris glorie lu⸗
men percipit. tanto amplius reprehenſibilẽ
ſe cognoſcit. Que aũt ſunt homini conſi⸗
deranda ⁊ inſpicienda circa purgationeꝫ
conſcie dicit Hugo li. iij. de aĩa. c. ij. Qꝛ il⸗
la videlicet vt conſideres vnde venis. q̃
tendis. quõ viuis. quid agis. q̃d obmittiſ.
quantũ hodie proficis. vel quantũ deficiſ.
quibus affectibꝫ frequẽtius tangeris. vel
quibꝫ tẽptatiõibꝫ a maligno ſpũ acriꝰ im⸗
pugnaris. nec ſolũ attẽdas qualis ſis. ſed
etiã qualis eſſe debeas. Hec ille. Sꝫ heu
quis noſtrum eſt qui talia diligenter cõſi⸗
deret. qui confeſſionem ſuam cum tali cõ⸗
ſideratione diſcutiat. qui eam cum debitiſ
circumſtantijs faciat. In confeſſione ſiq̃⸗
dem peccatorẽ oportet cõſiderare ſm Au
gu. in li. de pe. vt cõſideret q̃litatẽ crimis
in loco. in tp̃e. in ꝑſeuerãtia. in varietate ꝑ
ſone. ⁊ q̃li hꝫ fecerit tẽptatõe ⁊ ipiꝰ vicij mł
tiplici executõe. de pe. di. v. cõſideret. Alˀs
aũt cõfeſſio alit̃ facta. potiꝰ ẽ ſimulatõ fic⸗
ta et hypocritica ꝙꝫ cõfeſſio. Uñ Hug. li.
ij. de aĩa ca. xv. dic eã vulpinã cõfeſſioneꝫ
iõ. quia eſt ficta. breuis. rara ⁊ tepida. Re⸗
fert Ouidi. li. viij. methamorphoſeos. Et
Iſi. lib. xv. ethimo. ꝙ Dedalus fecit q̃ndã
domũ cum varijs vijs ⁊ ita ꝑplexis ꝙ nul
lus eã exire potuit ſine glomere. ⁊ illa do⸗
mus vocabatur laborintus. qꝛ maximum

laborē intus habuit. et in illa domo inclusit quoddā mōstrū. qd ex vna medietate fuit homo et ex alia fuit bos. ea intētōe vt in ppetuū ibi pasceret et nunq̄ʒ exiret. Sic facit diabolus cuiusdā consciam ita pplexā diuersis modis. nūc timore. nūc pudore. nūc negligentia. nūc dilatiōe. et sic intus occultat monstr̄. i. pctm̄ monstruosū. vt nullus cōfessor possit intelligere: nisi cū maximo labore. Et vere isti sūt multū fatui. qr p talē confessionē volūt abscondere pctm̄. qd tn̄ deo est notū. Cōtra q̄s dicit Aug. sup Joh. Omel. xli. Quocūq̄ʒ fugerit nō fugit seipaʒ mala conscia. nō est q̄ eat. sequitur se. imo non recedit a se. pcm̄ enī qd facit intus est. Si vis a deo fugere ad ipm̄ fuge. nō latēdo sed confitendo. Confiteri potes. latere non potes. et Jsid. li. ij. de sūmo bono. c. xxvi. dicit. Oē hō oia poterit fugere p̄ter cor suū. Non enī pōt recedere q̄sq̄ʒ a seipo. Vbicūq̄ʒ enī abierit reatus sui conscia illū non derelinq̄t. Quāuis enī humana iudicia subterfugiat ois qui male agit. iudicium tn̄ conscīe sue effugere non pōt. Nā si alijs celat q̄d agit. sibi tamen celare non pōt. q̄ plene nouit malū quod gessit. Hec ille. ¶ Sʒ hic occurrit dubiū. Quare videlicʒ hoies hodie nō discutiūt bene ppriam cōsciam. nec pprios cōsiderant defectus. Ad qd rn̄deo. q̄ h̄ est ideo. qr plus aliena facta ponderant q̄ʒ ppria. Juxta illud Math. vij. Quid vides festucā in oculo frīs tui. trabē aūt i oculo tuo nō cōsideras. Unde Prosper in li. ij. de vita cōtemplatiua dicit. Tādiu q̄s pctā sua q̄ nosse et flere deberet ignorat q̄ʒdiu cōsiderat aliena. Qr si mores suos ad seipm̄ conuersus aspiciat non requirit qd in alijs rephēdat sed quod in seipo lugeat. Et ideo Marci xiij. dr̄. Uidete vosmetipos. Quare autē hoies facilius aliena dijudicant q̄ʒ ppria dicit Basilius in Exameron lib. iij. Qr iō difficile est cognoscere seipm̄. quia sic oculus oia alia a se cōspicit. se aūt non videt. sic dicit esse et de conscia. que acute aliena delicta cōtēplās. tardior est erga suor̄ cognitionē pctōr̄. Sed adhuc occurrit fortius dubiū. vnde videlicet pueniat ista negligentia pprie discussiōis et consideratio peccati alieni. Rn̄deo sm̄ Greg. xxxi. libro mora. Qr hoc puenit ex supbia et elatione. que cordis oculū p elationis tenebras extinguit. ex qua vt dicit Criso. sup Math. puenit cōiter h̄ q̄ alter alteri⁹ culpam cito itelligit. suā autē difficile. Quia homo in cā alterius tranquillū habet animū. in sua aūt turbatū. Perturbatio autē cordis non permittit hoiem considerare quod bonum est. Et ideo dicit Aug. li. iij. de ciuita. dei. Qr remotis obstaculis insane opinionis. scelera nuda iudicent. nuda pensentur. nuda inspiciant. fallacia regimina et vane laudis glorie auferant. et appareant miserie pcōr̄. Ex q̄bꝫ oibus infero q̄ nullus melius ad cognitionē sui pueniet q̄ʒ qui humiliter de se sentit. Jstud patet per beatū Bern̄. de. xij. gradibꝫ humilitatis. vbi sic dicit. Humilitas est virt⁹ qua verissima sui cognitione homo sibimetipsi vilescit. Et Criso. in suo policraticon li. iiij. dicit. Qui humilis ē corde. indigniorē se alijs arbitrat. Ex quo dicto ptʒ q̄ hō per humilitatē facile venit ad sui cognitiōem et ecōuerso. Refert Macrobius li. j. Qr appollo cōsultus a quodā que eēt via certior perueniēdi ad btitudinē. Rn̄dit. Si teipsū cognoueris. Unde apud gētiles cōis erat opinionis hoc dictū. Gnotosolitos. i. cognosce teipm̄. quod dicebant de celo descendisse. put ait Johes policratus li. iij. c. ij. Hec est g̃ pma scia hominis scire seipsū prout dicit Bern̄. super Cantica sermōe. xxxvj. Que q̄dem scientia sm̄ ipsum non inflat sed humiliat. Unde Aug⁹. lib. iiij. de ciuitate dei. c. i. prefert eam oibus sciētijs. et Jsaac in lib. de diffinitionibꝫ dicit summam phiam cognoscere seipsum. Postq̄ʒ aūt domus conscīe nostre per sufficientē discussionem cōfessionis fuerit mundata et purgata. extunc necesse habet ornari et decorari. Ornatus aūt iste seu pictura cōsistit in sanctitate virtutū et iusticia bonorū operū. Juxta illud ps. Domū tuā dn̄e decet scītudo. Et Lu. j. Jn scītate et iusticia corā ipo. seruiam⁹ illi. Hoc ē qd apl's admonet di. j. Thes. iiij. c. Sciat vnusq̄sq̄ʒ vas suū possidere in scītificatōe et honore. ne. s. inhonoret aliq̄ turpitudie viciorū sicut faciūt illi de q̄bꝫ in ps. Hō cū i honore eēt nō itellexit. Duo g̃ reqrūt ad ornamētū isti⁹ dom⁹. s. puritas mētis interior. et honestas puersatōis extior. Refert aug. li. v. ꝯ Julia. et ij. retractationū. c. lxv. q̄ rex q̄dā Cipri deformis spē thalamū suum fe

cit depingi pulchris imaginib9. vt eaꝝ aspectu vxor sua pareret pulchrã prolẽ Sicut hõ deberet i mẽoria sua collocare pulcras imagines. i. honestatẽ cõuersatiõis ꝛ puritatẽ cõscie sctõꝝ patꝝ. vt ipos inspiciendo silr faciat. Qd̄ cum fuerit. tũc cõscia nr̃a erit dom9 pulcherrima et ornatissima in q̃ libẽt reqescet qlibet. cũ sit ad inhabitandũ apta. Vñ Sap. viij. Intrans domũ meã cõqescã cũ illa. s. sapia. ꝛ seqt. Nõ em̄ habet amaritudinẽ cõuersatio illius. nec tediũ ꝯuictus illius. sed leticiã ꝛ gaudiũ. Certe sic ẽ ꝙ hõ nullibi melius qescit ꝙ̃ in ꝯscia sua bona. Alibi em̄ qescere non põt i bonis exteriorib9. quia diuitie honores. voluptates habent amaritudinẽ. ꝛ tedium generãt ꝛ fastidium ꝛ satietatẽ. ita ꝙ homo illud qd̄ prius optauit. iteꝝ fastidit ꝛ ꝯtemnit. Jd̄ dicit Rabanus in glo. libri Sapie. ca. viij. Qꝛ corpales diuitie corp9 grauãt. spũales vero mentẽ releuãt. ꝛ tanto magis esuriũtur q̃nto magis comedũt. In illis appetitus placet. experiẽtia displicet. Augent spũales delicie desideriũ. q̃nto magis sumunt auidi9 amãtur. Hec ille. Eandẽ sniam ponit btũs Greg. In tali g loco bonũ ẽ qescere. Sed qꝛ parũ valeret purgatio ꝛ ornat9 isti9 domus nisi bñ cooperiret. ideo cooperimẽtũ eius est honesta exemplaritas conuersatiõis exterioris vt qlibet illud qd̄ habet interi9 in cõscia, pferat exteri9 in cõuersatõe alioꝝ ad exẽplũ. Juxta illud Math. v. Sic luceat lux vr̃a corã hominibus vt videant opera vr̃a bona et glorificent patrẽ vr̃m q in celis est. ꝛ h est qd̄ dr̃ Math. x. Qd̄ in aure auditis pdicabitis sup tecta. i. sup honestã cõuersationẽ. Sicq̃ patet scd̄m quõ hec domus cõscie nr̃e debet ornari. purgari ꝛ operiri ad laudem nominis xp̄i.

Dixi tertio ꝙ cõsiderãdũ ẽ circa pmissa in quem vsum domus cõscie nr̃e sit deputanda. vt sic habeat officiũ ꝛ actũ seu opus honestũ in se. Ex quo em̄ est dom9 purgata. ornata ꝛ bene cooperta. nõ licet in ea qcq̃ praui: aut inhonesti agere. Unde dñs de domo sua eiecit ementes ꝛ vẽdentes boues et oues et columbas di. Auferte ista hinc. q̃si dicat. nõ licet talia officia ꝛ tales actus in domo tam egregia exercere. Sic ẽ de domo conscie nr̃e cum sit habitatio spũsancti. non licꝫ in ea aliqd alid̄ exercere ꝙ̃ qd concernit honorẽ spũsancti ꝛ salutẽ nr̃aꝫ. Pro quo sciendũ ꝙ conscia nr̃a habꝫ multiplex officium honestum seu actum multiplicem nimis vtilem. Sicut em̄ in domo bene recta. quattuor persone consueuerunt deputari ad singula eoꝝ officia. Nã vna deputat vt accuset oẽs transgressores in domo inobediẽtes patrifamilias. Secunda deputatur vt releuet omnes defectus quibus videntur opprimi i domo habitantes. Tertio vt conseruet om̃es possessiões sub bona custodia. Et quarta vt vlciscat oẽs iniurias in alterutrũ cõmissas. Sic est de domo conscie nostre. que ẽ accusatrix praue trãsgressiõis. releuatrix nostre depressionis. ꝛ vindicatrix fracte professionis seu promissionis. Primo igit cõscia est accusatrix praue transgressiõis. Juxta illud Roma. ij. Testimoniuꝫ reddente illis conscientia ipoꝝ. ꝛ inter seinuiceꝫ cogitationum accusantium. Istum accusatorem maxime debemus timere. Nam vt dicit Seneca in lib. de morib9. Nullũ cõsciũ pctõꝝ tuoꝝ timuerꝫ magis ꝙ̃ teipm. Alienũ em̄ potes effugere. te nũꝙ̃. Sicut aũt caritatiu9 accusator pmo corrigit ad partẽ. ꝛ si nõ emẽdauerit extũc publice pclamat eũ. vt dr̃ Math. xviij. Sic cõscia nostra primo secrete h in pñti vita nos arguit. ꝛ si non emendabimus vitam nostrã extunc in generali iudicio proclamabit. ꝛ ideo. j. Coꝝ. xi. Si nosmetipsos iudicaremus nõ vtiq̃ iudicaremur. Cum iudicamur a dño corripimur vt non damnemur. Scd̄a cõscia est releuatrix nr̃e depssionis. In om̄i em̄ depssione vel turbatiõe terrena. singularis cõsolatio est consciẽtia nr̃a bona. ij. Coꝝ. j. Gl'ia nr̃a hec est testimoniũ cõscie nr̃e. Vñ Ambro. in li. de officijs dicit. Bene sibi cõsci9 falsis nõ debet moueri cõuicijs. nec estimare pl9 põderis in alieno cõuicio ꝙ̃ i sue cõscie testimonio. Et Gre. sup Ezech. Omel'. ix. dicit. Quid pdest si om̃es te laudẽt. ꝛ conscia te accusat. aut qd obest si om̃es derogẽt et cõscia te defendit. Propter qd̄ Augu. scribẽs cuidã manicheo dic ita. Senti de Augustio qcqd velis dũmõ sola me cõscia in oculis dei nõ accuset. xi. q. iij. Senti. Unde sicut liber sine accusatione esse non põt. quem sola que interius iudicat ꝯscia accusat. sic

liber est quem cõscia defendit. liber etiam
inter accusatiões vt dic̃ Greg⁹. Hic ẽ qd
Aug. suadens custodire cõscientie inocen
tiã sup ps̃. xxxvi. sic ait. Custodi int⁹ ino/
cẽtiã tuã vbi nemo opprimit cãm tuã. pua
lebit in te falsũ testioniũ. sz apd hoies nun
q̃d apud deũ valebit. Ubi causa tua dicẽ
da est qñ deus iudex erit. alius testis q̃ cõ
scia non erit. inter iustũ iudicem et cõsciaz
tuam noli timere nisi cãm tuaz. Hec aug.
E Sed hic occurrit dubiũ Ex quo
eñi. vt dictũ est. hic homo nõ debet timere
detractiões hoim dũ se sentit in conscia i/
nocentẽ. Querit̃ vtruz ppter consciam sit
pdenda fama. et videt̃ q̃ sic. quia dic̃ Gre.
ad Constantinũ epm mediolanensem. xj.
q. iij. In cunctis q̃ in hac vita aduersa pro
ueniũt sola est sicut nostis omĩpotẽtis dei
districtio pensanda atq̃ ad cor ppriũ sem
per recurrendũ. vt nullius ibi lingua ipli/
cet vel rephendat vbi cõscia non accusat.
Hec ille. ⁊ glo. ibi dicit. Q2 ppter nullius
linguã credat se q̃s reum. Sed in cõtrari
um est Aug. xij. q. i. noli. vbi dicit q̃ nõ so/
lũ nobis est necessaria conscia nr̃a propter
nos sed etiã fama ppter pximos. Ad qd rñ/
deo ƀm glo. c. Senti. xi. q. iij. Q2 qñ sum⁹
inter tales q̃ parati sunt imitari ⁊ nõ rep/
hendere facta nr̃a ne tales corrumpamus
exemplo nr̃o. niti debem⁹ vt fama nr̃a lu/
ceat corã eis. Sed si sum⁹ int̃ tales q̃ pa/
rati sunt nos rephendere. tũc sufficit con/
scientia. Uñ Math. xv. xp̃s dixit discipu
lis. Sinite eos. ceci sũt ⁊ duces cecoꝝ. Ħ ẽ
q̃ in isto cãu vt dicit Robertus Holgot
sup libꝝ sapie. c. viij. In tãtum p̃ponderat
bonũ cõscie bono fame q̃ p salute ↄsciẽtie
perdi debet bonũ fame cuz gaudio vbi ne
cessario alteꝝ oportet obmittere. vñ Se/
neca. lxxxiij. epl'a dicit. Q2 nemo plus va/
let estimare virtutem in hoĩe q̃z qui perdi
dit famã hoĩm ne pderet consciam. Uult
dicere q̃ p ope virtuoso exercendo etiaz p
mediã infamiã ẽ pcedendũ. Sicq̃ ptz so/
lutio dubij. Tertio cõscia ẽ cõseruatrix bo
ne possessionis. De q̃ dic̃ Berñ. Sanum
vas cõscia ⁊ cõseruãdis secretis idoneum
nullis patens insidijs. nullis violẽtijs ce/
dẽs. vtpote nec manu nec ocul' accessibil'.
Quicq̃d in eã posuero. secur⁹ sum. Fuabit
viuo. restituet defuncto. Hec ille. Propt̃
qd Holgot cõparat eam carte in qua me/
rita nr̃a scripta sũt. p quã assecuramur de
p̃mio paradisi. j. Thimo. j. Finis p̃cepti ẽ
caritas de corde puro ⁊ cõscia bona. Ecce
finis. scz p̃miũ vltimatũ p p̃cepto debituz
vnde conscia est sicut priuilegium sup ali/
quã hereditatẽ. qd est bene seruandũ a ti/
neis ⁊ vermib9. qd etiã sepius est reuiden/
dũ ⁊ purgandum. Illud fecit Paul⁹ Act.
xxiiij. Studeo sine offẽdiculo cõsciaz ha/
bere ad deũ. Quarto cõscia est vĩdicatrix
fracte promissionis. Oĩes siq̃dẽ xp̃iani p
fessi sunt fidẽ seruare deo et eius p̃cepta i/
plere. Ideo q̃tiẽs hoc infringit. cõscia nõ
solũ accusat sed etiam vindicat mordẽdo
et pungendo. iuxta illud Prouer. xij. Est
qui pmittit. ⁊ q̃si gladio pungit̃ ↄscia. Est
q̃ pmittit et nõ implet. Et vere mag̃ pena
est remorsus cõscie in pctõre qui sep̃ timet
penã sibi p pctõ debitã. nec solũ timet de/
bitam penam sed etiaz multo maiorem q̃z
actualiter sibi infertur. Iuxta illud Sap.
xvij. Frequenter eniz p̃occupat pessima re
darguente conscia. et sequitur. Semp̃ eñi
presumit seua pturbata conscia Ubi dicit
Holgot. Q2 iniqui sepe preoccupant. id ẽ
preconcipiunt pessima. i. maxima penalia
eis inferenda. redarguente eos conscia. q̃
iudicat sibi maiorem penam deberi q̃z ac/
tualiter infertur. Hiere. ij. Arguet te mali
cia tua. Unde Augu. j. confessionũ. dicit.
Iussisti dñe ⁊ sic est vt sit sibi pena inordi/
natus anim⁹. Et Aug. in libro de vera in
nocen. lib. ix. c. xix. Nulle pene grauiores
sunt q̃z male conscie. in qua cũ non habet̃
deus. cõsolatio nõ inuenit̃. Est aũt multũ
mirabile q̃ q̃ntũcũq̃ pctõr ab alijs iustus
iudicat̃ ⁊ innocẽs. nihilominus tamẽ con
scia sua eum mordet et torquet ⁊ dignum
supplicio iudicat. Unde dicit Iuuenalis
lib. v. Q2 sic est de cõscia sicut fuit antiqui
tus de iudice. qui cũ aliquẽ iudicare debu
it dignũ morte. misit in vrnam lapillos ni
gros. ⁊ eos effudit corã populo. ⁊ sic reuz
ostendit esse condemnandũ. Quãdo autẽ
debuit hominem innocentem liberare. ef/
fudit albos lapillos in testimonium inno
centie. Ex hoc dicit Iuuenalis. Q2 q̃uis
aliquis conscius sue malicie euadat iudi/
cium iudicis. tamen a seipo condemnat̃. ⁊
dignus supplicio iudicatur. Et ideo dic̃
Seneca in lib. de morib9. Mala conscia
sepe tuta est. secura nunq̃. Est aũt sciẽdũ

q3 diuersi diuersas hñt ɔscias. Quidā em̄ hñt ɔsciam dilatatā. alij infirmā. alij pturbatā seu lesam. alij cauteriatā seu signatā. Dilatatā ɔsciam hñt illi q̄ nō pōderāt nisi grauia pctā. et istoꝝ ɔscia est sicꝫ rethe hñs lata foramina. vbi nō ɔphendunt nisi magni pisces: sꝫ parui euadūt. Sic tales nō ponderāt ociosa v̄ba vel iuramēta vel mēter offenderēt. pximum. Apud istos nulla sunt venialia. Mortalia v̄o raro nisi grossissima. q̄ clamore ppli eis innotescūt. Alij hñt ɔsciaꝫ infirmaꝫ p oppositū. q̄ nō solum magna sed etiaꝫ parua ꝛ minima grauiter ponderāt. et de nō pctō faciūt pctm̄. ꝛ hec ɔscia frequenter a tēptatione dyaboli prouenit. q̄ sic inducit hoies ad perplexitateꝫ peccandi. Sic legit̄ de q̄dā heremita. qui omnē feminā videns despiciebat ꝛ post eā spuebat. cū tñ femina nō sit malū in se nisi male ɔuersanti. Tales sunt etiā illi q̄ pectere caput in sabbato dicūt esse pctm̄. ꝛ tñ ducere fimum nō dicūt pctm̄ illo die. Alij sunt q̄ hñt ɔsciaꝫ pturbatā. vt sunt illi qui ꝓpt pctā ɔmissa desperāt. Cōtra q̄ꝝ ɔsciaꝫ nihil ita efficax est sicꝫ meditatio vulnerum xp̄i. vt dic Bern̄. sup Canti. ser. lxij. Alij sunt q̄ hñt ɔsciam cauteriatā. vt sunt illi q̄ ponderant parua: sed de magnis nihil curant sicꝫ pharisei fuerūt. colantes culicē. camelū aūt glutiēres. Math. xxiij. Hec est obseruātes mīma: negligētes maxīma. f̄m q̄ exponit Orige. et hi sunt veri hypocrite. vt dic aplus. j. Thimo. iiij. In nouissimis inqt diebꝰ exurgent quidā cauteriatā habentes ɔsciam. Horra. i. corruptā cū errore doctrie: q̄ꝫ culpe q̄ꝫ etiā ɔcupiscētie Isti sunt signati cauterio diaboli. de q̄ Apoca. xiij. Isti omnes hñt ɔsciam erroneā. et ita domū malefundatā: peius edificatam: et pessime ornatā imo deformatā ¶ Sꝫ di. vnde ꝓuenit iste error ɔscie. R̄ndeo q̄ ex octo causis. Primo ex ignorātia. qñ hō nescit q̄d eligendū sit vel q̄d declinandū. Deß dr. ij. Paral. xx. Cū ignoram' quid agere debeam': hoc solū habem' residui vt oculos nr̄os dirigam' ad te. Scd̄o ex negligentia. vt cū q̄s negligit ɔsciaꝫ excutere. vel si nescit se expedire et negligit. tunc em̄ ab alijs querere debet. Tertio ex superbia. vt qñ q̄s nō hūiliat intellectuꝫ suū. vt scꝫ melioribꝰ ꝛ sapietioribꝰ se velit credere Contra q̄s aplūs captiuantes omnem intellectū in obsequiū fidei. Hoc est dicere: q̄ in credendis pl' debet hō ɔsentire fidei q̄ꝫ sibi. ꝛ in agēdis pl' alijs q̄ꝫ sibi. Quarto ex singularitate q̄ hō sensum sequēs ꝓpriū nō ɔformat se alijs: nec sequitur vias communes bonoꝝ. Numeri. xj. Extrema castroꝝ ɔsumpsit ignis. Quīto ex affectu inordinato. q̄ sepe ɔsciaꝫ inclinat ad illō q̄d hō tūc appetit. ꝛ sic facit eū a sua rectitudie deuiare. Seneca. Perit oēe iudiciū cum res venerit in affectū. Sexto ex pusillanimitate q̄ q̄s timet nō timenda f̄m rectū iudiciū rōnis. Isa. xxxv. Pusillanimes confortamini Septimo ex perplexitate: qñ se hō credit inter duo pctā positū esse. quoꝝ alterū est impossibile declinare. pplexitas tñ nihil est nisi simplicitas i se. potest tñ aliq̄s esse pplex' f̄m q̄d. scꝫ f̄m erroneā ɔsciaꝫ q̄ deposita erit liberat' Octauo ex hūilitate et cordis puritate. Vñ Gre. Bonarum mentiū est ibi culpas agnoscere vbi minime reperit̄. Primis septeꝫ modis error est rephensibilis. octauo vero mō est cōmendabilis: nec error dici potest. sed humilis suoꝝ defectuū cognitio. dūmodo nō sit nimia. Preter oēs istas est ɔscia bona que est in fide vera ꝛ caritate nō ficta. De qua dicit Hugo. lib. ij. de anima. ca. ix. Tranquilla ɔscia est que est omnibꝰ dulcis: nulli grauis. vtens ad grām amico ꝛ inimico ad patientiā. cunctꝫ ad beniuolentiā. quibus potest ad bñficia. cui nec de' sua pctā imputat: quia nō fecit. nec aliena: quia nō approbauit. nec negligentiam: quia nō tacuit. nec supbiam: quia in humilitate permansit. Hec ille. Istam ergo ɔscientiā studeam' seruare vt in ea quiescentes p grāꝫ: tandeꝫ possim' gaudere per gloriam. Quō nobis. ꝛc.

Dominica Letare. I
Sermo. LII.

Est puer un' hic

e q̄ habet q̄nqꝫ panes ordeaceos ꝛ duos pisces. Joh. vi. Sicut dic Aug'. in li. Soliloquioꝝ. c. xij. loquēs ad deū in psona totius generis humani i hec verba. Scio domine deus et hoc ɔfiteor: quia vbicūqꝫ sum sine te. male est mihi preter te. non solum extra me: sed etiam intra me. quia omnis copia q̄ non est de' meus.

mihi ē inopia ⁊ egestas. ⁊ subdit. Eya dñe Xp̄e a bonitate tua vnica ⁊ sūma tpaliū rerū multiformitas p carnales sensus lapsū naturē nr̄e desubstātiauit seu deformauit. et dū multa ab vno diuisit. facta ē habūdantia laboriosa ⁊ egestas copiosa. dū aliud ⁊ aliud seq̄bar ⁊ a nullo iplebar: dū te nō amplectebar incōmutabilē ⁊ singularē ⁊ indiuisum. quē secutus nō erro. quē ɔsecutus non doleo. quē possidens satiatur totū desideriū meū. Hec Aug⁹. Vult dicere Aug. ꝙ sic fuit de ipo sic añ aduentū xp̄i hūanū gen⁹ nō potuit in aliq̄ bono creato satiari. Vñ licet habuerit tūc multiplices delectationes. in creaturis celestib⁹: terrestrib⁹: aquaticis. ⁊ alias ɔsolatōes multiplr exq̄sitas. oēs tñ ille nō potuerūt satiare desideriū generis hūani donec veniret fili⁹ dei. Quia vt dic̄ ꝓpha. Desideriū paupeꝝ exaudiuit dñs. Et iteꝝ in alio. Desideriū aie ei⁹ tribuisti ei. Nō vtiq̄ desideriū carnis aut cōcupiscētie voluptatꝫ: sed aie ⁊ spūs. Iste ḡ dñs veniēs repleuit desideriū aie nr̄e. q2 satiauit aiaꝫ inanē. ⁊ aiaꝫ esurientem satiauit bonis. Bonis vtiq̄ celestib⁹ ⁊ gtuitꝫ. Hoc signare voluit saluator nr̄ satiādo istā turbā. de q̄ in euangelio. quā q̄dē q̄nq̄ panib⁹ ordeaceis ita pfecte saturauit. vt sup. xij. cophini remanerēt. significās vtiq̄ q2 ipse copiose ⁊ habūdāter oib⁹ escā aie administrat Iaco. j. Dat oib⁹ affluēter. De q̄ q̄deꝫ satiatōe loq̄r nr̄m thema. describēs panes ⁊ pisces q̄b⁹ xp̄s satiauit turbā illā vñ erāt q2 a quodā puero. de q̄ dr̄. Est puer vn⁹ h̄ q̄ habet ⁊c̄. In q̄b⁹ ṽbis describuntur tria hoc sacro tpe cuilibet xp̄ifideli necessaria. Primo q̄dem describit innocētie puritas. cū dr̄. Est puer vn⁹ h̄. Scd̄o pn̄ie austeritas. cū addit. q̄ habet q̄nq̄ panes ordeaceos. Tertio ɔsolatōis iocūditas. cū subdit et duos pisces. Ista sunt q̄ h̄ tēpe maxime peccatorib⁹ sunt post remissionē peccatoꝝ multū necessaria. A

Dixi primo ꝙ in ṽbis p̄missis describit innocētie puritas xp̄ifidelib⁹ p⁹ remissionē necessaria. Sic eñ dicit Hiero. scd̄a tabula p⁹ naufragiū est pn̄ia p quā hō reuertit ad innocentiā baptismalē. q̄ q2 maxie isto sacro tpe omnib⁹ digne penitentib⁹ restituta est. ido maxie debēt esse cauti ⁊ solliciti ne eis quoq̄ modo auferat. Vñ Psal. ammonēs oēs tales q̄b⁹ restituta ē innocētia. dic̄. Custodi innocētiā ⁊ vide eq̄tatē. Dic̄ glo. Custodi innocentiā ne scꝫ extorqueat a te. iuxta illud Apoc. iij. Tene qd̄ habes ne alius accipiat coronā tuā. Et vide equitatē fm Innoc. i. vide ne facias aliq̄d nisi equū. Et in his ṽbis tangunt due ptes iusticie generalis. q̄b⁹ se hō hꝫ erga deū debite ⁊ proximū. Unde q̄ ad deū dicit. Custodi innocentiā. Quo ad pximū. et vide equitatem. vt scꝫ nō facias alijs qd̄ tibi non vis fieri. qm̄ sūt reliquie hoi pacifico. id est. qm̄ dominus relīqt hec duo. scꝫ innocentiam et equitatē q̄si in testamēto pacꝫ Eccl̄i. xliiij. Statuit ei testamentū pacꝫ. et Ioh. xiiij. Pacē meā do vobis. In pace aūt ɔcurrūt hec duo. scꝫ innocentia q̄ nulli noceam⁹: ⁊ eq̄tas q̄ cūctis vt equū ē subueniam⁹. Custodi ḡ innocentiā. vt nulli malū inferas. ⁊ vide eq̄tatē vt oib⁹ bona facias. qd̄ est esse pacificū. Vñ Tulli⁹. Primū fundamentuꝫ iusticie est ne cui noceas. deinde vt cōi vtilitati deseruias. Istā innocentiā etiaꝫ describēs idem Psal. ait ps. xxxiij. Diuerte a malo ⁊ fac bonū. inquire paceꝫ ⁊ ꝑsequere eā. Et ponit h̄ lati⁹ ptes iusticie seu innocentie. Primo eñ ad puritatē innocentie ptinet cohibere manū ab ope malo. iō dic̄. diuerte a malo. q2 in via h⁹ vite occurrunt sepe pei⁹ ⁊ malū. ⁊ ab vtroq̄ diuertedū est.

Sed diceres. q̄re nō dic̄ poti⁹ resiste ḡ malo. Rñdeo fm Inno. ꝙ iō: q2 nos sum⁹ debiles. modo vbi nō est fortitudo. ɔsilio vtendū est. Prouer. xxiiij. Vir sapiēs fortis est. ⁊ vir doct⁹ robust⁹ ⁊ valid⁹. q2 cum dispositiōe itur ad bellum. ⁊ erit salus vbi multa sunt ɔsilia. Scd̄o ad puritatem innocentie ptinet promptitudo ad bñ agendum. vñ addit. Et fac bonū. non eñ sufficit diuertere a malo nisi istud sequatur. scꝫ facere bonū. Hoc debēt pensare penitētes hodie. vt nō credant eis sufficere si iam cauent a malo de q̄ penitent. nisi etiaꝫ bonis opib⁹. elemosynis et orōnib⁹ ⁊ ieiunijs intendant. Tertio ad puritatē innocentie requirit inquisitio pacis ad deū et ad proximū. ne si q̄s iniuriā fecerit. primo incidat in manus dn̄i. Et ideo addit. inq̄re pacē. fm Innocē. i. inquire quō pacem habeas cum deo et pximo et cum teipso Roꝫ. xij. Cum omnib⁹ pacem habentes. et cū inquisieris ꝑsequere eam. i. pfecte sequere eam.

Necessaria em̄ est diligētia in inq̄rendo. et
ideo dicit nō tm̄ querere sʒ inq̄re. id est intēte
q̄re. Itē necessaria est p̄seuerantia in sequē⸗
do pacē. ꝛ ideo dicit nō tm̄ seq̄re sʒ p̄seque⸗
re. i. p̄seuerāter seq̄re. Math. x. Qui p̄seue⸗
rauerit vsq; in finē hic saluus erit. Uel dic
inquire. i. interi⁹ q̄re pacē in cōscientia. q̄a
exterius nō est nisi bellū ꝛ turbatio. Iohā.
xvi. In mūdo pressurā habebitis. in me aūt
pacem. Eccs. j. Uidi cuncta que sub sole
erant. ꝛ ecce vniuersa vanitas ꝛ afflictō spi
rit⁹. quia cor semp̄ vult ad exteriora vaga⸗
ri. Uñ ꝯq̄rit Ps. Cor meū dereliquit me.
et ideo bene addit p̄seq̄re eam quasi fugien
tem Heb. xij. Pacem seq̄mini cum omīb⁹.
Ex p̄missis colligit̄ q̄ innocētia xp̄iana cō
sistit in trib⁹. scʒ in abstinentia a malo. Se
cundo in exercitatione in bono. Tertio in
perseuerantia vtriusq;. Et hec tria req̄rūt
alia tria. Nā abstinētia a malo requirit bo
nam voluntatē ꝛ rectā que semp̄ ad bonuʒ
tendit. ꝛ nō flectit̄ ad malū. Alias nō esset
recta. Exercitatio in bono req̄rit puritatē
op̄atōnis. vt opus nostruʒ nō sit permixtū
aliq̄ macula. Perseuerātia vero in vtroq;
req̄rit cōstantiam. vt homo nūq; recedat a
bono. Hec tria tangunt̄ Ps. xvij. vbi dici
tur. Et retribuet mihi dñs ꝫm iusticiā me
am. ꝛ ꝫm puritatē manuū mearū retribuet
mihi. Quia custodiui vias dñi nec impie
gessi a deo meo. Ecce tria ista. Nam bonā
voluntatē tangit cū dicit. Et retribuet mi
hi dñs ꝫm iusticiā meā. Bonam op̄ationē
tangit. cū dicit. ꝛ ꝫm puritatē manuū mea
rū. Perseuerantiā tāgit. cū addit. Quia cu
stodiui vias dñi. Est ḡ sensus. Retribuet
mihi dñs ꝫm iusticiā meā. Inno. exponit
id est ꝫm bonā voluntatē meā. Anselm⁹ di
cit. Qꝛ iusticia est rectitudo volūtatis pro
pter se seruata. Et ꝫm puritatē manuū me
arū retribuet mihi. Puritas manuū. i. ope
rū. Ubi sciendū q̄ opus dr̄ impurū ratiōe
carnalis affectionis. Isa. j. Man⁹ vr̄e ple
ne sunt sanguine. Itē cū fit p̄pter mūdi con
cupiscentiā. Hiere. vi. Ut quid mihi thus
de saba affertis. ꝛ calamū suaue olenteʒ de
terra longinqua. Et etiā cū fit causa ianis
glie. Mat. vi. Attendite ne iusticiā vestrā
corā homīb⁹ faciatis. vt videamini ab eis.
Alioq̄n mercedē nō habebitis. Uñ Greg.
Uecordia magna est magnum agere ꝛ lau
di inhiare. quia vnde celū mercari potuit

inde numū transitorij sermonis q̄rit. Ulti
mo addit de p̄seuerātia. qꝛ custodiui vias
dñi. Uie dñi sunt op̄a vel viuendi ordies.
Item vie dñi sunt p̄cepta ꝛ p̄hibitiones p̄
que itur ad deum. Math. xix. Si vis ad
vitā ingredi serua mādata dei Ps. Uiam
mādatoꝝ tuoꝝ cucurri. Et bene dicit. cu⸗
stodiui. nō solū ambulaui. Quia mlt̄e sunt
insidie ꝛ laquei ī his vijs. Ps. In via hac
q̄ ambulabā abscōderunt sup̄bi laqueū mi
hi. Iō dicit Hiere. vi. State sup̄ vias ve⸗
stras ꝛ videte. ꝛ interrogate de semitis anti
quis q̄ sit via bona. nec postea impie gessi.
a deo meo recedēdo. Ioh. vi. Dñe ad queʒ
ibimus. v̄ba vite eterne habes. Aug⁹. in li
bro ꝯfes. Dñe si vis vt fugiā ad te. da mihi
alteꝝ te. vt a te fugiā ad te. a te iusto. ad te
misericordē. hec est ḡ puritas quā necesse ē
custodire cuilibet penitēti. B

Dixi secundo q̄ ī v̄bis p̄mis⸗
sis d̄scribit̄ pe
nitentie austeritas. cum dr̄. hʒ q̄nq; panes
ordeaceos. Recte aūt pn̄ia comparat̄ pa⸗
ni ordeaceo. Tum qꝛ dura. tum qꝛ aspera.
tum quia pungitiua est. Grauis em̄ videt̄
oīb⁹ incipiētib⁹ ꝛ nōdū assuetis. Uñ Isa.
xxx. Dabit tibi dñs panē artū et aquaʒ bre
uem. Sed certe si homo incipit pēsare ḡui
tatē sue culpe ꝛ asperitatē gehenne future.
dulcescet ei sine dubio iste panis. Nam vt
dr̄ Prouer. xxvij. Aīa esuriēs etiā amaruʒ
pro dulci sumet. Tal' fuit dauid q̄ de se ait
Cinerē inq̄t tanq; panē mādu cabam. Uñ
aūt p̄uenit ista austeritas ꝛ asperitas ī pec
catore. ita q̄ pn̄ia videt̄ sibi panis nō triti
ceus. sed ordeaceus. videam⁹ breuit̄. Sic
aūt dr̄ in v̄bis thematis. panes isti ordea⸗
cei erāt nūero q̄nq;. ad significādū q̄ pn̄ia
habet q̄nq; ḡuia impedimēta q̄ amaricant
homini pn̄iam. p̄pter q̄ q̄nq; videt̄ eis pn̄ia
multū austera ꝛ dura. Primū impedimen
tū ē pudor p̄palandi seu reuelandi. Scðm
timor recidiuādi. Tertiū ardor delectādi.
Quartū torpor p̄stolandi. Et q̄ntū despe⸗
ratio veniā obtinēdi. Primū igit̄ qð facit
austeritatē pn̄ie est pudor p̄palandi seu r̄ue
landi pctm̄. Qui obuiat oīb⁹ penitere volē
tib⁹ ꝛ maxie hypocritis ꝛ sup̄bis qui volūt
apparere hoīb⁹ deforis sani ꝛ pulchri. cum
tm̄ sint intus fetidi. Pudēt em̄ ꝛ ꝯfundunt̄
reuelare hoī qð soli deo notū ē. Ex h̄ ei su⸗
spectus habebor ꝛ videbor ꝛ q̄si nulli⁹ esti

mationis reputabor. q tñ prius videbar hominibus pudicus. castus. sobrius. humilis. et quietus. Ecce quõ asper et amar' est iste panis pm' volenti penitere. Sz certe mirũ est q diabolus aufert homĩ pudorẽ. cuz autẽ vult penitere tunc ingerit sibi eundẽ. Un qdã sctũs vidit diabolũ in ecclia cũ hoies voluerũt cfiteri discurrere ad quem libet. et cuilibet volẽti in faciẽ insufflari Et adiurat' qd faceret. Rñdit. Reddo qd abstuli. Reddo eñ eis mõ in cfessione pudorem cũ volunt cfiteri quẽ eis abstulerã cũ voluerũt peccare. Cõtra hũc pudorẽ est triplex medicina. Prima. s. csideratio ratõis naturalis. Si eñ nõ erubuisti facere qd inhonestũ et inutile fuit. non debes erubescere confiteri. qd honestũ et vtile est. Unde Berñ. dicit. O insania nimia hoĩm. pudet ablui. et nõ pudet coinqnari. pudet sordes abstergere. et nõ pudet cõtrahere. Abstergitur caliga. et ptẽnit ablui aĩa. Scda medicina est vtus diuine intuitõis cui nihil celare potes etiã minimã cogitatiõz. Heb. iiij. Oĩa nuda et apta sunt oclis ei'. Et Boetius. v. li. de cso. in fine dic. Oĩa agimus añ oculos iudicis cũcta cernẽtis. Ad qd g illi erubescis cfiteri q h nouit anteq factuz esset. Tertia medicina est reuelatio future cõfusionis. Naum. iij. Reuelabo pudẽda tua et ostendam gentibus nuditatẽ tuã et regnis ignominiã tuã. Hiere. xx. Confundent vehementer q2 nõ intellexerũt obprobriũ sempiternum. quod nunq delebit. Sopho. j. Scrutabor hierlm in lucernis. et visitabo sup viros defixos in fecibus suis. Ecci. iiij Est cfusio adduces ignominiã. et e cõfusio adduces gliam. Bona cfusio fm Aug'. in pñti q hõ erubescit h pctã vt in futuro nõ erubescat. Sic g ptz de pmo pane ordeaceo. Scds panis ordeaceus siue scdm impedimẽtũ agẽde pnie qd amaricat hoi penitentiã est timor recidiuãdi. et iste multos retrahit. q2 qdã timẽt q nõ possint a pctis abstinere. de qbus pponunt penitere. vel qa nõ pñt ferre pniam eis iniunctã. Dicũt eñ Ad quid vis penitere hodie cũ cras i idez redibis. Cõtra h impedimentũ est triplex remediũ. qd dulcorat istũ panẽ. Primũ est csideratio pene pñtis. q2 modicitas. Scdm eiusdẽ leuitas. Tertiuz rpis momentanea breuitas. Cũ ecõuerso intuetur future pene magnitudo icõpabil. acerbitas intollerabilis. eternitas itermiabil. De qbus oĩbus Math. xxv. Ite maledicti i ignẽ eternũ. Un Job. vj. dr. Qui timet pruinã. id est penã tpalẽ. irruet sup eũ nix magnã. Igit alleuiatio et dulcoratio pnie ẽ recogitatio futurorũ suppliciorũ. De qbus Isa. xxxiij. Quis poterit habitare cum igne deuorante. et quis habitabit cũ ardoribus sempitnis. Ecce secundus panis ordeaceus. Tertius panis seu tertiũ impedimentũ agẽde pnie est ardor delectandi. q diabol' psuadet homi di. Recollige hõ miser delectationez in qua versaris. et vide q sine ea nõ possis ducere vitã tuã. Sz certe ctra h est facil' medicina. Recordari videlicet q2 momentaneũ est qd delectat. s3 eternũ qd cruciat. vt dic Gre. Aliud remediũ ẽ recordari vbi illius qd dic aplus. Oĩa possum in eo qui me cfortat. Nõ solũ g talẽ delectatõez possibile est vitare. s3 etiã qualẽcunq maiorẽ. Quia vt dic saluator. Oĩa possibilia sũt credẽti. et maxie. q2 nõ pmittit de' tẽptari nos supra id qd possum' sustiere. Quartus panis ordeaceus seu qrtũ impedimentuz agẽde pnie ẽ torpor pstolãdi. q oritur ex duplici psumptõe. videlz ex psumptõe vite plixe et final' venie. Uere maxia difficultas et asperitas isti' panis qñ pctor sibi blandit vitã lõgã et largã dei ppiciationẽ. Sz ctra h ẽ remediũ illd Aug'. Qui tibi veniã spopõdit diẽ crastinã non pmisit. ne tardes cõuerti ad dñm Ecci. v. c. Quia breues dies homis sunt Job. xiiij. Quintus panis ordeaceus seu qntum impedimẽtũ agẽde penitentie est desperatio veniam obtinendi. Hãc inducũt tria. Primo csideratio qntitatis pcti. sicut Caym Geñ. iiij. Maior ẽ iniquitas mea q vt veniã merear. Sz ctra h est passio xpi. quã si qs csideret. nõ pot brẽ tãta pctã q p ei' passionẽ nõ possent expiari. vt dicit Berñ. Quia vt dr. in Ps. Non solũ sufficiẽs. s3 copiosa apud deũ est redẽptio. Scdo desperationẽ inducit freques casus recidiuatõis Cogitat eñ peccator et desperat. di. Ad qd penitebo. cuz hodie faciam et cras cadam. Sed contra h habet remediũ qd dulcorat istũ panẽ. illd dictuz saluatoris Math. xviij. Non dico tibi vsq septies. sed vsq septuagies septies. Un xps ẽ sic medic' q nouit cẽties infirmũ curare recidiuãtẽ. sic dicit Aug. de pe. di. iij. §. Itẽ q frequter. et ca. sequẽti. Tertio de

ſperationē inducit cōſideratio diuturnita
tis.ꝑ quā ſibi hō dicit. tantū inueterat⁹ ſū
in h̄ pctō ⁊ tādiu in eo ſteti ꝙ nunꝗ̄ magis
miſcdiam obtinebo. ⁊ iō nō cōfitebor. Sʒ
cōtra h̄ eſt qđ dr in pš. Miſericordia dn̄i
ab eterno ⁊ vſqʒ ineternū. ſuꝑ timētes eum
Et Ezech. xviij. Quacunqʒ hora ingemu
erit pctōr. de pe. diſ. iij. Adhuc inſtāt. Vn̄
Leo papa. Miſcdie domini nec mēſuras
poſſum⁹ ponere nec tp̄a diffinire. Ecce ꝗ̄ʒ
auſteri panes ordeacei ſunt iſta q̄nqʒ impe
dimenta penitentibꝫ. q̄ tn̄ ſi bene maſticati
fuerint faciles ⁊ dulces ſunt ad manducā/
dum ex gr̄a dīna q̄ vnicuiqʒ hodie pſto eſt
Et ideo nulli eſt dubitandū ꝙ ſi velit vo/
luntatē apponere ꝓpriā. oīa erūt ſibi facilia
q꞉ mentiri nō pōt q̄ dixit. Iugū em̄ meum
ſuaue eſt. ⁊ onus meū leue Math. xj. L

Dixi tertio ꝙ in verbis p̄miſſiſ
deſcribit̄ penitenti
um ꝯſolatōis iocunditas. cū dr. Et duos
piſces. Licet nanqʒ penitētibꝫ aliq̄ vident̄
aſpera auſtera ⁊ amara ex vna parte. tamē
ex alia mlt̄a ſūt delectabilia ⁊ iocūda. q̄ ita
facilitāt ⁊ leuigāt onus pn̄ie ꝙ n̄ videt̄ ho
mo in aliq̄ grauari. Sūt autē iſta duo. ſcʒ
amor ⁊ ſpes. q̄ſi duo piſces dulces. Amor
em̄ eſt piſcis ita dulcis ꝙ q̄ guſtat de eo nō
ſentit oēs tribulatōes ⁊ amaritudines h⁹
ſeculi ⁊ oēs difficultates pn̄ie. ⁊ oīa q̄cūqʒ
ſibi occurrerint in bonū ꝯuertit. Vn̄ Roꝝ.
viij. dr. Scimus qm̄ diligētibꝫ deū om̄ia
cooꝑant̄ in bonū. Et enumerat ibi aplu̅s
multa genera penaꝝ. paſſionū ⁊ tormento
rū q̄ oīa penitenti ſunt dulcia ꝓpter amorē
quē hʒ. Dicit em̄ ibi. Quis nos ſeparabit
a caritate xp̄i. q. d. nullus. nec aliq̄ tribula
tio pn̄ie. eo ꝙ ſola pctā diuidūt inter nos ⁊
deū nr̄m. Iſa. lix. Quis ḡ ſepabit nos a ca/
ritate dei. An tribulatio. ſ. corpis afflictio.
que fit in pn̄ia. certe nō. q꞉ q̄liſcūqʒ ſit pena
penitent̄ ip̄e ſemꝑ dicit. Si bona ſuſcepi/
mus de manu dn̄i. mala aūt quare nō ſuſti
neam⁹. Job. ij. Querit vltra. An anguſtia
id ē anxietas mēt̄. Sicut Suſanna dixit
Anguſtie ſunt mihi vndiqʒ. Dan̄. xiij. q. d.
nō. Nec anguſtia. i. triſticia poterit nobis
nocere dūmō fiduciaʒ cor nr̄m habeat ad
deū. Vn̄ dr Dan̄. xiij. Querit vltra. An ꝑ/
ſecutio. ⁊ certe nō. q꞉ dauid multas ꝑſecu/
tiones paſſus eſt a ſaule. que ſibi nihil no/
cuerūt. vtʒ. j. Regū ꝑ totum. Querit vltra

An fames. i. penuria cibi. que iniūgit̄ com
muniter penitenti. ⁊ certe nihil nocebit. q꞉
amor dei in homie oīa iſta ſuffert. ⁊ p̄ dul/
cedine interiori nō facit ſentire famē. ſicut
patuit in helya ⁊ moyſe. q̄ vltra humanam
eſtimationē ieiunauerūt. ⁊ tn̄ ita alacres ⁊
leti fuerūt ac ſi delicatis cibis paſcerentur
Et idē patet de Daniele exp̄ſſe ⁊ ſocijs ei⁹
q̄ ſolis leguminibꝫ vtentes ⁊ cibos regios
ſpernētes. valde alacres ⁊ formoſi videbā
tur. ſicut ptʒ Dan̄. j. Querit vltra. An nu/
ditas. i. pēuria veſtiū. ⁊ certe iteꝝ nihil no/
cet. Quia iohēs portabat veſtimētū de pi/
lis cameloꝝ. ⁊ tn̄ fuit maxime cōmendat⁹.
Mat. xj. Querit vltra. An ꝑiculū. ⁊ certe
nō. q꞉ paulus in mlt̄is periculis erat. ⁊ ta/
mē in oībꝫ let⁹ fuit. vt dr. ij. Coꝝ. xj. Que/
rit vltra. An gladius. ⁊ certe nō. q꞉ multi
martyres lapidati ſunt. ſecti ſunt. i ore gla
dij occiſi ſūt. ⁊ tn̄ oīa vicerūt ꝑ fidē ⁊ amo/
rē xp̄i. vt dr. Heb. xj. Propt̄ qđ concludit
aplu̅s Roꝝ. viij. Q꞉ in his oībꝫ poſiti ſuꝑe
ramus. i. vincim⁹ ꝓpter eū. i. ꝑ v̄tutē ⁊ amo
rē ei⁹ qui dilexit nos. Ecce q̄nta iocundi/
tas ꝯſolationis cuilibet vere penitēti ꝑue/
nit ex amore dei. quē nec mors nec aliq̄ cre
atura pōt ſeparare a deo ⁊ ꝑ ꝯſequēs nulla
tribulatio vel ſuſtinētia corꝑalis vel men/
talis pōt eſſe ſibi difficilis vel amara. ſi ve
re diliget deum. Quia vt dicit Hierony.
Amanti nihil eſt difficile. Hinc dr in Pš.
Gloriabunt̄ in te oēs qui diligūt nomē tu/
um. nō dicit. Triſtabunt̄. Vn̄ Bern̄. d. xij.
gradibꝫ hūilitatis. O ꝗ̄ʒ dulcis ⁊ ſuauis ē
cibus caritas. q̄ feſſos alleuiat. debiles ro
borat. meſtos letificat. iugūqʒ veritat̄ fac̄
ſuaue ⁊ onus leue. Hec ille. Scđs piſcis
dulcorans auſteritatē pn̄ie et leuigās oēs
tribulationes p̄ntis vite eſt ſpes ⁊ certitu/
do auxilij diuini in oībꝫ aduerſitatibus ex
certa expectatōe futuroꝝ gaudioꝝ ꝑueni/
ens. Vn̄ ſ̄m mgr̄m ſniaꝝ li. iij. Spes ē cer
ta expectatio future beatitudinis ex dei ḡ/
tia ⁊ merit̄ ꝑueniens. Quiſq̄s ḡ aſperitate
penitētie ſe grauari ſentit. recurrat ad ſpē
⁊ omnia leuia inueniet. omnia dulcia eſti/
mabit. Nā ſicut amor om̄ia lenit in hoīe
eo ꝙ vt dictū eſt. Amāti nihil eſt difficile.
ſic et ſperanti. Vn̄ Iſa. xl. dicit̄. Qui ſꝑant
in dn̄o mutabūt fortitudinē. aſſument ſibi
pennas ⁊ volabunt ⁊ nō deficient. Hinc
Bern̄. ſuꝑ illud Pš. xc. Quoniā tu es dn̄e

ſpes mea .dicit. Si ſeuiat mundus. ſi fre/
mat malignus. ſi caro ꝯcupiſcat aduerſus
ſpiritū. ſi exurgat aduerſum me prelium. ī
h ego ſperabo in te. Iſti aūt duo piſces ſic
ſe hñt ꝙ vnus ſcꝫ amor capit in aqua dul/
ci ſcꝫ caritatꝭ. q̄ dulcior eſt ſup mel ⁊ fauuꝫ
Juxta illud. Spūs meus ſup mel dulcis.
Spes vero capit in aqua amara. eo ꝙ nō
pt eſſe ſine meritꝭ hūanis. q̄ vtiqꝫ cū diffi/
cultate ⁊ amaritudine ꝑueniūt. ꝟtus eīn ē
circa difficile. vt dr. j. Ethicoꝝ. Vñ q̄ ſpa/
re vellet pmiū ſine meritꝭ pſumptuoſus eſ
ſet. Et iō iſte piſcis eſt ex aq̄ amara. Amor
aūt eſt ex aq̄ oino dulci. Quia amor nō pō
derat merita. vt dicit Gre. in omel. de ma/
ria magdalena. Audax eīn ⁊ intrepid⁹ ir/
ruit ad pñtiā maieſtatis. Et bñ iſti duo pi
ſces ꝯiungunt. Sic eīn in cōuiuijs magto
rum apponunt diuerſis diuerſa. ⁊ nunc pi/
ſces recentes ⁊ dulces. nūc vero ſalliti. vt
qui nō pōt guſtare de iſtis. guſtet ſalteꝫ de
illis. Sic in cōuiuio xpi pñtis vite appo/
nunt iſta duo vt q̄ nō audet accedere auda
cter ad pñtiam diuine maieſtatis. vtpote.
puſillus in amore ſic eſt incipiēs. ſalteꝫ ſpe
ret de dei gr̄a. ⁊ meritꝭ ſuis q̄libꝫ talibꝫ ⁊ ſic
nihilomin⁹ reficiat pane pñie h ꝑ gr̄am vt
in futuro poſſit refici pane eterne ꝯſolatio
nis ꝑ gl̄iam. Ad quā nos ⁊c̄.

Dñica Letare. II. Sermo. LIII.

Accepit ieſus pa-
a nes. ⁊ cuꝫ gr̄as egiſſet diſtribuit
diſcūbentibꝫ Joh. vj. ca. Sicut
dicit btūs Aug⁹. in li. lxxxiij. queſtionum
Debemus deo illud attribuere vt euꝫ fate
amur aliq̄d poſſe qd̄ nos fateamur inueſti
gare nō poſſe. In rebꝫ eīn mirabilibꝫ tota
ratio faciēdi eſt potētia facientꝭ. Vult di/
cere Aug⁹. ꝙ de⁹ multa facit ⁊ pōt facere.
quoꝝ rationē nos neſcim⁹ aſſignare. Vnd
ſm ipm. Si querit quare deus aliq̄d facit
ſupra naturā. ꝯ naturā. vel pter naturam.
Quare tam mirabilia tā imcōprehenſibi/
lia tā inſolita tā inuſitata fecerit nō pt alia
ratio melior reddi niſi q̄a ita ſue potentie
placuit. Ideo ḡ talia facit q2 pōt. Et q2 di
ſtributio q̄nqꝫ panū q̄nqꝫ milibꝫ hoim per
xpm facta ad ſatietatē fuit opus a ſeculo i/
auditū. ⁊ ideo ſtupendū ⁊ admirabile. idō
vere ꝓbauit xpm eſſe verū filiū dei. q̄ cū pr̄e
et ſpūſctō vnus deus exiſtēs. ſua admirabi
li potentia fecit talia. q̄rū rōneꝫ hūana ra/
tio inueſtigare nō potuit. Ad h igit oñden
dū xps accepit panes. ⁊ cū gr̄as egiſſet di/
ſtribuit diſcūbentibꝫ. In q̄bꝫ verb tria di/
cunt de xpo que hoc ſacro tpe cuilibet vere
penitenti ꝑmaxime ſunt neceſſaria ad ſalu
tē. Primo eīn dr ꝙ xps accepit panes Se
cundo gr̄as egit Tertio diſtribuit. In ac/
ceptione panū notatur eius humilitas. q2
cū potuiſſet nouos panes creare ꝑ oīpo/
tiā. voluit tñ pexiſtētes ⁊ ꝑatos accipe ad
oſtendendā humilitatē. In actione gr̄arū
notatur eius deuotio. q̄ ad deū oīa refe/
rebat. In diſtributiōe panū notat ei⁹ libe
ralitas q̄ cunctis ad vota miniſtrabat. et
vnicuiqꝫ iuxta deſideriū ſuum ꝓuidebat.
Que tria quilibet penitens debet hr̄e. Nā
pmo ꝓpter h ꝙ exiuit iaꝫ de ſtatu culpe ad
ſtatū gr̄e. ⁊ de filio diaboli fact⁹ eſt fili⁹ di
debet eſſe hūilis ⁊ pauidus coram deo. ne
de accepta gr̄a ſupbiat ⁊ infletur. Secun
do ꝓpter h ꝙ a deo mlta bōa recepit ⁊ amiſ
ſa recupauit. debet eſſe deuot⁹ ⁊ ſedul⁹ vt
gr̄as ꝑ oībꝫ agat. Tertio ꝓpter h vt penā
tranſitoriā ⁊ ſatiſfactoriā i n ꝯfeſſione ſibi i
iunctā redimat. debet eſſe liberalis vt bōa
ſua egenis diſtribuat. Sicqꝫ ptꝫ ꝙ in his
tribꝫ xpm debet imitari. A

Dixi primo ꝙ i verbis premiſ
ſis tāgitur nr̄i ſal
uatoris hūilitas ꝑ quā penitentē inſtruit.
vt ſit corā deo pauidus ⁊ hūilis ne de ac/
cepta gr̄a ſuperbiat. in h ꝙ panes accepit.
Mag̃ hūilitas xpi qui cū in forma dei eēt
nō rapinā arbitrat⁹ eſt ſe eſſe eq̄lē deo. ſed
exinaniuit ſemetipm. formā ſerui accipiēs
et habitu inuent⁹ vt hō. Ad Phil. ij. c. Et
cū eēt eiuſdē potētie cū pr̄e. portans oīa
verbo ꝟtutis ſue. ꝑ quē deus pr̄ fecit ⁊ ſecu
la. vt dr ad Heb. j. imo cum eſſet ille q̄ om
nia q̄cunqꝫ voluit fecit in celo ⁊ in terra in
mari ⁊ in oībꝫ abyſſis. ⁊ q̄ dixit ⁊ fcā ſunt
omnia. Iſte talis ac tantus accepit panes
ad reficiendum turbas. quas potuit ſolo
nutu ſatiare. Ad quid autem hoc fecerit ni
ſi ad inſtruendū nos vt in oībꝫ hūiles ſim⁹
Vñ Aug⁹. in li de verbis dñi dicit in ꝑſo/
na chriſti. Diſcite a me. non munduꝫ fabri
care. nō cuncta viſibilia ⁊ inuiſibilia crea/
re. non in ipo mūdo mirabilia facere ⁊ mor
tuos ſuſcitare. Sed q̄m mitis ſum et hu/
milis corde. Cogitas magnam cōſtituere

fabricā celsitudinis. de fundamēto ꝓus cogita humilitatꝫ. Hec Aug⁹. Et licet cuilibet homini semꝑ de humilitate ꝓuidendū est. eo ꝙ hūilitas in om̄ibꝫ hominibꝫ valdē est spectabilis. Nā vt dicit Valeri⁹ eps̄ in quodā sermone. humilitas in pauꝑe grata est. in diuite glīosa. tū homini penitēti maxime est necessaria. ꝑsertim isto sacro tempore q̄ homo de peccatꝫ veniā accepit i cōfessione. ⁊ tendit ad ꝟtutū recollectionē et ꝑstinā restauratōnē. circa q̄ duo maxie sibi est timendū nisi habuerit hūilitatē. Pro q̄ sciendū ꝙ hūilitas tria bona facit penitēti. Prio eīn hūilitas oīa vicia cōꝑmit ne resurgant. Scdo oēs ꝟtutes perditas acquirit ⁊ restaurat. Tertio restauratas custodit. De ꝑmo dicit Aug⁹. in li. de verbis domini. ꝙ hūilitas est sicut medicina oībꝫ cōsulens. Ipa em̄ oīa tumentia ⁊ suꝑba compmit. oīa tabescentia ⁊ infirma seu fragilia ī hoīe reficit. oīa suꝑflua resecat. oīa dꝑraua ta corrigit. Que em̄ suꝑbia sanari pōt si humilitate filij dei nō sanaṫ. q̄ iracūdia sanari pōt. si paria filij dei nō sanatur. Hec Augu. Ecce ꝭm dicta istius sancti. humilitas cōꝑmit vicia ne resurgant. ⁊ maxime deꝑmit suꝑbiam ne mens hoīs de cetero eleuetur cōtra deū. Refert phs in li. de aīalib⁹. Q cervus intrans siluā deꝑmit cornua et incuruaṫ ne ꝑ ramos arboꝝ in cursu retrabatur ⁊ retardeṫ. Sic debꝫ facere penitēs qui hodie intrat siluā ⁊ solitudinē pnīe vt deponat cornua suꝑbie. ne ꝑ eam retrahaṫ et retardeṫ a salute sua. Vn̄ ps̄. cōsulit peccatoribꝫ di. Dixi iniq̄s. nolite inique agere et delinq̄ntibꝫ nolite exaltare cornu. Ps̄. lxxiiij. Istud maxime tangit penitentes illos q̄ ꝑ eo ꝙ iam mala de quibꝫ penitēt nō agūt. magne reputationis se reputāt. Vn̄ eis dr̄. Nolite exaltare cornu. Qd̄ exponit Inn̄. Nolite exaltare cornu ꝑ suꝑbiā. dicē do vos in h̄ esse iustos. qꝛ pctā nō cōmittitis. dicentes cum suꝑbo phariseo Lu. xviij non sum sicut ceteri hoīm. raptores. iniusti Nō em̄ sufficit declinare a malo. nisi etiam fiat bonum. ideo qui decliat a malo ⁊ tam̄ bonū obmittit. non dberet exaltare cornu ꝑsumendo aut defendēdo se. quia talibus diceṫ. Esuriui ⁊ nō dedistis mihi māducare. Ite maledicti. Hec Inno. De tribꝫ aūt solet homo penitens gl̄ari ⁊ suꝑbire q̄ necesse est reꝑimi ꝑ humilitatē. scꝫ de generis nobilitate. de mortis contemptu. ⁊ de vite sanctitate. Credit em̄ ꝙ ꝑ hec tria possit in celū ascēdere. quia nobil' dei creatura quaꝫ impossibile est a deo dānari cū sit eius imago. Scdo quia credit se ita fortē ꝙ etiam mortē ꝑ xp̄o susciperet. ⁊ sicut strennuus miles eam nō timeret. Tertio qꝛ etiā multa ꝑ abstinentiā ⁊ sanctitatē suā ꝓmeruit. Ista tria tangit ps̄. dicens. Dixi iniq̄s nolite extollere in altū cornu vr̄m. i. nolite suꝑbire. quia neq̧ ab oriēte. i. a generis nobilitate suꝑbire debetis. neq̧ ab occidente. id est a cōtemptu mortis. neq̧ a desertis montibus. i. a sanctitate ⁊ abstinētia. Et sequitur medicamentū humilitatis quibꝫ ista oīa cōꝑmunṫ. Qm̄ deus iudex est. q̄ ꝭm innocētiā nobilior strēnuior ⁊ sanctior. ⁊ tū nō fuit suꝑbus. sed humiliauit semetipꝫ vsq̧ ad crucis ignominiā. Et certe ista verba satꝫ ostendūt cuilibet vere penitenti q̄ntuꝫ humiliari debet. cū non habeat materiā suꝑbiendi ex tota vita sua. quia nec a ꝑncipio nec a fine. nec a medio. habet aūt sufficientem materiā ex om̄ibꝫ istis humilitatꝫ si velit aduertere. Vn̄ ꝭm Inno quartum sensus est. nō debetis suꝑbire. quia nihil habetis in vobis vndē suꝑbire possitis. sꝫ tm̄ humilitatis materiā in vobis inuenire potestꝫ. quia neq̧ ab oriēte. i. a ꝑncipio vite vestre. neq̧ ab occidēte. i. a fine. neq̧ a desertꝫ montibꝫ. i. a tota vita vestra scꝫ potestꝫ suꝑbire. sed magis humiliari. Per dectos montes qui cū magna difficultate colunṫ. et vix bonum fructū faciunt. de facili autē spinas ⁊ tribulos afferunt. bene significaṫ vita homis q̄ cum magna difficultate ad bonū trahiṫ. de facili aūt ad malū. Vn̄ de his tribꝫ diciṫ Job. xiiij. Hō nat⁹ de muliere. Ecce ꝑncipiū vile. Breui viuens tempore. Ecce finis terribilis. Repletur multis miserijs. Ecce medium miserabile. De his ergo non potest superbire. Unde Innocentius tertius de vilitate humane conditōis. Vn̄ superbit homo cuius ꝯceptio culpa. nasci pena. labor vita. necesse mori. ne ergo extollat cornu. maxime qm̄ de⁹ iudex est qui superbos humiliat. Sic g̃ patꝫ ꝑmū quomodo humilitas hoīem a malo retrahit. De scdo quō humilitas om̄es virtutes i homie reparat ⁊ restaurat. Est ei humilitas i virtutibus sicut radix in arboribus. que si sana fuerit. spes est bona de

ramoꝝ fructificatōe. Sic si hūilitas pfctā fuerit in hoīe. oīa fructificabūt opa ꝟtutuꝫ q̄ p̄us mortua fuerūt. Recte sic͡ post morti ficatōeꝫ radicis in hieme. supueniēte vere restituit̄ pulcritudo ⁊ decor ramoꝝ ⁊ spes est de fructu. Sic recupata hūilitate omnia recupant̄ ⁊ reuiuiscūt in penitēte: q̄ nō possent reuiuiscere ex se sine hūilitate: q̄si sine radice. Vñ dic͡ Gre. xxvij. li. moraliū. Origo virtutꝫ hūilitas est. veraciter illa in nobis pullulāt q̄ in radice ꝓpria. i. hūilitate pdurāt. a qua nimirū si abscidit̄ arescit. Hec Gre. Et hec est rō ſm Gre. Quia omniū virtutū incrementū est a caritate q̄i ab humore viuificante. Qui humor si dꝫ diffundi in ramos sursum: p̄us oportet esse ī radice deorsum. Qui ğ hūilitatē habet: habet pariter ⁊ caritatē. q̄ habita oīa rehabētur. qꝛ oīa bona reuiuūt cum illa. ⁊ q̄ ad h̄ scꝫ ad humorē viuificantē q̄ est in hūilitate. Aug⁹ sup Joh. Omel. viij. de pe. dist. ij. Radix. dicit caritatē etiā esse radicē omnium bonoꝝ. q̄ tñ sine hūilitate nō p̄t esse. qꝛ hūilitas est ꝓpri⁹ locus caritatꝫ. De tertio q̄ñ hūilitas oīes virtutes in vere penitēte custodit. Dic͡ Hiero. sup Math. xix. c. Hūilitas est ꝯseruatrix custosq̄ꝫ virtutum Et nihil est qđ ita deo gratū faciat hoīem ⁊ hoib⁹ q̄ꝫ si vite merito nō magni sꝫ humilitate esse infirmi videant̄. Multū ğ debet penitens solicitari de hūilitate: ne bona q̄ agit sine ea amittat. Dicit eñ Gre. Omel. vij. Qui sine hūilitate virtutes ꝯgregat: ī ventū puluerē portat. Et. viij. li. mor. ideꝫ dicit. Perit oīe qđ agitur si nō humilitate custodit̄. Ex his oīb⁹ pꝫ q̄ summa nostre pfectōis. in hūilitate ꝯsistit. Vñ dicit Hugo li. iij. de claustro aīe q̄ ip̄a est inter ꝟtutes sic͡ mel inter appotecarias species. Sicut enim mel ꝯcordat cum omnib⁹ specieb⁹ ⁊ ꝯfectionib⁹ medicine. Ita ex humilitatis dulcedine ꝯdiunt̄ oīa genera virtutū. Et ex h̄ ꝯsequenter pꝫ q̄ nō p̄t quis vere dici pfect⁹ q̄ hac ꝟtute p̄uat⁹ est. Ita dicit Cassiodo. sup illud Psal. Humiliatus sum vsq̄ꝫquaq̄ꝫ. Per hanc eñ ſm ip̄m membra xp̄i sciunt diaboli vicisse supbiaꝫ Per hanc fideles sup regna pficiunt. Per hanc supbia tyrannica supat̄. Per hanc in eternū martyres coronāt̄. Quisq̄s ğ digne penitere se dicit: diligēter attēdat vt hūilitatē hīe studeat: q̄tin⁹ ⁊ mala p̄terita comprimere et bona pdita restaurare et ea cōseruare possit.

B

Dixi secundo q̄ in verbis p̄missis tangitur nostri saluatoris grāꝝ actio: p quam nos ad deuotionē et diuine laudis ꝯfessionem informat. Et certe necessitas magna incūbit homini vt reddat altissimo grās. Si ex q̄ videt dei filiū agere grās deo p̄ri. Si eñ grās agit deo patri cōsubstantialis ei⁹ filius q̄ omnia bona omnib⁹ largit̄: et qui existens plenus grā et veritate oīb⁹ dat dona grāꝝ: cum in ip̄o sint oīes thesauri sapientie et scientie dei. q̄nto magꝫ homo paup et mendic⁹ et p omnia in se defectuosus. merito dꝫ grās agere p oīb⁹ bñficijs sibi a deo p̄stitꝫ. Circa qđ sciendū đ trib⁹. scꝫ de grāꝝ actionis necessitate Secundo de ipsaꝝ vtilitate. Tertio de eaꝝ qualitate. De p̄mo scꝫ de necessitate grāꝝ actōnis patet. q̄ ex triplici genere creaturaꝝ inducit̄ homo ad reddendū grās deo scꝫ ex genere creaturarū q̄ solū habent esse nature. Scđo ex genere illaꝝ q̄ habēt esse nature et grē. Tertio ex genere eaꝝ q̄ habent esse nature grē et glē. Primū patet. Nam creature hñtes esse nature tm̄: non cessant laudare deū et sibi grās agere put possunt: eo q̄ omnis sp̄us laudat dñm. Vñ Dañ. iij. inducunt̄ creature terrestres. aq̄tice. aeree ignee. simplices. mixte. sic͡ sunt aque. volucres celi. pisces maris. ignis. grando. nix. glacies. frigus. estas. sol. luna. ⁊ stelle. serpētes. ⁊ volucres pennate. et vniuersa germinantia in terra. Hec eñ oīa bñdicūt dñō suo mō. et faciūt homini seipsas materiam bñdicendi ⁊ laudandi deū p tantis beneficijs ip̄i homini a deo in istis creaturis exhibitis. Unde Seneca dicit ep̄la. lxxxiij. hanc esse iusticiā naturalē ſm quā cōuenit vnicuiq̄ꝫ qđ suū est reddere. s. bñficio grāꝫ. Et certe in h̄ creature irrationales inueniuntur multꝫ hominib⁹ meliores. qꝛ ille nō negligūt hāc iusticiā. homo aūt nō curat. Dicit eñ Seneca q̄ agri fertiles nō negligunt hanc iusticiā. q̄ multo pl⁹ reddunt q̄ꝫ acceperūt. Si ğ insensata reddūt gratias Certe maxime homo necessitatur exēplo eoꝝ ad idem faciendum. maxime cum omnia bona a deo constat hominem habere. Unde omnis profectus ad diuinitatꝫ numen referendus est. Quia vt dicit Cassio.

in quadā epl'a. Nihil ɔstat esse bonum nisi
qđ ab ipo dinoscit̃ esse collatū. Scđo idē
ptʒ ex genere creaturaꝝ q̄ hn̄t esse nature ꝛ
grē. vt fuer̃t sc̄ti viri. patriarche. ꝓphē. apl'i.
ɔfessores. martyres. ꝟgines. vidue. omesq̧
sancti. q̄ dū viuerent in terris. ꝑ oib9 bonis
gratuitʒ a deo ipsis collatʒ maximas grās
agebant. Vn̄ q̄dam ipoꝝ offerebāt dona ꝛ
sacrificia. oblatiões. decimas et holocau/
sta. Quidā vocib9 in celū dei bonitatē ex/
tollebāt. cantātes et psallētes in cordibus
suis dn̄o. Quidā eū datorē largifluū aliis
ꝑdicabāt. Vn̄ ille bn̄ grat9 fuit q̄ dixit. Re
pleat̃ os meū laude: vt cantem gl'aʒ tuam.
tota die magnitudinē tuā. Tertio idē ptʒ
ex genere creaturarū q̄ hn̄t esse nature grē
et gl'e. vt sunt angeli beati ꝛ aīe scōꝝ i celo.
De q̄b9 dr in Psal. Beati q̄ habitāt in do/
mo tua dn̄e. in secula seculoꝝ laudabūt te.
Innoc̄. exponit. In domo illa celesti. non
manufacta. in secula seculoꝝ. i. in eternum
laudabunt te. i. grās agent ꝓpt̃ bn̄ficia a te
collata. ꝛ ꝓpt̃ tuā bonitatē. In ps̄. Lauda
te dn̄m q̄m bon9 est. De illa domo dr Isa.
li. Gaudiū et leticia inueniẽt in ea. grāruʒ
actio ꝛ vox laudis. Et Apocal'. iiii. dr. Qr
sancti requiē die ac nocte nō hn̄t dicendo
Sctūs sctūs sanct9 q̄ erat ꝛ q̄ est ꝛ q̄ vētu/
rus est. Si igit̃ in omi loco dn̄atiōis eius
bn̄dicit̃ de9. vt dr in Psal. cii. eo q꞉ ꝑm In/
nocen. Vbiq̧ terraꝝ vbiq̧ creaturarū ef/
fluit largitas sue bonitatʒ Quid facit mi/
ser hō si non laudat deū q̄ adhuc positus ē
in loco horroris ꝛ vaste solitudis cum vi/
deat sctōs angelos laudare eū in loco vo/
luptatis. O si illi laudāt q̄ tn̄ ita securi sūt
de gl'ia vt eam nullaten9 amittere possint.
q̄re nō laudat hō q̄ nescit an odio vel amo
re dign9 sit. Eccs̄. ix. Vt q̄n̄q̧ ꝑuenire ad
gl'aʒ de miseria possit. Sʒ di. ꝛ q̄d mirū
dn̄e si de9 laudat̃ ab aliis q̄b9 multa bona
fecit et facit. Ego aūt q̄ semꝑ miseriam pa
tior in hac vita: pro quo ei grās agere de/
beo. Ad quod rn̄deo. Qr nō mirū q꞉ grati/
as nō agis ex quo dona tibi a deo data nō
sentis vel non intelligis. Natura porcorū
est q꞉ nō eleuant caput sursum vt videant
quercum. sed tm̄ glandem deorsum consi/
derant. Nesciūt em̄ glandem cadere de ar
bore. sed credūt in terra generari. Sic ta/
les quia nesciūt a deo omnia eis descende
re ideo nō referūt gratias. Vnde multi di

cunt Quis ostendit nobis bona. Dicit em̄
Cassiodo. in quadam epistola. Qui quan
ta sibi gratia collata sit nō intelligit vl' ne/
scit quantas largitori gratias debeat. non
intelligit nec enim potest quis plene intel/
ligere quod accepit nisi meminerit q̄d an/
te meruerit. Hec ille. Et ex hoc concludit
Seneca Epistola. lxxxii. Qr nemo scit re/
ferre gratias nisi sapiens. eo q꞉ ipse omnia
examinat secum. quid accipit. quādo. vbi.
et quemadmoduʒ. Patet ergo solutio du/
bii. de quo queritur q꞉ cristianus nō agēs
gratias deo non facit hoc nisi ex stulticia
sua maxima. Qui si esset sapiens sciret et
vellet eas referre. Sed diceres. Domi/
ne ego libenter scirem et addiscerem istam
sapientiam qua deo gratias scirem referre
Ad quod ego respondeo Qr ista sapientia
faciliter acquiritur si oculus mentʒ nostre
ad diuina beneficia conuertatur. De qui/
bus Psalmista. psalmo. cii. sic enumerans
ea dicit. Benedic anima mea domino: et
omnia que intra me sunt nomini sc̄tō eius
Et sequitur. Benedic anima mea domio:
et noli obliuisci omnes retributiones ei9.
Quasi di. Si alia nō essent sufficeret hoc
q꞉ ipse retribuit tibi bona pro malis. Co/
gita ergo q꞉ male facis et feceris ꝛ inde vi
debis retributiones dei. qui te nō damna
uit sed ad penitentiam vocauit et expecta
uit. et multa bona tibi tribuit. Retributio
nes etiam dicit. id est. iteratas et frequen/
tes donationes et condonationes. Has
ergo non debemus obliuisci Isaie. xliiii.
in fine. Nō obliuiscaris mei. Deleui enim
vt nubem iniquitates tuas. et quasi nebu/
lam peccata tua. Et enumerat ibi Psal/
mista sex magna beneficia: pro quibus hō
maxime deberet gratias agere. Primum
est venia peccatoꝝ. Vnde quo ad hoc di/
cit. Qui propiciatur omnibus iniquitati/
bus tuis Isa. xliii. Ego sum: ego sum ipse
qui deleo iniq̄tates tuas ꝓpter me. ꝛ pecca
toꝝ tuorū nō recordabor. Bene dicit: om
nibus. quia simul dimittunt̃ omnia. Vnd̄
Michee vltimo dicit̃. Deponet iniquita/
tes nostras et proiiciet in profundum ma/
ris omnia peccata nostra. Mare est peni/
tentia in quo submerguntur egyptii. id est
peccata et demones. Pctm̄ duo mala fac̄.
Vnū ē qđ obligat ad penā eternā. Scđm
est q꞉ vulnerat ꝛ debilitat animam. vt im/

potens sit ad bonū. Uñ nō suffic̄ vt pena
dimittat̄ nisi ⁊ vuln⁹ curet̄. Jō de⁹ scd̄m be
neficiū homini ostendit in h̄ q̄ sanat et cu
rat aīe vulnera De qb⁹ seq̄t̄. Qui sanat oēs
infirmitates tuas Luc̄. x. Alligauit vulne
ra ei⁹. Sed q̄d est q̄ sanat omēs infirmita
tes. Cum apl̄s dicat. ij. Cor. xij. Quia vir
tus i infirmitate p̄ficit̄. Solutio. Loquit̄
h̄ de aīa ⁊ d̄ infirmitatib⁹ aīe q̄s dn̄s sanat
Licet nō sanet infirmitates carnis in qui/
bus virt⁹ p̄ficit̄. Dicit āt: oēs infirmitates.
q₂ mlt̄e sunt infirmitates aīe. Auaricia em̄
est q̄si ydropisis. Jra febris. Sup̄bia apo
stema. Heresis lepra. Gula bolism⁹ Luxu
ria gomorra. Tisis inuidia. Has ḡ omēs
infirmitates sanat dn̄s in seruis suis maxi
me h̄ sacro tp̄e q̄dragesimali p̄ sacr̄m pn̄ie.
Tertium donū est q̄ nō solum sanat infir/
mū peccatorē: sed suscitat eū q̄si mortuum
Jdeo addit̄. Qui redimit de interitu vitā
tuā. s. p̄cio sanguis sui Ecc̄i. xx. Est q̄ mul
ta redimat modico p̄cio. sc₃ xp̄s sanguine
suo. S₃ nūq̄d xp̄i sanguis modicū est pre/
ciu₃. Solutio. Modicū q̄ntitate: magnū
valore. j. Cor. vj. Empti estis p̄cio mag/
no. j. Pe. j. Nō corruptibilib⁹ auro aut ar/
gento empti estis s₃ p̄cioso sanguine agni.
Quartū donū est coronatio. de q̄ sequitur
Qui coronat te in miscd̄ia ⁊ miseratiōib⁹.
sc₃. p̄ victoria quā habes ex pugna S₃ di.
tn̄ aplus dic̄. q̄ corona nr̄a ē ex iusticia. ij.
Thimo. vl. Reposita ē mihi corona iusti/
cie. Solutio. Miscd̄ia ē q̄ dn̄s p̄misit: iu
sticia q̄ reddit. Jnnoc̄. āt dic̄ q̄ iō d₂ coro
na miscd̄ie. q₂ licet merit₃ reddat̄. tn̄ ex ma
xima miscd̄ia dei ē q̄ ip̄e dat grā₃. q̄ ē fun/
damentū meriti. ⁊ s̄m h̄ istud donū est gr̄e
collatio. Quintū donū est adimpletio de/
sideriorū. Uñ seq̄t̄. Qui replet in bonis de
sideriū tuū Prouer. x. Desideriū suū iustis
dabit̄. Quid aūt desiderat aīa iusti vl̄ quo
replebit̄. Certe ip̄o deo. Quia dic̄ Augu.
Animā dei capacē nihil minus deo imple
re p̄t Prouer. xj. Desideriū iustorū oīn̄e bo/
nū est. i. de⁹. et s̄m h̄ istud donū est precum
exauditio. Et notant̄ dicit. Replet in bo/
nis. q̄n sc₃ bona desiderant̄. Nam cū bona
nō sunt nō adimplet̄ desideriū. Uñ Luce
ix. Petentib⁹ vltionē discipulis: dictū est.
Nescitis cui⁹ sp̄us estis. Sextū ē mentis re
nouatio. Uñ sequit̄. Renouabit̄ vt aquile
iuuentus tua. Sic em̄ dicit glo. natura aq̄le

est q̄ cū senescit h₃ rostrū durū ⁊ pondero
sum. ⁊ ita nō p̄t comedere. sed hāc duriciā
deponit: allidendo rostrū ad petrā. Hoc fa
ciet de⁹ aīe: q̄n deposita ponderositate cor
poris ei⁹ in morte ad gustandū suā dulce/
dinē eam eleuabit. Facit h̄ ⁊ in presenti vi/
ta p̄ grām. p̄ quā deposita vetustate culpe:
renouat eam in spiritu mentis. vt d₂ Eph.
iiij. vt sic in nouitate vite ambulet. Rom.
vj. j. Regum. x. Mutaberis in virū alium
Sunt ⁊ alia plura bn̄ficia que ibidem enu
merat dicens. Misericors ⁊ miserator do
minus. longanimis. s. p̄ patientiā. ⁊ multū
misericors sc₃ expectādo cōuersionē. nō in
p̄petuū irascet̄. neq₃ in eternū cōminabitur
Quasi di. nō vlciscet̄ in futuro sed in p̄nti.
Q. d̄ s̄m Gre. fit ex miscd̄ia. nō s̄m pctā no
stra fecit nob. i. nō tm̄ v̄berat in p̄nti q̄ntū
meruim⁹. neq₃ s̄m iniq̄tates nr̄as retribu/
it nob. q₂ cū magna flagella deberet retri/
buere p̄ magnis peccat₃: parua ⁊ pauca re
tribuit. Job. xxxiij. Ut eram dign⁹ non re
cepi. Maxie aūt in h̄ miseret̄. q₂ fugat lon
ge a nobis peccata. Unde d₂. Scd̄m alti
tudinē celi a terra corroborauit miscd̄iam
suā sup̄ timentes se. Quantū distat ort⁹ ab
occidente. longe fecit a nobis iniquitates
nr̄as. Super omnia ista de⁹ d₂ misericors
maxime: q₂ omnia homini facit grat₃. Uñ
sequit̄. Quomodo miseret̄ pater filiorū. sc₃
gratis. Pater em̄ miseret̄ filiorū. nutriendo
eos. necessaria ministrando. docendo. ca/
stigando. Sic misert⁹ est dn̄s timentibus
se. Ecce q̄nta bn̄ficia deberent hoīe₃ semp̄
mouere ad grārū actiones deo reddendas.
Maxime tn̄ h̄ sacro tp̄e in q̄ p̄ter bona na
turalia ⁊ fortuita hodie maxima bona gr̄e
in remissione peccatorū suorū sunt collata.
Restat videre de scd̄o. s. de vtilitate grārū
actionis. Est āt vtilitas vna inter plures
ista q̄ hō grās agēs d̄ paruis meret̄ recip̄e
magna. iuxta illud Cas̄. lib. iiij. epl̄a. Jn/
uitat ad magna q̄ gratanter suscipit modi
ca. ⁊ spem de futuris accipit q̄ trāsacta bn̄
ficia recognoscit. Hec ille. Uñ Ber. sup̄ cāti.
s̄moē. xiij. ponit exēplū. Q₂ sic̄ aque omēs
iō intrāt mare vt iterū fluāt. ita hō d₃ refer/
re oīa bona in deū: vt iterū ⁊ iterū ab eo ac/
cipiat eadem vel maiora. De tertio. sc₃ de
qualitate grārū actionis q̄les. s. debent esse
sciendum q̄ grās debemus agere quinq₃
modis. Primo deuote ⁊ iocūde. ⁊ merito

iocunde. q2 sine merito dãt nob beneficia dei. Juxta illud. Grã dei sum id quod sũ. Scđo magnifice. quia mag dant nob. ij. Mach. j. De magnis periculis a deo liberati magnifice grãs agimus. Talis ille fuit q̃ dicit. Magnificate dñm mecũ. Inno. id est laudando ꝛ p̃dicando eũ magnũ annunciate. Tertio assidue. q2 cõtinue beneficia ĩpendunt nobis. Ephe. v. Grãs agẽtes semp̱ de oĩbꝫ ꝛ p̱ oĩbꝫ. Quarto ĩtegre q2 oĩa sũt bona ꝛ ĩtegra q̃ dant nob. j. Thes. v. In oĩbꝫ grãs agite. Quĩto ꝯstanter. s. tã in p̱speris q̃ȝ in aduersis. Vñ Aug⁹. sup illud ps̃. Repleat os meũ laude. dicit ꝙ ẽ tota die. i. sine intermissiõe laudare in prosperis. quia ꝯsolaris. in aduersis. quia corrigeris. Et Criso. in tractatu de symbolo dic̃. Si venerint mala bñdicite vt dissoluãtur mala. Si prosp̱era venerint bñdicite vt p̱seuerent p̱spera.

Dixi tertio ꝙ in verbis p̃missis describit saluatorꝫ nr̃i panũ distributio. p̱ quã nos ad liberalitatẽ largitionis elemosynaruꝫ isto sacro tẽpore informat. Licet eñ multa sint inducẽtia isto sacro tempore ad largitionẽ elemosynarũ tam p̱phetica q̃ȝ ap̃lica scripta. tam maxie exemplũ x̃pi mouere nos d̃bet ad h̃ faciendũ. Qui d̃tribuit panes esurientib⁹ turbis. cõpassus miserie eoꝝ. Vñ ista dñica vocatur dñica panũ. ad significandum ꝙ nos debem⁹ nr̃m panẽ frangere esurientibus. ꝛ eoꝝ esuriem satiare. si volum⁹ satiari a deo cũ apparuerit glĩa sua. maxie cum elemosyne nr̃e sint satisfactorie p̱ pc̃tis nostris. Vñ Dañ. iiij. d̃r. Peccata tua elemosynis redime. Et Luc̃. xij. d̃r. Date elemosynam ꝛ omnia munda sunt vobis. Pro quo sciendũ ꝙ homo inducit ad faciendũ elemosynã isto sacro tp̱e ex tribꝫ. scꝫ si consideret quis petit eam. pro q̃ petit. ꝛ ad q̇d petit. Primo igit ꝯsideret q̇s petit eam. q2 deus. p̱ cuius amore petit eã mendicus. Deus enim intm̃ diligit paup̱es. ꝙ q̇cquid fit eis p̱pter amorem suum reputat sibi factuꝫ. Vnde Math. xxv. d̃r. Q̇d vni ex minimiꝫ meis fecistis. mihi fecistis. Petit igit deus elemosynã p̱ pauperẽ suũ a quo diues petit qñqꝫ regnũ. Et id̃o cũ diues negat pauperi modicũ frustuꝫ panis timere debet ꝙ deus nõ audiet euꝫ cũ ab eo petet regnum eterne felicitatis. Vñ Prouer. xxj. d̃r. Qui obturat aurem suã ad clamorẽ pauperum clamabit ip̃e ꝛ non exandiet. Scđo debet cõsiderare q̇d petit. q2 petit nõ nr̃m. sꝫ suũ. Quid eñ habes q̇d nõ accepisti. dic̃ ap̃lus Et ideo valde ingrat⁹ est q̃ pauperi negat modicã elemosynã. cũ ip̃e habeat a d̃o habundantẽ mensam suã. Hinc d̃r. j. Parali. xxix. Tua sunt dñe omnia. ꝛ q̃ de mãu tua accepimus dedim⁹ tibi. Tertio debet homo ꝯsiderare ad q̇d petit. deus eñ petit nõ ad dandũ. sꝫ mutuãdũ. nec tm̃ ad duplas. sed centuplas vsuras Math. xix. Centuplũ accipietis. Et ideo valde ingrat⁹ ẽ d̃o q̃ ad tales vsuras non vult mutuare deo. ad quas tñ mutuaret iudeo vel saraceno. Vñ diues est sicut mercator qui nõ debet vacuus redire domũ. sꝫ cũ lucro. lucꝝ aũt diuitiaꝝ est elemosyna. Ad h̃ eñ de⁹ d̃dit diuitias alicui vt de eis misereat paup̱ib⁹ Alioq̃n tali mercatori inutili tollet talẽtũ. ꝛ dabit alteri meliori. vt d̃r Math. xxv. c. Quia sepe de⁹ tollit diuitias auarꝫ. ꝛ dat eas pijs ꝛ cõpassiuis. O q̃nti mercatores sũt hodie in sec̃lo. diuites dico q̃ stulte mercant. dãtes illis merces suas q̃ eis reddere nõ p̃nt in nundinis future glĩe. tales sũt multa dantes hystrionibꝫ p̱ vana glĩa dilatanda. de q̃ tñ nihil inueniẽt ĩ futuro. Quia de talibus d̃r illud Math. v. Receperunt mercedẽ suã. Nos igit nõ sic. sꝫ faciam⁹ nobis amicos de mãmona iniq̃tatꝫ. q̃ nos recipere possint in et̃na tabnacl̃a tp̱e necessitatis. Ad q̃ nos p̱ducere ꝛc̃.

Dñica Judica. I Sermo. LIIII.

In veritatem dico vob q̃re vos nõ creditꝫ mihi Johã. viij. Sicut dicit Aug⁹. in li. de agone x̃piano. Errat quisqꝫ se veritatẽ cognoscere putat q̇ adhuc neq̇ter viuit. Vult dicere Aug⁹. ꝙ null⁹ mal⁹ efficaciter põt veritatẽ cognoscere. Quid igit mirũ si iudei mali existentes in se. non poterãt v̱itatẽ a x̃po dictã ꝛ factã cognoscere. nec suis op̱ibꝫ ꝛ s̃monib⁹ credere. p̱serti cũ ip̃i forent ita sup̱bi. ita inflati. vt omneꝫ in se sufficientiã habere arbitrent. Vñ saluator ait eis. Quõ inq̇t potestis credere qui glĩam ab inuicẽ accipitis. ꝛ gloriam que a solo deo est non q̃ritis. q. d. vana glĩa ꝛ superbia vr̃a obstat vobis ne credatꝫ in me. Hinc Aug⁹. de se dicit in li. ꝯfes. Quãdiu

inflatam faciem mẽtis sue habuerit tumẽs seculari pompa ⁊ vanitate. veritatẽ nõ poterit cognoscere. Vñ Grego. Tumor mentis obstaculũ veritatis. Cum igit̃ ex parte xp̃i nulla causa fuerit q̃re veritati sue credere non debuissent. restat vt eoꝝ perfidia et incredulitas ex parte malicie eorum totaliter existat. Ideoq; saluator arguens eoꝝ maliciã ait. Si veritatez dico vob. quare vos nõ creditꝭ mihi. In quibꝰ ꝟbis tria tãgunt̃. Primo sermõis xp̃i cõmendatio. ĩ eo ꝙ dicit̃. Si veritatẽ. Scđo describit̃ eiusdem pia p̄dicatio ⁊ veritatis salutaris annunciatio. Cũ dicit̃. dico vobis. Tertõ arguitur malicie obduratio. cũ dicit̃. Quare vos nõ creditis mihi. A

Dixi primo ꝙ in verbis p̄missis tangit̃ sermonis xp̃i cõmendatio in eo ꝙ dicit̃. Si veritatẽ. Sermo siquidẽ christi maxime reputationis. dignitatis aut excellentie fuit vltra omnẽ sermonẽ humanũ aut angelicuz quia totalis. pura ⁊ sincera ac omnimoda veritas. Vñ cum omnis homo sit mẽdax. vt dr̃ in Ps. Omnis homo mẽdax. Deus autem verax est Roma. j. Sermo hũanus põt interdum esse verus. interdum falsus. interdũ et si verus. non tamẽ veritas. Sicut aplus ad Titũ. j. dicit de poeta quodã Testimoniũ inquit hoc verum est. verũ est dixit. non dixit. veritas est. Et notãdũ ꝼm Gorram Ephe. iiij. Veritas est multiplex quã debemꝰ facere. Prima est scp̃ture. Daniel. x. Aunũciabo tibi quod expressum est in scriptura veritatꝭ. Scđa veritas ꝯsciẽtie. ij. Coꝝ. xj. Est veritas xp̃i in me. id est ĩ mea ꝯsciẽtia. Tertia loquele. Prouer. xij. Labium veritatis firmum erit in ꝑpetuuz Quarta vite. Johes in sua Canonica tertia Maiorẽ hoꝝ nõ habeo gratiã q̃ʒ vt audiã ⁊c̃. Quinta doctrine. Math. xxij. Scimus q̃ verax es. Sexta iusticie. Isa. xlij. In veritate educet iudiciũ. Septima remunerans glie. Joh. viij. Veritas liberabit vos. Sed heu veritas scp̃ture ꝑuertit̃ ab hereticis. Dañ. viij. Prosternet̃ veritas in terra. Veritas ꝯscie ꝑmutat̃ ab hypocritis. Ozee. iiij. Nõ est ꝟitas in terra. Veritas loq̃le deridet̃ a stultis. Job. vj. Quare detraxistis sermonibꝰ veritatis. Jam eniz correctoꝛ detractoꝛ reputat̃. Veritas vite diminuit̃ in mũdanis. Ps. Diminute sunt veritates a filijs hoĩm. Veritas doctrine impugnat̃ ab emul̃. Gal̃. v. Quis vos impediuit veritati nõ obedire. Veritas iusticie captiuat̃ ab iniq̃s qui veritatẽ dei in iniusticia detinent. Roꝝ. j. Isa. lix. Justicia lõge stetit. q̃ corruit ĩ plateis veritas ⁊ eq̃tas nõ potuit ingredi. Veritas glie ꝑ vili p̄cio vendit̃ a reprob. Prouer. xxviij. Qui cognoscit faciẽ ĩ iudicio. nõ bene facit. iste et ꝑ buccella panis deserit veritatem. Isti sunt peiores iuda. q̃ xp̃m vendidit pro. xxx denarijs. isti oẽs cõmutãt veritatem dei in mendaciũ. Roma. j. Silr̃ sermo angelicus cũ sit creature. q̃ de se deficibilis est nisi cõseruet̃ ꝑ grãm. põt esse interdũ verꝰ. si a bono angelo ꝓferat̃. ⁊ q̃ntũcunq; a bono ꝓferat̃. posset ꝯtingere ꝙ etiã esset falsus. considerata ꝯditõe mutabilitatꝭ. q̃ ẽ ꝼm naturã licet nõ ꝼm grãm. Omnis eniz creatura citra deũ versibilis ẽ ꝼm naturã. ꝓ ⁊ contra. Hinc dic̃ apl̃s Gal̃. j. Qz si angelꝰ bonus ꝑ suppositũ de celo descẽdens euãgelizauerit vobis aliud q̃ʒ annunciauimus vobis nolite credere. imo dicit. anathẽa sit. Hoc aũt nõ põt dici ꝟitas cui apl̃s facit discredere ⁊ nõ assentire. cũ absit ab aplo vt veritatẽ ꝓhibeat credere. Et tñ si ꝑ suppositum ita contigeret angelũ annũciare. nõ essꝫ sibi credendũ. Ideo nullus sermo cuiuscunq; creature põt dici simplicit̃ veritas sicut xp̃i q̃ est sapia dei p̃ris q̃ aliud annunciare vel dicere nõ potuit nisi q̃d ĩ deo p̃re vidit Vñ Gorra sup epl̃a z. j. Thet̃. ij. verbũ dei differt a nr̃o in scp̃rẽ. Prio ĩ veritate. quia deꝰ verax. ois hõ mẽdax. Scđo in mutabilitate. q̃ nõ est deꝰ vt hõ vt mentiat̃ nec vt filiꝰ hois vt mutet̃. Num. xxiij. Math. xxiiij. Lu xxj. Celũ ⁊ t̃ra trãsibũt. Tertio in sp̃ũalitate. Qui de terra est de t̃ra loquitur. Joh. iij. ⁊ Joh. vj. ꝟba q̃ locutꝰ sũ vob spũs ⁊c̃. Quarto in ꝟtuositate. Math. vij docebat eos tãq̃ʒ ꝑtãtẽ hñs. Quito in suauitate. Joh. vij. Nunq̃ʒ sic locutꝰ est homo Sexto in vtilitate. Joh. vj. Dñe ad quez ibimus. ꝟba vite eterne hẽs. Septimo ĩ ꝑfectiõe. Ecci. xliij. Cõsũmatio ꝼmonũ ipse est. Quare bene dictũ ẽ ꝙ sermo christi cõmendatur excellentissime vltra sermonem humanuz et angelicum. in eo ꝙ dicit̃ veritas. Vñ oĩa vera ideo vera sũt. q̃ ꝟitati q̃ xp̃s ẽ adeq̃nt̃. Nam sicut dic̃ Liconiẽ in suis collatiõibꝰ sermone. xix. Veritas ẽ

adequatio ſmonis ⁊ rei. cū. ſ. res ita eſt ſic
ſonat. Precipua itaq; ꝟitas eſt adeq̄tio ſi-
ue correſpōdentia ſeu ꝯformitas rerꝫ ſum-
mo ſermōi. h̄ eſt. ꝟbo p̄ris eterno. Illo inq̄
verbo ꝑ qḋ p̄r eternal'r dic̄. ⁊ verbo ſcriptu
re qḋ ꝑ ora eorꝫ dꝛ q̇ ſcripturam ediderunt
Hec aūt veritas triplex eſt. ſcꝫ ſermonis.
oꝑationis. ⁊ intentōis ſm Robertum hol
goth ſuꝑ li. Sapie ca. vj. Ueritas ſmōis
eſt qn̄ ita ſit ſicut dꝛ. ⁊ qḋ dicens ita credat
ſicut dicit. Nā licet ita ſit in re ſicut dic̄ hō
ſi dicens alit̄ credit eſſe q̄ dicit. ip̄e loquit̄
cōtra ꝯſciam ⁊ peccat. Un̄ apl's Ephe. iiij
dicit. Deponentes falſitatē. loquimini ve-
ritatē vnuſquiſq; cū proximo ſuo. q̄m ſumus
inuicē mēbra. Scd̄a veritas eſt oꝑationis
et ꝯſiſtit in ꝯformitate oꝑis ⁊ ſermōis. Hu
ius ꝯ̄rium eſt fraus ⁊ dolus ⁊ ſimulatio. ꝑ
quam aliq̄s dicit pulchra verba ⁊ ſimulat
ſe amicū. ⁊ tamē occulte eum odit. ⁊ ponit
ei inſidias. de q̄ loquit̄. j. Joh. iij. Nō dili-
gamus verbo neq; lingua ſed opere ⁊ ve-
ritate. Tertia veritas eſt intētōis. ⁊ ꝯſiſtit
in ꝯformitate intētōis ad op⁹. vt vicꝫ op⁹
qḋ de ſuo genere ē bonū. nō fiat ex appeti-
tu laudis hūane. nec ex q̄cūq; vana inten-
tiōe. ſꝫ vt honor dei p̄ncipaliter intendat̄.
Joh. iiij. Ueri adoratores adorabunt pa-
trē in ſpū ⁊ veritate. i. ſctā intentōne cōiū-
cta cū exteriori oꝑatiōe. Hec ḡ triplex veri
tas in xp̄o fuit. ⁊ ꝑ xp̄um nob̄ eſt reſtituta.
Nā ſic dic̄ Linconien̄ vbi. s̄. Añ lapſum
p̄mi ꝑntis fuit in terra veritas. Sꝫ eo la-
bente receſſit a terra. nec potuiſſet reuerti ī
terrā. niſi ꝟitas de terra orta eſſet. i. verbū
patris de carne ꝟginis. Chriſtus ḡ iſtam
triplicē veritatē habuit. Nā ip̄e nō potuit
aliter loqui q̄ res ſe habuit. Sic em̄ dicit
Aug⁹. xij. de trinitate. Ratio humana īhe
ret eternis ſpeculandis ſeu ꝯſpiciēdis aut
cōſulendis. Cōſpiciēdis ſm qḋ eorꝫ veri-
tatē ꝯtuet̄ ⁊ ſpeculat̄. Conſulēdis qn̄ con-
ſulit regulas eternas de aliis iudicādo ⁊ or
dinādo. Et licet hō ſm p̄mū modū inſpici
endo eternā veritatē nō hꝫ peccare. qꝛ pec
care eſt ꝑ auerſionē ab eternis regulis. qḋ
nō ꝯtingit niſi ꝑ pctm̄ mortale. in qḋ null⁹
cadit dum diuinis intēdit. tñ ſm ſcd̄ꝫ mo-
dū. ſcꝫ ꝯſulendo eternas regulas pōt ꝯſen
tire in actum q̇ eſt p̄ter regulas hmōi v'l cō
tra eas. ⁊ ita pōt peccare venialiter v'l mor
taliter. Chriſtus ḡ veritatē habuit ſꝑ in ſ-
mone. qꝛ ſꝑ inſpiciebat eternā veritatē. ſm
quā cognouit res ſic̄ ſe hēbant ī ſuo eē. Et
ideo decipi nō potuit etiā. qꝛ ſꝑ ab eternis
regulis nō diſceſſit nec auerti ab eis potu-
it. Un̄ ip̄e de ſe veraciter ⁊ ſingulariter di
cit. Ego ſum via veritas ⁊ vita. Secūdā
veritatē habuit. qꝛ ſꝑ oīa quecūq; ꝟbo p̄ce
pit. facto impleuit. Un̄ Act̄. j. Cepit ih̄us
facere ⁊ docere. Tertiā veritatē habuit. qꝛ
q̄cūq; fecit in laudē ⁊ honorē dei patrꝫ or-
dinauit. Un̄ in euāgelio p̄nti Honorifico
patrē meū. ⁊ vos inhonoraſtis me. Sꝫ cer
te licet hanc triplicē veritatē xp̄s nobis de
celo attulit. et poſt lapſum primi parētis
mōo reſtituit. tñ iterꝫ ⁊ iterꝫ ꝟitas iſta ī ml'-
ta parte deperiit. Unḋ clamat ꝓpha. Cor-
ruit in plateis veritas Iſa. lix. Sufficeret
ad penā ꝙ corruiſſet tm̄. ſed quod deteri⁹
eſt iam periit quaſi totaliter. Unḋ Ozeas
clamat Ozee. iiij. ca. Non eſt veritas. q̇ ad
ſe. nō eſt miſcd̄ia. q̇ ad proximū. nō ē ſcia dei.
quo ad deū. in terra. Maledictū ⁊ menda-
ciū. homicidiū ⁊ furtum ⁊ adulteriū inun-
dauerunt ⁊ ſanguis ſanguinē tetigit. Suf
feciſſet ꝙ deficiēte ꝟitate in terra. terra eēt
inanis ⁊ vacua ſicut in p̄ncipio creatōnis
fuit. ſed ecce deficiente veritate. qḋ deteri-
us eſt om̄ia mala que deteriora excogitari
p̄nt repleuerunt terrā. nec ſolū repleuerūt.
ſed etiā inundauerūt ad abundātiā. Duo
ergo dicit ꝓpha. Primo defectum veritatꝫ
miſcd̄ie ⁊ ſciētie in terra. Scd̄o copiā ini-
quitatꝫ. In ea defectus ꝟitatꝫ oñdit̄ facili-
ter ſm oēs tres modos veritatis. Nā pria
veritas. ſ. q̄ hō ita loquit̄ ſic̄ eſt in re deficit
in terra. i. aīa terrena. qn̄ cogitatio ei⁹ ⁊ vo
luntas ꝟbo ſcp̄ture ⁊ ꝟbo bn̄placiti dei cō
formis ⁊ adeq̄ta non eſt. ac ꝑ hoc nec ſmo
exterior. nec op⁹ eius exteri⁹. verbo dei. i.
filio dei adeq̄tur. Scd̄a veritas. q̄ hō ita
facit ⁊ oꝑat̄ ſicut loquit̄. defecit etiā hodie
in terra. eo ꝙ ſm Linconien̄. dicim⁹ deco
ratiſſimas orōnes ⁊ ꝟba. volum⁹ aūt ⁊ fa-
cimus ꝯ̄ria. p̄mittim⁹ bona ⁊ ſoluim⁹ ma
la. Et in h̄ ſm eū ſum⁹ ſimiles vitib⁹. qꝛ p-
mittimus vuas ⁊ ſoluim⁹ labruſcas. Pro
mittim⁹ em̄ proximis nr̄is ī foliis ⁊ floribꝫ. ī
terdū in foliis et flore ꝟborꝫ ſimplicitatē ⁊
fructū dulcē. i. opus bonū. ⁊ ſoluim⁹ ama-
rū. Siīes etiā ſum⁹ in h̄ pomis creſcētib⁹
iuxta mare mortuū q̄ colore ſuo p̄tēdūt ma
turitatē et guſtū ſuauiſſimū. ⁊ cū carpūtur

nō soluūt nisi inanitatē ⁊ fumi euanescen-
tis fetorē. Hec linconienſ. ⁊ satꝫ terribiliꝛ
cōtra dolosos. Tertia veritas. q̄ hō ita lo-
quiꝛ sic ē in re. ⁊ opaꝛ sicut loquiꝛ. ⁊ sic opaꝛ
ita intendit. defecit hodie in terra. eo ꝙ ho
mines hodie multa gr̄a vane laudis faci-
unt ⁊ opanꝛ. De q̇bꝫ dic̄ saluator Mat. vij
Attēdite a falsis ꝓphetꝫ q̇ veniunt ad vos
in vestimētꝫ ouiū. intrinsecꝰ aūt sunt lupi
rapaces. ⁊ hi sunt hypocrite. Hos compa
rat Gre. li. viij. moral. symoni q̇ crucē q̇dē
xp̄i portauit. sed tñ in eo mortuus nō fuit.
qꝛ oīs hypocrita corpꝰ ꝑ abstinētiā afficit.
sꝫ tñ ꝑ amorē glīe mōo viuit. Nō solū āt va
cua est terra ṽitate. verūetiā misericordia.
Nā sic patet ex supradictis ī illa triplici ve
ritate expssus ē amor dei. q̄ qui caret. neces
sario caret amore ꝓximi. ⁊ sic caret miscd̄ia
Sicut eñ qui hꝫ veritatē. diligit deū. qui
est veritas. ita q̇ diligit deū. diligit ⁊ proxi
mū. j. Joh. iiij. Hoc mādatū habemꝰ a do
vt qui diligit deū diligat ⁊ ꝓximū. Qui ꝰ
caret ṽitate. caret miscd̄ia ꝓximi. i q̄ amor
ad ꝓximū maxime ōndiꝛ. Nā ꝑm Linconi
ensem. Miscd̄ia ē amor releuationis mise
rie aliene. Hec hodie in terra nō ē. qꝛ oms
q̄rūt q̄ sua sunt nō q̄ alterius. Et talꝭ vt sic
nō est mēbrū xp̄i. Nō solū autē veritas et
miscd̄ia. sed etiā scia dei vacua est in terra.
Scientia nāq dei est cognitio cū amore.
q̄ cognoscit hō q̇d debet dei. ⁊ quid dꝫ ꝓxi
mo. ⁊ q̄liter se habeat ad deū. ⁊ q̄liter ad ꝓ
ximū. Et quid mirū si abest sciētia dei. ex
q̄ spūsſctūs q̇ est doctor ṽitatis ⁊ totiꝰ sa-
piētie. abest ꝓpter immiscd̄iam ⁊ impietatē
hoīm. Sꝫ audiamꝰ mala seq̄ntia. sequitur
eñ. maledictū ⁊ mendaciū inundauerunt
scꝫ in loco ṽitatis. homicidiū. furtū. adul-
terium. loco miscd̄ie. ⁊ sanguis sanguinē
tetigit loco scie dei. Mēdax sermo est cum
vnū dꝛ. ⁊ aliud crediꝛ. Malus ꝓmo est cū
id qđ crediꝛ dꝛ. sꝫ ex malo ⁊ non recto affe-
ctu. In vtroq aūt istoꝝ ṽitas esse nō pōt.
Homicidiū aufert vitā corꝑis vlꝭ ꝑtes vite
vt mēbra corꝑis. Furtum aufert possessio-
nē vel partē eius. Adulteriū aufert ꝑsonā
coniunctā sacro. scꝫ vxorē. qui ꝰ ista aufert
ꝓximo imisericors ē in ꝓximū ⁊ crudelis. ⁊
ꝑ ꝯseq̄ns nō est in eo miscd̄ia. Ita ⁊ ista suc
cedunt hodie in mundo loco miscd̄ie. Lo
co aūt scie dei succedit sapīa mūdi. q̄ ē stul-
tia apđ deū. j. Coꝝ. iij. ⁊ hec est ꝑm Linco

nienſ. calliditas excogitandi ⁊ adinueniē-
di quō acq̇rit ⁊ ꝑficiat in se voluptates car
nis mundi ⁊ diaboli. Vñ dꝛ hec sapīa ter-
rena in auarꝫ aīalis in luxuriosis. ⁊ diabo-
lica in suꝑbis. Jaco. j. Qꝛ aūt dic̄ hāc sapi-
entiā mūdi sanguinē ꝓpha. recte dic̄. Quia
sicut gutta sanguis alteri gutte succedit. et
sic cōsequēter. Sic q̇ inuenit vnā volupta
tem necesse est inuenire ⁊ aliā. ꝑ quā illā cō
seq̄tur. ⁊ cū illa nō possit acq̇ri sine alia. ne-
cesse est iterū excogitare aliā. ⁊ sic in hac sa
pientia voluptatē voluptati cōnectit qua
si cathenas. ⁊ pctm̄ pctō addit. ⁊ hē ꝙ san-
guis sanguinē tetigit. Eradicemꝰ igiꝛ hoc
sacro tꝑe ista maledicta semina q̄ succreue-
rūt loco veritatꝫ miscd̄ie ⁊ scie. ꝯsiderantes
enormitatē ipoꝝ. Mēdaciū siq̇dē ē ita pes
simū ꝙ suā crudelitatē exercet in aīaꝫ hoīs
Vñ Sap. j. Os qđ mentiꝛ occidit animā
Maledictū est ita pessimū ꝙ totā naturā
⁊ dignitatē hoīs ꝯfundit. Sic eñ dic̄ scri
ptura. Principiū oīs operis verbum. Sꝫ
si ꝑncipiū fuerit inq̇natum. quō pōt ēē mū
dum quod de tali ꝑncipio ē natū. Vñ Ec
clesiastici. v. dꝛ. Honor ⁊ glīa ꝑmones sen
sati. Tolle ṽbum. ⁊ q̇d est hō nisi anial bru
tū. Preterea solū verbū est qđ iustificat et
cōdēnat. Vñ. Ex ore tuo iudico te Lu. xix
⁊ ip̄m est qđ solū coinq̇nat hoīem de corde
ꝓcedens. Math. xv. Preterea solū verbū
gerit expssam siꝭitudinem verbi incarnati.
Vñ si nō esset alia ratio. tamen ob reueren
tiā xp̄i q̇ est ṽbū dei pr̄is. cuius ṽbū nostꝝ
gerit siꝭitudinē ex voce visibili ⁊ ītellectu i
uisibili cōpositū. sicut ex dītate ⁊ carne. ad
huc verbū nr̄m esset abstinendū a maledi-
ctione. Vñ aplꝭus dicit. Omis sermo malꝰ
nō ꝓcedat de ore vr̄o. Et iteꝝ. Benedici-
te ⁊ nolite maledicere. Eradicemus et ho
micidiū. qđ ita pessimū ē ꝙ videꝛ hō talis
q̄si sui partē amputare ⁊ ꝓijcere a se. Cum
eñ oēs hoīes sint inuicē mēbra sub vno
capite xp̄o. vt dicit Aplꝭus manifestū est ꝙ
qui occidit vnū hoīem. ip̄e amputat vnū
membrū de corꝑe xp̄i mystico. imo ip̄e sibi
amputat comēbrū. ⁊ h̄ nō solū corꝑaliꝛ oc-
cidendo. verūetiā spiritualiter in corde ꝓ
ximū odiēdo. qm̄ q̇ odit homicida ē. j. Jo-
han. iij. Eradicemꝰ ⁊ furtū. qđ tā pessimū
est. vt cum homo nititur ditari de alieno
corꝑaliter. ip̄e ad summū depauperaꝛ in ꝓ
prio spiritualiꝛ. eo ꝙ apud furē lucꝝ est in

archa ſꝫ damnū in ꝯſcia. cū ſit transgreſſor diuini mādati. Vn̄ aplus ꝯſulit talib' hodie dicēs. Qui furabat᷑ iam nō furet᷑: magis aūt laboret oꝑando manib' ſuis vt habeat vnō tribuat neceſſitatē patienti. Eph. iiij. Eradicem' ⁊ adulteriū. qđ tam peſſimum eſt. vt ꝓpt᷑ illud de' occiderit vna die multa milia hoīm peſte. vt đr Regū. Hiſtoria habet᷑ de dauid. Eradicem' ⁊ ſanguinē ſapiētie ſecularꝫ vt ſim' ſapiētes ad faciendū bona nō ad ꝑpetrāda mala. Sic em̄ ꝑmo nō erim' ſapiētes ī oculis nr̄is. nec prudētes apud noſmetipſos. ſꝫ erim' poti' diſcipuli veritatis que nos docebit vias domini rectas.

B

Dixi ſecūdo ꝙ in ꝟbis premiſſis tāgitur pia nr̄i ſaluatorꝫ p̄dicatio ⁊ ꝟitatꝫ ſalutarꝫ pctōrib' annūciatio. cū đr. Dico vob. Certe magna pietas. ſi ꝯſiderem' q̇s. q̇b' p̄dicauerit. Quis em̄. qꝛ mgr̄ ⁊ doctor ꝟitatis imo ip̄a ſumma veritas. Qui licꝫ olim per ꝓphetas ⁊ alios ſctōs prēs mūdo locut' ē. nouiſſime āt ꝑ filiū ſuū pctōrib' loq̇ dignatus eſt. vt đr Hebre. j. Et q̇ olim locut' eſt in viſione ſanctꝫ ſuis. vt đr in Pſal. Nunc loq̇ dignat' eſt etiā pctōrib' palam. ⁊ in occulto locut' ē nihil Joh. xviij. Qui qꝫ olim locut' eſt ſemel. vt đr in Pſal. nūc loq̇ dignatus eſt milleſies ⁊ pluries. Erat em̄ q̇tidie docens in tēplo. Si etiā ꝯſiderem' q̇b' locut' eſt: apparebit maxīa pietas. qꝛ pctōribus et inimicis ſuis capitalib' q̇ eū cū precio oderūt. vt đr Joh. xv. Bon' ḡ annunciator veritatis xp̄s. q̇ omni odio ꝑpoſuit veritatē. nec eā deſeruit ꝓpt᷑ odiū. Sic nec ꝓpt᷑ amiciciā et fauorē ab ea reſiliȷt. Vn̄ ei dictū eſt. Mgr̄ ſcim' qꝛ verax es: ⁊ viā dī in veritate doces. Nō em̄ reſpicis ꝑſonam hoīm. De h̄ habet᷑ Math. xxij. Circa qđ ſciendūꝫ ꝙ cuilibet xp̄iano tria ſunt circa veritatꝫ ꝓfeſſionē obſeruāda. Primo enim veritas a q̇libet eſt diligēter inquirenda ⁊ cū maxīo ſtudio. Scđo veritas eſt defendenda cū odio. Tertio ꝙ ip̄a eſt p̄ferenda om̄i amico ſeu ſocio. De ꝑmo q̄uo veritas eſt inquirenda cū ſtudio. de q̇ đr Eccli. ij. Pius ⁊ miſericors eſt dn̄s ⁊ remittit ī die tribulatōis pctā. ⁊ ꝓtector eſt om̄ib' inquirentib' ſe in veritate. Ecce veritas nō datur niſi inquirētib' ſe. Q̄uo ḡ nos volum' ſcire veritatē ſine inq̇ſitione diligenti. Inquiſitio aūt iſta ꝯſiſtit in humili ⁊ deuota poſtulatione a deo. Vn̄ Jacobi. j. đr. Si q̇s indiget ſapiētia poſtulet eam a deo. Et Salomon de ſe dicit. Optaui ⁊ datus eſt michi ſenſus. Sap. vij. Exq̇ Holgot ſuꝑ lib. Sap. c. vj. infert. Q: pietas. boni mores. et or̄o deuota. ſunt vie ad veritatē acquirendā. Et Aug'. li. j. de monomachia ca. iiij. dicit. Q: ad h̄ vt veritatꝫ ſciā detur nob̄ a deo: neceſſario eſt diligentia et pietas adhibenda. altero fiet vt ſciētes inueniamur. altero vt mereamur. H' ille. Sic ḡ ptꝫ ꝑmū. De ſcđo q̄uo veritas eſt defendenda cū odio patet. Dic̄ em̄ Saluſti'. ꝙ veritas parit odiū. obſequiū parit amiciciam. ſed tn̄ veritas p̄ualet finaliter. Vnđ ij. Eſdre. iiij. đr. Magna eſt veritas oīb'. Dicit᷑ de Jona ꝙ dict' fuit fili' veritatis. ꝓ eo ꝙ cū ab Helia ꝓpha fuiſſet ſuſcitatus mater ei' dixit Helie. Nūc in iſto cognoui ꝙ vir dei ſis. ⁊ ꝟbū dn̄i in ore tuo verū ē. iij. Reg. xvij. Et ex illa hora Jonas vocatus eſt fili' veritatꝫ. De Jona āt legim' ꝙ multa ſuſtinuit aduerſa. ſed tn̄ finalit᷑ fuit liberat' ab oīb'. Nam in mari ꝑiclitabat᷑. poſtea ꝓiectus fuit in mare ⁊ deuoratus a piſce. tandem eiect' ad litt' ⁊ feruore ſolis aduſtus. Ita vt peteret aīe ſue vt morerēt᷑. patꝫ Jone. j. ⁊. ij. ⁊. iiij. caplis. Ecce q̄ntas tribulatōes paſſus eſt fili' veritatꝫ. In ſignū hui' ꝙ q̇ vult dicere veritatē: multa eū oportet pati a detractorib'. ſubſannatoribus. calūniatorib'. Sed tn̄ ſi cōſtans fuerit: finaliter liberabit᷑. Vn̄ Joh. viij. dicit᷑. Si manſeritis in ſmone meo. vere diſcipuli mei eritꝫ. ⁊ cognoſcetꝫ veritatē. ⁊ veritas liberabit vos. Vulgariter vidē' ꝙ ſacerdos die dn̄ico aſpergit ꝓplm. tūc om̄es deponūt capucia. oculos aperiunt. facies exponūt. ⁊ appropinquant ſacerdoti. Sꝫ ſi eis habundanter aquaꝫ in faciē fundat. omnes ſtatim oculos claudūt ⁊ refugiunt et ſe ab aqua defendūt ⁊ manib' ꝓtegunt. Sic eſt de veritate ꝙ q̄n ab aliq̇ p̄dicatore veritas p̄dicat᷑ in generali. tūc oēs libēter audiūt. ſed ſi valde corrigit ⁊ increpat vicia in q̇b' iacent. ſtatim eis diſplicet veritas. Juxta illud. Audiet luxurioſus et diſplicebit ei. Vn̄ de talib' đr. ij. ad Thimo. iiij. A ꝟitate q̇dē auditū auertēt. et ad fabulas cōuertent᷑. Hoc qꝫ verū ſit hodie apparet ī nr̄is auditorib'. q̇ ad lr̄am libēti'

audiunt p̄dicationē fabulis mixtā q̄ʒ me-
ram scripturā. ⁊ tm̄ illū dicūt bonū p̄dica-
torē q̇ hystorias refert. nō qui p̄dicat euan-
geliū. Tertio veritas ē p̄ponēda om̄i ami-
co ⁊ cuilibet socio. Dicit em̄ Aristo. j. ethi.
Nā amboꝝ existētibꝫ amicis. scm̄ est p̄ho-
norare veritatē. Et ostendit hoc rōne sic.
Quia nō amamus veritatē ꝓpter hominē.
īmo ꝓpter veritatē diligim⁹ hoiem. Ergo
magꝭ amāda est veritas. Et ideo plato re-
ꝓbando opinionē magistri sui socratis dic̄
Nā oportet magis curare de ṽitate q̄ʒ d̄ a-
liquo alio. Ex q̇bꝫ ptʒ q̄ hō tenet rumpe ⁊
destruere amicitiā quācūqꝫ ꝓpter ṽitatez.
Alias si nō p̄honorat ṽitatē amico. optet
q̄ ꝓ amico dicat falsa vel faciat mala. q̇ ta-
mē si p̄honoraret ṽitatē n̄ faceret illa.

Circa p̄dicta orit dubiū. vtꝝ ꝓ scādalo
vitando veritas sit obmittēda. Ad qd̄ rn̄-
deo. q̄ veritas est triplex. scʒ doctrine. iu-
sticie. ⁊ vite. Ueritas vite est obſuantia le-
gis diuine. Ueritas doctrine est p̄dicatio
eiusdem. Ueritas iusticie est sn̄ia iudicꝭ vl'
testimoniū ꝓ veritate. Et ista triplex veri-
tas ꝓ nullo scandalo est obmittenda. Uer-
sus. Scandala ꝓ vita doctrina iusticiaqꝫ.
Tu nō effugies. q̄ sunt in reliq̇s fugienda.
Primo ꝓ vita. q2 nullus hō ꝓ aliq̄ scanda-
lo fugiēdo debet peccare mortalit. nec do-
ctor vel p̄dicator debet falsum p̄dicare ꝓ q̇
cunqꝫ scādalo vitādo. tacere tn̄ pōt ⁊ debʒ
si ita sit q̄ auditores ex sua doctrina dete-
riores sint. Silr nec iudex debet ferre fal-
sam sn̄iam. vel testis falsum testimoniuʒ ꝓ
quocūqꝫ scandalo vitādo. pōt tn̄ iudex ex
causa interdū differre sn̄iam. vel testis ta-
cere ad tp̄s. Juriste tamē dicūt q̄ lʒ ṽitas
vite nullo modo ē obmittēda ꝓpter scāda-
lū. tn̄ veritas doctrine ⁊ iusticie bn̄ obmit-
tunt ꝓpter scandalū. Uersus. Est verū vi-
te doctrine iusticieqꝫ. Primū sp̄ habe. duo
ꝓpter scandala linque. Sʒ q̇cq̇d sit h̄ est te-
nendū. q̄ licet veritas doctrīe ⁊ iusticie ꝓ-
pter scandalū possint differri vel taceri. n̄
tn̄ falsa doctrina ꝓpter scādalū debet doce-
ri. sicut nec falsa sn̄ia cōtra aliquē ꝓnūciari
Vn̄ nō excusat Origꝭ. q̇ falsa docuit ne scā-
dalum generaret inter q̄sdaʒ hereticos. vt
solus testat in planctu suo. sic nec pilat⁹ ex-
cusat q̄ xp̄m false ɔdēnauit. ne iudeos ad-
uersus se ꝓuocasset. vel ne indignationē ce-
saris incurrisset. vtʒ Joh. xix. c. O vtinam
ista attēderent illi q̇ ne indignatōem suoꝝ
dn̄oꝝ incurrāt. ṽitatē subticēt ⁊ cōmēdant
falsitatē. approbātes viciosa facta eoꝝ. di-
h̄ facere iō ne scādalisarent dn̄os suos. ⁊ ne
eos ꝓuocarent ad indignationē. O nequā
et infideles fui tales. Quid em̄ infidelius
ē q̄ʒ eū cui fidē debeas circūuenire verboꝝ
blandicijs. Quid odibili⁹ fraude ⁊ dolo q̇
sub imagine amoris ⁊ fidei in simplicem ⁊
credulū ⁊ qd̄ pl⁹ ē amicū. inimiciciaꝝ ⁊ ꝑ-
fidie neq̇cia exercet. Inq̇t Policrat⁹ li. iij.
ca. iiij. Ex q̇ infero q̄ licet adulari cuilibet
ꝓprio sit pctm̄. ĝuissimū tn̄ ē si fiat suo bn̄fa-
ctori. Vn̄ ſm Policratū vbi supra ca. xv.
lʒ tyrāni aures mulcere licitū est. tn̄ amico
adulari nō lʒ. Ei nāqꝫ lʒ adulari quē lʒ oc-
cidere. porro occidere tyrannū nō mō lici-
tū ē. sʒ equū ⁊ iustū. Ptʒ igit ex p̄missis q̄ il-
lis maxie tenemur dicere ṽitatē ⁊ eā nō ob-
mittere ꝓpt qd̄cūqꝫ scādalū q̇ nob sunt ami-
cicia magꝭ iūcti. vel q̇ nr̄i sūt bn̄factores.
eo q̄ talibꝫ tenemur ex caritate magꝭ bonū
velle. ⁊ iō tenemur eis ṽitatē dicere ⁊ ɔsu-
lere. nō ad volūtatē. sʒ ad vtilitatē. Nō sic
q̇dā curiēses. q̇ dicūt. Ego ſuio dn̄o p̄nci-
pi fidelr. iō optet me facere q̇cq̇d mihi ius-
serit. O nequā fuit⁹ que ɔ̄ legē diuinam ⁊
hūanā iussis p̄ncipis ē obedire parata. nō
ne hec ē apta adulatio q̄ in oībꝫ obsequitur
ad volūtatē. ad ṽitatē vero nihil.

Dixi tertio q̄ in verbis premis-
sis arguitur malicie
iudeoꝝ obduratio. cū dr̄. Quare vos n̄ cre-
ditꝭ mihi. Sic dic̄ Arist. Tria sūt q̄ faciūt
dictū alic⁹ credibile. q̄ʒuis n̄ d̄mōstratiue
loq̇tur. vicʒ prudētia. ṽtus. ⁊ beniuolētia.
Cui⁹ cā ē ſm eū. q2 ꝓpt opposita istoꝝ dis-
credim⁹ alicui nō demōstratiue loq̇nti. vi-
delʒ vt ꝓpt iprudētiā. q2 reputam⁹ eū igna-
rū. aut ꝓpt maliciā. q2 q̄ʒuis veꝝ sciat. n̄ tn̄
ē amic⁹ veritatꝭ ⁊ iusticie. Aut ꝓpt defectū
beniuolētie. q2 in casu lʒ sit prudēs ⁊ ṽtuo-
sus. nō tn̄ reputam⁹ eū beniuolū q̄ velit cō-
sulere id qd̄ nobis expediēs iudicabit. Sʒ
qn̄ hec tria ɔcurrūt in aliq̄ q̄ reputam⁹ eū
prudentē. virtuosum. ⁊ beniuolū. tunc abs-
qꝫ dubio credim⁹ dictis suis. q̄ʒuis ea neq̄
q̄ʒ demonstret. Sic de xp̄o loq̇ndo ip̄e ve-
nerat in mundū ꝑsuadere ⁊ p̄dicare. nō au-
teʒ dicta sua demonstrare. ⁊ iō doctria sua
nō scia sed fides appellat. vt dic̄ Holgot su-
per li. Sapie ca. xviij Sunt aūt dicta sua

credibilia ꝓpter tres rōnes p̄dictas. Tum q̄ in eo viguit prudētia. cū eēt sapia dī pa tris. Tū q̄ in eo fuit ꝟtus. q̄ oīa bene fec. Mar. vij. Tū q̄ in eo fuit beniuolentia. ad nos. q̄ dilexit nos ⁊ lauit nos a peccatꝭ nr̄is ī sanguie suo Apoc. j. Et iō ps. signā ter dixit Testimonia tua dn̄e credibilia fcā sūt nimis. Cū igit̄ null⁹ defectus fuerit ex parte xp̄i q̄n sibi credi oportuit. necesse est vt total' defectus fuerit ex parte iudeorū. q̄ sibi credere nolebant. Et iō p xp̄m recte tanq̄ inexcusabiles arguunt̄ in verb ꝓposi tis. Quare vos nō creditis mihi. q. d. ex so la malicia h̄ i vob ꝓcedit. q̄ credere nō vul tis. Et circa h̄ sciendū q̄ tria reddūt hoīes inexcusabiles ⁊ pena dignos ondūt. s. ma gnitudo scie in peccāte. silitudo culpe ī iu dicāte. ⁊ ineptitudo cause in allegāte. Pri mū igit̄ qḋ reddit hoīez inexcusabilē ē ma gnitudo scie in peccāte. Quanto eñ hō hȝ clariorē noticiā de deo. tanto mag' peccat ceteris parib⁹. Et iō de ph̄is dicit aposto lus Rom. j. c. q̄ inuisibilia dei eis p creatu ras innotuerūt. ⁊ tñ euanuerūt in cogitati onib⁹ suis. ⁊ obscuratū est insipiens cor eo rū intm̄: vt idola colerēt. Silr̄ dicit salua tor de iudeis. Joh. xv. Si nō venissē ⁊ lo cut⁹ eis nō fuissem. pctm̄ n̄ h̄rent. Nūc aūt excusatōez nō h̄nt de pctō suo. Quia ĝno tus erat ī iudea ḋs merito debuit agnosci ⁊ fili⁹ ei⁹. Sic ipe dic̄. Si nō facio opera p̄ris mei. nolite credere. q. d. expssam simi litudinē p̄rīs in opib⁹ gero. ⁊ iō nihil est qḋ vos excusare possit. q̄re vos nō creditꝭ mi hi. Ptȝ ex his q̄ ꝯsilis est rō de mal' xp̄ianꝭ q̄ multā noticiā de deo h̄ntes ⁊ cōtinue de ipo audiētes peccāt nihilomin⁹. ac si deuȝ nūq̄ nouissent. ⁊ tanto graui⁹ q̄nto norūt eū clari⁹. Vn̄ Luc. xij. dr̄. Seru⁹ sciēs vo luntatē dn̄i sui vapulabit plagꝭ mltꝭ. Se cundū qḋ reddit hoīem inexcusabilē ē sili tudo culpe in iudicāte. Qn̄ eñ ḋs dephen dit̄ in crimie. ⁊ vult alios p eodem punire nullā pōt excusationē p̄tēdere. sic fuert̄ fal si iudices susanne Dan̄. xiij. Jdeo apl's dic̄ Roma. ij. Jnexcusabil'es o hō. in q̄ eñ ali um iudicas teip̄m ꝯdēnas. Sic iudei qui voluerūt xp̄m ꝯdēnare ⁊ lapidare. vt dr̄ in euāgelio. soli digni erāt lapidatōne nec ex cusari poterāt a morte. Ex q̄ eñ p blasphe miā quā putabant in xp̄o eo q̄ sibi honorē diuinū ascribebat veraciter voluerunt eū lapidare. multo magis ipi iuste lapidandi erant q̄ xp̄m dei filiū esse negātes. deū pa trē blasphemabant. ⁊ multa falsa ei ascribe bant. Tertio reddit inexcusabilē hoīez in eptitudo cause in allegāte. Qn̄ eñ cā q̄ al legat̄ in manifesto nulla est vel ꝯficta p mē daciū. nō est excusatio. sed aggrauatio ad p̄cedens delictū. Sicut ptȝ de inuitatꝭ ad cenā Lu. xiiij. Qui q̄ fictas excusatōes al legabāt: reiecti sunt ⁊ alij loco eoꝝ inuita ti. Tales fuerūt iudei q̄ allegabāt ꝯ xp̄ȝ fal sas allegationes di. eū h̄re demoniū non dum h̄re q̄nquaginta ānos ⁊ abraā vidisse ⁊ sic de alijs. Nr̄i aūt xp̄iani alit̄ se excusāt sed tñ inexcusabiles sunt apud deū. Nā q̄ daȝ se excusant p lasciuā societatē. d. Ma la societas me induxit ad peccandū. sȝ ma la excusatio q̄ ꝓcedit pctm̄ ⁊ alios accusat. Cōtra q̄s Senec̄ dic̄. Obmitte excusatio nē. nemo peccat iuit⁹. Et Hiero dic̄. Mł titudo peccātiū impunitatē nō facit crimi nū. Alij se excusant p diuinā voluntatē. q̄ꝫ aliq̄ dicūt deū p̄sciuisse eos pctōres. ⁊ vel le eos tales esse. ⁊ sic accusant ꝯstellatiōes et tpa ⁊ influxus stellaꝝ. sed certe falsa ē ex cusatio. q̄ deus nō ē auctor mali ⁊ etiā q̄a vir sapiēs dn̄abit̄ astris. vt dic̄ Ptolome⁹. Alij se excusant p carnalē fragilitatē. di. se nō posse a talib⁹ abstinere cū habeant talē cōplexionē. Cōtra q̄s Hiero. in explana tione fidei. ⁊ allegat mgr̄. ij. sniaꝝ dis. xxx vj. Execram⁹ inq̄t eoꝝ blasphemiā qui di cūt impossibile a deo p̄ceptū. nec oīa man data a singul'. sȝ ab oīb⁹ in cōi posse seruari Alij se excusant p finalē vtilitatez. sic illi q̄ auferūt alijs bona vt inde faciant elemosy nas. ⁊ ita vestiūt vnū ⁊ spoliāt decē. Nos igit̄ dimittam⁹ excusatōes in pctīs. ⁊ sim plicit̄ nr̄as culpas ꝯfiteamur. vt gr̄am in ueniam⁹ ⁊ gl'iam ꝯseq̄mur. Ad quā.

Dn̄ica Judica. II. Sermo. LV.

Qui ex deo est uer

ba dei audit. Joh viij. Sic dicit Aug⁹. in li. de bn̄dictionib⁹ esau et iacob. Siml' pluit dn̄s sup segetes ⁊ spi nas. Sed segeti pluit ad horreū. spinis ad ignē. ⁊ tñ vna est pluuia. Sic ꝟbū dei om nes cōpluit. videat quisq̄ qualē radicē ha beat. videat q̄sq̄ qui trahit pluuiā bonam Si eam trahat vt generet spinas. nunq̄d iō pluuia dei accusanda. Anteq̄ veniat ad

radicem dulcis est pluuia illa. dulce est ver
bum dei donec veniat ad cor malū. Hec il
le. Vult dicere Aug. Qꝛ verbuz dei varia
tur ſm varietatē auditoꝝ. Unō si inuenit
cor bonū fructificat in eo. si malū nihil fac
Quia ģ iudei erant pessimi cordꝫ. eo ꝙ dia
bolū imitabant̄ in suis opib9. ⁊ ideo verbū
xp̄i in eis fructificare nō potuit. Apl'i vero
erant optimi cordis. ideo qꝛ xp̄m in oīb9
imitabant̄. ⁊ ideo multū fructū in eis ⁊ per
eos in alijs fecit verbū dei. Hanc ģ diffe-
rentiā auditoꝝ designās xp̄s h̄ ait. Qꝛ qui
ex deo est: v̄ba dei audit. ꝓpterea vos n̄ au
ditis. qꝛ ex deo non estis. In quib9 v̄b tria
tangunt̄. Primo doctrine ⁊ p̄dicatōnis sa
lutaris cōmendatio ex dignitatꝫ excellen-
tia. in eo ꝙ dr̄. verbū dei. Scd̄o notat̄ v̄bi
dei vtilitas ⁊ efficacia. cū dr̄. qui ex deo est
Tertio notatur auditorū diuersitas ⁊ dif-
ferentia. cū dr̄. audit. A

Dixi primo ꝙ in verbis p̄missis
tangit̄ doctrine et
p̄dicatōis xp̄i cōmendatio ex singulari di
gnitatis excellētia. in eo ꝙ dr̄ verbum dei
Certe nō pōt excogitari maior dignitas p̄
dicatōis ⁊ sermōis xp̄i q̄ȝ vt sit verbuz dei
Nā si ꝓ magno appendunt̄ v̄ba p̄ncipis. et
ꝓ maiori regis. ⁊ ꝓ maxio imꝑatorꝫ vel pa
pe. Quāto incōparabilit' plus appendēda
⁊ pōderanda. dignificāda ⁊ extollēda sunt
verba dei. q̄ nō est vt hō vt mentiat̄. aut vt
filius hoīs vt mutet̄. Num. xxiij. Si ģ q̄s
dedignat̄ iussa p̄ncipis regis vel imꝑatorꝫ
seu etiā pape. q̄ qm̄ est hō errare pt̄. certe n̄
pōt dedignari v̄ba dei q̄ errare nō p̄t. Nā
ip̄e iustus est ⁊ rectū iudiciū eius. ⁊ ip̄e q̄ ꝓ
cedunt de labijs ei9 nō faciet irrita. vt dr̄ i
Ps̄. Pro q̄ sciendū ꝙ predicatio doctrine
euangelice seu v̄bi dei cōmendat̄ a triplici
cā valde dignissima. Est eñ p̄dicatio nr̄a
verbū nō q̄lecūq₃. sꝫ verbū v̄itatꝫ purissime
Scd̄o qꝛ ē verbū vite delectabilissime ⁊ i-
mortalissime. Tertio qꝛ ē verbū dei q̄ ē au-
ctoritatꝫ potētissime. De p̄mo pꝫ dignitas
verbi diuini. ex eo ꝙ ē verbū v̄itatꝫ purissi
me. Xp̄s nāq₃ dixit de se Joh. xiiij. Ego sū
via veritas ⁊ vita. Si ģ xp̄s est veritas. q̄
mō nō v̄bū suū. cū ex vero nō ꝓcedat nisi ve
rū. vt dicit ph̄s. ij. p̄oꝝ. Un̄ Joh. xvij. dici
tur. Sermo tu9 v̄itas ē. Dr̄ aūt v̄bū di v̄-
bū veritatꝫ multꝫ rōnib9. Primo qꝛ a veri
tate originalit' originat̄. Originat̄ eñ a so

lo xp̄o q̄ ē veritas. Un̄ Coloſ. j. dic̄ apl'us
Audistꝫ in verbo veritatꝫ euāgelij. i. xp̄i q̄ ē
veritas. vt exponit ibidē Glo. Scd̄o dr̄
verbū veritatꝫ materialr̄. Act. xxvj. Veri
tatꝫ ⁊ sobrietatꝫ verba loq̄r. Tertio qꝛ i ve
ritate formalit'. ij. Coꝝ. ij. Sic in veritatez fi-
oīa locuti sunt. Quarto qꝛ ꝓpt' veritatez fi-
nalit'. Joh. xviij. Ego in h̄ nat9 sum vt te-
stimoniū ꝑhibeā veritati. Est aūt verbū p̄
dicatiōis verbū veritatꝫ nō cuiuscūq₃ ve-
ritatꝫ ꝑmixte sed purissime. Un̄ in ps̄. xi.
dr̄. Eloquia dn̄i eloq̄a casta. argentū igne
examinatū. Ecce puritas. Sed q̄ igne ex-
aminatū. certe igne sctī spūs. Un̄ in v̄bo di
nulla est rubigo duplicitatꝫ vel falsitatꝫ. sꝫ
est sicut vas purissimū a rubigine purgatū
Ut dr̄ Prouer. xxv. Et q̄ ad h̄ ibidē sequi
tur. ꝓbatū terre. i. a terrenitate. vl' purgatū
a terra. qꝛ nō ꝓmittūt terrā sꝫ celū. h̄ nō fac
doctrina Aristotel'. socratꝫ. vl' platōis. q̄ n̄
nisi de terra garriūt more ranaꝝ in t̄ra re-
pentiū ⁊ coaxātiū. Nec solū est ꝓbatū a ter
ra. sꝫ etiā purgatū septuplū. i. ꝑ septiformē
grām spūsscti. De hac puritate dr̄ ps̄. xviij
Lex dn̄i imaculata ꝯuertens animas. testi
moniū dn̄i fidele sapiam p̄stans ꝑuulis. iu
sticie dn̄i recte letificātes corda. p̄ceptum
domini lucidū illuminās oclos. Ecce iterꝝ
puritas. ⁊ post pauca. Judicia domi vera
iustificata in semetip̄a. i. incōmutabilit' vel
nō egētia testimonijs alioꝝ vt iusta esse ꝓ-
bent̄. ſm Inno. h̄ nō faciūt verba aliorū q̄
indigent multis testimonijs ⁊ ꝓbationib9
vt vera esse oñdant̄. qd̄ nō est necessariū in
verbo dei qd̄ ex se veꝝ est. ita vt nō indige
at ꝓbatione. Scd̄o verbuz dei cōmendat̄ i
ab eo ꝙ ē verbum vite delectabilissime ⁊ i
mortalissime. Un̄ oīa alia v̄ba p̄ter ip̄ȝ sūt
q̄si mortua. qꝛ nos ducūt ad mortē. nec ha
bēt in se spm̄ vite seu viuificātē ꝑ grām. vt
sūt verba ph̄oꝝ ⁊ sapiētū h9 mōi. qꝛ sapia
stulticia ē apd̄ deū. ⁊ qd̄ deteri9 ē prudētia
ip̄oꝝ mors ē. vt dr̄. j. Coꝝ. iij. ⁊ Roꝝ. viij.
Nō sic aūt verbū dei. qd̄ ē verbuz vite. eo
ꝙ q̄ seruat illud. mortē nō videbit ineternū.
vt dr̄ in euāgelio. Un̄ saluator ait Joh. vj
Verba q̄ locut9 sum vobis spūs ⁊ vita sūt.
B Dicit̄ autē verbum vite ꝓpter plēs ra
tiones. Primo quia habet in se q̄ndā vitā
Heb. iiij. Viu9 ē sermo dei ⁊ efficax. iō cō
part̄ semini Lu. viij. Semē ē v̄bū dei. Se
cūdo dr̄ verbū vite. qꝛ indicat vitā sic luꝝ

viam. Joh. vi. Verba vite eterne hẽs. ĩdo
cõpa͛ lumini. in ps̃. Lucerna pedib⁊ meis
verbũ tuũ. Tertio qꝛ ꝯfert vitam sicut pa-
nis. Deut. viij. ⁊ Math. iiij. Nõ in solo pa
ne viuit homo. ideo ꝯpara͛ pani. Ecc̃i. xv
Cibauit illũ pane vite ⁊ intellect⁹. Quar-
to qꝛ ducit ad vitã eternã. sicut fons q̇ du-
cit ad alueũ sue originis. Joh. iiij. Fiet ĩ eo
fons aq̃ viue salientꝫ in vitã eternã. ĩdo cõ
para͛ fonti Ecc̃i. j. Fons sapiẽ. Vñ in cõ-
paratiõe verbi dei oẽs sciẽ seclares sunt sic
putei ⁊ cisterne fetidã aquã ꝯtinẽtes. Jux-
ta illud. Foderũt sibi cisternas dissipatas:
que ꝯtinere aquã nõ pñt. Sed tñ mirũ est
ꝙ multi carius bibunt aquã istam scientie
secularis q̃ȝ verbi dei. sicut mlti legiste. po
ete. sophiste. ⁊ alij q̇s arguit ꝓpha di. Quid
tibi vis vt bibas in via egypti aquam tur
bidã. q. d. q̃re nõ bibis potius clarã sciẽtiã
sacre scripture. de q̃ dꝛ Jsa. xij. Haurietis
aquas in gaudio de fontib⁊ saluatoꝝ. scilꝫ
nõ alterius. Et Zacharie. Erit fons patẽs
domui iuda. Notant͛ dicit patens. qꝛ nul-
li absconditur. vel qꝛ patent͛ ⁊ nõ obscure. sꝫ
lucide omĩb⁊ loquit͛. Vñ alie sciẽ respectu
verbi dei sunt quasi aq̃ furtiue q̃ dulciores
apparent. vt dꝛ Prouer. ix. cum tñ sint iter-
dum deteriores ⁊ impuriores. Tertia cõ-
mendatio verbi p̃dicatiõis est. ꝙ ẽ verbũ
dei. Si alia cõmendatio nõ esset. sufficerꝫ
ista ad oẽm dignitatẽ ⁊ excellẽtiã ꝙ ẽ ver-
bum dei habitãs in excelsis. Vñ in Ps̃. xj
Eloq̇a dñi eloq̇a casta. Et ĩ ps̃. xviij. Lex
dñi. testioniũ dñi. p̃ceptũ dñi. iusticie do-
mini. ⁊ iudicia dñi desiderabilia sup aurũ
et lapidẽ p̃ciosum multũ. ⁊ dulcioꝛa super
mel ⁊ fauũ. ⁊ sic merito p̃ferunt͛ oĩbus desi
derabilib⁊ mũdi. Nõ est g͛ excusatio de nõ
audiẽdo v̾bo p̃dicatõis. cũ nõ sit verbũ ho
minis. sed dei. nec cuiuslibet dei. sꝫ dei deo
rũ ⁊ domini dñoꝝ. De q̊ in Ps̃. dꝛ De⁹ deo
rũ locut⁹ est. Tria aũt reddunt di
ctũ alic⁹ esse magne auctoritatꝫ. scꝫ poten-
tia. sapiã. ⁊ bonitas. q̃ oĩa in deo ꝯcurrũt.
et iõ v̾bũ suũ ẽ magne auctoritatꝫ. ⁊ ꝑ cõse-
quens a nemine ꝯtẽnendũ. Primo in deo
est summa potẽtia. Vñ q̇cq̇d p̃cipit obedi
endũ ẽ. ne seq̃t͛ ꝯtẽptũ vĩdicta ⁊ rebellẽ pẽa
Vñ in ps̃. lxxv. dꝛ. Tu terribilis es ⁊ quis
resistet tibi. ex tũc ira tua. q. d. Tu terribil'
es futur⁹ iudex Ecc̃i. xliij. Terribilis do-
minus ⁊ magn⁹ vehemẽter ⁊ mirabil' po-
tentia illi⁹. Et q̇s resistet tibi. q. d. nullus.
qꝛ tu es potẽtissim⁹ Job. ix. De⁹ cui⁹ ire ne
mo resistere p̃t. ⁊ ibidẽ. Quis restitit tibi et
pacẽ habuit. Vere terribil' dñs. nõ solum
paup̃ib⁊. sed etiã regib⁊. Aufert em̃ sp̃m p̃n
cipũ subito qñ vult. Vñ dꝛ in ps̃. predicto
Terribili apud reges terre. Innocẽ. expo-
nit. qꝛ eos in p̃nti a regno expellit. ⁊ ĩ futu
ro rediget in carcerẽ inferni. Si g͛ tam po
tentissimus dñs ẽ. iõ metuẽdus est ⁊ verb
eius necessario est obedienduꝫ. Scd̃m qd̃
facit dictũ alic⁹ autẽticũ est magnitudo sa
pientie. Vñ Salomoni credit͛ ⁊ verba ei⁹
valde põderant͛. qꝛ sapiẽs reputaba͛. Sꝫ
certe xp̃s maioꝛ est q̃ȝ salomon. vt dꝛ Mat
thei. xij. Ecce pl⁹ q̃ȝ salomon hic. Jlle em̃
habuit sapiam creatã. ⁊ ab alio mendicatã
Jste aũt habet sapiam increatã. de qua dꝛ.
Ego ex oꝛe altissimi prodij. h̄ est em̃ verbũ
qd̃ deus pr̃ de coꝛde suo eructauit. non fa-
ctum nec creatũ. sed ab eterno genitũ. Vñ
si q̇s indiget sapia postulet eã ab eo q̇ dat
omĩb⁊ affluent͛. Jac̃. j. Notanter dicit dat.
nõ mendicat ab alijs. sed dat alijs. Jn ip̃o
nãqꝫ sũt oẽs thesauri sapie ⁊ scientie dei ab
sconditi. Colos͛. ij. c. Vbi dicit Gorra ꝙ h̄
dꝛ ꝑ tãto. qꝛ in xp̃o est oĩs scia et sapia qua
druplíciter. scꝫ p̃mo efficient͛. Ecc̃i. j. Fons
sapie verbũ dei in excelsis Ab ip̃o ei est oĩs
sapia ⁊ scia. Scd̃o formalit͛. qꝛ ei⁹ aĩa omĩ
sapia ⁊ scia informata est. Joh. xvj. Nunc
scim⁹ qꝛ scis omnia. Tertio materialit͛. q̇a
sapientia est de diuinis. ⁊ scia de humanis
Jp̃e aũt est verus deus ⁊ verus homo. ĩdo
dicit apl's. j. Coꝛ. ij. c. Nihil iudicaui me
scire inter vos nisi iesum xp̃m. Quarto exẽ
plariter. Ps̃. Omnia in sapia fecisti. Si g͛
ita sapiẽs est xp̃s ꝙ nulla sapia vel scia si-
bi deest. certe merito verbũ ei⁹ est audien-
dũ. Tertiũ qd̃ reddit verbũ alic⁹ autenti-
cũ est affectus beniuolentie. Nullus ãt ha
bet erga nos maiorẽ beniuolẽtiã ⁊ affectũ
feruẽtiorẽ p̃ter xp̃m. q̇ tm̃ exarsit bonitate
caritatꝫ sue erga nos ꝙ posuit aĩam suaꝫ ꝑ
nobis. Joh. xv. Maiorẽ caritatẽ nemo hꝫ
nisi vt aĩam suã ponat q̇s ꝑ amicis suis. et
mortẽ. nõ dico talẽ qualẽ subijt ꝑ nob̃. sed
mortẽ vilissimã ⁊ turpissimã. qꝛ mortẽ cru-
cis. Phil'. ij. ⁊ Sap̃. ij. Morte turpissima
condemnem⁹ eũ. Merito igit͛ tam bonus
dñs tam sincer⁹ amicus a nob̃ est audiẽd⁹
q̇ nõ ꝯsulit nob̃ aliud q̃ȝ quod nr̃e saluti vi

det expedire. Vñ ipe p ꝓpham dicit. Ego
deus tuus docens te vtilia.

D

Dixi secũdo ꝙ in verb pmis/
sis notat̃ v̾bi dei
vtilitas ꝛ efficacia. cũ dr̃. Qui ex deo ẽ. Au
ditus siquidez verbi dei inter cetera opat̃
ꝙ hõ sit ex deo p imitationem ꝛ ꝯformita
tẽ ad deũ. eo ꝙ verbũ dei p amorẽ in corde
transformat amantẽ in amatuz. Vñ hõ li/
bens auditor v̾bi dei trãsformatur in deũ.
vt iã potius dicat̃ de⁹ et nõ hõ tm̃. Juxta
illud Ps̃. Ego dixi dij estis. ꝛ xp̃s h̃ expõit
Joh. x. Ubi h̃ dictuz ẽ ad eo ad quos sermo
dei fact⁹ eũ. Magna igit̃ efficacia v̾bi dei
q̃ facit hoiem esse ex deo. Vñ .j. Joh. iiij.
Qui nouit deũ audit nos. q̃ nõ est ex do nõ
audit nos. Et pt eẽ ad h̃ alia rõ. nã cũ de⁹
sit spũs. vt dr̃ Joh. iiij. Hõ aũt ꝛ si sit spũs
fm aiam fm quã natus ẽ cõformari deo tã
ꝙ̃ spũs spiritui. tñ ex quo habet carnẽ que
militat aduersus aiam. vt dr̃ Gal. v. ꝛ cui⁹
membroꝝ lex repugnat ꝛ ꝯtriatur legi men
tis. vt dr̃ Rom. vij. Hinc est ꝙ si totus ho
mo dz cõformari deo fm se totũ. optet ꝙ h̃
fiat p aliqd mediũ qd posset de carnali ho
mine fm corpus facere spũalem fm spiñ vt
sic totus hõ esset spũalis ꝛ totus cõformis
deo. h̃ aũt nõ põt fieri nisi p verbuz dei qd
de carnali facit spũalẽ Verbũ enĩ dei ẽ gla
dius q̃ amputat totã carnalitatẽ a spũ ani/
me. Vñ dr̃ Eph. vj. ꝛ Heb. iiij. dr̃ gladius
spũs. Quia vt dicit Gorra ibidẽ. spiritũ a
carne diuidit. ptingẽs ad diuisionẽ anie et
spũs. Hec est ḡ efficacia v̾bi dei. ꝙ facit ho
minẽ esse ex deo p ꝯformitatẽ ad deuz. Vñ
j. Joh. iij. dr̃. Qui seruat mãdata dei. ĩ illo
manet. ꝛ ipe in eo. Ut aũt euidẽti⁹ pateat
efficacia ꝛ multiplex vtilitas v̾bi dei breui
ter sciẽdũ ꝙ v̾bum dei facit. xij. fructus in
vero auditore. Vñ cõpatur ligno vite qd
affert. xij. fructus. vt dr̃ Apoc. penul. quos
fruct⁹ enũerat Gorra sup eplam ad Colo.
j. ca. ꝛ aliqs etiã tãgit Archidi. Guido de
Baysio in rosario dcreti. j. q. j. in ca. Inter
rogo. Prima ḡ vtilitas verbi dei est. ꝙ illu
minat p cognitionẽ. Vñ cõparat̃ lumini. ĩ
Ps̃. Lucerna pedib⁹ meis verbũ tuũ. ꝛ lu/
men semitis meis. Scdo inflãmat p dile/
ctionẽ. Vñ cõparat̃ igni. Ecci. xlviij. ver/
bũ ipius q̃si facula. Ps̃. Ignitũ eloquz tu/
um vehemẽt. ꝛ seru⁹ tu⁹ dilexit illud. Ter/
tio cõpungit p ꝯtritionẽ. Vñ cõparat̃ mal
leo. Hiere. xxiij. Nõne v̾ba mea q̃si malle⁹
cõterẽs petras. Quarto liq̃facit p lacrima
rũ puocatõnẽ. Vñ cõpat̃ flatui. Ps̃. Emit
tet verbũ suũ ꝛ liq̃faciet ea. flauit spũs eius
et fluent aque. scz lacrimarũ. Quinto refic̃
p saporẽ. vnd cõparat̃ pani Deut. viij. Nõ
in solo pane viuit hõ. sed in omĩ verbo dei
Sexto ptegit p virtutẽ. vnde cõparat̃ gla
dio. Eph. vj. Gladiũ spũs qd est verbũ di
Septimo ꝯfortat p spei longanimitatem.
Vñ dr̃ v̾bũ solacij. In ps̃. Memor esto v̾/
bi tui seruo tuo in q̃ mihi spem dedisti. Oc
tauo ꝯfirmat p pseuerantiã ꝛ fortitudinẽ
vñ dr̃ verbũ virtutis. Heb. j. Portãs oĩa
verbo virtutis sue. Ps̃. Verbo dñi celi fir
mati sunt. Nono mũdat p culpe ablutionẽ
vñ dr̃ verbũ grẽ. Actu. xx. Cõmendo vos
deo ꝛ verbo grẽ eius. ꝛ Joh. xv. Jam vos
mũdi estis ꝓpter sermonẽ quẽ locut⁹ suz vo
bis. Decimo sanat p nature lese sanationẽ
id est reparationẽ. vñ dr̃ verbuz salutis. Ac
ctu. xiij. ꝛ in ps̃. Misit seruũ suũ ꝛ sanauit
eos. Undecimo ḡtificat p grẽ ꝛ v̾tutuz in
fusionẽ. ꝓpter qd dr̃ verbũ iusticie et pacis.
Ecci. v. Jaco. j. In mãsuetudine suscipite
insitũ verbũ qd põt saluare animas vr̃as.
Duodecimo viuificat p vite eterne collati
onẽ. vñ dr̃ verbũ vite. Act. v. Joh. vj. Ver
ba vite et̃ne habes. Propt̃ hos effectus et
vtilitates v̾bũ dei a nob est diligenter au/
diendum.

E

Dixi tertio ꝙ in v̾. p. tãgit̃ v̾/
bi dei auditoꝝ di
uersitas ꝛ differẽtia q̃ colligit̃ ex his verb.
cũ dr̃. Qui ex deo ẽ v̾ba dei audit. q. d. mul
tiplicit̃ se hõ hz ad verbũ p̃dicatõis. qa q̃/
dã audit vt q̃ ex deo est. q̃daz nõ audit q̃ ex
deo ñ ẽ. Circa qd sciẽdũ ꝙ q̃dã nõ audiũt
oĩno verbũ. Quidã audiũt. sed nõ reueren
ter. Quidã reuerent. sed nõ tenẽt memorit̃
Quidã reuerenter et memoriter. sed nõ vti
liter nec opabilit̃. Quidã aũt reuerent̃ me/
moriter ꝛ opabilit̃. De pmis q̃ nõ audiunt
nec audire volũt dr̃ in ps̃. Nõ audiuit po/
pul⁹ me⁹ legẽ meã. ꝛ isrl̃ ñ itẽdit mihi. ꝛ de
his hic dr̃. ꝓptea vos ñ auditis. qr ex deo nõ
estis. Et q̃d graui⁹ ꝓplo ꝙ̃ nõ audire legez
ꝛ dñm. Et iõ notant̃ dic ppl̃s me⁹. q̃si di.
Si ñ essz ꝓpl̃s me⁹ nõ esset mirũ ꝙ nõ audi
ret legẽ meã. Nũc aũt ꝓpl̃s me⁹ ꝛ oues pa/
scue mee nõ curãt audire vocẽ meaz. Sed
sicut aspis surda obturat aurem suã. Ac si

etiā diceret mirū mihi est ꝙ ꝓplus meꝰ cui
mlṫa bona spēalit̃ feci. eo ꝙ nō feci talit̃ oī
nationi sicut huic ⁊ nō audit me. cum tamē
audit me ꝓpl's alienꝰ. Juxta illō ps̄. Ppl's
quē nō cognoui seruiuit mihi. i auditu au-
ris obediuit mihi. Isti q̇ nolunt audire sūt
multiplices. Nā q̇daꝫ nō audiūt ex simpli
citate. vt illi q̇ oīno nō intelligūt p̄dicantē
ꝓpter eiꝰ subtilitatē. ⁊ isti forte in mlṫa par
te excusari pñt. q̇ libenter audirent si intel-
ligerent. in q̊ casu totus defectus est in pre
dicante q̇ nō vult condescendere capacita
ti auditoꝝ. cū tñ xp̄s turbis sub mōte p̄di-
cauit Math. viij. significans turbis plani
ora ⁊ faciliora esse p̄dicanda. et nō alta nec
subtilia. Alij nolunt audire ex curiositate.
vt docti ⁊ sapiētes seculares. dicentes. Ad
q̇d audirē illū ribaldū nihil scientē. cuꝫ tñ
ego pl'a scio. Cōtra q̊s ē canō. de ꝯse. di. ij.
Sacerdote. vbi dic̃ glo. Q̇ꝛ q̇ exierit de p̄-
dicatōe ꝯtēnēs sacerdotē minꝰ peritū excō
municet̃. De h. xxxviij. di. Sedulo. Rō āt
q̄re doctiores nō dn̄t spernere simplices i
p̄dicatōe ē. Prio qꝛ vt dic̃ Crisͭ. sup epl'am
ad Heb. Ea q̄ nouimꝰ si sepiꝰ audiamus:
ampliꝰ ꝯpūgimur. Vñ plato legit̃ discipu
los suos docuisse in morte sua ꝙ libentius
magistros suos audirēt q̄ꝫ eoꝝ scripturam
legerent. Scđo qꝛ qđ lr̃a vnica facie se of-
fert inspiciēti. h mgr̃ sub pl'ibꝰ faciebꝰ ea of-
fert audiēti. Tertio qꝛ p h dat̃ exemplum
alijs audiēdi. Vñ xp̄s q̄ꝫuis esset sapiētissi
mus. tñ voluit audire doctores in templo
Lu. ij. ad significandū hūpm. Itēꝫ illō ps̄.
supra dictū. Populꝰ quē nō cognoui serui
uit mihi ⁊c. est verbuꝫ xp̄i ad iudeos p̄nci-
palit̃. q̇ dixert̃ xp̄o. recede a nob̄ sciam via
rū tuaꝝ nolumꝰ. ⁊ sic noluerūt audire. ⁊ tñ
gentiles q̇ nō nouerāt deū audito verbo p̄
dicationis xp̄i p apl'os statim susceperunt
obediēter. Vñ Actu. xiij. Quia indignos
vos fecistis vbo vite ⁊ repulistis illō. ecce
cōuertimur ad gētes. Potestis h hodie de
multꝭ dicere. q̇ deū ⁊ eiꝰ p̄dicatōem minus
audiūt. imo audire ꝯtēnunt. q̇bꝰ tñ deꝰ ma
iora bñficia exhibuit ⁊ ōndit. Illi vo q̇bus
minora ōndit magis audiūt. Vñ cōiter vi
demus ꝙ in p̄dicatōe plures sunt popula
res ⁊ secl'ares q̄ꝫ spūales. et plures subditi
q̄ꝫ prelati. ⁊ plures femine q̄ꝫ viri. ⁊ plures
paupes q̄ꝫ diuites. ⁊ plures serui q̄ꝫ domi.
In signū huiꝰ turbe seq̄bant̃ xp̄m. sed p̄nci
pes ꝑseq̄bant̃ eū ⁊ doctrinā eiꝰ. Ista ē ergo
p̄ma ꝯditio maloꝝ qꝛ audire nolūt. Scđi
sunt q̇ licet audiūt. nō tñ reuerēter. sed ne-
gligent̃. Sūt em̄ pl'es q̇ dormitant et ster-
tunt infra sermonē: sicut porci in stabulo.
ac si audirēt fabulas. ⁊ isti audiāt terribile
dictū bti Aug. in q̇dā ser. ⁊ pōit̃. j. q. j. Int̃
rogo vos fr̃es ⁊ sorores quid vobis plus
videt̃ esse verbū dei: an corpꝰ xp̄i. Et si vul
tis veꝝ r̄ndere. dicetꝭ. ꝙ nō sit minꝰ vbum
dei q̄ꝫ corpus xp̄i. ⁊ iō nō minꝰ reus est qui
vbum dei negligēter audit. q̄ꝫ ille q̇ corpus
xp̄i negligētia sua in terrā cadere ꝑmittit.
Vbi dicit Archidi. in Rosarijs decreti. ꝙ
inter corpus xp̄i ⁊ p̄dicationē est talis cō-
paratio q̊ ad nos ꝙ nō minꝰ ꝓdest nob̄ pre
dicatio q̄ꝫ corpꝰ xp̄i. argumēto de ꝯse. di. j
Q̄n aūt. qꝛ p p̄dicatōeꝫ dimittunt̃ mortl'ia
et ita videt̃ plꝰ ꝓdesse. ſm Laurētiū. Nam
licet p̄dicatio sit corpe xp̄i mior dignitate.
eā tñ sumentibꝰ ⁊ audientibꝰ ē maior effici
endi ptāte. Predicatio em̄ est cā correctōis
⁊ ꝯuersiōis ad deū. ⁊ p ꝯsequēs cā remissi-
onis peccati. Hec Archid. ibidē. Tertij sͭ
q̇ audiūt reuerēter. nō tñ tenēt audita me-
moriter. de q̇bꝰ Gre. sup Ezech. omel'. x. di
cit. ꝙ tales sūt vacui. qꝛ mente intellectum
sacri verbi ꝑcipiūt. sed obliuiscēdo ⁊ nō ser
uando q̄ audierūt. in cordis sui visceribꝰ.
id ē in mēoria nō reponūt. Vñ idē Gre. in
omel'. xv. sup euāgelia pōit exēplū. ꝙ sic si-
gnū languorꝭ stomachi ē si cibū acceptum
reijcit. sic signū ē infirmitatꝭ spūal' in pctō-
re q̄n audita vba nō retinet in mēoria. sed
statī obliuiscit̃. sic ille qui inspicit speculū.
q̄ꝫ cito recedit nō recordat̃ de pulchritudi-
ne sua. vt dr̄ Jaco. j. Quarti sunt qui lꝫ au
diūt reuerent̃. ⁊ memorit̃ retinēt. nō tamē
oꝑabilit̃ seu obedient̃. qꝛ libenter audiunt
dulcia vba ⁊ ea dulciꝰ recordant̃. sꝫ ſm ea
facere nō curāt. ⁊ tales sunt sil'es illis q̇ ve-
niunt in theatrū vt audiāt delectabilia. nō
vt edificent̃ p ea. vt dicit Seneca epl'a. cx.
Quinti sunt q̇ audiunt reuerent̃ mēorit̃ et
effectualiter. ⁊ isti sunt optimi cordis. de q̇
bus dr̄ Luce. viij. ꝙ cū audierint corde op
timo ⁊ ꝑfecto retinēt. ⁊ fructū afferūt in pa
tientia. ⁊ de his dic̃ Bern̄. in q̇dā epl'a. Au
ris bōa ē q̄ libent̃ audit vtilia. prudēter dis
cernit audita. obedient̃ opat̃ intellecta Et
iō dicit Augꝰ. sup illud Ps̄. In q̊ corrigit
adolescētior viā suā. ꝙ vba dei frustra cu-

stodirent in mēoria si nō custodirent i vita
Isti ꝙ sunt vtiles auditores ꝟbi dei qui cu
stodiūt verbū dei Math. xij. ⁊ Lu. xj. Btī
qui audiūt verbū dei ⁊ custodiūt illō. Cu
stodiūt inq̄t. vt illūinent ad cognitōez. vt
inuitent ad ꝟtutē. q̄ informent ad sapiaz. q̄
reforment ad decorē. q̄ fruant ad iocundi-
tatē. inq̄t Bern̄. sup Cant. Ad quā iocūdi
tatez patrie celestis nos ꝑducat q̄ sine fine
viuit ⁊ regnat. Amen.

Dn̄ica Palmaꝝ. Sermo LVI

Ecce rex tuus ve

nit tibi. Math. xxi. ⁊ Zach. ix. c.

Juxta testimoniū scripture tota vi
ta xp̄i vsq̄ ad ꝯsummatiōez ꝯtinet simꝉ ho
norem ⁊ ignominiā ⁊ luctū. leticiā ꝑeuntē
et tristiciā subsequentē. Ptz h̄ primo in ei⁹
annunciatione. vbi angelus leta nūciauit
marie di. Aue grā ⁊c. ⁊ tñ postea Symeon
nūciauit sibi tristiciā. q̄ꝛ gladius doloꝝ ꝑ-
trāsiret cor ei⁹ Lu. ij. Itē i natiuitate vbi
nato xp̄o angeli cantabāt. pastores venerūt
magi adorauerūt ⁊ munera obtulerūt. sꝫ ci
to post herodes quesiuit pueꝝ ad extinguē-
dū eū Math. ij. Vn̄ statim leticia xp̄i ⁊ ho
nor a magis exhibit⁹ versus est i tristiciaz
et ignominiā fuge herodiāe ꝑsecutōis. De
niq̄ xp̄s sepi⁹ a iudeis mgr̄ appellat⁹. ꝯtu-
melijs ē affect⁹ ⁊ ꝯuicijs. ita vt sup honorē
magistralē subseq̄ret ignominia. Qō q̄dez
expssius ⁊ euidētius hodie expssum ē ⁊ oñ
sum. cū post honorē ⁊ reuerentiā ꝓcessiōis
post exhibitionē honoris ⁊ laudis. cito p⁹
feria sexta ꝓxima morte turpissima fuit cō-
demnatus. Vn̄ hac de cā hodie post letaz
et honestā ꝓcessionē legit passio dolorosa.
ad significandū q̄ ꝓsperitas honor ⁊ leti-
cia hui⁹ mūdi finalit intendit ad ꝑpetuam
miseriā ignominiā ⁊ dolorē. Et q̄ꝛ iste ho-
nor xp̄o exhibitus nō fuit ex ꝯtingenti seu
ex adinuētiōe hūana. sꝫ poti⁹ ordinatōe di
uina. eo q̄ licet xp̄s exinaniuit semetipum
formā serui accipiens. ad Phil. ij. sed tñ sꝫ
formā diuinā mansit semꝑ pr̄i eq̄lis in glīa
diuinitatꝫ. ⁊ ideo licꝫ in forma hūana quā
ꝓ nobis assumpsit voluit ihonorari ⁊ ꝯfū-
di. tñ in maiestate diuinitatis merito d̄bu
it venerari ⁊ adorari. In hūana siq̄dez for
ma venit vt seru⁹ obediens vsq̄ ad mortē
crucis. In diuina vero venit vt ꝑceptor ⁊
rex destruens ignominiā crucis. Et iō ne
cū veniret vt hō ꝯtēptibilis ⁊ hūilis ab ho
minib⁹ despiceret. voluit deus pr̄ vt ei⁹ ad
uentus seclō nunciaret. Vn̄ Zach. ꝓpha lō
ge aduentū ei⁹ ante ꝑdicēs dixit. Ecce rex
tuus ⁊c. q̄tin⁹ ꝑ h̄ iudeos redderet inexcu
sabiles. cū videret eū vt hoiem pctōrē asi-
no insidentē. ⁊ tñ nihilomin⁹ vt regē susci-
perent. in glīa maiestatis dei ꝑfulgentem.
Hoc ꝙ qō hodie ecclīa recitans dic. Ecce
rex tuus venit. In q̄b⁹ verbis q̄ttuor ꝓpo-
nuntur. q̄ nos ad obuiandū ⁊ occurrendū
huic regi inducūt. Primo excellētie digni
tas. q̄ꝛ rex. Ipe eñ est rex regū Apoc. xix. c.
Scdō notat nature ꝓprietas. q̄ꝛ tuus. ca-
ro eñ ⁊ fr̄ nr̄ est. vt dicit Bern̄. Tertio for
tune cōmoditas. q̄ꝛ venit tibi. Nob ei da-
tus est Isa. ix. Quarto clemētie pietas. q̄a
māsuet⁹ sup asinā. A De ꝑmo sciēduz
q̄ licet iste rex apparet debilis. tñ est poten
tissimus. eo q̄ oia sibi subdita sunt Mat.
vlt. Data est mihi oīs ptās i celo ⁊ in terra
⁊ in Ps. Dn̄s fortis ⁊ potēs ipe est rex glie
Habet āt duplicē familiā sui exercit⁹. vnā
s̄m deitatē multū potētissimā. s. ix. ordies
angeloꝝ. Job. xxv. Nūq̄d est nūer⁹ militū
eius. q̄ꝝ vnusq̄sq̄ posset subuertere mūdū
Scdm̄ vero humanitatē habuit exercitū
xij. aploꝝ. ⁊. lxxij. discipuloꝝ. ꝑ q̄s ad fidez
totū mundū ꝯuertit. Est scdō iste rex diti
simus. lꝫ videat pauꝑrim⁹. q̄ꝛ in thesauro
ei⁹ sūt diuitie ⁊ gloria. vt dic ps. Cui⁹ di-
uitijs nr̄a ditata ē pauꝑtas. Cui⁹ glā nr̄ā
honorata ē ꝯfusio. Est tertio iste rex sapiē
tissim⁹. lꝫ videat stult⁹. q̄ꝛ in eo sūt oēs the
sauri sapie ⁊ scie absconditi. Ad Coloss. ij.
Vnctus aūt iste rex ē spūsctō in instāti cō-
ceptōis sue. in q̄ collata sunt ei tria. s. ratio
verbi. imunitas pcti. ⁊ plenitudo grē spūs
scti. Sꝫ insignia accepit in passione q̄n fa
ctus ē ꝑncipat⁹ sup hūeꝝ ei⁹. i. crux i q̄ ꝑn-
cipalr triūphauit. sic dicit apls in epla ho
dierna. Propt qō ⁊ de⁹ exaltauit illū. An-
tiq̄tus tria solebāt esse insignia regalia. scꝫ
purpura. corona. ⁊ sceptrū. Christus autē
ꝓ purpura circūdat⁹ ē clamide coccinea ꝓ
dyademate corona spinea. ꝓ sceptro virga
arundinea. Arma hui⁹ regꝫ nō sunt carna
lia sed spūalia. ij. Coꝝ. x. Titul⁹ h⁹ regꝫ est
Iesus nazarenus rex iudeoꝝ. In quo tota
virtus h⁹ regꝫ declarat. Nā ꝑmo describi

tur ꝙ sit saluator. qꝛ ihesus sic interp̃tatur Math. j. Ip̃e em̃ saluũ faciet ꝓplm suuꝫ a peccatis eoꝝ. Scđo describit̃ ꝙ sit amator puritatꝭ. qꝛ nazarenus quod interp̃tat̃ floridus. Cant. ij. Ego flos cãpi. Tertõ ꝙ sit strennuus gubernator. qꝛ rex iudeoꝝ.

B Scđo notat̃ hui⁹ regis nature ꝓprietas. qꝛ tuus. Xp̃s em̃ est rex nr̃. qꝛ licꝫ sit rex generaliter oim. ãgeloꝝ. s. hoim. ꝛ đmonũ. tñ nulli ita spẽalr dat⁹ est sic homi. Unde nec in natura angelica nec demonũ venire voluit. In natura angelica nõ ꝓpter nature angelice innocentiã. q̃ nõ indiguit reparatõe. In natura demonũ nõ ꝓpter nature diabolice lapsum irremediabilẽ ꝛ culpam que nõ fuit capax ꝛ digna restauratiõe. Iõ soli generi humano dat⁹ ẽ. qđ ꝛ idiguit ratione culpe. ꝛ digna fuit ratione fragil' nature. Est ḡ generꝭ rex hũani ꝓpter pl'a. Primo qꝛ in natura hũana icarnat⁹. Scđo qꝛ in eadẽ temptatus. Tertio quia in eadem passus. Quarto qꝛ in eadẽ reparat⁹. Quinto qꝛ in eadẽ vẽtur⁹. Quocũqꝫ ḡ vertas te. ip̃e est tuus. Uere beneficiũ maximũ hr̃e deum excelsum ita ꝓpriũ ita ꝓximũ ita nobis vnitũ. Nã si cõuertas te ad opa sue misericordie qb⁹ alias creaturas misericordit̃ regit fouet ꝛ disponit suauit̃. multo suauius regit ꝛ gubernat gen⁹ humanũ. cui non solũ esse ꝛ viuere vt ceterꝭ. sꝫ btm̃ eẽ ꝛ btm̃ viuere ꝑpetuũqꝫ disponit ꝛ ordinat Lu. xxij Ego dispono vob regnum. Si vero te cõuertas ad opa iusticie sue. qb⁹ aliis creaturis iuxta cõdignum tribuit. multo iustius humana opa remunerat. eo ꝙ ea supra merita coronat Rom. viij. Nõ sunt condigne passiones huius tempis ad futurã gloriaꝫ et citra demerita punit. eo ꝙ in inferno penam infinitam fac̃ finitã. q̃ntũ ad itẽsiõeꝫ

C Tertio notat̃ fortune cõmoditas. qꝛ vẽit tibi. i. ad tuã vtilitatẽ dat⁹. Ro. viij Quõ nõ oia nob cũ illo donauit. qꝛ p̃ntia ad sustẽtationẽ. futura ad fruitiõeꝫ. Uenit ḡ nob ad q̃tuor. Primo in exẽplũ ꝯuersationis. Exo. xxv. Inspice ꝛ fac ꝑm exemplar Un̄ Ioh. xiij. Exẽplũ ei dedi vob. Scđo in p̃ciũ redẽptõis. Apoc. v. Redemisti nos deo in sanguie tuo. j. Pet. j. Redẽpti estis nõ corruptibilib⁹ auro vl' argẽto. Tertio i viaticum ꝑegrinatõis Gen. xxviij. dixit iacob. Si fuerit mecũ de⁹ et custodierit me in via ꝑ quam ambulo ꝛ dederit mihi panem ad edendũ. scꝫ in eucharistia. Ioh. vj Ego sum panis viuus. Quarto in premium remũeratõis. Iuxta illđ Gen. Ego sũ merces tua magna nimis.

D Quarto notatur huius clemẽtie pietas. qꝛ mansuetus. de quo dicit Beda in omel. Uide speciem aduentus ei⁹. nõ sedet i curru aureo p̃ciosa purpura fulgens. nec ascendit super feruidũ equũ discordie amatorẽ. nõ vides in circuitu eius gladios splendẽtes aut cetera ornamẽta terribiliũ armoꝝ. sꝫ ramos florẽtes. qui sunt testimonia pietatis. Uenit ergo mãsuetus vt nõ per potentiam timeretur sed ꝑ mansuetudinem amaret̃. De hac humilitate loq̃tur apl'us in hodierna ep'la. in qua describit suã mãsuetudinẽ excellẽtem ꝛ humilitatẽ. que fuit triplex. magna maior ꝛ maxima. Magna qꝛ ille q̇ fuit inuisibilis factus est visibilis ꝛ de sublimi tam humilis. Maior in hoc ꝙ rex regũ factus est seruus. Maxima quia splendor paterne glorie factus est i similitudinẽ hominis peccatoris. Un̄ dicit glo. Exinaniuit semetip̃m. i. propria dignitate se exuit vt in humilitate nobis imitabilis eẽt. vbi dicit Aug⁹. Ecce habemus humilitatꝭ exemplũ. sup̱bie medicamentum. q̇d ergo intumescis o homo. o pellis morticinea q̇d tenderis. o sanies ferida quid inflaris. p̃nceps tuus humilis. ꝛ tu superb⁹. caput humile ꝛ membrũ sup̱bum. Et christus exinaniuit semetipsum quadrupliciter. Primo quo ad diuitias in natiuitate. qꝛ pãnis vilibus inuolutus. Luce. ij. c. Scđo in conuersatõe. qꝛ sine hospicio. Lu. ix. Uulpes foueas habent. Et Marci. xj. hodie legit̃ Circumspectis omnibus cum iam vespere esset. Glosa. si eum aliquis hospicio recepisset. nullo eum recipiente exiuit in Bethaniam. Tertio in morte. quia nudus pependit in patibulo. vt reducat nos in statum innocẽtie. in quo primi parentes nudi erant. et non erubescebant. Secũdo exinaniuit semetipsum quo ad potentiã quãdo permisit se capi ꝛ cruci affigi. Unde ei dictum est. Alios saluos fecit. seipsum saluum facere non potest Matthei. xxvij. cap. Tertio exinaniuit semetip̃m q̇ ad sapientiam. q̃n corã caypha pilato ꝛ herode nihil respõdit. Ps. Ego aũt tanq̃ꝫ surd⁹ nõ audiebã. ꝛ sicut mut⁹ non aperiens os suum Quarto exinaniuit se q̇ ad pulchritudinẽ.

quoniam ille in quem angeli desiderant ꝓspicere. cuius pulchritudinē sol ꝛ luna mirantur. cesus alapis deformatur. Unde Isa. liij. Non est ei species neqꝫ decor. Scd̄o magnitudo humilitatis xp̄i in hoc apparuit. quia accepit formā serui vt subesset. Lu. ij. Erat subditus illis nec tantum serui. sed etiā mali serui vt vapularet. et tanquam rei pcti. vt penā solueret cū culpā nō haberet. Unde Isa. liij. dicitur. Disciplina pacis nr̄e super eū. Ps. Que nō rapui tunc exoluebam. Ipse fuit tanqꝫ fideiussor qui deficiente principali soluit de proprio. propter qd̄ non est obliuiscendus. Juxta illud Ecci. xxix. Gratiam fideiussoris tui ne obliuiscaris. dedit eī aīam suam pro te. Sed quid pro hoc meruit. ostēdit apl's statim dicēs. Propter qd̄ exaltauit illū deus. Ubi tāgit tria p̄mia. Primū acceleratio resurrectōis. quia nō expectauit generalē resurrectōem. sed tertia die resurrexit. Psal. Nec dabis sc̄tm̄ tuū videre corruptionem vñ dicit. Propter qd̄ exaltauit illū deus. quia natura humana in resurrectiōe excellētior est facta. Scd̄o tangitur dilatatio nois. vñ dicit. Et dedit illi nomē qd̄ ē sup omē nomē id est manifestū fecit eū esse filiū dei. in quo solo ē salus. Act. iiij. Nō est aliud nomē sub sole ꝛc. Tertiū est iudiciarie dignitas potestatis Math. v. Potestatē dedit ei iudicium facere. vñ dicitur. vt in noīe eius omē genu flectatur. Isa. xlv. Uiuo ego quia mihi flectetur omē genu. Nūc videndū est de honore huius regis. Honoratus est aūt dupliciter a turbis. Primo verbis. scd̄o factis. Uerbis quidem. quia qui p̄cedebant ꝛ qui seqūbantur clamabant. Osanna bñdictus qui venit in nomine domini. i. bñdictione dignus ꝛ gr̄a actione ꝓseqndus. Et in hoc fatentur eū a deo venisse tanqꝫ filiū dei in noīe patris In hoc aūt q̄ dicūt osanna in excelsis. fatentur eū saluatorē mūdi. Osanna eīm interp̄tatur obsecro salua. Factis aūt tripliciter hodie ip̄m honorauerunt. Primo cū ramis ꝛ floribus obuiando. ramos in via sternēdo. vestimenta ei subijciendo. Hanc veneratiōnē hodie signauit ecclesia in ꝓcessione. sed multo pfectius eā fecit q̄ illi. Illi quidem frondes ꝛ vestimenta sternebant. sed nos corpa ꝛ aīas flectimus Illi tpaliter. nos eternaliter. Illi post gl'iam ignominiā intulerūt. nos sp glorificamus eundē Illi clamabant p̄us. Bñdictus qui venit i nomie dñi. postea vero. Crucifige crucifige eū. Prius dixerūt rex isrl'. postea. Regē nō habemus. p̄us saluatorē appellabāt. postea irriserunt dicētes. Seip̄m saluū facere nō pt. Illi p̄us flores obtulerūt. postea spineā coronā imposuerūt. p̄us vestimēta ꝓpria strauerūt. postea sua partiti sunt. Sed nos sp et vbiqꝫ benedictū in secula p̄dicamus. regē regū ꝯfitemur. saluatorē ꝓclamamus corona qꝫ glorie ꝛ honore dignū iudicamus. Ad quā gloriā nos ꝑducat ꝛc.

In die Cene. Sermo. LVII.

Exemplum dedi vobis. sic scribitur Joh. xiij. Licet tota vita xp̄i nr̄i saluatoris nō sit aliud q̄ nr̄e salutis exēplar. eo q̄ omnis xp̄i actio est nostra instructio. vt dicit Aug. tñ xp̄s appropinquāte hora mortis sue pfectiora voluit suis fidelibus exempla oñdere ad oñdendū q̄ ip̄e erat verus mgr̄ ꝛ dñs. pro ut de se dicit. vos vocatis me magister ꝛ domine ꝛ bñ dicitis. Sū etenī. Et reuera pfectus mgr̄ erat ꝛ dñs. quia q̄cūqꝫ docuit prius ip̄e fec. Juxta illud Act. j. Cepit iesus facere ꝛ docere. Et in hoc xp̄s ꝯfundit phariseos De quibus dicitur Math. xxiij. Dicūt eīm ꝛ nō faciunt. nec solū in hoc pfectionē suā declarauit. q̄ ea q̄ docuit fecit q̄litercunqꝫ. sed mlto amplius in hoc q̄ ea fecit manifeste. s. ad gloriā dei p̄ris Joh. viij. Honorifico patrem meū. hoc etiam p̄cepit aplis di. Math. v. Sic luceat lux vestra corā hominibus vt videant opa vr̄a bōa ꝛ gl'ificent p̄rem vr̄m ꝛc. Sed nec in hoc terminari potuit pfectio sui magisterij. eo q̄ ip̄e dedit exēplū nō in vno bono. sed etiā i oībus v'tutibus. ad Titū. ij. Prebe te exēplū bonorū opeꝝ. nec solū i oībus. sed etiam omībus statibus Math. v. ꝛ Lu. xj. ca. Nō ponūt lucernā sub modio. sed sup candelabrū. vt luceat oībus qui i domo sūt. Quia igitur tal'ac tantus mgr̄ xp̄s fuit qui potius i factis q̄ in v'bis laborauit. nec solū factis occultis. sed etiā manifestis. nec in paucis. sed in oībus ꝛ oībus. Ideo merito de se dicere potuit v'bū ꝓpositū. Exemplū dedi vobis. Dedit āt xp̄s humano generi i cena hodierna triplex exemplū efficacissimū ꝛ sufficiēs ad salutē Primo quidem dedit exēplū caritatis in hoc q̄ vsqꝫ in finē dilexit suos. Scd̄o dedit exemplum humilitatis in hoc q̄ pedes lauit discipulis. Tertio dedit exemplū benignitatis. in hoc q̄ corpus suum tradidit discipulis. vnde volens q̄ sil'r nos faciam⁹

et dict3 trib9 virtutib9 adornemur. dic̄. Ex
emplum dedi vobis. A

Dixi primo q̄ xp̄us hodie de-
dit nobis exemplū
caritat3. in h̄ q̄ dilexit suos. Circa qd̄ sciē-
dum q̄ xp̄s dilexit suos q̄druplicit̄. cuius
dilectōis siītudinē nō est inuenire Primo
nāq3 dilexit nos ḡtis. nullis em̄ merit3 exi
gentib9 nr̄is tanta beneficia nobis cōtulit
Vn̄ Ozee. xiiij. dicit ip̄e. Diligā eos spon-
tanee. 7 .j. Joh. iiij. In h̄ ē caritas n̄ q̄i nos
dilexerim9 deū. s3 qm̄ ip̄e p̄or dilexit nos.
Propt̄ qd̄ Bern̄. dicit. Q2 xp̄s dilexit nos
ꝯrio modo q̄3 mundus diligit suos. Mū-
dus siquidē dicit. Dilige me 7 ego diliga3
te. Christus aūt dicit. Dilige me: q2 prius
dilexi te. Nam q̄s prior dedit illi 7 retribu
etur ei. Rom̄. xj. Scd̄o dilexit xp̄s suos sa
tis. i. sufficiēter 7 abundant̄. q2 ꝑ eis dedit
in mortē animā suā. Et talem morte3 qua
nec obprobriosior nec amarior potuit iue
niri. Propt̄ qd̄ Ecc̄i. xxix. c. d̄r. Grām fide
iussoris tui ne obliuiscaris. dedit em̄ pro te
animā suā. Apoc̄. j. Lauit nos a pc̄tis no-
stris in sanguine suo. Tertio dilexit resistē
tes. i. inimicos 7 pc̄tōres. Et hec fuit mag
dilectio. nā si magna est dilectio aīa3 pone
re ꝑ amicis. vt d̄r Joh. xv. multo maior di
lectio est ꝑ inimicis. Vn̄ dicit Bern̄. Ve-
re dn̄e tu maiorē dilectionem habuisti. po
nens eam pro inimicis. Hinc dicit aposto
lus. Cu3 adhuc inimici essem9 recōciliati
sum9 ꝑ mortē ei9. ad Eph. ij. 7 ad Rom̄. v.
Quarto dilexit nos nōdū existētes. q2 non
solū ꝑ mortuis q̇ iā in limbū descēderunt.
nec solū ꝑ viuis q̇ tūc in mūdo erāt. s3 etiā
ꝑ nob̄ q̇ nōdū fuim9. 7 ꝑ illis q̇ adhuc futu
ri sunt post mille annos xp̄s mortuus est.
Vn̄ Job. xxxviij. d̄r. Vbi eras qn̄ ponebā
fundamēta terre. q. d. natus nō eras in die
passionis mee. Ex quib9 oib9 infero q̄ xp̄i
dilectio erga gen9 hūanū fuit libalissima.
q2 grat3. fuit p̄ciosissima. q2 ex aīa totali. fu
it insolita 7 stupenda. q2 erga peccatores. 7
fuit latissima. q2 erga nō existentes. Et ex
his sequit̄ q̄ fuit ꝑfectissima vltra nostram
dilectionē q̄ nūq̄3 est grat3. nunq̄3 ex totali
anima. nunq̄3 erga tot 7 tales inimicos. nū
q̄3 erga nondū existentes. Verūtn̄ 7 si non
pōt esse in nobis tanta dilectio sicut in ip̄o
tn̄ saltem d3 esse tal' in nobis sic̄ est possibi-
lis. Juxta illud Math. xxij. Diliges dn̄m
deū tuum ex toto corde tuo. et ꝓximū tuū
sicut teip̄m. Ecce modus nob̄ possibil'. sc3
diligere deū ex toto corde 7 ꝓximū sicut se
Ex q̄ pt3 q̄ homini nō sufficit diligere de-
um q̄litercūq3 nisi diligat cordialit̄. nec so
lū cordial'. s3 totalis. q2 dicit ex toto corde
Ex q̄ infero q̄ illi q̇ occupant̄ corde circa
plurima nō ꝑfecte diligūt deū. hoc pt3. q̇a
min9 feruent in amore dei ꝓpter distractio
nem. Vn̄ Luc̄. x. d̄r. Vnū est necessarium.
Hoc deberent cōicantes pēsare hodie. vt
obmissis alijs recolligerent cor suū ad dili
gendum deū. Vn̄ caritas est sicut ignis q̇
minus calefacit in domo magna q̄3 parua
Sic minus ardet in corde distracto ad di
uersa q̄3 in recollecto ad vnū. Bene aūt po
nitur dilectio dei in corde. ad significādu3
q̄ hō debet vitare om̄e mortale qd̄ extin-
guit caritatē. 7 ꝑ ꝯsequēs vitā anime. Na3
sic vitat om̄e nociuū qd̄ extinguit cord3 vi
tam corꝑaliter. Vnd̄ extincta caritate per
mortale homo dicit̄ mortuus in aīa. non
est tn̄ sic de alijs virtutib9. vic3 fide et spe.
q̄ nō oīno extinguunt̄ ꝑ mortale. sicut pro-
bat apl's. j. Cor. xiij. Si habuero omnem
fidē. ita vt montes transferā 7c̄. Compatit̄
tamē caritas veniale. sicut 7 cor leuē dissi-
pationē q̄ nō infert mortē Prouer. xxiiij. c.
Septies in die cadit iustus. i. sepe. nō tn̄ a
caritate: sed in caritate. 7 id̄ nō desinit esse
iustus. Et tantum de p̄mo. B

Dixi secūdo q̄ xp̄s hodie ōn
dit nobis exem
plū hūilitat3. in h̄ q̄ lauit pedes apl'orum.
Ista humilitas ex duob9 sumit̄. Prio ma-
gnitudo h9 sumit̄ ex ꝑte ei9 q̇ lauit. Scd̄o
ex ꝑte eoꝝ q̄s lauit. De p̄mo q̄s lauit dicit
xp̄s. Si ego mgr̄ 7 dn̄s laui pedes vr̄os.
Quib9 āt lauit. piscatorib9. 7 ꝓpter quid. vt
nos idē faciam9. Legim9 hoīes hoib9 pe-
des lauisse. vt hr̄ Gen̄. xxiiij. Itē legim9 an
gel' hoīes pedes lauisse Gen̄. xviij. S3 nū
q̄3 legim9 āgelos hoib9 pedes lauisse. Et
mlt'o min9 deū legim9 hoib9 pedes lauisse
Vere ḡ mag̃ hūilitas. vere magnū miracu
lū 7 insolitū nonūq3 factū. q2 dn̄s āgeloꝝ
terrestriū 7 īfernoꝝ ꝑ potentiā. mgr̄ oīm sa
pientissim9 ꝑ singl'oꝝ occultorum noticiam
inclinari dignatus est ad pedes rusticoru3
piscatorum. Hinc petrus attendens tan-
tam nouitatem dixit. Nō lauabis mihi pe
des ineternum. Nonne angelis precipere

potuit vt lauarent pedes aplorū sʒ noluit
sʒ poti⁹ p seipm fecit. vt exemplū daret no
bis silr faciendi. Et in h dedit speciale do
cumentū nobilib⁹ iustis doctis ꝛ innocēti
bus: vt nō ɔtēnāt ignobiles pctōres igna
ros ꝛ iniustos. Oñdit aūt xps in vita sua
q̄druplicē hūilitatē. Primo q̄ ad diuitias
qꝛ natus in vili panniculo inuolui voluit
Lu. ij. Inuenietꝫ infantē pānis inuolutū.
ꝛ positū in p̄sepio. Scdo q̄ ad honores qꝛ
rex esse refugit. Joh. vj. Et domū ꝓpriā cō
tempsit hr̄e. Lu. ix. Vulpes foueas habēt
Tertio q̄ ad delicias. qꝛ esuriit Math. iiij
et sitiuit Joh. iiij. Quarto q̄ ad potentiam
sapiam ꝛ pulchritudinē. qꝛ se impotentem
nescientē ꝛ deformē ostēdit. Condēnauit ḡ
diuitias. honores. ꝛ delicias. potētiā. sapi
entiā ꝛ pulchritudinē seculi. que sunt por-
te mortis. ꝛ q̄sq̄s amicus esse voluerit mū-
di. in his inimic⁹ xpi ɔstituet. vt dr Jaco.
iiij. Ex q̄b⁹ infero p̄mo ꝙ null⁹ graui⁹ pec-
cat illo qui ɔtēnit sequi vestigia xpi in p̄di
ctis exēplis hūilitatis ꝛ appetit ea q̄ ille cō
tempsit. Patʒ qꝛ ɔtēnit pfectū exēplar. et p
cōsequēs necesse est eū errare in via salutis
sicut scriptorē auertentē oculos ab exēpla-
ri. ꝓpter qd Moysi dictū est. Inspice ꝛ fac
s̄m exemplar qd tibi mōstratū est in mōte.
Exo. xxv. Ex q̄b⁹ vlterius isero ꝙ appetēs
ea q̄ xps ɔtempsit. ꝛ cōtemnēs que appetijt
peccat mortalit. ꝛ p ɔsequēs dānat. Istud
patet p Augusti. in li. de vera religiōe. vbi
ꝓbat hoc solū esse pctm̄ mortale in p̄dictis
duob⁹ casib⁹. vicʒ appetere ꝛ ɔtēnere. ¶

Dixi tertio ꝙ xps hodie oñdit exemplum sue beni
gnitatꝫ. in h ꝙ corpus suū tradidit ad mā-
ducandū discipul. Hodie em̄ xps fec gran
de cōuiuiū qd in vita sua nūq̄ fecerat. Nā
licet legit q̄nq̄ milia de q̄nq̄ panib⁹ satias-
se Joh. vi. nō tn̄ de ꝓprio corpe. Et iō istd
ɔuiuiū est summe benignitatꝫ. Istud signi
ficatū est p cōuiuiū regis asueri q̄ anno ter
tio imperij sui fecit grāde cōuiuiū cunctis
p̄ncipib⁹ suis. Hester. j. Sic xps post legē
nature ꝛ legē scriptam sub lege gratie insti
tuit hoc sacr̄m. Grande aūt cōuiuiū dr h.
qꝛ grādis cib⁹ angelorū in eo ꝓponit. Gran
des debent esse qui mādicāt. Grādia quo
q̄ dona cōfert. ꝓpter qd necesse est bene es-
se dispositū. p̄paratū ꝛ aptatū q̄ ad tale cō-
uiuium intendit accedere. Istud significa-
uit saluator in lotiōe pedū discipulorū. Et
notanter lauit pedes q̄ sunt extrema ꝛ vlti
ma pars corpis. ad significandū etiā mini
ma eē purgāda añ sumptionē h⁹ sacri. Nā
caput mysticū in hoie ē intentio q̄ dʒ esse i
hoie recta. Man⁹ ē opatio q̄ dʒ esse sancta
Et facies est ɔuersatio q̄ dʒ esse honesta.
Sed hec oia nō sufficiūt. nisi etiaʒ pedes
lauent. i. affectiones nr̄e q̄b⁹ adhuc ɔtinue
in puluere terrenorū gradimur. sint mūde.
Aliqñ em̄ vrunt calore ire. inuidie. vl odij.
Prouer. vi. Nunq̄d ambulare pōt hō sup
prunas vt nō cōburant pedes eius. Aliqñ
dissoluunt frigore negligētie. Mat. xxiiij.
Orate ne fuga vr̄a fiat in hieme. Aliqñ col
lidunt ad lapidē fidei hesitatōe. Aliqñ in
quinant luto. s. carnis voluptate. Tren. j.
Sordes eius in pedib⁹ eius. Aliqñ aspgū
tur puluere vane glorie. Math. x. Excuti
te puluerē de pedib⁹ vr̄is. idō isti pedes in
digēt mltiplici et freq̄nti lotione. Et p̄mo
aqua amare cōpunctōis. Ps. Lauabo per
singulas noctes. i. p singula pctā mūdabo
ɔsciam meā. Scdo aq̄ ɔfessiōis. Prouer.
xviij. Aqua pfūda verba. s. ɔfessiōis ex ore
viri Oia em̄ in cōfessiōe lauant. Tertio aq̄
corpalis afflictōnis. Psal. Cōtribulasti ca
pita draconū in aq̄s. capita dicit. i. p̄mos
motus peccati. Quarto aq̄ fraterne cōpas
sionis. Ecci. iij. Ignem ardentē extinguit
aqua. Quīto aq̄ deuotiōis. Psal. Exaudi
uit dn̄s vocem fletus mei. Sexto aqua di
uini sermonis. Naum. iij. Aquam ꝓpter ob
sidionē hauri tibi i. retineas verbum dei
tibi contra temptationē. Joh. xv. Jaʒ vos
mundi estis ꝓpter sermonē meū quē locut⁹
sum vobis. Pro latiori tn̄ hui⁹ materie de
claratione tria sunt hic ɔsideranda. Prio
nanq̄ videndū est qualiter sit p̄parandū
ad cōionem h⁹ sacri. Scdo de impedimē
tis hmōi p̄paratōis. Tertio de effectu hu-
ius sacri. De p̄mo sciendū ꝙ tripliciter se ho
mines p̄parant ad h sacr̄m. Quidā em̄ p̄e
parant se sufficient nō s̄m veritatē. sʒ s̄ʒ p
babilitatem. ita ꝙ estimant se carere pctō.
q̄ tn̄ si facerēt maiorē inq̄sitionē cōscie iue-
nirēt se reos. Sʒ tn̄ sunt parati ꝙ si scirēt
pctm̄ in se vellēt cōfiteri. nō tn̄ apponūt ad
hoc omnimodā diligentiā. et hi q̄uis gra
tiam non recipiant propter obicem pecca
ti. non incurrūt tamen offensam. quia nec
sumūt digne nec indigne. q̄uis sint idigni

Scđo quidã se ꝑparant indigne. vt illi q̃
oĩno ꝯtemnunt vel negligũt se ꝑparare et
cõsciẽtiã discutere. Et tales ⁊ si ꝯfitẽt̃ ali
qua. nõ tñ volunt apponere diligentiã ad
examinandũ ꝯsciã. nec hñt ꝓpositũ firmũ
penitendi inq̃ntũ occurret eis aliqđ pctm̃
⁊ hi sumunt indigne. Hos arguit apl's di
cẽs. j. Coꝝ. xj. Qui mãducat ⁊ bibit indi-
gne reus erit corpis ⁊ sanguis dñi. Glosa.
ita incurrit offensam diuinã ac si xp̃m cruci-
figeret. Tertio q̃dam se ꝑparãt digne. vt il
li q̄ vere ꝯtriti. ꝯfitent̃ pure de sibi notꝫ pec
catis. examinantes ꝯsciãs cũ circũstantijs
pctõꝝ. habẽtes ꝓpositũ penitẽdi de oĩbꝫ
quecũq̃ obliti sũt q̃ libent̃ ꝯfiterent̃ si r̃cor-
dari possent. Et tales in h̃ casu ꝑ ipam cõ-
munionẽ ꝯsequunt̃ grãm remissiõis pctõ-
rũ nõ solũ ꝯfessoꝝ. ſꝫ etiã oblitoꝝ. Ex quo
ego infero q̃ in h̃ casu si q̃s facta diligenti
discussione sue ꝯscie q̃uis nõ sufficienti ad
cõionẽ accedit aliq̃ pctõ mortali in eo re-
manente qđ eius cognitionẽ subterfugiat
nõ peccat. imo magis ex vi sacramenti cõ-
sequit̃ remissionẽ peccati. quia istud sacra-
mentũ venialia delet et mortalia oblita.

Sed di. videt̃ hoc quodãmodo iniustũ
q̃ deus imputet homini culpã pctõꝝ obli
toꝝ. cũ nemo ad impossibile obligat̃. Ad
qđ r̃ndet Tho. de argẽtina in. iiij. distin. x.
Q̃ triplex est ignorãtia. s. inuincibil' et hec
excusat a toto ⁊ a tãto. Alia est crassa seu ne
glecta. ⁊ hec excusat a tanto. sed nõ a toto.
Tertia ẽ affectata ⁊ hec nec a toto nec a tã
to. imo talis aggrauat. vt dicit mgr̃ i. ij. sen
tentiaꝝ di. xxij. Modũ aũt ꝑparatiõis ex
presse ponit euangeliũ. Christus eñi volẽs
tradere discipulis corpus suũ p̃mo a cena
surrexit. scđo vestimẽta deposuit. tertio lin
theo se p̃cinxit. quarto pedes lauit. Que q̃r
tuor cõicanti sũt necessaria. Primo eñi de-
bemus gulã fugere. hoc est a cena surgere.
Scđo auariciã fugere. h̃ est vestimẽta de-
ponere. Tertio luxuriã detestari. h̃ est lin-
theo se p̃cingere. Quarto affectiones pu-
ras habere. hoc est pedes lauare. Primum
significatur per israelitas q̃bus mãna non
est datum p̃us: nisi deficeret farina egypti
Scđi significant̃ ꝑ iudã q̃ loculos habuit
Unñ post bucellã introiuit in eũ sathanas
Tertiũ significant̃ ꝑ dauid q̃ ante esum pa-
nũ ꝓpositionis cõtinuit tribꝫ diebꝫ. Quar-
ti ꝑ sacerdotes leuiticos. q̃ p̃us sctificaban

tur. i. mundabant̃ anteq̃ offerrẽt sacrificiũ

D Scđo videndũ ẽ de impedimẽtis ꝑ-
parationis. Tria aũt impediũt ꝑparatõẽ
dignam. s. irreuerẽtia accedendi. ꝓpositum
peccãdi. ⁊ infectio p̃cedentꝫ ꝓpositi. De pri
mo dicit apl's. Cõuenientibꝫ vob̃ in vnũ
id est simul ⁊ ꝯfuse ⁊ inordinate irruẽtibus
ad altare. Et cã hui⁹ subdit̃. Unusq̃sq̃ ei
cenã suã p̃sumit ad mãducandũ. qđ intelli
git̃. q̃ sic tũc isti q̃ hic arguunt̃ nõ expecta-
bant debitũ tps. puta missam. ſꝫ ante sume
bant cenã. Ita ⁊ mõ q̃dã ꝓpter festinãtiam
eundi ad comedendũ se indeuote ingerũt
ad cõionem. Alij etiã ante tps statutũ. pu-
ta ante dies istos magne septimane in me-
dio q̃dragesime vel cito post cõicant. putã
tes se iã solutos a statuto eccl'ie. q̃ tñ se deci
piũt. eo q̃ canon dic̃ eẽ cõicandũ semel in
anno vicꝫ circa festũ pasce. de pe. ⁊ re. Oĩs

Hoc vicio etiã laborãt q̃dã spũales. q̃ int̃-
dum ante missam distrahunt̃ ⁊ dissoluũtur
iocis ⁊ risibꝫ. ⁊ interdũ verbis turpibꝫ icre
pantes ministros altaris de negligentijs.
Alij vero trãscurrẽtes ꝯsuetas orones. vt
q̃ dilecta ⁊ alia. nõ recordantes seip̃os q̃d
faciũt aut q̃d dicũt. Si g̃ volunt digne et
reuerent̃ cõicare sint p̃mo pacifici ⁊ quieti
sint patiẽtes iniuriaꝝ. sint alacres ⁊ leti. sit
longanimes ⁊ ꝑseuerãtes q̃usq̃ diuinũ oc
ficiũ finiat̃. vnus alteꝝ p̃mittendo ante se.
reputando se indignũ ⁊ oẽs alios dignos
Scđm qđ impedit ꝑparationẽ dignã ẽ ꝓ-
positũ peccandi. qđ notat̃ cũ dr̃. ⁊ alius q̃-
dem esurit. i. famem peccandi patit̃. Psal.
Apposuerunt adhuc peccare. Isti sũt siles
iude q̃ mãducauit corpus xp̃i. ⁊ tñ habuit
intentionẽ tradendi xp̃um. vt dr̃ Joh. xiij
Tertiũ qđ impedit dignã ꝑparationẽ ẽ in
fectio p̃cedentis ꝓpositi. de q̃ dr̃. Ali⁹ autẽ
ebri⁹ est. j. Thes. iiij. Qui dormiunt. nocte
dormiũt. ⁊ q̃ ebrij sũt: nocte ebrij sũt. Ine-
briat̃ hõ peccãdo. dormit nõ penitẽdo. ꝓ-
pterea dr̃ Johel. j. Expgiscimini ebrij ⁊ fle
te. i. aĩam ad pn̄iam reuocate. ⁊ dolete pro
pctõ. Tertio vidẽdũ ẽ de efficacia h⁹ sacri

E Sũt aũt vtilitates ei⁹ septẽ. Prima
q̃ vnit ⁊ incorporat xp̃o. Joh. vj. Qui mã
ducat carnẽ meã in me manet et ego in eo.
Scđo q̃ fortificat Ps. Panis cor hominis
cõfirmat. Tertio ad deuotõẽ excitat. Sa
pie. xvj. Oĩne delectamẽtũ i se hñs. Quarto
augmẽtat fidẽ. iiij. sen. di. xxxiij. Quĩto spẽ

ſubleuat Math. vlti. Vobiſcum ſum vſq̃
ad ↄſũmationē ſeculi. Sexto renouat me-
moriā diuine caritatis. j. Coꝛ. xj. Hoc fa
cite in meā cōmemoꝛatōꝫ. Septio mũdat
a venialib⁊. ⁊ ꝑſeruat a moꝛtalib⁊. ⁊ omnes
virtutes auget. vt dicit Dama. ⁊ Innocē.
Ex quib⁊ oīb⁊ iſtud colligamus q̄ volens
digne accedere ad hoc ſacr̄m debꝫ chꝛiſtũ
imitari tanq̃ exemplar ꝑfectũ in trib⁊ p̄ce-
dentib⁊ virtutib⁊. Primo vt ſit caritatiu⁹
erga deum ⁊ ꝓximũ. Scd̄o vt ſit humilis
in reputatione ad ſeip̄m. Tertio vt ſit be-
nignus ⁊ miſericoꝛs erga egenũ q̄ tria cuꝫ
habuerit recte accedet. ⁊ ꝑ ↄſequens cōſe-
quet̄ ꝑ ſacr̄m eucharíſtie in p̄ñti grām ⁊ in
futuro gl'iam. Quā nobis ⁊c̄.

In die ſancto paſce.
Sermo LVIII

ſ Urrexit non eſt
hic. Marci vlti. ca. Inter cetera
mirabilia diuine ſapīe opa q̇buſ
vniuerſa in h̄ mũdo regit ⁊ gubernat. illud
quodāmodo nō min⁹ mirabile videtur. q̄
nunq̃ gaudiũ p̄cedit triſticiā. ſed ſemꝑ tri
ſticia p̄cedit gaudiũ. Juxta illud Thobie
iij. Poſt triſticiā ⁊ lacrimas gaudiũ infun-
dis. Et eſt hec lex diuine nō ſolũ ſapientie
ſed etiā iuſticie contra legē mundane iniq̇-
tatis ⁊ nequicie poſita. Nam iuxta legē ſe
culi ſemꝑ verecundiam p̄cedit gratia ⁊ ho
noꝛ. ſicut grandinē p̄cedit coꝛuſcatio vt di
cit̄ Ecc̄. xxxij. Vñ Prouer. xiiij. Extrema
gaudij humani occupat luctuſ. Ecōtra ve
ro eſt de lege diuina ſm̄ quā gaudiũ ſequi
tur triſticiā ⁊ riſus doloꝛē. Hoc apparꝫ ho
die in dño nr̄o ſaluatoꝛe. q̇ ꝓ eo q̄ nudiuſ-
tertius graui fuit triſticia anguſtiat⁹. Jux
ta illud. Triſtis eſt aīa mea vſq̃ ad moꝛ-
tem. Math. xxvj. Nunc reſurgēs a moꝛtu
is gaudio vniuerſe creature eſt circũdatuſ
Oēs em̄ qui tunc ſecũ triſtabant̄ ⁊ cōpa
tiebant̄. nũc imenſo gaudio gauiſi ſũt. In
paſſione ſiquidē chꝛiſti triſtabant̄ triplices
creature. ſcꝫ pure coꝛꝑales ſicut terra q̄ tre
muit ⁊ ſol obſcuratus fuit. Secundo pure
ſpũales. ſicut angeli. de quib⁊ d̄r Iſa. xxxiij
Angeli pacis amare flebant. Tertio com-
poſite creature. vt homines. vicꝫ apoſtoli
et mlieres. Iſte ḡ oēs creature reſumpſe-
runt gaudiũ cũ xp̄o reſurgēte. Nā terra p̄
gaudio tremuit ⁊ q̇euit. vt d̄r in Ps. Sol
apparuit clarioꝛ q̄ vnq̃ antea fuerat. vt di
cit Aug⁹. in ſermōe hodierno. Scd̄o āge-
li gauiſi ſunt gaudio magno de nr̄a redem
ptione. ⁊ magis de ſua reparatōe. ⁊ maxīe
de dñi ſui reſurrectōe. Vñ Johel. iij. dicit̄
de eis. In die illa ſtillabũt montes dulce-
dinē. ⁊ colles fluent lacte ⁊ melle. Mōtes
angeli maioꝛes. colles minoꝛes qui hodie
dulciter letati ſunt. Tertio gauiſi ſũt apl'i
viſo dño. Joh. xx. Gauiſe ſunt mulieres. et
p̄cipue mater xp̄i q̄ plena fuit amaritudīe.
Gauiſa eſt magdalena. qꝛ recuꝑauit d̄lictũ
a moꝛte ad vitā. Gauiſe ſunt ⁊ alie pie mu-
lieres ſeq̄ntes xp̄m. qꝛ ꝑ eũ nō fuerunt d̄ſo-
late. Gauiſi ſũt inſuꝑ ⁊ ſcti p̄rēs in limbo. ⁊
h̄ ꝓpter tria. qꝛ de loco infimo erepti ſũt ad
locum ſuperioꝛē. Scd̄o qꝛ de caligine te-
nebꝛaꝝ eleuati erant ad clarā viſionꝫ dei
Tertio qꝛ de ↄſoꝛcio ⁊ vicinitate demonũ
tranſlati ſunt ad ↄſoꝛciũ angeloꝝ. Nō ſolũ
autē p̄dictis creaturis. ſed etiā nob̄ pct̄oꝛi
bus magnũ debet eſſe hodie gaudiũ. ⁊ hoc
ex trib⁊. Primo ex parte nr̄i capitꝫ xp̄i. q̇ vt
hodie poſt dep̄ſſionē eleuat⁹ eſt ⁊ exaltat⁹
Si em̄ gaudiũ eſt nob̄ de eo q̄ amic⁹ ſur-
git d̄ infirmitate ad vitā moꝛtalē. q̄nto ma
gꝭ cũ ſurgit de moꝛte ad vitā ꝑpetuā. Nec
ſolũ ſurrexit ad vitā qualēcunq̃. ſꝫ vitā ho
noꝛabilē. vitā delectabilē. vitā excellētiſſi-
mā. qꝛ vt d̄r Phil. ij. Exaltauit illũ ⁊ dona
uit illi nomē qd̄ eſt ſuꝑ oē nomē. Secun
do gaudiũ nob̄ dꝫ eſſe ex ꝑte aduerſarij nr̄i
Si em̄ gaudiũ eſt de triũpho in bello poſt
quē tñ timetur futura ſeditio. q̄nto magis
gaudiũ eſſe dꝫ de triũpho inimici talit̄ ꝓ
ſtrati. q̇ ſic cecidit vt nō adijciat vt r̄ſurgat
⁊ qd̄ plus. nō ſolũ hoſtis ꝓſtratus eſt. ſꝫ eti
am tota p̄da ei⁹ quā tulerat. ⁊ vniuerſa ar-
ma ei⁹ ablata ſũt. vt d̄r Lu. xj. Tertō gau
dium nobis dꝫ eſſe ex parte nr̄i ꝓprij ſubie-
cti. qꝛ hodie ſpes nobis eterne immoꝛtali-
tatis ꝓmiſſa eſt. ex eo vicꝫ. quia ſicut xp̄s re
ſurrexit. ita ⁊ nos reſurgemus. Juxta illud
j. Pet. j. Benedictus deus ⁊ pater dñi no
ſtri ihesu chꝛiſti. qui ſm̄ miſericoꝛdiam ſu-
am regenerauit nos in ſpem viuam per re
ſurrectionem ieſu chꝛiſti. Omnibus igitur
creaturis. omnibus ſtatibus. oꝛdinibus of
ficijs et dignitatibus Chꝛiſti reſurrectio
gaudium eſſe debet. quia omnibus reſur-
rexit ad vtilitatem. Hinc eſt q̄ angelus al
loquens ſanctas mulieres que tunc erant

tristes de morte xpi ad noue alacritatis le-
ticiaꝫ eas animas dicit de xpo resurgente
Surrexit nō est hic. q̄ vba legunt in euan-
gelio hodierno. In qb verb tria tangunt.
Primo nāq describit dnice resurrectōnis
p angelū annūciatio. cū dr. Surrexit. Se
cundo addit vera eiusdē annūciatōis pba
tio. cū dr. nō est hic. Tertio ex vtroq colli-
git xpi resurgētis odicio. q surrexit nō est h

Dixi primo A q in verb premissis
describit dnice resurrectōis p angelū annū
ciatio. cū dr surrexit. Circa qd sciē. q resur
rectio dni annūciat mlierib nō qbuscunq
nec a qcunq nec qlitercunq. Et iō tria cō
siderāda h occurrūt. Primo itaqꝫ ↄsiderā
dum est qles fuerūt mulieres quib resur-
rectio dnica nūciat. Scdo qualis fuit an-
nunciator. Tertio qli modo annunciauit.
De pmo dr in pncipio euāgelij. Q iste mu
lieres vna sabbatoꝝ. i. pma die post sabba-
tū venerunt mane orto iam sole cū aroma-
tib ad monumentū xpi vt vngerent iesuꝫ
Erant em̄ iste mulieres deuote. quaꝝ duo
tio ondit in tribus. fm Jac. de alexā. Prio
em̄ fuerunt amorose ꝛ deuote ex emptione
pciosi vngenti. Unde licet scirent q Jo-
seph ab arimathia ꝛ nicodemus q sepelie-
runt corpus xpi. q vnxissent illud. vt dicit
Joh. xix. Eo q Joseph ꝛ nicodemus attu
lerunt mixturam mirrhe ꝛ aloes qsi libras
centū. ꝛ sepelierūt corpus dni. tn̄ iste muli
eres qsi p nihilo reputātes illā vnctionem
voluerūt p seipas eā xpo impendere. Naꝫ
sicut dicit Alexandrinus. Cōditio vi amā-
tis est vt magis eligat ipe obsequiū rei ama
te impendere. qꝫuis ali iam impēdit Uis
g amoris agebat in istis mulierib vt vel-
carum reputabant qd ab alijs fuit datū si-
ne illis. Scdo iste mulieres fuerūt diligē-
tes feruide ꝛ sollicite. Qd ptꝫ ex eo q non
expectabant plene diē. sꝫ valde mane. Ue
re magnus amor ꝛ diligēs istaꝝ mlieꝝ fuit.
Cū em̄ incōueniēs sit mulieri foras egre-
di valde mane. impetus tn̄ amoris postpo
nit oēm q videbat incōuenientiā. fm Ale-
xandrinū. Tertio iste mulieres fuerūt viri
les ꝛ animose. Qd ptꝫ ex eo. q nullū impe
dimentū. nec aliqd periculū retardare eas
potuit ab obsequio xpi. Fuerūt autē quiqꝫ
impedimenta. Primo ei fuit lapis magnus
appositus. De q dicebāt. Quis reuoluet no
bis lapidē ꝛc. Scdo fuerūt custodes appo
siti custodie. ne corpus xpi subtraheretur.
Tertio erat sigillū pncipis sacerdotum et
phariseoꝝ appositū. Quarto q nullum di-
pulorum xpi audebāt assumere in auxiliū.
ne diceret q discipuli eius furati sunt eum.
Quinto quia horribile est valde videre cor
pus mortuū in monumēto ꝛ ptractare. ꝛ p
cipue de nocte. ita q mr timeat filiū pprium
mortuum. Sed in istis mulieribus vince
bat amor fragilitatē nature. q nō solū non
timebant. sed etiā desiderabant cū feruore
videre ꝛ vngere. Tantū em̄ dilexerunt eū
viuū q nō timebant posse timere de mor-
tuo. Nō g eas retraxit fetor sepulcri. qa sic
Alexandri. dic. sic fuerūt delectate in amo
re viuentis: q nulluꝫ fastidium credebant
posse pcipere de mortuo. Magis g ponde
rabant h vt xpi corpus inungerēt qd intā-
tum viuū dilexerūt. vt nō paterent ipm pu
trefieri vel incinerari. sed adhibitis reme-
dijs a putredine cupiebant ipum incorru-
ptum ꝛ illesum ↄseruare. Ex quib infero q
volens esse gaudij particeps pntis solenni
tatis: tria dbet habere supradicta. Primo
vt sit deuotus ꝛ amorosus p ppriaꝫ actiōꝫ
Quāuis em̄ multi mlta faciūt ad honoreꝫ
dei. nō tn̄ ipe cesset ppter h. sed faciat q pōt
ne reputet aliqd factū p deo p alios si ipse
nō fecit. Tal fuit vidua Lu. xxj. q lꝫ sciuis
set mlta fuisse facta ꝛ impensa ad edificiuꝫ
tēpli. tn̄ ipa nihilominus oia p nihilo repu-
tās: misit in gazophilatiū era minuta duo
qd est qdrans. Volēs g hodie p graꝫ cōio
nis eucharistie resurgere cuꝫ xpo silr faciat
vt mittat duo era minuta in corpus iesu. id
ē duo pcepta dilectōis. vicꝫ dei ꝛ pxi. nec
reputet aliqd facta alioꝝ qb ipi merent vt
in eis ↄfidat. sꝫ ppria faciat. Dic em̄ aposto
lus Gal. vj. q vnusqsqꝫ onus suū portabit.
ꝛ qcūqꝫ seminauerit hō. eadē ꝛ metet. Unō
dic Sal. Eccs. ix. Qdcūqꝫ pt manus tua i
stant opare. Tua dic nō aliena. Et est h cō
tra illos qui dicunt videntes diuites cle-
ricos aut ecclesias. Isti habent ab alijs. nō
opus est vt eis det. Quid enim tibi de al-
terius merito. si tu non dederis. Unusqs-
qꝫ enim sibi meretur. Nec enim Christus
vituperauit viduam. sed commendauit.
que alijs multa largientibus. ipsa pauca
dedit. Secundo infero q volens esse

p̲ticeps hodie resurrectiõis sp̃ualis xp̃i in
ani̅a sua p̲ gr̃am cõionis eucharistie dꝫ es/
se feruidus. diligẽs. ⁊ sollicitꝰ circa sui pre
parationẽ. Sicut em̃ iste surrexerunt val/
de mane. sic illi q̇ se p̄parant ad cõionẽ. de/
bẽt valde mane surgere. Mane surgit ⁊ va
dit q̇ aliquot diebꝫ ante cõionem abstinet
ab illicitis. Sed valde mane. i. feruide et
sollicite surgit qui ab initio q̃dragesime ñ
solũ ab illicitis. sed etiã a licitꝫ abstiet. Si
cut fecit ap̄ls q̇ dicit de se. Omnia mihi li/
cẽ. ſꝫ nõ om̃ia expediũt. Tertio infero ꝙ vo
lens esse particeps resurrectionis spiritua
lis xp̃i in ani̅a sua p̲ gr̃am cõionis debꝫ es/
se virilis ⁊ animosus contra temptationẽ.
Sicut em̃ iste fuerunt animose contra pe/
ricula. sic q̇ hodie cõicat debet esse firmus
in intentione ⁊ animosus in suo p̲posito ad
exponendũ se oĩbꝫ difficultatibꝫ pñie: Si
em̃ iniungitur ei ieiuniũ. non reputet diffi
cile. quia hoc possunt vetule aut v̄gies te/
nellule: multo magis ip̃e vir. Si elemosy
ne iniungunt̃. nõ reputet difficile. qꝛ per h̄
nõ minuit̃ bursa. Juxta illud. Sunt q̇ di/
stribuunt opes ⁊ ditiores fiunt. Si iniun
gunt̃ or̃ones. nõ reputet difficile. qꝛ oranti
bus nihil est ĩpossibile. Juxta illud Luc̃ et
Math. Om̃ia q̃cunqꝫ petitis credite quia
accipietis. Et q̇ orare reputat difficile. sci
at ꝙ etiã solũ desideriũ paupe. exaudi. dñs
vt dicit Ps̃. Om̃ia ergo amanti sunt possi
bilia. Ex q̇bꝫ finaliter infero ꝙ nihil sic ho
minem animat ⁊ fortificat in via peniten/
tie sic̃ spes de deo. Juxta illud ps̃. Spera
in deo ⁊ ip̃e faciet. Et iteꝝ Augustinꝰ dic̃.
Quis sperauit in deo ⁊ derelictus est ab eo
q. d. nullus. Sed dice. vnde p̲cedit hec
spes. R̃ndeo s̃m Alexãdrinũ ꝙ ex magni
tudine amoris. Nã vis amoris s̃m ip̃m fa
cit amantẽ bone spei. vt nihil reputet ĩpos
sibile. Sed credit esse parata que suffragã
tur amoris desiderio. Ideo dicit Theren/
tius. Qꝛ vbi est minꝰ spei. ibi debet esse plꝰ
amoris. quod intellige ad augendum spẽ.

B Scd̃o videndũ est q̃lis fuit annũ
ciator huiꝰ gaudij. Et p̃ꝫ ex euangelio. qꝛ
fuit angelus dñi bonus ⁊ in specie lucidus
Quiqꝫ em̃ hic dicunt̃ de isto nũcio Primo
qꝛ in iuuenili etate ap̲paruit. q̃ est etas flori
da. ad significandũ ꝙ in ista etate xp̃s sur/
rexit. ⁊ nos resurgemꝰ. Eph. iiij. Donec oc
curramus oẽs in virũ p̲fectum in mẽsuraꝫ
etatis plenitudinis xp̃i. Scd̃o d̃r de eo qꝛ
sedebat sup̲ lapideꝫ. p̲ qd̃ significat̃ christũ
fuisse eleuatũ sup̲ omnẽ grauitatẽ per dotẽ
subtilitatis. quã dotẽ habebunt electi post
resurrectionẽ. qꝛ tũc corpus nulla grauita
te dep̄met̃ quin libere possit esse supra om/
nẽ grauitatẽ. Tertio d̃r ꝙ sedebat ĩ dextrꝫ.
per quã significabat̃ resurrexisse Christus
ad vitã perpetuã ⁊ sic habere dotẽ immor
talitatis. vt dicit Greg. in omel̃. Jam eniꝫ
ei vltra mors nõ dñabit̃. Roma. vj. Vnd̃
nullã passionẽ caloris vel frigoris factiõeꝫ
nec quãcunqꝫ aliã alteritatẽ corp̲is potuit
sustinere. ⁊ sil̃r electi post resurrectõeꝫ erũt
Quarto d̃r de isto annũciatore ꝙ aspectus
eius erat sicut fulgur. qd̃ subito mouet̃ ab
oriente in occidentẽ. ⁊ significat dotẽ agili
tatis p̲ quã corpus xp̃i nulla grauitate tar
dabatur q̇n posset libere esse vbi vellet. sil̃r
erũt electi post resurrectionẽ. qꝛ sic̃ dic̃ Au
gustinꝰ. Ibi erit p̲tinus corpus vbi volet
animus. Quinto d̃r de eo ꝙ coopertꝰ erat
stola candida ⁊ significabat xp̃um hr̃e do
tem claritatis. De quo ps̃. dicit. Amictus
lumine sicut vestimento. ⁊ p̲pter h̄ corpꝰ eiꝰ
nullo vestimẽto indiget. nec p̲pter aeris in
temperiẽ. qꝛ fuit impassibilis. nec p̲pter eru
bescentiã. qꝛ innocens. nec p̲pter ornatum.
qꝛ amictus lumine Vñ sup̲flua est q̃stio de
hoc quale vestimentũ xp̃s habuit pꝰ resur
rectionẽ. aut quale habebũt electi. hoc em̃
excludit̃ p̲ dotem claritatis. Sicut em̃ sol
nõ indiget alia tunica q̃ vestiat̃ vltra p̲priã
lucem. sic nec tunc electi indigebunt. Jux/
ta illud Math. xiij. Fulgebũt iusti sicut sol
in regno p̃ris eoꝝ. Tertio vidẽdũ est d̃ mo
do annunciationis seu insinuationis glo/
rificationis corp̲is xp̃i. De q̃ dicit angelus
qꝛ surrexit. q. d. Ille q̇ erat in monumento
dep̄ssus p̲missione sua. post ignominiã ille
idem resurrexit virtute ⁊ potentia sua ad
gloriã. Et in hoc ostendit angelus ꝙ glo/
rificatio xp̃i p̲ resurrectõeꝫ fuit virtuosa. qꝛ
virtute p̲pria surrexit. Nõ em̃ dixit resusci/
tatus est p̲ alium. sed surrexit p̲ se tanqꝫ po
tẽs dñs. hoc significabat illud qd̃ ante di
xerat iudeis. Soluite templũ hoc et in tri
duo suscitabo illud Joh. ij. Suscitabo di
cit. scꝫ egomet nõ alius. qꝛ vt dicit̃ Joh. x.
Ego habeo potestatẽ ponere animã meã.
et iteruꝫ sumere eã. Ex quo seq̃tur ꝙ resur
rectio xp̃i fuit multũ gloriosa. ex hoc quia

fuit virtute ꝓpria nõ aliena. Uñ maioꝛ ho
noꝛ est duci belli si absq̃ suffragio medico
rũ de vulneribꝫ surgit q̃ si cum eoꝝ adiu-
toꝛio. Et qꝛ impossibile erat oĩno apud iu
deos xp̃m nõ solũ virtute ꝓpria resurgere.
sed etiã virtute diuina. eo q̃ eum nihil cõ
mune cũ deo habere dicebãt. Juxta illud
Joh. x. Quia tu cũ sis homo facis te eẽ de
um. Et ideo tanto maioꝛ glĩa fuit xp̃o q̃
ꝓpria et non aliena virtute resurrexit. Hic
j. Pe. i. dr̃. Deus suscitauit eũ a moꝛtuis ⁊
dedit illi gloꝛiã. Et ad Phil. ij. et dedit il-
li nomen qđ ẽ sup oẽ nomẽ. s. h nomẽ q̃ vo
catur verus de⁹. Et tantũ de p̃mo. E

Dixi secũdo q̃ in ṽbis p̃mis-
sis additur ve-
ra eiusdem annũciationis ꝓbatio. cũ dicit̃
nõ est h. vnũ ↄfirmabat angelus scꝫ q̃ sur-
rexit. alteꝝ in vim ꝓbationis negabat. scꝫ:
quia nõ esset in sepulchꝛo. Et vere nõ fuit
in sepulchro p̱ p̃ntiam hũanitatis q̃ iã sur
rexerat ad glĩam maiestatis. Et vt ꝓbaret
se verũ dicere descendit ad singularem de
monstrationẽ dicens. Ecce locus vbi po-
suerũt eũ. q. d. Si ṽbis meis nõ creditꝭ sal
tẽ vacuo credatis sepulchꝛo. Circa qđ sci
endũ q̃ xp̃s suã resurrectionẽ multiplicit̃
ꝓbauit. Prima ꝓbatio fuit lapidis remo-
tio. Uñ dr̃ hic. Quis reuoluet nobis lapi
dem ⁊c̃. Et sequit̃. viderũt reuolutũ lapi-
dem. Scđa ꝓbatio fuit lintheaminũ ⁊ su
darij ablatio. Uñ Joh. xx. dr̃. q̃ petrus ⁊
iohes viderũt lintheamina ⁊ sudarium in
vnũ locum posita. Tertio p̱ tactũ magda
lene. Quarto p̱ fractionẽ panis Luc. vlti.
Quinto angelico testimonio. vñ hic ange
lus dixit mulieribꝫ. surrexit. Joh. xx. dr̃ q̃
fuerunt duo angeli. Angelus aũt bon⁹ ef-
ficax testis est. qꝛ mentiri nõ põt. Licet au
tẽ ⁊ postea multis argumentis seu signis
visibilibꝫ hoc idem xp̃s ꝓbauit. tñ ista sunt
ipo die resurrectionis facta ad significan-
dũ ista eẽ necessaria oĩ cõicanti. Primo eñ
verus cõicans debet habere lapidis reuo
lutionẽ. i. remotionẽ duriciei coꝛdis ⁊ ob-
stinationẽ eius. Nã in coꝛ inueteratũ ñ de
scendit grã Sap. j. Nõ habitabit ĩ coꝛde
subdito pctĩs. Jõ de electis dr̃ Ezech. xi.
Dabo eis coꝛ nouũ. ⁊ spm̃ nouum tribuaꝫ
eis. et auferam ab eis coꝛ lapideum. nec a-
liter suscitatus est lazarus: nisi prius amo
t⁹ ẽ lapis Joh. xi. c. Lapideũ coꝛ. ſm Ber.
q̃d nec cõpunctõne mollit̃ nec minis cõte
ritur. nec beneficijs allicit̃. paratũ ad flagi
cia ingratũ ad beneficia. Scđo necessari-
um est cõicanti ad ꝓbandũ sinceritatẽ sue
cõscie ⁊ veritatẽ sp̃ualis resurrectionis lin
theaminum ⁊ sudarij ablatio. Sicut eniꝫ
tũc angelus abstulit lintheamina ⁊ sudari
um q̃bꝫ coꝛpus xp̃i erat inuolutũ. vt nudũ
appareret et vacuum sepulchꝛum. Sic ne
cesse est oĩ cõicanti auferre velamina circũ
stantiarũ ⁊ ostendere nuditatem peccati.
quia scriptum est Prouer. xxviij. Qui ab-
scondit scelera sua non dirigetur. Tertio
est tali homini necessarium ꝓbari p̱ tactũ.
id ẽ rep̃hendi a prelato. accusari a ꝓximo
flagellari a deo. Sic eñ ꝓbat de⁹ electos
esse filios suos Geñ. xxvij. Dixit Jsaac ad
Jacob. Accede ad me fili mi vt tangã te ⁊
pꝛobem te si tu es filius me⁹ Apocal. iij. c.
Quos amo arguo. Quo ↄ̃ de repꝛobis dr̃
argue stultũ ⁊ oderit te. Prouerb. ix. ⁊ Ec
clesia. xxxij. Homo peccatoꝛ vitabit coꝛre
ptionẽ. Quarto necesse est pꝛobari talẽ ho
minẽ per fractionẽ panis. scꝫ per largitiõꝫ
elemosine. Juxta illud Jsa. lviij. c. Frange
esurienti panem tuũ. Quinta ꝓbatio ẽ te-
stimoniũ ab his qui foꝛis sunt. ⁊ p̃cipue a
viris angelicis. scꝫ p̃dicatoꝛibꝫ. p̃latis. do
ctoꝛibꝫ. confessoꝛibꝫ discretis. Quem eniꝫ
ipi approbant dignũ cõione approbatus ẽ
Math. xvj. Quodcũq̃ ligaueritꝭ ⁊c̃. Hiſ
eñ argumentis pꝛobatur quis vere sp̃ua-
liter resurrexisse. Sed quia hic dr̃ per an-
gelum de xp̃o. quia non est hic. Unde me
rito queritur. vbi tunc post resurrectioneꝫ
erat. Rñdeo ſm Alexandrinũ. Qꝛ ex quo
coꝛpoꝛi gloꝛificato non debetur determi-
natus locus hic inferius. patꝫ q̃ xp̃s erat
tunc vbi volebat. ⁊ foꝛte cum sanctis q̃ cũ
eo surrexerunt erat in amplissimis finibꝫ
oꝛbis ⁊ extremis maris. vel foꝛte habita-
bat in paradiso terrestri. Hec Jaco. de A-
lexan. ⁊ Albertus de padua. D

Dixi tertio q̃ in verbis p̃mis-
sis colligit̃ ex v-
troq̃ xp̃i resurgentis cõditio. qꝛ surrexit.
nõ ẽ h. Per h eñ cõfutat̃ falsitas iudeoꝝ
dicentiũ xp̃m esse subtractum. ⁊ confirma
tur veritas fideliũ. Circa qđ sciẽdũ q̃ iu-
dei audiẽtes custodes p̃dicare xp̃m resur-
rexisse inierũt cõsiliũ dantes pecuniaꝫ co-
piosam militibꝫ custodibꝫ vt dicerẽt q̃ eis

dormientibꝫ discipuli essent furati corpus eius. vt dr̄ Math. vlti. Sed h̄ falsū est,ꝓpter plura. Primo qꝛ discipuli erāt hoīes paupes ꝛ idiote. iō nō audebāt appropinquare sepulchro Xp̄i. q̄ enim tantū timuerūt eo viuente. vt eo relicto oēs fugissent. q̄nto amplius post mortem. Scd̄o quia lapis magnus aduolutus non potuit amoueri sine strepitu quin suo sonitu custodes excitasset dormiētes circa sepulchrū. Tertio qꝛ si voluissent furari. hoc fecissent prima nocte sepulture. q̄n nullus adhuc erat custos. Quarto quia nouus mod⁹ furādi esset mortuū absqꝫ lintheaminibꝫ asportare. Quinto qꝛ mirū esset ꝙ tantā habuissēt cōmoditatē asportandi ꝙ denudassēt corpus. cui fortiter inherebant lintheamina conglutinata vngētis mirre ꝛ aloes. Sexto qꝛ nemo fur. sic est stultus vt circa rē superfluam occupet̄. cuiusmodi ē lintheamina cōuoluere et cōplicare. ꝛ sudariū simil̄r. Ex q̄bꝫ oībus patet mendaciū iudeorū ꝑ hoc ꝙ dicūt iō xp̄m nō resurrexisse. qꝛ non est inuētus in sepulchro. sed poti⁹ eēt furatū. Et ex hoc econtra patꝫ fides veritatis xp̄ianoꝝ. dicentiū xp̄ꝫ vere resurrexisse. iō quia nō ē inuentus in sepulchro. Juxta ꝟbum angeli dicentis. Surrexit. nō est hic Ecce loc⁹ ꝛc̄. Circa q̄d sciēdū ꝙ velit nolit audire perfidus iudeus. necessario resurrexit xp̄s Juxta illd̄ Joh. xx. Oportuit xp̄m resurgere ꝯm scripturas. ꝛ h̄ mltiplici rōne. Prio q̄dē ꝓpter dignitatē sue sctificationis. Neqꝫ eni dignū erat vt sctūs sctōrū tamdiu in puluere maneret. iuxta illud Ps̄. Non dabis sctm̄ tuū videre corruptionē. idem hr̄ Actu. ij. Deus suscitauit ihꝫ solutis doloribꝫ inferni. iuxta q̄d impossibile erat teneri euꝫ ab eo. Scd̄o oportuit eū resurgere ꝓpter obedientiam passionis. Phil'. ij. Factus est obediens vsqꝫ ad mortem. Seq̄tur ꝓpt̄ q̄d de⁹ exaltauit illum. Glo. in resurrectiōe. Tertio oportuit eum resurgere ꝓpter ei⁹ vtilē dn̄atōnē Ro. xiiij. In hoc xp̄s resurrexit vt viuoꝝ ꝛ mortuorū dn̄etur. Cū ḡ iaceret mortu⁹ adhuc. n̄ posset dici dn̄s mortis sed subiect⁹. Vn̄ Rom. vj. dr̄. Mors illi vltra nō dn̄abit̄. Quarto oportuit eū resurgere ꝓpter euangelij p̄dicationem. Si enī non resurrexisset nullus predicare ausus fuisset remissionē pctōꝝ i noīe ei⁹. Vn̄ Lu. xxiiij. Oportebat xp̄m pati ꝛ resurgere a mortuis ꝛ p̄dicare pn̄iam ꝛ remissionē pctōꝝ in oēs gentes. Quinto oportuit xp̄m resurgere ꝓpter nr̄am iustificationē. Juxta illud Roma. iiij. Mortuus ē ꝓpter delicta nr̄a ꝛ resurrexit, ꝓpter iustificationē nr̄am. Sexto oportuit eū resurgere ꝓpter fidei cōfirmationē. qꝛ nisi resurrexisset nequaq̄ꝫ filius dei crederetur. ꝓpter q̄d dicit apl's. Dedit illi nomen q̄d ē sup oē nomē. Glo. i. dei. h̄ nomen ꝙ possit vere dici filius dei. nō ꝙ ip̄ꝫ ante non habuit. sed quia mūdo incognitū fuit. Vn̄. i. Coꝝ. xv. arguit aplus. Si xp̄s non resurrexisset vana esset fides nr̄a. Septimo surrexit ꝓpt̄ spei eleuationē. qꝛ si caput resurrexit nō remanebūt mēbra. s. Pe. i. Regenerauit nos i speꝫ viuā ꝑ resurrectiōꝫ ihu xp̄i. Octauo oportuit eū resurgere ꝓpt̄ nr̄aꝫ resurrectiōeꝫ in corꝑe. Si ei nō resurrexisset. gl'iam q̄dē beate visionis potuissent hr̄e fideles in aīa merito passionis ei⁹. sed gl'iam corꝑis resurgentis nūq̄ꝫ habuissēt. qꝛ resurrectio xp̄i oportebat eē cā nr̄e resurrectōis. Juxta illd̄. i. Coꝝ. xv. Xp̄s resurgēs a mortuis ꝑmitie dormientiū. qm̄ q̄dē ꝑ hoīeꝫ mors ꝛ ꝑ hoīem resurrectio mortuoꝝ. Et sic in adā oēs moriūt̄. ita ꝛ i xp̄o oēs viuificabūt̄. ꝓpter q̄d arguit apl's. i. Coꝝ. xv. di. Si xp̄us resurrexit ꝛ nos resurgemus. Ex his oībꝫ infero ꝙ si participes resurrectōis xp̄i eē cupim⁹ ꝛ cū eo in gl'ia regnare volumus. necesse ē ꝑmo vt cū sctis mulieribꝫ nō vacui ſꝫ cū aromatibꝫ bonoꝝ ꝛ odorātiū opeꝝ ad xp̄m accedam⁹. Sūt aūt tria vngēta mētis. s. ꝯtritiōis q̄ cōficiūt̄ etiā ex vilissimis spēbꝫ ortis cōscie nr̄e. scꝫ ex pctis. Vngēta cōpassionis q̄ cōficiūt̄ amarissimis speciebꝫ. i. ex oībus miserijs ꝓxioꝝ. ꝛ vngēta deuotōnis q̄ ꝯficiūt̄ ex p̄ciosissimis spēbꝫ. i. oībꝫ bn̄ficijs dn̄i. diuinis. Ps̄. Introibo in potentias dn̄i. dn̄e mēorabor iusticie tue so. Vngēta lingue sunt cōfessio ad accusandū seipm̄. Exhortatio ad edificādū ꝓximū. Gr̄arū actō ad laudādū deū. Vngēta manuū sūt opa miscd̄ie. vicꝫ tā corꝑalia q̄ꝫ sp̄ūalia. Cū istis aūt vngētꝫ nō ē tardandū ſꝫ festinandū et surgēdū valde māe. Ecci. v. Ne tardes cōuerti ad dn̄m. sed q̄ꝫ ꝑmū sol intelligentie nobis lucet. statim ꝑerem⁹ q̄tin⁹ xp̄m q̄ ē vita nr̄a inuenire mereamur. Ad quā vitā nos ꝑducat q̄ viuit ꝛ regnat deus. Amen.

Feria scḋa pasce. Sermo. LIX

Surrexit dominꝰ

vere ⁊ apparuit Symoni petro
Lu. vlti. Q̄m vt ait Aug. supꝛa
ps̄. xcv. Uendere se hoīes potuerūt sed re
dimere non potuerunt. Ideo venit xp̄s q̇
dedit sanguinē in p̄ciū ⁊ redemit orbē ter/
rarū. Hec ille. Ex q̇bus v̄bis ptꝫ ꝙ redē/
ptio humana considerata q̄tū ad hoīem
fuit opus magne miscḋie. eo ꝙ nō cadit sb
sit obnoxius pctō. Juxta illḋ Ro. v. Oēs
merito alicuius hoīs viatoris. cū oīs talis
peccauerūt ⁊ egent gr̄a dei. Et ob h̄ ista fe
stiuitas pascalis vltra ceteras festiuitates
xp̄i et sctōꝝ plus debet esse hoībꝫ celebris
tāq̄ȝ recordiū magne pietatis diuine. Ju
xta illḋ Jsa. lxiij. Miscḋiarū dn̄i recorda
boꝛ. Natiuitas siq̇dē xp̄i fuit opus magne
miscḋie ⁊ pietatis. sed resurrectio ꝑfectio/
ris gr̄e ⁊ cōsūmatioꝛis iustificatōis. Quia
iuxta Gre. Nihil nobis nasci ꝓfuit nisi re/
dimi ꝓfuisset. Jn natiuitate data ē spes re
demptōis. qꝛ tūc debitū ꝓ nobis soluit. sȝ
in passione expiata est culpa p̄uaricatiōis
quia tūc sufficienter reatū culpe abstulit.
Jn resurrectiōe vero spem adipiscēde glo
rie secū sine oīni impedimēto on̄dit. vnde
xp̄s resurrexit vt exemplar nr̄e resurrectio
nis. sicut clamat eccl'ia in cantico vulgari
dicēs. Christꝰ surrexit exēplū pplo dedit.
qꝛ resurgemus et sibi cōregnabimus. Qḋ
canticū ad honoꝛē dn̄ice resurrectōis mo
re solito p̄mo decantemus. ⁊ postea mr̄em
dn̄i salutabimꝰ ꝓ impetrāda gr̄a diuīa di
cēdo. Aue mari gr̄a ⁊c̄. Jn q̇bꝫ v̄bis tria tā
gunt̄. Pꝛio nāq̄ȝ describit̄ resurrectio xp̄i:
vt potens ⁊ magnifica. quia surrexit dn̄s.
Scḋo vt verax ⁊ non fantastica. qꝛ vere.
Tertio vt potēs ⁊ publica. qꝛ apparuit pe
tro. Sic ergo xp̄s surrexit potent̄ vt magnus
dn̄s et potēs in ꝓlio. Surrexit veracit̄ vt
carēs oī figm̄to. Tertō surrexit potēt̄ ⁊ pu
blice vt on̄sus p̄ncipali discipl'o. qꝛ Petro

Dixi pꝛimo

ꝙ describit̄ A
resurrectio xp̄i:
vt potens ⁊ magnifica: qꝛ surrexit vt dn̄s.
Sic em̄ dic̄ apl's. j. Coꝛ. viij. Siq̇dē sūt
dij multi ⁊ dn̄i multi. nullꝰ tn̄ est tantus ⁊
talis tā q̄ȝ magnificꝰ dn̄s sicut xp̄s. ḋ q̄ dr̄
Tu solus dn̄s. s. ꝑ essentiā. alij vero parti/
cipatiue. vn̄ in femoꝛe suo scriptū est. Rex
regū ⁊ dn̄s dn̄antiū Apoc̄. xix. Et lȝ xp̄s
ab instanti sue cōceptiōis habuit h̄ dn̄iuȝ
tn̄ illud non on̄dit: nisi post resurrectiōem
suā. Jn dieb꜄ siq̇dē suis ante moꝛtē legit̄ ḋ
eo ꝙ subditus erat parentibus. Luce. ij. c.
Sed post resurrectionē dicit de se. Data
est mihi oīs ptās in celo et in terra Mat.
vlti. Magna certe ptās dn̄ari a mari vsq̄ȝ
ad mare. Et sicut pater dic̄ filio. Dabo ti/
bi gētes hereditatē tuā ⁊ possessionē tuam
termīos tr̄e. Et iteꝝ in alio ps̄. Adoꝛabūt
eū oēs gētes: oēs reges s̄uiēt ei. Circa qḋ
est sciendū ꝙ xp̄s est dn̄s tanq̄ȝ potēs ⁊ do
minās vniuerse creature. Habet siq̇dē tri
plicē ptātem. scȝ in celo. in inferno ⁊ in ter
ra. ⁊ ita hȝ i sūmo ⁊ infimo ⁊ in medio dn̄a
tionis ptātē. vt nō sit q̇ se abscōdat ab eo.
vnde ps̄. Si ascēdero in celū tu illic es. si
descēdero ad infernū ades. Si sumpsero
pennas diluculo. ⁊ habitauero i extremis
maris. Ecce celū infernꝰ ⁊ mūdus. Dn̄iuȝ
xp̄i in celo apparet p̄mo in h̄ ꝙ oēs angeli
ce ptātes adoꝛāt eū. Juxta illud Ps̄. Ad/
oꝛent eū oēs angeli eius. Et Apoc̄. iiij. c.
Senioꝛes. xxiiij. ꝓcidebant an̄ sedentē in
thꝛono ⁊ adoꝛabant eū mittētes coꝛonas
suas ante eū. Jsta aūt adoꝛatio in celo nō
est aliud: nisi vera et exp̄ssa recognitio sctō
rū angeloꝝ ⁊ hoīm in celo regnātiū ꝙ eoꝝ
p̄mia a nullo habēt: nisi a xp̄o. ⁊ hoc notat̄
in eo ꝙ dr̄. submittebāt coꝛonas suas ante
eū. qꝛ oē meritū eoꝝ q̇ sancti adepti sunt p̄
mia celestia. nō sibijp̄is sed gr̄e diuine as/
scribunt. Juxta illud Quid habes q̄d nō
accepisti. Scḋo dn̄ium sue ptātis apparȝ
in celo in h̄. qꝛ ip̄e ē q̇ habet clauē dauid. q̇
claudit ⁊ nemo aperit. aperit ⁊ nemo clau
dit. Un̄ ip̄e dicit Exo. xxxiij. Miserebor
cui voluero. ⁊ ꝓpicius ero in quē mihi pla
cuerit. Tante libertatȝ ⁊ ptātis est iste do/
minus ꝙ nullius seruitijs. p̄cibꝫ. p̄cijs aut
fauoꝛibꝫ aut terroꝛibꝫ pōt ab aliq̇ obligari
sed oīa bn̄placito suo reseruauit. vnde ps̄.
Oīa q̄cūq̄ȝ voluit dn̄s fecit in celo ⁊ i ter/
ra. Tertio apparet ptās dn̄atiōis eiꝰ in ce
lo in h̄ ꝙ nullū sibi patit̄ resistentē. nō solū
verbo aut facto sȝ etiā sola cogitatiōe. vn̄
lucifer necdum exp̄sserat oꝛe nec on̄derat
ope ꝙ poneret sedē suā ad aq̇lonē sȝ q̄ȝcito
cogitauit h̄ mēte. subito deiectꝰ ē ꝑ istum
dn̄m Jsa. xiiij. De q̄ casu dn̄s ꝙ sua ptāte
factꝰ sit dicit Lu. x. Uidebā sathanā tāq̄ȝ

fulgur de celo cadentē. Glo. videbā. i. p̄n̄s erā. q d. hoc factū est potestate mea Q si sic subito deiecerat tam altū quid fiet de īferiori. Si sic regē sup̄bie strauit q̇d faciet familiari suo. Si sic potentē q̄ntomagis debilē et infirmū hoīez. Et si sic, p sola mē tis cogitatione q̇d erit, p oris exp̄ssione et operis patratione. De ptāte in inferno patet q etiā ibi eam habeat et exerceat. qꝛ ip̄e est iudex qui tradit reos ministris. ꝛ ministri tradunt tortoribꝫ. Sicut dr̄ Mat. v. c. Ip̄e est dn̄s ille q̇ postq̄ȝ occiderit corpus habet ptātē aīam mittere in iehennā. Vere est ergo dn̄s inferni Luc. xi. Istam ptātem sui dominij xp̄s ostendit maxime in resurrectione sua. Nam separata aīa a corp̄e ip̄o die parasceues. statim aīa xp̄i cū diuinitate descendit ad debellādas tartareas ptātes. Quē videntes demōes territi et cōturbati q nunq̄ȝ talē ad se descēdisse viderant. intra se dixerūt. vt ait Augu. i sermone hodierno. Unde venit tā fortis q̇ ad nos tam potēter ingressus ē Mundꝰ q̇ nobis subditus fuit nunq̄ȝ nobis talē mortuū misit. Quis ꝗ est q̇ sic intrepidꝰ fines nr̄os ingreditur. ꝛ nō solū supplicia nr̄a n̄ veretur. verū etiaȝ alios de vinculis nr̄is potenter absoluit. Ecce quō demones senserunt xp̄i potentiā in inferno. De hoc habetur figura in li. Macha. vbi dicit̄ q iudas machabeus surrexit vt defēderet populū suū ꝛ dilatauit glīam p̄plo suo. Et seq̇tūr. Silis factus est leoni in opibus suis Cōparatur leoni xp̄us in hoc. qꝛ sicut leo ad nullius bestie occursum pauet. vt dicit̄ de eo. ita xp̄s intrepidꝰ fuit ad occursum demonū q̇s potenter deuicit et spoliauit. vt dr̄ Lu. xj. Si aūt fortior eo sup̄uenerit vniuersa q̇ habuit auferet ꝛ spolia eiꝰ distribuet. Sed, p isto latius aduertendum. Qꝛ cū s̄m fideȝ catholicā ponit̄ q̄druplex infernus. scȝ dānatoꝝ. purgatoriū. limbus puerorꝝ. ꝛ limbꝰ patrū. Ad nullū tn̄ horuȝ xp̄s dr̄ descendisse p̄terq̄ȝ ad limbū sanctorū patrū. Verū est p̄ essentiā. licet per effectū ad oēs descendit. aliter tn̄ et aliter. qꝛ ad infernū damnatoꝝ descendēs habuit hunc effectū. q eos de sua incredulitate ꝛ malicia confutauit. Illis aūt in purgatorio spem cōseq̄nde glīe dedit. Patribꝰ aūt in limbo, p solo pctō originali detentis. lumen etne glīe infudit. Hec Thomas p̄te tertia. q. lij. ar. ij. Pro cuiꝰ meliori mēoria pono triplex memoriale documentū. Primū est q xp̄s eos qui sunt in inferno dānatoꝝ nō liberauit in resurrectōe. Rō hꝰ s̄m Tho. sup̄. iij. snīa. di. xxij. qꝛ ibi sūt oēs obstinati ꝛ nō sunt capaces liberatiōis. vn̄ nō ex insufficiētia liberatōis. sed ex indispositiōe coꝝ nō sunt liberati, p̄pter q̇d canit ecclia. In inferno nulla est redemptio. Scd̄m documentū. pueri i limbo nō sūt liberati. ex eo q nullus tūc meruit liberari: nisi q̇ fuit mēbrū xp̄i p̄ fidē vl̄ fidei sacramentū. vtputa p̄ baptismū in nouo. ꝛ per circūcisionem in veteri testamēto. ꝛ p̄ sacrificia in lege nature. qꝛ tn̄ nullū hoꝝ pueri habuerūt. igit̄ ꝛc̄. Tertiū documētū. illi q̇ sunt in purgatorio nō sunt liberati. qꝛ virtus passionis xp̄i nō se extendit: nisi ad remouendū originale pctm̄ de se. ꝛ ad remouendū culpā actualē. q̇d nō fit nisi p̄ susceptionē alicuius sacri vel baptismi vl̄ p̄nie. Iō non decuit eos liberare. nisi forte dicatur q in hac vita meruerūt vt p̄ passioneȝ xp̄i liberarētur. vel forte s̄m Tho. tūc speciali gr̄a factū fuit xp̄o ꝺ nouo passo. qđ tn̄ nūc fieri nō pōt. Et ita patet modus quō xp̄s dn̄ium sue ptātis exercuit in inferno. De ptāte in mundo patet q xp̄s est verus dn̄s post resurrectionē in mundo. sicut de se dixit. Data est mihi oīs ptās in celo ꝛ in terra. Pro q̇ sciendū q sicut dr̄. xcvj. dist. Duo sūt q̇ppe impator auguste q̇bꝰ p̄ncipaliter hic mūdꝰ regit̄. scȝ auctoritas sacra pōtificū. ꝛ regalis ptās. vna spūalis. alīa temporalis est. Sed tn̄ spūalis ptās longe est excellentior tpali. vn̄ dicit Amb. in pastorali suo ibidē. xcvi. di. duo sūt. Honor ꝛ sublimitas ep̄alis nullis poterūt cōparatiōibꝰ adeq̄ri. Si regū fulgori ꝯpares ꝛ p̄ncipū diademati. lōge erūt īferiꝰ q̄ȝ si plumbi metallū ad auri fulgorē cōpares. Quippe cuȝ videas colla regū ꝛ p̄ncipū submitti genibus sacerdotū ꝛ osculata coꝝ dextera. orōnibꝰ coꝝ credāt se cōmuniri. Et seq̇t̄. Nihil eīn in hoc seculo excellētiꝰ sacerdotibꝰ nihil sublimius ep̄is dici pōt. Et pōt ista ptās spūalis noīe celi. tpalis vero noīe terre intelligi. Xp̄o igit̄ data est oīs ptās celi ꝛ tre pꝰ resurrectionē. qꝛ sacerdotal' et regalis in ip̄o excellenter extitit. De sacerdotali dr̄ Heb. vi. Precursor, p nob introiuit iesꝰ s̄m ordinē melchisedech pōtifex factꝰ.

De regali dr̄ Malach.j. Rex magn⁹ ego sum dicit dn̄s exercituū ⁊ nomē meū horribile in gentib⁹ Preter aūt has ptātes est in xp̄o tertia ptās distributōis. qꝛ sacerdotiū ⁊ regnū cui vult distribuit. ⁊ ascēdens in celū vtrāqꝫ ptātē reliqt eccl'ie. Vn̄.xxij. dis. dr̄ oēs. Q xp̄s solus fundauit eccl'iaʒ romanā ⁊ beato petro eterne vite clauigero terreni simul ⁊ celestis regni cōtulit ptātē Sed qꝛ nemo militās deo implicet se secularib⁹ negocijs. Ideo dispēsatiue factū est vt eccl'ia solius spūalis ptātis auctoritatē habeat sed executionē tp̄alis potestatis regib⁹ ⁊ ꝑncipib⁹ cōmisit. ꝫm q̄d deducit Bern̄. li. iiij. de cōsideratōe ad Eugeniū. ca. iiij. B Licet aūt vtraqꝫ ptās. scʒ sacerdotalis ⁊ regalis sint in eccl'ia. tn̄ multo excellenti⁹ sūt in xp̄o. Primo ex eo: qꝛ ptās xp̄i ē ꝑmarie institutōis. Instituit q̄s vult sacerdotes. ⁊ dignitates ordinat Apoc̄.j. Fecit nos regnū ⁊ sacerdotes deo et pr̄i suo. Eph̄. iiij. Ipe dedit q̄sdā q̄dem apl'os. q̄sdam aūt ꝓphas. alios ꝟo euāgelistas. alios autem pastores ⁊ doctores. Itē distribuit regna. Prouer. viij. Per me reges regnāt. ꝑ me ꝑncipes imperāt. ⁊ leguʒ cōditores iusta decernūt. Scd̄o excellit dn̄atiōe. ptās em̄ eius est eterna. ⁊ regnuʒ ei⁹ q̄d nō auferet̄ ⁊ qd̄ nō corrūpet̄. vt dr̄ Dan̄. vij. Et h̄ q̄ ad regalē ptātē. De sacerdotali ꝟo dr̄ Heb̄. vij. Jesus eo ꝙ maneat in eternū. sempiternū habet sacerdotium. Tertio excellit auctoritate. Ipe em̄ est ꝑncipalis rex ⁊ sacerdos. alij tanq̄ꝫ ministri. Sap̄. vj. Audite reges q̄m data ē ptās a dn̄o vob̄. ⁊ virt⁹ ab altissimo ⁊ mīstri estis regni ei⁹. De sacerdotib⁹ ꝟo dr̄.j. Cor̄. iiij. Sic nos existimet hō vt mīstros xp̄i ⁊ dispensatores mysterioꝝ dei. Ecce vtriqꝫ ministri. Quarto excellit efficacia. Reges ei pn̄t occidere. viuificare aūt nō pn̄t. Sed de xp̄o dr̄ Sap̄. xiiij. Tu es dn̄e q̄ vite et mortis hēs potentiā. deducis ad portas mortis et reducis. Silr̄ sacerdotes licet sacr̄a adhibeāt ad viuificandū aīam. sol⁹ tn̄ xp̄s cōfert grām ꝑ quā ē vita aīe. ⁊ liberat a morte pc̄ti Math. ix. Sciatʒ qꝛ fili⁹ hoīs habet ptātē dimittēdi pc̄tā in terra. Quinto excellit iudicio. qꝛ finale iudiciū vtriusqꝫ ptātis sacerdotalis ⁊ regal' ad eū finaliter deuoluet̄ a q̄ nulla erit appellatō Joh̄. v. Ptātē dedit illi iudiciuʒ facere: qꝛ filius hoīs est. Sexto excellit retributiōe p̄mij. Premia enim regum et sacerdotum sunt tp̄alia. Sed ipe ꝑ meritis vniuscuiusqꝫ habet ptātē dandi ꝑmia vel penas eternas. vt dr̄ Luc̄. xij. Postq̄ꝫ occidit corpus habet ptātē aīam mittere in iehennaʒ. De premio vero eterno dr̄ Joh̄. vij. Dedisti ei ptātē oīs carnis. vt om̄e q̄d dedit ei det ei vitā eternā. Et sic ptʒ quō xp̄s resurrexit potenter vt dn̄s. vn̄ vere ⁊ merito pōt dici ꝙ ex q̄ habet ptātem celi mūdi ⁊ inferni vere surrexit hodie vt dn̄s. C

Dixi secundo ꝙ in ꝟb ꝑ. describit̄ resurrectio xp̄i vt verax ⁊ non fantastica. qꝛ surrexit carens om̄i figmēto cū dr̄ Surrexit vere. Circa q̄d est sciendū ꝙ dn̄s surrexit veraciter. mirabilit̄ vtilit̄ ⁊ eternalit̄. ⁊ ꝑ ꝯn̄s surrexit exēplarit̄. De ꝑmo dr̄ qꝛ surrexit vere. Istā veritatē xp̄s ꝓbauit multꝫ argumentis euidentissimis. Primo qꝛ. xl. dieb⁹ apparēs discipulis semetipm̄ ꝓbuit viuū in multis argumētis. Actu. j. Scd̄o qꝛ ostn̄dit manus ⁊ pedes ⁊ latus Joh̄. xx. Tertio qꝛ comedit. vnde dixit. Habetis hic q̄d mādicetur. At illi obtulerūt ei ꝑtē piscis assi. ⁊ ita de multis alijs. q̄ nō pōt facere corpus fantasticū. Sic q̄libʒ nr̄m deberet veraciter resurgere vt possit dicere illud. iiij. Reg. xx. Memēto dn̄e q̄mō ambulauerim corā te in veritate ⁊ ī corde optimo ⁊ ꝑfecto. Sed econtrario de falso penitēte dr̄ Apoc̄. iij. Scio opa tua qꝛ nomē hēs ꝙ viuas et mortu⁹ es. Luce. xvi. Vos estꝫ q̄ iustificatis vos corā hoīb⁹. de⁹ āt nouit corda vr̄a. Isti sūt sil'es sepulchrꝫ dealbatꝫ a foris. int⁹ āt pleni fetore. vt dr̄ Math. xxiij. Et sunt sil'es lupis palliatis ouili pelle Math. vij. Scd̄o surrexit xp̄s mirabilit̄: qꝛ clauso sepulchro. sic etiā fuit mirabilit̄ natus clauso ꝟginis vtero. Fuit autē posit⁹ in sepulchro nouo in syndone mūda ⁊ in orto florido. Sic ver⁹ penitēs resurgēs a pc̄tis dʒ xp̄m reponere in sepulchro conscie sue renouato ꝑ pn̄iam. in tali vicʒ q̄d sit mundū. ac si adhuc in eo null⁹ iacuisset. Debet em̄ oīno obliuisci preteritaꝝ delectationū. ac si eas nunq̄ꝫ habuissꝫ Debet esse firmi ꝓpositi ⁊ duri ad resistendū tēptatōib⁹. sicut lapis ictib⁹. Scd̄o dʒ reponere xp̄m in syndone mundicie ⁊ castitatis tā cordis q̄ꝫ oris q̄ꝫ operis. Tertio

debet reponere xpm. verus penitēs in orto florido virtutū. vt sic refloreat caro eius et aia p grām q̄ emarcuerat p culpā. Itē de tertio q xpus surrexit vtiliter. q2 capta p̄da. Sic hō resuscitatus p grām debet viuere vtiliter nō ociari tota die Math. xx. s3 laborare in vinea dn̄i ex denario diurno. vt p3 ibidē. Istud em̄ etiā aialia bruta et virgulta faciūt. nā vermiculi steriles sūt p hiemē. silr aialia sterilescūt in hieme et q̄si mortificant in virtute generatiua et motiua. Silr arbores mortificāt in hieme in ꝟtute vegetatiua. Silr grana frumēti cadētia mortificāt Joh. xij. Que tn̄ oia resurgūt multo vtili9. q2 q̄dā cētuplū fructū afferūt. Sicut p3 de grano milij et papaueris. Sic deberet verus penitēs fructificare fruct9 honoris et honestatis. vt dicat illud Ecci. xxiiij. Ego q̄si vitis fructificaui suauitatē odoris. Si em̄ fuit inutilis corde: q2 iniq̄tatē meditat9 ē in cubili cordis sui. astitit om̄i vie nō bone. maliciā aūt nō odiuit. iā post cōuersiōe3 lex dei sit i corde ipi9 meditet cū corde suo nocte. Iā exerceat et scopet spm̄. i. purget eū ab inani cogitatōe. Iā i meditatōe sua exardescat ignis spūsscti. et feruor caritatis et dilectiōis dei exprimi. Si etiā fuit inutilis ore. q2 os ei9 forte habundauit malicia. et lingua ei9 cōcinnabat dolū. i. dolose finxit dolos. Si datus ad detrahendū sedēs aduersus fratrē suū loq̄batur. et aduersus filiū mr̄is sue ponebat scandalū. Iā os suū aperiat et meditet sapiam. Iā os suu3 apiat et attrahat spm̄ veritatis. vt loquat pacē cū proximo suo. Iā ponat ori suo custodiā. vt nō loq̄t opa hoim. sed ex ore suo pficiat laudē diuinā. septies in die laudās dn̄3. Jam loq̄t d testimonijs dei in conspectu regū. Sic ei vtiliter surget i verbo. Q2 si forte fuit olim inutilis in facto et ope. q2 forte confessus ē se nosse deū ore. fact3 aūt negauit. vt quia videns furē currebat cū eo et cū adulteris portionē suā ponebat. Nā qui furat9 est iā nō furet. sed iuxta cōsiliū apl'i magis operet māib9 suis vt habeat vnde tribuat necessitatē patiēti. Hec ē em̄ vera resurrectō spūalis ml'tū vtilis. Itē de quarto q xps surrexit eternaliter dr Roma. vj. Q2 resurgens ex mortuis. iā nō morit. mors illi vltra non dn̄abit. Sic nos resurgere debemus vitādo relapsum pcti. q2 irrisor est et nō penitēs q̄ deflenda itex cōmittit vt dic̄ Ambro. Isti nō cū xpo s3 cū lazaro resuscitantur. q̄ itex mortuus ē. Et q2 ista oia instruunt nos spūaliter resurgere a pctō. Jō cōcludit q xps resurrexit exēplarit ad nostrā instructōnē. Juxta illud Ro. vi. Quō xps resurrexit a mortuis. ita et nos i nouitate vite ambulemus.

D

Dixi tertio q describit xpi resurrectio vt patēs et publica. in h̄ q oñsus ē pncipali discipulo sc3 petro. Sic em̄ dic̄ xps. Non pōt ciuitas abscōdi supra mōtē posita Math. v. Et Lu. xj. Nemo accēdit lucernā et pōit eā sub modio. Quid em̄ pfuisset xpi resurrectio si nobis non patuisset. si discipulos latuisset. si ipis pbata non fuisset. Jō xpus volēs facere fructū sue resurrectionis i nobis multiplici eā apparitione pbauit. manifestādo se discipulis suis et alijs psonis. Et pmo apparuit marie magdalene. sicut dr Mar. xvj. Surgens iesus mane pma sabbati apparuit pmo marie magdalene. Et modū apparitiōis oñdit Johan. xx. c. Maria stabat ad monumentū foris plorans. et significat statū diligentiū q̄ p amore plorātes nolūt recedere q̄usq dilectum inueniāt. In hac apparitiōe affuerūt duo angeli. q̄ eam cōsolabāt de dilecto. nec mirū q angelos vidit q̄ pie incepit et pie pseuerauit. nec etiā mirū q de eox cōsolatōe nō fuit cōtēta. q2 diligētes deū nō sūt contēti cōsolatiōe creaturax nisi videāt deu3 quē querūt facie ad faciē. Juxta illud ps. Quid em̄ mihi ē in celo. et a te quid volui sup terram. Ex q̄ infero q cōtēt9 cōsolatione terrenox nō req̄rēs clarā dei visione3 affectualit. nō vere diligit deu3. Patet. q2 spe3 ponit in creatura. et p creatore diligit creaturā. et sic nō vere diligit deū. imo ia3 nō diligit. De his cōq̄rit dn̄s p pphetam. Dereliq̄rūt me fontē aque viue. et foderūt sibi cisternas dissipatas. q̄ d. Dereliq̄runt me cōsolatorē oim̄ et foderēt sibi cōsolatōes vanas et insufficiētes q̄ eos satiare nō pñt Joh. iiij. Qui biberit ex hac aqua sitiet iterū. Scd'o apparuit mulierib9 a monumēto recedentib9. de q̄bus Math. vlti. dicit Q2 exierūt de monumēto cū timore et gaudio magno currētes nūciare discipul'. Et ecce iesus occurrit eis di. Auete Iste significant statū cōtēplātiū q̄ cōtinue recedunt

ab h mūdo p ↄtēptū q̄si a monumento feti
do. sic fuit paul⁹. qꝛ oīa fetida reputās dic
Oia arbitrat⁹ sū vt stercora. Et his ihs oc
currit ↄsolādo et adiuuādo eos Isa. lxiiij.
Occurristi letāti ꝛ faciēti iusticiā. Sȝ au-
diam⁹ q̄d dꝛ d istȝ mulieribꝫ. qꝛ ille accedē
tes tenuerīt pedes iesu. p q̄d significat ꝙ ta
les debēt ī opibꝫ suis accedere miscdiaȝ di
ꝛ iusticiā. vt dicāt cū ps. Miscdiaȝ ꝛ iudi
ciū cātabo tibi dn̄e. Tertio apparuit petro
vt dꝛ h Luc. vlt. Nescit tn̄ qn̄ aut qūo. Et
ista apparitio est ↄsolatio pctōꝝ. Dicit em̄
Ber. Mag̃ dignatio dn̄i ꝙ ei spēalr p̄ ce-
terȝ voluit apparere quē de negatōe p̄ cete-
rȝ rea ↄscia ↄfūdebat. Significat ḡ ista ap
paritio statū penitētiū. nā qꝛ petr⁹ a ↄspec
tu dn̄i exiuit foras ꝛ cepit flere. meruit istā
dn̄i apparitionē. Sȝ q̄re eū pmiserat cade-
re q̄ eū p̄ ceterȝ pl⁹ dilexit. Rn̄deo fm Gre.
Qꝛ in h magne pietatȝ dispēsatōeȝ ostēdit
dn̄s ꝙ eū quē cūcte voluit p̄ficere ecclīe p-
misit cadere. vt ī sua culpa disceret qualit
alijs debeat misereri. Ecci. xxxj. Intellige
q̄ sunt proximi tui ex te ipo. Un̄ dido enee
rn̄dit. Nō ignara mali miseris succurrere
disco. Ex q̄ infero ꝙ licet meli⁹ sit hꝛe pla-
tū innocentē q̄ntū ad ꝟtutē intercessionis
apud deū. tn̄ meli⁹ est hꝛe penitentē q̄ntuȝ
ad cōpassionē miseratōis. Quarto apparu
it duobꝫ discipulis in emaus eūtibꝫ. q̄d in
terp̄tat ꝑplus abiect⁹. vel desideriū ↄsilij. ꝛ
significat statū religiosoꝝ. q̄ elegerīt esse ab
iecti in domo dn̄i magȝ q̄ꝫ habitare ī taber
naculis pctōꝝ. ꝛ q̄ desiderāt ↄtinue īplere
ↄsilia diuīa scȝ pauptatē. castitatē ꝛ obedi-
entiā. Quīto apparuit vndecim discipulis
simul ↄgregatȝ Ioh. xx. Et significat statū
pfectoꝝ q̄ in vnū ↄgregāt oīa sua opa. et
portas sensuū suoꝝ clausura discretōis cu
stodiūt. Det ḡ deus vt ꝛ nobis appareat in
corde p grām. ꝛ in futuro p gliaȝ. Qd ipse
nobis p̄stare dignet. ꝛc̄.

Feria tertia pasce.
Sermo. LX

d Uo ex discipulis
iesu ibant ipso die resurrectōis ī
castellū qd erat in spacio stadioꝝ
lx. ab hierl'm nomine emaus. Luc̄. xxiiij.
et Math. xxviij. et Ioh. xx. Pro habenda
ↄtinuatione euangelij hesterni sciendū est
vt dicit Augustin⁹ de concordia euangeli

starū. Qꝛ cū maria magdalena venisset ad
sepulchrum ꝛ nō inuenisset ihesum in mo-
numento sed solū angelū sedentē sup reuo
lutum lapidem. vt dictū est heri. Maria
vtiqꝫ ex instinctu angeli ꝛ p̄cepto iuit sta-
tim ad apostolos vndecim. Et signanter
locuta est Petro de resurrectōe dn̄i. Petr⁹
aūt audita tam expectabili reuelatōe cum
iohāne ibant ad monumentū. et veniētes
nō inuenerunt quicq̄ꝫ ibi nisi lintheamina
inuoluta in vnū locū ibi. vt dꝛ Iohan. xx.
Illa aūt volens adhuc certi⁹ experiri d re
surrectione xp̄i sequebat Petrū ꝛ Iohan-
nem. Cū illi recessissent. illa sola pstitit ibi
lamentando ꝛ mansit. vbi statim apparue-
runt ei duo angeli. cū quibꝫ ipsa colloque-
batur de facto pro quo venerat. Et ipa sic
loquente vidit illos angelos attente aspi-
cientes in locū q̄ erat post eam. Illa auteȝ
ↄsiderata attenta aspectione angeloꝝ post
se. vt dicit Orige. vtiqꝫ esse aliq̄d suspica-
batur post se. Et sic statim retrospexit ꝛ in
uenit iesum stantē post se in forma ortula-
ni. Iesus ꝟo noīauit eā noīe ↄsueto dicēs.
Maria. Cui illa. Raboni. et ↄseq̄nter vo-
luit osculari pedes ei⁹. sed eo nō pmittēte.
illa mox cucurrit ad discipulos dicēs eis
q̄ viderat. et in illo transitu eadē maria in-
uenit alias mulieres cū q̄bꝫ ↄiuncta ibat p
viā. Cū aūt pcessissent occurrit eis statim
iesus. vt dꝛ Math. xxviij. di. eis. Auete. ꝛ
pmisit eis tāgere pedes suos. p̄cepitqꝫ eis
vt dicerēt aplīs. q̄ ꝛ fecerūt dicētes. Uidi
mus dn̄m. Sicqꝫ iam xp̄s eis bis apparu-
it. Tertio āt apparuit Petro redeunti a se-
pulcro. vt dicit Aug⁹. Licet null⁹ euange
listaꝝ h dicat expsse. His ḡ iam tribꝫ appa-
ritionibꝫ factis eodē die resurrectōis dn̄i
duo discipuli audita iam nouitate de re-
surrectione christi ab apostolis ꝛ mulieri-
bus. licet adhuc impfecte crediderunt re-
surrectionē dn̄i quasi ex quadam dubita-
tione. ibant ad quoddam castellū nomine
Emaus. quibꝫ euntibꝫ sic in via dominus
apparuit eis. Et hec fuit q̄rta apparitio de
qua dicit in euangelio hodierno. Duo ex
discipulis iesu ꝛc̄. Ubi euangelista tria fa
cit. Primo ostendit qūo xp̄s de se loquēti-
b⁹ apparuit. Scd̄o qūo eis enarrauit scri-
pturas ipis dubitātibꝫ. Tertio qūo mani-
festauit se ipis discūbentibꝫ. ibi. tunc aper-
ti sunt oculi eorū. A Quo ad p̄mum

dicit sic. Duo ex discipul' iesu ibāt ꝛc. Qui
aūt fuerūt isti duo discipuli diuersimode
sentiunt doctores. Quidā dicūt ꝙ fuit v-
n⁹ cleophas. ⁊ alt' vt dic̄ Theophi. fuit lu
cas euāgelista. q̇ ꝓpter humilitatem se nō
noīauit. Hoc sentit Greg. in mora. sꝫ Am
bro. videt' dicere sup lucā ꝙ nō fuit lucas.
sed ali⁹ noīe almeon. q̇d veri⁹ credit'. Naꝫ
lucas poti⁹ fuit discipul⁹ aploꝝ q̄ꝫ ex disci
pulis xp̄i. sicut ꝓbat' p Jeroni. in prologo
eiusdē euāgelij ⁊ Aug. quicq̇d tn̄ sit de isto
modice vtilitatis est nob̄ ad sciēdū. Isti g̊
duo discipl'i ibāt ipa die resurrectiōis dn̄i
post illas tres appaitiōes xp̄i in q̇ddā ca
stellū qd̄ distabat ab hierl'm. lx. stadijs. q̄. s.
lx. stadia faciūt septē miliaria cū dimidio.
vt dicit Albertus. Nicolaus tn̄ de Lyra
dicit. ꝙ. lx. stadia faciūt quattuor leucas ī
tegras sine quattuor stadijs. sed h̄ est solū
ex diuersa cōputatione illoꝝ. noīe emaus
q̄ fm Bedā dicebat' post hoc Nicopolis.
que p⁹ expugnatōnē iudee fuit restaurata
sub marcho ⁊ armelio et anthonio. sꝫ mu-
tauit nomē. Et ipi loq̄bant' ad inuicē non
q̄si credētes. vt dicit Theophil⁹. sꝫ vt stu-
pentes in reb⁹ extraneis. De q̇ aūt inter ce
tera loq̄rent'. dicit ꝙ de his oīb⁹ que acci-
derant. scꝫ tp̄e passionis xp̄i in ꝓrio facte.
vtputa de traditiōe. flagellatione. crucifi-
xione ⁊ sepultura. ⁊ deinū appaitiōe mu-
lierib⁹ facta. Et credendū est ꝙ isti duo di
scipuli nō sine magno dolore loquebant'.
de his oīb⁹ que acciderāt. exēplo q̄rū nos
ea que vidim⁹ ⁊ audiuimus de opib⁹ xp̄i
annūciare alijs debemus. ⁊ cōferre inter
nosmetipos. Juxta illō Job. vij. Quapro
pter ⁊ ego nō parcā ori meo. loq̄r in tribu
latiōe spūs mei. cōfabulabor cū amaritu-
dine aīe mee. Et factū ē dū fabularent' se-
cū. Fabula dr̄ cōpositio ex mir̄ʒ incredibi-
lib⁹. qꝛ vero isti mirabant' de his q̄ accide
rant. nec ea plene credebāt marie de resur
rectōne. Ideo fabulari dicunt'. ⁊ secum q̄-
rerent. scꝫ toto conatu adinuicē de salua-
tore. Vn̄. ij. Paral'. xv. In tota voluntate
sua quesierūt dn̄m ⁊ inuenerūt eū. De q̇b⁹
aūt q̄sierūt inter se facile est videre. qꝛ forte
de illis ꝙ fuit tāta ꝑuersitas iude vt trade
ret dn̄m suū. Et quō xp̄s nō restitit capiē-
tib⁹ eum. Itē quō apl'i eius tanq̄ꝫ pusilla-
nimes non defenderūt eū sed fugierūt ab
eo. Inter cetera tn̄ querebāt quo deberēt

diuerti. ex q̇ fuerūt sine pr̄e. ⁊ quā vitā eli-
gerent. Vltio an possibile fuisset eū resur-
gere. ⁊ an illa vera essēt q̄ p mulieres dice-
bant'. Cū aūt illa cū amaritudine cōfabu-
larent'. tūc ipe iesus. de q̇ scꝫ loquebant'. ap
propinquās ibat cū illis. Ecce iuxta vul-
gare ꝓuerbiū. Lupus est in fabula. dū. scꝫ
ipe supuenit de q̇ loquebāt'. Theophilus
spūale corpus qd̄ habebat xp̄s nulla ipe-
diebat' loci distantia q̇n statim adesset vbi
⁊ cū q̇b⁹ volebat. Attēde quō familiaris ē
xp̄s de se loq̄ntib⁹ Math. xviij. Vbi duo
vl' tres cōgregati fuerint in noīe meo. illic
ego in medio eoꝝ sum. Quia aūt in ista. s.
cōfabulatiōe occurrebāt dubitabiles qō-
nes. quas ipi p se nō sufficere poterant ad
soluendū. ideo ponit' eoꝝ ignorātia. vt dr̄.
Oculi aūt eoꝝ tenebant' ne eū agnoscerēt.
habebat em̄ passionē in oculis que dr̄ au-
risia. vel fm alios acrisia. latine vero dr̄ i-
uidentia. ⁊ est duplex. vel q̄n rem p̄ntē nō
videm⁹. vel q̄n visam nō cognoscimus. q̄n
freq̄nter rem visam querimus aut quā ma
nu tenemus. B Theophilus ponit
tres cās hmōi apparitōis xp̄i ꝑegrie. Pri
ma vt discipuli nō timētes eū dicerēt totā
suā intentōeꝫ corā ipo. Scdo vt intellige
rent ꝙ licet idē sit corp⁹ xp̄i q̇d resurrexit
sicut ꝑus. nō tn̄ oīb⁹ esset visibile. sed q̇bus
vellet. Tertio vt intelligerent ꝙ p⁹ mortē
cōuersatio ei⁹ nō erat digna hoīb⁹ sꝫ ange
lis. Greg. tn̄ dicit qꝛ talē se illis demōstra
uit exteri⁹ in oculis corꝑis q̄lis apud illos
erat int⁹ in ocul' mētis. Ipi em̄ xp̄m ama-
bant. ⁊ tn̄ de ipo dubitabāt. Propter amo
rē igit' se ondit eis. sed ꝓpter dubitatiōꝫ co
gnitiōis sue speciē ab eis abscōdit. Pōt di
ci q̄re nō cognouerūt eū apl'i. Prio qꝛ eoꝝ
oculi tenebant' ⁊ forte fuit ex tristicia ⁊ do
lore cordis repleti. Vel vt dic̄ Aug. i ipis
oculis opatōe sathane caligo q̄dā erat flu
xu alicui⁹ hūoris causata. p quā diabolus
volebat impedire cognitionē xp̄i. vl' vt dr̄
Mar. qꝛ in alia specie ondsus ē eis. Et ait
ad illos. Hic ponit' xp̄i allocutio de eoꝝ
dubitatōe. Ex q̇ em̄ ipi nō aduertebāt ⁊ p
ꝯn̄s nec loq̄bat' sibi. Ipe ꝑuenit eos vt ꝓ-
uocaret eos ad colloquiuꝫ. ⁊ dic̄ eis. Qui
sunt hi sermones q̄s cōfert̄ʒ adinuicē. q. d.
ex q̇ nihil mihi loq̄mī. tūc signū ē ꝙ aliqd̄
arduū inter vos tractatis. et estis tristes.
⁊ sic nihil loq̄mini mihi. hoc eis ꝓdixerat

Joh.xvj. Quia plorabit᷑ vos ⁊c̄. Sz ne vi-
derer᷑ aliq̇d īhonestū tractare statim r̄ndē-
bat sibi vn⁹ ex illis noīe Cleophas ⁊ dixit
ei. Tu sol⁹ ꝑegrin⁹ es.ſ. ꝑ hac vice q̄ venisti
ad diē festū in hierl̄m cū alijs. vt d̓r Joh.ij.
et.vij. Et ly solus nō facit exclusionē alio-
rū ꝑegrinoꝝ ſʒ excludit cognitōʒ ab eo sic
apparēte. de manifesta morte iesu. vt sit sen-
sus. Cū multi ꝑegrini sūt in hierl̄m qui de
h̄ facto sciūt. tu sol⁹ es inter eos q̇ hec igno
ras. ⁊ h̄ est mirū. Et bn̄ dicūt isti xp̄m per-
egrinū. Primo q̓ erat de lōginquis ꝑtib⁹
celi. Scd̄o vt dic̄ Beda. quia lōge natura
ei⁹ ab eis ꝑ resurrectōis glaʒ distat Tertio
q̓ fidei eoꝝ erat extrane⁹ Ps̄. Extraneus
fact⁹ sum fratrib⁹ meis. ⁊ ꝑegrin⁹. Contra
arguūt eū. Et nō cognouisti ea q̄ fctā sunt
Acsi dicāt. ꝑegrini ꝯsueuer᷑t inq̇rere d̓ no-
uitatib⁹. tu āt existēs circa tales nouitates
mirū est ꝙ ignoras. Et ne excusarer᷑ de ob
liuione dicūt notāter. q̄ sūt facta ī illa his
dieb⁹. i. nouiter ⁊ recēter. Quib⁹ ille dixit.
Que. nō q̄rit ex ignorātia. vt dic̄ Lyra. sed
sic mgr̄ sciēs aliq̇d ꝑfecte. q̄rit nihilomin⁹
a discipl'o. vt audiat intentōʒ suā. Deinde
d̓r r̄nsio discipl'oꝝ. In q̄ ꝯmēdant xp̄m tri
pliciter. ſ. respectu dei. respectu sui ⁊ respe-
ctu ꝓximi. Et dixerūt ei de iesu nazareno.
Ecce cōmēdatio patrie. i. florido. Cañ.ij.
Ego flos campi. Cōmendāt ꝟtutē. q̓ vir
fuit. i. ꝟtuosus Luc̄. vj. Uirt⁹ de illo exi-
bat ⁊ sanabat oēs. Itē cōmendāt officium
q̓ dicūt ꝓpha Joh. vj. Hic est ꝟe ꝓpha. Et
dic̄ glo. dicūt eū ꝓphaʒ. tacent autē de filio
dei. q̓ nō ꝑfecte crediderūt. vel q̓ lʒ sciūt
⁊ credūt. tn̄ timent reuelare sibi. timentes
ne esset vn⁹ ex hostib⁹ xp̄i. ⁊ sic nesciētes cū
q̇ loquunt᷑ tacēt de filio dei Itē cōmēdant
opus dicētes. Potēs in oꝑe et sermōe. ſm
Lyrā. p̄dicatōis in suscitādis mortuis. et
sic de alijs curādis infirmis. Quante autē
sit potentie xp̄i sermo d̓r Luc̄. iiij. Stupe
bāt aūt in doctrina ei⁹. q̓ in ptāte erat ser-
mo illi⁹. Iteʒ cōmendāt eum respectu dei.
Corā deo. accept⁹ scʒ deo in oīb⁹ p̄dictis.
Math. iij. Hic est fili⁹ meus dilectus in q̊
mihi cōplacui. Itē cōmendāt eū respectu
ꝓximi di. Et omni ꝑplo. Omis ꝑplus gau-
debat in vniuersis q̄ gloriose fiebant ab eo
Luc̄. xiij. Et ita describūt eū in vita. Con
sequēter describūt. q̇d factū est ī morte. Et
q̄uo certe ꝑ inuidiā tradiderūt eū sūmi sa-
cerdotes. scʒ pilato ⁊ gentib⁹. q̇ tn̄ eum ve-
nerari debuerāt. in damnationē mortis. h̄
habetur Math. xxvij. Et insinuāt genus
mort᷑ dicentes. Et crucifixerūt eū. vn̄ ag-
grauant᷑ eis cause tristicie. q̓ post hec om-
nia sperabam⁹ ꝙ ip̄e redempturus esſʒ isrl̄.
q. d. q̄uis tristes fuim⁹ ꝓpter mortē suam.
tn̄ spes resurrectionis sue mitigabat in no
bis aliqualiter tristiciam: nunc auteʒ quia
non resurrexit desperamus multo fortius
Et dicit Theophilus ꝙ ipsi estimabant
xp̄m solum redempturuʒ israhel. i. iudeos
a seruitute romanoꝝ. ⁊ fieri solum regem
terrenum. quod ⁊ iudei hodie a messia ex-
pectant. cum tn̄ querendū est prius libera
ri a seruitute peccati. Et nunc suꝑ hec om
nia dies est tertia hodie ꝙ hec facta sunt.
Hoc dicunt ip̄i ſm Lyram. reducētes in
memoriā ꝙ p̄dixerat tertia die se resurrec-
turū. Sicut etiā dicit Theophilus. Con
sequenter subiungūt de resurrectiōe quasi
hesitando. adducentes testimoniū mulie-
rum ⁊ alioꝝ. vnde dicūt. Sed ⁊ mulieres
quedā ex nostris terruerūt nos. Hoc ītel-
ligendū est q̊ ad ablationē corporis xp̄i. d̓
q̊ turbabant᷑ apl'i audito isto a mulieribus
nō aūt de resurrectione annūciata ꝑ ipsas
q̄ eis erat ꝯsolabilis. Subiūgunt tempus
testimonij mulieꝝ que ante lucem fuerunt
ad monumentū. dum adhuc tenebre eēnt.
Joh. xx. Et nō inuento corpore. quia dici
tur Luc̄. xxiiij. Et ingresse nō inuenerunt
corp⁹ dn̄i iesu. Et ergo isti dicūt ꝙ nō in-
uento corꝑe xp̄i mulieres exierunt cito de
monumento ad dicendū ꝙ factū est apl'is
dicentes se etiā visionē angelorum vidisse
vt haber᷑ Joh. xx. vnū ad caput aliū ad pe
des ihesu in sepulchro. Qui scʒ angeli. di-
cūt eum viuere Luc̄. xxiiij. Quem querit᷑
viuentē cū mortuis. surrexit non est h̄. Et
abierūt quidā ex nr̄is. ſ. socijs ⁊ apl'is xp̄i.
scʒ petr⁹ ⁊ iohannes. vt d̓r Joh. xx. Et ita
inuenerūt. scʒ corpus xp̄i sublatū ⁊ monu
mentum apertum ⁊ vacuum. ⁊ lintheami-
na ⁊ omnia alia sicut eis mulieres dixer᷑t.
Ipsum vero nō inuenerunt. scʒ ibi in loco
sepulchri. licet postea eum in via inuenis-
sent. vt dicitur Math. xxviij. Ecce bone
mulieres sunt aliquando audiende. Und̓
Geñ. xxj. Sara dixit Abrae. Eijce ancil-
lā ⁊ filiū ei⁹. Et noluit abraā. Sʒ dn̄s de⁹
dixit ad eū. Oīa q̄ locuta ē tibi Sara audi

vocẽ ei⁹. ¶ His itaq₃ audit᷑ p xp̄m a
discipulis illis duob⁹. et ꝑcepta int᷑ cetera
eoꝝ dubitatõe d̄ sua resurrectõe tãq₃ pius
mgr̄ dubitatões eoꝝ ꝯfutat. sc̄pturas alle
gat. ꝛ rõne ꝓbat. vt seq̄t᷑. Et ipe dixit ad il/
los. sc₃ arguẽs eos ex eoꝝ rñsione. O stul/
ti. s. p cecitatẽ intellect⁹ ꝛ ignorãtiã. maxie
ãt stulti. q₂ credebãt solũ redemptionẽ isrl᷑
tp̄alẽ. ꝛ nõ eternã ꝛ sp̄ualẽ / ꝛ tardi corde. i.
duri mẽte. ad credendũ in oib⁹ q̄ locuti sũt
ꝓphete. sc₃ de xp̄i morte ꝛ resurrectõe. Vñ
Actu. iij. dr̄. De⁹ q̄ p̄nũciauit p os omniũ
ꝓphetaꝝ pati xp̄m suũ. sic impleuit. Conse
quenter arguit rõne. Est em̄ mod⁹ ꝓbandi
alicui p auctoritatẽ et rõem. Cũ g̃ xp̄s alle
gasset ꝓphas. ꝯseq̄nt᷑ arguit rõne. Dicit᷑ ad
Heb. ij. Decebat em̄ eũ p passionẽ cõsum/
mari. vbi glo. i. nisi xp̄s pateret᷑ hõ non re/
dimeret᷑. Vñ dic̄. Nõne oportuit xp̄m pa
ti et ita intrare in gloriã suã. q̄si arguat. Il
lud qd̄ est diffinitũ ab et̄no ex ꝯsilio trini/
tatis nõ p̄t variari. S₃ xp̄m pati fuit diffi
nitũ isto modo. g̃ oportuit eũ pati. oportu
it q̄dẽ. i. necesse ꝯditionale fuit. sc₃ si redem
ptio hois ordinari debuisset. nõ ãt necesse
simplr̄. Quia q̄uis ali⁹ modus redẽptõis
fuisset possibilis. null⁹ tñ ita fuit ꝯgru⁹ sic
passio xp̄i. Sed in ꝯtriũ Gre. xxi. li. moral᷑.
Qui fecit nos de nihilo. p̄ter suã passionẽ
nos potuit redimere. Verũ est de absolu/
ta potentia non autem ordinata. Et er/
go oportuit christum pati. vt dicit Lyra.
Tum ꝓpter ordinationẽ. tum propter chri
sti exaltationẽ. tum propter humani gene/
ris redemptionez. tum ꝓpter scripture im/
pletionem. Vnde Hiero. sup illud Psal.
lxvij. Et domini dñi exitus mortis. Glo.
ac si di. Quia de morte indignaris hũana
ꝯditio. patienter fer mortẽ. quia ꝛ dñi qui
peccatũ non fecit. Dñi dico exitus ab hac
vita nõ ali⁹ fuit q̄₃ mortis. i. p mortem. Et
ita intrare in gloriã suã. i. in gloriaz p ip̄m
acq̄sitam. q̄ gloria ꝯsistit in dotib⁹ anime ꝛ
in glorificatione ab omni ꝓplo. Hoc enim
merito sue passionis xp̄s acquisiuit. q₂ me
ruit glorificari ab omni ꝓplo sic ver⁹ deus.
Phil. ij. ¶ Hic notandũ q̄ si christũ
oportuit pati ꝛ tũc intrare in gl̄am suã. q̄d
nos miseri dicturi facturiq₃ sum⁹ qui nihil
patimur. ꝛ tñ volum⁹ intrare in gliã alie/
nam. Et incipiẽs a moyse ꝛ oib⁹ ꝓphet᷑ in
terp̄tabat᷑ illis in oib⁹ sc̄ptur᷑. q̄ d ipo erãt
in figuris p̄dicte videlicet in Gen̄. q̄mo de
latere viri formata fuit Eua. sic de latere
xp̄i ecclesia. Item q̄mo Abel p sacrificium
deo placuit. Cayn vo displicuit. Sic ho/
stia xp̄i accepta fuit deo. iudeoꝝ victime
displicuerunt. Et Cayn Abel ex inuidia
occidit. Sic iudei xp̄m. Item q̄mo Abra/
ham obtulit filiũ i monte. Itẽ q̄mo Jacob
vidit scalã celos tangentẽ in mysterio sc̄tẽ
crucis. Itẽ q̄mo moyses eduxit sexcẽta mi/
lia hoim. exceptis pueris ꝛ feminis. Item
q̄mo Noe crapulat⁹ a vino denudatus est
coram filijs. Sic xp̄s potat⁹ in cruce ace/
to denudat⁹ ab eis. Ps̄. Confusio operu/
it faciẽ meã. Duo filij illudẽtes ei sc₃ iudei
ꝛ gentiles di. Vach qui destruis templũ
dei ꝛc̄. Sed surgens a mortuis maledixit
vnũ sc₃ iudeos. Itẽ q̄mo filij israel peccan
tes morsu serpentiũ puniti. sanati fuerunt
ex aspectu serpentis enei. Item de samso/
ne q̄mo adamauit Dalidã. Nõ em̄ allega/
uit eis poetica figmẽta. non philosophica
argumenta. q̄ licet etiã fuissent aliq̄ de xp̄o
tñ paruã potuissent facere ꝓbatõez de ip̄o
g̃ poti⁹ allegauit moysen q̄ p̄m⁹ fuit ꝓphaꝝ
q̄ de xp̄o multa p̄dixerat. vt dr̄ Deut. xviij.
Et ꝯseq̄nt᷑ alios ꝓphas allegauit vt Isaiã
liij. q̄ dixit. Sic ouis ad occisionẽ duct⁹ ẽ
Item Hiere. xj. Ego q̄si agnus mãsuet⁹
qui portat᷑ ad victimã. Et sic de alijs. bre/
uiter allegauit alios ꝓphetas in quodã ge
nerali. adducendo tñ principalia dicta de
xp̄o. ꝛ q̄ntũ sufficiebat ad ꝓpositũ oñdẽdũ.
vt dic̄ Lyra. Et appropinq̄bãt castello q̄
ibant. nõ fuit eis tediũ in via audire eũ. et
ita delectati in s̄mõe cito se estimauer̄t ve/
nisse. Et ipe finxit se lõgi⁹ ire. ac si remoti⁹
intendebat ire ad locũ magi᷑ distantẽ. S₃
a. d. tñ fictio duplicitas est. Et illa est pec/
catũ. q̄mo h̄ ꝯuenit. Dicendũ s̄m Aug. Qꝫ
nõ omnis fictio est mendaciũ. sed solũ illa
q̄n illud q̄d fingim⁹ nihil signat. sed q̄n in
aliquã rem refert᷑ nõ est mendaciũ sed figu
ra veritat᷑. vt hic erat. Per istã em̄ fictiõez
q̄ finxit se longi⁹ ire. significabat᷑ s̄m Gre/
gorium q̄ longe erat ꝛ q̄si ꝑegrinus a fide
eorum. Et coegerunt eum. id est. allicie/
bant eum verbis. et postea forte traxerunt
eum honeste dicentes. Mane nobiscum
Domine: quoniam aduesperascit. id est. in
cipit fieri nox. Et q̄ hoc sit verum osten
dunt per signum cum dicũt. ꝛ inclinata est

iā dies ad occasū. Ex hoc nos tenemur ꝑ-
egrinos nō solū hospitare. sed eos etiā ad
domos nr̄as cogere ⁊ ip̄m dn̄m iesum de
p̄care vt in istis dieb⁊ ⁊ aliis oibus mane-
at nobiscū. Et quia iusta petentib⁊ nō ē de
negādus assensus. subdit̄ g̃ exauditio eoꝝ
cū dr̄. Et intrauit cū illis. Cuiꝰ rōnē assi-
gnat lyra di. Quia p̄dictū desideriū eoꝝ
disponebat̄ ad fidei cōplemētū. Et factuȝ
est dū recūberet cum illis. q̄ꝫq̄ꝫ eū reputa-
uerūt ꝑegrinū tn̄ eū locauerunt ad mensā
cū illis. ⁊ nō seorsū. hoc est ꝯ dn̄os potētes
Sciebāt eīn ꝙ dicebat eis. Nam semper
pauꝑes habebitis vobiscū. i. habere pote-
ritis. Math. xxvj. Et qꝛ dr̄ ꝯn̄ter ꝙ acus
vel subula nō abscōdit̄ in sacco. iō narrat
euāgelista ꝙ xp̄s q̇ hucusq̄ꝫ latuit gl̄iā ma
gnifice iā ōn̄dit. vn̄ dic̄ Accepit panē ⁊ bn̄
dixit ac fregit ⁊ porrigebat illis. Hoc mi-
rū ē ꝙ ip̄e dn̄s accepit nō exoratꝰ aut hor
tatus sed simpl'r accepit ip̄is irreq̇sitis pa
nē quē consueuerat mādicare ⁊ in ip̄o vir
tutē diuitat̄ȝ sue ōn̄dere. ⁊ bn̄dixit. i. verb
aliq̇b⁊ ꝯdicauit. ac fregit. ꝑ se. talit̄ ac si q̇s
cultello acuto scidisset. ⁊ porrigebat ill'. s.
tanq̄ꝫ dispensator eoꝝ. Et ita dicit Lyra.
q̄ꝫuis alibi careat auctoritate lr̄a pn̄s ꝯ fra
ctione. E Et apti sunt oculi eoꝝ. hec
est tertia ꝑs in qua ōn̄dit̄ quō xp̄s cognitꝰ
est ab eis. vn̄ dic̄. Et apti sūt oculi eoꝝ. ꝟm
glo. Lyre. Quia volūtarie se eis ōn̄dit in
effigie q̄ erat cognoscibil' ab eis. Vn̄ scd̄m
Aug. dr̄. Quāuis ip̄i sine oculis nō ambu
lauerūt aptis. tn̄ impedimētū q̇d fuit huc
usq̄ꝫ eis oppositū fuit remotū. Erit̄. tn̄ dic̄
ꝙ nō sensibiles. sed oculi mētis fuerunt in
eis aperti. et h̄ bene ꝯcordat cū lr̄a in q̄ dr̄
in fractione panis. Non eīn cognouerunt
aspectu vel auditu. Hoc eīn fuit moris eiꝰ
vt ꝟm modū solitū panē frangeret. ꝯ q̇ ip̄i
recordati sunt. ⁊ cognouerūt eū esse xp̄m.
Et ip̄e euanuit ab oculis eoꝝ. ōn̄dens ꝙ
habebat corpꝰ glorificatū q̇d s̄bito p̄t trās
parere ꝑ dotē agilitatis vt dic̄ Ly. Quare
aūt subito ē abscōsus ab eis. q̇ ita eū dili-
gebant. R̄n̄det̄ ꝙ ꝓpt̄ tria. Prio ꝟm Theo
philū vt animus ip̄oꝝ magis accenderet̄
in amorē ip̄ius. Scd̄o ne esset causa erro-
ris. putantib⁊ ꝙ tale corpus haberet sicut
prius. Tertio ꝟm Glo. subtrahit̄ carnali-
bus oculis species infirmitat̄ȝ. vt mētib⁊ i
cipiat apparere gl̄ia resurrectōis. Quo fa

cto discipuli dixerunt ad inuicē. sic lamen
tando qꝛ tamdiu eū desiderabāt. ⁊ tamen
tam cito disparuit. Qꝛ aūt desiderasset eū
ōn̄dunt ip̄i di. Nonne cor nr̄m ardēs erat
in nobis. ac si dicant. quanta nr̄a diligētia
ꝙ nō aduertebamus tam optimū socium.
cū tn̄ cor nr̄m sensit eum esse dn̄m nr̄m. ōn̄
dens ip̄m q̇s eēt. Ex quo aūt ardebat cor
eoꝝ subiungunt. Dū loq̄retur nobis i via
scȝ amicabiliter ⁊ fauorabiliter dulciter ⁊
suauiter. Et aperiret nobis scripturas. qꝛ
ꝟm Theophilū. verba xp̄i itrabāt ꝑ aures
vsq̄ꝫ ad cor eoꝝ. Et quia nescit tarda mo-
limina spūssācti gr̄a. Ideo hi discipuli ex
accensione amoris. surgētes ea dē hora re-
gressi sunt in hierl'm. ad alios discipulos q̇
erant in hierl'm congregati ꝓpter metū iu-
deoꝝ. vt dr̄ Joh. xx. ca. Nec tardabat eos
via longa nec hora serotina nec causa ar-
dua ꝓpter quam venerant. vt dicit Alber.
sed potius instigabat eos amor ad annun
ciandum xp̄i resurrectionē. ideo subdit̄. ⁊ i
uenerūt eos congregatos. quia adhuc et
thomas fuit cū illis. ⁊ sic erāt oēs. xi. ⁊ plu
res aliꝫ. s. virgo btā. maria magdalena ⁊ a-
lii amici xp̄i. Ideo dr̄. Et eos q̇ cum ip̄is
erant. di. qꝛ surrexit dn̄s. Et addūt vere.
nō ficte. vt dicūt iudei. nec fantastice vt di
cūt manichei. sed vere. i. viuifice viuit cor
pus a q̇ aīa recesserat in morte ⁊ sanguine
sparso reassumpto. Et ad confirmationeȝ
dicti inducūt apparitionē petri. ac si dice
rēt. Pro certo vera ē apparitio quaȝ vidit
petrꝰ qꝛ ip̄e ē. alit̄ ip̄e nō crederet nisi esset
ita in re. Sed si diceret̄. tamen iam petrus
fuit ꝑiurus. ergo non debuit in testimoni-
um induci. Dicendum ꝙ fuit secum super
eo iam dispensatū. Sicut patet Mar. vl
ti. vbi angelus insinuauit culpā eiꝰ dimis
sam. Et ip̄i narrabāt que gesta erāt in via
scȝ de confabulatione ⁊ negligentia. et de
allegatione scripturarū salutifera. ⁊ sic de
aliis. Ultimo quō cognouerunt eum in
fractione panis. Et cōportauert̄ eis gau-
diū in simul de vera visione christi gratio
sa. Sed super hoc verbo quod dicit̄. Ro-
gauerunt eum vt maneret cum eis. Exem
plo eorum a nobis est rogandus quadru-
pliciter. Primo per charitatis amiciciam
Secundo per orationis instantiam. Ter
tio per mentis opulentiam. Quarto ꝑ pa-
cis confidentiā. De primo scȝ de caritat̄ȝ

amicicia dr Joh. xiiij. c. Si qs diligit me sermonē meū seruabit. Et pater me⁹ diliget eū. ⁊ ad eū veniemus. ⁊ mansionē apd eū faciemus. Scdo de orōnis instātia dr Luc. vlti. Coegerūt eum dicentes. mane nobiscū dne. Tertio de mentis opulentia dr Luc. xix. In domo tua oportet me manere. Quarto d pacis cōfidētia dr Joh. x. Querebant iesum apphendere iudei. ⁊ exiuit de finib eoꝝ. ⁊ abijt trans iordanē in locū vbi Johānes erat baptizans pri⁹. et mansit ibi. Ecce xps fugiēs psecutōes manet in loco pacis. Ps. In pace factus ē locus eius. Isido. Qui pacē amplectit. xpo in se mansionē parat. Pro q̄ māsiōe vt maneat nobiscū hic p grām. ⁊ in futuro nos cū eo pducat ad gliam. ipm glorificantes imploremus. Quod nobis prestare dignetur pater et filius ⁊ spūssctūs. Amen.

In octaua Pasce. I. Sermo. LXI

Stetit iesus i medio discipuloꝝ et ait. Pax vob.

Joh. xx. Sicut dicit btūs Aug. sup ps. lxviij. sermone. ij. Duo qdem nobis in genere hūano nota erant. vnū aūt incognitū. nasci quippe ⁊ mori oēs sciebamus. sed resurgere ⁊ ieternū viuere nesciebam⁹ vt ergo oñderet nobis xps qd nō noueramus suscepit duo que noueramus. Hec Aug. Ex qbus verbis patet q xps iō nasci ⁊ mori voluit sicut ceteri hoies. ⁊ tādē resurgere a mortuis. vt resurrectōe sua doceret se esse supra hoies. ac p h spem daret hoib resurrectiōis future. Uñ dic Aug⁹. lib. de symbolo tractatu pmo in fine. Credimus resurrectionē carnis q̄ pcessit i xpo vt hoc speret corpus qd pcessit in capite. Hec ille. Sed q hec difficilia sūt ad credendū. Iō xps multiplici argumento suā resurrectionē pbauit. docens non eē ipossibile homibus qd in xpo fuit iam inchoatū. pter qd sic dicit Aug. in sermone de resurrectōe dni. Cristus voluit resurgere eo tpe q̄ cūcta reuiuiscūt vt oñderet p h homi esse possibile q qnq redire ad vitam. ex q̄ terrena scentia videt redire ad vegetatioꝫ Nā fm ipm. Sicut post hiemalis frigoris frigidā sepulturā. qdāmō pullulare elemēta oia festināt. vt resurgente dno et ipa resurgere videant. Nam ex resurrectiōe dni aer salubrior. sol candidior. terra fit fecundior. ex tūc surculus virescit in frutice. herba crescit in segete. vinea letat in palmite. Si igit cū florescit xpi caro oia florib vestiūt. necesse est vt aliqñ hō credat se resurrecturū. Hec ille. Ad h igitur pbandū efficacius dns volens resurrectiōis sue veritatem pbare apparuisse legitur aplīs ipso die resurrectionis. ⁊ post h die octauo eius dēm vt veritate resurrectiōis sue probata nos d resurrectōe nr̄a accertiorarēt. Quā qdem veritatē resurrectōis sue xps pbans stetit in medio discipuloꝝ suoꝝ dicēs. pax vob. Principalit tria fecit Jesus p⁹ resurrectionē int discipulos. Primo q stetit. secundo q in medio. tertio q dixit pax vobis. In qb verbis xps post resurrectiōem suā cōsolat suos fideles tripl'r. Primo qdē cōsolat eos tanq̄ fortis ⁊ potēs ad auxiliandū. cū dr. stetit iesus. q expectat. Scdo cōsolatur eos tanq̄ ver⁹ mediator ad recōciliandū q in medio. Tertio cōsolatur eos tanq̄ qetator ad pacificandū. q dicit pax vobis. ⁊ ita oñdit se esse auxiliatorem reconciliatorē et pacificatorem.

A

Dixi primo q xps cōsolat suos fideles p resurrectionē tanq̄ fortis ⁊ potēs ad auxiliandū in h q stetit. Stetit aūt xps post resurrectionē suā triplici de cā. Primo ad vocādū vt ad pniam veniamus. Ois em ei⁹ vita. ois doctrina ad h fuit ordinata. vt factis et verbis nos vocaret ad pniaꝫ. Et iō q̄ ad pniam venire renuit oīe illud infrigit et destruit pter qd xps venit. Pr aūtē xps ad h stetit dr Joh. vij. In die nouissimo magne festiuitatis. scꝫ scenophegie. que dies significabat statū beatitudinis sue fm Lyram. stabat iesus ⁊ clamabat dicēs. Si qs sitit veniat ad me ⁊ bibat. Constat aūt q non vocabat tūc ad bibēdū aquā materialē quā nō habebat in copia cū eā sol⁹ petierit a samaritana Joh. iiij. Et iō intelligit illud vbū de aq pnie. ad quā xps vocabat pctōres. O si xpm vocantē pctōres multi tūc secuti sūt qñ tñ adhuc nec ei⁹ miracla viderāt nec pnia exhibita cōsiderabāt qn tū ⁊ nos rei sum⁹. q̄ vt dicit Gre. in omel. sup Math. ⁊ miracula audim⁹ ⁊ pmia cognoscim⁹. nec tñ ad xpm venim⁹. Scdo stetit dns nr p⁹ resurrectōꝫ suā. qsi paratus ad auxiliādū ⁊ confortādū ne i tribulatōib deficiam⁹. Quis em int tot picula iter tot

mala ꝛ tot aduersarioꝝ discrimīa se pone-
re posset aut auderet. nisi sibi de⁹ adesset et
vacillātē animū ꝯfortaret. Q̄uō ꝫ btūs ste
phā⁹ int̄ aduersarios staret sic̄ int̄ apes nisi
xp̄m stātē ꝛ ꝯfortātē videret. Vn̄ ipe dixit
Act. vij. Ecce video celos aptos ꝛ ihm̄ stā
tē a dextris ꝟtutꝫ di. Stātē dic̄ notāter. i.
ꝯfortātem me i tribulatiōibꝫ. Tertio stetit
dn̄s p⁹ resurrectōez suā ad auxiliādū vt ad
uersarios vincam⁹. Quis em̄ tāto hosti tā
forti tam sagaci tā nocere cupiēti resistere
posset nisi dn̄s benign⁹ adiuuaret Iuxta il
lud Ps̄. Nisi qꝛ dn̄s adiuuisset me. paulo-
min⁹ habitasset in inferno aīa mea. Ad q̄d
significādū dꝛ Iosue. v. In agro. i. certami
nis campo leuabat oculos suos ad virū ꝯ
se stantē euaginatū tenentē gladiū Cui di
xit. Noster es an aduersarioꝝ. Et ait ille.
Princeps sum exercit⁹ dn̄i. Quis ꝫ timor
esse pt̄ ab hostibꝫ vbi talis ꝛ tāt⁹ est ad suc-
currēdū parat⁹ dn̄s Iuxta illō. Roꝫ. viij.
Si de⁹ nobiscū q̄s ꝯ nos. Et iteꝝ in Ps̄.
Si exurgat aduersū me p̄liū in h̄ ego spe-
rabo. Et iteꝝ. Nō timebo milia ꝑpli circū-
dātis me. scꝫ si tu es mecū. B

Dixi secūdo q̄ xp̄s ꝯsolat̄ ele
ctos suos tanq̄ꝫ
mediator parat⁹ ad recōciliandū cū dꝛ. ste
tit i medio. Circa q̄d sciēdū q̄ xp̄s in tota
vita sua sp̄ tenuit mediū. Nā in medio no-
ctis nat⁹ est. in medio aīaliū posit⁹. in me-
dio doctoꝝ sedit. i medio ꝑploꝝ stetit. Iux
ta illō. Medi⁹ āt vr̄m stetit quē vos nesci-
tis. In medio latronū crucifix⁹ In media
nocte resurrexit. In medio discipuloꝝ p⁹
resurrectionē stetit. vt pꝫ h̄. Ad significan-
dū q̄ nos q̄ resurgere a morte culpe volu-
mus p̄ grāꝫ. debem⁹ sp̄ in oībꝫ opibꝫ nostrꝫ
ꝟtuosis mediuꝫ tenere. Nā nec alit̄ bt̄i ad-
epti sunt glāꝫ: nisi qꝛ mediū tenuere beati.
Aliter em̄ opa nr̄a nō essent ꝟtuosa Unde
phs. j. ethic̄. determinat q̄ oīs ꝟt⁹ ē in me-
dio. Qō pꝫ p̄mo i virtutibꝫ cardinalibus.
Nam prudentiā circūstant duo extrema.
Vnū p̄ modū excessus. s. nimia curiositas.
Aliud p̄ modū defect⁹. s. fatuitas. Prudē-
tia ꝟo tenet mediū. nō declinās ad extre-
mū curiositatꝫ nec fatuitatꝫ Itē iusticiā cir
cūstant duo extrema. Vnū p̄ modū exces-
sus. s. nimia seueritas. Aliud p̄ modū defe
ctus. s. nimia lenitas. Iusticia ꝟo tenet me
diū nō declinās ad seueritatē vel lenitatē.

Itē temperantiā circūstant duo Vnū per
modū excessus. s. gulositas Aliud p̄ modū
defect⁹. s. extenuitas. Tempantia vero nō
declinat ad aliq̄d. Itē fortitudinē circum
stāt duo. Vnū p̄ modū excessus. s. crudeli-
tas. Aliud p̄ modū defect⁹. s. pusillanimi-
tas. sꝫ fortitudo tenet mediū. Hoc idē ptꝫ
in virtutibꝫ theologicꝫ. Nam fidē circum-
stant duo extrema. Vnū p̄ modū excessus
scꝫ leuitas faciliter omnibꝫ credēs q̄ audit
Aliud p̄ modū defect⁹. s. tarditas difficul
ter credēs. Fides ꝫ tenet mediuꝫ. qꝛ credit
credenda. ꝛ nō credit non credenda. Silr̄
spem circūstant duo. Vnū p̄ modū exces-
sus. s. p̄sumptio. Aliud p̄ modū defect⁹. scꝫ
desperatio. sed spes tenet mediū. qꝛ sperat
sperāda. ꝛ nō sperat nō sperāda. Caritas
āt nō hꝫ mediū. qꝛ nō tenet modū. eo q̄ in
diligēdo deū nō est mod⁹ ꝭm Bern̄. Non
em̄ q̄s tantū diligere pt̄ deū q̄n adhuc pl⁹
posset aut deberet diligere. Vn̄ ꝭm ipsum
Modus diligendi deū est mod⁹ sine mō.
Ad significanduꝫ igit̄ q̄ nos dēm⁹ in oībꝫ
nr̄is actibꝫ ꝯuare mediū ꝟtutꝫ. xp̄s hodie i
medio stetit Vn̄ Ber. dic̄. Tene mediū si n̄
vis p̄dere modū. C Stetit āt xp̄s in
medio ꝓpt̄ tria. Primo vt q̄si sol in medio
celi illuminaret. Scd̄o vt q̄i bitumen dis-
iuncta cōbinaret. Tertio vt q̄si cor oīa mē
bra debilia viuificaret. De p̄mo ptꝫ. nā sol
est i medio planetaꝝ sub se habēs tres pla
netas. vicꝫ venerem. mercuriuꝫ. et lunam.
supra se. martem. iouem. ꝛ saturnū. Isti āt
planete nec de se lucent: nec in p̄ntia solis
apparent. ad significandū q̄ sine xp̄o quili
bet i se deficit. Ioh̄. xv. Sine me nihil po-
testis facere. Et oīs bonitas bonitati xp̄i
cōparata nulla esse apparet. Iuxta illud ꝓ
phete Isa. lxiiij. Omnes iusticie nr̄e quasi
pann⁹ mēstruate. q̄ est res vilissima. De se-
cūdo pꝫ q̄ xp̄s stetit in medio. vt q̄si bitu-
men disiūcta cōbinaret Cōbinauit āt xp̄s
diuersa. Primo hoīeꝫ cū deo. Vn̄. j. Thi.
ij. Mediator dei ꝛ hoim hō xp̄s iesus. qui
ideo mediator dꝛ qꝛ recōciliauit hoīeꝫ dō.
Deut̄. v. Ego seq̄ster ꝛ medi⁹ fui int̄ deū ꝛ
vos. Vn̄ dic̄ Horra sup̄ locū p̄dictum ad
Thimo. Q̄ ante aduentū xp̄i nō erat qui
vtrūq̄ꝫ. s. deū ꝛ hoīeꝫ possꝫ arguere ꝛ pone
re manū in ambobꝫ Iob. ix. De⁹ em̄ purus
mediator esse non potuit. qꝛ immortalis ꝛ
iustus erat vnde in nullo cū hoīe cōuenie-

A

bat.n° hõ pur°.qꝛ peccare potẽs erat. nec angelus bonus qꝛ ipassibilis.nec angelus malus.quia iusticie insusceptibilis. Sed hõ xp̃s ħ potuit:qꝛ ꝛ iust° erat cum deo. ꝛ mortalis fact° ẽ cũ hoie.Fact° est ĝ mediatoꝛ ƀm Goꝛ.ibidẽ ñ vt de° solũ sed vt de° ꝛ hõ simul q̃ mediatoꝛ ẽ mediatõe sublimi qꝛ cõicat naturaꝫ extremoꝝ. Hec Goꝛra. Scdo cõbinauit hoiem cuꝫ creaturis.qꝛ creature vt angeli qui prius homi aduersabant in veteri testamẽto faciẽtes vindictã in pctõꝛib.nũc gaudẽt de pnia pctõꝝ vt dr̃ Lu.xv. Et q̃ pri° pmittebãt se adorari Geñ.xviij.nũc phibẽt. vt pꝫ Apoca. vl. Uide ne fecerꝭ.deũ adoꝛa.Tertio cõbinauit hoieꝫ hoi.qꝛ iudeos cũ gẽtib ĩ vnã fidẽ ꝯiũxit. Uñ ex duob parietib fecit vnũ edificiũ.xp̃ quod ꝛ lapis angularꝭ vocat. Ps. Lapidẽ quẽ reprobauerũt edificãtes ħ fact° est i caput anguli. Tertio xp̃s stetit in medio ad viuificandũ mortuos.sic̃ coꝛ i medio coꝛpis. vñ ipe dic̃ Joħ.xiiij. Ego sum via veritas ꝛ vita. Et Joħ.x. Ego veni vt vitã habeãt:ꝛ habũdãti° habeãt. Duplicẽ vitã xp̃s influit mẽbris suis.s.vitam grẽ ꝛ glẽ. Et qꝛ ħ nõ est aliqñ factũ pfecti° q̃ȝ post xp̃i resurrectõꝫ:iõ ad oñdendũ noue vite acq̃sitõeꝫ xp̃s stetit in medio vt illuminatoꝛ per exemplaris vite ꝛ doctrine splendoꝛẽ:ꝛ vt cõbinatoꝛ ꝛ copulatoꝛ per caritatis ꝛ dilectõis ꝯiũctõeꝫ.ꝛ vt recõciliatoꝛ ꝛ mediatoꝛ p offensa pr̃is p sufficientẽ expiatõeꝫ.xp̃t q̃d dꝛ eo merito dꝛ.qꝛ stetit in medio. D

Dixi tertio q xp̃s ꝯsolat fideles suos tãq̃ȝ q̃etatoꝛ mitissim° ad q̃etandũ ꝛ pacificãdũ.cũ dꝛ. Pax vob. Pro q̃ sciẽdũ q ƀm Aug. i li. de ciui.di. Tale ẽ bonũ pacꝭ vt i reb creatis nihil gratiosi° soleat audiri.nihil delectabili° ꝯcupisci.ꝛ nihil vtilius possideri. Et iõ xp̃s intantũ bonũ pacis sepi° cõmẽdauit.scꝫ nascẽdo.moriẽdo ꝛ resurgendo. Nã sicut dic̃ Cassi.li.j.eplaꝝ. Epla.xxxij Ad laudem regnãtis ptinet si ab oib pax amet. Quid eñ meli° pncipẽ pdicet q̃ȝ q̃et° pp̃ls.cõcoꝛs senat°.tota respublica. morũ honestate vestita. Hec ille. Quia igitur xp̃s fuit verus rex regũ ꝛ dñs dñantiũ.vt dr̃ Apoc.xix. Jõ pacẽ amare docuit verbo pariť et exẽplo i vita ꝛ morte ꝛ post mortẽ In vita q̃dẽ.nã eo nato angeli cantabant. In t̃ra pax hoib ꝛc̃. Lu.ij. Hãc etiã discipulis pdicandã cõmisit. vt pꝫ Lu.x. In quãcũq̃ȝ domũ itrauerit.pmũ dicite Pax huic domui. Scdo eã cõmẽdauit i morte ex eo q capi et flagellari.crucifigi ꝛ occidi voluit. vt nos ad pacẽ diuinaꝫ reduceret. Juxta illud Ephe.ij. Uos q̃ eratis lõge facti estis.ppe in sanguie xp̃i. Et seq̃t. Jpe eñ ẽ pax nr̃a q̃ fecit vtraq̃ȝ vnum. Jõ xp̃s dr̃ deus pacꝭ.j.Thes.v. Pmo qꝛ ẽ pacꝭ auctoꝛ Epħ.ij. Jpe ẽ pax nr̃a. Scdo qꝛ ẽ pacis amatoꝛ. Ps. In pace fact° ẽ.Jtẽ. Cũ his q̃ oderũt pacẽ ꝛc̃. Tertio qꝛ pacꝭ allatoꝛ. Ps. Orieť i dieb ei° iusticia ꝛ habundantia pacꝭ. Quarto quia pacꝭ pdicatoꝛ. Epħ.ij. Ueniẽs euãgelizauit nobis pacẽ. Quinto qꝛ pacꝭ emptoꝛ Jsa.liij. Disciplia pacis nr̃e sup eũ. Sexto quia pacꝭ datoꝛ. Joħ.xiiij. Pacẽ relinq̃ vob. Septimo qꝛ pacꝭ pmiatoꝛ Math.v. Bti pacifici. Tertio pacẽ cõmendauit post mortẽ vt ħ. Nã resurgens a mortuis pluries legit pacem aplis dedisse.sic̃ pꝫ in euãgelio hodierno. Ex q̃ infero q inimic° ẽ pacꝭ q̃ ea q̃ ad pacẽ sũt inter hoies destruit.ꝛ p ꝯñs inimic° xp̃i. Jstud patet ex eo:qꝛ destruit oĩe illud fundamentũ p q̃d xp̃s in mũdũ venit.i mũdo vixit.ꝛ de mũdo exiuit. ꝛ post mortẽ in celo regnat.ꝛ qꝛ in oib ꝛ p oia in pace factus est loc° eius. E Sed neq̃s decipiatur in noie pacꝭ.equoco. iõ aduertẽdũ q triplex ẽ pax.s.maloꝝ.iustoꝝ ꝛ btoꝝ. Pria detestabil.scda cõmẽdabil.tertia desiderabil. Pria igiť pax ẽ maloꝝ detestabilis.ꝛ p ꝯñs fugiẽda.de q̃ dicit ppha. Zelaui sup iniq̃s.pacẽ pctõꝝ vidẽs. Et cõsistit in habundãtia diuitiaꝝ.deliciaꝝ ꝛ honoꝝ sine molestia q̃rumcũq̃ȝ tribulationũ aut impedimentoꝝ. Juxta illud ps. Promptuaria eoꝝ plena.eructãtia ex ħ in illud. Boues eoꝝ fetose.habundãtes ingressib suis. Filie eoꝝ composite circũoꝛnate vt silitudo tẽpli. Nõ est ruina macerie neq̃ȝ transitus neq̃ȝ clamoꝛ in plateis eoꝝ. Hec aũt lꝫ videant hoiem pacificare tñ in rei v̈itate turbant. Est ĝ hec pax maloꝝ tripľr mala. lꝫ appareat eis bona ꝛ delectabilis eoꝝ opiniõi. Et pmo ẽ mala in ħ.qꝛ licet iocunda appareat.tñ ẽ amaritudie plena. Apparet secura.tñ ẽ repẽtini iterit° Apparet ipsis libera et tñ vĩdicta plena. Apparet pmo iocunda ꝛ tñ est amara. Nã quõ est pa iocun

ditas in diuitijs vbi timet̃ ꝯtinuari bellũ Pro eis bellat cõſcia arguẽs de male acq̃ſitis. Opprimit ꝓxim⁹ alienare ꝛ ſpoliare cupiẽs. Caro rbellat habũdãtiã ex eis habẽs. Diabolus inſidiat̃ diuerſis ꝑctis illaqueans. Et ſuꝑ oĩa quõ ille pacẽ hꝫ cui ſola memoria mortis amara ẽ. Eccĩ. xli. O mors q̃ꝫ amara ẽ mẽoria tua homĩ pacem hñti in delicijs ſuis. dicit glo. Qui mũdi ꝓſperitatẽ ꝛ diuitias diligit amara eſt illi mors corꝑalis: qꝛ talis future vite gaudia paruipẽdit. Scd̃o hec pax ẽ mala. qꝛ licet apparet ſecura. eſt tñ repẽtini interitus. j. Thef. v. Cũ dixerint pax et ſecuritas tũc repentinus eis ſuꝑueniet interit⁹. Tertio hec pax ẽ mala. qꝛ ꝑmittit impunitatẽ ꝛ libertatẽ. ꝛ tñ ẽ vindicta plena. ſic̃ ꝛ latrões ſp̃ furant̃: ꝛ tñ eis impunitatẽ ꝑmittũt. Similes ſũt muri q̃ currit ad caſeũ vſq꜃ q̃ muſcipula capiat̃. Et vulpi q̃ gallinas inuadit donec laq̃o ſuſpendatur. ꝛ lupo q̇ oues inuadit donec pedica capiat̃. Et talibꝫ cõminat̃ dñs. Deut. xxix. Ne dicas in corde tuo. pax ẽ mihi ꝛ ãbulabo ĩ prauitate cordis mei. ꝛ ſeq̇tur. Veniẽt ſuꝑ eũ oĩa maledicta. ꝛ cõſumẽt eũ ĩ ꝑditiõe. Scd̃a pax ẽ iuſtoꝝ ꝯmẽdabil̃. ꝛ ꝑ ꝯñs diligẽda Et illa ẽ triplex. ſ. interior q̃ ẽ cordis. exterior q̃ eſt tꝑis. ꝛ ſuꝑior q̃ dr̃ diuitatis. Prima ẽ hominis cũ ſeipõ. Scd̃a hoĩs cũ ꝓxĩo. Tertia hoĩs cũ dõ. De ṗma pꝫ. nã qñ null⁹ eſt error ĩ itellectu. null⁹ amor noxi⁹ ĩ affectu nulla mala oꝑatio ĩ effectu. tũc vere pax ẽ ĩ corde hũano. vñ Phil. iiij. dic̃ apl̃s. Pax dei q̃ exuperat oẽm ſenſũ cuſtodiat corda vr̃a. Gorra exponit. i. volũtates vr̃as ĩ caritate. ſ. a mala affectõe Prouer. iiij. Oĩ cuſtodia ſerua cor tuũ. Et intelligẽtias vr̃as Gorra. i. ab oĩ errore. De ſcd̃a pace. ſcꝫ exteriori q̃ eſt pax tꝑis dr̃ Ro. xij. Si fieri pt q̇d ex vobis ẽ pacẽ cũ oĩbꝫ hoĩbꝫ habẽtes. Iſta aũt pax nõ ẽ aliud: niſi cõcordantiũ in bono aĩoꝝ tranq̇llitas. vt dicit Caſſio. ſuꝑ pſalteriũ. Ex q̊ ptꝫ ꝙ hoĩes cõcordes in malo nõ pñt veracit̃ dici pacifici: lꝫ fingantur pacẽ h̃re inter ſe. Vñ Tullius in li. de officijs vocat eã potius cõſpiratiõeꝫ q̃ꝫ pacẽ vel amiciciã. ſicut patet de pilato ꝛ herode. q̇ in morte xp̃i facti ſunt amici. ꝛ iſta pax maloꝝ ẽ mltuꝫ ꝑiculoſa iuſtis. Qꝛ dicit Greg. in paſto. Sicut multuꝫ nocet ſi vnitas deſit bonis. ita valde eſt noxium ſi vnitas aſſit malis. qꝛ ſi ꝑuerſoꝝ neq̇cia ĩ pace iungit̃. ꝑfecto eoꝝ maliſ actibꝫ robur̃ auget̃. Et iõ dicit Iſido. de ſũmo bono. Qꝛ valde optãdũ ẽ vt mali ſint diſcordes ad h̃ vt oꝑa bonoꝝ nõ ĩpediant̃. Eſt ẽ̊ pax bona exterior iuſtoꝝ. qñ hõ ꝓximo ſuo cõcordat in bono. ꝛ oĩa turbãtia animũ ꝓximi ſui vitat ꝛ fugit. oĩa ꝓ̃o ſibi ad ſalutem ꝓfutura ꝓuidet. ita q̇d vni placet alteri acceptũ eſt. Sed valde mirabile eſt q̇d dic̃ Hiero. ſuꝑ pſ. lxxxij. tractãs illd̃. Qm̃ cogitauerũt vnanimiter ſimul aduerſum te. Infelix ppl̃s dei ñ pt ĩ bono tãtã h̃re ꝯcordiã quantã mali hñt in malo. Vñ autem turbatur pax iſta ꝓximoꝝ adinuicẽ oñdit Gre. in q̇dã omel̃. Qꝛ maxĩe h̃ fit ꝑ rebꝫ tẽporalibꝫ. vt dic̃ Seneca in li. de moribus Quietiſſimã vitã agerẽt hoĩes in tr̃a ſi hec duo ꝟba tollerent̃. ſ. meũ ꝛ tuũ. ¶ Et ſolent reddi. vij. cãe ꝓpter q̃s pax non ẽ int̃ hoĩes. Sicut põit Archi. xxiij. q. j. noli. ꝛ Johẽs andree in ca. de aplice. de ſnĩa et re iudicata li. vi. Prima: qꝛ nõ puniunt̃ malefactores. Iuxta illud Eccs̃. viij. Quia ñ ꝓfertur cito ꝯ̃ malos ſnĩa. abſq꜃ timore vllo filij hoĩm ꝑpetrãt mala. Scd̃a habũdãtia tꝑaliũ Gen̄. xiij. Facta eſt rixa int̃ paſtores Abraam et loth. Tertia qꝛ nõ occupãtur pugna ꝯ̃ demones Eph. v. Non ẽ nobis colluctatio aduerſus ꝛc̃. Unde videmus ꝙ carentes bellis extraneoꝝ cõiter ĩter ſe bellãt. Quarta qꝛ non cõſideramus qꝛ diuitijs corp⁹ et aĩam ꝑdimus. Hiere. xlvi. Fortis impegit in fortẽ: et ambo pariter corruerũt. Ita qꝛ non cõſideram⁹ dubium euẽtũ belli. ij. Reg. xi. Vari⁹ eſt euẽtuſ belli. ꝛ nũc hũc nunc illũ occidit gladius. Sexta qꝛ nõ ſuam⁹ ꝓ̃cepta dei nec decimas ſoluim⁹. Iſa. xlviij. Et Baruth. iij. Utinã attẽdiſſes ad mãdata mea. facta fuiſſet ſic̃ flumẽ pax tua. xvi. q. i. Reuertimi. Vñ q̇d nõ accipit xp̃s tollit fiſcus. xvi. q. vij. maiores. De tertia pace. ſ. ſuꝑiori q̃ eſt deitatꝫ. Dicit leo papa in q̇dã ſmõe. Tũc ẽ vera pax hoĩbꝫ ꝛ vera libertas qñ ꝛ caro aĩo iudice regit̃. ꝛ anim⁹ deo ꝓ̃ſide gubernat̃. Hec ẽ vera pax. a dei volũtate nõ diuidi. ꝛ in his q̃ ſoli⁹ dei ſũt delectari. Qñ em̃ ſenſualitas nulla parte reſiſtit volũtati. ꝛ voluntas nulla parte cõtradicit rõni. tũc eſt ſerenitas mẽtis. ꝛ tũc eſt regnũ dei. Tertia pax eſt beatoꝝ q̃ eſt multũ deſide-

tabilis. et est illa q̄ electi dei fruunt̄ deo i ce
lo q̄etati et pacificati in appetitu suo. nihil
vltra desiderare volētes f̄m Boeciū d̄ cō
sola. Sunt eñ tria i aīa nr̄a p̄ncipalia na
turalia. Primū est cognitiuū. et est intelle-
ctus nr̄ q̄ vniuersa cognoscimus. Scd̄m
amatiuū. et est nr̄ affectus q̄ amāda diligi-
mus. Tertiū ē nr̄ effect⁹ q̄ opatiōi insisti-
mus. Hec aūt oīa in celo q̄etant̄ et pacifi-
cant̄. Nā itellect⁹ nr̄ q̄escit in cōtēplatiōe
p̄spicacissime veritatis. q̄escit affect⁹ i dul
ci p̄gustatiōe suauissime bonitatis. Tertō
quietat̄ effect⁹ in cōtinuatiōe trāq̄llitatis
Ibi eñ est sūma prudētia. sūma scia totū
intellectū implēs. ita q̄ nihil remaneat in
eo vacuū. Et satiat̄ intellect⁹ ad plenum.
Baruch. iij. Disce vbi sit prudētia. vbi sit.
v̄tus. vbi sit itellect⁹. vt scias simul vbi sit
lumē oculoꝝ et pax. Ubi sūt ḡ q̄ mlta scire
cupiūt. et h̄ scire negligūt. q̄ scito oīa sciret
Dicit tñ Gre. Quid ē q̄d n̄ videāt q̄ vidē-
tē oīa vident. Ibi etiā est sūmū gaudium.
Ideo affectus sūme et ad plenū quiescit.
Isa. vlti. Ego declinabo sup eā. s. sup aīaꝫ
flumen pacis. Nō dicit guttā sed flumē, p-
pter copiā et habundātiā gaudioꝝ. Ibi et
erit btitudo et̄na et inṫminabilis. Et iō effe
ctus seu opatio nr̄a sūme q̄etabit̄. qꝛ sine fi
ne. Iuxta illud Isa. xxxij. Sedebit ppl's
me⁹ in pulchritudie pac. i tabernacul' fi-
ducie. et in reqe opulēta. Istam ḡ pacē fr̄es
desiderem⁹ fugiētes pacē seculi vanam et
trāsitoriā et inq̄rentes eternā q̄tinus d̄ pa
ce grē pueniamus ad pacē glie eterne. Ad
quā nos pducat pr̄ et fili⁹ et sp̄s s. Amen.

In octaua pasce. II. Sermo. LXII.

Beati qui non ui

b derūt et crediderunt Joh. xx. ca.
Sicut dicit Aug. in li. de verbis
dn̄i. Nulle maiores diuitie. nulli honores
nulla hui⁹ mūdi maior ē suba q̄ ē fides ca
tholica. q̄ pctōres hoīes saluat. cecos illu
minat et infirmos curat. fideles iustificat.
penitētes reparat. iustos augmētat. et i et̄-
na btitudine cū sanctis angelis collocat.
Hec ille. Ex q̄bꝫ ptꝫ q̄ hoīes maxie debēt
eē soliciti ad hn̄dam fidē et de oībꝫ ptinēti-
bus ad fidē. eo q̄ f̄m gradū fidei caritate i
formate recepturi sūt p̄mia in celo. Iuxta
illud Aug. in li. de ouibꝫ. Ille apud deuꝫ
plus hꝫ loci q̄ plus attulit nō argēti sed fi
dei. Hinc saluator ait. In domo pr̄is mei
māsiones mlte sūt. Joh. xiiij. Quod vtiq̄ nō
est nisi p̄pt̄ diuersitatē meritoꝝ ex fidei ra-
dice pcedentiū. in q̄ q̄dam certi⁹ et deuo-
tius se p̄me v̄itati subijciūt q̄ alij. Uñ f̄m
h̄ etiā fides ē maior in vno q̄ in alio vt di
cit Tho. ij. ij. q. iiij. ar. vij. Cū igit̄ ex fide si
cut ex radice oīa nr̄a merita pcedant. Ita
vt q̄cq̄d meriti q̄cq̄d beatitudinis aīa nr̄a
susceptura est ex fidei fundamento pcedat.
vt dicit Aug. sup Joh. recte saluator com
mendās suos fideles dicit. Beati q̄ nō vi
derūt et crediderūt. q. d. Si beati sūt illi q̄
viderūt et crediderūt. q̄nto magl' illi q̄ nō
viderūt et crediderūt. Uñ Aug. sup Joh.
dicit. Fides est credere quod non vides. ꝫ
forte diceres. Ergo fides sancti Thome
fuit diminuta et imperfecta: qꝛ visa credi-
dit. Credidit eñ xp̄m resurrexisse tūc p̄i
mo q̄n eius vulnera vidit et palpauit. Nā
deo certe nō. īmo fuit pfecta fides. qꝛ aliud
vidit aliud credidit. Uidit eñ hoīeꝫ et cre
didit deū. vt dicit sctūs Tho. ij. ij. q. i. art.
iiij. in solutiōe p̄mi articuli. Una ē ḡ fides
nr̄a cū aplīs. q̄ lꝫ viderīt hūanitatē xp̄i. tñ
interi⁹ crediderīt deitatē. sic et nos q̄ nihil
hoꝝ vidētes vtrūq̄ credim⁹. et iō eadē est
btitudo nr̄a cū illis. Sicut ḡ bti q̄ viderīt
et crediderūt. ita beati q̄ nō viderūt et cre
diderunt. Circa v̄ba nostri themat' tria
sūt cōsiderāda q̄ oībꝫ xp̄ianis cōsideratōe
sunt digna. Primo de fidei excellentia.
Scd̄o de fidei sufficiētia. Tertio de fidei
efficacia. q̄ tria q̄ cōsiderabūt reuera beati
erunt. q̄ nō viderunt et crediderunt. A

Dixi primo q̄ ad h̄ vt homi-
nes beati sint q̄
nō viderūt et crediderūt requiritur vt co-
gnoscant fidei excellentiā. Tanta siqdem
est excellētia fidei supra alias v̄tutes. vt cū
oēs v̄tutes xp̄ianis aut p̄cipiant̄ aut psua
deantur. a nulla tñ earū denoient̄ p̄terq̄ a
fide. Uñ nec a spe dicuntur sperales nec a
caritate caritatiui. nec a fortitudine fortes
nec a tpantia tēperati. nec a prudētia pru-
dentes. nec a iusticia iusti. et sic de alijs. ꝫ a
sola fide dicūt̄ xp̄ifideles. Et iō Aug. sup
Johēm appellat eā fundamētū oīm aliaꝝ
virtutū. Quod declarās Tho. ij. ij. q. iiij. art.
vij. q̄ p se et simplr̄ fides ē p̄ma v̄tus inter
oēs v̄tutes theologicas. qꝛ natural' cogni
tio nō pōt attingere ad deuꝫ f̄m q̄d est ob

iectũ beatitudinis ꝓut tendit in ipm spes ⁊ caritas: nisi ꝑ fidẽ. ergo fides est ṗma virtus inter ṽtutes theologicales. s. inter caritatẽ ⁊ spem. ⁊ multo magis inter virtutes politicas seu morales ipa ẽ ṗma. qꝛ nõ pñt esse vere virtutes: nisi p̄supposita fide. vt dr̃ ꝑ Aug. in li. ꝯ Julianũ. Vñ apl's dic̃ Heb. xi. Sine fide impossibile est placere deo. ⁊ iteꝝ. Omne q̃d nõ est ex fide peccatũ ẽ. Ro. xiiij. Ex his cõcludit apl's ꝙ fides est substantia sperandarũ rerũ argumẽtũ nõ apparentiũ. Heb. xi. Q̃d Diony. in li. de diuinis noibꝫ. c. vij. exponẽs dicit. Q̃ꝛ fides est manẽs credẽtiũ fundamẽtũ collocans eos in veritate ⁊ in ipis veritatẽ. Et h̃ dicit apl's subam sperandaꝝ reꝝ. i. causã subsistendi in nobis res sperãdas. s. bona futura. Et h̃ vel in futuro: qꝛ faciet subsistere ĩ nobis res sperãdas in patria ꝑ aptam visionẽ. vel in p̃nti. qꝛ iã facit nob̃ eas subsistere ꝑ spem ⁊ expectationẽ. Vñ glo. sup illõ Math. i. Abraã genuit ysaac. i. fides spez. Itẽ dr̃ argumẽtũ. i. ꝓbatio siue demõstratio q̃dã reꝝ nõ apparẽtiũ. quia fides oñdit nobis inuisibilia. Et h̃ vel fides antiquorũ patrũ. qꝛ eñi ita crediderunt. ergo ita ẽ. vel fides nr̃a est. quia eñi fides ita dicit. seq̄r ergo ita est. Hec Gorra. sup epl'am. Heb. xi. ca. Ex his p3 excellẽtia hui⁹ virtutis: qꝛ in hoc cõsistit ſm Tho. ij. ij. q. iiij. arti. i. ẽ prima inchoatio reꝝ sperandaꝝ in nob̃. Per Assensũ eñi fidei habemus ṽtualit̃ oẽs res sperandas. In h̃ eñi speramus btificari ꝙ videbimus apta visiõe veritatẽ cui ꝑ fidẽ adherem⁹. Hec Tho. Et iõ saluatoꝛ beatificat illos qui sibi ꝑ fidem adherẽt dicẽs Beati q̃ non viderũt ⁊ crediderũt. Est tñ hic sciendũ ꝙ inter fidem spem ⁊ caritatẽ est talis ordo ꝙ per fidem dirigitur homo in via. Et quia via ardua est spe oĩpotẽte innitit̃. ⁊ ꝑ caritatẽ sũmi boni attrahitur. Vnde Aug. dicit. Q̃ꝛ fides nos deo supponit ⁊ subijcit. spes erigit. caritas vnit. Fide agnoscimus nos sub deo esse. ⁊ debitores nos esse seruicij. Spes nos eleuat vt audeamus aggredi q̃d supra vires nostras est. Caritas autẽ facit nos esse cum deo. ⁊ tm̃ de primo.

B

Dixi secundo ꝙ ad hoc vt hoĩes btĩ sint req̃rit̃ vt cognoscãt sue fidei sufficientiam. Multi eñi h̃re se credũt fidẽ sufficientẽ et debitã atq3 ꝑfectã ad salutẽ. q̃ tñ in rei veritate eã3 nõ h̃nt. Et iõ necesse ẽ cognoscere sufficiẽtiã fidei ad salutẽ requisitã. Circa q̃d est cõsiderandũ de tribꝫ. Primo de diuersitate fidei in diuersis hoĩbꝫ. Scd'o de integritate fidei. Et tertio de ꝑfectiõe ⁊ sufficientia fidei. De ṗmo sciẽdũ ꝙ circa fidem sunt multe diuersitates. Est eñi in q̃busdã fides viua. in q̃busdã mortua. in q̃busdã fides ficta. in quibusdã non ficta. s3 vera. in quibusdam fides magna. in quibusdam fides modica. in q̃busdã fides implicita. in q̃busdã aũt explicita. Fides viua est fides q̃ potẽs ẽ elicere debitas operationes. De q̃ Abacuc. dr̃. ij. Just⁹ aũt ex fide viuit. et hec vocat̃ fides ꝑ dilectiõem operãs ſm Gorrã ad Heb. xi. vñ ibi ipe exponit. Justus ex fide viuit. vita gr̃e in presenti ⁊ viuet in futuro vita glorie. De fide mortua dr̃ Jaco. ij. Fides sine opibꝫ mortua est. Et hec dr̃ fides informis. i. carens forma. q̃ ẽ caritas. sic̃ corp⁹ carẽs aĩa. q̃ est ei⁹ forma ⁊ vita. Vñ gl. sup dictũ Ja. dic̃. Fides sine opibꝫ mortua est. Quibꝫ opibꝫ reuiuiscit fides. q̃ ṗus erat mortua. ⁊ iformis fit formata ⁊ viuẽs. Hec gl. Sed divere dñe in h̃ ẽ mirabile ꝙ fides informis fit formata. ⁊ sic õ mortua iteꝝ viua. Quis aũt nõ miretur ꝙ totiens de⁹ mortuũ suscitet quotiẽs pctõris fidez ꝑ peccatũ mortuã iteꝝ viuificet. Et sic totiens erit mortuoꝝ suscitatio quotiẽs pctõꝝ absolutio. cũ tñ nunq̃3 põt eẽ vinuz. Rñ. ſm Tho. ij. ij. q. iiij. arti. iiij. Q̃ꝛ qñ de fide formata fit ĩformis. ⁊ econuerso. nõ mutat̃ ibi fides. s3 mutatur subiectũ fidei quod est anima ꝙ quandoq3 habet fidem sine caritate. qñq3 aũt cũ caritate. Non est ergo mirandu3 ꝙ de mortuo fiat viuũ. hoc eñi facit gr̃a. q̃ est vita aĩe sp̃ualis. q̃ totiens q̃ties põt abesse ⁊ adesse. q̃d nõ fieret si eẽt forma essentialis. Fides ficta est eoꝝ q̃ ad temp⁹ credũt ⁊ in tp̃e temptatiõis recedũt Mat. xiij. ⁊ Lu. viij. Fides non ficta ẽ de q̃ dr̃. i. Thimo. i. Finis p̄cepti est caritas ex corde puro. cõsciã bona. ⁊ fide non ficta. Vide q̃d dicit caritatẽ ꝓcedere a fide. Expõit Gorra dicens. qꝛ dilectio ꝓcedit originalit̃ ⁊ dispositiue ex potẽtia cognitiua. imo minimus actus caritat3 ex fide ꝓcedit q̃ ẽ in intellectuali habitu. õ modicitate fidei dr̃ Mat. xiiij. Modice fidei q̃re dubitasti. ⁊ Mat.

vi.qnto magis vos modice fidei. Dic Rabanus. Modica fides e q in deo de tpalibus spem non hz. Et hec e fides imperfectorum. vt dicit Gorra sup eplam. ij. Thes. iij. de qua dr Isa. liij. Dne qs credidit auditui nro. Alia e fides magna. et hec e pfectorum. de qua Math. xv. dictu est mulieri. O mulier magna est fides tua. Ad hoc aut vt magna fidem qs habeat requirunt ista quatuor. Prio vt de deo magna sentiat. vt centurio q credidit curari vno vbo filiu suu. Math. viij. Cui dictu e a dno. No inueni tanta fide in isrl. Scdo vt bona trasitoria intuitu eterne retributionis contenat Heb. xi. Fide Moyses gradis effect e relinques egyptu. Dicit Gorra. i. contepsit egypti gliam in q ondit q p fide est contemptus bonor tpaliu. Hec Gorra. Tertio vt in aduersis de deo pfidat. Vn. ij. Thes. j. dicit apls. In oib gras agite q fides vra supercrescit. Gorra. suphabundatia caritatis. vel supercrescit. i. in tribulatoib no deficit. Exo. j. qnto magis opprimebant egyptij filios isrl tanto magis crescebant. Quarto vt cu ho petit a deo et statim n accipit. a pposito no desistat. sicut chananea Math. xv. cui dictu est. Magna e fides tua. De fide implicita qua tenent oes hre dr Heb. xi. Fides est suba sperada rerum. qd fit cu ho oia crededa in gne credit. De fide explicita qua tenent solu hre plati dr j. Pe. iij. Parati sep ad satisfactioe oi poscenti vos ronem de fide spe et caritate. Et sic patet de fidei diuersitate. B Sequitur de fidei integritate. Nam qd pdesset hre fide in parte et in parte no. sicut credere in prem aut in filiu. vel in patre et filium no aut in spmsctm. et sic de alijs. Debet ergo esse de oib articul sil explicite vl iplicite. Vn dic sctus Tho. ij. ij. q. v. arti. iij. Q sicut pcm mortale criat caritati. ita discredere vnu articulu cotrariat fidei. Vn Iaco. ij. dr. Qui peccat in vno factus est oim reus. Sicut g caritas non remanet i hoie post vnu pcm mortale. sic nec fides postqs discredit vnu articulu fidei. Ex his infert sctus Tho. q heretic q discredit vnu articulu fidei no hz habitu fidei nec formate nec informis. qd mgraliter ibide deducit. Si aut qrit in q cosistat hec integritas fidei. Rndeo fm Tho. q no solu consistit i his que sunt vt articuli fidei. sz et in his q sut vt pcepta eccliastica. Et sic fm istu doctore tuc fides e integra qn ho inheret doctrine ecclie. q pcedit ex vitate pma et scripturis sacris. tanqs infallibili dine regule. Si aut ea q sunt fidei alio mo tenet qs p fide. no dr hre fide sed opinione. Vn ex his ptz solutio ad illud dubium q qrit. An ille dicat hereticus q ex his q eccla docet. q vult tenet. et q vult no tenet. Dom est enim breuiter q talis si h ptinaciter tenet. e hereticus. eo q tal no inheret ecclie vt infallibili regule sz ppie volutati. et sic hz potius opinione qs fide fm ppia voluntate. Hec Tho. Attede q audis vel legis dicta istius doctoris dicetis. ecclie p oia in his q fidei sut obedire debere. Sz forte diceres. ver e in his q fidei sut tm no in alijs. Ad quod ego rndeo q no solu in his. ver etia i alijs Na sic dic Aug. in li. de cura p mortuis agenda. q si nulla eet auctoritas sacre scripture q doceret orare p defunctis. tanta e auctoritas ecclie romane et ei cosuetudo q p lege firmissima sine dubitatioe e tenenda. Et h aperti. Ite Aug. dic in li. c faustu. q no crederet euangelio nisi eu auctoritas eccle comoueret. Hoc etia aptissime scribens ad Hieronymu epla. xviij. dicit. Cotra aptissimu more ecclie nemo sentiat Et Damasce. li. iiij. sua snia dicit. Semper cosuetudo ecclie suada e. Sil Hieronym c vigilatiu in epla dic. Quid necesse e in man sumere qd ecclia no pcipit. Ite Aug. in li. Samsonis. xi. di. ecclesiasticaru. odit multa ex sola cosuetudie ecclie tenenda. sicut signatio cruc in fronte. bndictio hostie triplex. plixitas canonis. orare versus oriente. bndictio fontis. oleu vnctiois in baptismo. q oia tacita ac mystica traditioe patru sunt magis obsuata silentio qs publicata scripto. Quata posset h argui c hereticos dogmatizates c vtraqs specie. de decimis. de indulgentijs et alijs. q oia sunt contra pcepta ecclie et consuetudines ipius approbatas. C De tertio scz de sufficientia et perfectone fidei ptz. Na tuc dr sufficiens et pfecta fides. qn est de opib creatiois. recreatois et glorificatiois. et habetur in simbolo aplor. qru cofessio est sicut qdam scala Jacob. xij. gdib costructa. cuius cacume celu tangit. p qua angeli descedunt et ascendut. Et dns insup innixus e illi. h est dicere q qcqd ptinet ad diuinita

tē xp̄i ⁊ humanitatem eius ad trinitatem ꝑsonarum ⁊ ecclesie sacramēta. sufficienť ibi tradiť. Unde dicit Tho. ij. ij. q. ij. arti. viij. Qꝫ credere trinitatē explicite est ō necessitate salutꝫ tꝑe noue legis ⁊ grē. qꝛ oēs q̄ renascunť in xp̄o ħ adipiscunť ꝑ inuocationē trinitatis. ꝭm illud Math. vl. Euntes in mūdū vniuersū p̄dicate euāgeliū oī creature. baptizātes eos in noīe p̄ris ⁊ filij ⁊. ſſ. imo vt ip̄e ibidē dicit. Mysterium xp̄i explicite credi nō p̄t sine fide trinitatꝫ qꝛ in mysterio xp̄i hoc cōtineť ꝙ filius dei carnē assumpserit. ꝙ ꝑ grām. ſſ. mundū renouauit. ⁊ iteꝝ ꝙ de spū̄sctō concept⁹ sit. Ex his pꝫ ꝙ sufficiētia ⁊ ꝑfectio fidei nr̄e cōsistit maxime in his duobꝫ q̄ oēs explicite necessario credere teneнť. scꝫ trinitatem ꝑsonaꝝ in diuinis ⁊ misteriū natiuitatis. passionis. resurrectionis. ascensionis xp̄i ⁊ missionis. ſſ. et oīa cōtēta in simbolo apostoloꝝ. Uñ ꝭm Guil. de lata petra ꝓpť hoc particule fidei in simbolo ap̄loꝝ contente dicte sunt articuli. qꝛ ꝑ ip̄os hortamur ad credendū et ip̄i crediti artant nos ad amorē vel timorē dei vel aliā affectionē ad deum. Addit aūt p̄dict⁹ doctor ꝙ nō oīa credēda p̄nt dici articuli fidei. Sūt em̄ q̄dā que fidē antecedūt. vt q̄ sūt iuris naturaľ. sicut est ħ ꝙ ꝓximo nō ē nocēdū. Quedaꝫ ꝓo cōsequūtur fidē. vt ħ ꝙ antixp̄s ē futurus. que tñ sunt credēda. Et pꝫ ex his mľtos errare di. nihil credēdū eē nisi q̄d ē de deo. q̄d falsū est simpliciter loquendo. cuꝫ credere carnis resurrectionem non sit de deo. sed de homine. et tamē est articul⁹ fidei. Uerūtñ loq̄ndo strictius nō est aliq̄s articulus q̄cūq꞉ crediť ab eccľia q̄ nō reducať ad deum mediate vel imediate. cū oīa credenda sapiunt vel dei potentiā aut sapiētiā aut bonitatē. sicut pꝫ ītuēti scripturas et creaturas ⁊c̄

Dixi tertio ꝙ ad hoc vt homines beati sint ꝑ fidem. simul necesse ē vt cognoscāt eius efficaciā. Est aūt effect⁹ fidei p̄cipuus triplex Primo qꝛ deo multū placet. Secūdo qꝛ diabolo multū displicet. Tertio qꝛ hoībꝫ multū ꝓdest. De p̄mo dr̄ Eccī. i. Bñplacitū est deo fides et mansuetudo. Et iō placet deo. qꝛ sine ip̄a nihil placet deo. Heb. xj. Sine fide impossibile est placere deo. nec mirū. Ip̄a em̄ est porta ꝑ quā p̄nceps noster xp̄s intrauit ad cor hoīs. Prius em̄ intrauit ꝑ fidē in mētē ꝟginis q̄ꝫ in ventrē Luce. j. Beata q̄ credidisti. Qδ tractans Aug. in lib. de ꝟginitate dicit. Beatior fuit maria cōcipiēdo fidē xp̄i q̄ꝫ carneꝫ xp̄i. Materna ꝓpinquitas nihil marie ꝓfuissꝫ nisi felici⁹ xp̄m corde q̄ꝫ carne gestassꝫ. Itē ad tantū deo placet ꝙ oīa q̄cūq꞉ vult impetrat apud deū vnde centurioni dictū ē. Math. viij. Sicut credidisti fiat tibi Itē īaam deo desponsat Ozee. ij. Sponsabo te mihi in fide. Scδo diabolo displicet multū. quia ip̄a eū fugat Marci. vl. Signa eos q̄ crediderint hec seq̄ntur. In noīe meo demōia eijciēt. i. Joh. v. Hec ē victoria que vincit mundū fides vr̄a Heb. xi. Scti ꝑ fidē vicer̄t regna. s. mūdi ⁊ carnis ⁊ diaboli. Itē fides ē lorica ⁊ scutū ꝯ diaboli tela. i. Theſ. v. c. Induti lorica fidei. In hac em̄ cōsistit tota nr̄a resistētia ꝯ diabolū. i. Pe. vlt. Cui resistite fortes in fide. Tertio fides hoībꝫ multū ꝓdest. Nā ip̄a ē lucerna ad quā ī nocte hui⁹ vite ambulať ij. Coꝝ. v. Per fidē ambulam⁹ ⁊ nō ꝑ speciē. Itē ꝑ ip̄am fiūt hoīes habitaculuꝫ xp̄i spūale. Ephē. iij. Habitare xp̄m ꝑ fidē ī cordibꝫ vr̄is. Itē fides regit totaꝫ vitā hoīs ī grā dei Abacuc. ij. Justus āt ex fide viuit. Exponit Guil. de lata petra. i. vitā suam regit ⁊ gubernat. Itē ꝑ fidē habeť btitudo vie ⁊ patrie. De p̄ma dr̄ hic. Beati q̄ non viderunt et crediderunt. De scδa dr̄. i. Johan. v. Uitā habetis eternā qui creditis ī noīe filij dei. Galľ. iij. Qui ex fidei sunt bñdicentur cū filijs abraam. Hec ḡ reportat finem salutis animaꝝ nostrarū. vt diciť. i. Petri. i. Unde Johā. vi. Omnis qui credit in eum non pereat sed habeat vitā eternam. Sed vt hec oīa nobis proficiāt tria sūt nobis necessaria. Primo scilicet vt habeamus fidem rectam seu certam. ne spiritu erroris decipiamur. sicut de multis p̄dixit Apostolus. In nouissimis diebus quidam discedent a fide: attendentes spiritibus erroris. i. Thimo. q̄rto. Secundo vt habeamus fidem fortem. ne per asperitates cadamus. sicut petrus ambulans supra mare. cui dictum est. Modice fidei Matthei. xiiij. capi. Tertio vt habeamus fidem operosam per dilectionem. ne ꝑ ocium euanescat. Quia fides sine operibus mortua est Jaco. ij. Qδ cū habuerim⁹. cer

te filij dī erimꝰ ꝑ fidē. vt dr̄ Gal. iiij. ⁊ morte eternā euademus. ⁊ vitā eťnā atqꝫ btitudinē consequemur. Quid nobis pstare dignetur. ⁊c̄.

Dn̄ica scd̄a pꝰ pasca. I. Ser. LXIII.

e **Go sum pastor** bonus Joh̄. x. Quāuis deꝰ omnipotens ab initō mundi mirabil'i maiestate sua apparuit in vniuersa rerum ꝓductione iuxta illud ps̄. Mirabilia opera tua dn̄e. ac ꝑ hoc ōn̄derit sufficiēter potentiā suam. sapiam ⁊ bonitatē. tn̄ qꝛ hō ex ꝑuaricatiōe diuinoꝝ mādatoꝝ sic fuit infectus. vt nec attēderet dei potentiā ꝑ memoriā. nec sapiam ꝑ rōnem. nec bonitatē ꝑ voluntatē ꝓpriā. vn̄ q̄si oblitꝰ tātoꝝ bonoꝝ. dereliquit factorē suū. et recessit a deo salutari suo. Juxta illud Deutero. xxxij. c. Deum qui te genuit dereliquisti. ⁊ oblitꝰ es domini creatoris tui. Sꝫ quia scriptū est. quia altissimus benignus est sup ingratos. Qd̄ ex eo patuit. qꝛ lꝫ vidisset hoiem sic ingratū. beneficia sua sibi nō subtraxit: sed auxit ⁊ cumulauit. Nā qꝛ hoies nō curabāt opus creatōis venit filiꝰ dei vt impenderet opus recreatōis seu reparatiōis hūane. vt sic saltē hoies maioribꝫ bn̄ficijs ꝑuēti. bonitatē dīnā supra se agſcerēt ⁊ eū velut bonū pastorē amarent. Appropinquās igiť passioni dn̄s. vt aīas suoꝝ discipuloꝝ ad se amandū erigeret cōmendans bonitatē suā dicit. Ego sum pastor bonus In q̄bus verbis describiť bonitas diuina q̄ntū ad impensam homi pietatis clemētiam. Jmpendit aūt diuīa bonitas hoi triplicē bōitatē seu pietatē ꝫm triplex opus sue bonitatis. Nā triplex ē eius opꝰ maxie pietatis. vicꝫ opus creatiōis. opus recreationis. ⁊ opus glorificatiōis. Scd̄m hoc tria sunt considerāda in ꝟbis p̄missis q̄ diuinā pietatē cōmendāt. Primo itaqꝫ commēdať diuina bonitas q̄ ad eiꝰ essentialē entitatē ⁊ h̄ ꝑ opus creatiōis. cū dr̄. Ego sum. Scd̄o cōmēdať eiꝰ immēsa bonitas q̄ ad eiꝰ inestimabilē caritatē. ⁊ h̄ ꝑ opꝰ recreatiōis. cū dic̄. pastor. Tertio cōmendatur eiꝰ infinita bonitas. q̄ ad eiꝰ ꝑpetuam ⁊ interminabilē iocunditatē. cū dr̄. bonus Quo ad p̄mū opꝰ deꝰ dr̄ bonus. q̄ ad secūdū melior. q̄ ad tertiū optimꝰ. Jn oībus aūt simul consideratis apparet bonus. Jō d̄ se dicere ꝑt. Ego sū pastor bonꝰ ⁊c̄. A

Dixi primo q̄ in verbis p̄missis cōmendať diuina bonitas q̄ ad eiꝰ essentialē entitatē. ⁊ h̄ ex oꝑe creatiōis. cū dr̄. Ego sū. Nulla creatura pōt dicere veraciter istud. Ego sum p̄ter solū deum. cui hoc ꝓprie cōuenit vt dicat. ego sum. rōne triplici. Primo rōne immutabilitatis. qꝛ in essendo sꝑ idem ipe est. et immutabilis est. ps̄. Tu aūt idē ipe es. Vn̄ ipe dicit. Ego deus ⁊ nō mutor. ⁊ Jaco. j. Apud quē non est trāsmutatio. Hoc confiteť balaam Num. xxiij. dicens. Non est deus q̄si hō vt mentiať. nec vt filius hoīs vt muteť. Vn̄ permenides phs dixit. q̄ deꝰ mobilē orbem rotat. sꝫ se immobilē cōseruat. Jstud pꝫ in Esau. d̄ q̄ dr Heb. xij. q̄ locū p̄nie non inuenit q̄q̄ cū lacrimis q̄sierit Gen̄. xxvij. Et d̄ anthiocho. ij. Mach. ij. Rogabat deū a q̄ n̄ erat miscd̄iam cōsecuturus. Sꝫ dī. nōne Hiere. xviij. dr̄ ex ꝑsona dei Si impius egerit pn̄iam sup pctō suo agam ⁊ ego pn̄iam super malo qd̄ cogitaui sibi. Et iteꝝ Ezech. xviij Quacūqꝫ hora pctōr igemuerit omniū iniq̄tatū suaꝝ non recordabor. Ad qd̄ rn̄deo q̄ ista mutatō nō est in deo. sꝫ i hoie sic mutato. Vn̄ volūtas dīne p̄destinationis finalis sēꝑ eadē manet q̄ntūcūqꝫ hoīs volūtas muteť. Dicendū ḡ q̄ deus mutat sn̄iam. sed cōsiliū nunq̄ꝫ. Per hūc modum loq̄ť Amb. de pe. di. j. Nouit deꝰ mutare sn̄iam scꝫ interlocutoriā p̄ntis iusticie si tu noueris mutare vitā et mutare delictum. Scd̄o deo cōuenit esse ꝓꝑe ꝓpter eius oīpotentiā. q̄ d̄ nihilo pōt aliq̄d facere. ⁊ abiectū glorificare. sicut ipe de se dicit Jsaie xlv. Ego sū deꝰ ⁊ nō ē alter. formās lucē ⁊ creans tenebras. Tertio conuenit sibi ꝓprie eē rōne sūme benignitatis quā ōn̄dit in dimittēdo culpā ⁊ cōferēdo grām. Jsa. xliij. Ego sum q̄ deleo iniq̄tates tuas ꝓpter me. Huius aūt entitatꝭ p̄mo apparet magnū bn̄ficiū in creatōe. vbi deꝰ dedit eē nature. Nā licet ad potētiā ꝑtinet creare. bonitatis tamē est potētiā mouere ⁊ eā operi applicare. Vn̄ Aug. dicit. qꝛ iō nos sumꝰ. et qꝛ deꝰ bonꝰ ē. ⁊ inq̄ntū simꝰ boni sumꝰ. Quia ad idem dicit Damasce. lib. ij. ca. ij. Quia bonꝰ ⁊ supbonꝰ ē deꝰ. nō est cōtentus suiipsius contemplatione. sed superhabūdātia pietatis ⁊ bonitatis motꝰ attemprauit

vt cuilibet generi benefaceret vt sua boni
tate participaret. Hec ille. Ex q̇bꝫ ĩfero ꝙ
opꝰ creatiõis hũane lꝫ sit opꝰ potẽtie di-
uie. q̄ntũ ad h̄ ꝙ tãtã creaturã ex nihilo fe
cit. tñ ē opus benignitatis diuie. q̇ ad h̄ ꝙ
eã sine meritis p̄cedẽtibꝫ dignatꝰ ē facere.
⁊ cũcta ꝓpter hoīeꝫ creare ⁊ condere in mũ
do. q̄ etiã deꝰ nõ tam mirabilit̄ ꝗꝫ delecta
biliter ꝓpter hoīeꝫ creauit. Sic vt per illa
deũ cognosceret ⁊ amaret. Unde Aug. x.
cõfes. c. vi. dicit. Celũ et terra ⁊ oīa q̄ ĩ eis
sũt. ecce vndiqꝫ mihi dicũt vt te amem. nec
cessant dicere hoībꝫ vt sint inexcusabiles.
Rom. j. Ex q̇ cõseq̄nt̄ infero ꝙ hũanũ ge-
nus maxime obligat̄ ad amandũ deũ etiã
supra angelicã naturã. q̇d pꝫ ex eo q² nul-
li angeloꝝ tãta bñficia in creatiõe sunt col
lata vt homi. Nã angeli hñt esse pulchꝝũ.
q² spũale tm̄. sed hoīes spũale et corporale
Angeli creati sunt ꝓpter deũ. Creature ãt
nõ ꝓpter angelos. sꝫ ꝓpt̄ hoīes. et ita hoīes
maioris sunt dignitatis. ꝙ creati ꝓpt̄ deũ
⁊ cũ h̄ creature ꝓpter ip̄os vt sint q̇dãmo-
do dñi creaturaꝝ. et solũ recognoscant do
minũ deũ suũ. Propter q̇d dicit Hugo in
li. de arra aīe. Magno d̄bito obligata es
aīa mea. ⁊ multũ accepisti. ⁊ nihil a te ha-
buisti. ⁊ ꝑ his oībꝫ non habes q̇d retribuas
nisi tm̄ vt diligas. Nam q̇d dilectione da
tũ est nec meliꝰ nec decẽtiꝰ ꝗꝫ ꝑ dilectiõeꝫ
rependi põt. Sap. xi. Diligis oīa q̄ fecisti.
Hec ille. Sꝫ certe pugnat ꝯ̄ multos ordo
iste. q̇ creaturã ꝑ creatore diligũt. ⁊ nõ so-
lũ vt nõ dñentur creature vt dñi sed etiaꝫ
subijciũt̄ sibi vt serui. sic̄ sup̱bi q̇bꝫ dñatur
diabolꝰ. Auari q̇bꝫ dñat̄ terra. luxuriosi q̇
bus dñat̄ ꝓpriũ corpꝰ. Et de his veꝝ ē q̇d
dicit Sapiēs. Creature in odiũ homi fa-
cte sũt. q̇d tũc fit q̄ñ eis hõ abutit̄. Sed
diceres. ex q̇ in odiũ homi facte sũt. ḡ hõ ñ
peccat ex se sed ex illis creaturꝭ. Rñdeo ꝭꝫ
Holgot sup̱ libꝝ sapīe. c. xiiij. ꝙ non ē im-
putãdũ creaturis nec bonitati vel speciei
creature. si hoīes ĩ amore mũdanoꝝ cõtra
honorē dei figant̄. sꝫ tm̄ imputãdũ ē homi
q̇ male vtit̄ creaturꝭ. Uñ Aug. in li. de ve
ra religiõe. c. xxviij. dicit. Nec aqua malũ
nec aīal maluꝫ q̇d in aere viuit. Nam iste
sube bone sunt in se. sꝫ maluꝫ est volũtaria
p̄cipitatio in aq̄ ⁊ suffocatio quaꝫ mersus
patit̄. Stilus ferreus alia parte q̄ scriba-
mus. alia p̱te q̄ deleamus fabricatꝰ ē. ĩ suo
genere pulcher ⁊ ad vsũ nr̄m accõmoda-
tus. Et si q̇sq̇ꝫ eadē parte scriberet q̄ delet̄
⁊ ea velit delere q̄ scribit̄. nullo mõ stilum
malũ fecerit. sꝫ ip̄m factũ ĩ re ĩturpat̄. Hec
Aug. Et ꝑ h̄ tollũt̄ excusatões q̄rũdã in
pc̄is dicẽtiũ ⁊ allegãtiũ ĩterdũ carnis ꝓp̄e
fragilitatē eos ĩpellere ad pctm̄. aut ĩterdũ
diabolũ eos cogere ad peccãdũ. Quibꝫ re
spõdeo ꝙ nullũ hoꝝ cogit eos peccare. sꝫ
ip̄imet sũt cã pc̄ti efficiēs. Nam ꝭm Hol-
got vbi. s̄. Concupiscẽtia in carne non ne
cessitat aliquē ad pctm̄. lꝫ bene incitat. ⁊ h̄
ꝓ pctõ p̄mi parentis. ē tñ in voluntate sua
si velit vt possit ei resistere. Sed di. q̄re
deus melius sine tali incitamento nõ crea
uit hoīeꝫ. Rñdeo ꝭꝫ Gre. li. ix. mora. c. xvi
Q² h̄ iõ fecit. ne hõ in sup̱biã eleuet̄ ex p̄sũ-
ptiõe securitatis. vt dũ pulsata trepidat. ĩ
solo auctoris adiutorio robustius spem fi
gat. Hec ille. Silr̄ diabolꝰ non cogit ad
pctm̄. Quia dicit Bern̄. sup̱ cantica ꝭmõe
lxxxvi. Impulsor hoīs diabolus est. ĩpul-
sor mundus. impulsor hõ. Quis est iste hõ
si q̄ris. Quisq̇ꝫ sui. noli mirari. Usqꝫ adeo
impulsor hõ sui est ⁊ suimet p̄cipitator. vt
non sit q̇d in altero pulsore formides. si ip
se ꝓp̄as a te cõtineas manus tuas. sensus
tuos. Hec ille. Et tm̄ de p̄mo. B

Dixi secundo ꝙ in ṽbis pre
missis cõmen
datur diuina bonitas q̇ ad eius ĩmensam
caritatē. ꝑ quã hoīem recreauit. cũ dr̄. Pa
stor. Iuxta illud. Pauit eos in innocentia
cordis sui. Hõ eñ creatꝰ fuit in innocẽtia
sed cito eã amisit ⁊ ea longo tp̄e caruit. vñ
q̄si multꝭ milibꝫ annoꝝ famē ip̄ius passꝰ ē.
Iuxta illud. Famē patient̄ vt canes. Ue-
nit ḡ filiꝰ dei ⁊ attulit panē angeloꝝ. Joh.
vi. quo reficit orbē terraꝝ. Et h̄ tũc. q̄ñ vir
tute passiõis sue satiauit aīam esurientem
bonis. Tũc eñ esuriẽtes ⁊ sitiẽtes ĩ q̇bꝫ aīa
p̄ expectatõe salutꝭ defecerat. sedẽtes in te
nebris ⁊ ĩ vmbra mortꝭ inferni. vinctos in
mẽdicitate ⁊ ferro impleuit bonis. Uñ me
rito dici põt pastor. q̇ sic ouē ꝑditam ꝓp̄ijs
humeris in cruce impositã reportauit ad
caulas eccl̄ie militantꝭ. ⁊ eã saturauit om̄i
bus delicijs spũalium gaudioꝝ. ⁊ ē istud
beneficiũ caritatꝭ diuine erga hoīeꝫ maiꝰ
ꝗꝫ p̄mũ. q² est speciale homi. sic ꝙ nullī al-
teri. Nã angeli mali nõ sunt recreati. sꝫ tm̄
hoīes. sicut dicit Damasce. lib. ij c. iij. Qõ

hoib9 est mors angelis est casus. Vñ sicut
hõ post mortẽ ẽ insanabilis. sic demões p9
lapsum. Jõ ps̃. recolens istud bñficiũ dic.
Benedic aĩa mea dño. ⁊ noli obliuisci oẽs
retributões ei9. Et sequit. Qui sanat oẽs
infirmitates tuas Ex q̃ infero q hõ maxi
me dz et specialiter amare deũ. ⁊ specialit
vitare eius offensam q̃ taliter sanat eũ. vñ
ps̃. dicit. Non fecit taliter oĩ natõi. Et
vere nõ fecit alicui. cui sic puideret de mul
tiplicib9 remediĩs. sacris. indulgentĩs. q̃
bus sanari possum9. Magnitudo aũt di
uine caritatis i creatõe hũana apparuit ĩ
hoc q nõ q̃litercũq3 recreauit sed sic bon9
pastor dedit aĩam suã p ouib9 suis. ⁊ istud
est signũ excellentissime caritatis. iuxta il
lud Joh. xv. Maiorẽ hac dilectiõz nemo
hz: nisi vt aĩam suã ponat q̃s p amic3 suis
Ex q̃ pz dignitas aĩe hũane. q̃ sic placita
fuit deo. q p eo posuit aĩaz suã Juxta illd
Sap. iiĩ. Placita erat deo aĩa illi9. pp̃ter
h̃ pperauit illũ educere d̃ medio iniq̃tatũ.

Apparet aũt p̃ciositas aĩe nr̃e ex
trib9. Ex ei9 dolorosa amissiõe. Ex ei9 di
ligẽti inq̃sitiõe. Ex ei9 carissima redẽptio
ne. Prĩo pz ex ei9 dolorosa amissiõe. Sa
piens eñ nõ dolet multũ de amissione rei
parue. xp̃s aũt sapĩa dei prĩs pl9 de dolo
re monstrauit de amissione paucaꝝ aĩarũ
q̃3 si totũ aurũ arabie pdidisset. Nã multa
talenta auri suo tpe pdita sũt. ciuitates cõ
buste ⁊ destructe. p q̃b9 xp̃m nullaten9 legi
mus fleuisse. Sed certe de pditõe aĩarum
paucaꝝ legit̃ fleuisse. vt dr̃ Lu. xix. Videñ
ciuitatẽ fleuit sup illã. Glo. plãgit repro
bos q̃ nesciebãt etiã cur plãgebãt. s3 exul
tabãt i reb9 pessimis. Patet g̃ q xp̃s amat
aĩas. Juxta illud Sap. xi. Parcis ẽt oib9
q2 tui sunt dñe q̃ amas aĩas. Scdo idem
pz ex eius diligenti inq̃sitiõe. Sapiẽs eñ
nõ multũ curat si pdiderit aliq̃d vile. S3
xp̃us in remotissimis partib9 aĩam q̃siuit.
xxxiĩ. annis laboriose in paupãte ⁊ labo
re. Narrãt fabule q Orpheus vxorẽ suaz
q̃siuit vbiq3. nec eã inuenit donec in infer
nũ descendisset. Sic xp̃s etiã p redẽptõne
aĩaꝝ in infernũ descẽdit. ps̃. Dñe eduxisti
ab inferno aĩam meã. Tertio ptz hoc idez
ex eius cara redẽptiõe. p qua redimẽda vi
dens xp̃s totũ mũdũ nõ sufficere dedit se
ipm. j. Coꝝ. vj. Empti estis p̃cio magno.
Et iõ ipe ẽ sol9 custos aĩaꝝ. cetera cõmi

sit famulis vt tẽpalia. Ps̃. Custodit dñs
aĩas sctõꝝ suoꝝ. Et Sap. iiĩ. Justoꝝ aĩe i
manu dei sũt. Licet aũt sic deus amat ani
mas hũanas. tñ valde mirũ ẽ q hoies eas
sic vilipendũt. Nã maiorẽ curã ipendunt
sordidis sotularib9 q̃3 aĩab9 peccatricibus
Unde Aug. in quodã s̃mone. Quid vis
hr̃e malũ. nõ vxorẽ. nõ filiũ. nõ filiã. nõ tu
nicã. nõ caligã. Rogo p̃pone aĩam tuam
calige tue. Sũt aũt hoies diuersi erga su
as aĩas. Nã q̃dam eas pdũt. q̃dã vendũt.
q̃dam ipignorãt. q̃dã p nihilo dãt. Vẽdũt
cupidi p diuitĩs. exponẽtes se rapinis. fur
tis. piurĩs. fallis mercatiõib9. vñ Ecci. x.
dr̃. Nihil est iniq̃us q̃3 amare pecuniam.
Hic eñ ⁊ aĩam suã venalẽ habet. Scdo
aliq̃ aĩas suas pdũt vt ociosi. negligentes
accidiosi. nõ curãtes: nisi q vna dies va
dat ⁊ alia succedat. Ecci. xx. est q̃ pdit aĩaz
suã p cõfusiõe. Tertio aliq̃ aĩaz suã impi
gnorãt. vt sũt illi q̃ illicite diuitias. delici
as honores acq̃rũt. vt ad tp̃s bene habeãt
q̃ in senectute nõ hñtes q̃ soluere. q2 vitaz
cõsuetã dimittere nõ pñt. aĩas demonib9
tradũt. ⁊ sic pign9 pdũt. Sũt ⁊ aliĩ q̃ aĩas
suas ñ p se s3 p suis ipignorãt vt p̃lati q̃b9
d2 illud. iiĩ. Re. xx. Custodi virũ istũ. q̃ si
lapsus fuerit. erit aĩa tua p aĩa illius. ⁊ iõ
deberẽt curare vt tẽpestiue pign9 reluerẽt
a mutuante. Quarto aliq̃ aĩas suas p nihi
lo dãt. vt sũt inuidi. iracũdi. q2 ceteri pec
catores aliq̃d p aĩab9 recipiũt. vt supbi ho
nores. auari diuitias. luxuriosi delicias.
s3 isti nullũ d̃lectabile. s3 plenũ amaritudi
ne. Et iõ de tali dr̃ illud Hester. iiĩ. Tra
dens me morti ⁊ piculo. Cõsiderem9 igit
tantã dignitatẽ aĩaꝝ nr̃aꝝ ⁊ eas honore
mus. ⁊ caro p̃cio appendam9. Xp̃s eñ pro
eis dedit aĩam suam q̃3 nõ dedisset p toto
mũdo. Hiere. xiĩ. Reliq̃ domũ meã. dimi
si hereditatẽ meã. dedi dilectã aĩaz meã in
man9 inimicoꝝ. pp̃t h̃ dr̃ Ecci. xxix. Graz
fideiussoris tui ne obliuiscar3. Dedit eñ p
te aĩam suã. Et tantũ de scdo.

Dixi tertio q in h̃. p. cõmẽdat bonitas xp̃i q̃ ad
eius intermĩabilẽ iocunditatẽ. ⁊ h̃ quo ad
opus gl̃ificatiõis. Pro q̃ sciẽdũ q l3 bona
nature sint bona ĩfima bona grẽ sint bona
media. nl̃la tñ simplr̃ dicũt̃ bona nisi bõa
gl̃e. Cui9 rõ ẽ. q2 oĩa bona tã nature q̃3 grẽ
ordinãt̃ in bona gl̃e. ⁊ sic bona gl̃e cõpre

bēdūt i se oīa bōa. Exo. xxxiij. Ueni ondā tibi oē bonū. De q̄ apl's dic̄. nec aur᷑ audiuit nᶜ ocul⁹ vidit nᶜ i cor hois ascēdit q̄ ds pparauit diligētib⁹ se. Ex q̄ ifero q̄ bona gl'e sūt maxie bona. q̄ oim bonoꝝ i se ptētiua. Scdo ifero q̄ bona gl'e maxia sūt ⁊ nō cadūt sub merito nr̄aꝝ passionū. Jstō ptꝫ q̄ finiti ad ifinitū nll'a ē ꝓportio. Uñ Ro. viij. dr̄ Nō sūt ꝯdigne passiōes h⁹ tpis ad futurā gl'a᷑. Et Sap. iij. dr̄. Qm donū ⁊ pax ē elect᷑ ei⁹ Ex q̄ ꝯñr tertio ifero q̄ pmiū regni celest᷑ nō dat̄ sctis nisi ex liberalitate et acceptatōe diuia. vñ dic̄ Robert⁹ holgot sup libꝝ Sap. c. iij. expones lrā᷑ pdictā. q̄ pax etn̄e btitudis q̄ ē futura elect᷑ ē donū dei liberaliter ⁊ sup cōdignitatē passionū.

Sꝫ d. ex q̄ sic ē q̄ hō ex suis nat̄alib⁹ nō pt mereri ex ꝯdigno vitā etn̄ā. Quero a te. nūq̄d saltē hō adiut⁹ p grām diuinā possit eā mereri ex ꝯdigno. Videt̄ ei q̄ sic. Quia dic̄ apl's. ij. Thimo. iiij. De reliq̄ reposita ē mihi corona iusticie. Si g̊ est corona iusticie: g̊ iuste reddit̄. ⁊ p ꝯñs ex condigno Ad q̄d rñdeo q̄ istō dictū itelligit̄ dupl'r Uno mō q̄ merita hois tm̄ valeāt naturalr. puta q̄ tāta sit bonitas in nat̄a ⁊ suba meriti q̄ ei debeat̄ vita etn̄a. Alio mō q̄ tātū valeat legalit̄ ex istitutōe leg᷑. Sic̄ praua pecunia cupri ex nat̄a sui siue nat̄ali valore ñ valet tātū q̄ntū vn⁹ panis. ſꝫ ex institutiōe pncipis tātū valet. Jsto mō opa nr̄a ex sua nat̄ali bonitate nō meret̄ vitā etn̄ā de condigno sꝫ de ꝯgruo tm̄. q̄ ꝯgruū ē q̄ hoī facienti ſm suā potētiā finitā detur pmiū vite etn̄e ſm potentiā infinitā. Pōt etiā dici q̄ opa nr̄a sunt ꝯdigna vite etn̄e ex gr̄a nō ex suba act⁹ Statuit em̄ de⁹ q̄ bñ operās in gr̄a hēbit vitā eternā. Et iō p grā᷑ ⁊ lege᷑ pncipis nr̄i meremur de ꝯdigno vitā etn̄ā Et ſm h̄ dr̄ iustū pmiū. q̄ de⁹ ꝯstituit̄ debitor ex nat̄a sui pmissi nō ex nat̄a nr̄i debiti cōmissi. Sic̄ dicit mgr̄ sniaꝝ li. iij. di. ix. c. iiij. Ex q̄b⁹ oib⁹ infero q̄ licet de⁹ iuste retribuet dādo sctis pmia. tm̄ ꝯsiderata insufficiētia meritoꝝ ipoꝝ in se in relatōe ad pmia eterna. ex mera bonitate sua eos saluabit. Juxta illud Treñ. iij. Miscdie dñi q̄ nō sum⁹ cōsumpti. Et apl's dicebat. Gr̄a dei sum id q̄d sum. Et iterū. Gr̄a dei vita eterna. Quatuor āt ondūt indignitatē nostrā ad gl'a᷑ quā de⁹ dat supra ꝯdignū vic᷑ impotētia nature. q̄ de se est nuda nō hn̄s aliq̄d vñ placere possit Juxta illō Mich. vj. Quid dignū offerā dño Job. xiiij. Hō nat⁹ ⁊c̄. Seq̄t̄. Et dignū duc᷑ sup eum ⁊c̄. Scdm ē immūdicia culpe. de q̄ Luc. xv. Pater peccaui in celū. nō sū dign⁹ vocari. Tertiū ē insolentia negligētie Mat. xxij. Luce. xiiij. Nuptie q̄dē parate sunt. ſꝫ qui inuitati erāt nō fuerūt digni. Quartū ē insufficientia pnie. q̄ licet pnia nr̄a possit ēē digna benignitate acceptatiōis ⁊ pietate reputatōis. Juxta illud Math. iij. Facite dignos fruct⁹ pnie. nō tm̄ est digna eq̄litate retributōis vel ꝓportionabilitate satisfactionis. Cui⁹ rō. q̄ passiōes breues ad durandū. leues ad portandū. pauce numero. parue merito. idō nō pñt ꝯparari ad pmia q̄ sunt etn̄a. vniuersalia ⁊ deliciosa. ad Titū. iij. Nō ex opib⁹ iusticie q̄ fecim⁹ sed ſm miscdia᷑ suam saluos nos fecit Thob. ix. Si meipm tradā tibi in seruū nō ero condignus. q̄ g̊ nec digni sum⁹: nec digni ēē possum⁹ nisi indignos dignificet de⁹ Hester. vj. Hoc honore dign⁹ est quē rex vult honorare. Jdō nō est rogandū quia digni sim⁹ sed vt dignos efficiat. ij. Thes. j. Oramus semp p vobis vt dignet̄ vos vocare vocatione sua. Et Paral. vl. Quia indignū saluabis me ſm magnā miscdia᷑ tuam laudabo te semper omnibus diebus vite mee ⁊c̄.

Dominica scd̄a post pasca. II. Sermo. LXIIII

Bnus pastor animā suā dat p ouib⁹ suis Johan. x. Et si de⁹ omps diligat omnē creatura᷑. vt dr̄ Sap. xj. Diligis oīa q̄ sunt. et nihil odisti coꝝ q̄ fecisti. Tñ multo intēsiori ⁊ feruētiori caritatis affectu diligit genus humanū. Tāto em̄ caritat᷑ feruore erga hoie᷑ videt̄ esse accēsus. vt q̄i oim aliorū q̄ ꝓpter hoiem creauit oblit⁹ ipi soli met hoī tm̄ intendat. vñ illud. Nūq̄d de bob⁹ cura est deo. j. Cor. ix. q̄si di. nō. Hinc dicit Aug. sup Joh. Oꝫ oīa diligit de⁹ q̄ fecit Sed inter illa magis diligit creaturas rationales. ⁊ de illis ea ampli⁹ q̄ sunt mēbra vnigeniti filij ei⁹. Hec ille. Signū autem hui⁹ dilectōis diuine erga hominē in hoc apparet q̄ ei vult maius bonum q̄ꝫ ceteris creatur᷑. Ex quo signo vt dicit Thomas pma pme. q. xx. arguit̄ magnitudo amoris

Cū ei amare sit velle bonū alicui. cōstat ꝙ
q̄ntū est ex ꝑte boni ipius quod q̇s vult a-
mato. illū dr̄ magis amare cui mai⁹ bonū
vult. Cū ḡ deus velit nob̄ summū bonū
cōstat ꝙ nos maxie diligit. Signū aūt ꝙ
vult nob̄ sūmū bonū apparuit in h̄. q2 vt
nos redimeret dedit vnigenitū filiū suum
cui nō pepcit sed ꝓ nob̄ oibꝫ tradidit illuz.
Rom̄. viij. Cū ḡ nō sit mai⁹ signū caritatꝫ
intensioris q̄ꝫ mors ꝓ amicis. ⁊ xp̄s hoc fe
cit. merito pōt d̄ eo dici. ꝙ ipe tanq̄ꝫ bon⁹
pastor aiam suā dedit ꝓ ouibꝫ suis. De tri-
bus fit mentio in hoc verbo. s. de benigni-
tate nr̄i saluatoris seu creatoris. ibi. bonus
pastor. Scdo de p̄ciositate redēptōis. ibi
dedit aiam suā. Tertio de dignitate hūa-
ne cōditiōis. ibi ꝓ ouibꝫ suis. De p̄mo i q̄
describit̄ benignitas nr̄i creatorꝫ dr̄ ꝙ bo
nus est pastor. Ista benignitas apparet in
multꝫ vt ōnsū ē in s̄mōe p̄cedēti. Sz ma-
xime relucet in tribꝫ. s. in bonitate istructō
nis. scdo in bonitate gubernationis. tertō
in bonitate educatiōis. A Quantuz
ad p̄mū dr̄ bon⁹ mgr̄. q̄ntū ad scdm dicit̄
bonus dn̄s. q̄ntū ad tertiū dr̄ bonus pa-
stor. De p̄mo. s. de bonitate instructōis dr̄
Mar. x. Mgr̄ bone q̇d boni faciā vt ha-
beā vitā eternā. Circa qd̄ sciēdū ꝙ aliter
pueri bonos mgr̄os eligūt. alit̄ adolescen
tes seu viri. Pueri nāqꝫ dicūt illos bonos
mgr̄os. q̇ eis obtēperāt ad volūtatē nō ad
vtilitatē. q̇ ꝑmittūt eos ociari ⁊ ludere ⁊ di
es deducere in solacijs. Sz certe mali sūt
mgr̄i tales. q2 finaliter sunt ruina ⁊ ꝑditio
puerorꝫ in senectute. Ecōuerso ē d̄ mgr̄is
adolescentū q̇ eligūt tales q̇ eos corrigāt
instruāt. vacare vel ludere nō ꝑmittāt. sed
studere in moribꝫ ⁊ sciētijs cōpellāt. vt p⁹
h̄ securi req̇escāt. Prim⁹ mgr̄ significat dia
bolū q̇ p̄est vanis hoibꝫ. q̇bꝫ oia ad volūta
tē ⁊ libitū iporꝫ ꝯcedit. vt postea eos i infer
no et̄nalit̄ fatiget cruciatibꝫ ⁊ penis Hui⁹
mgr̄i discipulus ille fuit q̇ dixit. Aia mea
hēs multa bona reposita i annos plīmos
Lu. xij. Sz q̇d sequit̄ stati audiuit. Stul
te hac nocte repetēt demōes aiam tuā a te
Ecce post breue ociū long⁹ labor Tal' fuit
⁊ ille q̇ ad breue t̄ps induebat̄ purpura et
bisso. ⁊ epulabat̄ q̇tidie splēdide. sed tādez
sepultus ē i iferno. Lu. xvj. Scd's mgr̄ si-
gnificat xp̄m q̇ docet nos vtilia. ⁊ nō ꝑmit
tit ociari ad horā. sed cōtinue laborare vt
postea et̄nalit̄ req̇escam⁹ a laboribꝫ Apoc.
xiiij. Ammō iā dic̄ spūs vt req̇escāt a labo
ribꝫ suis Docet aūt triplicē doctrinā. s. p̄ce
ptorꝫ Exo. xx. Nō mechaberꝫ. non furtuz
facies. nō occides. ⁊ sic de alijs. Cōsiliorū
Si vis ꝑfect⁹ eē: vade ⁊ vēde oia q̄ hēs et
da paupibꝫ. ⁊ veni seq̄re me Mat. xix. Ter
tiā superogationū vt illud. Orate ꝓ inimi
cis vr̄is. bn̄facite ill' q̇ oderīt vos. Et illud
Si q̇s ꝑcusserit te ad vnā maxillā p̄be ei ⁊
alterā. Et illd̄ Si q̇s tollit a te tunicā. da
ei et palliū Mat. v. O q̄ꝫ facil' doctria h⁹
mgr̄i ⁊ q̄ꝫ vtil' scia. n̄ facere alijs q̇d sibimet
hō fieri n̄ vult. Qd̄ ēt a natā hoi vid̄r i cor
de iscriptū. Ro. j. Nihil ḡ difficultatꝫ p̄ci-
pit q̇ vitare solū malū iniūgit. Et certe si
q̇s ꝯsideret vtiqꝫ difficili⁹ ē hoiez occide-
re q̄ꝫ n̄ occidere. Difficili⁹ ē adulterari q̄ꝫ eē
castū. Difficili⁹ ē furari q̄ꝫ d̄ ꝓp̄o viuere. ꝙ
si q̇s dicat. ⁊ si p̄cepta st̄ facilia. ꝯsilia tn̄ dif
ficilia. Qr vēdere oia ⁊ dare paupibꝫ vt d̄r
Mat. xix. h̄ ē maxie difficile. Rn̄. s̄z Tho.
in li. de ꝑfectōe vite spūal'. c. vij. ꝙ dn̄s nō
ea rōne dedit h̄ cōsiliū q̄si diuites ꝑfecti eē
nō possint aut itrare regnū celorꝫ. sz q2 de-
facili nō pn̄t. Vn̄ de abraā legit̄ ꝙ fuit ꝑfe
ctus. ⁊ tn̄ fuit diues Gen̄. xvij. Silr̄ ⁊ do.
zache⁹ ⁊ alij. Ex q̇ ifero s̄m Tho. ꝙ cōstat
diuitē eē ꝑfectū q̇ nō hz aīm diuitijs irre-
titū sed totalr̄ deo cōiūctū. Vn̄ Ecc. xxxj
dr̄. Beat⁹ diues q̇ inuēt⁹ est sine macla. et
q̇ p⁹ aurū nō abijt. Magne eñ v̄tutis di-
ues eē ōndit̄ ⁊ ꝑfecta caritate fixus in deo
q̇ ex affectu diuitiarꝫ maliciā pc̄ti nō tra-
hit q̇ p⁹ aurū cōcupiscēdo n̄ vadit. nec i di
uitijs cōfidendo se extollit. Sed certe s̄m
ipm pauci sunt tales diuites. Nā q̄nto ma
ior ē btītudo ⁊ virt⁹ diuitis talit̄ instituti.
tāto mior taliū ē nūer⁹. Vn̄ seq̇t̄. Quis est
h̄ ⁊ laudabim⁹ eū. Fecit eñ mirabilia i vi-
ta sua. Vere mirabilia fecit qui diuitijs af
fluentibꝫ cor nō apponit. Et si q̇s est talis
vere ꝓbat̄ ꝑfect⁹ Sz attēdite q̇d addit iste
mgr̄ in hoc consilio. Si vis inq̇t ꝑfect⁹ eē
vade et vēde oia que habes. Tria sunt cō-
sideranda negociatori. q̇d. q̄n̄ et quō ven-
dat. Quid vt merces nō membra sua ven-
dat. Illa eñ vendūt hoies prudētes. qui-
bus carere optime pn̄t. Nemo vendit aūt
oculū. manū pedē ⁊c̄. Sed domū agrū ⁊c̄
Anima autē melior est oculo manu ⁊ om-
nibus membris etiaz glorificatis. vt dicit

Augustin⁹. Nescit ergo negociari qui ve-
nalez animā exponit. Docet ergo ꝑfectus
magister. vt vendam⁹ quecūqꝫ habemus.
nō quod sumus. Nam quid prodest homi
ni si vniuersum mundū lucretur. se autem
perdat. Secundo debet scire quando vē-
dat. scꝫ quando plurimū valet. vt tempo-
re nundinaꝝ. Nundine nostre sunt temp⁹
presentis vite. in quo vnus ciffus aque fri
gide datus in nomine xp̄i multum valet.
Ecce nūc temp⁹ acceptabile. ij. Coꝝ. vj. ꝛ
Eccs. iij. Tempus vendendi tēpus emen
di. post mortē vero oīa regna mundi nul
lius sunt estimationis. Tertio scire debet
quō vendat vt det vilius et melius recipi
at. Stultus mercator qui recipit argenti
marcā ꝛ dat marcā auri. Peior qui perdit
mēbra in foro. Pessimus qui animā vendit
pro obulo. Heu quanti hodie ꝑ dolos. so-
phisticationes et fraudes in venditione et
emptione perdūt animas ꝑ modico p̄cio.
decipientes se mutuo. Secundo benigni
tas istius domini apparet in bonitate gub
nationis. Omnia enim cū mansuetudine ꝛ
tranquillitate gubernat. Sapientie. viij.
Disponit omnia suauit. Unde Trenoruꝫ
iij. Bonus est dominus sperantib⁹ in euꝫ.
Et Naum. j. Bonus domin⁹ cōfortās in
die tribulatiōis. Exquo ergo bonus dn̄s
merito ei seruiendū potius q̄ꝫ alteri. Nam
iustū. facile. et vtile persuadent sibi esse ser-
uiendū. Justum. quia nobilis quo nullus
dignior. Unde nō sufficit ad hoc angelus
vt ei seruiat homo. multo minus diabol⁹.
Apocal'. xix. Uide ne feceris conseru⁹ eniꝫ
tuus sum. Item facile. quia mandata eius
grauia nō sunt. ṗma Johannis. v. Math.
xj. ca. Jugum em̄ meum suaue est. Non sic
diabolus. De quo Hiere. xvj. dicit̄. Ser-
uietis dis alienis qui non dabunt vob re-
quiem. Item vtile est sibi seruire. quia libe
ralis et potens volens plene remunerare.
Matthei. xxv. Euge serue bone ꝛ fidelis.
quia in pauca fuisti fidelis. supra multa te
constituā. Non sic diabolus qui seruos su-
os perdit. Johan. x. Fur nō venit nisi vt fu
retur et mactet et perdat. Iste est Abime-
lech q̇ seruos perdit et perditur cum illis.
Judicū. ix. Tertio benignitas nostri crea-
toris apparet in bonitate educatōnis. Un̄
dicit̄ de eo ꝙ est bonus pastor. Pascit aūt
nos quadruplici alimento. Primū est cor-
poralis alimonie. Hūc cibum etiam p̄stat
irrōnabilibus animalib9. Und ps̄. Oculi
omniū in te sperāt dn̄e. et tu das escam illo
rum in tempore oportuno. Item idē. Qui
dat escam omni carni Sed certe pauci sūt
q̇ hunc cibum a deo se habere cōfitētur di.
Si nō laborarem nihil haberem. O stulti
cia. Responde queso q̇s dedit tibi mēbra
ad laborandū. secūdo q̇s dedit sapientiaꝫ.
ꝛ industriā ad inueniendū. tertio quis dat
profectū ad consequendū et perficiendum
opus inceptū. nōne deus Ergo q̇d habes
quod nō accepisti. j. Coꝝ. iiij. Qꝫ si accepi
sti q̇d gloriaris quasi non acceperis. Nam
nec parētes tui tibi relinquere potuissēt ni
si thesaurizassent. nec thesaurizassent nisi
sciuissent. nec sciuissent: nisi a deo accepis-
sent. Ergo a deo potius habetur qđ habe
tur a parentibus. nec fortuna tibi cōferre
quicq̄ꝫ potest preter deum. Naꝫ ceca est ꝓ-
speritas sine auxilio diuino. sicut deducit
Henric⁹ de vrimaria li. de perfectione ite-
rioris hominis li. xiij. c. j. tractans illđ Jo
hannis. xv. Sine me nihil potestis facere.
Nōne sic est. Nam quid prodest nostra ni-
dustria sine deo cū oīa etiā que toto āno
īmo tota vita laboramus et conquirimus
vnius hore momento sepius contingit re-
digi in fauillā deo solo ꝑmittente. q̇d si vo
lente vel precipiente et nosipsi in nihilum
verteremur Trenoꝝ. iij. Misericordie do
mini qꝛ nō sumus ꝯsumpti. Scđm alimē-
tum est sp̄ualis intelligētie. Cibus em̄ spi-
ritualis est verbū dī. q̇ anima pascit̄ per re
ctam eius intelligentiā. Unđ Ps̄. Domi-
nus regit me ꝛ nihil mihi deerit. ī loco pa-
scue ibi me collocauit. Super aquaꝫ refe-
ctionis educauit me. animā meā cōuertit.
Math. iiij. Non in solo pane viuit homo.
sed in oīm verbo quod procedit de ore dei
Ex quibus patet ꝙ seculares ꝛ vani sp̄nē-
tes auditionē verbi dei. quantūcunqꝫ ha-
bundent temporalib9 delicijs famelici sūt
ꝛ mortui. patet quia in solo pane corpora-
li volunt viuere qđ esse nō potest. Cuꝫ em̄
compositi sunt ex corpore ꝛ anima. patꝫ ꝙ
sicut corpus viuit pane materiali. ita aīa
debꝫ nutriri pane sp̄uali verbi dei. Alioq̇n
talis homo non viuit ꝑfecte ꝛ plene. sed se
miplene. et per ꝯsequēs est semiuiu⁹. quia
solū viuit ſm corpus. nō aūt ſm aīam. ꝛ ꝑ
ꝯn̄s tal' hō nō ē hō. Eccce pulchra ꝯclusio

ꝙ nō audiens verbū dei nō est hō. Unde Isa. j. Nisi dñs reliquisſꝫ nobis semen ſbi sui sic Sodoma fuissem⁹. ꝛ quasi Gomorra similes essem⁹. Constat autē ꝙ Sodomite ꝑuertētes ordinē nature. nō merebantur dici homines nec habitare cū homib⁹ in terra. Ideo submersi sunt cū demonib⁹ in infernū. vt dr̄ Gen̄. xix. Tertiuꝫ alimentum est sacramentalis eucharistie. De quo Joh. vj. Nisi manducaueritis carnem filij hominis nō habebitis vitā in vobis. Sꝫ attende istius cibi magnitudinē. Dicit̃ em̄ de ipo ꝙ est panis angeloꝝ. Sapiētie. xvj. Panē angeloꝝ ꝓstitisti eis. paratum de celo. habentē omne delectamentū et omneꝫ saporeꝫ suauitatis. Quod pro tanto dico vt sciat se debere fore magnū qui manducaturus est hunc panē. Unde Augustino dictum est in li. ꝯfeß. Cibus sum grandiū cresce ꝛ manducabis me. Hinc Salomō ait. Ad mēsam magnā sedisti. scito quia talia te oportet ꝑbere. O vtinam recordaremur quid accepim⁹ in hoc sacramento vtinā caueremus a recidiuo isto tempꝫe ne iudiciū manducarem⁹ et biberemus. j. Coꝝ. xj. Indigne sumit qui cōmittit ea que nouiter accedēdo dimiserat ad tempus. Indigne cōmunicat q̇ eijcit tantū dn̄m ita recenter hospitatum. Hinc aplus clamat. ij Coꝝ. vj. Hortamur vos ne inuanū gr̄am dei recipiatꝫ. Et iteꝝ. Noli negligere gratiā q̄ in te est. j. Thimo. iiij. Glosa. Gratiaꝫ dei inuanū recipit q̇ post remissionē pctōrū in bonis operib⁹ se nō exercet. Un̄ Gre. dicit ꝙ gr̄a vacua eē nō pōt in bonis. quia sempꝫ operat̃ magna si est et vbi est. Si autem operari negligit gr̄a non est. Quartuꝫ alimentū est celestis glorie. q̇ non pascunt̃ nisi electi in celo. Un̄ illud Lu. xxij. Ego dispono vobis sicut disposuit mihi pater meus regnū vt edatis et bibatis in regno meo. Et iterū. Beatus qui manducat panē in regno dei. De his pascuis Ezeh. xxxiiij. dr̄. In pascuis vberrimis pascam eos. in montib⁹ excelsis erunt pascue eorū. Et tm̄ de ꝓmo ꝓncipali.

B

Dixi secūdo ꝙ in verbis premissis tangitur ꝓciositas nr̄e redemptionis. cū dr̄. dat animā suā. Magn⁹ affectus caritatis ostēditur in trib⁹ ꝓmis effectib⁹ benignitatis. scꝫ ꝙ creator nr̄ fact⁹ est nobis bonus mgr̄ instruendo de vita eterna. vt sciamus ad eaꝫ ꝑuenire. Secundo ꝙ factus est bon⁹ dn̄s in gubernando ꝛ regendo. ne ꝯtingat nos in aliquo sub eius regimine deordinari. Tertio ꝙ factus est bonus pastor in educando. ne cōtingat nos in vita deficere ex defectu nutrimēti et alimenti vtriusq̧ hominis. Sed certe maximū benignitatꝫ est signū ꝙ animā suam dignatus est ponere pro animab⁹ nostris. vltra quam caritateꝫ nemo maiorē habet Joh. xv. Un̄ j. Johānis. iij. In hoc est charitas dei in nob quoniā ipe posuit animā suaꝫ pro nobis. Tria aūt dicūt̃ h de eius mirifica et inenarrabili bonitate quam exhibuit nobis i sua passione. Primo ꝙ passio sua fuit nimis liberalis et gratiosa. Unde dicit. dat. Nō em̄ cōmutauit nobiscuꝫ de simili qui omnino indigni eramus in om̄ibus et insufficientes. Romano. viij. Nō sunt cōdigne passiones huius tpis. Necvendidit pro aliquo precio Job. xxviij. Non dabitur auruꝫ obrisuꝫ. i. fulgidū pro eo. nec accommodauit ad temp⁹. sed donauit se ꝑ nobis perpetuo soluens ꝑ nobis liberaliter qđ tenebamur Ps. Que non rapui tunc exoluebā. Ideo dicit notanter. dat. Secūdo ostenditur ꝙ passio xp̄i fuit nimis cara et preciosa. i hoc ꝙ dedit animā qua nihil preciosius estimari potest. etiam si totus mundus ad vnius anime estimationē conferat̃. vt dicit saluator Math. xvj. Quid prodest homini ꝛc. Et Math. vj. c. Nonne anima plus est ꝙ̄ esca. Et ratio q̄a omnes alie creature species sunt aliqualis similitudinis dei. cum sint quedam vestigia similitudinis dei. sꝫ valde remotissime ab eius perfectione distantes. anima vero humana est ad imaginem dei facta et similitudinem eius. ꝛ per cōsequēs valde ꝓpinqua perfectioni eius. Quod si non esset nō diceretur hominib⁹ Estote ꝑfecti sicut pater vester celestis ꝑfectus est Math. v. Cum autē christus non solum fuisset homo. sed etiā de⁹. patꝫ ꝙ aīa eius ex cōiunctione cū verbo in vna persona fuit maxime ꝑfectōis. Hinc de ea dr̄ ꝙ nō ad mēsurā dat⁹ est ei spūs sic nob Joh. iij. ꝛ j. Und. Uidim⁹ eū plenū gr̄a ꝛ veritate. Tāte ḡ ꝑfectōis aīaꝫ plenā oīb⁹ donis. gr̄ijs. btītudinib⁹. fructib⁹. dotib⁹. ꝛ alijs oībus copiosissime dotataꝫ. dare pro nobis pctōrib⁹ nōne excedit om̄eꝫ nr̄am estima

tionẽ ꝛ sufficiẽtiã. Vñ Hiere. xij. dr. Dedi
dilectã animã meã i man⁹ inimicoꝝ. q. d.
recordare q̇d fecerim ꝑ te Eccĩ. xxix. Graz
fideiussoris tui ne obliuiscaris. dedit eniz
ꝑ te animã suã. Ex his ptz ꝙ magne repu
tatõis debet esse apud nos memoria passi
onis xp̃i. q̇ dedit tam liberaliter animã tã
p̃ciosam. suam propriam non alienam.
E Si autẽ queris q̇d lucri aut quid ma
gni nobis acciderit aut euenerit ex morte
et passione xp̃i. Rñdeo tibi. certe ꝙ maxia
necessitas fuit vt xp̃s poneret animam suã
pro nobis per passionem suam. Peccatum
eñ quantũ ad p̃ns quattuor mala confert
nobis. Nam p̓mo tollit nobis locum. per‑
uertit motum. corrumpit affectũ. ꝛ ꝯstrin
git ꝑ reatũ ad penã. De p̓mo ptz. Naz om
nis creatura habet locũ ꝭm exigentiam et
forme sue debitũ. ita vt quãto creatura no
bilior tanto locus ei debet altior. Et h̃ pz
in om̃ib⁹ creaturis. Differũt eñ spẽs crea‑
turarũ ab inuicẽ ita ꝙ due equales inueni
ri nõ possunt. Unde ptz ꝙ in celo archan‑
geli sunt sup angelos. p̓ncipatus sup arch‑
angelos. ꝛ ptãtes sup principatus. ꝛ sic de
alijs. Et hoc idẽ ptz i corꝑib⁹. q: sup terrã
est aqua. ꝛ sup aquã est aer. ꝛ super aerez est
ignis. ꝛ sup ignem est celũ stellatũ. et super
celũ stellatũ est celum cristallinũ. supra q̃d
est celum empireũ. q̃d q̃a est nobilissimum:
est sup om̃e celũ locatũ. Hoc idẽ patz in re
bus elemẽtatis. Naz supra ligna est metal
lum. ꝛ super metalla sũt herbe. ꝛ supra her‑
bas sunt animalia. ꝛ sup aĩalia sunt hoĩes.
Et sic ꝭm gradũ nature hõ est suꝑior in na
tura. Et ideo om̃ib⁹ creaturis in p̓mordio
creationis rex hõ om̃ib⁹ est preposit⁹. Vñ
Gen. ij. Ut presit piscib⁹ maris ꝛ volucri‑
bus celi. Sed hunc gradũ homo nobilis
amiserat ꝑ pctm̃. Vñ sicut in gradu natu‑
re hõ fuit altior añ pctm̃. ita inferior fact⁹ ẽ
post pctm̃. q: pctm̃ ignobilitat et vilificat
aĩaz. ꝛ ponit in ea turpissimã formã. ꝓpt q̃d
dicit Augusti. ꝙ pctõr nõ est dign⁹ pane q̃
vescit. Rõ at h⁹ põt eẽ. q: oĩs creatura q̃n‑
tũcũqꝫ sit vilis gerit aliquã silitudinẽ crea
toris ad minus in esse. Pctm̃ aũt est reces‑
sus ab esse. Et cũ hõ peccat efficitur nihil
propter q̃d hꝫ potius dissilitudinem q̃ꝫ si‑
militudinẽ. Unde Aug⁹. dicit in li. ꝯfessi.
ꝙ inuenit se longe esse a deo in regione dis
similitudis. Passione aũt xp̃i pctm̃ dletur

Juxta illud Apoc. j. c. Dilexit nos et lauit
nos a peccatis nostris in sanguĩe suo. quo
peccatores lauantur. sed deleto pctõ resti‑
tuitur locus. Vñ ad Heb. dr. Q: vna sacri
ficatio q̇cquid erat deleuit. In signũ h⁹ sci
p̃res de limbo educti ꝑducti sũt vsqꝫ ad ce
lũ. Ac si diceret. q: ꝑ passionez xp̃i in q̃ xp̃s
dedit animã suã loc⁹ humane nature debi‑
tus ꝭm eius p̓meuã originẽ restitutus est.
Et sic patz q̃nta vtilitas fuit dante animã
xp̃o ꝑ nobis. Et est triplex gradus dilecti
onis ꝓximi. Prim⁹ impẽdere ꝑ salute ipi⁹
tꝑalia. vel ea totaliter vel particularit ad‑
ministrãdo. j. Cor. xiij. Tradidi oẽm sub
stãtiã in vsus paupeꝝ. Scd̃s expõere cor‑
pus laborib⁹. fatigatõib⁹. tribulatõnib⁹. ij.
Thimo. ij. Laboraui vsqꝫ ad vincl̃a ꝑ vr̃a
exhortatõe. Terti⁹ ponere aĩam. i. Joh. iij
In h̃ cognouim⁹ caritatẽ dei in nob. vt sic
ipe posuit aĩam suã ꝑ nob. ita ꝛ nos. Et h̃
in necessitate ẽ p̃cepti. extra necessitatez est
ꝑfectionis. Anima aũt h̃ intelligit put vi‑
uificat corpus. nõ put viuificat a deo. Se
cũdo pctm̃ peruertit motũ. Quicũqꝫ ei ali
quid opat intendit aliquẽ finem. alit eius
operatio non perueniret in finem. et q̇cun
qꝫ mouetur intendit terminũ ad quẽ debet
perueniret in ipo q̇escere. Terminus autẽ
in quo natura rõnalis quiescit est sol⁹ de⁹.
Nã appetitus naturalis in nullo bono cre
ato potest habere quietẽ nisi ꝑueiat ad de‑
um. Juxta illud Aug. Fecisti nos ad te. ꝛ ĩ
quietũ est cor nr̃m donec reuertamur ad te.
Et q: hõ locũ sue quietis diligit. ꝛ illd̃ q̃d
diligit diligenter inspicit. Juxta illd̃ pro‑
uerbiũ. Ubi est cor tuũ. ibi oculus. Jõ na‑
tura fecit hoĩem rectũ ꝛ oculos posuit ei in
alto ad respiciendũ quietis sue terminum.
Juxta illud Ouidij. Os homini sublime
dedit celũqꝫ videre. Jussit ꝛ erectos ad sy‑
dera tollere vultus. Sed pctm̃ peruertit
istum motum. Ratio. quia peccatũ est gra
ue. Juxta illud psal. Sicut ouus graue g̃‑
uate sunt super me. Quod patet. quia ãge‑
lum peccantem celum ferre non potuit. sꝫ
in infernũ dimersit. Nec solum aggrauat
sed etiam momentanee dep̓mit. Vñ Job
xxi. In puncto ad inferna descendunt. Et
Luce. x. Uidebam sathanam quasi fulgur
de celo cadentem. Sed di. Unde ẽ do‑
mine ꝙ hodie multi peccatores etiã mani
festissimi nõ descẽdunt in infernũ. Rñdeo

q̄ h̄ est ex passione xp̄i in qua xp̄us posuit animā suā vt nobis obtineret locū penitē-tie. Vn̄ ipse dixit Ego si exaltatus fuero a terra. oīa trahā ad meipm̄. Quātūcūq̄ er-go pctm̄ graue sit hodie tanta facilitas ve-nie ptz. q̄ ad vnū gemitū pctm̄ dimittitur Sicut patet de publicano Luce. xviij. Et h̄ non est nisi p̄ passionem xp̄i. Tertio pec-catum corrumpit affectū. Est em̄ peccatuz sicut humor frigidus et reumatic⁹ q̄ tollit appetituz. Sic peccatorib⁹ nihil spūale sa-pit. q̄ si dulcedinē spūalē gustarent oīa mū-dana derelinquerēt. Iuxta illud Augusti-ni. Gustato spū desipit oīs caro. Xp̄s autē per suā passionē nr̄m affectuz accēdit. Iux-ta illud Bern̄. Super oīa te amabilē red-dit mihi bone iħu calix passionis tue quez pro me bibisti. Extēsio em̄ omniū mēbrorū xp̄i q̄b⁹ nos q̄si ad se trahere videt̄ istuz de-notat affectū. Et sic patz tertia vtilitas ex eo q̄ xp̄s posuit aiaz suā p̄ nobis. Quarto pctm̄ ɔstringit p̄ reatū ad penā. Hoc ei exi-git iusticia dei. vt q̄cūq̄ peccat puniat̄. Pe-na aūt pēsat̄ ex culpa. Culpa aūt dz pēsari ex p̄te ei⁹ in quē peccat̄. q̄ maius peccatuz est qn̄ peccatur in bonū infinitū. scz in deū cuius precepta ɔtēnūt̄. vn̄ pena p̄ pctō de-bita erat eterna. sed xp̄s p̄ suā passionez pe-nā eternā nobis abstulit. ⁊ ip̄e in corp̄e suo peccata nr̄a tulit sup̄ lignū. i. penā pcti p̄tu-lit in corp̄e suo. vt dr̄ in ep̄la hodierna. Nā passio xp̄i in q̄ xp̄s posuit aiaz suā fuit tāte virtutis q̄ sufficit ad expiandū oīa pecca-ta totius mūdi. etiaz si essent mille mundi. Unde per hanc eius passionez op̄ant̄ om-nia sacramēta. q̄ a passione xp̄i sumpserunt virtutē. vt baptismus. ablutionē. peniten-tiā. remissionē. Hec g̃ fuit necessitas passio-nis xp̄i. quia ita efficax est et vtilis merito dr̄ p̄ciosa ⁊ gratiosa. Et h̄ de secundo.

D

Dixi tertio q̄ in verbis premis-sis describit̄ benignitas nr̄i redēptoris ex dignitate hūane ɔditōis. cū dr̄. pro ouib⁹ suis. Certe magna dignitas humane con-ditōis esse ouē dei. Pro q̄ sciendū q̄ sicut in p̄nti vita. ita et in futura semp̄ erūt duo do-mini et pastores. ⁊ duplices serui seu oues videlicet xp̄s ⁊ diabolus. Xp̄us aūt habet oues suas signatas ex q̄b⁹ cognoscunt̄ esse sue. ⁊ diabolus suas. Ueruntamen in hoc est differentia. Q̄ serui dei dicuntur oues p̄pter innocentiā. Serui aūt diaboli dicū-tur hedi seu hirci. p̄pter fetorem immūdicie Et iste ordo sicut est h̄ in statu vie sic erit in statu future vite. Mat. xxv. Statuet oues q̄dē a dextris. hedos aūt a sinistris. Scdz h̄ g̃ xp̄s dicit h̄ oues suas fideles illos in q̄-bus op̄ata est passio sua effectum salutꝫ Si-cut āt videmus q̄ pastor bonus discernit oues suas ab extraneis. aut p̄ colorē. aut p̄ si-gnum. aut per vocez. Ita xp̄s fideles suos cognoscit p̄mo per colorem. Color enim ouium xp̄i est simul mixtus albus et niger Sed ouium diaboli est aut albus tm̄. aut niger tm̄. Figura habet̄ Genesis. xxx. c. vbi oues Iacob erant albe et nigre siml̄. sz La-ban debuerunt esse nigre tm̄. vel albe tm̄. Color niger tm̄ sine albedine significat tā-tū nigredinē ⁊ obscuritatē ɔscie nullaz ha-bentem virtutis puritatē. vt est oino i mal' de quib⁹ dr̄ Roma. j. Obscuratū est insipi-ens cor eorū. Color albus tm̄ significat hy-pocrisim sup̄ficialem illorū q̄ sunt velut se-pulchra dealbata. intus aūt fetida. Mat. xxiij. Et hic est color hedorū diaboli. Co-lor aūt ouiū xp̄i est simul mixtus. alb⁹ p̄ in-teriorem puritatem innocētie. ⁊ niger per exteriorem humilitatē cōuersatiōis patiē-tie. De quo dr̄ Canticorū. j. Nigra sum. sz formosa. Ecce simul nigra aia p̄ humilita-tem exterioris ɔuersatōis. sed formosa per puritatē innocentie interioris affectionis et recte intentōnis Secūdo discernit xp̄s oues suas per signū. Istud autem signum est caritatis. De quo Eph. j. Signati estis spiritu promissionis dei. Istud est signum quo postes domus in superliminari signa-ri p̄cipiunt̄. Exo. xij. Et Ezech. ix. Quod si quis non habuerit peribit a vastante an-gelo. quia qui charitatem non habet. fru-stra querit in alijs placere deo. j. Corū. xiij. Si linguis hominum loquar. caritatē āt non habeam. nihil sum. Dicunt autem do-ctores q̄ etiam deus in electis suis habet certum signum sue predestinatōnis quo si-gnauit eos. Iuxta illud ap̄li. Nouit deus qui sunt eius. intm̄q̄ siue hō peccat siue sit in grā semp̄ illō signū manet in eo in illuz finē ⁊ effectū vt terreant̄ inimici eius ⁊ ac-cedāt amici ei⁹. De quo exp̄sse habetur de pe. dis. ij. Firmū. et est dictū Augu. in li. de correptione ⁊ gratia. nota in ca. Firmū. sic dr̄. Firmū fundamentū dei stat immobile.

habẽs signaculũ h̄.scʒ ꝙ scit deꝰ q̇ sunt eiꝰ Dicit glosa ꝑma ꝙ illi q̇s deꝰ elegit ⁊ imobiliter i fide fundauit ꝑseuerāt firmi. Qui āt perit nõ erat finaliter de fũdamẽto ⁊ de ꝑdestinatꝫ. Quale āt sit illud signaculũ qđ est impꝛ̄ssum talibꝫ dicit glo.ij. ꝙ mẽti taliũ est impꝛ̄ssũ qđdā īsigniũ. amicis vt accedāt inimicꝫ āt vt territi fugiāt. ⁊ h̄ etiā fit dum sunt mali. vñ scit deꝰ q̇ sunt eiꝰ.ij. Thio.ij. id est. amat ⁊ defendit predestinatos suos etiā dum sunt mali. Et nota ꝑ h̄ ꝙ eos ꝯtinue munit apparet hostibus ⁊ amicis ꝙ ipi sunt signaculũ dei inter ꝑdestinatos. Hñt em̄ ꝑdestinati etiā dũ sunt mali q̄ndā caractere q̄ distinguunť a damnādis. Unde ex tribu Juda duodecī milia signati. Tertio x̄ps cognoscit oues suas ꝑ vocē. Uox eniʒ ouiũ xp̄i est blanda dulcꝫ ⁊ hũil. Nā electi dei ⁊ si oīa māsuete faciũt. maxīe tñ in verbis dulces sũt. Juxta illđ Ecci.xlv. In verbis suis mõstra placauit. qđ tunc fit qñ electi đi etiā tyrānos mũdi dulcedīe verboꝝ cõꝑhendũt. Uñ eis dictũ est a xp̄o. Dabo vob̄ os ⁊ sapiām cui nõ poterīt resistere omnes aduersarij vr̄i. Lu.xxj. Cõtra āt oues diaboli loquũť pacẽ cũ ꝓximo suo. mala āt in cordibꝫ eoꝝ. Et iteꝝ i ps̄. Uerba oꝛꝫ eiꝰ iniq̇tas ⁊ dolꝰ. Tales em̄ publice bonos īfamāt. occulte detrahũt. ⁊ vbi ꝓñt ꝑsequũtur. De q̇bꝫ in Ps̄. Sedens aduersus frēʒ tuũ loquebaris. ⁊ aduersum filium matris tue ponebas scandalũ ⁊c̄. Quisq̇s ḡ habet colorem albũ ꝑ interiorẽ puritatẽ. nigrum per exterioris ꝯuersatōis hũilitatẽ. signuʒ caritatis per deuotionẽ ad dñm. affectiōʒ et vocis dulcedinẽ ꝑ pietatꝫ allocutōeʒ. vere h̄ est ouis ꝓ q̄ x̄ps posuit aīam suā. vt sic eam per gratiā hic sibi eligeret et in futuro ad dextrā in glīa circa se statuerat. Qđ nobis prestare dignetur pater et filius et spiritussanctus. Amen.

Dñica tertia post pasca. I.
Sermo. LXV.

m

Mundus gaudebit.

vos autẽ cõtristabimini. sed tristicia vr̄a verteť in gaudium. Joh. xvj. Si nõ esset alia ꝯsolatio electorũ dei in hac vita ad tribulatiōes ⁊ miserias hꝰ mundi equanimiter ꝑferendas ⁊ tollerandas. satis posset sufficere ꝓñtis euangelij illa xp̄i animatio qua ꝯfortādo suos et mundi trāsitoriā momentaneāq̃ voluptatẽ. ⁊ perpetuam ac in eternũ mansuram iocunditatẽ om̄ibꝫ suis preparatam predicit. Quoꝝ vtrũq̃ in v̄bis ꝓpositis h̄ exprimit. quia mundus gaudebit. vos aũt ꝯtristabimi. sʒ tristicia vr̄a verteť in gaudiũ. et gaudiũ vtiq̃ tale qđ nemo tollet a vobis. Unde Augꝰ. in quadā omel. super ep̄lam Johannis tractans illud. Mundus transit ⁊ ꝯcupiscẽtia eius. dicit. Quid vis. vtꝝ amare tempalia et transire cum tempore. an x̄pm amare ⁊ in eternũ viuere. Ex q̇bus patere potest differentia inter filios seculi et filios dei. quia filij seculi amant gaudia transitoria. filij autem dei gaudia eterna. Filij seculi amāt asperitatẽ veram. iocunditatem falsam. certum dolorem. incertaʒ voluptatem. durũ laborem. timidam quieteʒ rem plenam miseria. spem beatitudinis inanẽ. Inquit Augꝰ. supra ps̄. Ecõtra vero electi dei ⁊ filij eius spũsancto adoptati. et si habent tristiciā corporis. sed tñ leticiam retinent mentis. Gaudiũ em̄ eoꝝ est nõ de creatura. sed creatore. cui cõꝑata. aliunde om̄is iocũditas meror est. om̄isq̃ suauitas dolor est. omne dulce amarũ. omne decoꝝ fedum. omne qđ delectare potest molestuʒ inquit Berñ. in quodam sermõe. Ecce q̄nta differentia inter filios seculi et dei. Est insuper ⁊ alia. quia finaliter filij seculi in se merores inuenient. qui derelicto creatore gaudium in se querebant. Inquit Grego. xij. li. moral. Unde Seneca tale gaudium vocat potius nunciũ future tristicie Epistola. lxiij. Econtra vero electi đi qui pro creatore suo seculi miserias perturbatiōes et calamitates sustinuerũt. finaliter illuc ꝑducenť vbi erit semꝑ summa securitas. sũma felicitas. felix libertas. felix beatitudo. vbi erunt homines āgelis similes. Inquit Augusti. in li. de vtilitate agende penitentie. Hanc aũt differentiā saluator innuẽs in verbis thematis dicit. Mũdus gaudebit. scʒ ad tẽpus. vt postmodũ lugeat. vos autem ꝯtristabimini. sʒ tristicia vestra verteť in gaudiũ. In quibus verbis tria tanguntur. Primo filioꝝ huius seculi momẽtanea vanitas. cum dicit. Mundus gaudebit. Scđo electoꝝ dei meritoria penalitas. cũ đr. vos aũt cõtristabimini. Tertio describiť eoꝝ ꝑmiatoria felicitas. cũ diciť. sed tristicia vestra verteť in gaudiũ.

A

Dixi primo q in verbis pmis-
sis tangit pmo filiorum h9 seculi momētanea
vanitas. cū dr. Mūdus gaudebit. Est au
tē sciēdū q seculares et mūdani gaudēt di-
uersimode. Quidā em̄ gaudēt in vanitate
mūdi. qdā vo in voluptate pcti. Primum
gaudiū est piculosū et vanū. Scdm pnicio
sū et vesanum. Primū gaudiū ostendūt esse
vanū qttuor. scz. falsitas casus. ignorātia
status. cause gaudij trāsitus. et multiplici-
tas reatus. De pmo istud gaudiū ostendit
falsitas casus. Merito em̄ qui timet n̄ gau
det. vt qui videt domū pximi cōburi. Sic
aūt est de mūdo quez deus exigentib9 suis
peccatis continue parat9 est dstruere. Iux
ta illud Hiere. xlv. Quos plātaui ego euel
lo. Istud patet de Lucifero. Adam. Iuda
et vniuersa terra que perijt diluuio. Quō g
tu queris tibi gaudia. Ex quo infero q h. p
bat precipue vanitatem gaudij. quia gau-
demus in statu in quo possumus damnari
Secundo probat istam vanitatē ignoran
tia status. Merito dolet et non gaudet via
tor qui dubitat de rectitudine vie. Nemo
autem scit an amore vel odio dign9 sit. Ec
clesiastes. ix. Thobie. v. Quale mihi gaudi
um est qui in tenebris sedeo etc. Tertio istd
gaudium probant esse vanum cause hmōi
gaudij transitus. Sicut em̄ videm9 q pl9
dolet q3 gaudet pater videns filium hodie
nasci et cras mori. Sic et mundus transit
et concupiscentia eius. de quo gaudemus
Iob. xx. Gaudium hypocrite ad instar pū
cti. Quarto gaudium istud probat esse va-
num multiplicitas reatus. Vane em̄ expē
dit superflua qui obligat ad multa. In mł-
tis autem offendimus om̄es qd emendare
tenemur luctu non gaudio. Id vane gau-
demus. Unde Isa. xxij. Vocauit nos do
minus ad fletum et ad planctum. De secun
do gaudio. s. qd est in voluptate de q gau-
dēt insani. dicit Ecci. xix. Qui in iniquita
te gaudet denotabitur. i. de nota libri vite
delebitur. Quod ostendunt quattuor. scilz
efficiens. materia. forma. et finis. Aliquan-
do em̄ iudicat res vitupabilis rōne efficiē-
tis. vt dona iniquorum. Aliqn̄ rōne materie.
vt numm9 plūbe9. Aliqn̄ rōe forme. vt ho
mo monstruosus. Aliquādo ratione finis.
vt syrenarum cantus. Sic gaudiū peccatorum
fm quālibet sui causam vituperabile et in-
sanū est. Et primo ratione efficientis. Si
laborans ad mortem rideret et gauderet:
reputaretur insanus et freneticus. peccās
mortaliter laborat ad mortem anime Id
Eccs. ij. Risum reputaui amentiā. et gau-
dio dixi quid frustra deciperis. Vere deci
pitur p ignorantiā status. quia si aduerte-
ret peccati maculā. offensam et penā fleret
fm illud Luc. xix. Quia si scires et tu. sub-
audi fleres. Secundo istud gaudiū est in-
sanum ratione materie. Fatuus reputaret
qui ignem ad se comburendū vel laqueuz
ad se suspendendū vel gladiū ad se interfi-
ciendum faceret scient et gaudenter. quod
facit qui gaudet de peccato. Id Prouer.
xv. dr. Gaudium est stulto facere stulticiaz
Hi sunt qui cum male fecerint exultant in
rebus pessimis. Tertio ratione forme. Fa-
tua esset mulier que coram viro suo osten-
deret signa impudicicie sue. Sic fatui sūt
qui in choreis comesationibus ludis et hu
iusmodi gaudent. quia in hoc culpam suā
deo et hominib9 manifestant. sicut illi q di
xerunt Sapiētie. ij. Venite et fruamur bo
nis. Isa. xxiiij. Ingemuerunt qui letaban-
tur corde. cessauit gaudiū timpanorum. Id
dr. j. Cor. vij. Temp9 breue ē. reliquuz est
vt qui gaudent sint tanq3 non gaudentes.
Quarto istud gaudium est insanū ratione
finis. Piscis sumens cibum cū hamo. auis
granum in laqueo. fatue gaudet. qr ex hoc
statim sequitur dolor mortis. Vn̄. ij. Ethi.
dr. Cuius finis malus ipm quoq3 malum.
finis gaudentium in peccato est mal9. qa
Iob. xxj. dr. Tenent tympanū et cytharaz
et gaudēt ad sonū organi. sz in pūcto ad in
fernū descēdūt. Scabiosus dū fricat gau-
det. Sz illa fricatio vertit ei in pniciē et in
angustiā. Sic hmōi gaudiū. Prouer. xiiij
Risus dolore miscebit. et extrēa gaudij lu-
ctus occupat. Ideo peccatoribus gaudē-
tibus dr Iacobi. iiij. Nunc miseri lugete et
vlulate. Sicq3 patet pmum membrū no-
stri thematis quod ostendit hui9 seculi mo
mentaneam et fatuam vanitatem.

B

Dixi secūdo q in verbis pre
missis ostendit
meritoria pena-
electorum dei in hac vita meritoria pena-
litas. cum dicitur. Vos autem contrista-
bimini. Sic aūt dicūt doctores q p h ver
bum xpus voluit significare miseria hui9

mūdi quam debuerūt pati discipuli sui et
om̄es electi. ⁊ ꝑ quā debuerūt mereri para
disi gloriā. Vel qꝛ miserie pn̄tis seculi cō
munes sunt om̄ibꝫ electis dei vltra q̄s apl'i
specialiter debuerūt alias pati Jō ipi erāt
specialiter ꝯtristati ꝓ xp̄o. Erat āt triplex
causa ꝯtristatōis eoꝝ. Primo absentia xp̄i
cuiꝰ pn̄tia erat eis toto mūdo dilectissima
Juxta illud Joh. vi. Ad quē ibimꝰ v̄ba vi
te eterne habes. Secūda cā fuit odiū mū
di. Totꝰ em̄ mūdꝰ odio habuit apl'os. qd
fuit q̇d tediosū ⁊ tristabile Vn̄ saluator eis
ꝑdixerat. Eritꝫ odio oībꝫ hoībꝫ ꝓpt' nomen
meū. Tertia cā fuit seuicia diaboli q̇ tyran
nos cōmouit ꝯ apl'os. vt ꝑseq̄rent' eos ver
bis ⁊ factꝫ ⁊ infamia ⁊ in rebꝫ ⁊ in corꝑibꝰ.
ita vt oīs q̇ occiderit eos arbitraret' obseq̇
um se ꝑstare deo Joh. xvi. Ista triplex tri
sticia figurauit tristiciā oīm electoꝝ dei in
vita pn̄ti. qꝛ ex his tribꝫ hn̄t cām tristicie.
Et p̄mo ex absentia xp̄i qd̄ tūc fit qn̄ deus
ad tꝑs subtrahit suis gr̄am vt videant' ele
cti q̄si obliti a deo. Vn̄ ps. Obliuiscerꝫ in
opie nr̄e ⁊ tribulatōis nr̄e. Sūt aūt sbtra
ctiōis hꝰ cāe mltiplices. int' q̄s cā p̄cipua ē
suꝑbia. Interdū em̄ subtrahit' gr̄a vt eā af
fectuosius q̄rāt. Interdū vt aliqn̄ inuētam
meliꝰ ⁊ diligētiꝰ seruēt. Interdū āt ne ne
gligētes fiāt. Interdū q̇busdaꝫ ꝓpt' eoꝝ su
perbiā. Sic em̄ gr̄a ꝓmeret' ex humilitate
vt dicit Ber. ser. lv. suꝑ Cant. Juxta illud
Hūilibꝫ dat gr̄aꝫ. ita subtrahit' ꝓpt' suꝑbiā
ad eū finē vt postea tales sciāt q̇ mō do ser
uiēdū sit cū timore. ⁊ exultādū cū tremore.
Inq̇t idē Ber. suꝑ cātica ser. lxxiiij. Et fit
magne tristicie causa. qꝛ s̄m Bern̄. ibidem
Sic aduētꝰ gr̄e cā ē oīm bonoꝝ. eo ꝙ quā
to cito aduēit coꝛ duꝝ ⁊ lapideū fac̄ molle.
⁊ sanū. Incipit q̄ꝫ euellere. destruere. edifi
care. ⁊ plātare. rigare arida. tenebrosa illu
minare. clausa reserare. frigida inflāmare.
necnō mutare praua ī directa ⁊ asꝑa ī vias
planas. Ita ecōuerso absentia gr̄e est causa
oīm maloꝝ. eo ꝙ statim torpet coꝛ ⁊ lāgue
re incipit. ac si cacabo bulliēti subtraheret'
ignis. Et ex h̄ necesse est tristari aīaꝫ. vt di
cit Ber. tādiu donec iteꝝ reuertat'. ⁊ solito
recalescat coꝛ. Valde g̊ timendū est homī
imo ꝯ̄uiter ꝯtristādū de eo ꝙ gr̄a sibi inter
dū subtrahit' cū tūc relinq̇t eū custodia sua
nec dubitet in cā ēē suꝑbiā etiam si non ap
pareat. etiā si nihil tibi consciꝰ sis. qd̄ enīꝫ
tu nescis scit deꝰ. quāq̄ꝫ nō semꝑ ꝓpt' suꝑbi
am q̄ iā est. sꝫ q̄ futura ē vt subtrahat'. sic pa
tet de Paulo. j. Coꝝ. xv. Siue g̊ iam exi
stens siue nōdū sꝑ suꝑbia est in cā. Inquit
Bern̄. vbi supra ser. lv. Et iō dicit ibidem
Bern̄. ꝙ nihil ita ē efficax ad gr̄am ꝓmerē
dam retinendā et recuperandā q̄ꝫ si omni
no corā deo inueniarꝫ nō alte saꝑe sꝫ time
re. qꝛ btūs hō q̇ semꝑ est pauidꝰ. Et iteꝝ. q̇
timet deū nihil negligit. Scd̄a cā tristicie
electoꝝ dei in hac vita est odiū seculariuꝫ.
sed certe nō dꝫ esse tristicia electis. ꝙ odiū
tur a scl'aribꝫ. Nā q̇d magni ē odiū ab eo q̇
se etiā odit. talis autē est mūdus q̇ sanctos
odit. q̇ etiā seiꝑm odit. Qui em̄ diligit ini
quitatē odit animā suā. ⁊ q̇ sibi neq̄ꝫ cui bo
nus. Imo multū dꝫ esse delectabile bonis
ꝙ odiūt' potiꝰ q̄ꝫ diligant' a secularibꝫ. Nā
eoꝝ amoꝛ nō est nisi inimicicia dei Jacobi
iiij. Qui voluerit esse amicus mūdi. inimi
cus constituitur dei. Quid g̊ magni si bo
nos odit mūdus q̇ ⁊ deum odit. Johā. xv.
Odio habuerūt me gratis. Hinc Joh. di
cit. j. Joh. v. Nolite mirari si odit vos mū
dus. Et certe nō mirandū. qꝛ opera mūdi
sunt operibꝫ electoꝝ ꝯ̄ria adinuicē. q̄ nullo
modo ꝯuenire pn̄t. Vn̄ xp̄s arguit di. Nō
pōt vos inq̇t odisse mūdus. dixit q̇busdaꝫ
imꝑfecte adhuc eū sequentibꝫ. me āt odit.
qm̄ testimoniū ꝑhibeo de ip̄o qm̄ eius oꝑa
mala sunt. Hinc dꝛ Sapie. ij. in ꝑsona re
proboꝝ dicentiū cōtra iustū virū. Grauis
est nobis ad videndum. qm̄ ꝯ̄rius est opi
bus nr̄is. ¶ Est tn̄ vtiq̄ꝫ satis miran
dum ꝙ mundus odit electos dei ⁊ probos
homines. non habens gratitudinē ad eoꝝ
beneficia. Ipsi em̄ doctrina sua illumināt
mundum. Math. v. Sic luceat lux vestra
Et ibidē. Vos estis lux mundi. Vere ma
gna ingratitudo extinguere lucernaꝫ ī me
dio noctis. Sic odire sanctos et maxime
predicatores illuminantes verbo veritatꝫ
Secundo ipsi sunt qui disciplina castigāt
mundū. Nam ꝑ eos iudicatur mundus. j.
Coꝝ. vj. Et si in vobis iudicat' mundus.
Hoc autē iudiciū est magne pietatis. quia
tendit ad cōmendationē. Cum em̄ iudica
mur a dn̄o corripimur. vt nō cū h̄ mundo
damnemur. Et ideo magna ingratitudo
est odire tales iudices castigantes et disci
plinātes maliciā nostrā. qd̄ est signū solius
reprobi hoīs. Juxta illud. Peccatoꝛ vita

bit correptõez. Imo est signũ hoĩs desperati. q2 scptũ est. Pctõr cũ venerit in pfundũ maloꝝ ꝯtemnet. s. correptionez. Tertio ipi orõne iuuãt mundũ. Vñ in Ps. Dixit vt disperderet eos. si nõ Moyses electus ei9 stetisset i ꝯfractõe ⁊c̃. Hic ps. Pro eo vt me diligerẽt detrahebãt mihi. ego aũt orabam. Quarto ipi mundũ sua cohabitatõe cõseruãt. Geñ. xviij. Nõ delebo mũdũ ꝓpt q̃draginta iustos. Et certe quicq̃d d̾s mũdo facit in bñficijs et donis fortune et grẽ oĩa dat ꝓpter bonos. Math. v. Pluit super iustos ⁊ iniustos. Prius dicit super iustos. q2 ꝓpter merita ipoꝝ etiaz malis pluit q̃ de se nõ merenť. q2 vt dicit Aug9. Pctõr inq̃ntũ talis nõ est dign9 pane quo vesciť. Quinto ipi mundũ prouidẽtia sustentant sicut Joseph totũ egyptũ prouidẽtia p septem annos tempore famis sustentabat. vnde ⁊ saluator dict9 est a ꝓplo egypti. De q̃ ps. Constituit eũ dñm domus sue. ⁊ pncipem omnis possessionis sue Vt erudiret principes eius sicut semetipm. ⁊ senes eius prudentiã doceret. Pudeat xp̃ianos principes deteriores esse Pharaone gentili rege. qui ⁊ si malus in alijs. tamen in h̃ bon9 fuit q2 bonũ ⁊ sanctũ virum sibi in ꝯsilium assumpsit. cuius consilio et prudentia rem publicam gubernaret. Tertia cã electoruz dei est in hoc mundo q2 non solũ despiciũtur in animo a secularib9. sed etiã psequuntur verbo et facto ab eisdem. Juxta illud. psequimini de ciuitate ĩ ciuitatez. Et apl's ij. Thimo. iij. Oĩes q̃ pie volunt viuere ĩ xp̃o psecutionẽ patienť. i. q̃ religiose et sctẽ volunt viuere in xp̃o. Sz certe nõ deb3 esse magna tristicia ex h̃ q2 psequunť a mundo: cum xp̃s mgr̃ et dñs omniũ prius psecutus est ab eo. Joh. xv. Si me persecuti sunt ⁊ vos psequeť. Et etiã cũ oĩes sancti q̃ placuerũt deo p mltas tribulatões transierũt fideles. Judith. viij. Sz q̃d ex tali psecutiõe seq̄ť. Audiam9 illud Mat. v. Btĩ q̃ psecutiõez patiunť ꝓpter iusticiã. Si igiť beati q̃ patiunť. igiť maledicti q̃ eã inferũt Nõ est ḡ tristandũ de penalitatib9 h9 mundi. s3 in dño ꝯfidendũ q̃ de oĩb9 tribulatõibus libabit electos. Juxta illd̃ Ps. Mlte tribulatões iustoꝝ. et de his oĩb9 liberabit eos dñs. Hic p3 q̃re de9 pmittit h̃ malos ꝓsperari ⁊ gaudeř. bonos aũt ꝯtristari. Videť ei h̃ q̃si iniustũ. Vñ Boeti9. iiij. de ꝯsolatiõe ꝓsa. vj. Que inq̃t pt ẽe maior ꝯfusio q̃ȝ vt bonis aduersa ⁊ malis ꝓspera ꝯtigãt. Videť etiã q2 deus q̃si approbet iniquitatẽ maloꝝ. p h̃ q2 eos pmittit ꝓsperari. Ad qd̃ rñdeo ẜm Hugonẽ sup illud Eccs. iij. Vidi sub sole iniq̃tatẽ loco iudicij. q2 semper apud deũ malicia h3 penã suã. ⁊ virt9 pmium. pena tñ culpe nunc est occulta. postea aũt erit manifesta. Et iõ iustũ est iudiciũ dei ⁊ ipe iustus iudex. Job. xxxiiij. Deus nõ condemnabit frustra. nec oĩpotẽs subuertet iudiciũ. De quo Gre. xxiiij. libro moral'. ante finẽ dicit. Q2 tempalia nõ eueniunt bonis nõ est incõueniens. Hoc eniz est ne longa felicitate luxurient. vt ait Boetius vbi supra. De h̃ etiaz Aug9. li. primo de ciuitate dei. cap. ix. querit cur diuia misericordia ad impios ingratosq3 perueñiat. Et soluit di. Placuit diuine prouidentie ĩ posteꝝ bona dare iustis quib9 nõ fruentur iniusti. ⁊ mala impijs q̃b9 nõ cruciabuntur iusti et boni. Jsta ꝓo tempalia voluit vtrisq3 esse cõmunia. Nõ est ergo ꝯtrũ diuie iusticie q2 mali ꝓsperanť hic ⁊ letanť. vt in futuro ꝑpetuo tristenť. Et ecõuerso bõi nũc tristanť. vt in futuro perpetue letenť. Vñ iustissime pmittit hic bonos tribulari vt exerceantur ⁊ purgenť ⁊ purgati glorificenť. Jn igne eñ ꝓbať aurũ. ⁊ hoĩes acceptabiles in camino tribulatõis. Ecci. ij. ⁊ Sap. iij. Temptauit deus illos ⁊ iuenit eos dignos se. Et tantum de secundo.

Dixi tertio q2 in verbis p̃missis describiť p̃miatiua electoꝝ felicitas. cũ d̾r. Sed tristicia vestra verteť in gaudiũ. Est aũt sciendum q2 licet indubitanter tristicia p̃ntis vite cõuerteť electis in maximũ gaudium in vita futura. tñ etiã ipi electi habent maxim gaudium hic in spe. expectantes illud gaudiũ in re. Et ideo sicut reprobi hic habent duplex gaudiũ. sc3 vanũ et periculosum. et insanum et pniciosum. vt dictũ est in primo membro. Jta sancti habent duplex gaudium. vic3 vnũ vez ⁊ gr̃osum. ⁊ aliõ veruz ⁊ gl̾iosuz. et sic tristicia eoꝝ verteť in duplex gaudiũ. Primũ ḡ gaudiũ hñt iusti etiã dũ sunt in hac vita gr̃osum ⁊ vez. qd̃ ꝯsistit in volũtate boni. Prouer. xxj. Gaudiũ est iusto facere iudiciũ ⁊ pauor est opantib9 iniq̃tatem. Gaudẽt siqdẽ boni de bñficijs dei. de edificatõe ꝓximi. de sc̃titate stat9 ꝓprij

⁊ de aduersitatibꝫ mundi. Sꝫ maxime de
aduersitatibꝫ mūdi. qꝛ eas sciūt esse vtiles
vnde gaudet iustus de aduersitate sicͭ mer
cator de mercimonijs lucrosis. Math. v.
Beati eritis cū maledixerint vobis hoīes
Gaudete in illa die ⁊ exultate. qm̄ merces
vr̄a copiosa est in celis. Item gaudet sicut
debitor in debitis acquirendis. Actu. v. c.
Ibāt apl̄i gaudētes a ꝯspectu ꝯcilij. qm̄ di
gni habiti sunt ꝓ noīe ihū ꝯtumeliam pati
batᷣ ⁊ acq̄rit gl̄iam. Sic hō patiēs ī aduer-
sis. Jac. j. Om̄e gaudiū existimate cū in va
rias tribulatōes incideritꝫ. Ecce gaudiuꝫ
ꝑn̄tis vite. Scd̄m gaudiū habēt iusti ī spe
future glorie. De quo Matth. xxv. Euge
serue bone ⁊ fidel᷑. ⁊c. intra in gaudiuꝫ dn̄i
tui. Primo h̄ gaudiū gl̄iosum ostēdit aspe-
ctus gratissime pulcritudinis. Si em̄ de-
lectabile est oculis videre solē siue creatu-
raꝝ pulcritudinē. quanto delectabiliꝰ erit
videre pulcritudinē creatoris. Ideo Ps̄.
dicit. Letificab eos ī gaudio cū vultu tuo
Secundo oñdit h̄ gaudium amplexꝰ dei
et amplexus summe dulcedinis. Si enim
amplexꝰ sponsi delectat sponsā. q̄nto plus
amplexus dei q̇ est splēdor lucis eterne de
lectabit aīam. Iō Apoc. xix. dr̄. Gaudeāꝰ
⁊ exultemꝰ ⁊ demꝰ gl̄iaꝫ deo. qꝛ venerͭ nu
ptie agni ⁊ vxor eius ꝑparauit se. Felix aīa
q̄ pōt dicere. Leua eius sub capite meo. et
dextera eius amplexabitᷣ me. Tertio osten
dit hoc gaudiū expulsus omnis inq̇etudi-
nis. Isa. lxj. Gaudēs gaudebo in dn̄o. Si
gaudet q̇ de vno stulto se liberat. q̄nto ma-
gis q̇ de om̄ibꝫ stultis et stulticijs liberabi
tur. Ideo dr̄ Isa. xxxv. Gaudiū ⁊ leticiam
obtinebunt ⁊ fugiet dolor ⁊ gemitꝰ. q̇a ab-
sterget deus omnē lacrimā ab oculis eorū
Apoca. xxj. Quarto ostendit hoc gaudiuꝫ
maximū obtētus eternus dicte beatitudi-
nis. Si quis gaudet quod tamen non du
rat nisi per dimidiam diem. quantuꝫ gau-
debit de conuiuio eterno. Unde in euāge-
lio. Iteꝝ videbo vos ⁊ gaudebit cor vestrū
et gaudium vestrum nemo tollet a vobis.
Hoc est plenum gaudium Johan. xvi. ca.
Petite et accipietis. vt gaudium vestrum
plenum sit. Felix ergo tristicia in labore ꝑ-
sentis vite et penitentie q̄ in illud gaudiuꝫ
conuertetur. Hoc gaudium merito appetē
duꝫ est vbi vis rationalis videbit primam
pulchritudinem. concupiscibilis amplexa
bitur summam dulcedinem. Irascibilis te
nebit omnimodam quietudinem et totus
homo eternam beatitudineꝫ. Ad quā nos
perducat. ⁊c.

Dominica tertia post pasca. II.
Sermo. LXVI.

Tristicia vestra

vertetᷣ in gaudiū. Joh. xvi. Si
cut dicͭ Rabanꝰ sup illō Mat.
xxij. Multi sunt vocati ⁊c. Ad fidē plures
veniūt. sꝫ ad celeste regnū pauci ꝑducūtur.
Om̄es em̄ canonici vocantᷣ ad electionem
sed vnus eligitur. Unde. multi sunt voca-
ti. pauci ꝟo electi. Hec Rabanꝰ. Cuiꝰ di-
cti ratio p̄t esse. qꝛ licet m̄lti sint fideles no-
mine. pauci tamen re. Illi enim tm̄ sunt fi-
deles re et nomine. qui ita ambulant in fi-
de sicut xp̄s ambulauit. Juxta illud. j. Jo
hannis. ij. Qui dicit se in xp̄o manere: de-
bet sicut ipse ambulauit ambulare. Xp̄s āt
toto vite sue tempore nō nisi in tribulatio-
nibus miserijs et defectibus huius mūdi
patienter vixit. Unde idem voluit perpe-
ti suos fideles. Juxta illud. Si quis vult
venire post me abneget semetipsum. ⁊ tol-
lat crucem suam ⁊c. Crux autem ibi intel-
ligitur mortificatio carnis a ꝯsiderijs mū
danis. Unde dicit Augustinꝰ in quodam
sermone. Nullus seruus christi sine tribu-
latione est. cum putas te non habere tribu
lationes. nondum cepisti esse christianus.
Talibus ergo et non alijs qui hic tribulā-
tur et tristantur. tristicia vertitur in gaudi
um. planctus in iubilum. et dolor tempo-
ralis in leticiam sempiternam. Hij em̄ soli
sunt electi ad premium eternum quibꝫ hic
dicitur per christum. Tristicia vestra ver-
tetᷣ in gaudiū. In q̇bꝫ ꝟbis describitᷣ diuīa
consolatio qua cunctos fideles ꝯfortando
exhilarat. Circa qd̄ tria ponit. Primo pre
sentis vite acerbā miseriā. quia tristicia ve
stra. Secundo huius miserie breuem per-
sistentiam. quia vertetur. Tertio celestꝫ pa
trie ꝑhennam leticiam. quia in gaudiū qd̄
nemo tollet a vobis. Per primum solidan
tur in fide. Per secundum in spe eleuātur.
Per tertium in caritate firmantur.

Dixi primo A
q̄ primo ponitur

pn̄tis vite acerba miseria. qꝛ tristicia vr̄a ꝑ
qd̄ solidant̄ in fide. Un̄ dic̄ Jacob⁹. Om̄e
gaudiū existimate fr̄es cū in varias tēptati
ones incideritis. Et seq̄t̄. sciētes qꝛ ꝓbatio
fidei vr̄e patiam opat̄. Jaco. j. Ubi dic̄ gl̄.
ordi. Jō tēptamini aduersis vt ꝑ h̄ ꝓbare
possitis q̄ꝫ firmā fidē future retributionis
in corde gestetꝫ. Et. j. Pet. j. Nūc opt̄et cō
tristari i varijs tribulatōib⁹ vt ꝓbatio fidei
vestre multo p̄ciosior sit auro qd̄ ꝑ ignē ꝓ-
bat̄. Glo. ordi. Nō eueniūt nobis tribulati
ones ad malū. ſꝫ iō vt ꝓbatio. i. vos ꝓbati
fideles in camino tribulationū decocti. oī
rubigine vetustatꝫ careatꝫ. Notant aūt cō
parat patiam fideliū auro. p̄mo qꝛ ſm̄ glo
saꝫ ord. ibid̄. Sic̄ in metall̄ nihil ē auro p̄-
ciosius. ita hec apd̄ deū ē oī laude dignissi
ma. cū in patia aīas nr̄as possidebim⁹ Lu
ce. xxi. Sic̄ em̄ auꝝ in fornace examinatuꝫ
⁊ ꝓbatū cui⁹ sit fulgoris apparebit. Jta fi-
deliū ꝯstātia inter p̄ssuras videt̄ ꝯtēptibil̄.
sed finito certamine in iudicio q̄nte sit gl̄e
apparebit. Un̄ dꝛ. Preciosa in ꝯspectu dn̄i
mors sanctoꝝ ei⁹. ꝓpter qd̄ seq̄t̄. Jnuenia-
tur in laudē ⁊ honorē ⁊ gl̄iam in reuelatōe
ih̄u xp̄i. i. in die iudicij. ſm̄ īterlinearē. q. d.
vt inueniatur in laudē ⁊ gl̄iam vt lauda-
biles ⁊ gl̄iosi sitꝫ ꝑ ꝯstātiā. ſm̄ glo. ordi. ⁊ vt
inueniat̄ in honorē vr̄m. vt dicat̄ vob̄ Ve
nite bn̄dicti. Scd̄o patia fideliū ꝯpat̄ au-
ro ꝓpter firmā ꝯstantiā. Nā ſm̄ Augu. sup̄
Ps̄. lx. Sicut in fornace ardet palea ⁊ i ci-
nerē ꝯ̄titur. ⁊ sic ꝑ ꝯn̄s annihilat̄. ita auruꝫ
purgat̄ ⁊ a sordib⁹ exurit̄. Sic est de malis
⁊ iustꝫ. qꝛ mali in tribulatiōib⁹ murmurāt:
⁊ cadūt ꝑ impatiāꝫ. iusti aūt fortiter stant.
Un̄ ponit exemplū Aug⁹. vbi. s̄. Qꝛ sic̄ ar
tifex nouit de artificiato q̇d faciat. ⁊ artifi
ciatū nō murmurat. Sic ⁊ iusti. ꝓpt̄ qd̄ di-
cūt se auꝝ iusti. tribulatio ignis. artifex d̄s
Ubi me ponit artifex tollero. iubeor ego
tollerare. Nouit em̄ ille purgare. Propter
qd̄ de iustꝫ dꝛ Sap. iij. Tāq̄ꝫ auꝝ in forna
ce ⁊c̄. Ex q̇b⁹ ego infero ꝙ sic̄ signuꝫ firme
fidei in xp̄iano ē ꝯstās patiā tribulationuꝫ
ita signū imꝑfecte fidei ⁊ debil̄ē impatien
tia earūdē. De p̄mo ptꝫ Sap̄. iij. vbi dicit̄
Tāq̄ꝫ auꝝ i fornace ꝓbauit illos ⁊ q̄si holo
causti hostiā accepit illos. vbi dic̄ Robert⁹
holgot ꝙ pena iustoꝝ est vehemens argu
mentū seu testimoniū diuine acceptōis et
dilectōis. ⁊ h̄ ē itelligēdū qn̄ ex caritate ⁊ ꝓ
suo amore sustinet̄ ſm̄ Robertū. qd̄ dico ꝓ
pter hereticos ⁊ scismaticos q̇ diabolo in-
stigante ardentissime vadūt ad ignē vl̄ tor
mēta. Sꝫ certe nihil eis ꝓficit pena ad pre
miū. ſꝫ poti⁹ incipit ad ꝑpetuū supplicium.
Dicit em̄ Aug⁹. in li. de fide ad Petꝝ: ꝙ ta
lib⁹ nihil ꝓdest etiā mors ꝓ xp̄i noīe susce-
pta. Cui⁹ rō est. qꝛ nō ex caritate ſꝫ ex vani
tate gl̄ie hūane patiunt̄. Et vide qꝛ Salo
mō ꝯꝑat patiāꝫ iustoꝝ nō solū auro. ſꝫ etiā
holocausti hostiā vocat eā. Pro q̇ sciendū
ꝙ holocaustū erat p̄cipuū inter sacrificia q̄
deo offerebant̄. ⁊ fiebat de armētis ⁊ pecu-
dib⁹ ⁊ auib⁹. ⁊ de isto nihil habebat sac̄dos
qui obtulit pro parte sua. sed totum crema
batur deo. Et ideo dicebatur holocaustū.
ab olon quod est totum. ⁊ cauma incendi-
um. quasi totum incendium. Unde licꝫ sa
cerdos in alijs sacrificijs aliquando sibi re
cipiebat partem. aliqn̄ dabat offerēti. ſꝫ in
holocausto nō. licꝫ ſꝫ legē potuit sibi sacer
dos pellē vēdicare. Sic est de martyribus
qui patiunt̄ tribulatōes ꝙ total̄r deo sūt i-
molati ⁊ accepti. licet mundus detraxerit
eis pellē. i. gr̄am secularē. De scd̄o scꝫ de i-
patientia fideliū dicit̄ Hiere. vj. Argentū
reprobuꝫ vocate eos. qꝛ dn̄s proiecit eos.
O q̄ꝫ felix erit q̇ possit dicere illud ps̄. Ar-
gentum igne examinatum. probatū terre.
id est a terra. nihil habens terrene vanitat̄
sed purgatum igne charitatis septuplum.
id est a septē capitalib⁹ peccatis. que sūt ra
dices vniuerse iniquitatis. B Quare
aūt deus ꝑmittit suos h̄ tristari ⁊ tribulari
plures possunt assignari rationes. Prima
est ꝓpter legis diuine ordinationē ab anti-
quo statutam. Nam statuit deus per mul-
tas tribulationes sanctos intrare i regnū
celoꝝ. Und̄ sicut cōmune est p̄miū omniū
electoꝝ in celo. qꝛ vnus denarius diurn⁹.
ita voluit esse cōmune pōdus diei et estus
tribulationis. Unde non murmurant ibi
laboratores precedentes contra patremfa
milias ꝙ plura vel maiora pondera. ſꝫ ꝙ ea-
dem. diutius tamen q̄ꝫ sequentes portaue
runt. Hinc dicit glo. ordi. super illd̄. j. Pe
tri. iiij. Nolite peregrinari in feruore. quia
antiquū ⁊ freq̄ēs est electos dei pro salute
eterna in presenti aduersa pati. Hec glosa
Jstud patꝫ incipiēdo ab Abel iusto. Abra
ham Jsaac ⁊ Jacob Moyse. et sic de alijs
patribus veteris testamenti qui per tribu-

latões ꝓbati amici dei facti sꝫ vt habeꝫ. Ju
dith. viij. ⁊ Heb. xj. Scdo fit h ad distin-
ctionẽ electoꝝ a reprobis. Nã tribulatões
sũt euidẽtia sig̃ dilectõis diuĩe. Heb. xij. c.
Quis est fili⁹ quẽ nõ corripit pr̃. Et econ-
uerso euidẽtissimũ signũ repbatõis ẽ cõti-
nua ꝓsperitas. Juxta illd Job. xxj. Ducũt
in bonis dies suos. ⁊ in pũcto ad iferna de
scẽdũt. Tertio fit ad terrorẽ maloꝝ. Unde
dicꝫ glo. sup illd. j. Pet. iiij. Tps ẽ vt iudici
um incipiat a domo dei. Si ãt ꝓmũ a nob
q̃s finis illoꝝ q̃ nõ credũt euãgelio. Jnterli-
niarꝫ. Si ꝓmũ fit h iudiciũ a nob. si h cru-
ciat q̃s amat. si flagellat filios. q̃d spare de
bẽt serui neq̃ssimi. Et glo. ord. dicꝫ. Si tan
ta est fragilitas mortal' vite. vt nec iusti q̃-
dẽ q̃ in celo sũt hãc sine tribulatõib⁹ ꝓpꝫ in-
numerã viciate nature labẽ trãseãt. quãto
magis hij q̃ a celesti gr̃a sunt extranei. i. ali
eni. certũ dãnatõis sue exitũ expectãt. Hic
Gre. iij. li. moral. q̃rit. Quid est ꝙ omp̃s de
us sic vehemẽter in h seculo despicit q̃s sb
limiter ante secula ꝑelegit: nisi h ꝙ fideliꝫ
pietati pateat qm̃ idcirco eos ꝑmit in infi-
mis. q² videt quõ remuneret in sũmis. Et
sequiꝫ. Hinc g̃ vnusq̃sq3 colligit quid illic
sint passuri q̃s reprobat si hic sic cruciat q̃s
amat. aut quõ feriẽꝫ q̃ iudicio arguẽdi sũt.
si sic vita eoꝝ ꝑmiꝫ q̃ ipo iudice ⁊ teste lau-
danꝫ. Et Hiero. sup illd. Et venit sup me
indignatio tua. Job. iij. Cõsideret g̃ vnus
q̃sq3 q̃ pena sequaꝫ iniq̃s si h ita castigat iu
stos. Hec Hieroñ. Quarto fit h ad caute-
lã etiã bonoꝝ. Uñ Hieroni. sup illud Job
vj. Sagitte dñi in me sũt q̃ꝝ indig̃tio ebi
bit spm̃ meũ. vbi dicꝫ interliniarꝫ glo. Spi
ritũ elatõis. Spm̃ g̃ hõis ebibunt sagitte
cũ supne animaduersiões mẽtẽ ab elatione
cõpescũt. Justoꝝ eñ mẽs nõ solũ ꝑpendit
qd tollerat. sꝫ etiã pauet qd restat. videt q̃-
tã g̃uiora patiaꝫ. metuit ne post hãc vi-
tã g̃uiora patiaꝫ. Jam g̃ sniam tollerat ĩ pe
na. sꝫ minas adhuc vẽturi iudicꝫ formidet
ex culpa. Hoc est qd dicebat aplus. Nihil
mihi ɔscius sũ. sꝫ nõ in h iustificat⁹ sum. j.
Coꝝ. iiij. Quasi eñ di. ꝫm Symonẽ d cre
dẽte. sꝫ tñ in h nõ iustificat⁹ sũ. ɔscia ꝫmoꝝ
iustũ reputo. q² ꝑt eẽ aliqd delictum qd ne
scio. Eccs. ix. Nemo scit an odio vl' amore
dign⁹ sit. Hec ille. Magnum ergo donuꝫ
est tribulatio iustis qd datur ad conseruã-
dam sanctitatẽ et vitandam elationẽ. Naꝫ
que videntur nobis sancta. apud deũ sunt
valde sepius iniqua. Et ideo ne homo ex
suis operibus superbiat. sed potius humi
lietur: datur ei tribulatio. Unde sup illud
j. Pet. iiij. Justus vix saluabitur. dicit glo.
ordi. Tanta est iusticia diuina vt interduꝫ
que nostro iudicio videntur iusta. dei iudi
cio inueniuntur iniusta. Juxta illud. j. Re
gum. xvi. Homo videt que foris sunt. de⁹
autem intuetur cor. Hoc est qd dicit Hie
ronymus super illud Job. iij. Uenit super
me indignatio tua. Deus pater bona agẽ-
tes flagellat vt purget. q² nostra perfectio
culpa non caret. Hec ille. Johis. xv. dicit
saluator. Omnẽ palmitẽ ferentẽ fructũ pa-
ter purgabit vt fructum plus afferat. eo ꝙ
q̃ sanctus est sanctificetur adhuc. Quinto
fit hoc ad expiationem vicioꝝ ⁊ conuersio
nem ad deum. Unde Job. vi. Hec sit mi-
hi consolatio vt affligens me dolore nõ ꝑ-
cat. Quasi di. ꝫm Gre. Hic parcit vt ĩ eter
num feriat. sed me hic feriat non parcens.
qd est mihi consolatio. Timet enĩ sibi hic
parci. Ubi dicit Hieronymus. Electi dũ
se perpetrasse illicita nouerint si perscrutã
tes inuenerint. quia pro illicitis nulla ad-
uersa perpessi sunt. immensa formidine ta-
bescunt. pauore estuant. suspitõnib⁹ malis
agitanꝫ ⁊ laborant. Ac si aperte diceretur.
hic quidem parcit vt feriat imperpetuũ. et
non parcendo imperpetuuꝫ parcat. Ex af
flictione enim consolor qui ad spem. salutꝫ
ex vulnere reddor. Hec ille. Cui ɔcordãs
Gregorius. super illd Job. v. ca. Beatus
homo qui corripitur a domio. dicit. Duo
bus modis vulnerat deus suos quos ad
salutem reducit. Aliquando enim percu-
tit in corpore vt mentem sanet. Aliquãdo
sine exteriori flagello duriciã mẽtꝫ suo de-
siderio percutit ⁊ sic sanat eam q̃ secura q̃e
scebat in mundo mortua. Sed duꝫ mens
ad deum anhelat et omnia secularia despi
cit. omnia ei mox vertunꝫ in temptationẽ.
et eam affligunt. Sed dum transitorio la
bore affliguntur: a perpetuo liberanꝫ. Un
de subditur. Jn sex tribulationibus libera
bit te. ⁊ in septima non tanget te malum.
Senario numero presentis vite operatio
et discursus significaꝫ. Quia sexto die ds
hominẽ condidit. et septio quieuit. Jn sex
ergo tribulatiõib⁹ liberat ne ĩ septĩa tãgat

malū. qꝛ h̄ erudiēdo atterit. ſ; i die iudicij a ꝑbere abſcōdit. Hec ille. Sexto fit h̄ ꝓpt̄ merit; nr̄e ad celeſtia eleuatōe;. Vn̄ tribulatiōes date ſūt iuſti; ſic pēne volucri q̄bꝰ ad ſupioꝛa volat. ꝺ q̄ dꝛ Job. v. Hō ad laborē naſcit̄ ꝛ auis ad volādū. Ubi dic̄ iterlinearis Hieronimi. Jnꝺ mens ad ſumma volat vn̄ caro i infimis duriꝰ laboꝛat. Hō ḡ ad laborē naſcit̄. ꝛ auis ad volādū. q. d. Jꝺ coꝛpꝰ flagellat̄ vt mēs ad deū volet. Gre. in glo. oꝛꝺ. ibidē. Quo exterioꝛ pena caſtigat eo mēs leuat̄ ad ſuꝑna. Vn̄ dꝛ. Hō ad laborē naſcit̄. qꝛ impoſſibile eſt in hac peregrinatōe ſine laboꝛe eſſe. ſ; in eo ꝙ caro affligit̄ mēs ad petēda alta leuat̄. Hec Gre. Vn̄ pſ. Ad dn̄m cum tribularer clamaui. Septimo fit h̄ ꝓpter meritoꝝ accumulationē. Dicit em̄ Jſiꝺ. in epiſtola ad Cyprianū. Quāto in h̄ ſeculo ꝑlecutōibꝰ. pauptate inimicoꝝ potētia vel moꝛboꝝ crudelitate fuerimꝰ afflicti tāto poſt reſurrectiōem i futuro maioꝛa ꝓmia ꝯſequemur. Et Gre. li. iij. moꝛal. Tanta ſpes in deo ſolidioꝛ ſurgit: q̄nto ꝓ illo quiſq̄ grauioꝛa pertulit. qꝛ nequaq̄ retributōis gaudiū de eternitate colligit̄ quod nō h̄ prius pia retributione ſeminat̄. Et li. xxvj. moꝛal. dicit. Sancto rū mētes glorioſiorē ſibi non ambigūt manere victoꝛiā q̄ dū ꝓmūt̄ aduerſitate. Vn̄ de glo. ſuper illud Jacobi. j. Om̄e gaudiū dicit. Tribulatio in p̄nti. iuſticie i futuro auget coronā. Octauo fit h̄ ad virtutū approbationē. Naz nemo quantū ꝓfecerit niſi inter aduerſa cognoſcit. qꝛ vnuſq̄ſq̄ ſuꝑni doni grām in trāq̄llitate quietis ꝑcipit. ſ; q̄ntū ꝓfecerit in aduerſitate pturbatꝰ oñdit. Ait Gre. xxxiij. li. moꝛal. Aduerſitas q̄ bonis viris obijcit̄ ꝓbatio ꝟtuti; eſt nō indiciū reꝓbatiōis. vij. q. j. Aduerſitas. Vn̄ tribulatio eſt ſic malleus qui pꝛobat ollaz an ſit firma vel ſolida vel fragilis ꝛ ifirma Si em̄ eſt ſolida ſonabit. ſi fragilis crepabit. Vn̄ Hiero. ſup illud Job. vj. Nec foꝛtitudo lapidum foꝛtitudo mea ē. nec caro mea enea eſt. Jnterlinearis. Ere ac lapidibus inſenſibilia coꝛda ſignātur que ſepe ꝛ ſuꝑnos ictus accipiūt ꝛ tn̄ nulla ꝑcuſſione molleſcūt. Quo ꝯ de electi; ꝑ ꝓphaz Ezech xxxvi. dꝛ. Tollā a voƀ coꝛ lapideū ꝛ dabo carneū. Qꝺ tractās Greg. dic̄ in glo. oꝛdi. Lapides ꝑcuſſi claꝝ ſonū non reddūt. qꝺ facit eos. S; qꝛ vt lapis vita caret. ſenſum in ſonitu non h;. Sic aliq̄ ſunt ita duri vt etiā ꝑcuſſi ſonitū nō reddāt hūilis cōfeſſionis. Alij vero reddūt. ſ; n̄ ex coꝛde. ꝛ ita nō ſentiūt bōa q̄ loquūt̄. Hec ille. Ecōtra ꝓo eſt de electi; q̄ de om̄ibꝰ grās agunt di. Si bona ſuſcepimꝰ de manu dn̄i. mala aūt q̄re nō ſuſtineamꝰ. Job. ij. Jta ſuadet aplus. j. ad Theſ. v. Jn om̄ibꝰ grās agite. ſc; tā ꝓſperis q̄ aduerſis. Qualit̄ aūt tribulantur electi. oſtēdit Robertꝰ ſup ca. iij. li. Sapie ꝺi. Sancti tribulant̄ ꝛ tēptant̄ ac vexātur Pꝛimo tribulāt̄ in penis. vexant̄ in verbis tēptant̄ in diuinis ꝓmiſſis. S; ꝯ tribulationē penaꝝ habēt ſpem imoꝛtalitatis. ꝯtra vexationē ꝯtumeliaꝝ habēt ſpem eterne trāquillitati;. ꝛ ꝯ diuinā tēptatōe; hn̄t ſpem ꝑcipue dignitati;. Et tm̄ de ꝑmo.

Dixi ſecūdo ꝙ in ꝟ. ꝓ. deſcribit p̄nti; miſerie breuē ꝑſiſtentiā. cū dꝛ. vertet̄. per qꝺ in ſpē eleuant̄. Quis em̄ poſſet ſubſiſtere i tormēſeris ꝛ tribulatōibꝰ ſi nō q̄nq̄ finem earu; ſperaret. Dicit̄ aūt miſeria ꝑſentis vite breuis. quia vertetur. imo non ſolū vertet̄. ſed totaliter ſubuertetur. quādo abſterget deꝰ omnē lacrimā ab oculis ſanctoꝛum. Propterea chꝛiſtus loquens apoſtolis de vita pꝛeſenti dicit. Modicum ꝛ non videbitis me. Quaſi dicat. Tempus tribulationis ꝛ penalitatis quod ex abſentia mea habetis eſt quaſi punctum reſpectu eternitati;. Jſa. liiij. Ad punctum in modico dereliqui te. Jn et in miſeratione magna cōgregabo te. Jn momento indignationis abſcondi faciem parumper. et in miſericoꝛdia ſempitna miſertus ſum tui. Unde Sapientie. iij. capi. dicitur. Jn tempoꝛe erit reſpectus illoꝛu; Quaſi dicat ſm̄ Robertum. Jn pūcto modico ꝛ in inſtanti paſſi ſunt. ſed in tempoꝛe pꝛolixo et longo. ſcilicet eternitate erit reſpectus illoꝛum. id eſt. pꝛemiatio. que dicitur reſpectꝰ. ſicut ſolet dici quando dominus liberaliter remunerat ſeruientem. dando ſibi magnum aliquid. Bene iſte reſpexit eum. Sic certe deus bene reſpiciet ſanctos quando ſupꝛa modum et pꝛopoꝛtionem retribuet pꝛo laboꝛe mercedem. Juxta illud. ij. Coꝛinthioꝝ. iiij. capi. Jllud em̄ quod in pꝛeſenti eſt momentaneum et leue tribulationis noſtre. ſupꝛa modum in ſublimitate eterne gloꝛie pondus operatur in nobis. Hoc eſt quod dicitur Sapiētie. iij

In paucis vexati in multꝫ bñ disponētur
Ubi dicit Robertus ꝙ si illa q̄ patiunt̄ ele
cti in pñti ꝯpent̄ ad ea q̄ in futuro dabunt̄
bonis ꝑ mercede. licet sint in se valde mul
ta. tñ in cōparatione eoꝝ valde pauca. Ro
ma. viij. Nō sunt ꝯdigne passiões hꝰ tpis
ad futurā gl'iaꝫ. Pro q̄ sciēdū ꝙ tempꝰ vi-
te nr̄e tria i se ꝯtinet. Primo breuitatē du-
ratōis. Scd̄o penalitatē gruis afflictionis
Tertio labilitatē ꝯtinue mutatōis. Jō di
cūt reprobi ista tria ꝯsiderātes. Exiguū et
cū tedio est tps vite nr̄e Sap. ij. De breui-
tate duratōis dr̄ Sap. ix. Hō ifirmꝰ ꝛ exi
gui tpis. De penalitate dr̄ Job. x. c. Tedet
aīam meā vite mee De qbꝫ duobꝫ sil' loquit̄
Seneca ep'la. iij. Prepone tpis ꝓfundi va
stitatē ꝛ vniuersum ꝯplectere. deinde h̄ qd̄
etatē vocamꝰ hūanā. opa imensa. ꝛ videbi
mus ꝙ exiguū sit qd̄ optamꝰ qd̄ expēdimꝰ
Ex h̄ q̄ntū lacrime. q̄ntū solicitudies occu
pent. q̄ntū more anteq̄ꝫ veniāt optata. q̄n-
valitudo. q̄ntuꝫ timor. q̄nti labores lucꝰ
et pericula ꝛ intelliges etiā vita minimum
esse qd̄ viuit̄. Hec Seneca. Huic concor
dans Augꝰ. sup ps̄. xxxvi. dicit exponens
illud. Adhuc pusilluꝫ ꝛ non erit peccator.
Si toto illo tempore viueres ex q̄ Adam
de paradiso eiectus est vsq̄ꝫ ad hodiernuꝫ
diem. certe videres vitaꝫ tuā nō fuisse diu-
turnā q̄ sic auolasseꝫ. Uniuscuiusq̄ꝫ vita q̄n
ta ē. adde q̄ntoslibet ānos. duc longissimā
senectutē. qd est. nonne aura matutina. Et
idē sup ps̄. vi. Cū dies iudicij venerit tūc
sentient peccatores. qm̄ nō sit longa oīs
vita q̄ trāsijt. Et Hiero. lib. iij. sup Amos
Nihil fugaciꝰ seculo rebusq̄ꝫ seculi. q̄ dum
tenemus amittimus ꝛ ꝑ infantiā iuuentu
tem puericiam ac virilem ꝛ ingrauescentē
et maturā etatē annosq̄ꝫ vltimos senectutꝫ
imitamur ꝛ currimus. ꝛ nescientes ad mor
tis terminos peruenimus. De penalitate
vite dicit Ambro. in sermōe de quadrage
sima. Tantis malis hec vita repleta est. vt
compatione eius mors remediū putet̄ esse
nō pena. Deniq̄ꝫ Job dicit militiā esse vi-
tā hoīs sup terrā. Et ostendens quare deꝰ
eā ita breuē fecit. Dicit ideo vt molestie eiꝰ
q̄ ꝓsperitate vinci nō poterant tpis exigui
tate finirent̄. Que aūt sunt iste penalitates
ondit Augꝰ. sup illud Jaco. iiij. Que ē vi-
ta vr̄a nisi vapor. sic di. Uita hec vita du-
bia vita ceca. vita erūnosa. quā dolores ex

terminant. ardores siccāt. aera morbidant.
esce inflant. ieiuniū macerat. ioci soluūt. tri
sticie ꝯsumūt. solicitudo coartat. securitas
ebetat. diuitie iactāt. paupies deicit. iuuē-
tus extollit. senectus incuruat. infirmitas
frangit. ꝛ post hec oīa mors interimit et
vniuersis gaudijs finem imponit. ita vt cē
desierint nec fuisse putent̄. Hec Augustinꝰ
De labilitate continue mutatiōis dr̄ Eccī
xviij. De mane vsq̄ꝫ ad vesꝑam īmutabit̄ tē
pus. Et ꝟe sic est. qꝛ Job dicit. Hō natus
de muliere breui viuēs tpe replet̄ ml'tꝫ mi-
serijs. Et seq̄t̄. Nūq̄ꝫ in eodē statu ꝑmanet
Semꝑ eīn est in cursu rapidissimi tempis.
puericiā abscōdimꝰ. deinde adolescentiaꝫ
deinde senectutē. Inq̄t Seneca ep'la. lxxj.
Et Ualerius maximus li. ix. de memoria
libꝫ dictis dicit. Qꝛ cursus medij tempoꝝ
vite hūane ē ꝓut fortūa gubernat. mō aspe
ro mō trāquillo motu ꝑagit̄. Ex istis patet
triplex fatuitas hominū mūdanoꝝ. presu-
mentiū longitudinem nō obstante breuita
te. diligentiū amaritudinē nō obstante pe-
nalitate. differentium morum rectitudinē
nō obstante temporis instabilitate. Ideo-
q̄ꝫ iuxta ꝯsiliū apl'i ad Gal'. vj. Duꝫ tps ha
bemus operemur bonū. Senes. debiles. ꝛ i-
potentes non habēt tps. sed habent̄ a tpe.
Infirmi ꝛ grauiter patientes nō habēt tē-
pus. cū nō sint sui cōpotes. mortui transie-
runt tps suum. Et iō nec senectus nec mor
bus nec mors expectande sunt ad bene vi-
uendum. sed statim incipiendum est dum
tempus nostrum est. Sed de multis verū
est illud Job. xxiiij. Dedit ei deus tempus
pēitentie ꝛ ipe abutit̄ eo i superbiā. Propt̄
qd̄ psalmista conquerit̄. Tps faciendi dn̄e
dissipauer̄t legē tuā. Uñ ille sapientissimꝰ
computat̄ qui dicit. Bene vixi. non q̄ dic̄.
bñ viuā. De q̄ Seneca ep'la. xlix. di. Brissi
mus ꝛ securus sui possessor est q̄ crastinum
sine solicitudine expectat. ꝛ quisquis dicit
vixi. quotidie ad lucrū surgit. Unō Mar
cialis li epigmatū. Epigramate. l. Nō est
crede mihi sapientis dicere viuam. mise-
ra nimis vita est crastina viuere hora. Et h̄
ē qd̄ dic̄ Augꝰ. de ꝟbis dn̄i. omel'. xv. Age
pniaꝫ semꝑ esto correctꝰ. lōge q̄dem est di-
es iudicij. sed vniuscuiusq̄ꝫ dies vltimꝰ lō
ge esse nō p̄t. qꝛ breuis est vita. ꝛ ipa breui-
tas semper incerta ipa res est q̄ multos oc-
cidit. dum dicūt cras. cras. ꝛ subito hostiū

claudit᷑ ⁊ remãsit cũ voce coꝛuina quia nõ
habuit gemitũ colũbinũ. Hec Augustin⁹.
Est ergo fatuitas summa iuuentutẽ vel tẽ
pus pꝛesens expendere in peccatis. et ď tẽ
poꝛe futuro qꝺ nõ est nr̃m semꝑ spem hr̃e.
Unde ďꝛ Eccs. vij. Ne impie agas multũ
et noli esse stultus ne moꝛiaris in tempꝛe nõ
tuo. Ideo ad Gal. vi. ďꝛ. Bonum faciẽtes
non deficiam⁹. Unde metrice sic ďꝛ. Uita
bꝛeuis casusqꝫ leuis nec est spes sperandi.
Quãta seres tanta feres. sit cura parandi
plura. Seras vt nõ plura feras ne non se-
uisse Peniteat. dum nil valeat iam penitu
isse.

D Dixi tertio

ꝙ describit celestis patrie perhennem
leticiã. qꝛ gaudiũ. ꝑ qꝺ in charitate confir
mamur ⁊ ꝓficimur. Circa qꝺ sciendum ꝙ
q̃tuoꝛ vicib⁹ fit mẽtio in p̃nti euangelio de
gaudio. sic ptꝫ intuẽti. ideo q̃druplex gau-
diũ esse distinguit᷑. Primũ est mundane ꝓ-
speritatis ad fugiẽdũ. qꝛ ꝯtemptibile. quo
ad hoc ďꝛ. mundus gaudebit. Scđm est i
terne sinceritatis ad possidendũ. quia de-
lectabile. q̃ ad h̄ ďꝛ. gaudebit coꝛ vestrum.
Tertiũ est fraterne charitatis ad diffundẽ
dum. quia cõmunicabile. q̃ ad h̄ ďꝛ. Tristi-
cia vestra vtet᷑ in gaudiũ. Quartũ ẽ eterne
felicitatꝫ ad ꝑfruẽduꝫ. qꝛ ꝯtẽplabile q̃ ad h̄
ďꝛ. Gaudiũ vr̃m nemo tollet a vob. De p̄-
mo gaudio qꝺ ẽ fugiẽdũ. qꝛ fermẽtat᷑ anxie
tate. maculat᷑ carnalitate. alteratur instabi
litate. angustat᷑ bꝛeuitate. Ex quib⁹ reddi-
tur ꝯtẽptibile. Qꝛ aũt sit fermẽtatũ ⁊ ñ pu-
rũ ptꝫ. quia non est dare gaudiũ i vita ista
in mũdo q̇n plus habeat doloꝛis q̃ꝫ refrige
rij. qꝛ risus doloꝛe miscebit᷑. et extrema gau
dij luctus occupat. Non est risus sine mix-
tione doloꝛis. ⁊ non est gaudiũ sine occu-
patione luctus. ꝓpter h̄ ďꝛ in Jobele. Con
fusum est gaudiũ a filijs hoĩm. De scđo ve
ro quõ maculat᷑ carnalitate. ptꝫ. qꝛ p̄us in-
cenditur inepta leticia. ⁊ tunc accendit᷑ cõ-
cupiscentia ⁊ ꝯbitur imũdicia. Et tũc au-
dit᷑ vox illa Sap. ij. Uenite fruamur bõis
q̃ sũt tãqꝫ in iuuẽtute ⁊ vtamur creaturꝫ fer
tiliter. vino p̄cioso ⁊ vngẽtꝫ nos ipleamus
nec p̄tereat nos flos tp̄is. coronem⁹ nos ro
sis añqꝫ marcescãt. nullũ pratũ sit qꝺ nõ ꝑ-
transeat luxuria nr̃a. De tertio ꝙ alterat᷑ in
stabilitate. pꝫ. qꝛ nõ p̄ot esse stabile qꝺ fun-
dat᷑ in instabili. qꝛ mũdus trãsit ⁊ ꝯcupiscẽ
tia ei⁹. Bern. Coꝛ qñ futuꝝ nõ curat gau-
diũ implicat᷑ amoꝛe terrenoꝝ atqꝫ ill' inuol
uit᷑. vanitas recipit. curiositas deducit. vo
luptas inficit. cupiditas afficit. luxuria in
q̇nat. toꝛquet inuidia. cruciat tristicia. tur-
bat iracũdia. sicqꝫ miseris vicijs oĩb⁹ q̃si ꝑ
m̄lta dispgit᷑ mẽs. querit nec inuenit vbi re
quiescere possit. De quarto ꝙ scꝫ angustat᷑
bꝛeuitate. ptꝫ ꝑ illud Job. xx. Scio ꝙ laus
impioꝝ bꝛeuis est. ⁊ gaudiũ ypocrite ad in
star pũcti. In pũcto nõ est longitudo neqꝫ
latitudo nec spissitudo. Ita in gaudio secu
li nõ est longitudo duratõis. nec latitudo
valoꝛis. nec spissitudo repletõis. Quia ďꝛ
in Job. In pũcto ad inferna descẽdũt. q̃a
in pũctuali gaudio ꝯfidũt ⁊ in pũctuali me
dio ad inferna descendũt. Tenẽt inq̇t tym
panũ ⁊ cytharã ⁊ gaudẽt ad sonũ oꝛgani. ⁊
in puncto ad inferna descendũt. Secũdũ
gaudiũ est interne sinceritatis delectabile
ad possidendũ. De q̃ apl's. Gloꝛia nr̃a hec
est testimoniũ ꝯscie nr̃e. ꝓpter qꝺ ďꝛ Ecci.
xxx. Nõ est oblectamẽtũ sup cordis gaudi
um. Et Sene. Nõ ẽ gaudiũ nisi ex vtutũ
ꝯscia. Istꝺ gaudium purificat᷑ aduersitate.
pulcrificat᷑ fertilitate. pacificat᷑ securitate.
dulcificat᷑ suauitate. De p̄mo tñ qꝛ sanctus
hõ ꝓbat᷑ ⁊ vẽtilat᷑ in tribulatõe. ac tẽptatio
ne purioꝛ efficit᷑. Uñ Jac. j. Om̄e gaudiuꝫ
existimate fr̃es cũ i varias tẽptatões icide
ritꝫ. sciẽtes qꝛ ꝓbatio fidei vestre patientiã
operatur. Patientia autem opus perfectũ
habet. De scđo vicꝫ fructu bonoꝝ opm̄ sic
ďꝛ Gal. v. Fruct⁹ aũt spũs caritas gaudiũ
pax patia. longanimitas bonitas benigni
tas mãsuetudo ꝯtinẽtia castitas Uñ ꝓpter
fecũditatẽ bonoꝝ opm̄ ⁊ vtutũ btũs Ber.
ꝯꝑat ꝯsciam agro bñdictiõis. Cõscia inq̇t
bõa ẽ titul⁹ religiõis. ager bñdictõis tẽplũ
Salomonis. oꝛt⁹ deliciaꝝ. aureũ reclina-
toꝛiũ. gaudium angeloꝛum. archa federis.
thesaurus regis. aula dei. habitaculũ spiri
tussancti. liber signatus et clausus. i die iu
dicij aperiendus. De tertio. Ubi enim mi
nus est peccati maioꝛ est securitas. Stimu
lus autem seu aculeus est peccatuꝫ. Unde
qui eo caret nihil sibi est cõscius. audet lo-
qui. arguere. moꝛi. viuere. iudicis adire p̄-
sentiam. et expectare sententiam. Non est
ergo regnum dei esca et potus. sed iusticia
et pax et gaudium in spiritusancto. Roma
noꝝ. xiiij. Ratio ẽ. qꝛ q̃ ineũt h⁹ pacꝫ ꝯsilia

sequit eos gaudiū. Prouer. xij. De quarto
ad pacem eñ seqt tranquillitas. tranqllita
tē suauitas. suauitatem iocūditas. Eccī. j.
Religiositas custodie iustificabit cor. iocū
ditatez atqꝫ gaudiū dabit. Multoꝝ bene
ficioꝝ recordatio iocūdissima ē. Vñ berñ.
sup Cātica. Nihil gloriosi⁹ testimonio cō
scientie. cū veritas in mēte fulget ⁊ mēs in
veritate se videt. sed qualē pudicā verecū-
diam. pauidā circūspectā nihil admitten-
tem qd euacuet gloriā ꝯscientie. attestante
sibi in nullo ꝯscientia q erubescat ꝑsentiaz
veritatis. Sed ecōtrario null⁹ dolor acri
or. amarior. ⁊ acerbior. remorsu cōscientie
corrupte. vbi remordet ꝓpria conscientia.
terret diuina sentētia. incerta possibilitas
resurgendi. incerta oportunitas cōfitendi
incerta causalitas moriendi. Tertiuz gau
dium est fraterne caritatis ad diffunden-
dū cōmunicabile. hoc est gaudiū charitatꝫ
que non gaudet super iniquitate. congau-
det eñ veritati. j. Coꝝ. xiij. Gaudiū meuz
ait apl'us omniū vestrū est. Hoc enim gau
diū ꝑmū est de peccatoꝝ reconciliatiōe et
conuersione. Sic paterfamilias ostendit
gaudiū ad filiū prodigū Luc. xv. Epula-
ri inqt ⁊ gaudere optebat. quia frater tu⁹
mortuus fuerat et reuixit. perierat ⁊ inuen
tus est. Secundo de penitentis ꝯuersione
Sic gaudet angelus de sue custodie dele-
gato. dum reductus ad statum grē purga
tur et ꝓsperat per opera penitētie. Luc. xv
Gaudium est angelis dei sup vno peccato
re ⁊c. Tertio de cōcordi connexione. Sic
gaudet prelatus de subdito. Philippeñ. ij.
Implete gaudiū meum vt idem sapiatis.
Eandem charitatē habētes vnanimes id
ipsum sentientes. Et quarto de ꝑseueran-
tie cōsūmatōne. Sicut gaudet doctor de
discipulo Phil'. iiij. Itaqꝫ fratres mei cha
rissimi. Gaudiuz et corona mea. sic state in
domino charissimi sicut membra in corpe
vt cōdoleatꝫ ⁊ ꝯgaudeatꝫ sic. sic rami in sti
pite. ⁊ ꝑseueretis sic. sicut palmites in vite
⁊ fructificetis. Hoc eñ gaudiū charitatis
oīa suffert. oīa. credit. oīa sperat. oīa sustiet
i. Coꝝ. xiij. Vñ ait Berñ. sup cātica ser. xix
Dulcꝫ ⁊ suauis ē charitas q fessos alleuiat
⁊ debiles roborat. mestos letificat. esurien
tes reficit. iocūdat reficiētes. q᷑ nō querit
q sua sūt. sꝫ q ihu xpi. Quartū est gaudium
eterne felicitatꝫ ad ꝑfruēdū. qa ꝯtēplabile

Beatitudo est gaudiū de veritate. Aug⁹.
li. j. ꝯfe. ñ semiplenū. sꝫ supplenū. Prio. qa
est incomprehensibile captu. Math. xxv.
Intra in gaudiū dñi tui. De quo Anselm⁹
in ꝓslogiō. c. vlt. Inueni plenū gaudiū et
pl⁹ qꝫ plenū. Pleno quippe corde. plēa mē-
te. plena aīa. pleno toto hoīe gaudio illo.
Adhuc supra modū superat illud gaudiū.
nō eñ illud totū gaudiū intrabunt gaudē
tes. sed toti gaudentes intrabunt gaudiū.
Scdo quia est impermiscibile luctu. Isa.
lj. Gaudium et exultationem obtiebunt et
fugiet dolor et gemitus. Tertio quia infa
stidibile gustu. Isa. xij. Haurietꝫ aqs ī gau
dio de fontibus saluatoris. Et. lj. Gaudiū
et leticia inuenietur in ea ⁊ gratiarūactio ⁊
vox laudis. Quarto quia inamissibile sta-
tu. Joh. xvi. Gaudium vestrum nemo tol-
let a vobis. Istō gaudium promittit chri-
stus suis ꝓ tristicia quam hic patiūtur. Ad
quod gaudium nos perducat ipe gaudio-
rum eternorum auctor qui viuit et regnat
ī scl'a ⁊c.

Dñica quarta post pasca. I.
Sermo. LXVII.

Cum venerit ille

spūs veritatꝫ docebit vos oēm
veritatē. Joh. xvj. Sic ait Au-
g⁹. in ep'la ad btm Hiero. incōpabilit pul-
crior est ṽitas xpianoꝝ qꝫ helena grecorū.
Mirū certe. cur hoīes xpiani in acqrenda
veritate sint multuz desidiosi. cuz vt refert
Troiana historia ꝓ acqrēda helena. multa
paris cū suis Troianis subijt ꝑicula. ⁊ tan
dem vite discrimina. Sed certe in ꝓmpto
causa est triplex. Nā sic dicit Rabi moyses
li. ꝑmo. c. xxx. allegando Alexandrū phm
grecū. Tria sunt q impediūt hoiem appre-
hendere veritatem. scꝫ amor altitudis. Ec
ce superbia. profunditas rei inuestigande.
ecce rex celestiū excellentia. ⁊ ignorātia in
quisitoris siue breuitas potentie. Ecce de
fectus nature. In nostro autez tempore qr
ta causa est quam non numerat Alexander
quia non erat tempore suo. et hec est socie-
tas nutritiua. quam dicit Rabi Moyses.
In ipsa natura hominis est amor sequen-
di illud cum quo habet societatem. ⁊ di
ligere ea in quibus nutritus ē. Adeo ꝙ vi
debis habitatores villarum. licet sint ibi
in sordibus et in defectu delectabilium.

et in malicia ciboꝝ vt odiant habitationē ciuitatū. nec delectant̄ in delicijs earū. sed eligunt potius ea in quib⁊ enutriti sunt ꝙ̄ ea in quib⁊ nō sunt. licet meliora sunt. Hec ille. Hec autē om̄ia quicunq₃ velit attendere faciliter inueniet. Nā₃ in nob̄ ē amor altitudinis et vane glorie. ita vt ꝓpheta cogeretur clamare contra nos dicens. Noli te extollere in altum cornu vestrum. Dicit autem Gregorius ꝙ tumor mentis est obstaculū veritatis. Istud fatetur de se Augustin⁹ in li. ꝯfessio. pluribꝫ vicibꝫ. Secundo profunditas rerū inuestigandaꝝ tanta est sicut dicit Aug⁹. in quodā sermone ad heremitas. ꝙ phi q̄uis subtiles ad vnius apis naturā inuestigandam ad plenū puenire nō potuerūt. multo minus ad inuestiganda celestia. ad q̄ se habet intellect⁹ hūanus. sicut oculus noctue ad lumē solis. vt dr. ij. Metha. Tertio ignorantia inquisitoris siue breuitas potentie que tanta ē in nobis sicut coclear ad totum circulū₃ maris. vt Augustin⁹ dicit de seipso. Vn̄ Sapientie. ix. dr. Homo exigui tempis et minor ad itellectū iudicij ⁊ legis. Quarto societas nutritiua que tāta est in nob. vt animalis homo non sapiat q̄ dei sunt. sed que mundi. Cum igit̄ homo ex seipso deficeret in apprehensione veritatis. necessarius fuit talis doctor mūdo q̄ amoueret p̄dictos defectus. quibꝫ amotis doceret omnē veritatem. hic aūt non est nisi spūssanctus. qui om̄es p̄dictos defectus amouet in nobis. Nam ſm Grego. in moral. ipse mouet memoriā. ipse mouet voluntatē. ipse docet rationem. Et sicut dicit Bern̄. in quodā sermone. Ipe dat robur vite. vt quod per naturam nobis est scire ⁊ apprehendere impossibile. p gratiā fiat possibile. nec solū₃ possibile. sed etiā facile. Ipe eīn est spūs bonus spūs fortis. spūs rectus. spūs dulcis. infirma roborans. aspera planans. corda purificans. q̄cquid in hoc seculo neq₃ videtur difficile ⁊ angustum leue facit ⁊ latū. Hec idem Bern̄. sermone. lxxiiij. Nec mirū. Nā sicut dicit Leo papa. Velox est sermo sapientie. ⁊ vbi deus magister est cito discit̄. qd docetur. Talē igitur ac tantū doctorē₃ sufficientissimū₃ sibi patriq₃ equalem. attenta nostra ignorantia ⁊ alijs multiplicibus defectibꝫ in apprehēdēda veritate ipe dei fili⁹ dn̄s ⁊ saluator noster suis discipulis et cōmuniter nobis om̄ibus mittendū promittit. qui cū venerit docebit nos omnem veritatē. sine om̄i impedimento. eo ꝙ nulla in discēdo mora est vbi spiritusscūs doctor est. Inquit Beda omel. j. super Lucam. Circa istā materiā que est de spūssancti aduentu. tria sunt consideranda maxie circa hoc nomē dignissimū qd dr et appellatur spūssanctus et doctor veritatis. Et quia veritas est triplex ſm Gregori. Ideo considerandū est quō spūssanctus nō solū docet vnā veritatē sed omnē. scil₃ iusticie. doctrine. et vite. Est ergo spūssanct⁹ perfectus et vtil' doctor. ex his tribꝫ qr docet veritatem iusticie in regibꝫ p̄ncipibꝫ et iudicibus. Est secundo pfectus et vtilis doctor q̄a docet veritatē doctrine in episcopis. platis. et predicatoribꝫ. Est tertio pfectus ⁊ vtilis doctor. q̄a docet veritatē vite in omnibꝫ generaliter statibꝫ gradibus officijs ⁊ conditōnibꝫ. sc₃ incipientibꝫ. proficientibꝫ et perfect₃. Bene ḡ de ipo dr. qr docet omnem veritatem.

A

Dixi primo ꝙ spūssanctus est perfectus et vtilis doctor. ex eo quia docet omnē veritatē iusticie in regibꝫ p̄ncipibꝫ ⁊ iudicibꝫ seruandam custodiendā et diligendā. Vn̄ Moysi qui fuit p̄mus iudex populi dei dictū est. Prouide ex omni plebe viros potentes et timentes deum. in quibꝫ sit veritas et qui oderūt auariciā. Exo. xviij. Ecce precipit prouideri de viris in iudices assumendos in quibꝫ est veritas iusticie. Sine eni₃ hac veritate nō stant recta iudicia. nec durant p̄ncipatus aut regna. Circa quod ꝯsiderāda sunt tria. Primo qualiter se debeat habere rex p̄nceps aut quilibet iudex ad iusticia₃. sc₃ quid circa hoc cauere debeat. Secūdo. q̄d circa veritatē iusticie seruare debeat. Tertio q̄ virtutes debent cōcomitari iusticiā. De p̄mo sc₃ quā cautela₃ debēt seruare om̄es iudices. Est autē cautela talis vt caueat ne sit maior iusticia ꝙ̄ obeat nec minor ꝙ̄ debeat. Tunc autē maior est ꝙ̄ debet quando excedit in puniendo sine om̄i misericordia. Nam h̄ nō est facere iusticiam. sed iniuriā. sicut dicit Tullius i libro de officijs. Summū ius summa iniuria est. Tunc aūt est minor ꝙ̄ debet eē quādo om̄ino delictū remanet impune. ⁊ quādo facilitas venie pbet incētiuū delinquēdi.

Ioꝙ ſpũſſanct⁹ dꝛ doctoꝛ veritatis iuſti-
cie. qꝛ ipe docet ſic veritatẽ vt tñ ñ obmit
tat miſericoꝛdiã. Nam iuxta Pſalmi. Mi
ſericoꝛdia et veritas ſꝑ obuiant ſibi. Ergo
ſic docet miſericoꝛdiã vt tñ iuſticiã nõ ob-
mittat. Rex em̃ nõ ſolũ ꝑ miſcdiam ſed eti
aꝫ ꝑ iuſticiã erigit terrã. Prouer. xxix. Se
cũda cautela oĩm iudicũ dꝫ eſſe circa obſer
uationẽ iuſticie legum. Tũc aũt iuſta ẽ lex
qñ nõ diſcoꝛdat a diuina lege. nulla eni lex
vera et iuſta ẽ niſi que eſt ꝯfoꝛmis diuĩe le-
gi. Unde Deut. xvij. dꝛ. Si difficile ⁊ am
biguũ fuerit iudiciũ apud te inter ſangui-
nem ⁊ ſanguinẽ. ⁊ iudiciũ inter poꝛtas tu-
as videris variari. ſurge ⁊ aſcende ad locũ
quẽ elegerit dñs deus tu⁹. veniesꝙ ad ſa-
cerdotẽ leuitici gener ⁊ ad iudiceꝫ q̇ fuerit
illo tempe. q̃resꝙ ab eis q̇ indicabũt tibi iu
dicij veritatẽ. ⁊ facies qd̃cunꝙ dixerit qui
p̃ſunt loco quẽ elegerit dñs deus tu⁹. ⁊ do
cuerint te iuxta legem eius. ſequerisꝙ ſen-
tentiã eoꝝ. nec declinabis ad dexteraꝫ nec
ad ſiniſtram. Et poſt pauca. Cũ fuerit rex
conſtitutus deſcribet ſibi deutronomium
legis huius in volumine accipiens exem-
plar a ſacerdotibus leuitice tribus et habe
bit ſecuꝫ. legatꝙ illud oĩb diebꝫ vite ſue
Hec ibi. Ecce qualibus legib iudices de
bent vti. quia tñ illis que ſunt ꝯfoꝛmes le
gi diuine. Unde omniũ legũ inanis eſt cẽ
ſura niſi diuine leg imagineꝫ gerat. vt ait
Aug⁹. li. viij. de ciuitate dei. c. vj. Debent
ergo oĩes leges. oĩa iura. oĩa ſtatuta ema
nare a lege dei. Uñ Prouer. viij. dicit ſapi
entia diuina. Per me reges regnãt ⁊ leguꝫ
cõditoꝛes iuſta decernũt. Attẽdant autẽ ſ
tuunt. pꝛohibentes teſtari in extremis ec-
cleſijs aut paupibus. Item alia mlta ĩ gra
uamen miniſtroꝝ dei ſtatuẽtes. q̃ oĩa nõ
ſolum diſcrepant a diuina lege. ſed etiã ni
tuntur ſubuertere diuinam legem. Sbla-
to em̃ ⁊ deſtructo ſacerdotio dei neceſſe ẽ ⁊
legem dei deficere. vt dicit aplus Hebꝛe.
vij. Tranſlato ſacerdotio neceſſe eſt vt trãſ
latio legis fiat. Tertia cautela circa iuſtici
am eſt ne ab ipĩs iudicib violet in eoꝝ ꝑ-
ſonis. ſed ſicut volunt alijs iuſte fieri. ita ⁊
ipĩ obtempent legib et conſtitutiõibus iu
ſticie. nec attendant perſonam diuitis vel
potentis. conſanguinei vel affinis. ſed ſe ꝑ
mo; deinde alios omnes indifferent leguꝫ

iuſticia percellant et conſtringant. Sicut
narrat Johannes Gallenſis libꝛo p̃mo in
ſuo cõiloquio. ⁊ etiã in bꝛeuiloquio. ca. iij.
Et Ualerius li. vj. de Selcuco ſenatoꝛe
romano qui conſtituerat vt dep̃henſus in
adulterio vtroꝙ oculo oꝛbaret. Contigit
ġ pꝛimo ſuum filiũ in adulterio comp̃hen-
di. Cũ autem tota ciuitas ꝓpter honoꝛem
patris vellent filiũ a tali pena liberare. cla
mantib cunctis ad p̃rem. pater vt legi per
ipm conſtitute ſatiſfaceret pꝛius ſibi oclm
vnũ. deinde filio aliũ eruit. in quo oſtẽdit
ſe et miſericoꝛdẽ p̃rem. quia vnũ oculuꝫ fi-
lio reſeruauit. ⁊ iuſtum indicem. quia vtiꝙ
duos oculos iuxta legem eruit. Ideꝫ nar-
rat de Carũdo conſule. q̇ ſtatuit ne quis ĩ
conſiliuꝫ cũ gladio intraret. Cõtigit ergo
ꝙ veniens de villa. oblitus gladij q̇ accin
ctus erat. conſilium ſubito vocatus intra-
uit. A cõſedente autem admonitus cur cũ
ferro ĩtraſſet. ſtatim extracto gladio ſe trãſ
fixit. Ecce qualis fuit obſeruantia iſtoꝛum
circa leges. Econtrario ꝟo eſt hodie ꝙmlt
ti iudices ſtatuunt leges quas cogunt ſer-
uare inferioꝛes. Soli aũt digito eas tãge-
re nolunt. Ideo Ualerius libꝛo. ix. refert
Anatharſum phũm dixiſſe. leges eſſe ſimi
les araneaꝝ telis. que parua animalia reti
nent ſed magna tranſmittunt. Ita his le-
gibus pauperes ꝯſtringi. potẽtes ꝟo abſol
ui. B De ſecũdo que circa iuſticie ve-
ritatem iudices et potentes ſeruare debẽt
Pꝛimo vt ſint diligentes cauſas audiẽdo
et examinando. non; ſicut quidam curſim
vel raptim tranſcurrẽtes cauſam. cum te-
dio ſedentes in iudicio. debent ġ alijs om-
nibus poſtpoſitis ſe cum diligentia locare
ad iudicandum. ſicut narrat Helynand⁹
in geſtis romanoꝝ de Trayano imperato
re. qui cum equitare debuiſſet ad bellum ⁊
iam equo inſediſſet. vidua quedam ipm ꝓ
iuſticia ſibi facienda petijt. Cui cum ille re
ſponderet ſe facturum poſtꝙ de bello redi
ret. Reſpondit illa. Foꝛte inquit non redi-
bis. Et imperatoꝛ. alius igitur imperatoꝛ
tibi faciet. Cui illa. Ergo illi merces erit.
non tibi. Quibus verbis compunctus im
peratoꝛ de equo deſcẽdit. in loco ſedit cau
ſam diligentiſſime examinauit. ⁊ iuſtã ſen-
tentiam tulit. Secundo vt diligant iuſti-
ciam publicam magis ꝙ vitam pꝛopꝛiam
vt dicit Auguſtin⁹ de ciuita. di li. v. c. xvij

Et Tullius libro primo de officijs. capi-
tulo tertio. Unde narrat Julius frātinus
Et etiam Ualerius libro quinto. Qꝫ Co-
drus rex Atheniensium consuluit Appol-
linem deum suuꝫ quomodo victoriam de
hostibus suis Peloponensibus reporta-
ret. accepit responsum. vt non aliter nisi ip
se moreretur in bello. Quo audito se in ha
bitu pauperis inter bellantes misit. Ibiqꝫ
occisus est. Sicqꝫ maluit mori dum vin-
ceret sui q̄ viuere suis superatis. Duo em̄
erant precepta Platonis volentibus pro
desse reipublice. vt ait Tullius libro p̄mo
de officijs. Unum vt vtilitatem ciuiuꝫ sic
tueantur. vt quecunqꝫ agant ad eam refe-
rant. obliti comodoꝝ propriorum. Alterū
vero. vt totum corpus reipublice curent.
ne dum partem aliquaꝫ tueantur reliquas
deserant. Quod quia antiqui ita fecerunt.
ideo paruam rempublicam magnam fece-
runt. Sicut ait Catho. Cuius verba reci
tat Augustin⁹ libro quinto de ciuitate dei
capitulo decimoq̄rto. Unde ꝛ antiqui iu-
dices nunq̄ volebant esse ditiores in offi-
cio iudiciario q̄ ante. Sicut narrat Ve-
gecius libro octauo de re militari de Au-
lio regulo. qui adeo pauper fuit ꝙ vxoreꝫ
liberosqꝫ in agello paruulo collocauit. qui
ab vno villico colebatur. Ideꝫ narrat Au
gustinus quinto de ciuitate dei cap. xviij.
de quintino dictatore qui primus fuit p⁹
imperatorem ꝙ non plus in dignitate vo
luit habere q̄ quattuor iugera agri. q̄ ꝑus
ipse colebat suis manibus. Unde Cambi
ses rex Persarum iudicem corruptum mu
neribus excoriari fecit. ꝛ super cutem p̄ris
filium collocauit. vt disceret melius iudi-
care q̄ pater. Attendant hoc iudices qui
ex culpis ꝛ penis pauperum volunt ditari
Narrat Augustinus vbi supra. Qꝫ cū qui-
dam rex romanus compertus est habuisse
decem pondera argenti in vasis suis. ex se
natu pulsus est. Tertio requiritur vt iudi-
ces cum deliberatione sententiam ferāt nō
precipitanter. Iuxta illud dictum Job. xx
ix. Causam quam nesciebam diligenter in
uestigabam. De quo per Gregorium. xix.
libro moralium. Ad ferendam inquit sen-
tentiam nequaq̄ precipites esse debemus
ne temere ꝛ indiscussa iudicemus. Et ibi-
dem. Maiora crimina tardius credenda
sunt. sed cum probata fuerint citius sunt
punienda. Exempla in prompto sunt q̄n-
ta mala fecit facilis credulitas contra ali-
quem. Ecce Joseph ad facilem credulita-
tem Putiphari incarceratus est. Genesis
xxxix. Susanna sine discussione debita cō
demnata est. Danielis. xiij. cap. Unđ The
odosius imperator statuit. vt nulla senten
tia nisi post triginta dies exequeretur. Qđ
ꝛ nunc seruat ecclesia ad vnguem. Sicut
patet de appellationibus in capitulo Ab
eo. libro sexto. Narrat Policrat⁹ de athe-
niensibus iudicibus. Qꝫ in quadam causa
dilationem fecerunt centum annoꝝ. Cau
sa autem erat. ꝙ quidam vir cum filio suo:
preuignum suum. id est. vxoris sue filium
priorem occiderat. Illa vero virum et fili-
um eius occidit viceuersa. Accusabatur er
go mulier de duplici homicidio. Illa pie-
tatem maternam quam habuit ad filiū al-
legabat pro quo vltionem fecerat. Cuꝫ er
go dubitarent multi iudices. ad philoso-
phos athenienses causa deducta est. Quā
ipsi videntes dubiam. et satis pro vtraqꝫ
parte ambiguam. centum annis dilationē
fecerunt. Non quod post illud tempus ne
gocium diffinire vellent. sed ꝙ nullus co-
rum superuiueret. ꝛ sic negocium indiscus-
sum remaneret. ne pietati preiudicarent.
Ecce quanta fuit in antiquis iudicib⁹ ma
turitas.

De tertio quomodo iusticia debet or-
nari virtutibus. dicit Macrobius super
somnum Scipionis libro primo. ꝛ Bern
hardus sermone quarto. Qꝫ iusticia est vir
tus seruans vnicuiqꝫ quod suum est. De q̄
veniunt innocentia. amicicia. concordia.
pietas. religio. affectus. ꝛ humilitas. In-
nocentia debet esse primo in his que iusti-
cie veritatem administrant. vt nulli iniuri
am faciant. Talis fuit Titus imperator.
De quo dicitur ꝙ nullum factum recoluit
in morte quod penitendum esset. vno ex-
cepto. quod tamen non prodidit. Unde ꝛ
in morte cōquestus est vitam sibi eripi im-
merenti. Narrat etiam Solinus libro vl-
timo. Qꝫ in quadaꝫ insula rex eligitur. qui
est senex moribus. ꝛ clementia inueterat⁹:
qui sine filijs est. ne regnum fiat hereditari-
um. qui si in aliquo peccato deprehendi-
tur. morte mulctatur. Item amicicia quā
ta fuit in antiquis. Quilibet enim bonum
alterius vt proprium procurabat. sicut rea

fert Tullius libro tertio de officijs. Nar-
rat Auicus florus in historia Romanorũ.
Q medicus Pirri regis nocte ad Fabrici
um venit promittens se Pirrum occisurũ
veneno si sibi aliquid polliceretur. Quem
Fabricius vinctum iussit reduci ad domi-
num suum. Pirrus autem admiratus di-
xit. Difficilius ab honestate Fabricius q̄
sol a cursu suo auerti potest. De concordia
que maxime iusticie vtilis est. vt dicit Au-
gustinus Epistola quinta. Qualis fuerit
in antiquis narrat Uegecius libro quar-
to. Q obsidente Hanibale Cassilinam ci
uitatem. tantam inopiam perpessi sunt. vt
murem centum denarijs emerēt. eiusq̄ vē
ditor fame periret. Quod ideo fecerunt ci-
ues. vt fidem Romanis seruassent. et con-
cordiam cum eisdem. Cõsimile narrat va
lerius libro quarto. de vera amicicia et cõ-
cordia duorum sociorum. scilicet Amonis
et phistie. quorum vnus fideiussit pro alio
apud Dyonisium eum certa die et hora sta
tuendum. veniente hora cum ille non redi
ret. omnes fideiussorem morte damnabāt.
Et ecce subito redijt ille. De quo admira-
tus Dyonisius. se in eorum societatem ter
tium assumi postulauit. De pietate que est
cultus veri dei. vt dicit Augustinus Epi
stola. xxxiij. quanta fuit in antiquis dicit va
lerius libro primo. Q non dubitauerunt
sacra impijs seruire. et inde se humanarum
rerum regimen habere existimantia si diui
ne potentie fuissent bene et constāter famu
lata. Unde pari vindicta deorum et parē
tum violatio expianda erat. Similiter erat
in illis affectus et humilitas etiam erga in-
feriores. ita q̄ legitur de Trayano sicut re
fert Helynandus. q̄ cum filius eius equi-
taret indomitum equum habens. ex cuius
pedibus filius cuiusdam vidue fuit inter-
fectus. eidem vidue sibi conquerenti filium
pro filio illius vidue dedit. Hee sunt septē
columne que debent sustentare domum iu
sticie. Prouerbiorum nono. Sapiētia edi
ficauit sibi domum. excidit columnas se-
ptem. His enim adornatur veritas iusti-
cie. et sine ipsis iusticia est sordida et vilis.
infirma et debilis. Unde Augustinus de
ciuitate dei libro secundo. capitulo vicesi-
mo narrat Ennium poetam dixisse. Mo
ribus antiquis res stat Romana virisq̄.
Quasi dicat. Q sine moribus nec viri pre
fuissent reipublice. nec mores sine viris va
luissent.

D

Dixi secūdo q̄ spiritussāct⁹ est perfectus et
vtilis doctor in episcopis et prelatis et vi
ris spiritualibus. scilicet predicatoribus.
per quos docet veritatem doctrine. His
enim dictum est illud Marci vltimo capi
tulo. Euntes in mundum vniuersum pre-
dicare euangelium omni creature. Unde
Paulus instruens Thimotheum dicit. Pre
dica verbum. insta oportune importune.
argue. obsecra. increpa. Circa quod tria
sunt consideranda. Primo quis est idone-
us veritatis doctrine annunciator. Se-
cundo qualis debet esse doctrina veritatis
Tertio quante reuerentie et honestatis de
bet esse annūciator doctrine veritatis. De
primo scilicet quis est idoneus veritatis do
ctrine annunciator. patet per Augustinum
de Ancona. tertio libro de ecclesiastica po
testate. questione decimaquinta. articulo
secundo. dicentem tali esse necessaria septē
Primum est si per eum veritas fidei non p
uertatur. Secundũ si per eum ecclesie mā
datum non contemnatur. Tertium est. si
per eum peccatum accusatione dignum to
to conatu fugiatur. Quartum est. si per eũ
nouus viuendi ritus non inueniatur. Quin-
tum est. si per eum verbum dei etiam dele-
ctabiliter audiatur. Sextum est. si per eum
charitas christi non spernatur. Septimũ
est. si per eum de operibus bonis mũdi glo
ria non queratur. Probationes horum ob-
mitto propter prolixitatem. Cum autē ta-
lis fuerit. Extũc vltimo requiritur. vt ab
ecclesia ad predicandum veritatem doctri
ne mittatur. Hoc est contra hussitas dicē-
tes et asserentes cuilibet sacerdoti licere p
dicare: etiam sine licentia superioris. Con
tra quem errorem sunt multe scripture Et
primo patet de christo. qui cum esset filius
dei. habens omnia in potestate sua Johā-
nis decimotertio capitulo. tamen non pri
us cepit predicare q̄ de eo vox de celo in-
tonans ex parte patris diceret. Hic est fi-
lius meus dilectus in quo mihi bene com
placuit. Et sequitur. Ipsum audite. Luce
tertio capitulo. et Matthei decimosepti-
mo. Horra super epistolam secunda Thi-
mothei secundo. Commenda fidelib⁹ qui

ſunt idonei et alios docere. dicit. Idonei.
triplici idoneitate. vita. ſcientia. et facūdia
Propter quorum defectum clamat Hie-
remias. A. a. a. domine deus. Ecce neſcio
loqui. Hoc idem patet Iſaye. vt dicit Lu
ce quarto capitulo. vbi chriſtus probās ſe
miſſum a deo. accepto libro Iſaye prophe
te. legit illud quod de eo ſcriptum erat ſe-
xageſimoprimo capitulo in hec v̄ba. Spi
ritus domini ſuper me eo ꝙ vnxerit me. ad
euangelizandū pauperibus miſit me. Hec
ille. Secundo idem patet de Iohanne ba
ptiſta qui licet ſanctificatus in vtero. tamē
non niſi per miſſionem predicauit. Iohan
nis primo capitulo. Fuit homo miſſus a
deo. Miſſionem autem ſuam quia interi-
or erat probauit auctoritate ſcripture pro
phetice que de eo dicta erat. Ego vox cla
mantis in deſerto. ſicut dicit Iſayas. nᵒ ta
men predicare cepit donec fieret ad eū ver
bum domini in deſerto. vt patet Luce ter
tio capitulo. Ubi dicit Albertus magnꝰ
ꝙ per hoc data eſt ſibi auctoritas predicā-
di. Tertio idem patet de Paulo. qui cum
eſſet doctor omnium gentiū a deo electꝰ.
vt dicitur Actuum nono capitulo. tamen
non audebat predicare ſine licentia Petri
vt dicit Auguſtinus ad beatum Hierony
mum in epiſtola. Sicut etiā ipſe refert de
ſe ad Galathas ſcribens. Deinde inq̄t aſcē
di hieroſolymam et contuli euangeliū cū
Petro ne forte inuacuum currerem aut cu
curriſſem. Unde ad Romanos decimo ca
pitulo dicit. Quomodo predicabunt niſi
mittantur. Et ſic patet primum. Secun-
do videamus qualis debet eſſe doctrīa ve
ritatis. Et patet ꝙ doctrina veritatis de-
bet eſſe honeſta et vtilis et etiam docilis.
Et primo honeſta. vt ſit honeſtis verbis.
Ex quo enim doctrina veritatis eſt verbū
dei. certe cum maxima honeſtate dicendū
eſt et etiam audiendum. Unde Auguſtinꝰ
dicit prima queſtione prima. Interrogo.
ꝙ eadem reuerentia debet haberi ad ver-
bum dei ne aliquid de eo inuanum obmit-
tatur que habetur ad corpus chriſti ne in
terram mittatur. Secundo debet eſſe vti
lis. Non enim multis. ſed efficacibꝰ opus
eſt. Inquit Seneca. Tertio debet eſſe do
cilis vt gratanter audiatur. Hoc autem
quia nō poteſt predicator habere a ſe cū ſit
donum dei. debet multum orare ad deum
vt deus det verbo ſuo virtutem. Unū Pro
uerbiorum decimoſexto capitulo dicitur.
Hominis eſt preparare animum. domini
autem eſt gubernare linguam. Ante oīa
etiam vigilandum eſt vt doctrina verita-
tis careat omni adulatione. Nam dic̄ Cri
ſoſtomus ſuper Mattheum. Si propter
timorem mortis tacere veritatem impiū
eſt. propter miſerum ventrem et honorꝫ va
ni ſpem. grauioris culpe eſt. Nemo ergo ꝓ
pter fauorem humanum veritatem occul-
tet ſciens quia non eſt nouum. ſed antiquū
ꝙ libere ⁊ ſine adulatione veritatem predi
cātes et geſta praue vite arguentes. grati-
am non habebunt apud homines. Inquit
Ambroſius ſuper epiſtolam primam Co-
rinthiorum quarto capitulo. Et Hiero-
nymus ſuper epiſtolā ad Galathas quar
to capitulo dicit. Hec eſt conditio verita-
tis vt eam ſemper inimicicie conſequātur
ſicut per adulationem pernicioſe inimici-
cie conquiruntur. E
De tertio. quante reuerentie debent eſſe
annunciatores veritatis dicit apoſtolꝰ ad
Thimotheum. Preſbyteri qui bene p̄ſunt
duplici honore digni ſunt. maxime qui la
borant in verbo dei. Dicit etiā btūs Gre
gorius quinto libro Regiſtri ſui ſcribens
Mauricio imperatori in hec verba. Non
indignetur dominus meus ſacerdotibus.
ſed eis debitam reuerentiam impendat ꝓ-
pter eum cuius ſerui ſunt. quia illi quādo-
qꝫ dij. quandoqꝫ angeli in ſcripturis appel
lantur. vt dicitur Exodi viceſimoſecūdo
et Malachie tertio capitulis. Unde Cō-
ſtantinus vt refert tripertita hiſtoria libro
quinto. Cum in concilio trecenti eſſent cō
gregati et contra ſe mutuo querelas con-
ſcriptas in libellis ſibi obtuliſſent. omnes
libellos igne facto in medio ipſorum com-
buſſit dicens. Non eſt dignum vt ego hō
exiſtens deos iudicem. Deus enim deos iu
dicare debet. Ego enim debeo a vobis iu
dicari. vos autem a nemine. Et idem im-
perator legitur dixiſſe. Si aliquem in cle-
ricali habitu turpiter agentem viderem. a-
mictu et clamide mea ipſum cooperirem:
ne videretur. Et ideo vt dicit Auguſtinꝰ
Iſte imperator diu in magna proſperita-
te regnauit. libro quinto de ciuitate dei ca
pitulo viceſimoquinto. Idē patet de The
odoſio qui propter maximam obedienti-

am et reuerentiam quaȝ exhibuit btō Am
brosio diu regnauit et prosperabatur con⸗
tra inimicos in omnibus. Econtra vero ī
obedientes prophetis ⁊ sacerdotibus sem
per pessime finierunt. Sicut patet de saul
Unde Ecclesiastici decimo dicit̄. Sedes
ducum superborum destruxit dominus. ⁊
sedere fecit mites pro eis.

F

Dixi tertio ꝙ spiritussanctus ē
perfectus et vtilis
doctor veritatis vite. que necessaria est oī⸗
bus hominibus. Hec aūt consistit in san⸗
ctitate et in iusticia coram deo. vt dicitur
Luce p̄mo. Ita vt homo innocent̄ viuat
ad deum ⁊ proximum. seruando mandata
dei diligendo deum super omnia. et proxi
mū suū sicut seipsum. habendo etiā deuo⸗
tionem ad deum et misericordiam ad pro
ximum. Hec est veritas vite que homi mł
ta bona facit. Nam primo facit placere do
Juxta illud ps̄. Complacui ī veritate tua
Et recte. quia misericordiam ⁊ veritatē di
ligit deus. Secundo quia talis veritas in
quocūqꝫ fuerit. omnia precellit. vt dicitur
ij. Esdre. iiij. c. Omnes enim dicunt et cla
mant. quia magna est veritas ⁊ omnibꝰ p̄⸗
ualet. Et reuera preualet. Nam tales apō
deū mł̄ta mirabilia legūt̄ fecisse. vt aposto
li ⁊ eorum sequaces. quia erant simplices
sicut columbe. Tertio quia veritas opera⸗
tores suos in omnibꝫ custodit. Eccī. xxvij
Uolatilia ad sibi similia conueniunt. et ve
ritas ad eos qui operantur bonum reuer⸗
tetur. Quarto quia regnū celoꝝ ingredi fa
cit. Isa. xxvj. Aperite portas et ingrediet̄
gens iusta in eas custodiens ꝟitatē. Quito
quia opꝰ quodlibet meritoriū efficit. Isa.
lxj. cap. Dabo opus eoꝝ in veritate. Sed
prochdolor hodie est verum illud ps̄. Di⸗
minute sunt veritates a filijs hominū. Di
minute dicit. quia et veritas iusticie et do
ctrine ⁊ vite in omnibus diminuunt̄. Un
de homines hodie diuersimode se habent
ad veritatem. Nam quidam eam odio ha
bent. vt homines superbi. Johan. xv. Ha
buerunt me odio gratis. dixit christus pri
ma veritas de superbis phariseis. alij vero
detrahunt veritati. Job. vj. ca. Quare de
traxistis sermonibus veritatis. ⁊ hoc faci⸗
unt inuidi. Alij enim captiuam detinent.
vt Romanoꝝ. j. cap. Ueritatē in iniusticia
detinent. Alij eam impugnāt. vt necesse sit
eam cadere. Isa. lix. Corruit in plateis ve
ritas. Alij eaȝ pro vili precio vendūt. Pro
uerbioꝝ. xxviij. Pro buccella panis dserit
veritatē. Sed quicquid sit. in fine veritas
triumphabit. ⁊ inimicos suos prosternet ⁊
amicos suos liberabit Joh. viij. cap. Uos
cognoscetis veritatem. ⁊ veritas liberabit
vos scȝ a culpa. ⁊ tandem a pena ⁊ miseria
p̄senti. deinde dabit gloriam. Quā nob cō
cedat xp̄s qui est via veritas et vita. Amē.

Dominica quarta post pasca. II. Sermo. LXVIII.

C

Um uenerit pa
raclitus. ille arguit munduȝ de
peccato. et de iudicio. ⁊ de iusti⸗
cia. Johan. xvi. Inspicientes sane ⁊ consi⸗
derantes totum illud seculi euum quod a
mundi exordio vsqꝫ ad christi defluxit ad⸗
uentum. absqꝫ dubio nihil in eo īuenire po
terimus nisi tribulationes et dolores tri⸗
sticias turbationes et lachrymas. oppressi
ones iustorum et angustias multiplices et
varias. paucos autem vel nullos consola⸗
tores aut liberatores ab eisdem. Juxta il⸗
lud Ecclesiastes. iiij. ca. Uidi calumnias
que sub sole geruntur. et lachrymas inno⸗
centum. et neminem consolatoreȝ. nec pos
se resistere eorum violentie cunctorum au⸗
xilio destitutos. Prouide clamabant iusti
ad dominum tantis oppressi calamitatibꝫ
tantis afflicti mesticijs ac tantis destituti
auxilijs vt mitteret eis consolatorem et p⸗
pugnatorem. protectorem. ⁊ liberatorem.
Juxta illud Isaye. xix. cap̄. Clamabūt ad
dominum a facie tribulantis. ⁊ mittet eis
saluatorem ⁊ propugnatorem qui liberet
eos non solum saluatorem. sed ⁊ protecto⸗
rem postulantes. Nec mirum ꝙ sic clama
bant. cum oppressi fuissent non solum tribu
lationibus multis. sed etiam malis. Psal.
lxx. Quantas ostendisti mihi tribulatiōes
multas ⁊ malas. Multas propter diuersi
tatem temptationis. eo ꝙ diabolus tunc
non solum impellebat ad peccatum. sȝ eti⸗
am attrahebat. ⁊ malas propter crudelita
tem afflictionis. eo ꝙ diabolus dire ⁊ cru
deliter deseuiebat in sanctos. Unde ⁊ tē⸗
pore christi chananea de filia sua confessa

est quia male a demonio vexabatur Mat
thei decimoquinto capitulo. Et vere mul-
tiplici malo vexabantur antiqui pres tūc
Iuxta illud. Repleta est malis aīma mea
scilicet miserijs presentis vite. et vita mea
in inferno appropinquauit. vbi timor erat
de varijs supplicijs perpetuo tempore. Vi
dens igitur deus pater afflictionem popu
li sui qui erat in egypto huius mundi tan-
q̄ pater misericordiarum. et deus toti⁹ cō
solatōnis misertus est in misericordia et mi
serationibus. et ex magna misericordia mi
sit filium suum vnigenitum in saluatorem
Ad Titum tertio capitulo. Qui sm suam
misericordiam saluos nos fecit. et ex mise-
rationibus multis post hoc misit spiritū
sanctum nobis in protectorem et consola-
torem. qui sm multitudinem dolorum no
strorum in corde nostro consolationib⁹ su
is letificauit multipliciter animas nostras
vt dicitur Psal. lxxxxiij. quatinus et si ostē
dit nobis tribulationes multas et malas
ad tempus. tamen conuersus ad nos iterū
oculo pietatis et misericordie consolat⁹ est
nos. et de abyssis terre. id ē. de profundita
te tristiciarum reduxit nos. Psalmo septu
agesimo. propter quod idē spiritussanctus
paraclitus dicitur. id est. consolator. cuius
aduentum saluator noster mundo vtilem et
necessarium predicens in verbis themat
ostendere dignatus est. dicens. Cum vene
rit inquit paraclitus. In quibus verb de-
scribit spiritussanctus Primo vt merentiū
et deficientium consolator. quia paraclit⁹
Secundo vt negligentium et errantiū re
prehensor. quia arguet mundum. Tertio
ostenditur culparum et negligentiarū q̄s
arguit dignus vltor. quia de peccato. d iu
sticia. et de iudicio.

A

Dixi primo q primo describi-
tur spiritussanctus
vt merentium et deficientium consolator.
quia paraclitus. Ipse enim sm Bernhar-
dum sermone. lxxiiij. est spiritus bon⁹. spi-
ritus sanctus. spiritus rectus. spiritus dul
cis. spiritus fortis. infirma roborans. aspe
ra planans. corda purificans. Quicquid
in hoc seculo nequam videtur difficile et
angustum leue facit et latum. obprobrium
gaudium iudicat. despectionem exaltatio
nem esse persuadet. Hec Bernard⁹. Que
omnia certe magne sunt hominis consola
tiones. Circa quod notandum q quando
nutrix recedit a puero. puer tristatur et plo
rat. et licet ipsa puerum hortetur et mone-
at q non ploret nec doleat. puer tamen cū
recesserit statim clamat et plorat. quatum-
cunqz cito se rediturum promittat. nec ces-
sat a fletu donec nutrix lac in os suum mit
tat. Isto modo christus nutricius fuit apo
stolorum. Osee vndecimo capitulo. Ego
quasi nutricius effraym. Effraym interp-
tatur frugifer. et figurat apostolos. qui fru
ges doctrine ferebant. quibus totus mun
dus fuit saturatus. Iste ergo nutricius ac
cepit licentiam ab apostolis recedendi i ce
lum. vt dicitur Iohannis. xiiij. capi. Va-
do et venio ad vos. et tamen isto non ob-
stante ipsi se a tristicia non poterant conti
nere. vt dicitur hic. Sed quia hec locutus
sum vobis. scilicet de meo recessu. tristicia
impleuit cor vestrum. Ideoqz christus spi
ritumsanctum eius consolatorem promi-
sit mittere tanquam lac dulcissimum. Isa.
sexagesimo. Lac gentium suges. et mamil
la regum lactaberis. Istud lac est dulcissi-
muz super mel Ecclesiastici vicesimoquar
to. Spiritus enim meus super mel dulcis.
Isto lacte hodie consolatur nos spiritussā
ctus. et reficit de die in diem mitigando a-
maritudines huius vite et dulcorādo eas
Veruntamen spiritus sanctus facit inter-
dum sicut prudens mulier que sciēs lac nō
posse durare in propria substantia et dispo
sitione naturali quin corrumpatur et resol
uatur a caliditate simul et corrumpat ad-
miscet dulcedini lactis amaritudinez mor
diciniorum. id est quorundam boletorum
que preseruant lac a putrefactione et con-
densant illud in casium solidum. qui du-
dum durare potest. Isto modo spiritussan
ctus videns q habens gratiam eius et cō
solationem posset de facili extolli et super-
bire. non estimans se similem esse ceteris. si
cut phariseus. Luce decimooctauo capi-
tulo. ad incutiendum timorem proponit
diuine iusticie equitatez. et ad incutiendū
dolorem proponit proprie culpe iniquita
tem. et sic amaricat sibi consolationes pre
sentis vite et conseruat eam a putredine su
perbie. Si tamen videt animam multum
timentem seueritatem iusticie. aut excessi-
ue turbatam de iniquitate proprie culpe.

statim ne desperet misericordiam propo/
nit propiciatõnis diuine. per quam erigit
ad spem. Sic mater filio quem interdum
acu pungit tacite ad os ne nimis lacti insi
stat. Sed videns eum nimium flere. fina/
liter consolatur lactando ad plenum ipm
filium. Sed circa hoc aduertendum qui/
bus datur ista consolatio. Et certe nõ da/
tur illis qui hic habent consolationes pro
prie voluntatis et temporalis voluptatis
De quibus dicitur Luce sexto capitulo.
Ve vobis diuitibus qui habetis hic con/
solationem vestrã. id est q̇ abutimini diui
tijs ad voluptatem. vt exponit Nicolaus
de Lyra. Unde dicit beatus Bernhard⁹
Delicata est nimis diuina consolatio ⁊ nõ
datur admittentibus alienam. Hec con/
solatio est vana propter durationis parui
tatem. Zacharie decimo capitulo. Uane
consolabantur. Nec solum vana. sed etiaꝫ
onerosa propter fastidij generationẽ. Nã
ꝭm beatum Augustinum. Bonum tempo
rale dilectum cum non habetur deſidera/
tur. cum adipiscit᷑ vilescit. Hinc est ꝙ Job
omnibus amicis eum in dolore consolan/
tibus dixit. Cõsolatores onerosi vos om
nes estis. Job sedecimo capitulo. Conso/
latur ergo spiritussanct⁹ illos qui nihil cõ
solationis habent in mundo. qui sunt qua
si populus eius specialiter electus. De q̇/
bus dicitur Isaye quadragesimonono ca
pitulo. Consolatus est dominus populus
suum. Consolatur autem eos ſcðm diuer/
sos status. Consolatur nanqꝫ primo con/
templatiuos. infundendo eis dulcedinem
sue cognitionis. per quam vident bonum
eternum. et in eo delectantur. De quo dici
tur Isaye quinquagesimo primo. capitu/
te. Consolabitur dominus syon. Syon i/
terpretatur specula. Et significat illos qui
speculantur et vident deum per speculuꝫ
scripture et in enigmate fidei. Secũdo cõ
solatur sperantes. resurrectionem corporũ
expectantes. Psalmista. Hec me consola/
ta est in humilitate mea. Unde de talibus
sperantibus dicitur prima Thessalonicẽ/
sium quarto capitulo. Consolamini inui/
cem in verbis istis. Et per hoc ĩfundit de/
us suis dulcedinem sue dilectionis. Ter/
tio consolatur proficientes in virtutibus.
Actuum nono capitulo. Ecclesia edifica/
batur in timore domini et consolatiõe spi

ritussancti replebatur. Quarto consolatur
lugentes pro peccatis proprijs et alienis.
Matthei quinto capitulo. Beati qui lu/
gent: quoniam ipsi consolabuntur. Isaye
sexagesimo primo capitulo. Ad annunci/
andum mansuetis misit me. vt consolarer
omnes lugentes. Quinto consolatur om/
nes caste viuentes. Job vicesimonono ca/
pitulo. Cor vidue consolatus sum. Sex/
to consolatur in libris sacris legẽtes ⁊ stu/
dentes. Primi Machabeorum duodeci/
mo capitulo. Habemus solacium libros
sanctos. Et Romanorum decimoquinto
capitulo. Quecunqꝫ scripta sunt ad nostrã
doctrinam scripta sunt. vt per patientiam
et consolationem scripturarum spem ha/
beamus. Septimo consolatur patientes
acerbitatem presentis tribulationis. secun
da Corinthiorum primo. Cõsolatur nos
in omni tribulatione nostra. Item in eodẽ
Sicut habundant in nobis passiones xpi
ita per iesum xp̄m habundant consolatio/
nes. Octauo consolatur homines in factis
suis. secunda Corinthioꝝ septimo capitu
lo. Deus humiles consolatur. Et Judith
octauo capitulo. Expectem⁹ humiles cõ/
solationem eius. Nono consolatur deum
timẽtes. Sicut patet de Symeone timo
rato Luce secundo capitulo. qui expectãs
consolationem erat iustus et timorat⁹. De
cimo consolatur pusillanimes. id est. illos
qui non audent aggredi difficilia opa ꝩtu
tum. timentes succumbere. Uel penitenti
am non audent assumere. timentes nõ pos
se perficere. Quibus dicitur Isa. tricesimo
quinto capitulo. Dicite. pusillanimes con
fortamini. et nolite timere. Hec autem cõ/
solatio spiritussancti non est vana. sicut il/
la mundana sed plenissima. Isaye vltĩo ca
pitulo. vt repleamini ab vberibus consola
tionis vestre. Item non est vilis. sed preci/
osissima. Isaye sexagesimoquarto. Ocu/
lus nõ vidit. Itẽ nõ est fragilis aut momẽ
tanea. sed durabilis et longissima. Isa. tri/
cesimoquinto. Leticia sempiterna erit sup
capita eorum. B

Dixi secũdo ꝙ in verbis pre
missis describit
spiritussanctus vt negligentiũ ⁊ errantiuꝫ
rep̄hensor. cum dr̄. arguet mundũ. Et me/
rito mũdus argued⁹ ẽ tanqꝫ plen⁹ malicia
Nã sicut dr̄. j. Johannis vltimo. Mũdus

totus in maligno positus est. Quicquid est enim in mundo aut est concupiscentia carnis. aut concupiscentia oculoꝝ. aut supbia vite. j. Joh. ij. Quō ğ nō est arguēd⁹ qui nihil boni in se habet. Ubi notandum ꝙ merito mūdus arguitur a spiritusancto. quia ipe mundus cū suis socijs. s. carne ꝛ diabolo ꝯ nos arguit. Arguit aūt spūsctūs veraciter ꝛ demōstratiue. ſʒ mūdus arguit cum socijs suis fallacit' ꝛ sophistice seu inductiue. Arguit xp̄s per certas demōstrationes mūdus p rhetoricas psuasiōes. demon per sophisticas obligatōes. caro p insolubiliū deductiones. Primo arguit xp̄s p spm̄scm̄ disputādo demōstratiue. vt nos doceat et corrigat. Procedūt em̄ sue demōstratiōes ab inuētis pncipijs ꝛ notissimis nob. qꝛ ō pctis nr̄is. vn̄ dr̄ hic arguendū mundū de pctō. Isti argumēto non est inter nos q̄ sciat respondere. Quia si dixerimus ꝙ peccatum nō habem⁹. nosmetipos seducimus. ꝛ veritas in nob nō est. i. Joh. j. Un̄ Job. ix dr̄. Quantus ego sum vt respōdeā ei. et loquar ꝟbis meis cum eo q̄ etiaʒ si habuero quippiā iustū nō respōdebo. ſʒ meū iudicē depcabor. Sic rn̄dit ei mulier dephensa i adulterio Joh. viij. qn̄ xp̄s ei geometricas demonstratōnes digito protraxit in terra Et ideo ꝯfusionē ꝛ ꝯclusionē euasit. dicente sibi xp̄o. nec ego te condemnabo. vade ꝛ amplius noli peccare. Sic respondit David ad Nathan. ij. Regū. xij. cum eum argueret de adulterio et homicidio. Ille dixit. peccaui dn̄o. Cui statim Nathā dixit. Transtulit dn̄s pctm̄ tuū. nō est ergo melior rn̄sio xp̄o argueti nisi humil' ꝯfessio peccatoꝝ. Scdo arguit mūdus p rhetoricas psuasiōes. Apoca. iij. Suadeo tibi emere a me aurū ignitū et probatū vt locuples fias. ꝛ vestimētis albis induaris. Est em̄ psuasio mūdi vt colligas lucreris ꝛ vndecūꝙ poteris pquiras. ꝛ cū diues fact⁹ fueris tunc per opera pietatis satisfacies deo pro peccatis tuis. Unde mūdus pmo suadet querere que sunt mundi. ꝛ postea que sunt dei. Xp̄s vero oppositū docet Math. vj. Primū querite regnū dei ꝛ iusticiā ei⁹ Unde sicut rhetor per vera exēpla suadʒ. Sic mundus dicēs. Nōne Abrahā diues fuit Dauid rex magnific⁹. Gregorius elemosynarius ꝛ tamen amici dei singulares facti sunt. Et sic de multis alijs sanctis qui cū sanctitate diuitias habuerunt. Sed certe mentita est iniquitas sibi. Nam diues epulo ad tormenta raptus est. ꝛ alter diues dilatans horrea sua. animam demonibus rapientibus exalauit Et beatus ē diues qui esset inuentus sine macula. Semper enim diuitie maculant et inquinant propter annexas voluptates et alia vicia. Idō iste rationes mundi non debent christianos mouere. qꝛ licet cū diuitijs christo bene seruire sit possibile. eo ꝙ ſm Ambrosium super Lucam. diuitie sunt electis adiuuamenta virtutum. tamen beatus diues qui nō abijt post aurum. nec sperauit in thesauriʒ pecunie. Quod Salomon pro miraculo cōputat. Ideo securius est viam paupertatiʒ eligere et maioris est perfectionis. ideo respondeamus mundo illud Actuum vicesimosexto capitulo. In modico suades me christianum fieri. Et queramus ab eo quā securitatem nobis faciet ꝙ tamdiu viuemus donec diuites efficiamur. et ꝙ tūc bonam habebimus voluntatem ad elemosynas faciendas. Ideo psalmista bene respōdit mundo sic sibi promittenti. Paucitatē dierum meorum nuncia mihi. Et numerū dierum meorum quis est. Refert Marcialis libro Epigramatum. Epigramate decimotertio de quodam rege Romanorum qui dicebatur Priscus. qui frequenter quesiuit a marciali tali magistro qualis ipe foret si ipse fieret diues et potens. Cui marcialis respondit. Qꝛ vellet prius scire a p̄fato rege qualis esset ipse rex si esset vt leo. Quasi diceret. confutando eum et sibi tacite respondendo. ꝙ talis ipe esset si fieret diues ꝛ potens q̄lis est leo. eo ꝙ esset superbꝰ ratione diuitiarum. quia vermis diuitiaꝝ est superbia. Iuxta illud apostoli. Diuitibus huius seculi precipe non sublime sapere. Secundo ꝙ etiam esset crudelis ratione potentie. quia potentes sequitur crudelitas. Iuxta illud Jacobi secundo capitulo. Nonne diuites per potentiam opprimunt vos. Interliniaris. scilicet auferendo bona vel verberando pauperes. Unde Marcialis ponit predictam historiam in his versibus. Sepe rogare soles qual' simbis versibus. Sepe rogare soles qual' sim prisce futurus. Si fiam locuples simꝗ repente potens. Quenꝗ posse putas mores narrare futuros. Dic mihi si fias vt leo q̄lis eris Non ergo mundus audiendus est.

cum istis sophisticis et deceptorijs argumentis. Unde et si nobis talia persuadet. simus tanquam surdi non audientes et non aperientes os nostrum. Mittamus eum latrare sicut canem vbique scientes eius astuciam. Quia que promittit non adimplet. aut si implet in malum nostrum conuertit. Ad hoc enim nobis blanditur vt decipiat. secundum Augustinum. Quantos enim vidimus ante nos qui mundi promissis illecti laborauerunt. sudauerunt. et vires exhauserunt. pro consequendis honoribus. dignitatibus. aut prelationibus. Postque autem melius eas sunt adepti. transierunt ad patres. Ita vt verum sit illud prima Johannis secundo capitulo. Mundus transit et concupiscentia eius. Ideo dicunt reprobi hodie in inferno. Quid nobis profuit superbia aut diuitiarum iactantia quid contulit nobis. scilicet lucri. Sapientie quinto capitulo. Et sequitur. Transierunt omnia velut vmbra et tanquam nuncius precurrens. et tanquam nauis que pertransit fluctuantem aquam. cuius cum pertransierit non est vestigium inuenire. neque semitam carine illius in fluctibus. Certe multi se estimant felices si adipiscerentur honores. ille episcopatum. ille canonicatum. et sic de alijs. Sed ipsis contigit quod multo velocius descendunt de illis honoribus ad infernum quam prius ascendant ad talem gradum. Sepius vidimus nostris temporibus atque vtinam non vidissemus quod multi pro prelaturis litigauerunt decem annis quas adepti vix vno anno in eis manserunt. Unde ipsis contigit sicut illis qui in mari decipiuntur per insulam ceti. Cetus enim quandoque colligit in dorso arenam supra quam crescunt gramina. et herbe virescunt. vnde apparet nauigantibus quasi insula. qui nauigantes decepti descendunt de nauibus volentes pausare et faciunt ignem ad coquendum comestibilia. Sed cetus sentiens ignem mergitur in profundum. et sic illi precipitantur. Sic est de talibus. Ideo contra talem deceptionem vtamur cautela ipsius vulpecule. que cum ascendit glaciem. prius apponit aurem diligenter. et si sentit sub glacie fluentem aquam: nullo modo in illa glacie moratur. quia signum est quod aqua est prope superficiem glaciei. et sic glacies est tenuis. Sic nos perpendamus prius. mundus non est durabilis. sed fragilis. Ideo non committamus nos periculo. Tertio arguit demon per sophisticas obligationes. Obligat enim hominem ad falsitatem. vnde ante primum peccatum fecit falsam propositionem mulieri. vt dicitur Genesis tertio capitulo. Nequaquam moriemini. sed eritis sicut dij. Sed qui tales obligationes admittunt. adducet eos dominus cum operantibus iniquitatem. Et ideo dicamus nos sibi illud Danielis tertio capitu. Non oportet nos de hoc respondere tibi. Quarto caro arguit per insolubilium deductiones. quia ipsius argumentationes vix solutiones recipiunt. in quibus quotidiana est pugna. sed rara victoria. Jacobi primo capitulo. Unusquisque temptatur a concupiscentia sua abstractus et illectus. Interlinearis Bede. Abstractus a recto itinere. et illectus ad malum. Et quid ex hoc sequitur. certe pessima conclusio. sicut ibidem sequitur. Deinde inquit Jacobus. concupiscentia cum conceperit. scilicet delectando et consentiendo. secundum interlinearem. peccatum parit. scilicet perducendo ad actum manifeste. Peccatum vero cum consummatum fuerit generat mortem. Sed nos scientes quia caro que concupiscit aduersus spiritum non possidebit regnum dei. respondeamus carni illud apostoli. Debitores sumus non carni vt secundum carnem viuamus. Si enim secundum carnem vixerimus: moriemur. Si autem spiritu facta carnis mortificauerimus: viuemus. Unde caro est sicut exactor. cuius vox secundum dictum Job non est exaudienda. Et tantum de secundo.

Dixi tertio quod in verbis premissis ostenditur spiritussanctus culparum et negligentiarum quas arguit dignus esse victor. cum subditur. De peccato. de iusticia. et de iudicio. Ecce tres culpe et tres negligentie. propter quas homines mundani sunt arguendi in quolibet sermone faciendo per sacerdotem. De peccato quidem quod habent. De iusticia. quam non habent. nec faciunt. De iudicio quod non timent. Circa quod sciendum quod mundani homines septem mortalibus laborantes merito sunt arguendi a spiritusancto. et consequenter a predicatoribus et viris spiritualibus sic illi qui permittunt optimos

fructus ortorum suorum depasci. imo de-
uastari a septem bestijs. Uel qui se volun-
tarie exhibent lacerando septem crudelissi
mis animalib⁹ et bestijs horrendis. Quas
bestias enumerans Salomon Sapien-
tie vndecimo capitulo. dicit primũ esse vr
sum. per quam intelligitur gula. Tum quia
vrsus est animal vorax et in melle speciali-
ter delectatur. Secundo quia fetum pro-
ducit informem. id est. turpem. ⁊ non habē
tem expressam formam corporis et mem-
broꝝ. quia tradunt naturales. quod vrsa mas-
sam carnis parit sine lineamentis et parti-
bus organicis ordinate distinctꝫ. Sic gu
losi et voraces et delectationibus dediti.
quicquid faciunt totuz ad carnis commo
dum conuertunt. Sicut patet de artifici-
bus nostris qui omnia que laborant perbi
bunt et deuorant. Et ideo partus eorum ⁊
proles operum ipsorum non est nisi carna
litas quaz prohibet apostolus dicēs. Car
nis curam ne feceritis. Romanorum deci
motertio capitulo. Secunda bestia est leo
per quā significatur supbia. quia ceteris anima
libus appetit dominari. Unde Ambrosi⁹
in Exameron de opere sexte diei dicit. Quia
ex natura sua est ferocissimus et superbus.
aliarum bestiarum seu feraruz quasi rex cō
sorcia dedignatur. Sed neqꝫ ei vlla fera
sociatur. et cum rugit. cetera animalia for-
midant. Hec est regula omnis superbi. quia
dedignatur alijs se sociare. et alij timent ⁊
verentur eum accedere. Propter quod cō
tra tales dicitur Ecclesiastici quarto capi
tulo. Noli esse quasi leo ĩ domo tua sbuer-
tēs domesticos tuos Tertia bestia fuit ira
plena. et vocatur iracundia. Et hec figu-
ratur per quoddam animal quod ab Ari-
stotele libro septimo capitulo secundo de
animalibus vocatur Abane. quod est ani-
mal quoddam magnitudine quasi ceruus
quod contra consuetudinem omnium ali
orum animaliũ habet fel in aure simile fel
li hominis in colore. ⁊ est amarum valde.
causatiuum vehementer ire ⁊ ferocitatis.
Sic homines iracundi videntur habere
fel in aure. Quia quantumcunqꝫ quis eis
loquatur dulciter amicabiliter et pacifice
et honeste ⁊ modeste. ⁊ etiam rationabiliter
semper eis videtur sonare in auribus iniu
ria. Unde semper portant fel in aure. quia
quicquid audiunt in amaritudinem con-
uertunt. et quia illud fel dicitur esse simile
felli hominis. hoc ideo dicitur. quia talis
homo iracundus loquitur aut defendere
intendit semper rationibus probabilibus
sicut homo prudens defendere ostendit se
Unde Actuum octauo capitulo dicitur de
Symone. In felle enim amaritudinis vi
deo te esse. Et Deuteronomij tricesimose-
cundo capitulo dicitur. Fel draconum vi-
num eorum. ⁊ venenum aspidum insana-
bile. Uua eorum vua fellis. ⁊ botrus ama
rissimus. Quasi dicat. Siue verba eorum
siue opera. siue ratōnes. siue intentiōes eo
rũ. oīa sunt insanabilia. Quarta fuit bestia
ignota. per quaz significatur accidia. Ho-
mo enim pigritie datus non potest cogno
sci de facili. vult modo vnum. modo alte-
rum. Prouerbiorum decimotertio capitu
lo. Uult et non vult piger. Et Prouerbio
rum vicesimoprimo capi. Desideria occi-
dũt pigrũ. Et ista bestia significatur per asinũ.
qui in quibusdaz partibus est animal igno
tum. sicut in Polonia. De quo Boetius de
consolatione prosa tertia loquens de acci-
dioso dicit. Segnis et stupid⁹ torpet. asi-
num viuit. Est autem proprietas asini quod i
anteriori parte videtur quasi ad modũ cru
cis in cruribus prioribus ⁊ brachijs dispo
situs. ⁊ ibi est valde debilis. sed in posterio
ri parte est multum fortis. vnde ibi onera
portat. Sic est de accidioso ⁊ pigris. quia
ea que sunt crucis. id est. pēitentie aut mor
tificationis carnis nihil sufferunt. sed ad ea
que sunt carnalia et lũbos respicientia sũt
nimis fortes. Similes diabolo patri eo-
rum. De quo dicitur Job quadragesimo
capitulo. Fortitudo eius in lumbis eius. ⁊
virtus eius in vmbilico. Sed bonum essꝫ
quod tali asino daretur dierium illud. de quo
Ecclesiastici tricesimotertio capitulo. Ci
baria et virga et onus asino. panis et disci
plina et opus seruo. id est. seruienti corpo-
ri in opere diuino. Quinta bestia fuit spi-
rans vaporem igneum. et vocatur luxuria
et figuratur per duos dracones. qui ĩ duo
bus montibus Armenie viam publicā tā-
ta pestilentia infecerunt quod nullus per eam
transire potuit qui subito moreretur. Si-
cut narrat Aristoteles libro suo de propri
etatibus elementorum. quod factum So
crates erecta sibi altissima turri in loco mē
tũ distāte a mōtib⁹ per speculũ factũ de calibe

deprehendit. in quo speculo vidit illos du
os manifestos dracones. vnuz ex vno mō
te. aliuz ex alio vaporem emittere. quo aer
infectus homines inter montes per viam
euntes interfecit. Accidit autem istud tem
pore Philippi patris Alexandri magni si/
cut ibidem narratur. Per quod significan
tur duo. status scilicet laicoꝝ ꝛ clericoꝛuz
qui hodie dediti luxurie. illi adulteria cō/
mittentes. isti concubinas fouentes tanꝗ
duo dracones venenosi. homines simpli/
ces in via mandatorum dei incedētes exē
plo prauo scandalizant ꝛ inficiunt. De qui
bus Johelis. ij. Dabo prodigia. id est mō/
stra in celo. id est in spiritualibus. ꝛ in ter/
ra. id ē in laicis. sanguinem scilicet peccati
ꝛ ignē. id est. ardorem concupiscentie. ꝛ va
porem fumi. id est. famam malā volantē ab
eis ꝛ inficientem alios. Vocat autē ea mō
stra seu prodigia quia reuera monstruosuz
est vt in talibus dignitatibus ꝯstituti sic
agant. Sed hodie non est hoc monstruo/
sum propter vsitatam consuetudinez qua
frequenter hoc videmus. Unde non mi/
ramur videndo prelatum lasciuuz. nec cō
iugatum adulterum. Sicut nec Balaam
expauit aut miratus est ad vocem asine lo
quentis. quamuis monstruosum essz. quia
in exercendo artem magicam talibus mō/
stris fuit consuetus. Sicut magister dicit
in histoꝛijs super. xxij. capitulum numero/
rum. Sexto ponit Salomon odorem fu/
mi qui naturaliter est liuidus seu pallidꝰ ꝛ
obscurus. per quē designaẗ inuidia. Pro/
prium est enim inuidi occultas detractio/
nes. damnationes. ꝛ diffamationes. quasi
quendam liuidum fumum emittere. vt cla
ritatem fame beatorum denigret. Hij sūt
similes vulpi. que naturaliter fetet. hec ha
bet proprietatem secundum naturales. qa
cum taxus quoddam animal valde hone
stum parauerit sibi foueam. vulpes in ab
sentia sui. statim currens mittit ibi fetiduz
fimum. ita ꝙ superueniens taxus propter
feditatem fouee relinquit vulpi foueam su
am. abhominans et contemnens eam am
plius. Et sic vulpes sibi acquirit alienum
hospicium. non laboriose. sed potius cau
telose. Ista est natura inuidorum qui vi/
dentes honestum statum aliquorum bo/
norum hominum. non valentes eos ali/
ter de eorum sedibus aut dignitatibus vl'
officijs expellere. diffamant ꝛ detrahunt
eis ac accusant eos crimine pessimo apud
alios superiores. Et tandem contingit ꝙ
boni viri antequam lites intrent cum eis.
carius dimittunt et resignant illa benefi/
cia quibus illi tanquaz vulpes taxo succe/
dunt. sed certe non diu prosperantur ī eis.
Sicut sanctus Briccius post sanctū mar
tinum qui multa passus est. Septima be/
stia est que ab oculis scintillas horrendas
emittebat. ꝛ significaẗ auaricia. Que quic/
quid videt in mundo concupiscit. et quasi
ad omnes diuitias scintillas concupiscen
tie emittit. Unō comparatur igni qui cre
scit per appositionem combustibilium. ij. d
anima. Prouerbiorum. xxx. cap. Ignis nū
ꝗ dicit sufficit. Et primo Politicoꝝ dicit
Concupiscentia crescit in infinitum. Sci
tille ergo ignee in auaro sunt concupiscen
tie ꝛ desideria plura habendi. Hec concu
piscentia significatur per cattum qui ha/
bet oculos igneos ꝛ scintillantes. Vñ fm
Papiam. Cata grece idem est quod videt
latine. Et ideo dicitur cattus quia videt ī
nocte sicut de die. Nam ita prudenter ve
natur predam suam in tenebris: sicut in lu
ce. Isto modo prudentes seculi tam spiri/
tuales ꝗ seculares venantur in tenebris.
id est in curijs ꝛ atrijs principum. tā a dex
tris ꝗ a sinistris. iuste ꝛ iniuste. per phas ꝛ
nephas. De quibus dicit Job vicesimooc
tauo capi. Omne preciosum videt oculus
eius. Et Ecclesiastes primo. Nō satiatur
oculus visu. nec aurꝫ auditu impletur. Et
Ecclesiastes quarto. Laborare non cessat
et nō satiantur oculi eius diuitijs. Et per
oppositum boni talia fugiunt. dicentes il/
lud Psalmiste. Non proponebam ante o/
culos meos rem iniustam. Hee septem be
stie significātur in dracone magno. qui ha
buit capita septem. vt dicitur Apocalipsis
xij. cap. D Secundo mundus est ar/
guendus de peccato. sicut ille rex q̄ potēs
resistere inimicis suis permittit se vltro ꝛ
spontanee seu voluntarie ab eis capi. Un
de inimici nostri significantur per septem
gentes pestiferas quas expugnauerunt et
vicerunt filij israhel. Sicut dicitur Sapi
entie. xviij. ꝛ Judicum. iij. capitu. Fuerunt
autem gentes iste scdm eorum nomia Ber
geseus. Amorreus. Eueus. Etheus. Cha
naneus. Jebuseus. et etiam Pherezeus.

vt dicit Deut. vij. Gergeseus iterpretatur
colonū eiciens. et significat superbiā que
primum colonum celi. id est angelum ⁊ po
stea Adam colonum paradisi eiecit. Ista
gens arguitur per donum spūssancti. scilz
per timorem domini. per quem homo vin
cit aduersa. Unde per timorem dei homo
depressus eleuatur ad superiora tanq̄ itre
pidus ꝯ̄ aduersa. Iuxta illud. Qui timet
dñm nō experiet quicq̄ mali. Amorre⁹ in
terpretatur amaricās vel amara loquens.
et significat inuidum qui totus est felleus:
semper amara diffundens. Unde Ouidi⁹
primo methamorphoseos. Pectora felle
nitent. lingua est suffusa veneno. Risus ab
est. nūq̄ nisi fauere dolores. Iste arguitur
per donum intellectus. quo homo intelli-
gens proximum sue nature comparticipē.
dulcem se proximo reddit. Tertius eue⁹.
⁊ interpretatur lapides colligens. ⁊ signifi
cat iracundum ⁊ rixosum. qui semper colli
git lapides offensionis ⁊ scandali. quibus
alios offendit. Sicut Semei contra Da-
uid. ij. Regum. xvj. Iste arguitur ꝑ donū
consilij quo consulitur nobis per christuz.
Iuxta illud Math. v. Noli resistere malo
sed si quis te percusserit ad vnam maxillā
prebe ei ⁊ alteram. Quartus popul⁹ ethe-
us. qui interpretatur stupor vel formido. ⁊
significat accidiam. que hominem fac̄ stu-
pidum ⁊ formidantē opera virtuosa. Iste
arguitur per donum fortitudinis. Grego.
viij. moral. Fortitudo spiritus est carnem
vincere proprijs voluptatibus. presenti vi
te dilectionem extinguere. Econtra carnis
fortitudo est trāsitoria sine cessatione dili-
gere. contra flagella conditoris insensibili
ter perdurare. Quintus populus Chana
neus. qui interpretatur possessor vel nego
ciator. ⁊ significat auarum seu cupidū. qui
per varias negociationes possessiones ac
quirit ⁊ auget. Augustinus de verbis do-
mini sermōe quindecimo. Que est ista aui
ditas concupiscentie. cum ⁊ ipe belue ha-
beāt modū. tunc rapiunt quando esuriūt
parcunt vero prede cum senserint facieta-
tem. Insatiabilis est sola auaricia diuitū.
semper rapit ⁊ nunq̄ satiatur. nec deum ti
met. nec hominem reueretur. nec patri p-
cit. nec matrē cognoscit. nec fratri obtem-
perat. nec amico fidem obseruat. viduam
opprimit. pupillum inuadit. liberos in ser-
uicium reuocat. testimoniū falsum profert.
res mortui occupat. Que est animaruz in-
sania amittere vitam et appetere mortem.
acquirere aurum et perdere celum. Iste ar
guitur per donum pietatis. que monet ad
tribuendū pauperib⁹ ex misericordia pro-
pter deum. Narrat sextus Iulius p̄mo li-
bro stragematum cap. iiij. Qz cum emilius
Paulus consul in lucanis iuxta littus an-
gusto itinere exercitum duceret et tarenti-
ni ei classe isidiati. agmē eius essent aggres
si. Ille captiuis eorum latus suum prete-
xuit: quos videntes Tarentini retraxerūt
tela et sagittas. Ita qui vult euadere sagit
tas diaboli habeat ad latus suum paupe-
res. qui sunt quasi quidaz captiui in h̄ mū
do. Sextus populus est Iebuseus qui in-
terpretatur presepe. et significat gulaz que
suadet homini semp stare ad presepe. Iste
arguendus est per donuz scientie. per quā
homo scit temperate viuere. Philippē. iiij.
Scio habundare scio ⁊ penuriā pati. Se
ptimus populus est pheresceus. qui iterpre
tatur disseminans terram. et significat lu-
xuriosum. qui illicite seminat semen suum.
Ad Galathas. v. cap. Qui seminat in car-
ne. de carne metet corruptionē. Iste arguē
dus est per sapientiā. i. per sapidam scienti
am. id est saporem celestium. quibus gusta
tis vilescit omnis dulcedo carnalis. scdm
Augustinuz. Secūdo mundus merito est
arguēdus de iusticia quā non habet. Cuz
enim iusticia omnib⁹ sit necessaria. vt dicit
Tullius. ij. li. de officijs cap. xij. intantum
q̄ etiam solitario homini. id est. per se mo-
ranti opinio. id est. fama est necessaria. Et
ſm ipm caplo. iiij. Ad rem publicam regē-
dam tm̄ est necessaria. vt nec illi qui de ma
leficio vel scelere pascuntur sicut latrones
possint sine vlla particula iusticie viuere.
Cuius tanta vis est ſm eum vt etiam la-
tronum opes firmet atq̄ augeat. Imo vt
idem dicit li. j. de officijs cap. xiij. nullū est
tēpus quod a iusticia vacere debeat. Pro
pter quod idem dicit ibidem. ca. iiij. q̄ isti
us virtutis splendor est maximus. ex qua vi
ri boni nominant. Et phus. v. Ethicorū
vocat eaz clarissimā virtutū. eo q̄ ſm Tul
lium li. ij. de offic. cap. iiij. fundamentū per
petue cōmendationis et fame iusticia est.
sine qua nihil potest esse laudabile. Uirtu
tis huius ſm Ambro. li. j. de offic. Prima

est pars in deũ. vt scꝫ que sunt dei deo red
dant Math. xxij. Secũda in patriam. vt
scꝫ defendat et in pace cõseruetur. Tertia
in parentes. deinde in oẽs. Et ſm hoc iu-
sticia describit q̄ est virtus per quã vnicui
q̄ quod suũ est tribuit. ſm Augu. xix. de ci
uitate dei. c. j. Et Macrobius dicit. Iu-
sticia est quando vnicuiqꝫ qd̄ suũ est serua
tur. Quod expssius declarat Bern. ſmõe.
iiij. dicens. Justicia est virtus q̄d suum est
vnicuiqꝫ tribuens. superiori scꝫ prelato o-
bedientiam et reuerentiam. equali. i. pari
consiliũ et auxilium. contra eius ignorãn
tiam ⁊ infirmitatẽ. inferiori custodiã ⁊ dis
ciplinam. Que oĩa viguerunt in antiq̄s
patribꝫ. nõ solũ deicolis sed etiã ydolatrꝫ
⁊ paganis. et iõ tunc aureũ seculũ dicebat
Adeo eñi viguit in paganis iusticia q̄ eti
am vtilitatẽ reipublice ꝓprie vite prepone
bant. Sicut ait Aug. li. v. de ciuitate dei.
ca. xvij. Et Tulli⁹ li. i. de officijs. iiij. cap.
Nam sicut Julius frantin⁹ et Valeri⁹ li.
v. narrant. Codrus rex atheniensiũ videns
q̄ aliter ciuitas sua liberari non posset nisi
ipe interficeret. Ipe amore liberatõis ciui
tatis se libere obtulit morti. De q̄ ait Vir
gilius. ⁊ iurgia Codri. Maluit eñi mori
dum vincerent sui q̄z viuere suis superatꝫ
Aliqui amore patrie depaupabant ad ex-
tremũ. Sicut narrat Augustin⁹ li. v. de ci
uitate dei. ca. xviij. de lucio Valerio. Et
Vegecius ca. viij. de re militari. de Julio
regulo. qui de summis diuitijs vix in vno
paruo agro collocati sunt cum coꝝ vxori-
cio ⁊ de multis alijs. Non mirum ergo q̄
tunc mundus ordinate stetit. Nũc aũt ꝓ-
pter defectũ iusticie quãdo oĩes in eccle-
sia xp̄i querunt que sua sunt non que iesu
xp̄i. necesse est oĩa deordinari. Eo q̄ scd̄m
Augu. li. iiij. de ciuitate dei. ca. iiij. Remo
ta iusticia quid sunt regna. nisi latrocinia.
Ideo sapiens clamat vt rectores ⁊ presi-
des prelati ⁊ iudices ad reformandũ sta-
tũ mundi et eccl̄ie xp̄i diligant iusticiã di-
cens Sapie. i. Diligite iusticiã qui iudica
tis terram. Notant dicit. Diligite iustici-
am. nõ solũ. facite iusticiam. Nam ſm Ro
bertũ holgot. multi sunt qui faciunt iusti-
ciã. sed tamẽ eam non diligũt. ⁊ ideo imeri
to sunt a spũsctõ arguendi. E Et sũt
coꝝ quattuor genera. Primi sunt appete-
tes honores ⁊ reuerentiã. Secũdi vindi-
cantes rancores per impatientiaꝫ. Tertij
lucratiui muneꝝ. Et quarti dissimulatiui
scelerũ. Primi sunt qui licet non diligunt
iusticiam. volunt tamen videri iusti. Ar-
guunt delinquentes. vituperãt vicia. ⁊ do
cent virtutes. puniũt sine misericordia. et
tamen cũ intentione corrupta. quia nõ ob
aliud. nisi vt honorificentur ab hominibꝫ
⁊ vt vocẽtur iusticie zelatores. Tales fue-
runt scribe ⁊ pharisei. De quibus Math.
v. Nisi habundauerit iusticia vestra plus
q̄z scribarum ⁊c̄. Secundi sunt vindicati
ui rancoris ⁊ impacientie. pretendunt se
amatores iusticie et non sunt. Sicut eniꝫ
iusticia vult vindicare delicta. Sic ⁊ ira
iniuriam. Unde phs dicit. Q2 ira ẽ appe-
titus vindicte. Iratus aũt dolet vindictã
quasi patiens aliquid iniustũ. Sed quã-
do punit delectat. sicut dr̄. iij. Ethicoruꝫ.
ca. xij. Tales fuerunt illi duo senes nequã
qui Susannam condemnabant. Daniel.
xiij. Unde inter passiones malas in iudi-
ce ira est peior. quia impedit animum ne
possit cernere verum. et in penis nescit me
dium tenere. Sicut refert Seneca libro
de ira ad nouatuꝫ. de iudice quodaꝫ iniq̄.
qui furore accensus condemnauit tres mi
lites innocẽtes Unũ iussit occidi. q2 d̄ via
redierat sine socio cõmilitone imponẽs ei
q̄ eũ occidisset. p̄cepitqꝫ statim cuidã com
militoni astanti q̄ eũ duceret ad supplicij
locũ vbi morte plecteret. Cũ aũt eẽt edu-
ctus redijt socius eius sanus ⁊ incolumis
pro q̄ alius plectẽd⁹ ducebat. Vidẽs aũt
p̄mus miles h̄ q̄ primũ ducebat ad suppli
ciũ redijt ad iudicẽ. ⁊ ambos milites corã
eo p̄ntauit. Quos vt vidit tyrãn⁹ furorẽ
replet⁹ ⁊ succensus iudiciũ tale dedit. Pri
mo dixit. te iubeo occidi. q2 iussus es occi
dere ⁊ nõ obediuisti. Scd̄o dixit. te iubeo
occidi. q2 dãnatus es. Tertio. te silr̄ iubeo
occidi. q2 cã occisionis cõmilitoni tuo fui
sti. Et subdit Seneca. O q̄z solers ẽ iracũ
dia ad fingendũ causas furoris. Tres eñi
puniti sunt ob vnius innocentiã. Et ideo
dr̄ Jaco. i. Ira eñi viri iusticiã dei nõ opat
Et certe nõ solũ nõ opatur sꝫ etiã destruit
Tertij sunt lucratiui muneꝝ. p̄tendũt eñi
se iusticiã diligere. sed mentiuntur. q2 plus
diligũt pecũiã ꝓpt quã faciũt iusticiã. Isti
nõ sũt amatores iusticie sed mercatores.

eo ꝙ apud eos q̇ plus dat de pecunia plꝰ
reportat ꝺ̓ iusticia Quibꝫ maledicitur per
ꝓpham. Isa. v. Ue q̇ iustificatis ipiū ꝓ mu-
neribꝫ. ⁊ iusticiā iusti aufertis ab eo. Quar
ti sunt dissimulatiui scelerꝝ. sic illi q̇ videnť
eē cōpassiui. ⁊ ita nō vlciscūť nec puniunt
delicta. ⁊ isti faciūt ad modū matris. q̄ nō
sustinet ligari vel aduri filiā freneticā. quā
postea videbit oīno vesanā. Sic dic̄ Au
gu. in q̄dā eplā. Et ista ē falsa ⁊ insana mā
suetudo vel pietas. imo potiꝰ est crudeli-
tas aliorꝝ. qꝛ ꝑ h̄ q̇d dimittiť inultū maluꝫ
vniꝰ. multi exēplo eiꝰ deprauāť. Jō dicit
Hiero. Secāde sūt putride carnes. ne to
tū corpus inficiať ⁊ putrescat. ⁊ vna ouis
morbida a caulis est repellenda ne totus
grex inficiať. ⁊ vna domꝰ accēsa extinguať
ne tota ciuitas cōburať. Et tm̄ de ista iu-
sticia. ¶ Tertio de iudicio arguendꝰ
est mūdus. q̇d nō timet. Et merito. cū em̄
illud iudiciū sit multū horribile in quo ēt
hij qui videbanť iusti vix saluabuntur. vt
dr̄. i. Pe. iiij. multo magis mūdus q̇ plenꝰ
est peccatis arguēdꝰ ē. ꝙ nō timet tale iu-
diciū. De q̇ dr̄ Isaie. xxx. Ecce nomē dn̄i
venit de longinq̄. ardens furor eius. ⁊ gra
uis ad portādū. Un̄ tūc dicēt reprobi xp̄o
illud Sap. ij. Grauis est nobis ad viden-
dū. Et circa h̄ notandū ꝙ ista est differen
tia inter bonos ⁊ malos. qꝛ boni timēt de
peccatis suis. ⁊ timēt deū ante iudiciū. vn̄
dicūt illud ps̄. Cōfige timore tuo carnes
meas. Hoc em̄ cōsulit sapiēs Ecci. v. ꝺ̓ ꝓ-
piciatu pctōꝝ noli esse sine metu. Et iō ta
liter timenti deuꝫ bn̄ erit in extremis ⁊ in
die defunctiōis sue bn̄diceť. vt dr̄ Ecci. i.
Et ꝑ oppositū reprobi: qꝛ nō timent pctā
sua nec verentur peccare. Jō etiā nec deū
timēt: nec eius iudiciū. Sed certe veniet
dies qn̄ timebūt qn̄ timor erit ad penā nō
ad emēdā. qn̄ dicēt. Timor ⁊ tremor vene
runt sup me. ⁊ cōtexerūt me tenebre. tunc
em̄ veniēt in cogitatōe pctōꝝ suoꝝ timidi
⁊ traducēt illos ex aduerso iniq̇tates ipoꝝ
vt dr̄ Sap. iiij. Propť q̇d dicit Greg. xiiij
moral. Uitari nāq̄ terror iudicis non ni-
si ante iudiciū p̄t. nō mō cerniť sꝫ p̄cibꝫ pla
cať. Cū ꝟo in illo tremendo examine sede
rit. ⁊ videri p̄t. ⁊ placari non pōt. qꝛ facta
prauorꝝ que diu sustinuit tacitꝰ. simul oīa
reddet iratꝰ. Un̄ necesse ē nunc timere iu-
dicem cū nonduꝫ iudiciū exerceat. cū diu
sustinet. cum adhuc mala tollerat q̄ videt
ne cū hunc in retributiōem vltionis iusti-
cia concusserit. tanto in iudicio districtiꝰ
feriat quāto diutius ante iudiciū nos ex-
pectat. Hec Grego. Pro quo latius dedu
cēdo ad incutiendū metū peccatoribꝫ ꝺ̓ ri
gore iusticie diuini iudicij est sciendū ꝙ
malefactores ⁊ criminosi et rei ex triplici
causa solent cōfidere se euasuros impune.
Primo qn̄ sperant ꝙ pn̄t declinare et eui-
tare rigorem iudicij. vt quia sine examine
fiat emenda ꝑ mediationē amicoꝝ et arbi
triū bonoꝝ ⁊ nō ꝑ strepitū iudicialeꝫ. Se
cundo sperant se rei ꝓbabiliter euasuros
licet non omnino impune si possint subire
iudiciū. sic tn̄ ꝙ habeant iudices et assesso
res fauorabiles ipis. Tertio mō per trans
lationē personaꝝ suaꝝ vt quia reus ī vno
regno potest conuersari in alio. ⁊ sic euade
re iudiciū translato domicilio. Sed certe
nllo istoꝝ modoꝝ pn̄t euadere peccatores
Primo qꝛ illud iudiciū erit cum examine
rigidissimo. in quo etiam minimū verbuꝫ
ociosum ponderabitur Math. xij. c. Imo
non solum verba sed etiā cogitationes ex
aminabuntur. et ita tam verba q̄ꝫ cogita-
ta q̄ꝫ etiā facta q̄ꝫ etiam gressus nostri mi-
nimi iudicabunť. Job. Tu quidē gressus
meos dinumerasti. Nec solū mala cōmis-
sa appendenť sed etiā bona obmissa cōpu-
tabuntur. Sicut patet de diuite epulone
Luc. xvj. Et de illo q̇ abscondit pecuniā
dn̄i sui. ⁊ nihil lucratus ē. Mathei. xxv. c.
Ideo nō poterūt mali declinare rigorē iu
dicij. Scd̄o iudices erunt seueri ⁊ ī nullo
fauorabiles reprobis q̄ntūcūq̄ ꝓpinq̇s vl̄
cognatis. Quia sancti s̄m Greg. tanta re-
ctitudine iusticie diuine constringenť. vt
nulla ad reprobos compassione moueanť
Unde dr̄ Sap. iij. Judicabunt sancti na
tiones. Glosa Holgot. tāq̄ꝫ assessores xp̄i
Math. xix. Sedebitis et vos iudicātes.
Hij em̄ sunt seniores cū quibus xp̄s ventu
rus est ad iudiciū Isa. iij. Hij sunt etiā se-
natores cū q̇bꝫ sedebit nobilis vir ī portis
Prouer. vlti. Quia ḡ sancti iudicabūt qui
sunt veracissimi. ideo nō poterūt flecti qn̄
mala facta punianť. Unde nota ꝙ duruꝫ
ē reo ⁊ ḡue si rex sit sibi extraneꝰ. qui sibi in
nullo penitus teneatur. Scd̄o si sit talis
q̇ a iuris regl̄a nullatenꝰ abducať. Tertio
si est talis de cuius iniuria reus accusatur

Sic erit in iudicio. in quo se scti reddent
peccatoribꝫ extraneos. Nec miruz q̄ xp̄s
etiā dicet reprobis Nescio vos Mat. xxv
Vñ ⁊ fatuis rñdent prudētes. Jte ad ven
dentes et emite vob. Scđo nullo mō de⸗
clinabunt a regula iuris. q̄ sanctitas est
iusticia. q̄ tūc iam erunt induti nouū ho⸗
minē q̄ ꝑm deū creatus ē in iusticia ⁊ sanc⸗
titate veritatis Ephe. iiij. Tertio ipi erūt
hostes impiorꝫ q̄s impij in hac vita cōcul
cauerūt Abacuc. i. Respicis cōtēptores. ⁊
taces cōculcante impio iustū. ⁊ iō tūc vice
uersa ipi calcabūt eos Malach. vlti. Cal
cabitis impios cū fuerit cinis sub planta
pedū vrorꝫ. His igit̄ cōpensatis timendū
esset diuinū iudiciū semꝑq̄ de ipo foret co
gitandū. Nā dicit Greg. omel. xxxix. Pn̄tꝫ
tꝑis leticia sic est agēda vt nūq̄ amaritu⸗
do futuri iudicij a memoria recedat. Et
Bern̄. sup psal. Qui habitat. Quid taz ca
uendū. q̄d tam plenū anxietate et vehemē
tissima solicitudine excogitari pōt. q̄ iudi
candū astare illi terrifico et deifico tribu⸗
nali. ⁊ incertā adhuc subitāq̄ districto iu
dice expectare sniam. vbi iudex teste nō in
diget. vbi veritas discutit intentiōes. Et
in q̄dā epl'a ad Robertū monachū dicit.
Veniet q̄ male iudicata reiudicabit. illici
te iurata confutabit. q̄ faciet iudiciū iniu⸗
riā patiētibꝫ. vbi plus valebūt pura corda
q̄ astuta ꝟba. ⁊ conscīa bona q̄ marsubia
plena. qñ iudex non fallet̄ ꝟbis nec flectet̄
donis. Hec ille Jtē q̄ ad tertiū non pote⸗
rit reus se tūc trāsferre d̄ vno regno ad ali
ud. vt subterfugiat illud iudiciū. q̄ oēs
tūc oportet nos astare añ tribunal xp̄i. vt
dic̄ apl's. nullo excepto. Et Johel. iij. dr̄.
Venite oēs gētes d̄ circuitu ⁊ cōgregami
Nos ḡ frēs pctā detestātes queramꝰ iusti
ciā dei iudicātes nosmetipos i pn̄ti. vt fu⸗
turū illđ terribile iudiciū euadere ⁊ pmia
celestia consequi possimus. Quod nobis
prestare dignetur. ⁊c̄.

Dominica q̄nta Rogationū. I.
Sermo. LXIX

p Etite et accipietis

Joh. xvj. Sic̄ dicit Augu. in li.
de diffinitionibꝫ. Nullum credi
mus ad salutē nisi deo īuitante venire. nul
lū inuitatū: nisi deo auxiliante opari. nul⸗
lū nisi orantē auxiliū ꝓmereri. Ex quibus
ꝟbis pꝫ q̄ licet deꝰ p̄sto sit dare cuilibꝫ au
xiliū salutꝫ. illđ tñ nō dat: nisi ꝑ mediū orō
nis. imo esto q̄ deꝰ sine orōnis medio nō
nullas virtutes hoibꝫ infūdat. illas tñ nō
cōplet nec ꝑficit absq̄ orōis iugitate ⁊ ꝑse
uerātia. ꝑm Henricū de vrmaria de ꝑfec⸗
tione interioris hoīs. li. ix. ca. i. Hinc ē q̄
saluator ad iugē orōis ꝑseuerantiā exhor⸗
tans ait. Oportet semꝑ orare Luce. xviij.
Jtē ꝓuocās nos ad orandū oñdit orōnis
nr̄e exauditiōem facilē i hodierno euāge⸗
lio dicens. Petite ⁊ accipietis ⁊c̄. Jn illo
tꝑe dixit ih̄s dis. suis. Amē amē dico vob.
Si q̄d petieritis prē in noīe meo ⁊c̄. Se
quit̄ thema. Petite ⁊ accipietis. Jn q̄bus
ꝟbis duo tangunt̄. Primo hortat̄ ad orō⸗
nis deuotionē. Petite. Scđo ꝓmittit orō
nis deuote exauditiōꝫ. ⁊ accipietis A

Circa p̄mū hortat̄ ad orōnis deuotio⸗
nē dicens. Petite. qđ p̄mo p̄miserat dicēs
Si q̄d petieritis prem in noīe meo dabit
vobis. Vñ sciendū q̄ vt dicit Henricus
de vrmaria li. ix. c. i. de ꝑfectione interiorꝫ
hoīs. Cordis ꝑfectio cuiuslibet iusti hoīs
ad iugē et indisruptam orōis ꝑseuerantiā
tendere dꝫ. et q̄ntū hūane fragilitati cōce
ditur ad cōtinuā trāq̄llitatē mētis niti dꝫ
⁊ ad eiꝰ ꝑpetuā puritatē ꝓpt̄ quā possidēdā
⁊ oēm laborē corpis ⁊ cōcussionē spūs in⸗
defesse querimꝰ ⁊ iugit̄ exercemꝰ. Hec ille
Ex q̄bꝫ ꝟbis pꝫ q̄ mltū nccāria est orō ad
salutē. Circa q̄d videndū ē de duobꝫ. Pri
mo de cōmēdatōe orōis. Scđo de forma
⁊ mō orādi. vt sic iuxta cōsiliū saluatoris
exhortātꝫ debite petāꝰ. Est āt circa p̄muz
sciēdū q̄ ꝑm Robertū hol. suꝑ illud Sap.
xviij. Tetigit āt ⁊ tūc iustos tēptatio mor
tis. q̄ orō ē moralit̄ scala nr̄e ascēsiōis ad
deū. scđo scutū nr̄e defēsiōis. tertio nūciꝰ
nr̄e legatiōis. q̄rto redditꝰ nr̄e subiectōis
q̄nto ē speculū nr̄e cognitōis. inq̄t Hugo
li. de ꝓfectu nouiciorꝫ. Prio dico q̄ orō est
scala nr̄e ascēsiōis. Per hāc eī ascēdimꝰ ad
deū. ⁊ a t̄renis ad celestia nos leuāꝰ. Ecci
xxxv. Orō hūiliātꝫ se nubes penetrat. vñ
orō ꝑm Damas. li. iij. c. xxviij. diffinit̄. Est
ascēsus mētꝫ ad deū ⁊ decētiū petitio. Et
hugo de ꝓfectibꝫ nouiciorꝫ di. q̄ orō mērē
magꝭ a terrenis eleuat ⁊ elōgat q̄ cete acti
ones. q̄ ille negociat̄ cum Martha circa
freq̄ns misteriū inferiꝰ. ista cū Maria pe⸗
dibꝫ dñi inherēs. eū solū sibi ꝓpiciū eē exo⸗

rat. Hec ille. Ex q̃ pꝫ ꝙ ĩ orõe pl⁹ r̃q̃rit̃ ele
uatio mẽtꝫ ad deũ q̃ꝫ vocꝫ. vñ di. Gre. xx/
viij. mor. ꝙ orare ẽ amaros gemit⁹ ĩ cõpũ
ctõe ñ ṽba ꝯposita r̃sõare. Et idẽ. xij. mor.
Uera postulatio ẽ ñ ĩ orꝫ vocib⁹ ſꝫ ĩ cordiſ
cogitatõib⁹. Ualẽtiores voces apð aures
dei ñ faciũt ṽba ſꝫ deſideria. Jð de moyſe
tacẽte dr̃. Quid clamas ad me. Exo. xiiij.
Et de anna. j. Re. i. dr̃ ꝙ nõ loq̃ns orabat
Ħ ẽ qð ſaluator ſuis electꝫ p̃cipit Mat. vi.
d. Jntra cubiculũ tuũ. ⁊ clauſo hoſtio ora
p̃rem tuũ. Sꝫ di. Ex q̃ orõ nõ ẽ niſi aſcen
ſus mẽtꝫ ad deũ. g̃ fruſtra vox adiũgit̃. ⁊ ꝑ
ꝯñs vocalit̃ nõ ẽ orandũ. Rñ. ꝙ lꝫ orõ p̃n
cipalit̃ dꝫ eẽ ꝑ eleuatõꝫ mẽtꝫ. tñ ex cõſeq̃n/
ti vox ẽ nc̃caria. vñ di. ps. cxli. Uoce mea
ad dñm cla. vo. m. ad dñm dep̃. ſu. Sꝫ tñ
pl⁹ ẽ mẽte q̃ꝫ voce orãdũ ſeu pſallẽdũ. ꝯtra
diſcãtizãtes nimis diſſolute ĩ choro. ꝯ̃ q̃s
ẽ extrauagãs Johis viceſimiſecũdi q̃ ici/
pit. Decreta ſctõꝝ. q̃ ſuſpẽdit tales ab offi
cio ꝑ octo dies ſm̃ Jero. ſuꝑ ep̃lam Eph.
iiij. ⁊ põit̃. xcij. di. Cãtãtes. Ħ ñ ĩtelligẽtes
huſſite errãt di. De⁹ ẽ cognitor cordiũ. g̃ ñ
ẽ orãdũ vocalr̃. qð falſũ ẽ. Nã ſꝫ Jo. an. in
Clemẽ. Si dñm de reli. ⁊ ve. ſctõꝝ ĩ glo.
mag̃. Uox adiũgit̃ orõi triplici rõe. Prio
ad excitãdũ ĩteriorẽ deuotõeꝫ. Uerb em̃ ⁊
ſignis noſipos ĩteri⁹ excitã⁹ ad ſcm̃ deſide
riũ augẽdũ. vt di. Aug. ad ꝓbã. Et ea rõe
ſiũt ĩcliatões capitꝫ. vt ð ĩmunitate ec. de
cet. li. vi. ⁊ genuflexiões ad Phil. ij. Scðo
ad redditõꝫ debiti. vt. ſ. ſuiat deo ſm̃ ſeip
ſũ totũ corde ⁊ corꝑe. de cõſe. di. iiij. Nun/
q̃ꝫ. Tertio ex q̃dã redũdãtia ab aĩa ĩ corp⁹
ex vehemẽti affectõe. vñ ps. xv. dr̃. Letatũ
ẽ cor meũ ⁊ exultauit lĩgua mea. Uñ dicit
Hugo li. ð ꝓfecti. nouicioꝝ. ꝙ lꝫ de⁹ plus
attẽdat cor q̃ꝫ ṽba orꝫ. tñ ið ṽba apponi⁹.
vt cũ mẽs pigra ẽ ſe ad leuãdũ ĩ deũ. ꝑ ṽba
orõis ſuſtẽtata iuuet̃. ⁊ mẽoria ðo inheat. ĩ
tellect⁹ ſurſũ tẽdat. affect⁹ ꝑ deuotõꝫ inflã
mat⁹ guſtet q̃m̃ ſuauis ẽ dñs. ex ĩtẽtiõe ſa/
cre orõis afflat⁹. De⁹ em̃ q̇ creauit nos ſcit
q̇d nob̃ nc̃ce ſit añq̃ꝫ petã⁹ eũ. ⁊ ið ñ ĩdiget
vt ꝑ orõnẽ ĩſinuẽ⁹ ei q̇d ðſiderã⁹. Jtẽ q̇ ad
Ħ fec̃ nos vt bñ faceret nob̃ g̃tuito ꝑ ſemet
ip̃m. orõe nr̃a ñ ĩdiget flecti ad miſerandũ
q̇d diſpoſuerat facere. ſꝫ ãpliorẽ nob̃ ĩ Ħ. ꝑ/
fectũ. ꝓcurat. vt g̃tꝫ nob̃ bñ faciat ſic̃ ab et/
no diſpoſuit. ⁊ tñ orõis nr̃e ſtudiũ ad mul
tiplicẽ nob̃ vtilitateꝫ ꝯuertit. atq̃ꝫ ita orõ
nr̃a ñ ẽ cã ei⁹ bñficẽtie ſꝫ via vt ſi ñ ꝓpt̃ illã
cãꝫ. ꝑ illã tñ viã nob̃ miſeat̃. Ħ hu. ð Sꝫ
di. Quid ĩtẽdi⁹ cũ orã⁹. q̃ vl' peti⁹ ꝙ oꝑet̃
q̇d diſpoſuit ſe factuꝝ ꝑ tp̃e. ⁊ Ħ videt̃ fru/
ſtra Nã ſine nr̃is petitõib⁹ q̇cq̇d diſpoſuit
ſe facturũ ꝑficiet. Uel peti⁹ ꝙ mutet diſpo
ſitõꝫ ⁊ volũtatẽ ſuã. ⁊ velit ſic̃ nos volum⁹
⁊ Ħ ĩpoſſibile ẽ cũ de⁹ ñ poſſit mutari. Rñ/
deo ſm̃ Ro. hol. vbi. s̃. ꝙ ñ ĩtẽdi⁹ dñi vel
diñã diſpoſitiõeꝫ mutare ſꝫ magis ĩſta/
re vt cõpleat̃. Sic ei de⁹ diſpoſuit ꝙ ea q̃
circa nos cõſumabũt̃. ꝑ nr̃as orões mere/
bũt̃ cõſumari. xxiij. q. iiij. Obtineri. Et ið
di. Boe. ð cõſ. pſa. iij. Ne q̇ ponũt ð nc̃cita
te oĩa euenire aufert illud hũani gñis mu/
tuũ cũ deo cõmerciũ orõis ſꝑandi ⁊ dep̃/
cãdi. Nõ g̃ cũ orã⁹ deũ mutare ꝓponimuſ
vel ad nos ĩcliare. ſꝫ magꝫ nos ad deũ le/
uare ⁊ nr̃am volũtatẽ ſuo bñplacito cõfor
mare. ⁊ Ħ pulcre ðclarat Diony. c. iij. ð di/
ui. no. ꝑ duo exẽpla. Primũ ẽ ſi imagiemur
vnã cathenã vl' funẽ ð celo pẽdẽtẽ. ⁊ noſ at
trahẽdo eã nitamur ſurſũ ſcãdere. nõ eam
vtiq̃ꝫ q̃ ſurſũ eẽt ⁊ deorſũ eq̃lr̃ deſcẽdere face
rem⁹ ad t̃rã. ſꝫ ꝑ eã noſmetipos ad ſuꝑius
erigerẽ⁹. Scðꝫ exẽplũ. Si eſſem⁹ in naui
exñte ĩ aq̃ ⁊ tenerem⁹ funes fortes ĩ mãib⁹
alligatos ad rupẽ imobilẽ. ⁊ trahem⁹ for/
titer funes illoſ ñ mouerẽ⁹ rupẽ ad nos. ſꝫ
ecõtrario nos ⁊ nauẽ mouerẽ⁹ ad rupem.
Sic cũ orã⁹ ñ trahim⁹ ad nos immobilẽ
deũ virtute. ſꝫ nos poti⁹ trahim⁹ ad deũ.
eleuãdo mẽtẽ nr̃aꝫ ꝑ piũ et hũilẽ affectũ. ſi
de ſpe et caritate ſubnixa. vt ait Hugo de
ſtudio orãdi. Scðo orõ ẽ ſcutũ nr̃e defen
ſiõis. Uñ dr̃ de Aarõ ꝙ orando cũ moyſe
ꝓ mitigatõe ignis in pplm̃ immiſſi a deo.
Properãs hõ ſine q̃rela. ſcꝫ ip̃e ⁊ aarõ dep̃
carĩ ꝓ pplis. ꝓferẽs ſuitutꝫ ſue ſcutũ orõnẽ
⁊ ꝑ icẽſũ dep̃catõꝫ allegãs r̃ſtitit ire Sap.
xviij. Narrãt hiſtorie britonũ ꝙ rex archi
car⁹ illuſtrꝫ depictã hũit imaginẽ ṽgĩs hũ
dicte filiũ ſuũ ĩ brachijs baiulãtẽ. Ad hãc
g̃ ymaginẽ q̃tiẽs ĩ p̃ſſura belli ĩciꝑet fatiga
ri reſpexit. ex cui⁹ ſcuti ĩtuitu vires recẽtre
cepit Uñ li. vij. eiuſdẽ hiſtorie dr̃ ꝙ clipe⁹
ſu⁹ preſcen dicebat̃. Dic̃ etiã Jo. an. in cle.
Si dñm. in glo. mag̃. ꝙ ĩ ytalia ĩ ill' ṽſib⁹.
Exurgat de⁹. debellati ſũt ſubito m̃lti ty/
rãni. q̇ armis debellari nõ potuert̃. Qð ſi/
guratũ ẽ ĩ Moyſe orãte. q̃ orãte vincebat
ppl's ⁊ ðficiẽte vicebat̃. Exo. xvij. ⁊ xxxvi

di.c.vl. Refert etiā triptita historia Hug.
floriacē. ꝛ Helinād⁹. Ruffus ceteriqꝫ histo-
riogꝑhi. ꝙ Theodosius iꝑator senior suis
orōibꝫ miraculosā victoriā obtinuit ꝯ Eu
geniū ꝛ Arbogastē. qꝛ iacula vehemētissi
m⁹ vēt⁹ retorqbat ī ipos. ꝛ iacla ptꝫ theo-
dosij cū maiori fortitudie vltra mēsurā hu
mani ict⁹ ipigebat ī illos. Et h̄ voluit ille
Claudiā⁹ poeta q̇ tūc floruit di. O nimiū
dilecte deo cui militat ether. Et cōiurati
veniūt ad classica venti. Hoc āt obtinuit
theodosij orō. q̄ tal' fuisse ferṫ. Dn̄s ds tu
nosti ꝙ ī noīe xp̄i filij tui vltōis iuste vt pu
to ꝑlia suscepi. Sin aliṫ. ī me vindica. Si
ꝟo cū iusta cā ꝛ in te cōfisus huc veni por-
rige dexterā tuis. ne forte dicāt gētes vbi
ē de⁹ eoꝝ. Tertio orō ē nūci⁹ nr̄e legatōis
Vn̄ aug. sup ps̄. lxv. di. Orōis pure magē
ꝟt⁹ ꝛ velut fidel' nūci⁹ mādatū ꝑagit ꝛ il-
luc penetrat q̊ caro n̄ ꝑueit. vn̄ ps̄. Intret
in cōspectu tuo orō mea Inclina aurē tuā
ad p̄cē meā. Quarto orō ē reddit⁹ nr̄e sub
iectōis. Cadit em̄ orō sub p̄cepto. ꝛ deter
miate ꝛ indetermiate. Determinate q̇dē ſm
Holgot. vbi. s̄. q̄ntū ad mīstros ecclie qui
sub p̄cepto ecclie ad horas canonicas ob-
ligāṫ. Indetermiate ꝟo q̄ntū ad oēs. Ois ei
hō teneṫ salutē suā ꝓcurare q̊d sine orōe ad
ulto n̄ cōcediṫ. Vn̄ orare mētalr̄ ſm ipsuꝫ
ē de iure naṫe. et reduciṫ ad scōm p̄ceptū p
me tabule. s. Memēto vt diē sabbati sctifi
ces. Tps ꝟo laicꝫ orādi n̄ īstituiṫ ex statutꝫ
canonū: nisi diebꝫ festiuis. qn̄ teneṫ diuis
officijs interesse vt mīstris ꝓ ꝑplo orātibꝫ suā
intētōez cōformēt. De hac redditiōe diciṫ
Osee. xiiij. Redde⁹ vitl'os labioꝝ nr̄oꝝ. ſꝫ
Holgoth. i. deuotas orōes. Quīto orō ē
speculū nr̄e recognitōis. Vn̄ dic̄ hugo de
ꝓfec. nouici. ꝙ orō ē speculū q̊d faċ cogsce-
re defect⁹ suos vel ꝓfect⁹. qꝛ cōscia ibi se si
bi lucidi⁹ r̄p̄ntat. vl' ꝓ ꝓfectu ī fiduciā spei
leta erigiṫ. vl' ex defect⁹ ꝯsideratōe ꝯfūdiṫ
¶ De scd̄o. s. de forma ꝛ mō orādi est
sciēdū ꝙ ad h̄ vt debite petaṫ ꝛ orō suū cō
seq̄ṫ effectū. ꝓut dr̄. ij. dialogoꝝ. septē sunt
neccaria. Pꝛio siq̇dē ī corde orātꝫ dꝫ eē ꝟt⁹
caritatꝫ. vt. s. ex desiderio amorꝫ deū petat
q̊d tāgiṫ ī euāge. vbi dr̄. Si petieritꝫ p̄rēꝫ
Scd̄o dꝫ eē irrep̄hēsibilitas ꝯscie. vn̄ Ja.
j. dr̄ ꝙ ille que r̄p̄hēdit ꝯscia d̄ pctō dr̄ vir
duplex aīo ꝛ īcōstās ī oībꝫ vijs suis. Vbi
glo. dic̄ ordi. Duplex ē q̇ genua ad precem
flectit. ꝛ mordēte ꝯscia d̄ īpetratōe diffidit
Duplex q̇ vult gaudere cū deo ꝛ sclo. q̇ de
bonis q̄ agit n̄ deū ſꝫ fauorē q̄rit. Hec ille.
Vn̄. i. Jo. iij. Si cor nr̄ꝫ nō rep̄hēdit nos
fiduciā habeā⁹ ꝛ q̇cq̇d petieri⁹ accipiē⁹ Et
Paul⁹. Volo ei vos orare ī oī loco leuan-
do puras man⁹ ad deū. i. Thi. ij. Ex q̇bus
pꝫ ꝙ orās dꝫ eē a vicijs īmacl'at⁹ ꝛ d̄o acce
pt⁹. Respexit iq̇t dn̄s ad abel ꝛ mūera ei⁹
Gen̄. iiij. ꝑus ad abel. postea ad mūera. hic
ē ꝙ ex dātꝫ corde illd̄ q̊d daṫ acceptaṫ. ait
Gre. xxv. mora. Ex q̇bꝫ pꝫ ꝑmā cāꝫ n̄ exau
ditōis orōnū nr̄aꝝ eē culpā d̄meritoꝝ orā
tis. ſm Hug. li d̄ ꝓfec. nouici. Vn̄ Isa. j.
dr̄. Cū multiplicaueritꝫ orōeꝫ vr̄aꝫ n̄ exau
diā. Et subdit cāꝫ. Ma⁹ em̄ vr̄e plene sūt
sāguie. i. pcō. Et Jo. ix. dr̄. Pctōres de⁹ n̄
exaudit Isa. lix. Pctā vr̄a absconderūt faciē
ei⁹ Sꝫ. d. ꝙ pctōres n̄ dn̄t orare ꝓ eoꝝ cō
uersiōe. q̊d ē ꝯ illd̄ Ezech. xviij. Quacūqꝫ
hora pctōr īge. ꝛc̄. ꝛ Lu. xviij. Orās publi
can⁹ ē exaudit⁹ Rn̄deo ſm Tho. scd̄a. ij. q.
lxxxiij. ar. viij. ꝙ orō pctōrꝫ ꝓcedēs ex desi
derio peccādi nō exaudiṫ. ſꝫ bn̄ q̄ ꝓcedit ex
desiderio bone fame. n̄ q̄i ex iusticia. qꝛ tal'
n̄ mereṫ ſꝫ ex pura mīa. Idē pōit Jo. an. in
cle. Si dn̄m. Tertio dꝫ esse irremeabil' ad
pctā q̄ plāgūṫ ī orōne sic̄ dici⁹ ēt d̄ pn̄ia. Ir
risor ē ꝛ n̄ penitēs q̇ qd̄ penitet iteꝝ cōmit
tit. d̄ pe. di. iij. irrisor. vn̄ gre. di. x. mor. Cū
mala gesta defleuerꝫ ī orōe: neq̄qꝫ rursū fa-
cias qd̄ ī p̄cibꝫ iteꝝ plāgas. Quarto dꝫ eē
recōciliatio offēse frīs Mat. v. Cū offers
mun⁹ tuū an̄ al. ꝛ ibi re. fu. qꝛ fr̄ t. hꝫ aliq̇d
ad. te. va. recō. frī tuo. Et iteꝝ dn̄s Mar.
xj. Cū stabitis ad orādū dimit. si q̇d hētis
aduersus aliquē Quīto dꝫ eē ordiabilitas
petitōis. petēdo vnū qd̄ ē nccāriū. Vn̄ in
euāgel' dr̄ Si q̇d petieritꝫ Expōit Jo. gal
leṫ ī suo cōiloq̇o ꝑte. vj. di. vj. id ē si petie-
ritꝫ illd̄ qd̄ ē veꝝ bonū. ꝓut etiā expōit Au
gu. omł. iij. h̄ est qd̄ ꝑ se saluator expōit di.
Mat. vj. q̄rite ꝑmū reg. dei. ¶ Circa
q̊d sciēdū ꝙ ſm Jo. galleṫ. vbi s̄. triplex ē
petitio. s. casta. qn̄ veniā d̄ pctis peti⁹. casti
or. qn̄ spōsi dona petūṫ. castissima qn̄ ipse
spōsus petiṫ. ꝓut lati⁹ deduc̄ cōmētator in
li. d̄ diuis no. Vn̄ aug. ī epl'a. xlvij. ad ꝓbā
vxorē adelphi di. Ora ꝑmū btāꝫ vitā quā
oēs appetūt. Quid aliḋ oportet orare nisi
q̊d oēs cupiūt. Vnā inq̇t petij a dn̄o Licꝫ
āt ꝑncipalr̄ petendū ē regnū celoꝝ. tn̄ p̄nc

et peti tpalia pmouētia ad ip3. ñ tñ vt finē i eis ↄstituā⁹. s3 vt adminicl'a btitudis ↄse q̄nde. vt. s. istrumētal'r nob deꝑuiāt. q̄si ad sustētatōz vite corpal'ꝫ exercēde ad act⁹ ꝟtuosos. ꝑm Jo. an. i glo. mag. cle. Si dñm. ð reliquijs ꝛ vneratōe scōꝝ. vñ ꝛ Socrates put refert Uale. li. vij. c. ij. dicebat. Nihil vltra petēdū a dijs imortalib⁹ q̄ꝫ vt bōa tribuerēt. itelligēdo indetmiate ꝛ indistīcte. subdēs. Qui tribuere bōa de facili solēt et eligere aptissime pñt Uerūtñ ꝑm Aug. ad pbā. Etiā determiate pñt peti bōa tpalia. put ex orōe dñica colligit. vbi peti⁹ panē. ꝛc. S3 ea itētōe vt dictū ē. inq̄ꝫtū valent ꝛ pmouēt ad etna. Ad idē archi. ð pe. dist. j. Nō sufficit. Uñ dic̄ ꝙ ñ dēm⁹ i orōe petere tpalia ad salutē ñ ptinētia. s3 etna ꝛ spūalia. vt sūt fides. spes. ꝛ caritas. De q̄b⁹ Lu. xj. ꝛ alia septē i orōe dñica iclusa. Hec Archidia. Sexto d3 eē pfectibilitas operis. Job. xxvij. Neq̄ꝫ rp̄hēdit me cor meū i oi vita mea. vbi dic̄ Greg. xvj. moral. ꝙ si id q̄d pcipit dñs faciā⁹. id q̄d peti⁹ apð deū obtinē⁹. hec eñ ↄgruūt vt ꝛ orōe opatio ꝛ opatiōe orō fulciat. Treñ. iij. Leue⁹ corda nrā cum manib⁹ ad dñm in celos. Corda cū māib⁹ leuat q̄ orōeꝫ suā cū opib⁹ roborat Septio d3 eē idefessa pseuerātia Luc. xi. Et saluator Lu. xviij. Optet sp orare. Et. i. Thes. v. Sine itermissiōe orate. ps. Semp laus ei⁹ i ore meo. Noie orōnis itelligūt bona opa. ꝑm glo. ibið. vt ait Aug. i de pfectōne iusticie. Uñ. Nō desinit orare q̄ ñ desinit bñ facere. Hic ē q̄d apl's ait. ij. Thes. ij. Grās sp agētes p vob. Qð expōit Haymo di. Q ppt assiduitatē quā p singl'os dies ꝛ noctes ferebat h ait. q2 i scptur̄ patꝝ legi⁹ ꝙ apl's vsq̄ ad q̄ntā horā labori manuū isistebat. ꝛ ab illa hora vsq̄ ad decimā ho. pdicatōi opā3 dabat. ꝛ p⁹ illā dabat ꝛ pcurabat paupeꝝ ꝛ pegrioꝝ hospitalitateꝫ. suiq̄ꝫ corpis necitate p noctē ꝟo orōi insistebat. ppt illā g assiduitatē pdictoꝝ ait. semp grās agere Hec ibidē. Nō ē g itelligēdu3 ꝙ oib⁹ alijs opib⁹ actiue vite obmissis sp eēt orandum S3 ꝙ certis horis ꝛ pcipue canonicis ē ad orōeꝫ recurrēdū. alijs ꝟo horis ꝛ tpib⁹ opibus insistē vacādū. Uñ dic̄ Guido ð baniosio i rosarijs decreti. ð pe. di. i. Nō sufficit in ꝟbo ieiunijs. expōnēs pdictū ꝟbū apl'i. Sine itermissiōe orate. i. nō itermissis horis canonic3. De q̄b⁹ ps. Septies i die lauꝫ dixi tibi. Alias. Sine intermissiōe orate. i. sp iuste viuite ꝛ etna ðsiderate. Quia ꝑm ipm. Justus non desinit orare nisi desinat iust⁹ eē. Sēper orat. q̄ sp bñ agit. Et Aug. dic̄. Ip sum desideriū boni orō est

Dixi secundo ꝙ in ꝟ. p. pre mittit deuote orōis exauditō. cū ð2. ꝛ accipiet3. Magna fiducia. maxia securitas orādi. ex q̄ p illam certificamur ð exaudiēdo quē orā⁹. q̄ neq̄ꝫ nos ad orādū puocaret: nisi dare vellet ꝑ3 Cryꝑ. Describit igit affect⁹ orōis vnico ꝟbo. cū dr. accipiet3. s. grāꝫ i pñti. ꝛ glāꝫ in futu. Circa q̄d sciēdū ꝙ ꝑm Jo. an. in glo. ma. cle. Si dñm. De reliquijs ꝛ ve. scōꝝ. duplex ē effect⁹ orōis. h3 ei ꝟtutē merēdi ꝛ īpetrādi Meremur āt duplr p orōnē. Primo q2 vitam⁹ p eā tēptatōeꝫ. q̄d ē maximū meritū. Unde Jero. sup Mar. xiiij. In tēptatiōeꝫ intrat q̄ orare negligit. Et Aug. di. Orō ē oranti psidiū. aduersario icēdiū angelis solaciū. deo gtū sacrificiū. Nā principalit valet ↄ̄ vicia spūalia. Uñ Jero. super math. xvij. tractās illud. Hoc gen⁹ demonioꝝ nō eicit: nisi in ieiunio ꝛ orōe. q̄d hēt et Mar. ix. Nō sanat oculū q̄d sanat calcaneū. sanāt pestes corpis ieiunio. orōe sanant pestes mēt3. Ex q̄ redarguit fatuitas nō nlloꝝ q̄ cuilib3 pctō idifferēt satisfactōis q̄dcūq̄ꝫ remediū appōnūt. cū tñ diuerſ morb diuersa rmedia sint appōnēda xxix. di. Necēe. xlv. di. Licet. l. di. Ut cōstitueret. xliij. di. Comesatōes. Uñ faciētes ↄriū siles sūt medicis ipitis q̄ vno colirio volūt oim oclos curare. vt dic̄ Jero. in epl'a ad Ephes. Est g remediū dandū exēplo saluatoris. q̄ ꝑm Grego. in omel. super Mat. Lubricis cōtinētiā. tenacib⁹ largitatē. iracūdis māsuetudinē. elatis hūilitatē ptē. Iniūgat g luxurioso ieiuniū q̄d idu cepit. ↄtinētiā. auaro elemosina q̄ iduc̄ largitatē. supbo orō q̄ inducit hūilitatē. Scðo meremur p orōeꝫ. q2 pcedit ex radice caritat3. penes quā ↄsistit oē meritū. ꝛ ē fōs viuus. ð pe. di. ij. caritas. Extra ð regulari. l3. in fine. Uñ ipossibile ē existētē in caritate nō exaudiri. ps. Dilexi qm̄ exaudi. dñs Dicit āt Hugo ð pfec. nouicioꝝ. ꝙ de⁹ ñ tñ vult orari q̄d añ disposuit donare. sed vult vt pl⁹ orādo mereamur p fidē q̄ obtinere ↄfidim⁹ petita ꝛ p caritatē q̄ exauditorē

ſplıꝰ amēꝰ. iuxta illō. Dilecti qm̄ ⁊c̄. Itē vt
plꝰ mereamur ꝑ hūilitatē q̄ i ſupplicatōe ꝑ
ſeuerāꝰ. Itē vt plꝰ mercamur ꝑ deſideriū
q̄ bōa adipiſci cupiꝰ. maxie ꝟtutes vn̄ do
placeāꝰ. Hec hugo. De ꝟtute ꝟo ipetrādi
pꝫ ꝙ orō ꝟtute ſua oīa ipetrat. iuxta illud
Mar. xi. Oia q̄cūqꝫ orā. pe. credite: qꝛ ac-
cipietꝫ. Vn̄ Boe. v. ō ꝯſo. i fine dic̄. Non
fruſtra i deo ſpes pōit̄ ⁊ p̄ces ponūt̄. Pre-
ces em̄ q̄ recte ſūt inefficaces eē nō pn̄t. Et
ſubdit. hūiles p̄ces i excelſa porrigite. Et
Ber. i meditatōibꝫ di. Ex duobꝫ vnū ſpe-
rare dēmꝰ idubitāt̄. aut dabit nobis q̄d pe
timꝰ. aut q̄d nouit eē vtiliꝰ. Et Aug. in li.
ſniaꝝ pſperi dicit. ꝙ orās miſericordit̄ au-
dit̄. ⁊ miſericordit̄ nō audit̄. Quid em̄ ifir-
mo ſit vtile magis nouit medicus q̄ꝫ egro
tus. De his Valerius li. vij. c. ij. dic̄. Se-
pe votis petimꝰ q̄d nō ipetraſſe meliꝰ fo-
ret. Et ponit duo exempla. Appetis diui-
tias q̄ multꝫ fuer̄t exicō. honores ꝯcupiſcꝫ
q̄ q̄ꝫ plurimos ad malū exitū deduxerunt
Regna tecū ipe voluis. q̄ꝝ exitꝰ ſepe miſe
rabiles cernūt̄. ſplendidis cōuiuijs manꝰ
inicis. at hec vt aliqn̄ illuſtrāt ita nōnūqꝫ
funditꝰ domos euertūt. Suadet ḡ celeſti
arbitrio nos ſbmitti. qꝛ vt dictū ē. q̄ tribue
re bona poſſūt de facili etiā eligere aptiſſi-
me pn̄t. Et ex his p̄t haberi facilis ꝯiectu
ra et ꝓbabilis agnitio q̄re in orōibꝫ noſtrꝫ
nō ſꝑ exaudimur. qꝛ vicꝫ illud nobis inuti
le eſt ad ſalutē q̄d petimꝰ. vel forte idiſcre-
te petimꝰ. i. licet vtile. ſꝫ ad finē malū ordi
nat̄ ꝑ nos. Sic filij Zebedei bonum opta
bāt. quia ſedere a dextris dei ⁊ a ſiniſtris
ſed mala intētōe. qꝛ ex ambitōne. Iō audi
uerūt. Neſcitis q̄d petatis Math. xx. Et
Ia. iiij. Petitis ⁊ n̄ accipitis. eo ꝙ male pe
titis. Fit etiā qn̄qꝫ dilatio exauditiōis ſm̄
Hugo. in li. ꝑ defectu nouicioꝝ. vt magis
ad petendū prouocemur. Iuxta illō Ber.
Sancta deſideria dilatiōe creſcūt. vt tan
to cautius cuſtodiatur acceptū quo diffi-
ciliꝰ impetratur. Et Chryſoſtomus dic̄.
Deus ad hoc beneficiū ſuū protrahit vt
non ſit nobis inutile quod donat. Fit pre-
terea hoc ad humilitatē orantis dū tardi
us exaudit̄. Et ſic duo bona prouenīunt.
ſcꝫ vt ſolers rep̄mat̄ elatio. ⁊ tn̄ petitiōis n̄
caſſet̄ effectꝰ. Vnde dic̄ Hugo vbi ſupra
Si ꝓ voto non ſuccedit ſuſtineat aſſidue.
Ipa nāqꝫ tarditas proficiēs ē vite ꝑfectuſ

dum humiliamur: ⁊ per hoc melius a ſup
bia defendimur. quia ſepe nimia proficien
di ſecuritas mentem extollendo deicit̄. et
feruor continuatus vires corporis exhau
rit. Et ideo deus pie curſum noſtrū tem-
perat vt lōgius procedatur. Hec Hugo.
Fit etiā dilatio hec vt ad illud tempus ex
auditio differatur quod magis congruū ⁊
vtile eſt petenti. Sic Moyſes gloriā dei
ſibi oſtendi petijt. quam tamē non tunc ſꝫ
poſt videre meruit. Fit etiam dilatio talis
vt etiam aliorum ſuffragijs querat adiu-
uari. quia forte ardua ē petitō. vel vt preſū
ptio reprimatur. ſicut Ezechias miſit ad
Iſaiam vt oraret pro eo et populo. Ioſi-
as ad Oldam. Vnde ⁊ apoſtolus a roma
nis iuuari in oratione poſtulauit. Roma.
xv. Obſecro vt iuuetis me in orationibus
veſtris vt liberer ab infidelibus. Hinc ſal
uator Matthei. xviij. dicit. Si duo con-
ſenſerint ex vobis de omni re quamcunqꝫ
petierint fiet illis a patre meo qui eſt in ce
lis. Vltimo fit dilatio ymo negatio exau-
ditionis propter vtilius. contrarium eiuſ
quod petitur. ſicut apoſtolo fuit vtilior ſti
mulus carnis quem petebat ter amoueri.
q̄ tamē ab eo nō eſt amotus. vt virtꝰ in in
firmitate perficeretur. Vnde dicit Hugo
vbi ſupra. Vtilior eſt ſepe exercitatio tri-
bulatōis q̄ꝫ quies proſperitatis. licet hāc
plus optemus. Hec Hugo. Vnde Iaco
bus. Triſtatur aliquis veſtrum. oret equo
animo ⁊ pſallat. Dicit gloſa ordi. Ne mur
muret ⁊ iudicia dei vituperet. ſed ad eccle
ſiam currat. ⁊ flexis genibꝫ vt deus cōſola
tionē mittat oret. ne ſeculi triſticia q̄ mor-
tem operatur abſorbeat. ⁊ crebra pſalmodie
dulcedine nociuam peſtē de corde pellat.
Hec ibi. F Ad ſciendū autem finalit̄
ꝑticulariter ⁊ ſingulariter fructū petitio-
nis noſtre. breuiter notandum. ꝙ orō nr̄a
impetrat multa nobis bona. tam in p̄ſenti
q̄ꝫ in futuro. tam aīe q̄ꝫ corpori. tam nobis
q̄ꝫ alijs nr̄is. nec tantū amicis ſed etiā ini-
micis. Vnde dicit Hugo ꝙ p̄ma vtilitas
orōis eſt qꝛ ꝑ eā faciliꝰ impetramꝰ q̄ a dn̄o
deſideramꝰ. ita ꝙ qn̄qꝫ breui orōe aliquis
obtineat quod diuturnis alijs laboribus
⁊ pijs operibus vix obtineret. Vn̄ dic̄ ipe
ꝙ ſcti ꝓ om̄i deſiderio in om̄i periculo i oī
caſu ſꝑ inueniūt̄ p̄ncipalr̄ ad orationis re-
medium refugiſſe. quia ꝓmptius ibi quod

pecebāt ꝯſeq̄ret̃. Quid ei orõ nõ p̄t efficere
ſ̃m ip̄m. Orõ iudicꝫ irā placat Exo. xxxij.
Orauit Moyſes ⁊ placat⁹ eſt dn̄s. Scḋo
pctõri veniā ĩpetrat Mat. xviij. Oē debi
tū dimiſi tibi q̄m ro. me. Tertio t̄eptatõis
ĩpetū ſedat Nūe. xj. Orauit moyſes et ab-
ſorpt⁹ ē ignis Exo. xvij. ꝯ amalech. Quar
to vicia cordis expellit. ps̄. Diſꝑge il. i v̄tu
te tua. ⁊ dp̄õe eos ꝓtector me⁹ dn̄e. Quito
in ꝑiclo libat. ps̄. Innoca me ĩ die tribula
tõis. Et iteꝝ. Ad dn̄m cū tri. cla. Sexto a
ꝑicul' defēdit Math. xxiiij. Orate ne fuga
v̄ra fiat ĩ hyeme aut ſabbato Math. xxvj.
Uigilate ⁊ orate ne ĩtretꝫ ĩ tēp. Septimo
ab hoſtib⁹ vĩdicat. pꝫ ꝯ orõe ezechie ⁊ iſaie
ꝯ ſenacherib Iſa. xxxvij. Octauo difficul-
tatē complanat Joſue. vj. Uociferāte ꝑplo
muri iericho corruer̄t. Nono failiaritateꝫ
dĩ ꝯfert. ps̄. Prope ē dn̄s oib⁹ ĩuo. eū. Iſa.
Clamab. ⁊ dicet. Ecce aſſū. Decimo ſcõꝝ
āgeloꝝ p̄ñtiā adduc̄. ps̄. p̄uener̄t p̄ncipes
ꝯiūcti pſallētib⁹ Undecio. ſpūſſci gr̄aꝫ ĩpe
trat. vñ orātib⁹ aplis cecidit ſpūſſcūs. Et
Lu. xj. Pr̄ dabit ſp̄m bo. peten. ſe. Duode
cimo. ſapiāꝫ donat. Jaco. Si q̄s ĩdigꝫ ſa.
poſtu. eā a do Eccī. lj. Queſiui ſapiāꝫ palā
ĩ orõe mea Tredecio. gr̄aꝫ p̄dicādi ĩpetrat
Eph. vj. Orātes ꝓ me vt det̃ mihi ſ̃mo in
aꝑtõe orꝫ mei. Quartodecio r̄uelatiõeꝫ ſe-
cretoꝝ ĩpetrat Jere. xxxiij. Clama ad me
⁊ ānūciabo tibi g̃ndia ⁊ firma. Quindecio
ptātē q̄rūlibꝫ miracl'oꝝ Ja. v. Helyas ora
uit vt n̄ pluerꝫ. ⁊ ꝑ puero ſuſcitādo. iij. Re.
xvij. Sedecio aerꝫ tꝑieꝫ. ſic̄ tp̄e b̄ti grego-
rij. Decioſeptio tꝑalia ſubſidia. ps̄. Oculi
oim ĩ te ſꝑant. Deciooctauo q̄rūlibꝫ aduer
ſitatū meret̃ ſublatõꝫ. iij. Re. viij. Fames ſi
oborta fuerit aut peſtilentia: aut corrupt⁹
aer: aut erugo: aut locuſta aut rubigo. ⁊ ſic
ꝯ alijs. Seq̄t̃. Si q̄s coḡuerit plagā cor-
dis ſui ⁊ expādit man⁹ ſuas ĩ domo hac. tu
exaudies ĩ celo ĩ loco h̄itatõis tue. H̄ ibi.
Decionono q̄rūlibꝫ vtiliū ⁊ nccārioꝝ do-
natiōnē Roꝝ. x. Quicūq̄ ĩuocaue. no. dn̄i
ſalu⁹ erit. Et breuit̃ oīa ſaluti ꝯ̄ria reꝑmit
ꝯfert ⁊ ꝯſeruat ꝓficua h̄ ĩ gr̄a. ⁊ p⁹ vitā eter
nam. Ad quam. ⁊c̄.

Dn̄ica. v. Rogationū. II Ser. LXX.

Petite et accipietis

vt gaudiū v̄r̄m plenū ſit. Jo. xvj.
Aug⁹ li. de morib⁹ eccl'ie. Tāta ē
pulcritudo iuſticie. tāta eſt iocūditas lucꝫ
et̃ne. h̄ ē ĩcõmutabil' v̄itatꝫ atꝫ ſapie. vt etiā
ſi n̄ liceret ĩ ea āpli⁹ manere q̄ȝ vni⁹ diei mo
ra. ꝓpt h̄ ſolū ĩnūerabiles āni h⁹ vite pleni
delicijs ⁊ circūfluentia bonoꝝ tꝑaliū recte
meritoq̄ꝫ ꝯtēnerent̃. Hec ille. Ex q̄b⁹ v̄bis
pꝫ q̄ ꝓ ꝯſeq̄nda vita et̃na hoīes m̄ltū debe
rēt deſudare. maxīe ex q̄ oēs delicie h⁹ mõi
⁊ queq̄ꝫ optīa ĩpi⁹ ꝓ nihilo r̄putet̃ ĩ ꝯꝑatõe
eiuſdē. Hinc ē q̄ ſaluator n̄r volēs nos eē
ſolicitos ꝯ hmõi gaudio vite et̃ne inſtruit
q̄l'r illō acq̄rere debeā⁹. ꝑ mediū ſcꝫ orõis.
cū dic̄. Petite ⁊ accipietꝫ vt gau. ve. ple. ſit
Circa q̄ꝺ tria deſcribūt̃. Prīo excitat̃ affe
ct⁹ n̄re duotõis. cū dr̄ Petite. Scḋo ꝓmit
tit̃ certitudo diuīe aſſecuratõis. cū dr̄. acci
pietꝫ Tertio oñdit̃ l'ibalitas ſufficiētiſſime
remueratõis. ibi. vt gaudiū v̄r̄m plenū ſit.

Dixi primo A q̄ p̄mo excitat̃ af-
fect⁹ n̄re deuotiõis. cū dr̄ Petite. Merito
āt excitat̃ n̄r̄a affectio ad deuotõꝫ orõnis.
Sic̄ ei dic̄ Aug⁹ ĩ li. ꝯ ſpū ⁊ aīa. Orõ ē cõ-
uerſio mētꝫ ĩ deū ꝑ piū ⁊ hūilē affectū. Ad
quā q̄dē orõeꝫ hortāt̃ nos pl'a Et p̄mo oīs
creat̃a. Mirū em̄ ē valde q̄ hõ deū nõ lau
dat. q̄ꝛ q̄libet creat̃a ad deū laudādū ſꝑ in
uitat. Dic̄ em̄ Aug⁹. Si placēt oꝑa dei. i.
creat̃e ex ĩpis deū lauda ⁊ ĩ artificē eoꝝ re-
torque amorē. Uñ Lira ſuꝑ illō ps̄. Ois
ſpūs lau. dn̄m. i. oīs creat̃a ē occaſio lau
dis diuīe ĩpi homini. Scḋo ad h̄ hortat
nos ſcriptura diuīa. Uñ in ps̄. Jmola deo
ſacrificiū laudiſ ⁊ redde altiſſimo vota tua
Et Eccī. xviij. Nõ ĩpediarꝫ orare ſꝑ. Et. j
Mach. iiij. Et nūc clamem⁹ oēs in celum
Tertio ad h̄ hortant̃ nos antiq̄ꝝ patꝝ exē
pla. Prēs em̄ vtriuſq̄ꝫ teſtam̄ti oīa ſua oꝑa
orõe cõfirmabāt. iuxta illō Joh. iiij. Prēs
n̄ri in mõte h̄ adorauer̄t. Uñ Noe p̄mus
edificauit altare dn̄o deo. Nec dubiū q̄n
ibidē orauit offerens holocauſta. vt dicit
Gen̄. viij. Sil'r ⁊ Abrahā Gen̄. xviij. Qui
orauit ne ſubuerteret̃ Sodoma. Simili-
ter yſaac et iacob. vt patet in multis locꝫ.
Sil'r Moyſes Exo. viij. Sil'r oīs ꝓphe
vſq̄ꝫ ad xp̄m. De xp̄o aūt in multꝫ locꝫ euā
gelij legit̃ q̄ aſcendēs in montē ibi ꝑnocta
bat in orõne. Similiter ꝯ apoſtolis patet
Actu. j. q̄ erant perſeuerātes in oratione.
Petrus quoq̄ꝫ ⁊ Johānes aſcēdebāt in tē
plū ad horā orõis nonā. Paul⁹ quoq̄ꝫ dic̄

Flecto genua mea ad deũ patrē. Quarto
hortaᷓ nos ad h̄ dignitas angelorꝝ orões
nr̄as dō offerētiũ Thobie.xij. Qñ orabas
cũ lacris ego offerebã orōez tuã deo Qui
to hortãᷓ nos ad h̄ p̄eminētie hꝰ ꝟtutꝭ.licz
eñi ieiuniũ ⁊ elemosyna sint magne ꝟtutis
apud deũ.tñ videnᷓ ꝑuire q̄dãmō orōni.
Sũt ei q̄si due ale. De q̄bꝫ di. Jsi.⁊ Crisᷓ.
sup̱ Math.xviij. Qui vult orōnē suã vola
re ad deũ faciat illi duas alas.s.elemosynã
⁊ ieiuniũ Thob.xij. Bōa ē orō cũ ieiunio
⁊ elemosyna. Sexto hortaᷓ nos ad h̄ faci-
litas hꝰ op̱is. Vñ glo.sup̱ illō Justꝰ ãt mi
sereᷓ ⁊ retribuet.diᷓ. Sēp̱ ē aliq̄d iusto qō
det.saltē orōnē. Septio hortaᷓ nos hono
rabilitas hꝰ op̱is. Nã ꝭm Jsi.cũ legimus
deꝰ nobiscũ loq̄ᷓ.s3 cũ orãꝰ nos cũ dō loq̄
mur. Jdē aug.sup̱ ps̄.lxxxv. Octauo hor-
taᷓ nos nc̄c̄itas hꝰ op̱is. Sine ei orōe nul
lũ opꝰ p̄tvalere.ij. Parali.xx. Cũ ignorãꝰ
q̄d agere dēbeãꝰ h̄ solũ hēmꝰ r̄sidui vt ocl'os
nr̄os ad te leuemꝰ Et iō saluator hñ dixit
Luc.xviij. Oportet sp̱ orare ⁊ ñ deficere.
S3 di.placet dñe q̄ orare me debere scio
s3 p̱ q̄ orandũ sit nescio. Ad qō ego r̄ndeo
Si scire dēsidras,p̱ q̄ orãdũ sit.ñ mlᷓta phia
tibi ē opꝰ. Aduerte siq̄dē illō breuissimũ.
Pr̄ nr̄ ⁊c̄.nr̄i saluatorꝭ.⁊ inde cōcipies ve
rũ modũ orōis. Jn orōe siq̄dē dñica p̄di-
cta duo docet orare xp̄s.s.ppᷓ collatōz bo
ni ⁊ amotiōez mali. vñ iste ē totalᷓ finis ⁊ ef
fectꝰ orōis xp̄iane. vt amoueãᷓ mala ⁊ ɔfe
rãᷓ bōa. De q̄bꝰ duobꝫ breuiᷓ trãscurrēdo
orōnē dñicã videãꝰ. B Est aũt scien-
dũ q̄ dñica orō cōtiet septē petitōes. i q̄r
q̄tuor petimꝰ collatōz bonorꝝ dicēdo Sã
ctificeᷓ nomē tuũ.adueĩat regnũ tuũ. Fiat
voluñtas tua. Panē nr̄m ⁊c̄. Jn tribꝫ ãt pe
timꝰ amotōez malorꝝ. Et dimitte nob Et
ne nos. S3 libera nos. Dicimus ḡ pr̄ nr̄.
vbi p̄mo captãꝰ diuinã beniuolētiã dicē-
do pr̄ nr̄. Pr̄ inq̄3 i quē credimꝰ p̱ fidē Jo.
j. Dedit eis ptãtē filios dei fieri.nr̄.quē di
ligiꝰ p̱ caritatē. Qui es i cel.i quē sp̱amus
p̱ spem. Sctificeᷓ nomē tuũ. Dic h̄ gorra.
q̄ cũ oē appetibile sit triplex.s.collatō bo-
ni.ablatio mali.cōfirmatio vtriusq̄3. Jsta
petitio cōtinet h̄ tria. Et q̄r bonũ ē triplex
s3 celeste/glie.bonũ spũale.s.gr̄e.bonũ tpa
le.s.naᷓe Malũ ãt auferēdũ ē triplex.s.p̄te
ritũ p̄ñs ⁊ futurũ. vt preteritũ remittatur
p̄ñs viteᷓ.futurũ p̄caueaᷓ. Pria ḡ petitio

est vt cōfirmemur i bono sine m̄alo. vñ diᷓ
Sctificeᷓ nomē tuũ. Hor.i.firmeᷓ in nob
honor tui nōis. vel sctificeᷓ nomē tuũ i no
bis.s3 i intellectu p̱ verã cognitiōz.i affe-
ctu p̱ sctãz dilectōz.i mēoria p̱ firmã adhe
sionē.i exercitio totiꝰ hōis p̱ bonã op̱atio
nē. vt sctã sit in nob sapia filij.dilectio spi-
ritussctī.firmitas p̄ris.op̱atō idiuisa trini
tatis. Sctificeᷓ ḡ nomē tuũ qō ē pr̄. vt te
tãq̄3 filij sp̱ honorēꝰ.nomen tuũ.q̄d ē dñs.
vt te tãq̄3 serui sp̱ tumeãꝰ. nomē tuũ q̄d est
ih̄s. vt a te saluatore salutē habeãꝰ. nomē
tuũ qō ē xp̄s. vt a te xp̄o/xp̄ianã sp̱ vitã te-
neamꝰ.ne habeamꝰ nomē xp̄i ⁊ op̱a ãtixp̄i.
Ergo sctificeᷓ p̱ beniuolētiã in corde.p̱ re-
uerētiã i ore.p̱ efficaciã in op̱e.p̱ gliã in re-
muneratiōe. Hec gorra. Heri.ãt de vrma
ria sic expōit. Sctificeᷓ nomē tuũ.i nob p̱
bōa exēpla ⁊ sctã desideria.i.ita fac nos vi
uere vt p̱ nos/te vniuersi glorificēt. Scdō3
Crisᷓ. vt nomē tuũ p̱ nos honorificeᷓ ⁊ glo
rificeᷓ. vt nũq̄3 a laude ⁊ honore tuo cesse-
mꝰ nec i mēte nec i ore nec in op̱e. ɔcordat
cũ Hor. Ex q̄ p3 q̄ nō petimꝰ q̄ nomē dei
qō ē sctm̄ sctificeᷓ in se.q̄r h̄ ē sup̱uacuũ pe-
tere.s3 petimꝰ vt h̄ nomē qō ē sctissimũ i se
sctificeᷓ i nob p̱ bōa exēpla ⁊ sctã desideria.
Nō ḡ petimꝰ q̄ aliq̄ sctitas de nouo deo
accrescat. q̄r h̄ ē ipossibile ꝭm Lyrã super
Math.vi. S3 q̄ scitas q̄ ei eternaliᷓ inest
reluceat i creaturꝭ. Et p̄mo ⁊ p̄ncipalᷓr q̄-
raᷓ in humanis op̱ibꝫ ꝭm q̄d dicit apl's.i.
Corꝝ.x. Omia i gl'iaz dei facite. Hec nico
laꝰ de Lira ꝭm glo. Per istã aũt petitōez
petimꝰ donũ sapie.cuiꝰ ꝟtute nob cōcedi
tur ne a sctificatōe hꝰ nōis discrepemꝰ. s3
p̄ris celestis nom̄ tãq̄3 nomē veri eiꝰ filij i
nobis vita ⁊ moribꝫ ostendamꝰ. ⁊ p̱ h̄ ex-
cludiᷓ vicium superbie. que omnia nō ad
laudē ⁊ gloriã diuini nominis s3 vane glo
rie operatur. Secunda petio est. Adueni
at regnum tuum. Hic petimus donũ glo
rie.adueniat.id est ad nos veniat regnum
tuum. De quo Matthei.xxv.capi. Veni
te benedicti p̄ris mei percipite regnũ. Tu
eñi regnabis in nobis.non dyabolus. nō
mũdus.non carnalis affectus. Horra sic
exponit. Adueniat regnum dei.q̄druplex
s3 sacre scp̄ᷓe p̱ cognitōz ⁊ destruat regnũ
errorꝭ ⁊ ignorãtie. Scdō regnũ eccl'ie xp̄i
p̱ dilatatōez ⁊ exaltatōez ⁊ destruat regnũ
synagoge antixp̄i. Tertio adueniat regnũ

gr̄e dei ⁊ ꝺ̄ſtruat regnū malicie pcī. Quar
to regnū eterne gl̄e ⁊ deſtruat regnuꝫ pn̄tꝭ
miſerie ⁊ ſuꝶe. Notāt āt dr̄ hic. Adueniat
id eſt ad nos veniat qꝛ ẜm Henri. ꝺ̄ vrima
ria in tractatu dn̄ice orōis. c. iiij. Nos pō/
dere mortalitatis ꝑ̄grauati ad illud veni/
re nō poſſumus. niſi ꝑ manū gr̄e ⁊ miſcꝺ̄ie
ſue nr̄ affectꝰ ad eiꝰ deſideriū ⁊ cōſecutiōꝫ
miſericordit̄ ſubleueꝶ. Sic āt lyra expōit.
qꝛ ex ꝗ̄ nō poſſumꝰ ad dn̄m venire. niſi ip̄e
prius veniat ad nos. vt di. Aug. ſuꝑ Joh.
iō petimꝰ aduenire regnū. i. btitudinē eter
nā. q̄ bn̄ ꝺ̄r regnū. qꝛ ibi habeꝶ plena ⁊ ꝑfe/
cta copia oīm bonoꝝ. ⁊ ꝑ hāc petitionem
excludiꝶ auaricia q̄ nō q̄rit regnū dei. ſed
regnū hꝰ mūdi. Et ita auaricia ſpēalr̄ ꝯ̄ri
atur regno dei ꝓpt̄ inclinatiōeꝫ affectꝰ ad
ip̄a terrena. Hec Henricꝰ. Per hāc ſcꝺ̄aꝫ
petitōeꝫ petimꝰ donū intellectꝰ. q̄ cor mū
daꝶ vt deꝰ videri poſſit. Hoc ei donū tria
oꝑaꝶ in nobis ꝑ q̄ diſponimur ad regnum
dei cōſequēdū. Nā ꝑ̄mo mētē īſtruit ad ſa
ne intelligendū ea q̄ fidei ſunt. Scꝺ̄o in/
tellectū inſtruit ad recte credendū. Tertō
mentē purgat ad pure intelligendū. Hec
3 Henri. Tertia petitio. Fiat volūtas tua
ſicut in celo ⁊ in terra. Hic petimus illō ꝑ
qꝺ̄ poſſemꝰ cōſeq̄ btitudinē ẜm Lyrā. hec
āt eſt impletio diuine volūtatꝭ ꝑ ſctāꝫ ope
ratiōnē. qꝛ freq̄nt̄ volūtas eiꝰ nob̄ ē inco/
gnita. ⁊ qn̄ cognoſciꝶ adhuc īpotētes ⁊ pi
gri ſumꝰ ad īplendū. Jō tertio petimꝰ. Fi
at volūtas tua. i. inſpires nobis ꝟtutē ⁊ ꝓ
poſitū ad implēdū tuū bn̄placitū volūtatꝭ
Addiꝶ aūt. ſicut in celo ⁊ in terra. Bti em̄
q̄ ſunt in celo: qꝛ ſunt cōiuncti imediate re
gule diuine. iō nō pn̄t deficere nec deuia/
re a diuina volūtate. ⁊ iō nos qui ſumꝰ in
via q̄ nō ſumꝰ ſic cōiūcti petimꝰ vt dīna gr̄
tia h̄ ſuppleat in nob̄ tenēdo volūtatē no/
ſtrā ad ſuā i oꝑibꝫ nr̄is ſic cōformāꝶ illi q̄ ſt̄
in celis. Hec Lira. Petimꝰ gͦ h̄ donū gr̄e
ꝑ gr̄am em̄ fit voluntas dei in nobis. n̄ ora
mus aūt vt voluntas dei ſit. q̄ſi nō poſſit
eſſe ſine nr̄a petitōe. qꝛ illam facit etiā no/
bis non petentibꝫ. vt dicit Ciprianꝰ. ſed
oramus vt libertas nr̄i arbitrij ſocietur ꝑ
gr̄am ſue voluntati. vt dicit Jeronimus.
Henricꝰ aūt pulcre ſic exponit generaliꝰ
ſicut exponit Gorra. Fiat volūtas tua. in
pcōꝝ cōuerſiōe. in cōuerſoꝝ ſanctificatōe
in ſanctificatoꝝ gl̄ificatōne. Hec em̄ tria
vult deꝰ a nobis. Unde Ezech. xviij. dic.
Nūq̄d volūtatis mee ē mors impij. q. d. n̄
Et. i. Theſ. iiij. dr̄. Hec eſt voluntas dei
ſanctificatio veſtra. Et Joh. vi. Hec ē vo
luntas patris mei q̄ miſit me vt omnis q̄
videt filiū et credit in eū habeat vitā et̄nā
Sicut in celo et in terra. i. ſicut in angelis
ita in hoībꝫ. ſicut in iuſtis ita in pctōribus
ſicut in xp̄o ita in eccl̄ia. ſicut in rōne ita i
volūtate. Quarta petitio. Panē noſtrum 4
quotidianū da nobis hodie. Hic ẜm Gor
ram petimꝰ donū nature. ꝑ qꝺ̄ inſtrumēta
liter ducimur ad btitudinē ẜm Lyrā. Et
videte quattuor q̄ petit ẜm Gorrā. Panē
inq̄t non carnes nō piſces. i. non aliquod
ſuꝑfluum. ſed q̄d neceſſariuꝫ eſt nature. q̄d
ſignatur ꝑ panē. Eccī. xxix. Jniciū vite ho
minis aqua et panis. Scꝺ̄o addit noſtrū
nō dr̄ meū. ⁊ h̄ iō ẜm Cryſo. vt nemo ſibi
tp̄alia appropriet. qꝛ ẜm ip̄m oīa que dat
nobis deus nō ſolū nobis dat ſed etiāꝫ a/
lijs ꝑ nos. nec dicit alienū ſed dicit noſtrū
id ē. de nr̄o iuſto labore nō de alieno ſan/
guine. vt vſurarius facit q̄ de alieno viuit
Tertio addit. quotidianū. ita pōit Lucas
ſed Mathēꝰ ponit ſuꝑſubſtantialē. i. ſuꝑ/
additū ſubſtantie ad ſuſtentationē nature
Bn̄ tn̄ dicit. q̄tidianū. nō annuū. i. ꝑ annū
integrū vel decem annis ꝓuiſum vel i hor
reis reſeruatum. Quarto addit. da nobis
Quaſi di. Quia nec minimū habere poſſu
mus. niſi tu des. Pſalmiſta Qui dat eſcāꝫ
omni carni. Et dicit nobis qui ſumus fi/
lij. qui etiam ſubuenimus fratribus indi/
gentibus. Et addit. hodie. id eſt. in p̄ſenti
vel hodie. quia neſcimus ſi in craſtinū per
ueniamus. Chryſo. Pro cibo quotidiano
iuſſit orare. vt nequaq̄ꝫ vlterioris diei cu/
ra cōcurreret. Generalit̄ tamē exponiꝶ iſta
petitio. Panē nr̄m. de pane q̄ntuplici. De
pane penitentie ad releuationē languoris
Pſalmiſta. Surgite poſtq̄ꝫ ſederitis qui
manducatis panem doloris. Panem in/
telligentie contra famem erroris. Eccleſi
aſtici. xv. Cibauit illum pane vite ⁊ itelle/
ctus. Panem eucharistie ad impinguatio
nem amoris. Johannis ſexto. Ego ſum
panis viuus qui de celo deſcendi. ⁊c̄. Qui
merito dicitur ſuperſubſtātialis. quia ẜm
Liram tranſcēdit vitam corꝑalem. et dat
vitā eternā. Petēdo aūt h̄ ſacramentū pe
timꝰ alia oīa q̄ ordināꝶ ad ip̄m. vt pꝫ. iiij.

Sñiaꝝ. Dr̄ etiā quotidian⁹. qꝛ ſm eū q̄ti
die ipm̄ ſumim⁹ ꝑ miniſtros eccl'ie. q̄ h̄ ſa-
cramētū ꝑcipiunt ꝓ ſe ⁊ tota cōmunitate.
Itē petim⁹ panē gl'e ad delectatōez ſapo-
ris. Luce. xiiij. Btūs q̄ mādūcat panē in
regno dei. Itez petim⁹ panē nature. De q̄
habitū eſt. nec mirū. Nam cū aīa non exer
cet operationes meritorias: niſi in corpo-
re. patet ꝙ requiritur ſufficientia vict⁹ ad
vitam corꝑalem conſeruādā ⁊ ꝑ h̄ ſm Ly
ram petunt̄ oīa neceſſaria vite. Seq̄t̄ q̄n-
ta petitio. Dimitte nobis debita noſtra ſi-
cut ⁊ nos dimittimus debitoribꝫ noſtris.
Hic incipit p̄ma petitio pro amotiōe ma
li. Et p̄mo petit ꝓ auferendo malū p̄teri-
tū. i. culpe ꝑpetrate. Vñ dr̄ Et dimitte tu
ſcꝫ q̄ habeſ ptātē dimittēdi pctā nob pctō
ribꝫ. debita nr̄a. i. pctā q̄bꝫ aīa obligat̄ ad
penā. Sꝫ qꝛ q̄ vult miſcdiaꝫ impetrare a
deo neceſſe ē vt exhibeat eā ꝓximo. Iō dr̄.
Sicut ⁊ nos dimittim⁹ debi. no. id eſt re
laxamus irā et maliuolentiā. Iuxta illud
Eccī. xxviij. Relinque ꝓxīo nocenti te. et
tūc dep̄canti tibi pctā ſoluet̄. Sed di.
videt̄ ex h̄ ꝙ debitū pecuniariū ſit debito
ribꝫ nr̄is dimittendū. Silr̄ ꝙ emēda ꝓ of-
fenſa nō ſit petenda q̄d eſt valde difficile.
Rñdeo ꝙ iſta dimiſſio intelligit̄ duplicit̄
Uno mō q̄ntū ad offenſam. ⁊ hec ē neceſſi
tatiſ. qꝛ tenemur oēs diligere ex charitate
Alio mō q̄ntū ad iniuriā. ⁊ h̄ nō ē neceſſi-
tatis lꝫ ſit ſuꝑerogatiōis. Sic̄ eñ ablataꝫ
pecuniā nō tenet̄ q̄s auferenti dimittere.
ſed eam repetere pōt. Sic de iniuria ſibi
illata p̄t q̄s recōpenſatiōem ꝑ emendā pe-
tere ſm ordinē iuſticie. Sic ḡ ſm Lyram
nec emēdā nec pecuniā tenetur dimittere.
lꝫ ſolū offenſā. i. rācorē de corde. Et pꝫ ſm
Henricū. ꝙ oēs tenemur ad iſtā orōnē. qꝛ
nō eſt aliq̄s ita ſanct⁹ q̄ in aliq̄bus nō offē
dat vel delinquat. ⁊ h̄ vel per mentis eua-
gationē vel ꝑ inordinate cogitatiōis obre
ptionē. vel labat̄ in v̄bo ꝑ ignorantiaꝫ vel
errorē. vel aliq̄d fiendū obmittat ꝑ obliui-
onē vel ex fragilitate hūana labat̄ ꝑ ocio-
ſum ſermonē. vel q̄nq꜡ titilletur per vane
gl'e ſubreptiōem vel recedat a diſtrictōe ꝑ
fectiōis ꝑ aliquā ſuꝑpius ꝯdeſcēſiōeꝫ. Et
qꝛ iſta ſūt venialia. iō null⁹ ita eſt ſanctus
q̄n teneat̄ dicere. Dimitte nob debita nr̄a
Melius āt dr̄. Dimitte nobis debita nr̄a
q꜡ pctā nr̄a. qꝛ in p̄mo petim⁹ dimitti pe-
nā ⁊ culpā. q̄d nō fieret in ſcdo. qꝛ peccatū
q̄nq꜡ dimittit̄ ad culpā. ⁊ tñ remanet rea-
tus ad penā. Debita aūt nr̄a dicuntur q̄ te
nemur deo. vt religionez et veneratiōem.
nobiſipis debitam gubernatōem. ꝓximis
nr̄is mutuā dilectōem. Et ideo q̄n iſto de
bita non ſoluim⁹ vt dēmus tūc debita. i.
pctā ꝯhimus. pro quibꝫ deo penā debem⁹
Hec debita ḡ nobis dimitti petim⁹. tam
quo ad culpā q꜡ q̄ ad penā. cū dicimus. de
bita noſtra. Hec Henricus. Et ne nos i-
ducas in temptatiōem. Hic petimus pro
cautela futuroꝝ malorum. Quaſi di. Et
ſi nos permittas duci ꝑ ſenſum vt exercite
mur. non tñ induci per conſenſum ne ſuc-
cumbam⁹. tunc eñ inducimur. i. intus du
cimur. q̄n habet efficaciā temptatio. h̄ eſt.
q̄n vincimur. Hec Gorra. Et h̄ ē q̄d dic̄
hic Lyra ꝙ nō petim⁹ vt nō temptemur.
qꝛ tēptari nō eſt malū ſed magis ad virtu-
tis exercitiū q̄n viriliter reſiſtitur. ꝓpter qd
dicit Ps. Proba me deus et tempta me.
Sed petimus ne in temptationem indu-
camur. id eſt. ne a temptatione deuinca-
mur. Unde ſm Henricum petimus vt in
omni temptatione que fit vel a carne vl' a
mundo vel a diabolo poſſimus per auxi-
lium gratie diuine victorialiter triumpha
re. Unde ſm ipſum in temptationem idu
ci eſt ſcienter temptationi conſentire. Sꝫ
diceres. tamen deus neminem temptat vt
dic̄ Iacobꝫ. quomodo ḡ petimus nō iduci
in temptatōem. Reſpondeo. Uerū ē de⁹
non inducit aliquē in temptationē cauſa-
liter ⁊ effectiue. ſed bñ permiſſiue Ideo ſic
expoſui. ne inducas. id eſt induci permit-
tas. Sed libera nos a malo. Septia peti-
tio in qua petimus vt a malis p̄ſentibꝫ li-
beremur. q. d. Dimittas p̄terita mala pre-
caueas a futuris. ⁊ a p̄ñtibꝫ libera. A ma-
lo inquā mūdi q̄ poſitus eſt in maligno. i.
Ioh. vltimo. A malo carnis vt nō agam
quod nolo. Ro. vij. A malo diaboli q̄ ma
le vexat Math. xv. Ita dicit Gorra Ly.
aūt dicit ꝙ hic petimus liberari a malo p̄
ſentis pene. ſcꝫ a fomite peccati inclinan-
te nos ad peccatū. Silr̄ petim⁹ amoueri
alia mala p̄ñtis vite q̄ p̄ñt nos ad pcm̄ du
cere. Amē. q̄d ē v̄bū optatm̄ reſpectu p̄ce-
dētiū ſm Lirā. et ſic ē optatio adipletiōis
oīm petitoꝝ. Prima petitō petit fidē. ſcda
ſpeꝫ. tertia caritatē. q̄rta fortitudinē. q̄nta

iusticiā. sexta prudentiā. septīa tempantiā
Prima ē ꝯ luxuriā. q̄ nō sāctificat sed pol-
luit nomē. Scđa ꝯ auariciā. q̄ non cupit
regnū celi sed terre. Tertia ꝯ accidiā. q̄ ni-
hil facit Quarta ꝯ gulā. cui panis nō suffi
cit. Quinta ꝯ irā. q̄ rancorem nō dimittit.
Sexta cōtra supbiā. q̄ in tēptatiōez indu-
cit. Septima ꝯ inuidiā. q̄ malū alteri⁹ q̄-
rit. Ex his pȝ q̄d petere a dō dēm⁹. qꝛ col
lationē boni ꝛ ablationē mali. C

Dixi secundo ꝙ i ꝟbis istis tāgitur certi
tudo dīne assecurationis cū dr̄. accipietꝭ.
non dicit. q̄d accipietis. sed intelligit̄ illō
q̄d dicit pphā. grām ꝛ gliam dabit dn̄s.
Accipietꝭ ğ idubitāt̄ ꝛ certissime. habūdāt̄
ꝛ copiosissime. De pmo dr̄ h. Si q̄d petie
ritis prēm i noīe meo dabit vob. vbi dicit
Cris. Petētis negligētia rephendit̄ vbi ð
dantis miscđia nō dubitat̄. Hinc Bern̄.
dicit. Nemo nr̄m puipendat orōnē suam.
Dico em̄ vobis ꝙ ip̄e ad quē oram⁹ n̄ par
uipendit eam. sed postq̄ȝ egressa sit de ore
nr̄o ip̄e scribit eam in libro suo. Et seq̄tur.
Ex duobꝫ vnū sperare dēm⁹ indubitāter
qꝛ aut dabit q̄d petim⁹ aut q̄d nouit vtili⁹
Hec Bern̄. Quis ğ nō petet videns illuȝ
q̄ mentiri nō p̄t sic idubitāt̄ pmittere. Nō
solū aūt pmisit dare sed ꝛ iurauit Luce. i.
Sicut iurauit ad Abrahā prēm nr̄m da-
turū se nob. Si sc. mlto magꝭ alia oīa a se
De scđo dr̄ Jaco. i. Postulet aūt a deo q̄
dat oībꝫ affluēt̄. ꝛ nō iproperat. ꝛ dabit̄ ei.
Econtra diabol⁹ q̄ pauca dat et vana. ſꝫ
multa iproperat. Eccī. xx. Exigua dabit
ꝛ mlta improperabit. Certe exigua dat se
cularibꝫ ꝛ vanis in delectatōe momenta-
nea. sed multa improperabit. in exactione
in pena perpetua. Juxta illud Greg. Mo
mentaneū est qđ delectat. eternū qđ cruci
at. Notanter aūt dicit. dat affluenter. Et
certe sic est. qꝛ sepius plus dat q̄ȝ petimus
Ephe. iij. Potēs est aūt oīa facere supha-
bundant̄ q̄ȝ petim⁹ aut intelligimus. Pa
tet h̄ in petitōe filij pdigi. q̄ petijt annume
rari solū mercenarijs. ſꝫ pr̄ eū in filiū econ
uerso recepit. ꝛ oīa vt filio suo restituit Lu
ce. xv. Ptȝ h̄ de Job q̄ recepit mlto plā p⁹
tribulatiōem q̄ȝ habuit ante in sua possessi
one. Job. xlij. Idem ptȝ de Aaron q̄ petijt
vt ꝟga floreret: et tn̄ accepit nō solū floren
tem sed etiā fructiferā. Nūe. xvij. Idē ptȝ
de Salomone. iij. Reg. iij. qui petijt sapi-
entiam. et accepit insuper pacem et diuiti
as. Idem ptȝ de Zacharia prē sancti Jo-
hannis. q̄ petiuit sibi dari filiū ꝛ obtinuit:
non solū filiū. sed etiā pphāȝ maximū. imo
pl⁹ q̄ȝ pphām. q̄ maior nō surrexit. Ecce q̄ȝ
aperte videmus liberalitateȝ dantis. Bn̄
ğ dicit. Petite ꝛ accipietis. D

Dixi tertio ꝙ in ꝟbis pmis. tāgit̄ liberalitas di-
uina. q̄ est sufficientissime remuneratiōis.
cū dr̄. vt gaudiū vr̄m plenū sit. Circa q̄d
sciendū ꝙ triplex est gaudiū. Quoddā em̄
est vacuū omnino. q̄ddam semiplenū quod
dam plenum omnino. Primum est falsum
scđm verū. tertium perfectum. Primū mū
di. scđm iusti. tertiuȝ dei. Primū abiciēdū
scđm diligendū. tertiū semp inquirenduȝ.
De pmo ꝛ scđo simul tractabimus p com
parationē ad seinuicem. vt melius q̄dlibȝ
illoꝝ in suo valore appareat. et cōsequent̄
de tertio. Sciēdū igit̄ ꝙ gaudiū mūdi cō
sistit in vanitatibꝫ ꝛ delectatiōibꝫ momen
taneis ꝛ caducꝭ. De quo Job. xx. dr̄. Hoc
scio a pncipio ex q̄ est positus homo super
trā ꝙ gaudiū ipioꝝ breue est. ꝛ gaudium
ypocrite ad instar puncti. De scđo scȝ de
gaudio iusti et boni hoīs q̄d cōsistit i ꝟtu-
tibꝫ ꝛ meritis ac alijs donis g̃tuitis. De q̄
Ecci. xxx. Non est oblectamētū super cor-
dis gaudiū. Quō em̄ nō debȝ gaudere vir
iustus habens spem certam de remunera-
tione suorū meritoꝝ. Roꝝ. xij. In spe gau
dentes. Sic gaudebāt apl̄i. qm̄ digni ha-
biti sūt p noīe xp̄i contumeliā pati. Act. v.
Differt aūt gaudiū istud sp̄ūale a gaudio
mundi carnali in pluribꝫ. Et pmo ex puri
tate. quia istud gaudiū sp̄ūale ē purū. Sa
pien. viij. nō hȝ amaritudinē conuersatio
ipsius. vnde est sicut vinuȝ forte ad inebri
andum. Econuerso. gaudium mundi est
impurum. De quo Prouerbi. xiiij. Extre
ma gaudij luct⁹ occupat. vn̄ Isa. i. Vinū
tuū mixtū est aqua. Et Boecius. ij. de cō-
solatione dicit. Qꝫ multis amaritudinibꝫ
dulcedo felicitatꝭ hūane respersa est. Mi
ruȝ est autē ꝙ cū poloni nō libēter bibunt
vinū mixtū vt ytalici. sed purū. ꝙ etiā non
ita libenter bibūt gaudiū sp̄ūale purum ꝛ
nō dimittūt impurū gaudiū mundi. qđ ē
pessima mixtura mixtū. Est āt pmixtū du
plici mixt̄a. scȝ remorsu ꝯsciē ꝛ solicitudīe

cruciante. Remorſus conſciētie eſt ſicͬ mor
bus regius ꝗ rodit carnē ⁊ magnis expen-
ſis indiget. ſicut gallinis ⁊ alijs que ponū-
tur ſupra locū. que q̄nto plus ponunꝛ tan
to plus conſumūtur. ⁊ plus ꝯſumiꝛ morbo
q̄ȝ ſuſtentetur fomento. Ita eſt in iſto gau-
dio. quia plus remordet remorſus conſciē
tie q̄ȝ delectet dulcedo iocunditatis trāſi-
torie ⁊ mundane. Hinc Salomon dicit.
Melior eſt buccella panis cum gaudio q̄ȝ
plena domus diuitijs cuȝ iurgio Prouer.
xvij. Secundo iſtud gaudiū eſt mixtū ſoli
citudine cruciante. De qua dicit Bern̄. ꝙ
diuitie mundane cū labore acquiruntꝛ. cuȝ
timore poſſidentur. ⁊ cum dolore amittun
tur. Non eſt ergo gaudium in diuitijs. in
delicijs. et vanitatibus. ſed poſtea triſticia
et miſeria inſatiabilis. Iuxta illud Iohā.
iiij. Qui biberit ex hac aqua ſitiet iterꝫ. Un
de ꝯcludo cū Richardo de duodecim pa-
triarchis ca. xxxv. Qꝫ qui vult in veritate
gaudere: oportet nō ſolū falſā d̄lectationē
ſed etiā vanā ꝑturbationeȝ excludere. Ex
quo infero ꝙ qui adhuc in infimis delecta
tur. interna ꝯſolatione vtiq̄ȝ indignus eſt.
Secundo infero ꝙ nullꝰ ꝟe pōt gaudere.
niſi qui de internis et veris bonis gaudet
vt dicit Richardus. Hinc Pſalmiſta ait.
Quam magna multitudo dulcedinis quā
abſcondiſti. Notanter dicit. abſcōdiſti. qđ
tractans Richardus dicit. Quid miruȝ ſi
eam mundi amator neſcit quā diligentibꝰ
ſe xp̄s abſcondit. Hinc p̄s ait. Dediſti leti
ciam in corde meo. Dicit in corde. n̄ extra.
Et xp̄s dicit. Intra in gaudiū dn̄i tui. nō
dicit. exi in gaudiū dn̄i Mat. xxv. Ex his
patet ſcḋm Richardū ca. xxxvij. ꝙ mēs que
per varia deſideria fluctuat. quā adhuc ſe-
cularium curarū procella exagitat. ad illud
internū gaudiū non ꝑtingit. Hec Richar
dus. Secūda differentia ſp̄ualis gaudij
eſt continuitas ⁊ diſcōtinuitas. Prouerb.
xv. Secura mēs quaſi iuge cōuiuiū. Ecō
uerſo de gaudio mūdi. Iob. xx. Gaudium
ypocrite ad inſtar puncti. Ipocrita d̄r eſſe
mundus. qꝛ falſus. Tertia differentia ē di
gnitas ⁊ indignitas. qꝛ ſp̄uale eſt de rebuſ
dignis. Philip. iiij. Gaudete in domio ſp.
Econuerſo ſeculare de voluptate mēbro-
rum turpium. vt dicit Seneca ep̄la. lxvij.
Hoc enim gaudium nō eſt aliud niſi luxu-
riari in ſpectaculis inebriari impinguari.

nihil mali pati. Prouer. iij. Stultoꝝ exul
tatio ignominia. Quarta differentia eſt ſa
lubritas et nociuitas. Nam ſp̄uale gaudi-
um ſalubre eſt in hoc. quia guſtato ſpū deſi
pit omnis caro. vt dicit Augꝰ. Ecōuerſo.
Gaudiū mundi facit contemnere om̄ia ce-
leſtia. qꝛ animalis homo nō percipit q̄ dei
ſunt. Stulticia em̄ ineſt illi. j. Corinth. ij.
Ex his patet in quo differt gaudium mū-
di a gaudio ſpirituali. Et pȝ ēt hic ꝙ in in
finitū beatior et felicior eſt gaudēs gaudio
ſpirituali q̄ȝ corporali. Quia dicit Richar
dus vbi ſupra ca. xxv. Quanto plus exteri
us iuſtus videꝛ infelicior eo interius beati
or eſt. Econuerſo ille quanto plus videtur
exterius felicior: tanto plus interius miſe-
rabilior. De tertio gaudio ſcȝ dei. quod eſt
om̄ino plenū atq̄ȝ perfectum breuiꝛ viden
dum. Iſtud em̄ gaudium cōſiſtit in dei vi-
ſione. Iuxta illud Pſ̄. Letificabis eum in
gaudio cū vultu tuo. Iſtud gaudium erit
plenū et ꝑfectū ex diuerſis. Prio ex regꝫ il-
lius p̄ntia. quē ſancti videbūt in maxīo de
core. quo viſo ita īplebunꝛ ꝙ vlterius nō
poterunt velle quicq̄ȝ aliud. De quo Iſaye
xxxiij. Regem in decore ſuo videbūt. Illa
viſio erit plenitudo ꝑfecta ex tribꝰ. ſcilȝ. ex
deitate ⁊ humanitate ⁊ fraternitate xp̄i ad
nos. Secundo erit illud gaudiū perfectū
a ſocietate ſanctoꝝ. ⁊ h̄ tripliciter. a multi-
tudine. Apocal. vij. Uidi turbam magnā
quā nemo ⁊c̄. A nobilitate. quia maria an-
geli ⁊ omnes reges. Apoc̄. v. c. Feciſti nos
deo noſtro regnū. Tertio ab amicabilita-
te. quia vnuſq̄ſq̄ȝ gaudiū alterius reputa-
bit ſuū. Tertio erit plenū illud gaudiū ab
inferno, ꝓpter tria. Primo qꝛ illū euaſerūt.
ſcḋo qꝛ hoſtes videbunt cruciatos. tertio.
quia pctm̄ amplius deſtrueꝛ. Quarto erit
plenū illud gaudiū a mūdo. ⁊ hoc tripliciꝛ
qꝛ miſeriam mundi huius euaſerunt. Se-
cundo quia tātum hoſtem tam debiles vi-
cerunt. Tertio qꝛ amplius eū nō timebūt.
Sic ergo ſancti perfectum gaudiū et ple-
num non poſſunt habere niſi in celo. Naȝ
licet in p̄nti ꝑ gratiam habeāt verū ⁊ purū
gaudiū. vt dictū eſt. tamen habent quodā
modo ſemiplenū. eo ꝙ q̄ȝdiu ſunt in corpo
re peregrinantur a domino. et corpus qđ
corrumpitur aggrauat animā et deprimit
terrena habitatio ſenſum mlͣta cogitanteȝ
et quia caro cōcupiſcit aduerſus ſpm̄. ⁊ qꝛ

nō qđ volo ago bonū. sed qđ odi malū Et his de causis dr esse q̄si semiplenum. q2 ⁊ si spūs pmptus est. caro aūt infirma. Sed i celo tunc erit plenissimū. q2 ad nutum aīe seruiet corpus ⁊ abscedet oīs tristicia ⁊ impedimentū qđlibet. Jsa. xxxv. Gaudium ⁊ leticiam obtinebūt. fugietq3 dolor ⁊ gemitus. Ad qđ gaudium pducat nos dn̄s Jesus xp̄s. Amen.

In Ascensione domini.
Sermo. LXXI.

Dominus ihesus

d postq̄3 locutus est eis assumpt⁹ est in celum. ⁊ sedet ad dexteram dei Marci vltimo. Quāuis de omib3 xp̄i opibus que in nr̄a humanitate opat⁹ est opando salutē in medio terre multū gaudendu3 eo q̄ q̄cquid in assumpta humanitate nr̄a fecit. totum nobis cōtulit ad salutē. vn̄ nobis nat⁹ ē. vt Jsa. ix. dr. Nob datus ē i passione. Ps. Propter te sustinui obprobriu3. operuit ɔfusio faciē meā. Et. j. Pet. ij. Cristus passus est, p nob/ nobis etiam resurrexit. Quia vt dicit aplus. Resurrexit ad iustificationē nostrā. Ro. iiij. Que oīa plena sunt gaudio. multo tn̄ maior exultatio. et gaudium multo incompabilius nob eē debet de opere ascensionis sue in celu3. eo q̄ gloria ascensionis xp̄i totius dispensationis diuine quā in carne nr̄a opatus est fuit complementū. Juxta illud Ephe. iiij. c. Qui descendit ipe est et qui ascendit super omnes celos vt adimpleret oīa. Vnđ dies ascensionis est dies requietōis ⁊ quiet3 xp̄i. in quo requieuit ab omni ope qđ repa rauerat. Gen̄. ij. Vnde ipe dicit ad patrem Joh. xvij. Opus consummaui qđ dedisti mihi. Magno igitur gaudio nobis gaudēdum est hodie. ampliorīq3 exultatione q̄3 de natiuitatis aut resurrectionis eius misterio gratulandū. Nam ⁊ si gaudiu3 angelus cum multitudine militie celestis annūciauit mūdo in natiuitate. Luce. ij. illđ tamen gaudium imperfectu3 erat. eo q̄ nihil nobis nasci pfuit. nisi redimi pfuisset. vt dicit Gregorius in cantico pascalis sabbati. Licet etiam gaudium magnum et maius p̄cedenti fuit de xp̄i passione per quā sumus deo reconciliati. eo q̄ vt dicit apl's Rom̄. v. Justificati sumus in sanguine ipsius ab ira p ipm. Illud tn̄ gaudium etiam nōdu3 fuit plenū ⁊ ɔsummatum. eo q̄ sancti pr̄es de limbo educti celum ascendere non poterant donec ianua celi aperiret. qđ nō prius fieri potuit q̄3 per ascensionem xp̄i. Qui ascendens iter pandit ante eos. Michee. ij. Gaudiū resurrectōis quāq3 in se magnū fuit. eo q̄ corpus mortale stolam tunc induit glorie immortalis. Juxta illud. Cōcidisti saccu3 meū ⁊ circūdedisti me leticia. ps. tamen nihilominus illud gaudiū nondu3 fuit completū. Prio ex eo quia q̄3diu xp̄us sic mansisset in carne glorificata cum discipulis conuersando in mundo. spiritus sc̄us non fuisset datus. eo modo quo datus est de celo. Juxta illud. Nisi ego abiero paraclitus non veniet ad vos. Joh. xvj. Secūdo quia nisi xp̄s ascendisset. spes nr̄a ascendendi in celum frustrata fuiss3. Ex quo eni caput non p̄cessisset. quomodo membra sequi potuissent. Aut ex quo victor mort3 ad locum immortalitatis non ascendiss3. quomodo spes mortalibus hominibus fuisset illuc pueniendi. Si eni filius regis aulam nō ingreditur. quō seruus pānosus ingredi speratur. Propter quod Augustinus in sermone de ascensione dicit. q̄ resurrectio dn̄i est spes nostra Sed ascensio christi est glorificatio nostra. Et ibidem. Nos christi mors viuificauit. resurrectio erexit. sed xp̄i ascensio ɔsecrauit. Dum enim domin⁹ noster naturam humanā sideribus portauit. credentibus celu3 patere posse mōstrauit. dum vincentem in celestibus eleuauit. victorē mortis quo sequamur ostēdit. Jnquit Aug⁹. sup illud Actuū. j. Eleuatus ē in celum. In hac ergo solennitate deletu3 est finaliter cyrographū nostre damnationis. mutata est sententia nostre corruptionis. Illa enim natura cui dictum est. terra es ⁊ in terrā ibis. hodie in celū iuit. ait Grego. omel'. xxix. Cui concordans Crisostomus in omelia dicit. Natura cuius cā paradisus a cherubī custodiebatur. hodie supra cherubin cum summo honore suscepta est. ⁊ natura cui dictum est. terra es ⁊ in terram ibis. hodie in celum iuit. et sine termino supra celos regnat. Hec ille. Fateri igitur oportet. quia et si per natiuitatem christi passionem et resurrectionem deo patri sumus reconciliati. et a dyaboli seruitute erepti. per ascensionem tamen christi possessores sumus paradisi effecti et confir

mati. Inquit leo papa in sermone hodier/
no. pluraqȝ recepim⁹ p ineffabilē ascensio/
nis xp̄i gl̃iam. q̄ȝ per diaboli perdideram⁹
inuidiam. q̄ꝛ quos diabolus de p̄mi hoīs
felicitate eiecit. hos hodie dei fili⁹ sibi cor
poratos ad patrȝ dexterā collocauit. Hec
Leo vbi supra. Merito igit̃ nobis gaudē
dum est xp̄o ascendente in iubilo. cum non
solum xp̄i videamus gloriam. sed etiā car/
nis nostre in ip̄o sup omnes choros ange/
lorum exaltationem. sicut hodiernuȝ testa
tur euangelium in verbis ꝓpositȝ. quia do
minus Jesus assumptus est in celum. et se
det ad dexterā dei. In quibus verbis tria
describunt̃. Primo nanqȝ describitur my/
sterium dominice ascensionis quantuȝ ad
ascendentis proprietatem. cū dꝛ. dn̄s ih̄s.
Secundo describit̃ quantū ad ascendētis
veritatem. quia postq̄ȝ locutus est. Tertio
quātū ad loci sublimitatē. q̄ꝛ assumptus est
in celū ⁊ sedet a dextris dei.

Dixi primo q̄ in verbis premis
sis p̄mo describit̃ misteriū dn̄ice ascensiōis
quantum ad ascendentis ꝓprietatem. cum
dicit̃. Dn̄s iesus. Circa qd̄ sciendū q̄ licet
xp̄s in tota vita sua se voluit paupem ostē/
dere ⁊ defectuosum. Juxta illud ps̄. Ego
autē paup sum et dolens. tamen in ascensi/
one sua voluit se ostendere dn̄m fortē ⁊ vir
tuosum. intm̄ vt etiam angelice potestates
admirantes eius virtutis potētiā/ab alijs
querebant. Quis est iste rex glorie. Et rn̄/
derunt alie. Dominus virtutum ip̄e est rex
glorie. ꝺm Dyonisiuȝ. li p̄mo de celesti hie/
rarchia ca. vij. Nec solū angeli inferiores.
ȝ etiā supiores ⁊ deo imediate intra se q̄re
bant di. Jsa. lxiij. Quis est iste qui veit de
edom. q̄ respondente. Ego suȝ qui loquor
iusticiam. statim dixerunt. Quare ergo ru
brum est vestimentū tuum. Ubi Hugo di
cit. q̄ per istam immediatam interrogatio
nem apparet q̄ fuerunt summe ꝟtutes. nec
mireris q̄ ita querebant angeli ab alijs de
xp̄i forti ⁊ potenti ascensione. Licet enī mł'
ti scirent ip̄m hominē esse. non tamen scie/
bant humanam naturam supra se exaltan/
dam. inquit Hieronymus sup illud Psal.
Tollite portas. Ideo bene et cōgrue xp̄s
in ascensione sua dicit̃. Dominus Jhesus.
Qui enim in incarnatione sua apparuit vt
paruulus ⁊ egenus. eo q̄ similē voceȝ emi/
sit omīb⁹ plorans. Sap̄. vij. Et in passiōe
apparuit vt seruulus despectus. quia hūili
auit semetip̄m formā serui accipiens. fact⁹
obediens vsqȝ ad mortem. habitu inuent⁹
vt homo. Philip̄. ij. Iste hodie apparuit vt
antiquus dierum Dan̄. vij. Plenus iubilo
exultationis. Ps̄. Ascendit deus in iubila
tione. ⁊ tanq̄ȝ dn̄s in voce tube. ꝓpter qd̄ in
toto corpore sancti euangelij quatuor euā
gelistaꝝ. q̄ȝuis xp̄o multa ineffabilia meri/
ta per euangelistas sunt attributa. signant̃
tamen circa ascensionem suam admirabilē
Marcus eum hic appellat dicens. Domi/
nus iesus postq̄ȝ locut⁹ ē eis assumptus est
in celū. Pro q̄ sciendū ꝺm Robertum hol/
goth sup librū Sapientie cap̄. xij. In toto
mundo nō est res q̄ possit rōnabiliter appel
lari dn̄s. p̄ter xp̄m. Et hoc ꝓpter tres cau/
sas. Primo quia homo dispensator mutua
tor et mendicator. et ideo nō potest ratio/
nabiliter dn̄s appellari. Et adde tres ip̄o/
tentias seu insufficientias in omni dn̄o ter
reno. Prima est. quia quilibet domin⁹ ma
gis indiget seruo. q̄ȝ seruus eo vt commu/
niter. Unde videmus q̄ centum serui con
tentantur in vno domino. vnus autem do
minus vix contentatur centum seruis. Et
hoc signū est q̄ plus indigent dn̄i seruis q̄ȝ
serui dominis. Patet etiam hoc. q̄ꝛ domi/
nus quanto maior ⁊ potentior est. tāto ma
iori indiget seruoꝝ obsequio et defensione
q̄ȝ seruus ꝓtectione domini. Secunda im
potentia est. quia nullus domin⁹ terrenus
potest facere seruū liberū. cui⁹ probatio est
quia ipsemet non est liber. Seruit enī ma/
lis affectionibus. cupiditatibus. ire. impa
tientie. et sic de alijs. Unde Seneca ep̄la
xlvij. Seruus es. ostende quis non sit. ali
us libidini. alius auaricie. alius ambitōni
omnes timori seruiunt. Immo sicut docet
Seneca in prouerbijs suis. Domini vt cō
muniter magis timent q̄ȝ serui. Reuera sic
est. quia qui a multis timetur. multos ti/
met. Regibus peius est multo q̄ȝ seruien/
tibus timēdum. quia isti singulos. illi vni/
uersos tement. Uult dicere q̄ vna priua/
ta persona habet forte vnum quem timet.
et alia priuata persona habet vnum quem
timet. ita q̄ singuli habent singulos. ȝ do/
mini et prelati habent vniuersos. Tertia ī
potentia est quam domini terreni sustinēt.
q̄ nō possunt cōpellere hominez ab eis ser

niendū velit nolit. q2 eis nunq̄ȝ bene serui
et aliquis inuitus. Per oppositū autē xp̄s
est dn̄s veraciter ⁊ realiter. Primo q2 nul-
lo seruo indiget nec ꝑ eius seruiciuȝ sibi ali
quid accrescit. imo econtra ipso seruo suo
seruit potius quē semper custodit. Ps̄. Cō
serua me dn̄e qm̄ speraui in te. dixi dn̄o de
us meus es tu. qm̄ bonoꝝ meoꝝ nō eges.
Et h̄ ostendit xp̄s spēaliter in ascensiōe. q2
eo ascendente licet angeli sibi occurrerunt
non tamē in auxilium. non in subsidiū. nō
in adiutorium. Inquit Augustin⁹ super il
lud Actuū. j. Eleuatus est in celum. Se-
cundo veraciter appellatur dominus xp̄s.
quia ip̄e seruiētes liberos facit. imo reges
Apoca. v. Fecisti nos deo nostro regnum.
et regnabimus. Hoc apparuit in ascensiōe
sua in qua xp̄s tanq̄ȝ nobilis homo abijt i
regionem longinquā accipere sibi regnuȝ
et reuerti. Luce. xix. Ubi duo dicit d̄ xp̄o
Primo. q2 abijt in celū accipere sibi regnū
Per ascensionē em̄ suā xp̄s accepit regnuȝ
celeste iure hereditario sibi. nobis aūt iure
adoptionis. vnde ip̄e est heres regni. nos
autem coheredes eius. Juxta illud Rom̄.
viij. Heredes quidē dei. coheredes autēȝ
xp̄i. Scd̄o d̄2 de eo q̄ debet reuerti. sic an-
geli hodie apl'is testati sunt. dicētes. Sic
veniet quēadmodū vidistis eum ascendē-
tem in celum. quod tunc fiet quando ipse
vnumquenq̄ȝ visitabit in morte sua par-
ticulariter et in iudicio generali vniuersa-
liter. tunc enim introducet vnumquēq̄ȝ in
possessionem huius regni. Juxta illd̄ Jo-
hā. xiiij. Si abiero ⁊ ꝑparauero vob̄ locuȝ
iterum veniam ⁊ accipiā vos ad me. vnde
nos sumus serui illi qui expectant dn̄m su
um quando reuertatur a nuptijs Luc̄. xij.
Tertio nō solū homo. immo tota creatu-
ra velit nolit sibi seruit in celo ⁊ in terra et
in inferno. quia si obediat suis preceptis vo
luntarie et virtuose seruiet deo ad declarā
dum diuinam misericordiā in presenti ad
tempus. et in futuro perpetue prosperabi-
bitur. Juxta illud Romanorum. viij. capi
tulo. Omnia cooperantur in bonum his q̄
scd̄m propositū vocati sunt sancti. Siue
ro nolit diuinis seruire preceptis volunta
rie: seruiet deo inuoluntarie. ad declaran-
dum diuinam iusticiam in presenti ad tē-
pus. et in futuro perpetue. Et ideo omnis
homo necessario ⁊ merito seruiet ei vl' i suo
palacio celesti vel in suo ergastulo inferna-
li in eternum. Et ideo dicit Psalmi. Ma-
gnus dominus et laudabilis nimis. ⁊ ma
gnitudinis eius non est finis. Et iteꝝ. Or
dinatione tua perseuerat dies. quoniam
omnia seruiunt tibi. Et quia hoc nulli cō-
petit homini. ideo nemo potest rationabi-
liter et vere dominus appellari. Istud satȝ
aduerterat Octauianus augustus. sicut d̄
eo narrat Suetonius de vita. xij. cesarum
Domini inquit appellationē vt maledictū
et obprobriū semper exhorruit. dominum
q̄ȝ se appellari nec a liberȝ aut a nepotib⁹ su
is vel serio vel ioco passus ē. Hec ille. Nō
sic est de christo. quem omnes creature eti-
am inuite dominum proclamant. eiq̄ȝ ob-
sequuntur et seruiunt. In signum cuius tā
superior creatura vt angelica. quā media
irrationalis. vt nubes. aera. ⁊ lucida. q̄ȝ in-
fima rationalis ⁊ corporea. vt homines in
sua ascensione fuit in suum obsequium or-
dinata. Et tantum de isto ꝑncipali.

B

Dixi secūdo q̄ in verbis pre
missis describit
misterium dominice ascensionis quantuȝ
ad eius veritatem. cum dicitur. Postq̄ȝ lo
cutus est apostolis suis. Omnia que chri-
stus gessit post resurrectionem suam qua-
draginta diebus vsq̄ȝ ad diem ascensionis
sue et horam eiusdem. fuerunt testimonia
veritatis sue carnis. Nam per ea anime
simul et carnis immortalitas designaba-
tur et veritas nature humane declaraba-
tur. Sicut ait Leo in quodam sermone.
Unde eius comestio. eius locutio. et alia
gesta humana fuerunt vera testimonia sue
nature humane veraciter reassumpte post
mortem per gloriam resurrectionis. propt̄
quod nō ociose nec frustra. hic dicitur per
Marcum q̄ dominus ihesus prius locu-
tus est apostolis ⁊ tunc ascendit. Circa qd̄
sciendum. q̄ ipso die ascensionis ad cōfir-
mandam veritatē sue nature fecit quattu
or notabiles operationes. Prima fuit. q̄a
discipulos increpauit dure. scilicet de du-
ricia cordis et eorum infidelitate. vt verba
que eis diceret artius in ipsis impressa re-
manerent. s̄m Gregoriū in omelia hodier
na. quia illa que cum passione timoris vel
tristicie ingerūtur/arti⁹ retinentur. Scd̄a

fuit quia eis officiū p̄dicationis iniūxerat
dicens. Euntes in mundū vniuersum. p̄-
dicate euangeliū. Tertio quia tunc formā
baptismi instituit dicēs. In nomine patris
ꝛ filij ꝛ spūssancti. Quarto quia grām mi-
raculoꝝ eis contulit dicens. Signa autē
eos ꝛc̄. Ista aūt a fantasmate vel fantastica
creatura fieri non potuissent. Secūd⁹ ac-
tus quo voluit xp̄s confirmare miraculuʒ
sue ascensionis fuit familiaris comestio. q̄ꝛ
p⁹ predicta fuit cum eis familiarissime prā-
sus. vt dicitur Actuū p̄mo ca. Conuescēs
inquit ascendit. Quod tractans Grego. in
omelia dicit. Comedit ꝛ ascendit vt p effe-
ctum comestionis veritas patesceret car-
nis. Tertius actus quo xp̄s voluit confir-
mare istud misteriū fuit associalis itinera-
tio. quia post illam benedictā resurrectōeʒ
christus egressus est cum eis. vñ dicit Lu.
xxiiij. Eduxit eos foras in bethaniā. ꝛ iuit
cum eis vsq; ad montem oliueti. In ista āt
processione fuit mater xp̄i cum alijs sanctis
mulieribus. que etiam vt pie credit inter-
fuerūt illi refectioni. sicut colligitur Act. j.
vbi dr̄. Qꝛ ascendente iesu regressi sunt di-
scipuli dn̄i vbi manebant cū mulieribus ꝛ
matre iesu. Ista autē regressio denotat q̄
xp̄s inde exierat qñ post cibum eduxit eos
foras. Vñ nō est verisimile q̄ in tali domo
fieret cōuiuiū matre dn̄i absente. Similit
dicendū est de pcessione. Non est enim ve-
risimile q̄ xp̄s vellet matrē suā carissimaʒ
sic derelinquere desolatā. vt eundo in celū
eam non benediceret. Quartus actus xp̄i
fuit affectualis statio. Non enim postq̄ p-
uenit ad montē statim euolauit. sed aliq̄-
diu stetit. sicut amici valefaciētes in vltia
valefactione solent figere gradū. Moram
autem istius stationis quattuor xp̄i opera-
tiones declarant. Primo. quia apostol' q̄rē-
tibus de consummatione seculi. xp̄s respō-
dit. Non est vestrum nosse tempora vl' mo-
mēta que pater posuit i sua potestate. Ex
quo elicitur q̄ predicator aut doctor veri-
tatis non debet se occupare cum inutilib⁹
questionibus. cuiusmodi sunt questiones
de futuris euentibus. ꝛ precipue de fine et
consummatione seculi. Sed potius de il-
lis que possunt subditos edificare. Quod
est contra illos qui vt scioli videant aut fa-
uorem auditoꝝ acquirant introducūt du-
bia scolastica in predicatiōe. Cōtra quos
dicit Hieronym⁹ in ep̄la ad Damasuʒ pa-
pam. De scripturis disputantē. non decet
articulis argumenta cōquirere. nec ex flu-
mine tulliane eloquentie ducendus riuu-
lus. nec aures quintiliani flosculis et scola-
ri declamatione mulcende. sed pedestris ꝛ
quotidiane similitudinis ꝛ nulla lucubra-
tione redolens oratio necessaria est que rē
explicat. sensum edisserat. obscura manife-
stat. Hec ille. Secundo istam morā decla-
rat. quia xp̄s dedit preceptū q̄ in ciuitate
illa manerent donec virtutem celestem re-
ciperent. vt dicit Luce vltimo. Ex q̄ habe-
tur q̄ volēs graʒ spūssancti accipere dʒ q̄e-
tari a tumultu vicioꝝ et seculariū seu ciui-
lium negociorum. Secundo ex hoc habe-
tur q̄ nullus debet precipitare ad predica-
tionem faciendam nisi prius sederit ad di-
uinam virtutē et doctrinā percipiendam.
Cōtra nr̄os p̄dicatores qui quādoq; inde-
liberati predicant. Tertio in ista statiōe de-
dit eis promissum de missiōe spiritussancti
dicens Actuū p̄mo. Accipietis virtutem
spūssancti in vos. Quarto in ista statōe de-
dit eis benedictionē. vt dicitur Luc. xxiiij
Benedicens eis ferebatur in celū. Et his
omnibus colligitur mod⁹ spiritualis ascē-
sionis post christuʒ de statu culpe ad statū
gratie. Ad quod requiritur primo īcrepa-
tio duri cordis vt conteratur ad dolorem
et ad penitentiā. Ps̄. Increpuerunt me re-
nes mei. Sic enim deus increpat supbos
vt humilientur. Secūdo requiritur come-
stio panis doloris. Ps̄. Cinerem tanq̄ pa-
nem manducabam. Tertio requiritur asso-
ciatio virtutum. Penitens enim debet cō-
gregare virtutes dispersas. Quarto debet
stabiliri in bono. Abacuc. iij. Requiescam
in die tribulationis. ꝛ ascendam ad p̄plum
Post que omnia merebitur homo benedi-
ctionem a domino. ꝛ misericordiam a deo
salutari suo. Iuxta illud Ps̄. Quis ascen-
det in montem domini. aut quis stabit i lo-
co sancto eius.

E

Dixi tertio q̄ in verbis premis-
sis describitur my-
sterium dominice ascensionis quantuʒ ad
loci sublimitatē. quia assumptus est in celū
et sedet a dextris dei. De q̄ sublimitate dici-
tur in ps̄. A summo celo egressio eius. ꝛ oc-
cursus eius vsq; ad summuʒ eius. Huius

ascensionis figura habetur.ij. Paralippo.xx-
ix. vbi dicitur. Consurgens diluculo Ezech
ias rex ordinauit omnes principes ciuita-
tis et ascẽdit in domum domini. Sic xps
resurgens diluculo. vt dicitur in Psalmo.
adunatis et congregatis discipulis q̃ sunt
principes ciuitatis sancte videlicet eccl'ie
militantis et triumphantis. Ps. Princi-
pes populorũ congregati sunt cũ deo Ab
raham. coram eis ascendit in domũ domi-
ni. id est. in celũ supremuz ꝛ excellentissimũ
qui est locus spiritualis domini dei patris
sui in quo sedit ipe ad dexterã eius. Circa
quod plura sunt videnda de modo ascen-
sionis xpi. Primo igitur videndũ est qualiter.
secundo quãdo. tertio vnde. quarto ꝛ vlti
mo ad quẽ locum. Quantũ ad pmũ qua-
liter xps ascendit est sciendũ ꝙ xpus ascen
dit in corpe lucidissimo ꝛ clarissimo. Psal-
mista. Amictus lumine sicut vestimẽto. Li
cet aũt xpus post resurrectionem habuerit
corpus gloriosum ꝛ clarũ. illa tamen clari
tas non fuit oculis apostoloꝝ ita manife-
sta ante ascensionem. imo fuit eorum oclis
cõtẽpata vt eius corpus possent videre. sꝫ
in ascensione tũc illa claritas fuit eis osten
sa. Secundo ascendit benedicẽdo aposto
los et benedicendo deum patrem. id ẽ lau
dando ꝛ gratias agendo deo patri. Tertiõ
eleuatis manibus ferebatur. Et quarto o-
culis versis ad orientem. Psalmista. Ascẽ-
dit sup celos celoꝝ ad orientẽ. Ex quo pri
mo instruimur vt quanto quis ad maiorez
honorẽ sublimatur tanto magis debet leua-
re manus suas orando et gratias agendo
ad deuz. Psalmista. Leuaui oculos meos
in mõtes vnde veniat ad auxiliũ mihi ꝛc.
Secundo elicitur ex hoc ꝙ ecclesie debẽt
construi ad orientem. vt sacerdos diuina
celebrans vultum habeat ad orientem. sic
xpus respiciebat ad orientez. Sed nota ꝙ
ecclesia non debet edificari versus quecũ-
qꝫ ortum solis. sed solum versus ortum so-
lis equinoctialis. videlicet qualis fit circa
festum sancti Lamperti. ꝛ sancti Gregorij
Non autem versus solsticium estiuale siue
hiemali. Cuius ratio est. quia ecclesia que
militat in terris temperare se debet equa-
nimiter in prosperis ꝛ aduersis. Ita notat
Archidyaconus de consecra. distin. pma.
Nemo. Similiter etiam ꝛ infans baptizã
dus debet teneri verso vultu ad orientem
dum mergitur in fontem. vt sic vultum ha
beat sicut ille in cuius nomine baptizatur.

D Sed diceres. Utrum christus so-
litarius eleuatus est in celum vel cum qua
militia. Ad quod dicenduz ꝙ habuit qua
druplicem militiam. Primo angelorũ san
ctorum. qui secum ascenderant de inferno
patrum. qui ibi ministrabant portãdo ani
mas eorum in sinum Abrahe. vt patet Lu
ce. xvi. de Lazaro. sicut nunc ministrãt no
bis in mundo. Secundo cum militia san
ctarum animarum quas de inferno extra-
xerat. cuz nulla adhuc ascendere potuit p-
pter clausuram ianue. Tertio cum militia
sanctarum animarũ de mundo cuz in istis
quadraginta diebus post resurrectionem
credendum sit multos iustos homines esse
mortuos. et de paruulis fideliũ non est du
bitandum qui omnes christum associabãt
in celum. Ex quo non habebãt necessario
dscendere ad infernum damnatorum. nec
purgatorium. nec ad limbum destructum
Quarto cum milicia sanctorum resuscita-
torum qui in corporibus eorum quasi no-
ua milicia sm quosdam cum christo ascen
derunt. licet quidam dicunt ꝙ isti patres
resuscitati per christum tempore resurrecti
onis sue iterum dormierunt. sm Augusti-
num ad Euodium in epistola. quod etiam
communiter tenetur per beatum Thomã
tertia parte. q. liij. articulo tertio. Ista aũt
tota militia dicitur a quibusdam fuisse in
paradiso terrestri vsqꝫ ad horam ascensio-
nis christi. Sed verius est vt dicatur sem
per christo adhesisse. ꝛ eum associasse quo-
cunqꝫ conuerteretur. Qualis autem ꝛ quã
ta fuit exultatio ꝛ iubilatio istius sanctissi-
me milicie. quis sufficit dicere. Nam licet
angeli perpetuum gaudium habent de vi-
sione diuinitatis christi. Sicut dicit Pe-
trus. j. Pet. j. In quem angeli desiderant
prospicere. tunc tamen ex visione gloriose
humanitatis christi sic mirabiliter glorifi-
cate speciale et accidentale gaudium assũ-
pserunt. Et quia hoc videtur quibusdam
sciolis ridiculuz ꝙ angelis noua leticia ac
cidat. ideo audiant glosam super verbo pe
tri predicto. vbi sic dicit glosa ordinaria.
Tanta est ei⁹ hominis qui passus est p no
bis posterior gloria. vt etiã angelice in ce-
lo virtutes cum sunt eterna felicitate pre-
dite. nõ solum immortalis deitatꝫ magni-

scentiam. sed etiam assumpte eius huma-
nitatis claritatem semper aspicere gaude-
ant. Hec glosa. Et quō rogo nō fuit speci
ale gaudium angelis videntibus christuz
introducere in celuz tantam multitudinē
animarum sanctarū quibus replend9 erat
casus demonuz. Ephes. j. proposuit i xpo
scilz deus pater restaurare oīa que in ce
lis sunt. Quanta etiā leticia fuit sanctoruz
patrum propter inferni ereptionem et an-
gelorum associationē et celestis regni ade-
ptionem. Sed hic occurrit dubiuz a quo
aut per quē christus fuit assumptus in ce-
lum. eo q hic in themate dicit. assumptus
est. Et Actuū primo dicit. Eleuatus ē. nō
autē dicitur. ascendit propria virtute. Ad
quod dicendum q christus primo et prin
cipaliter ascendit virtute sue deitatis qua
etiam et resurrexit. Unde sicut ex deitate
sua potuit resurgere ita et humanitatez su
pra celos eleuare. Psalmista. Exaltare do
mine in virtute tua. Sed secundario etiaz
ascendit virtute anime glorificate ex cui9
redundantia glorificabatur corpus. vt di
cit Augustinus ad Dyoscorum. Tāta eni
est obedientia corporis ad animam in glo
rificatis q vbi volet spiritus ibi protinus
erit corpus sm beatum Augustinum libro
xxij. de ciuitate dei. Et ideo ex virtute ani
me volentis vt corpus suum immortale z
incorruptibile esset in loco celesti. corpus
christi ascendit in celum. et non solum vir-
tute diuina. veruntamen ex quo virtus di
uina principaliter mouebat christuz ad a-
scendendum. ideo dicitur assumptus vel
eleuatus. scilz virtute diuinitatz sue que h
principaliter. operabatur. E Sz ad-
huc diceres. Quare christus ascendit i ce-
lum. Respōdeo q ad hoc duplex est ratio
scilicet tam ex parte ipsius christi qz etiam
ex parte nostri. quare voluit ascendere ex p
te christi quo ad ea que fecit propter nrām
salutem. Nam per hoc primum nobis viā
preparauit Johannis. xiiij. Uado parare
vobis locum. vt scilicet vbi ego sum. illic z
vos sitis. Secundo ascendit ad interpel-
landum pro nobis. licet eni iustis sint om-
nia facilia, presentibus tamen faciliora. vt
dicit Tullius ad Brutum amicum suum
Et vulgo dicitur. facies hominis. facies
leonis. Representatio igitur humane na-
ture quā christ9 assūpsit z in celū itroduxit

non est nisi quedaz pn̄tialis interpellatio
pro nobis. Ideo Johānes appellat eū ad-
uocatū nr̄m. j. Joh. ij. Tertio vt spiritū san
ctū nobis mitteret sicut ipe dixit. Nisi ego
abiero. paraclitus non veniet. Si aūt abi
ero mittam vobis eum. Joha. xvj. Quar-
to vt reciperet regnū nobis et ius posside-
di. Unde xpi ascensio est causa nostre ascē-
sionis inchoatiue. non per modum meriti
aut per remotionē phibentis vt ei9 passio.
sed est causa exemplaris. quia xpus cum sit
caput nostrum ascendit in celum ei oportz
nos coniūgi. eo q nō pt esse caput sine mē
bris. sed vbi est gloria capitis illuc tendat
mens z corp9. Inquit Gregori9 in smone
festiuitatis hodierne. Ex parte vero nr̄a ē
quadruplex ratio. Prima pter fidei augm̄
tum. Joh. xx. c. Beati q non viderunt z cre
diderunt. Secunda ratio pter spei nostre
subleuationē. Joh. xiiij. Si abiero z ppa-
rauero vobis locū. iterz veniā et accipiam
vos ad meipm. Tertia ad erigendū carita
tis affectū in celestia Math. vj. Ubi ē the
saurus tuus ibi est z cor tuū. Col. iij. Que
sursum sunt sapite. non que super terram.
Quarto vt augeat reuerētia ad ipm dn̄ nō
estimamus eū hominē tm̄. sed sic deum ve-
rum. Unde magis reueret rex in aula z co
rona pria qz in domo cōmuni z mitra de-
specta. ij. Cor. v. Si cognouim9 sz carnē
xpm scilicet prius. sed iam nunc non noui-
m9. F Deinde restat videre de tempe
qn̄ fuit eleuat9 z assūpt9. Et ibi dicēdū est
de quattuor. Prio de anno. scdo de mense
tertio de die. qrto de hora. Annus fuit sm
Aug. i li. d mirabilib9 sacre scpture. dcim9
etatz circul9. h ē. i sexto millenario annorū
ab inicio mūdi. Sic em̄. vj. die opa sua cō
pleuit. z. vj. die pm9 hō de paradiso eiect9
ē. Sic xps. vj. millenario cōpleuit op9 re-
dēptōis z hoiez reduxit ad padisū exultati
onis. Un̄ a creatōe mūdi vsqz ad dn̄icā a-
scēsionez fuert qnqz milia ducēti. z. xxxiiij.
anni sine medio sm cōmunē ɔputatōez be
de. lz sm aliqs alit. de q nō est vis. Ascēdit
aūt xps in mense maij. Nam passus vicesi-
maqnta die mensis marcij z surrexit. xxvij
eiusdē mes. sm Aug. de ciui. Un̄ qz ab illo
fluxerūt. xl. dies ad ascensionē. Et sic ascē
sio fuit qnta die mensis maij. Et fuit istud
tempus congruum primo. quia in isto mē
se agri adimplent rore z vaporibus terrā

implētib⁹. Sic xp̄s terrã viuentiũ anima-
bus impleuit sanctis. Secũdo q꜡ sic nunc
totus orbis letat̃ ꝓpter aeris tēperiē. Sic
sancti tũc exultauerũt qñ amenitatē sue pa
trie viderũt. Tertio sicut nũc aues canunt
cantica suauissima. sic electi angeli cãtaue-
runt cãtica gloriosissima. Quarto sicut ce-
li nũc serenant̃ mag꜡ ꝙ̃ alio tpe ꝓpter aeris
puritatē. Sic sancti angeli tũc fuerunt se-
renati ad lr̃am. q꜡ tũc cepit angelos illumi
nare ꝫm actus hierarchicos vt eēnt clario
res ꝙ̃ ante. cũ ibi sit hierarchia q̄ntũ ad hu
manitatē. Unde Dyonisius dicit de ange
lica hierarchia. ꝙ oĩes angeli gaudēt mo
to pr̃e. quod factũ est in ascensione. eo mo-
do q̄ supra dictũ est. Nunc videndũ est de
die ascensionis. Fuit aũt dies ascensiõis fe
ria quinta. q̄ quadrupliciter est priuilegia-
ta. Primo quia in ea creati sũt pisces. ⁊ bñ
cõgruit mysterio. q꜡ sicut pisces post crea-
tionē remanserũt in aque amaritudinibus
sic discipuli post ascensionē in tribulatõib⁹
sicut eis dictũ est. Plorabitis ⁊ flebit꜡ vos
Scd̃o ista die aues fuerunt create. Gen̄. j.
per qd̃ significat̃ gaudiũ ãgelorũ vltra q̄s
hodie saluator volauit supra cherubī. Ter
tio ista die fuit xp̄s in templo oblat⁹. Naz
a dñico die in quo nat⁹ est vsq꜡ ad q̄ntã fe-
riã quadragesime diei post sequentis puri
ficatio dñi terminat̃. Ita hodie fuit ab an-
gelis deo patri oblatus. Juxta illud Dañ
vij. Aspiciebam in visione noctis. ⁊ ecce in
nubib⁹ celi filius hoīs veniebat. et vsq꜡ ad
antiquũ dierũ ꝑuenit. ⁊ in cõspectu ei⁹ ob
tulerunt eũ. ⁊ dedit ei potestatez. Quarto
ista dies cõsecrata est misterio pascalis re-
fectionis. Nã isto die christus comedit pa
sca cum discipulis in cena ⁊ ibi instituit eu
charistie sacramentum. quod fuit imago il
lius eterni conuiuij. ad quod hodie sancti
per xp̄m fuerunt introducti. dicente domi
no apostolis in cena. Ego dispono vobis
regnũ sicut disposuit mihi pr̃. vt edat꜡ ⁊ bi
batis super mēsam meã in regno meo. Lu
ce. xxij. De hora vero ascensionis xp̄i scien
dũ ꝙ xp̄s ascendit hora nona. quod ptz ex
eo quia post prandium. vt dicit̃ Actuũ pri
mo. que hora multuz fuit congrua ad hoc.
Primo quia illa hora Adam fuit de para-
diso expulsus. scilicet ad auram post meri-
diem deo deambulante in paradiso. Gen̄.
iij. Unde congruũ fuit vt eadem hora re-
duceretur in paradisum. Sic enim de⁹ sal
uauit humanum genus per similia. vt do-
cet Augustinus in libro de doctrina chri-
stiana. Secundo quia eadem hora fuit pa
radisus clausus et ab angelo custodit⁹. ita
vt a nullo aperiri possit. Sic ecõuerso ho
die per christum est apertus. vt a nll'o clau
di possit. Tertio. quia ista hora ad infernũ
descendit. vt patet Math. xxvij. Hora no
na emisit spiritum. Unde quia tunc m̄ltuz
humiliatus fuit descendendo gratiose ad i
feros. debuit hodie exaltari gloriose ascen
dendo ad superos. Quarto. q꜡ illa hora in
fernus fuit spoliatus. debuit ergo eadē ho
ra celum esse ditatuz. Nunc videamus de
loco breuiter ascensionis. Fuit autem loc⁹
ascensionis sue mons oliueti. vt patet Ac-
tuum primo capitulo. Qui mons fuit lo-
cus sue orationis in nocte. vt patet Luce
xxj. capitulo. Ideo sicut ibi eleuabatur spi
ritualiter in oratione ad patrem. sic debu-
it eleuari corporaliter ad patrem de codē.
Secundo. quia ibi fuit captus. ligatus. ex
pauit. teduit. Luce vicesimosecundo capi
tulo. Ideo cum per meritum sue passionis
debuit exaltari congruum fuit vt inde ex-
altaretur vbi mereri cepit. Sicut de q̄bus
dam etiam sanctis legimus. Tertio. q꜡ ibi
creditur christus antichristum interfectu-
rus fuisse spiritu oris sui. Zach. xiiij. Egre
dietur dominus ⁊ preliabitur contra om-
nes gentes. et stabunt pedes eius sup̱ mon
tem oliueti. qui est contra hierusalē ad ori-
entem. Quarto. quia ibi creditur christ⁹ iu
dicium facturus. sicut patet Johelis. iij. c.
Consequenter de loco ad quem assumpt⁹
sit christus sciendum ꝙ assumptus est vsq꜡
ad supremum celum. Psalmista. Et occur
sus eius vsq꜡ ad summũ eius. Et ad Ephe
seos. iiij. capi. Ipse ascendit super oĩes ce
los. Ponunt autem sancti decem celos. vt
patet per beatum Thomam in prima par
te summe. q. lxix. arti. iiij. Primuz celũ ascē
dendo est celũ lune. Scd̃m mercurij. Ter
tium veneris. Quartũ solis. Quintũ mar
tis. Sextuz iouis. Septimũ saturni. Oc-
tauũ sidereũ seu stellatũ. Nonũ cristallinũ
seu aqueũ. Decimũ empireum. in quo sunt
angeli ꝫm Bedam et Basilium. Hoc celũ
est super oĩes celos alios corporales. Et
dicitur celum celorum. quia in eo est stabi-
litatio angelorum sanctorum et animaruz

beatarum et est locus corporum gloriosorum. in hoc celum omnes homines gloriosi euolant. Ibi virgo gloriosa residet super choros angelorum omnium posita. vltra quam christus residet. Iuxta illud Ephe. j. Constituit eum super omnem principatum et potestatem et super omne nomen quod nominatur siue in hoc seculo siue in futuro. Nec est putandum quod christus in aliquo celorum predictorum corporeorum circa empireum moratus sit per diem aut etiam per horam vnam. vt aliqui erronee fingunt dicentes eum in quolibet celo per vnum diem. aut etiam per horam mansisse. et in die penthecostes primo ad dexteram patris venisse in celum empireum. et tunc mox misisse spiritumsanctum. Puerile est hoc credere de homine puro glorificato. quia corpus glorificatum mox vbi spiritus velit. erit vbi vult. sed sine dubio quilibet sanctus vult citius esse in loco sibi diuinitus deputato Ideo ex quo non est retardans statim ibi efficitur vbi est locus eius. multo magis hoc credendum est de christo. quomodo autem sedet a dextris dei. Respondeo secundum Bonauenturam quod hoc intelligitur sic. id est sedet in celo empireo secundum humanitatem a dextris dei. id est in potioribus bonis. quia excellit tam angelos quam homines loco et dignitate. Pro quo sciendum quod secundum Thomam parte tertia. q. lviij. articulo secundo. per dexteram secundum Damascenum intelligitur gloria diuinitatis. secundum vero Augustinum beatitudo patris et iudiciaria potestas. Sessio ergo regiam et iudiciariam dignitatem designat. Christus ergo secundum naturam diuinam habet cum patre predicta omnia equaliter in eadem maiestate. sed secundum naturam humanam dicitur sedere in potioribus bonis vltra alios beatos. inquantum quod ipsa natura humana in christo est beatior omnibus creaturis a se. et super illas habet regiam et iudiciariam potestatem Licet autem quandoque legitur stare in celo. Sicut Stephanus vidit ihesum stantem. hoc intelligitur quantum ad eius adiutorium esse paratum. Sedere autem christo conuenit vt hoc dictum primo ad designandum quod nullum habet defectum. sed habet appetitum quietatum et satiatum sicut ille qui sedet quiescit a motu. Secundo dicitur sedere quia est iudex viuorum et mortuorum. Actuum x. Ad quem pertinet sedendo iudicare. vt de sententia et re iudicata. Cum eterni. li. vj. Tertio ad significandum quietem post laborem quem per vitam suam totam hic sustinuit. Ps. Pauper sum ego a iuuentute mea. exaltatus autem etc. Quarto ad significandum stabilitatem et reuerentiam honoris quam tota curia celestis sibi exhibet. Pluries enim legitur in Apocal. quod sancti stant ante thronum agni submittentes coronas suas. et laudantes eum sine cessatione. Non est ergo putandum deum patrem habere corporalia membra. scilicet manus aut pedes aut caput. vt sic christus a dextris patris sederet. sed tamen eo modo quo dictum est istud est per similitudinem moraliter intelligendum. Cuius sedis participes nos efficiat qui viuit et regnat in secula seculorum. Amen.

Dnica infra octauam ascensionis. I. Sermo. LXXII.

Cum uenerit paraclitus quem ego mittam vobis a patre spiritum veritatis qui a patre procedit. ille testimonium perhibebit de me Johannis. xv. c. Sicut dicit philosophus secundo Methaphi. in principio. Tria sunt que faciunt dictum alicuius credibile. quamuis non demonstratiue loquatur. videlicet prudentia. virtus et beniuolentia. Cuius causa est secundum eum. quia propter opposita illorum discredimus alicui non demonstratiue loquenti. videlicet vt propter imprudentiam. quia reputamus eum ignarum. aut propter maliciam. quia quamuis verum sciat. tamen non est verus amicus veritatis et iusticie. aut propter defectum beniuolentie. quia in casu licet sit prudens et virtuosus. non reputamus tamen eum beniuolum quod velit consulere illud quod nobis expediens iudicabit. Sed quando ista tria concurrunt in consiliario quod reputamus eum prudentem. virtuosum. et beniuolum. tunc absque dubio credimus dictis eius. quamuis ea nequaquam demonstret. Loquendo igitur de christo sic est Christus venit in mundum persuadere et predicare. non autem dicta sua scientifice demonstrare. et ideo doctrina sua non scientia sed fides vocatur. Sunt autem dicta sua credibilia. id est. ad credendum possibilia. quibus merito credi debet propter tres rationes predictas. Tum quia in eo viguit prudentia. cum ipse esset scientia dei patris. tum quia fuit in eo virtus. quia bene

oĩa fecit. Mar. vij. tũ qꝛ i eo fuit beniuolẽ
tia ad nos. qꝛ dilexit nos ⁊ lauit nos a pec
catis nr̃is in sanguĩe suo. Apoc. j. Et ideo
dicta sua sunt nimis credibilia. Unde ps̃.
Testimonia tua dñe credibilia facta sũt ni
mis. Uerũtamẽ licꝫ xp̃s fuisset ita verax ⁊
prudens vt nõ posset in ore eius dolꝰ inue
niri. vt. j. Pet. ij. Ita ꝟtuosus et honestꝰ vt
nõ possit in tota vita argui de mĩmo pctõ
Joh. viij. Ita beniuolꝰ ⁊ benignus vt etiã
inimicꝫ suis bñfecerit ⁊ ꝓ eis orauerit. Tñ
nihilominꝰ ꝑuersi iudei sic erant excecati
malicia. vt ista oĩa ꝓ aliq̃ nõ reputãtes ipi
us testimonia q̃ ꝑhibebat de eterna sua ve
ritate ꝓ nihilo habebãt. Uñ licꝫ xp̃s i hoc
natꝰ esset ⁊ ad hͦ venisset in mundũ vt testi
monium ꝑhiberet ꝟitati. vt dꝛ Joh. xviij.
ipseqꝫ spõte se submittebat reprehẽsioni vt
si male i aliquo locutus essꝫ testimoniũ per
hiberent iudei contra ipsum dͤ malo. vt di
citur ibidem Joh. xviij. tñ iudei videntes
eũ ipis ꝯriũ in eo ꝙ eoꝝ pctã arguebat. eo
rũ opibus ꝯdicebat. filium dei se noĩabat.
nllõ mõ ei credere volebãt. sꝫ eũ potiꝰ ꝑse-
quebant̃. dicentes illud Sap. ij. Circũue
niamus iustũ. i. xp̃m ẜm Golgoth. qm̃ in-
utilꝭ est nobis ⁊ ꝯrius ẽ opibꝫ nr̃is. ⁊ inꝓpe-
rat nobis pctã legꝫ. ⁊ diffamat in nos pec-
cata discipline. ꝓmittit se sciam dei hr̃e ⁊ fi
liũ dei se noĩat. Quia igit̃ mũdus xp̃o cre-
dere noluit. nec eius testimoniũ tam dͤ pec
catis ꝯtra q̃ testificatꝰ est ꝙ ꝓ eis mundus
esset puniendus ⁊ dãnandus q̃ꝫ etiã de se-
ipo testificatꝰ est se veꝝ dei filiũ ⁊ sic oĩa
a se dicta verissima. Ideo necesse fuit adiũ
gere sibi vnũ aliũ contestẽ. scꝫ spm̃sanctuꝫ.
q̃ veniẽs in mundũ dicta xp̃i ꝯfirmaret in
bonis ⁊ electꝫ. Juxta illud quod sancti pe
tebant. Confirma hͦ deꝰ ꝑ spm̃sanctuꝫ qͦd
opatus es in nobis ꝑ filiũ tuũ. vt in ore du
orũ staret omne verbũ. Peruersis autẽ te
stimoniũ ꝑhiberet veritati. ostendẽs oĩa
a xp̃o dicta esse vera ⁊ ipm̃ fuisse veruꝫ dei
filiũ. Hinc est ꝙ saluator recedens ab apo
stolis ad pr̃em ne apostoli vacillarẽt si mũ
dus dictis xp̃i credere nollet. nec ad vocẽ
ꝑdicatõis aplõꝝ flecti vellẽt. ꝓmittit spm̃-
sctm̃ se missuꝝ a pr̃e. q̃ veniẽs testimoniuꝫ
ꝑhiberet de xp̃o. sicut verba nostri thema-
tis dicũt. Cũ venerit paraclitꝰ ⁊c̃. In qui
bus verbis tria ponunt̃ circa missionẽ spi-
ritussancti occurrentia. Primo nãqꝫ dͤscri-
bitur magna benignitas dei patris et filij
sui. spm̃sanctuꝫ mittentis. cum dꝛ. mittam
vobis a pr̃e. Scdͦo imensa iocunditas spi
ritussancti in mentẽ hoĩs venictis. qꝛ ve
niet vt paraclitus ⁊ spũs veritatis. Tertõ
subdit̃ efficacissima vtilitas spũsscti missio
nis. cum dicitur. Ille testimoniũ ꝑhibebit
de me.

A

Dixi primo ꝙ primo describi
tur bẽignitas ma
gna dei pr̃is ⁊ filij sui spm̃sanctũ mittẽtis.
cum dꝛ. Paraclitũ mittam vobis a patre.
Pro quo sciendum ꝙ benignitas dei erga
nos peccatores in multis apparuit scͦꝫ ꝙ
multiplicem nobis consolatorẽ misit. Pri
mo nanqꝫ apparuit dei magna benignitas
in hͦ ꝙ filiũ suũ misit in ꝯsolationẽ omnibꝰ
peccatoribus. Juxta illud Isaye. lxj. ⁊ trãs
sumptiue. Luce. iiij. Spiritus dñi suꝑ me
⁊c̃. Et sequit̃. Ad euangelizandũ pauperi
bus misit me. vt consolarer lugentes. Se
cundo dedit spiritũsanctum et misit in cor
da fidelium transfundendo. vnde dicit̃ pa
raclitus. id est consolator. Actuum nono
capitulo. Ecclesia edificabatur ambulans
in timore dei ⁊ consolatione spiritussancti
replebatur. Tertio dabit nobis consolati-
onem tota trinitas se nobis in premiũ lar-
giendo. Isaye vltimo capi. Quomõ si cui
mater blandiatur. ita consolabor vos. In
prima consolatione magnam ostendit no-
bis gratiam. quia per filium suum vnige-
nitum in nostra corporali humanitate ap-
parentem dignatus est nos consolari visi-
biliter. Baruth. iij. post hoc in terris visus
est. ⁊ cum hominibus conuersatus est. Si
mile ac si filius imperatoris descẽdisset ad
reos in carcerem et consolaretur eos. Ue
re magna consolatio facta est a deo homi-
nibus in hoc ꝙ filius suus tam familiarit̃.
tam amicabiliter. tam socialiter. ⁊ suꝑ om-
nia tam humiliter conuersatus est cuꝫ eis
corporaliter. Sicut dicit Johannes ꝑma
Johã. ꝑmo. Quod fuit ab inicio qͦd audi-
uimus et vidimus oculis nostris ⁊ manꝰ
nostre contractauerunt de verbo vite. Si
mile ac si medicus de egris comederet et
biberet. Certe magna consolatio esset tibi
tam familiariter conuersari filio regis vt
ad vnam buccellam panis ad te descende
ret quando tibi placeret. Sic est de filio
dei qui etiam ad peccatorem hominem

descēdit sabbato mādūcare panē. vt dicit
Luce.xiiij. Et ad q̄ndā phariseū silr. vt dr
Luce.vij. Nōne etiā maior ꝯsolatio eēt ti
bi si tu existens iā morti adiudicat⁹. ad re-
gis filiū ꝯfugeres ꝑ libatiōe. Sic ei factuz
est de xp̄o ad quē appropinquabāt pctōres
et publicani vt eruerent a morte. Luce.xv
Sic Magdalena cucurrit ad eū. Lu.vij.
Sz ⁊ maxia ꝯsolatio eēt tibi si inter ipsas
medias flāmas posit⁹ ⁊ vndiqꝫ circūsept⁹
sic tres pueri in camino ignis nō hn̄s refri
geriū. sz omi ꝯsolatōe ⁊ spe destitut⁹ inue-
nires. nō solū ꝯsolatorē ꝓbalē q̄ te int flam
maꝝ incēdia ꝯfortaret ⁊ animaret ad ꝯstā-
tiā. sz etiā in momēto oculi de ipis sine of-
fensa eriperet. Qd fecit xp̄s. Nā cū exigen
tib⁹ pctis nr̄is nob dictū eēt a deo. Pergi
te in lumīe ignis vr̄i ⁊ in flāmis quas accē
distis vobis. Isa.l. Ac si diceret. Ite male
dicti in ignē eternū. Mat.xxv. Ipe de⁹ pr̄
misit filiū suum q̄ nō solū nos ꝯfortauit in
penalitatib⁹ ⁊ dolorib⁹ ac miserijs ꝑ pecca
to susceptis. sz etiā nos de eis in momento
eripuit. ita vt dicat hō illud Ecci.lj. Libe
rasti me de manib⁹ q̄rentiū aīaz meaz ⁊ de
portis tribulationū que circūdedert me. a
ꝑssura flāme que circūdedit me ⁊ in medio
ignis nō sum estuat⁹. Scd̄o nō solū ds cō
solatus est hoiem ꝯm sensus corꝑales visi-
bilit ꝑ filiū suū in corꝑe apparentē. q̄ p̄ntia
corꝑali visitauit nos. ⁊ ꝯsolatus est nos in
omni tribulatōe nostra. quod fuit magnuz
donū. sed etiam misit spm̄sctm̄ tam visibili
ter sicut in linguis igneis super apostolos
ad ꝯsolatōez aīaꝝ nr̄aꝝ. Iuxta illud Psal.
Scd̄m multitudinē doloꝝ meoꝝ in cord
meā. Et hoc certe fuit tanto maius donuz
quāto bonum anime mai⁹ est bono corpo-
ris. nec in hoc contenta est dei benignitas
sed animab⁹ nostris maiorem consolatōez
per spūsancti aduentū infudit. eo q ipsuz
nobis dedit q̄si quendā aduocatū. q̄ oms
necessitates nr̄as deo patri exponit. et po-
stulat pro nobis gemitibus inenarrabilib⁹
Roꝝ.viij. i. postulare nos facit ⁊ docet q̄d
petere debem⁹ nobis vtile ad salutē. Quā
ta esset cōsolatio homini si rex aut p̄nceps
ipius doceret eum de intentōne sua prius
qꝫ ab eo peteret q̄d ei vtile esset petere. aut
q̄d ille vellet ei dare. Sic est de deo q̄ nos
docet ꝑ spm̄sctm̄ q̄d nob expedit petere ad
salutem. Sed et maior esset cōsolatio si iu
dex ad causam iam ꝑditam aduocatū peri
tum daret ad eam reformandā. Hoc fecit
deus pr̄ homini mittēs spm̄sanctū q̄ in cō-
spectu dei allegat ꝑ nobis nostrā fragilita-
tem. diaboli iniquitatē ⁊ inuidiā. ⁊ filij dei
quā sustinuit ꝑciosam passionē. Sz ⁊ ma-
ximā ꝯsolationē nob in h dedit ꝑ spm̄sctm̄
qm̄ in ipo nos adoptauit sibi in filios ⁊ he
redes. Gal.iiij. Misit de⁹ spm̄ filij sui i cor
da nostra clamātē. abba pater. Tertio īsu-
per deus ꝯsolatōez finalē preꝑauit. seipum
exhibendo omnib⁹ diligentib⁹ se. quā ocu-
lus non vidit. nec auris audiuit. nec in cor
hominis ascēdit. Isa.lxiiij. que erit tam in
corꝑe qꝫ in aīa in glīa eterna. Ubi exulta-
bimus ⁊ satiabimur ab vberib⁹ ꝯsolatiōis
nostre. Isaye. vltimo. Et ibi erit mag con-
solatio de visione humanitatis xp̄i quā vi-
debimus corꝑaliter. Iuxta illud Isaye.lij
Oculo ad oculum videbūt. sed maior erit
de visione deitatis. quā videbim⁹ ꝯm ani
mā ⁊ spūalr. q2 tūc videb ⁊ afflues et mira
bitur ⁊ dilatabit cor tuū. non solū corpus.
sed etiā cor tuū. Isa.lx. Maxima autē erit
de vtraqꝫ. scꝫ de humanitate xp̄i. ⁊ deitate
patris ⁊ filij ⁊ spiritussancti. Et tantuz de
primo. B

Dixi secūdo q in verbis pre
missis describi-
tur immensa iocūditas spūsscti in mentem
hois venient. in h cū dr. q vēit vt ꝑaclit⁹
et vt spūs veritat. Circa qd sciēdū ē q spi
ritussctūs hꝫ multa noīa in scripturis rōne
multiplicis effectus quez oꝑat in homine.
De q̄ dicit Bern. in quodā ſmone. Spūs
sctūs multiplex dr. q2 mltiplicit ꝯcedit fi-
delib⁹ ⁊ inspirat. Cōcedit em̄ ad vsū. ad mi
raculū. ad salutē. ad auxiliū. ad solaciū. ad
feruorem. Ad vsum vite bonis ⁊ mal com
munia bona habundantissime tribuēs. ad
miraculū in signis ⁊ ꝓdigijs. Ad salutē cū
in toto corde reuertimur ad dominū deuz
Ad auxiliuz cū in omni colluctatiōe adiu
uat infirmitatē nostram. Ad solaciū cuz te
stimoniū ꝑhibet spiritui nr̄o q filij dei su-
mus. Ad feruorē cū in cordib⁹ ꝑfectoꝝ ve-
hementius spirans validū ignē caritat ac
cēdit. vt nō solū in spe filioꝝ dei. sed etiā in
tribulatōib⁹ gloriemur. ꝯtumeliam glīam
reputantes. Hec Bern. Ex his ptꝫ q ꝑ
hmōi diuersos effectus q̄s in nobis oꝑat

spũſanct⁹. licet ipe idem ſit ꝛ vnus ĩ omib⁹ donis. diuidens ſingulis prout vult. tñ diuerſimode eũ cõuenit noĩari. ꝓpter qḋ ẜm Berñ. in ſermone. lxxiiij. appellaꝛ q̃nq̧ ſpiritus bonus. ſpũs ſanct⁹. ſpũs rect⁹. ſpiritus dulcis. ſpũs fortis. infirma roborans. aſpera planans. corda purificans. quicq̇d in hoc ſeculo nequã videꝛ difficile ꝛ anguſtum. leue facit ꝛ latum. obprobriũ gaudiũ iudicat. deſpectionẽ exaltationẽ eſſe ꝑſuadet. Hec Berñ. Sed vt magis in ꝑticulari cognoſcam⁹ effectus ſpũſcti a q̇ denoiatur aduertendũ ꝙ ſpũſanct⁹ viginti noĩbus noĩaꝛ a Salomone. vtꝫ Sap. vij. vbi ſic dꝛ. Eſt eñ in illa. ſ. ſapia. ſpũs intelligẽtie. multiplex. vnic⁹. ſubtilis. modeſtus. diſertus. mobilis. incoinq̇natus. certus. ſuauis. amans bonũ actũ. q̇ nihil vetat bñfacere. humanus. benignus. ſtabilis. ſecurus omnẽ habens virtutẽ. oĩa ꝓſpiciens. ꝛ q̇ capiat omẽs ſpũs intelligibiles. mundus. ſubtilis. Primo ĝ dꝛ ſpũſctũs ſpũs intelligentie ſeu ſapie. licet eñ filio dei appropaꝛ ſapientia. vt dꝛ p̄mo ſniaꝝ. diſ. xviij. cap. x. eo ꝙ gignitur a paterna memoria per modum verbi. vtꝫ. vij. de trinitate. ca. xiij. Nihilomin⁹ ſpũſanctus etiã dꝛ ſpũs ſapientie ſeu intelligẽtie. qꝛ a ſapia pr̄e ꝛ a ſapientia filio ꝓcedit. vt dꝛ h̄ in euãgelio. Vñ dꝛ ſpũſctũs ẜm Holgoth ſup libꝛũ Sap. c. vij. qꝛ oĩa q̃ facta ſunt ſanctificat. Sanctus ãt ĩ latino dꝛ idẽ qḋ ẽ agyos in greco Agyos eñ grece q̃i ſine terra latie. Spũs ĝ ĩtelligẽtie dꝛ p̄mo ſctũs ꝑ tãto. qꝛ eos q̃s ſanctificat purificat ab amore terrenoꝝ ꝛ transfert ac ↄiũgit ad amorẽ celeſtiũ. Jdo qꝫ in ſpecie ignis cõuenienter deſcendit in apoſtolos. nõ in ſpecie aque vel aeris q̃ elementa in diuerſis partib⁹ ſupficiei terre coherent. ſꝫ in ſpecie ignis q̇ immediate corporibus celeſtib⁹ ↄtiguaꝛ. ſic̄ ptꝫ p̄mo Metherorum circa p̄ncipiũ. Jn ſignũ h⁹ ꝙ illos q̃s incẽdit amore. fac̄ neceſſario t̃rena paruipẽdere et ad celũ aſcẽdere. ꝛ iõ vocaꝛ ſpũs ſanctificatiõis. Roꝝ. j. Secundo dꝛ multiplex ab effectu, ꝓꝑ multiplicia dona q̃ ꝓſtat. Jſa. xj. Requieſcet ſup eũ ſpũs dñi ſpũs ſapie ꝛ intellect⁹. ſpũs ↄſilij ꝛ fortitudinis. ſpũs ſcie ꝛ pietatꝫ. ꝛ replebit eũ ſpiritus timorꝫ dñi. ꝑ q̃ dona q̃ſi ꝑ ſeptẽ ĝd⁹ hoĩes ꝑfecti aditũ celeſtis vite inueniunt. Nã ꝑ timorẽ dei humiles. ꝑ pietatẽ miſericordes. ꝑ ſciaꝫ diſcreti. ꝑ fortitudinẽ liberi ꝑ ↄſiliũ cauti. ꝑ intellectũ ꝓuidi. ꝑ ſapiẽtiã maturi fiũt. Jnq̇t Greg. ſup Ezech. ĩ q̃daꝫ omel'. Tertio dꝛ vnicus formaliter ꝛ cauſaliter ꝛ etiã effectiue. q̃ſi nos vniẽs deo ſpe fide ꝛ caritate. ꝛ etiã ꝓximo. Eph. iiij. Solliciti ſeruare vnitatẽ ſpũs in vinculo pacꝭ. Quarto dꝛ ſubtilis. qꝛ viros ſanctos facit ſubtiles in eligendo. docendo. et faciendo q̇b⁹ ſanctos ſuos exornat. Ezech. xvj. Jndui te ſubtilib⁹. ꝛ ornaui te ornamẽto. Quinto dꝛ modeſt⁹. qꝛ ſuos modeſtos facit. Ad Gal'. v. Fructus aũt ſpũs eſt caritas. gaudium. pax. modeſtia. caſtitas. Sexto dicitur diſertus. q̃ſi diſertos faciẽs de balbucientibus ꝛ infantib⁹. ſic̄ ptꝫ de aplĩs in die penthecoſtes. Sic ꝛ hodie q̃nq̧ vocat ad religionẽ vel ad ſcolam rudes. ꝛ facit p̄dicatores ꝛ doctores diſertiſſimos. Sap. x. Sapientia aperuit os mutoꝝ. ꝛ linguas infãtium fecit diſertas. i. eloquẽtes. Et intellige eloquẽtes ſapiẽter. Hoc ei eſt ſpẽale donũ dei. ꝙ aliq̇s ſapiẽter eloq̇ꝛ. Nã mlti hñt eloquẽtiã ſine ſapia q̇ mag꞉ officiunt q̃ꝫ ꝓficiunt. Sicut docet Aug⁹. li. ij. de natura ꝛ origine aĩe. Et Seneca epl'a cẽteſima. xij. Septimo ſpũſctũs dꝛ mobilis. i. moueri faciens, ꝓmpte ꝛ obedient. q̃ꝫuis in ſe ĩmobilis ꝑſeueret. Jſto modo apoſtoli moti ſũt ad predicandum. Johan. xv. c. Poſui vos vt eatis et fructum afferatis. Octauo dicitur incoinq̇natus. et hoc eſt veꝝ tã formaliter q̃ꝫ effectiue. qꝛ nõ ĩhabitat niſi loca mũda. Unde de apoſtolis canimus. ꝙ inuẽit eos receptacula munda. et tribuit eis cariſmatum dona. Nono dicíꝛ certus ↄtra icõſtantes ꝛ mendaces ꝛ deſperantes. ij. Thimo. j. Scio cui credidi. Decimo dꝛ ſuauis Sap. xij. O q̃ꝫ ſuauis eſt ſpiritus tu⁹ dñe. Facit enim ſuaues et mites. non impatientes ꝛ amaros. non turbidos vel impetuoſos. ij. Corinthioꝝ. vj. Jn omnib⁹ exhibeamus nos ſicut dei miniſtros. in longanimitate. in ſuauitate. in ſpiritu ſancto. Undecimo dꝛ amans bonum actũ. Facit eñ homines ↄgaudere de ꝑfectu alieno. Et h̄ eſt contra inuidos. Romanoꝝ. v. Caritas di diffuſa eſt in cordib⁹ noſtris. Duodecimo dꝛ ꝙ nihil vetat facere bonũ. Jmmo hortaꝛ bñ facere bonũ ei q̇ poteſt. Prouer. iij. c. Noli ꝓhibere bonũ facere ei q̇ poteſt. ſed et ipe ſi potes bñ fac. Hoc ẽ ↄ negligentes et

contra malos cōsiliarios q̄ dissuadēt dn̄is
opa pietat; facere. Tredecimo dr hūanus
qr hoīes diligit. Prouerb. viij. Delicie mee
esse cū filijs hoīm. qr facit homīes hūanos
nō beluinos nō bestiales. Sap. xij. Opor
tet esse iustū ꝛ hūanuz. Quartodecīo dr be
nignus q̄si bn̄ ignit⁹. qr bn̄ ignitos dispo-
nit. Sap. j. Benignus est em̄ spūs sapien-
tie. Ephe. iiij. Estote inuicē benigni: miseri
cordes donātes vobis. Decimoq̄nto dicit̄
stabilis. qr stabiles facit ꝛ pseuerātes in bo
no. nec obstat ꝙ pri⁹ dictus est mobilis. Il
lud em̄ p tāto dr quia facit nos moueri de
virtute in virtutē. Sz postea facit stabiles
in bono. j. Cor. xv. Itaqꝫ fratres stabiles
estote ꝛ īmobiles. Sedecimo dr secur⁹. q̄a
securos nos facit p spem que est certa expe
ctatio future btītudinis ex gratia dei ꝛ me-
ritis pueniēs. Creditor q̄n habet pign⁹ cer
tus est de suo. Sic deus certificās nos de
beatitudine: dedit spm̄sanctuz in pignus.
Ephe. j. Signati estis spū pmissionis qd̄
est pignus hereditatis vestre. Decimosepti
mo dr: omnē habens virtutē. qr est patri et
filio coeq̄lis et cōsubstantialis Job. xxxiij.
Spiritus dei fecit me ꝛ spiraculum oīpo-
tentis viuificauit me. Decimooctauo dicit̄
omnia pspiciens. tum qr spūs q̄ oīa scruta
tur. j. Cor. ij. tum quia facit oīa prudenter
pspicere. qr de p̄teritis dat cautelā. de p̄sen
tibus circūspectionē. de futuris puidentiā
j. Cor. ij. Spiritualis homo omnia dīju-
dicat. Decimonono dicit̄ talis. quia capi-
at omnes spūs intelligibiles et capere faci-
at omnia dona spūsancti: mediantib⁹ qui
bus hō intelligit. Eccī. xxxix. Si em̄ domi
nus magnus voluerit spū intelligētie reple
bit illū. scz iustum. Uicesimo dicit̄ spūsan
ctus esse mundus. Nec mirū. quia ipse est
lux vera que illuminat omnem hoīem ꝛc̄.
Johannis primo. Et ideo mūdus in se exi
stens facit mundos. Psal. Cor mundum
crea in me deus. L

Ultra istas viginti cōditiones spūsan
ctus in euangelio noīat̄ tripliciter. Primo
dicit̄ paraclitus: quod idem est qd̄ conso-
lator vel aduocatus. qr cōsolat̄ pctōres ne
desperēt de venia. nā postq̄ hō peccat sta-
tim mordet̄ a ↄsciā dictante ꝙ male fecit. et
ex hoc hō incipit erubescere dolere ꝛ time-
re de pctō cōmisso. ꝙ si indiscrete dolet aut
timet deū de offensa: incidit in despationē
et laqueū diaboli. Necesse est ergo vt spūs-
sanct⁹ ↄsolet̄ dando spem de venia: reducē
do pctōri misc͛diam diuinā q̄ vincit ei⁹ iu-
sticiā. ꝛ ex hoc q̄si quadam leticia exhilarat
mentē pctōris. Consolat̄ aūt spūsctūs tri-
pliciter. Prīo cōsolatōes in tribulatōe lar-
giendo. j. Thes. j. In tribulatōe mlta cum
gaudio spūsancti. Secūdo dona carisma
tū nobis in tribulatiōe augendo. Rom̄. v.
Tribulatio patientiā opat̄. Et post. Cha-
ritas dei diffusa est in cordibus nr̄is p spi-
ritūsctm̄ q̄ dat⁹ est nob. Tercio quāta sint
gaudia q̄ recipiemus p modicꝫ istis tribu-
latōib⁹ demonstrando. Ro. viij. Ipse spūs
reddit testimoniū spūi nostro. Et sequitur.
Existimo ꝙ nō sunt ↄdigne passiones hu-
ius tpis ad futurā gl'iaz. ij. Cor. iiij. Id qd̄
modicū est ꝛ leue tribulatōis nr̄e ꝛc̄. Para
clitus etiaz interp̄tat̄ aduocatus. Un̄ tres
aduocatos dedit nobis deus. Primo filiū
suum. j. Joh. ij. Aduocatuz habem⁹ apud
deum patrē. Secundo spūmsanctū. vt hic
Tercio virginē gloriosam. de qua clama-
mus Eya ergo aduocata nostra. Et hec ē
magna securitas pctōꝝ. Scd̄o spūsctūs
dr doctor veritatis. vt hic dr. Et Joh. xvj.
Ipse vos docebit omnē veritatem. Docet
aūt primo veritatem cognoscere. veritatez
diligere. ꝛ veritatē opari. Docet veritatem
doctrine: vt recte de deo credamus. Docet
veritatē iusticie: vt recte cum pximis viua-
mus. docet veritatem vite: vt recte nosmet
viuendo iuste ꝛ sancte regulemus. Hic est
magnus doctor quem appellat Salomō
oīm artificē Sap. vij. Omniū artifex do-
cuit me sapientiaz. Sed quē docet iste do-
ctor. certe nō omnes sed tm̄ hūiles ꝛ mites
Esa. xxxiij. Doctor paruuloꝝ. i. humilium.
Matth. xj. Reuelasti ea paruulis. Et p̄s.
Intellectū dat paruulis. Et iteꝝ. Docebit
mites vias suas. Hinc est ꝙ spūsanct⁹ in
columba apparuit: que est auis mitissima.
Docet secundo hoīem spernentē mūdi de-
lectabilia. Esa. xxviij. Quem docebit sciaz
et quē intelligere faciet auditū. ablactatos
a lacte. i. a dulcedine mūdane voluptatis.
Qualiter aūt docet iste doctor. certe tripli-
citer. Primo interius inspirādo sancta de-
sideria. et inflāmādo ea ad bonū. illuminā
do intellectū ad cognitionē veri. ꝛ incitan-

F

do affectũ ad volitionē boni, necnon ꝓmo
uēdo oēs sensus exteriꝰ ad ꝓsecutiōez eius-
dē. Scđo ꝑ scripturas docēdo exteriꝰ ꝑ vo
cē ꝑdicatoꝝ: qꝝ clamore hō inducit ad co-
gnitionē sue deformitatis: ad agnitionē di
uine bonitat; ad desideriũ iusticie ⁊ scrita-
tis. Unđ sacra scriptura est sicut speculuz in
quo oīa deformia ⁊ pulcra videnť. vicz pec
cata ⁊ virtutes: pena ⁊ p̄mia: supiora ⁊ infe
riora. Sed multi sunt certe q̄ nō amāt hoc
speculũ: sicut illa mulier q̄ habuit oblōgaz
faciē ⁊ turpē. vñ quotiēs inspexit speculum
sp deformitatē imputauit specľo. et sic mul
ta specula fregit. Sic mlťi ꝑsequunť predi
catōem imputātes sermoni ꝙ eos ↄfundit
et deturpat potius q̄ȝ decorat: cũ tamē ipsi
met sunt in culpa q̄ deformitatē talez nolũt
ꝑ prauā cōsuetudinē deponere. Unde ipsi
sunt siľes aque bñdicte: ad cuiꝰ aspsionem
oēs aperiũt oculos. sed tpe aspsionis clau-
dunt. Juxta illud. Audiet luxuriosus ⁊ di-
splicebit ei. Sciendũ aũt ꝙ triplex est veri
tas scz. Bone vite. hec nunq̄ȝ est obmitten
da: etiā si scandalũ oriť. ⁊ ad quēlibet ꝑtinet.
Alia iusticie. hec ad iudicē ꝑtinet. Alia di-
scipline. hec ad p̄latũ ꝑtinet. In his duobꝫ
q̄nq̄ȝ obmittiť propter scandalũ. sed prima
non. vnde Beda. Utilius scandalũ nasci
ꝑmittiť q̄ȝ ṽitas relinquať. de reg. iur; Qui
scandalizauerit.

D

Dixi tercio

ꝙ in verbis p̄mis-
sis describiť effica
cissima vtilitas spũssctī missionis: cum dr.
Jlle testimoniũ perhibebit de me. Reuera
magna vtilitas mũdo facta est ꝑ missionez
spũssctī visibilē ⁊ inuisibilē. Per visibilē in
eo ꝙ ex hmōi missiōe visibili dubij fuerũt
in fide cōfirmati: vidētes et audiētes ꝙ spi-
ritussanctus ↄfirmat ⁊ approbat doctrinā
christi: fidē eius et oꝑa ꝑ ipsum facta fuisse
diuina virtute confirmauit. Increduli ṽo
fueruut compuncti ex hoc ⁊ ad fidē incita-
ti: videntes ꝙ xp̄s sicut ꝓmisit mittere spiri
tumsctm̄: ascendēdo: ita impleuit. Uñ ex h
eum de cetero firmius vt veꝝ deũ ⁊ nō tm̄
vt hoiem ceperũt venerari et in eũ credere
tanq̄ȝ in deum verũ qui potest mittere spm̄
sanctum equaliter cum patre. Circa qđ sci
endũ ꝙ christus multiplex testimoniũ legi
tur habuisse. Primũ a patre Joh. v. Testi
moniũ ꝑhibet de me pater q̄ misit me. Se
cundo a seipso. Joh. viij. Testimoniũ ꝑhi
beo de meipso quia scio vnde veni. Tercio
a spiritusancto. vt diciť hic: Jlle testimoni
um ꝑhibebit de me. Unde hij sunt tres q̄
testimoniũ dant in celo. pater: verbũ: ⁊ spi-
ritussanctus. j. Joh. v. Et quia ista testimo
nia iudeis videbanť suspecta. quia pater ꝓ
filio in testimoniũ nō admittiť. nec filius ꝓ
seipso: sicut ei dicebant. Tu de te testimo-
nium dicis: testimoniũ tuum nō est verum
Johis. viij. ideo necesse fuit mittere spiritũ
sanctum qui est testis generalis omniũ iu-
stoꝝ. Sed certe iudei falsi ⁊ mali testimoni
um patris nō admiserunt ꝓ filio in eius ba
ptismo: vbi vox patris audita est Hic est fi
lius meus dilectus Matth. iij. Et in trās-
figuratione simiľr Matth. xvij. Licz enim
in causa ciuili vľ criminali pater nō admit
titur pro filio in testimoniũ. tamen in causa
vbi agitur de etate aut cognatiōe seu linea
consanguinitatis et attinentie ꝓximitatis
admittitur ƀm leges et canones. quod etiā
ipsi iudei fecerunt de ceco nato: illuminato
per christum. in cuius testimonium admi-
serunt patrem ceci ⁊ matrem ad dicendum
et testificandum si esset eorum verus filius
vt dicitur Johis. ix. Nunc autem deo pa-
tri pro filio suo vnigenito credere noluerũt
j. Johānis vlti. Si testimoniũ hoīm acci-
pimus: testimonium dei maius est qui te-
stificatus est de filio suo. Sed quid mirum
Ceci enim erant et duces eorum. scz ceco-
rum. vt dicitur Matthei. xv. et ideo in cau
sa ceci recte iudicauerunt. in causa autē lu-
cis scz christi male. eo ꝙ lux venit in mun-
dũ et dilexerunt homines magis tenebras
q̄ȝ lucem. Cuius ratio sequiť. Erāt eñ eoꝝ
oꝑa mala Joh. iij. Inde est ꝙ sicut noctue
lumine solis excecate male iudicabāt lucez
tenebras ⁊ tenebras lucem Esa. v. Neces-
se igitur fuit mitti radiuz solarem scz spũm
sanctum qui illuminaret oculos cecorum.
Hoc est qđ ait aplus ad Ephe. j. Det vo-
bis spũm sapientie in reuelatōez et agnitio
nem eius illũinatos ocľos cordis vestri vt
sciatis que sit spes vocationis eius. que di
uitie glorie hereditatis eius in sanctis. et q̄
sit supereminens magnitudo virtutis eius
Et quasi cecis grosse et familiariter proba-
ret et testificaretur ꝙ christus est in dextra
dei sedēs cōsubstantialis et coeternus deo

patris. et q̄ nō est aliud nomen sub sole in quo
necesse est saluari credentes q̄ in noīe ipsi
us. Ultra predicta testimonia xp̄s habuit
alia. Primo a scpturis Joh. v. Scrutami
ni scpturas in qb9 putatis vos vitā eternam
hr̄e: et ille sunt q̄ testimoniū phibent de me.
Scđo ab opib9 Joh. x. Opera que ego fa
cio testimoniū phibent de me. Tertio a mi
raculis. Joh. xv. Si nō venissem et opa non
fecissem in eis q̄ nemo alius fecit pctm̄ nō
nō haberēt. Quarto a turbis Joh. xij. Te
stimonium phibebat de eo turba. Quinto
ab aplis Actu. iiij. Uirtute magna redde
bant apl'i testimonium. Sexto a Johāne
Joh. j. Hic venit in testimoniū etc̄. Attēde
ergo tu pctōr. Ecce si xp̄o fuit necessariū te
stimoniū ita verax: ita famosum: ita lauda
bile: ita m'ltiplex: ita fidele: ita pbabile. q̄ tn̄
in nullo potuit esse suspectus: nec argui de
pctō. quō nos pctōres sine testimonio bo
ne pure ɔsciē aut bonoꝝ operū saluari vo
lumus. Uñ homini saluando triplex testi
moniū est necessariū. Primo ɔsciē. vt ī nul
lo remordeat eum ɔsciā. ij. Coꝝ. j. Glia no
stra hec est testimoniū ɔsciē nostre. Scđo
bone fame: vt vita nr̄a ī nullo sordeat apđ
alios. j. Thim̄. iij. Oportet testimoniū bo
nū hr̄e ab his q̄ foris sunt. Tercio necessa
riū est testimoniū deuotōnis lacrimose. vt
in aliq̄ patiamur et tribulemur in presenti.
sicq3 plorem9 deuote pcidētes corā deo qui
fecit nos. De his trib9 dr̄. j. Joh. vlti. Tres
sunt q̄ testimoniū dant in terra. spūs. s. con
sciētie nr̄e. aq̄ puritatis nr̄e fame. et sanguis
tribulatiōis et passiōis q̄ lacrimis eliquat.
sicut fuit in xp̄o. cuius sudor fuit sicut gut
te sanguinis decurrētis in terraz etc̄.

Dn̄ica infra octauā Ascensionis. II.
Sermo. LXXXIII.

i Lle testimoniū
phibebit de me. et vos testimoni
um phibebitis: q2 ab initio me
cū estis. Joh. xv. Sicut dicit Rupt9 Hol
goth sup librū Sap̄. ca. ix. Licet ex cogni
tione creaturaꝝ assurgere possimus aliq̄lit
in dei noticiā q̄tum ad multa. videlicz q̄ ē
bonus potens et clemens. Juxta illđ Ro.
j. Inuisibilia dei a creatura mūdi p ea q̄ fa
cta sunt intellecta conspiciunt. Tamen ad
cognoscendū euidenter ɔsilia sua et p̄cepta
que vult nos seruare in hac vita: ptingere
nō possumus sine ipsius reuelatione. Uñ
Salomon Sap̄. ix. dicit. Quis hoīm po
terit scire consiliū dei. aut q̄s poterit cogita
re quid velit deus. Cogitatōes em̄ mortali
um timide et incerte pudētie nostre. Ex q̄
bus ipse infert q̄ cum de his que deus pre
cepit et cōsulit non potest cōstare nobis ni
si p reuelationē fidei de credendis et agen
dis. Ergo talis sapiētia per quam hoc no
bis reuelet est necessaria. Et q̄a talis sapiē
tia non est nisi a christo in quo sunt omnes
thesauri sapientie et scientie dei absconditi.
vt dicit aplus. Ideo merito fuit necessaria
filij dei missio in mundum: qui veniēs an
nunciauit nobis volūtatē cōsilioꝝ et prece
ptoꝝ diuinoꝝ. et illius eterne et incōmuta
bilis veritatis quā vidit apud patrē esse te
stis. sicut ipe solus ad pilatū dixit Joh. xix.
Ego in hoc natus sum et ad hoc veni vt te
stimoniū perhibeam veritati. Ipse ergo q3
diu fuit in mundo quid aliud nisi doctri
na sua et exemplis ac miraculis illumina
bat mundum sicut verus doctor veritatis
imo sicut ipsa vera et sempiterna ṽitas dei
Juxta quod de se ait Johannis. xiiij. Ego
sum via veritas et vita. Uerum quia fili
us dei perfecta salute nostra debuit redire
ad patrem: Ideo ne mundus obliuiscere
tur illius veritatis quam christus verbo et
exemplo docuit: necesse fuit mittere spiritū
sanctum qui ea que christus docuit et fecit
in cordibus fidelium confirmaret. Unde
christ9 recedens corporali presentia de mū
do ad patrem promittit apostolis spiritum
sanctum vt cōfirmatorem veritatis sue di
cens. Ille testimoniū perhibebit de me etc̄.
Circa istam materiaz de tribus videndum
est s'm q̄ tria tanguntur in verbo proposi
to. Tangitur em̄ de persona spiritussancti
cum dicitur. Ille scz paraclitus spiritussan
ctus. Secūdo tangit' de fidelitate testimo
nij. cum dicitur. perhibebit testimoniuz de
me. Tercio de psonis apostolorum qui fu
erūt testes christi idonei. cum dicit'. Et vos
testimoniū perhibebitis quia ab initio me
cum estis.

Dixi primo q̄ hic describit' p A
sona spiritussācti. cum dicitur. Ille. de quo
p̄mittit'. paraclitus quē ego mittam a patre

spūm veritatis qui a patre ꝓcedit. Et sic ꝑ
sona spūssancti describit in hoc ꝓnoīe de/
monstratiuo a duobꝰ. fm ꝙ illud ꝓnomen
demōstrat illa p̄cedentia de spūsctō ꝓmis/
sa. scz ꝙ est paraclitꝰ. ꝛ ꝙ a patre ꝓcedit. In
quo describit persona spūssancti quātum ad
duo. Primo eīm describit fm effectuz tpa/
lem. in eo ꝙ dr̄ paraclitus. quasi cōsolator.
qui ꝯsolat nos in omni tribulatōe nostra.
simil'r spūs veritatis: quia docet oēm veri/
tatem. eo ꝙ oīs veritas a quocunq; dicat
a spūsancto est. fm Ambro. sup eplaz. j. ad
Cor. xij. vbi sic dicit. Nemo potest dicere
dominꝰ iesus nisi in spūsancto. nec vlla ve/
ritas potest dici sine ipso. Secūdo demon
strat istud ꝓnomē ille ꝑsonā spūssancti fm
ꝓcessionē eternalē. in eo ꝙ dicit ꝙ a patre ꝓ
cedit. que ꝓcessio fm Thomā nō est aliud
nisi eius emanatio per modū amoris quo
pater diligit filium et ecōuerso. Sed q̄a nō
est p̄sentis negocij ingeniosos de altis do/
cere. sed tm̄ lac dare paruulis nō escā. ideo
obmissa inquisitōe eternalis ꝓcessionis vi
dendū est de effectibus temporalis missio
nis. Qui q̄dē effectus sunt multiplices fm
ꝙ tactum est in sermone p̄cedenti. Sed vt
materiā ampliorē de hac habeamus ꝛ tan
ta bn̄ficia gratantiꝰ recolamus q̄ nobis ex
missione spūssancti continue fiunt vltra ea
que dicta sunt: est Sciēdū ꝙ est triplex sta
tus fidelium in ecclesia militanti. scz incipi
entiū. ꝓficientiū. ꝛ ꝑfectorū. quibus oībus
fm diuersitatē capacitatꝭ mittit diuersimo
de spūssanctus. Primus ergo status est in
cipientiuz: cui spūssanctus mittit fm septē
modos. Datur eīm primo omnibꝰ electꝭ in
cipientiū et nouiter ad deum cōuersorū vt
remissor. Secundo vt viuificator. Tercio
vt mundator. Quarto vt nouator. Quinto
vt liberator. Sexto vt eruditor. Septimo
vt auxiliator. Et sumunt isti septem modi
iuxta tres partes penitentie: que sunt con/
tritio in corde. confessio in ore. et satisfactio
in opere. Et ideo oportet vt penitentia tri/
bus modis respondeat peccato. Datur er/
go in contritiōe q̄nq; modis fm quinq; cō
ditiones peccati. Per peccatū eīm aīa de/
um offendit. Item ꝑ pctm̄ animaz occidit
Sap. xvj. Homo per maliciā occidit ani/
mā suam. Item maculat. Itē vetustat ani/
mā. Itē subijcit seruituti animā. q2 oīs q̄ fa

cit pctm̄ seruus est pcti. Cōtra hoc ergo p̄/
mo ꝙ pctm̄ ꝑat in aiam offensaz dei dat
spūsctūs vt remissor. vñ Joh. xx. Accipite
spūmsctm̄ quoꝝ remiseritis pctā remittuntur
eis. Et ꝓpter hoc dr̄ Math. xij. Qui dixerit
ꝯtra spūmsctm̄ verbū nō remittet ei. Scdo
ꝯtra mortē pcti dat vt viuificator. Ezech.
xxxvij. Intromittā in vos spūm ꝛ viuetis.
Et ꝓpter hoc Ephes. ij. dr̄. Deus q̄ diues ē
in misericordia ꝓpter nimiā charitatez q̄ dilexit
nos cū essemus mortui pctis: ꝯuiuificauit
nos. Tercio cōtra maculā datur vt mūda
tor. Esa. iiij. Omis qui relictus fuerit in sy
on ꝛ residuus ꝛc. Et sequit. Si sanguinez
lauerit de medio hierusalem in spū iudicij
Roma. xv. Audacius scripsi vobis fratres
sctificans dei euāgeliū vt fiat oblatio gētiū
accepta deo ꝛ sctificata in spūsctō. Quarto
dat vt innouator ꝯtra vetustatē pcti. De q̄
Ephe. iiij. Deponite vos fm p̄stinā cōuer
sationē vestrā veterē hoiem qui corruptus
est fm desideria erroris. renouamini autez
spū mentis vestre ꝛ induite nouū hoiez. Et
ps. Emitte spūm tuū ꝛc. Ezech. xxxvj. Da
bo vobis cor nouum ꝛ spūm nouuz ponā
in medio vestri. Quinto cōtra seruitutē da
tur vt liberator. Ro. viij. Lex spūs vite in
christo liberauit me a lege peccati mortis.
Sicq; patet quomō datur spūssanctus in
contritione. In ꝯfessione aūt datur vt eru
ditor. Spūs eīm dn̄i repleuit orbem terra/
rum ꝛ hoc quod continet omnia scientiaz
habet vocꝭ Sap. j. Scientia vocis est cō/
fessio per quam homo scit aperire vulnera
anime sue. Ultīo in satisfactiōe dat vt au/
xiliator. Unde aplūs. Spiritus dn̄i adiu
uat infirmitatem nostram. Nam quid ore
mus sicut oportet nescimus. sed ipse spūs
postulat ꝓ nobis gemitibus inenarrabili/
bus. Prouer. xviij. Spūs viri sustētat im/
becillitatez suā. Et Esa. xliiij. Effundā spi/
ritū meum sup semen tuū ꝛ bn̄dictōem me
am super stirpē tuaz: et germinabunt inter
herbas quasi salices iuxta preter fluentes
aquas. Unde gl'iose virgini dicitur sub ti/
po anime ꝯcipientis que debet concipere
iesum xp̄m: Spiritussanctus superueniet
in te Luce. j. Quia sine spūsancto nec con/
tritio: nec confessio: nec satisfactio merito/
ria esse potest. Consequenter sequit quali/
ter spūsctūs datur aie ꝓficiēti in virtutibꝰ

et gratijs ꝛ ꝓcedẽti de virtute in virtutem. Et certe daᷣ tali spũsanctus q̃nqꝫ modis. Nã ꝑfectus anĩe aut est in ope boni aut in su-stinẽtia mali. Est ergo spũsanctus in ope boni vt inflãmator ne torpeat ꝛ infrigideᷣ anima ad bonũ Lu. xij. Ignẽ veni mittere in terrã et q̃d volo nisi vt ardeat. Ro. v. Charitas dei diffusa est in cordib⁹ nostris. Secundo daᷣ tali aĩe vt ductor. Unde in ps. Spũs tuus bonus deducet me in terram rectã. Et Ezech. xxxvj. Spũm meũ ponã in medio vestri ꝛ faciam vt in p̃ceptꝭ meis ambuletis. Tercio daᷣ vt roborator ne deficiãt. Ephe. iij. Flecto genua mea ad deuꝫ vt det vobis virtuteꝫ corroborari ꝑ spm̃ in interiori hoĩe. Quarto daᷣ in malis sustinẽdis vt defensor ne succũbant. Judicũ. xiiij Irruit spũs dñi in Samsonẽ et dilacerauit leonem. Quinto daᷣ vt cõsolator ne desperet. Sap. xij. O q̃ꝫ suauis ẽ dñe spũs tuus in nobis. Ecci. xxiiij. Spũs meus suꝑ mel dulcis. Ro. xiiij. Pax ꝛ gaudiũ in spũsancto. Sic patet de secũdo statu. Videamus de tercio statu scꝫ ꝑfectoꝝ: q̃ iã in senectute ꝑseuerant. hijs daᷣ spũsanctus alijs q̃nqꝫ modis. Perfectio aũt anĩe ↄsistit in trib⁹ Primũ est firmitas ꝛ ꝑseuerãtia in bono. et q̃ꝫtum ad hoc daᷣ vt ↄfirmator. Ps. Verbo dñi celi firmati sunt. Et iteꝝ. Spũ p̃ncipali cõfirma me. Secundũ est cognitio arcanoꝝ celestiũ. et q̃ ad hoc daᷣ vt illuminator. q̃ꝛ aĩa obumbraᷣ ꝑ carnem. Itẽ vt eleuator. q̃ꝛ erigit aĩam ad hoc quod est supra se. Itẽ vt reuelator mõstrando ꝛ offerendo celestia secreta. De illuminatiõe diciᷣ Ecci. xxxvj. Ostẽde nob lucẽ miscðie tue. De eleuatiõe dꝛ. j. Coꝝ. ij. Nobis reuelauit de⁹ ꝑ spũm sctm̃ suũ. Spũs eñ oĩa scrutaᷣ etiaꝫ ꝓfunda dei. Ezech. viij. Eleuauit me spũs dñi inter celum ꝛ terrã ꝛ adduxit me in visione dei. De reuelatione dꝛ Joh. xiiij. Ille vos docebit oĩa. Et Joh. xvj. Que ventura sunt annũciabit vobis. Terciũ in ꝑseuerantib⁹ est bonoꝝ adeptio eternoꝝ. et q̃ꝫtuꝫ ad hoc daᷣ vt glorificator. Ephe. j. Signati estis spũ ꝓmissionis sctõ q̃ est pign⁹ hereditatis nostre in redẽptõeꝫ. Sic patet multiplex effectus missiõis tpalis spũsancti q̃ merito dꝛ paclit⁹ ille. q̃si ↄsolator: q̃ꝛ oĩbus statib⁹ ↄsolationem sua p̃sentia affert. vt supra dictum est.

B

Dixi secundo q̃ in v̈bis premissis tãgiᷣ d̃ fidelitate et veritate testimonij. cũ dꝛ. testimoniũ ꝑhibebit de me. Nõ põt esse fideli⁹ et veri⁹ testimoniũ nisi cũ est a teste vero ꝛ d̃ re vera et intentõe ꝑfecta seu recta. Ista autem tria hic tanguntᷣ. Testꝭ eñ ver⁹ est spiritussanctus. q̃ꝛ illa res de qua testificaᷣ fuit veritas summa. q̃ꝛ vnigenit⁹ filius dei. q̃ꝛ de me. Intentio fuit recta. q̃ꝛ ꝑhibebit. i. ꝑfecte ꝛ sine oĩ fraude exhibebit testimoniũ. nõ mendaciũ. Et circa hoc aduertendũ q̃ q̃ vult testificari in aliq̃ causa debet habere directorẽ spm̃ sctm̃: q̃ veꝝ testimonium ꝑhibere docet de v̈itate rei ꝛ cause. Alias si voluerit aliq̃s loqui ex ꝓprio certe necesse ẽ vt loquaᷣ falsitatẽ: exemplo diaboli. de q̃ dicitur Joh. viij. Cum loquiᷣ ex ꝓprijs: mẽdaciũ loquitur. quia mendax est. Tũc aũt dirigit spũsanctus hoĩem in testimonio ferẽdo q̃n nulli falsitati testimoniũ ꝑhibet. nullam veritatẽ negat q̃n debet. nullũ testimoniuꝫ vendit. nihil testificaᷣ nisi de q̃ certus est ꝑ sensus ꝓprios. Vñ Exo. xx. dꝛ. Nõ falsũ testimoniuꝫ dices. Et rõ. q̃ꝛ falsus testis trib⁹ ꝑsonis ẽ obnoxi⁹. i. culpabilis ꝛ ad satisfaciendũ obligat⁹. deo quẽ ↄtẽnit. iudici quẽ decipit. innocenti quem ledit. Et Aug⁹. in sermone de decẽ plagis dicit q̃ octaua plaga qua plagatur iste mundus ad modum egypti est locusta: animal dente noxiũ. ꝛ significat falsum testimoniuꝫ. Quid eñ vult nisi nocere mordẽdo ꝛ ↄsumere decipiẽdo. Ideo Galᷣ. v. dicit aplus. Si inuiceꝫ mordetis inuicẽ ↄsumemini. Tales sunt sicut illi q̃ contra xp̃m insurrexerunt testes iniqui Math. xxvj. Unõ Ambro. in sermone de passiõe dñi ait. q̃ cũ xp̃s veritas est: q̃ ꝓ falsitate vel ꝑ vili p̃cio veritatẽ vẽdũt christuꝫ occidũt. Tales sunt deteriores illis custodibus q̃ pro eo ne veritatem resurrectõnis dñice publicarẽt pecuniã acceperũt a iudeis. nec tamẽ veritatem tacuerunt sed eã annunciauerũt. Narraᷣ li. vj. ecclesiastice hystorie cap. ix. q̃ tres falsi testes insurrexerũt ↄtra sctm̃ Narcissum epm hierosolimitanum confirmantes sub sacramẽto iuramẽti quoddam factum cõtra eum. quorũ vn⁹ dixit ita esse: confirmans vt si ita non esset igne consumeretur. Alius dixit ita esse: q̃ si ita non esset regio morbo corrumperetur.

Tercius dixit ita esse: ꝙ si ita non esset: oculis orbaret̃. Sanctus ꝓo cuius vita ⁊ pudicicia ab oĩbus noscebat̃: in desertū secessit. ibiq̃ pluribꝫ annis delitescebat. Et ecce diuiã vltione factū est ꝙ primo a ꝑua scintilla ignis domo succensa cum omni familia omniq̃ pecore succensus est et cōbust⁹. Secundus a pedibꝫ morbo regio vsq̃ ad verticē replet̃ atq̃ cōsumit̃. Tertius vidēs coꝝ exitiū. nec se potuisse latuisse diuinum oculum: cūctis audientibꝫ sera penitentia vniuersum sceleris pandit ordinem ⁊ in lachrimas ꝓrūpit. sicq̃ luminibꝫ orbatus est. Et Narcissus quasi de celo rediuiu⁹ ex improuiso rediit. et m̃lto magis erga eū amor hoĩm creuit. Ecce q̃d nocuit sctō viro false obiectum crimē. et quantū nocuit sceleratis viris testimoniū falsum. Consimile narrat Hiero. de quadam sancta femiã Epl'a. xxiiij. q̃ falsis testibꝫ cōuicta sup̲ adulterio iussa est cū suo adultero decollari. Cunq̃ vir ille cum ea infamat⁹ timore penaꝝ false cōfiteret̃ se illud crimen cōmisisse: statim vno ictu decollatus est. Cū aūt ad eã ventū essꝫ Rn̄dit. Testis est mihi de⁹ nō ideo me negare velle ne peream. sed ideo mētiri nolle ne peccē. Cū igit̃ decollari deberet: ecce ad primū ictū rasure modice sanguinem emisit. Secundo fibulaꝫ auri ex collo excussit. Tercio in ꝑcussorem gladius est reflexus. ⁊ se ferire nō posse confitet̃. Substituit̃ statim alius ꝑcussor: et simil'r ꝑcussa concutit̃ Secūdo ab eo percussa cessat̃. Tercio vulnerata ꝓsternit̃. Quarto ꝑcussa visa est mori. conducta domū a clericis ad tumulū: reuixit dicens. Dn̄s mihi adiutor nō timebo q̃d faciat mihi hō. Hec Hieronim⁹.

¶ Ad detestationem huius criminis scꝫ falsi testimonij multa faciunt ꝫm Guilhelmū de lata petra. Primo. quia talis testis manū illam qua periurat diabolo dat. Unde quicquid illa manu tangit siue se signat siue cibum suum: est acsi manu diaboli se signaret vel suum cibum. Secundum est quia talis mag' est inuerecūdus diabolo qr fugit crucē vel euãgeliū vel corp⁹ xp̄i. Iste aūt audacter accedit ad oĩa ista super que iurat. Terciū est. quia talis est falsari⁹ dei qui iuramentū tm̄ instituit ad cōfirmãdum veritatem in modū sigilli. Iste autem isto sigillo regis eterni signat ⁊ ꝯfirmat falsitatem. Quartum est. quia istud pctm̄ habet specialē maledictionē. vt ptꝫ Zacha. v. vbi dr̃ ꝙ falsi test' tam ligna q̃ꝫ lapides domus omnia sunt maledicta. Et ergo miruz est ꝙ eum terra nō absorbet. Unde vt cōiter videm⁹ ꝙ tales male hn̄t in p̄senti. iuxta illud Ecc̃i. xxiij. Uir multū iurans non recedet de domo eius plaga. Attendat etiã talis quia tenetur ad restitutionē omnium que proximus eius amisit per eius testimoniū. vt dicit Thomas scd̄a scd̄e. q. vij. Et facit bene. xiiij. q. v. Non sane. et. q. vj. Si res aliena. Et. ij. q. j. Notum. Item septez annis penitere debet. xxxj. q. v. Si q̃s. Itē est infamis ⁊ a testimonio repellitur. xxij. q. v. Si quis conuictus consimili penitētia punitur qui ad falsum iuramentū aliquez inducit vel ꝑmittit. xxij. q. v. Si quis. Bene ergo dictuꝫ est ꝙ quisquis vult esse idoneus testis debet habere spiritum sanctum directorem. Tunc autem spiritus sanctus illum dirigit quando vt dictum est purã veritatem dicit. et hoc nō causa alicuius p̄cij vel amicicie vel amoris vl' timoris vl' odij vel cuiuscunq̃ priuati cōmodi. Hic quereret aliquis Utrum in aliquo casu licet testi aliq̃d recipere pro ferendo testimonio. Respondeo ꝙ non nisi tm̄ expensas. iiij. q. iij. Uenturis. Et si accipit: turpiter accipit. et restituet ei a quo recipit. nisi ille dederit ad corrumpendum testem. et tūc debet dare ei in cuius iniuriam accepit. Secūdo quereret quis. quid faciet testis qui non est de facto certus. Respōdeo ꝫm Thomã scd̄a secunde. q. vij. in testimonio nō debet hō incertum ꝓ certo asserere. Sed dubium debet sub dubio ꝓferre. ⁊ de quo certus est ꝓ certo asserere. Ueruntamē dicit Thomas Contingit aliquando ex labilitate humane memorie ꝙ quis reputat se certum esse de eo quod falsuꝫ est. Ideo si aliquis cum debita sollicitudine recogitans existimet se certum esse de eo quod est falsum: non peccat mortaliter hoc asserens, quia non dicit falsum testimoniū per se ⁊ ex intentione sed per accidens et ex contingenti extra illud quod intendit. Tercium dubium an valet testimonium illorum qui solum ex auditu aliorum deponūt et an licet iurare. Respōdeo ꝙ testis debet iurare de eo quod vidit audiuit aut manu cōtractauit. vt etiã dicit

j. Joh. j. Tamē in causa matrimoniali vbi agitur de cōsanguinitate admittunť testes de auditu. Ita tñ ꝙ tales audiuerūt a suis senioribus ⁊ nō ab alijs: et cū hoc si sunt ꝑsone graues, hoc ē: bone vite et bone fame. Item si essent plures testes ⁊ ꝗlibet eoꝝ audiuisset ab alio ꝙ̄ alter, nō valeret testimoniū nisi ꝗlibet illoꝝ audiuisset a plibꝰ: a duobus ad minus, vel nisi ipsi ꝯiūcti audiuissent a duobꝰ, ita notať in caplo Licet ex q̄dam. de testibꝰ. Sec⁹ aūt est quando testes inducuntur ad ꝓbandum prescriptionem. Nā tunc testimoniū valet de auditu. Possunt enī tunc dicere ꝙ semper viderūt ⁊ audiuerunt ita esse. nec vnꝙ̄ viderunt vel audiuerunt contrariū, et ꝙ cōmunis est ⁊ fuit semper opinio ꝙ sic fuit et ꝙ non extat contrarij vel initij memoria. Ita notať in glosa vltima ꝺ prescriptō, ca. j. libro. vij. Sint ergo cauti testimoniū ferentes: ne cōtra spiritumsanctum ferant si contra veritatem ferant testimoniuz. Nam de spiritusancto et de quolibet fideliter testificante christus solum gloriatur se testimoniū habuisse in verbo thematis dicens. Ille testimoniū perhibebit de me, scilicet qui certam veritatē testificať.

D

Dixi tercio ꝙ in verbis ꝓmissis fit mentio de ꝑsonis apostolorum qui fuerunt testes idonei ad perhibendū testimoniū veritati, cuz dicit, Et vos testimoniuz perhibebitis ꝗa ab initio mecū estis. Circa quod sciendum ꝙ ad hoc vt quis sit testis legitimus et habeat ꝑsonam pro testimonio ferēdo idoneam requiruntť plura, que notanť in his ꝟsi. Conditio, sexus, etas, discretio, fama, Et fortuna, fides, in testibus ista requires. Primo ergo requiritur conditio, videlicet vt non sit seruus, quia non recipietur in testimonium. Nam seruus sepe metu dominantis testimoniuz supprimit veritatis. de verboꝝ signifi. Forus. Secundo requiriť sexus, quia femina nō admittiť in testem in causa criminali, xxxiij. q. v. Mulierem. nisi cum de crimine ciuiliter agitur. Tunc eniz admittitur etiam cōtra clericos. vt de testi. quoniam. Non admittiť etiā in testamētis Institu. de testamēt. §. testis. Tercio requiritur etas. Nam in ciuilibꝰ nō admittiť minor quatuordecim annis. iiij. q. iij. ca. j. In criminalibus non minor. xx. vt ibidem dicitur. Quarto requiriť discretio, qꝛ non admittiť in testimoniū furiosus siue mente captus. iij. q. vij. Tria. Quinto requiritur fama. Nam infames a testimonio repelluntť de testi. cogendis. Preterea. Nec ꝓdest penitentia, quia et si animas per penitentiam saluare possumus: infamiā tamen abolere non possumus. ij. q. iij. §. Hinc colligitur. Sexto requiritur fortuna. scꝫ an locuples an egenus, an lucri causa quid faciat. iiij. q. iij. Testiuz. Septimo requiriť fides. quia infidelis contra fidelem non admittiť. ij. q. vij. Si hereticus. Et quia ista omnia fuerunt in apostolis. ideo fuerunt legitimi testes pro christo. Apostoli enī non erant serui sed liberi. Unde Joh. xv. Jam non dicam vos seruos, ⁊ maxime post missionem spiritussancti. Tunc enī liberati fuerūt per gratiam adoptionis, quia vbi spiritus dñi ibi libertas. Item, non enī dedit nobis deus spiritum timoris. ij. Thimo. j. et Rom. viij. Non accepistis spiritū seruitutis iteꝝ in timore. Secūdo erant viri, quia viriles et constantes. ita vt audacter dicerent regibus et principibꝰ: Magis oportet obedire deo ꝙ̄ hominibus. non ergo erant vt femine molles, sed vt viri audaces. Tercio erant perfecte etat. sicut patet ex eorum legendis. Nam quidaz erant citra tricesimū annum, quidam citra quadragesimū. quidam citra quinquagesimū. fuerunt etiaz discreti et prudentes sicut serpentes ⁊ simplices vt columbe Matthei. x. Fuerunt ⁊ bone fame. quia nullis criminibus respersi sꝫ de proprio labore viuentes. Naue et rhetibus victum querentes. vt dicitur Math. iiij. Fuerunt locupletes non auro sed spiritusancto. Juxta illud apostoli. In omnibus diuites facti est in illo in omni verbo et in omni sapiētia. ita vt nihil desit vobis in vlla gratia. Tales deberent esse predicatores moderni successores apostoloruz qui testimonium perhibebant Christo coram omni populo: maxime vt non sint serui viciorum sed liberi. vt videlicet omnia faciāt non ex timore sed ex amore filij dei. Perfecta enim charitas que debet esse in talibꝰ foris mittit timorem. j. Johannis. iiij. Iteꝫ vt non sint delicijs ⁊ voluptatibus resoluti. Unde eis dicitur. Sint lumbi vestri ꝑ

cincti. Lu.xii. Lumbos precingere est car/
nis lasciuiam per ꝯtinentiaȝ coartare: inqt
Gregorius ibidem. Item vt sint ꝑfecte eta
tis, non vt quidam nescientes quid aut de
quibus affirmāt, vt dicit ap̄lus. Sed cer/
te multꝭ potest dici illō, ii. Reg. x. Et. i. Pa/
ral. xix. Manete in ciuitate donec crescat
vobis barba. Requirit etiā discretio ⁊ suf/
ficiens scientia, quia dicit Grego. Indeco
rum est vt alios debeant regere qui seipos
nesciunt gubernare. Requirit etiam fama
Nam nobis necessaria est cōsciētia nostra
sed proximis fama, vt dicit ap̄ls. Habet. xii.
q. i. Nolo. Debet etiaȝ esse locuples in vir/
tutibus, vt sic luceat coram omnibꝫ lux eiꝰ.
Math. v. Ultimo debet esse fidelis deo et
proximo, vt sibi dicatur illud Matth. xxv.
Euge serue bone ⁊ fidel' ⁊c. Quisquis ergo ta
lis fuerit recte sibi dicet a domino: quia ille
testimoniū perhibebit de me, pro quo accipi/
et coronam vite.

In die penthecostes. I.
Sermo. LXXIIII.

Si quis diligit

s me sermonē meum seruabit. ⁊
pater meus diliget eum. et ad
eum veniemꝰ ⁊ māsionē apud
eum faciemus. Johānis. xiiii. Festiuitatis
hodierne solennia sancta mater ecclesia di
gnis veneratur obsequiis. tantoqꝫ spūali io/
cunditate letatur in domino quāto corda fi/
delium sanctispūs dulcedie pfusa in dei di
lectione dilatantur. Hodie nāqꝫ charitas
dei diffusa est in cordibus nostrꝭ per spūm
sanctum qui datus est nobis Roma. v. per
quē qdem spūmsanctū recepimus pignus
salutis: robur vite: scientie lumen. Inquit
Bern. in quodam sermone. Ab hoc die tu
ba euāgelice predicationis intonuit Ab h
die imbres charismatū: flumina bn̄dictio/
num omne desertū huius mundi ⁊ vniuer
sam aridam rigauerūt. Inquit Leo papa
in sermone hodierno. Hodie deus pater di/
gito suo scȝ spūsancto: noue legis pcepta: et
legem vite ⁊ discipline in cordibus fideliuȝ
scripsit. nō quidem legem timoris sed amo
ris Non em̄ accepistis spūm seruitutis ite
rum in timore. sed accepistꝭ spūm adoptio
nis. Judeis data est lex quam nec ipsi nec
patres eorū portare potuerunt Actuū. xv.
Nobis vero iugum suaue hodie impositū
est: et onus leue Mathei. xi. Nec mirum
quia spiritussanctus qui hodie datꝰ est spi
ritus est bonus et suauis Sapie. xii. Qui
attingit a fine vsqꝫ ad fineȝ fortiter ⁊ dispo/
nit omnia suauiter, vt dicitur Sapie. viii.
Illos ergo antiquos in voce tonitrui dan
do legem duram in tabulis lapideis docu
cuit Exodi. xix. Nos in ignis claritate in
sono aure dulcessime dando precepta vi/
te et legem gratie suauem in cordibus no/
stris benigniter informauit. Magna igit
differentia: magna distantia: imo maximū
chaos inter nos et antiquos firmatum est
eo ꝙ lex amoris et dilectionis data est no/
bis ad vitam. illis vero lex timoris et vltiōis
ad mortem. Unde apostolus vocat legem
antiquam occisionis, nouam autem viui/
ficationis. ii. Corinth. iii. Illis positum est
simul cum lege velamen super cor eorum.
Nobis autem ablatum est velamē vt reue
lata facie gloriā domini speculātes in ean/
dem ymaginem transformemur a clarita/
te in claritateȝ tanqȝ a domini spiritu. In/
quit apostolus ibidem in fine. Ex quo igi/
tur nobis data est lex domini immaculata
testimoniū domini fidele. ex quo data sunt
nobis eloquia domini eloquia casta: argē/
tum igne spiritussancti examinatum: meri/
to ex dilectione seruādū est. quia quod per
dilectionem datum est: melius ꝙ per dile/
ctionem seruari nō potest. Augustinus in
suis meditatioibus. Unde si fideles vera/
cesqꝫ filii sumus patris nostri celestis q de/
dit nobis spiritum adoptionis filiorȝ ser/
uemus precepta sua ex dilectiōe. Illud em̄
est signum dilectionis et adoptōnis nostre
a deo. Iuxta illud Gregorii Probatio dile
ctionis est exhibitio operis. Sic em̄ salua
tor ait. Si diligitis me mādata mea serua/
te. Et sequitur. Qui habet mādata mea et ser
uat ea: ille est q diligit me Johā. xiiii. Pro/
pter quod etiaȝ saluator noster ostendens
veros adoptōis filios suos dicit hic i euā/
gelio hodierno. Si quis diligit me sermo
nem meuȝ seruabit ⁊c. In quibus verbis
tria proponunt. Primo nanqꝫ proponitur
mandatorum dei obseruatio: quam deus
a nobis exigit et requirit. cum dicitur. Si
quis diligit me sermonem meum seruabit.

Secundo proponitur obseruationis mãdatorum dei remuneratio quam deus homini repromittit, cum dicitur. Et pater meus diliget eum. Tercio subinfert persona rum diuinarum visitatio quam tota trinitas homini exhibere intẽdit, cum additur, ad eum veniemus.

A

Dixi primo quod in verbis premissis primo ponitur mandatorum dei obseruatio: quam deus a nobis exigit et requirit, cum dicitur Si quis diligit me sermonẽ meum seruabit etc. Sicut enim dicit Lyra super ista littera Obedientia in opere procedit ex amore existente in corde. Et ideo signum dilectionis diuine et dispositio ad habendum spiritumsanctum est amor et obedientia diuinorum preceptorum. Iuxta illud Iohannis. xiiij. Si diligitis me mandata mea seruate. Pro quo sciendum quod circa mandatorum dei obseruationem tria sunt attendenda. Primo, quod mandata dei sunt necessario implenda et obseruanda. Secundo, quomodo sunt obseruanda. Tercio, quod mandata dei sunt effectualiter tenenda. De primo quod sunt ex quadam necessitate implẽda, patet hoc, quia mandata nostri saluatoris sũt mandata magni domini et summi regis qui habet potestatem vite et mortis, qui occidit et viuere facit, percutit et sanat, et nõ est qui de manu sua possit eruere Deutero. xxxij. Necesse est ergo implere que precepit. Et hoc tribus ex causis. Primo, quia mãdata sua non sunt impossibilia credẽti, Deutero. xxx. Mandatum quod ego precipio tibi hodie non supra te est. Ecce implendi possibilitas: ex quo non est supra hominem. Supra te non est, quod non nisi per te fieri potest. Supra te non est quod potentie tue subiectum est. Unde saluator bene dixit: quod omnia possibilia sunt credẽti. Secũdo, quia non sunt inutilia speranti, iuxta illud ad Hebreos. vij. Reprobatio fit mandati precedentis propter infirmitatem eius et inutilitatem, quasi dicat apostolus quod propter hoc refutantur mandata, quia sunt debilia et inutilia. Unde possumus cõcludere a contrario sensu quod si mandatum reprobatum fuerit inutile sicut cerimoniale: necessario mandatũ morale est obseruandum tanquam vtile. Inde est quod mandata legis veteris quantum ad ceremonialia hodie sunt omnino inutilia, et per cõsequens non seruanda. iuxta illud, Lex et prophete vsque ad Iohãnem, scilicet quantum ad ceremonialia. Iudicialia vero in aliquibus sunt seruanda et in aliquibus non, sed moralia in omnibus. Qualis aũt vtilitas est seruantibus mandata in noua lege: certe maxima, iuxta illud, Si vis ad vitam ingredi serua mandata dei Matth. xix. Tercio sunt seruanda necessario, quia non sunt difficilia diligenti. Iuxta illud. j. Iohannis. v. Mandata eius grauia non sunt. Ubi dicit glosa interlinearis quod notanter dicit: grauia nõ sunt, eo quod non trahunt deorsum vt talentum plumbi, sed sursũ vehit et excelsos facit custodia mandatorum Et glosa ordinaria ibidem dicit: rationem assignando quomodo grauia non sunt, quia ea que sunt dura et aspera timor dei et spes premij facit leuia. Unde dicit glosa Si quis grauia esse iudicat infirmitatem suam accuset, quia forti sunt leuia. Et vere non sunt grauia, quia omne quod natum est ex deo etiã vincit mundum, et per consequens implet mandata. Hec glo. Unde Augustinus libro. iij. confessio. Uerus amor non sentit amaritudines sed dulcedinem, quia sapor amoris dulcedo est. Et idem ibidem. Qui amat non laborat. Omnis enim labor nõ amantibus grauis est. Et Hieronimus in quodam sermone. Nihil amantibus durum nullus labor difficilis. Ama christũ et facile videbitur difficile. et Petrus Rauen. in quodam sermone dicit. Nil durũ: nil amarum: nil graue: nil letale cõputat amor verus, quod ferrum, que vulnera, que pena, que mors: amorem preualent perdere perfectũ. Impenetrabilis est lorica, respuit iacula, gladium excutit, periculis insultat, mortem irridet, si amor est vincit omnia, Hoc est quod dicit apostolus Ro. viij. Quis nos separabit a charitate christi: an ignis: an gladius etc. Ex his patet quibus mandata diuina grauia sunt aut quibus leuia. Nam peccatoribus charitatẽ nõ habentibus valde sunt grauia, iustis vero habentibus charitatem facilia et leuia

B Sunt aũt quatuor grauia peccatoribus que nõ sunt grauia viris iustis scilicet onera peccatorum, opera mãdatorum, vicinũ beneficium et diuinũ iudicium, De primo dicit

in persona eorum Psalmista. Iniquitates
mee supgresse sunt caput meũ: ⁊ sicut onus
graue grauate sunt super me. Certe maxi-
me grauitatis est peccatum quod ita subi-
to penetrat totã grossitudinẽ terre ⁊ in pun
cto ad inferna descẽdere facit. Job. xxi. Du
cunt in bonis dies suos ⁊c. Refert Rober
tus Holgoth sup li. Sapie. ca. ij. ꝙ si po-
natur ferrũ ad magnetẽ in libra eadem: fer-
rum sibimetipsi non erit graue. hoc est: sua
grauitas in nullo ꝓmouebit suum descen-
sum. sed tm̃ descendit quantũ grauitas ma
gnetis ꝑmittit. Unde non plus pondera-
bunt ambo q̃ȝ solus magnes. Cuius ratio
est. quia magnes naturalr̃ attrahit ferrum.
Ferrum significat duriciam cordis nostri.
Magnes significat christũ attrahẽteȝ nos
ad se per gratiam. Joh. vj. Nemo põt ve-
nire ad me nisi pater meꝰ traxerit eũ. Quã-
diu hõ coniũctus est deo ꝑ gratiã ⁊ chari-
tatem: homo nõ est sibimetipi grauis. nam
deus ipm supportat ⁊ confortat. Ad Phil.
iiij. Omnia possum in eo qui me confortat
Sed si diuidit̃ homo a deo per peccatum
mortale et ponit̃ in alia parte libre: statiȝ fit
sibimetipsi grauis intantũ ꝙ si moriat̃ sta-
tim descẽdit ad infernũ. Job. vij. Posuisti
me cõtrariũ tibi et factus sum mihimetipi
grauis. Cur non tollis pctm̃ meũ ⁊ quare
nõ aufers iniquitatẽ meã. quasi di. Aufer a
me iniq̃tateȝ ⁊ statim ero iuxta te in alia ꝑte
libre: et nullo modo ero mihi grauis. Job.
xvij. Pone me dñe iuxta te: ⁊ cuius vis ma
nus pugnet ꝯtra me. In figura huiꝰ vidit
Zacharias mulierẽ sedentẽ in amphora ha
bentẽ in ore suo massam plũbi. et dictuȝ est
ꝓphete ꝙ hec est ipietas. Zach. v. In signũ
huius ꝙ iniquitas opilabit os suum. et ꝙ
omnis iniquitas grauis est. Ecci. xxij. Su
pra plumbũ quid grauabit̃. Ideo Esaie. j.
dicit̃. Ue genti peccatrici. poplo graui ini-
quitate. semini nequã. filijs sceleratis. Se
cundo malis hominibꝫ grauia vident̃ ope
ra mãdatoꝝ: cum tñ sint facilia iustis. Nec
mirũ ꝙ eis vident̃ grauia cum tñ in rei ve
ritate non sunt. quia ipsi sunt debiles et in-
firmi ⁊ impotẽtes. ps̃. Ipsi infirmati sunt ⁊
ceciderunt. Scimꝰ q2 ignis est totaliter le-
uis. terra totaliter grauis. mixtuȝ ꝟo ex ter
ra et igne est partim leue ⁊ partiȝ graue. Et
si terra p̃dominet̃: mixtum tale descendet.
Si ignis: ascendet. Sic est de anima hu-
mana. Ps̃. Anima mea sicut terra sine aq̃.
Charitas est ignis. Luce. xij. Ignem veni
mittere in terram ⁊c. Quando ergo anima
non est separata a terra fit totaliter grauis.
Ecci. iij. Cor nequam cruciabitur dolori-
bus et peccator grauabit̃. Tunc em̃ descẽ
dit semꝑ ad dilectionẽ terrenoꝝ. Ps̃. Usq̃
q̃ graui corde ⁊c. Sed si fiat cõmixtio cha
ritatis ad animã: tunc eleuat̃ sursuȝ. Col. iij
Que sursũ sunt sapite. Quia ergo iusti mul
tum habent de isto igne charitat̃: ideo oĩa
eis sunt facilia. Juxta illud Tullij ad Bru
tum in quadam epistola. Justis om̃ia sunt
facilia. Unde Leo papa in sermone de ap
paritione domini. Nil arduum in homini
bus. nil asperũ mitibus. facile omnia prece
pta veniunt in effectum quando ⁊ gratia p̃
tendit auxilium ⁊ obedientia mollit impe-
riũ. nec dura ibi necessitate seruitur vbi di
ligitur quod iubetur. Hec Leo papa. Ter
cium quod videtur malis graue est vicinũ
beneficium. Displicet enim malis ꝙ boni
qui viuunt e vicino iuxta eos bene faciunt
et bene viuunt. Unde dicunt de bono et
iusto viro. Grauis est nobis ad videndum
Sapientie. ij. Econtra est de iustis qui cõ
gaudent aliorum felicitati: gaudentes cum
gaudentibus. Quartũ quod malis est gra
ue est diuinum iudicium. Esaie. xxx. Ecce
nomen domini venit de longinquo: ardẽs
furor eius et grauis ad portandum. Nec
mirum. quia quanto graue ab altiori loco
descendit: tanto fortius premit. Christus
autem descendet a summo celo et ideo gra
uissime eos obruet. Juxta illud. Sup quẽ
ceciderit lapis iste conteret eum. Mathei
vicesimoprimo. Electis vero illud iudici-
um erit optabile et delectabile. quia tunc
appropinquabit redemptio eorum. De se-
cundo quomodo mandata dei sunt obser-
uanda Sciendum ꝙ mãdato debetur di-
lectio et voluntatis desiderium. Juxta il-
lud Psalmiste. Expectabam salutare tuuȝ
domine. et mandata tua dilexi. Secundo
directio quantum ad rationis consilium.
vt scilicet s̃m ea homo omnia sua consilia
dirigat. Ps̃. Ad omnia mandata tua diri
gebar: omnẽq3 viam iniquam odio habui.
Tale consilium deberet esse catholicorum
dñoꝝ vt non esset contra diuinũ p̃ceptum

Tercio mādato debetur electio ꝛ libertas arbitrii. ps. Fiat manus tua vt saluet me: qm̄ mādata tua elegi. qđ fit qn̄ hō ex libertate et bona voluntate nō inuitus nec coactus mādata obseruat. Un̄ dicit Aug⁹. super ps. lxvi. Nō est amicus recti qn̄ si fieri possz mallet illđ q̄d rectū ē n̄ iuberi. Quarto mādata sunt reuerenter audiēda. quod fit qn̄ hō tam aure corpis q̄z cordis ea attēdit. ꝛ hoc ptinet ad potentiā intellectiuam. Baruth. iij. Audi israel mādata vite auribus pcipe vt scias prudentiā. vbi tāgit duplicem audientiā scz intrinsecā ꝛ extrinsecā Contra somnolentos in pdicatōe. j. q. j. interrogo vos fratres. quid est maius. corp⁹ christi an verbū dei? Quinto sunt memoriter custodiēda. ꝛ hoc ptinet ad potētiā retentiuā. Prouer. xix. Qui custodit mādatū custodit aīam suā. De tercio q̄ mādata sūt effectualr̄ implēda. ꝛ ptinet hoc ad potētiā operatiuā. Ecci. xxix. Peccator transgrediens mandatū dn̄i incidet in pmissionez nequā. Un̄ dicit Aug⁹. sup illud ps. In quo corrigit adolescētior viam suā. Custoditio verboꝝ dei intelligēda est opatio pceptorū Frustra em̄ custodiunt̄ in memoria si non custodiuntur in vita. Nam verba dei tenēdo agunt quidam ne obliuiscantur. agunt viuendo ne corrigantur.

Dixi secundo q̄ in vbis pmissis tangit̄ obseruatōis mādatoꝝ remuneratio. cum dr̄. Et pr̄ me⁹ diliget eū. Un̄ multiplicē remūeratōem hic ꝛ in futuro cōsequunt̄ mādatoꝝ diuinorū obseruatores. Sunt em̄ mādata dei in hac vita alimenta dulcoris. sunt medicamēta doloris. sunt argumenta diuini amoris. sunt etiā in vita eterna augmēta ppetui honoris. sunt ornamēta fulgidissimi decoris. et sunt fulcimēta eterni vigoris. De pmo dr̄ Ecci. xxiij. Nihil dulci⁹ q̄z respicere in mandatis dn̄i. De secūdo Ecci. xv. Si volueris mādata conseruare ꝯseruabūt te. s. a dolore pcti. De tercio patet hic in euāgelio. Si q̄s diligit me sermonē meū seruabit. ꝛ pr̄ me⁹ diliget euz. De q̄rto ps. Tunc scz in futura vita nō cōfundar cū pspexero in oīb⁹ mandatis tuis. Unde tūc dānati dicent q̄ spreuerunt mādata dei illud Thobie. iij. Facti sumus in opprobrium ꝛ fabulā gentibus. quia non egimus pcepta tua. De quinto Math. xiij. Fulgebūt iusti sicut sol in regno patris eorū. Justi videlicet q̄ iusticiā preceptoꝝ dilexerūt ꝛ iuxta ea iuste vixerūt. De sexto Prouer. vij. Serua mādata mea et viues. Sz quia inter oīa ista saluator ponit vnū precipuū scz reciprocā dilectionem dei patris q̄ diligit omnes obseruatores mandatorum Ideo sciendū q̄ mlt̄a sunt que acq̄runt dilectionē dei ꝛ q̄dāmodo inclināt deū ad diligendū hominē. Primū est deuotio mētis quo ad affectum. Ecci. xlv. Dilectus deo ꝛ hominib⁹ Moyses. qui interp̄tatur aquacitas. ꝛ designat hominē deuotū aquis lachrimarū abundantez. Unde Bern̄. li. de amore dei cap. vij. tractans illud Genes. j. Spiritus domini ferebat̄ super aquas: dicit. Spiritussanctus pcedens a patre ꝛ filio qui ab initio creature supfertur sup aq̄s id est super mentes filiorū hominū fluctuantes: omnibus se offerens: om̄ia ad se trahens inspirando, noxia arcendo, puidēdo vtilia. deum nobis ꝛ nos vniēdo deo. Hec ille. Secundū est contēplatio regni celestis quo ad intellectū. Ps. Diligit domin⁹ portas syon super omnia tabernacula Jacob Porte syon interpretantur contemplatiui quasi speculatiui celestium gaudioꝝ. quas portas diligit dn̄s plus q̄z tabernacula iacob. id est actiuos. quia Jacob interpretatur supplātator. ꝛ significat hominē incipientem supplantare vicia. Terciū est doctrina veritatis quo ad locutionez. Sap. viij. Dominus omniū dilexit illam. s. animam: Et post sequit̄. doctrix est discipline. Quartum est iusticia operis boni quo ad actōez Ps. Diligit iustos dominus. Prouer. xv. Qui sequit̄ iusticiaz diligetur a dn̄o. Quintum est honor et gloria sancte cōuersatiōis quo ad boni exempli ostensionē. Esa. xliij. Exquo honorabilis fact⁹ es in oculis meis et gloriosus: ego dilexi te. Sextū est hylaris et iocunda elemosinaruz largitio quo ad proximū. ij. Corinth. ix. Hylarem datorem diligit deus. Septimum est virginitatis incorruptio quo ad corpus propriuz Johānis vltio. Conuersus petrus vidit illum discipulū quem diligebat Jesus. dicitur de Johāne qui fuit virgo. et Prouerbiorum. xxij. Qui diligit cordis mundiciam habebit sibi amicum regem. Octauum est

discretio sapientie in cognoscendis. Sap.
viij. Neminē diligit deus nisi cum quo sa/
pientia habitat. Nonū est puritas innocē/
tie in faciendis Osee. xj. Puer israel ⁊ dilexi
eū. Decimū est simplicitas intentiōis recte
in appetendis. j. Paral. vlt. Scio ꝙ ꝓbes
corda et simplicitatem diligas. Ultimū est
obseruatio diuini sermonis, vt hic dr. Pa/
ter meus diliget eum. Certe maxia vtilitas
est sermonis diuini auditio ⁊ obseruatio, q̄
tanti dñi ꝓcurat dilectiōez, ꝓcurat insuper
etiā aīaꝝ nostrarū ab infirmitatib9 diuer
sis curationē. Unde obseruatio sermonis
diuini maxime curat et sanat oēs infirmita
tes nostras spūales, iuxta illud. Sermo tu
us dñe sanat oīa Sap. xvj. Homo pecca/
tor habet septē graues infirmitates scz supꝑ
biam tanꝙ̄ frenesim ⁊ mētis alienationem
que nec se nec alios bñ iudicat. Sz ista cu
ratur sermone diuino: qui suadet humilita
tem dicens illud Eccī iij. Quāto maior es
humilia te in oībus. Secunda infirmitas
est ira, que est quasi febris acuta: patiēs ca/
lorem ⁊ sitim maximam. Sic ira continue
sitit vltionem cum labore iracundie. Sed
et istam curat sermo diuinus dicens illud
Jacobi. Ira viri iusticiā dei non operatur
Jaco. j. Tercia infirmitas est accidia q̄ cō/
parat̄ paralisi: que est membrorū debilita/
tio et dissolutio, ita ꝙ ꝓprios actus ꝑficere
non possunt Ista curatur per valde calida
scz per cōsideratōez ignis infernalis. Quar
ta est auaricia. ⁊ significat̄ per ydropisim. q̄
quanto magis bibit de tāto plus sitit. Ista
curatur ꝑ elemosinā et oꝑa pietat̄, iuxta il/
lud Frange esurienti panem tuū. Isa. lviij
Quinta infirmitas est ictericia, ⁊ significat
inuidiā: que infirmitas facit hominē palli/
dum ⁊ glaucū: et nō ꝑmittit sua siccitate fel
diffundi ꝑ venas Sic inuidus homo per
inuidie siccitatem fit pallidus et glaucus.
Unde Ouidi⁹. Inuidus inuidia combu/
ritur intus ⁊ extra. Intus scz in aīa ⁊ extra
scz in corꝑe. Sed talis infirmitas pōt cu/
rari sermone diuino, vbi dicit̄. Diliges de/
um ex toto corde, et proximū tuum sicut te
ipsum. Sexta infirmitas est gula, et signifi
catur per epilensiam que facit hominē ca/
dere corꝑalr in ignē ⁊ in aquam. Sic gula
la in diuersa genera peccatorūz, sicut patet
de Loth Genes. xix. Ista curat̄ ꝑ abstinen

tiam, iuxta illud apli Ephe. v. Nolite ine/
briari vino in q̄ est luxuria. Septia est lu/
xuria que cōꝑat̄ lepre q̄ nascit̄ ex calore cor
rupto et deordinato, ⁊ est contagiosa. Sic
luxuria hec sanatur ꝑ continentiā. Iuxta il
lud Luce. xij. Sint lumbi vestri precincti.
Ecce quō ad omēs infirmitates sermo di/
uinus adhibet remedia. ⁊ ideo maxime est
vtilitatis.

D

Dixi tercio ꝙ in ꝟbis ꝑmissis
tangitur diuinaꝝ ꝑ
sonaꝝ gratiosa visitatio: quaz tota trinitas
homini facere intēdit. cum dr: Et ad eū ve
niemus. scz ego ⁊ pater ⁊ spūsctūs, ⁊ māsi/
onē apud eū faciem⁹. Circa qd sciendū ꝙ
duo hic ꝓponit que deus suis electis repro
mittit. Prīo suum gratiosum aduentū ⁊ de
scensionē ad hominē: ibi. ad eū veniemus.
Scdo suauissimā suā in corde ipsi⁹ homis
inhabitatōem. ibi. et māsionem apud eū fa
ciemus. O ꝙ̄ dulcis hospes anīe dulce re/
frigeriū homī pctōri. De primo sciendū ꝙ
dñs venit in mentē hoīs mltiplr. Ad q̄sdā
eīn dedignatur venire: sicut ad pctōres in
pctīs manentes. iuxta illd Sap. j. In ma/
liuolam aīam nō intrabit spūs sapie. Ubi
dicit Holgoth assignādo rōnez hui⁹, quia
si vnum ꝯtrarioꝝ sit in summo nihil secum
cōpatit̄ de suo cōtrario. Deus aūt est sum/
ma bonitas, ⁊ ideo nullo mō habitat cum
malicia. Natura eīn respuit vt ꝯtraria ꝯiū
gantur: dicit Boeci⁹ de ꝯsolatōe. Et iō sa/
piētia in maliuolā aīam nō intrabit. Et di
cit notāter: nō intrabit, qr nō solū nō inha/
bitabit sed nec introibit in eā. Ad quosdaz
aūt venit ⁊ descendit sed eos nō inhabitat
diu. sicut illos q̄ ad vomitū reuertūtur fm
Lyram sup Johem. De q̄b9 dr. ij. Petri. ij.
ꝙ tales sunt sil'es cani reuertēti ad vomitū
et sui lote in volutabro luti. Ubi glo. ordi/
naria dicit. Canis cū vomit: cibuz q̄ pect⁹
ꝑmebat ꝓijcit. sed cū ad vomitū reuertitur
vnde leuigat⁹ fuerat/rursus occupat̄. Sic
qui nequiciā que mētis intima ꝑmebat cō
fitēdo ꝓijcit: post ꝯfessionē dū repetit/resu/
mit. Sus dum in luto lauatur sordidior ef
ficitur ⁊ reuertit̄. sic qui peccatum plangit
nec tamen deserit pene grauiori se subijcit:
qui et ipsam quam flendo potuit veniam
habere contempsit et quasi in lutosa aqua
semetipsum voluit, quia dum fletibus suis

vite immundiciaz subtrahit añ dei oculos sordidas ipas etiã lacrimas facit. Hec glo. Circa quod sciẽdũ ꝙ duo sunt impedimẽta quibꝫ impeditur visitatio et inhabitatio spũssancti. Unũ qḋ impedit visitationẽ eiꝰ est mẽtalis malicia. Et quo ad hoc dicitur Peruerse cogitatões sepant a deo. i. puerse affectões cogitatiõis. Secundũ qḋ impedit mãsionẽ dei in hoĩe est ĩmũdicia corporalis, vnde licet in maliuolã animã non intret sapientia diuina: tamẽ in corpus subditũ peccatis nõ negatꝰ quin intret, sed diu nõ inhabitat. Cuiꝰ dicti põt esse rõ vt ostẽdat differentiã inter pctã carnalia ꝛ spiritualia: ꝛ maxime pctã malicie cuiusmodi ẽ ira inuidia, supbia, quia ista sunt minoris verecundie sed maioris culpe ꝭm Gregoriuz. Sed pctã carnalia sunt maioris ꝟecundie et minoris culpe, ꝛ ideo vt cõiter faciliꝰ cõterunt homĩes de pctõ carnali ꝛ cũ maiori verecundia satisfaciũt ꝙꝫ de pctis spũalibꝫ. Unde peccata spũalia sicut odiuz. inuidia ira, supbia, magis in hominibꝫ ꝯtinuantur ꝙꝫ peccata carnis. Et ideo dicit ꝙ in maliuolam aĩam nõ introibit spũalr. sed in peccatores ꝛ reos carnaliuz pctõꝝ bene intrat aliqñ sed nõ inhabitat in eis ꝭm Robertũ Holgoth sup librũ Sapiẽ ca. j. Un Gregoriꝰ dicit. Maliuola aĩa est que in corde tenet odiũ ꝛ tumorẽ. Corpus aũt subdituz peccatis est qḋ (ꝭm aplm) fornicationi: nõ dño seruit. Propterea dicitꝰ Esaie. lv. Derelinquat impius viam suã ꝛ vir impius cogitatões suas. Ad quosdaz ꝟo deus venit ꝑ iustificationẽ a peccatis ꝛ inhabitat ac manet ibidem in cordibꝫ eorũ ꝑseueranter per gratiã confirmantẽ corda eorum in bono. Tales fuerunt apli vt dicit Lyra sup Johan, in quibus mansit deus ꝑ gratiã in p̄senti, et postea per gl'iam in futuro. Manet aũt pater et filius et spiritussanctꝰ in quibusdã cõiter et libenter, in quibusdã ꝟo specialiter et libẽtissime, ꝛ hoc ꝭm diuersas virtutes q̇bus homo diuersimode meretꝰ dei inhabitationẽ in se. Unde p̄ma ꝟtꝰ q̄ meretꝰ dei habitatõem in hoĩe est credulitas vera. Ephe. iij. Habitare xp̄m ꝑ fidem in cordibus vestris, supple det vobis deus vt hoc ꝯseq̄mini. Scḋa est fortitudis constantia q̄ habetꝰ ꝑ spem Esa. xl. Qui sperãt in dño mutabũt fortitudinez. Ps. Tu aũt in sancto habitas laus israel. Sanctũ vocatur firmũ. Unde dicitꝰ. sanctificetꝰ nomẽ tuũ id est firmetꝰ. Tercia est deuotio interna. j. Regũ. viij. Dixit dominꝰ vt habitaret in nebula. Nebula humida est et designat animã penitentis cõpunctiõis lacrimis humectatam. Quarta est conuersatio celestis Ps. Ad te leuaui oculos meos qui habitas in celis. id est in celestibus viris. Quintum est discretio respectu inferioꝝ. Prouerbioꝝ. viij. Ego sapientia in cõsilio habito, et eruditis intersum cogitatõibꝫ. Sextũ est contẽplationis speculatio respectu supnorum. Ps. Factus est in pace locus eius et habitatio eius in syon, quod interp̄tatꝰ specula. De qua dicitꝰ Hier. xxxj. Statue tibi speculã. Septimũ est mẽtis humiliatio respectu oĩm istoruz. Esa. lvij. Habitat dñs cũ ꝯtrito ꝛ hũili spũ vt viuificet spũm hũilium ꝛ viuificet cor contritorũ. Octaua est dilectõ operosa, de qua dicitꝰ hic. Si quis diligit me ꝛc. Sequitꝰ. Et pater meus diliget eũ. et ad eum veniemꝰ. Specialr autez et libentissime manet deus ꝛ inhabitat q̄sdam, ꝑpter quatuor ꝑpter que amicus solet manere apud amicũ. Primo eñ libentissime manet homo apud illũ qui eum specialiter et instãter rogat ꝛ quasi trahit ꝑ palliũ sicut de illis duobꝫ discipulis dr Lu. xxiiij. ꝙ coegerunt xp̄m dicẽtes. Mane nobiscũ dñe qꝛ iã aduesꝑascit, ꝑ qḋ significantꝰ illi q̇ totũ tp̄s vite sue in bono deduxerũt: ꝛ tandem feliciter cõsummauerũt, q̇. s. mane puericie, in virilitate q̄si meridie, in senectute q̄si vespe: semꝑ dño placuerunt. Scḋo libentissime manet amicꝰ vbi opulẽter reficitur, sicut christus mãsit apud Zacheũ. Lu. xix. Hodie in domo tua oportet me manere. Zacheus eñ erat p̄nceps, ꝛ ipse diues. Sciuit dñs quia apud diuites est bonuz hospitium. Diuites sunt hoĩes opulẽti virtutibus. scꝫ iusticia, misericordia, humilitate. Unde quanto ditior est homo: tãto maiores habebit amicos, quia dicitꝰ Prouer. xix. Diuitie addunt amicos ꝑlimos, ꝑ hoc etiam significatꝰ ꝙ dñs libentissime manet vbi multa paupibus largiuntꝰ. j. Joh. iij. Qui habuerit subam huiꝰ mũdi ꝛc. Et seq̄tur, quõ charitas dei manet in eo. Tercio libẽtissime hõ manet vbi ẽ pax et securitas Sic christꝰ mãsit trãs iordanez vbi iohes

erat baptizans. eo ꝙ iudei q̃rebãt eũ inter-
ficere Joh. x. Et locus ille vocat⁹ est betha
nia qui interpretaꝛ obedientia ꝑ quod desi
gnaꝛ ꝙ xp̄s libẽter moraꝛ in loco obedien-
tie: vbi subditi obediũt p̄latis. Cuius ratio
est. qꝛ ibi secur⁹ est ꝙ eũ nec mũdus nec dia
bolus inimici eius eijciũt. Sic puer chri-
stus mãsit in hierusalẽ in tẽplo Lu. ij. Hie-
rusalẽ interp̄taꝛ pacifica. in pace ẽ libenter
manet. Non mireꝛ ergo pctõr ꝙ in eo chri
stus nõ manet. quõ em̃ manebit in illo ho
spitio vbi dona sua sunt in ꝑiclo. Dicit em̃
Bern. Periclitaꝛ castitas in delicijs, hũili
tas in diuitijs, pietas in negocijs. veritas
in m̃ltiloq̃o. charitas in hoc nequã seculo.
Quarto libẽtissime hoĩes manent vbi dili
gunꝛ et habẽt amicos. Sic christus apud
marthã ⁊ magdalenã mãsit. qꝛ eum dilige-
bant. Signum aũt fuit qꝛ eũ diligebãt. q̇a
ad nutuz sibi seruiebant: et oĩa mãdata sua
et sermones suos seruabant. Magdalena
em̃ sedebat secus pedes dñi audiens ṽbũ
illius. Martha aũt ministrabat. Per que
significaꝛ amor dei ⁊ ꝓximi. Unde habens
amorẽ istũ duplicis vite. scʒ actiue: qui per
marthã. et cõtẽplatiue: q̇ ꝑ magdalenam si
gnificaꝛ: habet xp̄m hospitem. Nos igitur
fratres charissimi studeamus xp̄o dignum
cordis hospitiũ p̄ꝑare: vt tandem suã socie
tatẽ mereamur obtinere. Quod nobis pre
stare digneꝛ ⁊c.

In die Penthecostes. II
Sermo. LXXV.

Paraclitus autẽ spũssanctus quẽ mittet vob pa-
ter in nomine meo ille vos doce
bit oĩa. Joh. xiiij. Si cõsideremus fratres
charissimi nature nostre cõditionẽ in seipa
q̃ꝫtum ad esse nature. q̃ꝫtuz ad esse gratie. et
q̃ꝫtum ad esse gl'ie: absqꝫ dubio nihil inuenie
mus nisi fragilitatẽ: imbecillitatẽ ⁊ vanita-
tem. Nã q̃ꝫtum ad esse nature tota vita no
stra nõ est nisi corruptio. eo ꝙ oĩs caro cor-
rũpit viã suã Gen. viij. Unde esse nostruz
est valde fragile infirmũ ⁊ debile. Juxta il-
lud. Seru⁹ tuus sum ego: hõ infirm⁹ et exi
gui tp̄is Sap. ix. Exiguũ em̃ ⁊ cum tedio
est tẽpus vite nostre Sap. ij. Et Job. xiiij.
Breues dies hoĩs sunt. Quãtũ etiã ad esse
gratie vita nostra nõ est nisi defectio. eo ꝙ
quantũcunqꝫ hõ sit ꝑfectus et sanctus q̃n-
tum potest acq̇rere ꝑ naturã sine gratia ni-
hil faciet meritoriũ ad salutem vite eterne.
Hinc dicit Salomõ. Si q̇s cõsummat⁹
fuerit inter filios hoĩm si abfuerit ab illo sa
piẽtia tua: in nihiluz computabiꝛ Sap. ix.
Quantũ ṽo ad esse gl'ie vita nostra non est
nisi oĩmodo frustratio. eo ꝙ si difficile esti-
mamus que in terra sunt et que in ꝓspectu
sunt inuenimus cũ labore: q̃nto mag' que
in celis sunt quis inuestigabit Sapieñ. ix.
Quia igitur homo consideratus in se mul
tum defectuosus est taʒ sua naturalia in vi
ta ista dirigere q̃ꝫ gratuita acq̇rere: q̃ꝫ etiaʒ
celestia possidere sine grã spũssancti. Hinc
est ꝙ necessario habet postulare donuʒ ei⁹
qui cũ venerit docebit oĩa supradicta. iux-
ta illud Sap. ix. Sensum tuum quis sciet
nisi tu dederis sapientiã tuã et miseris spiri
tumsanctũ tuũ de altissimis. Et Sap. xiij.
dicitur. Uani sunt omnes homĩes in qui-
bus non subest scientia dei. Ex quibus pa
tet magna necessitas missionis spũssancti.
Nam a corruptione inesse nature renoua
ri nõ possumus nisi per ipsuʒ. eo ꝙ natura
nostra corrupta per pctm̃ originale: nõ ni-
si per ip̄m renouaꝛ ab infectõne originalis
culpe. iuxta illud p̄s. Emitte spũm tuum ⁊
creabunꝛ ⁊ renouabis faciem terre. Johã
nis. iij. Nisi quis renat⁹ fuerit ex aq̃ ⁊ spũ
sctõ ⁊c. Jn signum huius spũssanctus fere
baꝛ suꝑ aquas Geñ. j. Et in colũba super
christũ baptisatũ Matth. iij. A defectione
etiã culpe actualis purgati in esse gratie nõ
possumus ꝯfirmari in bono nisi ꝑ spiritũ-
sanctum. eo ꝙ licet gratiã gratis datã gene
raliter accipimus oẽs, tamẽ nõ nisi ꝑ spũm
sanctũ confirmamur in eo per gratiaʒ gra-
tum facientẽ. Uñ petit p̄s. Cõfirma h̄ de⁹
quod oꝑatus es in nobis. Jn signuʒ hui⁹
datus est spũssanct⁹ in specie ignis hodie
ad ꝯsolidandũ infirma. ad roborandũ de-
bilia. ad fortificandũ dissoluta. Naʒ ꝑ ip̄m
correcte sunt semite eoꝝ q̇ sunt in terris. ⁊ ꝑ
eum didicerũt hoĩes que tibi placent Sa
piẽtie. ix. Quantuʒ ṽo ad esse glorie sumus
certificati ꝑ firmam ⁊ indubiam spem eo ꝙ
accepim⁹ spũmsanctuʒ pignus hereditatis
nostre Epheꝛ. j. Jn signum cuius spũssan
ctus diciꝛ descẽdisse de altissimo celo. Sa
pientie. ix. Nisi miseris spũmsanctũ tuũ de

altissimis, quia per ipm ad altissimū celoꝝ
spes est nobis data ꝑueniendi. Altū est ce-
lum planetaꝝ, altius stellarū fixarū. altissi-
mū est celum empireū: quod dr̄ celuꝫ trini
tatis: in quod celum recipiunt anime san-
ctorum. et hoc non est nisi ꝑ spūsanctum q̄
animas illuc deducit. Psal. Spiritus tu9
bonus deducet me in terrā rectam. Ut igi
tur de tanto renouatore confirmatore ꝛ de
ductore qui nos docet omnia hec loqui et
audire valeamus: ab ipso primū gratiā lo-
quendi ꝛ audiendi imploremus quatenus
et si nō visibiliter saltēꝫ inuisibiliter in nos
descendat in igne deuotionis incendendo
nostrū desideriū ad audiendū: et in lingua
dirigendo sermonē nostꝝ ad eloquendum
vt possim9 doceri oīa supradicta. quod vt
facilius assequamur matrē glorie implore-
mus dicētes. Aue maria gratia plena ꝛc.

Paraclitus spūsctūs quē mittet pater i
nomie meo ille vos docebit oīa. Joh. xiiij.
Sicut dicit Dyonisius. ij. cap. de diuinis
noib9, habent causata causalium receptas
imagines. Causalia vocat causas. causata
vocat effectus. ymagines vocat similitudi
nes. Hoc est tantū dicere ꝙ opus factū cre
atum vel ꝑductū ab aliquo habet similitu
dinē ad illum a quo factum est creatū geni
tum vel ꝑductum. Idcirco sicut deus pa-
ter per verbum creando imprimit ratōna-
li creature suā silitudinē quantū ad esse na
ture, sic appropriate loquendo per spm̄san-
ctum recreando imꝑmit suam silitudinem
q̄ꝫtum ad esse gratie. Juxta illud Augusti-
ni li. iij. contra Faustum. Verbo suo sum9
conditi ꝛ instituti, sed gratia sua scꝫ spūsan
cto nos genuit vt essemus filij et discipuli.
Propter quod verbum incarnatū qd̄ na-
scitur ex substantia patris: ipostaticū amo-
rem. i. consubstantialem qui ab eis proce-
dit tripliciter cōmendat in verbis proposi
tis di. Paraclitus. Primo enim proponit
nobis istum amorem tanq̄ꝫ clarum ꝛ nobi
lem ex magnificentia personali: cum vocat
eum paraclitū spiritūsanctū. Secundo in-
ducit modum possibilem huius amoris ex
influentia liberali, cum dicit. Quem mittet
pater in nomine meo. Tertio ostendit fru
ctum eius missionis efficacem et vtilem ex
sufficientia virtuali, cum subditur. ille vos
docebit omnia.

A

Dixi primo ꝙ ꝑmo proponit
nobis amorē qui est spūssanctus tanq̄ꝫ cla
rum ꝛ nobilem ex magnificētia ꝑsonali. cū
dicit: spūssanctus paraclitus. Magna pla
ne et ꝑfectissima est ista nobilitas qua ma-
ior nequit inueniri inter omnes spūs. Di-
cit em̄ Bernardus in floribꝫ suis li. ix. cap.
xxvj. quatuor esse genera spirituum scꝫ pe-
corū: hoīm: angeloꝝ. quoꝝ nullū istoꝝ pos
sumus appellare nobilitate ꝑfectuꝫ. sed so-
lus spūs dei qui omnes alios ꝯdidit ꝛ mo
dū nature eis tradidit: ille solus est nobili-
tate ꝑfect9. et illa nobilitas bn̄ exꝑmitur in
hoc ꝙ dicit spūssanct9. Attribuit autē hoc
nomē sibi duplici ratione. Primo, q̄a sicut
dicit Aug9. iij. li. de trini. Qui cōis est am-
bobus vocat ꝓprie quod ambo cōstituunt
sed quia pr̄ est spūs, et fili9 est spūs: ꝛ pr̄ est
sanctus et filius est sctūs, et quia ꝓcedit ab
vtroq; ideo vocat spūssanctus. Secundo
ex ipsa significatione, quia hoc nomē spūs
in rebus corporeis impulsionē q̄ndā ꝛ inci
tationē significat. Nā flatū ꝛ ventū spiritū
vocam9. Est aūt ꝓpriuꝫ amoris ꝙ impellat
et moueat volūtatē amātꝭ in amatū. San-
ctitas illis rebꝫ attribuit que in deuꝫ ordi-
nant. Ista ergo ꝑsona q̄ ꝓcedit ꝑ modum
amoris ꝓprie spūssctūs vocat. Tercio q2 q̄
sunt vnū amore dicunt vnū spū. ꝛ q2 spūs-
sanct9 ē amor: iō ꝯueniēter spūssctūs dicit.
ita dicit btūs Thomas sup. j. Sniaꝝ dis.
x. Bn̄ g̊ ꝯgruit hoc nomē spūisctō vt dicat
spūs, nā vbi vult spirat Joh. iij. Ex cuius
spiratione hō in dilectōe ꝛ amore dei ꝑfici
tur totalr̄. Spirauit em̄ hodie in aplos. ex
q̄ spiratōe fuerunt maxime accensi in amo
re dei. Ab illo em̄ die amauerunt xp̄m inse
ꝑabilit. vn̄ q̄ prius relicto eo oēs fugerunt.
deinceps ꝛ ꝑampli9 colla sua ꝓ eo tirannis
exposuerūt et submiserūt, ita ꝙ nō solū ver
ba tirannoꝝ asꝑa: obprobriosa: ꝛ cōtumeli
osa, sed ꝛ nec durissima verbera et atrocissi
ma tormēta eos a xp̄o seꝑare potuerūt: di.
illud. Quis nos seꝑabit a charitate christi.
an ignis. an gladius ꝛc. Rom. viij. Scdō
amauerūt xp̄m inseꝑabilr̄. iuxta illud Can
ticoꝝ vltio. Aque multe nō potuerūt extin
guere charitateꝫ. vbi glo. ordi. dicit. Aque
multe sunt persecutiones. Unde flumina
persecutionuꝫ vel carnalium voluptatum

nō potuerunt in aplīs extinguere charitatem. Tercio amauerunt eū ꝑseuerant. Jo. xv. Maiorē dilectōem nemo habet nisi vt animā suā ponat ꝗs ⁊c. B Sed dices. Que sunt signa huius amoris spūssancti ꝑ que possum ꝯgnoscere me hr̄e amorē suum. R̄ndeo tibi ꝙ amor dei in homīe ex tribus potest cognosci. Primo ex obseruatione p̄ceptoꝝ. Joh. xv. Vos amici mei estis si feceritis q̄ ego p̄cipio vobis. Scđo ex superogatiōe cōsilioꝝ. Joh. xiiij. Si ꝗs diligit me sermonē meū seruabit. Notāter dicit sermonē: non p̄ceptū. vt includat etiā cōsilia que sunt posita in sermone xp̄i euangelico. Tercio ex fide credendoꝝ. Joh. xvj Ipe pater amat vos: qꝛ vos me amastis et credidistis. Sunt aūt tres gradus huius amoris christi ſm Hugonē in libro de ꝑfectione nouicioꝝ. Prim⁹ est sic amare ꝯcessa a deo ⁊ vti eis vt tamen illicita deuitet. ⁊ amori dei nulli⁹ rei amorē p̄ponat. sicut illi q̄ sic ea que mūdi sunt diligunt. ⁊ tn̄ in eoꝝ amore vl' cupiditate pctā mortalia deuitāt seruando que deus p̄cipit facere: et tenendo que ꝓhibent̄ ab eo. Juxta illō Math. xix. Si vis ad vitaꝫ ingredi serua mādata dei. Et iste est prim⁹ gradus amoris ꝑ quē homo p̄mo incipit ingredi viaꝫ vite. Propter hoc dr̄ Si vis ad vitam ingredi. Secundus est: cū homo voluntate pleniori et affectu feruētiori nō solum cōmunia precepta ꝯtētus est seruare: sine q̄bꝰ nō est salus. sed etiā ad oīa que dei sunt studiosus est et volūtarius tam faciendo in se q̄ꝫ in alijs ꝓmouēdo et cōsulēdo. quod est ꝓprie bonoꝝ et religiosoꝝ. De q̄bus dicit Bern̄. Nō est vestrū circa cōmunia lnaguere p̄cepta. necꝫ hoc solum q̄d p̄cipiat deus: sed quid velit. Vn̄ aplus. Probātes que sit voluntas di beneplacēs ⁊ ꝑfecta. Quantū em̄ amas dn̄m tuū tantū studiosior es ꝓmouere bn̄placitū eius vbi potes ⁊ honorem: ⁊ cauere eius offensam ⁊ inhonorationē. Fidelis etiā famulus ea diligentia qua cauet dn̄m suum in se offendere per pctm̄: ita etiam cauet ⁊ dolet eum inhonorari ab alijs ꝑ scandalum ⁊ prauū exemplū. quia indisciplina famuloꝝ redundat in dedec⁹ dn̄oꝝ. Quis em̄ fidelis famulus patienter sustineat cōtemptū dn̄i sui: iniurias. ne dicā: ꝓmoueat sed augeat. Tercius gradus hui⁹ amoris est: tanto affectu estuare ad deū ꝙ sine ipso quasi viuere nō possit coartatus desiderio dissoluendi et esse cum christo. Talibꝰ viuere est in fastidio. et mori in desiderio: etiā ꝑ dura tormenta. Hoc desideriū fecit Andream amplecti crucem. Stephanū orare ꝓ lapidātibꝰ: q̄ ei celum patefaciebat qđ anhelabat ingredi. Laurētiū deridere carnifices. Vincentiū ꝓuocare tortores. Agatham letissime ire ad carcerē. et ceteros gloriosos martires gaudere in tribulationibꝰ. Sic apostoli amore isto hodie inflāmati: ibant gaudentes a cōspectu cōcilij: qm̄ digni habiti sunt ꝓ nomīe eius ꝯtumeliā pati Actuū. v. Experiamur igitur in nobis ⁊ probemus si huius amoris ardorē in aliq̄ istorum sentimus: nutriamus istum ignē spūssancti inflāmantes nos ad desideriū celestium et cōtemptum terrenorum. ardeamus pariter mutuo igne charitatis ad ꝓximos vt digna habitacula spiritussancti esse mereamur. O, si quod absit nonduꝫ igne isto incaluimus. incēdamus eum in cordibus nostris sanctis desiderijs. orationibus. ieiunijs. elemosinis. Sicqꝫ petamus cū dicentes. Accende lumen sensibus: vt scilicꝫ sensus nostri non dispergantur ad illicita: sed intendant ad recta. vt os nō loquatur iniqua. oculi non concupiscant lubrica. nares non odorent suauia. aures non delectētur in ꝟbis aut sonis lasciuie. ⁊ manus custodiantur ab operibus nequicie ⁊ malicie sed totus homo exterior intendat ad honorem dei et salutem sui proximi. vt sic infuso amore cordibus infirma nostri corporis virtute perpetua firmentur. Et tantum de primo. L

Dixi secundo ꝙ saluator in verbis p̄missis inducit nobis modum possibilem huius amoris ex influentia liberali: cum dicit Quem mittet pater in nomine meo. Vnde deus pater ⁊ filius vn⁹ deus cū spūscō ex magna liberalitate influxerūt spm̄scm̄ cordibus hūanis: quē q̄dāmō videbat̄ īpossibile exigētibꝰ aut poti⁹ ꝓhibentibꝰ peccatis nr̄is q̄bus corda tanq̄ꝫ vasa immūda erāt ad suscipiendum tantū donum diuine dilectionis. Nunc igitur quia per passionē christi emundata sunt: purificata ⁊ pulcrificata. ideo īfusa est dulcedo spiritussancti

In die Penthecostes

Circa cuius missionez videndum est de pluribus. Et primo de eius ꝓcessione eternali: quō ꝓcedit a patre ⁊ filio. Secūdo de eius missiōe tꝑali. Tercio de figura visibili in qua semel missus est. et de inuisibili in qua semꝑ aut sepe mittit̃. Et circa ista de tēpore. die. hora. loco missiōis eiusdē. De p mo sciendū ꝙ spūssanct⁹ ꝓcessione eterna li ꝓcedit a patre ⁊ filio. iuxta illō Joh. xiiij. Paraclitus quē ego mittā vobis a p̄re spiritū veritatis q̄ a patre ꝓcedit. Itez aplus Misit deus spūm filij sui. et in mltis locis scripture. Et hoc ꝓbat̃ quadruplici exemplo. Primū est q2 sicut mūdus fuit creat⁹ a patre ⁊ filio ⁊ spūsancto: ita ꝑ eandē voluntatē p̄r ⁊ fili⁹ spirant spūmsctm̄. Qđ est tantum diccre ẜm Aug. li. de trini. ꝙ sicut generatio filij est rō ꝓductōnis in esse eaꝝ naturali: ita ꝓcessio spūsscti eterna ꝓcedentis vt amor patris in filium ⁊ ecōuerso est causa et ratio omnis liberalis donatiōis ⁊ oīs effectus causati in creaturis. Secūdū exēplum est de mente nostra in qua noticia generat̃ a rōne. ⁊ a noticia ⁊ ratione procedit amor. q2 nullus diligit nisi q̄ cognoscit ẜm Aug. liij. de trini. ita spūssctūs a p̄re ⁊ filio Terciū exemplū est de sole q̄ generat radium sicut pater verbū. ⁊ radi⁹ cum sole ꝓducit ardorem. sic filius cum patre spūmsctm̄ Quartū exemplū est Damasce. q̄ dicit ꝙ sicut Eua fuit ꝓducta ex substantia Ade: ita filius ex substātia patris. et sicut fet⁹ de substātia vtriusq3: ita spūssctūs de patre ⁊ filio. Sed in quē ꝓcedebat spūssctūs ab eterno a patre ⁊ filio: cū nulla creatura fuit in quā ꝓcederet. Rn̄deo ꝙ ꝓcedebat sicut ⁊ nunc ꝓcedit a patre in ipsummet patrez. q2 q̄cq̄d habet spūssanct⁹ a patre habet. et ideo habet esse in patre ẜm Aug. Scđo ꝓcedebat sicut ⁊ ꝓcedit nunc a filio in ipm filiū met. q2 in ipso habet esse sicut v̄bū in patre ẜm Ambro. Tercio ꝓcedebat sicut nunc ꝓcedit a patre in filiuz. q2 ꝙ sit in filio habet a patre. Quarto ꝓcedebat ⁊ ꝓcedit a filio in patrē. q2 habet esse in p̄re ⁊ ecōuerso. Et iō dicit̃ amor mutu⁹. Et illa duo ẜm Richar. req̄runt̃ ad hoc ꝙ sit iocūdus amor q̄ dicit̃ charitas q̄si chara vnitas duoꝝ. Hoc ē cōtra Grecos ⁊ ruthenos: rusticanos ⁊ rurales ribaldos q̄ negāt ꝓcedere spūmsctm̄ a filio in patrē sicut a patre ꝓcedit in filiū. nō attēdentes ꝙ magnā iniuriā faciunt dei filio in hoc. Nam ꝑ hoc asserūt implicite ꝙ dei filius nō diligat patrē. qđ est absurdissimū. Qđ patet sic. q2 si spūssctūs q̄ est amor ꝓcedit a patre in filiū ⁊ nō econuerso a filio in patrē. tūc pater amat filiū. sed fili⁹ nō reamat ipm. ⁊ sic valde esset degener filius: qđ est stultissimū cogitare: cum ⁊ bruta amant parētes suos. De secūdo sciendū est ꝙ licet spūssctūs eternal̃r ꝓcedit a patre et filio. vt dicit̃ in v̄bis nr̄i thematis. Quē mittet pater in noīe meo. Nec sūt due ꝓcessiōes spiritussancti sed tm̄ vna. ẜm Tho. sup. j. sniarū dist. xiiij. Nec ꝑ istā missionē tꝑalē facta est aliq̄ mutatio in spūsancto. sed bn̄ in creatura sc3 in hoīe in q̄ est mutatio ẜm rē. In spūsancto aūt solum ẜm rationē. Vn̄ ꝓcessio tꝑalis spūssancti nō est aliud q̄3 exit⁹ ꝑsone a ꝑsona sc3 nouo modo inhabitant3 creaturā et cōferētis sibi dona aliq̄ ⁊ virtutes Istud aūt cōuenit spūisancto qui est radix omnis boni eoꝙ est amor. Vnđ exq̄ dona nō ꝓcedūt liberaliter nisi ex amore alicui⁹ ad alterū. idcirco spūisctō merito attribuit̃ virtus liberalis dādi dona dei. qđ cum fit dicit̃ spūssanct⁹ ꝓcedere tꝑaliter in creaturas seu hoīes. Probat̃ aūt ista missio tꝑalis multipliciter. Primo per illud Johelis Effundā de spū meo suꝑ oēm carnem. Itē Dauid. Emitte spūm tuū. Item Esa. Req̄escet suꝑ eum spūs dn̄i. Et petrus. j. Pe. j. ꝙ discipuli euāgelisauerūt spūsancto misso de celo. in quē desiderant angeli ꝓspicere. Que oīa sonāt missionē tꝑalez. Fuit aūt missus tꝑaliter a patre ⁊ filio. Qđ patet primo ex eo. quia ideo dicit̃ pater expectasse filij ascensionē in celū vt ambo mitterēt eum ad significandū ꝙ haberent ambo ptātem mittēdi ipm. Vn̄ Joh. xvj. Nisi ego abiero paraclitus non veniet ad vos. Secundo q2 sicut p̄r et filius ꝯcorditer spirāt spm̄ sanctū: ita cōcorditer miserūt. ⁊ ideo appellat̃ spūs cōcordie ⁊ pacis et vinculum charitat3 ẜm aplm. Ex his infero ꝙ sicut a duabus ꝑsonis videlic3 patre et filio vinculo charitatis colligatis missus est: ita nō potest nisi inter duos haberi ẜm Greg. Unde dn̄s. Ubi duo vel tres congregati fuerint in noīe meo in medio eoꝝ sum Mat. xviij. Iō xp̄s aplis ꝯgregat3 binos ⁊ binos misit ad p̄dicādū: ad significādū ꝙ spūssctūs

in cōgregatiōe charitatiua cōsistit. Ex hoc vlteri⁹ patet ꝙ tm̄ duo sunt p̄cepta charitatis, scꝫ dei ꝛ ꝓximi, vt sicut a duob⁹ missus est: sic respectu duoruꝫ esset missus semel in terris, vt dr̄ Joh. xx. Accipite spūmsanctū. Et semel in celis, iuxta illḋ Act. ij. de q̄ habeẗ in ep̄la hodierna. D Circa terciuꝫ ꝙ spūssanctus missus est in q̄ntuplici specie seu figura, videlicet in specie ignis ardē tis, lingue loquētis, ꝛ colūbe volātis: sic super christum baptisatū, tonitrui tonātis, qꝛ fact⁹ est repēte de celo son⁹ sup aplos, ꝛ nubis rorantis sup xp̄m trāsfiguratū. In specie ignis ardētis ꝛ lingue ꝛ tonitrui, iḋo super aplos descendit quatin⁹ eos potentes faceret ꝛ claros. Inter em̄ oīa elemēta nullum est ita actiuū, ꝛ hoc habet p calorē. nullū ita clarū, ꝛ hoc per splēdorē habet. q̄a ergo vt dicit Holgot sup libruꝫ Sap. ca. ix. apostoli potuerunt dicere xp̄o cū eos misit ad p̄dicandum in ascēsione. Domine quō nos relinq̄s ꝛ ad iudeos transmittis: si verba tua falsa dixerūt. si miracula tua demonibus ascripserūt. si tue sanctitatis apparētiam in scādalū puerterunt. q̄d inter eos facere poterim⁹ nos ignari q̄ habem⁹ paruā sciāꝫ, nos infirmi qui habemus paruā potentiā, nos realiter peccatores q̄ habemus lesam ꝯsciam, nos non reputati qui nullaꝫ habemus in mūdo audientiā. et nos aridi qui nullā habemus celestis roris abūdantiam. Et ideo spūssanctus missus est ꝓ oībus istis vt reformator defectuum. In linguis datus est q̄tum ad oīm sciaꝝ noticiā p quod designaẗ eloquētia vocis: q̄ multū est p̄dicatori necessaria. Nō solum em̄ doctor et p̄dicator debet docere eleganter. sed etiā suauiter ꝛ delectabiliter ꝰm Aug. iiij. ḋ doctrina xp̄iana ca. ij. Scḋo in igne dat⁹ ē q̄tum ad relucentiam claritatis. q̄tum ad operum ꝛ miraculoꝝ operationem. Vnḋ apl̄i claruerūt miraculis ꝛ signis sicut ꝛ linguis. Actuū. ij. Per man⁹ aūt aploꝝ fiebāt signa ꝛ ꝓdigia multa. Per p̄mū aūt habuerunt magnā sciam. Per secundū magnaꝫ potentiā. Spūaliter ignis iste in nobis significat charitatē, de quo Lu. xij. Ignē veni mittere in terrā. ꝛ q̄d volo nisi vt ardeat. Vnḋ spūsctūs q̄ est charitas patris ꝛ filij ideo in igne missus est, qꝛ inter oīa elementa ignis est maioris actiuitatis. Scḋo, q̄a

maxime tendit sursum. Tercio qꝛ crescit in infinitū p appositionē cōbustibiliū. ij. ḋ aīa. Quarto q̄a est forma oīm alioꝝ elementoꝝ. Sic ꝰm Holgot sup libꝝ Sapie ca. xvj. Inter oēs ꝩtutes charitas est mag actiua. Amor em̄ dei ꝰm Greg. opaẗ magna si est. Secundo tendit sursum, naꝫ incipit a deo et oīa ordinat in deū. ꝛ sicut ignis maxime calefacit ad supius: minus ad lat⁹: ꝛ minime deorsum, ita hn̄s charitateꝫ maxime in deū, minus in seip̄m ꝛ proximum, minimū habet ad corpus suum ꝛ munduꝫ. Tercio charitas crescit in infinitum. Nam bonis opibus augeẗ nec finem habet augmēti in p̄senti vita. q̄a hic incipit ꝛ in futuro nunq̄ terminaẗ. Quarto est forma omniū virtutum. qꝛ sine charitate nullus actus virtut est meritori⁹. Sed certe mirabile est ꝙ hodie ignis iste fere extinctus est, ita vt impleatur illud dictū christi Math. xxiiij. vbi dixit, quia refrigescet charitas multorū. Vn̄ bodie potest dici illḋ Sap. xvj. Ignis scꝫ spiritussancti et charitatis: virtut sue id est potentie sue et actionis oblitus est. nec mirum est, quia modo ignis peccatoꝝ tantuꝫ est incensus: vt ignis spūsancti om̄ino nō possit habere virtutem suaꝫ. Sicut em̄ dicit salomō. ꝰm ligna silue exardescet ignis. Unde quanto ignis habet materiā lignorū magis siccā: tāto facilius exercet ꝩtutem et actionē suā. et p oppositū de materia cruda ꝛ humida que resistit actioni ignis: intantū ꝙ etiam eum totaliter extinguit. Sic est hodie in mundo. ignis spūsancti habet materiam crudaꝫ. quia corda hominum humore voluptatis et carnalitat madidata. Ps. Intrauerunt aque vsq̄ ad animam meam. et ideo ignis spiritussancti refrigescit et extinguitur. Ignis autem peccati et culpe inuenit corda humana sibi bene aptata arefacta ꝛ exiccata ab omni humore gratie. quia aruit tanq̄ testa virtus mea. Ps. Et semē natū in corde aruit q̄a nō habuit humorē grē Lu. viij. Ideo hn̄ incensus ardet ꝛ consumit corda peccatoꝝ. Job xxxj. Ignis est vsq̄ ad cōsummationem deuorans. Et Eccl. ix. Concupiscentia quasi ignis exardescet. Ad tantū aūt inflāmatus est vt etiam consumat iam speciosa deserti. Hoc est. non solum ardet ignis carnalis cōcupiscentie aut auaricie in simplicibus.

Sed etiã in doctis ⁊ p̄latis maiorībus. eo
ꝙ ſupcecidit ignis auaricie et non viderūt
ſolem. Omnes em̄ a maiore vſq3 ad mino-
rem ſtudent auaricie. Inde eſt ꝙ hodie nō
apparet ignis diuin⁹ in ſpecie lingue loquē
tis veritatem efficaciter. q̇a oēs canes mu-
ti facti ſunt nō valētes latrare. lingue nāq3
aploꝝ claues celi facte ſunt Joh. xx. ſed no
ſtre facte ſunt porte inferni. quia lingue no
ſtre tranſierunt in terrā: non celeſtia ſed ter
rena cogitantes. Nec apparet hodie ignis
diuinus in ſpecie ignis lucentis. ꝑpter qḋ
non lucet lumen noſtrū coram hoībꝫ ꝑ exē-
pli boni oſtenſionē. Sed potius deſcendit
fax viciosa ⁊ fumans fumū ſcandali ꝑnicio
ſum et fetidum. Tertio deſcendit ſpūſſcūs
in ſpecie columbe volantis ꝑpter ſimplici-
tatem: innocentiā et patientiam. Math. x.
Eſtote prudētes ſicut ſerpētes et ſimplices
ſicut columbe. Et iſta tria data ſūt apoſto-
lis cōtra tres defectus. Nam apli p̄dicare
debuerūt ꝑncipibꝫ q̇ fidem impugnabant
per potentiā. Itē philoſophis q̇ impugna
bant per ſapientiā. Tercio populis rudibꝫ
et diuerſis q̇ aplos non intelligebāt ꝑpter
idiomatis differentiā. Dedit ergo chriſtus
ſpūmſanctū aplis ſm̄ Holgoth ſup librū
Sap. ca. ix. in ſpecie columbe vt vincerent
per patientiā. dedit in ſpecie lingue vt infor
marent ꝑ ſapientiā ⁊ idiomatis differentia3.
in ſpecie ignis vt lucerēt ꝑ miraculoꝝ eui-
dentia3. ⁊ vt purgarent mentes hoīm ſicut
ignis aurū: ꝑ fidei potentiā. Actu. xv. Fide
purificās corda eorū. Quarto datus eſt in
ſpecie tonitrui tonantis: eo ꝙ factus eſt re-
pente de celo ſonus. ad ſignificandū ꝙ ſpi-
ritusſanctus dat virtutē implendi p̄cepta.
q2 ſon⁹ facit audire: ⁊ ꝑ ꝯſeq̄ns obedire pre
ceptꝭ: quod bn̄ apparuit in aplis. Vn̄ dicit
de Petro ꝙ tantā habuit ꝟtutem in p̄dica
tione: vt vna die tria milia ad ipſius voce3
tanq3 tonitrui magni ꝯuerterent. Dicit au
tem Albert⁹. x. libro de ꝓprietatibꝫ reꝝ. ꝙ to
nitruū cum deſcendit in fulmine tunc ma-
gis ledit ⁊ mltū obeſt. ſed ſi cū chorūſcatōe
et ſine fulmie tunc bn̄ ꝓdeſt. Sic eſt de mo
dernis p̄dicatoribꝫ et p̄latꝭ. Si em̄ tonarēt
id eſt p̄dicarent cū chorūſcatōe. i. cum luce
bone vite. vere mltū ꝓdeſſent ſicut apoſto-
li. Sed q̇a tonant cum fulmie tm̄ increpā
tionis dure ⁊ ſine chorūſcatione bone vite

ideo magis nocent. De q̇bus veꝝ eſt illud
Matth. xxiij. Dicunt em̄ ⁊ nō faciūt. q. di.
fulminant ⁊ nō chorūſcāt. imo quod dete-
rius eſt aliq̇ etiā coreiſant. Quinto dat⁹ eſt
ſpūſſanctus in ſpecie nubis rorantis: ſicut
ſup chriſtū trāſfiguratū ad oſtēdendum ꝙ
mentes ſpūſctō afflate irrigant̄ rore ſupne
bn̄dictōis. Gen̄. xxvij. Det tibi de⁹ de rore
celi ⁊ de pinguedine terre abūdantiā.

Ex his colligo breuiter iſtud documen
tum: ꝙuis hō nō poſſit certitudinal'r expi-
ri ſe habere ſpūmſctm̄ ſicut nec pōt ſcire ſe
habere charitatē. Eccs. ix. Neſcit hō vtrū
gratia an odio dignus ſit. qn̄q3 tn̄ ſigna po
teſt habere ſm̄ q̄ veriſimil'r pōt ꝯiecturare
ſpūmſanctū ſe habere per gratiam. et acci-
piunt̄ iſta q̇nq3 ſigna ſm̄ ſupradictas figu
ras in quibꝫ apparuit ſpūſſctūs. Apparuit
in ſpecie nubis ſup xp̄m tranſfiguratū. et ſi
gnificat abūdantiā lacrimaꝝ de nube cor-
dis deſcēdentē. In ſignu3 huius ſpūſſctūs
ferebat̄ ſup aquas. Ps̄. Flauit ſpūs eius ⁊
fluent aque. Qui ergo libēter plorat ꝓ pec
catꝭ ſignum eſt doni ſpiritusſancti in eo ma
nentis. Secundū ſignū dimiſſio iniuriaꝝ
quod ſignificat̄ per columbam que felle ca
ret: et ideo ira caret. qn̄ ergo ſe homo prom
ptum inuenit et benignū ad remittendū in
iuriā ſibi factam: euidens eſt ſignum ꝙ ha
bet ſpūmſanctm̄: cum q̇ nullum odiū ſtare
poteſt cū ſit amor. Terciū ſignum eſt deſi-
derium ſupnoꝝ. ideo ſpūſſanctus apparuit
in ſpecie ignis. Sicut ignis natural'r tēdit
ſurſum ⁊ ſe celo ꝯiungit: ita ſpūſſanct⁹ cor-
da illorū quos accēdit ſurſum eleuat vt ter
rena faſtidiāt et celeſtia deſiderent. Ezech.
viij. Eleuauit me ſpūs inter celum et terrā.
Et bene dicit inter celum. non in celum. et
inter terram. non in terrā. quia in celo ſunt
oīno beati. in terra auari. ideo medium de
bent tenere electi: nunc celum cōtemplādo
ꝑ deſideriū: nunc in terra ꝓximorū vtilitati
ſeruiendo per pietatis officiū. Sicut moy
ſes nunc aſcēdebat in montē ad loquendū
cum dn̄o. nūc deſcendebat populū guber-
naturus ſub mōte vt dr̄ Exodi. Et chriſt⁹
nunc aſcēdit cū diſcipulis in monte3. nunc
deſcendebat ad turbas ſub monte Mat-
thei. v. Ex quo infero ꝙ deſeruiens vite cō
templatiue et actiue: magnū habet donum
ſpūſſancti. Quartum ſignum eſt obediētia

p̄ceptoꝝ. quod significat̄ p sonum tonitrui q̄ obedire facit. de hoc sepe dictum est hic. Quintū. refrigeriū tribulationū. vn̄ qn̄ hō in tribulatōib9 gaudet: signum est ꝙ habet spūmsanctū. qꝛ habet q̄si roris refrigerium ne sterilitate tribulationuꝫ terra cordis sui cōsumat̄. Eccl̄. xviij. Nōne ardorem refrigerabit ros. Unde petit eccl̄ia. Sancti spiritus corda nostra mundet infusio ꝛ sui roris intima aspsione fecūdet. In signū hui9 datus apparuit in nube. An aūt iste figure et species spūs ignis colūba ꝛ alia fuerunt res vel tm̄ apparētes. Dicit Tho. in. iij. pte q. xlix. arti. vij. ꝙ fuerunt vere res misterio angeloꝝ facte. que expleto officio suo redierunt in priorē materiā. fm̄ August. in li. de agone xp̄iano. qꝛ nō decet spūmsctm̄ fallaciter apparere. Sed an eis fuit vnitus spūs sanct9 in vnitate psone sicut natura humana coniuncta est filio dei. Dicendū ꝙ non. sed tm̄ p illas figuras visibiles monstrata est spūalis ꝛ interior missio seu donatio spiritussancti. Unde nec ille res. s. columba et alie fuerunt beatificate sicut hūana natura in xp̄o. fm̄ mgr̄m in p̄mo sniaꝝ. dist. xvj. Sed q̄re hodie nō fiūt hmōi visibiles apparitōes. Rn̄deo ꝙ iam ducti sumus ad fidem Unde sicut cessauerūt miracula: ita ꝛ missio visibilis. Un̄ dicit Tho. sup. j. sniarū. di. xvj. ꝙ ad talem missionē visibilē req̄runt̄ tria. Primo tpis opportunitas. q̄ non fuit in veteri testamento. qꝛ nōduꝫ venerat plenitudo tpis Gal. iiij. Secundo requiritur gr̄e plenitudo: que nō fuit nisi i christo. In signum cuius misit visibil̄r spūmsctm̄ sicut hospes qn̄ habet abundantiaꝫ vini p se ꝛ alijs: tunc exponit visibilem circulum. al's nō. Tercio requirit̄ eccl̄ie necessitas. ꝛ ideo soluꝫ debuit fieri in p̄mitiua eccl̄ia ad fidei pbatōem. Unde patet ex his q̄re nostris p̄latis nō debet fieri visibilis missio. qꝛ cum fides sit sat3 cōfirmata non indiget tali missiōe visibili sed poti9 īuisibili. Mittit̄ aūt inuisibiliter q̄tuor personis. Primo existētib9 in puritate ꝛ mūdicia. qꝛ fm̄ apostolū Corda mūda tēplū sunt spūsctī. Secundo existētib9 in statu libtat3 ꝛ miserie. qꝛ vbi spūs dn̄i ibi libertas. Tercio existentibus in statu hūilitat3 ꝛ obediētie. Esa. Super humilem requiescet spūs me9. Quarto existētib9 in statu amaritudinis et penitētie Ezech. iij. Abij amarus in indignatōe spiritus mei. Spūs em̄ dn̄i mecū erat cōfortās me. Fuit etiā missus q̄tuor vicib9 post xp̄i passionē. Primo discipulis orātib9. vt hodie. Scd̄o illis q̄b9 man9 imponebāt apl̄i vt Act. viij. Tercio p̄dicatōem deuote audientib9. Un̄ Actu. x. Cecidit spūsctūs super oēs q̄ audierūt v̄buꝫ. Quarto sacramētū baptismi suscipientib9. sicut patet cū apollo esset Corinthi. De tpe v̄o missionis sciendū ꝙ missus est. l. die post resurrectionem Lu. vl. Sicut em̄. l. die post eductōeꝫ iudeoꝝ de egypto descendit dn̄s in montē synai: ita christus eductis aīab9 de inferno misit spūmsctm̄ in mentem ipsoꝝ. Dies v̄o missionis fuit dn̄ica. qua die etiā credit̄ natus ꝛ resurrexit ꝛ mūdū creauit ac angelos in btītudine confirmauit. ita apl̄os recreauit ꝛ p gratiam confirmauit. Hora v̄o fuit tercia. vt patet Actu. ij. Illa hora christus electus est de ciuitate baiulans sibi cruceꝫ Unde eadem hora voluit reddere bona p malis. Scd̄o ad significandū p hoc legem gr̄e: que est tercia. Nam p̄ma fuit nature. Scd̄a scripta. Tercia gr̄e que tūc incepit. Tercio ad significandū ꝙ spūsctūs est persona tercia in trinitate. Locus missiōis fuit ciuitas Hierusalē: que interp̄tat̄ visio pacis. qꝛ nō nisi pacificis dat̄ spūsctūs. Beati pacifici qm̄ filij dei vocabuntur Mathei. v.

F

Dixi tercio ꝙ in verbis p̄missis ostendit saluator fructum missionis spūssancti vtilē et efficacem ex sufficientia spūali. cum dicitur. Docebit vos oīa. Nunq̄ apparuit doctor tantus qui in omni facultate possꝫ docere expedite: eo ꝙ omniū habere memoriam ꝛ noticiā ꝛ in nullo deficere potius ē diuinitatis q̄ humanitatis. vt dicit̄. C. de veteri iure enucleando. l. p̄ma. Et etiam quia oīa nemo habere potest: inq̄t ibidē. Sꝫ spūssanctus disponit omnia suauiter. vt dr̄ Sap. viij. Et etiam repleuit orbē terrarū. et hoc qd̄ continet omnia scientiā hꝫ vocis. vt dr̄ Sap. j. Ideo docebit vos oīa. Est ergo sufficientissim9 doctor. j. Joh. ij. Unctio docet vos de omnibus. Interlinearis glo. de oīb9 tenēdis. Dicit̄ aūt s. vnctio fm̄ glo. ordina. qꝛ sacramentū eius consistit in vnctione visibili. vel dicit̄ vnctio charitat3

que diffusa est in cordibꝫ nostris per spiritum san
ctum qui datus est nobis, que ad obseruanda mandata
cor quod implet inflamat. Hec glo. Hic est do
ctor qui mentes hominum illuminat et veritatem osten
dit: inquit Linconiensis sup. i. posteriorum. Unum
dicit glo. ordi. sup locum. i Joh. ii. primo alle
gatum: Nemo docenti tribuat quod ex ore do-
centis intelligit, quia nisi intus sit qui doceat: lin
gua doctoris exterius inuanum laborat. De ge
nerali doctrina huius magistri dicit Sapiens.
Ipse enim dedit mihi horum que sunt sciam verã:
vt sciam dispositionem orbis terrarum et virtutes
elementorum: initium et consummationem et medie
tatem temporum: vicissitudinum permutationes et consum
mationes temporum: morum imitationes et diuisionem
temporum: anni cursus et stellarum dispositiones: na
turas bestiarum: vim ventorum: et cogitationes ho-
minum: differentiam virgultorum et virtutes radicum
et quecunque sunt abscondita et improuisa didici. Omnium
enim artifex docuit me sapientiam. Sap. vii.
Docet autem spiritussanctus homines scire tria que sunt
multum ad salutem necessaria. videlicet flagiciorum
turpitudinem quam perpetrauimus, beneficiorum multitu
dinem que reportauimus, suppliciorum magnitu
dinem que meruimus. Prima igitur scientia quam do
cet spiritussanctus hominem et que nobis est necessa-
ria ad salutem est flagiciorum turpitudo que perpe-
trauimus, vt illa discutiamus: nosmetipsos
paruipendamus: et non superbiamus. Hiere. ii. Ar-
guet te malicia tua et auersio tua increpabit
te. Scito et vide quia malum et amarum est reli
quisse te dominum deum tuum. Sed certe multi ha-
bent defectum scientie huius qui sunt prudentes in de-
fectibus aliorum ponderandis et circa seipsos ne-
gligentes. Contra quos Bern. in li. suarum me-
ditationum. Multi multa sciunt et seipsos ne-
sciunt. alios inspiciunt et seipsos deserunt. Jo
iiii. Sciat vnusquisque vas suum non alienum
possidere in sanctificatione et honore. Secundo
spiritus docet considerationem beneficiorum que repor-
tauimus: inter que primum est creatio. secundum omnium
creaturarum sub potestate nostra subiectio. Ter-
cium redemptio in qua se nobis quodammodo filius dei
subiecit. i. Corum. xv. Filius erit subiectus ei qui
subiecit ei omnia. Tertio spiritussanctus docet con
siderationem suppliciorum que meruimus. Et cer
te multa sunt supplicia penalia in inferno que
si consideraremus a multis peccatis caueremus. Po-
nuntur autem breuiter in his versibus. Sitis esuri
es frigus ignis fetor et horror. Tenebre de-

sperant vincti vermesque rodentes. De ista
scientia dicitur in ps. Conuertantur peccatores in infer-
num scilicet per considerationem: omnes gentes. i. gentili
ter viuentes que obliuiscuntur deum. s. iustum vlto
rem in inferno. Et sequitur. Sciant gentes quoniam
homines sunt scilicet mortales et puniendi si delin-
quunt. Sed certe multi sunt qui hanc scientiam
tanti doctoris non aduertunt admittentes po
tius scientiam spiritus immundi, pro scientia spiritussancti. et
pro consilio spiritus benigni accipiunt consilium spi-
ritus maligni, pro consilio spiritus veritatis reci-
piunt consilium spiritus erroris, pro doctrina spiritus
consolationis accipiunt doctrinam spiritus despera-
tionis et perpetue desolationis. Sed ve talibus
discipulis talem magistrum spiritum malum habẽ-
tibus qui agitat eos continue, sicut Saul. i. Re
gum. xvi, trahendo de peccato in peccatum et tandem im-
pellendo in infernum. Ideo sequamur diligenter
doctrinam doctoris boni spiritussancti qui nos
ducet per viam rectam in vita presenti et tandem
in vitam eternam.

In die Penthecostes. III.
Sermo LXXVI.

On turbetur

n cor vestrum neque formidet Joh.
xiiii. In verbis istis tria tanguntur
Primo christus animat discipulos
ad patiendum viriliter mundi tribulationes, dicens.
Non turbetur. Secundo admonet eosdem ad cre-
dendum veraciter dei reuelationes. quia creditis
in deum et in me credite. Tercio promittit eis-
dem fideliter dandas eternas retributiones
in domo patris. A Circa primum dicit.
Non turbetur cor vestrum. s. per turbationes secu-
li que mortem operantur. ii. Corum. vii. Non turbetur:
de presentibus malis, neque formidet de futu-
ris. vtputa de morte eis iminente futura et
christo passuro pro penitentia. Circa quod sciendum quod secundum
Rober. Holgot super illud Sap. Doctrix
est discipline dei. Disciplina dei est nobis in
hac vita necessaria, iuxta illud Sap. iii. Sa
pientiam et disciplinam qui abiicit infelix
est, ideo potius est gaudendum de huiusmo
di disciplina quam turbandum. et hoc propter
tres rationes, et hoc secundum ipsum. Quantumcunque
enim disciplina dei que consistit in tribula
tionibus huius mundi sit dura: nihilomi-
nus est patienter sustinenda secundum ipsum. Pri-
mo propter castigantis dilectionem. Secundo
propter peccantis correctionem. Tercio propter

tentantis deiectiōem. Primo ꝓpter casti-
gantis dilectōem. Ille em̄ q̄ castigat pr̄ no
ster est amicꝰ ⁊ redēptor. Heb. xij. Quis est
filiꝰ quē nō corripit pr̄. ꝙ si extra disciplinā
estis: cuius ꝑticipes facti sunt oēs. s. amici
dei. ergo adulteri ⁊ nō filij estis. Hoc patet ī
matre xp̄i ⁊ in discipulis suis q̄ filij dei di-
cunt̄. Non esset magnū si hō reciꝑet ictū ꝑ
amore amici q̄ ꝑ eo fuisset acerrime vulne-
ratꝰ. Christus aūt non solū vulneratꝰ est ꝑ
nobis. sed ⁊ crucifixus ⁊ occisus. Esaie. liij.
Vulneratꝰ ē ꝓpter iniq̄tates nostras. attri-
tus est ꝓpter scelera nostra. Disciplina pacis
nostre suꝑ eū. ḡ ⁊ nos ꝑ amore eiꝰ discipli-
nari debemꝰ. Heb. xij. Fili mi noli neglige
re disciplinā dn̄i tui neqꝫ fatigeris dum ab
eo argueris. Dicit Marbotꝰ li. suo de lapi-
dibꝫ cap̄. xix. Si maritus ponet sub capite
vxoris dormientis magnetē: experiri poterit
an sit adultera vel fidelis. qꝛ si adultera: cadit
statim ex lecto acsi manu hoīs excussa. Si
fidelis conuersa ad maritū amplexat̄ eum.
Sic aīa hūana spōsa dei Osee. ij. Spōsa
bo te mihi in fide. postq̄ꝫ habet sub capite
sue dure ceruices magnetē tribulatiōis: si ē
fidelis cōuertet̄ ad dn̄m ꝑ gratiarū actōem
et hūiliatōem: oratiōem ⁊ deuotiōez. dicēs
illud Roma. viij. Quis nos separabit ⁊c̄.
Si adultera: cadit d̄ lecto ↄscie ꝑ impatiē-
tiam ⁊ remurmuratōem ↄtra deuz. Sup-
ponit̄ aūt iste lapis in dormiendo. i. qñ hō
ad maiorē ⁊ tranq̄lliorē statū ⁊ cōuersatōez
se disponit. tūc deꝰ sibi tribulatōes ⁊ disci-
plinā īmittit iniurie. Job. xxxiij. Qñ irruit
sopor suꝑ homīes ⁊ dormiūt in lectulo: tūc
aperit aures viroꝝ ⁊ erudiens eos instruit
disciplina. Qd̄ exponit Greg. xxvj. moral.
Aures cordis sepe tribulatio aꝑit q̄s mun
di ꝓsperitas claudit. Ex quo īfero ꝙ signū
diuine dilectōis alicuiꝰ hoīs est patiens ꝑ-
pessio tribulationis. Vñ Augꝰ. in quodā
sermone. Nullus seruꝰ xp̄i sine tribulatiōe
est. Si putas te nō habere ꝑsecutōes non
dum cepisti esse christianꝰ. Unde Hiero.
suꝑ illud in glo. ordi. Job Nunq̄d hō dei
cōparatione iustificabit̄ aut factore suo pu
rior erit vir: dicit. Puriorē se factore suo vir
estimat si ↄtra flagellū querelaz portat. Et
debet scire qꝛ impie non affligit q̄ ex nihilo
fecit. ⁊ cōditor nature nō est iniquus iudex
culpe. Hec ille. Hieronimus suꝑ illd̄ Job

iij. Venit suꝑ me indignatio tua. in glo. in-
terlineari. Quāuis in loco quolibet positi
cogitādo: loquendo: ⁊ agendo peccamus.
tunc tamen per tria hec animus effrenaciꝰ
rapit̄ cum mūdi ꝓsperitate subleuat̄. San
cti aūt viri cor ad ↄsiderandū gloriā suam
reprimūt. linguā ab īmoderata locutiōe re
stringūt. opus ab iniq̄tatis captiōe custodi
unt. et tamē suꝑ hec omnia flagella sustinēt
in hac vita. Cuius ratio ꝺm Grego. in glo.
ordi. reddit̄. Si hec scꝫ bona agētes flagel
lat pater vt purget. quia nostra ꝑfectio cul
pa non caret. Vnd̄ addit̄. Et venit suꝑ me
indignatio. Consideret ergo quisqꝫ q̄ pena
manet in iniquos. si ita hic castigat iustos.
Hec ille. Et Grego. super illud in glo. ordi
na. Testa saniē radebat. Ideo ꝑmit̄ iustus
vt gloriosiꝰ remūeret̄. Et ostendit̄ q̄d expe-
ctet iniquus cum sic premit̄ qui audire lau
dat̄. Hec ille. B Secūdo tribulatio
nes sunt patienter sustinende propter pec-
cantis correctionē. ps̄. Disciplina tua cor-
rexit me in finem ⁊ disciplīa tua ipsa me do
cebit. Unde Petrus rauanens̄ in quadaz
epistola. Ideo te forte punit temporaliter
deus: vt eterne mortis ardores pena tp̄a-
lis redimat. In edificatione templi prius
omnes lapides malleis tundebant̄: ne in il
lorum positione sonus mallei audiret̄. nec
in horreo dei reponitur granum donec fla
gellis trituratuꝫ aut pedibus sit excussum.
Unde ad Hebre. xij. dicitur. Omnis disci
plina in p̄senti non videtur gaudij esse sed
meroris. postea autez fructum pacatissimū
exercitatis per eam reddet iusticie. Et Gre-
go. dicit. Ideo dominꝰ quibusdā hic par-
cit vt eos inꝑpetuum puniat. ideo aūt hic
ferit vt ineternum parcat. Multum debet
nos armare ad tolerandū tribulationes et
tentationes diuīe pietatis dispensatio que
hostē ꝑmittit ⁊ retinet: laxat et refrenat. alia
ad tentādum dat. sed ab alijs relegat. Ma
la enim cum mltis eueniunt. misericordia
conditoris ex speciali gratia dispensat: vt q̄
coaceruata perimerent. possent diuisa tole
rari. Glosa interline. super illud Job. Ecce
vniuersa que habet ī manu tua sunt: tm̄ in
eum ne extendas manum tuā. Item Hie-
ro. super illud Job Sagitte domini in me
sunt: quarū indignatio ebibit spūm meū. i.
destruit. s. cōsolationē. Sagitte dei spiritū

hominis ebibũt cũ sententie supne aĩad⸗
uersionis mentẽ ab elatione cõpescũt. Ju⸗
storũ em̃ mens non solum ꝑpendit qđ tole
rat, sed etiã pauet qđ restat. videt qualia in
hac vita patitur, metuit ne post hãc vitam
grauiora patiaꝛ. Iã ergo sentẽtiã tolerat in
pena, sed minas adhuc vẽturi iudicꝫ formi
dat ex culpa. Hec ille. Item sup illud Job
Que prius tangere nolebat aĩa mea: con
sideras q̃ ꝑdidit: nũc pre angustia cibi mei
sunt. Interlinearꝫ glo: i. p̃ desiderio eťnitatꝫ
Ubi Greg. Aucto desiderio celestiũ angu
stiaꝛ ꝛ p illis amara seculi nõ metuit. q. d. i.
mala seculi iam sunt dulces cibi pre amore
celi. Et cũ hec sunt dulcia: q̃s det vt veniat
petitio mea: vt q̃ cepit ipse me cõterat. Qui
per flagella deo appropinquare desiderat
dicit. Qui cepit ipse me conterat. quia ali⸗
qñ deus incipit cõtritionẽ vicioꝝ ꝛ in ipso
initio hõ extolliꝛ, ꝛ sic hostis excussus gra⸗
uior assumptis spiritibꝰ alijs surripit et vir
tutes cõterit. Ideo subdit. Soluat manũ
suã. i. exerceat effectũ. Dũ em̃ inflatis lõga
ꝓsperitate supbis amorẽ suũ ꝑ flagella exer
cet quasi manũ suã ad feriẽda vicia ligataꝫ
tenet. et succidat me. Cũ em̃ dolor vľ tenta
tio nos ꝑcutit elatio mentis succisa cadit vt
iã querat manũ leuãtꝫ. vñ subdit. Et hec sit
mihi ꝯsolatio vt affligẽs me dolore nõ par
cat. q. d. Quibusdã hic ꝑcit vt in eternũ fe⸗
riat. sed me hic feriat nõ parcens qđ est mi
hi cõsolatio, timet em̃ hic sibi parci ꝛc̃. Ad
idem Hiero. ibidem. Electi dum se perpe⸗
trasse illicita nouerunt si ꝯscrutãtes inueni
unt quia p illicitꝫ nulla aduersa ꝑpessi sunt
in formidine tabescũt, pauore estuãt. suspi⸗
cionibus malis agitati laborãt. Acsi aper⸗
te diceretꝛ. Hic q̃dez parcit vt in ꝑpetuũ fe⸗
riat. et nõ ꝑcendo in ꝑpetuũ saluet. Ex affli
ctione em̃ cõsolor q̃ ad spem salutis ex vul
nere certus reddor. Hec ille. Ibidem Hie
ro. Aliqñ aduersariꝰ: aliqñ nos cõterit deꝰ
Ex ꝯtritione aduersarij a virtute deficimꝰ
Ex contritione dei in virtute laboramus.
Item Grego. vbi supra. Sagitte. i. ꝑcussio
dei que nõ me vt multos inemendatos di⸗
mittit, sed ebibit spiritum. i. elationem com
pescit. vt dicam. defecit spũs meus. et non
solum gemo q̃ patior sed timeo qđ minarꝫ.
et hoc est quod đr Terrores dñi militãt cõ
tra me, ne post hec mors eťna sequaꝛ. Hec

Gregorius. Item Hieronimus sup illud
Job. Nec fortitudo lapidũ fortitudo mea
est. nec caro mea enea est. Interlinearꝫ. ere
ac lapidibꝰ. insensibiliũ hoĩm corda signifi
canꝛ. que sepe ꝛ super nos ictus accipiunt:
et tamen nulla ꝑcussione mollescunt. Quo
cõtra de electis per ꝓphetam dicitur. Tol⸗
lam vobis cor lapideum ꝛ dabo carneum
Grego. in glo. ordinaria. Lapides percussi
clarum sonum non reddunt. quod facit es
Sed quia lapis vita caret sensum in soni⸗
tu non habet. Sic aliqui sunt ita duri vt
etiam ꝑcussi sonitum nõ reddunt humilis
ꝯfessionis. Alij ꝟbo reddunt sed non ex cor
de. et ita non sentiunt bona que loquũtur.
Item Hieronimus ibidez. Reproborum
mens quia solum p̃sentia diligit plerumqꝫ
aliena tanto existit a verbere quanto post
exteriora remanet durabilitate. Ex qui⸗
bus omnibus infero ꝙ tribulationes tem
porales non solum sunt patienter sustinen
de: sed etiam amanter perferende, patet. q̃a
totaliter cedunt ad nostrum cõmodum et
vtilitatem salutis que est nobis desideratis
sima. Ex quibus vlterius sequitur ꝙ hij ꝑ
quos deus nos tribulatur sunt a nob̃ amã
di. Matthei quinto. Diligite inimicos ve
stros, quasi di. Diligite eos per quos sal⸗
uamini. C

Tercio tribulationes sunt sustinẽde ꝓ⸗
pter deiectionem tentantis. Prosternitur
nanqꝫ caro: mundus: et demon ꝑ eas. Uñ
contra tentationem carnis solent sancti si⸗
bijpsis disciplinam infligere. sicut Gregori
us dicit. ij. dialogoꝝ. capi. ij. de beato Be⸗
nedicto ꝙ cum de quadam muliere quam
prius viderat tentaretur: exutus indumen
to nudum se spinaꝝ aculeis et vrticarũ in⸗
cendijs ꝓiecit. Mundus etiaz deuincitur
per hoc ꝙ quanto homini magis aduersa
succedunt in eo tãto minus curatur ab eo.
Unde Augustinus in libro confessi. regra
tiatur deo ꝙ omnes delectatões suas mul
tis amaritudinibus resperserat. Demõ de
uincitur qñ eius ꝓspera spernuntur. quibꝰ
spretꝫ laqueos eius ꝛ tendiculas euadimꝰ.
Item nota ꝙ turbatio est mľtiplex. Prima
laudabiľ q̃ est p pctõ ꝓprio. Esa. xxxij. Ob⸗
stupescite opulente et cõturbemini. Scđa
ex ꝓximoꝝ cõpassiõe Job. xxiij. Deꝰ mol⸗
liuit cor meuz et omnipotens conturbauit

me. Sic Helizeus turbat⁹ erat ⁊ fleuit vi-
dens mala q̄ facturus erat Azabel. iiij. Re
gū. viij. Tercio ex grē subtractōne. vt ille q̄
pri⁹ dixerat. Ego aūt dixi in abūdātia mea
nō mouebor ineternū. statim dicit. Auerti-
sti faciē tuā ⁊ factus sum ꝯturbat⁹. Secū-
da turbatio est ꝑmissibilis. sicut est turba-
tio sollicitudīs in vita actiua Lu. x. Martha
turbata es erga plīma. Hiere. xlix. Turba
ti sunt p̄ sollicitudīe: q̄escere nō potuerunt.
Vn̄ et Maria turbata est in sermone an-
geli audiens q̄ pueꝝ generaret Lu. j. Ter-
cia turbatio est ꝓhibitōis: q̄ est impatiētie.
de q̄ hic admonemur Nō turbet᷑ cor vr̄m.
Et hoc propter plura. Primo dn̄i exēplo
Aug⁹. Deuot⁹ miles ⁊c̄. Scdo int⁹ gratiā
cōfortantē. sicut olla plena ad ignē nō cre-
pat. Tercio sacrā scripturā. ps̄. Parasti in
cōspectu meo ⁊c̄. Quarto dei obediētiā. qr
sic p̄cepit Matth. xxiiij. Videte ne turbe-
mini. Quinto ꝯtēplatiōez supnoꝝ. ij. Coꝝ.
j. Sicut abundāt passiōes sic ⁊ ꝯsolatōes.
Itē turbatio ꝓuenit ex mlt̄is causis. Primo
ex indiscrete p̄latoꝝ p̄ceptiōe. sicut de saule
qui interp̄tat᷑ abutens. j. Reg. xiiij. Turba
uit pater meus terraꝫ. Sed ap̄lus dicit. ij.
Coꝝ. vlti. Potestatez dedit mihi de⁹ edifi-
care nō destruere. Colos. iij. Patres nolite
ad iracundiā ꝓuocare filios. Scdo ex sub
iectoꝝ deordinatōe. Sunt eñ q̄daꝫ ꝓbo-
si. de q̄b⁹ Eccī. xxviij. Homo iracūdus in-
cendit litem: ⁊ vir pctōr ꝯturbabit amicos
Alij inobedientes. Unde achab ad heliā.
Tu ne es q̄ conturbas isrl̄. Rn̄dit Helias
Non ego. sed tu ⁊ dom⁹ pr̄is tui q̄ dereliq̄
stis mādata dei ⁊ secuti estis baalim. iij. Re-
gū. xviij. Tercij sūt ꝓprietarij. Unde. j. Pa
ralip. ij. dicitur de Achor. Turbauit israel
⁊ peccauit in furto anathematis. Quarti sūt
discordes. seditiosi. sicut dixit Jacob ad si-
meonē et leui. Turbastis me et odiosuꝫ fe-
cistis chananeis Geñ. xxxiiij. Nō ergo tur
bet᷑ cor vestrū qr tribulatōnes leues ⁊ bre-
ues. Et tantū de primo. D

Dixi secūdo q̄ saluator nos ad credendū ve
raciter diuinas reuelatōes āmonet: cū dic̄.
Creditis in deū scꝫ patrē. ⁊ in me credite. s.
ex ꝯseq̄nti ſm Aug. Et bn̄ post exhortatio
nem ad tribulatōes patiēter ꝑferēdas sub
dit de fide q̄ est q̄si remediū tribulationuꝫ.

Per fidem nanqꝫ illuminat᷑ ⁊ purgat᷑ ocu-
lus mētis vt clare aspiciat fruct⁹ tribulatio
nū. q̄ facto libēter tolerabunt᷑. Actu. xv. Fi
de purificās corda eoꝝ. Unde dicit Hiero.
Fides clarificat ꝑicula vt appareāt q̄ in tri
bulatiōe latebāt. Circa qd̄ sciendū q̄ tres
sunt virtutes q̄b⁹ remediant᷑ amaritudies
turbationū. Prima ē spes. secūda fides. ter
cia charitas. De spe patet tripl'r. Nā ipsa ē
remediū triplicis ꝑicli. Prio iminēte tēpe-
state tp̄al' tribulationis. accidēte necessitate
corꝑalis dissolutōis. ⁊ supueniēte ꝑplexitate
criminalis desperatōis. Prio siq̄dem est re-
mediū iminente tēpestate tp̄alis tribulatio
nis. tūc eñ maxie debem⁹ sperare de di mi
sericordia affutura. ps̄. Qm̄ in me sꝑauit li
berabo eū. Exēplū de hoc in vita scti mar-
tini q̄ nunq̄ꝫ fuit securior nisi qn̄ incidit i la
trones inter alpes: vn̄ tūc vn⁹ latro securim
sup̄ caput ei⁹ vibrabat. sciens misericordeꝫ
deū in tentatōib⁹ affutuꝝ. Sūma cautela
militū antiquoꝝ fuit oīa q̄ videbant᷑ terri-
bilia ⁊ bone spei ꝯtraria: ad ꝯfidētiā interp̄
tari. sicut narrat sext⁹ Juli⁹ stragematū li.
ca. j. Unde cū Scipio affrican⁹ ex italia in
affricā exercitū traduxit ⁊ ipe de naui debe
ret descēdere: cecidit sup terrā. Considerās
igit᷑ milites attonitos de casu: ipm lapsum
materiā spei fert. Audite inq̄t milites: affri
cam oppssi. Cōsili mō cesar Juli⁹ cū nauē
ascēdere deberet: cecidit in terraꝫ ⁊ militib⁹
cōsternatis dixit. Teneo inq̄t te terra ⁊ ma
re. q. d. nec sic recedo q̄n ad te redibo. et sic
ꝓbo illo milites sperare fecit se in terrā ꝓpri
am redituꝝ. Itē Strictori⁹ dux q̄dā mili-
tū cū equitū scuta equorūq̄ꝫ pectora cruēta
subito ꝓdigia apparuissent: ⁊ milites inde
ꝯsternerent᷑. Victoria inq̄t nob ꝓmittitur.
iste ꝑtes nō ꝓprio sed hostili cruore solent
asꝑgi. Itē Barrimūdus theban⁹: cū fax de
celo nocte fuisset delapsa. ⁊ eos q̄ tūc secuꝫ
erant terruisset: metū ꝯceptū sic fugauit di
cens. Lumia numina ostendunt. q. d. Dij no
bis mittūt lumē vt animent. Isto mō viri
scti ⁊ iusti oīa terribilia q̄ eis accidūt vl' ma
loꝝ ꝑsecutōe seu mūdana mutatōe vel cor
poris infirmitate interp̄tantur in bonum.
Et quanto maior materia timoris incutit᷑
tanto feruentior coꝝ spes erigitur. iuxta il-
lud Job. xiij. Etiam si occiderit me in eum
sperabo. Secūdo sperare debem⁹ ꝯfident

accidente necessitate corꝑalis dissolutiõis.
Prouer.xiiij. Sperat iust⁹ ĩ morte sua. Et
sicut docꝫ Arist. ĩ li. de pomo ꝛ morte. Nõ
est ꝑhi timere mortẽ sed magis gaudere ꝛ bo
ne spei esse iminẽte morte. Et hoc declarat
duabꝫ rõnibꝫ. Prima q̃rẽdo ab eis. Credi-
tis inq̇t ꝙ est differẽtia inter hoĩem et besti
am. Credim⁹ inquiũt. Et an q̇ inq̇rit veri-
tatẽ ꝛ rectitudinẽ meret̃ gradus altissimos
Et rñderũt. Credim⁹ inquiunt. Quibꝫ ille.
Si sic, ergo ex q̃ nõ in p̃senti veniũt illa p̃-
mia q̃ rectis dant̃: oportꝫ ꝙ in alia vita. qđ
si sic, igit̃ aĩa nõ debet timere mortẽ. Scđa
rõ. Creditis inq̇t ꝙ mors nõ est nisi sep̃atio
aĩe a corꝑe. Et rñderũt ꝙ sic. Quibꝫ ille. ex q̃
sic, cũ corp⁹ sit sꝑ ꝯtrariũ aĩe: igit̃ nõ debe-
mus dolere de recessu aĩe a corꝑe: qđ est cõ
trariũ sue ꝑfectioni ꝛ delectatõi. Sic debe
ret facere q̇libet xp̃ian⁹ vt nõ turbet̃ sꝫ gau
deat exire đ carcere h⁹ corꝑis: di. cũ aposto
lo. Infelix ego hõ q̇s me liberabit ꝛc̃. In si
gnũ hui⁹ legit̃ de Aristo. ꝙ facie leta mor-
tuus est. Tercio sperare debem⁹ sup̃ueniẽ-
te ꝑplexitate criminalis desperatõis. Eccl.
ij. Scitote q2 nullus sperauit in dño ꝛ ꝯfu
sus ẽ. Dicit Ipocras ĩ amphorismis. Desi
pientie cũ risu facte securiores sunt q̃ꝫ cũ tri
sticia facte. q2 de ṗmis est spes cure sed nõ
de secũdis. Sic pctõr cuꝫ adhuc sperat de
deo: facile penitebit. iuxta illđ. Speret qui
metuit. morituros viuere vidi Spe duce.
victuros spe moriẽte mori. Vñ Bern. ĩ ser
mo. Tu es dñe spes mea. quicq̇d agendũ.
q̇cquid declinandũ. q̇cq̇d tolerãdũ. q̇cq̇d
optandũ: tu es dñe spes mea. Hec ꝓo vna
oĩm ꝑmissionuꝫ cã. E Scđo fide re-
mediant̃ tribulatões. Vñ dr̃ Heb. xj. Sã
cti ꝑ fidẽ vicerũt regna. obturauerũt ora le
onũ. fortes facti sũt in bello. ꝓbati sunt. ten
tati sunt ꝛc̃. Regna dicit: tã carnis: mũdi: et
diaboli. Ideo xp̃s dicit. Creditis ĩ deũ et in
me credite. q. d. Si vincere tribulatões cu
pitis necesse est vt in me fidẽ rectã habeatis
Et notant̃ dicit: in me credite. nõ me. nec đ
me. Nã demones etiã credũt deũ ꝛ deo. q2
credũt eũ esse punitorẽ maloꝝ. Sed credi-
te in me. i. amãdo me. ꝛ bonis opibꝫ eundo
in me: que est fides ĩformata charitate. Ta
lis aũt fides vtilis ẽ ad q̇nq3. Pri̇o ad pec-
catoꝝ remissionẽ Actu. x. Huic oẽs ꝓphete
testimoniũ ꝑhibet remissionẽ peccatoꝝ ac-
cipere ꝑ nomẽ eius. Scđo fides est vtilis
ad đmonũ ꝯfusionẽ. Mar. vl. Signa eos
q̇ crediderint hec sequent̃: in noĩe meo de-
monia eijciẽt ꝛc̃. Inde est ꝙ paulus vocat
fidẽ scutũ quo vincunt̃ tela diaboli. Ephe.
vj. In oĩbꝫ sumẽtes scutũ fidei. Refert Pa
pias in expositõe sup̃ Iuuenalẽ satira. ij. et
idẽ habet̃ in glo. ꝙ numa pompilio sacrifi-
cante cecidit q̇ddã scutũ de celo qđ anchil
le dictũ fuit. datũq3 est respõsum ꝙ illic fo-
ret romanũ impiuꝫ vbi illud anchille foret
seruatũ. Numa. xj. alia scuta fecit vt essent
xij. numero. ꝛ ꝙ illud qđ de celo datuꝫ fuit
maneret occultũ. Sic scutum fidei de celo
datũ est ꝑ xp̃m: q̃ vbicunq3 fuerit: demonũ
virtus extirpabit̃ ꝛ impium xp̃i ꝑseuerabit
Sũt aũt illa scuta. xij. ꝓpter. xij. articulos fi
dei. Tali scuto fuit munitus Daniel: q̇ cre
dens deo suo liberat⁹ est. vj. eiusdẽ. Tertio
fides ꝯfert optatoꝝ ꝯsecutionẽ. Marci. xj.
Quodcũq3 orãtes petitis credite q2 accipie-
tis. Narrat mgr̃ in hystorijs ꝙ cũ Alexan
der venisset ad mõtes Caspios. miserũt ad
eũ filij captiuitatis. x. tribuũ: egrediẽdi licẽ
tiam postulãtes. Cũq3 q̇sisset cãm captiui-
tatis: accepit eos recessisse a deo israel: vitu
lis aureis ĩmolãdo. ꝛ ꝑ ꝓphetas dei p̃dictũ
esse: ideo a captiuitate nõ redituros. Tunc
rñdit Alexãder ꝙ arti⁹ eos ĩcluderet. Cũq3
infinitis molibꝫ vias p̃cluderet. videns hu
manũ laborẽ deficere rogauit deũ vt hoc ꝑ
ficeret. qđ et factũ est. Vñ dicit Josephus
Deus quid facturus est ꝓ fidelibus si tan-
ta fecit ꝓ infidelibus. Ad idem Joh. iiij. de
regulo qui fidem diminutam adhuc habe
bat: cuius filium sanauit christus. Ideꝫ de
Centurione: cuius seruum christ⁹ sanauit
Math. viij. Quarto fides confert electo-
rum benedictionem Johan. xx. Beati qui
nõ viderũt. Vbi fm̃ Greg. nos etiaꝫ sum⁹
signati qui eum quem carne nõ vidim⁹ mẽ
te retinemus. Tercio charitate remedi-
ant̃ tribulationes. eo ꝙ amanti nihil est dif
ficile. Vñ dicit apostolus ꝙ charitas om-
nia suffert. Videmus in secularibus auaris
ꝙ multa patiunt̃ propter impetum cupidi
tatis ꝛ feruorem auaricie. Incõꝑabilr̃ aũt
charitas est feruentior: quaꝫ si quis habet
oĩa libenter patit̃. Dicit eñ Aug. sup̃ illud
Ideo dilexi mandata tua super aurum. ꝙ
charitas magis diligit deum q̃ꝫ aurũ cupi

ditas. Ex quo infero ꝙ signū dilectōnis est magne ad deum si q̇s magna patit̃. ⁊ maioris si maiora.

F

Dixi tercio

ꝙ xp̄s ꝓmittit premiū di. In domo patris mei. Circa qd̄ sciendū ꝙ domus di est triplex. Prima: ecclesia militans. j. Thi. iij. Scias quō oportcat te in domo dei cōuersari. In q̄ domo sunt m̄lti hoīes tanꝗ̄ mansiones: in q̇bꝫ deus manet iaꝫ ꝑ fidem Eph. iij. Habitare xp̄m per fidem in cordibus vestris. in aliq̇bꝫ ꝑ fruitionē charitatꝭ. j. Cor. xv. Ut sit deus oīa in oībꝫ. Secunda domus triūphans ecclesia. Ps̄. Replebimur in bonis domus tue. in q̄ tot māsiones quot sancti in q̇bꝫ deus manet ꝑ gloriam. Tercia domus est ipse de⁹. ij. Cor. v. Habem⁹ domū nō manufactaꝫ in celis. in q̄ domo manet volūtas hoīs ꝑ fruitionem charitatis. j. Joh. iiij. Deus charitas est et q̇ ma. in cha. in do ma. ⁊c̄. In hac domo q̄ est deus m̄lte sunt māsiones. i. diuerse participatōes beatitudinis ipsius. q̄ qui plus diligit ⁊ plus cognoscit: maiorē locum habebit. ⁊ ita vnus est alio beatior s̄m ꝙ ē melius dispositus. Exemplū de fonte oībꝫ cōi de quo tamē plus accipitur maiori vase ꝗ̄ minori. licet vnū sit obiectū veritatꝭ. vn⁹ denarius diurnus. Eandē sentētiam ꝓsequit̃ Lyra in glo. suꝑ illud Exultabūt sancti in gloria: letabunt̃ in cubilibꝫ suis. s. diuersis gradibus seu mansionibꝫ. vbi dicit notant̃ ꝙ dicit ps̄. de gl'ia sctōꝝ pluraliter cubilibꝫ ꝓpter diuersitatē graduū seu p̄miorū ipsorū sanctoꝝ. q̄ licet sit btitudo eadē oīm obiectiue non tn̄ formal'r. q̄ licet oēs scti videt deū et eo fruant̃. tn̄ vnus ipm videt clari⁹ altero: et dulci⁹ fruitur ipso. Hec Lyra. Ex hoc infero duo. Primo ꝙ q̄ntum est ex ꝑte diuine essentie in se vnus alio nō magis videt ꝗ̄ oēs. quia oēs eandē vidēt licet nō totaliter. Scd̄o q̄ntū est ex ꝑte videntis vn⁹ alio clari⁹ videt. s̄m qd̄ magis est disposit⁹ lumine glorie ad recipiēdū diuinā essentiā. Ex quo tertio infero ꝙ licet oīes beati vident diuinā essentiā eq̄liter ꝗ̄tum ad ei⁹ essentiam in se. tn̄ nō eq̄liter vident in eo oīa sed q̄nto quis clarius videt tanto plura in ea videre potest. Sicut q̄nto clarius nouerit quis ꝑma ꝑncipia: tāto plures ꝯclusiones ex eis pōt elicere. Hec Tho. super. iiij.

Sed q̄re ista beatitudo vocat̃ mansio. Respondet Tho. suꝑ. iiij. dist. xlix. ꝙ māsio dr respectu mot⁹. ⁊ in deo btitudo q̄ terminat motū appetit⁹ tēdentꝭ in deū pōt dici mansio. et ita diuersi gradus btitudinis diuerse mansiones dicunt̃. Sed quō attēdunt̃ isti gradus diuersi māsionū. Rn̄deo s̄m diuersos gradus meritoꝝ. Meritū aūt attendit̃ s̄m gradū charitatꝭ informātis oꝑatōes q̇bus meremur Et ideo diuersi gradus btitudinis attendunt̃ s̄m diuersos grad⁹ charitatis. Ex hoc infero ꝙ licet martyriū. doctoratus ⁊ virgītas recipiāt vnā ⁊ eādē aureolā. tn̄ ⁊ int̃ martyres nō oēs eq̄lē hn̄t licꝫ eandē. sed ille q̇ fuit fortior in pugna ꝯ mūdū: habet maiorē. Simil'r inter ꝟgīes non oēs eq̄lem. q̄ ille maiorē que plus cauebāt occasiōes corruptōis ꝗ̄ alie. Sil'r īter doctores non oēs equalē. sed ille maiorē q̇ sua doctrina magis fugauit vicia de cordibus ꝗ̄ alius ⁊c̄.

Feria secunda Penthecostes. I.

Sermo LXXVII.

Sic deus dilexit

mundū vt filiū suum vnigenitū daret. vt omnis qui credit in eū non pereat sed habeat vitam eternā Joh. iij. Sicut dic̄ Aug. in li. supputationū. suputatōe. iiij. iustū est vt creatura laudet creatorē. Ipse em̄ ad laudandū se nos creauit q̇ nostris nō indiget laudibꝫ. coq̄ ipse ē virtus incōprehēsibil: nullis indigēs: ipse sibi sufficiens. Licet aūt ad laudandū deuꝫ bōs obliget̃ multipl'r. maxīe tn̄ debitor est laudare deuꝫ et gratias illi agere, p miscdia ei⁹ ⁊ inenarrabili charitate q̄ nos sic indignos amauit ⁊ saluauit ꝑ vnicū ⁊ dilectū filiū suum. Sic em̄ dilexit mundū vt filiū suū vnigenitū daret vt viuamus ꝑ eū. De q̄ tā ineffabili diuīa erga nos miscdia idem August. li. ꝑdicto. supputatōe. ij. grās agēs dic̄. Gratias ago de⁹ pietati tue q̄ ꝑ iesum xp̄m filiū tuum dn̄m nostꝝ cū ꝑditi fuissem⁹ culpa nostra mirabil'r recuꝑasti nos. Gratias ago pietati et m̄ltas tibi grās refero ex totis ꝑcordijs meis: qui semꝑ tuam inenarrabilem dilectōem qua miseros ⁊ indignos mirabili bonitate amare dignatus es: misisti eundem vnigenitum tuum de sinu tuo ad publicū nostrum saluare nos peccatores ⁊

filios ꝑditionis. Et q̈busdā interpositꝭ: pē-
sans huius diuine pietatis magnitudinē
exclamat dicens. O īmensa pietas. O inef
fabilis charitas vt liberares seruū filiū tra
didisti. deꝰ factus est homo vt ꝑditꝰ hō de
potestate demonum erueret. Hec August.
Quapropter volens sctā mater ecclesia in-
ducere nos ad laudandū et diligendū deū
ꝓ tanto būficio redēptōnis nr̄e recolit hoc
būficiū magnū. Quod qꝛ inter dona dei q̄
hodie ꝑ spūmsctm̄ fidelibꝫ collata sunt: p̄ci
puum ꝛ maximū videt̄ vt tāto maiori affe
ctu hō ad diligendū deū ꝑ charitatē q̄ ho-
die diffusa est in cordibꝫ nostris ꝑ spūmsan
ctū qui datꝰ est nobis moueat̄. ꝛ si alia do-
na paruo pōderāt hoies p̄cio ꝛ pauca gra
tiarū actōe refundāt. istud saltē tanq̄ȝ euidē
tissimū: tanq̄ȝ vtilissimū mundo: ꝛ tanq̄ȝ di
uine miscōie ꝛ liberalitatis imēsissimū do-
nū q̄ maiꝰ excogitari nō pōt pijs laudibus
hodie veneremur. Qd̄ q̇dem būficiū breui
bus ꝛ efficacissimis ꝟbis ꝓponit saluator
dicens in ꝟbis nr̄i thematis. Sic deus di
lexit mundū ꝛc̄. In q̇bꝫ verbis tria nob̄ de
diuina dilectōe ꝓponunt̄. Primo nanq̄ȝ
describit̄ diuine dilectiōis pietas gratiosa.
cū dr̄. Sic deus dilexit munduȝ. Secūdo
subdit̄ eiusdē dilectōis īmensitas copiosa.
quia vt filiū suū daret. Tercio subinfertur
dicte pietatis vtilitas efficax et dulcorosa.
cum dicit̄. vt viuamus ꝑ eū. A

Dixi primo q̄ in verbis p̄mis
sis describit̄ diui
ne dilectōnis pietas gratiosa: cum dr̄. Sic
deus dilexit mundū. Magna siquidēȝ est
dilectōis pietas cū amare q̄ etiā readamat
Iuxta illd̄ Prouer. viij. Ego diligētes me
diligo. Et poeta. Si vis amari ama. Sed
certe maior est dilectōis pietas amare eum
q̄ nondū amat nec readamare cupit. Tali
ter factū est de dei dilectōne. Ipse em̄ ama
uit mundū: cū tamē mūdus eum nō reada
maret. imo odiebat. Iuxta illud Ps̄. Su
ꝑbia eoꝝ q̄ te oderūt ascendit semꝑ. Circa
qd̄ sciendū q̄ deꝰ dilectionē suā magnifica
uit ad hoiem pluribꝫ modis. ꝓpter q̄s meri
to a nobis est diligendus laudādus ꝛ glo-
rificandus. Et p̄mo dilectio eius magnifi-
cat̄. i. magna a nobis dicit̄ et p̄dicat̄ ex p̄uē
tione tarditatis nostre beniuolētie. Scd̄o
ex ostensione sue potentissime ꝟtutis. Ter-
cio ex prouidentia sue ordinatissime sapien
tie. Quarto ex copiosa ꝛ clemētissima chari
tate sue miscōie. Quinto ex benignitate sue
patientissime tolerātie. Sexto ex māsuetis
sima eq̄tate sue iusticie. Septimo ex largis-
sima liberalitate sue remūeratissime leticie.
Que septem faciunt merito in nobis septu
plicē diuine laudis materiā: cui oīa q̄ lau-
dem dei sonāt pn̄t includi. Ista em̄ sūt p̄n-
cipalia di opa ad q̄ oīa alia reducunt̄. Ita
dicit Hugo li. de ꝓfectibus nouicioꝝ. Pri
mū igit̄ qd̄ magnificat ꝛ cōmēdat diuinaȝ
dilectionē erga nos est p̄uētio tarditatꝭ no-
stre beniuolentie. iuxta illud. j. Ioh. iiij. In
hoc est charitas non qm̄ nos dilexerimus
deū. sed qm̄ ipse p̄or dilexit nos. Sup̄ qd̄
dicit glo. interli. Non prius dileximꝰ deuȝ
vt merito dilectionis ipse diligeret nos. sed
ipse dilexit nos: vt p̄ueniēte gratia oēs post
ipsum deuȝ amaremus. Et in hoc deꝰ fecit
ꝯtra cōsuetudinē mūdanā. naȝ seclares nō
diligūt nisi p̄us diligant̄. Vn̄ dicit Bern̄.
in li. de amore dei ca. vj. Hec est iusticia fili
oꝝ hoīm Ama me qꝛ amo te. i. ideo me de-
bes amare qꝛ te amo. Et sic p̄us volūt ho-
mines diligi ab alijs vt sic postea diligant
alios. Sed certe deus pater non sic dilexit
nos: qꝛ nos eū priꝰ dilexerimꝰ. sed ipse nos
p̄uenit. ꝓpter quod Bern̄. dicit vbi s̄. Rarꝰ
est q̇ possit dicere Amo te vt ames me. i. p̄-
uenio te amore prius vt tu post hoc me re-
adames. pauci sunt qui hoc facerent. sed h̄
deus fecit. Vnd̄ subdit Bern̄. Sic domi
ne sic amasti nos prior vt amaremus te. nō
q̄ egeres amari a nobis. sed quia q̄ fecisti
nos esse non poteramꝰ nisi amādo te. Hec
ille. Si ergo merituȝ queritur quare aut q̄
merito sit deus diligendus. Illa causa pre
cipua: illud meritum precipuum est. quia
ipse prior dilexit nos. dignus plane qui re-
adametur. presertim si aduertatur quis q̄s
quantūq̄ȝ amauerit. Quis eniȝ ſm Bern̄.
in libro de diligendo deum caplo. ij. nisi is
cui omnis spiritus confitetur. deus meus
es tu: quoniam bonorum meoruȝ nō eges.
Et reuera huius charitas. maiestatꝭ quip-
pe non querētis que sunt sua. Quibus au-
tem tanta pietas vel charitas exhibet̄. cer-
te indignis. cum adhuc inimici essemus re
conciliati sumus deo. Certe duplex cā. q̄a
dilexit deus gratis et inimicos. q̄ntum ꝟo

dilexerit patebit infra: Scdo cōmēdať di-
uina dilectio ad hoiem ex ostensiōe sue po
tentissime virtutis in creatiōe. scz q ita ma
gna: tā varia: tā solida nobis virtute plena
potuit facere. sic facile. sic subito. sic decēter
ex nihilo pducere. et sup nihil locare. cum
extra mundū nihil sit sup qd moles mundi
quasi sup basim. i. fundamentū collocauit.
Sap. xiij. Si virtutē z opa eaꝝ inuisibili-
um reꝝ z factoꝝ mirati sunt: intelligant ab
eis qm̄ qui hec cōstituit fortior est illis. In
quo quidez ope creatiōis magnalia dei ho
mini collata sunt, z vsui pstita, z sensui ma-
nifesta. Nam ſm Bern. in li. de diligēdo de
um ca. ij. Neqꝫ em̄ qs alius administrat ci
bum omni vescēti cernēti lucē z spirāti fla-
tum. Et licet alia innūerabilia deus in cre
atione homini ꝯtulerit beneficia, ista tm̄ sūt
pcipua, nō qz excellētiora sed quia necessa-
ria corpi sunt. Hec Bern. Q, si ad supiora
respiciam⁹ inueniemus maiora bñficia in
creatōne homini collata q̄ntū vicz ad ani-
mā. Nā in aīa inuenies tria ista scz digni-
tatē sciam z virtutē. Dignitatē in hoīe arbi
triū dicit Bern. In q̄ ei nimiꝝ datū est nō
solum ceteris pemīnere: sed z ceteris psidere
aniantib⁹. Scientiā ꝓo q̄ eandē in se digni
tatē agnoscat: nō a se tamē. Itē virtutē qua
scz ipm a q̄ dať: z inq̄rat nō segniter: z tene-
at fortiter cū inuenerit. Et q̄dlibet istoꝝ du
plex beneficiū ſm Bern. vbi supra. Nā di
gnitatē demōstrat hūanā nō solum nature
pꝛogatiua sed z potētie dominat⁹. eo q ter
ror hoīs sup cūcta aīantia terre īminere de
cerniť Gen. ix. Scientiaqꝫ duplex erit scz si
hanc ipsam dignitatē vel aliud qdcūqꝫ bo-
num z nobis inesse z a nobis nō esse noue
rimus. Virt⁹ etiā duplex erit scz si auctorez
ꝯseq̄ inq̄rim⁹, inuētoqꝫ insepabiliter adhe-
remus. Et ista bñficia sunt ita general'r oī-
bus collata vt nō solū catholici sed etiā pa
gani ex his deū laudare merito debeāt. nā
vt dicit Bern. vbi sup. Quis fidelis igno-
rat suo corpori non ab alio in hac mortali
vita supradicta illa necessaria mīstrari: vñ
videlicet subsistat vnde videat vnde spiret
q̄ꝫ ab illo qui dat escam omni carni. q̄ solez
suum oriri facit sup iustos z iniustos. Itez
quis etiam impius putet aliū eius q̄ in aīa
splendet humane dignitatꝫ auctorem pre-
ter illuz q̄ in Genesi loquitur Faciam⁹ ho-
minē ad imaginē z silitudinē nostrā. Quis
alium scie largitorem existimet nisi istum q̄
docet hominē scientiā. Quis etiā donū vir
tutis aut putet datū aut speret dāduz q̄ꝫ de
manu dñi virtutum. Ex q̄bus infero ſm
Bern. q ꝓpter pdicta de⁹ mereť amari etiā
ab infideli z pagano. Rō huius ſm euz. q̄a
z si nesciat rationē, scit tm̄ seipm. Ex q̄ secū-
do infero q inexcusabilis est oīs infidelis
si nō diligit dñm deum suuz tota aīa z tota
virtute sua. Ratio hui⁹ ſm Bern. qz excla-
mat ei int⁹ innata z nō ignota rōni iusticia
q̄ ex toto se illuz diligere debeat, cui totum
se debere nō ignorat. Tertio magnificatur
dei miscdia erga hoiem ex puidentia ordi-
natissime sue sapie. Oia em̄ gubernat z re-
git sapienter z suauiter Sap. viij. Attingit
a fine vsqꝫ ad finem fortiter et disponit oia
suauiter. vbi Salomō duo dicit d eo. Pri
mo q oia subduntť sue gubernatōi. Scdo
q oia disponit misericorditer. B Sꝫ
diceres, quō oia gubernat cum videamus
multa mala fieri in mūdo, vnde g ista pce-
dunt ex q̄ deus sūme bon⁹ et summe potēs
oia regit. Ad qd rñdeo ſm Holgot sup lit
tera pdicta Sap. viij. q de⁹ gubernat oia
cum sit causa efficiēs oīm. z finis oīm vnde
oia efficit ꝓpter se. Et sicut ad honorem su-
um ꝯgruit: omīa in se dirigit sicut in finem
Hoc aūt est gubernare. s. dirigere res in fi-
nem aliquē intentuz. Est tm̄ sic gubernator
oīm q gubernat mediātib⁹ causis secūdis.
Vñ corpa grossiora z corruptibilia guber
nat p corpa celestia per angelos siue intelli
gentias. Hui⁹ rō est. qz maioris bonitatis
cōicatio est si gubernās et efficiens causali
tatē efficiēdi z gubnādi aliꝭs sub se ordina
te cōicet q̄ꝫ si supiora priuarenť ab inferio-
rū gubnatione z omnia p seipm guberna-
ret. Et ideo ad ostendendū suā pfectionem
in causando z cōicando pfectōem suā crea
ture sic cōicat q̄busdam gubernatōem ali-
orū. Ex quo iā patet q si deus p se in mēte
singula gubernaret z ageret nihil male fie-
ret. modo qz idē effectus fit a deo bñ et ab
hoīe male. iuste a deo z iniuste ab homine.
et ideo male accidit ex parte hoīs nō ex pte
dei. De q̄ ponit Holgot ibidem exemplum
Si dñs dicat seruo trabam⁹ leuiter cordā
istā sic q eā nō frāgamus. z seru⁹ trahēs ru
diter frangit eam. Ista fractio est a domio

et a seruo, ꝛ tñ seruus peccat ꝛ male facit et
nõ dñs. Sic deꝰ statuit ꝙ creature rõnali
vult coopari in suis opatõibꝫ: vt cursus na
ture maneat quã istituit: sine qua nulla res
potest aliq̃d agere: imo nec esse p momẽtũ.
Qñ igit̃ creatura rõnalis facit ꝯtra legem
dei sibi a deo p̃finitã. q̃uis a deo gubernet̃
et ꝯseruet̃ ꝛ deꝰ eidez general'r coopet̃. sicut
coopatur igni cõburendo. soli lucendo. tñ
creatura male facit legẽ trãsgrediendo, non
aũt deus: q̃ sic facit sicut lex sua statuit. Sz
q̃tum ad secundũ diceres. Quõ dic̃ ꝙ de
us disponit oĩa suauiter ꝛ misericordit: cuz
videamꝰ puulos nõ baptisatos puniri eter
naliter p pctõ originali. vñ videt̃ ꝙ in istos
nullã exercet miscõiam. Itẽ Jaco. ij. dꝛ ꝙ
q̃busdã fiet iudiciũ sine miscõia. Ad pmuz
dico fm Robertũ Holgot vbi supra. ꝙ ex
q̃ nõ baptisatis posset infligere nõ solũ ca
rentiã diuine visionis. sed posset oẽs anihi
lare si vellet. ꝛ ideo in hoc agit cũ eis miseri
corditer ꝙ esse humanũ habebũt ꝛ viuent
sine pena. Treñ. iij. Miscõia dñi ꝙ nõ su
mus cõsumpti. Ad illud Jaco. ij. dicendũ
ꝙ licet imisericordes non ꝯsequunt̃ miseri
cordiã eos a pena total'r liberantẽ. ꝯsequũ
tur tñ miscõiam aliq̃d de pena debita rela
xantẽ. q̃a citra cõdignum punient̃ sicut alij
oẽs p demerit̃ suis dãnabunt̃. Quarto cõ
mẽdat̃ dei dilectio erga hoĩem ex copiosa ꝛ
clemẽtissima charitate sue miscõie. Tanta
eñi est miscõia diuina ad hoĩem vt nõ solũ
misericors dicat̃ sed etiã ipsa miscõia appel
let. Juxta illõ ps. Deus meꝰ miscõia mea.
nunq̃ȝ aũt dicit̃ deꝰ meꝰ iusticia mea q̃uis
iustissimus sit. vñ Salomõ vocat eũ speci
aliter dñm miscõie Sap. ix. Deꝰ patrũ me
orũ ꝛ dñe miscõie. ij. Cor. j. Bñdictꝰ deus
et pater dñi nostri iesu xpi pater miscõiarũ
Et Ephes. ij. dꝛ. Deꝰ diues in miscõia. In
q̃ aũt apparet hec miscõia: certe in multis.
Nam quicq̃d est in mũdo totũ est miscõia
Ps. Miscõia dñi plena est terra. eo ꝙ mi
serationes eius sup oĩa opa eius. Et reue
ra sic est. Nam oẽs creature licet ex poten
tia pducte sint potẽter. tñ cõseruant̃ ex cle
mentia misericorditer. Vnd Sap. xj. dicit̃
Quõ aliq̃d permanere posset nisi tu voluis
ses. aut qd a te vocatũ non esset cõseruaret̃
Parcis aũt oĩbꝫ qm̃ tua sũt dñe qui amas
aĩas. ꝓpter qd Aug. dicit. xxij. de ciui. di. ca.
xiij. ꝙ si deus subtrahat rebus suã potẽtiã
et miscõiam: nec pgredi poterunt et suis di
uersis motibꝫ pagere tẽpora. nec prorsus in
eo ꝙ create sunt pmanebũt. Qd expssiꝰ idẽ
Augustinꝰ in li. de vera religione dicit cap.
xxiij. Deꝰ p summã sapiam oĩa fecit ꝛ p sũ
mam benignitatẽ oĩa ꝯseruat. Idẽ sup. j. ꝛ
ij. ca. Geñ. ꝛ in li. de trini. ꝛ in mltis alijs lo
cis cõsilem ponit sñiam. Sed aduerte, q̃a
q̃uis sic generaliter conseruet que pduxit.
specialiter tñ homĩes gubernat p clemẽtiã
Et notãter dicit Salomon. Parcis autez
oĩbus qm̃ tua sunt dñe. Sap. xj. Parc̃ in
quit dñe oĩbꝫ fm Holgot. ꝛ peccãtibꝫ q̃ di
gni forent si placeret tibi statim in infernuz
detrudi. Sed parcis eis tu q̃ oẽs homĩes
vis saluos fieri. j. Thimo. ij. Ratio aũt hu
ius est. quia tua sunt dñe Sap. xv. Etiam
si peccauerimꝰ tui sumus qui aĩas amas
Hoc ideo ponit: non ꝙ deus simpl'r amet
aĩas tm̃ ꝛ nõ corpa. sed priuilegialiter. q̃a
seipm eis in ppetuũ fruenduz p̃parauit. q̃si
ergo diceret. ideo primo misericors es q̃a
tua sunt. cõtra malos dños q̃ ideo nõ pcũt
subdit̃: qꝛ eoꝝ sunt. Scdo ideo es miseri
cors qꝛ amas aĩas. cõtra malos prelatos
amãtes decimas ꝛ oblatões. Aliã etiã assi
gnat rationẽ diuine miscõie Sap. xj. dicẽs
Misereris oĩm qm̃ omnia potes. Ecci. ij.
Scdm magnitudinẽ illiꝰ: sic et miscõia eiꝰ
cum ipso est. Tales debẽt esse nr̃i p̃lati imi
tatores dei vt quanto essent potẽtiores tã
to clemẽtiores. Sicut Alexãder magnus
deuictos p̃p̃los plus clemẽtia q̃ȝ potẽtia cõ
strinxit. Vñ. iij. Regũ. xx. dꝛ. Reges isrl' cle
mentes sunt. Ista tria cõsiderãs specialiter
Salomõ a deo facta circa hoĩez Sap. ix.
dicit. Fecisti oĩa verbo tuo. Ecce potentia.
et sapiẽtia tua ꝯstituisti hoĩem vt dñaretur
creature tue q̃ a te facta est. vt disponat or
bem terraꝝ in eq̃tate ꝛ in iusticia ꝛ in dire
ctione cordis iudiciũ iudicet. Quinto dile
ctio dei attẽdit̃ ad hoĩez ex benignitate sue
potentissime tolerantie qua non solum pec
catores sustinet: sed etiam iustificat et a pec
cato defendit ꝛ grãm merẽdi donat. ꝛ occa
siones merẽdi puidet. ꝛ sacrã q̃si vasa gra
tie instituit. vt p ea infundat̃ grã iustificãs
a pctõ. Dat etiã spũmsctm̃ fidelibꝫ ad com
punctionẽ: ad eruditõem: ad cõsolationẽ et
ad varias ỽtutes. ꝛ gratiarũ actiões faciẽ

das, faciens de inimicis dei amicos: filios
et heredes. ꝛ liberꝝ arbitriū ad bonū ꝓmo-
uens nec tamē libertatē auferens: de inuo-
luntariis faciens volūtarios non cogēdo
sed inspirādo ꝛ occasiones ꝓcurando. Ita
dicit Hugo lib. de ꝑfectibꝫ nouicioꝝ. Ista
benignitas circa pctōres maxime apparet
in hoc ꝙ dissimulat eoꝝ pctā ꝓpter peniten
tiam. i. expectās sub dissimulatiōe nō fictio
nis sed bone affectōnis. ꝓpter penitentiā. i.
vt ipsi peniteāt interdū dū sic eos clemēter
expectat. Roma. ii. Ignoras qm̄ benigni-
tas dei ad pniā͂ te adducit. Glosa dic̄ Hic
patientia dī bonitate plena opus suū ꝓpter
pctā non despicit sed ꝑ pniam abluit et pie
fouet ꝛ nutrit. Ezech. xviii. Si impiꝰ egerit
pniam ab oībꝫ peccatis q̄ fecerit vita viuet
et sic omniū iniq̄tatū suaꝝ nō recordabor.
Sexto dilectio dei cōmendatᷣ erga hoīem
ex mansuetissima equitate sue temperatissi
me iusticie. Nam q̄uis sit iustus. est tamē
in tali iusticia mltū māsuetus. eo ꝙ tempe-
rat rigorem iusticie pietate clementie. Vñ
vehementissime miseretᷣ. sed tardissime pu
nit. ꝛ si punit citra ꝯdignum punit. eo ꝙ in
inferno penā infinitā q̄tum ad intensionē
facit finitā vt tolerari possit. ꝛ etiā qꝛ nō to
taliter cōsumit dānatos. qd̄ fieret si esset in
infinitū intensa. Vñ dicunt damnati. Mi
sericordie dn̄i ꝙ nō sumꝰ cōsumpti. Treñ.
iii. Vñ ipse dedignatᷣ irasci et quasi inuitꝰ
iusticiā exercet. Iuxta illud ps̄. xxix. Quo-
niā ira in indignatōe eius. vbi dicit Inno
centiꝰ quartꝰ: exponēs lr̄am. i. ip̄e indignatᷣ
irasci. quia inuitꝰ punit Esa. x. Adhuc pau
lulū modicūq̧ ꝛ cōsummabitᷣ indignatio
mea. q. d. nolo punire statim. ideo expecto
te paululū ꝛ modicū adhuc. Unde Hiero
nimus. Quicq̇d mali patimur viciī nr̄i est
q̄ dulcem deū vertimꝰ in amaꝝ ꝛ cogimus
seuire nolentē. Treñ. iii. Non em̄ humilia
uit ex corde suo et abiecit filios hoīm. i. nō
fuit voluntatis sue vt abiiceret hoīes a se.
Unde de eo sicut de clementi p̄ncipe ꝛ mā
sueto iudice dicitᷣ ꝑ poetā. Est piger ad pe-
nas princeps ad p̄mia velox. Quiq̧ dolet
totiens cogitᷣ esse ferox. Et ideo dicit Ps̄.
de eo ꝙ vita in volūtate eius. i. ipse vult vi
tam hominū non mortē. Unde in collecta
Deꝰ cui ꝓprium est misereri semꝑ ꝛ parcere
Unde de his duobus Ezech. xviii. Nun

quid volūtatis mee est mors impii dic̄ do-
minus. q. d. non. In signū aūt huius ꝙ cū
displicentia punit dicitᷣ Esa. i. Heu cōsola
bor super hostibus meis. q. d. cum dolore
et displicentia consolabor. Vñ sicut nulla
res potest ꝑdere suam ꝓpriam oꝑationē to
taliter q̄diu manet licet valeat impediri vl̄
retardari ad tempus: ita nullo mō obliui-
scetᷣ misereri deus: nec cōtinebit in ira mise
ricordias suas: imo cū iratꝰ fuerit mīsc̄die
recordabitᷣ Abacuc. iii. Unde Greg. super
Ezech. Omel. i. dicit. ꝙ qñ deus irascitᷣ nō
oīno irascitᷣ. sed ineffabili modo cū culpas
ꝑsequitᷣ ipsos ꝓtegit pctōres. Veruntñ li-
cet ita iusticiā cum pietate in p̄senti tempe-
ret. veniet tñ tp̄s post diez iudicii qñ distri-
ctissime puniet eos q̄ mō cōtemnunt beni
gnitatē ꝛ patientiā eiꝰ. Ideo dicit ps̄. vbi s̄
Ad vesperā demorabitᷣ fletꝰ. qd̄ ḿm Inno
cen. quartū intelligitᷣ de vesꝑa finis mundi
q̄ndo ꝓiicientᷣ mali in tenebras exteriores
Math. xxii. Tunc em̄ iusticias iudicabit.
Septimo dilectio dei cōmendatᷣ erga ho-
minem ex largissima liberalitate sue leticie
quā cunctis fidelibus reddet. Et vere lar-
gissima liberalitas. q̄a ꝑ paruo ꝛ breui me
rito eternā et ineffabilē sanctis in celo dat
gloriam leticiā et felicitatē. et oīa eis ordīat
in bonū. tā bona q̄ȝ mala etiā aliena. et non
solum mala pene sed etiam culpe vt de bo-
nis ꝓpriis glorientᷣ. ꝛ de alenis cōgaudēdo
delectentᷣ. ꝛ de malis ꝓpriis gaudeant quia
euaserūt. de alienis q̄a silia nō inciderunt
inquit Hugo in libro de profectibus noui
ciorū. Patet autē largissima libertas retri-
butionis diuine. quia supra merita premi-
at ꝛ coronat. ad Roma. viii. Non sunt cō-
digne passiōes huius tp̄is ad futuraꝫ glo-
riam. Et reuera non sunt. quia nec oculus
vidit. nec aurꝭ audiuit. nec in cor hoīs ascē
dit que p̄parauit deus diligētibꝫ se. Ex his
patet. quantū deus dilexit mundum dan-
do et exhibendo sibi tot et tanta beneficia.
Que considerans psalmista miratur dicēs
Quid est homo ꝙ memor es eius: aut fili-
us hominis quoniā visitas eum. q. di. ḿm
Innocē. Quid ē homo tam fragilis. Geñ.
vi. Non ꝑmanebit spiritus meus in homi
ne. quia caro est. Item tam breuis vite Ia
cobi. iiii. Quid ē vita vestra. vapor ad mo-
dicum parens. Ps̄. Quasi olera herbarū

cito decident. Itē putridus ꝑ internaꝫ cor-
ruptionē Job.xxv. Homo putredo ⁊ filiꝰ
hoīs vermis. Iteꝫ fetidus ꝑ pctm̄ Joh.xi.
Quadriduanꝰ em̄ est ⁊ fetet. Itē imbecillis
ad surgendū.ps̄. Spūs vadens ⁊ nō redi
ens. Itē vanus in opē. vanior in sermone.
vanissimꝰ in cogitatōe. Ps̄. Uniuersa va-
nitas oīs hō viuens. Item seruus diaboli
ꝑ pctm̄ Hiere.xvj. Seruietis diis alienis
Joh.viij. Qui seruit pctō seruus est pecca
ti. Et hoc bn̄ ⁊ notāter exprimit in ꝟbo vl-
timo nr̄e ṗncipalis particle. cū dr̄. Sic de
us dilexit mundū. q.d. mundū malignum.
qꝛ totus in maligno positꝰ erat. mundū im
mundū. mundū fetidū. turpem ⁊ abiectuꝫ.
et quod plus: inimicū dei. C

Dixi secūdo ꝙ subdit̄ in ver-
bis thematꝭ eiusdem pietatꝭ imēsitas copiosa. Et reuera co
piosior pietas. qꝛ nō solū deꝰ pater mundū
dilexit qualecūqꝫ munꝰ dando aut donum
sed etiam dedit filiū suum vnigenituꝫ. Un̄
dr̄.j.Joh.iiij. In hoc apparuit charitas di
qm̄ deus misit filium suum vnigenitum in
mundū vt viuamus ꝑ euꝫ. Ubi dicit glo.
ordina. In hoc dilectio patrꝭ ꝓbata est: q̇a
misit filiū. dilectio filij: quia venit sicut deꝰ
nō expectauit vt eū diligeremus. Ex q̇bus
verbis patet ꝙ copiosa mlt̄ū est dilectio di
uina erga hoīem. qꝛ vt hic dicit glosa: dile-
ctio patris ꝓbata est qꝛ misit filiū ⁊ dilectio
filij in hoc q̇a venit. Unde deꝰ pr̄ misit fi-
liū: nō qꝛ indigeret. sed ex sola charitate. et
cum haberet vnicum ⁊ vnigenitum: nolu
it habere vnū. i. solitariū. sed vt fratres ha-
beret adoptauit illi q̄ cū illo possiderēt vitā
eternā. Hec glo. ordina. vbi supra. Filius
etiam dei misit se ex maxima charitate quā
habuit ad hoīem. Unde dicit Augꝰ. in li.
supputationū ca.ij. Quoniā benignꝰ ama-
tor omniū filius tuus deꝰ noster loquit̄ ad
deum patrē cuius pijs visceribꝫ nō satꝭ vi-
sum est vt se inclinaret homo factus ex vir
gine Maria nisi etiam subiret crucis pati
bulum effuso sanguīe ꝓpter nos. in nostraꝫ
salutem venit pius deus. ⁊ venit pietate et
bonitate sua. venit querere ⁊ saluum facere
quod ꝑierat. quesiuit ouem ꝑditam. inue-
nit ⁊ eam in hūeris suis reportauit ad cau
las gregis pius deus ⁊ vere multū piꝰ pa-
stor. O charitas. o pietas q̇s audiuit talia.
quis suꝑ tanta misc̄dīe viscera non obstu-
pescat. q̇s non miret̄ ꝓpter nimiā charitatē
tuam q̄ nos dilexisti. Hec Augꝰ. Licet igit̄
illa magna charitas fuit et dilectio quā de
us pater oībꝫ generalr̄ exhibuit in illis bn̄-
ficijs aut saltem exhibere paratus. Ista ta-
men charitas quā filius aut pater ꝑ filium
singulariter suis electis exhibuit mlt̄o ma-
ior est et copiosior. Juxta illud ps̄. Apd̄ eū
copiosa redemptio. Unde dicit Bern̄. lib.
de diligendo deū ca.ij. Judeꝰ sane siue pa-
ganus nequaq̄ꝫ talibꝫ aculeis incitat̄ amo-
ris quales ecclesia experit̄. que ait. vulnera
ta charitate ego sum. Et rursuꝫ. Fulcite me
floribus. stipate me malis: quia amore lan
gueo. Cernit regem Salomonē in dyade
mate q̄ coronauit eū mater sua. Cernit re-
gem vnicū patris sui sibi crucē baiulanteꝫ.
Cernit cesum ⁊ cōsputum dn̄m maiestatis
Cernit auctorē vite ⁊ glorie ꝯfixum clauis
ꝑcussum lancea. obprobrijs saturatū. tan-
dem illam dilectam animā suam ponere ꝓ
amicis suis. Et post pauca. Videt deinde
mortē mortuā ⁊ mortis auctorem triūphā
tem. videt de inferis ad terras. de terris ad
superos captiuam duci captiuitatem. Hec
Bern̄. Que oīa vere sunt magne charitatꝭ
et dilectōis filij dei signa erga hoīem. D

Circa quod breuiter sciendū ꝙ sicut de-
us pater multipliciter ostendit dilectōnem
suā erga hominē. ita dei filiꝰ etiam eā osten
dit. et ṗcipue quatuor modis s̄m Holgot
suꝑ librū Sap̄. cap̄.xvj. Primo em̄ dilexit
nos sicut pater summꝰ ṗueniendo tardita-
tem nostre beniuolentie. Secundo abluit
feditatē nostre ingrate ꝯscie. Tercio suꝑat
quantitatē nostre sufficientie. Quarto ṗpa
rat ad voluptatē delicias affluentie. De pri
mo scꝫ de ṗuentione nr̄e tarditatis. Bern̄.
Dulcis iesus ṗmus est in accessu ⁊ vltimꝰ
in recessu. ⁊ ideo cōpat̄ cordi quod est pri-
mū viuens ⁊ vltimū moriens. in signū hu-
ius petit sibi dari cor Prouer.xxiij. Prebe
mihi cor tuum. Unde dicit Holgot. ꝙ pri
us hō recedit a deo ꝑ peccatū q̄ꝫ deus eum
relinq̇t subtrahendo sibi gratiā. Scd̄o ab
luit feditatē nostre ingrate cōscientie. dele-
uit enim peccatū ꝑ ꝓprīam sanguinis effu-
sionem. delet etiam peccatū actuale per sa-
cramentalē penitentie lotionem. Apocal.j.
Dilexit nos ⁊ lauit nos a peccatis nostris

ĩn sanguine suo. Sanguis designat amo-
rem z causat amorẽ. Uñ sanguinee cõple-
xiones sunt naturalr amatiue et amantes.
Uñ iuuenes sunt magis amatiui q̃ senes
ꝑter sanguĩs abundantiã ampliorẽ. Hie-
ronim⁹ ꝯtra Iouinianũ li.j. allegãs Xeno
fontẽ hoc scripsisse de infantia titi maioris
Scribit inq̃t Hiero. Xenofon occiso abra
dago z viro quẽ pantheon vxor miro amo
re dilexerat collocasse se iuxta corpus lace-
rũ z confosso pectore sanguinem sui mariti
vulnerib⁹ infudisse. Isto mõ aĩe nostre fi-
deles deberent corpi christi lacerato ꝑ no-
bis facere, vt ꝑ eius vulnerib⁹ sanguinẽ cõ
passionis infunderent. et cũ ita feruẽter dili
gant sicut ipse dilexit eas. Ephe.v. Ambu
late in dilectiõe sicut et christus dilexit nos
et tradidit seipm ꝑ nobis. Tercio dilectio
christi supat quãtitatem nostre sufficientie.
Plura em̃ nobis tribuit q̃ pfecte intellige
re vel desiderare sciamus vel sufficiam⁹ su-
um amorẽ recõpensare. Unde apl's vocat
charitatẽ christi nimiã Ephe.ij. Sicut em̃
dicit Cris. de reparatõe lapsi. Nemo ami-
coꝝ carnaliũ etiã si sit in hoc supra moduz
insaniens ita exardescere potest in amorez
dilecte sue sicut de⁹ effundit in amorẽ aĩa
rũ nostraꝝ. Quattuor em̃ defectus in dile-
ctione nostra cõtingunt a q̃b⁹ amor xpi est
alienus. Sũt em̃ aliq̃ qui licent amenẽ: nõ
tñ readamãt amatores suos. sicut sunt in-
grati. Ecõtra de⁹ dicit Prouerb. viij. Ego
diligẽtes me diligo. Scdi sunt q̃ diligunt
sed ꝑter ꝓpriã vtilitatẽ. indigent em̃ benefi
cijs amicoꝝ. Cõtra q̃s Seneca in quadã
epl'a. Negociatio est amicicia q̃ ad cõmo-
dũ attendit. ẽm Aresto. viij. Ethicoꝝ. Cuz
sit amicicia ꝑter vtile: sunt numi amici int
omnes. Et hoc etiã plãgit Ouidi⁹. ij. d põ
to di. Turpe q̃dem dictu: sed si modo vera
fatemur. Uulg⁹ amicicias vtilitate probat
Per oppositũ xps nõ diligit nos ꝑter suaz
vtilitatẽ. q: nr̃is nõ indiget ad fructũ suum
sed nos ad fructũ nostꝝ Ephe.j. Gratifica
uit nos in dilecto filio suo. i. gratos nos fe-
cit. Osee. xiiij. Sanabo cõtritões eoꝝ. z di
ligã eos spõtanee. Sũt tercij q̃ diligũt ho
minẽ sed nõ nisi in ꝓspitate z felicitate sua.
Iuxta illud Boetij. iij. de ꝯsolatiõe. Felici
tas amicũ: infortuniũ inimicũ facit. Unde
dixit q̃dam. Exemplo didici q̃ ꝓsperitatis

amici Res amplectunt nõ nos sed nostra
sequunt. Et iteꝝ alter metrista Nõ sunt p-
sone sed ꝓspitatis amici Quos fortuna te-
net dulc: acerba fugat. Per oppositũ xps
q̃ tunc maxime diligit hoiem qñ a mundo
deserit z a malis hoib⁹ agitat. Uñ ipse dic
in ps. Cũ ipso sum in tribulatõe. Et iteruz
Qm̃ pater me⁹ z mr̃ mea dereliq̃rũt me. do
minus aũt assumpsit me. Quarto in mun-
danis amicis inuenit defectus. q: multi di
ligunt viuentẽ. sed mortuũ ꝑsequunt z odi
unt. cuiusmodi sunt nõnunq̃ fratres filij z
vxores seruus z executor. Cũ em̃ fuerit hõ
defunctus. tunc isti q̃ de bonis suis eũ ma
gis iuuare debuerãt spoliãt et ꝑdant. Uñ
metrice dicit. Post mortẽ morsum ꝑtit dile
ctio dorsum. Finita vita finit amoris scin-
tilla. Per oppositũ xps diligit viatorẽ duz
viuit sed lõge ampli⁹ post mortẽ Ioh. xiij.
Cũ dilexisset suos vsq̃ in finẽ dilexit eos. &
est imꝑpetuũ. Hiere. xxxj. In charitate p-
petua dilexi te. Quarto oñdit xps suam di
lectionẽ ad nos voluptatẽ deliciarũ afflue-
tem preparando. Unde. ij. Thessa. ij. Dile
xit nos z dedit consolationez eternam: que
quanta sit sancti nitunt exprimere z nõ pos
sunt. Unde Aug⁹ de morib⁹ ecclesie z ma-
nichei. Tanta est pulchritudo iusticie: tan-
ta est iocunditas lucis eterne. Hec est imu
tabilis veritas z sapientia: vt si etiã non li-
ceret in ea amplius manere q̃ vni⁹ diei bo
ra: propter hoc solum innumerabiles anni
vnius vite pleni diuitijs z circũfluentia bo
norũ temporaliũ recte meritoq̃ contemne
rentur. Et Chrysosto. de repatiõe lapsi. Si
quotidie oporteret tormenta ꝑferre: si ipaz
gehennã ꝑuo tamen tpe tolerare pro eo vt
christũ possemus videre in gloria viuentez
eius sanctorũ numero sociari: non esset di-
gnuz pati omne qd̃ triste est modo vt tanti
boni tanteq̃ glorie participes haberemur.
Hec ille.

Dixi tercio E q̃ in verbis ꝑmis-
sis nostri thematis
subinfertur diuine dilectionis vtilitas effi
cax z dulcorosa: cũ dicit. Ut omĩs qui cre
dit in eũ non pereat sed habeat vitã eternã.
Certe magna vtilitas ex dilectione diuina.
qua factũ est vt omĩs credens non pereat.
sed eternaliter consequatur vitam eternã.
Circa quod sciënduz q̃ sicut hic patet vita

eterna nō dať nisi credentib᷒ in xp̄m. No-
tanter aūt dicit. Oīs q̇ credit in ip̄m. nō di
cit. q̇ credit ei aut q̇ credit ip̄m. Nā ꝑm glo.
ordi. Jaco. ij. Aliud est credere deum, aliđ
credere deo, aliud credere in deuꝫ. Credere
deū est credere ꝙ sit. Credere illi est credere
vera esse q̄ dicit ipse. Credere in illū est dili
gere illū. Primū et secundū est multoꝝ ma
loꝝ. sed terciū tm̄ bonoꝝ. Est ergo fides xp̄ia-
noꝝ credere in christū. i. bn̄ opando ꝑ dile
ctionē in ip̄m intendere. Un̄ hec est fides
formata q̄ sola iustificat. Alias aūt fides in
formis sine opib᷒ dicit mortua. Hinc est ꝙ
Jaco. arguēs cōtra phos ⁊ fictos xp̄ianos
dicit Jac. ij. Quid ꝓderit fratres mei si fi-
dem q̇s dicat se habere: opa aūt non habe
at. nunq̇d poterit fides saluare eū. Et post
pauca. Sic fides si non habet opa scꝫ q̇b᷒
reuiuificat ꝑm interl. glo. mortua est i semet
ipsa. q. d. Sicut aīal mortuū dr̄ qđ nō vllo
modo ꝑcipit moueri. sic aīa q̄ dicit se fidem
tenere ⁊ opa nō ostendit: non est viua. eo ꝙ
signa vite aīe fidelis sunt motꝰ opeꝝ bono
rū. Et ideo Jacob᷒ ibidē subdit dicēs. Sꝫ
dicet q̇s. Tu fidē habes, et ego opa habeo
Ostēde mihi fidē tuā sine opib᷒, ⁊ ego ostē-
dam tibi ex opib᷒ fidē meā. Tu credis qm̄
vnus est deꝰ: bene facis. et demones credūt
et cōtremiscunt. Et sequit. Uis o hō scire
qm̄ fides sine opib᷒ mortua ē. Abra-
am pater noster nōne ex opib᷒ iustificatꝰ est
offerens filiū suū Isaac sup altare. Uides
qm̄ fides coopabat opibus suis. et ex
opibus fides cōsummata est. et impleta est
scriptura dicens. Credidit abraā deo ⁊ re-
putatū est illi ad iusticiā. ⁊ amicꝰ dei appel-
latus est. Ex q̇bus cōcludit Jaco. dicens.
Uidetis ꝙ ex opibus iustificat hō. nō ex fi
de tm̄. Silr̄ aūt ⁊ Raab meretrix: nōne ex
opib᷒ iustificata est: suscipiēs nūcios ⁊ alia
via eijciēs. Ex quo ꝯsequēter ꝯcludit ꝑ exē
plum Jacobus Sicut em̄ corpus sine spi
ritu est mortuum: ita ⁊ fides sine opib᷒ mor
tua est. Hec Jaco. Sup quib᷒ verbis di-
cit glo. ordi. Ideo debet bene agere. q2 fal
lunt qui solam fidem sufficere credūt. Sꝫ
diceret quis. Tamen Marci vlti. dr̄. Qui
crediderit et baptisatus fuerit saluus erit.
Soluit hoc glosa ibidē dicens. ꝙ hoc in-
telligit de fide ꝑfecta q̄ ꝑ dilectionē operat
Inducit aūt duo exempla ad hoc ꝓbandū
scꝫ de Abraā Gen̄. xxij. et de Raab Josue.
ij. Unde dicit glo. ordi. ꝙ abraā licet ꝑ fidē
quā habebat esset iustus, tn̄ ꝑ opa q̄ addi-
dit ampliꝰ est iustificatꝰ. q̄ nisi fecisset meri-
tū precedētis fidei amisisset. Unde ꝑm glo
sam ordi. licet aplus ad Roma. dicat abra-
am fuisse iustificatū ꝑ fidem sine opib᷒. hoc
intelligendū est de opibus que p̄cedebant.
q2 ꝑ opa q̄ fecisset ante fidem: iustus nō fu
it. sed sola fide. Hic aūt dicit Jaco. ꝙ abra
am ꝑ opa iustificatꝰ ē. qđ intelligit de opib᷒
sequētib᷒ fidē. ꝑ que amplius iustificat: cuꝫ
iam ꝑ fidem iustus fuisset. Unde Paulus
laudat fidei ꝯstantiā. Jacob᷒ aūt opeꝝ ma
gnificentiā Hec glo. Ista tractās latiꝰ Isi
do. in libro diffinitionū dicit. Inter fidem
⁊ opus hoc distat. ꝙ ex fide possibilitas no
bis opis inchoat. ex ope ipsa fides ꝑficitur
Opus em̄ fide ꝑuenit. fides opibus ꝯsum
mat. Opera autē sine fide nequaꝙ̄ ꝓdesse
possunt. quia non valet a malo declinare ⁊
agere quod ꝑtinet q̇ppe ad salutem q̇ ip̄m
salutis vel nescit vel negat auctorem. Item
fides sine operibus nequaꝙ̄ ꝓdest. q̇a non
pōt per fidem deo placere qui deū cōtēnit
in ope. Ob hoc et fides sine opib᷒ mortua
est iuxta Jacobum. ⁊ opus abs fide vacu-
um est iuxta Paulū. Paulus p̄dicat añ fi-
dem nullo modo esse opus bonum. Jaco-
bus narrat nihil valere sine ope bono, ac
ꝑ hoc iuxta primū opera fidem p̄cedentia
nihil prosunt. Iuxta alteruꝫ: subsequentia
multū prosunt. Jacobus dicit Abraaꝫ pa
ter noster ex opibus iustificatus est. Pau-
lus dicit. Credidit abraam deo ⁊ reputatū
est ei ad iusticiam. Quid ergo vterqꝫ se de-
struunt. Absit. sed vtrqꝫ nos instruūt. Naꝫ
ꝑm Paulum Abraaꝫ ex fide iustificari me
ruit quando credidit. ꝑm Jaco. Ex operi-
bus placuit: quoniā tentatus īmolandum
filium suum nō recusabat. Hec Isidorus.
Est ergo īmutabilis sententia. ineffabilis
veritas. ⁊ indubitata patꝝ autoritas: nemi
nem saluari posse sine fide formata. hoc est
bonis operibus adornata. quod etiaꝫ hoc
ipsum vocabulū et nomen ostendit. Nam
fides dicit a facio et dico. Un̄ qui facit qđ
dicit hic fidelis est. Inquit Augꝰ. in sermo
ne. xxij. Talis fides vbicunqꝫ fuerit oīa po
test: omnia impetrat. Marci. xj. Omnia q̄
cunqꝫ orantes petitis credite et accipietis.

hac fide nihil p̄ciosius nihil honorabili⁹.
Unde Augustin⁹ de verbis domini. Nul
le maiores diuitie. nulli honores, nulla hu
ius mundi maior est substantia q̄ȝ est fides
catholica: que pctōres hoīes saluat. cecos
illuminat ꝛ infirmos curat. cathecuminos
baptizat. fideles iustificat. penitentes repa
rat. iustos augmētat. martires coronat. vir
gines et viduas ꝛ cōiugales casto pudore
ꝯseruat. clericos ordinat. sacerdotes conse
crat. in eterna hereditate cum sctīs angelis
collocat. ꝛ breuiter btītudinem cōfert sem-
pīternā. Quia btī qui nō viderunt ꝛ credi
derunt Joh. xx. eo ꝙ qui ex fide sunt bene-
dicent͛. Gal. iij. Ad quā beatitudinē nos ꝑ-
ducat qui sine fine viuit ꝛ regnat. Amen.

Feria secunda Penthecostes. II.
Sermo LXXVIII.

(l) Ux vēit in mū
dum et dilexerunt hoīes magis
tenebras q̄ȝ lucem Erāt em̄ opa
eorūȝ mala Joh. iij. Inter alia quibus ho
mines delectant͛ in hac vita est claritas lu
cis solar͛. Juxta illud Eccs. xj. Dulce lumē
et delectabile oculis videre solē. Uñ Tho
bias cecus effectus angelo sibi annūcian-
te gaudium rñdit. Quale mihi gaudiuȝ est
qui in tenebris sedeo ꝛ lumē celi nō video.
Et licet omnis lux stellaꝝ omniū sit homi-
nibus delectabilis, tamē maxime hoīes di
ligunt solem, p̄sertim qꝛ vt dicit Macrobi
us sup somnium scipionis li. j. inter oīa vi-
sibilia est deo similius, put etiaȝ dixit Pla-
to Tum ratione quātitatis, qꝛ nullus pla-
netaꝝ eo maior. ꝛ ipse excedit terrā centies
sexagesies septies. vt dicit Alfragan⁹ diffe-
rentia. xxij. Tum rōne ptātis. quia omnib͛
influit. et oēs stellas quasi dux ptāte prece-
dit ꝛ princeps. vt dicit Plotinus. Tum ra
tione claritatis. quia plenus est luce sine oī
macula. et ideo dr̄ sol q̄si solus ꝑfecte lucēs
Moraliter loquendo christus est ver⁹ sol
iusticie. De quo dicit͛ Malach. iiij. Qui in
infinituȝ est simillimus deo patri q̄ȝ iste sol
materialis. et ratione quātitatis. quia in in
finitum omnia excedit. Attingit em̄ a fine
vsq̄ȝ ad finem Sap. viij. Et ipse altior ē ce
lo. ꝓfundior abisso. vt dr̄ Job. xj. Item rō-
ne potestatis. quia ipse cum deo patre eq̄lē
habet potestatē: ei obediūt celestia. terre-
stria. et infernalia. Phil. ij. Item tercio rā-
tione claritatis. Ipse em̄ habet eternā cla-
ritatē cum patre, cum dicit͛ Joh. xvij. Pa-
ter clarifica me claritate quaȝ habuisti pri-
usq̄ȝ mundus fieret. Que q̄deȝ claritas ex-
cedit oēm claritatem creatam q̄ntācunq̄ȝ.
Unde Sap. vij. dr̄. Candor est lucis eter
ne et speculuȝ sine macula dei maiestatis et
imago bonitatis illi⁹. Et sequit͛. Est specio
sior sole et super omnē stellaꝝ dispositioneȝ
luci cōparata inuenit͛ prior. et Ecci. xxiij. di-
cit͛. Oculi dñi lucidiores sole. Et ideo con
cludit Boetius. ꝙ deus potest dici sol q̄si
solus lucens. ꝛ hoc idem dicit Homer⁹ in
li. de laude solis. Sed q̄ȝuis diuine luc͛ ra
dius ipse dei filius se nobis tam multiplici
ter manifestauit in mūdo, nūc se paneȝ vo-
cans in famelicoꝝ satiationē. nūc vitem in
desolatorū consolationē. nunc lucem in ce
corū illuminationē, vt dicit Hugo de san-
cto victore sup p̄mū capl'm celestis hierar.
Mirum tamen est ꝙ mundus tanta ipsi⁹
beneficia paruipendens magis vanitati la
bēti adhesit. et ꝓ luce tenebras dilexit. Hic
est ꝙ fili⁹ merito dicit mundū esse arguēdū
ex hoc ꝙ cum ipse venit vt lux qui per se et
ꝑ spūmsanctum mundum illūinare dispo-
suit. tamen mundus plus dilexit tenebras
q̄ȝ lucem: que fuerunt verba in principio ꝓ
posita. In quibus verbis tria describunt͛.
Primo nanq̄ȝ describitur diuine bonitat͛
magnitudo ꝛ excellentia. quia lux venit in
mundum. Secundo humane iniquitatis
ingratitudo et maliuolentia in eo ꝙ dilexe-
runt homines mag͛ tenebras q̄ȝ lucē. Ter
cio subiungitur huius ingratitudinis ori-
go et causa. cum additur Erant em̄ opa eo
rum mala.

A
Dixi primo ꝙ in verbis p̄mis-
sis primo descri-
bitur diuine bonitatis magnitudo ꝛ excel
lentia in eo quia lux venit in mundū. Ue-
re magna bonitas dei q̄ videns totum mū
dum tenebrosum multiplicib͛ tenebris di-
gnatus est mittere filium suum qui est splē
dor paterne glorie. Ad Hebre. j. Qui ad h͛
venit vt illuminaret omnem hominē veni
entem in hunc mundū. Erat ergo christus
lux arguens malos. Ephe. v. Omnia q̄ ar

guunť a lumine manifestanť. Erat lux diri
gens bonos Joh.xj. Ambulate dum lucē
habetis. Erat lux delectans iustos. Unde
Eccs.xj. Dulce lumē ꝛ delectabile est ocul'
scȝ iustoꝝ videre solē. Ista lux lucet triplici
ter. In signis ꝑ potentiā. iuxta illud ps̄. Il
luxerunt chorusca tōnes tue orbi terre. In
verbis ꝑ sapientiam Abacuc.iij. Splēdor
eius vt lux erit. In exemplis eius bonitas
Joh.viij. Qui sequiť me nō ambulat in te
nebris. Sequitur.s.ꝑ imitationē operum.
Ista lux non minus hodie lucet ꝑ gratiaȝ
spūssancti in mundo primo lumine sciētie.
Unde in ps̄. Illuminans tu mirabiliter a
montibꝫ eternis. Montes eterni sunt apo
stoli: qui dicunť eterni. quia ab eterno p̄or
dinati et p̄electi. iuxta illud Ephe.j. Elegit
nos in ipso ante mūdi cōstitutionem. et.ij.
Thimo.j. Vocauit nos vocatōne sua san
cta: non ꝯm opera nostra sed ꝯm ꝓpositū su
um. i. ꝯm suam eternam precordinationem.
Exponit Gorra ibidem iuxta illud Rom.
viij. Scōm ꝓpositū vocati sunt sancti. Hij
montes hodie sunt illuminati a christo per
spūmsanctū qui descendit super eos in flā
ma ꝛ luce ignis. quos ita illuminauit lumi
ne sapientie ꝛ scientie sue: vt haberent scien
tiam omniū lingnarū et oīm ꝑtinentiuȝ ad
salutem. etiam super omnes sanctos vete
ris testamenti patres. Unde quilibet eorū
potuit dicere illud ps̄. Super senes ītelle
xi. quod exponit Lyra ad literā de aposto
lis: qui ꝯm ipsum intellexerūt suꝑ sanctos
patres. Ab his ergo montibus sic illumi
natis hodie et nos illuminamur ꝑ coꝝ do
ctrinam. per illuminationeȝ saluatoris do
mini nostri Jesu christi qui illuminat nos
per euangelium. vt diciť.ij. Thimo.j. Se
cundo illuminat nos lumine leticie spiritu
alis. ita ꝙ homines post missionē spūssan
cti multo libentius et ardenti' seruiūt deo
ꝙ̄ ante. sicut artifices libentius opantur in
luce diei ꝙ̄ noctis tenebris. Unde. Nox p̄
cessit dies aūt appropinquauit. Roma. xiij.
Et ideo quilibet christianus dicere potest
illud. Dedisti leticiam in corde meo. Et p̄
mittiť. Signatum est suꝑ nos lumen vul
tus tui dn̄e. Tercio illuminat nos christ'
semꝑ per gratiam spūssancti lumine gratie
Eramus em̄ aliquando tenebre: nunc aūt
lux in dn̄o. Ephe.v. Et hoc ꝓphetabat Isa
ias. Orietur in tenebris lux tua Isaie.lviij.
Et ideo vnicuiqꝫ dr̄ hodie. Surge illumi
nare hierusalē quia venit lux tua. lux vtiqꝫ
gratie que nos facit filios luc. Vn̄ Ephe.
v. Ut filij lucis ambulate ꝛc̄. Est tn̄ aduer
tēdū ꝙ xp̄s illūinat diuersimode ꝓ loco et
tpe Nā illūinat in mūdo valde vtilit: in ce
lo valde delectabilit. ꝛ ī futuro iudicio val
de terribilr. De p̄ma illūinatiōe dr̄ Joh.j.
Erat lux vera q̄ illūinat oēm hoīeȝ veniētē
in hunc mundū. Et ip̄e de se dicit. ego sum
lux mundi Johis.viij. Ista aūt illumina
tio est valde vtilis maxime ad duo. vel con
tra malum. vel propter bonum. Cōtra ma
lum tria genera hominū illuminat. et Pri
mo peccantes ad cognitionem pcti. Sic
sole illuminante videnť athomi. Hanc il
luminationē petebat psalmista. Petam' et
nos cum eo dicentes. Domine qui illumi
nas lucernam meaȝ illumina tenebras me
as. Et istud est primū donum spūssancti in
conuersione peccatoris: quo cognoscit vi
litatem ꝛ grauitatem peccati ex q̄ surgit ad
contritionē. Secundo illuminat christus
penitentes ad expulsionem cogniti peccati
Sicut sole oriente repelluntť nebule. ꝛ sicut
illucescente die purganť sordes domestice.
Unde Luce.j. Uisitauit nos oriens ex al
to. Et sequitur. Illuminare hijs qui in te
nebris et in vmbra mortis sedent. Umbra
mortis est peccatū. quia est quasi figura et
imago mortis eterne. Tercio illuminat pu
gnantes ad cautelam recidiui. sic illumina
to malo passu fugiunt hostes ꝛ vitatur ca
sus. Ideo ps̄ petijt. Illumina oculos me
os ne vnqꝫ obdormiam in morte: ne qn̄ di
cat inimicus meus p̄ualui aduersus eum.
Quia ergo hec tria paratus est nobis face
re christus Ideo vnicuiqꝫ hodie dicenduȝ
est illud. Surge q̄ dormis et exurge a mor
tuis ꝛ illuminabit te christus. Preterea ad
bonū illuminat christus per spiritumsan
ctum tria genera hominū scȝ p̄dicantes ad
cognitionem dicendorum. Sic enim luna
illuminata a sole illuminat nos. Vn̄ in ps̄
Declaratio sermonū tuoꝝ illuminat ꝛ intel
lectū dat paruulis. Sicut em̄ oculus non
videt coloratum sine lumīe. sic nec veꝝ pōt
intelligere ītellectus sine spūssancti illumi
natione. Unde ps̄. Preceptū domini luci
dum. i. luce decoratum ꝑ spm̄sanctū. Hinc

clamat ecclesia Accende lumẽ sensibus. Et
vere necesse est istud lumẽ sensibꝰ nostris. nã
nisi adsit intus q̃ doceat: doctoris lingua ĩ
vanũ laborat extra. Inq̃t Greg. in Omel.
sup Joh. Unde Linconiensis sup. j. posteri
orũ dicit. ꝙ vnus est doctor q̃ mẽtes boĩm
illuminat ꝛ veritatem ostendit. Scdo illu/
minat obedientes ad honestatẽ moꝝ. Sic
scriptor illuminat librũ vt pulcrior ꝛ p̃ciosi
or habeatur. Ideo Esa. lx. dictũ est. Surge
illũinare scꝫ obediẽdo. surge et illũinare. scꝫ
honeste ꝯuersando. quia venit lumen tuũ
scꝫ christus. Sic mulier honestius se gerit
quanto nobiliori desponsatur. Tertio illumi
nat pseuerantes ad pueniendũ in regnum
Sic in die candela illuminante puenit vi
ator ad terminũ. Ps. Deduxit eos in nube
tota die ꝛ tota nocte in illũinatõe ignis. Ec
ce ꝗ vtiliter omnibꝰ statibus boĩm ista lux
illuminat in mundo. Secũdo xps illumi/
nat in empireo celo delectabiliter. De q̃ il/
luminatione Apocal. xxj. Claritas dei illu
minabit eam scꝫ ciuitatẽ supnã. et lucerna
eius est agnus. Ista autẽ illũinatio erit etiã
nobis vtilis ad tria. videlicꝫ securitatẽ sine
metu. sic illuminatio assecurat timidũ qui
in tenebris horret. Ideo ps. dixit. Dñs il/
luminatio mea. Et sequitur. a quo trepida
bo. Si candela illuminãs assecurat quan
to magis deꝰ. Secũdo illuminatio ista cau/
sabit in nobis iocunditatẽ sine fletu. Sic il
luminatio delectat oculum. Sic lux miti/
gat morbũ qui de nocte magis grauat. Ecci
xxxiiij. Illuminans oculos dans sanitatẽ
et vitam. Tercio causabit in nobis eterni/
tatem sine defectu. Lux eñ facit ad ꝯserua
tionem inferioꝝ. sic lux supna ad ppetuita
tem veroꝝ. Apocal. vl. Dñs deꝰ illũinabit
eos ꝛ regnabũt in secula seculoꝝ. De tercia
illũinatõe que erit terribilis in iudicio dici
tur. j. Coꝛ. iiij. Illũinabit abscondita tene
brarũ ꝛ manifestabit abscondita cordium.
Amos. v. Reuelabit quasi aqua iudicium
et iusticia quasi torrens fortis. Quasi aqua
dicit ꝓpter nimiã abundantiã penaꝝ quas
deus tunc reuelabit quasi impetũ aq̃ torrẽ
tis. Hec hodie sunt clausa vt dicitur Deu/
tero. xxxij. Nonne hec abscõdita sunt apd
me et signata rc. Interlinearis. in futuro iu
dicio reuelãda. Sed tñ bonis ista illumĩa
tio erit delectabilis. q̃a in ps. dr. ꝗ magna

multitudo dulcedĩs tue quã abscõdisti ti/
mentibꝰ te. quã abscõdisti. s. nũc. sed tũc re/
uelabis illũĩnãdo vultũ tuũ sup nos. ꝛ ostẽ
dendo clare. iuxta illud Oculo ad oculum
videbũt Job. xxviij. Abscõdita pducet in
lucẽ. Sicqꝫ patꝫ pmũ. s. diuĩe bonitatis ma
gnitudo et excellentia: in eo qꝛ lux venit in
mundum.

B

Dixi secũdo ꝙ in verbis pre/
missis tãgitur hũa
ne puersitatis ingratitudo. cũ dr. Et dilexe
rũt magis boĩes tenebras ꝗ lucẽ. Et q̃s du
bitat maximã esse puersitatis ingratitudi/
nem qñ ille q̃ habitat lucẽ inaccessibilẽ ad
nos veniẽs dignatꝰ est nobiscũ conuersari
vt nos filios lucis efficeret. Et tñ nos plꝰ di
ligimꝰ tenebras pctõꝝ ꝗ lucẽ bonoꝝ opeꝝ
plus tenebras culpe ꝗ gratie. plꝰ tenebras
miserie p̃sentis ꝗ lucẽ glorie future. et ideo
multũ sumꝰ ingrati. Sicut aũt dictũ est q̃a
christꝰ venit nos efficere filios gr̃e. sed nos
tendimus sp ad statũ culpe. ideo dr nobis.
Dilexerunt boĩes magis tenebras ꝗ lucẽ
Dicitur ergo statꝰ culpe merito tenebre. Pri/
mo quia obscurat intelligentiã. Secundo
qꝛ excecat ꝯscientiã. Tercio qꝛ tenebras q̃
rit ꝛ ad tenebras tendit. Primo ḡ obscurat
intelligentiã. Videmus eñ ꝙ quidam qñ
tociꝰ labore et studio acq̃sierunt scientiã
si ad statũ culpe mortalis decliauerint: nõ
nisi ea que carnis sunt sapiũt. nec mẽtis ocu
lum vnq̃ ad spũalia ꝛ ad celestia contẽplã
da subleuant. Iuxta illud Ephe. iiij. Hoc
dico ꝛ testificor in domino: vt non ambule
tis sicut et gentes ambulãt in vanitate sen
sus sui: tenebris obscuratum habentes in/
tellectum. alienati a via dei per ignorantiã
que est in illis ꝓpter cecitatem cordis ipsoꝝ
Hec ibi. Dicit ibi Lyra. Obscuratum ha/
bentes intellectũ. quia vicia: et maxime car/
nis: causant ebetudinẽ mentis. Simile ha
betur ad Roma. j. vbi dr. Obscuratũ est in
sipiens cor eorũ. Dicentes eñ se esse sapi/
entes scꝫ in temporalibꝰ: stulti facti sunt in
spũalibus. exponit Lyra. et huius exẽplũ
habemꝰ expressum in Salomone. cuiꝰ cor
deprauatum est propter mulieres. ita: ꝙ p
ydolatriam lapsus est. Ecce magna ceci/
tas. Secundo status culpe excecat con/
scientiam. vt in quanto malo et periclo bo
mo positus sit non agnoscat. j. Johãnis. ij.

Qui odit fratrē suū in tenebris est vsq₃ adhuc. Et infra. Et in tenebris ambulat, ꝛ nescit quo eat. quoniam tenebre obcecauerūt oculos eius. Ideo dꝛ Lu. xj. Vide ergo ne lumen quod in te est tenebre sint. i. ne intentio tua mala sit, ex qua ꝯsciā obscuraṫ etiaȝ si illud qđ agiṫ aliqñ bonuȝ videṫ. Tercio stat⁹ culpe tenebras materiales q̃rit. Esaie xxix. Ve q̇ ꝓfundi estis corde vt a dño abscondatis consiliuȝ. quoꝝ sunt in tenebris opa. ꝛ dicunt. Quis videt nos et q̇s nouit nos. Et sequiṫ. Peruersa est hec vestra cogitatio. Et in euāgelio p̄senti dꝛ. Ois q̇ male agit odit lucem Ephe. v. Nolite cōicare opibus infructuosis tenebraꝝ, magis autē redarguite. Et talibꝫ reducendū est illđ poete Cum q̇d turpe facis q̇d me spectāte ruberes. Cur spectāte deo nō magis ipse rubes. Et illud. Quia veniet dñs q̇ illuminabit abscōdita tenebraꝝ ꝛ manifestabit consilia cordiū. j. Coꝝ. iiij. Quarto status culpe ad tenebras ducit Math. xxij. Ligatis manibꝫ ꝛ pedibꝫ mittite eū in tenebras exteriores. Et Math. xxv. Seruū inutilē mittite in tenebras exteriores. Et Math. viij. Filij aūt regni mitteṫ in tenebras exteriores, i. a facie dñi. Dicit interlinearis. in eternam noctē q̇ hic sponte ceciderunt in tenebras exteriores. i. in cecitatē mentis. Quis ergo nō videat aut intelligat magnā esse ingratitudinē diligere tantā mentis cecitateȝ obmissa illa claritate lucis gratie. Ideo bñ dictum est ꝙ merito arguiṫ humane ꝑuersitatis ingratitudo. E

Dixi tercio ꝙ in verbis p̄missis describiṫ hūane ingratitudinis origo ꝛ causa, cum diciṫ. Erant em̄ opa eoꝝ mala. Circa quod sciendū ꝙ sicut opa in gratia dei facta sūt meritoria ꝛ bona: ita extra gratiā facta sūt demeritoria ꝛ mala q̃tum ad vitam eternam licet in genere suo sint bona. Et ratio, quia gratia dat operi nostro formā. Iuxta illud i. Coꝝ. xiij. Si linguis hoim loq̄r ꝛc̄. charitatem aūt nō habeam ꝛc̄. Et ideo quodlibet op⁹ extra gratiam ꝛ charitatē dei factuȝ est malū, eo ꝙ non tendit finaliter in deum. Est aūt regula ꝙ opus denoiaṫ a fine. ꝛ cuius finis bonus ipm quoq₃ bonū. ꝛ econuerso. Ideoq₃ qꝛ illi q̇ sp̄euerāt fidem christi male ordinabāt opa sua in malū, s. fineȝ cū sine fide impossibile sit placere deo. Hebreo. xj. Concludit eis merito xp̄s ꝙ erant eoꝝ opa mala. Sunt aūt opa pctōꝝ mala ex triplici causa. Primo quia multuȝ vilia. Secundo qꝛ multū vana. Tercio qꝛ multum nociua. Est ergo p̄mo opus pcti malum, quia vile. Diciṫ em̄ đ pctōre Sap. xv Luto vilior est vita eius. Et vere valde vile est, quia in die nouissimo q̇libet noiabit opus suum: ꝛ faber ꝛ sutor ꝛc̄. Sed peccator nō audebit noiare opus suū. Quō em̄ audebit noiare op⁹ suū: cū ois q̇ taliter agit dign⁹ est morte. vt dꝛ Roma. j. Nec solum q̇ agūt sed etiā q̇ talibꝫ ꝯsentiūt. vt diciṫ ibidem, cuiusmodi sunt nouem alienis peccatis laborantes. De q̇bꝫ habeṫ ꝟsus. Iussio consiliū cōsensus palpo recursus. Participans mutus nō obstans nō manifestans. Scđo pctm̄ est opus malū, qꝛ vanū. vnđ ps. Vt q̇d diligitis vanitatē. Vanū est qđ est infructuosum. Si esȝ vile sed tm̄ fructuosum: adhuc nō esset mirū si aliq̇s id opararetur. Sed certe pctm̄ nō solum est vile sȝ infructuosum. Vñ Ro. vj. Quē fructū habuistis in q̇bus nunc erubescitis. Hij p̄nt dicere illud Lu. v. Per totā noctē laborantes nihil cepim⁹. Sap. iij. Vacua est spes eoꝝ ꝛ labores eoꝝ sine fructu et iutilia opa eoꝝ. Esa. lix. Telas araneaꝝ texuerūt. Ecce vanū opus. Tercio opus peccati dꝛ malū qꝛ nociuū. Iuxta illud Ecc̄i. xiiij. Omne opus corruptibile in fine deficiet, et q̇ opaṫ illud peribit cum illo. Et si quis vult scire in particulari nocumēta peccati: attendat primo qꝛ aufert gratiā Ecc̄i. xx. Gratie fatuorū, i. peccatoꝝ effundenṫ. Ecc̄i. xxj. Cor fatui quasi vas cōfractū, oēm sapiam, i. grãȝ nō tenebit. Secūdo qꝛ debilitat naturam vt patet, quia ꝓpter peccatū esurimus ꝛ sitimus, vt dicit Greg. v. dist. Ad eius ꝟo. Et tandē morte morimur. Hinc ps. dicit cōfitendo penā peccati. Miserere mei de⁹ qm̄ infirmus sum, sana me dñe quoniā cōturbata sunt omnia ossa mea. Tercio qꝛ peccatū elongat gl'iam. Ps. Longe a peccatoribus salus. Esa. lix. Peccata nostra diuiserunt inter nos et deum nostruȝ. Vltimo quia obligat ad penam. Prouer. xiiij. Miseros facit homines pctm̄. miseria eterna vtiq₃ Roma. vj. Stipendia pcti mors. Ecce quō opa peccatorū mala sunt, tum quia

vilia, tum quia vana, tū quia nociua. Inđ
est ꝙ psalmista hortat̄ dicēs. Qui diligitis
dn̄m odite malū, exponit Innocen. i. dia/
bolū vel quodlibet pctm̄. Et apl's ad Ro/
ma. xij. Odiētes malū. Multū ergo hō de
bet timere ne recedat a gratia christi, sine q̄
veniunt sibi oīa mala, sicut cum ea veniūt
oīa bona vt đr Sap. vij. Et certe valde fa
tuus est hō qui nō attendit opa sua dū sūt
in gratia dei facta. Nā tunc sunt valde ho
nesta cōtra vilitatem. Vn̄ Prouer. vl. Lau
dent eū in portis opera eius. i. laudabilem
ostendant. ꝛ Roma. xiij. Induamur arma
lucis. Secūda qꝛ tunc sunt valde breuia.
Ecci. vj. In ope illius exiguū laborabis, et
cito edes de generatōibꝫ illius. Tercia. q̄a
tunc sunt valde vtilia. qꝛ sunt opera nostre
salutis, vt đr Phil. ij. Nos ergo fratres si/
mus grati de gratia q̄ modo lucet nobis tē
pore gratie. faciētes nobis opa luc: vt tan
dem mercedem recipiamus in luce eterna.
Quam nobis cōcedat ꝛc̄.

Feria tercia Penthecostes. I.
Sermo LXXIX.

Qui non intrat

q p ostium in ouile ouium hic fur
est et latro. q̄ aūt intrat p ostium
pastor est ouium. huic ostiari⁹ apit. Joh. x.
Sicut dicit Ambrosius in quodā sermōe
Omnia habemus in xp̄o ꝛ omnia inuenie
mus. Si grauarꝫ iniq̄tate. iusticia est. Si
vulnera curare desideras. medicus est. Si
febribus estuas, fons est. Si indiges auxi
lio: virtus est. Si mortē times, vita est. Si
tenebras fugꝫ, lux est. Si celum desideras
via est. Si queris alimentū, cibus est Hec
Ambro. Ex q̄bus verbis patet multiplex
nostri redēptoris erga nos pietas q̄ oībus
omnia factus est. Vn̄ qꝛ hoībꝫ celum vsqꝫ
ad suum aduentū clausuꝫ erat, omnesqꝫ er/
rauerunt sicut oues errantes, vt đr in ps̄. ꝛ
j. Pe. ij. et defecerāt lassati in via iniq̄tatis
et pditōis, ita vt non possent portā et ostiū
ingredi paradisi: carētes introductore tan/
q̄ꝫ ceci errātes i plateis. Tren. iiij. Ideoqꝫ
christus veniens in mūduꝫ nobis fact⁹ est
via salutis Joh. xiiij. Ego sum via, nec so/
lum via que ducit nos ad regnum, sed etiā
factus est ostiū regni q̄ intrat̄ ad regnū, nec
solum ostiū sed etiam pastorē se fecit ouium
qui introducit oues et ante illas vadit pri/
or, s. ascendendo in celū. Insup dignat⁹ est
ordinare pij̄ssimū ostiariū spm̄ sctm̄: q̄ oībꝫ
p ostiū, hoc est p fidē xp̄i intrātibꝫ apit beni
gniter. De q̄bꝫ oībꝫ loquit̄ p̄sens euāgeliuꝫ
Qui nō intrat ꝛc̄. In q̄bꝫ v̄bis tria ꝓponū/
tur s̄m tres status triū psonaꝝ. Primo nā/
q̄ꝫ describit̄ implicite cōditio mali pastoris
cum đr Qui nō intrat p ostiū in ouile ouiū
ꝛc̄. Secundo describit̄ ꝯditio boni pasto/
ris, ibi. Qui aūt intrat p ostiuꝫ. Tercio de/
scribit̄ ꝯditio ouiū respectu quaꝝ tales bo
nus et malus pastor dicunt̄. cū subiūgitur
Ouile ouiū. et: pastor est ouiū ꝛc̄. A

Dixi primo ꝙ p̄mo describit̄ implicite cōditio
mali pastoris. Sed licet prius describitur
conditio mali q̄ꝫ boni pastoris. p̄us tñ di/
cendū est de bono pastore. secūdo de malo
eo ꝙ naturaliter prius est bonum q̄ꝫ maluꝫ
et tpe et dignitate. Cōditio igit̄ boni pasto
ris describit̄. cū dicit̄ primo qꝛ intrat p osti
um. Scđo qꝛ ostiarius ei apit. Et q̄s ē iste
pastor melior q̄ꝫ christ⁹, q̄ s̄m Grego. pascit
nos q̄s cōdidit. Nos em̄ sumus oues pa/
scue eius, q̄ intrauit p ostium. i. p testimoni
um sacre scripture oīm ꝓphetaꝝ in ecclesiā.
nō temeritate ꝓpria aut vsurpata ambitiōe
sed dei patris ꝯstitutōe. Vn̄ Actuū. x. Hu
ic omnes ꝓphete testimoniū phibent. Ipe
etiā nō assumpsit sibi honorem. sed vocat⁹
est a deo tanq̄ꝫ aaron Heb. v. Vn̄ de se di/
cit ps̄. ij. Ego aūt rex cōstitutus sum ab eo
scꝫ deo patre. Huic ꝗ ostiarius. i. spūssctūs
aperuit portas iusticie quas ingressus est
christ⁹. Circa qđ sciendū ꝙ xp̄s merito di/
cit̄ pastor, qꝛ pascit suos. Iuxta illud Ps.
Dn̄s regit me ꝛ nihil mihi deerit Alia litte
ra habet s̄m Innocē. q̄rtū. Dn̄s pascit me
Pascit aūt q̄druplici cibo q̄ nihil est meli⁹
Et ideo non solum meret̄ dici pastor bon⁹
sed etiam optimus. Primus cibus est sa/
cramentalis scꝫ corpis christi Joh. vj. Ca
ro mea vere est cibꝫ. Sed q̄s pascit isto ci/
bo đr in ps̄. Edent paupes et saturabunt̄.
Paupes dico spū. i. humiles ꝛ non inflati.
Matthei. v. Secundus cibus est doctri/
nalis Hiere. iij. Dabo vobis pastores iux
ta cor meū et pascent vos scientia et doctri
na. Tercius cibꝫ est gratie eternalis. Mat
thei. v. Beati qui esuriūt et sitiūt iusticiam

Quartus cibꝰ est glorie eternalis. Lu.xxij.
Ego dispono vobis sicut disposuit mihi pat
vt edatis ⁊ bibatis sup mensam meã in re
gno meo. Quis ergo dubitabit nisi insanꝰ
de pastu ⁊ cibo tanti pastoris: q̃ sic affluen-
ter et multiplr et ita p̃ciose pascit suos. Vñ
bñ dicit in Ps̃.xxij. Dñs pascit me ⁊ nihil
mihi deerit. Glo. Innocen. scz in via p̃sen-
ti. Propter quod dñs Math.vj. dicit il-
los modice fidei q̃ sub eius cura existentes
solliciti sunt quid comedãt aut bibant. Et
reuera modica fides est fm Rabanũ q̃ nec
de minimis certa est: cuiusmodi est pastus
et cibus humanus. Vñ Augꝰ. Pascit cō-
temnentē se ⁊ non pascet sequētē se. q.d. nō.
Et bñ dicit q nihil deerit homĩ sub isto pa
store. Nam nō solũ pascit cibis vberrimis
iuxta illud Ezech.xxxiiij. In pascuis vber
rimis pascã eas. sed etiam potat aqua refe
ctionis. ppter quod ps̃. clamat hec duo cō
fitendo dicens. In loco pascue ibi me col-
locauit. Et sequit. Sup aquam refectiōis
educauit me. Bene dicit refectōnis. qꝛ xp̃s
aquã baptismi nobis ministrat q̃ nos refi-
cit ⁊ reformat ⁊ satiat. Reformat silĩtudinē
dei in hoĩe quã diabolus deformauerat p
pctm̃. Vñ dicit oĩbꝫ christus. Lauamini ⁊
mundi estote Esa.j. Glosa. Lauamĩ aqua
baptismi. Zach.xiij. Erit fons patens do-
mui dauid in ablutionē peccatorũ. Reficit
etiam. i. satiat baptismꝰ. qꝛ in baptismo dat
spũssanctꝰ q̃ replet ⁊ satiat. Q, aũt dat spũs
sanctꝰ in baptismo habet Math.iij. Ipse
baptizabit vos in spũsctõ. Q, aũt spũssan-
ctus repleat habet Act.ij. Repleti sunt oēs
spũsancto. De hac duplici refectōne habet
Act.ij. vbi Petrꝰ dixit. Penitentiã agite et
baptizet vnusquisq3 vestrũ in noĩe dñi no
stri iesu christi in remissionē pctõꝝ. et acci-
pietis donũ spũssancti in remissionē pctõ-
rũ. Sup hac g̃ aqua educauit nos xp̃s sic
puerꝝ nutrimẽto fidei. q̃ recepto paulatim
alia sacramẽta recipimꝰ que nutriũt aĩaz.
Sz mirꝝ est q nos male reficimur tot ⁊ tã-
tis cibis istius pastoris ⁊ ꝯtinue existentes
sup aquã refectõis. vñ sumꝰ siles vaccis fe-
tis q̃ exibant de flumĩe q̃ in pastu paludis
virecta carpebãt Geñ.xlj. Scd̃o xp̃s ē pa-
stor qꝛ introducit oues p ostiuz p qd̃ solus
intrauit. B Sunt aũt septē porte seu
decem ostia p que q̃libet iustus debet itra-
re supnaz hierusalem. q̃ significat p septem
portas ciuitatis hierusalez. De quibꝫ Nee
mie.iij. Prima porta fuit gregis. hec est cō-
uersio pctõꝝ per quã fm Innocē. grex dñi
dispsus reducit ad ouile dñi. Ps̃. Introite
portas eius in ꝯfessiōe. j. Pe.ij. Eratis sicut
oues errãtes. sed ꝯuersi estis ad pastorez. et
eadē porta dicta fuit pbatica piscina. Se-
cũda porta dicta fuit porta piscíuz. Hec est
porta mortificatōnis carnis amaritudo: in
q̃ viget aĩa sicut piscis in aq̃ maris. ⁊ eadez
porta dicta est porta dauid. q̃ interp̃tat ma
nu fortis. Tertia porta fuit porta vetus: q̃
dicta est etiaz iudiciaria p quam significat
ꝯtemptꝰ mũdi ⁊ egressus a mũdo. q̃ habet
duplicē vetustatē q̃ cognoscit ab illo q̃ co-
gnoscit mũdũ. Naum.iij. Qui viderit te re
siliet a te. Quarta est porta vallis. p quã in-
telligunt defectꝰ terrenoꝝ. Et hec porta dr
Syon. i. vallis pietatis vel porta iosaphat
id est dñi iudiciũ. qꝛ de solis opibꝫ pietatis
fiet iudiciũ. Math.xxv. Quinta porta est
sterq̃linij: p quã significat humilitas ex cō
sideratiōe pprie fragilitatis. Sexta porta est
porta fontis: p quã significat cōpũctio de-
uote oratõis q̃ debet pcedere ex duobꝫ fon
tibus scz cõtritionis ⁊ charitatis. Per has
portas dñs nr̃ introducit suas oues in sup
nam hierusalem. Vnd̃ xp̃s est bonꝰ pastor
qꝛ educit: deducit: ⁊ adducit. Educit de egi
pto. deducit per desertum, adducit ad ter-
ram pmissionis. Primũ fit p fidem. secun-
dum p charitatē. terciũ p spem. Et nō soluz
educit deducit et adducit. sed etiã ducit cir
cũducit et introducit. Isti modi habentur
hic in euangelio in parte. reliqui alibi. Di-
cit em̃ hic q cum emittit oues ante eas va
dit. postea ingredient oues et egredient. et
sic de alijs. Videamꝰ g̃ breuiter d̃ his. Pri
mo ergo christus educit a culpa Sapie.x.
Eduxit illũ a delicto suo. Scd̃o ab amore
pprio Sapie.x. Eduxit illum de limo terre
Tercio de mala cõsuetudine inolita p pec-
catum Michee.vj. Eduxi te de terra egy-
pti. de domo seruitutis liberaui te. Sicut
em̃ egyptij violenter faciebant filios israel
seruire sibi: sic consuetudo. Quarto educit
a difficultate bene operandi. Ps̃. Eduxit
me in latitudinem. Actuũ.xij. Petrꝰ narra
bat quõ eduxit eũ dñs de carcere. Quinto
de sui custodia ad exercitiũ spiritualis plij

j. Paral. xj. Tu eras q̃ ducebas ⁊ reduce-
bas israel. s. ad pliuꝫ. Sexto ab actiua vita
ad ꝯtēplatiuā Ezech. xxxvij. Facta est sup
me man⁹ dñi ⁊ eduxit me ī spū dñi. Septi
mo educ̄ a statu meriti ad pmiū Michee.
vij. Educet me in lucē ⁊ videbo iusticiā ei⁹
Octauo educit aīas de corpe Sap. iiij.
Placita erat illi aīa illius. ꝓpterea ꝓperauit
illam educere de medio iniq̃tatum. Itē du
cit christus pmo viatorem p viaꝫ mādato
rū. Prouerb. iiij. Ducam te p semitas equi
tatis. Itē deducit de bono in meli⁹ ꝓficien
tem. Et hoc multis modis. q̄ꝛ adducit per
viā timoris ad īferiora. scꝫ ostēdēdo penas
inferni. Per viā spei ad supiora scꝫ ostēden
do pmia regni. Sap. xvj. Tu dñe duc̄ ad
portas mortis ⁊ reduc̄. Scdo deducit ad
hūilitatē p ꝓpriā sui ipsius diiudicatōnem.
Iohel. iij. Deducā eos in vallem iosaphat
et disceptabo cū eis. Vallis significat hu-
militatē. Iosaphat iudiciū significat. Ter-
cio deducit p opeꝝ moderatōem. Sap. ix.
Deducet me in opib⁹ meis sobrie. Quarto
deducit p intentionis rectitudinē Sap. x.
Iustū deduxit dñs p vias rectas. Itē cir-
cūducit infirmos q̃si p viā planam ⁊ mag̃
tutam. Exo. xiij. Nō eduxit dñs ꝓplm p vi
am terre philistinoꝝ q̄ vicina ē, ne forte pe-
niteret si vidisset aduersum se bella cōsurge
re et reuerteret̄ in egyptuꝫ. sed circūduxit p
viā deserti q̄ est iuxta mare rubrū. Et Deu
tero. xxxij. Circūduxit eū et docuit ⁊ custo-
diuit q̃si pupillā oculi sui. Itē xp̄s adducit
ad viam rectā vocādo p gr̄am inspiratōis
et signū boni exempli. Esa. xlviij. Vocaui
eū ⁊ adduxi eū ⁊ directa est via eius. Et hic
dr̄ in euangelio. Cum emiserit oues añ eas
vadit. s. p ostensionē boni exēpli. Itē intro-
ducit pmo ad videndū suggestiones malo
rū vt caueant̄. Ezech. viij. Introduxit me
p ostium domus dei qd̄ respiciebat ad aq̃
lonē. ⁊ ecce ibi sedebāt mlieres plāgentes
adonidē. i. amasiū veneris. Scdo ad vidē
dum ortū gratie ī penitētib⁹ Ezech. xj. Ele-
uauit me spūs ⁊ introduxit me ad portam
domus dñi orientalē que respicit solis or-
tum. Tercio in feruens desideriuꝫ charita
tis. Canti. j. Introduxit me rex in cellā vi-
nariā. Quarto in patriā Hiere. iij. Intro-
ducam vos in syon. Tercio xp̄s est bon⁹
pastor, q̄ꝛ defendit oues ab insultib⁹ inimi

coꝝ. Ps. xxvj. Dñs protector vite mee a q̃
trepidabo. q. d. s̄m Innocē. a nullo. Et po
test esse sensus: a q̄ hoīe vel a q̄ re. Vñ sen-
sus est q̄ quē dñs ꝓtexit nec hoīem nec ali
ud timere pōt. Prouer. xxviij. Fugit impi⁹
nemine ꝑseq̄nte. iust⁹ aūt q̃si leo absq̧ timo
re erit. vnde bñ dicit. a q̄ trepidabo. q. d. ne
q̧ timebo int⁹ in corde neq̧ trepidabo exte
rius in corpe. Gen̄. xv. Ego ꝓtector tu⁹ suꝫ.
Eccl. xxxiiij. Protector potentie firmamen
tū virtutis. Qui [illegible]alem ꝓtectorē a q̃
trepidabit. certe a nullo. Eccl. xxxiij. Qui
timet dñm ñ trepidabit. Hoc est qd̄ salua-
tor d̄ se dic̄. Pr̄ q̄s dedisti mihi nō ꝑdidi ex
eis quenq̧. Ioh. xviij. Protexit aūt christ⁹
a tribus inimicis scꝫ a mūdo quasi a lupo.
Math. x. Ecce ego mitto vos in medio lu
poꝝ. A carne tanq̧ ab vrso. Treñ. iij. Vr-
sus insidiās fact⁹ est mihi. A diabolo tanq̧
a leone. j. Pe. v. Circuit q̄rens quē deuoret
q̃si leo rugiēs. Lupus est aīal rapacissimū
et significat tyrānos mūdi rapientes pau-
peres xp̄i. Vñ Ioh. x. Lupus rapit ⁊ disp
git oues. Vrsus est aīal diligēs mel. ⁊ signi
ficat carnales delectatōes Iob. xx. Cū dul
ce fuerit in ore ei⁹ maluꝫ abscōdet illud sub
lingua sua. Leo est anīal supbū. ⁊ significat
diabolū q̄ est rex sup oēs filios supbie. Ali
ter possunt intelligi ista aīalia insidiātia ho
mini. De q̄b⁹ dicit̄ Amos. v. Quō si fugiat
vir a facie leonis ⁊ occurrat ei vrsus et in-
grediat̄ domū ⁊ innitat̄ manu sup parietē
⁊ mordeat eum coluber. Per leonē s̄m In
nocen. intelligit̄ tyrannica ꝑsecutio. q̄ꝛ sup
bus est ⁊ ferox. Per vrsuꝫ qui infirmus est
capite ⁊ durissima pelle tegit̄. significantur
heretici q̄ infirmitatē capitis. i. mentis infi
delitatem patiuntur et duri ⁊ incorigibiles
Prouerb. xxviij. Leo rugiens ⁊ vrsus esu-
riens princeps impius sup populum pau
perem. Per colubrū mordentem in domo:
domestic⁹ inimic⁹ intelligit̄ scꝫ falsus frater
Ab istis omnibus protegit et defendit su⁹
os christus dando scutum patientie. Vnd̄
petit ps̄. Esto mihi in deum protectoreꝫ et
in locum refugij. Et bene petit non solum
ꝓtectionis auxilium sed etiam refugij suf-
fragium. Homo eniꝫ ꝓtegitur in bello. sed
refugium habet in castrum vel in turrim
vbi iam non pugnat: sed lassus de pugna:
reficitur et quiescit. Similiter s̄m Innoc.

sup ps̄.xxx. Dñs nos ꝓtegit in pugna cum
in actiua vita laborantes corroborat vt ie
iunio ꝛ oratōe ꝛ opibꝫ miscđie om̄e genus
demonioꝝ a nobis effugem⁹. Math.xvij
Hoc genus demonioꝝ nō eijcit͛ nisi ꝑ ora
tionē ꝛ ieiuniū. Et Thob.xij. Bona ē ora
tio cū elemosina et ieiunio: qm̄ elemosina a
morte liberat ꝛ ipsa est q̄ purgat pctā. Do-
mus aūt refugij est domus viro iusto in cō
templatōe: vbi nō pugnat sed ꝯsolatōe dei
reficit͛ ꝛ securus q̇escit post laborē. De isto
castro refugij habet͛ Prouer.xviij. Turris
fortissima nomē dñi: ad ipsam currit iust⁹ ꝛ
exaltabit͛. Dñs est fortitudo resistentibꝫ in
bello. Jaco.iiij. Resistite diabolo ꝛ fugiet
a vobis. Sed est refugiū lassis et fugienti-
bus Math.xj. Venite ad me oēs q̇ labo-
ratis ꝛc̄. Ps̄. Dñs firmamentū meū ꝛ refu
giū meū. Et iterꝝ idē ps̄. Dñs fortitudo ple
bis sue. Cōtra g̊ istos oēs inimicos armat
nos apl'us dicēs ad Thi.ij. Sobrie ꝛ pie
et iuste viuam⁹. Sobrie ꝯtra carnē, iuste ꝯ
mundū, pie ꝯtra diabolum. ¶

Dixi secūdo ꝙ in verbis ꝓpo
sitis describitur
mali pastoris conditio, cum đr. Qui nō in-
trat ꝑ ostiū in ouile ouiū sed ascendit aliun
de hic fur est et latro. Circa qđ sciendum ꝙ
pastor malus scꝫ p̄latus tā spūalis q̄ȝ secu-
laris cognoscit͛ a mult͛. Et p̄mo ab ingres-
su in p̄lationē Debet em̄ ingredi iuste ꝛ san
cte tanq̄ȝ aaron vocat⁹ a dño. Heb.v. Ta-
lis fuit Salomon q̇ de se ait Sap.ix. Tu
aūt elegisti me regē populo tuo ꝛ iudicē fili
orū tuoꝝ ꝛ filiaꝝ tuaꝝ. q.d. ſm Robertum
Holgot. Nō me ingessi ꝑ p̄sumptionē, nec
me intrusi ꝑ violentā occupationē. Ex qua
autoritate informat͛ princeps ꝛ q̇libet p̄la-
tus circa statū suū q̄tuor considerare. vicꝫ
ꝙ nō sit immissus ꝑ intrusionē, ꝙ nō sit re-
missus ꝑ dissimulatōem, ꝙ nō sit neglector
culparū, ꝙ nō sit acceptor ꝑsonarū. Primo
ergo ꝯsideret p̄latus vl' princeps ꝙ non sit
imissus ꝑ intrusionēꝫ. sed vt vere possit di-
cere verbū p̄dictū. Tu me elegisti. et vt pos
sit dicere illud ps̄. Ego aūt cōstitut⁹ suꝫ rex
ab eo sup̱ syon montē sctm̄ eius p̄dicās p̄-
ceptum eius. Et notanter dicit p̄mo. ego. i.
alijs p̄stantior ſm Innocen. Sicut đr de
Saul qñ debuit ꝯstitui rex. j. Reg.ix. Nō
est vir de filijs israel melior illo. Scđo di-

cit constitutus. i. cōi ꝯsensu statutus ab eo
scꝫ deo. vt etiā in illo ꝯsensu ꝓpter deū ꝛ in-
spiratōem sanctispūs ꝯueniāt nō ꝑ violen
tiam. sicut Ozias q̇ voluit sibi vsurpare sa
cerdotiū et ꝑcussus est lepra. ij. Paral'.xxvj
Et sicut Alchim⁹ q̇ in congregato exercitu
venit in hierusalem ꝛ mortuus est intesta-
tus. j. Macha.ix. Item nec ꝑ sanguinē si-
cut Abimelech. de quo Judicū.ix. dicitur
ꝙ fratres matr͛ ei⁹ abierūt de eis ad om̄es
viros Sichen ꝛ inclinauerūt cor eoꝝ post
Abimelech dicētes. frater noster est. Item
nec ꝑ ineptū seruitiuꝫ. vt legit͛ in Josepho.
ꝙ postq̄ȝ romani essent adepti sacerdotiuꝫ:
vendiderūt illud Et dico notāter ineptum
seruitiū. Nam ꝓ honesto seruitio licite dat͛
bñficium. Vñ notat Archidiac̄. j. q. j. Or-
dinatōes. ꝙ eps̄ potest dare p̄bendaꝫ ꝓ re-
muneratione seruitij. ita ꝙ ly pro notet nō
causam finalem sed excitatiuā. i. non debet
eam dare final'r vt eum remuneret benefi-
cio tali ꝓ seruitio. Sed quia excitat͛ tali ser
uitio ad dandum tali ꝑsone tanq̄ȝ valenti
et idonee: ideo dat bñficiū. Unde obseq̇uꝫ
non debet esse causa finalis sed excitatiua.
Sed diceres. Sic pecunia pōt dari epo
vt sit causa excitatiua. Rñdeo ſm Archidi
aco. vbi supra. ꝙ tale obsequium nō debet
esse causa excitatiua ad dādū sed ad cogno
scendū merita p̄stantis obsequiū. quibꝫ co
gnitis danda est p̄benda ꝓ ipsis nō ꝓ ipso
seruitio. Unde dixit quidam. Curie prela
torum ꝓbatorie sunt clericoꝝ. Si aūt dare
tur pecunia ꝑ hoc nō ꝓbaret͛ fidelitas aut
aliquod meritum honestum. Hec ille. Cō-
tra omnes modos illicitos supradictos di
citur in canone. viij. q. j. Moyses amicus
dei fuit cui facie ad faciem locutus est de⁹.
potuit itaq̄ȝ successores p̄ncipat⁹ sui filios
facere: et posteris propriā relinquere digni
tatem. sed extraneus de alia tribu elegit͛ ie-
sus. i. Josue vt sciremus p̄ncipatum in po
pulos non sanguini deferēduꝫ esse sed vite
At nūc cernimus plurimos hanc rem be-
neficio habere vt nō querāt eos in ecclesia
colūnas erigere quos plus agnoscant ec-
clesie ꝓdesse. sed q̄s vel ipsi amāt vel q̄ꝝ sūt
obseq̇o deliniti. vel ꝑ q̇bus quispiam ma-
iorum rogauerit. et vt deteriora taceaꝫ qui
vt clerici fierent muneribꝫ impetrant. Hec
Hiero. vbi glosa dicit. ꝙ consueuit dici ꝙ

De honesto servi-
cio cleri

si p̄ces sunt p digno nō inducunt simoniā.
j.q.j.Quibusdā hoc veꝝ est,si nō sunt con
sanguinei sui.vt de etate ꝛ q̄litate. Brixeñ.
tñ nō credit ꝙ p̄ces ꝯsanguineoꝝ inducāt
simoniā:si fiāt p digno.vt.j.q.j.latorē.ma
xime cū q̄s possit p se etiā rogare si dignus
est.vt de simonia.tua. Sed hoc veꝝ est de
nō curatis beneficijs. Nā curatū bñficiū
nullus q̄ntūcunq̧ sit idone⁹ potest ꝑ se pe
tere.q2 eoipso reddit̄ indign⁹ ꝭm s.Tho.ij.
ij.q.c. D Est tñ notandū ꝙ q̄ se credit
dignū ꝛ p̄laturā sibi oblatā nō recipit:mor
taliter peccat.viij.q.j.Olim.ꝛ ca. Qui epi
scopatū.ꝛ de hoc.ij.ij.q.clxxxv.ar.ij. Hoc
expsse in glo.habes.viij.q.j.in scripturꝭ.su
per ꝟbo minime.§.Ad q̄d aūt d̄bet pastor
et p̄latus intrare:subdit̄ in p̄s.Cōstitutus
sum rex ab eo.a regēdo. Act.xx. Attendite
vobis et vniuerso gregi in q̄.ss.posuit vos
regere ecclesiā. Sed hoc multi nō faciunt.
de q̄bus ꝯq̄rit̄ dn̄s Ezech.xxxiiij. Nō q̄si
erunt pastores gregē meū. Hoc idē addit
in eo ꝙ dicit sup syon.qd̄ interp̄tatur specu
la vt specl'etur.hoc est officiū prelati vt spe
culetur ꝛ denūciet aduētū hostiū. Esa.xxj.
Sup speculā dn̄i ego sum stans ꝛ sup cu
stodiā meā totꝭ noctib9. Ezech.xxxiij. Spe
culatorē dedi te domui israel. Addit ꝛ ter
cium.p̄dicans p̄ceptū ei⁹.hoc req̄rit̄ in p̄
lato Aggei.ij. Interroga sacerdotes legē
nec sola req̄ritur sciā.sed ip se act⁹ p̄dicandi
requiritur Vñ nō dicit sciēs p̄dicare sed p̄
dicans. Ezech.iij. Si dicēte me ad impiū
morte morieris:nō annūciauerꝭ ei.ipse im
pius in iniq̄tate sua morietur. sanguinē au
tē ei⁹ de manu tua req̄rā. Et notāter dicit p̄
dicans.vt nō pri⁹ curā recipiat q̄ȝ p̄dicare
sciat.sicut multi faciūt q̄ curas recipiunt ꝛ
tūc ad studiū veniūt.siles stulto medico q̄
in piculū suū curā recipet egrotātꝭ ad mor
tem:et tūc p̄mo veniret audire phisicam.et
egrotū relinq̄ret incuratū.ꝓpter h̄ d̄r Pro
uer.vj. Si spopōderꝭ p amico tuo.s.curā
recipiēdo.defixisti apud extraneū manum
tuā.scȝ apud deū q̄ extrane⁹ est in exigendo
rōnem. Fac ḡ qd̄ dico tibi fili mi ꝛ teip̄m li
bera.discurre.festina.nō ad studiū.ꝛ ꝓpter
hoc dicit festina.suscita amicū tuū.i.subdi
tum in peccato mortuū. ꝛ q̄d debet p̄dica
re subditur.p̄ceptū eius.vt sit sermo nō de
trufis.sed de diuīs. Vñ Autoritas dic. Fe
lix lingua q̄ nescit nisi de diuinis cōponere
sermonē. Hec oīa Innocē.q̄rt⁹ sup p̄s.ij.
De alijs nō ꝓseq̄r mēbris.q2 istud pōt suf
ficere p presenti. Vere ḡ btūs erit talis pa
stor q̄ sic ꝑ ostiū canonice electiōis igredie
tur in ouile p̄dicatōis. Alias si ꝑ imp̄ssiōē
vel potentiā secularē vl' ꝑ ꝯsanguinitatem
vel p̄ces vel p̄ciū vel seruitiū intrauerit: ve
re nō pastor sed fur ꝛ latro est appellandus
Pro q̄ sciendū ꝙ p̄lat⁹ malus multiplr vi
tuꝑatur in scp̄turꝭ. Prīo em̄ vt dicit Egi
dius in Serapigra:d̄r inutile lignū ꝛ mu
to demone plen⁹.q̄ cū vacat ora loq̄le non
laxat Et bñ cōꝑatur ligno putrido quod d̄
nocte lucem habet apparentē ꝛ nō existen
tem. Secūdo cōꝑatur lixiuio q̄d alios la
uat ꝛ seip̄m maculat.lxxxij.di.q.vl. Tertio
comꝑatur ꝭm Aug.in li.ꝯtra hereticos ca
nali lapideo.j.q.j. Si fuerit.ꝑ qd̄ aq̄ deflu
it ad ortulos:seip̄m aūt nō irrigat. Quarto
ꝭm Nicolaū papam cōꝑatur faci accense
xv.q.vl.ca.fi.que sibi detrimentū prestat et
alijs lumē in tenebris. Quinto ꝭm Augu
cōꝑatur cani impudico.q̄ nec regimis ise
rōnē habet nec sua crimia detersit. Sex
to cōparatur coruo.iij.q.vij.c. Nō omnis
q2 de morte hoīm gaudet sicut de cadaue
re coruus.dicēs illud. O mors morde me
os meliores parochianos Per plateas va
das:meliores sex mihi tradas. Septio cō
paratur fonti sine aqua.ij.q.vij.c. Senti.
q2 nullā sitim pctōꝝ refrigerāt nec aquā sa
pientie q̄ potarēt subditos habent. Octa
uo cōꝑatur sali īfatuato ꝭm Hiero.ad Eli
odorū.q2 ad nihilū valet nisi vt cōculcetur
ab ꝛc.ij.q.vij. Non oēs. Nono comꝑatur
porco.xliij.di.in mādatꝭ.ꝓpter fetorem in q̄
versatur.xix.di. Scdm. Decio cōparatur
leoni rugienti ꝛ lupo rapaci Ezech.xxij.ꝓ
pter suꝑbiā et tyrannidē gulositatem ꝛ ra
pacitatē.lxxxiij.dis. Nihil. Undecimo cō
paratur rustico a rusticitate.xlvj.dist.i p̄n.
Duodecimo cōꝑatur gallo gallinacio qui
ductor est pullorum sed nō generator.ꝛ ha
bet modū galline.quia nō cantat sicut gal
lus.i.nō p̄dicat vt prelatus:sed raucescit et
rauce murmurat. Item nō pugnat vt gal
lus strēnuus p subditꝭ.xliij.dist.nulli. Itē
sicut ille se impinguat.sic iste intendit epul
et rubentibus buccis christum pauperē p̄
dicat.xxxvj.di. Ecclesie p̄nceps. Tredeci

mo dicit mercenari⁹ Joh.x.xliij.dist.sit re-
ctor.ꝛ habet in pastorali Greg.ca.xv.qꝛ p-
pria lucra ꝛ nõ aiaꝝ q̄rit.viij.q.j. Sunt q̄
dam. Decioq̄rto dꝛ fur ꝛ latro.vt hic in eu-
angelio. Prio qꝛ aliũde ascẽdit ad ouile xp̄i
Secũdo mactat ꝛ ꝑdit hoĩes malo exem-
plo. Tercio qꝛ furat aĩas deo ꝛ portat et
adducit diabolo. Sed q̄d accidit furi.cer-
te capitis suspẽsio.ꝛ latroni capitis decolla
tio,ita malo p̄lato ꝯuertet dolor eius in ca
put eius:ꝛ in ꝟticẽ ipsius iniq̄tas eius de-
scendet Ps̄.vij. Ubi ſm Innocen. q̄rtuꝫ
notat pena dãnatõis mali p̄lati,qꝛ ꝯuertet
dolor eius in caput eius.s.si male p̄est.et in
verticẽ ipsius iniq̄tas eius descẽdet. Prela
tus eñ caput ꝛ vertex est eccl'ie.ꝛ ob h̄ non
solũ ꝑ suis sed ꝑ pc̄tis alioꝝ puniet. Und
Nume.xxv. Fornicat⁹ est ꝑplus:ꝛ irat⁹ do
min⁹ dixit ad Moysen. Tolle cũctos p̄n-
cipes ꝑpli ꝛ suspẽde eos ad solẽ. Uñ bñ di
cit. In verticẽ ipsius iniq̄tas eius descẽdet
qꝛ tunc mali p̄lati q̄ modo sunt supra alios
in honorib⁹: tũc erunt infimi in cruciatib⁹
Uñ Osee.x. Cõgregabunt sup eos popu-
li. Ecce ꝙ infimi erũt qñ corripient ꝛ puni
ent ꝑpt duas iniq̄tates suas. Duas eñ ini
q̄tates habet malus p̄lat⁹ ꝑpter q̄s puniet:
ꝑpriã scꝫ quã gessit.ꝛ subditoꝝ scꝫ quã non
correxit. Et hic modus dãnatiõis eoꝝ ha-
bet a dño:dicẽte Esa.xxij. Uade et dic ad
Sobnã p̄positũ tẽpli. Ecce dñs asportari
te faciet sicut asportat gallus gallinaci⁹ scꝫ
pedes sursum ꝛ caput deorsũ.ſm illð Esa.
xiiij. Uerũtamẽ ad infernũ detraheris in ꝑ
fundũ laci. Hiero. Unde incipit pctm̄ in-
de suppliciũ.q̄ fuerũt p̄mi in ꝑplis p̄mi pu-
nient in penis. Uñ Sap.vj.dꝛ Potentes
potẽter tormẽta patient. Attẽdite ǧ paupe-
res pastores difficultatẽ stat⁹ vr̄i.ꝛ nolite p̄
cipitare ad fastigiũ p̄latõis ꝑpter tãtũ ꝑicu-
lũ,ꝙ si vos p̄esse ꝯtingat nõ p̄esse s; ꝑdesse
studeatis,ꝛ tantũ de secũdo.

Dixi tercio ꝙ in ꝟbis p̄missis
describit conditio
ouiuꝫ respectu quaꝝ tales bonus ꝛ malus
pastor dicunt. Circa qð sciendũ ꝙ fideles
xp̄iani dicũt oues,iuxta illð ps̄.xliij. Dedi
sti nos tanq̄ oues escaꝝ in gẽtib⁹. Sũt au
tem ꝑprietates ouis in hijs ꝟsibus q̄s po-
nit Innocen.q̄rt⁹ sup ps̄.p̄dicto. Feta bi-
dens dormit vestita lupum timet imbres.
Carne iuuat pelle vellere lacte fimo. Cer-
nit humũ balans edit herbas hostia velox
Pastorẽ seq̄tur in grege sola dolet. Rumi-
nat innocuo cornu pede ꝟtice duro. Tõsa
tacet maculat morbida peste gregem. Pri-
mo igit ouis est feta.i.fructuosa.ps̄. Oues
eoꝝ fetose. Esa.xl. Fetas ip̄e portabit. Sic
fideles sunt fructuosi ꝑ oꝑa pietatis. Scðo
dꝛ bidẽs.qꝛ duos habet dentes incisiuos:
q̄b⁹ carpit herbã.ꝛ pascit in hortis vbi ma
gna aĩalia nõ p̄nt pasci. Sed fidelis de-
bet habere duo scꝫ mũdiciã ꝯscie ꝛ hũilita
tẽ cordis,vireta q̄bus pascitur est sacra scri
ptura q̄ ꝑuulos pascit et p̄hos dimittit in
anes. Math.xj. Abscõdisti hec a sapienti-
bus. Tercio dormit vestita. Hoc special'r
intelligitur ad l'ram de religiosis q̄ in vesti
bus dormiunt. Neemie.iiij. Ego ꝛ fratres
mei nõ deponem⁹ vestimẽta nr̄a. Quarto
lupũ timet infernalẽ. Joh.x. Lup⁹ rapit ꝛc.
Quinto fugit imbres id est ꝯscie remorsio
nes Prouer.xix.ꝛ.xxvij. Tecta iugit ꝑstillã
tia litigiosa mlier.i.mala ꝯsciã. Sexto car
ne iuuat.qꝛ carnalia p̄sidia pauꝑib⁹ xp̄i mi
nistrãt. Job.xxxj. Quis det ð carnib⁹ eius
vt saturemur. Septio pelle iuuat.i.carnis
maceratiõe sue ꝑsunt alijs. Ps̄. Extendẽs
celũ sicut pellẽ.i.hoĩeꝫ scm̄. Octauo iuuat
vellere.i.exteriore ꝯuersatõe. Job.xxxj. De
vellerib⁹ ouium mearũ calefactus est pau-
per. Nono iuuat lacte.i.ꝯsolatõe. Can.iiij
Mel ꝛ lac sub lingua tua. Juuat etiã fimo
id est increpatõe. Ecci.xxij. De stercore bo
um lapidat⁹ ẽ piger. Decimo cernit humũ.
Ecce hũilitas. Lu.xviij. Nec audebat ocu
los ad celũ leuare. Bene cernebat humum
Abraam q̄ dixit Geñ.xviij. Loquar ad do
minũ cũ sim puluis. Undecimo balat: nõ
vlulat vt lupus q̄ respicit celũ ꝛ sitit sangui
nem ꝛ carnes Math.xxvj. Loq̄la tu.. ma-
nifestũ te facit. Duodecimo edit herbas id
est autoritates scp̄ture sp̄ual'r ĩtelligit. Tre
decimo fuit in lege hostia: ita fideles ma-
ctant sua corꝑa in p̄ceptoꝝ obseruatõe.ps̄.
Estimati sumus sicut oues occisionis. De
cimoq̄rto est velox Ecci.xxxij. Hora surgẽ-
di non te trices,i,nõ tardes. Et eiusdeꝫ.v.
Non tardes cõuerti ad dominũ. Decimo
quinto pastorẽ sequit. Joh.x. Sequuntur
me ꝛ ego vitã eternã do eis. Deciosexto li-
benter est in grege Act.ij. Erãt oẽs pariter

Duplex culpa prelati
Duplex culpa prelati

in eodem loco.i.in vnitate charitatis. De-
cimoseptimo sola dolet.ꝓpter illud Eccles
iiij. Ve soli qꝛ si ceciderit nõ habet subleuã
tem se. Ideo Lu.x.dꝛ. Misit dñs binos ⁊
binos. Decimooctauo ruminat orõnes et
pater nr̃ Deute.xiiij. Sus q̃ diuidit vngu
lam nõ ruminat imũda erit. Decimonono
innocuo cornu.qꝛ nulli nocet ꝑ tyrannidẽ.
Math.xiij. Neminẽ ꝯcutiatis. Vicesimo
pede duro ad sustinẽdas ꝑsecutiões. Hie-
re.xiij. Nũq̃d offendãt pedes vestri ad lo-
cũ caliginosuꝫ. Vicesimoprimo.ꝟtice duro
ad sustinẽda obprobria. Ezech.iij. Dedi fa
ciem ⁊ frontẽ tuã duriorẽ frontibꝫ eoꝝ. Vi
cesimosecũdo.tonsa tacet.sicut xp̃s Esa.liij
Corã tondente se obmutescet.qđ fit cũ pro
tꝑalibus nõ litigat iniuste. Vicesimotertio
morbida ĩficit gregẽ. Ecci.iij. Qui tãgit pi
cẽ coinq̃nabit̃ ab ea. Et hec đ bonis ouibꝫ

Sũt aũt alie oues male scꝫ hoies pctõ-
res q̃ cõparant̃ anialibꝫ mutis ⁊ insipienti
bus. Ps̃. Cõꝑatus est iumẽtis insipienti-
bus. Sicut em̃ iumẽta inclinãt se ad terre
na.sic pctõres ad t̃rena desideria. ps̃. Ocu
los suos statuerunt declinare in terrã. Se
cundo.qꝛ tm̃ q̃ carnis sunt q̃runt Phil.iij.
Quoꝝ deus vẽter est. Roma.viij. Qui ẽm
carnem viuũt q̃ carnis sunt sapiũt. Tercio
qꝛ vnus aliũ indiscrete impetit Ezech.xxx
iiij. Lateribꝫ ⁊ hũeris vestr̃ impingebat̃ ⁊
cornibꝫ vestris vẽtilabat̃ oĩa infirma peco
ra donec disꝑgerent̃ foras. Cõparat̃ autẽ
pctõꝛ diuersis aĩalibꝫ ꝓpter diuersa peccata
Assimilat̃ em̃ porcis ꝑ detractionẽ. Porc⁹
em̃ stercora comedit: sic detractores pecca
ta alioꝝ ⁊ turpitudines.ps̃. Sepulcrũ pa
tens est guttur eoꝝ. Scđo cõparat̃ eq̃ ꝑ lu
xuriã. Hiere.v. In domo meretricis luxu-
riabant̃ eq̃ amatores in femĩas. Tercio asi
no ꝑ stoliditatẽ ⁊ pigriciaꝫ. Quarto boui ꝑ
sollicitudinẽ tꝑaliũ.qꝛ q̃tidie terrã versant
sicut boues. Job.j. Boues arabãt et asini
pascebant̃ iuxta eos. Quĩto vitulo ꝑ castri
margiã. Hiere.l. Effusi estis sicut vitulus
suꝑ herbã. Itẽ symee ꝑ curiosam ꝯuersatõ
nem. Roma.xij. Nolite cõformari huic se-
culo. Septio leoni ꝑ incõsideratã audaci
am. Prouerb.vl. Leo fortissim⁹ anialiũ ad
nulli⁹ pauebit occursum. Octauo vrso per
crudelitatẽ Treñ.iij. Vrsus ĩsidiãs factus
est mihi. Nono pardo ꝑ varietatẽ. Hiere.
xiij. Nunq̃d põt ethiops mutare pellẽ suã
aut pardus varietatẽ suã. Decimo vulpi ꝑ
dolositatẽ. Math.ix. Vulpes foueas ha-
bent. Iste sũt oues infernales ⁊ aĩalia gre-
gis infernalis q̃s mors final'r đpascet. ps̃.
xlviij. Sicut oues ĩ iferno positi sũt. mors
depascet eos. Malus pastor diabolus et
mors.mala pascua ignis ꝑpetu⁹. Nos igi
tur tantũ periculũ attẽdentes simus oues
pascue dei ꝑ gratiaꝫ vt mereamur duci ad
pascua glorie eterne. Quã nobis p̃stare di
gnet̃ pastor bonus xp̃s dñs ⁊c̃.

Feria tercia Penthecostes. II.
Sermo LXXX.

Go sum ostium

e Joh.x. Sicut dicit Aug. in li. de
vera religione ca.xxj. Sicut hõ đ
ꝑadiso expulsus est vt veniret ab etnis ad
tꝑalia.a copiosis ad egena.a firmitate ad i
firma. Itaqꝫ ẽm eũ cap.xxiij. ibidẽ facta est
homĩ abũdantia laboriosa.⁊ si dici põt co
piosa egestas. Ista aũt oĩa ꝓuenerũt homi
ex clausura ꝑadisi ⁊ celestis regni. Ad qđ q̃
dem regnũ licet hõ desiderasset ꝑuenire.eo
ꝙ ẽm Boetiũ.iij.de ꝯsola.omnes homies
natural'r ad vnuꝫ finẽ btĩtudinis nitunt̃ ꝑ
uenire. Tamẽ qꝛ ꝓhibente deo et exigente
peccato hũano nullus poterat istud mere-
ri ex debito aut cõdigno.eo ꝙ nõ sunt con
digne passiões huius tꝑis ad futurã gl'iaꝫ.
Ro.viij. Ideoqꝫ necessari⁹ fuit talis ac tan
tus ductor ⁊ portulanus q̃ hũanũ gen⁹ po
tenti ꝟtute ꝑduceret ad regnũ celoꝝ. ⁊ si nõ
ex iusticia tamen ex miscđia. Iste autẽ du-
ctor et ostiarius est spũssanctus in q̃ est su-
ma benignitas sctã et iusta. vt dicit Aug⁹.
li.j. suꝑ Geñ. ad l'ram. Qui q̃dem ẽm cum
nõ ex indigentia sed ex beneficẽtia veniens
vt amor in oꝑa sua fact⁹ est eis ianua ꝑadi
si. ita vt de se veraciter dicere posset verbũ
ꝓpositum. Ego sum ostium. vbi supra. Ob
missa curiositate diuisionis thematis p̃nt̃s
breuiter ad vtilitatẽ xp̃ifideliũ duo hic tan
gunt̃ de spũsancto qui dꝛ ostium. Nã osti
um habet duplex officium. videlicet exclu
dere seu ꝓhibere malos ⁊ includere bonos
Ideo de his duobꝫ est practicandum ꝓ p̃-
senti. Verũ quia digni⁹ officium ⁊ princi-
pale ostij est includere bonos q̃ꝫ excludere

malos, ideo pmo spūssanctus describit vt benignus amator z pseruator bonoꝝ z iustoꝝ. cū dr. Ego sum ostiū scz apiendo talibus regnum celoꝝ. Scdo describit vt expulsor z pbibitor reproboꝝ. cū dr ibidem. Ego suz ostiū scz excludēdo malos a pmio beatoꝝ. A Videamus igit de primo quō spūssanctus est benign⁹ amator z conseruator bonoꝝ z iustoꝝ. nullū signū amoris mai⁹ esse potest inter amicos z dilectos nisi benignus respectus et gratiosa munera. sic est de spūsancto qui benigne respicit humiles amicos suos. Iuxta illud Sap. iiij. Respect⁹ illi⁹ in electos illi⁹. Et Esa. vi. Ad quē respiciā nisi ad humilē. non solum aūt respicit benigniter sed etiaz donat eos gratiose z copiose. eo q ab ipso est omē datum optimū z omne donū pfectuz Iaco. j. Pro quo sciendū q spūssanct⁹ donat suos dilectos amatores septē donis: qbus donis ipsi merent̄ puenire ad pmiū regni celestis: ita vt veꝝ sit q mediantib donis pdictis spūssanctus sit velut ostiuz paradisi oībus suis electis. Sūt aūt septē dona spiritusscti. De qb Esa. xj. dicit̄. Spūs sapientie z intellectus. cōsilij. fortitudis. scie. pietatis et timoris. q dona sunt quasi septem ostia paradisi. Veꝝ qa timor est initiū sapientie vt dicit̄ in ps. ideo de ipso tanq̄ de pncipali ostio est dicendū. De q tria sūt videnda. Prīo qd sit. Secūdo q̄lis sit. Tercio qnt⁹ sit. De primo dicit Aug⁹. q timor nō est aliud nisi fuga mali. De secūdo qualis sit dicit btūs Thomas. q sex sunt species eius scz naturalis. mundanus. human⁹ seruilis. initialis. z final. Naturalis est qñ homo timet mortē et omne nociuū nature. Iste timor nō est meritorius nec demeritorius. quia nō subest anīe arbitrio. Hoc timore xp̄e timuit mortē Math. xxvj. Et dicit̄ naturalis nō a natura instituta sed destituta. qz est pena p pctō pmoꝝ parentuz inflicta. iste est cum spūsancto sed nō a spirituſancto. Secūdus timor mundanus: qñ scz aliqs nimis timet de rebus suis trāsitoriis mūdanis z tpalib. Et nascit̄ ex nimio amore reꝝ tpaliuz. Isto timore peccauerūt iudei in xp̄m: occidendo eū ne pderent locum z gentē Ioh. xj. Iste nec a spū nec cū spiritusancto. Terci⁹ timor est human⁹ qui nascitur ex nimio amore p̄sentis vite. De q Math. x. Nolite timere eos qui occidunt corpus zč. Iste qñq̄ est mortalis. qñ scz q̄s potius cōmitteret peccatū mortale q̄ amitteret vitam suā. Talis fuit in Petro qñ negauit xp̄m ne pderet corpus. Qñq̄ venialis: vt cum potius q̄s faceret veniale q̄ pmitteret se occidere. Iste nec est a spū nec cum spūsancto. quia gratiam spūssancti secum non cōpatitur. nec a spūsancto dat̄ sic nec mundan⁹. Quart⁹ timor seruilis q̄ scz q̄s timet peccare pter gehennā pncipalit̄. tñ hz volūtatē peccādi si pctm̄ posset trāsire impunitū. z q̄ntum in se est vellet iusticiam dei non esse vt posset ppetrare culpam De q̄ dicit aplūs Roma. viij. Non eñ accepistis spūm seruitutis iterū in timore. Et licet iste timor sit donū spūssancti. nō tñ cū spūsancto. sicut aurora est a sole nō tamen est cum sole. Veruntamē prepat locum spirituisancto sicut seta filo. et ratione hui⁹ est bonus. sed ratione primi malus. Iste est a spiritusancto. sed non cū spūsancto. Quintus est initialis. De quo in ps. Initium sapientie timor dñi. Iste timor duo facit. Timet eñ puniri z timet a deo separi. sed pncipaliter a deo separi. Iste licet timeat malum incurrere. tamen plus timet deum perdere: z ita q̄dāmodo incipit amare. et sic introducit charitatem. Iste est a spūsancto z cum spiritusancto. fm Tho. Sextus filialis. Nā sicut filius ante omnia timet offensam patris: etiam si pater nō intenderet eū pcutere. sic homo iustus nō peccat etiam si nihil mali sibi sciret ex eo accidere. Vñ pprie timet offendere deum: etiā si pter peccatū non separet̄ ab eo. et in hoc differt ab initiali. quia ille timet separi: iste vo tm̄ offendere. Vnde initialis est impfectoꝝ. sed filialis pfectorum. Isti ambo sunt a spiritu sancto z cum spūsancto. Est etiam alius timor qui erit in patria scilicet reuerentie De quo dicitur in Ps. Timor domini sanct⁹ permanet in seculum seculi. Reuerētia vo est resilitio considerata magnitudine dei in propria paruitate. De tercio quātus est iste timor. i. cuius et quante vtilitatis. Sciendum q comparatur tribus. Primo ostiario custodienti ingressum. Secundo iusticiario punienti maleficū. Tercio speculatori euigilanti exercitū. De primo patet q̄modo timor custodit ostium cordis ne ve

niat inimicus tenendo baculũ vel gladiuz
penitentie videlicz ⁊ pene eterne. Dicit eñ
peccatori volẽti peccare Timete eum q̃ po
test occidere corpus: ⁊ potestatẽ habet ani-
mã mittere in gehennã. De secũdo quõ pu
nit vt iusticiari⁹ patet. Nam sicut iusticia-
rius ponit in loco eminenti furcas vel su-
spendiũ ꝓpter metum transeuntiũ. sic timor
nitit̃ semꝑ crucifigere ⁊ suspẽdere a delecta
tiõibꝫ seculi corpus hoĩs tanq̃ latronis.
Ps. Confige timore tuo carnes meas. De
tercio quõ euigilat sicut speculator patet.
Nam sicut speculator tꝑe belli nõ sinit ho
mines dormire denunciando pericula. sic
timor dñi tempore huius vite mortalis sꝑ
hominẽ monere nõ cessat. Juxta illð Pro
uer. xxviij. Btũs hõ qui semꝑ est pauidus
Et notãter dicit semꝑ. q2 bonus hõ tam in
malis timet: ne in ea incidat. tam in bonis
q2 nescit an sint deo grata Juxta illð Eccs
ix. Nescit homo an odio vel amore sit di-
gnus. Unde Job. ix. dicit̃. Uerebar oĩa
oꝑa mea sciens quia nõ parces delinquen
ti. Et sicut speculator tꝑe guerre maxĩe mã
dat custodire portas ciuitatis: Sic timor
portas sensuum quasi ibi sit totũ ꝑiculum
Unde Hiere. ix. dicit̃. Mors intrauit per
fenestras nostras. B Sequitur de se
2 cundo dono. scz pietatis: quod ꝯsistit in tri
bus. scz in cultu dei. in veneratiõe sacre scri
pture. ⁊ in honore ꝓximi. Requirit ergo pi
etas vt dei maiestatem veneremur ⁊ ꝓfitea
mur. Requirit secundo vt credamus ṽbis
sacre scripture firmiter. et custodiamus ea
sollicite. ⁊ fideliter dispensemus ea. Req̃rit
tercio vt reuereamur seniores. ꝯformemur
equalibꝫ. ⁊ subueniam⁹ inferioribus. Tria
aũt hõ consequit̃ ꝑ pietatẽ. Primo decen-
tem ꝯuersationẽ. Scðo prudentẽ negocia
tionẽ. Tercio abundantẽ remũerationem.
De pͥmo patz. Nam vir pius bñdicetur a
deo. placet ꝓxĩo. ⁊ vacat a malo. A deo bñ
dicet̃ ꝑ gratie spũalis infusionẽ. placet ꝓxi
mo ꝑ iustã ꝯuersationẽ. vacat a malo ꝑ in-
ternam deuotionem. De secũdo quõ pru-
denter negociat̃ patz. q2 de sordibꝫ alioꝝ la
uat̃. de malis meliorat̃. de paupꝛtate ditat̃.
de infirmitate sanat̃. de onere alleuiat̃. Ue
re bñ mercat̃ qui deo tribuit simplũ vt reci
piat centuplum Lu. vj. Date ⁊ dabit̃ vob.
Et sequit̃. mensurã bonam confertã ⁊ coa
gitatam dabunt in sinũ vestrũ. Et Math.
xix. dicit̃. centuplum accipietis ⁊c. Nam ꝑ
calice aque frigide recipit celum Math. x.
Et vñ Aug⁹. Prebe tectum: accipe celum. Et
ideo de⁹ põt dicere homĩ illð Osee. xij. Cir-
cũuenit me in negociatiõe sua effraim. De
tercio quõ remunerat abundanter. Pro q̃
sciendũ ꝙ due virtutes venient ad iudiciũ
que recipiẽt solariũ copiosum. scz charitas
et miscðia. Charitas eñ aliena bona facit
sua. iuxta illud. Particeps ego sum oĩm ti-
mentiũ te. Misericordia seu pietas sua fa-
cit alioꝝ. ij. Coꝝ. j. Sicut fuistis socij passi
onũ: sic et consolationũ. Hec eñ est lex iu-
stoꝝ mercatoꝝ vt sint socij in damno et lu-
cro. Quis aũt potest cogitare aut dubita-
re quãte ꝯsolatões iustoꝝ dabunt̃ vni pio
homini ꝓ vno obulo quem aliq̃n dedit in
vsum vniuersitatis cẽtum paupeꝝ. Sicut 3
patet de hijs q̃ cõtribuũt ꝓ hospitali. Se
quit̃ de tercio dono scz scientie. cuius act⁹
est docere. recte cõuersari in medio natiõis
praue et ꝑuerse. Tria ṽo ad hoc requirun
tur vt aliq̃s bene ꝯuerset̃. Primũ est vt ha
beat rationes q̃bus se defendat ab impu-
gnantibus fidem suam. Secundũ est ꝙ a
malo abstineat. Tercium est ꝙ bene ⁊ pru
denter bona temporalia administret. Itez
ꝑ istud donũ scitur ne sub specie boni ma-
lum lateat. Item ꝑ hoc donũ scit hõ q̃d sit
a quo sit ⁊ ad quid sit. Differt autẽ sciẽtia a
prudentia. q̃a prudẽtia ꝓcedit ex pͥncipijs
iuris naturalis. sed scientia ex principijs fi
dei. Unde eius actus est circa electionem 4
boni et dimissionez mali. Sequitur de q̃r
to dono scz fortitudinis. Est autem fortitu
do firmitas contra molestias. Unde com
paratur triplici generi scz fornaci que aurũ
probat. radici que lignum portat. et lorice
que ictuz portat. De quo patet. Nam sicut
fornax facit auꝝ decorum: sic fortitudo ho
minem reddit honestũ. Prouer. xxxj. For-
titudo ⁊ decor indumentũ eius. De secun-
do patet. Nã sicut radix portat põdus ar-
boris, frondes. fruct⁹. flores. folia: sic ṽtus
fortitudinis sustentat omnia merita et oꝑa
nostra. Unde Josue. j. Cõfortare ⁊ esto ro
bustus. De tercio patet. Nam fortitudo si
cut lorica ꝓtegit ab ictibus diaboli: carnis
et mũdi. Sicut patet de Barbara. Kathe
rina. Dorothea. Margaretha. ⁊ alijs. que

in fragili sexu deuicerunt hostes. Unde .j.
5 Mach.iij.dicit. De celo fortitudo est. Se
quit de quinto dono scz cõsilij. Differt aũt
cõsiliũ a prudentia. qꝛ consiliũ ostẽdit vtrũ
aliq̃d sit agendũ.prudentia ꝟo q̃ fine ⁊ q̇bꝫ
medijs vel circũstantijs adhibitis.q̃ tpe et
qualiter aliq̃d sit agendũ. Uñ ↄsiliũ vt est
donũ non est aliud nisi prudens vel exerci
tata in medio ↄtẽplatiuoꝝ ⁊ actiuoꝝ bonoꝝ
deliberatio ꝺ opibꝫ arduis siue mereamur
ab ea siue non. Et sicut ad sciam ptinet eli
gere bonũ ⁊ reprobare malũ:sic ad consili
um ptinet cauere picl'a que sunt in hoc cõ
silio. Sicut aũt donũ scie habet regere pie
tatem:ita donum consilij habet regere for
titudinẽ. Differt aũt scientia a cõsilio.qꝛ cõ
6 silium est circa arduũ et difficile. sciẽtia ꝟo
circa bonũ et malũ. Sequitur de sexto do
no intellectus. Circa qꝺ sciendũ ꝙ donuꝫ
prudentie ⁊ cõsilij differt a dono intellectꝰ
⁊ sapientie.qꝛ consiliũ et prudentia ad acti
uam ptinent vitã:⁊ sunt de actiuis. Intelle
ctus ⁊ scia ptinent ad cõtemplatiuã. Unꝺ
intellectꝰ est cogitatio specl'atiua.⁊ q̃si p vi
sum qua cognoscimus deũ in cõpatiõe ad
creaturas. Sapientia ꝟo est cognitio dei
absoluta ⁊ quasi per gustuꝫ. Unde sapien
tia dicit delectationẽ quandã supra cogni
tionẽ intellectus. De vtroqꝫ dꝛ in ps̃. Gu
state ⁊ videte.vñ videre pertinet ad intelle
ctũ.gustare ad sapiam. qꝛ qꝺ intellectꝰ acu
te inuenit: hoc sapientia mature disponit.
Ualet aũt intellectꝰ ad tria.qꝛ p ipsum co
gnoscimꝰ supiora equalia ⁊ inferiora. Su
periora iuxta illud Roma.j. Inuisibilia di
per ea que facta sunt intellecta cõspiciunt.
sempiterna quoqꝫ eius virtus ⁊ diuinitas.
Equalia:iuxta illud Ecci.xxxj. Ex teipo in
tellige que sunt pximi. Nam ex frigore:siti:
nuditate debeo intelligere alterꝰ miseriam
Ps. Beatus q̇ intelligit sup egenũ ⁊ pau
perẽ. Inferiora etiã ↄgnoscimus que sunt
infra nos.scꝫ animã et corpus nostrũ. Uñ
intellectus est sicut oculus dirigẽs affectũ
in omni motu inferiori. quia animã infor
mat ⁊ tranq̃llat.corpus aũt quietat. liberũ
ꝟo arbitriũ stabilitat ⁊ cõseruat. Unde de
eo dicit. Intellectus bonus oibus facien
tibꝫ eũ.q̇a nõ faciens qꝺ intellectꝰ et scien
tia dictat:nõ meret dici hõ sed bestia.iuxta
illud. Homo cũ in honore esset nõ intelle
xit:cõparatus est iumentis insipientibꝫ ⁊c̃.
Sequit de vltimo dono sapie. Est aũt sa
pientia donũ dei q̃ dulcedinẽ gustamꝰ. vñ
sapia dꝛ q̃si cũ sapore ꝟtutũ sapida scientia
Circa qꝺ sciẽdũ ꝙ sapia habet triplicẽ ef
fectũ. Est aũt donũ splendidissimũ sapidis
simũ ⁊ ꝓfundissimũ. Primo splẽdidissimũ
supra solem ⁊ stellas.qꝛ sol solum oñdit no
bis ea q̃ sunt supra nos ⁊ infra celum. Sa
pientia aũt ostendit oĩa videlicet infernuꝫ
vt timeamus.mũdũ vt ↄtemnamꝰ. celum
vt appetamꝰ.deuꝫ vt laudemꝰ. Uñ Sap.
vij.dꝛ.ꝙ sapiẽtia est speciosior sole et super
oẽm dispositionẽ stellaꝝ. Scꝺo est donuꝫ
sapidissimũ ad instar mellis: imo sup̃ mel.
Ecci.xxiiij. Spũs meus sup mel dulcꝭ. Et
sicut post gustũ mellis nõ sapit vinum. ita
post ↄsiderationẽ diuinorũ vilescũt tpalia.
Grego. Gustato spũ desipit oĩs caro. Ter
cio est donũ ꝓfundissimũ ad instar maris.
imo ꝓfundior oĩ mari.qꝛ nullũ habet ꝓfũ
dum.ꝓpterea dꝛ Roma.xj. O altitudo diui
tiarũ sapiẽtie ⁊ scie dei. Istud donũ ideo di
cit donũ.qꝛ nunq̃ꝫ p studiũ acq̇rit nisi p in
spiratiõeꝫ habeat. Ideo dꝛ Iaco.j. Si q̇s
indiget sapia postulet eaꝫ a deo. Hec ergo
dona q̇squis habuerit:sibi ostium celi pate
bit. Et tantum de primo. L

Dixi secũdo ꝙ spũssanctꝰ de
scribit vt expul
sor reproboꝝ excludẽdo malos a p̃mio be
atoꝝ. ⁊ hoc in eodem ꝙ dicitur ostiuꝫ. Nã
ostij est arcere malos a ↄsortio bonoꝝ. ꝓpt
hoc em̃ facta est clausura ostij vt arceãtur
stulti a sapientibꝫ.improbi a probis. inho
nesti ab honestis.nullus aũt est stultior: im
probior aut inhonestior peccatore. ⁊ p̃ser
tim peccãte in spũmsctm̃.eoꝙ talis est blas
phemus. vt dꝛ Math.xij. Pro q̃ sciendũ
ꝙ licet oẽs pctõres merent excludi a cõsor
tio btõꝝ. vt dꝛ Apocal.vl. Foras canes et
venefici.tñ peccãtes in spũmsctm̃ specialr
merent excludi. Unde nota fm Lyraꝫ sup
Math.xij.ca. ⁊ Gorrã ibideꝫ.sex sunt pctã
in spũmsanctum.scꝫ desperatio. p̃sumptio.
obstinatio. finalis impenitentia. inuidẽtia
fraterne gratie. ⁊ impugnatio veritatꝭ agni
te. Que pctã dicunt ad tantũ grauia ꝙ ap
pellant irremissibilia.saluatore teste. Om̃e
peccatũ et blasphemia remittet hoibꝫ. Qui
aũt peccat in spm̃sctm̃ nec hic nec ĩ futuro

remittet ei. Pro quo latius intelligendo sci
endũ est ꝙ tripliciter hoĩes peccãt. Quidã
ex infirmitate. isti peccant ꝯtra patrẽ. Qui/
dam ex ignorantia, isti ꝯtra filium. Quidaꝫ
ex malicia. isti ꝯtra spũmsctm̃. Prima duo
sunt remissibilia. tertiũ ꝓo non. Ille peccat
ex infirmitate qñ ꝓpter impetũ passiõis vel
illate vel innate iudicium rõis obruit. Ille
peccat ex ignorãtia qñ ignorat aliq̇d coruꝫ
quoꝝ scia retraxisset a pctõ. Ille peccat ex
malicia qñ ex certa deliberatiõe sine tenta/
tione vincẽte ꝓpter se placꝫ pctm̃. Sed di.
Quõ istud pctm̃ est irremissibile: cũ q̃diu
hõ est in hac vita põt ꝯseq̇ veniã pctõruꝫ
cum sit adhuc viator in via ⁊ nondũ in ter
mino vie. Ex hoc enim videt pnĩa esse fru
stra vel insufficiens remedium pctõꝝ. Re/
spõdeo ꝙ nõ dr̃ ideo irremissibile ꝙ deus
nõ possit illd̃ remittere, nec sic: ꝙ est impos
sibile ad remittendũ, qꝛ sic pctm̃ solius dia
boli est irremissibile. Sed dicit irremissibi
le q̃ntum ad pctõrem indispositum qui nõ
est paratus in aliq̇ suscipe remissionẽ eius.
cum sit ꝓuatus omĩ facilitate ⁊ dispositiõe
ad remissionẽ suscipiendã. Und̃ pctm̃ tale
tollit oẽm rationẽ excusatõis ⁊ ponit rebel
lionẽ voluntatis ad deũ vocantẽ, vnde ta/
lium ꝯuersio est q̃si miraculosa et ex gratia
Primo ꝑ abiectionẽ miscdie, sicut peccant
desperati q̇ nolunt ꝯfidere de miscdia sicut
Cayn. Secũdo ꝑ abiectioneꝫ timoris dei
et eius iusticie. Sic peccãt ꝑ̃sumptuosi nõ
timẽtes deũ. Tercio ꝑ abiectionẽ veritatis
cognite. Sic peccãt veritatis impugnato
res q̇ scienter viã veritatis repellũt. Quar
to per abiectionem diuie grẽ alicui collate
Sic peccant inuidi fraterne grẽ. Et nõ ac
cipit hic inuidia ꝓut aliq̇s iuidet fratri vel
singulari ꝑsone, sed qñ in eo est tanta mali/
cia ꝙ displicꝫ sibi de gratia dei crescente in
mũdo. Quinto ꝑ abiectionẽ turpitudĩs cõ
misse. Sic peccãt finaliter impenitentes q̇
nolunt habere displicentiã, imo si deus da
ret eis gratiam penitendi nollent penitere
tanta est in eis malicia. Sexto ꝑ radicatio
nem in pctõ qñ firmãt ꝓpositũ oĩno in pec/
cato, ⁊ sic est obstinatio. Ex his patet vnde
dr̃ pctm̃ in spũmsanctũ irremissibile, qꝛ vi/
delicet obuiat directe principio, per quod
fit remissio peccatorũ. Ista em̃ sex que abĳ
cit a se peccator sunt principia cõuersionis
ad deũ, q̇bus repulsis nõ est via ad cõuer/
sionem. Unde dicitur hoc peccatũ ex ma/
licia, quia homo scit ⁊ potest resistere sed ex
certa malicia eligit peccare ⁊c̃.

De sancta Trinitate
Sermo LXXXI.

Quod scimus lo
quimur Joh. iij. ca. Quãuis hũa
ne nature conditio ad cognoscẽ
dum deũ naturalr̃ sit inclinata: ipsiusq̧ se/
cretoꝝ multũ sit auida. eo nimirũ qꝛ in co/
gnitione ⁊ fruitõne ipsius tota sua btĩtudo
ꝯsistit. tam ſm philosophicã inuestigatõeꝫ
q̃ ſm sanctoꝝ patrũ determiatõem. Et ob
hoc nõ immerito ad cognitõeꝫ dei natura/
li appetitu stimulat ⁊ cogit cõscẽdere. vt q̇s
q̃lis aut q̃ntus sit ille q̇ suũ est ꝓncipiũ ⁊ fi/
nis: sua beatitudo ⁊ eterna felicitas cõtem
pletur ⁊ cognoscat. Ueꝝ qꝛ infirmitate cõ
ditionis sue ꝑ̃pedita mltiplr̃ retrahit. ideir
co ab hmõi cognitõe diuersimode abstra/
hitur ⁊ impedit. Quo fit vt maius sit ꝑicu
lum circa hmõi inq̇sitionẽ q̃ lucrum. Nec
ĩmerito. quia scrutatores maiestatis: q̃nto
plus se circa eam occupant: tanto plus op
primunt a glĩa Prouerb. xxv. Propter qd̃
ꝓprietatẽ ineffabil' trinitat̃ ꝑiculosuꝫ est de
scribere ꝑ̃sertiꝫ ex tribus causis. Primo ꝓ/
pter altitudinem mysterĳ. Scdo ꝓpter ma
gnitudinẽ ꝑiculi. Tertio ꝓpter penuriã ver
bi ⁊ ebetudinẽ intellect⁹. De altitudine my
sterĳ exclamat aplus Rom. xj. O altitudo
diuitiaꝝ sapĩe ⁊ sciẽ dei. Uñ Aug. j. de tri/
nitate vocat eã excellẽtissimã rem. Uoluit
em̃ de⁹ secretũ istd̃ sibiipsi tm̃ seruare. Esa.
xxiiij. Secretũ meũ mihi. secretũ meũ mi/
hi. Uñ cum posuerit de⁹ tenebras latibu/
lum suum Ps. Et summa sapiã q̇ deus est
abscondita est ab oculis oĩm viuentiuꝫ. vt
dicit Job. xxviij. Non ĩmerito nõ est q̇ no
uit sensuꝫ dñi. Ro. xj. Solus em̃ ipse se tm̃
ꝑfecte nouit cui⁹ sciẽ cõꝑatione oĩs scia hu
mana de ipso imꝑfecta est. Ait mgr̃ in. j. li.
sniaꝝ dist. xxxv. ca. j. De magnitudĩe ꝑicu/
li dicit Aug. Nullibi laboriosi⁹ q̃rit ⁊ ꝑi/
culosi⁹ errat. Inq̇t mgr̃ in. j. li. sniaꝝ dist. ij.
ca. j. De penuria ꝟbi ⁊ ebetudine intellect⁹
humani dicit Aug. li. vij. de ciuita. ca. viij.
Excedit supeminẽtia diuinitat̃ vsitati elo/

quīj facultatē, q̄a verius cogitat̄ q̄ꝫ dicit̄. et veri⁹ est q̄ꝫ cogitat̄. Nec mirū cū de⁹ habitet lucē inaccessibilē. j. Thimo. vj. Ad quā intellect⁹ hūanus non pōt ascendere. eo ꝙ habet se ad eam sicut oculus noctue ad lumen solis. ij. Methaphi. Et Aug⁹. j. de trini. dicit ꝙ humane mētis acies in tā excellenti luce nō figit̄. Candor em̄ est luc̄ eterne ꝛ speculū sine macl'a Sap̄. vij. ꝓpter qḋ a narratione ipsius lingue deficiunt. vt dicit mgr̄ de causis ꝓpositiōe. vj. nec mirū: cū sit sup̱ oēm narratiōem. vt dicit mgr̄ ibidez Et ip̄m intelligere est impossibile. vt dicit Dyonisi⁹ li. de diuinis noīb⁹. Non em̄ humano aut seculi sensu loquendū est de ipso Job. xxxij. Multa nāq̄ꝫ dicim⁹ de eo ꝛ deficimus Ecc̄i. xliij. qꝛ altior est celo Job. xj. Imp̱fectū igit̄ meū videntes oculi mei clamāt cū apl'o. O altitudo diuitiaꝝ ꝛc̄. Defectūq̄ꝫ ꝓpriuz ꝓnūciantes labia mea polluta clamāt. Mirabilis facta est sciā tua ex me. cōfortata est ꝛ nō potero ad eam. i. attingere. Nempe si illustris Hylarius doctor excellētissimus: q̄ nemo alti⁹ de trinitat̄ summe scripsit archano: coact⁹ est finalr̄ dicere Mihi in sensu labes est. in intelligētia stupor. in sermone v̄o nō iā infirmitatē sed silentiū confiteor. habent̄ v̄ba li. j. sniaꝝ dist. xxxiij. ca. v. Et Augu. in sermone. xviij. ad heremitas. cōfitet̄ se nō posse q̄cq̄ꝫ p̱fecte ꝺ ea cognoscere. Alanus etiam de se loquēs in li. de plāctu nature: ꝓpriuz cōfitēdo defectum dicit. Ad hanc vicz trinitatis excellētiam mei intellect⁹ ebet ingeniū. meq̄ꝫ rōnis cōfundit̄ lumē. Intelligentia v̄o nō intellecta mirat̄. insensibilitas sensus obtunditur. et cū in his omībus naturaliū omnium ratio langueat. sola fidei firmitate tante rei veneremur archanū. Hec Alan⁹. Ex cuius verbis patet ꝙ tam excelsa maiestas credi potest. inquiri non potest. Sicut em̄ dicit Aug⁹. in tractatu de visitatione infirmoꝝ sermone. ij. circa principium. hoc mirabile de trinitate ꝛ vnitate. de vnitat̄ deifica trinitate sacr̄m magis est credenduz q̄ꝫ exponendū. Quid ḡ mihi restat nisi silere: cū videā tot p̄res imo ꝓph̄as obmutuisse. Nā Hieremias puer est ꝛ nescit loq̇ q̇cq̄ꝫ. Hiere. j. Esaias vir polluti labij cēset̄ Esa. vj. Moyses nullū se reputat di. Quis ego sum vt dicā v̄bū Exo. iij. Paulus ꝛ si vsq̄ꝫ in terciū celū raptus fuisset ꝛ vidissz gl'iam dei. narrare tñ nō vult homib⁹. ij. Coꝝ. xij. Quid itaq̄ꝫ miꝝ si ego q̇ sum vir paup̱ et tenuis. j. Reg. xviij. Hō vtiq̄ꝫ exigui tp̱is ac minim⁹ ad intellectū iudicij ꝛ leg̃ Sap̄. ix. ponā custodiā ori meo ꝛ tacebo. corde dū ꝯ raxat credēs ad iusticiā Ro. x. ore aūt hūiliter hūilia cōfitēs q̄ fidem catholicā possint roborare ꝛ cōfirmare in cordib⁹ fideliuz ac ip̄os incredulos ad eādē inuitare. Vt aūt hoc facere possim cōpetenti⁹: ad illū recurro q̇ habet altitudinē diuitiaꝝ sapiē et sciē vt dicit in epl'a hodierna: in cui⁹ manu ꝛ sumus nos ꝛ s̄mones nr̄i Sap̄. vij. A q̇ oīs sapiā descendit Ecc̄i. j. et Jaco. j. Qui etiā est ꝯsūmatio oīm nr̄oꝝ sermonū Ecc̄i. xliij Dicā ego ad deū: de⁹ meus vita mea: fortitudo mea ꝛ laudatio mea: dignare me laudare te: da mihi lumē in corde: v̄bū in ore: vt cor meū medit̄t gl'iaz tuā: et lingua mea cātet tota die laudes tuas. Sed quia non est pulcra laus in ore pctōris. ꝛ qꝛ vir polluti labij ego sum: mūda obsecro cor meuz ab oī inq̇namento. Verba sunt Augustini in li. supputationū. p̱te. iij. q̄ oīa vt facili⁹ asseq̇ valeam⁹ ꝓ impetrāda spūssancti gratia matrē gratie salutem⁹ dicētes. Aue maria ꝛc̄. Qḋ scimus loquimur Joh. iij. Qm̄ vt ait Aug⁹. in li. supputationū. p̱te. iij. Sanctissime trinitatis īmensaz ꝓfunditatē mēs hūana concip̱e nō potest. nec oratoria lingua narrare. nec diffusi s̄mones. nec bibliothecaꝝ volumīa q̄unt explicare. Nam vt dicit idem. Si totū mundū repleant libri. tua sciā dn̄e inenarrabilis nō pōt enarrari qm̄ vere indecibilis es: nullo modo scribi poteris nec cōcludi. Ideoq̄ꝫ ego nō aliḋ q̄ꝫ qḋ scio loq̄r de tāta excellētia sūme trinitatis. Si em̄ fili⁹ dei nō aliud loq̇ voluit nisi qḋ sciuit. quid ego loq̄r ampli⁹ nisi qḋ scio et vtinā scirē me scire. ꝛ scirē loq̇ illud qḋ gestio. nō pudebit me tñ sup̱ errore dep̄hēdi et rep̄hendi sicubi me errare contingat: cū ꝛ Nicodemus legisdoctor ꝛ p̄nceps iudedeoꝝ meruit audire a christo. Tu es mgr̄ in israel ꝛ hec ignoras Sz nimirū audiuit. in nocte em̄ venerat ꝛ noctis p̄ssus tenebris ī enigmate p̱ speculū deuz speculabat̄. Ego v̄o filius gratie ꝛ luminis reuelata facie deum speculādo lucidi⁹ abscōdita fidei ꝓducā in lucē. vt sic ego cū oīb⁹ xp̄ianis de fide

ſancte trinitatis dicamus certitudinal'r oi-
bus infidelib⁹.q2 qđ ſcim⁹ loq̄mur. Simi
le Joh.iiij. Nos ſcimus qđ adoram⁹: vos
neſcitis qđ adoratꝭ. Un q̄b⁹ verbis ad bo-
norem ſancte trinitatis tria ſunt ꝯſiderāda
que fidē catholicā ⁊ apoſtolicā roborant ⁊
cōfirmant. Et quia tria ſunt verba nr̄i the
matis: ideo triplex eſt cōſideratio. Prīo ita
ꝗ ꝯſiderādū eſt de hoc ꝙ deus eſt. Secū-
do ꝙ deus vnus eſt. Tercio ꝙ de⁹ in pſo-
nis trinus eſt. Primū ꝑbat vniuerſalis et
ſumma pfectio. q2 eſt ꝙ pſupponit̄ omnib⁹
Secundū ꝑbat eſſentialis ꝯiunctio. quia
vnus eſt. vn̄ in themate ſingulariter d2 q̄d.
Tercīū ꝑbat nūeralis pſonarum diſcretio
cū d2. ſcimus ⁊ loq̄mur pluralr̄. Non eſt ḡ
dictū que. ſed quod: ſingl'ariter. vt oſtenda
tur vna eſſe ſcientia. vna potentia. vna bo
nitas patris ⁊ filij ⁊ ſpūſſancti. Un̄ qđ ſcit
pater: ſcit ⁊ filius et ſpūſſctūs. nō ergo plu-
ra ille ꝙ̄ iſte ſcit aut poteſt aut vult. ideo nō
que ſed qđ dictum eſt: ad ſignificandū vni
tatē eſſentie. q2 ſicut vnū eſt oīm ſcire poſſe
et velle: ſic et eſſe. Nec dictū eſt ſcio aut lo-
quor ſingl'ariter. ſed ſcimus ⁊ loq̄mur plu-
raliter: ad ſignificandū pluralitatē pſonaꝝ
diſtinctiuā. q2 licet ſit vna eſſentia oīm. eſt
tn̄ diuerſa ꝓprietas relationū et pluralitas
pſonarum. A

Dixi primo ꝙ conſiderandū eſt de hoc ꝙ de⁹
eſt. qđ ꝑbat vniuerſalis ⁊ ſumma pfectio.
Triplex aūt teſtimoniū ꝑbat deū eſſe. Pri
mo nanq3 hoc teſtant̄ ſcptūre. Secundo
clamant creature. Tercio dictat rō nature.
Primo deum eſſe teſtant̄ ſcptūre. Nā Ge-
nes.j. dicit̄. In ꝑncipio creauit deus celū ⁊
terrā. Item pſ̄. Ab eterno et vſq3 in ſeculū
tu es de⁹. Et idē. De⁹ noſter rex ante ſecu-
la. et ipſe vocat̄ deus deoꝝ p excellentiam.
vn̄ pſ̄. xlix. De⁹ deoꝝ dn̄s. qđ exponit In
nocen. q̄rtus. i. deus ſanctoꝝ deoꝝ vel ex-
cellentiſſimus deoꝝ. Nam ſm̄ apl'm. j. Co
rinth. viij. Sunt dij multi ⁊ dn̄i multi. no
bis tamē vnus eſt deus deoꝝ dn̄s. i. domi
nantiū. j. Thimo. vj. Rex regum ⁊ dn̄s do
minantium. Hoc idem confitet̄ Plato in
thimeo dicēs eum deū deoꝝ. i. angelorum.
Et q2 infinita ſunt teſtimonia ſcripture te-
ſtantia deū eſſe. que inducere eſſet nimis ꝓ
lixū: ideo de ipſis ſupſedeo. pſertim cum ca
tholicis nō paganis loquar: q̄ hmōi ſcptu
ras fideliter credunt tanq̄3 fideles ⁊ veras.
Scđo creature clamant deū eſſe. Oia eīm
ſuo mō clamāt. qm̄ ipſe fecit nos et nō ipſi
nos Un̄ Aug. x. ꝯfeſ. Interrogaui de deo
meo celū. nunq̄d tu es de⁹ meus. ⁊ dixit. nō
ſum. Interrogaui terrā et ea q̄ in ipſa ſunt
et vnumq̄dq3 rn̄dit. nō ſum ego de⁹. Sed
ipſe ſc3 de⁹ fecit nos ⁊ nō ipi ſupple noſmet
fecim⁹ nos. Creatura nāq3 eſt q̄ſi q̄ddā ſpe
culū in hoc mūdo in q̄ deus cōſpicit̄. Et ſi
cut in celo in creatore creatura. ſic in hac vi
ta creator eſt in creatura. iuxta illud. Uide
mus nunc p ſpeculū ⁊ in enigmate. j. Coꝛ.
xiij. Et Roma. j. Inuiſibilia dei a creatura
mūdi. i. ab hoīe: p ea q̄ facta ſunt intellecta
conſpiciunt̄. ſempiterna quoq3 virt⁹ eius ⁊
diuinitas. Et hinc dicit Ambro. ꝙ deus q̄
inuiſibilis eſt vt a viſibilib⁹ poſſet ſciri: op⁹
fecit qđ opificem viſibilitate ſui manifeſta-
ret. vt p certū incertū poſſet ſciri. Et ille de
us oīm crederet̄ qui hoc fecit qđ ab homi
ne impoſſibile eſt fieri. Et Bern̄. ſup pſ̄.
Qui habitat. dando rōnem ꝯſil'e3 dicit ꝙ
hec viſibilia ideo facta ſunt vt q̄ſi q̄da3 ve
hiculo creature ad cognitōem creatoris al
ſurgant. Unde de⁹ iſtū mundū viſibilem
ideo fecit vt in eo ſapiam dei legat q̄cunq3
voluerit. Et notant' dixit aplūs Inuiſibi-
lia dei pluraliter. q2 plib⁹ modis cognoſcit̄
veritas dei p ea q̄ facta ſunt. Ex ꝑpetuitate
nāq3 creaturaꝝ intelligit̄ ꝯditor etern⁹. Ex
magnitudine oīpotens. Ex ordie et diſpo-
ſitione ſapiēs. Ex gubernatōe bon⁹. Unđ
Eſa. xl. d2. Leuate oculos veſtros ⁊ videte
q̄s creauit hec. qui educit in numerū mili-
tiam coꝝ. Et Job. xij. dicit̄. Interroga iu-
menta ⁊ docebūt te. ⁊ volatilia celi ⁊ dicent
tibi. loq̄re terre et rn̄debit tibi et enarrabūt
piſces maris. Tercio deū eſſe dictat ratio
ſeu diſcurſus nature. Nam ſm̄ diſcurſum
ratōis: ex noticia effect⁹ deuenimus ad co
gnitionem cauſe. Un̄ licet vnus effect⁹ ha
beat multas cauſas ſecūdarias: tn̄ deueni-
endū eſt ad ꝑmā cāz. al's eſſet ꝓceſſus in in
finitū. Uerbi gr̄a. Uideo ꝓductū eſſe aīal
vnde ſillogiſo ꝙ ꝓductū iſtud eſt ab alio ex
ſemine naturali: coagēte celo ⁊ influxu ſtel-
laꝝ. Sed tn̄ nec illud aīal p influxū ſtellaꝝ
ꝓduxiſſet illud niſi illam virtutem habuiſ-
ſet ab alio quod dat omnibus ⁊ nō recipit

ab aliquo, ꝛ hoc est deus. De isto mõ phi-
losophus ꝑ viam motus ꝓbauit deuȝ esse
tanq̄ꝫ primũ motorẽ. viij. Phisicoꝝ. Itẽ rõ
naturalis dictat ꝙ creatura mundi nõ est
ab alia creatura: cũ opus toti⁹ creature ex-
cedat potentiã creatã. ꝓpter qḋ oportet po
nere deũ qui est tante potẽtie vt ꝓducat ta
lem creaturã ꝛ faciat tale celũ ꝛ talem terrã
Unde Aug⁹. Accedat q̄cunq̄ꝫ vis creata
et faciat tale celũ ꝛ talẽ terrã. ꝛ dicam: quia
deus est. Sed quia nulla creatura talis est
nec talia facere valet. cõstat suꝑ oẽm creatu
rã esse illum qui fecit hec. ac ꝑ hoc illuȝ esse
deũ humana mens cognoscere potuit. Ex
hoc dic̄ Aug. de ciuitate dei. ꝙ postq̄ꝫ sum-
mi philosophi viderũt nullum corpus esse
deũ. viderunt etiã q2 q̄cq̄d est mutabile nõ
esse deũ omniũq̄ꝫ ṗncipiũ. et ideo oẽm ani-
mã mutabilesq̄ꝫ spũs transcenderũt. dein-
de viderũt qḋ mutabile est nõ potest esse ni
si ab illo qui incõmutabilr̄ ꝛ simplr̄ est. In
tellexerunt igit̄ eum ꝛ oĩa ista fecisse ꝛ a nul
lo fieri potuisse. Unḋ hec est tota ratio q̄re
gentiles ab ignorãtia sua de deo sunt inex-
cusabiles. cũ vt dicit̄ Sap. xiij. A magni-
tudine speciei ꝛ creature ꝯgnoscibiliter po
terat creator hoꝝ videri. Item sicut dedu-
cit magister Alexãder nequã. In omni na
tura corporea q̄ntũcũq̄ꝫ sit modici valoris
potest ratio hũana videre infinitam dei po
tentiã: infinitã sapiam et infinitã dei boni-
tatẽ. ꝛ ꝑ ꝯseq̄ns deuȝ esse. Verbi gratia: vt
de athomo fiat exemplũ. Satis enĩ appro
bat hũana rõ et acceptat ꝙ mẽsura potẽtie
agẽtis sumat̄ ſm ꝓportioneȝ facti ad illḋ de
quo fit. hoc est tantũ dicere breuiter. tanta
est potentia facientis quantũ ipsum factuȝ
excedit illud de quo fit. Cum ḡ ratio inue-
nerit athomũ esse aliquid ex nihilo. et si sci-
at ꝙ athomus excedat nihil in infinitũ: cõ
cludet ꝙ potentia educẽs athomũ de nihi
lo ad esse est infinita. Secũdo inueniet rõ
ꝙ cũ athom⁹ sit corpus habet in se tres li-
neas intersecãtes se ad angulos rectos. in
qua sectione posito circulo circũscribi põt
spera infra athomum. quo facto videbit in
spera infinitos circulos posse describi. imo
infinita corpa infra sperã esse imaginanda
et vltra infra circulos oẽs figuras fore in-
scriptibiles que sunt infinite. suꝑ quas infi
nite possunt erigi demonstrationes tam de
magnitudinib⁹ q̄ꝫ de minimis. Igit̄ vide-
bit rõ humana in athomo vel in flore infi-
nitam sciam obiectiue descriptã. Infinitaȝ
ꝟo sciam nõ potuit descripsisse quodcũq̄ꝫ
agens nisi sapiẽtie infinite. igit̄ humana ra
tio inueniet in vno athomo infinitaȝ sapi-
entiam cõditoris. Tercio videbit̄ ratio hu
mana in assecutõne huius infinite scientie
q̄ in athomo est magna vtilitas siue dele-
ctatio anie admirabilis. Et si forent infini
ti intellectus infinitas haberet delectatio-
nes. imo vnus intellect⁹ in infinitũ põt de-
lectari in acq̄rẽdo noticiã istius athomi. er
go põt ratio ꝯcludere ꝙ ille q̇ athomũ cre
auit est infinite bonitatis. q̇a ratiõe infinite
vtilitatis de sua bonitate creauit. Sic igit̄
ex minimo athomo põt homo concludere
deum esse infinite potentie. sapiẽtie ꝛ boni-
tatis. Et ꝑ istuȝ modũ veteres philosophi
gentilium concluserunt deum esse. Verũ-
tamẽ dicit August. xviij. de ciui. dei. ca. xxx
viij. ꝙ ipsi philosophi noticiam dei accepe
runt a ꝓphetis qui omnes philosophos tã
grecos q̄ꝫ barbaros ṗcesserunt. ꝛ tam ꝟbo
q̄ꝫ scripto dei noticiam docuerunt. Et ideo
deum esse statim a principio mũdi ꝑ Adã
ꝛ filios suos extitit ꝓbatum. Cui dicto qui
dam assenserunt. q̇dam dissenserunt. sicut
modo de aliȷ̃s articulis videmus. Isti er-
go philosophi audiẽtes deum esse et fuisse
a dei cultorib⁹ ꝓbatuȝ: poterant ex regimĩe
mundi et rerum vniformi gubernatiõe to-
taliter assensisse. Et quia per reuelatõeȝ an
tiquam diuulgatum est apud omnes gen-
tes legibus vtentes deũ esse. ꝛ quod est oĩ-
bus notum videtur esse ab ipsa natura no
tum. Ideo Robertus Holgot suꝑ libruȝ
Sap. ca. xiij. existimat Damascenũ. ĩ. sen-
tentiaꝝ. cap. iij. dixisse. ꝙ cognitio existendi
deuȝ naturaliter nobis inserta est. q̄ꝫuis nõ
ingeniȷ̃ naturalis inuestigatiõe. sed diuina
potius reuelatione dei noticia omnib⁹ fue
rit cõmunicata. Unde dico ſm Robertuȝ
vbi supra ꝙ multo facilius est deum. id est
fidem de deo inuenire q̄ꝫ seculum estimare.
quia bene vtentibus naturali ingenio: de-
us seipm aliq̄ modo reuelat. vel ꝑ extrinse-
cam informationẽ. vel ꝑ intrinsecã inspira
tionẽ. Uñ narrat mgr̄ in hystoriȷ̃s scolasti
cis suꝑ Gen̄. de dispersione filioꝝ: Noe ha
buisse quendaȝ filiũ noĩe Jonicũ q̇ accepit

a deo donũ ſapientie ⁊ inuenit aſtronomiã
Sicut em̃ potuerũt addiſcere ad mẽſuran
dũ q̃ntitatẽ ſol' ⁊ lune ⁊ cre:ita potuerũt di/
dicisse colere vnũ deum. hec Holgot. Jſta
ideo ſic late ⁊ aliq̃liter naturalibus rõnibꝫ
deduxi ⁊ ꝓbaui: vt oſtenderẽ nobilitatẽ hu
mani ingenij. quo ſi homĩes recte vterẽtur
ꝓ multa parte etiam circũſcripta fide in no
ticiã dei deuenirent. Tu tñ p̃dicator hmõi
rõnes ſimplicibus ne p̃dices. vel ſi p̃dica/
re cupis: facilem ex hijs tibi et breuem col/
lige ſniam. Lector tñ ſtudioſus ꝑ ſe poterit
ex hijs nõ paruũ elicere ꝓfectũ ⁊ ſpecialẽ in
uenire in eis delectatõem et cõſolatõem de
noticia diuĩa. Et tantũ de iſto. B

Dixi secũdo ꝙ ſecundo noſtri
thematis ↄſide/
ratio dicit ꝙ vnus eſt de⁹. qḋ ꝓbat eſſentia
lis cõmunicatio. vnḋ dicit in themate: q̃d
ſcimus. ad innuendũ vnitatẽ ſingularẽ nõ
pluralẽ. Jſtud aũt ꝓbat autoritate ſcꝓture
ꝓphetalis. et ratione diſcurſus naturalis.
De primo patet. Nam ſcriptura teſtat di.
Deutero. vj. Audi iſrael de⁹ tuus vnus eſt
Jtẽ Exo. xx. Ego ſum deus tuus: nõ erunt
tibi alij dij p̃ter me. Jn q̃ noĩe ſm Ambro
ſiũ li. j. de trinitate. nomẽ nature ⁊ ꝑtãtſ di/
uine inſinuat. Jtẽ Exo. iij. loq̃ns moyſi di
cit. Ego ſum q̃ ſum. nõ dicit: q̃ ſum⁹. Et ſi
q̃ſierint nomẽ meũ. vade ⁊ dic eis: q̃ eſt mi/
ſit me ad vos. Quod tractãs mgr̃ ſniaꝝ li/
bro. j. di. ij. ca. iiij. dicit. Dicẽs: ego ſum. nõ
nos ſumus. et: qui eſt. nõ qui ſumus. aptiſ/
ſime declarat vnũ ſolum deuz eſſe. Jn can
tico etiã Exodi legit. dñs oĩpotens nomẽ
eius. nõ ait: dñi. vnitatẽ volens ſignificare.
Jtem pſ. Tu es de⁹ ſolus. vt excludat plu
ralitatẽ eſſentie nõ perſonaꝝ. Jtem Ecci. j.
Unus eſt altiſſim⁹ creator oĩm ops. Ma/
lachie. ij. Nunquid non vnus deus crea/
uit nos. Deuter. xxxij. Uidete qm̃ ego ſum
ſolus ⁊ nõ eſt alius de⁹ p̃ter me. Jtẽ Sap.
xij. Non eſt alius de⁹ p̃ter te cui cura eſt de
oĩbꝫ. Jtem Eſa. xliiij. Ego dñs formãs ce/
los ⁊ ſtabiliens terrã ⁊ nullus mecũ. Et ibi
dem. Abſq; me nõ eſt de⁹. Et. xlv. ca. Ego
dñs ⁊ nõ eſt alt. Baruch. iij. Qui fecit ſtel/
las hic eſt dñs nr̃ ⁊ nõ eſtimabit ali⁹ aduer
ſus iſtũ. Jtẽ Thob. xiij. Nõ eſt ali⁹ de⁹ oĩ/
potens p̃ter eũ. Jtem. j. Coꝛ. viij. Nullus
deus niſi vn⁹. Jtẽ ad Gal. iij. De⁹ aũt vn⁹

eſt. Jtem. j. Thimo. vj. Solus potens eſt
rex regũ et dñs dñantiũ. Jtem Math. xix.
Unus eſt deus bonus. p̃ter ergo iſtũ vnũ
deũ oẽs dij gentiũ demonia. et hij ſi ſũt dij
in celo aut ĩ terra. j. Coꝛ. viij. Certe ipſi nõ
ſunt dij. vt dicit Hiere. ij. cum ſint ſolũ ſili
tudines aĩaliũ aut lapiduz. Sap. xiiij. Os
habent ⁊ nõ loquent. eo ꝙ ſunt opa manu
um hoim. Confundant ergo oẽs qui ado/
rant ſculptilia. C Sed vnḋ venit ho
minibus pluralitas deoꝛuz. Reſpõdeo ſm
Bern. de parentinis in tractatu de officio
miſſe. ꝙ ex q̃tuor cauſis. Primo ex imbecil
litate humani intellect⁹: q̃ ad tantũ debili/
tatus fuit ex pctõ ꝙ nõ potuit ſuum cogno
ſcere creatorem. Uñ hoĩes inq̃rentes crea
torẽ ⁊ ipm nõ cognoſcentes regere iſta ſen/
ſualia: totũ regimen attribuebant aſtrĩſ pul
crioribꝫ ⁊ dignioribꝫ. Jdeo aliq̃ colebãt ſo/
lem. aliq̃ lunam. aliq̃ acrẽ. aliq̃ ignẽ aut ſpi
ritũ concitatũ: oꝛbis terrarũ deos putaue/
runt. Sap. xiij. Caldei coluerũt ignem et
apud gentiles dicebat vulcan⁹ ſm Remi/
gium. Jſte fingebat quaſi faber claudus ⁊
dicebat fabricare fulmina ioui. q: iouẽ ſu/
perioꝛẽ partẽ aeris dixerunt. Sed vulca/
num mediam regionẽ aeris. de qua procc/
dunt fulmina. Hoc aũt caldei fecerunt co/
lentes ignem ꝓpter nimiã ⁊ foꝛtiſſimã actio
nem ignis. Unde dicebant deũ ipſoꝝ eſſe
potentioꝛẽ oĩbus alijs dijs. ⁊ ꝓpter hoc ſe/
pius pugnabãt cũ alijs natõnibꝫ ꝓbantes
coꝝ deum eſſe potentiorem. Unde q̃dã vi
ce obligauerunt ſe cum egyptijs ꝙ cui⁹ de
us eſſet potentioꝛ: illi adhererẽt. Sed egy/
ptij ponẽtes q̃ddam vas plenũ aq̃ ſuꝑ ca/
put beli ſui dei. factis in eo multſ foꝛamini
bus obturauerũt cum cera. poſtq̃ aũt im/
poſuerunt illud idolum igni: reſoluta cera:
effluxit aqua ḋ vaſe et extinxit ignem. ⁊ ita
fuerunt ſuꝑati et confuſi ab egyptijs. Alij
coluerunt neptunum deũ maris. Alij plu/
tonem: dicentes eum deum inferni. Alij io
uem dicentes eum deum celi. Alij cererem
dicentes deam terre. Alij bachum dicẽtes
deũ vineaꝝ. Uñ caldei coluerunt figuras
ſolis et lune ⁊ ſtellaruz. Sed greci figuras
hoĩm tã maſculoꝝ q̃ꝫ femiaꝝ. Egyptij autẽ
aĩalia bruta terrena ⁊ aq̃tilia: arboꝛes ⁊ ger
minantia coluerunt. vñ colebant deã ymi
⁊ ouem bouem ⁊ hyrcũ ⁊ vitulũ ⁊ poꝛcum

Aliĳ aũt coruũ. Aliĳ accipitrẽ picũ ꝛ vultu-
rẽ ꝛ cocodrillũ ꝛ aq̄lam: cattũ ꝛ canẽ: lupuȝ
symeam ꝛ draconẽ. Aliĳ cepe ꝛ alleuȝ et spi
nas ꝓ dĳs coluerunt. Sed vñ oĩa ista nisi
ex inordinata dilectõe ad creaturã. Uñ di
cit Orige. sup li. Judic. omel. ĳ. Unusq̄sq
qđ p̄ ceterꝭ colit: qđ sup oĩa veneraƭ et dili-
git: hoc sibi deus est. si q̄d illud est qđ p̄põ-
derat dilectõi tue: hoc tibi deꝰ est. Hec Ori
genes. Ex his patet ꝙ p̄dicti gentiles plu-
ralitatẽ deoꝝ habuerũt ꝭm pluralitatẽ ꝛ di
uersitatẽ delectationũ in creaturꝭ ad quas
erãt affecti. Scđo pluralitas prouenit ex
adulatõe hoĩm. Nã aliq̄ volentes placere
dñis: ipsis se ad tantũ subĳciebãt ꝙ hono-
res diuĩos eis attribuebãt. Sicut dr̄ Ju-
dith. vj. Sciant oẽs gẽtes ꝙ nõ est deꝰ in
terra nisi Nabuchodonosor. Tercio plu-
ralitas deoꝝ ꝓuenit ex cordiali affectione.
Nã aliq̄ p̄res tãtũ afficiebanƭ ad filios vl'
ecõuerso filĳ ad p̄res nimio amore ꝙ post
mortẽ eoꝝ fecerunt eis imagines q̄bꝫ cultũ
idoloꝝ fecerũt impẽdere. vñ dr̄ Sap. xiiĳ.
Acerbo eñi luctu dolẽs p̄r sibi cito rapti fi
lĳ fecit imaginẽ. ꝛ illũ q̄ tunc q̄si hõ mortu-
us fuerat: nunc tanq̄ȝ deũ colere cepit. ꝛ cõ
stituit iter ꝭuos suos sacra ꝛ sacrificia. De-
inde interueniẽte tp̄e cõualescẽte iniq̄ ꝯsue-
tudine hic error tanq̄ȝ lex custoditꝰ est. ꝛ ty-
rannoꝝ impio colebanƭ figmenta. Hec ibi
Istã hystoriã de origĩe idoloꝝ narrat Ful
gentiꝰ in li. j. mithologiaꝝ. i. fabulaꝝ in p̄n
cipio. Et Alexãder nequam in scintillario
poesis ca. j. de Sirophone viro ditissimo
in Egypto. q̄ post mortẽ quẽ nimiũ dilexe-
rat filĳ sui fecerat statuã ad silitudinẽ suã: ꝛ
eam adorari fecit. Serui aũt adulatorie in
fauorẽ dñi flores offerebãt illi imagini ꝛ co
ronas seu crinilia plectebant. ad quã ima-
ginẽ ꝯfugientes: veniã sunt adepti. venera
tiq̄ȝ sunt illud timoris potiꝰ affectu q̄ȝ amo
ris. Uñ Petroniꝰ. Primus in orbe deos
fecit inesse timor. Huius hystorie narrator
antiq̄ssimꝰ est Dyaphãtes lacedemonioꝝ
auctor ꝭm Fulgẽtiuȝ. Mgr̄ tñ in hystorĳs
scolasticꝭ sup. xj. ca. Geñ. aliã narrat hysto-
riã de ortu idolatrie di. ꝙ Ninus rex assy-
rioꝝ mortuo Belo p̄re suo: in solaciũ dolo-
ris sui imaginẽ p̄ris sui fecit. et ꝯfugientibꝫ
ad eam veniã ꝯcessit. ꝓpter qđ hoĩes cepe-
runt illi idolo diuĩos honores exhibere. et

huius exemplo aliĳ charis suis faciebãt si-
mulacra. Et Lactantiꝰ dicit ꝙ optimi qui-
q̄ȝ viroꝝ deoruȝ honore ꝯsecrabanƭ. Hinc
romani suos ꝯsecrauerunt cesares. ꝛ ethio
pes suos reges. Et tãgit Jsidorꝰ. viĳ. Ethi
mologiaꝝ. ca. ĳ. Unde apud egyptũ ysis.
apud cretã iuba. apud latinos faunꝰ. apđ
romanos quirinus. Et istos idolatras lu-
culenter derisit Didimꝰ rex Bragmanoꝝ.
vt patȝ in ep̄la ad Alexandrũ magnũ. vbi
post m̄lta dič. O vos felicissimos dixerim
q̄ꝝ ꝛ religio crimẽ est ꝛ vita suppliciũ: ma-
gna mala pacem appellatis. qđ ꝓ tãto dixit
quia ridiculũ est tot habere deos: q̄rũ vnꝰ
trahit ad bellũ ꝛ ꝯtentões. alter ad luxuri-
am. alter ad lucrũ. alter ad ebrietatẽ. ꝛ sic đ
aliĳs. Quarto pluralitas deoꝝ prouenit ex
demonioꝝ sagacitate. q̄ a p̄ncipio conabã-
tur sil'es esse altissimo Esa. xiiĳ. Unde vsq̄ȝ
ad dieȝ iudiciĳ ħ sp̄ intendũt vt homĩes ad
ydolatriã ptrahãt: ad qđ vt eos alliciãt re-
spõsa in statuis dabãt. nõnunq̄ȝ etiã satisfa-
ciebãt desiderio hoĩm offerẽtiũ eis sangui-
nem aut fil'ia. q2 demones dicunƭ delecta-
ri in hũano sanguĩe. Patet aũt oĩm istoruȝ
fatuitas q̄ petunt auxilia a demonibꝫ q̄ ni-
hil possunt nisi qđ dñs p̄cepit vel ꝑmiserit
Sicut dr̄ Sap. xiĳ. Pro sanitate infirmũ
dep̄caƭ. ꝓ vita mortuũ rogat. et in adiutori
um inutilẽ inuocat. ꝛ ꝓ itinere petit ab eo q̄
ambulare nõ põt. ꝛ de operando ꝛ de oĩm re
rum euentu petit ab eo q̄ in omnibꝫ est inu-
tilis. ¶ Ex q̄bus patet stulticia malo-
rũ christianoꝝ qui ꝛ ꝓ auxilio ad sortilegia
cõfugiunt: ꝛ futuroꝝ euentuũ signa obser-
uant. que omnia sunt cõtra cultum vnius
dei. Uñ dicit Aug. de doctrina xp̄iana ca.
ĳ. ꝙ tales obseruatões sunt sup̄stitiones.
sicut cum aliquis videt vestes in somno a
soricibꝫ rodi: timet aliquid infortuiti eueni-
re. Unde legiƭ Catho quendaȝ derisisse q̄
sibi pro mirabili infortuito signo nuncia-
uit caligas esse ꝑ sorices corrosas. Ecce in-
quit non est mirabile. sed mirabile fuisset si
calige sorices corrosissent. Item sup̄stitio-
sum est si aliquis surgens de lecto ad lectũ
redeat: quia sternutauit anteq̄ȝ se potuit cal
ciare. Item cum homini singultãti dicitur
teneas manu dextera pollicem manus sini-
stre. Item cũ ꝓ malo accipiƭ si duobꝫ ami-
cis simul ambulãtibꝫ puer mediꝰ occurrat

z intercurrat inter eos simil'r aliud animal.
estimaẜ em̄ q̄ hec amicicia sit diuidenda.
Simile est: redire domuz si hō statim p̄ce-
dens offenderit. et plura alia recitat ibidez
Aug⁹. Tale est hodie: si monachū quis vi
deat nō esse p̄speꝝ iter. Sed diceres. tamē
m̄lti ita esse p̄bauerūt q̄ talia signa sunt ve
ra. vel etiā q̄ cartule ligature p̄sonis infir-
mis facte et alligate p̄sunt. quō ḡ nō est eis
credendū. nā sepi⁹ comptū est nō esse p̄spe
rū iter: si auis in silua in sinistra manu cla-
mauerit. vel si lepus p̄ viā trāsierit aut simi
lia. Itē multi expti sunt labores inchoare
feria sexta nō esse bonuz vel iter arripe. Ad
q̄ r̄ndeo f̄m Aug. in li. de doctrina xp̄iana
q̄ ille significatōes q̄ sunt cause futurorum
euentuū bn̄ p̄nt obseruari. vt qz est tēp⁹ ne-
bulosum signū est pluuie. Sed si nulla ē in
eis causalitas. sed tm̄ dicit q̄ interdū signi
ficat talē euentū. sicut cū pice garriūt signi-
ficaẜ aduent⁹ hospitū. Ex q̄ talis significa-
tio nō est a deo instituta: D[illegible]unt doctores
oēs tales obseruatōes sig[illegible] introductas
ab hūana vanitate coop̄ante demonū ma
licia q̄ nituntẜ hoies p̄trahere in errorē. z p̄t
fieri q̄ aliqñ sic accidit op̄atōe demonum.
nō tñ sic semp̄ accidit. z si sequiẜ hoc est per
ludificatiōem demonū. q̄ hoc facit ideo vt
hoies sibi in maiorib⁹ credant. Vñ cū nul
la rō possit esse q̄re occursus sanctoꝝ homi
nū vt monachi vel p̄sbiteri: venationē vel
piscaturā impediat: manifestū est istud esse
sup̄stitiosum z erroneū. z hoc etiā oñdiẜ ex
frequēti falsitate signi. Dico ḡ talib⁹ q̄ dicūt
sepi⁹ p̄basse tanq̄ veꝝ. q̄ hoc fit ō tentatōe
demonū: p̄pter eoꝝ falsam credulitatez p̄ce
dentē quā adhibent demonib⁹. Et ideo vt
dicit Holgot sup̄ li. Sap. c. xiij. Obserua-
tores taliuz multa incōmoda recipiūt p̄pter
eoꝝ falsaz fidē que alij nullaten⁹ patiunẜ q̄
de talib⁹ nō curant. Et Policrat⁹ li. ij. ca. j.
dicit. Rusticanū z forte aselli p̄uerbiū est q̄
somnijs aut augurijs credit nunq̄ esse se-
curū. ego sniam verissimā z fidelissimā pu-
to. Hec ille. Vñ qñq̄ talib⁹ demones p̄cu
rant dolorē capitis aut ocl'oꝝ vt ad eos re-
currant sepi⁹ z eis offerāt sup̄stitiosa facta.
sicut muscas aut carbones aut crines mor
tuoꝝ: q̄ cū appēsa fuerint collo patient' vi-
denẜ curari. cū tñ in rei veritate nō curanẜ.
eo q̄ ille dolor nō fuit naturalis cōplexio-
nis sed solū vexatio diaboli: q̄ ad tp̄s illuz
hoiem vexauit in capite turbādo sibi mē-
bra et cruciādo. Sil'r ocl'os aut nares aut
aures aut vētrē cōmouēdo seu etiā p̄turbā
do. z cū ad eū recurrit patiēs v̄bis vel aliq̄
bus factis vel ligatur': tūc cessat a tali vexa
tiōe z videẜ curari. Sz di. tñ aliqñ alligan
tur v̄ba euāgelij vel p̄salterij i collo. R̄n. q̄
si illa v̄ba cū deuotōe alligētur intētiōe bo
na: vt de⁹ ad eoꝝ app̄ēsionē curet patientez
nō est aliq̄d mali. Sed qñ credit q̄s q̄ illa
v̄ba ex v̄tute p̄pria curēt febres z p̄hibeant
morbū caducū. z qñ eis admiscentur cara
cteres ignoti seu noīa aliq̄ extranea. vel qñ
nō p̄mittitur q̄ p̄sona portans sciat q̄d ibi
p̄tineẜ. nō est dubiū q̄ h̄ totū sit sup̄stitiosū
Et tales redarguit Crisẜ. super Math. di.
Nōne euāgeliū sp̄ in eccl'ia legiẜ: ab oībus
auditur. Cū igiẜ euāgeliū i aurib⁹ positū ni
hil p̄dest: quō v̄ba ei⁹ circa collū posita p̄-
desse p̄nt. vbi v̄tus est euāgelij i figur' l'raꝝ
aut in intellectu sensuū. si in figur': bn̄ z cir
ca collū suspēdūtur. si in ītellectu: igitur me
li⁹ in corde posita p̄sūt q̄ circa collū suspen
sa. P̄nt aūt q̄tuor modis p̄dicti idolatrie re
p̄bari sic moral'r. Primo em̄ illi nō credūt
deū vnū q̄ oīa ascribūt astris et stell'. et f̄m
h̄ p̄sperari se credūt. Cōtra q̄s Hiere. x. dr̄
A signis celi nolite metuere. Alij q̄ pl⁹ ho-
minib⁹ q̄ deo obediūt. Cōtra illō Actu. v.
Mag' oportet obedire deo q̄ hoib⁹. Alij
q̄ plus diligūt parētes q̄ deum. Cōtra q̄s
saluator. Si q̄s pl⁹ diligit p̄rez aut matrez
nō est me dign⁹. Alij q̄ p̄ sanitate vel p̄sp̄i
tate p̄sulūt sortilegos. Quib⁹ oīb⁹ dr̄. Non
habebit' deos alienos Exo. xx. Scdo de-
um esse vnū p̄baẜ rōne discursus natural.
Nam simplex forma deitat' si nō eēt vna z
eadē nūero sz cōicabil' plib⁹: p̄traherẜ aliq̄
addito ad esse singl'are. z ita apponeretur al
teri. nec esset simplicissima. qō est falsū. Itē
si essent plures dij aut oēs eq̄ potētes essent
regere mundū z creare creaturas aut non.
Si sic. tunc cū vnus eque potens est oīb⁹
ipso sufficiente: alij sup̄fluerent. cum p̄ctm̄
sit fieri p̄ plura quod potest fieri p̄ paucio-
ra. Si autē non essent eque potentes: tunc
non essent dij veri. cum deo attribuitur oī
potētia. Item aut essent eq̄ p̄cordes aut di
scordes. Si discordes. sequitur deordina-
tio creaturarum que nolunt male dispo-

ni.xij. Metbaphi. Si cōcordes. igit dato vno supfluunt alij. Itē sicut est in naturali bus sic est in diuinis. Sed hic oīs plurali tas tendit ad vnum. ergo in diuinis simil'r Nā hic in naturalibꝫ oēs hoīes reducunt ad vnū scꝫ ad Adā. Omēs celi reducunt et cōtinent sub octaua spera. oīa tpa ꝯtinent sub vno euo. Vñ sex dies faciūt vnā septi manā. qtuor septimane vnū mēsem. xij. mē ses faciūt vnū annū. qnqꝫ aūt anni faciunt vnū lustrū. et sic de alijs. et sic oīa reducunt ad vnū. Ita etiā erit in diuinis q oīa redu cunt ad vnū creatorem.

Dixi tercio q nostri thematis ꝯsideratio dicit q deus est trinus in psonis. qđ pbat nūera lis psonaꝝ distinctio. cum subditur: scim⁹ et loqmur plural'r. ad significandū tres pso nas patris et filij et spūssctī. Hec aūt trini tas psonarū pbat tripl'r. Ipsa em̄ patet in scripturis. ostēdit in figurꝭ. relucet in crea turis. De pmo quō sancta trinitas patet in scripturis: dicit Geñ. j. Faciam⁹ hoīem ad imaginē et siitudinē nostram. Qđ exponit magister sniaꝝ li. j. dist. ij. ca. iiij. Dicēs em̄ Faciamus ad nostrā: pluralitatē psonaruꝫ ostēdit. Dicēs pō. ad imaginē: vnitatē ostē dit essentie. Ut em̄ dicit Aug⁹. in li. de fide ad Petrū. Si in illa natura patris et filij et spūssctī vna esset tm̄ psona: nō diceret: Fa ciam⁹ hoīem ad imaginē nostrā. Cū em̄ di cit ad imaginē: vnā esse naturā ostendit: ad cui⁹ imaginē hō fieret. Cū pō dicit: nostrā. ostendit eundē deū: nō vnā sed plures esse psonas. Vñ dicit Hylari⁹. iij. li. de trinita te q bis pbis significat q ī trinitate nec di uersitas ē nec singlaritas nec solitudo, sed similitudo et pluralitas seu distictio. Et idē li. iiij. de trinitate dicit. Per hoc q dicit ad imaginē et siitudinem nō excludit plurali tas psonaꝝ. p hoc q dicit: faciamus ad no stram nō excludit essentie vnitatē. Iteꝫ hec trinitas exprimit ibi: cum dicit Geñ. j. In pncipio creauit deus celū et terrā. vbi p de um significat pater. p principiuꝫ: filius. q ait Iohis. viij. Ego pncipium qui et loquor. Item spūssanctus denotat: cum dr ibideꝫ. Et spūs dñi ferebat sup aquas: ferebat in tellige nō local'r sed potentialiter fm Aug. ad Orosium. Itē ps. dicit. Verbo dñi celi firmati sunt. et spū oris eius oīs virt⁹ eoꝝ. Verbo: ecce fili⁹. dñi: ecce pater. et spū oris eius: ecce. ss. Itē idē ps. Bñdicat nos de⁹ de⁹ nr et bñ. nos de⁹. vbi dicit ter de⁹. Iteꝫ Esa. vj. dr q seraphin clamabāt ter San ctus sctūs sctūs dñs. ad significandū pso narum pluralitatē. p hoc aūt q dicit dñs et nō dñi. significat vnitatem substātie. Item Mar. vlt. dicit saluator aplis. Ite in orbeꝫ vniuersum pdicate euāgeliū oī creature ba pti. eos in noīe patrꝭ et filij et. ss. In noīe dic nō in noībꝫ. ad significandū essentie vnita tē. fm Ambro. li. j. đ tri. Tria aūt noīa tres psonas ostendūt. Itē j. Ioh. v. Tres sunt q testimoniū dant in celo. pater verbū et. ss. Et hij tres vnū sūt. Ite aplus ad Gal. iiij. Misit de⁹ spūm filij sui. Ecce tres persone. Itē Rom. xj. Om̄ ex ipo. s. deo pr̄e. et p ipm scꝫ filiū. et in ipso. s. spūsctō sunt oīa fm Au gust. li. đ trini. Scđo trinitas psonaꝝ ostē dit in figuris. Significat em̄ pmo p tres angelos qs Abraā vidit et vnum adorauit Geñ. xviij. Scđo significat p tres digitos qbꝫ eq̄liter appēdit moles tre. Esa. xl. Ter cio p tres ciuitates refugij equaliter a se di stantes. Deute. iiij. Quarto p tres digitos eq̄liter in piete scribētes Dañ. v. Quinto p tres pagies in vna vite fixas Geñ. xl. Se xto p tres portas ciuitatꝭ qs vidit Ezechi el. vt hr̄ Ezech. xlviij. Tercio hec trinitas psonaꝝ relucet in creaturis in qbꝫ est vesti giū trinitatis. De q dic Weldenē. sup illđ ps. In factꝭ manuū tuaꝝ meditabar. Ve stigiū trinitatꝭ relucet in creaturꝭ. Nā potē tiā dī manifestat creaturaꝝ imēsitas. Ecce pr̄ cui approꝑat potētia. Sapiaꝫ oñdit cre aturaꝝ decor. Ecce fili⁹ cui approꝑat sapiā Benignitatē oñdit creaturaꝝ vtilitas. Ec ce spūssctūs. Cōsiderem⁹ ḡ in qbꝫ hec tria ꝯsistūt. Immēsitas est in duobꝫ. s. magnitu dine et mltitudie. Mltitudo est ī tribꝫ vicꝫ visibilibꝫ. inuisibilibꝫ. et pmixtꝭ. Magnitu do in mole et spacio. Moles ī massa et pon dere. Spaciū in lōgo lato et pfūdo. et alto. Decor in qtuor. in situ motu specie et q̄lita te. Sit⁹ in cōpositōe et ordie in loco et tpe. Tps in ppetate. loc⁹ natural' aīalis et rōna lis. Local' aū retro dextrorsuꝫ et sinistrorsū sursū et deorsum. Natural' in incremēto et decremēto. Aīalis ī sensibꝫ et affecubꝫ. Rō nalis in factꝭ et cōsilijs. p hec phi ad cogni tionē pitatꝭ summe puenerūt. Sꝫ obmissa

ista curiositate veniamus ad simplicē veri
tatē. Relucet eñ trinitas psonaꝝ in supio/
ribus creaturis vt in sole scꝫ ꝙ mouet: lucet
⁊ calet. Sicut ḡ ibi illa tria sunt sed tñ indi
uisibilia. ita tres psone ī vna indiuisibili na
tura inquit Aug⁹. in li. de verbis dñi. Se/
cundo in creaturis inferiorib⁹. sicut in aqua
fons generat riuum. Riuus stagnum. ⁊ tñ
vna est aqua. Itē in ligno. eadem est radix
q̄si parens. stipes q̄si filius. et ramus quasi
spūssanctus. Tercio relucet in creaturis me
diis scꝫ in hominib⁹ in quib⁹ sunt tres or/
dines electoꝝ. scꝫ ordo cōiugalis quasi pa/
ter qui generat alium. ⁊ a nullo alio ordine
pcedit. clericalis q̄si genit⁹ in cōiugali tāq̄
fili⁹ a patre. et religiosoꝝ ab vtroqꝫ scꝫ a cō/
iugali ⁊ clericali. q̇ tres ordīes sunt distin/
cti pprietatib⁹. nō tñ sunt tria corpa mysti/
ca sed vnū corpus in xpo. Sed qꝛ hoc ex/
pressius apparet in homine. ideo de homīe
sumam⁹ exemplū. Dicit eñ ꝙ hō creat⁹ est
ad imaginē ⁊ silitudinē dei. De q̄ dicitur in
ps. iiij. Signatū est sup nos lumē vult⁹ tui
dñe. vbi vultus dei dr̄ essentia vnitatis ⁊ tri
nitatis psonaꝝ. Iuxta q̄ sumus similes do
ſm Innocen. q̄rtum. Sumus eñ siles ei
q̄ntum ad essentiam. q̇a sicut deus etern⁹ est
ita ⁊ nos ppetui. ⁊ q̄ntū ad trinitatē psona
rū. qꝛ siles sum⁹ patri p memoriā. filio p in/
telligentiā. spūisancto p dilectiōem seu vo/
luntatē. Hec Inno. Cui cōcordās Berñ.
in li. de amore dei ca. xij. dicit. ꝙ sicut ex pa
tre gignit fili⁹ et ab vtroqꝫ spūssctūs. sic ex
memoria ⁊ ratione volūtas pcedit. Ut er/
go deo inhereret creata in hoīe rōnal' aīa:
memoriā sibi vēdicat pr̄. rationē fili⁹. volū/
tatē ab vtroqꝫ spūssanct⁹. Sed vt ista faci
lius ⁊ latius intelligas ⁊ in imagine ⁊ silitu
dine creatoris tui ad quā creat⁹ es delecte/
ris nobilitatē tuā attēdens aduerte ꝙ duo
in autoritate pmissa innuunt. Prio eñ dr̄
ꝙ hō creat⁹ est ad imaginē dei. Secūdo di
cit ꝙ ad silitudinē dei. Imago aūt non est
exterius sed interi⁹ ꝯsideranda ſm Aug. in
li. de spū ⁊ aīa. ca. xix. in pncipio. Attendit
aūt imago in hoc. Prio qꝛ sicut de⁹ est vbi
qꝫ tot⁹ ⁊ oīa viuificās mouēs ⁊ gubernans
Sicut dicit apl's Act. xvij. In eo viuim⁹:
mouemur ⁊ sum⁹. Sic aīa in suo corpe to
ta vbiqꝫ viget viuificās illud mouēs et gu/
bernās. nec in maiorib⁹ mēbris maior nec
in minorib⁹ minor. sꝫ in minimis tota sicut
in maximis. ⁊ sicut deus est in suo mundo
sic aīa in suo corpe exteri⁹: supi⁹: inferi⁹: re/
gendo: portando: replēdo. Et sicut de⁹ nec
crescentib⁹ creaturis crescit. nec decrescen/
tibus decrescit. sic anīa nec minuit mēbris
minutis. nec auget auctis. Hec est ymago di
optima in aīa. Item ſm Aug⁹. ibidē ca. xx.
Sicut de⁹ viuit ⁊ sapit: ita aīa viuit ⁊ sapit
ſm suū modū. Item licet aīa sit vni⁹ natu/
re. tñ tres vires in se habet. i. intellectū me/
moriā et voluntatē. Nā sicut ex patre gene
rat filius. ex patre filioqꝫ pcedit spūssctūs:
ita ex intellectu generat volūtas. ⁊ extūc ex
his duob⁹ pcedit memoria. nō tñ tres anīe
sed vna aīa et tres vires. In his ḡ interior
hō diuinā gerit imaginē. et ex his q̄si excel/
lentiorib⁹ aīe virib⁹ iubemur diligere cōdi
torē nostꝝ. vt q̄ntū intelligit diligat. ⁊ q̄ntū
diligit sp in mente habeat. Nec sufficit de
eo intellectus nisi assit in amore eius volū/
tas. nec hec duo sufficiūt nisi memoria ad/
dat ꝙ semp in mente intelligentis ⁊ diligē/
tis maneat de⁹. vt sic nullū sit momentum
q̄ pñtem nō habeat eū in memoria. Sꝫ vi
deamus de silitudine. Dicit eñ Aug. in li.
pdicto. ca. xxj. ꝙ in hoc hō creat⁹ est ad sili/
tudinē dei. qꝛ sicut deus est charitas. bon⁹
iustus ⁊ patiēs atqꝫ mitis mūdus ⁊ miseri
cors et cetera sanctaꝝ virtutū insignia que
de eo dicunt. ita hō creatus est vt charita/
tem haberet vt bon⁹ esset et iustus patiens
atqꝫ mitis mūdus ⁊ misericors. quas ꝟtu/
tes quāto plus quisqꝫ in se habet. tanto p/
pinquior est deo. et maiorē cōditoris sui ge
rit similitudinem. Si ꝟo quod absit aliq̄s
p deuia vicioꝝ ⁊ diuerticla maloꝝ ab hac
nobilissima sui ꝯditoris similitudine dege
nerans oberret. tūc fiet de eo qd̄ scriptū est
Homo cum in honore esset non intellexit.
Quis maior homini honor potuit fieri q̄
vt ad similitudinē sui conditoris conderet
vt eisdē ꝟtutū vestimentis ornaret q̇b⁹ con
ditor. De quo legit. Dñs regnauit decorē
indutus est. i. oīm virtutū splendore ⁊ toti⁹
bonitatis decore ornat⁹. vel qd̄ maius ho
mini potest esse dedecus aut infelicior mise
ria q̄ꝫ vt hac similitudinis gloria sui condi/
toris amissa: ad informē ⁊ irrationalē bru/
torum ⁊ iumentorū similitudinē dilabatur.
Quapropt' ſm Aug⁹. vnusquisqꝫ diligēt

attendat ꝑme ꝯditionis sue excellentiā et venerādā sancte trinitatis in se imaginē agnoscat. honoremq; similitudinis diuie ad quē creat⁹ ē. nobilitate morū. exercitatione ꝟtutum. dignitate meritoꝝ. attēdat vt cū apparebit q̄lis sit tūc silis ei appareat qui cum mirabiliter ad silitudinē suā in ꝑmo hoīe cōdidit. mirabilit'q; in secūdo. i. in seipo reformauit. Cuius trinitatis sanctissime ꝯsequi clarā gloriā ⁊ facie ad faciē intueri nos faciat pater ⁊ fili⁹ ⁊ spiritussanctus. Amen.

De corpore Christi. I.
Sermo LXXXII.

q Di mādvcat me

am carnē ⁊ bibit meū sanguinē in me manet et ego in eo. Joh. vj. Tria sunt ex quib⁹ solet cōmēdari rex vel ꝑnceps terrenus. Primū est potentia quia ꝑncipatus non est nisi q̄dam ciuilis ptās. Ideo dicit Salomō Prouer. xiiij. In m'titudine populi dignitas regis: et in paucitate plebis ignominia principis. Secūdū est clemētia. vñ. iij. Reg. xij. ⁊ ij. Paralip. x. Si placueris ꝑpl'i huic ⁊ lenieris eos ꝟbis clementib⁹ seruient tibi omni tpe. Prouer. xx. Roborat' clemētia thron⁹ regis q2 ptās sine clemētia vertit vex principem in tyrānū. Jō dicebat artarxerses rex magn⁹ Hester. xiij. Cū gētib⁹ m'tis imperassem ⁊ vniuersū orbē ditiōi mee subiugassē. nequaq̄ volui magnitudie abuti potentie sed clemētia ⁊ lenitate gubernare subiectos. Tertiū ē magnificētia. Magnificētia enī est ꝟtus solis ꝑncipib⁹ ꝯueniēs. Ideo dicit' Hester. j. q2 asuerus rex fecit cenā magnā cūctis ꝑncipib⁹. in q̄ fuit ministrātiū habundātia. vinū quoq; magnificētia regia dignū apponebat'. Et q2a dñs nr̄ iesus xp̄s est ꝑnceps regū terre. vt dr̄ Apoc. j. Idcirco potest ab h' triplici ꝑconio cōmēdari. ⁊ singularit' in sacro diuinissime eucharistie. In quo ꝑmo oñdit suā omnipotētiā quia nō minoris ꝟtutis ē mūdū ex nihilo creare q̄ totā substātiam panis subito in corp⁹ suū incorruptibile cōuertere. Ideo dicit Ps. q2 mēoriā fecit mirabiliū suoꝝ xp̄s in h' sacro. Opa eniz mirabilia declarāt diuinā potentiā ꝑ quibus ꝑpheta dicit. Cōfitebor tibi q2a terribiliter magnificat⁹ es. mirabilia opa tua et anīa mea cognoscet nimis. Scdo christ⁹ oñdit ibi suā clemētiā. q2 totū semetipsū dedit tā dignis q̄ indignis. Et ideo sequit'. Misericors ⁊ miserator dñs. De q̄ clemētia dicit ꝑpha in Ps. Suauis dominus vniuersis. ⁊ miseratiōes ei⁹ sup oīa opa eius. Tertio xp̄s oñdit ibi suā magnificentiā. q2a ibi statuit dari vnū ferculū q̄d habz plus in se de ꝑciositate q̄ suum totū regnū. ideo Ps. extollēs magnificētiā diuinam dicit. Oculi oīm in te sperāt dñe. et tu das escā illis in tpe oportuno. Et q2a oportuna man⁹ i ꝑncipe designat magnificētiā. ideo dic̄. Aperis tu manuz tuā ⁊ imples oīe aīal benedictiōe. Tātā igit' saluatoris nr̄i potētiā. tantā clemētiā tātā magnificētiā ꝯsiderās sctā mr̄ eccl'ia erga se ex maxia xp̄i dilectione ⁊ caritate ostensa. merito h' dignissimū sacr̄m tanto deuoti⁹ tanto celebri⁹ venerari cēsuit q̄nto maiora ex eodē sibi beneficia ꝓcessisse ꝯspicit. Quoꝝ quidē beneficioꝝ illud q̄dē ꝑcipuū videt' q2 h' venerabile sacramētū facit in nobis manere deū ⁊ nos in deo. Hinc saluator loquēs de ꝑfectiōe huius sacri dicit in verbis ꝓpositis. Qui manducat meā carnē ⁊ bibit meū sanguinē in me manet ⁊ ego in eo. Circa materiā p̄ntis sermonis triplex pōt occurrere dubitatio. Prima: quare xp̄us instituēs istud sacr̄m voluit nos participes esse eiusdem ꝑ sacramētalē mānducationē. Scda quare cū xp̄s istud sacr̄m instituit sub duplici specie. ecclesia romana nō tradit laicis illud nisi sub vna. Tertia q̄ ⁊ q̄nta sit vtilitas hui⁹ sacri vltra alia sacra. Ista tria tāgunt' h' in verbis ꝓpositis. Nā sacramētalis ꝑceptio tangit'. cū dicit'. Qui māducat. Sub duplici specie institutio tangit'. cū dicit'. carnē meā ⁊ sanguinē meuz. vtilitatis fructus ⁊ effectus salutaris consecutio. cū dr̄. in me mānet ⁊ ego in eo. A

Dixi primo q2 tangit' h' sacramentalis ꝑceptio hui⁹ dignissimi sacri cū dr̄ Qui māducat. Ex q̄ occurrit illa ꝑncipa l' dubitatio. q̄re xp̄s instituēs istud sacr̄m voluit nos ꝑticipes eē eiusdē ꝑ sacr̄alē māducationez. Ad istud aūt dubiū r̄ndet beat⁹ Tho. in q̄dā s'mōe di. Q2 xp̄s instituens h' sacr̄m

voluit nos ꝑticipes eē ipsi⁹ ꝑ sacr̄alē mā
ducationē ad faciendū ꝑ h̄ mēoriā q̄dru/
plicꝫ sui maximi būficij.s. sue passiōis. sue
ꝓpiciatiōis. sue dilectiōis: ⁊ sue vnionis.
De ꝓmo scꝫ de passiōe dic̄ ip̄e Lu. xxij
Hoc facite in meā cōmēoratiōnē. q̄ verba
repetit apl̄s in ep̄l̄a hodierna .j. Corinth
xj. vbi exp̄sse dic̄. Quotiēscūq3 manduca/
bitꝫ panē hūc ⁊ calicē bibetis: mortē dn̄i
annūciabitꝫ. Semꝑ q̄dē in mēoria dꝫ eē
passio xp̄i. Juxta illd̄ Trenoꝝ. iij. Recor/
dare pauꝑtatꝫ mee absinthij ⁊ fellis. Vn̄
Grego. li. iiij. dyalogoꝝ. dic̄. Hec nāq3 vi
ctima ab eterno interitu aīas soluit: q̄ illā
nobis mortē vnigeniti reꝑat. q̄ lꝫ surgēs
a mortuis iā nō morit̄: mors illi vltra nō
dn̄abit̄. tn̄ in seip̄o imortalr̄ atq3 incorru/
ptibil̄r viuens ꝓ nobis iteꝝ in h̄ mysterio
sacre oblatiōis imolat̄. Et p⁹ pauca. Hic
ḡ pēsemus q̄le sit ꝓ nobis istud sacr̄m qd̄
ꝑ oblationē nr̄am vnigeniti filij passionē
semꝑ imitat̄. Hec ille. Ber. aūt. Mēoria
passionis xp̄i habet̄ in h̄ sacramēto si ad
mēoriam reuocet̄ quō fiat panis de grano
triturato: mola contrito: in clibano cocto
Granū xp̄s est Johis. xij. Nisi granū fru
menti. Jstud granū trituratū est in flagel
latione Johis. xix. Tūc apꝓhēdit eū py
latus ⁊ flagellauit. ꝯtritus in mola crucꝫ.
Figura de Samsone quē philistijm exce
cantes molere fecerūt. Sic iudei nisi exce
cati fuissent mola crucis non attriuissent
xp̄m Esa. liij. Attritus ē ꝓpter scelera nr̄a
missus q̄ꝫ est panis iste in clibanū sepul/
chri q̄ ad corpus inferni q̄ ad aīam. Ecce
mēoriale passionis qd̄ totiēs recolit̄ q̄tiēs
istud sacr̄m māducat̄. De secūdo scꝫ de
mēoia ꝓpiciatiōis diuine dr̄ Leuit. ij. Ex
sacerdos tollet pugillū plenū sil̄e ⁊ olei ac
totū thus ⁊ ponet in mēoriale suꝑ altare.
Hoc est mēoriale ꝓpiciatiōis. ꝑ oblationē
eīm suꝑ altare ꝓpiciatio fit. maxīe ꝑ sacr̄m
altaris. s̄m Grego. Est aūt sciendū Ex in
xp̄o sunt tres substantie scꝫ corpus aīa ⁊
deitas. Per similā ergo caro xp̄i significa
tur ꝓpter carentiā furfuris. Jn simila ergo
corꝑis xp̄i mūdicia. Jn oleo aūt anīe sue
gratia. Jn thure vero deitas: cui latria ⁊
honor debet̄ q̄ in thure ondit̄. Juxta illd̄
Cathonis. Thure deū placa. Per hanc ḡ
similā habemus ꝓpiciationē ꝯtra culpam

De tertio scꝫ de mēoria sue dilectionis:
dr̄ Osee. xiiij. Diligā eos spontanee: vbi
enumerās dilectōis sue būficia: īter alia
h̄ subiūgit. Viuēt tritico. mēoriale ei⁹ sicͭ
vinū libani. Pro mēoriali ḡ dilectiōis di
uine habes triticū corꝑis xp̄i ⁊ vinū san/
guinis ei⁹. Dilectio aūt dei q̄ nobis in h̄
sacr̄o ondit̄ euidenter significat̄. ij. Regū
xij. vbi tria de ouicula pauꝑis narrant̄ q̄
eam pauꝑ emerat: q̄ de pane ⁊ calice suo
nutriuerat: q̄ in sinu suo dormiebat. Pau
per iste est xp̄s. ij. Corinth. viij. Propter
nos egenus factus est. Ouicula hui⁹ pau
peris est fidelis aīa Luc̄. xv. Jnueni ouē
quā ꝑdiderā. Magna ergo dilectō q̄ hec
ouis p̄cio sanguinis emit̄. j. Corinth. vj.
Empti estis p̄cio maḡ. Jtē pabulo cordis
nutrit̄ Sap̄. xvj. Angeloꝝ esca nutriuisti
ꝓpl̄m tuū. Jtē sinu mīe sue fouet̄ vt tan/
dem in sinū gl̄ie recipiat̄ Luc̄. xvj. Mor/
tuus est mendicus ⁊ portatus est in sinuꝫ
Abrae. De quarto scꝫ de memoria sue
vnionis dr̄ in Ps̄. Memoriā fecit mira/
bilium suoꝝ misericors ⁊ miserator dn̄s:
escā dedit timentib⁹ se. Sicut eīm magna
est vnio escaꝝ ad sumentē: q̄ carni ⁊ san/
guini vniunt̄. Sic nos mirabiliter vni/
mur esce corꝑis xp̄i. Vn̄ Aug. dictū ē in
li. ꝯfess. Cibus sum grandiū. Et sequitur
Nec tu me mutabis in te: sed tu mutabe/
ris in me. Ex his oīb⁹ infero q̄ ꝑceptio
hui⁹ sacramenti ē ꝑfectio oīm virtutū in
nobis. igit̄ merito ē freq̄ntandū. Et ꝓmo
ad fidē catholicā extollendā q̄ cū virtus
sit de bono ⁊ difficili: quāto est difficilior
tanto est laudabilior. Et q̄ istud sacr̄m ē
arduū ad credendū. ideo dignificat fideꝫ
credentis: ⁊ ei⁹ meritū exaltat. ideo dicit
mysteriū fidei. i. hn̄s secretā ⁊ occultā in/
telligentiā tenendā ꝑ fidē: q̄ aliud videt̄
aliud sub visis esse firmiter credit̄. Scd̄o
ad spem de futuro ꝯfirmandū: q̄ spes p/
missi boni maxime ꝯseruat̄ ꝑ arrā. Jstud
aūt sacr̄m maxīe est pignus ⁊ arra futu/
re beatitudinis quā expectamus. Vnde
nō solū est signū remēoratiuū sed etiā p/
nosticū. s̄m Dionisiū in libro de eccl̄iasti
ca hierarchia. Tertio ad charitatē nobis
incendenda: q̄ naturalr̄ quilibet inclinat̄
ad diligendū se diligentes. Et ideo xp̄us
vt maxīe nos incitaret ad charitatē in h̄

sacr̄o suā maximā dilectionē nob̄ voluit ōndere. In q̄ nō sua sed seip̄m nob̄ dedit. vnde istud sacr̄m est qđ maxime eccl'iam tenet in sanctitate ⁊ puritate. Sicut dicit Dionisius de eccl'iastica hierarchia. Sic q̄ꝫ ptꝫ ex his solutio p̄me dubitatiōis que fuit cur xp̄us instituēs istud sacr̄m voluit nos esse ꝑticipes ipsi⁹ ꝑ sacr̄alem ꝑceptionē: q̄ est māducatio: qm̄ vt audistis h̄ exigebat q̄druplex mēoriale magni beneficij hūano generi impensi. s. passionis. ꝓpiciatiōis. dilectiōis. ⁊ vnionis. Insup req̄rebat hoc ip̄m ꝑfectio triplicis virtutꝭ p̄ncipalis. s. fidei. spei. ⁊ charitatꝭ. q̄ ꝑ h̄ sacr̄m ꝑficiunꝭ. ⁊ tantū de p̄mo. B

Dixi secundo q̄ in verbis p̄missis tangiꝭ hui⁹ sacr̄i sub duplici specie institutio: cū dicíꝭ. Meā carnē ⁊ meū sanguinē. Ex q̄ occurrit illa scd̄a dubitatio. Cū xp̄s istud sacr̄m instituit sub duplici specie. cur ecclia romana nō tradit illud laicis nisi sub specie vnica. Circa cui⁹ dubitatiōis solutionē etiā illud ē ꝯsiderandū. Q cū xp̄us hic asserat esse carnē suā ⁊ sanguinē suum quare sub ꝓprijs specieb⁹ carnis ⁊ sanguinis nō potius sumiꝭ q̄ꝫ sub alienis. scꝫ panis ⁊ vini. Istud igiꝭ p̄mo est soluendum Assignaꝭ triplex efficax ratio ad hoc q̄re nō sumiꝭ sub ꝓpria specie sed aliena. Prima est: vt fides habeat meritū. dū aliud credit. aliud cernit exterius. Vñ Joh. xx. dictū est thome. Beati q̄ nō viderūt ⁊ crediderūt. Nam s̄m Greg. ibidē. Fides nō habet meritū cui rō hūana p̄bet experimētū. Scd̄o iō ne horreret animus qđ cerneret oculus. De ꝯse. di. ij. q̄d sit. Horret nāq̄ꝫ animus carnē crudā comedere: qđ bestiarū ꝓpriū esse videꝭ. Tertio ad ridiculū paganoꝝ euitandū. De ꝯse. dis. ij. Utrū. Nam merito insultare nob̄ possent q̄ deū carnalē h̄ntes totiens ip̄m voraremus. His p̄missis veniam⁹ ad ꝓpositā dubitationē soluendā. Pro cui⁹ solutione pono istam catholicā ꝯclusionē. Cōmunio eucharistie sub vtraq̄ꝫ specie. scꝫ panis ⁊ vini nō est necessaria toti ꝑp'o credentium simpliciter ⁊ absolute ad salutē. licꝫ xp̄us de vtraq̄ꝫ specie in verbis istis faciat mētionē. Istā ꝯclusionē ꝓbo p̄mo ꝑ legē diuinā. Scd̄o ꝑ ꝯsuetudinē ⁊ praxim ecclesie p̄mitiue. Tertio ꝑ sacra ꝯcilia. Quarto ꝑ dicta sanctoꝝ doctoꝝ in lege dei veraciter se fundantiū. Et p̄mo ꝓbaꝭ hoc ꝑ legem diuinā tā noui q̄ꝫ veteris testamenti. Nā in lege noua xp̄s loquens de h̄ sacramēto. xv. vicib⁹. vl' forte pl'ib⁹ fecit mētionē de hoc sacr̄o. De pane q̄dē ⁊ de māducatione: tm̄. xi. vicib⁹. De māducatiōe vero carnis ⁊ bibitiōe sanguinis quater. De vino v̄o in toto ꝓcessu nō fecit mētionē: vt ꝺꝫ Joh. vj. ꝑ totū. ad ostendendū vtiq̄ꝫ manifeste q̄ sumere sub altera specie tm̄. scꝫ sub specie panis sufficit ad salutē. ⁊ q̄ sub specie panis ꝯtineꝭ vera caro xp̄i: ⁊ verus sanguis ipsi⁹. Vñ inquit Operamini cibū q̄ nō perit: sed q̄ ꝑmanet ī vitā eternā: quē filius hoīs dabit vobis. Hūc em̄ pater signauit deus. Ecce p̄mū testimoniū in q̄ nullā mentionē fac̄ de potu. ⁊ dic̄ cibū ꝑmanere ⁊ sufficere in vitā eternā. Itē ibidē. Non moyses dedit vobis panē: sed pater meus dat vobis panē de celo vex. nō dicit ⁊ sanguinē. Ecce secūdū testiōniū. Itē ibidē. Panis em̄ dei est q̄ descēdit de celo ⁊ dat vitā mūdo. Ecce tertiū testiōniū. Itē. Ego sū panis viue. q̄ venit ad me non esuriet: ⁊ q̄ credit in me nō sitiet vnq̄ꝫ. Itē h̄ in euāgelio. Ego sum panis viuus q̄ descēdi de celo. Item ibidē. Hic ē panis de celo descēdēs. vt si q̄s ex ipso māducauerit nō moriaꝭ. Item vij. Ego sū panis viuus q̄ de celo descēdi. Si q̄s manducauerit ex h̄ pane viuet in eternū. Itē. viij. Panis quē ego dabo caro mea ē ꝓ mūdi vita. Itē. ix. Amē amē dico vob̄. nisi manducaueritis carnē filij hoīs ⁊ biberitis ei⁹ sanguinē: nō h̄ebitis vitā in vob̄. Ubi p̄mo incipit facere mentionē de bibitione sanguinis. nullā tm̄ facit mentionē de sp̄ē vini. Itē. x. Qui manducat meā carnē ⁊ bibit meū sanguinem h̄ꝫ vitā eternā. Itē. xj. Caro mea vere est cib⁹. ⁊ san. me. v̄e ē potus. Itē. xij. in verb̄ nr̄i thematis. Qui māducat meā carnē ⁊ bi. me. san. in me māet. In q̄b⁹ solū q̄tuor locꝭ fit mentio de potatiōe sanguīs ⁊ nullo mō de potatione vini. Cū igiꝭ sub sp̄ē panis ꝯtineaꝭ totus xp̄s ⁊ integer ptꝫ q̄ q̄ sumit sub vna sp̄ē sumit vtrūq̄ꝫ. s. carnē ⁊ sanguinē. ⁊ iplet dn̄i mādatū illđ. Nisi māducaueritꝭ. dato etiā q̄ de sacr̄ali sum

ptiōe intelligeret̃. Istud ptꝫ ex eo: qꝛ xp̄s ꝯcludendo post oīa sua dicta. de h̄ sacr̄o finaliter dicit. Qui mādūcat hūc panē viuet ineternū. Cū ergo sub spē panis istud sacr̄m ꝯfert vitā. igit̃ sufficit fidelibꝫ laicꝭ sub vna specie ad salutē: ꝛ ꝑ ꝯsequēs talr̃ suscipiēs implet p̄ceptū xp̄i: qđ dr̄ de carne ꝛ sanguine. Et potest ex his sic ꝯcludi heretico. Aut em̄ totus xp̄us est ꝛ integer sub specie panis aut nō. Si nō tunc falsum dicit. Ego sum panis viuus q̇ de celo descendi. Ex quo em̄ nō ē totus: quō est viuus. Si aūt est totus ꝛ viuus. igit̃ ē cū sanguine. cū sanguis sit sedes aīe. que est vita corporis. Si igit̃ tot⁹ cū sanguīe igit̃ q̇ sumit corpus sub spē panis: sumit ꝛ sanguinē. Secūdo idē ꝓbat̃ ꝑ illđ. Qꝛ cū xp̄s docuisset discipulos orare ꝓ necessarijs ad salutē inq̇t. Sic orabitꝭ. Pater nr̄ ꝛc̄. panē nostrū supsubstantialē da nob̄ hodie. Math. vj. Luc. xj. Qꝛ vtiqꝫ de hoc sacr̄o exponit̃ ſm Hiero. Ciprianū ꝛ Nicolaū de lyra. Vn̄ petendo h̄ sacr̄m petimus om̄ia alia: q̄ om̄ia ordināt̃ ad ip̄m: q̇ ideo dicit̃ q̇tidianus: qꝛ q̇tidie sumit̃ per ministros ecclīe ꝓ se ꝛ ꝓ tota cōmunitate Hec Lyra. Nulla aūt fit mētio ibi de specie vini. Tertio idē ꝓbat̃ ꝑ illud qđ in veteri testamento figuratū est de h̄ sacramēto. Et p̄mo de Melchisedech. q̇ in figura xp̄i panē ꝛ vinū obtulit. Gen̄. xiiij. ad Hebre. vij. Istud aūt fuit in figura sicut ꝛ cetera. j. Corinth. x. Om̄ia in figura ꝯtingebāt illis. Non legit̃ aūt melchisedech sic dedisse ꝓplo: sed per semet tm̄ sic obtulisse more sacerdotis. Quarto idem ꝓbat̃ de agno pascali. vbi solum p̄cipit̃ esus agni nō aūt aliqua bibitio vini. Agnus aūt est figura huius sacr̄i: cū de xp̄o dictū sit. Ecce agnus dei q̇ tollit pctā. Joh. j. Quito idē ꝓbat̃ de manna qđ dabat̃ populo isrl̃ sine aliquā bibitione vini. ꝛ tn̄ habuit ꝑ se omne delectamentū suauitatis: vt dicit̃ Sap̄. xvj. Sexto idem ꝓbat̃ ꝑ illud Leuit. j. vbi dicit̃. Qꝛ sacerdos sumens offerat ꝓ peccato sacerdotis vel etiam totius multitudinis: ꝛ aspergat ꝯtra velum sanctuarij: ꝛ de eodē ponat̃ sup cornu altaris residuū fundendo sup basim altaris holocausti. Et. xvij. ibidē dr̄. Sanguinē dedi vob̄ vt sup altare in eo expietis ꝓ animabꝫ vr̄is. Ecce quicq̇d de sacrificio sanguinis fuit in veteri testamēto totū refert̃ ad sacerdotē ꝛ nō ad ꝓplm̄. In cui⁹ signū soli sacerdotes vtebant̃ libaminibꝫ. i. his sacrificijs q̄ fiebant ex fluida materia. scꝫ oleo vino. Septimo idē ptꝫ de Abraam q̇ venientibꝫ ad se angelis fecit cōmisceri tria sata farine ꝛ panē fieri nulla mentiōe facta de vino. Gen̄. xviij. Octauo idē ptꝫ de comestione helye q̇ comedit panē subcinericiū: ꝛ ciphū aque bibit. Nō aūt vini in q̇ sacr̄m sanguis xp̄i ꝯficit̃. Nono h̄ idem ptꝫ ex praxi xp̄i ꝛ aploꝝ. Nam nō legitur xp̄s aliquē laicū sub vtraqꝫ spē p̄ter solos aplos. xij. cōmunicasse. q̄s tūc ꝛ sacerdotes ordiauit: vt ptꝫ Joh. xiij. Marc. xiiij. ꝛ Luc. xxij. Et tamen si ista cōmunio fuisset de necessitate salutis vtiqꝫ nō p̄termisisset matrē suā charissimā ꝛ alios minores. lxxij. discipulos. de q̇bꝫ nulla fit mētio tanq̄ꝫ laicis. Decimo ptꝫ hoc ex pluribus cōuiuijs ꝑ xp̄m factis. in quibꝫ nūq̄ꝫ legit̃ xp̄m aliquē potasse: vt dicit̃ Math. xiiij. ꝛ Joh. vj. de quinqꝫ panibꝫ. ꝛ iterū Marci. viij. de septē panibꝫ. Vn̄ ꝛ post resurrectionē cū duobꝫ discipl̄is in Emaus solum panem legit̃ fregisse. Luce vlti. Et tamen ille panis figurabat corpus christi ſm Aug⁹. in libro de ꝯcordia euangelistarū ſm Bedam Theophilū ꝛ om̄s alios. Itē Joh. vlti. Christus post resurrectionē apparēs discipulis comedit cū illis tm̄ piscem assum ꝛ fauū mellis. De quo dicit Inno. Greg. ꝛ Aug⁹. Qꝛ piscis assus xp̄s est passus. Undecimo h̄ patet expresse ex praxi apostoloꝝ in p̄mitiua ecclesia. Act. ij. vbi dicit̃. Qꝛ om̄s fideles erant ꝑseuerātes in doctrina apostoloꝝ ꝛ fractione panis. Et Magister in scolastica hystoria exponit. id est eucharistie. vbi nulla mentio fit de vino. Itē nullus apostolus legitur h̄ dogmatizasse vniuersalr̃ p̄terq̄ꝫ paulus solis corinthijs: apud quos erat talis consuetudo. nec apostolus ita p̄cepit faciendū: sed narrat ꝑ xp̄m ita factum. quos qꝛ abutebant̃ isto sacr̄o in sumendo sanguinem in multa materia reprehendit dicens. Alius aūt ebrius est. ꝛ tamen si fuisset hoc necessitatis quilibet apostol⁹ hoc in verbis docuisset ꝛ scriptis reliquisset. Duodecimo hoc patet ex praxi multorū

ſanctoꝝ qui in infirmitate poſiti ſub vna ſpecie ſolũ cõmunicabãt ꝑ modũ laicoꝝ. licet etiã fuiſſent ſacerdotes. ſicut patz de beato Hieronymo. De q̃ ſcribit euſebius in ep̃la ad Auguſtinũ. Sĩlr̃ mõ beatus Ambꝛoſius legit̃ cõmunicaſſe de manibꝫ beati honoꝛati vercellẽſis ep̃i. Idez legit̃ feciſſe beatus Bñdict⁹: Idẽ legit̃ feciſſe beatus Agapitus papa q̃ quendã claudũ ſub vna ſpecie cõmunicans fert̃ ꝑfecte curaſſe. Idem narrat Guilhelmus in ſuo ſacramẽtali Hugonẽ de ſancto victoꝛe: doctoꝛẽ maximũ in extremis feciſſe. Tredecimo hocidẽ ꝓbat̃ ꝑ canonẽ Iſidoꝛi ex libꝛo ꝯcilioꝝ: q̃ in ſexta ſynodo Conſtantinopolitana dicit. Citra ſanguinẽ. i. excepto ſanguine cerimonias in eccleſijs celebꝛamus. q̃ſi di. laicalẽ cõmunionẽ: q̃ ẽ ex ſtatuto ⁊ p̃cepto eccl'ie introducta: q̃ſi q̃dam cerimonie ſine ſanguine damus. Et ſequit̃ de cõione ſacerdotali. Ita quippe accedimus ad bñdictiones archanas et ſanctificamur ꝑticipes effecti tam ſancte carnis q̃ꝫ p̃cioſi ſanguinis xp̃i. Hec ille. Hocidẽ oñdit ꝯciliũ. xij. toletanũ qđ narrat mltos infirmos reieciſſe euchariſtiã. ꝓ eo q̣ dat̃ ſine hauſtu dñici calicis: cum alias multi infirmi nõ poſſent q̃cq̃ꝫ deglutire ꝓpter ſiccitatẽ oꝛis. Idẽ patz ex ꝯcilio Remenſi. de ꝯſecra. di. ij. Peruenit. Ubi declarat̃ q̣ ſufficit dare euchariſtiã infirmis ſine vino. Idem dicit ꝯciliũ woꝛmacieñ. qđ p̃cepit hr̃e paratã hoſtiã ad cõicandũ infirmũ nulla mentiõe facta de vino. vt de ꝯſe. di. ij. Preſbyter. ⁊ hec vocat̃ ſepius laica cõmunio: vt. l. diſ. Si ep̃s. ⁊ lv. diſ. Si euãgeliſta. vbi dr̃ q̣ ep̃us vel p̃ſbyter ꝓpter crimẽ capitale ꝑ ip̃m cõmiſſum depoſitus: laicalẽ cõmunionẽ tm̃ accipiat q̃ꝫdiu vixerit. Idez habet̃ ex ꝯcilio Sardineñ. ꝑ duo decreta. vbi ſĩlr̃ laicam cõmunionẽ vocat ſub vna ſpecie. ſcꝫ coꝛpus xp̃i. ſm Abbatẽ. ſm Inno. i. viaticũ. ſm Hoſtieñ. i. panis bñdictus vel coꝛpus xp̃i. Idẽ Ioh. andree in nouella de electione. oſius. Idez patet de ꝯſe. diſ. ij. In tribꝫ. vbi p̃cepit clemẽs papa p̃ſbyteris reliq̃as fragmẽtoꝝ coꝛpoꝛis xp̃i cuſtodire. nulla mẽtione facta de vino. De cuius tñ cuſtodia ſi fuiſſet in vſu maioꝛ cautela fieri debuiſſet. Unde dicit Archidia. de ꝯſe. diſ. ij. Preſbyter. q̣ nõ p̃cipit ſuare ſanguinẽ: qꝛ opus eſſet nimia cautela ĩ eo ſuando. Et ſequit̃. Nec ẽ opus: qꝛ vbi eſt coꝛpus ibi eſt ſanguis. Itẽ ſancta ſynodus romana cui pꝛeſedit Leo papa. de ꝯſe. di. ij. in q̃bꝫ. dicit. Idez eſt coꝛpus de q̃ dictũ eſt. Caro mea vere eſt cibꝫ: ⁊ ſanguis meus vere ẽ potus. Et ſequit̃ ibidẽ. Coꝛpus xp̃i edimus vt vite eterne poſſimus eſſe ꝑticipeſ. Ecce quõ illa copulata ſolo coꝛꝑe xp̃i attribuit ꝯciliũ vt ĩnuat q̣ ſufficit ſumere ſub altera ſp̃ẽ. Quis autez niſi fatuus audeat ꝯtradicere tantis ꝯcilijs quoꝝ eſt ſaluberrima auctoꝛitas: ⁊ q̃bus eccl'ie negocia terminãt̃: vt dic̃ Aug. ad Ianuariũ ⁊ Grego. xv. diſ. Canones. dic̃. Et ſicut q̃tuoꝛ libꝛos euãgelij: ſic q̃tuoꝛ ꝯcilia ſuſcipe ⁊ venerari debem⁹. Decimoq̃rto hoc idẽ ꝓbat̃ ex antiq̃ſſima conſuetudine eccl'ie. Sunt em̃ fere ducenti ⁊ plures anni: ex quo doctoꝛes catholici ſcribentes de h̃ ſacro nihil faciũt de ꝑceptione vini in calice. imo a tanto tempꝫ ſempꝫ aſtruũt ſcripturis ⁊ exẽplis nõ eſſe neceſſariam ſumptionẽ ſanguinis xp̃i in calice ipſis laicis ꝑſonis. Unde indubitant̃ tenendũ eſt q̣ nũq̃ꝫ fuit in eccl'ia de vniuerſali ꝯſuetudine eccl'ie: ſed ſm variũ exemplũ xp̃i in cena. varia fuit ꝯſuetudo in diuerſis eccleſijs. Cũ ḡ generalis ꝯſuetudo iam a tot annis ſic obtinuit. nõ licꝫ eã immutare. eo q̣ maximã vim habet legis vt dicit Tho. ij. ij. q. iiij. arti. xij. Et ideo dic̃ Aug⁹. ad Caſſulanũ. Et ꝯtẽptoꝛes ꝯſuetudinis eccl'ie vniuerſalis ſicut ꝯtemptoꝛes legis puniendi ſunt. xij. diſ. De his. Turpis em̃ ꝑs eſt que toti nõ ꝯgruit vniuerſo. viij. diſ. Quo iure. Ex his infero q̣ ſentiens ꝯtra ꝯſuetudinẽ eccleſie vniuerſalis in ſacramentis: hereticus eſt cenſendus. ptꝫ ꝑ beatũ Thomã. ij. ij. q. xciij. vbi dicit. Sicut em̃ falſarius eẽt q̃ aliqua ꝓponeret ex ꝑte alicuius q̃ nõ eſſent ſibi cõmiſſa. ita vitium falſitatis incurrit qui ex parte eccleſie cultũ exhibet diuinũ cõtra diuinam auctoꝛitatẽ ab eccleſa conſuetã.

Decimoq̃nto hoc idẽ ptꝫ ꝑ ſanctos doctoꝛes antiquiſſimos. Nã Ambꝛo. in lib. de ſacramentis: ⁊ in libꝛo de paradiſo dic̃. Iſta eſca quã accipitis. iſte panis viuus q̃ de celo deſcẽdit vite eterne ſubſtãtiã ad

ministrat. ⁊ ꝗcūqꝫ hunc panē manduca-
uerit viuet in eternū: qꝛ corpus xp̄i est. de
ꝯse. di. ij. Reuera. ⁊. c. om̄ia. ⁊. c. in illo. ⁊.
c. nō iste. ⁊. c. ante benedictionē. In ꝗbus
oīb⁹ habeť ꝙ sumptio eucharistie sine sā-
guine sufficit ꝑ se ad salutē sub specie pa-
nis. Itē Aug⁹. in ep̄la ad Hircanū. Xp̄s
panis est. de q̄ q̇ manducat viuet in eter-
nū. de ꝯse. di. ij. Xp̄s. Idem in ſmone de
verbis dn̄i. ⁊ habeť in glosa. j. Cor. xj. et
sup Ps. xxxiij. vbi semꝑ facit solum men
tionem de pane. ⁊ nihil de potu. Idē Hi
larius in mltis locis de trinitate. de cōse.
di. ij. Si nō sūt. ⁊. c. in xp̄o pr̄. Itē hiero.
exponēs illa verba nisi māducaueritꝭ car
nē filij hoīs ⁊ biberitis eius sanguinē. di
cit intelligendū esse de māducatiōe spūa-
li. q̄ est incorꝑatio fidelis aīe ꝑ grām per
quā incorꝑať tāqꝫ mēbꝝ corpori xp̄i my-
stico. Itē magnus Inno. de officio misse
dicit ꝙ vbi vinū nō posset inueniri pōt li
cite alterutrū sine altero ꝯsecrari. ꝭ nō est
necessitatꝭ absolute. Idē doctor Alexan-
der de hales in q̄rta ꝑte sūme sue dicit. ꝙ
xp̄s integre sumiť sub vtraqꝫ specie. ꝭ licꝫ
sumere sub altera specie tm̄. sicut fit a lai
cis vbiqꝫ. Oms aūt Canones in ꝯtrariū
allegati ꝑ hereticos. intelliguntur de ꝯficiē
te p̄sbytero q̇ sub vtraqꝫ specie dꝫ sumere
Et idē dicit sup Johem. ¶ Si ꝗs
aūt q̄rit q̄re ita eccl'ia ꝯsueuit dispensare
laicis sub vna specie. Rn̄deo ꝙ h̄ fit ꝓpter
plura. Primo ꝓpter periculū infidelitatis
qđ se posset mentib⁹ infideliū ingerere si
semꝑ in specieb⁹ panis ⁊ vini dareť. pos-
sent em̄ simplices credere ⁊ intelligere ꝙ
sub altera specie nō esset totus xp̄s: sꝫ tm̄
sub vtraqꝫ. Itē ꝓpter ꝑiculū effusionis qđ
de facili cōmitti posset in multitudine po
puli. Itē ꝓpter periculū corruptionis qđ
facile in estate ꝯtingeret in regionib⁹ ca-
lidis. Itē ꝓpter ꝑiculū qđ posset ꝯtingere
in portando ad infirmū. Idē tenet alber-
tus magnus in tractatu de officio misse q̇
etiā ponit ꝙ in regionib⁹ carentibus vino
posset dispensari etiā cum sacerdotib⁹ vt
sine vino conficerent in solo pane hoc sa-
cramentū. Idem beatus Tho. in. iij. ꝑte
sūme sue. q. lxxx. arti. xij. dicit. ꝙ duo ꝯsi
deranť circa vsum huius sacramēti. vnū
ex parte ipsius sacramēti: aliud ex parte
sumentiū. Ex ꝑte sacri cōuenit ꝙ vtrūqꝫ
sumať: qꝛ de vtroqꝫ ꝯsistit perfectio sacra
menti. Et ideo: qꝛ ad sacerdotē ꝑtinet h̄
sacramentū ꝯsecrare ⁊ ꝑficere. nullo mō
debet corpus xp̄i sumere sine sanguīe. Ex
ꝑte aūt sumentiū requiriť sūma reuerētia
⁊ cautela ne aliquid accidat qđ vergat in
iniuriā tanti sacramenti. qđ p̄cipue possꝫ
accidere in sanguinis sumptiōe. q̇ ꝗdeꝫ si
incaute sumeretur de facili posset effundi.
Et qꝛ crescente multitudīe ꝓpl'i xp̄iani. in
q̄ sunt senes ⁊ iuuenes ⁊ paruuli: quoꝝ q̇
dam nō sunt tante discretiōis vt cautelaꝫ
debitā circa huius sacramēti vsum adhi
berent: ideo ꝓuide ordinatum est vt ꝓpl'is
sanguis sumēdus nō deť: sed solū a sacer
dotib⁹ sumať. Hec ille. Idē dicit sup Jo
hānē in postilla. ⁊ ibidē Nicolaus de Ly
ra siľiter. Si ꝭ querat hereticus q̄re sa-
cerdotib⁹ sic licet ⁊ nō laicis. Rn̄deť ꝙ h̄
est ꝓpter ꝑfectionē sacramenti quā soli sa
cerdotes ⁊ nō laici debent ꝑagere. vt dic̄
Tho. sup. iiij. senten. di. xij. Scđo hoc fit
ꝓpter ꝑiculum effusionis: qꝛ facilius vna
gutta sanguinis labereť q̄ꝫ vna particula
corꝑis xp̄i. ſm ip̄m. Idē ponit Bonauen
tura dis. xj. q̄rti senten. di. ꝙ q̄ꝫtū ad effica
ciam huius sacr̄i sufficit sub altera specie
sed q̄ꝫtum ad significantiā nō sufficit. ⁊ iō
solus sacerdos q̇ significat passioneꝫ xp̄i
in h̄ sacr̄o sub vtraqꝫ sp̄e sumit. Popul⁹
aūt q̇ efficaciā ⁊ vtilitatem gratie querit
sub altera tm̄ recipit. cum sub altera tota
gratia xp̄i ꝯtineť. Hec sentētialiter ibidē
Siľiter Richardus de media villa. Idē
petrus de tarentasia dis. xj. q̄rti sentētiaꝝ.
Petrus de palude patriarcha Hierosoli
mitanus. Siľr Scotus subtilis doctor
Thomas de argentina: ꝙ q̄ꝫtum ad rem
significatam sub altera specie dať vtrūqꝫ.
licꝫ nō q̄ ad sp̄em significantē. Dicit etiā
ibidē ꝙ sacerdos ꝯficiens sub vtraqꝫ spe
cie. ideo facit vt significet ꝙ tpe passiōis
christi fuit sanguis seꝑatus a corꝑe ꝑ effu
sionē. Ad idem Hugo postillator totius
biblie. Siľiter ꝗdam doctor anglicus q̇
diciť siscare sup quarto sententiaꝝ dis. xj.
dicit addens vltra predicta hanc rationē
ꝙ sicut in veteri testamēto de sacrificijs
⁊ oblationibus sumebāt omnes offeren-
tes. de libaminib⁹ que ꝯsistebant in mate

ria liquida soli sacerdotes. Ita circa hoc sacrm ppls debet sumere tm spem panis solida: sacerdotes aut spem vini liqdam. Ex his potest patere q verbu nri thematis de carne et sanguine xpi intelligendus est de spuali manducatioe et bibitioe: que est incorpatio corpi xpi p gram et charitate. et hoc ostendit istud verbu qd sequitur In me manet et ego in eo: vt dicit Aug. sup Johem Omel. xxvij. vbi ipe dicit q si h intelligeret de manducatoe sacrali: tuc falsum est: qr multi manducat sacralr. et tn no manent in deo. nec deus in eis. igit fm ipm intelligit de spuali put ipse etiaz dicit Thomas in postilla: Christus ergo hic intelligit cibu et potu societate sanctorum. corpis et membrorum suorum qd est sancta ecclia in pdestinatis et vocatis et sanctis et glorificatis et iustificatis et fidelibus eius Et qr p altera specie sufficienter ho incorporat corpori xpi mystico. ideo sufficit sumptio alterius spei. et tantu de scdo.

Dixi tertio q in verbis pmissis tangit hui9 sacramenti vtilitatis fructus et effectus salutaris psecutio. cu dr. In me manet et ego in eo. In quo denotat vtilitas hui9 sacramenti vltra oia alia sacramenta. Pro q sciendu q fm Tho. sup illud Johis. vj. Ego sum panis viuus. Hoc sacrm e dnice passionis remeoratiuu. Et ptinet in se xpm passum. Vn quicqd est effectus dnice passionis ad nos. totu etiaz est effectus huius sacri. Nihil em aliud e hoc sacrm q applicatio passionis ad nos. No em decebat xpm fm sua psentiam semp esse nobiscum. et ideo hanc voluit supplere p hoc sacrametu. Vnde manifestu est q destructio mortis qua christus morte sua destruxit: et reparatio vite qua christus reparauit resurgedo est effectus huius sacrameti. Et qr vita qua confert no est solum vita vnius hominis: sed quantu in se est vita totius mudi: ad qua sufficies est mors xpi. j. Joh. ij. Ipse est ppiciatio p peccatis nostris: et no solu nostris: sed etiaz totius mudi. Et sequit. Alia sacramenta habet singulares effectus sicut in baptismo sol9 baptizatus suscipit gratiaz. Sed in imolatione huius sacramenti est vniuersalis effectus: qr no solum sacerdos consequit effectum. sed etiaz illi p quib9 orat. et ecclesia tota tam viuorum q mortuorum. Cuius ratio est. quia in ipso ptinet causa omniu sacramentorum scz xpus. Hec Thomas. Ille aut est pcipuus effectus huius sacramenti: qr incorporat hoiem xpo. Vnde dicit in verbo nostri thematis. In me manet et ego in eo. Et p consequens qui coniungitur mihi habet vitam eterna. Manet autem in nobis christus dupliciter. scz in intellectu per fidem. in affectu per charitatem que informat fidem. j. Joh. iiij. Qui manet in charitate in deo manet et de9 in eo. Qui ergo sic credit christu vt in eu tendat habet ipm in affectu et itellectu. ergo qui sic credit p fidem informata charitate in xpm vt intendat in ipm p charitate. spualiter manducat christu. et talis habet christum in se manente. Et quia christus diligentes se transformat in se. eo q fm Dionisium amor est vis vnitiua transformans amante in amatu. Ideo quicunqz sic diligit christu manducando eum spualiter manet in ipo. Vnde Aug. exponens illud Johis. xv. Qui manet in me hic fert fructu multu. dicit. Manemus in christo credendo. obediendo. perseuerado. Manet in nobis christus illuminando. subueniendo. pseuerantiam dando. Maxime autem hec mansio fit p participationem sacramentorum. et maxime huius sacramenti eucharistie. vt hic dicit. Vtilitas autez ex hac mansione reciproca christi in nob et nostra in christo multiplex est. Prima purgatio omniu peccatorum. Vnde Johis xv. Omne palmite ferentem fructum purgabit vt fructu plus afferat. Scda diuina assoacitio. Vnde Johis. xv. Qui manet in me et ego in illo. Magna vtilitas in associatioe diuina. Quid em deesse poterit illi qui habet secum deum. Venerunt em omnia bona cum illo. Sapietie. vij. Vnde Eccs. iiij. Ve soli scz sine deo. Hinc Seneca. Nullus vir sine deo bonus esse pot. Tertia est fructificatio bonorum operu Vnde Joh. xv. Qui manet in me hic fert fructu multu scz cordis p scas cogitationes et meditatoes: oris p pfessione et gratiarum actione. opis p penitentie satisfactionem Quarta ipetratio petitorum. Vnd Joh. xv. Si maseritis in me et verba mea in vobis

mā̃serint. quodcūq̄ volueritis petetis fiet
vobis. Maneamus ergo in xp̄o p̄ huius
sacri gratiā vt secum tandē manere possi
mus in celo p̄ gl'iam. Ad quā nos ⁊c̄.

De corpore Christi. II.
Sermo LXXXIII.

Qui mā̃ducat hūc

panem viuet in eternū. Joh. vj.
Qm̄ vt ait Alexander papa q̄n-
tus a beato petro. cuius verba ponunt̄ in
decreto. de ꝯse. dis. ij. Nihil inquit in sa-
crificijs maius esse potest q̄ corpus ⁊ san
guis xp̄i. nec vlla oblatio hac potior esse
potest. sed hec oēs p̄cellit que pura ꝯscia
dn̄o offerenda est. ⁊ pura mente sumenda
atq̄ ab oībꝫ veneranda. ⁊ sicut est potior
ceteris. ita potius excoli ⁊ venerari debet
Nec imerito in hoc sacro nō figura sꝫ res
nō creatura sꝫ creator. nō quicq̄ terrenū
sed totū celeste ꝯtinet̄. eo q̄ hic est panis
q̄ de celo descendit. hic est caro vera data
p̄ mūdi vita. nō alia plane caro q̄ q̄ nata
est de virgine maria ⁊ passa in cruce ⁊ re-
surrexit de sepulchro. Ita dicit btūs Am
bro. Hec inquit caro est: vt ait Aug. in li
bro de verbis dn̄i. in qua dei patris filiꝰ
sacerdos s̄m humanitatē se p̄ nobis acce
ptabile fecit sacrificium ⁊ obtulit deo. vt
ipse idem sit sacerdos ⁊ sacrificium: p̄ qd̄
q̄dem sacrificium nos cū xp̄o vnū effici-
mur: q̄ pater in illo est: ⁊ ille in nob. Ait
Hilarius de trinitate lib. viij. Quis igit̄
tanti doni digne poterit enarrare magna
lia: quis effari ⁊ eloqui mysteria aut p̄nū
ciare sufficiat fructuosissima hūano gene
ri misericorditer in ipso collata oblecta-
menta. Hic est em̄ panis p̄stitus de celo
homini: habens in se omne delectamentū
⁊ oēm saporem suauitatis. Sap. xvj. Est
itaq̄ panis iste pāis vite: datꝰ nob in mēo
riam illius q̄ nos esurientes impleuit bo-
nis Luc. ij. Et mortuos morte sua ad vi-
tam reduxit eternā. quē qui mā̃ducat pa-
nem viuet in eternū. Unde istud sacramē
tum merito dicit̄ sacramentū pietatis. vl'
q̄ est sacramentum sancte religionis ⁊ di
uine culture. vel quia deus ex pietate hoc
instituit: vt dicit archidi. xxiij. q. iiij. Ipa
pietas. Magna reuera pietas diuina in
hoc apparuit. que videns mundum lan-
guidum medicinā sui corporis ⁊ sangui-
nis reparauit. dicēte beato Aug. sup̄ Ps
xxxiij. Omelia. ij. Vere magnus deus et
magna misericordia eius: qui nobis de-
dit manducare corpus suū in q̄ tanta per
pessus est. Hec Augꝰ. Magne igit̄ debet
esse mēorie apud nos: imo iugis ⁊ ꝯtinue
recordationis tante pietatis beneficium
⁊ nūq̄ obliuiscenda tante clementie mise
ratio. p̄pter qd̄ sancta mater eccl'ia spūsan
cto afflata mellifluam dulcedinem tante
benignitatis nolens obliuisci qua deus
om̄ipotens p̄ viscera misericordie sue eaꝫ
visitauit. ⁊ q̄si esurientem ⁊ inanem aīaꝫ
eius repleuit bonis ⁊ satiauit. ⁊ si ꝯtinue
ipsius tam visceralis pietatis memoriaꝫ
cōgruo recordio ageret tam in missaꝝ ce
lebrationibꝫ q̄ in p̄ploꝝ p̄curationibus ⁊
manducationibꝫ. dignū tn̄ duxit solēnio-
ri nihilominus ⁊ honore ⁊ gratiarūactio
ne clariori memoriale dilectissimū institu
tionis tanti sacramenti. necnō mortis pa
riter ⁊ passionis christi cuius illud memo
riale existit semel in āno deuotissime ⁊ ho
norificentissime celebrare. Nam vt dicit
Aug. sup̄ Ps. xx. Licet xp̄s sel' mortuus
est iustus p̄ iniustis: ⁊ scimus ⁊ certū ha
bemus ⁊ spe imobili retinemus: q̄ xp̄us
resurgēs ex mortuis iam nō morit̄: mors
illi vltra nō dn̄abit̄. sicut dicit apostolꝰ.
tamen ne obliuiscamur quod semel factū
est: in memoriā omni anno fit: quotiens
pasca celebratur. nunquid totiens chri-
stus moritur ⁊ occiditur. Absit. Sed tn̄
āniuersaria recordatio representat quod
olim factum est: ⁊ sic nos facit moueri tā-
q̄ videamus p̄sentē christū in cruce. ha-
bentur verba de ꝯse. dis. ij. Semel xp̄us
Quia igitur memoria tanti sacramēti cō
grue feria q̄nta in cena dn̄i locum habere
nō potuit p̄pter alioꝝ officioꝝ ecclesiastico
rum occupationem. Ideoq̄ visum est ec
clesie spiritusancto afflate vt expeditis fe
stiuitatū scꝫ pasce. ascensiōis: ⁊ penthecoste
stes: necnon sancte trinitatis solenniijs.
hodierna die recolatur mēoria istius sa-
cramēti ⁊ cibi dulcissimi. cuius recordiū
mentem delectat: quia esca angelorum
Sapientie. xvj. virtutem roborat: q̄ pa-
nis cor hoīs ꝯfirmet: ⁊ vitam gratie ad

vitā glie ꝯtinuat. Unde q̄ mādacat hūc panē viuet in eternū: que fuerūt verba in ꝑncipio ꝓposita. ꝑ quoꝝ deductiōe clariori necessaria est inuocatio spūssancti quaꝫ vt assequamur matrē grē salutemus dicētes. Aue maria. In q̄bꝫ verbis tria describunt de tam ineffabili sacrō. Primo nāq̄ȝ describit huiꝰ sacri ꝓꝑetas glīosa seu gratiosa. ꝑ quā istud sacrm̄ est nobis factum tāq̄ȝ ferculū alitiuū in ħ ꝙ appellat panis. Scd̄o ꝓponit sumentiū ipm̄ suauitas saporosa ꝑ quā istud sacrm̄ est a nobis accipiendū tanq̄ȝ mentis nr̄e ꝑparatiuū. Cū dr̄. Qui mādacat. Tertio subiūgit digne sumentis vtilitas fructuosa. ꝑ quaꝫ istud sacrm̄ nob̄ est glie collatiuū in ħ ꝙ dicit: viuet ineternum. A

Dixi primo ꝙ ꝑmo describit huius sacramenti ꝓprietas gratiosa. ꝑ quā istud sacramētū nobis est factū tanq̄ȝ ferculū alitiuū in hoc ꝙ dicit ⁊ appellat panis. Circa quod sciendū ꝙ saluator noster loq̄ns de ꝓprietate sui corporis sanctissimi appellat eum panē. Sicut em̄ dicit Greg. in Omel. pascali. In hoc sacramento aliud est qđ cernit ⁊ aliud est qđ credit. Illud em̄ qđ cernit est species panis in hostia: ⁊ spēs vini in calice. Illud aūt quod credit est veritas carnis ⁊ sanguinis christi. Et ꝓpter ħ saluator ꝑmittit in euāgelio dicens de veritate que credit in ħ sacramento. Caro mea vere est cibꝰ. Et tandem subiūgit id quod cernit hic est panis viuus q̄ de celo descendit. Cū ergo dicit hic. Qui māducat hūc panem viuet ineternum. est sensus. Qui manducat verū corpus xp̄i contentū sub speciebꝰ panis viuet ineternuꝫ. Ex quo elicit illa catholice fidei veritas: ꝙ facta ꝯsecratione ꝑ sacerdotē ampliꝰ nō manet ibi substātia panis in sacro corporis christi. sed ē ibi veꝝ corpus xp̄i ꝑncipalr. ⁊ sanguis eius ex cōcomitantia īmediata: q² sanguis īmediate dispōit corpus ad vitā. Tertio est ibi aīa ex cōcomitātia ꝓpinqua: q² licꝫ aīa nō viuificet corpus nisi mediante sanguine: tn̄ ꝑtinet ad eādē naturā. ⁊ ideo cōcomitat ipm̄ appropinque. Quarto est ibi diuinitas verbi ex ꝯcomitantia remota: q² licꝫ diuinitas cū tribꝰ ꝑcedentibꝰ faciat vnuꝫ suppositū: tn̄ nō ꝑtinet ad eandē naturā. ⁊ ideo ꝯcomitat ex ꝯcomitantia remota. Et ꝓpter ħ dicit Ambro. in libro de sacramētis: ꝙ illa q̄ fuerūt in vtero virginis inueniunt in ħ sacro: Ista aūt quatuor fuerūt in vtero ꝟginis. scꝫ caro sanguis aīa ⁊ diuinitas. sicut pꝫ ꝑ Ansel. ī libro de ꝯceptu virgināli. Et ista quatuor tangēs saluator hic dicit. Hic est panis viuus. id est caro viua ⁊ sic corpus animatū. Et sanguis meus vere est potus. Et qđ addit. Qui de celo descen. deitatē significat. Ex his ꝯuincit error hussitaꝝ dicentiū post ꝯsecrationeꝫ factā remanere substantiā panis in ħ sacramēto. qđ tn̄ est falsissimū. cū ibi statim amplius deficit esse substantia panis ⁊ remanet veꝝ corpus christi. Un̄ dicit Ambro. in lib. de sacris. Panis est vsitatus in altari ante ꝟba sacroꝝ: vbi accessit consecratio de pane fit caro xp̄i. Et post pauca. Anteq̄ȝ consecret panis est. vt autem verba xp̄i accesserint corpus xp̄i est. ante verba christi calix est vino ⁊ aqua plenus vt aūt ꝟba xp̄i oꝑata fuerint ibi sanguis efficit q̄ plebē redemit. Hec ille. Habent verba de ꝯse. dis. ij. Panis. Et ꝑ ista veritate sunt oēs catholici doctores. sic̄ Hiero. Augꝰ. Ambro. Greg. ⁊ oīs moderni nullo penitus discrepante. Scd̄o ex his elicit ꝙ rōnabilis est institutio ecclie moderna. q̄ tm̄ sub vna specie. s. panis corpꝰ mīstrat fidelibꝰ: q² cū circa spēs vini ⁊ calicis multa ꝑicula acciderūt fidelibꝰ. s. periculū effusionis ⁊ infidelitatis. institutū est sub spē panis tm̄. ad euitandū ꝑiculū effusiōis. ⁊ etiā ad significandū ꝙ ibi est sanguis christi ex ꝯcomitātia vt fide credit. Sꝫ obmissa curiositate subtiliori circa istud sacrm̄ dignissimū. de ipsiꝰ ꝟitate ē inq̄rendū. B Circa qđ sciēdū ꝙ lꝫ ħ dicat panis. est tn̄ verissimū corpꝰ xp̄i qđ natū est de maria ꝟgine: qđ passum ē ⁊ resurrexit: vt dicit Amb. Et tale ac tantū corpus glīosum ⁊ īmortale ⁊ īpassibile sicut mō sedet ad dextrā pr̄is. Quā q̄deꝫ veritatē ꝓbat auctoritas sacre scripture. silitudo nature. exēplatio figure. miraclosa ōnsio. ⁊ naturalˀ discursus rōnis. De ꝑmo pꝫ quō scꝑtura clamat ꝑ ꝓphaꝫ in Ps̄. Meōriā fecit mirabiliū suoꝝ misericors ⁊ miserator dn̄s escam dedit timentibꝰ se

panis vivus

Error hussitarum

Itē Sapie. xvj. Angelo℞ esca nutriuisti
pplm tuū. ⁊ panē ď celo p̄stitisti illis sine
labore. Et ꝙ dicit̄ nutriuisti: ponit̄ p̄teri-
tū p futuro ⁊ p̄nti. sicut sepius in scriptu
ra ďr. Et licꝫ illud intelligat̄ de māna ad
lr̄aꝫ. tñ q̈ꝫtū ad ꝓprietatē significatiōis dꝫ
intelligi de corpe xp̄i. ſm Robertū Hol-
got. cū māna nō pōt ꝓprie intelligi panis
angelo℞. eo ꝙ nullū habent ex ea delecta
mentū aut nutrimētū: sed bñ ex corpe xp̄i
ex quo sumūt nouū gaudiū: vt dictū ē in
sermone ascensionis. Itē Joh. vj. p totū
clamat ip̄a ṽitas: ꝙ hic est panis vi. hic
est caro p mūdi vita. Et Math. xxvj. et
Luc. xxij. Hoc est corpus meū qď p vob
tradet̄. Itē. j. Corinth. xj. silr̄ꝫ ponit sniaꝫ
⁊ in mltis alijs locis sacre scripture. Se
cūdo veritatē istius sacri pbat similitu-
do nature. Nam videmus ꝙ actione na
ture grana ꝯuertunt̄ in gramina. nucle⁹
in arborē. poligrana in pisces. ligna in la
pides. cinis in vitrū. terra in aurū. Itē p
diuinā potentiā virga versa est in colub℞.
Exodi: vij. Item aque marath amarissi-
me subito ad p̄ceptū moysi ꝓphete dulco
rate sunt. vt ďr Exodi. xv. Itē flumīa in
sanguinē ꝯuersa sunt ⁊ ecōuerso ministe-
rio moysi Exodi. vij. ⁊. viij. Itē mare de-
dit iter siccis pedib⁹ hebreis. Item petra
dedit aquas Exodi. xvij. Item ferrū ceci
dit in aquā. ⁊ ad mandatū ꝓphete supna
tauit. iiij. Regū. iiij. Itē sermo helye tra-
xit ignē de celo. iiij. Regū. j. Que oīa con
cludūt possibilē veritatē huius sacri. Si
eñi natura tm̄ potest vt oīno vnā rē vni⁹
spēi mutet in aliā alterius spēi. ⁊ si diuīa
potentia in patrib⁹ veteris testamēti tāte
fuit efficacie vt oīno res impossibiles fa-
ceret ministerio ꝓpha℞. q̄ntomagis p mi-
nistros noui testamenti vbi supabundat
gr̄a hoc pōt facere vt substātiā panis cō
uertat in substantiā corpis xp̄i. cū h̄ etiaꝫ
p longā transmutationē faciat natura de
cibo panis facit corp⁹: ⁊ de vini potu fac̄
sanguinē in hoīe. Tertio veritatē huius
sacri pbat exēplatio figure. Licꝫ aūt sūt
q̄si infinite figure huius sacri. tñ paucas
cōmēorasse sufficiat. Prima igit̄ figura
fuit in oblatione melchisedeh: q̇ fuit rex
⁊ sacerdos offerēs panē ⁊ vinū Geñ. xiiij
significans oblationē xp̄i ⁊ institutioneꝫ
hui⁹ sacri sub specieb⁹ panis ⁊ vini. Et
ideo dicit ꝓpheta. Tu es sacerdos in eter
nū ſm ordinē melchisedech. Scďa figu-
ra fuit in īmolatione agni pascalis q̇ fuit
īmolatus p salute ppli isrl̄. Sic xp̄s quē
Johes p̄dicabat ⁊ demonstrabat digito
agnū venisse xp̄m ꝓpter innocentiā ⁊ mā
suetudinē imolatus est p salute toti⁹ ge-
neris hūani. Unde sicut post esum illius
agni secuta est liberatio iudeo℞ de ſuitu
te egyptiaca. Sic post institutionē hui⁹
sacri q̄ facta est feria q̇nta magna. facta ē
cras liberatio generis hūani a seruitute
diabolica. Nā q̇ fuit peccato ſuus ē pec
cati. Joh. viij. Et q̇ seruit peccato manet
in morte. j. Joh. ij. Et ideo h̄ sacrm vtrā
ꝗꝫ destruit ſuitutē: qꝛ si filius vos libera
uerit. vere liberi eritis Joh. viij. Qua li-
bertate liberauit nos xp̄s. ad Gal. iiij. Et
mortē mortificauit: qꝛ q̇ mādu cat me ip̄e
viuet ꝓpter me. Joh. vj. Tertia figura q̄
pbat veritatē hui⁹ sacri est de manna. de
q̄ ďr Sap. xvj. Panē de celo paratū p̄sti
tisti eis. cui⁹ gustus erit q̄si silr̄ cū melle:
vt ďr Exodi. xvj. Et sicut dicit aug. in li
bro retractationū ca. ij. ⁊ in libro q̄stionū
ad inquisitiones ianuarij vnicuiqꝫ sapie
bat ſm suā ꝓpriam voluntatē. Unde ſm
Robertū Holgot sup lib℞ Sap. c. xvj.
In diuersis psonis ⁊ in eadem psona di
uersis tpib⁹: diuersos sapores habebat.
Et h̄ intellige qñ cogitabant actualiter
de sapore alicuius alteri⁹ cibi: sed si non.
tūc habebat saporē sibi ꝯnaturalē q̄si silr̄
oleo ꝯsperse. Per qď māna significat̄ sa-
cramentū eucharistie ſm Holgot: vbi su
pra. Sicut eñi filij isrl̄ p desertū transeū
tes versus terram eis a dn̄o repromissam
tali refocillabant̄ alimēto. Ita nos p mū
dum ad celum pergentes corporis ⁊ san
guinis xp̄i q̄tidiano viatico recreamur.
Uocatur autē panis angelo℞ primo ſm
Holgot ꝓpter conficientes eucharistiam
scꝫ sacerdotes q̇ puri debent esse vt ange
li. Malach. ij. Angelus dn̄i exercituū est
s. sacerdos. Et apls̄ dicit. Mulier dꝫ hr̄e
velamen in eccl̄ia ꝓpt̄ angelos. j. Co℞. xj
glo. i. sacerdotes. Dicit̄ etiā panis ange-
lo℞ ꝓpter vescentes: qꝛ debēt esse puri cōi
cantes vt angeli: qꝛ in maliuolā aīam nō
intrabit sapīa. Scďo sicut illud manna

panis angelorum

colligentes nō habuerūt plus ꝙ̄ illi q̇ mi-
nus collegerāt. ita capientes maiorē ho-
stiā nō plus sumūt ꝙ̄ illi q̇ minorē aut q̇
vnā micā q̄ vix videri possit cuꝫ vtrobiqꝫ
sit idē xp̄s eque magnus. Sicut patꝫ de
speculo integro ⁊ ꝯfracto in quo videtur
tota imago ⁊ in q̄libet eius ꝑte. Tertio si-
cut illud māna ad modicū radiū solis liq̄-
scebat. ab igne durescebat. Sic istud sa-
cramentū sumētes a deuotiōe liq̄scūt in
lacrymas cōpunctiōis. Sed ab igne cō-
cupiscētie indurant̄ ⁊ obturant̄. Quarto
sicut illud māna bonis erat dulce. malis
aūt vertebat̄ in nauseā. Sic istud sacr̄m
est bonis ad meritū. malis ꝓ supplicium
Iuxta illud qđ canit̄ in seq̄ntia eccl'iasti-
ca. Sumūt boni sumūt mali sorte tn̄ ine-
quali. Patꝫ de iuda in quē post buccellā
introiuit sathanas. Quarto istud sacr̄m
figuratū est in panibꝫ ꝓpositionis. j. Reg.
xxj. Quia sicut illi panes nō mistrabant̄
nisi a sacerdotibꝫ: ⁊ nō dabant̄ laicis ⁊ se-
cularibꝫ nisi ꝑrequisita puritate. Sic̄ ptꝫ
de dauid. cui abimelech nō ꝑus dedit ni-
si de ꝯtinentia req̇sisset. Sic istud sacr̄m
nō nisi a sacerdotibꝫ ministrat̄: ⁊ ꝯtinēti-
bus dat̄. Quinto istius sacramēti ꝟitatē
ꝓbat miracl'osa ośsio. ¶ Sūt autē
plura mirabilia ꝓbantia huiꝰ sacr̄i veri-
tatē. Primū est qđ accidit tēpe Gregorij.
vbi ꝓpter dubitationē cuiusdā femine ho-
stia versa est in cruentā carnē. Scđm est
de q̇dā rustico q̇ de ꝯsilio pbitonisse ho-
stiā ꝯseruauit in vase: q̇ cū post h̄ venisset
inuenit matrē puer̄ tenentē. Tertiū ē cū
q̇dā sacerdos rogasset in fide ꝯfirmari vi-
dit post ꝯsecrationē matrē cū puero in ho-
stia dicentē sibi. Ecce habes quē deside-
rasti. Itē Quartū cū q̇dā demoniacꝰ ad-
iuratus esset q̇d esset in hostia. Rn̄dit pa-
nis. postea fortius adiuratus dixit. panis
vite. panis angelor̄. vltimo dixit. deus ⁊
hō. in cuiꝰ noīe exiuit. Quintū miraculū
de sacerdote Egidio. q̇ cū postulasset sibi
reuelari naturā sacr̄i. vidit puerū ex ho-
stia factū ⁊ angelū dicentē sibi. Si xp̄m
videre placꝫ. deest tibi quō illi pectori cō-
iūgeris. deosculatus ē ⁊ tandē petiuit cō-
uerti in ꝑorē formā: qđ ⁊ factū est. Itē ve-
nerabilis Hugo infirmabat̄ ad mortē. cū
ꝓpt̄ vomitū frēs sibi corpus xp̄i negabāt
⁊ hostiā nō ꝯsecratā sibi dare vellent. Di-
cebat. Nō est iste deꝰ meus. Itē q̇dā iu-
deus vidit in eccl'ia cōmunicādo ꝓpl'm q̄-
si puer̄ diuidere xp̄ianis. Itē duo p̄sbyte-
ri venerūt ad domū cuiusdā dubitant̄ de
veritate sacr̄i. Cōtigit aūt ꝙ puer illiꝰ cu-
currit post vnū ad eccl'iam: ⁊ eo celebran-
te vidit puer sacerdotē q̄si vnū puerū co-
medisse. Currens igit̄ in domū. sub lecto
se abscondit. Req̇situs aūt a p̄re cur h̄ fa-
ceret. Rn̄dit. vidi illū sacerdotē q̇ h̄ nos
visitat in eccl'ia puerū comedisse: vnde ti-
meo ne me sil'iter comedat. Et hec ad p̄-
sens sufficiāt. Sexto veritatē huiꝰ sacr̄i
ꝓbat naturalis discursus rōnis. Dic̄ em̄
subtilis doctor ꝙ naturalis discursus di-
ctabat talē mutationē q̄ est in sacramēto
de ꝑfectiōe mūdi esse necessariā. Nam si-
cut fuit mutatio accidētis sine subiecto. si-
cut in aquis marath multū amaris: ſꝫ in
dulcedinē ꝯuersis: remanēte nihilominꝰ
aque substātia Itē fuit mutatio substātie
in substātiā cū mutatiōe accidētis: vt aq̄
in vinū in chana galilee. Iō necesse fuit
esse mutationē substantie sine mutatione
accidentis: eo ꝙ hic substātia panis mu-
tat̄ in substantiā corꝑis xp̄i: sed remanēt
accidētia. s. sapor idē. color. ⁊ sic de alijs.
Itē dictat ratio naturalis ꝑus hoīem eē
alendū cibo subtili ⁊ leui ꝙ̄ forti ⁊ valido
Sicut etiā dicit apl's. Lac vobis potum
dedi nō escā: ita debuit nobis xp̄s ꝑus da-
ri in h̄ sacr̄o sicut ꝑuulis ⁊ infantibꝫ: vt q̄-
si sugendo ipsius carnē sumeremꝰ. ⁊ tan-
dem in patria fortiorē ⁊ īmensum capere-
mus. Unde dicit Isidorus libro. j. de sū-
mo bono cap̄. xv. Sicut cibū fortem in-
fans inualidus capere nō pōt nisi a mr̄e
ꝑus editus in lactis succum vertatur: vt
quod in cibo nō potuit vti: sugēdo potet
in lacte ꝑ carnem. Ita ⁊ nos duꝫ essemus
infirmi ad ꝯspiciendam verbi eternitatē
factum est verbum ip̄m caro: vt enutriti
ꝑ carnē fortioresqꝫ effecti: cibum solidum
id est verbum diuinum patri coeternum
comtemplando vt angeli satiemur. Hec
Isidorus: D

Dixi secūdo ꝙ in ꝟbis ꝓpositis tangit̄ sumētiū h̄ sacr̄m suauitas saporosa: ꝑ quā istō
sacr̄m est a nobis accipiendū tāꝙ̄ mentis

nr̄e sanatiuū. cū d̄r. Qui mādūcat. Si-
cut eni dic̄ Bern̄. in li de amore dei. Ante
aduētū mediatoris oēs sens⁹ nr̄i langue-
bāt corpe emortuo ꝓpt vni⁹ sens⁹ defectū
scʒ ꝓpter gust⁹ absentiā sine cui⁹ āminicu
lo nec viuere corp⁹. nec sens⁹ vim viuaci-
tatis exercere potuerūt. Quicqd ei ad toti
us corpis spectat alimentū cūctis sensib⁹
ꝛ vniuerso corpi appone suppone circum-
pone. si sol⁹ gust⁹ deerit qd ꝓderit infun-
de auribꝫ. intrude naribꝫ ꝑ quāuis aliam
partē. obesse poterit nō ꝓdesse. Gustū au-
tē qdaʒ seq̄r saporis dulcedo quā in inte-
riori suo sētiēs aīa mō qdā singl'ari ꝛ cete
ris sēsibꝫ incōicabili q̄ suscipit cūcta diiu-
dicat discernit. sicqʒ oēs sens⁹ vegetat et
ꝯfirmat Hec ille. Ut ergo xp̄s gustū nr̄ʒ re
formare valeret. ꝛ vt hoi se suauē ōnderet
ac ꝑ h̄ ad maiorē sui dilectionē ꝓuocaret.
carnē assūptā ꝓposuit in eduliū. vt ꝑ cibū
carnis ad gustū inuitaremur deitatis. Ait
Hugo super glo. anglice ierarchie. Hinc
dic̄ vercellens̄ sup. j. c. Cāti. Nihil est qđ
tā gratā mētibꝫ p̄stet refectionē sic̄ panis
supsubstālis. Hec eni refectio nō fit ꝑ spe-
culū sed ꝑ diuine dulcedis exꝑientiā. Ju-
xta qd gust⁹ ꝛ tact⁹ nō exercet̄ ꝑ speculuʒ
sic̄ vis⁹ Sʒ q̄uis sit tāte suauitatis. tñ pa-
lato nō sano. i. hoi male disposito. pena ē
panis q̄ sano ē suauis. inq̄t Aug. vij. li. ꝯ
fes. suarū. Quia igit̄ nō oēs eq̄lit̄ mādu-
cant aut gustāt hunc cibū Jō de diuersis
modis mādūcādi breuiter ē sciēdū ¶ ſm
documentum apl'i. j. Corum. xj. Istud
sacr̄m pt sumi ꝛ manducari q̄tuor modis
Primo nō sacramētalit̄ nec sp̄ūalit̄. sic̄ il-
li q̄ speciebꝫ istis vtunt̄ sicut cōibꝫ cibis ad
satietatē ꝛ ebrietatē. De quibꝫ dic̄ Apl's.
Ali⁹ q̄dē esurit. ali⁹ ebri⁹ ē. Scd̄o mō nō
spiritualit̄ sed sacramētalit̄. sic̄ q̄ sumunt
cū peccato mortali. De q̄bꝫ dic̄ apl's ibi-
dē. Qui mādūcat ꝛ bibit indigne: re⁹ erit
corpis ꝛ sanguinis dn̄i. Ubi dicit Amb.
Re⁹ erit: id ē ac si xp̄m occidisset puniet̄.
Et de his d̄r in Ps̄. xxj. Mādūcauerunt
et adorauerūt omēs pigues terre. in ꝯspe
ctu ei⁹ cadent oēs q̄ descēdūt in t̄raʒ. ꝛ est
sens⁹ ſm Inno. Omēs pingues t̄re. i. ter-
rena dilgētes ꝛ subpbi mādūcauerūt cor-
p⁹ xp̄i sacramētalit̄: ꝛ adorauerūt exteri⁹
genua flectēdo. sed nec mādūcatio eis ꝓ-
fuit nec adoratio deo placuit. De mandu-
catiōe dic̄ apl's. Qui manducat indigne.
De adoratiōe Isa. j. Cū veniretis añ ꝯspe
ctū meuʒ q̄s q̄siuit hec de manibꝫ vr̄is. Et
seq̄tur. Man⁹ eni vr̄e plene sunt sāguine
i. pctō. ideo addit. In ꝯspectu ei⁹ cadēt.
id est peccabūt om̄s q̄ descēdūt in terraʒ.
scʒ terrena diligēdo. Uñ eoip̄o ꝙ tales ꝑ
sumūt accedere ad sacr̄m peccabūt. Ter-
tio mō mādūcāt q̄dā spiritualit̄ nō sacra
mentalit̄. sic̄ illi q̄ fide ꝛ deuotiōe ad istud
sacramētū desiderāt accedere existētes in
gratia. sed ꝓpt̄ aliq̄d impedimētū non p̄nt
ip̄m recipere. Quibꝫ dic̄ August. Crede ꝛ
mādūcasti. Et de his dic̄ in ps̄. xxj. Edēt
paupes ꝛ saturabunt̄. Qđ exponit Inno.
q̄rt⁹ de mādūcatiōe spirituali. Uñ sens⁹
est Edent. i. sp̄ūalit̄ comedēt. Et q̄d edēt
determīat Joh. vj. Panis quē ego dabo
caro mea est. Bene autē dicit edēt paupe
res: q2 nō comedūt eū spiritualit̄ nisi pau
peres. i. ꝯtēptores diuitiarū ꝛ hūiles. Qui
eni plus diligūt secl'mqʒ deū: nō comedūt
eū spiritual'r ad salutē. licʒ comedāt sacra
mentaliter ad damnationē suā. Uñ dicit
Aug⁹. Quid ē mādūcare nō h̄ solū scʒ in
sacro corpus xp̄i accipere. multi eni indi-
gne accipiūt: sʒ h̄ est mādūcare in ip̄o ma
nere. ꝛ ip̄m ī se manētē habere. ſm q̄d ip̄e
met dicit Joh. vj. Qui mādūcat carnem
meā ꝛc. ī me māet ꝛ ego in eo. Quē modū
mādūcādi clari⁹ deducēs beat⁹ Bern̄. di
cit. Mādūcare spiritualiter corp⁹ xp̄i est
passionis ꝛ redēptionis ei⁹ sacramēta at-
tēti⁹ colere ad sumēdū suauit̄ in ꝯsciā. et
ad recolēdū fidelit̄ ī mēoria. Quarto mo-
do quidā mādūcāt sacramētalit̄ ꝛ spiritu
alit̄. sicut illi q̄ cū debita p̄paratione ip̄m
ꝯ facto accipiūt. De quibꝫ dic̄ apl's. Pro
bet aūt seip̄m homo ꝛc. ¶ Sciēduʒ
autē ꝙ ad istud sacramētū fideles obligā
tur ſm q̄druplicē gradū. Quia aliq̄ p̄mo
obligāt̄ solū ad credēdū ꝛ amādum. sicut
illi q̄ sunt inter infideles. vbi nullo modo
possunt habere copiā. ꝛ tales sic saluant̄.
Quia ſm Hieronymū nemo ad impossi-
bile obligatur. Unde dic̄ Augu. ¶ De⁹
seruum pigrū nō dānaret: si ea que nullo
modo fieri poterant imperaret. Scd̄o ali
qui nō solum ad credendū ꝛ diligendum
sed etiā venerandū obligātur. sicut inter

fideles qlibet nō legitime īpeditus tenet in diebꝫ dñicis ad minus vt audiat missā qꝛ ad hoc obligat. Nam pceptū de sabbati obseruatione ad istū cultū est translatum Tertio aliqui nō solum ad venerandum sed etiā ad sumendū istud sacrm̄ obligantur. sicut oms pfecte etatis ad minus sel' in anno vt circa festū pasce. qꝛ tunc istud sacrm̄ fuit institutū. Quarto aliqui tenentur nō solum ad venerandū ꝛ sumendum sed etiā ad ꝯficiendū sicut oēs sacerdotes ꝛ pserti curati ꝛ tanto frequentius q̄to p plibꝫ obligant. Vñ dicit Greg. iiij. dia logoꝝ. Debemus itaqꝫ deo q̄tidiana lachrimaꝝ sacrificia q̄tidianis carnis ꝛ sā guinis eiꝰ hostijs imolare. Nota fm Augu. in li. de eccl'iastici dogmatibꝫ. de ꝯse. di. ij. Quotidie. Singulis aūt diebꝫ dñicis ꝛc. Tho. sup. iiij. di. vij. Si qs ex q̄tidiana sumptiōe noscit feruorē augeri ad deū ꝛ reuerētiā ad sacrm̄ nō minui. talis potest quotidie celebrare: Si autē sentit reuerentiā minui. feruorē nō multū augeri debet abstinere: vt cū maiori deuotione postea accedat. ꝛ sic quilibet est suo iudicio relinquēdus. Augꝰ. ad Januariū. Et Amb. lib. j. de sacramētis. Qui quotidie peccat quotidie debet sumere medicinaꝫ. de ꝯse. dis. ij. Si quotienscūqꝫ. Itē de cō se. di. ij. Non iste. vbi dꝫ. Accipe quotidie qd̄ quotidie tibi psit. Rñdeo. Oīa ista intelligunt ad p̄parationē animi in quo debet esse xp̄ianus. de ꝯse. di. ij. Ut quid Ex q̄ dicto ptꝫ fm Scotū. qꝛ existens in gratia indeuotus laudabiliter abstinet. nec est ꝯsiliū sanctoꝝ p hoc sacramētū excitare deuotionem. sed p alia scꝫ elemosynas.

F Sed nota an sacerdos peccat nō sacrificando q̄tidie. videt qꝛ sic: qꝛ p sacrm̄ tollunt pctā. j. q. j. Ipsi sacerdotes peccata populi comedūt. ꝛ eis iniūgitur vt semp assint ad altare. xxxj. dis. sacerdotibꝫ. Et qꝛ q̄tidie peccamus saltem peccatis sine qbꝫ hūana fragilitas nō potest ꝯsistere. debemus q̄tidiana celebrati one purgare. de ꝯse. dis. ij. iteratur. Rñdeo. Si ex hūilitate desistat nō peccat. si ꝓpter grauitatē pcti pteriti facit. di. v. ad eius. Si ex pigricia vel ex leuitate licet sentit se dignū. ꝛ sic hr̄et ꝯsciam: peccaret ꝯtra deū ꝛ p̄ximū. Qualiter ꝓ hospicium cordis sit p̄parandū tanto hospiti vt digne possit manducare spūaliter docet Hugo in lib. de p̄paratione cordis. c. j. Vñ hec p̄paratio in tribꝫ ꝯsistit. Primo vt hospiciū cordis mūdet qd̄ fit p timorē dñi Eccl. j. Timor dñi expellit pctm̄: ꝛ hoc fit mediāte ꝯfessiōe. Aia em̄ sua peccata cogscens ptimescit diuinū iudiciū ꝛ inde ꝯfitet Et hec ꝯfessio debet esse p̄meditata: ad silitudinē purgantis domū q̄ p̄us imundicias omes in vnū cumulū ꝯgregat anteqꝫ eos extra eijciat. Itē dꝫ esse p̄meditata ad silitudinē dispensatoris. q̄ p lapillos p̄us cōputat q̄ꝫ dño rōnem reddat. Debet em̄ attendere oīa bona nature. grē fortune. q̄bus vsus est. Itē debet esse p̄meditata ad similitudinē illius qui ingredit iudiciū q̄ p̄us p̄meditat anteqꝫ loquat corā iudice Sed sunt q̄dam q̄ imp̄meditati ꝛ indeliberati confitent. narrantes supficialiter. Sicut ancilla pigra lauat extra ollā ꝛ intus nō aduertit pinguedinē adustam. ꝛ sicut ancilla purgās domū colligit sordes in vnū locū ꝛ abscondit sub scamno. Tales sunt qui boni apparere volunt vel bona agūt sed peccare nō cessant ꝛ peccata abscondūt tacentes circūstantias. Secūdo p̄parat cordis hospiciū ornando domū cordis. Quod fit p veram pacificationē ꝯscientie. Ps. In pace factus est locꝰ eius. ꝛ hoc cū hō pacem habet cum vitijs. Tertio p̄parat custodiendo atriū cordis ne fur diabolus ingrediat suis machinationibus ꝛ furetur virtutes quas homo collegit. Unde salomon. Omni custodia custodi cor tuū. Bene dicit omni. nō vna scꝫ vt oēs sensus tuos bñ custodias. Qui sic p̄parauerit domū conscientie: dignus erit tanto hospite. ꝛ hic est qui digne mā ducat hunc panem. H

Dixi tertio Q in verbis p̄missis subiungitur digne sumentis vtilitas fructuosa p quam istud sacramentū nobis est glorie collatiuū. cum dicit. Uiuet ineternū. Hoc enim sacramētū est panis viuus: vt dicit Joh. vj. Unde confert vitā glie. licꝫ nō conferat vitam gratie. eo qꝛ requirit hominem existentē in gratia. Unde gratiā p̄mo nō donat sed eam augmentat. Et ideo dicit eucharistia q̄si bona grā: qꝛ pficit gratiā L

collatam. Uñ sicut cibꝰ corꝑalis hꝫ vitaꝫ
ꝯseruare in corpore. ita istud sacr̃m: cũ sit
cibꝰ anime habet ꝯseruare gr̃am q̃ est vi-
ta aïe. Joh. vj. Nisi manducaueritis ⁊c.
nõ habebitis vitam in vobis. Conseruat
ergo in vita gratie ⁊ ꝑducit ad vitã gl'ie.
qꝛ si q̃s manducauerit ex hoc pane viuet
in eternũ. Uñ hic est panis vite ad intelli
gentiã p̃ñtis dignatiõis. lignũ vite ad p-
uidentiaꝫ future tẽtationis. liber vite ad
mẽoriã exhibite dilectionis. In eo ꝙ est
cibꝰ vite reficit ꝯditionis humane natu-
re amaritudinẽ: qꝛ lignũ vite. perpetuat ꝯ
breuitatẽ: quia liber vite. erudit ⁊ fit reme
diũ ꝯtra iniq̃tatẽ. De ꝑmo dicit̃ Ecci. xv.
Cibauit illũ pane vite ⁊ intellectus. Be-
ne dicit ⁊ intellectus. eo ꝙ hõ debet intel
ligere spũaliter ea q̃ dicunt̃ de hoc sacr̃o.
Sic ꝙ ꝑ istud sacr̃m habemus vitaꝫ spi
ritualem. Uñ saluator. Uerba que locu-
tus sum vobis spũs ⁊ vita sunt Joh. vj.
De secũdo de ligno vite Prouerb. iiij. Fru
ctus iusti lignũ vite. vnde sicut mors in-
trauit ꝑ lignũ. ita vita inuenta est ꝑ lignũ
crucis in q̃ corpus christi pependit ⁊ vitã
nobis reparauit. De tertio scꝫ de ligno vi
te Apoc. xx. Apertus est liber vite. Certe
hodie aperit̃ ⁊ quotidie oĩbꝰ in q̃ quilibet
docet̃ q̃ntũ xp̃s nos dilexit. q̃ nobis sic se
ip̃m dedit in cibũ tp̃alr̃ ⁊ seruat in p̃miuꝫ
eternaliter. Sũt aũt plures vtilitates cõ
seq̃ntes digne manducantibꝰ. Prima est
spũalis mentis repletio. Prouer. xiij. Ju
stus comedit ⁊ replet aïam suã. Scd̃a est
familiaris dei inhabitatio Joh. vj. Qui
mãducat meã carnem in me manet ⁊ ego
in eo. Tertia est gl'iosa corporis resurre-
ctio Joh. vj. Qui manducat meaꝫ carnẽ
⁊c. ⁊ ego resuscitabo eũ in nouissimo die.
Quarta est vite eterne adeptio: vt hic dr̃.
Uiuet in eternũ. Et ꝑ oppositũ est de indi
gne sumentibꝰ quos sequit̃ multiplex dã-
nũ. Primũ est periculũ mortalis culpe Le
uit. xxij. Homo q̃ accesserit de stirpe vr̃a
ad ea que consecrata sunt in quo est imũ-
dicia: peribit de populo. Secũdum ẽ cri-
men lese maiestatis. j. Corint. xj. Qui mã
ducat indigne reus erit corporis ⁊ san. ⁊c
Tertiũ est spiritualis satietatis carentia.
Aggei. j. Comedistis ⁊ nõ estis saturati.
Michee. vj. Comedes ⁊ nõ saturaberis

Quartum est damnatio eterne mortis: vt
ptꝫ. j. Corinth. xj. Judiciũ sibi mãducat
⁊c. Ut igit̃ hec damna caueant̃ ⁊ vtilita-
tes ꝯsequant̃: plura sunt necessaria. Pri-
mo fides cũ qua accedendũ est Exod. xij
Omnis alienigena non comedet ex agno.
Scd̃o cũ charitate. Cant. j. Comedite ⁊
bibite amici. Tertio cum humilitatis sim
plicitate Prouerb. ix. Si quis est paruu
lus veniat ad me. ⁊ insipientibꝰ locutus ẽ
Comedite panẽ meũ ⁊ bibite vinũ quod
miscui vobis. Quarto cum metu ⁊ terro-
re Thobie. ij. Panẽ suũ cũ luctu ⁊ tremo
re comedebat. Quinto cũ prauoꝝ motuũ
restrictiõe Exo. xij. Renes vestros accin
get̃. Sexto cũ ꝯscie discussiõe. j. Corint.
xj. Probet aũt seip̃m hõ. Septimo cum
amaritudine ꝯtritionis Exod. xij. Cũ la
ctucis agrestibꝰ. Octauo cũ amotiõe ꝯcu
piscentie carnalis. Exo. xij. Seruus oïs
empticius circũcidet̃ ⁊ sic comedet. No-
no cũ suspirijs clamoris. Job. iij. Anteq̃
comedã suspiro. Decimo cũ vite sanctita
te. Unđ Nũeri. xj. Sanctificamini cras
comedet̃ carnes. Undecio cũ gr̃arũ acti-
one. Ps̃. Comedent ⁊ saturabunt̃ ⁊ lau-
dabũt dñm. Duodecimo cũ mandatorũ
diuinoꝝ obseruatione Esa. lv. Audite au
dientes me ⁊ comedite bonum: ⁊ delecta
bitur in crassitudine anima vestra. Bea-
tus q̃ sic manducat hũc panem. Nam ta
lis viuet vita gratie in p̃senti ⁊ vita gl'ie
in futuro. Ad quam nos perducat auctor
vite xp̃s dñs noster q̃ est per secula bene-
dictus. Amen.

Dñica ꝑma post trinitatis. I.
Sermo. LXXXIIII.

Homo quidã erat
diues ⁊ induebat̃ purpura ⁊ bys
so ⁊ epulabat̃ quotidie splẽdide
Luce. xvj. Si diligenter considerare ve-
limus fratres charissimi mundane glorie
vanam excellentiam necnon opulentiaꝝ
q̃bus diuites peccatores ⁊ abundantes
in seculo. affluunt miserabilẽ in seipso co
piam. Reuera nihil est de quo eis electi
dei existentes tam pauperes tam viles tã
abiecti q̃ꝫ despecti inuideant. eo ꝙ tota il
loꝝ gloria in ignominia ⁊ abundantia in

defectum ppetuū. z istorꝫ paupertas z vilitas in ppetuū gaudiū z ꝯsolationē eternam conuerti nō dubitat. Sicut ptꝫ hic in duobꝫ hoībꝫ diuite z Lazaro. Illaꝫ em̄ gl'iam z copiam diuitiarꝫ nō nisi labor et afflictio spūs in p̄senti. Eccl'es. j. z in futuro dolor acerbissimus z perpetuus cruciatus comitat. Sicut patꝫ in diuite isto de q̄ mō canit euāgeliū. Vere ergo bene dixit q̄ vanitas vanitatū z oīa vanitas q̄ sub sole sunt. Eccl'es. j. Et quō rogo nō vanitas. cū vt dr̄ in Ps. Dormierūt somnū suū. z nihil inuenerūt oēs viri diuitiarꝫ in manibꝫ suis. Unde damnati hodie ꝯquerunt ꝯtra seip̄os. dicentes illud Sapie. v. c. Quid ꝓfuit nobis superbia aut diuitiarꝫ iactantia: quid contulit nobis. Et certe facilis est responsio q̄ nihil ꝓfuit sed obfuit. vt dicit Holgoth ibidē. Cuius rō ibidem sequit. Transierūt oīa velut vmbra. z tanq̄ nuncius p̄currens z tanq̄ nauis que ptransit fluctuantē aquā cuius cum p̄terierit nō est vestigium inuenire neq̄ semitam carine illius in fluctibꝫ Ubi patꝫ quō dānati cōparant tpalē felicitatem vmbre ꝓpter eius breuitatem: qr moto homine statim vmbra mouet z anihilat. sic felicitas humana mortuo hoīe statim desinit Job. xxvij. Diues cum dormierit nihil secum afferet. Secūdo comparat nuncio p̄currenti. licet em̄ oīs nūcius habeat festinare. ille tamen maxime q̄ p̄cedit dn̄m suū p hospicio suo z cibo p̄parando. z ideo felicitas mūdana nō cōparat cuiq̄ nūcio sed cursori velocissimo qui p̄cedit dn̄m suum. Job. ix. Dies mei velociores cursore transierūt. z non viderūt bonū scꝫ eternum. licꝫ tempalia bona viderūt ad tempus. Unde dicitur isti diuiti. Recepisti bona. Tertio comparatur naui transeunti per mare. z quo ad hoc dicit tanq̄ nauis que ptransit fluctuantē aquā. cuius cū ptransierit non est semitā inuenire neq̄ vestigiū in fluctibus. Sic est de vita hoīm mūdialium que nullā relinquit memoriā transactis pauc' annis. Et hoc est verū. Plures em̄ nobiles transierūt z perierunt q̄ habeant in memoria siue p scripturā siue p memorialia quecūq̄. Unde z iste diues licet fuit famosissimus in seculo tam ex p̄diis z possessionibus: qr diues in censibꝫ tā ex operiment' z vestibꝫ. qr induebat purpura z bysso q̄ etiā ex ferculis z victualibꝫ: qr epulabat q̄tidie splendide. tn̄ nulla ipsius habetur mēoria. eo q̄ nec nomen suū hic dr̄ nec genealogia parentum describit. nec qd̄ oīm potissimū est p̄miū virtutis z ꝓbitatis: sꝫ potius vitiorꝫ demeritū pena z tormentū recitat. Vera ergo est illa sententia Psalmiste. qr tm̄ in mēoria erit iustus. vt patꝫ hic de Lazaro. Reproborꝫ vero mēoria pibit cū sonitu. Sicut patet hic de diuite. cuius mēoria in pessimo recordio singulis annis recolitur. vita sua enormis z mors pessima recitat: vt dicit in themate. Homo q̄dā erat diues. In q̄bꝫ verbis tria de istius diuit' vita reproba z nephanda ꝓponūt sm̄ q̄ triplici vicio tota illius etas deformata ostendit. z nobis in exemplū z cautelā fugiendi declarat. Primo itaq̄ describit status huius diuit' tanq̄ supbꝫ z inflatus. qr supfluus in censibꝫ. Cū dr̄. diues erat q̄dam. Secūdo status huius diuitis describit vt vaneglo'iosus z pompaticus. qr vanus z curiosus in vestibꝫ. cum additur. Et induebatur purpura z bysso Tertio describit status huius diuitis vt gulosus z repletus: qr vorax z epulosus. cum subdit. Et epulabatur quotidie splēdide. Et in his omnibus tacite reprehenditur vt impius z imisericors respectu ꝓximi. Cum dicit q̄ erat sibiipsi tm̄ diues. solus induebat z nō induebat aliquem. Solus epulabatur z non reficiebat pauperem: scꝫ Lazarum.

A

Dixi primo q̄ p̄mo describit status huius diuitis vt supbꝫ z inflatus: quia supfluus in censibꝫ. Cū dicit diues. Circa qd̄ sciendū q̄ sm̄ beatū Bern. in libro de consideratione. aurū z argentū z cetera hmōi: que diuites habent p censibꝫ eorꝫ. quantū ad animi bonū spectant. nec bona sunt nec mala. vsus tamen borꝫ bonus. abusio mala. solicitudo peior. questus turpior. Hec Bern. Hinc est q̄ dicit Ambro. lib. viij. sup Lucam. Diuites crimen habent. non in facultatibꝫ sed in his qr vti nesciūt. Et subdit. Nam diuitie vt impedimēta sunt iprobis: ita bonis sunt adiuuamēta. Hec ille. Nihil ḡ in diuite repbendit plus nisi

diuitiaꝝ abusus. qui maxime fit principaliter per superbiam. Propter quod dicit Aug. super Ps. lxviij. quod diuites intelliguntur superbi in scripturis. Nam qui habet multas facultates pecuniaꝝ si in eis non extollitur pauper est. Et modo si non habeat aliquid. et cupiat et inflet. inter diuites reprobos eum computat deus: quia diuites et pauperes i corde interrogat deus non in archa aut in domo. Hec Aug. Et quibus oibus ego infero primo quod possessio diuitiaꝝ secundum se illicita non est: si ordo rationis seruetur. Ad quod secundum Tho. lib. iij. contra gentiles. ca. cxxv. primo requiritur: quod iuste possideat que habet. Secundo quod in eis finem non constituat. Tertio quod ipsis debito modo vtatur scilicet ad suam et ad alioꝝ vtilitatem. Unde apostolus. diuites non condemnat: sed eis certam regulam vtendi diuitijs tradidit. dicens. j. Thimo. vj. Diuitibus huius seculi precipe non sublime sapere nec sperare in incerto diuitiaꝝ. bene agere. facile tribuere. communicare et thesaurizare sibi fundamentum bonum in futurum. Unde patet quod diuitie stant cum beatitudine vie: quia nec spem nec charitatem nec fidem excludunt Ideo dicitur. Eccli. xxxj. Beatus diues sine macula qui post aurum non abijt nec sperauit in thesauris pecunie. imo dico quod diuitie sunt necessarie ad beatitudinem. Nam secundum Thomam vbi supra cap. xxxj. Tam virtutes vite actiue quam contemplatiue diuitijs indigent. sed differenter: quia contemplatiue ad solam sustentationem nature. Sed virtutes actiue ad hoc et ad subueniendum alijs cum quibus conuiuendum est. verumtamen contemplatiua in hoc perfectior est. quia paucioribus indiget. j. Thimo. vj. Habentes alimenta et quibus tegamur his contenti simus. Sed vt habeamus materie huius latiorem tractatum ad inueniendum veras diuitias. videamus de multiplici genere diuitiaꝝ. Est igitur triplex genus diuitiaꝝ. Nam quedam sunt diuitie temporales et periculose. Alie sunt spirituales et virtuose. Tertie sunt eternales et gloriose. Prime sunt rationabiliter paruipendende. Secunde laudabiliter exercende. Tertie ineffabiliter appetende. Prime diuitie sunt periculose: quia repellunt veritatem a cognitione. securitatem ab estimatione. tertio puritatem ab affectione. Primo repellunt veritatem a cognitione. Diuites enim nec possunt habere veram cognitionem dei nec sui nec proximi. Primo non habent cognitionem dei. Quia Math. xiij. dicitur. Fallacia diuitiaꝝ suffocat verbum. et sine fructu efficitur In cuius figura regibus diuitibus angelus domini apparuit in somnis. sed pauperibus pastoribus in vigilia perfecte se ostendit. in signum quod pauperes de eo clariorem habent noticiam quam diuites. Unde Lu. xix. dicitur. Zacheus qui fuit princeps publicanoꝝ et diues et tamen statura pusillus erat: et non poterat pre turba videre iesum donec in arborem ascendit. Sic diuitijs constipati et familia multa circundati sunt paruuli in statura virtutum. et comprimuntur solicitudinibus et pluribus negocioꝝ et officioꝝ: ita quod eis non vacat tempus ad cogitandum de deo nisi valde raro. forte semel vix in anno in quadragesima vel in pasca arborem penitentie conscendunt vt iesum videant aut deuote inuitent in domum suam. Et ideo diuitie sunt pulueres excecantes oculos spirituales. Unde cuidam diuiti dicitur Apoc. iij. dicis quod diues sum et nullius egeo. et nescis quia miser es et miserabilis et pauper et cecus et nudus. Item secundo non habent noticiam sui. propter duo impedimenta. propter vera dicentium raritatem. et propter adulatiuam falsitatem. De primo dicit Seneca. Monstrabo tibi quid omnia possidentibus desit. Deest enim eis qui dicat veritatem. De secundo patet: quia tot sunt adulatores diuitum de familijs de amicis de vicinis de extraneis quod proprios defectus non possunt aduertere Eccli. xiij. Diuiti decepto multi recuperatores. locutus est superba. et iustificauerunt illum. Diues locutus est. et omnes tacuerunt. et verbum illius vsque ad nubes perducent. Tercio non habent cognitionem de proximo quia nesciunt qui sunt eoꝝ amici. qui hostes Unde Seneca de remedijs fortuitoꝝ. Iste quem tu dominum pecunie estimas. loculos habet. ignoras an auarus an prodigus sit. Si auarus non habet Si prodigus non habebit. Iste quem tu admirantibus cunctis felicem credis. sepe dolet. sepe suspirat. multi illum comitantur. mel musce sequuntur. cadauera lupi. frumenta formice. predam sequitur ista turba non hominem. Et ideo bene deducit Boecius. ij. de consolatione prosa. viij. Quod aduersa fortuna plus prodest quam prospera. Illa semper spem felicitatis cum

videt͛ blanda mentit͛. hec semꝑ vera ē cuz
se instabilē mutatione demonstrat. Illa
fallit. hec instruit. Sic ergo diuitie repel
lūt veritatē a cognitione. securitatem ab
estimatiōe. diuites em̄ sunt semꝑ in timo-
re ꝑdendi pecuniā. terras ꝛ thesaurū. ꝛ cū
sunt. sine securitate sunt. ꝛ ꝑ ꝯñs sine in-
trinseca iocūditate. Unde Aug. vj. ꝯfess.
narrat ꝙ transiens ꝑ quendā vicū: vidit
pauperē mendicū iocantem: ꝛ innuit lo-
quens ad socios. Omībꝫ inquit conatibꝫ
quibus laboramus nihil aliud vellemus
nisi ad securā leticiā ꝑuenire: quo nos iste
mendicus p̄cessit. Et sequit͛. Iste letabat͛
ego anxius eram. Ille securus. ego trepi-
dus. Et ideo notāter in suo cantico dixit
beata virgo Luc. ij. Esurientes impleuit
bonis: ꝛ diuites dimisit inanes. Istud ei
ē qd̄ apparet esse repletū: ꝛ tñ ē vacuū ita
diuites vident͛ exterius sine solicitudine.
ꝛ tamen interius sunt pleni tristicia ꝛ ti-
more. Tertio repellūt vnitatem ab affecti
one. Causant em̄ inuidias ꝛ turbationes
ꝛ bella brigas ꝛ discordias moꝝ. Unde
Jaco. iiij. dr̄. Unde bella ꝛ lites in vobis
nōne ex ꝯcupiscētijs vr̄is. vbi dicit Glo.
ordina. Qui em̄ cupit p̄ferri ꝛ tēporalibꝫ
abundare odit: inuidet: occidit. Istud bñ
patet Genes. xiij. de Abraam ꝛ loth con-
sanguineo suo. de quibꝫ dicit͛. Erat eoꝝ
substantia multa ꝛ nō poterant habitare
cōmunit͛. Ecce diuisio fraterne vnitatꝭ ꝛ
charitatis. Unde ꝓpter meū ꝛ tuū fit bel-
lum. dicit Seneca. B Secūde diui
tie sunt spūales ꝛ virtuose. ꝛ he sunt grē ꝛ
oꝑationes virtutū. ꝛ boni mores. Unde
dicit Grego. Omelia. xij. suꝑ illud. Exijt
q̇ semiat. Sole diuitie vere sunt que nos
virtutibꝫ diuites efficiunt. Et sequit͛. Si
ergo fratres diuites esse cupitis. veras di
uitias adamate. De his diuitijs Esa. xxx
iij. Diuitie salutis sapientia ꝛ scīa. Pro-
uerbioꝝ. x. Benedictio dñi diuites facit.
Et Sapie. viij. Et si diuitie appetant͛ in
vita: qd̄ sapientia locupletius. Sunt au
tem iste diuitie multiformes. Prime recte
credulitatis Jaco. ij. Nonne deus elegit
pauperes in h̄ mūdo. diuites in fide ꝛ he
redes regni qd̄ repromisit diligentibꝫ se.
Secūde sunt bone oꝑationis. j. Thimo.
vlti. Diuitibꝫ huius seculi p̄cipe nō subli
me sapere bñ agere. diuites fieri in bonis
oꝑibꝫ. Tertie sūt diuitie sancte ꝯtēplatio-
nis Esa. xxxiij. Diuitie salutꝭ sapīa. i. sapi
da scia. que habet͛ in illis q̇ gustāt ꝙtidie.
qm̄ suauis est dñs. Et iste sūt nobilissime
diuitie. Uñ de aīa ꝯtēplatiua dr̄. Multe
filie regū ꝯgregauerūt diuitias. scꝫ in vi-
ta actiua. tu suꝑgressa es vniuersas. Pro
uerb. vlti. C Tertie diuitie sunt eter
nales ꝛ gl'iose. In istis est perpetuitas si-
ne transitione. securitas sine fatigatione.
iocūditas sine defectione. De q̇bꝫ in Ps.
Gl'ia ꝛ diuitie in domo eius. Et iterum.
Spera in dño ꝛ fac bonitatē: ꝛ pasceris
in diuitijs ei⁹ Iste diuitie sunt incorrupti
biles. Math. vj. Thesaurizate vob̄ the-
sauros in celo. vbi nec erugo nec tinea de
molit͛. Sunt etiam iste diuitie multū glo
riose Prouerb. viij. Mecū sunt diuitie et
gloria. Sunt insuꝑ deliciose. qꝛ benedi-
ctio dñi diuites facit: ꝛ non sociabit͛ illis
afflictio. Quia ergo diues iste d̄ quo hic:
nō aduertebat diuitias spūales ꝛ eterna-
les. ideo transiuit ad inopias ꝛ afflictio-
nes infernales. Sic em̄ accidet om̄ibꝫ di
uitias spūales ꝛ eternales nō curantibꝫ ꝛ
diuitias tꝑales amantibus. Prouerb. xj.
Qui ꝯfidit in diuitijs corruet in eis. Pro
pter qd̄ Salomon paruipendens huius-
modi diuitias de se dicit Sapie. viij. Di
uitias nihl esse dixi in compatione illius
scꝫ vite eterne. Et bene appellat diuitias
nihil fm̄ Holgoth. quia p eis se homīes
anhilant irritando ꝛ insidiando machi-
nando ꝛ bellando vt dictum est. Secun
do qꝛ in maxima necessitate nō iuuant. s.
in morte ꝛ in iudicio quādo homo maxīe
indiget. quia tunc suū dñm derelinquent
Job. xxvij. Diues cum dormierit nihil se
cum affert. aperiet oculos suos ꝛ nihil in
ueniet. Tertio quia nūq̄ satiant animā.
nec mirū: quia omnia terrena vacua Hie
remie. iiij. Aspexi terrā ꝛ ecce vacua erat
ꝛ nihil. Unde stultissimus est diues hui⁹
seculi qui p nihilo habet terram desidera
bilē regni celestis ꝛ adheret huic vacuo ꝛ
nihili. Propter qd̄ ꝓpheta vocat diuitias
cisternas dissipatas que continere nō va
lent aquas. Hieremie. ij. cap̄. Foderunt
sibi cisternas dissipatas que continere nō
valent aquas. q. di. Laborauerūt p diui-

tijs ⁊ voluptatibꝫ:ꝙ tpe mortis quasi tpe
estatis:cū essent magis necessarie exicca-
te sunt ⁊ ambulate sunt. Istam cisternam
ꝑdiderat iste diues in estate. quā copiosā
habuit in hyeme hu⁹ vite. ꝙ positus in
igne infernali nō potuit vnā guttā aque
īpetrare. vere ex ħ ꝯuincit ꝙ diuitie nihil
sunt:quia ꝓ omībꝫ p̄ciosissimis rebꝫ toti⁹
mūdi quas iste habuit in auro ⁊ argento
gēmis ⁊ lapidibꝫ equis vestibꝫ edificijs ⁊
possessionibꝫ nō potuit emere vnam gut-
tam aque in vita futura.

Dixi secūdo ꝙ status hu⁹ diuitis describi
tur vt vane gl'iosus ⁊ pompaticus:qꝛ va
nus ⁊ curiosus in vestibus. Cum dicitur
Induebatur purpura ⁊ bysso. In quo no
tatur istius diuitis lascivia. delicatus eñ
ornatus indicat mentis lasciuiam. Eccle
siasti. xix. Amictus hominis ⁊ risus den
tiū ⁊ ingressus hominis satis nūciant de
illo. Unde Seneca ep'la. lxxxix. Omniū
rex si obseruentur indicia. sic eñ argumē
tum morum ex minimis solet capi. Et se-
quitur. Impudicum hominē ⁊ incessus
ostendit ⁊ manus mota. ⁊ interdum vnū
responsum. Hec ille. Circa qd̓ sciendū
ꝙ iste diues rep̄hendit de duobꝫ scꝫ de ab
usu vestium quo ad exteriorem ostentatio
nem:que erat pompatica. quod denotat
purpura qui ē color regij apparatus:vt di
cit Beda. Secūdo quo ad interiorez de
lectatiōem:que erat lasciuia. quod deno-
tat byssus:quo vtebat̃ ꝓpter molliciē car-
nis in camisijs. quoꝝ vtrūqꝫ damnabile
est. eo ꝙ vestimenta hominis debent esse
sic ꝑata vt nihil desit honestati ⁊ necessi
tati. nihil accidat nitori. Ait Amb. libro
p̄mo de officijs. Unde in signū huius p̄
mis parentibꝫ fecit deus perizomata post
peccatū. Superbꝫ igitur est homo:vt di-
cit Inno. iij. libro de vilitate humane cō-
ditionis:qui vt magnificus videatur sa-
tagit vestiri duplicibꝫ:indui mollibꝫ:p̄ci-
osis ornari. Sed quid est homo p̄ciosis
ornatus nisi sepulchꝝ foris dealbatū. in-
tus autem plenuꝫ spurcicia. Jacinctus ⁊
purpura coccus ⁊ byssus ī luto putrescūt
aurū ⁊ argentū ⁊ gēme in luto sordescūt.
dignitas ⁊ potestas male iacent in pulue
re. honor ⁊ gloria male sedent in cinere.

Quid ergo supbe philateria tua dilatas.
⁊ magnificas fimbrias. diues ille qui in-
duebat̃ purpura ⁊ bysso:sepultus ē in in-
ferno. Dina filia Jacob patriarche anqꝫ
egrederet̃:vt ait Josephus vt emeret or-
namenta mulieꝝ cōprouincialium virgo
permansit. cū autē exiuit sichen filius re-
gis eā violenter oppressit Gen̄. Holofer-
nes ꝙ sedebat in canopeo. i. linthiamine
seu velo quod ex purpura auro ⁊ smara-
gdo ⁊ lapidibꝫ p̄ciosis intextum erat iu-
gulatus est a Judith. que cum prius vte
retur cilicio tunc ornamentū iocūditatis
assumpsit. vt habet̃ Judith. Audi g̊ sup
hoc consilium sapientis:qui dicit. In ve
stitu ne glorieris vnqꝫ. Cuius ratio est:qꝛ
talis gloria est multū vanissima: eo ꝙ est
diuine operationi contraria. p̄sertim illis
qui corpus suum figmētis coloꝝ colorāt
vel potius decolorant. cū tamen natural'
color eis sufficiat. vnde isti videnť cōtem
nere dei creaturā naturalē: ⁊ ꝓpriā supdu
cere quasi meliorē. Contra quos dicit In
no. vbi supra. Artificialis spēs supducit̃
⁊ facies obducit̃ naturalis tanqꝫ hois ar
tificiuꝫ artem superet creatoris. Non sic.
nō sic. Considerate inquit lilia agri quō
crescunt nō laborant neqꝫ nent. Dico aūt
vobis qm̄ neqꝫ Salomon in omī gloria
sua fuit coopertus sicut vnuꝫ ex istis. Ab
sit vt adulterinus color comparabilis sit
natiuo:quoniā cum facies adulterina fu-
catur. os ab horribili fetore corrumpitur.
vniuersa vanitas omnis homo. Quid eñ
vanius qꝫ pectere crines. planare cesari-
em. pingere genas. vngere faciem. ꝓduce
re supcilia. quādoquidem vana est gloria
⁊ vana pulchritudo. Prouerb. vlti. Om-
nis eñ caro fenum. ⁊ omnis gloria quasi
flos feni. quoniā tanqꝫ flos velociter are-
scent. ⁊ sicut olera herbarū cito decident.
Hec Innocen. Contra hos loquitur do-
minus per prophetam Esaie. iij. Pro eo
ꝙ eleuate sunt filie syon. ⁊ ambulauerūt
extento collo ⁊ nutibus oculoꝝ ibant. de-
caluabit dominus verticem filiaruꝫ syon
⁊ crinem earum nudabit. In die illa aufe
ret dominus ornamenta calciamentoruꝫ
⁊ torques ⁊ monilia ⁊ armillas. ornamen
ta armorum. ⁊ mitras. scilicet capituꝫ. di-
scriminalia. ornamēta criniū. ⁊ perichcli-

des z murenulas q̄ auri z argenti texunt virgis. anulos z gēmas in fronte pendentes: z mutatoria. id est vestimenta festiua. z pallia z linthiamina z acus z specula. Alij libri habent et spicula. Et sunt instrumenta quibꝫ purgant dentes vel vngues: z sindones. i. linthiamina. z vittas id est pepla. z teristra. i. pallia que fiunt ex subtili lino. Et sequitur. Et erit p suaui odore fetor. z p zona funiculus. z p crispāti cirne caluicium. z p fascia pectorali cilicium. Et ita ſm Innocē. p culpa reddet similis pena: vt in eo puniant in quo peccauerūt Sapientie. xj. Sed quid prosūt hec omnia cum homines adinuenientes excusationes in peccatis liberrime peccāt in delicijs vestimentoꝝ z ornatu adulterino. Quidam em̄ dicunt excusantes eorū pompam. Dñe reuerende z pater dilecte. Ego non libenter ita incederem. sed propter homines ita facio ne contemptibilior ceteris sim. Scitis em̄ quia mundus ista requirit. Nonne legistis de quodam philosopho. qui in habitu ↄtemptibili veniens ad aulā pncipis fuit repulsus. post q̄ autem assumpto solenni habitu rediit. fuit honorifice susceptus. Sic timeo ne mihi accidat similiter. Sed. O paup homo quisq̄s ita cogitas nōne audis quid Apostolus de se loquitur. Si adhuc hominibꝫ placerem. seruus christi nō essem. Nonne hos quos despicit mūdus. in futuro iudicio pclaros facere pmittit z nobiles christus: vt dicit glosa sup illud Jacobi. ij. Pauperes elegit de⁹. Quid ergo fauore hoīm vestimenta tibi pciosissime comparas. z vtinam nō de vsuris aut malis lucris. de falsis mensuris. ponderibus iniustis z fraudibꝫ iniquis. in emptione z venditione. O christiane q̄d dicis. oportet me similem esse alijs vicinis in ciuitate in vestimentis. Certe bene dicis dū vis esse similis primo. vtinam solum in bono vtinam iuste z licite acquireres bona z p eis comparares vestimenta vt similis primo fieres. vtinam nō excederes vicinū tuū abundantiorem z ditiorem te. q̄ plus habet de iusto labore suo aut de patrimonio proprio. Certe vidi qđ sine lachrymis nō est dicendum miseram quādoqꝫ feminam sutoris aut fabri vxorem z qđ peius est penesticam melius z ditius z pciosius incedere q̄ burgensem. pconsulis vxorem vbi est ergo verbū coꝝ qui dicūt. volo esse similis vicino. O verbū mendax. Tales ↄfūdit beatus Petrus. j. Petri. iij. dicēs Non sit exterius mulieꝝ capillatura aut circūdatio auri aut indumenti vestimentoꝝ cultus: sed qui absconditus est homo cordis in icorruptibilitate z q̄eti z modesti spiritus qui est in conspectu dei locuples. Sic em̄ aliquando: scꝫ ante temp⁹ gratie. ſm Interlineare. sancte mulieres sperantes in deo ornabant se. Interlinearis. nō ornatu vestiū: subiecte. ꝓprijs viris vbi dicit Cipanus in glosa ordina. Serico z purpura indute. christū induere non possunt. Auro z margaritis z monilibus adornate. ornamenta cordis z pectoris pdiderunt. Hec ibi. Quod dictum intelligẽ de illis qui causa fastus pompe superbie aut vane glorie se ornant aut vt alijs placeant z ad pctm̄ trahant. E

Ex quo infero q͂ mulieres aut viri ornantes se vltra ꝓprium statū. scilicet quia nec coꝝ status. puta officiū aut dignitas ista requirit. nec substantia iusta sufficit ornantes se. sunt in statu dānationis. patet. quia ista pcedūt de vana glīa. Certe magnū signū vane glīe existentē in statu subiectionis aut ſuitutis aut alias in artificio vel officio despecto z ↄtēptibili aut sordido velle apparere silem digniori. honestiori. ditiori. potentiori. aut in officio seu dignitate plationis ↄstituto. cū dicat aplus. Ambulate vocatiōe q̄ vocati estis Seruus vocatus es. non sit tibi cure. j. Coꝝ. vij. q. d. nō cures velle apparere alit q̄ ſuus. Sunt alij q̄ dicūt. Dñe mi. ex q̄ nobilitas mea aut dignitas hoc requirit oportet me vestem pciosam deferre. Ego em̄ sum pnceps. Ego sum miles aut baro oportet me deferre aurū z argentū z purpurā. Ego sum talis dignitarius. iudex. capitaneus vel officialis pncipis. Ego ciuis. consul. oportet me vltra simplicem ribaldū incedere. Ego nobilis oportet me vltra simplicē ciuem vestiri. Quisq̄s ista dicis: bñ dicꝭ. dūmō supbiā in vestitu nō q̄ras. z ꝓpriū tuū officiū in q̄ es exequaris iuste. Si em̄ pnceps es sicut vis apparere pnceps in vestimēto. sic appareas i tuo

iusto iudicio sentiant ꝑncipatū tuū male
factores. rebelles. viduaꝝ oppressores. ca
lumniatores. ꝑdones viaꝝ. latrons ꝛ spo
liatores. Tunc em̄ melius apparebis. me
lius claresces. si que sunt ꝑncipis cogita
bis adimplere. tunc remoti⁹ fama tua vo
labit ꝙ̄ vestis resplendere possit. Deferas
in noīe dn̄i vestem tuo statui cōgruā: sed
facias iusticiam ꝛ iudiciū iniuriā patien-
tibꝫ. que te ꝑclarissimū faciet. vt dicit᷑. v.
Ethicoꝝ. nō es intitulatus in merito tuo
a ꝑclaritate vestiū: sed iusticie ꝛ virtutū
Siliter si es miles deferas aurū in noīe
christi ꝛ vestem tuo statui ꝯgruam. sed re
corderis officij tui: vt illud debite exequa
ris. ne aurū in ꝯfusionē tuā deferas ꝛ per
ditionē. Nam sicut dicit Jo̅hes galensis
in suo cōmuniloquio dis. ix. parte media
cap̄. iij. Consuetudo fuit antiqua vt ipsa
die qua quis militari cingulo decorabat᷑
eccl'iam solēniter adire debuit. gladioq́
sup altari posito ꝛ oblato quasi celebri ꝓ-
fessione ꝛ voto seip̄m obsequio altaris de
uouebat: ꝛ gladij sui. i. officij sui continui
deo spondebat famulatū. Ex quo igit᷑ gla
dium suum obtulit altari: ꝛ de altari rece
pit. vouitq́ seruire ecclesie ꝓtegendo eaꝫ.
certe nō debet militare nisi ad ecclesie ca-
tholice ꝛ populi christiani vtilitatē ꝛ ho-
norem. Unde dicit idem Jo̅hes Galen-
sis ibidem dis. x. ꝑtis ꝑme cap̄. vij. Usus
militie ordinate est tueri ecclesiam. perfi-
diam impugnare. sacerdotiū venerari. et
pauperū ꝓpulsare inopiam. pacare ꝓuin-
ciam. ꝓ fratribꝫ fundere sanguinem. ꝛ si
opus est ponere animā: vt de his verifice
tur illud. Gladij ancipites in manibꝫ eoꝝ
ꝛ hoc nō ad rapiendū ꝛ ꝑdandum vel ad
iniustum bellum inferendū sed ad defen
denduꝫ. Unde ſm ip̄m antiquoꝝ militū
mos fuit spolia hostiū ꝯsecrare dijs suis.
Et Ualerius libro. iij. cap̄. ij: ponit exem
pla multa. Primo de Julio qui ꝓhibuit
spoliare templa. ꝛ exercitus Birenij ꝑnci
pis. māsit inuictus donec ausus est insur
gere in deos. delphicū inuadens templū
ꝓut appollo quoddam idolum reuelauit:
vt dicit Policratus libro. vj. caplo. xvij.
Alexander etiam magnus pepercit tēplo
ditissimo in hierl'm. vt dicitur in hystorijs
Multo igitur magis milites xp̄iani de-
bent ecclesias honorare si volūt aurū por
tare digne. Sed ecce res versa est in ꝯtra
riū nostris tꝑibꝫ: quibꝫ milites euntes ad
bella ꝓ defensiōe patrie. Primū bona ec-
clesiaꝝ sue patrie deuastant ꝛ ꝯsumūt sic
hostes. dicētes eis h̄ licere: eo ꝙ pugnāt
ꝓ patria ꝛ ecclesia. Sed quisq́s es. certe
te decipis. ꝛ districtā redditurus es rōnē
in futuro ad nouissimū quadrantē de oī-
bus que ecclesie ꝛ sacerdotibus rapuisti.
Nam scriptū est. Semel deo dicatū am-
plius ad hūanos vsus non debet ꝯuerti:
vt dicit᷑ de regulis iuris. Semel. Sunt
alie q̄ se excusant dicētes. Dn̄e ego me iō
sic pulchre vestio vt marito meo cōplace
rē ne aliā ꝑter me querat. Uere bn̄ dicis
bona dn̄a: sed si sic ornaris si tm̄ ista intē-
tione vestiris: q̄re h̄ tm̄ nō facis in domo
tua vbi te solus maritus videret. Sed ꝓ
cedis ad eccl'iam ꝛ in via eundo ꝛ redeū-
do: ꝛ in ecclesia stando ml'toꝝ te aspectui
ostendis. ꝛ scandalizas corda plurimoꝝ.
ꝛ vulneras ꝯscientiā interdū sacerdotum
Cum tamen dicat apl'us. Mulier debet
habere velatum caput in ecclesia. scꝫ hūi
liter coopertū. nō ornatum. ꝓpter angelos
Glosa. i. ꝓpter sacerdotes qui dicūtur an-
geli. Malachie. ij. Angelus dn̄i exerci-
tuum est. Et vere: vt dicit Hiero. in qua-
dam epl'a. Sunt quidam viri qui carius
vident vxores naturali colore coloratas
ꝙ̄ ficticio colore ornatas. nisi forte illis h̄
placeat qui modo adulterino diligūt vxo
res ꝛ delectant᷑ illicite in earum pulcritu-
dine. Non ergo tibi bona dn̄a prohibeo
ornari ſm veniam marito tuo ad compla
cendum: sed prohibeo ne forte scandaluꝫ
f
facias in populo.

Sed forte tu diceres. Ego non inten-
do scandalizare queq́: sed solum marito
meo complacere. Adhuc tibi dico. non te
decipias. Dicit em̄ Hieronymus in qua
dam epl'a. Si vir vel mulier se ornauerit
ꝛ vultus hominis ad se ꝓuocauerit: ꝛ si
nullum inde sequatur damnū. iudicium
tamen patietur eternum: quia venenū at
tulit si fuisset qui biberet. Tangā hic de
super fratres meos sp̄uales de abusu ve-
stiū. q̄ in sugbia ꝛ abusione seculi ornamē
ta ꝯquirūt. q̄bꝫ cura ē vt vestes bn̄ oleant
vt pes laxa pelle nō folleat. i. non inflet᷑

vt follis. sed sit artus vndiqȝ ꝛ bene ad-
hereat pedi. qb⁹ studiũ est vt crines cala-
mistro rotent̃ vt digiti anulis radiẽt. ꝛ si
via hũidioꝛ fiat: vix in eã pedum vestigia
impmant. Verba sunt nõ mea. sed illius
celestis doctoris Hiero. in epl'a ad custo
chiũ. Tales vt dicit Bern̄. sup Cant. ser-
mone. lxxiij. incedũt viridi oꝛnati circum
amicti varietatib⁹ tanqȝ sponsus pcedẽs
de thalamo suo. vñ nõ hũane illis exube-
rare putas rez affluxionẽ. vestiũ splendo
rẽ. vasoz ꝯgeriẽ. nisi de bonis sponse. In
de est ꝙ illa paup inops ꝛ nuda relinquit̃
facie miseranda ꝛ inclita ꝛ hyspida ꝛ ex-
anguis. Et sequit̃. Non sunt amici spõsi
sed emuli. Tales vt dicit idẽ Bern̄. ibidẽ
s̃mone. xxiij. dupliciter peccãt. Primo qꝛ
aliena scȝ bona pauperũ quib⁹ debuerũt
subuenire diripiũt. Scdo qꝛ in vanitati
bus ꝛ turpitudinib⁹ suis abutunt̃. Sȝ di
ceres forte. Prelatus sum. plebanus sum
eps sum. canõicus sum. opoꝛtet me solen
nius incedere qȝ simplicẽ sacerdotẽ. Vez
dicis. opoꝛtet te melius incedere in oꝛna
tu moz. nõ vestimentoz. nõ pellium. hoc
em̃ significant vestimenta ꝛ indumẽta p̄
latoz. Nam suppelliciũ album significat
castitatẽ. dalmuciũ hũilitatẽ. ꝛ sic de alijs
Si ḡ opoꝛtȝ rõne status p̄lationis tue in
cedere ꝛ vestiri p̄ciosius. fiat illud rõne
edificatiõis alioz subditoz. fiat ratione
hmõi significationis. vestimẽta tua vt si
gnificent te esse castum ꝛ humilẽ. tu autẽ
in omib⁹ istis p̄ciosissimis oꝛnament' ha
be humilitatẽ. dicens cũ Hester. Tu scis
dñe necessitatẽ meã ꝙ abominer signum
supbie ꝛ gloꝛie mee quod est supꝛa caput
meũ in dieb⁹ ostentatõnis mee. ꝛ detester
illud quasi pannũ menstruate. Sȝ vt re-
gulariter de hac materia instruaris. scien
dũ est ꝙ quinqȝ modis excedũt hoĩes in
vestib⁹. Priõ in sumptuositate qñ nimis
p̄ciosa comparant. sicut aliqui vendẽtes
patrimonia emũt tunicas subductas. vñ
dicit Grego. Si cultus p̄ciosaz vestium
culpa nõ esset. nequaqȝ sermo dei tam vi-
gilanter exp̄meret ꝙ diues qui toꝛquetur
apud inferos bisso ꝛ purpura induebat̃.
Scdo excedunt in supfluitate. Unde dr̃
Luc. iij. Qui habet duas tunicas det vnã
nõ habenti. Propter hoc Jaco. in cano-
nica sua diuites rep̄hendens in hoc dicit
Agite nunc diuites. ploꝛate vlulantes in
miserijs q̄ aduenient vob. diuitie vr̃e putre
facte sunt. ꝛ vestimẽta vr̃a comesta sunt a
tineis. Interlinearis. i. diuitie vr̃e in qb⁹
ꝯfiditis ꝛ que supflue ꝯgregastis: ꝛ vesti
menta vr̃a q̄ ad oꝛnamẽtũ coꝛpis fecistis
qb⁹ indigentes vestire potuistis comesta
sunt a tineis: nõ vsu necessario attrita. au
rũ ꝛ argentũ vr̃m eruginauit: ꝛ erugo eo-
rũ erit in testimoniũ vobis. q. d. s̃m Inter
linearẽ. Talia supflua ꝯgregata que non
erant necessaria putrefiebant. ꝑpt̃ qd̃ seq̃
tur. Et erugo coz erit in testimoniũ. i. erit
causa quare caro vr̃a cruciabit̃. Hec glo.
Tertio excedũt in delectatione Math. xj
Ecce q̄ mollib⁹ vestiunt̃: quod fit qñ ho-
mo querit subtilia ꝛ mollia vt melius in-
cedat aut doꝛmiat aut req̃escat. sicut iste
diues habuit bissinas camisias ꝛ linthia
mina. Contra que de Johe Math. iij. di
cit ꝙ habebat vestimẽta de pilis camelo
rũ. Glosa ibidẽ. Seruus dei nõ debet ha
bere ad decoꝛẽ vel ad delectationem vesti
mẽta: sed ad necessitatẽ ꝛ ad tegendũ nu-
ditatẽ. Sed diceres. dñe. Certe delicate
cõplexionis sum. nõ possum dure iacere.
Nam nec possem obdoꝛmire. Certe dico
tibi cũ Bernardo in epl'a ad Robertũ ne
potẽ suũ. Fletus eternus ꝛ stridoꝛ dentiũ
añ oc'los coꝛdis reductus pares tibi red-
det mattã lecti ꝛ culcitrã vel plumaticam
Vñ si delicatus es: tãto plus timeas. q̄a
dolebis ꝛ cruciaberis si qd̃ absit veneris
ad lectũ inferni. tanto plus dolebis q̄nto
delicate magis cõplexionis es. Quarto
excedũt in curiositate vel singularitate q̄
ꝯsistit in texturis. in foderaturis. in inci-
sionib⁹. in coloꝛib⁹. ꝛ nouis adinuẽtionib⁹
que omnia fiunt ꝑpter vanam gl'iam. Sȝ
timeat paup iste qui excogitat tales no-
uas sarturas aut foderaturas. qꝛ sicut no
uis modis gaudet in culpa. sic nouis ad-
inuentis vltra ceteros supplicijs cruciabi
tur in pena. Verba sunt Grego. in moꝛa
lib⁹. Unde illud. Juxta fructũ adinuen-
tionũ suaz sic sustinebũt. Quĩto excedũt
in defoꝛmitate: que respicit statũ oꝛdinem
vel sexum. Unde dicit Aug. de doctrina
xp̄iana. Quisq̄s sic vtit̃ exterioꝛib⁹ reb⁹ vt
in decẽtia metas ꝯsuetudis bonoz int̃ q̄s

versatur excedat aut aliquid significat aut flagiciosus est. Unde Si quis assumit habitum superioris status vel ordinis vel alterius sexus: ut mulier virilem: et econverso: preter causam necessitatis peccat. Sit ergo unusquisque contentus habitu status sui: magisque curet de ornatu mentis quam corporis. Ornamenta autem mentis sunt charitas. fides. humilitas. benignitas. Unde Aug. ad matrem suam ca. vij. Indecentia omnium morum excusatur propter consuetudinem. Secundo propter dignitatem. Tertio propter necessitatem. Quarto propter cautelam. et tantum de secundo.

Dixi tertio Que in verbis propositis describitur iste dives ut gulosus et repletus: quia vorax et obesus. cum addit. Epulabatur quotidie splendide. Epulatio proprie est comestio leticie sociata: que reprehenditur Jaco. v. Epulati estis super terram. et in luxurijs enutristis corda vestra. ubi glosa interlinearis dicit. Omni voluptate usi estis. et nullam de pauperum nutrimento curam habetis. Et glosa. Epulati estis. s. neglectis gaudijs celestibus ad que per ieiunium et afflictiones venire oportet. carnales epulas diligitis quos tanta fames et sitis in futuro iudicio sequetur: ut nec gutta aque inveniri possit, per quam ardens lingua possit refrigerari. Reprehensibiles igitur epule que ex gula procedunt: que sobrietatem perdunt et castitatem multaque pericula et incomoda corporis et anime inducunt tam in presenti quam in futuro. Et primo reprehensibiles sunt epule. quia sunt contra naturam. Nam sicut dicit Salomon. Initium vite hominis est aqua et panis. nunc autem gulosis non sufficiunt fructus arborum: non grana leguminum. non radices herbarum. non pisces maris. non bestie terre. non aves celi. Sed secundum Innoc. lib. de vilitate humane conditionis querunt pigmenta. comparant aromata. nutriunt altilia que studiose arte cocorum parant. Alius contundit et colat. Alius infundit et conficit et substantiam vertit in accidens. naturam mutat in artem: ut saturitas transeat in esuriem. et fastidium revocet appetitum ad irritandam gulam non sustentandam naturam. non ad necessitatem supplendam sed ad aviditatem explendam. Hec Inno. Et Hugo in suo libello claustrali de honestate morum dicit. Supsticiosum quidem in sumendis cibis studium homines adhibent infinita decoctione frixorum et condimentorum genera excogitantes. modo mollia. modo dura. modo frigida. modo calida. modo cocta. modo assa. modo pipere. modo alleo. modo cimino. modo sale condita secundum consuetudinem pregnantium mulierum desiderantes. ita quod ibi desudant cocorum artes et fiunt varie questiones utrum fieri debeant assa vel frixa vel elixa. et tanta solicitudie fiunt: ut devoratis quatuor aut quinque ferculis prima non impediant novissima. Propter quod Seneca deridens huiusmodi multiplicitatem ferculorum. epistola. viij. dicit. Una silva pluribus elephantibus sufficit. homo vero pascitur terra et mari. Et lib. x. declamationum dicit. Quicquid avium volitat. quicquid piscium natat. quicquid ferarum discurrit. nostris sepelitur ventribus. que omnia in reiuvenitate sunt contra naturam et artem. quia ars et natura prohibent ne contraria misceantur simul. quod tamen hic sepius fit. Secundo reprehensibilis est gulosi epulositas: quia quodammodo ad idolatriam perducit gulosos. De quibus dicit apostolus ad Phil. iij. Multi ambulant quos sepe dicebam vobis. nunc autem et flens dico inimicos crucis christi. quorum finis interitus. quorum deus venter est. Unde super illum locum. Esto mihi in deum protectorem dicit Inno. Non in deum vastatorem. qualis est venter. Danielis. xiiij. an Nonne videtur tibi Bel deus vivens. Bel non vides quanta comedat et bibat. Bel interpretatur devorator. Isti secundum Robertum Holgoth super librum Sapie. colunt serpentem pro deo. scilicet ventrem suum. Habet autem iste deus omnia que ad eum pertinent. Nam habet tabernam pro templo: quod templum a mane usque ad vesperam plenum est gulosis. ij. Machabeorum. vj. Templum luxuria et comesationibus plenum erat. De hoc verificatur illud Apocal. vij. Serviunt ei die ac nocte in templo eius. Istud est templum insolentie non quietis aut pacis in quo rixe et homicidia et odia committuntur. Secundo habet iste nephandissimus deus altare affluentie. scilicet mensam. de qua Ps. Fiat mensa eorum coram ipsis in laqueum. Unde ibi diabolus spargit delicias sicut auceps triticum avibus ut laqueum postea iniciat Eccles. ix. Sicut laqueo comprehenduntur aves laqueo. sic capiunt homines. Aliqui ibi capiuntur per guttur

200 fercula in [illegible] polonie

qui loqui non possunt. Aliqui ꝑ pedes q̇
ambulare nõ possunt. Tertio iste deus hꝫ
suũ festum scꝫ quietẽ somnolentie. Nam
fatigati in taberna dormiũt cras tota die
⁊ ita q̃si festiuant: qꝛ nullũ laborẽ ꝑagũt.
Quarto iste deus habet sacrificia suꝑflui
tatis. scꝫ diuersitatẽ ferculoꝝ q̃ interdum
tanta sunt ꝙ etiã in fastidiũ vertunt. ne-
scio si veri xp̄iani tanta deo oĩpotenti of
ferũt q̃nta isti ventri. Refert Policratus
lib. viij. c. vij. se interfuisse in Apulia cu-
iusdã diuitis cene. q̃ ab hora diei nona q̃
est hora prandij. fere vsq; ad duodecimã
q̃ est hora medie noctis fuit protensa. Et
certe ego etiam interfui simili cene apud
regem Polonie. in qua fuerunt fere du-
centa fercula in q̃ multi diuersas infirmi
tates incurrerũt. In talibus ꝓlixis pran
dijs vẽter põt dicere saturatꝰ. illud Esa.
j. Ne offeratis vltra sacrificiũ frustra. scꝫ
qꝛ iam ꝯtinere nõ possum. Quinto hꝫ iste
deꝰ oblatiões iniq̇tatꝭ: q̃ sunt scortatiões
⁊ simbolisatiões in eccl'ia. Sexto hꝫ in-
censum voluptatis: hoc est spẽs ꝯfectõis
electuaria odorifera palatuꝫ inflãmãtia.
De q̇ Esa. j. Incensum abominatio ẽ mi
hi. Septimo hꝫ sacerdotes laboriosos.
Hi sunt piscatores. venatores. pistores.
coci. ꝑs. Moyses ⁊ aaron in sacerdotibꝫ.
Moyses interp̄tatꝛ assumptus de aquis:
⁊ significat piscatores q̇ sumũt de aquis
pisces. Aaron fuit sacerdos q̇ iugulauit
vitulos: ⁊ significat maccellariũ ⁊ carni-
ficem. Inter istos ep̄us est tabernator. q̇
potũ q̃si crisma cũ balsamo ꝯficit. vt faci
at cruces multas: qḋ sepius ꝯtingit. quia
ebrietatẽ sequitꝛ ꝑcussio ⁊ cruciatus. ⁊ in-
terdũ occisio. vbi in loco ponitꝛ crux iuxta
viã. Vñ ad significãdũ h̄ appendit taber
nator crucẽ ante domũ cũ ꝓpinat medonẽ
q. d. Quicũq; itrauerit ex h̄ medone opor
tet eũ crucifigi. i. in oĩbꝫ mẽbris cruciatũ
pati. Octauo hꝫ cantores luxuriosos: q̇
cantilenas lasciuas vocibꝫ effeminatis ⁊
gestu meretriceo cũ musicis instrumentꝭ
decantant. Esa. v. Ve q̇ ꝯsurgitis mane
ad ebrietatẽ sectandã ⁊ potandũ vsq; ad
vesperã vt vino estuetis. Cythara ⁊ Lyra
⁊ tympanũ ⁊ tibia ⁊ vinũ in ꝯuiuijs vr̄is
⁊ opus dñi nõ respicitis. Nono hꝫ lecto-
res. hystriones. ioculatores. adulatores.
⁊ mendaces q̇ legũt gulosis tã ad mensã
q̃ ad collationẽ. De q̇bꝫ Ps. Docuerunt
linguas suas loqui mendaciũ. Tertio re
p̄hensibilis ẽ gulosa epulositas: qꝛ gene-
rat infirmitates diuersas. imo q̃nq; mor-
tem. Iuxta illud Ecci. xxxvij. In multis
escis nõ deerit ĩfirmitas Et sequitꝛ. Pro
pter crapulã multi perierũt. Vñ Senec.
declamationũ. ⁊. x. Rethorice dic̄. Ideo
subito morimur. qꝛ de mortuis viuimus.
Et ad Lucillum. viij. ep'la. Multos mor
bos multa fercula fecerunt. Propter qḋ
dicit Policratus libro viij. c. vj. Ex intẽ-
perantia cibi mores subuertit. ⁊ totiꝰ ho-
minis saluti p̄iudicat. Et allegat Hypo-
cratem q̇ dicit crassa ⁊ obesa corpora que
crescendi mensurã excreuerũt nisi cito ab
latione sanguinis minuantꝛ in paralysim
⁊ pessima morboꝝ genera erumpũt. Ha-
bentꝛ verba de ꝯse. dis. v. Ne tales. Criso
stomus dicit ꝙ excessus ciboꝝ consumit
⁊ putrescere facit corpus hũanũ ⁊ mace-
rat egritudine diuturna ⁊ vltiõ morte cru
deli ꝯsumit. de conse. dis. v. Nihil. Galie
nus quoq; interpres Hypocratis doctis-
simus dicit in exhortatione medicine. il-
los hoĩes quoꝝ vita nimis pinguis ẽ nec
viuere posse diu nec diu esse sanos. aĩasq;
eoꝝ ita nimio sanguine ⁊ adipibꝫ quasi
luto inuolutas nihil tenue nihil celeste: sꝫ
semꝑ de carnibꝫ ⁊ victu cogitare. Refert
etiaꝫ Policratus vbi supra ꝙ teterrimus
Sicilie tyrannus Dionisius dũ gule et
edacitati deditus erat oculoꝝ lumen ami
sit. Nihil eñi est qḋ citiorẽ inducat oc'loꝝ
caliginẽ nisi ingluuies. quia vt ait Por-
tunianus. edacitas cibos terit. sed oc'los
vorat. Quid ergo mirũ si dixit Salomõ
Ecci. x. Omis potentatus breuis vita. cũ
ad litteram malũ regimen corporis ⁊ ex-
cessus deliciaꝝ in cibis ⁊ potibꝫ vite huiꝰ
semꝑ agit ad eoꝝ breuitatem. Et quidaꝫ
medicoꝝ dicit ꝙ diuites corrũpunt totuꝫ
mundũ: sed primo seip̄os ex diuturna ses
sione in mensa. Disputat Macrobius. ij.
Saturnalium. vtrum difficilioris dige-
stionis sit cibus simplex ⁊ vniformis q̃
multiplex ⁊ difformis. Et respondet ad
hoc rosarius ph̄s ꝙ difformis ⁊ m'tiplex
est difficilioris digestionis. Qḋ p̄mo pꝫ
in brutis: que qꝛ simplici alimẽto vescũtꝛ

sanissima sunt. Et siqua infirmāt: illa potissime q̄ hoīm voluptas p varietates ciboꝝ nitit saginare. Scḋo qꝛ oīs cibꝰ simplex facilius digerit. in signū huiꝰ oīs medicus infirmū simplici cibo reficit: vt natura facilius simplicē cibū cōuertat in se. Tertio qꝛ sicut plus nocet varietas vini q̄ idē vinū in eadem q̄ntitate. ita diuersitas ciboꝝ. Quarto qꝛ q̄ simplicē cibū sumit faciliꝰ causā sue infirmitatis ppendit. si postea infirmet. ꝛ p ɔn̄s pōt faciliter cauere a tali cibo. qꝛ si variis vteret. nesciret cui de multis posset imputare. Quinto qꝛ diuersoꝝ ciboꝝ in stomacho diuersa ē natura. Jō agente natura vniformiter ex pte sui q̄dā citius digerunt aliis manentib adhuc crudis. ꝛ p ɔn̄s putrefit: qḋ ē postea digerendū. Quia igit potentes diuersis ferculis vtunt. ideo eoꝝ vita abbreuiat. Vnḋ Ecci. xxxvii. dꝛ. Qui abstinēs est adiiciet vitam. Et sicut gula generat infirmitates corpales. ita spūales. eo q ē via ad oīa genera peccatoꝝ. Est em̄ infirmitas q̄ nunq̄ sola venit. sicut dicit Holgoth sup libꝝ Sapie. c. xiii. Inter oīa autē magis generat pctm̄ luxurie. Dicit em̄ Johēs Cassianus de institutione monachoꝝ. Venter escis refectꝰ: seminaria luxurie parit. Et iste in trib excessit. iō istiꝰ diuitis voracitas exp̄mit: cū dꝛ. Epulabat Scḋo assiduitas: qꝛ q̄tidie. Tercio artificialitas: qꝛ splendide. Quō aūt excedūt hoīes in ciboꝝ sumptione docet Grego. de ɔse. dis. v. Q̄nq꜄. ꝛ dicit q q̄nq꜄ modis Pmo pueniēdo tp̄s indigentie. sic̄ Jonatas qui puenit horam comedendi a patre statutā. j. Reg. xiiii. Scḋo cū nō puenit horam sed cibos lautiores parat sicut iudei in heremo. appetentes ollas carniū Numeri. xi. Tertio qn̄ que sumenda sunt accuratius expendit. hoc est cū nō solum q̄rit gustus satiatio sed etiā alioꝝ sensuū delectatio. sicut pꝫ de illis q̄ habent citharistas in mensa ꝛ vasa argentea: vt delectent tam in visu q̄ in auditu. Talis fuit Balthasar. q̄ in conuiuio interfectus est. Dan. v. Quarto ꝛ si tp̄s ꝛ eq̄litas ciboꝝ ɔgruit: tn̄ mēsura nō seruat. Sicut esau peccauit in lente. qꝛ nimis ardenter ꝛ gulose comedit. Gen̄. xxvii. Quinto qn̄ nimis studiose pparat. Sicut dꝛ de Phinees ꝛ ophni. j. Regum. ii. Qui studiose tridente eripiebāt carnes de ollis: vt eas per se coquerent. Nos ergo studeamus vitare gulam ꝛ epulas cum diuite ꝛ seruare temperantiā cum xp̄o: vt cū eo epulari possimus in ppetuū in patria celesti. Ad quas epulas ꝛc̄.

Dn̄ica pma post trinitatis. II. Sermo. LXXXV.

Fili recordare qꝛ

recepisti bona in vita tua ꝛ Lazarus siliter mala. nūc vero hic ɔsolatur: tu vero cruciaris. Luce. xvi. Inter om̄ia que hoīem ducūt in pditionem magis videt ducere ingratitudo p quam homo obliuiscit creatoris sui ꝛ suoꝝ beneficioꝝ. Juxta illud. Incrassatus impinguatus dilatatus dereliquit deū: ꝛ obliitus est creatoris sui. Deut. xxxii. Et sequitur pena ad quā talis obliuio deducit ibidem. Ignis succensus est in furore meo. ꝛ ardebit vsq꜄ ad inferni nouissima. Vn̄ dn̄s de multis hodie ɔquerit dicēs illud Ps. Obliuioni datus sum tanq̄ mortuꝰ a corde. q. d. nō est q̄ cordialiter recordet beneficioꝝ meoꝝ. De tali dꝛ Ecci. xxix. Ingratus sensu derelinquit dn̄m liberātem se. Et bene dicit ingratus sensu ille q̄ memoriā perdidit illius qḋ semp sensisse debuit. Cum igitur homo cōtinue bonis dei vtat. nec est momētū aliqḋ quo semp nō vtat vt dicit Hugo de claustro anime Et Augꝰ. in lib. de spū ꝛ aīa. Multū videt esse arguendus si gr̄as dō nō agit de suis donis ac datis. Cum vt dicit Augꝰ. in ep̄la ad marcellinū nihil dicere possumus melius q̄ deo gr̄as agere. Et Hermes Trimegistus in libro q̄ logostileos dicit: in fine dicit q nō est deo cōueniens thus vel mirram incendere ꝛ sic eum adorare. Sed nos inquit gr̄as agendo adoremus eū. Hec sunt em̄ summe incensiōes cum gratie deo agunt a mortalib. Hec ille. Quia igitur diues iste in vita sua de bonis sibi a dō collatis ingratus fuit nec deo gratias egit nec recordatus est bonorū q̄ recepit a deo ad suā salutē ꝛ pximoꝝ subuentionē: vt p opera mie pximis. im

pẽſa deo gratũ ſe redderet ⁊ per elemoſi
nas grãs deo offerret. Juxta illud Pro-
uerb.iij. Honora dñm de tua ſubſtantia.
Jdeo bona ꝑ eũ hic accepta ſibi reducũt
in inferno in mẽoriã q̃tinꝰ ex mẽoria ipſo
rũ creſcat ei cumulus penaꝝ ⁊ augmentũ
doloris. Juxta illud maximiani. Dura ẽ
miſeris mẽoratio ꝓſtina bonoꝝ. Nã gra-
uius ſũma culmina vincta iacent. Et glo
ſa ſuꝑ illud Jaco.v. Theſaurizaſtis vob
irã in nouiſſimis diebꝫ. dicit. Non ſolum
imiſericordes diuites ignis viſibilis ge-
hẽne cruciabit: ſed etiã mẽoria inaniũ di-
uitiarũ q̃bꝫ ſuas culpas redimere potue-
rũt ⁊ ante iudiciũ aĩas eoꝝ. ⁊ poſt reſurre
ctionẽ corpoꝝ etiam carnes exuret: Vñ
iraſci incipient: quare culpas elemoſinis
nõ redemerũt. Unde dicit̃ diuiti. Fili re-
cordare: quia ⁊c. Hec glo. Jn q̃bꝫ verbis
tria ꝓponunt̃. Primo diuitis miſerabilis
ad mẽoriam reductio bñficioꝝ q̃ recepit.
cũ d'. Fili recordare: q' recepiſti bona in
vita tua. Scd'o Lazari patientiſſima ma
loꝝ tolleratio. cũ d'. Et lazarus ſimiliter
mala. Tertio vtriuſq̧ equiſſima ⁊ iuſtiſſi
ma remuneratio cũ ſubdit̃. Nunc vo hic
ꝯſolat̃. tu vo cruciaris. A

Dixi primo ꝙ ꝑmo in verbis
ꝑmiſſis ꝓponitur
huius diuitꝫ miſerabilis ad mẽoriã redu
ctio bñficioꝝ que recepit. cũ d'. Fili recor
dare. Per qd' verbũ quilibet noſtꝝ admo
net̃ vt mẽoriã habeat ſue ſalutis ne tũc re
cordari incipiat cum nihil facere poſſit ſi
cut iſte diues. Circa qd' ſciendũ ꝙ quilibꝫ
hõ debet recordari tria. Primo ꝑtinentia
ad dñm. Scd'o ad ſeipm. Tertio ad ꝓxi
mũ. Ad dñm vt offerat ſacrificiũ gratum
⁊ acceptũ. Sũt aũt tria ꝑtinẽtia ad dñm
q̃ hõ debet recordari. videlicet mandata
ꝓ̃ãtis. iudicia eq̃tatis: ⁊ beneficia bonita
tis. De ꝑmo d'. Nũeri.xv. Precipe filijs
iſrael vt faciant fimbrias in quatuor an-
gulis pallioꝝ. ponẽtes in eis vittas iacin
ctinas. Quas cũ viderint recordent̃ oĩm
mandatoꝝ dñi. Palliũ ſub q̃ viuimus eſt
vita pñs: q̃tuor anguli ſunt q̃tuor nouiſſi
ma nr̃a ſcꝫ mors iudiciũ. gehẽna. ⁊ gl'ia.
Habeamus fimbrias iſtas ꝑ oculis nr̃is
⁊ facile vitabimus pctm̃. Recordare ergo
mortis incerte iudicij diſtricti ⁊ gehenne
horribilis. ⁊ gl'ie ineffabilis: ⁊ vix peccab
Eccl.vij. Mẽorare nouiſſima tua. Jſta
ſunt q̃tuor nouiſſima q̃ cuilibet final'r oc-
currẽt. Scd'o debet recordari hõ iudicia
diuine eq̃tatis: vt ſciat hõ qm̃ de ſimilibꝫ
ſil'e fiet iudiciũ. Cornicula viuens vidẽs
corniculã mortuã ſuſpẽſaꝫ in agro ſemina
to. timet ne ſibi ſil'r fiat ⁊ nõ audet accede
re. Sic hõ deberet attendere iſtũ diuitẽꝫ
dãnatuꝫ cui d'. Fili recordare. Tertio dꝫ
recordari hõ bñficia diuine bonitatꝫ. Et
h̃ q̃ꝫtũ ad tria. ſcꝫ q̃ꝫtũ ad bñficiũ iuſtifica
tionis. redẽptionis. ⁊ glorificationis. De
bñficio iuſtificatiõis d' Deut̃.xvj. Recor
daberis qm̃ ſuus fuiſti in egypto. id eſt. i
pctõ. ⁊ eduxi te. Eſa.xliij. Ego ſum q̃ de-
leo iniq̃tates tuas: ⁊ nõ recordabor pecca
toꝝ tuoꝝ. Deduc me in mẽoriã tuã. i. bõa
q̃ tibi feci. ſm gloſam creando ⁊ redimen
do ⁊ beatitudinẽ ꝑparãdo. Ecce illa tria
ſimul. Sed certe iſtam mẽoriã tria impe
diũt. ſcꝫ ꝓſperitas curioſitas ⁊ voluptas
Proſperitas facit ingratos obliuiſci ami
coꝝ: q̃ eos in anguſtijs adiuuerũt. Sicut
Geñ.xl. d'. Ex ꝑpoſitus Pharaonis pin-
cerna ſuccedentibꝫ ꝓſperis oblitus ẽ ſan-
cti Joſeph interꝑtis ſui q̃ ſibi liberatio-
nẽ interꝑtatus eſt in carcere. Narrat vin
centius.iij. lib. ſui libri hiſtoriaꝝ. ꝙ ſemel
in Ethiopia tanta contigit peſtilẽtia quo
ad mẽoriã hoĩm ꝙ hoĩes obliuiſcebantur
patrum noĩa ⁊ ſuoꝝ filioꝝ: ⁊ etiam ꝓpria.
Et oriebat̃ iſta peſtilentia ex fetore ⁊ pu-
trefactione quorũdam cadauerũ interfe-
ctoꝝ in bello. Sic hodie ꝓh dolor viget
peſtilentia ꝙ multi nõ recordant̃ noĩs pa
tris ſui dei. nec grati ſunt amicis. nec aĩa
bus defunctoꝝ nec prudentes ſunt ad ſe-
ipſos. Eccleſiaſtes.ix. Obliuioni tradita
eſt mẽoria ipſoꝝ. Jdeo ſeneca lib.ij. de be
neficijs cõparat legẽ gratitudinis ⁊ bñfi-
centie mutuo ludo pile: Quando em̃ duo
hoĩes ludũt ⁊ eam alternatim recipiũt in
ter ſe tamdiu durat ⁊ ꝯtinuat̃ ludus inter
eos q̃ꝫdiu ꝯuenienter reproijcit̃ ⁊ iactatur
Si vo vnus recipiat ⁊ retineat vel incõ-
uenienter reproijciat deſinit ludus q̃ deſi-
nere nõ poteſt. Sicut dicit ſeneca. niſi vl'
ex mittentis vel recipientis defectu. Jſto
mõ ymaginat̃ Seneca ꝙ dꝫ eſſe de bene-
ficentia mutua inter amicos. Si em̃ a te

bñficiũ recipio: ꝛ postea ꝑ viribꝫ tibi ꝑpos/sibilr retribuo iuxta leges gratitudis ap/te ludo. Si vero beneficiũ acceptũ obli/uioni cõmendo. nec tibi vbi possum recõ penso.:ludendi finez facio. Si ĝ sic nos debemus habere ad hoies: multo magis ad deũ nos ꝯuenit esse gratos. Vñ Hu/go de claustro aie. Sicut nullũ est momẽ tũ quo hõ nõ vtat deí bonitate ꝛ miseri/cordia: ita nullũ debet esse momentũ quo eũ pñtez nõ habeat in mẽoria Treñ. De moria mẽor ero ꝛ tabescet in me aia mea. Scđo istam mẽoriã impedit curiositas ꝛ solicitudo nimia circa mundũ. Sicut eñ dr cõmuniter. Pluribꝫ intẽtus minor est ad singula sensus. Unde in Ps. Ob/liti sunt beneficioꝝ ꝛ mirabiliũ eius. Vñ saluator: dicit ꝙ solicitudo seculi suffocat verbũ dei. eo ꝙ spine diuitiarũ suffocant semen verbi dei in corde Lu. viij. Tertio istã mẽoriã impedit voluptas carnis. Vñ Boetius. iij. de ꝯsolatiõe metro. ij. vocat corpus ſm imaginationẽ platonicoꝝ ob liuiosum. Fuit eñ opinio platonis: sicut tãgit Aristoteles. j. posterioꝝ. ꝙ aia ha/bet noticiã oĩm rerũ sibi inditã a deo. sed tñ cum infundit corpori terreno tunc tra dit obliuioni illam noticiã nec postea po/test ea vti donec ꝑ sensus excitet. Ita mo raliter quisquis corpalibꝫ voluptatibus fuerit imersus necesse est vt dñi obliuisca tur. Sicut ipse diues in purpura ꝛ bysso in epulis splendidis oblitus est dei. Vñ ei dr in inferno. Recordare qꝛ recepisti ꝛc. De scđo scꝫ bñficio redẽptiõis dr Treñ. iij. Recordare paupꝑtatis mee absinthij ꝛ fellis. Hec recordando contẽne diuiti/as: honores: ꝛ põpas. carnis delitias et voluptates. Sed certe de mltis dicit in Ps. Non sunt recordati manus eius die qua redemit eos. De tertio scꝫ beneficio glorificationis dr in Ps. Adhereat lin/gua mea faucibꝫ meis si nõ meminero tui Si nõ ꝑposuero tui hierlm in ꝑncipio le ticie mee. Principiũ leticie nostre est glia eterna. Et dr ꝑncipiũ tm: qꝛ semꝑ est ꝑn/cipiũ ꝛ nũꝗ finẽ habebit. Scđo dꝫ hõ re cordari tria que ꝑtinent ad seipm. Et pri mo iniq̃tatis ꝓprie ad dolendũ. Scđo fra gilitatis hũane ad malũ ꝑcauendũ. Ter/tio mortis incerte ad se ꝑparandum. De

ꝑmo dr Leuit. xxvj. Propter peccata sua ꝛ suoꝝ affligent donec ꝯfiteant iniquita tes suas ꝛ recordent maloꝝ in quibꝫ ꝑua ricati sunt cõtra me. De secũdo scꝫ de fra gilitate dr in Ps. Recordatus est scꝫ dñs qm̃ puluis sumus. hõ sicut fenũ: dies eiꝰ tanꝙ flos agri sic efflorebit. Qm̃ spũs ꝑ/transibit in illo ꝛ nõ subsistet ꝛ nõ cogno scet amplius locũ suũ. Compat ĝ hõ pul ueri ꝓpt vilitatẽ materie Geñ. iij. Memẽ/to hõ qꝛ cinis es ꝛc. Feno ꝓpter breuitatẽ vite. qꝛ fenũ hodie est ꝛ cras in clibanum mittit. Math. vj. Et flori agri ꝓpter mu/tabilitatẽ fortune. Flos primo florescit ꝛ crescit. postea arescit ꝛ putrescit in pulue/re. De tertio scꝫ de mortis incertitudine dr Treñ. j. Recordata est hierlm dieꝝ af/flictionis sue scꝫ dieꝝ senectutis ꝛ mortꝭ ꝛ iudicij sui. Recordari dꝫ hõ quõ senes affligunt languore: morientes vexant la/bore. pctõres ꝯcutiunt in iudicio timore. Tertio hõ dꝫ recordari triũ q̃ ꝑtinent ad ꝓximũ scꝫ bonoꝝ opeꝝ ad imitandũ ꝛ bñ/ficioꝝ. Scđo iniuriaꝝ ad emendandum Tertio elemosinaꝝ ad largiendũ. De pri mo scꝫ de bonis opibꝫ ꝓximoꝝ q̃ debemꝰ hr̃e in mẽoria ad imitandũ. Nã recorda/ri debemus hũilitatis beate ꝟginis ꝛ fu/gere supbiã. Que cũ esset regina celi. dña mundi. vocauit se ancillã dñi. Recordari debemus charitatꝭ Stephani: q̃ ꝓ inimi cis orauit. Recordemur castitatem beate Agnetis. q̃ nullis tormentis potuit tradi ad lupanar. Recordemur sobrietatẽ beati Nicolai. q̃ in infantia ieiunauit. Masue tudinis Moysi. pietatis Abrahe. miseri cordie Dauid. largitatis sancti Martini ꝛc. De secũdo scꝫ de mẽoria iniuriarũ ad emẽdandũ dr in euãgelio. Si offers mu nus tuũ ad altare: ꝛ ibi recordatus fuerꝭ qꝛ frater tuus hꝫ aliq̃d aduersus te. relin/que ibi munus tuũ: ꝛ vade ꝑus recõcilia ri fratri tuo. Ubi dicit Chris. Hic ĝ ꝑpẽ dite fratres ꝙ̃malũ sit discordie crimen: qꝛ ꝑ hãc id abijcit: ꝑ qđ peccatũ remittit De tertio scꝫ de memoria elemosinaꝝ ad largiẽdũ dr Luc. vj. Estote misericordes sicut ꝛ pr̃ vester misericors est. Quasi di. Recordamini misericordie dei pr̃is ꝛ sta/tim habebitꝭ viscera cõpassionis de defe/ctu ꝓximi. Sicut eñ deus fecit mẽoriaꝫ

mirabiliũ suoꝝ.dando escam timentibus se. Ita hõ debet hr̄e memoriã defectuũ ꝓximi sui. Unde hodie dr̄ a deo patre. Recordare fili: q̄ꝛ recepisti bona in vita tua: ⁊ Lazarus similiter mala. Quasi diceret. si filiũ te meũ noĩas: esto misericors in ꝓximũ tuum sicut ego in te. Matth. xviij. Nõne ⁊ te oportuit misereri conserui tui sicut ⁊ ego tui misertus sum. Ad hoc em̄ recepisti bona in vita p̄senti: ⁊ paupꝫ mala: vt tu ꝑ bona tua releues mala sua ⁊ cõsequaris ꝑiter bona celestia. Ad h̄ ip̄e patitur mala ne tu patiaris. Ad hoc tu bona recepisti in vita tua vt euadas mala in vita futura. Sed q̄ꝛ ista minime curauit diues epulo q̄ nullã memoriã habuit de malis Lazari paupis in vita p̄senti. Ideo in vita futura nullã ei⁹ memoriã Lazarus habere voluit. nolens guttã aque ministrare in refrigeriũ lingue. Sed potius audire meruit ab Abraham. Fili recordare q̄ꝛ recepisti bona in vita tua. B

Dixi secundo ꝙ tangit Lazari patientissima maloꝝ tolleratio. Cum dr̄. Et Lazarus similiter mala. In q̄ apparet veꝝ esse illud verbũ. Patia paupeꝝ nõ ꝑibit in finẽ. Et certe nõ ꝑibit sed ꝑmanebit: q̄ꝛ in patiẽtia vr̄a possidebitis aĩas vr̄as. Uñ non laudat̄ iste Lazarus: q̄ꝛ mala recepit tm̄: sed q̄ꝛ mala patienter tollerauit. Sine em̄ patientia mala p̄sentia sunt dãnabilia ⁊ infructuosa. Ideo opus ẽ multa ⁊ perfecta patientia in malis presentis vite De qua dicit Bernhardus. Cum cuncte virtutes currant ad brauiũ: sola patiẽtia coronatur. Patientia aũt ſm Gregorium solum in aduersis nõ in ꝓsperis considerat̄. Nam patientie virtus nunq̄ꝫ est in ꝓsperis. Ille vero patiens est qui ⁊ aduersis atterit̄: ⁊ tamẽ a specie rectitudinis nõ curuatur. Ita dicit Grego. xj. libro moraliũ. Huius vero patientie sunt duodecim gradus. Primus est. malo non resistere. Matth. v. Noli resistere malo. Secũdo malum ꝑ malo non reddere. Romanoꝝ. xij. Nulli malũ ꝑ malo reddentes. Unde glosa. Math. xvj. Patientia est equanimiter mala aliena tolerare ⁊ contra eum qui irrogat mala nullo animi dolore moueri. sic em̄ tela hostiũ in cor eoꝝ retundit

Juxta illud. Gladius eoꝝ intret in corda ip̄oꝝ. Tertius gradus est malo nõ rñdere. Prouerb. xxvj. Non rñdeas stulto ſm stulticiã suã ne efficiar̄ silis sibi. Uñ Amb. lib. de offic. cap̄. vj. Qñ aliq̄s nob̄ ꝯuiciat̄ ⁊ ad iurgiũ ꝓuocat. tunc silentio muti fieri nõ erubescamus. Peccator em̄ est q̄ nos ꝓuocat ⁊ nos siles sui fieri desiderat. Deniq̄ꝫ si taceas si dissimules solet dicere. q̄d taces. loquere si audes: si non audes. mutus es. elinguẽ feci te. Si g̊ taceas. plus rumpit̄ victũ se om̄ino putat ⁊ illusum. Si rñdeas supꝫiorem se factũ arbitrat̄. q̄ꝛ parẽ inuenit. Talis erat Psalmista. q̄ dic̄. Obmutui ⁊ humiliatus suꝫ ⁊ silui. Quartus est inimicum diligere. Math. v. Diligite inimicos vr̄os. Quia ſm Grego. supꝫ Ezech. Omelia. vij. Uera patientia est que etiam ip̄m amat quẽ tollerat. Nam tollerasse ⁊ odisse nõ est virt⁹ mansuetudinis: sed velamentũ furoris ẽ Quintus est male facienti bene facere. Math. v. Benefacite his q̄ oderunt vos Et infra. Orate pro persequentibus vos Unde patiens est sicut asinus qui se pũgenti deseruit. Sextus est contra flagella nõ murmurare. j. Corint. x. Neq̄ꝫ murmuraueritis sicut quidam ex illis. Non aũt sempꝫ hoc fiat. sed interdũ instruendi sunt iniuriã inferentes. sicut christus percutienti dixit. Cur me cedis. Nam in aĩo debet esse patientia ad plura sustinenda: sed in voce instructio iniuriant̄. Septimus est. quelibet aduersa sustinere libenter. sicut Salamandra libent̄ in igne viuit. Et dicitur ꝙ alexander papa habuit subducturã de pellib⁹ eius: que dũ ablui debuit ꝓijciebat̄ in ignem ⁊ fuit pulcrior. Sic sancti. sicut de Laurentio ⁊ alijs q̄ in igne delectabantur. Sicut etiam tres pueri qui cantabãt in camino ignis. Danielis. iij. Octauus est de flagellis gaudere. ij. Corinth. xij. Libẽter gloriabor in infirmitatib⁹ meis. Unde Gregorius super illud Job. xxx. Frater fui draconũ ⁊ socius strucionũ. lib. xx. moral̄. dicit. Sicut in tritura palee grana p̄munt̄. sicut spine inter flores ꝓdeunt: ⁊ rosa que redolet crescit cũ spina que pũgit. Sic necesse est vt aduersitate p̄maris: ⁊ spinarum aculeis pungaris: vt maiorẽ deo offeras suauitatẽ

odoris. Et sequit. Abel esse renuuit quez
Caym malicia nõ exercet. Nonus grad⁹
est tribulationẽ salutẽ reputare. Medici/
na eñi ꝛ si amara est. tñ qꝛ causa est salutis
dulcis reputat. Greg. v. moral. Si mẽs
in deũ forti intẽtione figit quicq̃d in hac
vita amaꝝ est existimat sibi dulce. ꝛ om̃e
qḋ affligit requiẽ putat. Decimus est de
tribulationibꝰ grãs agere. j. Thess. v. In
om̃ibꝰ grãs agite. Nam ſm Greg. sine fer
ro martyres esse possumus si veraciter pa
cientiã in animo conseruamus. Augu. in
lib. de verbis apl'i. sermone. xv. Si in te
fuerit charitas dei. cõmunicabis passio/
nibꝰ xp̃i ꝛ verus martir eris. Undecimus
gradus est ad alia sustinenda se p̃parare.
Math. v. Qui vult tecum ꝯtendere iudi
cio ꝛ tunicã tollere. dimitte ei ꝛ pallium.
Unde Aug⁹. in epistola ad Marcellinũ
Precepta patientie semꝑ in cordis p̃para
tione sunt retinenda. ipsaq̃ꝫ beniuolentia
ne reddat malum ꝑ malo semper in volũ
tate implenda sunt. Duodecimus grad⁹
est in flagellis dolorem nõ sentire. sicut di
cebat Tiburtius super prunas ardentes
incedens. Uidetur mihi ꝙ super roseos
flores incedam. in noĩe dñi nostri iesu xp̃i
Istos gradus optime seruauit Lazarus
Nec eñi malo restitit. non ꝑ malo maluz
reddidit. imo bonum pro malo restituit.
ꝛ malefacienti bene fecit. Nam cũ diues
ei micas negaret. ip̃e canes diuitis vlceri
bus saturabat: vt dicit euangelium. Cre/
dendum etiam est ꝙ ꝑ diuite orabat: sed
quia diues nõ se disponere curauit ad ve
niam obtinendam. ideo dãnatus est. non
obstantibus orationibꝰ Lazari. Non eti/
am murmurabat in flagellis infirmitatis
sed gaudenter sustinuit. Ideo ꝑ pacienti
am adeptus est patriaz: ꝛ ꝑ malis recepit
bona in futura vita. C

Dixi tertio ꝙ in verbis p̃mis/
sis tangitur tã di/
uitis q̃ꝫ Lazari equissima ꝛ iustissima dei
remuneratio: cũ dicit. Nunc vero hic cõ
solatur. tu vero cruciaris. Poterat Laza
rus dicere illud Ps. Scd'm multitudinẽ
doloꝝ meoꝝ in corde meo. consolationes
tue letificauerũt aĩam meam. Poterat cõ
tra dicere diues. Tribulationes cordis
mei multiplicate sunt. Poterat dicere La
zarus. Transiui ꝑ ignẽ ꝛ aquã scꝫ tribula
tionis ꝛ miserie: ꝛ eduxisti me in refrige/
riũ. Poterat dicere diues. Quãtũ magni
ficaui me in delitijs. tãtũ dedisti mihi tor
mentũ ꝛ luctũ. Apoc. Ecce magna sꝫ di/
uersa retributio meritoꝝ. Circa quod ad
uertendũ ꝙ inter iustum ꝛ impiũ quadru
plex est differentia. Differunt eñi viuẽdo
moriendo. patiendo. ꝛ puniendo. Uiuen
do: quia iusti viuũt in pace ꝛ tranquillita
te. impij in discordia ꝛ ꝯtrarietate. De iu
stis dr. Pax multa diligentibus legẽ tuã.
De impijs dicit Esaie. xlviij. Non est pax
impijs dicit dñs. Iustis dicit Iohis. xiiij
Pacẽ relinquo vobis. Et Ecci. xlv. Sta
tuit illi testamentũ pacis. Impijs dicitur
Seruietis dijs alienis. qui nõ dabũt vo
bis requiẽ die ac nocte. In signuz huius
hic de isto impio diuite dr ꝙ erat diues.
Diuitie aũt semꝑ inquietãt: eo ꝙ sunt spi
ne pungentes. Luce. viij. De Lazaro ve/
ro dicitur ꝙ quiescebat in pace: quia iace
bat ante portã diuitis quiescendo. Secũ
do differũt moriendo: quia mors iusti est
spes ꝛ consolatio eius. Mors iniusti est
desperatio ꝛ desolatio. Prouerb. xiiij. In
malicia sua expelletur impius. sperat aũt
iustus in morte sua. Et Prouerb. xj. dicit
Mortuo homine impio nulla erit vltra
spes. Si om̃s sacerdotes iusti in mundo
celebrarent vsq̃ꝫ ad diem iudicij pro aĩa
istius diuitis ꝛ om̃es sancti rogarent fru
stra rogarent: quia nõ plus q̃ꝫ ꝑ diabolo
orarent. ſm Augusti. vij. libro de trinitate
cap. ij. In signũ huius dicit de diuite hic
ꝙ sepultus est in inferno. Quasi di. Ita ꝓ
funde est ĩmersus penis inferni ꝙ nõ est
spes aliqua de eo. sicut de mortuo sepul/
to Lazaro quadriduano desꝑauerat mar
tha dicens. Dñe iam fetet in sepulchro
Quasi di. Non est possibile vt resurgat.
De lazaro dr. Portatus ẽ in sinũ Abrahe
Qui locus ſm Augu. xij. libro suꝑ Geñ.
fuit requies sanctoꝝ. Et erat locus spei ꝛ
ꝯsolationis. eo ꝙ sancti patres ibi existen
tes habuerũt spem perueniendi ad celuz:
sicut modo anime in purgatorio. Tertio
differunt iustus ꝛ impius in patiendo: qꝛ
sustinẽdo aduersa iustus se exhilarat. im/
pius aũt murmurat ꝛ reijcit a se aduersa:
ꝛ sequit ꝓspera. De iusto dr Prouer. xij.

Non ꝯtristabit iustū quicq̄d ei acciderit. Et Prouerb. x. Labia iustoꝝ cōsiderant placita scȝ deo. ⁊ os impioꝝ ꝑuersa. In si gnū huiꝰ Lazarus hic patienter tulit vlcera. Nec stultū q̄d ꝯtra deū aut diuitem locutus est. sed cupiebat solū micis saturari. De diuite dr̄ q nihil aduersitatis ferre voluit: sed induebat̄ purpura ⁊ bysso. ⁊ epulabat̄ quotidie. i. singulis dieb: ita q nec vnā diem in septimana ieiunabat. Quia ergo ita differūt in meritis: igit̄ etiam differre merito debent in p̄mijs. vnde ne diues sit melior xp̄o quē oportuit pati ⁊ ita intrare in gl'iaȝ Luce vltimo. Et sancti nō nisi per multas tribulationes intrauerūt regnū: iuste de delicijs vadit ad supplicium. Quia s̄m Samfredū. Non itur ad astra delicijs. Ne ꝓo Lazarus sit deterior inter eos q̄ sufferūt tēptationes. ⁊ cū ꝓbati fuerint accipient coronā vite quaȝ repromisit eis deus Jacob. j. Ideo de tribulationib vadit ad consolationē. vt sic vtrobiq̄ s̄m diuinā iustissimā equitatem nullū malū maneat impunitū: ⁊ nullū bonū irremuneratū: ⁊ impleat̄ illud Marie dictū. Esurientes impleuit bonis: ⁊ diuites dimisit inanes. Nos ergo ⁊c̄.

Dñica secūda post trinitatis. I. Sermo. LXXXVI.

Homo quidaȝ fe-

b cit cenam magā ⁊ vocauit multos. Luce. xiiij. Q̄m vt ait beatus Bern̄. in lib. de diligēdo deū. c. v. Deus oīa fecit ꝓpter semetip̄m. ad h̄ vicȝ vt factura sese qn̄q̄ ꝯformaret creatori suo. vn̄ oīa deus fecit ⁊ creauit ꝓpt̄ hoīem: deditq̄ ei in dn̄ium. Juxta illud ps̄. Omnia subiecisti sub pedib eius. Ad h̄ vicȝ vt ꝑ ista deū amaret ⁊ eū ꝯseq̄ret̄. Sȝ ecce hō cū in honore esset nō intellexit ꝯpatus est iumēt insipiētib: q̄ honore suo oblita nū q̄ celestia recordant̄: sed semꝑ de terrenis cogitant: vt carnis curā tm̄ faciāt in desiderijs. Vn̄ factū ē q ex deprauatiōe ꝑuerse volūtatis hō neglecta dulcedie diuine bonitatis totū se amaritudini huiꝰ seculi imersit. ꝯcupiam carnis ⁊ ocłoꝝ aut supbiā vite ꝑsentis inq̄rendo: vt q̄uis multis ⁊ varijs dei internuncijs iā vicȝ instinctu naturalis rōnis q̄ semꝑ ad optīa dep̄cat̄. iā creaturaꝝ speciositate. iā ꝓphetico clamore ad seip̄m reuocare conatus ē. vt obmissis huiꝰ secl'i oblectamētis fallacibus ad cenā sibi diuinitus ꝑparatā oīm delectatōe suauitatū refertā rediret. nihilominus mala mal' cumulās multipl'r hō ipse miserabilis renitebat̄: ꝯfingendo excusatiōes in pctīs. sed ne tāta creatura final'r a tātis delicijs deficeret vbi venit plenitudo tp̄is misit deꝰ filiū suū in mūdū ad vocandū inuitatos. Vez̄ q: ip̄e dei filiꝰ regressurꝰ erat ad patrē. iō misit suos suos hora cene vt vocarēt mł'tos: q̄ fuerūt ꝟba nr̄i thematis: vt dicit euāgeliū. In q̄bus verbis tria ꝓponūt̄ q̄ cenā magnā magni dei cōmendāt ⁊ attollūt. Primo itaq̄ describit̄ facient' hāc cenā excellentissima ⁊ singularis dignitas: q: hō q̄dā. Secūdo subiūgit̄ eiusdē liberalissima curialis largitas: q: fecit cenā magnā. Tertio subinfert̄ ꝯuiuaꝝ mł'tiplicitas generalis: quia vocauit multos.

A

Dixi primo

q hāc cenā cōmēdat excellentissima ⁊ singl'ar' dignitas faciētis. Quis em̄ facit eā nisi deꝰ deoꝝ dn̄s. Qui licȝ dr̄ hic hō. est tn̄ dn̄s dn̄antiū: ⁊ rex regū. Et licȝ sit deꝰ: tn̄ se appellat hoīeȝ. ⁊ licȝ sit hō nō est tn̄ hō cōis ⁊ ꝯtēptibilis vt alij. sed certe singularis ⁊ venerabilis: q: q̄dā. Vnꝰ em̄ ē ⁊ secūdū nō hȝ sibi silem. Est ḡ deꝰ hō q̄diu sumus in hac vita grē. Oia em̄ mansuetissime ⁊ gratiosissime facit sic hō cū hoīe. iō dr̄ hō: Circa qđ sciēdū q in p̄senti vita habemus deū multū nobis ꝓpiciū tāq̄ hoi hoīem. Cuiꝰ rō est. q: oīa dulciter disponit. vt dr̄ Sap̄. viij. Qđ ps̄. cōfitens ait. Quā magna multitudo dulcedinis tue. Ps̄. xxx. Certe magna multitudo dulcedinis dei est. s̄m Cassiod. ibidē. q: multis modis indicat̄ suauitas eius. Nam dulcis est ⁊ pius cū corrigit. dulcis dū parcit. dulcis dū credentib p̄mia eterna repromittit: ita dicit Cassiod. Nos autē possumus ostēdere multos adhuc effectus dulcedinis. Quoꝝ p̄mus est s̄m Inno. iiij. sup verbo ps̄. ꝑdicto: q: oēs generaliter recipit Math. xj. Venite ad me oēs qui laborat' ⁊ onerati estis ⁊ ego reficiam vos. Hic est em̄ verus Dauid ad

q̄rē ꝯuenerūt oēs q̄ erāt in angustia ꝯsti/
tuti ⁊ oppressi ere alieno.i.pctīs obligati.
ſ; tñ ſi ſint amari aīo.i.ſi ſint ꝯtriti ď pec
cato fiet eoꝝ ꝑnceps: vt ð.i.Regū.xxij.
Scðs effectus diuine dulcedis ē.q2 ini/
micos ſuos custodit. Vñ in ꝑſona penitē
tiū dixerūt filij iſrl ad Dauid.ꝑ quē ſigni
ficat xp̄us. Heri ⁊ nudiustertius dū eſſet
Saul.i.diabolꝰ rex ſuꝑ nos.tu eras edu
cens ⁊ reducēs nos.ij.Reg.v. Quaſi di.
Cū eſſemus in pctīs ꝓtegebas nos.ḡ mlꝉ
to fortius cū penitētes volumꝰ ſibi ſuire
vt dicit aplſ ad Ro.v. Cū inimici eſſemꝰ
recōciliati ſumus deo ꝑ mortē filij eiꝰ:mlꝉ
to magis recōciliati ſalui erimus in vita
ipſiꝰ. Tertius effectus diuine pietatis:q2
dat dulcedinē ſuā ad ꝑguſtandū. Vñ in
ps̄. Guſtate ⁊ videte qm̄ ſuauis eſt dñs.
Prouerb.xxxj. Guſtauit ⁊ vidit. qm̄ bo/
na ē negociatio eiꝰ. Quartus effectꝰ diuīe
dulcedis ē. q2 ita cito dimittit pctā. Vñ
Ezech.xviij. In quacūq3 hora ingemue/
rit pctōr ⁊c.⁊ Dixi ꝯfitebor:⁊ tu remiſiſti
Nec ſolū dimittit ſeł aut bis: ſed q̄tieſcū/
q3 peccauerit hō ⁊ penituerit. Mat.xviij
Non dico ſepties: ſ; ſeptuagies ſepties.
nec ſolū dimittit:ſ; ꝑfecte dimittit. Vnð
Ezech.xviij. Oīm iniquitatū eiꝰ nō recor
dabor amplius. In his ḡ multꝭ effectib9
innuiť mlꝉtitudo dulcedis dei:ſed magni
tudo eiꝰ ex ſeipa exꝓmi nō pōt. Vñ nō di
cit ſimplr mag:ſ; q3 magna.q.d.ineſtima
bilis. Et vere:q2 dicit aplſ.j.Corinť.ij.⁊
Eſa.lxiiij. Oculus nō vidit:nec auris au
diuit.nec in cor hoīs aſcendit q̄ ꝑparauit
deꝰ diligentib9 ſe. Sed cui ꝑparauit. cer
te pauꝑib9. Ps̄. Paraſti in dulcedine tua
pauꝑi deꝰ. Ex quo igiť habemus dñm tā
ꝓpiciū.tā dulcē:⁊ tā benigniſſimū merito
ꝓperare debemus ad cenā ſuā tāq3 amici
pr̄is ſui.tāq3 bñfactoris dulciſſimi. B

Dixi ſecūdo Ex in ꝟ.p̄.tāgiť diuine pietatꝭ li
beraliſſima ⁊ curialis largitas:q2 fecit ce
nā magnā. Circa qð ſciēdū q tripleX ē ce
na. Prima eſt culpe.q̄ eſt aīaꝝ infectiua.
Scða eſt gr̄e q̄ eſt aīaꝝ refectiua. Tertia
eſt gl̄ie.q̄ eſt oīm electoꝝ ſaciatiua. Pr̄ia
eſt fugienda vt venenoſa.ſcða eſt ample/
ctenda vt gr̄oſa.tertia deſiderāda vt eter
nalr ſolacioſa. De ꝑma cena ſeu cōuiuio
ſciēdū q diabolus:mūdus: ⁊ caro faciūt
cenā magnā pctōrib9.inuitādo eos ad di
uerſa pctā.ad diuitiaſ:delitias:⁊ honoreſ
Cena diaboli ſignificať ꝑ cenā Abſolon.
iij.Reg.xiij. Fecit Abſolon ꝯuiuiū q̄ſi cō
uiuiū regis. Abſolon interp̄tať pr̄is mei
amaricatio:⁊ ſignificat dyabolū q̄ q̄ntum
in ſe eſt nitiť nob pr̄em celeſte3 amaricare
ꝑ pctm̄. Iſte facit ꝯuiuiū q̄ſi regis ꝓpť no
bilitatē ferculoꝝ ⁊ ſocietatem inuitatoꝝ.
Job.xlj. Ipſe ē rex ſuꝑ oēs filios ſuꝑbie.
Sed iſtud ꝯuiuiū eſt ꝑiculoſum: q2 non
ſit cā refectiōis:ſ; cā ꝑditiōis. Vñ Abſo
lon fecit illud grande ꝯuiuiū vt in eo poſ
ſet occidere Amon frēm ſuū. Sic diabo
lus ad ꝯuiuiū nos inuitat ꝑ pctm̄:vt nos
inebriatos intoxicatos occidat. Vñ Job
j. Filij Job dū ꝯuiuarēt in domo fr̄is ſui
ꝑmogeniti.repēte vētus vehemēs irruit a
regione deſerti:⁊ ꝯcuſſit angulos domꝰ ⁊
oppreſſit oēs. Dat aūt diabolus in iſto cō
uiuio ꝑdices iniuſticie. Perdix ſm̄ natu/
rales qñ ꝓpria oua ꝑdit furať oua aliena.
vt ſuoꝝ ouoꝝ numeꝝ reſtauret. Ita mali
dñi cū bona ſua ꝑ inutiles ⁊ vanas ꝯſum
ptiones ꝑdiderint bona pauꝑeꝝ auferūt
ꝑ iniuſtas extorſiōes. Iſto ferculo paſcū
tur cōiter negociatores q̄dā: q̄ cū in vna
re ꝑdiderint reſtaurāt duplū in alia cariꝰ
q̄3 valuiſſet vendēdo eā. Iſtud etiā nō nul
li multū nobiles noīe nō re ferculū come/
dūt:q̄ eūdo ad bellū ꝯſumūt bona eccłia
rū:q̄ſi nō poſſent ſuſtentari ꝓpꝛijs. Et for
te ſic eſt: q2 ꝓpria in vanitatib9 ſeculi ⁊ pō
pa ſuꝑbie ꝯſūpſerūt. Sed q̄d accidit in
Bohemia vbi laici nobiles poſtq3 ꝯſum
ptis ꝓpꝛijs inuaſerūt eccłias.tādē ribaldi
ipſoꝝ inuaſerūt eoꝝ bona ⁊ tenēt ea. Iſti
faciūt ꝯ illud ꝯciliū Johis baptiſte Luc.
iij. Neminē ꝯcutiatꝭ:ſed ꝯtenti eſtote ſti/
pendijs vr̄is. vbi dicit Lyra q ſtipendia
militū ſunt hoīes eoꝝ ſubditi dati eis a
ꝑncipib9. Cōtra iſtos ð in canone.xij.q.
ij. Nulli lic3 ignorare. Oīne qð dño ꝯſe/
crať ſiue fuerit hō ſiue aīal.ſiue ager.vel
q̄cq̄d fuerit ſeł ꝯſecratū ſcm̄ ſcōꝝ erit dño
⁊ ad ius ꝑtinebit ſacerdotū. ꝓpť qð iexcu
ſabilis erit oīs q̄ a dño ⁊ eccłia cui ꝯpetit
aufert vaſtat inuadit vel eripit ⁊ vſq3 ad
emēdationē eccłieq3 ſatiſfactionē vt ſacri
legꝰ iudiceť.⁊ ſi emēdaŕ noluerit excōiceť
Hec canō. Ad idē ð.xxiij.q.viij. Cōue/
nior.vbi dič amb. Noli gaudeŕ ipator vt

putes te in ea q̃ diuiña sũt ĩpiale ius aliqđ hře. Noli te extollere pctõr sz si vis diuti⁹ imꝑare esto deo subiectus Scriptum est Que sunt dei deo: q̃ cesaris cesari. Scđo dat fercula de venatiõe. vult em̃ q̃ frater frẽm veneť in mortem. sicut patuit supra Michee. vij. Frater frẽm venabitur vsq3 ad mortẽ. Dat etiã pauones suꝑbie. Sic em̃ refert Aug⁹. xxj. de ci. dei ca. ij. Caro pauonis bene cocta iterũ deuenit cruda sicut ip̃e expertus est post anni spaciũ iam transactũ. Sic moralr̃ suꝑbia q̃ntũcũq3 vincať semꝑ recrudescit. Unde Augustinus in libro de natura ꝛ grã. Cetera vitia in male fact̃ ꝓualent. suꝑbia etiã in recte factis est cauenda. Ista fercula q̃uis videanť dulcia. sunt tñ nimis amara. eo q̃ ꝛ hic ꝛ in futuro amaritudinẽ post se relinquũt. Nam pctm̃ post sui ꝑpetrationẽ nihil hz nisi remorsum ꝯscientie. De q̃ Augu. ꝓmo ꝯfess. dicit. Iussisti dñe ꝛ sic ẽ vt pena sit sibi inordinatus animus. Et idẽ Aug. lib. de vera innocentia. lib. ix. c. xix. Nulle pene grauiores sunt q̃3 ꝯscientie in qua nõ habeť deus ꝯsolatio nõ inueniť. Boecius etiã. iiij. de ꝯsol. ꝓsa. iij. dicit. q̃ sicut ꝓbitas ꝓbis ẽ solaciũ. ita improbis nequicia est supplicium. Ex q̃b9 infero q̃ circũscripta ꝓhibitione legis diuine scripte q̃ pctm̃ vetat ꝓpter penã eternã. Iuxta illud. Anima que peccauerit ipsa morietur Ezech. xviij. Adhuc hõ peccare nõ deberet ꝓpter penã tꝑalem: q̃ est remorsus conscie: qua pena fm̃ Aug. nihil est grauius in p̃nti. eo q̃ cũcti dies pctõris mali. Secura vero mens quasi iuge ꝯuiuiũ. Prouerb. xv. Si g̃ cuncti dies mali sũt. g̃ nulla est ibi requies. nulla alleuiatio doloris qđ nõ est inuenire in alijs dolorib9 naturalib9 vbi interpolatis tẽꝑib9 cruciať hõ. Et ex h̃ infero ꝯseq̃nter q̃ remorsus ꝯscientie ex pctõ est q̃dãmodo hoĩ pena naturaliter ꝯsequẽs pctm̃. Unde si nõ essz lex diuina scripta. adhuc remorsus conscientie sequereť ex peccato ꝓpter legem nature. Istud patz ꝑ illud Iuuenalis libro. v. vbi dicit. Extemplo quodcũq3 malum cõmittiť ipsi displicet auctori. Per quẽ autẽ modũ hoc fiat. dicit Salomon Sapie xvij. Semꝑ ei ꝓsumit seua ꝑturbata ꝯscientia. Qđ exponit Holgoth. Presumit

ꝓconcipit sibi euẽtura mala penalia ꝛ crudelia. Uñ dictat sibi q̃ tale pctm̃ dz puniri. ꝛ illa ꝓconceptio causat timorẽ. Et h̃ ẽ verũ nõ solũ de lege scripta vbi determiata est certa pena vnicuiq3 pctõ: sed etiã ex iusticia naturali. fm̃ quã cuilibz dictat cõscientia omne malũ esse puniendũ. quod fit aut contra suꝑiorem aut contra parem aut cõtra cõmodũ ꝓpriũ. cuiusmodi est peccatũ carnis. Ideo Seneca legiť dixisse. Si scirem hoĩes ignoraturos ꝛ deos ignoscituros nollẽ peccare. scz ꝓpter turpitudinẽ actus quo deformať naturalis iusticia. ꝛ ꝓpter remorsum quo cruciať ꝑturbata ꝯscientia. ¶ Secũdũ ꝯuiuiũ facit mũdus ꝛ caro. ꝛ apponũt tria fercula suauissima. delicias. diuitias. ꝛ honores. In q̃ cõuiuio fuerunt isti tres de q̃b9 hic diciť in euãgelio. Sed istud cõuiuiũ est ꝑiculosum: q2 plenum veneno. Unde Bern. Periclitať castitas in delicijs. veritas in diuitijs. hũilitas in honoribus. Malum est ferculũ qđ nõ potest retineri diu in ventre ad sanitatẽ: sed cito euomiť Tales sũt diuitie. delicie. ꝛ honores Iob xx. Diuitias quas deuorauit euomet. ꝛ đ ventre eius extrahet illas deus. Scđm cõuiuiũ qđ est appetendũ tanq3 refectiuũ est ꝯuiuiũ seu cena grẽ. quã facit de⁹ suis dilectis amicis. ꝛ significať ꝑ cenã seu cõuiuiũ Asueri regis. De q̃ Hester. j. dr̃. Fecit Asuerus rex grande conuiuiũ cunctis ꝓncipibus ꝛ pueris suis. Facit aũt istud cõuiuiũ vel qui ecõuerso faciũt sibi cõuiuiũ: sicut Mattheus ꝑ cõtritionẽ ꝛ ꝯuersionem. Magdalena ꝑ dolorẽ ꝛ dilectionẽ. Zacheus ꝑ satisfactionẽ. Uñ dic̃ Grego. xxj. moral̃. Dei refectio est ꝯuersio peccatoris. Sed videamus qđ sit h̃ magnũ cõuiuiũ seu potius prandiũ. vt dr̃ Math xxij. Ecce prandiũ meũ paraui. Attendamus g̃ magnitudinẽ prandij hui⁹: ꝛ inueniemus liberalissimã largitatẽ dei. Prandiũ hoc intelligiť incarnatio filij dei. Uñ vocanť nuptie q̃s deus pr̃ fecit filio suo qñ naturã hũanã copulauit diuĩe in vno supposito: q̃ celebrate sunt in vtero virginali: de q̃ ꝓcessit xp̃s tãq3 sponsus de thalamo suo. Et ex his nuptijs ꝓcesserũt alie. scz cõiunctio xp̃i cũ eccl̃ia fideliũ: que celebranť ꝯtinuo vsq3 ad cõsumationẽ secl̃i

Math. vlti. Ego vobiscū sum vsq; ad cō sumationē seculi. Sūt aūt iste nuptie magne: seu h prandiū magnū qd̄ facit nobis dei filius cōtinue in vita grē. Primo ꝓpt̄ sponsi magnitudinē: qꝛ filius dei ē sponsus: q̇ ꝑ fidem ⁊ amorē nos desponsauit. Ozee. ij. Sponsabo te mihi in fide ⁊c̄. Sponsus iste est nobilissimus ditissim⁹ qꝛ heres vniuersoꝝ. sapiētissimus. ꝑ quē de⁹ fecit secula. speciosissimus. qꝛ splēdoꝛ glīe dei pr̄is. honorabilissim⁹. qꝛ sedet ad dexterā dei pr̄is in excelsis. Ista oīa hn̄t Heb. j. Scd̄o istud prādiū ē magnū ꝓpt̄ sponse pulchritudinē. Apoc̄. xix. Venert̄ nuptie agni: ⁊ vxoꝛ ei⁹ p̄parauit se ⁊ datū est ei: vt operiat se bissino. i. iustificatione virtutū. Cant̄. iiij. Tota pulcra es. scz taz in vestib; q̄z in mēbris. Caput sponse p̄lati. oculi ꝓuisores ⁊ doctores. aures ꝯfessores ⁊ penitētiarij ⁊ iudices. nares sponse maloꝝ ⁊ bonoꝝ discretōnes. collū clerici ⁊ cantores ⁊ laudantes deū. pectus ⁊ brachia potentes ⁊ nobiles. manus oꝑarij ⁊ artifices. crura famuli ⁊ s̄uitores. pedes q̇ portant totū corpus suū agricole ⁊ rustici. Sed licz xp̄s fecerit istā spōsam pulchrā. tn̄ prochdoloꝛ hodie deformata est in multis mēbris. Iuxta illud. Egressus est a filia syon oīs decoꝛ. Treñ. j. Ois dic̄ qꝛ de oīb; mēbris aliqui deformati sūt. Tertio istud prandiū xp̄i est magnū ꝓpter ei⁹ plenitudinē. Vn̄ Hester. j. dꝛ. ꝙ Asuerus iussit p̄parari ꝯuiuiū vbi positū ē vinū magnificentia regia dignū. Ad qd̄ bibendū nemo cōpellebat̄. Dedit etiā dona multa. Sic in ꝯuiuio xp̄i grē est panis ⁊ vinū corpus ⁊ sanguis eius. multa fercula. qꝛ multe sunt ꝯsolatiōes spūales. Vn̄ s̄m diuersitatē donoꝝ grāꝝ ⁊ carismatuz spūssancti ita dantur ⁊ dona: qꝛ diuisiones gratiaꝝ sunt. Sed notabile est ꝙ ad bibendū illud vinū in ꝯuiuio nemo cogebat̄. sed ꝓut quis volebat bibebat. Diceres tn̄: quare nō sic est in eccl'ia xp̄i vbi sacerdotes cōpellūt ꝑ excōmunicationē nolentes cōicare. Rn̄deo ꝙ nō cogunt inuitos cōicare: sed excitant eos: vt de nolentib; fiant volentes. sicut etiā Bern̄. dicit de deo. tractans illud Trahe me post te. Sed ꝯtra Aug⁹. dicit ꝯ Petilianū. xxiij q. v. ad fidē. ꝙ nemo cogit̄ bn̄ facere. veꝝ est. cū coactiōe absoluta. sed bn̄ ꝯditionata. xlv. dis. De iudeis. Et Aug⁹. in enchiridion. xxxvj. c. xlv. dis. Et qui emendat. Vn̄ dꝛ ꝙ multa bn̄ficia p̄stant̄ inuitꝭ. qd̄ intellige de spūalib; bonis. Itez glo. xxiij q. iiij. Nimiū insuꝑ inquieti dicit. Nemo ab initio cogendus est ad bonū sed cogit̄ aliquis ꝑseuerare in eo qd̄ incepit. Quarto istud prandiū est magnū ꝓpter vocatorū mlt̄itudinē: qꝛ ꝯgregauerūt oēs: vt dꝛ Math. xxij. bonos ⁊ malos. Vn̄ s̄m Grego. ista vita dꝛ mediū inter celū ⁊ infernū qꝛ in inferno tm̄ mali. in celo tm̄ boni. in mūdo boni ⁊ mali. Sunt aūt mali nō vita aut merito in ecclesia: sed tm̄ numero. sicut Iudas vnus de duodecim discipul' Ioh. vj. Sed quō cognoscit̄ q̇ sunt veri ꝯuiue xp̄i ꝑ grām. Rn̄deo ꝑ hūilitatem. Lucc. xiiij. Cū inuitatus fueris ad nuptias nō discumbas in p̄mo loco: sed in nouissimo. Scd̄o ꝑ charitatē. Math. xxv. Que ꝑate erant cū lampadib; ⁊ oleo charitatis intrauerūt ad nuptias. Tertio per oꝑa sanctitatis: q̄ sunt tꝑantia. castitas. prudentia. ⁊ sic de alijs. q̄ intelligunt̄ per vestē nuptialē. Math. xxij. Ex q̇ pz ꝙ triplices hoīes excludunt̄ ab h prandio. scz suꝑbi. īmundi ⁊ accidiosi. Tertiū ꝯuiuiū facit xp̄s in gl'ia eterna: qd̄ est aīe saciatiuū. ⁊ illud est liberalissimū. qd̄ pz ex plib; s. ex mlt̄iplici notificatōe. ex magnitudīe cene ⁊ tꝑis diuturnitate. ꝯuiuaꝝ dignitate ferculoꝝ diuersitate. mīstroꝝ nobilitate vocatoꝝ mlt̄itudīe. ex ire magnitudīe. ex cōpulsiōis seueritate. De p̄mo scz de multiplici notificatiōe pz ꝙ auarus cū facit cenā occultat eā. deus aūt vult oīb; notā fieri. ⁊ iō p̄mittit mlt̄os notificātes hanc cenā. Talis fuit Isa. xxv. Qui clamās ait lōge añ te. Faciet dn̄s cōuiuiū vindemie defecate. Itē Esa. lxiiij. Ocul⁹ nō vidit ⁊c̄ Itē fili⁹ dī clamat Lu. xxij. Ego dispono vob regnū vt edatꝭ ⁊ bibatꝭ. De diuturnitate tꝑis hui⁹ cene dꝛ Esa. lxv. Gaudebitꝭ ⁊ exultabitꝭ in sempiternū. Et. lj. eiusdez. De Leticia sempiterna suꝑ capita ipsoꝝ. De ꝯuiuaꝝ dignitate dꝛ Geñ. penl'. Prebebit delicias regib;. Oēs ḡ ibi erūt reges Apocal'. v. Fecisti nos deo nr̄o regnū ⁊ regnabim⁹. De ferculoꝝ diuersitate dꝛ Ioh. x. ⁊ Ingredief̄ scz in ꝯtēplatiōe diuinitatis. ⁊

egrediet scȝ ad visionē hūanitatis xp̄i. Cer te magna fercula q̄ꝝ vnū sufficeret mille mūdis Joh. xiiij. Ostende nobis p̄rem ꝛ sufficit nob. Vñ Exo. xxxiij. d. Ego ostē dā tibi om̄e bonū. De nobilitate mīstran tiū d. Heb. i. Nōne angeli sunt oēs admini stratorij spūs q̄ honorifice ducūt hoies ad illam cenā. Sed mīstrans ipse xp̄s erit si cut pmisit Luc. xij. Transiēs ministrabit illis. Iste nō solum ministrabit: sed vnū quēqȝ hortabit affectuose dicēs. Comedi te amici ꝛ inebriamini charissimi. Qd̄ v bū tractans Berñ. lib. de diligendo deū cap. vj. dicit. Comedite ante mortē. bibi te post mortē. inebriamini post resurrectio nē. Merito iā charissimi q̄ charitate ine briant. Merito inebriati qui ad nuptias agni introduci merent. edentes ꝛ bibētes sup mensam illius in regno suo. q̄n iā sibi exhibebit gl'iosam eccl'iam. nō habentem maculā neqȝ rugam. tunc prorsus inebria bit charissimos suos. tunc torrente volu ptatis sue eos potabit. q̄n quidē amplexu suo artissimo ꝛ charissimo sponsi ꝛ sponse fluminis impetus letificat ciuitatem dei. quod nō aliud arbitror q̄ȝ dei filiū q̄ tran siens ministrabit. quēadmodū ipse pmi sit. vt ex hoc iam iusti epulent ꝛ exultent. Hinc illa sacietas sine fastidio. hinc insa ciabilis illa sine inquietudine curiositas hinc eternū atqȝ inexplebile desideriū ne sciens egestatem. hinc illa sobria ebrietas nō merore ingurgitans. nō madens vino sed ardens deo. Hec Berñ. De vocatoꝝ multitudine huius cene patet: quia dicit q̄ vocauit mltos. Math. xxij. Multi em̄ sunt vocati ꝛc. imo omnes. Matthei. xj. Venite ad me omnes. Quare. quia vult omnes homines saluos fieri. j. Thimo. ij Nec solum multi: sed etiam multis mo dis: vt infra patebit. De magnitudīe ire qua iratus est ꝯtra nolentes venire. Pro uerbioꝝ pmo. Vocaui ꝛ renuistis. Et se quitur. Ego quoqȝ in interitu vestro ride bo. Signum magne ire in patre est quan do ridet de malo filij. Unde licet deus cū amaritudine punit peccatores alios Esa. pmo. Heu consolabor de inimicis meis tamen ingratos ꝛ negligentes letant pu nit. Psalmista. Letabitur iustus cum vi derit vindictaȝ. De compulsionis magni tudine patet ibi. Compelle intrare pau peres. cecos. claudos. debiles. ꝛ vnde de diuersis locis. quia exi cito in vicos ꝛ pla teas. Sic compulit intrare paulum Ac tuum. ix. Sic filium prodigum Luce. xv Quod fit quando deus de nolentibus ꝑ ꝓspera ad eum conuerti infert eis aduer sa. vt fiant volentes. Hoc est enim trahi ad istam cenam. sicut dicit Bernhardus. Trahimur in tribulationibus ꝛ aduersi tatibus exercemur. Multos deus trahit per infirmitates. per damna. per diuersas tribulationes. ꝛ precludit eis viam dam nationis. Ozee secundo. Sepiam viam tuam spinis. ꝛc. D

Dixi tertio q̄ hāc cenam cō mendat conuiuaꝝ multiplicitas generalis cum dicitur. Vo cauit multos. Circa quod sciendum pri mo que sunt diuine vocationes. Secun do que sunt humane excusationes. Ter tio que sunt excusantium punitiones. De pmo sciendū q̄ deus vocauit nos dupli citer. scȝ generaliter ꝛ specialiter. Gene raliter vocat nos tripliciter. per verbum per signum. per nunciū. Per verbū in fi lij sui incarnatione: quādo verbum caro factū est Joh. j. Magna foret rusticitas si rex Polonie mitteret filiū suū ad vocā dum ad se aliquē pauperē si ꝯtēneret ve nire. Et multo maior ex quo deus ꝑ filiū suū vocauit. Vñ ꝯquerit ꝯtra eos Job. xix. Seruū meū vocaui ꝛ nō rñdit mihi. ore ꝓprio depcabar illū. Os dei est filius dei. Juxta illud Cant. j. Osculet me oscu lo oris sui Scd̄o vocauit nos xp̄s signo Signū illud fuit corpus suū extensum in cruce ꝛ exaltatum in monte. ꝛ rubrica tum proprio sanguine. sicut volens recla mare falconem stat in loco apparenti cuȝ reclamatorio rubricato. Ita xp̄s volens reclamare hoīem qui euolauerat de para diso ascendit montem caluarie cum late re cruentato. Sed nihilominus homies ingratissimi nolunt redire. Prouerbioꝝ. j. Vocaui ꝛ renuistis. extendi manus me as ꝛ nō fuit qui aspiceret. Tertio vocauit nos ꝑ nunciū. id est ꝑ p̄dicatoꝝ officium. Unde dicit hic q̄ misit seruū suū. Quem locum exponit Gregorius de p̄dicatorib Specialius autē vocat nos ostensionib

exemploꝝ. ꝓmissionib⁹ p̄mioꝝ: ꝛ ꝑcussiōi
bus flagelloꝝ. De ostensionib⁹ exemploꝝ
ptʒ Joh. xiij. Exemplū em̄ dedi vobis vt
ꝛ vos ita faciatꝭ. Hoc em̄ fecit ꝑ sanctos
martyres. ꝯfessores. virgines. quoꝝ mul
ta milia ꝓposuit nobis in exēplū. Istā vo
cationē attendebat apl'us: qui de se dicit
Philip. iij. Ea que retro sunt obliuiscēs
ꝛ ad ea que p̄ora sunt extendens meip̄m
ad destinatū ꝓsequor brauiū superne vo
catiōis. De ꝓmissionib⁹ p̄mioꝝ patet: q̄a
multa valde ꝓmisit que nec oculus vidit
nec auris audiuit. j. Corinth. ij. Unde. j.
Petri. iij. In hoc vocati estis vt benedi-
ctionem hereditate possideatis. De per-
cussionibus flagelloꝝ patʒ. quotiens em̄
infirmitatibus fatigamur. totiens a deo
vocamur. Unde Greg. dicit. Mala que
nos hic p̄munt ad deum ire compellunt.
Sicut autem deus vocauit homines tri
pliciter. ita tripliciter se excusant. Sup-
bi ꝓpter sublimitatem dn̄ationis. Auari
ꝓpter difficultatem terrene occupationis.
Luxuriosi ꝓpter voluptatem carnalis de-
lectationis. Istos tres signant illi qui po
nunꝭ in euāgelio: quoꝝ p̄mus dicit. Uil-
lam emi ꝛ necesse habeo exire ꝛ videre il-
lam. Rogo te habe me excusatum. Secū
dus dixit. Quinqꝫ iuga boū emi: ꝛ eo ꝓ-
bare illa. Rogo te habe me excusatū. Ter
tius dixit. Uxorē duxi: ꝛ ideo nō possum
venire. Primus designat suꝑbos q̄ ꝑ am
bitionib⁹ terreni dn̄ij ꝛ dignitatꝭ terrestrꝭ
gl'iam amittūt regni celestis. Iste in sua
excusatione bene se fateꝭ fatuū fuisse q̄ se
p̄us dicit villam emisse q̄ꝫ vidisse. Facile
em̄ quilibet falliꝭ qn̄ illud emit quod ab
eo absconditꝭ. Et certe si hō videret ꝛ con
sideraret quid est in dignitate dn̄ij tempa
lis illud nō emeret nimis care: quia vide
ret eius breuitatem. Ecclesiastici. x. Om
nis potentatus breuis vita. sic rex hodie
est ꝛ cras non erit. Secūdo si diligenter
consideraret videret p̄cipitij grauitatem
quia quāto status altior. tanto casus gra
uior. Cecidit enim Petrus sed ab infimo
ideo cito resurrexit. Cecidit Dauid sed d̄
plano eo q̄ se in altum non erexit. Iuxta
illud Ps̄. Dn̄e non est exaltatū cor meuʒ
Et ideo cito resurrexit. Cecidit adam sed
de alto: quia de paradiso. ideo cum diffi-
cultate est erectus. Cecidit ꝛ lucifer sʒ de
celo altissimo. ideo nūq̄ꝫ resurgere potuit
Secūdus excusans se signat auaros qui
dicit. Quinqꝫ iuga boum emi. Per quin-
q̄ꝫ iuga boū intelliguntꝭ quinqꝫ sensus ex-
teriores corporis. Et dicunꝭ iuga ſm
Gregoriū ꝓpter ꝯiunctionem duplicis in
strumenti cuiuslibet sensus. Duo em̄ sūt
oculi. due aures ꝛc̄. Sicut igitur boues
terram versant. sic auari circa terrena cō
tinue delectantur. Delectabilior enim est
auaro bursa argenti ad videndum q̄ꝫ cor
pus christi. Et iste fatuus est similiter vt
primus: quia nō ꝓbauit p̄us q̄ꝫ emit. Cū
tamen dicitur de sapiente. Considerauit
agrum ꝛ emit illum. Tertius excusans se
signat luxuriosos. qui dicit. Uxorē duxi.
ꝛ ideo nō possum venire. Non em̄ coniu
gati excludūtur a cena: sed aliqualiter re
tardantur. Unde ille dicitur vxorem du-
xisse: qui tota affectione se tradidit volu-
ptati. ꝛ talis ad cenam celestem nō potest
venire nec debʒ. nec est dignus: nō potest
ire. q̄r est cōpeditus. nō debet. quia est fe-
tidus. nō est dignus. q̄r est sordida veste
indutus. Et quia tot sunt qui se excusant
ideo licʒ multi sunt vocati: sed pauci ele-
cti. Math. xxij. In figura huius Nūeri.
xxxj. legimus q̄ de sedecim milib⁹ hoīm
nō cesserūt in partē dn̄i nisi triginta due
anime. Ultimo vidēdum est que sunt pu
nitiones excusatoꝝ. ꝛ sunt tres. segrega-
tio a cōsortio beatoꝝ. Unde hic. Nemo
viroꝝ illoꝝ gustabit cenam meā. Secun
do subsannatio ꝛ improperiū peccatoꝝ.
quia in iudicio deus ꝛ angeli ꝛ hoīes et
demones subsannabūt ꝛ deridebūt pctō
res q̄ diuinas vocatōes neglexerūt. Pro
uerb. j. Uocaui ꝛ renuistis. ego q̄ꝫ in inte
ritu vr̄o ridebo. Tertio cruciatio ꝑpetua
tormētoꝝ. Esa. vltimo. Eligā illusiones
eoꝝ. ꝛ q̄ timebant adducā eis. q̄r vocaui
ꝛ nō erat q̄ rn̄deret. Nō sic de bonis ꝛ iu
stis q̄ deū vocantē audiūt ꝑ obedientiā p̄
ceptoꝝ. hij in celo ponenꝭ lucentes sicut
stelle in ꝑpetuas eternitates Baruch. iij.
Stelle vocate sunt ꝛ dixerūt. assumus. ꝛ
luxerūt ei cū iocūditate q̄ fecit illas. Nos
ergo fr̄es charissimi nō habeamus istas ex-
cusationes sed ad cenam ꝑpetuam ꝓpere
mus. Ad quā nos ꝑducat ꝛc̄.

Dñica secũda post trinitatis. II. Sermo. LXXXVII.

Xorem duxi ⁊ iõ nõ possum venire. Lu. xiiij. Sicut dicit Grego. Moraliũ. xxij. Bonũ est ↄiugium: sed mala sunt ea que circa illud ex huiusmõi cura succrescũt. Dum ꝗ tenent illud qđ nõ nocet. ex reb⁹ iuxta positis cõmittiꝛ plerũqꝫ qđ nocet. sicut sepe rectũ mundũqꝫ iter ꝑgimus: ⁊ tñ iuxta iter vepꝛib⁹ ꝑ vestimẽta retinemur. in via q̇dẽ mũda nõ offendimur sꝫ a latere nesciꝛ q̄ pungamur. Hec ille. Ex qb⁹ ꝟbis pꝫ ꝙ licꝫ mrĩmoniũ in se sit bonũ: ⁊ a deo ad bonũ finẽ institutũ. tñ sepe ꝑ abusũ hũanũ vertiꝛ ĩ ꝑniciẽ: ita vt qđ fuerat inuentũ ⁊ ꝓuisum ad vtilitatẽ salutis: si ĩdebite fuisset seruatũ fiat occasio dãnationis: dũ male ⁊ inoꝛdinate in eo viuiꝛ. cum omissa dulcedine celesti ad quã suspirare ⁊ aspirare hõ debuerat totũ se delicijs terrenis ⁊ voluptatib⁹ ĩmergit. Ex q̄ ꝓuenit vt talis ad celestes delicias vix ꝑueniat. Istud pꝫ in isto de q̄ euãgeliũ hodiernuꝫ refert: q̇ nimio vxoꝛis amoꝛe ↄplexus ad cenã celestis ↄsolationis se nõ posse venire asseruit dicẽs. Uxoꝛẽ duxi: ⁊ iõ nõ possum venire. In istis ꝟbis dissuadeꝛ nobis nõ ↄiugiũ carnale sed voluptas carnalis q̄ sepius in ↄiugio ↄtingit. Et ideo nemo puter ꝑ saluatoꝛẽ nr̃m. hanc ꝑabolã in detractionẽ aut suggillationẽ mr̃imonij legittimi fuisse ꝓpositã: sed potius in ↄfutationẽ ⁊ cõfusionẽ illoꝝ q̇ bonis reb⁹ male vtentes terminos ↄcesse libertatꝭ excedũt. Uñ dic Grego. ꝙ sicut sepe in alijs locis sacre scripture: ita ⁊ hic ꝑ rem iustã significaꝛ res iniusta: vt ꝑ carnale ↄiugiũ voluptas carnalis ĩmoderata. Circa cuius reꝓssionẽ tria sunt ↄsiderãda. Primo de voluptatis vanitate trãsitoꝛia. Scđo de ipius sagaci cautela. Tertio de ipius ꝑuersitate nociua. Primũ tãgiꝛ in eo ꝙ đꝛ. Uxorẽ. Scđm in eo cũ addiꝛ. duxi. Tertiũ in eo qđ adiũgiꝛ. nõ possuꝫ venire. ⁊c̃.

Dixi primo Q circa repssionẽ carnalis voluptatis considerandũ ꝓmo occurrit de ipius vanitate trãsitoꝛia: q̄ notaꝛ in eo ꝙ đꝛ. Uxoꝛẽ duxi. Et ↄgrue ꝑ vxoꝛẽ intelligitur carnalis voluptas ꝓpter tria. Primo qꝛ sicut vxoꝛ est naturalꝛ creatura fragilis et debilis: ĩmo q̄dãmodo moꝛtuis silis. Iuxta illud. j. Thimo. v. Uidua in delicijs viuẽs moꝛtua ẽ. Dicit glosa. Non sobꝛie viuẽs vita nature. moꝛtua est vita gr̃e in aĩa. Cuius sepulchꝝ ẽ coꝛpus in delicijs vacãs. Roꝝ. viij. Si ꝯm carnẽ vixeritis moꝛiemĩ. Scđo voluptas carnalis cõꝑatur vxoꝛi. qꝛ sicut ꝓ necessitate vxoꝛis mlꝫte impense sunt necessarie. sic ꝓ voluptate carnali ↄseq̄nda multis opus est vanis ⁊ seclarib⁹ q̄ntas isti vigilias. timoꝛes. expensas. solicitudines faciũt vt vitam taliter q̄lꝛ delicióse deducant in peccatꝭ carnalib⁹. Patet hoc in filio ꝓdigo: qui totã suam substantiã ↄsumpsit viuendo luxurióse Luce. xv. Tertio voluptas carnalis comparaꝛ vxoꝛi. Sicut enim non est aliqua vxoꝛ tam bona in qua nõ ĩuenies qđ conquerar is: vt dicit Diogenes philosophus. Ita est de voluptate carnali: ꝙ nõ est aliqua vlou; t is ita delicata que non habeat amaritudinẽ admixtã. ⁊ maxime in fine. Uñ Prouerb. v. đꝛ de voluptate. Nouissima illius amara quasi absinthiũ ⁊ sicut nõ est nec fuit aliquis qui nõ peniteret post paruũ tẽpus de vxoꝛe deducta: vt dicũt cõmuniter vulgares: ita non est nec fuit aliquis ita voluptuosus ⁊ delicijs affluens q̇ finaliter non peniteret: aut hic aut in futuro. Uñ de his qui satiati sunt voluptatib⁹. quomodo in ꝓ̄senti penitent dicit Boecius in de consolatione in hec verba. Quid autem de coꝛpoꝛis voluptatibus loquar quoꝛum appetentia plena ẽ anxietatis. sacietas vero plena penitentie ⁊ exitus tristes. Hinc Oratius irridet voluptatem ciboꝝ qui consumpti relinquũt penam. De cose. dis. v. Ne tales. ꝓut refert Hieronymus ibidem. De his vero q̄ de talibus penitent in futuro etiam in inferno dicitur Sapientie q̄nto. Et erunt gementes pꝛe angustia spiritus penitentiã intra se agentes. Et post pauca. Quid igitur ꝓfuit nobis superbia: aut diuitiarũ iactantia quid ↄtulit nobis. Dicit ibi holgoth. ꝙ damnati non soluꝫ recognoscent se amãdo ista transitoꝛia fuisse deoꝛdinatos: sed etiam peccata sua cum impropeꝛio quodam sibijpsis obiecto cõfitebunꝛ

Unde nō solū ꝯfitebunt̄:sed etiā sibiip̄is
vehementer insultabūt ꝑ ineffabilem re/
morsum ꝯscientie sue. Sed tarda est ista
penitentia ꝛ inutilis. ideo quia. tarde fuit
doctus post vulnera q̄ sibi cauet. Sero
medicina parat̄. dum mala ꝑ longas cō/
ualuere moras. Propter ergo istas tres
causas merito voluptas carnis d̄r esse va
na. Tum quia fragilis ꝛ caduca. Tū q̄r
sumptuosa. tum quia onerosa. Ex quib⁹
arguit̄ esse transitoria ꝛ vana. Hinc salo
mon ait Ecclesiastes p̄mo. Uanitas va/
nitatū ꝛ omnia vanitas. Exponit Hugo
de vanitate mutabilitatis: que est in reb⁹
istis. siue q̄r inanes sunt. siue quia transi
torie. imo in eo vane sunt: quia ostendūt
qđ nō habent. In isto vane sunt: q̄r non
ꝑmanent in eo qđ habent ibi. Uane sunt
q̄r solā formā habent:essentiā nō habent.
Hic vane sunt:q̄r si aliquā essentiā hn̄t:
sed substantiā nullaȝ habent.. Illic vane
sunt. q̄r sine veritate sp̄em apponūt. Hic
vane sunt: q̄r statim p̄cedūt ꝛ transeunt.
Hec Hugo. Ex q̄b⁹ pōt trahi descriptio
cōmunis. Q2 vanū est qđ nō p̄bet fructū
famulanti. nec fulcimen innitēti. nec pul/
chritudinē ꝯtinenti. Et q̄r oīa in quib⁹
mundani querūt voluptatē ita caduca ꝛ
vana ꝛ deficiētia sunt. ptȝ q̄ q̄ ea diligūt
non solū vani sed ip̄a vanitas facti sunt.
Iuxta illud Hiere. ij. Ambulauerūt post
vanitatē. ꝛ vani facti sunt. Unde clamat
ꝓpheta. Filij hoim vsq̄ quo graui corde.
vt quid diligitis vanitatē ꝛ queritis mē/
daciū. Imo non solū tales dicunt̄ amare
mendaciū:sed etiaȝ dicunt̄ insanire. Un̄
ꝓpheta. Beatus vir qui nō respexit in va
nitates ꝛ insanias falsas. Patet igitur q̄
tota voluptas seculi siue consistit in opu
lentijs ꝛ diuitijs: siue ī delicijs ꝛ lasciuijs
nō est nisi vanitas. Unde Salomō enu
meratis multis talib⁹ scȝ edificioꝝ ꝛ ha/
bitaculoꝝ amplificatione seruientiū ꝛ fa/
mulantiū multiplicatione. armentoꝝ nu/
merositate thesauroꝝ multiplicatione. in
quibus oībus dicit se abundasse. Sta
tim subdit. Cūq̄ cōuertissem me ad vni/
uersa opera ꝛ ad labores in quib⁹ frustra
sudaueram. vidi in omnib⁹ vanitatē. Ec
ce natura voluptatis que in se est vana ꝛ
transitoria. Et tm̄ de p̄mo.

Dixi secundo q̄ circa repssi
onē carnalis
voluptatis attendenda est maxima cau/
tela. Sicut em̄ dicit iuriscōsultus. Ubi
maius periculū īminet. ibi cautius ē agē
dum. Et quia oīa fere peccata p̄cedūt
ex voluptate ꝛ delicijs mūdi eo q̄ sunt q̄
si quedā impedimenta spiritualis exerci/
tij: vt dicit Bernhardus sermone. xxxiij.
Corpore em̄ molliori reddito ꝛ delicato
necesse est etiā aīaȝ p̄cipitari ex corporis
morbo. Inquit Cris. sup̄ ep̄lam ad He/
breos. Omelia. xxix. Et ideo magna cau
tela opus est ad occurrendū eidem. Sūt
aūt tria p̄cipua q̄ nos cautos faciūt circa
voluptatē carnalē ꝛ vanitatē huius mun
di. Prima cautela ē aliqualis subtractio
nō solū illicitoꝝ ꝛ p̄hibitoꝝ:sed etiam li/
citoꝝ necessarioꝝ ꝛ concessoꝝ. Nam ꝛ si
oīa possent licere nō oīa tamen expe/
diūt: vt dicit ap̄lus. Un̄ dicit Richard⁹
in libro de ꝯtemplatione. Nūq̄ affectus
noster ad desideriū eternoꝝ ꝑfecte accen
dit̄. nec intellectus ad celestium ꝯtempla
tionē ꝑfecte acuit̄. nisi cura carnis etiā in
licitis ꝛ necessarijs frequēter ꝛ fortiter re
pellat̄. Hec ille. Et certe sic videmus ad
sensum q̄ hij q̄ tem̄pate viuūt ꝛ modera/
te. nō de facili possunt inclinari aut dedu
ci ad voluptates que in quadā sup̄fluita
te resoluunt̄: qui ꝛ ipsi de necessarijs sibi
ꝛ licitis multa subtrahūt. Secūda cau/
tela est repulsio quarūlibȝ deliciaꝝ in p̄n
cipio. Nā sicut ait Seneca Ep̄la. xxviij.
Hij q̄ se voluptatib⁹ iungūt ꝛ in ꝯsuetu/
dinē deducūt nō possunt eis postea care/
re. Ad hoc em̄ vsq̄ ꝑueniūt miserrimi vt
illa q̄ sup̄uacua fuerunt sint necessaria.
seruiunt itaq̄ voluptatib⁹ suis tales non
fruūt̄ ꝛ mala sua quod maloꝝ est vltimū
amant. Hec seneca. Et ideo dicit Augu/
stinus libro sexto de musica. Q2 consuetu
do est quasi affabricata nature. Resisten
dum ergo est in principio talib⁹: ne homo
veniat in ꝯsuetudinē. Nam postea vince
re ꝯsuetudinē dura ē pugna. Inq̄t Aug.
sup̄ ps̄. xxx. Et hec est ratio. quia vt dicit
Holgoth sup̄ libꝝ Sapientie cap̄lo. xij.
Consuetudo magnā habet violentiā in/
clinādo voluntatē ad se. Et iō sicut opti/
mū ē assuesci ad bonas ꝯsuetudines ꝛ vir

tiosas. ita periculosum ⁊ pessimū asuesci
ad vitia. Unde narrat Ualerius lib. vij.
ca. ij. in fine. Q cretenses cū acerbissima
execratione vti voluerunt aduersus eos
quos vehementer oderūt. optant vt ma-
la cōsuetudine delectenꝫ. molestoq́ꝫ voto
grauem efficacissimū vltionis aduentum
reperiant. Hec ille. Et Augustinus libro
vij. Confessionū ca. v. conquerit de mala
cōsuetudine que eū tenebat in errore plu
rimo tpe. ita ꝙ de consuetudine facta fuit
peccādi necessitas. Refert Maximus in
sermone de sancto Johe baptista: quedā
sapientē dixisse. Bene consuescere pude-
bit dissuescere. Et iterꝫ. Bona loquamur
transiet sermo in effectum. Ecce ꝗꝫ malus
est malis consuescere. Unde metrice dici
tur. Qui nō asuescit virtuti dum iuuene-
scit. A vitijs nescit discedere quando se-
nescit. Tertia cautela est ꝯsideratio oim
indecentiū ad hoc cooꝑantiū. Omia em̄
hic bene considerata disuadent: ⁊ nō pro
mouent voluptatem. Et ṗmo locus in ꝗ
sumus. Qui ſm Aug⁹. est locus miserie ⁊
vallis lachrymaꝝ in quo magis flenduꝫ
est ꝗꝫto minus flemus. Secūdo tempus
in quo sumus. Uniuersum em̄ tps ꝑsen-
tis vite vigilia quedā est solēnitatis ma-
gne ⁊ eterni sabbati qđ ꝑstolamur. Uigi
lia em̄ nō est tempus deliciaꝝ: sed festum
Inquit wilhelmus de lata petra. Tertio
dissuadet hoc christus cuꝫ suis sanctis ꝗ
oms elegerunt illud qđ carni est molesti⁹
Et quisquis aliud docet aliud suadet ab
eo tanꝗꝫ a seductore est cauendum. dicit
Bernardus. Quarto dissuadet hoc earū
breuitas. quia breues dies hominis sunt
Inqt Job. xiiij. Quinto eaꝝ indignitas.
Dicit em̄ Seneca. In voluptate nihil ē
magnificū. aut qđ naturā ꝓximā deo do-
ceat. Nō est animi virilis: sed puerilis vo
luptates carnis amare. Juxta illud Geñ.
xviij. Postꝗꝫ consenui. voluptati operam
dabo. dixit Sara vxor Abrahe. Sexto
dissuadet hoc indigentia proximoꝝ dicen
tium. Nobis inquiunt fame. siti. nudita-
te. ⁊ frigore laborantibꝫ. quid cōferūt tot
mutatoria vel extensa in perticis. vel pli-
cata in manticis. Nostrū est quod effun-
ditis. nobis crudeliter subtrahitur quod
inutiliter expendit. Ideo inueniūt curio-
si quo delectenꝫ ⁊ nō inueniunt miseri ꝗ
sustentenꝫ. inquit beatus Bernardus in
quodam sermone. Septimo dissuadet h̄
voluptatuꝫ vanitas. Ecclesiastes duode
cimo. Adolescētia ⁊ voluptas vana sunt
Uanum est quod non confert plenitudi-
nem continenti. Unde Hieronymus di-
cit in quadam epistola. Semper volu-
ptas famem sui habet. ac transacta nō sa
tiat. Hinc dicitur Ecclesiastes ṗmo. Nō
satiaꝫ oculus visu. nec auris auditu. Ubi
dicit Hugo. Q totus mundus non suffi
cit cordi humano. nec cor humanū suffi-
cit toti mundo. Omnis enim sanitas om
nis pulchritudo. omnis iocunditas rerū
conditaꝝ afficere potest cor humanum sa
tiare nō potest: nisi illa dulcedo ad quam
factū est. Juxta illud Grego in moral. xx
vj. ante finem. quia ad deum appetenduꝫ
anima facta est. iure ei nō sufficit quicqđ
deus non est. Hec ille. Octauo dissuadet
hoc impuritas voluptatis. Nam vt dicit
Boetius tertio de consolatione. dulcedo
humane felicitatis multis amaritudini-
bus respersa est. Ex quibus omnibus pa
tet ꝙ quicūqꝫ bene considerauerit ꝯditio
nes huius miserabilis voluptatis resiliet
ab eis. Juxta illud Naū. iij. Omnis qui
te viderit resiliet a te. E

Dixi tertio Q circa repressio-
nem carnalis vo-
luptatis attendenda est eius peruersitas
nociua. Sunt autem multa nocumenta
istius miserabilis voluptatis. Est em̄ hoc
vitium effeminatiuū potentie virilis. Se
cūdo est accumulatiuū doloris ⁊ displicē
tie singularis. Tertio obfuscatiuū decoris
⁊ sapientie salutaris. De primo patet hoc
in Sampsone. Judicū. xvj. Qui ꝑ eo ꝙ
dormiuit in sinu Dalide vxoris. per quā
significatur voluptas carnalis. excecat⁹
est. Refert Ouidius. xv. Methamorpho
seos. de fonte salinatio: quia talis virtutis
erat ꝙ sexum abstulit viro qui se balnea-
uit in illo. Isto mō est de voluptate. Naꝫ
si homo virilis balneat se in delitijs volu
ptatis effeminabitur ⁊ mollietur ⁊ animo
sitatem amittet. Unde narrat Ualerius
libro ṗmo. ꝙ Cornelius scipio missus ad
hispaniam eo momento quo intrauit ca-
stra edixit vt oia q̄. cā. voluptatis cōꝑata

erant auferrent ⁊ submouerent. Vñ sil' ⁊
semel duo milia scortoꝝ leguntur abisse
ab exercitu romanoꝝ. O ꝙ prudens prin-
ceps q̄ sic puidit suis exercitibus amouē-
do voluptatem: q̄ milites fortissimos effe-
minat vt agnos. Refert em̄ valerius lib.
v. ca. j. de Hanibale duce Carthagineñ.
quē mulier q̄dam pditiose romanis tradi-
dit occidēdū. Cāpania inquit luxuria in-
uictū Hanibalē armis ꝯplexa vincendū
Romano militi tradidit. Vñ fingit Oui-
dius de arte amandi lib. ij. q̄ mars q̄ de-
us est bellantiū cū venere captus fuit vxo-
re vulcani inuisibilib⁹ cathenis: ⁊ omīb⁹
dijs celestib⁹ in derisionem ostensus. Cui
historie alludēs Hieronymus ad Ruffū
de vxore nō ducenda. dicit. Mars q̄ cum
bellantiū deus dici meruit ꝑpter eius ma-
ximā strenuitatē nihil sibi metuens a vul-
cano ligatus est cū venere inuisibilib⁹ ca-
thenis. sensibilib⁹ tñ. Hoc aūt ad applau-
sum feminaꝝ ⁊ celestiū curie derisum vult
dicere q̄ vulcan⁹ fecit cathenas occultas
q̄s nō puidit vxor eius. ⁊ posuit eas in le-
cto in quibus cū Mars intrasset lectū ca-
ptus ē ⁊ detent⁹ donec tota celestis curia
eū conspexisset. Et ideo dicit Job. xxxvj.
Morietur in tempestate anima eoꝝ ⁊ vi-
ta eoꝝ inter effeminatos. Istud patet ex-
presse de holoferne. de quo historia Iu-
dith. xiij. Secūdo istud vitium est accu-
mulatiuū doloris vel meroris ⁊ displicen-
tie. Naturaliter em̄ post voluptatem seq̄-
tur tristicia. Sicut deducit Boetius. iij.
de conso. prosa septima. Vnde infra me-
tro septimo sequenti comparat eam api. q̄
pmo fundit mel. ⁊ postea aculeum recedē-
do infigit. Hoc bene attendit Demoste-
nes philosophus a quo cum Lays mere-
trix solēnis de Corintho centum talenta
petijt p concubitu. ille in celum suspiciēs
ait. Non emo inquit tanti penitere. quod
tamen necessarium foret si tua fruerer vo-
luptate. In signū huius fingit Ouidius
q̄ virgo quedam noīe Mirthaponis de-
siderauit incestum: ⁊ desideratum perpe-
trauit nutrice adiuuante: tandem cū esset
perceptū fugatur a patre ⁊ in tantam tri-
sticiam incidit q̄ a fletu suspirijs ⁊ gemi-
tibus alterata mortua est. in signum hu-
ius q̄ voluptatem sequit' dolor gemitus
⁊ suspiriū. Tertio istud vitiū est obfusca-
tiuū decoris ⁊ sapientie salutaris. Huius
exēplū habemus in Salomone. q̄ licz sa-
pietissimus: tñ voluptate carnis decept⁹
ad hoc pductus est q̄ p ydolatriā quā ra-
tione amoris ꝯcubinaꝝ suaꝝ exercuit to-
tam gl'iam suā confudit. Vnde dr̄ de eo.
Dedisti maculā in gloria tua. Cui histo-
rie alludens Hieronymus ad Ruffum di-
cit. Sol hoim̄ Salomon thesaurus de-
liciaꝝ dñi. sapientie singulare domiciliū
crasso tenebraꝝ fuscatus atramento lucē
anime sue. odorem fame. gloriam domus
sue: amore mulierū amisit. Et sic ex mem-
bro dei mutatus est in membrum diaboli
Sunt ⁊ alia plura nocumenta huius vi-
tij. intantū em̄ nocet hoc vitiū q̄ homo q̄-
dāmodo occasionaliter ex eo moritur vel
saltez infirmatur: vt dicit Seneca. Hoc
autem fit p consuetudinem: vt dictum est
supra. Item corpus contra spm̄ rebellare
facit. Qui em̄ delicate nutrit seruū sentiet
postea ipsum contumacem. Et Bernhar-
dus dicit. Si concupiscentia ceperit ha-
bere irritamenta: fiunt duo contra vnum
⁊ sic perit ꝯscientia. Item a sapientia in-
tellectum abducit. Job. xxviij. Non inue-
nitur sapientia in terra suauiter viuentiū
Item incompassibilē hominē facit. sicut
patet de diuite epulone. qui affluens deli-
cijs noluit misereri Lazaro. Luce. xvj. Et
Amos sexto. Bibentes vinū ⁊ vnguen-
to delibuti non compatiebant' super con-
tritione Joseph. Vltra omnia p̄dicta h̄
postremo malum facit: q2 in penam eter-
nam cōmutatur. Apocalip. xviij. Quan-
tum glorificauit se in delitijs. tantū ei da-
te tormentum ⁊ luctum. Ex quibus patz
quare voluptas carnalis est fugiēda que
tanta mala infert. nō solum anime: sed ⁊
corpori. ⁊ ex qua omnia mala sicut ex fon-
te procedunt. Hec ergo essent nobis ante
oculos mentis proponenda. Hec memo-
riter retinenda ⁊ sepius ore recitanda. vl
scriptis relegenda. presertim quando ani-
mus noster ad voluptates corporis incli-
natur. Attendentes finaliter: q̄ si centū
annos imo decies centum annos volu-
ptatibus demus: quasi vnius noctꝭ som-
nū ad eternitatis comparationem vide-
bunt'. Inquit Cris. de reparatione lapsi.

Demus ergo operã delicijs spũalib⁹ que sunt opera sancta ꝛ mũda. De q̃b⁹ in ps. Et nox illuminatio mea in delitijs meis. Glosa. Per delicias ꝑ quas q̃dẽ delicias puenit̃ ad delicias sempiternas. De q̃b⁹ Gen̄.xlix.dꝛ. Prebebit inq̃t scʒ ipe xp̄us. delicias regib⁹.i.oib⁹ electis in regno suo habitantib⁹. Ad q̄s nos perducat ipse q̃ per secula viuit. Amen.

Dñica tertia post trinitatis.I.
Sermo.LXXXVIII.

b Hic peccatores recipit. Lu.xv. Sicut dicit Aug. sup Johem. Attulit xp̄s veritatẽ vt doctor. mãsuetudinẽ vt liberator. iustiã vt cognitor. Vult dicere Aug. ꝙ xp̄s oñib⁹ oĩa factus est. Ignaris vt doctor veritatis. peccatorib⁹ mansuetudo vt liberator. iustis merces vt cognitor: ꝛ meritorũ inspector ꝛ ponderator. sicut de eo scriptũ est. Spirituũ ponderator ẽ dñs. Pro uerb.xvi. Cum igit̃ pctõres cognouissent xp̄m doctorẽ veritatis/ ꝛ mansuetũ liberatorẽ. hoc est relaxatorẽ ꝛ remissorẽ humane iniquitatis. merito appropinquabant ad eũ sciẽtes illud de eo: quia q̃ appropinquant pedib⁹ eius accipient de doctrinis illius. Deut̃.xxxiij. Sic eñ hortabat̃ Dauid diu ante dicens. Accedite ad eum et illuminamini. ꝛ facies vestre nõ confundent̃. Et certe non confundent̃ appropinquantes ad xp̄m q꞉ nõ repellet dñs plebẽ suam. sed recipiet eam ꝑ gr̃am suã quicũ ꝙ ad eum accesserit. sicut ipse de se dicit Joh.vj. Eum qui venit ad me nõ eijciam foras. sʒ benigne recipiã ꝛ peccata dimittam. Ad hoc eñ veni in mundũ. vt quererem ꝛ saluũ facerẽ quod perierat. Unde dicit Augustinus super Joahnnẽ in glosa super epistolam.j. Thimo.j. O christũ ad terram non traxerũt merita nostra sed peccata nostra. Et Ambrosius super Lucam dicit. O christus iustus vẽit ad nos peccatores: vt ex peccatoribus faceret iustos. pius venit ad ipios: vt nos faceret pios. humilis ad superbos: vt ex supbis faceret humiles. Hec ille. Verũ licʒ christus ad hoc venerit vt peccatores lapsos repararet. errantes corrigeret. infirmantes adiuuaret. vt dicit Beda super Cantic̄. libro.iij. Ac per hoc iuste ꝛ sancte faceret: quia operi ad quod a patre missus fuerat insisteret ꝑsertim peccatores ad se trahẽdo. quos vt benignus alliceret ad penitẽtiam. cum eis etiaʒ manducare consueuerat. Tamen pharisei zelo ducti inuidie cõtra christum molientes insidias de omnibus suis siue dictis siue factis scandalisati omnia sinistre interp̄tantes calumniabantur. Unde non valentes facta sue benignitatis aliter inficere saltem murmurabant contra christum peccatoribus cõuersantem dicentes. Hic peccatores recipit: vt dicit euangelium.

In illo tempore. Erant appropinquantes publicani ꝛ peccatores vt audirent illum. In verbis istis fit mentio de triplici persona. scʒ qui ea dixerũt. secũdo contra quẽ. tertio in cuius iniuriã. Fuerũt eñ dicentes scribe ꝛ pharisei. Christus aũt fuit dei filius contra quẽ ea dixerũt. Peccatores aũt qui ad xp̄m cõuenerant magnam iniuriam ex verbis illis patiebant̃. Et sic tria hic sunt ꝯsiderãda que fuerũt in istis trib⁹ ꝑsonis. In phariseis fuit zelus malus/ cum essent inimici christi occulti. ꝛ h̃ triplicĩ vitij scʒ inuidie. murmuris. ꝛ detractionis. Uñ hic dꝛ. Et murmurabant scribe ꝛ pharisei dicẽtes: qđ vtrꝙ fuit ex inuidia. ꝑ modũ detractiõis. In xp̄o fuit mira patientia. prudentia. ꝛ benignitas. ꝑ modũ pie miserationis. In peccatorib⁹ fuit mira ꝛ deuota affectio. ꝑ modũ salutifere ad deum ꝯuersionis. Que tria sic tãgunt̃. Nam de phariseis dꝛ ꝙ murmurabant de christo ꝙ recipiebat ꝛ rñdebat. de pctõrib⁹ ꝙ appropinquabãt. A

Dixi primo ꝙ in verbis premissis describitur cõditio phariseoꝝ in quib⁹ fuit zelus malus triplicĩ vitij. scʒ inuidie. murmurationis ꝛ detractiõis. Xp̄s siquidẽ habuit in se tria elegantissima que iudei equanimiter ferre nõ poterant: cum essent ꝑuersi et iniquitate pleni. scʒ sancta desideria. sancta ṽba. sanctissima opa. Desideria itaꝙ erãt sancta. ita ꝙ nõ potuit aliquid aliud desiderare ꝙ̃ quod deũ patrẽ sciret velle. Uñ de eo dꝛ in Ps. Desiderium aĩe eius tribuisti ei. Desideriũ aũt christi non erat

aliud nisi salus aiarũ quã ipse in affectu
suo sitiuit. vt dicit Inno. iiij. sup ps̃. alle/
gato: ꝛ cũ hoc gl'iam dei p̃ris. Joh. viij.
Ego quero gl'iaʒ dei patris mei. Vñ ipe
in oꝛone sua quã in figura mẽbroꝝ suorũ
fecerat: a volũtate p̃rna nolens discedere
subiũxit. Verũtñ nõ sicut ego volo pr̃: sʒ
sicut tu vis. Matth. xxvj. Scðo verba
sua erant sancta ꝛ salubria. Unde Petr⁹
dixit Joh. vj. Ad quẽ ibimus. verba vite
eterne habes. Et illi qui missi erant appre
hendere xp̃m ministri iudeoꝝ redeuntes
de sermone eius dixerũt. Nunq̃ꝫ sic locu/
tus est hõ sicut hic loquit᷑ Joh. vij. Ideo
magister legis ipoꝝ lʒ callide tẽtans chri
stum ꝯfessus est xp̃m veracem esse in ver/
boꝝ suoꝝ doctrina. Matth. xxij. Magi/
ster scimus quia verax es: ꝛ viam dei in
veritate doces. Tertio facta xp̃i erant ex
cellentissima: eo ꝙ ipse fecit talia q̃ nemo
ante ip̃m facere potuit neqꝫ fecit: vt dicit᷑
Johis. xv. Unde Nicodemus ad xp̃m.
Nemo potest hec signa facere que tu facis
Joh. iij. Pharisei igit᷑ zelo nequicie infe/
cti nõ valentes om̃ibꝫ istis contrauenire
saltem put poterant: christo in omnibus
resistebant. Cogitationes eiꝰ ꝛ desideria
sua interp̃tabant᷑ esse diabolica. q̃si chri/
stus omnia in noĩe diaboli faceret: ꝛ intẽ
tione ista demonia eiiceret. Unde dictũ ẽ
Luce. xj. In beelzebub p̃ncipe demonioꝝ
eiicit demonia. Quasi dicant. Iste nõ at/
tendit gl'iam dei. sed vanitatem diaboli.
Secũdo verba sua peruertebant. Unde
cum ipse diceret Johis. viij. Si quis ser
monem meũ seruabit mortem nõ videbit
Ipsi statim asseruerũt ip̃m dixisse. mortẽ
nõ gustabit. Et iterũ cũ christus diceret.
Soluite72 templũ hoc ꝛ in triduo excitabo
illud. Illi postea ip̃m asseruerunt dixisse.
in triduo reedificabo illud. Et sic de plu/
ribus aliis. Tertio opa sua calũniabant᷑
dicentes ea esse ꝯtra mandata dei. Vnð
illud. Non est hic hõ a deo qui sabbatuʒ
nõ custodit. Joh. ix. Ex his igitur patʒ ꝙ
iudei ꝛ pharisei ipsoꝝ ꝯtra christi sancta
desideria ꝛ cogitationes pacificas grauẽ
habuerũt inuidiam. Contra eius facta ꝛ
salubria verba habuerũt murmurationẽ.
Contra eius sanctissima opera habuerũt
detractionẽ. Et reuera non minus hodie

diabol⁹ ista facit p modernos phariseos
ꝛ malos christianos. q̇ ꝛ si fide ꝯiũcti no
bis sunt: opibꝫ tamen valde diuisi. Iuxta
illud apl'i. Confitent᷑ se nosse deum. scʒ p
fidem. factis autẽ negant. Hij ergo mali
pharisei ꝛ hodie in sancta ecclesia hoc tri
plici vicio ꝯtra bonos ꝛ electos dei. ac si
ꝯtra xp̃m tũc pharisei laborant. Inuidẽt
eñi sancto ꝓposito electoꝝ. Unde dicũt il
lud Sapie. ij. Grauis est nobis ad videñ
dũ. Sed Johes dicit consolando tales.
j. Joh. v. Nolite mirari si odit vos mun/
dus. Quasi di. Nolite mirari si mali inui
dent bonis cũ canis domesticus inuidet
extraneo. Et q̇ miser est ꝛ pauper inuidet
ditiori: vt dicit Bernh. in libro de diligen/
do deum. Sic egyptij inuidebant filiis
israel in egypto: vidẽtes eos p̃sperari: vt
dicit᷑ Exodi. Sic romanis p̃sperantibus
inuidere ceperũt circũiacentes nationes:
vt refert salustius libro p̃mo. c. j. Secun
do vitio laborant hodie mali contra bo/
nos murmurando. In figura cuius po/
pulus dure ceruicis murmurabat contra
Aaron ꝛ Moysen: vt dicit᷑. Est aũt mur/
mur querela cum impatientia in his que
homo debet ferre vel sustinere patienter.
ꝛ cõmittit᷑ quandoqꝫ contra p̃latum per
inobedientiã. quandoqꝫ contra p̃ximum
p inuidentiam: contra deũ p displicentiã
Per inobedientiã murmurant om̃s p̃prie
volũtatis nolentes subiici p̃lato aut dño
temporali. Cum tñ dicat Petrus. Obedi
te p̃positis vestris. non tm̃ bonis: sed eti/
am discolis. j. Petri. ij. Et Paulus. Om
nis anima sublimioribus potestatibꝫ sub
dita sit: quoniã sic est volũtas dei. Et ipe
christus. Qui vos audit me audit. Unde
Moysi dictũ est. Non te reiicient: sed me
Quanta aũt fatuitas est murmurare con
tra illos: aut resistere illis q̇ vices dei ge/
runt. vt dicit᷑ Romanoꝝ. xiij. ꝛ quoꝝ p̃e/
sidio in pace ꝛ tranquillitate conquiescũt
Hos dicit Horosius libro p̃mo similes
egyptiis qui ingrati beneficioꝝ Joseph.
filios eius seruituti addixerũt. Sic isti
asserunt se operibus coꝝ grauari: quoruʒ
meritis liberant᷑. Secundi sunt qui mur
murant contra p̃ximũ p̃pter inuidentiaʒ
sicut Saul nõ recto oc'lo aspiciebat Da/
uid dicens ꝛ murmurans. mihi dederũt

mille et Dauid decē milia. j. Regum. xviij
Sic frēs Joseph oderūt eum nec poterāt
illi quicq̄ pacifice loqui Gen. xxxvij. Sic
iudei xp̄m ꝑ inuidiam Pilato tradiderūt
Joh. xix. Tertij sunt qui murmurant con
tra deū ꝑ displicentiā quā habēt de sua ad
ministratiōe seu mundi regimine quod fa-
cit circa hoīes. Sed vere hoc fatuū est. qꝛ
dicit Seneca. Optimū est pati qđ emēda
re nō possis. et deū quo auctore cūcta ꝓue
niūt sine murmuratiōe comitari. Hec ille
Malus miles est qui imꝑatorem gemens
insequitꝰ: subtiles artifices dedignantꝰ cuꝫ
instruuntur ab ignaris et inscijs artis sue.
Nos sumꝰ valde ignari de gubernatione
mūdi: ideo debemꝰ patiēter tacere Eccī. x
Uir prudens ꝛ disciplinatꝰ nō murmura
bit. De qb̄ꝫ autē murmurāt homīes ꝯ deū
ponit Holgoth suꝑ li. Sap. c. j. de q̄tuor.
Primo ꝙ temperiē aeris eis nō tribuit ad
nutum. Secūdo quia ꝓsperitatē ꝛ aduer-
sitatē nō distribuit in vita ista iuxta deme-
rita et merita hominū. Tertio ꝙ dominꝰ
frequēter mittit tribulationes ꝛ aduersita
tes in hoīes. Quarto murmurāt inuolun
tariā pauꝑtatē sustinētes: de eo ꝙ eis non
tribuit sicut alijs diuitibꝫ. Primi faciunt
ꝯtra seipsos: qꝛ impediūt ꝓpriam trāquilli
tatē et pacē nō cōformādo se diuine volū-
tati. ymo si sic esset sicut vellent mūdꝰ ꝑiret
quia vni placet tale tempus ꝓ agro. alteri
non placet pro alio negocio vel artificio.
Nam ꝓ ortulano valet tempꝰ pluuiosum.
sed ꝓ lutifigulo nō valet nisi siccum. Nar-
ratur de quodaꝫ heremita qui impetrauit
a deo tempꝰ quale voluit. et tn̄ in orto suo
nihil creuit. credebat ergo ꝙ ita esset in to
to mūdo. Sed cū venisset ad aliū heremi
tam inuenit abundantiā oleꝝ. Quesiuit ḡ
quare ipē similiter nō haberet in orto suo
cū haberet tempꝰ ad placitū suū. Cui ille
respondit. iō qꝛ te sapiētiorē deo facere vo
luisti: cū tn̄ deꝰ sciat quale tempus sit nob
oportunū. Unde in Psal. Pluuiā volun-
tariam segregabis deus. id est. iuxta volū
tateꝫ tuā donabis nō iuxta nostrā. Fertur
etiā de quodaꝫ agricola ꝙ habundabat ꝑ
fructibꝫ. et cū quereretꝰ ab eo causa. Respō-
dit. quia habeo tempꝰ quale volo. hoc est.
quale deus dat. Pheton fuit filius Phebi
qui petijt patreꝫ vt posset vehere solē. Cui
cum fuisset concessum: ipse tanq̄ ignarus
q̄n q̄ vexit solem ita supra a terra ꝙ omnia
infrigidabantꝰ. et q̄n q̄ ita basse ꝙ oīa cō-
burebātꝰ. Ideo a Joue ꝑcussus fulmine in
terijt. Refert Seneca libro primo de Da-
rio. et Suetonius in libro de vita. xij. ce-
sarū. ꝙ Gayus cesar fecit solēnissimū festū
suis militibꝫ. ꝯtigerunt tūc maxima fulmi
na choruscationes ꝛ tonitrua. Iratꝰ cesar
mandauit contra deū Jouem sagittas in
altum mittere. que descendentes multum
ꝓpl'in occiderūt. Similiter filij israel quia
murmurauerūt contra deum non introie-
rūt in terrā ꝓmissionis Numeri. xiiij. Un̄
Sap. j. Custodite vos a murmuratione q̄
nihil prodest. Et. j. Coꝝ. x. Neq̄ murmu
raueritis sicut quidā ex illis. Secūdi sunt
qui murmurant ꝯtra distributionem diui
nam tam aduersitatis q̄ꝫ prosperitatꝫ Ui-
dent eīm bonos deprimi. malos desperari
Et ꝙ ꝑiuria mendacia ꝛ alia scelera nil vi
dentur nocere malis: aut bonis ꝓdesse vir
tutes. vt tangit Boecius li. p̄mo de cōso.
metro q̄nto. ꝛ lib. v. prosa. v. Et Claudia
nus in maiori volumine in p̄ncipio. Se-
pe mihi dubiā traxit sententia mentē. Cu-
rarent mihi superi terraꝝ aut nullꝰ inesseꝫ
rector et incerto fluerent mortalia casu.
Iste erat murmur gentilium philosopho-
rum. Sancti etiā quadā admiratiōe vide
bantꝰ de hoc dicere sicut Job. xxj. Quare
impij viuunt sublimati sunt: confortatiq̄ꝫ
diuitijs. Et Hieremie. xij. Quare impio-
rum via ꝓsperatur. bene est omnibꝫ qui p̄-
uaricantꝰ et inique agunt. Item Psalmista
Usqueq̄ domine peccatores gloriabūtur
Similiter Abacuc p̄mo. Taces cōculcā-
te impio iustiorem se. Sed certe respon-
detur istis illud Gregorij. ij. Moralꝰ. cap.
iiij. suꝑ illud Job. xxxj. Nunquid nō est per
ditio iniquo. Iniustus inquit ad debitam
mortem currens effrenatis voluptatibus
vtitur. quia et vituli qui mactandi sunt in
vberioribꝫ pascuis relinquuntꝰ. econtra iu
stus a delectationibꝫ transitorie iocūdita-
tis restringitꝰ. qꝛ vitulus ad laboris vsum
deputatus sub iugo retinetꝰ. Et sic malus
quasi per amena prata in carcerem ꝑuenit
vt dicit Gregorius libro. vj. moralꝰ. ca. iij.
Et ibi de agro desperato in quo nichil se-
minatur. Tertio murmurant quidam in-
ter tribulationes quibꝫ a deo flagellantur
Sed hoc est fatuū cum frequenter sint ad

pꝛofectū anime. ſicͭ dixit Paulꝰ. Cum in-
firmoꝛ tūc foꝛtioꝛ ſum ⁊ potēs. ij. Coꝝ. xij
Eccī. xxxj. Infirmitas carnis ſobꝛiā facit
animā. Unde in vitis patrū legiť. Qꝛ cum
quidā peteret a terciana liberari. Reſpon-
dit Johānes heremita. Rem tibi neceſſa-
riā cupis abijcere. Quarto murmurāt qui-
dam de inuolūtaria paupꝝtate. ꝙ neceſſita-
te ⁊ nō virtute ad paupꝝtatē coguntur. Sꝫ
certe iſtis dicendū eſt vt de neceſſitate face-
rent virtutē. ſcientes illud Jacobi. ij. Deꝰ
elegit pauperē in h̄ mundo diuitē in fide ⁊
heredē regni. Et iteꝝ Pſal. Ego āt egenꝰ
⁊ paupꝝ ſum: dn̄s ſollicitꝰ eſt mei. Si ergo
dn̄s ſollicitꝰ eſt taliū quare murmurāt: cū
ſciat quid eis deficiat Math. vj. Hinc dꝛ
in Pſal. de malis. Qꝛ ſi nō fuerint ſaturati
et murmurabūt. Non ſic nos nō ſic. ſꝫ om-
nia ſine murmuratione faciamus. vt diciť
ad Philippen. ij. Tertio laboꝛant vicio ho-
die xp̄iani mali detrahentes bonis xp̄ini.
Iſti figuranť ꝑ illam beſtiā quā vidit. Da-
niel habere tres oꝛdines dentiū. Dan̄. vij.
Cui dictum eſt. Surge ⁊ comede carnes
plurimas. Tres oꝛdines dentiū ſunt tres
modi detrahendi. Pꝛimus bona que facit
homo diminuere vel male exponere tanꝙ
coꝛrupta intentione ſint facta vel ex cōpa-
ratione ad aliū oſtendere ꝙ non ſit ita vir-
tuoſe vel excellenter ſuū factū vt decebat.
Secūdus modus eſt defectꝰ occultos de
lege charitatis celandos publicare ⁊ ꝓpo-
nere. ſub intentione famā delendi. Tertiꝰ
modus qui eſt peſſimꝰ. falſa crimina cōfin-
gere et innocentibꝫ opponere. Iſtos dētes
facit deponere beatus Petrus. j. Petri. ij.
Deponentes omnē maliciā et omnē dolū
et ſimulationes ⁊ inuidias et detractōes.
lac cōcupiſcite. Et certe facile ſuadet apl's
lac ꝯcupiſcere et detractōnes fugere. Lac
dicit verba ſuauia et charitatiua. Dicunt
naturales ꝙ pſitacus poteſt doceri ad lo-
quendū. ſed tn̄ nihil aliud naturaliter no-
uit loqui niſi verba ſalutatiua. Unde legi-
tur ꝙ cum Karolus rex francie erraret in
deſertis. pſitaci eū ſalutauerunt dicentes.
Chere ceſar onicos. Un̄ Marcial. Epi-
gramatū. xiij. Pſitacꝰ a vob alioꝝ nomina
diſcam. Hoc didici ꝑ me dicere ceſar aue.
Ex ꝙ infert Holgoth ſup librū Sapien-
tie. ca. j. Qꝛ naturale eſt officiū lingue ami-
cabilia loqui. et ꝑ conſequens innaturale
eſt detrahere. Quare nobis cōtra iſtud vi-
cium triplex remediū eſt adhibendū. Pri-
mo ne detractionem faciamꝰ. Secūdo ne
libenter audiamus. Tertio ne eam puſilla-
nimiter timeamus. De pꝛimo Jacobi. iiij.
Nolite detrahere alterutrum fratres. Et
huius ratio eſt. quia detractoꝛ ſimilis eſt
ſepulchꝛo fetido. de ꝙ exit putridus et feti-
dus aer ⁊ venenoſus. Un̄ in Pſal. Sepul-
chꝛum patens eſt guttur eoꝝ. linguis ſuis
doloſe agebant. venenū aſpidū ſub labijs
eoꝝ. Patet aūt ꝙ h̄ eſt valde abhominabi-
le. Bern̄. ſup cantica. ſermone. xxiij. dicit.
Qꝛ detractoꝛ pꝛimū oſtendit ſe vacuū eſſe
charitate. et charitatem in alijs extinguit.
Et h̄ eſt officium diaboli. Similis eſt de-
tractoꝛ cuidam regi Grecoꝛum qui dice-
batur Cadmus. De quo dicit Ouidius
libꝛo. iij. Methamoꝛphoſeos. Qui ſemi-
nauit in terra dentes ſerpentinos ex ꝙ ſur-
rexerūt homines qui ſe mutuo occiderūt.
Ita detractoꝛ nō niſi ſeminat peſſimuꝫ ſe-
men. ex quo inter homines oꝛiunť lites et
bella. Unde Prouerb. vj. dꝛ. ꝙ ſeptimum
quod deteſtať deus eſt qui ſeminat diſcoꝛ-
dias. Et Roꝝ. j. Detractoꝛes deo odibi-
les Ecce detractoꝛ ſimilis eſt ſepulchꝛo fe-
tido et venenato. ſimilis diabolo i officio.
et odibilis deo. Secūdo pꝛouidendū eſt
nobis ne detrahentes audiamus. Nam
Bernhardus ſuper cantica. ſermone. leiij.
dicit. Detrahere aut detrahentem audire
quid hoꝝ damnabilius eſt. non facile dixe-
rim. ⁊ certe abominabile loqui cum homi-
ne infecto vel fetidi anhelitꝰ. Talis eſt de-
tractoꝛ Prouerbioꝝ. xxiiij. Abominatio
hominū detractoꝛ. Unde de Auguſtino
legitur. ꝙ voluit ſurgere a menſa audiens
detractoꝛem ſecum ſedentem Unde dixit
Si quis abſentū vitam ſolet rodere den-
te. Hanc menſam indignam nouerit ipſe
ſibi. Tertio pꝛouidendum eſt ne detractio-
nem puſillanimiter timeamus. multi em̄ ꝑ
verba detractoꝛū a bono pꝛopoſito retar-
dantur. quod tamen eſt fatuum. qꝛ potius
detractiones hominū deſpiciendo ⁊ con-
temnendo ſuperamus. ſm̄ Gregoriū li. vj.
Moꝛalium. cap̄. xvij. Et de hoc publice
Boecius pꝛimo de ꝯſola. pꝛoſa. iij. Sene-
ca de copia verboꝝ. Uerūtamen aduertē-
dū eſt illud ꝙd dicit Gregoriꝰ ſup Ezech.
Omel. ix. Sicut noſtro ſtudio nō debemꝰ

excitare ne ipi peccent. ita p sui maliciã excitatos debemus equanimiter tollerare. vt nobis meritũ crescat. Aliquãdo autem cõpescere ne dum mala de nobis dissemināt. eoꝝ qui audire nos ad bona opera poterant corda innocẽtũ corrũpant. Hec ille. Hoc est dicere. Qꝫ interdũ etiã talib⁹ ē obuiandũ ne alij ex eoꝝ verbis scandalisētur. Nam sicut dr in glo. Romanoꝝ. xij. Nobis necessaria est conscientia nostra. ſꝫ proximis nostris fama nostra. Hinc ↄcludit Augustinus. xij. q. i. Nolo. Qꝫ qui negligit famã crudelis est. Et quidam philosophus legitur dixisse. Qui famam perdit non habet amplius quod perdat. Caueamus igitur a detractõne. vt dicit Sapientie pmo. Ab inuidia a murmuratõne contra deum et proximum.

Dixi secundo qꝫ in verbis p missis tangitur patientia. prudentia. ⁊ benignitas. per modum pie miseratõis. Sed quidẽ xps in euãgelio p̄sẽti ostẽdit istas tres virtutes habere Et pmo patientiam Nam cum posset vlcisci in aduersarijs suis. patienter tamen iniuriã sustinuit. nullã vindictam de eis expectando. Sicut em̄ dicit Gregorius super Ezechielẽ omelia. vij. Pacientia vera est que et ipsum amat quẽ portat. Nam tollerasse et odisse ñ ẽ virtus mansuetudinis sed velamẽtũ furoris. Hec ille. Hoc aũt fecit xps qui ita patiẽt tulit iniurias phariseoꝝ vt ipos quoqꝫ diligeret ⁊ p eis oraret. Et quõ non orauit pro phariseis qui pro crucifixoribus exorauit. Luce. xxiij. Ignosce illis inquit pater: quia nesciunt quid faciunt. Hinc Augustinus in libro ad Probam viduam dicẽ Perfacile est vestem contemptã habere. inclinato capite incedere velum sup oculos demittere. sed verũ humilẽ paciencia ostẽdit iniurie. Legit de Alexandro in li. d nugis phoꝝ. Qꝫ cum antigonus miles ei dixisset. Etati tue iam regnare nõ conuenit. Quasi di. Indignus es regno rõne etatis ⁊ voluptatis. Ipe hoc pacientissime tulit Idem narrat in codeꝫ libro de pacientia Julij cesaris. qui cũ grauiter ferret caluicium. audiẽs sibi dici a quodã milite. Facilius est te cesar caluũ nõ esse q̃ me in roma no exercitu timidũ fuisse. ipse pacienter tulit. Et de codẽ cesare legitur in Codice. qui ita statuit. Si quis nomĩa nostra credideritvel maledicto lacesceda. eum noluimus pene subicere. quoniam si ex leuitate pcessit contemnendũ est. Si ex insania miserandũ. id est miseratione dignuꝫ. Si ab inuidia remittendũ. Sic xps fecit. ⁊ multo amplius. qui per pacientiã interdũ iniuriã inimicoꝝ contempsit. interdũ miseritus est illis. interdũ remisit eisdẽ. Unde d eo scriptũ est in Psalmo. Ego tanq̃ surd⁹ non audiebam. et sicut mutus nõ aperiẽs os suũ. Secũdo habuit xps prudentiã erga inimicos suos in eo qꝫ eis conuenientia dabat responsa. Sicut patet hic d dragma et oue per que probat se iuste et legitime conuersari cum peccatoribus: cũ ppt eos lucrandos venisset. vt sicut mulier pditam dragmam. et pastor ouẽ querẽs nõ meretur argui sed cõmẽdari. ita quoqꝫ ipse cõuersãs peccatorib⁹ merito deberet excusari. Et ista est vera prudẽtia quaꝫ phs in pmo Posterioꝝ vocat solertiam que est promptitudo inueniendi mediuꝫ. vel aliquã certam rationẽ subito et excusationeꝫ probabilẽ in nõ prospecto tempore. Et talem prudentiam multi leguntur habuisse antiquorum. Unde refert Seneca libro tertio de ira. Qꝫ cum legati Athheniensiũ venissent ad regem Philippũ. Ipe eoruꝫ legatione benigniter audita fertur dixisse Dicite mihi quid possum quod sit gratuꝫ Athheniensib⁹. Cui respõdit Demochrates vnus ex legatis. Te inquit suspendere. ſcꝫ esset gratum Athheniensib⁹. Et cum circũstantes essent indignati et vellent in illum irruere. Jussit rex illũ incolumẽ dimittere dicens ceteris legatis. Nunciate Athheniensib⁹. multo supbiores esse qui illicita ita dicũt q̃ qui ea impune audiũt. Quasi di. Dicite Attheniensib⁹ quia ipi tam alti⁹ suspensi sunt per superbiã mentis. ex quo nobis ita nũciant q̃ nos qui ita humilit' respondemus. Ecce prudentia in respõsis. Consimile narrat de Diogene. cui cum lẽtulus attracta pingui saliua inspuisset in frontem quãtum poterat extersit dicens. Affirmabo inquit omib⁹ o lẽtule falli eos qui te negant os habere. Idem fertur alteri adolescenti spuenti in eum respondisse. Non irascor. ſꝫ dubito an irasci oporteat De Augusto etiam cesare in libro de nugis phoꝝ legitur. Qꝫ cum Tiberius ei lo-

querer̄ ꝙ multi de eo male loq̄rent̄. Rñdit
Nolumꝰ indignari si de te q̇sq̈ male loq̄t̄.
satis est si ħ habuer̄ ne q̇s nob̄ male facere
possit. Ecce prudens respōsio ad iniurias
quā xp̄s legit̄ inimic̄ suis dedisse. pacient̄
ꝑ modū iuste repħensionis. Tertio xp̄s ha
buit benignitatem ꝑ modū pie miseratōis
vere magna benignitas recipe peccatores
ad se. et cum eis ita familiariter cōuersari.
Consideremꝰ tria ⁊ inueniemꝰ maximam
benignitatē in xp̄o. Et p̄mo ꝯditōes susci
pientis. q2 iustissimꝰ ⁊ nulliꝰ egens. Itē cō
ditiones receptoꝝ. q2 vilissimi peccatores
indigni etiā pane q̊ vescerent̄. Tertio con
ditiones ⁊ modos receptiōis. q2 celeriter:
iugiter: ⁊ clemēter. Et in his omnibꝫ nota
tur benignitas pie miseratōis. De q̄ Roꝝ.
ij. dr̄. Ignoras q̄m benignitas dei ad peni
tentiā te adducit. Non dicit. maiestas. sa-
pientia. veritas. et equitas. sꝫ benignitas.
Et ratio. q2 sapientia considerat culpam.
Job. xj. Ipse nouit hominum vanitatem.
Maiestas concitat̄ ad iram Deutro. xxxij
Vidit dominus ⁊ ad iracundiā concitatꝰ
est. Et ait. Abscondā facieꝫ meam ab eis.
Item veritas profert sententiā Prouerb̄.
viij. Veritatē meditabit̄ guttur meū. Iteꝫ
equitas infert vindictā Isa. j. Heu conso
labor de hostibꝫ meis. Non est ergo pecca
tori recursus ad sapientiā. maiestatē. veri-
tatem. equitatē. sꝫ ad benignitatē q̄ pie ex-
pectat hominē peccatorē ad penitentiam.
Eccs̄. viij. Peccator centies facit malum.
⁊ ꝑ patientiā expectat̄. Olim dixit pecca-
tor. Expectās expectaui dominū: et inten
dit mihi. Sꝫ modo dn̄s expectat peccato
rē Ecce q̄nta paciētia. prudētia. ⁊ benigni
tas in xp̄o pie miseratōis. erga peccatores
Et tm̄ de secūdo. E

Dixi tertio ꝙ in istis peccatori
bus fuit deuota af-
fectio ꝑ modum salutifere conuersionis. in
eo ꝙ appropinquabant ad christū. Est au
tem sciendū ꝙ anima peccatoris elongat̄
a deo ꝑ pctm̄. Hiere. ij. Quid inuenerunt
in me patres vestri iniquitat̄: quia elonga
uerunt se a me. ⁊ ambulauerunt post vani-
tatem. ⁊ vani facti sunt. Et quid de talibꝫ
dicitur in Psalmo. Longe a peccatoribꝫ
salus. Et iteruꝫ. Ecce qui elongant se a te
peribunt. Cū ergo anima dimisso dyabo-
lo cui seruiuit de siliquis porcoꝝ in regio-
ne longinqua Luc. xv. redierit statim ap-
propinquat ad xp̄m. ea tñ intentiōe vt au-
diat illū. id est. vt ei obediat in oībꝫ. Vn̄
Ecclesiastes. iiij. Custodi pedem tuum in
grediens domū dei. et appropinqua vt au
dias. Ista appropinquatio nō est pedibus
corporis sed affectibꝫ mentis. vt ait Augꝰ
Epistola. xxxiij. Appropinquamꝰ em̄ deo
nō ambulando sed amando. itur ad deum
nō pedibꝫ sed moribꝫ. Ideo ipse clamat Ec
clesiastici. xxiiij. Transite ad me om̄es qui
cōcupiscitis me. Sed certe non potest q̇s
appropinquare xp̄o nisi p̄us recedat a car
ne mundo et dyabolo. Isa. xxviij. Quem
docebit scientiam. ⁊c̄. Ablactatos a lacte
scꝫ carnalis voluptatis. Nō sufficit enim
appropinquare deo qualitercūq3. sed eo fi-
ne vt audiat eū peccator. Debet em̄ pecca
tor libentissime audire om̄ia p̄cepta salut̄
omnia consilia. omnia etiam dura in peni
tentia sibi iniuncta ꝑ confessorē. Hoc dici
tur hic. Erant appropinq̄ntes vt audirent
Luc. xix. Omnis populus suspensus erat
audiens illū. Exemplo ergo istoꝝ et nos
audiamꝰ xp̄m. Et p̄mo bona nobis inspi-
rantem. Psalmista. Audiā quid loquat̄ in
me dn̄s deꝰ. Secūdo in alijs p̄dicantem.
Luce. x. Qui vos audit me audit. In pau
peribꝫ clamantem. Mathei. xxv. Esuriui
⁊ nō dedistis mihi mādücare. Taliter ap-
propinquans merebitur multa bona. Et
p̄mo gr̄e recuperationeꝫ. Jacobi. iiij. Ap-
propinquate deo et appropinquabit vob.
Secundo interne leticie delectatōꝫ. Ps̄.
Imnus omnibꝫ sanctis eius: filijs israhel
populo appropinquanti sibi. Tertio men-
tis illuminationē Luce. xviij. de ceco qui
cum appropinquauit ad xp̄m: illuminauit
eū. Vn̄ in ps̄. Accedite ad eū ⁊ illumina-
mini. scꝫ ꝑ grāꝫ ħ et in futura luce ꝑ gloriā,
Quā nobis ꝯcedere dignet̄. Amen.

Dominica tertia post trinitat̄. II
Sermo. LXXXIX

Audiū est āgelis
g dei sup vno peccatore penitentiaꝫ
agente. Luc. xv. Licet homo pro
bn̄ficio sue creatiōis multū deberet dilige
re deū. eo ꝙ om̄ia ꝓpt̄ eū fecit. vt dr̄ Gene-
sis. j. Tamen ꝓ beneficio recreationis sue
plus debet eum diligere: eo ꝙ ip̄m non ita

recreauit vt alia oīa sed multo benignius. Nam fecit eum talem post recreatōeʒ ⁊ redēptiōeʒ ꝙ si laberet̄ in pct̄m posset sanari ꝑ pnie sacramētū. Un̄ Sap. j. dr̄. Sanabiles fecit natōes orbis terraꝝ. i. hoīes habitantes in orbe terraꝝ vel q̄ nascūt̄ de terra. ⁊ hoc ē spēale bn̄ficiū solis hoib᷒ collatū. Angeli eī̄ insanabilit̄ peccauerūt. Nā ꝓm Damascenū li. ij. ca. iiij. Quod angelis casus. hoib᷒ est mors. Et ꝑ cōsequēs: sicut homo post mortē est insanabilis per naturam. ita angeli post casum. Sed homini ē hoc collatū ꝙ licet multotiens infirmet̄ ꝑ pct̄m tamen sanabilis est citra mortem. et hoc ꝑ pnie sacramentū. Jdeo Psalmista inuitans aīam dicit. Benedic aīa mea dn̄o. Et sequit̄. Qui sanat omnes infirmitates tuas. Quasi di. ꝙ nō fecit taliter omni nationi aliaꝝ creaturaꝝ. Ex q̄bus patet ꝙ libenter homo debet agere pniaʒ tanq̄ꝫ sue infirmitatis sanatiuā ⁊ curatiuā medicinā et maxime ex q̄ habet loci oportunitatem. Juxta illud Job. xxiiij. Dedit ei dn̄s locū pnie. Habet etiā dei benignitatē sibi multum ꝓpiciā. Juxta illud Romanoꝝ. ij. ca. Benignitas dei ad veniā adducit te. Super oīa autē maxime debet homo moueri in p̄nti ad pniam agendā propter imensitatē ꝑiculi. Nam dr̄ Luce. xiij. Nisi pniaʒ egeritis. scʒ in p̄senti. omnes simul peribitis. et propter vtilitatem cōmodi q̄d est p̄miū regni celoꝝ. Juxta illud Math. iiij. Pniam agite appropinquabit vobis regnum celorū. Un̄ Aug. de mirabilibus sacre scripture. Qui ꝑ pniam pctā diluit angelice felicitatꝫ consors in eternū erit. ecce regnū celo. Jnsuꝑ dʒ hō moueri ad pniaʒ in p̄nti agēdā ꝓpt̄ spēalē cōsolatōʒ āgeloꝝ celestiū. Nā sic angel' īfernalib᷒ ē magnum gaudiū de hoib᷒ agētib᷒ pniaʒ ī īferno: ita ecōuerso maximū est angelis dei suꝑ vno pctōre pniam agente in p̄nti vita. vt testātur ṽba nr̄i thematis. Jn q̄b᷒ ṽbis homis pnīa multū reddit̄ cōmendabilis ex trib᷒. que hoīem dn̄t mouere ad eā faciēdā. Si eī̄ consideremus pnie incitamēta ⁊ pnie emolimēta. certe sufficienter moueri poterim⁹ vt eā q̄nto citius faciam⁹ ⁊ ꝑagam⁹.

Dixi primo ꝙ si cōsideremus pnie incitamēta sufficient̄ moueri poterimus vt eā q̄nto citi⁹ ꝑagam⁹. Sūt āt q̄tuor pnie īcitamēta. Prio. s. amor xp̄i quē offēdim⁹. Dolor ꝓ grā quā amisim⁹. Horror pene quā incurrim⁹. Et timor mortis ad quā decurrim⁹. Jnt̄ hec q̄ttuor p̄mum incitamētū ad penitēdū ē amor xp̄i quē offendim⁹. Si eī̄ xp̄i bn̄ficia cogitē⁹ ⁊ nr̄aʒ ingratitudinē pōderem⁹ nō est dubiuʒ q̄n si vsum rōnis hēm⁹ occasionē pnie sentiē⁹. Scribūt eī̄ naturales sic refert Robert⁹ holgot suꝑ li. sap. ca. xi. ꝙ arpia auis ē hn̄s facieʒ q̄si hoīs. et est auis multuʒ crudel' et ferox. intantū ꝙ aliq̄n fame stimulata hominē inuadit ⁊ occidit. Sitiēs ad aquam volat vt bibat. vbi faciē suā intuēs. ⁊ sileʒ occidisse recolēs tāto dolore cōpatit̄ ꝙ ex inde q̄nq̄ꝫ morit̄. Sic nos r̄colētes in p̄dicatiōe q̄si in speculo vel in aqua pura conspiciētes: q2 xp̄m q̄ntū ī nob ē crucifixim⁹ ⁊ occidim⁹ ꝑ pct̄m. Juxta illud Heb. vi. Rursū crucifigentes filiū dei in vobismet ip̄is. dēm⁹ cōpati ⁊ pniam agere. Scdm incitamētū pnie ē dolor ꝓ grā quā amisim⁹. Efficimur eī̄ ꝑ culpā de filijs dei filij diaboli. ⁊ de familiarib᷒ ⁊ amicꝫ xp̄i hostes ꝓditores ⁊ emuli. ⁊ de regni celestis heredibus sum⁹ exules ⁊ ꝓscp̄ti. Dr̄ ī li. ꝺ naturꝫ reꝝ ꝙ ē q̄dā auis q̄ vocat̄ auis paradisi. q̄ ꝓpter insignē pulcritudinē sic vocat̄. Sūt eī̄ pulcre ⁊ amabiles adeo ꝙ null⁹ color ei deesse credat̄. vox est ita dulcis et pia ꝙ possit in hoīe deuotiōeʒ ⁊ gaudiū excitare. Hec auis si capta fuerit et illaqueata irremediabiliter plangit. nec vnq̄ꝫ plāgere desinit donec reddita fuerit libertati. Moraliter. Auis ista significat aīam hūanam. q̄ q̄n est in grā tūc est pulcerrima. q2 in ea relucet ymago sancte trinitatis naturaliter sibi imp̄ssa. naturaliter decorata ṽtutibus et grā. et nihil sibi desit q̄n sit dei filia. ⁊ patrie celestis incola gratiosa. Sed ista auis illaqueat̄ laqueo pctōꝝ. q̄d ꝫ restat sibi. nisi dolere ⁊ flere vsq̄ꝫ q̄ ad grām reducat̄. ⁊ ꝺ bufone dyaboli fit iteꝝ auis paradisi. Sic ingemebāt Dauid post pct̄m. de quo ī ps̄. Et gemitus me⁹ a te nō est absconditus. Sic magdalena ⁊ alij multi donec ī grāʒ sunt restituti. Tertiū incitamentū pnie est horror pene quā incurrim⁹. Jstū horrorē impresserat sibi Job q̄n dixit. Dimitte me dn̄e vt plāgā paululū dolorē meū. ⁊c̄. Et seq̄t̄. Sʒ sempit'nus horror inhabitat. Et apl̄s ad Hebre. x. Horrendūʒ est incidere

ī māu⁹ dei viuētꝫ. Et ve horrēdū. Nā vt
dic̄ Gre. ix. li. Moral. Horrēdo mō fit in-
q̄ꝫ mors sine morte. finis sine fine. defect⁹
sine d̄fectu. q̄ꝛ ⁊ mors semꝑ viuit ⁊ finis sꝑ
incipit. ⁊ deficere defect⁹ nescit. mors peri
mit ⁊ nō extinguit. dolor cruciat sed pauo
rē non fugat. flāma cōburit ſꝫ tenebras nō
excutit. Hec Gre. Talit̄ fuerūt incitati il-
li ad pniam q̄bꝰ dixit Johes bap. Proge-
nies viperaꝝ q̄s d̄mōstrabit vob̄ fugere a
vētura ira. Facite ḡ fructuꝫ dignum pnie.
Math. iij. Ubi dic̄ Lyra q̄ꝫ tales fuerūt ī
citati ad agendū pniam metu pene eterne
eis cōminate. Quartū incitamētū pnie est
timor mortis ad quā trāscurrim⁹. Hec ei
ē rō ꝑm Gre. xij. mora. quare diē mortꝫ no
stre nob̄ icertū eē voluit. vt dū sꝑ ignorat̄
sꝑ ꝓxima eē credat̄. Et iō vt sꝑ parati iue-
niamur vult ḡ dn̄s vt an̄ mortē agam⁹ pe
nitentiaꝫ. Nam in fine vite pnia sera raro
vera. vt dic̄ Aug. ser. xxv. Et ponit̄ de pe.
dis. iij. Age. Un̄ si vis agere pniam in mor
te qn̄ pctā te dimiserūt ⁊ qn̄ peccare nō po
tes. nō tu dimisisti pctā. ſꝫ pctā te. ⁊ ḡ pnia
periculosa ⁊ dubia. Cui⁹ rō est. q̄ꝛ tūc hō
hꝫ infinita impedimēta. Primo em̄ si sen-
tit se grauari ad mortē ⁊ ponit executores
testamēti sui. cū illis hꝫ maximā occupati
onē. Nā iste querit q̄d dandū sit amicꝫ. q̄d
famulis. q̄d restituendū male ablatꝫ. q̄d fa
ciēdū ꝓ sepultura. q̄d ꝓ eccl'ia. Fit etiaꝫ ibi
scd̄o impedimentū a medicis qui celāt di
em ⁊ horā mortis ꝓmittentes vitā lōgiorē
⁊ sanitatis restitutionē. Ita q̄ꝫ qn̄qꝫ morit̄
pauꝑ hō insperate ⁊ inopinate. etiā sine ꝓ-
curatōe sacramētoꝝ. q̄ stulti medici ꝓhibēt
ne terreat̄ infirmus. cū tn̄ medicina aīe dꝫ
p̄cedere medicinā corꝑalē. Tertio fit ipe-
dimentū ꝑ vxorē amicos ⁊ filios cōsolan-
tes infirmū etiā ꝯ cōsciam mētientes. ⁊ sic
miser nō ꝑmittit̄ de pctīs suis cogitare. ⁊ si
interdū talis dolet de pctīs. tn̄ ex q̄ impe-
dit̄ dolore infirmitatis ⁊ timore mortꝫ du
biū fit an sit dolor ꝓ culpa vel ꝓ infirmita-
te. cum ꝓ tūc cor sit occupatū dolore ⁊ an-
xietate īfirmitatis corꝑalis. Propter hoc
dicit Augustinus. O talis quem morbus
vrget ⁊ pctā tenēt. ad verā vix veniet satis
factionē. Nec mirū. quō em̄ tūc p̄t hō debi
te cōfiteri cū circūstātijs pctōꝝ ad plenuꝫ
cū tūc nō possit deliberare ⁊ pcā memorie
reducere. cū tn̄ deliberatio necessaria ē an̄

confessionē. Juxta illud. Recogitabo tibi
oēs annos meos. Isa. xxxviij. Et ps̄. Di-
xi ꝯfitebor aduersū me. Glosa Inno. i. ꝓpo
deliberaui apud me: h̄ scꝫ. qd̄ confitebor.
Quō ḡ deliberabit sufficient̄ in vna hora
infirm⁹ cui vix suffecisset deliberare vna se
ptimana. Ideo q̄libet disponat se an̄ mor-
tē. ⁊ expediat pniam suā vt securus expec-
tet mortem. Narrat Uincenti⁹ in speculo
naturali de q̄dā pisce marino q̄ dr̄ cētipes
a multitudine pedū. Iste piscis dū hamū
piscatoriū sentit suis visceribus īherere ti-
more mortis īminentis viscera quadā sua
industria naturali effundit ⁊ hamum euo
mit. ⁊ iterū viscera sua resumit. ⁊ sic mortē
euadit. Sic nos sentientes nobis morteꝫ
imminere de die in diē non expectem⁹ ho
ram mortis. ſꝫ eiciam⁹ hamū mortꝫ. i. pec-
catū de visceribus nostris ꝑ confessionem
De hamo isto dicitur Eccl̄s. ix. Sic capi-
untur pisces hamo. ⁊ aues laqueo. sic com
p̄henduntur hoīes in tp̄e malo. Eiciam⁹
ḡ istū hamum ꝑ os. Juxta illud ps̄. Effū-
dite coram illo corda vestra. cor lotum et
album per penitentiam resumamus. Et
tm̄ de primo

B

Dixi secundo

q̄ꝫ si conside-
rem⁹ pnie im-
pedimēta absqꝫ dubio sufficiēt̄ mouēri po
terim⁹ vt eā q̄nto citi⁹ faciam⁹ ⁊ ꝑagam⁹.
Sūt aūt quattuor impedimēta pnie. s. pu
dor ꝓpalandi. timor recidiuandi. ardor de
lectandi. torpor prestolandi. Primo igit̄
volenti penitere obicit se pudor ꝓpalādi q̄
homo cōfundit̄ alteri reuelare illud q̄d so
lū notū ē deo ⁊ angelo ac demonib⁹. Iste
pudor p̄mus est armiger quē dyabol⁹ mit
tit ꝯ volentē salubriter penitere. Unde q̄-
dam sctūs vidit dyabolum inter peniten-
tes incedere ⁊ facientē eos erubescere i ec-
clesia dū se ad cōfessionē p̄pararēt. q̄ adiu-
ratus a sctō. ⁊ interrogat⁹ q̄d inter penitē
tes faceret. Rn̄dit. Reddo q̄d abstuli. Ue
recūdiā eis abstuli qn̄ peccauerūt: ⁊ mō eā
restituo ne possint confiteri. Sicut em̄ lu-
pus ouem ꝑ guttur accipit et non ꝑ pedē.
⁊ vulpes gallinā. ita dyabolus hominem
semꝑ ꝑ verecūdiam strāgulat. Unde Au-
gustinus super Psalmistam. O homo q̄d
times confiteri. Illud quod per confessio
nem scio. minus scio q̄ꝫ illud quod nescio.
Cur cōfiteri erubescis peccata tua pecca-

tori homini &c. Scdm impedimentũ est timor satisfaciendi et recidiuandi. Timet eĩ homo onus pnie assumere ne succũbat sb eo. Fingit eñ se debilẽ vel infirmũ ad satisfaciendũ pro peccatis. Narrat Ambrosi⁹ in Exameron de opib⁹ sexte diei. Q2 Elephas est tante fortitudinis q2 sufficit turrim ligneã cũ multis armatis portare. tãte audacie q2 nullo clipeorum retardatur obiectu. nec aliqua militũ constipatiõe terretur. mirabiliter tñ timet murẽ. Sic est de multis. q ad opa mundi, p lucro vel negocio seculi inueniuntur fortissimi. ieiunant. vigilant. transeũt maria. fatigãtur infatigabiles. sed ad faciendam vnã modicam penitentiã pro peccatis suis timent. Psalmista Trepidauerunt timore vbi nõ erat timor Alij vero timentes recidiuũ peccati eiusdem nolunt penitere. Dicit eñ dyabolus in corde ipo2. Ad qd vis pniam agere cũ non possis continere perpetuo a tali pctõ sed forte cras iterũ ppetrabis simile. melius ergo dimittas adhuc ne inutiliter agas pniam. Sz vere fatuus est iste sic cogitãs quia scriptum est. Septies in die cadet iustus. &c totiens resurgit. &c domin⁹ dedit Petro potestatẽ &c suis successoribus. non solum septies in die sed septuagies septies Matthei. xviij. Tertium impedimentuz est ardor delectandi qui dicit homini. Recollige delectationem prohibitam in tali facto. &c videbis q2 sine ea non poteris ducere vitam tuam. nec digne penitere stante tali affectione. &c ideo expectes donec in te cessabit talis affectio et delectatio. Sz iste miser fatuus est. cũ non per additionẽ lignorũ sed per subtractionem ignis sit extinguendus. ita et delectatiões tales. Nõ per morosam in eis stationem sed per asperam penitentiam &c subtractionem occasionum inducentium ad eas sunt extinguende. Iuxta illud Alani. Subtrahe ligna foco si vis extinguere flammam. Sic carnis vicia. ocia vina dapes. Quartum ĩpedimẽtuz pnie est torpor prestolandi q oritur ex duplici presumptione. scz ex presumptione prolixe vite &c venie finalis diuinitus concedende. Isti enim fingunt sibi annos multos vite eorum. sicut ille diues qui dixit anime sue. Anima mea habes mlta bona reposita in annos plurimos. Sed audiuit. Stulte hac nocte morieris. Dicũt etiam tales. Deus est propicius &c multuz misericors. quacunq3 hora ingemuero oium iniquitatum mearũ non recordabitur Ezech. xviij. Sed nescit miser: quia etiaz est iustus q et si veniã pmisit. diem tamen crastinã non pmisit. Et ita paratus est qtidie punire peccata. Propter quod Eccĩ qnto dr. Ne tardes cõuerti ad dñm. et ne differas de die in diẽ. subito eñ veniet ira illius. et in tempore vindicte disperdet te. Sed vnde puenit ista dilatio seu procrastinatio in homine. Respondeo q2 ex h. qa peccator habet oculum conuersum tm ad leta &c psp era. cũ tamẽ potius debet habere ad tristia. Unde dr Sophonie. ij. c. Q2 dñs non ingreditur in domum vbi est habitatio onocrotali et hericij. et vbi est vox cantãtis in fenestra &c coruus in superliminari. Per que designatur status peccatoris qui sicut onocrotalus crocitat. &c sicut coruus procrastinat. et sicut erinacius inter poma voluitur. Sed isti decipiuntur p vocem coruinam. longam vitam promittentem. quia &c dominus licet promiserat peccatoribus tempe Noe cẽtũ viginti annos ad agendũ pniam. tamẽ illud tempus abbreuiauit et diluuio omnes consumpsit. Unde dixit. Non permanebit spũs meus in homine centũ viginti annos. scz qs promisi eis pro agenda penitentia sed citius eos delebo. Hinc dr Eccĩ. xxix. Promissio nequissima multos decipit et pdit. Notanter dicit. nequissima. Nam promissio nequã est. q2 vsurpat sibi de futuro tpe diffinitionẽ quã dñs solũ sibi reseruauit. vt dr Actuũ pmo. Nõ est vestrum nosse tempora. &c. Sed nequior est qui presumit ad hoc q2 deus sibi dabit adhuc vlterius et diutius tempus ad peccanduz. Sed neqssim⁹ qui non solum non dolet de hoc q2 inutiliter expendit tempus. sed adhuc disponit ĩ animo in contumeliam sui creatoris expẽdere residuitatem temporis.

Dixi tertio q2 si consideremus penitentie emolimẽta. i. vtilitates absq3 dubio sufficiẽter moueri poterimus vt eã qnto citi⁹ faciamus Ubi notandũ q2 p pniam xpm nob recõciliam⁹. animas reformam⁹. demones cõfutam⁹. &c ãgelos letificã⁹. Pmo p pniaz xpz nob recõciliam⁹ Hiere. xviij. Si pniam

egerit gens ista a malo suo quod locutus
sum aduersus eam: agā ⁊ ego pniam super
malo q̄d cogitaui vt facerē ei. Ecce mira-
bilis modus recōciliatiōis tanti domini
qui vult quasi ad paria iudicari: cuȝ hoīe
seruo suo. Unde ad modū hominis loqui
tur de seipso. si homo vult penitere ⁊ ipse
vult penitere. hoc est ad modū penitentis
se habere. Sic ⁊ nobiles tꝑales pulchꝛuȝ
vindicte genus putauerūt ignoscere ⁊ no
xijs ⁊ penitentib⁹ cōcedere veniā pꝰ reatū
Sicut dicit Petrꝰ de vineis in q̄dā ep̄la
Secūdo ꝑ pniam nos reformamus. Sic
eñ docet Boecius de cōsola. phie. hō ꝑm
varia vicia q̄b⁹ indulget. ī naturā bestiarū
trāsformatur. sicut inq̄etus in lingua com
paraꝛ cani. Insidiator callidus vulpi. Ac
cidiosus asino. ⁊ sic de alijs. Rō hꝰ ē. quia
hō est sic̄ cera mollis. Cera eñ calefacta ⁊
mollificata recipit effigiē illius rei cui ap-
plicaꝛ. Uñ si appliceꝛ sigillo cui impssa ē fi
gura leōis induet cera effigieȝ leonis. et si
appliceꝛ sigillo cui insculpta est forma lupi
vel vulpis cera silr̄ iduit formā. Isto mō
aīa nr̄a induit effigiē reꝝ q̄b⁹ se applicat ꝑ
amorē ⁊ in illa se trāsformat. Uñ Hugo d̄
arra aīe dicit. Ea est vis amoris vt talē ne
cesse est eē q̄le est illud q̄d amat. ⁊ cui ꝑ affe
ctū cōiūgit in ipiꝰ silitudinē dilectiōis so
cietate transformetur. De hoc patet figu-
ra Dañ. iiij. de Nabuchodonosor. qui pro
pter culpam suam ab hominib⁹ ē eiectꝰ et
fenū vt bos comedit. sed postea recupera-
uit penitens q̄d amisit. Tertiū emolimen
tū pnie est q̄ ꝑ eam demones cōfutamus.
vehementer eñ ꝯfunduntur: qñ eoꝝ ꝑdimꝰ
ꝯsiliū. qñ eoꝝ euadimꝰ carcerē. ⁊ a suis ꝑn
cipib⁹ grauius affliguntur. sicut custos car-
ceris ꝑ euasiōe latronū puniꝛ. Ualde ḡ a-
gitanꝛ inuidia qñ vident nos eis ꝑus simi
les deformatos ꝑ pctm̄. iteꝝ ꝑ sacrm̄ pnie
restitutos. q̄d nullo mō eis concediꝛ. Uñ
de hoīb⁹ singulariꝛ dicit Petrus. ij. Pet.
iij. Non tardat dn̄s ꝓmissionē sed patienꝛ
agit ꝓpter nos nolens aliq̄s ꝑire sed ad pe
nitētiā reuerti. Penitemini igiꝛ ⁊ cōuerti-
mini vt deleāꝛ pctā vr̄a. Actuū. iij. Quar
to ꝑ pniam āgelos letificamꝰ. Uñ dr̄ hic.
Gaudiū ē angel' dei suꝑ vno pctōre pniaȝ
agente. Legiꝛ. iij. Regū. vij. q̄ Salomon
fecit in ꝓpiciatorio tēpli angelos. d̄ q̄b⁹ ibi
q̄ttuor legimus. Fuerūt eñ ille ymagines
de lignis oliuaꝝ. scd̄o habebāt alas exten
sas: tertio habebāt pedes oblīq̄s ⁊ erectos
quasi ad ambulandū paratos. quarto per
uersis vultib⁹ mutuo se respiciebant. Prio
fuerūt isti angeli Salomonis d̄ lignis o-
liuaꝝ. antiquitus fuerunt ferrei propter i-
cōpassionē ⁊ duriciā. q2 hoīb⁹ nō cōpatie-
banꝛ. Nūc aūt de lignis oliuaꝝ q2 miseri-
cordes ⁊ pij. Priꝰ habebāt alas demissas
quasi inuite ⁊ cū difficultate ad hoīes ve-
niebāt. sȝ modo ad nos cito veniūt. ⁊ ideo
alas extensas habent. olim laudabāt deū
soli. sed modo in laudando hoīb⁹ se associ
ant. Oliȝ naturā nr̄aȝ q̄si īfirmaȝ despicie
bant. mō videntes ipam in xp̄o exaltataȝ.
in stuporē ⁊ admirationē couertunꝛ. vnde
se mutuo dicunꝛ respicere. q̄si de nature in
nouatione spūaliter admirenꝛ. Gaudent
ergo angeli de pnia hominū. q2 ꝑ eam in-
nouatur natura destructa. Et nota q̄ dic̄
Suꝑ vno peccatore pniaȝ agente. nō dic̄
pniam cogitātē. q̄ ē pnia ꝑcrastinātiū. nec
dicit. pniam docente. et non faciente. que
pnia est ꝑuersoꝝ p̄dicatoꝝ. Nec dicit. pe-
nitentiā ostendente. que est pnia ypocrita
rū et simulatoꝝ. Sed dicit pniam agente
que penitentia est deuotoꝛuȝ. Pro
quo lacius sciendū q̄ pnia conuersi pecca
toris letificat dominum angelos et cete-
ras creaturas. Primo quideȝ letificat deū
Dicit eñ Isido. li. ij. de summo bono. c. xv
Amplius letatur deus de aīa desperata ⁊
aliqñ cōuersa q̄ȝ de ea q̄ nūq̄ȝ extitit ꝑdita
Sic̄ de ꝑdigo filio. de cuiꝰ regressu magꝰ
nū fit gaudiū. Nam copiosius fit gaudiuȝ
de eo q̄ a ꝑiculo liberatur q̄ȝ de eo qui nun
q̄ȝ nouit ꝑiculum Quanto enim res ꝑdita
contristat. tanto magis si fuerit inuenta le
tificat. sicut in euāgelio p̄senti pastor exul
tat q̄ ꝑdidit ouem. ⁊ inuentaȝ in humeris
suis portat. Et Grego. in omel. dicit. Plꝰ
de peccatoꝛib⁹ conuersis q̄ȝ de centū stan-
tib⁹ iustis in celo gaudiū fit. quia pleriq̄ȝ
hij qui nullis se oppressos peccatoꝝ moli-
bus sciūt stant quidē in via iusticie. sed ta-
men ad celestem patriā ānxie nō anhelant
Et pleriq̄ȝ pigri remanent ad exercenda
bona precipua. quia securi sibi sunt. quia
nulla cōmiserunt mala grauiora. At con-
tra vero. non nūquā hij qui se aliqua illi-
cita egisse meminerint. ex ipso suo dolore
compuncti ad amorem dei inardescunt.

Et quia a deo errasse se considerant dāna
precedentia lucris sequentibus recōpēsāt
Fit igitur mai⁹ gaudiū in celo. q₂ ꝛ dux i
prelio plus illū militē diligit qui post fugā
reuersus hostem fortius premit ꝙ̄ eum q̇
nunq̄ꝫ terga prebuit et nunq̄ꝫ aliq̇d fortiē
fecit. Sic agricola amplius terram illam
diligit que post spinas vberes fruges pro
fert ꝙ̄ eam que nunquā spinas protulit et
nunquā fertilem messem dedit. Hec Gre-
gorius. Sed diceres. Hoc est mirabi-
le ꝙ deus plus diligit penitentem ꝙ̄ in-
nocentem. cum tamen ceteris paribus in-
nocentes deberent plus diligi propter in
nocentie dignitatē. ad quam non possūt
penitentes peruenire. Ad quod respōdeo
ſm Thomam super tertio Sententiarū
distinctio. xxxij. Q₂ penitentes ꝛ innocen-
tes se habent vt excedentia et excessa. Nā
siue aliqui sint penitentes siue innocentes
illi simpliciter sunt meliores et magis di-
lecti qui plus habent de gratia. tamen ce-
teris paribus innocentes plus diligun-
tur propter dignitatem innocentie. vt di-
ctum est. Dicitur tamen deus plus gaude
re de penitente. quia licet equale sit donū
penitentis ꝛ innocentis consideratum in
se. tamen per comparationem ad innocen
tem maius est donū in vno ꝙ̄ in alio. Si
cut quanto plus homo indiget tanto be-
neficium sibi collatū amplius reputatur.
Deus ḡ dicit̄ plus gaudere de penitēte. q₂
interdū cautiores ꝛ humiliores et feruen-
tiores redduntur penitentes post casum.
Unde Ambrosius in omelia p̄ma. libro. j
Fidelior factus est. Petrus postq̄ꝫ fidem se
perdidisse defleuit atq̄ꝫ ideo maiorē grati
am reperit ꝙ̄ amisit. Ponuntur verba. l.
distin. Fidelior. Et Beda super Hesdraz
Q₂ multis in aliqua flagicia cecidisse pro
fuit dum post casum penitendo erecti vigi
lantius domino seruire ceperūt. Hinc eti
am Gregorius in pastorali caplo. lj. dicit.
Sepe nōnulli ad dominū p⁹ carnis pec-
cata redeuntes tanto ardenti⁹ se in bonis
operibus exhibent quanto damnabilio-
res se de malis vident. Sepe quidem in
carnis integritate perdurantes cum mi-
nus in se respiciunt quod defleāt. plene si-
bi innocentiam sufficere putāt. atq̄ꝫ ad fer
uorem spiritus nullis se ardoris stimulis
inflāmant. Et fit plerunq̄ꝫ diuino amore
ardens vita plus post culpam. ꝙ̄ securita
te torpens innocentia. Unde voce redem
ptoris dicit̄. Remittūt̄ sibi peccata multa
quoniā dilexit multum. Hec Gregorius.
Ex his omnibus patet ꝙ homo post lap-
sū frequenter surgit in maiori charitate. si
cut patet de petro ꝛ Maria magdalena.
Secūdo peccator cōuersus letificat āge-
los. Sicut em̄ demonibus est magnū tor
mentum et intermīabile suppliciū bonitas
hominis eo ꝙ nō latet demones. Uñ om
nibus modis elaborant sanctoꝝ incremē-
tū impedire. quia donec eorū vltimus fi-
nis eis associetur nō includuntur. sed hñt
potestatē tēptandi electos. Ita econuerso
angelis est magnū gaudiū. q₂ illis se ami-
cum facit. vt dicit Anselmus in libro de si
militudinibus. caplo. xxxvi. Gaudent er-
go angeli oēs. sed specialiter gaudet ange
lus ille qui homini penitenti deputat⁹ est
ad custodiā. Nam ſm mgr̄m Sententia-
rū libro. ij. distinc. xij. cap. j. Unicuiq̄ꝫ ho-
mini assignati sunt duo angeli. scꝫ bonus
et malus. Quod intelligenduꝫ est in exitu
hominis de vtero materno ſm Thomaꝫ
in p̄ma pte. questiōe cētesima. xiiij. arti. v.
Bonus aūt dat̄ ad custodiā. malus ad ex
ercitiū. Licet ergo oīes angeli gaudeant
de salute hominis. specialiter tñ ille q̇ ē de
putatus ad custodiā qui hortat̄ ad bonū.
Et similiter malus letatur int̄ omnes ma
gis de damnatione impellens ad malum.
Quia igitur bonus videt tam gloriosum
fructum sue custodie in homine penitente
ideo specialiter gaudet. Sicut medicus
specialiter gaudet quando videt hominē
sanitati restitutū per eius curatiōem. Om
nes tñ alij angeli gaudent. quia vident ex
peccatorib⁹ conuersis qñq̄ꝫ adimpleri suū
numerū. Et etiā q₂ videt ad laudādū deū
tale se habere cōsortiū. Tertio pctōr con-
uersus letificat alias creaturas. Sic ei di
cit Anselm⁹ in li. d̄ similitudinib⁹. c. xxxvi
Bonitas hominis penitentis nō solū an-
gelis sed oīb⁹ creaturis est vtilis. Nam p̄-
mo hominibus est vtilis qñ etem̄ quis ex
vite merito ad eternā btitudinē ꝑuenerit
numer⁹ electoꝝ incremētū accipit. q̇ q̄nto
amplius creuerit. tanto minus eterna re-
tributō expectanda erit. Nam cū numer⁹
sanctoꝝ complet⁹ fuerit. retributio iustoꝝ
mox accipiēda erit. tūc quidē in corporib⁹

quā iam habēt in aīabꝫ. Bonis etiā ꝗ cum deo sūt est vtilis. qꝛ eoꝝ nūeꝝ sua pnia auget. Et illis ꝗ sunt in patria vel qui futuri sunt prodest. qꝛ locū in illo cetu bonorum implent. ꝗ nullo mō in fine vacuus pt esse. Malis etiā vtilis ē. qꝛ eoꝝ maliciā excludit exēplo sue bonitatis. Soli ꝛ lune vtilꝰ ceterisqꝫ creaturis. qꝛ in cōsūmatiōe iustorū cōmutabunꝰ in meliꝰ quicqd est omniū creaturaꝝ. Sol eñ sicut propheta dicit. septupliciter lucebit. sicut lux sex dierum: ꝛ luna sicut sol. Alie creature licet sint pulcre mutabuntur in melius. cum eas mutabit deus in meliorem statū exinde nō commutandum. Hoc est quod dicit apostolꝰ Roma. viij. Scimus quia om̄is creatura ingemiscit ꝛ parturit vsqꝫ adhuc. Sed et nosipi primicias habentes spiritus intra nos gemimus adoptionē filiorum dei expectantes. scilicet redemptionem corporꝭ nostri quando fiet corpus nostrū immortale. Quasi diceret. ꝙ om̄is creatura mortalis expectat glorificatōnem hoīs in corpore ꝛ anima: quod non prius fiet: nisi pꝰ diem iudicij Et quia hoc fiet maxime per penitentiam per quam appropinquat regnum celoꝝ. Jō homo penitens letificat oēs creaturas. Nos igitur tam proptꝰ nostri conditoris et supernorum angelorum necnon omniū creaturarū gaudiū et nr̄m cōmodū ad pniam ꝑperemus. quatinus ꝑ eam grām acqrētes tādē gl̄iam cōseqmur. Ad quā nos perducere digneꝰ: pater ꝛ filius et spūssanctus. Amen.

Dominica quarta post trinitatis. I.
Sermo. LXXXX.

Estote misericordes sic ꝛ pater vester misericors ē Luc. vi. Sic dic Ambro. super eplām. j. ad Thimo. iiij. ca. tractans illud Pietas ad om̄ia valet. Omnis sūma christiane discipline in misericordia ꝛ pietate consistit. nec immerito. Nam pro om̄i statu suo hō semꝑ idiget miscdia diuina. Et ideo sꝑ deberet exercere miscdiam. Sunt aūt tres status hoīs scꝫ in mundo. ꝙntum ad progressum. In extremo. quantum ad egressum. In iudicio quantū ad successuꝫ Et in quolibet istoꝝ statuū indiget misericordia. ꝑpter ꝙd quilibet nostrū multuꝫ debꝫ esse misericors. quia miscdiā dei consequi nō pt nisi ꝑ misericordiam ꝑ semetipm factā ꝛ ꝑximis exhibitā. De miscdia i mūdo ꝙntū ad ꝑgressū pꝫ ꝑ illud Prouer. iij. vbi dr̄. Miscdia et veritas nonꝫ te deserant. ꝛ inuenies grām coraꝫ deo ꝛ hominibꝫ. Unde misericordes hoīes licet i hac vita multas habeant temptatiōes tamen ab eis liberantur per misericordiā. Juxta illud Ambro. vbi supra. Misericors et si lubricum carnis patiatur. vapulabit quidem. non tamen finaliter peribit. De misericordia quantū est necessaria in extremo dr̄ Thobie. iiij. Fiducia magna erit coraꝫ summo deo. Et premittit. Quomodo potes ita esto misericors. Unde Hieronimꝰ in epistola ad Nepocianum. Non memini me mala morte mortuū qui libēter opera misericordie exercuit. habēt eñ multos intercessores. ꝛ impossibile est multorū ꝑces non exaudiri. De miscdia quantū est necessaria in iudicio dicitꝰ Jacobi. ij. Judiciū sine misericordia fiet ei qui nō fecit misericordiā patienti. Cū igitur hō tm̄ indiget misericordia. merito debet esse misericors vt misericordiam consequatur. Ad quā ipm multa inducunt. Et pmo ad misericordiā natura iducit. pꝫ qꝛ oīa mēbra se diligūt. nutriūt. seruiūt. adiuuāt se custodiūt se. protegunt se. Itē oīs creatura suo modo impēdit miscdiam. terra sustentat. aqua potat ignis cosumit ꝛ calefacit. ꝛ sic ꝺ alijs. Secūdo inducit scriptura Mat. vij. Om̄ia quecūqꝫ vultis vt faciant homines vobis. ꝛc. Michee. vi. Indicabo tibi homo. Mathei. ix. Misericordiā volo. Tertio exempla de Cornelio Actuū. x. de Eustachio. Item exemplū xp̄i de adultera. Johānis. viij. Itē Job. Thobias. Martinus. Item etiā in gentilibus inuenitur. sicut in Antiocho. qui audita morte Onie pontificis fleuit. ij. Machabeorum quarto. Itē Samaritanus misericordia motus Luce. x. Itē a brutis. Nam leo homini flectenti corā eo parcit. Unde poeta Parcere prostratis ꝛc. Itē lupa pueruꝫ expositū a matre nō deuorat. sed lactat. Itē Crocodilus postquam hominē occiderit super eum plorat. Inuenti sunt equi post mortem dominorum non sumpsisse cibuꝫ Similiter canes ꝑ dn̄is bellauerūt. Iteꝫ Rome canis fuit qui cū domino carcereꝫ

intrauit et dño mortuo panem ad os por⸗
tauit. et tandem p̄cipitatū dñm in flumen
ipse se proiecit vt dominū sustentaret. Itē
Elephas homini in deserto obuians viā
parat et ostēdit. ⁊ ne terreaṫ de via secedit.
Item belua sentiens fluctus: paruulos in
ventrem recolligit et ab omī lesione custo⸗
dit. Contra matres nostras q̄ filios occi⸗
dunt. Item supplicia sicut patet Mathei
xxv. Ite maledicti. Itez Jacobi. Judiciū
sine miscdia ⁊c̄. Item d̄ Juda. Ps. Pro eo
ꝙ non est recordatꝰ facere misericordiam.
Item Mathei. xviij. Serue nequā. Itez
p̄mia. Mathei. v. Beati misericordes ⁊c̄.
Mathei. xxv. Venite benedicti. Vnd̄ di
cit Augustinus super Psal. cij. Exercete
fratres misericordiam nō est aliud vincu⸗
lum charitatis. nō est aliud vehiculum q̄
perducamur de hac vita ad celestē patriā.
Sciens itaqȝ filius dei neminem posse cō
sequi vitam eternam nisi per misericordiā
descendit de celo vt misericordiam predi⸗
caret. misericordiam exhiberet. et miseri⸗
cordiam doceret. quatinus verbo pariter
et exemplo homines ad misericordiam in
uitaret. Et ne quisquā excusationes pretē
deret dicens se nescire misericordiā et mo
dum miserandi patrem celestez nobis pro
ponit in exemplum dicens. Estote miseri⸗
cordes sicut et pater vester celestis miseri⸗
cors est. vt dicit textus euangelij.

In illo tempore dixit ihesus discipulis
suis. Estote misericordes sicut ⁊ pater ve⸗
ster misericors est ⁊c̄. In quibus v̄bis sal⸗
uator nos inducit ad misericordiaz tripli⸗
citer exhibendam s̄m triplicem gradū be⸗
neficentie proximo impendende. Nam tria
magna beneficia sunt necessaria hominibꝰ
inter se bene ⁊ meritorie viuere volentibꝰ.
Primū consistit in cōmunicatione rerum
⁊ bonoꝝ tam nature q̄ȝ fortune. q̄ȝ etiā gr̄e
Quo ad hoc diciṫ. Date ⁊ dabitur vobis.
Secundū consistit in dimissione iniuria⸗
rum. Et quo ad hoc diciṫ. Dimittite et di
mittetur vobis. Tertiū consistit in conser
uatione fame proximoꝝ. Quo ad hoc diciṫ.
Nolite iudicare ⁊c̄. Ex quibus patet ꝙ si
liberaliter bona nostra proximis cōmunica⸗
uerimꝰ: si iniurias eoꝝ quas in nos cōmit
tūt libenter relaxauerimꝰ. ⁊ si facta eorum
pie et benigne iudicauerimꝰ vere vt pater
celestis misericordes erimꝰ.

A

Dixi primo ꝙ si liberaliṫ bo⸗
na nr̄a proximis cōmunicauerimus: vere vt
pater celestis misericordes erimus. Circa
qd̄ sciendū ꝙ volēs miscdiaz exhibere proxi
mo in cōicando bona sua liberaliṫ. necessa
rio debet ordinate ⁊ regulariter ꝓcedere si
p̄miū ⁊ fructū h̄ ⁊ in futuro vult ꝯsequi et
obtinere. Et ideo circa h̄ duo sūt ꝯsiderā⸗
da. Primo de modo dandi elemosynam.
Scd̄o de p̄mio dantis eam. De p̄mo sciē⸗
dū duodecim requiruntur conditiones dili
genter obseruande a quolibet faciente ele⸗
mosynā. Primo em̄ requiriṫ ꝙ hō volēs da
re elemosyna, proximo debet animā suā ima⸗
culatā ⁊ innocentē deo exhibere. Non em̄
est acceptū apud deū vt quis det se diabo
lo ⁊ res suas deo. Sic̄ fecit Caym. qui da
bat decimas deo: sed ꝑ pctm̄ fratricidij se⸗
ipsum dedit dyabolo. Vn̄ dicit Gre. xix.
li. Moral'. Qui vult miseri proximo necesse
est vt a se miserendi trahat originē. Scri⸗
ptum nāqȝ est Eccl̄i. xxx. Miserere aīe tue
placens deo. Et diliges proximuz tuū sicut
teipsum. Quō ḡ miserendo alteri pius sit
q̄ adhuc iniuste viuendo fit impiꝰ sibijpsi.
Hinc dr̄ ꝑ Salomonez. Qui sibi neq̄ȝ cui
bonus Eccl̄i. xiiij. Ad exhibendam quippe
miscdiaz vt indigentibꝰ plene exterius va
leat impendi duo sibi necessaria congruūt
id est. homo cui p̄beat. et res que prebetur
Sed longe incōparabiliter melior est ho⸗
mo q̄ȝ res. Qui itaqȝ indigenti proximo exte
riorem p̄bet substantiā. sed vitam suā a ne⸗
quicia non custodit. rem suā deo tribuit et
se peccato. Hoc quod minꝰ est obtulit au⸗
ctori. et h̄ quod maius est seruat iniquitati
Hec ille. Cui ꝯcordās Isidorꝰ de sum. bo.
li. iij. c. lxv. di. Tūc fructū elemosynaꝝ in⸗
dulgentiꝰ cōseq̄ dr̄ quando a scelere operū
desinitur. Talis fuit elemosina phariseoꝝ
qui s̄m Augustinū in libro Enchiridion.
iij. cap̄. lxxviij. Pretereuntes charitatem ⁊
iudicium decimabāt tm̄ ꝓpter elemosynas
fructus suos. et non dabant elemosynas a
seipsis. secum prius elemosynas facientes
Hec elemosyna s̄m Augustinum ibidem.
capitulo. lxxix. fallit et decipit homines.

Sed diceres. tamen saluator dicit Lu
ce. xj. Date elemosynam et omnia munda
sunt vobis. Respondeo s̄m magistrum in
iiij Sententiaꝝ. distin. xv. cap̄. ix. Q: hoc

intelligit̃ de illis qui sunt sine peccato. qui
per elemosynas satisfaciũt ꝑ peccatis. Et
ita cessantes a peccatꝭ post ꝯfessionẽ faciũt
elemosynas redimendo peccata ꝑ quibus
erant puniendi in purgatorio. Unde sal/
uator ait Mathei. xxiij. Primo mundate
que intus sunt. Quasi di. Immũdis om/
nia immũda sunt. Hinc dicit Gregorius
xij. libro Moral. Qui semꝑ peccare vult
et quasi semꝑ elemosinam largiri. frustra ꝑ
cium tribuit. quia nõ redimit animã suam
quã a vicijs nõ compressit. Propter quod
idem in pastorali. cap. xlij. consulit dicens
Qui sua misericorditer largiunt̃. sollicite
custodire studeant. ne cũ cõmissa peccata
elemosina redimunt. adhuc redimẽda cõ/
mittant: ne venalem dei iusticiã vt sic pro
peccatis curent minima tribuere. ac per h̃
arbitrent̃ se posse inulte peccare. Plus est
nãq; anima q̃ȝ esca. ⁊ corpus q̃ȝ vestimẽtũ.
Qui ergo escam et vestimentuȝ pauperibꝫ
largitur. sed tñ anime sue vel corporis ini/
quitate polluitur. quod minus est iusticie
obtulit. et quod maius est culpe admisit.
Sua em̃ dedit deo. et se obtulit dyabolo.
Hec ille. Ex quibꝫ infero q̄ elemosinaruȝ
largitio q̃ntũcunq; magna: nõ est deo ac/
cepta si fuerit vnico peccato mortali per/
mixta. Istud patet ꝑ Gregoriũ li. j. moral.
qui tractans illud Job. Timens deum et
recedens a malo. Nõnulli sic bona quedã
faciunt. vt tamen a quibusdã malis mini/
me suspendant̃. Unde postq̃ȝ timens deũ
dicit̃ et recedens quoq; a malo ꝓhibetur.
Scriptũ quippe est. Declina a malo et fac
bonum. Neq; em̃ vota deo accepta sunt q̃
ante eius oculos maloꝝ admixtione ma/
culantur. B

Sed diceres. Ex quo talis elemosyna
deo nõ est accepta que fit in mortali pecca
to. Igitur nõ est facienda. Quod tamẽ est
contra Augustinũ in libro de pe. Qui con
sulit talibꝫ facere opera misericordie ⁊ alia
Respondeo. licet talibꝫ non ꝓdest elemosy
na huiusmodi ad eternũ premiũ. tamẽ ad
alia bene prodest. scȝ vt deus multiplicet
tali homini temꝑalia. Secũdo vt illustret
cor eius ad penitentiã. Tertio vt citiꝰ con
uertat̃. vt patet de Cornelio. qui propter
hoc q̄ erat elemosinis intentꝰ ad fidem ci/
tius fuit diuinitus aduocatus. vt dicitur
Actuũ. x. Quarto valet ad assuefactioneȝ
bonoꝝ operũ. Quinto quia dyabolus nõ
habet tantam potestateȝ in eo sicut in alio
peccatore. Secundo requiritur q̄ hõ det
de sua substantia nõ de aliena. Prouerbio
rum. iij. Honora dominũ de tua substan/
tia. Hoc est contra multos qui de vsuris
et rapinis et alijs male acquisitis que resti
tuere iure tenent̃ faciunt elemosynas. De
quibꝫ dicit Gregorius. xij. Moraliũ. Ele
mosyna superbi diuitis eum redimere nõ
valet quã perpetrata simul rapina paupe
rũ ante dei oculos ascendere non ꝑmittit.
Et Augustinus in libro de vita xpiana.
Quidam per hoc iustificari se existimãt q̄
de substautia pauperũ exiguam elemosy/
nam faciũt. ⁊ de eo q̃d plurimis abstulerit:
paucis largiunt̃. Cibatur vnus vnde plu
res esuriũt. Et de multoꝝ spolijs vix pau
ci tegunt̃. Non talem deus querit nec vult
pietatem. Illam aũt deꝰ elemosynã appro/
bat. q̃ de iustis laboribꝫ ministrat̃. ⁊ illã re/
probat que de lacrimis prestatur alienis.
Quid em̃ prodest q̄ te benedicat vnꝰ vnõ
plurimi maledicũt. Reuera times q̄ deus
non habeat vnde suos paupes pascat nisi
aliena diripias. Propter quod Gregoriꝰ
in pastorali. cap. xlij. dicit. tractans illud.
Esuriui ⁊ non dedistis mihi manducare.
Hinc intelligendũ est quanta damnatio/
ne plectendi sunt qui aliena rapiunt si tan
ta animaduersione feriunt̃ q̃ sua indiscre/
te tenuerũt. Et. xliiij. cap. dicit ibidẽ. Cũ
q̃nta deus animaduersiõe eos remunerat
qui subtrahentes indigentibꝫ deo largiun
tur ꝑ sapientẽ dñs demonstrat dicens Ec
clesiastici. xxxiiij. Qui offert sacrificium ex
substantia pauperũ quasi qui victimat fi/
liũ in conspectu patris sui. Quid nãq; in/
tollerabilius potest esse q̃ȝ mors filij ante
oculos patris. Hoc itaq; sacrificiũ quan/
ta ira conspicit̃ ostendit̃. q̄ orbati patrꝭ do
lori comparat̃. Hinc dominꝰ per ꝓphetaȝ
ait. Ego dominꝰ diligens iudiciũ. ⁊ odio
habens rapinaȝ in holocaustũ. Isaie. lxj.
Et Prouer. xxj. Hostie impioꝝ abhomi/
nabiles que offerunt̃ ex scelere. Istud patȝ
de Gedeone qui ꝺ preda fecit vestes sacer
dotales. et factũ est ei in scandalũ Judicũ
viij. Propter quod Dauid ad Ornan le/
gitur dixisse. Neq; em̃ tibi aufferre debeo
et offerre domino holocausta gratuita. j.
Paralippo. xxj. Et. ij. Regum. xxiiij. legit̃

dixisse eidez. Emam ꝑcio a te scȝ aream ⁊
offerā dño holocausta gratuita. Legit̃ de
q̇dam q̇ edificauit eccl'iam de vsuris ⁊ ra
pinis. quā cū dedicare vellet epūs. diabo
lus apparens in forma pontificis retro al
tare fert̃ dixisse epō. Cur te intromittis de
domo mea q̄ mihi edificata ē. Statimq̧
epūs territus egressus ē. ⁊ eccl'ia fundit⁹
corruit. Tertio requiritur intentio recta.
Math. v. Sic luceat lux vestra corā hoī
bus vt videant opa vr̄a bona ⁊ gl'ificent
patrem vr̄m. Et ibidē. vj. Cum facis ele/
mosynā noli tuba canere. i. innotescere vt
gl'ificeris in laude tua. ſm Gorram. sicut
hypocrite faciūt. Ideo bene dixit poeta.
Affectum dantis pensat censura tonātis.
Jupiter vt centū thauroꝝ sanguine fuso
Sic capitur minimi thauri amore deus.
Et Hiero. sup Amos dicit. Non sacrifi/
cioꝝ magnitudinē: sed offerentiū merita
causasq̧ dij̄udicat. Vñ ⁊ vidua que duo
minuta in corbanā miserat omib⁹ a salua
tore ꝑfert̃. Luce. xxj. Quia dñs nō ea que
offerunt̃: sed offerentiū requirit volunta/
tem. xxiiij. q. j. Odi. Ex q̇b⁹ patȝ ꝙ recta
intentio ⁊ bona volūtas plus valet q̄ȝ ma
gna maloꝝ facultas. Sicut dic̄ saluator
Matth. x. de dante calicē aque frigide q̄
nō perdit mercedem. Quarto requirit̃ vt
det pauperi: ⁊ maxime bono Eccl'i. xij. Be
nefac iusto ⁊ ne recipias peccatorē: Vñ
dicit Tho. Et si ꝯstaret aliquē abuti ele/
mosyna non debet ei dari nisi in extrema
necessitate: q̄ꝛ sic ⁊ peccatori datur nō ad
fouendam maliciā sed naturā. In quo ca
su loquit̃ Grego. in pastorali ca. xlij. Qui
indigenti etiam peccatori panē suū nō q̄ꝛ
est peccator tribuit: sed q̄ꝛ homo nō pec/
catorem sed paupem nutrit. q̄ꝛ in illo non
culpā sed naturā diligit. Et Hiero. super
illud Eccl'i. xij. Da misericordi ⁊ ne susci/
pies peccatorē. dicit. Natura respiciēda
est nō ꝑsona. Qui em̄ dat indigenti pecca
tori nō q̄ꝛ peccator: sed q̄ꝛ hō. nō peccato
rē sed iustū nutrit. Ex q̄ infero duo. Pri/
mū ꝙ si ꝯstat aliquos esse sanos ⁊ poten/
tes ad laborandū q̇ publicas petūt elemo
synas: ⁊ eis abutunt̃. vt puta q̇ cū mulie/
rib⁹ de ciuitate in ciuitatē vagant̃ ⁊ in va
nitatib⁹ ꝯsumūt elemosynas: nō ē eis dā/
da elemosyna. imo sunt corrigendi vt a ta
lib⁹ desistant. Juxta illud Aug. Utilius
esurienti panis subtrahat̃ si de cibo secu/
rus iusticiā negligat: q̄ȝ esuriēti panis frā
gat̃ ⁊ iniuste seductus viuat. Et q̄dā glo.
sup Math. dicit. Justius feceris si iniu/
ste petētes correxeris q̄ȝ si dederis eis. Hic
est ꝙ in lege statutū est ꝙ si is q̇ laborare
pōt se īmiscet elemosine redigit̃ in ſuitutē
impatoris: vt codice de mendicantib⁹ va
lidis. lege. j. Et notanter dixi si ꝯstat. q̇a
si nō ꝯstat aliquē esse suspectū nō de faci/
li dȝ iudicari. Vñ dicit Cris. sup Math.
ſmone. ix. Si indifferenter omnib⁹ dede
rimus semp miserebimur. Si aūt discute
re ceperimus nūq̄ȝ misericordiā ꝑstabim⁹
Secūdo infero ꝙ in extrema necessitate
indifferenter danda est elemosyna. Nam
tunc elemosynā de supfluo dare est in pre
cepto. Juxta illud Ambro. lxxxvj. di. Pa
sce fame morientē. si nō pauisti occidisti.
In h̄ em̄ casu q̄ntūcūq̧ sit peccator. iude
us aut paganus pascendus est. Vñ dicit
Ualerius epūs in quodā ſmone. Ubi in/
cūbit necessitas nō est opus vt ꝑsonā dis/
cutias. ne cū indignis misericordiam se/
greges. ⁊ dei filiū pariter amittes. Et Cris.
dicit. Quiescamus ab hac diabolica curi
ositate discernēdi inter pauperē ⁊ paupe/
rem. Non enim ex eoꝝ vita quos recipis
mercedem tibi tributurus est dñs. sed ex
voluntate bona ⁊ misericordia. ⁊ bonita/
te multa quam ipsis impendis. Sed
diceres. Que est ista extrema necessitas.
Dico ꝙ illa q̄n homo ꝯsiderat totū defe/
ctum pauperis ꝙ si tuipse nō dederis sibi
ipē moriet̃: vt q̄ꝛ ab alijs nō de facili inue
niet̃. q̄ꝛ forte nō est in loco publico vel nul
lus sui misereret̃. Quito requirit̃ vt det ſm
facultatē suā Thobie. iiij. Fili si multū fu
erit tibi abūdant̃ tribue. si modicū: modi
cū etiā impartiri libenter stude. Qd̄ intelli/
ge ſm Tho. scd̄a scd̄e. q. xxij. ſm portio/
nem ꝓprie facultatis ⁊ sufficientiaȝ illius
pauperis cui das. Unde si q̇s est diues ⁊
multa habet supflua. ⁊ videt multū pau/
perē. si releuet suos defectus sufficiēter. i.
q̄ntū illi pauperi opus est. abundanter dȝ
tribuere. Si autem daret vni pauperi ad
superfluitatem. non est laudabile: sed vi/
tuperabile: quia sic melius esset pluribus
indigentibus dare ſm Thomā. C

Sed diceres. Quō possum cognoscere
ꝙ ml'tū habeo. Rn̄deo tibi fm Tho. ij. ij.
q. xxxij. c. vj. Ꝙ tūc hō dr ml'tū hr̄e ⁊ sup/
fluū qn̄ hʒ vltra ꝯgruā necessitatē ꝓpriȷ̄ sta
tus. ita vicʒ ꝙ hō ml'tis ptib9 sue substan
tie subtractis: adhuc ꝯuenient' pōt sustēta/
ri fm ꝓpriū statū. Sexto req̄rit' vt det cha
ritatiue: quia sine charitate nihil valet. j.
Cor. xiij. Si distribuero oēs facultates
meas ī vsus pauper charitatē si nō hūero
nihil mihi ꝓdest. Septio dʒ distribuere
ꝯtinue. Eccs. xj. Mane semina semē tuū
⁊ vespe nō cesset man9 tua. ⁊ Prouer. xxj.
Iust9 distribuet ⁊ nō cessabit. Octauo oc
culte Prouer. xxj. Mun9 occltū extriguit
iras. Nono discrete. Ecci. xij. Si bn̄ fece
ris scito cui feceris. Vn̄ fm Tho. vbi sup̄.
Paupi sāctiori meli9 ē dare q̄ʒtū ad retri/
butionē vite eterne. qꝛ ex merito ei9 maior
ē ꝓfectus dāti ꝑ q̄ orat. Imo dicit Tho.
ꝙ ꝑsone sanctiori ⁊ magis indigēti ⁊ magis
vtili ad cōe bonū est magis elemosina fa/
ciēda q̄ʒ ꝑsone ꝓpinq̄ori. maxie ꝯiūcte. cu/
ius cura spēalis iminet. ⁊ si magnā neces/
sitatē nō patiat'. Hec tho. ij. ij. q. xxxij. ar/
ti. ix. Preter aūt istū casum ꝑsone ꝓpinq̄o
ri ē melius facienda elemosina. qꝛ h̄ debe
at ordo charitatis fm ipm. Decio danda ē
dulcit'. Iuxta illud Ecci. xviij. Fili in bo
nis ne des q̄relā. ⁊ in oī dato ne des tristi
ciā v̄bi mali. Ecci. xviij. Stult9 acrit' im
properabit. ⁊. Ecci. iiij. Nō exaspes pau/
perē in inopia sua. Vndecio dāda ē hila/
riter q̄ʒtū ad aspectū exteriorē ⁊ interiorē.
Ecci. iiij. Declina paupi aurē tuā sine tri/
sticia Ro. xij. Qui miseret' in hilaritate.
⁊. ij. Cor. ix. Hilarē datorē diligit deus.
Vnde Isid. lib. iij. de sūmo bono. c. lxv.
Tūc bn̄ tribuit' qn̄ cū mētis alacritate p̄/
bet'. Metuendū est itaqʒ ne paup aut cuʒ
tedio nr̄a oblata recipiat aut orone p̄ter/
missa merēs tristisqʒ abscedat. Duodecio
danda est velociter Ecci. iiij. Cor inopis
ne affligas ⁊ nō ꝓtrahas datū angustiāti
Vn̄ sapiēs. Qui cito dat: bis dat. Sʒ qꝛ
subdit' in euangelio. Date ⁊ dabit' vobis.
Iō vidēdū est q̄d dabit'. Dant' aūt hoib9
ꝓ opib9 misericordie duodecim p̄mia taʒ
in p̄nti q̄ʒ in futuro. Et p̄mo vitā tpalem
ꝯseruat ⁊ ꝓlongat. Ps. Btūs q̄ intelligit
sup egenū ⁊ pauperē. Et seq̄t'. Dn̄s ꝯser/
uet eū ⁊ viuificet eū ⁊ btm̄ faciet eū in tra
Scdo tpalia augm̄tat Ecci. xxxv. Retri
buēs ē dn̄s ⁊ septies tm̄ reddet tibi. Pro/
uer. xj. Alij diuidūt ꝓpria ⁊ ditiores sunt.
Tertio resistit tēptatiōi diaboli. Ecci. iiij
Elemosina resistit pctīs. Quarto liberat
a culpa ⁊ a pena eterna. Thobie. iiij. Ele
mosina ab oī pctō ⁊ a morte liberat ⁊ nō
patiet' aīas ire ad tenebras. Quito ꝯ dia
boluʒ munit ⁊ tuet'. Ecci. xxix. Conclude
elemosinā ī sinu paupis. Et sequit'. Sup
scutū ⁊ lanceā potentis aduersus inimi/
cū tuū pugnabis. Sexto ꝯseruabit graʒ.
vn̄ vocat' saccul9 Ecci. xxix. Elemosina vi
ri q̄si sacculus. Septimo pctm̄ debilitat.
Ecci. iij. Sicut ignē ardētē extinguit aq̄
ita elemosina resistit pctīs. Octauo inter
cessiōes sctōꝝ multiplicat. Act. ix. Circū
steterūt eū vidue flētes. vbi loq̄t' de Tha
bita ꝑ cui9 suscitatiōe orabāt petr9. ⁊ Lu.
xvj. Facite vobis amicos ⁊c. Nono illūi
nat intellectū in agēdis Esa. lviij. Frāge
esurienti panē tuū. Et seq̄t'. Tūc erūpet q̄
si mane lumē tuū. Decio mūdat affectuʒ
Lu. xj. Date elemosinā ⁊ oia mūda sūt vo
bis. Vndecio ꝯfert gl'iam. Prouer. xiiij.
Qui miseret' paupi btūs erit. Et Esa. lviij
Gl'ia dn̄i colliget te Matth. xxv. Venite
bn̄dicti p̄ris mei possidete regnū. Duode
cimo dō assimilat. vt hic. Estote misericor
des sicut ⁊ pr̄ vr̄ misericors ē. Vere mag
v̄tus est q̄ silem facit deo. Et ꝓpter h̄ dei fi
lius in q̄cūqʒ nō inueniet silitudinē illaʒ
dei p̄ris in iudicio finali grauit' puniet si/
cut solus cōminat'. Matth. xxv. Ite ⁊c.
Vn̄ licʒ iudiciū finale fiat de p̄ceptis iusti
cie q̄ trāsgrediēdo reprobi peccauerūt. tn̄
q̄si p̄ncipalr' fiet dō opib9 mie ꝑ q̄ n̄ redime
rūt pctā sua. Et iō dicit Robert9 holgoth
sup. v. cap̄. li. Sap̄. Ꝙ q̄ ad p̄ceptoꝝ trās
gressionē erit discussio in iudicio mētalis
Sed q̄ ad opa mie erit discussio vocalis
sicut sonat textus euāgelij. D

Dixi secūdo Ꝙ si ꝓximoꝝ in iurias q̄s in nos
cōmittūt libenter relaxauerimus vere vt
pater celestis misericordes erimus. Circa
qd̄ sciendū ꝙ fm Aug9. in suo Enchiri/
dion. ca. xxxvj. Non solū est elemosinam
dare indigenti sed etiā dimittere ex corde
offendenti. Habentur verba ista. xlv. dis.

Et q̄ emēdat. Nota in vitis phoꝝ legit᷑: ꝛ
h idē scribit valeri⁹. ꝙ Simonides phs
nauigans ꝑ mare littus applicuit ꝛ ibi ho
minē inbūatū inueniēs sepeliuit. Qui tā/
dem ꝑ somniū ei apparens eū āmonuit ne
die seq̄nti nauigaret. q̄ ita fecit. Cōtigit ḡ
ꝙ alij nauigauerūt ꝛ oēs sunt submersi.
Itē cū apud Scopam cenaret nunciatū
est ei duos iuuenes stare ad ianuā rogan/
tes vt ad eos exiret. q̄ cū exisset neminē re
perit. Eodē aūt momēto tricliniū corruit
ꝛ oēs ꝯuiuas oppressit. Ecce q̄ꝫtū valet pi
etas etiā in paganis. Unde ſm Alquinū
tria sunt genera elemosinaꝝ. Una corpal᷑
egenti dare q̄cq̄d poteris. De q̄ dat᷑ versi
culus. Poto cibo redimo tego colligo vi/
sito condo. Altera spūalis scꝫ dimittere a
q̄bꝫ lesus es. Tertia delinq̄ntes corrigere
ꝛ errātes in viam reducere ꝟitatis. De q̄
dat᷑ ꝟsus. Consule castiga solare remitte
fer ora. Sūt ḡ due elemosine. vna cordis
alia pecunie. ſm Aug. Elemosina cordis
est dimittere a q̄bꝫ lesus es. Et vocat᷑ cor/
dis: q2 solo corde pōt fieri. Nam dare in/
digenti aliq̄d aliq̄n queris ꝛ non habes.
Indulgere vero petenti q̄ꝫtū volueris abū
dat tibi. Et sicut dicit Aug⁹. Elemosina
cordis multo maior est q̄ꝫ elemosina cor/
poris. Nam charitatis elemosina sine ter/
rena substātia sufficit si desit facultas. Il
la ꝟo que corpaliter dant᷑ si sine benigno
corde tribuūt᷑ omino nō sufficiūt. Cui cō
cordat illud Isid. lib. iij. de sūmo bono. c.
lxv. dicentis. Non solū q̄ esurienti ꝛ sitiē/
ti. ꝛ nudo beneficiū largitatis impendit.
sed ꝛ q̄ inimicū diligit scꝫ dimittēdo iniu
riā. Et q̄ lugenti affectū cōpassionis imp
tit. aut in q̄buslibet necessitatibꝫ ꝯsiliū ad
hibet. elemosinā ꝓculdubio facit. Nā do
ctrina bona elemosina est. ꝛ misericordie
corpali eminētior est. Et post pauca sub/
dit. Due sunt spēs elemosine. Una corpa
lis vicꝫ egenti dare q̄cq̄d poteris. Alia spi
ritualis dimittere a quo lesus es. Prima
adhibēda est miseris. secūda malis. Erit
ḡ semꝑ q̄d impertiaris ꝛ si nō pecuniā. tñ ve
nie gratiam. Et Aug⁹. in Enchiridion. ca.
lxxij. dicit. Non solum q̄ dat esurienti ci/
bū. sitienti potū. nudo vestem. ꝑegrinan/
ti hospiciū. fugienti latibulū. egro vel in/
cluso visitationem. captiuo redemptiōeꝫ.

debili subuentionē. ceco conductionē. tri/
sti consolationē. nō sano medelam. erran
ti viam. deliranti consiliū. ꝛ quodcūqꝫ ne
cessariū indigenti. Uerū etiā q̄ dat veniā
peccanti elemosinam dat. ꝛ qui emendat
eum verbere in quē potestas datur vel co
hercet aliqua disciplina. ꝛ cū peccatū ei⁹
quo ab illo lesus est vel offensus ē dimit/
tat ex corde vel orat vt ei dimittat᷑. Non
solū in eo ꝙ dimittit vel orat. verū etiam
in eo ꝙ corripit aliquē emendatoria pena
elemosinā dat. quia misericordiā prestat.
Multa em̄ bona ꝑstantur inuitis quan/
do eorum consulitur vtilitati nō volūta/
ti. Hec Aug⁹. Ex quibꝫ patet ꝙ sicut ho
mo tenet᷑ ad elemosinam corporalem faci
endam indigenti in casu necessitatis sub
pctō mortali. ita tenet᷑ ad elemosinā spiri
tualem. scꝫ ad rancorem dimittendum ex
corde. petenti ipsum. E

Pro q̄ sciendū ꝙ ſm Petrū de tharan
tasio tria sequunt᷑ ex offensa alicui illata.
Primo q̄dem rancor in affectu. Secūdo
signum rancoris in effectu scꝫ in exteriori
ꝯuersatione. Tertio actio iuris. i. repeti/
tio satisfactionis in iure. Inter que talis
est ordo. quia ꝑmū scꝫ rancorē ꝛ odium ex
corde tenemur dimittere etiam nō rogan
ti. vt dicit᷑ de pe. dis. v. Fratres. Ubi dici
tur. Falsa penitentia est illius q̄ offensus
offendenti nō indulget. Et dico notanter
nō roganti. q2 nō licꝫ aliquē odio hr̄e eti
am ꝑ vnū momētū. Unde istud ē ꝑcepti.
nec tali odio durante pōt quis digne pe/
nitere. Scd̄m ꝟo scꝫ signū rancoris ī effe
ctu. scꝫ in exteriori ꝯuersatōe nō tenemur
dimittere nisi roganti: vt dicit Aug⁹. in
suo Enchiridion ca. lxxiiij. Et si quis nō
ꝓficit ad tm̄ vt diligat inimicū sufficit vt
dimittat quādo rogat᷑. Sic debet esse in/
telligendum illud. Dimitte nobis debita
nostra: sicut ꝛ nos dimittimus rogantibꝫ
debitoribꝫ nostris. Sed tertium scꝫ actio
nē iniuriaꝝ nō tenet᷑ hō dimittere etiā ro
gatus. quia hoc ē ꝑfectoꝝ nisi satisfactio
ne habita. si tñ eā dimitteret ꝑfectus esset
Iuxta illud. Tollenti tunicā relinquēdū
est ꝛ palliū. Math. v. Ex his infero ꝙ lꝫ
quis nō possit cogi vt offensam dimittat
tñ bene pōt cogi vt ꝑ ea satisfactionē ac/
cipiat. Hoc exꝑsse habet᷑ in Canone. xc.

dis. Si qͥs ꝯtristatus noluerit recõciliari
fratri suo satisfaciẽte eo qui contristauit.
acerrimis macereť iedijs. Qđ expõit glo
sa.i.excõicatõe tãdiu vsqꝫ dũ gratãti aĩo
satisfactionẽ accipiat. Pena aũt nolentiũ
dimittere ⁊ ꝓmiũ facile indulgentiũ põiť
Math.vj. Dimitte nobis debita nr̃a sic
⁊ nos dimittimus. Ecce ꝓmiũ. Et Mar.
xj. Q si vos nõ dimiseritꝭ nec pr̃ vr̃ cele-
stis dimittet vob. Et Math.xviij. cõmi-
nať grauissimã penã nõ dimittẽtibꝫ ex cor
de. Qđ tractans Aug⁹. in suo Enchi.ca.
lxxvj.diᷓc. Quisqͥs rogat⁹ peteti ex corde
nõ dimittit. nullo mõ a dño existimet sua
pctã dimitti. qꝛ veritas dixit. Si dimise-
ritis hoibꝫ pctã dimittet vobis pr̃ meus ⁊
vr̃ pctã vr̃a. Q si nõ dimiseritꝭ nec pr̃ vr̃
dimittet vobis. Et subdit. Ad tã magnũ
tonitruũ q̇ nõ exꝑgiscitť nõ dormit sꝫ mor
tuus ẽ. Cui ꝯcordãs Isiđ. de sũmo bo.li.
iij.c.xxvij.dicit. Cito est ignoscẽdũ cuiqꝫ
dũ veniã postulat. Nõ em̃ pñt ei pctã di-
mitti q̇ in se peccãti pctã nõ dimittit. For
mã em̃ indulgẽtie nob de⁹ ex merito nr̃e
ꝯditõis imposuit. dũ ita nos orare ꝑcepit
Dimitte nob debita nr̃a sic ⁊ nos ⁊c. Iu-
stũ em̃ iudiciũ dei exigit tm̃ pctõri a se in-
dulgeri q̃tũ ad alteꝝ vnusqͥsqꝫ in se offen
so indulget. Quidã de suis meritꝭ ꝯfiden
tes pigre in se delinqͥntibꝫ veniam ꝑstant
Sed nihil ꝓficit illibatũ esse a culpa qui
nõ est ꝑatus ad veniã. Et sequiť. Frustra
sibi ꝓpiciari deũ q̃rit q̇ cito placari in ꝓri-
mũ negligit. Et tm̃ de scđo. F

Dixi tertio Q si primoꝝ fctã
pie ⁊ benigne iudi
cauerimus ꝟe misericordes vt pr̃ celestis
erimus. Pro q̇ sciẽdũ ꝙ ſm Robertũ hol-
goth suꝑ li. Sap.c.xvj. Sicut impiũ est
pctã q̃ cõmisimus ꝑtinaciter excusare. ita
ꝟtuosum est valde pctã ꝓximi non facilr̃
iudicare sꝫ cõpatienter aliqualr̃ excusare
Et h̃ ꝓpter triplicẽ rõnẽ. Primo ꝓpť cõis
fragilitatis ꝯditionẽ. Scđo ꝓpter sincere
familiaritatꝭ cõionẽ. Tertio ꝓpť vere pie-
tatis exercitationẽ. Primo qͥdẽ debemus
benigne ac pie iudicare ꝓxioꝝ pctã ꝓpter
cõis fragilitatis ꝯditionẽ. Oẽs em̃ freqͥn
ter erramus: vt qđ illi accidit ꝑt alteri ac
cidere. Et iđ Bern̄. suꝑ Cant.ser.xlj. in-
struens excusare benigniter pctã ꝓximoꝝ

dicit. Noli iudicare ꝓximũ sed magis ex
cusa intentionẽ si opus nõ potes. puta ig-
rantiã. puta surreptionẽ. puta casum. Q
si oẽm oĩno dissimulationẽ rei certitudo re
cusat. suade nihilomin⁹ tibi. ⁊ dicito apđ
teipm̃. vehemẽs fuit tẽptatio. q̇d de me il
la fecisset si ptãtẽ accepisset in me. Scđo
debem⁹ benigne iudicare ꝓxioꝝ pctã ꝓpť
sincere familiaritatꝭ cõionẽ: vt saltem de
amicis mala facilr̃ nõ credamus. nec de
ꝑlatis. nec de etate ꝓuectis. Vñ Hiero. i
epistola ad Rusticũ. Non est facile iudi-
candũ de ꝑfecta etate ⁊ credendũ quã vi-
ta ꝑterita defẽdit ⁊ honorat nobilitas di
gnitatis. Vñ cũ qͥdã platoni retulisset de
Xenocrate amico suo ꝙ diceret de plato-
ne malũ. Rñdit nõ eẽ credibile ꝙ ille quẽ
tm̃ amabat. eũ nõ diligeret. Cũqꝫ dictum
suum narrans se ꝓbatuꝝ assereret. Rñdit
Plato. Nunqꝫ Xenocratẽ talia dixisse ni-
si expedire iudicasset. Tertio debemus iu
dicare ꝓximoꝝ defectus ꝓpter pietatꝭ ex-
ercitationẽ. Nam pietas exigit vt excuse
mus alienos defectus q̃tũ possumus si-
ne lesione iusticie. ⁊ famã ꝓximoꝝ illibatã
ꝯseruemus. Vñ Orige. suꝑ Leuit.c.xxiij
Non vult te dñs si forte videris pctm̃ fra
tris tui ꝯtinuo reuelare ad publicũ ⁊ ꝓcla
mare passim ⁊ diuulgare aliena pctã. qđ
esset vtiqꝫ nõ corrigentis sed infamantꝭ.
Vñ apl̃i Simon ⁊ Iudas leguntur dixisse
Nos innocentes absoluere licꝫ. nocentes
ꝑdere non decet. H

Et sciendũ ꝙ hic ꝓhibeť iudiciũ nõ oẽ
generaliter. Nam in rebꝫ certis ⁊ manife
stis conceditť omnibꝫ iudicare. j. Coꝛ.ij.
Spũalis hõ oĩa dijudicat. Sed ꝓhibeť
iudiciũ temerariũ. Et hoc ꝓpter duo. Pri
mo rõne iudicantis. quia nõ habet aucto
ritatẽ Romanoꝝ.xiiij. Tu quis es q̇ iu-
dicas ſuũ alienũ. Glosa. Iudiciũ temera
riũ est qñ q̇bꝫ nõ est cõmissum iudicant si
ue de manifestis siue de occultis. Scđo
quia nõ habet dignitatem Roꝝ.ij. In q̇
alterum iudicas teipm̃ ꝯdemnas. Eadeꝫ
em̃ agis que iudicas. Tertio quia nõ ha
bet sapientiam Deuť.j. Tuli de tribubus
vestris sapientes ⁊ constitui eos iudices.
Secũdo diciť temerariũ iudiciũ ratione
rei iudicate. Primo quia nõ est verũ. Da
nielis.xiij. Sic fatui estis filij israel non

iudicantes neq̄ quod verũ est discernen-
tes. Tertio q̄ nõ est certũ. Et h̄ duplicit̃.
vel q̄ nescit̃ intentio sc; quo animo fiat.
Roꝝ. xiiij. Qui nõ manducat mãducantẽ
nõ iudicet. Unde in vitis patrũ legit̃ de
quodã monacho q̇ videns manducantez
fratrem feria sexta mane iudicauit eũ ma
le agere nesciens eiꝰ intentionẽ. Forte eñ
erat infirmus: ⁊ ob hoc perdiderat gratiã
dei ita ꝙ vix ꝑ duas hebdomadas veniã
a deo impetrauit. Aut quia nescit̃ rei euẽ-
tus Johis. vij. Nolite iudicare ƒm faciez
sed iustum iudicium iudicate. Prohibet̃
ergo hic iudiciũ temerariũ. qđ fit cum de
dubijs certa fertur sententia. Cum tamẽ
dubia in meliorem ꝑtem sunt interp̄tan-
da. xj. q. iij. Graue. xxx. q. vltĩa. Qui vult
de sponsalibꝫ. De muliere. Nã in dubijs
qđ certius est estimandũ estimamus. de
sponsalibꝫ. Juuenis. de pe. dis. vij. cap. ij
Unde illud. A fructibꝫ eoꝝ cognoscetis
eos. Math. vij. Dicit Augꝰ. contra Ma
nicheos libro. ij. esse intelligendũ de ma-
nifestis que nõ possunt bono animo fieri.
nõ aũt de illis q̄ possunt fieri bono ⁊ ma-
lo animo. Propterea idem Augꝰ. in libro
de sermone dñi in monte dicit. Q: de illis
que nõ possunt bono animo fieri: vt sunt
blasphemia ⁊ similia. nobis bene permit
titur iudicare. Nos igitur sic iudicemus
alioꝝ facta benigne ac pie sicut nostra a
deo volumꝰ iudicari. vt sic ꝓ iudicio pio
⁊ misericordi pietatẽ ⁊ misericordiam dei
in iudicio inueniamus. ⁊ ꝓ nr̃is opibꝫ nõ
iudiciũ sed misericordiã sentiamꝰ. p̄stan-
te dño nr̃o iesu xp̄o iudice viuoꝝ ⁊ mor-
tuoꝝ pijssimo. qui viuit ⁊ regnat cum deo
patre in vnitate spũssancti Amen.

Dñica q̄rta post trinitatis. II. Sermo. XCI.

Stote misericor-
e
des sicut ⁊ pater vester miseri-
cors est. Luc. vj. Licet deus p̄-
sit omĩa in omibꝫ. eo ꝙ quicq̇d est ꝑfectio
nis virtutis ⁊ bonitatis in creaturis ꝑfe-
ctius inuenit̃ in deo. Unde in ipso sunt
omẽs virtutes perfectissime. vt dicit phs
ij. Methaphisice. Nihil tamen sic relu-
cet in eius ꝑfectione quo ad creaturas si
cut misericordia. Uñ dicit beatus Tho.
scđa scđe. q. xxx. arti. iiij. Q: licz charitas
sit melior q̄ misericordia. hoc tñ soluz est
in homine q̇ ꝓ eo ꝙ habet supra se supio-
rem cui ꝯiungi debet. melior est sibi q̇ ad
hoc charitas. ꝑ quam cõiungitur deo q̄
misericordia ꝑ quã supplet defectũ inferi
oris. Quo ad deũ tñ q̇ hꝫ nullũ sup̄ se. mi
sericordia est maxima. quia cũ sit supior
ad eum ꝑtinet ꝙ alijs effundat bonitatez
⁊ subleuet defectus eoꝝ: qđ est superioris
Propter quod Ps̄. quid magis ꝓprie do
attribueret aut quẽ ipm ap̄pellaret ad mi
sericordiã recurrens ait. Deus meus mi-
sericordia mea. psalmo. lviij. Ubi dic̃ Jn
nocentius quartus. Recte loquit̃ homo
que ex affectu loquit̃. qui nõ valens exp̄
mere quod sentit. diuersa verba ad vnum
exp̄mendum inculcat. ita hic ꝓpheta post
mlta verba sub vno noie misericordie in
cludit quicq̇d dixerat. ⁊ vocat deũ mise-
ricordiã suam. quia habet omnia ab ipso
ꝑ misericordiam. Hec ille. Et Augꝰ. sup
eodem versiculo dicit. Attendens ꝓpheta
omnia bona sua esse deum nõ inuenit q̇d
ap̄pellaret deum suum nisi misericordiam
suam. Et subdit. O nomẽ sub quo nemi-
ni desperãdum est. Si eñ interfectio xp̄i
dimissa est penitentibus quis vult despe
rare. Deus meus inq̇t misericordia mea.
Quid est misericordia. si dicas salus. in-
telligo quia dat salutẽ. Si dicas refugiũ
meũ. intelligo quia confugis ad euz. Si
dicas fortitudo mea. intelligo q̄ dat tibi
fortitudinem. Misericordia mea quidem
totũ est. quicq̇d sum de misericordia tua
est. Hec Augꝰ. Ex quibus patet ꝙ licet
deus includat in se omĩa bona nostra. ni-
hil tamen miseris sic sapit sicut misericor
dia. Propter qđ licet diuersis bonis qui-
bus nos dotauit diuersimode a nobis no
minet̃. tamẽ nihil est gloriosius illo noie
quo pater misericordiaꝝ ⁊ deus totiꝰ cõ-
solationis ap̄pellat̃. Unde ⁊ filius dei eũ
p̄rem nostrũ dignatus est ap̄pellare: cũ for
mã orandi ipm ꝓponeret. Et patrem mise
ricordie cum nos ad misericordiã digna-
tus est excitare sicut in verbis thematis
ꝓponit̃. cũ đr. Estote misericordes sicut ⁊
pater vester misericors est. Jn quibꝫ ṽbis
tria tangunt̃. Primo eñ ponitur ad mise

ricordiam inuitatio. ibi. Estote misericor
des. Secūdo ostendit dei magna digna
tio in hoc q se patrē nostrū appellat. cum
dicitur. Sicut pater vester. Tertio subin
fertur diuine pietatis ostensio. cum dicit.
quia misericors est: A

Dixi primo Q in verbis pre-
missis pmo poni
tur ad misericordiā inuitatio. cū dicitur.
Estote misericordes. Circa quod sciendū
q sm Aug. ix. de ciuitate dei. c. v. Mise-
ricordia nō est aliud q̄ aliene miserie in
nostro corde cōpassio q̄ compellimur sub
uenire si possimus. Licz aūt misericordia
ↄsistat in multiplici opatione subuentio-
nis sm multiplicē effectū hūane ↄditiōis
tū solū hic in euangelio fit mentio de tri-
plici. scz illa q̄ ↄsistit in dando remittēdo
ꝛ iudicando. Et qꝛ de duabꝰ vltimis suf-
ficienter dictuz est. igitur restat adhuc de
pma dicere que consistit in dando. Et qꝛ
dare ↄtingit dupliciter vel querendo in-
digentes ꝛ eundo ad eos ꝛ iuxta eorū in-
digentiā tribuendo. Sicut fecit beatus
Laurentius q̄ dispersit ꝛ dedit paupibus
veniētes indigētes suscipiēdo ꝛ eos hūa
nitus reficiendo: vt fecit Abraam Loth ꝛ
alij sancti patres. Unde qꝛ dictū est de p
ma que fit in dando p dispersionē paupe
rū. Ideo videamus de secūda que fit in re
cipiendo per hospitalitatē ad quā āmone
mur hic. Estote misericordes. Istud sua-
det aplus dicens hospitales inuicē. j. Pe
tri. iiij. Et iteꝝ Romanoꝝ. xij. Hospitali
tatē sectantes. Est aūt sciendū q ad h vt
hospitalitas sit grata deo: quatuor debet
habere ↄditiōes. vicz hilaritatē sine mur
muratione. securitatē sine turbatione. sa-
turitatē sine diminutiōe. ꝛ pietatē sine ne
gatione. Primo igit debet habere hilari-
tatē sine murmuratione. vt hilarē se osten
dat. Sicut miles si ad suū tuguriū descē
deret rex. Quia ergo quotiens hospitem
suscipimus totiens regē xpm suscipimus
Sicut ipe ait Math. xxv. Hospes erā ꝛ
collegistis me. Et sequitur. Quod vni ex
minimis meis fecistis: mihi fecistis. Ideo
cū magna hilaritate sunt suscipiendi ho-
spites exemplo Abrae Genes. xviij. Qui
cum vidisset tres viros occurrit eis ꝛ ado
rauit in terra. Similiter Loth. Gen. xix.
Et apostoli Luce vltimo. Coegerūt illuz
scz christū manere ad cenam. Ubi glo. di
cit. Q exemplo eoꝝ docemur q peregri-
ni non solum sunt ad hospicium vocan-
di sed etiā trahendi. Secundo debet ho
spitalitas habere securitatem sine turba-
tione. Antiquitus eīn hoīes defendebāt
hospites suos sub periculo pprio. Sicut
narrat policratus libro. viij. cap. xix. vbi
dicit q criminis incurrebāt notam. sicut
patz de Loth. qui angelos hospites suos
defendebat a Sodomitis. Maluitq3 a
ↄciuibus luxuriosis insignem recipere in
iuriā in sobole sua q̄ in hospitibus suis.
Refert etiam ibidem de quodaz qui dice
batur Albanus in Britania. qui seipsum
maluit tyrannoꝝ exponere telis q̄ hospi-
tem quē susceperat. Tertio hospitalitas
debet habere saturitatem sine diminutio
ne. vt omnia necessaria ipsis hospitibus
ministrentur. Unde cuz leuita dixisset se
ni Judicum. xix. Nulla re indigemus ni
si hospicio. Respondit senex Gabaonita
Ego prebeo omnia que necessaria sunt ti
bi. tm̄ queso ne in platea maneas. De hoc
etiam habetur exemplū in sunamite. iiij.
Regū. iiij. que dixit viro suo. Animaduer
to q vir dei sanctus est iste qui transit p
nos frequenter. faciamus ergo ei cenacu
lum paruum ꝛ ponamus ei in eo lectulū
ꝛ mensam ꝛ sellam ꝛ candelabrū ꝛ cuz ve
nerit ad nos manebit ibi. Sed istud est
contra multos qui ostendunt hospitibus
pulchrum vultum ꝛ de peiori potu quem
habent in domo ministrant. Unde Eth-
nicus statuit vt recitat Policratus libro
viij. cap. xiij. versus finem. vt ea que in-
tus sunt hospitibus hilari modestia appo
nantur. quodq3 domi nō est. ꝛ habet vici
nus. ematur. Propter quod idem Poli-
cratus reprehendit ibidem consuetudinē
Cisterciensium tanq3 ab omni ciuilitate
alienam. scđm quam nec carnes apponū-
tur hospitibus. nec aliquid propter eos
emit. cum tamen ipse dicit. etiā ipsa ieiu-
nia propter hospitez viri perfecti soluant
ꝛ in multis de rigore suo plurimū indul-
geant charitati. Hec ille. Unde legitur
in vitis patrū. Q abbas Cassianus veni
ens de palestina in Egyptū ad quendaz
patrē. ꝛ cum ei hospitalitatem impendit-

ſet interrogauit eū quare tpe ſuſceptionis
fratrū regulam ieiunij nō cuſtodiret: quia
forte cum hoſpitib9 comedebat. Reſpon-
dit ille. ieiuniū mecū ſemꝑ eſt. vos autem
ſemꝑ mecū tenere nō poſſum. Et ieiuniū
q̄uis vtile ē ⁊ res neceſſaria. in noſtra tn̄
voluntate eſt. Charitas aūt plenitudineꝫ
legis exigit a nobis. vn̄ ſuſcipiens in vo-
bis chriſtum: debeo exhibere que charita
tis ſunt. cum autem dimiſero vos regulā
ieiunij potero obſeruare. Hec ille. Quar-
to debet hoſpitalitas habere pietatē ſine
negatione. vt ꝓ diuino amore nō ꝓ num-
mo vel lucro fiat. Ad Hebreos. xiij. Cha
ritas fraternitatis maneat in vobis. ⁊ ho
ſpitalitatē nolite obliuiſci. B E con-
trario vero qui recipitur in hoſpiciū qua
tuor in ſe debet habere. Primo ſit ꝯtent9
ꝑ acceptationem. vt ſcꝫ acceptando q̄ ap
ponūt ſit ꝯtentus. Luce. x. Edentes ⁊ bi-
bentes que apud illos ſunt. Et in hoc ap
paret bonitas peregrini. Nam ſicut dicit
Socrates. Cum hoſpites ſuos ſatis te-
nui cene ſuſcipere pararet ⁊ amicus eius
hoc vituperaret. Reſpondit. Si boni ſūt
equanimiter ferent. Si mali curabuntur
Hoc eſt contra noſtros viſitatores. q̄ ex-
quiſita fercula ⁊ pabula equoꝝ faciūt pa
rare vltra vires illoꝝ ad quos deſcendūt
Contra quos eſt Canon. x. q. iij. Illud te
Ubi pelagius hoc ꝓhibet. Ubi dicit glo
ſa. ꝙ nō debet fieri vltra vires. ne breuis
hora victum longi temporis conſumat.
Comedat ergo lardū ⁊ carnes vaccinas
nō ferinas cum aceto. nec bibat vltra ter-
tiam vicem. xliiij. diſ. Quando p̄ſbyteri.
Uerum licet ita ſit de iure ſtricto. conſue
tudo tamen contrarium habet. cui ſtatur
ſm̄ Archidia. Scd̄o ſit hoſpiti ſuo gra-
tus. ſicut narrat Dares phrigius de bel-
lo Troyano ꝙ Thelephus impediuit ſo-
cium Achillem ne regem temere occide-
ret memor ꝙ cū patre ſuo Hercule apud
eū olim fuiſſet hoſpitatus. Et Seneca li
bro q̄rto de bn̄ficijs dicit. Ex miles ingra
tus hoſpiti ſtigmatib9 inſignitur. Et ibi
narrat de quodā milite naufrago q̄ litto-
ri appulſus ꝑ quendam fuit hoſpicio per
duos dies ſuſceptus ⁊ refocillatus. Qui
tandem adiens imperatorem Philippuꝫ
regeꝫ macedonū p̄dia illius benefactoris
impetrauit. Quo facto ille acceſſit ad im
peratorē ⁊ cauſaꝫ īgratitudinis illius mi
litis expoſuit. Tandem impator iuſſit vt
ingratiſſimo militi ſtigmata infligerētur
que eis ingratitudinē ꝑpetuo teſtarent̄. ⁊
hoſpiti iuſſit om̄ia reddi. Hec Seneca.
Tertio caueat hoſpes nimiā dn̄atione̅ in
domo vel familia ſui hoſpit̄. q̄nimo dn̄o
domus obtēperare ſtudeat diligēter. Eſt
em̄ rep̄henſibile ſi ordinatā domū hoſpes
p̄ſumpſerit ordinare vel etiam reprobare
q̄ tenet̄ in om̄ib9 modeſtiā obſeruare. Iu
xta illud metriſte. Cū facis ingreſſum ſtu
deas ſic eſſe modeſtus. Ut poſt egreſſuꝫ
de te ſit rumor honeſtus. Quarto caueat
nimiā frequentationē. Iuxta illud Pro-
uerb. xxv. Subtrahe pedē de domo ꝓxi-
mi tui. ne forte ſaciatus oderit te. Et ꝓpt̄
eandē cauſaꝫ caueat magnā morā. Iuxta
illud. Poſt tres ſepe dies vileſcit piſcis ⁊
hoſpes. Ni ſale cōditus vel ſit ſpecialis
amicus. C Sunt aūt quatuor emo-
limenta .i. vtilitates hoſpitalitatis. Naꝫ
diſponit ad dei cognitionē. vt dicit̄ Luce
vlt̄. Cognouerūt dn̄m in fractione panis
Sic em̄ ſm̄ Robertū holgoth ſuper. xix.
cap̄. lib. Sap̄. Qn̄qꝫ diuina cognitio ali
cui infundit̄ occaſione viri in hoſpicio ſu
ſcepti. Sicut patꝫ: cū viri litterati vel cō
tēplatiui hoſpitantur: a quib9 in collatio
ne ml̄ta bona reuelant̄. Secūdo confert
tēporaliū multiplicationē. ſicut patet de
vidua. iij. Regū. xvij. que Helyam in ho
ſpicio ſuo ſuſcepit. nec tamen defecit fari
na nec oleū. Patet hiſtoria de duob9 fra-
trib9 in q̄dam monaſterio. ſcꝫ date ⁊ da-
bitur vobis. Eſt tn̄ de talib9 ſicut de quo
dā lapide qui dicitur Encidros. de quo
dicit Marbotus in libro de lapidib9. ca.
xlvij. ꝙ ſemꝑ emittit aquā in abundantia
⁊ tamen nunqꝫ liqueſcit nec vnqꝫ minuit̄.
Sic tales ſemꝑ abundanter dant. ita ꝙ
q̄nqꝫ plures mirant̄ quō ſufficiāt. Iuxta
illud Prouerb. xj. Alij diuidūt ꝓpria ⁊ di
tiores fiūt. Alij rapiūt nō ſua ⁊ ſemper in
egeſtate ſūt. Tertio excludit diuinā vltio
nē. Sicut ptꝫ de Raab q̄ ſaluata ē a vin-
dicta dei. eo ꝙ exploratores ſuſcepiſſꝫ ho
ſpicio Ioſue. vj. Quarto meret̄ dei ⁊ an-
geloꝝ ſuſceptionem Matth. x. Qui vos
recipit: me recipit. Et Hebreorum. xiij.

Hospitalitatem nolite obliuisci. Per hanc em̄ quidam placuerunt angelis hospicio receptis. Sicut Abraam Geñ. xviij. Et Loth. xix. Refert Robertus Holgoth sup̱ lib. Sap. ca. xix. q̄ quidam senator sibi castrū ꝯstruxit pulcherrimū: super cuius ianuā sic metrice inscripserat. Decretū dee ne dormiat aut epulet. Hic gens villana sed Achilles Plato Dyana. Intendēs p̱ h̄ ordinare q̄ nullus ad castrū ad hospiciū ad prandiū reciperet nisi esset miles vel p̄hus vel dn̄a. Cui xp̄us apparuit in somnis ⁊ ait. Me ⁊ meos a tuo castro conaris excludere ꝓpter qd̄ te castro meo qd̄ ē celū debeo nō iniuste priuare. Quo facto cum miles debuit excipere sententiam. mater dei se opposuit: ⁊ obtinuit vt ꝯtraria metra scriberent sub hac forma. Muta decretū sanctoꝝ suscipe cetū. Andrē Martinū Lazarum Jacobū peregrinū. B

Dixi secūdo

q̄ in verbis p̄missis ostendit magna dei dignatio in hoc q̄ se patrē nostrum appellat. cum dicitur. Sicut pater vester. Uere magna dignatio dei erga homines q̄ se patrem fecit. Ps. Ego ero ei in patrem ⁊ ipe erit mihi in filium Deut. xxxij. Nunquid non ipse est pater tuus q̄ possedit te. fecit te. ⁊ creauit te. Creauit q̄ ad animā que est ex nihilo. fecit quantū ad corpus. quod est ex aliquo simili possedit te quantum ad vtrumq3. Unde saluator Math. xxiij. Patrem nolite vocare super terram. Unus est enim pater vester qui in celis est. Iste pater ē pater sanctitatis Johannis. xvij. Pater sancte sanctifica eos in veritate. Secūdo est pater maxime pietatis. quia om̄ia potest. Marci. xiiij. Om̄ia possibilia tibi sunt. Tertio est pater misericordiarū. ij. Coꝝ. j. Pater misericordiaꝝ ⁊ deus totius ꝯsolationis que om̄ia sunt magne dignationis ⁊ clementie respectu hominis. Quia igitur ē pater sanctitatis debemus eū deprecari p̱ deuotionem. Quia pater potestatis. debemus eū venerari per subiectionem. Quia pater misericordie ⁊ pietatis. debemus eū imitari p̱ misericordie assimilationē. Primo quia est pater sanctitatis. debemus eū depcari p̱ deuotionem. Math. vj. Pater noster q̄ es in celis ⁊c. In q̄ orone nob ne cessaria paucissimis petitionibꝫ includūt que oēs orones alias antecedit vtilitate ⁊ cōpendiositate. Unde si eam fideliter dixerimus impetrabimus quicq̄d est necessariū ad salutē. Joh. xvj. Si quid petieritis patrem in noīe meo dabit vobis. Secūdo quia pater est potestatis. debemus eū venerari p̱ subiectionē. Malach. j. Filius honorat patrē ⁊ seruus dn̄m suū. Si ergo ego sum pater: vbi est honor meus. Si dn̄s. vbi est timor meus Eccl. iij. Magna est potētia dei solius ⁊ ab humilibꝫ honorat. Tertio quia est pater pietatis. debemus eū imitari p̱ assimilationē. vt hic. Estote misericordes sicut ⁊ pater vester misericors est. Sicut em̄ dicit Robertus holgoth sup̱ libꝝ Sapie. c. xj. Laudabile est ⁊ honorabile in filio bonā ꝓprietatē patris effigiare. Proprietas dei est misereri. Et ideo Beati misericordes. Math. v. Ex quo igitur tam excellentissimū in sanctitate. tam vigorosum in potestate. tam clementissimum in pietate habemus patrem. reuera nobilissimū genus sumus. Unde apl's Act. xvij. Ipsius em̄ genus sumus. Circa qd̄ sciendū q̄ genus humanū habet patrez nobilissimū. matrē humilimā. germanos seu fratres stabiles Et ideo filios debet habere vtiles. Pater nobilis est deus: quem nos sequi debem⁹ in nobilitate moꝝ. Unde omnis virtuosus est nobilis ⁊ generosus. Et omnis vitiosus est degener ⁊ ignobilis. Unde parum ꝓdest nobilitas generis s̄m carnem. si non fuerit nobilitas moꝝ scd̄m virtutē. Nam nobilitas generis scd̄m carnem in hoc est defectuosa. quia est similis in origine cum ignobilissimo genere. Sicut dicit Boecius secūdo de consolatione. metro quinto. Omne genus hominū in terris simili surgit ab ortu. Et sequit. Unus em̄ est pater: vnus qui cuncta ministrat. Et infra. Mortales ergo cūctos edit nobile germen. quasi di. Omni nature similes sumus: sed nobiles facit inter nos q̄ddam germen nobile morum ⁊ virtutum. Unde Job tricesimoprimo. Nunquid nō in vtero fecit me qui ⁊ illū. Et ideo Apuleius de deo socratis dicit. In omnibus considerandis noli illa estimare aliena: que parentes pepererūt. Et Hieronimus

Ep'la.cxxvj.dicit. Q nobilitas nõ ẽ ĩpo-
nenda filijs nisi sint imitatores parentũ.
Cui ꝯcordat Cris. Omel'.x.dicẽs. Nobi
litas cognatoꝝ nõ valet nisi fuerimus ipi
boni. Et idẽ Omel'.lxxxix.sup Joh. dicit
Q nõ ꝓdest hr̃e p̃rem Jacob aut abraaz
sine opib9. Et idẽ sup Math. Omel'.ix.
Non ꝓdest malis bonitas parentũ. Vñ
infert Omel'.xxxiij.sup Joh. ꝯcludendo
ꝙ nobilitas carnalis nõ valet sine nobili
tate spũali. Ex q̇b9 ptz ꝙ frustra sibi q̇dã
blandiunt de nobilitate generis nõ habẽ
tes nobilitatẽ moꝝ q̇ potius sunt mõstra
nobiliũ q̃ filij. Sicut ꝓbat de q̇busdam
Valerius li.iij.c.xxj. Vana est g̃ talis no
bilitas atq3 infructuosa ꝛ pudorosa: ꝓut
ait Juuenalis. Si aũt q̃rat q̇s. quõ aq̃ri
tur ista ṽa nobilitas. Rñdet Cris. super
Math.omel'.xiiij. Q ṽa nobilitas ẽ dei
volũtatẽ facere. Vñ Hiero.in lib.de ꝯiu
gio. Sola libertas ẽ nõ suire pctõ. Sũ-
ma aũt apud deũ nobilitas clarere ṽtuti
bus. Et Bern.in lib.de consideratiõe ad
Eugeniũ. Genus ap'loꝝ nõ aliũde nobi-
le est q̃ moꝝ ingenuitate ꝛ fidei fortitudi
ne. Hec ille. Ex h̃ ꝯcludit Hẽricus de vr
maria in tractatu de orone dñica. Q de9
solũ illoꝝ est ṽe p̃r ꝑ charitatis ꝛ gr̃e ad-
optionẽ q̇ secũ cõicant in esse gr̃e qd̃ ẽ esse
ṽtuosum ꝛ nobile s̃m aĩam. Scd̃o habe
mus matrẽ humilimã. vñ debemus ex ꝑ-
te ipsi9 s̃uare hũilitatẽ. Terra em̃ s̃m Pli
Valeri9 li.vj.c.iij. ꝙ duo iuuenes Apol
linẽ ydolũ ꝯsuluerũt q̇daz tp̃e. q̇s ex ip̃is
Rome regnaturus eẽt: aut q̇s deberet im
perare. Et rñdit. ꝙ ille esset regnaturus
q̇ ante eius oculos osculũ matri dedisset.
Tũc vnus ex eis qui dicebat Bruthus se
statim ad terrã ꝓiecit. terrãq3 matrẽ oĩm
existimans osculatus est. ꝛ factus fuit rex
Romanoꝝ. Jsto mõ q̇cũq3 ꝯsequi regnũ
patris celestis vult. necesse dz hũiliari et
terrã se estimare Ecci.x. Quid sup̱bis ter
ra ꝛ cinis. Tertio hẽmus frẽs stabiles. vñ
debemus seruare stabilitatẽ in bono. Jsti
frẽs sunt angeli in bono ꝯfirmati ꝛ nobis
in adiutoriũ dati. Vñ Raphael querenti
Thobie legitur dixisse. Ego sum azarias
Ananie magni filius. Thobie.v. Vex di
xit angelus s̃m interp̃tatõez: qr Ananias
interp̃tat adiutor. Jpsi em̃ sunt admini-
stratorij spũs. vt dr̃ Heb.j. Et ob h̃ si ad
p̃rem celestẽ ꝑuenire volumus ipsoꝝ au-
xilia req̇ramus. Quarto habemus filios
vtiles. filij nostri opera nr̃a Ecci.xj. Jn fi
lijs suis cognoscit vir. id est in operib9 ꝑ-
fectis. s̃m glo. Apoc.xx. Judicatuz est de
singulis s̃m op̱a eoꝝ. Opera em̃ illoꝝ se-
quũt illos. Apoc.xiiij. Jn istis g̃ filijs ser
uemus vtilitatẽ: vt ꝓsint nobis ad gl'iaz
nõ ad penã. Et tantũ de scd̃o.

Dixi tertio Q in verbis p̃mis
sis oñdit diuie pie
tatis multiplicatio. cũ dr̃. Misericors est
Circa qd̃ sciendũ ꝙ licz saluator tradat
hic doctrinã exemplarẽ de opib9 misercor
die in patre vt ad silitudinẽ eius faciam9
misericordiã. Non est tñ om̃imoda silitu
do inter nostrã misericordiã ꝛ dei p̃ris. qr
scriptũ est Ecci.xviij. Misericordia hoĩs
est circa ꝓximũ. misericordia aũt dñi ẽ su-
per oẽm carnẽ. Est tñ aliqua silitudo int
eos. sc3 vt sicut ille dona sua largiẽdo mł
tiplicat. sic ꝛ hõ dona sua debet multipli-
care ꝓximis. Unde notandum ꝙ miseri
cordia dei est fortis intensiue. extensiue. ꝛ
duratiue. hominis vero debilis infirma
ꝛ breuis. Primo misericordia dei est for-
tis intensiue. i. maxime est potentie quan
tum ad fortitudinem ꝛ potentiam destru
endi humanã maliciã. Nam non est pec-
catũ aliquod ita magnũ: ita turpe. ita ma
liciosum. ita deforme q̇n misericordia dei
sit maior ad remittenduz. ꝛ potentior ad
destruendum. Unde Jsaie p̃mo. Si fue
rint peccata vestra sicut coccinũ: quasi
nix dealbabunt: quod est opus maxime
potentie. Jn hoc etiam eius misericordia
apparet fortis potens ꝛ magna: quia q̃n-
tũcũq3 iratus fuerit deus semp misericor-
dia vincit iram eius. quã totus mundus
vincere nõ possit. Juxta illd̃ ps̃. Abacuc.
iij. Cum iratus fueris misericordie recor-
daberis. Et ideo Jaco.ij. dicit ꝙ miseri-
cordia superexaltat iudiciũ. Secũdo mi
sericordia dei est fortis extensiue. eo ꝙ mi
sericordia dñi extenditur ꝛ dilatatur sup
omnẽ carnẽ. Ecci.xviij. Vñ in ps̃. Mise
ricordia dñi plena est terra. Unde ipse est
sicut fons a quo ꝓcedunt riuuli miseratio
num. Psal. Et miserationes eius super

omĩa opa eius. Tertio est fortis duratiõe
qr q̄ntūcūq3 q̇s excedit ꝯ euz expectat vt
misereaẗ ꝛ parcat. Per oppositū est de hu
manā mīa q̄ est debilis ꝛ modica intensi/
ue.i. parue potentie. Siliter extensiue qr
ad paucos extendiẗ ꝛ diffundiẗ: ꝛ est bre/
uis duratione. Primo est modica intensi
ue. qr vix aliq̇s moueẗ p̄cibꝫ gemitibꝫ ꝛ la
chrymis vt misereaẗ. Unde hꝫ se respectu
diuine mīe sicut scintilla respectu magni
carbonis. Scintilla em̄ qr hꝫ modicū de
igne: ideo si dꝫ ex ea accendi cādela opor/
tet q multū suffleẗ in eā. sed carbo magnꝰ
ignitus statim accendit. Sic est de hoīe
q̇ nō cito misereẗ sicut deus. Propter qđ
aplus dixit.ij. Thimo.iij. Erūt hoīes se/
ipos amātes. nō dixit. alios. Extēsiue eti
am mīa hoīs est parua ꝛ debilis: qr natu/
raliter extenditur p̄us ad parentes ꝯsan/
guineos aut amicos. raro aūt ad extrane
os. ꝛ nūq3 ad inimicos. Et ideo signanẗ
dr Ecci.xviij. Miseratio hoīs circa pxi/
mū suū. Est etiā breuis duratione. qr nō
durat diutius q̄3 hō cerniẗ oculis. Sicut
porcus cōpatiẗ socio q̄3diu audit eius cla
morē Osee.vj. Misericordia vr̄a q̄si nu/
bes matutina: ꝛ quasi ros mane p̄trāsiēs
Est igiẗ misericordia dn̄i magna maior ꝛ
maxia. ꝛ p ꝯn̄s multiplex. Magna in cō
ferēdo t̄palia: qr dat escam omī carni etiā
pullis coruoꝝ. Et Math.v. Facit solem
suū oriri sup iustos ꝛ iniustos. Et in h̄ in
struit nos vt siliẗ simus misericordes ini/
micis nr̄is eis bn̄ faciendo p eis orando.
ipos diligendo. Scdo mediocris est mi/
sericordia dei expectando ad pn̄iam. Tre
noꝝ.iij. Misericordie dn̄i q nō sumus cō
sumpti: vt dicit Augꝰ. Si misericors nō
esset deus: nō h̄remus de pctōribꝫ iustos.
Propter qđ aplus rep̄hendit Romanos
dicēs. An diuitias bonitatꝭ ꝛ patientie ꝛ
longanimitatis eius ꝯtemnitis. Roꝝ.ij.
Nec solū expectat s3 solus reuocat ad pe
nitentiā Esa.xxx. Aures tue audient v̄ba
post tergū monētis. Un̄ Greg. Debemꝰ
pietatē erubescere monētis si iusticiā eius
nolumus formidare. Sic nos debemus
esse misericordes nō statim vlciscendo in
iurias nr̄as. Sed aut indulgendo aut ex
pectando ꝛ patientiā h̄ndo: quousq3 pxi/
mi recōcilienẗ Matth.xviij. Nonne ꝛ te

oportuit misereri ꝯserui tui. Et etiā aliq̄n
reuocare ab errore. vel iam cōmisso. qđ p
tinet ad vnum. vel cōmittendo qđ p̄tinet
ad oēs. Ecci.xviij. Unicuiq3 deus māda
uit de pximo suo vt eripiat eū. Mediocris
etiā gratia dei apparet in conferendo gra
tiam gratis. ad Thitū.ij. Scdm miseri/
cordiā suaz saluos nos fecit. Et Roꝝ.v.
Cuz adhuc inimici essemus cōmendauit
deus misericordiā suam in nobis. Itē p/
tegendo iustificatos. Psal. Custodi me
dn̄e vt pupillā oculi. Item bona coꝝ mul
tiplicando. Psal. Ibunt de virtute in vir
tutē. In quo homo deberet etiā3 deū imi/
tari gratiā sc3 beneficentie gratis dando
Math.x. Gratis accepistis gratis date.
Contra vsurarios qui vnicam horam no
lunt gratis expectare. Deberet etiam hō
ptegere pximos Iuxta illud. Erue eos q̇
ducunẗ ad mortem. Similiter bona coꝝ
deberet multiplicare vbi posset tam fortu
ne q̄3 gratie. Tertio maxia dei misericor/
dia est in remunerando supra condignu3
Roꝝ.viij. Non sunt condigne passiones
huius temp̄is ad futurā gl'iam que reue/
labitur in nobis. Et pter hoc vocaẗ vita
eterna donū. Un̄ Sap.iij. Donū ꝛ paxē
electis eius. Ubi dicit Holgoth q h̄ pro
tāto dicit Salomon quia posset aliquis
credere q ista remuneratio fiat sanctꝭ pꝑ
valorem suoꝝ operū: quasi opa nostra ex
sui conditione forent cōdigna tanta remu
neratione. ideo dicit q nō. sed fiūt ex dei
liberalitate ꝛ acceptione: qm̄ donū ꝛ pax
est electis eius. q. di. Pax eterne beatitu/
dinis. que est futura electis est donū dei li
beraliter ꝯcessum ꝛ sup ꝯdignitatē passio
nū p̄sentium p̄miantis.

F

Circa qđ breuiter quero. vtꝝ hō adiu
tus gr̄a possit mereri vitā eternā ex ꝯdi
gno. Videẗ p̄mo q nō. Quia q̇cq̇d faci/
mus nos p deo oīa tenemur facere ex de/
bito etiā si ampliꝰ facere possumus. Nas
fm Aristo.viij. Ethicoꝝ.c.ix. Diis nō p̄t
reddi equalēs. Si g̃ ex debito g̃ nō mere
tur. Un̄ Luc.xvij. Cū oīa feceritis. dici/
te qui inutiles sumus. fecimus qđ debui/
mus. Itē quisq̇s mereẗ ab aliq̄. constituit
illū debitorē suū. Sed deꝰ nulli est debi/
tor. g̃ nō possumus apud deū mereri. Ad
oppositū ē illud Hier.xxxiij. Erit merces

operi tuo. Sed merces q̄ daṫ operi corrñ det dignitati opis. Itē .j. Thimo. iiij. De reliq̄ reposita ē mihi corona iusticie. Si ḡ iuste ḡ ex cōdigno. Ad qd̄ rñdeo ꝭz Hol goth. sup. iij. c. Sap. Q hoiem adiutuꝫ grā mereri ad vitā eternā de cōdigno pōt intelligi dupl'r. Vno mō ꝙ merita hois tm̄ valeant natural'r: puta ꝙ tanta sit bonitas in natura ꝛ substantia meriti qd̄ ei debeaṫ vita eterna. Alio mō ꝙ tm̄ valeat legaliter ex institutione legislatoris. Sic̄ ꝑua pecunia cupri ex natura sui sine naturali valore nō valet tm̄ q̄ntū vnus panis. sed ex institutione ꝑncipis tm̄ valet. Isto mō opa nr̄a ex sua naturali bonitate non merenṫ vitā eternā ex cōdigno s; de cōgruo tm̄. q2 cōgruū est ꝙ hoi facienti ꝭm suā potentiā finitā deṫ ꝑmiū vite eterne ex grā: nō ex substātia actus. Statuit em̄ deꝰ ꝙ bñ opans in grā habebit vitā eternā. Et ꝑ legē ꝛ grām ꝑncipis nr̄i iesu meremur vitā eternā de cōdigno. Qñ ḡ dicit. Non sunt cōdigne passiōes. Verū ē natural'r s; bñ legaliter: vt dictū ē. Ad illud. Lu. xvij Fecimus qd̄ debuimꝰ. do xp̄o sic statuēte ꝛ ordināte: ꝛ nō absolute ex natura redēptiōis. Ad scd̄m ꝙ deꝰ cōstituiṫ debitor ex natura sui ꝑmissi: nō ex natura nr̄i cōmissi. Sic̄ dicit mgr̄ sen. li. j. di. xiij. c. iiij.

Dñica q̄nta post trinitatis. I. Sermo. XCII.

Edēs de nauicula docebat turbas Luc. v. Sic̄ dicit Aug. in lib. de ꝟa religione Tota vita xp̄i in terriꝭ ꝑ hoiem quā gessit disciplina moꝝ fuit. Oīa em̄ bona mūdi xp̄s cōtēpsit q̄ cōtēnenda docuit. ꝛ oīa mala sustinuit q̄ sustinēda docuit. Vñ de eo bñ dr̄ Actuū. j. Cepit iesus facere ꝛ docere. Sicut igiṫ ꝑ alia sua facta xp̄s exēplū nobis viuendi ostendit. vt quēadmodū ip̄e fecit ꝛ nos faciamus Joh. xiij. ꝛ si nō corpal'r tm̄ sp̄ualiter. Ita etiā ꝑ hoc ꝙ super mare nauigabat ꝛ de nauicula sedens docebat turbas. vniuersaliter totuꝫ mūdū instruebat vt ꝑ mare huius secl'i in naui pn̄ie nauigemus. Ad h̄ em̄ de nauicula sedēs docebat supra mare vt doceret fugere inter ꝑicula huiꝰ mūdi ad securitatē pn̄ie: q̄ ꝭm Hiero. in ep̄la. lxxxviij est secūda tabula seu nauicula post naufragiū. Nā sicut baptismꝰ est ꝑma nauicl'a post naufragiū originalis peccati. ita pn̄ia est secūda nauicula post naufragiū actualis culpe. Vnde si quis innocentiā in baptismo acq̄sitā. peccatoꝝ actualiū inundatione fedauit. ꝛ de illa naui cadens naufragiū passus est. recurrere necesse habet ad istā secundā nauiculā pn̄ie sine qua nō ē salus. Juxta illud. Nisi penitentiā egeritis oēs sil'r ꝑibitis. Q si xp̄s potens siccis pedibꝰ mare ptrāsire nō aliter etiā q̄ꝫ ꝑ naue voluit transfretare. Juxta illud. Ascendens in nauim ꝛ trāsfretauit ꝛ venit in ciuitatē suā. Matth. ix. Quāto magis nos fragiles ꝛ debiles h̄ mare magnū ꝛ spaciosum ꝑtransire nō lic; sine nauis auxilio vt ad portum veniamus. Et si ille nō aliṫ q̄ꝫ nauis beneficio venit in ciuitatē suam eo ꝙ oportuit xp̄m pati: ꝛ ita itrare in gloriam suā. Luce. vlti. Quanto magis nos peccatores qui culpis omnibus pleni sumus pati debemus vt in eius ciuitatem ꝑueniamus. hoc em̄ xp̄us signat in naui nauigans: hoc est verbo ꝛ exemplo suo sedens de nauicula docebat turbas. sic̄ narrat ꝑsens euangeliū. Cum turbe irruerent ad iesum vt audirent verbū ꝛc̄. Circa que verba tria nobis sunt consideranda. Pri̇o q̄d significet mare in quo christus dicitur nauigasse. Secūdo quid nauicula: de qua dicitṙ sedens docuisse. Tertio que fuerit sapientia ꝛ scientia quā turbis legitur predicasse. A

Dixi primo Q ꝑmo cōsiderandū ē q̄d significet mare in q̄ xp̄s dicitṙ nauigasse. Dicit btūs Grego. in Omel. iiij. Q mare significat mundū qui tumultibꝰ causarum quasi q̄busdam vndis ꝛ fluctibꝰ concutiṫ. in quo sunt pericula ꝛ reptilia. quoꝝ non est numerus. Bene etiam ꝭm ipsum. xvij. libro Moraliū. Mundus mare dicitṙ. in quo corda hominū terrena querentiū diuersis cogitationū fluctibꝰ intumescunt. ꝑ illud tñ mare necesse est nos ire ad terrā ꝑmissionis eterne. Dicitṙ autē recte mare mundus iste ꝓpter tria. Primo ꝓpter inquietudinem tēpestatis. Scd̄o ꝓpter amaritudinē acerbitatis. Tertio ꝓpter inualitudinē

sanitatis. Primo mũdus compat̃ mari ꝑ
pter inquietudinẽ tẽpestatis. Semꝑ enĩ
fluctuat: vnde nauigãtes semꝑ sunt in pe
riculo Ecci. xliij. Qui nauigãt mare enar
rant pericula eius. Sic in vita p̄senti sꝑ
sunt ꝓcelle ⁊ fluctuationes vndaꝝ. Mo/
do hõ deꝓmit̃ ꝑ aduersitatẽ. modo eleuat̃
ꝑ ꝓsperitatẽ. modo languet ꝑ infirmitatẽ
modo gaudet ꝑ sanitatẽ. modo dolet. mo
do ridet. modo circũdat̃ turbis amicorũ.
modo turbis hostiũ ⁊ inimicoꝝ. modo ex
altat̃ ad dignitatẽ. mõ humiliat̃ ad pauꝑ
tatem. Unde Ps̄. Mirabiles elationes
maris. Ideo Aug. in soliloquijs ca. xxxv
cõsiderans tot pericula clamat. Quãdiu
miser iactabor in fluctib⁹ mortalitatis mee
clamans ad te dñe ⁊ nõ exaudis: audi cla
mantem dñe in hoc mari magno: ⁊ redde
me ad portũ felicitatis eterne. Felices q̄
de ꝑiculo maris huius educti ad te deuz
portũ tutissimũ ꝑuenire meruerũt. Hec il
le. Dicit Rabanus libro. iij. de ꝓprietatib⁹
reꝝ. q2 mare a meando dictũ est. eo q2 sem
ꝑ meat ⁊ redeat. Sic ⁊ res huius seculi
Ecclesiastes. j. Quid est qd̄ fuit ipsuz qd̄
futurũ est. quid est quod futurũ est ipsum
quod faciendũ est. ergo mũdus iste in cõ
tinuo motu est. Unde homo in eodẽ sta/
tu nũq̄ꝫ ꝑmanet ⁊ nunq̄ꝫ stat. sed est in cõ/
tinua mutatione ⁊ instabilitate. Ista aũt
instabilitas ꝓuenit ex quatuor vel ex cul/
pa vel ex stulticia vel ex impatientia. vel
ex negligentia. Primũ patet Trenoꝝ. j.
Peccatũ peccauit hierl'm. ꝓpterea instabi
lis facta est. Sicut enĩ pila de vno ꝓijcit̃
ad alterum ⁊ tandem cadit ad puteũ: ita
homo de peccato in peccatũ ⁊ tandem ad
infernũ. Unde Esa. xxij. Ponam te qua/
si pilam in terram latã ⁊ spaciosam. Hu/
ius aũt ratio est fm apl'm. Nã q̄ꝫdiu pec/
cator habet velamen suꝑ cor suum neces/
se habet tendere de malo in peius. vt dici
tur. ij. Coꝝ. iij. Ideo cito est resurgendũ
de peccato. Secũduz patet: quia stultus
vt luna mutatur que nunq̄ꝫ videt̃ in vna
nocte in ea figura in qua videtur in alia.
Ita stulti mutant̃ omi hora de vna affe/
ctione in aliam. Tertiũ patet Prouerb. v.
Cur detestatus sum disciplinã ⁊ increpa
tionib⁹ nõ acquieuit cor meũ. Est enĩ aĩa
que sine patientia est sicut nauis sine gu/
bernaculo. Vñ cũ tribulationib⁹ agitat̃ si
defuerit pacientia collidet̃ ad rupẽ. Quar
tũ patz: q2 aĩa est sine timore multũ negli
gens. Vñ timor est sicut lapides supposi
ti asserib⁹ ne a vẽtis moueant̃. Sic timor
dñi custodit hoiem Ecci. xxv. Timor dñi
suꝑ oĩa se supposuit. Refert Macrobi⁹
ij. Saturnaliũ ꝓpe finẽ q2 aqua maris p/
iecta in ignẽ eũ nõ tam extinguit q̄ꝫ accen
dit. Cuius rõ est naturał pinguedo aque
marine: que ẽ densa salsa ⁊ pinguis ⁊ gra
uis. Aqua maris est iocũditas secularis
Hec iocũditas adiuncta flãme iuuenilis
ardoris eam accendit vltra omnẽ modũ
recte rõnis. Et ideo deberẽt iuuenes vir/
tuosi se ab istis aquis subtrahere ⁊ feruo
rem sue iuuẽtutis in aqua dulci extingue
re Ecci. iij. Ignẽ ardentẽ extinguit aqua
Est ⁊ alia ꝓprietas maris q2 sepius incipi
entib⁹ nauigare mare blandit̃ dulci aura
Sed post paruũ tp̄s q̄nto magis fuerint
eleuati deijcit eos in ꝓfunduz. Sic facit
mũdus suis amatorib⁹ q̄b⁹ p̄mo fauet dã
do honores ⁊ diuitias: sed postq̄ꝫ fuerint
melius ꝓsperati ⁊ eleuati deijciunt̃ in in/
fernũ. Ps̄. Deiecisti eos dũ alleuarentur
Sic ꝯtigit Nabuchodonosor regi chal/
deoꝝ. q̄ postq̄ꝫ fuit magis ꝓsperatus in vi/
ta sua deiectus est a solio regali ⁊ brutis
associatus. ⁊ sic ꝑ corona regali cornua se
hr̄e putauit bestialia. Vñ mũdus ẽ sicut
alchimista q̄ pueros decipit oñdendo eis
pomũ q̄ ludit añ eos: ⁊ dando fimũ scro/
phinũ in os eoꝝ ponit loco pomi. Cyrus
rex postq̄ꝫ tres reges deuicisset sedissetq̄ꝫ
in solio gaudens. regina Thamaris vxor
vnius ocisi regis sibi caput amputauit. in
doliũq̄ꝫ plenũ sanguĩe ꝓiectũ intinxit di/
cens. Sanguinẽ sitisti. sanguinem bibe.
Alexãder cũ esset i maxio culmine ꝯstitu
tus: ⁊ iret ꝯ romãos. soror sua Cleopatra
eũ veneno ĩteremit: Julius cesar in sũmo
dñio cõstitutus cũ iret in capitoliũ ⁊ sibi
suꝑ ꝓditiõe sua lr̄e p̄ntarent̃. nec ipsas di
gnabat̃ aspicere. morq̄ꝫ ab inimicis occi/
sus ẽ. ⁊ sic de alijs. Scḋo mũdus dr̄ ma/
re ꝓpt̃ amaritudinẽ acerbitatis. totũ ei gau
diũ h⁹ vite aspsuz ẽ amaritudĩe. Vñ gre.
in q̄dã omel'. Ubiq̄ꝫ mors. vbiq̄ꝫ desolatõ
vbiq̄ꝫ luct⁹. vndiq̄ꝫ ꝑcutimur vndiq̄ꝫ ama
ritudĩe replemur. ⁊ tñ tota mẽte carnalis

concupiſcētie eius amaritudines amamꝰ. fugientē ſequimur. labēti inheremꝰ. Et qꝛ labentē retinere nō poſſumꝰ cum ipſo labimur. ipo cadente cadimꝰ. Hec Gregorius Inter hec tn̄ deus multum clementer nobiſcū agit. ꝙ ita mūdꝰ hꝰ ꝯſolatōes amaricant̄ ne nimis acriter amarent̄. Vnd̄ dicit Augꝰ. O mūde quō non deciperes dulciſ ſi ſic amarus blādimenta mētiris. Et Iſidorus libro. iij. capi. xvi. de ſummo bono. Seruis dei cuncta hꝰ mūdi ꝯtraria ſūt vt dum iſta aduerſa ſentiunt ad celeſte deſideum magꝭ excitent̄. Hec ille. Facit dominꝰ electis ſuis ſic̄ nutrix puero. q̄ volens ablactare puerū linit mā̄millam ſinapio. ita d̄s amaritudines delectationib̄ huiꝰ ſecl'i miſcet. Vnde Gregoriꝰ. xxiiij. Moraliū. reddens rōnez hꝰ dicit. Electis ſuis ad ſe pergentib̄ dn̄s huius mūdi aſperū iter facit. Ne dū q̄s pn̄tis vite requie q̄ſi vie amenitate paſcit̄. magꝭ eum diu ꝑgere q̄ꝫ citius ꝑuenire delectet. Ne dū delectat̄ in via obliuiſcat̄ qd̄ deſiderabat in patria. Hec ille. Licet aūt aqua maris ſit amara. ⁊ per conſequēs inutilis ad potandū. eſt tn̄ vtilis ad nauigandū vltra alias aquas. et etiam ad potandum ſi fuerit artificialiter diſpoſita. De p̄mo dicit Ariſto. de ꝓbleumatib̄ particula. ij. ꝓbleumate. iij. Qꝛ aqua ſalſa fortius ſupportat nauē q̄ꝫ aqua dulcis. Vnde ſi ouum ponatur in aqua ſalſa ſupnatat. Si in aqua dulci ſubmergit̄. Et id̄o ſecurius cōtingit nauigare in mari q̄ ad h̄ q̄ꝫ in alijs aq̄s. Ita eſt de viris iuſtis q̄ ſecuriꝰ viuūt in tribulationib̄ ⁊ amaritudine aduerſitatū q̄ꝫ in ꝓſꝑitate ⁊ delicijs. Vn̄ Iſa. xxxviij Ecce in pace amaritudo mea. Tūc eniz eſt pax ꝯſcientie qn̄ amaricant̄ ei delectatōes ſcl'i a q̄bus retrahit̄. Dicit em̄ ibidē Ariſto. de ꝓbleumatib̄ particula. xxij. ꝙ pꝰ ſtipticatio. quia cōtraria poſita circa ſe magis ſentiunt̄. ⁊ etiā q̄a ꝑ tales ſapores pori lingue melius aperiunt̄. Sic poſt pn̄tes amaritudines melius ſentient electi celeſtes conſolationes. Sicut exeunti d̄ tenebris eſt lux accepta. B Sed q̄b̄ modis dulcorātur iſte amaritudines. certe trib̄. P̄rio per ſolis eleuationem. Sicut em̄ ſol eleuat vapores a mari q̄ poſtea congelant̄ in nubes de quibus dulciſſima reddit̄ aqua. Sic viri ſancti agitati a tribulationibus ſi eleuātur ꝑ ꝯſiderationē eternoꝝ gaudioꝝ dulcia reputant q̄ patiunt̄. Vn̄ Gre. Conſideratio p̄mij minuit vim flagelli. Sc̄do aq̄ fiunt dulces ex conditione terre ꝑ quā traſeunt. Vnde aque trāſeuntes ꝑ terram arenoſam fiūt dulces. Sic nos ſi cogitauerimus nos puluerē et cinerem dulciter om̄a hec ſuſtinebimꝰ. Vnd̄ Hieronimꝰ ait. Facile ꝯtēnit om̄ia q̄ ſe ſemꝑ cogitat morituꝝ. Et Bern̄. in ep'la ad Rupertū nepotē ſuū. Ignis ꝑpetuꝰ inferni ad memoriā reductꝰ parē tibi reddet mappā ⁊ culcitraz. Tertio aque dulcorant̄. ſi vas de cera v̄ginea mittatur in mari replebit̄ per poros cere aqua dulci. quia cera nō ꝑmittit niſi dulcē aq̄m penetrare. Iſtud vas eſt xp̄s ꝯceptꝰ de virgie. ſpūſancto cooꝑante. q̄ cū ſit dulcꝫ. Eccleſiaſtici. xxiiij. Spūs meus ſuꝑ mel dulcis. nō ꝑmittit ꝑ poros ſuoꝝ vulneꝝ aliq̄d amaꝝ intrare. Vnde ſi cogitemꝰ eius ſctā vulnera. om̄ia erūt nobis dulcia. Iuxta illud Heb. xij. Recogitate eū q̄ talē ſuſtinuit aduerſus ſemetip̄m a peccatorib̄ ꝯtradictionē. vt nō fatigemini animis veſtris deficientes. Vn̄ Ambro. in quodam ſermōe. Xp̄s eſt om̄ia oib̄. Si vulneratꝰ es medicus eſt. Si febrib̄ eſtuas: fons eſt. Si grauaris inique: iuſticia eſt. Si indiges auxilio. virtus eſt. Si mortem times: vita eſt Si tenebras fugis: lux eſt. Si celū deſideras: via eſt. Hec ille. Hinc dicit̄ Iſa. lj. c. Poſuiſti ꝓfundū maris viā vt traſeāt liberati. Hoc eſt dictū. q̄ntūcūqꝫ hō ſit in profundo tēptatōis ⁊ tribulatōis in hoc mari magno. viā tamē habet ꝑ quā xp̄s p̄ceſſit. Tertio mūdus d̄r mare ꝓpter inualitudinē ſanitatis. Non eſt aliq̄s q̄ntūcunqꝫ bōe cōplexionis q̄ ita bn̄ poſſit eſſe ſanꝰ in mari ſicut in terra. Illi vero qui in t̄ra nutriti ad terrā ſunt aſſueti. qn̄ ad mare veniunt peſſime patiunt̄ ⁊ abbominationē tantā hn̄t: ꝙ iter nautas nō pn̄t capita eleuare. Qui aūt ibi nutriti ſunt nihil ſentiūt. Iſto modo moralit̄ nō eſt aliq̄s ita ſcūs q̄ ſi in ſecl'o moret̄ nō inficiat̄ pc̄tis. Vn̄ ſepiꝰ viri icon ſueti ſeculo. cū veniūt ad ſeculares patiunt̄ nauſeam. eo ꝙ diſplicēt eis opa eoꝝ. Sed qui quotidie nutriūt̄ i ſeculo non ſentiunt fetorem ſuum. C

Dixi ſecūdo ꝙ conſiderandū nobis eſt q̄d ſignificet nauicula in qua chriſtus ſedens

dicitur docuisse. Est igiṫ dicendum ꝙ ista
nauicula que fuit Petri significat ecclesiā
militantē. cuius caput ⁊ vicariꝰ est ipe Pe
trus et eius successores. ī qua qui nō fuerit
peribit regnante diluuio. inquit Hierony
mus ad Damasum. Et ponitur. xxiiij. q. j.
Q̄m̄ vetus. Quia in hac ecclesia sub obedi
entia Petri constituta et non in alia inue-
nitur remissio peccatoꝝ per sacramentum
penitentie. Ideo congrue penitentia dici-
tur nauicula Petri. quia petro date sūt cla
ues ligandi ⁊ soluendi in foro pn̄ie. Mat.
xvi. Comparatur autē status penitentie
nauicule triplici ratione. videlicet ꝓpter fi-
gure qualitatem. propter vecture commo
ditatem. ⁊ iacture possibilitatem. Pr̄io igi
tur propter figure qualitatem. Nauis em̄
figura stricta est in extremis. scilicet in p̄n-
cipio ⁊ in fine. ⁊ lata in medio. Et isto mo-
do est de penitentia. quia in p̄ncipio diffi-
cilis est ꝓpter defectum assuefactionis. ⁊ re
sistentiā carnalis delectatōnis. Iuxta illō
Matthei. vij. Arta est via que ducit ad vi
tam et pauci ambulāt per eam. In fine eti
am est angusta. quia diabolus insidiaṫ fini
iusti cuiuscunq̃. Unde dicit glosa Thob.
serto. Exiuit piscis immanis ad deuoran-
dum eū ⁊c̄. Domino in cruce passo diabo
lus quo mouente crucifixus erat. aduenit
q̄rēs si q̇d peccati i eo inuenissē. Un̄ mors
est illa angusta porta. de qua dicitur Luc̄
xiij. capitulo. Contendite intrare per an-
gustā portā. Ista porta est ita stricta ꝙ nul
lus oneratus diuitijs. nullus impinguatꝰ
delicijs. nullus ornatus preciosis vestibꝰ
poterit transire donec deponat omnia et
nudus vadat. Job primo capitulo. Nudꝰ
egressus sum de vtero matris mee. nudus
reuertar illuc. id est. in terram. que est ma-
ter omnium. In medio est via penitentie
aliquantulum lata et sufficiēter ampla. q̇a
s̄m Boetiū. paucis minimisq̃ natura cō-
tenta est. Unde beatus Gregoriꝰ ait. Uia
domini non nisi in arto itinere inchoatur.
sed amoris dulcedine dilatatur. Prouerb
quarto. Ducam te per semitas equitatis.
quas cum ingressus fueris non artabūtur
gressus tui ⁊ currens non habebis offendi
culum. Ubi etiam glosa dicit. Semite eq̄
tatis dum inchoantur arte videntur et an
guste. Cum vero profectum capiunt. iam
ex consuetudine spaciose videntur et late.
Unde licet Psalmista prius dixerat. Ego
custodiui vias duras. Tamē postea dixit.
Uiam mandatorum tuorum cucurri cum
dilatasti cor meum. E conuerso mali ingre
diuntur latam viam in principio. sed in fi
ne artabuntur. Job. xviij. Artabunṫ gres-
sus virtutis eius. Est ergo vna conditio
nauis. quia est stricta in extremis ⁊ ampla
in medio. Alia vero conditio eius est ꝙ est
clausa versus mare et aperta versus celum
Sic anima penitens claudi debet ad mū
dū et aperiri v̇sus celū. Unde sicut nauis
facta est ad calcandum mare. Sic anīa pe
nitentis debet calcare mundanā gloriam.
Secundo comparatur penitentia naui ꝓ
pter vecture commoditatē. Faciliter ei de
portantur merces de terra ad terrā per na
ues. Item existens in insula nullo mō po-
test exire nisi per nauē. Isto modo nos su
mus in insula huiꝰ mūdi. nullo sensu exire
poterimꝰ ad celū nisi per nauē penitentie.
Et ideo istā nauiculā xp̄s et eius discipu-
li p̄mo intrauer̄t vt nos audaces efficerēt
Illi qui non sunt experti cū timore intrāt
naues. experti vero et assueti sine difficul-
tate. In cuius figura dicitur Mathei. viij
Ascendente iesu in nauiculam secuti sunt
eū discipuli eiꝰ. Itē nauis est vas cōmune
preciosa et vilia om̄ia recipit et saluat ⁊ ad
portum perducit. Isto mō penitentia nul
lum respuit peccatorem q̄ntumcūq̃ sit tur
pis dummodo se proijciat in nauē penitē-
tie saluabiṫ. In cuius figura Gen̄. viij. legi
mus. ꝙ omnia animalia que n̄ ītrauerunt
nauem. q̄ fuit archa Noe mortua sūt. Ter-
tio penitentia comparaṫ naui ꝓpter iactu-
re possibilitatem. Est enī nauis quasi in cō
tinuis periculis ꝓpter scopulos. ꝓpter flu-
ctus. ꝓpter voragines. Ista enī sunt pericu
la que bene noscunt nauigātes maria. Ec-
clesiastici. xliij. Qui nauigāt mare enarrāt
ꝑicula eius. Et iō naui ꝑiclitanti q̄drupli
citer succurriṫ. Pr̄io ꝑ exonerationē. Se-
cundo ꝑ foraminū obturationē. Tertio ꝑ
aque eiectionē. Quarto per anchore fixio-
nem. De primo prudens nauta quādo ve-
nit ad passum periculosum vbi timet sub-
mergi exonerat nauem suā sicut dꝛ Actuū
xxvij. cap̄. Qꝛ illi qui cum paulo erant in
naui armamenta nauis eiecerūt. Isto mo
do qui sunt onerati diuitijs vel peccatis.
anteq̃ veniant ad passum periculosū sue

mortis: exonerent se per confessionem et elemosynarū largitionem. Secundo iuuatur nauis cōtra piculū p foraminū obturationem. Sensus sunt quasi quedam foramina vel fenestre per quos aque temptationum ingrediuntur. Et ideo isti debent obturari p custodiā bonā rationis. ad quā quia hō ex se nō sufficit: debet inuocare diuinū auxilium dicens. Saluū me fac deus quoniā intrauerūt aque vsq3 ad animā meā. Deb3 ğ tertio aqua eici. ita q si aliqua noxia delectatio intrauerit mentem: debet eici per cōfessionem. Quarto debet figi anchora in re firma. Hoc est. in deo qui non mutatur. Anchora est spes. Ad Heb. vi. Confugimus ad tenendum, ppositā spem. quā sic anchoram habemus tutam et firmā. Ad Roma. viij. Si deus pro nobis quis contra nos

D Sed est notandum q inter pericula nauis insolita tria sunt metuenda. scilicet sirenū cantica. circis pocula. ceti fallax insula. Syrenes sm fabulas fuerunt ex parte virgines et ex parte volucres habitātes in mari. Et dicebantur Sirenes. quasi attrahētes. Syren vel syrene grece trabo dicitur latine. eo q per dulcissimā armoniā3 homines auscultantes ad se trahunt. et attractos occidunt. Una enim canebat voce humana. alia tybijs seu fistulis. et tertia lira sonabat. Sicut refert Alexander neq3 in scintillario poetarum. Ulixes igitur transiturus per eas tali cautela vsus est. Aures sociorum suorum obturauit cera ne aliqd de armonia audirent. semetipsū3 malo. id est arbori que erat in medio nauis alligauit. et sic euasit. Moraliter vlixes sapiens interpretatur et designat mentem in qua prudentia inhabitare debet. Tres iste Sirenes corporales disignant illecebras que per diuersas lasciuias attrahunt ad peccatum nauigantes per mare huius mundi. Sed mens prudēs aures sociorum. id est. sensuum corporeorum potentias obturat cera. id est memoria nostre fragilitatis. et alligat semetipm ad lignum crucis quod est malus nauis penitentie. et sic euadit. Secundum periculum in mari est circis pocula. Narrat Boetius de consolatiōe metro iij. li. iiij. Q Ulixes rediens de bello Troiano decēnio errauit per mare. vno ƥo tēpore videns quandā insulā in qua Circes pulcherrima dña. que filia solis dicebatur habitabat. ad eā applicuit et intrauit. Ista per incantationes et carmina miscuit quedam pocula per que omnes bibentes trāsmutauit sicut voluit a natura hūana in bestias. Unde socijs Ulixis porrexit de potione sua. et mutauit vnum in aprū. alium in leone3. tertium in ceruum. et sic de alijs. Ulixi vero dederat Mercurius vnu3 florem quo posset contra tales incantatōnes resistere. Unde non patiens tantam iniuriā euaginato gladio magam insequitur. et eā in reparationē sociorum coegit. Moraliter ista maga fuit cupiditas seculi. que per incantatōes suas homines transformat i bestias. spoliando eos ratione et mansuetudine. Per que duo homo efficitur bestialis et inabilis ad conuictū. Unde ex hoc fiunt qdam quasi lupi rapaces. vt iniusti milites. quidam vulpes subdoli. sicut mercatores. quidā canes minaces. sicut falsi aduocati. qui contra quēlibet latrāt: nisi ab eo aliqd recipiant. Tertiū periculū est ceti fallax insula. Est ei cete belua marina que colligēs arena3 in dorso apparet exterius. supra qd lutum crescunt gramina et herbe virescunt Unde quasi monticulus virens nauigantibus apparere dicitur. qui decepti applicant vela et soluūt et ibi figunt. Cum aute3 estimantes se in terra ignem accendunt, p necessarijs coquendis. bestia ignem sentiens se in mari subtrahit et submergit. cū q oēs pariter ferunt. Hec bestia statū nobilium et honoratorum significat. Nam multi simplices in seculo desiderant dignitates estimantes in eis securitates. Unde vnus desiderat episcopatum. alter prelaturam. alter parrochialē curā. alter pallatinatū. alter iudicatum. et sic de alijs. putātes se felices si status h9 mundi assequantur. Sed postq se credunt securiores. tūc submerguntur et multo velocius descendunt ad infernum q pius ascendebant ad talem gradum. Et tantum de secundo.

E

Dixi tertio q cōsiderare debemus que sit sapientia et scientia quam christus legitur sedēs turbis predicasse. Duo aute3 dicuntur de christo. Primo q predicabat. Secūdo q predicabat sedens. et vtrūq3 sue dignitati cōuenit. Est eni magister verus. Johānis xiij. Uocatis me magister et domine. et bn

dicitis. sum etenim. Et ideo merito sedens docebat. Matthei quinto. Et cum sedisset: aperiens os suum docebat aplos. Ubi dicit Beda. Sedens docet quod ad magisterij pertinet dignitatem. Est etiam iudex equissimus. et ideo sedens sententiam fert de operibus singulorum. Nam sententia non est ferenda nisi sedendo. De sen. et re iu. Cum eterni. de sen. excom. Cum medicinalis libro sexto. Est insuper remunerator largissimus. et ideo nature vnicuique delibat reddere iuxta opus suum. De primo scilicet cum sit magister doctissimus. ideo sedens docet de nauicula. quietus docet. quia sedens. vt quietos esse doceat qui docentur. Nullus enim doceri potest ab hoc magistro melius: nisi sedeat. id est. quiescat a peccatis. Iuxta illud. Quiescite agere peruerse. discite bene facere. Docentur autem ab isto magistro diuersimode. Nam reges et principes et omnes iudices terre docentur iuste iudicare. Sap. primo. Diligite iusticiam qui preestis populis. Et Psalmista. Recte iudicate filij hominum. Et ponitur Luce sexto ratio In quo enim iudicio iudicaueritis iudicabimini. Sed heu iusticia et veritas corruit in plateis. Isaye. lix. Docet mercatores vt non habeant diuersa pondera. Deutronomij. xxv. Non habebis in sacculo tuo diuersa pondera. scilicet maius quo ad te. et minus quo ad proximum. Nec erit in domo tua maior et minor modius. Docet agricolas et mechanicos. ne vile pro bono vendant. ne fraudem faciant. ne contra proximum falso iurent. ne ad vsuram mutuent. De quibus psalmista. Domine quis habitabit in tabernaculo tuo. Et sequitur. Qui loquitur veritatem in corde suo. qui non egit malum in lingua sua nec fecit proximo suo malum etc. Docet mulieres esse obedientes suis soceris diligentes maritos. sicut parentes docuerunt Saram vxorem Thobie minoris. vt habetur Thobie tertio. vbi dicitur. Apprehendentes parentes filiam suam monuerunt eam honorare soceros. diligere maritum. regere familiam. gubernare domum. et seipsam irreprehensibilem exhibere. Secundo sedet christus vt iudex equissimus et secretissimus. Unde in Ps. dicitur Thronus tuus deus in seculum seculi. virga directionis virga regni tui. Virgam vocat gladium bis acutum quo prescindet corpus ab anima in iudicio. Unde in Ps. Reges eos in virga ferrea. Hec virga corriget illos qui hodie se non corrigunt. j. Cor. xj. Quod si nosmetipsos iudicaremus. non vtique iudicaremur. Unde. Qui se corrigit non est corrigendus. Tertio christus sedet vt remunerator largissimus. Istud erit quando vocabit operarios reddere illis mercedem suam. Math. xx. Tunc enim non qualitercunque euadet. sed mature deliberate et successiue reddet vnicuique secundum opera sua etc.

Dominica quinta post trinitatis. II
Sermo. LXXXXIII.

Er totam noctem

p laborantes nihil cepimus. Luce. v.

Inter cetera mala penalia que homini acciderunt ex peccato primorum parentum est vnum precipuum. difficultas ad bona opera. ita quod non potest homo expedire secundum sua naturalia in operatione boni procedere. Unde secundum Robertum Holgoth super librum Sapien. cap. ix. Si primus homo in statu innocentie perstitisset: omnes eius posteri meruissent sine labore. Cuius ratio est secundum ipsum. quia perfecta fuisset obedientia carnis ad spiritum. Sicut enim mouetur celum sine fatigatione et labore. eo quod suo motori non resistit. ita corpus tunc ab anima sine labore fuisset motum. Iam vero nec cogitare deum. nec de eo loqui possumus sine labore corporis. et multo fortius nec operari meritorie ex nobis sine magno labore. Unde in Ps. Existimabam vt cognoscerem. hoc labor est ante me. Interim versa est in contrarium nostra conditio. vt qui nati fuissemus ad quietem si peccatum non esset. generaliter et quasi naturaliter nascimur ad laborem. dicente Job. v. c. Homo ad laborem nascitur. Sicut autem peregrinus veniens ad concursum viarum. eligere poterit per quam viam voluerit ambulare. nullam tamen ibit sine labore. Ita homo positus in hac vita multas vias viuendi inuenit. in diuitijs. in paupertate. in honore. in seruitute. in delicijs. in miserijs. sed nullam arripiet in qua vllum laborem non inueniret. Si diues esse voluerit in diuitijs congregandis seruandis et dispensandis necessario laborabit. Eccl. xxxi. Laborabit diues in congregatione substantie sue. Et statim sequitur. Laborabit pauper in diminutione victus. Et sic vbique discurrendo semper laborem inuenit. quoniam hec est maledictio toti generi humano

no inflicta. Gen̄. iij. Maledicta terra ĩ ope
tuo. In laborib⁹ comedes ex eo oib⁹ dieb⁹
vite tue. Propter qđ Salomon attendēs
tantā anxietatē dixit Ecc̄s. j. Vidi oīa q̄
cunq̧ sub sole erāt. ⁊ ecce labor et afflictio
spūs. Ex q̄ necessario ꝯcludit̄ q̄ hoīes ꝭm
sua naturalia q̄ntūcunq̧ laborauerint sine
auxilio gr̄e diuine nō pn̄t aliq̄d meritorie
agere seu mereri quantū ad vitā eternam.
Vn̄ laborare pn̄t. fatigari pn̄t. ſ3 vltio sine
gr̄e diuine auxilio nihil pn̄t cape eo q̄ gr̄a
dei vita eterna. Romā. vi. Et ob h̄ p⁹ om-
nem corpis fatigationē. post totalē virium
cōsumptōem nihil inuenientes vtilitatis
vltimo h̄n̄t clamare ⁊ ꝓfiteri corā deo suū
defectū dicentes. Preceptor ꝑ totā noctē
laborātes nihil cepim⁹. Nos igit̄ vt aliq̄d
cape mereamur ex pn̄ti sermone non in no
stris virib⁹ ꝯfidētes recurram⁹ ad p̄cepto
rem. In cui⁹ ṽbo laxare debemus rhetia
p̄dicationis cui⁹ gr̄am vt impetrare vale-
amus: ad matrē eius benedictā recurram⁹
vt nos doceat laxare rhetia. salutātes eam
cum angelo Aue maria ⁊c̄. In quib⁹ ṽbis
tria describunt̄. Primo humane vite d̄for-
mitas. quia ꝑ totā noctē. Scd̄o mundane
calamitatis penalitas. q̄z laborātes. Ter-
tio h̄moi laboriose penalitatis vanitas. q̄z
nihil cepim⁹. Et ita tangunt̄ h̄ tres defe-
ctus hoīs. obscuritas ex p̄te t̄pis. quia ꝑ
noctē. Scd̄o penalitas ex parte oneris. q̄z
laborātes. Tertio vanitas ex p̄te operis.
q̄z nihil cepim⁹. Contra q̄s tres defectus
ponunt̄ cōsequēter tres ꝑfect⁹ gr̄e in statu
gr̄e ⁊ glie. sc3 luciditas ⁊ p̄claritas pulchri
tudo contra obscuritatē. quia in verbo tuo
Facilitas amenitatis. q̄a laxabo. cōtra pe-
nalitatē satietas ⁊ capacitatis plenitudo.
quia rhete. ⁊c̄. contra vanitatem.

A

Dixi primo q̄ hic describit̄ humane vite de-
formitas. q̄z ꝑ totā noctē. Status em̄ vite
hūane compat̄ nocti ꝓpter tenebras culpa
biles. Vnde pctā quib⁹ ista vita plena est
designant̄ ꝑ tenebras ĩ scripturis. Iuxta qđ
d̄r de Egyptijs peccatorib⁹. Sap̄. xvij. q̄
ip̄is fuit supposita grauis nox ⁊ imago tene
brarū q̄ supuentura illis erat. Ipsi igit̄ gui
ores sibi erant tenebre. Designantur autē
peccata per noctem ⁊ tenebras quadrupli
ci ratione. Sūt em̄ corporales causa erro
ris ⁊ deceptionis. causa horroris ⁊ stupefa
ctionis. causa languoris ⁊ desolatōis. cau
sa timoris ⁊ dormitionis. Sic etiā ē d̄ pec
catis. De p̄mo quō tenebre corꝑales sunt
causa erroris ⁊ deceptōis. Vn̄ q̄ ambulāt
in nocte faciliter deuiant. faciliter cespitāt
et faciliter cadunt. Ioh. xij. Qui ambulat
in tenebris nescit q̄ vadit. Et generaliter
nullus artifex nullus operari⁹ potest in te
nebris artē suā sine erroris periculo exerce
re. Vn̄ sicut narrat Marcialis cocus Epi
gramatū. li. j. Pictor q̄dā redargutus fuit
a q̄dam parasito. quare tam pulcherrimas
imagines pingeret ⁊ turpissimos filios ge
neraret. Ille r̄n̄dit q̄ ideo. quia generauit
in tenebris ⁊ pinxit in luce. Vn̄ metrice di
citur. Galba pictor bonus hoīes pinxisse
decoros. Fert̄ et indecoros progenuisse na
tos. Int̄m etiā mortis tenebre d̄cipiūt ho
minē vt om̄is q̄ vult male facere vt apti⁹
faciat odit lucē. q̄a ꝑ tenebras malefactor
se ꝓtegit et alios improuisos circūuenit. ⁊
ideo oīa vicia vt cōmuniter fiunt de nocte
Sicut patet de Loth peccante cum filia
bus. Gen̄. xix. Et de duab⁹ mulierib⁹. qua
rū altera subtraxit alteri filiū viuū. iij. Re-
gū. iij. Et x̄p̄s de nocte fuit capt⁹. pat3 per
oēs euangelistas. Vn̄ Luce. xxij. dixit eis
x̄p̄s. Hec est hora vr̄a ⁊ ptās tenebrarum.
In tenebris noctis capta fuit Troya. sicut
narrat Dares frigius. In tenebris furāt̄ fu-
res. Job. xxiiij. Perfodiunt in tenebris do
mos. Sic igit̄ iste tenebre corꝑales multis
sūt occasio pcti. ita ⁊ tenebre sp̄ūales q̄ sūt
subtractio gr̄e diuīe ab aīa. sūt occasio ho-
mini ad peccandū. Nā q̄cito aufert̄ lumē
seu sol discretōis a ratione in homine. sta-
ti cadit in tenebras pcti. Iuxta illud Psal.
Nescierunt neq̧ intellexerunt. Ecce defe-
ctus vere discretōis in cognoscēdo. Et se-
quit̄. in tenebris ambulāt. Iste tenebre mo
rū eēnt plus metuēde q̄3 oculoꝝ. Sic dic̄
Augustin⁹ in sentētijs prosperi. cap̄. xxxiiij
Et fingunt poete. Et sic̄ tangit Claudia-
nus in maiori li. j. Q3 oēs pestes ĩfernales
q̄ dicunt̄ eē vicia ⁊ supplicia nate fuerūt de
nocte ⁊ achironte Est aūt achiron fluuius
infernalis. Et d̄r ab a qđ est sine et chiron
gaudiū. q̄si sine gaudio. Vel ab a qđ ē sine
⁊ cheron. qđ est salutatio. q̄si sine salutatōe
Eodē mō moraliter oīa vicia generata sūt
ꝑ noctē. i. diabolū. ⁊ Euā q̄ non fuit saluta

ta a diabolo gaudio. sed decepta a diabo-
lo. et maledicta a diabolo. vt patz Geñ. iij.
B Sed diceres. Ex quo vt supra di-
ctum est. nox ⁊ tenebre culpe causant in ho
mine p subtractionē luminis diuine gratie
videt ꝙ homo sit excusabilis qui tales te-
nebras incurrit. cū deus subtraxit sibi eas
sine voluntate. Ad qđ respondeo. ꝙ aliter
causatur nox ista materialis ꝙ̄ spiritualis
Nam materialis causatur per recessum lu-
minis a nostro empireo seu aspectu. Quo-
niam postꝙ̄ sol incipit sub terra moueri et
a nostro aspectu subtrahitur. statim causat
nox. ⁊ sic subtractio solis ⁊ recessus eiꝰ a no
bis causat noctez. Sed sic nō est de nocte
spirituali que non fit per recessum grē di-
ne a nobis. sed per recessum nostrum ab ea
Ipsa enim gratia quantum ad se semp pre
sto est adesse homini et illuminare cōtinue
animam eius. Sic ꝙ postꝙ̄ se volūtas no
stra subtrahit ab ea per inclinationem ⁊ cō
uersionez a bono incommutabili ad bonū
commutabile. tunc recedit ab eo gratia di
uina. Propter quod Innocentius quartꝰ
dic̄. Q2 christus est fidelis socius. quia nō
dimittit hominem nisi prius dimittatur.
Et Augustinus in libro Supputationuz
capitulo tertio dicit. Deus a quo auerti ca
dere est. ad quem conuerti surgere est. in q̄
manere consistere est. Deus quem nemo a-
mittit nisi deceptus. nemo querit nisi āmo
nitus. Nemo inuenit nisi purgatus. Dicit
etiam Robertus Holgoth super decimū
capitulum libri Sapientie. Q2 Cayn re-
cedendo a sapientia incurrit homicidium
et ex hoc dicit quia prius ordie nature ho
mo dimittit deum et recedit ab eo. Prius
enim ordine nature homo peccat ꝙ̄ priua
tur gratia. licet simul tempore. Unde bea-
tus Bernhardus. Dulcis Jesus primꝰ est
in accessu. vltimus in recessu. Unde Job
vicesimoprimo ca. dicitur de peccatoribꝫ.
qui dixerūt deo. Recede a nobis. scientiaz
viarū tuaꝝ nolumus. Et glosa ordinaria
super illud Threnoꝝ. Misericordie domi
ni ꝙ non sumus consumpti. dicit. Fōs mi-
sericordie non exiccatur: nisi prius fuerꝫ ex
iccatus. Unde ymaginandum est. ꝙ sicut
suspensio nubis condensat tenebras hic in
ferius. Sic quando in anima est ira et rā-
cor vel inflatio supbie. vel obnubilatio car
nalis concupiscentie. Tunc ex recordatōe
rancoris vel delectatione superbie. vl' car-
nalitatis causatur nebula tenebrosa obscu
rans animam. que a se excludit gratiaz di-
uinaz. Et ista vocatur macula seu tenebre
interiores. ꝭm magistrum in libro senienti
arum. Non ergo subtractio gratie diuine
est in causa huius noctis ⁊ macule tenebro
se effectiue. sed ipsa volūtas liberi arbitrij
que pricipaliter remouet se ⁊ subtrahit ab
hac luce. et obturat fenestram cordis ne i-
tret lumen solis gratie diuine. Unde sicut
obscuritas causata in camera per clausurā
solis. non est effectiue a sole. sed a clauden-
te fenestram. ita et hic. Bene tamen conce-
di potest ꝭm quosdam. ꝙ gratia diuina est
causa permissiua huius obscuritatis homi
nis. quia permittit obscurari animam per
peccatum. sꝫ cum operante libero arbitrio
cui totum hoc imputatur. Unde licꝫ opꝰ
meritorium non est soli arbitrio deputan-
dum. sed magis gratie. ita econuerso opus
culpabile ⁊ demeritorium totaliter est at-
tribuendum libero arbitrio. Est ergo dicē
dum ꝙ hec nox culpe causatur per auersio
nem liberi arbitrij a deo. cui merito subtra
hitur gratia. quia non est conuentio lucis
ad tenebras. Unde sicut recte post pluuie
inundationem relinquuntur vapores ex q̄
bus causantur nebule tenebrose et obscure
ita pꝰ pluuiaz carnalis concupiscentie vl'
alterius peccati. relinquitur tenebrositas
que prohibet ne homo clare deum videat
et quod plus est ne lucem a tenebris discer
nat. Intantū eni obtenebrantur carnales
homines vt illecebrosum amorem et feti-
dum verum factum esse dicant. Unđ Job
xxiiij. capitu. Perfodiunt in tenebris. scilꝫ
carnalis amoris. domos. ⁊ ignorant lucē.
scꝫ spiritualis amoris. Secundo tenebre
corporales sunt causa erroris ⁊ stupefacti
onis. Jsaye. xxi. cap. Tenebre stupefecerūt
me. Et Geñ. xv. Horror magnus et tene-
brosus inuasit Abraham. Eodem mō pec
cata in p̄senti vita reddunt hominez stupi
dum ⁊ timidum. dictante consciētia ꝓpria
fore puniendum a deo. Juxta illud. Testi
moniū reddente illis conscientia ipsorum
Et Sap̄. Semper enim presumit. id ē p̄
cogitat sibi penam futurā seua ⁊ ꝑturbata
conscientia. Unđ potest peccator dicere il
lud Psalmiste. Timor ⁊ tremor venerunt
super me ⁊ contexerūt me tenebre. Tertio

tenebre corporales sunt causa languoris ꝛ
desolationis. Omis eñ infirmitas vt cōi-
ter plus de nocte ꝙ̄ de die affligit infirmū
et magis patiunt̃ languidi in nocte ꝙ̄ ī lu-
ce. Unde Thobie q̇nto. Quale gaudium
mihi est qui in tenebris sedeo ꝛ lumen celi
non video. Propter quod dixerunt antiq̄
quidam. ꝙ anima intellectiua cōiungitur
corpori mediante quadam luce. Et iteruz
ꝙ omnis sensus operatur quadā luce. Et
Aristoteles. ij. de anima dicit. Qꝛ itellect⁹
agens est habitus velut lumē quoddā. Et
Augustinus dicit in diuersis locis. Qꝛ ve
ritas non videtur nisi in quadam luce sui
generis. que omnia lucis nobilitatem ostē
dunt. Et iō sic̄ in luce est vera hominis sa-
lus et solaciuz. ita in tenebris est desolatio
ꝛ omnis languoris augmentatio. Sic̄ au
tem gratia lux est. ita absentia gratie tene-
bre sunt. vt dictum est. que hominez ad lā-
guorem desperationis inducunt. Unde
omnes dies peccatoris sunt tristes ꝛ deso-
lati. Justi autem solaciosi et leti. Juxta il-
lud. Cuncti dies peccatoris mali. Secu-
ra mens quasi iuge conuiuium. Hinc dici
tur de peccatore Eccs. v. Cunctis dieb⁹
vite sue comedet in tenebris et in curiz mul
tis et in erūna et tristicia. Quarto tenebre
corporales sunt cause torporis et dormiti
onis. Nec mirum. Absentia eñ gratie di-
uine reddit potentias sensitiuas ligatas. ꝛ
p̄cipue potentiam motiuam ligatam vt ni
hil bonum et meritorium ad premium vi-
te eterne possit homo interim oꝑari. j. Re-
gum. j. Impij in tenebris conticescēt. Et
vere conticescent. quia nō est speciosa laus
in ore peccatoris. Psalm̄. Peccatori dixit
deus. quare tu enarras iusticias meas. vn
de ꝙ̄cito diabolus peccauit factum est silē
tium in celo. Apoc̄. xij. Qui mox vt pecca-
uit a laude dei ꝯticuit. vt dicit Hugo. vn
de ei dicitur. Ubi eras cum laudarent me
astra matutina. Additur autem. j. Regum
j. in auctoritate predicta. Quia non in for-
titudine sua roborabitur vir. Hoc est dice
re f̃m Robertum Holgoth super librū sa-
pientie. Quia naturalia non sufficiunt ad
merendum vitam eternam sine lumīe gra-
tie diuine coagente. Juxta illud apl̃i. Nō
ego operor solus bonū. sed gratia dei me-
cum. Uñ gratia dei vita eterna. Romañ.
vj. Uñ sicut pctm̄ dicit̃ nox ꝛ tenebre. ita

gr̃a dicit̃ māe ꝛ diluculū, ꝓpt̃ ml̃tas causas
quas ponit Innocentius quartus super il
lud Ps̄. Mane astabo tibi. ps̄. v. Prio q̇a
sicut mane latrones fugiūt. sic ꝛ ī infusione
gratie fugiūt demones. Exo. xiiij. Jamqꝫ
aduenerat vigilia matutina. ꝛ ecce dñs re
spexit suꝑ castra Egyptioꝝ ꝛ interfecit ex-
ercitus eoꝝ. Job. xxiiij. Si subito apparu
erit aurora arbitrat̃ vmbrā mortis. Johā.
iij. Qui male agit odit lucē. Scḋa rō. qꝛ fe
re tūc abscondunt̃. i. praue cogitatōes. ps̄.
Posuisti tenebras et facta est nox. in ipsa
pertransibunt om̄es bestie silue. Et sequit̃
Ortus est sol ꝛ ꝯgregati sunt. scꝫ ad cubi-
le. Tertia rō qꝛ sic̄ mane diei alleuiant̃ īfir
mitates. sic in ortu gr̃e tēptatiōes mitigāt̃
Jsaye. xxxviij. Sperabam vsqꝫ ad mane.
Job. viij. Si diluculo consurrexeriz ad de
um ꝛ om̄ipotentē fueris deꝑcatus si mun-
dus ꝛ rectus incesseris. stati euigilabit ad
te ꝛ pacatū reddet habitaculū iusticie tue.
Quarta rō. Sicut mane diei cantāt aues
sic in aduentu gratie cantat turtur contri-
tionis. Cant. ij. Uox turturis audita ē in
terra nostra. Jtem philomena leticie. Job
xxxviij. Ubi eras cum me laudabāt astra
matutina. Quinta ratio. quia mane excitā
tur homines a somnis. Canti. vij. Mane
surgamus ad vineas. Hoc significatuz est
iij. Regū. xix. Ubi angelus domini excita
uit helyam dormientē. Sexta ratio. quia
tūc homo preparat se ad bene operanduz
Psalmista. Exibit homo ad opus suū Ro
manoꝝ. xiij. Hora est iam nos de sōno sur
gere. Septia. quia tunc homines surgunt
de suis lectulis. i. a carnalibus desiderijs.
Canti. iij. In lectulo meo per noctem que
siui quem diligit anima mea. quesiui ꝛ non
inueni. Octaua. quia tunc homines expel
lunt tenebras ignorantie. Job. xvij. Rur-
sus post tenebras spero lucez. Nona. quia
tunc homines ad prandium incipiūt pre-
parare. Unde Exodi. xvj. dicit̃. Qꝛ filij is
rahel mane colligebant manna. In hoc er
go mane. id est in ortu gratie. dicit psalm̄.
Astabo tibi. preparatus scꝫ ad seruitiū Et
in isto mane q̇cūqꝫ laxat rhetia sua ml̃tū ca
pit.
C

Dixi secūdo ꝙ describit̃ mū
dane calamita-
tis penalitas. Quia laborantes. et est ista
calamitas ex parte oneris. Totus nanqꝫ

decursus presentis vite q̃ntũcunq; dlectabilis apparet nõ est aliud in rei veritate nisi penalis laborint⁹ et onus grauissimum. De q̃ ꝯquerũt tam iusti dicẽtes illd Mat. xx. Portauim⁹ pond⁹ diei ⁊ estus. q̃; etiaz reprobi. dicẽtes illud Sap. v. Lassati sumus in via iniquitatis ⁊ ꝑditõis. Vñ non est differentia in hoc inter iustũ et impiuz oĩs hõ indifferenter ad laborẽ nascit. Job q̃nto. Nõ est quicq̃; sine labore sub sole. nõ est sine defectu sub luna. nõ est sine vanitate sub tempe. Inquit Innocenti⁹ quartus de vilitate hũane conditionis. cap. x. O q̃; vana ſm ip̃m sunt studia hoĩm q̃; diuersa sunt exercitia. vnus est tñ finis omnium. ⁊ idem affectus et afflictio spũs. Occupatio magna creata est omnibus hominibus. et iugum graue super filios Adam a die exitus de ventre matris eorum. in diem sepulture in matrẽ omniũ. Ecci. xl. Et ibi deducit de diuersis laborib⁹ diuersoꝝ statuum. Nam oẽs stat⁹ hominũ sunt ĩ ꝯtinuo labore ⁊ afflictiõe sic ꝓbat inductiue. Veruntamẽ licet indifferent tã iusti q̃; peruersi ⁊ reprobi laborare nõ cessant sic ꝓbat inductiue. diuersimode tñ ꝓcedũt. Vñ diuersi sũt eoꝝ labores. Est em̃ labor q̃dã cõis tã bonoꝝ q̃; maloꝝ. Alter est labor tm̃ maloꝝ. et tertius labor tm̃ bonoꝝ. Prim⁹ labor habet vtilitatẽ tꝑalis fructũ. Scõs h; luctũ pene gehẽnalis. Tertius h; fructũ mercedis eternal. De p̃mo labore sc; cõi omniuz ptz. q2 tam sapiẽtes q̃; insipiẽtes. tam diuites q̃; paupes. tã serui q̃; dñi. iusti ⁊ iniusti subdunt ꝗui labori iuxta ꝯditõem stat⁹ sui. Nã sapiẽtes indifferẽter taz iusti q̃; iniusti habent magnã difficultatẽ in cognoscẽdo veritatẽ. reqrendo sapientiã et acquirẽdo. Sicut deducit Innocenti⁹ q̃rt⁹ li. de vilitate hũane cõditõis cap. xi. Vbi põit exempluz de Salomone q̃ de se dicit. Dedi cor meũ vt scirem prudẽtiã atq; doctrinaz erroresq; ⁊ stulticiã. ⁊ agnoui q; in his esset labor et afflictio spũs. eo q; in multa sapiẽtia multa indignatio ⁊ qui addit sciam addit laborem. ꝓpter qd dicit idez cũctas res difficiles. nemo eas potest explicare sermone. Vnde Ecclesiastes primo. Et Ecclesiastes. viij. Est hõ qui dieb⁹ ⁊ noctib⁹ somnũ nõ capiet oculis suis. nulla opera dĩ pt indagare rationẽ. ⁊ quanto magis laborabit ad inquirendum: tanto minus inueniet. Hec Innocentius. Cum ergo nullus sit sapiens a natura. vt dicit ph̃s. vi. Ethi. cap. viij. Certe tã iustus q̃; iniustus optet eã acquirere. nõ tñ sine labore ⁊ difficultate. Dic em̃ Aug. de morib⁹ eccl̃ie ⁊ mãicheorũ. li. j. ca. xxix. Sapia si nõ totis viribus cõcupiscat inueniri nõ p̃t. Propter qd narrat Hugo in li. Didascolõ ꝑte. ij. Q2 lectũ sapie q̃ttuor iuuenes portabãt duo adolescentes. ⁊ due puelle. sc; amor ⁊ labor. cura et vigilia q̃ om̃ia plena sũt difficultate. Et Johannes in Policraton li. iiij. narrat. q; sapia apud gentiles scribebat pre forib⁹ in ymagine p̃ncipis. cum his versib⁹. Vsus me genuit mẽoria peperit. Sophiã me vocant greci latini sapientiam. Hinc Salomon ponens modum acquirendi eam. dicit q; sit querenda ⁊ effodienda cum labore graui. sicut effodiunt thesauri de terra. Prouer. ij. Patz iste labor in antiquis philosophis qui pro acquirenda sapientia multa sustinuerunt. Nam quanta sustinuit plato peregrinando Egyptum ⁊ magnã Greciam vt sapiam acq̃reret. Similr refert Valerius libro. viij. Q2 Carneades laboriosissimus ac diuturnus ph̃us fuit. qui vsq; ad nonaginta annos studuit. Socrates vsq; ad centum quatuor annos studuit. Crisippus vsq; ad octuaginta ãnos studuit. Sophacles ꝓpe centum vnum annos. Simonides vsq; ad octuaginta annos. Si ergo isti tantũ studuerunt in acquirenda veritate et sapia humana. ⁊ cum tanta difficultate et labore inquisierunt eam. quãto magis x̃piani deberẽt subire labores acquirendo sciam salutarẽ. audiendo verbum dei. in q̃ consistit tota sapientia audiẽtis. Dico non tm̃ in iuuẽtute. s; etiam q̃usq; ad seniũ nũq̃; desistẽtes. sicut audire ⁊ sic bñ facere. Ecclesiastici. vi. Fili accipe ĩ iuuẽtute tua doctrinã. ⁊ vsq; ad canos inuenies sapientiã. Sic fecerunt sancti qui lõgo tꝑe desiderabant pro acquirenda sapientia diuia. Naz Hieronymus. Augustin⁹. Ambrosi⁹. Gregorius. ⁊ Bernhardus. ⁊ sic de alijs. q̃ etiam eam nobis in scripturis reliquerunt. Sed ecce hodie contrarium inuenitur in christianis. qui negligentes sunt in addiscendo modo bene viuendi. et morum sanctitatem. sed sunt diligentissimi in acquirẽ

do iura ciuilia propter temporalium vtili
tatem. artem bellandi propter rapacitatē
artem negociandi propter paupertatem ꝛ
sic ꝺ alijs. Que acquisierūt propter vite p̄
sentis promotionem ꝛ administrationem.
Cuꝫ tñ dicit Seneca pagan⁹ Ep̄la. xviij
Vel ſm cōmunes libros. xxxvi. Ꝙ omnia
alia negligēda sūt. vt studio bñ viuēdi assi-
deam⁹ cui nullū tps satꝫ magnum est. ꝛ si a
puericia vsqꝫ ad hūani eui termīos vita p-
ducať. nō solū aūt in acq̄rendo sapiam. sed
etiā vict⁹ necessaria. mľti sunt labores om
niū mortaliū. eo ꝙ oēs in sudore vescūť pa
ne. Geñ. j. Vñ oēs currūt ꝛ discurrūt p se-
pes. p semitas. ascēdūt mōtes. trāscendunt
colles. transuolāt rupes. ꝑuolāt alpes. trās
grediuntur foueas. ingrediūtur cauernas
rimāť viscera terre. profunda maris. incer
ta fluminis. opaca nemoꝝ. inuia solitudis
exponunt se ventis ꝛ ymbrib⁹. tonitruis et
fulminib⁹. fluctibus. ꝑcellis. ruinis. ꝛ preci
picijs. metallū cudunt ꝛ conflant. lapides
sculpunt. lingna scindunt ꝛ dolant. telas
ordiunť ꝛ texūt. vestes incidūt ꝛ ꝯsuūt. edi
ficāt domos. plantāt vineas ꝛ ortos. exco
lūt agros. succēdūt clibanos. exstruūt mo
lendina. piscanť. venanť. ꝛ occupanť. me-
ditantur. ꝛ cogitant. consiliant. ꝛ ordināt.
Et hec omnia ſm Innocentium faciūt ho
mines vt nutriantur. Nō solum auteꝫ hoc
faciunt iniusti. sꝫ etiam iusti ꝛ sancti. q̄ labo
res manuū suaꝝ mādūcāt. vt dr̄ i ps̄. Ma
gis istis laborib⁹ iustis ꝛ licitꝫ iuuigilāt vt
habeāt vñ necessitatē ꝓpriā sustentēt. et vn-
de necessitatē tribuāt patienti. vt dič apl's.
Iniusti vero qui de mendacio viuūt. lꝫ ali
qñ laborare videnť. tñ magꝫ ſm Innocen
tium furantur. mercantur. contendunt. pli
anť. ꝛ innumerabilia talia vt opes conge-
rāt. ꝛ questus mľtiplicent. sectanť lucra vt
dignitate excellant vt potestate excedant.
Et h̄ quoqꝫ labor et mentis afflictio est vt
probat Salomon Ecclesiastes. Quid de
pauperibus qui inedia premunť. fame cru
ciantur. erumna. fame. siti. frigore ꝛ nudita
te. frigescunt. tabescunt. spernuntur. ꝛ con-
funduntur. O miserabilis conditio mēdi-
cantis. et si petit pudore confunditur. et si
non petit egestate consumitur. sed vt men-
dicet necessitate compellitur. De afflictio-
ne dominorum et seruorum quid attineat

dicere. At seruus minis terretur. angarijs
fatigatur. plagis percutitur. Dominus si
est crudelis oportet euꝫ timere propter ne
quiciam subditoꝝ. oportet esse vndiqꝫ sem
per munitum vndiqꝫ esse paratum. vt pos-
sit malignantium insidias precauere. im-
pugnantium iniurias propulsare. hostes
atterere. ciues tueri. Nec sufficit diei mali
cia sua. Sed dies diei labores eructat. et
nox nocti sollicitudinem indicat. Dies er-
go laboriosi ducuntur. ꝛ noctes insomnes
impenduntur. Hec Innocentius vbi su-
pra capitulo decimoquarto. Et iste est la-
bor communis bonorum et malorum. q̄a
quo ad hoc equa est vtriusqꝫ cōditio. Se-
cundus labor est malorum tm̄. qui dicunt
Lassati sumus in via iniquitatis. Sapiē
tie quinto cap̄. Hic labor est difficilissim⁹
ꝛ cum maiori labore perfici poterit. Pec-
cator autem seruit mundo. diabolo. ꝛ car-
ni. Hiere. ix. vt inique agerent laborauerť
Sed certe q̄zuis sit labor iste difficilis. ta-
men a peccatoribus nō sentitur. Sicut di
cit Leo papa in quodam sermone de ieiu-
nio. Ꝙ libentius suscipitur labor pro desi
derio voluptatis q̄ꝫ pro amore virtutꝫ Et
Gregorius super Ezechielē. Quibusdam
prauis mentibus nihil est laboriosius q̄ꝫ si
eis precipiatur vt huius mūdi actib⁹ non
laborent. ꝛ q̄ntus est labor sustinere hasti-
ludia torneamenta militib⁹. q̄nt⁹ labor trā
sire maria. periculosos passus spaciari mer
catoribus. seruire in curijs regum vel ꝑn-
cipum. adulari cum obiurgationib⁹ domi
norum. cum remorsu conscientie. cum inui
dia sociorum. cum omni infortunio corpo
rali. pro prebendis et dignitatibus. pro e-
piscopatibus ꝛ prelaturis. Tertius labor
est bonorum tantum seu penitentium ꝛ cō
tritorum. per quem dimittuntur peccata ꝛ
acquiritur consolatio eterna. De remissio-
ne peccatorum dicitur in Psal. Vide hūi
litatem meam ꝛ laborē meū. ꝛ dimitte om
nia peccata mea. De consolatione eterna
dicitť Mat. xi. Venite ad me omēs qui la
boratis ꝛ onerati estis. ꝛ ego reficiam vos.
Narrat sextus Julius Stragematuꝫ li. j.
cap̄. lj. ꝙ Cirus rex persarum volens mili
tes suos concitare cōtra medos duxit eos
ad quandā siluā. ꝛ ibi eos tota die fecit la-
borare succidēdo ligna. In crastino āt fec̄

eis optimam cenā cum gaudio et leticia. ⁊
demū iterrogauit. quis dies eis magꝭ pla
cuisset primus an secundus. Qui respōde-
runt ꝙ secundus. Quibus ille subiunxit.
Sicut per laborem hesternum ad hodier-
nū ꝯuiuium ꝑuenistis. Sic felices beatiqꝫ
non potestis esse nisi prius medos viceritꝭ
Sic posset dici penitentibus laborantibꝫ
quia felices esse non possunt nisi prius la-
borauerint. Formā aūt laboris ponit Ps̄.
dicens. Laboraui in gemitu meo lauabo
ꝑ singulas noctes lectū meū lacrimis me-
is stratū meū rigabo. Iste labor licꝫ sit du
rus et difficilis. tamen facilis potest esse tri
pliciter. Primo ꝑ occupationū variatiōeꝫ
Secūdo per collaborantiū consideratio-
nem. Tertio per magne mercedis expecta
tionem. De primo quō labor bonoꝝ sit fa-
cilis per occupationū variationē. Nam si
homo nunc orat. nūc legit. nūc scribit. nūc
laborat. facile videbunt̄ omnia. Iuxta illd̄
Nūc lege nūc ora. nunc cuꝫ feruore labora
Sic erit hora breuis ⁊ labor ip̄e leuis. Et
h̄ etiā est qd̄ docet Augꝰ. in libro de scā vir
ginitate. Diuersis inquit seminibus pecto
ris tui colles sere. nunc ieiunijs mediocri-
bus. nunc parcioribꝫ. lectione. opere. prece
vt mutatio laboris inducie sint q̇etis. Se
cundo facilitat laborē collaborantiū cōsi-
deratio. Si eñ ꝯsideramꝰ xp̄m ducez qui
de se dicit per Psalmistā. Pauꝑ sum ego ⁊
in laboribꝫ a iuuētute mea. Item apostolꝰ
j. Coꝝ. iiij. Usqꝫ in hanc horā esurimꝰ ⁊ si
timus. ⁊ nudi sumus ⁊ laboramꝰ. Uñ apo
stolus cōmendat non solum viros. sꝫ ⁊ mu
lieres que multū laborauerunt in domino
Ad Philip. iiij. Propter qd̄ dicit Greg. v.
li. Moraliū. Subleuatio laboris est visio
collaborantis. Et Iacobꝫ. Exemplū acci
pite fratres laboris ⁊ patientie ꝓphas q̇ lo
cuti sunt in nomine domini. Tertio labo-
rē sctm̄ facilitat in ꝑsenti magne mercedis
expectatio. Athletis hinc currētibꝫ ꝓponi
tur brauium in fine stadij. Nullus ḡ labor
durus est ſm Hieronymū quo gloria eter
nitatis acquirit̄. Sap. iij. Bonoꝝ operuꝫ
gloriosus est fructus. Et Sap. x. Reddet
deus mercedem laboꝝ sanctoꝝ suoꝝ.

D

Dixi tertio ꝙ in verbis premis
sis describitur labo
boriose penalitatis vanitas. cum dicit̄. Ni
hil cepimus. Et iste defectus est ex parte
operis. De q̄ q̇dem vanitate dicit̄ Sapi.
iij. Vacua est spes illoꝝ ⁊ labores eoꝝ sine
fructu. intellige sine fructu salutꝭ. licet non
sine fructu temporali. Naꝫ receperunt hic
mercedem suā Mat. v. Sed sunt sine fru-
ctu eterne remunerationis. Sapiētie. iiij.
Fructus eorū inutiles ⁊ acerbi ad mandu
candū. Et reuera laborantiū male in hac
vita fructus acerbus erit. quia ꝑpetua cō-
fusio. Romanoꝝ. vi. Quem fructum habu
istis in quibus nunc erubescitis. Est autē
sciendū ꝙ tota vita mundialium quā qua
si in quadam nocte ducunt. eoꝙ non lucet
eis lumen intelligentie superne nō est ali-
ud nisi vanitas. inutilitas. ⁊ finalis infru-
ctuositas. ita ꝙ tales in fine nihil aliud di
cere poterunt nisi illud verbum. Per totā
noctem laborātes nihil cepimus. Hoc pa
tet. quia auarus q̄ntūcunqꝫ congregat hic
diuitias nihil capiet in futuro ex eis cū eas
secum capere nō possit. Ps̄. Cū dormierit
diues non sumet secum omnia. Unde me
rito dicet. Nihil cepi. quia relinquet alie-
nis diuitias suas. Similit̄ suꝑbi q̄ntūcū-
qꝫ se glorificauerunt in hac vita. tamē fina
liter dicent Nihil de gloria nostra cepimꝰ
eo ꝙ gloriā eorū in confusionem mutabit
deus. vt dicit per prophetā. Et psalmista
dicit. Nec non descendet cum eo glā domꝰ
eius in sepulchrū. Unde ip̄i suꝑbi dicunt i
inferno. Quid nobis profuit superbia aut
diuitiarum iactantia quid contulit nobis
transierūt omnia quasi vmbra. Sapientie
quinto. Et certe facilis est responsio. qꝛ ni
hil ꝓfuit: sed obfuit. quia suꝑbis deus resi-
stit. Iacobi. iiij. Et bene cōiungit suꝑbiaꝫ
ad diuitias. Quia vermis diuitum super-
bia ſm Augustinū. ser. xxxi. Unde eundeꝫ
fructum habent. scꝫ vanitatem finalē. quia
tam diues q̄ꝫ superbus cum dormierit ni-
hil secum afferet. Iob. xxvij. Et Boetius
iij. de consolatōne. Defunctumqꝫ leues nō
comitantur opes. Et hoc est quod dꝛ Iob
xxvij. ca. Nec diues aut suꝑbus aperiet ocu
los suos et nihil inueniet. Psalmista. Dor
mierunt somnum suum omnes viri diuiti
arum. ⁊ nihil inuenerunt in manibus suis
Istud patet in diuite purpurato. qui nec
guttam aque inuenire potuit ex omnibus di
uitijs suis. Nec mirū. Omnia eniꝫ terrena
nihil sunt in hac vita. Iuxta illud. Aspexi

terram et ecce erat vacua et nihil. Hierem̄
iiij. Et ideo merito post hanc vitam reuer
tuntur in nihilum. Iuxta illud poete. Et
redit in nihilum qd̄ fuit ante nihil. Eadez
enim sunt principia resolutionis et cōposi
tionis. j. Phisicoꝝ. ⁊ primo de generatio-
ne. Nam om̄is res per quas causas nascit̄
per easdē dissoluitur. De regulis iur̄. Om
nis res. E contrario vero erit de iustis la-
borantib᷒ in luce. et de die gratie present̄
quibus deus reddet mercedem laboruz su
orum. Sapientie decimo capitulo. Red-
det autem eis fructus claros ⁊ lucidos cō
tra obscuritatez noctis. fructus leues ⁊ de
lectabiles contra fatigationem labor̄ ⁊ fru
ctus plenos contra vanitatem inutilitat̄.
vt dicant sancti illud Philippensi. iij. capi.
Reformasti corpus humilitatis nostre cō
figuratum corpori claritatis sue Tunc em̄
fulgebunt iusti sicut sol et tanquam scintil
le discurrent. vt dicitur Sapientie. iij. ca.
Nec mirum. quia hic fulgebāt claritate fa
me. vite. et doctrine. Unde merito tūc ful
gebunt luce splendidi. vt dicit̄ Thob. xiij
De ip̄is em̄ dicitur in vita presenti ⁊ de q̄-
libet ipsorum illud. Quasi sol fulgens. Et
iterum. Quasi sol refulgens. sic ille refulsit
in templo dei. Propter quod ipsi merito i
vita futura et beata fulgebunt sicut sol ī re
gno patris eorum. prout eis promittit do
minus. Mathei. xiij. cap. Fulgebunt san-
cti sicut sol in regno patris eorum Hi pro
certo dicent in gloria. Portauimus pon-
dus diei. penitentie videlicet sancte. ⁊ est᷒
scilicet tribulationum. ꝑ totā diē transiui-
mus per ignem ⁊ aquā. ⁊ ideo eduxisti nos
ad refrigeriū. Unde quia in die laborani-
mus. merito multū cepimus ⁊ plenuz gau
dium reportauim᷒. Iohānis. xvj. Gaudi-
um vestrum plenuz sit quod nemo auferet
a vobis. Cuius gaudij participes nos fa-
ciat dominus noster Iesus christus.

Dominica sexta post trinitatis. I Sermo. XCIIII.

Nisi abūdauerit iusticia vestra plus q̄ scribarū et phariseoꝝ. nō intrabit̄ in re gnū celoꝝ. Mat. v. Sicut dicit Henric᷒ de vrmaria de perfectione interioris ho- minis libro septimo. capitulo duodecimo

Qz lex naturalis homini in sua creatione
indita. per abusum peccandi iam fuit ob
ruta. ⁊ quasi obliuioni tradita. Ideo neces
sarium fuit eam per legem scriptam poste-
ris innouare. Quia vero vt idem ait capi-
tulo. xiij. ibidem. Antiqui patres sub lege
veteri degentes. non fuerunt capaces leḡ
euangelice. quam magister perfectus ōdit
et eam in seipso perfectissime adimpleuit. ī
eo ꝙ nondum poterant audire illud perfe
ctionis consilium. Qui te ꝑcusserit ad vnā
maxillam prebe ei alteram. Qui taliōis le-
ge non contenti, ꝑ vna alapa telorū vulne
ra mortalia rependebant. Nec etiam ill' di
ci poterat. Diligite inimicos vestros. qui-
bus propter sui cordis duriciam concessū
fuit inimicos odire. ne amicum pariter o-
dissent. Hec ille. At vbi vēit plenitudo tē-
poris. postq̄ videlicet deus pater misit fi-
lium suum in mundum. vt dicitur Galata
rum quarto capitulo. Qui ueniens fecit si
bi populum acceptabilem sectatorez bono
rum operum. vt dicit apostol᷒. Itaqz huic
populo tanquam ad legez perfecte iusticie
bene disposito. ⁊ alibi. tanquam dulcis et
rectus dominus, legem dedit perfectaz: de
linquentibus in via iusticie. imperfecte sci-
licet legis antique. prout promiserat ꝑ pro
phetam Hieremi. xxxj. Dabo legem meaz
in visceribus eorum. et in corde coruz scri-
bam eam. Per quam quidem legem recti-
ficauit deuia. complanauit aspera. leuiga-
uit difficilia. purgauit immunda. abstersit
feda. et reliquit perfecta. Lex nanqz Moy
si erat imperfecta. eo ꝙ neminem ad perfe-
ctum adduxit. vt dicitur ad Hebreos. vij
Et ideo christus venit vt daret legez per-
fecte libertatis. De qua Iacobi primo di-
citur. Qui inquit perspexerit in lege perfe
cte libertatis. Interlinearis. Audiēdo ver
bum euangelij. Et glosa ordinaria ibidez
dicit. legem perfecte libertatis dicit grati-
am euāgelij que perfecte liberos facit a ser
uitute timoris. Qui enim legem tenebant
in timore seruiebant. Quisquis enim eam
transgrediebatur sine miseratione lapida-
batur. Sed hec lex neminem ad ꝑfectū ꝑ-
duxit. quia et si timore cogebat seruire. nō
tamen dabat gratiam vt complerent amo
re et a penis inferni nō potuit libari. Sz
caritas que datur in euangelio. for̄ mittit
timorem. et ducit ad vitam. Hec Glosa.

Erat etiam lex illa in sua iusticia quodam
modo immūda. quia pfecte mūdare nō po
terat a pena ꝛ a culpa. in eo ꝙ nihilomin⁹
necc̄e fuit suos obseruatores descendere ad
limbū. vbi ꝛ si nō fuit pena sensus. tñ erat
pena damni temporalis que est grauissima
Et ideo Jsayas vocat omnes iusticias ve
teris legis pannum mēstruate. Jsaye. lxiiij
Erat etiam quodammodo obliq̄. Vñ Jo
hannes veniens disponebat ad rectifican
dū viā dñi. Dirigite inq̄t viam dñi. rectas
facite semitas dei nr̄i. Sz iusticia xp̄i ima
culata est lex. quia mundat vtrūqꝫ. scz cor-
pus et animā. Johannis. xv. Jaz vos mū
di estis ꝓpter sermonē meū quem locut⁹ suz
vobis. Et in Psal. Lex domini immacla-
ta. Similiter est lex recta. ps. Justicie dñi
recte. Et notanter dicit domini. id est chri
sti. cuius proprie est lex noua. quia per ip̄m
immediate data et promulgata ꝛ executa.
quod de veteri lege nō pōt dici. Quia et si
fuit auctore deo imperata ꝛ dictata. tamē
nō fuit per ipsum deum immediate ꝓmul-
gata. sed per Moysen. ꝛ executa per ꝓp̄lm
Johan. Lex per Moysen data est. gr̄a ve
ro per iesum christum facta est. Et aposto-
lus dicit ꝙ Moysi lex ordinata est per an
gelos ī manu mediatoris. scz Moysi. Vo
lens igitur dei filius ab impfecto ad perfe
ctum. ab immundo ad mundum. ab obliq̄
ad rectum trahere. venit in hunc munduz
legemqꝫ nouaz. legem gratie et gratiose ac
perfecte iusticie dedit et condidit. et vt eā
tanto gratiosius commendaret ꝛ perfectā
ostenderet per seip̄m eam docuit. publica-
uit ꝛ promulgauit. Sed ne adhuc in aliq̄
deficere videaṫ volens amplius eius per-
fectionem declarare eam solus obseruauit
ꝛ ei se subiecit. Cepit enim facere ꝛ docere
Actuuz. j. Jtaqꝫ iam recte clamat ad nos.
nos docens. Nisi abundauerit iusticia ve
stra plus q̄z scribarum ꝛ phariseorum. non
intrabitis in regnum celorū. Sicut nec il
li propter eorum imperfectum ītrauerunt.
Jn illo tempore. Dixit iesus discipulis
suis. Amen dico vobis. Nisi abundauerit
iusticia vestra ꝛc̄. Jn quibus verbis tangi
tur saluatorꝫ nostri durissima comminatio
timorem incutiens iusticiam pfectam non
obseruantibus. Circa quod tria sunt cōsi-
deranda. Primo siquidem describiṫ xp̄iāe
iusticie copiosa perfectio. Cum dicit. Ni-
si abundauerit iusticia vestra. Secūdo sb
iungitur iudaice iusticie defectio. cum di-
citur. plus q̄z scribarum et phariseoꝝ. Ter
tio describitur pene formidabilis commia
tio. cum dicitur. Non intrabitis in regnū
celorum.

A

Dixi primo ꝙ ī verbis premis
sis describitur p̄-
mo christiane iusticie copiosa pfectio. cum
diciṫ. Nisi abūdauerit iusticia vr̄a. Pro q̄
sciēdū ꝙ xp̄iana iusticia ꝛ ei⁹ pfectio ꝯsistit
in duob⁹. scz in ope. ꝛ mō opandi. Nā diciṫ
Deuṫ. xvj. Juste qd̄ iustū ē exequariſ. Ubi
duo p̄cipit. scz iusticiā facere. et iuste facere
seu exeq̄. De p̄mo igiṫ videndū ē. ꝙ sic duo
sunt stat⁹ xp̄iane religionis. scz p̄latoruz ꝛ
subditoꝝ. Sic est duplex iusticia perfecta
differēter necessaria vtrisqꝫ. Prelatorū iu-
sticia dꝫ esse abūdans supra vitā alioꝝ tri-
pliciter. Primo q̄ntū ad ꝓximuz. qꝛ dꝫ esse
exemplū ad alioꝝ edificatōez. Scd̄o q̄tū
ad deū. qꝛ dꝫ fulgere hoīb⁹ ad dī glāz ꝛ ho
norem. Tertio q̄ntū ad seip̄m. vt pfecte im
pleat p̄dicatōez suā. Quantū ad ꝓximū dꝫ
p̄lat⁹ se hr̄e exēplariṫ. vt ei⁹ exēplo alij me
liorenṫ. Et ideo cōparaṫ sali. Matthei. v.
Uos estis sal terre. qꝛ coꝝ exēplo sb̄diti sic
cibus sale codiunṫ. Quantū ad deū dꝫ ful
gere hoīb⁹. Jdeo cōpaṫ luci. Jbidez. Uos
estis lux mūdi. Quantum ad seip̄m debet
prelatus opere quod docet adimplere. vñ
docens et non faciens minimus vocabiṫ ī
regno celorum. Math. v. Scd̄a iusticia p
fecta siue sufficiēs que ptinet ad oēs cō-
sistit in inchoatiōe. nō solum operis. sz eti-
am cognitionis. Unde christus dicit. Di-
ctum est antiquis. Non mechaberis. Ego
autem dico vobis. Omnis qui viderit mu
lierem ad concupiscendū eam. id est ea in-
tentione ꝛ animo vt concupiscat eam. ſm
Gorram. iam mechatus est eā in corde suo
Dictum est antiquis. Redde domino iu-
ramenta tua. Ego autem dico vobis. non
iurare omnino. id est. iurare. sz nō omnino
id est. in omni casu. quia in aliquo casu iu-
randū est. ꝛ in aliquo non. ſm Gorraz. Et
ista erant quo ad moralia. Deinde descen-
dit ad iudicialia ostendens quomodo de-
berent se habere christiani. Dictum est. et
non dicit antiquis sicut supra. Quia mo-
ralia sunt iuris antique legis sed natura-
lis ab inicio impressa mentibus hominuz.

Non sic autē de iudicialibus. Unde dicit
Audistis quia dictum est. Oclm pro ocu/
lo. dentem pro dente. Ego autem dico vo
bis non resistere malo. scilicet pene. Sed si
quis percusserit te ad dexteram maxillam
prebe ei aliā. id est. paratus sis ad amplio/
ra patiēter sustinenda. Et in hoc est consū
matio euāgelij. Audistis quia dictū est an/
tiquis. Leuitici. xix. Diliges proximū tuū
et odio habebis inimicū tuū. Istō vltimū
non est scriptum in lege sed est traditio scri
barum. Ego autem dico vobis. Diligite
inimicos vestros. Tum propter deū. quia
omnia dilecti diligenda sunt. non tm̄ filij
sed etiam canes. non tm̄ agri sed etiaʒ sege
tes et spine et sepes. Tum propter se. quia
filij dei sunt. licet insani. quia fratres tui. li
cet infirmi. Ideo magis indigēt diligi. tuʒ
propter nos. O si deus faber et ipi lima si/
ue mallei. Unde illi remouēt rubiginem ꝛ
soluunt debita peccatorum. Bene facite
bis qui oderunt vos. Tum propter natu/
re conformitateʒ. quia homines sūt. Isaie
lviij. Carnem tuam ne despexeris. Tuʒ ꝑ
pter vtilitatem propriam. Chrisostomus.
Si bene feceris inimico tuo amplius feci
sti propter diuinam imitationē. Hierony.
Noli negare qđ ds nlli negat. et orate pro
persequentibus vos. scilicet propter mani
festam iniuriam. Et calumniantibus vos
ꝓpter apparentem iusticiā. sed tamē occulte
fraudulentiā. vel pro perseqntibꝫ facto. ca/
lumniantibꝫ verbo. Vel ꝑsequētibus ī ꝑso
na calumniantibus in rebus vel fama false
criminantibꝫ. Actuū. vij. Ne statuas illis
hoc peccatū. vt sitis filij patris vestri qui ī
celis est. scʒ ꝑ imitationē nobilitatis pater
ne. Qui solē suū facit oriri sup bonos ꝛ ma
los. et pluit super iustos et iniustos.

B Secūdo de modo operandi pre/
dictam iusticiā est videndū. Est autē mo/
dus operandi christianā iusticiā mltiplex.
Prīo vt q̇cquid facit christian⁹ faciat sim/
pliciter in operando. id est intentiōe debi
ta. nō ratione vane glorie. sed ratione salu
tis ꝓprie ꝛ honoris dei. Math. vj. Attēdi/
te ne iusticiā vestrā faciatis corā hominibꝫ
vt videamini ab eis. id est ꝓpter gloriā ꝛ fa
uorem mundi. non ꝓpter laudem dei. nō ꝓ/
pter edificationem ꝓximi. Unde cuʒ facis
elemosynā noli tuba canere sicut ypocrite
faciunt q̄ mercedē suā hic recepert. Secū/
do vt quicquid facit christian⁹ faciat pru/
denter in discernēdo. Math. x. Estote er/
go prudētes sic̄ serpētes. Et Mat. vij. At
tendite a falsis ꝓphetis. Et quia innumera/
biles sunt circūstantie ad hoc vt aliq̄d fiat
iuste. Ideo xp̄s reducit oēs ad vnum mo/
dum. scilicet ad debitā intentionē dicens.
Attēdite ne iusticiā vestrā faciatis corā ho
minibꝫ vt videamini ab eis. id est ꝓpt gliaʒ
et fauorē mūdi. nō ꝓpter laudē dei. nec pro
pter edificationē ꝓximi. Gal. j. Si adhuc
hominibꝫ placerē: seruus xp̄i nō essem Unī
seq̄tur. Alioquin mercedem nō habebitis
apud patrē vestrū q̄ in celis est. cui⁹ amore
nō fecistis. Cum ergo facis elemosynā no/
li tuba canere ante te. id est. innotescere. ne
glorieris in laude tua ꝛ forte tuba canebāt
cōuocādo ꝓplm vt oēs cōuenirent qua
si ad spectaculū qn̄ elemosynā dabāt. Sic
ypocrite faciūt. Augustin⁹. Ipocrita est q̄
simulat illud quod nō est. repn̄tator alicu/
ius ꝑsone. Et dr̄ ab ypos quod est sub ꝛ cri
sis aurū. quasi latens sub auro. Chrisosto.
Nō est deo ingrata elemosyna que videt.
sed que ideo fit vt videat. quia tales prin/
cipaliter intendūt honorē vanū et trāsito/
rium. ideo amittunt veruʒ ꝛ eternuʒ. Ex q̄
bus omnibus patet perfectio iusticie legis
christiane. que excellit antiquā. imo quācū
qʒ aliā legē siue humanā siue diuinaʒ. Sic
enim dicit Lyra in prologo super Math.
Legis est proprium vicia extirpare. mores
aut actus hominum ordiare. inducere ad
felicitatem. et plane et lucide tradere veri/
tatem. Hoc autem facit lex christi melius
q̄ʒ quecunqʒ alia lex. Ideo eius iusticia est
perfectissima. Nam primo vicia perfectissi
me extirpauit. quia omnia mala prohibu/
it et nulla permisit. Unde in hoc leges hu
mane sunt defectuose. quia permittunt mi
nora mala ne veniant maiora. Sicut per/
mittuntur meretrices in ciuitate ne veni/
ant adulteria. Ut dicit beatus Augustin⁹
de ordine. Ueruntamen ista mala que bo/
no modo punire non potest: relinquit di/
uino iudicio punienda. Ut dicit beat⁹ au
gustinus in libro de libero arbitrio. Talis
fuit lex mosayca que permisit dare libelluʒ
repudij ne vxores interficerentur. Deute/
ronomi. xxiiij. capitu. et tradere ad vsuras
extraneis ne frēs ꝓpos grauarēt Deutero.
xxiij. ca. Que omnia data fuerunt populo

rudi ad euitandū maiora mala. Ideo di/
cit saluator. Mat. xix. ꝙ ad duriciā cordꝫ
eoꝝ fuerunt permissa. Non sic aūt lex euan
gelica. que prohibet om̄ia mala. quia etiaꝫ
verbum ociosum. Math. xij. Si de ocio/
so. multo magis de nociuo. Si de v̄bo. mł
to magis de facto. Secundo excellit in or
dinatione moꝝ. Quia ꝺm philosophuꝫ. ij.
Ethicorum. Intentio legis est ciues face/
re bonos. In hoc autem deficit lex huma/
na. quia de secretis cordium non potest iu
dicare. sed tm̄ de exterioribus actib9. ꝑmo
Regū. xvi. Homo videt ea que patent. de
us autem intueꝛ cor. Similiter lex vetus
in hoc fuit defectiua. ꝓpter quod antiquis
doctrinis diciꝛ. Qꝛ illa lex prohibet manū
nō animū. vt habeꝛ in glosa ad Philippen
iij. Sed hoc male intelligūt iudei. videli/
cet ꝙ mala voluntas nō est peccatum nisi
exeat in actū. vt patet ꝑ Josephū. xiij. libro
Antiquitatum. Et qn̄ arguiꝛ contra eos.
Exo. xx. vbi diciꝛ. Non cōcupiscas vxorē
proximi tui. Rn̄dent ꝙ ibi nō ꝓhibeꝛ con/
cupiscentia interior. sed manifesta exterior
id est. signa cōcupiscentie nō facias vt am/
plexus ⁊ oscula. Sed hoc est falsum. quia
actus exterior nō habet maliciā vel boni/
tatē nisi inq̄ntum procedit ab actu interi/
ori. quia peccatū nō est nisi volūtariū. Po/
test tm̄ intelligi sic v̄e. ꝙ lex vetus prohibꝫ
manū nō animū seu ꝯcupiscentiā interio/
rē. videlicet in vicio mechie ⁊ auaricie tm̄.
Et adhuc licet prohibeat talē ꝯcupiscenti
am. nō tm̄ trāsgressorib9 infligebat penā ali
quā. Et ideo in talib9 inueniꝛ imperfectio
Lex aūt euangelica ꝓhibet generaliter cō
cupiscentiā malā. ⁊ ꝯcupiscentib9 indic̄ pe
nā infligendā. Unde hic dicitur. Audistꝭ
quia dictū est antiquis. Nō occides. Qui
aūt occiderit. reus erit iudicio. Ego auteꝫ
dico vobis. quia omnis qui irasciꝛ frī suo:
reus erit iudicio. Et eodem modo in alijs
preceptis. Ex quo patꝫ ꝙ ista lex noua nō
solum ordinat actus exteriores. sed etiam
interiores. Tertio excellit lex noua omneꝫ
aliā. quia ꝑfectius ordinat homines ad fe
licitatē. Nam lex humana in hoc est defe/
ctiua. q̄a ordinat homines solū ad felicita
tem politicam ⁊ terrenā. que est tranquill9
status ⁊ pacificus ciuitatꝭ in ista vita. Nō
aūt ordinat immortale. Et ido necessaria
est lex diuina que hoc facit. Ueruntamen
lex mosaica in hoc defectiua est. quia beati
tudo non habetur supnaturalis nisi ꝑ gra/
tiam. Romanoꝝ vj. Gratia dei vita etna.
Hanc grām lex mosayca nō dabat. sed ta/
men ad eam disponebat. Propter hoc di/
citur Hebreoꝝ. vij. Qꝛ neminē ad ꝑfectuꝫ
adduxit. sed hanc a xp̄o dandā expectabat
per quam gratia ⁊ veritas facta est. Johā/
nis ꝑmo. Quarto excellit in hoc omnes le
ges. quia lucidius ⁊ planius veritatē ostē/
dit. in quo deficit humana lex que obscure
⁊ prolixe posita est. cū tm̄ in multiplicatiōe
populi plures sunt rudes ⁊ grossi q̄ȝ stabi/
les. Similiter lex mosayca. q̄a in velami/
nibus ⁊ figuris tradit veritatē de agibili/
bus ⁊ credēdis. In cuius figura Moyses
velata facie loquebaꝛ ad populuꝫ. Exodi
xxxiiij. Propter quod aplus. j. Coꝝ. x. ca.
Omnia in figura contigebant illis. Sed
lex euāgelica in hoc est perfecta. quia om̄a
que in veteri testamēto erant sub figurꝭ ve
lata in ipsa sunt per euidentiam facti mani
festata. In cuius siguum in passione domi
ni quando misteria noue legis fuerunt im
pleta velum templi scissum est in duo me/
dia. Luce. xxiij. cap. Propter quod salua/
tor Johannis. xv. cap. dic̄. Uenit hora cū
iam nō in prouerbijs loquar vobis. sed pa
lam de patre meo annunciabo vobis.

B

Dixi secūdo ꝙ subiungitur iudaice iusticie defectio. cum diciꝛ. plus q̄ȝ scribarū ⁊ pha/
riseoꝝ. Est autem quadruplex genus iusti
cie. Prima est deficiens. secunda sufficiēs.
tertia abundans. et quarta supererogans.
Prima scilicet deficiens fuit scribarum et
phariseorum. quia fuit in ostentatione o/
peris sine rectitudine intentionis. Omnia
enim faciebant vt viderentur ab homini/
bus. Matthei. xxiij. capitulo. Secunda
fuit im̄ūdicia exteriori sine intiori. Mat.
xxiij. Ue vobis qui mundatis quod foris
est calicis ⁊ parabsidis. intus aūt pleni estꝭ
rapina. Tertia fuit in iudicio alieno. reli/
cto proprio. Matthei. vij. Quid vides fe
stucam in oculo fratris tui. trabem autē in
oculo tuo nō cōsideras. Romanoꝝ. ij. In
quo aliū iudicas teipm̄ cōdemnas. Quar/
ta fuit in affectu. ⁊ non in effectu. Quia ha
bebant dei cognitionē. ⁊ nō amorem. Lu/
ce. xi. ca. Ue vobis qui tulistis clauem sci/

entie.id est.cognitionis diuine.et nõ intro
istis.scz p amorẽ. Quinta fuit in doctria q̃
erat eis in ore nõ in opere Math.xxiij.ca.
Super cathedram Moysi sederunt scri/
be ⁊ pharisei.omnia quecunq; vobis dixe
rint facite.sed eorum opera nolite facere.⁊
sequitur.Dicunt enim et non faciunt.. Et
Mathei.xv.c.Populus hic labijs me ho
norat.cor aũt eoꝝ lõge est a me. Sexta fu/
it in supstitione traditionũ.⁊ transgressiõe
mandatoꝝ. Matthei.xv.Quare vos trãs
gredimini mandata dei ꝓpter traditionez
vestrã. Septima fuit ĩ discursu sine fructu
Matth.xxiij. Ue vobis scribe q̃ circuitis
mare et aridam vt faciatis vnum proselitũ
et cum feceritis facitis eum filium gehẽne
duplo maiorem q̃ vos.attrahebant enim
gentiles ad ritum ꝓprium Et cum attracti
fuerant ꝓpter eorum mala exempla que vi/
derunt. iterum ad gentilitatem reuertebã
tur.⁊ ita preuaricabant legem.et sic graui/
us peccabant q̃ prius. ẜm Hieronymum
Istis autem sunt similes aliqui claustrales
qui libenter attrahunt paruulos ad religi
onem.qui postea malis eorũ exemplis scã
dalizati.fiunt magni neq̃. Contra q̃s dic
Hieronimus. Non eo studio seruam⁹ que
sita quo querimus. Octaua fuit iusticia eo
rum in alligando et non portando. Mat/
thei.xxiij. Alligant enim alijs onera g̃uia
et importabilia. Soli autem ea digito mo
uere nolunt. Contra prelatos et predica/
tores ac confessores multa de abstinẽtia et
continentia ⁊ sic de alijs virtutibus predi
cantes.soli autem voluptuose ⁊ incontinẽ
ter viuentes. Nona fuit iusticia eorum ĩ p̃/
sumptione cordis. Sicut patet de illo mi
sero phariseo qui iactitãdo se de bonis pre
sumptuose dicebat. Jeiuno bis in sabbato
Luce decimooctauo capitulo. Decima fu
it iusticia eorum in exercitatione corporis
et non pietatis.quia multa patiebanẗ.sed
nõ ex pietate.id est.nõ bõa intentõe. Mat
thei.ix. Quare nos ⁊ pharisei ieiunamus.
discipuli aũt tui non ieiunant. Per hec er/
go decem vana ⁊ supstitiosa ipsorum ope/
ra transgrediebantur dei mandata. Et iõ
iusticia eorum erat imperfecta. ⁊ per conse
quens defectuosa. Secunda iusticia ẽ suf
ficiens.et est impletio mandatorum deca/
logi in charitate non ficta. quantum ad
actus exteriores. sicut fuit in veteri lege.

Patribus sufficiebat decalogus impletus
ex caritate per actus exteriores. per quod
sufficienter euadebant penam damnatio/
nis inferni perpetui.licet quo ad ingressuz
regni non erat sufficiens ex se. quia ianua
nondum fuit aperta. Similiter gratia dei
cum innocentia vite est sufficiens iusticia.
Tertia iusticia est superhabundans. Que
habet fieri pluribus modis. Primo vt fiat
ex charitate. vt iam dictum est.⁊ sic ad eaz
omnes tenentur.ẜm Chrysostomuz. Se/
cundo. vt impleatur non solum actu exte/
riori.sed etiam interiori.et vt cohibeaẗ nõ
solum manus.sed etiam animus. Sic ad
eam omnes tenẽtur scd̃m Augustinũ. Ter
tio vt non solum impleatur corporalit᷑.sed
etiam spiritualiter intellecta. Unde nõ so
lum debet christianus non adorare deum
alienum faciendo ydolum.et offerendo ei.
vel flectendo coram eo.sed etiam non de/
bet amore indebito adherere creature cui/
cunq;. vt in ea finaliter sistat. quia hoc est
ydolatria spiritualis. Unde non soluz nõ
debet assumere nomen dei inuanum. sz eti
am nec dicere verbum ociosum debet. Jtẽ
non solum non debet laborare in die solen
ni corporaliter.sed etiam abstinere ab om/
ni inquietudine mentis.que contemplati/
onem eius turbare posset. Jtem non soluz
debet honorare parentes corporales.sz eti
am spirituales. Jtem non solum non debz
occidere.sz nec irasci.nec maledicere. nec cõ
tumeliam inferre. Jtem non solum nõ de/
bet mechari.sed nec concupiscere vxorem
proximi. Jtem non solum non debet fura/
ri res proximi.sed nec concupiscere. Jtem
non solum falsum testimonium non dicere
sed nec verum subticere nec celare. Quar/
ta iusticia est supererogans. sicut diligere
inimicos.orare pro eis. Et hec est pfecto/
rum vt dicit glosa Luce sexto capitulo. su
per illud. Diligite inimicos vestros.licz in
certo casu.etiam sit preceptum omnibus:
scilicet vt nullis noceamus nec optemus
malum per se.nec eis benefaciam⁹ quo ad
bona spiritualia.et in articulo necessitatis
bona temporalia ministremus etiaz inimi
cis.alias preter istos casus non est p̃ceptũ
sed consilium.et hoc est de inimicis perso/
ne.quia de inimicis ecclesie nec est p̃ceptũ
nec consilium ecclesie. Et tantum de secũ/
do.

Dixi tertio ꝙ in verbis premis-
sis tangit pene formidabilis comminatio.
cum dr. Non intrabitis in regnū celorum
Circa quod sciendū ſm Dyonisium. c. iiij
de celesti hierarchia. Noua lex est media ī
ter veterem et celestē. quod patet. quia ī ce
lo dabunt aperte bona eterna. In veti aūt
solum promittebant occulte. ad Hebreos
x. Umbram habens lex futuroꝝ bonoruꝫ.
Ideo necesse fuit ponere vitam gr̄e in qua
lex ꝓmittit celestia aperte. Sicut ergo lex
vetus promittebat suis obseruatoribus tē
poralia manifeste. vt ptꝫ Deute. vij. vbi di
cit. Custodi ergo precepta et cerimonias
atqꝫ iudicia que ego precipio tibi. Et seqt
Benedicet deus fructui ventris tui. ⁊ fru-
ctui terre tue ⁊ frumento tuo atqꝫ vindemie
oleo ⁊ armentis gregibus ouium tuarū su
per terram. Ubi apparet benedictio tēpo-
ralis in bonis terre. Sic ecōuerso trāsgres
soribus preceptorum eadem lex maledicti
onem temporalem predicebat. Sicut pa-
tet Deuteronomij. xxviij. vbi dicitur Qd si
nolueris audire vocem domini dei tui. vt
custodias omnia mandata eius. maledict⁹
eris in ciuitate. et in agro. ⁊ maledictū hor
reum tuum. et maledicte reliquie tue. ma-
ledictus fructus ventris tui. ⁊ fructus ter-
re tue. ⁊ sic de alijs. que omnia sonāt penā
temporalem. Quia vero lex noua promit-
tit suis operarijs vitam eternam pro mer-
cede. Math. xix. Si vis ad vitā ingredi.
serua mandata dei. Igitur econuerso suis
transgressoribus comminatur repulsaꝫ ab
eadem. vt patet hic. Non intrabitis in re-
gnum celorum. Ex quibus patet ꝙ sic iu-
sticie legis christi obseruationis est maxi-
mus fructus. sic et transgressionis est ma-
ximū damnum. Sed quia deo ꝓpicio intē
dimus euitare damnum ⁊ consequi fructū
Ideo breuiter vidēdum est de eius fructu
Iusticia
Est autem eius fructus tam in vita p̄sen-
ti q̄ꝫ in vita futura. Nam ipsa iusticia ē mu
nimentum preliantis. instrumentum iudi-
cantis. ⁊ ornamentum triumphantis. De
primo ꝙ iusticia est munimentum prelian
tis. Comparatur enim lorice. Iuxta illud
Ephe. quito ca. State induti lorica. Est
eñ lorica genus armoꝝ defensiuoruꝫ ⁊ in-
uasiuorum. et disponit hominem ad susti-
nendum inuasiones alioruꝫ sine lesiōe vul

nerum. Isto modo iusticia munit hominē
inter ꝑsecutiones. ita vt nihil ei noceant si
iusticiam habeat. Mathei. v. Beati qui ꝑ
secutōnem patiuntur propter iusticiā. Et
ꝑma Petri tertio. Et quis est qui vob̄ no-
ceat si boni emulatores fueritis. Ista lori-
ca debet indui homo vt omne opus su-
um iusticia reguletur. Iusticiam hic intel-
lige virtutem generalem ad omne op⁹ bo
num. ſm Chrysostomum. Unde sicut lo-
rice arma valent ad caput. brachia. manus
et corpus. ita iusticia ad omnes virtutes.
Unde de viro iusto dicitur. Indutus iu-
sticia vt lorica. ⁊ galea salutis in capite ei⁹
Isaye quinquagesimonono. Hinc Grego
rius. xix. Moraliuꝫ capitulo. xij. exponēs
illud Job. xxix. ca. Indutus sum iusticia ⁊
vestiui me sicut indumento. Dicit sic. Ille
iusticia sicut vestimento vestitur. qui se vn
diqꝫ bono opere protegit. ⁊ nullam partēꝫ
actionis sue peccato nudaꝫ relinquit. Se
cundo iusticia est instrumentum iudicantis
Unde comparatur regule seu mensure. vt
linee qua regulatur opus. Sine eñi iusti-
cia nullus bene iudicat. nec disponit. La-
thomus qui cedit et planat lapidem. duo
semper facit in prompto. scilicet regulam ⁊
martellum. Cum martello percutit. ⁊ cum
regula dirigit et examinat planiciem. Ita
bonus iudex vel prelatus duo debet habe
re in manibus. Malleum ad corrigendū
delicta. et regulam legis et iusticie. ne fiat
excessus in vindicta. Isaye vicesimoocta-
uo cap̄. Ponam iudicium in pondere. ⁊ iu
sticiam in mensura. Unde Augustinus de
doctrina christiana. Peruerse plus amas
mortem q̄ꝫ viuere. amas tunicam tuam qꝛ
bona est. villam quia bona est. filium tuuꝫ
quia bonus est. domū tuā quia bōa est. bo
nam vis habere mortem. et tamen nō vis
habere bonam vitam. Plus amas morteꝫ
tuam q̄ꝫ vitam. Male mori times. et male
viuere non times. Corrige male viuere. ti
me male viuere. sꝫ noli timere. quia nō po-
test male mori qui bene vixerit. Hec Au-
gustinus. Ecce quantum valet iusta vita.
Tertio iusticia est ornamentū triumphan
tis. Unde comparatur corone in ludꝫ ago
niarum. Sicut in palestra vel cursu braui
um proponitur in fine stadij. et illud est p̄-
mium certantis. Sicut tangit apostolus
j. Corinth. ix. Stadiuꝫ in quo certamus

ꝛ currimus ē vita pñs. cuius terminus est
mors. In isto termino reponitur merces
nostra finalis iusticia. Eccl̃i. quarto. Usqꝫ
ad mortem certare pro iusticia. Sed cer/
te contingit quibusdam in currendo ꝙ de
ficiunt in via a triumpho. Sicut conti/
git Achilete virgini. De qua narrat Oui/
dius. x. Methamorphoseos prope finez.
que tante agilitatis extitit in currendo. ꝙ
nullo viuente vinci potuit. nec aliquez vi
rum dignabatur accipere nisi qui eam cur
su vicisset. Et simul cum hoc fuit tante ve
nustatis et pulchritudinis. ꝙ ab om̄ib⁹ no
bilibus hominib⁹ amabatur. Currunt mľ
ti omnes nuptias affectantes. sed deficiūt
omnes et capitibus plectuntur. Tandem
iuuenis quidam ypomeneus informatus
a venere nuptias Achilete offert se certa/
ri. Cui venus tria aurea poma dederat vt
ea iuxta stadium proiiceret. et sic a cursu
suo faceret virginem retardare. currūt agi
lime hinc et inde. Incipit ypomeneus fa/
tigari proiicit pomum aureum. Illa vidēs
pomum diuertit se a stadio. ꝛ ille eam pre
teriit et precucurrit. Illa deuiationem ve
locitate compensans celeriter eum attigit
Ille proiecit secundum pomum. de quo
consimiliter illa fecit. tandem cum prope
esset metam fortiter proiecit tertium. ꝛ lon
gius a stadio q̃ꝫ prius. Illa cupiditate il/
lecta cucurrit etiam ad pomum. et interiz
ypomeneus terram contigit et metam. et
sic de virgine triumphauit. Sic in cursu
vite presentis anime nostre tanq̃ꝫ pulchre
virgini ad ymaginē dei create. cursor dya
bolus. qui non potest eam virtute ꝛ velo/
citate vincere. vincit eam arte. proiiciens
tria poma. scilicet lascivie iuuenibus. sup/
bie viris. auaricie senibus. Et si contigat
ꝙ quis non capiatur duobus pomis pri/
mis. difficile tamen euadit tertium. ꝛ sic a
triumpho retardabit. Ideo necesse est ab
istis pomis abstinere. Iuxta illud. j. Coꝝ.
nono. Omnis qui in agone contendit ab
omnibus se abstiet Ecclesiastici. xv. Qui
continēs est iusticie apprehendet eā. Sic
certauit Paulus. ij. Thimo. quarto. Bo/
num certamen certaui. cursum cōsumaui.
Ideo de reliquo reposita est mihi corona
iusticie. Que est quadruplex. Naz iusticia
coronat corona de spina. corona de oliua.
corona laurea. et corona aurea. Corona
spinea datur peccatoribus propter remor
sum conscientie ex peccato Isaie. xxij. Co
ronans coronabit te dominus tribulatio
ne. Narrat Plinius in historiis libro vlti/
mo. Q͛ corona qua coronabatur cesar ro/
me olim fuit spinea. In signum ꝙ difficile
est in honore esse sine punctione. Secun/
dam coronam dat de oliua penitentib⁹. q̇
bus iusticia imponit opera pietatis ꝛ ele/
mosyne. Danielis quarto Peccata tua ele
mosynis redime. Narrat Ualerius lib. ij.
capitulo p̄mo. de institutis Athenieñ. Q͛
Athenienses p̄mo coronauerunt perichi/
lem de duob⁹ ramis oliue contextis adin
uicem. Et postea statuerunt ꝙ quilibꝫ bo
nus ciuis sic coronaretur. Et nos sumus
ciues ecclesie. Ephes. ij. Estis ciues san/
ctorum et domestici dei. Hij debent coro
nari operibus pietatis. j. Thimo. quarto.
Pietas ad om̄ia valet. Ecclesiastici. xxxij.
Ornamentū gr̃e accipias coronam. Ter/
tiam coronā dat lauream iusticiā viris p̱/
fectis et coronam sapientie. qua virtuose
se gerant in aduersitatibus ꝛ vincant vn/
diqꝫ. Narrat Suetonius de vita duode/
cim cesarum. ꝙ supra modum expauit to/
nitrua. Unde semper gestabat coronaz de
lauro. quia illa arbor prohibet fulmina.
Sic nos portemus coronam sapientie et
iusticie. ne feriamur fulmine diuine senten
tie. Luce. xvij. Sicut fulgur choruscans
de sub celo in ea que sub celo sunt fulget.
Ita erit aduentus filij hominis in die suo
Ecclesiastici p̄mo. Corona sapiētie timor
domini. Quartam coronam dabit iusticia
auream in vita futura. videlicet coronam
glorie. Ecclesiastici. xlv. Corona aurea su
per mitram eius Isaie. xxviij. In die illa
erit dominus corona glorie ꝛ sertum exul
tationis residuo populi sui. Quā nob cō/
cedere dignetur. pater et filius ꝛ spiritus/
sanctus. Amen.

D

Unde nota ꝙ q̃uis omnib⁹ precipiatur iusti
cia ideo ꝙ portam celestis regni nullus in
trare potest: nisi iustus. Psalmista. Hec ē
porta domini. iusti intrabunt in eam. Fm
Tulium de officiis capitulo duodecimo.
principib⁹ et prelatis maxime est necessa/
ria. Unde eis dicitur specialiter illō Sa
pientie p̄mo. Diligite iusticiā qui iudicatis

terrā. Nihil eñi ita clarum reddit pncipez
sicut iusticia. eo ꝙ eius splendor inter om
nes virtutes ē maxim⁹. vt dicit Tullius.
ij. de officijs. cap̄. quarto. ex qua boni viri
nominantur. Et Phus qnto Ethicoꝝ di
cit. Qr ipa est preclarissima virtutum. Ex
quo prouenit. ꝙ pncipes scribuntur pre/
clari non solum in hac vita sed etiam i fu/
tura. Eo ꝙ sm Tulium vbi supra. Funda
mentū perpetue commendatōis et fame.
iusticia est. sine qua nihil potest esse lauda
bile. Unde in psalmo. In memoria etña
erit iust⁹. Istud pz de imperatore Traya/
no. cuius laudes supprimi nō possunt. pro
quo Gregorius legitur orasse. ⁊ animā ei⁹
de penis liberasse. Sed si queris i quo cō
sistit hec iusticia. Respondeo sm Macro
bium ꝙ in hoc si vnicuiqꝫ sua reddantur
sm Augustinum. xix. de ciuitate dei. capi.
pmo. Cuius tanta vis est vt etiam latro/
nes sine ea subsistare non possunt. sm Tul/
lium lib. ij. ð officijs. c. iiij. Sūt partes ei⁹
libro. j. de officijs quattuor. Prima pars
in deum. vt que dei sunt ðo reddāt. Hec
intantum necessaria est vt sm mensuram
timoris dei principes timeantur. Uñ dic̄
Ambrosius ad Theodosiuz. Si vis diu
regnare esto deo subiectus. Ex hoc prin/
ceps debet instrui ad humilitatem. Quia
licet se sciat dominū esse. debet tamen re/
cordari quia etiaz habet supra se dominū
vt dicit Policratus libro. iiij. ca. vij. Un/
de Deutrono. precipitur pricipi vt discat
timere deū ⁊ custodire verba eius. ⁊ vt nō
eleuetur cor eius in superbiā vt longo tpe
regnet ipe et filius eius. Ecce expresse ha/
bes ꝙ principatus talium perpetuatur q̇
iusticiam seruant. patet de Tarquino. qui
propter superbiam suam nouissimus reg/
nauit. post quē cōsules sunt iuenti. Plena
est historia illoꝝ qui per superbiā et iniusti
ciam ceciderunt. Secunda pars iusticie
est in patriam. vt scilicet defendatur et in
pace conseruetur. Tertia pars est in parē/
tes. vt honorenē et conseruenē. Quarta in
omnes Scōm hoc describitur iusticia est
tribuens vnicuiqꝫ q̄d suum est. superiori
scꝫ deo honorem. equali consiliū ⁊ auxili/
um iferiori custodiā ⁊ disciplinā. Int̄ ista
tamen est talis ordo. vt dicit Policratus
libro q̄rto. caplo. iij. Qr princeps tunc ge/
rit fideliter suum ministerium cum sue cō/

ditionis memor vniuersitatis se psonā ge
rere recordaē. et se non sibi suā vitā sꝫ alijs
debere agnoscit. ⁊ eam illis ordinata cha/
ritate distribuit. Totū ergo se deo debꝫ. sꝫ
plurimū patrie. multū parētib⁹ ⁊ ppinqs.
extraneis minimū. itaqꝫ debitor est sapien
tib⁹ ⁊ insipientibus. pusillis ⁊ maioribus.
Hoc contra illos qui libenter ⁊ citius au
diunt causam potentum q̄ꝫ pauperum. cū
tamen omnibus debitor est. Hec ergo iu/
sticia requiritur in pncipe vt vtilitatez rei
publice preponat vite proprie. multo ma
gis voluntati sue. Sicut fecerunt antiqui
vt ait Augustinus libro primo de ciuitate
dei. caplo. xij. Et Tulius libro pmo ð of/
ficijs. cap̄. iiij. Et Ualeri⁹ libro septimo ð
Codro rege Atheniensi. qui pro liberati/
one ciuitatis seipm morti exposuit. Ideo
Policratus libro q̄rto. cap̄. v. Attendant
ergo qua necessitate astrict⁹ est ad faciēdā
iusticiā princeps subditis. vt nisi ꝓpt̄ illaz
pnceps esse non meretur. Si eñi non esset
opus iusticia. nec opus esset principe. Uñ
fertur. ꝙ cū Alexander Bragmanos sub/
icere vellet ad quem ipi rescripserūt. Au/
diuimus inuictissime rex prelia tua. ⁊ feli/
citatē victorie vbiqꝫ subsecutaz. Sed q̄d
erit. habetis satis si totus non sufficit orb
Diuitias non habem⁹. quaruz cupiditate
nos debeas expugnare. oīa bona omni/
bus cōmunia sunt. Ista est nobis pro diui
tijs pro cultibus et auro vilis vestis. femi
ne nostre non ornantur vt placeant. Ne/
sciunt enim affectare in pulchritudine q̄s
ꝙ nate sunt. Antra nobis in vita tegum/
tum. In morte sepulturā prestant. Regnū
habemus non pro iusticia sed nobilitate.
Quem enim locum haberet vindicta. vbi
nulla iniuria. Hec audiens Alexāder eos
in pace dimisit. Secundo astringitur ad
iusticiam quia si fuerit iniustus principa/
tus eius deficiet. Iuxta illud sapientꝫ. Re
gnum a gente in gentem transfertur ꝓpt̄
iniusticias iniurias contumelias ⁊ diuer/
sos dolos. patet de Saule et alijs. Unde
frustra recurrit ad munitiones si deuz ha/
bet iratuz. Unde iniusticia est cū nocet vl
nocenti non resistit. Contumelia est quan
do manifeste per superbiaz quis opprimit
alium nec ei honorem quem debet impen
dit. Dolus est quando aliud agitur aliud
cogitatur. Iniuria est quādo alteri infert

quod sibi non vult. hec subuertunt cathedras presidentiũ principum. et sic de alijs

Dñica sexta post trinitatis. II
Sermo. XCV

Omnis qui irasci

tur fratri suo reus erit iudicio. Mathei. v. Inter cetera que hominem elongant a deo. vnũ est fraternum odium. quod ex ira sepius generatur. per qd charitas dei ꝛ proximi faciliter amittitur. et in homicidium vel corporale vl' spirituale peruenitur Istud patet de impijssimo Cayn. qui factus iniustus per iram recessit a deo. ꝛ fratricidium cõmisit occidẽdo Abel fratrem suuz. Unde Sapientie decimo de eo dicitur. Ab hac scz sapiẽtia diuina vt recessit iniustus in ira sua homicidij. id est per irã suã. ẜm Robertũ holgot fraternitas deperijt. id est cessauit esse fraternitas. vel per iram homicidij frater deperijt. id est amor et gratitudo que int' fratres debet inueniri. Propter quod Cayn factus est vagus et profugus a facie domini super terram. vt dicitur Genesis quarto. Ad figurandum ꝙ homines iracundi elongatur a deo per iracundiam. Nã cum deo sit cõnata pietas ꝛ mãsuetudo. profecto quisquis ab hac degenerat per iracundiam vel furorem a diuine similitudinis participatione elongat'. Propter quod Augustinus exhortans in ẜmone. viij. ad heremitas dicit. Discite fratres mei ab illo qui dixit se humilem esse ꝛ mitem. discite opere quod sepe legistis ore. Sol non occidat super iracundiam vr̃az Si enim frater tuus in te peccauerit. vade ad eum et inuita eum ad pacem. Da ei osculum. et lucratus es fratrem tuum. Tu vero qui offendisti non differas pergere. non differas fratrez reconciliari. vade ad eum pete veniam. Et si verbo offendisti. et tu verbo reconcilia. Si vero facto. qđ deus auertat. placa eum facto. Sic enim decet seruos dei facere. sic eos decet demones expellere. ꝛ sanctos angelos introducere. Nam vbi ira regnauerit ibi omnino princeps dyabolus erit. nec inde aliquid boni exire poterit. Fugiamus igitur fratres iram. que rationem suffocat mensurã iusticie ignorat. solem iusticie nescit amicicias rumpit. de facili aufert pacem mentis. sapientiam calcat. sapientes infatuat. monachos deuincit. sacerdotes suffocat. castitatem euacuat. grauitatem in pastoribus dilacerat. Nec ira repletus cõsilij potest esse efficax. Hec Augustinus. Cũ igit' tot ꝛ tanta damna ex iracundie vicio proueniant. ꝛ presertim quia iracundus ĩ corde suo dyabolo principi locũ parat. Qui quidem dyabolus tanq̃ princeps mundi iam iudicat⁹ est. vt dicitur Johãnis. xvj. nõ immerito quilibet iracund⁹ tanq̃ mẽbrũ suũ sibi conforme et adherens. cũ ipso consimili sicut dign⁹ est supplicio. sic ꝛ cõsilij plectendus ẽ iudicio. Hinc igit' recte ꝑ saluatorem dicitur. Omnis qui irascitur fratri suo reus erit iudicio. In q̇bus verbꝭ saluator detestatur iracundie vicium ostẽdens imminẽs periculũ. Circa quod considerare debemus triplex genus ire. Est enĩ ira impiorum culpabilis et nociua. ꝛ ꝑ consequens detestabilis et fugiẽda Secũda est iustoꝝ ira cõmẽdabilis et proficua. ꝛ per consequens amplexabilis ꝛ proseq̃nda. Tertia est ira diuinorum iudiciorum formidabilis et ardua. et per consequens vitabilis et timenda

A

Dixi primo

in verbis premissis cõsiderare debemus ꝙ ira impiorum est culpabilis et nociua. ꝛ per consequens detestabilis ꝛ fugienda. Ita ira. vt dicit Augustinus nõ est aliud nisi appetitus vlciscendi. Que q̇dem ẜm Henricũ de Urmaria libro ṗmo de perfectioe interioris hominis cap̃. iiij. Eo ipo deordinat hominem. et quantum ad deũ et q̃ntũ ad proximũ. quia vult expetere vindictam ex se. quaz a solo deo debz expetere. vel etiam a iudice sub deo constituto. Cuius tria sunt genera ẜm Serapionem in collationibus patrum. Primum quidem per cõmotionem anime solum intrinsecus exardescit. et fit ex causa leui et et subita. vel ex leui vel ex facili facto vl' v̄bo. vel ex sola vacua suspitione. ẜm quam vt dicit Hugo in libro de profectibus nouiciorum. etiam contra insensata cõmouemur et irascimur brutis et lapidibus et ligno. Unde autez hec generatur dicit Augustinus in epistola ad Nebridium. Q: ex affectu turbulento auferẽdi ea q̃ facilitatẽ

actionis impediunt. Idcirco non homini
bus plerũqꝫ sed etiam calamis irascimur
scribendo et eos confringimus ꝛ collidi/
mus. et aleatores tasseres. et pictores pin
sulas. et quilibet illud ex quo difficultatẽ
facti arbitratur. Ex huius aũt ire assidui/
tate dicunt medici fel crescere. ex cuius cre
mento facile homo etiã sine omni cã irasci
tur. Hec ille. Et hanc dicit Augustinus ĩ
sermone. viij. ad heremitas irã humanaꝫ.
quia humanũ est turbari et irasci. Et iraꝫ
incurrere bonorum et malorum conditio
est cõmunis. sed in ira perseuerare vł odio
dyabolicum est. Secundum genus ire est
quod extrinsecus in verbum vel opꝰ pro/
rũpit ẜm Henricũ vbi supra. Uel est vehe
mens inflãmatio cordis. ex qua quãdoqꝫ
facies inflãmaẜ. ẜm Hugonẽ. Aliquando
etiã gestus ꝛ mores mobilitate quadã no/
tabili agitanẜ. ex qua interioris animi cõ/
motio demonstraẜ. vt sternutatio narium
pallor. rubor vultus. depressio palpebraꝝ.
tremor labioꝝ. et inquietudo totiꝰ corpo
ris. Aliquando per verba erũpit in clamo
res vel in cõuicia. contumelias. maledicti
ones. et minas. ꝛ periuria. ꝛ blasphemias.
Aliquando quasi febris concutit corpus
quasi frenesis mẽtẽ in furorẽ vertit. Aliqñ
manus leuat ad ledẽdũ aliũ. Aliqñ semet
ipm. ita vt sibi quãdoqꝫ inimicaẜ. ꝛ ea que
parauerat abiciat et destruat. Aliquando
non sinit audire que dei sunt et sibi vtilia.
vt cibum. et huiusmodi. et multa alia ira
operatur. pacem cordis turbat. rationem
obnubilat. et memoriaꝫ confundit. et sicut
fumus hominem de domo expellit. ita ira
spm̃sanctũ. qui tantũmodo super quietuꝫ
requiescere querit. de cordis habitaculo
excludit. Hec Hugo. Tertiũ genus ẜm
Henricum est perniciosum. quia non vt il
la duo ad horam digeritur. sed per plures
dies et tempora diutius reseruatur. Et
hec ẜm Hugonem est diuturna commo/
tio q̃ aliqñ rancorẽ fouet. Hanc Augusti.
vocat sup Ps̃. liiij. odium. quod sequiẜ ex
inueterata ira. Unde ira est quasi festuca.
sed odium trabes. q̃d tunc fit quando iu/
sti doloris admixta dulcedo diutius eã in
vase detinet donec totũ acescat. vasqꝫ cor
rũpat. vt Augusti. dicit ad Dyoscoꝝ. De
istis generibꝫ quidã habent primũ. q̃dam
secundũ. q̃dam tertiũ. Et isti sunt pessimi

ẜm Hugonẽ. Quãuis aũt p̃ma species ĩ
sit interduꝫ ita nociua et culpabilis. qꝛ vt
frequenter est venialis. tñ est cuꝫ alijs dua
bus fugienda. qꝛ est periculosa. Est auteꝫ
ira sic culpabilis periculosa homini ex tri
bus. Primo quia facit iniuriã deo. proxi/
mo et proprio subiecto. Subtrahit eñ ef
fectũ deo sue potentie. proximo affectũ be
niuolentie debite. ꝛ ꝓprio subiecto aspectũ
rõnis et intelligentie Primo eñ conuenit
deo ratione potentie. culpas iudicialiter
vindicare. bonos spũaliter inhabitare. et
eis liberaliter bona sua legare. Sed cõtra
ista iniuriaẜ deo iracundus in oibꝫ. Prio
aufert a deo vindictam. qꝛ ira est deordia/
tus appetitus vindicte. Et deus dic̃ Mi
hi vindictam et ego retribuam. Romano
rũ. xij. Et Deutro. xxxij. Mea est vltio et
ego retribuam. Deus eñ duo sibi reserua/
uit. gloriã ꝛ vindictam. Alterũ aufert sup
bus. alteꝝ aufert iracundus. Isaie. xlviij.
Gloriam meã alteri non dabo. Secundo
iracundus deo iniuriatur. qꝛ expellit eum
a quiete sue habitationis. Unde i psalmo
In pace factus est locus eius. Ira autem
turbat pacem et destruit. Prouerbioꝝ. xv
Uir iracundus prouocat rixas. Domũ q̃
tota die moueret et tremeret nullus mag/
nus dominus libenter inhabitaret. Ter/
tio deo iniuriatur impediendo ne legatuꝫ
dei stare possit. Legauit eñ deus pacẽ ho
minibꝫ. Joh. xiiij. Pacẽ meã do vob. pacẽ
meã relinquo vobis. Et iõ iracundus tã/
q̃ excõicatus est vitandus. Prouerbiorũ
xxij. Noli esse amicus homini iracundo.
neqꝫ ambules cum viro furioso. B

Secundo principaliter ira subtrahit
proximo affectum debite beniuolentie.
Tenemur enim proximi seruare substanti
am. famã et personã. Et contra ista ira cõ/
pellit ad nocendũ proximo. in substantia
depredando. in fama diffamando. in ꝑso/
na trucidãdo. Ecclesiastici. xxvij. Ira ꝛ fu
ror vtraqꝫ execrabilia. Et Eccĩ. xxi. Ob/
iurgatio et ira anichilant substantiã. Dic̃
Aristoteles. iij. de animalibus. Qꝛ apis cũ
eicit aculeum moriẜ. Et ita est moralit̃ de
iracũdo et appetitiuo vindicte. Dũ eñ ex
ercet maliciaꝫ suã contra ꝓximum verbo
vel opere. ledendo in substantia. ꝑsona vel
fama. prius interficit spiritualiter semetip
sũ. Job. v. Uirũ stultuꝫ interficit iracun/

dia. Tertio ira ꝓprio subiecto subtrahit et
destruit tria bona. Ira nanqꝫ destruit ho/
nestatē corꝑalis dispositōis. impedit potē
statē naturalis rōnis. ⁊ minuit quantitatē
vitalis durationis. Primo igitur destruit
honestatez corꝑalis dispositōis. q̄ntūcūqꝫ
ꝑsona sit pulcra subuertit oculos. vel gene
tremulꝰ. lingua cespitat. ⁊ totꝰ hō dehone
stat̃. De isto loq̇t̃ Seneca ca. ij. ⁊. iij. de ira.
Nihil eque ꝓfuit iratꝫ: sic̄ intueri deformi/
tatē rei scꝫ ire. Nam in ea facies turbatio/
nū ora pulcerrima fedat. toruos vultus ex
tranquillissimis reddit. linq̇t decor oīnis
iratos. Et sequit̃. Qualē putas esse animū
cū ymago tam feda. Ideo dixit q̇dā phus
ꝙ ideo iratꝫ ꝓfuit aspexisse speculū vt yma
go repcussa ostēderet homini suā deformi/
tatē. Hec Seneca. Idē in li. de ira dicit.
Nulla facies terre q̄ntūcūqꝫ agit̃ ē ita tur
pis sic̄ hoīs ira flagrantis. Narrāt fabule
ꝙ minerua aliq̄n est delectata in musica ti
biaꝝ. cū ḡ semel inflaret tibias iuxta quen
daz fluuiū. vidit buccas suas turpiter tu/
mescentes statim fistulas suas ꝓiecit. Mi
nerua est dea sapīe. ⁊ sapiētes sunt interdū
indignātis nature Ecc̄s. j. In multa sapi
entia est multa indignatio. Cōtingit ḡ ꝙ
aliq̇s sapiēs ꝑ motū iracūdie q̄nqꝫ tangit̃
sed statim sic̄ sapiēs ꝯsiderat indecentiam
sui statꝰ et alias sibi cauet. Scd̄o impedit
ꝑtātem naturalis rōnis Iuxta illud Ca/
thonis Ira impedit animum ne possit cer
nere verū. Et ideo dyabolꝰ facit sic̄ astutꝰ
piscator: qui q̄n faciliter vult decipe pisces
turbat aquā. ⁊ tūc est securꝰ ꝙ nō poterūt
ꝓuidere rete suū. Eodē mō dyabolꝰ fac̄ in
cōgregatōe q̄ntūcūqꝫ potest īmittit turba
tionē ꝑ aliquē iratū in totā ꝯgregatōem. ⁊
tunc ducit eos ad pctā ⁊ ad malicias exco
gitandas. sic̄ sibi placet. ⁊ totā ꝯgregatōez
reddit fatuam. Dicit Aristot. j. Topicoꝝ
ꝙ irascibilis nō imperat rōnali nisi cū fue/
rit ꝑuersa anima hoīs. Et ita q̄n peruersa
fuerit anima dominat̃ et nūqꝫ alias. Dicit
āt Aristotiles. j. Elencoꝝ. ꝙ ista ē cautela
specialis zophiste. vt videlicet ꝓuocet so/
ciū ad iram. quia impedit eum ⁊c̄. Iste zo/
phista est dyabolus Ecc̄i. xxxvij. Qui zo/
phistice loquit̃ odibilis est. Item dic̄ Ari/
stotiles primo de animalibꝫ. cap̄. ij. ꝙ ista
tria coniungunt̃. ira. insipientia. ⁊ indocili

tas. Et ponit exemplum de apro agresti.
Et ita est moraliter. Iracundus nūqꝫ be/
ne docebitur. Et ideo bene dicitur Eccle
siastes. vij. Ne velox sis ad irascendum. qꝛ
ira in sinu stulti requiescit. Tertio ira mi/
nuit quantitatē vitalis duratōis. Anima
lia em̄ excessiue colerica sunt naturalit̃ bre
uis vite. Sicut maxime patet de cane. Et
hoc est quod dicitur Ecc̄i. xxx. Zelus et
iracundia minuent dies: ⁊ ante tempꝰ se/
nectam adducent. Unde antiqui dixerūt
iram esse breuem insaniā. ſm Senecā. iij.
de ira. Eque em̄ impotens sui est decoris
oblita. Hec est igitur ira p̄cipue cauenda:
que iustum canem facit. et quēlibet cum in
uadit facit iniustuz. Iuxta illud Iacobi. j.
Ira em̄ viri iusticiā dei nō operatur. Uñ
ira merito comparat̃ cuidam gemme q̄ vo
catur onix. cui male ꝓprietates attribuun/
tur in lapidario. capitulo. ix. Ad collū su/
spensus onix in magicam versus ligat in
somno lemures. et tristia cuncta figurat.
multiplicat lites. et cōmouet vndiqꝫ rixas
Hec gemma venit de India ⁊ de Arabia
⁊ nullam bonam virtutem dicitur habere
Et merito designat iracundiā que ad ni/
hil vtile valet. Sed sapere facit lemures.
id est. dyabolicas ymaginatiōes. seu yma/
gines que irruunt in hominē ⁊ turbant ce
rebrum. ⁊ commouent lites ⁊ rixas. Pro/
uerbioꝝ. xxvij. Graue est saxum et onero/
sa arena. sed ira stulti vtroqꝫ est grauior.
Unde Seneca d̄ ira. iij. assimilat iram pe
stilentie. Et dicit. Sicut contra pestilen/
tiā nulla bona dispositio valet. ita nec con
tra iram aliqua compositio morum. Sed
tam bonos mores q̄ꝫ malos corrumpit et
lacessit. Sed tamen sicut in lapidario di/
citur contra maliciā predicte gemme inue
nitur virtus alterius que vocatur Sar/
dius. in cuius p̄sentia nō potest onix noce
re. Moraliter autē ista secūda gemma de/
signat patientiā Prouerb. xv. Responsio
mollis frāgit iram. Seneca. iij. de ira. Si
amicus est qui offendit. fecit quod noluit.
Si inimicus: fecit vt debuit. Propter hec
damna ⁊ pericula ira a sapientibꝫ est fugiē
da. Nec mirum. Est em̄ ira sicut febrꝫ acu
ta: quam omnes fugiūt. cuius accidentia
sunt ꝙ hō hꝫ cōtinuū calorē ⁊ sitim maxi/
mam. ſm Constantinū libro. vij. viatici.
cap̄. de causis. Et isto modo est d̄ iracūdia

homine qui ad quodlibet verbum statim calorem suũ excurit gestu verbis et vultu. habens sitim maximam vindicandi. ⁊ tal' incendit omnes vicinos suos pro nichilo Nec solum quẽlibet incendit. sed quod deterius est intoxicat. Nam similis est cuidã animali. quod dicit̃ Abbane. De quo dic̃ phus. ij. de animalibus. ꝙ est animal magnitudine quasi cerui. quod contra consuetudinem omniũ animaliũ habꝫ fel ĩ aure. Sic iracundus q̃ntũcunqꝫ ei mãsuete dicatur omnia accipit cum amaritudine. et sꝑ amare respondet. Unde ei potest dici illud Actuũ. viij. In felle amaritudinis video te esse. Et tñ de p̃mo.

C

Dixi secundo ꝙ secũda ira est iustoꝝ cõmendabilis ⁊ ꝑficua. ⁊ ꝑ cõsequẽs amplexabilis et ꝓsequẽda. Ista ira vocat̃ ira per zelũ. Hec est ira de qua dr̃ in psalmo. Irascimini ⁊ nolite peccare. Pro q̃ sciendũ ꝙ iusti ⁊ electi in p̃nti sic̃ imitant̃ xp̃m patrẽ eoꝝ in miscd'ia ⁊ pietate et mansuetudine ita etiã in seueritate ⁊ ira. Xp̃s em̃ in ꝓprijs iniurijs fuit pius ⁊ mãsuet⁹. sed in dei iniurijs fuit multũ seuer⁹ et quasi irat⁹. Sic patet de ip̃o qñ dyabolũ ip̃m tẽptantem ⁊ sibi iniuriantẽ ĩ ꝓpria ꝑsona nõ increpauit Qñ aũt ventũ est ad dei iniuriã. scꝫ cum se fecit adorari. ipsum seriose repulit dicens. Uade sathana. Ibi ei erat iniuria dei trãsferre honorẽ dei ad dyabolũ. Et ideo q̃si irat⁹ ⁊ zelo cõcitat⁹ diuino dixit. Uade retro sathanas: Silr̃ petrum increpauit qñ gloriaꝫ eius eternã impedire voluit dicẽs Faciam⁹ h̃ tria tabnacula. ſꝫ audiuit. Uade retro sathanas. Quotiẽs g̃ xp̃s in ꝑsõa ꝓpria cõuiciabat̃ inique pacient' sustinuit. Qñ aũt honor dei minuebat̃ nullo mõ tollerauit. Et hec ꝓprie dr̃ ira ꝑ zelũ. non aũt ira simplr̃. Exemplo igit̃ isti⁹ magistri optimi iniurias nr̃as pacienter ferre dẽmus Iniurias ṽo dei nequaꝙ̃ sustineam⁹. Dupliciter aũt homini iusto ꝑmittit̃ irasci. lꝫ improprie tũc irasci dicat̃. quia nõ est ira ꝑ viciũ. q̃ nullo casu ꝑmittitur. sed per zelum. que non solũ ꝑmittitur. sed etiã ꝑcipitur ⁊ multipliciter cõmendat̃. Iust⁹ em̃ cõtra duo debet irasci. que ip̃e contra deum vel ꝓximũ cõmittit. scꝫ cõtra vicia propa ⁊ contra vicia ꝓximi. que in deũ cõmittũt̃

De p̃ma ira in Psalmo. Irascimini et nolite peccare. Irascimini ꝑm Innocentiuꝫ vobismetip̃is ꝓpter peccata vr̃a. ⁊ ampli⁹ nolite peccare. Et ita ꝑm Innocẽ. p̃ceptõ est de hac ira. Unde Henri. de Urimaria de ꝑfectõe interioris hoĩs li. j. ca. iiij. dicit Qꝛ in his ṽbis ostendit̃ qualiter et quib⁹ modis nobis vtile sit irasci. qꝛ contra nosmetip̃os ⁊ cõtra passiones viciosas in nobis surgentes. nobis salubriter ꝯcedit̃ irasci. cuꝫ dicitur. Irascimini et nolite peccare. Inuenit̃ itaqꝫ irasci salubriter. ſꝫ nobismetipis ⁊ nostris suggestionibꝫ prauis. et iubemur nõ peccare. ip̃as passiones restringẽdo ⁊ eas ad effectũ noxiũ nõ ꝑducẽdo. Et iõ cum ap̃lus dixisset. Irascimini ⁊ nolite peccare. subiunxit. Sol non occidat sup iracũdiã vr̃am. ⁊ nolite locũ dare dyabolo. Hec ille. De secunda ira scꝫ qua debemus irasci cõtra vicia ꝓximoꝝ. q̃ cõmittunt̃ in deũ. Et dico notanter q̃ cõmittur in deũ. nõ in nosmetip̃os. qꝛ iniurias nostras patienter tollerare debem⁹. Iuxta illud Math. v. Ego dico nolite resistere malo. Et apostolus. Non vosmetipsos defendentes fratres charissimi.

D

Sed diceres. ergo non est iniuria prosequenda corã iudice. ſꝫ pacienter tollerãda. Rñdeo ꝙ xp̃s et ap̃ls ꝓhibet resistẽtiã temerariã ⁊ defensionẽ q̃ fit ꝑ illos q̃ defendendi aut resistendi nõ habẽt p̃tãtẽ. Unde simplex ꝑsona non debet ꝓpria auctoritate mouere bellũ ꝓ rebus suis repetẽdis. ſꝫ debet implorare auxiliũ supioris. Non g̃ ꝓhibet̃ nobis defensio iuris quelibet. sed solũ illa q̃ fit ꝓpria temeritate. Nã lꝫ hoĩ ꝑcipiat̃ vt dimittat rancorẽ statim ꝙ̃ p̃muꝫ cipiat̃ vt dimittat rancorẽ statim ꝙ̃ p̃muꝫ ꝯ ip̃m q̃s peccat. etiã si ñ sit rogat⁹. ⁊ etiaꝫ signũ rãcoris ĩ exteriori ꝯuersatõe si fuerit petit⁹. nõ aũt ei ꝑcipit̃ vt cedat actiõi iuri ⁊ suã iniuriã nõ ꝓsequat̃ in iudicio. qꝛ hoc est solũ ꝑfectoꝝ. Iuxta illud. Tollenti tunicã reliquẽdũ est ei et palliũ. Math. v. c.

Sed diceres quare deus voluit ꝓhibere nobis vidictã nr̃aꝝ iniuriaꝝ. cũ ita male nobis vidictã nr̃aꝝ iniuriaꝝ. cũ ita male lus homo iniuriãs nobis peccat cõtra caritatẽ ꝓximi. sicut iniuriãs deo vni peccat cõtra charitatẽ dei. cum vtrobiqꝫ peccat contra deum. qꝛ ꝓxim⁹ in deo est diligendus. Rñdeo ꝙ h̃ ẽ ideo. qꝛ nullus est bonus iudex in ꝓpria causa durãte offensa fraterna Sicut dicit Tullius. Hoc aũt fit ꝓpt im

peditū iudiciū rōnis in hoīe q̄d in ꝓpria i-
iuria maxime turbat. Propter q̄d nō solū
sanctis etiā phi gētiles legunt a ꝓpriarū
iniuriarū vindicta abstinuisse durante ira
Sicut legit in vitis phoꝝ ō Archita tha
rentino. cui⁹ Pitagoras z Plato discipu
li fuerūt. Qui irat⁹ villico ꝓpter q̄ndā ex-
cessū. legit dixisse. Sumerē a te suppliciū
nisi iratus essē. Maluit em̄ impunitū re-
linquere seruū q̄ȝ in ira iuste punire. Idē
legitur de Platone cū seruū verberare vo
luisset z iratus fuisset. Interroganti Spō
sippo amico suo q̄d faceret. dixit. Exigere
volo plagas ab hoīe. sed q2 iracund⁹ sum
timeo excedere modū. Tu ergo Sponsip
pe exige. Idem legit de Plutarcho. q̄ cū
seruū verberare iussisset et seruus sibi dixis
set. Ex hoc te iam non habeo vt sapientē
et phm. quia iratus es. Respondit nunq̄d
q2 te vapulo. irasci tibi videoꝛ. Est ne ira
in me. q2 a me debitum accipis. Nō sic au
tē est in iniuriis dei. pro q̄bus nos cōtigit
moueri zelo amoꝛis z diuīe dilectōis. Et
dico notanter zelo dilectōis diuine. Naz
plures sunt q̄ etiā iniurias diuinas vindi
cāt animo furibūdo z nō caritatiuo. Qua
les fuerūt duo apl̄i scȝ Jacobus z Johan
nes. De quibus Luce. ix. dicitur. Qz cum
samaritani xp̄m nollent suscipere hospitio
ipi petebāt ignē descēdere de celo ad cōsu
mendū illos samaritanos. Qui licet dixe-
rūt bono zelo fm̄ Bedam. tamē indiscrete
q̄a tanq̄ȝ impatientes. z sicut adhuc carna
les volentes vindicari. Et ideo rep̄hēdū
tur a xp̄o de indiscretione fm̄ Ambrosiū
z de impacientia fm̄ Bedam. Unde eis
dicitur. Nescitis cui⁹ spūs estis. quia fm̄
Liram. In nouo testamento quod est lex
amoꝛis non timoꝛis sicut vetus testamen
tū. ꝓcedēdū est suauiter z benigne. fm̄ Ly
ram. Unde subdit ibidem. Filius homis
non venit homines perdere. statim scilicet
inferendo penā moꝛtis sicut vultis. sed sa
nare. In hoc datur exemplum pꝛelatis vt
non statim cum impetu peccata puniāt: sȝ
tempus et locum expectent. fm̄ Liram.
Hoc est quod dicit Bernardus ad pꝛela-
tos. Et si coꝛrectione est opus. paterna sit
non tirānica. Talis ergo ira que fit de in-
iuria dei. laudabilis est. dūmodo sit discre
ta z bono zelo facta. Unō in hoc casu qui
irascitur tali modo scilicet ex causa iniu-
rie diuine non fratri irascit sed vicio fratris
vt dicit Rabanus sup̄ Mattheū. Sine
em̄ tali ira nec doctrina pꝛoficit. nec iudi-
cia stant. nec crimina ꝯpescunt. Itaq̄ȝ qui
cū causa nō irascitur peccat. Pacietia em̄
irrōnabilis vicia seminat. negligentiā nu
trit. z non solum malos sed etiam bonos
inuitat ad malum. Inquit Chrysostom⁹
super verbum nostri thematis. Sed certe
sunt nōnulli qui sub specie virtutis et zeli
vltionis diuine iniurie palliant peccatū
ire. In quibus ira sub triplici specie ꝟtutis
se occultat. Primo quidem sub specie zeli
iusticie z rectitudinis. De quib⁹ dic̄ Gre-
gorius. xxv. Moraliū. Plerumq̄ȝ mentē
sub obtentu iusticie ire immanitas vastat.
et dum seuit ex zelo rectitudinis. rabiem
explet furoꝛis. Justeq̄ȝ se facere existimat.
quicquid ira nequiter dictat. Secūdo se
occultat sub specie charitatis z vtilitatis
pꝛoximi. Quod maxime apparet in illis q̄
dicunt se non irasci pꝛoximo. sed eius vi-
ciis. quia res gesta per eum vergit contra
ipsius salutem. Sed in hoc plerumq̄ȝ ho-
mines decipiuntur. quia talis indignatō
nonnunq̄ȝ pꝛocedit ab eodem fomite. q̄ nō
a charitate creditur emanare. Nec mirū
fm̄ Henricum de Urmaria. si in hoc ho-
mines decipiūtur. Quia sicut in aqua tur
bata vera rei ymago non apparet. Sic in
mente turbata verū rei iudicium non ap-
paret. Tertio occultat se sub coloꝛe man-
suetudinis et patientie. Quod maxime cō
tingit in illis qui se grauius vlciscunt ta-
cendo et nihil respondēdo. Quia foꝛte ex
hoc vel intendunt animum pꝛoximi ma-
gis irritare vel intendunt gratiam affabi
litatis aut veritatem sibi vtilem subtrahe
re. vt ex hoc pꝛoximus maius possit nocu
mentum incurrere. Que omnia sunt vicio
sa. Et ideo si debet esse ira per zelum opoꝛ
tet q̄ fiat pꝛimo zelo iusto. vt scilicet amo-
re iustcie hoc faciat. vt puta quia libenter
videret q̄ iusticia dei locum haberet. Se
cundo vt sit animo recto. scilicet non intē
tione vlciscendi se. sed vt ille coꝛrigatur.
Tertō vt sit modo discreto. ne scȝ ille scā-
dalizetur aut plus pꝛouocetur. sed vt idu
catur bono modo ad sustinendum h̄ ꝓ pec
cato suo. ne puniatur a deo ꝑpetue. Qui
ḡ sic irascitur multum ē commendabilis.
Et tantum ō secundo.

Dixi tertio ꝙ tertia ira est di-
uinoꝝ iudicioꝝ formidabilis et ardua. ⁊ ꝑ
consequens vitabilis ⁊ timenda. Ira aũt
dei nõ est aliud: nisi vindicta. ſm Rober.
ſuꝑ libꝝ ſapie. ca. xix. Et ſm Auguſtinũ d
ciuitate dei. libro. xiiij. ca. iiij. Que q̃dẽ me-
rito est formidabilis et timẽda propter q̃t
tuor. Primo quia nõ declinatur viriũ po-
testate. Scdo q2 nõ debilitat tempis tar-
ditate. Tertio q2 in plures excitat vnius
prauitate. Quarto quia nullatenꝰ mitiga
tur ſine hũilitate. Pria igit cõditio ire dei
est ꝙ nõ declinatur virium potestate. Ab
ira eñ hoĩs potest ſe aliq̃s forte abſconde
re vel ſubterfugere. ſed ira dei nec loco me
titur. nec tempe finit. nec virtute transcen-
ditur. ps. Quis nouit potestatẽ ire dei. et
p̄ timore tuo irã tuã dinumerare. Probat
Boecius de cõſola. metro. iiij. Q2 ſapiens
nõ h3 timere cuiuſcũq3 tirãni irã q̃ntũcun
q3 ſeuiat ꝯtra eũ. Nam in ptãte ſua est ira3
eiꝰ facere inermẽ. q̃a ſapiens nihil timet ꝑ-
dere qđ tirãnꝰ potuit auferre. Nec aliq̃d
ſperat ab eo recipe q̃d tirãnꝰ potuit ei con
ferre. Reddit g̃ irã eius totaliter impotẽ-
tẽ. ⁊ priuat eũ penitus armis ſuis. Vñ ip
ſe exẽplificat ꝙ ſi q̃s appetit immoderate
honores ⁊ diuitias hꝰ vite ⁊ timet puſilla
nimiter aduerſitates fortune. talis de ſuis
poſſeſſionibꝫ ⁊ affectionibꝫ facit magnã ca
thenã. qua hac ⁊ illac ꝑ amorẽ et iram alte
rius poſſit trahi. Non ſic aũt est de deo. q2
non poſſumꝰ eũ facere impotentẽ. ſc3 non
appetẽdo q̃d potest cõferre. aut nõ ꝑtimeſ
cẽdo q̃d põt inferre. Nam btitudinẽ quã
potest cõferre oẽs naturaliter appetimus.
⁊ miſeriã quã potest inferre oẽs ꝑtimeſci-
mus. Oẽs eñ hoĩes beati eſſe volunt idq3
vno ardentiſſimo amore appetũt. Sicut
dicit Augꝰ. xiiij. de ciui. dei. caplo. v. Ne-
ceſſe est ergo deũ timere. tum ꝓpter amorẽ
boni. tum propter terrorẽ mali. Scđa cõ-
ditio ire dei ꝙ nõ debilitat tpis tarditate
Unde Ualerius. Lẽto q̃dẽ gradu ad vĩ-
dictã ſui diuina ꝓcedit ira. tarditatẽq3 vĩ-
dicte ſupplicij grauitate compenſat. Eccĩ.
xvi. In gẽte incredibili exardeſcet ira Fer
tur d quadã ciuitate ꝙ bellis fatigata mi
ſit ad quẽdã ꝓncipe3 pro ſuccurſu haben-
do. ⁊ vt eius animũ citius inclinaret. ex-
poſuit ſibi fortitudinẽ ciuitatis in muris
turribus ⁊ foſſatis. quibꝫ ille remiſit. Est
ne inquit ciuitas vestra ſuperius cooper-
ta. ita ꝙ ira dei ſuper illam deſcẽdere neq̃-
at. Quod ſi est. libenter veniã ⁊ defendam
vos. Si autẽ ꝓpter peccata vestra expug-
namini. contra iram dei pugnare non au-
deo. In quadã etiã patria in Anglia que
Werchiſolia dicitur. fertur contigiſſe ꝙ
blada in estate pulcerrime creuerant. Et
ecce appropinq̃nte tpe meſſiũ venit genꝰ
muſce in maxima multitudine q̃ totũ illđ
bladũ pulcerrimũ intantũ conſumpſit ꝙ
vix infra q̃nq3 miliaria vnũ quartariũ in-
ueniretur. Homies vero illius patrie q̃ſ-
dam de muſcis illis ceperant. et diligen-
ter inſpicientes inuenerunt eas habentes
litteras depictas in alis ſuis. In vna ala
ſcribebat ira. ⁊ in alia dei. vt manifestum
eſſet ꝓpter demerita populi vindictã diui-
nã fuiſſe. Iuxta illđ Hieremie. xij. Semi
nauerunt triticũ et meſſuerunt ſpinas. he
reditatẽ acceperũt. et nõ eis proderit. Cõ
fundamini a fructibꝫ vestris propter iram
furoris domini. Tertia conditio ire dei ẽ
ꝙ in plures cõcitat vnius prauitate. ꝓpt
quod ꝓpter vnius ꝑſone maliciã deus ali
quando flagellat totam patriã. Exemplũ
Genes. xx. Q2 tota domus Abimelech ſte
rilis fuit ꝓpter demeritu3 Abimelech. Et
totus pplus ꝓpter peccatũ Achor punitꝰ
est. Non poteris inq̃t stare contra inimi-
cos tuos donec deleatur q̃ contaminatur
ſcelere. dixit dominꝰ ad Ioſue. caplo. vij.
Subtraxerat eñ iste Achor cõtraphibiti
onẽ Ioſue regulam aureã. id est quodda3
ornamentũ virgineũ. forte crinale. Hinc ẽ
ꝙ Ioſue dixit filijs iſrl. vt dr Ioſue. xxij.
Uos hodie reliquiſtis dominũ. ⁊ cras in
vniuerſum iſrael ira eius deſeuiet. Nonne
Achor filius Zare ꝑterijt mandatũ dñi et
ſuꝑ omnẽ ꝓplm ira eiꝰ incubuit. Deus eñ
aliq̃n punit hoĩem ꝓ pctõ alteriꝰ tꝑaliter.
ſed nũq̃3 etnaliter. q2 pena eterna nõ puni
tur filius ꝓ pr̃e. nec ecõuerſo. ſed aĩa q̃ pec
cauerit ipa morietur. Ezech. xviij. Sed bñ
punit filiꝰ ꝓ pctõ pr̃is tꝑaliter. vt in crimi
ne leſe maieſtatꝭ ⁊ ĩ hereſi. vbi bona pater-
na cõfiſcant ꝓncipi ⁊ a filijs auferũt. vt dr
de hereticis. Uergentis. et. c. Cum ſcõm
libro. vi. Ratio aũt quare tempaliter puni
tur filius ꝓ pctõ pr̃is ĩ istis criminibꝫ. q2 ti
metur ne imitetur patrẽ in code3 crimine.

Et etiam propter horrorem criminis. et etiam quia cum filius ſm corpus et ſm tē poralia sit quedam res patris. vt pater tā to seuerius puniatur in filio ſm corpus. ⁊ in temporalibus. non autem in anima. qꝛ animam non habet a patre sed a deo. Et ideo punitur in corpore tantū quod a pa-tre habet per generationem. Nec eternali ter. quia ibi pena non est satisfactoria. sed peremptoria. et ideo non punitur ibi vbi satisfacere non potest. Quarta cōditio ire dei est ꝙ non mitigatur nisi humilitate. pꝫ de Niniuitis. patet etiam de Ezechia. pꝫ de Dauid. qui ad vocem prophetarū hu-miliati iram dei euaserunt. Natura leonis est non irasci nisi ledatur. Unde prostra-tis etiam parcere dicitur Iuxta illō. Par cere prostratis scit nobilis ira leonis. Eo dem modo christus non irascitur: nisi les9 Isaie. lxiiij. Ne irascaris domine satis. et ne vltra memineris iniquitatis nr̄e. Imo quantūcunqꝫ offenso humilitas occurrit eundem placatura. Unde. ij. Paralippo. xij. Quia humiliati sunt auersa est ira dei. Nos igitur si volum9 iram dei fugere. stu deam9 humiliter coram eo procedere plo rantes coram domino qui fecit nos. qui iram conuertet in misericordiam et propi cius erit peccatis nostris. propter nomen sanctum suum. dabitqꝫ tempus peniten-di ad remittendum culpam. et satisfacien-di pro pena. et post hoc perducet nos ad gloriam. Ad quaꝫ nos perducat domin9 misericordie et pietatis. qui sine fine viuit et regnat ⁊c.

Dñica septima post trinitatꝫ. II. Sermo. XCVI

C Onuocatis iesus duodeci discipulis aiti llis. Mi sereor super turbam. quia iam tri duo sustinent me nec habent quod mādu-cent. Marci. viij. et Matthei. xv. Sicut dicit Policratus libro q̄nto. cap. vj. Iocū da res est cum potestas publica studet sic p̄esse vt in vniuersitate sua tristem aliquē non esse patiatur. Hec ille. Ex quo dicto patet. ꝙ ad principem et ad quēlibet pre-latum maxime pertinet cōpassio super de fectibus subditorum. Hinc est quod Iob de se dicit. Cuꝫ sederem quasi rex circum stante me exercitu. eram tamen merentiuꝫ consolator. Iob. xxix. Unde et si omnibꝫ dicitur a christo. Estote misericordes. Lu ce sexto. tamen specialiter cōuenit p̄ncipi. ſm Iohannem Gallensem in suo commu niloquio. vt clemens sit. eo ꝙ princeps vł quicunqꝫ prelatus. aut senior in aliqua di gnitate est quasi pater. prout dicit Sene. Ibidem capitulo quinto. Nullum ma-gis clementia q̄ꝫ regem et principem decꝫ Propter quod antiqui reges et p̄ncipes leguntur fuisse multum pij et misericordes et compassiui super defectus subditorum. Nā de Alexandro magno narrat Valeri. et Iohānes Gallenſ in breuiloquio. capi. xxij. Et Policratus libro q̄nto. caplō. viij. ꝙ tante fuit cōpassionis super miseria suo rū militum ꝙ cū quadā hyeme ducens ex ercitū ad ignem resideret. Uidens militē confectum senio. et exanimatū frigore mi-sit eum sedere in solio suo dicēs. Si in ꝑ-sis natus esses in regia sella residere capi-tale esset. sed in Macedonia nato concedi tur. Narrat similiter Policratus libro q̄n to. caplō. viij. de Trayano imperatore ꝙ tante compassionis fuit ꝙ etiam milites suos egrotantes visitabat. Et quod mira bilius est dicit. Non soluꝫ super defectibꝫ amicoꝝ et suoꝝ fideliuꝫ. sed etiā inimicoꝝ antiqui principes compatiebanť. Sicut narrat Valerius libro quinto de Marco marcello. qui captis siracusanis cernēs ca sum lugubrē ciuitatis inimicoꝝ suoꝝ a la-crims continere non potuit Idem narrat de Pompeyo. qui regē armenie a se victuꝫ supplicem in conspectu suo iacere nō ē pas-sus. Consimiliter narrat de quodaꝫ Pau lo consule Romano qui captū a se regem volētē ꝓcūbere ad genua dextera sua leua uit. eumqꝫ ad mensam secum locauit. Si igitur sic cōpaciebanť p̄ncipes terreni. q̄n to magis filius dei. cui ꝓpriuꝫ est misereri. Cū igiť xp̄s fuisset rex reguꝫ ⁊ dn̄s domi-nantiū. q̄ venerat ꝑ viscera mis̄cōie visita-re pctōres. merito debuit esse misericors ⁊ cōpassiu9 suꝑ miserijs hoīm. non solum iu stoꝝ. sed etiā peccatoꝝ. Cuiusmodi tunc erant turbe sequentes eū. in q̄bꝫ erant mul ti peccatores. q̄bꝫ ip̄e licꝫ nō ip̄i9 meritꝫ sꝫ suis. multa compassionis et mis̄cōie opera exhibuit et impendit. videlicet languores

prelatus debet esse pius

curando. in tribulationibus consolando. famelicos ac deficiētes recreando ⁊ reficiendo. Unde in persona ipsi9 dicitur Job xxxj. Si comedi buccellam meā solus et non comedit pupillus ex ea. Quasi di. nō Cuius rōnē subdens ait. quia ab infantia creuit mecum miseratio. et de vtero matrꝭ mee egressa est mecum. Non igitur miruꝫ si miserebatur xp̄s super turbas qui miserationes suas diffudit super omnia opera eius. Uerūtamē mirū erat ꝙ miserebat̄ super turbas inimicoꝝ. quia peccatorū. Romanorū. v. Cum adhuc inimici essem9 cōmendauit deus misericordiam suam. ⁊c. Quas non solum docebat et ad viam reducebat veritatis ⁊ salutis. sed etiā īfirmitates eoꝝ adiuuans ne deficerēt in via reficiebat pane vite ⁊ intellect9. Unde compatiens defectib9 turbe prius ꝙ̄ bn̄ficium eis impendit affectum cōpassiōis discipuloꝝ collegio voluit intimare. Quibus cōgregatis dixit. Misereor super turbaꝫ. qꝛ iam triduo sustinent me. ⁊c. vt patꝫ in euāgelio quod sequitur.

Cum turba multa esset cum ihesu nec haberent quod manducarent ⁊c. In quibus verbis tria tanguntur circa miraculum per christum faciendū. Primo describitur discipulorum christi cōgregatio ad consulendum prudenter. cuꝫ dicitur. Cōuocatis. Secundo describitur saluatoris nostri compassio ad miserandum vtiliter. Quia misereor. Tertio describitur humane nature defectio ad misericordiam implorandam inclinans faciliter. quia iā triduo sustinent me. In discipulis fuit discretio matura. In christo cōpassio vera. In turbis fames miseria plena.

A

Dixi primo ꝙ in verbis premissis describit̄ primo discipulorum christi congregatio ad cōsulendū prudenter. cum dicitur. Cōuocatis. Ad hoc nāqꝫ conuocat discipl'os ſm Gorram vt exemplum miserandi accipiant. et collocutione signi magnitudinē colligant. et vt instruat nos ꝙ consulere inuicē debem9 quādo aliquid magnū facere ppponim9. Item vt doceat maiores int̄ dum consiliū habere cum minorib9. Huic concordat Haymo dicens. Quare cōuocat discipulos suos. nunquid sine illorum consilio nō poterat hoc agere. Sed ideo cōuocauit vt daret exemplū regib9. comitibus. episcopis. et ceteris potentib9 hui9 seculi. ne despiciant subiectos suos in consilio suo. quia sepe reuelat deus minoribus suis quod melius est. Hec ille. Glosa autē ordinaria super hunc locum dicit. ꝙ dn̄s discipulos cōuocauit. vt doceat maiores consilia sua cōmunicare minoribus. Hec glosa. Circa quod notandum est de trib9. Primo querere consiliuꝫ est necessarium. Secundo quales debent esse consiliarij. Tertio qualia debent esse consilia. De primo quō querere consiliū est necessariū dicit Salomon Prouerbio. xj. et. xxiiij. ꝙ vbi multa consilia ibi multa salus. Unde recōsultores reipublice antiquitus dicebant̄ cōsules a consulēdo. put ait Augustinus libro v. de ciuitate dei. ca. xij. Sūt aūt consilia necessaria intm̄. vt etiam arma bellica que foris nihil valeant si non fuerint domi cōsilia. vt ait Tullius libro pmo de officijs. cap. xx. Et Augustinus vbi supra. ꝓpter quod Seneca libro de tranquillitate animi. post principium concludit. ꝙ cōsiliarij non minus sunt vtiles patrie in cōsulendo ꝙ̄ milites in protegendo. Nam ⁊ si morantur in priuato publicum tamē gerunt officium. Imo vt dicit Tullius in libro de senectute cap. iij. Dantes consiliuꝫ in republica plus agunt ꝙ̄ alij. Nam sunt sicut gubernatores in naui. qui licet sedet quietus tenet tamen clauum quo tota nauis gubernatur. Propter quod subdit ꝙ licet multi in republica discurrant huc atꝙ̄ illuc. ⁊ viribus suis multa efficiant. tamen consiliarij sunt vtiliores. quia non viribus aut velocitate. aut celeritate corporis res magne geruntur. sed consilio ⁊ auctoritate et sententia. Hec ille. De secūdo quales debent esse consiliarij. sciendūꝫ est ꝙ debent esse primo senes ⁊ maturi. Nam in antiquis est sapientia. ⁊ in multo tempore prudentia Job duodecimo. Undeꝫ Roboam qui dereliquit consilium senum et adhesit consilijs iuuenum amisit regnū iij. Regum duodecimo. Narrat Augustinus Epistola quinquagesima octaua de Themistode philosopho ad Dioscorum qui cum in quodam conuiuio reputatus esset ceteris indoctior. pro eo ꝙ nesciret cātare cum alijs. Requisitus est quid ergo

sciret cum hoc nesciret. Respondit rem-
publicam magnam ex parua facere. si eius
consilijs acquiesceret. Et Ualerius libro
sexto. capi. q̇nto. narrat de quodam qui al
teri minabatur ꝙ haberꝫ contra eum mul
tos gladios. Cui ille respondit. et ego mł
tos alios. quasi di. Tu habes gladios fer
reos. et ego consiliarios discretos. Secū
do debent esse consiliarij vita sancti ⁊ pro
bati. prout ait Ambrosius libro secundo
de officijs diuinis. In acquirendis consi
lijs plurimum requiritur vite probitas.
virtutum prerogatiua. beniuolentie vsus
facilitatꝭ gratia. Et ponit exempla. Quis
in sceno fonteꝫ requirat. Quis ex turbida
aqua potum querat. vbi luxuria. vbi intē-
perantia. vbi viciorūꝫ confusio. quis non
horrendum existimet. quis non desipiat
morum cauillationes. Quis vtilem cause
aliene iudicet. quem videt inutilem sue vi
te. Hec ille. Ex quo concludit Ambrosiꝰ
ꝙ prestantior debet esse a quo consilium
petitur. ꝙ̄ ille qui petit. Tertio consiliarij
debent esse veritate prediti siue veridici.
vt in veritate consulant illis quorum sūt
consiliarij. vt scilicet non ad placitum do
minorū. sed s̄m veritatē consulant. ꝓut di
cit Seneca libro sexto de beneficijs. capi-
tulo. xxiij. Hoc est contra adulatores i cō
silio. qui ꝙ̄cito cognouerint voluntatem
dominorum consulunt omnia ad eorum
placitum. quod est multum dannosum.
Sicut narrat Iuuenalis de Xerse rege
Medorū. qui cum bellum grecis indixis-
set. et quidam ex consiliarijs dicebant gre
cos inicium belli non expectare. sed ad pri
mā vocē et aduentus famā terga versuros
Alius autem dicebat greciam non solum
vinci sed obrui. Alius dicebat timendum
esse ne vrbes vacuas inuenirent. Alius di
cebat illis vix naturam rerum sufficere. et
sic de alijs. Surgens Damarathus fide-
lis cōsiliarius dixit regi. Multitudo ista
exercitus tui tibi timenda est. verum ē eñ
Immodica. id est magna nunquā posse re-
gi. nihil tam magnum quod perire nō pos
sit. Acciderunt autem que dixit Damara
thus. Fuit enim iste rex confuse deuictus.
Sicut narrat Trogus pompeyus libro
quinto. Et Uegecius libro quinto. Un-
de lꝫ habuisset q̄draginta milia armatoꝝ
propriorum. et tricenta milia auxiliatoꝝ.
et centum milia nauium. tamen omnes cū
eo fuerunt in fugam cōuersi timore aduer
sariorum. Unde dicit Ualerius libro pri
mo. caplo. iiij. In eius exercitu equa pepe
rit leporem qui est fugax animal. ad signi-
ficandum eius fugam cū suis. Quarto de
bent esse consiliarij multiplici experientia
industrij ⁊ perspicui. Ideo eñ precepit de
us moysi seniores ad cōsiliū recipe. Exo.
iij. Et Numeri. xj. Quia s̄m Ambrosium
in Exameron omel. j. Senectus in consi
lijs est vtilior. Iuxta illud Ecci. xxv. Quā
speciosa veteranis sapientia. et gloriosis ī
tellectus et consiliū. Narrat Papias ꝙ in
ꝓncipio romanoꝝ Romulus cōdita vrbe
centū ex senioribꝫ elegit. quorū cōsilio oīa
ageret. Similiter narrat Augustinus lib.
xviij. de ciuitate dei. cap̄. x. de Athenis. ꝙ
in speciali platea. que dicebatur Ariopa-
gus sapientes senes fuerunt constituti. ad
consulendum. Et hos senes constituerat
Salomō phos. vt ait Tulius libro ꝓmo
de officijs. cap̄. xxv. Et ibideꝫ narrat Po
licratus lib. v. cap̄. viij. Quinto debent es
se stabilitate solidi. vt non moueatur timo
re vel amore vel cupiditate in cōsilijs dā-
dis. Ecci. xxxvij. Ante omnē actū consili
um stabile. Maxie aūt requirit vt sint sta
biles in iusticia diuina. s̄m Johannē Ga-
lensem in cōmuniloquio parte. j. disti. vj.
Narratur de constantino libro ꝓmo trip-
tite historie. cap̄. vij. Q: cum ecclesie pate-
rētur ꝑsecutiones cōcessit licētialiter xp̄ia
nis in sua religione consistere. Uolens au
tem probare quosdā de pallacio suo xp̄ia-
nos si essent stabiles. ꝓcepit ꝙ si qui veni-
rent ad sacrificandū dijs suis hij essent cū
eo in pallacio suo. Si qui autem nollēt sa
crificare de pallacio exirent. Et tandē ali
qui pensantes fauoreꝫ regis obtulerunt se
paratos ad sacrificandū dijs. Alij vero q̄
erant in fide christi bene firmati exierunt
de pallacio nolentes sacrificare. Quod vi
dens Cōstantinus istos vltimos qui deo
fuerunt suo ita fideles in consiliarios ac-
ceptauit prioribus illis refutatis. qui fue-
runt dei sui proditores. ij. questione. vij.
Non potest erga homines esse fidelis qui
deo est infidelis. Ecclesiastici tricesimo se
cūdo. Fili sine cōsilio nihil facias. et post
factum non penitebis. Tales ergo consili
arij sunt vitandi qui preponunt cōmodū

propriũ vtilitati cõmuni. quia ſũt ſemper
inſtabiles ⁊ variabiles ſm̃ varietatem cõ
modorum. A talibus conſulit abſtinere
Salomon Eccleſiaſtici. xxxvij. A cõſilia
rio malo cõſerua animã tuã. Unde conſili
um non eſt querendũ ab illis qui diligunt
bona hominis non hominẽ. Eccleſiaſtici
xxxvij. A zelantibus te abſconde conſiliũ
Unde Gregorius libro pͥmo Regiſtri di-
cit. Nullus tibi fidelior eſſe poteſt ad con-
ſiliũ ꝙ̃ ille qui non tua ſed te diligit. Hec
ille. De tertio qualia ſcilicet debent eſſe cõ
ſilia ſciendũ. Dicit eñ Albertanus Brixi
enſis in libello de conſilijs. ꝙ plura ſũt vi
tanda in conſilio. Primo nãq vitanda eſt
ira. quia iratus plus putat ſe poſſe facere:
ꝙ̃ poſſit Et ideo quaſi poſſe ſuũ ſuperat.
Juxta illud. Qui plus poſſe putat ſua ꝙ̃
natura miniſtrat. Poſſe ſuum ſuperans ſe
minus ipſe poteſt. Secundo quia iratus
nihil: niſi crimina loquitur. Tertio quia
impedit ira animũ ne poſſit cernere verũ.
Unde dicit Seneca. Or lex videt iratũ
ſed iratus nõ videt legem. Et Tulius di-
cit. Or cum ira nil recte fieri vel conſidera
ri põt. Secundo in conſilio vitanda ẽ fe-
ſtinantia. Nam Socrates dixit duo iſta
eſſe vitanda. ſcilicet iram et precipitatiõẽ
Velox enim conſiliũ ſequitur pena. ſm̃ ip
ſum. Unde Ambroſius. xxxij. queſtione.
ſcd̃a. Ancillam. dicit ꝙ nõ omne quod dif
fertur auffertur. ſed ſepe maturiori conſi-
lio perficitur. Unde dici ſolet. Optimum
exiſtimo iudicem. qui cito intelligit ⁊ tar-
de iudicat. Tertio vitanda eſt reuelatio vl'
publicatio conſilij. Eccleſiaſtici. viij. Nõ
omni homini cor tuum manifeſtes. ne for
te inferat tibi gratiam falſam. et conuicie-
tur tibi. Unde quidam dixit. Quod ſecre
tum eſſe vis nemini dicas. Eſt autẽ caute
la circa hoc ſm̃ Albertanum ſeruanda. qr
ſi homo non credit conditionẽ ſuam face-
re meliorem per conſilium alterius. meliꝰ
eſt non reuelare ſecretum cordis ſui. Nam
vt dicit Petrus Alphiniꝰ. Conſiliũ ab-
ſconditum quaſi in carcere tuo eſt. Reue-
latum vero te in carcere ſuo tenet ligatum
Quare idem dicit. Qui conſiliũ in corde
ſuo retinet ſui iuris eſt. Nam tutius eſt ta-
cere ꝙ̃ vt taceret alium rogare. Unde dic̃
Seneca. Si tibiipi non imperaſti vt tace
res quomodo ab alio ſilentium queres.

Quarto vitandum eſt ne ſuper conſilio pe
tendo volũtatem ſuam quis prius cõſilia
rijs oſtendat. Nam adulatores ſtatim vt
cognoſcunt voluntatem domini. ſic ei cõ-
ſulunt qđ ei placere credunt. Quinto vi-
tandum eſt conſilium illorum qui aliquid
occulte conſulunt. ſed tamen illud non de
fenderent publice. Dicit enim Caſſiodo.
Leſiõis genus eſt occulte aliquid dicere
et aliud velle monſtrare. Sexto vitandũ
eſt conſilium imprudentum et ſtultorum.
Eſt autem ſtultus ⁊ imprudens qui nõ at
tendit ad finem negocij. ſed tm̃ ad princi-
pium vel medium. Unde dicit Pamphi-
lus. Principium fineṁq ſimul prudentia
ſpectat. Et Boecius de conſolatõne. Nõ
quod ante oculos eſt ſufficit intueri. rerũ
exitus prudentia metitur. Et Seneca de
forma humane vite. Si prudens eſt ani-
mus tuus tribus diſpenſetur temporibꝰ.
preſentia ordia. futura prouide. preterita
recordare. Finis autem omnium cõſilioꝝ
noſtrorum debet eſſe honor dei. et vtilitaſ
ſalutis noſtre. Unde quecunq ſunt cõtra
honorem dei ⁊ noſtram ſalutem. non ſunt
conſilia ſed proditiones. Conſiliũ igitur
chriſti fuit ſaluberrimum. quia habuit ꝯſi
liarios ſenes ⁊ maturos. vita ſanctos et ꝓ
batos. veritate preditos. expertos et ſtabi
les. Et ideo bene fuit concluſum. quia ad
honorem dei patris fuit ordinatum iſtud
miraculum. ⁊ ad fidem confirmandam in
cordibus turbarum. Docemur autem ſpe
cialiter a chriſto in hoc ꝙ licet fuerit ipſe ſa
pientiſſimus ⁊ nullius conſilio indigens.
ſic ipſe de ſe dicit Prouerbiorũ. viij. Meũ
eſt conſiliũ et mea eſt ſapientia. tamen ex
humilitate conuocauit ad ſuũ cõſiliũ di-
ſcipulos. vt doceret quemlibet quãtũcun
ꝙ̃ ſapientem ab inferiori ſuo nõ dedigna-
ri conſilium. Nam et Moyſes ſapientiſſi
mus audiuit conſilium Jetro qui erat eo
inferior dignitate Exodi. xviij. Unde Je
ronimus ſuper illud Iſaie. Et conſiliari-
us non eſt tibi. dicit. Or greci poete lauda
bilis fuit ſententia. Primum illũ eſſe bea
tum qui pro ſe ſapiebat. Secundũ qui ſa
pientem audiebat. Qui autem vtroq
caret inutilis ẽ tal'tã ſibi ꝙ̃ alijs. Hic Se
neca in epiſtola ad Elbinam dicit. Sapi
entibus viris me tradidi nondũ validus
in auxilium meum. Et tm̃ de primo.

Dixi secundo

B
Q in verbis
pmissis tangit saluatoris nostri cōpassio
ad miserandū vtiliter. cū dicitur. Misere
or sup turbā ⁊c. Competit quippe misere
ri christo ex assumpta hūanitate fm Hor
rā. Unde glosa dicit. Hic compatitur vt
homo. pascit vt deus. Et hec est nature
diuine proprietas quia suū ꝓpriū est mise
reri semp ⁊ parcere. Non solū autē mise-
retur huic aut illi pticulariter: sed omni-
bus: bonis ⁊ malis: electis ⁊ reprobis ge
neraliter. Juxta illud Psal. xxxv. Hoīes
⁊ iumenta saluabis dñe queadmodū mł
tiplicasti misericordiā tuā deus. Ubi di-
cit Innocen. quart⁹. Homines .i. electos
ratione vtentes. ⁊ iumenta. id ē reprobos
irrationabiliter viuentes saluabis domi-
ne tēporali salute ⁊ corporali. De qua sa-
lute dicitur. iiij. Regū. vj. Salua me do-
mine mi rex. Qui ait. Non te saluet dñs.
Et hoc. queadmodū multiplicasti. id est
multiplicē ostendisti misericordiā tuam
deus. Homines aūt dicunt electi Juxta
illud Ezechielis. xxxiiij. Uos autem gre
ges mei ⁊ greges pascue mee estis homi-
nes. Et iumenta dicunt peccatores Johe
lis. j. Computruerūt iumenta in stercore
suo. Uel ad litterā. Homines ⁊ iumenta
quia nō solū hominibus dat escam deus
sed etiam brutis animalib. Psalmista.
Qui dat iumentis escam ipsoꝝ. Matth.
vj. Respicite volatilia celi. quō nō serunt
neqꝫ metunt: neqꝫ congregant in horrea.
⁊ tamen pater vester celestis pascit ea.
Queadmodū multiplicasti misericordiā
tuam deus. Uere ab initio mundi magis
⁊ magis multiplicatur misericordia dei.
Noe enim ꝑmisit deus vt saluaret a dilu
uio. postmodū Abrahe ꝑmisit semen tan
dem nobis dedit filium suum. ⁊ cū eo om
nia. Juxta illud Romanoꝝ. viij. Qui eti
am ꝓprio filio suo nō pepercit: sed pro no
bis omnibus tradidit illum. Quō nō eti-
am cum illo oīa nobis donauit. Homi
nes ergo ⁊ iumenta saluat deus p miseri-
cordiam. quia bonos ⁊ malos pascit in p
senti: que est magna misericordia. Unde
licꝫ fm Innocentiū. Ex iusto dei iudicio
tamen occulto: malis hominib nō dat de
us bona gratuita. tamen de sua misericor
dia dat eis bona tēporalia. Ad qd signi-
ficandum christus voluit hic pascere nō
tm̄ electos apostolos: sed etiam turbā in
qua sunt mali pmixti bonis. Sunt autē
octo effectus in quib apparet diuina mi-
sericordia oīb generaliter exhibita. dū
mō nō ponāt obicem. Primus est tā no-
bilis ⁊ excelsa plasmatio. De qua Geñ. j.
Faciamus hoiem ad imaginē ⁊ similitu-
dinem nostram. Secūdus creaturarum
oīm vniuersalis subiectio. Psal. Omnia
subiecisti sub pedibus eius. Tertius post
peccatū longanimis expectatio. Sapie.
xj. Misereris omniū dissimulās peccata
hoīm ꝓpter penitentiā. Quartus lapsi fre
quens ⁊ pia reuocatio Esaie. xxx. Aures
tue audiant verbū post tergū monentis
Canticoꝝ. vj. Reuertere reuertere suna-
mitis. Quintus redeuntis libens ⁊ beni-
gna susceptio. Luce. xv. Cum aūt adhuc
longe esset vidit illum pater suus ⁊ mise-
ricordia motus est. Sextus post reditū
clemens ⁊ paterna correctio. Psal. Uisi-
tabo in virga iniquitates eoꝝ. misericor-
diā aūt meā nō dispergam ab eo. Septi
mus captiui seu perditi copiosa redēptio
j. Corinth. vj. Empti estis pcio magno.
j. Pet. j. Non corruptibilibus auro ⁊ ar
gento empti estis. Psal. Uisitabo in vir
ga iniquitates eorum. vt supra. Copiosa
apud eū redemptio. Octauus in fine sup
abundans remuneratio. Math. xxv. Eu
ge serue bone ⁊ fidelis. Ultra istos autē
adhuc septem effectus ostendit peccatori
bus fm Bernardū super Cantica sermo
ne. lxxxviij. dicens. Septem in me video
misericordias dñi quas ⁊ vos ipsi facile
inuenietis in vobis. Prima est q a mul-
tis peccatis adhuc in seculo positū custo
diuit. Nam in multa cecidi. ⁊ in alia po-
tuerā cecidisse peccata. nisi omīpotentis
pietas seruasset. Fateor ⁊ fatebor nisi q̄a
dñs adiuuisset me paulominus cecidissē
in oīe peccatū anima mea. Secūda mi
seratio que nō potest explicari sermone q̄
benigna q̄ libera q̄ gratuita. Ego pecca
bam ⁊ tu dissimulabas: non continebam
me a sceleribus. ⁊ tu abstinebas a verbe-
ribus. ꝓlongabam ego dñe multo tempo
re iniquitatē meā. ⁊ tu dñe pietatem tuā
nō abstulisti. Tertia q visitauit cor meū

⁊ īmutauit vt amara fierēt que male dul/
cia prius erant. Quarta ꝙ me penitentez
misericorditer suscepisti. vt in numero eo
rum inuenirer. De quoꝝ Psal. dicit. Be/
ati quoꝝ remisse sunt iniq̄tates ⁊ quoꝝ ⁊c̄
Quinta ꝑ quā mihi ꝯtinendi deinceps ⁊
emendatius viuendi prestitisti virtutē. ne
recidiuū paterer. ⁊ esset nouissimus error
peior priore. Postq̄ autē in istis quinq̄
miserationibus a malis liberabis. in duo
bus alijs bona largiris. He due sunt gra
tia ꝓmerendi. qua videlicet donans mu/
nus bone ꝯuersationis indulges. Et spes
obtinēdi quā donas homini indigno pec
catori de tua totiens experto bonitate. vſ
q̄ ad celestia speranda presumere. Hec
Bernhardus. He sunt igitur miseratio/
nes quibus christus miseret vti pater fi/
lioꝝ. Et hoc nō vni tm̄ aut duobꝰ. sed sup
totam turbam peccatoꝝ famelicam esuri
entem ⁊ sitientem ipsius misericordiam.
Et tantū de secundo.

Dixi tertio

ꝙ in verbis ꝓmis
sis describitur hu/
mane nature defectio ad misericordiā im
plorandā inclinans faciliter. Cum dicit.
Quia iam triduo sustinent me. nec habēt
quod manducent. Circa quod sciendum
ꝙ nihil sic deum inclinat ad misericordiā
sicut ꝑseuerantia ⁊ sustinentia in tribula/
tionibus. Nam taliter ꝑseuerantibꝰ cele/
rius ⁊ ꝓmptius deus miseretur q̄ alijs. ⁊
eos adiuuat ⁊ ꝓtegit specialius. Unde
psalmo. xxxij. dicit Psal. Anima mea su/
stinet dn̄m. scʒ vel ꝓ mia differentē. vel fla
gellantē. vel sustinet flagella ꝓpter deum.
ſm Innocē. Et sequitur. quia adiutor et
ꝓtector noster est. Psal. Cum ipso sum in
tribulatione. Et iterū. Adiutor in tribu/
latione. Sunt autem sustinenda tria ꝓ/
cipua si volumus a dn̄o adiuuari ⁊ sacia
ri pane celestis consolationis. scʒ onera p̄
ceptoꝝ diuinoꝝ. flagella dn̄i: ⁊ molestias
illatas ab inimicis. De ꝓmo scʒ de onere
p̄ceptoꝝ dei dicit Gregorius. Qui ad ce/
lestem patriam venire desiderant manda
toꝝ onera libenter portent. Ad hec portā
da ⁊ sustinenda hortat nos dn̄s Math.
xj. dicens. Tollite iugum meum sup vos
⁊c̄. Et sequitur. Jugū em̄ meū suaue ē: ⁊
onus meū leue. De flagellis diuinis dicit
ibidem. Tanto ferramentū libentius tol/
lerat quanto putriduʒ videt quod secat.
Unde Psalmista dicit de se. Quoniam
ego in flagella paratus sum. Quod expo
nit Innocen. id est bene merui flagellari.
Prouerbioꝝ. xix. Parata sunt derisoribꝰ
iudicia. ⁊ mallei ꝑcutientes stultoꝝ cor/
poribꝰ. Ecce grauia flagella. Ad ista fla/
gella debet homo esse paratus ꝓpter mul
tas causas ſm Innocen. Primo propter
magnitudinem ꝓmij. Augꝰ. Labor te ter
ret vide mercedem. j. Corinth. ix. Illi q̄/
dem corruptibilem coronaʒ accipiūt. nos
aūt incorruptā. ij. Corinth. iiij. Id em̄ qd̄
in p̄senti est momentaneū ⁊ leue tribula/
tionis nostre supra modū in sublimitate
eternū glorie pōdus operat in nobis. Ad
Romanos. viij. Non sunt condigne pas/
siones huius tēporis ad futurā gloriam.
Secūdo quia ꝑ illa scit se eternam penā
euadere. Unde Grego. Sancti tempora
lem penam lucrum putant: quia ꝑ hanc
euadere eternam penā nō ignorant. Aba
cuc. iij. Ingrediatur putredo in ossibus
meis. ⁊ subter me scateat. vt requiescam
in die tribulationis. Tertio quia videt se
meruisse illa. Unde Michee vltimo. Irā
dn̄i portabo quia peccaui ei. Hie. x. Hec
infirmitas mea portabo illaʒ. Quarto ne
cesse est vt paciat illa. quia aut homo pu
nit in pn̄ti. aut deus puniet in futuro vel
etiam in p̄senti. Unde debet facere de ne
cessitate virtutē. Hiere. xlix. Ecce q̄bꝰ nō
erat iudicium vt biberent calicem biben/
tes biberūt. ⁊ tu quasi innocens relinque
ris. Quinto quia per hec discipulus chri
sti esse ꝓbaris. Un̄ Math. xvj. Qui vult
venire post me abneget semetip̄m ⁊ tollat
crucē suā ⁊ sequat me. Unde Bern̄. To/
tus debʒ eē in disciplinis discipulus chri
sti vt humiliet ad timorem. erudiatur ad
scientiā. exerceat ad penitētiā. coronet ad
gloriam. Sexto quia quāto hō ꝓnior est
ad sustinendū flagella. tanto deus est ꝓ/
nior ad miserandū ei. ij. Regum vltimo.
Ego sum q̄ peccaui. ego inique egi. Uer
tatur obsecro manus tua cōtra me. ⁊ tūc
quādo dixit hoc dn̄s misertus est ei ⁊ ipi
us ꝓp̄li. scʒ dauid. Septimo quia sunt si
gna ad bn̄dam eternā beatitudinē. Heb.
xij. Flagellat omnē filium quem recipit.

Ubi dicit Aug. Si es exceptus a nūero
flagelloꝝ: exceptus es a numero filioꝝ.
Hec Innocē. Tertio debet homo sustine
re molestias illatas ab inimicis. De quo
dicit saluator Luce. xxj. In patientia ve
stra possidebitis aĩas vestras. Ubi dicit
Greg. Per patientiā animas nostras pos
sidemus: quia dum nobisipis dñari disci
mus. hoc ipm incipimus possidere quod
sumus. Mathei. v. Beati mites qm̄ ipsi
possidebūt terrā. Jaco. v. Exemplū acci-
pite fratres mei exitus mali ⁊ longanimi
tatis ⁊ pacientie ꝓphetas. qui locuti sunt
in noīe dñi. Sustinere autem debet tam
in ꝓsperis ꝙ̄ in aduersis. Uñ Esa. xxvj.
Anima mea desiderauit te nocte. sed et
spiritu meo in ꝑcordijs meis de mane vi
gilabo ad te. Debet ergo anima sustinere
dñm sicut domus habitatorē suū. aut si-
cut sponsa sponsum. aut sicut familia do
minū. Luce. xij. Uos similes hominibus
expectantib⁹ dñm suū. Et Mathei. xxv.
Moram autem faciente sponso. D
Sunt aūt mali homines ⁊ inimici vti
les bonis ꝓpter plura. Primo quia sunt
virga ⁊ baculus quib⁹ corrigunt a dño:
quando delinquūt. Unde Esa. x. Ue as-
sur. virga furoris mei ⁊ baculus meus ipe
est. Secūdo. quia sunt malleus ⁊ instru-
mētū quo dñs eos fabricat in vasa glorie
Unde Hieremie. l. Quomodo fractus ē
malleus vniuerse terre. Tertio. quia sunt
stimuli quib⁹ dñs stimulat bonos Hiere.
xlvj. Uitula elegans atq; formosa Egy-
ptus. stimulator ab aquilone veniet ei.
Gregorius. Mala que nos hic ꝑmūt ad
deū ire compellunt. Exo. xij. Urgebātq;
Egyptij populū israel de terra sua exire.
Quarto. quia sunt ꝓbatoriū quo dñs pro
bat iustos. qui sunt recipiēdi ab eo in pa-
triam. ⁊ qui nō. Ecci. ij. In igne ꝓbatur
aurum ⁊ argentū. homines vero recepti-
biles in camino tribulationis. Dñs em̄
facit sicut ille qui emit vasa figuli percu-
tit vt videat si est ibi aliqua fractura la-
tens. ⁊ cum grossum sonū reddit dimit-
tit illud. Sic dñs eos qui grosse respon-
dent ꝑ impatientiam nō approbat Grego
rius. Qualis quisq; apud se lateat. contu
melia illata ꝓbat. Non solū autē christuz
ad miam inclinat istarū turbaꝝ patiens
toleratio. ⁊ sustinentia tridui. sed etiā de-
fectus victualiū. Unde additur quasi se-
cūda causa miserationis. Nec habent qđ
manducent. Permisit christus vt turbe
consumerent que habebant ⁊ deficerent
in victualibus. vt oportunius eis misere
ret. quod facit ⁊ hodie cū dñs exponit iu
stos tribulationib⁹. ⁊ subtrahit eis tpa-
lia ꝓpter plures rationes ſm Innocentiū
sup Psal. xlij. Prima est ne temporalib⁹
adhereant: ⁊ dñm derelinquant. sicut cor
uus non redijt ad Noe in archam. Geñ.
viij. Et dicitur ꝙ a cadauere alicubi alle
ctus fuit. Gregorius. Qui in ꝑsenti felici
tate quesitum inuenit: auctorem qui eam
tribuit nō requirit. Secūda est vt homo
se exerceat. Roꝫ. v. Tribulatio patientiā
operat. Gregorius. Tribulatio tētationis
cui nō consentitur. nō est vorago vicioꝝ
sed exercitiū virtutum. Tertia ratio est vt
eū attentius queramus. Psal. Imple fa-
cies eoꝝ ignominia ⁊ querēt nomen tuū
dñe. Unde ꝑ contrariū dicit Esaie. lvij.
Uiam manus tue inuenisti. ꝓpterea non
rogasti. Et Genes. xl. Succedētib⁹ ꝓspe
ris oblit⁹ ē pincerna interꝑtis sui. Quar
ta est. vt eū ardentius diligamus. Psal.
Dum supbit impius incendit paup. Da-
nielis. iij. Non cessabant mīstri regis suc
cendere fornacē. Quinta vt sciamus bo-
na nostra non habere a nobis Esaie. xlv.
Accinxi te. ⁊ nō cognouisti me. Sexta vt
exemplo eoꝝ ad patientiam infirmi robo
rent. Gregorius. Facta ꝑcedentiū recola
mus ⁊ grauia nō erūt que sustinemus. Et
Jacob⁹. Exemplum accipite fratres mei
exitus mali ⁊ longanimitatis laboris et
pacientie ꝓphetas. Et sequit. sufferentiaz
Job audistis. Septima vt mali terrean
tur. Prouerb. xj. Si iustus in terra reci-
pit. q̄nto magis impius ⁊ peccator Luce
xxiij. Si in viridi hoc faciūt. qđ in arido
fiet. Taliter ergo sustinentes ⁊ deficiētes
in ꝑsenti dñs reficiet ⁊ satiabit in futuro.
vbi satiabit iustus cū apparuerit glīa dei
Tunc em̄ ſm doloꝝ multitudinem in cor
de eius ꝯsolationes dei letificabūt aīam
ei⁹. tunc videbit ⁊ affluet eternis delicijs
Quas nobis ꝯcedat dñs deliciarū: ⁊ de⁹
totius consolationis. qui viuit ⁊ regnat
ꝑ secula benedictus. Amen.

Dñica septima post trinitatis. II.
Sermo. XCVII.

Accipiens septem

panes gratias agens fregit ⁊ de-
dit discipulis suis vt apponerent
turbe. Matth. xv. ⁊ Marci. viij. In pñti
vita duo sunt genera famulantiũ ⁊ seruo
rũ. Quidam eñi sunt qui receptis victua
libus recedũt a dñis ad labores exterio-
res ad siluas ⁊ nemora. quibus dñs non
adest ꝑsentialiter. Sed hij sunt freq̃nter
in periculo. q2 si deficiũt in victualib9 fa-
mẽ patiunt̃ ⁊ cũ difficultate supportant̃ ꝑ
inimicos. Quidam sunt qui ꝯtinue in ꝑ-
sentia dñi laborãt. quoꝝ indigentiã dñs
releuat ⁊ supplet: put viderit expedire. Et
isti nõ sunt in periculo: quia si oculus dñi
impinguat equũ: vt dicit Sapiens. mul-
to magis seruũ. Sic etiaȝ spiritualiter lo
quendo de genere humano in quo est du
plex familia. Una que a deo elongatur ꝑ
laborem perditionis ⁊ vanitatem seculi.
Sapientie. v. Lassati sumus in via per-
ditionis. Et hec est in periculo. quia con
sumptis bonis nature ⁊ fortune finaliter
deficit ⁊ famẽ patitur vt canis. ⁊ tunc cir
cuit ciuitatem. Quoꝝ figurã expressit fili
us ꝓdigus q̃ abiens in regionẽ loginquã
consumptis omnibus bonis paternis cu
piebat saturari de siliquis porcoꝝ. ⁊ iam
fame peribat. Luce. xv. Alia aũt familia
est christi: que continue adheret deo: ⁊ est
mens iustoꝝ que in tempꝛe quãtũcũq3 ma
lo nõ est sollicita de refectione sua. Unď
Psal. psalmo. xxxvj. De talib9 dicit. Non
ꝯfundent̃ in tẽpore malo: ⁊ in diebus fa-
mis saturabunt̃. Hoc eñi ꝓmittit eis sal-
uator dicens. Nolite solliciti esse dicẽtes
quid manducemus ⁊c̃. Scit eñi pater vr̃
celestis q2 his oĩb9 indigetis. Uñ Job
iiij. dicit̃. Recordare obsecro q̃s vnq̃ in-
nocens perijt. aut quãdo recti deleti sunt
q. d. nunq̃. Et psalmo. xxxvj. Nunq̃ vi-
di iustũ derelictũ: nec semen eius querẽs
panem. Propter quod Psal. dicit. Mihi
aũt adherere deo bonũ est. ponere in dño
deo spem meam. Et certe bonũ quia dñs
ꝓuidet de talib9. Iuxta illud Petri. Oẽm
sollicitudinem vestram ꝓijcientes in euȝ
quia ipsi cura est de vobis. Istud bene et
expresse figuratũ est in hodierno euange-
lio. Ubi cuȝ turbe defecissent in ꝓprijs vi
ctualib9 in solitudine. quia tamen christo
adherebant ⁊ sub eius cura tũc erant. ipe
videns eoꝝ defectum. accipiens septẽ pa
nes gratias agens fregit ⁊ dedit discipu-
lis suis vt apponerent turbe: que fuerunt
verba in ꝑncipio ꝓposita. In quibus ver
bis tria tangunt̃. Primo nanq3 describit̃
materia refectionis ꝑ quã christus turbã
satiauit. quia accipiens septẽ panes. Se
cundo describitur gratiarũactionis do-
ctrina ꝑ quã christus nos informat: quia
gratias agens fregit. Tertio subditur ex
cellentia apostolice auctoritatis per quã
eos christus designauit: quia dedit disci-
pulis suis vt apponerent turbe.

A

Dixi primo

q in verbis pre-
missis ꝑmo descri
bitur materia refectionis ꝑ quã christus
turbas saturauit. q2 accipiens septem pa
nes. Circa quod sciendũ: aliter reficit su-
os deus. et aliter reficit dyabolus suos.
Dñs nanq3 reficit suos septuplici pane.
Primus est naturalis: qui datus ẽ ad su-
stentationẽ corporis. Genesis. iij. In su-
dore vultus tui vesceris pane tuo. Bene
dicit. In sudore vultus tui. Non eñi de-
bet comedi panis ex illicitis laborib9. vel
potius ex illicito ocio. sicut ipm comedũt
vsurarij. q̃ nõ in sudore sed in ocio come-
dũt ⁊ ꝯsumũt oẽm substantiam ꝓximoꝝ.
Cõtra quos dicit̃ Math. v. Uolenti mu
tuare a te nõ auertaris. scȝ nõ mutuando
vel mutuũ differendo vel diminuendo.
Deut. xxiij. Fratri tuo absq3 vsura id qď
indiget accõmodabis. Et Luce. vj. Mu
tuũ dantes ⁊ nihil inde sperantes. Ezech
xviij. Si ad vsuram nõ accõmodauerit ⁊
amplius nõ acceperit vita viuet. Unde
Psalmista postq̃ requisiuit dñm. Domi-
ne quis habitabit in tabernaculo tuo. au
diuit a deo. Qui pecuniã suã nõ dedit ad
vsuram. Psal. xiiij. Ubi dicit Innocen.
q vsuram detestat̃ dñs ꝓpter multas cau
sas. Prima est. quia vsura directe opponi
tur charitati. j. Coꝛ. xiij. Charitas paci-
ens est. benigna est. non querit q̃ sua sunt
Josue. j. Oẽm locum quẽcũq3 calcauerit
vestigiũ pedis vr̃i vobis tradã. Per pedẽ

significatꝛ caritas.q̄ facit suũ q̄cq̄d calcat
Vñ omia facit cõia charitas. vsura autẽ
oia appropriat. Scd̃a causa est: q² vsura
est homicidiũ. Ecci.xxxiiij. Panis egen/
tiũ vita pauperũ ē.q̃ defraudat illũ hõ san
guis est. Tertio q² furtũ.lz curiale. Exo.
xx. Non facies furtũ. vbi Aug. Furtũ est
attractio rei aliene inuito dño. Quarta cã
est.q² vsurarius cõparatꝛ inferno. Abacuc.ij
Dilatauit q̄si infernus aïam suã: ⁊ ipe q̄/
si mors ⁊ nõ implebitꝛ. Et sicut in inferno
nulla est redemptio. sic in istis. Jmo peio
res sunt inferno ⁊ diabolo. q² qñ dñs de/
scendit ad infernũ. infernus ⁊ diabolꝰ red
diderũt ea q̄ iniuste detinebãt. scz aïas iu
storũ. Sed vsurarius qñ visitat eũ dñs p
infirmitatẽ vel p̄dicationẽ vł hmõi. nihil
vult reddere. Esa.v. Tenebit p̄dã ⁊ am
plexabitꝛ ⁊ nõ erit q̃ eruat. Quinta ē. quia
nũq̄ꝫ dormit. sicut diabolus.j. Pet. vltio
Vigilate in orõnibꝫ q² aduersarius vr̄ di
abolus tãq̄ꝫ leo rugiẽs circuit querẽs quẽ
deuoret Esa.v. Non dormitabit neqꝫ dor
miet Job.xxx. Et q̃ me comedũt nõ dor/
miũt. scz vsurarij. dicit paup. Sexta. q̃a
nũq̄ꝫ hꝫ treugas cũ dño. lz alia pctã aliqñ
hñt requiẽ.j. Mach.ij. de Antiocho dr̄ ꝙ
ꝯstituit aduersus eos pliũ in die sabbato
rũ. Crudeliores etiã sunt Herode q̃ dñm
natiuitatis sue hora nõ est psecutus. Sz
isti ipsa hora natiuitatis sue psequuntꝛ eũ
Septima ē. q² est ꝯ̄ria omĩ iuri. Est eniꝫ
ꝯtraria iuri diuino Luc.v. Date ⁊ dabitꝛ
vobis. Itẽ ē ꝯ̄ria iuri vniuersali. de q̃ Au
gu. Judiciũ diuine ptãtis est ꝙ q̄libet cre
atura cogitꝛ seip̄am dare. Itẽ ꝯ̄ria est iuri
naturali. de q̃. Math.vij. Omia quecũqꝫ
vultis vt faciant vobis hoĩes ⁊ vos eadẽ
facite illis. Octaua. q² fenus interficit mi
sericordiã. Vñ ⁊ fenerator miaꝫ nõ habe
bit. Nona rõ est. q² ꝯ̄ria nature est. facit
eñ vt granũ nõ semïatũ crescat. ⁊ nõ mor
tificatũ reuiuiscat. dando duos modios
frumenti p tribꝫ. vel hmõi. Contra illud
Joh.xij. Nisi granũ frumenti cadens ⁊c̃.
Decima ē. q² feneratores sũt incãtatores.
Faciũt eñ trãsmutationes metallorũ sine
aliq̃ pcussiõe malleorũ. Faciũt eñ de polo
nicali moneta bohemicalẽ. hij sunt magi
Pharaonis Exo.vij. q̃ virgas ꝯuerterũt
in colubros. Vbã eñ sustentatꝛ hõ. ita mu

tuo sustentantꝛ paupes ⁊ pupilli. Sz vsu
rarij cõuertũt illud in serpentẽ vsure. que
eos deuorat ⁊ interficit. Vñ Crisꝰ super
Math. Silis est pecunia vsuraria mor/
sui aspidis. pcussus ab aspide delectatus
inuadit in somnũ. ⁊ p suauitatem soporis
moritꝛ. venenũ latẽs p oĩa mẽbra discurrit
Sic q̃ sub vsura accipit suo tpe q̄si bñfi/
ciũ sentit. Sed vsura p oẽs eiꝰ facultates
discurrit ⁊ totũ in debitũ ꝯuertit. ⁊ sic to/
tã massam corrũpit. Jõ Luc.vj. dr̄. Mu/
tuũ dãtes ⁊ nihil inde sperãtes. Vndecia
rõ ē. q² illas psonas psequũtꝛ q̄ deo famili
arius sunt ascripte. scz pupillos ⁊ viduas
Job.xxij. Viduas dimisisti vacuas ⁊ la/
certos pupillorũ cõminuisti. Duodecia ē.
q² fenus ꝯ̄riũ est pnĩe quã dñs iniũxit p̄/
mo hoĩ Geñ.iij. In sudore vultus tui ve/
sceris pane tuo. Ipsi aũt feneratores nõ
comedũt nisi de sudore alieno. Vñ de eis
ꝯq̄ritꝛ dñs. Deuorãt plebẽ meã sic̃ escã pa
nis. Michee.iij. Qui violentꝛ tollitis pel/
les eorũ desup eis. ⁊ carnes eorũ desup ossi
bus eorũ. q̃ comedũt carnẽ p̄pli mei. Ista
est refectõ diaboli q̃ tales isto pane reficit
vt eos ppetue strangulet ⁊ interficiat. ps̄.
Mors depascet eos Job.xx. Panis eius
vertetꝛ in vtero illius in fel aspidũ. B

Scd̃s panis ē sacre scripture reficiẽs
intellectuꝫ. Treñ.iiij. Paruuli petierunt
panẽ. ⁊ nõ erat q̃ frãgeret eis. Qd̃ est ꝯ̄ ne
gligentes p̄latos ⁊ rectores prochiales q̃
suis plebibꝫ aut nesciũt aut nolũt p̄dicare
vbũ dei. Sz attẽde q² dicit. nõ erat q̃ frã
geret. Nõ aũt dicit. q̃ daret. Nam ⁊ si in/
ueniuntꝛ aliq̃ q̃ p̄dicant: tñ pauci q̃ vtilitꝛ
⁊ discrete p̄dicãt. Duo eñ sunt genera p̄
dicantiũ. Quidã eñi p̄dicãt subtilia ⁊ nõ
vtilia. ⁊ hij apponũt integrũ panẽ puulis
q̃ potius iugulantꝛ q̄ꝫ reficiuntꝛ. Alij sũt q̃
p̄dicant vtilia facilr ⁊ plane. Et hij fran/
gũt panẽ in ptes. iuxta vniuscuiusqꝫ opor
tunitatẽ. Cõtra illos q̃ nõ lucide neqꝫ cla
re sed obscure ⁊ implicite p̄dicãt. dr̄. Par
uuli petierũt panẽ: ⁊ nõ erat qui frãgeret
eis. Jste panis vbi dñi multũ est necessa/
rius: q² dr̄ Matth.iiij. Non in solo pane
viuit hõ: sz in oĩ vbo q̃d pcedit de ore dei
Est aũt mirabile q̃ddã circa istũ panẽ. q²
panis materialis cũ distribuitꝛ deficit ⁊ di
minuitꝛ. Jste aũt q̄nto plus distribuitꝛ tan

to plus augetur. Et ideo predicator libenter debet predicare verbum dei. sciens quia ex frequenti predicatione augetur in eo intellectus sacrarum scripturarum. Sicut dicit Aug. li. j. de doc. xpiana c. v. Sic patet in presenti euangelio vbi de septem panibus superfuerunt septem sporte fragmentorum. Joh. vj. dicitur quod de quinque panibus superfuerunt duodecim cophini fragmentorum. Et per hec duo secundum Robertum Holgoth super librum Sapie. c. vij. significat duo genera docentium. scilicet predicatorum. Quidam enim docent et predicant simplicibus et deuotis. Et isti quasi quinque panibus reficiunt turbam popularem. De quibus dicitur per apostolum. j. Cor. xiiij. Volo in ecclesia quinque verba loqui sensu meo vt alios instruam. Ista quinque verba sunt quinque panes scilicet quid faciendum. quid cauendum. quid timendum: quid credendum. quid appetendum. Quid faciendum. quia decem precepta dei. Quid cauendum. quia septem peccata mortalia. Quid timendum. quia inferni supplicia. Quid credendum. quia duodecim articulos fidei. Quid appetendum. quia gaudia paradisi. Alij autem docent populum subtilius et perfectius: et hij significantur per refectionem septem panum. quia septem est numerus vniuersalis. Et hij sunt subtiles doctores in vniuersis instructi. Et in libro mystico qui est scriptus intus et foris et signatus septem sigillis. Apoc. v. sufficienter eruditi. Tertius panis est gratia spiritualis reficiens affectum Esa. lv. Quare appenditis argentum vestrum non in panibus. et labores vestros non in saturitate. Sed attende quia sicut xps non reficit turbam nisi esurientem et panes desiderantem. Ita et panem gratie non dat homini nisi esurienti et optanti. Hoc est per affectum voluntatis disposito. Ista enim est diuine liberalitatis consuetudo. vt non nisi volentibus det gratiam. Unde dicit Hugo lib. iiij. de archa Noe. ca. iij. Ordinatissimum est de nostra reparatione dispensationis consilium. vt qui sponte cecidit. non coactus sed sponte resurgat. Et qui per liberum arbitrium infirmatus est sanitatem non accipiet donec per liberum arbitrium sanari velit. Hec ille. Quartus panis est penitentie restaurans per culpam deperditum. Ps. Quia cinerem tanquam panem manducabam. Et iterum. Cibabis nos pane lachrymarum. Iste est panis durus et ordeaceus Joh. vj. Est puer vnus hic qui habet quinque panes ordeaceos. Quinque dicit propter quinque partes penitentie. que sunt contritio. confessio. satisfactio. vitatio de cetero mali. et perseuerantia in bono. Et quia ista sunt dura inconsuetis. ideo ordeacei dicuntur panes. Sicut. iij. Regum. xix. appellatur subcinericius. Quintus panis est eucharistie. confortans per concupiscentiam debilitatum. Juxta illud ps. Panis cor hominis confirmet. Hic est panis qui de celo descendit. Si quis manducauerit ex hoc pane viuet in eternum. Joh. vj. Non solum autem isto pane xps reficit homines viuentes in mundo: sed etiam defunctorum animas in purgatorio. Et in hoc est mirabile quod defuncti possunt refici. Figura huius habetur Daniel. vltimo. vbi cum Abacuc intricasset panes in alueolo: volens eos deferre messoribus. de precepto domini iussus fuit vt deferret eosdem Danieli in lacu leonum posito. Ita xpus in hoc sacramento qui fuit attritus panis. Esa. liij. Attritus est propter scelera nostra. mittitur quotidie animabus in lacu purgatorij existentibus vbi non est aqua consolationis. preter spem aliquam euadendi. Unde canit ecclesia. Libera eas de ore leonis: et de profundo lacu. Sextus panis est deuotionis impinguans et satians in oratione. Esa. lviij. Cibabo te hereditate patris. Et Esaie. xxx. Dabit ei dominus panem artum et aquam breuem. Quod tunc fit quando anima deuota post contemplationem omnibus dimissis huius seculi oblectamentis in vno vero eterno bono delectatur. Luc. x. Optimam partem elegit etc. Et premittitur. vnum est necessarium. Et bene dicitur artus panis. quia tanto magis tribulationibus seculi premittitur tanto plus spirituali gaudio impinguatur. Ps. In tribulatione dilatasti mihi. Septimus panis est celestis consolationis satians perfecte appetitum. Psal. Satiabor cum apparuerit gloria tua. Tunc enim panem angelorum manducabit homo habentem omne delectamentum. Sap. xvj. Luce. xiiij. Beatus qui manducat panem in regno celorum. et non solum tunc erit deus panis noster in cibum nobis datus. sed etiam nos quodammodo eius cibus erimus. Quia vt dicit Hugo li. iij. de archa Noe ca. penul. Complacebit deo in nobis et ipse cibus noster erit. quia delectabimur in ipso. facie ad faciem gloriam eius contemplantes. Hec hugo. Istis ergo septem panibus xps suos reficit in vita presenti ne deficiant in futuro.

vt semp sufficiant z affluant. Sed econ/
uerso diabolus reficit suos. imo inficit a/
liis septem panibꝫ. Quoꝝ pmus est erro/
ris. Prouerb.ix. Panis absconditus sua
uior. In isto pane reficit hereticos. qui oc
culte docent z docent. Secũdus panis ē
mendacij. Prouerb.xx. Suauis ē hoi pa
nis mendacij. sed implebit os eius calcu/
lo. id est lapide ignito. Isto reficit falsos
pcuratores. Tertius est delectationis car
nalis. Job.xx. Panis eius in vtero illius
vertet in fel aspiduz. Isto pane reficit ho
mines lubricos z luxuriosos. Quart⁹ pa
nis est adiutoriũ ad malũ. Josue.ix. Pa
nes calidos sumpsimus. Quintus est hy
pocrisis. Osee.vij. Effraim factus est pa/
nis subcinericius. qui nõ reuersat. Luce.
xij. Attendite a fermento phariseoꝝ. qđ ē
hypocrisis. Sextus ē panis rapine z op/
pressionis paupeꝝ. Eccl'iastici.xxxiiij. Pa
nis egentiũ vita eoꝝ. qui defraudat eum
homo sanguinis est. Isto pane cibantur
tyranni. Septimus est panis damnatio
nis infernalis. Psal. Sicut oues in infer
no positi sunt. mors depascet eos. Et tan
tum de pmo.

Dixi secũdo Ꝙ in verbis p/
missis describit
doctrina gratiarũactionis p quã christus
nos informat. cũ dicit. Gratias agẽs fre/
git. Circa quod sciendũ ꝙ ſm Gorrã sup
Matheũ In hoc christus nos instruebat
ad reddendũ gratiarũactiones deo p bo
nis nobis collatis. ostendens nos differre
a bestiis vt cognoscentes a quo: aut quid
dat nobis. gratias patri luminum refera
mus. a quo omne datum optimũ. z omne
donũ perfectũ Jacobi pmo. Hec Gorra.
Duo autem sunt que possunt mouere ho
minẽ ad agendum gratias deo. put dicit
Robertus Holgoth super librum Sapi
entie cap.vij. Primũ est. cuz cognoscit eũ
esse sapientie largitorem. Secũdum cum
recognoscit eum gratiarũ oĩum continuũ
gubernatorẽ. Ista duo sapiens recogno/
scens dicebat Sap.vij. Mihi aũt đs de
dit dicere ex sententia. id est ex certa scien
tia. z psumere digna hoꝝ. id est p aliis ad
dicendum z docendũ digna hoꝝ. que mi
hi dant. quoniã ipse dux est sapientie z sa
pientum emendator. In manu eñ illius
z nos z sermones nostri z omnis sapien/
tia z operũ scientia z sapiens disciplina.
In quibus verbis ponit sapiens sufficiẽ/
tem causam quare debemus gratias age
re deo. quia in eo pfitetur esse nostrã sub/
sistentiam eloquentiã z operum efficaciã
Unde.ij. Corinth.iij. Non sumus suffici
entes aliquid cogitare a nobis. quasi ex
nobis. sed sufficiẽtia nostra ex deo ē. Un/
de sicut oĩa flumina intrant mare vt ite
rum fluant. Ita omnes gratie. quas habe
mus a deo pcedũt p largitionem. z ad de
um redire debẽt p gratiarũactionẽ. Hinc
dicit Berñ. super Cantica ser.xiij. Origo
fontiũ z fluminũ oĩm mare est. virtutuz z
scientiaꝝ dñs iesus xps. ptinentia carnis
cordis industria. volũtatis rectitudo. casta
consilia. iusta iudicia. sancta desideria ex
illo manant. Si q̃s callet ingenio. si q̃s
nitet eloquio. si q̃s moribꝫ placet. inde sci
entie. inde sapientie sermo. ad locũ vnde
exeunt reuertunt flumina gratiarũ vt ite/
rũ fluant. Quare dicit aplus. In omnibꝫ
gratias agentes. quicq̃d sapientie. q̃cq̃d
virtutis te habere consideres dei virtuti
z dei sapientie deputa christo. Sic q̃dem
fluens aqua si stare ceperit computrescit
Sic plane si gratiaꝝ cesset decursus vbi
recursus nõ fuerit nullo mõ auget in in/
grato. sed z hoc qđ receperit vertit ei in p
niciẽ. Hec Berñ. Unde Hermes trime/
gistus libro suo de natura deoꝝ versus fi
nem narrat. quõ post longam discussionẽ
diuinaꝝ reꝝ z hũanarũ. cũ aduespasceret
Trimegist⁹ z Asclepius z Stacius pauc
rũt se ad cenã. pus tñ volebãt deũ adora/
re ſm modũ phoꝝ. Exeũtes igit sole occi
dente ad austrũ respexerũt z pces dixerũt
Sicut eñ sole oriente ad locũ q̃ dicit sub
solanus seu oriens se pũertebant ad oran
dũ. Sic sole occidente se pũertebant ad
austrũ ſm eoꝝ antiquã supstitionẽ. Dixit
ĝ Asclepius ad Staciũ ꝙ rogaret Tri/
megistũ vt dignaret apponere thura z pi/
gmẽta ad pces eoꝝ. Quẽ intuẽs Trimegi
stus cõmotus ait. ꝙ istud esset sile sacrile
gio. scꝫ incendere thus aut aĩalia offerre.
cũ sibi nihil deesꝫ. qꝛ ipe est oĩa. z in eo
sunt oĩa. sed gratias nos agentes ado/
remus. Hec eñ sunt sũme incensiões. cũ
gr̃e agunt deo a mortalibꝫ. Hec Hermes

Hoc aūt qđ ait Thus deo incendere simi le esse sacrilegio intellexit ipse si fiat sup͂sticiose. scʒ cū estimatione. ꝙ deus in cor͂poralibus odoribus delectetur. Ad queʒ sensum dicit ꝓpheta in Ps. in ꝑsona dei. Si esuriero nō dicā tibi. Et sequit. Nun quid mādncabo carnes thauroꝝ: aut san guinem hircoꝝ potabo. Et subdit. Jmo͂la deo sacrificiū laudis ꝛ redde altissimo vota tua. Et tantū de secūdo. D

Dixi tertio

Q subditur excel͂lentia ap̄lice digni tatis ꝛ auctoritatis ꝑ quā eos xp̄s digni ficauit. cū dr. Quia dedit eis vt appone͂rent turbe. Dicit autē Gorra sup Math. Q ꝑ hoc significat ꝙ dn̄s per ap̄los vole bat cibaria vite distribuere ꝛ etiam solue re mortuos. vt dr Joh. xj. Soluite euʒ et sinite abire. Similiter adducere asinam ad se Math. xxj. Soluite ꝛ adducite mi hi. Eoꝝ enī ministerio fit adductio ad fi͂dem ꝛ resolutio ad ꝯciliationē. ꝛ distribu tio ad refectionē. Hiere. j. Ecce dedi ꝟba mea in ore tuo. Hec Gorra. Huic concor dat Beda in omelia dicēs. Spūalia do͂na scire dedit apostolis deus ꝛ ꝑ eoꝝ mi͂nisteriū voluit deus eccl'ie sue necessaria distribui. Hec ille. Ex quo ptʒ ꝙ scriptu͂raꝝ intelligētia que est cibꝫ anime a solis ap̄loꝝ successoribꝫ ē reqrēda. Cuiusmodi ē papa cū suis ep̄is catholicis. q̄ sunt suc͂cessores ap̄loꝝ. Vn̄ dr de sacra vnctōe. c. qꝛ veꝝ. Aliijꝰo simplices sacerdotes sunt successores septuagita duoꝝ discip̄loꝝ vt dicit Tho. ij. ij. q. clxxxiij. art. vj. Magi͂ster in q̄rto sen. dis. xxiiij. Jnter q̄s om̄es papa est plenitudo potestatis. vt dr de vsu pallij. Ad honorē. Quotiens ergo fidei q̄stio ventilat. quotiens dubia occurrunt ꝛ ꝑplexa circa fidem credendoꝝ. ad ip̄m est recurrendū. xxiiij. q. j. Quotiens. Contra cuiꝰ auctoritatē nec Hiero. nec Augꝰ. nec aliquis doctoꝝ sapientissimus suā sn̄iam defendit. Non igit p̄dicanda sūt. nec etiā a p̄dicatoribꝫ audienda quecūqꝫ dogma ta. sed solū ea que a catholicis doctoribꝫ ꝛ sanctis patribꝫ. ꝛ p̄sertim que ab eccl'ia vniuersali p̄dicant ꝛ approbant. vt dicit Augꝰ. ad Vincentiū. Et habet in. c. No li frater. ix. dis. Et in ep̄la ad Fortunatū ibidē in ca. Neqꝫ. Et latius de h. xxiiij. q. j. ꝑ totū. Ubi expresse Hiero. scribēs Damaso pape. dicit se nolle aliq̄d sentire q̄ fi de sūme veritatis. quod foret determinatio ni sedis ap̄lice aduersum. a q̄ petit emen͂dari tanq̄ ab eo q̄ fidē ꝛ sedē Petri tenet. Si igit tantus vir quē Augꝰ. in ep̄la ad Cirillū Johāni baptiste Samueli ꝛ He lie ꝓphetis adequat scripta ꝛ dicta sua pa pe subiecit correctioni. qua temeritate. q̄ fatuitate viles heretici Hus ꝛ wicleph. bohemice ꝑfidie auctores. dicunt nō esse obediendū pape nec eius standū determi nationi in his que spectant ad fidē. Vnde ptʒ ꝙ eoꝝ sequaces multū errant. Qui di misso fonte veritatis. scʒ sede Romane ec clesie. querūt sibi cisternas ꝛ riuulos. id ē prauos doctores. vel potius seductores. cū quibꝫ ꝑiter damnabunt. Dicit enī Hu go in libro de ꝑfectibꝫ. iij. cap̄. vlti. Non ē recipiendū qđ ab ecclesiasticoꝝ doctrina magistroꝝ ꝛ approbatoꝝ theologoꝝ tra͂ditiōe discordat. nec reuocandū in dubiū quod ab eis vniuersaliter cū testimonijs sanctoꝝ patrū fuerit rationabiliter diffi͂nitum. Quia veritate comperta q̄ coram se ꝑ supuacuam subtilitatē altius ꝑscru͂tando fodere nititur. profunda scriptura rū quasi nouiter aliquid inde eructās qđ ab alijs nō est inuentū vanitatē diligens mendacium querit. Hec ille. Et Bernar dus in libro de dispensatione ꝛ p̄cepto di cit. Q melius est obedire deo q̄ homini͂bus. ꝛ melius est magistris q̄ discipulis. ꝛ ipsis magistris nostris melius q̄ extra͂neis. Hec Bern̄. Notanter autē Hugo dicit vbi supra. Jllud esse recipiendum a doctoribus quod fuerit ab eis vniuersali ter ꝑ oīm cōsensum ꝛ approbationē ratio nabiliter diffinitum. Non autē quod est ꝑticulariter ꝑ vnā vniuersitatē vel duas. sed ꝑ totam ecclesiam Romanā approba tum: illud est tenendū. Det ergo deus vt sic panē sancte doctrine de manibꝫ succes soꝝ apostolicoꝝ hic in vita recipiamus. quatinus post hanc vitā in patria. a dn̄o nostro iesu christo pane eterne ꝯsolatiōis refici mereamur. Ad quod nos perducat pater ꝛ filius ꝛ spūssanctus. Amen.

Dn̄ica. VIII. post trinitatis. L
Sermo. XCVIII.

Attendite a falsis

a ꝓphetis qui veniūt ad vos in vestimentis ouiū: intrinsecus autē sunt lupi rapaces. Math. vij. Quoniam vt ait Ciprianus in quadam ep̄la. Facilior est congressus vbi manifestus est inimicus. plus timendus ⁊ cauendus est cū latenter surripit cum ꝑ pacis imaginē fallens occultis accessibus serpit. Hec ille. Quia vero in vita spirituali diabolus est positus sicut leo in abscondito. vt dicitur Trenoꝝ. iij. Qui nō aperte aut manifeste cōtra hominē ꝓcedit. sed circuit sicut leo querens quē deuoret. j. Petri. ij. Et scd̄m Grego. super Matheū in Omelia de thesauro abscondito in agro. Nos in hac vita sumus quasi in via qua ad patriā pergimus. Demones vero quasi qdā latrunculi iter nostrū obsident in occulto vt nos bonis spoliarent. Vnde ip̄e diabolus nō habet efficacius machinamentū ad nocēdū nobis q̄z si efficere possit vt in hac vita incaute ⁊ nō cū rōne ambulemus. Inquit Bern̄. sup Cant. sermone. xix. Propter quod. vt ibidem dicit. In cunctis nobis semꝑ debet esse discretio. ⁊ quasi moderando singulas discernere voluntates ne opinio verisilis fallat. ne decipiat fmo ꝓsutus. ne qd̄ bonū est malū. ⁊ malū bonū esse credat. Hec ille. Saluator igitur volens nos edocere discrete ambulare: et caute incedere in via salutis. docet nos p̄cauere a falsis ꝓphetis qui nos decipe conant. sub specie amicicie ⁊ sanctitatis factores: qui venena melle circumlinita offerūt ne caueantur. Sic em̄ diabolus facit qui per vitia sub vmbra virtutū palliata christifideles decipit: vt dicit Ambrosius in libro de virginitate. Et Cris. in opere imperfecto Omelia. xlij. Attendite vobis ab hominibus quasi a quibusdā pessimis malis ⁊ sup om̄ia mala malis: quia super omnia mala homo est pessimū malū. Homo em̄ malus: peior est diabolo: qui non audet accedere iustū. Malus autē homo nō solū eū nō timet. sed magis eum contemnit. Non em̄ diabolus p̄stat homini virtutem: sed homo diabolo. Arma em̄ diaboli est malus homo. Sicut enim homo sine armis nō potest facere contra hostes sic diabolus sine homine facere aliquid nō potest contra sanctos. Hec Chrisostomus. Et ideo nobis caute ꝓuidendū ē ne per eos seducamur qui veniūt ad nos in vestimentis ouiū: intrinsecus autem sunt lupi rapaces. Sicut dicunt verba nostri thematis. quod sequit. Attendite a falsis ꝓphetis qui veniūt ad vos in vesti. ⁊c̄. In quibus verbis āmonemur ad cauendum a falsis ꝓphetꝫ tanq̄ꝫ saluti nostre aduersis. Sunt autē tres falsi ꝓphete a quibus nobis est cauendū. Primi sunt heretici veritatis subuersores. Secundi sunt hypocrite sanctitatis simulatores. Tertij sunt ficti christiani charitatis destructores: qui om̄es veniūt in vestimentis ouiū sed intrinsecus sunt lupi rapaces. Ideo caute vitandi sunt ⁊c̄.

A

Dixi primo q̄ āmonemur ad cauendū a falsis ꝓphetis qui sunt heretici veritatꝫ subuersores. Circa qd̄ sciendum ꝙ heretici sunt falsi ꝓphete. ex eo q² p̄tendunt vite sanctitatē: vt possint falsaꝫ doctrinā ingerere: ꝑ ut ait Aug⁹. contra Faustū. Alias em̄ nō possent simplices decipere. ⁊ sub bonitate vite lupinam doctrinam semiare. Tria autē sunt circa hoc consideranda. Primo quid sit hereticus. Secūdo quib⁹ signis cognoscitur. Tertio quō punitur. De primo sciendū ꝙ hereticus est qui falsaꝫ opinionē de fide inuenit: vl' inuentam sequit xxiiij. q. j. Hec est fides. Secūdo dicitur hereticus ille qui est in fide dubius. Hoc est. qui in dubietate fidei ꝑsistit. vt de hereticis. ca. j. Tertio ille dr̄ hereticus qui male sentit de sacramentis ecclesie. vt de hereticis. ad abolendum. Quarto dicitur ille hereticus qui male sentit de veritate sacre scripture. xxiiij. q. iij. Heresis. Quinto ille dicitur hereticus qui aduersus Romanā ecclesiam agit ⁊ eius dignitatem a dn̄o traditam aufferre conatur. Disti. xxij Om̄es. Sexto dicitur ille hereticus qui se scindit ab vnitate ecclesie. vij. questiōe prima. Deniq̄ꝫ. Duo autem requiruntur ad hoc ꝙ proprie quis dicatur hereticus. Vnum est heresis initium. scilicet error in ratione. Alterū heresis complementuꝫ scꝫ pertinacia in volūtate. Vnde Hiero.

super ep̄l'am ad Gal'. dicit Heresis gre-
ce dr ab electione. eo ꝙ sibi eam vnusq̄sq;
eligat disciplinā quā putat esse meliorem
Quicūq; igit̄ aliter scripturam intelligit
ꝙ spūssanctus efflagitat a quo scriptura
est. licz ab eccl'ia nō recessit tn̄ heretic⁹ ap
pellari potest. quia de carnis operibus ē
eligens q̄ peiora sunt. Hec ille. Ubi Hie
ro. tangit illa duo. scz errorē ⁊ intellectū.
Cum dicit. Aliter scripturaz intelligit ꝙ
spūssanctus efflagitat. ⁊ ꝑtinaciā in volū
tate. Cum dicit. Eligit sibi disciplinam
quā meliorē putat. Cōtra istos loquitur
Leo papa. xxiiij. q. iij. Quid iniquius est
ꝙ impia sapere ⁊ sapientioribꝫ doctoribꝫ
non credere. q. d. Nihil damnat̄ in talibꝫ
nisi pertinacia. Unde autem hec proue-
nit subdit dicens. Sed in hanc insipien
tiam cadūt quicūq; ad cognoscendā ve-
ritatē aliquo impediunt̄ obscuro. non ad
ꝓpheticas voces. nō ad apostolicas l'ras
nec ad euangelicas auctoritates: sed ad
semetipsos recurrūt. ⁊ ideo magistri erro
ris fiunt. quia discipuli veritatis nō fue-
rūt. Hec Leo papa. Ex quibus patet ꝙ
nihil ad errorē sic hominē perducit sicut
confidentia ꝓprij ingenij. Unde dicit Cle
mens papa. xxxvij. dis. Relatū. Diligēter
obseruandū est vt lex dei cū legit̄ non ꝫm
ꝓpriam ingenij virtutē vel intelligentiam
legat̄ vel doceat̄. Sunt em̄ multa verba
in scripturis diuinis que possunt retrahi
ad eundē sensum quē sibi quisq; sponte ꝑ
sumpserit: sed nō oportet. Nō em̄ ꝫm sen
sum extrinsecū ⁊ alienuz debetis querere
vt quoq; ipsum ex scripturarum auctori-
tate cōfirmetis: sed ex ip̄is scripturis sen
sum capere veritatis oportet. Hec ille.
Cui cōcordans Hieronimus sup Leuit.
dicit. xxxvj. dis. Si quis. Ex illa quisq;
debet docere que ipse a deo didicit nō ex
ꝓprio corde vel etiam ex humano sensu: sz
que spūssanctus docet. Hec Hieronim⁹

B Sed quereres quare heretici sic
errant in expositione scripturaꝝ. Respon
deo ꝫm Isidoꝝ libro. j. de sūmo bono. c.
xvj. Ex causa heresis ob quā fit est exerci
tatio fidei. Uisvero per quā fit est obscu
ritas diuinaꝝ scripturaꝝ: in qua caligan
tes heretici aliud ꝙ se habeat intelligūt.
Ex quibus verbis duplex habetur causa
heresis. scz exercitatio fidei. ⁊ obscuritas
diuinaꝝ scripturaꝝ. De ꝑma dicit Aug⁹
xxiiij. q. iij. cap̄. vltimo. Ideo diuina ꝓui
dentia multos diuersi generis hereticos
esse ꝑmittit. vt cū interrogant nos ea que
nescimus sic discutiamus pigritiā nostrā
⁊ diuinas scripturas capiamus. Propte
rea ap'lus ait. Oportet hereses esse: vt qui
ꝓbati sunt manifesti fiant. Hij aūt ꝓbati
sunt q̄ bene possunt docere. Et Bern̄. sup
Ps̄. Qui habitat. dic̄. Ex hoc ideo fit vt
tota sollicitudie meminerimus aduersus
quos nobis sit colluctatio. ne quādo aut
ignari hostilis inuidie. aut ꝓtectione di-
uina inueniamur ingrati. Quod expssius
tractans Aug. sup Psal. liiij. dicit. Ideo
ex hereticis affecta est ecclesia. vt ex his q̄
male sentiūt. ꝓbati sint qui bene sentiunt
Multa em̄ in scripturis latebant ⁊ cuz ꝑ
cisi essent heretici questionibꝫ agitabant
ecclesiā dei. ⁊ sic aperta sunt que latebant
⁊ intellecta voluntas dei. multi qui optie
possunt scripturas dinoscere ⁊ ꝑtractare
latebant in populo dei. nec asserebant so-
lutionē questionū difficilem cū calumnia
tor nullus instaret. Nunquid enim ꝑfecte
tractatū est de trinitate anteq; oblatraret
Arriani. Nūquid perfecte tractatū est de
penitentia anteq; obstiterant Nouaciani
Sic nec perfecte de baptismate tractatū
est donec ꝯtradicerent foras positi reba-
ptisatores. Hec ille. De secūdo scz de ob-
scuratione diuinaꝝ dicit Isidorus libro
iij. de summo bono. cap̄. xj. in hec verba.
Plerīq; sciētia accepta scripturaꝝ nō ad
dei gl'iam sed ad suā laudē vtunt̄. dum ex
sua sciā extollunt̄. ⁊ ibi peccant vbi pec-
cata mūdare debuerunt. nunq; ꝯsequunt̄
legendo ꝑfectam scientiā arrogātes. Nā
ꝙuis sapientes in suꝑficie videantur. me
dullitus tamen archana veritatis nō tan
gunt: quia superbie nube impediuntur.
Semper enim superbi legunt querunt ⁊
nunquā inueniunt diuine legis penetra-
lia. humilibus ⁊ bene ad deum intranti-
bus patent. prauis autē atq; suꝑbis clau
duntur. Nam quāuis diuina eloquia in
lectione arrogantibus sint aperta. in mi-
sterio tamen clausa sunt ⁊ occulta. dū ser-
mo dei fidelibus lux fit. reprobis autem
⁊ superbis quodammodo tenebre sunt. et

vnde illi illuminant̃. isti excecant̃. Hec il-
le. Ex quib⁹ patet causa erroris in here-
ticis ꝓpter quã scripturas sane nõ intelli-
gunt est supbia. Juxta illud Grego. Tu-
mor mentis est obstaculũ veritatis. Hec
autẽ superbia oritur in eis ex ꝑsumptiõe
⁊ inani gloria. ꝑ quã nolunt subijcere hu-
manũ intellectũ suum regulis fidei ⁊ sa-
no intellectui patrum. Hinc Gregorius.
xxxvij. libro Moral'. dicit generalem cau-
sam omniũ nouitatũ esse inanẽ gloriam.
Et Aug. in libro de vtilitate credendi di-
cit causam esse. cõmodũ temporale pue-
niens ex huiusmodi gloria inani. scꝫ ꝑnci-
patum super alios. Unde btũs Bernar-
dus sup Cantica sermone sexagesimoq̃r-
to. dicit. Omnib⁹ intentio vna hereticis
semp fuit captare gloriã de singularitate
scientie. ¶ De secũdo scꝫ quibus si-
gnis heretici cognoscunt̃. sciendũ ꝙ co-
gnoscũt̃ doctrina ⁊ vita. Primo doctri-
na. quia scripturas sacras vt cõmuniter
ad litterã iuxta primũ sensum exponunt.
Sicut dicit Jsid. libro. iij. de sũmo bono
cap. xij. Sicut patet de Hussitis hereti-
cis. qui omissa expositione spirituali bea-
ti Augustini ⁊ alioꝝ doctoꝝ de mandu-
catione spũali corꝑis ⁊ sanguinis christi
simpliciter dicunt illum textũ intelligen-
dum Joh. vj. Nisi manducaueritis car-
nem filij hominis ⁊ biberitis eius sangui-
nem nõ habebitis vitam in vobis. Cum
tamen saluator ibidẽ dicit. Uerba que lo-
cutus sum vobis spiritus ⁊ vita sunt. id
est spiritualiter intelligenda sunt. Secũ-
do cognoscunt̃ ꝑ hoc. quia suis supiorib⁹
vt cõmuniter sunt rebelles. ⁊ eos confun-
dũt vbi possunt. vt dicit Aug. in libro de
vtilitate credendi. Cum tamen dñs hono-
rauit parentes tam corporales eis obedi-
endo. Luce. ij. Erat subditus illis: q̃ꝫ etiã
spirituales. scꝫ sacerdotibus: eos honorã-
do. in hoc ꝙ ad eos leprosos per se cura-
tos mittebat. ⁊ eis offerri precipiebat. vt
habetur Luce. xvij. Tercio cognoscũtur
in hoc quia nõ simpliciter iurare docent.
cũ tamen soli contra veritatem coniuran-
tes ⁊ conspirantes. etiaꝫ sepius ⁊ sepius
in erroribus reprehensi iurant ⁊ ꝑiurant.
nec tamen verum fatent̃. Juxta illud q̃d
de eis allegat Bernhardus super Canti-
ca sermone. lxv. Jura periura secretũ pro-
dere noli. Alios etiam nullatenus iurare
acquiescũt. Juxta illud Math. v. Nõ iu-
rare omino. neqꝫ ꝑ celum neqꝫ per terram
Cum tamẽ illud intelligendũ est s̃m Gor-
ram. vt homo nõ iuret in omni causa in-
differenter. sed ex causa necessaria bene.
Nam ⁊ christus iurauit dicens. Amen
amen dico vobis. Non ergo ꝓhibetur iu-
ramentũ in causa licita. sed ꝓhibetur per-
iurium ⁊ iurandi facilitas. ⁊ consuetudo
ꝑ quã ⁊ ad ꝑiurium deuenit̃. vt dicit Au-
gu. in libro contra mendaciũ. Permittit̃
ergo iuramentũ licitũ Deut. vj. Per no-
men dñi iurabis. Et Hieremie. iiij. Jura-
bũt viuit dñs in veritate ⁊ in iudicio. et
in iusticia. xxij. q. j. Et iurabunt. Sic iu-
rauit Paulus. ij. Coꝛ. j. Testem inuoco
deũ in animã meam. Sic dauid iurauit
dño. votum vouit do Jacob. Sic ⁊ dñs
iurauit ⁊ nõ penitebit eũ. Ps. cix. Quar-
to cognoscunt̃ in hoc: ꝙ tm̃ seipsos dicũt
ecclesiam dei. oẽs vero alios dicũt esse
canes ⁊ porcos: ac etiam extra ecclesiam
⁊ veniam: vt dicit Bernhardus sup Can-
tica s̃mone. lxv. Tales vt dicit idem ibi-
dem sermone. lxvj. Tanq̃ꝫ detractores ir-
rident nos: tãq̃ꝫ canes ꝙ baptisamus. scꝫ
cum solennitate infantes: ꝙ oramus pro
mortuis: ꝙ sanctoꝝ suffragia postulam⁹.
in omni genere hoĩm. atqꝫ in vtroqꝫ sexu
festinant ꝓscribere christũ in adultis. in
paruulis. in viuis ⁊ mortuis. Sed cõtra
eos est s̃m ip̃m aperta scriptura: quia licꝫ
infans nõ respondeat ꝓ se. tamen ꝓ eo re-
spondet ecclesia. ⁊ ip̃e infans videtur cla-
mare suis vagitib⁹ dicens. Uim patior:
scꝫ a natura. Similiter ꝙ oramus ꝓ mor-
tuis. exemplũ habemus ĩ Chananea. ad
cuius fidem ⁊ ꝑces liberata est filia a de-
monio. Similiter de paralitico. quẽ ami-
ci miserũt ꝑ tegulas de domo. Quinto co-
gnoscunt̃ in hoc. quia ordinibus ecclesie
detrahũt in suis s̃monib⁹. Nã iõ sacra cõ-
temnũt. ꝑlatis nõ obediũt. ĩstituta nõ ca-
piũt. quia papam ep̃os ꝑsbyteros pecca-
tores dicũt. qui nec dandis ne percipien-
dis idonei sunt sacramẽtis. dicẽtes. Nũ-
quid ista duo conueniũt episcopus ⁊ pec-
cator. Cõtra q̃s dicit Bern̄. sup Cantica
s̃mone. lxvj. Falsum est inquit. Ep̃s erat

Caypbas. ⁊ tamen ꝙuis peccator in dominũ sententiã mortis dictabat. Apostolus erat Judas. ⁊ licꝫ auarissimus ⁊ sceleratissimus. electus tamẽ a dño. Audis eũ aplm fuisse ⁊ diabolum. Super cathedrã Moysi sederũt scribe ⁊ pharisei. ⁊ q̃ nõ obedierũt eis tanꝙ epis inobedientie rei fuerũt. Multa ⁊ alia huic populo stulto ⁊ insipienti mala ꝑsuasa sunt sed non est rñdere ad oĩa. Quis eĩ oĩa nouit. Deinde labor infinitus esset ⁊ minime necessarius. Nam quãtũ ad istos nec rationibꝫ vincunt̃. qꝛ nõ intelligũt. nec autoritatibꝫ corrigunt̃. qꝛ nõ recipiũt. nec flectunt̃ suasionibꝫ: quia subuersi sunt. Hec Berñ. Sexto cognoscũt̃ ex vita. quia vitam habent hipocriticam. Nam vt dicit Berñ. vbi supra. Non sufficit eis hereticos esse nisi ⁊ hypocrite sint. vt sint supra modũ peccantes peccatũ. Hij sunt q̃ veniũt in vestimentis ouiũ ad mandendas oues ⁊ spoliandos arietes. an nõ tibi videtur vtraꝙ res impleta. vbi ⁊ fide plebes ⁊ plebibꝫ sacerdotes depredati inueniunt̃: quoniã isti ꝑdones. hij sunt oues habitu. actu vulpes. ⁊ crudelitate lupi. Hij sunt qui boni videri nõ esse. mali nõ videri sed esse volũt. Mali sunt ⁊ boni videri volunt ne soli sint mali. Mali videri timent: ne paꝝ sint mali. Hec ille. D

De tertio sciendũ ē. scꝫ quõ punit̃ hereticus. Punit̃ aũt quadrupliciter. Primo excõmunicatione: quia siue occultus siue manifestus: est ipso iure excõmunicatus xxiiij. q. j. c. j. ⁊ .ij. de hereticis. Ad abolendam. Secundo punitur depositione ab omni dignitate. siue papa siue imperator. xl. dis. Si papa. ⁊ ab omni beneficio priuat̃. Tertio punitur rerũ ablatione. qꝛ bona coꝝ ipso iure confiscata sunt. de hereticis. Cum ẜm leges. libro sexto. Quarto punitur militari persecutione. quia si aliter fieri non potest. manu armata sunt ab eis bona aufferenda. Non solum autẽ ipsi heretici. sed etiam credentes eis. receptatores eoꝝ. defensores ⁊ fautores sunt excõmunicati. Et si nõ satisfecerint infra annũ. extunc ipso iure sunt infames. nec ad testimonia admittunt̃. Ut de hereticis excõmunicamus. Primo quia credentes ꝓpter hec pericula ⁊ damna tam spiritualia ꝙ corporalia ꝓhibet apostolus cũ eis conuersari ad Thitũ. iij. dicens. Hereticum hoiem post vnam scꝫ secretam. ⁊ secundam scꝫ publicam correctionẽ. id est postꝙ bis correctus fuerit ẜm Horrã ibidem. tunc si se noluerit corrigere vitand⁹ est. Cuius ratio est ẜm ipsum. quia nõ est illi cõmunicandũ qui se cõmunione fidei catholice. i. cõmunicatione separat. Sũt autẽ vitandi ẜm Horraꝫ vbi supra. ꝓpter septem rationes. Primo quia habent credulitatẽ erroneã. ij. Thimo. iij. Homines corrupti mente reprobi circa fidem. Sic solet vitari canis rabidus. Secũdo quia habent conscientiã cauteriatã. ẜm Horrã id est corruptam. tam errore doctrine ꝙ culpe. tam etiã igne concupiscentie. Unde isti sunt signati cauterio diaboli. Apocalip. xiij. licet exterius sic in corpore vident̃ stigmata portare dñi nostri iesu xpi ad Gal. vlti. Tertio quia habent familiaritatẽ deceptoriã. Roꝝ. xvj. Per dulces sermones seducunt corda innocentum. Sic solent vitari Syrene. Quarto quia habent vitam simulatam. ij. Thimo. iij. Habentes speciem pietatis. Horra. id est christiane religionis exteriori simulatiõe quia sacramenta christi que sunt religionis christiane participant cum bonis. virtutẽ aũt eius abnegantes. id est rem ipsi⁹ pietatis scꝫ dilectionẽ dei ⁊ ꝓximi abnegantes. scꝫ corde ⁊ opere. Ad Thitum. ij. Confitent̃ se nosse deum. factis autẽ negant. Quinto habent doctrinã pestiferaꝫ j. Corinth. xv. Corrũpunt mores bonos colloquia praua. Sexto quia habent intentionẽ ꝑuersam. Unde hic dicitur. Ueniũt in vestimentis ouiũ. intrinsecus autem sunt lupi rapaces. Septimo habent mentẽ obstinatam. ij. Thimo. iij. Quẽadmodũ iamnes ⁊ mãbres restiterũt Moysi. sic isti resistunt veritati. Isti ẜm Horrã fuerũt duo magi pharaonis. Exod. viij. Quoꝝ aplus noĩa nõ inuenit in diuinis libris sed in apocrifis. Et sicut isti restiterũt Moysi donec victi fuerũt. ita heretici resistũt ꝑtinaciter veritati. etiã vsꝙ ad sanguinẽ ⁊ ignẽ. Job. xxiiij. Ipsi rebelles fuerũt lumini. Et in h̃ similes sunt cattomodi q̃ lumẽ diei abhorret. eo ꝙ in lũine modicum vel nihil venat̃. sed potius in nocte.

Sic heretici in occulto docent nõ in aperto. Et sicut cattus bufones ⁊ ranas lambit quousq; vsq; ad sanguinẽ ⁊ venenũ in q̃ est quedã dulcedo. q̃ fit nimis sitibũdus. ⁊ si potũ nõ inuenit. aret. sed si iuenit extũc in vas sternutat. ⁊ venenũ imittit. ⁊ q̃ ex h biberit morit᷑ vel grauit᷑ infirmat᷑. Sic hereticus venenum qđ errore scripturaꝝ hausit in vasa seu in corda hũana infundit vt hoies intoxicet. Cattus etiã libent᷑ cõuersat᷑ hoi. ⁊ quandoq; insidet ori hoīs in sõno ⁊ suffocat puerũ obstruẽdo respirationẽ ⁊ anhelitũ. Sic heretici insidẽt hoib ⁊ opprimũt eos falsitate. p qđ hoies suffocant in se spm̃sctm̃ ⁊ spũalr᷑ moriũt᷑. E

Dixi secundo ꝙ secũdi falsi ꝓphete sũt hypocrite sanctitatis simulatores. eo ꝙ ꝓtendunt foris sanctitatẽ. sed occultant in cordib iniq̃tatẽ. ⁊ p hoc decipiũt hoies: sicut serpens vel scorpio q̃ lingit ore blandiendo. sed cauda pungit occidendo. Vñ Au gu. sup Ps. cxxxix. Ille difficile vitat᷑ qui in labijs bona portat. ⁊ in corde occultat mala. Acuerũt inq̃t linguas suas sicut serpentes. q2 nec pedes habent vt eoꝝ vestigia cũ venerint audiant᷑. leniter serpit sed nõ recte. habens occultũ venenũ sub leni tractu. Hec ille. Sic faciũt heretici ⁊ hypocrite q̃ abscondũt ⁊ ꝯtegũt vestigia sua rũ opationũ ne cognoscant᷑. Nam sepius orant vt videant᷑ deuoti erga deũ. sed cor eoꝝ longe est ab eo. Ostendunt se facere opa misericordie vt elemosinã dantes vt videant᷑ pij erga ꝓximũ. sed in corde appetunt vanam gl'iam: vt videant᷑ ab hoib. Fingunt se macerare carnem suam p ieiunia. vnde exterminant faciem suã vt alliciant matronas ⁊ feminas ad dandũ eis tãq̃ bonis vltra ceteros. Sicut dicit apostolus. Captiuas circũducunt mulierculas oneratas pctis. Et saluator Matth. Exhaurientes inquit bursas matronarũ sub ꝓtextu longe orõnis. Unde Job cõparat eos scirpo seu carecto exterius flori do ⁊ viridi. intus aũt arido ⁊ sine fructu. Job. viij. Nunq̃d põt virere scirp9 absq; humore. Sup quo dicit Grego. in glosa ordina. Hypocrita nõ est sine aqua. quia gratiam accipit vt ꝓphetet. demones eijciat. languores sanet. sed ⁊ colore viridis. dum laudes extra querit supb in altũ crescit. sed a fructu marcescit. Et Hiero. ibidem dicit. Scirpi vel carecti noie hypocrite designant᷑. q̃ spẽm veritatis ꝓtendẽtes fructũ vtilitatis nõ hñt: sed aridi sterilitate opis. solo sanctitatis colore viridescũt. Quia hypocrita ad bona opa infusionẽ supni muneris ꝑcipit: sed in cũctis q̃ agit exteriorẽ laudẽ appetens a fructu percepte infusionis marcescit. ⁊ cũ adhuc sit in flore ne capiat᷑ manu ante oẽs herbas marcescit. p quod significat᷑ ꝙ hypocrita corripi nõ patitur ab aliq̃. imo asperitate sua vitã corripientis secat. deꝑhensum se in prauitate irascit᷑. loqui sibi redarguentẽ ꝓhibet. ⁊ qđ deterius est etiam vt dicit Greg. se innocentẽ nõ suis actib sed alienis criminib ostendere nitit᷑. Ex quib pz eoꝝ stulticia: q2 grãs a deo receptas: q̃s ad salutis fructum ꝯuertere debuerũt ad inanẽ gl'iam cõuertũt. Unde Hiero. sup illud Job. Non ei placebit vecordia sua dicit. Magna vecordia est laboriosa agere ⁊ vane laudi inhiare. ꝑcepti celestibus inseruire ⁊ terrenã retributionẽ querere. Quia q̃ hic ꝓ veritate quã agit humanũ fauorẽ ꝺsiderat. rẽ magni meriti vili ꝑcio venalẽ portat. Unde bene opera eoꝝ tele granee compant᷑. Cũ subdit᷑. Et sicut tele araneaꝝ fiducia eius. Interlinearis dic. Bene hypocritaꝝ fiducia tele araneaꝝ similis dr: q2 tela illa p ordinem ⁊ studiose texitur. sed flatu dissipat᷑. quia quicq̃d hypocrita cũ labore pagit. aura humani fauoris tollit. Hec glosa. Propter huiusmodi duplicitatem ⁊ infructuositatez ac inutilem eoꝝ opationem deus spernit hypocritas ⁊ odit eos. Juxta illud Ps. xlix. Nunq̃d manducabo carnes thauroꝝ. id est nunq̃d delectabor in maceratione supboꝝ: qui per thauros significant᷑. aut sanguinem hircoꝝ. id est hypocritaꝝ potabo fm Innocen. iiij. Et in eo ꝓmittitur. Nõ accipiam de gregib tuis hircos. Per hircum fm Innocen. q̃ habet exterius asperitatem in pelle significat᷑ hypocrisis. de q̃bus dr. Non accipiã de gregib tuis. i. de ꝯgregationib tuis hircos. i. hypocritas. F Comparat᷑ autem hypocrita trib pessimis animalib. scz hirco. vulpi ⁊ lupo. Primo comparat᷑ hirco ꝓpter eius

ꝓprietates q̃ ponunt in h metro Lana cibꝰ visus sanguis caro cornua fetus. Hostia mons vitis dentes vox pes barba libido. Cauda breuis corrigiũ sotularibꝰ vtribꝰ aptũ. Lacte caret fetet emissus rũinat hircus. Hec oia ꝯueniũt hypocrite. Ipse enĩ extra portat lanã caprinã. i. signũ pnie Leuit. xxvj. dr. ꝙ tabnaculũ tegebat sagis extra. s; intra erãt res p̃ciose. s. aurũ mãna. vrna. v̄ga thus aromata redolẽtia. S; sub sagis ypocritarũ nõ sũt nisi stercora. Scðo cibꝰ hircorũ ẽ amare frondes: ꝛ hypocritarũ detractiões. Job. xxx. Qui rodebãt in solitudie. ꝛ mãdebãt herbas ꝛ arborũ cortices. ꝛ radix iuniperorũ erat cibꝰ eorũ. Tertio acute vidẽt. Sic hypocrite mala aliorũ ꝯsiderãt Ecci. xiiij. Oculꝰ malꝰ ad mala. Quarto sanguis hirci frãgit adamãtẽ. ꝛ lingua hypocrite virũ ꝯstãtẽ Prouer. xv Lingua placabil' lignũ vite q̃ aũt imoderata ẽ ꝯteret spm̃. Quinto caro eiꝰ ẽ dura i. carnalitas obstiata Hier. xxx. Dura facta sũt pctã tua. Sexto h; cornua excelsa i. supbiã elatam. Dañ. viij. Hircus hẽbat cornu insigne. Septio fetus eiꝰ est bonꝰ. Et hypocrite qñq; bona docẽt. q; lic; ipi vadãt in ifernũ. alios tñ docẽt ire in celũ. Et ẽ miraculũ fm ꝙ dr Nũe. xxvj. Spectaculũ est grãde ꝛ miraculũ vt chore peũte filij eius nõ pirent. Octauo q; ex hirco fit hostia. sic de hypocrita Leuit. x. Hircũ q̇ oblatus fuerat p pctõ cũ q̃reret moyses repit exustũ. Nono ꝙ libent' ascendit mõtes. sic hypocrita ad dignitates Hier. xlix Habitas in cauernis petre ꝛ apph̃ẽdere niteris altitudinẽ collis. Decio vites ledit sic hypocrita famã iustorũ Joh. xv. Ego sum vitis: vos palmites. Undecio dẽtes nõ h; hircus in supiori mandibula. Sic hypocrita nõ h; charitatis v̄ba ad reprhendendũ. s; v̄ba timoris Treñ. iij. Cõfregit ad nũerũ dẽtes meos. Duodecio pes eius nõ ẽ integer. sic affectus hypocrite in pl'a diuisus ẽ Ecci. xxj. Cor fatui q̃si vas ꝯfractũ Osee. x. Diuisu; est cor eorũ nũc interibũt. Tredecio vocẽ balantẽ h; sicut ouis. sic hypocrita verba simplicia Gen̄. xxvij. Vox q̇dem vox iacob. manus autẽ esau. Quartodecio barbã h; plixã. sic hypocrita ad lram in signũ sctitatis. ij. Regis. xix. Miphiboseth vẽit illotis pedibꝰ ꝛ intonsa barba. Et interp̃tat os ꝯfusiõis. vl' os ignominie vel verecũdũ. Quintodecio libidinosus ẽ hircus. sic hypocrita Zach. x Sup hircos visitabo. Sedecio cauda eiꝰ ẽ breuis. sic finis hypocrite velox Job xx. Gaudiũ hypocrite ad instar pũcti. Decimoseptio corrigiũ ẽ aptũ sotularibus ꝛ vtribꝰ. Corrigiũ hypocrite ẽ exterior ꝯuersatio q̃ vtilis ẽ alijs: ꝛ munit pedes. i. affectus eorũ. Et si eẽt mũdicia interiꝰ cordis possent recipe vinũ nouũ in vtres veteres Math. ix. Nõ mittũt vinũ nouũ in vtres veteres. Deciooctauo lacte caret. sic hypocrita dulcedie ꝯsolatiõis. ꝛ si increpatiões hẽat q̇d ꝓbatũ est Osee. ix. vbi dr. Da eis dñe vbera arentia. i. sine lacte ꝯsolationis. Decionono fetet. sic hypocrita Math. xxiij. Ue vobis hypocrite q̇ estis sic sepulchra plena ossibꝰ. Uicesimo hircus emittebat in desertũ deferens scripta ppli pctã Leuit. xvj. Sic ypocrita q̇ attenuat pctã ppli assumit sup se ꝛ mittit i desertũ inferni. Uicesimop̄mo ruminat. sic hypocrita m'tos ps̃. rũinat in ore Math vj. Putant in m'tiloq̇o exaudiri. s; i multiloq̇o nõ deest pctm̃: vt dr Prouer. x. H

Scðo hypocrita cõpat vulpi. de q̃ in Ps̃. lxij. ptes vulpiũ erũt. Per vulpes g̃ intelligunt hypocrite. ꝓpt plures ꝓprietates q̃ hñtur in his metris. Fetor auis latro vox via cauda color Caro pes fraus taxo pulex pellis ꝓles pilus vnda canis lux. Primo g̃ hypocrita cõpat vulpi ꝓpt fetorẽ. q; fetet corã deo q̃si mortuus Esa. xxxiiij. De cadaueribꝰ eorũ ascẽdet fetor. Secũdo q; insidiat auibꝰ p q̃s significãt viri spũales. Uñ herodes insidiabat xp̄o. ꝓpt qð appellat a xp̄o vulpis Luc. xiij. Dicite vulpi illi. Tertio hab; foueã Math. viij. Uulpes foueas hñt. sic hypocrite meretrices. Prou. xxiij. Fouea ꝓfunda ẽ meretrix. Quarto voce gãnit ꝛ fingit se latrare Esa. x. Nõ fuit q̇ moueret pennã ꝛ apiret os ꝛ gãniret. Quĩto q; via nõ vadit recta s; p amfractꝰ Prouer. ij. Quorũ vie puerse sũt. ꝛ infames gressus eorũ. Sexto cauda magna ꝛ pilosa. sic diabolũ p̄ie; hypocritarũ sequũt magni ꝛ diuites mũdi Esa. ix. Propheta docẽs mendaciũ ipe est cauda. Septio colorẽ ruffum habet. q; angelus sathane trãsfigurat se in hypocritis in

angelū lucis. ij. Coꝝ. xᵒ. Octauo carnē hꝫ
mali saporis: ꝛ comedit̄ ꝓ podogra ꝛ arte
tica. Infirmas iūcturas hñt q̄ caritate ca
rēt: q̄ ē vinculū. Et hi cū masticāt ꝛ sentiūt
amaritudinē diaboli curant̄. Ps. Dedisti
eū escā ꝑplis ethiopū. Nono hꝫ pedē tor/
tuosum ꝛ tibiā curtā. Ecōtra iusti hñt re/
ctos Ezech. j. Pedes eoꝝ pedes recti Le
uit. xxj. Fracto pede nō offerat. Decio est
fraudulēta Esa. xxxij. Fraudulenti vasa
pessima sunt. Undecimo q꞉ cū taxus illō
aīal fac̄ sibi foueā. vulpes eo absente ster/
corisat ibi. ꝛ taxus ꝓpt̄ imūdiciā recedit.
Sic hypocrita expellit ꝑ imūdiciā detra
ctiōis virū iustū infamādo eū: interduꝫ de
ciuitate vt solus honoret̄. Duodecimo dr̄
q꞉ vulpes tenet lanā in ore. ꝛ paulatim se
mergit in aquā apta cauda donec pulices
fugiāt ad lanā. ꝛ tūc deserit eā in aq̄. Pu
lex significat mordacitatē reꝑhensionis.
Sicut ergo vulpes pulices mergit. sic hypo
crita reꝑhensorē suū ne eū corrigat ꝑseq̄t̄.
j. Re. xxiiij. Canē mortuū ꝑseq̄ris ꝛ pulicē
vnū. i. reꝑhensorē mordacē. Tredecio pel
lis sola est cara venatoribꝫ. sic exterior cō
uersatio hypocritaꝝ q̄ est in mortificatōe
quam debēt sibi boni assumere ꝛ cadauer
ꝓijcere qd̄ sub pelle abscondit̄ Math. iij.
Zona pellicea ad lūbos eiꝰ. Quartodeci
mo hꝫ ꝓlem multā ꝛ patrisantē Job. xxj.
Egrediunt̄ q̄si greges ꝑuuli eoꝝ. Quīto/
decimo hꝫ pilū longū ꝛ densum. i. tꝑalia
multa Esa. iij. Erit ꝓ crispanti crine calui
ciū. Sedecimo q꞉ qñ eā insequūt̄ canes
tūc totū ꝓter nasum se suspēdit in flumie
ꝑ ramū: ꝛ sic latet. sic heretici ꝛ hypocrite
abscondūt se a canibꝫ. i. a p̄dicatoribꝫ. sed
tñ nasus emittit spm̄ male suggestiōis. ſꝫ
eis dicit̄ Amos. ix. Et si celauerint se ab
oculis meis in ꝓfundo maris. ibi manda
bo serpēti ꝛ mordebit eos. Decimoseptio
q꞉ videt̄ esse q̄si canis in anteriori ꝑte. ſꝫ
non in posteriori. vbi cauda maior. sic illi
vident̄ siles p̄dicatoribꝫ in ꝑmis ꝟbis. ſꝫ
in fine mordent vt coluber. ꝛ q̄si regulus
venena diffundūt Prouer. xxiij. Decimo
octauo luce ocloꝫ micant de nocte Hier.
iiij. Sapiētes sunt vt faciāt mala. bñ aūt
facere nescierūt. ꝛ ita in nocte vident. sed
in die nō vident. H Tertio hypocri
ta cōparat̄ lupo. Lupus ſm Isid. xij. ethi

mologiaꝝ ē maxīe rapacitatis. Et dr̄ lu/
pus q̄si leoni pos. i. siľis. q꞉ siľis ē ei in ra
pacitate. Rapit eñ nō in aꝑto sed furtim
ꝛ in abscōdito. Sicut hypocrite in aꝑto
nolunt caꝑe vt videant̄ sancti: sed occulte
exhauriūt bursas matronaꝝ. Scd̄o rōne
fortitudinis pedū. eo q꞉ sic lupus magnā
virtutē habet in pedibꝫ. vñ quicq̄d ꝑsserit
pede: nō viuit. Sic hypocrite magnā vir
tutē habēt simulatiōis in affectibꝫ. ꝛ quē
cūq꞉ sua simulatiōe decipiūt. mortificant
in vita grē. Tertio q꞉ sicut lupus quē ꝓus
viderit raucescere facit. Sic hypocrita
oēs spēs sanctitatis sue q̄si in raucitatem
ꝯuertit. q꞉ nullus audet de eo verbū dice
re malū. sed semꝑ opinari bonū. Quarto
nō plures q̄ꝫ. xij. diebꝫ in anno coit. sic hy
pocrita ne deꝑhendat̄ raro fornicat̄. Quī
to q꞉ lupus famē diu tolerat. ꝛ post multa
ieiunia mľta deuorat. sic hypocrita inter/
dū ieiunat tota die: sed grauit̄ vorat in se/
ro. Sexto q꞉ lupus ꝑuisus deponit auda
ciā. Sic ypocrita cognitus talis ab aliꝭ
nō audet se simulare sanctū ne derideat̄.
Et tantū de secūdo. I

Dixi tertio Q꞉ tertij falsi ꝓphe
te sunt falsi xp̄iani
caritatis destructores. De q̄bꝫ dr̄ in Ps.
Loquūt̄ pacē cū ꝓximo. mala aūt in cor/
dibꝫ eoꝝ. Non solū aūt patit̄ eccľia vel iu
stus vir ab aꝑtis inimicis. sed etiā ab oc/
cultis falsis fratribꝫ. q̄ passio multo videt̄
intolerabilior q̄ꝫ aperta. q̄ est ab hereticis
vel aliꝭ inimicis. Uñ dauid q̄si cōꝑan/
do hmōi ꝑsecutionē ꝑsecutōi manifestoꝝ
inimicoꝝ dicit eā grauiorem Ps. liiij. di.
Si inimicus meus maledixisset mihi su
stinuissem vtiq꞉. Ubi ponit plures rōnes
aggrauantes hanc ꝑsecutionē. Prima est
q꞉ non est ab inimicis. ideo dicit. Si ini/
micus meus maledixisset mihi sustinuis/
sem vtiq꞉. sed istud nō possuꝫ sustinere. q꞉
amicus maledicit mihi Michee. vij. Ini
mici hoīs domestici eius Cañ. j. Filij ma
tris mee pugnauerūt ꝯtra me. Secunda
ratio quare intolerabilia sunt ista mala ē
q꞉ sunt improuisa. Unde sequit̄. Et si is
qui oderat me suꝑ me magna locutus fu
isset abscondissem me forsitan ab eo. Sꝫ
ab his q̄ vident̄ me amare nō possum me
abscōdere. Uñ dicit Ber. Nunc in eccľia

impleta est illa ꝓphetia. Ecce in pace ama
ritudo mea amarissima. Amara prius in
nece martyrū. amarior post in ↄflictu he-
reticoꝝ. amarissima nūc in moribꝫ dome-
sticoꝝ. nō fugare: nō fugere eos pōt. Ter-
tia rō est qꝛ talia sunt illata a socijs secre
toꝝ. vñ dicit. Tu ꝟo hō vnanimis. Quar
ta qꝛ illata sunt ab eis q̇ deberent eū doce
re. Vñ dicit. Dux meus Math. xv. Ceci
sunt ꝛ duces cecoꝝ. Quinta qꝛ a familia
ribꝫ inferūť. vñ addit. Et notus meꝰ. Se
xta qꝛ a ↄsiliaribꝫ. vñ subdit. Qui siꝉ dul-
ces mecū capiebas cibos. ſm qꝺ dicit Jo
seph de fratribꝫ suis Gen. xliij. Occide vi
tulos ꝛ instrue ↄuiuiū. qꝛ mecū sūt come-
sturi. Septīa qꝛ a ↄtubernalibꝫ. vñ dicit.
In domo dñi ambulauimus cū ↄsensu. s.
tu ꝛ ego. ꝛ tñ tu ꝑsecutus es me. Hec In
no. Unde aūt ista ꝓueniūt nisi ex defectu
charitatis quā in se tales falsi xp̄iani nō
hñt. ꝛ in alijs eā destruūt vbi pñt. Propť
qꝺ falsi dicūť. qꝛ nomē hñt xp̄ianū: sed rē
eiꝰ nō hñt. Cōtra q̄s dicit Aug. in lib. de
vita xp̄iana. c. ij. Quid tibi ꝓdest vocari
quod nō es. ꝛ nomē vsurpare alienū. Si
xp̄ianū te eē delectat. q̄ sunt xp̄ianitatꝭ ge
re. ꝛ merito nomen xp̄ianū tibi assume. sꝫ
forsitan nō esse. sed vocari desideras. h̄ sa
tis fedū ꝛ miserū ē. scꝫ velle vocari te qꝺ
nō sis. Nemo em̄ ita trāsit ad xp̄m vt xp̄i
anus appelleť ꝛ nō sit. Qui igiť xp̄ianus
dꝛ. xp̄m hr̄e dñm ꝓfiteť. ꝛ vere hꝫ si in oi-
bus obsequať ꝛ fuiat. Hec ille. Hic dicit
Johēs i canonica. Videte q̄lē dilectionē
dedit nobis pr̄ vt filij dei noiemur ꝛ simꝰ
Qꝺ tractans Aug. Omeľ. iij. sup canōica
ꝑdicta dicit. Nam q̇ vocanť ꝛ nō sunt. q̇d
illis ꝓdest nomē vbi res nō ē. q̄ꝫ multi vo
canť medici q̇ curare nō nouerūt: q̄ꝫ mlťi
vocanť vigiles q̇ tota nocte dormiūt. sic
multi vocanť xp̄iani. ꝛ in rebꝫ nō inueni-
unť. qꝛ hoc qꝺ vocanť nō sunt in vita. in
moribꝫ. in fide. in spe. in charitate. ꝓpť qꝺ
Aug. ibidē paulo sup̄. tales appellat men
daces ꝛ falsos xp̄ianos dicens. Tu noli
esse mēdax vt aliud ꝓfitearꝭ ꝛ aliud agas
Sed q̄reres q̇d ē verus xp̄ianus. Rñdet
Aug. in li. de vita xp̄iana dicēs. Christia
nus ille est q̇ nō noie tm̄: sed etiā ope xp̄ia
nus ē. Ille vicꝫ q̇ exemplo xp̄i nec inimi-
cos nouit odire: sed magis aduersantibꝫ
sibi bñfacere ꝛ ꝓ ꝑsecutoribꝫ suis exorare
Nam quisq̄s est paratus alicui nocere vľ
ledere ille xp̄ianū se esse mētiť. Christianꝰ
ille est q̇ pōt iustissima voce dicere. Nemi
ni hoi nocui. iuste cū oibꝫ vixi. Hec ille.
Nos ergo si volumus esse veri xp̄iani et
nō falsi. studeamus in nobis ꝛ in ꝓximis
nr̄is hr̄e nō ꝑsequi charitatē q̄tenus ve-
lut arbores bone bonoꝝ operū facientes
fructū. fructū eterne beatitudinis in cele-
sti glia cōsequamur. Ad quā nos ꝑducat
pater ꝛ filius ꝛ. s̄. Amen.

Dñica octaua post trinitatis. II.
Sermo. XCIX.

Omnis arbor bo-
na fructus bonos facit. Math.
vij. Sicut dicit Hugo lib. iij. de
archa Noe. c. iiij. Vita pñs fideliū nō est
aliud nisi vinea dñi. vinea fidelis: vinea
iusta quā ipse bonus agricola plantauit.
Imo trāsplantauit. qꝛ de egypto trāstulit
ꝛ eiecit gentes ꝛ plantauit eā. De q̄ alibi
ꝑ ꝓphetā loquiť. plantabo eos sup humū
suā ꝛ nō euellā eos ampliꝰ. Hec ille. Vo
lens igiť saluator suos instruere q̄liter in
ꝑdicta vinea viuere debemus inducit simi
tudinē de arbore bona que fructus bo-
nos facit. ostendens ꝙ exēplo arboris na
turalis q̇libet fidelis hō in vita pñti tāq̄
in estate debet fructificare ꝑ bona opa si-
bi mercedē eternā. Vñ dicit Inno. iiij. su
per ꝑmū ps̄. Et tp̄s vniuscuiusq̄ ad ope
randū est pñs vita. Joh. ix. Me oportet
opari opa eius q̇ misit me donec dies est.
venit nox in q̄ nemo opari pōt. Propter
qꝺ de quolibet iusto dicit Ps̄. Et erit tā-
q̄ꝫ lignuꝫ qꝺ plantatū est secus decursus
aquaꝝ. i. gratiaꝝ. quod fructū suū dabit
in tempore suo. Fructum scꝫ boni operis
in tp̄e suo. scꝫ vite pñtis. ꝛ in tp̄e eterne et
finalis retributōis. Justi em̄ in sup̄na pa
tria quā in hac vita ꝑ amorē semꝑ requi
rūt dona vite postmodū in retributiōe ꝑ-
cipiūt. Inquit Hugo vbi sup̄. Ut igitur
ad bene operandū animemur ostendiť in
verbo ꝓposito magne retributionis copia
in vita futura. quia fructus bonus ei ꝓro
mittiť. Cum diciť. Omis arbor bona fru
ctus bonos facit. In quibꝫ verbis cōmen
datur vita iustoꝝ ꝛ fideliū exemplo bone

arboris. ⁊ ꝑ oppositũ dãnaᷓ vita reprobo
rũ ⁊ maloꝝ exẽplo male arborꝫ. Circa qđ
tria nob occurrũt ꝯsiderãda. Primo nãqꝫ
ꝯsiderare dẽmus arboris cõꝑationẽ gene
ralẽ. cũ đr. Oĩs arbor. Scđo dẽm⁹ ꝯside
rare bone ⁊ male arboris differẽtẽ ꝯditõꝫ
Cũ đr. Bona. Tertio cõsiderare dẽmus
fructuũ earũdẽ arboꝝ diuersaꝫ generatio
nẽ. Arbor bona describiᷓ ꝑ bonitatẽ fru-
ctus ꝗ̃ sunt ficus ⁊ vua. Arbor mala de-
scribiᷓ ꝑ plante naturalẽ ꝓpagationẽ exẽ-
plo spine ⁊ tribuli. Fructus bonus descri
biᷓ ꝑ dulcedinẽ. malus vero ꝑ amaritudinẽ
naturalẽ. ⁊ hoc in ficu respectu tribuli. ⁊ i
vua respectu spine. A

Dixi primo Q primo dẽmus ꝯsiderare arborꝫ
cõꝑationẽ generalẽ. cũ đr. Omnis arbor.
Compaᷓ aũt in scriptura sacra hõ arbori
Iuxta illud Marci. viij. Video hoĩes ꝗ̃
si arbores. Hñt em̃ q̃ndã silitudinẽ viuẽ
do. Sũt aũt tria in arbore. scꝫ ingressus
vt plantatio/progressus vt pullulatio: ⁊
egressus vt defectio. Plantaᷓ hõ cũ ꝯcipi
tur. ⁊ ꝙ ad hoc cũ dolore ⁊ fetore. Unde
Inno. iij. de vilitate hũane ꝯditiõis. Si
ꝯsideret hõ pisces q̃s fecit deus ex aqua
astra ⁊ planetas ex igne. hoĩeꝫ ex terra vi
lissima. Job. iij. Cõꝑatus sum luto ⁊ assi
milatus sum fauille ⁊ cineri. Sicut autẽ
post plantationẽ nutriᷓ arbor humore ter
reo. Sic hõ post ꝯceptionẽ sanguine mẽ
struoso satis horrido. ex cuius ꝯtactu fru
ges nõ germinãt. arescũt arbusta. moriũᷓ
herbe. canes in rabiẽ vertũᷓ. Et hoc cibo
vtunᷓ tam nobiles q̃ꝫ ignobiles. ſm magi
strũ de naturis reꝝ. Progressus hoĩs est
crementũ post natiuitatẽ. qđ est miserabi
le. Nã cũ terrena scẽtia ꝓducũt ex se fron
des flores fructus ⁊ honesta semina. Hõ
ꝓfert ex se lendes. pediculos. lumbricos ⁊
stercora. Ex illis ꝓdit vinũ oleum ⁊ balsa
mũ. Ex hoĩe sputũ vrina ⁊ fetor stercoꝝ.
Unñ hõ est arbor euersa. q2 capilli sunt q̃-
si radices. caput trũcus. pectus vt stipes
brachia cũ tibijs vt frondes. digiti cũ ar-
ticulis vt folia. In egressu etiaꝫ hõ cõꝑaᷓ
arbori. q2 sicut arbor adueniẽte hieme de
clinaᷓ ⁊ arescit. Sic hõ moriendo oĩa ꝑ-
dit ⁊ ꝑuaᷓ oĩb9. Hoc ostendit status mor
tis scꝫ senectus. cui⁹ cor affligiᷓ. caput cõ
cutiᷓ. languet spũs. fetet anhelitus. facies
rugaᷓ. statura curuaᷓ. caligãt oculi. vacil
lant articli. nares effluũt. capilli defluũt.
tremit tactus. deperit actus. dẽtes putre-
scũt. aures surdescũt. Unñ tũc hõ est sicut
arbor antiqua ꝗ̃ ad nihilum valet nisi ad
ignẽ. Et in hac generali cõꝑatione om̃es
hoĩes ꝯueniũt. vñ ꝗ̃ ad hᷓ bene in thema
te đr. Om̃is arbor. q. d. Om̃is hõ tã nobi
lis q̃ꝫ ignobilis. diues ⁊ pauꝑ. ꝑuus ⁊ ma
gnus ꝗ̃ ad naturalẽ ingressum ꝓgressum
⁊ egressum est sicut arbor. B

Dixi secũdo Q debem⁹ considerare bone et
male arboris differentẽ ꝯditionẽ in hoc.
Cũ addiᷓ bona. Est eĩ arbor triplex. Que
dam em̃ est ꝗ̃ affert fructũ malũ. Scđa ꝗ̃
affert fructũ vanũ ⁊ nullũ. Tertia ꝗ̃ affert
bonũ. De ꝑma arbore đr Amos. vj. Con
uertisti fructũ iusticie in absinthiũ. Om̃e
vero malũ ẽ malũ. sed ꝯuertere bonũ in ma
lũ est pessimũ. Multi sunt ꝗ̃ bona faciũt.
sed illud praua intentione corrũpunt. Et
sic tales sunt siles arborib9 ꝗ̃ fructus pul
chros in apparentia faciũt.: sꝫ intus ama
ritudie pleni sunt. Et isti sunt siles cigno
cuius penne sunt exterius albe: caro autẽ
multum nigra ⁊ macra ⁊ ad digerendum
dura. Scđa arbor ẽ ꝗ̃ affert fructũ vanũ
vel nullũ. De ꝗ̃ đr Osee. ix. Cũ radix coꝝ
exiccata sit nequaq̃ꝫ fructũ faciẽt. Hij sũt
de ꝗ̃b9 đr Luc. viij. Q aliud semẽ cecidit
suꝑ petrã. ⁊ natũ aruit. q2 nõ hẽbat hũorẽ
⁊ significat cor prauoꝝ humore grẽ caren
tium. in quo quicꝗ̃d ad tẽps nasciᷓ boni.
cito arescit ꝓpter frigiditatẽ ⁊ siccitatẽ cor
dis. i. male ⁊ obdurate volũtatis. Tertia
arbor est que affert fructuꝫ bonũ. De qua
hic diciᷓ ꝙ affert fructum bonũ. Ubi sciẽ
dum ꝙ bonitas arboris attendiᷓ ex trib9
scꝫ ex frondib9: ex florib9: ⁊ ex fructibus.
Sunt em̃ quedã arbores ꝗ̃ habent fron-
des sine florib9. ⁊ significãt illos ꝗ̃ hñt ve
ba sine oꝑib9 Math. xxj. Ubi xp̃s vidẽs
arborẽ fici sec⁹ viã venit ad eã ⁊ nõ ĩuenit
ĩ ea nisi folia tm̃. Et ait illi. Nũq̃ꝫ ex te fru
ct⁹ nascaᷓ ampli⁹. Sic erit hoĩb9 hñtib9
pulcra verba de deo sine oꝑib9. de ꝗ̃b9 in fine
hic đr. Non oĩs ꝗ̃ dicit mihi dñe ⁊c. sed ꝗ̃
facit ⁊c. Alie sunt arbores habentes flo-
res sine fructibus. ⁊ significant illos ꝗ̃ fa

ciūt opa de genere bonoꝝ apparentia. sed nō recta intentiōe. j. Thim. iij. hūtes q̄dē speciē pietatis. ꝩtutē aūt eius abnegātes Job. viij. Cū adhuc sit in flore vt capiat māu. Sic vie hoīm qui obliuiscūt deū. ꝛ spes hipocrite ꝑibit. Alie sunt arbores q̄ faciūt fructus inutiles penitus. Sap. iiij Fructus eoꝝ acerbi. Et iste sunt arbores ad ignē apte: vt dr̄ in euāgelio. q̄r nō valent hoīb9 ad comedendū in recentia: sed demōib9 tm̄ assata. Et q̄b9 colligimus bonitatē arboris q̄ hȝ frondes bonoꝝ ꝩboꝝ. flores bonoꝝ opeꝝ. ꝛ fructus intentionis sancte ꝛ recte. Est aūt aīa iusti hoīs arbor bona ad silitudinē bone arboris naturalꝭ Primo viuēdo. scdo crescēdo. tertio fructū ferendo. ꝛ q̄rto finalr̄ decedendo. Primo cōpat in viuēdo. q̄r sicut arbor naturalis nō viuit nisi ꝑ calorē celestē ꝛ humorē terrestrē. Sic aīa bona nō viuit vita grē nisi ꝑ charitatē celestē. ꝛ ꝑ hūilitatē terrestrē. Et sicut illa arbor crescit altius q̄ pfūdius radices suas in terrā mittit. Sic hō q̄tū plus hūiliat ex ꝯsideratiōe terrestriū defectuū. tanto plus eleuat ad superiora. Tales arbores q̄ sic in locis bassis ꝛ vallosis crescūt. sunt multo securiores a vento q̄ꝫ q̄ in montib9. q̄r viri hūiles refugientes dignitates ꝛ ambitiōes mūdi ꝛ honores ꝯtenti sua simplicitate. multo firmius in suis ꝯsciētijs stant q̄ꝫ illi qui se ingerūt ad officia dignitates ꝛ ambitiōes mūdi. Sȝ attēde q̄ tripl'r hoīes radicant in terra: vt dicit Hugo de archa Noe lib. iij. c. iiij. Quidā em̄ sic radicāt in terra vt oīno in terrā infigant ꝛ terre adherēt. ꝛ sunt infideles ꝛ gētiles: q̄ nō credentes euāgelio xp̄i. p̄ter hanc vitā tꝑalē aliā nō credunt. Et hi in terra radices figūt ꝛ sursum non crescunt. q̄r eo magis p̄ncipibus inhiant q̄ bona ꝑpetua secutura nō nouerūt. terrena ambiūt. felices eē querūt. q̄ post hāc vitam futuros se nihil existimāt. De quorū numero fuit ille qui ꝑ eliphaz subsannat. Job. v. Uidi inquit stultum firma radice ꝛ malediti pulcritudini eius statim. Stultus em̄ ille est s̄m Hugonē q̄ ignorat ad q̄d factus est. qui p̄ter illud qd̄ videt nihil esse credit. q̄ que sibi mala restāt ꝑuidere nescit atq̄ꝫ hec peritura ꝛ falsa q̄dem bona quasi semꝑ sint ꝑmāsura semꝑ diligit. Hic aliq̄n radicatus esse videt dū corꝑaliter floret. Sed sapiens statim ei9 pulcritudini maledicit. q̄r ꝑ hec momentanea bona ad que sit male recipiendus agnoscit. De h̄ stulto Ps̄. dicit. Dixit insipiens in corde suo: nō est deus. Et deinde enumeratis cōplicib9 suis dicit. Non est timor dei ante oculos eoꝝ. Quō g̃ deū timere possunt q̄ deū esse nō credunt. Et q̄ infero s̄m Hugo. Q merito gētiles stulti sunt: q̄r ad eos p̄ncipiū sapiētie ꝑtingere nō ꝯtingit. Principiū aūt sapiētie est timor dn̄i. Alia arbor q̄ radicat in terra: sed tn̄ debiliter ꝛ mobiliter est homo infirm9 in fide. q̄ instructus in fide nouit celestia p̄mia ꝛ supplicia infernalia. Sed hic non oīno ꝯtradicit nec oīno acquiescit. Cōsiderant quippe gentiles oīa in mundo sic agi. ex quib9 ꝛ deum esse ꝛ cūcta gubernare cognoscūt ꝛ ad futurū iudiciū oīa ꝯseruare ꝛ sic incipiūt timere illud qd̄ minat deus. ꝛ ꝑ ꝯsequens benefacere cōpellunt hoc qd̄ iubet deus. ꝛ qd̄ ꝓhibet vitare ꝓponūt. ꝛ q̄nq̄ꝫ n̄ solū ita timore isto exercent vt timeant tales qd̄ deus minat. sȝ ꝛ q̄dam mentis affectu appetere incipiūt qd̄ ꝓmittit. Sed tn̄ cū malos florere in h̄ mūdo ꝯspiciūt ꝛ mlt'a alia in hac vita ita ꝯfuso ordine volui vt nequaq̄ꝫ mūdus ꝑ ꝓuidentiā dei gubernari. sed oīm reꝝ euētus fortuitis subijcere casib9 videat continuo zelare incipiūt pacē pctōꝝ in h̄ mundo. ipi q̄ꝫ florere ꝯcupiscūt. Tacitis enim cogitatiōib9 sibi dicūt. vanū esse timere iudiciū. nihil esse qd̄ stulti hoīes de penis inferni ꝛ de supplicijs maloꝝ sibi ꝯfinxerūt ꝛ ex timore non ex veritate h̄ ꝓcessisse. Et de his dr̄ Luc. viij. q̄ ad tp̄s credūt: ꝛ in tp̄e tētationis recedunt. In quoꝝ ꝑsona dauid dicit. Mei aūt pene moti sunt pedes. pene effusi sunt gressus mei. Ex q̄ dicto infero q̄ in fide xp̄i multū ꝑiculosa est ꝑplexitas cogitationū. Nā sicut dicit hugo. Ubi ē assertio dubia. ibi ꝛ fides suspecta. Ex h̄ infero ꝯsequēter q̄ fidelis xp̄i si vult esse arbor debet firmiter oīa credere in scripturis sanctis posita siue sint ꝓmissoria siue cōminatoria. Quo facto tal' nō poterit defacili moueri tempe tētationis. Alia est arbor q̄ radicat in terra firmiter ꝛ frondes mittit sublimiter. ꝛ significat bo

minē fidelē q̄ radices figit p̱ fidē ꝛ dilecti
onē in deo. de q̄bꝫ dꝛ Esa.xxxvij. Qđ reli
ctū fuerit de domo iuda mittet radicē de/
orsum. ꝛ faciet fructū sursuȝ. Per relictos
significanť fideles. q̄ radicē mittūt deorsū
qꝛ omnē cogitationē cordis sui in eterna
gaudia defigūt. fructū aūt sursum faciūt.
qꝛ in eterna pr̄ia quā in hac vita p̱ amorē
semp̱ desiderauerūt. vite dona postmodū
in retributiōe p̱cipiūt. Tertio q̄ infideles
negant. de q̄ infirmi dubitāt. h̄ fideles cre
dūt ꝛ expectāt. qđ aūt infideles diligūt et
infirmi in fide zelāt. h̄ fideles fugiūt hec
Hugo. Scđo assimilať hō arbori in cre/
scendo. qꝛ q̄uis inferior p̱s arboris terre
adhereat. potior tñ ꝛ pulcrior sup̱eminet
ꝓsus celū tendēs. Sic ꝫ oportet nos ali/
quā solicitudinē circa ťrena gereř. tñ poti
or p̱s nr̄a scȝ volūtas nr̄a. dȝ tēdere ꝓsus
celū: vt dicamus cū aplo. nr̄a cōuersatio
in celis est. Et iteꝝ. Que sursum sunt sapi
te nō q̄ sup̱ terrā. Tertio assimilať hō ar/
bori in fructu gerēdo. Sicut em̄ arbores
p̱mo germināt. scđo florent. tertio portāt
fructū. Ita s̄m Crisť. germina aīe sunt bo
ne volūtates. fructus bone operationes.
Quarto assimilať hō arbori in cadendo.
Arbor q̄ diu creuit ꝛ vixit cū ad cadendū
p̄ senio deficit ad illā p̱tē cadit ꝓsus quaȝ
viuendo plures ramos extendit s̄m Ro/
bertū Holgoth sup̱.iiij.c.lib.Sap̄. Sic
homo moriens ad illam partem cadit ad
quā plures affectiones ꝛ cogitatiōes vi/
uendo trāsmiserit. Si in terram. cadit in
infernū. Si in celū. illuc deportať Eccꝰ:
xj. Si ceciderit lignū ad austrū aut ad a
quilonem in q̄cūqꝫ loco ceciderit ibi erit.
Et tantū de secūdo.

Dixi tertio ꝙ ꝯsiderare debe
mus fructuū dicta
rū arboꝝ diuersam generationē. Cū diciť
Fructus bonos fac̄. Est aūt regula phie
generalis ꝙ ex vno oppositoꝝ dať intelli/
gi reliquū. Jō cū mentio est de bonis fru
ctibꝫ intelligiť ꝙ etiaȝ sunt aliqui fructus
mali. Sūt igiť duplices fructus. Quidā
bonoꝝ hoīm. ꝛ q̄dam maloꝝ. Bonoꝝ sūt
duplices. q̄dam sunt pn̄tis iustificatiōis
q̄dam celestis retributionis. de vtrisqꝫ dꝛ
Ezech.xlvij. Ex vtraqꝫ p̱te torrentis orie
bať lignū pomiferū. Torrens est mors. q̄
diuidit istā vitā a futura. Lignū est xp̄s q̄
dat fructū a dextris in futuro. a sinistris ī
pn̄ti. h̄ est ex vtraqꝫ p̱te fluuij. De fructu
pn̄tis vite dꝛ Gal.v. vbi nūeranť duode/
cim fructꝰ. Fructus aūt spūs est charitas
gaudiū. pax. patiā. benignitas. bonitas.
lōganimitas. māsuetudo. fides. modestia
ꝯtinētia. castias. De fructibꝫ quos hēbit
ista arbor in pr̄ia dꝛ Esa.iij. Dicite iusto
qm̄ bene. qm̄ fructū adinuētionū suaꝝ co
medet. Et ad Heb.xij. Omīs q̄dem disci
plina in pn̄ti videť nō esse gaudij sed me/
roris. postea aūt pacatissimū fructū exerci
tatꝫ p̱ eā reddet iusticie Sap̄.iij. Bonoꝝ
laboꝝ gl'iosus ē fructus. Et hic fructꝰ erit
multiplex. Primus erit gaudiū de euasio
ne carceris. de q̄ clamat Ps̄. Educ de car
cere aīam meā. Et paulus. Infelix ego hō
q̄s me liberabit de carcere mortis huius
Roꝝ.vij. Scđs fructus ē gaudiū de vin
culoꝝ ruptiōe: q̄ sūt septē corp̱is necessita
tes. i. fames. sitis. frigus. calor. lassitudo.
ꝛ infirmitas. ꝛ vltio mors. q̄bꝫ vinculis li
gauit deus hoīem q̄si insanū ne in seip̄m
ꝛ in alios sęuiret. Sed multi ista vincl'a
rūpunt Hiere.ij. A seculo ꝯfregisti iuguȝ
meū. rupisti vincula mea. Rūpūt vincula
famē ꝛ sitim p̱ crapulā ꝛ ebrietatē. frigus
p̱ vestiū ml'tiplicitatē. calorē p̱ vestiū sub/
tilitatē. laborē p̱ ocij q̄etē. infirmitatem p̱
medicinas. sȝ mortē nō pn̄t oīno rumpe.
Sed ecōuerso scti expectāt vsqꝫ q̄ dn̄s di
rūpet ista vincula. Ps̄. Dirupisti dn̄e vin
cula mea. Tertius fructus de exilij termi
natiōe. i. mūdi egressiōe. Ps̄. Jncola ego
suȝ in terra. Et dꝛ mūdꝰ exiliū. qꝛ ē p̱nicio
sus ꝛ solitariꝰ Deuť.xxxij. Jnuenit cū in
terra deserta in loco horroris. Ecōtrario
pr̄ia ē locus fecūdus ꝛ amenus ꝛ securus
Esa.xxxij. Sedebit pp̄l's meꝰ in ml'titudi
ne pacꝭ ꝛ in tabnacul' fiducie ꝛ ī req̇e opu
lenta. Quartꝰ fructꝰ est gaudiū de hostili
euasione Ps̄. Bn̄dictus dn̄s q̄ nō dedit
nos ī captiōȝ dētibꝫ coꝝ. Nō solū aūt erit
de euasione. sȝ etiam de hostiū p̱stratiōe.
Ps̄. Letabiť iustus cū viderit vindictam
Quintꝰ fructꝰ de tenebraꝝ extermīatiōe
j. Coꝝ.xiij. Videmus nūc p̱ speculū ꝛ in
enigmate. tūc aūt facie ad faciē. j. Joh.iij
Cū apparuerit videbimꝰ eū sicuti ē. Sex
tus fructus ē gaudiū đ amicoꝝ occursiōe

⁊ ꝯgratulatione. Tunc em̄ occurrēt ange
li sancti aīe beate Matth. xxiiij. Mittet
angelos suos ⁊ cōgregabūt electos eius.
Istud ptꝫ de lazaro Luce. xvj. Ecōuerso
aūt maloꝝ hoim sunt duplices fructus. s.
mali in pn̄ti culpa. ⁊ pessimi in futura pe-
na. In pn̄ti nāqꝫ culpa triplicē fructū ma
lū hn̄t. s. plenū vermibꝫ corrosiōis. Cuius
modi sunt fructus lasciuie ⁊ carnalis de-
lectatiōis q̄ ad modicū apparent delecta-
biles. sed post ꝑpetrationē hn̄t vermē re-
morsionis ꝯscie Esa. vlt. Vermis eoꝝ nō
morietꝛ. Hic est vermis q̄ corrosit ederam
cui⁹ sub vmbra Jonas delectabatꝛ Jone.
iiij. vbi dꝛ. Letatus est Jonas leticia ma-
gna. sed statim edera morsu vermis aruit
Roꝝ. vj. Quē fructū habuistis in q̄bꝫ nūc
erubescitis. Secūdus fructus est plenus
saporibꝫ amaricatiuis. ⁊ sunt fructus aua
ricie ⁊ mūdialis possessiōis. Vn̄ sic come
dentibꝫ fructus imaturos ⁊ crudos cibi
fiūt insipidi. Sic diuitibꝫ q̄ delectantꝛ in
diuitijs vel honoribꝫ ꝯgregādis dispēsan
dis ⁊ ꝯseruādis. cibꝫ spūalis grē ⁊ deuoti
onis oꝛonis ⁊ ꝯtēplationis apparet insipi
dus Josue. v. dꝛ. Ex q̄cito filij israel cepe
rūt vesci fructibꝫ terre statim defecit man
na. Verūtn̄ qꝛ necesse ē ꝑ bona tꝑalia trā
sire ad eterna. sm̄ Grego. Et iō vt isti fru
ctus sint dulces apponātꝛ ad ignē vt assen
tur. Ad ignē dico charitatꝭ. Nā admini-
stranti ex charitate tꝑalia meritoriū est. j.
Coꝝ. xvj. Oīa vr̄a in charitate fiant. Et
ꝑcipitꝛ de agno Exo. xij. vt nō comedatur
ex eo q̄cq̄ꝫ coctū aqua aut crudū: sed assuꝫ
igni. i. feruore charitatis. ad honorem scꝫ
dei ⁊ vtilitatem ꝓximi. Alioq̄n q̄ amat di
uitias aliter: fructū nō capiet ex eis Eccl̄s
v. Hiere. xij. Confundemini a fructibꝫ ve
stris ꝓpter irā furoris dn̄i. Tertius fruct⁹
sunt inutiles supꝑbie ⁊ tꝑales ambitiones
Et isti sunt pleni humoribꝫ inflatiuis. De
q̄bꝫ dꝛ Esa. x. Visitabo suꝑ fructū magni
fici cordis. Licꝫ em̄ fructus honoris sua-
uiter sapiat. tn̄ periculose inflat. In gestis
Alexādri narratꝛ ꝙ sui milites in india in-
uenientes fructus dulces nō poterāt satu
rari ex eis. ⁊ orta pestilentia mortui sunt.
Ecce dulcedo fructus affert mortē. Et iō
sapientes comedūt fructus cū sale discre
tiōis ⁊ modestie Job. vj. Nunq̄d poterit
comedi insulsum. qđ nō est cōditū sale. s.
sapiē. Alius est fructus maloꝝ in pena fu
tura. De quo Hiere. xxj. Visitabo super
vos iuxta fructuꝫ studioꝝ vestroꝝ. Tunc
em̄ cū venerit xp̄s ad iudicandū dicet il-
lud Dan̄. iiij. Succidite arborē ⁊ dispgi
te fructus ei⁹. Quō aūt dispergetꝛ. dꝛ hic.
qꝛ ꝑmo excidetꝛ ⁊ tūc in ignē mittetꝛ. Fru-
ctus aūt eoꝝ in speciali describit sapiens
Sap. iiij. dicens. Erūt post hec deciden-
tes scꝫ tāq̄ꝫ fructus de arbore maturati. si
ne honore ⁊ ꝯtumelia inter mortuos in ꝑ
petuū. Qm̄ dirūpet illos inflatos sine vo
ce ⁊ mouebit illos a fundamentis ⁊ vsq̄ꝫ
ad supmū desolabuntꝛ. ⁊ erūt gementes. ⁊
mēoria eoꝝ ꝑibit. Vbi sm̄ Robertū Hol
got describit septē penales ꝯditiones dā
nandoꝝ: qꝛ deijcientꝛ ꝯfusione. affligentur
cū desperatione. repellentꝛ sine responsiōe
destruentꝛ cū autentica rōne. punientꝛ sine
consolatione. conterentur sine contradi-
ctione. supprimentꝛ sine recordatiōe. Nos
igitꝛ fratres charissimi studeamus esse bo
ne arbores quibꝫ bonos fructus faciētes
ꝑ gratiā fructum gl'iosum celestis retribu
tiōis ꝯsequi mereamur. Quod nobis cō-
cedere dignetꝛ pr̄ ⁊ filius ⁊. s͞s. Amen.

Dn̄ica. IX. post trinitatis. I.

Sermo. C.

Edde rōnē villi-
r cationis tue. iam em̄ nō poteris
villicare Luce. xvj. Inter cetera
xp̄ianos a malo retrahentia ⁊ ad bonum
cōmouentia seu inducentia maxīe neces-
saria est ꝯsideratio vite pn̄tis: que nō est
aliud nisi q̄dā ꝑegrinatio q̄ tendimus ad
futurā gl'iam ⁊ patriā. Juxta illō apl'i ad
Heb. xiij. Non em̄ hēmus hic manentē
ciuitatē: sed futurā inquiramus. Necesse
est igitꝛ hoi ꝯsiderare. ⁊ ꝑmo ꝑ oculis sem
per ponere. qꝛ hac ꝯditiōeītrauit hūc mū
dū vt q̄nq̄ꝫ exeat. vt dicꝛ Seneca. li. de re-
medijs fortune. Ipe ẽ xp̄ianus vere est q̄
sm̄ Aug. suꝑ Ps̄. xxxviij. in domo h⁹ mū
di se ꝑegrinū cognoscit. Et si igitꝛ nobis
cūcta cedāt ꝓspera. ⁊ si affluant diuitie. ⁊
si ꝯfluāt delicie. pn̄tis tn̄ tꝑis ita agēda ē
leticia vt nūq̄ꝫ amaritudo seq̄ntis iudicij
recedat a mēoria. Ita dicit Greg. Omel.
xxxix. Et merito. Nā de oībꝫ in hac ꝑegri

natiõe ꝯcessis nõ hẽmus maius dñiuȝ ꝗ̃
q̃ comedimus aut q̃bꝫ tegimur ad necessi
tatẽ tm̃. Iuxta illud aplĩ. Habẽtes alimẽ
ta ꝛ q̃bꝫ tegamur his ꝯtenti simus. Alio-
qñ q̃cq̃d de bonis nobis collatis ad sup-
biã vite. ꝛ ornamentũ luxurie. ad vanita-
tẽ mũdi ꝛ pompã diaboli dissipauerimus
districtissimã nos sciamus saluatori nr̃o
rõnẽ reddituros. Nã sicut ꝑegrino nõ lȝ
tollere in via vltra victũ ꝛ amictũ corꝑis
Sic nec nobis ꝯcedit̃ bonoꝝ pñtiũ dispẽ
satio nisi ad vtilitatẽ ꝓpriã. reliquũ ꝓ̃o dis
pensandũ est ad honorẽ dei ꝛ vtilitatẽ ꝓ-
ximi. Qd̃ si aliter factũ fuerit: exiget̃ a no-
bis districta rõ dispensatiõis vel poti⁹ illi
cite dissipationis. Sumus em̃ in vita p̃-
sẽti nõ dñi: sed dispẽsatores bonoꝝ: Vñ
dr̃. j. Pet. iiij. Sicut boni dispensatores
multiformis gr̃e dei. Et queret̃ a nob̃ de
fidelitate dispensationis. ꝛ siquidẽ malus
dispensator q̃spiã nr̃m suspectus de dispẽ
satione fuerit merebit̃ audire durũ verbũ
thematis Redde rõnẽ villicatiõis tue. iã
em̃ nõ ꝛc̃. Homo q̃dam erat diues q̃ ha-
bebat villicũ. ꝛ hic diffamatus est apd̃ il-
lum ꝛc̃. Et sequit̃ thema. Redde rõnem
villicatõis tue. In q̃bꝫ ꝟbis tria describũ
tur. Primo nãq̃ȝ describit̃ seueritas diuĩe
iusticie. ꝑ quã ab hoĩe rõnẽ exigit. Cũ dr̃.
redde rõnẽ. Scd̃o subdit̃ diuine gr̃e liba
litas: quã hoĩ ad merendũ bona ꝯtulit. cũ
dr̃. Villicationis t. Tertio infert̃ eq̃tas di
uine sn̄ie q̃ hoĩem a bonis hui⁹ vite depo-
nit. cũ dr̃. Iã em̃ nõ poteris ꝛc̃. A

Dixi primo q̃ in ꝟbis p̃mis-
sis describit̃ seue
ritas diuine iusticie ꝑ quã ab hoĩe rõnem
exigit. cũ dr̃. Redde rõnẽ. Circa qd̃ scien
dũ ꝙ nihil est hoĩ ita vtile ad salutẽ ꝛ ꝯsci
entie ꝓprie discussionẽ ꝯtinuã ꝗ̃ hr̃e ante
oculos mẽtis seueritatẽ diuĩe iusticie. per
quã discreta rõ ab hoĩe in suo nouissimo
tꝑe vel circa mortẽ ꝓpriam vel in iudicio
generali finaliter exiget̃. Cuius rõ est: qr̃
talis cogitatio in hoĩe generat timorem
dñi. q̃ hoĩem retrahit a multꝭ voluptatibꝫ
hui⁹ seclĩ. delicijs ꝛ vanitatibꝫ. Vñ Crisͭ.
in ꝟmone de Iohe baptista dicit. ꝙ talis
timor mentẽ corrigit. fugat crimia ꝛ inno
centiã fuat. Et Iohes Cassia. li. iiij. de in
stitutis monachoꝝ dicit. Q talis timor ẽ
ꝓ̃ncipiũ nr̃e salutꝭ ꝛ sapiẽ dei ex q̃ nascũt̃
oẽs ꝟtutes. Ponit aũt Cassio. sup Ps̃. ij
hui⁹ rõnẽ dicẽs. ꝙ sicut remissa securitas
culpas admittit. ita timor desiderabilꝭ sꝑ
delicta excludit. Quapropt̃ Isid̃. lib. iiij.
de sũmo bo. c. vij. dicit. Sollicite dꝫ vnus
q̃sq̃ȝ viuere ꝛ semꝑ terminũ hui⁹ vite ꝯsi-
derare vt ꝯtẽplatiõe illius. hui⁹ seclĩ blan
dicias caueat. Scriptũ est em̃. In oĩbus
oꝑibꝫ tuis mẽorare nouissima tua: ꝛ ĩ eter
nũ nõ peccab̃ Ecci. vij. Volẽs igit̃ salua
tor nob̃ incutere timorẽ. ꝓponit siĺitudinẽ
villici de reddẽda rõne quã a nobis fina-
liter exiget. Que q̃dẽ rõ ẽ timẽda ꝓpt̃ tria.
Prĩo ꝓpt̃ tꝑis ĩportunitatẽ. Scd̃o ꝓpt̃ ac
cusantiũ multiplicationẽ. Tertio ꝓpt̃ exa
ctõis seueritatẽ. Prĩo timẽda ẽ rõ ista ꝓpt̃
tꝑis importunitatẽ. ista em̃ rõ fiet in hora
mortꝭ nr̃e vel in iudicio finali. q̃ hora erit
toti⁹ vltiõis ꝛ nullius ꝓpiciatõis Esa. xiij
Ecce dies dñi vẽiet crudelꝭ plen⁹ ira ꝛ indi
gnatiõis. Et Hier̃. xlvj. Dies illa dies vl
tiõis vt sumat vindictã de inimicis suis.
Multũ timebãt sctĩ hũc diẽ ꝛ horã mortꝭ
sue ꝛ finalis iudicij. Sic̃ ptꝫ de Hiero. q̃
dixit. Siue bibo siue comedo sꝑ in auribꝫ
meis sonat illa vox. Surgite mortui veni
te ad iudiciũ. Tria em̃ sũt q̃ mĺtũ ĩpediũt
rõnis positionẽ. Primũ ẽ tꝑis obscuritas
nã tꝑe noctꝭ nõ ꝯgruit facere rõnẽ. eo ꝙ ñ
ꝓ̃t tm̃ bñ libꝝ inspicere in q̃ hꝫ mẽoriã de
bitoꝝ: ꝛ de facili p̃t errare. Scd̃m ẽ illius
qui p̃sidet rõni indignatiõis aduersitas.
Nã corã irato ꝛ cũ h̃ aduersario. nẽo põt
bñ rõnẽ facere. Tertiũ ẽ satisfactiõis ĩpos
sibilitas. Nã ꝛ in ꝑiclo eẽt faciẽs rõnẽ. q̃
si ĩueniret̃ defecisse in rõne. nõ hr̃et facul-
tatẽ reddẽdi dño ad supplendũ illi⁹ rõnis
defectũ. Ista tria erũt tꝑe nr̃e rõnis. Ho-
ra em̃ erit in medio noctꝭ qñ ꝓfundissime
sũt tenebre Math. xxv. Media nocte cla
mor fact⁹ ẽ. Tũc ei obscurabũt̃ oclĩ pctõꝝ.
ꝙ ampli⁹ lucẽ diue gr̃e nõ videbũt. tũc oc
cidet sol diue mĩe. ꝛ sole culparũ tenebre
ꝯphendẽt pctõrẽ. Scd̃o xp̃s p̃sidẽs in iu
dicio erit irat⁹ ꝛ aduersabit̃ oĩbꝫ pctõribꝫ
Iuxta illd̃ Osee. xiij. Ero eis q̃si leena ꝛ
sic pard⁹ in via assyrioꝝ. Occurrã eis q̃si
vrsa raptꝭ catulꝭ. ꝛ dirũpã ĩteriora iecoris
eoꝝ ꝯsumã eos ibi q̃si leo. Ecce furor p̃-
sidentis huic rõni. designatus in bestijs

q̇bꝫ nihil est crudelius. vñ Ezech. vij. d᷑ i
ꝑsona dñi. Immittã furorẽ meũ i te. ꝛ pꝰ
pauca. Effundã irã meã sup̱ te ꝛ cõplebo
furorẽ meũ in te. Tertio nõ erit post hanc
rõnẽ reditus ad vitã pñtẽ in q̄ possꝫ hõ sa
tisfacere ꝓ pctis ꝛ supplere defectũ oꝑatio
nũ. Vñ hõ ẽ spũs vadens ꝛ nõ reuertens
q᷑ d᷑ huic villico. Iã vlterius nõ poteris
villicare. Ista tria ponũt in Ps. Posue⸗
rũt me in lacu inferiori. de q̄. s. egredi non
possũ. Ecce redeũdi nõ possibilitas. in te
nebris ꝛ in vmbra mort. Ecce tp̱is ipor⸗
tunitas ꝛ obscuritas. Sup̱ me ꝯfirmatꝰ
ẽ furor tuꝰ. Ecce iracũdie seueritas. B

Scd̃o ista rõ timẽda est ꝓpt accusantiũ
multiplicationẽ. Sũt aũt septẽ q̄ hoiem
accusabũt circa suã rõnẽ. Primo em̃ accu
sabit eũ ꝯscia nõ in occulto vt nũc. sed pu
blice corã oibꝫ Dañ. vij. Iudiciuꝫ sedit ꝛ
libri aperti sunt. i. ꝯscie q̄ oibꝫ aꝑient. Et
Apoc. xx. Iudicati sunt mortui ex his q̄
erãt scripta in libris. i. in ꝯscientijs ipoꝝ.
Vñ apl's expssius dicit Roꝝ. ij. Ex testio
niũ reddet illis ꝯscia ipsoꝝ. Scd̃o accu⸗
sabũt eum diaboli. q᷑ licꝫ suggesserũt hoi
male facere. tñ ꝓdent eũ. Sicut socius fu
ris interdũ accusat furem sociũ cũ quo fu
ratus est. ꝛ hoc maxime fit qñ iã vadit ad
suspendiũ. desperans de vita post sniam
latam ꝯtra ipm. Sic diabolus videns se
iam finaliter retrudi ad infernũ ꝓdet mul
tos vt secũ dãnent. Vñ Apoc. xij. diabo⸗
lus appellat accusator fratꝝ. De q̄ aũt ac
cusabit diabolus ostendit Aug. in q̄dam
ep'la ad comitẽ charissimũ dicens. Dictu
rus est diabolus q̇ recitabit verba ꝓfessio
nis nostre ꝛ obijciet nobis in faciẽ q̇cq̇d
fecerimus ꝛ in q̄ peccauimus: ꝛ quicq̇d
facere debamus. Dicturus est em̃. Equis
sime iudex iudica istũ esse meũ ob culpaꝫ
q̇ noluit esse tuus ꝑ grãm. Tuus est ꝑ na
turã. meus est ꝑ miseriã. tuus ꝑ passionẽ.
meus ꝑ suasionẽ. tibi maledicẽs. mihi cõ
sentiens. a te accepit imortalitatis stolã. a
me ꝓ pannosam tunicã. tuã vestẽ assum
psit. in mea huc venit. Equissime iudex.
iudica illũ esse meũ ꝛ mecũ fore ꝯdẽnan⸗
dum. Hec Aug. Tertio pctõrem accusa⸗
bũt angeli sancti. ꝛ p̄cipue illi qui nos cu
stodiũt. vnusquisq̧ suũ accusabit quẽ cu⸗
stodit. Sicut medicus peritus oẽm defe
ctum mortuo imputat q̄ eius p̄cepta aut
monita aut suasiones ꝯtempsit. neglexit
aut seruare nõ curauit. Vñ angeloꝝ ver⸗
bũ erit illud Hiere. lj. Curauimus baby⸗
lonem ꝛ nõ est curata. q. d. fecimus qd̃ in
nobis erat. sꝫ ipa aĩa nõ curauit. Quarto
accusabũt pctõrẽ creature Iob. xx. Reue⸗
labũt celi iniq̇tatẽ impij. ꝛ terra aduersus
eũ ꝯsurget. Aduocabit em̃ dñs celũ desur
sum. ꝛ terrã discernere ꝑplm suũ. vñ Cris.
sup̱ Math. In illo die nihil est qd̃ respõ⸗
deamus. vbi celũ ꝛ terra. sol ꝛ luna. dies
ꝛ noctes: ꝛ totus mũdus stabit ꝯtra nos
in testimoniũ peccatoꝝ nostroꝝ. Quinto
accusabũt peccatorẽ miserabiles ꝑsone q̄
ab eo iniuriã sunt passe. tũc em̃ faciet dñs
iudiciũ inopis ꝛ vindictã pauperũ. Ipse
em̃ est pater orphanoꝝ ꝛ iudex viduarũ.
vt dicit in Ps. Et ergo Grego. dicit. Si
queris. quis te accusabit. certe totus mũ⸗
dus. Non solũ autẽ accusabit: sed etiã cõ
surget in vindictã ꝯ pctõres. Sap. v. Ar
mabit creaturã ad vindictã ꝛ vltionẽ ini⸗
micoꝝ. ꝛ pugnabit cũ illo orbis terraꝝ ꝯ
insensatos. Deus em̃ nõ solũ tunc arma⸗
bit seipm: sed etiam exercitũ suũ. dando
videlicet tam angelis bonis q̄ hoibꝫ vir⸗
tutem ꝛ voluntatẽ accipiendi illud iudi⸗
ciũ ꝛ penã faciendam in reprobis. Erit
em̃ omis creatura ꝯcors in sententia cum
deo illa die. sine misericordia: sine cõpas⸗
sione aliqua miseris exigenda. Vñ dicit
Holgoth ibidẽ. Ex sicut deus oĩa creauit
ꝓpter electos. ita oĩa mouebit suo mõ ad
se vindicandũ de reprobis. Vñ sicut ele⸗
menta seruiũt hoi vt ipe deo fruat. ita ser
uient deo. vt de reprobis q̇ ei seruire no⸗
luerũt vltionẽ accipiat Sap. xvj. Crea⸗
tura tibi creatori deseruiens excandescit
in tormẽtũ aduersus iniustos. Sexto ac
cusabit hoiem pctm̃ eius Hiere. ij. Argu⸗
et te malicia tua. ꝛ auersio tua increpabit
te. vnde colligata erunt peccata hominis
ad collum sicut furtũ eius Osee. xiij. Col
ligata est iniquitas effraim. Et Trenoꝝ.
j. Conuolute sunt ꝛ imposite collo meo.
Et Prouerbioꝝ. v. Iniquitates sue capi
unt impium. ꝛ funibus peccatorum suoꝝ
vnusquisq̧ constringit. Septimo accusa⸗
bũt hoiem tormenta ꝛ instrumenta dñice
passionis de ingratitudine maxia. Unde

Hiero. Crux xpi ↄtra te pugnabit. xpus
p vulnera sua ↄtra te allegabit. cicatrices
ↄtra te loquent. ꝛ claui de te ↄquerentur.
Hinc Aug⁹. de simbolo dicit in tractatu
suo. Fortasse ideo dñs in corpe suo cica-
trices obseruauit vt in iudicio pctōrib⁹ ex
probraret ꝛ conuincens eos diceret. Ecce
hoiem quē crucifixistis. ecce deū ꝛ hoiez
in quē credere noluistis. videte vulnera q̄
inflixistis. agnoscite latus qđ ipugnastis
qđ pter vos apertū est ꝛ intrare noluistis.
Vñ Apoc. j. Videbit euz oīs oculus ꝛ q̄
eū pupugerūt. ¶ Tertio ista rō est ti-
menda pp̄ exactiōis seueritatē. Strictis-
sime aūt ponet. nō solū de magnis: sȝ etiā
de mīmis pctīs. Erit āt illa rō de plurib⁹
Et pmo de aīa a deo data. quā de⁹ dedit
in sollicitā custodiā. sic rex filiā suā. Deut.
iiij. Sollicite custodi teipm ꝛ aīam tuaz.
vtrūqȝ dicit corpus ꝛ aīam. Sed ecōuer-
so mlti hodie faciūt curā carnis tm̄. sequn-
tes ei⁹ desideria. curā aūt aīe pauci faciūt
ꝛ ita pmittūt ancillā dñari: vt dicit Berñ.
li. de ↄtēplatione mūdi. cū tñ tot⁹ iste mū-
dus ad vnius aīe pciū estimari nō possit
vt dicit Berñ. in li. meditationū. Et Cris.
de reparatione lapsi dicit. Si aīam negligi-
mus. nec corpus saluare poterimus. sȝ bñ
ecōuerso. Jō dicit. vtrūqȝ custodi solicite
Scđo exiget rō de corpe nr̄o sicut de cu-
stodia boni castri. i. qđ sepius inimici dei
scȝ carnis voluptates ꝛ alia vicia imissa
sunt. ꝛ alij amici expulsi. i. vtutes. Est eñ
corpus nr̄m sicut iumētū nobis a deo cō-
cessum ad vtilitatē aīe. cui debemus cibū
disciplinā ꝛ onus Ecci. xxxiij. Cibaria et
vga ꝛ onus asino. Exigetur ergo a nobis
quō corp⁹ nr̄m cibauimus supflue: vl' lau-
te ad lasciuiendū. quō ipm nō disciplina-
uimus cū supbiuit. quō nulla onera pnie
in ipo portauimus: sȝ potius onera diabo-
li. Tertio erit rō reddenda de pximis. Et
pmo pr̄ de filio. ꝛ siquidē malus fuerit fi-
lius pp̄ negligentiā pr̄is puniet pr̄ cuȝ fi-
lio. sicut heli cū filijs suis. j. Reg. iiij. Vñ
pr̄i dr̄ Prouer. xix. ꝛ. xxix. Erudi filiū tuū
Versus. Si tibi sit natus peccantē corri-
ge natū. Ne suū lugere possis de iure rea-
tū. Itē plātus de suo subdito Juxta illud
Ezech. xxxiij. Fili hoīs speculatorē dedi
te domui israel. Audiēs g̃ smonem ex me
annūciabis eis. Si me dicēte ad impiū.
impie morte morieris: ꝛ nō fueris locutus
vt se custodiat impius a via sua. ipe in in-
iq̄tate sua moriet. sanguinē aūt ei⁹ de ma-
nu tua requirā. Vñ Aug. in epl'a hortat
ad comitē. Queso mi frater vt oib⁹ subie-
ctis i domo tua a maiore ad minorē. amo-
rē ꝛ dulcedinē regni celestis. amaritudinē
ꝛ timorē gehēne annūcies. ꝛ de eoꝝ salu-
te sollicitus ꝛ vigil existas. qꝛ de oīb⁹ sub-
ditis q̄ in domo tua sūt rōnē reddes. Hec
Aug. Itē pnceps terrenus reddet rōnem
de suo inferiori. Nam dicit Isiđ. de sūmo
bo. lib. iij. c. xxiij. Sine augeat pax ꝛ di-
sciplina eccl'ie p fideles pncipes siue sol-
uat ab eis. ille rōnē exiget q̄ eoꝝ potestati
suā eccl'iam tradidit. Unde in figura hu-
ius pter delicta populi pncipes iussi sunt
suspendi ↄtra solem Nūeri. xxv. Hinc eti-
am Sapie. vj. dicit. Judiciū durissimuȝ
erit his qui psunt. Quarto exigetur ratio
de malis cōmissis. Unde in simbolo dr̄.
Redditurī sunt rōnē de proprijs factis siue
bonis siue malis. ij. Corinth. v. Recipiat
vnusquisqȝ put gessit. Tanta autē erit se-
ueritas circa mala cōmissa vt etiā passus
minimus requirat Job. xiij. Obseruasti
oēs semitas meas. ꝛ vestigia pedū meoꝝ
considerasti. Et eiusdem. xiiij. Tu qdem
gressus meos dinūerasti. Et eiusđ. xxxiiij.
Oculi eius sup vias hoim. ꝛ oēs gressus
eoꝝ considerat. Modicum apparet apud
hoies verbū ociosum. ꝛ tñ ratio districtis-
sima de eo exiget Math. xij. De oīñ ver-
bo ocioso quod locuti fuerint hoies red-
dent rōnem. Ociosum aūt verbū fm glo.
ordina. ibidē: est qđ caret ratione iuste ne-
cessitatis. aut intentione pie vtilitatis. Et
Hiero. super Leuit. ca. xxj. dicit. Quicqd
non edificat audientes in periculū vertit
loquētiū. Et ibidē. Qui scurrilitatē repli-
cat ꝛ aliquid pfert turpitudinis hic non
ociosi sermonis. sed criminosi reus tenebi-
tur. Et de his Sapie. j. dicit. Qui loqui-
tur iniqua nō poterit latere. nec pteriet il-
lū corripiens iudicium. Modica apparet
cogitatio vana. ꝛ tñ veniet ad iudicium.
Sapie. j. In cogitationib⁹ impij interro-
gatio erit. Et eiusdē. vj. Ipse cogitatōes
nr̄as scrutabit. Vñ Grego. sup Math. x.
Oīes capilli vr̄i nūerati sunt dicit. Sic

deus vias cōsiderat ꝛ gressus nūerat. vt
nec mīme cogitatiōes aut verba minutis
sima q̄ apud nos viluerūt in eius iudicio
remaneāt indiscussa. Quinto erit redden
da rō no solū de malis cōmissis: sed etiaꝫ
de bonis omissis. Sicut patꝫ de his q̄bꝫ
dicit dn̄s Math. xxv. Esuriui ꝛ nō dedi
stis mihi mādu care. Istud iā patuit in di
uite epulone. q̄ ꝓpter omissa oꝑa pietatis
in lazaro dānatus ē. Luc. xvj. Itē de tꝑe
ꝑdito inutilit̄ in q̄ multa vana sunt facta
multa salutaria obmissa ꝛ p̄sertim de tꝑi
bus festiuis que cōsumūt hoīes in gula ꝛ
ebrietate. in suꝑbia ꝛ vanitate. in leticia
carnali ꝛ alijs vitijs. Cū tn̄ dicat Ber. in
ſmone ad scolares. Nihil p̄ciosius tēꝑe.
Sꝫ heu nihil hodie vilius reputat̄. Trā
seūt dies salutis. ꝛ nemo regogitat. Sed
certe sicut nō ꝑibit capillus de capite. sic
nec momentū de tꝑe. scꝫ de q̄ rō nō exiget̄
Anselmus in meditatiōibꝫ. Omē tp̄s im
pēsum tibi. q̄ret̄ q̄l'r a te sit expensuꝫ. D

Dixi secundo

Ex in verbis p̄missis subdi
tur liberalitas diuine grē quā hoī ad me
rendū bona ꝯtulit. cū dr̄. Villicatōis tue
Pro q̄ sciendū q̄ licꝫ hō recepit oīa bona
a deo. ꝛ ea q̄ in celo: ꝛ ea q̄ in terra. mari. ī
aquis. in siluis: ꝛ abissis. eo q̄ oīa ista fa
cta sunt ꝓpter hoīem: vt dicit hugo Iuxta
illud Ps̄. Omia subiecisti sub pedibꝫ ei⁹
oues ꝛc. tn̄ in his oībꝫ hō nō pōt dici dn̄s
verus. sed tm̄ villicus seu dispensator. eo
q̄ oīa ista recepit ad dispensandū. nō ad
dissipandū. Recepit em̄ bona nature. bo
na fortune: ꝛ bona grē. Bona nature scꝫ
aīam ꝛ corpus: ꝛ quinqꝫ sensus ꝛ tres po
tentias anime. scꝫ intellectum: voluntatē
ꝛ mēoriā. Bona fortune. vt diuitias. ho
nores. aurū. argentū. ꝛ possessiones. Bo
na gratie. scꝫ ꝟtutes: ꝛ dona spūsancti. q̄
omia recepit quasi sub mutuo: ꝛ q̄dāmo
do sub vsuris. eo q̄ dn̄s vult nos negocia
ri ꝑ ista Math. xxv. ꝛ Luc. xix. Negocia
mini dū venio. Ipse em̄ est homo ille no
bilis q̄ abijt in regionē longinquā. accipe
re sibi regnum ꝛ reuerti. qui in suo recessu
ꝯuocatis seruis suis. vni dedit quinqꝫ ta
lenta. alij duo. alij ꝟo vnū. Dedit autem
omnia ista sub vsuris. q̄ bona nature ad
oꝑandū: bona grē ad merendū. bona for
tune ad distribuendū. bona sciētie ad do
cendū. bona potentie ad defendendū. bo
na opulentie ad sustentandū. Vsure isto
rū bonoꝝ sunt lucra animarū. q̄s lucrant̄
hoīes ꝑ ista bona eis ꝯcessa. ſm Horram
suꝑ Math. xxv. c. Que vsura maxīe pla
cet deo. Prouerb. xix. Feneraт̄ deo q̄ mi
seret̄ ꝓximo. Sed quia peccator dissipat
ista bona. nec de eis lucrū reportat. quod
tunc fit qn̄ ea nō ad honorē dei nec ad sa
lutē ꝓpriam nec ꝓximi vtilitatem ꝯuertit.
Ideo tunc dr̄ dissipator ꝛ non villicus.
Unde ꝓdigo filio dicit̄ Luc. xv. Ex rece
pta portione sua filius adolescentior iuit
in regionē longinquā. ꝛ ꝯsumpsit eā cum
meretricibꝫ. ꝛ dissipauit viuēdo luxuriose
quod tunc fit quādo homo peccat morta
liter. q̄ tunc oīa bona dissipat. Primo
bona nature ſm Franciscū abbatē asten
sem: vt intellectum male oꝑando. volūta
tem. ꝓximū odiendo. ꝛ memoriā. ad mēo
riam iniurias ꝓximi reminiscendo. Item
oculos dissipat vana respiciendo. aures
mala audiendo. ꝛ sic de alijs. Postea bo
na fortune dissipat male acq̄rendo. auare
retinēdo. ꝛ male expēdendo vsuras ꝛ mer
cantias exercendo. Postea bona grē ꝛ ꝟ
tutes quas deus reposuit in aīa ei⁹. sicut
thesauꝝ in archa ipse pctōr proijcit extra
dū peccat. q̄ ꝯtraria cōtrarijs expellunt̄.
vt hūilitas ꝑ suꝑbiā. pietas ꝑ auariciā. ca
stitas ꝑ ꝯcupiām. ꝛ sic de alijs. Et sic pec
cator totā suā subām dissipauit. Vn̄ Pro
uerb. xxix. dr̄. Hoīes pestilentes dissipāt
ciuitatē. i. totā ꝑsonā suā cū oībꝫ bonis
cū oībꝫ potentijs aīe ꝛ corporis. Ita ex
ponit Franciscus astensis suꝑ Lucā. c. xv
Sed q̄ de⁹ oīpotens tradendo bona ho
mini p̄dicta ad vsum dedit ea in numero
pondere ꝛ mensura: vt dr̄ Sap. xj. ꝛ. viij
Methaphisice. ꝛ. ij. de aīa. Ideo villicus
iste si vult bn̄ dispensare bona dn̄i sui ma
xime habet inter cetera: opus aspicere ad
nūerū. pondus ꝛ mensurā. ita vicꝫ vt oīa
nostra facta in mensura numero ꝛ ponde
re disponam⁹. vt dicit Robertus Holgot
suꝑ lib. Sap. c. xj. In cuius figura legi
mus. in. Esdre. iiij. versus p̄ncipium. Ex
angelus ad esdram missus dixit sibi sic.
Tres vias missus sum on̄dere tibi. ꝛ tres
similitudines ꝓponere corā te. Vade ponde

ra mihi pondus ignis aut mensura mihi flatū venti. aut reuoca diē q̄ ꝑterijt. q. di. pondera penā infernalis acerbitatis. mē sura flatū tꝑalis vanitatis ⁊ reuoca. H̄ est numera reatū ꝓprie prauitatis. Ista bene deberet metiri q̄libet hō si vult euadere districtā rōnem villicationis sue. Nam ꝑ hec multū ꝓficiet in dispensatiōe bonorū sibi collatoꝝ a deo. ⁊ ea nō nisi ad salutis sue comodū ordinabit. Debet siquidē hō mēsurare mūdane glie leuitatē p̄sentꝫ trā situs breuitatē ⁊ future vite iocūditatem Et cū mēsurauerit dꝫ nūerare q̄ recepit di uina munera. q̄t cōmisit horrenda crimia q̄t obmisit ꝯcessa tꝑa. Et postq̄ sic nūera uerit ponderet q̄ntū debet. ponderet q̄tū ingratus fuit. ponderet q̄tum meruit. Et sic erit optimus villicus villicatiōis sue. Quia oīa in nūero pondere ⁊ mēsura suo dn̄o sicut accepit reddet. Sed q̄tū ista ꝓ ficiant villico ꝯsiderāda videam⁹. Certe em̄ si mensurabit mūdane glie leuitatē vi debit q̄ ip̄a est paꝝ appreciāda. vn̄ Aug⁹. sup Ps̄. cxliij. dicit. Inanis huius seculi fallax est suauitas. infructuosus labor. et ꝑpetuus timor. ꝑiculosa sublimitas. ini tiū sine ꝓuidentia. finis cū pena. Hāc va nitatē mēsurabat ille rex de q̄ Ualerius lib. vij. c. ij. dic̄. Rex inq̄t ille subtilis iudi cij. cuꝫ sibi traditū fuisset diadema. ꝑusq̄ capiti īponeret. fert̄ retētū diu ꝯsiderasse ⁊ dixisse. O nobilē magis q̄ felicē pannū. quē si q̄s penitus cognoscat q̄ m̄ltis sol licitudinib⁹ ⁊ ꝑiculis ⁊ miserijs sit refert⁹ nec humi q̄deꝫ iacentē tollere vellet. Si sic mēsurarēt hodie villici nr̄i gliaꝫ tꝑalē certe nō supbirent tātū. sꝫ dicerēt illud. ij. Coꝝ. x. Nos aūt nō in īmensum gliabi mur. sꝫ s̄m mensurā regule q̄ mēsus ē nob de⁹. Ista regula ē regulata ꝯscia. ij. Coꝝ. j. Glia nr̄a hec ē testioniū ꝯscie nr̄e. Non solū aūt dēmus mēsurare p̄ntis vite vani tatē sꝫ etiā breuitatem. Iuxta illud. Ecce mensurabiles posuisti dies meos. ⁊ suba mea tanq̄ nihilū ante te. Unde Iob. vij. Memento mei quia ventus est vita mea Et ibidē. Nihil em̄ sunt dies mei. Et Ia co. iiij. Uapor est vita nr̄a ad modicū pa rens. Istā breuitatē aduertebat bene par ses rex. q̄ aspiciens de sublimi exercitus sui m̄ltitudinē flere cepit. Interrogat⁹ ꝓ q̄re fleret r̄ndit. q̄ nullus istoꝝ ꝑ centum annos remanet. Debemus etiā tertio mē surare future vite iocunditatē. recolendo q̄t btītudinis gaudia recipiemus ꝓ mom̄ taneis meritꝫ in p̄nti. ⁊ certe nō īueniem⁹ mensurā. q̄ p̄miabimur vltra ꝯdignum. Sicut pꝫ Luc̄. vj. De mēsura supefluen te. ⁊ Roꝝ. viij. Nō sunt ꝯdigne passiōes hui⁹ tꝑis ad futurā gliam. Scd̄o nūere mus diuina mūera. ⁊ ea inueniemus infi nita. q̄ mūerari nō p̄nt. Prio munus cre ationis ad eius silitudinē. Scd̄o mun⁹ creaturaꝝ subiectionis. Ps̄. Om̄ia subie cisti sub pedib⁹ ei⁹. Tertio munus recrea tionis Roꝝ. v. Cū adhuc inimici essem⁹ s̄m charitatē suā recōciliauit nos. Quar to munus pctōꝝ remissionis Apoc̄. j. Di lexit nos ⁊ lauit nos a pctīs. Quinto mu nus glie celestis. Itē nūeremus q̄t cōmisi mus horrēda crimina ⁊ iteꝝ inueniemus infinita. Ps̄. Delicta q̄s intelligit Iob. xxij. Propter maliciā tuā ⁊ infinitas ini q̄tates tuas. Itē nūeremus q̄t obmisim⁹ ꝯcessa tꝑa. ⁊ inueniemus q̄ infinita Ecci xvij. Nūcꝝ dieꝝ ⁊ tp̄s dedit illi. Sed ad q̄d dedit dꝛ Iob. xxiiij. Deus dedit ei lo cū pnie ⁊ ip̄e abutit̄ eo in supbiā. Tertio dēmus pōderare q̄tū dēmus p̄ sertim ꝓpt bn̄ficiū incarnatiōis ex q̄ natura nr̄a cuꝫ natura diuina cōicationē cepit hr̄e Ecci. xiij. Pondus sup se tollit q̄ honestiori se cōicat. Scd̄o ponderemus q̄ ingrati fui mus ⁊ ingratitudīs nr̄e pondera depona mus Iuxta ꝯsiliū apl̄i ad Heb. xij. Depo nētes oē pōdus ⁊ circūstans nos pctm̄. ꝑ patiaꝫ curramus ad ꝓpositū nob certamē Tertio ponderem⁹ q̄d meruimus. q̄ totū siue bonū siue malū in iudiciū adducetur Esa. xxvj. Ponā iudiciū in pōdere ⁊ iusti ciā in mēsura. Et sic disponam⁹ nos i mē sura nūero ⁊ pōdere. Et tm̄ de scd̄o.

Dixi tertio Q̄ in ꝟbis p̄missis describit̄ eq̄tas di uine sententie: qua hoīem a bonis huius vite deponit. Cū dꝛ. Iam em̄ nō poteris villicare. Equissima siquidē est illa sn̄ia: vt pctōꝛ qui in hac vita tempus concessū ad benefaciendū inutiliter ꝯsumpsit post hanc vitam nō habeat tp̄us ad bn̄ oꝑan dū: sed patiendū. Un̄ ei iuste dꝛ. Iam nō poteris villicare. Cuius ratio est: q̄ iam

mũdus trãsibit ⁊ ↄcupiã eius. Ideo dr. Celũ ⁊ terra transibunt Math. xxiiij. Et tũc oĩa instrumẽta bñ opandi cessabunt. ppt qđ dicit Isid. li. iiij. de sum. bo. c. xxxi Tm̃ in hac vita licitũ est opari bonũ. Illic nãqꝫ scꝫ in futura vita iã nõ opatio expectat: sꝫ retributio meritoꝝ. Hec ille. vñ apl's dicit. Dũ tp̃s hẽmus opemur bonũ. Certe fatue ꝟgines q̄ꝛ tũc voluerũt emere oleũ qñ sponso debuerũt occurrere: ⁊ cuꝫ eo ad nuptias intrare. audiunt a sponso. Nescio vos Math. xxv. Nec mirũ si ita subtrahit ⁊ denegat tp̃s bñfaciendi post hanc vitã negligentibꝫ. cũ ꝓm equitatẽ diuinã oĩa tpa tp̃s suũ hñt. Sicut ḡ est tp̃s laboris. ita debet esse ⁊ q̇etis. Apoc. xiiij. vt req̇escant a laboribꝫ suis. Vñ Esa. xxviij. dr. Nunq̇d tota die arabit arans vt serat. proscindet ⁊ sarriet humũ suam. Et sequit. Verũ nõ in ꝑpetuũ triturans triturabit. Et h̄ a dño deo exiuit ↄsilium vt magnificaret iusticiã. Ecce equitatẽ ⁊ iusticiã in h̄ q̄ denegat tp̄us negligentibꝫ ⁊ reddit merces opantibꝫ. Audiat ḡ villic⁹ iniq̇tatis. oparius in vinea dñi negligẽs dissipator inutilis bonoꝝ. ſuus nequã et infidelis ↄstitutus sup multa talẽta ⁊ sup multas mnas Math. xxv. Et Luce. xix. Quia nũc tp̃s ẽ acceptabile. sicut clamat apl's. Ecce nũc tp̃s acceptabile. Est autẽ acceptabile ad multa villicoꝝ officia exercenda. Nã villici officiũ est de agris colẽdis ⁊ seminãdis. Iuxta illud. Diligenter exerce agrũ tuũ. Hoc aũt est tp̃s pñs: q̇a in futuro erit tp̄us metendi. Ps̄. Euntes ibant ⁊ flebãt. qđ dꝫ facere p labores meritorios ⁊ ieiunia. Necnõ pegrinationes ⁊ afflictiões corpales amputãdo nociua desideria carnalia ⁊ ea funditus eradicãdo Cant. ij. Tp̃s putatiõis aduenit. Iõ dicit Ps̄. Tp̃s faciẽdi dñe. Secũdũ officium villici est edificare noua edificia vl' antiqua reparare. Et quo ad hoc hodie ẽ tp̃s edificandi Eccl'es. iij. Tp̃s edificãdi. scꝫ nũc est. sed in futuro erit tp̃s destruẽdi scꝫ mala. Tertiũ officiũ villici est diligenter custodire bona dñi sui. ⁊ ea vtiliter dispensare. scꝫ ad honorẽ dñi ⁊ vtilitatẽ familie eius. Math. xxiiij. Fidelis ſuus et prudens quẽ ↄstituit dñs sup familiã suã vt det illis cibũ in tẽpe. Qđ fit p elemosinaꝝ lagitionẽ. qñ villicus dispersit dedit paupibꝫ. Hoc aũt tp̃s est p̄sens q̄ꝛ in futuro ligabunt manus vt nõ possint aliquid distribuere Math. xxij. Quartũ officium villici est resartire ⁊ repare oĩa damna ⁊ recõpensare in domo dñi ante aduentũ eius. ne scꝫ in aliquo de negligẽtia notet. Sicut legit de Iacob qui oĩa damna in grege ouiũ a lupoꝝ incursibꝫ vel alias a quocũqꝫ illata recõpensabat labore vt dr Gen̄. Sic villicus xp̄i oĩa neglecta tpe iuuẽtutis in ꝑsona ꝓpria ⁊ etiã in subditis sibi cõmissis debet p satisfactionem ↄdignã reparare. q̄ꝛ nũc est tp̃s repandi. Quintũ officiũ villici est dñm cũ gaudio ⁊ leticia expectare. ⁊ de eius aduẽtu semꝑ sollicitũ esse Luce. xij. Beatus ſuus quẽ cũ venerit dñs inuenerit vigilantẽ. Et q̄ꝛ illa hora aduentus est incerta. Ideo dicit saluator. Vigilate itaqꝫ q̄ꝛ nescitis q̄ hora filius hois veniat Luc̄. xij. ⁊ Math. xxiiij. Magna cõfusio hoĩ est nõ aduertere aduentũ tanti dñi. cũ tamen hyrundo et ciconia custodiũt tp̃s sui aduentus. vt dr Hieremie. viij. Nos igitur fratres attendentes q̄ post hanc vitam nõ est tp̃s villicandi in p̄dictis. sobrie ⁊ iuste viuamus in hoc seculo. expectantes beataꝫ spem ⁊ aduentũ magni dei ⁊ saluatoris nostri: vt tandem tanqꝫ veri villici rõne facta debita cũ eo ad gaudia eterna introire mereamur. Audientes illud. Euge serue bone ⁊ fidelis: q̄ꝛ in pauca fuisti fidelis: sup̄ multa te ↄstituã. intra in gaudiũ dñi tui. Ad qđ nos pducat villicoꝝ dominus ⁊c̄.

Dñica. IX. post trinitatis. II.

Sermo. CI.

Facite vobis amicos de mãmona iniq̇tatis vt cũ defeceritis recipiant vos in eterna tabernacula Luc̄. xvj. Qm̃ a multis sapientibꝫ huius seculi. imo verius amatoribus mũdi sepe dubitatũ fuit in quo ↄsisteret beatitudo. Et q̇daꝫ eoꝝ in voluptatibꝫ. quidam in honoribꝫ. quidam in diuitijs eam posuerũt. Nam beatum dixerũt ꝓpl'm cui hec sunt. Sed q̄ꝛ ista sententia fuit falsa ⁊ erronea. q̄ꝛ nullus alter est beatus nisi qui habet xp̃m ꝓpiciũ. Iuxta illõ Ps̄. Beatus ꝓpl'us cuius dñs deus eius

Jlle aũt hꝫ specialr̃ xp̃m sibi ꝓpiciũ ⁊ sibi
gratiosuꝫ. q̇ in suos paupes ꝓpicius ⁊ mi
sericors est. Vñ Aug. ꝭmone. xij. Jlle ꝟe
diues ē q̇ in deũ diues est. q̇ aĩam magis
opulentijs q̃ꝫ corpus diuitijs replet. ⁊ fa
cultates suas cũ paupibꝫ diuidit. Qui lo
cupletē se dando magis q̃ꝫ hñdo oñdit. q̇
in h̃ se meminit hr̃e diuitias vt fenereť. i.
mutuet deo. pascat xp̃m. vestiat dñm. qui
patrimoniũ suũ nõ ingrato heredi acq̃rit re
linq̃re. sꝫ p paupes illud xp̃o desiderat ac
cõmodare. q̇ diuitias celo magꝭ q̃ꝫ mũdo
cõmēdat. q̇ ꝺ siderat potior esse ope q̃ꝫ sue
subẽ facl'tate. q̇ thesauros suos ad supna
trãsmittit. h̃ aug. Nos igiť saluator volēs
ad pfcãꝫ btitudinē ⁊ felicitatē pduceř. viã
nob̃ illuc pueniēdi oñdit. s. miam ⁊ elemo
sinaꝝ largitionē. p quã nobis amiciciam
illoꝝ possumus acq̇rere. q̇ nos cũ defece
rimus post hãc vitã recipiãt in eterna ta
bernacl'a: vt dič thema. Jn q̇bꝫ ꝟbis tria
tãgunť. Primo suadeť nobis elemosinaꝝ
largitas. cũ ꝺr. Facite vob̃ amicos. Se
cũdo subdiť diuitiaꝝ vilitas. cũ addiť. de
mãmona iniq̇tatꝭ. Tertio subdiť amicicie
vtilitas. cũ ꝺr. Vt cũ defeceritis recipiãt
vos in eterna tabernacula.

Dixi primo A
q̇ in ꝟbis p̄missis suadeť nobis
p̄mo elemosinaꝝ largitas. cuꝫ ꝺr. Facite
vobis amicos. Et certe magna dignitas
est hr̃e deũ amicũ ⁊ angelos ⁊ oĩs sctõs
dei ⁊ electos hoĩ pctõri q̇ aliq̃n fuit ꝭuus
diaboli ⁊ amicus secl'i ⁊ inimicꝰ dei. Vñ
de elemosina põt dici illꝺ. amicos dei cõ
stituit. Jstud ptꝫ de abraã q̇ p eo ꝙ mise
ricors fuit ⁊ diuitias paupibꝫ distribuit.
amicus dei est appellatus Geñ. xviij. Ma
gna dignitas hoĩ ē dare deo oĩa bñti ⁊ in
oĩbꝫ abũdanti. Jn seculo siquidē sic ē. ꝙ
ille ꝺr mlťo felicior ⁊ beatior q̇ dat q̃ꝫ q̇ ac
cipit. Sicut dicit apl's Act. xx. Beatius
ē dare q̃ꝫ accipe. Vñ honorabilior reputa
tur ille qui dat illo q̇ accipit. Cũ g̃ hõ dat
paupibꝫ: certe xp̃o dat. ⁊ in h̃ videť mlťũ
honorabiť. q̇ aũt xp̃o dat licꝫ p hoĩeꝫ ptꝫ
Math. xxv. Qꝺ vni ex minimis meis feci
stis ⁊c̃. Narrat Greg. ꝙ q̇dã bonꝰ hõ erat
q̇ libenť recipiebat ⁊ pascebat paupes. et
q̇daꝫ die venit dñs ad domũ illius in spē
peregrini paupis. Quē cũ ille recepisset ⁊
vellet dare aquã manibꝫ illiꝰ vt prãderet
ꝟtit se vt accipet aquã. ⁊ dñs disp̃uit. q̇ fa
cto cũ ille stupefactus essꝫ in seq̃nti nocte
ei in visu dñs dixit. Hodie me in ꝓpa pso
na recepisti. vñ ps̃. oñdens talē dignitatē
dič. Tota die misereť ⁊ cõmodat Prouer.
xix. Fenerať dño q̇ misereť paupi. Greg.
Qui in terra iacēti porrigis: in celo sedēti
accõmodaꝭ. ⁊ Aug. Qui paupi dat ꝺo ac
cõmodat. Et seq̇ť in Ps̃. magna dignitaꝭ
⁊ semē illius. i. opa ista mĩe ꝭm Jnno. q̄ fa
cit vt fructũ eternũ recipiat. in bñdictiõe
erit. i. affert ei bñdictionē eternã. Vnde
Deuť. xxiij. Fratri tuo absq̃ꝫ vsura id q̇ in
diget accõmodabis vt bñdicat tibi dñs
deꝰ tuꝰ in oĩ ope tuo in t'ra ad quã ingre
dierꝭ possidendã Matth. xxv. Esuriui ⁊
dedistꝭ mihi mãducare. Et seq̇ť. Venite
bñdicti prĩs mei. Certe istã dignitatē de
beremus multũ aduertere ⁊ p̄ponere etiã
nr̃is filijs. Maior eñi ꝺꝫ esse xp̃i amor et
paupeꝝ eiꝰ q̃ꝫ filioꝝ. Vnde Aug. in li. de
docť. xp̃iana dicit. Eget xp̃s in paupe. pe
tit ⁊ nõ accipit. Que iusticia vt hẽat filiꝰ
tuꝰ vñ luxurieť ⁊ egebit ꝺs tuꝰ. q. d. Nul
la est iusticia sꝫ potiꝰ iniusticia. Sꝫ pch
dolor multi sũt q̇ tñi thesaurizant ꝓ filijs
ꝙ nõ solũ nõ dãt. sꝫ rapiũt paupibꝫ bona
ipsoꝝ. Cõtra q̇s dicit Aug. in li. xij. ꝭmo
nũ. vltio ꝭmone. Nõ p̄t inq̇t ille miam fa
cere q̇ possessionibꝫ lõge lateq̃ꝫ diffusis in
ꝯfinio alioꝝ possidere nõ patiť. dũ termi
nos iũgit fines ꝓducit. calũniať pauperi.
mediocrē p̄mit. vicinũ excludit. oẽs circa
se positos infestando ac pseq̃ndo depellit
q̇ nõ acq̇rit nisi alius fleuerit. lucra nõ cõ
dit nisi alius gemuerit. cui solũ bonũ ē pu
blicũ malũ. cũ aũt fructus ꝭuat aut anno
nã coaptat vt p̄cia multiplicet. aut fenus
exaggerat dũ acq̇rendi lucri p nocēdi exq̇
rit ingenia. Põt ne talis mĩe implere offi
cia. cui pupilloꝝ est dulcis gemitus. ⁊ vi
duaꝝ suauis ē fletus. dũ p̄da hmõi pasciť
⁊ spolijs taliũ delectať. q̇ diues ē archa ñ
merito. possessiõe nõ genere. voce noĩs nõ
dignitate. Põt ne mĩa tangi aut hũanita
te moueri cuius auaricie nec ꝓpriũ sufficit
q̇ etiã modicũ alienũ ĩponit ad ꝓpriũ mul
tũ. q̇ ⁊ si paupi tribuat hic magꝭ deteriora
dat. ⁊ sic alij tollit qꝺ alteri porrigit. ⁊ esu
riētis pane esuriētē reficit. ⁊ nudũ spolijs

vestit alienis. Cū scriptū sit. Qui offert sa
crificiū de substantia paupis q̄si q victi-
mat filiū in ꝯspectu p̄ris. Hec ille. Tales
certe multiplicant eis inimicos magis q̄
amicos. ⁊ cū filijs suis qbꝫ thesaurizāt pi
būt. Sicut em̄ misericordes etiā cū suis
filijs būdicent. de quibꝫ d̄r. Tota die mi-
seret ⁊ cōmodat. ⁊ semen eoꝝ .i. tā filij q̄
opa. fm Inno. iiij. in būdictiōe erit: etiā i
p̄nti: qr ad l̄rā paupes būdicūt eis ⁊ filijs
suis q̄n recipiūt elemosinā ⁊ dn̄s etiā dat
eis būdictionē gratie. ⁊ post būdictionē
gratie būdictionē glorie. Vn̄. ij. Coꝛ. ix.
Qui semināt in benedictiōibꝫ: de būdicti
onibꝫ ⁊ metent vitā eternā. Unde Cris.
dicit. Considerate q̄liter paupes būdicūt
q recipiūt. ⁊ cogitate qualiter dn̄s remūe
rat cui plus placet. Hec ille. Ita ecōuerso
imisericordes ⁊ impij maledicunt cū eoꝝ
filijs. Vn̄ d̄r in Ps. p̄dicto. Iniusti puni
ent. Glosa. Sicut iusti remūerant. ita im
pij puniunt. Math. xxv. Ibūt hi in sup-
pliciū eternū. iusti aūt ⁊c̄. Eccl. vij. Vin-
dicta carnis impij ignis ⁊ vermis. Et se-
men impioꝝ peribit. i. opa siqua fecerint
nō afferent fructum. Osee. ix. Radix eoꝝ
exiccata est. fructū nequaq̄ faciet. Radix
est charitas. Unde nihil hꝫ viriditatis ra
mus boni opis nisi māserit in radice cha
ritatis. j. Coꝛ. xiij. Si distribuero in ci-
bos paupeꝝ om̄s facultates meas. chari
tatē aūt nō habeā. nihil mihi p̄dest. Hoc
est ꝯtra illos q in mortali peccato faciūt
elemosinas credentes p hoc mundari. cū
tamen dicat in Ps. Declina a malo ⁊ fac
bonū. Prius ergo malum culpe est delen
dum p ꝯtritionē ⁊ ꝯfessionē. ⁊ postea faci-
endū bonū elemosinaꝝ ad delendū malū
pene p satisfactionē. Sic em̄ intelligitur
illud Luc. xj. Date elemosinā. ⁊ ecce oīa
mūda sunt vobis. scꝫ mūdis. qr iuxta sen
tentiā saluatoris om̄ia mūda mūdis. imū
dis aūt imunda om̄ia. Prius itaq̄ recō-
ciliemur deo p hūilitatē cordis ⁊ ꝯfessio-
nē oris. ⁊ tūc postea faciamus nobis ami
cos de mām̄ona iniq̄tatis. p q̄s amiciciā
dei acquirere valeamus. B

Dixi secundo q in verbis p̄missis s̄bdit
diuitiaꝝ vilitas. cū dicit. De mām̄ona in
iquitatis. Certe magna vilitas cū q̄s vo

cat noīe demonis. Hoc aūt est de diuitijs
q̄ vocant noīe demonis p̄sidentis auaris
⁊ supbis diuitibꝫ. Dicunt aūt mām̄ona
iniquitatis. qr nō sunt vere diuitie iz pau
ptate plene. vt dicit Aug. in lib. de verbis
dn̄i. Quādiu em̄ sūt diuitie i terra. nō sūt
vere diuitie. vn̄ illud. Dextera eoꝝ dexte-
ra iniq̄tatis. hoc dixerūt illi quoꝝ os locu
tū est vanitatē. Vn̄ ꝯcludit Aug. in lib.
l. q̄stionū. Q vanū est dicere tales esse be
atos qbꝫ hec sunt. Sed postq̄ hmōi diui
tie trāsmigrauerint ad celos p man9 pau
perū vere p̄nt dici diuites. Scd̄o dicunt
iniq̄tatis: qr inique. i. non equal̄r habent
nec dispensant. qr ille nihil portat: tu ni-
miū onerar̄. ille nihil secū portat. tu plus
portas q̄ opus est. Ita dicit Aug. in li. j.
de smone dn̄i in monte smone. v. Tertio
dicunt iniq̄tatis. Quia fm Aug. Omnis
diues aut iniquus aut heres iniq. Et diffi
cile ē diuites saluari. Vn̄ Hugo de clau
stro aīe lib. ij. c. iiij. in fine dicit diuitibꝫ q
tuor esse necessaria. Primo ne licita iniu-
ste acq̄rant. Scd̄o ne iuste acq̄sitis illici-
te perfruant. Tertio ne multa q̄uis licita
possideant. Quarto ne licita illicite defen
dant. Primū facit de licito illicitū. silr̄ et
secūdū. silr̄ tertiū. q̄rtū p̄o cupiditati ē p-
ximū. Duo acquirunt iniuste seu illicite.
scꝫ supbia ⁊ cupiditas. Duo q̄ male fruūt
acquisit̄. scꝫ gula ⁊ luxuria. Duo q̄ male
possidēt. scꝫ p̄digus ⁊ auarus. Vnus em̄
ꝯgregat iniq̄. ⁊ alter iniq̄ dissipat. Duo q
male possessa defendūt. intpantia ⁊ prudē
tia seculi. Sicut saluator dicit in euange
lio. Q tales prudētiores sunt filijs lucis
q prudētius sciūt defendere suas possessi-
ones seculi q̄ filij lucis possessiōes celi. Il
li em̄ exponūt corpus ⁊ aīam p suis diui
tijs acq̄rendis ⁊ defendendis. filij aūt lu-
cis vix corpus exponūt. Dicunt etiā diui
tie iniq̄tatis mām̄ona: qr hoīem p̄cipitāt
⁊ demergūt ad iniq̄tatē. ⁊ ad multa mala
⁊ p̄sertim ad tria. Primo em̄ hn̄t ex parte
materie vilitatē. fm quā aīam vilificant
⁊ corrumpūt. Unde Petrus hortat fuge
re ab eis. ij. Pe. j. Efficiamī diuie ꝯsortes
nature. fugiētes ei9 q̄ in mūdo est ꝯcupie
corruptionē. i. terrenoꝝ ꝯcupiam ex vili ⁊
corruptibili materia ortā. Quid ei sūt au
rū ⁊ argētū aut vasa p̄ciosa nisi q̄dā terre

ègestiones ⁊ stercora. Sz diceres quõ pos
sibile est aiam corrumpi ab istis imundis
rebus. Rñdeo breuiter cuz ꝓpheta. ꝙ hoc
fit ꝑ amorē ꝑ quem quis efficitur simil' illi
quē amat. eo ꝙ amor transfert amantem
in amatũ ꝯm Aug⁹. et Dyonisiũ. Unde ꝓ
pheta dicit de talibꝫ ꝙ facti sunt abbomi/
nabiles sicut ea que dilexerunt. Secũdo
diuitie habēt ex parte finis infructuosita/
tem qꝛ q̇ volũt diuites fieri incidũt in tem
ptationes ⁊ in laqueũ diaboli. ⁊ in deside
ria multa ⁊ inutilia ⁊ nociua que mergunt
hoīem in interitũ et in perditionem. Ecce
vilitas diuitiarũ ⁊ iniquitas. qꝛ hoīez tan
ꝗ auem vilē illaqueãt vt cibus diaboli fi
at. Quanta iniq̄tas mergere hoīem in ꝓ/
fundũ inferni. q̇ factus ē vt fieret ciuis celi
Sed nõ mirũ. quia aurũ et argentũ gra/
uia sunt. ⁊ trahuntur ab inferioribus par/
tibus terre. ⁊ ideo cũ auaricie rubiginem
sibi coniunxerunt. suã repetũt originem ⁊
miseros amatores suos ad infernũ demer
gunt Tertio diuitie habent ex parte dura
tionis breuitatē. Job. ix. Dies mei veloci/
ores fuerũt cursore. fugerunt et non vide/
runt bonum. Pertransierunt quasi naues
poma portantes. Existentes in naui nõ ꝑ
cipiũt velocitatē nauis: nisi ꝑ cõparatiõz
ad arborem in littore. sic nos non ꝑcipim⁹
breuitatē vite huius: nisi ꝑ cõparationem
ad eternitatem. Et sicut nauis portans
multitudinem pomoꝝ relinquit in littore
odorē nõ refectionē. Sic tp̄alia que fugi/
unt solã relinquũt affectõez ad confusiõez
nõ ad remunerationē.

L

Dixi tertio ꝙ in verbis p̄misis/
sis subiungit' ami
cicie vtilitas. Cũ dicit'. vt cũ defeceritz re
cipiant vos in eterna tabernacula. Certe
magna vtilitas amicicie quã acquirũt ho
mines ꝑ misc̄die opera vt mereant' ꝑ hec
intrare eterna tabernacula. De q̇bꝫ dicit' i
ps. ꝗ dilecta tabernacula tua dñe virtutũ
Et vere dilecta. quia omī dulcedie plena
Ps. ꝗ magna multitudo dulcedinis tue
dñe quã abscondisti timentibꝫ te. Ad ista
tabernacula desiderat naturaliter oīs ho/
mo: vt dicit Boecius. iij. de cõsola. qꝛ na/
turaliter q̇libet vellet cõsequi beatitudinē
Vñ in figura dr̄. j. Regũ. iiij. Q: omis isrl'
fugit i tabnacl'a. Quilibꝫ ei q̄ntũcũq꜃ pau
per. q̄ntũcũq꜃ abiect⁹ ⁊ despect⁹ a secl'o. di
cit ⁊ dicere intra se nõ cessat. Trãsibo i lo
cũ tabernaculi admirabilis vsq꜃ ad domũ
dei. Ex quo autē sic cõmunis est intentio
omniũ vt transeant in ista tabernacula ne
cessaria est via illuc veniendi. ⁊ duces di/
rigentes nos. q̇ nos illuc ꝑducãt. Via aũt
non est alia nisi misc̄dia. ꝯm Aug. Per hãc
eñi necesse est intrare quemlibet Luce. vi.
Estote misericor. Duces illuc dirigentes
et nos introducentes sunt pauꝑes christi.
amici nostri veri. quoꝝ amiciciam miseri/
cordie operibus acquiramus. Sed quia
dicitur hic. Facite vobis amicos nõ q̇scũ/
q꜃. sed q̇ possunt vos recipe in eterna taber
nacula. Ideo videndũ est de triplici gene
re amicoꝝ. Est eñi amic⁹ ꝑniciosus ⁊ no/
ciuus. Est amicus fictus ⁊ simulatiuus. ⁊
est amicus verus ⁊ saluatiuus. De primo
amico dicitur Ecc̄i. vj. Est amicus q̇ ad
inimicicias cõuertit'. et qui odiũ ⁊ rixas. ⁊
cõuicia denudabit. Iste est similis scorpio
ni. q̇ lingua blandit' ⁊ cauda mordet. Ta/
les sunt oīno fugiendi. quia sunt periculo
si. Talis fuis absolon. ij. Reg. xiij. Qui fa/
cto conuiuio fratrē secum comedentē occi
dit. Talis etiã fuit gener symeonis Ma/
chabei. qui facto cõuiuio ip̄m occidit. Isti
amici dolosi designant moraliter blãdos
adulatores. qui licet apparent amici. tñ in
rei ueritate sunt inimici ⁊ occisores anima
rũ nr̄arum. quia licet suauiter radunt. tam̄
guttur amputant. et licet genam tergũt tñ
oculũ eruũt. Vñ de eis dicit' Ecc̄i. xij. In
labijs suis indulcat inimicus et corde suo
insidiatur vt subuertat te in foueã. In ocu
lis suis lacrimabit' inimic⁹. et q̄si adiuuãs
suffodiet plantas tuas. De his etiaz dicit
Seneca epistola. lxxx. Adulatio q̄si simil'
est amicicie. nõ imitat' tñ illã sed vincit ⁊ p̄
terit. apertis ⁊ ꝓpris auribꝫ excipitur. et in
ima p̄cordia descēdit. eo ip̄o gratiosa quo
ledit. Et sequitur. Venit ad me ꝓ amico
blando inimicus. vicia sub virtutum spe/
cie surrepunt. Hec ille. Istorum amicicia
multũ periculosa est. quia hominem occi/
dit in anima dum eius vicia laudantur. ⁊
sententia platonis fuit hominem magis ꝓ
ficere ex inimicis q̇ corrigũt hoīs crimina
ꝗ ex amicis qui tolerant vel occultant ea
Isaie. iij. Popule meus qui te beatum di/
cunt. ip̄i te decipiunt. Sed quid faciēduz
est contra tales. certe habēda est considera

tio ꝓprioꝝ defectuū. sicut docet Seneca in eplā. xcvi. vbi narrat de Alexandro. q̄ dū in obsidione cuiusdam ciuitatis circuiēs muros sagitta fuisset ꝑcussus. dum vulnꝰ vehementer doleret ait. Oēs inquit iurāt me esse iouis filium. ⁊ vulnus h̄ hoīem me esse clamat. Sic nos faciamus contra adulatores dicentes. Vos dicitis me prudētem. sed ego video q̄ꝫ multa inutilia cōcupiscam. Nec hoc quidē intelligo quod aīalibus satietas monstrat q̄s cibo quis potui debeat eē modus. De tali ḡ inimico ſꝑ intelligendū est illud Ecc̄i. xij. Ne credas inimico tuo in eternum. D Scd̄s est amicus fictus ⁊ simulatiuꝰ. De quo dicit̄ Ps̄. xl. Etem̄ homo pacis mee in q̄ speraui. qui edebat panes meos magnificauit suꝑ me supplantationem. Et ibi loquitur de iuda qui fictus erat amicꝰ xp̄i ⁊ finalit̄ supplantauit eum. Isti amici licet sint ficti tn̄ sunt tolerandi. q² omnino vitari n̄ pn̄t. sicut xp̄s tolerauit iudam fictum amicum dans nobis exemplū tolerandi fictos amicos. Unde dicit Inno. q̄rtus suꝑ Ps̄. xl. Voluit tradi a iuda q̄ videbat̄ esse amicꝰ Ideo. Primo ne homo ponat spem in homine. q² dr̄ Hieremie. xvij. Maledictus homo q̄ cōfidit in hoīe. et qui ponit carnē brachium suū. Scd̄o ideo ne credat se hō homini Joh. ij. Ipe autem iesus nō credebat semetipum eis. eo q̄ ipe nosset omnes Hiere. xij. Fratres tui ⁊ domus patrꝫ tui ipi etiā pugnauerūt aduersum te. ⁊ clamauerunt post te plena voce. Ne credas eis cum locuti fuerint tibi bona. Tertio ideo vt hō xp̄ianus discat ꝑsecutōnes sustinere non solum ab inimicis. sed etiā a domesticis. Joh. xv. Non est seruus maior domino suo. si me ꝑsecuti sūt et vos ꝑsequentur Quarto ideo vt hō ab inimicis ⁊ familiaribus sibi caucat Ecc̄i. vi. Ab inimicꝫ tuis separare. et ab amicis tuis attende Michee. vij. Ab ea q̄ dormit in synu tuo custodi claustra oris tui. Et ibidem. Nolite credere amico. ⁊ nolite cōfidere in duce. Quinto ideo vt ōnderet q² domestici efficaciores sunt ad nocendū. Unde dicit Grego. Cū dyabolꝰ se ꝓprijs viribꝫ nihil aduersū nos posse cōspicit ꝑficere. ꝑ linguas nobis adherētiū seuit. Iō nulla pestis ad nocendū efficacior q̄ꝫ familiaris inimicus. Inq̄t Hieronimꝰ Math. x. Et inimici hominis domestici eius. Sed valde mirabile est h̄ in homine. quod non est reperire in cane. nā canis et alia bruta beneficia sentiūt ⁊ recōpensant amicicia. Homo aūt fictus beneficia recipit. ⁊ tn̄ maleficia reddit vel saltē bona reddere non curat ⁊ si mala nō reddat. Narratur de quodā cane Rome. qui circa corpus dn̄i sui defuncti tamdiu non comedens stetit. q̄ ꝑ fame langueret. ⁊ cuꝫ sibi panis proijceret̄ ipꝫ ad os dn̄i mortui portauit. Similit̄ de alio cane narratur. q̄ cum quidam armatus miles dn̄m suuꝫ in nocte inuasisset. ipe q̄ꝫtum potuit ꝓ dn̄o pugnauit. sed cum resistere armato nō possetꝫ. dominus fuit occisus. Cras vero summo mane conuenit turba ciuitatis ad tantum spectaculum in q̄ etiam affuit ille miles. vt se nescire fingeret. et homicidiū per ipm factū dissimularet. Sed canis ipo viso in tota turba in eum irruit. ⁊ tādiu ipm momordit quousq̄ꝫ fuit homicidiuꝫ illud corā oībꝫ hoībꝫ cōfessꝰ. Silr̄ narrat Aug. in li. de q̄ntitate aīe de cane vlixis q̄ pꝰ viginti annos dn̄m suū cognouit. ⁊ alio relicto cui sociatꝰ erat. priori adhesit. Ista nō faciūt amici ficti q̄ nō ꝑmanēt in tp̄e necessitatis. sed tm̄ ꝓsperitatis Ecc̄i. vi. Est amicꝰ m̄ēse. sed nō ꝑmanebit in tp̄e necessitatis. Istoꝝ amicicia nō ē nisi ꝓpter bonū vtile aut delectabile. q̄ cessante cessat amicicia. Un̄ Oui. de ponto dicit. Illud amicicie comodū venerabile nomen. Prestat. ⁊ in questu ꝓ meretrice sedet. Diligitur nemo. nisi cui fortuna secundat. Turpe q̄dē dictu. sed si modo vera fatemur. Vulgus amicicias vtilitate ꝓbat. Ideo Arist. viij. Ethico. dat bonū cōsiliū vt non de facili nos cōmittamꝰ talibꝫ amicis. Dicit em̄ q̄ nō est amicꝰ facile assumēdus nisi cū eo salis modius cōsumat̄. Illa ḡ vera est amicicia et diu māsiua q̄ ē caritatis glutino copulata. vt dicit Hiero. in eplā. lxxxviij. ⁊ Seneca eplā. xci. Qui habet talem amicū coniunctum caritate. non est maluꝫ q̄d pa tiatur. vt dicit Criso. super Johan. omel. lxxxviij. quia ab eo in omnibus supportatur. E Tertius est amicus fidelis et saluatiuus. qui non soluꝫ in p̄senti diligit sed etiam in futuro fideliter amici causam agit. De quo dicit̄ Ecc̄i. vi. Amicꝰ si ꝑmāserit fixus erit tibi coequalis. ⁊ in domesticis tuis fideliter aget. Iste amicus est qui

libet pauꝑ xp̄i. q̄ in presenti est fidelis. qꝛ ꝑ
curat negociū salutis nr̄e ꝑ suaꝝ orōnū suf
fragia. ⁊ in futuro dabit nobis xp̄s ꝑ eo et
na p̄mia. Et hoc ē qd̄ dicit. Recipiāt vos
id est recipi dignos vos ostendāt. in eter
na tabernacula. Sciendum est autē q̄ re
gnum celoꝝ dicitur tabernaculū. ꝑ simitu
dinem ad tabernaculum moysi. De q̄ dici
tur Exod. xxvi. ⁊ ad Hebreos. ix. Qd̄ q̄
dem tabernaculū erat diuisum in duas ꝑ
tes. Prima continebat viginti cubitos.
Scd̄a decē. In p̄ma parte erant candela
bra et mensa ⁊ ꝓpositio panum. i. duodeci
panes q̄ singulis sabbatis ꝓponebant recē
tes sup mensaz Leuitici. xxiiij. In scd̄a ꝑo
parte erat aureum thuribulum. altare in
censi. archa testamenti aurea circūquaq;.
In qua erat vrna aurea habēs māna. ⁊ v
ga aaron q̄ fronduerat. ⁊ tabule testamen
ti. sup quā archam erant cherubin glorie
obumbrantia ꝓpiciatorium. Prima ꝑs isti
us tabernaculi significat eccl̄iam militātē
in qua est xp̄s velut candelabrū. Mensa
sacra scriptura. Panes. xij. duodecim apo
stoloꝝ officium. Thus oratio. Scd̄a ꝑs
tabernaculi significat eccl̄iam triumphan
tem. s. regnū celoꝝ. in qua est thuribulū au
reum. siue altare incensi. qd̄ significat cari
tatem s̄m Gorram sup ep̄lam ad Hebreos
ix. Archa cum māna diuine fruitiōis dul
cedinem. Virga aaron ꝑtātem sacerdota
lem. Tabule testamenti legislatoris digni
tatē. Cherubin glorie obumbrantia ꝓpici
atoriū angeloꝝ reuerentiā et honorē ꝓpi
ciatoriū eius pietatem ⁊ ꝓpiciationē. Ad
istud igit̄ celeste tabernaculū ꝑducunt̄ mi
sericordes hoīes suffragio pauperꝝ. De q̄
tabernaculo dicit ps̄. Exclamādo ⁊ admi
rando. q̄ dilecta tabernacula tua dn̄e Et
vere dilecta s̄m Gorrā ꝓpter tria. Primo
q̄a iocunda ⁊ gaudiosa. Ps̄. Transibo ī lo
cū tabernaculi admirabilis vsq; ad domū
dei. Et sequit̄. In voce exultationis. Di
lecta ḡ ⁊ ꝓpter societatem. quia ad domū
dei. ⁊ ꝓpter rei exultationē. qꝛ in voce exul
tationis. ⁊ ꝓpter veram refectionez. qꝛ so
nus epulantis. Scd̄o qꝛ pacifica ⁊ secura
Isaie. xxxij. c. Sedebit ꝓplus meus in pul
chritudine pacis. et in tabernaculis fidu
cie ⁊ reqe opulēta. Ergo dilecta ⁊ propter
pulchritudinē pacis. et ꝓpter fiduciā secu
ritatis. ⁊ ꝓpter opulentiā quietis. Tertio qꝛ
eterna mansibilia Isaie. xxxiij. Respice sy
on ciuitatē solennitatis tue. Oculi tui vi
debūt hierusalē opulentā. tabernaculum
qd̄ nequaq; trāsferri poterit. Ergo dilecta ⁊
ꝓpter leticiā solēnitatis. et ꝓpter opulentiā
ciuitatis. ⁊ ꝓpter immutabilitatē eternita
tis. Ad ista tabernacula ascēdit hō ꝑ tria:
sicut ꝑ gradus. Primū est mūdicia castita
tis. Ps̄. Domine q̄s habitabit in taberna
culo tuo. Et sequit̄. Qui ingredit̄ sine ma
cula. Ideo in Canonica Iude dicit̄. Odi
entes et eam que carnalis est maculatā tu
nicā. Scd̄m est lux bone operationis cuz
rectitudine intentionis. Ps̄. Emitte lucē
tuam ⁊ veritatem tuam. ip̄a me deduxerūt
⁊ adduxerunt in taber. ⁊c̄. Non dicit luce
sine veritate sicut in hypocritis. q̄ sicut bel
sunt interius lutei et exterius lucidi. Ter
tium est opus pietatis. vt dicitur h. Faci
te vobis amicos de māmona iniquitatis.
vt cū defeceritis recipiant vos in et̄na ta
berna. ⁊c̄. Distinguitur aūt hoc tabernacu
lū in plura. vt in p̄mo sit tabernaculum tri
nitatis. In scd̄o marie virginis. In tertō
totius curie celestis. De quo Nume. xxiiij
q̄ pulchra tabernacula tua iacob. vt val
les vt orti quasi cedri que fixit deus. Cō
mendant̄ aūt hic a pluribus. Primo quia
speciosa. q̄a pulchra. quia amena. vt valles
quia fertilia vt horti. qꝛ sublimia q̄si cedri
qꝛ inamissibilia. qꝛ que fecit deus ⁊ nō hō
Ad que nos perducat ⁊c̄.

Dominica decima post trinitatis. I.
Sermo. XII.

Videns iesus ci

v uitatem fleuit super illam dicēs.
Si cognouisses ⁊ tu Luc̄. xix. c.
Inter cetera que hominē a peccato resur
gere nō ꝑmittunt. vnum est ignorantia pe
ne future ꝓ peccato imminētis. quia enim
peccator sola p̄sentis vite gaudia momen
tanea conspicit et futurarū penarum acer
bitatē peccato debitam nō attēdit. ideo in
trepide peccat. Iuxta illud Eccs̄. viij. ca.
Quia non profertur cito contra malos sē
tentia. absq; vllo timore filij hominū ꝑpe
trāt mala. Vita siquidem p̄sens est dubia
ad vtrāq; partem. quia nec bonorum pre
mia patent. et malorū supplicia latent. sed
oīa in futurū reseruant̄ incerta Eccs̄. ix.

Propter quod homines proni ad mala. ꝛ
ad bona pigri reddūť. Nihil igitur homi
tātū ꝓdest sicut futura p̄mia ꝓ bn̄factis cō
siderare. et eterna supplicia ꝓ malis opib9
vnicuiqꝫ reddenda pōderare. hoc em̄ ho-
minē reuocat a peccato. h̄ ad pn̄iam ꝓuo-
cat. h̄ ad satisfactionē inducit. h̄ ad bene a-
gendū efficaciter ꝛ salubriter ꝓmouet ꝛ e-
rigit. Sꝫ qꝛ nihil sic excecat oculū cordis
ne futura mala pctis suis debita conside-
ret sicut obliuio ꝓpriorꝫ defectuū. Nam ta
lis icōsideratio sepius hoīem in malo cō
firmat. Eo ꝙ dicit Grego. xxxv. lib. mor.
Quāto q̇s se minus videt. tanto minus si
bi displicet. Ideo necesse est homi cōside-
rare ꝓprios defectus. ex quorꝫ cōsideratōe
videbit q̄nta mala in futuro meruit. ꝛ q̄n
tis supplicijs dignus existat. Quia igitur
mūd9 iste ꝓpria mala cōsiderare noluit. qꝛ
pctā deflere nō curauit. qꝛ futura supplicia
sibi p̄parata cognoscere nimie voluit. sed
tm̄ p̄ntib9 oblectamētis illaqueatus mala
penalia ꝛ dolore serpentino plena nō pen
sauit. Ideo vnigenitus dei filius veniēs i
mundū vt deflenda nr̄a crimia a nobis me
rito on̄deret. sub tipo ꝛ figura aīe nostre vi
dens ciuitatē hierusalem fleuit sup illā. di
cens. Si cognouisses ꝛ tu. vt dicit euāge
lium. In illo tpe. Cū appropinquaret ihe
sus hierosolymā videns ciuitatē fleuit su-
per illā ꝛc. In quib9 verbis describiť chri-
sti cōpassio sup ista ciuitate que on̄ditur ex
trib9. Primo nāqꝫ on̄diť xp̄i cōpassio ex ca
lamitatis p̄cognitione. Cū dicitur. vidēs
ciuitatē. Scd̄o describiť eius cōpassio ex
lacrimarū effusiōe. Cū dr̄. fleuit sup illaꝫ.
Tertio describiť dicta cōpassio ex pia al-
locutione cū subiungiť. Si cognouisses ꝛ
tu. Istaqꝫ tria signa compassiōis ostendit
xp̄s circa hoc. quia vidit misericordiť. qꝛ
fleuit acriter. quia dixit affabiliter A

Dixi primo ꝙ in verbis pre-
missis describiť
xp̄i cōpassio ex calamitatis p̄cognitiōe. cū
dr̄. videns ciuitatem. Visus nāqꝫ xp̄i ni-
hil aliud fuit nisi p̄cognitio mali culpe ꝛ
pene. vt dicit Lyra. quibus malis ista ci-
uitas fuit inuoluta. Sed qꝛ sufficiēter tex
tus expedit calamitatē hui9 ciuitatis ma-
terialis. iō ad mysteriū trāseam9. Ciuitas
itaqꝫ ista moraliter et allegorice significat
hunc mundū. cuius incole ꝓpter maliciaꝫ
eorꝫ merito sunt deflendi. quia non cogno
scunt finē dānationis sue. Circa q̄d scien-
dū tria sunt cōsideranda. Primo q̄modo
mūdus iste in se gerit similitudinem ciui-
tatis. Scd̄o quō videtur a domino. Ter-
tio quō appropinq̄t huic ciuitati dn̄s. De
p̄mo sciēdū ꝙ dī filius visa multa malicia
in mundo. videns etiā ꝙ nec patriarche
nec ꝓphete ꝓficerent in corripiēdo ei9 ma
liciā. misericordia motus optauit diu an-
te venire in mundū. vt ei9 pctā on̄deret et
ea argueret. et ad agendā pn̄iam ꝓ eisdem
hoīes incitaret. Vn̄ ꝓ ꝓpha3 diu clamauit
Quis deducet me in ciuitateꝫ munitam.
Ps̄. lix. Quod exponit Innoc. q̄rtus. i. in
mundū qui est ciuitas munita. cōtra deuꝫ
et viros iustos. Sūt aūt multa ꝑtinentia
ad munitionē hui9 ciuitatis. Habet eniꝫ
murū diuitiarū. Vn̄ Naum. iij. Aque mu
ri eius. i. diuitie que fluunt ꝛ refluunt sicut
aque. ps̄. Sup muros ei9 iniquitas. quia
vt frequenter diuitie aut inique acquirūť.
aut inique possidenť. Unde vocanť mam
mona iniquitatis Luce. xvi. Et bn̄ pctm̄
murus dicitur. qꝛ sicut mur9 separat nos
ne videamus vel intrem9 ad illud qd̄ ē in
tra murū. Sic pctm̄ separat nos ne videa
mus vel intremus ad deū Isa. lix. Iniq̄ta
tes nostre diuiserūt inter nos ꝛ deū nr̄m.
De hoc muro dicitur Ezechielis. iiij. cap.
Sume tibi sartaginē ferream ꝛ pone eam
in murum ferreū inter te ꝛ ciuitatē. ꝛ obser
uabis faciē tuā ad eam. Iste aūt murus fit
ex luto luxurie ꝛ latere auaricie. ꝛ palea in
anis glīe. ꝛ cemento amoris mūdi. ꝛ lapi-
dib9 duricie cordis. Fossatū hui9 ciuitatꝭ
est auaricia. q̄d impleri nō pōt. Eccs. v. c.
Auarus nō implebiť pecunia. Turres sūt
dignitates ꝛ honores mundi Isa. xxx. In
die interfectionis multorꝫ cū ceciderit tur
res. erit lux lune sicut lux solis. i. in die iu-
dicij. ſm Innocen. quādo cadēt honores
ꝛ dignitates. Quia sicut dr̄ Isa. ij. Incur-
uabiť altitudo virorū. ꝛ exaltabitur dn̄s
solus in die illa. tunc lux lune. i. ecclesie mi
litantis erit sicut lux solis. i. ecclīe trium-
phantis. quia tunc adueniet regnum dei.
id est regnū militātis ecclesie veniet ad re
gnū triūphantis ſm Innocē. Propugna-
cula huius ciuitatis sunt sciencie seculares
Judicū. ix. Erat turrꝭ excelsa in medio ci-
uitatis. id est dignitas in medio mūdi. Et

paulo͛pꝰ dicit. Et sup turris tectū stantes ꝑ ꝑpugnacula. i. scie seculares. Per has ei multi stant in turribus dignitatis. Scuta sunt excusationes Job. xli. Corpus eiꝰ q̄si scuta fusilia et cōpactum squamis sese prementibꝫ. Una vni cōiungit͛. et ne spiraculum quidē incedit ꝑ eas. Galea est vana spes de satisfactione ⁊ venia Eccī. v. c. Ne tardes cōuerti ad dn̄z. et ne differas d͛ die in diē. ⁊ ne adijcias pctm̄ sup pctm̄. ⁊ dicas Miseratio dei magna ē. pctōꝝ meoꝝ miserebit͛. Sagitte sunt detractiōes Hiere. ix. Sagitta vulnerans lingua eoꝝ. Arcꝰ est prauum iudicium. quo se hoīes inuicez iudicant Ozee. vij. Facti sunt q̄si arcꝰ dolosus. cadent in gladio. Arcus dolosus ē q̇ ꝓmo dn̄m suum vulnerat. hoc est iudicē ꝓpicium. Quia sicut Romano. ij. dicitur. In quo alium iudicas teipsum condemnas. Jacula sunt verba adulationis. Ps̄. Molliti sunt sermones eius sup oleum. ⁊ ipi sunt iacula. Uexilla sunt praua exempla Sap̄. ij. Nemo expers sit luxurie nr̄e. vbiqꝫ relinquamꝰ signa leticie nostre. Lorice sunt delectationes sibi cōnexe. Eccli. xliij. Induet se quasi lorica aq̇s. i. delectatōnibꝫ que terminū habent mare amaritudinis eterne. Habitatores huius ciuitatis determinantur. Ezech. xxvij. Perse et lidi ⁊ libies erant in exercitu tuo. Perse interp̄tant͛ latera sua diffuentes. ⁊ significāt supbos qui nō possunt habere latera. i. aliquos pares. q̇s ipi diffuūt ⁊ dilaniant. qꝛ volūt eos sibi subijcere. Lidi interp̄tātur nati vel generati. ⁊ significant luxuriosos qui semꝑ student generationi. Libies interpretatur introiens. et significat cupidos. qui semꝑ sunt in introitu rei. Uersus. Dū qꝫ sitim sedare cupit sitis altera creuit. Hi sunt ꝙ habitatores istius ciuitatis. De q̇bus dr̄. i. Johis. ij. Omē q̄d est in mundo. aut est concupia carnis aut concupia oculoꝝ. aut supbia vite. Iste aūt sūt ciuitates tres paruule quas edificauerunt filij israel pharaoni. scꝫ phiton. ramesse ⁊ oy. vt habetur Exod. j. Phiton interp̄tatur os abyssi. vel os profundū. et hoc est cupiditas que non potest impleri Eccī. xiiij. Insatiabile est os cupidi. Ramesse interp̄tatur cōmotio tinee. Per tineam que de veste nascitur ⁊ eam consumit significatur carnis illecebra que de carne nascitur. et eam ꝯsumit. nō solū in futuro in iehenna. sed etiaz in p̄nti. quia qui fornicatur in corpus suū peccat. j. Coꝝ. vi. Per oy q̄ dicit͛ ciuitas solis significatur supbia q̄ semꝑ lucere appetit. Has tres ciuitates visitauit xp̄s et eas defleuit. vt eas deflendas monstraret Scdo dr̄ Q͛ xp̄s vidit ciuitatē hierusalē ⁊ ꝑ hoc significatur ꝙ xp̄s vidit ⁊ cognouit mala in hoc mundo. Juxta illud psal. liiij. Uidi iniquitatē et contradictionez ī ciuitate. vbi enumerat plura mala q̄ xp̄us veniens in hunc mundū vidit. Et inuēit in ea plura mala quibꝫ laborat iste mūdus. ⁊ hec sunt septem vicia. Un̄ ipe dn̄s ꝑ prophetam dicit. Uidi iniquitatem ⁊ contradictiōez in ciuitate. scꝫ diaboli q̇ est mundus. s͛m Innoc. q̄rtum. B Hec autē ciuitas habet in se septē vicia q̄si septē vicos vel plateas quas dominus vidit. Prima est quasi ꝑ̄ncipalis iniquitas. ⁊ ē supbia. que ē nō equitas. qꝛ supbus neminem coequat. sed oībus vult preesse etiā maioribus. cū vere humilis velit subesse etiam minoribꝫ. Un̄ de supbia dr̄ Ezech. xxj. c. Nōne hec est q̄ humilem subleuauit. ⁊ sublimē humiliauit. iniquitatem. iniquitatez. iniquitatē ponā eā. Supbia em̄ humilem hoīem. i. vilem ⁊ abiectū subleuat per p̄sūptionē. ⁊ in corde eiꝰ sublimē humiliat. q̇a etiā venerabiles ꝑsonas eum contemnere facit. Hec est iniquitas magna. Et dicitur iniquitatem cōtra triplicem gradū humilitatis. Primus est subijcere se maiori. Scd̄us subdere se pari. Tertius subdere se minori. Scd̄a platea est contradictio. Unde post iniquitatem addit. ⁊ cōtradictionē. que bn̄ sequit͛ superbiam. Quia vt habetur Prouer. xiij. Inter superbos semꝑ iurgia sunt. Omnes cōtētiosi iurgiosi homicide ⁊c. sunt in hoc vicio seu platea. Et isti excludunt͛ a ciuitate dei. i. Coꝝ. xi. Si quis videtur esse contentiosus. nos talem cōsuetudinē n̄ habemꝰ. neqꝫ ecclia dei. ps̄. Dissipa gētes que bella volūt. Tertia platea est inuidia. De qua dicit͛ ibidē. Die ac nocte circundabit eam sup muros eiꝰ iniq̄tas. i. nequā inuidia Mat. xx. An oculus tuus nequā est. q̇a ego bonus sum. Iniquitas enim his duobꝫ modis accipitur. s. vt iniquitas dicatur nequicia. vel malicia. ⁊ sic est inuidia. que bene dr̄ circūdare super muros eiꝰ. q̇a altitudini inuidetur die ac

nocte. quia inuidus de bonis alioꝝ quevidet dolet. et de malis gaudet. Prouerbio. xiiij. Putredo ossiū inuidia. Quarta platea ē curiositas. d̄ q̄ addit. ꝛ labor ī medio ei⁹. i. ī corde Ecci. iij. In pluribꝫ opibꝫ ei⁹ ne fueris curiosus Isaie. lix. Telas aranee texuerūt. Quintus vicus vel platea ē ira. vnde addit. et iniusticia. i. Joh. iij. ca. Qui odit fratrem suū homicida est. Et huic cōpetit meli⁹ q̄d habet alia lr̄a. Insidie ī vitalibꝫ ei⁹. Unde Aug⁹. Qui aliū vult ledere. similis est transuerberanti corp⁹ suū vt vestem alterius pforet. Sexta platea ē rapina vel cupiditas. Septima est hypocrisis. Et de his duabꝫ addit. Et nō defecit de plateis ei⁹ vsura ꝛ dolus. De auaricia dicit Hieremias. vi. ca. A minore vsqꝫ ad maiorem omēs auaricie studēt. De hypocrisi Luce. xij. Attendite a fermēto phariseoꝝ. q̄d est hypocrisis. Hypocrisis fermentū dr̄. quia fere omnes corrumpit. De vsura dr̄ Deute. xxiij. Non fenerabis fratri tuo ad vsuram Luce. vi. Mutuū dantes nihil inde sperantes. Ecce pessima ciuitas. quā vidit domin⁹ cum his plateis. ī qbꝫ si qs morabit. certe occidet ꝛ ducetur ad ciuitatē inferni. i. Macha. ij. Trucidati sunt senes in plateis iuuenes ceciderūt in gladio inimicoꝝ. Unde Judicū. xix. dixit senex leuite cū sponsa sua. Ego pbebo oīa q̄ necessaria sunt. tm̄ in platea ne maneatis. Ita christus dixit. corpori ꝛ aīe hoīs oīa pbeo. scꝫ ad salutem temporalem et eternam. tm̄ in platea huius mundi nō maneatis. sed in domum meam. scilicet dilectionem caritatis mee intretis. Qui vult ergo istam ciuitatē debellare. debet eam circūire septies. sicut fecit Josue expugnādo iericho. scꝫ cogitando et penitendo de ill' septem vicijs ꝛ detestando ea Isaie. xxiij. Sume citharam. circui ciuitatē. dicit aīe peccatrici. q̄ circuitus fit p contritionem. Isaie. xxxviij. Recogitabo tibi omnes annos meos. in amaritudine aīe mee. Tertiō dr̄. q xp̄s appropinquauit huic ciuitati. n̄ enim vidēs ciuitatē fugit ab ea. sed appropinquauit misericorditer et compassiue ad erudiendum eam ꝛ ad docendum de penitentia. O si appropinquauit illis iesus qui tm̄ se ab eo elongabant. dicēres. Recede a nob. sciam viarū tuaꝝ nolumus quantomagis appropinquabit nobis peccatoribꝫ ad eū appropinquantibꝫ Jacobi. iiij. Appropinquate deo. ꝛ appropinq̄bit vobis. Hic ē samaritanus q̄ vidēs vulneratū appinq̄uit sibi ꝛ alligauit vulnera ei⁹ Luc. x. Qd̄ fit qñ xp̄s miscdiam exhibet peccatoribus dimittendo peccata eorum.

L

Dixi secundo q in verbis p missis describit xp̄i cōpassio sup ista ciuitate quā ondit in effusiōe lacrimaruꝫ. ꝛ hoc cū dr̄. Fleuit super illā. Pro quo sciendum q xp̄s legit q̄nqꝫ vicibꝫ fleuisse. Primo in infantia. ꝛ h ꝓpter duo. Primo vt verū se esse hominē onderet. qꝛ corpus fantasticum flere non potuisset. Scd̄o vt vitam pn̄tem flebilem ꝛ miserabilem onderet. Un̄ in psona ipius dicit sapiens Sap. vij. Similē vocē emisi oībꝫ plorans. vbi sapiēs ondit vitaꝫ istā eē miserabilē. taꝫ ex parte natiuitatis q̄ ex parte educatiōis. dicit em̄ ibideꝫ sic de se. Et ego natus accepi cōem aerem et in similiter factam decidi terrā. ꝛ pmam vocē similem oībus emisi plorans. In inuolumentis nutritus sum ꝛ curis magnis. Nemo em̄ ex regibꝫ aliud habuit natiuitatis initium. Unus ḡ introit⁹ est oībꝫ ad vitaꝫ ꝛ similis exitus. Ubi sapiēs fatetur se habuisse inchoationē dolorosam educatiōeꝫ curiosam. Fatetur autem se in natiuitate miserabilem ꝓpt tria. Caruit em̄ diuitiaꝝ ꝓprietate Juxta illud Job. j. Nudus egressus sum de vtero matris. Et. j. Thim. vi. Nihil intulim⁹ in hunc mūdū. Caruit virium potestate. q̄a repens sicut cancer. vel sicut vermiculus voluebat. ꝛ omniū deliciaꝝ iocūditate. q̄a tm̄ lacte nutriebat. Bene ergo dicit. Accepi cōmunē aerem. q̄ ad primū. q. d. nec tm̄ mecū apportaui de ꝓprio vnde possem respirare. sed vsum communis alimenti tam bestijs q̄ hominibus mihi ꝓpriaui. Neqꝫ enim ego aereꝫ creaui. sed creatum accepi. nec pro me creatuꝫ singulariter. sed pro oībus generaliter. Similiter decidi in terram factam. quo ad secundum. non ambulans. neqꝫ volans aut mobiliter nauigans aut equitans. sed sine q̄cūqꝫ fortitudine decidi de vtero mr̄is mee receptus per manus alioꝝ. reclinat⁹ sum ad terram ꝛ decidi in terrā. nō ꝓpter me de nouo factam. sed diu factam. et primaꝫ vocem emisi similem omnibus plorās. quasi

di. Ita carni omniũ deliciarum iocundi-
tate quo ad tertium. quia prima vox quaz
emisi in mundum fuit vox ploratus ꝛ flet⁹
et non solum ego hoc feci. sed sic omẽs cla
mant in mũdũ venientes. q̃r. Omnes cla-
mant E vel A quotq̃t nascuntur ab Eua
Si sunt masculi conquerunꝰ de Adã. Si
femine conquerunꝰ de Eua. quia propter
eorum peccata sunt in mundo victuri. Jõ
narrat beatus Aug. in libro de visitatõne
infirmorũ. Qꝫ quidam populi fuerunt qui
in natiuitate hominis plorabant. ꝛ in mor
te gaudebant. Et bene dicit. primã vocez
emisi plorans. non solũ pma vox hominis
sed etiã vltima hominis est ploratus ꝛ ge
mitus. quia extrema gaudij occupat luct⁹
Prouer. xiiij. Narrat Solinus in libro ꝺ
mirabilibus mundi. libro. ij. c. viij. Nascẽ-
tium prima vox est vagitus tristicie. So-
lus autez Zoroastres eadem hora qua na
tus est risisse legitur. nec hoc in natura bo-
num portendebat futurũ. Fuit em̃ inuen-
tor artium magicaꝝ. cuius auus Aulius
Crassus quẽ bella persica rapuerunt nun
q̃ꝫ risit. Et ideo agelatus cognomiabatur
ꝑm Solinum ibidem. Et non solum etiã
natiuitas. ꝛ mors nostra est miserabilis. sꝫ
etiam tota vita media inter natiuitatem ꝛ
mortez. Quia vt dicit Salomon. educaꝰ
homo curis multis. ꝛ inuoluitur pannis.
Nulla auis. nulla proles in mundo bestie
vel auis tanta sollicitudine indiget educa
tionis sicut homo. Unde Hugo. lib. i. di-
dascolon dicit. Singula queqꝫ nascentiũ
propria quedam habent munimenta. qui
bus naturã suã ab incõmodis defendunt
cortex arborẽ ambit. penna tegit volucrẽ.
piscem operit squama. lana ouem induit.
pilus iumenta vestit. concha testudinem
includit. Non tamen sine causa factum ẽ.
ꝙ cuꝫ singula animantia nature sue arma
habent secũ nata. solus homo inermis na
scitur et nudus. Oportuit em̃ vt illis qui
ꝓuidere sibi nesciunt natura cõsuleret. ho-
mini autẽ ex hoc experiendi occasio presta
retur. cum illa que ceteris naturaliter da-
ta sunt propria ratõe sibi querat. Et Cry
sosto. sup Mattheũ. vi. cap. dat aliam rõ-
nem huius dicens. Qꝫ ideo sit natus nu-
dus homo vt necessitate coactus infirmi-
tatis sue semꝑ necessario habeat dominuz
suum inq̃rere. Secũdo xp̃s legitur fleuis-
se in resuscitatiõe lazari. vt exhiberet ei of
ficiũ humanitatis. Scd̃o vt daret signuz
intime caritatis. ꝛ vt ꝯpateretur amico. q̃
reuocabaꝰ ad statũ mundane calamitatis
docẽs nos flere super illis qui mortui sũt
in aĩabus eoruꝫ ꝑ peccata. Tertio legitur
fleuisse super ciuitatez. vt hic. vt doctrinã
quam docebat ꝑ persecutoribus exorare
confirmaret. et vt se fontem pietatis oñde
ret. vt tyrannidem ꝑsecutorũ suorũ osten-
deret. Hoc est contra multos. q̇ de malis
inimicorũ suoꝝ gaudent et letantur. cũ tñ
eis compati deberent. Quarto legitur fle
uisse super Judam. Nam sicut dicit Au-
gu. Postq̃ꝫ Judas exiuit ad iudeos a xp̃o
ad tradendũ eis xp̃m post cenaz. christus
fleuit ei⁹ malũ ꝓpositũ. per quod docebat
nos flere casum prelatorũ nostroꝝ. Et me
rito. Nam sepius ꝑ meritis prelatorũ de-
prauatur vita subditorum. i. q. iiij. Ecclĩa
Et casus prelatorum est ruina subditorũ
Nã ꝑ meritis plebis sepe pastores depra-
uantur ecclesie vt procliuius corruant q̇
sequũtur. Ita dicit Isidor⁹. vi. q. i. Ex me
rito. Legaꝰ hystoria de dauid vbi ꝑ pecca
to dauid ira dei contra populũ deseuit. vt
habeꝰ. ij. Reg. xxiiij. Uñ dicit poeta Ora-
cius. Quicquid delirant reges plectunꝰ
achiui. Qua ergo temeritate quis non cõ
patitur lapsui prelati sui cuius lapsus est
ruina subditi. Isti sunt similes Cham fi-
lio Noe maledicto. Hoc est contra illos q̇
proprios prelatos interdum lapsos deri-
dent. non solũ autem non compatiuntur
eis. sed eoruꝫ peccata publicãt. et eos vbi
possunt ꝯfundũt. Attendãt isti illud qꝺ di
citur in Canone. i. q. i. Multi. et ca. Chri
stus quid fecit. quia prelat⁹ malus q̃ꝫ diu
toleratur ab ecclesia. non est contemnen-
dus. xv. q. viij. ca. vltimo. Exẽplũ in Cay
pha et pylato quibus christus reuerentiã
detulit. xciij. distin. domin⁹. Unde statu-
tũ est vt quãtũcunqꝫ sanctus sit subdit⁹ ñ
debet corrigere prelatum suũ malũ q̃ꝫ diu
toleratur. ij. q. vij. Plerũqꝫ. Figura in Da-
uid. qui dolendo regis clamidez prescidit
vt dicitur. i. Regum. xxiiij. Bene tamẽ po
test subditus monere caritatiue et humili
ter prelatum vt caueat a tali scandalo qꝺ
oritur de eo. Exemplum in Nathan. qui
licet esset minor. tamen monuit Dauid de
peccato. scd̃o Regum. duodecio. ij. q. vij.

Nos si. alias nō debet publice subdit⁹ pre
latū informare. quia dr̄. xcvi. dis. In scrip
turis. Qꝛ peccatū prelatorū ꝓpter mai⁹ scā
dalū est occultandū. Quinto xp̄s fleuit in
cruce. vt dr̄ Hebreo. v. Cum clamore va/
lido et lacrimis offerens deo se. exaudit⁹ ē
pro sua reuerentia. i. merito reuerētie q̄ de
um pre ceteris reuerebať. Ecci. xxxij. Pro
reuerentia accedet tibi bona gratia. Uel
pro reuerentia passionis sue. eo ꝙ scꝫ ex so
la caritate passus est. ⁊ ꝑ hunc fletum xp̄s
exprimebat acerbitatem passionis ⁊ mor/
tis. vt nos ad sibi cōpatiendum excitaret.
⁊ vt patrē ad miserādū hūano generi pro/
uocaret. In oībus aūt istis xp̄s fletibꝫ su/
is lacrimas magꝭ autenticas ⁊ magne vti
litatis seu precij apud deū esse ostendebat
Nā lacrima hominis penitētis multū ac
cepta est apud deum. Iuxta illud ps̄. psal
mo. lv. Posuisti lacrimas meas in conspe/
ctu tuo. Exponit Inno. i. acceptas habui
sti. Quod patet in magdalena. quia aliter
nō legitur satisfecisse ꝓ pctis: nisi lacrimis
Luce. vij. Et notanter dicit in conspectu
tuo. Quia ꝯm Innoc̄. libenter videt deus
lacrimas. Isa. xxxviij. Audiui orationem
tuā et vidi lacrimas tuas. Unde ponunť
lacrime in cōspectu domini sicut vinum.
ps̄. Potum meū cū fletu miscebam. Certe
magne virtutis sunt lacrime. q̄ nō solū in/
citant deū sed etiā cogūt ad miserandū. qꝛ
dicit Ambro. Orō deum lenit. lacrima co
git seu pungit Judith. viij. Indulgentiaꝫ
eius fusis lacrimis postulem⁹. vbi glosa di
cit. Lacrime pondera vocꝭ hn̄t q̄ imperāt
nō supplicāt. Sed intelligēdū est de lacri
mis q̄ fiūt ꝓ pctis. nō de illis q̄ fiūt pro tē/
poralibus. q̄ inutiles sunt et nociue. Undē
Gene. xxvi. Dicunt pastores gerare id est
demones. Nostra est aqua. i. lacrime tales
Lacrime etiā que fiūt contra oppressores
magnū effectū habēt apd̄ deū Ecci. xxxv.
Nonne lacrime vidue ad maxillā descen/
dūt. ⁊ exclamatio eius sup̄ deducentē eas.
A maxilla em̄ ascendunt vsqꝫ ad celum. et
dn̄s exauditor non delectabitur in illis.

D Sūt autem multa q̄ sanant pctō/
rē. iter que precipuū ē lacrima. Primū est
baptism⁹ Joh. iij. Nisi q̄s renat⁹ fuerit ex
aqua ⁊c̄. Scd̄m elemosyna Ecci. iij. Ignē
ardentē extiguit aqua. ⁊ elemosyna pecca
tū. Tertiū est martyriū. Augu. Oia falce
martyrij resecanť Jaco. j. Beatus vir qui
suffert temptatōem. Quartū est cōuersio
fratris errantis Jaco. vlti. Si quis ex vo
bis errauerit a veritate, et conuerterit q̄s
eum. saluabit aīam eius a morte ⁊ opit mľ
titudinem pctōrum Hiere. xv. Si cōuer
teris cōuertam te. Quintū est remittere in
se peccanti Luce. vi. Dimittite ⁊ dimitteť
vobis Ecci. xxviij. Relinque ꝓximo nocē
ti te. et tūc tibi depcanti pctā soluēť. Sex
tum est ꝑceptio corꝑis xp̄i Joh. vi. Si q̄s
manducauerit ex h̄ pane viuet in eternuꝫ.
Septimū est flet⁹ satisfactiōis Math. v.
Beati q̄ lugent. Qualiter aūt est flendū ꝓ
peccato. docet ps̄. in se dicēs in ps̄. vi. La
boraui in gemitu meo. lauabo per singu/
las noctes lectum meū. lacrimis meis stra
tū meū rigabo. Primo em̄ dicit. Labora/
ui. scꝫ vigilando. orando. ieiunando. Ro/
ma. vi. Sicut exhibuistis mēbra vr̄a ser/
uire iniquitati ad iniquitatem. ita nūc ex/
hibete mēbra vestra iusticie in sanctificati
onē. Scd̄o dicit in gemitu Hieremie. vi.
Luctū vnigeniti fac tibi planctum amaꝝ
Mich. iiij. Dole et satage quasi parturiēs
Ps̄. Rugiebam a gemitu cordis mei. Ter
tio dicit lauabo. scꝫ aquis lacrimaꝝ. Aug.
Lacrime lauāt pctā. que pudor est ore cō/
fiteri Hieremie. iiij. Laua a malicia cor tu
um. Isaie. i. Lauami ⁊ mūdi estote. Quar
to dicit per singulas noctes Treno. ꝓmo.
Plorans plorauit in nocte. cōtra hypocri
tas. qui flent in die vt videantur ab hoībꝫ
Quinto dicit lacrimis meis stratum meū
rigabo. q. d. nō solū lauabo in superficie sꝫ
rigabo vsqꝫ ad intima. Et dicit lectū laua
bo. i. voluptatē peccati lauabo. sed stratuꝫ
id ē cubiculuꝫ pctōꝝ rigabo. Et dicit per
singulas noctes lauabo lectuꝫ. id est ꝑ sin/
gula pctā voluptatē deflebo. sicut lauatur
sordida cutis ne macula maneat. Trenoꝝ
ij. Deduc q̄si torrētē lacrimas ꝑ diem ⁊ no
ctem. Uel lectū dicit consciam. stratū aūt
sensualitateꝫ. Unde dicit. lauabo cōsciaꝫ
flendo singula pctā. stratum. i. sensualita/
tem rigabo. i. fertilem faciam Ecci. xxiiij.
Dixi. rigabo hortū plantationis. Sed di
ceres ꝑ q̄d hō p̄t ꝓuocari meli⁹ ad lacrias
Certe dico ꝙ ꝑ nihil aliud nisi cum consi
derat peccati vilitatē. diuine maiestatꝭ of/
fensionē. et pene quam demeruit ꝑparatō
nem. De peccati vilitate ptꝫ ꝑ illud q̄d di

citur. ps̃. ix. Propt̃ q̃d irritauit impiꝰ deũ
q̃si di. ꝓ nihilo. qꝛ ꝑ peccato. quod nihil ẽ.
Unde Ezech. xviij. Quare moriemini do
mus israel. q. d. ꝓ peccato quod vilissimuz
est. Unde Seneca. Si scirem deos igno
sciturꝰ. ꝛ hoies ignoraturos. adhuc de-
dignarer peccare. Non solum autẽ est vile
sed etiam sordidũ. non solum sordidum. sꝫ
etiam momentaneum. Gregorius. Mo-
mentaneum est ꝛc̃. Non solum momenta-
neum. sed laboriosum Sap. v. Lassati su-
mus in via iniq̃tatis. Hiere. ix. Ut inique
agerent laborauerũt. Et Grego. dic̃. Ui-
giliis ꝛ cruciatibꝫ reprobi cruciatũ meren
tur eternũ. Debet ẽ multũ ꝓuocari hõ pec
cator ad lacrimas. ꝙ tam vile sordidũ mo
mentaneũ et laboriosum opus fecit. Mul
tum etiam mouet ad lacrimas ꝙ homo ꝓ
pria sponte se subiicit diabolo debiliori se
Hieronymus. Debilis ẽ hostis qui nõ po
test vincere nisi volentem. Et cum hoc qꝛ
habet presidiũ dei ꝛ angelorꝫ. ps̃. Angelis
suis deus mandauit de te. Et de christo.
Ps̃. Cum ip̃o sum in tribulatione. j. Co-
rinth. x. Fidelis est deus qui nõ patiet̃ vos
temptari supra id q̃d potestis. sed faciet cũ
temptatione ꝓuentum. Glosa. i. virtutis
augmẽtũ. vt sic possitis sustinere. i. diabo-
lo viriliter resistere ꝛ ip̃m superare. Exem
plũ in vitis patrũ de beata Sincletistica
que cum fuisset temptata a diabolo. ꝛ ip̃m
superasset. Ait diabolus. Uicisti me muli
er. At illa. Non ego vici. sed dominus me
us ihs xp̃s. Cũ igitur pctm̃ sit tam vile. ꝛ
hostis tã debilis. ꝛ deꝰ paratꝰ in auxilium
cum angelis vere potest queri a peccatore
ꝓpter quid irritauit deum tam pium tam
dulcem tam benignum. qui in se nescit ira
sci. et si consideraret penam iehenne et cõ-
fusionẽ ꝑpetuam. vere nescio ꝓpter q̃d irri
tauit deum vltorẽ peccãdo. vbi erit om̃is
boni defectus et carentia. ꝛ totius mali af
fluentia. Ista certe si reuoluantur aĩo suffi
cienter mouebunt peccatorem ad flenduz
sup ciuitatem cõscie sue. in qua multa ma-
la commissa sunt.

Dixi tertio ꝙ in ṽbis p̃. subiũ
gitur christi com-
passio et pia allocutione. Cum dr̃. Si co
gnouisses ꝛ tu. Circa q̃d sciendũ ꝙ homo
debꝫ cognoscere tria ad que tenetur recte
ordinare. scꝫ semetip̃m. ꝓximũ ꝛ deũ. In se
ip̃o debet cognoscere ꝛ inuestigare vt cog
noscat tria. Primo ꝓpriam iniq̃tatẽ. vt do
leat ꝛ deleat. sicut mulier respicit in specu
lo si ẽ macula in facie vt abstergat. Ps̃. A
peccato meo munda me. Cuiꝰ rõnẽ ꝑmit
tit. Quoniã iniquitatem meã ego cogno-
sco. Sic eger cognoscens infirmitatẽ im-
plorat medicũ. iij. Reg. viij. Si q̇s cogno
uerit plagam cordis sui. ꝛ expanderit ma-
nus suas in domo hac. tu exaudies. Cog
noscitur aũt peccatũ ml̃tis modis s̃m In
nocenti. q̃rtum sup Ps̃. l. Ut meretrix. vt
monstrũ. vt gladius. vt serpens. Cogno-
scitur vt meretrix multiplr̃. scꝫ facie ꝓcaci.
Prouerbio. vij. Procaci vultu blanditur.
Itẽ elatis ocul' Ecc̃i. xxvi. Fornicatio mu
lieris in extollẽtia oculorꝫ. Itẽ manu rapa
ci Prouerbi. vi. Mulier viri p̃ciosam ani
mã rapit. Itez voce. Prouer. v. Fauus di
stillans labia meretricis. Itẽ qꝛ habꝫ plũ
bum in ore. q̇a verba eius semp tendũt ad
infernũ Zacharie. v. Ecce mulier vna se-
dẽs in medio amphore. ꝛ dixit. Hec ẽ im-
pietas. ꝛ ꝓiecit eam in medio amphore. ꝛ
misit massam plumbeã in os eius. Itẽ co-
gnoscitur peccatũ vt monstrũ Nume. xiij.
Ibi vidimꝰ mõstra q̃dã. Pctã eñ faciunt
hoies monstra. Itẽ cognoscit̃ vt gladius.
Ecc̃i. xxi. Quasi rumphea bis accuta oĩs
iniq̃tas. Item vt serpens Ecc̃i. xxi. Qua-
si a facie colubri fuge pctã. Scd̃o debꝫ co
gnoscere hõ sp̃ũalẽ infirmitatẽ vt caueat.
Sic cognoscens malũ passum cauet ꝛ ti-
met. Sic adam ꝛ eua cuꝫ cognouissent se
nudos. glo. i. sentiẽtes pruritũ carnis. con
suerunt eis folia. Tertio debet cognoscere
hõ incertã horã mortis ꝛ penã debitaz. vt
h. Si cognouisses. h eñ s̃m Gorrã super
ep̃l'am ad Hebreo. vlti. significauit xp̃s in
his ṽbis. dicens. Si cognouisses alloq̃ns
etiaz aĩam cuiuslibet vt sibi ante ꝓuideat.
Hoc petiit Ps̃. dicens. Notum fac mihi
dñe finẽ meũ. Uñ de iusto dr̃ in Ps̃. Sol
cognouit occasũ suũ. i. hõ bonꝰ ꝛ iustꝰ finẽ
suũ cogitat. Sed certe pauci sũt q̇ cogno
scũt hos defectus suos attẽdentes et cõsi
derãtes potiꝰ alienos. De q̇bꝫ dic̃ Criso.
sup Math. ca. xxiij. in hec verba. Alter al-
terius culpã cito intelligit. suam aũt diffi
cile. Cuiꝰ rõnẽ subdit. qꝛ homo ĩ causa al-
teriꝰ tranquillum habet cor. in sua aũt tur
batũ. Turbatio aũt cordis non permittit

hominē considerare quod bonuz est. Hec ille. Ex quo patet ꝙ cōsideratio defectuū alienoꝝ magnū est impedimentū in cognitione ꝓprioꝝ. Dicit em̄ Prosper lib. ij. d̄ vita cōtēplatiua. Tamdiu q̄sq͡ꝫ peccata sua que nosse ꝛ flere debet ignorat q̄diu curiose aliena considerat. Et ex hoc ip̄e infert ibidem. Q̄ si mores suos ad seip̄m conuersus quis aspiciat. certe non requirit q̄d in alijs rep̄hendat. sed potius q̄d in seip̄o lugeat. Hec Prosper. Ex his infero ꝙ inter oēs scias vtilior est scia ꝓprioꝝ defectuum Naz q̄d prodest scire alta montiū cacumina. ꝛ ingentes fluctus maris. ꝛ lapsus fluminū ꝛ occeani ambitū ꝛ gyros syderū. et relinquere seip̄m. dicit Aug. x. lib. Cōfes. Cuius rō est. quia s̄m Cryso. super illud Ps̄. Miserere mei deus: qm̄ infirmus sū. talis scientia facit hominē ꝓpriam infirmitatē recognoscere. ꝛ in suis viribus aut meritis nullam fiduciam habere. ꝛ ex h̄ incipit homini adesse virtus diuina. qn̄ deficere incipit presumptio humana. Hec ille. Ex quo concludit Hugo. li. j. de aīa. c. ix. Q̄ sūma ph̄ia est cognitio sui. Et Richardus in lib. de. xij. patriarchis ca. lxxiiij. dic̄ Q̄ magna altitudo scientie est scire ꝛ cognoscere p̄fecte seip̄m. Verūtn̄ et si vtilissimū est cognoscere seip̄m. est tn̄ multū difficile. Sicut dicit Basilius in suo examerō lib. ix. ¶ In quo aūt consistit hec cognitio sui. certe in multis. Nam hō debet ī se considerare sex. Primo considerare debet q̄d sibi desit. quid assit. q̄d habet ne ꝑdat. scz premia. q̄d cauere debet scz supplicia. in quo p̄cessit alteꝝ. in quo p̄cessit eum alter. Inq̄t Aug. super Math. sermō. liiij. Debet etiā sc̄do cognoscere q̄d supra eum quia deus. q̄d infra q̄ꝛ pecora. Ait ibidem Aug. super epistolam Johis omelia. viij. Consideret etiam tertio. vbi est. vbi erit. vbi non est. Ubi est. quia in loco meroris ꝛ valle lacrimarū. vbi erit. quia in superna patria. quā q̄ꝛ necdū adipiscitur lugēs cōspicit. vbi non est. Inquit Grego. in mor. lib. xxiiij. Debet q̄rto considerare. q̄d mō ē ꝛ q̄d ante fuit. q̄ꝛ mō est in grā q̄ olim fuit ī culpa. Et ex hoc attendēs humiliter ꝙ ꝑ meritū inuentus est. nequaq͡ꝫ arroget ꝙ ꝑ grām inuent⁹ ē. Inquit Grego. lib. xxviij. moral. Debet q̄nto considerare q̄d ip̄e sit. q̄d intra se habet. q̄d infra se. q̄d supra. q̄d contra. quid ante. quid post s̄m Crisosto. in libro quarto de symbolo. Et breuiter ī summa debet considerare homo vnde venit quo tēdit. quomō viuit. q̄d amittit. q̄ntū quotidie ꝓficit. q̄ntuz deficit. quibus cogitationibus magis afficitur. aut machinationibus temptatur. ꝛ non solum qualis sit considerare debet. sed qualis esse debeat attēdat. q̄ꝛ sic de cognitione sui poterit eleuari ad cognitionem dei. Inquit Hugo libro. iij. de anima cap. ij. Sic em̄ hō ꝑmo cognoscet seip̄m debite. Secundo dz cognoscere in ꝑximo tria. Primo prelatorū vtilitatem. vt eis obediat et seruiat. sic eger obedit et honorat medicum. seru⁹ dominum propter vtilitatem. Unde ad Hebreos vltio dicit Paul⁹. Cognoscite fratrem vestrum Thimotheum. Quod exponit Gorra. Cognoscite honorando. seruiendo. Secundo debet considerare subditorum vtilitatem. vt eos regat et cognoscat. et eis prouideat sicut pastor gregi. medicus egris. De primo Joh. x. c. Ego sum pastor bonus et cognosco oues meas. De secundo Prouerbioꝝ. xxvij. c. Diligenter agnosce vultum pecoris tui. Tertio debz agnoscere in ꝑximis omniū naturam cōez vt omnes diligat ꝛ subueīat. sicut Joseph cognoscens fratres. exhibuit opera pietatis eis Genes. xliij. Unde et Ps̄. conqueritur de talibus. Considerabam ad dexteram inquit ꝛ videbam. ꝛ non erat qui cognosceret me. Tertio debet cognoscere homo et attendere ea q̄ sunt ad deuz. Et hec tria. Primo admirabilē potentiā q̄ appaꝛz in duobꝫ. vicz in oꝑando. sicut res cognoscitur ꝑ vestigium Sap̄. xiij. A magnitudine creature poterat creator horū facilit̄ videri Valde mirabile est de nihilo aliq̄d facere Joh. i. Omnia per ipsum facta sunt. Secundo debet attendi eius potentia in iudicando. Nam suspendium latronum ostendit iudicis potestatem. Ps̄. Cognoscetur dominus iudicia faciens. Terribile iudicium eternaliter dānari. Ideo ps̄. dicit. Confitebor tibi dn̄e: q̄ꝛ terribiliter magnificatus es mirabilia oꝑa tua. Sz heu dr̄ Michee. iiij. Ipi aūt non cognouerūt q̄ꝛ cōgregauit eos sicut fenum. Tertio debet homo attendere mirabilem bonitatez in deo que specialiter apparet in duobus. videlicet in destructione peccatoꝝ. quia ꝛ

ōb hoc datus est filius dei. j Joh. iiij. In h
cognoscimus caritatē dei. quoniā ipse pro
nobis aīam suam posuit. Sed heu dicitō
peccatore. Vir insipiens non cognoscet
hec. Scdo in promissione pmiorum Mi
rabilis bonitas p nihilo dare regnū Job
xxiij. Quis mihi det vt cognoscam ꝛ inue
niam illum. Tertio debꝫ attendere homo
in deo eius fidelem sapientiam que specia
liter est in duobus. videlicet voluntatem
eius cognoscere in doctrina veritatis Jo
han. vij. Si quis voluerit voluntatē eius
facere. cognoscet de doctrina mea vtrum
ex deo sit Scdo in disciplina equitatis. q̄
pbando verberat. ps. Cognoui dñe quia
equitas iudicia tua. Det igitur nobis de⁹
vt cognoscentes nostros defectus. ipi⁹ mł
tiplices potentie. bonitatis ꝛ sapie cogno
scamus hic effectus per grām ꝛ tādem ad
eius claram cognitionem mereamur pue-
nire ꝛ ad eius gl'iam. Quā nobis concede
re dignetur pater et filius ꝛ spiritussanct⁹
Amen.

Dominica decima post trinitatis. II.
Sermo. XIII

Ingressus i tem
plū cepit eijcere vendētes ꝛ emē-
tes in illo. Luce. xix. Si cōside-
rare volumus fratres carissimi diuersita-
tem imo ꝯrietatem operum dei ꝛ dyaboli
inter se adinuicem. videbimus clare φ nū
q̄ꝫ possunt se compati in eodem subiecto.
Nā opa dei sunt opa lucꝫ. eo φ deus ē lux
ꝛ tenebre non sunt in eo vlle. vt dr̄. i. Joh.
j. Ecōtrario vero opera diaboli sunt ope
ra tenebrarū. Unde ipse appellatur prin-
ceps tenebrarū Juxta illud. Non est nob
colluctatio aduersus carnē et sanguinem
tm̄. sed aduersus pncipes tenebrarū. Iteꝫ
opera dei sunt opa iusticie et equitatis. eo
φ ipse diligit iusticiā ꝛ iudiciū. scꝫ eq̄tatis.
vt dr̄ in ps. Opa vero diaboli sunt opa in
iusticie ꝛ iniquitatis. Juxta illud. Iniqui
tateꝫ meditatus est in cubili suo. quod tūc
fecit quando cōtra deū se erexit. Et q̄ ma-
ior iniq̄tas aut iniusticia q̄ꝫ insurgere crea
turā contra creatorē. ꝛ ei velle assimilari ī
maiestate ꝛ oipotentia deitatis. Unde ip
se est qui tunc cōcepit dolorē. id est penam
dolorosam sibi. ꝛ peperit iniq̄tatē veniēs i
mundum. Item opera dei sunt opa mun-
dicie ꝛ sanctitatis. eo φ ipse vult sibi serui-
ri in sanctitate ꝛ iusticia Lu. i. Ecōtrario
ꝯo opa diaboli sunt opa spurcicie et toti⁹
feditatis. vnde petijt se mitti in porcos. vt
dr̄ Math. viij. Cum igitur xp̄us habeat
opa ꝯria opibus diaboli. nimirū pfecto φ
nulla potest esse conuenientia ꝛ cohabita-
tio eorum simul. eo φ non est cōparatio lu
cis ad tenebras. xp̄i ad belial. scti ad canē.
ij. Coꝝ. vi. Ideoq̄ꝫ necesse est vt xp̄s inue
niens opa diaboli in domo sua. ea potent'
merito eijciat. Nā i h apparuit caritas di
vt dissoluat opa diaboli. vt dr̄. j. Johā. iij
Et iteꝝ ibidem. In h apparuit filius dei
in mundo vt tolleret pctā. scꝫ eijciendo ea
tanq̄ꝫ membra cū capite suo diabolo. Joh
xij. Nunc pnceps huius mūdi eijcietur fo
ras. Mundus siq̄dem iste fuit cōtamina-
tus opib⁹ diaboli et oīni spurcicia pollut⁹
eo φ quicq̄d erat in eo aut erat concupiscē
tia carnis. aut concupīa oculoꝝ. aut super
bia vite. Uñ tot⁹ dicebat positus in mali
gno. vt dr̄. i. Joh. ij. et. v. ꝓpter q̄d venit fi-
lius dei in mundū. vt nos redimeret ab oī
iniq̄tate et mundaret sibi ꝓplm acceptabi-
lē. sectatorē bonoꝝ opeꝝ. ad Titū. ij. c. In
cuius figura veniēs in templuꝫ materiale
eiecit oparios diaboli. scꝫ emētes ꝛ vendē
tes i illo. In q̄b⁹ verb saluator zelū ꝛ amo
rē quē habuit ad dei patris honorē ꝛ reue
rentiā oñdit efficaciter in eo φ auaricie q̄-
stuarios eiecit de tēplo. Circa q̄d tria de-
scribunt. Primo xp̄i ad tēplū visitatio glo
riosa. Cū dr̄. Ingressus in templū. Scdo
expulsio maloꝝ seriosa. Cuꝫ addit eiecit.
Tertio subiungit opatō impioꝝ scelerosa
Cū dr̄. Uendētes et emētes i illo. A

Dixi primo φ describit xp̄i
ad tēplū visita-
tio gl'iosa. Cū dr̄. Ingressus in templum.
Propriū eñ erat. vt dicit Cryß. boni filij
visitare domū pr̄is sui. In q̄ nos informa
re voluit. vt q̄cūq̄ꝫ irem⁹ pmo domū orō-
nis adeam⁹. ꝛ p orōes deo cōmendati. ad
alia negocia agēda secedam⁹. ita dic Hor
ra sup Math. xxi. Circa q̄d sciēdū φ xp̄s
plura tēpla habuit. ꝛ ßm h pluries ꝛ diuer
simode ingressus est ea. Primū templum
est vteri virginalis. quod fuit sauctificatū
in cōceptōe. Ps. Sctificauit tabernacu-
lū suum altissimus. tunc potuit dici de eo.
Sanctū est tēplū tuuꝫ mirabile in eq̄tate.

vbi dicit Inno. Qꝛ virgo maria est tēplū
quia per eam preces porrigimus ad xp̄m
Ezechiel. xlvj. Et adorabit populus ad
ostiū porte in sabbatis. Fuit aūt ſm eū tē-
plū sanctificatum. quia sanctificata fuit in
vtero. mirabile in equitate. id est in incar-
natione filij. que dicit̄ equitas. qꝛ iustū fu
it vt qui faceret reficeret. Item ꝑ hominē
mors ita ꝑ hoīem vita gr̄e. Item vt ille q̄
erat medius in ꝑsonis. scꝫ filius esset medi
us in naturis. Item vt qui occasionē rui-
ne dederat damnū ꝑsolueret Jone primo
Mittite me in mare. qꝛ ꝓpter me tempe-
stas hec exorta est. Fuit aūt ornatum san-
ctis operationibus. qꝛ oēs ordines hostio
rū erant ex auro. scꝫ caritatis. qua oēs sen
sus refulgebant. iij. Reg. vj. In hoc tēplū
ingressus est christus in sua incarnatione.
Ezechiel. xliij. Maiestas dei ingressa ē in
templum. In hoc templo vteri virginalis
fecit sibi christus aliud templū. seu capel-
lam pulcherrimā. scꝫ assumendo corpꝰ hu
manitatis sue. Vñ in ps̄. competit sibi il-
lud. dñs ī templo sancto suo. id est diuini-
tas in humanitate. Sicut aūt templū est
locus exauditiōis. ita xp̄s in humanitate
exaudiuit pctōres. Ps̄. Exaudiuit dñs d̄
templo sancto suo. Sicut patet de chana
nea latrone ꝛ alijs. De hoc templo exiuit a
latere dextro aqua. que oēs ad q̄s ꝑuenit
saluos fecit Ezechiel. xlvij. Unde ex eo ꝑ
fluxerunt oīa sacramenta. Scd̄m templū
est ecclesie militātis quod deus fundauit
in sanctis patribꝫ patriarchis ꝛ ꝓphetis ꝛ
apostolis. Figura. iij. Reg. vi. p̄cepit Sa-
lomon vt tollerent lapides grandes ꝛ pre
ciosos in fundamentum templi et quadra
rent eos. Grandes ꝛ p̄ciosos caritate. qua
dratos ꝑfectione virtutum q̄ttuor cardia
lium. Istud templū continue edificatur ī
iustis Ephes. ij. Supedificati supra fun-
damētū apostoloꝝ ꝛ ꝓphetaꝝ. ꝛ cōsumat̄ i
beatis Hieremie. xxx. Edificabit̄ ciuitas
in excelso. et templū iuxta eam. Istud tem
plū debent edificare p̄lati verbo p̄dicatio
nis. j. Esdre. v. Nos serui sumus dei. ꝛ tē-
pli edificatores. ornare exemplis conuer-
satōis. i. Machab. iiij. Ornauerūt faciem
templi coronis aureis. custodire vigilias
sollicitudinis pastoralis. Sicut leuite fe-
cerunt. i. Paralip. ix. Tertiū est templum
materialis ecclesie. in quo dñt subditi ora
re diuinā potētiā. ps̄ Adorabo ad templū
sanctū tuū. Laudare diuinā sapiam ps̄.
In templo eiꝰ oēs dicent gloriam. Offer
re cōfitendo diuinā bonitatem. ps̄ A tem
plo sancto tuo q̄d est in hierusalē. tibi offe
rent reges munera. Debent ergo adorare
corde. laudare ore. offerre ope. In hoc tē-
plum frequenter ingressus ē xp̄s corpora-
liter. sed nunq̄ȝ gratis. Nā ingressus ē i iu
uentute. vt audiret doctores docētes. Lu
ce. ij. Scd̄o ingressus est in etate adulta.
vt corrigeret delinquentes Joh. ij. Facto
funiculo eiecit omnes vendentes colūbas
Tertio ingressus est ad instructionem. vt
erudiret ignorantes Matth. xi. Discite a
me: qꝛ mitis sum. Et de h̄ patet clare Jo-
han. viij. Quarto ingressus est ad absoluē
dum pctā. vbi mulieri dixit Joh. viij. Nec
ego te condēnabo. Quinto ingressus est h̄
post honorem sibi in dñica palmarū a tur
bis exhibitū. Et hoc ad agendū gratias
deo patri ꝑ tanto honore sibi exhibito qui
honor cedebat ad gl'iam deitatis sue ꝛ pa
tris sui. Sexto ad mundādū templū ab
operibus malis. In hoc ergo templo sex
ista nobis hodie fiunt. Nam audiunt̄ ibi
dei p̄cepta. ibi corriguntur delicta nr̄a. ibi
erudiunt̄ nostra errata. ibi absoluūtur no-
stra pctā. ibi agunt̄ actiones grāꝝ pro per
ceptis bñficijs. ꝛ mundat̄ cōscia a vicijs.
Quartū templū est nostre aīe. j. Corinth.
iij. dr̄. Templū dei sanctum est. quod estis
vos. Hoc templū non debet violari pec
catis. Nam. i. Coꝝ. iij. dicitur. Si q̄s tē-
plum dei violauerit. disꝑdet eū dñs deus
qꝛ ergo est locꝰ soliꝰ dei. Jō debet discede
re dyabolus. qꝛ nō est cōuentio xp̄i ad be-
lial. ij. Coꝝ. vi. Sed ꝓh dolor istud tem-
plū sepiꝰ violat̄. ps̄. Deus venerūt gentes
ꝛc̄. polluerunt templū sanctum tuū. potest
tū mūdari ꝑ sacramentū p̄nie. In hoc tem
plū sepius dñs ingredit̄ Apocalip. iij. ca.
Ego sto ad ostiū et pulso. Cum tali hospi
te veniunt omnia bona pariter. Sap. vij.
Quintū tēplū est gl'ie celestis. Apoca. xi. c.
Apertū est tēplum dei in celo. Ps̄. In tē-
plo eius omnes dicent gloriam. Istō tem
plū est desiderabile recordantibus. mira-
bile contemplantibus delectabile intran-
tibus. quia offerentur in leticia et exulta-
tiōe. adducentur in templū regis. Istud
templū ingressus est christus semel. quia

ascendit in celum captiuā duxit captiuitatem. Ad Ephes. iiij. ꝛ ad Hebreos. ix. Introiuit semel in sancta eterna redemptōne inuenta. Et tantum de pmo. B

Dixi secūdo q̄ i verbis premissis describitur expulsio maloꝝ seriosa. Cum dicit. Cepit eijcere. Circa quod sciendū q̄ christus multa obprobria tolerauit a iudeis. que vergebant in propriam personam tanq̄ hominis. vt dicit in Psalmo. Obprobria exprobrantiū tibi ceciderunt sup me. Sed postq̄ vidit obprobriū ꝛ iiuriā dei patris nullo modo tolerare potuit. Unde postq̄ vidit ementes ꝛ vendentes in templo statim eos eiecit cum indignatione ꝛ seriositate. Ista autem eiectio maloꝝ de templo significabat eiectionē oīm peccatoꝝ de ecclesia militante p sententiam. ꝛ a triūphante per penā. Et q̄a fm Horram sup Mattheum de prima eiectione per sententiaꝫ ab ecclesia militante solus loquit Johan. ij. c. Alij vero tres. scꝫ Lucas. Marc⁹. ꝛ Matthe⁹ loquunt de eiectione per penā ab eccl'ia triumphante. Ideo nunc de ista videamus. Significat igit ista eiectio maloꝝ de templo eiectionē finalē omniū peccatorū ā facie dei in extremo iudicio. De qua eiectiōe dicit Math. xxv. Ite maledicti in ignem eternum. Circa qđ sciendū q̄ eiectio ē mlt' tum miserabilis ꝛ flebilis. q̄ꝛ vt dicit i ps̄. In ignem deijcies eos. in miserijs non subsistent. ꝛ ideo multū est formidabilis auaris. dolosis. cupidis et vsurarijs. q̄ sunt eijciendi de templo curie celestis. Quoꝝ pena est multiplex. Prima quam sustinebūt est fames insatiabilis. Isa. lxv. Serui mei comedent et vos esurietis. Deute. xxxij. c. Consument fame. Scđa erit sitis inextinguibilis. Isa. lxv. Serui mei bibēt et vos sitietis. vnde ꝛ diues epulo ardens ī ligua petijt guttam aque. quā tñ nō habuit Luce. xvi. Tertia est estus seu calor irremediabilis. Apoc. xvi. Estuauerūt homies estu magno. Quarta erit frigiditas intolerabilis. Job. xxiiij. Ad nimium calorem transient ab aquis niuium. Ecce frigiditas siml' et calor. Math. xxij. Ibi erit fletus et stridor dentium. Quinta ignis inextinguibilis. Apocalip. xiiij. Cruciabitur igne ꝛ sulfure in conspectu angelorū sanctoꝝ. Sexta fetor. Isaye. xxx. c. Torrens fetor pulueris et sulfuris succendēs eaꝫ. Psal. Ignis et sulfur pars calicis eorū. Septima fum⁹ Isaye. xxxiiij. Ascendet fumus eorū in generatione ꝛ generationē. Octaua latratio bestiarum. Ecci. xxxix. Omnia hec ad vindictam creata sunt bestiarum dētes ꝛ scorpij et serpētes. Deutero. xxxij. Deuorabūt eos aues morsu amarissimo. Nono dolor vehementissimus. Apoca. xvi. Cōmandu cauerunt linguas suas pre dolore. Isa. xiij Torsiones et dolores tenebunt eos. quasi parturientes dolebunt. Decima horror ex cōspectu demonuꝫ. Job. x. Sempiternus horror inhabitat. Johelis. ij. A facie eius. id est diaboli cruciabuntur populi. Undecima clausio carceris. Math. xxij. Ligatꝫ manibus et pedibus proijcite eum in tenebras exteriores. Isa. xxiiij. Claudentur ibi in carcere. Duodecima desperatio. Sap. v. Spes impij quasi lanugo que a vento tollitur. Tredecima timor semp impetētis mali ꝛ ira contra ipos. Ecci. xl. Tior mortis et iracūdia perseuerās. Quartadecima inuidia. Psal. Peccator videbit ꝛ irascetur dentibus suis fremet ꝛ tabescet ꝛc. Quintadecima vermis comedens eos. Isaye vltimo. Uermis eorum non morietur ineternum. Ecc̄. x. Cum morietur homo hereditabit serpentes bestias et vermes. Ultio qđ est omnium penarum grauissimum. est eiectio a facie dei et separatio illa perpetua a consorcio sanctoruꝫ. que plus cruciabit q̄ mille inferni pene. Unde Bern̄. in meditationib⁹ suis. Et quis putas meror erit quis luctus que tristicia cum separabuntur mali a consorcio iustorum et a visiōe dei ꝛ tradent in potestatem demonū. Ibunt cum illis in ignem eternū. Ibiq̄ erunt ineternuꝫ sine fine in luctu in gemitu procul religati a beata patria paradisi. ꝛ in gehenna nunq̄ lucem habituri. De hac separatōis ꝛ eiectionis pena dicit Criso. in libro de reparatione lapsi. in hec verba. Nōnulli imperitoꝝ putant sibi satis esse et optabile videre si tm̄modo careant gehenna. Ego autē multo grauiores q̄ gehenne dico esse cruciat⁹ remoueri ꝛ abijci ab illa gl'ia. Nec puto ita esse gehenne supplicia vt sunt illa de quibus dicit petrus. Torquetur is qui arcetur a conspectu christi. hoc cedere mihi omnibus penis grauius est. hoc solum qđ superat et gehennam. Et ibidem Chryso.

sup illud Math. vij. Excidetur. ⁊ in ignez
mittetur. dicit. Intolerabilis res est gehē-
na. quis nescit suppliciū horribile. tamen si
mille quis gehēnas ponat. nihil tale est di
ctur⁹ quale est ab honore illius glie ꝓpelli.
⁊ exosum esse christo. Nā ꝭm Augu. repro-
bi mallēt omē tormentū sustinere: ꝙ̄ vide-
re faciē irati iudicis. Vñ Johel. ij. A facie
eius terra ꝯtremuit. moti sūt celi. sol ⁊ lūa
obtenebrati sunt. Certe tūc peccatores in-
firmabunt ⁊ ꝑibunt a facie dñi. ⁊ hꝰ p dolo-
re nimio. cum viderint eam a se auersam. ⁊
ipsos finaliter ab ea eiectos. Et tantuz de
secundo.

Dixi tertio

ꝙ in verbis premis-
sis describit opera-
tio impiorum scelerosa. cum subiungit. vē-
dentes et ementes in illo. Et certe nō miꝝ
ꝙ eiecit ita sceleratos auaros. Nā put dic
aplꝰs Ephe. v. Auaricia est idolorū serui-
tus. Ex quo igit domus di facta est ad cul
tum dei. Certe filius dei inueniēs i ea cul-
tum diaboli. merito eiecit hmōi ydolatras
scz auaros. cuiusmodi erant tunc sacerdo-
tes iudeorum. De quibus dicit Ozee. viij.
Argentū suum ⁊ aurū suū fecerunt sibi ido
la vt interirēt. Pro quo sciendum ꝙ vt su-
pra dictū est multiplex est templū. ⁊ ita mꝰ
tiplices sunt ementes ⁊ vendentes seu mer
catores. Nam quidam sunt corporales. q̇-
dam spirituales. Corporales sunt q̇ p frau
des ⁊ dolos merces suas faciunt ⁊ vendūt
De quibꝰ dicit Ecci. xxvi. Difficile exuit
negocians a peccato. Et vere difficile. q̇a
multa ad hoc requirunt ꝙ quis sine pec-
cato emptionem ⁊ venditionem exerceat.
De multis tñ pauca ꝯmemorasse sufficiat.
Prio igit requirit ꝙ ille qui emit aut mer-
catur aut negociatur nō faciat hoc ꝓpt aua
riciā ⁊ improbam cupiditatē diuitiaꝝ. sed
ad necessitatē tm̄ ⁊ alioꝝ vtilitatē. Contra
quod faciunt auari mercatores ⁊ vsurarij.
qui solum ad hoc mercant ⁊ vendunt vt p
minori pecunia maius lucruz pecunie ha-
beant. ⁊ hanc mercaturā vocat phs. ij. po-
liticoꝝ campsoriā vituperabilem. q̇a a pe-
cunia incipit. ⁊ pecunia terminat. qđ est cō
tra naturā pecunie. q2 pecunia ꝭm ipm or-
dinata est ad vsum naturaliter. non ad lu-
crum. Scdo reddit illicita emptio vel vē-
ditio ex tempore. vt si fiat diebꝰ festiuis in
quibus ab hmōi operationibus cessandū
est. de conse. di. iij. Rogationes. ⁊ ca. omēs
Et. xv. q. iiij. ca. ij. ⁊. iij. Tertio redditur il-
licita ex persona. vt si clericus vel religio-
sus talia exerceret. ij. Thimo. ij. Nemo mi
litans deo implicet se secularibꝰ negocijs.
Vñ Hieroni. Negociatorē clericū ex pau
pere diuitē. ex ignobili gloriosū q̄si quādā
pestem fuge. Quarto ex loco. vt puta si fiat
in loco sacro. sicut hic patet. Nam ꝙ̄uis es-
sent licite emptiōes si fuissent alibi. tamen
coipo quo fiebant in ecclesia erant illicite.
ꝭm Franciscum Astensem. Quinto reddit
illicita venditio ex supflua ⁊ curiosa rerum
adinuentōne. Nam ꝭm Thom. ij. ij. q. xvi.
Licet artifices facientes ornamenta pro-
dentia status mulierū. vel vt placeant vi-
ris, ꝓpijs vendendo talia nō peccant. tñ si
adinueniunt aliq̄ supflua ⁊ curiosa peccāt.
Vnde Criso. sup Math. dicit. ꝙ ab arte
calceatorū ⁊ textorū multa abscidere opor
tet. etem ad luxuriā deduxerūt necessitatē
eius corrūpentes artem. mala arti bōe cō-
miscentes. Sexto reddit illicita venditio
si res carius vendit ꝙ̄ valet. qđ intelligen
dū est sic. ꝙ carius vendere rem ꝙ̄ valet est
illicitū. nisi res que venditur cederet in de-
trimentū venditoris. qui multum re illa i-
diget. Nam in tali casu iustum preciuz erit
et non solum respiciatur ad rem que vendi
tur. sed etiam ad damnū qđ venditor icur-
rit ex venditione. Vnde licite potest ven-
dere plus ꝙ̄ valeat ꝭm estimationez. ꝙ̄uis
nō vendat plus ꝙ̄ valeat venditori. Q2 si
emptor multū iuuetur ex re quā emit. sz vē-
ditor nō damnificat carendo ista re. nō de-
bet eā supuendere. quia vtilitas que alteri
accrescit nō est ex vendente. sed ex conditi
one ementis. Nullꝰ aūt debet vendere al-
teri quod non est suuz. Sed diceres. tñ
hoc non prohibet lex humana. Rñdeo ꝭm
Thomā. ij. ij. q. lxxvij. Licet lex hūana so-
lum punit ⁊ cogit ad restitutionē qñ quis
est deceptus vltra dimidiū iusti precij. ta-
men lex diuina que nihil impunitum relin-
quit hoc non ꝑmittit. Septimo reddit il-
licita venditio. si quis vendit carius ꝙ̄ so-
lus emit. ⁊ hoc est veꝝ si excessiue cariꝰ vē-
dit. quia moderatum lucrum permittitur
illis qui propter publicū bonum negociā-
tur ne res necessarie perirent. vel quia rem
meliorant. vel quia pericula patiuntur. vl
quia precium mutatum est ex diuersitate

loci vel tpis. vel quia emit in polonia p cō
muni moneta. ⁊ vratislauie vendit pro la
tis grossis. vel emit circa festuʒ michaelis
bladum qñ erit copia. ⁊ vendit circa carnis
priuiū qñ erit penuria ipius. Hec Raimū
dus. Quarto reddit illicita ꝓpter defectuʒ
rei vendite. Nam ſm Thom. ij. ij. q. lxxvij
Circa rem que vendit triplex defectus de
bet considerari. Unus quidem ſm speciē rei
vtputa si vendat auricalcū p auro. aut vi-
num mixtum aqua quasi purū. Alius de-
fectus est ſm quantitatē ponderis vel mē-
sure. vt si quis scienter vtatur deficiente pon
dere vel mensura. Tertius defectus est ex
parte qualitatis. puta si animal infirmū ven
datur quasi sanū. In his tribus casib9 ven
ditor scienter vendēs fraudem cōmittit. et
tenet ad restitutionē. ſm Ambro. in li. de of
ficijs. Sed si ignoranter ita vendit n̄ pec-
cat. Sed postq̄ ad noticiā eius deuenerit
tenet ad restitutionē damni. Et econuerso
si venditor credens aurū impurū vendit le
uius q̄ purū. vel credēs animal morbiduʒ
cū tñ est sanū vēdit facilius. emptor postea
comperta rei veritate tenet ad recompēsa-
tionem. Ex his infert Thomas q venditor
tenet docere viciū rei vendite. alias dat oc-
casionē damni vel periculi ipi emptori. vñ
si talia sunt vicia occulta. ⁊ ipe venditor ea
non dicit. tenet ad damni recompensatio-
nē. Si vero est viciuʒ manifestum. vtputa
equus monoculus. vel si vsus rei nō com-
petit vni. competit tñ alteri ⁊ venditor p-
pter huiusmodi viciū subtrahit de pcio ali
quid quantū oportet. non tenet ad manife
standum viciuʒ rei. quia forte propter hmōi
vicium emptor vellet sibi plus de pcio rei
subtrahi. Unde in tali casu venditor pōt li
cite viciū rei reticere. Nono illicita est ven
ditio si mercatores inter se conueniūt ⁊ sta
tuunt vt certo precio vendant. vel q vnus
solus tales merces vēdat. ⁊ talis debet bo
nis suis spoliari. ⁊ exilio tradi. secunduʒ le
ges. Decimo illicita est emptio vel vendi-
tio si fit cum mendacijs vel periurijs. et h
si scientes dicūt falsum. et tales tenent ad re-
stitutionē. Si quis aūt credens dicere ver.
dicit falsum. vel per h nō intendit ꝓ ꝓcio no
cere scienter. sed se indemnē seruare. nec p-
pter hoc rem carius supuēdit. tale menda-
cium potest dici veniale. si tamen iurat vel
periurat peccat mortaliter. Et tm̄ de istis

emptoribus ⁊ venditorib9 corpalib9. Qui
si ita negociantur: eijcientur de templo ce-
lesti. ¶ Secundi sunt emptores ⁊ vē-
ditores spirituales. Et sunt triplices. scilʒ
auari. symoniaci. ⁊ hypocrite. Primi scili-
cet auari vendunt celum p terra. ⁊ sūt hij q
p pecunia falsa testimonia ferunt. ⁊ alia vi-
cia cōmittūt. de quib9 dicit Beda sup Mat.
Et habent vba. xj. q. iij. Abijt iudas. Mul
ti hodie scelus iude detestant. quia deū ac
magistrū dominūq3 suum pro pecunia vē-
didit velut imane ⁊ nephariū exhorrēt. nec
tamē cauēt. Nam cū p muneribus falsum cō
tra quēlibet testimoniū dicūt. pfecto quia ve-
ritatē pro pecunia negāt. deū pecunia ven
dūt ⁊c. Symoniaci sunt mali mercatores
qui vendunt sacramēta. ⁊ dona spūssancti
pro pecunia. Et hoc dñs hic eijciēdo figu
rauit ſm Origenē. xvi. q. vj. Et hec dixi-
mus. vbi dicit. Hoc verbū euangelij pue
nit illis qui tradunt ecclesias auaris ⁊ tyrā
nis indisciplinatis ⁊ irreligiosis epis ⁊ psl-
byteris. quod cōmunit fit p symoniā. Istis
dicit illud Actuū. viij. a beato petro. Pe-
cunia tua tecum sit in perditionē. Istud est
grauissimū peccatū ⁊ crimen. ita q omnia
crimina in cōparatione sui pro nihilo repu-
tantur. vt dicit. j. q. j. Eos. ⁊ ca. vlt. Sciē-
dum q symoniacus electus ad dignitateʒ
ecclesiasticam est nociuus tribus. scilʒ ele-
ctoribus. ecclesie. et deo. Electorib9. quia est
materia peccati. q contra deum delinquūt
et deum ⁊ legē ei9 transgrediunt in q h phi
betur. Scdo nocet ecclesie. quia ipam de-
cipit. eo q talis fingens se habere executio
nem ordinis. qua caret in suo officio admi
nistrat. cū tñ nihil faciat. vt de symonia. ac
cusatum. Unde dicit Thomas. ij. ij. q. c. ar
ti. vi. Quod episcopus symoniacus ꝓpter pro-
motionem suam si confert ordinem. tam ca
ret ordinatus executione ⁊ indiget dispen
satione. quia sic ille episcopus suspensus ē.
⁊ quo ad se ⁊ q ad alios. Tertio nocet deo.
quia in modum iude recedens ab eo tradi
dit eum in manus peccatorum. de quib9 cō-
queritur dominus Ozee. vij. Ue eis quoni
am recesserunt a me. de pe. dist. iiij. ca. Ue-
rū. Et Isaye. xxxiij. Ue qui predaris. non
ne ⁊ ipe predaberis. scilicet finaliter. Ter-
tij vendentes et ementes spirituales sunt
hypocrite. De quibus dicitur Apocalips.
xviij. c. Mercatores stabunt a longe. Isti

sunt falsi mercatores. quia fingũt se esse in
ecclesia columbas simplices. ꝛ sunt lupi ra
paces Math. vij. Uendunt autem isti pri
mo falsum aurũ. quia ostendunt in se diui/
nam sapientiã. ꝛ habent diaboli astutiam.
Uendunt etiam eloquentie argentũ. quia
ad hoc blandiuntur ꝛ loquunt̃ blande vt
hic sancti videantur. Uendunt lapides p̃
ciosos. i. eminentiã sancte conuersationis.
vt boni ꝛ virtuosi in publico videant̃. Uẽ
dunt margaritas. i. candorẽ sanctitatꝫ. byssum
sum iustificationeꝫ. purpurã martyrij amo
rem. Apparent em̃ multum appetere marty
rium pro christo. vendunt etiam sericũ vir
ginitatis castitatem ostendentes. Coccuꝫ
caritatem ad deum ꝛ proximum. lignũ cipri.
id est constantiã indeficientẽ. qꝛ tale lignũ
est imputribile. Ebur castimonie. q̃a appa/
rent casti. sed in occulto luxuriosi. Es lon
ganimitatis. Ferrum patientie. Marmor
inuicte humilitatis. Cinamomũ palloreꝫ
penitentie. Amomũ opinionis ꝛ fame re/
dolentiã. Ornam̃ta. i. dona spũssctĩ. Mer
ces thuris. i. deuotõis. Uinũ ꝯpunctiõis.
oleum pietatis cõpassionis. merces siligi/
nis puritatis consciẽtie ꝛ tritici. i. infirmi/
tatẽ. frumẽtoꝝ. i. laboꝝ spũalium ꝛ ouium
scꝫ simplicitatẽ innocẽtie. ꝛ equoꝝ. i. forti/
tudinis strennuitatẽ. ꝛ redarum. i. auxilij ꝛ
consilij supportãdo onera infirmoꝝ. manci
pioꝝ. i. mutui seruicij ꝛ animarũ hoĩm. id ẽ
rõnabilitatꝫ. qꝛ oĩa dicũt facere cũ plẽa ra
tione. ꝛ poma. i. odorẽ bone fame. ꝛ omnia
pinguia. i. oẽs deuotiones. Isti mercato/
res ꝛ si hic nõ eijciunt̃. qꝛ nõ discernũt̃ in ec
clesia militanti. tñ finalit̃ eijcient̃ de tẽplo
celesti. Iuxta illud Zacha. vlti. Nõ erit vl
tra negociator. Dicet em̃ dñs demonib⁹
illud Iohis. ij. Auferte ista hinc. i. a cõsor/
cio meo ꝛ beatoꝝ. ꝛ mittite in tenebras ex/
teriores. vbi erit fletus ꝛ stridor dentiũ.

Dñica. XI. post trinitatis. I.

Sermo CIIII.

Wo hoĩes ascen
derũt in templum vt orarẽt. Lu
ce. xviij. Om̃ vt ait btũs Bern̄.
super cantica. Nihil ita efficax est homini
ad gratiã promerendam recipiendãq; ꝛ con/
seruandã q̃; si homo omni tempore inue/
niat̃ nõ alta sape sꝫ timere. Nec immerito.
Quis em̃ ita secur⁹ est de grã acq̃sita q̃ nõ
trepidet ꝛ timeat de ipius amissiõe. Cũ di
cat aplus. Qui se existimat stare videat ne
cadat. Sicut aũt nullus d̃bet esse ita secu
rus de adeptis virtutib⁹ qui eas possit a/
mittere. ita null⁹ debet de ꝯseq̃nda venia
pctõrum desperare q̃n eam possit promereri.
Iuxta illd. Quacũq; hora ingemuerit pec
cator. omniũ iniquitatũ eius non recorda
bor. Ezech. xviij. Quisquis ergo in culmi/
ne virtutũ se stare credit. timeat ne cadat p
supbiã. ꝛ ecõuerso. Quisquis in profundo
peccatoꝝ se iacere cõspicit. speret q̃a p hu/
militatẽ resurget. Ista em̃ sunt occulta iu/
dicia dei abyssus mlta. que considerare ho
mini multũ est vtile. eo q᷑ talis considera/
tio hominẽ ꝛ a tũore supbie reprimit ꝛ ad
confidentiã erigit. Uñ Grego. omel. xviij.
super Ezech. Sepe sanctoꝝ cogitatõib⁹
ipa que hñt bona blandiunt̃ vt eoꝝ mẽtes
in aliqua fiducia sui eleuẽt. sed protin⁹ ad di
occulta iudicia recurrũt quõ alij ex virtu/
tibus ad infernũ p elationeꝫ corruunt. alij
ex vicijs correpti ad celũ p humilitatẽ leuã
tur. Uñ nos ad humilitatẽ reuocans propheta
ta terret ꝛ ammonet dicẽs. Uenite ꝛ vide
te opa dei. q̃; terribilis est in cõsilijs sup fi
lios hominũ. Quis eniꝫ considerare vale
at quantus sup nos terror sit consilioꝝ dei
quãdo ꝛ alter ex virtutib⁹ in finem tendit
ad vicia. ꝛ alter ex vicijs in virtutib⁹ cõclu
dit finem. Uñ Salomon ait. Est via q̃ vi
detur hominibus recta. ꝛ nouissimũ ei⁹ du
cit ad infernuꝫ. Prouer. xiiij. Hec itaq; oc
culti iudicij pfunda cogitare quid est aliũ
q̃; alas deponere. i. de nulla virtute confi
dere. sed sub magno timore trepidare. Hec
ille. Ista duo bñ patuerũt in his duobus
hominibus quoꝝ mentio est in pñti euan/
gelio. Quoꝝ vnus ex virtutib⁹ p elationẽ
deprauat⁹ finaliter corruit ad vicia et de/
mũ ad supplicia. Alter vero ex vicijs p hu/
militatẽ sublimatus ad virtutes peruenit
ad p̃mia. Quoꝝ vita in verbis propositꝫ bre
uiter describitur. Cuꝫ dicit̃. Duo homies
ascenderũt in templũ. vt dicitur in euãge/
lio presenti. In illo tempore. Dixit Ie/
sus ad quosdã qui in se confidebãt tãq; iu/
sti ꝛ aspernabant̃ ceteros ꝛc̃. In quib⁹ ver
bis circa statum humane conditionis de/
scribitur primo humanoꝝ actuum diuersi
tas. Cum dicit̃. Duo homies. Scd̃o sub/
ditur bonoꝝ et malorũ operandi exterior

equalitas. Cum dicit᷑. ascenderũt in tẽplũ. Tertio subdit᷑ intentionis finalis vtilitas quia vt orarent. A

Dixi primo q̄ i verbis premissis describitur primo humanoꝝ actuũ diuersitas. Cuꝫ dicit᷑ Duo hoĩes. Pro quo sciendũ q̄ in vita presenti duo sunt genera hoĩm. ꝭm Aug. in li. de ciuitate dei. scꝫ ciues babylonis. i. vicioꝝ ⁊ inferni. ⁊ ciues hierl̄m. i. virtutũ et paradisi. Primi semꝑ supꝑba loquunt᷑. supꝑba agunt. supꝑba cogitant. ⁊ ecõuerso. Secundi oĩa ista humilit᷑ exercẽt. Primi ꝑ supꝑbiã oĩa bona ꝓus acta destruũt. Scđi ꝑ humilitatẽ oĩa mala ꝓus ꝑpetrata redimũt. Primi apđ hoĩes apparent esse qđ fuerũt. et tñ in dei oculis ceciderũt. Scđi humano iudicio adhuc apparẽt esse qđ fuerũt. ⁊ tamẽ in oculis dei surrexerũt. De quibꝫ loquẽs Isidorus li. ij. de summo bono. c. vij. dicit Nõ q̄dam sunt q̄ iam secrete ꝯuersi sunt. q̄ꝝ cõuersio q̄a nõ ꝓcedit ad publicũ apđ estimationẽ humanã. quales fuerunt tales adhuc esse putant᷑. iaꝫ tñ in oculis dei surrexerunt. multi reprobi apud hoĩes sunt ⁊ apđ deum electi. Atq̄ꝫ item. i. iterum apud homines multi electi putant᷑. ⁊ apud deũ reprobi existuut. Salomone dicẽte. Vidi iniquit impios sepultos q̄ etiã cũ adhuc viuerent in loco sancto erãt. ⁊ laudabant᷑ in ciuitate q̄si iustoꝝ opeꝝ. ꝓpter qđ ammonet idem di. Nullus igit᷑ putet se electũ. ne forte apud deũ sit reprobꝫ. Hec ille. Ista aduertens btũs Augꝰ. in li. Soliloquioꝝ. c. xxix. exclamãdo ⁊ admirãdo diuina ꝯsilia atq̄ꝫ iudicia dicit in hec ꝟba. Magna sũt hec iudicia tua dñe deus iudex iuste ⁊ fortis q̄ iudicas equitatẽ. ⁊ inscrutabilia atq̄ꝫ ꝓfunda. que cuꝫ ꝯsidero cõtremiscũt om̄ia ossa mea. ⁊ post pauca. Vidimꝰ dñe mltos ⁊ audiuimus a patribꝫ nr̄is. qđ vtiq̄ꝫ sine magno timore non recolo. sine magno tremore nõ ꝯfiteor. Ascẽdisse quidem ꝓmitꝰ vsq̄ꝫ ad celos. ⁊ inter sidera nidum suũ collocasse. postmodũ aũt cecidisse vsq̄ꝫ ad abyssos ⁊ aĩas eoꝝ in malis obstupuisse. vidimus stellas cecidisse de celo ab impetu ferientis caude draconis ⁊ eos qui iacebãt inter puluerem a facie subleuantis manus tue mirabiliter ascẽdisse. Vidimus viuos morientes ⁊ mortuos a mortuis resurgentes. ⁊ eos qui inter filios dei ambulabant in medio lapidum ignitoꝝ quasi nihilum defluxisse. vidimus lucem cõtenebrasse et de tenebris lucem ꝓcessisse. quia publicani et pctõres ⁊ meretrices p̄cedent incolas in regnũ celoꝝ. filij aũt regni huiꝰ eijcientur in tenebras exteriores. Quare aũt oĩa ista illi in mortẽ descendũt. isti autẽ ascendunt ad vitam in quã ascendit angelꝰ ⁊ de qua descendit diabolus. nisi q̄a quos p̄destinasti ipos ⁊ vocasti ⁊ mũdasti. Hec ille. Ex q̄bus omnibꝫ patet diuersam esse viã actionum humanarũ in merendo. Nam quidã incipiũt mereri. sed ante finẽ deficiũt. Alij vero icipiũt ⁊ ꝑficiũt. Ex quo ꝯcludit Isidorus li. ij. de summo bono ca. vi. duplicẽ esse p̄destinationẽ scꝫ electoꝝ ad requiem. ⁊ reproboꝝ ad mortẽ. Vtraq̄ꝫ aũt diuino agit᷑ iudicio vt semꝑ electos supꝑna ⁊ interiora ꝯsequi faciat. reprobos vero semꝑ vt infima ⁊ exteriora delectent deserendo ꝑmittat. Et post pauca describens istã diuersitatem dicit. Mira dispositio est supꝑne distributionis ꝑ quã hic iustus amplius iustificat᷑. impius amplius sordidat᷑. malus ad bonum aliq̄ñ conuertitur. bonus ad malũ aliquãdo reflectitur. Vult quis esse bonꝰ ⁊ nõ valet. vult alter esse malus ⁊ nõ ꝑmittitur. Introire datur ei qui vult esse bonꝰ. alius nec vult esse nec ei datur vt sit bonꝰ. Iste nascitur in errore ⁊ moritur. Ille ĩ bono quo cepit vsq̄ꝫ in finẽ perdurat. Tãdiu iste stat quousq̄ꝫ cadat. ille diu male viuendo ĩ fine saluatur repenteq̄ꝫ ꝯuertit᷑. Vult prodesse in bono iustus nec preualet. vult nocere malus ⁊ nõ valet. Iste vult deo vacare ⁊ seculo impedit᷑. ille negocijs implicari cupit nec proficit. Dominat᷑ malus bono. bonus damnatur pro impio. impiꝰ honoratur pro iusto. Hec Isidorꝰ. Ista bene patuerunt in istis duobꝫ hominibꝫ. s. pharisco ⁊ publicano. Quoꝝ ꝓmus scꝫ pharíseus tamdiu stabat ĩ bono quousq̄ꝫ cecidit publicanus vero licet in malo ꝓus stabat tamẽ tamdiu stetit quousq̄ꝫ surrexit ⁊ in finem ꝑdurauit. Sic iudas ceperat quideꝫ hominibus apparere iustus. ⁊ tamdiu stetit q̄usq̄ꝫ ꝑ diabolũ deceptꝰ cecidit. Magdalena vero hominibꝫ apparebat peccatrix et tamdiu stetit in errore quousq̄ꝫ ꝑ gratiã visitata ad bonũ resurrexit ⁊ ꝑdurauit. Ex quibus colliguntur duo esse genera hominuꝫ in ecclesia militanti. Quorum vnũ est

qui et si agūt aliqua de genere bonoꝝ. fina
liter tamen damnant̃. De quibꝰ dic̄ Bern̄.
super Cantica sermõe. xxiij. Est locꝰ apud
deum de q̄ super rationalem reprobā qui-
dem creaturā imobilis vigilat secretissima
⁊ seuerissima animaduersio iusti iudicꝫ dei
terribilis in ꝯsilijs super filios hoīm. vide
tur inquit a timorato contemplatore h̄ lo-
co deus iusto sed occulto iudicio suo repro
boꝝ. nec diluens mala nec acceptans bõa
Insuper ⁊ corda indurans. ne forte doleāt
et resipiscant ⁊ conuertant̃ ⁊ sanet eos. Et
hoc non absq̄ certa ⁊ eterna ratõe. Quod
tanto formidolosius constat esse quāto im
mobilius fixum extat in eternitate. Pauē-
dum est valde quod in ꝓpheta de huiusmo
di legimus. vbi loquens deus ad angelos
sic ait. Misereamur impio. quibꝰ pauētibꝰ
atq̄ q̄rentibꝰ nõ discet facere iusticiā non
inquit. subdens causam. in terra inquit scõ
rū iniqua gessit. non videbit gloriā domi-
ni. Hec ille. B Scdm genus hoīm ē
qui ⁊ si agunt tales aliqua mala. tamē fina
liter saluabunt̃. De quibꝰ idem Bern̄. vbi
supra dicit. Astat ꝓpositum ⁊ distat senten-
tia pacis super timentes. ipsorum ⁊ dissimu
lans mala ⁊ remunerās bona. vt miro mo
do eis nõ bona sed ⁊ mala cooperantur in
bonum. Et per hoc idem inducit illud. j.
Johis. iij. Omnis qui natus est ex deo nõ
peccat. quia generatio celestis. i. eterna pre
destinatio custodit eum. non q̄ tales nūq̄
peccassent. Juxta illud. Beatus vir cui nõ
imputauit dominus pctm̄. Hos ergo dic̄
quasi nunq̄ peccasse. q̄niam ⁊ siqua deliq̄s
se videnť in tempore. nõ tn̄ apparent ī eter-
nitate. quia patris eorum caritas opit mł-
titudinem peccatoꝝ. Hos dicit Ps̄. btõs
quorum remisse sunt iniquitates. ⁊ quoruꝫ
tecta sunt peccata. Ex quo accipi potest q̄
electi ⁊ si q̄nq̄ exorbitant. correcti tn̄ emē-
dantur. Et q̄dam eorū etiā si ab hominibꝰ
corripiuntur in viam quā reliq̄rant redeūt
vt dicit Aug. in li. de correpti. ⁊ grā. de pe
dist. ij. Quicunq̄. Ex quo dicit Augꝰ. ibi-
dem. q̄ in talibus stat immobile ⁊ firmum
fundamentū dei habens signaculum hoc.
Scit deus qui sunt eius. Et horū fides q̄
per dilectionem operať ꝑfecto aut oīno nõ
deficit. aut si q̄ sunt quorū fides deficit. re-
parant̃ anteq̄ vita finiať ista. ⁊ deleta iniq̄
tate q̄ intercurrerat vsq̄ in finem ꝑseuerā-
tie deputant̃. Patet itaq̄ ſm Aug. q̄ nul
lus p̄destinatoꝝ ex bono in malū cõmuta
tus finit hanc vitam. Sicut patꝫ de Pau
lo Petro ⁊ Magdalena ⁊ publicano. imo
ſm Aug. etiam hoc ip̄m q̄ deuiant ⁊ exor-
bitant. scꝫ peccādo mortalit̃. vt dr̄ ad Ro
ma. viij. Deus faciet eis ꝑficere in bonum.
qd̄ intellige occasionaliter. quia fortiores
resurgunt. vt dr̄. xiij. dist. Nerui. in fine. et
dist. l. Cõsiderādū est. ⁊. c. Fidelior. Istud
patꝫ de petro. de q̄ dicit Ambro. in omel.
Fidelior factꝰ est petrus postq̄ fidem se ꝑ-
didisse defleuit. atq̄ ideo maiorē gratiam
reperit q̄ amisit. Qd̄ exponit Archidiac̄. l.
di. Fidelior. i. in fide firmior. ⁊ maiorē graꝫ
reperit. i. digniorē virtutem. Cooperāť er
go eis etiā mala in bonū. Vn̄ dr̄ Rom̄. viij
q̄ occasionaliter faciunt eos ꝑficere vt ha
beant verum bonum. vł illa deuiatio ⁊ ex
orbitatio. i. pena quā subeūt pro deuiatõe
facit eos ꝑficere. q̄ cū affligunt̃ pena se re-
cognoscētes humiliant̃. i. humiliores fiūt.
Ex quo concludit glosa in dicto ca. Qui-
cunq̄. ⁊ can̄. Firmum. tamen alibi habent̃
pro vno. q̄ predestinatos etiā dum sūt ma
li scit eos. i. amat ⁊ defendit deus. Et per
hoc q̄ eos defendit apparet hostibus ⁊ ini
micis q̄ ipi sunt signaculū dei. Habēt em̄
predestinati etiam dum sunt mali quendā
caracterem q̄ distinguunt̃ a dānandis. vn
de ex tribu Juda. xij. milia signati. Iste au
tem caracter est signum amicis ⁊ inimicis.
Amicis vt accedant. inimicis vt territi fu
giant. Quia igiť ista nobis incerta sunt et
dubia. q̄s scꝫ sit p̄destinatꝰ ad vitā. q̄s pre
scitus ad damnationē. Ideo non restat no
bis nisi tremendum et trepidandum in cõ
spectu dei. Nam tota salus nostra in dō est
Unde sicut nullus potest deo deserēte pe-
nitere. ita nullus potest peccata sua cogita
re ⁊ videre ⁊ plangere vnde ceciderit nisi
deo respiciente. ⁊ vtrūq̄ fit iusto dei iudi-
cio. Nam vt dicit Isidorus li. ij. de sūmo
bono cap̄. xv. Quidam reproboꝝ in pote-
state demonum relinquuntur occulto dei
iudicio ⁊ iustissimo. Et quidam electoruꝫ
dimittunt̃ diuina iusticia incidere in erro-
rem peccati. sed tamen miseratione eius re
ducti denuo conuertuntur. Sicut patuit
de istis duobus. scꝫ phariseo ⁊ publicano.
per quos duo significātur duo genera ho
minum.

E

Dixi secundo ꝙ in verbis premissis tan
gitur bonorum ⁊ malorum exterior operā
di equalitas. Cum dicitur. Ascenderūt in
templum. Scd̄m enim Augustinū. tā ma/
li q̄ȝ boni equaliter ecclesiam visitant. equa
liter sacramenta exterius sacramentalit᷑ su
munt. equaliter exterius occurrunt. equa/
liter verbum audiunt. sed non equaliter ex
his interius proficiunt. Quantū ergo ad/
hoc isti duo. scilicet phariseus ⁊ publican⁹
fuerunt equales. quia equaliter in templū
ascenderunt. Circa quod sciendum
est de duplici ascensu cuilibet homī neces/
sario ⁊ vtili ad salutē. Nā ascendere dȝ ho
mo corpaliter in templuȝ materiale ad orā
dum. ꝭm hystoriam euāgelij. Et sic ascen/
dere debȝ homo mentaliter ad templū mē
tale ad contemplandum ꝭm allegoriā my/
sterij. De primo ascensu dicit euangelium
ꝙ duo homines ascenderunt in templum.
Sic Petrus ⁊ Johannes ascenderunt in
templuȝ. Et quia heretici. hussite. ⁊ vickle/
phiste nituntur templum dei reprobare as
serentes non esse orandum in templo. sȝ in
omni loco. Ideo contra istum errorem ali
qua videamus. Primo igitur dicunt pro
sua opinione ⁊ erroris sui fundamento esse
illud Johannis. iiij. cap. Veit temp⁹ quā/
do nec in h̄ monte neq̄ȝ hierosolymis ado/
rabitur dominus deus ⁊c̄. quia spirit⁹ est.
et eos qui adorant. in spiritu ⁊ ꝟitate ado
rare oportet. Item Actuum. vij. dicit᷑. De
us non inhabitat in tēplo manu facto. Itē
Matthei. vj. ca. Tu autem cum oraueris
intra cubiculum tuum ⁊c̄. ergo vt dicunt
sufficit camera. non est necessaria ecclesia.
Ad quod respondeo ꝙ nō edificam⁹ eccle
sias. vt ibi deus localiter contineat᷑. sed vt
decentius colatur ⁊ adoretur. Or autem si
bi hoc placeat. patet per illud quod dixit.
Domus mea domus orationis vocabitur
Matthei. xxj. Luce. xix. ⁊ Johānis. ij. Or
ergo christus dixit. veri adoratores adora
bunt patrem in spiritu. quo ad hoc loquit᷑.
vt reprobet superstitionē gentilitatȝ. q̄ cre/
debant deum localiter ibi sicut quoddam
idolum contineri. ⁊ non alibi. quod tamen
nullus christianoruȝ hodie concipit. Per
hoc tamen nō reprobat fieri ecclesias ⁊ tē/
pla matialia. q̄a n̄ dic̄. veit tp̄s q̄n destruē/
tur ecclesie. sed dicit. quādo nec hic scilicet
apud samaritanos. nec in hierosolymis. s.
tantū. sed etiam apud gentiles conuerten/
das per nomē tuū. adorabunt patrē in spi/
ritu. i. spiritualiter de deo fide credētes. ꝙ
autem dicit de cubiculo. intellige de cubi/
culo mentis quantū ad eius quieteȝ. Qd̄
pȝ eo. quia alias q̄ nō haberet cubiculum
nō diceret᷑ orare ad litteram cū nō h̄ret qd̄
clauderet. Vn̄ ⁊ apl̄i legunt᷑ habuisse eccle
sias ⁊ in eis orasse. Et xp̄s freq̄nter ⁊ oras/
se ⁊ p̄dicasse legit᷑ in templo. vt ħ Math.
xxj. ⁊ Luce. xix. Erat q̄tidie docēs ī tēplo
Et Luce vltimo ħ. ꝙ apl̄i erant in tēplo
laudātes. Et apl̄s. j. Cor. xj. dicit contra
dehonestātes ecclesiam. aut ecclesiam cō/
temnitis. Item Petrus ⁊ Johannes ascē/
derunt in templū. Actuum. iij. Item Act.
ix. Ingressus paulus in templum predica/
bat. Quantum aūt sit vtile ⁊ meritoriū ora
re in ecclesia materiali. patet ex pluribꝫ. di/
cit em̄ Ps̄. In ecclesijs bn̄dicite domīo Et
alibi. Laudate dominū in aula sancta ei⁹.
Prima igit᷑ ratio est quare in ecclesia ē orā
dum. quia ibi oratio ex peregrinatione est
laboriosior. Et cum om̄e meritoriuȝ debȝ
esse penale. sequit᷑ ꝙ taliter laborans maxi
me meretur. Scd̄o q̄a ibi opus ex obediē/
tia est acceptius deo. ⁊ p ɔsequens in merē
do est amplius. Tertio quia in domo plus
elongata ab opere ⁊ sollicitudine seruili. ē
animus purgat⁹ deuotior. Quarto ad pla
candum ⁊ hortandum. Hortans recipere
ex concursu fidelium sese iuuantium quili/
bet est aptior. Quinto quia ex sanctificati/
one templi aliquid sanctitatis remanet in
domibus materialibꝫ. Vnde exercit⁹ dia
boli ad temptādū orātes est debilior. Dia
boli em̄ vbi superant᷑ locuȝ fugiūt. Sexto
quia talis modus visitādi domū dei ⁊ ora
tionis est sensus anagogia figuratior Cuȝ
ecclesia materialis significat tropologice
mentem mundam. Anagogice celestē hie/
rusalem. Et deambulatio ad ecclesiā signi
ficat presentis vite pegrinationem. fideles
aūt limīa sctōꝝ visitādo ɔsiderāt cuȝ aplo
heb. xiij. ꝙ n̄ hn̄t h̄ manētē citatē. ⁊ ꝙ dies
peregrinationis post lapsum limitati sunt
vt in sudore vescantur pane suo in penam
peccati Genesis. iij. c. Et sic significatur ꝙ
homo ad laborem nascitur. Job quinto. c.
Et ꝙ militia est vita hominis super terrā.
Job. vij. capitulo. Potest tam̄ esse efficaci/

oꝛ ratio ad ħ. qꝛ post lapsum peccati opoꝛ-
tet ad ratione͂ op͂is meritoꝛij q͂ sit laboꝛio
sum vel penale vltra statuȝ innoce͂tie. quia
dicit Linconieñ. Opoꝛtet offendenteȝ vl
tra a͂tiquū debitū ad hoc vt satisfaciat ero
gare. i. addere aliquid. Ideo no͂ supest qͦ
vltra statū innoce͂tie superogemus nisi pe
nalitas. Optet ergo q͂ oꝛatio placida deo
sit. cū pena ieiunij vel laboꝛis aut elemosy
ne. qͦ xp̄s Math. v. videt̃ dicere. Si dili
gitis eos qui diligunt vos qua͂ mercedem
habebitis. Nõne publicani hoc faciūt. q͂si
di. Opoꝛtet lapsos ad ratione͂ op͂is meri-
toꝛij supaddere aliquid superogabilis ĩ ra
tione difficultatis ꝛ penalitatꝫ publicano
rū ꝛ gentiliū ad ratione͂ cõmodi tp͂al. Un-
de Actuū. xiiij. Per multas tribulationes
opoꝛtet vos intrare in regnum celoꝝ. Et
hac puto ratione deus in veteri testame͂to
vnicum solum templum hierosolymis fie-
ri pꝛecepit. Ad illud omnes iudei de lo͂gin
quissimis partibus peregrinari debebant
ter in anno sub ratione pꝛecepti. Unde no͂
licuit alibi pasca celebꝛare nec offerre pꝛo
peccato nisi ibidem. Sexta ratio est. qꝛ de
uota oꝛatio ꝓximi assistentis exe͂plificat et
excitat aliunde desides ad oꝛa͂dū. Math.
v. Sic luceat lux vestra. vnde ex ista causa
alterna͂t clerici nūc cū nota. nūc cū musicꝫ
instrumentis. nunc sine talibꝫ. vt ex oꝛõnis
alternatione fiat laicis ꝛ clericis oꝛõ sapi-
dioꝛ. Et vt hec vtiliter fiere͂t. expediret ta
lia facere cū magna dilige͂tia. ꝛ attentione
et deuotione qua potest fieri maioꝛi. ne fru
ctus oꝛõnis tam in ip̄is q͂ȝ in laicis frustra
retur ex dissolutõne cantus. Unñ. ij. Esdre
vel Neemie. viij. dicit̃. Qꝛ Esdras legit in
libꝛo legis dei distincte ꝛ aperte. scȝ ad ĩtel
ligendū. D Postq͂ȝ aūt vt dictuȝ est p-
suasum est fidelibꝫ templum materiale con
gruum foꝛe locū laudis diuine. Restat bꝛe
uiter videre de ascensu ad templū p̄dictuȝ
Ascendendū est igit̃ ad illud quattuoꝛ gra
dibus. q͂uis octo gradibus ascendebatur
ad templū hierosolymitanū. Nos tñ quat
tuoꝛ ponam⁹ geminando que͂libet ad du-
os. Primus gradus est lectio. sc͂d͂s medita
tio. tertius oꝛatio. q͂rtus ꝯte͂platio. Hec e͂
aūt scala fideliū qua de terra ad celū eleua͂
tur. s͂m Bern͂. in li. de quattuoꝛ gradibꝫ spi
ritualibꝫ. Lectio fit in pꝛedicatione. cū scri
ptura aperitur nobis vel per nos vel p ali

os. Meditatio cum studiosa mente occul
te veritatis noticia͂ per ratione͂ ĩuestigam⁹
Oratio vero est deuota coꝛdis intentio. et
pꝛo bonis adipiscendis ꝛ malis amouen-
dis supplicatio. Conte͂platio est mentis in
deum suspe͂se supꝛa se queda͂ eleuatio eter-
ne beatitudis gaudia degustando. Lectio
ergo querit. meditatio inuenit. oꝛatio po-
stulat. contemplatio degustat. Uñ querite
legendo. ꝛ inuenietis meditando. pulsate
oꝛando. ꝛ aperietur vobis contemplando
Spūaliter aūt loquendo debemus ascen
dere tripliciter. Primo a statu culpe ad pe
nitentia͂. sc͂d͂o a pn͂ia ad iusticia͂. tertio a iu-
sticia ad ꝯtemplationis eminentia͂. De pri
mo ascensu dicit̃. ij. Regū. xv. Dauid ascen
debat cliuum oliuarū flens ꝛ operto capi-
te ꝛ nudis pedibus incede͂s. Per qͦ signi-
ficatur ascensus pctõꝛis ad sinū diuine iu-
sticie. misericoꝛdie ꝛ pietatis per eius con-
sideratione͂ q͂ fleuit per contritione͂. ꝛ op̄to
capite p exterioꝛe͂ ꝯfusione͂. nudat pedes. i.
reuelat affect⁹ suos ꝛ desideria p ꝯfessione͂
Ita ascendit sanct⁹ iste publicanus q͂ cõsi-
derata pietate diuı͂e misericoꝛdie. dixit. de
us ꝓpicius esto mihi peccatoꝛi. Bene mun
dauit pedes affectuū qui se dixit peccato-
re͂. operto aūt capite. qꝛ post ꝯfessione͂ non
audebat oculos in celuȝ leuare. Et signifi
cat statū incipientiū quoꝝ est erubescere p
peccatis. De sc͂d͂o ascensu dꝛ Isaye. lvij. c.
Sup monte͂ excelsum ꝛ sublimem posuisti
cubile tuū. i. ꝓpositū tuū in op͂ibꝫ iusticie. et
illuc ascendisti vt imolares victimas. vin-
cendo auaricia͂ p largitate͂. supbiam p hūi-
litatem. ꝯcupiam p castitate͂ ꝛ sobꝛietatem
Iste est asce͂sus ꝓficientiū quoꝝ est intende
re op͂ibus iusticie satisfacie͂tis. De t͂tio asce͂
su dicit̃ Cant. viij. Que est ista que asce͂dit
de deserto. qꝛ verus contemplatiuus dese-
rit mundū ꝛ seip̄m. delicijs affluens. p pre-
libatione͂ gaudioꝝ internoꝝ ꝛ eternoꝝ
innixa sup dilectū suū. qꝛ nihil inter ipsum
ꝛ xp̄m. nihil appetit p̄ter xp̄ȝ. Asce͂de igit̃ a
delicijs ad castitate͂. a diuitijs ad caritate͂.
ab honoꝛibus et excellentijs ad humilita-
tem. Et sic ascenditur a statu culpe ad pe-
nitentiam. De ascensu a delicijs ad castita-
tem habetur figura Actuum. viij. Asce͂de-
bat eunuchus. p quem figuratur vir iustus
et cõtine͂s ꝛ fluxa cõcupisce͂tiarū in se exti-
guens. Unͦ Hieremie. iiij. c. dꝛ. Ecce q͂li

nubes ascendet. quia castitas est refrigeriū
et vmbraculum temptationum. De ascēsu
a diuitijs ad caritatē habet figura Judicū
xiij. Ascendit flamma altaris in celū. ꝛ an
gelus domini pariter in flamma ascendit.
Quod fit quando cor inflammatur ꝑ amo
rem. tunc enim ascendit per caritatem. De
ascensu ab honoribus ad humilitatem ha
bet figura Jsa. liij. Ascendet sicut radix de
terra sitiēti. Radix que terra tegitur signi-
ficat humilitatē. qm̄ se semꝑ occultat ꝛ abie
ctam ꝛ vilem reputat. ꝛ tm̄ arborem susten-
tat ꝛ ramos viuificat. Jlle etiā qui ascen-
dit a penitentia ad iusticiam debet ascēde
re ad tria. Primo in cor suum. vt recogitet
peccata Genes. ij. Fons ascendebat e terra
irrigans vniuersam suꝑficiē terre. qꝛ ex re-
cogitatione peccatoꝝ sequitur effusio lacri-
marū. Scdo debet ascendere in deum vt
recogitet eius mandata. Jsaye. ij. Ascēda-
mus in mōtē dñi. Et sequitur. Docebit nos
vias suas. id est mādata. Tertio debꝫ ascē
dere in proximū vt omnia inter ipm ꝛ illū
sint pacifica. Apocalip. vij. Vidi alterum
angelū ascendentē ab ortu solis. habentē
signū dei viui. Alter angelus est pacificus
xpianus. qꝛ angelus nunꝗ irascitur. qui ha-
bet signum dei. id est signū crucis ꝛ recon-
ciliationis fraterne. qꝛ per crucē nos recō-
ciliauit. Sic ꝛ nos debem⁹ fratrib⁹ recon
ciliari. Luce. vi. Vade pri⁹ recōciliari ꝛc.
Jlle etiā qui ascendit a iusticia ad ꝯtēplati
onis eminētiā dꝫ ascēdere ad tria. Primo
debet ascendere ad ꝯtemplandū pr̄is potē-
tē. Hieremie. xlix. Ascendet quasi aquila
ꝛ volabit. Aquila significat contemplantē
qui ꝑpter visum limpidiorem ꝛ volatū alti
orem debet considerare diuinā potestatē
in creaturis. oīa sua oꝑa referendo in deū
vt cognoscat suū defectū. Scdo debꝫ ascē
dere ad contemplandū filij veritatē. Exo.
xix. Ascendit in montē. vbi ꝓhibetur ꝓmiscu
um vulg⁹ ascēdere. Moyses significat vi-
rū a fluxu mūdi seꝑatū. Jnterꝑtatur enī assū-
ptus ex aquis. ad significandū ꝙ null⁹ ha
bet veritatē melius cognoscere nisi qui flu
xum mundi deserit. Tertio debet ascende-
re ad contēplandū spūsctī bonitatē. Can
ticoꝝ vltimo. Ascendam in palmā ꝛ appre
hendam fruct⁹ eius. Palma significat spi
ritum sctm̄ ꝑpter dulcedinē fructus donoꝝ
et gratiarum ipius. Eccl. xxiiij. Spūs me

us super mel dulcis Jsti ascensus sunt mul
tum vtiles. qa patris potestas cōsiderata i
ducit timorē. Filij veritas inducit dolorē.
Spūssancti bonitas inducit amorem. Et
tantū de secūdo. E

Dixi tertio ꝙ in verbis premis
sis subiungitur intē
tionis finalis vtilitas. cū dicitur. vt orarēt.
Ad hoc nanꝗ debet esse totum nostrū pro
positum ꝛ studium vt oremus pro defecti-
bus nostris deū amouēdis ꝛ donis suis lar
giēdis. Nec imerito. Dic enī Henricus de
vrmaria libro. ix. de ꝑfectione interioris ho
minis cap. j. ꝙ ad oratōis ꝑfectionē omni
um tendit structura virtutū. ꝛ ipe virtutes
absꝗ orōnis iugitate nō possunt comple-
ri. Circa qd ꝯsideranda sunt tria. Prio q̄-
lis debet esse orans. Secundo qualis de-
bet esse oratio ad formam verborum. Ter-
tio de mō orandi. Prio igitur dꝫ esse orās be
ne dispositus. scꝫ contritus ꝛ humilis. et h̄
nō solum in oratione. sed etiā ante orōnem
debet se homo disponere. Quia dicit Eu-
sebi⁹ Cesariensis. in quadā epistola. Vnus-
quisꝗ anteꝗ in orōne procūbat oēs co-
gitationes suꝑfluas ab animi sui intentio-
ne repellat. Et Jsido. li. ij. de summo bono
ca. vij. dicit. Purgādus est pri⁹ anim⁹ tem
poraliū rerū cogitatiōib⁹. vt pura acies cor
dis ad deū vere ꝛ simpliciter dirigatur Et
Henric⁹ li. ix. vbi supra. c. ij. dic. Quales i
orōne volum⁹ inueniri. tales nos oportet
ante tps orōnis ꝑparare. Ex ꝑcedenti enī
statu mens in supplicatione formatur. Et id-
circo qcq̄d volum⁹ vt nob orantib⁹ nō sur
repat. an orōnē de nr̄o pectore debemus il
lud euellere. Que sūt aūt remouēda an ora
tionē ondit idē ibid di. Primo sollicitudo
rerū tꝑaliū est penit⁹ abscindēda. Scdo vt
nulli⁹ negocij curā nec memoriā admitta-
mus. Tertio vt detractiōes ꝛ vaniloquia
ꝛ oēs scurrilitates sil' amputem⁹. Quarto
ire ꝛ tristicie ꝑturbatio funditus est eruen-
da. Quinto vt fomitē carnal' ꝯcupie a cor-
de nr̄o radicit⁹ euellam⁹. ꝛ ita q̄buslibꝫ vi-
cijs penitus abscissis iacienda sunt primū
ꝓfunde humilitatis incōcussa fundamēta.
Hec ille. De scdo scꝫ de forma ꝟboꝝ orati
onis sciendū. ꝙ orō nr̄a debꝫ eē ad silitudi
nē orōnis isti⁹ publicani ꝛ iuxta ꝯsiliū sal-
uatoris. Mat. vj. Orātes nolite mltū loq̄
ꝛ iuxta suasum apl'i dicē. Volo vos i eccīa

quin𝔮ꝫ verba loqui. Ista quin𝔮ꝫ verba sūt
verba publicani. scꝫ. deus ꝓpicius esto mi-
hi peccatori. Vñ Salomon dicit. ꝙ talis
breuis oratio penetrat celum. Sꝫ diceres
si sic. igitur nō est diutine orādū. sic hodie
dicunt heretici. qui omnibꝫ officiis diuis
⁊ ecclesiasticis dimissis. paucis vtunť ver-
bis ī missa ⁊ aliis hoꝝ. allegātes illď Mat
thei. vi. Orantes nolite multuꝫ loqui. Ad
qď respōdeť ꝙ xp̄s nō intendit prohibere
diuturnitatē orationis. Nā ip̄e solus erat
pernoctās in oratione. vt ďr Luce. vi. sed
per illa verba elidit quendā errorē gentili
um q̄ credebant orōnes vocales q̄nto pli-
xiores tanto esse meliores. Sic etiaꝫ puta
bant ⁊ pharisei. qꝛ sicut oblatio quanto est
maior. tāto est melior. Destruens igiť hūc
errorē xp̄s. ponit exemplū de vidua pauꝑ
cula. q̄ nō ex magnitudine oblationis. sed
intentionis cōmendata est Marcii. xii. ca.
Et Luce. xii. Videte ⁊ cauete ab omī aua
ricia. q. d. q̄a nō in abūdantia diuitiarū. sꝫ
virtutum consistit honor iustoꝝ. Nō ergo
xp̄s ꝓhibet simpliciter ꝓlixitatē orationis
sed eo modo q̄ ethnici faciunt et gentiles
Populus em̄ gentilis erat in errore q̄dru-
plici in hac parte. Primo enī arguebant si
oratio aliqualiť diuturna est bona. tūc ora
tio in duplo diuturnior est melior. Et sic ī
infinitū. Sed nesciūt quia virtus ꝯsistit ī
medio. ideo nō potest excedere mediū sibi
a ratione determinatū. Oratio ergo voca
lis de q̄nto excitat deuotionē interioꝛꝫ ho
minis orantis. tantū est vtilis. Si autē di
strahit tunc est nociua. Ita dicit tho. ii. ii.
q. ii. Scďo putabant isti ꝙ oratio vocalis
potest per se esse meritoria. sicut hodie pu-
tant fatui xp̄iani. Sed constat ꝙ oratio fa
cta indebite. scꝫ in mortali peccato vel sine
deuotione mentali est nociua. Vñ Aug. in
ep̄la. iiii. ad Probā viduā. q̄ fuit vxor adel
phi consulis. ꝙ xp̄s nō ꝓhibet diuturnum
affectū. cū ip̄emet in hmōi orōne pernocta
uit. Sed ꝓhibet multa loqui sup̄flua. Vñ
dicit Aug⁹. Absit ab oratione multa locu
tio. sed nō desit multa precatio si feruēs ꝑ-
seuerat intentio. Vñ patet ꝙ multa loqui
in orando est rem necessariā sup̄fluis agere
verbis. Multum enim orare est multum
eum quem precamur diuturna cordis in-
tentione pulsare. Nam plerū𝔮ꝫ hoc nego-
cium plus gemitibꝫ q̄ꝫ sermōibꝫ agiť. plus
fletu q̄ꝫ affatu. Et ex hoc vult Aug⁹. ꝙ so-
lum illa oratio est meritoria que ꝓcedit ex
diuturnitate affectus ďuotōis. lꝫ v̄ba sint
breuia vel interdū nulla. sicut patet ď moy
se Exodi. xvii. ⁊ xiiii. Et de anna. i. Regū
i. q̄ ambo quasi tacendo orabāt. ⁊ tū in cō
spectu dei dicebanť clamare. Tertio puta
uerunt isti gentiles sup̄stitiose adorātes ꝙ
dn̄s verbis cōpositis aut ꝑsuasiuis ⁊ colo
ratis potius moueretur q̄ꝫ aliis ad exaudien
dū vel ꝙ absens vocibꝫ altioribꝫ ꝓuocareť
vel quasi ignorans verborum ambagibus
doceatur. Cui opinioni illudit helyas. iii.
Regū. xviii. dicens gentilibꝫ ꝓphetiꝫ Baal
Clamate voce maiori. Deus em̄ vester est
et forsitan cū alio loquiť. aut in diuersorio
aut in itinere aut certe dormit vt excitetur.
Que verba loquiť ꝓpheta ꝫm eoꝝ falsā opi
nionem in eorū ꝑsona vt experiētia operis
error eorum destruatur. Vnď seq̄tur. Cla
mabant ergo voce magna. ⁊ incidebant se
iuxta ritum suum cultris et lanceolis do-
nec ꝑfunderenť sanguie. Et istū errorem re
citat Criso. sup̄ Mattheū omel. ii. Quar-
to errabant in hoc q̄a non credebant suffi-
cere vnā orationē ad omia imperrāda. Et
ideo multiplicabant orōnes ꝫm multipli-
cationē temporaliū orantes prolixe. Sed
xp̄s ꝑ oppositū dixit. Primū querite regnū
dei ⁊c. ⁊ omīa hec adiicieť vobis. Et ī ora
tione sua solū docet petere panem nostruꝫ
quotidianuꝫ ꝓ oībus tp̄alibus. Quo ꝗ ad
hanc ꝑfectionē forma verboꝝ orōnis isti⁹
publicani fuit multū cōmendabilis. qꝛ bre
uis in verbis et in sensu vtilis. q̄a petit re-
missionē peccatoꝝ. ¶ Quantum ergo
ad formam diuersoꝝ negocioꝝ pro quib⁹
formať et regulať nostra intentio est scien-
dum ꝙ ap̄lus ponit quattuor species sup̄-
plicationū. Prima est obsecratio que fit ꝓ
peccatis vel p̄teritis vel p̄sentibꝫ. per quaꝫ
venia postulatur. et pertinet ad incipiētes
Et hanc christus in se exemplificauit cum
orauit dicens. Pater si fieri potest trāseat
a me calix iste. Scďa est oratio in qua ali-
quid deo offerim⁹ vel vouem⁹. quod fit cū
quasi spreto mundo spondemus nos tota
intentione domino seruituros. Et ista re-
spicit illos qui iam sunt in profectu sp̄ua-
li ⁊ appetitu virtutū ⁊ q̄dā mētis sublimita
te. Et hāc xp̄s in se ostēdit Cum dicit. Pa
ter ego te clarificaui super terram. opus

consummaui quod dedisti mihi. Joh.xvij
Tertia est postulatio quam ꝓ caris nostris
vel pro pace totius mundi solem⁹ emitte-
re. Et ista respicit illos qui ꝑfecti existẽtes
in se ꝓ alijs intercedunt. Et hanc xp̃s etiã
in se ostendit cum dixit. Pater quos dedi-
sti mihi volo vt vbi ego sum ⁊ illi sint me-
cũ. Quarta ẽ grãꝫactio quã pro beneficijs
diuinis vel etiã eternaliter ꝑparatis anĩa
deo ꝑ ineffabiles excessus refert. Et perti-
nent ista ad contemplatiuos. quã etiã xp̃s
habuit cum dixit Math.xj. Confiteor ti
bi pater domine celi ⁊ terre. i. grãs ago ti-
bi ꝺm Hieronymũ. Licꝫ aũt xp̃s istas spe
cies singulariter ⁊ seorsum ostendit. tñ pos
sunt omnes simul in vnã misceri ꝺm Hen
ricũ de vrimaria li.ix. de ꝑfectione interio-
ris hominis cap̃. viij. De tertio scꝫ de mo-
do orandi est sciendũ ꝙ modus orandi de
bet esse ordinat⁹ ⁊ regulatus tam in mente
q̃ꝫ in corpore. In mẽte quidẽ debet habere
octo ꝯditiones ꝺm Jsido. li. iij. de summo
bono ca. vij. Primo nãqꝫ debet esse oratio
cum gemitu ⁊ recordatõne ꝓrioꝝ defectu
um. sicut iste publicanus fecit percutiẽdo
pectus suũ ⁊ recognoscendo se peccatorẽ.
Ps. Rugiebam a gemitu cordis mei. Et
iteꝝ. Gemit⁹ me⁹ a te nõ est absconditus.
Et Jsaye. xxxviij. Recogitabo tibi om̃es
annos meos. Gemitus iste ex duobꝫ oritur
scꝫ vt ꝯsiderem⁹ q̃ꝫ grauia sũt peccata que
cõmisimus. ⁊ q̃ꝫ dira inferni supplicia que
timemus. Scd̃o ꝓpositũ abstinẽdi a pctĩs
cõmissis. Nam ꝺm Jsido. nihil ꝓficit ora-
tio si denuo cõmittit vnde iteꝝ venia po-
stulat. Tertio cogitationũ segregatio. vn-
de dicit Jsido. Tunc veraciter oram⁹ qñ
aliunde nõ cogitamus. Unde Apl̃s. Ora
bo spiritu. orabo ⁊ mente. Quarto dꝫ offẽ-
denti ꝓximo mala dimittere. Naꝫ ille qui
habet rancorẽ cõtra ꝓximũ similis est illi q̇
vult mederi. ⁊ ferrũ non vult deponere de
vulnere. Unde dicit Ecc̃i. Remitte prius
nocenti te. ⁊ tunc tibi depc̃ãti peccata sol-
uentur. Uñ iuxta sentẽtiam xp̃i peccat q̇ ꝓ
inimicis nõ orat. Sꝫ quid de illis qui eti-
am contra inimicos persone orant. ⁊ ama-
ros fundunt gemit⁹. quoꝝ oratio in pctm̃
conuertit. ꝺm Bedã in quadã omel'. Quin
to debet hr̃e ꝯfidentiã. vt non desperet de
eo obtinẽdo pro quo orat. Nam dicit Jsi-
do. Inanit orat qui spei fiduciã nõ hꝫ. vn-
de Jaco. j. dr̃. Postulet aũt in fide nihil he
sitans. Uñ aũt ꝓcedit ista diffidentia ⁊ du
bitatio. dicit Jsido. ꝙ ex eo qñ hõ se sentit
circa affectionẽ peccandi versari. Nõ eniꝫ
põt hr̃e preces certas ⁊ fiduciã q̇ adhuc in
p̃ceptis dei pigritat. ⁊ peccati recordatiõe
delectat. Qui a p̃ceptis dei auertit qd̃ po-
stulat in oratione nõ meretur. Sexto req̇-
rit vt habeat bõa opa q̃liacũqꝫ. Uñ Treñ.
Leuemus corda nostra cum manibus ad
deum. Qd̃ exponit Jsid̃. di. Cor cum ma-
nibus leuat q̇ or̃onem cuꝫ opere subleuat.
Nam quisquis orat ⁊ nõ operat. cor leuat
⁊ manus nõ leuat. Sed certe ꝺm ip̃m cul-
pabiliter manus ad deuꝫ expandit q̇ facta
sua orando iactanter prodit. sicut pharise-
us in templo iactãter orabat. seqꝫ magis q̃ꝫ
deum de operibꝫ iustis laudare volebat. ⁊
talis oratio conuertit in pctm̃. quia ꝺm Jsi
do. Qui iactant orat laudem appetẽdo hu
manã. non solũ eius oratio nõ delet pctm̃
sed ip̃a conuertit in pctm̃. Septimo requi
ritur vt habeatur ꝑseuerantia in aduersis.
Differt autẽ deus exaudire preces iustorũ
in tribulationibus ꝓpter tria ꝺm Jsidorũ.
Primo vt ꝯsiderantes ꝙ non cito exaudi
mur. nobis facta nr̃a in oculis nostris pro
ponamus. vt hoc ip̃m qd̃ differt diuine de
putetur iusticie ⁊ culpe nr̃e. Scd̃o id̃ quia
dñs sic nõ exaudiẽdo eos ad volũtatẽ. di-
sponit exaudire ad vtilitatẽ ⁊ saluteꝫ. Sic
contigit apl̃o paulo. q̇ licet ter petijt amoti
onẽ stimuli. ñ tñ impetrauit. q̇a impediuit
talis exauditio ad ꝑfectum. Tertio differt
deus exauditionẽ. vt impioꝝ ꝑuersitas au
geat. Uerumtñ qñqꝫ iusti tp̃aliter audiunt
pro eoꝝ salute q̇ eos affligunt. vt duꝫ illis
tp̃ali remedio subuenitur. prauoꝝ ocl'i ad
conuersionẽ aperiant. De hoc habet exem
plũ ꝺm Jsido. in tribus pueris. quoꝝ ignis
frigidus fuit ideo. vt nabuchodonosor de
um verũ agnosceret. Sicut ⁊ ꝓpha in Ps.
ait. Propter inimicos meos eripe me dñe.
Quarto ideo cito nõ exaudiunt. vt dũ dif
feruntur or̃ones excitate maioribꝫ premijs
cumulent. de q̇ ponit exemplũ Jsidorus de
messe. q̇ q̃nto plus differt repssione frigoꝝ
tanto plus fruges cumulatiores crescunt.
Octauo requirit vt habeat recta intentio.
scꝫ vt nõ oret q̇s ꝓpter hoc vt videat ab ho
minibꝫ. sed tm̃ a deo. Nã ꝓpriũ est hypocri-
tarũ offerre se in or̃one cunctis videntib⁹.

quoꝝ̄ fructus est nõ deo placere. sed gl'iaȝ
ab hominib' ꝯpare. Hec Isidorus. H
De modo vero regulato ⁊ ordiato ĩ cor-
pore qui habendus est in orõne. Sciendũ
est ꝙ septuplex est modus orandi. Primus
extendendo manus ⁊ brachia trãs caput
versus celum non sedendo nec appodiãdo
sed erectus stando. Juxta illud Psal. Ex-
audi dñe vocem meam dum oro ad te. dũ
extollo manus meas ad templũ sanctũ tu-
um. Item Ps. In noctib' extollite man'
vestras. Item in alio. Eleuatio manuum
meaꝝ sacrificium vespertinũ. Sic orabat
sanctus Martinus. de quo dr. Hic oclis
ac manibus in celum ĩtentus ⁊c. Sic ora-
bat Moyses contra Amalechitas Exodi
xvij. Secundus modus orandi est mani-
bus vlnis expansis in modũ crucis eleua-
tis. Ps. Clamaui ad te domĩe tota die ex-
pandi manus meas ad te. Sic orauit sal-
uator in cruce. Sic helyas orauit suscitan-
do filium vidue. iiij. Regũ. iiij. vbi dic. Ex-
pandit se ⁊ mensus est sup̄ puerũ trib' vici-
bus dicẽs. Domine deus obsecro reuertat'
anima pueri huius in corpus suum. Ter-
tius modus orãdi est stando cõplosis ma-
nibus ante faciẽ suam. Sic orauit phine-
es. sicut dr in Ps. Stetit finees ⁊ placauit
et cessauit quassatio. Quart' modus oran-
di est positis genibus in terrã. Sic orauit
leprosus de quo dicit' Marci. ꝙ genu fle-
xo dixit. Domine si vis potes me munda-
re. Sic orabat stephan' positꝫ genib' Act.
vij. Sic orabat Paulus q̄ de se dicit. Fle-
cto genua mea ad patrẽ dñi nr̄i Jhesu xp̄i
Sic orauit Jacob' frater dñi. q̄ centum vi-
cibus per diẽ ⁊ centũ ꝑ noctẽ curuauit ge-
nua. Quintus modus orandi est qñ orans
proijcit se in terra. Sic adorauerũt magi:
proijcientes se in terram. De qb' dr. Veni-
te adorem' ⁊ ꝓcidam' ante deũ. Et Mat-
thei. ij. Et procidentes adorauerunt eum
Sextus modus orandi est cũ quis stando
incuruat se ⁊ oculos suos defigit in terraȝ
erubescendo. Sic fecit hic publicanus di-
cens illud. Non sum dign' videre altitu-
dinẽ celi p̄ multitudine iniquitatũ mearuȝ
Et iste est optim' modus orãdi ꝓ simplici-
bus ⁊ p̄uatis ꝑsonis. Sic Magdalena re-
tro secus pedes dñi stãs rigabat eos lacri-
mis. Sic Petrus non veniens in faciẽ do-
mini: sed exiẽs foras fleuit amare. Ut igit'
oratio nostra exaudiri mereat' vt pctã nob'
cum publicano remittant'. ascendam' ho-
die deuotionis affectu in templum nr̄e cõ-
scientie. contemplantes ibi diuine iusticie
seueritatẽ ⁊ eius miscdie pietatem. q̄tinus
sic exorãdo descendam' iustificati ĩ domũ
nostrã. ⁊ tandẽ suscipi mereamur in domũ
sempiterne glorie. Ad quã nos ꝑducere di-
gnet' pr̄ ⁊ fi. ⁊ sſ. H Sed diceret aliq̇s
Ex quo dei p̄destinatio est ĩmutabilis. non
oportet hominem laborare pro salute. Si
enim est ad vitam p̄destinatus. saluabitur.
si autẽ ad mortem. damnabit'. Item ex q̄ p̄-
sciuit ad damnationeȝ. non debuit creare.
Item nõ est imputandũ homini. q2 si esset
p̄destinatus ad salutẽ saluaret'. Itẽ si deus
p̄uidit. cũ sua prouidentia non possit falli.
de necessario erit. Ad p̄mũ respondendũ ẽ
s'm Augu. li. iiij. cõtra Julianũ. vbi querit
Cur istum elegit deus ⁊ aliuȝ damnat. Et
rñdet. Figulus habet potestateȝ formandi
vas. aliud in honorẽ. aliud in contumeliã.
Roma. ix. Sed si queris quare nõ vtrũq3
in honorẽ. Rñdet. Ne existimet homo me-
ruisse tanq3 ex natura. Sed diceres quare
nõ vtrũq3 ĩ cõtumeliã. Rñdȝ. Ex eo ꝙ mi-
sericordia exaltat iudiciũ vt ꝑ hoc nec dã-
natus ex debito iusticie cõquereretur. nec
liberatus gratis. de meritis superbiendo
gloriaret'. Hec ille. Ex misericordia ĝ sunt
predestinati ad gloriã. ⁊ ex iusticia ad mor-
tem. vt dicit Aug'. li. iij. cõtra Julianum.
Per hoc iã patet. ꝙ licȝ p̄destinatio dei est
ĩmutabilis. tñ optet hoĩem ꝓ salute labora-
re. Quia dicit Grego. in li. dyalogoruȝ. ꝙ
etiam obtineri nõ pñt que p̄destinata non
fuerunt. sed ea que sancti viri efficiunt. ita
predestinata sunt vt p̄cib' obtineantur. Et
ex hoc ptȝ ꝙ in homine est magna pars sa-
lutis sue. Patet. q2 ꝑ liberũ arbitriũ p̄t eli-
gere bonũ. Et ideo sibi imputaret' si ꝓ isto
nõ laboraret. Et ptȝ ꝙ licȝ hõ nõ possit sci-
re an sit in gratia. tñ cõiecturari põt. j. Jo-
han. iij. In hoc cognoscim' ꝙ ex veritate
sumus. si cor nostrũ nõ rep̄hendit nos. Ex
hoc patet ꝙ orõ adiuuat predestinationẽ.
Itẽ de templo in euãgelio dicit'. Vñ tem-
plũ consecrat' ꝓpter q̄nq3 rationes. Prima
vt inde diabolus expellatur. Sicut refert
Grego. in dyalogo de quadã ecclesia Arri-
anoꝝ. in quã posite erant reliquie scti seba-
stiani. vbi porcum intra pedes senserunt.

Scdo vt ad eã fugiẽtes saluent. Tertio
vt ibi orãtes exaudiant.iij.Regũ.viij. vbi
Salomõ ait. Quicũqꝫ rogauerit in loco
isto.exaudies in celo dñe.Unde adoram⁹
ibi ad orientẽ ꝓpt tria ſm Damasce.li.iiij
c.v.Primo vt p̃riam nos q̃rere ibi oñdam⁹
Scdo vt ad xp̃m crucifixũ respiciamus.
q̇ ad occidentẽ respiciebat. Tertio vt ve-
nientẽ iudicẽ nos expectare ostẽdamus.
Quarto ꝯsecrat vt ibi laudes deo ꝑsolua
mus.qd fit in septẽ horis canonicis.Quin-
to vt ibi sacra eccl'iastica ministrent. Unde p̃
ter necessitatẽ nõ lꝫ alibi baptizare. de ba
ptismo.ca.j.in Clemẽtinis.Quõ ꝯsecrat
Ad qd plura ꝯcurrunt.de q̇ in sexto.q̃ ibi
patent.Sed de spũali scꝫ de aĩa. Primo
xp̃s aĩam circuit ter.dũ pctã cordis oris
⁊ oꝑis ad mẽoriã reducit. de q̇ Esa.xxiij.
Circui ciuitatẽ.scꝫ cordis. meretrix obli-
uioni tradita. Scdo ostiũ clausũ ꝑcutit
vt sibi aꝑiat.ictu bñficij cõsilij ⁊ flagelli.
Prouer.j.Extẽdi manũ ⁊ despexisti om̃e
ꝯsiliũ.⁊ icrepatiões meas neglexisti.Ter
tio ter aq̃ intus ⁊ extra irrigat.qd fit ꝑ ir-
rigationẽ lachrymaꝝ interioꝝ ⁊ exterioꝝ.
qd fit ſm Greg.ex recordatiõe pctõꝝ.ꝯsi
derãdo vbi fuit.q̄ in pctõ.vbi ẽ.q̄ in mi
seria.vbi non est.q̄ in glia.vbi erit. q̄ in
iudicio. Sꝫ nõ simplex aqua sed cũ sale
discretõis.cinere ꝓfũde hũilitatis.Quar
to scribũt in h̃ tẽplo cordis tria.scꝫ dicta-
mina faciendoꝝ.testimonia diuinoꝝ bñfi
cioꝝ.accusatio ꝓprioꝝ delictorum.Et ista
scriptura valde cõis est oĩbꝫ etiã paganis
Roꝝ.ij.Cũ em̃ gentes q̃ legẽ nõ hñt.na-
turaliter ea que legis sunt faciũt.Quinto
pingunt cruces.i.asperitates pñie.Et de
bent esse vncte.q̄ nõ solũ patiẽter. sꝫ etiã
libenter ⁊ ardenter portari debent. Ergo
q̇ hec habebit vere templũ dei erit.in quo
deus hic ꝑ gratiam habitat.

Dñica.XI.post trinitatis.II.
Sermo.QV.

o
Omnis qui se exal
tat hũiliabit.⁊ oĩs q̇ se hũilat ex
altabit.Luc.xviij.Om̃ vt ait be
atus Aug.epl'a.xxxviij.ad Dioscoꝝ.Nõ
est alia via ad capescendũ ⁊ obtinendũ
summã veritatẽ:q̃ est vita eterna:q̃ꝫ hũili
tas.Et q̇tiens interrogares dicerẽ ꝙ hec
est via.scꝫ hũilitas.Nõ ita ꝙ nõ sint alia
p̃cepta dei.sed nisi hũilitas oĩa q̃cũqꝫ bñ
fecerimus ⁊ p̃cesserit ⁊ comitata fuerit et
ꝯsecuta ⁊ postposita.totũ suꝑbia de mãu
extorquet.Hec Aug⁹.Hic est ꝙ saluator
veniẽs in mũdũ iniciauit nob nouã viam
vt dicit apl's Heb.x.Uiã inquã hũilitatis
ꝑ quã exinaniuit semetip̃m for. ſui acci.
ad Phil.ij.Hanc q̇ꝫ oĩbꝫ diebꝫ suis in se
imitandã docuit di.Math.xj. Discite in
q̇t a me: q̄ mitis sum ⁊ hũilis corde. Qd
tractãs Aug.in li.de ṽbis dñi dicit.Disci
te inq̇t a me.nõ mũdũ fabricare.nõ cũcta
visibilia ⁊ inuisibilia creare.nõ in ip̃o mũ
do miracl'a facere ⁊ mortuos suscitare. sꝫ
q̄m mitis sum ⁊ hũilis corde.Et recte xp̃s
incipit ab hũilitate.q̄ Aug.ibid dic.hec
est fundamẽtũ totius fabrice ⁊ celsitudis
celestis.Excelsa nãqꝫ est p̃ria:sed hũilis ẽ
via.vt dicit idem Aug.suꝑ Johem.Et lꝫ
hũilitas sic appareat.tñ ea nihil est excel-
sius.vt dicit Amb.suꝑ Lucã.Hanc viaꝫ
xp̃s se appellans dicit.Ego suꝫ via ṽitas
⁊ vita.Qd tractãs Berñ.in li.de.xij.gra-
dibꝫ hũilitatis dicit.Uiã dicit hũilitateꝫ
q̃ ducit ad veritatẽ.Se ergo ꝓponit exem
plũ hũilitatis ⁊ mãsuetudinis formã.hic
est legislator q̇ legem dedit delinquentibꝫ
in via.Uiam inq̇t Ber.hũilitatis ꝑ quã
ad cognitionẽ redeant ṽitatis.Hec ẽ sca
la illa quã Jacob vidit.de cui⁹ sũmitate
dñs ꝓspiciebat super filios hoĩm.Bona
via hũilitatis in q̃ veritas inq̇rit. chari-
tas acq̇rit.generationes sapĩe ꝑticipant.
Hec Ber.Cũ igit nõ sit alia via ꝑuenien
di ad patriã celestẽ p̃ter hũilitatẽ. nõ ĩme
rito nullus exaltat sine illa. Statuit igit
dĩna iusticia vt nisi efficiamini sicut par-
uuli nõ intrabitis in regnũ celoꝝ.Math
xviij.Et q̇d miꝝ si nullus sctõꝝ exaltat si
ne ea cũ etiã nec ip̃e filius dei exaltari vo
luit sine illa.Hũiliauit em̃ seip̃m.formaꝫ
ſui accipiens ꝓpt qd.s.meritũ hũilitatis ⁊
obedientie ſm Gorrã.deus pr̃ exaltauit il
lũ.⁊ donauit illi nomẽ qd est suꝑ om̃e no
men.ad phil'.ij. Sed nunq̇d alia via nõ
fuit ad celũ ꝑueniẽdi.Certe nõ.ſm dĩnaꝫ
iusticiã ⁊ ꝯgruentiã.licet potuit fieri alia
ſm oĩpotentiã. Nã iustũ ẽ ꝙ q̄ diabolus
rex suꝑbie.ꝑ viã suꝑbie venerat ĩ ꝑadisũ.
⁊ de paradiso p̃mũ hoĩem eadem via eie-

cit in mundū. ⁊ tandē de mūdo traxit ge-
nus hūanū suū eadē via ad infernū. Sic
q₃ altus ⁊ supbus q̇ se exaltauit iuste hūi-
liatus est. venit tandē filius dei rex regū.
⁊ dn̄s dn̄antiū coeternus ⁊ coequalis deo
prī in potentia. sapiā ⁊ bonitate. atq₃ ita
sublimis in maiestate ⁊ excelsus terribilis
rex magnus sup oēm terrā. q̇ existens alt⁹
imo altissimus solus in omī terra: nō solū
mortalium sed etiam viuentiū in secula. ⁊
humilis factus se hūiliauit volūtate non
necessitate coactus. eo ꝙ oblatus ē. q₂ ipe
voluit: vt p humilitatis viam celsam con
scenderet patriā ac p hoc nos doceret exē
plo suo. q₂ om̄is q̇ se exaltat hūiliabit. sic
diabolus. ⁊ om̄is q̇ se humiliat exaltabit.
sicut xp̄us dn̄s noster dei filius. Itaq₃ re-
cte dicit. q₂ om̄is q̇ se exaltat hūiliabit. et
q̇ se humiliat ⁊c̄. In quib₉ verbis ꝯsiderā
da occurrūt. Primo nāq₃ describit viciū
destabile elationis. Cū dicit. Omnis qui
se exaltat. Secūdo p̄coniū laudabile hu
militatis. cū d₂. Et om̄is qui se humiliat.
Et tertio vtriusq₃ meritū p̄miabile ratio-
ne diuerse mercedis. quia illud humilia-
bitur istud exaltabit. A

Dixi primo qd describit vitiū detestabile elatio-
nis. cū d₂. Om̄is q̇ se exaltat humiliabit.
Circa qd̓ tria sunt consideranda. Primo
nāq₃ ꝯsiderandū est q̄ntū malū est elatio-
nis seu supbie. Scd̓o quō agnoscit eius
malicia. Tertio q̄liter figurat eius nequi
cia. De p̄mo dicit Ambro. ꝙ supbia est p-
uerse celsitudinis appetitus. quā puersita
tem describit Aug⁹. di. q₂ supb₉ inferiorē
ꝯtemnit. despicit parem. ⁊ superiori appe
tit dn̄ari. Ecce puersitas. Unde q̄si omi-
bus ꝯtemptis quib₉ subesse debuit se exal
tat supra alios. Cuius maliciā describēs
Isido. lib. ij. de sūmo bono ca. xxxviij. di-
cit. Omni vicio deterior est supbia. Nec
mirū si dicit eam Isido. omī vicio deterio
rē. cū s̓m Aug. alia quecūq₃ iniquitas ma
lis opib₉ exercet vt fiant. Supbia v̓o in
bonis insidiat vt pereant. Hinc Ps̄. dic̄
supbiā delictū maximū in Psal. Et emun
dabor a delicto maximo. vbi Aug⁹. dicit.
A q̄ alio nisi a peccato supbie. q̄ nō ē ma
ius peccatū. eo ꝙ facit hoiem apostatare
a deo. Uere g̓ ille imaculatus est qui hoc
vitio caret. Hec ille. Et ꝓpter hoc s̓m In
no. iiij. in glosa Psalmi p̄dicti dicit maxi
mū delictū. q₂ p̄mo diabolus q̇ eo pecca-
uit crimine deliquit. Et ideo dicit delictū
q̄si a delinquēte factū. Et d₂ maximū: q₂
directe opponit deo Esa. xlij. Gl'iam meā
alteri nō dabo. Et ꝓpter hoc deus directe
sibi resistit Jaco. iiij. Et. j. Petri. iiij. Est
igit hoc peccatū maximū. q₂ ceteris gene
rosum nascendo. sicut rex maximus est in
ter nobiles ꝓpter generositatē. Scd̓o ma
ximū: quia ceteris animosius in inuadē-
do. sicut leo maximus bestiarū ꝓpter ani-
mositatē. Tertio maximū. q₂ ceteris cau-
telosius in alliciendo. sicut mel d₂ maxi-
mū inter dulcia: q₂ maxīe allicit gustum.
De p̄mo quō hoc viciū est generosum na
scendo. ptz. quia est natura sp̄ūale. ⁊ inter
angelicos sp̄ūs p̄mū adinuentū. Et ideo
nobiles mentes p̄mū impetit. Unde Hie
ro. in ep̄l'a. Supbia natione celestis sub-
limiū appetit mētes. ⁊ q̄si ad ꝓprios reuo-
lans ortus appetit gl'iam. ⁊ puritatē hoim
vult rumpere. que de gl'ia ⁊ puritate ange
loꝝ erupit siue orta est. ⁊ quos inuenit p̄ri
cipes nature facit cōsortes ruine. Sic tn̄
fatua ē ꝙ ad domū nescit redire. scʒ in ce-
lum. Et huic ꝯcordans Hugo lib. suo de
aīa dicit. Supbia in celo nata est. sed ve
lut imemor q̄ via inde ceciderit. illuc post
ea redire nō potuit. Scd̓o supbia ē vitiū
animosius in inuadendo. q₂ nō parcit nec
psone nec tēpori nec statui. nō parcit loco
q₂ q̄nto locus solēnior: tanto supbia p̄m-
ptior. in ꝯgregationib₉. in p̄dicatiōib₉. in
q̇buscūq₃ publicis negocijs statim supbia
se imiscet. q₂ in ecclesia. in loco sacro vali
de lucrat. sicut ptz hic de phariseo: quem
sibi lucrata est. Ibi em̄ vtriusq₃ sexus pso
ne in ornatu in gestu maxīe in eccl'ia vbi
ꝯtritioni ⁊ hūilitati se dare deberēt. osten
tatiōi ac supbie magis student q̄₃ deuotio
nib₉. Supbia non pepercit psone. q₂ xp̄o
Ip̄m em̄ sp̄ūs supbie inuasit Math. iiij.
angelū p̄mū ⁊ hoiem p̄mū. nec est qui se
abscondat ab ea. Quia dicit Hiero. Diffi
cilius arrogantia q̄₃ auro ⁊ argento care-
mus. Un̄ Aug⁹. in ep̄l'a ad dioscoꝝ. Ali
cia cetera in peccatis. supbia v̓o in recte fa
ctis cauēda est. ne illa q̄ laudabilit facta
sūt. ipsi⁹ laudis cupiditate amittāt. Nō p

cit tpi.imo q̄nto dies sanctior. vt in nata
li ꝛ in pasca ꝛc̄. tāto magꝭ infestat minus
de nocte q̄ȝ de die. amat semꝑ lucē. qꝛ de
pria lucis orta est. scȝ de celo. Non parcit
statui. qꝛ tā senes q̄ȝ iuuenes: tā religiosos
q̄ȝ seculares inuadit. diuites paupes infe
riores supiores. Et iō metrice dꝛ. Cuȝ bñ
pugnatis cūcta subiecta putatis. Que pꝰ
ꝑbia est viciū ceterꝭ cautelosius in allicie
do. Facile em̄ est declinare gulā: ꝛ vitare
luxuriā. furta homicidia. nō sic aūt supbi
am. Vñ dicit Greg. xxxiiij. li. moral. Su
ꝑbia eo ꝙ minus turpis credit̄ minus vi
taẗ. luxuriā ꝟo eo magis hoīes erubescūt
q̊ simul oēs turpem nouerūt. B De
scdo scȝ quō cognoscit̄ eius malicia dicit
Henricus de vrimaria lib. j. de ꝑfectione
interioris hoīs cap. viij. ꝙ duo sunt eius
genera. Vnū corꝑale. qd̄ carnales inseqt̄
Aliud spūale: qd̄ ꝑniciosius est. qꝛ illos
specialius impugnat q̊s nouit in ꝟtutibꝫ
ꝑfecisse. sicut patȝ hic de pharisco. quē de
spūalibꝫ donis spoliauit. Sed qꝛ istud vi
ciū vt cōmuniter de bonis actibꝫ ꝛ virtu
tibꝫ nascit̄. ideo difficile cognoscit̄. Occul
tat em̄ se sicut serpens sub folijs arborꝫ vi
rentiū. ita illud sub triplici specie virtutū.
Et ꝓmo sub specie simulate iusticie. Et hꝫ
maxime apparet in illis q̊ sub specie zeli ꝛ
rectitudinis aliorꝫ dicta ꝛ facta temere re
ꝓhendūt. Tales em̄ in se ꝯfidentes tanq̄ȝ
iusti ceteros aspernant̄ more pharisei qui
publicanū reprehendit ꝛ seipm̄ false iusti
ficauit. Secūdo occultat se sub fallacia
spūalis ꝓfectus ꝓximi. Et ista species est
longe ꝑniciosior q̄ȝ ꝓma. Sicut dicit Au
gu. lib. x. Confessionū. Hic pene nulla da
tur facultas hoī seipm̄ explorādi. vicȝ in
illis actibꝫ quos quis ꝓ salute aliorꝫ exer
cet q̊n in eis se aliqua elatio vanitatis im
misceat. quod fit in ꝑ̄dicatione ꝛ alijs bo
nis actibus. Tertio se occultat sub specie
humilitatis ꝛ ficte sanctitatis. sicut patet
de illis q̊ de mūdi ꝯtemptu ꝛ de sordidis
vestibꝫ in seipis gloriant̄. Et de hac dicit
Hiero. super Marcum. Multo illa dete
rior est supbia que sub q̊busdā humilitatꝭ
signis latet. Nescio em̄ q̄ȝ turpia sunt vi
cia cū virtutū specie celant̄. Sunt tamen
aliqua signa q̊bꝫ ipsa supbia cognoscitur

Nam tales supbi s̄m Henricū in libro. j.
de ꝑfectione interioris hominis cap̄. viij
sunt in loquela clamorosi. in taciturnita
te amari. in leticia effusi seu dissoluti. exꝑ
tes patientie. audaces ad ꝯtumelias irro
gandas. ad tolerandas pusillanimes. ad
obediendū difficiles. in suis ꝯceptibꝫ ꝑti
naces. aliorꝫ ꝯsilijs nō acquiescentes. suo
potius q̄ȝ seniorꝫ ꝯsilio credētes. Hec ille
Sed qꝛ de supbia nascit̄ arrogātia. eo ꝙ
s̄m Isid. lib. ij. de sūmo bono ca. xxxviij.
Occulta mentis elatio apertā gignit suꝑ
biam. Ideo superbia melius cognoscitur
ꝑ vanam gloriam seu arrogantiam. Vn
de vana gloria cognoscit̄ ꝑ septem. Pri
mo em̄ vanegloriosus est inobediens. re
fugit nāq̄ȝ inferior videri. Secūdo ꝯten
dit cū clamore. Tertio qꝛ iactat se vt lau
dabilis appareat. enūerando bona sicut
iste phariseus. Quarto qꝛ ꝑ hypocrisim q̄
rit hoībꝫ exterius apparere. Quinto qꝛ ꝑ
tinacit̄ facta mala defendit. ne errasse vi
deatur. Sexto qꝛ discordat a cōmunita
te. ita videlicet qꝛ ꝯtra cōmune dictū assu
mit ꝯtrariū. ꝓpter vanā gl'iam. Septimo
quia nouitates inuenit vt laudetur. Vn
de autē ꝓcedit presumptio vane glorie in
nobis dicit Robertus Holgoth suꝑ librꝫ
Sapientie cap̄. xiiij. Ex ex ꝑ̄sumptione ꝓ
prie ꝑfectionis. Ex quo ꝓcedit ꝙ gratias
nobis a deo collatas magnificamus ni
mis. ꝛ culpas nostras attenuamus. Et iō
vix est aliquis qui bene iudicat de seipso
Unde terentius in quadā comedia. Ita
vere corrupta est oīm hominū natura vt
aliena melius iudicāt q̄ȝ sua. Et idē Tul
lius in oratore ponit dicens. Ex arrogan
tes ꝛ vanegloriosi ita sua facta reputant
ac si ꝑ ea omnes alij supportarentur. sicut
exēplificat de imagine picta sculpta sub
aliquo edificio que putatur totum edifi
cium portare. cum tamen sine ea edificiū
ita bene stat sicut cuȝ ea. Isti sunt similes
cuidaȝ amenti seu frenetico qui noluit in
trare domū. Et cuȝ quereret̄ quare. respō
dit ꝙ ipse supportabat celum. Et si ad ho
ram dimisisset celum. esset casurum. Con
tra istos dicit̄ Esa. xlvij. Sapientia tua
ꝛ scientia tua hec decepit te. Unde auteȝ
hec ignorantia sui in talibus ꝓcedit dicit
Holgoth super librum Sapientie ca. ij.

Ex hoc qꝛ tota ꝯsideratio eoꝝ qua debuerūt celestia ꝯsiderare transiuit in pennas ambitionis. sicut vespertilionib⁹. q̄ ideo habent oculos debiles. qꝛ humoꝛ oculoꝝ trāsiuit in pennas alaꝝ. Et ideo saluatoꝛ dicit Marci. xiij. Uidete vosmetipsos.

C De tertio quō scꝫ est istud vicium fugandū dicit Henricus de vrimaria tria esse remedia ad fugandū supbiā. Primū est exemplū hūilitatis xp̄i q̄ dicit. Discite a me qꝛ mitis sum Math. xj. De q̄ Aug. dicit sup eplam ad Phil. ij. Ecce habes hūilitatis exemplū. supbie medicamentū. q̄d ergo itumescis o hō. pellis morticinia quid tenderis. sanies fetida quid inflamaris. pnceps tuus humulis. ꝛ tu supb⁹. caput humile ꝛ mēbꝝ supbum. Secūdū remedium est recognitio ꝓprie fragilitatꝭ. Primo attendendo vilitatē sue cōplexionis q̄ꝫ viliter sit conceptus. Scdo breuitatē sue durationis: q̄ꝫ breuiter sit hic moraturus. Ista bene ꝯsiderans Salomon Sap. vij. dicit. Sum q̄dem ꝛ ego mortalis hō similis omnib⁹. ꝛ ex genere terreno illius q̄ ꝑoꝛ factus est. Ubi ſm Robertū Holgot tria de se ꝓfitet. scꝫ infirmitatem ꝓprie nature. ꝯformitatē aliene. ꝛ diffitet generositatē. īfirmitatē cōfitet. qꝛ dicit se mortalem: Hec em̄ consideratio est sūma phia oim sapientū. vt dicit Hiero. ad Eliodoꝝ. Pauo q̄ꝫdiu videt pennaꝝ pulchritudinē tamdiu gl'iat. sed visa pedum deformitate cōfundit ꝛ erubescit. Sic nos ꝯsiderantes finem nostrū debemus erubescere. Ex hoc infero istud corrrelarium singulare. ꝙ ꝑma radix supbie est ignorātia sui. vt dicit Ber. sup Cant. ſmone. xxxvij vbi sic ait. De ignorātia tui venit in te supbia Sic em̄ supbia parit ignorantiā tui cuꝫ meliorē q̄ꝫ sis decepta ꝛ deceptrix tua cogitatio te esse mentit. Tertiū remediuꝫ est ꝯsideratio damni ex supbia ꝓcedentis Nā supbia est sicut bestia pessima ꝛ ferocissima: oim virtutū dissipatrix. Nullum em̄ est viciū. qd̄ oēs ꝟtutes exhauriat vt supbie malū. Et iō est generalis ꝛ pestifer morb⁹. oēm structurā ꝟtutū sil' deijciens. q̄ nullo mō depelli pōt melius q̄ꝫ ꝑ timorē dei ꝛ ꝑ verā hūilitatē que de mansuetudine cordis ꝛ eius simplicitate descendit. Hec Henricus.

Dixi secundo qr in ꝓbis ꝑmissis describit ꝑconiū laudabile hūilitatis. cū dr. Omis q̄ se exaltat. Uere magnū ꝑconiū de q̄ oēs ꝓphe ꝛ scripture sctōꝝ testimoniū ꝓhibent. Uñ dicit Aug. in lib. ad matrē suā. ꝙ hūilitas est eximia virtus q̄ de terrenis facit celestes. Est aūt humilitas ſm Berñ. in li. de duodecim gradib⁹ hūilitatꝭ ꝟtus qua hō verissima sui cognitione sibiipsi vilescit. Circa qd̄ tria sunt ꝯsiderāda. Prio q̄ꝫta sit ꝟtutis h⁹ efficacia. Scdo quō acquirit ei⁹ gr̄a. Tertio quō habet eius noticia. De ꝑmo dr̄ Esa. vlti. Ad quē respiciā nisi ad humilē ꝛ quietuꝫ ꝛ trementem ſmones meos. O q̄ꝫ felix ad quē tantus dñs respicit. cuius respectus fecundat omi genere ꝟtutū. Sic respexit matrē suā benedictaꝫ que de se ait. Respexit hūilitatem ancille sue. Et quid inde ꝑuenit sibi subdit. Ecce em̄ ex hoc beatam me dicent oēs generationes. Ecce efficacia ꝛ vtilitas. Uñ qꝛ hūiliū oratio semꝑ placꝫ deo. Judith. ix. Humiliū tibi semꝑ placuit oꝛ̄o. Ipsis dat faciliter ꝓpiciatio. ij. Paral. xij. Quia humiliati sunt nō dispendam eos. daboq̄ꝫ eis pauxillū auxilij ꝛ nō stillabit furoꝛ me⁹ sup hierl'm. Ipsis dat intelligentia ꝛ sapiētia. Ps̄. Intellectū dat ꝑuulis. Ipsis reuelant secreta celestia Math. xj. Reuelasti ea ꝑuul. Ipsa etiā custodit tētatos in ꝑiculis. Sicut dicit Aug. sup eplam ad Corint. Ipsa omia bona ꝛ merita custodit ꝛ ꝯgregat ſm Grego. Ipsa meret gratiā. j. Pet. iiij. ꝛ Jaco. iiij. Deus supbis resistit. hūilib⁹ autē dat gratiā. Ipsa acq̄rit gl'iam Job. xxij. Qui hūiliatus fuerit erit in gl'ia. De secūdo scꝫ quō acq̄rit eius gratia. Sciendū ꝙ btūs Ber. ponit q̄nq̄ꝫ q̄b⁹ acquirit ꝟtus hūilitatis. Primū est amoꝛ ꝓprie vilitatꝭ. Istō pꝫ in saluatore q̄ nō attenta gl'ia diuine maiestatis in se lauit pedes discipuloꝝ Joh. xiij. Et dauid oblitus regie celsitudis luſit corā archa discooꝑtus. ij. Reg. vj. Uñ Aug. multū damnat illas viduas q̄ delicatis manib⁹ hoꝛrent tangere pedes infirmoꝝ. Iste aūt amoꝛ ꝓprie vilitatis surgit ex cognitione sui. Nam hō ꝯsiderās se vilem nō multū ponderat suā ꝯditionem. ꝛ ita humilia de se sentit. Propter qd̄ dicit

Bern̄.sup Cant.ſmone.xxxvj. Q cogni
tio ꝛ ſcīetia ſui nō inflat ſed hūiliat. Uñ
ꝛ Iſaac de diffinitionib9 dicit. Q ſumma
phia eſt cognitio ſuiipſius. Et apud gen/
tiles ex rñſo appollinis ydoli ſcriptū erat
ꝙ nulla eſſet ꝑueniendi via ad beatitudi/
nē ꝙ̄ cognoſcere ſeipm̄.put ait Macrobi
us li.j. Et Policrat9 li.iiij.c.ij. Et Iohes
Galiē.in ſuo cōiloquio.ꝑte.vj.diſ.v. Uñ
ꝛ Iuuenalis ꝯcordans dicit. De celo de/
ſcendit gnotoſolitos.i. cognoſce teipm̄.
Hinc Aug.dicit.iiij.de ciuita.dei.c.j. Q
vltra oēs ſcientias melior eſt cognitio ſui
Iſta ſcientia q̄ntū ꝓfuit abrae ad humili
tatē ptꝫ Geñ.xviij. vbi legit̄ dixiſſe. Loq̄r
ad dñm cuꝫ ſim puluis ꝛ cinis. Scdo ac
q̄rit̄ ꝑ exercitiū ꝓprie ſubiectiōis. vt hō ſit
ſemꝑ cum aliquo maioris ꝯditionis. quē
revereat̄ ꝛ timeat. vt dicit Seneca. Ter/
tio acquirit̄ ꝑ comꝑationē alicui9 melio/
ris. hoc eſt vt hō ſemꝑ in corde ſuo collo/
cet hoīem ſuo iudicio meliorē. ad cui9 vi/
te ꝯſiderationē totiens in oculis ſuis hūi
liet̄ quotiens eius fuerit recordatus. ſm
Bern̄. Uñ Greg. ait. Magna que agim9
q̄ſi minima reputamus. cū fortioꝝ exem/
pla penſamus. Quarto acquirit̄ ꝑ ꝯſide/
rationē ſue opatiōis: que eſt facilitas ca/
dendi. difficilitas reſurgendi. aſſiduitas
deficiēdi. impoſſibilitas ſtandi ſm Aug.
Quinto acquirit̄ per ꝯſiderationē occulti
iudicij inſpectoris dei. Uñ Boecius.v.d̄
ꝯſol. Magna nobis ſi diſſimulare nolu/
mus indicta eſt neceſſitas ꝓbitatis. cū an
te oculos agimus iudicis cūcta cernētis.

E Sunt aūt duodecim gradus hūi
litatis. Primus in corde ꝛ corꝑe ſemꝑ hu
militatē oſtendere defixis in terrā aſpecti
bus. Secūdus pauca ꝛ rōnabilia loqui
ṽba nō clamoroſa voce. Tertius nō eſſe
ꝓmptū ad riſum. Quartus tacere vſqꝫ ad
interrogationē. Quintus tenere quod cō
munis regula ſeruat. Sextus credere ꝛ ꝓ
nūciare ſe omīb9 viliorē. ſicut hic publica
nus. Septimus ad omīa ſe indignū ꝛ in
utilē ꝓfiteri ꝛ credere. Octauus confiteri
peccata. Nonus ꝓ obedientia in duris ꝛ
aſperis ad patientiā amplecti. Decimus
cū omī obedientia ſe ſubdere maiori. Un
decimus volūtatē ꝓpriam nō delectari im
plere. Duodecimus vt memor ſit oīm. ꝛ ti

meat de omīb9 que perceperit. Illa ḡ aīa/
que hꝫ hos ḡdus: pōt dici ṽe hūilis. Quā
tū aūt ſancti ſtuduerūt adamare hanc vir
tutem refert Grego. li.j. dialogoꝝ. ca.xv.
de Conſtantio manſionario. ad quē cū q̄
dam audiens eius famā: veniſſet vt vide/
ret eū. aſpiciens eius ꝑſonam ꝯtemptibi/
lem ait. Ego grandē hoīem credidi. Iſte
nihil habet de hoīe. Quod ille audiens.
grās egit ei dicēs. Tu ſolus es qui in me
aꝑtos oculos habuiſti. ꝛ ita deſpicientē
ſe amplius amauit. Sic xp̄s cū honora/
ret̄ a turbis in ramiſpalmaꝝ fleuit Luce.
xix. Et Math.xxj. Cū vero contemneret̄
dixit. Nolite flere ſuꝑ me. Uera ergo hūi
litas eſt eſtimare ſe nihil eſſe. ſm Aug. ſu/
per Iohem. Et lib.iij. de vera innocentia
legitur etiam de q̄dam abbate in vitis pa
trū li.ij.c.xv. Q cū eſſet queſitū quō acq̄/
ſierit hanc virtutem: vt cuꝫ emergeret tri
bulatio in clauſtro nō loqueret̄. Reſpon/
dit. Quādo intraui clauſtrū ꝓpoſui in aīo
meo dicens. Tu ꝛ aſinus vnū eſtote. Si
cut ergo ille ꝑcutitur ꝛ nō loquit̄. iniuriā
patit̄ ꝛ nō reſpōdet. Sic ꝛ tu facias: put
ait Pſalmiſta. Ut iumentum factus ſum
apud te. Exemplū ibidem de alio refertur
Qui expulſus de domo exibat. reuocatus
redibat. Qui interrogatus cur ita fecerit.
Reſpondit ſe ſimilē cani q̄ ita facit. Ideꝫ
narrat de paſuncio abbate. Iohes Caſſi
anus li.iiij. collationū. qui cum eſſet hono
rabilis in q̄dam clauſtro magno videns
humilitatem nō poſſe exercere fugit inde
ad aliud monaſteriū diſtans. ibiqꝫ hume
ris ſuis fimū portabat. Siliter narrat de
Machario q̄ fugit ad pachomiū. Et cuꝫ
ei diceret̄ ꝙ nō poſſet ſuſtinere labores ſicͭ
alij. rñdit. Si me inferiorē videris. expel
le. Et cū ibi eſſent mille quadringenti vi/
ri ieiunantens. abſtinentes. orantes. ipſe
in vno angulo ſtabat vſqꝫ ad finē quadra
geſime nō panē guſtans. nō aquā bibens
nō genua flectens. nō in terra iacens: ſed
tm̄ folia cruda die dñico ſumens. non os
aꝑiens. nō labijs loquens. ſed tm̄ iugiter
orans. ꝛ manib9 ſuis opus faciēs. Iſtis ꝛ
alijs modis ꝛ ſanctoꝝ exēplis acq̄ri pōt
humilitatis virtus. ꝛ ꝑcipue exemplo xp̄i
q̄ tantū humiliatus eſt ꝙ deſcendit de ce/
lis. put ait Aug9. ſuꝑ Iohem Omelia.iij

Ut oīm morboꝝ culpas curaret descēdit filius dei ꝛ humilis factus est. Si ḡ pu-det imitari humilē hoīem. saltem imitare humilē deū. vt dicit idem Omelia. ij. Pro pter hanc em̄ edocendā magnus deus fa ctus est puus hō. vt dicit Greg. xxx. lib. moral. in fine. Et li. v. Registri sui. De ter tio quō scʒ habet hūilitatis vera noticia. Sciendū ꝙ q̄nqꝫ sunt signa pfecte humi litatis. Primū est amor ꝛ familiaritas hu miliū psonaꝝ Ecci. xiij. Om̄e aīal sibi si-mile diligit. Secundum est. Si q̄s hūi-lia exercitia ꝛ vilia seruitia exercet volun tarie ꝛ libenter. sicut xp̄us qui dicit de se. Ego in medio vr̄m sum sicut q̄ ministrat Sic Abigail assumpta in reginā a dauid ꝛ dixit. Ecce famula tua sit tibi in ancillā vt lauet pedes seruoꝝ tuoꝝ. Et glīosa v-go regina celi de se dixit Ecce ancilla dn̄i Tertiū est qn̄ hō modicuʒ de se p̄sumens alioꝝ querit ↄsilia ꝛ eisdem faciliter acqe scit. Quartū est si correctiones mansuete accipit: vt christus Johis. viij. Qui post multas ↄtumelias verboꝝ: patiēter ꝛ hūi liter rn̄dit. Ego demoniū nō habeo. Qui tum signū est si hō ꝓmpte ꝛ hūiliter ad q̄ cūqꝫ mandata obedit. sicut xp̄us dicit de seipso. Non veni facere volūtatem meã: sed eius qui misit me. F

Dixi tertio Ꝯ in verbis p̄missis subdit meritū vtriusqꝫ p̄miabile ex diuersitate mercedis Cū dr̄. Hic hūiliabit. ille exaltabit. Cir-ce qd̄ sciendū ꝙ humiliatio maloꝝ nō est aliud nisi deiectio ad statū ignominie. et ecōuerso exaltatio bonoꝝ nō est aliud ni-si erectio a statu ↄtemptibili ad statū glīe De primo sciendū ꝙ hūiliatio maloꝝ seu deiectio eoꝝ multū erit ignominiosa defe ctuosa ꝛ dolorosa. qꝛ erit cū maxima con-fusione ꝛ abominatione oīm videntium Job. xx. Si ascenderit vsqꝫ ad celū sup-bia ei9. ꝛ caput eius nubet tetigerit quasi sterquiliniū in fine pdet. Ecce ignominia abominabilis. Quid em̄ sterquilinio abo minabilius. Istud figuratū ē. ij. Mach. v. In antiocho supbo q̄ tante supbie fuit ꝙ reputauit sibi terrā ad nauigādū ꝛ ma re ad ambulandū. q̄ tn̄ fuit ita obomina-biliter fetore pcussus ꝙ scaturiens vermi bus fordebat vt canis. ꝛ tandē ꝓpter into lerabilē fetorē fuit de exercitu suo eiectus miserabilr. Sic eijcient a cōspectu sctōꝝ oms supbi in die iudicij. O q̄ʒ magna cō-fusio cadere in ↄspectu dei ꝛ sctōꝝ angel loꝝ q̄ eos deridebūt. Ps. Et tu dn̄e deri-debis eos. Et Prouer. j. Ego q̄ʒ in interi tu vestro ridebo. Et de iustis dr̄. Letabit iustus cū viderit vindictā. Ista ignomi-nia etiā bn̄ ptʒ in rege Joab q̄ ꝓpter sup-biā suā qua se adorari fecit vt deus a prin-cipib9 Juda. p q̄ pctō ipse ignomiose fuit plagatus ꝛ in captiuitatem regis syrie du ctus. Scd̄o deiectio supboꝝ erit defectu osa. qꝛ ab omib9 delicis ꝛ voluptatibus ꝛ omi glīa ꝛ decore spoliabunt: ꝛ nudi ꝛ mi seri deijcient. Ps. Diues cū dormierit ni hil secū affert. Et iteꝝ. Cū interierit nō su met oia neqꝫ descendet cū eo glīa domus eius. Vn̄ merito compant fumo deficiēti Ps. Inimici dn̄i mox vt honorati fuerint scʒ honorib9 ꝛ potētijs: ꝛ exaltati glīa. de ficientes queādmodū fumus deficiēt. vbi dicit Inno. iiij. Ꝯ geminatio defectionis duplicē defectū denotat. qꝛ deficiēt in tpa lib9. affligenturqꝫ in corpe: ꝛ deficient in spūalib9. ꝛ deficient in mente. Vn̄ Greg. Erit miseris mors sine morte. defectus si ne defectu. Dicit ergo notāter. queādmo dū fumus. Congrua est silitudo. Fumus em̄ q̄nto magis ascendit: tanto magis eua nescit. Sic ꝛ ipi in seculo q̄nto magis ex tollunt: tanto magis euanescūt ꝛ mergūt in inferno. Ps. Eiecisti eos dū alleuarent Job. xxiiij. Eleuati sunt ad modicū ꝛ nō subsistēt Osee. xiij. Erūt quasi nubes ma tutina: ꝛ quasi ros matutinus ptransiēs. sicut puluis turbine rapt9 ex area: ꝛ sicut fumus de fumario. Tertio ista eiectio erit dolorosa. qꝛ ad locū plenū dolorib9 ꝛ cru-ciatib9. sicut ptʒ de supbo diuite Luc. xvj. q̄ de se dic. Crucior in hac flāma. Ibi em̄ vermis coꝝ nō moriet. ꝛ ignis coꝝ nō ex-tinguet Esa. vlt. Job. xxiiij. Ibūt ab aqs niuiū ad calorē nimiū. et Esa. xxxiiij. Hu mus ei9 ↄuertet in sulfur. Sed quib9 ista parata sunt in loco horroris infernal. cer te supbis ꝛ vaneglīosis. Iuxta illud Esa. v. Dilatauit infernus aīam suā ꝛ aperuit os suū absqꝫ vllo termio. ꝛ descendēt for-tes ei9 ꝛ ppls ei9 ꝛ sublimes glīosiqꝫ ei9 ad eū. Nec solū descēdēt ad iferni supficiē vt

mediũ vt ceteri pctõres: sꝫ in ꝓfũdũ inferni. Iuxta illd Esa.xiiij. Verũ tñ ad infernũ detraheris in ꝓfundũ laci. Nec mirũ. ꝫ eñ exigit iusticia diuina vt q̃ se extulerũt altius. cadãt grauius ꝛ mergant ꝓfundius Lu.vj. Qua mẽsura mẽsi fueritis. in pñti seculo. eadeꝫ remetiet vob in futuro. Ps. Ascendũt vsqꝫ ad celos: ꝛ descendũt vsqꝫ ad abyssos. De scdo scꝫ de exaltatiõe hũiliũ sciendũ ꝙ eoꝝ exaltatio seu erectio erit tripl'r sublimis. Primo eñ erit multũ honorabilis ꝛ gl'iosa. Scdo sufficiẽs ꝛ copiosa. Tertio delectabilis ꝛ solaciosa. De pmo ꝙ erit honorabilis ꝛ gl'iosa. ptꝫ. qꝛ erit in ꝯspectu totius curie celestis. Ps. Cuꝫ gl'ia suscepisti me. Et q̃ sit illa gl'ia oñdit in Ps.xxx. vbi sic dꝛ. q̃ꝫ magna mltitudo dulcedinis tue dñe. quã abscondisti timẽtibꝫ te. Perfecisti eis q̃ sperant in te in cõspectu filioꝝ hoĩm. Qd exponit Inno.iiij dicẽs. q.d. Tu reddes eis. Ecce oñdit vbi erit hec gl'ia. qꝛ in ꝯspectu ꝑncipal'r deitatis. Iuxta illud. Omis qui ꝯfitebit me corã hoibꝫ. nõ dicit se. sicut fecerunt supbi ꝛ gl'ificantes. sequit. Confitebor ꝛ ego euꝫ corã patre meo. nec solũ corã patre: sꝫ etiã corã oĩbꝫ electis. qꝛ in ꝯspectu filioꝝ hominũ. Qd exponit Inno.iiij. q.d. Tu reddes eis ꝛ ꝑficies illã dulcedinẽ cũctis videntibꝫ. qñ dices in die iudicij. Venite benedicti pr̃is mei possidete paratũ vob regnũ Matth.xxv. Hoc eñ erit in ꝯspectu filioꝝ hoĩm tã bonoꝝ q̃ꝫ maloꝝ. De bonis in Ps. Videbũt iusti ꝛ letabũt. De mal' in Ps. Pctõr videbit ꝛ irascet. Sap.v. Videntes turbabũt timore horribili ꝛ mirabunt in subitatiõe insperate salut'. Tũc eñ videbũt sctõs exaltari. ꝛ ꝫ ad maiorẽ suã ꝯfusionem: sed vltra eos nõ videbũt. Vñ Esa.xxvj. Dñe exaltet manus tua vt nõ videãt. videãt ꝛ ꝯfundant. Istud ptꝫ in exaltatiõe mardochei q̃ facta fuit in cõspectu oĩm ciuiũ in susis. Et etiaꝫ vidente inimico suo Aman. Sed visa gl'ia ꝛ honore mardochei: aman de cetero eũ nõ vidit. qꝛ suspensus ẽ in patibulo Hester.vij Scdo hec exaltatio erit sufficiẽs ꝛ copiosa. qꝛ oĩbꝫ delicijs ꝛ voluptatibꝫ referta q̃ tãto erit amenior q̃ꝫto a loco a q̃ eleuabũt electi erit altior. Locus eñ hũiliũ ẽ hic oĩ miseria plen⁹: a q̃ tũc eleuabũt ad sũmas diuitias ꝛ delicias. Iuxta illud Esa. Tũc afflues delicijs ꝛ mirabit ꝛ dilatabit cor tuũ. Vnd dicit Crit. Hũilitatẽ assume. ꝛ regnabis sup oĩa q̃ desiderat aĩa tua. Tũc aĩa exaltati poterit dicere. In loco pascue ibi me collocauit. Et vij. de lacu miserie ꝛ de luto fecis transferendo ad locũ deliciarũ ꝛ totius ꝯsolatiõis. Tertio illa exaltatio erit delectabilis ꝛ solaciosa. qꝛ oĩni iubilo plena. Et ab oĩ dolore extranea Apocal'.vlti. Iam nõ erit luctus neqꝫ clamor nec vllus dolor. Quid ꝫ certe vt dic Esa. Gaudiũ ꝛ leticia inueniet in ea. co ꝙ leticia sempiterna sup capita eoꝝ. qꝛ eñ hũiles erant hic in dolorib ꝛ in penalitatib in lachrymis ꝛ gemitib. ideo cõsolabunt vt dꝛ Math.v. Tunc poterit xpus dicere supbo ꝛ humili simul. Tu recepisti bona in vita tua: ꝛ iste sil'iter mala. Nunc vero iste ꝯsolat. tu vero cruciaris. Nos igit fratres humiliemur sub potenti manu dei vt nos exaltet in tpe visitationis: vt dꝛ.j. Petri.v. Cuius exaltatiõis nos ꝑticipes faciat caput hũilitat' dñs iesus xps. Amẽ.

Dñica.XII.post trinitatis. I.
Sermo. CVI.

Adducunt ei sur-
dũ ꝛ mutũ. Mar.vij. Sicut dicit Hugo li.iiij. de archa Noe c.v. Primi hoĩs natura ita a deo ordinata ꝛ instituta fuerat vt aĩa q̃ corpori ꝑerat ꝑ sensus q̃dẽ misteria corpis foris ipleret intus aũt ꝑ rõnẽ ad creatorẽ suũ sp intenderet. Hoc ẽ vt mẽbra corpis sensificãdo foris ad agẽdũ moueret. sꝫ intẽtiõnẽ ꝛ desideriũ intus ad solũ creatorẽ dirigeret. et nihil foris ageret qd ex ei⁹ dilectiõe nõ ꝓcederet. ꝛ ad ei⁹ dilectiõnẽ nõ ꝑtineret. ita vt oẽs actũ ꝛ charitas iperaret ꝛ rõ dispõneret ꝛ sensus ipleret ꝛ ꝑficeret. q̃ꝫdiu ꝫ ordinẽ nature sue tenuit q̃ꝫuis foris ꝑ actionẽ variaret. int⁹ tñ ꝑ intẽtiõnẽ ꝛ amorẽ stabilis ꝑmãsit. qꝛ vnũ intẽdebat. ꝛ ꝓpt vnũ oĩa faciebat. vnũ diligebat. ꝛ oĩm volũtatũ atqꝫ actõnũ suaꝝ finẽ ad vnũ referebat ꝛ indefessa mẽtis acie ad vnũ iugit respiciebat creatorẽ. Hec hugo. Ex q̃b ꝓbis ptꝫ dignitas hũane ꝯditiõis q̃ sic creata erat vt per sensus exteriores officia ipsoꝝ foris impleret ad corporis necessitatem: ꝛ ꝑ

sensus interiores soli deo vacaret. Verū-
tñ nõ licuit homini in statu hmõi per sen
sus exteriores quicq̄ȝ facere ꝑ qd ab inten
tione desideratio dilectionis diuine posset i
pediri. Unde licȝ sibi ꝯcessum fuit audire
vtilia. nõ tñ inutilia. nõ tñ vana aut ꝓba
na ⁊ multo minus nociua ⁊ ꝑniciosa. Ha
buit itaqȝ tantā ꝑfectionē in auditu vt nõ
opus habuit vt ei extrinsecus deus loq̄re
tur: qꝛ aurē cordis intrinsecus sic ꝑfectam
habuit qua vocē dei spūaliter audire pos
sit. Sȝ postq̄ȝ vt dicit Hugo. li. iiij. de ar
cha Noe. c. iiij. foris ad suasionē serpen-
tis aurē cordis aperuit. aurē ad vocē dei
clausit. Siīliter qꝛ ad loquendū cū antiq̄
serpente os aperuit ⁊ attraxit spm̄ iniqui
tatis. colloquēdo de periculo sue salutis.
merito os ei clausum fuit vt cū dō nec ad
deum loqui potuisset. Factus est itaqȝ ex
eo tpe hõ surdus ⁊ mutus. ita vt nec deū
sibi p̄cipientē audiret. nec eū ꝓ beneficijs
ꝓut merito debuit laudaret. Quapropter
filius dei venit in mūdū vt hoīem tantis
defectibꝫ laborantē misericordit̄ curaret.
veniens nāqȝ cepit facere ⁊ docere vt sur-
di audirent: ⁊ muti loquerent̄. Ad h̄ signi
ficandū docuit vt ꝑ verbū suum exterius
aurē cordis aperiret. Unde aperuit audi
entibꝫ sensum vt intelligerent scripturas.
Luc. vlt. Quia eñ hõ auditū intus perdi
dit q̄ deū loquentē audiret. reuocans nos
ad se deus foris clamat. inquit Hug. vbi
sup̄. c. iiij. Ad hoc etiā venit vt miraculis
⁊ factis suis tacentia ora ad laudē suam
aperiret. Istud ptȝ Luce. xviij. de ceco il-
lūinato. Quo facto oīs plebs vt vidit.
dedit laudē dō. Ad hoc igit̄ significandū
spūaliter. qꝛ venerat in mundū ad vtrūqȝ
defectū p̄dictū amouendū ab hoīe. scȝ vt
eū p̄ceptis dñicis obedire doceret p̄dica-
re voluit. vt surdi corde audirent Esa. xlij
Surdi audite. ⁊ vt eum ad laudādū deū
incitaret miracula fecit. vt muti corde loq̄
rent̄ ore. In cuius figura factum est vt eo
veniente ad mare galilee corporalr̄. addu
cūt ei quendā surdū ⁊ mutū vt dicit euan
geliū. In illo tēꝑe. Exiens iesus de finibꝫ
tyri venit ꝑ sydonem ad mare galilee int̄
medios fines decapoleos. Et adducunt
ei surdū ⁊ mutū ⁊c̄. In quibꝫ verbis iuxta
triplices ꝑsonas describunt̄ tria. Primo
nāqȝ describunt̄ ꝑsone adducentiū hoīem
Cum dicit̄. Adducunt. Secūdo persona
saluatoris ad quē adducebat̄. Cum dicit
Ei. Tertio persona adducti. Cuȝ dicitur
Surdum ⁊ mutuȝ. Scōm hec ergo tria
capit̄ in verbis thematis notanter. Pri-
mo in persona adducentiū tangitur vera
compassio. quia adducunt. Secundo in
christo benigna miseratio. quia ei scȝ cui
ꝓprium est misereri. Tertio in adducto ho
minis defectuosa ⁊ miserabilis passio. qꝛ
surdum ⁊ mutum. A

Dixi primo Q in v̄bis p̄mis-
sis describunt̄ ꝑ-
sone homimē adducentiū. in quibus erat
vera ꝯpassio. Cū dꝛ. Adducūt. vera nāqȝ
ꝯpassio est malis ꝓximoꝝ ꝯdolere. Iuxta
illud aplī. Quis infirmat̄ ⁊ ego non infir
mor. In hoc ergo ꝯdolere ⁊ cōpati se de-
monstrabant isti adducentes. quia eū ad
christū verū medicū sanandū adducebāt
Circa qd sciendū. Q licet hõ peccator ꝑ
se potest cadere in peccatū. ꝑ se tamen re-
surgere nõ potest. vt dicit Isidorus de sū
mo bono. Et hoc ꝓpter tres causas. Pri-
mo quia est grauis ex ꝑte corporis: quod
semꝑ aggrauat animā Sapie. ix. Corpꝰ
quod corrūpit̄ aggrauat animā. Et Job
vij. Factus sum mihi metipsi grauis. Et
Esa. xxiiij. Grauabit eum iniquitas sua ⁊
corruet. Et in Psal. Sicut onus graue
grauate sunt suꝑ me. Secūdo ex ꝑte vie.
quia via qua debet ad deū redire est diffi
cilis Math. vij. Arta est via que ducit ad
vitam. Tertio quia virtus hominis ꝑ se
est debilis Joh. xv. Sine me nihil pote-
stis facere. Et Joh. ibidē. Sicut palmes
nõ pōt facere fructū sine vite. sic vos sine
me. Et ideo necesse est vt pctōꝛ adducat̄ ꝑ
aliū ad xp̄m. Adducit̄ autē pctōꝛ ad xp̄m
multiplr̄. Primo ꝑ gratiā p̄uenientē. Se
cūdo ꝑ eccl'iam subuenientē. Tertio ꝑ ad
uersitatē impellentē. De p̄mo quō addu-
cit̄ pctōꝛ ꝑ grām p̄uenientē dicit Grego.
xvij. lib. moral. Dei grā si in nr̄o corde ne
quaq̄ȝ gratuite surgeret. ꝑfecto mens nr̄a
in pctōꝝ suoꝝ tenebris obscura remane-
ret. Et licet vt dicit Hugo li. iiij. de archa
Noe. c. iiij. Ordinatissimū est de nr̄a repa
tione dispensationis ꝯsiliū. vt qui sponte
cecidit: nõ coactus: sed sponte surgat. ⁊ q̄

ꝑ libeꝝ arbitriū infirmatus est. nō sanita⸗
tē recuperet donec ꝑ libeꝝ arbitriū sanari
velit. tñ h̄ nō est ex nobis vt velimus. sed
deus in nobis hoc opat̄. Gratia eñ dei p̄
uenit ⁊ excitat libeꝝ arbitriū nr̄m vt pos⸗
sit velle sanari qui ꝑ se potuit infirmari.
Hoc igit̄ nunc agitur in electis vt vicȝ in
p̄nti vita ad futuraȝ beatitudinē p̄parent̄
vt hō in hac felicitate positus mereat̄ ad
illam felicitatē ascendere. sicut p̄mus hō
in hac felicitate positus meruit ad hāc in
felicitatē deuenire: sed illud meritum quo
hō infelix esse meruit tantūmodo ex hoīe
fuit. hoc ꝓo meritū q̄ hō eternā felicitateȝ
meret̄ nō ex hoīe: sed gr̄a dei hoc in hoīe
opatur. Hec ille. De scđo quō hō adduci
tur ad xp̄m ꝑ eccl'iam subueniente m. dicit
Amb. lib. iij. de penitentia. Cuius verba
ponunt̄ in decreto de penitē. dis. j. Fleat.
vbi sic habet̄. Fleat ꝓ te mater ecclesia et
culpā tuā lachrymis lauet. Videat xp̄us
merētē: ⁊ dicat. Beati estis tristes. q̄ꝛ gau
debitis. Amat vt ꝓ vno multi rogent. De
niqȝ in euāgelio motus lachrymis vidue.
q̄ꝛ ꝓ ea multi flebāt filiū eius resuscitauit
Hec ille. Vñ magister sentē. lib. iiij. di. iij
dicit. Nisi vnitas eccl'ie succurrat. nisi qđ
deest peccatori sua oꝛone cōpleat de mani
bus inimici non eripiet̄ mera infirmitas.
Hec ille. In cuius figura legit̄. iij. Regū.
xiij. Et cū hieroboam regi manus aruissȝ
ꝓ eo q̄ ꝓphaȝ dñi capi mādasset. vidēs q̄ꝛ
aliter sanari nō posset. dixit ad ꝓphaȝ. De
p̄care faciem dñi dei tui ⁊ oꝛa ꝓ me vt re⸗
stituat̄ manus mea mihi. Oꝛauitqȝ vir dī
facieȝ dñi: ⁊ reuersa est manus eius ad eū
sicut p̄us. Itē Saul dixit samueli ꝓphete
Poꝛta queso iniquitatē meam. j. Regum
xv. Simile habet̄ Geñ. xx. vbi oꝛāte abꝛa
ham deus sanauit abimelech regē gerare
Ibidem habet̄ in nouo testamento de pl'i
bus. Nam cultoꝛ vinee impetrauit de fi⸗
culnea ne succideret̄ Luc. xiij. Item ad fi⸗
dem alioꝝ sanatus est paraliticus Math
ix. Iteȝ p̄cib⁹ reguli sanat̄ filius. Joh. iiij.
Item ad p̄ces archisinagogi sanata est fi
lia ⁊ resuscitata Math. ix. Mar. v. Luc.
vij. Ad petitionē centurionis curat̄ puus.
Math. viij. Mar. j. Luc. v. Ad petitionē
mulieris chananee sanat̄ filia a demonio
Math. xv. Ex q̄b⁹ oīb⁹ pateȝ q̄ intercessio
eccl'ie necessaria est pctōꝛi ad interp̄tatio⸗
nē salutis sp̄ūalis ad xp̄m. Quib⁹ aūt mo
dis adducit eccl'ia pctōꝛem ad xp̄m. certe
multis. scȝ p̄dicatione. Vnđ Act. ij. His
auditis cōpuncte sunt turbe. ⁊ Petrus au
dita voce galli fleuit amare Math. xxvj.
Itē absolutiōe a pctis Math. xxj. Sol⸗
uite ⁊ adducite mihi. Itē exemploꝝ osten
siōe. sicut exēplo magdalene adducūt̄ ad
xp̄m luxuriosi. Exēplo petri ꝑiuri. Exem
plo pauli ꝑsecutoꝛes. Exēplo Mathei vsu
rarij. Exemplo ȝachei defreudatoꝛes ⁊c̄.
Ad h̄ eñ in eccl'ia recitant̄ vt exēplo eoꝝ
pctōꝛes ad pn̄iaȝ inducāt̄. De tertio quō
adducit̄ pctōꝛ ꝑ aduersitatē impellentem
pꝫ in filio ꝓdigo. q̄ cōpulsus nimia fame
rediit ad patrē Luc. xv. Sic paul⁹ ꝑ amis
sionē visus adducit̄ ad xp̄m. Act. ix. Hic
Berñ. dicit tractans illud Canti. Trahe
me post te. Trahimur cū aduersitatib⁹ ex⸗
ercemur. Multis eñ ꝓdest aduersitas: q̄
bus obest ꝓsperitas. Vñ sicut ꝑ ꝓsperita
tē elongant̄ a deo. ita ꝑ aduersitatē appꝛo
pinquāt ad deū. Et ideo sancti viri legūt̄
multū amasse tribulatiōes ⁊ aduersitates
⁊ infirmitates. ⁊ qñ sine illis erāt putabāt
se a deo derelictos. Sicut narrat̄ de q̄dā
sene q̄ frequēter egrotabat. Contigit autē
vno anno cū nō egrotare q̄ affligebatur ⁊
ploꝛabat dicens. Dereliq̄t me deus: ⁊ nō
visitauit me. scȝ q̄ꝛ nō fuit infirm⁹. Sil'i⸗
ter narrat̄ de quodā alio q̄ noluit comede
re in infirmitate dicens: q̄ volebat esse in
illa infirmitate ꝑ tres annos vt amplius
mereret̄. ꝑ ista ḡ hō adducit̄ ad xp̄m si ea
patienter tolerauerit. B

Dixi secūdo Et in verbis p̄⸗
missis tangit̄ ꝑ⸗
sona saluatoꝛis ad quē adducit̄ iste surd⁹
Cū dꝛ ei scȝ xp̄o de q̄ p̄us p̄mittit̄. cū dicit̄
Exiens iesus đ finib⁹ tyri. ⁊ in h̄ describit̄
magna ⁊ benigna ipsius miseratio. Circa
curā aūt isti⁹ infirmi xp̄s triplicē ostendit
grām. Primo q̄ꝛ digitū imisit. Scđo sali
ua liniuit. Tertio celū suspexit ⁊ ingemuit
Digitus hic intelligit̄ sp̄ūsctūs p̄m Oꝛig.
⁊ Bedā. q̄ mittit̄ in auriculā hoīs cū gr̄a
sp̄ūsscti coꝛ visitat ⁊ aperit vt ꝟbū dei effi
caciter audire possit Et q̄ꝛ dꝛ plural'r. Di
sit digitos. per quod significatur q̄ varijs
donis ⁊ virtutibus deus visitat hominez

quē curat a peccato. De q̄bus digitis in
Psal. dr̄. Qm̄ videbo celos tuos. opa di⸗
gitoꝝ tuoꝝ. Primus digitus est pollex q̄
hꝫ duos articulos siue duas iuncturas: ꝑ
qd̄ significatᷣ fortitudo. que ꝯsistit in duo
bus. scꝫ in patientia aduersoꝝ. ⁊ in ꝯstan
ti aggressione arduoꝝ. qꝛ ista sunt necessa
ria penitenti q̄ sine gratia spūssancti habe
ri non possunt. Scd̄s est index. q̄ hꝫ tres
articulos. ꝑ quē prudentia designatᷣ. q̄ cō
sistit in trib. scꝫ in mēoria p̄teritoꝝ: ⁊ cir⸗
cūspectione p̄sentiū. ⁊ in ꝓuidentia futu⸗
roꝝ. Apoc. iiij. Animalia in circuitu ⁊ in
tus erant plena oculis ante ⁊ retro. Ter⸗
tius est medius hn̄s tres articulos. ꝑ quē
designatᷣ iusticia. q̄ ꝯsistit in trib. in obe⸗
dientia p̄latoꝝ. in subsidio pariū. in casti
gatione inferioꝝ. Quart⁹ est fidius. hn̄s
tres articulos. ꝑ quē signatᷣ tꝑantia. q̄ ꝯsi
stit in trib. scꝫ in sobrietate victus ⁊ habi
tus. ⁊ in ꝯtinentia affectus. ⁊ in modestia
incessus ⁊ gestus. Quintus est auricula⸗
ris. habēs tres articulos. ⁊ significat hūi
litatem: que consistit in trib. scꝫ in intelle
ctu in affectu ⁊ in exteriori cōuersatione.
Hic digitus humilitatis dicitᷣ auricularis
qꝛ aperit intellectū. Prouerb. xj. Ubi hūi
litas ibi sapientia. Et qꝛ aperit aures dei
vt nos exaudiat. Ecci. xxxv. Oro hūilian
tis se nubes penetrat. Scd̄o xp̄s ostēdit
benignā miseratione circa curā istius sur
di. saliua liniendo. Saliua autē hic s̄m
Orige. significat sapiam dei p̄ris scꝫ eius
filiū vnicū q̄ a deo patre tanq̄ȝ a capite ꝓ
cessit. sicut ip̄e de se dicit Joh. xvj. Exiui
a patre ⁊ veni in mundū. Ecci. xxiiij. Ego
ex ore altissimi ꝓdij. Saliua ergo liniuit
lingua q̄n dei filius descendens a p̄re no
strā mortalitatē visitare dignatus est. cu⸗
ius humanitate deitati ꝯiuncta. sicut sa⸗
liua luto ꝯiuncta n̄ra infirmitas est sana
ta. Juxta illud Esa. liij. Cuius liuore sa⸗
nati sumus. Tertio xp̄s ōndit benignam
miseratione circa curatione istius surdi. i
celū suspiciens ⁊ ingemiscēs. Suspectio
s̄m Orige. significat oīa bona petenda
esse a deo. Inde surdis auditus. inde mu
tis redditᷣ loquela. qꝛ Jaco. j. dr̄. Oīe da
tū optimū: ⁊ oīe donū ꝑfectū de sursum
est. Suspexit ergo in celū. ac si dicat. quisq̄s
curationē aīe a pctō req̄rit. postulet eaȝ a
deo. q̄ dat oībus affluēter Jaco. j. Eo q̄
nō est salus nisi a deo. Nam ab eo est oīs
salus a quo est oīe bonū. sed oīe bonū
ex deo est. Salus ergo oībus ex deo. inq̄t
Aug. in li. de vera religione ca. xx. Hoc ē
cōtra sortilegos. magos. incantatores. ni
gromanticos. q̄ aliunde querūt sanitatē
corꝑalē q̄ȝ a deo. nō desursum postulātes
a deo. sed deorsum inq̄rentes a diabolo.
cū tn̄ dn̄s dicit de se. Salus ꝑpl'i ego sum
Quod aūt ingemuit significat ꝓ pctō esse in⸗
gemiscēdū. Juxta illud Ezech. xviij. Qua
cūq̄ȝ hora pctōr ingemuerit. oīm iniq̄tatū
eius nō recordabor amplius. Utrūq̄ȝ isto
rū habuit publicanus Luc. xviij. De q̄ dr̄
Noluit ocl'os suos in celū leuare. scꝫ ocu⸗
los corꝑales. sed tn̄ mētales multū erexe⸗
rat ad deū q̄bus penetrauit celum. ⁊ ꝑcutie
bat pectus suū. ecce gemitus. dicēs. Deus
ꝓpicius esto mihi peccatori.

Dixi tertio Quod in ꝟbis p̄missis tangitᷣ persona ad⸗
ducti. Cū dicitᷣ. Surdū ⁊ mutum. Circa
qd̄ sciendū q̄ ꝑ istum surdum ⁊ mutū de⸗
signatᷣ hō peccator. q̄ vt curetᷣ debet addu
ci ad xp̄m. Sed vt magis ordinate ꝓceda
mus. Primo videamus de surditate isti⁹
hoīs. Secūdo de eius auditione. Ter
tio de eius curatione. Dixi p̄mo q̄ viden⸗
dum est de istius hoīs surditate ⁊ mutita
te. Pro quo sciendū q̄ homo peccator fit
surdus multipliciter. Primo ergo fit sur⸗
dus homo ex opilatione maloꝝ humorū
in auribus. ⁊ tunc fit ꝓprie surditas s̄m Cō
stantinū. ⁊ magistrū libro. vij. de ꝓprieta⸗
tibus rerum. Mali humores sunt carna⸗
les luxurie quibus homo infectus nō audit
deum vocantem se. ⁊ hic comparatur dor
mienti qui omnino nihil audit. Ecci. xxij.
Cum dormiente loquitur qui narrat stul
to sapientiā. Uere stultus est luxuriosus
qui ꝓpter breuissimā morulā vnius dele⸗
ctationis carnalis dimittit infinitos an⸗
nos celestis consolationis ⁊ non percipit
infinitas penas perpetue damnationis.
Refert Ambrosius in Exameron de quo
daȝ fluuio qui dicitᷣ Nilus. q̄ hoīes terre
illius vbi idem fluuius oritᷣ circa montes
illū habitantes nō audiūt sonū illius de⸗
scensus ⁊ defluxus. cū tn̄ fi[...]cū maximo stre
pitu ⁊ horrore. quod facit [...]s cōsuetudo.

Sic est de luxuriosis q̄ ꝓpter ꝯsuetudinē peccati obsurdescūt ne audiāt vocem dñi vocātis. Sic obsurduit ille vocatus ad nuptias q̄ dixit. vxorē duxi. ꝛ iō nō possū venire. Luc.xiiij. Scḋo obsurdescit hō ꝑ pter pulueris subintrationē vel lapilloꝝ iniectionē in aurē. fm mgr̄m de ꝓꝑetatibus reꝝ.li.vij. Qñ em̄ terra vł puluis subintrat in aurē. tūc nō pōt hō debite audire. Terra significat terrenas possessiōes ꝛ diuitias. q̄ faciūt i auaro surditatē: quoꝝ aures sūt sicut aspidis surde ꝛ obturātis aures suas. Serpēs em̄ dū incantaꝰ obturat vnā aurē cauda ꝛ aliā ad terrā inclinat. Sic auarus obturat vnā aurem cordis cū longitudine ꝓlixe vite. Sicut ille Luc.xij. Anima mea habes multa bona in annos plīmos ꝛc. aliā aurē sue intētionis ōfigit in terrā solicitus ex̄ns circa terrena. Tales ḡ difficiliter audiūt xp̄m. sic pꝫ de adolescente Math.xix. Cui cū xp̄s ꝯsuluisset vendere oīa ꝛ dare paupib; audiens abijt tristis. Referunt naturales ꝙ gallina in augusto ē surda. Sic certe multi in ꝓsperitate sicut in augusto mense qñ est copia oīm victualiū obsurdescunt: nec audiūt xp̄m. Sicut ꝯqueritꝰ ꝑ ꝓpham. Filios enutriui ꝛ exaltaui. ipsi ꝟo spreuerūt me. Et tales faciūt sicut pulli anetaꝝ. cū gallina vt cōiter excubat oua anetaꝝ. sed postq̄ꝫ pulli excubanꝰ statim inuenientes aquā natant ꝛ gallinā in littore clamantē nolūt audire. Sic xp̄s excubat qñq; hominē pauperē eleuādo eū de stercore ꝛ miseria. sed postq̄ꝫ sederit talis cuꝫ ꝑncipib; ꝓpli sui ꝛ soliū glie teneat. q̄si in aqua lata ꝛ ampla vagaꝰ ꝛ obliuiscitꝰ dei creatoris sui. Deut.xxxij. Deū qui te genuit dereliq̄sti. ꝛ oblitus es dñi creatoris tui. Hos alloquiꝰ dñs dicens Esa.xlij. Surdi audite. ꝛ ceci intuemini. scꝫ beneficia que dedi vobis. Falco em̄ q̄ꝫdiu habet plenū os et guttur saturatū. nō vult redire ad manuꝫ venatoris clamantis. Et licꝫ audiat. tñ se fingit nō audire ꝛ dissimulat. Sic multi diuites in ꝓsperitate positi licꝫ audiant ꝑdicatiōes ꝛ ꝓmones xp̄i in eccl'ia: tñ dissimulant ꝛ q̄si nō attendunt ea q̄ sunt ꝯtra eos. De quibꝫ dicitꝰ .j. Regū.x. Ille dissimulabat se non audire. Et Prouerb.xiij. Qui illusor est non audit cū arguitꝰ. Et iō expediret talib; vt deus eos visitaret aliquib; aduersitatib;. Dicit magister de ꝓꝑetatib; reꝝ lib.iij. Q sonus campane bene auditꝰ flante borea: q̄ est vētus frigidꝰ ꝛ siccus. Sed flante austro q̄ est hūidus ꝛ lentus male. Dicitꝰ etiā de pisce q̄dam q̄ ōꝛ delphinus. ꝙ flāte aquilone bñ audit. sꝫ flante austro male. Sic multi in aduersitate qñ vexanꝰ tribulatiōib; frigidis bñ audiūt ꝑcepta dei ꝛ ea obseruant. que tamen in ꝓsperitate ꝯtempserūt. Vnō Grego. Oculos quos culpa clausit pena aperit. Tertio obsurdescit hō ex nimia ventositate inclusa in aure. ita ꝙ qñq; estimat se esse iuxta molendinū siue iuxta organa ꝛ tñ nihil audit hoꝝ que circa ip̄m dicūꝰ. Et ista est surditas omniuꝫ superboꝝ qui repleti vento sup̄bie ꝛ vanitatis nō audiunt ꝑcepta humilitatis. ꝛ hoc ꝓpter ventū adulationis. Superbi em̄ vt cōmunitꝰ habent multos adulatores. quoꝝ verbis delectati ꝓpꝰ eoꝝ tumultū quo sepius eis ꝯstrepunt quasi quoddā molendinū non attendūt ad humilitatē Esa.xvij. Tumultus turbaꝝ quasi sonitus aquaꝝ multaꝝ. Isti sunt sicut ydola q̄ ab hoīb; multū honoranꝰ. ꝛ tñ aures hñt ꝛ nō audiūt. vt ōꝛ in Ps̄. Ad istos dñs plus clamat q̄ꝫ ad alios. Iuxta illud. Laboraui clamās. rauce facte sunt fauces mee. Nec miꝝ. qꝛ sup̄bi plus elonganꝰ a deo q̄ꝫ alij. Ps̄. Ecce q̄ elongant se a te peribūt. ꝛ est mirabile ꝙ licet supbi semp in mūdo alta dicūt. alta cogitant. alta opanꝰ. ita ꝙ videntes tangere celos alis suis. eo ꝙ ōꝛ in Ps̄. Supbia eoꝝ q̄ te oderūt ascēdit semꝑ. tñ nihilominus non possunt volare ita alte ꝙ possent audire deū. Cuius rō est. Dicitꝰ em̄ ꝙ aīa lia lati pectoris nō bene volant. qꝛ latitudo pectoris eoꝝ apprehendit multū ventū q̄ impedit a volatu. Sic supbi qꝛ multū ventum vanitatis hñt in corde. nō pñt eleuari ꝑ ꝯtemplationē vt audiant deum eos vocantē. ❡ Iste tres surditates tria mala ꝛ maxima damna faciūt. Nam ꝑmo luxuriosi obsurdescūt ne audiant legem dei. Quāuis em̄ oīs pctōꝛ legē dei nō audit aure cordis vt efficaciter impleat. audit tñ aure corporali sepius ꝛ interdū delectaꝰ sicut xp̄s Luce.viij. de superbis ꝛ auaris dicit. Qui cū gaudio audiūt

ꝟbū dei. Et illud cū gaudio suscipiūt in-
terim ꝙ audiūt. tñ luxuriosi nō sic. q̄ etiā
nec auribꝫ corporeis audire volūt. Iuxta
illud. Audiet luxuriosus ⁊ displicebit ei.
Isti g̊ specialr̄ sunt leg̃ dei ꝯtēptores. q̄
licz auari cū eis p̄dicat̄ de liberalitate: nō
statim oīa dant paupibꝫ. tñ libent̄ audiūt
p̄dicare de liberalitate ⁊ de opibꝫ pietat̃.
Siliter supbi licz nō statim fiūt hūiles.
tñ cōpungunt̄ ⁊ ꝓponūt qñq3 hūiliari. sed
luxuriosi nō. sed displicet eis p̄dicatio de
ꝯtinētia ⁊ castitate. vñ cōpant̄ corda eoꝝ
vie lutose in q̄ quicq̄d semis cadit: totum
ꝯculcat̄ a transeuntibꝫ. vt dr̄ Lu. viij. S3
q̄d de talibꝫ dr̄ Prouer. xxviij. Qui decli-
nat aurē suā ne audiat legē. oratio ei9 erit
execrabilis. Dicit̄ de philomena cui9 can
tus est gratilis ⁊ dulc̃. ꝙ statim q3cito va
cat actui generationis cū femella. ⁊ vsq3 q̄
oua ꝓducat ad pulloꝝ excubationē ⁊ eos
enutriat. illo anno nihil cantat. Sic dul-
cedo cantus vel oꝛonis ꝑdit̄ tā in secula-
ribꝫ q3 in spūalibꝫ q̄ntū ad acceptationez
diuinā dū sunt incōtinētes. Vñ dic̄ Aug.
in lib. de bonis ꝯscīe in fine. Plus placet
deo latratus canū vel mugit9 boū q3 can
tus aut oꝛo luxuriosoꝝ. Scd̄a surditas
in auaris claudit eis regnū celoꝝ. Nā q̄
ipi clamātes paupes nō audierūt. clama
bunt ad xp̄m ⁊ nō audient̄ Prouerb. xxj.
Qui obturat aures suas ad clamorē pau-
per̃. clamabit ⁊ ipē ⁊ nō exaudiet̄. Istud
pt3 de diuite epulone q̄ ꝓ eo ꝙ lazarū cla-
mantē in hac vita non audiuit. clamauit
ipē ad abraam ⁊ nō fuit exauditus Luc.
xvj. Vñ. dicit Aug. in lib. de vita xp̄iana
Merito indigni erūt tales in futuro tēpe
sctōꝝ esse ꝯsortes vt partē possent hr̄e cu3
eis q̄s in p̄nti spreuerūt. ⁊ q̄s suscipe no-
luerūt. ꝓpter qđ saluator ꝯsulit talibꝫ di-
cens. Facite vobis amicos de māmona
iniq̄tatis. vt cū defeceritis recipiāt vos in
eterna tabernacula Luc̄. xvj. Ac si dicat.
Audite eos clamātes: vt ⁊ ipi vos exau-
diāt. Sed vñ talibꝫ auaris ꝓuenit ista in
aduertētia qñ nō audiūt voces pauperū.
Certe ex duritia cordis ⁊ incōpassiōe mē
tis. q̄ em̄ auerterūt mentē a celestibꝫ ⁊ to-
tā ꝯuerterūt ad terrena. iō nō p̄nt audire
voces celestes in paupibꝫ. Vox celestis ē
vox xp̄i q̄ clamat in paupe dicens. Date
elemosinā ⁊ oīa mūda sunt vobis Luc̄. xj
Et iteꝝ. Qui recipit vos me recipit Ma
thei. x. Et rursum. Qđ vni ex minimis meis
fecistis ⁊c̄. Matth. xxv. Dicit̄ de ceruo ꝙ
qñ aures demittit deorsum ad terrā. male
audit. sed cū eas erigit. tunc bene audit.
Sic est de auaro q3diu h3 cor inclinatu3
ad terrena nō pōt de celestibꝫ cogitare. q̄
vbi est thesaurus tuus: ibi est ⁊ cor tuum
Matth. v. Sed q̄d finaliter tales repor-
tabunt de suis diuitijs nisi vanitatē. Ps̄.
Dormierūt somnū suū. ⁊ nihil inuenerūt
oēs viri diuitiaꝝ in manibꝫ suis. Nec mi
rum. q̄ nihil inuenerūt in manibꝫ suis. q̄
nihil hic posuerūt in māibꝫ paupeꝝ. Aua
ri em̄ q3diu hic sunt. habent manū aridā.
que nihil boni operat̄. nec alicui porrigit
aliquid. vnde significant̄ ꝑ illum hoiem
habentē manū aridam in sinagoga: que3
xp̄us curauit. Per quod significat̄ eoꝝ in
compassio. quia carent humore pietatis:
sed omino aridi sunt sicut arbor arida ca
rens humore in radice quā dñs iussit exci
di ⁊ ꝓijci in ignem. Dicit̄ ꝙ linx est anial
talis nature: ꝙ scit inuenire herbam me-
dicinalē quā nolens alijs cōmunicare ab
scondit eam sub terra. ⁊ ibi cōuertitur in
lapidem p̄ciosum. Quem postea fodien-
tes terrā inueniūt ⁊ recipiūt. Sic fit fre-
quēter de thesauro auari sub terra abscō-
dito. quē quia noluit pauperibꝫ cōmuni-
care alij extranei lucrū reportant. Iuxta
illud Ps̄. Relinquēt alienis diuitias su-
as. Ipsi aūt nihil nisi penā reportabunt
Vñ auari nō sunt aliud nisi quedā mar-
subia siue burse pecuniarū que reseruant
pecuniā: ⁊ tamen nullum fructū ex ea ha-
bent nisi ad denigrationem sc3 conscien-
tie ⁊ anime. Trenoꝝ. iiij. Denigrata ē su-
per carbones facies eoꝝ. sc3 auaroꝝ. Le-
gitur de leone. ⁊ idem refert Auicenna. ꝙ
leo parum habet de medulla in ossibꝫ. vñ
habet ossa ita dura ꝙ ex eorum collisione
ignis exit. Sic est de auaris qui carēt in
seipsis medulla cōpassionis. Et sunt du-
ri ad exaudiendum pauperes. ⁊ quando
collidentur in morte nihil exibit de eis ni
si ignis inferni vsq3 ad ꝯsūmationem de-
uorans qui incenditur in furore dñi. ⁊ ar-
debit vsq3 ad inferni nouissima Deut. xxx
ij. Tertia surditas ē que perducit eos ad

ignominiam ⁊ verecundiam.iuxta illō ꝓ-
phete. Gloriam eorum in ignominiaꝫ mu
tabo. Dicitur de equo Alexandri.qui vo-
cabatur bucefalus.sicut narrat Solinus
ꝙ cū erat coopertus apparamētis impia-
libus nulluꝫ ꝑmisit super se ascendere nec
ad se accedere nisi solum Alexandruꝫ.q̄bꝫ
depositis ascendebant eū viles garciones
Sic est de superbis qui q̄ꝫdiu sunt vestiti
vana gloria huiꝰ seculi nullus pauper au
det ad eos accedere vt audiatur.nullus p̄
dicator audet loqui eis de salute. sed post
q̄ꝫ supbia eoꝝ et vanitas mūdi cessabit et
eis abstrahetur.tūc non solum viles homi
nes.sed etiam canes accedunt ad eū. Istō
figuratum est in anthiocho.qui q̄ꝫdiu sup
biam exercuit q̄si inhumanus fuit in tem-
plo.in pauperes crudelissimus. Ita ꝙ ca
pta ciuitate hierusaleꝫ iussit milites inter-
ficere.et in triduo octoginta milia interfe-
cit.q̄dragīta milia vinculauit. Sed q̇d ei
cōtigit certe supbia eius ⁊ vana gloria fu-
it mutata in ignominiā.ita ꝙ vermibꝫ sca
turiens fuit eiectus de suo exercitu ꝓpter
fetorem intolerabilem.ij. Machab.v. Di
cit phs ꝙ arbores hn̄tes lata folia cito ca
dunt. Et est ratio.q̇a lata folia plus colli-
gunt de vento. Sic superbi cito cōsternū
tur ꝓpter latitudinem vanitatis eorū. Pa
tet de lucifero qui voluit dilatare sedeꝫ su
am in aquilone Isaie.xiiij. Sed de eo di-
citur Luce.x. Uidebam sathanam q̄si ful
gur de celo cadentē. E Sꝫ peccator
dicitur mutus.⁊ h̄ tripliciter. Primo quia
deū laudare desinit.⁊ gratias eius pro be
neficijs sibi datis nō curat. Scd̄o qꝛ con
fiteri ꝓprios defectus negligit. Tertio q̇a
ꝓximum verbo edificationis non erudit.
De p̄mo patet q̇a deus est laudandus ore
Unde ad hoc datū est homini os.ps̄. Os
meum annūciabit laudem tuā. Et iterum
Os meū annūciabit iusticiam tuam. tota
die magnitudinē tuaꝫ.i.magna bona tua
quibꝫ me visitasti.j. Paralip.xxix. Tua sūt
om̄ia que de manu tua accepimus. Isaie
xxvi. Om̄ia opera nostra operatꝰ es in no
bis dn̄e.ij. Corinth.iij. Non ꝙ sufficiētes
simus cogitare aliq̇d a nob̄ q̄si ex nob̄.sed
sufficientia nostra ex deo est. Merito igit̄
deus laudandus est pro tantis beneficijs
Thobie.xij. Benedicite deum celi ⁊ corā
omnibus viuentibus confitemini illi. Ec
clesiastici vltimo. Danti mihi sapientiam
dabo gloriaꝫ. Psalmista. Qui timetis do
minū laudare eū. Uere ergo non laudant
eum qui non timent eum.et ita fit mutus
sicut diabolus qui primū silentium fecit ī
celo quādo a laude creatoris cessauit. Un
de dicit Hugo d̄ claustro anime. Secun-
do fit mutus peccator.quando ꝓprios de-
fectus confiteri negligit et ostendere cul-
pam ore. Cum tamen dicat veritas. Ite
ostendite vos sacerdotibꝰ. Et tales q̄ꝫdiu
nolunt culpas suas ostendere. curari non
possunt. Iuxta illud Boecij.j.de consola
tione. Si operam medicantis expectas
oportet vt vulnus tuum detegas. Tales
sic negligentes dicent illud Job in die no
uissimo. Nōne dissimulaui.nōne silui. nō-
ne quieui.⁊ venit sup me indignatio. Job
iij. Tertio mutus est peccator quādo pro-
ximū verbo edificare nō curat. ⁊ hoc ma-
xime tangit prelatos. Nā licet cuilibꝫ mā
dauit deus de ꝓximo suo. vt dicit̄ Eccli.
xvij.tamen specialiter dictum est prelatis
Annuncia populo scelera eorū.et Ezech.
iij. Si impio locutus nō fueris ⁊c̄.sangui
nem eius de manu tua requirā. Unde Isi
dorus libro.iij.de sūmo bono ca.vij. Sa-
cerdotes pro populorum iniquitate dam
nabuntur si eos aut errantes non erudiāt
aut peccantes non arguant. Exemplū de
Heli sacerdote qui pro filiorum iniquita-
te dānatus est.j. Regum.iiij. Quādo igit̄
prelatus vitā subditoꝝ corrigere et eoruꝫ
ignorantiam erudire negligit.tunc spūali
ter obmutescit. Sed vnde ꝓuenit hec mu
titas et taciturnitas in ꝓlato dicit Grego
rius super Ezechielem Omelia.xij.ꝑte.j.
tractans illud Ezechiel.iij. Linguam tu
am adherere faciam palato tuo.et eris q̄si
mutus nec quasi vir obiurgans. quia do-
mus exasperans est. Discernendum quip-
pe est vtrum pro solis malis auditoribus
an aliquando etiam pro vicio predicant̄
predicationis sermo distrahitur. Quat-
tuor enim qualitatibus res hec considera
ta distinguit̄. Nam aliq̄n ꝓpter malos au-
ditores bonis sermo tollitur doctoribus.
Sicut exemplificatur de Ezechiele. cui
ꝓpter maliciam hierusalem subtractus fu
it sermo.et Paulo dicit̄. Exi cito hierusa-
lem.quoniā nō recipiet̄ testimoniū tuū de
me. Et apostoli volentes predicare in asia

probibiti sīt. Aliquādo vero ꝓpter bonos auditores datur sermo doctorib9 etiā malis. Sicut ponit̄ de phariseis. quoꝝ doctrinaz xp̄s fecit audiri. Aliquando vero ꝓpter docentium ꝛ audientium iustificationem bonis doctoribus datur sermo. vt et ip̄i per meritum crescant. et auditores eorum intellectu et vita proficiāt. Istud p3 de apostolis. quib9 in munduz vniuersum ꝛc̄. Aliquādo vero quia neq3 hi digni sunt accipere quib9 sermo doctrine profert̄. neq3 illi doctrine verbū proferre qui locū docendi tenent. predicatiōis sermo tollit̄. vt vtraq3 pars districte iudicetur. Istud patet in Heli q̄ ad corripiendos filios ꝓbuz eruditōis nō habuit. q̄a eius negligētia ꝛ filiorū exigebat vita vt cum eis et popul9 caderet. et archa dn̄i capta ad allophilos transiret. Dicit autem Gregorius. Qz magna dei potentis gratia est. cum inique agentib9 durus a doctorib9 sermo increpatiōis ꝓfertur. Quo cōtra de reprobis dicitur. Eris quasi mut9 neq3 quasi vir obiurgans. Delinquentes em̄ iurgasset. si digni ip̄a gratia obiurgatiōis fuissent. Et quia ista sunt dubia. ideo cum ignoremus ꝓpt̄ quid datur sermo nobis interdū vt predicemus. nō superbiamus sed humiliemur. ne forte ip̄a gratia sermonis nō nobis sed auditorib9 collata sit. Et quādo nō possum9 loqui. auditores mime nos diiudicēt. ne forte nō ex nr̄o sed peccato audientiuz minime loqui possim9. Hec Gregorius. Nos igitur fratres si curari a peccatis cupimus. oculos mentis nostre ad deum cū gemitu erigam9. q̄tinus surditatē et mutitatē culparum nostraꝝ euadentes. tandez possemus aurib9 cordis ꝛ lingua mēt3 domini vocē audire ꝛ laudare hic ꝑ gratiam ꝛ in futuro ꝑ gl'iam. quod nobis prestare dignetur pater ꝛ filius ꝛ sp̄ussanctus.

Dominica. XII. post trinitatis. II.
Sermo. CVII.

b Ene omnia fecit Marci. vij. Sicut dicit Isidorus libro. j. de summo bono i pn̄cipio. Deus est summum bonuz. cetere vero creature bone sunt. nō tamen bonū sunt eo q̄ mutabilia sunt. Quid igitur mirum q̄ de deo dr̄. bene oīa fecit. cum ex summo bono mala procedere non possunt. Deus em̄ est lux bonitatis. ꝛ tenebre in eo nō sūt vlle. j. Johis. j. Et ideo tale bonum nullo viciari potest. cetera vero oīa bona ex ip̄o sunt. Fecit igitur omnia summa sapientia et summa bonitate eadem conseruat. fecit inquā ea vt essent. et hoc ip̄m esse eaꝝ bonū est. Nam vt dicit Aug. in libro de vera religione. cap̄. xx. Ip̄m quantūcunq3 esse bonū est. quia ꝓcedit ab illo summo bono q̄d summe bonum est. Vn̄ ſm ip̄m. ꝛ si sit aliq̄d minimū bonū. tamē bonuz est. q̄a ex deo ē. Nam om̄e bonū aut est deus. aut ex deo est. ergo ex deo est etiā minimū bonū. Hec Aug. Et q2 vt dicit Aug. in libro supputationū parte. iij. Deus est vera ꝛ sūma vita. a quo ꝛ per quē omnia viuūt q̄cunq3 bene viuūt. deus est pulchrū bonum a quo ꝛ per quem et in quo pulchra ꝛ bona sūt omnia. ideo nō immerito ꝯcluditur q̄ oībus dedit esse. et bonum esse. et pulchrum esse. ac per hoc fateri oportet. q̄ cum perfecta sunt ei9 oꝑa vt dr̄ Deutero. xxxij. nec a bono potest esse quicq̄3 mali. eo q̄ iuxta saluatoris testimoniū nō potest arbor mala fructus bonos facere. nec arbor bona fructus malos. Math. vij. Recte igitur turbe admirantes bonitatem dei in eius operibus dicunt. Bene omnia fecit. Merito autez hoc turbe confitentur de christo circa operationem miraculorum eius. Nam licet omnia bene fecit. ea in esse producendo et creando. nō tamē ita admirabilis apparuit sicut in operibus reparationis. eo q̄ ſm Augusti. super Johem. illa opera creationis quo totum mūdum cōdidit ꝛ administrat assiduitate viluerunt. propter quod dic̄ Hugo libro. iiij. de archa Noe. ca. v. q̄ quia mens humana visibilibus assueta nescit tam cito ad inuisibilia cōsurgere. iō voluit ip̄e etiam quedā visibiliter exhibere miracula. in quibus nostrū affectuz erudiret. et suam nobis caritatem cōmendaret. Hec autem sunt illa specialiter que ad reparationem hominis pertinēt. Naz que ad conditionem seu creationem facta sūt. magnam nobis opificis potentiam indicant. ea vero que ad redemptionē hominis facta sunt. precipue ad caritatem spectant. Hec enim operatus est christus. vt qualem haberet ergo nos dilectionē osten

deret.et nos ab amore mũdi huiꝰ ad amo
rem suuz reuocaret. Hec ille. Quia igitur
curatio infirmitatum et amotio defectuũ
in languidis.surdis.mutis.claudis.cecis
et aridis.quibus christus sanitatem exhi
buit.opus magne caritatis ⁊ pietatis dei
erga hominem peccatorez aperte ostende
bat non valentes turbe contineri a laude
dei in quendam prius stuporem ⁊ ammi-
rationem conuerse dicũt. Bene oĩa fecit
In quibus verbis tria tangũtur ad cõmẽ
dationẽ diuine bonitatis. Primo nãqꝫ de
scribitur eius oĩpotentia qua cuncta crea
uit. Cum dicit. Oĩa. Secundo eiꝰ sapien
tia.per quam oĩa gubernat ⁊ regit. Cum
dicitur.fecit. Tertio ipius benignitas et
misericordia per quam omnia reparauit.
cum additur.bene. In primo ostenditur
patris virtus ⁊ magnificentia. In secun-
do sagax filij dei prouidẽtia. In tertio spi
ritussancti exuberans clementia ⁊c.

A

Dixi primo ꝙ in verbis p̃missis describit diui
ne bonitatis oĩpotentia qua cuncta cre
auit.in quo ostenditur dei patris virtus ⁊
magnificentia. Magnitudo eñi potentie
mensuratur ẜm magnitudinem opis. Vñ
quantum est opus factum ab aliquo. tan-
ta eius est potentia.quia ergo deus infini
tam potentiam ostendit creando oĩa ex
nihilo.ideo dicitur esse magnꝰ in potẽtia.
Tanta eñi est potẽtia dei in puluere ꝙ eã
intellectus humanꝰ non põt comprehen-
dere.vt dicit Alexander nequã. Et si sic ẽ
infinita potẽtia in puluere vl'in athomo
qui est in sole.quanta est in toto celo ⁊ to-
ta terra. Quis sufficit cogitare. Hec igit
dei potentia sic creauit oĩa bona in suo eẽ.
vt nihil mali culpe creauerit.qꝛ de eo dici
tur. Vidit deus cũcta que fecerat. et erãt
valde bona. Sed cur fecit ea ita bõa ⁊ ita
magna.nisi vt dicit Isidorꝰ libro p̃mo de
summo bono.cap.iiij. vt consideremꝰ ma-
gnitudinem eius ⁊ ex paruis magna. ⁊ ex
visibilibus inuisibilia.et ex pulchritudine
factorũ factor et creator cognosceret. Vñ
sicut ars in artificem retorquet laudez.ita
rerum creator per creaturam suam lauda-
tur.et quanto sit excellentior ex ipsa ope-
ris conditione monstratur. Ex pulchritu
dine enim circumscripte creature.pulchri
tudinem suam que circumscribi non põt.
facit deus ĩtelligi. vt ipis vestigijs homo
ad deum reuertatur quibus auersus est.
vt quia per amorem pulchritudinis crea-
ture a creatoris forma se abstulit. rursum
ꝑ creaturam ⁊ eius decorẽ ad creatorꝫ pul
chritudinẽ reuertat. Hec ille. Notant aũt
dicit propheta. Vidit cuncta que fecerat.
⁊ erant cuncta bona. Creatura eniz singu
laris quelibet tñ bona est in se.sed vniuer
se creature simul sumpte et considerate in
se valde bone sunt.quia ẜm Isidorũ libro
p̃mo de summo bono.ca.viij. Et membra
singula corporis lꝫ sunt bona.tñ maiꝰ bo-
num faciũt dũ singula in vno corpore pul-
chro ⁊ apto consistunt. Hec ille. Sꝫ di
ceret q̃s. Ex quo deus fecit creaturas bo-
nas.vnde ergo venit malũ in creatura ⁊ p̃
cipue in homine. quo viciata est humana
natura.aut quare sic male viciata est ⁊ illa
bonitate in qua creata est nõ persistit. Ad
q̃d bene respondet beatꝰ Augustinus in li
bro de vera religione ca.xx. Quomia que
viciantur bona sunt. cũqꝫ ipm vicium et
mors malum sit.ipm ergo vicium malũ ẽ.
quod generatum ẽ in natura hominis bo
na. Nam dicit Augꝰ.in libro Enchiridi-
on ca.xiij. Nihil aliud est corruptio q̃ꝫ bo-
ni exterminatio.ex bonis igitur mala orta
sunt. Quomõ aũt orta sunt mala ex bonis
ostẽdit triplici exemplo. Primo exemplo
aque. Nam vt dicit Augustinꝰ in libro ꝺ̃
vera religione.cap̃.xxij. Aqua malũ nõ est
nec animal quod in aere viuit. Nã substã-
tie sunt.sed malũ est voluntaria precipita
tio in aquã.et suffocatio quam mersus ho
mo patit. Secũdo idem exemplificat ĩ sti
lo ferreo. Stilus ferreus alia parte q̃ scri-
bamꝰ.alia parte q̃ deleamus a fabro factꝰ
est.et in suo genere pulcher et ad vsuz no-
strũ accõmodatꝰ. Et si q̇spiam ea parte
scribere qua delet ⁊ ea velit delere qua scri
bitur.nullo modo stilum malum dicimus
sed ipm factum scribentis iure vituperat.
Tertio ostendit idem solis exemplo: quia
si quis meridianum solem intueatur reꝑ-
cussi oculi turbabuntnr. Ideo aut sol ma-
lũ erit.aut oculi.nullo modo.sunt enĩ sub-
stantie.sed malũ est inordinatꝰ aspectꝰ. et
ipsa que seq̃tur turbatio. quod malum nõ
esset si oculi congruenter lucem aspicerẽt.
Ex his igitur infert Augustinus ꝙ viciũ

primū rationalis anime non est aliud: nisi
volūtas faciendi ea que vetat sūma ⁊ inti
ma veritas. q̄d tūc fit ꝑm eum ibidē. quan
do aīa rationalis diligit illud bonū quod
infra ipam ordinatū est. et per hoc conclu
dit ꝙ actus diligendi creaturā huiusmo/
di est ipm peccatū. ⁊ hoc malū est. nō autē
illa res est malū. sed malū fuit circa eaz di/
uini precepti transgressio. Propter q̄d dic
idez ibidez. ca. xxiiij. Nā omis corporea na
tura. si tantūmodo possideatur ab anima
que diligit deū bonū est in infinitum. ⁊ si
anima recognito creatore ipi vni se subie/
cerit. ⁊ cetera propter eū subiecta sibi esse
presenserit nullū malū anime erit. Quare
aūt dominus sic permisit hoīez viciare na
turā suā et non cōseruauit eū in illa boni/
tate qua eū creauit dicit Bernardus ī lib.
de libero arbitrio. Nā deꝯ nō creauit ideo
hominē vt peccaret. sed vt gloriosior appa
reret si non peccaret cū peccare posset. Si
cut miles bellare permittitur et arma su/
mere. nō vt se occidat vel moriatur. sed vt
victoriā obtinens coronā haberet. Hec il
le. Ex his iam colliguntur duo dicta memo
rie digna. Primū est ꝙ malū non est a deo
formatū. tam in angelo malo q̄z in homie
primo. Nam licet deus creauit ⁊ formauit
angelū bonum. non tamē formauit ange/
lum malū. sꝫ tm̄ creauit. Similiter de ho/
mine dicendū est. Istud patet per Isidorꝝ
libro p̄mo de sūmo bono. cap. viiij. vbi ex/
presse dicit. bonos angelos non tātū crea/
uit. sed etiā formauit. malos vero creauit
tm̄. sed non formauit. hoc ⁊ de hominibus
accipiendū est. Secūdo ex hoc elicitur ꝙ
licet malū a deo nō sit creatū nec formatū
tamē a diabolo nō est creatū sed inuentuz.
Sicut dicit ibidem Isidorus cap. ix. Ex
hoc iā patz ꝙ malū est nihil. quia sine deo
est factum. cū deus malū non fecit. permi/
sit autē deus malū vt ex contrarijs malis
bone nature decor emineret. Ex hoc con
cludit Isidorꝯ ꝙ creatura omis ex nostro
bono vsu bona. ex malo mala dr̄. Reuerta
mur tñ ad propositū a quo modicum dis/
gressi sumus. ⁊ videamꝯ diuinā bonitatez
quā ostendit in sua potentia creando om/
nia propter hominē. Nā pro conseruatio
ne hominis oīa facta sunt. Fecit eniz de
us celum empireuz. vt ibi habitares. fecit
celū aqueū. vt ibi feruorē celi siderei tem/
peraret. fecit celū stellarū. vt per generati/
onē quā causat mltiplicari posses. fecit so/
lem. vt diē tibi faceret. fecit lunaz ⁊ stellas
ne nocturne tenebre te grauarent. fecit ig/
nem ne a frigore deficeres. fecit aerem. ne
cor suffocatione periret. fecit aquā ne te si/
tis perimeret. ⁊ vt a te sordes excluderet.
fecit terrā oībus bonis plenam. vt quod
vite deperiret repararet. Multū ergo de
us est amandus ꝓ talibus qui propter ho
minē oīa bene fecit. Sed heu dolenduz
nimis est ꝙ multi relicta bonitate creato/
ris creature adherent. ⁊ a bono eterno ad
temporalia. a spirituali ad carnale. ab in/
telligibili ad sensibile. a sūmo bono ad in/
fimū dilapsi sunt. vt dicit Augu. in libro d̄
vera religione cap. xxij. Ex quo ꝓuenit ho
mini: vt dicit idez cap. xxiij. Nā oīs creatu
ra corporea sit illud quod ꝑ Salomonez
dicitur. Uanitas vanitatū ⁊ oīa vani/
tas. Temporalium vero specierum multi
formitas ab vnitate dei hominem lapsuz.
per carnales sensus diuerberat ⁊ mutabi/
li varietate multiplicat eius affectum. ita
ꝙ ex hoc facta est habundantia laboriosa
⁊ si dici potest. copiosa egestas. dum aliud
sequitur. ⁊ nihil cū eo permanet. Hec ille.

B

Dixi secundo ꝙ in verbis ꝓmissis de/
scribitur diuīa sapiētia per quā oīa guber/
nat ⁊ regit. In quo declaratur filij dei sa/
gax ꝓuidentia. Cū dicitur. Fecit. Sicut
enim ad personam dei patris pertinet po/
tentia. sic ad filiū eius sapientia. Uñ sicut
deꝯ pater potentia oīa facere potest. ita
ea que facturus est nō nisi per sapientiam
suā. que est filius suus vnigenitꝯ et indiui
sus cū eo in maiestate. oīa fecit. oīa eīm ꝑ
ipsuz facta sunt Johis. j. Et ꝑ ipsum sunt
omnia Romanoꝝ. xi. Sicut igitur deus
pater omnia fecit per filium. ita eadem gu
bernat et regit per ipsum. Prouerbio. viij.
Per me reges regnant. Attingit enim a fi
ne vsqꝫ ad finem fortiter et disponit oīa
suauiter. Sapie. viij. Unde oīa bene fe/
cit in regendo. Ex quo patz ꝙ omnia sub
duntur ordinationi diuine. et ꝙ deus ea
disposuit misericorditer. Istud patet per
verba Salomonis. Primum cum dicit.
Attingit a fine vsqꝫ ad finem fortiter. Se
cundum cum dicit. ⁊ disponit omnia sua/

uiter. Sed di. exquo deus dispõit om-nia ꝛ gubernat fortiter. quomodo ergo in mũdo sunt multa mala. et etiam si omnia gubernat tunc nihil fieret a casu ɔtra phi-losophum. ij. phisicorum. Ad quod dicen dum est ẜm Robertum Holgot super li-brum Sapiẽtie capitulo. viij. in ꝑncipio. ꝙ deus est causa efficiens omnium et etiã finis. et sic omnia efficit propter se. Unde sicut ad honorem suum congruit. omnia ĩ se dirigit. sicut in finez. Hoc aũt est guber nare. scilicet dirigere res in finem aliquez intentum. Est tamen sic gubernator om-nium ꝙ gubernat mediantibus causis secũ-dis. Unde corpora grossiora et corrupti-bilia gubernat ꝑ celestia corpora. ꝛ corpo-ra celestia ꝑ angelos siue itelligẽtias. Cu-ius ratio est. quia maioris bonitatis com municatio est si efficiens et gubernãs cau-salitatem efficiendi et gubernãdi alijs sub se ordinate cõmunicet ꝙ̃ si superiora ꝑua-rentur ab inferiorum gubernatione. ꝛ om nia ꝑ ipm immediate gubernaret Et ideo ad ostendendam suam ꝑfectionem in cau-sando et cõmunicando ꝑfectionem suam creature. cõmunicat gubernationem crea turis aliarũ. et ꝑ hoc patet ꝙ si ipe solus i-mediate singula gubernaret et ageret. ni-hil male fieret. Sed quia idem effectus a deo fit bene. ab homine male. a deo iuste. ab homine iniuste. Ergo non omnia fiunt ordinate in mũdo. Sicut in exẽplo. si do-minus dicat seruo. trahamus leniter cor-dam istam. sic ꝙ eaz non frangamus. ꝛ ser uus trahẽs eam rumpit ꝛ frangit. Ista fra ctio est a domino ꝛ a seruo. ꝛ tamen seruus peccat ꝛ male facit ꝛ non dominus. Sic deus statuit ꝙ creature rationali vult co-operari ĩ suis operationibus. vt cursus na ture maneat quez instituit. sine quo nulla res potest aliquid agere. imo nec esse ꝑ mo mentũ: nisi ipe conseruaret. Quãdo igitur creatura rationalis facit contra legẽ a deo sibi prefinitam. ꝙ̃uis a deo gubernetur et conseruetur. ꝛ deus eidem generaliter co-operetur sicut cooperatur igni comburen do. soli lucendo. tamen creatura male fac legẽ transgrediendo. nõ autẽ deus. qui sic facit sicut lex sua statuit. Unde patet ꝙ q̃ ad deũ nihil ẽ a casu. sed bene quo ad cau-sas secundas. sicut ponit exemplum ꝺ do mino qui mittit duos famulos ĩ negocijs ordinant ꝙ vterqꝫ obuiet alteri certo loco et tempore. quorũ neuter scit de alio. Iste concursus famulorũ dicitur a casu respe ctu vtriusqꝫ famuli. et tamen est per se intẽ tus respectu domini. Sed quomodo de-us omnia ordinat in se vt in finem. cũ ma la non possunt in eum ordinari. quia non est cõuentio lucis ad tenebras. nec christi ad Belial. ij. Corinth. vj. Dico ꝙ ẜm Au gustinũ libro Enchiridion. cap. x. Malũ ordinat in deũ nõ per se: sed per hoc ꝙ cõ-mendat bonum. Nam malũ bene ordina-tum ꝛ suo loco positum cõmendat bonũ vt magis placeant. et laudabiliora fiũt bo na duz cõparantur malis. Hec ille. De se cũdo quomõ deus disponit omnia suauit. patet. quia omnia que fiunt a deo cũ mag na tranquillitate fiunt ꝛ cum maxima mã suetudine. Psalmista. Suauis dominus vniuersis. et miserationes eius super om-nia opera eius. Sed diceres. Quomo do deus gubernat misericorditer omnia. cum paruulos non baptizatos punit eter naliter pro peccato originali. videtur er-go ꝙ in illos nullam exerceat misericordi am. Ad quod dicẽdũ est. ꝙ de⁹ in hoc ap-paret oĩa bene et misericorditer facere. qꝛ tribuit bonis vltra merita ꝛ malis citra. Unde sicut apud nos misericordia appa-ret per hoc ꝙ indigenti bene faciamus. sic in deo apparet misericordia magna in gu bernando omnez creaturã. que eo indiget ꝛ sine eo subsistere non potest. et ideo cum omnia ꝺ sua gratuita volũtate conseruat omnibus misericordiam impendit. ꝛ q̃a deus ex bonitate sua nobis impendit bo-na et punit nos ꝑ nostra culpa. ideo dicit sibi proprie cõpetere misereri. et quasi im-proprie punire. Q autẽ paruulos punit eternaliter pro peccato originali. dicẽdũ est ꝙ in hoc apparet eius misericordia. qꝛ non solum posset infligere carentiam visi-onis sue. sed possꝫ omẽs anihilare si vellet ꝛ in hoc agit cum eis misericorditer ꝙ es-se humanum habent. et viuunt sine pena sensus. Trenorum. iij. c. Misericordie do mini ꝙ non sumus consumpti. Et tantuz de secundo.

L

Dixi tertio ꝙ in verbis premis sis tangitur diuina benignitas per quam cuncta bene repara uit cum dicitur. Bene. Circa quod scien-

dum ꝙ licet deus om̃ia bene fecisset in pͥn
cipio creationis. tamẽ homo culpa sua bo
num conuertit sibiipsi in malũ. ⁊ per abusũ
rerũ male se cepit habere in seipo. Et hoc
septupliciter. Nam primo quia cõtra crea
torem se extulit in altum. ideo se male ce-
pit habere. sicut puluis eleuatus in altum.
Istud figuratur in filia chananee mulier3
De qua dicit mater sua. Filia mea male a
demonio vexatur. Filia nr̃a est anima no-
stra. que male vexata est a diabolo. quãdo
in superbiam fuit per eum eleuata in para
diso. Secundo male se habet homo ꝑ in-
uidiam. sicut male est actori que3 opus su
um rodit. sicut Cayn cepit se male habere
ꝓpter inuidiam contra fratrem Gene. iiij.
Tertio male se habet homo ꝑ iracundia3.
sicut ille qui inquietat alios ⁊ se. Judicu3
xj. Tu contra me male agis indicens mi-
hi bella iniusta. Quarto male se habet ho-
mo per auariciã. sicut male est ydropico. q̇
quanto plus bibit. tanto plus sitit. Eccle
siastici. iij. Cor durum male habebit in no
uissimo. Quinto se male habet accidiosus
sicut paraliticus q̇ habet membrũ paraliti
cum quo non vtitur Math. viij. Puer me
us iacet in domo paraliticus ⁊ male torq̃
tur. Sexto se male hab3 luxuriosus. sicut
se male habet lunaticus Math. xvij. Dñe
miserere filio meo quia lunaticus est. ⁊ ma
le patitur. Septimo male se habet gulos⁹
sicut ille qui grauatur nimio pondere. ps.
Temptauerunt deum. vt peterent escas
animabus suis. ⁊ sequitur. Et male locu-
ti sunt de deo. Quia igitur se homo sic ma
le habuit et de bono malum fecit. venit fi-
lius dei et omnia per homine3 male facta
bene reparauit. vt de eo bene dicerẽt tur-
be. Bene omnia fecit. quod exprimunt in
quo bene fecit. cum addunt. ⁊ surdos. scili
cet prius fecit audire. reparando auditu3
et mutos scilicet prius loqui. reparando
oris organum. et reddendo loquendi offi
cium. Et quia christi aduentus in mun-
dum per que3 reparauit omnia infecta. fu
it ex magna caritate. vt dicit Apostol⁹ ad
Titum. Caritas autem attribuitur spũi-
sancto. id est congrue dicimus ꝙ operati-
one spiritussancti per filium dei. quorum
vna est voluntas ⁊ inseparabile opus. om
nia bene facta sunt. Hec autẽ bonitas re-
parationis apparet in tribus. Primo in h

quia humanum genus de seruitute diabo
li redemit. Nam homo propter peccatu3
erat seruus diaboli. et se deo subtraxerat.
quia ergo nullus potuit hominẽ redime-
re de ista seruitute. venit filius dei. ⁊ nul-
lis meritis exigentibus humanis. se ꝑ ho-
mine obtulit in precium. Unde Luce. xix.
dicit. Uenit filius hominis querere ⁊ sal
uum facere quod perierat. Secundo mũ
dus erat cecus ⁊ tenebrosus. vt et se ⁊ cre-
atorem suũ non cognosceret. Isaie. j. Co-
gnouit bos possessorem suum. ⁊ asinus p̃-
sepe domini sui. Israel autem me non co-
gnouit. venit ergo filius dei et illumiauit
tenebras nostras. Ephesioꝝ. v. Eratis ali
quãdo tenebre. nunc autẽ lux in domino.
Unde ipe de se dicit Johis. viij. Ego su3
lux mundi Isaie. lx. Uenit lumen tuũ hie
rusalem. Tertio homo erat frigidus. ⁊ de
um amare non poterat. ideo venit christ⁹
et attulit ignem spiritussancti quo incẽdit
corda nostra. vt eũ ardentius diligamus.
Luce. xij. Ignem veni mittere in terram.
et q̇d volo: nisi vt ardeat. Unde Richar.
in libro de trinitate. Spũssanctus spiri-
tum rationalem intrat. ipius affectũ amo
re diuino inflãmat. ⁊ in similitudinẽ suam
transformat. vt auctori suo amorẽ que3 de
bet exhibeat. Quid em̃ spũssanctus est ni-
si ignis diuinus. quia sicut ignis cõtra fer
rum. sic ipe contra cor durũ fedum ac fri-
gidum agit. Nam feditatẽ abstergit. duri-
ciem emollit. ⁊ frigiditatẽ in caliditatẽ cõ
uertit. Hec ille. Bene igit̃ spiritussanctus
omnia reparauit ꝑ incarnationem xp̄i. q̇a
seruũ redemit. cecũ illuminauit. frigidum
calefecit. insuꝑ in euangelio surdo aperuit
auditũ. ⁊ muto loquelã restaurauit. itaq3
mirificauit miscdiam suã suꝑ hominẽ quẽ
tantis bonis dotauit ⁊ honorauit. vt pro
pter eum om̃ia bene repararet. Sed certe
hanc bonitatẽ pauci recognoscũt. Nam li
cet deus ostendit suam caritatẽ. veritate3
⁊ bonitatem. tamen auari negant deum ⁊
suam caritatẽ in hoc ꝙ ipe apparuit in for
ma pauperis. ostendens indigentiã et pe-
tens caritatẽ. Ipi vero eũ in paupere con
temnunt. Sed certe istos negabit in iudi
cio sedens Math. xxv. Amen dico vobis
Nescio vos. Et Math. x. Qui negauerit
me corã hominib⁹. negabo eum coram pa
tre meo. Secũdo non noscunt deum nec

eius bonitatē presumptuosi ⁊ nimis auda
ces. q in nullo diuine se cōmendant boni-
tati. nec ab eo petūt auxiliū. Sicut petr⁹
q cōfidēs de ppria fortitudine ter christū
eadem nocte negauit. Taliter contingit
istis. q de suis meritis confidunt. q tandē
miserabiliter cadunt. Unde Job. xxxj. ca.
Si osculatus sum manū meam que ē ini-
quitas et negatio contra deum altissimū
vbi dicit Grego. Osculari manū est bonū
vel nature vel gratie a deo concessum. me
ritis hūanis attribuere. Hi ergo q bonū
qd habent nō deo sed sibi attribuunt vidē
tur deum negare. ſm Robertum Holgot
super librū Sapie ca. xj. Et hi non possūt
dicere. bene deus oīa nobis fecit. quia nō
deo sed sibi laudem attribuunt. Et hi sūt
peiores phariseo. De quo Luce. xviij. dici
tur. Qr grās egit deo de bonis q̄ habuit.
licet ad vanā gloriā. Isti aūt nec gratias
agūt deo sed sibiipsis attribuūt. Tertio nō
cognoscunt diuinam veritatem maliciosi
et fallaces. cuiusmodi sunt falsi testes. fal-
si iudices. falsi pcuratores. qui scienter ve
ritatem negant. nec eā cognoscūt vbi op⁹
est. Tales ḡ non confitentur q deus omia
bene fecit. scilicet vera. quia veritatem sup
primunt et falsitatem extollunt. Nos igit
fratres cognoscimus tantam diuine pie-
tatis caritatem qua nos dilexit. bonitatē
qua nos bonos fecit ⁊ multa alia dona cō
tulit. veritatē qua falsitatē a nobis effuga-
uit. confitentes corde. ore ⁊ opere. qr om-
nia bene fecit. vt tandem per opera gratie
lumine facto perueniamus ad bona glorie.
Quod nobis dignetur prestare dominus
noster iesus xps. Amen

Dominica. XIII. post trinitatis. I.
Sermo. QVIII.

b Eati oculi qui ui
dent que vos videtis Lu. x. Si
cut dicit Isido. libro. ij. cap. j. de
summo bono. Omnis q ſm deū sapiens ē
beatus est. Beata aūt vita ſm ipm cogni-
tio diuinitatis est. Hec ille. Unde salua-
tor ad prem loquēs ait Johis. xvij. Hec ē
vita etna vt cognoscant te solū deum ver.
Quod pulchre tractans ibidem Aug. dic
Infelix q oīa nouit ⁊ te nescit. beatus autē
qui te nouit et illa nouit. nō pter illa bea-
tus. sed pter te solū. Hec ille. Ex qb⁹ patz
q beatitudo beatorū viatorū q habet in p-
senti p fidem consistit in vera noticia diui
norū. Unde Hiere. ix. dr. In hoc glorieť q
gloriatur scire ⁊ nosse me. Ubi glosa dicit
sic. Scire et nosse. scz cognitione perfecta
q consistit in fide pficiente intellectuz ⁊ cō
iungente deo affectū. De qua cognitione
Sap. xv. dr. Nosse te cōsūmata iusticia ē.
⁊ scire iusticiā ⁊ virtutē tuā radix est imor-
talitatis. vbi dicit glosa Rober. Holgot.
Qr scire. i. credere dilectionē iusticiam et
virtutem tuā radix est. i. principium imor
talitatis et beatitudinis sempiterne. qsi di
ceret. q habet formatam fidem caritate. q
tu es vere iustus ⁊ vere pius. ille habet ra
dicem beatitudinis. De hac radice loquit
Aug. sup Johem dicens. Sicut in radice
arboris nulla prorsus apparet species. ⁊ ta
men quicqd est in arbore pulchritudinis ⁊
decoris ex illa pcedit. sic ex fidei humilita
te qcqd meriti beatitudinis aīa susceptu-
ra ē. ex fide sicut ex fundamēto pcedit. vn
signanter dicitur q fides est radix imorta
litatis. et p consequēs beatitudinis. Hec
ille. Ille ergo vere btūs dr in pnti qui ve-
ram noticiam de deo habet. q deum super
omia diligit ⁊ eū sequi intendit. Cuiusmo
di erant Apli quos xps cōmendans i ver
bis thematis dicit. Beati oculi. vt patet i
textu psentis euāgelij. Beati oculi q vidēt
q vos videtis. In qbus verbis cōmendā
tur apli de pfecta noticia deitatis. Ipi eni
videbant illud oculis corporeis. scz hūa-
nitatem xpi. sed credebāt aliud. ⁊ videbāt
oculis cordis scz diuinitatē xpi. Jō eis dr
Beati oculi q vident. scz exteri⁹ hūanita-
tē. ⁊ credūt interi⁹ diuinitatē. Tria igit h
describunt. Primo nāqz describit recte cre
dentiū meritum premiale. Cum dicitur.
Beati. Secūdo cōmendat instrumentuz
p qd meret visibile. quia oculi qui vident.
Tertio subinfertur obiectuz desiderabile.
cū dr. Que vos videtis A

Dixi primo q i verbis pmis
sis dscribitur re
cte credentium meritum premiale. Cū di
citur. Beati. Est autem sciendū q triplici
ter hoies dicunt beati. Quidā eni sūt bea-
ti fallaciter ⁊ nūcupatiue tm. vt seculares
et mundani. Alij dicuntur beati veracit.

⁊ gratuite. vt cristifideles ⁊ electi dei. Ter-
tij sunt beati eternaliter ⁊ glo͞riose. vt anime
sanctorum ⁊ ciues celestes p̄clari. De pri-
mis dicitur in ps̄. Beatū dixerunt pplm
cui hec sunt. Et premittitur promptuaria
eorum plena. eructantia ex h̄ in illud. Oues
eorum fetose habundantes in gressib⁹ su-
is. boues eorum crasse. Non est ruina ma-
cerie ⁊c̄. Ubi pp̄ha ostēdit beatitudinē secla
rium. eo q abundant temporalib⁹ ⁊ pspe-
rantur in omnib⁹. nullā aduersitatē habē-
tes. Est ergo beatitudo ista secularium in
voluptatibus. diuitijs. honorib⁹. sed certe
hec beatitudo est fallax et seductoria ⁊ nū
q̄ꝫ vera. Unde Salomon Ecclesiastes.
postq̄ꝫ dixit. Dixi in corde meo vadam ⁊
affluam delicijs. scilicet exquisitis delectati
onibus. ⁊ fruar bonis. statiꝫ subdit. Et vi
di q hoc quoqꝫ esset vanitas. Ecce falla-
cia huius beatitudinis. Et vere vanitas.
quoniā tales delicie nō satiant imo fastidi
um generant. put ait Gregori⁹ sup euāge.
libro. j. Omelia. xvj. Ideo idē Salomon
ibidem ostendens hanc fallaciā dicit. Ri-
sum reputaui errorē. ⁊ gaudio dixi. Quid
frustra deciperis. ecce fallacitas. Naꝫ s̄m
Aug. Error est alterius p altero approba
tio. Anima ergo effundens se per gaudiū
terrenum et voluptuosum approbat tale
gaudium vmbraticum et momentaneum
p vero igit̄ decipit̄. Unde Hugo super li-
bro predicto dicit. Cum anima decipit̄ cum
delectatur in reb⁹ nociuis. et bene sibi pu-
tat cū male est. Item decipitur cū presenti
um delectationū occupatione inuoluitur
⁊ ne futura mala considerare valeat impe-
ditur. Item frustra decipitur. quia fallacis
boni gaudia in quib⁹ exultat tantis ama-
ritudinibus ammixta sunt. vt iure displi-
cere debeant. ⁊ si debeāt semper pmanere.
Uel frustra decipitur cum nō videt malū
quod patit̄. ⁊ cū non prouidet malū quod
patietur Job. xx. Gaudium hypocrite ad
instar puncti. Et vere tales decipiuntur.
quia Job. xxi. dicit̄. Qui tenent tympanum
⁊ gaudent ad sonitū organi. Ducūt in bo-
nis dies suos. et in puncto ad inferna de-
scendunt. Et philosophus. iij. Ethicorū
dicit q multis puenit deceptio pp̄ter dele-
ctationē. Hec aūt deceptio ē mortifera et
venenosa. Nam sicut venena nō inficiunt
nisi circumlinita dulcedine. Ita volupta-
tes maxime mixte delectatiōe. vt ait Hie
ronym⁹ epistola. lxxxix. Propter quod de
eis Prouer. xxiij. dicit̄ p similitudinē. Ne
intuearis vinū qn̄ flauescit. Ingredit̄ blā-
de. ⁊ i nouissimo mordebit vt coluber. Ex
quib⁹ patet p̄mo q beatitudo terrenorum
est deceptoria fallax et dolosa. patet quia
est instabilis ⁊ momentanea. Iuxta illud
Prouer. j. Prosperitas stultorum perdet eos
ideo concludit Gregori⁹ in pasto. c. xxviij
et Boecius scd̄o de cōsola. cap̄. j. Quia non
est gaudiuꝫ de rebus que subijciuntur for
tune propter eorum instabilitateꝫ. Unde
Seneca epistola. iiij. dicit. Suspecta sūt
munera fortune. eo q non sunt aliud: nisi
vsitata beneficia et insidie. Et idem Se-
neca Epistola. lxx. Quis voluptatis fru
ctus que cum cessauerit videtur non fuis-
se. Et epistola. xxvij. dicit. Quā res inquie-
ta est mundana felicitas. Similiter loqui
tur Valeri⁹ maxim⁹ i li. vi. in fine. Cadu-
ca inquit et fragilia pluri⁹ trepidis. id est
caducis et dubijs consentanea sunt ista q̄
vires atqꝫ humane opes vocant̄. Affluūt
subito. repente dilabuntur. in nullo loco.
nulla i persona stabilibus radicib⁹ innixa
⁊ fixa consistūt. sed incertissimo fluctu for-
tune huc atqꝫ illuc acta. etiam quos subli-
me extulerunt improuiso recessu destitu-
tos profundo cladium. id est calamitatuꝫ
miserabiliter immergunt. Itaqꝫ neqꝫ esti-
mari neqꝫ dici bona debent que inflictorū
malorum amaritudine desiderium sui dis-
plicent. Hec ille. Et ibi ponit exempla de
potentibus qui fuerunt prosperati. ⁊ po-
stea calamitatibus afflicti. Unde narrat
de vno cui nihil aduersi accidit. noīe poli
cratus. dux Samiorum. qui etiam proie-
cit ex industria anulum in profundum la-
ci. ad experienduꝫ si aliquid accideret q̄d
displiceret et statim fuit captus piscis ⁊ p
sentatus ei ⁊ anulus inuent⁹. Iste tamen
postea fuit cruci affixus. ⁊ in ea putrefact⁹
queꝫ horrentes darij. prefectus crucifixit.
Ex his consequenter infero q prosperi-
tas continua temporalium manifestum ē
damnationis indicium. Istud patet scd̄ꝫ
Gregoriū super illud Job. xxxv. Clama-
bunt et non exaudientur. vbi. xxvj. mora.
dicit. Manifestum indiciū damnatōis ē:
qn̄ affectantes iniq̄tates subseq̄ns fouet
effect⁹. Hec ille. Ex q̄b⁹ finalr̄ ifero q bti-

tudo terrena magis proprie dici debꝫ mi-
seria ꝙ̃ felicitas. et impropriissime ⁊ abusi-
ue dicitur beatitudo. vt dicit Seneca epi-
stola. xc. Voluptates crudeles sũt in suos
amatores ⁊ iexplebiles. q̇a vt dicit. lxxvi.
epistola. Appetitus earũ est similis cani. q̇
portans in ore panem. ꝙ̃ primũ aliũ videt
amittit ꝓmũ. Istud patet expresse Eccle-
siastes. vi. vbi enumeratis prosperis q̇bus-
dã mũdanoꝝ. subdit. Hoc vanitas ⁊ ma-
gna miseria est. Quod exponit Hugo rõ-
ne afflictõnis in laborando. conseruando
⁊ amittendo. Et vere magna miseria ẽ ta-
libꝫ ſm Hugonẽ. ratione auersionis a bo-
no icõmutabili. Quia dicit Aug. de ciui-
tate di. li. xiiij. Magna miseria est homĩs
nõ esse cum deo. sine quo nõ potest esse. et
quia talis homo affectu inordinato nõ est
cum deo. ideo est in magna miseria. Item
est miseria ratione cõuersionis ad bonum
cõmutabile inordinate dilectum. vt ait eĩ
Aug. libro. j. de libero arbitrio. Miser est
qui inheret que amittere potest inuitus.
Item est miseria talis ratione priuatiõis
iusticie. vt enĩ dicit Augu. vbi supra. Om-
nis q̇ non est in iusticia miser est. cuiusmo-
di est auarus. De quo dicit̃. Nihil ẽ iniq̇-
us ꝙ̃ amare pecuniã. Eccle. x. Item est in
miseria ratione sue confuse deordinatiõis
in seipo. Quia ait Augusti. vbi supra. Ap-
petitus bestialis cũ non est nomen substã-
tie. miserũ facit. Talis autem est diligenti-
um terrena inordinate. Unde pro omni-
bus istis dicitur Apocalip. iij. Tu dicꝫ qꝛ
diues sum. et nullius egeo. et nescis q̇a mi-
ser es et miserabilis cecus ⁊ nudus. Bene
igit̃ dicit̃ Isaie. iij. Popule meus qui te be-
atum dicunt. ipsi te decipiunt. Et ponit h̄
opinionem illam esse reprobatam que po-
nit beatitudinem in prosperis. sicut epicu-
rus prout recitat Anselmus libro. xi. di.
Epicurus dicit voluptatem summũ bo-
nũ. Aristenes autem socraticus dicit vo-
luptatem summũ malũ. Zenon autem cen-
suit voluptatem indifferentem. Certolaus
paripaticus dicit malũ. et mala parare. sci-
licet iniuriã. diffidentiã. obliuionẽ et igno-
miniam. et iste bene dicit. Vñ Tullius de
senectute ca. v. dicit. Nulla pestis capitali-
or voluptate. ip̄a enim capiunt̃ homines.
sicut pisces hamo. Secunda beatitudo q̃
beati sunt quidam veraciter et gratiose vt
christifideles ⁊ electi dei De qua dicit ps.
Beatus homo cuius est auxiliũ abs te. as-
censiões in corde suo disponit. Et hec est
beatitudo que existit in cognitõne dei per
veram et sinceram fidem ⁊ amorẽ purum.
De quibus dicit̃ in Psalmo. Beatus po-
pulus cuiꝰ dominꝰ deus eius. Et de hac
dicitur h̄. Beati qui vident. scilicet deũ ꝑ
fidem et spem. sicut dicit Apostolus. j. Co-
rinth. xiij. Videmus nũc per speculũ ⁊ in
enigmate. Tria enĩ disponũt homineꝫ ad
hanc beatitudinem. scilicet altitudo sapiẽ-
tie diuine. sanitas seu sinceritas conscien-
tie. et sublimitas virtutis. Unde Ambro-
sius libro de officio dicit. Dico beatam vi-
tam consistere in altitudine sapientie diui-
ne. sanitate conscientie. et virtutis sublimi-
tate. Hec ergo beatitudo est christifideli-
um. per quam hic deum suum per fideꝫ co-
gnoscunt. Iuxta illd̄ quod dicit saluator
Iohãnis. xxi. Beati q̇ non viderunt ⁊ cre-
diderunt. Sunt enim beati propter meri-
tũ. qꝛ illa fides habet meritũ cui humana
rõ non prebet experimentum. vt dic̃ Gre-
goriꝰ ibidem. He sunt diuitie christiano-
rũ isti honores. Hec tota cristifideliũ sub-
stãtia. qua maior excogitari ñ potest. Un-
de Augꝰ. in libro de verbis domini dicit.
Nulle maiores diuitie. nulli honores. nul-
la huius mũdi est maior substantia ꝙ̃ est fi-
des catholica. que peccatores homĩes sal-
uat. cecos illuminat. infirmos curat. fide-
les iustificat. penitentes reparat. et oĩes
in et̃na hereditate collocat. Hec ille. Pro-
pter quod hanc fidem vocat Ambro. in li-
bro de virginitate thesaurum oĩbꝰ opu-
lentiorem. quia omnes eternaliter ditat.
De tertia beatitudine qua beati sunt san-
cti eternaliter in gloria dicitur in Psalmo
Beati q̇ habitant in domo tua domine. ĩ
secula seculorum laudabunt te. vbi sancti
deũ vident. non iam per fidem aut spem.
sed ꝑ speciẽ propriã et facie ad faciẽ. j. Io-
hãnis. iij. Videbimꝰ eũ sicuti est. Et Apo-
stolus. Tũc cognoscã sicut et cognitus ẽ.
Unde Bernardus in quodam sermone.
Tripliciter in illa eterna beatitudine per-
fecta fruemur deo. videntes eum in omni-
bus creaturis. habentes eum in nobis ip̄is
et quod his omnibus ineffabiliter iocun-
dius atqꝫ beatiꝰ est ipsam quoqꝫ cognoscẽ-
tes in seip̄a trinitatem.

Dixi secundo quod in verbis premissis commendatur instrumentum visibile per quod fides meretur beatitudinem. Cum dicitur. Beati oculi qui vident. Et non est hic tantum intelligendum de oculis carnis sed cordis. De quibus dicitur Ecclesiastes. ii. Oculi sapientis in capite eius. id est intentus cordis totalis fidelium est in christo tanquam in capite a quo recipiunt fidem et caritatem. sicut sensum et motum a capite. Talis fuit dauid qui de se ait. Oculi mei semper ad dominum. Solet enim dici. vbi amor ibi oculus. ideo sancti debent habere oculos suos eleuatos ad deum. non sicut illi de quibus dicitur. Oculos suos statuerunt declinare in terram. Debent autem oculi nostri dirigi in deum et ipsum semper videre et contemplari tripliciter. Primo sicut in librum in quo discamus. Secundo tanquam in subsidium in quo confidamus. Tertio tanquam in speculum in quo cognoscamus. Primo itaque oculi nostri debent dirigi in deum tanquam in librum in quo discamus De quo dicitur Exodi. xiii. Quasi monimentum erit ante oculos tuos. et vt lex domini semper sit in ore tuo. Hic liber habendus est semper ante oculos cordis per meditationem. in ore per locutionem. in manu per operationem. In hoc libro tria scribuntur. lamenta penitentie. carmen miserie. et ve iusticie. Secundo debent dirigi oculi nostri in deum tanquam in subsidium in quo confidamus. De quo dicit Isaias. xvii. In illa die inclinabitur homo ad factorem suum. et oculi eius ad sanctum israel respicient. Inclinamus ad factorem nostrum quando in oratione confugimus ad diuinum presidium. Unde ii. Paralip. xx. dicitur. Cum ignoramus quid agere debeamus. hoc solum habemus residui vt oculos nostros ad te dirigamus. Taliter fecit dauid. qui ait. Leuaui oculos meos in montes. scilicet celorum. vnde veniet auxilium mihi. Et iterum. Sicut oculi seruorum in manibus dominorum suorum sicut oculi ancille in manibus domine sue ita oculi nostri ad dominum deum nostrum donec misereatur nostri. quasi di. Sicut seruus respicit in dominum cum eum flagellat. Similiter ancilla in dominam cum eam verberat. sic nos in deum nos verberantem respiciamus donec misericordiam consequamur. Tertio dirigere debemus oculos in christum vt cognoscamus. Duo autem sunt cognoscenda in christo. scilicet vita nostra per comparationem ad ipsum. et beneficia sua ad regratiandum pro eis. et sic tam in electione quam in affectione debent dirigi ad deum. De primo dicitur Job vltimo. Nunc oculus meus videt te. idcirco me reprehendo et ago penitentiam in fauilla et cinere. Contemplata nanque puritate diuina cognoscitur ab homine fragilitas sua. et sicut ad speculum corriguntur vicia macularum faciei. ita ex consideratione vite christi proficit homo in gratia. Ex quo patet quod homo oblitus suorum defectuum minime potest considerare suum profectum. Patet hoc per beatum Gregorium dicentem. Quanto quis minus videt se. tanto minus sibi displicet. et quanto maioris gratie lumen percipit. tanto plus se reprehensibilem esse cognoscit. Ex quo vlterius infero quod secundum Gregorium. Quanto se homo magis in hoc speculo proprie considerationis videt. tanto plus se magis humiliat. Nam dicit Gregorius libro. iiii. moralium. Per inconsiderationem suipsius sepe fit reatus criminis quod putatur esse causa virtutis. Et vnde expectatur pia merces operis inde supplicium iuste sequitur vltionis. Et sepe post iudicium culpa esse deprehenditur quod virtus ante iudicium putabatur. Ideo Ezechielis dicitur. Et animalia erant plena oculis ante et retro. quia sanctorum mentes vndique se circumspicientes sibi contradicunt in omni opere suo oculo solicitudinis et timoris. ne vel praua agant. vel recta que precepta sunt non agant. vel expleris bonis operibus in suis cogitationibus superbiant. Debet etiam affectus noster dirigi in christum ad considerandum eius beneficia. pro quibus debemus regratiari sue benignitati. Sicut enim mendicantes sumus qui etiam licet ceci sint. tamen oculos eleuant ad dantem. Sed hodie versum est in contrarium. Multi enim sentiunt beneficia diuina. quae tamen non eleuant oculos ad deum. immo quod deterius est auertunt oculos ab eo. De quibus Ecclesiasti. vicesimoseptimo. dicitur. Qui querit locupletari auertit oculum suum. quasi dice. postquam locupletati sunt tales obliuiscuntur deum. Iuxta illud Deuterono. xxxii. Incrassatus impinguatus

dilatatus dereliquit deum factorem suuz Isti sunt similes porcis qui comedūt glā/des sub quercu. sed tamen non leuant oculos suos ad arborem. Ps. Oculos suos statuerunt declinare in terram. Et tantuz de secundo.

Dixi tertio ꝙ in verbis pmis/sis subinfertur ex/emplar et obiectum desiderabile. Cū dicitur. Que vos videtis. Apli nāqꝫ erāt sicut boni exploratores q viderūt et cōsiderauērunt terram illam future pmissiōis beatis/simam. sicut de ipis habetur figura. Nūe. xiiij. vbi dicitur. Terra quā circuiuimus valde bona ē. De qb9 etiā Deutero. xj. di/citur. Oculi vestri viderunt oīa opera do/mini magna que fecit. Istorū ergo exēplo oēs debemus ꝛ nos videre q illi viderūt. si volumus esse beati. Et quia apli cōtemplati sunt inter cetera supnorū premiorū affluentiam pter quā beatificati sūt. Ido ꝛ nos videamus similiter huiusmodi nob pmissam beatitudinē Juxta illud Ps. Uidebo celos tuos opera digitorū tuorum. lu/nam ꝛ stellas q tu fundasti. Sed notabile est ꝙ ille qui ē in profundo puteo circa meridiem videt stellas vbi ille qui stat in supficie terre in lumine nullā videt stellā. Eodem mō qui ponitur in pfundo humilitatis tribulationis et angustie suspirat ad celuz ꝛ clamat ad deum. Qui vero stat in lumi/ne mūdi ꝛ claritatis mūdane lasciuie. stel/las videre nō potest. Est enim experimentū ꝙ si denarius ponatur in scutella vacua. re/cedaturqꝫ a scutella donec denarius desi/nat videri. si aqua supfūdatur scutelle. stā/te oculo in eadem distātia. denari9 iteruz apparebit. pter aquā supinfusaz denario Moraliter denarius iste vitam designat eternam. Math. xx. None ex denario di/urno ꝯuenisti mecū. Iste denari9 nō videtur a qbusdam hoīb in hac vita. dū in dignitatibus. voluptatibus ꝛ honorib elō/gantur a deo. quales fuerunt illi duo pessimi sacerdotes. De quib Daniel. xiij. dicitur Declinauerūt oculos suos vt nō viderēt celū neqꝫ recordarentur iudiciorum iustorum. Sed si ponantur tales in infirmitate. tribu/latione vel psecutione. bene recordantur de deo et de celo ad qd facti sunt. Naturales etiam dicūt ꝙ vespertiliones habēt debi/les oculos. Cui9 causa ē. quia humor cri/stallinus q est necessarius oculo ad videndū transit in substātiā alarū. Unde habēt alas coriales. ꝛ sic pter volatum amiserūt visum. quia subtractum ē oculis quod positum est in alis. Hi signant supbos. q qn/to magis volare nituntur. tanto gratia diuini luminis magis priuantur. Quia tota eorum intentio q debet esse in cōsiderādo ce/lestia. transiuit in pennas ambitionis. qa tota eorum cogitatio est: quō possunt ascen/dere gradatim de dignitate in dignitatez Causa autē quare pro premijs celestibus nō laboramus. qa ea nō videmus. sic ho/mo qui transiuit pro mercimonijs si videt ea cooperta. nō potest ea videre. ꝛ p conse/quēs non temptat ea emere. sed in nundi/nis quādo ea plena videt. statim inclinatur ad emendū. sic est et de nobis. Un Actuū vij. dicitur. Stephan9 vidit celos aptos vidit ꝛ introiuit. Dñe inquit suscipe spiri/tū meū. Ecce statiz volauit emere. offerēs suum denariū Prouerb. vltimo. Considerauit agrū et emit illū. Et infra. Gustauit et vidit quoniā bona ē negociatō ei9. Sz de multis euenit sicut de Moyse q ascen/dens in montē. bene vidit terram pmissionis. sed nunqꝫ eam intrauit. Sic quidam litterati vidēt celestia p sacram scripturaz sed nunqꝫ intrant. Sed quid debem9 vi/dere in vita beata. cuz dicit Apostolus. j. Corinth. ij. Oculus non vidit nec auris audiuit. nec in cor hominis ascēdit quāta deus preparauit diligentibus se. Originaliter habetur Isaie. lxiiij. Ad quod respō/detur. licet gaudia celestis patrie non possunt videri ad plenum et perfecte enarrari possunt tamē nobis annūciari et aliquali/ter per abnegationē oīs defectus et im/perfectionis insinuari. Nā sicut dicit Augusti. in libro. iij. de symbolo. Facilius possumus dicere de illa vita quid ibi non sit qꝫ quid ibi sit Non est ibi mors. non est ibi lassitudo. non est ibi luctus. nō infirmitas non fames. nulla sitis. nullus estus. nulla corruptio. nulla indigentia. nulla mesticia nulla tristicia. nullus dolor. nullus labor. nullus timor. nulla malicia. nulla miseria. nec vlla temptatio inimici. non peccandi ptās. neqꝫ demerēdi facultas. Sz ibi erit reqes a laborib. pax ab hostib. securitas a molestijs ꝛ violētijs. ibi erūt hoīes sic angeli dei. ibi fulgebūt iusti sic sol i regno pa

tris eoꝝ. ibi erit vita sine morte. dies sine nocte. certe sine forte. iocūditas sine dolore. securitas sine timore. tranqͥllitas sine labore. scia sine errore. certitudo sine sorte. pax sine fine. que oīa si consideremus vilescent omnino omnia q̄ in terris habentur vt dicit Aug. in lib. Enchiridion. Tanta nāqꝫ est illa beatitudo vt etiā si liceret ī ea nō amplius manere q̄ꝫ vnius diei mora. ꝓpter hoc solū innūerabiles anni huiꝰ vite pleni delicijs merito contemnerent̄. vt dicit idem Aug. in lib. de moribꝫ eccl'ie. Ad quā btitudinē nos ꝑducat q̄ sine fine viuit et regnat in secula seculoꝝ. Amen.

Dominica. XIII. post trinitatis. II Sermo. CIX.

Diliges dominū

deū tuū ex toto corde tuo ⁊ ex tota aīa tua et ex tota mente tua. et ex oībus viribus tuis. Luce. x. Quoniā vt ait Aug. in li. d̄ substātia dilectōis. Oipotens deus q̄ nullo indiget. q̄a est sūmuꝫ bonū ⁊ verax. q̄a nec de alieno accipere potest quo crescat. q̄a ex ip̄o sunt oīa. nec de suo amittere quo decidat. q̄a in ip̄o immutabiliter consistunt vniuersa. ip̄m rōnalem spiritū creauit sola caritate nulla necessitate. vt eū sūme beatitudinis participem faceret. Porro vt idem aptꝰ esse tanta btitudine ꝑfrui fecit in eo dilectionis sue donū quodāmodo ꝑ hoc inuitans euꝫ ad gustū dulcedinis eterne. q̄tinus per ip̄am videlicet dilectionem felicitatis sue iocunditatem perciperet et saperet. eiqꝫ infatigabili desiderio īhereret. Per dilectionē ergo copulauit sibi deꝰ creaturā rationalē. vt ei sꝑ inherēdo ip̄m beatitudinis bonū ex ip̄o q̄dāmō ꝑ affectū sugeret et de ip̄o ꝑ desideriū biberet. et ip̄m gaudiuꝫ possideret. Et post pauca subditur. Igit̄ ꝑ amorem sociata est factori suo creatura rationalis. Dilectio eñ est vinculū quod ligat vtrosqꝫ ī id ip̄m. et tanto felicius q̄nto fortiꝰ. Hec ille Ex q̄bus patet q̄ homo naturaliter tenet̄ deū diligere. cū ad hoc sit a deo naturalit̄ ⁊ ꝑ̄ncipaliter creatꝰ. Sicut eñ naturalit̄ debet eū cognoscere. eo q̄ inest ei naturalis appetitus ad eum cognoscēdum. vt dicit Boecius de consola. ita naturaliter debet euꝫ diligere eo q̄ inest ei naturale desiderīū ad viuendū deo. q̄d nō potest fieri sine dilectione. Vñ Aug. in li. de spū et aīa. ca. xxiiij. in ꝑ̄ncipio dicit. q̄ aīa rōnalis et intellectualis facta est ad imaginē et similitudinē dei vt factorē suū ꝑ imaginē cognoscat ⁊ ꝑ similitudinem diligat. Ex imagine nāqꝫ dei habet rōnē. sed ex similitudine caritatem. Caritas vero in seipa repsētat trinitatē. hanc ratio sentit ⁊ peccata requirit. hanc caritas inuenit et videndo beata q̄escit. Hec ille. Verꝫ q̄a ab hoc amore aīa humana multū errauit Ideo vt dic Bern̄. in lib. de amore dei. amissa sua doctrina naturali. opus habet iam de doctore homine qui de hoc amore ip̄am doceꝫ Volens igit̄ saluator noster nos ad talem caritatem inducere vt eum ex toto corde diligamꝰ. adducit legisperiti doctoris responsiuā ꝑ quā docemur. dicens. Diliges dñm. In quibꝫ verbis diligendi deū preceptum ꝑponitur ꝑ q̄d nos ad actū amoris inuitat. Cū dicit. Diliges dñm deū tuum. Ad hoc aūt vt deꝰ vere diligat̄ ⁊ mēs humana in eiꝰ amore accendat̄. tria req̄rūtur. q̄bꝫ cognitis homo doceri poterit q̄liter deum diligat. Circa q̄d sciendū de tribus. Primo q̄d sit vera dilectio. De secundo quibus signis cognoscitur. Tertio ꝑ̄t quid deus diligi ꝑ̄cipit̄ et mādatur.

De primo itaqꝫ sciendū q̄ s̄m magistrū in lib. de itineribꝫ eternitatis. itinere. iiij. Quinqꝫ sunt affectus amoris. q̄rū q̄ntꝰ tm̄ generat veram dilectiōem diuinam. Primus ē naturalis. De q̄ dicit Hugo in li. q̄ incipit. Accipe frater carissime. ⁊ hic ē affectus cuiuslibꝫ ad carnē suam quam nemo vnq̄ꝫ odio habuit. Similit̄ matris ad filium. q̄a non potest obliuisci mater infantis sui. Item homīs ad domesticū suum. Qui eñ suoꝝ et maxime domesticoꝝ curā non habet hic infideli est deterior Iste aūt affectus sepe viciosus est. nisi reguletur ratiōe Sepe enim affectus iste mollia suggerit ⁊ suauia. quod iocundum quod terrenum. quod voluptuosum. quod delicatum libēter amplectitur. Quod vero asperum et voluntati sue contrarium est semper horret et refugit. Iste affectus differt a charitate. quia fertur simpliciter in creaturam. nec presupponit cognitionem. quod tamen caritas non facit. que fertur in deum Huius igitur affectus executō amor per

uersus est.ꝛ hic amoꝛ a saluatoꝛe interdi-
cit̄ ibi.cum dicit.Qui amat aīam suā per
det eam. Ex quo patꝫ ꝙ ſm Aug.licꝫ hoī
naturale sit habere ad se ꝛ ad alios talem
affectū.nō tn̄ homo debet ibi habere verū
affectū ꝛ verum amoꝛē.alias peccat. Un̄
ip̄e dicit. Si male amaueris tunc odisti.
Scd̄s est affectus carnalis. ꝛ est duplex.
Plerūqꝫ em̄ neqꝫ virtus neqꝫ viciū est.sed
est q̄dam hoīs exterioꝛ habitudo. ꝛ fit rō-
ne alicuius foꝛme pulchꝛitudinis vel spe
ciei in hoīe. Sicut moyses ꝑter pulchꝛi-
tudinem fuit amatus a filia pharaonis q̄
puus ꝑter elegantiam ꝛ pulchꝛitudinꝫ
fuit absconsus a matre ꝓpꝛia tribus men-
sibus.ꝛ hic nullū peccatū est. Si aūt ta-
lis affectus in noxiam voluptatē inclinat
nō meret̄ dici verus amoꝛ. vt dicit Dioni
sius.ij.de angelica ierarchia.Et.ij.de di-
uinis noīb᷒. sꝫ longinquū idolū veri amo
ris:plenum anxietate.Talis amoꝛ fuit in
dauid erga Bersabee.qui ip̄m ꝓuenit ad
speciem eius.ꝓuentū dissoluit. dissolutuꝫ
obꝛuit.Hic similit̄ Salomonē in sua sa-
piētia absoꝛbuit.Signa aūt huius amo-
ris ſm Hugonē.ij. de ꝑfectib᷒ nouicioꝝ
hec sunt. Primū est quia talis dilectio fa
stidit eruditiones.edificatiōes ꝛ collatio
nes salutares. Unde ꝑsone carnaliter se
diligentes pauca de sp̄ualib᷒.plurima de
inutilib᷒ confabulationib᷒. ꝛ maxime de
mutua dilectione insatiabiliter ruminant
q̄ntū ip̄e eam ꝛ illa eum diligat.ita vt hu
iusmodi colloquio nō sufficiūt neqꝫ hoꝛe
neqꝫ dies neqꝫ tempoꝛa.sed vbicūqꝫ tales
cōueniūt habent materiā loquendi inde-
ficienter.Secūdū signū carnalis amoꝛis
est insolentia gestuū ꝛ moꝛū. qm̄ quando
sunt pariter tales.se mutuo inspiciūt. Iu
xta illud. Ubi amoꝛ ibi oculus. Unde ta
les latus lateri.femur femoꝛi cōpꝛimunt.
manus manū tenet ꝛ compꝛimit.Deinde
bꝛachia ꝛ lacertos ꝛ humeros ꝛ pectoꝛa ꝛ
vlterioꝛa sub vestib᷒ tangendo blandiunt̄
aliqn̄ amplexus ꝛ furtiua oscula iungunt̄
Ecōtra sp̄ualis dilectio tantam discipli-
nam seruat in occulto sicut in publico:qꝛ
nec angulos querit sed fugit.ꝛ si cuꝫ hoīe
colloquit̄ manus oculos ꝛ om̄ia membꝛa
sub custodia tenet. Tertiū est inquietudo
coꝛdis.quando em̄ sunt absentes cogitāt
adinuicem.vbi nā sit dilectus.quid agat
quādo veniat.q̄ꝫ diu deseruit: ꝛ q̄d ei de-
mādabit.ꝛ q̄d ei in causa esse poterit.quō
valeat in coꝛpoꝛe.parū curans aīam.ꝛ ita
suspenso coꝛde nec oꝛare libere pn̄t. nec d̄
deo quiete possunt meditari. vel aliquid
agere distracto vel occupato animo circa
dilectū.nisi cū audiūt aliquid de eo ꝓspe-
rū.h̄ est refrigeriū qualecūqꝫ. Sed amoꝛ
sp̄ualis hec nescit sed q̄escit in deo. ꝛ ami
cū suū deo fideliter recōmittit.sine menta
li distractione sicut ratio dictauerit ꝯgau
det ꝛ compatit̄.Quartū est īpatientia vel
inuidia condilecte.si aliquā secuꝫ diligat
si benignius talem salutat.si aliqua bene
ficia ei exhibeat. Ex quib᷒ timet ne foꝛte
amoꝛ alterius ꝓualeat:ꝛ circa se tepescat
inde dolet ꝛ tristatur. Sed sp̄ualis amoꝛ
gaudet tanto plus q̄nto plus multiplicat̄
Quintū signū est ira ꝛ turbatio. qꝛ tantū
vt vulgo dicit̄ se diligūt ꝙ p̄ nimia dilecti
one nō possunt sibi mutuo parcere a mole
stia lesionis.Sicut em̄ aliqn̄ excedit in-
oꝛdinata dilectio mentes eoꝝ illudendo.
Sic ecōtra excedit in ꝯturbando. maxie
cū vnus alteꝝ in aliquo foꝛte iocose offen
derit.minus faciendo q̄ꝫ desiderauerit:qꝛ
q̄ tenerioꝛ dilectio. eo molestioꝛ offensio.
Inde surgūt querele.inde impꝛoperia im
pensoꝝ beneficioꝝ ꝛ magne fidei que per
dita vident̄ apud ingratum.sequunt̄ etiā
detestatiōes ꝛ iuratoꝛie ꝓmissiones.ꝙ nū
q̄ꝫ velit eum diligere qui sic sibi retribuit
malum ꝓ bono:ꝛ odium ꝓ dilectione. ali
quando adiungunt̄ clamoꝛes. contume-
lie.vituperia.maledictiones.infamatōes
ꝛ secretoꝝ ꝓditiones. ꝛ multa incōueniē-
tia.Sed spiritualis amoꝛ omnia ista ne-
scit.quia omnibus se offendentibus par-
cit ꝛ affabilem se ostendit. Sextuꝫ signū
est munuscula ꝛ dulces littere. amatoꝛia
dictamina.conuiuiola et moꝛsella ab oꝛe
dilecti rapta.ꝛ quelibet alia que dilectus
contractauit.vel quibus vsus est.quasi ꝓ
reliquijs veneratur.ꝛ ꝓ memoꝛiali cōser-
uat.Sed econtra dicit Hierony.Crebꝛa
munuscula ꝛ dulces litteras sctūs amoꝛ
non habet. Septimū est inoꝛdinata dissi
mulatio adinuicem viciorum.scilicet ꝙ q̄
se ita diligunt.etiam vicia sua diligunt fo
uent ꝛ excusant ꝛ astant sibi mutuo.cōtra

arguentes ⁊ corrigentes. confederantes ⁊ ꝯspirantes ad malū sicut fur furē. adulter adulterā diligit in malo. Sed ecōtra spūalis amor statim corrigit viciū in suo dilecto si quod videt. Sicut patet in Dauid quem ꝓ peccato suo puniuit deus clade ⁊ peste. Sequitur tertius amoris affect⁹ qui dicitur officialis. ⁊ est inter amicos. qui fit ratione officiorū. munerū. obsequiorū exhibitorū. qui animū inebriant. q̄ licz sit periculosus. est tñ admittēdus. nescit ingratus bñficia. tñ cauendus est ne delinitus bñficio vel obsequio aut faueat vicio aut vicioso. Proinde ibi magna discretio est habēda in muneribꝫ capiendis. ⁊ attendē dum est ad persone dignitatem: vt quia ē magni meriti. ⁊ ita diligitur: quia gratus hominibus. vel qr virtutibꝫ adornatus. ⁊ ita iste amor mutatur in rōnalem sepius qr nō querit diligens in alio nisi quod bonū est in cōmuni singulorū. vt dicit Gregori⁹ moral. xxviij. Quartus amor est rationalis q̄ ꝓuenit ex ꝯsideratione alicuius virtutis. vel fame bone. Sicut audiendo de virtutibꝫ martyrū. confessorū. virginū diligimus eos. ⁊ hic est amor perfectior ex amore virtutis. Sed quia iste amor excitatur ab exterioribꝫ signis ideo differt a charitate que fit solum a spū. Quintus amor ē spūalis q̄ a spū imittitur. originatur ⁊ inspiratur. Et fit tripliciter. quia vel a spiritu malo. ⁊ tūc fit affectus ad dulcia. ẜm Hugonem. Sicut Amon filius dauid exarsit in sororē. ⁊ sicut Judas exarsit in christum. A spiritu humano fit qñ ex innata ingenuitate. vel studiosa exercitatione hō mouetur ad diligendū bonū. ⁊ aliquādo apparet esse spiritu sancto instinctus. sicut ī illis qui ꝓ republica corpora ꝓpria exponūt vt gentiles. Sicut dicit Aug⁹. de ciuitate dei libro. j. ca. xviij. Et Tullius libro. j. de officijs. A spiritu autē diuino verus amor tunc ꝓcedit. id est a spiritu sancto ẜm Hugonē libro de ꝑfectibus quando hō sentit in se habere voluntatem magnā seruiendi deo ⁊ placendi deo ⁊ fruendi eo. ꝑ quē amorē sic diligit sibi a deo cōcessa ⁊ vtitur eis: vt tamen illicita deteste tur. ⁊ amori dei nullius rei amorē ꝓponat Item cum homo nō solum cōmunia ꝑcepta dei seruare est paratus: sed etiā omia sine quibꝫ nō est salus: ⁊ hoc ꝓmouet ẜua re nō solum in se sed etiam in alijs. Itē cū nō solum ꝑcepta: sed etiam consilia facere est paratus. ⁊ hoc ē operari magna ẜm Grego. vltra cōmunia ꝑcepta. Quia ẜm Bern. nō est perfectorū circa cōmunia languere ꝑcepta. B De secūdo scilicet q̄bus signis vera dilectio dei cognoscitur. Pro quo sciendū ꝙ licz hō nō possit scire certitudinaliter: vtrū habeat charitatem quod nō sine magno dei occulto iudicio ordinatū est. tamen ex aliquibꝫ signis hō ista pōt aliqualiter cognoscere. Et qr charitas est in triplici gradu. scz modo genita. roborata ⁊ perfecta. ideo triplicia sunt eius signa. Primo igitur signa charitatis iā genite. ẜm Ber. in ẜmone de oībꝫ sanctis ⁊ ẜm autorē in libro de discretiōe spirituū ca. x. sūt quatuor. Primū est dolor de culpa ꝑterita. que cū charitate stare nō pōt. Unde quādo charitas seu dilectio est genita expellit culpam ꝑ dolorem cōtritiōis eo ꝙ radix oīm bonorū ē caritas ẜm Aug. sup Johem Omelia. viij. Patz ergo ꝙ iā radicata est ibi charitas. Secūdū signum est ꝓpositū cauendi futura delicta mortalia cum effectu. quia hoc nec ꝑ amorē naturalē nec acquisitā dilectionē quis diu pōt habere nisi gratia adiuuāte. ẜm Aug. li. ij. retractationū ca. viij. Tertiū signum est in auditu verbi dei. Ratio huius ē. qr amans delectatur in ẜmone amati. siue fuerit sermo inspiratus scriptus vel dictus. ẜm Gilbertū porrectanū super Cantica sermone. xv. Quartum signū est ẜm Ber. ꝓmptitudo boni operis. quia caritas est maxime operatiua. ẜm Grego. in Omel. sup Johem. Alias si non operatur: charitas non est. Quintū signum est ẜm Amb. in libro de sensibꝫ. tristicia de defectu spūali aliorū ⁊ leticia de profectu eorū. Cuius ratio ẜm Aug⁹. in epistola ad Jpponēses Quia qui nō condolet de malo ꝓximi nō est in eo charitas christi. Unde aplus. j. Corinth. xiij. dicit. Charitas ꝯgaudet veritati. non ꝯgaudet iniquitati. Et ratio ẜm Dionisiū. quia nititur in vnū omēs conflare. vt dicit Grego. sup Ezechielem. Sed ideo vbi impeditur multum tristatur. Secūda signa charitatis iā roborate in hōie sunt hec. Primū est conscientie frequens

discussio z examinatio nō solum de pctis
mortalib⁊ sed etiam venialib⁊. Ratio fm
Grego.ij.moral. qz charitas nitit expelle
re ista ad pparādū habitaculū spūisancto
Secūdū est ɔcupiscentie diminutio. Ra
tio huius. qz qnto magis charitas auget
tanto magis cōcupiscentia diminuit. fm
Aug.in Enchiridion. Tertiū signum est
sensuū interioꝝ vitalis exercitatio. Ratio
huius. qz sicut sensuū exterioꝝ exercitatō
est signū exterioris vite corporis. ita sen/
suū spiritualiū exercitatio signū est spiri/
tualis vite. Quod fit cum illi sensus ordi
nant opationes suas in finem vltimū fm
Hugonē in libro de archa Noe. Quartū
signū est studiosa mandatoꝝ obseruatio.
Joh.xiiij. Qui diligit me zc. Ratio qz ve
ra dilectio nō potest esse siue mādatoꝝ ob
seruatione. Quintū signū est diuine veri/
tatis manifestatio. Cuius rō. qz amor est
causa cōicationis secretoꝝ fm Richardū
iiij. de ɔtemplatione. Unde Joh.xv. Jā
nō dicaz vos seruos sed amicos meos. qz
oīa quecūqz audiui a patre meo nota fe
ci vobis. Tertia signa perfecte charitatis
sunt. Primū est p salute pximi mori velle
vel paratū esse. Juxta illud. Maiorē hac
dilectionē nemo habet nisi vt aīam suam
ponat qs p amicis suis. Cuius rō est fm
Aug. in libro de libero arbitrio. qz parua
charitas nō sufficit implere magna. cuius
modi est mors p salute pximi. Tāto g ca/
ritas est maior qnto volūtas est patiendi
p ecclīa maior. fm Grego. sup Cantica.
Scdm signū est dilectio inimicoꝝ. Cui⁹
rō. quia vt dicit Hugo de arra aīe. Amor
transformat amantē in amatū. i. assimilat
Cū g deus amat inimicos: vt dr Matth.
v. Ideo z sui amatores idipm facere de/
bent. Tertiū signū est omnia aduersantia
gaudenter suscipe z sustinere. Ratio. qz p
fecta charitas mentē insensibilē reddit. z
penas tpales cōtemnere facit. eo q chari
tas oīa suffert. j. Coꝝ.xiij. Quartū signū
est si omib⁊ renūciare que habet hō para/
tus est. Ratio hui⁹. qz pfecta caritas oīa
rēnuit que eius officiū impediūt: vt dicit
aplus. Omia arbitror vt stercora vt xpm
lucrifaciam. sed substantia tpalium impe
dit dilectionē dei. fm Aug. Ideo diligēs
deū subterfugit eaz. Quintū signū ē nihil
aliud qz deū timere. Ratio huius est. qz vt
dicit. j. Joh.v. Perfecta charitas foras
mittit timorem. s. seruilē: sed nō filialem.
qui est in charitate. fm Gilbetū porrecta/
nū. Non timet ergo tempales molestias.
quia nō amat delicias. Sunt z alia eius
signa. scz pfūda suspiratio. alta desideria
cogitationū languor. explorationes studi
ose. expectationes tediose. affectiones ex
cessiue que sunt signa intrinseca fm Dio
nisium. quia amor nō permittit amatorē
suijpsius p mentis sobrietatem: sed eius
cuius est p mentis excessum. Et tantū de
istis signis dixisse sufficiat. C

Dixi secūdo Ꝙ hic describit
quis pcipue sit
colendus ab hoīe. cū dr. Deum. Nunc se
quit de tertio scz pter qd deus diligi mā
dat. z quō sit diligendus. Unde deus di
ligēdus est duab⁊ de causis. Primo z pn
cipalr pt eius sūmā bonitatē. Scdo p/
pter nostram vtilitatē. De quo dicit Ber.
in plogo sui libri ad Americū cardinalē.
de diligendo deum: in hec verba. Vultis
a me audire: quare z quō diligēdus sit de
us. Est ergo causa diligendi deum. deus.
modus diligendi deū est sine modo. Et se
quit. Ob duplicē ergo causam deus deb;
diligi. Propter seipm diligēdū. siue qz ni
hil iustius. siue qz nihil fructuosius diligi
potest. Si ergo querit cur diligendus sit
deus. hoc ē. quo suo merito. aut q nro cō
modo seu vtilitate. ad vtrūqz respondebi
tur idez q diligendus est pter ipm. Hec
ille. Ex quibus patet q deus a nobis est
diligendus pter duo. scz pter suum me/
ritum. z pter nostrū cōmodum siue vtili
tatem. De primo quō meruit a nobis dili
gi. patet. quia ipe summū bonū z summū
delectabile est. Unde Aug. ad Macedo/
niū Epistola.xlvj. Diligamus illud quo
nihil melius est. hoc deus est. cui si aliqd
diligendo vel amando pponimus vel eq
mus: nos diligere nescimus. Tanto enim
nobis melius qnto magis in illum imus
quo nihil melius est. Hec ille. Cū ergo in
rebus nihil est pstantius deo. merito de⁹
super oīa est amandus. Et sicut stultis/
simus esset qui argentū preponeret auro.
ita ille q creaturā pponeret in amore crea
tori, inquit Aug. in cōmunib⁊ smonibus

ſmone. xxxix. Hec eſt ergo ꝓma cauſa ſue
dilectionis. Et Aug⁹. ſuꝑ Johem ſmone
xv. Incõprehenſibilis eſt dilectio qua de
us diligit neq̃ mutabilis. nõ em̃ ex quo ei
reconciliati ſumus ꝑ ſanguinez filij eius.
cepit diligere. ſed ante mũdi ꝯſtitutionez
dilexit nos. vt cũ eius vnigenito etiã nos
filij eius eſſemus ꝓuſq̃ omnino aliq̃d eſſe-
mus. Hec ille. Secũda cauſa qua meruit
a nobis diligi. q꞉ ꝓus dilexit nos. Unde
Berñ. in lib. de diligendo deuz ca. ij. Si
q̃rit cauſa diligendi deũ. illud eſt p̃cipuũ.
q꞉ ipſe ꝓoꝛ dilexit noſ. Et ſequit. Dignus
plane reamari ſi aduertat quis quos q̃n-
tumq̃ amauerit. quia deus peccatores ex
cellentiſſime amauit. Hinc dicit Aug⁹. in
libꝛo de cathezizandis rudibus. Diliga-
mus deum qm̃ ipſe prioꝛ dilexit nos. Et
poſt pauca. Et ſi amare pigebat. ſaltem
reamare nõ pigeat. Nam nulla eſt maioꝛ
ad amoꝛẽ inuitatio q̃ p̃uenire amando ⁊
nimis eſt durus animus q̇ dilectionem ſi
nolebat impendere nolit rependere. Hec
ille. Et hoc eſt ꝯtra ſecularẽ ꝯſuetudinem
Nam mũdani nõ diligũt ꝓus aliũ niſi di
ligãt ab alio. Sed deus econtra ꝓoꝛ dile
xit nos anteq̃ diligeret a nobis. Propter
quod dicit Berñ. in libꝛo de amoꝛe dei. c.
vj. Hec eſt iuſticia filioꝝ hoim. ama me.
q꞉ amo te. Rarus aũt eſt qui poſſit dicere
Amo te vt ames me. Hoc tu dñe feciſti q̇
prioꝛ amaſti nos. vt amaremus te. non ꝙ
egeres amari a nobis. ſed quia feciſti nos
eſſe nõ poteramus niſi amando te. Hec il
le. Sed diceres in quo apparet iſte amoꝛ
dei quo p̃uenit hoiem in diligendo. Dici
tur ꝙ iſte amoꝛ maxime apparet in benefi-
cio creationis. Quis enim alius dedit ho
mini eſſe ⁊ tam pulchꝛum eſſe ⁊ tam ex-
cellẽs eſſe q̃ creatoꝛ oim. ⁊ gratis eo ꝙ ni
hil ei dederat vt ab eo crearet: vt dic̃ Au-
g⁹. in meditationibꝫ. Deniq̃ q̇s alius am
miniſtrat cibũ omi veſcenti. cernenti lucẽ
⁊ ſpiranti flatũ. Quis ſm Berñ. vbi ſup̃
de diligendo deũ dedit hoi tantã dignita
tẽ vt nõ ſolũ p̃emineat ſed etiã p̃ſideat ce
teris animãtibꝫ. Quis dedit tantã ſciam:
vt ſciat ⁊ cognoſcat eandẽ dignitatem ſe
habere. nec tñ a ſe. Quis dedit tantã vir-
tutẽ ⁊ potentiã liberi arbitrij vt poſſit deũ
nõ ſegniter inq̇rere ⁊ inuentũ foꝛtiter tene
re ⁊ poſſidere. Certe iſta omĩa magna ſũt
a deo. ita vt apl'us dicat. Quid habes qd̃
nõ accepiſti. Et q꞉ iſta bñficia ſunt oibus
cõmunia: ⁊ cũ hoc valde patentia ⁊ mani
feſta. ita vt nullus poſſit ignoꝛare cauſaz
cur deũ diligere debeat. Jõ ꝯcludit Ber.
ibidem. Ꝙ etiã pagani qui legem nõ hñt
⁊ xp̃m neſciũt ex percept̃ꝭ bonis coꝛpoꝛis
⁊ aie ꝑ legem naturalẽ poſſunt moueri ad
diligendũ deũ ꝓpter deum. cũ ſm ip̃m nul
lus etiaz infidelis ignoꝛat ſuo coꝛpoꝛi nõ
ab alio in hac vita moꝛtali vnde ſubſiſtat
vnde videat vnde ſpiret miniſtrari q̃ ab
illo qui dat eſcam omni carni ⁊ qui facit
ſolem ſuũ oꝛiri ſuꝑ iuſtos ⁊ iniuſtos. Ex q̇
infero ꝙ deus meret diligi etiã ab infide-
libus ꝓpter ſeip̃m. qui ſi neſciat rõnez. ſcit
tamen ſeip̃m. Et ex hoc ꝯſequenter infe-
ro ꝙ inexcuſabilis eſt omĩs fidelis ſi non
diligit deum ex toto coꝛde ſuo. ex tota aĩa
ſua. ⁊ ex tota ꝟtute ſua. Cũ ſm Berñ. cla
mat vnicuiq̃ intus innata ⁊ non igno-
ta ratio ⁊ iuſticia ꝙ ex toto ſe illum dilige
re debeat cui totum ſe debere nõ ignoꝛat.
Hec ille. Tertia cauſa ꝓpter quaz meruit
diligi deus eſt. q꞉ nos ꝑ vnigenitum filiũ
ſuũ redemit. De quo dicit Aug. libꝛo. viij
de ciuitate dei. cap̃. j. Uidendũ eſt quan-
tum dilexerit nos deus qui ꝓpꝛio filio ſuo
nõ pepercit. Et idem ãmirando ait ſuper
Pſ. xlij. Quãta maieſtas q̃nta equalitas
patris deſcendit ad carnẽ ꝓpter infirmita-
tem noſtrã. Ecce q̃ntũ dilecti ſumus an-
teq̃ diligeremus tm̃ ab illo dilecti ſumus
vt equalem ſibi filium hoiem faceret pꝛo
pter nos. Hec ille. Magna plane ⁊ ſtupẽ-
da fuit iſta dilectio. per quã deus ſic dile-
xit mundũ. vt vnigenitũ ſuũ daret. in qua
quidez dilectione deus pater dando filiũ
multum nos dilexit. Filius autem tradẽ-
do in moꝛtem aĩam ſuam multũ nos dile
xit. Deniq̃ vterq̃ mittendo ſpm̃ſanctum
paraclitum in conſolationem noſtrã mul
tum nos dilexit. Et ex his patz ſm Berñ.
in libꝛo de diligendo deuz. Ꝙ deus amat
nos ex ſe toto. quia tota trinitaſ amat. Et
quo concludit ibidem ꝙ intuens hũc mo
dum dilectionis quilibet fidelis. facile po
teſt attendere quare deus ſit diligendus.
⁊ vnde diligi mereatur. Et dico notanter
quilibꝫ fidelis. quia infidelis aut iudeus

nō cognoscit patrem neq̧ filium cū eū nō
honorificat. ꝛ ꝑ ꝯsequens nec habet spm̄-
sanctū. ꝛ exquo non cognoscit tantā erga
se dilectionē dei. nō mirum ꝙ eum nō tan
tum diligit sicut debet Ex his ergo infero
ꝙ fidelis christianus magis teneṫ dilige-
re deū q̄ȝ iudeus vel paganus. Istud patȝ
ꝑ beatū Bern̄. vbi sup̄. Nam facile plus
diligit qui se amplius dilectum intelligit.
Cui aūt minus donatū est. minus diligit
Luc. vij. Unde melius amat fidelis chri
stianus q̄ȝ iudeus seu paganus. quia tali-
bus aculeis incitaṫ amoris quales eccl'ia
experitur. Cernit em̄ regem Salomoneȝ
in diademate quo coronauit eū mater sua
Cernit regem vnicum patris sui crucem
sibi baiulantem. Cernit cesum ꝛ conspu-
tum dn̄m maiestatis. Cernit autorem gra
tie ꝛ glorie ꝯfixum clauis. ꝑcussuȝ lancea
obprobrijs saturatū. tandē illam dilectaȝ
aīam suā ponere ꝓ amicis suis. Ecce qua
lia cognoscit christian⁹ sibi a deo dilectio
nis ostensa beneficia qualia nō cognoscit
iudeus aut paganus. Ex quo vlterius se
quiṫ. ꝙ licȝ paganus vel iudeus ex natu-
rali iusticia vrgeṫ ad diligendū deuȝ ex se
toto. eo ꝙ totum sentit a deo habere quod
habet. tamen multo plus christianus ob-
ligatur ad diligenduȝ eū. tum ex naturali
iusticia. tum etiam ex fide que ſm Bern̄.
indicat hoī non solū hoc ꝙ totaliter est a
deo. ꝛ totū suū esse habere se cognoscit ab
ipso. sed etiam indicat sibi ꝙ deus etiā se
totum dedit sibi. ꝓpter qđ dicit Bern̄. vbi
sup̄. Quid ergo ego scȝ christianus q̇ deū
meū teneo vite mee nō solum gratuitū lar
gitorem. largissimū ministratorem: pium
consolatorē. sollicituȝ gubernatorē. sed in
sup̄ copiosissimū redemptorē. Sicut scri
ptum est. Copiosa apud eum redemptio.
Quid retribuā dn̄o ꝓ omibꝫ que retribuit
mihi. q̄si di. nihil digni habeo. eo ꝙ ſm
ipm̄ nō est aliquid tam magnū quod tan
to possit repensari amori. etiam si puluis
exiguus se totum ad reamandum college
rit quādo illa maiestas in amore p̄ueniēs
tota in opus salutꝭ incensa ꝯspicaṫ. Nec
mirū ꝙ christianus debet plus diligere ꝓ
reparatione sua q̄ȝ ꝓ creatiōe sua sicut pa
ganus. eo ꝙ dicit Bern̄. Facilius est ho-
mo factus q̄ȝ refectus. Nam de omnibus

ꝛ etiā de hoīe scriptū est. Dixit deus ꝛ fa-
cta sunt. Sed certe in reficiēdo multa di-
xit. ꝛ gessit mira ꝛ ꝑtulit dura. sed nec tm̄
dura sed etiaȝ indigna. In p̄mo opere scȝ
creationis me mihi dedit. datus ẽ ꝛ red-
ditus. me ꝓ me debeo: ꝛ bis debeo. quid ẽ
deo tribuam ꝓ ipso deo. Nam ꝛ si me mil
lies repēdere posseȝ. quid sum ego ad deū.
Ex quibꝫ patȝ ꝙ deus a nobis sine modo
est diligendus. Unde Aug⁹. in libro sup
putationū ꝑte. iiij. c. j. Immensus es dn̄e
ꝛ sine mensura debes amari ꝛ laudari ab
his quos p̄cioso sanguine redemisti Hec
ille. Et tantū de secūdo.

Dixi tertio ꝙ in verbis p̄mis
sis describiṫ ꝓpter
quid deus sit colendus ab hoīe. cum diciṫ
Tuū. Pro quo sciendū ꝙ deus est diligē-
dus sup̄ omnia ꝛ spontanee. de quo dicit
Bernhardus in libro de diligendo deum
cap̄. iij. Non sine premio diligiṫ deus. ꝛ si
absq̧ p̄mij intuitu sit diligendus. Uacua
nāq̧ charitas vera nō est. sed tamen mer-
cennaria nō est. quippe nō querit que sua
sunt. Affectus est nō contractus. nec acq̇
ritur pacto sed sponte afficit ꝛ spontaneū
facit. Et post pauca subdit. Uerus amor
premiū nō querit sed mereṫ. Et exemplifi
cat ibi Bern̄. de pluribꝫ sponte aliquid fa
cientibꝫ. quoꝝ nullus p̄cio aut premio re-
muneraṫ. Sicut nemo cōducit aut remu
nerat esurientē vt comedat: aut sitientem
vt bibat. aut matrem vt paruulū vteri sui
lactet. vel aliquem vt vineam suam sepi-
at vel arborem circūfodiat. vel structuraȝ
ꝓprie domus erigat. quāto magis (vt ipse
dicit) deum amans oīa alia preter deum
sui amoris premiū non requirit. aut si re-
quirit aliud. id ꝓ certo nō diligit. Hec il-
le. Ex quo patet ꝙ sicut de⁹ est causa effi
ciens sue dilectionis in nobis. sic debet
esse finalis. Nam ſm Bern̄. ipse dat occa
sionem. ipse creat affectionem. desideriuȝ
ipse conseruat. ipse fecit vł potius factus
est vt amareṫ. ipse speratur amandus faci
lius ne in vacuum sit amatus Eius amor
nostruȝ preparat ei ꝛ remunerat. precedit
benignior. comprehenditur iustior. expe-
ctatur suauior. diues omnibus qui inuo-
cant illum. Nec tamen habet quicq̧ meli
us seipso. Se dedit in meritū. se dedit in

p̄remiū se apponit in refectionē aīaꝝ. se in
redemptorē distrahit captiuoꝝ. Hec ille.
Ex quib⁹ infero ꝙ ad hoc vt dilectio dei
sit vera ⁊ perfecta. homo debet diligere fi
naliter ⁊ p̄ncipal'r deū ꝓpter deū. nō ꝓpter
aliqđ cōmodū tp̄ale. sed tm̄ ꝓpter ip̄m. ali
as amor hoīs nō est ꝑfectus. Pro q̄ scien
dū ꝙ quadruplex est gradus amoris ſm
Bern̄. Primus est cū diligit hō seip̄m ꝓpt
seip̄m. qđ fit cū nōdū sapit nisi seip̄m. Et
hic amor est naturalis. nō em̄ p̄cepto indi
cit̄ sed nature inserit̄. q2 nemo vnq̄ carnē
suā odio habuit. Scđus gradus amoris
est cū hō diligit deū ꝓpter seip̄m. qđ fit cū
tribulationib⁹ pressus deficit ⁊ deus sub-
uenit ob quod ab homine honorat̄. Iux-
ta illud. Inuoca me in die tribulationis
⁊ eruam te. ⁊ honorificabis me. Tertius
gradus amoris est cū hō diligit deū ꝓpter
eius suauem bonitatē. quod fit cum expe
rit̄ eius sepissima bn̄ficia que experiendo
ꝓbat. ⁊ ꝓbando degustat. ⁊ degustādo ru
minat. Et iste est amor gratuitus: q2 cast⁹
qui libenter implet mandatū. ⁊ iste diligit
deum nō ꝓpter seip̄m sed ꝓpter deum. dicē
do illud Psal. Confitemini dn̄o qm̄ bo-
nus. non dicit. Qm̄ mihi bonus. Non sic
ille amat de quo dicit̄. Confitebit̄ tibi cū
benefeceris ei. Quartus gradus est cum
hō etiam nec seip̄m diligit nisi ꝓpter deū.
qđ fit cū homo om̄ia sua ordinat ꝓpter di
uinā voluntatē: non ꝓpter voluntatē ꝓpriā
vt quō deus om̄ia voluit ꝓpter seip̄m. sic
nos nec nosipsos nec aliud aliq̄d fuisse vl'
esse volumus nisi ꝓpter deū. Sic autē affi
ci deificari est. Quō em̄ stilla aque modi-
ca multo infusa vino. deficere a se tota vi
detur. dū ⁊ saporē vini induit ⁊ colorem.
⁊ quō ferrum ignitū ⁊ candens igni simi-
limū fit ꝓpria forma exutum. ⁊ quō aer so
lis perfusus luce. in eandem transformat̄
luminis claritatē. adeo vt nō tam illumi-
natus q̄ ip̄m lumen esse videat̄. Sic om
nē tunc in sanctis affectionem necesse erit
liquescere a semetipsa atq̄ in dei penitus
transfundi voluntatē. Et hoc ſm Bern̄.
est diligere deū ex toto corde ⁊ ex tota ani
ma: ⁊ ex tota mente tua. Hec ille. Ex his
om̄ib⁹ infero tria. Primo ꝙ amare seipsu3
ꝓpter se non est meritorium nec laudabile
sed damnabile. Patet hoc ꝑ Augus. libro
de doctrina christiana ca. iiij. Quia talis
dilectio est naturalis que etiam est in bru
tis ⁊ bestijs. cum ⁊ bestie sua corpora dili
gant ꝓpter se. Unde quātūcūq̄ homo ex-
cidit a caritate. manet illi dilectio sui ⁊ di
lectio corporis sui. Et talis dilectio scđm
Aug⁹. ibidem. magis vocatur odiū. ex eo
q2 iniquū est valde ꝙ vult illi seruire qđ
infra se est. Ex his patet ſm Aug. in ep̄la
xlvj. ad Macedoniū. ꝙ tūc quisq̄ seip̄m
bene diligit cū deū diligit. Qui autē aliter
se diligit potius se odisse dicend⁹ est. eo ꝙ
auersus a potiori bono ad seip̄m ꝯuersus
ad inferiora et egena vtiq̄ couertit̄. ⁊ fit
de ipso quod scriptum est. Qui diligit ini
quitatē odit aīam suam. Qui ergo se dili-
gere nouit ꝓpter deu3. deū diligit. Qui ve
ro deū nō diligit. etia3 si se diligit. quod ei
naturaliter est inditū. tamen nō incōueni
enter odisse se dicit̄. cum illud agit quod
sibi aduersatur. Ex quo ego infero finali
ter ⁊ conclusiue placeat alicui vel displice
at. ꝙ quisquis seip̄m non deū amat. talis
nec se amat. ⁊ quisq̄s deū nō seip̄m amat:
ipse se amat. Ista questio est Augu. in li-
bro de vera innocentia ca. xxxvij. Cuius
ratio est. quia qui nō pōt viuere de se. mo
ritur amando se. cū nō ille diligit̄ de quo
viuit̄. Propter quod dicit Aug⁹. in libro
iij. de verbis dn̄i sermone. viij. Amandus
est deus sic vt ꝑ amore ipsius si fieri pōt
obliuiscamur nosip̄os. Per hoc responde
tur ad questionē qua querit̄. vtrū homo
teneat̄ ex charitate diligere deū plus q̄ se
ip̄m. Ad quā respondet̄ ſm Robertū hol
got sup libꝝ Sapie ca. ij. ꝙ sic. quia deus
est beatitudo. nō solū ꝓpria vnius homis
sed est quoddam bonū totius cōmunita-
tis. ⁊ ideo diligi debet ꝓpter se tm̄. ⁊ ꝑ cōse
quens maxime. E Sed diceres. ho-
mo diligit quātūcūq̄ potest. quia diligit
naturaliter. ⁊ natura agit ſm vltimū posse
q2 nō agit libere. ergo diligit se q̄ntū pōt.
quō ergo deum potest diligere plus q̄ se.
Ad quod dicēdū ꝙ dilectio qua homo di
ligit aliquid ex duob⁹ pensatur. sc3 ex fer-
uore siue intensione actus. ⁊ ex qualitate
boni voliti illi quem diligit. Quando er-
go dicitur. ꝙ homo tenetur diligere deum
plus q̄ seip̄m. nō debet intelligi de inten-
sione vel feruore actus. s3 de q̄litate boni

voliti. Nam debeo velle deo sūmū honorē ⁊ summā beatitudinē nō sicut mihi. Ex q̄ infert Aug⁹.li.de moribꝫ ecclīe ca.xxviij. dicēs. Nō pōt fieri vt seip̄m nō diligat q̄ diligit deū. imo ille solus nouit se diligere q̄ diligit deū. Ille nāq꜃ satis diligit se. q̄ sedule agit vt sūmo bono ⁊ vero pfruat. Qđ si nihil aliud est q̄꜃ deus. q̄s dubitat q̄n se amet q̄ amator est dei. Et ex hoc vlterius ip̄e infert ꝙ salubriter seip̄m homo diligit si plus q̄꜃ se diligit deū. Et ecōuerso ꝯm ip̄m sup Johēm Omel.lxxxvij. Si deū nō diligit. nō diligit seip̄m. Patꝫ etiā ex his ꝙ nō omīs q̄ amat deū est in charitate. q꞉ qui diligit deū ꝑpter se: amat deuꝫ. ⁊ tñ peccat mortaliter. Et sic patet ꝙ peccans mortaliter diligit deū: sed nō ꝟtuose q꞉ vult esse deū: sed nō sic amat eū ꝙ ꝯuet eius p̄cepta. Ita dicit Holgoth sup libꝝ Sap.ca.ij. tractans illud. Uenite fruamur bonis q̄ sunt: ⁊ vtamur creatura tāq꜃ in iuuētute. Secūdo infero ꝙ amare deū ꝑpter tp̄alia est amare impfecte. Istud ptꝫ p beatū Aug⁹. in lib.iiij. omeliaꝝ Omelia xxix. vbi dicit. Cauere debemus ne ad p̄miū diligamus deū. Cuius ratio est. quia quicq̄d homo aliud a deo vult habere p dilectione seu ꝑpter qđ deum diligit. illud est minus deo. ⁊ p ꝯsequens homo impfecte diligit deum. vt sup ip̄se dicit. Si pulcher est mūdus. qualis est artifex mundi. Euelle ḡ cor tuū ab amore creature ⁊ inhereas creatori. q꞉ si amas illa q̄ fecit deserto illo q̄ fecit. adulter es. q꞉ p creatore diligis creaturā. Hec ille. Uñ Berñ. in libro de diligendo deū cap̄.iij. dicit. Amor verus nō querit p̄miū. sed meret p̄remiū. Sane necdū amanti ꝑponit. amāti debet sed pseueranti reddet. Ideo ꝯm ip̄m diligentibꝫ deū d̄r. Primū querite regnū dei. ⁊ hec omnia adijcient vobis. Ex q̄ infero ꝙ de⁹ diligēdus ē gratis. Uñ dicit Aug. sup Johem ꝯmone.iij. Quia gratis dedit gratis ama. Noli ad p̄miū diligere deum ip̄e sit p̄miū tuū. Et ratio huius ꝯm Ber. in lib. de diligendo deū ca.iij. Quia q̄cq̄d ꝑpter aliud amat illud plane amat plus qđ finaliter amat. nō p quod amat. Cum ergo deum quis amat ꝑpter tp̄alia. planū est ꝙ plus diligit tp̄alia tanq꜃ finē. Iuxta illud. Propter qđ vnūquodq꜃ tale ⁊c̄.

Uñ Aug⁹.j. Confessionū dicit. Quicūq꜃ aliquid amat qđ nō ꝑpter te amat minus te amat. Et lib. Soliloquioꝝ ad deū ca. xviij. dicit. Minus te amat q̄ tecuꝫ aliq̄d amat. Hec ille. Ex his igit tertio infero ꝙ de⁹ dꝫ diligi ꝑpt seip̄m: q̄ est sūmū bonū ⁊ pfectissimū: vt ip̄m cōprehēdamus ⁊ ei p petuo ꝯiūgamur in vita eterna. ⁊ eū ppetuo amore diligamus in regno celoꝝ. Ad qđ nos pducat pr̄ ⁊ fili⁹ ⁊ sp̄ūsctūs Amē

Dñica.XIIII.post trinitatis.I. Sermo.CX.

Ite ostendite vos

sacerdotibꝫ. Lu.xvij. Qm̄ vt dicit Henricus de vrmaria lib.vij. de pfectione interioris hoīs ca.xij. Lex naturalis hoī in sua creatione indita p abusuꝫ peccandi iam fuerat obruta. ⁊ quasi obliuioni tradita. ideo necessariū fuit eā p legem scriptam posteris renouari. Hec ille Lex aūt scripta decem in se ꝯtinebat p̄cepta. q̄bꝫ tanq꜃ vngentis sanatiuis curari debuerūt pctōꝝ nroꝝ vulnera. ⁊ consequi celestiū p̄mioꝝ ꝑmissa. Juxta illđ Math xix. Si vis ad vitam ingredi serua mandata. Ueꝝ q꞉ lex hmōi scripta. ab hoīe sepius transgrediebat. Ideo necesse fuit vt deus aliqđ remediū institueret per qđ hō lapsus in pctm̄ ⁊ transgressor p̄ceptoꝝ diuinoꝝ posset resurgere ⁊ ad vitā reparari. Hoc aūt est sacr̄m penitētie in q̄ p ꝯfessionē manifestant defectus ⁊ peccata quibꝫ transgrediunt decem p̄cepta. Qđ bene figuratū est in istis decem leprosis. q̄s xp̄s tanq꜃ decem p̄ceptoꝝ trāsgressores ad sacerdotes remittit p cōfessione peccatoꝝ. Sicut innuit in verbis ꝑpositis q̄bꝫ xp̄s p̄cepit. dicens leprosis. Ite ostendite: vt d̄r in euangelio. Dū iesus iret in hierusalē transibat p mediā samariā ⁊ galileaꝫ. Et cū ingrederet quoddā castellū Luce.xvij. In q̄bꝫ ꝟbis hortat xp̄s pctōres. Primo ad deserendū statū culpabilē. cuꝫ d̄r. Ite. Scđo ad manifestandū ꝯsciē reatū damnabilē. Cū addit. Ostendite vos. Tertio declarat platoꝝ dignitatē honorabilem. Cum dicit. Sacerdotibꝫ. A

Dixi primo ꝙ xp̄s hortat peccatores ad deserēdū statū culpabilē. cū dicit. Ite. q.d. Qui

hucusq3 stetistis in peccatis tota die ocio
si. iā deserite ociū peccati. ⁊ ite de via mor
tis tenebrosa ad lucē grē. sicut noctue de
nocte ad aurorā. q̄zdiu nāq3 peccator stat
in culpa. tamdiu est in tenebris. eo q̄ Pro
uerb. iiij. dr. Via impioꝝ tenebrosa. Nō
solū aūt peccator est in tenebris. sed etiā
in statu ꝑiculosissimo. sicut ille q̄ est in gla
cie vel in via lubrica. Iuxta illud Ps. Fi
at via illorum tenebre ⁊ lubricū. imo cō
tinue est in via lutosa ⁊ pessima. Iuxta il
lud Ps. Inquinate sunt vie illius in omi
tpe. Notāter dicit in omi tpe. qr tres sunt
status culpe. cogitatio. delectatio. ⁊ ꝯsen
sus. ⁊ oēs isti sunt inquinati. In q̄lib3 em̄
statuū istoꝝ aīa inq̄naī ꝑ pctm̄. Propter
ea Ps. petit a se talem viā amoueri dicēs
Viam iniq̄tatis amoue a me. ⁊ petit sibi
viā salubrē ostendi. dicēs. Vias tuas dn̄e
demonstra mihi. sc3 p̄ceptoꝝ tuoꝝ. ⁊ semi
tas tuas. sc3 ꝯsilioꝝ tuoꝝ. edoce me. Cir
ca qd̄ sciendū q̄ merito xp̄s hortaī pctōrē
ad deserēdū statū culpabilē cito ⁊ festinā
ter: vt ab eo recedat ⁊ ad deū cōuertaī: qr
status talis in culpa est valde ꝑiculosus.
Nam sicut dicit Grego. Peccatū qd̄ ꝑ pe
nitētiā nō diluiī. mox suo pondere in aliud
trahit. Ideo ꝑiculosum est in eo ꝑdurare
ꝓpter qd̄ Sapiens ꝯsulendo dicit Eccl.
v. Non tardes ꝯuerti ad dn̄m. ⁊ nō diffe
ras de die in diē. Et assignās causam sub
dit. Subito em̄ veniet ira eius. ⁊ in tēpe
vindicte disꝑdet te. Vn̄ Aug. Nullus ex
pectet quousq3 peccare nō pōt. de pe. dis.
vij. Nullus. Quare festinandū est ad pe
nitentiā ꝓpter multa. Prīo ꝓpter hore mor
tis incertitudinē Luc. xij. Veniet dn̄s ser
ui illius in die qua nō sperat. ⁊ hora q̄ ne
scit. Vn̄ ⁊ alteri vitā longā p̄tendenti di
ctū est. Stulte hac nocte aīam tuam repe
tent a te. sc3 demones. vt pat3 ibidē Luc.
xij. Scd̄o ꝓpter pctōꝝ accumulationem.
Apoc. xxij. Qui sordet sordescat adhuc.
Feces q̄nto vlterius stant. tāto magis fe
tent. Sic pctm̄ peccato additū q̄zto plus
hō stat in eo tanto magis augeī culpa ꝑ
quā sordescit. Osee. iiij. Maledictū ⁊ mē
daciū ⁊ homicidiū ⁊ furtū inundauerūt ⁊
sanguis sanguinē tetigit. Sicut em̄ pan
nus semel sanguine tinctus citius mūdaī q̄z
si bis vel ter. Ita pctm̄ semel ꝑpetratu3 si
cito cōfiteī. citius veniā habet q̄z si fuerit
pluries iteratū. qr. Ad facinus duplex nō
sufficit vltio simplex. Tertio ꝓpter pctō
ris erga grām dei inducentē ⁊ expectantē
ip̄m ad pniām ingratitudinē Roꝝ. ij. An
ignoras qr benignitas dī ad pniām te ad
ducit. Tu aūt sm̄ duriciā tuā ⁊ īpenitens
cor tuū thesaurizas tibi irā in die ire ⁊ re
uelatiōis iusti iudicij dei q̄ reddet vnicui
q3 iuxta opa sua. Quarto ꝓpter elongatio
nē. Iuxta illud Ps. Dn̄e q̄ se elongant a
te ꝑibūt. Quinto ꝓpter minorē ad ꝯuertē
dū abilitatē. Vn̄ Eccl. xxx. dr. Curua cer
uicē filij tui in iuuētute. ⁊ tunde latera ei9
dū infans est: ne forte induret ⁊ nō credat
tibi. Et loquiī ibi de sensib9 nostris. q̄ sūt
q̄si filij infantes dū recenter peccāt q̄s sta
tim debemus corrigere ne indurescant in
malicia. Iuxta illud. Qui non est hodie.
cras minus aptus erit. Et alter poeta dic
Principijs obsta: sero medicina paratur.
Dum mala post longas inualuere moras
Sexto ꝓpter finalem ꝑiculosam ꝯuersio
nē. Vix em̄ aut nūq3 potest hō in egritu
dine conteri. qr nec de peccatis sufficit co
gitare. eo q̄ sufficit diei illi malicia sua. s.
ex infirmitate ꝓueniēs. qr sm̄ Hiero. Ibi
rapiī intentio mentis vbi est vis doloris.
Unde Aug9. Morb9 vrget. pena terret ⁊
torquet. filij q̄s illicite dilexit. vxor ⁊ mū
dus cū ad se vocant. Ideo dicit Aug. ꝯsu
lendo vt hō in sanitate agat penitentiam.
Dicit em̄ tene certū ⁊ dimitte incertū. Nā
sm̄ ip̄m in smone. j. de pniā. Qui agit pe
nitentiā cū egrotat. aut cum iam nimis se
nex est. nec laudo nec vitupero. qr pecca
ta illum dimiserūt: ⁊ nō ille peccata. Si
laudo si tunc declinat a malo ⁊ faē bona:
qū omia mala ꝑpetrare potest. Ex q̄ ipse
statim infert ibidem. q̄ nullus etiam vna
die sine penitentia deb3 esse. qr nescimus
horam neq3 diem quando pius dn̄s deus
nos de hoc seculo migrare iubeat. Septi
mo ꝓpter dei obliuionē ⁊ clamoris nō ex
auditionem. Nam sm̄ Crisi. Hac aniad
uersione seu pena ꝑcutiī peccator: vt mo
riens obliuiscaī sui qui dum viueret obli
tus est dei Esa. xxxiij. Ve qui spernis: nō
ne ⁊ ipse sperneris Prouerbioꝝ. j. Voca
ui. sc3 ad penitentiam: ⁊ rēnuistis. Et seq̄
tur. Ego quoq3 in interitu vestro ridebo.

Istud patꝫ de diuite in inferno clamante Luce.xvi. Et de fatuis virginib9 dicentibus. Aperi nob' Math.xxv. Quib9 vtrisq3 denegatū est beneficiū postulatū. Propter pmissa ergo pericula dicit istis leprosis Ite.q.di. Nolite tardare. nolite stare diutius. sed statim vt vos peccare sentitꝭ. ite ꝛ ꝯuertimini ad dñm Ezech.xxxiij. Cōuertimini a vijs vestris pessimis. B

Et vere pessime sunt vie pctōꝝ. Nam vie pessime vulgariter dicūt: qñ sunt montose. spinose. lutose. Sic vie pctōꝝ montose sunt in sugbis. qui semꝑ alta querūt. sed nō attendūt: quia quanto gradus altior. tanto casus grauior. De istis est sicut de lepore q̇ facilius ꝛ citius currit contra montē q3 de monte. Cuius ratio est. q2 habet pedes anteriores breuiores posterioribus. Sic sugbi ꝛ vani habentes affectiones ad deū breues vel nullas. difficile ad deū vadūt. Sed affectiōes habentes ad mundū longas. facile alta mūdi ascendūt Patet hoc ad sensum ꝙ semꝑ ita est. quia dilectorib9 mundi omnia difficilia faciliora vident p mūdo q3 sanctis p deo: Nam facilius videt militi hastiludere ferro nudo ꝛ grauissimos ictus imo mortē sufferre quādoq3 p mundo q3 complere vnum pater noster p deo. Et hoc facile est videre ī omi genere secularium. Quanta em̄ sufferūt seruientes p honoribus seculi circa curias cum remorsu conscientie. cum obiurgationibus dñoꝝ. cum inuidia socioꝝ. cū omni infortunio corporali. Quoꝝ omniū decimam partem vix sanctus aliquis monachus p deo sustineret. Vie spinose sūt in auaroꝝ cupiditate. eo ꝙ spine sunt diuitie Luce.viij. Quia habent punctioneꝫ laboris in acquirendo. timorē in custodiēdo: ꝛ dolorem in amittendo. Et iste etiam vie sunt multū difficiles. sicut experiunt mercatores eundo ꝛ sulcando in terra et in mari. faciendo naufragia. latronum pericula patiendo ꝛ pdonū insidias ꝛc̄. que tamen omia videntur eis facilia. Vie lutose sunt luxurioso ꝝ. de quibus dicit. Cōputruerūt iumenta in stercore suo. que licet etiaꝫ sunt difficiles: tamen eis apparēt faciles. Nam quanta difficultas sit quis dubitet. constringi iopulis. caligis. sotularibus. pcinctis in ꝯplacentiā amasiaꝝ stare pluribꝰ horis corā illa. rotare capillos. desudare in coreis. exhaurire patrimonia ꝛc̄. tñ amantib9 omnia ista facilia apparēt quia amanti nihil est difficile. vt dicit hystoria de sancto Nonio epo. qui Anthiochie visa quadaꝫ dña multū ornata. dixit ad socios. In veritate dico vobis qm̄ deus hanc nobis ꝯstituturus est ante ꝯspectū tremende sedis sue vt nos ꝛ nostrū sacerdotiū iudicet. Nam quantas putatis horaꝝ moras intra cubiculū suum exegit abluens faciem. ꝛ depingens se. vngentꝭ diuersis liniens ꝛ ad speculum diligenter exornans. vt in p̄senti seculo placeat. ꝛ oībus desiderabilis videat. nec cuiq3 amatoꝝ suoꝝ turpis videat. q̇ tñ hodie videntur esse. ꝛ cras pleriq3 nō parent. Nos ꝟo habentes patrem in celis eternū. in secula ꝑmanentē. ꝛ sponsum īmortalē deū. donantē sibi bene ꝟuientib9 ꝑmanentes diuitias: que estimari nullatenus possūt: que nec oculus vidit ꝛc̄. Quid plura. hñtes pmissionē certā. vt celestis sponsi faciem videamus. quē cherubin ꝛ seraphin nō satiant pspicere. nō nos ornamus nec detrahimus īmūdicijs nr̄is. q̇ p creatoris exēplo in ꝟtutis culmine semꝑ stare debuim9 Et sic veniēs domū sctūs ille ep̄s de ecclesia. pruens in pauimentū. faciē suā feriebat. ꝛ terrā lachrymis rigabat. dicens. O altissime deus ignosce mihi peccatori: q2 vnius diei meretricis ornatus totius vite mee industrie superauit ornamēta. Quo vultu te dñe respiciā. vel q̇b9 verbis me coram tuis aspectib9 p̄sentabo. Illa p terrenis ꝛ caducꝭ sūmo studio se ornauit. Ego tibi placere ꝓposui ꝛ ꝑ meā negligentiam nō impleui. Ecce quō iste vie peccatorum sunt oms pessime. ita vt peccatores aliqñ conuersi dicant ꝛ soli recognoscant. illud confitentes Sapie.v. Lassati sumus in via iniquitatis ꝛ perditionis. Viam aūt dñi ignorauimus. Ne igitur peccator ambulet vlterius vias istas pessimas iubet a saluatore ire ꝑ viam bonā ꝛ rectam ꝛ immaculatam. Nam de eterna sapiētia que est filius dei dicit Prouerb.iij. Vie eius vie pulchre. ꝛ omes semite eius pacifice. Talem ergo viam hic suadet saluator peccatorib9 dicendo. Ite. sc3 viam mandatorū relinquentes viā peccatoꝝ Esa.lv. De

relinquat ĩpius viã suã. ⁊ vir iniqu⁹ cogitatões suas. Et Hiere. vj. c. State sup̱ vias ⁊ videte ⁊ interrogate de semitis antiq̈s: que sit via bona: ambulate in ea ⁊ inuenietis refrigeriũ aĩabꝫ vr̃is. ℭ

Dixi secũdo Qꝫ in verbis premissis hortat̃ saluator pctõres ad manifestandũ ꝯscientie reatum damnabilẽ. Cuꝫ dicit. Ostendite vos. Ac si dicat. Si operã medicãtis expectatis. oportꝫ vt vulnera vestra detegatis ſm Boeciũ. Vñ poeta dicit. Non intellecti nulla curatio morbi. Ostendite ꝰ vos. scꝫ peccatores in confessione. q̇ hucusq̧ latuistis in culpaꝝ occultatiõe. Vñ ꝯfessio nõ est aliud q̃ꝫ ostensio defectuum ꝓprioꝝ. Nam ſm Jsidoꝝ libro. iij. ethimologiaꝝ. Confessio est p̱ quã anime morbꝫ latens spe consequende venie in laudem dei aperit̃. Ex quo pꝫ ꝙ ad perfecte curandũ conscientie vulnera. necessaria est confessio peccatoꝝ ⁊ ostensio eoꝝ aperta Vñ Seneca epl'a. lviij. dicit. Omĩa vulnera in aperto leuiora sunt. Morbi quoq̧ ad sanitateꝫ tunc inclinant: cũ ex abdito erumpunt ⁊ viam suam ꝓferunt. Et sequit̃. Et auariciã ⁊ ambitionem ⁊ cetera mẽtis humane vicia tunc periculosa scias esse cum simulata sanitate subsistũt. Et Grego. in pastorali. c. xxxviij. Vulnera clausa plus cruciant. Nam cuꝫ putredo que interius feruet eijcitur ad salutem dolor aperitur.

Sed diceres. Quare debeo ꝯfiteri peccata ore vt exterius appareant in ꝯfessiõe Nõne deus nouit abscondita cordis mei melius q̃ꝫ ego possum dicere. Ad quod respondet Aug⁹. libro. iiij. Omeliaꝝ. Omelia. xij. in ꝑncipio. Non vult deus vt ꝯfiteamur pctã nostra ideo ꝙ ea ĩpe scire nõ possit. Sed qꝛ diabolus hoc desiderat vt inueniat qđ nobis ante tribunal iudicis eterni obijciat. ideo vult vt magis defendere q̃ꝫ accusare nostra peccata velimus. Econtrario aũt deus noster: quia pius ⁊ misericors est vult vt ea confiteamur in ħ seculo. ne ꝓ illis ꝯfundamur postmodum in futuro. Si eñ confitemur. ille parcit. Si agnoscimus. ille ignoscit. Et põit ibi pulchꝝ exemplũ de serpente illo q̇ ꝑmos parentes p̱ supbiam deiecit. ⁊ nos om̃es similiter infecit. Quando ergo videt nos ad deũ redire in ꝯfessione p̱ hũilitatẽ valde impedit: ne xp̄m hũilẽ ducẽ ipso ꝯtempto sequamur. Hec ille. Non est ꝰ putandũ ꝙ deus velit aperiri occulta cordiũ nostroꝝ vt ea sciat. sed ideo vt cũ sic aperiendo ⁊ nostros defectus exponẽdo coraꝫ eo hũiliamur a pctĩs nostris curemur. Vñ Aug. lib. x. Confessionũ ait. Manifestus sum tibi dñe quicũq̧ sum. Neq̧ eñ ago ꝟbis carnis ⁊ vocibꝫ sed ꝟbis aĩe ⁊ clamore cogitationis qm̃ nouit auris tua. Et sequit̃. Cum eñ malus sum nihil aliud est cõfiteri tibi q̃ꝫ displicere mihi. qm̃ tu dñe benedicis iustum. sed prius euꝫ iustificas impium. Hec ille. Ex quibus patet ꝙ cõfessio peccati a deo instituta est maxiẽ ꝓpt humilitatẽ nostrã. Unde Aug⁹. sup̱ Ps. lxvj. dicit. Ad hoc deus exigit cõfessionẽ vt liberet humilẽ. ad hoc damnat nõ confitentẽ vt puniat supbuꝫ. Ex ħ patꝫ ꝙ ad ꝯfessionẽ maxime requirit̃ humilitas. per quã hõ se ostendit peccatorẽ fragilẽ ⁊ defectuosum corã deo. Unde Aug. sup̱ Canonicã Johis. Omelia. j. Si te ꝯfessus fueris peccatorem. erit in te veritas. Et sequit̃ post pauca. Humilitas p̱tinet ad cõfessionẽ. qꝛ dũ confitemur nos peccatores esse. ipa est humilitas. Hec ille. Ex his ꝰ infero ꝙ q̄nto plus homo ꝓprios defectus cognoscere nõ curat. tanto minus p̱ humilitatẽ deo se esse reũ ostendit. Vñ Aug⁹. lib. iij. de verbis dñi ſmone. xij. dicit. Nõ dr̃ tibi. Esto minus q̃ꝫ es. sed cognosce qđ es. Cognosce te infirmũ. coğsce te hoiem cognosce te peccatorẽ. Cognosce illũ q̇ te iustificat. Cognosce qꝛ maculosus es. appareãt in ꝯfessione tua macule cordis tui ⁊ p̱ penitentiã p̱tinebis ad gregem christi Hec ille. Et post hoc dicit idem Aug⁹. in lib. de dñica oratione. ⁊ lib. v. de p̄destinatione sanctoꝝ. Qꝫ in cõfessione deus vult vt recordemur peccatoꝝ nostroꝝ. ne quis quasi innocens sibi placeat ⁊ se extollẽdo plus pereat. Nam ait Grego. xxij. moral. Vere hũilitatis insignia sunt iniq̄tatẽ suam quãq̧ veraciter cognoscere: ⁊ cognitã voce ꝯfessionis apire. Et ex his pꝫ r̃nsio ad illaꝫ questionẽ q̃ querit̃. Quare hoies seculares raro ꝯfitent̃. ħ eñ nõ ꝓuenit nisi ex ig̃rantia ḡuitatꝭ pctĩ. Ex q̄ eñ nõ cognoscunt se pctõres. ⁊ ꝓpter supbiam coꝝ

pessimam dedignant̄ humiliari sepius in
confessione ne ꝓ talibus habeant̄ quales
sūt. sed volūt potius vt habeant̄ ꝓ bonis
ac iustis ⁊ virtuosis quales nō sunt. De q̄
bus dicit Seneca ep̄la. liiij. Quare vicia
sua nemo ꝯfitet̄ nisi quia ea ignorat. Vñ
ꝭm ip̄m ep̄la. xxix. Qui peccare se nescit:
corrigi nō vult. Et Grego. sup illud Job
xlij. Idcirco meip̄m rep̄hēdo. dicit. Quā
to minus quisq; se videt. tanto minus si
bi displicet. ⁊ quāto maioris gratie lumē
ꝑcipit. tanto amplius rep̄hensibilē se esse
cognoscit. Taliū hoīm conscientiā Berñ
in libro de cognitione sui cap̄. xxiij. vocat
vulpinam. ⁊ per consequēs hypocriticam
⁊ simulatam. eo ꝙ ꝭm ip̄m exteriorem su-
ꝑficiem intuētes salua eis oīa arbitran
tur. nō sentientes vermē interiorē qui inte
riora corrodit. Propter hoc idem Berñ.
ibidem cap̄. xxvj. dicit. Sicut membrum
quod dolorem nō sentit. mortuū esse dicit̄
Morbus autē insensibilis incurabilis est
Patet ergo ꝙ ante oīa necessaria est co
gnitio peccatoꝝ in homine. si debet sequi
apertio ⁊ ostensio conscientie in ꝯfessione
Apertio autē ista ꝯscientie debet esse non
qualiscūq; aut qualitercūq; sed lachrymo
sa ⁊ flebilis. Dicit enim Crisost. in fine libri
sui. de reparatione lapsi. Condemnare se
metip̄m ⁊ peccatorē dicere. cōmune hoc ē
oīm etiam pene infidelium. Multi enim
de scena seu de prostibulo viri ⁊ precipue
mľieres impudice peccatores semetipsos
⁊ sceleratos ostendūt. sed non eo ꝓspectu
hoc dicūt ꝙ cupiant emendari. ideo non
est ista dicenda confessio. nō em̄ est hec ex
corde compunctio. nec in amaritudine la
chrymaꝝ talia ꝓferūt. nec eo affectu qua-
si qui oderūt ea que accusant. Unde Gre
go. super Job. vij. dicit. Sepe ⁊ reprobi
peccata sua confitent̄. sed deflere contem
nunt. Electi vero suas culpas quas voci
bus cōfessionis aperiūt. districte animad
uersionis fletibus insequunt̄. Hec ille Et
tantū de secūdo.

D

Dixi tertio Q in verbis ꝑmis
sis christus cōmen
dat p̄latoꝝ seu ministroꝝ ecclesie dignita
tem honorabilem. Remisit namq; ad illos
leprosos ꝓpter manifestandum miraculum
mundationis ipsoꝝ. ⁊ ꝓpter preceptum le
gis. ⁊ ꝓpter humilitatis virtutem: ⁊ ꝓpter
mysticam significationem. Significauit
em̄ xp̄s ꝑ hoc ꝙ post mundationē interio
ris peccati ꝑ contritionē. necessaria est ad
huc oris ꝯfessio coram sacerdote Merito
igitur isti ad sacerdotes mittunt̄. quoꝝ ē
discernere inter leprā ⁊ lepram. inter mor
bū ⁊ morbum: ⁊ hos admittere. illos abij
cere. Ipsi em̄ habent claues ligandi ⁊ sol
uendi in terra: sine his nō potest peccator
ad deū accedere. nec gratiam obtinere nec
veniam mereri peccatoꝝ saltem extra ca-
sum necessitatis. Unde Aug°. de vera et
falsa penitentia cap̄. x. Qui confiteri vult
peccata vt inueniat gatiam. querat sacer-
dotem scientem soluere ⁊ ligare. ne cū ne-
gligens circa se fuerit negligat̄ ab illo qui
eū misericorditer monet ne ambo in foue
am cadant quā stultus euitare noluit. Ec
ce hic duo innuit Aug°. Primo vt pecca
tor inueniat gratiā debet accedere sacerdo
tem. Secūdo vt talis querat sacerdotem
nō qualēcūq; sed scientificū. Per p̄mū ar
guit̄ error hussitaꝝ dicentiū sufficere solā
contritionē ꝓ peccatis deo factā. Contra
quos est Aug°. libro de visitatione infir-
moꝝ. dicens. Sunt q̄dam q̄ sufficere sibi
ad salutem annūciant si soli deo cui nihil
occultū est ⁊ quem nullius ꝯscientia latet
sua ꝯfiteant̄ crimina. Nolūt em̄ siue eru-
bescunt siue dedignant̄ suis ostendere sa-
cerdotib;. quos tamen inter leprā ⁊ leprā
discernere ꝑ legislatorē constituit dñs Et
sequit̄. Nolo vt tali decipiaris opinione
quatinus ꝯfundaris ꝯfiteri coram dei vi
cario. ⁊ habescens ꝑ rubore vel ceruicosus
ꝑ dedignatione. Nam ipsius hūiliter sub
eundū est iudiciū quem deus sibi nō dedi
gnat̄ esse vicariū. Ergo ad te roges veni-
re sacerdotē si infirmus es. ⁊ fac ip̄m ꝯsci
entie tue plenissime ꝑticipē. nō seducat te
illa somniantiū supstitio. que musitando
seu titubando ꝯfirmat ꝙ incōsulto sacer-
dote saluet ad deū sola confessio. Hec ille
Nos aūt nō abnegamus q̄n sit ad deum
frequēter deferenda pctōꝝ ꝯfessio. Btūs
em̄ q̄ tenebit ⁊ allidet paruulos suos. vel
maximos. ad petrā. Petra aūt xp̄s ē. Sz
detestamur ⁊ detestat̄ illud sacra doctrīa.
Uade inquit ostende te sacerdotib;. Re-
sponsum est diuinū. ⁊ ꝯfitemini alterutrū

peccata vestra. inquit apl'us Jacob. Ci-
catricū ergo tuaꝝ arbiter vice dei adhibe
atur pſbyter. ⁊ reuela ei vias tuas: ⁊ ipſe
exhibebit tibi antidotū reconciliationis.
Hec ille. Per ſecundū arguunt mundani
⁊ ſeculares vani. q̄ querūt ſacerdotē igna
rū indoctū ⁊ minus ꝓ audienda cōfeſſiōe
idoneū: qui cum eis mite ⁊ leniter ꝓcedit
⁊ eis paruam vel nullam penitentiā impo
nit. Contra quos dicit Aug'. in libro de
vera ⁊ falſa penitentia cap̄. x. Qui confi-
tetur om̄ino ſacerdoti meliori quē habere
poteſt confiteat. Talem vt dicit ipſe libro
de ſalutaribus documentis. ſequamur et
ꝑquiramus qui ſciat curare peccata ꝓpria
⁊ poſtea vulnera aliena vt ꝑfectus medi-
cus. cū talibus ꝯſilium ſalutis noſtre ine-
amus vt nō ꝑdamus hereditatē celeſtem
quā nobis ab initio mundi deus ꝓmiſit.
Hec ille. ¶ Ex his infero duo. Pri-
mū ꝙ magne vtilitatꝭ eſt ſacerdoti doctio
ri ⁊ magis ſcientifico q̄ꝫ ſimplici ⁊ indo-
cto licꝫ ſanctiori confiteri. Iſtud patet ex
eo quia ſm̄ Bonauenturam in quodam
ſermone de penitentia. Sacramentū con
feſſionis vocalis inter cetera a deo eſt in-
ſtitutū ad peccatoꝝ patrociniū acquiren-
dum. quia ſicut videmus in cauſis ciuili
bus ꝙ cōmuniter hoīes indigēt patronis
q̄ ſint periti in iure vt penas iuris poſſint
vitare ⁊ tales oportet in ſua cauſa ordina
te ꝓcedere. Ita multo magis ſm̄ ipſum in
ſpiritualibus eſt. ⁊ ideo ſm̄ ip̄m expediēs
eſt ſacerdoti ſua reuelare peccata. qui de
vitandis ſanum ꝯſilium poſſit dare. ꝓpter
quod eſt eligendus ſacerdos doctus qui
poſſit ⁊ ſciat diſcernere inter lepram ⁊ le-
pram ſicut ad eius officium ſpectat. vt pa
tet in Leuitico. Secūdo ex hoc infero ꝙ
magna eſt dignitas ſacerdotum quos ſic
deus honorauit vt eis vices ſuas in terrꝭ
cōmitteret: ⁊ per eos nos a peccatis pur-
garet. Unde Grego. libro. v. regiſtri ſui
hortans Mauriciū imperatorē ad debi-
tam reuerentiā ſacerdotib' exhibendam.
Non indignetur inquit dn̄s meus ſacer-
dotib' ꝓpter eum cuius ſerui ſunt. vt eis
debitam reuerentiam impendat: quia illi
aliquādo in diuinis eloquijs dij. aliquan
do angeli noīantur. Exodi eñ. xxij. dicit.
Dijs nō detrahes. Et Malachie. ij. dicit

Ꝙ angelus dn̄i exercituū eſt. Hoc eſt con
tra illos qui deturpāt ſacerdoteſ. Legitur
de Conſtantino imꝑatore ꝙ cum fuiſſent
ſibi qnedam accuſationes contra epiſco-
pos in ſacra ſinodo Nicena porrecte. Ipe
omnes combuſſit dicens. Uos dij eſtis.
a ſolo deo iudicari debetis. ⁊ dignum nō
eſt vt nos iudicemus deoſ. Et ſimiliter ħ
habetur libro q̄nto tripartite hyſtorie vbi
ſil'es accuſationes refutauit dicens. Iſta
habebūt tempus ſuū in die iudicij coram
illo qui iudicaturus eſt om̄es. Mihi hoī
iudicare nō licet de vobis. Ibi etiaꝫ legit
quō locatis epiſcopis in loco ſuꝑiori. ipſe
reſedit in loco inferiori. Propter quam re
uerentiā ſacerdotibus recte ꝑ ipſum impē
ſam. deus ſibi in om̄ib' aſtitit ⁊ ſibi ſignū
ſancte crucis in ſomno oſtendit. dicens.
Conſtantine in hoc vinces. Hec ibi. Re-
fert etiam Grego. ꝙ pagani principes ve
rum deum neſcientes. deos ligneos vel la
pideos colebant. ⁊ tamen eoꝝ ſacerdoti-
bus maximū honorē impendebāt. Quid
ergo mirū ſm̄ ip̄m. Si imperator chriſti-
anus vel princeps vel quilibet dn̄s veri
dei ſacerdotes honoret. dum pagani prin-
cipes vt prediximus honorem impendere
ſacerdotibus ſuis nouerunt qui ligneis ⁊
lapideis dijs ſeruiebant. Ex hoc patet ꝙ
inhonorantes ſacerdotes aut deteſtantes
eos perturbantes aut grauātes ſiue in eo
rū perſonis ſiue in rebus: deteriores ſunt
paganis ⁊ ſaracenis aut tartaris qui pro
prios ſacerdotes honorant. Ac ꝑ hoc cō-
uincunt fideles etiaꝫ deum verū minime
honorare aut curare. Iuxta illud ſaluato
ris. Qui vos ſpernit me ſpernit. Et q̄ vos
tāgit. tāgit pupillā oculi mei. De Alexan-
dro magno legit ꝙ cū ꝓceſſiſſꝫ ꝯtra hieru
ſalem ⁊ epiſcopus iudeoꝝ ſibi obuiam ꝓ-
ceſſionaliter ꝓceſſiſſet. mox de equo deſcē
dit ⁊ ei reuerentiā exhibuit. Pharao q̄uis
īmaniſſimi ⁊ duriſſimi cordis fuerit: ipſe
tamen ſic honorauit ſacerdotes ꝙ etiam
tempe maxime famis ip̄is de regalib' hor
reis ſufficientem alimoniā ꝓcurauit. ¶
Sed diceres. Uere dn̄e dignū ⁊ iuſtū
eſt bonos ſacerdotes honorare. q̄s nos.
vt ait Hiero. ſcimus chriſtiani ꝙ nobis
deus poſuit iudices in terris. qui etiam
ante illum diem iudicij iudicant ⁊ habēt

clauem vite ⁊ mortis. Sed quis estimat honore dignos illos sacerdotes qui se exhibent in vita ⁊ morib⁹ ꝑ omnia indignos vacantes potib⁹. comesationib⁹ ⁊ ceteris secularib⁹ vanitatib⁹. ꝙs tales nisi stultus iudicare possit nō p̄mio honoris sed potius supplicio pudoris esse dignos. Ad qđ ego:imo nō ego sed ille magnus Grego. lib.v. Registri sui r̄ñdens ait. ꝙ ea q̄ dicta sunt de honore sacerdotū aut alia q̄ legūt in scripturis. nō tm̄ specialr̄ ꝓ bonis. sed etiā generaliter ꝓ malis sunt interp̄tanda qm̄ adhuc nescimus qualis sit futurus. Etem̄ paulus dicit. Nolite ante tēpus iudicare. scꝫ de occultis: quoadusqꝫ veniet dñs. Nam sunt multa que de illius iudicio hoīes ignorāt. quia fortasse quod vos laudatis ille rep̄hendet. Et que vos rep̄hendītis ille laudabit. Hec Grego. Hoc est contra illos qui ꝓpter leuem suspitionē. vt forte quia sacerdos descendit ad inuitatam. vel locutus est cum femina. statim iudicant eum ꝑuersum ⁊ indignū: ⁊ dedignant̄ eius missam. Contra ꝙs dicit Lucius papa de cohabitatione clericoꝝ ⁊ mulierū. Vestra. Non pōt ꝙs q̄ntūcūqꝫ pollutus diuina polluere sacramēta. que purgatoria cunctaꝝ ꝯtagionū existunt. Qualiscūqꝫ em̄ sacerdos sit: que sancta sunt coinquinari ab eo nō possūt. Sumite ḡ ab omni sacerdote xp̄i mysteria. qꝛ omnia in fide xp̄i purgant̄. Hec ille. Et idem vult canon Nicolai pape. xv. q. viij. c. fi. Sciscitantib⁹. ꝙ a tali sacerdote cōio recipiatur ꝙusqꝫ iudicio epoꝝ reprobetur. Qm̄ mali bona ministrando tm̄modo se ledūt. ⁊ cerea fax accensa sibi q̄dem detrimentū prestat. alijs ꝓo lumen in tenebris ām̄inistrat ⁊ vnde alijs cōmodū exhibet. inde sibi dispendiū prebet. Et sequit̄. Sumite ergo ab omni sacerdote intrepidi xp̄i misteria. quia om̄ia in fide xp̄i purgant̄. Fides em̄ est que vincit huncmūdū: ⁊ qꝛ nō dantis sed accipientis. sic dicente beato Hiero. ad credendū om̄i aīe baptismus est p̄fect⁹ ⁊ in oī sacerdote corpus xp̄i ꝑfectū. Hec Canon. Quādiu ergo quis tolerat̄ ab ecclesia in officio suo. nō debet a quoqꝫ vitari. Vñ licꝫ dep̄hensus in adulterio sit infamatus de crimine. tamen nō sufficit ad h̄ vt abstineat̄ ab eius officio ⁊ sacramentis suis nisi infamet̄ ꝑ sn̄iam. vt dicit glosa dicti cap̄li. Sciscitantib⁹. ⁊. xxxij. di. §. Verum. Requirit̄ ergo ꝙ sit dep̄hensus ⁊ ꝯuictus. vt de iudicijs. Cū nō ab hoīe. Bene tm̄ ꝯceditur. ꝙ oīs sacerdos in peccato mortali existēs est suspensus quo ad se. scꝫ vt nō celebret: qꝛ alias peccat mortaliter. j. q. j. Sacerdotes. Sꝫ talis nō ē suspēsus q̄ ad alios nisi sit ꝑ sn̄iaꝫ p̄cisus vel notori⁹ fornicator aut simoniacus aut scismaticus. vt. xxxij. di. §. Verū. Quādo ergo dicit̄ ꝙ nullus audiat missam p̄sbyteri quē scit indubitāter habere concubinā. xxxij. di. c. Nullus. Dicendū ꝙ loquit̄ de illo cuius crimen est notoriū ꝑ sententiaꝫ vel ꝓpriam confessionem vel ꝑ facti euidētiam. Talis em̄ p̄mo a subditis vitari debet ad confusionem ipsius vt a tali peccato desistat. vt in ca. Vestra. de cohabitatione clericoꝝ ⁊ mulierū. Ex quo infero ꝙ nō obstante malicia sacerdotū q̄diu tolerant̄ ab ecclesia. p̄sertim si nō sunt notorij fornicatores debent a subditis honorari. ⁊ xp̄s honorauit sacerdotem quē sciebat sacrilegum. xciij. di. Dñs. Per quod ſm Ciprianū docuit malos sacerdotes etiaꝫ honorare nos. Pro quo honore nobis tribuat honorem celestis curie dñs noster iesus christus qui viuit ⁊ regnat per secula seculoꝝ. Amen.

Dñica. XIIII. post trinitatis. II. Sermo. CXI.

Nonne decē mundati sunt. ⁊ nouem vbi sunt Luce. xvij. Sicut ait Petr⁹ rauañ. in q̄daꝫ epistola. Nihil est quod adeo ad indignationem ꝓuocet altissimū sicut ingratitudo. Ipsa em̄ est maloꝝ ꝓuocatio. beneficioꝝ exinanitio. meritoꝝ extermīatio. Hec ille. Et Berñ. sermone. lij. dicit. O ingratitudo hostis est gratie ⁊ inimica salutis. Unde ſm ipsum nihil sic displicet deo presertim in filijs gratie quēadmodum ingratitudo. Propter quod ſm Bernhar. sermone. xxxv. super Cantica. Nihil auget̄ ingrato. sꝫ quod accipit. vertit̄ ei in ꝑniciem. Istud patet hic in euangelio de nouem leprosis. qui ꝓ eo ꝙ de cura lepre a qua fuerūt ꝑ christum mundati

regratiari noluerūt. nec ad eum fuerūt re-
uersi tanq̄ indigni. obliuiosi: ⁊ ingrati vo
ce saluatoris arguunt. quasi ab eo ignorē
tur vbi sint. Magna quippe superbia est
ſm Bern̄. in lib. de diligendo deū. ca. ij. ⁊
delictū maximū. vti datis tanq̄ innatis.
⁊ in acceptis bn̄ficijs gl'iam vsurpare. nō
reddere. Tales plinius in ꝓlogo natural'
hystorie vocat merito fures ⁊ infelices q̄
bn̄ficia recepta nō recognoscunt. aut mu-
tuo nō reddunt. Et Seneca ep'la. lxxxiij.
appellat tales peiores serpētib᷑. Nā serpē
tes venenū ī alienā ꝑniciē ꝓferūt. sine sua
ꝑuant. Ingrati vero sine ꝓpria ꝑnicie nō
possunt in se viciū ingratitudinis ꝯserua
re. Ex quib᷑ patet ꝙ valde iniquū ⁊ iniu-
stum est. si creatura nō reddet grates suo
creatori pro beneficijs acceptis. Cum di
cat Seneca ep'la. xviij. Hoc certe iniusti
cie ꝯuenit suā cuiq̄ ꝓ bn̄ficio nō reddere
grām. Merito igit̄ isti nouē leprosi mun-
dati ꝑ xp̄m rep̄hendunt̄ tanq̄ iniusti. q̄
ꝓ bn̄ficio mūdationis. suū nesciuerūt vel
noluerūt laudare curatorē. de quib᷑ incre
patorie dicit̄. Nōne decem mūdati sunt.
⁊ nouem vbi sunt. In quib᷑ verbis argui
tur hūana ingratitudo ꝑ deū. Per qd̄ no
bis suadet ⁊ ꝯsulit̄ virtus gratitudinis di
uinoꝝ bn̄ficioꝝ. Ad quam merito poteri-
mus induci si triplicem ꝯsiderationē cir-
ca hoc attēdamus. Nam si ponderemus
gratitudinis necessitatē. Si ꝯsideremus
gratitudinis vtilitatē. ⁊ si deniq̄ cogno-
uerimus ingratitudinis deformitatē abs
dubio sufficient̄ moueri poterimus. vt dō
gratias melius q̄ isti nouē leprosi ꝓ bn̄fi-
cijs suis ꝯtinue reddamus. A

Dixi primo ꝙ si ponderemus gratitudinis ne-
cessitatem. sufficienter moueri poterimus
vt deo gratias ꝓ beneficijs suis continue
reddamus. Magna q̄dem necessitas in-
ducit hoīem ad reddendā gratiarūactio-
nē illi scʒ deo suo. sine q̄ nihil boni potest
facere. Johis. xv. Sine me nihil potestis
facere. Quicq̄d em̄ homo habet. a deo ha
bet. Sicut Ap'lus dicit. Quid habes qd̄
nō accepisti. Nam ſm Ber. sup Cantica
ſmone. xiij. Sicut origo fluminū ⁊ fon-
tiū est mare. Sic oīm virtutū ⁊ graꝝ p̄n-
cipiū est xp̄s. Jō ap'lus de se ait. j. Coꝝ. j.

Gratias ago deo meo semꝑ ꝓ vob̄ in gra-
tia q̄ data est mihi. q̄ in oīb᷑ diuites fa
cti estis in illo. Cū ḡ tota sufficientia nr̄a
ex dō est: vt dr̄. ij. Coꝝ. iij. Merito ad deū
debet semꝑ recurrere nr̄a laudatio: vt me
reamur iteꝝ accipe. Juxta illud Eccs. j.
Ad locū vn̄ exeūt flumia: reuertunt̄ vt ite
rū fluant. Astringit̄ autē hō ad agendum
gr̄as deo quadruplici necessitate. Primo
q̄ ip̄a gr̄arūactio est q̄dāmodo ꝓpria fide
liū operatio. Secūdo q̄ ipsa est receptoꝝ
augmentatio. Tertio q̄ est diuinitatis ꝓ
testatio. Et q̄rto q̄ nr̄e necessitatis ⁊ de-
fectuositatis demonstratio. De p̄mo patʒ
quō ip̄a est ꝓpria bonoꝝ ⁊ seruoꝝ xp̄i fide
lium oꝑatio. Fideles nāq̄ serui ad nihil
aliud vacant nisi ad dilatandum gl'iaʒ ⁊
honorē dn̄i sui. Et ideo sancti viri sciētes
hanc ꝓpriam esse oꝑationē ipsoꝝ. eo ꝙ ad
hoc quisq̄ natus est vt deū laudet oīb᷑
postpositis. insistunt laudib᷑ diuinis agē
tes gratias ꝓ beneficijs acceptis. Est au
tem ita ꝓprium hoc seruis dei. scilicet deū
laudare pro beneficijs: vt etiaʒ in celo ne-
quaq̄ ab eis possit auferri. q̄. Beati qui
habitant in domo tua dn̄e. Nihil aliud fa
ciūt. nisi in secula seculorum laudabūt te
De quibus dicit̄ Esa. lj. Gaudium ⁊ leti-
cia inuenietur in ea. gratiarūactio ⁊ vox
laudis. Unde istud artificium bonum est
nobis in presenti addiscere quod credi-
mus indubie nos sine fine in celo operari
Ex quo infero ꝙ nihil sic christianum de
bet delectari sicut gratiarumactio diuine
maiestati. patet. quia in omnibus sacrifi-
cijs. oblationib᷑. elemosinis. ieiunijs ⁊ a-
lijs quibuscūq̄ siue actionibus siue passi
onibus ad que christiani tenentur. deus
nihil requirit nisi laudem ꝓpriam ⁊ gl'iaʒ.
Juxta illud. Sacrificium laudis honori
ficabit me. Et ex hoc secūdo infero ꝙ gra
tiarūactio excedit oīa holocausta victi
mas. sacrificia. oblationes. thurificatio-
nes. incensa ⁊ quecūq̄ alia. Istud patet.
q̄ ista omnia ordinant̄ ad gratiarūactio
nes tanq̄ ad finē. ptʒ igit̄ ꝙ gr̄arūactōes
sunt p̄cipue. Cū finis sit melior ordinatis
in finē. Propter qd̄ deus offerentibus si-
bi sacrificia sine intentione hm̄ōi redden
di gratias. dixisse legitur in Psalmo. Si
esuriero nō dicam tibi. meus est em̄ orbis

terre. Et sequit̃. Nunq̇d manducabo car
nes thauroꝝ: aut sanguinem hircoꝝ pota
bo.q.d. Ista nõ sunt accepta nisi inquan
tũ sunt laudis materia. Ideo statim sub/
dit. Imola deo sacrifiũ laudis. Propt̃ qd̾
hermes termegistus in libro suo de natu/
ra deoꝝ q̇ logos Cileos appellat̃: versus
finem dixit. ꝙ nõ est cõueniens deo thus
vel mirram offerre ꝛ incendere. estimãdo
ꝙ deus in hoc delectet̃ principaliter. ꝛ sic
eũ sicut ydolũ adorare. Sed nos inquit
gratias agendo deũ adoremus. He sunt
em̃ sũme incẽsiones cuꝫ gratie agunt̃ deo
a mortalibꝫ. Et Aug. in epl'a ad Marcel
linũ ait. ꝙ nihil gratius animo vel meliꝰ
ore ꝑmimus aut calamo scribimus q̃ꝫ d̾o
gr̃as. Nihil ei breuius dici nec audiri po
tius potest nec fructuosius quicq̃ꝫ agi po
test. Hec ille. B De secũdo quõ gra
tiarũactio ẽ bonoꝝ a deo receptoꝝ augmẽ
tatio. ptꝫ. Sicut em̃ agricola illam terrã
libentius seminat que sibi fructũ reddit.
sic deus ipsos sepius beneficijs visitat q̇
eum ꝓ acceptis laudant. Unde Cassiod̾.
lib. iiij. epistolaꝝ dicit. Inuitat ad magna
qui gratãter accipit modica. ꝛ spem de fu
turis recipit q̇ trãsacta beneficia recogno
scit. Legit̃ de elephante ꝙ quãdo infirmi
tatẽ incurrit q̃ndam herbam ꝓ recuperan
da salute colligit. sed anteq̃ꝫ eaꝫ in cibum
accipiat ad flumen accedẽs se lauat ꝛ her
bam versus celũ eleuat quasi gratias deo
agat: ꝛ ab eo salutẽ deposcat. Turpe est ḡ
nõ facere hoĩ quod facit bestia. Et si non
mouent hominẽ ad hoc beneficia futura
que a deo expectat. debent maxime moue
re p̃terita que iam ei ꝓfuerũt. vt dicit Se
neca in quadam epistola. alioq̇n meretur
priuari datis qui non agit gratias ꝓ eis.
Sicut Apostolus ostẽdit de philosophis
Roꝝ. j. dicens. Qui cum deum cognouis
sent. nõ sicut deum glorificauerũt. nec gra
tias egerunt. sed euanuerũt in cogitatio/
nibus suis. ꝛ obscuratũ est insipiens cor
coꝝ. Ubi augꝰ. ait. Quod deus dedit gra
tis. tollit ingratis. Sicut patet etiam de
Ezechia Esa. xxxviij. ꝛ. xxxix. Qui priua
tus ꝓ ingratitudine fuit ꝛ punitus. eo ꝙ
nõ laudauit deum ꝓ victoria facta de sen
nacherib. Sicut late habet̃. iiij. Reg. xx.
De tertio quõ gratiarũactio est diuine
maiestatis ꝓstatio. ptꝫ. In hoc em̃ ꝙ d̾o
de suis beneficijs regratiamur eũ deũ no
strũ ꝓstamur. Et h̾ fecit filius dei Mar
ci. viij. Qui volens de septem panibꝫ sati/
are quinq̃ꝫ milia hoĩm: ꝑmo gratias egit.
Idem legit̃ fecisse cũ sacratissimũ suũ cor
pus ꝛ sanguinẽ fert̃ in cena vltĩa ꝯsecras/
se ꝛ discipulis tradidisse. In om̃ibꝫ docẽs
ad deũ nostra beneficia esse referenda tã/
q̃ꝫ ad illũ a quo om̃e datũ optimũ ꝛ omne
donũ ꝑfectum desursum est Jaco. j. De
quarto quõ gratiarũactio est nostre neces
sitatis demonstratio Qui em̃ regratiat̃ su
am indigentiaꝫ ꝓstat̃. Unde hec est rõ
moralis quare decime dant̃ ꝛ q̃re deo sũt
specialiter dedicate. Sic em̃ dicit Rober
tus Holgoth sup̱ libꝝ Sapie. c. xviij. De
cem est nũerus ꝑfectus. nouẽ vero impfe
ctus. ꝛ ideo dũ nobis nouẽ retinemus. de
cimũ deo damus. nobismetipis impfecti/
onẽ ascribimus. ꝛ oẽm ꝑfectionẽ soli deo
attribuimus. Eodẽ modo dũ gratias agi
mus ꝓstamur ꝙ nihil nisi de eius mune
re possidemus. Patet ḡ ꝙ necessario deo
gratias agere debemus. C

Dixi secundo Q si ꝯsidere/
mus gr̃arum
actionis vtilitatem abs dubio moueri po
terimus vt gr̃as deo agamus. Sunt aũt
multa beneficia ad nostrã vtilitateꝫ data
a deo. ꝓ quibus si gratias agemus d̾o ma
gnam vtilitatem reportabimus. quia vi/
tã eternã. Sunt aũt ista bñficia inter cete
ra p̃cipua. scꝫ nostre beneficiũ creationis.
redemptionis. expectatiõis. iustificatiõis
ꝯseruationis. ꝛ p̃miationis. De opere cre
ationis dicit Bern̄. in s̾mone q̇dam. Cõ/
sidera deum in bñficio creationis ꝙ crea
uit te sine merito tuo. Juxta illd̾ Ps̄. Bo
noꝝ meoꝝ nõ indiges. qꝛ nihil ante ꝓme
ruit q̇ nihil penitus fuit. Cogita qualẽ te
fecit creaturã. s̾m corpus egregiã. s̾m ani
mã magis egregiã. vtpote imaginẽ crea/
toris insignẽ. rõnis ꝑticipẽ. beatitudinis
sempiterne capacẽ. Considera ꝛ tui noĩs
potestatẽ. Terror em̃ hoĩs sup̱ om̃ia aĩan
tia ĩminere decernit̃. Considera ḡ largita
tis administrationẽ: q̃nta tibi largitus est
ad sustentationẽ: q̃nta ad eruditionẽ. q̃ꝫta
ad cõsolationem. q̃nta ad correptionem.
quãta ad delectationem. Pro his ergo ni

hil facias nisi gratias agas. Hec Bern.
De ope redemptiõis dicit idem Bern. in
smone alio. O bone iesu q̃d tibi ꝛ morti.
Nos mori debuim⁹ ꝛ tu soluis. Nos pec
cauimus ꝛ tu tollis. Opus sine exemplo.
gr̃a sine merito. charitas sine mõ. De bñ-
ficio expectatiõis q̃ nos peccantes expe-
ctat ad pniam. patz. Nam q̃tiens peccat
hõ mortal'r. totiens indignus est vita. Et
ideo totiens est in statu mortis ꝛ meretur
statim detrudi de mũdo ad infernũ. Vñ
si illi tenemur ad regratiãdũ q̃ nos de pe-
riculo mortis corpalis vel a mutilatione
mẽbroꝝ liberat. Multo magis deo. qui a
morte vtriusqꝫ corporis vicꝫ ꝛ aĩe sepissi-
me liberat. Ideo. ij. Mach. j. dr̃. De ma-
gnis piculis a deo liberati. magnifice gra
tias agimus ipi deo. Narrat Cassiod. de
elephante. q̃ cuꝫ se arbori appodiauerit se-
misecte. id est ad medium incise. ꝛ arbore
fracta ceciderit. p se resurgere nequit. Si
ergo fuerit p hominẽ eleuatus magnã illi
refert gratiã. quia os suũ in manus hoĩs
porrigit. nec cibum nisi ab eo econtra ca-
pit. nec pgreditur nisi quo ille iusserit. Re
fert Petrus de lapiaria in tractatu de o-
culo morali. Inter alias ppietates ocu-
li corporalis sextam esse istam: ꝙ in capi-
te est collocatus. ad significandũ ꝙ oculi
nostri semp debẽt ad deum intendere. Iu
xta illud Psal. Sicut oculi seruoꝝ in ma
nibus dñoꝝ suoꝝ. Unde de sapiente dici
tur Ecclesiastes. ij. Oculi sapientis in ca
pite eius. Caput nostrũ christus est. in q̃
semp debent esse oculi mentis nostre p cõ
siderationem suoꝝ beneficioꝝ. Refert cõ-
mentator super librũ de animalibꝫ. Q̃ q̃-
dam paterfamilias aspidem quãdam nu
triuit in domo. sic ꝙ omni die hora pran-
dij ad eius mensaꝫ visitauit p cibo. Que
cum generasset duos filios. vnus eoꝝ tan
q̃s ferox filiũ hospitis venenauit. Quod
illa perpendens. statim illum suũ filiũ in
conspectu omniũ lacerauit: ꝛ cum alio fi-
lio verecũda de domo excessit. Ecce quõ
serpens sentit beneficium: ꝛ homo nõ sen
tit. Legitur etiam in hystorijs Romanoꝝ
Et idem refert Policratus Q̃ quidã an-
dronicus noĩe qui alias fuit pter sua cri
mina per imperatorẽ sentẽtiatus ad mor-
tem. ꝛ datus ad deuorandũ leoni. cui an-
te spinam de pede in nemore deposuetat.
Leo cum nullatenus mouit sed potius ab
alijs leonibus ne deuoraret ptexit. ꝛ illi
blanditus est demulcẽs crura illius ꝛ ma
nus. Quod videns imperator ãmiratus
est. ꝛ illum leonẽ illi andronico in seruitu
tem donauit. Et factũ est vt eo rome am-
bulante cum leone. oẽs dicerent. hic est
leo hospes hominis. ꝛ hic est homo medi
cus leonis. Ecce quõ ferocissima bestia
sentit beneficia humana. Sic m̃lto plus
debet sentire homo beneficia dina. D

Sed diceres quõ sunt gratiarũactio-
nes referende deo. Ad qd̃ respondeo fm
Robertũ Holgot sup libꝝ Sap. c. xviij.
Q̃ ad hoc req̃runt quatuor conditiones
Requirũt eñ gratiarũactiones magnani
mitatem. assiduitatem. vniuersalitatem.
ꝛ hilaritateꝫ. De magnanimitate dicitur
in Psal. Magnificate dñm mecum. i. ma
gnum pdicate. Et ideo quia homo inter
oẽa creata plus recepit a deo boni. Ps.
Non fecit taliter omni nationi. merito er
go vult ab eo magis laudari. Nam vbi ẽ
maior concauitas ibi magis de confluxio
ne radioꝝ. ꝛ ideo maior calor. scꝫ charita
tis diuine ꝛ laudis debet esse in tali corde
De assiduitate dicit᷑. j. ad Tessal'. ij. Grati
as agimus deo sine intermissione. Hec ẽ
ratio quare oẽs hore terminãt᷑ p deo gra
tias. in signũ istius ꝙ oĩa nostra opera
debent ordinari ad laudẽ suam diuinam.
De vniuersalitate dicit᷑ ad Eph. v. Grãs
agentes deo semp p oĩbꝫ. Bene dicit p
oĩbus. quia nõ solum p psperis: sed eti
am p aduersis gratiarũactiones sunt re-
ferende. Psal. Ad annũciandũ mane mi-
sericordiam tuam: ꝛ veritatem tuam per
noctem. Mane est psperitas. nox aduer-
sitas. Unde Cris. in tractatu de symbo-
lo dicit. Semp benedicite deũ. Si vene
rint mala: ꝛ dissoluent᷑ mala. Si pspera
venerint benedicite: ꝛ pseuerabũt pspera
Refert Aristo. lib. ij. politicoꝝ pe finem.
Q̃ plato inter alias leges statuit vt ciues
exercitarentur ad hoc vt fierent ambidex
tri. id est vt equaliter possint manu sini-
stra sicut dextra pugnare. Dextra signifi-
cat psperitatem. Sinistra aduersitatem.
Ps. Cadẽt a latere tuo. i. a sinistris in ad
uersitate. mille scꝫ deficientes per despe-

rationē. ꝛ decē milia a dextris tuis scz in ꝓsperitate extollenꝫ ꝑ ꝓsumptionē. In vtroqȝ ergo statu hō debet laudare deuȝ si vult bñ pugnare ꝯtra diabolum. De hilaritate seu iocunditate refert Solinus in li. de mirabilibꝫ mūdi. ꝙ in Allesa regione fons est semꝑ q̄etus ꝛ infra riuos suos manēs q̄ tñ ad cantū cithare vl' ad sonū fistularꝝ ītumescit ꝛ alueū suū excedit. Iste fons oīs bonitatis deꝰ est: q̄ ob letā grãꝝ actōēȝ statiȝ exuberat ꝛ bñficioꝝ suorum aquis inundat.

E

Dixi tercio ꝙ si cognouerimꝰ ingratitudīs deformitatē moueri poterimꝰ vt deo grãs agamus. valde eñ deforme est viciū ingratitudinis. qđ ſm Berñ. siccat fontē diuine pietatis ne fluat homini. Et ideo homo ꝑpendens tale ꝑiculum quo se priuat đi bñficio debet ab eo cauere ꝛ deum ꝯtinue laudare. Sunt aūt pctōres ingrati deo multipliciꝫ ſm Robertū Holgot suꝑ li. Sap. ca. xvj. Nā q̄dam dona dei nō cogitāt: ita ꝙ nunq̄ȝ pōderāt q̄ receperūt. sed attēdunt ad habenda q̄ hr̄e intēdunt. Et ista est potissima cā ingratitudīs. sicut dicit Seneca in li. đ beneficiis in ꝑncipio. Prima inq̄t cā est ingratitudinis ꝙ nouis sp̄ cupiditatibꝫ occupati nō q̄d habemꝰ sed q̄d petamꝰ attendimus. nec in id quod iam est. sed in id qđ appetimus intēti sumꝰ. Ex q̄ ego infero ꝙ ſm Senecā ad hoc ꝙ grati simus deo: indigemus bona memoria. Istud patet sic. q̄a sic ad ꝑfecte sciendū aliquā sciam non sufficit si hō semel eam discat. sed req̄riꝫ ꝙ pluries eā repetat. Ita ꝛ hic necesse est vt hō sepꝰ recordeꝫ: quid: cui: quātum debitor est. Et hac rōne ſm moralē intellectuȝ dies dñica videꝫ instituta fuisse a deo. vt si nō sepꝰ saltem illo die septimo et vltimo in hebdomada hō recogitet diuina bñficia. scȝ creatōis reparatōis. cōseruatōis. ꝑmiatōis. Hac ratione etiā rōnabiliter induxit ecclīa ꝛ statuit legi specialia officia missaꝝ corā laicis. et ꝑdicari alia singulis diebus dñicis. vt populus audiēs taȝ diuersa bñficia diuina in eplīs et euāgeliis ꝛ aliis lectōibꝫ sanctꝭ oliȝ patribꝫ ꝛ tandeȝ nobis facta ꝓ eis grãrum actiones deo referēdas assurgat deuotius.

F Sed sunt multi ꝓ certo q̄ de talibꝫ nihil curant. Nam q̄dam se bñficia a deo accepisse negant. q̄dam ꝓ̄o dissimulāt. q̄dā ꝓ̄o nō reddūt. q̄dam oīno obliuiscuntur: ꝛ isti sunt ingratissimi ſm Senecā. De quolibet tali pōt dici illud Eccī. xxix. Ingratꝰ sensu derelinq̄t liberantem se. Et bñ đr Ingratꝰ sensu. q2 sensuȝ memorie amisit. Secundo sunt q̄dā ingrati q̄ deū de suis bñficiis nō honorāt: siles porcis q̄ glādes q̄tidie comedētes nunq̄ȝ ad arbores respiciūt. Cōtra q̄s dicit Aresto. viij. Ethicoꝝ. ꝙ tales destruunt mutuā amiciciā. q2 oportȝ retribuere ꝛ refamulari iuxta posse ei qui gratiam fecit et seruire in recompensam collati bñficii. In signuȝ huiꝰ refert Seneca in ꝓ̄fato libro đ bñficiis. Poete finxerunt tres sorores filias veneris ꝛ liberi patris virgines: q̄ cōplexis manibꝫ q̄si choream facientes se tenebant ridētes et lucida veste indute. Quaꝝ due ꝯuerse ad nos fuerunt. Tercia vultum auertit. In q̄ significaꝫ qualis debet esse gratiarū actio. In hoc eñ ꝙ fuerunt virgines: significaꝫ ꝙ incorrupta ꝛ sincera debent fieri beneficia. Itē ꝙ connexis manibꝫ faciebāt circulum: significaꝫ ꝙ bñficia debent ire ab vno ad aliū ꝑ grãm mutuā. Item ꝙ erāt ridentes: significaꝫ ꝙ hilarē debēt hr̄e datoreȝ. Itē ꝙ fuerūt nude: significaꝫ ꝙ bñficia nolunt nec debent latere. Et in hoc q̄sdaȝ arguit Seneca q̄ furtiue grãs agūt in angulo et verenꝫ palaȝ fateri vt ꝓprio ꝛ non alieno adiutorio habere dicanꝫ. Sed de hoc bñ ph̄us. viij. Ethic. tangit dicēs ꝙ amicicie beniuolētia debet esse nō latens. Itē fuerunt filie veneris: ad significandū ꝙ bñficia debēt fieri ob amorem. Item fuerūt liberi patris: ad significādū ꝙ debent fieri liberalr̄. Sȝ proch dolor hodie impleꝫ illud qđ dixit aplus. In nouissimis diebus erunt hoīes seipsos amātes ꝛ ingrati. Tercio sunt q̄dam qui deum de suis beneficiis exprobrant ad modum vxoris ingrate. Fertur eñ ꝙ quidaȝ vir ꝓ crimine vxoris sue circa mediastinū seu columnā in medio ciuitatis se verberare ꝑmisit. Cui vxor postea enormitatem suam improperauit. Sic multi ingrati sunt de beneficio passionis christi: in qua enormia sustinuit. Unde Eccī. xxix. Pascet et potabit ingratos. et adhuc amara audiet. Ultimo sunt quidam sceleratissimi qui ꝯtra deuȝ ꝑ sua bñficia pugnāt. Et sunt illi qui donis

dei ad peccandũ vtunt. Nam multi abun
dant diuitijs. sed eas nõ in vsus pauperũ
sed histrionũ exponũt. Alij hñt fortitudĩeꝫ
et hij fiunt paupeꝝ oppssores. et fortitudi/
nem suã in seruitio diabolico ꝯsumũt. Alij
optima hñt ingenia ⁊ facũda eloq̃a. Et hij
sunt in iudicijs calũniatores. Cõtra q̃s lo
quit̃ mlt̃a Greg. xxxij. Moral'. tractans il/
lud Job. xl. Huic mõtes herbas ferũt. di/
cens. ꝙ tales q̃ diuitijs praua conant̃ con
tra deũ suis bñficijs pugnãt. Et idẽ expssi/
us ponit in Omel'. Cũ audieritis seditões
Vñ hij sunt sil'es cuculo: q̃ q̃diu est puul⁹
fouet̃ in nido ꝑ quandã auẽ. sed cum fuerit
adulta ipse suam nutricẽ occidit ⁊ deuorat
Et Seneca li. iiij. de bñficijs narrat de q̃/
dam milite naufrago q̃ ꝑ viginti dies fuit
apud quendã nobilẽ optime tractatus. sed
ipse postea accedẽs regẽ Philippum mace
donẽ: eũ crimĩe pessimo accusauit. ⁊ ei⁹ bo
na a rege sibi impetrauit. Nihilominus tñ
rex cõperiẽs ei⁹ ingratudĩeꝫ: eũ cauterio in
signiri in facie fecit ⁊ suis bonis spoliauit.
Sic faciet deus ingratis. Nos ergo cha/
rissimi ⁊c.

Dñica decimaquinta post trinitat̃. I.
Sermo CXII.

N Emo potest du
obus dñis seruire. Matth. vj.
Sic ait Gre. sup Ezech. omel'.
ix. Nemo põt ĩ vna eadẽq3 re oĩpotẽti dño
atq3 eius hostib⁹ grat⁹ existere. Naꝫ deo se
amicũ denegat q̃ eius placet inimico Hec
ille. Et reuera sic est. Nã iuxta Jaco. in sua
canonica Qui voluerit amic⁹ fieri h⁹ mun
di: ꝯstituit̃ inimic⁹ dei. Nec ĩmerito. Sũt
em̃ isti duo dñi multũ inuicẽ cõtrarij. ⁊ nũ
q̃ pñt hr̃e vnanimẽ volũtatẽ. Juxta illud
ij. Coꝝ. vj. Que cõuentio xpi ad belial. lu/
cis ad tenebras. sancti ad canẽ. q. d. nulla.
Et ob hoc nemo põt vtriq3 istorũ siml' ser/
uire ⁊ placere. eo ꝙ volũtas hoĩs ꝑ amoreꝫ
suũ cũ sit simplex: q̃cũq3 se ꝯtit: total'r se ver
tit Vñ dicit Maximian⁹ poeta. Nõ faci/
le est animũ tãt̃ ĩflectere reb⁹ Vt res oppo/
sitas mens ferat vna duas. Cum igit̃ mun
dus iste sit ꝯtrarius deo cũ sua auaricia. eo
ꝙ distrahit suos xpi a seruitio suo. patet ꝙ
merito xp̃s ecõtrario dissuadet homi aua/
riciã. s. in q̃tũ vult sibi digne seruiri. Nam
al's nemo põt ei placere nec libere seruire q̃
auaricie seruit. Dicit em̃ Jsidor⁹ li. ij. d sũ/
mo bono. ca. xlj. Nõ põt ad contemplãdũ
deũ mens esse libera q̃ desiderijs hui⁹ mũ/
di et cupiditatib⁹ inhiat. Cui⁹ rõ est ƒm ip/
sum. q2 alta nõ põt ꝯspicere ocul⁹ quẽ pul/
uis claudit. Licet aũt oĩa pctã seruis chri/
sti satis dure sint ꝓhibita: eo ꝙ oĩa impedi
unt in seruitio dei seruos eius. nihil tamen
ita seruis xpi ꝓhibet̃ sicut auaricia. Quia
ƒm Jsidoꝝ vbi supra. omni pctõ peior est
auaricia. Vñ ꝑ Salomonẽ dr. Nihil sce/
lesti⁹ q̃ amare pecuniã. Hic em̃ ⁊ aiaꝫ suã
venalẽ habet. qm̃ in vita sua ꝓiecit intima
sua. Propter qd ƒm ipm ipsa est oĩm crimi
nũ mr. Vñ ⁊ aplꝰs ait. Radix oĩm maloꝝ
est cupiditas. quã q̃dã appetẽtes errauerũt
a fide. Et q2 ƒm Jsidoꝝ. si succiditur radix
nõ pullulãt cetere soboles pctõꝝ. Jõ chri/
stus volẽs seruos suos ab auaricia retra/
here in euãgelio p̃senti dicit. Non potestis
deo seruire ⁊ mãmone. Hoc est em̃ seruire
duobus dominis adinuicem ꝯtrarijs: q̃b⁹
nemo põt seruire. vt dicunt verba nr̃i the/
matis in principio euãgelij. Nemo potest
duobus dñis seruire. Jn quibus verbis
christus premunit suos fideles exhortãdo
ad vnicum suum seruitium: retrahẽdo eos
ab amore hui⁹ mũdi. Et quia quicquid est
in mũdo. aut est concupiscentia carnis. Et
sic est pctm̃ luxurie. aut cõcupiscentia ocu/
loꝝ. et sic est pctm̃ auaricie. aut supbia vite
Et sic est pctm̃ vane glorie. Ad que tria re/
ducunt̃ omnia genera vicioꝝ ƒm tripliceꝫ
cõcupiscentiã. vt dicit Thomas scd̃a scd̃e
q. lxxvij. ar. v. Sunt aũt ista tria quasi cau
sa oĩm pctõꝝ: ad quas cõfluunt alie passio
nes seu afflictioes. Scd̃m hoc igit̃ in hijs
verbis notatur difficultas seu impossibili/
tas seruiẽdi deo. ⁊ huic triplici vicio. Hoc
est em̃ duob⁹ dñis seruire. sc3 deo ⁊ mundo
q̃ illo triplici vicio dominat̃ in cordib⁹ pec
catoꝝ. Et quia xp̃s ex eodem fundamento
ꝓhibet sollicitudinem supfluam illoꝝ q̃ di
strahũt mentẽ seruoꝝ christi. ⁊ inuoluũt eã
curis supfluis. sicut in euãgelio deducit de
sollicitudine ciboꝝ: potuũ: vestimentoꝝ. et
sic de alijs. Jdeo etiã circa materiã presen/
tem erit consideratio nostra de sollicitudi/
ne hui⁹ mũdi. Scd̃m hoc igit̃ in ṽbis istis

ammonet quilibet vt vni deo ꝛ non pluri
bus seruiat. Sunt aũt seruientiũ damna-
biliter tria genera hominũ: de q̃bus hic cõ
siderabimus. Nam sunt seruientes mũdo
vt cupidi ꝛ auari: q̃ꝝ sollicitudo est in con
gregando tp̃alia. Secundi sunt seruiẽtes
diabolo. vt sup̃bi et tumidi: q̃rũ sollicitudo
est in appetendo sublimia. Tercij sunt ser-
uientes corpi p̃prio. vt gulosi ꝛ luxuriosi: q̃-
rum sollicitudo est in expiẽdo suauia ꝛ de-
lectabilia. Et hij omnes male seruiunt. Et
q̃ꝺdiu sic seruiũt istꝭ dñis: licet fingãt se etiã
deo seruire: dãnabiliter ꝛ p̃niciose seruiunt
Unde merent a saluatore audire. Nemo
põt duobꝫ dñis seruire. Ac p̃ hoc necessa-
rio cõcludit q̃ sũt alij qui seruiunt deo lau
dabiliter: vt electi ꝛ sancti: iusti ꝛ virtuosi: fi
deles ꝛ deuoti. quoꝝ sollicitudo est in amo
re dei et p̃ximi feruida.

A

Dixi primo q̃ seruiẽtes dãna
biliter sunt q̃ ser-
uiunt mundo vt cupidi ꝛ auari: q̃ꝝ sollici-
tudo est in cõgregando tp̃alia. de q̃bꝫ dñs
dicit. Non potestis deo seruire efficaciter
et meritorie: ꝛ mãmone. i. auaricie amãti di
uitias. Graue est istud seruitium. Dicit enĩ
Grego. xliij. li. Moral'. Pctm̃ auaricie mẽ
tem quã infecerit ita grauẽ reddit vt ad ap
petenda sublimia attolli nõ possit. Uides
quõ graue seruitiũ est auaricia. Non ẽ ali-
quis ita obnoxius et illiber in seruitute ita
dura q̃n vtiq̃ȝ seruiẽdo dño suo possit aspi
cere celũ. Hoc tñ nõ p̃mittit seruitoribus
suis auaricia. De q̃bꝫ d͛r in ps̃. Oculos su
os statuerũt declinare in terrã. Nec miruȝ
Oculi em̃ taliũ sunt mũdane possessionis
puluere respersi. q2 semp̃ terrenis inhiãt et
ad terrã respiciunt. De q̃bꝫ dicit Prouerb.
xvij. Oculi stultoꝝ in finibꝫ terre. Nõ dicit
in finibꝫ celi. Unde glosa sup̃ illud Mane
astabo. dicit. Non videt q̃ tp̃alibus adhe-
ret. Ideo Petrus de lapiaria in tractatu d͛
oculo morali dicit. q̃ ipsi sunt sicut talpe: q̃
in terra bñ vident sed in luce nihil. Habẽt
em̃ nõ oculos veros sed signa tm̃ oculorũ
Similr̃ auari apparent in mundo sapien-
tes circa terrena. sed circa celestia sunt stul
ti. Unde Luce. xvj. dicit. q̃ filij huius secu
li prudentiores sunt filijs lucis in genera-
tione sua. Sed ista sapientia non est d͛i sed
mundi: animalis ꝛ diabolica. Ex quo pa-
tet q̃ q̃ꝺdiu auarus sollicitus est circa tẽpo
ralia: nõ potest considerare celestia gaudia
Cuiꝰ ratio est. q2 sicut interpositio terre in-
ter solem et lunam causat eclipsim lune: ita
interpositio terrenoꝝ inter mentẽ homĩs ꝛ
deum causat cecitatem mentis. Und͛ Ps̃.
Sup̃cecidit ignis ꝛ nõ viderũt solem. Ex
quo patet q̃ auaricia nõ est aliud nisi ceci-
tas horrenda. Unde Aug. in li. de doctrĩa
christiana. Auarꝰ est cecus credẽdo: diues
est nõ videndo. Et sequit. Amas pecuniaȝ
quã nunq̃ȝ videbis. cecus possides. cecus
moriturus es. qd͛ possides hic relicturꝰ es.
Sed vnde hec cecitas in auaro. Respon-
deo s̃m Aug. sup̃ ps̃. xcviij. sermo. vij. Nõ
aliunde nisi ex defectu amoris dei. Nã s̃m
ip̃m. qui deũ non amat nõ videt eũ. Ama
ergo ꝛ videbis. O q̃ȝ graue est istud serui-
tium in quo homĩes amittũt oculos. sicut
Samson in labore Philisteoꝝ Judic. vj.
Ideo li. de elemosina dicit Augꝰ. Erras ꝛ
falleris q̃ te diuitẽ putas in hoc seculo. Au
di dñm in Apocal'. dicentẽ Dicis quia di-
ues suȝ ꝛ nullius egeo: et nescis q2 miser es
et nudus ꝛ cecꝰ. Et vere magna cecitas nõ
videre turpitudinem suã ꝛ damnũ suum ꝛ
p̃iculum grauissimũ. Auarus em̃ similis ẽ
ydropico: qui q̃nto plus abundat humo-
re inordinato: tanto plus sitit. et tanto ma-
gis bibit donec moritur. Sic vt ait Aug.
libro. iij. questionũ euangelij. q. xxix. Quan
to auarus est copiosior in diuitijs quibus
non vtitur: tanto ardentius alia concupi-
scit. Hec ille. Unde semp̃ est in cõtinua siti
qd͛ est maximũ p̃iculũ ꝛ grauis pena. Se-
cundo magnũ damnũ auari est esse simi-
lem inferno ꝛ ardere ad instar inferni. Nã
s̃m Augustinũ in sermone de timore. infer
nus quantoscũq̃ȝ deuorauerit nunq̃ȝ dicit:
sufficit. vel satis est. Sic auarus. Si eniȝ
s̃m Augustinũ in libro de salutaribꝫ docu
mentis. omnes thesauri cõfluxerint in aua
rum nunq̃ȝ satiabit. Et in hoc auarꝰ est de-
terior qualibet crudeli bestia que vtiq̃ȝ sa-
tiatur. Unde Augustinus libro. v. de ver-
bis domini. sermone. ij. Nihil nobiscum
tollimus et rapimus. O, si aliquid tollere-
mus: nonne homines viuos voraremus.
Que est ista auiditas concupiscentie. cum
ipse belue habent moduȝ. tunc rapiunt q̃ñ

esuriunt, parcunt ꝓ preda cū senserint sa-
tietatem. Inexplebilis est sola auaricia di-
uitum, semꝑ rapit ⁊ nunq̄ȝ satiatur, nec de-
um timet nec hominē reuerek, nō patri par
cit nec matrē agnoscit: nec fratri obtempat
nec amico fidem seruat: viduam opprimit:
pusillis inuidēs: ⁊ liberos in seruitiū reuo-
cat: et falsum testimoniuȝ ꝓfert: res mortui
occupat: quasi etiam et nō ipsi qui hoc faci
unt moriank. Hec ille. B Sed dice
res. Tamē inueniunk q̄bus suppetunt ad
voluntatem eoꝝ facultates. Ad hoc ego re
spondeo ꝙ falsum est. Naȝ q̄ȝdiu sunt aua
ri sunt inferno similes. quia deest eis tā qd̄
habent q̄ȝ quod non habent. Unde dicit
Hieronimus in epistola ad Paulinū. Cer
te non est aliquis ita stultus seruus q̄ vult
alicui seruire de continua egestate. quod ta
men facit auarus. Tercium magnū dānū
est auaro esse in continuo laqueo ⁊ in tena
ci fisco. Dicit em̄ Augustin⁹ libro. ij. de ver
bis domini. sermone. iiij. Amor rerum ter
renarum fiscus est spūalium pennarū Ec-
ce concupisti: hesisti. Et in libro de elemosi
na dicit ideȝ Augustinus. Auare pecunie
tue captiuus et seruus es. catenis et vincu
lis cupiditatis alligatus es, et queȝ iam sol
uerat christus: denuo vinctus est. Et Cri-
sostomus Omelia. ix. sup Mattheū. Qui
pecunie seruit et p̄sentibus compedib⁹ con
stringitur ⁊ futuris paratur. Uere magna
vincula: magni compedes semper esse in ti
more perdendi: in dolore amittendi. vt di-
cit Isidorus libro tercio de summo bono.
caplo. xxiiij. Unde Augustinus super pri-
mam canonicā Johānis Omelia. ix. Aua
ricia cum labore amatur. implesti domuȝ:
timenk latrones: acquisisti aurum. ꝑdidisti
somnum. Deus sine labore amatur acqui
ritur et tenetur. Hec ille. Quarto magnuȝ
periculum incurrit auarus. quia animā su
am venalem exhibet pro vno obulo. Istō
enim est pactum auaricie cum homine. vt
si vult accipere denarium det animā. iuxta
illud quod dicitur Genesis. xiiij. Da mihi
animas: cetera tolle tibi. Sic fecit Judas
qui ꝑ triginta denarijs diabolo dedit ani-
mam. Unde Augustinus in quodam ser-
mone dicit. Auarus anteq̄ȝ lucretur seipm
perdit. ⁊ anteq̄ȝ aliquid rapit: rapitur solus
Quod latius in libro de salutaribus docu

mentis ꝓsequik dicens. Omniū maloꝝ cu
piditas radix est. Cupidus em̄ animā suā
venalem facit. Si enim inuenieret temp⁹ vt
concupiscat alicuius aurum aut argentuȝ
aut vestes pulcras aut mulierem pulcram
pro nihilo perpetrat homicidium. Et sicut
quis effundit aquam in terram: ita isti san
guinem ꝓximi sui. Hec ille. Istud patȝ de
Achab rege. de quo dicit Isidorus libro
de summo bono. capitlo. xlj. ꝙ appetitu cu
piditatis sue homicidium ꝑpetrauit in illo
bono viro Naboth. De quo habetur. iij.
Regum. xxj. Quintum periculuȝ graue est
auaro. quia seruiens pecunie seruit cuidaȝ
ydolo. et ita est in rei veritate ydolatra. De
quo Osee. viij. dicitur. Argentum suum et
aurum suum fecerunt sibi ydola vt interi-
rent. Unde apostolus veraciter appellat aua
riciam ydolorum seruitutem. ad Ephe. q̄n
to. Ubi glosa dicit. ꝙ illū auarū dicit ydo-
latrā cuius deus numus est. Talis em̄ nu
mum adorat et colit vt deum. diligit em̄ eū
plus q̄ȝ se. Unde auarus dicitur ydolatra
f̄m Gorram super epistolā ad Ephek. q̄n-
to. ideo: quia cultum deo debitū ydolo im
pendit. Ipse enim charius aurum inspicit
q̄ȝ solem. Quod patet in quatuor. Primo.
quia impendit ei diuinam amiciciam. Un
magis diligit tenebras q̄ȝ lucem. Ideo Ec
clesiastici. x. dicitur Nihil iniquius q̄ȝ ama
re pecuniam. Secundo impendit ei diui-
nam obedientiam. Citius enim currit pro
numo q̄ȝ pro deo. Ecclesiastes. x. Pecunie
obediunt omnia. Tercio impendit ei di-
uinam confidentiam. Confidūt em̄ in vir-
tute sua et in multitudine diuiciaꝝ suarum
gloriank. Contra quos Job. xxxj. dicitur.
Si putaui aurū robur meū: et obrizo dixi
fiducia mea. Quarto impendit ei diuinam
reuerentiā. vt hic. Non potestis deo serui-
re ⁊ māmone. hec ille. Propꝰ qd̄ dicit Au-
gustin⁹ libro. iij. contra epistolā Permeni-
ani. ꝙ non potuit in diuinis eloquijs q̄cq̄ȝ
auaricie accusari q̄ȝ vt ydolatrie demōstra
retur equalis et eius noīe appelletur. Hec
ille. Non est aliquis ita stultus qui sciens
terram vel lapidem vel aliquid hmōi cole-
ret illud pro deo et sibi diuinos exhiberet
honores. ⁊ tamen pudet dicere ꝙ christia-
ni scientes ⁊ credētes corde ⁊ ꝓfitentes ore
nō alium deum esse verum q̄ȝ patrē ⁊ filiuȝ

et spũmsanctum, nihilominus adorãt terram vilem. scꝫ aurum ⁊ argentũ. Nam ſm Bern. aurũ nihil aliud est nisi terra rubea. ⁊ argentũ terra alba, que solus error hoim ⁊ nõ valor eoꝝ fecit esse ꝓciosa. Itẽ de hoc ꝙ amor omniũ aliaꝝ reꝝ ꝓter deũ est ydolatria Dionisius li. iiij. de diuinis nominibus caplo. iiij. circa medium. E

Sed videamus de sollicitudine auarorũ, de qua dicit Eccs. ij. cap. Cuncti dies eius laboribꝫ et erumnis pleni sunt. nec per noctem mẽte requiescit. Propter qd dicit idẽ modicũ post ꝙ peccatori auaro dedit deus afflictionẽ ⁊ curã supfluam vt addat et cõgreget. Hanc sollicitudinẽ describens Innocentius quartus libro ꝑmo de vilitate hũane cõditionis. ca. xij. dicit. Currunt ⁊ discurrũt mortales per sepes et semitas ascendunt montes. transcendũt colles transuolant rupes, peruolant alpes, transgrediunt foueas, ingrediunt cauernas, rimant viscera terre, profunda mar, incerta fluminis, opaca nemorũ, inuia solitudinis. exponunt se ventis et imbribus, tonitruis et fulminibꝫ et fluctibus et ꝓcellis. metalla cudunt et conflant, lapides sculpunt, ligna succidũt ⁊ dolant. telas ordiunt ⁊ texũt. vestes incidũt ⁊ cõsuũt, edificãt domos, plantant ortos. colunt agros. pastinãt vineas. succẽdunt clibanos, extruũt molẽdina, venant piscant ⁊ aucupant. meditant. recogitant, cõsiliant ⁊ ordinãt, qrelant et litigant. diripiunt et furant. mercant et cõtendũt et ꝑpliant vt opes ꝯgerãt. honores acqrant. ꝙ stus multiplicent, ⁊ lucra sectentur. Hec ille. Sed certe hec oĩa vana sunt. sicut dicit Ecclesiastes. ij. Detestatus sum oẽm industriã, i. sollicitudinẽ meã qua sub sole studiosissime laboraui: habiturꝰ heredeꝫ quem ignoro vtrum sapiens vl' stultus sit futurꝰ: et dominabit in laboribꝫ meis in quibꝫ desudaui et sollicitus fui, et est quicq̃ꝫ tam vanum Hec ille. Certe magna vanitas qꝛ bona auaroꝝ sepissime alieni diripiũt et inde laute viuunt. Vñ bene ꝑ Ps. dicit. Thesaurizat ⁊ ignorat cui ꝯgregabit ea. Et esto ꝙ veniant in manꝰ filioꝝ legitimoꝝ: adhuc perpetuari non possunt diuitijs. Quia dicit Augꝰ. libro quarto omeliaꝝ. Omel. iij. in principio. Quam curam geris filiorũ vt eos obruas lacrimis ministroruꝫ. Non est hoc filios amare sed potius necare. Et sequitur. O quanti quibꝫ hereditas dimittit et postea ad penuriã redigunt. Hec ille.

D

Dixi secũdo ꝙ sunt qdam seruientes diabolo vt supbi et tumidi: quorũ sollicitudo est in appetendo sublimia. De q̃ seruitute. ij. Pe. ij. A quo qs victus est eius et seruꝰ est. Ergo qui se a dyabolo supari ꝑmittũt diaboli serui fiunt. Vñ Roma. vj. dr. Serui estis eius cui obedistis. Ista seruitus est pessima Nam seruire illi malum est qui me ꝯtinue querit occidere a summo bono subtrahere et ad penas eternas adducere. Iste est dominus qui non dat requiem die ꝑsentis miserie et nocte future tenebrositatis. Hieremie. vj. Seruietis dijs alienis qui non dabunt vobis requiem die ac nocte. Et certe sic est, quia superbi nunc sunt apud bonos homines ludibrio et obprobrio. ⁊ tandem in futuro confundent in iudicio. Et iõ ſm Augustinum libro. xiiij. de ciuitate dei ca. xiij. Valde periculosum est istud viciuꝫ eo ꝙ nullum est vicium cui magis diuina lex resistat sicut superbie, et in quo magis dominandi ius ille superbissimus spũs habeat sicut in isto, quia de ipso dicitur. Ipe est rex sup omnes filios supbie Job. xlj. Propter qd vt dicit idem Augustinus in libro de natura et gratia ca. xxix. istud vicium dicitur initium omnis peccati, qm̃ ſm ipsuꝫ diabolum a quo extitit origo peccati: ipsa deijcit. et subsequẽte inuidentia hoieꝫ stantem vnde ipse cecidit inde subuertit. Hec ille. Et est multum notabile ꝙ dicit supbia esse initium omnis peccati, quia ſm ipsum in libro de salutaribꝫ documentis, et idẽ Augustinus in epistola ad quendam comiteꝫ. Nullũ peccatum esse potuit aut potest aut poterit esse sine ea. Nec solum est ꝑncipiuꝫ peccatoꝝ aliorum sed etiam et finis. vt dicit Augustinꝰ. Quia postq̃ꝫ oẽs ꝟtutes acquiruntur: supbia sola superueniens insidiat eis vt pereant, vt dicit Augustinus in regula. Ex quibus ego infero tria mirabilia documenta. Primũ est ꝙ nullũ peccatum potest esse sine supbia, nec sine ea cõsũmari. Istud patet ꝑ Augustinũ in li. de salutaribꝫ documentis, vbi dicit. Nihil alid est omne peccatuꝫ nisi dei cõtemptus quo

eius p̃cepta contemnimus, ⁊ hoc nulla res alia p̲suadet homini nisi sup̲bia. Unde de sup̲bia nascunt̃ hereses. scismata, detractiones, inuidie. ire. rixe, dissensiones, contētiones, ambitiones, elatiões, verbositates, vanitates. inquietudo, mēdaciũ. Ecce quõ superbia est p̃ncipium peccatorũ. Sed quõ est finis dicit Aug⁹. in li. de vera innocētia cap. lxxxij. Hoc primũ vicio superatus est homo, hoc vltimo vincit. Cum em̃ omnia peccata sup̲auerit: manet p̲iculum: ne bene sibi mens cõscia in se potius q̃̃ in deo glorietur. Ex quo secundo infero ꝙ nihil magis impedit p̲fectionem hominũ in sanctitate ⁊ bonis op̲ibus sicut sup̲bia. Patet p̲ Augustinũ sup̲ ps̃. lviij. sermone. vbi dicit Sup̲bia nõ p̲mittebat hominē p̲fici. nihil em̃ p̲fectionem sic impedit nisi sup̲bia. Et post pauca. Cum em̃ quisq̃ bene ꝑfecerit sup̲bia temptat̃ vt perdat totum quod ꝑfecit. Propter qd̃ subdit. ꝙ cum oĩa vicia in malefactis cauenda sint: sup̲bia in benefactis plus metuenda est. Hec ille. Ex q̃ tercio subsequit̃ ꝙ curata sup̲bia curata sunt omnia vicia. Istud patet p̲ Augustinũ super Johannē sermone. xxvj. vbi dicit. Cura sup̲biam et nulla erit iniq̃tas. Ex q̃ ipse Augustinus infert ꝙ christus p̃ncipal'r descendit humiliatus in mũdũ: ad curandũ sup̲bie morbum, vt eo curato omnia curarent̃. Unde ipse ibidẽ dicit. Ut ergo causam oĩm morboꝝ curaret in sup̲bia: descendit et humilis factus est filius dei. Et li. iij. de verbis dñi in sermone q̃rto dicit. Medicina tumoris hoĩs hũilitas xp̃i. Et infra. Ut sanaret̃ tumor sup̲bie dignatus est deus humilis fieri. Hec ille. E

Quantum aũt detestabilis sit ista seruitus dyaboli: patet ex pluribꝰ. Primo nãq̃ ex eo quia excecat hominẽ. Magna certe cecitas non cognoscere quid sit supra hominē, quid sit infra hominē, quid circa hominē, imo quid sit met homo. Non em̃ inspicit sup̲bia supremã premiorũ affluentiã recolendo illam iocunditatē que nobis ꝓmittit̃ in celis De qua dicit ps̃. Uidebo celos tuos opera digitoꝝ tuorum ⁊c̃. Expertum est ꝙ ille qui est in profundo putei vel fontis in meridie videt stellas, sicut probat Alchindus in sua p̲spectiua, Et tamen ille qui stat in monte alto eas non videt. Sic qui stat in ꝓfundo humilitatis bene considerat celestia, qui aũt in monte sup̲bie: non videt neq̃ considerat. Unde de ipsis sup̲bis dicitur Daniel. xiij. Declinauerũt oculos suos ne viderent celum. Nõ videt etiã sup̲bus quid sit infra hominē scʒ infernũ ⁊ penas. Cõsuetum est ꝙ qui non bene p̲uidet de puteo faciliter cadit in ipsũ. Sic superbus qui non p̃uidet penas putei infernalis faciliter cadit in eas. Et ideo sibi dr̃ in Ps̃. Uerũtamen oculis tuis considerabis: et retributionẽ peccatoꝝ (que est in inferno) videbis. Et non est dubium quin si hoc sepe viderent homines: a sup̲bia resilirent. Juxta illud Naum. iij. Qui videt te resiliet a te. Superbus etiã non videt q̃d sit circa ipsum, quia alter homo scʒ ꝓxim⁹: quem ipse inuidendo semp̲ nititur conculcare. Nam vt dicit Aug. super Gen̄. libro xj. caplo. ij. Sup̲bia est amor ꝓprie excellentie. Inuidentia ṽo est odium felicitatis aliene. Amando ergo quis excellentiã suam necesse est vt paribus inuideat ꝙ ei coeq̃nt̃ Inferioribus ṽo ne coequent̃. Superioribus ṽo quia eis nõ coequat̃. Ex quo ego infero ꝙ omnis superbus est inuidus, sed non omnis inuidus est superbus, vt dicit Aug⁹. libro. iij. de verbis domini sermone xvj. Non videt insuper seipsum. Non est aliquod ita gloriosum seruitiũ: ita vtile: ita nobile: in quo homo vellet seruire ꝙ obliuisceret̃ sui ⁊ seip̃m non nosceret. Et tamen sic est de seruitio superboꝝ quo seruiunt diabolo. Omnes em̃ superbi negligunt considerare perfecte quales sunt, quia si considerarent quales sunt: nequaq̃ sup̲birent. Unde dicit Bern̄. super Cantica. sermone. iij. ca. vij. De ignorãtia tui venit in te superbia. Sic em̃ superbia parit sibi ignorãtiam cui cum melior q̃̃ sis deceptrix tua cogitatio te esse mentitur. Hec quippe est superbia cum maior es in oculis tuis q̃̃ apd̃ deum. Hec ille. Ex quo patet ꝙ prima radix sup̲bie est ignorantia sui. Unde Aug. li. ij. contra Manicheũ diffinit eam. Superbia est qñ deserto secreto conscientie: foris vult homo videri quod non est. Secundo ista seruitus est detestabilis, q: sp̲reto deo nobilissimo dño in se vult esse liber homo, qui tñ quicq̃d habet ab ipso habet. Nec vult recognoscere p̲ subiectiões illud

habere a deo sed a seipso. Uñ Augu. in li. de spū ꝛ lr̄a dicit. Supbia est cum sibi q̄s ꝙ p̄sidet: seq̄ȝ sibi admirandum caput facit Recte ergo vt ait idem Aug⁹. li. xiiij. de ciui. dei. caplo. xiij. Supbia dicit̄ esse appetitus ꝓprie excellentie seu puerse celsitudinis appetitus. Unde supbi f̄m scripturas appellant̄ sibi placentes. Bonū em̄ est sursuȝ habere coꝛ. nō tñ ad seip̄m quod est superbie. sed ad deū qđ est obediētie: que nō nisi humiliū potest esse. Ex q̄ ille ibidē cōcludit. ꝙ ex q̄ elatio eoipso quo surripit subiectionē deo ꝛ cadit ab illo quo non est q̄ cq̄ȝ superius: ex hoc fit inferius. et ꝓ ꝯsequens meret̄ eoipso deiectionem. Sicut ait Ps̄. Deiecisti eos dum eleuarent̄. Non dicit. Cum eleuati fuerint. sed cū eleuarent̄ tunc deiecti sunt: ipsumq̄ȝ extolli. non extolli sed deijci est. Hec ille. F

Sed diceres. Domie ego miroꝛ ꝙ vos predicatis de supbo homine ꝙ appetit extolli supꝛa deum: cum tñ nō est ita aliq̄s fatuus qui hoc appeteret quod scit impossibile. Ex quo em̄ impossibile est hoiem esse deum. multo mag᷒ impossibile est ip̄m fore supꝛa deum. Ad quod ego respondeo. Non mireris frater charissime. Nam ista iam facta sunt: ꝛ adhuc predicta fieri. igitur ꝛ hodie possibilia sunt. Jam em̄ fuerunt aliqui qui omnino negabant deum. sicut in Ps̄. dicit̄. Dixit insipiens in coꝛde suo: nō est deus. Aliq̄ dicebant se deos. sicut dicit ꝓpheta de repꝛobo quodaȝ q̄ dixit in coꝛde suo: Deus ego sum. Item lucifer voluit esse similis altissimo. Item Adam ꝛ Eua voluerunt esse sicut dij. Item de antichꝛisto dicit apostolus ꝙ extolletur supꝛa omne qđ dicitur de⁹, aut quod colitur. Ecce habes hic ꝙ homo appetit esse supꝛa deum. quare miraris q̄a dixi ꝙ superbꝫ appetit esse sup̄ deū. Hoc em̄ non aliter fit nisi quando homo vult aduersus dei voluntatē viuere. Quid em̄ aliud est esse supbum f̄m Hieronimuȝ in epistola nisi aduersus eius voluntatem viuere a quo ipsum viuere accepisti. et ipsius pꝛecepta deserere qui ideo aliq̄d imperat vt causam habeat remunerādi. Hec ille. Tercio detestabilis est ista seruitus eo ꝙ subdit hominē infelicissimo dñō: qꝛ diabolo. qui ꝓpter eius peccati defoꝛmitateȝ et fraudis venenositatem dicitur serpens antiquus. Nō est ita fatu⁹ q̄ de magna mercede vellet se subijcere serpenti ad seruiendum: cū sp̄ esset in piculo ꝛ in ꝯtinuo metu ne ab eo veneraret̄. Ps̄. Venenū aspidum sub labijs eoꝝ. Videamus iam de sollicitudine pessima hui⁹ vicij: q̄m difficilibꝫ laboribus acq̄rit̄ Nunc em̄ ꝑ sudoꝛes. nunc ꝑ fatigas. nūc ꝑ vulnera. ꝑ patrimonij effusionē. ꝑ amicoꝝ ꝯfusionē aliq̄ in altū ascendunt. Multi student ꝛ sollicitant̄ plꝛibꝫ annis vt adipiscant̄ honoꝛes. ꝛ tñ postq̄ȝ fuerint eos adepti: alijs ociosis q̄ de eis nihil cogitauerūt dimittunt. vt dꝛ Eccs̄. ij. Ex q̄ ꝯcludit idē Eccs̄ hoc esse vanitatem ꝛ magnū malū. Et vere malū. Nā montes q̄ altioꝛes aut arboꝛes eo mag᷒ ventis pulsant̄ Foꝛmica q̄ȝdiu est in fouea bñ habet. sed si assumit alas ꝛ volat ab hirūdine deuoꝛat̄. Colūba q̄ȝdiu est in cauerna ꝛ foꝛamie suo tuta est. sed postq̄ȝ in altum volat ab accipitre rapit̄. Hoc sensit ille rex Anthioch⁹. i. Machab. vj. cū dixit. Recessit somnus ab oculis meis ꝛ coꝛrui p̄ sollicitudie. ꝛ dixi in coꝛde meo. In q̄s fluctus turbationuȝ deueni. G

Dixi tercio ꝙ sunt q̄dam seruientes coꝛpi ꝓ deo vt gulosi et lasciui q̄ꝝ sollicitudo est in expiendo dulcia et suauia. De q̄bꝫ dicit̄ Rom̄. xvj. ꝙ huiuscemodi nō seruiūt deo sed suo ventri. Et ad Phil. iij. dicit̄. Quoꝝ de⁹ vēter est. Hec est vilissima seruit⁹ habere coꝛpus ꝓ deo. cum dicit Seneca. Maioꝛ suȝ et ad maioꝛa natus sum q̄ȝ vt fiam mancipium coꝛpoꝛis mei. Si ergo paganus noluit habere coꝛpus suum ꝓ dño: valde detestabile est ꝙ chꝛistianus ipsum colat pꝛo deo. quod fit: cum ei diligentissimā curam adhibet: nunc cibādo: nunc potando: nūc dissoluendo ad ludos: ad iocos: ad lasciuiam. ad oīa que appetit sibi obediendo. ꝛ ei⁹ voluntatē implēdo ꝑ oīa. sicut seru⁹ dñi sui. Quō aūt detestabile sit istud viciū. patȝ ex tribꝫ. Pꝛīo. qꝛ multa alia vicia secuȝ trahit. Sicut patet d̄ illo pr̄e heremita: cui optio fuit data ad eligendum inter tria. scȝ inter adulterium: homicidium: ꝛ ebꝛietateȝ. qui credens ebꝛietatem minoꝛem elegit inebꝛiari. Quo facto occidit hospitem et adulteratus est cum vxoꝛe eius. Propter qđ dicit Augustinus libꝛo. iiij. de baptismo contra

donatistas. Gula in quo fuerit sola esse nō poterit. Et libro quarto ad sacras virgīes dicit. Ebrietas omniū flagicio℞ mater est. turbatio capitis q̄z. subuersio sensus. tempestas lingue. pcella corporis. naufragiū sanctitatis. Secundo detestabilis est serui tus. q̄a nunq̄ȝ potest ei satisfieri. Dicit enī Ambrosius sermone de ieiunio. Male do mine seruit gule. que semꝑ expetit et nunq̄ȝ explet. Tercio detestabilis est in hoc. quia quanto plus ei seruit ꝛ diligentius reficit. tanto plus suum seruitorem penis remūerat. Nam ex magna edacitate cibo℞ corp⁹ morbis: podogra: cirogra: paralisi. et aliis morbo℞ generibus inficitur: et vltimo ad mortem deducit. Sicut ꝓbat Ipocras in amphorismis. Exponit de cōse. dist. v. Ne tales. Et idem ꝓbat Hieronimus in quadam epistola ad Iuuenalem. De sollicitudine ꝟo istorum nō est necesse dicere: cū saluator eo℞ sollicitudinem exprimat in euangelio dicens. Nolite ergo solliciti esse dicētes. Quid comedem⁹ aut q̄d bibemus. q̄si di. Ex quo vitam a me habetis: sperare debetis q̄ qui dedi vitam dabo et escā. Sed post hec oīa restat videre de seruitute di. cui seruire est laudabile. Nihil enī de⁹ vult sibi ex nostra seruitute ꝓficere sȝ tm̄ nobis. Quia iuxta Psalmistam. ipse bonorum nostrorum non indiget. Legit enī de Alexandro q̄ omnia que sibi ex preda veniebant suis militibus dabat. Quo facto sic allexerat ad se seruos vt omnes pro eo mori beatum crederent. Multo autem maiora dona dat christ⁹: q̄ȝ bona nature: fortune: gratie: ꝛ glorie. Quib⁹ finaliter dicet illō. Mathei. xxv. Euge serue bone ꝛ fidelis. Et seq̄tur. Intra in gaudium domini tui. Debet aūt esse seruitus multum sollicita vt homo sollicite ꝓuideat qualiter in omnib⁹ se deo promptum exhibeat: ꝛ ne eius offensaȝ incurrat. ii. Thimo. ii. Sollicite cura teipm probabilem exhibere deo. operariū inconfusibilem. Et Michee. vi. Indicabo tibi o homo quid sit bonum. et quid deus req̄rat a te. Utiq̄ȝ facere iudiciū ꝛ diligere misericordiam. ꝛ sollicitū ambulare cum deo tuo. Debet etiam esse sollicitus ne quoq̄ȝ a deo recedat. Unde Deutero. iiii. dicit. Custodite sollicite aīas vestras. Debet insuꝑ esse sollicitus respectu proximi. vt eum ad honorem dei viuere instruat ꝛ interdū de malo corrigat. iuxta illō Roma. xii. Qui p̄est: in sollicitudine. s. p̄sideat. Ut autē melius sciamus quanta sollicitudine seruiēdū est deo Sciendum breuiter. q̄ tunc sollicite deo seruiemus si istas septem conditiōes habuerimus. Primo enī debemus seruire reuerenter cum timore reuerentie. iuxta illud ps̄. Seruite domino in timore. Tunc enī gratum est seruitium qn̄ cum timore exhibetur. Secundo fideliter. Math. xxv. Euge serue bone et fidelis. Tercio singulariter. i. Regum. vii. Preparate corda vestra dn̄o. et seruite illi soli. Quarto integraliter. Iosue. xxiiii. Seruite ei perfecto corde atq̄ȝ verissimo. Quīto vnanimiter. Sophonie. iii. Seruiēt ei vno animo. Sexto alacriter. Ps̄. Seruite dn̄o in leticia. Septimo sinceriter ꝛ pure. Luce. i. Seruiam⁹ illi in sanctitate et iusticia corā ipso. In primo deficiunt superbi. quia non seruiunt reuerenter. vt patet in lucifero. et ideo eiect⁹ e de celo. q̄ si illis nō pepercit: quomodo peccatoribus parcet. In secundo deficiūt auari qui non seruiunt fideliter. vt patet in diuite. et in venditoribus et in emptorib⁹ q̄s eiecit de templo. In tercio gulosi q̄ non seruiunt singulariter. quia seruiunt etiam suo ventri. In quarto iracundi qui nō seruiūt veraciter ꝛ vnanimiter. q̄ȝ ira impedit animum. In q̄nto accidiosi q̄ nō integraliter quia voluntate: non facto. In sexto inuidi q̄ȝ nō alacriter: eo q̄ dolent de bono alio℞. In septimo luxuriosi. quia nō sinceriter. vt patet in filio ꝓdigo. Nos igit fratres seruiamus dn̄o deo nostro ita sollicite ꝛ reuerēter: quatin⁹ pro tali seruitio mereamur percipere coronam eternam. Ad quam nos perducat qui sine fine viuit ꝛc̄.

Dn̄ica decimaq̄nta post Trinitatis. II.
Sermo CXIIII.

Querite primū

regnū dei et iusticiaȝ eius: ꝛ hec oīa adiicient vobis Math. vi. Qm̄ vt ait Aug. Inq̄etū est cor homis donec requiescat in deo. Nec mirum. q̄ȝ vt dicit Greg. Anima nō ad aliud q̄ȝ ad deū appetendū ꝛ habendum facta est. Quicquid

ergo minus est deo:ei non sufficit. Ideoq̄z
huc ꝛ illuc agitatur. ꝛ ab vnaquaq̄z re fasti
dio repellente remouet̄. Hec ille. Ex q̄bus
patet ꝙ totū desideriū hūanuz circa tp̄alia
occupatū: ꝑfecte satiari nō potest si deū nō
inquirit. quo habito habent̄ oīa. Dicit em̄
Aug⁹ sup Johannē sermone. xix. Deus ti-
bi totū est. Si esuris panis est. si sitis aqua
tibi est. si in tenebris es: lumen tibi est. si nu
dus es: īmortalis tibi vestis est. Et ibi de
multis alijs humanis indigentijs que enu
merat Augustinus: cōcludens finaliter ꝙ
omnia illa sine deo nulla sunt. et quia q̄ de
um habet: omnia ista habet Sine em̄ deo
omnia dulcia amara sunt. eo ꝙ sine eo oīs
copia inopia est. vt dicit idē Augustin⁹ sup
ps̄. xxvj. Quicq̄d mihi preter deum est dul
ce non est Quicq̄d mihi vult dare domin⁹
deus meus: auferat totū. ꝛ se mihi det Hec
ille. Patet ḡ ꝙ q̄ deū inq̄rendo diligit om-
nia secum habet. Nam sicut dicit Crist̄. su
per illud ps̄. Inquirentes aūt dn̄m nō de
ficient. Cum diligamus deū omnia in ip̄o
reperimus. vnus est qui querit̄. sed ipse est
in quo omnia continent̄. Hinc est qd̄ idez
exclamando dicit. O lucrū mirabile. o cō-
pendiū singulare: cur nos ꝑ diuersa fatiga
mus. ad ip̄m ergo vnanimiter festinemus:
post quem cuncta bona vltra nō querim⁹
sed tenebimus. Hec ille. Merito ergo sal-
uator noster nobis ꝑsuadet primū querere
regnum dei ꝛ iusticiaz eius. quia om̄ia bo-
na tp̄alia nobis adijcient̄ si ip̄m solum ha-
buerimus. vt dicūt verba nostri thematis.
In quibus verbis tria ponuntur. Primo
nāq̄z saluator hortat̄ nos ad strennuitatez
op̄is ꝛ laboris. cum dicit. Querite p̄mum.
Secundo ꝓponit īmensitatē mercedis. cū
dicit. regnum dei. Tertio subiungit copio
sitatem subsidij. cum dicit. et hec omnia ad
ijcientur vobis.

A

Dixi primo ꝙ in verbis p̄mis-
sis saluator hor-
tatur nos ad strennuitatē boni operis et la
boris. cum dicit. Querite p̄mū. Ac si dicat
Prius querite eterna q̄z transitoria. Et q̄a
ista nō possunt haberi sine labore strēnuo.
ergo q̄rite. Si em̄ panis corꝑalis non po-
test manducari sine sudore vultus. vt dicit̄
Gen̄. iij. quāto magis consolatio celestꝫ nō
potest haberi sine strennuitate laboris. ideo
querite. Nō em̄ datur denari⁹ diurnus q̄
vtiq̄z est vita eterna: nisi ꝑ labore diei ꝛ est⁹
vt dicit̄ Math. xx. Ideo querite: non q̄cū
q̄z ordine. sed ante omnia. ideo addit̄. Que
rite primū. id est prius. al's est p̄posterus or
do: si prius carnalia q̄z spiritualia: prius tē-
poralia q̄z eterna quesieris. Nam q̄zdiu sic
quereris non inuenietis. Joh. vij. Quere-
tis me ꝛ non inuenietis. Si aūt querit̄ to-
to corde: inuenie t̄. Hieremie. xxix. Quere-
tis me et inuenietꝭ. Tria aūt sunt que sunt
attendenda circa hoc vt quis querens de-
um ꝛ regnum celeste inueniat. s. tp̄is oppor
tunitas. querende rei preciositas. ꝛ modi q̄
rendi qualitas. Ista tria incitant hominez
ad querēdū. De primo dicit Esaias. lv. ca.
Querite dominū dū inueniri potest. Ecce
ostendit tempus congruū. vnde dic̄. Dum
inueniri potest. Inuocate eum dum prope
est. Quādiu sumus in hac vita: habem⁹ tē-
pus congruum querendi dominū. Nunc
em̄ est tempus acceptabile. nunc dies salu
tis. vt dicit̄. ij. Corinth. vj. Propter quod
ait dn̄s per ꝓphetā Esa. xlix. Tempore ac-
cepto exaudiui te: et in die salutis auxiliat⁹
sum tui. Notanter dicit ap̄lus ꝛ propheta
de die. non aūt nocte. vt innuat tempus p̄-
sens: quod est tempus gratie: esse congruū
ad querendum salutem tam respectu prete
riti q̄z respectu futuri tēporis. Nam in ve-
teri testamento erat nox. sicut ap̄lus appro
bat Roma. xiij. dicens. Nox precessit. i. ve
tus lex. dies aūt appropinquauit. scꝫ gratie
in qua ortus est sol iusticie christus de⁹ no
ster qui illuminat omnē hominē venientez
in hunc mundū. et calefacit. quia ipso veni
ente charitas dei diffusa est in cordib⁹ no-
stris ꝑ spūmsanctum qui datus est nobis:
tanq̄z ignis ardens et nō ꝯsumens. Sicut
de eo saluator ait. Ignē veni mittere in ter
rā et q̄d volo nisi vt ardeat. supple tm̄. et nō
consumat. Non em̄ consumit corda. sed ꝑ
ꝑficit in dilectione in patria Sicut alibi ꝓ
pheta dicit Ignis est in syon ꝛ caminus in
hierl'm. Dies etiaz dr̄ p̄sens tempus gratie
respectu futuri tp̄is: qd̄ erit tp̄s iudicij fina
lis qn̄ obtenebrabit̄ sol miscdie. et luna nō
dabit lumen suū: qn̄ impij in tenebris cōti
cescent. vt dr̄. j. Regum. j. qn̄ impij mittent̄
in tenebras exteriores. Math. xxij. De q̄

xp̃e saluator dic̃. Ueniet nox in qua nemo opari põt Joh.ix. Propter qð suadens dicit. Dũ lucẽ habetis credite in lucẽ vt vos tenebre nõ cõprehendant Joh.xij. Acsi diceret ſm aplm. Dũ tp̃s habet᷑ opamini bonũ. Nunc ḡ est tp̃s ↄgruũ. qꝛ ad instar diei lucidũ q̃ꝝtum ad intelligentiã celestiũ. eo ꝙ multa nobis lucent. ꝛ p̃sertim sol xp̃s q̃ cõtinue lucet nobis p doctrinam p̃dicatõis. Sicut ipse de se ait. Quãdiu sum in mundo lux sum mundi Joh.ix. Hoc est dicere. vsq̃ ad ↄsũmationẽ seculi Math.vl. Ecce ego vobiscum sum vsq̃ ad ↄsummatõez seculi. Est etiã ↄgruũ. qꝛ ad instar estatis calidũ Nam ignis noster deꝰ est: ꝛ ideo tp̃s q̃rendi dñm anteq̃ꝫ abundet iniq̃tas et refrigescat charitas multoꝝ. Math.xxiiij. Ait igit᷑: q̃rite dñm: sicut florẽ in estate q̃ in hyeme inueniri nõ põt Cañ.ij. Ego flos campi. Flores eñ donoꝝ ꝛ gratiaꝝ et virtutuꝫ nunc apparuerũt in terra nr̃a. nam hyems transijt frigiditatis cordis. q̃rite sicut solez in die: nõ in nocte qñ inueniri nõ põt. Jn nocte eñ quesiuit dilecta q̃ de se ait Canti.iij. Jn lectulo meo q̃siui p noctẽ quẽ diligit aĩa mea. Sed q̃d ei accidit: subdit. Quesiui ꝛ non inueni illum. vocaui ꝛ nõ respondit mihi. Jn nocte q̃runt euꝫ oẽs q̃ adhuc manent in desiderijs pcti. vt dicit glo. ordina. ibidẽ. Sed a taliter q̃rentibꝫ nõ inuenitur. qꝛ per noctẽ non per diem querit᷑. Qð verbũ tractãs Berñ. sup Cañ. ser. lxxv. dicit. Nũc tp̃s acceptabile. nũc dies salutis sunt tempus plane querendi ꝛ inueniendi qñ plerũq̃ꝫ et anteq̃ꝫ inuocet᷑ adesse sentit᷑. Sicut ipse ait. Anteq̃ꝫ me iuocaueris ego dicam. ecce assum. Hoc confitet᷑ Ps̃. cum dicit. Desideriũ pauperũ exaudiuit dñs. p̃parationem cordis coꝝ audiuit auris tua. Hec ille. Ecce vides ꝙ solum desideriũ et solã preparationẽ etiam anteq̃ꝫ ore inuocet᷑ exaudit deus. Uere igit᷑ dies sunt mõ salutis: qñ quilibet q̃ petit accipit. q̃ q̃rit inuenit. qui pulsat aperit᷑ ei. Non erit tale tẽpꝰ post hanc vitam: vbi diues petit aque guttam iam fere mille q̃dringẽtis trigintaocto annis ab Abraam q̃ꝫq̃ꝫ pijssimo. nec tamẽ exaudit᷑. sed audit sibi dici. Recepisti bona in vita tua Lu.xvj. q̃si sibi diceret. vita ista in qua modo es scꝫ tormentoꝝ: nõ est vita recipiendi seu merẽdi bona sed patiẽdi mala. Tu aũt in vita tua: tibi vicꝫ ad merẽduꝫ concessa: recepisti bona nature ꝛ fortune. et habuisti in tua volũtate recipe bona gratie et sic mereri bona glie. Sic et ille p̃gies fatue mendicãtes a sapientibꝫ oleuꝫ: audiunt eis dici Ne forte non sufficiat nobis ꝛ vobis: ite potius ad vendẽtes ꝛ emite vobis. Ipse eedem pulsantes ad ostium sponsi iã cum prudentibꝫ cõuiuãtis: clamantesq̃ꝫ vt apiatur eis: dici sibi audiunt. iustum q̃deꝫ sed terribile verbum a sponso Nescio inq̃t vos Matth.xxv. Sed cur nõ exaudiunt᷑ a consodalibꝫ ꝛ a sponso nõ cognoscuntur nisi qꝛ vt ait euangelium media nocte venerant. Propter qð dicit Berñ. vbi s̃. Quaꝫ tibi somnias p̃uenturã facultatẽ veniaꝫ p̃merendi: cum iam tempus transijt miserendi. Et post pauca Ergo nunc tempus acceptabile ꝛ aptum ad querendũ. in quo plane qui querit inuenit. Si tñ vbi ꝛ vñ oportet queritur. Hec eñ vna est causa que impedire potest ne inueniat᷑ sponsus a querẽtibus. cum non querunt in tempore opportuno. Hec ille. B

De secũdo scꝫ querende rei preciositate quaꝫ debet attendere q̃rens: dicit saluator Math.xiij. ꝙ simile est regnum celoꝝ negociatori q̃renti bonas margaritas. et thesauro abscondito in agro: quem q̃ inuenit homo abscondit. et pre gaudio illius vadit ꝛ vendit vniuersa que habet ꝛ emit agrum illum. Et que est speciosior margarita q̃ꝫ regnum celorum: cuius homo nescit preciuꝫ quia nõ sunt condigne passiones huius tẽporis ad futurã gliam Ro.viij. Quis p̃ciosior thesaurꝰ regno celoruꝫ: in quo sunt oẽs thesauri sapiẽ et sciẽ dei absconditi Col.ij. Oĩbus ḡ postpositis q̃renda est margarita ista ꝛ iste thesaurus. vt vbi est thesaurus tuus ibi sit ꝛ cor tuum Math.vj. Taliter cõquesiuit eũ aplus cũ alijs. q̃ dicit. Nr̃a cõuersatio in celis est. q.d. vbi thesaurꝰ nr̃: ibi et cor. qꝛ vbi amor: ibi oculus. Sed q̃d est dandũ p thesauro tã precioso et p margarita tam electa. Certe oĩa q̃ hꝫ hõ negociator fidelis dñi sui. cui dictuꝫ est. Negociamini dũ venio. Omnia ḡ dabit. qꝛ oĩa p xp̃o despiciet vt christum lucrifaciat. vt dicit apostolus. Si eñ dederit homo omnẽ substantiam domus sue pro dilectõe. scꝫ dei. quasi nihil despiciet eam. Canticoꝝ.viij. Omnia

anno 1438 [illegible]

etiaȝ dabit q̄ babet: q̄ ex toto corde: ex tota aīa: et ex oībꝫ viribꝫ ipm solū diligit. Vn̄ dicit Lu. x. et Math. xxij. Hoc est em̄ in toto corde q̄rere deum. iuxta illud ps̄. In toto corde meo exq̄siui te. Quid ergo si plures regnū celoꝝ nō inueniūt: q̄ non dico omnē substātiā sed nec aliq̄d de substātia sua pro eo largiunt̄. sicut auari q̄ toto corde terrenis inhiant: oēm sollicitudinē ad ea cōuertunt. de cibo: potu: veste: et alijs solliciti. de salute ꝓ̄o nunq̄ȝ intenti. Q, si forte q̄nq̄ȝ de salute curā gerūt: illā tn̄ taliter q̄liter faciūt ita vt de eis veꝝ sit illud saluatoris. Populus hic me labijs honorat: cor aūt eorū longe est a me. Hij sunt q̄ licet spū incipiāt: carne tn̄ cōsumant̄. ꝑinde nō in toto corde q̄runt. Tales sunt q̄ in missa sunt deuoti sed in vespere ebrij. ꝛ cū dant denariū pauperi lucrant̄ in vsuris aut falsis mēsuris: ponderibꝫ: aut alijs iniustis centū modis. q̄ ieiunant vigilias in aq̄ ꝛ pane. sed cras in festo vorant ꝛ inebriant̄ ad vomitum. Hos dn̄s deridēs ait Joh. vij. ꝛ Hier. xxix. Queretis me ꝛ nō inuenietis. Sed cū q̄sieritis me in toto corde vestro: inueniar a vobis. Nō est ḡ diuiso sed integro corde q̄rēdus.

De tercio scȝ de mō querendi dr̄ Sap. j. In simplicitate cordis q̄rite illū. Sic docuit saluator apl'os q̄rere dicens Math. x. Estote simplices sicut colūbe. q̄ scȝ sunt sine felle dolositat̄ ꝛ inuidie. Est aūt simplicitas cordis bona que est sine duplicitate fictionis. hoc est: q̄n nr̄a intentio ꝛ oculus noster solū intēdit in deū ꝛ nō in fauorē humanū aut aliq̄d lucꝝ tp̄ale. De quo Mat. vj. dr̄. Si oclus tuꝰ fuerit simplex totū corpus tuū lucidū erit. Qd̄ tractās Aug. li. ij. de ꝓ̄mone dn̄i in mōte dicit. Oculus est intentio: que dr̄ simplex q̄n solum in deū dirigit̄. Quod fit cū tota ꝯgeries opeꝝ luce iusticie coram deo resplendet.

Dixi secūdo ꝙ in ꝟbis ꝓ̄missis ꝓponit saluator immensitatē mercedis: cū dicit. Regnū dei. Ac si diceret. Merito tam strēnue agere debetis. q̄ nō paruū dominiū: nō villā: nō oppidū: nō castrū: nō terrā mortaliū: nō regnum tp̄ale: sed regnū dei affluentissimū delicijs: opulentissimū diuitijs: excellētissimū honoribꝫ acq̄retis. ideo attēdite immēsitatē ꝓ̄mij: et nō pigebit vos subire opus meriti. q̄ iuxta Grego. Consideratio ꝓ̄mij minuet vobis vim flagelli. Si em̄ seculares ꝛ vani tantū desudāt ꝓ regno tp̄ali: qd̄ vtiq̄ȝ est regnū merorꝭ: cū sit in valle lacrimarū ꝛ totiꝰ miserie: regnū timoris et insecuritatis ꝛ sp̄ turbabile: regnū vtiq̄ȝ in oībꝫ defectibile. ꝓ q̄ tamē aīas impēdūt ꝛ corpora. q̄nto magꝭ laborandū esset ꝓ acq̄rendo regno tā affluētissimo: qd̄ est regnū oīm secl'oꝝ. in q̄ sūt gl'ia et diuitie in domo eius in q̄ si nō liceret manere ampliꝰ q̄ȝ vniꝰ diei mora. ꝓpter hoc solū innūerabiles anni huius vite pleni diuitijs ꝛ delicijs recte meritoq̄ȝ ꝯtēni deberent. vt dicit Augꝰ. in li. de moribꝫ eccl'ie. ꝛ ꝓ q̄ nō esset indignum pati qd̄ mō triste est. ꝛ q̄tidie oīa tormenta ꝑferre: etiā ꝛ ipsam gehennaȝ ꝑuo tp̄e tolerare. vt ait Chrꝭ. in li. de repatōe lapsi. Ideoq̄ȝ de regno celoruȝ qd̄ iusti possidebūt dr̄ q̄le illud erit Sap. v. Accipiēt regnuȝ decoris ꝛ dyadema speciei de manu dn̄i. q̄m̄ dextera sua teget eos: et brachio sctō suo defendet illos Ecce q̄le regnū: in q̄ vt hic dr̄ iusti dn̄abunt̄ in honore: coronabunt̄ cū decore. cōseruabunt̄ sub bono tutore. ꝛ defensabunt̄ ab oī timore. ideo merito xp̄s docuit tale regnū petere ꝛ q̄rere Math. vj. Pater nr̄ ꝛc̄. Adueniat regnū tuū. Ubi sciendūȝ ꝭm Robertū holgot sup li. Sap. ca. v. Triplex est regnū. scȝ regnū timoris. regnū horroris. ꝛ regnū decoris. Prima duo docuit xp̄s fugere. q̄ ꝛ ipse solus regnū terrenū fugit Joh. vj. Et discipl'os fugere docuit Luce. xxij. ꝛ Math. xx. Reges gētiū dn̄ant̄ eorum. Et subdit. Nō ita erit inter vos. Nec tn̄ ꝑ hoc credat q̄s terrenū regnū dānabile aut vitupabile in se. cū sit necessarium ad ordinationē ecclesie. eo ꝙ dicit Isid. in li. d̄ summo bono. ca. xiiij. Sepe per regnū terrenum celeste ꝑficit. Non ergo detestādūȝ est vt damnabile. sed fugienduȝ ꝑfectis vt vacent inquisitioni regni celestis. tanq̄ȝ ꝑfectissimo ꝛ incōꝑabiliter meliori. Tantuȝ ergo regnum decoris est appetibile ꝓpter se tanq̄ȝ bonum vltimum. De primo regno scilicet timoris dicitur Luce vicesimoprimo. Surget gens contra gentem et regnū aduersus regnum. et erunt fames et pestilentie et terremotus per loca ꝛc̄. Ecce timor. Istud ostendit Dyonisius tyrannus

De quo dicit Boetius. iij. de cõsol. psa. v. et Macrobi⁹ de somno Scipionis. li. j. q cum eũ q̃dam btm̃ ⁊ felicẽ ac p oĩa securũ in regno suo estimaret ⁊ diceret. Ille facto cõuiuio locauit eũ ad mensam ⁊ suspendit gladiũ sup caput eius tenuissimo crine: q̃ si bi mortẽ subitaneã minabat. Et cũ ab ipso quereret: cur nõ comederet. Rñdit. q non posset nec auderet gustare timore mort̃ si bi imminentis. Cui Dionisi⁹ rñdit. Talis est inq̃t btitudo mea quã tu estimas felicez. Quõ em̃ felix est q̃ timere nõ desijt. Et ppt hanc sollicitudinẽ ⁊ timorẽ ↄtinuũ q̃dã gẽ tiles fugiebant regiã dignitatẽ. Sicut nar rat Ouidius q̃nto li. Methamorphoseos post mediũ: de q̃dã Chippo romano triũ phatore q̃ charl⁹ exulauit perpetuo q̃s fact⁹ fuisset rex dicẽs. Exul agam q̃s me videant capitolia regem. Recitat etiã Valeri⁹ ma ximus de quodã rege electo: qui aspiciens coronã coram eo dixit. O pannũ nobilem magis q̃s felicem. quẽ si q̃s penitus cogno scat quantis sollicitudinib⁹ piculis ⁊ mise rijs sit refertus: nec hmõi iacentem in luto tollere vellet. De secũdo regno horroris pa tet q est regnũ doloris et amaritudis sem piterne. De quo Job. xlj. de diabolo dicit Ipse est rex sup oẽs filios supbie. Et vt dic idem Job ca. x. In terra tenebrosa et opta mortis caligine: vbi nullus ordo: ibi sempi ternus horror inhabitat. cui horrori nihil potest compari. De tercio regno decoris di citur Esa. xxxiij. Regem in decore suo vide bunt scz sancti. Et Sap. v. dr. q accipient regnũ decoris et dyadema speciei. Maxi mus honor sedere ppetuo in corona rega li de auro ⁊ lapidus pciosis. Et bñ dic. dy adema recipient. Dyadema dr a dya qd ẽ duo. ⁊ demo. i. remoueo seu aufero. q: tunc duo a nobis remouebunt. scz culpa et pe na. Vñ vbi nostra trãslatio dicit. Super ipm reflorebit scificatio mea. alia lrã habz dyadema meũ. iuxta illud Esa. lxij. Erĩ co rona glorie in manu dñi. ⁊ dyadema regni in manu dei tui. Istud regnũ magne secu ritatis est. q: de⁹ dextera sua ptege̅t eos. ps. Illuc manus tua deducet me. ⁊ tenebit me dextera tua. Hoc ẽ dicere. q in sua oĩpotẽ tia ↄseruabit eos. Man⁹ em̃ dei potẽtia di cit. Tũc scti erũt sub oĩpotẽtia dei vt etiaz sint oĩpotẽtes volũtat̃ sue: sic de⁹ est oĩpo tens. Nã sicut deus poterit quicq̃d vult p pter seipm: ita poterint illi q̃d voluerint p illum. Ita dicit Anselm⁹ in suo libro q̃ di cit psologion. ca. xv. Istud regnũ est inq̃rẽ dum. sed p q̃d puenit ad istud regnũ. Cer te nõ p aliud nisi p iusticiã. Ideo addit. Et iusticiã ei⁹. Justicia hic nõ est aliud nisi vi ta q̃ ↄsistit in opib⁹ ỽtuosis. De q̃ Math. v. Btĩ q̃ esuriũt ⁊ sitiũt iusticiã. Et hec iu sticia debet esse pfecta scz pseuerãs ⁊ ↄtinu ata vsq̃ ad mortem: si debet dici iusticia re gni celoꝝ. Ideo addit hic. iusticiã ei⁹. Hec em̃ iusticia sola coronat i regno celoꝝ q̃ fu erit pseuerans in finẽ Math. x. Qui aũt p seuerauerit in finẽ hic salu⁹ erit. Apocal. ij. Esto fidelis vsq̃ ad mortẽ ⁊ dabo tibi co ronã vite. Nõ dicit. Qui incepit. sed q̃ pse uerauerit. Quia ſm Berñ. pmiũ incipiẽti pmittit. amãti reddit. sed pseuerãti datur. Qui g̃ talẽ iusticiã sequit inueniet vitam et gliam. vt dr Prouer. xxj. Justicia custodit innocẽt̃ viã. Mag̃ aũt ꝓprie hũilitas dici tur vera et pfecta iusticia regni celoꝝ. sic ait saluator Jobi Math. iij. Sic nos opoꝛ; implere oẽm iusticiã. glo. i. humilitatẽ. Vñ sup illud Sap. j. Diligite iusticiã q̃ iudica tis terrã. dicit Holgot. q hic docet iustici am hoiem q̃ est terra. tũ q: de terra creat⁹ e. Ecci. xxxiij. Oẽs homĩes de solo et ex terra sunt. ⁊ q: habitant terrã. ⁊ q: exeũt de terra et in terrã reuertunt. Per quod repmit eo rũ supbia. Certe btĩ q̃ faciũt talẽ iusticiaz ⁊ iudiciũ in oĩ tpe. vt dicit ps. Cognoscẽtes se scz humiles. infirmos. debiles. ⁊ defectu osos corã deo. Nam p talem viaz ipsi q̃rũt regnũ celorũ.

Dixi tercio q in verbis pmis sis subiũgit salua tor copiositatem subsidij tpalis. cum dicit. Et q̃ Hec oĩa adijcient vobis. Acsi diceret. Ex q̃ oĩa creata sunt ꝓpter regnũ celorũ ↄsequendũ tanq̃s ꝓpter finẽ. igit querite primũ finem et oĩa instrumẽta ⁊ necessaria ad eũ adijcient vobis tanq̃s minora. Sicut em̃ pcipiẽs ti bi facere domũ: necesse est tibi puidere de instrumentis ⁊ impensis ⁊ sumptib⁹: sine q̃ bus nõ posses pficere domũ. Vel q̃ dirige ret te romã: necessario debet cogitare d su ptib⁹ q̃bus illuc puenias. Sic de⁹ ex q̃ nos creauit ꝓpter regnũ celoꝝ: necessario nobis debet cogitare de necessarijs vite: sine q̃b⁹

ſubſiſtere nõ poſſumus. Jdeo dicit. oĩa ad
ĩcient vob. ac ſi eẽ diceret. Laborate ꝓ re
regno celoꝝ: ⁊ ego de neceſſarijs ꝓuidebo
ſicut pius paterfamilias: ſicut bonus dñs
ꝗ portat panẽ ad meſſez meſſoribꝫ ſuis. De
quo Pſ. pſalmo. xxxj. Jnq̃rentes aũt do-
minũ nõ minuent oĩ bono. Et ꝑmittit. Di
uites eguerunt ⁊ eſurierũt. i. auari ſm Jn-
nocẽ. Semꝑ eẽ auarus eget ideo qꝛ ſe-
cum nihil affert cum dormierit. Job. xxvij.
Diues autẽ cũ dormierit nihil ſecum affert
aperiet oclos ſuos ⁊ nihil inueniet. Appre
hendet eũ quaſi aq̃ inopia. Jtem ſm ipſuz
eguerũt bonis ſpũalibꝫ. Luce. j. Diuites di
miſit inanes. Alia lr̃a habet. leones egue-
runt. i. ꝓncipes ⁊ ꝑlati raptores. Prouerb.
xxviij. Leo rugiẽs et vrſus eſuriẽs ꝓnceps
impiꝰ ſuꝑ ꝑplm pauperẽ. Michee. vj. Di-
uites eiꝰ repleti ſunt iniq̃tate. Et ſic ſm Jn
nocen. eguerũt ſpũalibꝫ ⁊ eſurierunt tꝑalia
Jnq̃rentes aũt dñm nõ minuent oĩ bono
Notãter dicit Jnq̃rẽtes. i. intus q̃rẽtes ſcꝫ
in ſecreto ꝯſcie. ſm Jnnocẽ. q̃rtũ. non mi
nuent omni bono. i. nõ habebũt minus q̃ꝫ
oĩe bonũ. ſ. q̃ꝫ deũ ꝗ eſt oĩa in oĩbꝫ. j. Cor.
xv. Ecci. xxxij. Qui cõfidit in dño non mi-
norabitꝰ erit. Ergo ſm eũ ecõtrario illi ꝗ que
runt eũ tm̃ extra. i. ꝗ vident eũ q̃rere ꝑ exte
riora opa ꝗ faciunt. ⁊ tñ interiꝰ q̃rũt qđ cu-
piunt, non ipſum ſed vanam gl'iam et emo
limentum tꝑale. Jſti minuent omni bono.
qꝛ illud omne bonum qđ eſt deus nõ q̃rũt
ſed minꝰ bonũ qđ eſt tꝑale: qđ eſt minimũ
vel quod eſt nullũ bonũ. ⁊ ſic hoc recipiũt
illud aũt nõ habebũt. Vñ Math. v. dicit
Attendite ne iuſticiã veſtrã faciat coꝛã bo
minibus vt videamini ab eis. alioq̃n mer
cedem nõ habebit. Propter qđ ſtatiz Pſ.
querit ibidem. Quis eſt homo ꝗ vult vitaz
ſcꝫ nõ preſentẽ ꝗ potiꝰ mors eſt. Vñ cani
mus. Media vita in morte ſumꝰ. q. d. pau
ci ſunt ꝗ recte velint. Volũt bñ hr̃e ſed nõ
laborare. volũt ꝯſeq̃ ſed nõ ſequi. Prouer.
xiij. Vult et nõ vult piger. Ex q̃bꝫ patet ꝙ
q̃cq̃d preter deũ hõ querit: q̃rit principali
ter illud qđ eſt minimũ aut nullũ. Patꝫ. q̃a
tꝑalia ſunt minima reſpectu eternoꝝ: cũ fi-
niti ad infinitũ nulla ſit ꝓportio. j. celi ⁊ mũ
di. Hinc eſt ꝙ ꝓpheta vnã ſolam vitã bea-
tam req̃rens ait. Vnam petij a dño ⁊c. pſ.
xxvi. Quod exponit Jnnocẽ. q̃rtꝰ. ſcꝫ vi-
tam eternam. et non ponit ſubſtantiuũ nec
determinat quã vnã rem petijt. Et hoc fa-
cit ad innuendũ ꝙ illud eſt omne bonum.
Et oſtendens qđ ſit illud bonũ: ſubdit Vt
inhabitẽ in domo dñi oĩbꝫ diebꝫ vite mee.
Ecce regnũ celoruz in eterna btĩtudine. Et
ſequit. Vt videam voluntatẽ dñi. i. vidẽs
faciẽ eius in ea legam voluntatẽ dñi. Hie-
ronimꝰ ſic exponit. vt videam pulcritudĩez
eius. ⁊ viſitem templũ eius. i. eccl'iam triũ-
phantẽ. Vbi ſm Pſalmiſtã. Omnes in tẽ
plo eius dicent gl'iam. Et poſt m'lta ſubdit
Tibi dixit coꝛ meuz: exq̃ſiuit te facies mea.
id eſt voluntas interioꝛ ⁊ exterioꝛ operatio
Et notãter dicit. Exquiſiuit id eſt extra oĩa
alia queſiuit. faciem tuã dñe requirã. ſcꝫ ꝑſe
ueranter ardenter et ſapienter requiram te
donec te videam facie ad faciez. j. Coꝛ. xiij
Pſ. Oſtende faciem tuam ⁊ ſalui erimus.
Ex quibus omnibus infero ꝙ querẽs alia
principalr̃ a deo ꝑter regnum celorũ deci-
pitur in iudicio rationis. Patet iſtud. quia
vt ſic talis male iudicat et diſcernit. ſic pu-
er vel ebrius qui minimum bonum prepo
nit maximo.
E

Pro quo ſciendũ ꝙ ſm Robertũ Hol-
got ſuꝑ librũ Sapiẽtie. iiij. cap. Circa bo-
norum apprehenſionem iudiciũ mũdano
rum decipitur hoc modo. Cuꝫ eẽ ſint tria
bona. ſ. nature gratie ⁊ fortune. Bona for-
tune ſunt minĩa. Bona nature ſunt media
Bona gratie ſunt maxima. ſm Auguſtinũ
intelligendo prout oꝛdinant in bona glo-
rie. ⁊ tamen mũdani nõ ſic iudicant ſed po
tius ecõuerſo. Sicut patet de diuite Luce
xij. Qui dixit anime ſue. Aĩa mea: habes
multa bona repoſita in annos plurimos:
comede: bibe ⁊c. Sꝫ ſtatim audiuit. Stul
te hac nocte demones repetẽt animam tu-
am a te. Ecce deceptio. Cauſa ꝓo iſtius de
ceptionis quare tempoꝛalia iudicãtur ma
gna: et pro eis plus laboꝛamus q̃ꝫ pro eter-
nis: eſt iſta. quia ſicut baculus in aq̃ ſtans
apparet fractus cũ tamen ſit rectus. et hoc
propter duplex medium per quod videtur
ſcꝫ per aerem et aquam quod eſt medium
groſſius et denſius. Similiter denariꝰ in
aqua apparet maioꝛ q̃ꝫ ſit: propter mediuꝫ
denſius. Jſto modo bona coꝛpoꝛalia q̃a
ſunt in medio denſioꝛi et groſſioꝛi et quaſi
palpabilia a nobis bene ſentiunt et q̃runt

quia maxime mouent delectationem sensu
alem, ideo videntur nobis grossiora. Cele
stia ꝟo bona multuz distant, ꝛ sic nō mouēt
sensum, ꝓpter quod nō querunt ab homīe.
Sed contra sic deceptos arguit Seneca
epistola, xiij. duabus rationibus. Primo
sic. Si ista essent bona simplicit puta cor-
poralia sicut homini apparent: tunc homo
esset felicior deo. quia homo istis vtitur et
deus non: qui non epulatur: opes nō que-
rit, et sic de alijs. Sed impossibile est deo
abesse aliquid boni, ergo ista bona nō sunt
Secunda ratio, quia animalia bruta ma-
gis istis vtunt ꝙ hoīes. ergo feliciora sunt
ꝙ homines. quia bruta auidius vtunt ci-
bo. Ex quibus concludit Seneca episto-
la, xiij. ꝙ felicitas hominis viatoris est ꝑ-
fecta ratio cōsummata virtutib. quia hoc
est solum ꝓprium bonum homīs, cetera illi
cum animalibus cōmunia sunt, quia si ho
mo est fortis: et leo est fortis. si pulcer: ꝛ pa-
uones formosi sunt, si velox: equi velocio-
res sunt. Patet ergo ꝙ nullus sapiens ꝛ p̄-
sertim christianus pro istis caducis et cor-
poralibus bonis principaliter debet labo
rare: que sunt cōmunia etiam bestijs, atten
dens presertim quia ista dantur bestijs. vt
dicit saluator in euangelio de volatilibus.
que tamen de hoc nihil cogitant. Multo
fortius dabuntur homini, quia ad maiora
natus est. Querat ergo illa bona scz sempi-
terna propter que creatus est: et omnia ad-
ijciētur sibi, scz tēporalia. Juxta illud. Nū-
ꝙ vidi iustum derelictum: nec semen eius
querens panem, psalmo, xxxvj. Ubi dicit
Innocentius quartus. Nunꝙ vidi iustū
derelictum: a domino finaliter. nec semen
eius id est imitatores eius: querens panez.
id est nimis indigēs pane. Quia dicit Au-
gustinus. Pascet contemnentem se scz pec
catorem. ꝛ deseret timentē se. quasi di. Nō.

Sed diceres. Tamen mltos iustos vi-
demus egentes, sicut dicit apostolus etiaz
de multis sanctis, qui per fidem vicerūt re
gna. qui tamen erant egentes in vite neces
sarijs quo ad victum. et sic erant angustia-
ti cura animi, ꝓut exponit Horra Heb. xi.
Ad quod dicenduz ꝫm Augustinū ꝙ hoc
est ex occulto iudicio dei: qui tales aliquan
do permittit ad tempus egere. Unde dicit
Augustinus. Scit celestis medicus quid
vobis daturus sit ad consolationem, et q̄d
subtracturus sit ad exercitationem. Non
enim homo sine causa iumento suo ciba-
ria subtrahit. Aliter exponit Innocentius
hoc verbum. quia nunꝙ vidi iustum dere
lictum: nec semen eius querens panem. id
est principaliter intendens corporalibus:
quia si hoc facit aliquis. nec est iustus nec
semen iusti. Luce. xij. Nolite inquirere q̄d
manducetis aut quid bibatis. Nos igitur
fratres queramus puro corde dominuz et
certi simus quia omnia secuz nobis dona-
bunt tꝑalia. In ipso em̄ sunt omnia ꝛ ipse
est omnib omnia. Queramus ergo regnū
dei principaliter propter quod facti sum ꝛ
omnia adijcient nobis. Qui em̄ dat omni
bus bonum vinum: non negabit aquam.
Et qui dat tibi regnum: nō negabit eq̄ tuo
pabulum. Et qui dat omnibus affluenter
et non improperat: quō non dabit speciali
ter diligētibus se. Qui em̄ large dat inimi-
cis: quō nō dabit amicis. certe multo plus
Cum dicat saluator. Beati qui esuriunt et
sitiunt iusticiaz: qm̄ ipsi saturabuntur. Ad
quam saturitatem nos ꝑducat dominus no
ster Jesus christus. Amen.

Dn̄ica decimasexta post trinitatis. I.
Sermo CXIIII.

Ecce defunctus
efferebat Luce. vij. Quoniā vt
ait btūs Greg. xvj. libro moral.
Nihil sic ad edomandū desideriorum car
naliū appetitū valet quantum vt vnusquis
ꝙ hoc qd nimiu diligit q̄le sit mortuū pen
set. Hec ille. Sciens igitur eccl'ia q2 insta-
rent tꝑa ꝑiculosa in quib hoīes erūt seipo
sos amātes. s. carnalr. vt dicit aplus. Igit
ad refrenandū istum illicitum amorem in-
ducit nobis mortis memoriā: recolēs mor
tem cuiusdā adolescētis qui morte preoccu-
patus fuit in etate iuuenili. Volens ꝑ hoc
nos instruere vt nō resoluamur in delicijs
ꝛ maxime hoc tempore autumnali: ne mor
te insperata et subita in etate qua non spe-
ramus ꝑoccupemur Sicut dicit Seneca
epistola. xxvij. Quorundam vitaz mors in
medio flore precidit. aliorum interrumpit
ipsa principia. Propter quod mors est n

bis sepius precogitanda. et maxime tentamur voluptatibus: sicut temporalibꝫ amenis. Unde Eccl. vij. dicitur. Memorare nouissima tua et in eternum non peccabis Et Seneca epistola. xxv. Nihil eque tibi ꝓficiet ad temperātiā oīm rerum q̄ freq̄ns cogitatio breuis eui. et hoc incerti. Unde quicquid facias respicias ad mortē. Et certe multum est necessaria ꝑcogitatio mortis nostre: quam certe scimus futuraꝫ. Si em̄ homo preuidet sibi contra frigus hyemis tempore estatꝭ de bona tunica aut pellicea. quam vtiq̄ ignorat an expectabit. multo magis deberet ꝓuidere de bona vita contra mortis amaritudinem: quam vtiq̄ certissime scit venturā. Un̄ ep̄la. cxlvij. Nullius rei tam certa est meditatio sicut mortꝭ. Ad certa em̄ exercemur seu ꝑparamur. fortassis in superuacuū ad paupertatem preparatus est animus. forte ꝑmanebunt sufficientes diuitie. Ad contemptuꝫ doloris nos armamus. forte nunq̄ exigetur a nobis huius virtutis experimentū. Non aūt de morte que necessario erit futura: ad quaꝫ se homo necessario debet disponere. q̄a ſm Senecā Nihil stulti⁹ q̄ fastidiose mori/ qd̄ vtiq̄ contingit illis qui nō sunt preparati ad mortē: qui fastidiose moriunt̄. Econtra ꝓo sapiens securius moritur q̄ nascit̄. ſm euꝫ epistola. lvij. Et ideo iuxta consiliū sapientis Eccl. xiiij. Memor esto quoniaꝫ mors non tardabit. Notanter dicit: nō tardabit quia nullo modo declinari potest. vt dicit Augustinus libro. xiij. de ciuitate dei. cap̄. xi. Quantum aūt bonum sit talis premeditatio mortis ostēdit etiā ille paganus Seneca libro. iij. de naturalibꝫ questionibꝫ dicens. Effice mortem tibi cogitationem familiarem. id est vsitatam. vt si sors ita tulerit possis et ei obuiam exire. Unde idē ostēdens quid nos pigros ad bene agendum facit: epistola cxlv. dicit. Quid nos pigros et ineptos facit. Et respondet. Nemo nostrū cogitat q2 sibi ex hoc domicilio est emigrandum. Hec ille. Maxime autē homo debet timere ꝛ semper proficere cogitando ne morte preueniatur in tempore iuuentutis. iuxta illud Ecclesiastes. vij. Ne impie agas et noli esse stultus. ne moriaris in tempore non tuo. id est quando adhuc sperabas vlterius viuere: nec credebas tempus mortꝭ tue esse ita subito. Propter quod ad incutiendam nobis memoriam mortis nostre proponitur hodie mors iuuenis adolescentis: qui morte preoccupat⁹ est in tempore non suo. sicut dicitur in verbis ꝓpositis. Ecce defunctus efferebatur. que sunt verba dominice presentis euangelij.

Ibat Jesus in ciuitatem que vocatur Naym. Ecce defunctus ꝛc̄. In quibꝫ verbis ꝓponitur nobis defunctus iste ad considerationem multuꝫ salutarem per aduerbium demonstratiuum. cum dicitur. Ecce defunctus. Ecce est aduerbium demōstratiuū alicuius notabilis rei que debet attente considerari. vt ibi. Ecce dominus veniet. Debet igitur esse nostra consideratio circa istum defunctum tripl'r. Nā primo ammonet nos ad nostre mortis diligentē meditationem. cum dicit. Ecce. Secūdo ammonet nos ad mortis eiusdem multiplicēꝫ distinctionem. cum addit: defunctus. Tercio hortatur nos ad piam ꝛ visceralem morientis compassionem. quia dicit. Ecce defunctus efferebatur ꝛc̄.

A

Dixi primo q̄ in verbis ꝑmissis debet esse nostra consideratio circa mortis nostre meditationem diligenteꝫ. cum dicitur. Ecce. Ac si eniꝫ dicat. Uide q̄ iste qui nouiter vixit nunc est mortuus: qui floruit emarcuit. Ac per hoc memento iudicij sui: nam sic erit et tuum. Utilis est igitur memoria mortis tā bonis q̄ malis: tam diuitibus q̄ pauperibus: tam iuuenibus q̄ senibus: tam paganis q̄ christianis. ita vt sicut non est qui se ab eius calore abscondat: sic etiam non sit qui se ad eam non predisponat. Tria autē bona proueniunt hominibus ex huiusmodi meditatione. Primo. quia facit munduꝫ contemnere. Secundo. quia facit carni resistere. Tercio: dyabolicis tentatōibus nō consentire. De primo patet. Dicit em̄ Hieronimus ad Paulinum. Facile contemnit omnia qui se semper cogitat morituruꝫ. Et certe sic est. Nam qui cogitat q̄ in morte sua omnia pulcra: omnia formosa sordidabuntur: omnia florida marcescent: omnia suauia ꝛ odorifera sordescent: facile ista pro nihilo reputabit. Unde metrice dicitur. Dic homo vas cinerum quid confert

flos facie. Copia quid rerũ mors vltima meta dierum. Florẽs marcesces: cadens in mortem nigresces. Gaudens sordesces: formidans nulla pauesces. Hac lege lecta tene: lacrimis laxant habene. Ne pateat pene tibi ianua tpe cene. Et alter metrista dicit. Forma genus mors sapientia vis z honores Non retinent hominẽ quin redit in cinerẽ. Ortus cuncta suos repetunt iureq requirũt. Et redit in nihilum quod fuit añ nihil. Ecce q̃modo nulla pulcritudo: nulle vires: nulle diuitie pñt subsistere ante mortem. Propter quod dicit Hieronimus ad Ciprianum. Qui se cogitat quotidie moriturum cõtemnit presentia: festinat ad affutura. Et ꝑm Grego. Non potest mors melius vinci cum venerit nisi priusq̃ veniat semper timeatur. Istam memoriã multum habuerunt tam catholici q̃ pagani, z ideo faciliter omnia cõtempserunt. Unde Hieronimus de se dicit. Siue bibo siue comedo semper vox illa sonat in auribus meis. Surgite mortui venite ad iudicium. Refert quoq idem Hieronim⁹ in epistola ad Eliodorũ ꝙ Platonis fuit sententia omnium sapientum vitam meditationẽ esse mortis. Unde Tullius vitam istaz comparat hospitio non domicilio eo ꝙ homo debet cogitare se continuo hinc exiturum, et omnia que habet tm̃ habet in vsuz non in dominium, de quibus moriens nihil secũ affert. Job. xxvij. Unde mundus similis est cuidaz hospiti qui dicebat Bufrides: qui hospites bene tractabat in die sed d̃ nocte eos occidebat et spoliabat. Sic et mũdus facit suis amatoribus quos vltimo necat. quia mundus transit et concupiscentia ei⁹

Secundo cogitatio mortis facit carni resistere Nam cum homo titillatur z tentatur a carne debet cogitare quomodo caro reuersura est in vilem cinerem. iuxta illud qd̃ ei a principio dictuz est. Memento homo quia puluis es z in puluerẽ reuerteris Genesis. iij. Unde et reprobi fatebantur hoc dicentes Sapiẽ. ij. Extinct⁹ cinis erit corpus nostrum. Job. xxxiiij. Omnis caro deficiet z in cinerez reuertet. Fertur ꝙ carbones iuniperi illius arboris cõseruant ignẽ per annum si fuerint cineribus cooperti. Sic memoria mortis nostre conseruat bene ignez charitatis diuine in corde nostro, et reprimit ignem concupiscentie. Iste est cinis vacce quem dominus iubet colligere et in loco purissimo ponere, vt dicit Numeri decimonono. De quo dicit apostolus ad Hebreos. ix. Cinis vitule aspersus inquinatos sanctificat ad emundationem carnis. Ecce notanter dicit ad emundatione carnis, id est ad mundiciã eius. Tercio memoria mortis valet ad hoc quia non permittit diabolicis tentationibus consentire, et maxime vane glorie q̃ proprie est tentatio dyaboli, eoꝙ ipse sit caput omnium viciorum et dominus, tamen a nullo peccato intitulatur sicut a superbia. Job quadragesimoprimo. Ipe est rex super omnes filios superbie. Cum ergo tentat per superbiam aliquem hominem: statim recurrere debet homo ad cognitionem fragilitatis sue que cito valde ruet et dissipabitur in nihilum. Unde Hugo libro primo de anima: reducens aliorũ damnũ quod prouenit ex huiusmodi vana gloria dicit. Quid ꝓfuit illis inanis gloria: breuis mundi potẽtia: carnis voluptas: false diuitie: magna familia. Et sequitur. De tanta leticia ceciderunt in magnam tristiciam, de voluptate in grandem miseriam. de exaltatione in ruinam et magna tormenta. Quicquid illis acciderit tibi potest accidere, quia homo es, homo de humo, limus de limo, terra de terra. de terra viuis z in terram reuerteris quãdo veniet dies vltima: z forsitan hodie veniet. Certũ est ꝙ morieris, sed incertum quando quomodo aut vbi, quoniam mors vbiq te expectat, tu quoq si sapiens fueris vbiq eam expectabis. hec Hugo. Ista verba debet homo reuoluere ad repellendam vanam gloriam: recolẽdo q̃ quantumcunq gloriabitur in vanitate: vltimo trãsiet ista vanitas velut vmbra. Sapientie quinto. Ipse quoq cum ea transiet sicut vmbra. iuxta illud Psalmiste. Sicut vmbra que declinat ablatus sum. Sicut narrat Hieronimus epistola quinquagesimaquinta ꝙ Xerses rex Persarum cuz semel de sublimi loco quasi infinitam hominum multitudinem cõsiderasset sui exercitus, prupit in lacrimas. Et cum ab eo causa quereretur. Respondit: ideo, quia post centum annos nullus istorum quos nunc cernis considerãs superuictur⁹ erit. Sic quilibet cõsiderãs

alium aut seipm̃ quotiens eũ inspexerit merito poterit ꝓuocari ad fletum. quia q̃ nũc floret post paucos dies deficiet. Unde q̃si de morte ꝓpinqua sibi imminente cogitare poterit verbum nostri thematis. Ecce defunctus efferebatur.

B

Dixi secũdo ꝙ in verbis premissis debet esse nostra consideratio circa mortis multiplicem distinctionem. cum dicitur. Defunctꝰ. Ac si em̃ diceret. Ecce defunctus corpe: q̃ vtinam nõ esset defunctus mente. Est ergo sciendum ꝙ triplicem mortem legimus in scripturis. Est em̃ quedam mors corporalis resolutionis. ꝛ illa est naturalis et cõmunis omniũ. Alia est mors culpabilis infectionis. et illa est specialis tm̃ malorũ hominum. Tercia est mors sancte cõuersationis. ꝛ illa est singularis tm̃ electorũ. De prima morte patz illud. ij. Regum. xiiij. vbi dicitur. Oẽs morimur et sicut aq̃ dilabimur in terraz: que vltra non reuertetur. Dicitur aũt ista mors naturalis non ꝙ sit homi cõ creata a deo. sed pro meritis prime preuaricationis illi accessit. Unde iam naturalis facta est. quia originaliter a primo homine in omnes homines transijt. ita dicit Isidorus libro primo de summo bono. capitulo vndecimo. Sapientie pmo dicitur. Deus mortem nõ fecit. Et post pauca. Impij. id est Adam et Eua accersierunt illã. Ex quo dicto apostolus concludit. ꝙ exquo p vnũ hominem peccatum intrauit. et per peccatum mors in mundum venit Rom̃. quinto. iam mors nobis dicitur quasi naturalis. Unde ipse appellat omnes homines naturaliter filios ire dei. Ephes. ij. Ista tamen mors licet sit multum penalis ꝛ amara inter omnia terribilia. sicut dicit philosophus. iiij. Ethicorũ. tamen iustis est multum desiderabilis et iocunda. Sicut enim idez cibus est infirmo amarus ꝛ sano suauis. sicut dicit Augustinus libro. iij. cõfes. sic mors impijs est valde terribilis. sanctis ꝓo delectabilis. Unde Eccl. xlj. dicit. O mors q̃ amara est memoria tua homini iniusto et pacem habenti in substantijs suis. Eo em̃ ꝙ iniustus est timet supplicium. et quia pacem habet in suis bonis: ideo cum dolore ea relinquit. Sed de iustis ecõuerso est. quia ibidem dicit. O mors q̃ bonuz est iudiciũ tuũ homini indigenti et q̃ minoratur viribus. scz merendo pmiũ. Ex quo patet ꝙ peccatores ꝛ iusti licet eadem morte moriunt: non tamen equaliter. Nam de iustis dicitur Prouerbiorum. xiiij. Sperat iustus in morte sua. Et quid sperat ostendit Ecclesiastici. j. Timenti deum bene erit in extremis. et in die defunctiõis sue benedicetur. Ecõuerso de peccatore dicit Prouer. xj. Mortuo homine impio nulla erit vltra spes. et Sapientie. xiij. Infelices sunt ꝛ inter mortuos spes illoruz est. Ex hoc infero fm̃ beatum Dyonisium in libro de ecclesiastica ierarchia. capitulo. ij. Q, licet mors omniũ hominũ nõ sit in nobis anime consumptio. sed tm̃ sepatio a corpore. tamen illa separatio est diuersa. quia vt ait ibidem et etiam capitulo. vij. eiusdem libri. Sancti ꝑgunt ad inuisibilia dei facta et ad desideratam incorruptionem. et laudant diuina munera. et spũali delectatione adimplẽtur: nõ iam formidantes de cetero lapsum peccati. sed bene scientes ꝙ bona que post mortem recipiẽt firmiter et eternaliter possidebunt. Econuerso aũt mali et sordidi attendentes quia fidem quam accepant concupiscẽtijs q̃bus inheserunt sordidauerũt et vitam sanctam dereliquerunt: miserabiliter et nolentes abscindunt ab hoc seculo. quia non habent spem future consolatõis qꝛ conscie sunt sibi praue vite preterite. nec purgate per veram pniaz. Uerba sunt obscura. ego posui ea facilꝰ. Ex hoc patet q̃re sancti desiderant mortẽ dicentes cũ paulo. Cupio dissolui ꝛc̃. Impij aũt cupiunt diu viuere. Et ex hoc etiaz patet quare sanctoꝝ mors dicit dormitio. Sicut deducit ibidem idem Dyonisius. Ex his iam infero ꝙ boni homines vt cõiter leuius et facilius dulcius ꝛ hilarius moriunt q̃ mali. q̃ vt cõmuniter moriunt difficulter et grauiter. Nam ait Isidorus libro. iij. de summo bono. cap. xxvij. Electoruz anĩe in suo fine hilarescunt cõtemplatiõe eternoꝝ bonorũ. Unde finẽ illoꝝ tranq̃lla vocatio cõmendat: vt ex eo intelligant sctõꝝ hr̃e ꝯsortium angelorũ: ex hoc et ab hoc corpe sine vexatione dura tollunt. Prauos aũt hoĩes apostate angeli excipiunt morientes. vt eis ipsi sint tortores in penis q̃ fuerunt suasores in

vicijs. Hec ille. Idem patet per btm̄ Gre-
goriū in Omel. sup illud. Cū venerit ⁊ pul
sauerit confestim aperiant ei. Ubi dic. Cō
festim apit q̄ letus iudicem suscipit. et cū tē
pus appropinquat mortis de glīa retribu-
tionis hilarescit. Unde aūt ista iocūditas
sanctis puenit dictum est ꝙ ex appropinq̄-
tione premij quod se sperant recepturos.
Fit etiam ex apparitione aliquoꝝ sanctorū
quos tunc vident: et interdum de visiōe ip
sius saluatoris, vt dicit Grego. li. iij. dyalo.
Econuerso ꝓo malis fit magnus timor ex
desperatione premij, et ex visione demonū
qui eis tunc horribiles apparent ⁊ eos ter-
rent. put ait idem Gregorius libro. vj. mo-
raliū. Sed diceres Tamen interduz vi
demus sanctos homines grauiter mori et
grauiter turbari in hora mortis ipsoꝝ. Ad
qđ respondeo ꝫm Isidorum vbi supra. et
Gregoriū. xxiiij. Moral. ꝙ hoc contingit
ex duabus causis. Primo ex eo et si sūt san
cti tamen terrent̄ ex seipsis. ne sicut ad p̄mi
um: ita ad supplicium ptrahant̄. maxīe cuz
nemo sit certus an odio vel amore dignus
sit. Secūdo ex eo q꞉ qn̄qꝫ sancti habēt ali-
qua leuia peccata de quibus non plene sa
tisfecerunt. Ne ergo vadant ad purgato-
rium purgant̄ hic dolore ⁊ pauore corpo-
ralium tribulationuz in extremis Et sic pa
tet solutio istius dubij. ¶ De secunda
morte. scꝫ culpabilis infectōis que est spe-
cialis maloꝝ. et ista non est aliud nisi sepa-
ratio anime hominis a deo p peccatū ꝫm
Augustinū. Iuxta illud Esa. lix. Iniquita
tes vestre diuiserunt inter vos et deum. Et
Sap. j. Peruerse cogitationes separant a
deo. Et ab ista morte ducitur peccator ad
aliam mortem perpetue cruciatōnis. De q̄
in psalmo dicitur. Mors peccatorū pessi-
ma. Ex quo patet ꝙ damnati moriūtur q̄-
druplici morte. Prīo morte naturali in cor
pore. Secundo morte culpe in aīa dum
viuunt in peccato. Tercio morte gehenne
dum in anima descendunt post mortez ad
infernum. Quarto morte vtriusqꝫ post diē
iudicij dum in vtroqꝫ perpetuo tam in cor
pore q̄ꝫ in anima morientur. Et ideo dicit̄
mors pessima. Et sciendum ꝙ multū con-
uenienter mors culpe assimilat̄ morti natu
rali, et hoc ꝑpter tres rationes. videlicet p-
pter finalem defectum. Secūdo ꝑpter con

similem effectum. Tercio ꝑpter consimilez
aspectum. De primo patet. Nam morien-
te corpe talis est pcessus in deficiēdo. Pri-
mo em̄ corpus distemperat̄ et discresiatur.
Secundo homo infirmatur. Tercio mori
tur. Quarto portat̄. Quīto sepelitur. Sex
to a vermibus cōsumitur. Isto modo aīa
primo distempatur ⁊ discresiat̄ p tentatio-
nem et cogitationem de peccato. Secun-
do infirmat̄ p sequentē delectationē. Ter-
cio moritur per consensum. Quarto aspor
tatur ⁊ elongatur ab hominibꝯ p culpe sue
abominationē ⁊ diffamationē apđ hoies.
Quinto sepelitur p malam consuetudinez.
Sic em̄ terra opp̄mit corpus ne resurgat.
sic mala cōsuetudo est quasi moles grauis-
sima opp̄mens ⁊ necessitans hoiez ad pec
candum. Unde Aug⁹. viij. confes. cap. v.
Lex pcti violentia consuetudis q̄ trahitur
et tenetur inuit⁹ animus eo merito q̄ in eaz
volens illabit̄. Et in eodem cap. circa post
p̄ncipiuz loquens de seipso p statu suo an̄
baptismū. Suspirabam inq̄t ligatus non
ferro, sꝫ mea ferrea volūtate, velle meuz me
qꝫ tenebat inimicus, ⁊ inde mihi catenā fe
cerat ⁊ constrinxerat me. Nam ex volūta-
te puersa facta est libido, ⁊ dum seruitur li-
bidini: facta est cōsuetudo, ⁊ dum cōsuetu-
dini non resistitur facta est necessitas. Hec
ille. Et hec consuetudo ꝫm ipm̄ cōpatur se
pulture Lazari, put ipse ait in li. de sermōe
dn̄i in monte li. j. ca. xiij. Sicut nunc vide
tis ꝙ magnis dn̄is ⁊ nobilibꝯ fiūt sepulcra
fortia ⁊ solida de marmore vl' alabastro vl'
petra dealbata vel ere depicta et ornata: ita
vt cōiter adulatores coꝝ faciunt eis cōsue
tudinem peccādi suis adulatōibꝯ adulātes
⁊ ornātes cōmendātes coꝝ pctā. Ps. Lau
dat̄ peccator in desiderijs aīe sue. Sed ta
men eos nihilomin⁹ dep̄munt sic sepulcra
ne resurgant a peccatis. Propter qđ Gre-
go. li. iij. Moral. ca. xix. notat multū ꝙ xp̄s
tres mortuos suscitauit: puellam in domo.
iuuenē in porta. Lazarū in sepulcro. Quar
tū ꝓo discipulo nunciante cognoscit mor-
tuū. sed eū nō suscitat. q꞉ valde difficile est
vt is quē post visum male cōsuetudis adu-
lantiū lingue excipiūt a mētis sue morte re-
uocet̄. De q̄ bn̄ dr Sinite mortuos sepeli-
re mortuos suos. mortui em̄ mortuos sepe
liūt cū pctōres pctōres fauoribus premūt

Erat autē Lazarus mortuus sepult⁹,sed a fidelib⁹ mulierib⁹ non a mortuis cū pietate sepult⁹.Hec ille.Sexto corp⁹ mortuū ver mib⁹ ɔsumit,sic mens p̄uata vita grē a ver me ɔscientie desperatōis ꝛ finalis pnie corrodit ꝛ mordet.Sic ḡ pctm̄ mors aie dicitur,qꝛ intrat in aiam sicut mors in corpus Vñ mors ei⁹ dicit̄ ꝑpter ɔsimilē defectū vl̓ deficiendi ꝓcessum.sicut sup̄ dictū est p ordinē.Scōo dr̄ mors pcti ꝑpter ɔsilēm effectū.Mors nāq̄ facit corp⁹ rigidum ꝛ frigidū fetidū ꝛ putridū horridū terrenū ꝛ ponderosum,Isto mō pctm̄ facit aiam rigidā p supbiā ꝛ inobedientiā ad deū.Prouerb.xviij.Cum obsecratōib⁹ loquit̄ paup ꝛ diues effabit̄ rigide.Glo.i.supb⁹ efficit aiam frigidā p inuidiā.Hiere.vj.Sic frigidā facit cisterna aquā suā: sic frigidā facit malicia aiam suā.Itē facit eā fetidā p luxuriam Esa.iij.ꝛ.xxxiiij.De cadauerib⁹ eoꝝ ascendet fetor.Itē fac putridā p gulā p quā sensus et rō sepeliunt̄ vt hō in asinū mutetur.Hiere.xxij.Sepultura asini sepeliet̄ putrefact⁹.Facit eñ horridā p iracundiā Geñ.xv.Horror magnus et tenebrosus inuasit Abraam.Facit eā terrenā p auariciā qꝛ nihil sapit nisi terrena.Geñ.iij.Terrā comedes cūct̄ dieb⁹ vite tue.Facit eā etiā pigrā p accidiā,qꝛ nihil boni opat̄.Prouer.xiij Vult ꝛ nō vult piger.aīa aūt opantiū impinguabit̄.Et sic pctm̄ dr̄ mors ꝑpter cōsimilē effectū.Tercio pctm̄ dr̄ mors ꝑp̄t cōsimilē aspectū.Quātūcūq̄ eñ homo fuerit amabilis pulcer ꝛ delicat⁹:statim mortu⁹ ē horribilis.turpis ꝛ abominabilis ꝛ a communione hoīm sepandus.Sic aīa ante pctm̄ est pulcerrima et formosa.Cant.iiij.Ecce tu pulcra es amica mea.ecce tu pulcra ꝛc.Sed p pctm̄ spoliat̄ gratuit̄.vulnerat̄ in naturalib⁹.ꝛ fit fetida ꝛ abomiabilis corā deo.Ezech.xvj.Abominabilē fecisti decorē tuū.Et tūc aīa sepat̄ a cōione fideliū.qꝛ est extra grāꝫ ꝛ charitatē.ꝛ extra amiciciā angeloꝝ.qꝛ oēs amici ei⁹ spreuerūt eā ꝛ facti sunt ei inimici.Ideo Prouerb.xiiij.dr̄.Miseros facit ꝑplos pctm̄.Et sic patet quō pctm̄ dr̄ mors ꝑpter ei⁹ aspectū. De tercia morte que est mors scē cōuersatōnis.ꝛ est tm̄ sanctorūꝫ in hac vita dicit̄ Col.iij.Mortui eñ estis scꝫ mūdo.et vita vestra abscōdita est cum xp̄o in deo.Et.ij.Coꝝ.vj.Quasi morientes ꝛ ecce viuimus.Viri eñ scī et religiosi ꝛ alij apparēt secularib⁹ q̄si mortui.sed tñ in reiveritate sūt viui.Roma.vj.Estimate vos q̄dē mortuos pctō:viuētes aūt deo.Et mlt̄uꝫ cōpetenter religiosi dicunt̄ mortui.Primo eñ mortu⁹ condit testamentū:in q̄ legat aīam deo.corpus tumulo.facultates amicis.Sup hoc autē ponit executores et deputat.Isto mō religiosus ꝓfitēdo dat aīam deo.corp⁹ monasterio.facultates designat mūdo.executores suos ponit platos:q̄rū custodie tam animā q̄ꝫ corpus cōmittit.Secūdo q̄a sic moritur⁹ p̄mo incipit pdere calorē naturalem.postea visum ꝛ vsum alioꝝ sensuū exterioꝝ.ꝛ tandē motum ꝓpriū.ita q̄ si debet moueri de loco:nō pōt nisi p aliū.pannus ei tribuit̄ breuis ꝛ mēsura certa.ꝛ final̓r abscondit̄ in sepulcro.Isto modo religiosus p̄mo amittit calorē naturalē.i.amorem carnalem ꝛ mūdialeꝫ amicoꝝ ꝛ parentū.Secūdo amittit q̄si vsum sensuū.qꝛ nō oīa ꝑmittit̄ videre vl̓ audire q̄ placent.nō omīa loq̄ potest qñ vult sed horis statutis.vltimo perdit motū.quia non mouetur nisi ad voluntatem et p̄ceptū plati et modico panno cōtentat̄.nō ad supfluitatem sed ad necessitatem.ꝛ tandem abscondit̄ in claustro sicut in sepulcro.Sic ergo si vider̄ aliquē ex his trib⁹ taliter mortuū.scꝫ morte naturali.morte culpabili.morte sancta.poteris cōgrue de eo dicere.Ecce defūctus efferebat̄.Et hoc quo ad premissam informationem.Et tantum de secundo. E

Dixi tertio q̄ in verbis p̄missis hortat̄ nos ad visceralem et piam mētis cōpassionē.cum dicit̄.Efferebat̄.Isti siq̄dem q̄ efferebant mortuum:cōuenerant ad cōpatiendū vidue sup dolore suo.Tum q̄a desolata erat viro:quia vidua.tū qꝛ orbata filio vnico.ꝛ ideo isti venerāt ad exeq̄as funerales.Vñ q̄dam portabant.q̄daꝫ lacrimabant̄ seq̄ntes ꝛc.Per quod datur nobis exemplū vt libenter intersimus exequijs fideliū.quod fm Dyonisiuꝫ vtile videtur.et maxime penitentibus Nam fm eum in libro de ecclesiastica ierarchia caplo.viij.conuenienter assunt penitentes exequijs mortuoꝝ vt discant et attendant mortis contemptum et honores sanctorum qui laudantur a sacra

ſcriptura in eccleſia audiant, et vt etiā audi
ant errantes ꝛ ipſi enarrāt interminabiles
triſticias iminere. ꝛ vt ꝓuocent̄ exēplis bo
nis defuncti audientes eū laudari ꝛ cōmē/
dari ꝑ ſacerdotē de bona vita. Hec ibi ſen
tentialiter. Ex q̄ patet ꝙ valde vtile eſt face
re ſermonē exhortatoriū in exequijs alicu/
ius defuncti qui fuit vite ꝑfecte ad exhorta
tionē alioꝝ. Ex quo infero ꝙ peſſime obla
trāt ſicut canes venefici huſſite heretici: do
gmatiſſantes: nō licere fieri ſolennitatē exe/
quioꝝ defunctoꝝ. cum ſm Dyoniſiuꝫ vbi
ſupra hic mos a ſctis apoſtolis ſit inſtitut⁹

Sed diceret aliq̄s Utrū in morte ami/
coꝝ debeat flere cōpatiendo morti ſue. Re
ſpondeo ſm Iſidorum de ſummo bono li
bro. iij. capitlo. xxvij. circa medium. vbi di
cit. Et ſi pietas pro defunctis fidelium fle/
re iubeat, fides tamen pro eis lugere vetat.
Illi em̄ deplorādi ſunt in morte quos miſe
ros ex hac vita ſuſcepit. non quos celeſtis
aula letificandos includit. Hec ille. Et ſic
patet breuis reſponſio ꝙ boni non ſunt de
plorādi. In ſignum cuius chriſtus hic di/
xit vidue Noli flere. F

Unde Robert⁹ Holgot ſuꝑ libruꝫ Sap.
cap. xiiij. ponit decē cauſas ꝑpter q̄s nō eſt
flendum ſuꝑ bonis: quas ego breuiter per/
curram. et cōtinentur in his verſib⁹. Uult
deus. vt ſuus. lex. liberat. deus omnia no/
ſcens. Nec valet. imo nocet. obſtabat. ſur/
get. amabat. Prima igitur cauſa eſt que ac
cipit̄ ex conſideratione diuine voluntatis
cui nullo mō debemus eſſe contrarij. Un̄
et paganus Seneca dic̄. Placeat homini
quicquid deo placet. Diuina em̄ voluntas
eſt ſumma omnium cauſa que fiunt. cuius
alia cauſa querenda non eſt. vt dicit magi/
ſter ſententiaꝝ libro. j. diſtin. xlv. Propter
quod Aug. in li. de vera religione. c. xlij. di
cit. Qui ꝑfecte deum diligit non affligitur
morte cuiuſq̄. Nam qui deum toto corde
diligit nouit nec ſibi perire quod deo non
perit. Deus aūt dn̄s viuoꝝ et mortuorum
Secundo cōſidera quia hoc iuſtum eſt et
licitum vnicuiq̄ repetere q̄d ſuū eſt. Und̄
Hieronim⁹ in epiſtola ad Marcel. Nihil
abſtulit q̄ dignatus eſt recipere ſuum. Ta
lis fuit Job q̄ audita morte filiorum: dixit.
Dominus dedit dn̄s abſtulit. Tertio con
ſidera neceſſitatem moriendi que eſt lex cō
munis. Si enim tm̄ tuo amico contigiſſet
aliq̄d eſſet. ſed ſtatutuꝫ eſt oib⁹ hoib⁹ ſemel
mori Heb. ix. Unde Ambroſi⁹. ij. de mor
te Sathiri fratris ſui. Quid abſurdius q̄
vt idem quod ſcis omnibus eſſe ꝑſcriptuꝫ
q̄ſi ſpeciale deplores. Unde metriſta Pau
peris et regis cōmunis lex moriendi. Dat
cām flēdi ſi bene ſcripta legis. Guſtato po/
mo nullus tranſit ſine morte. Heu miſera
ſorte clauditur omnis homo. Quarto cō
ſidera ꝙ mortu⁹ fit liber de ſeruo. certus de
dubio. beatus de miſero. Unde Aug⁹. li. j.
de viſitatōne infirmoꝝ. Quis nūerare pōt
ꝑſentis vite moleſtias. eſurire. ſitire. algere.
calere. laſſari. Ideo refert idem. ꝙ fuerunt
quidam philoſophi q̄ in natiuitate puero/
rum flebant. quia homo natus de muliere
repletur mult̄ miſerijs Job. xiiij. Sed in
morte gaudebant. quia euadunt miſerias.
Sic ſaluator in morte Lazari gauiſus eſt
Joh. xj. Lazarus mortu⁹ eſt et gaudeo ꝑ
pter vos. ꝛ in reſuſcitatione eius plorauit.
Igit̄ patet ꝙ mors liberat a miſerijs ꝑſen/
tis vite. Quinto conſidera ꝙ de⁹ eſt noſcēs
oia. Ipſe em̄ nouit q̄d vnicuiq̄ expediat.
cui viuere meli⁹ vel cui mori. Sexto con/
ſidera q꞉ luctus tu⁹ nō iuuat mortuū. quia
nec a morte nec a purgatorio poteſt eum li
berare. Und̄ Dauid. ij. Regū. xij. Qui dū
vixit puer ſuus flebat. Cū aūt mortu⁹ eſſet
letatus eſt ꝛ comedit dicens. Nunq̄d pote/
ro eum reuocare amplius. Ego vadam ad
eum. ipſe ꝟo nō reuertet̄ ad me. Septimo
cōſidera ꝙ luct⁹ tu⁹ illi nocet eo ꝙ occupa/
tus circa fletū nō potes debite orare ꝑ eo.
Octauo cōſidera ꝙ aliq̄tiens amici noſtri
impediūt nos a virtute ꝛ a via ſalut̄ et cor
noſtrum ad mundū alliciūt. Unde Aug⁹.
ſuꝑ Gen̄. dicit. Sepe offendit̄ deus ne of/
fendat̄ amicus. ꝛ ideo nobis ſepius amici
ſubtrahunt̄: vt affectōes noſtre in deū libe
rius extēdant̄. Nono cōſidera ſpem reſur/
rectiōis future. j. Theſ. vltimo. Nō cōtri/
ſtemini ſicut ceteri qui ſpem nō habēt. De/
cimo cōſidera q꞉ ſi viuens fuit grat⁹: gra/
tior fiet ſaluat⁹. Sic em̄ amici noſtri a tor/
rente voluptatis diuie inebriant̄. et tn̄ no/
ſtri nullaten⁹ obliuiſcunt̄. ſicut docet beat⁹
Aug⁹. li. ix. confeſ. ca. iij. loquēs de Nepo
ciano ſuo amico defuncto. Et addit Cipri
anus libro ſuo de imortalitate anime. etias

ideo non esse flendum, ne det occasio paganis reprehendendi nos merito, quia quos apud deum viuere dicimus tanquam perditos lugere non debemus. Nihil enim prodest verbis proferre et factis destruere veritatem. Hec ille. B Sed diceres. Non possum continere a lacrimis sup morte amici. Rndeo, quod si non potes continere extunc fac secundum consilium sapientis dicentis Eccl. xxij. Modicum plora sup mortuum: quoniam requieuit. Ex his patet quod licet excessiuus fletus prohibetur propter vicium desperationis, tamen moderatus permittitur propter vicium ingratitudinis ne eo notemur. Et maxime flendum est sup bonis mortuis ex tribus causis. Primo quia pauci boni viri et vtiles sunt in ecclesia militante. Sicut fecit Aug⁹. qui super bono sacerdote cum eius mortem audiuit: fleuit, non quod sibi aliquid de eo timeret, sed quia tales paucos habuit. Secundo quia forsitan aliqua secum purganda deferunt que in presenti totaliter non complanauerunt. Tercio propter consideratoem naturalis miserie qua nos oportet propter peccatum primi parentis putrefieri et incinerari. Sic Thobias sepeliendo mortuos lugebat Thob. ij. Propter quod dicitur Eccs. vij. Melius est ire ad domum luctus quam ad domum conuiuij. In ea enim finis oim ammonetur. Nos igitur consideremus presentem defunctum, quia mortem subijt: attendentes nos similiter morientes, vnde vitam nostram in melius reformantes moriamur mundo et viuamus xpo. vt tandem ei conregnare valeamus. Quod nobis prestare dignetur pater et filius et spiritussanctus Amen.

Dnica decimasexta post trinitatis. II.
Sermo CXV

Dolescens tibi

a dico surge. Lu. vij. Inter etates hois nulla periculosior creditur quam adolescentia, eo quod est vicina et prima lapsibus oim vitiorum, vt dicit Ambrosius libro. j. de viduitate. Vnde dicitur Gen. viij. Sensus et cogitatio humani cordis prona sunt in malum ab adolescentia sua. Et ideo recte dicitur Eccs. xj Adolescentia et voluptas vana sunt. Et certe vana quia multum instabilis est illa etas et flexibilis indifferenter ad bonum et ad malum. Vnde dicitur Prouer. xxx. Tria sunt mihi difficilia et quartum penitus ignoro. Viam aquile in celo, i. superbi in diuitijs se extollentis, viam colubri in petra, i. pauperis in austeritate habescentis, viam nauis in medio maris, i. illius quem vana sollicitudo conturbat. et viam viri in adolescentia sua: cum scilicet vadit post concupiscentias suas. Hec est via peruersa et remota a salute: que etiam est multum periculosa, quia adolescens qui iuxta viam suam gradit cum senuerit non discedit ab ea. vt dicitur Prouer. xxij. Unde Anselm⁹ libro. iij. de similitudinibus comparat eam cere molli: que dum recipit imaginem sigilli: postquam induratur eam dimittere non potest de facili Sic homo in senectute non poterit de facili curari a peccatis in adolescentia consuetis. Et vt ait Valerius li. vij. ca. v. Tales sunt ab adolescentia bonis moribus informandi. Nam vt dicit Crisostomus sup Mattheum Omel. xlix. Ista etas est sicut terra nondum fructuosa: que si negligitur producit multas spinas viciorum. In signum huius secundum quosdam doctores famosos iste adolescens defunctus fuit in tali etate: ad significandum quod in hac etate maxime homo incipit peccare et a malis moribus infici. Et ideo si adolescentes volunt bene et iuste in senium viuere: debent bene et regulariter in adolescentia discere. Nam iuxta sapientem Eccl. xxv. Que in iuuentute tua non congregasti quomodo in senectute inuenies. Necesse est igitur sup omnia adolescentibus vt tunc incipiant proficere de virtute in virtutem. Q. si forte fragilitate nature vel ignorantia peccauerint: statim huiusmodi peccata debita penitentia studeant expiare, nec expectent nec differant in vlteriorem etatem, quia dicit Grego. tractans illud Job. Ossa eius implebuntur vicijs adolescentie eius, et cum eo in puluere dormient. Ubi li. xv. moral. ista verba exponens dicit. Tenent praue consuetudines eum quem semel ceperunt et quasi quotidie duriores existunt. et cum eo in puluere dormient, quia non nisi cum eo finiuntur. Hec ille. In signum huius legitur dominus istum adolescentem in tali etate suscitasse a morte corporis vt innueret tales exemplo suo per suos vicarios esse suscitandos, ita vt vnicuique talium quantocito peccauerint in tali etate dicatur. Adolescens tibi dico surge, s. propter premissa pericula. In quibus verbis saluator excitat iuuenilem pigriciam et hortatur, imo precipit ei festinam et velocem conuersionem: significans cito esse surgendum

a statu culpe ꝫ ꝑperādū ad statum venie et
gratie diuine. ac ꝓ hoc ꝑdicatoribꝫ suis dat
exemplū hortādi ꝫ excitandi oēs peccato-
res ad surgendum velociter de pctō. sed tū
maxime in ꝑsenti euāgelio dat formā exci-
tandi adolescentes ꝫ iuuenes lapsos. ne in
talibus vicijs adolescentie ipsoꝝ vsqꝫ ad se
niū ꝑdurēt. ideo fidelis ꝑdicator debet sol
licite monere tales ad statuꝫ bone vite ꝫ re
ctitudinē iusticie qꝫdiu sunt in illa etate: di-
cendo exemplo christi: Adolescens tibi di-
co surge. scꝫ a statu ꝑuersitatis in q̄ erraue-
ras ꝫ quasi mortuꝰ iacebas: nihil boni ope
rando. Et quia hic ponit̄ verbuꝫ precepti
uum scꝫ dico. ꝓ quod notat̄ ꝙ eis aliq̄ sunt
ꝑcipienda. Unde si debent adolescētes be
ne informari: aliq̄ sunt eis ꝑcauēda. aliq̄ ꝑ-
cipienda. aliq̄ predicēda. Et ideo adolescē-
tibus sunt tria necessaria. Primo eñ sunt
eis q̄dam scire necessaria q̄ sunt ab eis ꝑca
uenda: que fugere debent ne cadant et mo
riantur morte culpe, ne dicatur eis necessa
rio post casum Surge. Secundo sunt eis
quedā imponenda que seruare ꝫ custodire
debent. q̇bus seruatis nō opꝰ erit eis audi
re vt dicat̄ eis Surge. Tercio sūt eis q̄dā
predicenda q̄ timere debēt vt a casu absti-
neant. et sic non audiant. Adolescens tibi
dico surge. A

Dixi primo

ꝙ adolescētibus sunt aliqua ꝑca-
uenda que fugere debent ne cadant ꝫ mo-
riant̄ morte culpe. et sic mereantur audire
Adolescens tibi dico surge. Sunt aūt tria
ipsis ꝑcauenda ꝫm Robertū Holgoth su
per librū Sapiē. ca. viij. Primo eñ preca
uere debent somnuꝫ torpentis ociositatis.
Secundo viscum seu picem inficientis so
cietatis. Tercio estū presumentis tumidi-
tatis. De primo quomodo debēt precaue-
re somnū torpentis ociositatis. Nam licet
omnibꝫ statibꝫ periculosum sit ociū. maxi-
me tamē adolescētibꝫ. eo ꝙ illa etas est fun-
damentū totius etatis. Unde quia tūc di-
cit Hieronimꝰ epistola. xxxvij. In illa eta
te debet vsus sancte cōuersatiōis inolesce-
re seu acquiri. eo ꝙ illi anni sunt opportuni
ad instructionēꝫ: in q̇bꝫ facile pōt trahi ani
mus adolescentis ad voluntateꝫ docentis
ideo q̇ tunc sectat̄ ociū stultissimus est. Il-
la eñ etas est sicut estas in qua debent ger
minare oīa bona semina et plantari sancta
oꝑa. Unū Sapiens cōsulens patribꝫ dicit
Eccli. xxx. Curua ceruicē eius in iuuentute
Et. vij. cap. dicit. Filij tibi sunt: curua eos
a puericia. Sūt ergo erudiēdi debitis ar-
tificijs et cōuenientibꝫ suis statibꝫ. Unū ꝫm
Johannem Galleñ. in cōmuniloq̇o. dist. j.
tercie ꝑtis. Si sunt nobiles erudiantur in
oꝑibus q̄ sunt nobiliū. et si indigeant viue
re in artificio: erudiant̄ in artificijs mecha
nicis sibi ꝯuenientibꝫ vt possint iuste viue-
re. Unde de Cōstantino imꝑatore legitur
ꝙ filias suas in arte texendi ꝫ nendi instru
xit. vt si necesse esset ex illis possent viuere.
Ante oīa aūt sunt informandi in fide ꝫ bo
nis moribꝫ. ꝓut ait Hugo de sacramētis li.
ij. ꝑte. ij. c. xij. Narrat Tulliꝰ li. ij. de tuscu-
lanis q̄stionibꝫ ꝙ q̇dā Ligurgus noīe sta-
tuit leges q̇bus ꝑcipit̄ vt adolescētes eru-
diant̄ venādo. currēdo, esuriēdo. algendo.
estuādo. De q̄ Seneca ꝓseq̄ndo dicē Epi-
stola. xxxj. ꝙ natꝰ in Spartia arcū discit tē-
dere. In germania ꝓo hastile studet vibra
re. In italia aūt equitare ꝫ caute hostē ꝑcu
tere. Idē narrat Salustiꝰ li. j. de quadam
gēte: cuiꝰ mos est eq̇tare: iaculari: cursim cū
equalibꝫ certare. Precipue etiā illi q̇ habēt
regna ꝓuinciaꝝ. terraꝝ. ducatuū. ab infan
tia debēt informari in studio lraꝝ. sicut pa
tet de antiq̇s principibꝫ. Legit̄ eñ de Pto
lomeo ꝙ ꝯtinuꝰ fuit in libris. Unū dr̄ de eo
ꝙ septuaginta interp̄tes vocauit ad interp
tandū sibi bibliā. ꝓut habet̄ li. v. de ciui. di
ꝫ de doctrina xp̄iana. ca. iiij. De Alexādro
etiā narrat Agelliꝰ lib. acticaꝝ noctiū. quō
Philippus pr̄ eius cū gaudio magno eum
Arestotili instruendū cōmisit. Sicut etiaꝫ
recitat Alexāder nequā in li. de naturis. et
Seneca epl'a xc. Silr̄ Nero habuit Se-
necā in mgr̄m. Traianus Plutharcū. De
studio etiā Julij li. de vita cesaꝝ. multa nar
rant̄ et ꝙ eius disciplina fundamentū fuit
oīm imꝑatoꝝ. vt dicit Solinꝰ li. j. c. v. ꝫ li.
j. añ finē. ꝙ eo nullus legit velociꝰ: nullus
sc̄psit celeriꝰ. ita vt simul dictaret quatuor
epl'as. Idē patet de Theodosio vt recitat̄
in ꝓlogo historie tripartite. De magno Ka
rolo etiam legitur q̄ntū fuit amator libroꝝ
et specialiter btī Augustī de ciuitate dei. q̄
magistrū habuit Alquinū q̇ eū docuit dy-
aleticā. rhetoricā. ꝫ astronomiā. Nec miru

ꝙ bene regebant subditos, quia ita illuminati fuerunt scientijs Nam opus regiminis non potest exerceri sine scia in iudicando, in pcipiendo, in belligerãdo, in lege cõdenda. Unde Seneca dicit epla. xciiij. ꝙ cum sapientes dñabant tunc fuit aureũ seculũ. Et patet hoc, quia deꝰ ab initio nunꝗ̃ cõmisit regimen pplĩ nisi doctis et sapientibꝫ: q̃s aut p se docuit in spũ, aut per alios. vñ pꝛimus Abꝛaam rectoꝛ sui ppli fuit peritꝰ i omni sapientia Egyptioꝝ. vt dicitur Act. vij. Et similiter Moyses. et Dauid q̃ habuit sciam sicut angelus dei. vt habetur. ij Regũ. xiiij. Et Salomon nihil petijt nisi sapiam. iij. Regum. iij. Unde antiq̃tus dictum est ꝙ rex illiteratꝰ est sicut asinus coronatus. Patet ergo ꝙ multum pdest adolescentibꝫ nõ ociari in illa etate, sed studere q̃ sunt vtilia p tota etate ipoꝝ. Sꝫ ecce hodie versa est res in contrariũ. Pauci eñi vꝉ nulli nobiles aut pncipes vel reges tradũt filios suos ad scias liberales ab adolescentia: applicantes potius eos curijs in q̃bꝫ q̃tidie ludunt ⁊ insaniunt. et sic in ocio tempus expendunt. Sed attendant tales. q̃a tales ludi sunt multum pniciosi et nociui i quibus est cõsumptio pciosi tpis ⁊ assuefactio ad mala opera. vicꝫ ad detractõẽs. ad turpiloquia. ad pompam. ad vanam gloriam. ad gulam. ad luxuriaꝫ. ad rapinam. ad omnẽ iniuriam pximoꝝ ⁊ cõtumeliã diuinam Et ideo Ecci. xxx. companꝰ eq̃ inueni et indomito: q̃ dure vadit. Et si sic pmittiꝰ postea in senium nullo modo flecti põt. vñ Arestotiles. ij. Ethicoꝝ. ij. ca. dicit. ꝙ iuuenes sunt enutriendi legibꝫ coactiuis. eo ꝙ eis opa ṽtuosa in se nõ sunt delectabilia nisi ad ea coganꝰ. Sicut deducit idẽ phus. i Ethicoꝝ. ca. xviij. Et sicut idem phus ponit. ij. Rhetoꝛice. iuuenes sunt facilr concupita psequentes. ⁊ faciliter a concupitis desistentes. et ideo castigatione indigent Nã q̃ parcit virge odit filium suũ. Prouer. xiij. Refert Pliniꝰ ꝙ accipiter pullos suos cuꝫ maturanꝰ extra nidum pjicit. et alis verberat ne pigrescant. Sic adolescens extra nidum pprie voluntatis sue est ejciendus et alis discipline coꝛrigendus. Alioquin sciat pr̃ p iniquitate filij dissoluti veraciter se damnari. Sicut habes exemplũ de Heli sacerdote q̃ p eo ꝙ audiens filios suos incõtinenter viuere eos leniter tm̃ verbis increpatoꝛijs coꝛrexit sed verbera non adhibuit: de sede coꝛruens miserabilr fracto capite expirauit. Filij aũt eius in bello fuerũt occisi. j. Re. iiij. Qualiter aũt romani docebant filios suos adolescẽtes: pulcre narrat quidam expositoꝛ sup Juuenalẽ. li. j. Satire sue: dicẽs. ꝙ romani disponebãt actiones suas p singl'os dies ꝙ summo mane oẽs simul cõuenerant ad arcus triumphales. in q̃bus antecessoꝛes eoꝝ depingebanꝰ cũ armis et cautelis q̃bꝫ deuicerant hostes suos. vt sic iuuenes visis illis accederenꝰ ad virtutẽ per imaginatõeꝫ gestoꝝ. Deinde accesserunt templũ Appollinis q̃ erat dñs sapientie. Postea iudices ad foꝛuꝫ: senatoꝛes ad capitoliũ descẽdebant. Judices vt causas tractarent. senatoꝛes vt cõmuni vtilitati ꝯsulerent. et sic tps suũ vsq̃ ad horã nonam expãdebãt. Jtẽ narrat Macrobiꝰ pmo saturnaliũ. ꝙ apd̃ Romanos pueri nobiliũ q̃dam vtebanꝰ veste q̃ dicebaꝰ ptexta Jn q̃ añ pectus deferebant q̃ndam aureã fibulã sicut monile: ad modũ bulle q̃ natat sup aq̃ semirotunda. Pretexta erat de purpura rubei coloꝛis: vt pudoꝛe sue nobilitatis a vicijs se subtraherẽt. et coꝛdis imaginem añ pectꝰ poꝛtabãt. vt se inuicẽ intuentes ita se foꝛtes hoĩes cogitarẽt si coꝛde prestarent. Hec Macrobius. A

Secũdo iuuenes debẽt pcauere viscuꝫ seu picem inficientis societatis. Nam et si valde piculosa est familiaritas maloꝝ. oĩbꝫ tñ magis adolescentibꝫ. quia Qd̃ noua testa capit: inueterata sapit. Unde Alexãder non potuit carere moꝛibꝫ Leonidis magistri sui. similiter et vicijs. vt dicit Seneca et Hieronimus. Nec miruꝫ. Amoꝛ eñi est tante ṽtutis ꝙ trãsfoꝛmat amantẽ in amatum: ⁊ ei assimilaꝰ fm̃ Dyonisiuꝫ. iiij. de diuinis noĩbꝫ. Et ideo phus. ix. Ethicorum dissuadet amiciciã puersoꝝ. Maxime aũt debent vitare familiaritatẽ maloꝝ. et econuerso adolescentes virgines familiaritateꝫ viroꝝ. q2 vtrobiq̃ est periculũ. vt diciꝰ Hieronimus. Non solũ aũt familiaritatem fugere debent inuicem. sed nec de eis facere mentionem. quia talis memoꝛia valde est periculosa. et pma via ad pctm̃ qd̃ generatur in cogitatõne. Et ideo legitur de beato Arsenio ꝙ oꝛabat deum vt aboleret nomẽ

cuiusdam femine de memoria sua: licet illa
optimo ꝓposito ad eũ accessisset vt oraret p
ea. Legitur etiam de quadam virgine que
pro eo ꝙ quidam in ea scandalizatus fuit:
decem annis se aspectibus hominum sub
trahens in quodam sepulcro latuit dicens
Nolo scandalizare creaturam ad similitu
dinem dei factam, ibiqꝫ obijt. Ecce quan
ta pudicicia istius virginis fuit in adole
scentia. C

Tercio precauere debent adolescentes
estum presumentis tumiditatis. Duo gene
ra hominũ sunt valde magne spei naturali
ter, scꝫ iuuenes ꝛ ebrij. Debẽt ergo vitare p̄
sumptionem, quia ipsa est mater iurgiorꝫ
Et raro videbis iurgia nisi assint vel iuue
nes vł ebriosi. Sed vnde ꝑuenit adolescẽ
tibus hec presumptuositas ꝙ non timent
quecunqꝫ difficilia sed omnia facilia depu
tant. Respondeo ẽm philosophũ .ij. Rhe
torice ꝙ huius triplex est causa. Primo, qa
habent magnam et multam spem de futu
ro, eo ꝙ credunt adhuc per longum tẽpus
durare, et ideo in anĩo semp sperant se pos
se multa consequi: exq̃ tempus habẽt mul
tum. Unde aliqui sperãt se futuros episco
pos. Aliqui magnos dominos. Et ita no
lunt aliquid laborare, sed post modicum tẽ
pus cum iam maturanẽ ꝛ laborare veren
tur vel studere vł sedere in loco aut plagas
sustinere: libenter essent campanatores vel
alij parui ministri. Secundo, quia habẽt
multꝫ de calore naturali. ꝛ ideo cor in eis
ampliatur, ex qua ampliatione tendunt in
difficilia. Tercio ideo: quia nondum sunt
experti difficultates et resistentias in factꝫ
suis, ideo sunt audaces ad tentandum om
nia. Et ideo philosophus .iij. Thopicorũ
dicit, ꝙ nemo eligit duces iuuenes in bel
lo propter eorum nimiam presumptuosita
tem. Ista tria si precauerit adolescens non
cadet, nec ei opus erit dicere ab aliquo,
Adolescens tibi dico surge. Et tantum de
primo.

D

Dixi secundo ꝙ adolescen-
tibus sunt q̃dam imponẽda que seruare ꝛ custodire de
bent. Quibus seruatis non erit opus ei au
dire Adolescens tibi dico surge. Tria au
tem sunt eis imponenda, scꝫ promptitudo
obedientie, sanctitudo conscientie, et solli
citudo ꝯtinentie. De primo scꝫ q̃modo de
bent habere promptitudinẽ obedientie: pa
tet per Augustinũ de duodecim abusioni
bus seculi, vbi dicit ꝙ tercius abusionis gra
dus est adolescens sine obedientia. Quo
modo em̃ ẽm ipsum in senectute sibi mini
strari sperabit qui in adolescentia seniorib
obedientiam exhibere cõtemnit. Unde et
pro illo in prouerbio apud antiquos dictũ
est, ꝙ seruos habere nequeat qui in iuuen
tute alijs seruire nescit. Unde dicit Aristo
tiles octauo Ethicorũ, ꝙ amicicia inter se
nes ꝛ iuuenes est necessaria. Senib quia
dem: vt eis a iuuenibus seruiatur, et iuue
nibus vt non peccent, hoc est, vt a seniori
bus a peccatis preseruenẽ. Nam timore se
num et reuerentia solent iuuenes se a suis
insolẽtijs refrenare. Sicut dicit Job de se
xxix. capitulo. Uidebant me iuuenes ꝛ ab
scondebantur. De ista obedientia iuuenuꝫ
ad seniores dicit Ualerius libro secundo,
capitulo primo, ꝙ apud antiquos senectu
ti iuuentus generaliter ita circumspectum
honorem reddebat tanqꝫ omnes seniores
cõmunes essent patres omnium iuniorꝫ.
Unde Judicum .xiiij. dicitur. Sic enĩ iu
uenes consueuerunt facere. Bene dicit cõ
sueuerunt, quia ista est optima consuetudo
que fuit seruata ab initio seculi, scilicet qua
minor seruiebat maiori. Refert Hieroni
mus de obedientia cuiusdaꝫ adolescentis
marci: quem cum abbas Siluanus ad se
vocasset ea hora qua in quaterno scribe
bat. Ille ad p̄ceptum vocantis: litteram o
quam incohauerat propter obedientiã di
misit incompletã. Similiter refert de quo
dam Johãne heremita: quẽ cum Paulus
abbas mittere vellet ad ciuitatẽ ꝓ necessa
rijs. Ille se excusauit dicẽs. Pater leena di
cit esse in via: et vos me illuc dirigitis. Ab
bas ꝟo estimãs eũ iocose dixisse respondit
Si occurrerit tibi leena: alliga illam. Qui
cum iter arripuisset occurrit sibi leena ꝛ ir
ruit super eam. Ille ꝟo accedens voluit ca
pere eam, sed illa aufugit. Qui post eaꝫ cla
mans dixit. Abbas mihi precepit vt te al
ligem ꝛ ducam ad eum. ꝛ statim stetit. Ille aũt alli
gans eam reuersus est ducẽs eam alligatã
Quod videns senex volens eam humilia
re tanto plus: dixit. canem fatuũ adduxisti

ad me. Sicut tu insensatus es ita et bestia tua. Et soluens eã abire precepit. Sed hodie versa est res in contrarium quando nõ honor: nõ irreuerentia: non obedientia defertur senioribus ab adolescẽtibus, sed cõtumelia et omnis irreuerẽtia et derisio, sicut conqueritur Esaias, iij. Tumultuabitur puer contra senem, et ignobilis contra nobilem. Et propter quod cõfusus est totus ordo.
E

De secundo quod eis imponendum est scilicet sanctitudo conscientie: patet, qz adolescẽtes debent discere quomodo peccata sua scirent circumstantijs diligenter discussa integraliter et euidenter exprimere, quia si fuerit conscientia larga in iuuentute ampliabitur in senectute sine mensura. Propter quod Ecclesiastici, vj, dicitur. Fili mi a iuuentute tua excipe doctrinam et vsqz ad canos inuenies sapientiam. Et dicitur Ecclesiastici, xxv. Que in iuuentute tua nõ cõgregasti: quomodo inuenies ea in senectute tua quasi di, nullo modo. Et ideo multi sunt q̃ cum negligunt conscientiam in iuuentute postea in senectute dolendo conqueruntur et lamentantur: dicẽtes Prouerbio, v. Cur detestatus sum omnem disciplinã et increpationibus non acquieuit cor meuz. quasi di. Maledict⁹ ego sum qui non audiui vocem docentiũ me, et magistris meis non inclinaui aurem meam. Et merito plangunt tales postea in senectute qui noluerunt discere in iuuẽtute. quia metrice dicit. Damna fleo rerum: sed plus fleo damna dieruz. Vix poterit rebus succurrere nemo dieb⁹.
F

De tercio quod eis est imponẽduz scz sollicitudo continentie: patet. Naz magnam sollicitudinẽ debent habere vt continentes sint, et maximã custodiaz debẽt habere in iuuẽtute a seniorib⁹. eo q̧ dicitur in psalmo in psona cuiuslibet iuuenis de concupiscentijs carnalibus. Sepe expugnauerunt me a iuuẽtute mea. Et quo ad hoc necesse est vt sobrie nutriantur et moderate Iuxta illud Boetij de disciplina scolariũ. Potus aũt sit tenuis eiusdẽqz parcitas, qa sicut vinũ moderate sumptũ acuit ingeniũ ita immoderate sumptũ pturbat rationez: intellectum ebetat: memoriã eneruat, et per consequens obliuionẽ inducit. Vnde dicit Macrobi⁹ libro vltimo q̧ obliuio est comes ebrietatis. Et Seneca in epistola dicit q̧ est hilaris insania. Et vt idẽ dicit epistola, lx. Est volũtaria insania. Hinc est qd̃ Hieronim⁹ impossibile reputat adolescentem delicatum posse fieri castum. Dicit eñ epistola, cxvj, allegãdo apostolum, j. Cor. nono, vbi de se ait. Castigo inq̃t corp⁹ meum et in seruitutem redigo. Si ergo apostolus castigat corpus vt subijciatur anime imperio, quomodo adolescens feruẽs cibis de castitate securus est. Bene ergo dicit ille phfilosophus Cornutus, q̧ sine cerere id est cibo, et libero id est vino friget venus. Et apostolus Ephes. quinto. Nolite inebriari vino in quo est luxuria. Fertur d̃ philosopho Zenocrate prout dicit Valerius libro quarto, capl'o, iij. q̧ apud Athenas quedam mulier spopondit iuuenib⁹ se posse corrumpere eius temperantiã Et nocte veniens iuxta eum se deposuit. Que cũ non posset eum in aliquo flectere, adolescẽtes qui secum pactum super hoc posuerũt si eum seduxisset: precium reposcebant. Illa ꝓ respondit, pign⁹ posuisse cum eis nõ de statua sed de homine, vocans philosophum statuam propter imobilem eius cõtinentiam. Est etiam magnũ periculũ si nimis delicate et copiose nutriatur adolescẽs Quia vt ait Augustinus, xxj, libro de ciuitate dei. Si pro viribus suis alatur iuuenis fit vt in crescendo plus capiat, et si modum sue capacitatis excedit: deficiet anteq̃ crescat. De hoc pulcre Seneca libro, ij. de ira dicit, q̧ vinum negandũ est talib⁹, vt ait Plato, nec cibis implendi sunt: ne distẽdantur eorum corpora. Hec ille.
G

Dixi tertio q̧ adolescentibus sunt aliq̃ predicenda q̃ timere debent vt a casu abstineãt et sic nõ audiant verbũ terribile. Adolescens tibi dico surge. Sunt aũt eis tria pdicenda. scz, labilitas temporalis iuuentutis, difformitas hyemalis senectutis, et debilitas corporalis virtutis. De primo patet. Nam solent adolescentes gloriari de fortitudine nimia: nõ aduertẽtes q̃cito trãsibit. Quibus tamen dicit Esaie quadragesimo. Iuuenes in infirmitate cadent: ideo pdicẽda est eis labilitas temporalis iuuẽtutis, qz forma corporis quantũcũqz est magna cito trãsit

et arescit sicut flos vernalis. Unde Ouidi
us libro secundo de arte amandi. Forma
bonũ fragile est quãtũq; accedit ad annos
Fit minor ⁊ spacio carpit̃ ipsa suo. Nec vi
ole semꝑ nec florẽt lilia semꝑ. Et riget annu
la spina relicta rosa. Et tibi iam venient ru
ge formosi capilli. Jam venient ruge q̃ tibi
corpus arent. Secundo ꝓdicenda est iu-
uenib; deformitas hyemalis senectut̃. de
qua idem Ouidi⁹ libro tercio de arte amã
di scribit dicens. Uẽture memores iã nũc
estote senecte. Sic nullũ tẽpus vobis abi-
bit iners. Utendum est estate: cito pede la-
bitur etas. Nec bona tam sequit̃ ꝙ̃ bona
prima fuit. Quo nam cito me miserũ laxan
tur corpora rugis. Et perit in medio qui fu
it ore color. Et ideo signãter dicitur Eccle-
siastes duodecimo. Memento creatoris
tui in diebus iuuentutis tue anteꝙ̃ veniat
tempus afflictionis tue et appropinquent
anni de quibus dices: non mihi placent.
Et Uirgilius in Bucolicis. egloga secun
da. O formose puer nimium non crede co
lori. Alba ligustra cadunt: vaccinia nigra
leguntur. Uaccinia apud Uirgiliu; sunt
aliquãdo parui fructus nigri. Et sic loqui
tur hic. Aliquando vocantur flores qui di
cuntur primule veris. Et sic loquitur in ea
dem Egloga dicens. Mollia luteola pin-
git vaccinia campos. Tercio predicenda
est debilitas corporalis virtutis. Nã iuxta
poetam. Multa circũueniunt incõmoda
senem. Unde Innocẽtius libro primo de
vilitate humane conditionis capitulo no-
no dicit: describens incõmoda huiusmo
di. Si quis inquit ad senectutem processe
rit: cor eius affligitur ⁊ caput concutit̃: lan-
guet spiritus et fetet anhelitus: facies ruga
tur et statura curuatur: caligant oculi et va
cillant articuli: nares effluunt et capilli de-
fluunt: tremit tactus: deperit actus: dentes
putrescunt et aures sordescunt. Senex fa-
cile prouocatur et difficile reuocatur. et ci-
to credit et difficile discredit. tenax et cupi-
dus. tristis et querulus. velox ad loquen-
dum. tardus ad audiendum. laudat anti-
quos et spernit modernos. vituperat pre-
sentia et cõmendat preterita. suspirat et an-
xiatur. torpet et infirmatur. Hec ille. Ecce
quanta miseria: quam deberent bene ad-
uertere adolescentes vt eam non exoptent
nec expectẽt: que cum venerit oĩa mala se-
cum adducit. ita vt nemo sit qui eam nõ ac
cuset. vt dicit Tullius in libro suo de sene-
ctute. Tanta in omnibus stulticia incõstã
tia ac peruersitas est ꝙ omnes eam vt adi-
piscant̃ exoptant. sed tamẽ eandem adepti
accusant. Ex quo concludit finaliter ꝙ licz
omnes sumus vel esse intendimus senes si
deus voluerit. tamen hoc non est perfecto
rum appetere absolute ꝑm Robertũ Hol-
goth super librũ Sapientie capitulo quar
to. Et ratio est. quia talis appetitus ꝑm ip-
sum magis mouetur ex instinctu nature ꝙ̃
fidei. Quapropter nullus adolescens se re
mittat ad huiusmodi etatem que plena est
incõmodis et miserijs. et interdum depra-
uatõne voluntatis. Sicut illi senes fuerũt
de quibus dicitur Danielis. xiij. qui Su-
sannam de turpitudine sollicitabant. De
Salomone quoq; legitur. iij. Regum vn-
decimo. ꝙ cum esset senex deprauatum est
cor eius per mulieres. Ideo Psalmista pe
tit dicens. Ne proijcias me in tẽpore sene-
ctutis. Ut autem de oĩbus premissis ado
lescens instruatur: necesse est eum adhere-
re seniori alicui: qui eu; in moribus bonis
instruat et a casu custodiat: cadẽtemq; am
moneat vt resurgat Hinc dicit Tullius ꝙ
adolescentes debent adiungi bonis et pro
batissimis quor; cõsilio innitantur et vtan
tur. Et Ambrosius libro ꝓmo de interpel-
latione Job dicit: causam huius reddens
Q, quia adoleslescentia magis ad viciũ lu
brica esse consueuit et est ex se infirma in cõ
silijs: ideo maturis ꝓposit; adiungi debet.
vt eorum exẽplo tueatur ⁊ ducatur ad bo-
num. Et de hoc idem latius prosequitur li
bro secundo de officijs caplo. xviij. ꝙ cum
fuerint adolescentes: facile casum poterint
euitare et tandem consequi vitam eternam
Ad quam nos perducat dominus noster
Jesus christus qui est benedictus in secu-
la seculorum Amen.

Dñica decima septima post trinitat̃. I.
Sermo CXVII.

Anauit eum ac
s dimisit. Luce. xiiij. cap. Sicut
dicit Augustinus in libro de o-
pere monachorum. Qui veram ostendit

corpis infirmitatē humane tractandus est
seu curandus. Nec īmerito, nam patienti-
bus et passionē ostendētib9 cōpatiendū iu-
dicat etiā ipa nostra natura. Vn̄ dicit Hu
go de trib9 volūtatib9 in christo. Humane
nature insituz est vt pietatis affectu anim9
suus erumnis alienis cōdoleat. Hinc est q̄
Innocentius quart9 de vilitate hūane cō
ditionis vocat tale pectus ferreum ꝛ cor la
pideum: quod sup aliena miseria aut dolo
re lacrimas non effundit: cum ꝓximi mor-
bum vel interitum intuet̃. Et quia vt dicit
Gregori9. xix. libro moraliū. Tanto quisq̄
ꝑfectior est quāto perfectius sentit dolores
alienos. Cū igitur christus dn̄s fuerit ꝑfe-
ctissimus omniū: non potuit a compassiōe
abstinere miserorū. sed eos quos vidit va-
riis languoribus oppressos statiz vt vidit
misericordia motus est ꝛ compassionis in
terno amore concitatus om̄es ꝑfecte sana
uit, iuxta illud. Cum aūt sero essz omnes q̄
habebant infirmos variis languorib9 op-
pressos: ponebant illos ante eū ꝛ curaban
tur. Hinc dicit de eo Petr9 Actuū. x. q̄ ꝑ-
transiuit bene faciendo et curādo oēs op-
pressos a languorib9 eorū. Nec soluz cura-
uit misericorditer, sed etiā liberaliter. Non
em̄ preciū ab his quos curauit recepit sed
gratis sanauit. Sanatūq̄ liberū abire di-
misit. vt dicunt verba nostri thematis. Cū
intraret Jesus in domū cuiusdaz ꝑncipis
phariseoꝝ. et cetera q̄ sequuntur. Cum
intraret Jesus in domum cuiusdam prin-
cipis phariseoꝝ sabbato manducare panē
In quibus verbis tria tāgunt̃. Primo em̄
describitur magna christi benignitas in eo
q̄ dicitur. Sanauit. Secundo ostēditur
infirmitatis curate anxietas. cum dicitur.
eum. scilicet ydropicum. Tercio subiungit̃
diuine pietatꝫ liberalitas. cum dicitur. Ac
dimisit ꝛc.

A

Dixi primo q̄ in verbis ꝑmis-
sis describit̃ ma-
gna christi benignitas. cum dicit̃. sanauit.
Sicut autem dicit Augustinus. Christus
neminē sanauit impꝑfecte, sed quēcunq̄ sa-
nauit in corpe illuz etiam sanauit in anima
mūdando eam a peccatꝫ. Et ideo hic de sa
nitate mentis videndum est. que est vtilior
Est igitur sciendum q̄ christus fuit perfe-
ctissimus medicus ex duobus. scz. ex eius
magna benignitate pietate ꝛ compassione
quam habuit ad peccatores. et ex eius ꝑfe
cta arte: qua curauit eoruz languores. Ita
vt de eo possit dici veraciter q̄ sanauit illū
quod de nullo medicorum dici potest. De
primo patet, quomodo christus fuit maxi-
me benignitatis erga nostras infirmitates
visitando nos corporali presentia. Multi
nanq̄ medicorum dedignant̃ ad infirmos
pauperes vel leprosos visitare: abhominā-
tes eorum fetores: aut timentes infectio-
nem. Sed christus videns dolorem hu-
mani generis intolerabilem: qui etiam fe-
tore suo celos penetrabat. Juxta illud pro
phete. De cadaueribus eorum ascendit fe-
tor. misericordia motus descendit: non de
domo. sed de altissimo celo. iuxta illō. Per
viscera misericordie dei nostri in quib9 visi
tauit nos oriens ex alto. Nec victus est ꝑ-
cio diuitum, non auro nec argento regum
sed humili prece pauperum. Omnium em̄
peccatorum erat illa vox cōformis et vna-
nimis clamantium et dicentium ad deum
Sana me domine et sanabor. vt habetur
Hieremie decimoseptimo. Hic est ergo pi-
us medicus quem non traxit ad nos auri
copia. sed tm̄ nostra miseria. Magna er-
go datur peccatoribus confidentia de ve-
nia: cum tanta sit in Christo eorum me-
dico miserationis et benignitatis copia.
qui quasi pro nihilo saluat et sanat. Jux-
ta illud Psalmiste. Pro nihilo saluos faci-
es eos. Vn̄ apostolus. Non ex operi-
bus iusticie que fecimus nos: sed ꝫm mi-
sericordiam suam saluos nos fecit. Dicūt
naturales q̄ confidentia patientis de me-
dico gratioso et affabili multo citius cu-
rat q̄z de medico serioso et crudeli. Unde
dicit Petrus Rauanens̄ in quadā episto-
la q̄ frequenter ex aptitudine medici gra-
tiosa: ꝛ ex quadam confidentia quam egro
tus inde concipit: natura iam deficiens cō-
ualescit. Unde dicit Robertus Holgoth
de quodam medico qui de quadam gra-
ui infirmitate curauerat patrem. Et cum
iterum recidiuasset: iterum eum curauit.
Contigit autē q̄ nouerca dicti medici ean
dem infirmitatem inciderat: petebat pa-
ter vt filius curaret nouercam: allegans q̄
sciret ꝛ posset eam curare: ex quo eam iam

bis curauerat in ipso patre. Respōdit se fi-
lius hoc non posse facere. q2 et si sciret cu-
rare illam infirmitatem in patre, nō tamen
in nouerca. eo q certus esset de dilectōe pa
tris erga se. que dilectio et affectio multū
opata est ad curam eius, non aūt cert⁹ erat
de dilectōe nouerce erga se. et ideo nō erat
certus se posse illam curare, pter diffidētiā
quā nouerca habuit erga ipm Ecce quo-
modo ꝯfidentia de medico cito sanat egro
tum. Et quia vt dicit apl's. ij. Cor. iij. To-
ta fiducia nostra ex deo est Ideo adeamus
thronum gratie cum fiducia vt gratiā cō-
sequamur. B

De secundo quomodo christus fuit pfe
ctissimus medic⁹ animarū nostrarū ex eius
perfecta arte. Est aūt pfectus medic⁹ & sub
tilis ex quatuor conditionibꝫ. Primo si cu-
rat totaliter. Secundo si celeriter. Tercio
si faciliter. Quarto si m'tipliciter. Ista q̄tu-
or fuerunt in christo: pter quod ipse pfecte
sanabat. De primo q sanat total'r dicit Jo
han. vij. Totum hominē sanū feci in sab-
bato. Totalitas ista attendit in septenario
q̄ significatur per sabbatum: quod est septi
ma dies. Tunc ergo pfecte et totaliter q̄s
sanatur a christo quando ei dimittunt om
nia septem peccata. In cuius figura dictū
est Naaman leproso. Vade lauare septies
in iordane: & recipiet sanitatē caro tua. Se
pties lauamur cum a peccatis que septem
diebus cōmittimus mūdamur. Jordanis
autem interptatur riuus iudicij: per quod
significatur confessio in qua homo se iudi-
cat ne a domino iudicetur. j. Chor. xj. Si
nosmetipsos iudicaremus nō vtiq3 iudica
remur. In quo iordane peccator munda-
tur septies. quia recipit septem dona spiri-
tussancti. Et bene dictum est q christus sa
nat totaliter Nescit enim sanare partialiter
vt imperitus medicus. quia non dimidiat
peccatorum veniam. sed aut totum aut ni-
hil condonat. iuxta illud. Larga dei pietas
veniam nō dimidiabit. Aut totum aut ni-
hil propiciādo dabit. Nec em̄ perfecte q̄s
sanatus est in mente si adhuc habet oc'los
leprosos per concupiscentiam vel linguā
per mendacium. vel manū aridam per te-
nacitatem. Simul em̄ dominus sanat om
nes infirmitates omniū membrorū. Juxta
illud psalmi. Qui sanat omnes infirmita-
tes tuas. Sed diceres. Tamē videmus
q magni pctōres liberant de aliquibꝫ pec
catis: q̄ tñ pdurant in alijs. Sicut videm⁹
q alięs sit parc⁹ et luxuriosus et postea in-
cipit esse largus per elemosinarū largitōes.
sed tñ a luxuria non cessat. Ad quod respō
deo sm Augustinū de pe. dist. iij. Sūt plu
res. q hoc verum est q̄tum ad peccati desi
tionem vl' defectionem. nō tñ ad criminis
veniam. Stat em̄ vt dicit Greg. cessare ali
quem ab inuidia qui tamē alijs vitijs per-
durat. put ipse tangit latius: tractans illud
Amos. iiij. Pluit dn̄s super vnam ciuita-
tem & sup aliam non pluit. Propter qd di-
cit Aug⁹. Scio dominū inimicū esse om-
ni criminoso. quomodo ergo peccatori da
bit de vno peccato veniam et de alio non.
quasi di. Nullo modo. Et ideo ipse est pfe-
ctus medicus qui nō patitur remanere ali
quam maculam in peccatore. De secundo
quomodo sanat cito & celeriter dicit Esaie
lviij. Frange esurienti panem tuum. Et se-
quit. Sanitas tua citius orief. Ecce q̄mō
p opera miscdie citi⁹ q̄3 per alia ꝯsequimur
remissionē pctōrū & sanitatē aie. Et q̄d mi-
rum q christ⁹ sanat ita celeriter: q̄ paratior
est veniam dare q̄3 peccator accipere vt ait
Augustinus. Quod ex eo patet. q2 ipsemet
hortatur nos ad petendū dicens. Petite &
accipietis. Propter quod dicit Augustin⁹
q christus sic festinat reum absoluere a tor
mento conscientie quasi plus cruciet eū cō
passio miseri q̄3 ipm miserū passio sui. De
tercio quōmō sanat faciliter patet Math.
viij. vbi Centurio petens p seruo suo dixit
Domie dic tm̄ verbo & sanabitur puer me
us. Vere mirabilis medicus. quia vnico
verbo sanat Sapie. xvj. Neq3 herba neq3
malagma sanauit eos. sed tuus dn̄e sermo
qui sanat oia. Malagma idem est sm Ro
bertum Holgoth qd emplastrū. Et dicit a
malaxo malaxas: quod est manu laxare et
comprimere herbas coctas cū oleo vel bu
tiro vel aliquo gūmi. Et nihil taliter sanat
peccatores sicut sermo dei. Et quia sermo
per linguam formatur: patet q deus ho-
mo sermone lingue predicatorum suorū sa
nat animas nostras. Unde Psalmista ap
pellat linguam predicatorum linguam ca-
num sine qua sanari non possumus. Pro-
uerbiorū. xxix. Viro qui corripientē dura

ceruice ɔtēnit:repētin⁹ ei supueniet interit⁹
Cōtra hāc linguā medicinalē diabolus hȝ
venenosaȝ. p quā mordet sic̄ serpēs p detra
ctores, iuxta illud p̄s. Acuerūt linguas su-
as sic̄ serpētes. Iere. ix. Sagitta vulnerās
lingua coꝝ. Sȝ tñ ista lingua serpētina nō
pōt nocere ill' q̄ medent̄ lingua canū scte p̄
dicatōis. iuxta illd̄ Sap. xvi. Filios aūt tu
os nec draconū nec venenatoꝝ vicert̄ den
tes. miscd̄ia em̄ tua adueniēs sanabat illos
De q̄rto quō xp̄s sanat mltiplr: ptȝ. Mltꝭ
em̄ ꝛ diuers̄ medicis vtit̄ dn̄s ad saluandū
Nā interdū sanat p ɔtritiōeȝ iuxta illd̄ p̄s.
Qui sanat ɔtritos corde. Itē p ɔfessionem
p̄s. Sana aīam meā q2 peccaui tibi. Iteȝ
p oratione. Dn̄e clamaui ad te ꝛ sanasti me
Ecce pfect⁹ medic⁹ q̄ ñ vno remedio sanat
oēs ifirmitates. sic̄ nr̄i impiti medici faciūt
q̄ qd̄ deberēt adhibere calcaneo: adhibent
oclo. cū tñ ñ sanat oclm qd̄ sanat calcaneū

Dixi secūdo

q in ꝟbis p̄mis-
sis ostendit̄ infirmitatꝭ p xp̄m curate anxie
tas. cū d2: illuȝ. s. ydropicū. de q̄ añ p̄mittit̄.
q2 ecce ydropic⁹ erat añ illū. Idropic⁹ iste si
gnificat pctōrem s̄m Bedā ꝛ s̄m oēs expo
sitores ꝑpt̄ tres ei⁹ ꝓprietates, scȝ q2 iflat⁹. q2
sitibūdus, q2 fetid⁹. Que tria significāt tria
maxia pctā in hoīe. s. supbiā q̄ sp inflat. aua
riciā q̄ sp sitit ꝛ nō satiat̄. ꝛ luxuriā q̄ sp fetet
et abomīat̄. de q̄b tribꝫ hic est vidēdū. De
p̄mo patȝ q supbia cōpat̄ ydropisi ꝑpt̄ ei⁹
inflaturā. Sic̄ em̄ dicūt medici ydropisis
causat̄ ex supfluitate hūiditatis: q̄ cū digeri
nō pōt p calorē naturalē inflat mēbra exte-
riora. vn̄ ponunt medici duas digestiones
Prima ē in stomacho vbi sepat̄ puꝝ ab im
puro. Alia in epate, vbi illd̄ qd̄ est puri⁹ di
rigit̄ ad alia mēbra. Sic est in hoīe qñ cibꝫ
aīe q̄ est ꝟbū dei nō bñ digerit̄ i stomacho
intellect⁹ nr̄i. nec in epate volūtatꝭ nr̄e. tunc
remanet crud⁹. q2 illd̄ q̄d fuit digerēdū ad
vtilitatē aīe nō digerit̄. sed ibi infrigidat̄ p
supbiā ꝛ vanā gl'iaȝ. et sic putrescit ꝛ inflat̄
mens hoīs. q2 tal' aīa ea q̄ debuit ɔuertere
ad dei gl'iaȝ cōuertit ad suā vanitateȝ. Sic̄
patȝ de ill' q̄ mlta d̄ deo sciūt. sed ex h̄ nō di
sed tm̄ suā laudē q̄rūt Et tal' sciā d2 sp̄ualis
ydropisis. q2 s̄m apl'm. j. ad Coꝝ. viij. talis
sciā iflat. Pessima est ista aq̄ q̄ sic hoīem in
flat q eū nō p̄mittit seip̄m inspicere. Idro-
pici qñq3 sic inflant̄ in facie ꝛ oculis q non
vidēt pedes suos aut vētrē Sic supbi qñ-
q3 ita itumescūt q nō ɔsiderāt fragilitatem
ꝛ vilitatē sue ɔditōis. Sȝ certe tal' sapia su
pboꝝ ꝟtet̄ eis i maxiaȝ pnicie. eo q. j. Coꝝ.
iij. d2. Sapia hui⁹ mōi stulticia ē apd̄ deū.
Et istud bñ figuratū est i Nabuchodono
sor rege. de q̄ Dañ. iiij. d2. q ꝓpter ei⁹ iflatā
mētē ꝟsus fuit i stultissimā bestiā. q2 i ante-
rioribꝫ appuit vt bos. in posterioribꝫ vt leo
ꝑpt̄ qd̄ septē mensibꝫ cū bestijs in nemoribꝫ
hītauit. Cōpat̄ igit̄ supbia aq̄ ydropice p-
pter tres causas. Facit em̄ aq̄ apparētiā q̄n
titatꝭ maioris q̄3 est i rei veritate. Scd̄o ap
petit excellētiā sublimitatꝭ. Tercio facit in-
solētiā mutabilitatꝭ. De p2io quō supbia fa
cit apparentiā maioris q̄ntitatis. Illud em̄
qd̄ apparet p aquā videt̄ grādi⁹ q̄3 est in sua
q̄ntitate. Vñ dicit Ptolome⁹ ꝛ Seneca d̄
naturalibꝫ q̄stiōibꝫ li. j. q sidera p nubē aq̄-
sam apparēt maiora. sic̄ patet de sole in occi
dēte ꝛ oriēte q̄ apparet maior ꝑpt̄ hūores cir
ca euȝ. Sil'r denari⁹ apparet maior i aq̄ q̄3
extra aquā. Et i pspectiua ꝓbat mgr̄ q de-
nari⁹ in vase posit⁹ q̄ nō videt̄ in certa di-
stātia supfusiōe aq̄ videbit̄. Sic est certe d̄
supbis q̄ licet in rei veritate nulli⁹ sūt valo-
ris in se. tñ p supbiā suā eleuati apparēt ma
iores q̄3 sunt Qui em̄ reputatōe bonoꝝ ho
minū nulli sunt: q̄rūt astutias mūdi. discūt
leges ciuiles. studēt negocia t'rena practica
re. ꝛ postea adherēt p̄ncipibꝫ et magnatibꝫ
p q̄s p̄ferent̄ alijs sctis viris ꝛ doctoribꝫ. et
apparēt eis doctiores ꝛ sapiētiores. sed tñ i
rei veritate nulli sunt. q2 dic̄ Greg. v. li. mo
ral'. Paruulus est q̄ t'rena diligit. magn⁹ q̄
celestia cōcupiscit. De scd̄o quō aq̄ appetit
excellētiā sublimitatꝭ patȝ. Aq̄ em̄ naturali
ter q̄rit terre supeminere ꝛ dn̄ari ꝛ alit' non
q̄escit aq̄ natural'r. q2 ille appetit⁹ aq̄ supra
ponit̄ imediate terre vt ei dn̄et̄ Isto mō in
tentio tota supboꝝ ad nullū aliuȝ finē tēdit
nisi ad volādū in honoribꝫ ꝛ ad acq̄rendū
dn̄iuȝ terrenoꝝ. In signū cuius aq̄ ꝓduxit
aues ꝛ reptilia aīe viuētꝭ ꝛ volātis sup ter-
rā. Reptilia sunt agricultores, mercatores
artifices, ꝛ alij hoīes, q̄ꝝ tota ɔuersatio est
in t'ra. Volatilia sunt nobiles, placitatores
vsurarij. clerici ꝛ p̄lati supbi. q̄ acq̄rūt gra-
dus sublimes ꝛ dignitates. ita q hodie p̄t
d̄ eis dici illd̄ Geñ. vij. Mltiplicate sūt aq̄

et eleuauerūt arcā in sublime a terra.i. ter-
rā ipsoꝝ in excelsa ꝑ vanitatē. Sꝫ q̇d de ta
libꝫ dr̄ Geñ.j. Congregent̄ aq̄ in locū vnū
et appareat arida. Loc⁹ vn⁹ est oīm supboꝝ
infern⁹:ad quē cōgregabunt̄ oēs supbi. iu
xta illō ps̄. Ascēdūt vsq͡ʒ ad celos ꝛ descen-
dūt vsq͡ʒ ad abissos. Mala volatilia q̄ ita
ꝓfunde cadūt:vt nō adijciāt vt resurgant.
De tercio quō aq̄ facit insolentiā mutabili
tatis. Istud patꝫ ex eo.qꝛ aq̄ mag̃ regulat̄
ꝑ lunā q̄ ei dn̄at̄. Vñ qꝛ luna est instabilis
in cursu suo.eo ꝙ sꝑ est in ꝯtinua mutatiōe
ꝛ nunq͡ʒ est in eadē quātitate hodie in q̄ fu
it heri. Sic supbi sꝑ mutant̄ de vna vani-
tate in aliā. Sicut patꝫ de illis q̇ singul' an
nis aliū ꝛ aliū modū in vestibꝫ.i manic̃. in
calceis,in cingulis.in per̃.in ocreis.in ca-
ligis,in sellis.ꝛ in oi apparatu adiueniūt vt
gloriosiores appareāt. Sꝫ tñ tales audiāt
q̇d ꝺ eis dr̄ Job.xx. Juxta mltitudinē ad-
inuentionū sic ꝛ sustinebūt. Sup q̇ Greg.
xv.li.moral'.dic̄. Qui mlta inueniūt ad cul
pam:nouis inuētiōibus cruciant̄ in pena.
Vñ q͡ʒuis dānatoꝝ oīm dolor sit infinitus
grauiora tñ tormēta recipiūt q̇ mltas noui
tates ex suis desiderijs inueniūt. Hec ille.
Ecce quō decurrit ista aqua. ¶ Se-
cundo ydropic⁹ significat auariciā ꝓpt̄ ei⁹
sitim cōtinuā. Sꝑ em̄ auar⁹ eget.qꝛ sibi de
est tā qō habet q͡ʒ qō nō habet. vt dic̄ Hie
ro.ad Paulinū. vñ cōpat̄ inferno q̇ nunq͡ʒ
repleri pōt. Prouer.xxvij. Infern⁹ ꝛ ꝑditio
nunq͡ʒ replebunt̄. Silr̄ ꝛ ocli hoīm īsatia-
biles. Eccī.xiiij. Insatiabilis est oculus cu
pidi in ꝑte iniq̇tatis.i.in diuitijs.q̄ sunt mā
mona iniq̇tat̃. Lu.xvj. Nō satiabit̄ donec
ꝯsumat arefaciens aīam suā. Refert Oui-
di⁹ ꝙ Jupiter habuit filiū q̇ dicebat̄ Tan
talus q̇ ꝓ eo ꝙ turbauit patrē ꝑ inobedien
tiā:fuit ab eo maledict⁹ tali maledictōne ꝙ
stando in aq̄ sꝑ sitiuit.ꝛ cum aq̄ ascendisset
ad os suū et ipse vellet ore apphēdere: stati
aq̄ descendit.et sic fuit in ꝯtinua et ꝑpetua
siti. Ita facit dñs oibꝫ auaris q̇ turbāt euꝫ
ꝑ inobediētiā suoꝝ pceptoꝝ. q̇bꝫ ille sc pce-
pit p ceteris oibꝫ diligēdū. Et iō qꝛ ipsi spre
uerunt deū q̇ ē plena et ꝑfecta satiatio.coꝙ
replet in bonis desideriū nr̄m. ꝓmunt̄ ꝯti-
nua siti reꝝ tpaliū. Vñ dic̄ Greg.in Omel'.
Auar⁹ ex potu sitim multiplicat.qꝛ cū ea q̄
appetit adept⁹ fuerit:ad appetēda alia plus
anhelat. Sed q͡ʒ stult⁹ est qꝛ circa plurima
occupat̄.q̇ tñ si deū vnuꝫ q̄reret oīa habe-
ret. Vñ Aug⁹.li.ij.de ꝟbis dñi.ser.v.allo-
q̄ndo auaꝝ di. Disce et doce.viue et posce
de⁹ q̇ tibi dat nihil meli⁹ q͡ʒ se tibi dat aua
re. Quid aliō q̄rebas aut si aliō petas q̇d
tibi sufficit cui de⁹ nō sufficit. Et li.iij.eius-
dē.ser.xvij. Auare vis oīa possidere: audi
xp̄m dicētē Oīa tradita sūt mihi a p̄re meo
Et post pauca. Auare:ecce habes oīa. Sꝫ
vt oīa q̄ amas habeas ꝛ nō īpediar̃ a xp̄o
oīa ꝯtēne et ip̄m tene in q̇ possis oīa possi-
dere. Hec ille. Talis fuit Aug⁹. q̇ de se ait
sup ps̄.xxvj. Quicq̇d mihi p̄ter deū ē dul-
ce nō est.q̇cq̇d mihi vult dare de⁹ me⁹ au-
ferat totū et se mihi det. Hec ille. Sūt autē
quatuor spēs auaricie ꝭm q̄tuor spēs ydro
pisis. Pria dr̄ leucoflegmatica:q̄ etiaꝫ toti⁹
corpis est mollis inflatio cedēs digitoꝝ im
ꝑssiōi. Et dr̄ sic ab albo colore et hūore. leu
con em̄ grece albū significat latie.ꝛ flegmō
grece hūor dr̄ latine. Scd̄a dr̄ yposartha.
Et dr̄ ab yppos qō est sub. ꝛ sarthos caro
q̄si sub carne. Est em̄ cōsumptio carniū cū
respiratōe mali odoris. Tertia vocat̄ asthi
tes.ab astos qō ē vter. eo ꝙ vēter ꝑcussus
sonat ad modū vtri semipleni. Quarta dr̄
timpanites,qꝛ vent̄ ꝑcussus sonat ad mo-
dū timpani. qō facit vētositas iclusa. Haꝝ
due pme sunt ex frigiditate ꝛ sūt curabiles
due ꝟo ex caliditate ꝛ sunt icurabiles. Eo
mō q̄tuor sunt spēs auaricie. Duo sūt circa
retinēda sua.qō est ex tiore male infrigidā-
te.qñ hō timet ne ei deficiāt necessaria vite
vsq͡ʒ in seniū.ꝛ sic retinēt.nec paupibꝫ largi
unt̄.tñ si a potētioribꝫ cōprimant̄ ꝑ violen
tiā largiūtur. Silr̄ qñ hō timet ne ei minu
atur suba:nil dat ꝓ deo sed eā ꝟuat. postea
tñ luxuriose viuēs oīa icpte ꝯsumit. Et iste
sunt due ex frigiditate hūoris male hūilian
tis hoiēꝫ q̇ ñ ꝑmittit eas dilatari ad bonū.
Alie due spēs sūt circa rapiēda aliēa. q̇ ra-
piētes aliēa ī vanitatibꝫ ꝯsumunt ad modū
vtri q̇ pri⁹ ipleť ꝛ postea euacuat̄. Abacuc
ij. Ve q̇ ꝯgregat auariciā domui sue. Alij
q̇ rapiūt aliēa ꝑ fraudē vsurā ꝛ dolū.nec tñ
ad vtilitatē suā expēdūt.iuxta illō poeticū.
Querit ꝛ iuēt̃ miser abstiet ꝛ tiet vti. Et ta
les tīpano ꝯꝑant̄ qō ē pell' sicca ꝛ extēsa ad
nihil valēs nisi ad ꝟbera.qꝛ tales dsiccati sē
ab oi hūore gr̄e ꝛ pietat̃ ꝛ distēdūt̄ ad curā

supfluā. Juxta illud Eccs.j. Hāc occupatione pessimā dedit de⁹ filijs hoīm vt distendant in ea.s.ad lucra tpalia:ad modū vesiceq̄ distēta z inflata citi⁹ crepat. E
Tercio iste ydropic⁹ significat pctōrem luxuriosum,ꝑpter ei⁹ fetorem. Idropici em̄ sunt pessimi anhelit⁹,z ideo flatu suo alios inficiūt. Sic luxuriosi sp fetent corā deo ꝑ fetorē ɔsciē,z apud hoīes ꝑ infamiā sue fame. De q̄bꝫ Joel.j. Cōputruerūt iumenta in stercore suo. Hec est aqua d q̄ dn̄s dicit ad Samaritanā Joh.iiij. Qui biberit ex aq̄ hac sitiet iterū,q2 vt dr̄ Hiero,istō pctm̄ nō pōt odire stomachus saturat⁹. vñ est in cōtinua siti z in ɔtinuo fetore:quem tn̄ ipe nō sentit. Et hoc est generale de oībꝫ voluptatibꝫ hui⁹ mūdi. Nā vt dicit Aug.li.iiij. omeliarū,Omel⁹.xxiij. Et li.lxxxiij.q̄stionuꝫ q̄stione.lx.ꝙ voluptas secl'i est sic aq̄ in puteo tenebroso quā hauriūt hoīes ydria cupiditatis. Nā q̄ nō ꝑmiserit cupiditatē:nō ꝑueniet ad voluptatē,ad quā cū q̄s ꝑueni et nunq̄d nō iterū sitiet.q.di. vtiqꝫ sitiet. Et verū est qd̄ fingit Ouidi⁹.xv. Metbamorphoseos de fonte saluatōis.q̄ tal'erat ꝟtutis ꝙ sexū abstulit viro q̄ se in aq̄ sua balneauit:ad significandū ꝙ voluptas seculi aufert oēs vires illis q̄ se dāt et exponūt ad eā Sicut patꝫ de Samsone q̄ in voluptate carnali animi strēnuitate fuit spoliat⁹ Judicū.xvj. Et de Hanibale iuictissimo duce carthagineñ. De q̄ dicit Valeri⁹ li.v.c.j.ꝙ eū quedā muller ꝓditiose tradidit inimicis.

Dixi tertio F ꝙ in ꝟbis ꝑmissis subiūgit diuie bonitatꝭ liberalitas in eo ꝙ additur.ac dimisit. Magna liberalitas est nihil poscere ꝓ cura sanitatꝭ ꝑfecte sed libere dimittere. Qd̄ tūc facit de⁹ q̄n post remissionē pcti hoīes iterū restituit ꝓprio arbitrio vt possit dicere cū ps. Aia mea in manibꝫ meis sp. Nemine em̄ cogit bene facere,sed eum relinq̄t in suo ɔsillo sui liberi arbitrij. Iuxta illud Ecci.xv. De⁹ ab initio ɔstituit hoīem z reliq̄t eū in manu ɔsilij sui. Adiecit mādata z pcepta sua. Si volueris mādata ɔseruare cōseruabūt te:z in ꝑpetuum fidem placitā seruare. Apposuit tibi aquaꝫ et ignem:ad qd̄ volueris porrige manū tuam. Añ hoīem vita z mors. bonū z maluꝫ qd̄ placuerit ei dabit illi. Hec libertas arbitrij significat in ɔuiuio regis Assueri, cuius cōuiuas nemo cogebat ad bibēdū. sed vnusquisqꝫ bibebat quantū volebat Hester.j. Propter qd̄ Esa.j.dr̄. Si volueritis et audieritis me:bona terre comedetꝭ.q.d. Nullus cogit. Et Josue vltīo dr̄. Si malū vobis videt vt seruiatis dn̄o:optio vob dat. Hinc ps̄.ait. Volūtarie sacrificabo tibi. Ex q̄ patet ꝙ nullū bonū est hoī meritoriū ad vitā eternā nisi voluntariū. Presens meritū em̄ penes volūtatē ɔsistit. vt dr̄.xv. q.j. Nō est. Et.xxiij.q.vj.ca.penultio ꝟsus fine. Sꝫ diceres. Tn̄ xp̄s dicit ꝙ nemo pōt venire ad me nisi pr̄ me⁹ traxerit eum. Itē spōsa petit trahi dicēs Trahe me post te. Quod vtiqꝫ nō essꝫ si ꝓpria volūtate currere posset q̄n vellet. Itē aplus Rom̄.vij. dicit d se ꝙ inuit⁹ malū facit. Nō qd̄ bonū volo hoc ago.sed qd̄ odi malū. Itē Ro.ix. Nō est volētis neqꝫ currentis, sed dei misérantis. Iteꝫ Prouer.xxj. Cor regꝭ in manu dn̄i q̄cūqꝫ voluerit vertet illud. Simil'r ad Phil.ij.dr̄. De⁹ opat in nobis velle z pficere. Sil'r Hiere.x.dr̄. Nō est in hoīe via illi⁹.nec viri e vt dirigat gressus suos. Ad ista oīa breuiter est dicendū ꝙ oīa ista vera sunt subtracto ꝑncipalit diuīo auxilio Nā ꝓm Tho.j.ꝑme.q.lxxxv.arti.x.de⁹ est ꝑncipale mouens nr̄e volūtatꝭ.nō tn̄ ꝑ hoc aufert nobis q̄n actiōes nostre sint voluntarie. Vñ ꝓm ipm q̄dā agūt absqꝫ iudicio.sic lapis mouet deorsum. Sil'r oīa alia cognitione carentia q̄dā agūt iudicio sed nō libero,sicut bruta. Judicat etiā ouis vidēs lupum esse fugiendū naturali iudicio. sed nō libero,q2 nō ex collatōe rōnis sed ex naturali instinctu hoc iudicat. Et sil'e est de q̄libet bruto. Sed hō agit libero arbitrio. q̄a ꝑ vim cognitiuā iudicat aliq̄d de se esse fugiēdū aut ꝓsequendū. Sed q2 iudiciū istō nō est ex naturali instinctu in pticl'ari opabili.sed ex collatōe q̄dam rōnis.ideo agit libero iudicio potens in diuersa ferri. Vnd ex eoipso ꝙ hō est rōnalis etiā est liberi arbitrij. Hec ille. Q2 ꝗ dr̄.deus nos trahit vl' impellit.nō est intelligendū ꝑ coactionē violentā.sed ꝑ allectionē benignā z piā. Vñ Himene⁹ sup illud Trahe me post te.dic. Trahit nos de⁹ ꝓmissionibꝫ dulcedinis superne patrie. trahit diuersis donis. impellit flagellis.minis ignis gehenne. Sic Mo-

yses traxit p̄plm̄ pmittendo rex̄ diuitias.
Pharao impulit vberib᷒. Dicit̄ ergo trahere
nolentē qn̄ eū inspirat sua grā p̄ueniendo:
vt bonū velit. ⁊ postea volētē subsequit̄ ad
iuuādo vt bonū possit. Est ergo f̄m ip̄m grā
cū p̄uenimur vt velimus. donū est cū iuua
mur vt possim᷒. arbitriū est vt eū seq̄ possi
mus. libertas est si sponte seq̄mur. captiui-
tas si seq̄ abnuim᷒. i. denegam᷒. fragilitas
si seq̄ntes relabimur. meritū si seq̄ndo nō
deficimus. ⁊ h̄ nō nobis sed grē dei ascri-
bimus p̄ quā p̄ueniem᷒ ad p̄miū eternum.
Qd̄ nobis p̄stare dignet̄ pater ⁊ fili᷒ ⁊ sp̄ūs
sanctus Amen.

Dn̄ica decimaseptima post trinitat̄. II.
Sermo CXVII.

Omnis qui se ex

altat hūiliabit̄ ⁊ q̄ se hūiliat exal
tabit̄ Lu. xiiij. Qm̄ vt ait Aug᷒.
li. de sc̄tā v̄ginitate. ca. xxxix. Nihil sic d̄bet
custodire xp̄ian᷒ q̄ vt a xp̄o veraciter dica
tur xp̄ian᷒. Ad hoc em̄ tot̄ debet virib᷒ an
helare ne (vt ait idē in li. de vita xp̄iana) fru
stra nomē xp̄iani gerat si nō veraciter xp̄m
imitet̄. Eo q̄ dicit Joh̄. in cano. Qui dic̄ se
in xp̄o manere. i. ī fide xp̄i: debet sic̄ ille am-
bulauit ⁊ ipse ambulare. Et q̄r vt ait Aug.
in li. p̄dicto de sancta virginitate. Nemo ē
q̄ euāgeliū legit q̄ nō intueat̄ xp̄m esse do-
ctorē hūilitatis. cui᷒ sectatores v̄tuosos eē
cōuenit q̄ se xp̄ianos appellāt. Vn̄ licz alia
op̄a mādatoꝝ diuioꝝ xp̄ianis p̄cipiant̄ in
sc̄ptur̄. vt ipse saluator eadē p̄cipiēdo dic̄.
Si vis ad vitam ingredi serua mandata.
Math. xix. Aliaq̄z m̄lta ɔsilia sup̄addēdo
dicit. Qui potest cap̄e capiat Math. Ni-
hil tn̄ ita in se exemplariter imitandū ostē-
dit sicut hūilitatē. Cū em̄ de p̄cept̄ ageret̄:
nō est dictū. Diligite dn̄m deū vestrū sicut
ego dilexi eū. nec dc̄m ē: diligat̄ p̄xim vr̄m
sic̄ ego dilexi eū: p̄ q̄ aiām meā posui. Sil'r
cū d̄ op̄ib᷒ ɔsilioꝝ ageret̄ nō ē dictū Estote
paup̄es aut ɔtinētes sicut ego fui. sed cum
ad hūilitatis p̄ceptū veniret: mox in se for-
mā v̄tutis p̄fecte ostendens dixit. Discite a
me. q̄r mitis sū ⁊ humilis corde. Mat. xj.
Sic cum ad pietatis benignitatē hortaret̄
de patre celesti exēplū ponens dixit. Estote
misericordes sicut ⁊ pr̄ vester misericors ē.
Sicut ergo patrē in exemplū miscd̄ie posuit.
ita seip̄m in exemplū hūilitatis ponerē vo
luit. Quā siquidē humilitatē ita se diligere
approbauit vt nō nisi p̄ eā gen᷒ hūanū redi
mere voluissz. iuxta illd̄ Phil. ij. Hūiliauit
semetip̄m fact᷒ obediens vsq̄z ad mortem.
Nec mirū q̄ hūilitate redemit qd̄ sup̄bia
p̄ierat. Nam vt dicit Aug᷒. sup̄ Johēz. ser
mone. lv. Fili᷒ hoīs venit q̄rere ⁊ saluū fa-
cere qd̄ p̄ierat. Perierat aūt sup̄bia d̄cepto
ris. q̄situs ergo et saluatus est hūilitate redem
ptoris. Et sermone. lviij. ibidē dicit. Chri-
sti hūilitate mundamur. q̄ nisi hūiliasset se
metip̄m fact᷒ obediēs vsq̄z ad mortē cruc̄:
nō vtiq̄z sanguis in remissionē p̄ctoꝝ: h̄ est
in nostrā mūdationē fuisset effusus. Cum
igit̄ dn̄s nr̄ iesus xp̄s hūilitatē humilis ser
uauit vsq̄z ad mortē. certe erubescere debet
homo esse sup̄b᷒ Cū dicit Aug. sup̄ ps̄. liiij
Deus hūilis fact᷒ est. Nec em̄ ad aliud ita
humilis descendit nisi vt sup̄bum humilia
ret. sicut dicit Augustinus sup̄ ps̄. lxxxviij.
sermone p̄mo. Tu inq̄t hūiliasti sicut vul-
neratum sup̄bum. Humiliasti te ⁊ humili-
atus est sup̄bus. Sed q̄d de xp̄o humilia-
to dicit ap̄l's. Certe magnā exaltationem
et gloriam. cum ait. Propter quod et deus
exaltauit illum. et dedit illi nomen qd̄ est su
per omne nomē. Ecce quō christ᷒ p̄ humi-
litatis viā descēdit de celo ad terrā. ⁊ tn̄ nō
p̄ aliam sed p̄ eandem viā de terra ascendit
ad celū. Ad hoc descēdit hūiliat᷒ ad terraz
vt f̄m Aug. li. ij. humilitatis viam doceret
vt sic hoīes discerent expurgare vet᷒ fermē
tum qd̄ eis de veteri hoīe remāsisset. Hec
ille. Ad hoc aūt per humilitatem ascēdit in
gloriam vt doceret non esse aliam viam p̄-
ueniendi hominib᷒ ad deum nisi p̄ humili
tatē. vt dicit Aug. li. iij. de verbis dn̄i. Am
bula p̄ humilitatē et p̄uenies ad eternitatē.
Merito igit̄ suadet nobis xp̄s in verbis p̄
positis hūilitatem tanq̄z viam salutis. ostē
dens q̄ q̄ se hūiliat exaltabit̄. vt dicūt ver-
ba nostri thematis. In q̄b᷒ verbis tria de-
scribunt̄. Primo em̄ tangit̄ sup̄bie p̄sum-
ptuosa elatio. cum dicitur. Omnis q̄ se ex-
altat. Secundo humilitat̄ affectuosa sub
iectio. cum dicitur. Et qui se hūiliat. Ter-
cio annectit̄ vtriusq̄z dispar et dissimilis iu
stissima retributio. cū dicitur. Qui se exal-
tat humiliabitur. et qui se humiliat exalta-
bitur.

De supbia

Dominica decimaseptima post trini.

Dixi primo q̄ in v̄bis p̄missis tāgit̄ supbie p̄sumptuosa elatio, cum dr. Oīs q̄ se exaltat. Magna siq̄dem temeritas ⁊ p̄sumptio hominū est se magnificare et exaltare in loco mūdi hui⁹. q̄ est loc⁹ nō glīe: nō honoris. s; horroris ⁊ vaste solitudīs. Deute. xxxij. Inuenit eū in terra deserta in loco horroris ⁊ vaste solitudinis. Que g̃ est stulticia ista vt hō velit h̄ glīari ⁊ glīosus apparere vbi potius lugere deberet tanq̄ȝ in valle lacrimarū ⁊ miserie: in q̄ nescit vtrū amore vl' odio dign⁹ sit. vt dr Eccs. ix. Propter qđ ps. ī p̄sona dn̄i nūcians dixit. Dixi iniq̄s: nolite exaltare cornu vestruȝ: nolite loq̄ aduersus deū iniq̄tatē. Et q̄ maior ineq̄litas homīs ad deū q̄ȝ supbia ⁊ glīa. p̄ quā hō iniuriam magnā deo facit ⁊ q̄dāmō rapinā: dū vnicam sponsam sibi tm̄ soli reseruatā vsurpare ɔtēdit. Cū dicat de⁹. Glīam meā alti nō dabo. Ut igit̄ hō supbiā fugiat q̄ q̄lis q̄nta q̄ȝ magna q̄ȝ p̄icl'osa sit agnoscat. Malū em̄ nō euitat̄ nisi cognitū. vt dic̄ Alanus ī de plāctu nature. Licet aūt sufficienter de hmōi peste iā me dixisse supra dn̄ica. xj. de pharisei pōpa recolo. nihilomin⁹ tn̄ ad inculcandū meli⁹ memorie supboꝝ hui⁹ pestis maliciā ⁊ exponēdā ei⁹ impietatē: nō pigebit ad p̄sens iterare sermonē. cū tāto dulcius sit mēti fideliū de h̄ audiendi p̄bere officiū: q̄nto ⁊ reproboꝝ p̄ supbiā p̄iculum: ⁊ electoꝝ p̄ hūilitatē p̄miū melius innotescit. Si igit̄ supbi istud volūt vitare viciū. Primo cognoscāt q̄le sit in se. Scđo q̄lē turbā vicioꝝ secū affert. Tercio q̄b⁹ cautelis istđ possit vitari. De p̄mo itaq̄ȝ sciēdum q̄ f̄m Hugo. li. de p̄fectib⁹ nouicioꝝ. licet voluntas hoīs in sua p̄ma creatōe sic fuisset formata libera vt nulli esset subiecta nisi deo. nec tn̄ hoc coacte sed spōte. vt possint ei ad meritū facta sua reputari. Cui etiā dat⁹ fuit appetit⁹ q̄ desideraret sūmū bonū. sūmaȝ glīam. sūmā delectatōeȝ: q̄ est de⁹. Dat⁹ g̃ sibi fuit tūc appetit⁹ glīe supne. ⁊ cū h̄ appetitus delectatōis. vt nō satiaret eū aliq̄ creatura nisi sūma Quoꝝ vtrūq̄ȝ est in deo in q̄ est ⁊ sūma glīa ⁊ sūma delectatio. Sed iste appetit⁹ suasu diaboli ita p̄uersus est: vt hō dimisso sūmo bono ⁊ sūma delectatōne diuine bonitat̄: reb⁹ trāsitorijs ⁊ caducis adherens: in eis glīam q̄reret ⁊ delectationeȝ

Et hec vocat̄ supbia. p̄ quā hō se magnum reputat seducēs cor suū. Cū sit miser ⁊ vacu⁹ glīat̄ in diuitijs: q̄ sunt terra ⁊ lutuȝ. Ex isto patet q̄ supbia nō est aliud nisi q̄n aliq̄s extollit se supra illud qđ est sibi p̄fixuȝ a diuina regula. vt dicit Tho. ij. ij. q. xvj. Et cōtra q̄s aplus. ij. Coꝝ. xj. dicit. Nos autē nō in īmensum glīabimur sed f̄m mēsuraȝ quā mensus est nobis de⁹. Mēsura auteȝ dei est ne aliq̄s glīet̄ in alq̄ creatura. sed tm̄ in ipso. Iuxta illud Qui glīat̄: in dn̄o glīet̄ Et ex h̄ apparet veꝝ dixisse sapientē Ecci. x Initiū supbi hoīs est apostatare a dō. In hoc em̄ radix supbie cōsiderat̄ q̄ hō aliq̄liter nō subditur deo ⁊ regulis ipsius. Hoc aūt q̄ non vult subijci habet rationē peccati mortalis. Un̄ supbia f̄m gen⁹ suū est peccatū mortale. tn̄ interdū pōt esse peccatum veniale. Sicut em̄ in alijs q̄ in suo genere sunt pctā mortalia, puta in fornicatione et adulterio sunt aliq̄ motus q̄ sunt pctā venialia p̄pter eoꝝ imp̄fectōem sc; q̄r p̄ueniūt iudiciū rōnis ⁊ sunt p̄ter eius ɔsensum. ita etiam circa supbiā accidit q̄ aliq̄ motus superbie sunt peccata venialia: dū eis homo non ɔsentit. Ex quo ego infero istud infallibile documentū q̄ cum supbia est peccatum mortale: tunc est regina omniū vicioꝝ. Et bene dico regina p̄pter eius animositatem. Nā castrū suum qđ semel possederit: potenter defendit. ⁊ ei p̄est et dn̄at̄. Sed timeat sibi ista dn̄a et regina: q̄ licet ita fort; sit. tn̄ coraȝ deo valde debilis est. quia ē admodum palee leuis: q̄ ex eo q̄ s̄p supiorem appetit locū: supra alios est. et sic̄ palea supra granum est: nō p̄pter eius valorem sed eius leuitatem. Sic supbi sup̄ bonos sunt quibus non īmerito timēdum est. ex eo q̄d dr Math. iij. Paleas aūt comburet igne inextinguibili. Nec mirū q̄ sic eam de⁹ punit inextinguibiliter. quia tantū eaȝ odit q̄ nulli creature in quocunq̄ȝ loco inuenta fuit pepercit. In celo nanq̄ȝ nata est et statim expulsa. In paradiso affuit et mox eiecta ē. Sic in Pharaone. nabuchodonosor. Anthiocho. Herode. ⁊ alijs: grauissime punita. Et q̄ȝ viliter punita patet. Nā de lucifero tam clarissimo angelo fecit nigerrimum et deformē diabolū: q̄ nihil turpi⁹ aut horribilius. De Adam fecit hominē iumentis similem. Ps. Compatus est iumentis insi

pietib⁹ ⁊c. De Nabuchodonosor fecit bo-
uem, de Anthiocho fecit putridū canē, de
Herode fetidissimū vermē. Et hoc est val-
de mirabile ꝙ alia oīa pctā punit de⁹ qn̄qꝫ
pena honesta, sicut homicidia et adulteria
gladio, hereses igne, fures patibulo, ⁊ qn̄qꝫ
ꝑ angelos: qn̄qꝫ ꝑ hoīes supbiā punit etiā
ꝑ vilissima ⁊ īmundissima. Sicut em̄ dicit
Aug⁹. Poterat deus vrsis ⁊ leonib⁹ Pha
raonis supbiā domuisse, sed muscas imisit
vt rebus vilissimis vinceret̃ q̇ maximū scꝫ
deū vincere p̄sumebat. Similit̃ Dathan ⁊
Abiron viuos terra absorbuit. Sūt aūt
q̄tuor loca quasi quatuor castra huius re-
gine. Dilatat em̄ regnum suum ad quatu-
or loca in homine, scꝫ ad cor, os, manum ⁊
habitū. De corde patet Ezech. xxviij. Ele
uatum est cor tuū ⁊ dixisti. Deus ego sum.
De superbia oris dicit Ps̄. Dispdat dn̄s
vniuersa labia dolosa ⁊ linguam magnilo-
quam. Et sequitur. Qui dixerūt: linguam
nostram magnificabim⁹: labia nostra a no
bis sunt q̇s noster dn̄s est. De supbia dicit
Ps̄. Nō habitabit in medio domus mee
q̇ facit supbiam. De supbia habitus dicit
Ps̄. Filie eorū cōposite: circumornate vt
similitudo tēpli. Periculosa est aūt ista pe-
stis ꝓpter duo. Primū est q² semꝑ est causa
subtractōis grē diuine in homine. Vn̄ di-
cit Bern̄. Ecce lapis offensionis in via im
pij ⁊ cornua, supbia inuenta est in me. ⁊ do
minus declinauit a seruo suo ī ira. Scd̄m
q² causa est nō dādi grām. q² deus supbis
resistit: hūilib⁹ aūt dat grāz Jaco. iiij. Vn̄
q̇dā legit̃ dixisse Alexādro magno q̇ supb⁹
erat. Deus daturus erat tibi sapiāz. sed nō
habes vbi eam recipias. B

De secundo scꝫ qualem turbam viciorū
secum adducit patꝫ. Nam eam sequuntur
ista vicia. Primo inanis gloria: que est in-
ordinatus animi motus: quo quis ꝓpriam
excellentiam desiderat vt alios honore pre
cellat. Et causantur in hoc motu tria vicia
Primo qn̄ hō vult sibiipsi placere ⁊ maio-
rem se reputare q̄ꝫ in rei veritate est. Et hoc
est ꝓprie supbia. Secūdo qn̄ hō vult appa
rere vt ab alijs maior credat̃, et in hoc stu-
det eis placere vestib⁹, diuitijs. ⁊ sic ō alijs
Et d̄r inanis glīa. Tercio qn̄ hō vult p̄ire
alios ad hoc vt alij sint sub eo Et hoc dicit̃
ambitio quā hic dn̄s repħēdēdo dic. Nō

discūbas in p̄mo loco, i. nō ascēdas ambi-
tiose ad honores: vt p̄mus videaris inter
om̄es ⁊ alij videant̃ vltimi. Et iste gradus
supbie valde est cōtrarius deo. ꝓpter q̇d de
eo hic tangit̃ in euāgelio. q² cū oīa sint sub
iecta deo: supb⁹ vult esse supꝑius. ⁊ ita spo
liat deum debito honore, i. vero suo domi-
nio q̄ntum est in se. ⁊ ingrat⁹ est de bn̄ficijs
q̇ recepit: de quib⁹ ꝓpriam gloriā q̄rit. non
dei. Hec Hugo in libro de ꝑfectibus. Et
s̄m Tho. ij. ij. q. xlij. potest esse mortale pec
catū tunc cum q̇s gl'iat̃ de aliquo facto q̄d
cōtrariat̃ diuine reuerentie, vel cum q̇s bo
num tꝑale de quo gl'iat̃ p̄fert deo. vel cum
quis intentionē suam refert ad gl'iaꝫ tanq̄ꝫ
ad vltimū finem, ad quē ordinat etiā vir-
tutes ⁊ opa bona, ⁊ ꝑ q̇ p̄termittit q̇ sunt cir-
ca deū, ⁊ tunc est semꝑ mortale. Ex isto aūt
vicio vane gl'ie oriunt̃ alia vicia sicut ypo
crisis. inepta leticia. iactātia, cōtentiōes, p̄-
sumptiones. discordie. nouitatū inuētiōes
et inobedientia. Sicut patet de p̄mis pa-
rentib⁹ q̇ ꝓpter supbiam contempserūt obe
dire deo. Sil'r filij israel rebellauerunt do
⁊ Samueli, j. Reg. viij. Ad q̄d reducit̃ ino
bedientia xp̄ianorū: q̇ nolunt suis sp̄ualib⁹
vel secularib⁹ p̄latis obedire. Sic dogma-
tisant hussite dicentes. Omnes sum⁹ equa
les creati a deo: non debet vn⁹ alteri p̄esse.
Hoc em̄ faciūt gētiles vt dicit christus Lu
ce. xxij. Sed nō attēdūt miseri q̄d dic xp̄s
Reddite que sunt cesaris cesari et que sunt
dei deo. Et Petrus. Obedite p̄positis ve-
stris siue bonis siue discolis. Ex quo cōclu
ditur s̄m Tho. ij. ij. q. ciiij. ꝙ ꝑ fidem chri-
sti non tollit̃ ordo iusticie sed magis firma
tur. Ordo aūt iusticie req̇rit: vt iferiores su
perioribus obediant. Alit̃ em̄ non posset hu
manarū rerum status conseruari. Hec ille.

De tercio, scꝫ de cautelis quibus istō vi-
cium possit vitari sciendum est ꝙ inter alia
multa ista sunt tria p̄cipua remedia cōtra
istud vicium. Primū est cōsideratio melio
ris. Unde Greg. Sicut incentiuū elatōis
est respectus deterioris. ita cautela hūilita
tis est consideratio melioris. Refert̃ de q̇-
dam fratre qui multū gloriabat̃ de hoc ꝙ
multum potuit vigilare et maturi⁹ alijs sur
gere: ita ꝙ non putabat sibi silem. Beatus
aūt Bernardus vidēs eum ita supbire de
ditse ad hoc ꝙ semꝑ maturi⁹ surrexit ⁊ vi-

gilauit q̄3 ipse. Ille ṽo considerans hoc: fuit ab illa superbia retract⁹. quia vidit se meliorem. Secundū est cohabitatio humilium. Nam dicit̄ Ecc̄i. xiij. Qui cōmunicat superbo induet sugbiam. Sic qui cōmunicat humili induet humilitatem. Tercium est consideratio ꝓprie vilitatis et fragilitat̄. quia homo nō est nisi vas stercorū. Unde Micħee. vj. Humiliatio tua in medio tui id est in ventre: qui est medium corporis. quē si quis considerat ꝙ in eo non aurum: non margaritas: non lapides p̄ciosos. sed vilissima queq̄3 portat: vere hūiliabitur. Et tantum de primo. C

Dixi secundo q̄ i verbis p̄missis describit̄ humilitatis affectuosa subiectio. cū dicitur. Et om̄is qui se humiliat exaltabitur Humilitas siquidē est status subiectionis sicut superbia est status dominationis. Et quia christ⁹ docuit discipulos suos discernere a discipulis diaboli per statum subiectionis cum dixit. Reges gentium dominant̄ eorum. et qui potestatem exercent int̄ eos benefici vocantur. Non ita erit inter vos. sed qui maior est vestrum erit sicut minister. Igit̄ patet ꝙ veri discipuli christi debent tendere potius ad subiectione3 voluntariam q̄3 ad principatum in hac vita si volunt exaltari in futuro. Propter hoc dicitur hic Om̄is q̄ se exaltat. Talis fuit christus qui de se ait. Ego aūt in medio vestrū sum sicut qui ministrat. Istud ostēdit in lotione pedum apostoloꝝ. Ubi dicit Aug⁹. sup̄ Johannem sermone. lv. Cū pater omnia dedisset in manus suas: ipse tamē non manus sed pedes lauit. Et cum se sciret a deo exisse ⁊ ad deum p̄gere: non dei: nō domini: sed hominis serui impleuit officium. Hec ille. Unde de eo dicitur Phil̄. ij. Exinaniuit semetip̄m formā serui accipiēs. Ex quo patet ꝙ non potest humilitas melius acquiri q̄3 in statu subiectionis et obedientie. Ad quam q̄dem seruandā tria ammonent hominē ⁊ inducunt. sc3 cōsideratio ꝓprie vilitatis. Secundo consideratio ꝓprie iniq̄tatis. Tercio consideratio future calamitatis. De primo q̄modo consideratio ꝓprie vilitatis inducit ad humilitatē: patet. Non em̄ ex auro aut argento. nō ex aere vt volatilia. non ex aqua vt pisces. nō ex igne vt sidera: format⁹ est homo. sed ex terra vilissima: que est infimū elementū. Qualiter aūt conceptus viliter. nat⁹ turpiter. et viuens miserabiliter. quis audet salua reuerentia auditoꝝ: edicere. Hinc est ꝙ dn̄s volens Adam statim post lapsum ad hūilitatem reducere: istā ei vilitatem an̄ oculos ꝓposuit dicens. Memēto hō quia cinis es et in cinerem reuerteris. Hoc est qđ hodie clamat Job ad memoriā omniū reducēs. Deficiet oīs caro siml' ⁊ hō in cinerē reuertet̄. Job. xxxiiij. Ubi dicit Greg. ꝙ hō cum hūilitatis spū tangit̄ quid aliud se esse q̄3 cinerem recordat̄. Jam in cinerē Abraā reuersus fuerat dicēs. Loq̄r ad dn̄m cu3 sim puluis ⁊ cinis. ⁊ tn̄ viuentē carnem necdū in terram mors soluerat. hoc tamē apud se erant sancti qđ se futuros absq̄3 dubitatōe preuidebant. Hinc al's dicit̄. Auferes spiritū coꝝ ⁊ deficient. ⁊ in puluerem suum reuertent̄. Quid aūt sp̄us eorum nisi sp̄us superbie nominat̄. Tollat̄ ergo sp̄us eorū et deficiēt. i. subducto spū sugbie nihil se esse cognoscent. ⁊ reuertent̄ in cinerē. i. humilient̄ ex infirma conditione. Hec ille. Talis fuit sapiēs q̄ considerans fragilitatē sue nature dixit Sap. vij. Sum q̄de3 ⁊ ego mortalis homo silis oīb⁹ ⁊ ex genere terreno illius qui prior fact⁹ est. Unde Ecc̄i. x. dicit̄. Quid sugbis terra et cinis. Narrat Macrobius li. iij. Epigramate. xxij. de quoda3 rege q̄ dicebat̄ Anthoclea. q̄ al's dicit̄ Antheola. ꝙ nunq̄3 voluit comedere vel bibere de vasis aureis aut preciosis. sed luteis. Sed cum q̄rerec̄ quare id faceret. R̄ndit. ꝓ eo ꝙ licet esset rex Sicilie: tn̄ fuit lutifigulus natione. ⁊ ideo in memoriā sui generis de talib⁹ vasis comedebat. Sic nos deberemus dicere coram deo illud Esa. lxiiij Domine de⁹ pater noster es tu. nos ṽo lutū. Et Hiere. xviij. Sicut lutū in manu figuli: sic vos dom⁹ israel ī manu dn̄i. Ex q̄bus infero ß. ꝙ sicut radix sugbie est ignorantia sui: sic radix hūilitatis ē cognitio sui Un̄ dicit Bern̄. super Cantica. ser. xxxvij. De ignorantia tui venit ista sugbia. Ex q̄ Bern̄. trahit diffinitionem humilitatis dicens. Humilitas est virtus qua hō verissima cognitōe sui sibimetipi vilescit. Et Hugo dicit. ꝙ hūilitas est ex intuitu ꝓprie ꝯditionis ⁊ fragilitatis volūtaria mēt̄ inclina

Tua educ[illegible] and humilitat[illegible]

tio. Uñ de btõ Job dr̃ Job. ij. ꝙ testa sani
em radebat. Qđ exponit Greg. Uñ em̄ te-
sta nisi ex luto ꝯficit. Quid ꝓo ẽ sanies cor
poris nisi lutũ. Saniẽ ergo testa ꝓhibet ra
dere. acsi apte diceret. lutum tergebat luto
Pẽsabat q̃ppe vir sctũs vñ sumptũ erat qđ
gestabat. et fragmẽto vasis fictilis vas ficti
le radebat. Hec ille. Patet g̃ ꝙ cognitio ꝓ-
prie vilitatꝫ inducit hũilitatẽ. De scđo q̃
modo ꝯsideratio ꝓprie iniq̃tatꝫ inducit ad
hũilitatẽ. Sicut em̄ dicit apl's. In mltꝫ of
fendim⁹ oẽs. ⁊ iõ ꝯsiderãs hõ iniq̃tatẽ suaȝ
et pctm̄ suũ qđ est ꝯ eũ sp̄. merito hũiliabit
tanq̃ȝ debitor culpabil' dñi sui. Tal' fuit il-
le q̃ de se ait. Priusq̃ȝ humiliarer ego deliq̃.
qđ exponit ep̄s Athenieñ. i. ħ ꝙ hũiliat⁹ sũ
poti⁹ delictꝫ meis attribui q̃ȝ meritis meis
arrogaui. Et certe faciũt ħ bruta: q̃ cũ offẽ
dũt dños suos fugiũt et verecũdant. Sic
patet de cane ⁊ alijs. mlto magꝫ g̃ debet ħ
facere hõ. Falco eo die q̃ nõ capit p̄daȝ ad
manũ dñi nõ redit q̃i ꝯfusus. Leo btĩ Hie
ro. cui asin⁹ fuit ad pascẽdũ cõmissus: amis
so asino ⁊ a latronib⁹ subtracto multũ eru-
buit ꝙ dñm offendit. De tercio quõ cõ-
sideratio future calamitatis inducit ad hũi
litatẽ patꝫ. Nullũ em̄ est aĩal qđ metu ꝟbe
ratõis nõ mãsuescat ⁊ nõ deponat sup̲biã.
Sicut patet de leone q̃ ex ꝟberatiõe canis
timẽs etiã ꝟberari mltũ hũiliat. Iõ ꝓphe-
ta dicit de se. Afflict⁹ sum. s. ꝓus. ⁊ hũiliat⁹
sum nimis. Si igit̃ pctõr ꝯsiderat futuraȝ
miseriã q̃ sibi est p̄parata ꝟe hũiliabit̃ ⁊ pe-
tet veniã ⁊ deponet sup̲biã. D

Dixi tertio ꝙ in ꝟ. p̄: describũt̃
vtriusq̃ȝ scȝ tã hũili
tatꝫ q̃ȝ sup̲bie disp̲ ⁊ dissil'is iustissima retri
butio. cũ dr̃. q̃ȝ ille hũiliabit̃, iste exaltabit̃.
Sic em̄ dicit Aug. sup p̄s. cxxxviij. Deus
ita salubrit' deijcit elatũ sicut erigit hũilem
Ista est g̃ iustissima retributio diuĩa. sic di-
cit p̄s. vt sup̲bi dep̄mant̃ ⁊ hũiles exaltent̃
iuxta illđ. Tu ꝓplm hũilẽ saluum facies. ⁊
ocl'os sup̲boꝝ hũiliab. p̄s. xvij. Et istđ iaȝ
ostẽsum est ĩ p̲lib⁹: sic in lucifero. de q̃ Esa.
xiiij. dr̃. Quõ cecidisti de celo lucifer q̃ ma-
ne oriebaris. Et Job. xx. Si ascẽderit vsq̃ȝ
celũ sup̲bia ei⁹ et caput ei⁹ nubes tetigerit:
q̃si sterq̃liniũ in fine p̲det̃. Ecce q̃lis exalta
tio vsq̃ȝ ad nubes ⁊ q̃lis deiectio et dep̄ssio
vsq̃ȝ in sterq̃liniũ. vbi oẽs feces ꝯgregant̃.

Uñ in p̄s. Uerũtñ fex ei⁹ nõ est exinanita.
Recta ẽ g̃ retributio diuini iudicij. de q̃ dr̃
in p̄s. Oĩa cornua pctõꝝ ꝯfrigã. s. sup̲boꝝ.
et exaltabunt̃ cornua iusti. Nec mirꝝ ꝙ cor
nua sup̲boꝝ dep̄ment̃: cũ hec sint deo mul
tũ abomĩabilia vt ea nõ possit tolerare. vñ
Lu. xvj. dr̃. Qđ hoĩb⁹ altum est: abomĩatio
est apđ deũ. Et Abdie. j. Cõtemptibilis tu
es valde. Sup̲bia cordis tui extulit te. Et
sequit̃. Si exaltat⁹ fuerꝫ vt aq̃la. ⁊ si int' side
ra posueris nidũ tuũ: inde detrahã te dicit
dñs. E cõuerso aũt hũilitas semp̲ exaltat̃ a
dño ⁊ ħ ⁊ in futuro. In p̄nti siq̃deȝ exaltat̃
tripl'r. Prĩo q̃ȝ tal' illustrat̃ sapĩa diuĩa ⁊ in-
tellectu. ⁊ clari⁹ cog̃scit q̃ sunt salutꝫ vltra ce
teros. iuxta illđ Prouer. Ubi hũilitas ibi
sapĩa. sic dr̃: vbi maior vall' ibi maiores ra-
dij sol'. Uñ saluator agit gr̃as deo p̄ri p̲ co
ꝙ abscõdit sapĩaȝ suã a sup̲bis ⁊ reuelauit
eã p̲uul'. i. hũilib⁹. Scđo q̃ȝ tal' accendit̃ di
uino amore ĩ affectu. iuxta illđ. Hũilibus
dat gr̃aȝ suã. s. diligẽdi se. j. Pe. vl. Sic vi-
dem⁹ ꝙ ĩ maiori ꝯcauitate peluis maior fit
calor ignis. Uñ ĩ specl'o ꝯcauo ex reflexiõe
radioꝝ solariũ ĩcẽdit̃ iopula Sic ex nimia
hũilitate generat̃ calor dilectõis diuĩe. Ter
cio q̃ȝ tal' vltra ceťos ꝓsp̲at ĩ bonoꝝ operũ
effectu. sic patꝫ đ Dauid quẽ đ post fetãtes
ouiũ tulit ⁊ regẽ fec. Silr saulẽ cui dictuȝ ẽ
Nõne cũ p̲uul⁹ esses ĩ ocul' tuis: caput ĩ tri
bub⁹ isrl' fa. es. vñ ecc̃i. x. dr̃. Radices ducũ
sup̲boꝝ arefecit de⁹. ⁊ plãtauit mites p̲ eis
Lu. j. Deposuit potẽtes đ sede. Ecce tres p̄
rogatiue q̃b⁹ ĩ hac vita gr̃e exaltant̃ hũiles
In futõ etiã exaltabunt̃ tripl'r. Prĩo q̃ȝtuȝ
ad visionẽ clariorẽ diuinitatis Et hoc ẽ sũ-
me delectabile. De q̃ Esa. lij. dr̃. Ecce intel
liget seru⁹ meus. s. hũilis. ⁊ exaltabit̃ ⁊ eleua
bit̃ ⁊ sublimis erit valde. s. sup̄ ceteros. Se
cundo exaltabit̃ hũilis vsq̃ȝ ad ꝯsessum di
gnitatis angelice. Uñ dr̃ Ecc̃i. xj. Sapĩa
hũiliati exaltabit caput illi⁹ et ĩ medio ma-
gnatoꝝ cõsedere illum faciet. et Ecc̃i. xxiiij.
In medio ꝓpli sui exaltabit̃ et in mltitudĩe
electoꝝ hẽbit laudẽ. ⁊ int' bñdictos bñdice
tur. Tercio exaltabit̃ vsq̃ȝ ad p̲ticipationẽ
hereditatis eterne. Uñ dicit̃ in p̄s. Custo-
di viã ei⁹ ⁊ exaltabit te. vt hereditate capi-
as terrã. Notãter dicit viã ei⁹. q̃ ẽ hũilitas.
q̃ est via xp̄i. vt dictũ est s̄. Ad quã heredi-
tem nos p̲ducat dñs nr̃ iesus xp̄s Amen.

Dñica decimaoctaua post trinitatꝭ.I.
Sermo CXVIII.

D Iliges dominū deū tuum ex toto corde tuo. ꝛ ex tota aīa tua ꝛ ex tota mente tua. Mat. xxij. Quāuis iuxta venerabilē Boetiū li. iij. de ↄsol. psa. ij. oīs mortaliū cura quā mltiplicioꝝ studioꝝ labor exercet diuerso q̄dē calle pcedit. nihilominꝰ tamē ad vnū finē btītudīs nitit̄ puenire. Ex aduerso tn̄ ipsa hūana ↄditio mltiplicibꝫ īpedita casibꝫ a cōseq̄nda hmōi btītudine retrahit̄ et impedit̄. Propter qđ ait Boe. vbi s̄. Licet mētibꝫ hoīm veri boni naturalr̄ sit īserta cupiditas. tn̄ ad falsa cos deuiꝰ error abducit. Hec ille. Ex q̄bꝫ patet ꝙ licet hō habeat appetitū naturalē ↄseq̄ndi btītudinez. tn̄ sepiꝰ errat in via tendendo ad btītudīez. Propter qđ opus est vt eadez via hmōi q̄ ad summā puenit̄ btītudinē ostēdat̄. et q̄liter in ea debeat ambulare pfecte informet̄. Huiusmodi igit̄ via nō est aliud nisi puritas mentis ꝛ mūdicia cordis. sic̄ ait saluator Math. v. Btī mundo corde qm̄ ipi deum videbunt. Ad quā q̄dem puritatē cordis sp debemus aspicere tanq̄ ad lineam oēs actꝰ nr̄os regulātē. vt dic̄ Henricus de Urmaria li. ij. de pfectōe intioris hoīs. ca. j. Quā q̄dē puritatē cordis apl's ↄgrue sanctificatōem appellat. Habetꝭ inq̄t fructum vr̄m. i. p̄miū meritoꝝ vr̄oꝝ: in sctīficatōe. i. in puritate mētꝭ vr̄e. finē vo etnā vitā Ro. vj. Licet aūt ista puritas cordis mltꝭ alijs ꝟtutū opibꝫ. vicz puatiōe facultatū: ↄtēptu dignitatū huiꝰ secl'i: acq̄rat̄. efficaciꝰ tn̄ ꝛ pfectius acq̄ri nō pōt aliter q̄ pfecta charitate. vt dicit idē Hericꝰ ibidē. ca. ij. Hinc ē qđ dicit Prosp li. de vita ↄtēplatiua ꝙ charitas est via sine q̄ nō ambulare pn̄t hoīes sed errare. đ pe. dis. ij. c. Hec charitas. Nec mirꝝ: cū dicat apl'us ꝙ oīa opa đ genere bonoꝝ sine charitate nihil sunt. Sicut nec fides: nec spes: nec elemosina: nec oratio: nec ieiuniū. et q̄cūq alia meritoria sine charitate esse nō pn̄t. put habet̄. j. Coꝝ. xiij. ꝓpt̄ qđ aplus dicit eā. j. Coꝝ. xij. excellētiorē viam alijs. eo ꝙ ipsa est cā ꝛ principiū oīm meritorū. vt dicit Prosp. Nec solū pncipiū sed etiā finis. q2 finis precepti charitas. j. Thimo. j. Sed q̄lis charitas: statim subdit ibidem. de corde puro et ↄscīa bona. Sed q2 vt dicit Bern̄. in lib. de amore dei. Postq̄ aīa hoīs legē đi amisit: necessario est ab hoīe docēda. quō vicz hō purget̄. quō pficiat. quō solidet̄ in dilectōe dei. Hoc aūt fiet cū homo diliget deum ex toto corde: p qđ purgabit̄ a vicijs. ex tota anīa: p qđ pficiet in virtutibꝫ. ꝛ ex tota mente: p qđ solidabit̄ et cōfirmabit̄ in pfectōe sctītatis. Quia igit̄ hō oblitꝰ est p̄ceptorū a deo p moysen traditoꝝ: venit filius dei ꝛ factus est homo vt hō hoīes doceret benignus. Unde factū est vt interrogatꝰ a quodā legisperito: que sit via salutis. respondit. Diliges dn̄m deū tuum ex toto corde tuo. Que sunt verba p̄sentis euangelij que sequuntur. Accesserunt ad Iesum pharisei. et interrogauit eū vnus ex eis ꝛc̄. In quibus verbis tria tangunt̄. Primo nanq iniungit̄ p̄ceptum pfectissimū. quia: diliges. Secūdo obiectum delectabilissimū. q2 dn̄m deum tuum. Tercio addit modū regulatissimū ꝛ ordinatissimū. cum đr. ex toto corde tuo. et ex tota anima tua. et ex tota mēte tua ꝛc̄. A

Dixi primo ꝙ in ꝟbis p̄missis iniungit̄ p̄ceptū pfectissimū. cū dicit̄. Diliges. Est aūt p̄ceptum de dilectōe dei pfectissimū in se. q̄a ipsa dilectōe habita: habent̄ oīa. et ipsa deficiēte: oīa deficiūt. Propter qđ apostolus vocat eā radicem et fundamentū. Ephes. iij. ca. In charitate radicati ꝛ fundati. Gorra. Radicati scz ad modum arboris ad fructificandum: quo ad vitam actiuam. ꝛ fundati scz ad modum domus ad ꝓtegenduz et quiescendum: q̄tum ad vitam contemplatiuam. In hoc ergo precepto istud est pfectissimū et excellentissimuz. quia est quodammodo vita. et dat vitam omnibus preceptis. vt dicit Gorra super epistolā. j. Thimo. j. iuxta illđ Grego. Nec habet aliquid viriditatis ramus boni operis si non manserit in radice charitatis. Propter qđ apostolus merito vocat eam maiorem spe fide ꝛ alijs virtutibus. Et christus vocat h̄ maximū ꝛ magnū mandatū. ꝛ hoc ꝓpter eiꝰ pfectionē. q2 in ea alia oīa pficiunt̄. Patz autem eius pfectionis excellentia ex septē causis. Primo ꝓpter eius dignitatem. Nam alie virtutes sunt quasi terrestres. quia in terra generantur ꝛ in terra finiuntur. sicut

est spes fides ⁊c. Sed ista est in celo gene-
rata ⁊ ĩ celo ꝑpetuo regnabit sine fine. Vñ
dic̃ Berñ. li. de amore dei. ca. xij. ꝙ dilectio
nis loc⁹ q̃ꝝtum ad ei⁹ natiuitatẽ est ipse de⁹.
Ibi em̃ est nata. ibi alita. ibi ꝓuecta. ibi ci-
uis. nõ aduena sed indigena. A deo em̃ so-
lo amor dat̃ charitat̃ ⁊ in ipõ manet. Ex q̃
patet ꝙ origie dignior est charitas ceteris.
q2 deũ hꝫ locũ natiuitat̃ sue ⁊ mãsiõis ꝑpe
tue. Nulla em̃ alia de⁹ viuit nisi lege chari
tatis. vt dicit Berñ. in li. de diligẽdo deuꝫ.
ca. vj. Lex inq̇t dñi charitas est. q̃ trinitateꝫ
in vnitate q̇dãmõ colligat in vincl'o pacis
Scdo patet ei⁹ ꝑfectõis excellẽtia ꝓpt̃ me-
rendi causalitatẽ. Ipsa em̃ est cã oĩm meri-
toꝝ ⁊ q̃si mr̃ oĩm ꝟtutũ. vt dicit Gorra sup
epistola. j. Thimo. j. iuxta illud Sap. vij.
Ignorabã qm̃ bonorũ oĩm mr̃ est. Propt̃
qõ dicit glo. sup illud. j. Ioh. iiij. Qui nõ di
ligit deũ nõ est ex deo. Et etiã Aug. ĩ omel'.
v. sup cano. ꝑdictam. Quicq̇d vis habe. si
hãc solã nõ habeas nihil tibi ꝓdest. Alia ñ
habeas hãc solã habe oĩa implesti ꝑcepta.
eo ꝙ plenitudo legis est dilectio. Ex q̃ infe
ro ꝙ nullus põt aliq̇d facere meritorie sine
charitate. Nã sicut dicit Hiero. super illud
Amos. Odi ⁊ ꝓieci festiuitates vr̃as. Qui
sine charitate vident̃ ieiunare: dare elemo-
sinas: pudiciciã polliceri. q̃ holocausta sũt
vera. sed nõ ea suscipit dñs. xxiiij. q. j. Odi.
vbi dicit glo. Nõ ea suscipit vt ea remune
ret eterno ꝑmio. xiiij. q. v. Scriptuꝫ. de pe.
dist. v. Cõsideret. Ex hoc patꝫ ꝙ opa de ge
nere bonoꝝ apõ scismaticos aut hereticos
nõ sunt meritoria. q2 sũt extra charitatẽ vni
uersal' eccl'ie: in q̃ solũ est charitas. Vñ licꝫ
extra eccl'iam vniuersalẽ põt hr̃i fides ⁊ ba
ptismus. vt dic̃ Aug⁹. ad Crisͭ. nõ tñ chari
tas. q2 eccl'ia nõ est nisi collectio in charita
te. Vñ dicit Aug. in li. de fide ad Petrũ. ꝙ
talib⁹ nõ ꝓsunt aliq̃ opa ad salutẽ. nec etiaꝫ
mors ꝓ xp̃i nomie suscepta. E conuerso ꝟo
etiã minima opera magni sunt meriti si fue
rint in charitate. vt dic̃ saluator Matth. x.
Qui dederit caliceꝫ aq̃ frigide in noie meo
nõ ꝑdet mercedẽ. Hinc dic̃ Aug. sup illõ. j
Ioh. iiij. De⁹ charitas est. ꝙ hñs charita-
tẽ põt facere q̇cq̇d vult. et erit sibi meritori
um. Vñ ipse dic̃. Dilige: ⁊ quicq̇d vis fac.
Tercio ptꝫ excellẽtia ꝑfectõis ei⁹ ꝓpt̃ ei⁹ di-
uturnitatẽ. Sicut em̃ dic̃ apl's. j. Coꝝ. xiij.

Siue ꝓphetie euacuabunt̃ siue ligue cessa
bũt siue scĩa destruet̃. charitas tñ nunq̃ ex
cidit. Ex q̃ apl'us ɔcludit ei⁹ ꝑfectõeꝫ. quia
nunq̃ cessabit. Nã in vita et̃na ñ erit ꝓphe
tia ad ꝑdicẽdũ futa: ex q̃ oĩa erũt presentia.
Videdo em̃ deũ videbunt̃ oĩa. vt dic̃ Gre.
Sil'r nõ erit donũ liguarũ sic̃ mõ. q2 ñ erit
op⁹ vt q̇s ligua aliũ doceat de dubio: cum
oĩa erũt certa ⁊ erũt oẽs docibiles deo. Si
milit̃ scĩa cessabit q̃ꝝtũ ad discursuꝫ ⁊ q̃ꝝtum
ad sciam acq̇sitam. Sil'r fides cessabit. q̇a
nõ ꝑ speculũ sꝫ clare de⁹ videbit̃ Sil'r spes
cessabit. q2 ɔuertet̃ ĩ rẽ certã. Sꝫ charitas
nõ cessabit sed magis augebit̃. Iuxta illud
Ignis est in syon ⁊ camin⁹ ĩ hierl'm. Et ĩ hõ
ꝑficiet̃ poti⁹ q̃ corrũpet̃. q2 imꝑfectio vie q̃
est amor habiti ⁊ nõ habiti. visi ⁊ non visi
tũc ab ea remouebit̃ ⁊ erit amor solũ habi-
ti et visi. vt dicit Tho. sup. iij. sniaꝝ. di. xxxj.
Hinc apl'us dicit. Veniẽte qõ ꝑfectuꝫ est
euacuabit̃ qõ ex ꝑte est. Verũtñ ẜm Tho.
nõ alia sed eadẽ nũero charitas erit in p̃ria
q̃ nũc est in via. Quarto patet excellẽtia ꝑ-
fectõis ei⁹ ꝓpt̃ allioꝝ bonoꝝ ꝑfectõem. Ipa
em̃ est cõsũmatio oĩm ꝟtutũ. j. Thim. j. Fi
nis ꝑcepti est charitas. Qõ exponit Gorra
Charitas est finis ꝑceptoꝝ ɔsũmatõne. sic
domus finit̃ qñ ɔsũmat̃. De q̃ in ps̃. Ois
cõsummatõis vidi finẽ: latũ mãdatũ tuum
nimis. Est etiã finis ɔsũmatõis vicioꝝ. q2
vniuersa delicta opit charitas Prouer. x.
Sil'r est finis miseriaꝝ ĩ gl'ia. vbi nõ erit ti
mor õ miserijs. quiã ꝑfecta charitas foras
mittit timorẽ. timor aũt penã hꝫ. j. Ioh. iiij.
Et cũ hoc ẽ finis intẽtiõe. q2 oĩa debẽt fieri
ꝓpter eã. Vñ apl's. Oĩa vr̃a fiãt ĩ charitate
Hec Gorra. Quĩto patꝫ excellẽtia ꝓpt̃ eius
suauitatẽ. Math. xj. Iugũ ei meũ suaue ẽ.
Et loq̇t̃ ibi de iugo dilectõis q̃ diligit̃ de⁹ ⁊
ꝓxim⁹. q̃ dilectio suauis ẽ ⁊ leuis. q2 amãti
nihil ẽ difficile. ps̃. Suauis ẽ dñs ⁊c. Sex
to pꝫ ei⁹ excellẽtia ꝓpt̃ ei⁹ extẽsionẽ. De q̃ in
ps̃. Latũ mãdatũ tuũ nimis. Eph. iij. Vt
possit̃ cõprehẽdere cũ oĩb⁹ sctĩs q̃ sit latitu
do. lõgitudo. sublimitas ⁊ ꝓfundũ. Latitu
do charitat̃ ẜm Gorrã ẽ vsq̃ ad inimicos.
Mat. v. Diligite inimicos vr̃os. qõ fit cuꝫ
eis regnũ celoꝝ volũ⁹ ⁊ bñficia ĩ necessitate
exhibẽ⁹ ẜm ipm̃. Lõgitudo ei⁹ ɔsistit ĩ ꝑse-
uerãtia meritoꝝ Mat. v. Qui ꝑseueraue-
rit vsq̃ ĩ fi. h̃ sal. erit. Sublimitas ei⁹ ɔsistit

fm intentiõe pmioꝝ. Col. iij. Que sursũ sũt
q̃rite. Et ꝓfundũ. qđ cõsistit in hũilitate ex
ꝯsideratõe diuinoꝝ iudicioꝝ. ps. Judicia
tua abyssus mlta. Septio patet ei⁹ excellẽ
tia ꝓpt' ei⁹ vtilitatẽ, de q̃ dic̃ Aug. ĩ li. đ ꝟbis
dñi. Habe charitatẽ et ꝓsũt tibi oĩa. Sap.
vij. Uenerũt mihi oĩa bona pariter cũ illa
Ex his rñdet' ad q̃stiõez q̃ q̃rit'. Cur de⁹ so
lã dilectiõez vltra alia p̃cepta p̃cipit ita di-
stricte sic ꝙ eã suũ spẽale ⁊ singl'are manda
tũ appellat. cũ tñ ⁊ alia p̃cepta sua sint. Qui
eñ p̃cipit, Diliges deũ. idẽ p̃cipit. Nõ occi
des ⁊c̃. vt đr Jac. ij. Ad qđ breuit' pt dici ꝙ
h̃ ẽ ꝓpt' ei⁹ maxiaz ꝑfectiõez. de q̃ p̃io dictũ ẽ
Uñ Deut. x. đr. Et nũc isrl' q̃d dñs de⁹ tu⁹
req̃rit a te nisi vt diligas eũ. Uoluit aũt vl
tra alia p̃cepta h̃ suũ vocare ꝓpt' ei⁹ facilita
tẽ. Nã sic dic̃ Aug⁹. põt mihi aliq̃s dicere
Nõ possũ ieiunare, nõ possũ elemosinã da
re ⁊ in monasterio deo s'uire. Sz nũq̃ põt
dicere, nõ possũ diligere. nihil ei tã facile q̃
amare. ⁊ illũ maxĩe a q̃ habes tot bona: scz
nature. fortune. gr̃e. ⁊ glie. Dicit' g̃ singl'are
mãdatũ xp̃i. q2 istđ sol⁹ xp̃s ĩ mũdũ veniẽs
p̃cepit. sic ptz h̃. Scđo q2 đ ip̃o solo hoĩez
tẽtat ⁊ ꝓbat. Deut. xiij. Tẽtat vos de⁹ vt sci
at. i. scire vos faciat vtrũ diligatis deũ an nõ.
Qđ fit ꝑ flagella ⁊ aduersitates ꝑ q̃s hõ ap
paret an diligit deuz. Sic eñ fornax ꝓbat
vasa figuli ⁊ ignis auꝝ: ita tribulatio iustũ.
vt dic̃ Aug. Tercio đr singl'are mãdatũ h̃.
q2 de ip̃o solo hõ remũerat'. Jac. j. Repro-
misit dñs coronã his q̃ diligũt illũ. Et apl's
ad Coꝝ. Nec ocul⁹ vidit nec auris audiuit
nec ĩ cor hoĩs ascẽdit q̃nta de⁹ p̃parauit dili-
gẽtib⁹ se. Qualit' aũt diligẽd⁹ sit de⁹ ptz s̃. in
dñica. xiij. Et h̃ ĩ p̃mo s'mõe tactũ ẽ aliq̃l'r.

B

Dixi secundo ꝙ in ꝟ. p̃. tan
git' ⁊ describit' obiectũ delectabilissimũ qđ
est de⁹. cũ đr. dñm deũ tuũ. Est aũt diligere
deũ vt dic̃ Prosp. ĩ li. đ vita ꝯtẽplatiua: vo
lũtatẽ rectaz ab oĩb⁹ t'renis cupiditatib⁹ ac
p̃sentib⁹ auertere ⁊ ad solũ deum ꝯuertere.
ip̃m q̃ sibi inseꝑabilit' vnire. Hoc aũt dele-
ctabilissimũ est suꝑ oĩa. vt dicit Aug. ĩ epl'a
ad Macedoniũ. xlvj. Diligam⁹ id q̃ nihil
meli⁹ ẽ. hic ẽ de⁹. cui si aliq̃d diligendo p̃po
nim⁹ vel eq̃m⁹: nos nescim⁹ diligere. Tãto
eñ nob meli⁹ ẽ q̃nto ĩ illũ im⁹ q̃ nihil meli⁹
est. Im⁹ aũt nõ ambulãdo sz amando. quẽ
tãto habebim⁹ p̃stãtiorẽ q̃nto eundẽ amo-
rẽ q̃ ĩ eũ tẽdim⁹ poterim⁹ hr̃e puriorẽ. Hec
ille. Ex q̃b⁹ patet ꝙ aĩa hũana debet meri-
to deũ suũ tanq̃ obiectũ delectabilissimuz
diligere cui sil'e nõ põt ĩuenire. Uñ Ansel-
mus alloq̃ndo ad aĩam dicit. Cur ꝑ multa
vagaris homũcio: ama illđ qđ ẽ p̃mũ ⁊ sum
mũ delectabile. Et vere sic est. Nã oĩa alia
appetunt' et diligunt' ꝓpt' alia. sed sol⁹ deus
ꝓpter se. iuxta illud ps. Quid eñ mihi ẽ in
celo. ⁊ a te q̃d volui suꝑ t'rã. q. d. nihil nisi te
Alia eñ p̃ter deũ delectãt ꝑticularit'. suꝑfi-
cialiter et t'paliter. sz de⁹ general'r ĩtime ⁊ du
rabilit'. De p̃io patz. q2 alia delectãt solum
gustũ. vt sapida, nõ tñ auditũ. Aliq̃ auditũ
nõ tñ visuz. vt sonora ⁊c̃. De⁹ aũt generalit'
q2 generale bonũ est et oĩs boni ꝑticularis
cã. vt dic̃ Anselm⁹. De scđo patz. q2 alia de
lectãt suꝑficial'r ⁊ q̃i exteri⁹. de⁹ aũt intimi⁹
⁊ iõ ꝓfunde. Solus eñ de⁹ substãtial'r ani
mã penetrat. ⁊ iõ medullit⁹ eã đlectat. vt ait
Aug. De tercio patet. q2 alia oĩa delectant
trãsitorie. sed de⁹ et'nal'r. Et rõ. q2 oĩs crea-
tura de se mutabil' est. et iõ delectatio est fi-
nita et t'miata. vñ ei⁹ delectatio hz fastidiuz
cũ satiata fuerit aĩa. Nõ sic aũt delectatio
diuia q̃ finẽ nõ hz. vt ait Aug⁹. Ex hoc in-
fero ꝙ de⁹ debet diligi vltra oẽs creaturas
q̃ hoĩez pñt delectare. ⁊ ꝑ ꝯñs debet accipi
ĩ amicũ ꝑ volũtariã dilectõez vltra oẽs cre
aturas tãq̃ sũmũ delectabile.

C

Sũt
aũt mlta q̃ si ꝯsiderent' ĩ cõꝑatõe creatoris
mouẽt hoĩem ad diligendũ deum suꝑ oĩa.
Tria nãq̃ sunt ꝓpt' q̃ hõ p̃eligit aliquẽ di-
ligere. Prĩo nat'e ꝯformitas. Scđo p̃sen-
tialitas. Tercio vtilitas. Et ista sũt q̃si cõia
ꝓpt' q̃ q̃s diligit'. Alia aũt sũt spẽalia sic cõ-
sanguinitas. s'm quã pr̃ p̃ponit' in dilectõe
extraneo. Itẽ vxor parẽtib⁹. Itez fidelitas.
Itẽ amicabilitas. q̃ oĩa si ꝯsiderent' in deo:
de⁹ p̃eligit' merito vt ab hoĩe diligat'. De p̃
mo patz. Ex q̃ eñ hõ diligit hoĩem ꝓpt' na
ture ꝯformitatẽ: de⁹ voluit fieri hõ. et iõ ma
gis diligẽd⁹ oĩ hoĩe. Et h̃ ꝓpt' tria s'm Tho.
in tractatu de dilectiõe dei. que sunt causa:
stat⁹: et duratio. Propt' cãm p̃mo. Si eniz
es amic⁹ homĩ: multo magis ei⁹ q̃ fact⁹ ẽ hõ
ꝓpter te. s. erudiẽdũ verbis et exẽplis. et re-
ficiẽdũ cibo corꝑis ⁊ sanguĩs s'm Aug. De
scđo scz statu patz. Nã si amic⁹ es illi q̃ sim
pliciter est hõ. mlto magis deo. cũ etiaz inter

hoīes magꝭ diligas eſſe amic⁹ magnatū ꝙ̄ inferioꝝ. De tercio ſcꝫ de duratōe. Nam ſi amic⁹ es hoīs ꝗ ꝗ̄tidie d̄ficiēs tēdit ad hoc vt deſinat eē hō, poti⁹ eius ꝗ nunꝙ̄ deſinit eſſe hō. Scd̄o amas hoīem qꝛ pn̄s eſt. In h̄ ꝑponderat̄ de⁹ tripl'r. Pr̄io, qꝛ pn̄s ītime ſꝑ ⁊ vbiqꝫ. De p̄mo patet. Naꝫ hō d̄r pn̄s qꝛ iuxta te, ſꝫ de⁹ p̄ſentioꝛ, qꝛ ītra te ſ̄m Auguſt. De ſcd̄o ptꝫ. qꝛ hō qn̄qꝫ pn̄s qn̄qꝫ abſens tibi ē, ſꝫ nūꝙ̄ de⁹ abſens tibi, licꝫ tu abſentes te pn̄ti, ſic ait Aug. ī li. ꝯfeſ. Dn̄e me cū eras ego aūt tecū nō erā, ſ. ꝓpt' pctm̄. De t'cio ptꝫ. Nā hō cui es amic⁹ alicubi ē pn̄s ⁊ alicubi abſens, de⁹ aūt vbiqꝫ pn̄s. ꝑſ. Si ambulauero ī medio tribulatōis viuificab me. O ſi ī medio tribulatōis tecū eſt: multo magꝭ ī medio ꝓſꝑitatꝭ. Tertio amas hoīeꝫ ꝓpt' vtilitatē. In h̄ aūt tripl'r ꝑpōderat̄ de⁹. Nā circa hoīem pōderat̄ vtilitas, qꝛ maḡ. qꝛ ml'ta, qꝛ diut̄na. Sꝫ iſta oīa excedit de⁹ vtilitate ſua. De p̄mo quō ſua bonitas eſt maioꝛ patꝫ. Nā triplex ē vtilitas ī amico, ſ. adeptio boni ſui, impēſio boni tui, diminutio mali tui. Pr̄io ḡ amic⁹ es eius ꝗ tibi cōīcat bona ſua. ſꝫ ī h̄ euidēter ꝑponderat̄ de⁹ qꝛ tibi cōīcās dat ſe ⁊ ſua donat ꝗ̄ ſunt digniora ī ſuba, maiora in q̄ntitate. ⁊ pl'a ⁊ ꝑmanētiora ⁊ opportuniora. Quis em̄ amicus det tibi filiū ſuū in ſ̄uitutē ſic de⁹ Joh. iij. Sic deus dilexit mūdū ⁊c̄. Et fili⁹ fatet̄ Seruire me feciſtꝭ in iniq̄tatibꝫ vr̄is. Aut q̄s ita diligit vt ſpūm ſuū det hoī, et tn̄ de⁹ h̄ fecit. Joh. Mittet pater ī noīe meo ſpm̄. Certe magna ⁊ ml'ta donauit de ꝑterito et donat de pn̄ti, ⁊ donabit in futuro maiora Itē qd̄ hō amic⁹ dat tibi poti⁹ ē mutuūꝫ ꝙ̄ donū, qꝛ redditōeꝫ expectat. Sic patꝫ Lu. xij. Amice accōmoda mihi tres paneſ. Sꝫ de⁹ nihil dat mutuo qꝛ bonoꝝ nr̄oꝝ n̄ indiget ſ̄m ꝑs. De ſcd̄o patet. Nā ſi amas illū amicū cui libent' cōīcas bona tua vt delecterꝭ cū eo. Et ꝙ ſ̄m Senecā nulli⁹ rei iocūda eſt poſſeſſio ſine ſocio. In ꝗ tn̄ nō potes cognoſcere veꝝ amicū a ficto, iuxta illd̄ Eccī, xij. Nō ꝯgnoſcet̄ in bonis amic⁹ nec abſcōdet̄ ī mal' inimic⁹, qd̄ exponit Tho. qꝛ nō cognoſcit̄ vtꝝ ſit amic⁹ ꝑſone vl' reꝝ. Nā ſ̄m ip̄m citi⁹ īuenies ꝗ diliget te ꝓpter tua ꝙ̄ tua ꝓpter te. Om̄ eſt ſoci⁹ mēſe ⁊ nō ꝑmanebit in tp̄e neceſſitatꝭ Eccī. vj. Vn̄ poeta. Cū fuerꝭ felix ml'tos nūerabis amicos Tp̄a ſi fuerint nubila ſolus erꝭ. Nō ſic aūt eſt xp̄s, ꝗ cōīcātibꝫ ſibi bona ſua ſꝑ ē fidelis amic⁹, nec derelinq̄t ī aduerſitate q̄cūqꝫ, ſꝫ ſꝑ amat. iuxta illd̄. Cū ipſo ſū in tribulatōe De tercio patꝫ. Nā ſi amic⁹ es ei⁹ ꝗ tecū ꝑticipat mala tua, vt ea ānihilet vl' ſaltem diminuat Hoc aūt xp̄s fecit ꝗ ānihilauit oīa mala nr̄a, ꝗ̄ ſ̄m ph̄m ſūt q̄nqꝫ. ſ. īfamia quā ipſe ꝑtulit, qꝛ ei dictū eſt. Seductoꝛ ille. vn̄ q̄dā dicebāt qꝛ bon⁹ eſt, alij nō: ſed ſeducit turbas. Et vocat⁹ ē potatoꝛ vini ⁊ voꝛatoꝛ carniū. Scd̄m malū inopia: quā ip̄e ſuſtinuit, qꝛ vulpes foueas hn̄t, fili⁹ aūt hoīs n̄ hꝫ vbi caput ſuū reclīet Lu. ix. Et. ij. Coꝛ. viij. Cū diues eſſet ꝓpt' nos egen⁹ fact⁹ ē vt ei⁹ īopia diuites eſſem⁹. Terciū malū egritudo quā ipſe ſuſtinuit. Eſa. liij. Vere languoꝛes nr̄os ip̄e portauit. Quartū malum inimicicie q̄s xp̄s ſuſtinuit, iuxta illd̄ Joh. xv. Nūc aūt ⁊ viderūt ⁊ oderūt me. Quītū ē moꝛs quā ipſe ſuſtinuit, qꝛ vt d̄r Joh. xv. Maioꝛē dilectōꝫ nemo hꝫ niſi vt po, q̄s a. ſuā ꝑ ami. ſuis. D Sūt et alia ſpēalia ꝓpt' ꝗ̄ diligūt̄ magꝭ aliq̄. ſic ꝓpt' ꝯſanguītatē fidelitatē ⁊ amicabilitatē. De p̄mo ptꝫ. Nā ꝓpt' ꝯſanguītatē pl⁹ diligit̄ pr̄ ⁊ mr̄ ꝙ̄ au⁹ vl' filia ꝓximi vl' ſoroꝛ vl' frat. ml'to magꝭ ḡ diligēdus ē pr̄ celeſtꝭ: a ꝗ habet̄ imago ſcē trinitatꝭ. Si amo pr̄eꝫ a ꝗ habeo matiāꝫ coꝛpoꝛis, cām libidīs, oꝛigīeꝫ reat⁹. ml'to poti⁹ ꝗ creauit aīam. fecit coꝛp⁹, poſſedit vtrūqꝫ. Deuter. xxxij. Nunq̄d n̄ ip̄e ē pr̄ tu⁹ ꝗ poſſedit te ⁊ fecit ⁊ creauit te. Si amas frēꝫ gemellū ꝗ vtiqꝫ diuidēdo tecū hereditatē diminuet tibi hereditatē ⁊ pr̄imonij cenſum. Amas eū ꝗ q̄ntitate tecū nat⁹ ē: diminuit tibi q̄ ī ſuriās matn̄ū lac ⁊ adherēs vberi occupat locū tuū, ml'to magꝭ ama illū ꝑ quē creuit tibi amoꝛ patn⁹ ⁊ ꝑ quē heres efficieris. Si diligꝭ illū ꝗ qn̄qꝫ te tradit in mortē. iuxta illd̄. Frat' frēꝫ tradet ī mortē, q̄nto magis illū ꝗ ſeip̄m tradidit ꝓ frīb; ī mortē. Ceterū ſi diligit hō vxoꝛē ſuā ꝓpt' quā relinq̄t pr̄em ⁊ mr̄eꝫ. Et h̄ ꝓpt' tria. ſ. ꝓpt' fidē: ꝓlē: ⁊ ſacr̄m. q̄nto magꝭ diligēd⁹ ē iſte ꝗ ē fide firmioꝛ. ꝓle fecūdioꝛ. ⁊ ſacram̄to ſctioꝛ. Vn̄ aplus. Sacr̄m hoc magnū eſt. dico aūt in xp̄o ⁊ eccl'ia. Ceteꝝ ſi amas amicū ꝓpt' fidelitatē ꝗ tn̄ ſuꝑueniēte nouo dimittit āntiquū et ī ꝓſꝑitate diligit. ⁊ in aduerſitate relinq̄t. q̄nto magis xp̄m ꝗ nullū excludit ꝓ alio. ꝗ

diligit an̄ om̄e tps ꝛ p⁹ om̄e tps. ꝓpt̄ ista bñ
dr̄. Diliges dn̄m deū tuū. Nihil em̄ sic hoi
reddit deū amabilē sicut iste sensibiles effe
ctus ꝛ vtilitates q̄dāmodo palpabiles q̄s
hoi q̄tidie impendit. ita vt vere cognoscat
ex his hō. q: ē dn̄s de⁹ su⁹ spēalr̄. Et iō nō
est dictū. Diliges deū. s; additū ē tuū. ꝓpter
bn̄ficia p̄missa. q̄ eū faciūt spēalr̄ deū hois.
q̄uis sit deus toti⁹ creature. E

Dixi tertio ꝙ in. ꝟ. p̄. addit mo
dū dilectiōis diuie
regulatissimū et ordinatissimū. cū dic̄. Ex
toto corde ꝛ ex tota aīa ꝛ ex tota mēte tua.
Ac si em̄ diceret ḱm Aug. in li. de visitatio
ne infirmoꝝ ser. j. Diligat deū oculus tu⁹
manus tua pes tu⁹. ꝛ oīs sensus tuus. ꝛ tu
totus diligas deū. Tria aūt h̄ p̄cipit. s. di
ligere ex toto corde. ex aīa. ex mēte. vt totū
hoiez ꝯp̄hēdat. Cor ē mēbꝛuz p̄ncipale in
hoie. Aīa ē spūs q̄ hō viuit. Mēs ē put est
sepata a corꝑe. vt āgel⁹. Et ḱm h̄ dic̄ Tho.
ꝙ hō tripl'r obligat̄ ad diligendū deū. vt si
ue ī corꝑe siue extra corp⁹ sit sꝑ diligat deū
Prio ğ dic̄. Diliges ex toto cord̄. q: ex cord̄
ꝓcedūt ꝟba ꝛ oꝑa mala. Math. xv. Ex cor
de em̄ ꝓcedūt cogitatōes male. homicidia
furta. ꝛ cet̄a. Silr̄ ꝛ bona. iuxta illud. Bo
nus hō de thesauro cordis ꝓfert bona. Ex
toto ğ cord̄ iubemur diligere. vt diligam⁹
nō tm̄ cogitatōib⁹. s; etiā ore. nec tm̄ ore. s;
etiā oꝑe. iuxta illud. j. Joh. iij. Non diliga
mus ꝟbo neq; ligua. s; oꝑe ꝛ ꝟitate. S; de
mlt̄ꝫ hodie dr̄ illd̄. Dilexerūt eū in ore suo.
ꝛ lingua sua mētiti sūt ei. Natura āt cordꝫ
ē ḱm Tho. ī tractatu de dilectōe dei in sex
ꝓprietatib⁹ q̄ ꝯgruūt valde actui dilectōis
Est em̄ cor in ꝯplexiōe siccū ꝛ calidū. ꝛ hec
ē ignea nat̄a. ad significādū ꝙ cordi nat̄a
le ē calere imo ardere ꝑ amorē. Vn̄ dic̄ hu
go. Vita cordꝫ amor ē. ꝛ iō ipossibile vt si
ne amore sit cor qd̄ q̄rit viuere. Ps. Côca
luit cor meū intra me. S; q: calidū cōseq̄t̄
leue ꝛ sursū mobile. ad significādum ꝙ cor
hois dꝫ eleuari ꝛ moueri sursū ad celestia.
S; h̄ ꝯq̄rit̄ ꝓpha dicens. Filij hoim vsq; q̄
graui corde. Nec mirꝝ. q: hodie refriguit cari
tas mlt̄oꝝ. Mat. xxiiij. Cor ē ī suba solidū
ne facile voluptatib⁹ dissoluat̄. S; h̄ ꝯq̄ri
tur vidua Judith. Cor Olofernis concus
sum ē. Tertio cor est inferi⁹ acutū. supi⁹ la
tū vt tꝑalia tāq; iferiora modicū attingat.
ꝛ ad celestia dilatet̄. Jsa. Mirabit̄ ꝛ dilata
bit̄ cor tuū. Jtē q̄rto interi⁹ est cōcauū. ī si
gnū ꝙ ꝑ creat̄as sufficiēt̄ ipleri nō p̄t. Qui
to duplici implet̄ motu. sc; ꝯstrictōis ꝛ di
latationis. Constrictōis iō. vt expellātur
suꝑflua. Dilatatōnis iō. vt attrahat̄ aer ad
mitigationē minij calorꝫ Ex corde ğ amat
q̄ prudent̄ discernēs expellit suꝑflua ꝛ ipe
dīētia. ꝛ attrahit necessaria ad amandū ad
iuuātia. Vn̄ dic̄ Aug⁹. ꝙ prudētia ē amor
ea q̄b⁹ adiuuamur ab his q̄b⁹ ipediur pru
dent̄ secernēs. Sexto cor ē p̄mū organum
sentiēdi. ꝛ iō ꝯgrue p̄mi mandati actio ab
ipo ꝛ ꝑ ipm dꝫ sensibil' fieri. Bene ğ p̄cipit̄
dilectio ex corde. ad innuēdū vt in q̄ ē p̄n
cipiū vite aīalis. in eo etiā sit ꝛ vite ḡtuite.
Nā sic q̄ nō viuit ex corde mortu⁹ est. ita q̄
nō diligit manet in morte. Joh S; addit̄
ex toto corde. q: diuisio cordis causat mor
tem. Juxta illud Ozee. x. Diuisū est cor eo
rū nunc interibūt. F Secūdo p̄cipit̄
dilectio ex tota anīa. Anīa aūt ḱm ph̄m est
que dat esse homini. vt dr̄. ij. de aīa. Sicut
aūt aīa corpus viuificat. sic deus animam
Et ita deus est vita anime. Merito ğ hic
dr̄. vt sic̄ corpus diligit aīam ex q̄ hꝫ vitā
sic anīa debet diligere deū ex q̄ etiā hꝫ vitā
Et sic̄ corp⁹ amissa aīa mlt̄o deformi⁹ ē q̄;
nōdū aīatū. Sic aīa ꝑ pctm̄ actuale pl⁹ de
format̄ ꝛ magꝫ puniet̄ q̄; si nō fuisset in cor
pore aīato. Juxta illd̄. Melius erat illi si
nat⁹ nō fuisset. Tria aūt hꝫ corp⁹ ab anīa.
sc; viuere. sentire. ꝛ mori. Sic aīa a dō ha
bet vitā grē. Juxta illd̄ apl'i. Viuo ego. iā
nō ego. viuit aūt ī me xp̄s. Et ꝑ h̄ obligat̄
aīa ad diligēdū deū. vt ex ista vita grē per
ueniat ad vitā eternā. Ad h̄ em̄ venit xp̄s.
Juxta illd̄. Ego veni vt vitā habeāt ꝛ ha
būdāti⁹ habeāt. sc; ī futuro. Scd̄o habēt
sensum. Sic aīa nihil deberet sentire. nisi
q̄ sunt salutꝫ. Phil'. ij. Hoc sentite in vobis
qd̄ ꝛ in xp̄o iesu. s. cōpatiēdo xp̄o, sic̄ corp⁹
aīe. Tertio hꝫ motū. sic anīa nō dꝫ moueri
nisi ad volūtatē dei ꝛ beneplacitum suum.
Qd̄ apl's vocat agi ꝑ sp̄m sanctū. Juxta il
lud. Qui filij dei sunt hij spiritu dei agunt̄
Sed de mlt̄is verū est hodie ꝙ nō viuūt
nisi sibijpis. n̄ dō vt illi q̄ nō comedūt vt vi
uant deo. sed viuunt vt comedant ꝛ seruiāt
gule. quoꝝ deus venter est. ꝛ gl'ia in ꝯfusio
ne ipoꝝ. vt dr̄ Philip. iij. Alij etiā sunt qui
nō sentiūt q̄ dei sunt. sicut aīales homies.
quib⁹ stulticia inest. De q̄b⁹ apl's. j. Coꝝ. ij

Po

Animalis hō nō pcipit ea q̄ dei sunt. Alij sunt q̇ nō mouent̄ ad aliqḋ bonū. ſ3 ad omne malū. Prouerb. Pedes eoꝝ ad malum currūt. Et Ps̄. Veloces pedes eoꝝ ad effundendū sanguinez. Et seq̄t̄. Contritio ⁊ infelicitas in vijs eoꝝ. ⁊ viā pac; non cognouerūt. Et sūt illi q̇ absq3 timore dei ad omne malū mouent̄. Vn̄ seq̄t̄. Nō est tior dei ante oculos eoꝝ. Eccs̄. viij. Absq3 vllo timore filij hoim perpetrant mala. B

Tertio precipit̄ dilectio ex tota mente. Anima hois dr̄ mens. inq̄ntū est separata a corpe. sicut angelus dr̄ spūs. S3 a theologis dr̄ mens. a phis vero dr̄ intellectus. Ex hac ḡ suba aie inbemur diligere deum vt sic ipa ē ymago diuine sube simplex ⁊ inuisibilis ⁊ incorruptibilis. omne sensibile. om̄e corruptibile nobilitate sua trāscēdēs. Sic deū cui silis est ⁊ nihil aliud diligat. et ei p amorē vniat̄. vt simile simili congaudeat. Sed multi sunt obliti istius dignitatis. ac si nō haberēt in se intellectū seu mentem. vt hoīes brutales. De q̇b3 dicit Psal. Nolite fieri sicut equus ⁊ mulus in q̇b3 nō est intellect⁹. Nō sic aūt nos. sed attendentes nobilitatē nostram diligam⁹ deuz cui⁹ ymago sumus. Quatin⁹ p dilectionē nr̄az ipe nos diligere dignet̄ h p grām. ⁊ in futuro per glīam. Ad quam nos pducat q̇ sub et supra regnat. Amen.

Dn̄ica decimaoctaua p⁹ trinitat;. II

Sermo. CXIX.

Diliges proximū tuū sicut teipm Math. xxij. Sic ait Aug. in libro de fide ⁊ opibus Ita connexa sunt ista duo. dilectio dei ⁊ pximi. q2 neq3 dilectio dei pōt esse in hoīe q̇ nō diligit pximū. nec dilectio pximi ī eo q̇ nō diligit deum. Hec ille. Ex q̄ pt3 q2 sic necesse fuit homini dare pceptū de dilectione dei. ita de dilectione pximi. cum alteꝝ sine altero stare nō pōt. Nam ille solu3 seruat in se dei dilectionem qui a caritate nō dijudicat proximū. Vnde dicit Isidorus lib. ij. de summo bono ca. iij. q2 qui a fratna societate secernit̄ a dīne caritatis pticipatione puat̄. nec poterit deū diligere qui in pximi noscit̄ dilectiōe errare. Hec ille. Merito igit̄ saluator post preceptum dilectionis sue. adiūxit pceptū dilectionis fratne dicēs. Diliges pximū tuū sicut teipm. In q̇b3 vbis tria tangunt̄. Primo em̄ charitas fraterna pcipit̄. cum dr̄. Diliges. Secūdo obiectū 9gruū eiusdē caritatis ponit̄. cu3 dr̄. pximū tuū. Tertio modus debitus implendi preceptum describitur. cū dr̄. sic teipsum. A

Dixi primo q2 ī verbis premissis caritas fratna pcipit̄. cum dr̄. Diliges. Ac si enim diceret homini. Ex q̄ diligis deū qui est caput tuum. Diliges ⁊ proximū tuū qui est mēbru3 tuū ⁊ ei⁹. Sumus em̄ inuicē mēbra ⁊ christi. Quare merito inuicem diligendi. Nec immerito. Sine em̄ tali fraterna dilectōe corpus ecclesie mysticū. sc3 corpus compositum ex multis fidelib3 sub vno xpo capite ⁊ vnitate fidei collectū durare non pōt. q̄ etiā vno momento sine caritate pximoꝝ. q̄ sola est vinculū pfectionis. vt dicit apostolus Col. iij. Eo q2 p ipam oia mēbra quātūcūq3 diuisa p orbē terraꝝ copulant̄ ⁊ cōiungunt̄. Ad quē sensum dicit apl's Rom. xij. Multa mēbra estis. vnū aūt corp⁹. Vn̄ dic Augu. in libro de salutarib3 documēt; dic Q2 caritas est q̄ colligat ⁊ viuificat omnia membra. per qua3 vt dicit idem in libro de substantia dilectionis. omnes proximi ad inuicem vnum sunt. ita q2 per caritatē bonum omnium sit singulorum. Tria autem sunt que mouent hominem ad diligendū proximum. Diligere siquidem debet quilibet pximū pter pcepti necessitatē. Scḋo pter pcepti vtilitatez. Tertio pter pcepti iocunditatem. De primo quō ista dilectio fraterna est necessaria dicit aplus Roꝝ. xiij. Nemini quicq̄3 debeatis nisi vt inuicē diligatis. Qḋ vbū tractās Augu. in epl'a. v. ad Seuerū epm dicit. Caritas q̄nto plus impēdit̄ tāto pl⁹ debet̄. Et nos tāto magis ea dēm⁹ q̄nto ampli⁹ impendim⁹. Et idē epl'a. ij. ad Celestinū dic. Si debeo caritatez q̄ sola reddita semp retinet debitorem. Redditur em̄ cū impendit̄. debet̄ etiam si reddita fuerit. Hec ille. Cu3 igit̄ dilectio fraterna sit debitū. merito est ex necessitate reddendū. Cū scptum sit. redde qḋ debes Math. Ex triplici necessitate tenet̄ homo diligere pximū tāq3 debitor soluere creditori debitū. vic3 ex debito nat̄e. ex debito legis diuine. ⁊ ex debito leg; hūane. De pmo patet. Nā videm⁹ q2 oīa creata tendūt ad inuicē. eo q2 volatilia ad sibi similia

a conueniūt. ꝛ oīe animal diligit sibi sile.
Ecci. xiij. Unde ꝛ formice sic se diligūt ꝙ
plures ī vna domo morant. mlte aues siml
volāt. mlta aīalia simul pascunt. ꝛ ita oīa
ad vnionē ꝛ dilectōem naturalr tēdūt. Apes
q̄ꝫ sub vno rege habitāt. oēs siml mella cō-
ficiūt. oīa mēbra inuicē se supportāt. sil labo
rāt. sil quiescūt. Si ergo faciūt hec bruta ꝛ in-
sensata. q̄nto magis hoīes rōne ꝛ intellectu
vigētes. inter quos maior dꝫ eē dilectio. sic ꝓ
bat aplus. Roꝝ. xiij. Et. j. Coꝝ. xij. Scdo
mouet ad hoc debitum legis dīne. qꝛ tota lex
diuina p̄cipit vt diligamꝰ inuicē. Joh. xiij
In hoc apparet ꝙ discipuli mei eritis si dilexe
ritis inuicē. Et apls dicit. ꝙ q̄ diligit ꝓxi-
mū legē impleuit. Ergo plenitudo legis ē dile
ctio. Roꝝ. xiij. Et pꝫ ex hoc ꝙ nēo meliꝰ cog
scit legē dīnā iplere nisi ꝑ fratnā dilectiōeꝫ
Unde alia q̄ in lege p̄cipiūt bn̄ pn̄t ab aliq̄ i-
pleri. sꝫ si sine caritate fiāt nō dꝛ ille legē ad
impleuisse. Sic em̄ dic Isi. li. ij. de sum. bo
no. c. iij. Multi fide ꝛ opibꝫ sctis vident esse
ꝑticipes. sꝫ tn̄ qꝛ a fraterna caritate ꝓuātur
nullū hn̄t incremētū vtutis. sic ait apls. Si
tradidero corpꝰ meū ita vt ardeā. caritatē
aūt nō habuero nihil mihi ꝓdest. Propt qd
idē dicit. En sine amore caritate quis q̄s-
qꝫ recte credat. ad beatitudinē ꝑuenire nō
pt. qꝛ tāta caritatis vtꝰ est vt sine ea ꝓpheria
ꝛ martyriū nihil eē credant. Et hic Augꝰ.
sup. ps. xxj. ser. ij. cōꝑat eā tecto qd tegit to
tā domū ꝛ ↄsumat ac ꝑficit. quā q̄ hꝫ secu-
rꝰ ē. Tertio mouet etiā ad hoc debitū legis na
ture hūane. Naꝫ lex politica ē lex hūana ꝑ
quā reg ꝛ citates regūt. q̄ ↄsistit ī ꝑfectōne
iusticie. sine q̄ reg nō eēnt sed latrocinia. vt
dic Aug. li. iiij. de ci. dei. Constat aūt ꝙ hec
lex iusticie nllo mō sine dilectōe mutue ca-
ritatis esse pt. Dic em̄ Augꝰ. li. viij. de trini.
ca. vi. Hec ē vera dilectio vt inherētes vita
ti iuste viuamꝰ ꝛ alios iuste viuere velimꝰ

B Scdo dꝫ diligere hō ꝓxim ꝓpt pre
cepti vtilitatē. Ista aūt vtilitas est maxia.
Primo ex eiꝰ copiosa abūdātia. Nulla em̄
virtꝰ cū tāta plenitudine donoꝝ ꝛ virtutū
aduenit hoī sic fraterna caritas. eo ꝙ ipa so
la habita habēt ꝑfecte oēs vtutes merito-
rie ad salutē. Un̄ dic Aug. li. de moribꝫ ec-
cle. c. xxxiiij. Si hec vna desit inania st oīa
Si assit plena sūt oīa. Et idē sup Joh. ser.
ix. dic. Tāta est caritas. q̄ si abest frustra ha
bentur cetera. Si assit recte habent omia.

Et est hoc mirabile ꝙ ista vtꝰ nō pōt eē vnq̄ꝫ
sine dilectiōe dei. sꝫ q̄cito venit ad hoīem
statim aduenit et dilectio dei. qd nō est de
alijs vtutibꝫ. Un̄ dicit Aug. sup Joh. sm̄.
lxxxiij. ꝙ vbi ē dilectio ꝓxi ibi necessaria ē
dilectio dei. Nō pt etiā sn̄ fide ēē ꝛ spe eo ꝙ
dic Aug. sup ps. xcj. Quia caritas q̄ adiungi
tur ad fidem ꝛ spē maior est illis. Et qd est
mirabiliꝰ cū alie vtutes vt fides ꝛ spes mi
nuent ista sola magis magisq̄ꝫ crescit. Ma
gna igit ē hec vtilitas caritatis ꝓpt donorū
plenitudinē. q̄ ita replet hoīeꝫ ꝙ eū q̄dam
mō facit deo plenū. Sic em̄ dic Aug. sup
ps. xcviij. Qui plenꝰ ē caritate plenꝰ ē deo.
Quia aperte scptū est. Deꝰ caritas ē. j. Jo
hā. iiij. Hoc nō fac alia vtꝰ. Scda vtili
tas istiꝰ caritatis ē maxia ex eiꝰ maxia secu-
ritate. Nulla em̄ vtꝰ ita assecurat hoīeꝫ de
ipiꝰ salute. sic dilectio ꝓxi. Un̄ hn̄tes fideꝫ
multi xp̄iani nō sūt securi de eoꝝ salute. q̄a
ista etiā ab hereticis pt hr̄i. vt ait Augu. sup
ps. ciij. Que ī eis quidē pt esse sꝫ nō ꝓdesse
vt ait idē li. de ciuitate dei. Et tn̄ patet ꝙ
tales sunt in pessima meta sue salutis. et in
continuo timore. qꝛ nō habēt pignꝰ salutis
qd ē caritas. q̄ vbi ē ibi ꝑfecta est securitas
de salute. Un̄ dic Aug. sup. j. Cano. Joh.
omel. v. Nemo interroget aliū hoīeꝫ de sa
lute sua. Redeat vnusquisq̄ꝫ ad seipum ꝛ si
ibi inuenit caritatē fraternā securꝰ sit. quia
transit de morte ad vitam qm̄ diligimꝰ fra
tres. j. Joh. iij. Tertia vtilitas est maxia
ex eiꝰ sufficiētia. Nā cete vtutes sine opibꝫ
mortue sūt. Sic de fide dicit aplus Jaco.
Quia fides sine opibus mortua est. Nō sic de
caritate fraterna. q̄ vbicunq̄ꝫ est. sola suffic
etiam sine operibus. vbi scꝫ facultas n̄ sup
petit. Un̄ dicit Augꝰ. li. omeliaꝝ. omelia.
lx. Potes mihi dicere. nō habeo qd tribuā
egenti. nō possum ieiunare. a vino ꝛ a car-
nibus abstinere. nunq̄d potes mihi dicere
te caritatē hr̄e nō posse. q̄ sola sufficit. Ec-
ce magna vtilitas caritatis. q̄ habita habē
tur oīa. Propt hoc dic Aug. in li. de laudibꝫ
caritatis. Quia sine ea diues paup est. ꝛ cū ea
paup diues est. C Tertio dꝫ homo
diligere ꝓximū ꝓpter p̄cepti istiꝰ iocūdita-
tē. Alia em̄ p̄cepta hn̄t quēdā laborē ꝛ dif-
ficultatē. iuxta illud ps. Qui fingis laborē ī
precepto. Sꝫ istud p̄ceptū ē valde leue et
cū hoc iocūdū. Un̄ dicit Augꝰ. in sermone q̄
dam ad heremitas. tractās illud Psalmi.

Ecce q̄ȝ bonū ⁊ q̄ȝ iocūdū habitare fratres in vnū. Ꝙz quedā sūt bona. ſȝ non iocūda. vt ieiunare. orare. ꝑegrinari. Quedaȝ sunt iocunda. ſȝ nō bona. vt bibere. comedere. ⁊ epulari q̄tidie ſplendide. Nullū aūt ē ſimꝉ bonū ⁊ iocundū ſicut caritas fraterna. Et in tractatu de laudibꝫ caritatis. dic̄. ꝙ dulce ⁊ ſuaue eſt vinculū caritas. Et ideȝ ſuꝑ pſ. lxxvi. dicit ꝙ caritas ſine gaudio eē nō pōt. Quid igiꝉ mirū. ꝙ diabolus tāto impetu impedit inter hoīes mutuā dilectōȝ. ex q̄ videt tot bona ꝓuenire. Nā vt ait Augu. li. iiij. contra epl̄am Permeniani. Nihil aliud appetit diabolꝯ venenoſiſſima verſucia ſua niſi vt corrūpat atq̄ȝ dirūpat vincula pacis ⁊ caritatis. q̄ ſeruato inter chriſtianos vires eius om̄es inualide fiunt ad nocendū. ⁊ muſcipule inſidiaꝝ eiꝯ cominuuntur ⁊ ꝯſilia verſionis eius euaneſcūt. Hec ille.

D

Dixi secundo ꝙ in ṽ. p̄. ꝑpōitur obiectum qđ diligi ꝑcipiꝉ. cū dꝛ. ꝓximū tuū. Dixeſt ꝙ nō dixit. Diliges deū tuū. ⁊ ſtatim poſt. diliges teip̄m. ⁊ tūc ꝓmo. diliges ꝓxim tuum. Qđ ideo factum eſt. qꝛ vt dicit Augꝯ. li. j. de doctrina xp̄iana ca. iiij. Quātūcūq̄ȝ homo excidat a caritate remanet illi dilectio ſui. ⁊ dilectio corporis ſui. Quia ḡ homo naturaliter inclinatus eſt ad diligēdū ſe. nō eſt ei ꝑceptum datum de ſe diligēdo. Quia dicit apl̄us ꝙ nemo carnē ſuaȝ odio habuit. vt dicit Augꝯ. ibidē. c. xij. Naȝ ſꝫm eū. ⁊ beſtie ſe ⁊ corꝑa ſua diligūt. Vn̄ reſtabat vt nō de illo qđ infra nos eſt in corpore noſtro. ſȝ qđ ſupꝛa nos eſt ⁊ iuxta nos. ſ. deus et ꝓximus dareꝉ ꝑceptū. ymo in h̄ qđ dꝛ. Diliges ꝓximū tuū ſicut teip̄m. etiā ſꝫm Augu. datur ꝑceptū ſimul de dilectiōe ſui Quia dꝛ. ſic̄ teip̄m. Nec mirū ꝙ non eſt datum preceptum de dilectōe anime ſue. cuȝ difficile eſſet dari tale ꝑceptum. Eo ꝙ dic̄ Augu. lib. ix. de ciuitate dei. Si minus ſe amat hoīs mens q̄ȝ eſt. qꝛ amat ſe tantū q̄n tum amandum eſt corpus peccat. Rō huius. quia ip̄a plus eſt q̄ȝ corpus. et iđo non eſt perfectus talis amor. Itē ſi plꝯ ſe amat q̄ȝ eſt. hoc eſt. ſi tantum ſe amat quātū amādus ſit deus. cum incomparabiliter ip̄e ſit minus q̄ȝ deus. etiā ſic nimiuȝ peccat. ⁊ nō habet perfectum amorem ſui. Maiori aūt peruerſitate peccat. cuȝ corpus tātū amat quantum amandus ſit deus. Hec ille. Nō eſt ergo datum preceptum de dilectiōe ſui quia nec dici valuit. Diliges teip̄m ſic̄ deum. Vel. diliges animā tuam ſicut corpuſ tuum. Vel. diliges corpus tuum ſicut deum. vel vt animā. Omnia aūt iſta ſunt ſurda. Datū eſt ergo ꝑceptū de ꝓximo. ⁊ depoſitum exemplum in teip̄o. vt diligas ꝓximū ſicut teip̄m qui teipſum naturaliter diligis. Sed quia multi diligunt ſe pernicioſo amore. ideo reſtat videre q̄s ē iſte amor ſanctus ⁊ meritorius quo homo debet diligere proximum.

E

Eſt igitur ſciendum ſꝫm magiſtrum in libro de itineribꝫ eternitatis. itinere. iiij. Quinq̄ȝ ſunt affectꝯ amoris. quorum quintus tm̄ generat verā dilectioneȝ dei ⁊ proximi. Primus affectꝯ eſt naturalis. De quo dicit Hugo in libro qui incipit. Accipe frater chariſſime. Et h̄ eſt affectus cuiuſlibet ad carnem ſuaȝ. quā nemo vnq̄ȝ odio habuit. Similiter matris ad filium. quia non poteſt obliuiſci maꝉ infantis ſui. Item hominis ad domeſticum ſuum. Qui eñ ſuorum ⁊ maxime domeſticorum curam non habet hic infideli eſt deterior. Iſte āt affectꝯ ſepe viciosus ē niſi regulꝫ ratione. Semper enim affectꝯ iſte mollia ſuggerit ⁊ ſuauia. quod iocundum. quod terrenum. quod voluptuoſuȝ. quod delicatum libenter amplectitur. Quod vero aſperum ⁊ voluntati ſue contrarium eſt ſemꝑ horret ⁊ refugit. Huius igitur amoris executio amor peruerſus eſt. Et h̄ amor a ſaluatore prohibetur. Cū dic̄. Qui amat animā ſuā perdet eam. Eſt ergo iſte amor malus. quia fertur ſimpliciter in creaturā. etiā ſine om̄i precognitione. Ex quo patet ſꝫm Augu. ꝙ licet iſte amor ſit naturaꝉ homini. nō tm̄ debet haberi in eo verus affectus ad rem. quia alias peccat. Vnde ipſe dicit. Si male amaueris odiſti. Et iſte eſt primus affectus amoris qui non precipiꝉ hic. ſed magis prohibetur ne ſic ꝓximuȝ diligamus. Scđs affectus eſt carnalis vꝉ ſꝫm alios animalis. ⁊ fit interdum ſine peccato. quandoq̄ȝ autem cum peccato. Nam fit q̄nq̄ȝ ratione alicuius forme pulchritudinis vel ſpeciei in homine. Sicut Moyſes propter pulchritudinē fuit amatꝯ a filia pharaonis. qui ꝑus ꝑpter elegantiam ⁊ pulchritudinē fuit abſconſus a matre propria tribus mēſibus. Et h̄ nullum ē peccatū

si non q̃rit̃ h aliq̃ turpis cogitatio vel delectatio. Si aũt talis affect⁹ declinat ad turpem delectatõem. nõ meret̃ dici amor verus. vt dic̃ Dyonisi⁹. ij. de angelica hierarchia. Et. ij. li. de diuis noib⁹. vñ tal' amor dr̃ poti⁹ ydolũ veri amoris. ꝛ ẽ plen⁹ anxietate. Sicut fuit Dauid erga Bersabee. et Salomonis erga mulieres. Signa autẽ hui⁹ amoris sunt ꝑm Hugo. li. ij. de ꝓfectib⁹ nouicioꝝ. ca. v. Primũ ẽ. q2 tal' amor fastidit eruditiones. edificatões. ꝛ collationes salutares. Vñ ꝑsone carnalr̃ se amantes pauca de spũalib⁹. plurima d̃ inutilib⁹ cõfabulant̃. ꝛ maxime de mutua dilectiõe insatiabilit̃ rumināt. q̃ntũ ipe eam ꝛ ipa eũ diligit. ita ꝙ hmõi colloquiis nõ sufficiũt dies neq3 hore nec tp̃a. s3 vbicũq3 tales cõueniũt habẽt materiã colloquẽdi indesinẽter. Scd̃m signũ talis amoris est insolẽtia gestuum ꝛ moꝝ. q2 qñ sunt pariter tales se mutuo respiciunt. Iuxta illud. Ubi amor ibi oculus. Vñ tales latus lateri. femur femori cõiungũt ꝛ ɔp̃munt. manus manum tenet ꝛ compmit. deide brachia ꝛ lacertos ꝛ humeros ꝛ pectora ꝛ vlteriora sub vestibus tangendo blandiunt̃. Aliquando amplexus ꝛ furtiua oscula iungunt̃. Econtra spiritualis dilectio tantã disciplinã seruat in occulto sic̃ in publico. quia nec angulos querit. sed fugit. ꝛ si cũ hoie colloquit̃ oculos manus ꝛ alia oĩa mẽbra sub custodia tenet. Tertiũ est inq̃etudo cordis. quando eñ sunt absentes cogitant ad inuicem. vbi nam sit ille dilectus. quid agat. qñ veniat. q̃diu deseruit. ꝛ q̃d ei demãdabit. ꝛ quid i causa esse poterit. quõ valeat in corpe. paꝝ curãs aiã3. ꝛ ita suspẽso corde nec orare liberepñt. nec de deo q̃ere pñt meditari. vel aliq̃d agere distracto vel occupato aio circa dilectũ. nisi qñ audiũt de se aliq̃d ꝓspeꝝ hoc est refrigeriũ q̃lecũq3. S3 spũal' amor hec nescit. s3 q̃escit in deo ꝛ amicũ suu3 deo fideli recõmittit. sine mẽtali distractione sicut rõ dictauerit cõgaudet ꝛ cõpatitur ei Quartũ impedimẽtũ est impatiẽtia vl' iuidia cõdilecte. si aliquã secũ diligit. si beniguius eam salutat. si aliq̃ bñficia ei exhibeat. Ex quibus timet ne forte amor alterius pualeat ꝛ circa se tepescat. inde dolet ꝛ tristatur. Econtra vero spũalis amor gaud3 tãto plus q̃nto plus multiplicat̃ ad alios. Quintũ signũ est ira et conturbatio. q2 tm̃

vt vulgo dr̃ se diligũt ꝙ ꝑ nimia dilectiõe nõ pñt sibi mutuo parcere a molestia lesionis. Sicut eñ aliqñ excedit iordinata eorum dilectio mẽtes illoꝝ illudẽdo. Sic econtra excedit in cõturbãdo. maxie cũ vnus alteꝝ in aliq̃ forte iocose offenderit. minus faciẽdo q̃3 desiderauerit. q2 q̃ tenerior dilectio. eo molestior offensio. Inde surgũt q̃rele. inde improperia impẽsoꝝ beneficioꝝ. et magne fidei q̃ ꝑdita videt̃ apud ingratum Sequunt̃ etiã detestatões ꝛ iuratorie promissiones ꝙ nũq̃3 velit eũ diligere. qui sibi sic retribuit malũ ꝓ bono. ꝛ odium ꝓ dilectione. aliqñ adiungunt̃ clamores. querele contumelie. vituperia. maledictões ꝛ ꝑditiones secretoꝝ. ꝛ multa incõueniẽtia. S3 spũalis amor erga ꝓximũ oĩa ista nescit. q̃a oĩb⁹ se offendentib⁹ parcit ꝛ affabilem se oñdit. Sextũ signũ sũt munuscula. ꝛ dulces lr̃e. amatoria dictamia. morselli ab ore dilecti rapti. ꝛ q̃libet alia q̃ dilect⁹ contraxtauit vel q̃b⁹ vsus est. q̃ ipa ꝓ reliquiis venerat̃ ꝛ ꝓ memoriali cõseruat. Sicut faciunt illi q̃ pilos dilecte collo appendũt. Cõtra q̃s Jeronym⁹ in ep̃la ad Nepocianum Crebra munuscula ꝛ sudariola ꝛ vestes oĩno applicatas et oblatas et degustatos cibos. blandasq3 ꝛ dulces lr̃as sctũs amor ñ h3. Et idẽ in ep̃la ad Demetriadẽ dicit Qr̃ ille est sanctus amor q̃ ad recordatõe3 hominu3 ñ suspirat. nec videre desiderat. que3 cũ viderit nolit dimitte. Septimũ signũ ẽ inordinata dissilatio vicioꝝ ad inuicẽ. ꝙ q̃ se ita diligũt etiã vicia sua diligũt fouẽt excusant ꝛ astant sibi mutuo ɔ̃ arguẽtes ꝛ corrigẽtes ea. ɔfederãtes ꝛ ɔspirãtes ad malũ sic fur furẽ. adulter adulterã diligit i malo Et iste est pessimus amor ꝛ ꝑuersus. vt dic̃ Aug. sup Ioh. f. xviij. quẽ vt ipe dic̃ oĩes leges humane persequuntur. F

Seq̃t̃ terti⁹ affect⁹ amoris q̃ dr̃ official' ꝛ ẽ int' amicos q̃ fit rõne officioꝝ muneru3 obsequioꝝ exhibitoꝝ. q̃ animu3 inclinãt. q̃ l3 sit ꝑiculosus. ẽ tñ admitted⁹. ne sit ingr̃⁹ bñficio. tñ caued⁹ ẽ ne delinit⁹ bñficio vel obseq̃o au: faueat aliq̃ vicio aut vicioso. iõ sibi ẽ mag̃ discretio habẽda i munerib⁹ capiẽdis. ꝛ attẽdendũ est ad ꝑsone dignitatẽ vt q2 ẽ magni meriti. ꝛ ita diligit̃ ab hoib⁹ q2 gr̃⁹ ẽ. vl' q2 adornat⁹ ṽtutib⁹. Et ita iste amor mutat̃ in rõnalẽ sepi⁹ q2 tunc nõ q̃rit diligẽs in alio nisi quod est bonũ cõmune

vtriusq3. vt dicit Greg. xxviij. li. Moraliũ
Quartus affectus est rõnalis simplr. q
puenit ex ɔsideratõe alic⁹ ṽtut3 vl' fame bo
ne. Sic audiẽdo de virtutib⁹ martyꝝ. con
fessoꝝ. silr alioꝝ hoim diligim⁹ eos. Et h
est pfectior. q pcedit ex solo amore virtutis
Sz tñ adhuc nõ pt dici caritas. q2 excitat
ab exteriorib⁹ signis. Caritas autez proce
dit ex solo spũ. Quintus affectus amor3
est spũalis. q a spũsancto imittit originat 7
inspirat. Et fit triplr. vel a spũ malo. tũc af
fectus fit ad dulcia. s͂m Hugonẽ. sic Amõ
filius Dauid exarsit in sororẽ. 7 Judas in
xpm. Fit etiã a spũ humano qñ ex inata in-
genuitate vel studiosa exercitatõe hõ mo-
uetur ad diligendũ bonũ. 7 aliqñ apparet
spũssancti instinct⁹ q tñ nõ est. Sic patuit
de paganis. q p republica corpa sua expo-
suerũt. vt dicit Aug⁹. de ciuitate dei libro
pmo cap. xviij. Et Tullius li. j de officijs
Tertio pcedit a spũ diuino. Qð tũc fit qñ
hõ diligit primũ in deo vt amicũ. 7 ppt de
um vt inimicũ. Sz quõ h intelligit. Rñdz
Aug. in li. de ṽa innocẽtia. c. lxix. Et li. xix
de ci. c. xiiij. Qui diligit deũ ɔsequẽs est vt
primo ad diligendũ deũ ɔsulat. Cuius or
do est. pmo vt nulli noceat. deinde etiaz vt
psit cui poterit. h est ergo diligere primum
in deo s͂m Aug⁹. diligere pter hoc vt ha-
beat secum deũ. Vñ sup Joh. serm̃. iij. dicit
Aug⁹. q xps tradẽdo formã dilectiõis fra
terne in se expssit eã dicẽs. Diligatis inui-
cem sic dilexi vos. Quid em̃ aliud in nobis
xps dilexit nisi deũ. Nõ quẽ habebam⁹. s3
vt haberemus 7 vt nos pduceret ad deuz.
Ex q infero q pfecte diligit primũ q ad h
ei ɔsulit. ad h supportat mala sua. ad h pro-
mouet bona sua. vt ei⁹ primus ɔseqt deũ.
Ex q ecõtra seqt q q primo nocet in fama
reb⁹ amic3. aut ɔsentit sibi in malũ. nõ dili
git. s3 odit primũ. h est qð ait Aug⁹ li. j. de
doctrĩa xpiana. ca. xij. Qz omib⁹ dẽm⁹ vel
le vt oẽs nobiscũ diligãt deũ. 7 totũ q eos
vel adiuuam⁹ vl' adiuuamur ab eis ad vnũ
istũ finẽ ɔferẽdũ ẽ. Et ponit exẽplũ ð ama-
torib⁹ secli vbi ille q diligit aliquẽ vult et
pcurat vt oẽs eũ diligãt. nõ pter illos. sed
pter eũ quẽ diligit. 7 oẽs diligẽtes euz di-
ligit. 7 qñto est feruẽtior ad eũ: tanto plus
laborat vt a plibus diligat. 7 tanto pl⁹ cuz
cupit plurib⁹ oñdere. 7 quem frigidiorẽ vi-
det. excitat eũ qntuz pt laudib⁹ ei⁹. Et ecõ
tra oẽs nõ diligẽtes odit. 7 laborat vt o-
dium eius posset auferre. Sic nos dẽmus
facere in dilectõe dei. vt primos nr̃os put
possum⁹ ad diligẽdũ deũ pmoueam⁹. 7 h
est diligere primũ in deo. Sz in h est diffe
rẽtia. q2 inimicos pter deũ 7 amicos ĩ do
diligere dẽm⁹. h ẽ dicere. diligim⁹ amicos
in deo. i. pter h. q2 de facto deuz nobiscuz
diligũt. 7 in deo sic nos delectant. Sz q̃a
inimici nobiscũ nõ diligũt deũ nec ĩ eo de
lectant. ex q hñt odiũ ad ei⁹ mẽbra. scil3 ad
hoies. g ad h diligẽdi sunt a nob. 7 ad hoc
modis omib⁹ inducẽdi vt diligãt nobiscũ
deũ. 7 sic q̃si pter h vt diligãt deũ quez ad
huc nõ diligũt debẽt a nob diligi. Et h est
diligere inimicũ meritorie pter deũ. Vñ
Aug⁹. sup. j. Canonica Joh. omel. x. Oẽs
hoies etiã oẽs inimicos vestros diligatis
Nõ q2 frẽs sunt. sed vt fratres. sc3 ĩ dilecti-
one dei sint. Ex his pat3 q dilectio primi
h3 finalẽ respectũ 7 intentionem ad deum.
G Unde patet solutio dubij. quo q̃ri
tur. vtrum homo pter se ab homĩe diligẽ-
dus est. Hoc est. Utrum homo ad hoc de
bet diligere proximũ vt talis dilectio fina
liter referat in seipm. Rñdet q nõ. q2 nllus
deb3 ponere spem in se. nec frui se. Vñ nec
seipm diligere debet pter seipm. s3 pter il
lum q fruendus est. alias puerse diligeret
se. vt dicit Aug. li. j. de doctrina xpiana. c.
ix. Ordinẽ aũt dilectionis pri ponit Aug.
sup Joh. ser. xviij. dicẽs. q amor ĩcipit a cõ
iugio. s3 iste est carnal' 7 cõis pctõrib⁹. Se
cũd⁹ est amor filioꝝ. 7 iste etiã est carnalis
q2 nõ est laudand⁹ q amat filios. sed dete-
stand⁹. Nam 7 tigris 7 serpẽs amãt filios
Terti⁹ est amor pinqꝝ. 7 iste est ppri⁹ hoi.
si nõ sit ɔsuetudis. Maior ãt qñ extẽditur
vltra pinqs. adhuc amat sanguinẽ suum.
Amat g illos q nõ sunt pinq. 7 iã mltuz di
latat⁹ est iste amor. Tm̃ ãt crescit vt a ɔiu-
ge ad filios. a filijs ad pinqs. a pinqs ad
extraneos. ab extraneis ad ĩimicos proce
dat. Et Hugo li. ij. de pfectibus põit quõ
amor iste incipit pficit 7 pficit. Incipit em̃
cũ nulli malũ volum⁹. nulli⁹ bonũ impedi
mus. in necessitate auxiliũ prio nõ subtra-
him⁹. Sz pficit iste amor cuz de bono pri
gaude⁹. aduersitati ɔpatimur aliene sic p-
pe. iuxta illð Roꝝ. xij. Gaudere cũ gaudẽ-
tib⁹. Sz pficit iste amor qñ etiaz inimicos
diligim⁹ sic amicos. Et cũ h ñ solũ res ipa

les pdere.ſ3 etiã corp⁹ nr̃m pati ſum⁹ pone re.iuxta illõ. Maiorẽ hac dilectõez nemo hȝ niſi vt aiaȝ ſuã ponat q̇s p aic̃ȝ ſuiſ.Jo. xv. Sȝ h̄ occurrũt plã dubia. qꝛ aug.in pmo gdu põit amorẽ vxorȝ.ſcdo filiorũ.et tertio pentũ.cũ tñ de ſol' pentib⁹ ſit p̄ceptũ g̊ videt̃ q debuit p̄ponere pntes q̇ ſt̃ magȝ diligẽdi. Ad qd̃ rñdeo q pr̃ diligẽd⁹ ẽ tan q̃ȝ magȝ bonũ ꝓpt̃ p̄ceptũ dñi.ſ3 fili⁹ ⁊ vxor tãq̃ȝ magȝ ꝯiũctũ.vñ q̃ȝtũ ad meritũ magȝ ẽ diligere pr̃em q̃ȝ filios ⁊ vxorẽ. Scdo q̄rit̃ vtꝝ hõ tenet̃ diligere inimicũ ð nccita te ſalutȝ exhibẽdo ei ſig̃ dilectiõis. Rñdeo q ſic.q̄ntũ ad bñficia cõia.ſ3 q̄ntũ ad bene ficia ſpẽalia nõ niſi in p̄patõe animi.h̄ ẽ.vt ſit pat⁹ exhibere ſi neceſſe fuerit. Sȝ q̇d eſt magis meritoriũ.an diligere amicũ vel inimicũ. Rñdeo breuit̃ q̄ntuȝ ad cãm dile ctiõis ⁊ difficultatẽ opis.magȝ meritoriuȝ ẽ diligere inimicũ.qꝛ ĩ eo ſol⁹ ds̃ diligitur In amico ãt pt̃ eẽ alia cã dilectõis. D

Dixi tertio q in v̄.p̄.tãgit̃ mod⁹ debit⁹ implendi p̄ceptũ.cũ dr̃. Sic̃ teip̄ȝ. Pulcra forma tradita ẽ diligẽdi ꝓximũ ⁊ facil'. ſic̃ teip̄um De q̃ dic̃ Augu.i.li.de doct.xp̄iana. Ecce p̄cipit̃ dilige deũ tãq̃ȝ deũ.ꝓximuȝ tãq̃ȝ te. Nõ em̃ iuẽies parẽ do vt poſſit tibi dici. di lige deũ ſic̃ diligȝ illũ. de ꝓxio iuẽta ẽ regl'a qꝛ iuẽt⁹ es ꝓxio tuo par. Turpe q̄rȝ quõ di ligas ꝓximũ. attẽde teip̄m quõ te diligȝ di liges ꝓximũ. nõ ẽ vbi erres. Proximũ aũt hoĩ vocat oẽȝ hoĩeȝ. ⁊ rõne g̃natõis carnal' qꝛ oẽs ab Adã ⁊ Eua. ⁊ rõne ꝯditõiſ.quia oẽs xp̄iani. Et ſic vn⁹ pr̃ carnal' adã ⁊ vna mr̃ ſpũal' eccl'ia. Oẽs g̊ hoĩes ſunt proximi Quõ aũt hõ diligit ſe vt ſic diligat ꝓximũ pȝ.qꝛ oẽ bonũ vult ſibiip̄i ꝓuenire ⁊ ꝯſequi ⁊ oĩe maluȝ odit ⁊ fugit ⁊ a ſe remouet.ſic etiã ſ̉m Aug.li.ð v̄a r̃ligiõe.c.lxxxv. Ea ẽ regl'a dilectõis vt q̃cũq̃ȝ bona vult ſibi ꝓue nire.etiã velit ꝓxio.⁊ q̃ accidere ſibi mala ñ vult ⁊ ꝓxĩo nolit. Hãc g̊ volũtatẽ h̄ñs er ga oẽs.diligit q̃lȝ ſic̃ ſeip̄m. Nã erga ne minẽ op̄andũ ẽ malũ.qꝛ dilectio ꝓxi maluȝ nõ op̄at̃. Et fũdat̃ iſte mod⁹ ĩ lege nat̃ali q̃ dr̃. Nõ facias aliis qd̃ tibi mĩme fieri vis. Et ecõuerſo. Quecũq̃ȝ vultȝ vt faciãt vob hoĩes facite ill'. Et qꝛ null⁹ hõ alit̃ ſe amat niſi ad h̄ vt ſaluet̃. Nam vt dic̃ Aug.li.iiij. omeliaꝝ.omel'.xxxix. Ois q̇ amat ſaluum vult hr̃e qd̃ amat. Cũ ãt ſ̉m ip̄ȝ.hõ in tali amore ĩtelligẽs verã ſalutẽ.ĩcipit eã amare ĩ ſe.merito etiã dȝ amare eã ⁊ ĩ ꝓxio. Debet g̊ diligere eũ vt ſalu⁹ ſit.⁊ p ꝯñs ſic̃ optat ſi bi illa q̃ diſponũt ad ſalutẽ.ita etiã dȝ p̄ſta re ea ꝓxio. Ecce pȝ quõ ex dilectõe ordia ta ſui pẽdet forma dilectõis ꝓximi. Vñ pȝ q hõ dȝ p̄us diſcere diligere ſeip̄ȝ. Sicut dic̃ Aug⁹.li.omeliaꝝ.omel'.xxxviij. Sȝ ꝓ deo quõ diligit ſeip̄m q̇ diligit iniq̄tatẽ. Certe talis ſ̉m Augu.nec deum nec proxi mũ pt̃ diligere.qꝛ talis poti⁹ odit ſe. ⁊ qui ſibi nequã cui bon⁹. Nõ eſt ita fatu⁹ q̇ req̇ ſitus non reſpondeat.diligo meip̄m. dicet hoc bibulus.dicet hoc ſuperb⁹. luxurioſuſ auar⁹.qui tñ in rei v̄itate odit ſe. vt dic̃ au guſtinus in libro de doctrina chriſtia. Et ſi dicitur talibus.Quomodo te diligis.re ſpondet tibi.Diligo corpus meum.biben do.comedendo.induendo.⁊c̃. Certe quic quid dixerit talis odit ſe. Caro em̃ ſ̉m Au gu.eſt vilior ps hoĩs. Unde ſi animã odit carnẽ quõ diligit. Et eſt h̄ naturale ſ̉m Au gu.q tales exq̇ odiũt aĩam.nõ mirꝝ ẽ q ex ercent in carne ſua iniquitateȝ. Propt̃ qd̃ dicit ibidẽ Aug. Quõ vis diligere ꝓximũ q̇ odis te. Sȝ forte dicȝ. Diligo ꝓximũ ſic̃ me.volo em̃ inebriari cũ illo. Tal' dilectio beluina ẽ amãdo talia q̄lia belue. Nõ eſt g̊ hec dilectio ꝓximi. vt dic̃ Aug.in li.de v̄a religiõe.c.lxxxvij. Qñ homo diligit proxi mum vt iumentũ aut beluas.que ſic amã tur vt ex eis voluptas proueniat.aut vt ſe viciis mutuis maculent. Eſt g̊ primo h̄ be ne conſiderandum.vt homo prius ſciat ſe diligere.qd̃ fit qñ fugit peccata. Scdo dȝ conſiderare vt non diligat eũ carnaliter.ſi cut filium.ſicut carnalem fratrẽ.vel cogna tum affinem aut ciuem.ſed tantum vt ho minem.vt dicit Auguſtin⁹ retractationũ. cap̄.viij. Sed diceres. Hoc eſt inhuma num.ſi aliter homo debeat diligi q̃ȝ vt fra ter vel filius. Que dilectiones ſunt maxi me affectuoſe. Ad quod reſpondet Aug⁹. q magis eſt inhumanũ non amare hoiem quia homo eſt.ſed amare.quia filius. quia frater.quia ſ̉m ipſum amare hoĩem qꝛ ho mo.eſt cõmune bonũ omniũ.ſ3 amare qꝛ fr̃ vel fili⁹.eſt bonum p̄uatũ. Mõ ꝯſtat q bo nũ cõmune eſt mai⁹ ⁊ meli⁹ q̃ȝ p̄uatuȝ. Et eſt ad hoc pulcra ratio.qꝛ ſ̉m Auguſtinuȝ ibidem. Nemo ſibiipſi eſt pater.aut filius. aut frater.aut affinis.ſed tñ homo.q̇ ergo

diligit aliq̇d tāq̄3 seip̄m. ꝟ in eo dz diligere
qđ sibi ip̄i ē. Et q2 nō ꝟm corp⁹ tm̄ ē sibi ip̄i
hō. ſ3 mag3 ꝟm aia3 rōnalē. iō non dz se di-
ligere carnalr̄ ꝟm corp⁹. q2 iam se non dili-
geret vt hō. Debet ḡ se diligere ꝟm animā
ꝟm quā hō đr. Et isto modo đbet diligere
ꝓxim ꝟm animā. ꝛ ꝯseq̄nt ꝟ3 corp⁹. ex q̊ cor
pus ordinat̃ ad aia3. vt dic̄ Aug. de mori-
b⁹ eccie. c. xxxj. Sic igit̃ diligēdo ꝓximu3
cōseq̄mur p̄miū etnū. Qđ nob p̄star digne
tur pr̄ ꝛ filius ꝛ spūsſctus. Amen.

Dn̄ica decimanona post trinitat3. I.
Sermo. CXX.

T quid cogitatis

v mala in cordib⁹ vr̄is Mat. ix. Si
cut ait Aug. sup illud aplī. j. Cor
iiij. Spectaculū facti sumus mūdo. Qui
nos amāt querūt in nobis q̇d laudent. qui
nos odiūt querūt q̇d đtrahāt. Ex q̊ dicto
p3 q̄ hō in hac vita posit⁹ est inter duo ge
nera hoīm. q̇ꝝ vnū cōgaudet bonis suis p
caritatē. Juxta illud. Cōgaudet aūt ꝟitati.
Et istđ gen⁹ hoīm nō solū ap̄ta bōa alio
rū bōa iudicat. ſ3 etiā dubia ꝛ incerta ī me
liorē ꝑtē iudicat ꝛ interp̄tat̃ Sic ait Beda
sup Lucā. Ecōtra ꝟo gen⁹ īuidoꝝ sp odio
h3 alioꝝ bōa. ꝛ nō solū īcerta bona alioru3
mala eē iudicat. ſ3 etiā q̄nq3 sctā iusta ꝛ op
tima ap̄tissime bona mala iudicat ꝛ ī pessi-
ma ꝯuertit ꝛ interp̄tatur. Juxta illđ Eccī.
xiiij. Nequā est oculus inuidi. Bona eni3
in mala ꝯuertēs insidiat̃ ꝛ in electis ponet
maculā. Jbide3. xj. ꝛ Joh. xv. Odio habu
erūt me ḡt3. Quia igit̃ iudei fuer̃t inuidi ꝯ
xp̄m. ideo nō solū illa bona q̄ ip̄is ī xp̄o du
bia erāt ꝓpter eoꝝ cecitat3 ignorātiā ꝛ alti-
tudinis diuine excellētiā. ſ3 etiā ap̄tissima
bona. sc3 q̄ in miraculoꝝ ip̄i⁹ operatiōe ap̄ta
erāt etiā q̇busq3 q̄ntūcūq3 ignaris. ip̄i ꝑuer
sa machinatione oīa in xp̄o criminabātur.
Vn̄ postq̄3 dn̄s paliticū sanaturus. p̄us ei
pctā se dimitt̃e diceret. mox pharisei ī cor-
dib⁹ eoꝝ stimulis inuidie agitati. ip̄am re-
missionē peccatoꝝ calūniātes dicebant in
cordib⁹ suis. ꝟ blasphemat. Quoꝝ occultā
neq̇ciā xp̄s ap̄ta correctōe cōpescēs dixit.
Vt q̇d cogitatis mala in cordib⁹ vestris.

In illo tp̄e. Ascēdens iesus in nauiculā.
trāsfretauit in ciuitatem suam. Ecce offe-
rebant ei paraliticum ꝛc̄. Jn quib⁹ verbis
tria tangunt̃. Primo nanq3 fomes sceleru3
describit̃. cū đr. Vt q̇d cogitatis. Scđo ꝑ
uersitas affectōis corrigit̃. cū addit̃. mala.
Tertio locus ꝑuersitatis ostendit̃. cum đr.
Jn cordib⁹ vestris. A

Dixi primo q̄ in verbis p̄missis fomes scelerū
describit̃. cum đr. Vt quid cogitatis. Co-
gitatio em̄ est fomes seu origo cuiuslib3 no
stre actionis siue bone siue male. Ex quib⁹
generat̃ opus bonum vel malum. Est eni3
sic̄ matia in ꝯceptiōe. ex q̄ generat̃ successi-
ue opus. Vn̄ dic̄ Jsi. li. ij. de sum. bo. c. xxv
Q2 duplex est cā peccādi. i. operis ꝛ cogitati-
onis. Quoꝝ vnū iniq̇tas đr qđ ope gerit̃.
Aliud iniusticia qđ cogitatiōe committit̃.
Et post pauca. Quamuis ꝛ si ab ope malo
quisq3 vacet. ꝓ soli⁹ tn̄ praue cogitatōnis
malicia nō erit innocēs. Vn̄ ꝛ dn̄s ꝑ Jsa.
ait. Auferte malū cogitationū vestrarū ab
oculis meis. Nō em̄ solū factis. sed etiā co-
gitationib⁹ delinquimus. si eis illicite oc-
currentib⁹ delectemur. Sicut em̄ vipera a
filijs in vtero posit3 lacerata ꝑimit̃. ita nos
cogitatōes nr̄e intra nos enutrite occidūt
et concepte interius vipereo veneno cōsu
mūt. animāq3 nostrā crudeli vulnere peri-
munt. Hec ille. Ex quib⁹ pt3 q̄ non solum
ꝓ operib⁹. ſ3 etiā ꝓ cogitatōib⁹ q̇s damnatur
Sicut patet de diabolo q̇. ꝓ eo q̄ in corde
suo dixit. Ponam sedem meā ad aquilonē
ꝛc̄. perpetuo damnat⁹ est. cū tn̄ nihil ope-
re fecisset. Nec immerito. Cum em̄ oē op⁹
nostrū ex cordis ꝓposito iudicatur tale vel
tale. et ipse cogitationes cordis nostri sint
tanquam radices ex quib⁹ rami operū pro
cedunt. pat3 q̄ arbor bonitatē non recipit
nisi a radice. sic nec opus nisi ex cogitatōe
Et ideo pro ipsa cogitatione nos premia-
mur. vel damnamur. maxime ex quo hmōi
cogitationes sint in nr̄a potestate. vt eas
repellamus vel admittamus. Que si nō es
sent in nostra potestate. nequaq̄3 dn̄s pha-
riseos argueret de eisdem dicens. Vt q̇d
cogitatis. Circa quod sciendum q̄ ex q̊
vt dictū est. cogitatio est fomes ꝛ origo sce
lerum. necesse est scire vnde prouenit talis
cogitatio mala. Ad quod respondeo secū-
dum Jsidorum libro secundo de sūmo bo
no capitulo vicesimoq̇nto. Q2 cogitatōes
male procedūt a nob ꝛ diabolo. A diabo-
lo enim fiunt per suggestionem. ſ3 a nobis
per delectationē et consensum. Dyabolus

ergo incitando ad malum immittit nobis cogitatiões malas. vt dic glo. interlinear super illud Jacobi. j. Unusquisq temptatur a ɔcupia sua. ꝙ dũ caro suauia sibi qrit. diabolus icetiua imittit. Istud pȝ in pmis parentib. vbi diabol aggressus est Euã suadens vt comederet pomũ. Eua ꝓo vlteri dedit Ade. Sic in hoie. pmo fm Gre. diabolus suggerit ꝛ sensualitas vt mulier delectaꝫ. ꝛ postea dat viro. i. rõni vt consentiat. et tũc est pctm ɔsummatũ. Uerũ qꝛ ñ sp pctm puenit ex suggestiõe diaboli. ȝ etiam interdũ ex ꝓpria malicia. Jõ fm Aug. pt dici ꝙ pm mot cogitatõis ẽ in nob ex fomite pcti originalꝫ. Scdõs ex delectatõe inferioris ptis rõnis. Terti ex ɔsensu supioris ptis rõnis. Sed diceres. Exq a diabolo sunt cogitatões male. tũc nõ est in nr̃a voluntate ꝙ nõ cogitem mala. Ad qd rñdeo fm Isi. vbi. s. ꝙ licet nõ est arbitrij nr̃i cogitatõnis puenire suggestionẽ. tñ iacere cogitatões in animo. in nr̃a positũ est volũtate. Illud g ad culpã nõ redigiꝫ. scilȝ suggestio diaboli. istõ culpe ꝓprie imputaꝫ. Hec ille. Ex qb ego infero ꝙ in cogitatõe mala nõ attẽdiꝫ pncipiũ. ȝ finis. Istõ patȝ. q fm Isiõ. etiã nob inuitꝫ diabolus apponit cogitatões corpaliũ rex. ꝛ qnto magis ab ab eis aciẽ mẽtꝫ auertim. tãto se magꝫ ille ingerũt. obscenisq nob motib obrepunt. Uerũtñ lȝ demones pcurrẽt hmõi cogitatões nob inuitis. nõ tñ pñt impellere nos inuitos ad ɔsensum. Uñ dic Henric ð vrmaria. li. vi. de pfectõe interiorꝫ hois ca. vi Qlȝ inimic nr̃ sic nr̃is pfectib aduerseꝫ vt solũ nos ad malũ incitet. tñ ad malũ impellere nõ pt nisi ei ɔsensũ pbeam. Quapꝑter subdit. ꝙ sic i illꝫ ẽ copia istigatiõis. ita in nob ẽ facultas ꝑ liberũ arbitriũ resistẽdi Ex q ipe infert ꝙ nẽo pt vinci vel decipi a diabolo ꝑ cogitatões nisi q pbet ei ɔsensũ Juxta illõ Gre. Debil est hostis q nõ pt vincere nisi volentẽ. Sed quereres quomodo diabolus immittit istas cogitatiões in mentem hois. nunqd intrat in mentẽ hois vt eã moueat ad male cogitãdũ. Ad quod ipe rñdet ibidẽ. c. vi. Qlȝ demões prauas cogitatões nob possint ingerere. nõ tñ mẽti pñt illabi. qꝛ h est ꝓpriũ soli dei. Ad idẽ dic Beñ. li. v. de ɔsideratõe ad Eugeniũ papã. ꝙ nec angelus bonus nec malus illabiꝫ aĩe. Silr Gre. in moralꝫ. Et Augusti

nus li. de ecclesiasticis dogmatib añ finẽ. concordiꝫ dicunt. ꝙ diabol nõ põt illabi anime. ꝛ ꝑ ɔsequens nec scire secreta cogitationũ. B Sed diceres. Quid est h illabi aĩe. Rñdeo fm doctores. nihil aliõ est ꝙ circũsedere anime. Recte sicut ignꝫ illabiꝫ ferro. qꝛ circũsedit ferrũ. qñ ferruȝ est maxime dispositũ ad ignẽ. qꝛ tunc intime est ignitũ. Ita de pt circũsedere animam sed nullus alter. Et fm h pꝫ ꝙ in obsessis ꝛ energuminis demones nõ illabunꝫ anie humane. sed solũ organa ꝛ mẽbra illa mouent q formationi vocis deseruiũt. Sȝ tũc est dubiũ quõ cogitatões nr̃as cognoscunt. aut vñ ipi vnicuiq applicare sciũt tales vel tales suggestiões. Ad qd breuiꝫ dicendũ est fm Henricũ de vrmaria li. vi. ð pfectiõe interioris hois. c. vij. ꝙ ipi cogitatões nr̃as nõ pñt cognoscere. sed eas ex qbusdã indicijs sensibilib coniiciunt. Ut si forte fornicationẽ ingerentes senserint euȝ telum libidinis suscepisse ꝛ non resistere vt oportet. ex hoc intelligunt iaculum libidinis in corde eius defixum. Similiter si incitant ad iram et tristiciam vel furorẽ. vtꝝ hoc viciuȝ cordi eius insiderit. ex gestu corporis et sensibili eius commotione dinoscunt. Et Isido. li. iij. ð summo bono cap. quinto dicit. Qꝛ diabolus quando decipere quenq querit. prius naturam cuiusq intendit. ꝛ inde se applicat vnde aptum hominem ad peccatum inspexerit. Hec ille. Ex hoc infert quidam doctor in glosa super illud Ecclesiastes decimo cap. In cogitatõe tua ne maledixeris diuiti. qꝛ aues celi annunciabunt sententiam. ꝙ nisi aliq signa appareant ab extra. non est credẽduȝ aliquo modo ꝙ cogitationes iteriores deprehendantur ab angelis siue bonis siue malis. Et vix cõtingit quin cogitatio humana appareat per signa oculorum aut ꝑ nutus. Et igitur dicũtur informari per illa signa de cogitatione cordꝫ. Hec ille. Et ex hoc patet solutio quare demones diuersos diuersimode temptant. quia alius tendit ad iram. alius ad libidinẽ. ꝛc. prout vident oportunitatem vel ex loco vel ex tẽpore vel ex suscipientis dispositione. Ex his iam colligitur ꝙ cogitatio non est peccatum tunc quando a diabolo suggeritur sed tunc cum ab homine per complacentiaȝ aut ɔsensũ acceptaꝫ. Dic em̃ Jeronym.

sup illō Math. Qui viderit mulierē ad cō
cupiscēdū eā. ꝙ illa cogitatio tm̄ pctm̄ ē q̄
suggestiōi ꝯsensū mētꝭ dedit. q̄ malū suum
blāde fouet. q̄ in factuz nitit̄ irrūpe. Hmōi
cogitatio etiā si aliq̄ īpedita casu nō ipleat
volūtatē nihilominꝰ actōe crimis ꝯdēnat̄
a dn̄o. Hec ille. Est tn̄ circa h̄ distiguēduz
qꝛ cogitatio diuersimode mouet̄ ad dele-
ctatōez ⁊ ꝯsensū suggestiōis. Nā qn̄qꝫ mo-
uet̄ motu naturali solū. ꝑm naturaliū quali
tatū actōez. sine oīm imaginatōe ⁊ deliba
tiōe. Sic melācolicꝰ mouet̄ ad irā subito.
Colericꝰ ad gulā vel luxuriā. Sāguineus
ad ieptā leticiā. Flegmaticꝰ ad somnolētiā
Tales motꝰ exq̄ nō sūt in ptāte nr̄a nō sūt
pctā. qꝛ nō obediūt volūtati. Et vocantur
isti motꝰ ꝑmo ꝑmi. Aliqn̄ aūt mouet̄ hō in
sensualitate ꝑm impulsum fomitꝭ ipetuose
tēdentꝭ ad fruitionē creature delectabil' in
ordinate. Et tūc si fit subito nō ex delibera
tiōe p̄cedenti. sꝫ ex corruptōe rōnis quā p̄-
cedit appetitus sensualitatꝭ dꝛ ꝯsensus. Et
talis surreptio ē pctm̄ veniale. Et dꝛ veni
ale. qꝛ dignū ē venia. ex eo ꝙ volūtas licet
dn̄et̄ sensualitati nō tn̄ ꝑfecte. ḡ sensualita-
tē nō potuit oīno ꝓhibere. In statu em̄ ino
cētie sensualitas nō potuit moueri nisi ꝑm
motū rōnis. vt dicit Tho. in compēdio li.
iij. c. x. Et iō stante hoīe nō potuit in eo eē
pctm̄ etiā vēiale. Nūc āt exq̄ sensualitas re
bellat rōni. ideo ꝑ ꝑmos motꝰ necesse habe
mus pctm̄ veniale cōmitt'e. vn̄ sūt q̄si pene
pcti. ⁊ iō dicūt̄ merito venialia. qꝛ eo ipo st̄
digna venia. Et hoc ꝓpter tres causas. Pri
mo qꝛ mouēt ad illicitū. Scd̄o qꝛ q̄dāmo
do sunt volūtaria nō ꝑm se. sꝫ qꝛ nō impedi
untur a volūtate. q̄ ⁊ si nō hꝫ ꝑfectum dn̄i-
um in eis. pōt tn̄ aliq̄liter eos ipedire. Ter
tio ꝓpter delectatōz annexā. Cū em̄ aīa cō
iungit̄ creature obtenebratur ⁊ peioratur.
Sicut qn̄ coniungit̄ deo illuminat̄ ⁊ meli
orat̄. Et isti motus vocant̄ scd̄o ꝑmi. Qn̄-
qꝫ aūt mouet̄ cogitatio ex deliberatōe vo-
luntatis ad delectatōez morosam in crea-
tura. vtputa ex ꝯsensu. ⁊ si sistit citra cōsen-
sum est veniale. Si ꝟo ꝓcedit cōsensus vl-
terius. ita ꝙ vult interius in delectatione
volutari. nec tn̄ vult in opus ꝓcedere. tunc
est mortale. ⁊ maxime in pctis carnalibus.
Et patet ex h̄ q̄nto studio dꝫ se hō examia
re sup istis ante confessionē. ⁊ quāto studio
presbyter debet ista confitenti declarare re
quirēdo de istis motibꝫ tanq̄ꝫ de radicibꝰ
pctōꝝ. Sua em̄ cogitatio radix est vniuſ-
cuiusqꝫ oꝑationis. vt dicit Gre. xij. li. Mo
ral'. ca. xviij. Ad hanc ḡ succidendam toto
studio ꝯfessor dꝫ se conuertere. dando mo-
dos ⁊ remedia vitandi tales cogitationes
vel saltē discernēdi ꝯfitēti pctā ⁊ aggrauā
di culpas suas. Unde ille agricola celestis
dn̄s noster ꝑ p̄conē suū baptistā clamās di
xit. ꝙ iam securis ad radicem arboris posi
ta est. significans ꝑ h̄ xp̄ianos ꝑfectiorꝭ esse
iusticie q̄ꝫ iudeos. qui vt ait Josephus co-
gitatōes malas ꝓ nihilo reputabant q̄ꝫdiu
interiꝰ laterēt. tm̄ iudicātes pctā cū ad opꝰ
extra essent facta. Quos xp̄s rephendēs di
cit Math. v. Nisi abundauerit iusticia ve
stra plus q̄ꝫ scribaꝝ ⁊ phariseoꝝ nō itrabi-
tis in regnū celoꝝ. Ubi ponit̄ in eodē cap.
Dictū ē antiq̄s. Nō mechaberis. Ego aūt
dico vobis. Non concupisces. Unde. Si
quis viderit mulierē ad concupiscendā eā
mechatus est eaz i corde suo. Ecce solā co
gitatōez xp̄s iudicat adulteriū.

Dixi secundo ꝙ in verbis ꝑmissis aduer-
sitas affectōis corrigit̄. cū dꝛ. mala. Ac si ei
diceret̄ Ut q̄d cogitatꝭ ea ꝑ q̄ a deo separa
mini. Nam sic dꝛ Sap. j. Peruerse cogita
tiones separāt a deo. Nō em̄ pōt deus ha
bitare cū tali hoīe. Unde ibidem subditur
Sp̄ūsſctūs discipline effugiet fictū. ⁊ aufe
ret se a cogitationibꝫ q̄ sunt sine intellectu.
Ecce mala cogitatio ml'ta mala facit. que
a deo separat hoīem. ⁊ sp̄m sanctū fugat ab
homine. Sunt aūt tria genera malaruz
cogitationū. ex q̄bꝫ ꝓcedunt oēs alie ma
le cogitatiōes. scꝫ maliciose. ambitiose. vo
luptuose. Et oēs iste sūt male. quia īstructu
ose. Primū genꝰ malaꝝ cogitationū sūt co
gitationes maliciose. que ꝓcedunt ab ani-
mo nocendi. De q̄ dꝛ in ps̄. Quid gloriarꝭ
in malicia qui potens es iniquitate. Et se-
quit̄. Tota die iniusticiā cogitauit lingua
tua. Talis fuit cogitatio Saul contra Da
uid. j. Regū. xviij. qui cogitauit Dauid tra
dere in manus Philistinoꝝ. Talis fuit co-
gitatio fratrum contra Joseph. Gene. xxx
vij. capitu. qui cogitauerunt eum occidere
Similiter iudei ab illo die. scꝫ ꝯsilij Cay-
phe. cogitauerunt interficere christuz. Jo
hannis. xj. cap. Sed oēs isti penas q̄s i
ferre alijs cogitauerūt. ipimet receperunt.

Nam Saul turpiter occisus est. Frẽs Jo-
seph turpiter tractati sunt τ detẽti in vicul'
τ iudei necati ꝑ Titũ. vbi ꝑdiderũt locũ τ
gẽtẽ. Vñ ista est lex diuina. qꝛ vnicuiqꝫ red
dit̃ sic̃ fr̃i suo cogitauit. Vñ dꝛ Deute. xix.
Sic Golias gladio ꝓprio q̃ cogitauit occi
dere Dauid. occisus ẽ. j. Regũ. xvij. Amõ
suspẽsus est in ꝓprio patibulo qd̓ p̄ꝑauerat
Mardocheo Hester. vij. Epulo diues in
ligua cruciatꝰ in q̃ ṗus fuit delectatꝰ Lu.
xvi. vñ Ezech. xxxv. dꝛ. Cũ sanguinẽ ode
ris sanguis ꝑseq̃t̃ te. Mat. xxvi. Omnis q̃
accepit gladiũ gladio ꝑibit. Apo. xiij. Qui
in captiuitatẽ duxerit. scꝫ iniuste. in capti-
uitatẽ ibit. τ q̇ gladio occiderit optet eum
gladio occidi. Jsa. xxxiij. Ve q̃ p̄daris. nõ
ne τ ip̄e p̄daberis. Prouer. xj. Qui iebꝛiat
ip̄e qꝫ inebꝛiabit̃. Et Abacuc. ij. dꝛ. Quia
tu spoliasti gẽtes ml'tas spoliabũt te. Sa-
muel qꝫ cõcidens regẽ Agag i frusta dixit
Sicut fecit gladiꝰ tuꝰ absqꝫ liberis mulie
res. sic absqꝫ liberis inter mulieres erit mr̃
tua. Sic duo sacerdotes qui iniuste volue
runt lapidare Zuzannã. iuste lapidati sũt.
Dañ. xiij. Sic Herodes qui pueros alio-
rum occiderat. pueris suis miserabilit̃ fuit
orbatus. Sicut narrat magister i scolasti-
ca hystoria. Recitat Ouidiꝰ ṗmo li. de ar-
te amãdi duo exẽpla. Primũ ẽ ꝙ in egipto
fuit fames nouẽ ãnis. Fuit ãt ibi q̇daꝫ noie
Traisius q̇ accedẽs ibi q̃ndã noīe Busiri-
dem. q̇ fuit hospitatoꝛ hoim. sed maximus
tyrãnꝰ. dixit ei ꝙ si occideret aliquẽ hoiēꝫ
in domo sua τ sacrificaret eius sanguinem
Joui deo. statim redderetur pluuia terre.
Qd̓ ip̄e audiens statim dixit. Tu inquit es
hospes. tu fies hostia Jouis ṗmꝰ. Et egy-
pto tu dabis hospes aquã. τ cõtinuo ipm
occidit τ Joui sacrificauit. Scd̓o narrat
ꝙ q̇dam phịlaris fuit rex Sicilie tyrãnus
maximꝰ q̇ noua tormẽta hoibꝫ excogitauit
Ad quẽ accedens quidã noīe Parius con
suluit sibi vt faceret bouem ereũ τ in eũ po
neret homines cruciandos igne supposito
ita ꝙ cum illi clamarent interius pꝛe dolo
re videretur quasi bos mugire. Fecit itaqꝫ
philaris iuxta eius consilium. τ eum ṗmũ
in illum bouem puniendūꝫ imposuit. Pro
pter quod poeta ibi dicit. Justus vterqꝫ fu
it nec enim lex equioꝛ illa. Quã etiam arti
ficem arte perire sua. Vnd̓ Sapientie. xv
dicitur. Per que quis peccat per ea τ puni

etur. Ex quibus patet ꝙ homo pꝛo malis
cogitationibꝫ iuste punit̃ in eo quod aliis
cogitauit. Et sicut volũtas mala per sensꝰ
peccat. ita ꝑ eosdẽ punit̃. vt dicit Anselmꝰ
li. de cõceptu virginali. cap̃. iiij. D

Scd̓m genus cogitationũ sunt cogita-
tiones ambitiose. De q̇bꝫ dꝛ Luce. ix. Jn-
trauit cogitatio in eos. Quis eorũ videre
tur maioꝛ. Et iste cogitationes sunt in su-
perb̄ τ vanis hoibꝫ. q̇ ꝑ labores et sudores
ascendũt ad honores. De q̇bꝫ dic̃ Petrus
Blesensis in quadã ep̃la ad clericos de ca
pella regis Henrici. Qꝛ in talibꝫ ambitio ẽ
quasi q̃dam simea seu similitudo charitatꝫ
Charitas enĩ patiẽs est ꝑ et̃nis. ambitio ꝑ
caducis. Charitas benigna est pauperibꝫ
ambitio diuitibꝫ. Charitas oĩa suffert ꝑ
veritate. ambitio pꝛo vanitate. vtraqꝫ oĩa
credit. oĩa sperat. sed longe dissimiliter hec
ad gloriã vite huiꝰ. illa ad gloriã sine fine.
Hec. ille. Tertiũ genꝰ cogitationũ ma-
loꝝ sunt cogitationes voluptuose. De qui
bus dꝛ Gen̄. viij. Sẽsus τ cogitatio hois
pꝛona sunt ad malum ab adolescentia sua.
Quod exponit Holgoth sup̱ li. Sap̄. c. j.
Ex quo corrupta fuit i ṗmis parẽtibꝫ. cer-
te modicũ meliorata est in suis posterꝫ. Re
fert Albertꝰ tractatu. ij. li. ij. de causis ꝓpri
etatum elementoꝝ. ca. ij. Qꝛ si sup̱ carbonẽ
candele extincte nõ tñ omĩno mortificate
quin aliqualis ignis permaneat supponi-
ciat̃ tenuis puluis sulfuris candela reaccẽ
dit̃. Sic q̃ntũcũqꝫ q̇s in se flãmas volupta
tis extinxerit. sp̱ tñ manet ignicul ꝰ nõ mor
tificatꝰ. h̓ est. fomes carnalis ꝯcupie. qui i
vita ista extingui nõ p̄t. Et id̓o si sup̱uenit
puluis sulfuris. i. cogitatio morosa d̓ circũ
stantiis τ delectatoibꝫ illiꝰ actus statim re
accendit̃. Et bñ ꝑ sulfur significat̃ cõcupi-
scentia carnalis. ꝓpter eiꝰ fetorẽ. put expo-
nit Gre. li. xiij. moral'. tractãs illd̓ Job. Ac
cendã in tabernaculis eiꝰ sulfur. Jn signũ
huius dñs Sodomã accẽdit sulfure. Jd̓o
cautꝰ dꝫ esse q̇liber penitẽs ne recordatio-
ne cõmissoꝝ iteꝝ ꝑ cogitationẽ capiat̃. q̇a
s̄m Gre. xxv. Sepe mens ita in culpe r̃cor
datione concutitur vt ad perpetrationem
illius longe grauius q̃ꝫ prius capta fuerat
vrgeatur. Et id̓o signãter dꝛ Deutero. xv
Caue ne surrepat tibi ipia cogitatio. Sic
enĩ paruulus latrũculus ꝑ fenestrã imittit̃
vt maioribꝫ feras apiat. Ita diabolꝰ paruas

cogitatões immittit. et si ille per negligen
tiã admittunt. trahũt mẽtẽ ad ꝯsensũ. Nar
rat sext⁹ Juli⁹ strategematũ. li. iiij. c. ix. ꝙ ga
yus põpeyus cũ suspectos hrẽt atheniẽses
ꝛ timeret ne ꝑsidiũ recipnt petijt ab eis vt
egros apud se interim refici pateret. Quo
obtẽto fortissimos in hitu lãguentiũ misit.
ciuitatẽqꝫ occupauit ꝛ destruxit. sic diabo
lus ꝑpendens aliq̃s viros sctõs nolle sug
gestiões cape i grossa materia. sic̃ i ope exte
riori. suadet eis saltẽ cogitare de illecebris
fingẽs nõ esse ꝑiculũ i debilib⁹ cogitatõib⁹
Sꝫ certe mẽdax ẽ ꝛ pr̃ ei⁹. qꝛ sub debilib⁹
cogitatõib⁹ fortissimas ꝺlectatões imittit
ꝛ sic mẽtẽ ad ꝯsensũ inducit. He oĩes co-
gitatões male sũt. ꝛ cuilibet taliũ pt dici ꝟ
bum themat᷑. vt q̇d cogitat᷑ mala i cordi-
bus vr̃is. Et certe mala qꝛ infructuosa. et
malis fructib⁹ plena. ꝛ iõ succidẽda. De q̇-
bus in ps̃. Dñs scit cogitatões hoim̃ q̃niã
vane sũt. Et q̇d fiet finalr̃ de eis pꝫ ꝑ illud
ps̃. dicẽt᷑. In illa die ꝑibũt oẽs cogitatio-
nes eoꝝ. Hoc pꝫ de diuite q̇ cogitauit di-
latare horrea sua. sꝫ ꝑijt eadẽ nocte cuꝫ sua
cogitatõe. vt ꝺꝛ Luc̃. xij. Sic ꝑibũt oĩes
cogitatões trene. Peribũt etiã cogitatões
illoꝝ q̇ spe venie i iuuẽtute peccãt. Sic̃ pa
tuit i Amõ filio manasse q̇ cogitauit de mi
sericordia facta cũ pr̃e suo. ꝛ iõ libe pecca-
uit. sperãs se finalr̃ miscõaꝫ ꝯseq̇. sꝫ ꝑijt cuꝫ
sua cogitatiõe. qꝛ i medio milicie sue fuit a
suis interfect⁹. Et de talib⁹ ꝺꝛ illõ ps̃. Co
gitauerunt consilia que non potuerunt sta
bilire. E

Dixi tertio ꝙ in ꝟ. ꝑ. loc⁹ ꝑuer-
sitat᷑ oñdit. Cũ di-
citur. In cordib⁹ vr̃is. Corda siq̇dẽ huma
na sũt vasa ex q̇b⁹ effluũt riui vicioꝝ. Jux-
ta illõ Math. xv. De corde em̃ exeũt cogi
tatões male. furta. homicidia. adultia. hec
sũt q̇ coinq̇nãt hoiez. Vñ sic̃ radix ĩfecta ñ
pt ꝯtinere q̇n infectõeꝫ suã oñdat in ramis
Sic nec cor hois q̇n oñdat talia opa qua-
lia sũt cogitata. qꝛ ex habũdãtia cordis os
loquit. Et q̃lis vnusquisqꝫ est talia dicit et
opat. Et sic̃ radix ꝑus arescit. postea fruct⁹
in arbore. Sic ꝑus hõ in cogitatõib⁹ suis
arescit. ꝛ postea in opib⁹. Dicit em̃ Grego.
xxiiij. li. moral. c. v. ꝙ omnis iniquus prius
in cogitatõib⁹ arescit. ꝛ postea in bõis acti
bus deficit. Et ideo q̇ vult arborem habe
re bonoꝝ opeꝝ fructiferã dꝫ valõ ẽẽ sollici

tus ne radix arescat ꝑ siccitatẽ cogitationũ
q̇a nihil ita seruat hoiez in bonis operibus
nec ieiuniũ. nec ciliciũ. nec vigilie. sicut scã
ꝯtẽplatio ꝛ cogitatio. Duo ãt humectãt ra
dicẽ arboris ꝛ faciũt fructiferã. scꝫ fim⁹. vt
pꝫ Luc̃. xiij. vbi cultor vinee ad radicẽ pe-
tijt apponi fimũ. Scdo sanguis humanus
ꝑpt ei⁹ caliditatẽ ꝭm naturales. vñ ita ad ha-
bẽdã cordis puritatẽ valet fim⁹. i. recorda
tio nr̃e vilitat᷑ ꝛ mẽoria mortis ꝛ sanguis
xp̃i passiõis. De ꝑmo Ecc̃i. vij. Memora
re nouissima tua ꝛ in eternũ nõ peccab. De
scdo Heb. ix. Sãguis xp̃i emũdabit ꝯsci-
entias nr̃as ab operibus mortuis. F

Et vt breuiter ꝛ ordinate sciam⁹ vitare
cogitatões malas aduertẽdũ est ꝙ tria sũt
ꝑcipua q̄ a nobis cogitatões malas repel-
lũt. scꝫ ꝑncipij resistẽtia. occasionum fuga.
ꝛ occupationũ licitaꝝ ꝑseuerãtia. De ꝑmo
scꝫ de resistẽtia ꝑncipij dicit Jeronym⁹ ad
Demetriadẽ in q̇dã epl̃a. Sollicita ꝛ vigi
lãti custodia anim⁹ hũanus dꝫ discernere
cogitatões suas. ꝛ ad primũ animi motuꝫ
vel ꝑbare vel reprobare qd̃ cogitat. vt bo-
nas cogitatões alat ꝛ malas extiguat. Et
h ideo ꝭm ipm. qꝛ vbi ẽ fons ꝛ origo peccã
di. ibi maxie dꝫ ꝑcaueri pctm̃. ꝑpter qd̃ dici
tur Jere. iiij. Vsqꝫ q̇ morabũt i te cogitati-
ones noxie. Quã autoritatẽ tractãs Greg
xxviij. moral. c. xxvj. dic̃. Nõ rephẽdit dñs
cur veniũt cogitatões illicite. sꝫ cur morãt
Etem̃ in bono corde etiã cogitatões illici
te veniũt. sed morari ꝑhibent. Ideo Jero-
nym⁹ ꝯsulẽdo cuidã ꝟgi q̇ dicebat Eusto-
chiũ. in epl̃a sic ad eã scribit. Dum paruus
est hostis interfice illũ. vt neq̇cia allidat in
semine Iste em̃ laudat ille ꝑdicat btũs qui
statim cũ ceperit cogitare interficit cogita
tus suos ꝛ allidit eos ad petrã. Et Cassio
do. exponẽs illõ ps̃. Filia babylonis misera
ꝛc̃. Filia inq̇t babylonis est caro q̄ ꝯfusionẽ
peccatoꝝ ingerit. cui digna compensatio
datur. vt sicut cõcitat ad vicia. ita etiaꝫ re
pressa subdatur virtutibus. Et sequit. Be
atus qui retribuet tibi retributionem tuã.
quam carni retribuere bonoꝝ est. qui ꝛ par
uulos suos qui ex carne nascuntur. id ẽ ma
los motus anteqꝫ retinẽt ne sint liberi alli
dunt eos ad petram. id est christum. vt cõ-
fracti deserant. Cogitationes facilius vin
cuntur dum parue sũt. Hec ille. Et sic pa
tet primum.

B De scdo scz occasionū fuga. Sūt aūt occasiões multe malaꝝ temptationū Nam alie sūt occasiões seu cause spūaliuz vicioꝝ. vt sunt ira. accidia. supbia. inuidia Et has opoꝛtet nos resistendo supare. vt dicit Hugo in li. de ꝑfectib⁹ tracta. ij. c. ij. Alie sunt occasiões carnalium vicioꝝ. vt sunt luxuria. auaricia. gula. Et istas mag⁹ fugiēdo q̃ pugnādo vincim⁹. qꝛ facili⁹ resistimus cogitatiōi luxurie in absentia feminaꝝ q̃ in pñtia. ꝛ facilius a supfluitate cibi ꝛ potus abstinemus qñ eis carem⁹ q̃ qñ eis habūdam⁹. Oēs tñ occasiões istoꝝ vicioꝝ tam spūalium q̃ carnalium meli⁹ sunt fugiende q̃ subeunde. Ex hoc ptz fatuitas illoꝝ q̄ volūtarie pꝛocurant sibi aliquid vnde tenentur in cogitatione. sicut illi qui admittūt cogitatiões vanas. ex quibus postea veniūt ad noxias ꝛ ad delectationes puersas. Alij vero admittūt cōuersatiões feminaꝝ. qꝛū affectus postea mēti eoꝝ sic impmit vt vix postea euellatur Et ideo statim fugiende sunt occasiões ꝛ cessabunt cogitatiões male. De tertio. scz de occupationū licitarum pseuerantia dic Hiero. Semp aliqd facito vt te diabol⁹ inueniat occupatū. Debz ḡ homo occupari aliq̄ bono ope vt euadat cogitationes illicitas. Qꝛ si foꝛte nō est tps laboꝛis neq̧ locus. hō statim debet se occupare licitis verbis cū amico vl' etiā cū seruo. Et si foꝛte solitari⁹ est occupet se cogitatōibus de deo vel de sctis. de qb⁹ aliqñ audiuit pdicari. ꝛ sic euadet mala cogitando bona. vt dicit Cesari⁹. āmonitōe scda. Incipiam⁹ bonas cogitatiões diligere ꝛ stati ab illis q̄ mala sūt dignabit nos dñs liberare. Est em q̄si quedā regula in mēte homis posita qꝛ dū nil pbenner celeste cogitat seseq̧ culpis illigat. vt dicit Greg. in hymno dñica li. Et ideo Hugo li. iiij. de archa Noe. ca. ij. dicit. Qꝛ si oꝛdinatas ꝛ stabiles ac quietas cogitatiões hr̄e volum⁹. ab ioꝛdinata distractōe coꝛ nr̄m phibere studeam⁹. Qd fieri poterit si nobis certas ac determinatas res describamus. in qb⁹ ꝛ intentio nr̄a versari ꝛ meditatio exerceri possit. Iste āt res sunt celestes q̄s semp debem⁹ meditari. vt tandem ad eas valeamus realiter puenire. Quod nobis pꝛestare ꝛc.

Propter plura hō infirmat. Pꝛimo ꝑpt peccata. ad purgandum ea. Cur hō toꝛq̄tur vt pena ei minuetur. vt Ezechias rex. Scdo ꝑpter custodiā virtutū. Cur hō toꝛquet ne fastus ei dñet. vt paul⁹. Tertio ꝑpter pbationē. Cur hō toꝛquet vt de⁹ glorificetur. vt Job ꝛ Thobias. Quarto ꝑpt meritū. Cur hō toꝛq̄t vt meritū ei cumuletur. vt Gregoꝛio. Quinto ꝑpter penam augendam. Cur hō toꝛquet vt penā pena sequet. vt Herodes ꝛ alij. Infirmitates generantur qñq̧ ex distemperantia cōplexionis. Et ista ē curabilis arte medicoꝝ. qñq̧ ex supfluitate. de cōse. dis. v. Ne tales. ꝛ ca. leginius. qñq̧ ex infectione aeris vl' aliorū. Et ista etiam curabilis est. qñq̧ ex pmissione diuina in vindictā peccatoꝛum. Et ista incurabilis est. nisi a deo curet. ꝛc.

Dominica. XIX. post trinitat⁹. II. Sermo. CXXI.

ſ **Surge tolle lectū** tuuz et vade in domū tuā Mat. ix. Quoniā vt ait Isido. lib. ij. de summo bono ca. x. Omis ars seculi huius strēnuos amatoꝛes habet ꝛ ad exequēduz pmptissimos. Et hoc ꝑinde. qꝛ psentē habet sui operis remuneratiōnē. ars vero diuini timoꝛis plerosq̧ habet sectatoꝛes languidos. tepidos. inertia cōgelatos. Et h̄ ꝑinde. qꝛ laboꝛ eoꝝ nō ꝑ psenti sed futura remuneratione differt. Ideoq̧ dū eoꝛum laboꝛem mercedis retributio nō statim sequit. ab ope dissoluti languescūt. Hec ille Ex quib⁹ patet differētia seruoꝝ xp̄i ꝛ mūdi. Nā serui huius seculi ꝑ tpali vita multa ardua ꝛ difficilia foꝛtiter ꝛ strēnue tolerant. Serui autē xp̄i debiliter ꝛ desidiose etiā pauca ꝛ leuia sufferre nō audent. Propter qd sepius p xp̄m ad strēnue agenduz monent et incitant. vt spe vite eterne ad q̄ q̧ bona opa assurgāt. et sublato lecto vicioꝛū in q̄ p desidiā tanto tpe moꝛe paralitici iacebāt. iam tēpe grē p xp̄m pfecte sanati in domū eterne patrie vadant. Quoꝝ vnicuiq̧ q̄tidie dicit a chꝛisto singulariter v̄bum thematis ꝑpositum. Surge tolle lectum tuum. ꝛ vade in domū tuā. In qbus verbis tria tanguntur. Pꝛimo nanq̧ hoꝛtatur xp̄s hoiem pctoꝛem ad surgenduz a statu culpe. cū dicit. Surge. Secūdo pcipit subire onus pnie. Cū dic. Tolle lectū tuum. Tertio suadet ire ad statum gratie. Cum dicit. vade in domum tuam ꝛc.

Ec

Dixi primo q̄ in verb A.
pmis. pmo xp̄us
hortatur hoīem peccatorē ad surgendū a
statu culpe. Cū dicit sibi. Surge. Et ē re-
ctus ordo. Peccator nāq₃ q̄₃diu ē in pctō
est q̄si in q̄dā somno ꝛ in q̄dam infirmita-
te. Et q̄₃diu sic est in isto statu nō pōt ire ĩ
domū grē. et iō oportet vt pmo excutiat a
se somnū torporis culpe. Juxta illud. Ho
ra est iā nos de somno surgere. Roma. xiij.
Sed q₂ hoc nō pōt facere a se. eo q̄ a se be
ne pōt cadere. sed nō pōt ꝑ se surgere. vt di
cit Augu. Sicut sanus pōt ꝑ se infirmari
vel dormire. et tamen ꝑ se nō pōt sanari vł
a somno surgere qn̄ plac₃. ideoq₃ peccator
necesse h₃ ad xp̄m accedere vt eleueť. dicēs
cū ꝓpha. Sana me dn̄e et sanabor. S₃ q₂
nec ꝑ se potest ad deū accedere q̄₃diu est in
peccato. eo q̄ deus pctōres nō exaudit vt
dicitur Joh. ix. Ideo opus est vt per eccle
sie sancte intercessionē ad xp̄m afferať. qui
ad fidem ecclesie sponse sue pro peccatore
depcantis. remittet peccatori culpam. at-
q₃ vt amplius in ea non iaceat dulciter et
misericordiť dicet. Surge. ac si dicat. De
clina a malo ꝛ fac bonū. inquire pacē ꝛ ꝑ-
sequere eā. Hoc est eñ pfecte surgere. No-
ta ꝑm Hor. ad Ephes. vj. Quidam in pec
catis iacent. vt q̄ in eis manere ꝓponūt. de
q̄b₉ Treno. ij. Jacuerūt in terra foris. Si
cut Amon infirm₉ ꝓ amore sororis sue. ij.
Reg. xiij. Johelis. j. Computruerunt vt
iumēta in stercore suo. Quidā sedent q̄ in
parte remanent. in parte surgūt Lu. j. Il-
luminare his q̄ in tenebris ꝛ ĩ vmbra mor
tis sedent. Sic sedebāt filij israel sup ollas
carniū. Exod. xvj. Quidā stant q̄ a futurꝪ
abstinent. sed de pteritis non satisfaciunt.
Math. xx. Quid hic statis. Ps̄. Et q̄ iux-
ta me erāt delonge steterūt. Sic stabāt da
than ꝛ abiron. Nume. xvj. Quidā ambu-
lant. q̄ paulatim in peccatis ꝓficiūt. Psal.
Uerūtñ de₉ cōfringet capita inimicoꝝ su
orū. verticē capilli ꝑambulantiū in delictꝪ
suis. Sic ambulāt multi. Philip. iij. De q̄
bus dicebā vobis. Quidā currūt q̄ passi₃
ꝑ quecūq₃ scelera ruunt. Job. xv. Currūt
aduersus deum erecto collo. Sic cucurre
runt duo senes aduersus susannā Daniel.
xiij. Un̄ Prouer. j. Pedes eoꝝ ad malum
currūt. B Hortať aūt nos xp̄us hoc
vbo ad relinquendū statū oīm vicioꝝ. spe
cialiter tñ trium quib₉ hoīes videnť maxi
me ꝓstrati in terra iacere. Jacent nanq₃ ne
gligētes ꝛ pigri in terra nihil oꝑando. Ja
cent auari ꝛ cupidi de terra totaliť cogitā
do. Jacent luxuriosi et voluptuosi sup ter
ram fetēdo. Un̄ vnicuiq₃ iā dr̄. Surge. et
pmo negligētib₉ ꝛ pigris nihil ꝓ salute la-
borantibus dr̄ Surge. Et merito isti ex-
citanť ad surgēdū pncipaliter q̄₃ alij. q₂ fa-
ciūt iniuriā nature. Nam vt dr̄ Job. v. c.
Homo ad laborē nascitur. ꝛ auis ad volā
dū. ġ patet q̄ a natura ad laborē deputa-
tus ē. Magna ġ iniuria ē nature ab hoīe
pigro vbi omnes creature sua officia exer
cere nō cessant. Unde dn̄s statim p₉ crea-
tionē pmo homini pcepit laborez dicens.
In sudore vult₉ tui vesceris pane tuo He
nes. iij. Nō ergo h̄ reqēs sed poti₉ labor ꝛ
sudor ꝯtinuus. q̄usq₃ ad illā q̄etem ꝑpetu-
am ꝑueniamus vbi nō erit luctus neq₃ cla
mor sed nec vllus dolor Apocal. xxj. Tūc
eñ pmo ꝛ pfecte reqēscent spūs a laborib₉
eoꝝ Apoc. xiiij. Hic dr̄ Michee. ij. Sur-
gite ꝛ ite. q₂ non habetis hic requiē. C.
Debet aūt homo surgere ad laborem a
torpore accidie ꝓpter tria. Primo ꝓpter pci
ositatē cōcessi tpis. Ualde eñ pciosū tps ē
modo cōcessum homini ad merendū in q̄
ita faciliter pōt emi regnū celorum q̄d eti-
am ꝓ cipho aq̄ frigide cōparari pōt. Sic
saluator dicit Math. x. q̄₃ ergo fatuus eēt
q̄ sciens nundinas ita bonas in q̄bus pro
duob₉ denarijs posset lucrari duos flore-
nos nō curreret illuc. Et tamē nō duo flo
reni. sed regnū celoꝝ hodie datur ꝓ duob₉
denarijs. Sicut saluator dicit Luce. xxj.
Unde Aug. in sermone. ij. de timore dicit
Noli esse piger. grauiter labora. eterna₃ vi
tam daturus est tibi de₉. Et sequitur. Co
gita q̄nto labore emēda sit. Intendite fra-
tres. venale est q̄d habeo dicit tibi deus.
Eme illud de labore tuo. Quid habes ve
nale. regnum celorum. Et si dicis. q̄ntum
valet. precium ipius labor est. ideo q̄re. q̄n
tū laborandū ē. Sed nō dr̄ tibi q̄ntū labo
ris exigat a te de₉. sed q̄nta sit ipa reqēs se
pitña sine fine leticia. Hec ille Secun-
do debemus surgere ad laborandum per
pn̄iam commissi sceleris. In multis enim
offendimus omnes deum. vt ait Apls̄ Ja
cobus ca. iij. Et ideo debemus redimere
peccata bonis operib₉. Unde ps̄. q̄ dixit.

In pctis quidam: Iacent, Sedent, Stant, Currunt

de se. Quoniã iniquitatẽ meã ego cogno-
sco ⁊ peccatũ meũ ꝯ me est sp̄. Considerãs
magnitudinẽ pctõrum iterũ dixit. Me-
dia nocte surgebam ad confitendũ tibi. q̄-
si ei non sufficiat dies ad laudandũ deuz.
Iste modus laudabilis adhuc seruatur in
claustris. vbi est status pn̄ie. in q̄bꝫ surgũt
fratres media nocte ad orandũ ꝓ peccatis
suis deum. Qđ etiã faciũt p̄lati ep̄i ⁊ cete-
ri. vel saltem facere deberẽt. Quia ꝓch dolor
plures surgũt ad matutinã q̄rta hora
diei. Refert Helinandus in Cronicis su-
is. lib. vi. Et idem petr⁹ de lapiaria in tra
ctatu de oculo morali. Q̄r cum q̄dam ep̄s
philippus beluacen̄. in eoꝝ hospitaretur
monasterio. cras tamdiu dormiuit q̄ etiã
p̄mam in eccl̄ia iã post solis ortum decan-
tatã neglexit. Ad quẽ cũ venisset Helinã-
dus monachus. videns q̄ nemo eum au-
deret excitare de suis. ꝓpius accedens di-
xit. Iã diu ẽ q̄ passeres surrexerũt ad bñ-
dicendũ dño. et adhuc ep̄i stertũt in cubi-
li suo. Attende pater q̄d dicat Ps̄. Preue
nerũt oculi mei ad te diluculo. vbi dic̄ gl.
Ambrosij. Indecens ẽ xp̄iano si ip̄m ocio
sum radius solis inueniat. Ad quã vocez
expgefactus ep̄s ait iratus. Uade miser i-
terfice pediculos tuos. Cui mõachus rñ-
dit iocose dicẽs. Uide pr̄ ne te interficiãt
vermes tui. Ego eñ iã meos int̄feci. Hec
eñ est differẽtia inter vermes pauperuz et
diuitũ. q̄a vermes paupeꝝ occidunt̄. ver-
mes aũt diuitum occidũt diuites. Sicut
patet de anthiocho ⁊ herode q̄ a vermibꝫ
sunt consũpti. Hec et plura ibidẽ. Ter-
tio debemus surgere ad laborandũ ꝓpter
mercedẽ ꝓmissi muneris. Certe magna ꝓ-
missio mercedis. Sicut eñ dicit Augu. i
lib. de timore. sermone. ij. Quod tibi dat
de⁹ non habet finẽ. ⁊ tñ nõ eternũ laborez
sed tp̄alem a nobis exigit. Refert Petrus
de lapiaria q̄ndã hystoriã de quodã rege.
q̄ cũ habuisset tres filios. volens facere te-
stamẽtũ dixit ad eos. q̄ pigriori vellet da
re regnum. Tũc ait p̄mus. mihi debet̄ re-
gnũ. q̄r adeo piger sum. cũ sedeo ad ignem
pus cõburi crus ꝑmitterẽ q̄ʒ illõ ab ignis
incendio retraherẽ. ad quez secundus ait.
Mihi certe debet̄ regnũ. quia te multo sũ
pigrior. Naz cũ funẽ habeã in collo ⁊ mox
suspendi debeam. ⁊ gladiũ in manu habeã
ꝓpter pigriciã ad abscidẽdã cordã nõ por-
rigo manũ meã. Deinde terti⁹ dixit. Ego
regnare debeo. q̄r in pigricia ceteros ante
cello. Resupinus eñ iaceo ⁊ stillat aq̄ sup
vtrũq̄ʒ oculũ meum. ego aũt ꝓpter pigrici
am me a strato non moueo. nec ad dextrã
nec ad sinistrã. et huic dr̄ rex regnũ legasse
Moraliter isti tres fratres sunt tria ge
nera accidiosoꝝ. Nam p̄mus qui ignem ñ
curauit. significat illum qui existens in ꝑ-
uersa societate luxuriosoꝝ non vult se mo-
uere ab eis. Scđus qui scit se suspensum
laqueo diaboli vt auar⁹. sicut fuit Iudas
et tamen non curauit verbo locutiõis q̄si
quodã gladio funem colli p̄cidere. Ter-
tius qui non vult moueri ad dextrã: ⁊ ad
sinistrã oculũ. significat illum qui nec con
siderat penas inferni nec premia regni ce-
lestis. Unde nec metu penarum nec amo-
re premioꝝ vult surgere a peccato. Et hu
ic rex diabol⁹ q̄ est rex sup oẽs filios super
bie Iob. xli. dat regnum infernale. vbi nul
lus ordo sed sempiternus horror inhabi-
tat. D De secundo quomõ iacent cu-
pidi et auari de terra totaliter cogitando.
Quibus etiã dicit̄ hic Surge. Singula-
riter dicit Ps̄. in eoꝝ ꝑsona. Adhesit in ter
ra venter noster. i. oĩs affectus. vt expo-
nit q̄dam doctor. Isti ergo debent surge-
re a terrenis ad celestia. vt p̄mum querant
regnum dei. ⁊ hec omnia adijcientur eis.
Math. vj. O q̄ʒ miseri et increduli sũt isti
qui tñ diffidunt de deo q̄ nisi cogitarent
de seipis nullo mõ deus ip̄is ꝓuideret ne-
cessaria. q̄ʒ multi sunt hodie dicentes. Do
mine nõ possum morari domi. oportet me
ire ad nundinas etiã die dominico. al's ne
gligerem bonũ lucrũ et victum meũ. Sz
audi xp̄m dicentem. Scit eñ pater vester
quia his oĩbꝫ indigetis. Uñ ps̄. dic̄. Nun
q̄ʒ vidi iustũ derelictũ. nec semen eius que
rens panem. Quo contra de auaro dicit̄ ꝑ
eundem. Famen patientur vt canes. et cir
cũibunt ciuitatem. Ac si diceret. quia erũt
in continua egestate. Quia vt dicit Hie-
ronymus. Auaro deest taz q̄d habet q̄ʒ q̄d
non habet. Pulchre semel frater Iordan⁹
magister ordinis predicatorum in quadã
abbatia Cistercieñ. ordinis hospitat⁹ cõ-
futauit monachos monasterij ꝑdicti. Nã
cum ei dicerent. Quomodo pater ordo ve
ster durare potest. cum nihil habeatis. Li
cet enim modo sit mundus deuotus. tam

scriptum est in euangelio q postmodũ refrigescet caritas ⁊ habundabit iniquitas. Et sic cum non habueritis elemosynas deficietis. Rñdit magister mansuete. Ex quo sic ẽ vt vos dicitis. q refrigescet caritas. et habundabit iniquitas in mundo. Igitur vos q modo multa habetis citi⁹ deficietis q̃ nos. Nam postq̃ predones ⁊ raptores auferẽt vobis bona vr̃a. ⁊ vos mẽdicare nescitis. deficietis. ⁊ ipi nobis d vestris bonis conferent abundanter. Et ita confutauit eorũ auariciam in qua confidebant. De tertio quõ iacent luxuriosi et voluptuosi super terram fetendo. Patet. Sunt enĩ q̃si scabrones illi vermes q de stercorib⁹ nati in eis versantur. De qb⁹ dr Johel. ij. Computruerũt vt iumenta i stercore suo. Mirũ est tamẽ q non sentiunt fetorem suum. cũ tamen ciconia sentit fetorẽ adultere cõiugis sue: nisi se lauerit. Similiter leo sentit fetorẽ adultere. et eam subito dilaniat. Quanta ẽ confusio hoi rõnali quem bestie et volucres in castitate excedunt. Sed his consulitur vt more filij prodigi q consumpsit portionẽ cũ meretricib⁹ viuendo luxuriose redeant ad patrem. dicentes. Surgam et vadam ad patrez. scz ad petendum veniam de cõmissis peccatis. Et tantũ de pmo. E

Dixi secundo q in ṽ. pmissis saluator precipit subire onus pnie. Cuz dicit. Tolle lectum tuũ. Sicut enĩ dicit Hierony. i Omelia hodierna. De lecto surgere ẽ animam a carnalib⁹ desiderijs in qbus egra iacebat abstrahere. Grabatum vero tollere est ipam carnẽ p continentie frena correptam spe celestium premiorũ a delicijs separare terrenis. Ex qbus patet q tollere lectũ non est aliud: nisi peccatorem desistere a carnalib⁹ cõcupiscẽtijs. Quod tũc pfecte fit quãdo iã penitet eũ fecisse de pterito. et abstinet oĩno facere, pponens vitare amplius de futuro. Et hec est vera penitentia. vt dicit Aug. in libro de ecclesiasticis dogmatibus. Hoc est ergo peccatorẽ lectum tollere in q hucusq male iacebat. Quẽ lectum debet portare supra se ⁊ nõ infra se: sicut prius. Debet enĩ domiari passiõibus suis. Vñ debet portare tria. scz dolorez in contritiõe Iuxta illud Job. xiij. Quare lacero carnes meas dentib⁹. ⁊ animã meã in manib⁹ meis porto. Secũdo pudorem in cõfessiõe Ezechiel. xvi. Confundere ⁊ porta cõfusionẽ tuã. Tertio laborẽ in satisfactione Michee. vij. Iram dñi portabo qz peccaui. i. satisfactionẽ porto. et tolero seu patior pro ira dñi quẽ cõmoui. Istud ẽ optimũ pondus ⁊ leue de quo dicit saluator Math. xj. Tollite iugum meum sup vos Et sequitur. Iugum enĩ meũ suaue est ⁊ on⁹ meũ leue. Unde Bernar. epistola. lxxvij. Quid leuius pnie onere qd nõ solũ ñ onerat sed etiã portat. q̃si di. q pnia quã portamus potius nos portat q̃ nos eam. Et certe sic est. Pnia enim nos portat ad celũ non aũt nos pniam illuc portamus. Unde Math. iiij. Penitentiam agite: appropinquabit vobis regnum celoꝝ. Hinc dicit Augu. super Psalmũ. Q penitentia ñ est pondus onerati sed ale sunt volatoris. Portant aues alas suas. sed portantur aues ab alis in aere. Sic aie nostre p pniaz portantur ad celum. Hec Augu. Sed dices. Quõ dicis domine q onus pnie sit leue ⁊ dulce. cum tamen ego existens vir ita fortis ⁊ robustus vix illud possuz ferre. Nam ieiunare. vigilare. orare multum amara sunt. ita q qñq etiã ad maximã lassitudinem fatigẽt hominẽ. Ad quod ego respondeo. Uerũ est qd dicis. qa ista omnia amara sunt carni nostre q semp dulcib⁹ assueta est. ⁊ q̃diu homo nõ est in gratia dei oĩa ista sibi grauia videntur. Propter consuetudinẽ precedentẽ viciorũ. Postq̃ vo homo habet grãm diuinã. oĩa sibi videntur leuia. F Ex q ego infero q homo impeditur a pnie suauitate ⁊ leuitate ppter tria. scz propter defectum gratie diuine. ppter defectũ cognitiõis sui, ⁊ propter ɔsuetudinẽ voluptatis pristine. De pmo patet. Nam ⁊ si hõ qñq penitet. ñ tamẽ vere nec pfecte. vt qa habet ppositũ adhuc peccandi. vel diffidit de venia cõseqnda. Tal'm graz dei nõ meretur. nec est vere penitens. Unde ppter qd oĩa videntur sibi onerosa. Nihil dicit Bernar. in quodam sermone. Nihil credentib⁹ impossibile. nihil amantib⁹ difficile. nihil asperum mitibus. nihil humilibus arduum reperitur. qb⁹ et gratia fit in auxilium. et obediendi deuotio leuit imperium. Hec ille. Ante oĩa igitur homo se dz recolligere vt pfecte peniteat. videlicet cum vero pposito d cetero abstinendi ab oĩbus

pro qbus penitet. vt habeat verā fidem et spem de ꝯseqnda miscōdia. sine q̄ nullo mō pōt penitere digne nec cōsequi remissionē pctōꝝ. Vñ ⁊ hic dictū ē paralitico. Cō fide fili remittunt tibi pctā tua. qa sine fide impossibile est placere deo Hebreo. xj. ca. Scdo multū etiā valet ad dulcorandum onus pnie. peccati ꝓprij recognitio. Nam homo cognoscēs magnitudinē ⁊ multitudinē pctōꝝ q̄bus deū offendit. libenti⁹ subit onus pnie. Unde ps. Quoniā iniqtatem meā ego cognosco: et peccatū meū cōtra me est sp. Unde Bern. in q̄dam sermone dicit. Qui pfecte sēserit onus pcti ⁊ aie lesionē. aut parū sentiet. aut ex toto nō sentiet corpis penam. nec reputabit corporis laborē. quo peccata nouerit delere pterita ⁊ cauere futura. Et Hieron. sup Marcū dicit q amaritudinē radicis dulcedo pomi cōpensat. pericula maris spes lucri delectat. dolorem medicine spes salutis mitigat. q̄ desiderat nucleū frangat nucem. Sic q̄ vult eterno adherere bono pniam agat. Hec ille. De tertio quō hō impeditur a suauitate ⁊ leuitate pnie ꝓpter consuetudinē voluptatis pristine. patet. Nā ꝯ consuetudinē aliq̄d facere est agere q̄si ꝯ naturam. Eo q consuetudo est altera natura. vt dic̄ phus. vij. ethicoꝝ. Et fm Augus. vj. libro de musica. dr̄ q̄si affabricata natura. Constat autē q facere contra naturam est multum penale. ⁊ cū dolore. cū sit p motū violētū. Sic etiā facere ꝯ ꝯsuetudinē. vt dicit Augu. lib. ij. sup Gene. cōtra manicheos. q nulla abstinētia fit a voluptate carnali q̄ nō habeat in exordio dolorē. donec in meliorē partē cōsuetudo flectatur. Et idem libro. j. ad Romanū dicit Qz ipa mutatio consuetudinis nouitate sua pturbat. Uincere ergo consuetudinē penitentibus dura est pugna vel pena. vt idē dic̄ sup Ps. xxx. Narrat Valeri⁹ li. vij ca. ij. Qz Cretēses cū voluerūt alios male dicere ⁊ acerbissima vti execratiōe aduersus eos q̄s vehemēter oderāt. optabāt eis vt mala consuetudine delectent̄. Et Augu. cōquerit̄ de se. viij. lib. confessionū ca. v. Qz nullo alio impediebat̄ a ꝯuersiōe q̄ consuetudine. q̄ se dicebat teneri sicut ferrea cathena. Et ibi pbat. q dū cōsuetudini nō resistit̄ facta ē necessitas. Necessariū aūt vno modo dr̄ violētū. vt dr̄. v. methaphisice. Uñ ptz q male assueti in iuuentute q̄si q̄dam mō violēter peccāt. Iuxta illud poete. Qui nō assuescit virtuti dū iuuenescit. A vicijs nescit discedere q̄n senescit. Et rō huius naturalis ē. Quia vt dic̄ phs. iiij. ethicoꝝ. ca. xij. Mali habit⁹ post q̄ generati fuerint nō subiacēt volūtati. lz a pncipio sint volūtarij. queadmodū proijciens lapidē. nō habet in sua ptāte iā proiectū resumere. Ecce quō consuetudo mala impedit leuitatē penitētie. Sed tñ his nō obstantibꝫ penitēs assumat libent̄ onus pnie. confidens de auxilio diuino. in quo omnia poterit. Iuxta illud apli. Oia possum in eo qui me confortat. Et Laborintus dic̄. Incipe pficies auxiliāte deo. Hic Petr⁹ dixit dño. In noie tuo laxabo rete. Nec putet impossibile aut difficile vincere prauam cōsuetudinē. qa dicit Augu. li. de doctrina xpiana. Sicut praua operatio rectā deprauat naturā. ita solet recta operatio prauam corrigere consuetudinē.

B Ad hoc autē vt q̄s retrahat̄ a praua consuetudine nihil ita valet sicut timor dei ⁊ sui iudicij. Isto eñ timore maxime comprimuntur carnis voluptates. ⁊ destruitur peccandi ꝯsuetudo. Unde ps. petijt eū dicens. Confige timore tuo carnes meas. Et sequit̄. A iudicijs eñ tuis timui Et Bernar. in quodā sermone. dicit fr̄ val de miraculosum q tot iuuenes. tot adolescentes. tot nobiles ceteriq̄ oēs q̄ in tanta afflictione penitētie. pus pseuerabāt nō alio q̄ timore dei erant confixi. Tenebant̄ eñ q̄si in carcere. sed sine vinculis. Et vere magnū miraculū viuere vltra hūanam. imo supra naturā. ⁊ ꝯ consuetudinē. vt ibi dē dicit. Nihil g̃ debet retrahere pctōrem q̄n portet lectū pnie sue. Non magnitudo scelerum. qa vbi abundat delictū supabundat ⁊ grā. Nec pnie austeritas deterreat. qa. Non sunt condigne passiones huius temporis ad pteritam culpā que remittit̄ ⁊ ad presentis consolationis gratiam que imittit̄. ⁊ ad futuram gloriā que ꝓmittitur. Inquit Bernardus in quodam fmone. Et certe libenter debꝫ portare penitēs penitentie lectū hic in pñti. quia si noluerit portare illa tria. scilicet dolorē contritionis. pudorem confessionis. et laborem satisfactionis. portabit alia tria in futuro. scilicet damnationē in iudicio. Ad Bal. vlt.

Qui aūt conturbat vos portabit iudiciū quicūqȝ est ille. Scđo afflictionē in suppli cio Prouerb. ix. Si illusor fueris. sol⁹ por tabis malū. Tertio horrorez in consortio Ezechiel. xxxij. Portauerunt ignominiaz suam cum his qui descenderunt in lacum. Et tantum de secundo.

Dixi tertio q in verbis pmis sis suadet ire ad sta tum grē. Cū addit. Uade in domū tuam Quod exponit Hierony. in Omelia. Sa nus qui languerat i domū reportat gra batuz. cū aīa remissione percepta peccato rum. ad maternā sui custodiam cum ipo se corpe refert. ne qđ post veniā vnde iterum iu ste puniatur admittat. Hec Hierony. Ex quo patet q hic suadet penitēti vt in statu grē habitet. ⁊ conscie sue habitaculū solli cite custodiat. Est em̄ sensus: Uade in do mū tuā. ac si diceret. q alias p obliuionem tui longe a te recesseras. ⁊ per negligentiā a bono ope ⁊ conscie puritate torpebas. iā vade ⁊ redi in domū conscie per conside rationem tuā. ⁊ habita in ea per securitatē Circa istam domū est attendendū quō de beam⁹ eam pmo fundare. Scđo quō or nare. Tertō quō tegere. ⁊ qrto quō purga re. De pmo sciendū q domus conscie de bet habere solidū fundamētū. hoc est soli dam doctrinā. Juxta illud Math. vij. ca. Ois qui audit verba hec ⁊ facit ea assimi labit viro sapienti q edificauit domū suaz supra petrā. Cauendū est aūt ne sup fun damēto verbi dei ista dom⁹ erronee edifi cetur. scȝ ne sit nimis larga vel nimis stri cta. qa vtrobiqȝ om̄e qđ fit ꝯ consciam edi ficat ad iehēnā. xxviij. q. j. §. Ex his. Un de sicut dicūt doctores dictamen conscie tie plus obligat qȝ pceptū plati. ⁊ ois con scientia siue recta siue erronea siue in p se malis siue in indifferentib⁹ obligatoria ē. vt dicit Robertus Holgot sup librū sapie ca. viij. Et rō fm ipm. quia in oibus talib⁹ veniēs contra consciam facit contra illud qđ credit p legem esse phibitū. Jstā domū male fundāt qdā sup arenā cupiditatis. q dam sup aquas voluptatis. ⁊ iō stare diu non possunt. qa flante vento mortis cadūt faciliter. vt dicit Math. vij. De secūdo quō ista domus debet ornari. patet. qr dȝ habere decēs ornamentū. vt sit picta curi ose ⁊ artificialiter imaginib⁹ virtutū. ⁊ san ctorum virorum exemplis qui nos pcesserunt. Et Narrat Aug. libro. viij. ꝯtra Julianū. Et ij. retractationū ca. x. Qr rex quidaz Cipri deformis specie thalamū suū siue cubicu lū fecit depingi pulchris imaginib⁹ vt ea rū aspectu vxor sua pareret pulchrā prolē Rex iste ē ratio. Cubiculū memoria. Ux or sensualitas. Uñ si volum⁹ prolē bonarum operationū pducere. debem⁹ in memoria sanctorum patrū exempla ponere. Quod fit cū sepius recordamur de eorum factis. et sic opamur. De tertio quomō ista dom⁹ sit tegenda. patet. qa dȝ habere aptū tegumē tū. scȝ honestam cōuersationē. vt videant bona opa nostra alij. ⁊ glorificent patrē ce lestem Math. v. Uñ Math. x. dr. Quod in aure auditis. pdicabit super tecta. i. su per honestā conuersationē. Nobis em̄ est necessaria conscia nostra. sed proximis fa ma nostra. dicit Augustinus. xij. q. j. Non lo. De quarto quō ista domus debet pur gari. patet. qa frequēter p scopā cōfessiōis eijciendo foras p verbū oris qđ latebat in interiorib⁹ cordis. Sed pch dolor multi istas sordes magis diligūt occultare qȝ pur gare extra. Contra qs Augu. sup Johem Omelia. xlj. dicit. Uis audire cōsiliū. Si vis a deo fugere. ad ipm fuge confitendo. non latendo. Nā cōfiteri potes latere nō potes. Faciat ergo bonus confitens osten dendo omia quecūqȝ sunt intra suā consci entiā. more illius q dixit. iiij. Reg. xx. Ois quecūqȝ sunt in domo mea viderūt. Nihil est qđ non monstrauerim eis in thesauris meis. Jstam domū ita bene ornatā debet intrare anima. ⁊ in ea quiescere p contēpla tionē vt dicit Sapie. viij. Quatinus p h mereatur intrare in domū celestē per glo rificationē. Ad quaz nos pducere dignet pater et filius et spūssanctus. Amen

Dominica. XX. post trinitatis. I.
Sermo. CXXII.

Venite ad nupti as Math. xxij. Sicut dicit Hu go libro. iiij. de archa Noe capi. iiij. in pncipio. Omnia opera dei propter hominem facta sunt. siue ea que pertinent ad pmā creationez hominis. siue ea que fa cta sunt ad hominis reparationē. Ad crea tionē hominis pertinet creatio mūdi. i. ce li ⁊ terre. ⁊ omniū que in pmordio facta ē

léguntˀ a deo. Ad reparationē hoīs ptinet incarnatio verbi. ⁊ omnia que vel ante ip sam incarnationē ab initio ad ipām prefi-gurandā ⁊ pnunciandā pcesserūt. vel que post eam vsq₃ ad finē mundi ꝓpter ipām p-dicandā ⁊ credendā fiunt. Hec ille. Ex q̄-bus patet ꝙ de⁹ oīa que fecit ꝓpter hoīem in duo genera distinxit. sc₃ in opera creati onis ⁊ reparationis. Que duo sic ordina-uit ꝓpter hoīem. vt in operibus creatōnis potentiā dei cōsideraret. ⁊ in operibus re-parationis caritatē attēderet. vt dicit ibi-dē Hugo libro. iiij. cap. v. vbi. s. Et q2 vt idem ibidē dicit. Opera repationis iō ma xime operatus ē. vt qualē erga nos dilecti onē haberet ostenderet. et nos amore mū-di ad suum amorē reuocaret. Quia igitur diuina sapientia ex magna caritate opus nostre reparationis ostendit tunc. videli-cet quando diuinitatem suam nostre hu-manitati q̄si sponsum sponse coniunxit. ac per hoc quasi quasdam nuptias delectabi les fecit. volens ne tante bonitatis ⁊ cari-tatis sue suauitas ab hominibus vilipen-deretur pmisit nuncios suos. sanctos vide licet patres et ꝓphetas veteris testamenti qui nobis has nuptias futuras pdicerēt. Cum vero he nuptie facte sūt p filij dei in carnationē. ⁊ consummate p passionē. vbi xp̄o vero sponso iuncta est p fidem eccl'ia vnica ⁊ amabilis sponsa. volens de⁹ oēs hoīes esse participes huiusmodi nuptiaꝝ que in fide xp̄i celebrantˀ. p alios ⁊ alios su os fideles seruos nuncios ⁊ apostolos cō fessores et martyres vocari omnes fecit. q̄ tinus omnes venirent credendo p fidem. ⁊ delectarentur in eis per caritatem. Un-de ne quisq₃ excusaretur p ignorantiā oīb₉ generaliter ꝓclamari fecit. omnesq₃ pariˀ simul in vnū diuitē et pauperem inuitari ad huiusmodi sanctas nuptias mādauit. dicens. Uenite ad nuptias. Sed ⁊ ne nu ptiaꝝ solēnitas ꝓpter insufficientiā delitia rum cōtemni possit ab inuitatis. etiā tan-tam deliciaꝝ abundantiā pmittēdo dicit. Oia parata sunt. venite ad nuptias. Ita-q₃ omnibus generaliter dicitur vt op⁹ re-parationis considerent. ac per hoc ad fidē xp̄i ꝓperēt. Ueite ad nuptias. Loq̄batur iesus cum discipulis suis i parabol'. Seq̄-tur euangeliū. Simile est regnū celoꝝ ho mini regi q̄ fecit nuptias filio suo ⁊c. In q̄ bus verbis tria tanguntˀ. Primo nāq₃ de-scribitˀ diuine bonitatis liberalitas tā dul citer inuitantis. Cu₃ dicit. venite. Secū do ꝓponitur intime dulcedinis suauitas tam amabiliter delectantis. Cū additur. ad nuptias. Et tertio ex his arguitur hu-mane obdurationis iniquitas. tam infeli-citer omnia ista non curantis. Cum sequi tur. Illi autem neglexerunt Tria ergo hic ponuntur valde notabilia et oīm ponde-ratione digna. scilicet deus inuitans. nu-ptie parate. ⁊ hō nō curāś. Est g̊ i deo sum ma bonitas: q2 iuitat In nuptijs grata sua uitas. quia parata. In homine vana con-temptibilitas. quia neglexit. A

Dixi primo ꝙ in verb̄ pmiś. describitur dīne bonitatis liberalitas tam dulciter inuitā-tis. Cum dicit. Uenite. Ad q̄d aūt inuita uit dicitur Eccle. xxiiij. Uenite ad me om nes qui cōcupiscitis me ⁊ a generationib⁹ meis adimplemini. Et Math. xj. ca. Ue-nite ad me oēs qui laboratis et onerati estis et ego reficiam vos. Nec miru₃. Nuptias eīm fecit. ergo reficere vsq₃ ad plenitudinē pmittit. Sed certe pauci obediūt huic vo cationi. quia dicitˀ Romanoꝝ. x. Nō oīs obediūt euāgelio. Plures aūt obediūt va nitati. Pro quo sciēdū ꝙ in oīm actu siue belli siue pacis ducis animatio multū iu-uat. quia s̄m verba sua et consilia totus ex ercitus regulatur. Et ideo oīs ductor sēp cogitat de aliq̄ inuitatorio suis complici-bus faciendo. Quadruplex aūt inuitatori um in scriptura a quattuor inuitatoribus velut a quattuor cātorib₉ quadrupliciˀ de cantatur. vt dic̄ Holgot sup scd̄m ca. libri Sapie. Primū cantant voluptuosi. Se-cūdū maliciosi. Tertiū ambitiosi Quartū sancti ⁊ deuoti. Tres primi seruiunt i cho ro diaboli. quarti solūmodo in choro xp̄i. Inuitatorium voluptuosoꝝ ponitur ibi Sapie. ij. Uenite et fruamur bonis. Qn̄ sic est ꝙ homo intrat in ecclesiam catholi. vt audiat matutinas de aliquo sancto. sta tim per iuitatoriū potest discernere in q̄n-ta veneratione sanctus ille habeatur ibid̄. quia in ferialib⁹ dieb₉ sufficit tm̄ vnus. Et quanto festū celebratˀ solēnius. tanto plu-res ad inuitatorium deputātur. Intˀ nos moraliter in vita p̄nti nulli dij coluntˀ. Iu xta illud pma Corinth. viij. Siquidem ⁊

dñ multi et domini multi. mundus caro ꝛ demon ꝛ deus. Uideamus ergo q̄s istoꝝ plures habeat in suo choro ad cantandū inuitatorium. et inueniemus ꝙ deus habet paucissimos. omnes alij inuitatores sūt in maxima copia. Si loquamur de mundo. nōne senes ꝛ iuuenes ꝛ pueri a cunabulis suis extracti. statī inuitantur ꝛ animantur ad colendum mūdū. Iste vt fiat mercator. ille aūt vt fiat miles. Alius vt fiat diues. ꝛ sic de alijs. q̄ oēs vna voce dicūt illud Sapie. ij. Uenite et fruamur bonis q̄ sunt. Et sic illi q̄ sūt vicini cantoribꝫ magis excitantur ad cantandū. Ita hoīes finaliter cōcertantes cū secularibus vel carnalibꝫ ꝯuersantes. nullo mō possūt euadere quin eis in moribꝫ cōformenť. Uñ Isidor⁹ de sūmo bono. Rarum ē vt q̄squis inter seculi voluptates positus. a vicijs maneat illibat⁹. In q̄bus ꝛ si nō cito implicetur anim⁹. tamē aliqñ attrahiť. Nec diu pt esse secur⁹ qui piculo fuerit pxim⁹. Quot sunt q̄ his diebꝫ inuitant hoīes ad mundi contemptum. ad ꝓpria relinquēda. ad se p suis peccatis totaliter contemnēdū. Certe vel nulli vel pauci. imo tantus strepit⁹ est cantorū mundi qui dicunt inuitatoriū voluptatis ꝛ mundi. ꝙ illi qui dicūt inuitatorium christi vix in aliquo possint audiri. Scōm inuitatoriū quod poniť i scriptura cantant maliciosi. Et scribiť Hieremie. xviij. Uenite ꝛ cogitem⁹ cōtra iustū cogitatiōes. Non eñ pibit lex a sacerdote neqꝫ consiliū a sapiente. neqꝫ sermo a ꝓpheta. Et notate q̄les hoīes maliciosi ponūt p parte sua. videlicet sacerdotes sapientes ꝛ ꝓphetas. Moraliter sacerdotes sunt magni prelati. Sapientes sunt iusticiarij ꝛ prophete sunt religiosi. ꝛ nunqꝫ videbitis in republica maliciam magnam factā: nisi vel ab istis omnib⁹. vel ab aliquo istorum pcedat. vt dicit Holgot super librū Sapie. ca. ij. Unde isti tres cantāt inuitatoriū maliciosoꝝ. ꝛ isti sciunt facere cōspiratione cōtra optimū virū. dicendo illud Hieremie. xviij. Uenite ꝛ pcutiam⁹ eū lingua. et nō attēdam⁹ ad vniuersos sermones ei⁹. Percutere hoīem lingua est ꝓcludere sibi viā respōdendi vt nihil possit dicere p seipo. Uel pcutere hoīem lingua pt esse cōspirare falsum. et falsum testificari ꝯ hominem. Et nota ꝙ isti maliciosi triplex habent inuitatorium sibi proprium. q̄ ad maliciam animant ꝛ instigant. Primo eñ se colligunt ad conspirandum subtiliter. dicentes illud Hieremie. xviij. Uenite cogitem⁹ ꝯ iustum cogitatōes. Scdo se recolligūt ad accusandū ciuiliter ꝛ sub iuris colore. dicentes Hieremie. xviij. Uenite ꝛ pcutiamus eū lingua. ꝛ nō attendamus ad vniuersos ſmones ei⁹. Tertio se recolligūt ad occidendū hostiliť. dicentes illud Matth. xxj. Uenite occidamus eū ꝛ nr̄a erit hereditas. Et hec est conclusio malicie vltimata. Tertiū inuitatoriū q̄d ponitur in scriptura cantant ambitiosi. Et scribitur Gene. xj. Uenite faciamus nob ciuitatē et turrim cui⁹ cacumē ptingat ad celū ꝛ celebremus nomē nostrū. Notandū ꝙ oēs ambitiosi exponūt se maximis laboribꝫ p honoribꝫ cōsequendis. intantū ꝙ si decimā partē laboris facerent ꝓpter deum maximi meriti forent. Unde isti ad edificandū fodiendum et construēdū se applicant ꝛ exponūt. Quantam estimatis vexationem sustinent q̄ curijs regū ꝛ episcoporū se mancipant. dant munera. dissimulant ꝛ adulantur. mentiuntur ꝛ se nequiť humiliant quibuscunqꝫ. Unde Innoc. de vilitate humane cōditionis dicit sic. Ambiciosus semp ē pauidus. semp attonit⁹ ne dicat quod displiceat. humilitatem simulat. et honestatē mentiť. affabilitatē exhibet. benignitatē ostendit. subsequiť ꝛ obsequitur. cūctos honorat. vniuersis se inclinat. frequētat curias. visitat optimates. assurgit ꝛ amplexať. applaudit ꝛ adulať. ꝛ bene nouit illud poeticū Ouidij libro. j. de arte amandi. Et si nullus erit puluis tu excute nullū. Hec ille. Et ideo de talibꝫ q̄ castra regum sequuntur dixit quidam poeta Sunt qui dicuntur miseri q̄ castra sequūť. Quartum inuitatorium quod ponitur in scriptura cantant christiani boni ꝛ religiosi. Et est in Psalmo. Uenite exultem⁹ domino: iubilemus deo salutari nostro. Et istud inuitatoriū cantať valde ferialibꝫ diebus. sed tñ a secularibꝫ non curatur ꝓpter strepitum secularium negociorū imo licet oēs inuitantur. pauci tamē vel nulli veniūt. Sicut patet in euāgelio p̄senti. Nam oēs neglexerunt ꝛ abierūt. alius in villam suam. alius ad negociationem suam. Sed caueant isti. Contingit eñ ꝙ sa

ciens magnum festum. inuitat mltos diu ante. et vt illis ordinate seruiatur et sine pressura. ponit custodes in ingressu portarum. qui deuote recipiunt inuitatos qui promiserunt venire et sunt amici facientis festum. et alios non inuitatos excludunt. Isto modo facit christus qui mittit seruos suos predicare et inuitare ad nuptias agni. sed in fine mundi solum illi recipientur qui nunc sue inuitationi obediunt. Et alij excludentur omnino. dicente domino bonis illud dulce inuitatorium. Uenite benedicti patris mei. percipite regnum quod vobis paratum est ab origine mundi. Malis autem dicet. Ite maledicti. Et ideo dum vocat nos deus et inuitat ad nuptias suas preparemur bonis operibus. vt digni esse mereamur ad conuiuandum secum etc. B

Dixi secundo quod in verbo premissis ponitur eterne dulcedinis suauitas tam affectualiter delectantis. Cum dicitur. Ad nuptias. Nuptie iste multum suaues sunt. quia in maxima dilectione et caritate aguntur. Nam sponsus istarum nuptiarum est christus. qui ecclesiam sibi fide desponsatam in caritate maxima copulauit. Iuxta illud Hieremie. xxxj. In caritate perpetua dilexi te. ideo attraxi te miserans. Uideamus ergo hic de tribus. scilicet de sponsi magnitudine. Secundo de sponsi pulchritudine. Tertio de nuptiarum dulcedine. De primo. scilicet sponsi magnitudine dicitur hic. quia sponsus iste est filius regis. cui rex pater fecit nuptias. Rex est deus pater. qui est rex regum: et dominus dominantium Apocalip. xix. De quo in Ps. Quoniam rex omnis terre deus. Filius huius regis est filius dei patris. dominus noster ihesus christus. De quo in ps. Filius meus es tu. ego hodie genui te. Sponsus ergo hic est christus deus noster. vt dicit Bernar. sup Cantica. sermone. lxviij. in principio. Et sponsus hic magnus dominus et laudabilis nimis. cuius magnitudinis non est finis. sicut dicit Psalmista. Uere magnus dominus et excelsus super omnes populos. Excellit enim omnes potestate. diuinitate et bonitate. De quibus omnibus dicit Apostolus ad Hebreos. j. Quem constituit scilicet deus pater heredem vniuersorum. i. dominum perpetuum et possessorem iure filiationis pater ne. patre tamen non mortuo. vt dicit Gorra. Et dicit notanter vniuersorum. non vnius tribus. quia data est sibi omnis potestas in celo et in terra Math. vltimo. Non solum est heres vniuersorum potestate dominationis. quia dominatur a mari vsque ad mare. sed etiam potestate creationis. quia per ipsum omnia facta sunt. Ideo apostolus dicit. Per quem deus pater fecit et secula. non solum visibilia. sed etiam eterna seu perpetua. Est ergo iste sponsus potens et vigorosus. quia constitutus a deo. perpetuus quia heres. solus quia vniuersorum. Dignitatem vero eius subdit. Qui cum sit splendor glorie. scilicet patris. coeternus scilicet patri vt splendor igni. et figura substantie eius. id est perfecta representatio patris. Colos. j. Imago dei inuisibilis. De bonitate autem eius statim sequitur. Portansque omnia verbo virtutis sue. id est. continens et gubernans omnia celestia et terrestria Isa. xlvi. c. Ego feci et ego feram et portabo et saluabo. Et dicit verbo. id est solo imperio potestatis et bonitatis sue Psalmista. Uerbo domini celi firmati sunt. Et addit aliam bonitatem. purgationem peccatorum faciens. scilicet per mortem suam purgans nos a peccatis nostris. scilicet tam a culpa quam a pena Hec Gorra. Uides ergo anima tui sponsi magnitudinem. potestatem. dignitatem et bonitatem. Potens est. et ideo metuendus. quia cum occiderit corpus. habet potestatem animam mittere in iehennam. vt dicitur Math. x. Dignus est. et ideo a te super omnes preeligendus Apocal. v. Dignus est agnus qui occisus est. Bonus est. et ideo super omnia diligendus. Psalmista. Bonus es tu: et in bonitate tua doce me etc. Licet autem iste sponsus fuerit ita potentissimus ita dignissimus. atque loco et habitatione celesti altissimus. tamen humilem thalamum eligere sibi dignatus est. De cuius thalamo in Psalmo dicitur. Tanquam sponsus dominus procedens de thalamo suo. Quod exponit Innocen. quartus. id est de vtero beate virginis. In hoc thalamo christus humane nature vt sponsus sponse copulatus. hoc est matrimonium Assueri et Hester. Assuerus interpretatur beatus secundum Innocentium et significat christum. Hester interpretatur exaltata. et significat humanam naturam. In cuius persona potest dici illud Ps. Et cum gloria suscepisti me. Unde quidam dixit. Maritari non potuit caro gloriosius Hoc significatum fuit Gen. xxviij. vbi dicit Isaac Jacob filio suo. Noli accipere vxorem

de genere chanaan. sed pficere in mesopothamiã sirie ad domũ bathuel patrꝫ mr̃is tue et accipe tibi inde vxorez de filiab9 laban auunculi tui. Hec sunt verba dei patris ad filiũ. vt exponit Innocen. Chanaan interp̃tatur possidens domũ. ꝛ significat angelos. q̇ i celesti domo semp̱ assistũt dñõ. De quoꝝ genere noluit deus paẗ vt filius accipet vxorem. id est eorũ naturam Iuxta illud Hebreoꝝ. ij. Nusq̃ꝫ eni angelos app̃hendit. sed semen Abrae. Gorra. Nusq̃ꝫ. i. in nulla scriptura legiẗ angelicaz naturã app̃hendisse. vnde nec naturã angelicã liberauit. Et hoc ideo ẜm Gorram q̇a angelus sine aliq̃ instigante cecidit. ergo p̱ aliũ releuari nõ debuit. Scd̃o qꝛ tota natura humana cecidit. nõ aũt tota angelica. Tertio: q̇a reparatio nature angelice nõ pficeret vniuersitati sicut nature humane. in q̃ totalis reparatio facta ẽ. scꝫ nature humane ꝛ angelice. q̃ ppter hoiem facta est. qꝛ hõ est ois creatura in genere. nõ sic angelus. Mesopothamia interp̃taẗ eleuata. et Siria sublimis. Et significat humanam naturã que eleuata fuit in icarnatione. vt dictum ẽ. Sed nõ ad quãcũq̃ꝫ fecit ire. sed ad domũ bathuel. i. ad beatã ꝟginem. Bathuel eñ virgo dei interp̃tatur Et ibi accepit vxorẽ de filiabus laban. q̇ i terp̃tatur candidatio. id est carnẽ de purissimis et mundissimis beate ꝟginis sanguinib9. ꝛ de virgine nasci voluit. vt denotaret ꝙ virginẽ sibi virgini ecclesiam despõsaret. ij. Corinth. xj. Despondi eñ vos vni viro virginem castam exhibere christo.

C De scd̃o scꝫ de sponse pulchritudine dicitur Canticoꝝ. iiij. c. Tota pulchra es amica mea. Sed que est ista sponsa xp̃i Certe nulla alia q̃ntũ ad p̃sens sufficit: nisi ecclesia seu congregatio iustoꝝ. que ẽ generatio querentiũ dñm. querentiũ faciem dei iacob sponsi. vt dicit Bernar. sup̱ Cãtica. ẜmone. lxviij. Sponsa xp̃i ergo nos sum9 cum reliqua multitudine peccatorũ captiuoꝝ q̃s ip̃e nouit. Pulchritudo isti9 sponse est multũ ammirabilis. eo ꝙ dicit de ea sponsus q̇ mentiri non potest. Tota pulchra es amica mea. Tota eñ pulchra. q̇a ꝛ p̱ intẽtionẽ ꝛ opationẽ. vel tota ppter cõiugatos cõtinẽtes ꝛ virgines. vel tota dr̃ q̃ntũ ad p̃latos ꝛ subditos. ꝛ ita pulcra est ꝛ in vestib9 ꝛ in mẽbris. Oculi eñ eius sunt p̃lati tanq̃ꝫ puisores. Os doctores. Aures penitentiarij ac confessores. Nas9 sapientes. bonoruz maloꝝq̃ꝫ discretores. Collũ clerici ꝛ cantores. Pectus sunt potentes et nobiles. Brachia sunt milites. Man9 operarij ꝛ artifices. Crura famuli. Pedes rustici. In his ẽ mẽbris tota dꝫ eẽ pulchra sponsa. sicut tũc erat cũ p̱ christũ est redẽpta. qñ non habuit maculã mortalis peccati neq̃ꝫ rugã duplicitatis. Sed heu hodie cõqueriẗ ppheta Trenoꝝ. j. dicens. Egressus ẽ a filia syon ois decor ei9 Et glosa dicit decor virtutũ. Sed vnde hec dformitas in membris ecclesie. subdit propheta ibidem. Quia facti sunt principes eius velut arietes. non inueniẽtes pascua. Abierunt absq̃ꝫ fortitudine. Et glosa exponit ibidem ꝙ prelati debent esse velut arietes defendentes ecclesiam autoritatibus vtriusq̃ꝫ testamenti velut cornib9 Sed quãdo sunt illiterati. tunc subditi ñ inueniunt sub eis pascua doctrine. ꝛ sic abeunt de loco ad locum vagantes absq̃ꝫ fortitudine virtutũ ꝛ bonoꝝ opeꝝ. Moraliter autẽ loquẽdo quelibet aĩa est sponsa christi quã desponsat sibi christus in fide. Ozee. ij. Sponsabo te mihi in fide. Sed hec frangit fidem sponso cum adheret diabolo p̱ consensum peccati. Sicut cõq̃riẗ d ea dominus p̱ prophetam Isaie. lvij. Iuxta me suscepisti adulterum. Sed multuz deberet timere ista sponsa quando prouocat sponsum suum. Nam si ancilla paupercula et seruilis conditionis filio regis essꝫ desponsata. et ip̃a in ignominiam spõsi sui esset scortata. certe multum esset dolendũ ei pro tali offensa. Sic certe anima postq̃ꝫ peccat magnam ignominiam facit christo sponso suo a quo fuit despõsata. Sed et quod deterius est. si diceret. et si sponsũ offendi. habeo tamen ex patrimonio vnde viuam. cum habeam hereditatem bonam sed et hec perdidit hereditatem. Ecclesie enim hereditatem bonam perdidisti. Trenoꝝ vltimo. Hereditas nostra versa ẽ ad alienos. Sed forte diceret. et si hereditatem perdidi. adhuc tamẽ habeo notabilia bona. Sed certe hoc non. quia per peccatum omnia bona mortificantur. Sed forte adhuc diceret. et si istum sponsum perdidi. tamẽ adhuc pulchritudinẽ habeo, ppter quã ab alienis cõcupiscar. Sed cer-

te hoc nõ. quia etiã pulchritudinez perdi-
dit. Quia Trenoꝝ. j. dicit. Egressus ẽ a fi
lia syon omis decor eius. Et eiusdem. iiij.
Denigrata est sup carbones facies eius. sꝫ
forte adhuc diceret. Et si sponsũ pdidi. a-
micos habeo a quibus suscipiar. Sꝫ cer-
te h nõ. qr oẽs amisisti. quia oẽs amici eius
spreuerũt eã. et facti sũt ei inimici. Treno.
j. Sed forte adhuc diceret. Et si sponsuz
perdidi et amicos. tamen ex quo mei iuris
sum ꝛ libera adhuc alios amicos acquirã
Sed certe h non. quia de cetero est kua et
ancilla illibera Hieremie. xvj. Seruietis
dijs alienis qui non dabũt vobis requiez
Ex his patet quantũ debet timere sponsa
christifidelis anima ne sponsum suũ chri-
stum prouocet ad peccatum D Sed
nunc videamus de tertio. scilicet de dul-
cedine istarum nuptiarum. Tantũ eñi ista
dulcedo exuberat q non est modus dicẽ-
di de ea. Nam in eis ẽ dulcis esca. quia in
eccl'ia pñti proposita est mensa altaris. in
qua positus est panis vite qui de celo de-
scendit Johis. vj. In quo est oĩe delecta
mentũ ꝛ oĩs saporis suauitas. Sapiẽtie
xvj. Secũdo in his nuptijs est vinũ. id ẽ
cõsolatio spũssancti. qui cõsolatur nos in
omni tribulatõne nostra. vt dicitur. ij. Co
rinth. j. Istud vinum letificat cor homĩs.
vt dicit Psalmista. Nec solũ letificat sim-
pliciter sed multipliciter. quia km multitu
dinem dolorum meorum in corde meo. cõ
solationes tue letificauerunt animã meaz.
Tertio in his nuptijs sũt delectabiles mi
nistri. qa angelici spũs. qui oẽs sunt admi
nistratorij spũs. propter eos qui heredita
tem capiunt salutis. Hebreoꝝ. j. Et isti ñ
solum ministrant ordinando ea que sũt sa
luti necessaria. sed etiam cõsolant ne defici
amus. sicut cãtores ꝛ timpaniste. de quibꝰ
dr in Psalmo. Preuenerũt pncipes cõiũ-
cti psallentibus. in medio iuuencularum
timpanistriarũ. Sꝫ oia ista nihil valerent
si deessent dona in nuptijs. Ideo christus
puidit multa dona. id ẽ diuersa genera g-
tiarum. Nam alij dat sermo sapiẽtie. Alij
sermo scientie. Alij prophetia Alij genera
linguarum. Alij gratia sanitatum. Alij in
terpretatio sermonũ. que oĩa operat vnꝰ
ꝛ idem spũs diuidens singulis put vult.
Psalmista. Dedit dona homibꝰ. Dantur
aũt ista dona km Hor. super eplaz. Ephe.
iiij nõ vni omnia. sed singulis singula pp
quattuor causas. Primo pter mystici cor
poris xpi integritatẽ. km illud. j. Corinth
xij. Si totũ corpus oculus. vbi auditus.
Scdo pter eccl'ie pulchritudinem ex va-
rietate resultantem. ps. Astitit regina. i. fi-
des vniuersal' catholica a dextris tuis cir
cũdata varietate. Tertio pter singuloruz
membroꝝ vtilitatẽ. j. Corinth. xij. Nõ pt
caput dicere pedibꝰ. non estis mihi neces-
sarij. Quarto pter officioꝝ expeditionem
in qbꝰ eccl'ia non vult pturbari Deutero.
j. Non possum solus onera portare. E.

Dixi tertio q in verbis pmis-
sis arguitur hũa-
ne obdurationis iniquitas. tam ĩfeliciter
oia ista non curantis. Cũ sequitur. Illi ãt
neglexerunt. scꝫ tam piã vocationẽ. tã de-
licatam refectionẽ. ꝛ nõ quidem casu aliq.
sed ppria malicia neglexerũt. ꝛ abierũt ali
us in villã suam. alius in negociationẽ su
am. Circa qd sciendũ q vt dicit Holgot
sup librꝝ Sapie. iij. ca. ꝛc. Primordial' cau
sa pene tam in hoĩe q̃ in angelo fuit negli-
gentia. Si eñi homo vel angelꝰ a deo cre
atus bene fuisset vsus naturalibus ꝛ gtui-
tis sibi datis. nunq̃ apparuisset angelo cõ
ueniens excellentiã dei appetere. vel nũq̃
homo iudicasset serpentis psuasiõibꝰ acq-
escere. Sed qa neglexerunt vti gratis sibi
datis. pmissi sunt cadere in errorẽ per pec-
catũ negligentie. ꝛ de errore negligẽtie in
peccatũ supbie ꝛ inobedientie. Et ideo cõ
querit de eis Salomon Sapie. iij. dicẽs
Quoniã neglexerũt iustũ. a deo recesserũt
Justum. id est iusticiã. Justũ eñi fuit q om
nis rationalis creatura per gratias a deo
acceptas sollicite et diligenter deũ hono-
ret. q est earundẽ grarum largitor. Sunt
aũt hoĩes hodie ĩ mũdo negligẽtes qdru-
plicit. Negligũt qdã addiscere moꝝ scrita
tẽ. Alij negligũt discutere ppam puersita-
tem. Tertij negligunt reuereri dei maiesta
tẽ. Quarti negligũt celestẽ hereditatẽ. De
pmo quõ aliq negligũt addiscere morum
honestatem. Uidemus q multi sciunt ad
discere artes subtiles. iura ciuilia pp vtili
tatẽ. artẽ bellãdi pter strẽnuitatẽ. artẽ ne-
gociandi pter pauptatẽ. ꝛ sic de alijs. que
ad vite presentis pmotionem et admini-
strationẽ spectant. Sed addiscere artẽ bñ
viuendi. artem deo seruiẽdi. artez peccata

cauendi. omnes quasi se exhibent negligentes Unde mundus inuitat ad errores et vanitates et omnes obediunt. deus vocat ad honores et nuptias. et omnes negligunt. Sicut hic conqueritur. Illi autem neglexerunt. Contra hos loquitur Seneca epistola. xviij. Omnia negligenda sunt vt studio bene viuendi assideamus. cum nullum tempus satis magnum est et si a pueritia vsque ad humani eui terminos vita protendatur. Est autem causa negligentie in talibus tumor superbie. Multi enim videntes quod non possunt esse subito perfecti. non curant partem addiscere bene viuendi modum. Et isti sunt fatui. Sicut ille lippus qui ideo non curauit inungere oculos collirio. quia non potuit ita accute videre sicut linx. Quem deridens Oracius libro epistolarum epistola prima dicit. Non poteris oculos quantum contendere linceus. Non tamen collirio contemnas lippus inungi. vnde j. Thimo. iiij. dicitur. Noli negligere gratiam que in te est. Et hec est prima mala negligentia que hic reprehenditur. Nam homo non potest interesse dignus nuptijs christi que celebrantur per fidem in ecclesia militanti: nisi studeat se bonis moribus ornare. alias ei fides sine operibus mortua est. vt dicitur Jaco. ij. Secundo sunt homines negligentes in discutiendo propriam peruersitatem. Refert Holgot super librum sapie ca. iij. Quidam Senascalcus optime sciuit disponere familiam alienam magnorum dominorum. sed pessime sciuit ordinare propriam. Tales sunt multi qui aliorum consciencias sciunt bene iudicare sed proprias negligunt. quibus dicitur per christum. Ut quid vides festucam in oculo fratris tui. trabem autem in oculo tuo non consideras Math. vi. vbi dicit Crisosto. Qualiter in alijs vides tam parua. et in tuis tam magna transcurris. Si te magis diligis quam proximum. quare procuras ipsum et non teipsum. Si autem teipsum contemnis. manifestum est quod iam non est procuratio sed detractio. Hec ille. Et certe si darem pacem alijs et non ita eorum vicia inspicerem. sine dubio nostra consideraremus. Quia dicit Prosper in libro ij. de contemplatiua vita. Tamdiu quis peccata sua quam nosse et flere debet ignorat. quamdiu curiose aliena considerat. Qui si mores suos ad seipsum conuersus aspiciat. non requirit quod in alijs reprehendat sed in seipso quod lugeat. Hec ille. Tertio sunt homines negligentes in reuerendo dei maiestatem. Nam omnes hodie communiter declinauerunt. scilicet a iusticia et veritate simul. scilicet tam spirituales quam seculares. inutiles facti sunt. vt dicit Psal. Et vnde nisi certe vt idem dicit. Non est timor dei ante oculos eorum. Et ita absque vllo timore filij hominum perpetrant mala. vt dicitur Eccles. viij. Ideo Deutero. viij. precipitur. Obserua et caue ne quando obliuiscaris domini dei tui. et negligas mandata eius atque iudicia. Et patet hic quod timor dei facit hominem sollicite operari et exequi mandata dei Juxta illud. Qui timet dominum faciet bona. imo non solum magna sed etiam minima que salutis sunt ponderat. Juxta illud Eccles vij. Qui timet deum nihil negligit Sed diceres. Certe hoc est difficile quod homo nihil negligat. et si negligit videtur iniustum quod debeat damnari. Ad quod respondeo quod non omnis negligentia est damnabilis sed solum illa que fit circa actum vel circa circumstantiam actus qui actus est de necessitate salutis. Sicut si negligam dare elemosynam tempore extreme necessitatis proximo indigenti. negligo actum de necessitate salutis. Similiter si dem elemosynam. sed non ex caritate vel non in caritate. pecco mortaliter. obmittendo circumstantiam que debet esse in omni actu virtuoso de necessitate salutis. Unde. j. Corint. vlti. Omnia vestra fiant in caritate. Unde negligentia non est aliud nisi defectus debite sollicitudinis circa actum virtuosum faciendum proueniens ex remissione feruoris in voluntate. Si autem contingit negligentia circa actum vel circumstantiam actus qui non est de necessitate salutis. Sicut si negligam dicere salutationem beate virginis transeundo circa eius imaginem. vel audiendo sermonem cogito de alijs secularibus negocijs ex remissione voluntatis. Et tunc est peccatum veniale. et faciliter purgatur. Juxta illud Eccli. vij. De negligentia purga te cum paucis. Alias illorum negligentia que sunt de necessitate salutis est mortalis. Juxta illud Hieremie. xlviij. Maledictus homo qui facit opus domini negligenter. Quarto sunt alij qui negligunt inquirere celestem hereditatem. Et isti significantur per illos de quibus dicitur Judicum. xviij. Qui licet quinque viri fortissimi de tribu Dan explorassent terram fertilissimam et locum in quo nullius rei fuit penuria. et ita nunciassent fratribus suis. tamen ipsi negligenter agebant nec sollicite curabant ingredere terram illam. Unde eis dicitur ibidem. Nolite negligere

nolite cessare. Surgite ascendam⁹. Uidimus eñ terrã valde opulentã et vberez Terra ista est terra celestis patrie. de qua dicit Psal. Portio mea domine sit i terra viuentium. Terra ista fertilis ꝛ vberrima quia nullius rei penuria potest eẽ vbi habetur de⁹. Istam terrã explorauerãt quinqꝫ viri. scilicꝫ quinqꝫ status electoꝝ. patriarcharũ in lege nature. pphetarũ in lege scripta. apostoloꝝ. martyrũ ꝛ confessorum in lege gre. q̃ oẽs annunciauerunt nobis gaudia illius patrie. et tamen adhuc negligimus ascendere cum eis per contemplationem. Unde nobis dr̃. Nolite negligere. nolite cessare. ac si diceret. Nolite ita negligẽter agere bona. sed sollicite ambulate in opib⁹ bonis p grãm vt tandẽ pueniam⁹ ad gloriã. Ad quã nos pducat pater ꝛ filius ꝛ spiritussanctus. Amen.

Dominica. XX. post trinitatis. II. Sermo. CXXIII.

Dice quomodo

a huc intrasti nõ habẽs vestẽ nuptialẽ Math. xxij. Sicut ait Augustin⁹ sup Psalmũ. ciij. sermone. j. In oĩbus scripturis supeminentissima via supeminentissimum locũ caritas obtinet. per quam q̃dem viam et deus ad hominem ꝛ homo ad deũ accedit. vt dicit idem libro de spiritu et anima ca. xiij. Hec sola ẽ per quã homies conformant deo. fm Aug. libro de moribus ecclesie. cap. xiiij. Et q̃ sola habita oĩa psunt homini. ꝛ sine qua nihil valent cetera ad salutem vt dicit Aug. sup pma Canonica Johis Omel. v. Omnia eñ pcepta referuntur ad caritatez. fm Aug. in libro Enchiridion. cap. xix. Propter qd q̃ hꝫ caritatẽ secur⁹ est de vita perpetua ꝛ eterna. vt dicit Augu. sup canoni. Johis Omeli. v. eo qꝫ in ea habet mandatoꝝ diuinoꝝ pfectam impletõnẽ. Iuxta illud Aplĩ. Finis pcepti est caritas. Hec sola est q̃ finaliter discernit inter filios regni eterni ꝛ pditiõis eterne. Nã fm Aug. in libro de ciuita. dei. Reprobis etiaꝫ dantur alia p spm̃scm̃ munera. sed tñ quia sũt sine caritate nihil eis psunt. Sicut ait Aplus j. Corinth. xiij. enumerans donũ scie. donũ fidei. donũ pietatis. donũ pphetie. donũ martyrij. q̃ oĩa sine caritate nihil psunt finaliter ad premium. Ex quo infert Aug. vbi supra. q̃ntum bonũ sit caritas sine qua ad eternam vitã cetera bona non pducũt. Unde licet fides sit fundamentũ omniuꝫ virtutum sine qua impossibile est placere deo. vt dr̃ Hebreo. xj. Tamen non potest esse vtilis sine caritate. Nam vt dic Aug. vbi. s. Fides sine caritate põt q̃dem eẽ. sed non põt pdesse. Istud patet hic in isto homine qui licet ceteris virtutib⁹ videlicꝫ fide ꝛ spe ꝛc̃. fuisset ornatus. q̃a tamen caritatem nõ habuit. dr̃ quasi nudus et veste nuptiali carens. Hec ẽ tunica xp̃i incõsutilis. a patre ꝛ spũsancto contexta desup. id est de celo. vt ait Aug⁹. super Psal. xxj. smone. ij. Quã quia iste nõ habuit. iõ merito audire meruit verbũ terribile. q̃d ponitur in nr̃o themate cum dr̃. Amice quõ huc intrasti non habẽs vestem nuptialem In quib⁹ verbis tria describunt. Primo nanqꝫ describit allocutio diuina multum affabilis. Cum dr̃. Amice. Scdo ponit q̃stio dura multũ difficilis. Cuꝫ dr̃. Quõ huc intrasti. Tertio subiungit increpatio seriosa multũ confusibilis. quia non habẽs vestem nuptialem.

A

Dixi primo

qꝫ in verb pmissis dscribit allocutio diuina multũ affabilis. Cũ dicit Amice. Magna affabilitas diuina alloq̃ hominẽ peccatorẽ tam dulciter vt eũ amicuꝫ appellet quẽ tamẽ damnet. vnde inimicuꝫ amicũ appellat. Erat eñ iste et amic⁹. q̃a fidem de deo habuit. et inimicus. quia caritatẽ non habuit. ꝛ p consequens non verus sed fictus amicus dei fuit. Et tamẽ qꝛ in deo nihil deficit q̃ntum in ipo est. eum amicũ vocat ꝛ reprobat. Ex quo patet qꝫ pfecta amicicia homis nõ est nisi in caritate. Unde Tullius in libro de amicicia dicit. Amicicia est diuinarũ humanarũqꝫ rerũ cum beniuolentia ꝛ caritate cõsũmatio. Patet. q̃a fundamentũ amicicie est caritas. Et ideo q̃ volunt cũ deo contrahere amiciciam. ante omnia habeant caritatem. Et quia caritas ꝛ cupiditas sunt eis contraria. Ideo nemo habẽs huius mundi cupiditatem potest esse verus amic⁹ dei. Propter quod dicit Jacobus in Canonica qꝫ amicicia huius mundi inimica ẽ deo Qui ergo vult esse amicus huius mundi. inimicus constituetur dei. Jacobi quarto. Ubi Glosa dicit. Non solum qui blas

phemant ⁊ ꝑsequūtur deū. inimici dei sūt. sed etiā oēs amatores mundi inimici dei sunt. Et Aug. super. j. Canonica Johis. Omelia. v. dicit. Quia duo isti amores sūt ꝯtrarij. s. amor dei et amor mūdi. ⁊ si amor mūdi inhabitat nō est q̄ amor dei intret. Hec ille. Sed diceres. Dn̄e ego libēter acquirerem amiciciā dei. si scirem quō sit acquirenda. Ad qd̄ rn̄deo ꝙ amicicia dei sex virtutib' acq̄rit. Primo em̄ acquiritur ꝑ mūdiciā vite. siue per puritatem innocentie. Scd̄o per veritatē penitentie. Tertio per amorē obedientie. Quarto per donū patientie. Quinto ꝑ virtutē mīscd̄ie. Sexto ꝑ donū caritatis. De p̄mo quō diuina amicicia acquirit ꝑ mundiciā vite. dicit Prouerbio. xxij. Qui diligit cordis mundiciā habebit amicū regē. Notant' dicit cordis mundiciā. q2 cor est q̄si fons omniū opationū. Vn̄ si aqua imunda ē in fonte. nō mirū ꝙ et in riuo. et si arbor est putrida in radice. nō mirū ꝙ ⁊ in ramis. Sic homo si infectus est in corde. nō mirū ꝙ ⁊ in sensibus Patet ḡ illos inimicos dei esse q̄ male loquuntur ore. vel male vidēt oculis. aut delectant' in turpiū auditu. Et hoc ideo. q̄a non habent cor mūdū. q̄d deus req̄rit p̄ncipalit' i amico suo. Scd̄o amicicia dei acq̄ritur ꝑ verā cordis pn̄iam. Nam q̄ inimicus dei erat ꝑ culpam. fit amicus dei ꝑ penitentiā veram. scʒ per amaritudinem cordis. ꝑ confessionem oris. ⁊ ꝑ satisfactionē operis. De q̄ potest exponi illud Ecc̄i. xxij Ad amicū si ꝓduxeris gladiū. non desperes. Qd̄ exponit q̄dā doctor. Amicus noster de' est. q̄ nobis in bonis nature gr̄e et fortune amiciciā ōndit. Sed ad eū gladium ꝓducimus cū peccam'. Nō ē tamē desperandū. q̄a dū vere penitemus ad amiciciam reparamur. īmo q̄nq3 maiorē Sicut patet de Petro. Dauid. Magdalena. vn̄ dn̄s dic̄ in ps̄. de talib'. Mihi alienigene amici facti sūt. i. qui ꝑ peccatū fuerūt facti extranei. ꝑ pn̄iam mihi in amiciciā sūt reparati. Tertio acquirit' diuina amicicia ꝑ bonū obedientie. Vn̄ domin' dicit Apostolis Johis. xv. Jam nō dicā vos seruos sed amicos. q̄a omnia q̄cunq3 audiui a p̄re meo nota feci vobis. Ac si diceret. q̄3diu n̄ reuelaui secreta p̄ris vobis. nō fuistis amici sed serui. sed iā amplius estis amici. hoc aūt non fuit nisi merito obediētie. Sicut videmus in curijs. Quia qui magis sūt obedientes p̄ncipibus ad maiora secreta admittuntur Obedientia autem probatur ꝑ impletionē mandatoꝝ. Vnde Johis. xv. dr̄. Vos amici estis si feceritis que ego p̄cipio vobis. Ex q̄ p3 ꝙ obediētia mltum est accepta deo: q̄a facit amicos dei. Econtra vero inobedientia facit de filijs dei inimicos. Sicut p3 de rege Saul. q̄ ꝓpter inobedientiā factus est de rege iusto reprobus ⁊ demoniacus. vt patet p̄mo Reg. xv. Et de Adam patet. q̄a q̄ dicebat' ꝓpositus paradisi. fact' est agricola miserabilis terre. vt p3 Gen̄. iij. De lucifero quoq3 patet. Quia ꝓpter inobedientiā de angelo factus ē diabolus. vt patet Jsaie. xiiij. Legitur de q̄dam nobili Romano qui dicebatur postumius. ꝙ pro eo ꝙ filius suus sine scitu suo hostes ꝑsecutus est. ip̄m victorem reuersū occidi mandauit. O si sic inobediētia mūdana punita est. q̄ntomagis diuia. Quarto acquiritur dīna amicicia ꝑ donū patiētie. Nam ꝑ aduersa maxime ꝓbatur amic'. Sicut em̄ dicit Salomon. Simulator decipit ore amicum suū. Vnde idem dicit Si possides amicū in temptatiōe possideillum. Et quidam metrista dicit. Si fueris felix multos numerabis amicos. Tempora si fuerint nubila solus eris. Hinc dr̄ de Abraam Judith. viij. Quia abraam pater noster temptatus per multas tribulatōes amicus dei fact' est. Philippus rex Macedonum redarguit Alexandrum filium suum. ꝙ illos sibi amicos veros estimabat quos precio comparabat Sed non sic deus probat amicos. Jpse enī dicit suis. Dico autem vobis amicis meis. Nolite timere eos qui occidūt corpus. et postea nō habent amplius quid faciant. Sed potius hunc timete. qui postq̄3 occiderit corpus. potestatē habet mittere in iehennā. Ecce quomō ꝑ aduersa probat eos solū amicos qui timentes perdere aīam ꝑdunt corpus pro christo amico suo. Quinto acquiritur diuia amicicia ꝑ donū misericordie. Misericors enim multos habet amicos. Sic dicit dominus Luce. xvj. Facite vobis amicos de mammona iniquitatis. vt cū defeceritis recipiant vos in eterna tabernacula. Sexto acq̄rit' diuina amicicia ꝑ donū caritatis. Dic̄ ei Hiero. ꝙ non est vera amicicia: nisi caritatꝪ glutio copl'ata. Per

has ergo virtutes q̄renda est amicicia xp̄i et
maxime p virtutē caritatis. sine qua non ē
vera amicicia inter deū et hoiem. Vñ Au
gusti. li. j. sup Genes. contra māicheos di-
cit. Qz nō efficit quis amicus dei: nisi pur
gatissimis meritꝫ. Qd nō pt fieri meliꝰ q̄z
p caritatē in q̄ oia merita cōcurrūt. vt dic
Prosper in li. de vita contemplatiua. Et
ideo isti in euangelio pñti sine caritate dr
ironice amice. q̄si di. imo inimice re: sz ami
ce noie. Eo eñ qz defecit iste in virtute ca
ritatis. licet etiā multas alias habuerit v-
tutes. amicus fictus dr. Patz ergo qz nihil sic
amicū dei facit sicut caritas. Nam alia do
na dei etiā dant inimicis. Unde mlti erūt
q̄ dicent in nouissimo die. Dñe in noie tuo
demonia eiecimꝰ et multas vtutes fecimꝰ
quibꝰ dicet a dño. Discedite a me operarij
iniq̄tatis. qz nescio vos. i. facta vr̄a nunq̄z
approbaui. vt exponit Henricꝰ de vrima.
lib. xiij. de pfectōe interioris hois. c. xxviij
Quod vtiq̄z non est pter aliud nisi qz erāt
sine caritate. sine q̄ nihil valent oia vt dici
tur. j. Corinth. xiij. c. B

Dixi secundo qz in ev. pmis. ppōit q̄stio mlt
tū dura et difficilis. Cum dr. Quō huc in-
trasti. Certe multū difficilis questio qz ter
ribilis et horribilis et insolubilis. Naz hō
sine caritate i iudicio finali nō poterit do
rñdere vnū p mille. vt dicit Job. ix. Un-
de Criso. sup Math. in opere imperfecto
Omel. xix. dicit. Qñ venerit deus i maie-
state sua nemo erit ausus garrula cōtētiōe
sermonē aut mēdaciū defendere aut ɔdice
re veritati. Nā modo os loquit et opus ab
scondit. sed tūc ecōtra erit. q̄a opa singulo
rū loquētur et ora tacebūt. Modo eñ psō-
na interrogat et conscia nō videt. sed tunc
erit ecōuerso. qz cōscia discutiet et psōa cō
fūdetur. qñ nemo excusabit pctōrez. sz oēs
accusabūt. Hec ille. Inter oia aūt que iu-
stus iudex obijciet tūc pctōribus erit ista
dura q̄stio. scz. Quō huc intrasti. scz nō bñ
ornatus virtutibus. Dixisti eñ te christia
nū noie. re tñ paganꝰ fuisti. et q̄ modo huc
venisti. Qui eñ xp̄ianum dixisti te. quare
xp̄m nō es imitatus. Quō ergo huc intra-
sti ad xp̄m. q̄ opibꝰ negasti xp̄m. Dicit eniz
Augu. in li. de vita xp̄iana. Christiani no
men ille frustra sortitur qui xp̄m minime
imitatur. Quid eñ tibi prodest vocari q̄d
non es. et nomē vsurpare alienū. Hec Au
gu. Erit ergo ista q̄stio multū dura atq̄z diffi
cilis oibꝰ fictis xp̄ianis. q̄rum vnicuiq̄z di
cetur. Quō huc intrasti. Queret eñ q̄libet
xp̄ianus de tribꝰ. Prio quō alijs miscdiaz
fecit. Nam ille verus xp̄ianus est q̄ omibꝰ
miscdiam facit. qui miseris subuenit. q̄ ad
fletum fletibus puocatur alienis. vt dicit
Aug. in libro de vita xp̄iana. Queretur er
go ab eo merito. quō miscdiam vult in iu-
dicio consequi diuino. qui misericordiam
denegauit postulanti in mundo. Cū scri-
ptū sit. Judiciū sine miscdia fiet ei q̄ mise-
ricordiā denegauit postulanti Jacobi. ij.
Scdo queret quō intrare ausus est aulaz
tanti dñi. cuius signū in se habere et porta
re neglexit. Nemo eñ xp̄ianus dici pt nisi
qui xp̄o moribꝰ adequat. vt dicit Cipria.
de duodecim abusiōibꝰ. Tertio queret q̄-
mō intrare ausus ē ad recipiendū salariuz
q̄ nunq̄z pugnare viriliter visus est. Dicit
eñ Criso. i Omel. Delicatꝰ es miles xp̄ia-
ne si putas posse te sine pugna vincere sine
certamine triumphare. Hec ille. Et meri-
to huic dr. Quō huc intrasti. Nō eñ q̄rit
tunc in iudicio diuino a te. quō intrasti fi-
dem catholicā. aut quō intrasti ecclīam. sz
quō huc intrasti. scz ante diuinū conspec-
tum et tanti iudicis maiestatē. Unde dicit
Grego. li. xxij. mora. Qz in xp̄ianis nō q̄ri-
tur pncipiū sed finis. quia q̄ pseuerauerit
vsq̄z in finē hic saluus erit. Math. x. Licz
aūt oibus dura tunc pponetur q̄stio eo qz
oēs nos tūc oportet astare ante tribunal
iudicis. vt referat vnusquisq̄z iuxta opera
sua siue bona siue mala. tamen specialiter:
tunc dura imo durior erit questio prelatis
et psidentibus. Nā vt dr Sapie. vj. Judi
cium durissimū erit his qui presunt. Exi-
guo eñ cōcedet miscdia. potentes autē po
tenter tormenta patientur. vbi dicit Ro-
bertus Holgot. Qz licet deus ad hveniet
in iudicio vt corā toto mūdo faciat vidic-
tā iustaz de oibꝰ. tñ pmo de malis platis.
Quia tunc iudiciū durissimū erit his qui
presunt. Et notāter dicit durissimū. Erit
eñ durū. quia male intrauerunt. durius.
quia male rexerunt. et durissimum. quia
male vixerunt. Tunc enim erit eis triplex
questio. Prima quō intrasti. scda quō rexi
sti. tertia quomō vixisti. Durum iudicium
erit secularibus. Durius malis religiosis.

Sed durissimū ꝑuersis p̄latis. Dura questio: qa a paupibꝫ extorsionē fecerūt. Durior q̄liter bona paupeꝝ cōsumpserūt. Durissima: qꝛ xp̄o ⁊ ecclesie de ꝑceptis elemosinis nō seruierūt. Dura q̄stio: qꝛ xp̄i oues nō pauerūt in tp̄ali substantia. Durior qa nō pauerūt verbo doctrine. Durissima qꝛ non pauerūt exemplo bone vite. Dura qꝛ bonos nō informauerūt. Durior: qꝛ malos nō increpauerūt. Durissima: qꝛ ip̄imet nō bene vixerūt. Ergo iudiciū durissimū his q̄ p̄sunt tam spiritualibus q̄ȝ secularibus.

E Sed diceres. Quō iustū est vt p̄latis durius iudiciū fiat q̄ȝ subditis. Ad qđ r̄ndeo ſm Holgot vbi. s. ꝙ hoc fiat ex rōnabili ꝓportiōe valde iusta. Nā iustū est ꝙ sic se habeat pena pilati ad penam iude. sicut culpa pilati se habuit ad culpam iude in illa ꝓportiōe in q̄ culpa p̄lati excedit culpam subditi. Et qa iste excessus est talis q̄ maior esse nō potest. Ideo vocat̃ iudiciuȝ durissimū qđ infligetur p̄latis. Et ideo cōsequenter dr̃. Exiguo cōcedet̃ misericordia. potentes aūt potent̃ tormenta patient̃. Glosa. Exiguo. i. ei q̄ peccat ꝑ ignorantiā aut fragilitatē. cōcedit̃ miscđia. hoc ē mior pena. sed potentes. i. p̄lati scientes. i. ad scientiā obligati potēt̃. i. abundanter tormenta patient̃. Juxta illud Apoca. xviij. Quātum glorificauit se ⁊ in delicijs fuit. tantū date ei tormentū ⁊ luctū. Attendant ḡ qui currūt ad p̄latiōes. et eas intrant. talit̃ q̄liter ꝑ phas ⁊ nephas. q̄s potius introducit cupiditas q̄ȝ caritas. symonia q̄ȝ sanctimonia. A q̄bus queret̃ quō huc intrasti. Certe inter oīa nihil nocet ita p̄latis ad damnatiōem sicut malus ingressus ad bn̄ficiū. Ex q̄ ꝓuenit ꝙ cū viciose intrāt. viciosius viuūt. ⁊ viciosissime moriuntur. Un̄ dicit canon. Raro vel nūq̄ȝ bono ꝑagunt̃ exitu q̄ malo p̄ncipio sunt inchoata. lxi. di. Miramur. Unde tal' cū sit fur ⁊ latro vt dicit̃ Joh. x. Et. j. q. j. Ordinatiōes. quō p̄t aliud cogitare: nisi vt mactet ⁊ furet̃ ⁊ ꝑdat. Aliunde eñ ascēdit q̄ȝ ꝑ ostiū vt dr̃ Joh. x. Et iō nō mirū ꝙ nō pascit. nō nutrit. non edificat. nō educit ad pascua sed intra ouile mortificat et deuorat. Sicut cōq̄rit̃ dominꝰ ꝑ ꝓpham. Deuorāt inq̄t plebē meam sicut escā panis. Expōit Jnno. iiij. Deuorant spoliādo. detrahēdo. occidēdo. Verbum eñ deuorādi auiditatē notat. in quo notat̃ eoꝝ maius pctm̄. Michee. iij. Qui violenter tollitis pelles eoꝝ desuꝑ eis. et carnes eoꝝ desuꝑ ossibꝫ eoꝝ. qui comederūt carnes ꝓpl'i mei. Hoc aūt pctō. vt dic̄ Jnnocē. ibidē. peccant p̄ncipes terre ⁊ sub ipsis pedelli aduocati ⁊ officiales. Jn h̄ aūt quod dicit. plebem meā. tangit magnam crudelitatem. qa nec canis caneȝ comedit q̄d tñ isti faciūt. ideo dicit plebem. nō substantiā. qa substātia pauꝑis vita eiꝰ ē. vt dr̄ Eccl'. xxxiiij. Unde isti hoīes deuorāt q̄d ammō Jsa. iij. Quare atteritis ꝓpl'm meū. ⁊ facies paupeꝝ cōmolitis. Sicut escam panis hoc dicit. qꝛ delectantur in talibꝫ sicut in esca. Et tantū de secundo.

Dixi tertio ꝙ in verbis p̄missis subiūgit̃ increpatio seriosa multū cōfusibilis. cum dicit̃. Nō habēs vestē nuptialē. Ac si diceret Licet habes vestē ferialē ⁊ cōmunē. tñ ista nō decet nuptias. ergo iudicaberis acsi nudꝰ esses ex quo nō habes nuptialē. Pro q̄ sciēdum ꝙ loquēdo naturaliter triplex vestis est homini necessaria. scȝ ad calefaciendūȝ ⁊ ad h̄ sufficit qualiscunq̄ȝ simplex. Scđa ad ꝓtegendum. et ad h̄ req̄ritur vestis dura ⁊ fortis. Tertia ad decorandū. ⁊ ad hoc req̄rit̃ solēnis ⁊ deaurata q̄ ꝓprie dr̃ nuptialis. Sic moralit' loq̄ndo hoī necessaria ad salutē ē triplex vestis. p̄ma ad calefaciēdū. scđa ad ꝓtegendū. tertia ad decorandum. De p̄ma dr̃ Prouerb. vlti. in ꝑsona aīe scē. Non timebit a frigoribus niuis. Omnes eñ domestici eius vestiti sunt duplicibus. Frigus aīe est refrigeratio feruoris caritatis. De q̄ dr̃ Math. xxiiij. Refrigescet caritas multoꝝ. Cōtra q̄d frigus necessaria est vestis subducta ⁊ calida. scȝ virtutes interiores ⁊ exteriores. vel intentio scā interius. et oꝑa iusta exterius. Et ista calefaciunt ⁊ incendūt in hoīe calorem diuine dilectiōis. Sed de multis hodie verū est qđ dr̃ in ps̄. Induāt̃ qui detrahunt mihi pudore ⁊ operiant̃ sicut dyployde confusiōe sua. Mala vestis pudor ī culpa. ⁊ cōfusio ī pena. vl' pudor corā hoībꝫ. ⁊ ꝯfusio iteriꝰ in cōsciā. De scđa veste que est ad ꝓtegendū aīe dr̃ ad Ephes. vj. Jn oībus sumentes scutum fidei. loricā iusticie ⁊ galeam salutis assumite. i. spem ſm Hor. et gladium sp̄ūs. q̄d est verbū dei Math. x. Non veni pacem mittere sed gladiuȝ: q̄ sepat p̄reȝ

a filio p fidē. vt exponit Gor. Et notāter h
pmittit fidē ante oēs vtutes appellans eam
scutū. Sic em̄ scutū cet̄a arma ptegit et p
mū occurrit. ita ꝛ fides. Ipa em̄ est pma in
cōstructōe. ꝛ vltīa in destructōe. Et sic dia
bolus lꝫ plus odiat caritatē. tñ pus impu-
gnat fidē. vt illa ꝺstructa noscat etiā ꝺstru
ere caritatē. Et sic fides est pma ī impugti
one ꝛ vltima in ꝺstructōe. Vñ glo. Prima
petit cāpū dubia sub sorte duelli. Pugna-
tura fides. Et qꝛ fides est tātū in vita ista.
Iō q̄si scutū portat̄ ī sinistra pte. Hec gor.
Ista arma petit pp̄ha a xp̄o sibi dari ī auxi
liū. ps̄. xxxiiij. dicēs Apprehēde arma ꝛ scu
tū ꝛc̄. Innocēti⁹ exponit. i. arma vtutū ad
expugnandū inimicos q̄ xp̄s habuit. s. hūi
litatē ꝯ diabolū. pauptatē ꝯ mundū. ꝛ vite
austeritatē ꝯ carnem. Sed certe multi ho-
die armati sunt armis diaboli q̄b9 se prote
gunt ne verbo dei sic̄ sagitta sagittent̄. Isti
hñt arma Saul pōderosa q̄ dauid abiecit
tanq̄ ad pugnādū inepta. vt hr̄. j. Regum
xvij. Vnd̄ talia arma finalit̄ ꝯburent̄. Ps̄.
Arma ꝛ scuta cōburet igni. Vñ excusatio-
nes pctōꝝ sūt q̄si scuta fusilia. De q̄b9 Iob
xlj. Vbi Gre. li. xxxj. moral. dicit. Qđ ī scu
to significat̄ obstinata duricia defensionis
pctōꝝ. Et illud pctm̄ abūdat in mltis put
tāgit Seneca epl'a. lij. Ideo inquit diffici
liter ad sanitatē puenim⁹. qꝛ nos egrotare
nescimus. Dicim⁹ em̄. Non sum ambicio-
sus. sed vrbs ipa expēsas mag̃s exigit. ꝛ sic
de alijs q̄ ibi enūerat Senec̄. q̄b9 se hoīes
excusant a pctis suis. Propter qđ dic̄ Se
neca epl'a. cxviij. Nullū viciū sine patroci-
nio est. Et isti sūt sil'es erinacio. q̄ dephen-
sus in globū se colligit vt nec caput nec pe
des videāt̄. vt dic̄ Gre. xxxiij. li. Mora. de
tertia veste q̄ ē ad decorē d̄r Col. iij. Expo
liate vos veterē hoīez. ꝛ induite nouū qui
renouat̄ ī agnitōez dī s̄m ymaginē ei⁹ q̄ cre
auit eū. Et seq̄t̄ vñ ista vestꝫ cōpōit̄. Indui
te vos sic̄ electi dei scti ꝛ dilecti viscera mi
sericordie benignitatē hūilitatē modestiaꝫ
patientiā. sup oīa aūt caritatē habentes.
Ecce ex q̄nq; vtutibus ista vestꝫ nuptialis
cōtexit̄. ꝛ ex sexta scꝫ ex caritate pficit̄. Nisi
em̄ adesset caritas oēs alie vtutes nō orna
rēt hoīez sꝫ deturparēt. Vñ d̄r. j. Petri. iiij
Ante oīa mutuā in vobismetipis caritatē
cōtinuā habētes. Et rō. qꝛ vt d̄r ibidē. Ca
ritas opit mltitudinē pctōꝝ. Vbi glo. ordi
naria dic̄. Cū p alias vtutes culpe diluāt̄
maxie p caritatē. Vñ Prouerb. x. d̄r. Vni
uersa delicta operit caritas. Licet em̄ alie
vtutes hoīez pficiunt. vt dicit Symon de
Cremona sup epl'a ad Coll'. tñ caritas eas
colligit inuicē ne sepent̄. sic̄ tectū domū ne
corrūpat̄. Et idō d̄r opertoriū valde deco
rū. Hec est vestis aurea in q̄ sola spōsa xp̄i
dꝫ astare a dextris eius. ps̄. xliiij. Astitit re
gina a dextris tuis in vestitu deaurato cir
cūdata varietate. Exponit Inno. q̄ spon
sa xp̄i eccl'ia astitit xp̄o p fidem spem ꝛ cari
tatē. nō nuda sed in vestitu. i. in cōnexione
et ornatu vtutū. deaurato. i. sapia q̄ est eter
noꝝ ꝯtemplatio ꝛ pgustatio ꝺcorata. Per
aurū em̄ intelligit̄ illa pcipue sapia. qua sa
piūt nobis eterna. Sꝫ qꝛ non integre pos
sumus hr̄e h illā sapientiā. ideo dicit. deau
rato. nō aureo. Aliter em̄ s̄m eundē Inno
cen. p vestitū intelligunt̄ opa sine q̄bus ho
mo nudus est. Iuxta illud Apoca. xvi. Be
atus q̄ vigilat ꝛ custodit vestimēta sua ne
nudus ambulet. Per aurū intelligit̄ chari
tas q̄ est optīa inter vtutes. sicut auꝝ inter
metalla. Vestitus aūt deaurat⁹ sūt opa in
caritate facta q̄ ornāt eccl'am vt assistat spō
so. Hec ille. E

Sed multi hanc vestem male tractant.
Nam quidam eam deturpant pctō sic̄ san
guine. vt sunt vsurarij ꝛ raptores ꝛ paupe
rū oppressores. Sed quid eis d̄r. Vestimē
tū mixtū sanguine erit in combustionē Isa
ye. ix. Quidam eniꝫ sordidant q̄ alijs fetet
p malā famam. Et isti sūt similes iude. De
quo d̄r. Induit maledictionem sicut vesti
mentum. Magnus fetor vestimentorum
Iude. q̄ hucusq; sordet ꝛ sordebit vsq; in se
culum seculi. Ecōtra vero boni odorant p
exemplū bone fame. Cant. iiij. Odor vesti
mentoꝝ tuoꝝ sicut odor thuris. Qđ glosa
exponit ordi. đ opib9 vtutū. qñ sunt infor
mata caritate. q̄ tunc redolent. al's sine cha
ritate sordent. Quidaꝫ etiā hanc vestē sup-
ducunt alteri vesti cū tñ deberent se expo-
liare de veteri veste vt nouā induerent. vt
d̄r Col'. iij. Expoliātes vos veterē hoīem
Glo. Gorre. i. habitū pctōꝝ. Talit̄ fec̄ spō-
sa xp̄i q̄ de se ait Cant. v. Expoliaui me tu
nica mea quō induar illa. q. d. nullo modo
Sapiens videt̄ esse ille q̄ licet habeat ad-
huc bonā tunicā. tñ ex quo dat̄ sibi melior
deponit veterē bonā vt meliorē nouā reci-

piat. Sic sapiēs eēt xpian⁹ si ꝑ tunica cari tatꝫ ꝑmīj eēni oponeret bōa tpalia et ea ad opa miscōie daret. Sic fecit Jonathas. j. Regū. xviij. Expoliauit se ionathas tunica q̄ indut⁹ erat ⁊ dedit eam Dauid. Sic Martin⁹ exuit se clamide et dedit eā xpo Alij āt istā tunicā tāq̄ alienā induert. vt illi q̄ in alienis bonis et meritꝫ ɔfidūt. sꝫ soli nihil faciūt. ⁊ hij induūt veste ꝑegria. Cōtra q̄s dn̄s dic̄ Sophonie. j. Uisitabo su ꝑ oēs q̄ induti sūt veste ꝑegria. Alij autem qd̄ pei⁹ est scindūt istā vestē. vt heretici scismatici. De q̄b⁹ ɔq̄rit dn̄s in ps. Diuiserūt sibi vestimēta mea. Et hij sūt peiores iudeis crucifixorib⁹ xpi. q̄ nō sciderūt vestē xpi sꝫ sortē miserūt sup eā. vt dr̄ Jo. xix. Alij qd̄ pessimū est omino eā amittūt ꝓpter vanam gl'iam ⁊ de ea se spōte spoliari ꝑmittūt vt illi q̄ faciūt opa bona vt videant̄ ab homib⁹ De q̄b⁹ dic̄ Gre. Depdari desiderat q̄ aurū publice in via portat. Nō em̄ est ɔgruū in bona ⁊ deaurata veste in via publica inter latrones ꝓcedere. sed int⁹ in domo. Quia om̄is gl'ia filie regꝫ ab int⁹ in fimbrijs aureis. Ab int⁹. i. in ɔscia fm̄ Jnn̄. Juxta illud ij. Cor. j. Gl'ia nr̄a h̄ ē testioniū ɔscie nr̄e Et ō talib⁹ ɔq̄rit̄ xp̄s i ps. xxj. di. Diuiserūt sibi vestimēta mea ⁊ sup vestē ⁊c̄. Notāter dicit sibi. i. n̄ ad vtilitatē meā. sꝫ gl'iā suā ⁊ vanā leticiā. vestimēta mea. i. ꝟtutes meas. De q̄b⁹ ad Col. iij. Induite vos sic electi dei viscera miscōie ⁊c̄. Et ꝙ sic ꝑ vanā gl'iā amittant̄ bona hoīs figuratū fuit. iiij. Reg. xx. vbi Ezechias nūcijs regis Babilonie ondit oīa q̄ erāt in domo sua. Et venit Jsayas ad eū dicēs. Quid viderūt isti in domo tua. et rn̄dit. Oīa q̄ sūt i domo mea viderūt. ⁊ nihil ē qd̄ nō monstraueri eis in thesauris meis. Et statim ei Jsaias dixit. Audi sermonē dn̄i. Ecce dies venīēt ⁊ auferent̄ oīa q̄ sūt in domo tua in babilonem non remanebit q̄cq̄ ait dn̄s. Per nuncios Nabuchodonosor significant̄ suggestiōes diaboli. vel ipi demones suggerētes vanā gloriā. q̄b⁹ tn̄ cū ondunt̄ bona opa. oīa diripiunt̄ ꝑ eos. Et sic̄ mittētes sortē sup eādē rem singuli singulas et diuersas sortes ponūt. ita singuli demones diuersas temptationes mittūt sup vestē nr̄am vt auferāt eā Hec oīa Jnno. Sꝫ nos nō sic frēs kmi. sꝫ potius vestē istā caute seruem⁹. soli dō per eā placere curātes. Quaten⁹ sic ꝑ veste huiusmodi gr̄e mereamur indui stola et veste glorie. Qd̄ nob̄ ꝑstare dignet̄ pr̄ ⁊ filius et spūssctūs. Amen.

Dn̄ica vicesimaꝑma post trinitatꝫ. I.

Sermo. CXXIIII.

Erat quidam regulus cui⁹ filius infirmabat̄ capharnaū. Joh. iiij. Quāuis om̄ipotēns de⁹ magnā sue bonitatis gr̄aꝫ ostēdit hoīb⁹ in dādo ⁊ multiplicādo eis bona tpalia q̄ oīb⁹ etiā mal'⁊ bonis indifferenter cōicat. vt dr̄ Math. v. vbi dr̄. Pluit sup iustos ⁊ iniustos. ⁊ facit solē suū oriri sup bonos ⁊ malos. Jn h̄ tn̄ excellentē ⁊ abūdantē copiā sue bonitatꝫ manifestat ꝙ etiā mala corpalia hoī in ꝑfectū salutꝫ ordinat ⁊ disponit. Un̄ dicit Gre. sup illd̄ Job. Btūs homo q̄ corripit̄ a deo. ꝙ de⁹ aliq̄n ꝑcutit in corpe vt mentē sanet. Et glo. ordi. super illd̄. j. Pet. iiij. Tps est vt iudiciū a domo dei incipiat. dicit. Nūc vnusq̄sq̄ hō aut exercet̄ ad purgationē. aut mouet̄ ad ɔuersionē. Jstud patuit h̄ in regulo isto. cui⁹ fili⁹ ifirmabat̄ dō ordināte ad h̄ vt ꝑ hāc ifirmitatē ipe regulus ɔuerteret̄ ad xpi fidem Un̄ q̄ istud est multū mirabile. eccl'ia sctā recolit isti⁹ filij infirmitatē tam notabilicum dicit. Erat quidam regulus cui⁹ filius infirmabatur. vt dicit euangelium.

Erat q̄dā regulus cui⁹ fili⁹ infirmabat̄ Capharnaū. Hic cū audisset ⁊c̄. Jn q̄b⁹ ꝟbis tria tangunt̄. Primo nanq̄ describit ꝑsona pr̄is. scꝫ reguli petētis curationē. cū dr̄. Erat q̄dā regul⁹. Scd̄o subdit̄ ꝑsona filij patientꝫ molestiā. cū dr̄. Cui⁹ filius infirmabat̄. Tertio subiungit̄ descriptō loci cōtinētꝫ infirmi afflictōem. cum dr̄. Capharnaum. A

Dixi primo ꝙ in ꝟ. ꝑ. describitur pr̄io ꝑsona patris. scꝫ reguli petētꝫ curatōeꝫ. cū dr̄. Erat q̄dā regul⁹. Et q̄ in regulo isto significat oīs hō moralr̄ q̄ postq̄ amittit dominium rōnis supra sēsualitatē nō meret̄ dici rex. sꝫ regul⁹. imo q̄diu ē i statu vite pn̄tꝫ n̄ pt dici ver⁹ rex. sꝫ regul⁹. Pro q̄ sciēdū ꝙ lꝫ hō habeat toti⁹ mūdi diuitias sic̄ habuit magnus Alexander. Adhuc nō pt dici verus rex. sꝫ poti⁹ paruus regul⁹. Et h̄ ex tribus causis. Pr̄io ꝓpt̄ bonoꝝ ⁊ diuitiaꝝ diminutōꝫ ⁊ īsufficiētiā. Scd̄o ꝓpt̄ tp̄is breuitatē

breuē subsistētiā. Tertio ꝓpter solicitudinis anxietatē ⁊ laboꝝ sustinentiā. De pͥmo pꝫ. ꝙ nullꝰ pt̄ dici verꝰ rex aut dñs in hac vita ꝓpter bonoꝝ diminutionē ⁊ insufficiētiā. Oia em̄ q̄cūq; sunt in mūdo nō pn̄t hoiem sufficiēter ⁊ ꝑfecte satiare. Nā sic dic̄ Bern̄ in li. de diligēdo deū. c. iij. Omni vtēti rōe natalr̄ inest ꝓ sua estimatōe atq; intētōe appe tere potiora. ⁊ nulla eē re contentū. Et exē plificat ibidē dicēs. Nā q̄ hꝫ vxorē speciosam petulāti oculo respicit pulcriorē. Et q̄ veste p̄ciosa indutꝰ est speciosiorē affectat Et possidēs mltas diuitias inuidet ditiori. Et subdit. vides iā multos p̄diis ⁊ possessionibꝯ ampliatos. adhuc tn̄ indigentes agꝝ agro copulare atq; in infinitū dilatare terminos suos. Et ex h̄ ipe ꝯcludit ꝙ extreme demētie ē ea semꝑ appetere q̄ nūq; nō dico satiāt. sꝫ nec tempant appetitū. dū q̄cq̄d taliū habuerꝫ nihilominꝰ nō hita concupiscas. Hec ille. Pꝫ g̊ ꝙ cū hō nō pt̄ hr̄e sufficiētiā nec ꝑfectā satietatē i istꝫ bōis merito n̄ pt̄ dici rex. sꝫ regulꝰ. Ista ei oia q̄ sūt i mūdo respectu celestiū videt̄ q̄si nihil. vl̄ q̄si ꝑuus pūctꝰ. vn̄ dic̄ ꝓpha. Aspexi terrā et ecce erat vacua ⁊ nihil. Jere. iiij. ⁊ Gen̄. j. ca. Terra erat inanis ⁊ vacua. Sap̄. v. Transiert oia velut vmbra. Refert Sen̄. epl̄a. xciij. ꝙ Alexāder didic̄ geometriā vt sciret q̄; mag̃ foret t̄ra cui iꝑabat. Cunq; artificiose fuissꝫ eleuatꝰ i aera. s̄bleuatꝰ vidit t̄rā quasi vniꝰ pūcti respectu celi. ⁊ stati ꝯfusus intra se reputauit se infelicē. ⁊ ꝙ falsū nomen gereret. s. vocādo se magnū alexādꝝ. Quis inq̇t magnꝰ dici pt̄ i pugillo. Cū g̊ regꝫ est hr̄e oia ad abūdātiā. pꝫ ꝙ hō n̄ pt̄ dici verꝰ rex i istꝫ tꝑalibꝯ q̄ n̄ pt̄ hr̄e etiā ad sufficiētiā eoꝝ q̄ntūcūq; magne sit diuitie. magne voluptates nihilominꝰ n̄ satiāt aiaꝫ. sꝫ siti cōtinuā accēdūt. Jo. iiij. Qui biberit ex hac aq̄ sitiet iteꝝ. Et Eccs̄. v. Auarꝰ n̄ iplebit̄ pecūia. ⁊ eiusdē. vi. Aia eiꝰ n̄ iplebit̄ bōis. Et sic pꝫ q̄ꝛ hō n̄ pt̄ dici verꝰ rex i hac vita cū n̄ possit hr̄e sufficiētiā ꝓ sua nc̄citate. ⁊ ꝑ ꝯn̄s dicēdus ē mēdicꝰ ⁊ pauꝑ. Vn̄ apo. iij. Estimāti se talē veꝝ regē d̄r. Dicꝫ q̄ꝛ diues sū ⁊ nulliꝰ egeo. ⁊ nescis q̄ꝛ miser es ⁊ cecꝰ ⁊ nudꝰ. Hoc bn̄ pōderauit Dauid q̄ q̄uīs esset rex ditissimus. tn̄ vidēs oia ista esse quasi nulla. de se dixit. Ego aūt mendicꝰ sum et pauꝑ. Et sic patet de primo. B

De scd̄o quō nēo dꝫ dici verus rex aut dñs i hac vita ꝓpt̄ tꝑis breuitatē ⁊ breuē sb̄sistentiā. Nā esto ꝙ hō habeat oia mōi delectabilia q̄ desiderat aia sua nihilominus in his subsistere n̄ pt̄. vn̄ potiꝰ ē ꝑegrinꝰ et aduena q̄; rex in h̄ mūdo. iuxta illō Ecci. x. Ois potētatꝰ breuis vita. Refert Valeriꝰ in li. vlt. ⁊ Jero. in epl̄a. cxv. ꝙ Xerses rex ꝑsaꝝ aspiciēs mltitudinē milicie sue fleuisse d̄r. eo ꝙ post breue tꝑs eā amittere deberet ⁊ nullꝰ de suis remaneret. Quō g̊ rex dici pōt q̄s cui q̄si ad vniꝰ hore spaciuꝫ oia ista cōcessa sunt. Corpa em̄ nr̄a i q̄bꝯ hitamꝰ n̄ sūt nisi q̄dā tabernacl̄a militantiuꝫ aut stabula viatoꝝ vt dicit Bern̄. suꝑ Canti. sermo. xxvij. Qualis g̊ est rex in tabernaculo aut in stabulo. certe nullꝰ. Vn̄ Augu. suꝑ ps̄. xxxvi. exponēs illō. Adhuc pusillum ⁊ n̄ erit pc̄tōꝛ. vocat istā aurā matutinā. Et Jacobꝯ. in Canonica sua vocat eā vaporē ad modicū apparentē. Et ꝟe sic ē. Nam vidēmꝰ q̄nq; ꝙ aura matutina sit multū serena. ⁊ apparet hoi ꝙ sic duraret tota die. sed orto sole statim mutat̄ ⁊ disparet i nihilum Sic vita hois apparet ꝙ d̄beret durare lōgo tꝑe. ⁊ tn̄ cū nō sperat morit̄. Job. xxj. c. In pūcto ad inferna descēdūt. Et iō ꝓpha nihil aliud vocat eā nisi vanitatē ⁊ mendaciū di. ps̄. iiij. Vt q̄d diligitꝫ va. et q̄ri. mē. Expōit Inn̄. q̄rtꝰ. i. tꝑalia q̄ dicūt̄ mendaciū mltꝫ rōnibꝯ. Pͥo q̄ꝛ ꝓmittunt securitatē ⁊ soluūt timorē. Job. xv. Sonitꝰ terroris semꝑ in auribꝯ illiꝰ ⁊ cū pax sit ille semper insidias suspicat̄. Ps̄. Posuisti firmamentū eiꝰ formidinē. Vn̄ Senec. dic̄. Videt pauperē ⁊ suspicat̄ furē. videt diuitem ⁊ estimat p̄donē. Scd̄o q̄ꝛ ꝓmittūt satietatē ⁊ soluūt esuriē. iuxta illō poete Quo plꝰ potant̄ plus sitiunt̄ aq̄. Tertio q̄ꝛ ꝓmittūt d̄lectationē ⁊ dāt pūctōeꝫ. Vn̄ dñs vocat eas spinas Lu. viij. ⁊ Math. xiij. Quarto ꝓmittūt honorē ⁊ soluūt obprobriū. Psal. Obprobriū abūdātibꝯ ⁊ despectio suꝑbis. Et sic patet secundum. C

De tertio quō nēo pt̄ dici ꝟaciter dñs ⁊ rex in hac vita ꝓpter solicitudis anxietatē ⁊ laboꝝ sustinentiā. Sꝑ em̄ diuites sūt in cōtinua sollicitudine. Math. vj. Ne solliciti sitꝫ. Solliciti em̄ sūt in ꝯtinuo labore quō prouideāt familie mlte de necessariꝭs. Quia Eccs̄. v. d̄r. Vbi mlte sūt opes. multi ⁊ q̄ cōedūt eas. Vn̄ freq̄nt̄ seruꝰ dormit ⁊ dñs cogitat q̄d cras comedat cū suo. et

in h dicit Seneca q dñs tal' mior ē q̃ fu⁹
Eo q dicit Augu. li. xix. de ci. dei. c. xxj. q
impant seruiūt eis q̃b⁹ vident̄ impare. Et
certe sic est. Dñi em̄ portāt onera subditoꝝ
potius q̃ subditi dñoꝝ. Vñ Gre. expones
illud Job. xxvi. Ecce gigantes gemūt sub
aq̄s. li. xvij. Moral' dicit. Qui elatum ho-
norē in hac vita assequi cupiūt sub ponde-
rib⁹ ꝓploꝝ gemūt. Nam q̃nto q̄s altius eri
gitur. tanto plus curis grauiorib⁹ onerat̄.
ipisq̄ plus mente ⁊ cogitatōe supponit̄ qui
bus supraponit̄ dignitate. Propt' has mo
lestias sollicitudines ⁊ labores multi etiā
gentiles refutabāt honores regales. Vnd
refert Valeri⁹ li. vij. c. v. de quodā q cū de
buisset coronari in regē aspiciens coronā
dixit. O pannū nobilē mag' q̃ felicē. quē
si q̄s ꝯsideraret q̃ntis sollicitudinib⁹ sit re-
spersus nec humi q̄dē eū iacentē tollere vel
let. Legitur etiā de q̄dā rege conoto q fuit
rex dacie āglie ⁊ norwagie. q postq̄ posu-
it sedē suā in littore mar' ⁊ ait. Mare non
trāseas nec ascēdas terrā nec membra nec
vestes dominatoris tui madefacias. Sed
cras nihilomin⁹ mare ascendit. Quo facto
iste resiliēs ait. Sciāt oēs habitatores t're
vanam ⁊ friuolā reg' esse potētiā nec regis
quēpiā nomē dignū hr̄e. pter eū cui⁹ nutui
celū mare ⁊ terra obediunt. ⁊ nunq̄ postea
coronā aureā imposuit capiti. sed eam sup
ymaginē imponi fecit crucifixi in laudē re
gis eterni. Ex his patet pma pars nr̄i ser-
monis que indicat defectum humane do-
minationis.

D

Dixi secundo q i p. p. d̄scri
bitur ꝑsona
filij patiētis molestiā corpalē. cum dicitur.
Cuius filius infirmabat̄ Bona fuit ista in
firmitas ex q̃ ꝓuenit patr' ⁊ filij conuersio
Ad h g fili⁹ infirmabat̄ in corpore. vt cum
p̄re sanaret̄ in aīa. sic dicit finis euangelij
Ex q pz q infirmitas corpal' vtilis est iter
dum hoi ad ꝯuersionem. ⁊ fit sepius occa-
sio citi⁹ ꝯuertēdi ad deū. iuxta illud ps̄. xv
Multiplicate sunt infirmitates eoꝝ. po
stea accelerauerūt. Vñ Gre. Mala q nos
h pmūt ad deū ire ꝯpellūt. et iteꝝ ps̄. Im-
ple facies eoꝝ ignominia. ⁊ querēt nomen
tuū dñe. Istd pz Lu. xiiij. vbi ceci claudi ⁊
debiles cōpulsi sunt venire ad cenam dñi.
Sani āt se excusauerūt. Vnde Inn. expo
nēs h vbū. postea accelerauerūt. dicit. quia
hmōi tribulatōes ⁊ paupertates sunt q̄si cō-
pendiū citius veniendi ad deū. Circa qd
sciēdū. q infirmitates corpales vtiles sunt
ad q̃ttuor. Primo ad purgandū culpabilē
vitam. Multa em̄ mala cōmittit hō corpe
simul ⁊ aīa. sed q2 aīa statim vt exit d corpe
penā patit̄ p pctō. aut in iferno. aut in pur-
gatorio. Corp⁹ aūt iacēs in sepulcro nihil
patit̄ nisi corruptōem. penā aūt sensus nul
lā vsq̄ ad generalē resurrectōez. Vñ staret
q̄nq̄ q aīa soluto debito in purgatorio e-
uolaret in celū. corpus aūt in resurrectōne
generali surgeret ad gaudiuz. nullo penali
debito soluto. ideo deus ex iusticia punit h
corp⁹ molestijs. infirmitatib⁹. laborib⁹. ad
uersitatib⁹. aīaz āt in purgatorio vt vtrūq̄
luat penas sicut vtrunq̄ habuit delicias.
Vñ Petr⁹ rauaneñ. in q̄dā ep'lā. Jō te for-
sitan tpaliter punit de⁹ vt eterne mort' ar-
dores pena tpalis redimat. In edificatiōe
em̄ tēpli Salomonis lapides pus malleis
tundebant̄. ne in illoꝝ positiōe son⁹ mallei
audiret̄. nec in horreo dñi reponit̄ granuz
donec flagell' ⁊ triturantiū pedib⁹ fuerit ex
cussū. Hec Petr⁹ rauaneñ. Scdo tales in
firmitates corpales sunt vtiles ad ꝯfitēdū
ꝓpriam culpā. Vñ facit nobiscum deus sic
dñs cū seruo quē scit esse sceleratū. Dephē
dit eū in carcerē. ⁊ tamdiu tenet euz donec
confiteat̄ furtum ꝯ se ⁊ ꝯ alios complices.
Caro nr̄a est sic fur. q2 furat̄ ꝓhibita. sicut
eua pomū. Socij ei⁹ sūt sensus nr̄i q adiu-
uāt corp⁹ ad spoliādū aīaz. s3 istū furē do-
min⁹ capit ⁊ incarcerat. ⁊ ponit q̄si furē ad
q̄stiones et torsiones. q̄n imittit sibi fortes
febres vel guttam vl' palisim. ⁊ tādiu tenet
eū in infirmitate donec ꝯfiteat̄ pctā sua cō
tra se et ꝯ sensus suos q̄b⁹ peccauit. Vñ vi
dem⁹ q illi q sunt sani vix ꝯfitent̄ in anno.
q tñ postq̄ infirmant̄ statim mittūt p ꝯfes-
sore. Unde ps̄. Cū occideret eos q̄rebant
eū ⁊ reuertebant̄ ⁊ diluculo veniebāt ad eū.
Tertio vtiles sunt infirmitates corpales
ad ꝯseruandū gr̄am diuinā. Vñ apostol⁹
vt melius cōseruaret reuelatōes sibi in ter
tio celo factas. ⁊ bona alia gratuita. pass⁹
est stimulum. Qd exponens quedam glosa
satis notabil' dicit. q passus est dolorē ca-
pitis. licet alij dicūt temptatōez carnis vt
dr. ij. Coꝝ. xij. Cū infirmor tunc fortior sū
⁊ potēs. Vñ dicit. ij. Coꝝ. xij. Libent̄ glo
riabor in infirmitatibus meis. vt inhabitet

in me virtus xpi. Ac si dicat apte. libent᷑ dolore corpali affligar vt firmũ vas ad cõseruandũ grãm dei effici merear. Est em̃ ifirmitas corpis q̃si ciste pciose cõcathenatio Quanto em̃ cista est fortioribꝫ cathenis alligata. ꝛ quãto plibꝫ seris ferreis est clausa tanto est aptior ad cõseruandũ pciosũ thesaurꝫ q̃ intrinsecꝰ est recondit᷑. Sic quando corpꝰ vinculat᷑ ifirmitate extiori tũc est aptius ad ɔseruãdũ vtutes aie. que sũt thesaurus abscõdit᷑ i agro. Math. xiij. Sũt ꝟ illa vincla gratant᷑ sustinẽda qñ ds ea immittit. sic ɔsulit Salomõ Ecci. vi. Subijce humerꝫ tuũ ꝛ porta illã. ꝛ ne accidier᷑ i vinclis eiꝰ. Et seq᷑. Vincla eiꝰ alligatura salutar᷑. Ex his ifero duo. Primo ꝙ nihil sicrepmit in nob elatõis supbiã sicut infirmitas corpis. Istõ pꝫ p illõ Job. Sagitte dñi in me sũnt. q̃ꝝ indignatio ebibit spiritũ meũ. Dicit iterlinear᷑. Spm̃ elatiõis Et Hierony. ibidẽ dicit. Sagitte dñi ebibunt spm̃ cũ supne animaduersiones mentem ab elatõe cõpescunt. Unde Job optabat talibꝫ dolorib affligi dicẽs. Hec mihi cõsolatio sit vt affligẽs me dolore nõ parcat. Ubi dic̃ Gre. Cum dolor nos pcutit: elatio ment᷑ succisa cadit. Scdo infero ex h ꝙ signũ grẽ dine ad hoiem ẽ afflictio ifirmitat᷑ corpalis vt cõiter. Uñ dic̃ apls. Libenter gloriabor in infirmitatibꝫ meis. vt inhabitet in me virtus xpi. Et ex h cõsequẽter seq᷑ ꝙ talis afflictio est signũ salut᷑ future. Nã deus q̃s saluat eternal᷑r tpal᷑r punit. Uñ dicit Gre. vbi. s. Quibusdã h parcit vt ineternũ feriat. Feriat ꝟ nõ pcẽs. qd est mihi ɔsolatio. Et Jerony. sup Job tractans eandẽ sniam dicit ibidẽ. Hic q̃busdã pcit vt ineťnũ feriat. ꝛ nõ pcẽdo in eternuꝫ saluet. Et subdit ad ꝓpositũ. Ex afflictõne em̃ ɔsolor. q꞉ ad spẽ salut᷑ ex vulnere certꝰ reddor. Ecce notabilis spes salutis. Et ex hoc iam apparet ecõtrario ꝙ q̃ sũt hic excepti a dolore excipient᷑ i futuro a salute. Nã dicit Jeronymꝰ sup illud Job. vi. Nec fortitudo mea fortitudo est lapidũ. Reproborũ mens q꞉ sola pñtia diligit. plerũq꞉ aliena tanto extistit a vbere q̃nto post extranea manet ab hereditate. Ex h pꝫ ꝙ multũ dꝫ timere bõ in ɔtinua sanitate. q̃ q̃nq꞉ ẽ occasio multoꝝ vicioꝝ. Uñ dicit Jeronymus ꝙ electi ɔsiderãtes q꞉ nulla aduersa patiũtur in formidinis pauore tabescunt. Hec

Jeronimꝰ. Quarto infirmitates corpales vtiles sunt ad hostis nostri debilitationeꝫ Hostis noster domesticꝰ cũ quo est ɔtinua pugna ꝛ rara victoria est caro nr̃a. que continue cõcupiscit aduersus spm̃ Gal. v. Uñ si fuerit infirmata doloribꝫ multũ debilitatur vt nõ ɔcupiscat ɔ aiam. ſꝫ potiꝰ vt obediat aie. sicut seruꝰ vapulatꝰ a dño. Unde Ecci. xxxj. dr̃. Infirmitas grauis sobriam facit animã. Et Berñ. tractans illud apli. Cum infirmor tũc fortior sum. dicit Quid mirũ si fortior efficeris hoste debilitato. nisi forte insanissimũ amicũ dicã q̃ nõ cessat concupiscere aduersus spiritum. Hec ille. Quinto tales infirmitates vtiles sunt ad querenduꝫ velocius regni celestis consolationes. Unde deus facit homini sic̃ mater puero quẽ ablactãdo acu compũgit i os vt resipiscat ꝛ cesset a lacte. Unde Augustinꝰ in li. ɔfes᷑. de se dicit. Excessi oĩa pcepta tua. nec euasi flagella tua. Et seq᷑. Nam tu semp aderas seuiens misericorditer ꝛ amarissimis aspergens offensionibꝫ oĩs illicitas iocũditates meas vt in te queram sine offensione iocundari. Et sic dicit Grego. Mala q̃ nos h pmũt ad deum ire compellũt. Hec ille. Istud patet in isto regulo qui deum quẽ nõ curauit in sanitate quesiuit i filij infirmitate.

Dixi tertio ꝙ in verbis p̄missis ponit᷑ descriptio loci continentis infirmi afflictionem. cum dr̃. Capharnaũ. Dicit autẽ Jeronymus in suis interp̄tationibꝫ ꝙ capharnaũ interpretatur villa vel ciuitas pinguedinis vel cõsolationis. Et significat delicias consolationes et voluptates seculi. q̃bꝫ hoies infirmant᷑ spũaliter in aia. vt dicit apostolus. j. Thimo. v. Uidua. i. quelibet aia i delicijs huius mundi. que sunt aque submergẽtes animã. ſꝫ Gorrã mortua est vita grẽ in aia q̃uis viuat vita nature in corpe. cuius sepulchrũ est corpus delicijs vacans. Rom. viij. Si ſm carnem vixeritis moriemini. Sed circa hec aduertendũ ꝙ mũdus iste congrue significat᷑ p Capharnaũ ciuitatẽ Est em̃ mundus ad instar ciuitatis valde solaciose. Unde tres sunt ciuitates. scilicꝫ supior. media. ꝛ infima. Quaꝝ media ẽ mũdus. Supior in qua sunt oĩno boni. De q̃ dr̃ in Psal. Fundamenta eius in montibꝫ sanctis. Isa. xxxiij. ca. Oculi tui videbunt

Hierusalē habitationē opulentā. tabernaculū qđ nequaq̄ transferri poterit. Notanter dicit q̄ hȝ fundamēta hec ciuitas in mōtibus. ⁊ ideo est immobilis. ad significandum q̄ nostra ciuitas hui⁹ mūdi nō hȝ fūdamēta. ⁊ iđ nō est stabil'. Heb. xiij. Nō habem⁹ hic manētē ciuitatē. Illa ergo ciuitas est oīmi ꝯsolatōe plena. Ps. Gl'iosa dicta sunt de te ciuitas dei. Est eñ māsio in ea amena. q₂ flumīs impet⁹ letificat ciuitatē dī. Est desiderāda. q₂ Apoc. xxj. dr. Ipa ciuitas aurū mūdū. Est leta. q₂. Sic letātiū oīm nostrū habitatio est in te. Est fertiliter pfecta q₂ edificat᷑ vt ciuitas. Est iocūda perpetue Ps. Sicut audiuim⁹ sic vidim⁹ in ciuitate dei nostri. Ps. Magn⁹ dñs ⁊ laudabil' nimis in ciuitate dei nostri in mōte sancto eius. Alia est ciuitas infima ī qua habitāt omnino mali. ⁊ est infern⁹. Naū. iij. dr. Ve ciuitas sanguinū. vniuersa mendacij dilaceratione plena. Et hec fugiēda. q₂ ibi est māsio deformis. Isa. xxxv. Posuisti ciuitatē in tumultū. Ibi concio horribilis seu societas. Apoc. xviij. Facta est habitatio demonio₄ ⁊ custodia spirituū imūdo₄. Ibi defectus oīs gaudij. Isaie. xiiij. Vlula porta clama ciuitas. Isa. j. Terra vr̄a deserta. ciuitates vr̄e succēse. Tertia ciuitas ē media in q̄ habitāt boni ⁊ mali. scȝ mūd⁹. De quo Heb. xiij. Nō habemus hic manentē ciuitatē. sȝ futurā inq̄rim⁹. Est tñ nihilomin⁹ ciuitas dicta. q₂ in ea negociandū ē sic ī ciuitate prudēter instāter ⁊ innocēter. Et hoc q₂ hic habet᷑ facultas merendi ex diuina largitate. Iuxta illđ ps. Benedict⁹ dñs q̄niam mirificauit miscđiam suā nobiscū ī ciuitate munita. Ipa eñ est ciuitas in q̄ potes saluare aīam. Gen. xix. Sed q₂ est lubricitas vie. ideo prudēter est ambulandū ī ea Eccī. ix. Noli circūspicere in vicis ciuitatis nec oberraueris in plateis illi⁹. Est āt differētia int᷑ istas ciuitates. In pͥma eñ nulli sūt īfirmi. q₂ ibi est tota ꝯsolatio pfecta. ⁊ iđ ibi nō ē vllus dolor. Apoc. xxj. Vnđ de eis pt dici illđ Ps. Et nō erat in tribubus co₄ infirm⁹. In scđa oēs sūt mortui. q₂ dr in ps. Sic oues in īferno positi sūt. mors depascet eos. In tertia ciuitate. scilȝ mūdi multi sunt infirmi. Psal. Multiplicate sūt infirmitates co₄. Sed vnde multiplicate sunt infirmitates iste ⁊ ꝯtinue m'tiplicātur certe ex nimia pīguedīe diuitia₄ ⁊ delicia₄. Vñ cōq̄rit᷑ dñs Deute. xxxij. Incrassatus est dilect⁹ ⁊ recalcitrauit. incrassat⁹. impinguat⁹. dilatat⁹. Incrassat⁹ diuitijs. impinguat⁹ dlicijs. dilatat⁹ honoribꝫ. De reliq̄t deū factorē suū. Dicunt naturales q̄ ex nimia pinguedine multe infirmitates pueniūt corpales. Sic est de mūdo isto q̄ ē ciuitas Capharnaū abūdans pinguedine delicia₄ ⁊ voluptatū. ex q̄bꝫ m'lte pueniūt infirmitates. Ex nimia nāq₃ pinguedīe cecitas generat᷑. maxīe q̄ñ est in capite vel circa oclos. vt dicit Innocētius q̄rtus super Ps. xxj. Sic diuitie. que sunt quedaȝ pinguedo q̄ generat᷑ in p̄latis et dñis magnis qui sunt capita vel oculi subdito₄ cecant. Iob. xv. Operuit faciem eius crassitudo. Facit etiā pinguedo hoīem ponderosū. sic diuitie vel delicie. Luce. xviij. Quam difficile q̄ pecunias habēt intrabūt in regnū celo₄. Et ita delicie faciūt hominē cecū ī ratione. vt non intelligat vt bene agat. Sic cōquerit᷑ ps. Noluit inq̄t intelligere vt bñ ageret. Et accidiosum in volūtate vt non possit moueri ad bonum. ymo dicūt bono malum. Isa. v. Ve q̄ dicitis bono maluȝ ⁊ malo bonū. Sic pinguis dicit dulci amarū. Prouer. xxvij. Aia saturata calcabit fauum. Ista etiā pinguedo ꝯsolatōnis terrene q̄dammodo inducit frenesim anime. ita q̄ aīa fit vaga ⁊ instabilis huc illuc₃ diuagando. Vñ Hieremie. xxxj. cōquerit᷑ dñs dicens. Vsq₃ q̄ delicijs dissolueris filia vaga. Nec solū ista pinguedo deliciarū facit vagū. sȝ etiā rebellē deo. sic castrū abūdās rebellat dño ⁊ equ⁹ impīguat⁹ recalcitrat Sic seru⁹ delicate nutritus. Prouer. xxix. Qui delicate nutrit seruū sentiet eū postea cōtumacē. Nec solū delicie sūt occasio infirmitatū p̄dicta₄. sed etiā sunt occasio mortis. Sic dr hic de isto infirmo q̄ febribꝫ corrept⁹ appropinquerat ad portas mortꝭ. q̄a incipiebat mori. Ecce q̄nta mala pueniūt in isto mđo. q̄si in q̄dā ciuitate Capharnaum. q̄ dr villa pinguedīs seu ꝯsolatōnis ex voluptate delicia₄. Sed diceret quis. Dñe ex q̄ tāta ē in mđo speciositas ⁊ multiplicitas a deo creata ad vsum hoīs quare in ea dicitis esse pctīn. Ad quod respōdeo sm Robertum holgoth super li. Sapiē. j. Q₂ non est imputandū bonitati creatura₄ si homines in amore deliciarū contra honorem dei figunt᷑. sȝ tantūmodo puersitati

hominū q̄ male vtunf creatꝫ. Vn̄ Aug⁹. in li. de vera religiōe. c. xxviij. dicit. Nec aq̄ malū est ꝙ hō submergit. sꝫ malū est voluntaria pcipitatio ꝛ suffocatio in aq̄. Patꝫ ḡ ꝙ ois creatura di bona est hoī. dūmō vtatur ea debite. Sicut idē cibꝰ in eadē mēsa vni ꝓdest q̄ ipm debite ꝛ cōpetenter sumit. ꝛ alteri nocet q̄ ipm imoderate sumit. Jnō est ꝙ paupes q̄ modicā habēt substātiā minus cōtra deū peccāt pctis supradictꝫ. q꞉ cōpetent vtunf creaturꝫ. ꝛ iō min⁹ infirmanf infirmitate aie. q̄ est pctm̄. Diuites vo imoderate vtūf creaturis. vt q꞉ sic bruta bibūt q̄ntū volūt. q̄ties volūt. q̄n volūt. ꝛ qualit volūt. Silr comedūt. silr dormiūt. iō sepius infirmanf multꝫ infirmitatibꝰ aie. Sic iste fili⁹ reguli q̄ꝓpter abundantiā bonorū fuit infirmat⁹. Sꝫ nos nō sic sed poti⁹ vtamur h mūdo q̄si nō vtētes vt dicit apl's vt sic tandē vitam eternā ꝯsequamur ꝛ infirmitatē euadam⁹ aie sempiternā. Amen.

Dn̄ica vicesima pma post trinitatꝫ. II. Sermo. CXXV.

Ccurrerūt ei ser

O uí nūciātes q꞉ filius tuus viuit Joh. iiij. Inter cetā diuine potentie opa illō maxie videf esse pcipuū ꝛ insigne ꝙ ad eius nutū om̄ia sine quaqꝫ mora aut negligētia obediūt ꝛ obsequūf. Naꝫ et si mirabilis potentia est ꝙ tā magna creauit ex nihilo. mirabilior tn̄ ꝙ tam subito. Neqꝫ em̄ artificē cōmendamus ꝙ scit sꝫ ꝙ subito ꝛ expedite scit. Mirabilia sunt oia q̄ creata sūt vt durēt sine tpe ꝛ sine fine. sed multo mirabiliora sunt ꝙ producta nō sūt ex tempore. Nam statim vt dixit de⁹. om̄a facta sunt. mādauit ꝛ creata sunt vniuersa. Nec em̄ tractu tpis creata sunt vt essent. sꝫ mox vt iussa sunt fieri illico in esse ꝓdierūt. Vn̄ Baruth. iij. Stelle vocate sunt et dixerūt. assum⁹. Et q꞉ h opus est soli⁹ dei. in cuius ditiōe om̄ia sunt posita. ita vt nō sit qui possit resistere sue voluntati. vt dicitur Judith. xiij. Ideo saluator volens in se diuinā naturam ꝛ equalitatem potētie patrꝫ perfecte ostendere in signis ꝛ miraculis subito languores curabat. morbos sanabat. mortuos suscitabat. ita ꝙ solo imperio ei⁹ omnes curabantur. Sicut Centurio confessus est dicēs. Tm̄ dic verbo ꝛ sanabitur puer meus. Jstud apparuit bene in isto filio reguli quem dominus in momēto ꝛ subito. ꝛ quod mirabilioris potētie est absēs absentem corporaliter et perfecte sanauit. Vn̄ mox vt patri eius dixit. Uade fili⁹ tuus viuit. statim pater reuersus est ad videndū filij sanitatē. q̄ cum esset in via: serui ei⁹ occurrerūt nūciātes. quia filius eius viueret. Et pater quesita hora qua conualuissꝫ cognouit quia illa hora erat qua dixit ei Iesus. Uade filius tuus viuit. Nulla em̄ hora inter christi facere ꝛ dicere. Ne igitur latuisset patrem curatio filij. ꝛ ne diuine potentie operatio subito celaretur. occurrerūt ei serui dicentes. quia filius tuus viuit. vt dicunt verba thematꝫ. Jn quibꝰ vbis tria considerare debemus s̄m tripliceſ ꝑsonas in eis descripras. Nā tangunf ꝑsone seruorū. cum dr̄. Occurrerūt serui. Jn quo notatur eoꝝ studiosa fidelitas. Scd̄o tangitur ꝑsona dn̄i. cum dr̄. ei. scꝫ regulo. qui fuit eorum dn̄s. Jn q̄ notatur venerabilis dignitas. Tertio tangitur ꝑsona filij. cum dicit. filius tuus viuit. Jn quo notatur amorosa charitas. Sic ergo serui instruunt seruoꝝ conditionem subiectionis. dominus istruit dominorum potestatē prelationis. ꝛ filius instruit filialem charitatem paterne dilectionis. Et isti tres status hic informantur per singula.

A

Dixi primo

ꝙ in verbis premissis tangūtur ꝑsone suoꝝ. cuꝫ dr̄ Occurrerūt serui. Jn q̄ notaf studiosa fidelitas eoꝝ. ꝑ quā instruūt oim̄ seruoꝝ ꝯditōꝫ subiectōis. Certe mag̃ ꝛ sollicita fidelitas istoꝝ suoꝝ. q̄ sic ꝯtristati fuerāt cū dn̄o de ifirmitate filij sui. ita cōgaudere studebāt de vita sua. Vn̄ ne dn̄s in tristicia vlteri⁹ maneat ne de vita despe ret. sꝫ poti⁹ alacritatē resumat nūciauerūt occurrētes ei de longinq̄. q꞉ fili⁹ tu⁹ viuit. O fideles sui q̄ ꝛ aduersitati cōpatimi ꝛ ꝓspitati ꝯgaudetꝫ. O sollicitii serui q̄ tā d̄ lōginq̄ occurristꝫ. nec expectare aduentū seu reditū dn̄i vr̄i potuistꝫ. nec potētiā dei celare voluistꝫ. sciētes q꞉ opa dei reuelare ꝛ cōfiteri honorificū ē. vt dr̄ Thob. xij. Circa qd̄ sciēdū d̄ tribꝰ. Pro vn̄ pcessit seruitus. scd̄o quō su⁹ dꝫ ee fidel' dn̄o suo. tio quō punif infidelis. De pmo dicit Augustin⁹ li. xix. de ciuitate dei ca. xv. De pma causa

seruitutꝫ pctm̄ ē. Vn̄ nūq̄ꝫ i scptur3 legimꝰ
seruū an̄q̄ꝫ Cham filiꝰ Noe irrisisset prēm
q̄ ꝓ eo ꝙ prēꝫ irrisit maledictōeꝫ cū sua po/
steritate accepit. Et ꝓpt̄ h̄ dic̄ Ambro. ꝙ n̄
esset hodie seruitꝰ si ebrietas Noe n̄ fuisset
Ex q̄ pꝫ ꝙ seruitꝰ nō ꝓuenit ex natura. sed
ex culpa. vt dic̄ Gre. i pastorali. Ex q̄ vl/
teriꝰ pꝫ ꝙ i statu innocētie n̄ fuissꝫ ſuitꝰ. q2
nō fuissꝫ pctm̄. In signū cuiꝰ ātiq̄ prēs i le/
ge nat̄e potiꝰ dicti sūt pastores pecoꝝ q̄ꝫ re/
ges hoīm. vt h̄r Gen̄. xlvij. Et ptꝫ iā ꝙ or/
do pctōꝝ immo deordinatio exigit vt alij
alijs subijciāt̄. Et ex h̄ infero ꝙ ſm legē di/
uinā ⁊ hūanā dn̄t hoīes obedire hoīb9. iux
ta illō Eph̄. vj. Serui obedite dn̄is sicut
xp̄o. Et q̄ ad h̄ dic̄ Gre. i registro. ca. xvi. ꝙ
ex q̄ ꝓpter culpā hoīs eq̄litas oīm stare non
p̄t. vt scꝫ vnꝰ sit eq̄lis alteri. diuino iudicio
factū est vt vnꝰ regat̄ ab altero. Sūt āt di/
uerse ꝯditōes seruoꝝ. Nā q̄dā statim vt na
scunt̄ serui efficiūt̄. vt q̄ de ancilla nascunt̄.
Quidā fiūt serui iure gētiū vt q̄ capiunt̄ in
bello iusto. Quidā iure ciuili. vt q̄ existens
maior viginti annis ꝑmisit se venūdari ad
preciuꝫ ꝑticipandū. Quidā aūt iure cano
nico fiunt serui. vt illi qui violenter deflo/
rant virginē. Nam ſm Canones tales dā
tur tali ꝟgini i seruitutē. Sꝫ de his oīb9 h̄
nō dr̄. q2 solū dr̄ hic de seruis volūtarie do
minis eoꝝ subiectꝫ. vt ab eis regant̄. vt di/
ctū est. De scd̄o quō seruus debet esse fidel'
dn̄o dicit apl's ad Ephe. vi. c. Serui obe/
dite dn̄is v̄ris carnalib9 cū timore ⁊ tremo
re in simplicitate cordis vestri sicut christo
Nō ad oculū seruiētes q̄si hoīb9 placētes.
sed vt serui xp̄i faciētes volūtatē dei ex ani
mo cū bona volūtate seruiētes sicut dn̄o ⁊
nō sic̄ hoīb9 scientes qm̄ vnusq̄sq̄ꝫ q̄dcunq̄ꝫ
fecerit bonū h̄ recipiet a dn̄o siue seruꝰ siue
liber. Ubi dicit Gorra ꝙ serui debent h̄re
q̄druplicē ꝯditōeꝫ. Primo vt seruiāt omi/
bus general'r. nō solū sp̄ualib9 bonis. sꝫ eti/
am carnalib9 malis. j. Pet. ij. Estote subie/
cti dn̄is. nō tm̄ bonis. sꝫ etiā discolis. Se/
cundo vt seruiant reuerenter. scꝫ cū timore
mētꝫ. ⁊ cū tremore corꝑis. q̄d ē ꝓpriū seruo/
rū. Tertio simpl'r. Vn̄ dic̄ In simplicitate
scꝫ intentōis. vt sic̄ exteriꝰ ostēdūt sic in vo
lūtate habeāt. Quarto fidel'r. Unde dicit.
Cordis v̄ri sic̄ xp̄o. scꝫ cum timore ⁊ cū tre
more. Ps. Seruite dn̄o in timore ⁊c̄. Et h̄
latius declarās dicit. nō ad oculū. i. nō ad

cōplacentiā hoīm tāq̄ꝫ ad finē nō meritori
um. sed potiꝰ ad ꝯplacentiā diuinā. j. Reg
xvi. Hō videt q̄ foris sūt. d̄s āt ītuet̄ cor. Et
q̄ ad h̄ subdit. vt serui xp̄i. Ecce finis meri
toriꝰ. Q̄d expōit Gorra. i. q̄si iubente xp̄o.
nō ip̄is sꝫ xp̄o seruiētes. cui. s. seruit̄ ad veri
tatē. nō ad simulatōꝫ. ad Gal'. j. Si adhuc
hoīb9 placerē seruꝰ xp̄i nō essem. Hoīb9 em̄
dēmꝰ placere ad rōeꝫ nō ad volūtatē. Eā/
dē em̄ sn̄iam ꝓseq̄t̄ idē apl's ad Col'. iij. dic̄.
Serui obedite ꝑ oīa dn̄is v̄ris carnalibꝰ.
nō ad oculū seruiētes. sꝫ i simplicitate cor/
dis timētes dn̄ꝫ. q̄dcūq̄ꝫ facitꝫ ex aīo ope
ramini sic̄ dn̄o ⁊ n̄ hoīb9. Et seq̄t̄ retributō
sciētes ꝙ a dn̄o recipietꝫ retributōeꝫ here/
ditatꝫ. Ex his pꝫ ꝙ ꝯditio ſuil' placet d̄o i
eccl'ia sua. ex q̄ eā tm̄ cōmēdat ⁊ remunera/
re ꝓmittit. Ex q̄ iā seq̄t̄ ꝙ illi male murmu
rāt dicētes. Utinā me mr̄ potiꝰ abortiuis/
set i vtero q̄ꝫ genuisset seruū in mōd. Hoc
em̄ ē murmurare ꝯ̄ diuinā ꝓuidētiā ⁊ iusti/
ciā. Vn̄ apl's dic̄. j. Coꝝ. vij. Seruꝰ voca/
tus es nō sit tibi cure. Et seq̄t̄. Qui ei i do/
mino vocatꝰ ē seruꝰ libertus est dn̄i. B

Fidelitas āt seruoꝝ erga dn̄os dꝫ esse in
pl'ib9. sic̄ h̄r. xxij. q. v. De forma. Et pl'a no/
tauit Hostien̄. in summa sua de feodis. ver
sus. Incolume facile tutūq̄ꝫ possibile ho/
nestū. Utile ꝯsiliū fidus dabis auxiliūq̄ꝫ.
Qui sic exponunt̄. Primo incolume. i. ser/
uus dꝫ eē fidel' dn̄o ne sit i dānuꝫ dn̄i sui. sꝫ
om̄e venenū oēm īfirmitatē ⁊ mortē ⁊ oēm
corꝑis lesioneꝫ ꝓ posse suo vitabit. Scd̄o
facile. ne. s. id q̄d dn̄s facile intēdit ⁊ facil'r
facere p̄t reddat ei difficile. Sic̄ multi faci
unt latēter īpedimēta ꝓcurādo. Tertio ne
sit dn̄o suo in damnū de secreto suo reuelā
do alicui. q̄ posset obesse munitionib9 suis
ꝑ q̄s p̄t ip̄e eē tutꝰ ip̄as ꝓdēdo alteri. sed ꝓ
posse suo subueniat ⁊ defēdat. Quarto ne il/
lud q̄d dn̄o ē possibile facere reddat īpossi
bile. Quito ne sit ei in damnū i sua iusticia
vl' i alijs cau' q̄ ad honorē ꝑtinēt. Sicut i
vxore ⁊ filiab9 suis. vl' ne aliq̄d faciat ꝑ q̄d
fama dn̄i diminui possit. ꝯponat dicat vel
faciat nec audiēdo vl' dissimulādo ꝯsentiat
Sexto ne sit in damnuꝫ de suis rebus vel
possessionibus. q̄nimo ne in aliq̄ ip̄ius vti/
litatem impediat. sed ip̄am fieri bona fide
ꝓcuret. Septimo ne det ꝯsilium ꝯtra ip̄m
sed quicq̄d pro ip̄ius bono sciat consulat.
Maxime aūt in tribus fides serui cōsistit

Primo in cōseruatōe vite dñi. Narrat valerius li. iij. c. viij. de fidelitate pompeyõis q̇ sciēs ꝙ dñs suꝰ q̄rereť ad morté. ꝑmutata veste ⁊ anulo loco dñi occulte se posuit ⁊ occidi permisit. Idem narrat Seneca de bñficijs li. iij. c. xiiij. de q̇dā q̇ vidēs dñz debere capi ab hostibꝫ turpit. eũ ꝑmo ⁊ se postea occidit dicēs. Jam dñm liberaui. tps est vt mihi ꝓuideā. Refert etiā Valeriꝰ li. iij. c. viij. ꝙ cũ q̇dā miles cesarꝫ Augusti captus duceret ad anthoniũ. Rñdit. Fac q̇d vis nec salutꝫ bñficio nec mortis supplicio abduci possũ vt cesaris miles esse desistam ⁊ tuus esse incipiā. Cui Anthoniꝰ ꝓ tanta fide vitā donauit. Et Sene. li. iij. de beneficijs. c. xiiij. narrat quō duo s̄ui capta vrbe ab hostibꝫ fugierẽt ad hosté. ⁊ hoste cũ exercitu intrāte vrbē illi s̄ui ꝑscij cucurrerẽt ad domũ dñe sue ⁊ eā abduxerũt. Querētibꝰ āt q̄nā eēt. dixerũt ꝙ crudelissimā feminaꝫ duxerāt vt torq̄ret. ⁊ ita eam liberauerunt. Quo cōperto. ille hostꝫ ambos liberos misit. Scđo fideles debēt esse serui in rerũ dispensatione. Nam peiores sunt alijs furibꝫ domestici fures. q̄ȝ nō cauenť. ⁊ sunt culpabiliores. q̄ȝ ingrati dñis a q̇bꝫ sustentātur damna inferre presumũt. Ideo iude scelus valde in euangelio exꝑmiť. eo ꝙ subtrahebat pecũiā xp̄i q̄ paupibꝫ debebať. Nec culpať. q̄ȝ male acq̇sitā pecuniā seruasset. sꝫ q̇a male dispēsasset. Jđo xp̄s cōmēdās seruuꝫ fidelē dicit Math. xxv. Euge serue bone ⁊ fidel'. Vñ Ambro. in omel'. de villico iniq̇tatis dicit Lu. xvj. ꝙ villicꝰ nō laudať eo ꝙ bōa dñi sui dissipasset vl' subtraxissꝫ dño suo. sꝫ q̄ȝ sibi ꝓuidit. nō tñ vult deꝰ ꝙ i aliq̇ dñis nr̄is damnũ inferamꝰ. Hec ille. Tertio nō solũ debēt esse serui fideles ⁊ solliciti de bonis fortune ⁊ nature dñoꝝ suoꝝ. sed etiā de titulis fame ipoꝝ. vt potiꝰ dñoꝝ q̄ꝫ ꝓpriā laudē ⁊ glām acquirāt. Tal' fuit ioab q̇ noluit cape vrbē ne victoria nomini suo ascribereť. sꝫ potiꝰ dño suo Dauid. vt hr̄. ij Re. xij. Sꝫ q̄ est pena seruoꝝ infideliuꝫ Rñdeo ꝙ in his q̄ sũt minora est pena tpalis. vt castigatio corporal'. q̄ȝ dr̄ Eccl. xxxiij. Seruo maliuolo tortura ⁊ compedes. In his autem que sunt grauiora. vt q̄ tangunt honorem domini. vel vitam in quibꝫ incurritur crimen lese maiestatis. est mors corporalis. Unde narrat Valerius libro tertio cap. iij. Qȝ quidam seruus barbarus quendam seruũ astribalem ꝑ eo ꝙ dominũ suũ occidissꝫ subito aggressꝰ interemit. Maxime autem serui debēt fugere detractiōes dominoꝝ suoꝝ. ⁊ vbi audierint eas d̄bent cōtradicere. q̄ȝ grauiť vlcisciť ds̄ tales detractōes maxie in seruis. Vñ Eccs. x. dicitur. In cogitatione tua ne detrahas regi ⁊ in secreto cubilis tui ne maledixeris diuiti. Et seq̇ť. Quia aues celi. i. angeli bōi portabunt vocem tuam. id est. taleꝫ maledictionem. Et est contra illos qui facta dominorum suorum dijudicant. aut corā alijs confundũt. Et tales sunt pessimi serui et dyabolici canes mordentes in secreto dominos suos. Et tm̄ de ꝑmo.

Dixi secundo ꝙ in verbis p̄missis tangitur persona domini. cum dicitur. Ei. scꝫ regulo. In quo notatur venerabilis dignitas. ꝑ quā instruit oīm dñoꝝ ꝑtātē p̄latiōnis. Iste eñ regulꝰ fuit in dignitate ꝯstitutus. ⁊ a seruis suis multũ honoratꝰ. i eo ꝙ exierunt ei obuiā a xp̄o reuertenti. erga q̄s ipe habuit se multũ fauorabiliter. iterrogādo eos dē vita filij. colloquendo cũ eis de circumstantijs sanitatis eiusdem. et qđ oiũ est potissimũ. ita eos dilexit ꝙ secũ oēs ad fidem ⁊ salutem conuertit. vt dicit finis euangelij. Credidit inquit ipe ⁊ domꝰ eiꝰ tota. id est. subditi. Et hoc est contra austeros dominos ⁊ dedignātes loq̇ cũ s̄uis suis. Cōtra q̄s dr̄ Eccl. xxxiij. Si est tibi seruus fidelis sit tibi quasi anima tua. et quasi frēm sic eum tracta. Et isti sunt mali dñi et obliti sue fragilitatis. putātes ꝙ coꝝ serui sint quasi canes respectu ipsoruꝫ. Circa qđ sciendũ ꝙ ad hoc vt dominꝰ seruũ suũ bene tractet debet moueri ex tribꝫ. Primo ex similitudine nature. q̄ȝ equaliter cuꝫ eo genitus est. Juxta illud Job. xxxi. Nunq̇d nō in vtero fecit me q̇ et illum. scilꝫ seruum. Ubi dicit Gregorius. xxj. lib. Moraliuꝫ. Potentibus viris magna virtus est humilitatis considerata equalitas conditionis Unde seruus potest dicere domino suo illud Job. xxxiij. c. Ecce me sic te fecit deꝰ. ⁊ de eodē quoqꝫ luto formatus sum. Istđ bene ꝯsiderauit Salomō q̇ de se ait Sapiē. vij. Et ego inq̇t natus accepi cōem aerem et similiter cecidi in terrā factam. ⁊ primaꝫ vocem similem omnibus emisi plorans.

Et seq̄r. Neo em̄ ex regibꝫ aliō hz pncipiū Un⁹ ḡitroit⁹ ad vitā oibꝫ. ⁊ silis exit⁹. vñ Seneca epl'a.xlviij. Cū seruis viuere fa-miliarit' decet prudētiā tuā. Serui sūt ymo hoies. kui sūt imo hūiles aici. Et post mul ta. Sic cū inferiori viuas queadmoduz su periorē tecum velis viuere. ⁊ Catho dicit Qui lz sit seru⁹ hoiez tñ esse memēto. Et h maxie dz mouere dños ad hūilitatez erga seruos suos. Scdo ad hoc dz moueri dñs vt affabilit' tractet kuū suū. recogitādo qꝛ aliqñ dñs fuit etiā alteri⁹ seru⁹ vel nūc est Sic miles ē pncipis. ⁊ pnceps regꝫ. rex āt seru⁹ impatorꝫ. Et tñ de isto statu dñatōis mlti ceciderūt ad kuiturē vilissimā. qd̄ eiō ptigere pt. Uñ Sene. epl'a. xlviij. dic. Ne scis q̄ etate Heccuba illa regia Troye kui re cepit. q̄ Cresus rex. q̄ darij mr̄. q̄ Plato q̄ dyogenes. q̄si dicat. Oēs isti p⁹ dñatōes eoꝝ venerūt ad senectutē i seruiciū. Propterꝫ qd̄ subdit ibidē. Uiue cū kuo clemēt' viue cōiter. ⁊ eū i psiliū ⁊ i puictū admitte. Hec ille. Tertio dz ad h moueri dñs. recogitan do qꝛ ⁊ si ku⁹ ē pditōe. liber tñ ꝟtuali liber tate. s. mētꝫ cū ē absq̃ pctō. Uñ Senec. di cit. Seru⁹ ē. sꝫ fortasse liber aio. seru⁹ est. h em̄ illi nō nocebit. Ostēde q̄s nō sit. ali⁹ li-bidini seruit. ali⁹ auaricie. ali⁹ ābitiōi. oēs seruiūt timori. Nulla seruit⁹ turpior q̄ꝫ vo lūtaria. Hec ille. Maxie aūt dz recogitarꝫ dñs qꝛ kuis suis īperat forte i dānū suū ꝑ-petuū. Nā sic dꝛ Eccs. viij. qd̄ expōit Je-ro. ꝙ hō q̄ dñaꝫ hoi affligēdo ⁊ ptēnēdo eū dñaꝫ ei i malū suū. Sed ipi⁹ mali exēpluꝫ Saul dñat⁹ ē alijs q̄ fuit rex. ⁊ h in maluꝫ suū. qꝛ nō bñ rexit. Et pilat⁹ accepit ptātē sup xp̄m. vt dꝛ Jo. xviij. tñ i malū suū. Nō est ḡ dñandū hoibꝫ ex supbia ⁊ ābitiōe. sed hūilitate ⁊ ncc̄itate. Nā dicit Gre. sup Job xxxix. li. mora. i fine. Supbꝫ ad culpā apo statasse dꝛ q̄tiēs hoi pesse dlectaꝫ. Glo. etiā q̄dā expōit h. Hō dñaꝫ hoi in malū suum scꝫ ad maiorē occasionē pcipicij. vñ ptigit ꝙ subditi sub eo saluanꝫ ⁊ ipe dñaꝫ. Juxta illō Job. xxxvi. De⁹ nō saluat ipios ⁊ iudi ciū paupibꝫ tribuit. Sup q̄ Gre. li. moral. xxvi. circa mediuꝫ dicit. Mag̃ est potētia tpalis q̄ hz apud deū meritū suū de admi-nistratione bona regiminis. existentibꝫ ta-mē iuxta opposita aliqñ nocet. s. ipa dñatō Uel potest exponi. In malum suum. id est propter grauiorem temptationem ab ho-stibꝫ. Nam dicit Gre. j. moral. Sepe cōtin git vt hij q̄ regendo alijs p̄sunt temptatio nū maiora certamina patianꝫ. Uel sic. In malum suum. id est ad maiorem accusatio nē in iudicio. Sap. vi. Judiciū durissimū erit his q̄ p̄sūt. vñ Job. xxxiiij. Qui regna-re facit hominē ypocritā ꝓpter pctā populi Dicit Gre. li. xxiiij. moral. ꝙ ad malum su-um. id est ad penam maiorē in futuro. At-tendat ḡ dñs qꝛ nō ex natura. sed ex vicio dominaꝫ seruo. Nam sicut dicit Greg. xxj. li. moraliū. Homo animalibus irrationa-libꝫ natura p̄lat⁹ est. nō homini. sed ꝓpt' vi-cia homo homini p̄fertur. Et dicit natura quo ad statum sue pme conditōnis. sic cre atus fuit. Et ideo antiqui homines et pa-tres. vt Abraham. Isaac. ⁊ Jacob non di-xerunt se esse dominos hominum. sed pa-stores ouiuꝫ. vt Geñ. xlvij. Et vere multū deberent fugere homines insufficientes et minus ydonei tam honores sp̄ūales q̄ꝫ se-culares. ne penam eis accumularent vltra alios in futuro. Quia dicit Chryso. super Mattheum omelia. iiij. in fine. Honoris magnitudo his qui nō viuunt km honorē additamentū est penarū. Ideo breuem re-gulam apostolos p̄scribendo dominis er-ga seruos dicit ad Ephek. vi. ca. Uos do mini eadem facite seruis vestris remitten-tes illis minas. sciētes q̄a ⁊ illorū ⁊ vester domin⁹ est in celis. Ubi dicit Gorra. Ita habete vos sicut vultus summi domini se habet ad vos. Job. xxxj. Si contēpsi sub-ire iudiciū cum seruo meo. quid faciā cum surrexerit ad iudicandum deus. Quasi di cat. Consideraui ꝙ idē dñs iust⁹ me ⁊ ipm iudicabit. Notanter dicit Job. Si cōtem psi subire iudiciū. ad significandū ꝙ domi nus non debet corrigere seruuꝫ ex ira. sed ex deliberatione et cum iudicio rationis. Ecclesiastici. xxxiij. Si nō audierit te cur ua illum compedibus. Et sequitur. Uerū tamen sine iudicio nihil facias graue. Et tantum de scdo.

Dixi tertio

D
Dixi tertio ꝙ in ꝟ. p̄. describiꝫ ꝑsona filij. cum dꝛ. Filius eius. In q̄ notaꝫ amorosa charitas ꝑ quā iste filius instruit oēs filios ad filia-lem caritatē paterne dilectōis. Inter alia q̄ debent filij pntibꝫ est pcipuū dilectio af-fectuosa. q̄ debēt diligere pntes suos. Uñ certū est ꝙ iste fili⁹ reguli infirmus multuꝫ

fuit affect⁹ prī multūq; eū dilexit. q2 de ei⁹ vita tm̄ sollicit⁹ fuit vt xp̄m ad eū descēde re ⁊ ip̄m curare postularet. qd̄ degeneri filio nō fecisset. Instruunt̄ g̃ filij vt exemplo ei⁹ habeāt affectū dilectiōis filial'erga suos parētes a q̄bꝰ multa bōa susceperūt. Unde nō est dubiū q̄n iste fili⁹ post curatiōez sue infirmitatis multū dilexit p̄rem,p bn̄ficio impetrate sanitatis. Sūt aūt octo q̄ dn̄t filij suis pn̄tibꝰ. Primo amorē mētꝫ. Un̄ Cātico.ij.d2. Ordinauit in me caritatez. dic̄ Ambro. Ordo caritatꝫ ē vt p̄us diligam⁹ parentes. deinceps filios. Scd̄o d̄bēt honorē in factꝫ. Malach.j. Fili⁹ honorat patrē ⁊ seruus dn̄m. Tertio debent seruitutē in obsequijs. Ecci.iij. Qui timet dn̄m honorabit pn̄tes ⁊ q̄si dn̄is seruiet his qui eū genuerūt. Quarto sustentatōez in necessarijs. Ecci.iij. Elemosyna p̄ris nō erit i obliuione. Et sup illud Exodi. xx. Honora p̄rēm tuū ⁊ matrē tuaꝫ vt sis longeuus sup terrā. Dicit glo. Honorare parētes ē reuerētiā exhibere ⁊ necessaria mīstrare. Quito reuerētiā in v̄bis. Heb.xij. P̄rēs q̄dē carnis nr̄e habuim⁹ eruditores ⁊ reuerebāur eos. Exponit Gorra.i.timebamus ⁊ honorabam⁹ eos. Quia f̄m glo. Reuereri est cū timore honorem impendere. Exodi.xx.c. Honora patrē. Sexto obedientiā i honestis. Deut.xxj. Si genuerit hō filiū contumacē ⁊ p̄teruū q̄ nō audierit patrē ⁊ contēpserit obedire ⁊c̄. Un̄ ad Ephe.vi. Filij obedite parentibus vestris in dn̄o. Et subdit rationem. Hoc em̄ iustum est. Septio veniā in offensis Ecci.iij. Si defecerit pater sensu. veniam da illi. Hoc est contra illos qui parentes senio cōfectos subsannāt ⁊ deridēt. ⁊ eis illudūt nō vt filij. ſꝫ p̄reuig ni maledicti. siles Cham filio noe. q̄ patrē suū vino ebriū ⁊ denudatū irrisit. p̄pter qd̄ maledictōez p̄petuā incurrit. Octauo tolerantiā in aduersis. Ecci.iij. Fili suscipe senectā p̄ris tui. ⁊ ne c̄tristes illū in vita illius. Hoc ē c̄ illos q̄ i senectute reliquūt parentes ⁊ p̄mittūt eos mēdicare. ⁊ soli lauti sant in bonis paternis cū vxoribꝰ suis Contra q̄s d2 Ecci.iij Quā male fame est q̄ relinquit patrem ⁊ est maledictus a d̄o. Ecōtra v̄o parētes debēt filijs tria. Primo p̄uisionē necessarioꝝ. Col.iij.c. Patres nolite ad iracundiā prouocare filios vestros. vt non pusillo animo fiant. Ad Ephe.vi.d2.

Patres nolite ad iracundiā p̄uocare filios vestros. sed educate illos Gorra. p̄ouiden do eis necessaria. Scd̄o debent filijs parētes moꝝ eruditionem in v̄bis. Prouer.iiij. Disciplinā patris audite filij. Tertio correctionē seu castigationē in verberibꝰ. Ecclesia.xxx. Qui diligit filiū assiduat illi flagella. Un̄ ap̄ls ad Ephe.vi. dic̄. Educate illos in disciplina. Gorra. v̄boꝝ ⁊ correctione verbeꝝ. Et h̄ in correctione nō simplici. ſꝫ domini. i. hoc facite p̄pter deū. Ita exponit Gorra. vt tandē cū eo regnare possimus in gloria et'na Amen.

Dn̄ica vicesima scd̄a post trinitatꝫ. I. Sermo. CXXXVI.

Redde quod debes. Math.xviij. Sic dic̄ Augu. in libro Encheridion ca.lxviij. Non solū ille misericors dicit̄ qui dat esurienti cibum. sitienti potum. nudo vestimentū. p̄egrināti hospiciū. fugiēti latibulū. egro vel incluso visitatōez. captiuo redemptionē. debili subuectionē. ceco deductōez. tristi c̄solatiōez. infirmo medelā. errāti viā. delirāti c̄siliū. verūetiā q̄ dat veniā peccāti. elemosynas dat. Hec ille. Ex q̄bꝰ verb̄ p̄ꝫ q̄ op⁹ pietatis ē dimittere offensam p̄ xp̄o. q2 nec leue op⁹ pietatꝫ putādū ē istud. q2 dic̄ Aug. vbi sup̄ra ca.lxix. Q̄lꝫ multa sint elemosynaꝝ genera. tm̄ nihil est maius ea q̄ ex corde dimittim⁹ q̄ i nos quis peccauit. Cui⁹ rō est. q2 f̄m eū ibidē. non ē magnum facere misericordiā vel ostēdere illi beneficiū qui tibi nihil mali fecit. sed certe maximuꝫ ⁊ magnificentissime bonitatꝫ est signum. si tuum quoq; inimicum diligas. Hec ille. Ecce patꝫ q̄ inter opera misericordie maximuꝫ iudicat et reputat Augu. dimissionē iniuriaꝝ p̄ximis nos offēdētib⁹. Hāc tm̄ misc̄dāꝫ male pōderauit iste seruus q̄ p̄rimū suum debitorem inueniēs suffocabat eum dicens. Redde quod debes. vt dicit presens euangelium.

Simile est regnum celorum homī regi q̄ voluit ponere rōez cū s̄uis suis. In q̄b⁹ verbis hō pctōr cōpellit̄ ad restitutiōez debitoꝝ. cum d2 ei. Redde qd̄ debes. Sꝫ q̄a hois stat⁹ triplicē habet c̄sideratōez. eo q̄ habet erga se supiorē. inferiorē. ⁊ equalem. ideo in verbis nostri thematis tripliciter

amm̄onet̄ ad restitutõez eius qd̃ vnicuiqꝫ istoꝝ tenet̄. iuxta illd̃ Roꝝ. xiij. Reddite oi bus debita. Primo ḡ amonet̄ ad restitutiõez dbitoꝝ sui supioꝝ. cũ dr. redde. Scd̃o ad restitutõez dbitoꝝ sui iferioꝝ. cũ dr. quod. t̄tio ad r̄stitutõz dbitoꝝ sui eql̄. cũ dr dbes A

Dixi primo, ꝙ pctõr hõ primo amonet̄ ad restitutõz debitoꝝ sui supioris Supior hois ẽ de⁹. cui hõ debitor est. sic q̃dã doctor dic. rõne delicti. rõne bñficij. ꝛ rõne depositi. Primo rõne delicti. Oẽs enĩz ꝯ eũ deliqm⁹. ꝛ io oẽs ei p offensa emendã dẽm⁹. In figura h⁹. j. Reg. vi. dictũ ẽ phi listeis. qꝛ archã dñi detinuerãt iniuste ꝛ io diuersimode fuerant afflicti. Que debetis reddite p pctõ. ꝛ tũc curabimi. Dr̄ ãt pctm̃ dbitũ ꝑpt̄ sex causas. Primo qꝛ affligit ꝛ onerat hoiem. Sic ei hõ debitor pecũie alic⁹ q̄diu nõ soluit mltũ oneraẗ. ita ꝙ interdũ nõ pt dormire ꝓpter cogitatões, affligẽtes Ita hõ pctõr affligit p r̄morsũ ꝯscie. iuxta illd̃ Aug. in li. ꝯfeẞ. Iussisti dñe ꝛ sic ẽ. vt sit sibi pena inordinat⁹ anim⁹. Scd̃o qꝛ obligat sic seruũ dñs. Jo. viij. Qui fac pctm̃ s̃uus ẽ pcti. Et certe seru⁹ miserabil̄. q̃ tot dñoꝝ q̃t vicioꝝ. Tertio ꝯfusionẽ inducit. Roꝝ. vi. Quẽ fructũ tũc habuistꝭ in q̃bꝫ nẽ erubescitꝭ. Quarto ꝯtẽptibilẽ reddit Sic hõ min⁹ curat̄ q̃ mlta tenet̄. Malach. ij Irritũ fecistꝭ pactũ ꝓpt̄ h̄ dedi vos i ꝯtẽptum Quito aiam affligit fuga. ps. Perijt fuga a me. Sexto icarcerat sic h̄ ptꝫ de isto seruo q̃ p debito fuit missus i carcerẽ. Sic hõ in carcerẽ inferni p pctõ mitteẗ. Hui⁹ debiti satisfactio ẽ pnia quã tñ mlti male soluunt Nã q̃dã eã vsqꝫ in senectutẽ differt. q̃dã ꝓo nũqꝫ soluũt. sic q̃ sine caritate decedũt. Sꝫ isti decipiũẗ. qꝛ ea p q̃bꝫ h̄ negligũt satisfacere tpal̄r reddẽt eternal̄r. Nec exibunt do nec reddẽt ad nouissimũ q̃drantẽ. vt dicit text⁹ Math. v. Scd̃o sumus deo debitores rõne bñficij. Recepim⁹ em̃ a deo bona naẗe. fortune. ꝛ grẽ. Pro q̃bꝫ oibꝫ merito s̃uire dẽm⁹. Lu. xvij. Cũ oia feceritꝭ dicite serui inutiles sum⁹. fecim⁹ qd̃ debuimus. Tertio sum⁹ debitores deo rõne depositi Oia em̃ bõa q̃ nob s̄t collata magꝭ s̄t ꝺposita q̄ data. vñ de oibꝫ redditurι sum⁹ rõem villicatõis. vt dr Lu. xvj. Circa qd̃ sciẽdũ ꝙ hõ ad restitutõz triplic̄ debiti maxime teneẗ ad sil̄tudinẽ hois debitoꝝ alti⁹ʃ Nã debitũ ꝯhiẗ tribꝫ mõis. aut qꝛ alti aliq̃d rapuit. aut qꝛ ꝓmisit. aut qꝛ mutuo acce pit. Istꝭ tribꝫ mõis hõ ẽ debitor di. vnd̃ ei dr. Redde qd̃ debes. s. qd̃ rapuisti. qd̃ pmisisti. qd̃ mutuo accepisti. Rapuit hõ do primo gl̃aꝫ. cũ eã de bõis opibꝫ sibi aꝓpriat Isa. xlij. Gl̃iaꝫ meã alteri nõ dabo. Et que maior est rapina q̄ recipe sponsam dñi sui quã nulli p̄ter se desponsare voluit. Scd̃o rapuit hõ iudiciũ qñ d occultꝭ iudicat manifeste. vel de incertis certa affirmat. vl̄ temerarie de veris sumit vindictã. Johã. v. Pater oẽ iudiciũ dedit filio. Hinc apl̄s arguit tales. Tu q̃s es q̃ iudicas seruũ alienũ. Tertio rapuit hõ deo vindictã. Deut. xxxij. Mea est vltio. Ratione isti⁹ triplic̄ rapine homo debitor est dei. Sed q̃d accidit raptori. Certe s̄m leges puniẗ in q̃druplum. cõputata ipa re. ꝛ h̄ si agatur ciuilit̄. Si aũt agaẗ criminaliter puniẗ in tertia pte bonorum suorum. ꝛ fit infamis. vt. ff. de vi bonoꝝ raptoꝝ. lege. j. Et h̄ veꝝ ẽ si fecit rapinã sine armis. Si aũt fecit cũꝫ armis puniẗ exilio. ꝛ deportatur ad insulã. et deperdet oĩa bona sua. vt dr Institutis de publicis iudicijs. §. Itẽ lex. Scd̃m s̄o canones excommunicatur primo. secũdo denegatur ei penitentia donec restituat. tertio si impenitens decedit negatur ei sepultura canonica et ecclesiastica. B

Sic deus faciet suis raptoribus. Nam p̄mo oẽs tales erũt infames ꝑpetuo. qꝛ nomen eoꝝ delebitur in secula. Ps. Nec memor ero nominũ eoꝝ p labia mea. Ecce p̄mũ. Scd̃o eijciet eos ad insulã inferni dicens. Discedite a me operarij iniquitatis. Tertio auferet ab eis oia bona q̃ h̄ fecerũt in peccato mortali. quia eis nõ ꝓficient ad salutem. Unde habenti dabitur. ꝛ qui non dicum habet etiã quod videbitur h̄re auferet̄ ab eo. Quarto ꝙ excõmunicabiẗ. i. ppetuo maledicetur Math. xxv. Ite maledicti in ignem eternum. Quinto negabiẗ eis venia donec satisfecerint. vt dicitur h̄. Donec reddent vniuersum debitũ. Sexto denegabitur ei sepultura electorum. ꝑ quam corpora sanctorum in pace sepulta sunt. et viuunt nomina eorum in eternum. Istorum enim sepultura erit asinina. Iuxta illud Hieremie. xxij. ca. Sepultura asini sepelietur impius. Sic sepultus est ille pessimus diues epulo Luce sedecimo. c. De q̃

dr̄ ꝙ mortu⁹ ē diues ⁊ sepultus est ī infer-
no. Mala sepultura vbi nunq̄ʒ suꝑ defun
cto requiē eťnā cantat̄. sed tribulatio eťna
vbi ꝓ sonitu cāpanaꝝ resonāt mallei ⁊ in-
cudes. vt dr̄ Prouer. xix. vbi lumīaria nō
lucēt sed ardorib⁹ ꝯsumūt. vbi nulla asper
sio aq̄ bn̄dicte sed sitis ꝑpetua Luce. xvi.
Mitte lazarū vt intingat digitū in aquā.
quia crucior in hac flāma. Item debitor est
hō deo rōne ꝓmissi. Vn̄ ei dr̄. Redde scʒ
q̄d ꝓmisisti. Est aūt duplex ꝓmissio fideli-
um. Nā q̇dam simpl'r ꝓmittūt sine iuramē
to. q̇dam ꝟo etiā cū iuramēto. vel fide da-
ta. ⁊ h̄ dr̄ votū. Sic q̇dam deo simpliciter
ꝓmittūt obediētiā p̄ceptoꝝ. vt oēs fideles
Exo. xxiiij. Oia quecūq̄ʒ mādauit nob̄ do
min⁹ faciem⁹. Qn̄ g̊ nō facit nec viuit iux-
ta p̄cepta. debitor ē pene ḡuissime. O q̄nti
sunt hodie debitores transgressores p̄cep-
toꝝ diuinoꝝ. adulteri fures. homicide ⁊c̄.
q̇b⁹ dicitur. Redde q̄d ꝓmisisti. Tales āt
q̇ aliq̄d ꝓmittūt ⁊ nō faciūt dicunt̄ infide-
lit̄ agere. ꝑ h̄ q̄d animū mutāt. ꝯm Tho. ij.
ij. q. cx. Et ex hoc iā patet q̄re xp̄ianus lʒ
fidem dicat se tenere. et tn̄ oꝑa fidei nō fac̄
dr̄ infidel'. Nō solū g̊ gētilis vel iude⁹ dr̄ ī
fidelis. sed etiā malus xp̄ianus. Nā illi di
cuntur infideles q̇ fidem nō habēt xp̄ianā
Iste aūt dr̄ infidelis. quia oꝑa fidei nō ha
bet. sine quib⁹ mortua est fides. Iaco. ij. c.
imo dico ꝙ xp̄ianus malus. magis dr̄ in-
fidelis q̄ʒ paganus vel iudeus. Nā iude⁹
et paganus ⁊ si negant fidem ore. xp̄ianus
tn̄ negat oꝑe. Sed pl⁹ ē deū offēdere oꝑe
q̄ʒ ꝯmone. sicut plus est occidere hoiem q̄ʒ
maledicere. Et pʒ ꝙ offēsa xp̄ianoꝝ ē ma
xima in cōparatiōe ad gentiles vel iudeos
eo ꝙ dicit Petrus. Melius fuit illis viaʒ
veritatis nō agnoscere. q̄ʒ post agnitam re
troire. Vn̄ poeta dicit. Turpi⁹ eijcit̄ q̄ʒ n̄
recipit̄ hospes. Vn̄ pctm̄ xp̄iani ad pctm̄
gentilis vel iudei hʒ se ꝑ silitudinē. sic pec-
catū illi⁹ q̇ occidit fetū inaīatuʒ in ventre
mr̄is nōdū viuificatū. ⁊ illius qui occidit
fetū aīatū iaʒ natū. quoꝝ pctā maxie diffe
rūt q̊ ad ḡuitatē. vt pʒ. xxxij. q. ij. Moyses
Iude⁹ em̄ vl' gentil' occidit fidem xp̄i in se
quā nōdū fuit ꝓfessus. ⁊ ꝑ ꝯn̄s nunq̄ʒ fuit
viuificata. Sed xp̄ianus occidit fidem in
se iā viuificatā ꝑ oꝑa priora bona. Et ideo
q̊dāmō tal' xp̄ian⁹ magis dr̄ infidelis q̄ʒ iu
deus. Sūt alij q̇ vouent deo cū iuramēto

vel fide data. vt sūt religiosi. q̇ vouēt pau-
pertatē rex̄ Math. xix. Ecce nos reliq̇m⁹
oia. Itē refrenatiōʒ cōcupiscētiaꝝ. vt oēs
clerici ⁊ sp̄uales in sacris ordinib⁹ cōstitu-
ti ꝓmiserūt castitatē in ordinib⁹. vt dicitur
Math. xix. Sūt eunuchi q̇ se castrauerūt
ꝓ regno dei. Et his dr̄. Redde q̄d vouisti
Eccs̄. v. Si q̇d deo vouisti redde. Psal.
Redde altissimo vota tua. Et iteꝝ. Voue
te ⁊ reddite. q. d. Anteq̄ʒ vouistis. liberi fui
stis. sed cū vouistis. iā debitores estis. Vn̄
Aug. i epl'a. Quia vouisti iā te deo obliga
sti. g̊ bn̄ dr̄. Redde Deu. xxiij. Cū votū fe-
cerʒ dn̄o deo tuo n̄ tardauerʒ reddere. Vn̄
dicit glo. q̄dā suꝑ illō Eccs̄. v. Si q̇d deo
vouisti redde. Vouere ē volūtariū. sʒ red-
dere necessariū. Et idē hr̄ in glo. ps̄. suꝑ il-
lud. Vouete ⁊ reddite dn̄o d̄o vr̄o. Et rō
oīm istoꝝ ē. Qr dr̄ Eccs̄. v. Displicet deo
infidelis ꝓmissio. i. nō impleta. ⁊ stulta. i. i-
discreta. Et gl. dicit. Infidelis est in q̄ nō
est veritas nec fidelitas. Stulta aūt in q̄
nō est recta cōsiderabilitas Deut. xxiij. ca.
Si noluerʒ polliceri absq̄ʒ pctō eris. Qd̄
aūt semel egressū fuerit ab ore tuo obserua
bis. Et ex his ꝯcludit̄ ꝙ multo meli⁹ ē nō
vouere q̄ʒ post votum ꝓmissa nō reddere.
Text⁹ est Eccs̄. v. Cui⁹ rō: qr vouere ⁊ n̄
reddere: ē ꝓuocare. Prouer. xx. Ruia ē ho
mini deuotare sctōs. ⁊ p⁹ vota retractare.
Vn̄ Isa. xix. dr̄. Vota vouebūt dn̄o ⁊ sol-
uēt. ¶ Sed h̄ occurrūt duo dubia.
Primū. ex q̊ dr̄ ꝙ nō dʒ hō tardare redde-
re q̄ vouit. vtrū vouens statim tenet̄ redde
re. Ad q̊d rn̄deo ꝙ vota reddenda sunt ci
to. qr dicit Aug. epl'a. xxviij. Felix necessi-
tas q̄ ad meliora cōpellit. Et de hoc Hu-
go li. j. de sacr̄is parte. ij. ca. xviij. An vero
sine mora sunt reddēda nō determīant sci
Tn̄ dic̄ q̄dā doctor suꝑ Ecclesiasten. v. c.
Qr debet reddere eo tꝑe q̄ iudicat vtili⁹ eē
aīe sue. et nisi fuerit aliq̊d impedimētū vel
spes de maiori ꝓfectu tūc p̄t differri. alias
securi⁹ ē soluere q̊d ꝓmissum est sine mora
Hec ille. Scd̄o dubitat̄ vtrū oia q̄ vo-
uet hō tenet̄ implere. qr dr̄ hic. Quecunq̄ʒ
voueris redde. Ad q̊d rn̄det̄ ꝙ stulta vota
q̄ nocēt vouēti. vl' q̄ sīt de se mala vel si sunt
bona: nō tn̄ ordinata vl' ex eis malū seq̇tur
ita dr̄. ij. ij. q. iij. Et de h̄ Hugo li. j. de sa-
cramētis. ꝑte. ij. ca. xviij. dic̄. vota stulta fu
gienda sunt. Ambro. li. j. d̄ officijs aū finē

Et Tulli⁹.j.de offi.c.viij.dicūt. Q₂ nō sp pmissa sūt soluenda: nisi sint vtilia pmittē ti vel cui pmittūtur. al's nō. q₂ dicit Isido. In malis pmissis rescide fidē. in turpi voto muta decretū Sʒ di. Tñ iepte cōmēdat̃ q₂ ex voto occidit filiā suā Judi.xj. et Heb.xi.ca. Ad q̇d dōm ſm Hor. Q₂ laudat̃ nō in h̄. sed q₂ ꝯfidendo in dño hostes supauit. Ex q̇bꝫ pʒ q₂ vota stulta potius sūt irridenda q̄ȝ seruāda. vt ē votū de non pectinando capite in sabbo. ꝛ alijs silibꝫ. vt dicit Tho.ij.ij.q.lxxxviij. Immo ſm Albertū. etiā talia si fiāt p honore sctōꝝ ſuāda nō sūt. q₂ silitudinē q̄ndā hñt cū idolatria. Tria ḡ dñt cōcurrere ad h̄ q₂ votū

Tria requirunt ad votum

sit licitū. Primo deliberatio. Scdo ppositū. Tertio pmissio. Solū ḡ ppositū nō obligat. vt dicit Tho. vbi.s. Quanti aūt sit meriti vouere ꝛ reddere dicit Rabi Moyses li.v. Q₂ vota sūt stipes sctītatis. h̄ ē sūt opa superogatōis. ꝛ supaddūt pfectōȝ opibus p̄ceptoꝝ. vt pʒ Math.xix. Vade et vende oia Et ita talia opa sunt magis meritoria. Vñ Hiero. Maioris ē mercedis q̇d nō cogit̃ sed offert̃. Et sic pʒ quō deo sūt reddenda vota nr̄a. ꝛ pter q̇d vltio dʒ hō mutuū reddere. vñ et debitores sumus rōne mutui accepti. Oia em̄ q̄cunq₃ habemus sūt nobis mutuata.j.Coꝝ.iiij. Quid hēs q̇d nō accepisti. Dona nature Jaco.j. Oē datū opti. ꝛ oē donū pfe.ꝛc. Dona fortune.j. Paral̃.xxix. Tua sunt oia ꝛ q̄ d̄ manu tua accepim⁹ dedimus tibi. Dona grē iuxta illud. Dedit dona hoibꝫ. Et ista oia vult de⁹ a nobis hr̄e cū vsura bonoꝝ operū. sic pʒ Mat.xxv. ꝛ Lu.xix. Ipe em̄ est dñs q̇ abijt i regionē lōginquā. ꝛ tradidit bona sua ſuis suis di. Negociami dū venio. vt di Lu.xix. Nibil aūt vult a nob recipe viceuersa: nisi sit mltiplicatū aut i simplo aut i duplo aut q̇ntuplo. Sic pʒ expsse Mat.xxv. et Lu.xix. Et iō puideat q̇libet vt de oibꝫ bonis lucꝝ salutʒ acq̇rat.

Dixi secundo q₂ in v̄. p̄mi. āmonetur hō ad restitutōeʒ seu redditiōeʒ debiti sui inferioris. Iste aūt iferior ē corp⁹ nostrū. q̇d est infra nos Gen̄.iiij.c. Subter te erit appetit⁹ tu⁹. rō ei ē supior i hoie. corp⁹ aūt inferi⁹. p tanto q₂ corp⁹ ē ḡue. iō inferius ponit̃ iuxta illud Corp⁹ q̇d corrūpit̃ aggrauat aiam. Aia aūt ē celestis nature ꝛ iō sp ad celestia leuat̃ Phil.iij. Nr̄a cōuersatio in celis ē Et q₂ aia ē rector corpis. iō sollicite dʒ de eo gerere curā. eo q₂ obligat̃ de corpe puidere. vñ aia ē debitrix corpori nō vt viuat ſm appetitū corpis. sʒ econuerso tenet̃ inducere corp⁹ vt viuat ſm legē suā. de q̇ Apl's Rom̄.viij. Debitores sumus nō carni vt ſm carnē viuam⁹. Et rō. Si em̄ ſm carneʒ vixeritis. moriemi. Si āt spū facta carnis mortificaueritʒ. viuetʒ. Tria igit̃ aia dʒ reddere carni. vicʒ sustētationē. castigatiōȝ ꝛ exercitatiōȝ seu laborē Sustentari em̄ dʒ. ne deficiat. deliciari ñ dʒ. ne insolescat. vñ Grego. omel̃.vij. scde ptis sup Ezech. dic̄. In h̄ mūdo cū nr̄is tēptatōibꝫ nascimur. ꝛ caro nob aliq̄ñ adiutrix ē in bono ope. aliq̄ñ aūt seductrix i malo. Si ḡ plus ei q̄ȝ debemus tribuim⁹. hostē nutrim⁹. Et si necessitati ei⁹ q̄ debem⁹ nō reddim⁹. ciuē necam⁹. Satianda ē itaq₃ caro. sed ad h̄ vt nos in bono ope sustentet. Nam q̇sq̇s ei tantū tribuit vt supbiat. satiari penit⁹ ignorat. Hec ille. De h̄ Seneca epl'a.xlix. Fateor insitā nobis nr̄e carnis caritatē. fateor nos h̄ ipius tutelā Nō nego indulgēdū illi. ſuiēduʒ aūt nego. vñ gerere nos debem⁹ nō tāq₃ pᵖt corp⁹ viuere debeam⁹. sed tanq₃ nō possim⁹ sine corpore. Et sequit̃. Inhonestū est inq̇t ꝛ vile cui corp⁹ ē nimis caꝝ. Caro igit̃ sustētari dʒ nō ipinguari. ne ꝯ̄ spm̄ fiat hostis. iuxta metricū. Si bn̄ sum pasta dicit caro ñ ero casta Et alter poeta. O mibi cara caro. rōni consona raro. Dū tibi multa paro fercula litt⁹ aro. Scdo carni debemus castigationē p abstinētias vigilias ꝛ afflictiōes rōnabiles.j.Coꝝ.ix. Castigo corp⁹ meū ꝛ i ſuitutē redigo. Est em̄ caro sic equus lasciuus pᵖt nimiā p̄bendā. q̇ dñm p̄icit in lutum. Unde Grego. sup illud Job.xxx.ca. Versa est in luctū citbara mea. Sic si corda in citbara minus tenditur non sonat. Si amplius raucum sonat. Sic ergo hō dʒ moderate carnē castigare vt nō supbiat ꝛ tñ ad officiū rectitudinis in opatiōe subsistat. Tertio debemus carni nr̄e exercitationē seu laborē. nō ociū seu vacatiōȝ. De isto loquitur Seneca epl'a.viij. Null⁹ em̄ p ociū diues erit. ptem noctiū studijs vendico. nō vaco somno sed succūbo. ꝛ oculos vigilia fatigatos cadētesq₃ in ope detineo Ecce labor pagāi hoīs p laude trāsitoria

Et vbi ē xp̄iāi,p laude etn̄a. Et Hier. dic. Sēp aliqd opis facito vt te diabol⁹ iueni at occupatū. Nō ei facile capit̄ a diabolo: q̄ bono occupat̄ exercitio. vn̄. Ociū ꝛ vo⸗luptas sunt arma hostis antiq̄ ad miseras aīas capiēdas. de renūciatōe. Nisi cū p̄dē Multa ei mala docuit ociositas. vn̄ Ecci. xxxiij. E Nō solū āt dꝫ aīa r̄ddere ea q̄ tenet̄ corpi. sed ēt dꝫ reddere aliq̄ sibiip̄i. Tria aūt aiā dꝫ sibiip̄i reddere. Pͥo pctō rū attributiōes Ozee. xiij. Perditio tua ex te isrl̄. tm̄mō ex me auxiliū tuū. Notāt dic pditio tua ex te. qꝛ hō nō hꝫ q̄d iputet deo cū peccat. vn̄ pꝫ q̄ īiq̄uiter peccāt q̄ se ð pec catis excusāt. iā p̄ dei opatiōes. iā p̄ dei p̄⸗missionem. iam per dei dispensationem. iam per grām deficientē. iam per dei p̄ui⸗dentiā. In q̄bꝫ oībus multū cōmonēt deū cū hic dicat̄: qꝛ pditio tua ex te. i. total'cā peccati tui ē ex teipo hoīe. ꝛ ex libero arbi⸗trio. Ex his verificat̄ illud Ps̄. cx. vbi dic de talibꝫ ad deū. Om̄ declinauert in te ma la. in te scꝫ O dn̄e volētes se iustificare. sic expōit Inno. Et h̄ ipi faciūt ml'tis modis Pͥo ei excusāt se p̄ dei opatōeꝫ. Sic fecit adā Gen. iij. Mulier quā dedisti mihi i so ciā. Dicūt em̄. q̄re fecit nos de⁹ vt possem⁹ peccare. Sed cōsiderare deberent. q̄ dn̄s fecit tales vt possent nō peccare si vellent. saltē mortalit̄. Nam sic dicit Inno. iiij. su⸗per dicto v̄bo ps̄. In arbitrio illoꝝ ē pec⸗care vel nō Ecci. xv. Apposui tibi aq̄uā ꝛ ignē. vt ad q̄d volueris porrigas manū tu am. Scd̄o excusant se p̄ dei p̄missionē. di⸗cunt em̄ q̄ dn̄s p̄misit eos cadere in pctm̄. Sed c̄siderare deberēt q̄ ipi rēnuūt auxi liū dn̄i dicētꝫ Prouerbioꝝ. j. Extēdi ma nū meā. scꝫ ad iuuādū. ꝛ nō fuit q̄ aspiceret Tertio excusāt se p̄ dei dispēsatōeꝫ. Dicūt ei q̄ dn̄s p̄misit eos cadere vt fortiores re surgerēt vt sic appareret dīna miscd̄ia ꝛ gr̄a in redimēdo. Cōtra q̄s ad Roma. vi. dr̄. Permanebim⁹ in pctō vt gr̄a abūdet. Ab sit. Item ad Roma. iij. Si iniq̄tas n̄ra iu⸗sticiā dei cōmēdat. q̄d dicem⁹. Nunq̄d ini quus est de⁹ q̄ infert irā. Scd̄m hoīem di co. Absit. Quarto se excusant per gr̄aꝫ de⸗ficientē. Dicūt em̄ se peccare. eo q̄ dn̄s nō dat eis gr̄am suā. s̄m illud Roma. ix. Nō est volentis neq̄ currētis. sꝫ dei miserētis. Sꝫ isti cōsiderare deberēt q̄ ipi defuit gr̄e dei. ꝛ nō gr̄a eis q̄ sp̄ p̄sto ē Heb. xij. Vnð dr̄. j. Pe. i. Estote parati accipe eā q̄ vobis offert̄ gr̄am. Quito excusāt se p̄ dei p̄uidē⸗tiam. Dicūt em̄ q̄ dn̄s ita p̄uidit vt pecca rēt. Sꝫ cōsiderare deberēt q̄ p̄uidētia dei nō infert necessitatē rebꝫ. sic nec memoria p̄terite rei infert necessitatē vt p̄pter illam mēoꝛiā cōtigisse sit necessariū. Ita lꝫ dn̄s p̄uiderit q̄d facturi sunt. tn̄ in volūtate eo rum ē peccare ꝛ nō peccare Ezech. ij. Si forte vel ipi audiāt. et si forte q̄escāt. Se⸗cūdo dꝫ aīa sibiip̄i miscd̄iam ꝛ cōpassiōeꝫ. Iuxta illð Ecci. xxx. Miserere aīe tue pla cēs deo. Notāt dic Miserere aīe tue. Pͥ us em̄ miserēdū ē aīe q̄ꝫ corpi. Et iō n̄ dic. Miserere corpori. qꝛ naturalit̄ q̄libꝫ mise ret̄ corpi. vn̄ nō indiget p̄cepto de miscd̄ia corpis. Iuxta illud. Carnē suā nemo vn⸗q̄ꝫ odio habuit. Et q̄ dic aīe tue. vult di⸗cere q̄ p̄us hō dꝫ aīe sue misereri ꝛ postea p̄ximi. qꝛ Ecci. xiiij. dr̄. Qui sibi nequā cui bon⁹. Tertio dꝫ hō aīe sue custodiā sollici tā Prouer. iiij. Om̄i custodia serua coꝛ tu um. qꝛ ex ip̄o vita p̄cedit. Laudabil's ḡ de⸗bitoꝛ q̄ reddit deo ista duo. corp⁹. s. ꝛ aiāꝫ Iste p̄t cantare illud q̄d cātat̄ in obsequijs mō reddo tibi creatori aīam tuā. Ista sūt duo minuta q̄ vidua paupcula misit in ga sophilaciū Lu. xxj. ꝛ duo denarij q̄s sama ritanus relīq̄t stabulario ad curādū vulne ratū Lu. x. Sꝫ de multis ecōtra ver̄ ē il⸗lud ps̄. xxxvj. Mutuabit̄ pcōꝛ ꝛ nō soluet Expōit Innoc̄. Mutuabit̄ a deo duo mi nuta. s. corp⁹ et aīam ꝛ nō soluet dō. qꝛ tra det diabolo tā corp⁹ q̄ꝫ aiāꝫ peccatoꝛ Ge. xiiij. Da mihi aias. cet'a tolle tibi. F

Dixi tertio q̄ in v̄. p̄. āmonet̄ hō debitoꝝ sui eq̄ lis. Cū dr̄. debes. Eq̄lis āt hoīs ē p̄xim⁹ su⁹. Cui dꝫ hō tria. s. dilectōeꝫ. instructōꝫ ꝛ supportatōeꝫ. Dilectōꝫ dēm⁹ oībꝫ. iuxta illð Ro. xiij. Nemi q̄cq̄ꝫ debeatꝫ: nisi vt in uicē diligatꝫ. vbi dic glo. Quedaꝫ debita sic reddūt̄ q̄ ampli⁹ n̄ debēt̄. sic pecūia. ḡ⸗nū. vinū ꝛ cet'a t̄palia. sꝫ caritas q̄ oībꝫ ē de bita ita soluit̄ q̄ soluta oībꝫ debet̄. Nulluꝫ ei t̄ps ē q̄ affectu n̄ sit maioꝛ ip̄ēdēda. Ipa ei sola ē q̄ reddita sp̄ retiet debitoꝛē: nec cū reddit̄ amittit̄. sꝫ poti⁹ reddēdo ml'tiplicat̄ ꝛ tātomagꝭ acq̄rit̄. q̄ntomagis reddit̄. Ex q̄ pꝫ q̄ Aplus istud debitū valde pōderat Ac si em̄ sic diceret. cet'a debita sic soluite: vt āpli⁹ nemi q̄cq̄ꝫ debeatꝭ. caritatē aūt sic

soluite vt eã semp debeatis. sic expõit Simon de cremona. Vñ dicit Aug. in epistola lxxvij. ad Seuerũ epm. Caritas quanto plus ipeditur tanto plus debetur. et nos tanto magis eam debemus quanto magis impendimus. Cuius nos ppetuos debitores ostendit apls. di. Nemini quicqz debeatis: nisi vt inuicem diligatis. Et idem in epla. ij. ad Celestinũ di. Sep de beo caritatem. q sola reddita sp detinet debitorem. Redditur enim cũ ipeditur. debetur etiam si reddita fuerit. qr nullum tps est qñ ipendenda nõ sit. Hec ille. Qualiter aũt hõ tenetur opa dilectõis et salutis ex caritate ipẽdere ostendit Greg. i quadam omel. de talento. di. Hñs intellectũ curet oino ne taceat. hñs rez affluentiam oino ñ torpescat. hñs artem q regitur. vsus illius cũ pximo partiatur. hñs loquendi locũ apud diuitem pro pauperibus intercedat. Talenti noie cuilibz reputabitur. etiam minimũ quod accepit. Hec Greg. Q felix debitum quod impensum et redditum ñ minuitur sz millesies dilatatur. Scdo. pris dz hõ instructõem. sicut dicit apls de se Ro. j. Grecis et barbaris sapientibus et insipientibus debitor sum. Vñ dicit et insipientibus. Contra illos q nolũt pdicare: nisi corã magistris et sapientibus huius seculi. Sed ecõtra xps pdicauit oibus idifferenter. qr sedens de nauicula docebat turbas id est populares et simplices. Sepius etiam pdicauit tm aplis. et semel pdicauit soli mulieri samaritane. vt dr Joh. iiij. Tertio dz hõ pximo supportatõez. Nec immerito. Si enim hoc faciunt bruta multo magis hoies. Naz de ceruis dicit Isi. li. xij. c. j. ethimo. q cum flumina trãsuadant. capita sua clunibus seu posterioribus pcedentiũ eos iponũt. sibicqz inuicem isto mõ famulantur. ita q quasi nullum ponderis laborem sentiũt. Cõsili mõ deberet esse in oi statu et cõgregatõe. q puectiores et fortiores fuerint. infirmoz defectus et ibecillitates sustiere deberet Ro. xv. Debemus aũt nos firmi. ibecillitates ifir. sustiere. Sed vbi pñt hec discerni. cũ oes hodie nec ppria onera ferre volũt. sed vnusqsqz put pt subterfugit et euadit laborem officij sui sicut malus mercenarius. Nõ mirũ igr q aliena onera nõ tãgunt q etiam ppria reijciũt vbi pñt. Sed nos non sic. qn potius alter alterius onera portãtes adimpleamus legem xpi. vt tandem p huiusmodi oneribus mereamur requiem sempiternam. Quam no. etc.

Dominica. XXII. post trinitatis. II. Sermo. CXXVII.

Erue nequã om

ne debitũ dimisi tibi qm rogasti me. Math. xviij. Sic dicit Criso. sup Math. Nihil ita assilat hoiem deo sicut iniusta facientibus igscere. Et iõ sancti viri q meruerũt remissionem pctõz pprioz a dõ. maxie p dimissionem frne iniurie legũtur obtinuisse. Sic enim dd dimissum est homicidiũ et adulteriũ. ij. Re. xij. Quia vt d eo dr ipe illi viro pessimo et iracũdo q dicebatur se mei sibi maledicenti iniuriã dimisit. vt hr ij. Reg. xix. Silr legitur q ipe nabal cõiuici antem et maledicentem sibi. ad petitõez abigail vxoris eius ipunitũ dimisit. j. Re. xxv. Vñ p firma regula dicit dñs Math. vi. Si ñ dimiseritis hoibus pctã eoz. nec pr vr dimittet vob pctã. Ad quod significandũ ipe nos sic orare docuit. cũ dixit. Sic enim orabitis. Pr nr etc. Et sequitur. dimitte no. de. n. etc. vbi dicit Cris. q deus ex sua pietate et misericordia iudiciũ sue retributõis voluit ponere i nra ptãte. vt si nos voluerimus remittere. remittet nob. Et ecõuerso. Et ob hoc dicit Ciprianus. Nulla tibi est excusatio i die iudicij. cũ p tuã sniaz iudiceris. et quod alijs feceris tu ipe patieris. Istud bñ patuit i isto seruo nequã q p eo q noluit dimittere cõseruo suo iniuriaz modicã. cũ tñ ei dimissa fuissz magna et cũ ille magnã miaz fuissz cõsecutus. pximo noluit etiam minimã exhibere. Jdcqz ei iudiciũ sine mia factũ est. vt hr Jac. j. Qua ei mensura mensus est eadem remensũ est ei Lu. vj. Merito igitur audire meruit pbũ icrepatoriũ a dño. dicente sibi. Serue nequã om. de. di. etc. In quibus pbis tria tãguntur. Primo nãqz obiurgatur huãne crudelitatis iniqtas. cũ dr. Serue nequã. Scdo cõmẽdatur diuine miseratõis libalitas. cũ subditur. oe deb. di. tibi. Tertio ostenditur deuote orõnis vtilitas. cũ additur. qm roga. me. A.

Dixi primo

q in pbis p. obiurgatur huãne crudelitatis iniqtas cũ dr. Serue nequã. Merito ei iste obiurgatur p sua nequicia. Nequã enim dr q i ñ equus. i. ñ rectus l ñ iustus erga deũ et pximũ. Vere aũt iste ñ erat rectus nec iustus erga deũ. qr eius pietatem cõtempsit p quã tñ remissionem debitoz obtinuerat. Vñ magna iniusticia fuit q pauca dimittere noluit cui multa fuerũt dimissa. Erga pximũ etiam fuit iniustus. qr iniustũ est pximo ñ dare locũ venie spe satisfactionis ad quã se hoc offerebat cõseruus. di. Pati

entiā habe ī me ꝛ oīa reddā tibi. Pro q̄ sciē
dū ꝙ q̇nq̧ gn̄a s̄uoꝝ legim⁹ ī euā. q̄ꝝ solū
vnū ē deo fidele. Prim⁹ s̄u⁹ ē. d̄ q̄ dr̄ Lu.
xij. Seru⁹ q̄ n̄ cog͂uit volūtatē dn̄i sui va-
pulabit plag͂ pauc͂. ꝛ s̄m Ly. ꝑ hūc s̄uuz
significat̄ stat⁹ subditoꝝ. q̄ vt ī plib⁹ sūt il-
literati. q̄ min⁹ puniet̄: qꝛ tales peccāt ꝑ ig͂
rantiā q̄ diminuit penā: nisi fuerit affecta
ta: sic aliq̄s vult ig͂rare id q̄d tenet̄ facere l'
vitare: vt licēti⁹ peccet. Ex mag͂ eī libidīe
seu volūtate peccādi ꝓuenit ꝙ aliq̄s vult
ig͂rare illud c⁹ scia posset eū a pctō īpedire
vl' retrahere: vn̄ ī ꝑsona taliū dr̄ Job. xxj.
Qui dixer̄t deo. Recede a nob. sciaz viaꝝ
tu. nolum⁹. Hec ly. Et notāt̄ dixi ꝙ ig͂rā-
tia diminuit penā: n̄ aūt oīno liberat a pe-
na. Nā tal' ig͂rātia q̄ n̄ ē affectata liberat a
tāto sz n̄ a toto Si āt fuerit affectata. tūc ī
nullo excusat. sz ē spēale pctm̄. s̄m Tho. ij.
ij. q. lxxvij. Ex q̄ ptz q̄ꝫ ꝑiculosū ē hoi vita
re s̄mōes doctoꝝ ꝛ alioꝝ ꝑitoꝝ. Silr̄ vita
re eoꝝ ꝯsilia vel ꝯfessiōes aut collatōes in
q̄b⁹ hō possꝫ īstrui d̄ g͂uitate pctōꝝ de cir-
cūstātijs ꝛ alijs saluti necessarijs. q̄b⁹ cog-
nitis posset euitare pctm̄. Ponūt āt docto
res duplicē ig͂rātiā. s. iuris ꝛ facti. Ig͂rātia
iur͂ ē vt si q̄s nescit furtū eē pctm̄ mortale
vel si nescit fornicatiōz simplicē eē morta-
le: vl' nescit ꝙ laborare dieb⁹ festiuis ē mor
tale pctm̄. vel ī eis īebriari vl' vanas chore
as exercere. oīa ista neminē excusāt a pctō
qꝛ oēs tenēt̄ scire cōit̄ q̄ sūt fidei ꝛ vniuer-
salia iuris ꝑcepta. Singuli āt ea q̄ ad eoꝝ
statū vel officiū spectāt. Et h̄ dico. si pt sci
re: qꝛ si nō possꝫ scire nec vincere illā ig͂ran
tiā: sic infātes ꝛ amētes seu furiosi a natiui
te. isti excusant̄ a toto. Silr̄ si q̄s ꝯsuluit ꝑ
itos de aliq̄ dubio: a q̄b⁹ alit̄ informat⁹ est
q̄ꝫ ṽitas se hr̄et. excusat̄ ꝑ talē ig͂rantiā. ex q̄
fecit q̄d potuit. Si q̄s āt culpa sua ex ope
licito. s. ꝓpt mltas vigilias. abstinētias. stu
dia. icidat ī amētiā: tūc ig͂rātia excusat euz
a toto: eo ꝙ feruoris excessus veniale pctm̄
fuit. Si āt icidit ī talē amētiā culpa sua ex
ope illicito: vt ex ebrietate. luxuria ꝛ alijs
tūc n̄ excusat̄ a toto sz a tanto. argumētuz
dis. l. Sepe. xv. q. j. §. Sed h̄. Quidā tam̄
dicūt ꝙ pctm̄ seq̄ns excusat̄ a toto si nul-
lū habuerit vsū rōis. Et h̄ ṽi⁹. xv. q. j. Ali
q̄s. Ignorātia āt facti vt si q̄s nescit hāc rē
quā accepit eē alienā sz estimat eē suā. Et
tal' sepe excusat. vt dr̄ de regu. iu. Ig͂rātia.

lib. vj. Et tm̄ de ista ig͂rātia. Scd̄m gen⁹
seruoꝝ ē sciēs: sz iobediēs. De q̄ ēt Lu. xij.
dr̄. Seru⁹ sciēs voluntatē dn̄i vapulabit
plag͂ mltis. Tales s̄ui sūt mali xp̄iani qui
sciētes volūtatē dei. ꝛ cōtinue audiētes ꝑ-
dicari de oꝑib⁹ mīe. iusticie ꝛc̄. nihilomin⁹
n̄ curāt facere. Et hi g͂ui⁹ peccāt q̄ꝫ paga-
ni. vt ośsū ē in ꝑcedēti s̄mōe. Qꝛ dic apl̄s
Sciēti bonū ꝛ nō faciēti. pctm̄ ē illi. Re-
fert Hiero. in vitispatꝝ. ꝙ Machari⁹ he
remita inueniēs caput mortui cuiusdam ī
heremo. q̄siuit cui⁹ eēt Q̄d rn̄dit. qꝛ caput
Athile pagani. q̄siuitq̧ deide an essent ali
q̄ aīe ꝓfūdiores ī inferno q̄ꝫ aīe paganorū.
Ad q̄d rn̄dit ꝙ aīe xp̄ianoꝝ. Et cū q̄reret
q̄ꝫtū ꝓfundi⁹ eēnt. rn̄dit. Sic celū distat a
tra. sic ip̄e a nob ꝓfundi⁹ in īferno. Speci
alit̄ tm̄ iste s̄uus sciēs sz negligēs significat
ꝑlatos s̄m Ly. q̄ sciūt. vl' ad min⁹ dn̄t scire
scp̄turas sacras. i q̄b⁹ volūtas dn̄i exp̄mit̄
Et iste s̄u⁹ n̄ faciēs. multū puniet̄. qꝛ tal' n̄
peccat ꝑ ig͂rantiā: sz ex certa malicia. Hec
Ly. Vn̄ dic Greg. Ubi mai⁹ ē donū scie.
trāsgressor maiori subiacet culpe. Ex q̄ in
fero ꝙ hō doct⁹ ī sacra scriptura g͂ui⁹ pec-
cat q̄ꝫ vetula existēs ī caritate a q̄ cadit per
pctm̄. Istud ē dictū Guilhelmi altisiodo-
rensis sup. j. sen. li. ij. ca. xxix. Vn̄ lz vetula
etiā hēat sciam. qꝛ donū. s. ꝛ mlto clariorē
q̄ꝫ iste doct⁹. tn̄ iste doct⁹ hꝫ abundantio-
rē. ꝛ pl'a scit discernere ꝛ ꝯferre nocumētuz
pcti: ꝛ iō magis peccat. Hec ille. Terti⁹ ē
s̄u⁹ piger. de q̄ dꝛ Mat. xxv. Serue ma-
le ꝛ piger. Et seq̄t̄. Seruū inutilē ꝓijcite ī
tenebras exteri. Et dꝛ h̄ de s̄uo q̄ nihil lu-
crat⁹ ē de talēto sibi tradito. Per talētū i-
telligūt̄ bona fortune. nature ꝛ gr̄e. vt diui
tie. fortitudo ꝛ scia ꝛc̄. de q̄b⁹ vult de⁹ a no
bis lucꝝ hr̄e Q̄ si istū s̄uū dānauit. qꝛ n̄ est
lucrat⁹ d̄ pecūia dn̄i. q̄ tn̄ pecūiā ītegre re
stituit. Quāto mag͂ ille dānabit̄ q̄ n̄ solū n̄
lucrat̄ sz ēt bona dn̄i sui iutilit̄ dissipat. vt
villic⁹ infamat⁹ Lu. xvj. Quart⁹ seru⁹ est
voluptuos⁹. de q̄ Lu. xij. Si āt seru⁹ dixe
rit ī corde suo. Morā faciet dn̄s me⁹ ꝛ ce-
pit ꝑcutere s̄uos ꝛ ancillas. ꝛ edere et bibe
re et inebriari. veniet dn̄s s̄ui illi⁹ in die q̄
n̄ sperat. ꝛ hora q̄ nescit. et diuidet eū par-
tēq̧ ei⁹ ponet cū hypocrit͂. Et eādē sniaz
ponit dn̄s Mat. xxiiij. Q̄d exponit Gor.
de ꝑlato voluptuoso ꝛ scādalisante subdi-
tos ṽbo ꝛ exēplo. q̄s dr̄ ꝑcutere. Et talem

dñs multiplr̃ puniet. Prio qꝛ diuidet euꝫ
scꝫ a consortio bonoꝝ. Mala diuisio vbi
diabolo dabit̃ aĩa. corp⁹ vermib⁹. pecunia
mũdo. Scd̃o qꝛ aggregabit eũ consortio
maloꝝ: q̇a ptẽ eius ponet cũ hypocritis. i.
aĩam ꝛ corp⁹ cũ dãnatis. Gñalit̃ at̃ pt in-
telligi de q̇libꝫ xp̃iano. quẽ ñ decẽt delicie
qꝛ ñ ẽ s̃u⁹ maior dño suo. Cũ ḡ xp̃s ab eis
abstiuit. igit̃ ꝛ xp̃ian⁹. Quint⁹ s̃u⁹ ẽ seru⁹
nequã. q̇ fuit crudel' in cõseruũ suuꝫ. de q̇ h̃
dr̃. Serue nequã. Pro q̇ sciẽdũ ꝙ dñs nõ
loq̇tur de dimissiõe debitoꝝ pecũialiuꝫ. sꝫ
de dimissiõe iniuriaꝝ ꝑprioꝝ. Vñ Henri.
de vrmaria in tractatu de orõne dñica dic̃
ꝙ ꝑ illa v̈ba. Sic̃ ꝛ nos dimit. debi. nr̃is.
xp̃s docet nos furorꝫ ꝛ ire radices expelle
re. ꝛ ꝑ ꝯñs s̃m ip̃m non loquit̃ h̃ de debito
iusticie vl' pecũie quã q̇s pt iuste ab aliq̃ pe
tere. s̃m Aug. dũ hõ hẽat vñ soluat. Loq̇t̃
ḡ h̃ de inimicicia ꝛ rãcore quẽ cõcepim⁹ ꝯ
illũ q̇ nos offendit. Et istud debituꝫ vult
de⁹ vt dimittam⁹ ꝑxis nr̃is. vt dic̃ Hẽri.
vbi. s̃. B Et ꝑ isto lati⁹ intelligẽdo ẽ
aduertẽdũ ꝙ s̃m Pet. de Tharãthasio et
Henri. de vrmaria. tria sequũt̃ in lesiõe q̃
q̇s ledit̃ ab aliq̃. iõ tria sũt cõsiderãda. Pri
mo rancor in affectu seu ĩ aĩo offensi. vt qꝛ
eũ odio hꝫ. ꝛ ei male cogitat. Scd̃o signũ
rancoris in affectu. s. ĩ exteriori cõuersatõe
vt qꝛ secũ nõ ꝯuersat̃. Tertio actio iurꝫ. i.
repetitio rei in iudicõ. Int̃ q̃ tria talis ẽ or
do. qꝛ ꝑmũ. s. rancorẽ ꝛ odiũ ex corde tene
mur dimittere. etiã ñ rogati. Et h̃ vult ca-
non. de pe. dis. v. Fr̃es. vbi dr̃. Falsa ẽ pniã
illi⁹ q̇ offensus offendẽti ñ indulget. Et ꝑ
isto sũt m̃lta iura. vt pꝫ. xxiij. q. iiij. Cũ ĩ le-
ge. ꝛ. xj. q. iij. Int̃ v̈ba. Quia ñ lꝫ quẽ odio
hr̃e etiã ꝑ momẽtũ ocl̃i. iõ stati nõ rogatus
hõ dꝫ dimittere ex corde: h̃ est. vt nõ hẽat
eũ odio. nec cogitet sibi mala. nec intẽdat
se de eo vindicare iniuste. publice vl' occul
te. directe vel indirecte. Et h̃ ẽ p̃ceptũ di-
uinũ h̃. qd̃ dñs p̃cepit sub pena carcerꝫ. vt
pꝫ ĩ euãg. Vñ durãte tali odio ĩ corde nul
lus p̃t v̈e penitere. qꝛ ei nihil dimittit̃ q̇ al-
teri ñ dimittit. vt dic̃ finis euãg. Nã vt di
cit Henri. de vrma. li. ix. de ꝑfectõe iterio
ris hoĩs. c. ix. Tãtũ nob̃ dimittit q̃tũ nos
aliis remiserim⁹. Scd̃m v̈o. s. signũ rãco-
ris ĩ cõuersatõe exteriori ñ tenet̃ hõ dimit
tere: nisi rogat⁹ eẽt ꝑfect⁹. Sꝫ tertiũ scꝫ ac-
tionẽ iniuriaꝝ nõ tenet̃ hõ dimittere ẽt ro

gat⁹: nisi satisfactõe hĩta ab eo q̇ p̃t satisfa-
cere. Si tñ eã dimitteret nõ rogat⁹ eẽt ꝑ-
fectus. qꝛ tollẽti tunicã relinq̃ndũ ẽ palliũ
ꝛ ꝑcuciẽti vnã maxillã dꝫ p̃beri altera. que
oĩa loquũt̃ de ꝑfectis Math. v. vñ distin-
guit Henri. d̕ vrma. in tracta. de orõe dñi
ea int̃ ꝑfectũ ꝛ iꝑfectũ. qꝛ ꝑfect⁹ dꝫ oẽm of-
fensã indulgere etiã nõ petẽti. imꝑfect⁹ aũt
nõ tenet̃ satisfactõeꝫ debitã cõdonare. Ex
his oĩb⁹ ꝑ meliori memoria ĩfero plura do
cumenta memorabilia. Primũ ꝙ hõ tenet̃
statim dimittere rancorẽ. etiã non satisfa-
ciente reo nec petente. sub pena dãnatiõis
et̃ne. Istud ptꝫ de pe. di. v. ca. vlti. ꝛ in gl.
xc. dis. Si q̇s. Cui⁹ rõ: qꝛ nullo tꝑe licitũ
est aliquẽ odio hr̃e. Scd̃o infero ꝙ hõ nõ
tenet̃ dimittere satisfactiõeꝫ. si tñ sibi offer
tur. ꝛ ille eã ñ vult accipe. p̃t ad h̃ ꝑ ecclîaꝫ
cõpelli. Vñ dic̃ Canõ. xc. di. Si q̇s cõtri
stat⁹ noluerit reccõiliari fratri suo. satisfa-
ciente eo q̇ cõtristauit. acerrimis maceret̃
inediis. Et glo. exponit. i. excõicet̃ vsq̃ꝫ dũ
gratãti aĩo satisfactõnẽ accipiat. Tertio i-
fero ꝙ actionẽ iniuriaꝝ nõ tenet̃ hõ dimit
tere. vt pꝫ. xxiij. q. iiij. Si illic. Immo bñ
facit q̇ dimisso rãcore agit ĩ iudicio ꝑ iniu
ria eo aĩo ne crimĩa maneant ĩpunita. xlv.
dis. Qui emẽdat. xxiij. q. v. De occidẽdis.
Nã publice rei int̃est. i. multũ ꝑficit cõira-
ti: ne crimĩa remaneãt ĩpunita. xxiij. q. iiij.
Est iniusta. xlv. dis. Sꝫ illud. Nec punit̃ h̃
s̃u⁹ nequã. qꝛ satisfactõeꝫ a s̃uo exigebat.
sed qꝛ rãcorẽ dimittere nolebat. ꝛ ꝑ iniuria
iniuste vĩdicabat. ꝛ dilatõeꝫ solutõis non
cõcedebat. C Sꝫ h̃ q̃rit̃ finalit̃. Utꝝ
iniurie sꝑ sint patient̃ tolerãde etiã a ꝑfec-
tis. Ad q̇d rñdeo s̃m Tho. ij. ij. q. xviij. ꝙ
iniurias nr̃as ꝑsonales patienter tolerare
dẽm⁹. Quia dic̃ glo. sup illd̕ Cãti. ij. Sic̃
liliũ int̃ spinas. Nõ fuit bon⁹ q̇ malos to-
lerare ñ potuit. Sꝫ iniurias di nequaq̃ꝫ de-
bem⁹ tolerare. vt dic̃ Crĩs. sup Mat. Vñ
helias fecit ignẽ descẽdere sup illos q̇ vene
rãt ad capiẽdũ eũ. iiij. Reg. j. Silr̃ helize⁹
maledixit pueris eũ irridẽtib⁹. iiij. Reg. ij.
Et siluester papa excõicauit eos q̇ eũ mise
rũt ĩ exiliũ. vt pꝫ. xxiij. q. iiij. Sinlisari⁹. ꝙ
ḡ dr̃ ꝙ ꝑcutiẽti maxillã dꝫ p̃beri altera. dic̃
Aug. in li. d̕ s̃mõe dñi ĩ mõte. ꝙ hmõi p̃ce
pta ĩtelligẽda sũt q̃ntũ ad p̃ꝑatiõeꝫ animi
ꝛ magis ad p̃ꝑatiõꝫ cordis q̃ꝫ ad opus q̇d
fit ĩ apto. vt dic̃ Aug. in ep̃la de puero Cẽ

turionis. ita vt in secreto teneat aniꝰ patiā. in manifesto āt illud fiat q̄d eis videt̄ pdesse q̄bꝫ bñ velle dēm⁹. vñ ⁊ dñs se pcutiētez rephēdit Joh. xviij. Et paulꝰ pcussus i facie dixit. Percutiet te deꝰ paries dealbate Act. xxiij. Si aūt pdest. tūc pcutienti vnā maxillā dz pberi altera. nec resistendū malo. qꝛ p patientiā psecutores lucrati sumus deo. Ex his infero ꝙ vbi ñ ē aliq̄ vtilitas ex tali patiā. bñ faciūt etiā pfecti si iniurias suas psequunt̄ in iudicio. Unde dic̄ Lyra sup Math. xviij. c. ꝙ lꝫ offensa sit remittēda. nō tñ iniuria ⁊ pena debita. vñ dic̄ ipe ꝙ si ex remissiōe iniurie et pene debite seq̄ret̄ pnitas in eo cui remittit̄ ad faciliꝰ peccādū ñ eēt ei bonū remittere. Silr̄ si ex tali remissiōe eēt scādalū alioꝝ ⁊ obmissio iusticie et in cōsilijs casibꝫ. Hec Ly. Pꝫ ḡ ꝙ in tali cāu vbi nulla ē vtilitas patie etiam pfecto sufficit ppatio ani. h̄ ē. vt in aīo sit p̄paratus p xpo adhuc maiorem iniuriam sustinere si opus esset. vt dicit Henri. d̄ vrmaria in tracta. dñice orōnis. D

Dixi secundo ꝙ in x̄. p. cōmēdat̄ diuine miseratōis liberalitas. Cū dī. Oīne debitū dimisi tibi. Et x̄e maḡ libalitas dimittere. x. milia taletoꝝ. Est āt talētū genꝰ pōderis cētū viginti libraꝝ. p q̄d significat̄ innumerabilis multitudo delictoꝝ. p̄ decez pcepta cōmissoꝝ. Jn duobꝫ ḡ h̄ appet maxia liberalitas dī erga hoīez. vicꝫ i mltitudie ⁊ magnitudie dimissoꝝ. Multitudo: qꝛ oē. Magnitudo: qꝛ debitū. Per q̄d significat̄ ꝙ deꝰ dimittit hoī pctā mortalia. q̄ sūt maḡ debita. ⁊ peccata venialia que sūt multa. Peccata mortalia sunt magna velut grauia pondera. Ps. Sicut onus graue grauate sunt super me Que autem sunt illa vtile esset scire. vt homo pōderaret ipsorum remissionē. ⁊ cautior esset vitando eoꝝ occasionē. Sūt aūt pctā mortalia p̄mo oēs trāsgressiōes pceptoꝝ diuinoꝝ. q̄ h̄ itelligūt̄ p decez milia taletoꝝ. Scdō illa oīa sūt mortalia q̄ enūerat Apl's ad Ro. j. scꝫ fornicatio. auaricia. iuidia. homicidiū. cōtētio. dolꝰ. susurratō. detractiō. cōtumelia. supbia. maloꝝ inuētio. iobedietia parētū. Et ꝙ sint ista mortalia. ptꝫ p h̄ q̄d dicit ibidē. Qui talia agūt nō effugiūt iudiciuꝫ ⁊ digni sunt morte. Oīa aūt ista reducunt̄ ad decalogū. ⁊ iō intelligunt̄ p decē milia talenta. Multa q̄ꝫ alia enumerat apl's ad Gal. v. cū dicit. Manifesta sūt opa carnis q̄ sūt fornicatio. s. in exterioꝛi actu. imūdicia in cōsēsu. ipudicicia in gestu. sicut i tactibꝫ ⁊ alijs. luxuria in habitu. auaricia q̄ est idoloꝝ fuitꝰ. veneficia. i. cōfectio ⁊ ppinatio veneni. inimicicie. i. inueterata odia. ex q̄bꝰ oriunt̄ veneficia. cōtētiōes in x̄bis. ex q̄bus nascūt̄ inimicicie. emulatōes i factis. ire. i. subita icēsio i affectu nocēdi. rixe i affectu nocēdi qñ se ad inuicē pcutiūt. dissēsiōes scismatū. secte. h̄ est. hereses. iuidie d̄ alienis bonis. homicidia d̄ facto. vel i aīo j. Joh. iij. Qui odit fratrē suū homicida ē Ebrietates. i. potationes assidue. q̄ ad superfluitatē in potu. Comesatiōes in cibo. de q̄bus etiā hr̄ Roma. j. Et de his oībus dicit apl's. Qui talia agūt regnū dei non possidebunt. Et p hoc ptꝫ ꝙ ipa sūt mortalia. Alia āt sūt venialia q̄ enūerat Augꝰ xxv. di. §. Crimis. dicēs. Quotiēs aliq̄s i cibo vl' i potu plꝰ accepit q̄ꝫ ncc̄e ē ad minuta pctā ptinere nouerit, q̄tiēs plꝰ loq̄t̄ q̄ꝫ oportet plꝰ tacet q̄ꝫ expedit. q̄tiēs paupem iportune petētē exaspat. vl' si sanꝰ alijs ieiunātibꝫ prādere voluerit. aut sōno deditus tardiꝰ ad ecc̄iaꝫ surgit. aut vxorē excepto desiderio filioꝝ coḡscit. q̄tiēs icarceratos tardiꝰ req̄sierit. l' ifirmos tardiꝰ visitauerit. si discordes cōcordare ñ curauit. si plꝰ vxorē filiū vl' fuū exaspauit seu icrepauit. aut correxit. si fuit blāditꝰ. i. adulatꝰ alicui plꝰ q̄ꝫ expedit. si paupibꝫ esurietibꝫ nis dli catū cibū ppauerit. si i eccia aut extra eccl. iocos fabul' et iocos x̄b istiterit. si aliq̄d incaute iurat. q̄d pꝰea iplere ñ pt. l' cū facilitate l' cū temeritate maledic̄. Hec aug. Ecce q̄nta dbita hō tenet̄ dño. q̄ cū ei dimittūt̄ p ista oīa maḡ libalitas dñi oñdit̄ Propt̄ q̄d dñs ad oñdēdū magnā mie sue libalitatē. dic̄. Oē debitū dimisi ti. Et pꝫ i h̄ abūdātissima dñi libtas. q̄ maior i hac vita ñ pt̄ itelligi. i h̄ ꝙ dic̄. oē debi. di. ti. nllo penitꝰ refuato. Nā aliqñ ds r̄mittit mortalia tm̄ remanētibꝫ tñ vēialibꝫ mltis. vt dic̄ Tho. i iiij. sen. di. xvj. Aliqñ dimittit vnū vēiale sine alijs. lꝫ nūq̄ꝫ dimittat̄ vēiale sine mortali. nec vnū mortale sine alio. Et iō maḡ fit ⁊ supabundātissima mis̄atōis diuine libalitas qñ oīa ista hoī i hac vita dimittit. vñ vere ⁊ pfecte beatꝰ est qui in hac vita audire meruit. Oīne debitū dimi. ti. ⁊c. E

Dixi tertio q in ẜ.p̄.ōn̄dit̄ de uote orōis vtilitas. Cū dr̄. Qm̄ rogasti me. Triplr̄ hō liberat̄ a debito. Prio p satisfactōz debitā. sic p so lutōez pecūie vel fruicij vel alti⁹ rei equalē tis. Scdo p recōpēsatiōez. vt cū p̄xis di mittim⁹. vt nob̄ dimittat de⁹. Tertio p q̄ tationē. vt cū sine oi satisfactiōe solutōnis dimittit̄ hoī debitū ad solā nudā ei⁹ peti tiōez. Et ista ē mag̃ grā. talr̄ fuit factuz isti talr̄ fit ꝛ hodie pctōri. cū ad solā deuotam orōnē de⁹ remittit ei oia pctā. Juxta illud Ezec. xviij. Quacūqz hora igemuerit pec cator. om. iniq. ei⁹. n̄ recor. Si ḡ ad solū ge mitū dimittit pctā de⁹. mlto mag̃ ad orō nez. Sz di. h̄ ē mirabile q de⁹ dimittit pctā pctōri adhuc i statu pcti existēti ad so lā petitiōez. cū tn̄ dr̄ Joh. ix. de⁹ pctōres n̄ exaudit. et Ecci. xij. dr̄. Altissim⁹ odio hz pctōres. Rn̄. fm Tho. ij. ij. q. lxxxiij. ar. xvj q de⁹ n̄ exaudit pctōrē fm desideriū pcti: qꝛ sic orās pi⁹ peccat iuxta illud ps̄. Orō ei⁹ fiat i pctm̄. Qd̄ tūc fit qn̄ pctōr orat ali q̄d malū a deo. vt mortē inimici vel filia. Sic ēt fur orās p eo vt n̄ suspendat̄ aut q caute furet̄. n̄ audiet̄. Silr̄ adult̄ orās vt n̄ dep̄hēdat̄. n̄ exaudiet̄. Quia dic̄ Crit̄. Ne scit dina pietas patrociniū dare scelerat̄. Sz qn̄ pcōr orat ex desiderio nature q̄d ē bonū: tūc exaudit̄. Et lz n̄ exaudiat̄ ex iu sticia. tn̄ ex mia. Sz di. tn̄ ipossibile ē ali quē sine grā placere deo. ꝛ opa ei⁹ accepta ri. ꝛ p ꝯn̄s nec satisfacere. quō ḡ pctōr pōt orare efficacit̄ ꝛ meritorie exn̄s in pctō ꝛ si ne grā. Ad qd̄ rn̄deo fm Bonāuē. in. iiij. sen. dis. xxij. q vex ē h̄ q hō n̄ pt placere si ne grā nec pt exaudiri a dō q̄diu n̄ hz gra tiā. sz pt se tn̄ p̄pare. etiā sine caritate ad ha bēdū caritatē ꝛ faciēdū satisfactiōez. Sed tūc h̄ ē dubiū. vtrū grā dina det̄ necessario hoi se q̄ntū pt ad grām p̄pāti. Qdammō em̄ vr̄ q nō: qꝛ grā dat̄ ḡtis ꝛ libere ex sola mia. Igit̄ q̄ntūcūqz se hō dispōat ad grāz. i libera dei volūtate est dare sibi grāz. vn̄ dr̄ Hiere. xviij. Sic lutuz i māu figuli: sic nos i māu dei. Sz lutū n̄ accipit formā ex nccītate quā vult: sz quā lutifigul⁹ dat. sz in ꝯtriū ē Aug. sup illō Ro. v. Justificati p fidē pacē hēam⁹. vbi dic̄ De⁹ r̄cipit ꝯfugiē tes ad se. alit̄ eēt iiq̄tas seu iiusticia i eo. q̄d tn̄ n̄ ē dicēd. Itē dic̄ dn̄s Apo. iij. Ego sto ad ostiū ꝛ pulso. si q̄s mihi aperuerit. itra bo ad eū. ꝛ cenabo cū eo. Sz iste q̄ dispōit se. faciēdo q̄d i se ē apuit sibi. ḡ itrat necessa rio. Et pz h̄ sic. Qꝛ isto apiente sibi. aut in trat aut nō. Si n̄ itrat. ḡ frustra pulsat. q̄d n̄ ē dicēdū. Si itrat. ḡ grāz dat. Itē Ank. in li. de casu diaboli. c. iij. di. q illa ē cā q̄re de⁹ nō dedit diabolo grāz. i. pseuerātiā. qꝛ ip̄e noluit accipe. vn̄ nō iō nō accepit dia bol⁹: qꝛ de⁹ n̄ dedit: sz iō de⁹ n̄ dedit. qꝛ ip se n̄ accepit. Ergo q̄cūqz se p̄pat vt accipi at. recipit necessario. Ad istā dubitatōem dōm fm Hol. sup li. sap̄. xij. circa p̄n. q du plex ē nccītas. q̄dā ei ē nccītas coactōis q̄ nullo mō cadit i deū. Sz bn̄ necessitas in fallibilitatis ex pmisso suo ꝛ pacto siue le ge statuta. Et hec nō ē necessitas absoluta sed necessitas cōseq̄ntie. vnde nō stat cū le ge statuta q viator faciat q̄d in se est dispo nēdo se ad grām. q̄n habeat grām. possz tn̄ de⁹ legē mutare circa aliquā psonā si vellz ꝛ tal̄ q̄ntūcūqz se disponeret nec hr̄et. quia dispositio hois nullā causalitatē hz respe ctu grē ō nccītate. sz tm̄ de cōgruo. qꝛ grā excedit oēm opatiōz naturalē. nec ē possi bile q hō mereat̄ p q̄dcūqz bonum natale morale p̄mā grāz de cōdigno. Qn̄ ḡ dr̄ q de⁹ dat grāz ḡtis ꝛ libere ex mia sua. verū ē p tāto: qꝛ talē legē misericordit̄ statuit et obs̄uat. sed stāte lege. necessario dat grām nccītate ꝯn̄e. Silr̄ q̄uis sum⁹ lutū respcū dei: n̄ tn̄ silitudo currit i oib̄. qꝛ n̄ ē pactuz int̄ artificē ꝛ lutū et dato q foret. artifex tn̄ posset frāgere pactū pacti lege manēte. q̄d nō pt de⁹ pacto suo manēte. nec lutū pt a liq̄d apō artificē pmereri. nec ex ꝯgruo nec ex ꝯdigno. Hec Hol. Ex q̄ igit̄ tā pi⁹ ē er ga nos dn̄s q oib̄ iuocātib̄ sei veritate oia debita dimittit. nos deuoto mētz affe ctu eū hodie iplorē⁹. vt nob̄ dimittat dbi ta no. sic ꝛ nos di. de. no. dimissisqz culpis det grām ꝛ tandē gl̄iam. Ad quā nos. ꝛc.

Dn̄ica. xxiij. p⁹ trini. I. Ser. cxxviij.

Cuius est imago ꝛ supscriptio hec. Mat. xxij. Inter oia q̄b̄ de⁹ hoiem dignificauit et nobilitauit. p̄cipuū ē excellēs dignitas creatōis q̄ si hō attēderz. m̄gnā occasionē hr̄e possz ad bn̄ agēduz. Sic em̄ dicit Isi. li. j. ō su. b. c. xi. Dū de⁹ creassz alia oia p̄t hoiez stati vt dixit fcā st̄ vt Ge. j. Creare p̄o hoiez q̄dā etni ꝯsilij ōlibatōe voluit di.

Faciamꝰ hoīez ad imaginē et sīlitudinem
nr̄am. vñ ꝺm ipm. Tāto hō ḡdu dignitatꝫ
est ceterꝫ excellētioꝛ. q̄nto imagini dei vici
nioꝛ. Hec ille. Ex q̄ pꝫ magnā eē dignita-
tē hoīs. Tū q̄a cū deliberatōe cōsilij sācte
trinitatꝫ factꝰ. Tū q2 ad imaginē eꝰ creatꝰ.
Tū q2 oībꝫ creaturꝫ p̄latꝰ. Et iō hō multū
deberet pōderare cōditoꝫ honorꝫ sui. Sꝫ
ecce scp̄tū ē: q2 hō cū ī honoꝛe eēt nō intel-
lexit. cōparatꝰ ē iumētꝫ isipiētibꝫ ⁊ silis fa-
ctus ē ill'. Itaqꝫ imaginē diuā ī se ñ attēdēs
multꝫ eā macul' infecit. ita vt q̄ ꝑus a dō tā
q̄ꝫ imago p̄ ceteris coḡscebat. iā pꝰ lapsū ī
pctm̄ cū q̄dā āmiratōe req̄rebat. Adā vbi
es. acsi apte diceret. vbi ē imago mea ī te i-
signita. Sꝫ ⁊ hāc hodie deꝰ in discussiōe
cuiuslibet cōscie pctōꝛis idubitāt facere vi
det introgatoꝫ cū ī statu culpe ē. in q̄ audi
re meret vt ab eo q̄rat. Cuiꝰ ē imago hec.
Hāc insup indubitant facturꝰ ē dñs oībꝫ
hoībꝫ ī iudicio finali q̄stōnē. cū facta singu
loꝝ diiudicare ⁊ p̄miare voluerit di. Cuiꝰ
ē imago ⁊ supscriptio hec. vt dicūt ꝟba nr̄i
thematis. In q̄bꝫ ꝟbis triplex nob̄ ꝯsi-
deratio occurrit. q2 de imagīe introgatio
fit. Nā ī ꝟbis thematꝫ rñdere cōpellimur
ad introgatoꝫ p xp̄m ꝓpositā de imagīe cu
ius ē. Et q2 triplex ē imago ī mūdo. iō tri-
plex eē dꝫ a nob̄ introgatio a xp̄o. Et ꝺꝫ h̄
ēt triplex ē dāda nob̄ rñsio. Est nāqꝫ q̄daꝫ
imago material' siue artificial'. q̄ ponit ī tē-
plo materiali. Est scd̄a imago naturalis. q̄
ponit ī corꝑe naturali hūano. Est īsup ter
tia imago sp̄ual'. q̄ ponit ī sp̄ū mētali ⁊ ꝟtu
oso. Et de q̄libꝫ xp̄s q̄rit vt ei rñdeamus.
Cuiꝰ ē imago hec ⁊ supscriptio. A

Dixi p̄rimo q̄ xp̄s q̄rit p̄mo ab hoīe ꝺ imagi
ne artificiali. q̄ ponit in tēplo mat̄iali. Cu
ius ē imago hec. Et ꝟe ista q̄stio ē difficilis
oībꝫ gētibꝫ ⁊ paganis ⁊ insolubil' oībꝫ ido-
latrꝫ. q̄ cultū soli dō debitū imagībꝫ luteis
ligneis aureis argēteis: ⁊ sic ꝺ alijs īpēdūt
Cū tñ apl's clamat di. Soli dō honoꝛ et
gl'a ī secl'a se. Amē. Vñ Exo. xx. dr̄. Nō fa-
cies tibi oēm sīlitudinē eoꝝ q̄ in celo vel in
tra vl' in aq̄s vl' sub tra sūt. Itē Leui. xxvi
Nō facietꝫ idolū neqꝫ imagīes. Itē Deut.
iiij. Ne forte decepti facietꝫ vob̄ sculptam
imaginē. Et dd̄ di. Siml'acra gētiū argē-
tū ⁊ auꝝ. Et iteꝝ. Cōfūdant oēs q̄ adoꝛāt
sculptilia. ⁊ q̄ gl'iant ī simulacrꝫ suis. Ecce

q̄ꝫ rep̄hēsibiles sūt a dō idolatre q̄s et̄na cō
fusio repēte seq̄t. Quid ḡ isti rñdebūt ad ī-
terrogatoꝫ eis factā a xp̄o. cū eis dicit. Cꝰ
ē ima. hec. s. saturni. iouis. martꝫ. veneris.
mercurij. minerue. neptuni. plutōis. appol
linis: ⁊ sic de alijs. Vñ aūt oꝛtum habuit
hec maledicta idoloꝝ iuētio r̄fert Isi. viij
li. c. ij. q̄ ex nimia dilectōe ad moꝛtuos. nā
filij pꝰ moꝛtē parētū ī mēoꝛiā ipoꝝ ꝯstitue
bāt imagīes ⁊ ecōuerso. Sic Ninꝰ rex ni-
niue fecerat ꝑncipl'r imagīem beli p̄ris sui
vt p eā p̄reꝫ rep̄ntaret. pꝰ h̄ demōes ingre-
diētes illas imagīes dabāt rñsa. ⁊ se coli a
mal' hoībꝫ ꝑsuaserūt. Apd̄ iudeos Ismael
ꝑmꝰ simulacra ꝺ luto iuenit. ⁊ sctm̄ Isaac
pueꝝ cogebat adoꝛare. Gentiles ꝟo dicūt
q̄ apud eos ꝑmꝰ ꝓmotheꝰ vsū imaginū ī-
uenit. apud grecos āt cicrops q̄dā nomīe
idolatriā inuenit. vt refert Theodolꝰ ī his
ꝟsi. Egregio cicropi debet cā litādi. Ille
bouis ꝑmo rimat viscera ferro. Sacra io-
uis statuit q̄ posteritas celebrauit. Et h̄ tā
git Aug. plixe. xviij. li. de ci. dei. c. x. Tales
aūt tripl'r deridēt ⁊ cōfūdūt. P̄mo deridēt
a ꝓp̄ha helia. q̄ vidēs idolatras inuocātes
baal idolū. ⁊ eis idolū nō ꝓdesse dixit. Ex
altate clamoꝛē. forte deꝰ vr̄ doꝛmit. aut cū
alio loq̄t. aut ī diuersoꝛio ē. de h̄ hr̄. iij. Re.
xviij. Scd̄o deridet a Salomōe Sapiē.
xiij. vbi di. Vani sūt oēs hoīes in q̄bꝫ nō ē
scia dei. i. fides ꝺ deo p ꝓp̄has r̄uelata. ꝺm
Hoꝛ. ⁊ Rob. hol. Hec scia ē tioꝛ ⁊ reueren
tia dei. Et pꝰ pauca. Infelices sūt ⁊ inter
moꝛtuos spes illoꝝ q̄ appellauerūt dōs oꝑa
māuū suaꝝ. s. auꝝ ⁊ argētū ⁊ sīlitudīes aīa
liū: aut lapidē iutilē. Et ibi stati deridēdo
eos di. quō mag̃ ē ꝯfusio hoī q̄ secās vnū
⁊ idē lignū ī silua: ꝺ vna pte fac̄ aratꝝ. ꝺ a-
lia ignē. ꝺ tertia imagīem. Et seq̄t derisio
mag̃. Nō erubescit cū illo loq̄ q̄ sine aīa ē: ⁊
ꝓ sanitate ifirmū depcat. ꝓ vita moꝛtuū ro
gat. ⁊ ī adiutoꝛiū iutilē iuocat. ꝓ itinere pe
tit ab eo q̄ ābulare ñ p̄t. Tertō tales deri-
dēt ēt a seipis: puta ab alijs gētilibꝫ. Refert
eī̄ valeriꝰ li. j. c. ij. de dionisio tyrāno. q̄ ī
gressus tēpla deoꝝ deo ioui vestē aureā ḡ-
uis pōderꝫ deposuit. ⁊ eidē laneū pānū cir
cūdedit. Cūqꝫ a circūstātibꝫ miraret q̄ h̄
facere p̄sūpsisset. Rñdit q̄ m̄gnū cōmodū
ī h̄ dō suo fec̄. Nā aurea vestꝫ ḡuis erat dō
in estate. ⁊ frigida ī hieme. sꝫ lanea bene va
let ꝓ vtroqꝫ tp̄e. Itē alti dō q̄ dicebat escu

lapiꝰ hñti aureã barbã. ipaȝ deposuit ⁊ ab
stulit dicẽs ꝙ idecẽs eẽt hr̃e esculapiũ bar
bã. exq̃ prͬ suꝰ appollo iberbis eẽt. Itẽ aliȷs
diȷs abstulit aureas coronas ⁊ ciphos q̃s
in mãib⁹ tenebãt. di. ꝙ exq̃ diȷ porrigũt no
bis. merito sũt ab eis rcipiẽda ne ingͣti vide
amur. Ecce triplex derisio. Sȝ maior erit
derisio i futuro a xp̃o cũ q̃ret Cuiꝰ ẽ h̃ ima
go q̃m tot ãnis coluerit i mõo. B Sȝ
di. q̃s. Tũ xp̃iani ẽt colũt imagĩes xp̃i. ma
tris suer ⁊ scõꝝ. ⁊ eas fabricãt satȝ p̃ciose. vr̃
ꝙ sint deridẽdi eadẽ rõne q̃ gentiles. q̃
creaturã adorãt. puta lignũ vl' auꝝ vl' aliõ
metallũ de q̃ fiũt imagĩes De nullo ei alio
h̃ increpãt idolatre: nisi q̃ adorabant opa
manuũ suaꝝ. Ad ista oĩa breuit' ẽ dicẽd ꝭȝ
Rob. hol. sup li. sap. c. xiiȷ. ⁊ btm̃ Tho. sup
iiȷ. sen. dis. ix. q. ij. ꝙ imago p̃t dupl'r cõside
rari. Uno mõ vt ẽ res q̃dã. ⁊ sic nullꝰ sibi
debet honor. sic nec alti ligno l' lapidi. alio
mõ cõsideratur put ẽ imago altiꝰ. Et q̃ idẽ
ẽ motꝰ i imaginẽ ⁊ i rẽ cꝰ ẽ imago idõ vnꝰ ⁊
idẽ honor debet imagini ⁊ imaginato. Ex
q̃ isero ꝙ crux xp̃i inq̃ztũ ẽ imago xp̃i in ea
crucifixi. eadẽ adoratõe adorat sic xp̃s i ea
crucifixꝰ. Et loq̃r d ip̃o ligno bñdicte cru
cis. Inq̃ntũ vo ẽ res q̃dã ptinẽs ad ipsum
xp̃m p ip̃m nobilitata ñ tñ cõsiderata vt ẽ
imago xp̃i. sic adorãda ẽ adoratõe iperdu
lie. sic ⁊ mr̃ xp̃i. cui lȝ ñ debeat latria q̃ soli
do debet. debet tñ ei excellẽtior veneratio
dulie q̃z aliȷs creaturis. ⁊ hec vocat ipdu-
lia. Hec Tho. Dicit ãt Rob. hol. vbi. s. Or
flectẽs ⁊ adorãs corã imagie xp̃i ñ adorat
q̃ lignũ cruc̃ nec q̃ imago. sȝ adorat xp̃ȝ
corã imagie xp̃i. q̃ imago xp̃i excitat eum
ad adorãdũ xp̃m. Et sic exponit adoratio
nẽ istã Damas. li. iiiȷ. sen. suaꝝ. c. viiȷ. vbi al
legãdo basiliũ di. ꝙ honor imagini ad p-
thotipũ. i. ad exẽplar ẽ faciẽdꝰ. Ex his pȝ
quõ eccia vtit imagib⁹. ⁊ quõ eas dz adora
re. q̃ solũ p repñtatõeȝ adorat sctm̃ coraȝ
imagie sua. vñ metrista. Effigiẽ xp̃i dũ trã
sis pnꝰ adora. Nõ tñ effigieȝ sȝ quẽ desigͭt
adora. Nec deꝰ est nec hõ p̃ns quã cernis
imago. Sȝ ds ẽ ⁊ hõ sacra quẽ sigͭt imago
Istuȝ ãt vsũ imaginũ dicũt itroduxisse sci
p̃res. put rfert Damas. vbi. s. imo dic hol.
vbi. s. Etiã apl'i eũ itroduxert. lȝ i Cano.
biblie nõ legat. vnd Lucas dr̃ depinxisse
imagineȝ xp̃i ⁊ v̾gis gl'iose. q̃ adhuc habẽt
rome Et mgr̃ in scola. hysto. narrat ꝙ xp̃s
Abagaro regi imaginẽ sue scẽ faciei destia
uit. C Triplex ãt cã fuit institutiõis
imaginũ in eccia ꝭm Damas. P̃ria ad istru
ctiõeȝ laicoꝝ. q̃b⁹ imagines adhibẽt loco
libroꝝ. Scdo vt passiõis xp̃i mysteriuȝ et
sctõꝝ exẽpla nob freq̃nciꝰ ⁊ recentiꝰ infige
rent. Tertio ad excitandũ deuotiõis affe-
ctũ. q̃ magis ex visis q̃z auditis cãt. Unde
Greg. in Regis. li. ix. ep̃la. lxiiȷ. ⁊ li. iiȷ. ep̃la
lxxxv. dicit ad q̃ndã ep̃m arguẽdo eundẽ.
Dudũ ad nos pueit ꝙ scitas vr̃a q̃sdã ima
ginũ adoratores aspiciẽs. easdẽ de eccl'iȷs
imagĩes cõfregit ⁊ proiecit. Quẽ q̃dẽ zelũ
nos ne q̃d mãufactũ adorari possit lauda-
mꝰ. sȝ frãgere ñ debuisse easdẽ imagĩes iu-
dicamꝰ. Idcirco ei picture in eccl'iȷs adhi
bẽtur. vt q̃ l'ras nesciũt saltẽ in parietib⁹ vi
dẽdo. legãt q̃ i codicib⁹ legere ñ valẽt. Et
li. j. ad Seueꝝ ep̃m di. Si q̃s imagĩes fa
cere voluerit. mĩme p̃hibeas. adorare vero
imagĩes oĩno veta. Sȝ h̃ fraternitas tua
diligẽt ãmoneat. vt ex visione rei geste ar-
dorẽ cõpũctõis pcipiãt. ⁊ i adoratiõe soliꝰ
trinitatis psternant. De h̃ hr̃ de ɔse. di. iiȷ.
Perlatũ. vbi Gre. p̃cipit cuidã ep̃o ɔfrac-
tas p ip̃m imagĩes ad p̃stinũ reparare de-
corẽ. Nõ ꝰ tales adoratores imaginũ mõ
p̃misso deridẽtur aut dãnãtur. sȝ potiꝰ cõ-
mendãtur. cũ p eas ñ res visibiles sȝ iuisi-
biles adorãt. Nẽpe ⁊ si cõmẽdatur Abraã
q̃ tres ãgelos adorauit Geñ. xviiȷ. ⁊ loth
duos angl'os. q̃nto magȝ q̃ dñm angl'oꝝ p
ispectõȝ sui signi ⁊ imagis adorat. Nathã
laudabil'r adorauit dd regẽ. iiȷ. Reg. j. q̃n-
to magȝ laudabiliꝰ q̃ adorauerit regẽ regũ
⁊ dñm dñantiũ. Isti sic adorãtes ad intro
gatõȝ eis factã p xp̃m cꝰ ẽ imago quã ado
rastis rñdere poterũt. Imago tua dñe ih̃u
xp̃e. Ad cuius aspectũ nõ imagineȝ sed te
adoramus viuentẽ in secula ⁊c. D

Dixi secũdo ꝙ scda imago d
q̃ xp̃s q̃rit ẽ na-
tural'. q̃ posita ẽ i corpe hũano ⁊ natali. d q̃
dr̃ Geñ. j. Faciãꝰ hoieȝ ad ima. ⁊ sili. nr̃am
Et notãt dic ad ima. Nõ ãt dic Faciãꝰ ho
minẽ ima. no. Solꝰ ei filiꝰ di ẽ p̃fctã ima-
go di p̃ris. vt dr̃ Heb. j. vbi apl's vocat eũ
p̃fectã figurã subẽ diue Sȝ hõ ẽ ad imagi
nẽ dei. q̃ ñ ẽ p oĩa silis ⁊ eq̃lis deo sic eiꝰ fi
liꝰ. Sic dic aug. li. viȷ. d tr. c. xliȷ. vñ d xp̃o
dr̃ Sap. viȷ. Candor ẽ lucȝ etne ⁊ speculũ
sine macula dei maiestatis ⁊ imago boni-

tatis illiꝰ. Vñ ex q̄ ꝭm Aug. ī li. lxxxiij. q̄sti
onū. q. lj. eq̄litas ē de rōe ꝑfecte imagis tūc
solus filiꝰ dei ē ꝑfecta imago dei pr̄is. hō
aūt ad imaginē dei creatꝰ. qꝛ gerit aliq̄lē
silitudinē dinā. Vñ in ps̄. dr̄. Signatum
ē sup nos lumē vultꝰ tui dñe. Expōit In
noc. iiij. i. in supiori ꝑte nr̄i. i. in aīa lumen
vultꝰ tui. i. lūiosꝰ vultꝰ tuꝰ. i. rō. Eccī. xvij
Posuit oculū ipoꝝ sup corda illoꝝ. Vultꝰ
di dr̄ rō. qꝛ sic̄ ꝑ vultū hō hoī assilat̄. ⁊ hō
cognoscit hoiē. ita ꝑ rōnē siles sumꝰ deo.
⁊ deū cognoscimꝰ. Pōt etiā ꝭm eū sic dici
Vultꝰ dei est rō. Lumē hꝰ vultꝰ ē gr̄a. Qꝛ
sicut moneta ē informis donec imago re-
gis ei ꝑ malleum impmat̄. ita rō nr̄a defor
mis ē donec ꝑ gr̄am dei illustret̄. Rō em̄ ē
imago creatōis. s; gr̄a ē imago recreatōis
Rō deū cognoscit ex natura. sed q̄ imitat̄
eū hȝ ex gr̄a. Istud lumē signatū ē sup nos
Ephes̄. j. Signati estis spū ꝓmissiōis sā-
cto. Itē eiusdē. iiij. ca. Nolite cōtristare. sſ.
dei in q̄ signati estis. S; q̄dā tm̄ signati sꝫ
exterius vt hypocrite. Sed boni interius
in corde Canti. viij. Pone me vt signacu-
lū sup cor tuū. Dr̄ etiā vultꝰ dei essētia vni
tatis et trinitatis ꝑsonaꝝ. iuxta q̄ cōsiles
sumꝰ deo. Nā siles ei sumꝰ q̄ntū ad essenti
am. qꝛ sic̄ deꝰ eternꝰ ita ⁊ nos ꝑpetui ⁊ q̄n
tū ad trinitatē ꝑsonaꝝ. qꝛ similes sumꝰ pr̄i
ꝑ memoriā. filio ꝑ intelligētiā. sſ. per dilec-
tionē. Hec aūt imago ita fortiter hoī ē im
p̄ssa vt eā nō possit delere etiā in pctō exi-
stēs. Vñ ps̄. Verūtm̄ in imagine ꝑtransit
hō. s. ad pctm̄ ꝭm Inno. Imago ei in q̄ cre
atus ē hō ē rō: in q̄ ꝑtrāsit hō. qꝛ nō dimit-
tit eā hō etiā q̄ntūcūq; malꝰ sit. q̄a etiā hȝ
eā diabolꝰ. l; bñ hō ꝑdat imaginē recrea-
tiōis. s. gr̄am ꝑ pctm̄. De q̄ dꝛ in alio Psal.
Imaginē ipoꝝ ad nihilū rediges. E

Tāgit aūt pulchre btūs Aug. cōparati
onē aīe ad deū cuiꝰ ē imago. li. de spū ⁊ aīa
ca. xix. di. Primo q̄dē imago dei ī hoīe in-
teriori. nobilitate ē cōsiderāda. in eo q̄a sic̄
deus vnus sp̄ vbiq; totꝰ et oīa viuificās.
oīa mouēs ⁊ gubernās. sic̄ ait apl's. In eo
viuimꝰ mouemur ⁊ sumꝰ. Sic aīa in suo
corpe vbiq; tota viget viuificans illud et
mouens ⁊ gubernās. nec em̄ in maioribus
sui corpis mēbris maior. ⁊ in minoribꝫ mi
nor. sed ī minimis tota ē. ⁊ in maxis tota. sic
infusa est corpori vt nec ꝑ mēbroꝝ partes
sit diuisa. Nā in q̄libet loco q̄n ꝑs corporꝭ
ꝑcutit̄ tota dolet. Miro aūt mō vna eādē
q; viuificatōe mēbris p̄sidens: cū ipa ꝑ na
turā nō sit diuisa. Ipa nāq; est q̄ ꝑ oculos
videt. audit ꝑ aures. odorat ꝑ nares. gustat
per os. mēbra oīa tangit. et tangendo lene
ab aspero discernit. ⁊ cū nō ē diuersa per sē
sus oꝑatur diuersa. Ex q̄ Augu. infert ibi
dē q̄ ita est aīa per suū modū in suo corpo
re sicut deꝰ in suo mūdo. interiꝰ siq̄dē. exte
rius inferius supius. Est regendo supioꝛ.
portādo inferioꝛ. replendo interioꝛ. circū-
dando exterioꝛ. sic est intus vt extra sit. sic
circūdat vt penetret. sic p̄sidet vt portet sic
portat vt p̄sideat. Et sicut nec crescētibus
creaturis crescit. nec decrescētibꝫ decrescit
Sic aīa nec minutꝭ mēbꝛꝭ minuit̄. nec au-
ctis auget̄. Hec ē imago ⁊ silitudo oipotē
tis dei quā aīa hȝ in se. Habet scdō imagi
nē scte trinitatꝭ in eo q̄ sicut deꝰ est viuit ⁊
sapit. ita aīa ꝭm suū modū est viuit ⁊ sapit
Tertio qꝛ sic̄ deus ē vnius nature. tres tm̄
sunt ꝑsone. sic aīa licet vniꝰ sit nature. tres
tm̄ in se vires hȝ. i. intellectū voluntatem ⁊
memoriā. Ex h̄ infert Augu. q̄ merito ex
his tribꝫ viribꝫ deū diligere p̄cipit̄. vt pꝫ
Math. xxij. ⁊ Mar. xij. et Lu. x. vbi dicit̄
Diliges dñz deū tuū ex toto corde tuo. ex
tota aīa tua: et ex tota mente tua. i. ex toto
intellectu ⁊ ex tota volūtate: et ex tota me
moria tua. Nā sic̄ ex pr̄e gn̄at̄ filiꝰ. ⁊ ex pr̄e
filioq;. sſ. procedit. ita ex ītellectu generat̄
volūtas. ⁊ tūc ex his ābobꝫ ꝓcedit memo-
ria sic̄ facile a q̄libꝫ sapiēte pt̄ intelligi. In
his tribꝫ ꝭm Aug. dinā imaginē gerit īte-
rioꝛ nr̄ hō. Et ex his q̄si excellētioribꝫ vi-
ribꝫ iubemur diligere deū cōditorē nr̄ȝ. vt
q̄ntū intelligit̄ diligat̄. ⁊ q̄tū intelligit̄ sēꝑ
in mēoria hēat̄. Nec sufficit de eo intellec-
tus: nisi fiat ī amore eiꝰ volūtas. imo nec
hec duo sufficiūt. nisi mēoria addat̄. q̄ sp̄ ī
mēte intelligētꝭ ⁊ diligētꝭ maneat deꝰ. vt
sic nullū pt̄ eē momētū q̄ p̄ntē cū nō habe-
at in mēoria. Et iō iuste videt̄ hō imaginē
interiorē dei hr̄e. Hec Aug. Iō Eccs̄. vl.
Ammonet̄ hō ꝓ tanto bn̄ficio ad laudan-
dū deū. vbi dr̄ Memēto creatorꝭ tui ī die
bus iuuētutꝭ tue. Glo. q̄dā expōit. Mem̄-
to intime seu p̄cordialit̄. cōtinue seu inde-
libilit̄. feruēt̄ seu ꝟtualit̄. iocūde siue gaudē
ter. qꝛ memoria est firma reruȝ perceptio.
Sicut q̄dā exponit ꝑmo ↄ ↄso. vñ ex q̄ me
moria ē q̄si q̄daȝ thesaurus in q̄ recondita

abscondūtᷣ. vt dicit Aug. sup Joh. omelia
xxiiij. ꝛ freq̄ns imaginatō saluat mēoriā. vt
dic̄ Aristo. merito dꝫ aīa fidelis recordari
diue bonitatis cognoscēdo deū. ꝛ iugiter
mēoriā eiꝰ recogitādo. ꝛ nūq̄ꝫ mēte se auer
tēdo ab eo. puer. iij. Cūctꝭ diebꝰ tuis cogi
ta illū. Juxta illud ps̄. Memor fui dei. ꝛ
delectatꝰ sū. s. ꝓpᷣ imēsa dei bn̄ficia. Et in-
nuit h̄ in h̄ ꝟbo creatoris totā trinitatem.
Nā q꞉ deꝰ oīps. iō creator. q꞉ sibi soli cōpe
tit creare rōne oīpotentie. Sicut dic̄ Au-
gu. li. iij. de trini. ca. xij. Tertio inuit eiꝰ bo
nitatē. Ex eo eñ ꝙ bonus est creat hoiem.
Sic̄ dic̄ Aug. li. xj. de ciui. dei. ca. xxj. vbi
dic̄ Quia deus bonus igiᷣ creauit nos ad
extra. Tertio inuit eiꝰ sapīam. q꞉ oīa in sa
piētia fecisti. vt dr̄ i ps̄. Et iō exquo hō re
cepit a deo tanta bona in creatōe sue ima-
ginis. q꞉ ibi ostensa ē sapīa. potētia ꝛ boni-
tas. merito dꝫ recordari tantoꝝ bn̄ficioꝝ.
Jsa. lxiij. c. Miserationū dn̄i recordabor.
Et eiusdē. xxvj. Memoriale tuū in dside
rio aīe tue. Nec solū recordeᷣ p bn̄ficio cre
atiōis: sed etiā recreatōis. q꞉ nō solū dedit
deꝰ hoi esse naturale. sed etiā beatificū pre
parauit si ꝑseuerauerit. vt dic̄ Hugo li. j.
de sacris ꝑte. x. c. vij. Qui creauit te dedit
tibi esse. q̇ te redemit dedit tibi beatū esse.
Uoluit igiᷣ deꝰ eē creator ꝛ redēptor. Ue
re igiᷣ iste q̇ hic deū cognouerit ꝑ rōnē. di-
lexerit ꝑ volūtatē. ꝛ recordabiᷣ ꝑ memoriā
optime ꝛ intrepidꝰ poterit deo in futuro
rn̄dere ad interrogationē pn̄tem. Cuiꝰ est
hec imago. q꞉ tua dn̄e Jesu xp̄e. q̇ sicut me
creasti in esse naturali. ita imaginē tuā ser-
uaui in esse gratuito. Modo ḡ tibi creato
ri aīam meam reddo. ¶

Dixi tertio ꝙ xp̄s q̄rit de ima-
gine ꝟtuosa q̄ i spū
mentali est. Cū dr̄. Cuiꝰ ē hec imago ꝛ su
perscriptio. Nō solū aūt creauit hoiem ad
imaginē. sed etiā ad sil'itudinē suā. q̄ q̇dē si
militudo cōsistit in donis ꝛ ꝟtutibꝰ ḡtuitꝭ
vt dicit Augu. in li. de spū ꝛ aīa ca. xxj. de
clarādo ꝙ sicut deꝰ ē caritas bonꝰ et iustꝰ
patiēs atq̄ꝫ mitis. mūdus et misericors. et
cetera sctāꝝ virtutū insignia q̄ de eo legūᷣ
Jta hō creatus ē vt creatorē diligeret. vt
bonus eēt ꝛ iustus. patiēs atq̄ꝫ mitis. mū-
dus ꝛ misericors. Quas ꝟtutes q̄nto plus
q̇sq̄ꝫ in se hꝫ. tanto ꝓpior est deo. ꝛ maiorē
conditoris sui gerit sil'itudinē. Si ꝟo q̇d

absit aliq̇s ꝑ deuia vicioꝝ ꝛ diuerticl'a ma
loꝝ ab hac nobilissima sui creatoris sil'itu-
dine oberret. tunc fiet de eo q̇d scriptū est.
Homo cū in honore essꝫ non intellexit ꝛc̄.
Quis maior honor potuit eē hoi q̄ꝫ vt ad
sil'itudinē sui cōditoris cōdereᷣ: vt eisdem
virtutū vestimētis ornareᷣ q̇bꝰ et cōditor.
De quo legiᷣ. Dn̄s regnauit decorē indu-
tus ē. i. oīm virtutū splendore et totiꝰ bo-
nitatis decore īdutus ē. Et ecōuerso. Q̄d
maius hoi dedecꝰ esse potuit aut infelici-
or miseria q̄ꝫ vt hac sil'itudinis gl'a sui ꝯdi
toris amissa ad informē ꝛ irrationalē bru-
toꝝ ꝛ iumentoꝝ sil'itudinē dilabaᷣ. Qua
propter quisq̄ꝫ diligētius attēdat ꝑme cō-
ditionis sue excellentiā. ꝛ venerādā scē tri
nitatis in seipo imaginē cognoscat. hono-
rēq̄ꝫ sil'itudinis diue ad quā creatꝰ ē nobi-
litate moꝝ. exercitatōne ꝟtutū. dignitate
meritoꝝ hr̄e cōtēdat. vt qn̄ apparebit q̄l'is
sit. tūc ei sil'is appareat q̇ eū mirabiliter ad
suā sil'itudinē in ꝑmo hoie cōdidit. mirabi
liusq̄ꝫ in scđo. i. in seipo reformauit. Hec il
le. Sꝫ certe pauci istā sil'itudinē diue imi-
tatōis attendūt q̇ potiꝰ bestijs sil'es eē vo-
lunt ꝑ vicia q̄ꝫ deo ꝑ ꝟtutes. Naꝫ sic̄ dicit
Bernar. sup Cāti. omel'. vlti. Mala adue
niētia q̄ accidūt hoi turbant ꝛ cōturbant
hois naturā. Jnde aīa hois dissil'is fit dō.
Jnde dissil'is ē ꝛ sibi. Jnde cōparata est iu
mētis insipientibꝰ. ꝛ sil'is facta ē illis. Jnđ
legiᷣ cōmutasse gl'iam suā in sil'itudinē vi-
tuli comedētis fenū. Jnde hoies tāq̄ꝫ vul-
pes duplicitatis ꝛ fraudis foueam hn̄t. ꝛ
q꞉ pares se vulpibꝰ fecerᷣt. partes vulpium
erūt. Jnde iuxta Salomonē vnꝰ ē exitus
hoi et iumēto. Nec mirū si silr̄ exeat q̇ simi
liter vixit. Hec ille. Qualiᷣ aūt hō cōpara
tur iumētis oñdit Boeci. li. iiij. de ꝯso. ꝓsa
iij. dicens. Q꞉ exq̄ sola ꝓbitas vltra hoies
queq̄ꝫ ꝓuehere possit. necc̄e est vt q̇s ab hu-
mana cōditōe deiecerit īfra hois meritū d
trudat īprobitas. Euenit ḡ vt si quē trās-
formatū videas varijs vicijs hoiē estiare
n̄ possis Et ibi exēplificat diffuse dicēs. ꝙ
auarꝰ ꝓpᷣ cōtinuā eiꝰ sitim diuitiaꝝ lupo
sil'is ē. detractor sil'is cani. insidiator occul
tus vulpecule. iracūdꝰ sil'is leoni. timidus
sil'is ceruo. accidiosus sil'is asino. incōstās
sil'is auibꝰ. imūdꝰ ꝛ fetidus sil'is porco. Et
infert q̇d necessario seq̇tur. vt q̇ ꝓbitate re-
licta hō esse desierit. cū in diuā clementiaꝫ

transire nõ possit muteť in beluã. Et cõclu
dit ꝙ nõ solũ talis mutať in vnã bestiã sed
etiã in plures. ꝁ pluralitatẽ viciorꝝ. put eti
am deducit Criꝭ. sup Mat. vñ Jero. epl'a
lxxx. Tot habem⁹ pecorꝝ siĺitudines quot
pctã. Ad qđ ꝯcordat ps̃. dicẽs. Facies pec
catorꝝ sumitis. Et Seneca epl'a. clxx. Effi
gies hñt hoim. aios vero ferarꝝ. Job. xxxiij
Respiciet hoies. ꝛ dicet. peccaui. vbi Gre.
xxiij. morꝝ. p⁹ pncipiũ di. Qui affectõi suc-
cubuerint nõ hoies sed iumẽta i stercorib⁹
suis erũt. Sꝫ qđ de talibꝫ bestialr viuẽtibꝫ
dicit Eccs. iij. audiam⁹ Spũs iumentorꝝ
id ẽ iumẽtalit viuentiũ descẽdent deorsũ.
scꝫ in ifernũ. vt exponit glo. iuxta illđ. De-
scẽdẽt in infernũ viuẽtes. Propter qđ hor
taꝛ apl's vt hanc imaginẽ bestialẽ ꝛ terrenã
deponẽtes assumam⁹ celestẽ. di. Sic por-
tauim⁹ imaginẽ ẗreni. porꝛem⁹ ꝛ imaginez
celestis. Et Rom. xij. Nolite ꝯformari hu-
ic seculo. sꝫ reformamini i nouitate sensus
vri. Nã vt ait Aug. epl'a. lxxvij. Deo erim⁹
similiores. qnto in ei⁹ cognitiõe et caritate
pficimus. Siĺis inqt erit deo in filijs dei.
Hec siĺitudo vocaꝛ supscriptio isti⁹ dena-
rij. quẽ dñs a qlibet nrm reqret in iudicio.
Nõ em̃ requirit tm̃ in aia nra rõnẽ volũta-
tem ꝛ memoriã naturalẽ. sed etiã reqrit de
corem ꝛ ornatũ ipius aie in his tribꝫ viribꝫ
ꝛ potentijs aie. sine q decore ipa aĩa est sic
tabula rasa in q nihil est depictũ. vt dicit
Aristo. ij. de aia. Ideoqꝫ sicut denari⁹ hñs
imaginem sine supscriptiõe nihil valet. sic
nec aĩa sine ꝟtutibꝫ gratuitꝫ. p qs deo fit
qdãmodo siĺis. h p gram. in futuro p gliaz
vñ ps̃. petit. ps̃. xxx. Illustra faciẽ tuã sup ꝟ
uum tuum. Exponit Innocẽ. qrtus. i. ifun
dendo gram̃ impme aie mee siĺitudinem. q
siĺitudo maxime cõsistit in cognitõe di Et
est sensus ꝁm eũ. Illustra faciẽ tuã sup ꝟuũ
tuum. id est. fac seruũ tuũ similẽ faciei tue. i
Joh. iij. Nondũ apparet qđ erim⁹. sꝫ cũ ap
paruerit similes ei erimus. Cui⁹ similitu-
dinis nos pticipes faciat dñs nr ihs xpus
q sine fine viuit et regnat. Amen.

Dñica vicesima tertia p⁹ trinitatꝫ. II
Sermo CXXIX

r

Eddite que sũt

cesaris cesari. Math. xxij. Qm̃
vt ait Grego. cui⁹ ꝟba habẽtur
trãssumptiue in đcreto. lxxxix. di. Ad hoc
inquit dispensatõis dĩne ꝓuisio gđ⁹ diuer
sos ꝛ ordines cõstituit esse distinctos i mũ
do. vt dũ minores potioribꝫ reuerentiã ex
hiberent. ꝛ potiores mioribꝫ dilectõez im-
penderẽt vera ꝯcordia fieret. ꝛ ex diuersita
te connexio. ꝛ recte officiorꝝ gereret ammi-
nistratio singulorꝝ. Et sequiť. Neqꝫ em̃ vni
uersitas alia rõne poterit subsistere nisi eaꝫ
hmõi magn⁹ differẽtie ordo ꝟuaret. Hec il
le. Ex qbꝫ verbis ptꝫ qntũ necessaria ẽ pla
tio tam spũalis qꝫ secularꝫ qꝫ etiã tpalis in
eccl'ia militante. sine q nullo mõ eccl'ia dei
pt subsistere. Vñ aplus Ro. xiij. dicit. Ois
aia ptãtibꝫ sublimioribꝫ subdita sit. Et me
rito. Nã iste ordo etiã seruaꝛ in celestibꝫ ie-
rarchijs. vbi archangeli psunt angel'. ange
li supmi medijs. medij infimis purgando.
illuminãdo. ꝛ pficiẽdo. put ptꝫ p Dionisiũ
li. de celesti ierarchia. Sed qꝛ sicut supio-
res nõ pñt meli⁹ pesse subditis nisi p iustici
am. eo ꝙ dicit Aug. li. iiij. de ciui. dei. c. iiij
Sine iusticia regna qđ sũt nisi latrocinia.
Ita ecõuerso inferiores non pñt meli⁹ sub
esse supioribꝫ nisi p iusticiã. Que vt ait ma
crobius. j. li. est vnicuiqꝫ seruare qđ suũ est
Et ꝁm Ber. ꝁmo. xiij. ẽ ꝟtus qđ suũ est vni
cuiqꝫ tribuẽs. s. supiori. inferiori. ꝛ eqli. Iõ
qꝫ saluator q nõ venit soluere legẽ. sꝫ adim
plere. Math. v. volẽs ordinẽ militãtis ec-
clesie seruare. ꝯsultus de redditõne census
impatorꝫ. salubre dedit ꝯsiliũ di. Reddite
que sunt cesarꝫ cesari. In quibꝫ ꝟb tria sũt
cõsiderãda q circa statũ cuiuslibet reipub-
lice. cuiuslibet regni. pncipatus ꝛ dominij
diligẽter sũt obseruãda. Et qꝛ ꝟba nri the
matꝫ ex pcepto dñi suadẽt nob reddeꝛ que
sunt cesarꝫ cesari. p qđ innuiť ꝙ subditi te-
nenť ad solutõez pensionũ ꝛ censuũ ꝛ red-
dituũ suis dñis tpalibꝫ. Iõca cir h đ tribꝫ
est videndũ. Primo nãqꝫ describiť in verb
nri thematꝫ subditorꝝ status ꝛ ꝯditio huil'
ad soluendũ obligatoria. cum đr. Reddite
Scđo tangiť regũ. pncipũ. ꝛ dñorꝝ platio
sublimis ꝛ eximia. Cum đr. Que sũt cesarꝫ
Tertio adiũgiť eorũdẽ auctoritas ꝟribil'et
pceptoria. Cum đr. Cesari. A

Dixi primo ꝙ in ꝟbis premis
sis pmo describiť
subiectorꝝ stat⁹ ꝛ ꝯditio hũilis ad soluẽdũ
obligatoria. cũ đr. reddite. Sꝫ qꝛ iter sbie
ctos nõoẽs sunt vni⁹ ꝯditõis. Iđo subdi
torꝝ cõditio nõ eqliter suis psidibꝫ ad red-

dendū obligatur. Sunt enī in republica
sub pͤncipe quidā eius officiales et pfecti.
Quidā bellatores ⁊ strēnui. Quidaꝫ popu
lares ⁊ laborib⁹ dediti. Et oīb⁹ dr. Reddi
te. eo q̄ oēs ad reddendū ſm suum statum
pͤncipi q̄ sua sunt obligant̄. De pͤmo quō q̄
dā sunt sub pͤncipe in republica vt ei⁹ offi
ciales ⁊ pfecti. Et isti sunt triplices. scꝫ p
sides puinciaꝝ. terraꝝ. ciuitatū ⁊ locoꝝ iu
dices. ⁊ ꝯsiliarij. Presides puinciaꝝ debēt
esse sapiētes in gubernādo ⁊ deum timēdo
veraces ⁊ auariciā fugiētes. vn̄ Exo. xviij
Jetro ꝯsuluit moysi dicēs. Prouide de oī
plebe viros potētes. Alia lr̄a hꝫ. sapiētes ⁊
timentes deū. in q̄b⁹ est v̄itas. ⁊ q̄ oderunt
auariciā. ⁊ constitue de eis tribunos deca
nos ⁊ centuriōes. Ecce q̄lis forma eis de
scribit̄ tales deberent ꝯstituere pͤncipes. q̄
nō excoriarent nec spoliarent paupes sub
ditos. Tal' fuit ſu⁹ abrae. de q̄ Gen̄. xxiiij.
dicit̄. q̄ p̄erat oīb⁹. Talis erat Joseph qui
sub Pharaone pfuit toti terre egypti Gen̄.
xlj. Vn̄ saluator Math. xxiiij. Fidelis ser
uus ⁊ prudēs quē ꝯstituit dn̄s sup familiā
suā vt det illis cibū in tpe. Notāter dic̄. vt
det cibū. nō vt auferat. Ex q̄ patet q̄ prin
ceps cōmittēs tale officiū pcuratōis vl' ca
pitaneat⁹ alicui auaro vel crudeli grauissi
me peccat. Patet q2 dat lupos super oues
xpi. ⁊ sic faciētes ⁊ ꝯsentientes pariter pu
nientur. vt dr de sen. excōicatōis. Et quid
dicā de his q̄ talia officia vendūt raptori
bus. Certe nescio. tn̄ scio q̄ btūs Thom. i
q̄dā epl'a ad ducissam Brabancie oīno dis
suadet tales venditōes. q2 fiūt in maximū
grauamē subditoꝝ. q2 ſm euꝫ. vt cōiter illi
q̄ sūt peiores in subditos talia officia emūt
Et q̄d mirꝝ si sacra scriptura dissuadet qđ
etiā gētiles fecisse legūt̄. Nā sic refert vale
rius li. vi. c. iiij. Cū quidā ꝯsuleret̄. quis ex
duob⁹ mittēdus eēt ad hyspaniā ad regen
dū puinciā. an diues ⁊ auar⁹. an paup ⁊ bo
nus. Rn̄dit. Nihil pͤmo satis est. q2 auar⁹.
scđs nihil habet. ⁊ ideo coget̄ rape vt sustē
tetur. Vn̄ de Tyberio cesare legit̄ q̄ nūq̄ꝫ
vel raro mutabat pcuratores. Et q̄rentib⁹
causam dixit se parcere vel obtēperare ple
bicule. Nā sciētes se breuiter duraturos ex
torquēt vsq̄ꝫ ad sanguinē. Et posuit exem
plum de quodā milite vulnerato q̄ phibu
it. ne musce satiate sanguine a vulnerib⁹ re
pellerent̄. ne supuenientes famelice graui⁹
eum torquerēt. Et iō dicit Valeri⁹ lib. vj
ca. v. de vetula quadā. q̄ orabat p dyonisio
tyranno. A qua cū ille q̄reret q̄re hoc face
ret. aut q̄ suo merito h̄ fieret. Jlla respōdit.
Qn̄ puella eram grauē habebam⁹ tyrannū
et eo carere cupiebamus. Quo īterfecto de
terior regnū occupauit. eiusq̄ꝫ dominatio
nem omnes finiri cupiebāt. Tandē te nūc
importuniorē. i. grauiorem omnib⁹ hr̄e ce
pimus rectorem. Timens itaq̄ꝫ si tu fueris
absumptus. deterior in locū tuū succedat.
caput meū p salute tua deuoueo. Hoc au
diens dionisius tā facetā audaciaꝫ punire
erubuit. Hec ille. Si ergo voluerint prefe
cti huiusmōi et officiales reddere que sunt
cesaris cesari. reddant fidelitatē pͤncipibus
suis. fideliter coruꝫ subditos gubernātes.
Alias si eos spoliabūt ⁊ auariciā suam the
saurizabūt. nō reddent q̄ sunt cesaris cesa
ri. q̄nimo erūt fures ⁊ latrones ⁊ lupi rapa
ces. sibijp̄is tm̄ ⁊ nō cesari puidentes.

B Scđo officiales ⁊ pfecti sunt iudices
de q̄b⁹ dr Sap. j. Diligite iusticiā q̄ iudica
tis terrā. Et isti tūc reddent q̄ sunt cesaris
cesari. cū fuerint in reddēda iusticia aīosi
et fortes. sapiētes ⁊ periti. Vn̄ Deut. j. dici
tur. Date ex vobis viros. Ecce animositas
et fortitudo. Et sequit̄. Sapientes ⁊ gna
ros. ecce peritia legum. Et sequit̄. Audite
illos. ⁊ qđ iustū est iudicate. Et Deut. xvi.
dr. Judices ⁊ mgr̄os ꝯstitues in oīb⁹ por
tis tuis. Notanter dicit ⁊ mgr̄os. ad signi
ficādū q̄ magistralit' dn̄t cognoscere v̄ita
tē. ⁊ subtilit' cā inuestigare. Sed prochdo
lor multi īueniunt̄ mgr̄i ī ꝯdēnādo ad cul
pas ⁊ penas. sꝫ pauci in absoluēdo innocē
tes a talib⁹. Ad h̄ āt vt iudex recte iudicet
tria sibi sunt necessaria. Primo vt exquisi
te discutiat cām. Scđo vt nō facil'r credat
cuilibet. Tertio vt examiata bn̄ cā delibe
rate pferat sniam. Jsta tāgit Gre. li. xix. mo
raliū. di. Ad pferēdā sniaꝫ idcirco neq̄ꝫ p
cipites esse debem⁹. ne temere īdiscussa iu
dicem⁹. Nec q̄libet mala audita nos ꝯmo
ueāt ne passim sine pbatōe credam⁹. Vn̄
Deut. j. dr. Jta paruum audiet' vt magnū
nec accipiet' psonā cuiusq̄ꝫ. q2 dei iudiciū
est. Et q2 iudex est cōis psona. ideo nl'li de
bet fauere nisi iusticie. Non enī dꝫ misereri
paupi cū detrimēto alteri⁹. Vn̄ Exo. xxiij
dr. Nō acq̄esces ī iudicio plimoꝝ snie vt a
vero deuies. Paupis q̄ꝫ nō misereberis in

iudicio scz deuiãdo a vero ꝛ iniuste sentẽtiando. ℭ Tertio officiales ꝑncipes et ꝑfecti sũt ꝯsiliarij. Et hi si volunt reddere ꝑncipi recta ꝯsilia debẽt eẽ a vicijs imaculati ꝟtutibꝫ ꝑditi ꝛ moribꝫ ꝓbati ac expientia industrij. Et breuit᷑ debẽt eẽ ꝑstãtiores illo q̃ ab eis petit cõsiliũ. Propter qḋ Ambrosi⁹ li. ij. de officijs dicit. ꝙ in reqrendis cõsilijs plimũ adiũgit ꝟitati ꝓbitas. ꝟtutũ ꝓrogatiua. beniuolẽtie vsus. facilitat; gr̃a Et ponit exẽpla. Quis in sceno fonte reqrat. q̄s ex turbida aqua potũ petat. vbi luxuria. vbi intẽperantia. vbi vicioꝝ cõfusio Et sequit᷑. Quis vtilẽ cause aliene existiet quẽ videt inutilẽ vite sue. Hec ille. Uñ oĩa ꝛ sup oĩa caueãt. ne ꝯsulãt ad volũtatẽ ꝑncipis. s; ꝑm ꝟitatẽ. ꝓut docet Seneca li. vi de officijs. c. xxiij. Et vt nõ moueant᷑ timore vel amore vel cupiditate. ꝛ ꝙ cõsulãt nõ ꝑm capita ꝓpria. s; ꝑm iusticiã diuinã. Uñ malus cõsiliari⁹ ẽ q̃ cõsulit dño ad acqrendũ bona tp̄alia. ꝛ ꝑdẽdũ bona et̃na. ad acq̃rẽdã pecuniã ꝛ ꝑdendũ aiam. De q̃ dicitur Ecci. xxxvij. A malo ꝯsiliario ꝟua aiã; tuam. Scd̃a ps subditoꝝ i republica ẽ nobilitas militar;. q̃ si d; reddere q̃ sunt cesaris cesari. debẽt esse milites strẽnui. paupeꝝ ꝛ eccliaꝝ totiusq; reipublice defensores Uñ Policrat⁹ li. vi. Et Boeti⁹ li. iiij. c. i. dicũt. ꝙ milites olim iurabãt suis ꝑncipibus infrascͥpta sub hac forma. Juro ꝑ deũ ꝛ xp̄m ꝛ sp̄mscm̃ ꝛ ꝑ maiestatez ꝑncipis q̃ ꝑm deũ hũano generi diligẽda ẽ ꝛ attollẽda. me factuꝝ oĩa q̃cunq; ꝑcipit ꝑnceps. ꝙ nũq; deserã militiã nõ morte recusabo pro republica. Tria tñ iurabãt ꝑcipua. Primo fidẽ debitã deo seruare. Deinde fidelitatẽ ꝑncipi. Tertio incolumitatẽ seu ꝓtectiõez patrie. Et licet h̃ hodie nõ fit expsse. tñ nihilomin⁹ oẽs milites ad h̃ iuramentũ tacite obligant᷑. vt dicit Joh̃ Galieñ. in suo cõmuniloquio. di. ix. parte. j. Ex q̃ pt; ꝙ milites nr̃i vident᷑ facere ꝯ eoꝝ iuramentũ tacitũ si nõ defendũt eccliam xp̄i. Et multo forti⁹ peccãt si soli bona ei⁹ inuadũt qꝝ debuerũt esse tutores. Si ḡ volũt reddere q̃ sunt cesaris cesari. ꝛ q̃ sunt dei deo. reddẽt ꝑmo deo ꝛ eccl'ie rectã fidẽ, ꝑ q̃ etiã mori d̄bẽt. ꝑncipi fidelitatẽ. vt ei⁹ bonum ꝓ oibus viribꝫ ꝓmoueãt. ꝛ reipublice defensionem vt eam integre cõseruent. Tertia ps reipublice sunt populares et laboribꝫ deditĩ. vt sunt agricole. mercatores. ꝛ artifices diuersi. Agricole debẽt esse laboriosi. vt non pigritia torpeant. Debẽt eẽ fideles. vt deo bonas decimas dent. sic Abel. Cui⁹ accepta munera legunt᷑ a dño. nõ sicut Cayn q̃ ꝑ eo ꝙ peiora dabat reprobat⁹ est. ꝛ vt nõ sint inuicẽ inuidi. sicut Cayn ꝯ Abel. s; de aliena felicitate gaudeant ꝛ de aduersitate cõpatiant᷑. ꝛ vt etiã dñis suis census redditus ꝛ ꝓuent⁹ statut; tp̄ibꝫ reddãt. Mercatores debẽt esse veraces. nõ dolosi i ponderibꝫ. mẽsuris. ꝛ silibꝫ. h̃ eñ eis ꝓhibet᷑. Deutero. xxv. Non habebis in sacculo diuersa põdera. Nõ debẽt etiã in diebꝫ festiuis forisare. xv. q. iiij. ca. ij. Nõ debẽt rẽ cari⁹ vendere q̃ȝ valeat. ꝑm Tho. ij. ij. q. lxxvij. Et l; eis cõcedat᷑ lucrũ moderatũ. ñ tñ excessiuũ Nec debẽt cari⁹ vẽdere ad ꝑstam q̃ȝ ꝑ paratis pecunijs. q2 h̃ est vsura. vt de vsuris. In ciuitate. nisi certũ essent ꝙ plus valerẽt tp̄e solutõis. vt de vsur; Nauigãti. Artifices debẽt etiã attẽdere vt nõ adinueniant multas curiositates i suis artificijs. Quia dic̃ Tho. ij. ij. q. clxix. Licet artifices ornamenta ꝑ decẽtia mulieꝝ vt placeãt vir; suis faciãt nõ peccant. tñ si adinueniant aliq̃ sup̄flua peccãt. Uñ Crisꝰ. sup Math. dicit ꝙ ab arte calceatoꝝ ꝛ textoꝝ multa oportet abscidere. q̃ ad luxuriã deduxert̃ necessitatẽ. corrũpentes artẽ ꝛ bonã artẽ male cõmiscentes. Hec ille Et hi oẽs debẽt reddere suis supioribꝫ censu; eis debitũ. de q̃ cũ eis cõuenerũt bõa fide ꝛ sine vlla coactiõe sicut solet fieri causa mãsi vel ville. vbi pro mittit᷑ annuus cẽsus. Oĩa eñ ista dũmõ nõ sint turpia vel ꝯtra deũ licite exigũtur. Nã q̃libet in traditiõe sue rei põt põere legẽ quã vult. vt notat᷑ de ꝯditiõibꝫ apposit; ca. j. xviij. q. ij. eleutheri⁹. Nã sciẽti ꝛ volẽti nõ fit iniuria neq; dol⁹. d̄ re. iu. li. vi. Scienti. Quicq̃d ḡ hmõi subdit⁹ s̄btraher; domino furtũ eẽt. ꝑm Raymũdũ. S; q̃d si dñs coacte vltra ista exigit vt q̃ s̄btrahit iusticiã ꝛ alia nisi dẽt. Rñdeo. iniuriã facit. ꝛ tenet᷑ restituere. xviij. di. de Eulogijs. j. q. ij. Placuit. ꝛ. c. q̃ȝ pio. Et p; ꝙ ḡuit peccãt dñi q̃ allegãtes ꝯsuetudinẽ accipiũt a subditis de mobilibꝫ q̃cq̃d volũt ꝛ ꝑcipue spoliant q̃ñ suspicant᷑ eos recedere velle ad aliũ. Nã ꝑm Guilhel. tales ḡuit᷑ peccãt. ꝛ tenent᷑ ad restitutõez. nisi certũ esset ꝙ impositũ forzet a ꝑncipio. ꝛ dico notãt᷑ a ꝑncipio

qꝛ omīa talia quoꝝ mēoria nō existit vidē-
tur ex causis legitimis imposita. ꝭm Ray-
mundū. Et iō iuste exiguntꝰ. Alias eñ si d
nouo imponuntꝰ ⁊ iusta causa nō apparet. ñ
debent exigi. xiiij. q. vj. Si res. Ex h̄ pȝ ꝙ
ꝑnceps vel dñs nō dȝ nec pōt salua cōsciē
tia aliq̄d imponere subditꝫ in eoꝝ ꝯuamē
sine iusta causa. Et sic ptȝ ꝑma ꝑs nr̄i the-
matis. q̄ fuit de subditꝫ.

Dixi secundo

ꝙ in ꝟ. ꝑ. tāgitur reguȝ. ꝑncipū ⁊ dñoꝝ ꝓlatio sublimis ⁊ eximia. Cū
dꝛ. q̄ sūt cesarꝫ. Ac si eñ diceret. Iustū ē vt
reddatꝫ talia q̄ sūt cesaris cesari. Omia eñ
sunt cesaris lege hūana. vt dicit Aug. viij.
di. Quo iure. Magne igitꝰ est ptātis et au-
ctoritatis cesar ⁊ q̄libet dñs naturalꝭ legiti
me institutꝰ. qꝛ hȝ iurisdictionē suꝑ omibꝫ
bonis ⁊ possessionibꝫ suoꝝ subditoꝝ. Et qꝛ
q̄dā ꝯriantꝰ dine volūtati in eo ꝙ nolūt sb-
esse dñis tꝑalibꝫ legitime institutis. vt faci
unt reprobi hussite. ideo de h̄ videnduȝ est
breuiter de tribꝫ. Prio de hoc quō ptās tē
poralis ad regendū subditos xp̄i ē necessa
ria. Scdo quō cōgrue sit instruenda. Ter
tio q̄libꝫ moribꝫ sit instruēda. De ꝑmo quō
sit necessaria. ꝑmo pȝ hoc iure nature. Se
cūdo iure scripto legꝫ dine. Tertio iure le-
gis euāgelice. De ꝑmo scȝ ꝙ ista ptās neces
saria sit de iure nature ptȝ. Naȝ sicut dicit
phs. j. politicoꝝ. quidā sūt dispositi ad ꝑn
cipandū. quidā ad famulandū naturaliter
Vn̄ dictat natura suꝑiora ⁊ meliora debe-
re regere minꝰ bona seu inferiora. Hinc est
ꝙ hō regit bestiā. aīa corpꝰ. masculus regit
feminā a natura. Illi ḡ hoīes qui sic se hn̄t
ad alios sicut hō ad bestias. vel sicut aīa
ad corpꝰ. vel sicut masculꝰ ad feminā. apti
sunt ⁊ idonei ad regendū. Ex q̄ īfero ꝙ hō
naturalitꝰ excellēs aliū rōe. dignus ē excel-
lere aliū honore ⁊ dignitate. Patet h̄. qꝛ ex
cellētia hoīs suꝑ hoīem nō est nisi ex ꝑfecti
one rōnis ⁊ sapie. vt dꝛ hic. Igitꝰ ꝑfectior ī
rōne ⁊ sapia. dignꝰ est ꝑncipatu et dñatōe
Ex q̄ cōsequēter infero ꝭm phm. vbi supra
ꝙ fortes ingenio ⁊ rōne. q̄uis sint debiles
corꝑe. sunt tñ idonei ⁊ abiles ad regenduȝ
Et ecōuerso. fortes corꝑe ⁊ debiles rōe sūt
apti ad seruiēdū. ita ꝙ naturalitꝰ ꝑ republi
ca totiꝰ hūane cōitatis ē ꝙ sapiētes regāt.
⁊ minꝰ sapiētes subseruiāt. Sicut aīa q̄ rō
ne claret corpꝰ disponit ⁊ regit, ⁊ corpꝰ ei
ad vtrūqꝫ emolimētū subseruit. vt dic̄ Ro-
bertus Holgot suꝑ libꝝ sapie. cap. viij. Et
iō dic̄ Senec. iiij. de bn̄ficijs. Homini cui
nō est vnguiū aut dentiuȝ seueritas. duas
res dedit natura. q̄bꝫ fecit eū terribilē ⁊ va
lidum. scȝ rōnē ⁊ societatē. Per rōnem enī
ꝑest aīalibꝫ. ⁊ ꝑ societatē homibꝫ domina
tur. Hec ille. Ex q̄ ptȝ ꝙ rōnabiliter ⁊ iu-
ste hō hoī etiā a natura ꝓlatꝰ ē. Vn̄ dic̄ pe
trꝰ Rauaneñ. in suo eplari li. v. Ad extollē
da iustoꝝ ꝑmia ⁊ reꝑmēdas insolētias trāſ
gressoꝝ ꝑspiciens de celo iusticia erexit in
ꝑplis regnātia solia ⁊ diuersoꝝ ꝑncipuȝ po
testates. Caruisset nāqꝫ libenꝰ hūana cōdi
tio iugo dñij. nec libertatē a se quā eis na-
tura donauerat hoīes abdicassent. nisi ꝙ ī
punita licētia sceleꝝ in euidentē ꝑniciē hu
mani generꝫ redūdabat. ⁊ sic necessitate q̄
dā naturā oportuit subesse iusticie.

Sȝ si diceres. q̄re angelꝰ nō est ꝓlatus
hoī. sȝ hō. Ad qđ rn̄det idē. Sed nec extri
secꝰ exquiri decuit speciē aliā creature cui
se reꝑsentata ꝑ hoīem celestis imago suffi-
ceret. sed hō ꝓlatꝰ est hoī vt ḡtiorē ꝓlaturā
efficeret idemptitas speciei. Hec ille. Ex
q̄bꝫ verb̄ soluuntꝰ due q̄stiones. Prima q̄re
necesse fuit inter hoīes regimen reguȝ aut
ꝑncipum introduci. cuȝ hō naturalitꝰ desi-
deret libertatē. Et rn̄detꝰ. ideo ne impuni-
ta licentia sceleꝝ iusticiā extirparet. ⁊ iō li-
bertatē oportuit subesse iusticie. Scdo q̄re
nulla creatura alia assumpta est in regimē
hoīs. Rn̄deo ꝙ hō est aīal rōnale. hn̄s ī se
imaginē sancte trinitatis. ⁊ iō nulli creatu
re debuit subijci corꝑali vel spūali q̄ yma-
gine tali caret. Hec Rober. hol. xviij. c. li.
sapie. Ad idē Isido. li. iiij. ca. ix. ⁊. x. Se
cūdo ista ptās ē necessaria ex iure scꝑto le-
gis dine. Nā sic̄ ptȝ ex decursu veteris te-
stamēti dñs ꝑcepit Hieremie di. Ecce cō-
stitui te suꝑ gētes ⁊ reḡ. Hiere. j. Per quod
datꝰ itelligi ꝙ de iure dino ē vt vnꝰ regnet
suꝑ aliū. Iō notantꝰ dicit. Ecce cōstitui te.
Vn̄ illud. Ps. Ego aūt cōstitutus sum ab
eo. scȝ deo rex suꝑ syon montē sctm̄ eiꝰ. Vn̄
tota lex dina veteris testamēti mlta ponit
de statu regali. sic̄ pȝ in li. Deut. ⁊ Regū. et
in Paralip. Vn̄ sapia dina gloriatꝰ de se di
cens. Per me reges regnāt. ⁊ legū cōdito-
res iusta decernūt. Per me ꝑncipes impe
rāt ⁊ potētes decernūt iusticiaȝ. Prouer.
viij. Ecce ptȝ de iure dino esse ꝙ ꝑncipes

ĩmperant ⁊ dñanᷣ. Tertio hocidẽ pꝫ ẽẽ
necessariũ de iure legis euãgelice. Nã dñs
⁊ saluatoꝛ voluit subesse regibꝫ ⁊ ꝑncipibꝫ.
sub q̇bꝫ natꝰ est. Uñ in signũ huius voluit
vt ⁊ ꝑntes eiꝰ hoꝛa natiuitatis sue soluerẽt
cẽsum capitalẽ iꝑatoꝛi Octauiano. vt patꝫ
Luce.ij.c. Et postea ꝑcepit petro vt solue
ret dydragma ꝑ eo. vt pꝫ Mat.xvij. Erat
aũt ꝯsuetudo cuilibet homĩ capitaneo do
mus soluere dydragma.i. duplex dragma
qꝺ valuit sex obolos. ꝭm Lyrã. Et h̄ iussit
petro ꝑ se ⁊ ipo soluere. Hoc etiã voluit h̄
significare. faciẽdo cẽsum reddi cesari. hoc
etiã suadet Apl's dicẽs. Omis aĩa ptãtibꝫ
sublimioꝛibꝫ subdita sit Roma.xiij. Jtẽ pe
trus. Obedite ꝑpositꝭ vr̃is. Et iteꝝ. Obe
dite siue regi tãq̃ꝫ ꝑcellẽti. siue ꝑncipibꝫ tã-
q̃ꝫ ab eo missis. ad vindictã malefactoꝛuꝫ.
laudẽ vero bonoꝝ. Ex q̇bꝫ pꝫ ꝙ ex volun
tate diuini bñplaciti est regnare homines
suꝑ homĩes. Uñ apl's Roma.xiij.c. arguit
multũ foꝛmalitꝛ dicens. Non est ptãs nisi a
deo. Que aũt a deo sunt oꝛdinata sũt. Jta
q̃ꝫ q̇ ptãti resistit dei oꝛdinatõi resistit. Qui
aũt resistũt ipi sibi dãnationem acq̇rũt. Et
post pauca subdit. Nõ sine causa rex gladi
um poꝛtat. Dei em̃ mĩster ẽ. vindex in iraꝫ
ei q̇ male agit. Et pꝰ pauca. Reddite ḡ oi-
bus debita. Cui tributũ tributũ. cui vecti
gal vectigal. cui timoꝛẽ timoꝛẽ. cui honoꝛẽ
honoꝛẽ. Hec ille. Ecce quõ apl's ꝓbat ꝑn-
cipẽ ẽẽ vicariũ xp̃i. Uñ Policratꝰ li.iiij.c.
j. vocat eũ in terrꝭ diuinitatꝭ imaginẽ. F
De scꝺo quõ hec ptãs est ꝯgrue institueñ
da. Dicit Hol. suꝑ li. Sap. ca.xviij. Qñq̃ꝫ
eniꝫ instituitᷣ dĩna ꝓuisione. vt Samuel ⁊
dauid. sic pꝫ.j. Re.viij.⁊.xvi. Scꝺo ꝑlati
electõne. sicut Moyses elegit Josue. Deu
te.xxxj. Et Samuel vnxit Saul in regẽ.
Per qꝺ significatᷣ ꝙ ius ꝯfirmãdi regẽ vel
ꝑncipem de nouo electũ est apud ꝑlatuꝫ ec
clesie. vt de electõe. Uenerabiliũ. Tertio ĩ
stituitᷣ generis successiõe. sicut Salomon
post dauid. vt pꝫ.iij. Reg.j. Unanimi po
puli electõe. Sic refert Solinꝰ in li. ꝺ mi
rabilibꝫ mũdi de Tracia q̄dã ꝓuincia. in q̄
nõ ꝓpter nobilitatẽ generꝭ. sed ꝓpter merita
bonoꝝ opeꝝ eligebatᷣ a ꝓpl'o ꝑnceps. Sed
hoc dicit mirabile ꝙ ita custodiunt ne fiat
hereditariũ regnum. vt si talis existens in
ꝑncipatu filium genuerit. statim eijcitur ꝺ
ꝑncipatu. Hec Solinꝰ. H De tertio
q̄libꝫ moꝛibꝫ sit ptãs tal'ĩstruẽda. Sũt aũt
plura cõcernẽtia statũ ꝑncipũ ⁊ ꝑsidentiũ.
Primo vt sint erga eccl'iam hũiles ⁊ deuo
ti. Ex q̃ em̃ omĩs ptãs a dño deo ẽ. ⁊ cũ illo
semꝑ fuit ⁊ ẽ ante euũ. pꝫ ꝙ merito ꝑnceps
debet deũ timere. ne si alias fuerit rebellis
deo ⁊ eccl'ie. ptãtẽ mereatᷣ amittere. Penes
em̃ oꝛdinationẽ dei ẽ auctoꝛitas ꝯfirmãdi
vel minuẽdi eã. vt dicit Policratꝰ. li.iiij.c.
j. Neq̃ꝫ em̃ ꝭm ipm potẽtꝭ est seuire cũ vult
in subditos. sed dispensatõis diuine ꝑ be-
neplacito suo punire vel coarcere s̄biectos
Hec ille. Et dixi notantᷣ ꝙ dꝫ erga eccl'iaꝫ
esse deuotꝰ. Nã vt dicit Policratꝰ li.iiij.c.
iij. Pꝛiceps est sacerdotij q̇dã mĩster. ⁊ q̇ sa
croꝝ officioꝝ illã ꝑteꝫ exercet q̄ sacerdotij
manibꝫ videtᷣ indigna. Uñ vt hic iam sub-
sequitᷣ inferius. timere debẽt ne ꝓpter inobe
dientiã ab eccl'ia deponantᷣ a q̄ gladiuꝫ su-
sceꝑrũt. ꝭm ipm. Sic Samuel in Sau-
lẽ ex cã inobediẽtie depositõis tulit s̄niam
⁊ in eiꝰ locũ humilẽ dauid surrogauit Se
cũdo debẽt ẽẽ casti ⁊ ꝯtinẽtes in statu coꝛiũ
cõiugali. Uñ Deut.xvij. ꝺꝛ. Nõ hẽbit vxo
res ꝑlimas. O si ꝓhibetᷣ pluralitas legitia
rũ vxoꝝ. q̄nto magis cõcubinaꝝ. Et certe
ista est sepiꝰ in cã ꝙ cũ reges vel ꝑncipes ĩ
merguntᷣ foꝛnicatõibꝫ. deꝰ aufert eis legiti
mã prolẽ ⁊ successionẽ. vel si dat. ex tũc dat
similẽ paternis moꝛibꝫ. Uñ pꝫ ꝑiculũ isto
rum in Salomone. cuiꝰ coꝛ mulieꝝ plura
litas infatuauit. vt ꝺꝛ.iij. Regũ.xj. Tertio
debent iudicare ꝭꝫ dictamẽ legꝭ dĩne non
ꝭm caput ꝓpriũ. sicut hodie m̃l'ti faciũt con
fingentes q̇dã statuta diabolica ꝯ̄ legẽ dei
ꝯ̄ canones sanctoꝝ patꝝ. cõtra libertatem
eccl'ie ꝑmittẽtes vsuras. obligatões vsurari
as. ⁊ alia m̃l'ta illicita. Cõtra q̃s ꝺꝛ Deut.
xvij. Postq̃ꝫ sederit rex in solio regni sui. ꝺ
scribet sibi deuteronomiũ legꝭ huius ĩ vo-
lumine. Et sequitᷣ Accipiat exẽplar a sacer
dotibꝫ leuitice tribꝫ. Qꝺ tractãs Policra-
tus li.iiij.c.vi. dicit. Recte q̇dem oĩm legũ
inanis ẽ cẽsura si nõ diuine legis imaginẽ
gerat. ⁊ inutil' ẽ ꝯstitutio ꝑncipũ si nõ sit ec
clesiastice discipline ꝯfoꝛmis. Jstud bñ at
tẽdebãt antiq̇ ꝑncipes. q̇ oĩno statuerũt vt
nulla coꝝ ꝯstitutio si q̄ foꝛet cõtra canões
eccl'iasticas in aliq̇ h̄ret vigoꝛẽ. Uñ dic lex
imꝑialis in autẽtico. vt clerici apud ꝓꝛios
epos. colla.vi. ꝙ sacre leges nõ dedignantᷣ
sacros canones imitari. Quarto ꝺbet esse

seuerus ɔtra malos. ne crimīa maneāt impunita. Juxta illud Prouer. xx. Rex qui sedet in solio iudicij intuitu suo dissipat omne malū. Quīto debet esse clemēs ī bonos Nullū em̄ vt ꝑncipē magis clemētia decet vt dicit Seneca. Vn̄ dicit poeta. Sit piger ad penas ꝑnceps ad p̄mia velox. Qui ꝗ̄ʒ dolet quotiēs cogiť esse ferox.

Dixi tertio ꝙ in v̄bis premissis describiť regū ꝛ ꝑncipum auctoritas terribil' ꝛ p̄ceptoria. Cū diciť. Cesari. Cesar em̄ a cedēdo dictus ē. vnde officiū eiꝰ est vt cedat maleficos. iuxta illud. Maleficos nō patiarī viuere sup terram. Cesari em̄ incūbit vltio malorum Nā vt dicit Policratꝰ li. iiij. c. ij. In eo ꝑnceps ꝑsonā publicā gerit ꝙ oīm iniurias ꝛ dāna sed ꝛ crimīa oīa equitate media perimit. Videat tn̄ ꝑnceps ne fundēdo sanguinē vir sanguinū sit. ne īcurrat nomē homicide vel reatū. Naʒ vt dicit Augu. Dauid vir sanguinū dictꝰ est. nō ꝓpter bella. sed ꝓpter Vriam. Et Samuel nusq̄ʒ vir sāguinū aut homicida scribiť. q̄ tn̄ Agag regem iniq̄ssimū in frusta concidit. Ex q̄ infero ꝙ ꝑnceps dʒ vlcisci mala sine odio ꝑsonarū. Nā sicut lex culpas ꝑsequiť sine odio ꝑsonarū. ita ꝛ ip̄e punit delinquētes sine motu iracūdie. Vn̄ etiā ip̄e dr̄ lictor. q̄si legis vltor. eo ꝙ ip̄ius spectat ad officiū ferire quē lex iudicat feriendū. Et ex h̄ ptʒ ꝙ ex q̄ ip̄e est legis vltor. ante oīa dʒ ꝓuidere de legiſ eq̄tate. vt habeat legē iustā ꝛ equā. Ad hoc aūt vt lex sit iusta ꝛ vtilis reipublice quatuor sūt necessaria. ſm Rober. Hol. sup li. Sap. ca. xviij. Prīo em̄ requirūt leges subtilitatē mature deliberatiōis. Vn̄ moyses acceptturꝰ legē cū deo. xl. dieb; in mōte ī ieiunio morabať. Exo. xxxij. ad significādūʒ deliberationē ꝛ sobrietatē eē necessariā circa ordinatōeʒ legū. Leges em̄ sunt sic͂ medicine. vt dicit ph̄s. iij. Politicoꝝ. Et iō sine magna premeditatōne dande non sunt Hic Justinianꝰ in ꝓlogo institutoꝝ dic͂ ꝙ cum summa diligētia ꝛ vigilijs ꝛ virorum prudentū solertia leges fecit. Sed dicres. Que ē legis necessitas vt statuať a ꝑncipe. Ad qd̄ rn̄deo. ꝙ iō. q2 ad faciendū homines v̄tuosos nō sufficit solus sermo persuasiuus. ꝛ ideo lex fuit necessaria q̄ ad hoc cōpelleret. vt dicit Aristo. iij. poli. Nec solum lex est necessaria. sed etiā bona ɔsuetudo. ꝑ quā ip̄e appetitꝰ hūanꝰ inclinatur ad bonū. Vn̄ ɔsuetudo hʒ violentiā q̄ndā inclinantē ad bonū. Sʒ q2 nec ɔsuetudo bona p̄t esse sine lege. iō sicut lex sine ɔsuetudine nō est ꝑfecta. ita nec cōsuetudo sine lege Nā licet bona ɔsuetudo inducit q̄ndā necessitatē ad bonū. tn̄ hec necessitas sine legib; bn̄ ordinatī n̄ hr̄. Sic͂ aūt bōa ɔsuetudo multa bona facit ī ciuitate. ita mala cōsuetudo multa mala facit. Vn̄ narrat Valerius li. vij. ca. iij. ī fine. ꝙ cretēses cū acerbissima execratōe vti volebāt aduersꝰ eos quos vehemēť oderāt. optabāt eis vt mala cōsuetudine delectarenť. Et in hoc dic͂ Valeriꝰ. ꝙ licet modeste imp̄cabāt. sʒ maximū malū inimicis ip̄cabāt. Scd̄o leges req̄rūt vtilitatē secure cohabitatōis. Hec em̄ est cā finalis legū. vt hoīes possint cohabitare ɔcordiť. Ex q̄ pʒ ꝙ ciuiles leges nō pn̄t meliꝰ ꝯuari nisi ꝑ ɔcordiā ciuiū. vn̄ Aristo. iij. politicoꝝ dicit. ꝙ ciuitas est cōicatio bonaꝝ actionū ꝓpť bn̄ viuere. et. viij. Ethicoꝝ. c. j. dicit ꝙ amicicia maxie videtur ɔtinere ciuitates Vn̄ Jsi. ij. ethimoloca. iiij. diffinit ꝙ ꝓpl's nihil aliō est nisi hūane mltitudinis in vno iuris cōsensu ꝛ concordi cōione societas. Et Aug. ī li. de verbōn̄ ser. xvi. Da vnum mltī ꝛ ꝓpl's ē. ꝛ tolle vnū ꝛ turba ē. Jdē etiā li. ij. de ci. dei. c. xxj dicit. ꝙ scipio vocat ꝓplm nō oēm cetū multitudinis. sed cetū iuris cōsensu ꝛ vtilitatī cōione sociatū. Cōsimilē ponit sn̄iam. xix. de ciuitate dei ca. xxj. Ex q̄b; omnib; infero ꝙ nulla multitudo cōmunitatī p̄t dici populus sine ɔcordia. Et ex h̄ ɔseq̄nter sequitur ꝙ sine tali ɔcordia nll'a res publica p̄t dici cū nō habeat ꝓplm. Vn̄ ptʒ ꝙ ꝑnceps maxime dʒ vigilare ad h̄ vt ɔcordet in populo discordātes. vt dicit Arist. viij. Ethicoꝝ. Aliōq̄n res publica eius nō durabiť Nā sic͂ exēplificat Aug. ij. de ciui. dei. c. xxj Sicut in cithara armonia nō est nisi ex cōcordia sonorum. ita in ciuitate ex ɔcordia actionū siue moꝝ infimoꝝ ꝛ mediorūʒ. Et hec vnanimitas ꝛ dilectio finis ē quē lex ītendit. Rom. xiij. Plēitudo legī ē dilectio Et. j. Thimo. j. Finis p̄cepti ē caritas. Ex q̄b; oīb; infero ꝙ hoīes magī debēt intēdere ɔcordie in cōitate q̄ʒ iusticie. intelligēdo de iusticia ꝑticulari. Jstud ptʒ. q2 dic͂ Tullius in libro de amicicia. Si oēs essemus amici. n̄ īdigeremꝰ iusticia. sʒ q̄ʒ tūcūq̄ʒ esse

mus iusti indigeremus amicicia. Et iō cō cludit Arist. v. ethicoꝝ. c. viij. ꝙ amicicia cōtinet ꝛ ꝯſuat ciuitates ꝛ leges. Et ꝑ cōſe quēs ē magis necessaria q̄ꝫ iusticia. Hec ille

Tertio reqrūt leges stabilitatē duratio nis. h̄ est. vt nō freq̄nter mutenť ꝑ nouas le ges. nisi ex maximis ꝛ vtilissimis causis. Vn̄ ꝑ modica vtilitate q̄ posset ꝑuenire ex lege vel statuto. nō debet mutari lex antiq̄ siue antiquū statutū. Disputat Aristote. ij. politicoꝝ. Vtrū liceat mutare leges anti quas. Et rn̄det. ꝙ nō. qꝛ h̄ est debilitare le gis virtutē. ꝛ assuescere hoies ad paruipē dendū et non curandum leges principū. Hinc dicit ipe ꝙ qui frequenter leges mu tant plus nocēt q̄ꝫ ꝓficiūt. Si vero aliq̄ le ges cōtinerēt manifestā ꝑniciē ciuitatis. de maturo cōsilio possēt mutari. Sicut ē lex apud quosdā gentiles ꝙ vxores pn̄t vēdi ꝑ ferro. Et dicit Valeri⁹ li. ij. de institutis Marsilien̄. ꝙ in eoꝝ ciuitate seruabať gla dius q̄ noxij iugulabanť. ita rubiginosus ꝙ vix ad h̄ misteriū sufficiebat. Et lex moy si data est in tabulis lapideis. Lex vero ro manoꝝ i duodeci tabul' eburneis scꝑta erat vt refert trogus pompeius li. iij. de ligur go. Que oia significabāt legis durationē et stabilitatem ꝑpetuā. Quarto leges req̄ rūt equalitatē distributionis et mēsure. vt vicꝫ oibꝫ eq̄liter sint cōmunes q̄ sunt eius dem cōditionis. vt qꝺ vni licet oibꝫ liceat. qꝺ vni est interdictū. oibꝫ sit illicitū eiusꝺ cōditōis. Et iō qui cōstituūt ciuitatē ex in eq̄libꝫ ꝑsonis necessario destruūt ordinē ꝛ pulchritudinē reipublice. q̄ stat in diuerso rū graduū cōueniēti ꝓportiōe. vt dicit Au gu. xix. de ci. dei. c. xiij. Or pax oīm rerū est tranquillitas ordinis. Ordo vero est pari um dispariūq̄ꝫ rez sua cuiq̄ꝫ loca tribuens dispositio. et ꝑ ꝯn̄s vbi ē oimoda dispitas ibi nullus est ordo. Ista ḡ ꝑnceps ꝛ rector debet attēdere si vult digne ꝑsidere. et de bite regere ꝑplm sibi subiectū. cū q̄ simť co ronā possit cōsequi sempiternam. Ad quā nos ꝑducat pr̄ ꝛ filius ꝛ sp̄s sanctus. Amen.

Dn̄ica vicesima q̄rta post trinitatis. I. Sermo CXXX.

Ecce pri[n]ceps vn⁹ accessit ad iesum. ꝛ adorabat eum. dicēs. Dn̄e filia mea mō defuncta est. Math. ix. ca. Qm̄ vt ait Isi. libro. ij. de summo bono ca. xxiij. Pctm̄ hoīs est q̄si qꝺdā vinculū ꝛ q̄si q̄dā cathena q̄ pctōr te neť cōstrictus. ita vt ab ea neq̄ꝫ euelli va leat. nisi dina gr̄a manū iacentis apꝑehen dat. Hec ille. Ex q̄bꝫ ꝟbis pꝫ ꝙ hō ꝑ se po test cadere i pctm̄. sꝫ ꝑ se non pōt resurgere. Iuxta illud ꝓphe Osee. xiij. Perditio tua ex te est isrl̄. tm̄modo auxilium tuum ex me Vn̄ qꝛ pctōr ex se nō mereť accedere ad de uꝫ ꝑ impetrāda sibi gr̄a q̄ remitteręť ei pec cata. necesse ē vt ab alio iuueť q̄ ē i gr̄a. De q̄ sub figura dr̄. iij. Regū. xiij. vbi Ieroboā cui manus aruerat petiuit ꝓphetā dicēs. Depcare faciē dn̄i dei tui. ꝛ ora ꝑ me. vt re stituať man⁹ mea mihi. Sic ad petitōꝫ re guli sanať filius eius a febre. Ioh. iiij. c. Et ad fidē alioꝝ sanať paralitic⁹. vt dr̄ Mat thei. ix. Sic ad petitionē Centurionis cu rať seru⁹. Mat. viij. Et ad flet⁹ ꝛ ad lacri mas vidue suscitať filius. Lu. vij. In qui bus oībꝫ ondiť ꝙ ad curationē pctōꝝ ne cessaria est intercessio eccl'ie militātis. vt dic̄ Ambrosi. Nisi vnitas eccl'ie succurrat. nisi qꝺ deest pctōri sua orōne cōpleat. de mani bus inimici non eripieť aīa mortui. In si gnū ḡ hui⁹ iste ꝑnceps accessit ad iesum ꝑ resuscitatōne filie sue. sicut dicunt ꝟba nr̄i thematis. Ecce ꝑnceps ꝛc̄. In illo tpe. Loquēte iesu ad turbas. Ecce ꝑnceps ac cessit ad iesum ꝛ rogabat eum di. Dn̄e filia ꝛc̄. In q̄bꝫ verbis tria tanguntť. Prio nāq̄ꝫ describiť ꝑncipis hui⁹ deuota suscitatōis postulatio. cū dr̄. accessit ꝛ adorabat. Se cūdo ondiť filie corꝑalis recens mortifica tio. qꝛ filia mea mō defuncta ē. Tertio de scribiť saluatoris quē ꝑnceps postulabat miseratio. cū dr̄. Ad iesum. A

Dixi primo ꝙ i verbꝫ ꝑ. descri biť principis hu ius deuota suscitationis postulatio. Cū dr̄. Accessit ꝛ adorabat. Iste ꝑnceps mltū se reuerēter ad xp̄m habuit. iō vitā filie im petrauit. Nā nō ꝑ nūcios. nō ꝑ lr̄as. sꝫ ꝑ se accessit. ꝛ accedēs adorabat. Que duo mlť tum valēt ad impetrationē curatōis spūa lis anie. Pro q̄ sciēdū ꝙ hō ꝑ pctm̄ recedit longe a deo. ꝛ accepta portōe bonoꝝ natu raliū ḡtuitoꝝ cōsumit eā cū demonibꝫ. vt dr̄ de filio ꝓdigo. Luc̄. xv. Iō si impetrare dꝫ salutē dꝫ ipe appropinq̄re ꝛ accedere ad deū ꝑ humilitatē ꝛ cordis deuotōeꝫ. Circa qꝺ tria sunt cōsiderāda. Prio q̄liť pctōr a

deo recedit. Scđo q̄lit̃ accedit. Tertio q̄-
lit̃ adorat ip̄e vel alij ꝑ eo. De p̄mo quō re-
cedit pctō̄ꝛ a dō est sciēdū ꝙ septē mōis re
cedit hō pctōꝛ a deo. Pꝛio ꝑ gulam. sic̄ pꝛi
mꝰ nr̄ parēs recessit a deo. ⁊ filij eiꝰ postea
Qđ fit cū ꝑ gulā bonis tꝑalibꝫ abutit̃. de q̄
Deut. xxxij. dꝛ. Jncrassatꝰ est dilectꝰ ⁊ re-
calcitrauit. ⁊ recessit a deo salutari suo. O
q̄ꝫ ml'ti hodie isto vicio laborātes recedūt
a deo. sic̄ ptꝫ de illis q̇ i tabernis q̄tidie vo
rant ⁊ bibūt. qꝝ vēter deꝰ ē. ⁊ glīa eoꝝ ī cō
fusionē ipoꝝ. Scđo recedit a deo pctōꝛ ꝑ
luxuriā. sic̄ filiꝰ ꝓdigus. Lu. xv. Qui rece-
dens a patre cōsumpsit subam suā viuēdo
luxuriose. ⁊ adhesit vni ciuiū. ⁊ pauit por-
cos. Sic luxuriosi exponūt bona. corpꝰ et
aiam. opes ⁊ famā ꝑdūt. ⁊ patriā suā celestē
Sed talit̃ recedentibꝫ dꝛ Jere. xvij. Ma-
ledictus hō q̇ cōfidit in hoīe ⁊ ponit carnē
brachiū suum ⁊ a dn̄o recedit coꝛ eiꝰ. Ter
tio recedit ꝑ auariciā. sic̄ Esau a iacob. Ge
nesis. xxxvi. Abijt esau in alterā regionem
recessitq̄ꝫ a fratre suo iacob. Diuites enim
erāt valde ⁊ sil'bitare nō poterant. nec sustie-
bat eos terra ꝑegrinatōis eoꝝ p̄ multitudi
ne gregum. Sicut em̄ aues p̄redatorie nū
q̄ꝫ simul cōgregant̃. sꝫ magis soliuage sunt
Jta nec diuites sese cōpatiunt̃. nec intra se
cōtractus faciūt. sꝫ eoꝝ cogitatōes contra
ctus ⁊ fraudes ↄuertūt̃ i pauꝑes. Sap. iij.
Jmpij aūt ſm q̄ cogitauerūt correptionē
hēbunt. q̇ neglexerūt iustū ⁊ a dn̄o recesse-
rūt. Fraudes em̄ machinant̃ in corde. iusti
ciā negligūt in oꝑe. ⁊ a dn̄o recedūt nō cō-
patientes ei in pauꝑe. Quarto recedit ho-
mo a deo ꝑ irā. sic̄ cayn recessit a dn̄o. Sa-
pi. x. A sapiā recessit impiꝰ in ira sua. Jsti
sūt sic̄ aīalia siluestria q̄ cū recesserit ab hoī
bus mutāt̃ in brutalē ferocitatē. Jta iracū
di cū r̄cedūt a frat̃na caritate ꝑ odiū. mutā
tur in bestias ꝑ crudelitatē. Vn̄ Sene. Fe
rina rabies est sanguīe ⁊ vulnere letari. ⁊ a
vero hoīe in aīal trāsire siluestre. Quīto re
cedit̃ a deo ꝑ inuidiā. sic̄ saul a dn̄o. j. Reg
xvj. Spūs dn̄i recessit a saul ⁊ exagitabat
euꝫ spūs nequā. Nunq̄ꝫ em̄ deꝰ recedit ab
homine nisi ip̄e p̄us recedat a deo. Spūs
nequā diabolꝰ est q̇ temptat ꝑ inuidiā. vn̄
maxīe habet diabolꝰ ptātē suꝑ inuidos. qꝛ
īuidia ꝓpriū est viciū diaboli. Sap. j. Per
inuidiā diaboli mors intrauit in orbē ter-
rarū. imitant̃ aūt illū q̇ ex ꝑte illiꝰ sūt. Est
aūt pessima cōsuetudo hꝰ recessus. qꝛ inui
dus nunq̄ꝫ hꝫ recedendi ab alio ꝑ inuidiā
aliquā iustā rōnē. sed īuenit sibi occasionē.
Vn̄ Prouer. xviij. dꝛ. Occasiōes q̄rit qui
vult discedere ab amico. Sic fecit saul di-
cens. Mihi dederūt mille. ⁊ dauid decē
millia. Sexto recedit a dō ꝑ accidiā. qꝛ te
diū ē ⁊ anxietas cordis cū animꝰ remittit̃
a feruore spūali. credēs nihil ꝓficere ī pnīa
dolet se destitutū grā. incertus est de statu
suo. incertus est de ꝑseuerātia ⁊ p̄mio. Sic
recesserūt filij isrl' in deserto. Et dꝛ de illis
Lu. viij. ꝙ ad tꝑs credūt. sed tꝑe temptati
onis recedunt. Septimo recedit hō a dō
ꝑ suꝑbiā. sic̄ dathan ⁊ abiron recesserunt a
moyse. Nume. xvi. Ecc̄i. x. Jnitiū suꝑbie
hoīs ē apostotare a deo. qm̄ ab eo q̇ fecit il-
lum recessit coꝛ eiꝰ. Ecce q̄ꝫ dānabilis̃ ē iste
septuplex recessus pctōꝝ a deo. Sed quia
deus nō vult morte̅ pctōꝛ̄. sꝫ vt magis cō
uertat̃ ⁊ viuat. Vn̄ ip̄e vult vt accedamꝰ
ad eū. sic̄ hortat̃ Ps̄. Accedite ad eū ⁊ illūi
namini ⁊ facies vr̄e nō ↄfundēt̃. Ps̄. xxxiij
Jste aūt accessus nō ē corꝑalis. sꝫ mental̃.
Non em̄ fit ꝑ gressum pedū. sed affectuum
bonoꝝ. vt dicit Jsi. li. ij. đ summo bono. c.
xiiij. Et qꝛ ſm Jnno. q̄rtū suꝑ Ps̄. xxxiij.
Accessus nō fit vno passu. sed plibꝫ gradi-
bus siue passibꝫ. Jdeo accedentē ad deum
spiritualiter. oportet pl'es habere gradus.
Primus est doctrina fidei ⁊ hūilitas. Se
cundꝰ fides. ad Heb. x. Accedamꝰ cū ve
ro corde ī plenitudine fidei. Vbi dic̄ Hor-
ra. scꝫ oīm credendoꝝ. Jtē Heb. xj. Opor
tet accedentē ad deū credere. Horra. Acce
dere volentē ad deū. passibꝫ mētis non cor
poris. credere oportet inquā. q̇a omniū est
creatoꝛ. ⁊ quia sit remuneratoꝛ inq̄rentibꝫ
se. Tertius gradus est dilectio crediti. q̇a
caritas dei dat esse vt forma. Quartꝰ gra-
dus est cōformitas operis. Quia dic̄ Aug
Nō locis sed meritis accedamꝰ ad deum.
Quintus gradus est ꝑseuerātia. Math. x.
Qui ꝑseuerauerit vsq̄ꝫ in finē hic saluꝰ erit
Sextus dissolutio corꝑis ⁊ aīe. Hi sunt
sex gradus ꝑ quos accedit̃ ad thronū Sa
lomonis. iij. Reg. x. Accedite ergo ad eum
Sed ne frustra credat se q̇s accedere. stati
subdit. Et illuminamini. Eccꝰ. iiij. Appin
qua vt audias. Et hoc est illumiari ab eo
qꝛ ip̄e ē lux vera que illuminat omnem ho
minem venientem in hunc mundū. Joh.

j. Qui ergo ad eum accedit illuminatur. ꝛ qui magis ꝺ prope accedit magis illuminat᷑ Uñ ꝛ Johes qui supra pect⁹ dñi recubuit ꝛ familiarius ei adhesit pre alijs illuminatus de eius diuinitate alti⁹ disseruit. Uñ per aquilã designat᷑. q alijs supraponitur. Ezech. j. Facies aquile desup ipoꝝ quatuor. Deut. xxxiij. Qui appropinquãt pedib⁹ eius accipient de doctrina eius. In signũ huius congrue iste pnceps q̇ ad eum accessit ꝺr Jairus. qui interpretat᷑ illuminatus ad significandũ ꝙ qui ad xpm accedit necessario illuminabit᷑ luce gratie. Sz q2 q̇s posset terreri accedendo ad tantũ dñm. et psertim grauat⁹ onere pctõꝝ. Et iõ Psal. dat confidentiã di. Et facies vr̃e nõ ꝯfundent᷑. q. d. ꝺm Inno. Accedite securi. ꝛ dominus vos nõ repellet. Ps. Quia ipe dñs nõ repellet plebẽ suaz. Cõfusio em̃ ẽ alicui ꝙ qñ accedit ad aliquẽ magnũ. ꝛ ille turpiter repellitur ab eo. sz h̄ nõ facit dñs q̇ recipit hic libẽter suos in grã. ꝛ in futuro ĩ glĩa qui ad eũ fideliter accesserit. Uñ dic̃ Aug Projce te in deum. non em̃ crudel' est vt se subtrahat ꝛ te cadere pmittat. Et h̄ est qꝺ ꝺr. Facies vestre non confundent᷑ quando accipiet deus vos hic in grã ꝛ in futuro in glĩa. Joh. v. Et eum qui venit ad me non ejciam foras. Isa. l. Scio qm̃ nõ confundar. Et quia pctõr q̃zdiu est in culpa nõ ẽ dign⁹ p se accedere ad deũ. eo ꝙ ꝺr Johã. ix. Peccatores deus nõ exaudit. scz q̃ntuz ad desideriũ peccati. Ideo plati eoruz debent p eis accedere et interpellare p remissiõe culpe eoꝝ. In figura hui⁹ iste pnceps hic accessit ad xpm pro impetranda vita filie. qui accedens ad xpm humiliter. adorauit deuote ꝛ fideliter. Uñ p orationẽ impetrauit suscitationẽ. In quo oñditur mag̃ esse efficacia orõnis platorũ. qui dum in forma ecclesie ꝛ eius psona orant deũ. impossibile est vt p pctõrib⁹ nõ exaudiant᷑. Uñ dicit Amb. in li. de pnĩa. Multoꝝ. scz platorum impossibile est preces contemni. Sz terribile est qꝺ dicit Grego. de plato in li. pastorali. ꝛ habent᷑ verba in decreto. ꝛ etiã ca. Ad aplice. de sen. ꝛ re iudicata. Cuz is qui displicet ad intercedẽdũ mittitur. irati animus ad deteriora puocatur. Talis g̃ ꝺm ipm reqrendus est ad orandum qui sit idoneus ad placandum. Istud deberẽt põderare qui indignos prelatos scienter eligunt. presentant instituunt ad curam animaꝝ ꝛ cetera beneficia. q̃s coipo ꝙ eos sic psentãt eligunt vel instituũt. ad deũ p intercessione suoꝝ delictoꝝ. q̃si quosdam inimicos mittũt. quo fit vt deuz magis p eos prouocent ad iracũdiã q̃z flectant ad veniam. Iõ puideãt tales cũ diligenti examinatõe ꝛ matura deliberatiõe peritoꝝ cum se tempus offert. de psonis idoneis quas presentent eligãt vel instituãt. Uñ Prouer. xxvj Sicut q̇ mittit lapidẽ in aceruuz mercurij sic qui tribuit stulto honorẽ. q. d. Sic̃ mercator qui ꝺr mercurius ab illo deo qui preest mercib⁹. qñ cõputat faciẽdo rõnẽ ꝛ ponẽdo vnũ cumulũ de numeris. si immittat ĩ illum cumulum lapidem. omnem rationez dissipat. ita ille qui pfert indignum platuz omnẽ cumulũ scitatis ꝛ bonitat3 in plebe dissipat. B

Dixi secundo ꝙ in ꝯ. p. ostendit᷑ filie huius pncipis corpalis recẽs mortificatio. Cum ꝺr. Filia mea mõ defuncta est. Ista filia significat aiam cuiuslibet xpiani q̄ hz prẽm celestẽ deũ. ad quẽ clamamus. Abba pr̃. vt ꝺr Gal'. Et cui dicim⁹ q̃tidie. Pr̃ nr̃ q̇ es ĩ celis. Math. vj. Habet ꝛ pr̃em spũalẽ terrestrẽ. cui cura de ipa cõmissa ẽ. s. platũ. Luce. x. Curã illi⁹ habe. Sz ista filia morit᷑ qñ pdit vitã grẽ. s. deũ. in q̃ viuim⁹ mouemur ꝛ sum⁹. Act. xvij. Pro q̃ sciendũ ꝺm Johez in suo policraticõ li. vi. c. j. Ad idẽ Isi. li. j. ca. xij. Homo ꝯstat ex corpe ꝛ aĩa. Caro ãt viuit ab aĩa. Uita vero aĩe de⁹ ẽ. Sicut g̃ fugiente anima a corpe soluit᷑ corpus. ita ꝺserente deo aiam perit vita anĩe. Sic̃ eniz corpi viuere est vegetari ꝛ moueri ab anĩa ꝛ dispositõne ei⁹ motib⁹ anĩe acq̇scere. ꝛ q̄dã obediendi necessitate ꝯcordare. Sic ꝛ aĩa ex eo viuit ꝙ suo mõ vegetat᷑ ꝛ mouet᷑ ꝓe a deo. ꝛ h̄ si ei subiecta deuotõe obtpat ꝛ in oĩb⁹ acq̇escit. Q2 si nõ acq̇escit etiã nõ viuit. Et ponit ibidẽ Policratus exempluz dicens. Naz sicut corpus qua parte sui nõ mouetur ab anima in ea torporẽ mort3 incurrit. dum ergo totum viuit ad eam totũ disponitur. que se per partes diffundit ptibus sed tota est ꝛ opat᷑ in vniuersis ꝛ singulis. Sic et de⁹ aiam pfecte viuentẽ totã occupat. totam possidet ꝛ regit et figit᷑ ĩ tota. nullus ei angulus exceptus est. Quõ autẽ deus inhabitat partes anĩe. scz intellectuz

⁊ voluntatē oñdit idē. dicens. Cū intellectus deū q̄ summe bon⁹ est sui acumine visus q̄ntū valet apprehendit. ⁊ bonū qđ ille videt incorrupta voluntas appetit. ⁊ rō ne declinet ad dextrā vel ad sinistrā. viā aperit. tūc dicit̄ pfecte de⁹ inhabitare in aīa. Ex q̄ dicto ego īfero duo. Pⁱo q̄ licet ds̄ implet oēm creaturā. q2 p ip̄m oīa facta sūt. ⁊ in ip̄o oīa viuūt ⁊ subsistūt. q2 sine eo nulla est subsistētia creature. tñ ip̄e est specialiṫ in aīa ⁊ specialis vita aīe rōnalis. Nā dicit ille Policrat⁹ ibidē. In ceteris creaturis ē p naturā. sed solā rōnalē īhabitat per grām. Hec Policrat⁹. Quō aūt aīa puat̄ ista vita grē. restat breuit̄ videre. Progres⁹ siq̄dē mortꝫ aīe ē ad silitudinē mortꝫ corporal̄. Pⁱo em̄ incipit infirmari. Scđo febricitare. Tertio agonisare. Quarto mori. Quinto inuolui seu velari. Sexto exportari. Septimo tumulari. Postq̄ꝫ igit̄ pm⁹ hō peccauit. grauē languorē incidit q̄ pus sanus fuit. ita vt oīb9 mēbris debite vtet̄. In aīa em̄ nostra sūt mēbra spiritualia Ut caput ē mens respectu corpis peccati. Crines cogitatōnes. q̄ iam albi. iam nigri sunt. ⁊ fluunt sepe de capite nostro. Oculi sūt intellectus ⁊ affectus. Nares discretio Aures intelligētia. Que oīa ex pmo peccato ceperūt infirmari. nec aliq̄d stat in sanitate cū oīa ista nō sunt in deo totaliṫ defixa. Jō Jsaias cōq̄rit̄ de capite di. Oē caput languidū. ⁊ omne cor merens. A planta pedis vsq̄ ad verticē nō est i eo sanitas Jsa. j. Et alter clamat. Caput meū doleo caput meū doleo. iiij. Reg. iiij. Hinc iterū alius scꝫ Jeremias clamat Treñ. iij. Oculus me⁹ depdatus est animā meā. Jtēꝫ alt̄ clamat ꝯtra dolorē auriū. Jere. vi. Cui loquar. ⁊ quē cōtestabor vt audiat. Ecce incircūcise sunt aures eoꝝ. ⁊ audire non pñt Jtē alt̄ clamat ꝯ dolorē ventrꝫ. Uētrē meum. ventrē meū doleo. Jere. iiij. Sic ⁊ aliorū man⁹ plene sūt sanguie. ⁊ cor eoꝝ vanū ⁊ veloces pedes ad effundēdū sanguinem Jō dauid p oīb9 dic̄. Misere mei dñe q̄m infirm⁹ sum. Et licet pctm̄ originale ꝓpter qđ ista patimur sublatū ē p baptismū. tñ reliquie ipi⁹ manēt. vt videtes tot mala prodūsse ex pmo pctō. ip̄m diligēti⁹ caueam⁹ Scđo oporꝫet morientē febricitare. Nullus ex pdicta infirmitate morit̄ nisi eadem infirmitas ampli⁹ iualescat. Qđ fit cum ex praua cogitatōe totū corp⁹ incendit̄ ad delectatōem. licꝫ nōdū cōsentit. Tertio oportet eū agonisare. i. rōnē cū sensualitate pugnā ⁊ luctū hr̄e. importunitate tēptationū bellante. ⁊ iā rōnē vincere. iā vinci. ex q̄ lucta fit pcessus ad mortē criminalē si ꝯtigerit rōnē succūbere. Quarto iualescēte egritudine importunitate impugnatōis vict⁹ dat man⁹ hostib9. vt ꝯsentiat i pctm̄. ⁊ ex h̄ statim exalat spm̄ ⁊ morit̄. Qđ fit q̄ñ cōsensum pbuerit pctō. Sic em̄ statim vita xp̄s euolat. ⁊ relinq̄t aīam mortuā. Hinc dicit̄ Leui. xx. Si q̄s dederit de semīe suo idolo moloch. morte moriat̄. i. si dederit aīa cōsensum pctō. Figurat̄ Judith. xij. Holofernes dixit eunucho. Uade ⁊ suade hebream illā. vt spōte consentiat habitare mecū Holofernes interptatur dissensio. ⁊ significat diabolū. q̄ mittit eunuchū. i. carnalē delectationē seu voluptatē nōdū ope ppetrataꝫ ad hebreā. i. aīam vt spōte cōsentiat habitare cū ea. Cōtent⁹ ei ē diabol⁹ vt aīa solū cōsentiat i pctm̄. i. peccet solo cōsensu Thob. iiij. Caue ne vnq̄ꝫ consentias pctō Quīto mortu⁹ pānis inuoluit̄. q̄cito enīꝫ q̄s in pctm̄ cōsentit. statim occultat ea que disponūt ad h̄ vt nulli pandant̄. Et si pperauerit. eo ampli⁹ velat ⁊ inuoluit. Sicut Adam. Audiui dñe vocē tuā ⁊ timui. ⁊ statim occultando seu excusando pctm̄ dixit Mulier quā dedisti mihi sociā dđit mihi ⁊ comedi. Eua vero dixit. serpens dcepit me. Sic dauid misit occulte pro bersabee. vñ ei dictū est. Tu fecisti occulte. ego autē faciā verbū istud i ꝯspectu oīs isrl̄. ⁊ in conspectu sol' hui⁹. Sexto effert̄ q̄ñ pctis crebrius repetitis. audacter peccat in aperto. nihil erubescens. sed magis glorians i malicia. Prouer. j. Letant̄ cum male fecerint. Jere. iij. Frons mulieris meretricis facta ē tibi noluisti erubescere. Septimo tumulatur. cum longa cōsuetudo ⁊ malicia peccādi transit in habitum. ita vt etiam peccare desideret cum nullū habeat incentiuū. etiam cum oīa impugnātia quiescunt. Affectus em̄ volēdi in talib9 nunq̄ꝫ q̄escit. Ps. Prodijt q̄si ex adipe iniq̄tas eoꝝ. trāsierūt in affectū cordis. Qđ improperat dñs aīe Ezech. xvi. Nec facta es q̄si meretrix fastidiosa augēs pciū. sꝫ q̄si mlier adultera q̄ sup virū suū inducit alienos. Oportet g̃ transire aīaꝫ p has alteratiōes pctōꝝ. donec vltio

venerit in septimū. a q̄ difficulter ꝯuertet. scʒ a cōsuetudine peccati. Et hec oīa colligunt ⁊ reducunt in tria genera mortuorū. Primo em̄ aliq̄s morit̄ ꝑ occultā ꝯsensus inclinationē. Scd̄o ꝑ aptā opatōnē. Tertio ꝑ cōtinuā ⁊ intrepidā assuefactionem. Hi tres figurāt̄ ꝑ tres mortuos q̄s xp̄s suscitauit. puellā. adolescentē. ⁊ lazaꝝ. Puella in domo mortua significat pctōrē ꝑ cōsensuʒ tm̄. licet nōdū ꝑ opus. Adolescēs delatus extra portā significat pctōrē ꝑ opus aptuʒ Lazarus q̄driduanꝰ pctōr assuetꝰ. q̄ fetet etiā apud longinq̄s. Et tm̄ de scd̄o.

Dixi tertio ꝙ in verbis p̄missis describitur saluatoris quē p̄nceps postulabat miseratio. Cuʒ dicit̄. ad iesum. Vocat aūt h̄ xp̄m dupliciter. scʒ iesum. Cū dicit. Accessit ad iesum. ⁊ dn̄m ꝯfitet̄ cū dic̄. Dn̄e filia mea ⁊c̄. Que duo mouebāt xp̄m ad miserandū huic p̄ncipi suꝑ mortē filie vt eā suscitaret. Quia ei iesus id̄ saluator. Mat. j. Vocabis nomē eius iesus. qd̄ interp̄tat̄ saluator. Ipe eniʒ saluū faciet ꝓp̄lm suū a pctis eoꝝ. Et quia dn̄s. id̄ oīpotēs ⁊ ex h̄ dʒ misereri. Sap. xj Misereris oīm. qꝛ oīa potes. Circa igit̄ huiꝰ puelle resuscitationē est videndū quō xp̄s suscitat aīam peccatricē. Tangunt̄ autem hic sex necessaria ad resuscitationē spiritualē. Primo deuota oratio. qd̄ notat̄ in h̄ ꝙ pr̄ orauit ꝓ ea. Jaco. v. c. Oro fidei. i. fideliter facta saluabit infirmū. Scd̄o tybicenū exclusio. ꝑ qd̄ designat̄ voluptatuʒ et male societatꝫ ⁊ adulatorū ⁊ alioꝝ q̄ hoīeʒ fouēt i pctō expulsio. Vn̄ Eccs. v. dꝛ. Nō em̄ satꝫ recordabit̄ dieꝝ vite sue. eo ꝙ deus occupet delicijs cor eiꝰ. Tertio turbe. i. cogitationū malaꝝ expulsio. Cogitatiōes ei circūdātes mētē nō ꝑmittūt itrare ad xp̄ʒ. Vn̄. j. Esdre. iiij. dꝛ. Populꝰ terre impediebat ꝓp̄lm iuda ab edificatiōe tēpli. Vn̄ turba retardauit sanitatē languido ante piscinā. Joh. v. Itē increpauit cecū vt taceret. Lu. xviij. Itē paraliticū exclusit de domo Math. ix. Itē cōpressit iesum. Lu. viij. ⁊ d̄risit eū. vt h̄ ptʒ. Itē impediuit zacheuʒ ne videret iesum. Lu. xix. Et h̄ ipediuit xp̄m ne suscitaret filiā p̄ncipis. Per q̄ oīa significat̄ ꝙ importunitas malaꝝ cogitationuʒ impedit salutꝫ nr̄e ꝑfectuʒ. Quarto Petri ⁊ Johis ⁊ Jacobi aduocatio. Per Johem significat̄ grā. q̄ dat̄ hoī in cōtritione. Per Petrū cognitio pcti in ꝯfessione. Per Jacobū luctatio in satisfactōe. Hi tres tm̄ discipuli familiariꝰ xp̄o legunt̄ affuisse i trāsfiguratōe. vbi dn̄s ōn̄dit gl̄iam future r̄surrectionis in corpore suo. Per quod significatur ꝙ q̄ habuerit cōtritionē. ꝯfessioneʒ. ⁊ satisfactionē pctōꝝ. ꝑuenire merebitur ad gloriā resurrectōis sctōꝝ. Juxta illud apl̄i Si cōpatimur ⁊ cōregnabimꝰ ⁊ si fuerimꝰ socij passionū erimꝰ ⁊ cōsolationū. Quinto requirit̄ patris ⁊ matrꝫ tāq̄ notoꝝ coassūptio. i. infirmitatis retroacte cognitio. Pꝰq̄ em̄ redit ad se post ꝑpetrationem culpe. statim intelligit fragilitatē infirmitatꝫ humane in se. Vnde Petrꝰ qui de se p̄us presumebat añq̄ ei ꝓꝓria fragilitas inotesceret mox vt cecidit reuersus ē ad se ⁊ fleuit amare. Vn̄ Math. xxvi. Hic Jere. xxxj. Postq̄ ostēdisti mihi ꝑcussi femur meū ⁊ egi penitentiā. Ex q̄ ptʒ ꝙ cognitio sui multum valet ad cōtritionē. Job. xvij. Putredini dixi pr̄ meꝰ es. mr̄ mea. ⁊ soror mea v̄mibꝰ Istam cognitionē Policratus li. iij. c. ij. dicit p̄mā contēplatōnē cuiuslibet hoīs sapientiā affectantis. i. sapiēter ⁊ discrete penitentiā volentꝫ. vt vicʒ ꝯsideret q̄d ipe sit q̄d itra se. q̄d extra se. q̄d infra. q̄d supra. q̄d cōtra. q̄d añ. q̄d pꝰ Hec ille. Cōsidereʒ g̃ hō q̄d ipe sit. qꝛ creatura fragil' in corꝑe. eo ꝙ hō natꝰ de muliere breui viuēs tꝑe. ⁊ hō d̄ humo. limꝰ de limo. qꝛ terra ē ⁊ in terrā reuertet̄. Gen̄. iij. In aīa vero ē nobilis creatura ad imaginē ⁊ silitudinē dei facta. Gen̄ ij. Quid intra se habeat. qꝛ nō aurū. nō gēmas. sed fimū. cum corpus eius nō sit nisi vas stercoꝝ. s̄m Inno. q̄rtum in li. de vilitate humane cōditionis. Quid extra ipm̄. qꝛ mūdus cū suis delectationibꝰ. ꝓximus cū suis necessitatibꝰ ⁊ idigētijs. Cōsideret q̄d supra. qꝛ deꝰ cuʒ celestibꝰ p̄mijs. angeli cum suis gaudijs. celū ⁊ sydera cū suis splēdoribus. Consideret q̄d infra. qꝛ infernus cū suis supplicijs. Consideret quid contra quia demon cum suis astutijs. Quid ante. quia mors cuʒ suis stimulis. Quid pꝰ. corruptio ⁊ putredo cū suis flagicijs. Hoc est ergo cognoscere seipm̄ ⁊ vocare ad suscitationē anime hūane parentes suos. Pr̄ hominis deꝰ ē. Mat̄ ē tra. Cōsanguinei alia oīa. vt āgeli ⁊ ꝓximi ceteriq̄ iuxta hoīem. Pr̄ nobil' ē. ⁊ id̄ tieamꝰ eū offēdere. Mr̄ vilis ⁊ ignobilis. ⁊ ideo timeamꝰ cor nostrū

extollere supbiā. Consanguinei nobiles. & iō honorādi. diligēdi & amicabilit ac gratiose tractādi. Et certe q̄ h nō noverit non novit seipm. & q̄ seipm ignorat. q̄d vtilit no uit. vt dicit Policrat⁹ vbi. s. Vñ & appollo idolū ferk p sūma sapiā dedisse rñsū3 hoī cognosce seipum. Hinc Ethic⁹ dicit. Discite & miseri causas cognoscere rex. Ordo q̄s dat⁹ aut mente q̄ mobil fluxus. Quid sumus aut q̄d nā victuri gignimur & vnd. Hec ille. Et talis cognitio fm Policratū q̄druplicē homi fructū affert. scil3 sui vilitatē. caritatē pximi. ɔtēptū mūdi & amorē3 dei. Nō em supbit q̄ paruul⁹ est in ocul' suis. sed poti⁹ dicit. Humiliat⁹ sum vsq3q3 viuifica me fm eloquiū tuū. Sexto reqrit man⁹ puelle tentio & xpi vociferatio dicentis. surge. Manū tenet xps qñ hoie3 in bono ope cōseruat. Qd fit duplicit. vl' p amore vel p timorē. Per amorē q̄dē qñ inspirat dulcedinē celestiū. quarū spe delectata aia opak bona. Et ista est manus dñi dextra. Per timorē aūt tenet manū qñ horrore penarū infernaliū abstrahik ne faciat de cetero illicita. Et ista est sinistra. de q̄ dr in ps. Etem illuc man⁹ tua. s. sinistra dducet me sc3 ne faciā mala. & tenebit me dextera tua vt faciā bona. Tūc aia poterit dicere. Aia mea in manib⁹ meis semp. imo in manibus poti⁹ dei. Vociferatio vo xpi q̄ dixit puelle. surge. significat necessariā esse verbi dei auditionē. p quā pctōr instruik de cetero vitare mala. Juxta illud. Dñe audiui auditū tuum & timui. Verbū em dei sanat oīs languores nr̄os. Sap. xvi. Omīpotēs sermo tuus dñe q̄ sanat oīa. Jō frēs libēter verbū dei audiam⁹. vt a morte culpe resurgam⁹ & ad patriā celeste3 pueniamus. Ad quā nos pducat pr̄ & fi. s. s. Amen.

Dñica vicesima q̄rta p⁹ trinitatis. II. Sermo. CXXXI.

C onfide filia fides tua te saluā fecit. Mat. ix. Quāuis oīe meritū salut3 nr̄e penes gra3 diuinā consistat velut circa cām efficientē vt dr in libro de regulis fidei. Sic etia3 h ipm aplus ɔfitek ad Roma. vi. Gra dei vita eterna. Et iter. Grā saluati estis & nō ex opib⁹. Et iter. Nō ex opib⁹ iusticie que fecim⁹ nos. sed fm miscdam suā saluos nos fecit. ad Titū. iij. Nihilomin⁹ tñ ad remissionē pctōr & meritū salut3 hūane reqrik liberū arbitriū. eo q dicit aug. Qui creauit te sine te. nō vult te saluare sine te. Vñ et si meritū salut3 hūane ɔsistat penes grām efficacit. tñ penes liberū arbitriū ɔsistit occasionalit. Vñ q̄uis apl's dixerit ad Roma. ix. Nō est volēt3. s. velle. neq3 currētis. s. currere p se & ex se meritozie. eo q vt dr Phil. ij. De⁹ opak in nob velle & pficere. tñ ita operak in hoie p grām. vt nullā vim seu violentiā inferat libero arbitrio. Licet nāq3 liberū arbitriū hoīs possit iflectere ad bonū sicut pt3 in paulo quē pstrauit in via Act. ix. nō tñ pōt cōpellere absolute. Jō dicitur Ecci. xv. De⁹ ab initio cōstituit hoie3. & reliq̄t illū in manu ɔsilij sui. Glo. i. in libertate xprij arbitrij. Ex q̄b⁹ ego infero q̄lic3 ad remissionē pctōr reqrik gra aiam excitans & adiuuās & cōfortās. eo q dicit Aug. Gra puenit hoīs voluntatē vt velit bonū. subsequik ne frustra velit. q. d. nō pōt esse aia grata sine gra. nihilomin⁹ tñ statim reqrit liberū arbitriū ad h cōsentiēs & qd in me ē faciēs Nā dñs fm cōe3 legē nulli dat gra3 nisi volēti & cōsentiēti & qd i se est facienti Sicut em videm⁹. q2 nunq̄ medicus dat medicinā purgatiuā seu expulsiuā nisi pus disponat & pparet materiā. & de⁹ nunq̄ ifundit corpi aiam nisi bñ organisato. Jstud ergo volēs saluator ostēdere q nullū saluat nisi volentē & cōsentientē p liberū arbitriū sanatur⁹ mulierē emorroissam q̄ significat aiam pctōris sanguie fluentē. vt ea3 gre salutaris reddat capacē & aptā. pmo hortat eā ad ppandū liberū arbitriū vt cōfidat in eum tanq̄ in salutis auctorē. a q̄ est omnis salus. & q̄ adiuuat liberū arbitriū hoīs ad accipiendū & cōseruādū grām. vt dic Ansel. in li. de libero arbitrio ca. iij. Vñ excitādo eā ad suscipiēdū gra3 ppat ei⁹ animū di. Cōfide filia &c. Jn q̄b⁹ vbis tria tāguntur. Pžio nāq3 saluator excitādo aiam ad dinā clemētiā erigit eā p spē. Cū dic. Confide filia. Scdo recōmēdādo ei⁹ beniuolētiā laudat eā p fidē. cū dic. Fides tua. Tertio āñūciādo magnā sibi factā grām ɔsolatur p vitā spūalē. cū addit. te saluā fec. A

Dixi pmo q in verbis premissis saluator excitādo aiam ad dinā ɔfidētiā erigit eā per spē. cū dic. Cōfide filia. ac si em diceret aie fideli p xp3 curāde. pus oportet te sperare

veniam posse consequi. et tunc me decebit
gratiam ⁊ veniam conferre. In me eniȝ de
bet esse om̄is spes vite eterne ⁊ virtutꝫ grē
Eccī. xxiiij. Non ergo cōfidendū est tibi in ali
quo bono creato aut tp̄ali aut caduco. non
in naturali. non in fortuito. sed tm̄ i me. q̇a
oīa p̄ter me te saluare nō p̄nt. Vñ cū om̄ia
exhauserit aīa q̄ habet in curationē sui ni-
hil ꝓficiet nisi ad xp̄m recurrat. Sic ptȝ in
mł̄iere q̄ multū cōsūpserat i cura sui nec tm̄
profecit nisi cum ad xp̄m accessit in quo est
vita salus ⁊ resurrectio nr̄a. ꝑ quē saluati ⁊
liberati sumus. ⁊ iō in ip̄o suꝑ oīa ē ꝯfiden
dū. Circa qd̄ sciendū ꝙ hoīes ponūt cōfi-
dentiā diuersimode i diuersis. Quidā eniȝ
ponūt eā in bonis naturalibꝫ. q̇dā in fortuitꝫ
⁊ q̇dā in gratuitꝫ. De p̄mis q̇ ponūt eaȝ in
bonis naturalibꝫ. sunt illi qui ponūt totaȝ
suam delectationē in potentia. sapia ⁊ pul
critudine. q̄ sunt bona naturalia. Sed ista
cōfidētia est oīno friuola. inutilis. infructu
osa ⁊ vana. De potentia ptȝ. Nā q̇dā sūt ꝑ
se potētes. ⁊ hi cōfidūt in ꝓpria potētia. qui
dā potentibꝫ adherentes. ⁊ hi cōfidūt i po
tentia aliena. Sȝ talis potētia ē friuola et
q̄si nulla. Nā oīs potētia q̄ nō est a seip̄a. sȝ
fluit ab alia ē oīno nulla. nisi q̄ntuȝ dat illi
potētia p̄ma. Nulla eīm est v̄tus arborꝫ nisi
q̄ntū suscipit a radice. Et nulla ē virtꝰ mē-
bri cuiuslibet aīalis si in eā n̄ influat v̄tꝰ cor
dis. Et breuit̄ nulla est virtꝰ posterior nisi
in eā influat virtꝰ prior. Cū ergo dīna poten-
tia sit oīm potētiaꝝ p̄ma ⁊ sūma. pȝ ꝙ nl̄la
est potētia hūana sine ea. ⁊ semꝑ frustra ni-
titur. nisi ab ip̄a adiuuet̄. Vñ q̇d ꝓfuit po-
tentia iulio cesari. q̇ a romanis ꝓditorie fu
it interfectꝰ. Quid Neroni. q̇ ignominiose
a romanis fuit expulsus. Quid Alexādro
qui veneno ab amicꝫ est interemptꝰ. Quid
Nabuchodonosor. q̇ a filio suo in tricētas
partes fuit dissectꝰ. Quid Balthasar. q̇ cū
cōcubinis i cōuiuio fuit occisus. Quid ho
loferni. q̇ ab vna femina Judith fuit deca-
pitatꝰ. Quid Ciro qui a regina thamaris
fuit decollatꝰ. Et quid me necesse est refer
re oēs. cū liquide ꝯstat potētiā nō eē nisi a
deo. Rom̄. xiij. Et iō d̄r in Ps. Nolite cō-
fidere in p̄ncipibꝫ. i filijs hoīm in q̇bꝫ nō ē
salus. Et iterū. Bonū est sꝑare i dn̄o q̄ȝ spe
rare in p̄ncipibꝫ. Vñ q̇ cōfidunt in tali po-
tentia q̄ se iuuare nō p̄ōt. sil̄es sūt illis qui
innitunt̄ suꝑ baculū arūdineū. q̇ cū innitē-
te cadit. ⁊ manum sibi ꝑforat. ⁊ illi q̇ ꝑ filūȝ
stuppe vult se de maxia rupe deorsum mit-
tere. Propter qd̄ d̄r Hiere. xvij. Maledi-
ctus hō qui cōfidit in hoīe. ⁊ qui pōit car-
nē brachiū suū. Bn̄ dicit carnē. q̇a caro est
res fragił. nisi teneat̄ beneficio ossium. Et
certe ad expientiā vidimꝰ ꝙ q̇ i sua potētia
multū confidētes alijs iniuriabant̄. nostrꝫ
tp̄ibꝫ ceciderūt cū castris munitionibꝫ for-
talicijs ⁊ ꝓp̄lis. Alij sunt qui cōfidūt in sua
sapia. Et hi sil̄r friuole cōfidūt. Nā omnis
sapia a dn̄o deo est. vt d̄r Eccī. j. Ergo nul
la ē ab hoīe. licet bn̄ aliq̄ sit ꝑ hoīem vt per
instrumētū. Aīa eīm hūana naturalit̄ est sic̄
tabula rasa in q̄ nihil est depictū. Vñ si nō
hr̄et doctorē esset sicut brutū. Nullꝰ autēȝ
doctor p̄t aliq̇d docere nisi habeat a deo q̄
mentes hoīm illuminat ⁊ v̄itatē oñdit. Nā
licȝ hoī cōcreatū est lumē naturał ingenij ⁊
intellectus. vt d̄r in Ps. Signatuȝ est suꝑ
nos lumē vultꝰ tui dn̄e. illud tamen lumē
lucere nō p̄t nisi illuminet̄ a lumine increa
to diuine sapiētie. vt dicit Grego. suꝑ Eze
chieł omeł. ix. partis p̄me. Nam frustra do
ctor exterius illuminat si deꝰ interiꝰ nō il-
luminat. vt dicit Grego. in omeł. suꝑ illud
Si quis diligit me. Unde Beda super il
lud. Nemo venit ad me nisi pater meꝰ tra
xerit eum. Et si homīes ab hoībꝫ audiunt
tm̄ qd̄ intelligunt intus dat̄ intus reuelat̄.
Ille ergo veraciter solus sapientiaȝ docet
qui in celo cathedram tenet. vt dicit Gre-
go. in li de magisterio. Hinc dicit saluator
Ne vocemini pl̄res magistri. Unus ē ma-
gister vr̄. Patet ergo ꝙ aīa debet potius
ad deum recurrere ꝓ sapiētia. a quo est oīs
sapiētia. Et si eīm ab homīe docet̄. illuȝ ta-
men petat vt aperiat cor ad intellectū qui
et doctori dedit vt doceat. Nō ergo q̇s cō
fidat in ꝓpriā aut alienā sapientiā sine deo.
quia omnis talis est ceca. Roma. ij. Cōfi-
dis te ducem cecorum esse et lumē eorū q̇ i
tenebris sunt. Talis fuit sapiētia phorum
qui eam a se habere arbitrantes reprobati
sunt a deo. ⁊ obscuratum est insipiens cor
eorum. vt dicit Bern̄. super Cantica ser-
mone. xxiij. Et Policratꝰ li. ij. c. iij. De hiꝭ
verificatur illud. Perdam sapientiam sa-
pientium. ⁊ prudentiam prudentiuȝ repro
babo. Et quod dominꝰ dixit sic ⁊ fec̄. Nā
plures eoruȝ propter sapientiā ꝑierūt. nec
ꝓdesse sibiip̄is ꝑ sapientiā potuer̄t. Quid

em̄.ꝓfuit Socrati ſapia.ꝓpter quā veneno pire ē coact⁹. Quid Senece.ꝓfuit ſapia.ꝑ pter quā mortꝫ ſupplicium eligere eſt ɔpulſ⁹. Quid Cathoni.ꝓfuit ſapia.q̄ dū ceſarꝫ po teſtati inuidit ſe.ꝓpria manu occidit. Quid homero.q̄ dū paruā nautaꝝ q̄ſtionē ſolue re nō valeret de pediculꝫ. ꝟecūdia tactus ſe ꝑcipitauit i mare. Quid Ariſtoteli.q̄ duꝫ ꝓfundū marꝫ penetrare rōne nō poſſet. fun do maris ſe iniecit. Ecce ſapia aīalis ꝛ dia bolica. q̄ niſi ad mortē ꝑducere ꝑt. Alij q̄ꝫ cōfidūt i corpis pulcritudīe. de qbꝫ dr Eze chiel.xvi. in ꝑſona hierlm. Dn̄s fiduciā in pulchritudine tua fornicata es. Sꝫ fallax et vana eſt pulchritudo. vt dr Prouer.vlt. Et vere fallax.q2 ꝓpt eā multi ꝑierūt. Fal lax ē.q2 nō diu durat ſicut fenū ꝛ flos agri q̄ mō floret. ſꝫ orto ſole areſcit. Un̄ Jac.j. Ortus eſt ſol ꝛ exiccatū eſt fenū. ꝛ flos eius decidit. ꝛ decor vult⁹ ei⁹ deperijt. Et hoc videm⁹ ſepi⁹ q̄ pulcritudo taliuꝫ modica febricula aut puſtulis ſubito deturpat̄. aut egritudīe diuturna denigrat̄. ꝛ ſic pulchri tudo deformat̄. B De ſcdo quō q̄daꝫ cōfidūt de bōis fortune. vt diuites ꝛ aua ri. q̄ cōfidūt in multitudine pecuniaꝝ. d̄ q̄ bus in pſ. Qui ɔfidūt in ꝟtute ſua.i. i for titudine ꝛ in multitudīe diuitiaꝝ ſuarum gl'iant̄. Sꝫ tal' ɔfidentia ē etiā fallax. q2 ta les peūt ꝓpter diuitias in qbꝫ ɔfidūt. Unō Baruch.iij. q̄rit dn̄s eos dicēs. Ubi ſunt ꝑncipes gētiū q̄ dn̄ant̄ ſup beſtias ꝛ i auibꝫ celi ludūt. Qui argētū theſaurizāt ꝛ auꝝ i q̄ ɔfidūt hoies. ꝛ nō ē finis acq̄ſitiōis eoꝝ. q.d. vbi ſūt ex̄ q̄ apud me nō ſūt Un̄ ſequit̄ Exſ̄minati ſūt ꝛ ad iferos deſcēderūt. ꝛ alij in locū eoꝝ ſurrexerūt. Et iō ɔq̄runt̄ dam nati hodie dicētes illud Sap.v. Quid no bis ꝓfuit ſupbia aut diuitiaꝝ iactātia. cer te nihil. Legit̄ q̄ in india ſūt tāte formice ſic canes. q̄ aurū tāta auiditate cuſtodiunt q̄ ꝑus ſe ꝑmitterent occidere q̄ꝫ aurū ꝑde rēt. ꝛ tn̄ aurū nō comedunt. Sic auar⁹ cu ſtodit aurū. ꝛ tn̄ nullā interdū vtilitatē ex eo cōſeq̄t̄. ſic̄ ſcriptū ē. Eccs.v. Qui amat diuitias fructum nō capiet ab eis. Terer tio quō q̄daꝫ ɔfidūt in dei bōitate. Et iſti cōfidūt i donis di ḡtuitꝫ. De q̄ confidētia dr Jere.xvij. Btūs vir qui cōfidit in dn̄o ꝛ erit dn̄s fiducia ei⁹. Eſt tn̄ mag' dr̄a in ħ q2 q̄dā cōfidūt i dei bōitate. Quidā i dōis dei ḡtuitꝫ. eadeꝫ dona ſibi appropriantes. Et iſti ſūt de nūero iſtoꝝ q̄ ɔfidebant in ſe tanq̄ꝫ iuſti. Lu.xviij. Alij vero ſūt q̄ dona ipis diuinit⁹ collata nō ſibi ſꝫ deo appropri ant. Sꝫ iſti tm̄ in dn̄o ɔfidunt. De q̄ꝝ nūe ro erat ille q̄ dicebat. Jn dn̄o cōfido. quō dicitis anie mee. Et iteꝝ. Qui cōfidunt in dn̄o ſicut mons ſyon. nō cōmouebit̄ ineter nū. Ac ſi diceret Qui cōfidūt in potētia cō mouebunt̄. q2 nō eſt tāta potētia q̄ non de ſtruat̄. Un̄ petra duriſſima a gutta mīma deſtruit̄. Juxta illud. Gutta cauat lapidē nō vi ſed ſepe cadendo. Ferrū lꝫ ſit durum molli tn̄ rubigine deſtruit̄. Cet⁹ magn⁹ pi ſcis ē. ꝛ tn̄ ſepe a cocodrillo vicit̄. Elephas ab vnicorne in ventre ꝑfodit̄. Cocodrill⁹ a quadā parua auicula q̄ ꝑ os ei⁹ intrat vē trem. dirūpit̄. Sꝫ q̄d diſcurro ꝑ bruta. cuꝫ in rōnalibꝫ meli⁹ iſta patent. Nā ſamſon lꝫ inuictiſſimus. a femina tn̄ vict⁹ eſt. Jō be ne dixit poeta. Nihil adeo validū q̄d non q̄nq̄ꝫ terat̄. ħ ꝛ in valido ſepe videre potes. Silr̄ q̄ cōfidūt in ſapia.ꝓpria cōmouebunt̄ Nā vt Salomō ſapiētiſſim⁹ deceptus eſt amore mulieꝝ. Et dauid ſpm̄ ꝓphetie hn̄s capt⁹ eſt amore berſabee. Silr̄ q̄ cōfidunt in diuitijs cōmouebunt̄. ſic pꝫ de diuite e pulone Lu.xvi. Silr̄ de pulcritudine. ſic̄ Abſolō. de q̄.ij. Re.xiiij. Sol⁹ ḡ q̄ ɔfidit i dn̄o bn̄dicit̄. Un̄ Jſa.lvij. dr. Qui habue rit fiduciā in dn̄o hereditabit mōteꝫ ſcm̄ eius. Et tm̄ de pmo. C

Dixi ſecundo q̄ in ꝟ. ꝑ. ſalua tor recōmen dādo mulierꝫ beniuolētiā laudat eā ꝑ fidē Cū dicit. Fides tua. ac ſi em̄ diceret. Sic credidiſti fiat tibi. Quia em̄ me credidiſti deū q̄ poſſū ifirmū curare. iō ſis a paſſione tua ſalua. Pro q̄ ſciēdū q̄ fides mlta bona facit hoi. Pmo em̄ ē anie viuificatiua. mun dane abūdantie ɔtēptiua. ꝛ miraculoꝝ im petratiua. De pmo quō fides ē aie viuifica tiua. pꝫ Abacuc.ij. ꝛ heb.x. vbi dr. Juſt⁹ āt meus ex fide viuit. Expōit Gor. Uiuit in pn̄ti vita ḡre. ꝛ i futuro vita gl'ie. Et ſequit̄ Q ſi ſubtraxerit ſe a fide. nō placebit anie ſue. q2 ſine fide ipoſſibile ē placere deo. He bre.xj. ꝛ Abacuc.ij. Qui icredul⁹ eſt nō erit recta aia ei⁹ i illo. Et ex ħ pꝫ q̄ntuꝫ hō dꝫ cuſtodire ꝛ ſeruare in ſe fidem illibatām et illeſam. ex quo tota vita eius pendet in ea. Unde ſi animalia laborant pro iſta vita tē porali. multo mag' hō pro vita ſpūali aīe

sue. Dicūt naturales φ apes ⁊ formice fugi
unt loca putrida ⁊ querūt odorifera ne mo
riant̄. Falco lꝫ sit q̄ntūcunq̄ȝ famelic⁹. tam̄
oīa putrida fugit. Aquila in nido lapidem
p̄ciosum filijs ponit. ne a serpente mortifi-
cent̄. Et ita oīa mortē fugiūt. ⁊ vitā cōser-
uāt. Sic etiā deberet hō vitā anie cōserua
re. q̄ est fides sua. Sed di. quō fides vi-
uificat aīam. ex q̄ caritas dr̄ esse vita hoīs.
i. Joh. iiij. In hoc scim⁹ qm̄ translati sum⁹
de morte ad vitā. qm̄ diligim⁹ fratres. Ad
qd̄ rn̄deo ꝺm Gorrā ad Hebre. x. in fine φ
hic loq̄r d̄ fide informata caritate. vn̄ dici
tur. j. Cor. xiij. Si habuero oēm fidē. cha
ritatē aūt nō habeam nihil mihi prodest.
Sed adhuc diceres. Quō fides viuifi-
cat. Ad qd̄ rn̄deo. φ ex q̄ fides habet culpā
effugare ⁊ aīam ab ea purgare. Act. xv. Fi
de purificans corda eoꝝ. ḡ habet ⁊ gratiaꝫ
ꝯferre. q̄ est vita aīe. ⁊ p̄ ꝯn̄s viuificare. Est
aūt fides ꝺm Aplm ad Heb. xj. suba rerū
sperandaꝝ. argumētū nō apparentiū. Ex-
pone sic. Fides est suba reꝝ sperandaruꝫ. i.
causa subsistēdi in nob̄ res sperādas. s. bōa
futura. ⁊ hoc vel in futuro. q2 faciet in nob̄
subsistere res sperandas p̄ apertā visioneꝫ.
vel in p̄n̄ti. q2 iā facit eas in nobis subsiste-
re per spem ⁊ expectationē. Vn̄ glo. Mat
thei. j. dicit φ fides generat spem. sic abra
am ysaac. Et est etiā fides argumentū. id ē
ꝓbatio siue monstratio q̄dā reꝝ nō apparē-
tiū. Vn̄ q2 ita antiq̄ crediderūt ꝯcludim⁹.
q2 ita est. vel ex q̄ dicit ita fides nr̄a. ḡ ita ē.
Hec Gorra. Licet ego plani⁹ dixi ⁊ breui
us. ¶ Scd̄o fides est hūane abundā-
tie ꝯtēptiua. Nihil em̄ sic ꝯtēnit oīa mūdi
ꝓspera sic̄ fides v̄a. Quō em̄ q̄s non ꝯtēne
ret oīa tp̄alia. tā modica. tam vana. q̄ absq̄ȝ
hesitatōe crederet se acceptuꝝ bōa et̄na. q̄
sūt sūma ⁊ īfinita. vn̄ dic̄ Hiero. φ q̄ veraꝫ
fidē de d̄o hꝫ nō q̄rit in his miserijs fieri di
ues. Istd̄ bn̄ attēdebāt p̄res antiq̄ q̄ fidem
habētes de et̄nis noluerūt h̄ h̄re manentē
ciuitatē in terris. vt dr̄ Heb. xiij. Sic̄ ptꝫ
de abraam de q̄ vt dic̄ apl̄s Heb. xj. φ o-
bediuit deo. s. p̄cipienti sibi exire de t̄ra sue
cognatōis. Gen̄. xij. q̄ fuit terra chaldeorū
in locū quē acceptur⁹ erat in hereditatē. i.
in terrā chanaan. sicut h̄r Gen̄. xv. Semi-
ni tuo dabo terrā hāc. Et sequit̄. Fide de-
moratus est in terra aliena habitādo in ca
sulis. i. in domib⁹ paruis ⁊ non palacijs. et
ꝓpter q̄d. subdit̄. scꝫ ꝓpter ꝓmissionē. Vn̄ dr̄
Expectabat em̄ ciuitatē. s. celestē hn̄tē fun
damenta. i. stabilē ⁊ firmā ꝑpetuitatē. cui⁹
cōditor ⁊ artifex ē deus. Hec ibi ꝺꝫ Gorrā
Ecce q̄nta fides in abraam fuit p̄ quā spre
ta tp̄ali patria expectabat eternā Hoc etiā
fecerūt ⁊ alij p̄res noui testamēti. sic̄ apl̄i et
alij. qui relictis om̄ib⁹ secuti sunt xp̄um. vt
ptꝫ in multꝫ locis euāgelij ¶ Tertio fides
est miraculoꝝ impetratiua. Dicit̄ āt mira-
culū qd̄ est supra rōem ⁊ supra naturā. Et
quia fides est supra rationē. eo φ opret ca-
ptiuari intellectum in obsequium fidei. vt
dicit Apl̄us. Et supra naturaꝫ. quia ē op⁹
potentie infinite. Natura aūt habet potē-
tiā finitā. ideo merito impetrat fides mira
cula. Vn̄ saluator Mar. vlt. mittēs disci-
pulos ad p̄dicandū ait. Signa autē eos q̄
crediderint. hec sequent̄. In noīe meo de-
monia eijciēt ⁊c̄. Istud patꝫ nō solū de san
ctis noui testamēti. sꝫ etiā veteris. de quib⁹
Heb. xj. dicit̄. Fide trāsierūt filij israel ma
re rubrum. Gorra. q2 credebant deo ꝓmit-
tenti. vn̄ ibant p̄ mare tanq̄ȝ per aridā traꝫ
Exodi. xiiij. Abacuc. iij. Viam fecisti ī ma
ri equis tuis. Vere magna fides sicco pe-
de transire mare. Similiter fide muri hie-
richo corruerūt. vt patet Josue. vi. i. om̄es
muri simul ruerunt. in quo fuit maius mi-
raculum. ꝺm Gorrā. vn̄ vnusq̄sq̄ȝ ē īgressus
locū contra quē stabat. Historia Josue. vi
dicit. φ p̄ceperat dn̄s vt septeꝫ diebus cir
cuirent filij israel ciuitatē cum archa domi
ni ⁊ tubis sacerdotalib⁹. quottidie semel et
in octaua die septies. In septima autē cir-
cuitiōe clāgētib⁹ tubis ⁊ vniuerso ꝓpl̄o cla
māte. muri corruerūt. ⁊ nō ꝓpt̄ eoꝝ clamo-
rem. sed ꝓpter eoꝝ fidem. Ecce magnū mi-
raculum. Sil̄r Raab meretrix q2 credidit
terrā iericho iudeis tradēdā. ꝓpter istā fidē
saluata est. vt dr̄ Josue. ij. ⁊ vt dicit Gorra
Apl̄s ponit exēplū de meretrice. q. d. Eru
bescite. ex q̄ fides ī meretrice efficacior ē q̄ȝ
in vobis. Nō solū aūt h̄ ōn̄sum ē in patrib⁹
veteris testamēti ante obtentā terrā ꝓmis-
sionis. sed etiā post obtentā. Nā Gedeō in
paucis vicit Madianitas. Judicum. vij.
Et hoc fecit per fidē. q2 solū accepat signū
roris in vellere. Simili͛ Barach credens
ꝓphetisse delbore ad preceptuꝫ dn̄i deuicit
Jabin regem syrie. Judicū. iiij. Et samson
m̄ltipl̄r philisteos d̄uicit. Judi. xiiij. ⁊ xvi

Similiter Jepte per fidem āmonitas superauit. Judicū. xj. Et dauid goliā. j. Re. xvij. q2 dixit. Tu vēis ad me cū hasta ⁊ clipeo Ego aūt in noīe dn̄i. vn̄ ꝯcludit apl's ꝙ sancti p fidē vicerūt regna. Nec solū sancti. sed etiā gentiles. Sicut legit̃ de alexādro magno in scolastica historia. ad cuius preces dn̄s inclusit iudeos ruffos in mōtibus. ⁊ eos montib9 hincinde circūdedit vt exire vsq3 ad tpa antixpi nō possint. Ecce fides quāta opat̃ nō solū in catholicis. sed etiā paganis. Quia ℥ ista fides fuit in ista muliere. Jdeo dn̄s eam ꝓpter fidem suā curauit. Et tm̄ de scd̄o. E

Dixi tertio ꝙ in v̄bis premissis saluator annūciando magnā gr̄am ipi aīe factā. eam consolat̃ per restitutionē salutis seu sanitat3 spiritualis. Cum dic̄. te saluam fecit. Ac si em̄ diceret. Ecce nll'o genere medicoꝝ curari poteras. Ecce vnica fides te saluam fecit. O q̄3 iocundū ⁊ p̄ciosum donū salutis. Pro q̄ sciendū ꝙ tripliciter saluat hoīem Sum9 em̄ infirmi. ⁊ ideo indigem9 salute corporali. Sumus naufragi. ⁊ ideo indigem9 salute spirituali. Sumus clausi ⁊ peregrini. et iō idigem9 salute celesti. De p̄mo d2 Ecci. xxx. Nō est census sup censum salut3 corporis. ⁊ nō est oblectamentū sup cordis gaudiu3. Hac salute saluat dn̄s tam bonos q̄3 malos. qn̄ alleuiat eos a corpali infirmitate. Ps̄. Homines ⁊ iumenta saluabis dn̄e Saluat aūt ista salute tripliciter. q2 ⁊ ab infirmitate corpor3 quo ad se. ij. Machab. j. Populus qui est hierosolymis et in iudea bis q̄ sunt p egyptū iudeis salutē ⁊ sanitatem. Et Jaco. v. Orō fidei saluabit īfirmū Vn̄ sequit̃. Orate pro inuicem vt saluemini. Jtē quo ad deū. Jsa. xxxiij. Dn̄e miserere nr̄i. te em̄ expectam9. Esto brachiū nr̄m in mane salus nr̄a in tpe tribulatōis. ps̄. Jste paup clamauit et dn̄s exaudiuit eū. et ex omnib9 tribulatōib9 ei9 saluauit eū. Jtē ab hostiū psecutōe. q̄ ad ꝓximū. Hiere. xv. Dabo te ꝓpl'o huic in murū ereum fortem ⁊ bellabūt aduersum te. ⁊ non p̄ualebunt. q̄a ego tecum sum vt saluem te ⁊ seruē te. dicit dn̄s. Jsta salute saluauit dn̄s istā mulierez in corpore. vt esset sana q̄ ad se in corpore ⁊ quo ad deū ne tribularetur infirmitate. et quo ad ꝓximū. ne obprobriū pateret̃. ꝓpter fluxum sanguinis ab homine. Scd̄a sal9 ē spiritualis. de qua Ecci. xxx. Salus aīe in sanctitate iusticie. Hac saluat dn̄s solos sāctos. Ps̄. Salus aūt iustoꝝ a dn̄o ē. Saluat̃ autē ista salute triplices homīes. Prio humiles. Juxta illud Ps̄. Tu ꝓpl'm hūilez saluū facies. Et ad Philip. Saluatorē expectamus dn̄m nr̄m iesum xp̄m. Scd̄o saluat paupes. iuxta illud ps̄. Saluos faciet filios pauperū. Tertio saluat sperantes in se. Juxta illud psal. Saluabit eos qui sperauerūt in eo. Ecci. xxxiiij. Spes illoꝝ in saluantē illos. ⁊ oculi dn̄i in diligentes se. Tertia est salus celestis. Jsa. xlv. Saluatus est in deo salute eterna. Hac saluat deus solos bonos Jsa. xlvj. Dabo in syon salutē ⁊ in israel gl'iam meā. Hac saluat r̄mouēdo penit9 culpā. j. Regū. xj. Cras enim erit vobis salus cū incaluerit sol. Sol calidus om̄es imūdicias siccat. Tunc aūt calidissim9 est cū est in meridie. Cant. j. Jndica mihi vbi pascas vbi cubes ī meridie. H' aūt erit in gloria eterna. vbi erit feruentissimus amor hoīs ad deū. q2 tunc erit caminus in hierusalē caritatis q̄ mō est igniculus paruus. Juxta illud Jsa. xxxj. Jgnis ē in syon. sed camin9 in hierusalē. Tūc erit salus a deo p̄fecta. q2 remouebit n̄ solū culpam. sed etiā omnē miseriā. Jsa. lx. Pro eo ꝙ fuisti derelicta. ponā te in supbiam seclo rū. ⁊ scies q2 ego dn̄s saluans te ⁊ redēptor tuus fortis Jacob. Tunc etiā erit salus insuper a deo p̄fectissima. q2 remota culpa et miseria dabit securitatē ⁊ fiduciā de salut3 eternitate. Hiere. xxiij. ⁊. xxxiij. Jn diebus illis saluabit̃ Juda. ⁊ israel habitabit cōfidenter. Et Joh̄. xvj. Gaudiu3 vr̄m nemo tollet a vobis. Quā salutē nobis concedat auctor salutis qui viuit et regnat in secula seculorum. Amen.

Finiunt sermones venerabilis magistri Nicolai blony decretoꝝ doctoris de tempore: impssi Argētine Anno dn̄i. Mcccc. xcviij. Finiti ī vigilia sancti Bartholomei.

Sermones Nicolai de Blony de sanctis.

Communio laicorum sub una specie vide eciam de corpore Christi sermone 28

Incipit tabula al

phabetica sup sermones de sanctis venerabilis magistri Nicolai Blony.

Incipiūt sermones

de sanctꝫ venerabilis magistri Nicolai de Blony decretorū doctoris. capellani episcopi Posnaniensis.

De sancto Andrea. Sermo. I.

Enite post me faciam vos fieri piscatores hoīm. Mathei. iiij. Quoniam vt ait magnum lumen ecclesie beatissimus Augustin⁹ in q̄dā omelia sup Johem. ꝛ etiam in glo. super eplām. j. ad Thimote. Nulla alia causa veniendi xp̄m in hunc mūdū fuit nisi pctōres saluos facere. Nam vt ait Amb. sup Lucā. Ille iustus venit ad nos peccatores. vt ex pctōrib⁹ faceret iustos. Pi⁹ venit ad impios. vt nos faceret pios. Humil' ad supbos vt ex supbis faceret hūiles. Ex q̄b⁹ patere pōt magna dei erga gen⁹ humanū miseratio. q̄ p salute ipi⁹ dignat⁹ est ad terras descēdere. ꝛ lapsos in imis ad summa reducere. Verū qꝛ vnigenit⁹ dei fili⁹. ꝛ si humanū gen⁹ potuit ad viā salutꝫ ꝛ veritatis reuocare p potentiā in q̄ equal' est do pr̄i. voluit tñ h̄ facere per sapientiā. vt tanto mirabilioꝛ in homib⁹ appareret benignitas ꝛ excellētissima bonitas tanti redēptoris. quo p aliquā creaturā mysteriū operaret salutis. Quo factū est vt ipe veniens in mūdū. q̄sdaꝫ de hoib⁹ simplicib⁹ ꝛ idiotis in suā vocare dignat⁹ ē familiaritatē. q̄les fuerūt sancti apostoli. scꝫ petr⁹ et andreas quos de captura piscīū in capturā hoīum vocauit. Vñ dicit Criso. sup Math. q̄ inter cetā q̄ mūdus de xp̄o mirabat fuit vnū hoc. q̄ totū mundū p tam paucos idiotas cōuertit. Et vere mirabilis sapīa filij dei i hoc apparuit. q̄ ex paucissimis imperitissimis ꝛ abiectissimis multiplicata sunt. nobilitata sunt ꝛ sublimata sunt copiosissima agmina. clarissima ingenia. dulcissima eloquia doctoꝝ acutoꝝ ꝛ facūdoꝝ. Inq̄t Augu. eplā. ij. ad Volusianū. Hoc autē occulto dei iudicio ꝛ abscōdito consilio di actū est vt piscatores illitterati mitterent ad p̄dicandum. ne fides credentium v̄tuti būane et eloquentie sed doctrine dei deputaretur. Ita dicit Hierony. sup Math. li. j. tractans v̄bu nr̄i thematis quō xp̄s vocando apl'os dicit. Venite post me faciā vos fieri piscatores hoīm. Aue maria. In q̄b⁹ verbis tria describunt. Primo em̄ describitur xp̄i inuitatio. q̄ apl'os ad se vocauit. Cū dꝛ. Venite. Scd'o describit inuitatōis ratio quā in se xp̄s demōstrauit. Cum dic. post me. Tertio adiungit venientiū ad xp̄m et imitātiū mag̃ remuneratio. cū subdit. Faciam vos fieri piscatores hoīm. A

Dixi primo q̄ in v̄bis p̄missis describit xp̄i inuitatio. q̄ apl'os ad se vocauit. Cū dꝛ. Venite. Pro q̄ sciendū q̄ vt videmus ad sensum qñ hō intrat ecclesiā vt audiat matutinas de aliq̄ sctō. statim p inuitatorium pōt cogscere in q̄nta veneratiōe sanctus ille habeatur ibideꝫ. Quia in ferialib⁹ dieb⁹ sufficit tm̄ vnus ad cantandū inuitatoriū. sꝫ in festo tanto plures quanto solennius ē festū. Moralit' int' nos multi dij colunt. vt dicit apl's. j. Coꝝ. viij. mundus. caro. demon. ꝛ deus gl'iosus. Videam⁹ ergo q̄s istoꝝ plures habeat in suo choro ad cantandū inuitatoriū. ꝛ inueniem⁹ q̄ de⁹ habet paucissimos. oēs aūt alij hñt i maxima copia. Si em̄ volum⁹ videre. certe multos mūd⁹ habet. Nā senes ꝛ iuuenes ꝛ pueri a cunabul' extracti statim alliciunt statim inuitant et animant ad colēdū mūdū. Iste vt fiat mercatoꝛ. ille vt fiat miles. alius vt fiat diues. ꝛ sic de alijs. Ita q̄ in mūdo vnus alteꝝ inuitās dicit. Venite fruamur bonis Sap. ij. Vnd' Isido. de sūmo bono dic. q̄ valde difficile est homi in mūdo cōuersanti cum mūdāis q̄n eis adhereat. ꝛ ita a vicijs maneat illibat⁹. in q̄b⁹ ꝛ si nō cito implicat aliq̄ñ tñ attrahit. nec diu pōt esse secur⁹ q̄ periculo fuerit pxīn⁹. Quot sūt q̄ dieb⁹ istis inuitāt homies ad mūdi ɔtemptū. ad ppria ac se p suis peccatꝫ totalit' relinquēdū Certe vel nulli v'l pauci. imo tant⁹ strepitus est mūdi. q̄ illi q̄ dicūt inuitatoriū xp̄i vix in aliq̄ pñt audiri. Diabolus etiā p suos maliciosos iuitat ad subuertēdū mltos Vñ maliciosi hoies q̄ bonis iuidēt. cātāt illud Hiere. xviij. Venite cogitem⁹ cōtra iustum cogitationes. pcutiam⁹ cū lingua. ꝛ nō attēdamus ad vniuersos sermōes ei⁹ Percutere hoiem lingua est ꝑcludere sibi viā rñdendi. vt nihil possit dicere p seipo.

vel percutere hominē lingua potest esse fal
sum cōspirare ⁊ testificari contra hominē
Diabolus etiā cantat inuitatoriū sup̄bie ⁊
ambitionis. Juxta illud. Venite faciam⁹
nobis ciuitatē ⁊ turrim cui⁹ cacumen ptin
gat ad celū. ⁊ celebremus nomen nostrum
Gen. xj. Notāter dicit faciam⁹ nobis ciui
tatem vt innuāt q̄ cū labore p̄uenit̄ ad am
bitionē. Oēs em̄ ambitiosi ī maximis la
boribus sunt p̄ honoribꝫ cōsequēdis. intā-
tum q̄ si tertiā partē laboris facerent ꝓpter
deū maximi meriti forent. Sudant em̄. pa
tiunt̄ discrimina viarū. ⁊ defectū victualiū
mentiunt̄. adulant̄. simulant sanctitatē. hu
miliant̄. ⁊ sic semp̄ sunt pauidi ⁊ attenti ne
dicant quod displiceat. cūctos honorant.
cunctis obsequunt̄. assurgūt. amplexantur
applaudūt. blandiunt̄. Jnquit Jnno. li. de
vilitate humane cōditiōis. Vn̄ ꝺ talibus
verificat̄ illꝺ Ouidij in li. de arte amandi.
Et si nullus erit puluis tu excute nullum
Caro etiā p̄ suos cantat inuitatoriū vo
luptatis ⁊ cōcupiscētie. Juxta illud Sap.
ij. Venite ⁊ fruamur bonis que sunt ⁊ vta
mur creatura tanq̄ȝ in iuuentute celeriter.
Vino p̄cioso ⁊ vngēto nos impleam⁹. ⁊ n̄
pretereat nos flos t̄pis. Duo dicūt. scȝ pre
ciositatē vini. ⁊ nimiā quātitatē. qꝛ vino p̄
cioso impleam⁹ nos. Nō sufficit em̄ gulo-
sis ⁊ intemperatꝭ bibere vinū qualecunq̄ȝ.
sed p̄ciosum. Nec bibere ad mensurā. sȝ ad
plenitudinē. cuȝ tn̄ natura humana modi-
co sit contenta. vt dicit Boeti⁹. ij. de ꝯsol.
p̄sa. v. Et apl's. j. Thimo. vi. Habētes ali
menta ⁊ quibꝫ tegamur his cōtenti simus.
Addūt aūt. ⁊ vngento. p̄ quod intelligun-
tur electuaria ad iocunde bibendū. vel ad
vngendū corp̄a ⁊ facies vt magis resplen-
deāt. Addūt ⁊ nō p̄tereat nos flos t̄pis. q̄n
scȝ de singulis floribꝫ n̄ras delicias habe-
amus. Seq̄t̄ ibidē. Coronem⁹ nos rosis.
scȝ lasciuie. s̄m Rober. Hol. Sȝ certe po-
stea coronabunt̄ tribulatione. Unde Jsa.
xxij. Coronās coronabit te dn̄s tribulati-
one. Tūc dicēt reprobi illud Treū. vlt. De
fecit gaudium cordis nostri. v̄sus est in lu-
ctuȝ chorus n̄r. cecidit corona capitis n̄ri
ve nobis qꝛ peccauimus. Preter istos ma
los inuitatores. inuitator est optim⁹ xp̄s.
q̄ suis hic in euāgelio dicit. Venite. Veni
te etiā inq̄t filij audite me. timorē dn̄i doce
bo vos. Ps̄. xxxiij. Bonus īuitator ⁊ crea
tor qui incipit inuitare ad timorē. a q̄ inci-
pit salus humana. Eo q̄ initiū sapiētie sit
timor dn̄i. Ecci. j. Venite ḡ passibus men
tis audite me aure intelligētie ⁊ obediētie
timorē dn̄i docebo vos. nō mundi. nō ho-
minum. sed dn̄i qui est timor filialis. Hūc
ergo xp̄s docet vt bon⁹ magister. Math.
x. Nolite timere eos q̄ occidunt corpus. et
post hec nihil habent qꝺ faciāt. verūtamē
ostendā vobis quē timeatis. Timete euȝ q̄
dum occiderit corpus habet p̄tātē mittere
animā in gehennā. Venite ergo nō ad mū
di vanitatē. sed ad celi claritatē. Veīte nō
ad diaboli astucias ⁊ fallacias. sȝ ad dī iu-
sticias. Non ad carnis delicias. sed ad et-
nas delicias. O si obediendum est pape. ī-
p̄atori. regi. duci. aut cuicūq̄ȝ dn̄o qui inui
tat ad conuiuiū terrenū. vel seculi solaciū
quāto magis huic dn̄o regi regum immor
tali. tam potenti cui null⁹ p̄t resistere. taȝ sa
pienti cui nullus potest contradicere. aut
coram eo se excusare. tam benigno qui non
potest aliq̄d incōgrui persuadere. Hoc pō
derabant isti apostoli Petrus ⁊ Andreas
in christo. ideo statim relictis omnibꝫ secu-
ti sunt eū. vt ꝺr in fine euāgelij. B

Dixi secundo q̄ in verbis p̄missis subdit̄
inuitationis ratio quā in se xp̄s demōstra-
uit. Cū ꝺr. Post me. q. d. Nō pigeat vos se
qui dominū. ⁊ itinerare viā p̄ quā ego p̄us
ambulaui. qꝛ nō est seruus maior dn̄o suo.
Johis. xv. Ad hoc em̄ vt dicit Aug⁹. in li-
bro de vera religione omnia bona christ⁹
cōtempsit vt cōtemnenda monstraret. Et
omnia mala sustinuit. vt sustinēda p̄ciperet.
Vn̄ tota vita christi in terris quaȝ gessit p̄
hominē disciplina morum fuit. Ad hanc s̄
inuitans apl'os ⁊ nos in apostolis dicit et
hodie. Venite post me. Magna em̄ rō est
sequi christum. ex quo ip̄e precessit ⁊ viā fe-
cit. faciendo quod docuit. vt dicit̄ Actu. j.
Circa quod est sciendū. quia quosdam do
min⁹ ad se vocat. quosdā secū. quosdā post
se. Ad se vocat incipiētes vel actiuos. Se
cum vocat proficientes siue cōtemplatiuos
Post se vocat prelatos ⁊ p̄fectos. De p̄mo
scilicet quādo vocat ad se dicit̄ Math. xj.
Venite ad me omnes qui laboratis ⁊ one-
rati estis. ⁊ ego reficiā vos. Duo dicit. labo
rati ⁊ onerati estis. Laborat eniȝ peccator
ex eo q̄ habet difficultatem ad bene ope-

randū. cū sit vulnerat⁹ ꝛ debilis. imo semiuiuus in naturalib⁹ relictus post peccatuȝ primi parentis. Unde Ps. Qm̄ iniq̄tates mee supgresse sunt caput meū. ꝛ sicut onus graue grauate sunt super me. In hoc versu insinuatur nobis ꝓcessus tēptatiōis. Tria aūt sunt quib⁹ compararꝛ tēptatio. scilȝ. aq̄. ignis. ꝛ onus. ꝑ que pōt apparere qualiꝛ tēptatio ꝓcedat. Et p̄mo prosequitur de aq̄ Cum dicit. Iniq̄tates mee supgresse sunt caput meū. Qui em̄ temptatur p̄mo q̄si intingit pedem in aquā vsq; ad talos. ꝛ h̄ cū malum cogitat. Secundo ad vmbilicum descendit. cū vsq; ad delectationē peruēit. Tertio ad medium colli cuȝ de ꝓcurando peccato in verba exit. Quarto ad nares et oculos mergiꝛ. q̄n nec fetor peccati sentiꝛ. nec dei iudiciū formidaꝛ. Quinto frōs immergiꝛ. cū peccatū manifeste facere vel iterare nō ꝯfundiꝛ. Sexto aque caput supergrediuntur cū multitudine peccatoꝝ iuoluitur. Secundo ꝯparaꝛ temptatio igni q̄ p̄mo mediocre stramen cōburit. Deīde ad trabes ꝛ tectum serpit. ꝛ accendit domum Et de domo in domū transit ꝛ succēdit totam ciuitatē. Ecc̄i. xi. A scintilla vna augetur ignis. Compatur etiā temptatio oneri. Primo em̄ proijcit diabolus q̄si vnā palaȝ terre ad tumulationē peccatoꝝ. cū vnā carnalē vel terrenā cogitationē imitit. Secundo humat. cum cogitationes imittit et malaꝝ affectōnū congeriē. Ad vltimū lapidem obstinatōnis supponit ꝑ cōsuetudinem. Treñ. iij. Lapsa est in lacuȝ vita mea posuerūt lapidē sup me. hoc est ergo onus graue. d̄ quo dicit dn̄s. Uenite ad me omnes qui laboratis ꝛ onerati estis. supple onere peccati. Tripliciꝛ onerāt pctā. vl' q2 mlta in numero. vel q2 alte ascendūt in loco. vel q2 in seruitutē redigūt. Und̄. j. Esdre ix. Iniq̄tates nostre multiplicate sunt sup caput nostrū. ꝛ delicta nostra creuerunt vsq; ad celum. Unde Johis. viij. Qui facit peccatū. seruus est peccati. Quātūcūq; tn̄ his grauat⁹ est homo. adhuc dicitur sibi a christo. Uenite ad me om̄es qui laboratis et onerati estis. scȝ onere grauissimoꝝ peccatoꝝ. Sc̄do vocat xp̄s quosdā secum. De quo Joh̄. j. vbi discipuli q̄sierūt a xp̄o Rabi. vbi habitas. q̄ dixit eis. Uenite ꝛ videte. Uenerūt ꝛ viderunt vbi maneret et apud eum manserunt die illa. Taliꝛ petijt manere secū. i. cū christo. ille sanctus latro dexter. q̄ dixit. Memēto mei dn̄e dum veneris in regnū tuū. Luce. xxiij. Cui dictū est. Amen dico tibi. hodie mecū eris in paradiso. Istud ꝑtinet ad ꝓficientes ꝛ cōtemplatiuos. qui requiescūt cum xp̄o tanq; pueri in cubili. De quib⁹ dicit ille pr̄ euangelicus Luce. xj. Amici iā pueri mei mecū sūt in cubili. Tertio vocat xp̄s quosdā post se vt p̄latos ꝛ ꝑfectos. de quibus hic. Uenite post me. Sup quē locū post me dicꝛ Berñ sup Canti. sermo. xvi. q; pauci o dn̄e post te ire volunt. Uolunt tecum frui. sed non imitari. conregnare cupiunt sed non compati. Et ibi inducit historiā de balaam ꝓpheta. q̄ optabat vt aīa eius morereꝛ morte iustoꝝ. Optabat sibi extrema iustoꝝ. sed nō p̄sentia. Sic dicꝛ Berñ. ꝙ multi optant hodie mortē spūalium. etiā carnales existētes. quoꝝ tn̄ vitā abhorrēt. Non curāt querere q̄ tamē desiderāt inuenire. cupientes cōsequi. sed nolūt sequi. Nō tales fuerunt isti apostoli quib⁹ christus aiebat. vos estis qui ꝑmāsistis mecū in temptationib⁹ meis Hi em̄ ꝭm Berñ. secuti sunt xp̄m. ꝛ pedib⁹ ꝛ affectib⁹ quib⁹ ip̄e fecit notas vias vite. qui via veritas ꝛ vita est. dicēs eis. Uenite post me. Inꝛ istos aūt est differētia. Naȝ p̄mi qui vocanꝛ ad xp̄m vt incipientes. veniunt ꝑ viam mandatoꝝ. Math. xix. Si vis ad vitā ingredi serua mandata. Secūdi qui vocanꝛ cū xp̄o vt ꝓficientes ꝛ contēplatiui veniunt per semitā ꝯsilioꝝ. quibus d̄r Math. xix. Si vis ꝑfectus esse vade et vende om̄ia. ꝛ da paupib⁹ ꝛ seq̄re me. Tertij qui vocanꝛ sequi xp̄m vt p̄lati veniūt ꝑ compendium virtutis superogatiōis. Hebreoꝝ. xij. Curram⁹ ad ꝓpositū nobis certamen. Prelati em̄ debēt esse parati ad ponendū aīas ꝓ subditis velociꝛ. Uñ Petr⁹ ad xp̄m dixit. Dn̄e. iube me ire ad te super aquas. Math. xiiij. Hoc est dicere. Paratus sū ꝛ in mortem ꝛ in carcerē ire ꝓ ouib⁹ tuis. Talis fuit beatus Andreas q̄ xp̄m ꝑfecte secut⁹ ē. ita vt ꝓ eo ꝛ ꝓ suis fidelib⁹ eādē mortē crucis sic xp̄s pro eo subiret. in q̄ magna gl'ia dign⁹ est. Quia vt d̄r. Gl'a magna est sequi dn̄m suum. Ecc̄i. xxiij. Et in hoc vt dicꝛ Berñ. sup Cantꝛ. ſmo xxj. expressa est forma oīm p̄latoꝝ. qui nō pn̄t melius sequi xp̄m q; vt teneant normā vite sue. et moruȝ ei⁹ apphendant disciplinā. vt ꝛ sic

abnegēt semetipos ⁊ tollant crucem suam ⁊ sequātur xp̄m.

D

Dixi tertio ꝙ in verbis premissis adiungit̄ venientiuȝ ad xp̄m ⁊ imitantiū euȝ magna remuneratio. Cū dicit̄. Faciam vos fieri piscatores hominū. Piscatores hominū sūt angeli. q̄ piscati sūt xp̄o lucrifaciētes aīas fideliuȝ vt dr̄ Math. viij. Christo ascēdente in nauim cū discipulis factꝰ est motꝰ magnꝰ in mari. Ubi dicit glo. Qr mare significat p̄sens seculū. Ubi nauis est ecclesia. discipli in naui fideles xp̄iani. hoc mare turbat̄ periculis ⁊ temptatōib; tribulatōis. Sūt āt triplices fideles in h̄ mari. scȝ p̄egrini mercatores. ⁊ piscatores. Et f̄m h̄ triplex ē nauis in hoc mari. scȝ peregrinoꝝ. mercatoꝝ ⁊ piscatoꝝ. Peregrini sunt penitētes. quia f̄m Hiero. Penitētia est secūda tabula pꝰ naufragiū. Ad istaȝ multi confugiunt. sed pauci ad littus p̄ueniunt. qr multi sunt vocati. pauci vero electi. Scd̄a nauis ē mercatoꝝ. hoīm actiuoꝝ. De qua Prouer. vlt. dr̄. Facta est quasi nauis institoris. Glosa. q̄ acq̄rēdis mercib; sedule īstat. Sȝ certe ista nauis cito submergit̄ si nō habeat bonū vectorem. quia consciētia hoīm actiuoꝝ in h̄ seculo cito periclitat̄. si nō habeat bonum ductorē. informatorē. ꝯsultoreȝ. predicatorem. ꝯfessorem. Tertia nauis est piscatorū Piscatores sunt p̄dicatores et successores apostoloꝝ in verbo dei. q̄ piscatores capiunt pisces. i. animas ab aq̄s voluptatum ⁊ diuitiaꝝ huiꝰ seculi ad littus quietis ⁊ ꝯtēplationis. Hoc aūt fit triplicit̄ f̄m ꝙ piscatores tripliciter piscant̄ pisces. scilȝ lutana seu gurgustio. hamo. ⁊ rheti. Prio g̊ piscantur p̄dicatores aīas fideliū gurgustio. ⁊ h̄ exemplo bone conuersatiōis ⁊ exhibitōis Lutana est sporta de plib; lignis facta repagulū intra aliā sportā habens. Sic bonum exemplū de operib; factū habet sportulā ꝯsciētie. vt qd̄ foris ostēdit in vita. intus habeat in ꝯsciētia. ne cū alijs p̄dicȝ. ipe reprob; efficiat̄. ⁊ hoc ē p̄priū piscatoris xp̄i. vt p̄us doceat ope. postea verbo. Sicut fecit xp̄s Actu. j. Cepit ihesus facere. postea docere. qr multum docet bona vita. f̄m illud. Meliꝰ docet bona vita q̄ȝ lr̄a p̄dicationis. Scd̄o hamo ꝯfessiōis. qr sic hamo tātū vnꝰ piscis dep̄hendit̄. sic in ꝯfessiōe tm̄ vnꝰ hō capit̄. Heu dn̄e q̄ȝ pauci pisces sūt q̄ hamo capiunt̄. i. pure ꝯfitent̄. ⁊ si pn̄iam accipiūt tn̄ reijciūt. ⁊ ideo extrahi nō p̄nt de aq̄s pcti. Job. xl. An extrahere poteris leuiathan hamo. Petrꝰ hamo piscē extraxit i cuiꝰ ore staterē īuenit. Matth. xvij. c. Per staterē in ore ꝯfessionē accipe. Multi pisces capiunt̄. sȝ nō habēt staterē i ore. qd̄ fit cū nō pure ꝯfitent̄. Tertio capiuntur pisces aīaꝝ rheti p̄dicatōis. q̄ multi siml' capiunt̄. Joh. xxj. Ascēdit petrꝰ ⁊ traxit rhete plenū magnis piscib;. Rhete istud p̄dicatiōis sepe rumpit̄ tunc qn̄ p̄dicatio post recessum nō curat̄. De ap̄lis piscantib; scribit̄. qr nō est ruptum rhete coꝝ post resurrectionē dn̄i. qd̄ tn̄ ante resurrectioneȝ legit̄ fuisse ruptuȝ. Luce. v. Per quod signat̄ ꝙ cū p̄pl's surgit a vicijs ad virtutes nō rumpitur rhete. Et cū p̄dicator viuit sic̄ docet fortificat̄ rhete. Cū aūt p̄plus nō curat precepta p̄dicatiōis. ⁊ p̄dicator nō addit nec apponit virgam correctionis. nec resurgere facit negligētes. rumpit̄ rhete ⁊ frustrat̄ fructus p̄dicatiōis. Quia igit̄ beatꝰ petrꝰ ⁊ andreas fuerūt boni p̄dicatores. quoruȝ rhete nō est ruptū. id̄o multa ceperūt. multa dico milia aīaꝝ xp̄ifideliū. p quoꝝ conuersiōe ml'ta p̄mia reportauerūt. Sic̄ ei dic̄ Criso. predicator verbi dei habebit multiplicia gaudia. Juxta illud. Sup̄ oīa bona sua cōstituet eū Math. xxiiij. Quia f̄m lr̄am. nō vt alij. sed p̄ ceteris alijs habebit eterna gaudia. tum pro sua bona vita. tum p gregis custodia. j. Thimo. v. Qui bene p̄sunt pb̄ri duplici honore digni habeātur. Et sic f̄m Criso. ex p̄prijs vitis habebūt aureā. ex subditoꝝ acq̄sitōe aureolā. Primuȝ qr bene vixerunt. Scd̄m qr alios bene viuere docuerūt. O q̄ȝ bona remuneratio piscatoꝝ q̄ ⁊ hic honorant̄ a fidelib;. ⁊ i futuro a xp̄o p̄miant̄ eternis gaudijs. Ad que nos p̄ducat eternus pr̄. Amen.

De sancto Andrea. II. Sermo. II.

Elictis omnibus

r secuti sunt eū. Math. iiij. Licȝ ad commendationē sancte paup̄tatis possit sufficere ꝙ hoīem replet v̄tutib;. Nā vt dic̄ Cassio. sup̄ Ps̄. cj. Paup̄es xp̄i egēt in secl'o. sȝ sūt locupletes ex deo. vicijs vacui. sȝ v̄tutib; pleni. despecti hominib;. acceptabiles deo. tn̄ sup̄ oīa paup̄tas scā redditur commēdabilis. ex eo ꝙ ita locuples

est. q̄ ea ditius nihil inueniri pōt. Sic di/
cit Aug⁹. in libro de v̄bis apl'i ſmo. xxviij
Tam locuples est paup̄tas q̄ celum emit.
Quibꝫ em̄ thesauris ꝯferri possit qd̄ pau/
p̄tati videm⁹ indultū. Ut ad regnū celoꝝ
veniret diues possessione sua obtinere nō
potuit. nūc obtinet vt p̄ ꝯtemptuȝ p̄ueniat
Hec ille. Ex q̄ patebit q̄ paup̄tas est via ꝛ
ductrix ad celū. vt dic̄ Criso. sup̄ ep̄laȝ ad
Hebreos sermōe. xviij. Hoc attēdētes isti
apl'i scȝ petr⁹ ꝛ andreas. sapiēter p̄ xp̄o om
nia relinquētes secuti sūt eū vt tanto perfe
ctius p̄ueniāt in celū. vt dicūt v̄ba nr̄i the
matis. In quibꝫ tria tangūt ex quibus isti
apl'i cōmendant. Primo nanqꝫ reddūt cō
mendabiles ex volūtaria paup̄tate. cū d̄r.
Relictis om̄ibꝫ. Scd̄o ex p̄fecte obediētie
promptitudie. q̄r secuti sunt. Tertio ex xp̄i
conformitate. Cum d̄r. eum.

Dixi primo q̄ i verbis premis/
sis reddūt isti apo
stoli commendabiles ex volūtaria paup̄ta
te quā p̄ xp̄o assumpserūt. Multū cōmen/
dabiles sunt qui sua libent' paup̄ibꝫ xp̄i lar
giunt. Quia talibꝫ d̄r. Date ꝛ dabit' vobis
scȝ regnū celoꝝ. Luce. vi. Et in ps̄. d̄r. Be
atus qui intelligit sup̄ egenū ꝛ pauperē. ſȝ
multo cōmendabiliores sunt apl'i. q̄ om̄ia
simul p̄ xp̄o reliq̄rūt. Uñ dic̄ Aug⁹. in lib.
de ecclesiasticis dogmatibꝫ. Bonū ē facul
tates cū dispensatiōe paup̄ibꝫ erogare. sed
melius est p̄ intentiōe sequēdi dn̄m insimꝫ
donare. ꝛ absolutū a solicitudine egere cū
xp̄o. Hec ille. Sūt aūt nobis tria relinq̄n
da que scti apl'i reliq̄rūt. scȝ pctā. mundū. ꝛ
seip̄os. Primū ergo relinquendū est pctm̄.
q̄a nemo recte incedit q̄ portat illud. Und̄
Prouer. xxviij. Qui abscōdit scelera sua n̄
diriget'. i. nō recta via ducet'. Merito aūt
relinquēda sunt pctā. q̄r sunt quasi res fur
tiua. que relinquēda est ꝛ p̄ijcienda a se. ne
cū eis hō capiat'. ꝛ in inferno suspendatur.
Unde ps̄. ꝯsulit. Proijciam⁹ a nob̄ iuguȝ
ip̄oꝝ. s. pctōꝝ. Et rō. q̄r iniq̄tates sue capi/
unt impiū. vt d̄r Prouer. v. Jō Ezech. cō/
sulit dic̄. Proijcite a vobis pctā vr̄a. et nō
erit vobis iniq̄tas vr̄a in ruinā. Ezechiel.
xviij. Notant ps̄. ꝛ Ezechiel dicūt p̄ijcite
id est p̄cul a vobis iacite. Qd̄ fit qn̄ hō nō
solū vitat pctā. sed etiā occasionē ꝛ circum
stantiā pcti. Uñ n̄ p̄cul iacit pctm̄ q̄ p⁹ cō
fessionē suā iterū conuersat' p̄sone cum qua

peccauit. Uel locū aptū ꝛ ꝯgruū pctō aut
alias suspectū nō vitat vel nō fugit temp⁹
oportunū. Scd̄o relinquēd⁹ est mundus.
eo mō q̄ xp̄s dicit Joh̄. xvi. Iteꝝ r̄linq̄ mū
dū ꝛ vado ad p̄rem. Nō dico mūdanā ha/
bitationē. ſȝ mūdanā possessionē. Uñ apl'i
ꝛ si habitauerūt in mūdo. nō tn̄ voluerunt
habere possessiones mūdi. Math. xix. Ec
ce nos reliq̄mus oīa. Duobꝫ aūt modꝫ sūt
relinquenda omnia. Primo relinquēda sūt
q̄ ad possessionē. vt nihil hō velit habere de
possessione mūdi. ꝛ h̄ est p̄fectoꝝ ꝛ veroꝝ
apl'oꝝ. Nam vt dicit Hiero. in q̄daȝ ep̄la.
Apostolicū est fastigiū p̄fectioqꝫ v̄tutū oīa
simul vendere ꝛ paup̄ibꝫ erogare. ꝛ sic expe
ditū cū xp̄o ad celestia volare. Tales fuerūt
apl'i. q̄a audacter xp̄o dicebāt. Ecce nos re
liquimus oīa ꝛ secuti sum⁹ te. Sup̄ q̄ dic̄
Hiero. Grandis fiducia. Petrus piscator
erat. diues nō fuerat. cibos manu ꝛ arte q̄/
rebat. ꝛ tn̄ let⁹ ꝛ ꝯfident' dicit. Reliquim⁹
om̄ia. Om̄ia relinq̄t q̄ voluntatē habendi
deserit. Jō dicit Hiero. q̄ apl'i reliquerūt
totū mūdū non q̄ntū ad diuicias quibꝫ ca
ruerūt. ſȝ q̄ntū ad volūtatē. q̄r h̄re eas no/
luerūt. Hinc dicit Gre. omel'. vi. Multuȝ
reliquit q̄ sibi nihil retinuit. Multū reliq̄/
runt petrus ꝛ andreas qn̄ desideria haben
di reliquerūt. Multū dimiserūt qui cuȝ re
possessa etiā ꝯcupiscētijs renūciauerūt. A
sequētibꝫ aūt xp̄m tanta dimissa sunt q̄nta
a nō sequētibꝫ cōcupisci potuerūt. Se/
cūdo reliq̄nda sunt oīa. ꝛ si nō q̄ ad possessi
onē. tn̄ saltem q̄ ad amorē. Uñ dic̄ Hugo.
q̄ sunt nō nulli in mūdo q̄ rebꝫ abūdāt. sūt
tn̄ paup̄es spū. Et hec ſm ip̄m. Est aurea
paup̄tas. q̄a licet affluant diuitie. tn̄ corda
nō apponūt. Et Gre. in omel'. dicit de tali/
bus. Si nihil in hoc mūdo amando posse
deritis. etiā possidēdo cuncta relinq̄tis. Ex
his infero q̄ paup̄tas stat cū diuitijs. q̄r di
ues possessionibꝫ. sed humilis. nō superb⁹.
nō auarus pōt esse spū paup̄. vt dicit Aug.
sup̄ illud Ps̄. Simul in vnū diues ꝛ pau/
per. Ex quo sequit' q̄ possessio diuitiarum
ſm se nō est illicita. Quia dicit Ambro. su/
per Lucā. q̄ diuitie sunt bonis adiuuamē
ta v̄tutꝫ. Cū em̄ hoīes ex possessis rebꝫ sub
sidia egētib⁹ ministrāt. in bonis que faciūt
sacrificiū deo offerūt. Inq̄t Grego. in qua
dam Omel'. sup̄ Ezechielē. Scd̄o ex verb̄
infero q̄ stat hoīem esse p̄fectū cuȝ diuitijs

Istud habet͛ in btõ Thoma.iij. ꝯ gentiles
ca.cxxv. Quia nec fidē nec spem nec chari
tatem excludūt. Propter qḋ dr̄ Ecci.xxxj
Beat⁹ diues q̇ inuēt⁹ est sine macula. et q̇
post auꝝ nō abijt. nec sperauit in thesauris
pecunie. Un̄ abraam q̇ fuit satis diues di-
ctū est a deo. Ambula corā me ꝛ esto perfe-
ctus. Geñ.xvij. Sic Dauid legit͛ fuisse di-
ues rex. ꝛ tñ de se dicit Custodi me dñe q̇-
niā scūs sum. Et de⁹ de ip̄o dicit. Inueni
dauid virū fm cor meū q̇ fac̄ oēs volunta-
tes meas. Qḋ tñ ad solū pfectū ptinet scilꝫ
facere volūtatē p̄ceptoꝝ ꝛ ꝯsilioꝝ. Sic in
nouo testamēto legunt͛ diuites fuisse sancti
epi. Grego. Aug⁹. Amb. De q̇bꝰ tñ nullus
dubitare dꝫ q̇n fuerūt sanctissimi. Nō sunt
ḡ diuitie male si rōnis ordo in eis obserue
tur. Ordo aūt rōnis est triplex. Prīo ꝙ hō
eas iuste possideat ne acquirat auare. vl̄ ne
succedat in diuitijs auare acq̇sitis. Scḋo
ꝙ in eis finis non ꝯstituat͛ nec spes ponat͛.
Tertio ꝙ eis debito mō vtat͛. ad suā vide-
licet ꝛ alioꝝ vtilitatē. Un̄ apl̄s diuites nō
cōdemnat. sed eis certā regulā vtēdi diui-
tijs p̄scribit dicēs. j. Thimo. vi. Diuitib⁹
p̄cipe nō sublime sapere nec spare i incerto
diuitiaꝝ. bene agere. facile tribuere. cōica-
re ꝛ thesaurizare sibi fundamentū bonū in
futurū. Sed h̄ occurrit dubium. Ex q̇ em̄
p̄t q̇s sanctificari ꝛ esse pfectus cū diuitijs
quare ḡ apli oīa reliq̄rūt. ꝛ hodie aliq̇ reli-
ctis ꝓprijs monasteria intrāt. Et q̄re xp̄us
consulit suis discipul' dicēs. Nisi q̇s renū-
ciauerit oībꝫ q̄ possidet nō p̄t me⁹ esse disci
pulus. Lu.xiiij. Et Math.xix. Si vis p-
fectus esse. vade ꝛ vende oīa q̄ habes et da
paupibus. ꝛ veni ꝛ seq̄re me. Ad qḋ rn̄deo
Qꝛ licet q̇s possit esse pfect⁹ ꝛ sanct⁹ cuꝫ di
uitijs p fidē ꝛ opa caritatꝫ. Quia in h̄ consi
stit p̄ncipaliter pfectio vt dicit Lyra super
Math.xix. tñ ista pfectio in pauptate icho
atur. ꝛ ideo pauptas psuadet͛ et cōsulit͛ per
xp̄m. Un̄ Lyra exponit illā lr̄am. Si vis
pfectus esse. i. ascēdere ad statū pfectōis su-
pra cōmunē statū saluti necessariū vade cō
tēnendo tpalia ꝛ vende q̄ habes. ꝛ da pau-
peribꝫ ꝓpter deū. Ex p̄missis patꝫ ꝙ domi
nus suadet pauptatē ꝓpter facilitatē implē
di ea q̄ dei sūt. ꝛ q̄ ad caritatē ptinēt. ꝛ qꝛ ve
nenum caritatis est cupiditas. iō suadet͛ cō
temptus diuitiaꝝ. non ꝙ cū eis sit ipossibi
le: sꝫ qꝛ difficile. Un̄ Mat.xix. nō dixit sal

uator impossibile ē diuitē itrare in regnuꝫ
celoꝝ. sed dixit difficile. Unḋ dic̄ Lyra ꝙ
h̄ ideo dicit. qꝛ difficile est tenere diuitias.
ꝛ nō teneri nimis amore eaꝝ. Scḋm Au-
gu. ad Paulinū. Sic patuit de illo adole
scēte q̇ audito ꝯsilio xp̄i de volūtaria pau-
ptate abijt tristꝫ. De q̄ dic̄ Lyra sup Lucā.
Qꝛ amore possessionū impedit⁹ fuit a statu
pfectōis. Et sup Math. idem Lyra dic̄ ꝙ
ideo tristis abijt. qꝛ nimis amabat possessi-
ones terrenas. et iō nō potuit ad pfectiōeꝫ
ascendere. Patet igit͛ ꝙ possessio diuitiarū
nō solū dissuadet͛ vt est impedimētū pfecti
onis. ꝛ pauptas vt est p̄ncipiū pfectōis cō
sulitur. Un̄ dimissio tpaliuꝫ p volūtariam
pauptatē tria supaddit sup possessionē di-
uitiaꝝ bene dispensataꝝ. Nā p̄mo facit ho
minē q̄dā libertate gaudere. p h̄ ꝙ est solu-
tus a sollicitudine. ꝛ nullo aduersitatꝫ co-
artatur terrore. vt dic̄ Grego. xxx. li. mora.
Scḋo qꝛ facit hoīem in certamie tempta-
tionū cōtra diabolū. carnē. ꝛ mūdū fortio-
rē. Nā vt dic̄ Greg. in omel'. Nudus ē dia-
bolus. quia nihil possidet hic. Nudi ergo ꝛ
nos debem⁹ esse a possessionibꝫ q̇ cū eo pu
gnam⁹. Nā cū vestit⁹ cū nudo pugnat citi
us deijcit͛ fm eū. Tertio qꝛ in triumpho fa
cit hoīem fortiorē. Nā fm Greg. Qui h̄ re-
linquit illic pfecto culmē iudiciarie ptātis
obtinebit. De q̄ dicit. Qui reliq̇stis oīa se-
debitis sup sedes ꝛc̄. Tertio relinq̄re hō
debet seip̄m. i. ꝓpriā voluntatē. Un̄ Mat.
xiiij. dr̄. Si q̇s vult vēire post me abneget
semetip̄m. Gorra. i. ꝓpriū sensum. ꝓpriā vo-
luntatē. Un̄ abneget. i. abiectū neget se in
oībꝫ quoꝝ ip̄e est causa. qꝛ vel vana sunt
vel mala. Vel abneget semetip̄um. non tm̄
sua ꝛ suos. sꝫ suū intellectū. suū affectū. suū
sensum. Intellectū rōnis. Affectū volūta-
tis. Sensum carnis. Primū abnegat͛ p fi-
dē. scḋm p charitatē. tertium p spem. Sed
Criso. ponit pulchrū exemplū de ista ab-
negatione. Sic em̄ aliq̇s abnegat aliuꝫ. si
vidēs ip̄m afflictū. si ligatū. si egrotū. si ho
stibꝫ infestatū nō iuuat. ita nō vult christ⁹
nos corp⁹ nr̄m agnoscere si cōburat͛. si fla-
gellat͛. sꝫ abnegare. Sꝫ di. Quid ē ꝓpria
volūtas hoīs. Rn̄deo ꝙ illa q̄ ē ꝯ volūta-
tatē dei vl' sui supiorꝫ. Cū ei aliq̇s vult qḋ
ds velle phibꝫ. nullū hꝫ auctorē sue volūta
tis nisi semetipꝫ. ꝛ iō dr̄ ppa volūtas hoīs
Que sp mala ē. qꝛ dō subiecta nō ē. Si em̄

deo subiecta esset. ꝓpria nõ eẽt. Et qꝛ nullꝰ debet ꝓpriã volũtatẽ hr̃e nisi deꝰ. cuius voluntas nulli ẽ subiecta. Propt᷑ qđ nõ est hõ sub celo q̃ licite possit esse sue volũtatꝫ. Cũ oĩs aĩa sublimiorib9 ptãtib9 debeat esse sbdita. ⁊ maxime diuĩe voluntati. Et h̄ ẽ abnegare seipm̃. i. obedientẽ esse deo ꝑ oĩa vel suo supiori in his q̄ ad deũ pertinẽt. B

Dixi secundo q̄ in ꝟ.p. apostoli isti reddũtur cõmendabiles ex obediẽtie ꝓmptitudine. Cũ dꝛ. secuti sũt. ⁊ ꝓmittit᷑ cõtinuo. id ẽ statim vel mox. vel sine ꝓcrastinatõne. sine mora. sine excusatione. Duo ḡ hic dicunt᷑. Primo secuti. scđo qꝛ cõtinuo. Tal᷑ dꝫ esse obediẽtia xp̄ianoꝝ vt statim pareãt ⁊ exequãt᷑ q̄ eis p̄cipiunt᷑. In h̄ ḡ primo q̄ secuti sunt arguunt᷑ multi negligẽtes. q̃ sedẽt vel iacent. Itẽ ex h̄ arguunt᷑ ꝑsumptores q̃ nõ sequunt᷑. sꝫ p̄eunt arripiẽtes ⁊ aggrediẽtes difficilia ꝓpꝛijs virib9. q̄ nõ nisi cũ grã diuina eẽnt attẽptãda. Nõ sic fec̄ paulꝰ. q̃ dixit Grã dei sum id qđ sum. Itẽ arguunt᷑ ãbitiosi q̃ currũt nõ sequunt᷑. Currunt em̃ h̄ modo. frequẽtãt curias. girãt ꝓuincias. ꝑtranseunt regna. trãsfretãt maria vt honores cõsequant᷑. Itẽ arguũt᷑ recidiuãtes qui retro cedũt. Negligẽtib9 dꝛ Math. xx. Quid statis h̄ tota die ociosi. Presumẽtib9 dꝛ Mathei. xvi. Uade post me sathanas. Ambitiosis dꝛ ad Heb. v. Nemo assumat sibi honorẽ. sed q̃ vocat᷑ a deo. Recidiuãtib9 dꝛ. ij Pet. ij. Meliꝰ ẽ viã veritatꝫ nõ agnoscere q̄ꝫ post agnitã retroire. Et Luc. ix. Nemo mittẽs manũ ad aratrũ ⁊ respiciẽs retro aptus est regno dei. Unde vxor loth que retrospexit ad sodomã. versa est in statuã sal᷑. Scđo in h̄ q̄ dꝛ cõtinuo. innuit᷑ obediẽtie forma. Debet em̃ esse seq̄la fideliũ ꝓmpta ꝑ subitã executionẽ mãdatorum. Ecci. v. ca. Ne tardes conuerti ad dñm. ⁊ ne differas de die in diẽ. Itẽ eiusdẽ. xxxj. In oĩb9 opibus esto velox. ⁊ oĩs infirmitas. s. culpe nõ occurret tibi. Scđo dꝫ esse seq̄la libera per tp̄alẽ abrenũciationẽ. Uñ h̄ dꝛ. cõtinuo relictis rhetib9. Hoc est ꝯ̄ cupidos q̃ in aq̄s maris hꝰ auari scl̄i rheti cupiditatꝫ piscantur ranas. h̄ ẽ diuitias terrenas et lutosas. Job. xviij. Immisit in rhete pedẽ suũ. i. affectũ. ⁊ in macul᷑ eiꝰ ãbulat. q. d. Diues qui vult piscari diuitias opꝫ q̄ mittat affectũ cupiditatꝫ ĩ rhete auaricie qđ a paulo vocat᷑ laq̄us. cũ dic̄. Qui volũt diuites fieri ĩ tẽptatiões incidunt ⁊ in laqueum diaboli. Tertio seq̄la fideliũ dꝫ esse ꝑfecta ꝑ mortis cõformationẽ. Uñ dic̄ saluator. Si quis vult venire pꝰ me tollat crucẽ suã. Math. xvi. Exponit Gorra. per mortificatiõꝫ sui vel per ꝯpassionẽ xp̄i. vl᷑ per sustinẽtiã martyrij. si necesse fuerit. h̄ ẽ vt sit paratꝰ in aĩa sustinere ignominiã crucꝫ. bene ḡ obediuit beatꝰ andreas xp̄o. qꝛ ꝓmpte secutꝰ est eũ. qꝛ libere secutꝰ dimissis rhetib9. qꝛ dure secutꝰ vsq̄ꝫ ad crucẽ. Uñ ipse dic̄ Job. xxiij. Uestigia eiꝰ. s. xp̄i. secutꝰ est pes meꝰ. O q̄ꝫ multi hodie vix sequũt᷑ ⁊ obediũt p̄ceptis eccl̄ie. imo castigati ⁊ excõicati vix faciunt q̄ dñt. Alij ⁊ si sequunt᷑ statĩ. ⁊ exequũt᷑ que mãdant᷑. nõ tñ dimittũt impedimẽta q̃ eis sunt ꝓhibita. s. rhetia. circũstantias pctõꝝ per q̄ postea a diabolo ꝯp̄hẽdunt᷑. Nã ml̄ti agũt pniam eis ĩiunctã. sꝫ nõ abstinẽt a cõuersatione personaꝝ illicita q̄ eis ẽ per confessorẽ ĩhibita. Alij ⁊ si statĩ parent ⁊ dimittũt oĩa ĩpedimẽta eis inhibita nõ tñ aggrediunt᷑ difficilia ⁊ ardua. Cõtra h̄ crucẽ sbierunt petrꝰ ⁊ andreas. q̄ est ignominiosissima int᷑ genera mortꝫ. Debꝫ ḡ penitẽs ꝓmptũ affectũ ⁊ liberũ exhibere ad oĩa difficilia. alias nõ vere peniteret nec ꝯtritꝰ esset de pctis nec sic ꝑfecte cũ Andrea sequeret᷑ christum. E

Dixi tertio in ꝟ.p. apl̄i redduntur commendabiles a xp̄i cõformitate. Cũ dꝛ. eũ. scꝫ xp̄um. Nihil eniꝫ ꝓdesset apl̄is reliquisse oĩa si secuti fuissent aliũ q̄ꝫ xp̄m. Et iđ dimissio tp̄aliũ nõ cõmendat᷑ nisi in rõne siue cõꝑatiõe ad hũc finẽ vt xp̄m possent expedite sequi. Qd̄ ḡ dꝛ. relictis oĩb9 secuti sũt eũ. sensus ẽ ac si diceret᷑. ꝓpter xp̄m sequẽdũ reliq̄rũt oĩa. vt xp̄m lucrifacerẽt. Talis fuit ille apl̄us q̃ dicebat. Oĩa arbitror vt stercora vt xp̄m lucrifaciã. q̄ꝫ ml̄ti multa dimiserũt. sic̄ Diogenes. socrates. ⁊ alij ph̄i. tñ nõ sũt cõmendati sic̄ isti. qꝛ nõ ꝓ deo. sꝫ ꝓ vana gl̄ia secl̄i huiꝰ talia dimiserũt. Uñ Jero. in q̄dã epistola dic̄. Socrates thebanꝰ. hõ q̃dẽ ditissimꝰ cũ athenas ad philozophandũ pergeret magnũ põdꝰ auri ꝓiec̄ ĩ mare. qꝛ nõ putauit se posse sil᷑ virtutes ⁊ diuitias possidere. Abite inq̄t male cupiditates. ego vos mergã ne mergar a vob. Hoc aũt vt dicit Hiero. ipe fecit grã vane laudis. Et har-

guit multos diuites q̄ sua dāt paupib9. s3 q2 ipi ex h̄ supbiūt aiam pdūt. De qb9 Au g9. dic. Quid pdest dispgēdo dare paupe ribus et pauperē fieri. cū aia mi⁊a supbior ef ficit̄ diuitias ɔtēnēdo q̄3 fuerat possidēdo. Et iō dic̄ Bern̄. q2 ille sapiēter oia relinq̄t q̄ p xpo cōseq̄ndo q̄ est sup oia dimittit.

S3 forte diceres. Quid magni ē cōseq̄ xp̄m vt p eo oia dimittant̄. R̄n. tibi. Certe nil eo p̄ciosi9. nil vtili9 tam in p̄nti q̄3 in fu turo. Qui em̄ h3 xp̄m h̄ p grām. ⁊ eū sequit̄ imitādo dicta ⁊ facta sua. tria ɔsequit̄ hic. ⁊ tria in futuro. In p̄nti siq̄dē p̄mo ɔsequit̄ mēt3 illustrationē. q2 ipe est sol illuminans intellectū. vt intelligam9 volūtatē dei. Jo hā. viij. Qui seq̄t̄ me nō ambulat i tenebr3. sed hēbit lum̄ vite. Scd̄o q2 talis euadet sp̄ualē turbatōnē. Vn̄ ipe dic̄ saluator. In mūdo p̄ssurā hēbitis. i me āt pace3. Hiere. xvij. Ego nō sum turbat9 te pastorē seq̄ns Tertio q2 tal' cōsequit̄ familiarē dilectionē a xp̄o. Prouer. xv. Qui sequit̄ iusticiā dili git̄ ab eo. In futuro āt ɔsequet̄ tria. s. iudi cia. viā. ptātē. Mat. xix. Vos q̄ secuti esti3 me sedebit3 ⁊c̄. Scd̄o cōseq̄t̄ tal' ad regnu3 celo⁊ introductione3. Tertio cōsequit̄ xp̄i cōformitatē i gl'ia. Joh. xij. Qui mihi mini strat me seq̄t̄. ⁊ vbi ego sū illic ⁊ mister me9 erit. Propt̄ g̃ ista bona i xp̄o ⁊ cū xp̄o p̄uci entia boni viri sequūt̄ xp̄m tāq̄3 lucē. tāq̄3 tutorē. tāq̄3 amicū ⁊ dilectorē in p̄nti. tāq̄3 aptū remuneratorē i futuro. Sic isti duo apl'i q̄ hodie p eo q2 secuti sūt eū i p̄nti gr̄a secuti sūt eū i futo in gl'ā. Ad quā nos ⁊c̄.

De sancto Nicolao. I
Sermo. III.

Vigilate q2 nesci

tis qua hora dn̄s vr̄ ventur9 est Math. xxiiij. Sic dic̄ Aug9. in ep̄l'a ad dioscor. Qualēcūq3 quēlibet inue nerit su9 nouissim9 dies. in h̄ eū sil'r cōpre hendet nouissim9 dies mōi. qm̄ q̄lis hō in die vltia vite sue inuenit̄. tal' in die nouissi mo iudicabit̄. Vn̄ f̄m ip̄m vigilare d3 ois xp̄ian9. ne eū imparatū iueniat dn̄i aduēt9 Volens igit̄ dn̄s nr̄ suo impio nos esse pa ratos/voluit occultari diē exit9 nr̄i ad hoc vtiq3. f̄m Aug9. in q̄dā ep̄l'a. vt diligētius custodiā9 oēs dies nr̄os. Nā cū sero parā tur remedia. mort3 iminēt picula. Vn̄ pla tonis s̄nia fuit. oēm sapientū vitā medita tionē esse mortis. vt inq̄t Jero. in q̄dā ep̄l'a ad Eliodorū. Quia g̃ nescim9 q̄ hora dn̄s nr̄ veniat. sp vigilandū nob est vt q̄n veni et paratos nos sp iueniat. Saluator ergo nr̄. vt inq̄t Aug9. in li. de vita xp̄iana. sciēs horā illā aduent9 sui incertā āmonēs nos ait. Vigilate q2 nescit3. vbi supra. In q̄b9 verb̄ saluator nos monet ad tria. Prio ad iugem mēt3 in deū eleuatōe3. ibi. Vigilate Scd̄o ad incertā vite nr̄e resolutionē. cu3 dic̄. q2 nescitis q̄ hora. Tertio ad expectan dū terribilē redēptoris nr̄i visitationē. cu3 d2. dn̄s vester vēturus est. A

Dixi primo

q2 in v̄. p̄. admōet nos saluator ad iu gem mētis in deū eleuationē. cū dic̄. Vigi late. Vigilare aūt f̄m Grego. nō ē aliō nisi in v̄o lumie oc'os mētis tenere. Vn̄ bn̄ vi gilat q̄ oc'os mētis. s. intellectū ⁊ affectu3 i salutarib9 ɔsiderādis. itelligēdis. appetēd3 ⁊ ɔseq̄ndis expōit. Vigilate g̃ Vigilādu3 aūt nob ē p̄cipue ppt̄ tria. Primo ppt̄ hosti litatē crudel' rebelliōis. Scd̄o ppt̄ vtilita tē fidel' admīstratōis. Tertio ppt̄ debilita tē terrestr3 nr̄e habitatōis. Quātū ad p̄mū vigilare dēm9 pter hostilitatē crudelis re belliōis. Videm9 nāq3 q2 in bello hoīes n̄ p̄nt somno secure vacare. Nos aūt sumus cōtinuo in mlt3 bell'. Vn̄ i ps̄. d2. Cōculca uerūt me inimici mei tota die. qm̄ mlti bel lantes aduersu3 me. g̃ ncc̄e hēm9 vigilare. Grues sic̄ dicūt natales int' se vigilias di uidūt. Et ille q̄ vigilare d3. lapidē tenet in pedib9. vt si ille dormiat. lapis cadēs alios excitet ⁊ seip̄m. Si auis insensata. q̄ vigi lare nō tenet̄ sic sibi puidet ɔ somnū corpo ris. ml'to mag3 ɔ somnū pc̄ti cautelā ɔtinu am h̄re dēm9. j. Pet. v. Fr̄es sobrij estote et vigilate. q2 aduersari9 vr̄ diabol9 circuit si cut leo rugiēs q̄rēs quē deuoret Et bn̄ ad iūgēs p̄mittit sobrietatē vigilie. Nā ebrie tatē seq̄t̄ ncc̄ario mult9 somn9. Sobrietas aūt h̄ intelligit̄ modestia ⁊ tpantia in oib9 actib9 nr̄is vt n̄ excedam9 pl9 debito. Nā v̄tus ɔsistit i medio. vt d2 p̄mo Ethic̄. Est aūt de isto aduersario nostro diabolo sic̄ d̄ duce q̄dā Cartaginēsi. de q̄ Juli9 sext9 in li. ij. c. j. Iste dux habuit bellū ɔ q̄sdā de af frica q̄ Cartaginēsib9 rebellabāt. Fuerunt āt isti de affrica auidi nimis ad bibēdū vi nū. Qō itelligēs dux vsus ē ɔ eos tali cau tela. Accepit multa dolia vini ⁊ miscuit cū

vino succū cuiusdā herbe q̄ vocatˀ mandra
gora. q̄ q̇dē herba mirabiliť est somnifera.
sic̄ docet Aristo. in li. j. de somno ⁊ vigilia.
Facit em̄ ita hoīes ꝓfunde dormire ꝙ fiūt
insensibiles. Et iō solet dari hoīb⁹ q̇ sūt ꝓ/
pter aliquā infirmitatē secandi ꝑ curatiōe
eoꝝ. vt possint sine dolore secari. Dolia au
tē vini sic infecti dimisit iste ṗnceps ī tēto/
rijs suis. ⁊ fugit. tētoria derelinq̄ns. Affri/
ci aūt gaudētes tētoria inuadūt. Et iueni/
entes victualia cū vino ī abūdantia. come
dūt ⁊ bibūt de isto vino cōfecto. Et statim
oēs sic opp̄ssi sūt sōno ꝙ nullo mō se iuua/
re poterāt. Hec explorās dux p̄dict⁹. ď no
cte redijt ⁊ cecidit sup̱ eos ⁊ miꝭos sic̄ volu
it trucidauit. Ista cautela moraliť sic ītelli
giť. Dux cartagineꝭ ꝯ affricos ē diabol⁹ ꝯ
hoīes. Vinū q̇ppe qđ letificat. significat le
ticiā vel lasciuiā secularē. Istā letitiā siue
iocūditatē mūdi diabol⁹ sic cōmiscuit suc
co mādragore. i. delectatōe luxurie ꝙ oēs
ex eo biberūt. ⁊ sūt q̄si īsensibiles. Mādra/
gora em̄ est herba hn̄s formā masculi et fe/
mine. ⁊ oīa lineamēta humani generꝫ. ⁊ ďr
cōferre fecūditatē mulierib⁹. sic̄ ptꝫ de Ra
chel. Gen̄. xxx. Et iō mādragora volupta/
tē carnis designat. Quia ꝰ tota hūana io/
cūditas inť hoīes his dieb⁹ diabolo ꝓcu
rāte q̇ nos cautelose debellat. de succo vo/
luptatꝫ ē infecta. Iō hoīes viciosi dormi
unt ī pctīs. ⁊ ad correctōes p̄latoꝝ ⁊ p̄dica
tiones doctoꝝ reperiuntur insensibiles vt
dicat q̇libet eoꝝ illud Prouer. xxiij. Ver/
berauerūt me sꝫ nō dolui. traxerunt me et
ego nō sensi. Nō sic nos carissimi. Sed sic̄
ďr. ij. Coꝝ. vj. In om̄ib⁹ exhibeamus nos
sicut dei ministros. in vigilijs. in ieiunijs. ī
caritate nō ficta. Sic patet prima cā̄. Se
cunda causa vigilandi est vtilitas fideľ ad
ministrationis. Sum⁹ em̄ sic̄ serui vigilā/
tes de nocte ⁊ expectātes aduentū dn̄i sui
de nuptijs redeūtis. Nuptie sūt in celo in/
effabilis gaudij de sacrosc̄tā vnione deita
tis infinite ad naturā humanā. De his nu
ptijs dn̄s noster vētur⁹ est ī die iudicij de/
scēsur⁹ ad totū mūdū. Et iō ďr hic. Vigi/
late. Et Lu. xij. Et vos siľes hominib⁹ ex
pectantib⁹ dn̄m suū qn̄ reuertatˀ a nuptijs.
vt cū venerit ⁊ pulsauerit cōfestim aperiāt
ei. Et licet om̄es vigilare debeāt tn̄ maxie
p̄lati. quoꝝ cure anie sunt cōmisse. In cui⁹
signū cū xp̄s discipulos dormientes. inue
nisset. speciali⁹ ceteris increpauit petrū di
cens. Symon dormis. Sic non potuisti
vna hora vigilare mecū. q. d. Nō miror de
ceteris. sꝫ de te. q̇ nō solū ꝑ te. sꝫ ꝑ alijs vigi
lare debes. Tertia cā̄ vigilādi ē debilitas
terrestrꝫ nr̄e habitationis. Hō q̇ iaceret in
domo ruinosa ex om̄i pte debili. ⁊ siľ cum h̄
sciret ꝙ aliq̇s exterius ꝯtinue foderet mu
ros ad eū occidēdū. nō daret se somno si es
set prudēs. sꝫ solerť vigilaret. Dom⁹ aīe est
corp⁹ luteū ⁊ terreū. Job. iiij. Qui habitāt
dom⁹ luteas. ꝯsumētˀ velut a tinea. Fossor
est mors q̇ indefesse nitiť ꝑfodere domum
nostrā vt furetˀ aīam cū pctīs si possit. vľ cū
penis debitis ꝓ pctō. Et iō ďr hic. Si sci/
ret p̄rfamilias q̄ hora fur veniret vigilaret
vtiq̄. ⁊ nō sineret ꝑfodi domū suā. Sed ti
mendū est ꝙ de nob̄ sit sic̄ de puerꝫ recentˀ
natis. Dicit em̄ Aristo. ṗmo de vigilia ⁊ sō
no. ꝙ pueri q̇ pariuntˀ dormiūt. ⁊ hn̄t ocu/
los clausos ꝓpť ꝯsuetudinē dormiēdi ī ma
tre. Sic ē de mľtꝫ ꝙ in ip̄is tamdiu inualu
it ꝯsuetudo dormiēdi ī negligētia. pigritia
desidia. ⁊ accidia ꝙ euigilare nō pn̄t. Sꝫ
cauendū ē ne a trib⁹ malis passionib⁹ q̄ ac/
cidunt in somno. sicut dicit Aristoteles li.
ij. de somno ⁊ vigilia. q̄ sunt epilensia. ephi
altes. ⁊ letargia. Epilensia est quedaꝫ pas/
sio cerebri faciēs hoīem cadere subito ⁊ ex
inopinato. Ephialtes est passio in somno
faciens homini apparere ꝙ aliquis oppri/
mit ⁊ nititur eum suffocare. Vnď illis qui
habent hanc passionē videtur cōmuniť ꝙ
vna vetula incubat super eos et nitiť eos
suffocare. Letargia est quedaꝫ infirmitas
compellens homines dormire ⁊ dormiē/
do mori. Moraliter iste tres passiōes tria
generalia vicia signant quibus inuoluitur
totus mundus. Superbi nanq̄ ⁊ ambiti/
osi qui ad gradus et honores nituntˀ ascen
dere. epilentici sūt. quia superbia casuꝫ ha
bet. Vnde Claudian⁹ de pe. di. iij. Q̄ ꝰ. ī
glo. dicit. maligni tolluntˀ in altū vt lapsu
grauiori ruant. Lubrici ⁊ luxuriosi patiūtˀ
ephialtem. quia vetula illa que est caro cor
rupta per peccatum superuenit ⁊ domina/
tur eis ⁊ opprimit eos ne resurgant. Auari
vero sunt quasi letargici. id est obliuiosi. q̄
q̄nto plura bona eis de⁹ dat. tanto magis
obliuiscuntˀ tā sui q̄ꝫ dī. Vn̄ glo. super illđ
ps̄. De⁹ de⁹ meus. ad te de luce vigilo. dic̄
Ad deū vigilat q̇ vere dei memor ē. Ad de

um dormit q̄ deū obliuiscit᷑. Nō sic vos carissimi. Sed sic apl's dicit. j. ad Thessa. v. Nō dormiam⁹ sicut ⁊ ceteri. sed vigilem⁹ ⁊ sobrij simus.

B

Dixi secundo ꝙ in ꝓ. ꝑ. ām onemur ad icertā vite nr̄e r̄solutionē. cū d̄r. q2 nescitꝫ q̄ hora. Tria aūt sūt nob absc ōdita. q̄ in hac vita positi nullo mō ꝑ ingeniū hūanuꝫ aut ꝑ aliquā sciam certitudinalit᷑ possum⁹ inuestigare aut scire. q̄ꝝ sciam dn̄s voluit nos vtilit᷑ tripliciter ignorare. Primo nescim⁹ vtrū amore an odio digni sum⁹. Scd̄o nescim⁹ qn̄ aut quō de hac vita exibim⁹ Tertio nescimus quādo corā districto iudice ī iudicio vltimo ⁊ finali apparebimus. De ꝓmo d̄r Eccs. ix. Nescit homo an odio vel amore dignus sit. sed oīa in futurū reseruātur incerta. Nescit᷑ igit᷑ quis finalit᷑ dign⁹ sit odio vel amore. licet ſm p̄ntem iusticiā bene pōt sciri ex manifestis pctis. Quia dicit aplus. ꝙ manifesta sūt opa carnis. q̄ sūt fornicatio. homicidiū. ebrietas. ire. rixe. inuidie. Et sequit᷑. qm̄ q̄ talia agūt digni sūt morte. Vn̄ sic bene agētes ex manifestꝫ opibus iudicam⁹ dignos amore. sic ex malis manifestis iudicam⁹ dignos odio. Sꝫ tn̄ finalit᷑ ignoram⁹ q̄liter vnusq̄sq꜍ finē suuꝫ cōcludet. cū semꝑ videam⁹ mutationeꝫ in vtrisq꜍. q2 q̄dā de malo resurgūt ad bonū. ⁊ boni de bono cadunt ad malū. Ergo d̄r ij. Regū. xj. Dubi⁹ est euent⁹ belli. et nunc hunc. nūc illū occidit gladi⁹. Sol⁹ ḡ de⁹ talia nouit. Sed nobis sūt abscōsa ab oculis nostris. vt d̄r Ecc̄i. xj. Mirabilia opera altissimi soli⁹. ⁊ gl'iosa ⁊ abscōsa. Et eiusdē. xvi. Plima illi⁹ opa sūt in abscōsis.

Sꝫ di. q̇s. Nōne q̄libꝫ hō vl' ē in gr̄a vl' in pctō. Si in gr̄a dign⁹ est amore. Si in pctō dign⁹ ē odio. ⁊ sic de q̄libet hoīe scit᷑. R̄n̄deo ꝙ h̄ verꝝ ē. de q̄libet hoīe scit᷑ h̄ i generali. sꝫ de nullo in spēali p̄t h̄ sciri. Sed adhuc diceres. Tn̄ ad Rom. viij. d̄r. Spiritussanctus reddit testimoniū spūi nr̄o. ꝙ filij dei sumus. Si igit᷑ filij dei sumus. igit᷑ digni amore. Item apostolus dicit ibidē. Quis nos separabit a caritate xp̄i. ḡ ip̄e sciuit ꝙ esset dignus amore. q2 se sciuit in caritate. Itē. nihil ē certi⁹ homi q̄꜍ sua fides Si igit᷑ hō est in fide formata. ip̄e scit se dignū amore. si non. igit᷑ scit se dignum odio. Itē q̄libet scit de seip̄o vtrū ip̄e dimitteret oīa ꝓp̄t deū aut nō. Si scit. igit᷑ scit se amore dignū. si nō. igit᷑ dign⁹ est odio. Iteꝫ q̇s pōt scire de se dū est in pctō mortali aut cū ꝓponit peccare mortalit᷑. igit᷑ pōt scire si est odio dign⁹. Ad ista ē dicēdū breuit᷑ ꝙ nullus p̄t scire an sit dign⁹ amore diuine p̄destinatōis an odio p̄sciē eius. q2 vt d̄r Roꝝ ix. Anteq꜍ nati eēnt illi fr̄es Esau ⁊ Jacob dictū est de eis. Jacob dilexi. Esau auteꝫ odio habui. Hoc ḡ solus deus scit. Scd̄o dicēdū ꝙ ꝯsiderando merita nr̄a nō possumus certā ⁊ determinatā noticiā de h̄ h̄re an ꝓpter illa opa ⁊ merita nr̄a digni sum⁹ amore vel odio. tn̄ bene possumus cōiecturalē noticiā de hoc h̄re ꝑ aliqua signa. Et ꝓmo an odio dignus est hō pōt existimare ex octo signis. Primuꝫ est ꝓsper successus cōtinuus in tp̄alibꝫ. q̄ ſm Ambro. ē signuꝫ damnatōis. Job. xxj. Ducūt in bōis dies suos. ⁊ in pūcto ad inferna descendūt. Et Chrys. de pe. di. iij. c. Quid ergo. dic̄. Qn̄ ꝓsperitatē hꝫ malus. malū capitꝫ sui ē. Cū em̄ ꝓ illis paucis bonis retributōeꝫ h̄ accipit. illic iā pleni⁹ puniet᷑. Scd̄m est ꝓsperitas in pctis. h̄ est. ꝙ talis habet ꝓsperitatē ad peccandū qn̄ vult. ⁊ q̄d vult pōt implere ꝓ sua voluntate. Si vult iebriari. adest sibi potus sufficiens. Si vult fornicari hꝫ oportunitatē sine om̄i impedimēto ⁊ sic de alijs. Tertiū signū. q2 nihil se sentit pati. ⁊ si patit᷑. tn̄ impatient᷑. Quartū recidiuatio frequēs ⁊ resumptio pctōꝝ post ꝯfessioneꝫ Sicut ille q̄ recidiuat in eandē infirmitatem. signū est ꝙ moriet᷑. Quintū est incurabilitas scp̄ture. sicut nolle audire vel obsequi dictꝫ euāgelicꝫ ⁊ sanctoꝝ doctoꝝ. Jo. viij. Qui ex deo ē v̄ba dei audit. Et sequit᷑ ꝓpterea vos nō auditꝫ. q2 ex d̄o n̄ estꝫ. Sextū ingratitudo de b̄n̄ficijs acceptꝫ. vl' quādo putat ea suis meritꝫ data Septimū nō cessatio a pctō seu cōtinuatio pcti. h̄ em̄ signū ē ꝙ tal' caret custodia dei. Octauū ē ꝓpriā volūtas. qn̄ oīa vult h̄re ad placitū et volūtatē. nō vult corrigi sed ad nutū blandiri. Ecc̄i. xxj. Qui odit correctionē vestigiū ē pctōꝝ. Hec oīa seq̄t᷑ odiū bonoꝝ. qn̄ talis odit quēlibet cō munē bonū. etiā qui nūq꜍ lesit vl' nl'li bonitati acq̇escit nisi iuit⁹ vl' fict⁹ ex apparētia hūana. Hoc fuit signū ab initio oīꝫ dānatoꝝ. Sic cayn q̄ odiuit abel iustū. ḡ occidit eū. ⁊ esau iacob. ⁊ Hysmahel ysaac. ⁊ iudas christuꝫ. Vn̄ reprobi

dicunt illud Sap. ij. Circumueniamus iustum quoniam contrarius est operibus nostris. Grauis est nobis etiam ad videndum. Ex aduerso autem sunt alia signa salutis. Primo voluntaria paupertas aut in affectu aut in effectu. vt quando diues multum sibi ab vsu victus subtrahit et more pauperum viuit. Mat. v. Beati pauperes spiritu etc. Vult enim deus vt pauperes simus. Nam ipse solus paupertatem amauit in seipso. et in matre sua. et in apostolis. Ita pauper fuit quod natus vilibus pannis inuolutus. pauper natus. in paupertate vixit. hospicium proprium non habuit pauper mortuus etc. Secundum humilitas in actibus virtutum. cum quis multa facit pro deo. nihil tamen existimat se fecisse. dicens se seruum inutilem. Luce. xvij. Tertium est impedimentum in nobis. vt cum quis tempore temptationis impeditur ne perficiat quod intendit. vt dicitur Ozee. ij. Sepiam viam tuam spinis. Quartum est continuus profectus in bonis. cum quis semper desiderat proficere. Ps. Ibunt de virtute in virtutem. Quintum est patientia in aduersis. vt si quis ea que patitur iuste se pati arbitratur. Iuxta illud. Merito hec patimur. quia peccauimus. Sextum est obedientia verbi dei cum quis nititur implere quod audit in sermone et delectatur in audiendo. Septimum est reuerentia ad sacerdotes. Signum est enim reuerentie ad dominum quando eius ministri honorantur. Octauum est gaudium de bono proximi Perfecta enim caritas congaudet veritati. Verum licet ex his possit homo existimationem recipere an sit in odio vel gratia. tamen semper debet timere. quia j. Cor. iiij. dicitur. Nihil mihi conscius sum. sed non in hoc iustificatus sum. Licet ergo homo sciat se amore dignum. quando eum cor eius non reprehendit. vt dicitur j. Joh. iij. Tamen timendum est. quia dominus scit cogitationes hominum. quoniam vane sunt. Maxime etiam ex quo omnes iusticie nostre sunt sicut pannus menstruate. Isa. lxiiij. Unde dicit Grego. xxix. moral. Quia ideo homo debet timere. quia et si recta se agere intelligit. sub districto tamen examine quid tendit ignorat. Unde infero ex his. quod licet homo iuste agat. non tamen certus esse potest quod amore dignus sit. etiam si perseuerat in iusticia sua. quia Prouer. xx. dicitur. Quis hominum intelligere potest viam suam. quasi diceret. nullus. igitur nullus glorietur de iusticia sua. nec aliquis desperet de malicia sua. quia erunt nouissimi primi. et econuerso. Math. xx. Et ista est causa quare sustinemus multos malos. quia non desperamus de eis. Ista est etiam causa quare deus voluit hoc nobis esse incertum. vt nullus de bonis operibus extollatur nec de peccatis desperet. Nam Judas apparebat bonus. sed finaliter damnatus est. latro malus. et finaliter saluatus est. Hoc est secundum premium quod deus voluit nobis esse occultum. Secundo nescimus quando aut quomodo de hac vita exibimus. Eccles. ix. Nescit homo finem suum. sed sicut pisces capiuntur hamo. et aues comprehenduntur laqueo. sic homines capiuntur in tempore malo scilicet mortis. quia homo credens se viuere rapitur morte. i. tempore malo scilicet mortis vel cuiuscunque aduersitatis. Job. iij. Viro cui abscondita via est et circumdedit eum deus tenebris. Sunt autem tria incerta circa mortem. scilicet tempus. quia nescimus an in estate vel in hyeme. in die vel in nocte. mane vel sero. Locus. quia nescimus an in domo vel in campo. an in patria vel extra. Unde Seneca epistola. xvij. Nescis quo te loco mors expectat. tu quoque in omni loco eam expecta. Tertio qualitas. quia nescimus quo moriemur. an igne vel aqua. an ferro. an subito vel successiue. vel casu. vel naturali morte. Sed diceres. deus vult omnes homines saluos fieri. igitur deberet eis notificare finem suum. vt melius se prepararent ad finem eorum. ergo male. quia abscondit hoc. Unde propheta petijt. Notum fac mihi domine finem meum. Ps. xxxviij. Rndeo secundum Grego. xij. moralium tractans illud Job. xv. Cunctis diebus suis impius superbit. et numerus annorum eius incertus est. Ubi dicit. Ad hoc enim conditor latere voluit nobis finem nostrum vt dum sumus incerti quando moriamur. semper ad mortem parati ad finem inueniri debeamus. Hec ille. Non ergo putandum est deum male in hoc fecisse. quod diem illum. i. nouissimum nobis occultat. quia per hoc nos a multis malis preseruat a quibus nos incerta hora mortis preseruat. et semper preparari facit et in bonis exerceri operibus. Tertio nescimus quando coram districto iudice in die nouissimo astabimus. vnde Mat. xxiiij. De die autem illa nemo scit neque angeli dei in celo. Illam autem diem voluit esse incertam vt secundum Gre. habeatur semper suspecta. et nos ad eam semper preparemus.

Dixi tertio quod in verbis premissis admonemur ad considerandum terribilem christi visitationem. Cum dicitur. dominus vester venturus est. Certe terribile verbum peccatoribus. quia quod deus rex celi et terre venturus est ad damnandum eos. licet sit solaciosum bonis quod dominus eorum venturus est ad premiandum eos. maxime ergo debent timere peccatores audientes. qa

dñs eo℞ ad iudiciũ ventur⁹ est ad eos vel in morte cuiuslibꝫ spẽalr̃. vel in nouissimo die generalr̃ ad oẽs. Et ħ ꝓpter tres causas q̃ erũt in xp̃o tanq̃ iudice seuerissimo ꝛ iustissimo. Erit eñ iste dñs sic iudex inflexibilis. Scõo infugibil'. Tertio infallibilis Et ideo aduẽt⁹ eius ad iudiciũ erit tremẽdus. Primo erit inflexibil' qꝛ nullus poterit ei⁹ flectere iusticiã. Iuxta illud Ps. Iustus es dñe ꝛ rectũ iudiciũ tuũ. Et iterum Cognoui dñe qꝛ equitas iudicia tua. Tãta aũt erit iusticia ei⁹ ꝙ etiam iusticias iudicabit. Iuxta illud Ps. Cũ accepero tẽpus ego iusticias iudicabo. Ps. lxxiiij. dic Inno. ꝙ in p̃mo aduentu xp̄us nõ accepit tps iudicandi ſꝫ miserẽdi. de q̃ dꝛ. Tps miserendi aduenit. ij. Co℞. vi. Ecce nũc tps acceptabile. Sed cũ dicit ꝙ iusticias iudicabit. terribile v̾bũ. qꝛ nõ solũ pctã iudicabit. sed etiam bona opera examiabit. Malach. iij. Colabit filios leui. Colabit id est examinabit districtus iudex. Hec Innoc.

Scõo erit iudex infugibilis. qꝛ nullus poterit effugere suã vindictã. Vñ Ps. Dixi iniq̃s nolite loqui aduersus deum iniq̃tatẽ. Quia neq₃ ab oriente neq₃ ab occidẽte. neq₃ a desertis montibꝫ. qm̃ deus iudex est dic Innocẽ. Nõ erit loc⁹ fugiendi. Iõ quia deus vbiq₃ est. ps. Quo ibo a spũ tuo ꝛ quo a facie tua fugiã. Si ascendero in celum tu illic es. si descẽdero ad ĩfernũ ades. Si sumpsero pẽnas meas diluculo. ꝛ habitauero in extremis marꝫ. Etẽm illuc manus tua deducet me. Vñ dicit Grego. Fugiendi via deest. qꝛ ille iudicabit q̃ vbiq₃ ẽ. Ecce dñs cuius ptãs est infugibil'. Tertio erit iste dñs vt iudex infallibil'. Nõ eniꝫ est sapia creata q̃ falli põt vel corrũpi p̄cio vel fauore vel timore. In ipo eñ sunt oẽs thesauri sapiẽ ꝛ sciẽ absconditi. ꝛ ipe nouit abscondita cordis nostri. qꝛ oĩa nuda ꝛ aperta sunt ei. Ad Heb. iiij. Ideo decipi nõ p̄t quia sibi nihil occultari põt. Nõ igit̃ fallit̃ Aristotelis silogismis. vl' Platonis demõstrationibꝫ ꝛ ꝓbatõibus. nõ Socratꝭ argumentis. vel legista℞ allegatõib⁹. non iurista℞ rõnibus. sed faciet iudiciũ in iusticia ꝛ iudicio. ꝛ oĩa in veritate iudicabit. Nos igit̃ carissimi tanti dñi aduentũ studeam⁹ bonis opib⁹ p̄uenire. ꝛ vt ei⁹ iusticiã tã districtã valeam⁹ euadere. laborem⁹ nunc in ei⁹ gr̃a existẽtes ꝓ posse ꝯsciẽtias nr̃as preparare vt tunc possim⁹ in oĩb⁹ ꝑfecti stare in regno celo℞. Ad qđ nos ꝑducat pr̃ ꝛ filius ꝛ spũssctũs. Amen.

De sancto Nicolao. II. Sermo IIII.

Seruus fidelis et

prudens. Math. xxiiij. Sic dic Amb. in suo libro pastorali. Nihil in ħ seculo excellenti⁹ sacerdotibus. nihil sublimius ep̄is repiri p̄t. Nec imerito. qꝛ vt dic idẽ. Honoꝛ ꝛ sublimitas ep̄al' nullis poterit compatõibꝫ adeq̃ri. Et ponendo exemplũ dic. Si regũ fulgori cõpares ꝛ p̄ncipum diademati. longe erit inferi⁹ q̃ si plumbi metalla ad auri fulgoreꝫ compares. Et dans hui⁹ rationẽ dicit. qꝛ principes ꝛ reges h⁹ secl'i colla submittũt genibꝫ sacerdotũ. ꝛ deosculata co℞ veste se credũt cõmuniri. Hec ille. Quia vt dicit Ambrosi⁹. Magna sublimitas magnã dꝫ hr̃e cautelã. Honoꝛ grãdis grandiori dꝫ sollicitudine circũuelari. qꝛ cui pl⁹ credit̃ mag' ab eo exigit̃. Hinc ẽ ꝙ difficile est inuenire talẽ episcopũ. qui sic p̄est dignitate ita p̄est ꝛ sanctitate Et iõ merito põt hodie queri d̾ talibꝫ. quis esset talis p̄latus qui ess₃ s̾uus fidelis ꝛ prudens sicut fuit btũs Nicola⁹. Nec miret̃ quis me hodie ita de talibꝫ q̃rere. Si eñ saluatoꝛ q̃siuit inter familiã suã. quã ipe ante mũdi cõstitutionẽ elegerat vt essent sancti ꝛ imaculati in cõspectu ei⁹ in caritate. de quibꝫ ipe dixit. Ego vos elegi de mũdo. q̃nto mag' hodie p̄t queri. q̃s sit seruus fidelis ꝛ prudens. quãdo nũc m'lti eligunt seipos ꝑ imp̄ssionẽ vel ingestioneꝫ ꝓpriã vel amico℞ potentiã. ꝛ q̃ñ assumũt sibi dignitates ꝓpria temeritate. non vocati tãq₃ aaron. De quibꝫ merito q̃rit̃. q̃s sit seruus fidelis ꝛ prudens. qualis fuit beat⁹ nicolaus qui spũsancto fuit electus Et sicut dignitate. sic mo℞ sanctitate sedi episcopali p̄sedit. De quo digne verbũ nr̃i thematꝭ ꝑponitur ꝙ ipe est seruus fidelis et prudẽs In quibꝫ verbis tria tangũtur a quibꝫ beatus Nicolaus merito commẽdat̃. Primo eñ commendat̃ ab humilitate. Cum dicitur. Seruus. Secundo a fidelitate. Cuꝫ dꝛ. Fidelis. Tertio a sagacitate. Cum dicitur. Prudẽs. Que tria licet in omnibus. ħ est. in quolibet fideli debent esse. tamẽ maxime in prelato. Per primum enim debet habere se recte quo ad deuꝫ. ꝑ scõm iuste q̃

ad ꝓximuz. ꝑ tertiū sancte q̄ ad seipm̄. A
Dixi primo ꝙ in verbis p̄mis-
sis cōmendat̄ beatus Nicolaus ab humilitate. cū dr̄. seruus
Seruus eīm nomē subiectōis est. ⁊ sic hu-
militatis. Vñ Ephe. vj. c. Serui obedite
dñis. Et. j. Pet. ij. Serui subditi estote in
omni timore dñis. nō tm̄ bonis sed etiā di-
scolis. Ecce humilitas. Quia raruz est int̄
xp̄ianos inuenire humilitatē erga deum.
Igit̄ merito queritur. Quis putas est fuus
rarius aūt int̄ p̄latos. Igit̄ magꝫ q̄rit̄ inter
eos. Quis putas est fuus. Sunt aūt multi-
plices serui. sed nullus eoꝝ est fuus dei ni-
si vnicus. Primus seruus inscius. ignarꝰ.
indoctus. De q̄ Luce. xij. Qui aūt nō cog-
uerit voluntatē dñi vapulabit paucis pla-
gis. Ecce ignorātia licet excusat a tāto. ta-
men non a toto. Multi sunt hodie qui di-
cunt. vtinā sciuissem h̄ fuisse pctm̄. nō fecis-
sem illud. sed ignoraui. Sed certe audiāt
tales. qꝛ ignorans ignorabit̄. Quō eīm ex-
cusatur ꝑ ignorātiā q̄ q̄rere noluit. scire cō-
tempsit. cōsulere sapientez nō curauit. imo
quod deterius est vbi potuit vitauit tam ī
p̄dicatione q̄ꝫ in ꝯfessione. Scōs fuus est
sciens volūtatē dñi. sꝫ inobediēs. De quo
Luce. xij. dr̄. Seruus sciens voluntatem
dñi ⁊ nō faciēs eā. vapulabit plagis mltis.
Iste significat oīes malos xp̄ianos q̄ au-
diunt multa in p̄dicatione. sed nolunt obe-
dire. ideo vapulabūt multis plagꝫ. qꝛ ꝓfū-
dius ardebunt in supplicijs. Vnō legit̄ de
sancto Machario. ꝙ iuenit caput cuiusdā
pagani in heremo. a quo cū q̄reret an aliq̄
gentes essent profundius in inferno q̄ꝫ aīa
Athile pagani. Rñdit ꝙ sic. Et cū q̄reret.
Que. Rñdit. Christianoꝝ maloꝝ qui sci-
unt ⁊ nō faciūt. Tertiꝰ fuꝰ ē piger. De quo
Mat. xxv. Seruū inutilē mittite in tene-
bras exteriores. Et hoc dictū est illi seruo
q̄ de talento sibi credito a dño nihil lucra-
tus est. Attendāt diuites nihil faciētes de
ip̄is. Attēdant docti qui nō p̄dicant. Attē-
dant fortes qui deo seruire negligūt. Et si
iste dānatus est. quia nō ē lucratus qui ta-
mē pecuniā dñi restituit. q̄d fiet d̄ illis q̄ n̄
solū nō lucrant̄. sed etiā totū cōsumūt et ni-
hil restituūt d̄o: sed dissipāt. sicut malꝰ vil-
licus. Luce. xvj. Quartus fuus voluptuo-
sus. Luce. xij. Math. xviij. Si dixerit in
corde suo malus fuus. morā facit dñs me-
us. manducet aūt ⁊ bibat ⁊ incipiat ꝯfuos
suos ꝑcutere. veniet dñs eius die qua non
sperat. ⁊ hora qua nō credit. ⁊ diuidet euz
a se ⁊ a suis angelis. parteq̄ꝫ eius ponet cū
hypocritis. i. cuz demonibꝫ. Iste significat
voluptuosos xp̄ianos. q̄ se asserūt esse xp̄ia-
nos. sed in delicijs more paganorum vi-
uunt frangētes ieiunia. imo etiā nō seruan-
tes sextā feriā. Sed certe Prouer. xix. dici-
tur. Nō decent stultū delicie. Et h̄ ideo. qꝛ
nō est fuus maior domino suo. ex q̄ xp̄s tē-
peratus fuit. quare xp̄ianus vult esse deli-
ciosus. Quītus seruus nequā. De q̄ Mat-
thei. xviij. Serue nequā omne debituz di-
misi tibi quoniam rogasti me. Iste signifi-
cat iracūdos crudeles xp̄iāos q̄ nolūt cito
dimittere iniurias ꝓximis. Sed quid di-
cit̄ de isto seruo. Iratus dñs eius tradidit
eum tortoribꝫ q̄adusq̄ꝫ redderet vniuersuz
debitum. Sextus seruus indecēter fuiēs
sicut ille qui vult seruire duobꝫ dñis. De q̄
Math. vi. Nō potestis deo seruire ⁊ mam-
mone. Hi sunt xp̄iani qui miscēt bōis ma-
la. ieiunant ⁊ inebriant̄. dant elemosynam
sed committunt vsurā. silēs cocodrillo qui
occidit hominem ⁊ plorat sup̄ illum. Se-
ptimus fuꝰ est humilis ⁊ timidꝰ seu timo-
ratus. De q̄ dicit ap̄ls Heb. vi. Serui o-
bedite dñis carnalibꝫ cum timore ⁊ tremo-
re in simplicitate cordis sicut xp̄s. Nō ad
oculum seruientes q̄si hominibꝫ placētes.
sꝫ vt serui xp̄i faciētes volūtatē dei ex aīo
bono. cum bona voluntate seruiētes sic̄ do-
mino. ⁊ nō sicut hominibꝫ. Ecce quō pre-
ceperit ap̄lus seruire dñis t̄palibꝫ. ⁊ multo
magis deo omnipotēti. Inter oēs tn̄ istas
conditōnes. p̄ncipalis est timor et tremor.
Vnde in Ps̄. ij. Seruite dño in timore et
exultate ei cū tremore. Scimꝰ eīm quia ti-
mor humiliat. Vnde q̄ seruit ex timore re-
uerētie humiliat̄ veracit̄. Et tunc est g̃tuz
deo seruitiū quādo cū reuerētia exhibetur
vt dicit Horra sup̄ ep̄lām. ij. ad Thimo. j.
Et in hoc deficiunt sup̄bi. qꝛ nō seruiūt re-
uerent̄. vt ptꝫ in Lucifero. Et qꝛ angel' nō
pepercit. quomō sup̄bis. vt dicit Petrus ī
canonica sua. Sed notanter dicit. cum ti-
more et tremore. vt excludat negligentiaz
⁊ p̄sumptōnē. Qui eīm timet nihil negligit
Et qui tremit non presumit. Quando eīm
homo timet vermem conscientie qui erit
in inferno. et ignem corporalem geben-

ne. de quib9 Jsaye vltimo. Tūc incipiet cū
timore τ tremore seruire deo. Sȝ forte di.
quare debemus seruire deo. Rn̄deo ꝙ tri-
bus de causis. videlicet qꝛ iustū est. qꝛ ho-
nestum est. qꝛ vtile est. Justū est vt ſuiam⁹
ei. qꝛ nos fecit. qꝛ nobis seruiuit. quia nos
emit. Nos fecit. Ps̄. Scitote quoniā do
minus ipe est deus. ipe fecit nos. Et quan
to dignius nos creauit. tāto deuotius de-
bemus ei seruire. Seruiuit oībꝫ nobis ꝑ
totū temp⁹ vite sue. τ operatus est salutem
in medio terre. Jsa. xliij. Seruire me feci-
stis in peccatꝫ vestris. Et quanto indigni
us fuit istud seruitiū cōparatum sue digni
tati. scȝ curare infirmitates τ īmundicias
nostras. tanto deuoti⁹ debet esse seruitiū.
Preterea emit nos. ꝑma Coꝝ. vi. Empti
estis ꝑcio magno. Quāto ꝑciosiori precio
nos emit. tanto deuotius debem⁹ ei serui
re. j. Pet. j. Nō corruptibilibꝫ auro τ argē
to empti estis. Secūda causa seruiēdi do
est. qꝛ ē honestū seruire tāto dn̄o. Grego.
Cui seruire regnare est. cuius seruitiū quā
to subiectius τ humili⁹ fuerit tanto est ma
gnificentius. τ ꝑ ꝯsequēs sūma libertas ē.
Ecci. xxiij. Gloria magna est sequi dn̄m su
um. Tertia causa qꝛ vtile est. Joh. xij. Vo
lo pater vt vbi ego sum illic τ minister me-
us erit. Ecce quanta vtilitas seruiēdi deo
omnibus generaliter. sed specialit' prelatis
et episcopis. quibꝫ specialis merces reſua
tur. vt dic̄ Criso. Et ideo ipi debēt deuo-
tius seruire christo. exemplo sancti Nico-
lai. q̇ in oībꝫ se exhibuit vt ministrū xp̄i.
seruiendo deo in timore humilitatis. q̄ vir
tus magis commendat prelatum q̄ȝ alie ꝟ
tutes. Quia dicit Grego. vij. libro morali.
Subtilissima res viuendi est culmen tene
re. gl'iam repmere. Esse quidem in poten-
tia. sed nescire potentē se. Et Bern̄. in qua
dam epistola dicit. Jn alto posito non al-
te sapere. difficile est τ omnino inusitatum
sed q̄nto magis inusitatū tāto gloriosius.
Hec ille. Hoc bene ponderauit beat⁹ Ni
colaus. Qui vt de eo legit' sꝑ humilē xp̄i ſ-
uū se ꝑfessus est. Dep̄hensus ei a ꝯciue suo
cuius filiabꝫ ꝓiecit massam auri. τ interro-
gatus q̇s esset. Rn̄dit. Nicola⁹ seruus xp̄i.
Et circa electionem dep̄hensus ꝑ quendā
sanctū episcopū. interrogat⁹ quis esset. re-
spondit. Nicola⁹ seru⁹ xp̄i. Bonus seruus
qui sic dn̄o seruiuit cuȝ timore. τ exultauit
ei cū tremore. Vn̄ hodie gaudet coronat⁹
gloria et honore. B

Dixi secundo ꝙ ī verbis ꝑ-
missis cōmē-
dat' beatus Nicolaus a fidelitate. Cuȝ dꝛ
et fidelis. Fidelitas aūt serui ad dominum
in multis consistit. Sicut habet'. xxij. q. v.
De forma. Et plura ponit Hostien. in sū-
ma sua titulo de feodis. Quid sit fidelitas
que his versibꝫ cōtinent'. Jncolume facile
tutūq3 possibile honestum. Utile cōsilium
fidus dabis auxiliūq3. Qui sic exponūtur.
Primo em̄ requirit' in seruo ꝙ intendat in
columitatē dn̄i. hoc est. ne illud qđ facit sit
in damnū dn̄i. sicut venenum. infirmitas.
mors τ omnes corpis lesiōes. Moraliter
Seru⁹ xp̄i tūc est fidel' qn̄ oīa nocumenta
animarū τ corpoꝝ a fidelibꝫ xp̄i ꝓcurat a-
moueri. Nā xp̄s oīa q̄ fuerūt suis pauperi-
bus facta sibi reputabit īpensa. Mat. xxv
Quod vni ex minimis meis fecistꝫ mihi fe
cistꝫ. Scđo ꝙ ꝓcuret ita bonū domini sui
ne faciat illud difficile qđ potuit esse faci-
le. Moralit'. deo multū facile est cōuertere
peccatorē qn̄ vult peccator. qn̄ aūt nō vult
difficile multū est. Nā dicit Aug⁹. Facili⁹
est deo creare celū τ terrā. q̄ȝ peccatorē con
tra velle suum reducere ad viā salutꝫ. Qui
em̄ disponit hoīem aliquē ad cōuersionem
ad deū ꝓcurat facilitatē deo cōuertēdi ipȝ
qđ fit ꝑ doctrinā τ exemplū. Vnđ Ezech.
xxxiij. Et Jaco. v. Qui cōuerti fecerit pec
catorē ab errore vie sue saluabit animā suā
Econtra vero dicitur. Qui scandalizaue-
rit vnū ex pusillis istis. expedit ei vt suspē
dat' in collo ei⁹ mola asinaria τ demergat' ī
ꝓfundum maris. Math. xviij. Tertio de-
bet obseruare diligēter cōsiliuȝ dn̄i sui ne ī
aliquo ꝓdat cōsiliū quod posset nocere ca-
stris. villis. vel ciuitatibꝫ suis. in quibꝫ ipse
posuit tuitōnē suam. Ciuitas xp̄i eccl'a mi
litans est. De q̄ Math. v. Non potest ciui
tas abscondi. Hāc ciuitateȝ prodit q̇ indi
gnis τ hereticis reuelat secreta fidei. cū do
minus dicat. Nolite proijcere margaritas
ante porcos. Jn signū huius saluator a pi
lato interrogatus. non respondit ei quicq3
ita vt miraret' preses vehement'. Joh. xviij
Quarto seru⁹ intēdere debet ꝙ non faciat
dn̄o īpossibile. qđ dn̄o al's ē possibile. Sic
moralit'. lȝ oīa do sūt possibilia. Lu. j. Nō
erit īpossibile apud deū oē ꝟbū. tn̄ q̇dāmo

deo videt impossibile illud quod salua iu-
sticia non potest facere. vt peccatorē inq̄na
tum peccatꝫ saluare. Et ideo qui p̄dicaret
peccatoribus semꝑ de misericordia ꝛ nūq̄
de iusticia. faceret deo de possibili impossi
bile. Quinto dꝫ seruus fidelis intendere q̄
nō faciat ꝯ bonū domini honestū. Hone-
stas aūt dn̄i ꝯsistit in vxore sua. in filijs su-
is. in affinibꝫ suis. p q̄s fama dn̄i augetur.
Uxor dei est glīa eiꝰ. De q̄ ip̄e dicit. Glīaꝫ
meā alteri nō dabo. Un̄ Lu. j. cātabāt an-
geli glīam deo. Et apl's. Soli deo honor
ꝛ glīa. Filij dei sunt oēs fideles q̄ credunt ī
noīe eius. Joh. j. Dedit eis ptātē filios dī
fieri. Affines sunt q̄ faciūt voluntatē eius.
Iuxta illud. Qui fecerit voluntatē patris
mei qui in celis est. ip̄e meus pr̄ soror ꝛ fra
ter est ꝛ mr̄. Qui ergo aliq̄d facit qđ ē in de
trimentū glīe dei vel impedimentuꝫ xp̄ifi-
deliū. vtputa nocet eis in corꝑalibꝫ vel spi
ritualibꝫ. ip̄e violat fidelitatē. Sexto dꝫ ſ-
uus fidelis intēdere q̄ nō faciat contra bo
num dn̄i vtile. Utilitas dei est salus nr̄a. n̄
q̄ ip̄e ea indigeat. sed q̄ nos īdigemus ea.
quā qui impedit īfidel' est seruus. vt sūt he-
retici ꝛ alij q̄ salutē inficiūt aīarū. Septio
debet seruus fidelis intendere. vt det cōsi-
liū salubre dn̄o. Et licꝫ deus non indigeat
cōsilio nr̄o. vt dr̄ Rom. xj. Aut q̄s ꝯsiliari-
us eius fuit. tn̄ hoc sibi reputabit factū qđ
fuerit suis impensum. Qui g̊ nō solū ad pre
cepta sed etiam cōsilia inducit alios. vt ad
seruandā virginitatē. pauptatem. obedien
tiam. ille est fidelis. Sic paulꝰ q̄ dicebat dē
se. De ṽginibꝫ p̄ceptū dn̄i nō habeo. ꝯsiliū
aūt do tanq̄ misericordiā ꝯsecutꝰ a dō. vt
sim fidelis. Reuera talis fidel' seruꝰ fuit be
atus Nicolaꝰ q̄ oīa q̄ ad laudē ꝛ honorē et
glīam dei ꝑtinent in mēbris xp̄i ꝛ suis fide
libꝫ pcurauit. ideo de ip̄o dr̄ q̄ fuit seruꝰ fi-
delis.

E

Dixi tertio q̄ in ṽbis pre. com
mendat beatꝰ Ni-
colaus a prudētie sagacitate. cū dr̄. et pru-
dens. Est aūt prudētia. vt dic̄ Tullius. ij.
rhetorice. memoria p̄teritoꝝ. intentio p̄sen
tium. ꝛ p̄uisio futuroꝝ. Et istā prudētiā dꝫ
hr̄e seruus xp̄i. vt memoretur ꝓpria pecca-
ta. ꝛ cognoscat dei bn̄ficia. ꝛ p̄uideat dei iu
dicia. Est aūt q̄druplex prudētia xp̄i ſuis
necessaria. scꝫ legaliū statutoꝝ ꝛ tꝑaliū the
sauroꝝ. ꝑsonaliū meritoꝝ. regaliū r̄nsoruꝫ
Primā prudentiā tenent facere reges. p̄n-
cipes. p̄lati. iusticiarij. cōsiliarij. ꝛ ministri.
vt videlicet leges iuste instituantur. q̄ com
munes tā diuitibꝫ q̄ paupibꝫ oñdāt. Hec
aūt prudētia dꝫ esse de thesauro sacro scri-
pture. Lex em̄ q̄ obuiat sacre scripture nul
lius debet esse momēti. Sicut dr̄ in canōe
di. x. Nō licet. Et rō. q2 dū mensura celestꝫ
dispositiōis excedit causatur in cōtumeliā
disponētis. De thesauro igit sacre scriptu-
re dꝫ sumi prudētia legaliū p̄ceptoꝝ ꝛ sta-
tutoꝝ. sine quibꝫ impossibile est pacē habe
re inter homines. Onias em̄ videbat. q2 si
ne legali p̄uidētia esset īpossibile pacē rebꝫ
dari. vt dicit. ij. Macha. iiij. Secūda pru
dentia est tꝑalium thesaurorum. Hāc hr̄e
tenentur ecclesiastici p̄lati p paupibꝫ sustē-
tandis. Ipi em̄ sunt sp̄uales ministri qui dē
ip̄ius p̄rimonio familiā eius tenēt exhibe-
re ꝛ sustentare. Un̄ Bern̄. ad Eugeniū li.
iiij. ca. vij. dicit. Res paupeꝝ pauperibꝫ nō
dare est sacrilegiū ꝯmittere. Tertia prudē
tia est ꝑsonaliū meritoꝝ. ad quā omnes ob
ligant. De q̄ Roma. xij. Nolite esse pruden
tes apud vosmetip̄os. Nulli malū pro ma
lo reddentes. p̄uidētes bona nō tm̄ coram
deo sed etiā corā oībꝫ hoībꝫ. Bona dicit vt
elemosynas ꝛ pia opera. de quibꝫ vidēdū ē
in exemplo mercatorū. Transferamus er-
go bona tꝑalia nostra per alios de nundi-
nis p̄sentis vite ad statum glorie. Sic em̄
nob saluator eūdo ī celū dixit Negociami
ni dum venio. Luce. xix. Fatuus esſꝫ q̄ sen
tiens se spoliandū venientem de nūdinis
in via non committeret ad cambiū. Quar
ta prudentia est regaliū respōsoꝝ. Et hāc
tenet quilibet p seipso facere in iudicio. iux
ta illud Deut. xxxij. Utinam saperent ꝛ in
telligerent ac nouissima p̄uiderent. Nouis
sima sunt mors. peccata. celum. ꝛ gehēna.
de quibus ī presenti homo debet prouide-
re quid respondeat ad interrogata. Unde
Job. ix. dicitur. Quantus sum ego vt re-
spondeaꝫ ei. Bene iste prouidebat se de fu
turo. Sic ꝛ beatus Nicolaus fecit qui fu-
it fidelis et prudens seruus. q2 statuta le-
galia iuxta formā legis diuine regulauit.
Nā q̊s sententia iudicis innocētes plecti
decreuerat. iuxta sanctiores leges legales
ip̄e accurrēs reuocauit Scđo prudēs fuit
q2 regꝫ etni thesauros paupibꝫ fidelr̄ dispē
sauit. vtꝫ ī legēda eiꝰ. Tertio prudens fuit

qꝛ multa bona merita sibi ꝑ tpalibus cõpa
rauit. Quarto prudẽs. qꝛ ita vixit vt in die
nouissimo ad introgata dei audacit̃ respõ
deret. Iuxta illõ. In memoria et̃na erit iu
stus. ab auditõne mala nõ timebit. Mala
auditio. Ite maledicti in ignẽ eternũ. Bo
na vero. Uenite bñdicti p̃ris mei ꝑcipite
regnũ vob ab initio creatũ. Ad qõ nos ꝑ
ducat pr̃ ꝛ filius ꝛ spũssctũs. Amen.

De ꝯceptione beate Marie virgis.

Sermo V

P ulchra ut luna

terribilis vt castroꝝ acies ordia
ta. Cant. vj. ca. Sic dicit Aug.
in q̃dam sermõe. Adest nobis dilectissimi
dies beate marie ꝟginis õdicat⁹. ꝛ iõ gau
deat t̃ra nr̃a tante virgini debitũ obsequiũ
exhibẽdo. Hec em̃ est flos cãpi. de q̃ ortuz
est p̃ciosum liliũ cõualliũ. ꝑ cuius ꝑtuz mu
tatur natura ꝓthoplastoꝝ quo delet̃ culpa
Hec ille. Ex q̃ pz ꝙ festũ marie q̃dlibz de
bet esse maxime reputatõis apud christifi
deles vltra ceteros sctõs. p̃sertim cũ ꝑ eaz
magꝫ q̃ꝫ ꝑ sancti cuiuscũqꝫ meritũ nob gra
tia inuenta est apud deũ. vt dic̃ Gilbertus
Carnothenƀ eps in ƀmone. Unde Ansel.
in cõtemplationibꝫ suis dicit eã aulã vni
uersalis ꝓpiciationis. ꝛ generalẽ causam re
cõciliationis. vas ꝛ templũ vite ꝛ salutis
vniuersoꝝ. Et qꝛ vt dicũt iura. Qõ cõe est
omibꝫ ab omibꝫ dꝫ approbari. ꝛ ꝑ ꝯñs vene
rari ꝛ celebrari. ideo festiuitas tãte ꝟginis
merito est appetẽda venerãda ꝛ cũctis secu
lis p̃dicãda. Maxime aũt illa festiuitas q̃
magni beneficij sibi a deo exhibiti est mẽo
ria. cuiusmodi est festum sanctificatõis seu
conceptõnis quod hodie agit̃ a christifide
libus. In quo ecclesia cum christifidelibus
virginẽ gl'iosam p̃dicat. deuote ꝛ hũilit̃ di
cẽs eã pulchrã vt lunã in sanctificatõe sua
sub ꝟbis themat'. Pulchra vt luna. In q̃
bus ꝟbis btã ꝟgo triplicit̃ cõmẽdat̃ ꝓpter
tria virgini Marie appropriata. Prio mo
do cõꝑat̃ lune. rõne nois qõ habet ex iposi
tione. Secundo cõꝑatur lune. rõne pulcri
tudinis quam hꝫ ex solis irradiatiõe. Ter
tio cõꝑatur lune rõne virtutis quã exhibz
in recepti lumis diffusione. A

Dixi primo ꝙ virgo gloriosa commendatur ex
verbis p̃missis ex cõparatione lune. ratiõe
nois ipius lune. Appellat̃ autẽ luna tripli
ci noie. Dr̃ em̃ luminare min⁹ Gen. j. Fecit
deus lumiare minus vt p̃esset nocti. Ecci
xliij. Lumiare min⁹ qõ minuit̃. Scõo dꝛ
luna regina celi. Uñ Hiere. xliiij. Sacrifi
cem⁹ regine celi. Tertio appellat̃ luna vas
castroꝝ Ecci. xliij. Uas castroꝝ in excels̃ i
firmamẽto celi resplendens. In prio signi
ficatur meritũ ꝑfecte humilitatis. Sic em̃
luna est minor corꝑe omibꝫ stellis celi exce
pta illa q̃ est soli ꝯiũcta. s. mercurio. Ita be
ata virgo omibꝫ sanctis humilior. excepta
humana natura vnita soli diuinitati. Jõo
q̃nto pl⁹ habuit de humilitate in t̃ra post
xp̃m. tanto plus de felicitate hꝫ i celis post
eum. Si aũt volum⁹ cõparare corp⁹ lune
ad solẽ. ꝛ tũc exp̃ssior erit figura p̃ñtis solẽ
nitatis. Nam sicut luna est inferior loco et
dignitate. Ita ꝟgo btã inferior est i sua cõ
ceptione filij dei cõceptiõe. natiuitate ꝛ oi
bus alijs. Et iõ supposito isto ꝙ nõ sit ꝯce
pta in originali pctõ. vt q̃dã pie credũt. tñ
adhuc nõ equiparat̃ nec assimilat̃ xp̃o i oi
bus. Dicit em̃ Ptolome⁹ in Almagesti ꝓ
positione. xviij. ꝙ sol excedit lunã quadra
gesies octies. Sic xp̃s excedit ꝟginẽ mr̃ez
suam sua ꝯceptione ꝛ natiuitate. Ille eniz
de virgine ꝯcept⁹. ista de ꝯiuge. Scõo qꝛ
ille de spũsctõ. Hec de viro. Tertio qꝛ scti
ficatio xp̃i in ꝯceptione fuit plenior q̃ꝫ ma
rie. eo ꝙ ab instanti ꝯceptõis fuit aĩa xp̃i
btã. nõ tñ sic marie. Et iõ ꝑtꝫ illoꝝ ꝓterui
tas ꝛ duricies q̃ timẽt l' nolũt ꝯcedere illã
cõceptã sine originali pctõ. timẽtes eã per
omia assimilari xp̃o. ac ꝑ hoc metuẽtes offẽ
dere maiestatem singularẽ xp̃i si eã sibi i cõ
ceptione assimilent videant ꝛ audiant. ad
huc dato ꝙ sic esset cõcepta. nõ tñ ꝑ omnia
similis esset xp̃o. sic̃ supra dictũ ẽ. eo ꝙ xp̃s
respectu ipi⁹ se hꝫ vt sol ad lunã. q̃ maxime
distãt a se inuicẽ maioritate loco ꝛ dignita
te. In scõo noie insinuat̃ preconium regie
maiestatis ꝛ dignitatis. Sicut em̃ luna p⁹
solem tenet p̃ncipatũ in celo ethereo. ita et
btã virgo post xp̃m dominatũ possidet in
celo empireo. Uñ ipa signat̃ in regina He
ster. Cui rex ꝯcessit medietatem regni sui.
Regnũ dei in duobꝫ cõsistit. i iusticia. ꝛ mi
sericordia. Justiciã reseruat sibi. Iuxta il
lud. Mihi vindictã ꝛ ego retribuam. Sz
miscdiam cõcessit dispensandã mr̃i sue. vñ
dicit Berñ. ꝙ maria oibꝫ miscdie sinũ ape

rit.nec ē q̇ se a grã eius abscõdat. In tertõ
noīe insinuat̃ officiũ sedule pietatꝫ. Luna
eñ dũ noctis tenebras illuminat deseruit
existentibꝫ in castris. Sic maria pugnāti-
bus in certamīe vicioꝝ ꝯ diabolũ. Et idõ
dr̃ ī themate. Pulcra vt luna terribil' vt ca-
stroꝝ acies ordiata. Nulla stella magꝫ vtil'
castroꝝ custodie q̃ꝫ luna. qꝛ ī luce eiꝰ facili
oꝛ ē custodia. defensio ⁊ pugna ī nocte. sic
nullꝰ sctũs ita ē ꝓpiciꝰ hoībꝫ ad pugnãdũ
ꝯ diabolũ. ⁊ ad ꝓuidēdũ eiꝰ insidias sic pa
trociniũ hꝰ ꝟgis. Et idõ sic luna sp̃ealr̃ p̃est
nocti. sic btã ꝟgo defensiõi pctõꝝ ī tenebrꝫ
ignorātie errātiũ. Vñ Geñ. j. dr̃. Fecit de-
us luminare maiꝰ vt p̃esset diei. ⁊ lumīare
minꝰ vt p̃esset nocti. ⁊ stellas fecit ⁊ posuit
ī firmamēto. Lumē maiꝰ q̃d p̃est diei grẽ ē
xp̃s. q̇ ē verꝰ sol iusticie oꝛtꝰ timētibꝫ deũ.
Quãdiu iste sol lucet ꝑ grãz suã tãdiu ē di
es salutis Ro. xiij. Nox p̃cessit dies āt ap
propiq̃uit. Ecce nũc tps acceptabile. ecce
nũc dies salutꝫ. Lumīare minꝰ q̃d p̃est no
cti pctõꝝ ꝟgo btã ē. q̄ ꝑ cõpassionē ⁊ mĩaz
suã plꝰ adiuuat pctõres q̃ꝫ ceteri scti. Vñ
ip̃a hꝫ singulare dñium supra mare. q̃ꝫtuꝫ
ad augmētũ eiꝰ. vt dr̃. j. metheroꝝ. Sic ꝟ
go hꝫ ptãtē augendi cõtritionē ⁊ deuotio
nē in amaritudine pctõꝝ. In cõꝑatõe aũt
Marie aliȷ̃ scti dicũt̃ stelle. Et idõ addit. ⁊
stellas posuit in firmamēto. Sic eñ stelle
habēt multiplicē distinctionē ⁊ multipli-
cē effectũ. sic ⁊ sci. Alie eī sũt aliȷ̃s clarioreſ
Alie aliȷ̃s viciniores. Alie aliȷ̃s altiores.
Alie aliȷ̃s velociores. Alie aliȷ̃s efficacio-
res. Vñ apl's. j. Coꝝ. xv. dic̃. Q̃ꝛ stella dif
fert a stella in claritate. Sic ē de sanctꝫ re-
spectu dei. q̃ꝛ q̇dã sũt clariores ī cognitiõe
diuinitatis ⁊ viciñiores deo. Aliȷ̃ altiores
speculãdo et vidēdo deũ. Aliȷ̃ velociores
ad iuuãdũ nos. Aliȷ̃ efficaciores in exhibē
do nob̃ bñficia. Sũt ⁊ alie stelle q̄ sũt fixe ī
firmamēto. ⁊ mouēt̃ cũ eo. Et significant
angelos. q̇ sꝑ mouent̃ ad motũ voluntatiſ
diuine. Alie p̃cedunt mane solem vt stella
matutina. vt fuerũt ꝓphe ꝓnunciantes xp̃i
natiuitatē. Eccĩ. l. Quasi stella matutina ī
medio nebule. Alie cõiuncte soli. vt patri-
arche. qui ꝑ opera misericoꝛdie fuerũt cõ-
iuncti deo. Alie currũt cõtra firmamentũ
Et significant apostolos qui currũt ꝑ do-
ctrinã cõtra mundũ istũ ne ruat. Danielis
xij. Qui ad iusticiã erudiũt multos. q̃si stel
le in ꝑpetuas eternitates. Alie sequunt̃ so
lem. vt est vesperus. Et significat marty-
res. q̇ per martyriȷ̃ passionē secuti sũt xp̃m
Job. xxiij. 6. Vestigia eius secutus est pes
meus. Et saluatoꝛ. Tollat crucem suã ⁊ se
quat̃ me. Alie dicuntur erratice. qꝛ modo
istã. mõ illã tenent viã. Et significāt cõfeſ
sores q̇ diuersis viȷ̃s meruerũt merita eter
na. Nam q̇dã in vita heremitica. quidam
in claustrali. quidam in statu laycali. qui-
dam in sacerdotali. quidã ieiuniȷ̃s. q̇dam
oratiõibus. Vnde Baruch. iij. Stelle de
derunt lumē in custodiȷ̃s suis. Alie sũt ita
alte q̃ꝛ obumbrate sole vix vident̃. Et sig-
nificant ꝟgies q̄ altũ habent meritũ ⁊ ob-
umbrant̃ a sole xp̃o vt vix videant̃. qꝛ vidē
tur ab hominibus nullius esse meriti. cum
non faciant fructũ ventrꝫ. Juxta illõ. Ma
ledicta sterilis. Alie sunt stelle que nõ rece
dũt a stella maris. sicut currus qui vocat̃
maioꝛ vrsa. ⁊ significant viduas. que lꝫ vir
gines non sint tamen sunt caste. ⁊ adherēt
beate virgini quantũ possunt ꝑ deuotiõeꝫ
specialē ad eaꝫ. Vnde Philip. ij. Inter q̊s
lucetis sicut luminaria verbũ vite continē
tes. id est verbum dei vita implētes. Alie
sunt q̄ faciũt viã ꝑ mediũ celi lucidã. ꝓpter
multitudinē nimiã. et dr̃ via lactea seu ga
laxia. Et significant coniugatas q̄ multe
sunt. Vnde Eccĩ. xliij. Species celi glĩa
stellaꝝ. mundũ illuminãs in excelsis Istõ
ꝓmisit dñs Abrahe Geñ. xv. Suspice ce-
lum et numera stellas si potes. Sic erit se
men tuũ. Sicq̃ꝫ patet p̄mũ p̄ncipale. in q̄
dictum fuit q̃ꝛ maria recte comparatur lu
ne. ꝓpter nominis impositionē. Sicut eñ
audiuimus christus dicitur verus sol iu-
sticie. sancti vero tam in p̃ñti q̃ꝫ in futuro
dicuntur stelle. Restat ergo vt Maria in-
ter deũ ⁊ hoīes: sicut inter solē ⁊ stellas te-
net ꝓprietatē lune quo ad noīs eius virtu-
tē. Et tantũ de isto. B

Dixi secũdo q̃ꝛ beata ꝟgo cõ
parat̃ lune rati
one pulchritudinis quã habet ex solis ir-
radiatiõe. Sicut aũt dicũt astronomi. lu
na recipit a sole sub triplici gradu pulchri
tudineꝫ. Siquidem pulchra est in princi-
pio qñ est noua. In medio pulcrioꝛ quan-
do ē plena. pulcerrima in termĩo quãdo ē
soli coniũcta. lꝫ nobis tunc non appareat.
Tũc eñ magis ꝓfũdit̃ luce q̃ꝫ ante. vt ꝓbat̃

per astronomos. Sic btã virgo habuit tri
plicẽ gradũ pulchritudinis sue a sole xp̃o.
Fuit enĩ pulchra in ingressu sue cõceptõis
qñ aĩa eius ingressa est corpꝰ. Tũc enĩ fuit
quasi noua luna. ꝑ donũ gr̃e sctificatõis il
lustrata. q̃ ipam emũdauit a macula origi
nali. Uñ miratur de ea Salomon Cant.
vj. Que est ista q̃ pgredit̃ q̃si aurora cõsur
gens. pulchra vt luna. Itẽ fuit pulchrior ĩ
ꝓcessu. velut luna plena in dieb⁊ suis ꝑ do
nũ gr̃e fecundantis. tũc enĩ fuit mundata
a fomite carnalis ꝯcupiẽ. Sicut enĩ luna
pulchrior in plenilunio ẽ q̃ȝ in nouilunio
qñ ex nulla ꝑte est vacua luĩe. Sic ⁊ btã v̾
go in cõceptõe filij dei pulchrior fuit. quã
do nulla sui ꝑte vacua sȝ plena diuitate fu
it. Unde dictũ est ei. Aue gr̃a plena. Sed
pulcerrima fuit postea in egressu velut soli
cõiũcta ꝑ donũ glĩe eleuãtis ⁊ btificãtis. sic
enĩ luna in cõiũctõe sui cũ sole ẽ clarissima
vtpute radijs solarib⁊ illustrata magis. lȝ
nobis non appareat. qꝛ tũc hȝ lucẽ inacces
sibilẽ. Ita beata virgo quãdo in assumpti
one sua fuit eleuata ⁊ soli inaccessibili iusti
cie xp̃o associata. ¶

Dixi tertio q̄ v̾go gl̃iosa com
parat̃ lune rõne v̾
tutis quã exhibet in recepti lumĩs diffusi
one. Luna enĩ lumĩe suo tria facit ꝯm phi
lo. in ĩferiorib⁊. Replet enĩ cõchilia humi
dũ augmẽtando. Attrahit maria fetidum
humorẽ de ꝓfundo extrahendo. Tẽperat
adusta de nocte aera. ardorẽ solis repmen
do. Hec sunt tria beneficia q̃ erant valde
necessaria habitantib⁊ nobis ĩ regiõe vm
bre mortis. q̃b⁊ ad solaciũ est concessa. Si
quidẽ pctõres vacui erant gr̃a. et iõ indi
gebant repletione. Ponderosi culpa. ideo
indigebant eleuatione ⁊ de ꝓfundo laci ex
tractione. Adusta iusticia diuina. ⁊ ideo ĩ
digebant diuine iusticie tẽperantia ꝑ ꝓpi
ciationẽ. Hec tria facit btã v̾go in nob̃ lu
mĩe ⁊ bñficio sue gr̃e. Primo enĩ replet cõ
chilia. i. corda nr̃a gr̃am nob̃ impetrãdo.
Uñ de ipa dicit angelꝰ Luce ꝑmo. Inue
nisti gr̃am apud dñm. Nec dubiũ q̃n nob̃
eam dicatur inuenisse. licet ipa sola plena
gr̃a dicatur extitisse. ac ꝑ h̃ nõ sibi sed nob̃
acquisisse Ideo ipa compat se aqueductui
Ecci. xxiiij. Ego q̃si aqueductus exiui. O
q̃ȝ optimã aquã gr̃e ꝓpinauit nobis ista v̾
go. Certe talẽ aquã q̃ biberit non sitiet in
eternũ. Joh. iiij. Sȝ nũq̃d eã nob̃ ĩ parci
tate vel penuria ꝓpinat. Certe nõ. sȝ ĩ ma
xima copia. Uñ ipa de se dic̃. Transite ad
me oẽs q̃ cõcupiscitis me. ⁊ a gñatõib⁊ me
is adimplemini Nõ dic̃ bibatis. sed adim
plemini. ad copiã ⁊ abundãtiã ⁊ saturita
tẽ ⁊ plenitudinẽ. Nec mirũ. Nõ est enĩ gr̃a
istius v̾gis sic alioꝝ sctõꝝ. q̃b⁊ deus dedit
ad coꝝ sufficientiã. sicut dr̃ de btõ stepha
no q̄ erat plenus gr̃a. q̃d vtiq̄ȝ fuit ad suf
ficientiam. Sed isti data est gr̃a ad pleni
tudinẽ. Uñ dr̃ Gratia plena. Sic enĩ dic̃
Ambro. li. ij. de v̾ginitate. Uirgo Maria
nullo genere virtutũ caruit cui angelꝰ ple
nitudinẽ nũciabat. Et cõcludit Berñ. su
per Missus ẽ. q̄ de plenitudĩe eiꝰ accipi
unt vniuersi. Eger curationẽ. Tristis con
solatiõeȝ. Pctõr veniã. Iustꝰ gr̃am. ⁊ sic d̾
alijs. Qib⁊ enĩ oĩa facta est. ⁊ de plenitudi
ne eius recipiunt vniuersi. Scd̃o maria e
leuat ⁊ attrahit vaporem fetidũ. i. culpam
extrahẽdo. Unde in Canticis clamat pec
cator ad eaȝ dicẽs. Trahe me post te. Tra
ctus autẽ iste nõ fit inuitus aut molestus.
sed valde suauis ⁊ dulcis. Uñ sic mr̃ attra
hit pueꝝ vt post eã currat. oñdẽdo sibi po
mũ vel blãdiẽdo manib⁊. Sic hec v̾go o
stensiõe exẽploꝝ suoꝝ attrahit ad se. Und̃
in canticis. Curremꝰ in odorẽ vngentoꝝ
tuoꝝ. Odor vngentoꝝ sũt exẽpla virtutũ
in hac virgine. q̃b⁊ illecti pctõres plus q̃ȝ
exẽplis alioꝝ sctõꝝ currũt ꝑ viã mandato
rũ ⁊ semitã cõsilioꝝ ad xp̃m. Tertio hec v̾
go ẽ recõciliatrix int̃ deũ ⁊ pctõres. Und̃
sic nemo venit ad pr̃eȝ: nisi ꝑ filiũ. vt dicit
saluator. ita nẽo ad filiũ: nisi ꝑ mr̃eȝ. Et sic
nemo ẽ aptior ad mitigãdũ irã pr̃is ꝯ fili
os degeneres seuiẽtẽ nisi mr̃. ita nemo san
ctorum est aptior ad intercedendum pro
nobis ad deũ sic ista v̾go. q̃ cũ deo pr̃e me
ruit hr̃e eũdẽ filiũ. cui nõ est phas vt ei deꝰ
pr̃ aliq̃d neget ex q̃ pr̃ ei voluit dare vnige
nitũ filiũ ⁊ dilectissimũ. Uñ aplĩs. None
cũ illo donauit nob̃ oĩa Sil̾r filius nõ po
terit negare q̃cq̄ȝ matri. a q̃ rcepit oĩa que
habet ꝯm sanctam humanitatem a matre.
Sic nec spũssanctus poterit ei q̃cq̄ȝ nega
re qui in eam superueniens plenitudinem
donoꝝ illi nõ dubitat̃ cõtulisse. Adeamus
ergo cũ fiducia thronũ gratie vt gratiam
cõsequamur per eam. ⁊ post hoc gloriam
Ad quã nos perducat pr̃ ⁊ fi. et sp̃s. Amen.

De sancto Thoma
Sermo. VI.

Quia uidisti me Thoma credidisti. Beati q̄ nō viderūt ⁊ crediderūt. Joh. xx.
Inter cetera homini necessaria ad salutē quattuor videnť necessaria ⁊ ꝑcipua eē. scꝫ vt hō sit gratus de bn̄ficijs diuinis. Ingratitudo em̄ est ventꝰ vrens siccās fontē pietatis. vt dicit Bern̄. Scd̄o vt sit seruꝰ dei vtilis. ne sit ire ⁊ pene dignus Mat. xxv. Seruū inutilē mittite in tenebras. Unde Prouer. xiiij. Acceptꝰ ē regi minister intelligens. Tertio vt sit non solū seruus vtilis ſꝫ etiā prudēs. ne sit q̄si gubernator sopitꝰ in medio marꝫ amisso clauo. Prouer. xxiij. Quarto vt sit ꝟuꝰ nō solū vtilis ⁊ prudēs ſꝫ et fidelis. ne scꝫ sibi vsurpet dn̄ium. vel alteri q̄ꝫ debeat reddat ꝟuitiū Math. xxv. Euge ꝟue bone ⁊ fidelis. Ista q̄ttuor acquirūť maxie ꝑ fidē. ꝑ quā hō ꝓmo cognoscit a q̄ q̄d habꝫ. q̄d accepit. ⁊ vnde accepit quia a deo oia. Quid em̄ habes q̄d nō accepisti. q. d. apl's. nihil. Et ꝑ h̄ hō reddiť g̃tus deo. Scd̄o ꝑ fideꝫ cognoscit hō sub q̄ dn̄o est. et sic se sentit seruū propť aliquam vtilitatem h̄ positū. s. ad laudandū deū. et operandū salutē ꝓpriā. Tertio ꝑ fidē cognoscit quō in h̄ mūdo cōuersandū ē. q̄d cōtēnendū. q̄d appetendū. q̄ tendendū. quid amandū. Ecce prudentia. Quarto ꝑ fideꝫ homo cognoscit cui seruiendū est ⁊ cui totū dominiū attribuendū. et ꝙ nulli alteri q̄ꝫ deo seruiendū est. Juxta illud apl'i Soli deo honor et gl'ia in secula. Cum igitur tot ⁊ tanta ex fide ꝓueniunt merito fides videť homini esse necessaria ad saluteꝫ. ad quā vel ꝑ quā ⁊ nō aliā virtutē beatitudo conseq̄ť et'na. de q̄ dicit ꝟbū nr̄i thematis. Bt̄i q̄ nō viderūt ⁊ crediderūt In q̄bus ꝟbis tria tanguntť. Primo Thome dubitatio. q2 resurrectiōeꝫ xp̄i credere noluit: nisi eū corꝑalitť videret. cū dr̄. Quia vidisti me Thoma credidisti. Scd̄o describiť fidei remuneratio. cum diciť. Bt̄i qui nō viderunt. Tertio subiungiť fideliuꝫ cōmendatio. cum dr̄. Et crediderunt. A

Dixi primo ꝙ in ꝟ. p. describiť thome dubitatio. cū dr̄. Quia vidisti me Thoma: credidisti. Circa q̄d sciēdum ꝙ dicit Gre. in omelia suꝑ locū istū. Minꝰ nob̄ maria. scꝫ magdale. ꝓfuit q̄ cito credidit q̄ꝫ thomas q̄ diu dubitauit. Profuit aūt nob̄ beatus Thomas ꝑ suā dubitatōeꝫ ad duo. scꝫ ad timorē diuinū sp̄ ꝓ oculis habēdū. ⁊ erigēdū spem in deū Dubitatio em̄ sua ad h̄ i ecc'ia in anno bis referť. semel in octaua pasce. sēcūdo h̄. nō vtiq̄ꝫ ꝓpť aliud q̄ꝫ ꝓpť timoreꝫ nobis ꝓsūptuosis ⁊ assecuratꝫ de nr̄is opibus incutiēdū. Ex quo em̄ tam sctūs apl's cecidit de fidelitate in errorē q̄d fiet de nobis. Scd̄o ad h̄ referť sua dubitatō. ne hō desperet de venia suoꝝ maloꝝ cōmissorū. sed potiꝰ erigať ad spem de dei pietate q̄ sicut post lapsum suscepit clemēter Thomā ita suscipiet et nos pctōres q̄cunq̄ꝫ genere pcti īfectos. Videāꝰ igiť de vtroq̄ꝫ. s. de ꝓsumptuositate cōpescenda ⁊ spe erigenda. Nos em̄ h̄ debemus eē in medio inť vtrūq̄ꝫ intuēdo Thomaꝫ. Et h̄ est q̄d dr̄ Prouerbio. iiij. c. Dirige semitas pedib⁹ tuis. ⁊ oēs vie tue stabilienť. Ne declines ad dexterā neq̄ꝫ ad sinistrā. Dextera est ꝓsumptō Sinistra est desperatio. Unde Thomas ꝑ dubitatiōeꝫ cecidit ne tu ꝓsumas. per cōfessionē fidei surrexit ne tu desperes. Uid' ꝰ ꝓmo bt̄i Thome lapsū ⁊ habebis ꝓsumptiōis remediū. Et ꝑ isto sciēduꝫ ꝙ sex sunt q̄ faciunt hoiem ꝓsumere ⁊ securitate torpere. Primū natura fortꝫ. vt i his q̄ nō mltū a tēptatōib⁹ inq̄etāť. Sꝫ quō securus erit q̄s nūm cū videt viros fortes cecidisse David em̄ cū leonib⁹ lusit. vrsū et leonē interfecit Goliā ꝓstrauit. gigantē sola funda ⁊ lapide interfecit. ⁊ q̄d plꝰ est Dauid decē milia occidit. vt testať etiā de eo inimicus suꝰ Saul. ⁊ tn̄ vniꝰ femine pulchritudine illectꝰ cecidit in adulteriū. Sampson mille viros cū mādibula occidit. ⁊ trigīta viros ꝑcussit. portas citatꝫ gaze abstulit. colūnas domꝰ inimicoꝝ suoꝝ ꝯq̄ssauit. ⁊ tn̄ ꝑ vnicā feminā ꝺuictꝰ ē. Et ecce h̄ thomas vir fortꝫ cecidit. quō ꝰ mlier dic̄ se securā. cū videt viros fortes cecidisse. Quid faciet hō fragil'. cū videt angelū fortissimū extra calamitatꝫ cecidisse Job. iiij. Ecce q̄ ꝟuiūt ei nō sūť stabiles. ⁊ i āgel' suis reperit prauitatē. Timēdū ē ꝰ nob̄ i ꝟuitio dei. iuxta illud Eccl'i. ij. Fili accedēs ad ꝟuitutē dī sta in timore: ⁊ ꝑpara aiaꝫ tuā ad temptatōeꝫ Scd̄m q̄d nos ꝓsumere facit ē societas bona. Et hāc tēptāť q̄dā in claustris. in colle

gēs. in cōitatib9. in vniuersitatib9. sciētes: q2 q̄ cū sapiētib9 gdit̄ sapiēs erit Prouerb. xiij. Et Ecci. xxxvij. Cū viro scto assiduꝰ esto. ⁊ disces ab eo sapiam. Vñ i ps. Cū sācto sctūs eris. Sz certe nec p̄sumēdū ibi. q2 ecce thomas in societate apostolica cecidit. q̄ rū cōgregatōe nulla adhuc in mūdo erat sāctior. Nō ē ḡ ꝯfidēdū ꝺ societate. q2 dñs dic̄ Lu. xvij. Erūt duo i lecto. vnꝰ assumet̄ ad grāz. alt̄ ad irā. vnꝰ ad gl̄iam. alt̄ ad iehēnā. Ptz de Petro ⁊ iuda. ⁊ ꝺ latrone dextro ⁊ sinistro. ⁊ Nicolao ⁊ Stepha. Tertiū q̄d nos p̄sumere fac̄ ē ipa securitas Hac hoies torpēt i claustrꝫ. i murꝫ. i cauernis. i heremo. ⁊ i spelūcꝫ. Sz certe hec p̄sūptō h̄ tollit̄. q2 thomas i cītate sctīssima. q2 in irl̄m cecidit. Adā in ꝑadiso. Angelꝰ i celo. Xp̄s tēptat̄ in deserto. Vñ dic̄ Gre. xl. dis. Nos q. ⁊ ca. seq̄nti. Nō loca. nō ordies nos ꝺo ꝓꝓrios faciūt. sz nos aut merita nr̄a bona cōiūgūt. aut mala disiūgūt. Et iterū in ca. Quelibz. Quelibz loca occulta sine grā aiaz saluare n̄ p̄nt. Et exēplificat Gre. de Loth. q̄ i ipa ꝑuersa cītate iustꝰ fuit. in mōte ṽo peccauit. Hic dic̄ Crist. xl. disti. Multi. Q2 nō locꝰ sctificat hoiez sz hō locū. Quartū q̄d nos p̄sumere fac̄. ē scia seu sapia. Hac torpēt sciētifici. Sz ecce thomas eruditꝰ a xp̄o ⁊ maxiꝰ theologꝰ. ꝺ via ṽitatis specialit̄ istructꝰ Joh. xiiij. Nescimꝰ q̄ vadis. ⁊ quō viā possumꝰ scire. Dic̄ ei ih̄s. Ego sū via. Ecce salomō sapiētissi. Dauid spū ꝓphetie plenꝰ. Vñ glo. sup illō Ecci. vij. Nō te iustifices añ deū. Nlla p̄sūptio ꝑiculosior q̄z ꝺ ꝓp̄a iusticia aut scia supbire. Et rō. q2 mlto pl'a i infinitum scit dyabo. ad decipiēdū hoiez. vt ꝺ2. xvj. q. ij. Visis. Quītū q̄d nos fac̄ p̄sumere ē voluntas feruida. q̄ hō sciēs icipit q̄nq3 torpere. vt di. Berñ. in florib9 li. viij. c. lvj Per h̄ ei icipit societatē ꝺserere ⁊ negligēs fieri. p̄sumēs vel nimis credēs expto vl' habito affectui. Sz certe thomas ille feruidꝰ q̄ dixit Joh. xi. Eamꝰ ⁊ nos ⁊ moriamur cū illo. nūc factꝰ ē icredulꝰ. Silr̄ pet. q̄ dixit Paratꝰ sū i carcerē ⁊ i mortē ire. ecce ter negauit. Propt̄ q̄d Berñ. cōsulit Eugenio pape. Noli nimis credere affectui tuo q̄ nūc ē Nihil tā fixū aio q̄d neglectu atq3 tp̄e nō abolescat. Hec ille. Sextū q̄d nos p̄sumere fac̄ ē dīna familiaritas. sic faciūt cōtemplatiui hn̄tes reuelatōes ⁊ p̄gustatōes spiritꝰ. Sz ecce thomas vnꝰ ex. xij. nō ꝺ. lxx. sz vnꝰ de maiorib9 familiarib9 xp̄i cecidit. Vñ ad Heb. vj. dr̄. Impossibile ē eos q̄ semel sūt illumiati gustauer̄t etiā donū celeste. ⁊ ꝑticipes facti sūt spūsctī. gustauerūt nihilominꝰ bonū dei ṽbū. ṽtutesq3 scl'i vēturi. ⁊ ꝓlapsi sūt. rursus renouari ad p̄niaz rursū crucifigētes filiū dei in semetipis et ostētui hn̄tes. Hō eñ de facili de alto cadit. i. de grā i pctīn. ꝑ se aūt resurgere ē difficile. Et rō. Nā q̄ gradꝰ altior eo casus grauior ⁊ reditꝰ difficilior. His āt attētis dr̄ Ecci. v. De ꝓpiciatu pcōꝝ noli ēē sine metu Et. j. Pe. j. In timore icolatꝰ vr̄i tp̄e cōuersami. Sz ne q̄s desperet ꝺ ꝯmisso ituea tur ēt thomā. ituear̄ etiā alios sctōs. Si eñ cecidisti ꝑ adulteriū. Ecce Dauid. si ꝑ homicidiū. ecce idē ꝺō. si ꝑ ꝑiuriū. ecce Petrꝰ. si ꝑ vanitates scl'i. ecce magdale. si ꝑ ꝑcussionē xp̄ifideliū. ecce paulꝰ. si ꝑ auariciam. ecce Zacheꝰ. ecce Matheꝰ. si ꝑ latrociniū. ecce latro crucifixꝰ dext. si ꝑ heresim ⁊ errorem. ecce Thomas. Tot fideiussores ponit deꝰ q̄t penitentes.

B

Dixi secūdo q̄ in ṽ. ꝑ. describit̄ fidei remūeratio. cū dr̄. Btī q̄ n̄ vider̄t Circa q̄d sciendū q̄ lz ceteris ṽtutib9 debet̄ btītudo. sic p3 Mat. v. tñ excellētiꝰ ⁊ ꝑncipaliꝰ btītudo debet̄ fidei. ex qua ꝓcedit tota efficacia opm nr̄oꝝ. Nā iustꝰ ex fide viuit. vt dr̄ ad Heb. x. Et iō h̄ dr̄. Btī q̄ nō vider̄t. Nā lz btī oculi fuer̄t q̄ vider̄t hūanitatē exteriꝰ ⁊ crediderīt dīnitatē iteriꝰ. vt dr̄ Lu. j. tamē spāl'r btī dicūt̄ q̄ vtrūq3 n̄ vider̄t ⁊ crediderīt. Vñ sciēdū q̄ crede ⁊ n̄ vide ē valde gl̄iosū meritoriū ⁊ laude dignū ex trib9 caus. Nā gl̄iosū ē ꝑncipi si simplici ṽbo eiꝰ credat̄ sine cautōe pigr' l' iuramti. l' fideiussoꝝ. Ignominiosū ṽo ē ei ecōuerso. Displicz ēt cuilibz viro note fame ⁊ bonitatꝫ ⁊ sufficiētis facultatꝫ si simplici ṽbo eiꝰ n̄ credat̄ q̄nto magis displicet r̄gi gl̄ie q̄ nec falli nec fallere p̄t. si n̄ credat̄ ṽbis eiꝰ sine cautōe rerū quā q̄rūt gētiles. l' sigꝝ quā q̄rūt iudei. j. Coꝝ. j. Judei siḡ q̄rūt. greci sapiam. Jō ꝯ illos dr̄ Mat. xij. et. xvi. capitul'. Generatō mala ⁊ adultera signū q̄rit. Et eiusdē ca. xvij. dr̄. O generatio mala ⁊ ꝑuersa vsq3quo patiar vos. Scd̄o n̄ videre et credere est meritoriū valde. ex eo q2 hō cū assentit deo i his q̄ nō sūt sensui manifesta nec ꝑ se nota

intellectui nec violentia necessarie ꝓbatõ
nis ońsa. Illa libera assensio ē meritoria.
Assensio ṽo q̄ hõ assentit manifestis sẽsui lꝫ
ꝑ se notis itellectui vl̓ notorie ꝓbatis meri
tũ nõ hꝫ. qꝛ q̄si coacta ē illa assensio. Vnd̃
glo. suꝑ illd̃ ad Heb. xij. Fiduciã hñtes in
introitu sctõꝝ. dic̃. Fides n̄ hꝫ meritũ cui
hũana rõ p̄bet expimẽtũ. Et idẽ hr̃ i omẽ.
hodierne festiuitatꝫ. Guilhelmꝰ de lata pe
tra expõit. hũana rõ. i. hũanꝰ sensꝰ. Tertõ
crede ꝛ n̄ vide ē valdẽ laud̃ dignũ. Sic ei
nõ ē ṽtuosũ videre lucidũ. Sic nec crede-
re q̄d mãifeste ꝓbabile ē. Sꝫ laude dignũ
ē credere d̃o in illis q̄ sensus vel rõ vident
disuadere. sic̃ Abraam q̇ ꝯ spem i spẽꝫ cre-
didit. vt dr̃ Roꝝ. iiij. Cũ ḡ credere ꝛ nõ vi
dere sit gl̃iosus modꝰ cog̃scendi deũ. ꝛ ꝑ h̄
meritoriꝰ ꝛ laude dignꝰ. certe merito b̃ti
sũt q̇ nõ viderunt ꝛ crediderũt. ¶

Dixi tertio ꝙ in ṽ. p̄. tãgit̃ cre
dentiũ in xp̄m cõ-
mẽdatõ. cũ dr̃. Et crediderĩt. Ad h̄ ãt ꝙ q̄s
mereat̃ cẽ credẽs i xp̄m ꝛ fidel̓ xp̄i plura re
q̄rũt̃. Prio em̃ req̄rit̃ simplicitas. scd̃o vi-
uacitas. tertõ magnitudo. q̄rto feruor. q̄n
to itegritas. sexto stabilitas. Hec sũt q̄ fa-
ciũt veꝝ fidelẽ xp̄i. De p̄mo em̃ quõ i fide
debeat cẽ simplicitas dr̃ Prouerb. x. Qui
ambulat simplr̃ i his q̄ sũt fidei. ãbulat cõ-
fidẽt. Tũc ãt ē simplicitas cũ hõ n̄ ꝓpt̃ aliq̄
argumẽta credit. sꝫ ꝓpt̃ h̄ qꝛ assentit p̄me ṽi-
tati. ꝛ ita credit cẽ simplr̃ veꝝ q̇cq̄d deꝰ p̄-
cepit vel q̄d ei de deo dr̃. aut ab eo p̄cipit̃.
Vñ Amb. dic̃. Auffer argumẽta vbi fides
ꝑq̄rit̃. Piscatoribꝫ credit̃. nõ ph̄is. Ad hãc
simplicitatẽ monemur Exod̃. xx. Si alta
re lapideũ fecerꝫ mihi. nõ edifices illd̃ d̃ se
ctis lapidibꝫ. Si em̃ leuauerꝫ cultꝝ tuũ su
per eo pollueť. Expõit Guilhelmꝰ. i. nõ p̄
feras igeniũ tuũ auctoritati sacre scp̄ture i
his q̄ fidei sũt. Et ē h̄ ꝯ nostrates q̇ nõ assẽ
tiũt alicui ṽitati. donec eis ꝓbationibꝫ et
rõnibꝫ euidẽtissimis demõstreť. Scd̃o i fi
de req̄rit̃ viuacitas. q̄d tũc fit cuꝫ hõ opat̃
bona. Sicut ei ille q̇ amicũ amat volunta
riꝰ ē ad credẽdũ de eo bona. mala ṽo d̃ eo
credere nõ vult. Ita amor dei in ṽo fideli
xp̄iano. oĩa bona credẽs placere deo opat̃
et oĩa mala credẽs displicere ei. nõ opatur
sed fugit illa. Vñ dr̃. j. Coꝝ. xiij. Caritas
oĩa credit. Dr̃ aũt fides viua q̄ opat̃ ꝑ dile
ctiõeꝫ. ꝓ eo: qꝛ sic̃ motꝰ ē signũ vite i aĩali.
ita opatio ē signũ caritatꝫ i fide. qꝛ caritas
nõ p̄t cẽ ociosa. vt dic̃ Gre. Et id̃ Ber. dic̃
fidẽ sine opibꝫ cẽ cadauer exanie. q̄d nec se
nec alios mouere p̄t ad bñ opandũ. Ex p̄-
missis pꝫ ꝙ fides sine opibꝫ nõ ē fides xp̄ia
noꝝ: sꝫ demonũ. Vñ Jacobi. ij. dr̃. Demo
nes credũt ꝛ ꝯtremiscũt. imo dico ꝙ ē pei-
or fidẽ demonũ. qꝛ demões credũt iudicẽ.
ꝛ cõtremiscũt corã eiꝰ iusticia. hoies ãt nõ
cog̃scunt eũ saluatorẽ ꝛ bñfactorẽ. vt dicit
Aug. in glo. ibid̃. Hic dic̃ Aug. suꝑ illud
ad Tytũ. j. Cõfiteť se nosse deũ factis aũt
negant. Nolite inq̄t securi cẽ de fide. adiũ
gite recte fidei recta opa vt xp̄m cõfiteami
ṽbis ꝛ factis. Qui em̃ cõfitent̃ xp̄m verbis
ꝛ nõ factis fides taliũ ꝓpe ē fidei demonio
rũ. imo fides xp̄ianoꝝ q̇ deũ nõ timẽt infe
rior ē fide demonioꝝ q̇ contremiscũt. Hec
ille. Ex q̄ infero ꝙ fides taliũ est in augm̃-
to culpe ꝑ ꝯñs ꝛ pene. q̄a sic̃ cognitio agḡ-
uat culpã. ita ig̃rantia attenuat ip̄am. Cũ
ḡ q̇s nouit de deo pl̓a. certe plus punieť s̄
ſm ea nõ fecerit Lu. xij. Seruꝰ sciẽs volũ
tatẽ dñi: ꝛ nõ faciẽs vapulabit plagis mł-
tis. Tertio in fide req̄rit̃ magnitudo: vt. s.
homo magna de deo sentiat. sic̃ Centurio
Mat. viij. Dic ṽbo ꝛ sanabit̃ puer meus.
Itẽ vt ꝑ deo oĩa cõtẽnat. Heb. xi. ca. Fide
Moyses grandis factꝰ negauit se filiũ fi-
lie Pharaonis. Itẽ vt in aduersis de deo
cõfidat Mat. xiiij. Modice fidei q̄re du-
bitasti. Itẽ vt retributõeꝫ bonoꝝ suoꝝ lõ-
ganimit̃ expectet. Principes em̃ longam
credentiã requirũt Isa. xxviij. Qui credi-
derit n̄ festinet. Prouer. xx. Hereditas ad
quã festinat̃ in p̄ncipio. in nouissimo bñdi
ctione carebit Eccl. xx. Hodie feneraẗ q̇s
ꝛ cras repetit. odibil̓ ē homo hmõi. Quar
to in fide requirit̃ feruor. Mat. xvij. Si
habueritis fidem sicut granũ sinapis dice
tis monti huic. trãsi hinc ꝛ transibit. ꝛ ni-
hil ipossibile erit vobis. Glosa dicit ꝙ id̃o
g̃no sinapis cõparat fidẽ. qꝛ est in peccato
re feruens. et lꝫ vile et paruũ videat̃ tamẽ
attritũ ondit ṽtutẽ suam. Sic fides nr̃a q̄
in ꝓsperitatibꝫ non apparet. in tribulatio-
nibꝫ et p̄ssuris attrita virtutem ostẽdit mi
raculoꝝ. si fuerit orõ feruida in homine fi-
deli. Quinto in fide requiritur integritas
vt oẽs articuli credant̃ explicite vel im-
plicite. vt habetur de summa trinitate ꝛ fi
de catho. ca. Firmit. Sexto in fide req̄rit̃

stabilitas. vt videlicet hō facile nō relinq̄t fidem suā. Thobie. ij. Uitam illam expectamus quā deus daturus est his q̄ fidem suam nūq̄ mutant ab eo. Unde valde reprehensibiles sunt qui videtes aliquē hereticū magne abstinentie vel hūilitatis exterioris. credunt propter h̄ q̄ sit sane fidei. & relinquūt fidem suā in qua longo tpe vixerunt et parentes sui mortui sunt. Contra tales dr̄ Ecci. xix. Qui cito credit leuis ē corde. Nos ergo fr̄es k̄mi studeam⁹ vt fidem sanā habeamus & habitā custodiam⁹ vt tandē oculo ad oculū quod credim⁹ videre mereamur dominum nostrum ihesuz xp̄m. Quod nobis &c.

De natiuitate Christi. I
Sermo. VII.

Peperit filiū suuz

primogenitū. Lu. ij. In verb̄ istis tria describuntur. Primo mod⁹ dei in mūdo apparentis & in mūdū venientis. q̄ virgo eū mūdo ostēdit. cū dr̄. Peperit Scd̄o describitur persone dignitas ex virgine nascentis. cum dicitur. filiū suū. Tertio subiungitur virginis parientis integritas. q̄a p̄mogenitum. A

Dixi primo scz de mō apparentis xp̄i huic mundo tāgit̄. cū dr̄. Peperit. tria sūt vidēda h̄. Prīo q̄re nō p aliū modū q̄ p istū deus voluit mūdo apparere. scz p partū v̄gis Scd̄o q̄re nō alit̄ q̄ p ptū v̄gis. Tertio q̄lis iste fuit partus. aut quō possibilis. De p̄mo q̄re nō p aliū modū deus voluit huic mūdo apparere. Est sciendū q̄ lz aliter deus potuisset hoīem reparare. nullus tamē modus fuit ita cōgruus sicut mod⁹ incarnatiōis qui erat conueniens repatōi & reparabili & repatori. Nam sicut deus oīa fecerat potenter. sapienter. & benigniter. ita debuit repare potentia. sapia. & benignitate. Potentia g̃ apparuit in coniunctōe sūme distantiū in vnā p̄sonā. sapia in cōiūctiōe p̄mi. s. p̄bi di. & vltimi scz hūane nature. beniuolētia. i. cōiūctiōe scz serui & dn̄i. Et ita fuit cōgruū & cōueniēs deū incarnari q̄tū ad reparatōz. Scd̄o q̄tū ad repatorē fuit cōueniēs. q2 cū ex pctō p̄mi hoīs hō cecidisset a potētia. sapia. & beniuolētia. i. infirmitatē igrātiā & malignitatē fact⁹ fuit carnalis aīalis & sensualis. & sic iept⁹ ad v̄itatē cognoscēdā. v̄tutē imitandā. bonitatez diligēdā. decuit vt h̄ fieret p deuz. in q̄ hec tria pfecte sunt. potētia. sapia. & bonitas. Tertio q̄ ad reparabile congruū fuit. quia hō n̄ pfecte potuit repari: nisi recuperasset mentis innocētiā & suā excellentiā qua soli deo suberat. hoc aūt nō potuit fieri: nisi p deū q̄ cū sit excellentissim⁹. sua hūilitate potuit h̄ facere. & non aliter. quia hūilitas cuiuscūq̄ hoīs nō fuit ad h̄ sufficiēs vt cōpensaret supbie p̄mi pentis. p quaz pdidit excellentiā. Et iō q̄tum ad reparabile. scz ad hoīem cōueniens fuit deū incarnari. et p cōseq̄ns per partū venire in mundū. Nā si aliter recuperasset magis per violentiaz q̄ iusticiam videretur fecisse. De secundo quare non aliter q̄ per partum virgis. R̄ndeo q̄ h̄ pter perfectionē vniuersi. nā triplex fuit generatio in mundo. Prima sine patre & matre. vt Ade. Scd̄a de patre sine mr̄e. vt Eue. Tertia de p̄re & mr̄e. vt nr̄a. Quarta aūt nōdū fuit. scz ex mr̄e sine p̄re. Et iō ne q̄s putasset deū istā vltimaz facere non posse ad ostendendum opus sue potentie voluit xp̄m incarnari de virgine vt esset genit⁹ ex mr̄e sine p̄re in terris. vn̄ ad Gal. iiij. Misit deus filiuz suū natū ex muliere. scz sola. Et ista est illa quarta gn̄atio Abrahe p̄missa. p quā erat ad gr̄am redeundū. Gen̄. xv. De tertio quō ille part⁹ fuit possibilis. R̄ndeo q̄ valde possibilis. Nam & si deus potuisset de lapidib⁹ suscitare filios Abrahe. Luc. iij. multo magis potuit producere hominem de homine solo. Secundo non solū fuit possibile deo h̄ etiam conueniens. Sicut eī Eua creata fuit de viro sine femina. ita fili⁹ dei debuit creari de femina sine viro. Itē possibile fuit hoc facere deo q̄d cōcessit nature. Nam similia videmus in naturalibus. Sol eī intrat p vitrū. ignicul⁹ p cristallū. flos per herbā. v̄buz p aurē. cogitatō p cor. intuit⁹ p oculū. ignis p rubū Exo. iij. Ad maiorē cōfusionē iudeoz inq̄rendum ē quō virga aaron arida floruit. Nūe. xvij. Aut vellus gedeonis maduit Judic. vij. Aut p portā clausā ezechiel p̄nceps trāsijt. Ezech. xliiij Aut quō mustela ore cōcipit & aure parit. Uultur & apis v̄mis sine cōmixtōe masculi gn̄atur. Si g̃ creaturi h̄ de⁹ cōcessit. multo magis filio suo h̄ tribuit. Unde canim⁹ Talis decet partus deū. B

Dixi secūdo quō in ṽbis pre missis describit̄ psone ex virgine nascentis dignitas. qꝛ fi/liū suū. imo etiā filiū dei. Sic eñ dictū est ṽgini p angelū. Qđ eñ nascet̄ ex te scīm vocabit̄ filiꝰ dei. Cōuenit aūt magis filio dī incarnari q̄ꝫ pr̄i vel spūisancto. Prio. quia magis cōuenit filiū supplicari pr̄i q̄ꝫ aliaꝫ psonam. Scđo. qꝛ pmi pentes in filiū peccauerūt. eius sapiam ꝯcupiscēdo. Tertio. qꝛ filiꝰ dei est mediās int̄ pr̄em ꝛ spm̄scm̄ iō debuit eē mediatoꝛ nr̄. Nullū eñ decet magis reducere hoīem ad cōformitatē dei pr̄is q̄ꝫ illū qui ē ṽginis filius. Et iō nul/lū magis decuit. Quarto. qꝛ cōuenientius mittit̄ q̄ est ab alio q̄ꝫ q̄ a nullo. Et iō pr̄ ñ est missus. spūs aūt sctūs nō debuit mitti. quia cōuenientiꝰ ē vt filiꝰ dei esset filius ī celo et in terra. ne deus putaret̄ hr̄e duos filios. Quinto vt ostenderet deus pr̄ ꝙ nihil esset ita carꝫ q̄d nollet dare nobis. ex q̄ vnigenitum dedit nob. Vñ Joh. iij. Sic deus dilexit mūdū vt filiū suū vnigenitū daret. Sexto. vt digna fieret ꝛ supeffluēs recōpensatio deo. nō solū equalis pctō: ſꝫ etiā maioꝛ in infinitū. Septio vt accenderet hūanū desideriū ad se diligēdū. Etenī filius dei ex magna charitate incarnatus est ad h̄ vt accenderet corda nr̄a. Juxta il/lud. Jgnē veni mittere in t̄ram. Et qꝛ deꝰ pꝛ totā dilectōeꝫ posuit in filio. iō vt oñdatur hō inexcusabilis a dilectōe dei. ecce deus misit eū portantē ignē q̄si infinitū q̄ sufficiēs est accendere totū mundū. Sic aūt fuit xp̄s verꝰ filius dei. ita ꝛ filius virgis. Et iō dicit h̄. Emitt̄e filiū suū. i. ex ip̄a maria genitū. nō solū localit̄ vt Arrius finxit Unde in symbolo. Natꝰ ex maria virgine id ē ex materia ṽgis soliꝰ. Ex q̄ pꝫ. qꝛ totā materiā p corpe scꝫ xp̄i formādo mistrauit q̄d nō faciūt alie mulieres. Vñ ip̄e pt̄ filio suo impare. cū ab ea habeat oīa ſm carneꝫ

Sꝫ di. cū dicimus ꝙ xp̄s ē cōceptꝰ de spūscō. quō est ḡ de sola ṽgie. Math. j. c. Jnuēta ē in vtero hñs de spūscō. et Lu. j. Spūsctūs supueniet in te. Rñsio. verꝫ est ñ tñ d̄ suba spūsscti. ſꝫ bñ opatōne spūsscti formatū ē corpꝰ xp̄i. Qꝛ spūsctō opante dimisa ē q̄dā portio carnis purissima in ṽgie ab alia carne pꝰ cōceptōeꝫ xp̄i. Et ita ibi notat de spūscō cām efficientē nō materi/alē. Hoc aūt iō attribuit̄ spūiscō spēalit̄. lꝫ etiā tota trinitas opata sit ad cōceptōem xp̄i. q̄a charitas q̄ attribuit̄ spūisācto fecit deum incarnari. Unde spūsctūs non potest dici pater xp̄i

Dixi tertio ꝙ in ṽ. p. describit̄ ṽgis pariēt; inte/gritas. cū dr̄. Pꝛiogenitū. Pro q̄ sciēdū ꝙ fuer̄t q̄dā heretici q̄ dicebāt Mariā alios filios habuisse pꝰ xp̄m. iō qꝛ h̄ dr̄ pmogenitū. Ad h̄ rñdet̄ ꝙ xp̄s dr̄ pmogenitꝰ p abnegatōeꝫ poꝛis et posterioꝛis filꝰ. Nō ḡ di/xit pmogenitū ꝙ pꝰ eū fuissent aliȷ. ſꝫ quia voluit marie pbere testimōiū ṽgini de tpe ante ptū. De q̄ magis poterat dubitari. Vñ dr̄ pmogenitꝰ añ quē nullꝰ ꝛ pꝰ queꝫ nullus. Vel pmogenitꝰ. qꝛ a pr̄e genitꝰ ab etno. Jsa. liij. Gñatiōem eiꝰ q̄s enarrabit. Vel q̄a ip̄e fuit pmꝰ sine pctō. j. Petri. ij. c. Qui pctm̄ nō fecit. Vel q̄a nouo mō genitus Hier. xxxj. Nouū creauit dñs sup t̄rā femīa circūdabit viꝝ. Est āt sciēđ ꝙ i natiuitate istiꝰ pmogeniti mlt̄a mira ꝛ inaudita facta sūt. ꝛ iō dr̄ pmogenitꝰ. q̄si nō hñs secūdū i talib;. Prio qꝛ ṽgo cōcepit eū pfecte corpe et aīa. Scđo q̄a mr̄ et ṽgo fuit. Tertio q̄a deū ꝛ hoīeꝫ genuit. Quarto q̄a sine doloꝛe genuit. Apparuer̄t āt tūc alia ī celo ꝛ in terra q̄lia nūq̄ꝫ fuerūt. Prio in celo. q̄a apparuerūt angeli in magna luce ꝛ ī multitudine maxia Luc. ij. Subito facta ē multitudo militie celestis. Et h̄ fuit ī signū ptāt; xp̄i nati. q̄ hēbat mistros angelos Lu. xxij. Possuꝫ rogare pr̄em ꝛ exhibebit mihi plꝰ q̄ꝫ duodecim legiōes angeloꝝ. et ēt in signū ꝙ xp̄s venit illumiare mūdū vt tenebras mūdi. Scđo ī aere apparuerunt tres soles q̄ tūc paulatim in vnū cōuener̄t Jbi etiā apparuit quasi circulus aureus circa solem. Ad designanduꝫ ꝙ in christo conuenerunt caro et deitas. Tertio apparuit Octauiano impatori pulchra domīa cū puero. in signum ꝙ imperiū romanoꝝ debuit cessare ꝛ dari christo. Quarto q̄a tēplū pacis rome corruit. de quo fuit ꝓphetatū p q̄ndā deam ꝙ staret q̄usq̄ ṽgo pareret. in signū destructōis ydolatrie. Quito ꝙ oēs sodomite eadē nocte mortui sūt. in signū puritat; natiuitatis xp̄i. Sexta q̄a rome fuit taberna in q̄ milites emeriti reficiebant̄. de qua fluxit fons olei in tyberim in signū pietat; ꝛ misericordie. que debuit oīmibus copiose fluere. ꝛc.

Dē natiuitate Christi II
Sermo. VIII.

Inuenietis infantem pānis inuolutū ⁊ positū ī p̄sepio. Luc. ij. Si cōsiderare debite vellem⁹ frēs oīa opa diuina in seipis. eaq̨ rōis oculo subtilius intueri abs dubio inuenirem⁹ nō solū ea facta nobis vtiliter sed etiā mirabiliter. Dicit em̄ Aug. ꝙ subducta ⁊ amota vtilitate rez creatarum homo facile inuenit mirabilē virtutē diuinā in ipis. Ex q̄ pȝ ꝙ sicut in creaturis ita in ptib⁹ tpis inueniunt mirabilia tpa ⁊ momenta Inter q̄ multū mirabile est tps diei natiuitatis xpi. de q̄ dr̄. Hec dies quā fec dn̄s. Sup q̄ dicit Cassiodo. ꝙ licet dn̄s deus cunctos dies creauit. singulariter tn̄ hanc fecisse dr̄ q̄. p xpi dn̄i natiuitate fact⁹ ē. in q̄ merito exultare et letari cōuenit. q̄niā in eo dyabolus vim pdidit ⁊ mundus salutem accepit. Hec ille. In signū cuius angeli hodie huius diei dignitatez declarantes plura noua ⁊ seculis inaudita fecisse leguntur. Nam pmo in multa societate apparuerūt. Secundo dulciter cantauert Tertio noua desideria attulerūt. Quarto nos de salutis nr̄e repatōe certificauerūt. dicentes pastorib⁹. Inuenietis infantem pannis inuolutum. In q̄bus verbis tria tanguntur. Primo angelus certificat genus humanum de expectatōe desiderabili. cū dicit. Inuenietis. Scd̄o pponit ⁊ phibet deū hūanatū in vestitu ⁊ habitu mirabili. qꝛ inuenietis infantē pānis inuolutum. ⁊c̄. Tertio assecurat de loco determinato ⁊ humili. quia positum in presepio.

A

De primo sciendum ꝙ licet multa desiderabilia fuerunt generi hūano ab inicio lapsus sui pposita. Iuxta illud ps̄. q̄ȝ multiplicit tibi caro mea. Nā sm diuersitatē defectuū diuersimode desiderabant cōsolari. Sic em̄ dic Aug. ibid. Hō sm diuersos defectus corpis ⁊ aīe diuersimode desiderabat cōsolari. tn̄ int oīa desiderabilia maius fuit incarnatio xpi. q̄ habita oīa parit cū illa generi hūano venerūt. Unde illud Sap. vij. Venerūt mihi oīa bona pariter cū illa. Et iō sancti p̄res licet multis cōsolationib⁹ diuinis consolabant et visitabantur. tamē in cōpatione natiuitatis xpi omnia p nihilo reputabāt. Iuxta illud Job. ix. Dies mei velociores fuerunt cursore. fugierunt ⁊ non viderunt bonū. Quod Greg. tractans nono li. moraliū dicit. Qꝛ licet q̄ creauit de⁹ oīa bona sunt Gen̄. j. tamen ille q̄ creauit hec pncipale ⁊ summū bonū est. qui cum habetur omnia alia p nihilo habentur. Ex quibus infero ꝙ natiuitas christi est donum maxime charitatis ⁊ pietatis diuine. Istud pȝ quia continet omnia bona secū. in cui⁹ cōpatione cetera bona p nihilo reputantur. vt dictū ē. Ex q̄ pn̄ter infero ꝙ licet deus magna ⁊ multa signa dilectōis erga hoiez liberaliter ostendit. q̄ em̄ nobis dedit filiū quō nō oīa secū donauit. Nullibi tn̄ tātaȝ grām exhibuit: sicut in natiuitate filij sui. Istud pȝ p h̄. q̄a alibi creaturas in cōsolatione dabat. que in se finite cōsolatōis sūt. hodie aūt dedit donū q̄ maius cogitari n̄ pōt. Hinc ē ꝙ apl's appellat nimiā caritatē Eph. ij. Propter nimiā inq̄t charitatez q̄ dilexit nos ⁊c̄. Scd̄o pncipalit ifero ꝙ lȝ mlt̄a dona data sint sctis pr̄ib⁹ ab inicio mundi in veteri testamēto. tn̄ istud ē mai⁹ q̄d datū ē in noua lege xpianis. Istud pȝ qꝛ illi habuerūt tm̄ pmissa. nos aūt exhibita. Illi in spe. nos in re. Un̄ Nūe. xxiiij. dixit Balaam. Videbo euȝ sed non mō. Et saluator Luce. x. c. Multi reges et ppheте voluerūt h̄ videre ⁊ nō viderūt. Ex q̄ infero ꝙ hoīes huius tpis plus obligant deo ad seruiēdū q̄ȝ illi veteris legis. Patet h̄. quia deū ⁊ creatorē suū habent in carne ppria. ⁊ sic familiari⁹. Un̄ tenēt corpora eorū plus ⁊ magis in sanctitate ⁊ iusticia seruare q̄ȝ illi In signū hui⁹ oēs sodomite nocte natiuitatis xpi subito perierūt. Ad significādū sm Aug. ꝙ deus voluit humanā naturā de cetero in magna honestate conseruare. O si dictū fuisset antiq̄s. Inuenietis infantē. Quātū putas fuissent gauisi. si eis dictū fuisset tm̄ expecta h̄ modicum. Isa. xxviij. Nobis aūt dr̄. Querite ⁊ inuenietis. Et in h̄ apparet mag̃ xpianoꝝ grā q̄a deū habēt q̄dāmō ad planuȝ. Quia dr̄ Math. vij. et Luc. xi. Qui q̄rit inuenit: et pulsanti aperiet. Sȝ diceres. Un̄ est ꝙ sctī p̄res nō potuert mereri incarnationē xpi. Rn̄deo sm Tho. sup. iij. sniaꝝ. dis. iiij. q. ij. artic. j. ex trib⁹. Primo. quia meritum

in hoīe ñ se extēdit ad totā naturā hūanā:
sȝ incarnatio ē medicamētū toti⁹ gñis hūa
ni. ḡ nō potuit ab aliq̄ homīe puro mereri.
Scđo q2 incarnatio q̄dāmō est p̄ncipiuȝ
merēdi. igit̄ nō p̄t cadere sub merito. q2 oīa
merita hn̄t efficaciā a xp̄o. Tertio q2 meri
tū hūanū nō extēdit se vltra cōditiōeȝ hu-
manā. q̄ i h̄ cōsistit. vt aliq̄s mereat̄ aliquā
dīne bonitatis p̄ticipatiōeȝ sed ꝙ tota ple
nitudo deitatis habitet in hoīe. h̄ excedit
cōditiōem hūanā ꝛ oē meritū hūanū. ergo
nullo mō p̄t cadere sub merito. Ex q̄ pȝ ꝙ
incarnatio est opus solius mīe ꝛ grē dīne.
Vñ ad Tytū. Apparuit grā saluatorȝ nr̄i
nō ex opib⁹ iusticie q̄ fecim⁹ ꝛc̄. Vñ Tho.
sup. iij. dis. j. q. j. Decuit vt xp̄s nō p̄us in-
carnaret̄ q̄ȝ eo tp̄e q̄ factū est. Primo. vt de
fectū suū agnouisset p̄mo in cognitōe. et h̄
tp̄e legis nature. Scđo in v̄tute. ꝛ h̄ tp̄e le
gis scripte. Unde ista duo fuerāt q̄si p̄pa-
ratio ad incarnationē. B

Dixi secundo ꝙ in v̄. p̄. an
gel⁹ p̄ponit
deū hūanatū in habitu mirabili. q2 p̄ infā
tē pānis inuolutū. Vere magnū et mirabi
le opus incarnatōis dīne tā ex p̄te gn̄antȝ
q̄ȝ geniti. q̄ȝ etiā ex p̄te modi gn̄andi. Pri-
mo ex p̄te gn̄antis. Nā mirabile fuit ꝙ mu
lier sine viro cōcepit. ꝙ cōcipiēs v̄go man
sit. ꝙ in p̄tu clausa p̄mansit. ꝙ pariēdo do
lorē nō sēsit. et ꝙ mr̄ ꝛ filia sil̄ fuit. Hec est
porta quā vidit Ezechiel p̄petuo clausaȝ.
quā nemo pertrāsiuit nisi solus deus. Se
cūdo ex p̄te geniti. q2 vt dicit Bern̄. Eter
nū. antiquū. ꝛ nouū iūcta sūt. Et'nū q2 p̄so
na filij. Antiquū: q2 caro ab Adam. Et no
uum: q2 aīa. Itē ꝯiūcta sūt mirabilr̄ de⁹ et
hō. mr̄ ꝛ v̄go. fides et cor hūanuȝ ibi sūma
maiestas hūanata hūiliata ē. virt⁹ īfirma-
ta. imēsitas breuiata. sapīa muta facta ꝛ et
nitas iniciata. Unde Isa. ix. dr̄. Vocabit̄
admirabil' de⁹ fortis. Tertio ex p̄te modi
generādi. Eius em̄ p̄tus fuit supra naturā
q̄a v̄go cōcepit. Sup rōnē. q2 deū genuit
Supra humanā cōditōeȝ. q2 sine dolore
cōcepit ꝛ pep̄it. Supra cōsuetudinē. q2 d̄
sp̄ūsctō cōcepit. ꝛ sic q̄rtū modū mirabilē
p̄ducēdi hoīeȝ oñdit. Pri⁹ ei fuit sine viro
ꝛ femia vt Adā. Scđs de viro sine femīa.
vt Eua. Terti⁹ ex viro ꝛ femīa. vt cōiter.
Quart⁹ de femīa sine viro vt xp̄s. Quo ad
h̄ dic̄ Tho. i q̄dlibeto. q2 natiuitas xp̄i est
de p̄fectōe accidētali mūdi. q2 iste mod⁹ nō
dū fuit p̄ducēdi hoīeȝ. Ex his īfero ꝙ i na
tiuitate xp̄i plura q̄ȝ alibi i aliq̄ op̄e xp̄i cō
currūt mirabilia ꝛ vtilia. Prio q2 de⁹ ab-
scōditus a seculo fuit visibil' mūdo. Ad ꝙ
significādū nat⁹ ē i domo apta sine hostio
Vñ dictū ē. Inuenietis. q̄d tn̄ p̄us ñ fuit.
Isa. xlv. Vere tu es deus abscōdit⁹ Job
xxxvi. Ecce de⁹ magn⁹ vincēs sciaȝ nr̄aȝ.
Scđm mirabile. q2 de⁹ alt⁹ inclinat⁹ ē et
reposit⁹ i p̄sepio. Vñ pȝ ꝙ facile iuenit̄. ps̄
Inclina celos tuos et descēde. Tertiū mi
rabile. q2 de⁹ magn⁹ fact⁹ ē p̄u⁹ vt lauda-
ri possit a nob. ps̄. Magn⁹ dñs ꝛ laudabi
lis nis. Quartū mirabile. q2 de⁹ fortis sic
ab hoīe inuolut̄. vt secure ad eū accedamus
tā q̄ȝ ligatū manib⁹ et pedib⁹. Pri⁹ dicebat
p̄pha. A fortitudīe manus tue ego defeci.
Hodie v̄o dr̄. Venite ad me oēs. Quītuȝ
mirabile. q2 de⁹ nimis facūd⁹ cui ñ potuit
hō r̄ndere vnū p̄ mille fact⁹ ē q̄si mut⁹. vñ
dr̄. Inuenietis infantē. q̄si ñ fantē. p̄pone ḡ
ꝯ eū q̄cq̄d vis ꝛ ñ r̄ndebit tibi. Sextū mi-
rabile. q2 de⁹ iracūd⁹ fact⁹ ē māsuet⁹. Pri
us dicebat̄ i Ps̄. Quis nouit p̄tātē ire tue
hodie dr̄ Mat. xi. Discite a me: q2 mitȝ sū.
Ex his infero ꝙ natiuitatis xp̄i ē op⁹ mi-
rabile nō tm̄ sūme curiositatis: sed ēt vtili-
tatis. pȝ q̄a oīa q̄ ibi facta sunt ad nr̄aȝ vti
litatem facta sunt. vt supra. C

Dixi tertio ꝙ in v̄. p̄. angelus
assecurat hoīeȝ de
loco determīato ꝛ hūili natiuitatis xp̄i. cū
dr̄. Positū in p̄sepio. Mag̃ hūilitas inter
duo aīalia iacere. in duro p̄sepio. in domo
cōi. q̄ oīa voluit facere ad oñdendū suā hu
militatē. et ad contemnendam seculi sup-
biam et vanitatē. Sicut em̄ p̄mus homo
amisit honores diuitias et delicias p̄viaȝ
per quam nunquā potuit acquirere. quia
honorem per superbiam. diuicias per aua
riciam. delicias per luxuriam voluit adi-
pisci. Ita econtra christus venit in mūdū
triplici via cōtraria. scȝ pauptatis contra
mūdū hūilitatis ꝯ dyabolū. asperitatis ꝯ
carnē. Propt' q̄d de eo dr̄ Hebre. x. Q2 ini
ciauit nob viā nouā. Ex q̄ infero finaliter
ꝙ natiuitas xp̄i fuit op⁹ desiderabile expe
ctantibus. sicut deductuȝ est in primo mē
bro. Secundo infero ꝙ non soluȝ est op⁹
desiderabile expectantibus. sed etiam mi-
rabile contēplantib⁹ Patet ex scđo mēbro

Tertio infero ꝙ nō solū est desiderabile et mirabile. sed etiā insup est opus imitabile ꝓficere volentibꝫ. Nam datū est in exēplū oībus statibꝫ. Vñ ꝗ volūt mundū contēnere. honores abijcere. carnē subijcere xp̄m intueant̄. Omnia em̄ circa euz sunt hūilima. Nam ad confusionē supbie nr̄e voluit nasci ex modica gente. in modica ciuitate. ex paupcula matre. in vili tugurio. in pannis rudibus. in duro presepio. in cōmuni diuersorio. Unde Aug⁹. dicit ꝙ exꝗ homines diuitias appetebant. ideo paup eē voluit. honoribꝫ inhiabant. rex noluit fieri. mala oīa fugiebant. ideo omnia mala sustinuit. Ex his patet ꝙ volēs esse particeps gaudij p̄ntis tria debet habere p̄cipua quibus poterit xp̄um inuenire. Primo vt sit paruus ꝛ humilis in sua reputatiōe. Hoc significat infans inuentus. Scdo vt sit paup et ɔtēptor secularis vanitatis. Hoc significat inuolutio pannoꝝ. Tertio ꝙ sit vite tempate ꝛ p deo patiens aspera. Hoc significat in p̄sepio positus. Ex quo patet ꝙ triplices homines excludunt̄ a p̄nti solennitate. Primo supbi ꝛ inflati de se p̄sumentes. Scdo diuites auari insatiabiles de pecunijs cogitantes. Tertio delicati ꝛ luxuriosi voluptatibꝫ vacantes. Que tria nos abijcientes virtutibꝫ predictis insistamus. quatenus xp̄m hodie natum inuenire mereamur. ꝛc̄.

De natiuitate xp̄i. III
Sermo. IX

V Erbū caro factū

est. Joh. j. Si cōsiderem⁹ fratres charissimi p̄sentis solēnitatis bn̄ficia nobis a deo exhibita. nō solū ad gratiarūactiones p tantis beneficijs assurgere. sed etiā tam mirā ꝗꝫ mirabilē bonitatez nobis misericorditer ostensam admirari: atqꝫ stupere ɔuenit. Miro nāqꝫ mō sꝫ graτioso pietatis affectu tota sancta trinitas incarnatiōez filij dei ꝛ eterni ꝟbi ordīauit p q̄d bonitatē suā immēsam nob̄ cōicauit: ꝛ ab eterno mortis interitu ꝗ fuimus addicti tā sapient̄ ꝗꝫ clementer p̄uauit ꝛ liberauit. sic̄ lati⁹ deduc̄ Berñ. in li. ꝺ amore dei. ca. xij. dicēs in hec ꝟba. Cū bōitas dina multis infinitis bonis abūdaret. ꝛ offerret ea oībꝫ. nec esset ꝗ reciperet vel sciret recipe vel doceret recipe. nec ꝗ illuc posset ascendere vbi dona hec distribuunt̄ ꝗ huc posset deferre. Opus em̄ erat mediatore inter nos ꝛ deū. p quē nostra bona operā appropinquarēt deo. ꝛ bona dei nobis. Iniuit ꝫ consiliū tota trinitas. consiliū illud ꝺ quo ꝓpha dicit. Consilium antiquū veruz fiat. Uidebat quippe deus quantū ad hominē omnia confusa. omnia turbata. nihil stare in loco suo. nihil ꝓcedere ordine suo. Uidebat hominem in regione dissimilitudinis taz longe vt p se nec posset nec sciret redire. Angelus em̄ presumebat similitudinē dei dicens. Ponam sedem meā ad aquilonem et ero similis altissimo. Homo similiter deus esse voluit cui p̄suasum erat esse sicut dij. Ergo ne inquit deus fili⁹ meus splendor glorie mee ꝛ figura substantie mee in ipa mei similitudine tot habebit ꝛ pares ꝛ socios. Precipitatus est vterqꝫ tā homo ꝗꝫ angelus. Uidens ymago dei filius angelū ꝛ hoiem ꝗ facti erant ad ymaginē: nō tñ ꝙ ipa ymago dei essent: p inordinatū ymaginis ꝛ similitudinis ei⁹ appetitū perisse. heu inquit sola miseria caret inuidia. sed subueniendum est ei cui subuenire nō ꝓhibet iusticia. Exhibeo igit̄ me homini hominē despectū et nouissimū viroꝝ virū doloꝝ et scientē infirmitatē. et vt zelet et immittat in me humilitatē per quaz p̄ueniat ad gloriaz. Hec Berñ. Ex quibꝫ verbis colligitur breuiter ꝙ incarnatio ꝟbi hodie facta nobis. maxime grām pietatis ostendit in eo ꝙ dictum est. Cum homo ex se nō haberet recupatōis remediuz. dei filius hō factus. eius ruine cōpatiens ipm recōciliauit Unde ppt̄ h̄ ꝟbū illud diuine mētis a seculo abscōditū nob̄ factū ē caro visibilis vt mediū ille faceret int̄ deum et hoiem more boni mediatoris et p̄sonam induit ꝛ actu factus ē hō. Circa materiā sermonis de generatōe verbi diuini insistentes. triplicē consideratōnē obseruabimus xp̄ifidelibꝫ ꝓfuturā. altiorē doctoribus relinqntes. Nō alta sapiētes sꝫ hūilibꝫ ɔsētiētes. ne q̄d absit tāqꝫ temerarij p̄scrutatores opprimamur a glīa h̄ñatōz illā diuini ꝟbi in nat̄a dina ꝗs enarrabit. Nā ꝛ si lꝫ scire: qꝛ dei fili⁹ de deo p̄re natus sit: nō tñ lꝫ scire modū quō natus sit. Credi pōt illa generatio. inqri nō pōt. Inqt Ambrosi⁹ in li. ꝯ gentiles Ad tpalē igit̄ generationē ꝟbi dī hodie fc̄tāz ꝟtētes. al's venientes

Primo videamus gñationis huius verbi necessitatē. Scđo ex generatiōe collatam vtilitatem. Tertio generationis modum ⁊ q̄litatē ꝑ scripturā significatā. Quia describit tria euāgeliū hodiernū. Nā necessitatē ostendit cum dicit. Erat lux vera ⁊c. Utilitatem cū dicit. In ꝓpria venit. Modum et qualitatem. cum subdit. Et verbū caro factū est.

Circa primū sciendū

ꝙ verbū diuinū itelligit̃ cōgrue filius dei Primo. q᷑ sicut verbū de solo corde ꝓcedit ⁊ ꝑ ipm̄ sapientia cordis innotescit. sic ꝑ filium dei patris claritas declaratur. scʒ potentia. sapientia. ⁊ bonitas. Sed diceres. tamen hoc etiam spūsanct⁹ facit. Respondeo ꝙ licet in se loquitur totā essentiam pr̄is. quia etiā illa tria sunt in eo. non tñ in se alloquit̃ ꝓprietatēʒ pr̄is qua ꝓducit aliū ex se. Et iō nō dr̄: sicut nec eius ꝓductio: generatio. sicut ꝓductio filij. Unō in patre est omnis veritatis cōceptio. in filio ꝓlatio. in spūsctō auditio. Juxta illud Johis. xvj. Non eñ loquet̃ a seipo. sed q̄cūq̧ audiet loquet̃. Et h̄ est ver̄ de locutione interiori. q᷑ exterior fit etiā ꝑ opatōeʒ spūsscti. Secūdo qñ aliquis cessat dicere verbum. vox eius euanescit ⁊ desinit esse. Ita si pater cessaret generare verbū suum. desineret tota vniuersitatis machina que ꝑ ipm̄ subsistit. et ē quasi vox ei⁹. Dixit eñ ⁊ facta sunt. ꝺm Greg. et Thomā. Uñ ad Hebreo. j. Portans omnia verbo virtutis sue. Unde substantia totius creature ē eterna generatio verbi. Sed diceres. tamē ꝟbū eternaliter generatū pr̄e. quare mūd⁹ nō ē ab et̃no Rñdeo ꝙ nō oportet h̄ ꝓcedi q᷑ lʒ possit eē ꝟbū nr̄m sine h̄ q̄d sequatur opus. tñ nō pt̄ eē opus q̄n precedat ꝟbū in corde. Ita etiā fili⁹ dei potuit generari ab eterno sine ꝓductōe mūdi. sʒ mūd⁹ nō potuit ꝓduci sine ꝟbo dei. Tertio sic̄ verbuʒ nr̄m nullius est cognitōis sine voce. ita deus nō esset a nob̄ cognit⁹. nisi ꝑ illam sapiētiā filij sui illustraret̃. ⁊ ad cognitiōeʒ eius duceret̃. Uñ ipe dicit se mgr̄m. Johā. xiij. Uos vocatis me magister. Istis premissis videam⁹ de necessitate generatiōis h⁹ ꝟbi. Et fuera magna necessitas fuit sue generatōis. Tot⁹ eñ mūd⁹ iste fuit tenebrosus ꝑuersitate. ⁊ defectib⁹ ac ignorātia plenus. ita ꝙ humanū gen⁹ non cognoscebat deū. Jsa. j. Cognouit bos possessorē suuʒ israhel autem me non cognouit. Secūdo non cognoscebat homo statū suū. ij. Cor̄. vltimo. An non cognouistis vosmetipos. quia xp̄s ih̄s in vobis est. nisi forte reprobi estis. Secundo nō cognoscebat imminens periculū. Luce. xix. Si cognouisses et tu. Uenit ḡ filius dei ꝑ incarnatiōeʒ suam ⁊ illuminauit abscōdita tenebrar̄ har̄ ita ꝙ homo iam cognoscit creatorē suum. ⁊ eū melius ac feruentius diligit q̄ꝫ prius. Sicut dicit Thomas contra gentiles li. iiij. Unde Apl'us ad Ephes̃. v. Eratis aliquando tenebre. nunc autem lux in dn̄o Et. ij. Cor̄. iij. Nos vero omnes reuelata facie gloriam domini speculantes in eandem ymaginem transformamur. Secūdo homo cognoscit statum suū. Unde post incarnationē christi homines multum pensant nobilitatē conditiōes sue ⁊ cōtaminare erubescūt. Sicut dicit Augustin⁹ de se ipo. Postq̄ꝫ itellexi me sanguine christi redemptū nolui membra mea venalia exhibere. Tertio cognoscit homo imminēs piculum. Sic eñ ab ipo dictū est. quia mali ibunt in suppliciū eternū Matth. xxv. ca. Istā ḡ necessitatē incarnatiōis xp̄i tangēs euāgelista dicit. Erat lux vera que illuminat oēm hominē venientē in hunc mundū.

Sed diceres. Nōne adhuc multi sunt in tenebris ignorantie ꝑfidie ⁊ ꝑuersitatis quomodo ergo illuminat omnē hominēʒ Respondit Chris̃. in omelia hodierna. ꝙ quantū est in xp̄o illuminat omnē hoīem: quia nulli deest. ymo vult omnes homīes saluos fieri ⁊ ad agnitionē suam venire. vt dicit̃. j. Thimo. ij. sed multi ponunt obicē peccati ne illuminent̃. Sicut patʒ exēplū de fenestra que si apperitur illuminat̃ domus. Non est tñ culpa solis si nō illumīat ꝑ clausā fenestrā. Unde illud intelligitur ꝺm Aug. in lib. Enchiridion de volūtate antecedente: et non consequente. Sic̄ ponit etiam Lyra exemplū de iudice ciuitatis. q̄ oēs vult saluos eē in vita cor̄. q̄ntuʒ in ipo est saluo ordine iusticie. Propter q̄d euāgelista bñ dicit. ostendens istum defectum cognitōis. In mūdo erat. ⁊ mund⁹ ꝑ ipm̄ fact⁹ ē. ⁊ mūdus eum nō cognouit. Quasi diceret. iste defect⁹ nō ē ab essentia verbi. q᷑ in mūdo erat ꝑ essentiā potentiaʒ

⁊ p̄ſētiā nec ex inuiſibilitate ſua. quia fecit opus ſuū ita euidēs ꝙ euidētia ſua creatorē ɔclararet Sap. xiij A magnitudīe creature poterat creator intueri. Ro. Inuiſibilia dei ⁊c̄. Quo ad h̄ dicit Joh. j. Et mundꝰ ꝑ ip̄m factꝰ eſt. ſ. vt in ipo lux manifeſta ret: ſic artificiū ī artificiato. Vñ āt ſit defectus cognitōis hm̄oi ſubdit. mūdus eū ñ cognouit. Q̄d intelligit duob᷒ mōis. ſ. primo ſm naturā. q̄a lȝ hō ſciat p̄dicta auxilia nō hūana ꝟtute ipendi. tn̄ hō deficiēs eſt in ſe ab hac cognitiōe. ſcȝ a q̄ hm̄oi auxiliū impendat. Job. xxxvi. Vnuſq̄ſq̄ intuet eū ꝓcul. Scd̄m etiā culpā nō cognouit eū mūdꝰ. i. amatores mūdi inordinati Quia ſm Aug. amor mundi maxīe retrahit a cognitiōe dei. eo ꝙ ſm Jacobū in canonica. inimicū dei cōſtituit. Ex q̄ infero ꝙ falſa ē locutio mūdano⁊ hoīm inordīate amantiū q̄ſcūq̄ creaturas. dicētiū ſe cognoſcere deū. Patet qꝛ ſm Thomā ſuper Job. Qui nō diligit deū nō pōt eū cognoſcere. j. Co. ij. Aīalis hō non ꝑcipit que dei ſunt. Ex his oīb᷒ ſcd̄o infero triplicē fuiſſe cām incarnatōis ꝟbi dei. Pria eſt hūane nature ꝑuerſitas. q̄ ex ſua malicia iā obtenebrata erat vicio⁊ ⁊ ignorātie obſcuritate. Vñ qꝛ tenebre hāc lucē nō poterāt cōp̄hēdere vēit ī carnē deꝰ. vt tenebre poſſent lucere. i. ad cognitōnē eius ꝑtingere Iſa. ix. Populꝰ q̄ habitabat in tenebris vidit lucē magnā. Scd̄o ꝓpter inſufficientiam ꝓphetici teſtimonij. Venerāt eīm ꝓphete venerat Johānes. ſȝ ſufficiēt illuminare nō poterāt: qꝛ nō erat ille lux. Vñ neceſſe erat vt poſt ꝓpheta⁊ vaticiniū. pꝰ Johis aduētū lux ipa vēiret. ⁊ ſui cognitōȝ mōo traderet. Hoc eſt q̄d dicit apoſtolꝰ Heb. j. Multipharie multiſq̄ modis olim deꝰ loquēs prib᷒ in ꝓphetis. nouiſſime diebus iſtis locutus eſt nobis in filio. Tertio ꝓpt̄ creaturarū defectum. Nam creature erāt inſufficientes ducere in cognitiōem creatoris. Vnde mundus per ip̄m factus eſt. et mundus eum nō cognouit. Et ideo neceſſe fuit vt ipſe creator per carnem in mūdum veniret: et ſeip̄m notum faceret. Et hodie verificatur illud quod dicit apoſtolus. j. Co. j. Nam quia in dei ſapientia ñ cognouit mundus per ſapientiam deum. placuit deo per ſtultitiam predicationis ſaluos facere credentes.

Dixi ſecundo ꝙ in verbis p̄miſſis euāgeliſta btūs Johes deſcribit generatiōis verbi diuini vtilitatē. in eo q̄d dicit. In ꝓpria venit. ⁊ ſui eū nō receperūt. Quotq̄t aūt recepert eū dedit eis poteſtatē: filios dei fieri his qui credūt in noīe eius. Ecce vtilitas conſecuta ex incarnatiōe verbi diuini. In qua attendamus magnā dei liberalitatem. quia ampliorē fecit ſolutionem q̄ȝ faceret ꝓmiſſionē. Nā ꝓmiſſio facta fuit ſolū ſuis. i. iudeis. Iſa. xxxiij. Dominꝰ legifer noſter. ſed ſolutio nō ſolū fuit ſuis facta. ſed quotq̄t receperūt eū. i. omnib᷒ in eum credentibꝰ. Romano⁊. xv. Dico xp̄ȝ miniſtrū fuiſſe circūciſionis ad implendas ꝓmiſſiones patrum. gentes autē ſuper miſericordia honorare deum. quia miſericorditer ſunt recepte. Vnde Actuū. x. dicit. Qꝛ in nationes grā xp̄i diffuſa eſt. quia nō ſolum liberis ſed etiā ſeruis. non ſolū maſculis ſed etiā feminis. Col. iij. In chriſto iħu non eſt maſculus neq̄ femina. Ponit aūt fructū eius generationis. quia dedit eis poteſtatem filios dei fieri. Ecce fructꝰ magnitudo. qꝛ ꝑ h̄ homines ſunt filij dei. Gal. iiij. Miſit deꝰ filium ſuū natū ex muliere. factum ⁊c̄. vt adoptōnē filio⁊ reciperemus. Circa quod nota ꝙ hoīes fiūt tripliciter filij dei ſm triplicē aſſimilatiōȝ ad deū. Primo eīm ꝑ infuſionē grē dei quicūq̄ habet grām gratū facientē efficit filiꝰ dei. Ro. viij. Accepiſtis ſpm̄ in q̄ clamamus abba pater. Ad Gal. iiij. Qm̄ eſtis filij dei miſit deꝰ filiū ſuū. Scd̄o aſſimilat deo ꝑ ope⁊ ꝑfectōem. Vñ quicūq̄ opat opera iuſticie eſt filius dei Math. v. Diligite inimicos ⁊ benefacite his vt filij pr̄is veſtri ſitis. Tertio aſſimilat deo ꝓpt̄ glie adeptionē. ⁊ quantū ad animaȝ ꝑ lumen glorie. j. Johan. iij. Cum apparuerit ſimiles ei erimus. et quantū ad corpus Philip. iij. Reformabit corpus hūilitatis noſtre. Sȝ diceres. quomodo hoc eſt verū. Si enim dedit deus hoīb᷒ hanc poteſtatē filios dei fieri. ergo in poteſtate noſtra ē habere gratiam infuſionis per quam ſumus filij dei. Ad quod reſpondet ſm Thomā. Qꝛ in datione gratie requirit in adultis conſenſus liberi arbitrij ad iuſtificationē. Vnde qꝛ hoc ē in poteſtate hominis vt cōſentiat vel nō cōſentiat. ꝑ h̄ dedit ei ptātem. ſcȝ ſuſci

piendi gr̄am se ꝑparādo. de⁹ aūt principa
lit̄ dat gr̄am infūdēdo ⁊ hoibꝫ ꝓponendo.
Sic em̄ ille, q̄ facit libꝝ ⁊ ꝓponit homī ad
legēdū dr̄ dare ptātē ad legēdum. ita fecit
xp̄s ꝑ quē gr̄a facta ē. vt dr̄ Joh. j. Qꝛ opa
tus est salutē ī medio tr̄e. dedit nobis ptā-
tē filios dei fieri. ꝑ gr̄e susceptiōez. Sꝫ qꝛ
h̄ n̄ sufficit cū ēt libeꝝ arbitriuꝫ īdigeat ad
h̄ vt moueat̄ ad gr̄e susceptiōez auxilio gr̄e
diuine nō q̇dē habitual'ꝫ mouētis. Tren̄.
vlt. Cōuerte nos dn̄e ⁊ conuertemur. Et
hec motio vocat̄ vocatio interior Ro. viij
Quos vocauit scꝫ. instigando ad cōsentiē
duꝫ gr̄e. hos iustificauit gr̄am infundēdo.
Quia ꝟo ꝑ hāc gr̄am hō hꝫ ptātē cōseruā-
di se in diuina filiatōe. j. Joh. vlti. Om̄is
q̇ natus est ex deo nō peccat. sed gn̄atio di
q̇ generamur ī filios dei cōseruat eū. Sic
g̊ dedit nobis filios dei fieri ꝑ gr̄am ḡtuꝫ
facientē ꝑ opeꝝ ꝑfectiōem. ⁊ ꝑ glorie adep
tiōez. ⁊ h̄ ꝑparādo mouēdo et conseruādo
gr̄am. Scd̄a vtilitas incarnatōis fuit
redemptio nr̄a. Nā sicut dic̄ Aug. in s̄mo
ne natiuitatꝫ. Adam nisi cecidisset xp̄s ad
nos n̄ venissꝫ. Cui cōsonat illō apl̄i. Fidel̄
s̄mo qꝛ xp̄s ih̄s venit in hūc mūduꝫ pctō-
res saluos facere. Sup̄ quo dicit Augu.
Nulla causa veniendi xp̄m nisi peccatores
saluos facere. Tolle morbos. tolle vulne-
ra. et nulla erit causa medicine. Et Luc.
xix. dr̄. Venit ei fili⁹ hoīs querere ⁊ saluū
facere q̊d ꝑierat. Ex q̊ seq̇tur ꝙ si Adaꝫ n̄
peccasset xp̄s nō venisset. q̄ntū ad illū finē
vt ꝑ mortē redemptōez faceret. Natus tn̄
fuisset propter ꝑfectionē vniuersi. q̄ in hoc
cōsistit vt finis cōiungat̄ suo principio. na
ture nāqꝫ ꝑfectio fuit finis incarnatiōis.
Tertia causa et vtilitas incarnatiōis fuit
ꝑfectio beatitudinis eterne. Nā non soluꝫ
habemus ꝑ eam redemptiōez a pena infer
ni. sed ꝑfectionē abundantiorē beatitudīs
Juxta illud. Ego veni vt vitā habeant ⁊
abundantius habeant. Vnde dicit̄. Apd̄
dn̄m miscd̄ia. ⁊ copiosa apud eū redēptio.
Si em̄ xp̄s non fuisset incarnat⁹. aut ho-
mo non peccasset. aut ꝑ aliū redempt⁹ fuis
set. humana natura in statu glorie defecis-
set a quadā magna gloria. quā habet ꝑ in-
carnatōꝫ xp̄i. scꝫ a visione humanitatꝫ xp̄i
ꝑ quā oēs sensus nostri exteriores reficiēt̄.
Juxta illud Joh. x. Ingredientur ⁊ egre-
dientur. supple. electi. ⁊ pascua inuenient.

s̄m Aug. q̄ntum ad gaudiū corporis. id ē
ex corpore xp̄i. ⁊ gaudiū aīe ex diuinitate
xp̄i. Vnde Augu. in libro Cur qn̄ et quō
de⁹ homo. ca. iiij. dicit. Deniqꝫ gen⁹ Ade
non mediocriter gaudebit. qꝛ ꝓ tali culpa
felici ꝑmorꝝ ꝑentū talē ꝓmeruit hr̄e redem
ptionē. q̇a multa maiora ⁊ cariora contu-
lit hoibus q̄ꝫ ꝑ adam si nō peccasset ꝯsecu
turi essent. Quippe Adam solūmō angel̄
coequādus erat nō ꝑficiend⁹. Sꝫ mō gr̄a
redēptōis caro nr̄a super angelos eleuata
est. Nam diuinitati vnita. Sicut deus et
dn̄s dominatur angelis ⁊ hominib⁹. Ad-
huc aliquid maius per ipsuꝫ sperantes q̄ꝫ
per adam primum habuissemus scilicet fa
miliari⁹ diuinitatꝫ dulcedinē gustare. qꝛ ca-
ro illa vnita est cum diuinitate. quā sancti
habebunt eternaliter presentem. Hec Au
gustinus.

C

Dixi tertio ꝙ in v̄. ꝓmis. the-
matis describit e-
uāgelista gn̄atiōis xp̄i modū ⁊ qualitateꝫ
dicens. Verbū caro factū ē. i. deus factus
est hō. Circa q̊d sciendū ꝙ h̄ q̇dā male in-
telligētes sumpserūt occasionē errorꝫ dicē
tes. Verbū ita caro factū est. ac si ip̄m vel
aliquid eius sit in carnē cōuersuꝫ. sicut cū
farina fit panis. aer ignis. Et h̄ fuit Euti-
ces q̇ posuit cōmixtionez naturaꝝ in xp̄o.
dicens in eo tm̄ fuisse dei ⁊ n̄ hoīs naturā.
Sꝫ h̄ ē falsissimū ⁊ stultissimū qꝛ ex q̊ vt di
cit h̄ euāge. Verbū erat deus. Deus autē
est immutabilis. vt dicit̄ Malachie. iij. c.
Ego deus et non mutor. Vnde nullo mō
pōt esse ꝙ in aliā naturam cōuertat̄. Est g̊
sensus. Verbū caro factū est. id est verbuꝫ
carnē assumpsit. nō ꝙ ip̄m verbū caro sit.
sic̄ si dicim⁹. hō fact⁹ ē albꝫ. nō ꝙ ip̄e sit ip
sa albedo. sed ꝙ albedinē assūpsit. Assūpsit
aūt nō solū carnē. sꝫ etiā carnē animatā. lꝫ
hoc nō exp̄mat̄. Vnde Arrius dixit ipsuꝫ
assumpsisse carnē sine aīa. dicens diuinita
tem esse loco aīe. q̊d tn̄ falsum est. q̇a xp̄s so
lus fatet̄ se hr̄e aīam Math. xxvi. Tristis
est aīa mea. Item. Cepit tedere et mestus
esse. Que sunt passiones aīe. Item q̇a diui
nitas non potest esse forma. sicut nec ange
lus vniri corpi ꝑ modū forme. cū s̄m suam
naturā a corpe sit separat⁹. Item si non as
sumpsisset carnē aīatam. nec ꝑ consequens
carnē verā. quia caro sine aīa non est caro:
nisi equiuoce. q̇a dr̄ cadauer poti⁹ q̄ꝫ caro.

Nec assumpsit aliā aīam q̄ʒ hūanā. sic̄ Appollinaris finxit dicens. tm̄ aiaʒ sensitiuā ⁊ non rōnalem assumpsisse. quia si sic. tunc non reparasset aīam rōnalem ex q̄ eam nō assumpsit. q̄a ad h̄ hūanā naturaʒ assūpsit vt eam repararet. ⁊ sic nullus fructus ex incarnatiōe eius ꝓuenisset. Sed diceres quare hoc nō determiat euāgelista solū de carne faciens mentionē. Rn̄deo propt̄ q̄tuor. Prio ꝓpter manicheos q̄ dicūt xp̄m carnē fantasticā assumpsisse et non verā. dicentes non decuisse euʒ assumere verā carnē tanq̄ʒ dyaboli creaturā. Et ideo euāgelista facit de carne mentionem. Scd̄o ad demōstrādū erga nos dei magnitudinem pietatis ⁊ benignitatis. Si em̄ magnum pietatis signuʒ fuisset si deus assumpsisset aīam rōnalem tanq̄ʒ magis cōformē diuinitati. multo maioris pietatis est signum assumere carnē. q̄ omino elongata ē a simplicitate deitatis. q̄d est inestimabile signū pietatis. s̄m quod dicit apl's. j. ad Thim̄. iij. Magnū pietatꝫ sacramtū q̄d māifestatū ē in carne. Tertio ad demonstrādū veritatē ⁊ singularitatē vnionis in xp̄o. Aliȷ̄s em̄ hoib' sanctis vnitur deꝰ quātū ad animam solū. sicut dicitur Sapie. vij. c. Per nationes in animas sanctas se transfert. Amicos dei et ꝓphetas constituit. Sʒ ꝙ verbū dei vniretur carni. hoc est singulare in xp̄o. s̄m illud Psalmi. Singulariter sum ego Job. xxviij. Non adequabitur ei aurū. Quarto ad insinuandam ꝯgruitatē humane reparationis. Homo em̄ ꝑ carnē infirmabatur. Et ideo euangelista volēs aduentū verbi congruum esse reparationi nostre. mentionē specialiter de carne fecit vt ostenderet ꝙ caro infirma ꝑ carnē verbi reparata fuit. Et hoc est qnod apostolꝰ dicit Romanoꝝ. viij. Nam q̄d impossibile erat legi in qua infirmabat̄ ꝑ carnem deus filiū suū mittens in similitudinē carnis peccati. de peccato damnauit peccatum. Ex his omnibus patet iste articulꝰ fidei. ꝙ dei filius vniuit sibi naturā humanā. id est carnē ⁊ aīam rationalē. ex quib' constat vnū suppositū ⁊ vna ꝑsona. sicut ex anima ⁊ corpore factus est vnꝰ homo. Ita ꝙ mox vt caro illa oꝑe spūsc̄ti sanctificata ⁊ a reliqua carne separata fuit. verbuʒ deo cum gīa vniret̄. Sed tn̄ mēbroꝝ illiꝰ dn̄ici corporis distinctio. in ip̄o moimēto cōceptionis ⁊ vnionis dei et homīs adeo erat parua vt hūano visui vix posset subiȷ̄ci. Dieb' tn̄ quadraginta ꝑfecta est ⁊ notabilis effecta. s̄m Augu. suꝑ illud Johā. ij. Quadraginta sex annis edificatum est hoc templū. Hoc et mgr̄ in. iij. sniaꝝ. dist. iij. notat. ⁊c.

De natiuitate Christi. IIII

Sermo. X.

Natꝰ est nobis saluator mūdi. Luce. ij. Cum natiuitas xp̄i ꝑ āgelū pastorib' sit annūciata. nemo dubitet ꝙ ip̄a sit in oculis hominū mirabilior ceteris. et prestantior vniuersis. eo ꝙ angeli non cōsueuerāt solita et cōsueta ac s̄m cursū nature contingentia. sed rara et insolita ac supra cursum nature occurrentia nūciare. Ideo apparet ꝙ natiuitas christi multū est mirabilis. A

Legimꝰ em̄ triplicē natiuitatē. Prima natiuitas est vituperabilis. ⁊ est natiuitas humana. que est vilis et immunda. ⁊ ꝑ cōsequēs miserabil'. Jō Job. xv. dr̄. Quis ē homo qui imaculatus appareat natus de muliere. Sap̄. vij. Jn ventre matris mee figuratus sum caro. decem mensiū temꝑe coagulatus sum in sanguine. Jtē obnoxia ē peccato. Ephe. ij. Nascimur filiȷ̄ ire. glo. Jn hac ira nascitur oīs homo. Jtem penalis ⁊ miserrima. Job. xiiij. Homo natꝰ de muliere. Jtem concupiscentia fomitis inflāmata. Jacobi. iij. Jnflāmat rotam natiuitatis nostre. Jtem tenebris ignorantie inuoluta. Job. iij. Pereat dies illa in qua natus sum. Noctem illam tenebrosus turbo possideat. Jhesus vidit hominem a natiuitate cecū. Jtē trāsitoria ⁊ infructuosa. Sapientie. v. c. Quid nobis ꝓfuit suꝑbia. Secūda est ꝯmēdabilis natiuitas gratie ⁊ ratione cause ⁊ rōne effectus. Causa est fides. ratio in effectu. j. Johā. v. Omnis q̄ credit: qm̄ ih's est xp̄s ex deo natus est. Johā. j. Dedit eis potestatē ⁊c. qui ex deo nati sunt. Charitas vero in affectu. Omnis qui diligit fr̄em suū ex deo est. j. Johā. iiij. Jtem iusticia operū in effectu. i. Johā. ij. Omis qui facit iusticiam ex deo natus est. Effectus huius natiuitatis spūalis est triplex. Primo peccatum fugat. j. Johā. iiij. Omnis qui natus est ex deo non pereat. Jtem vincit mundū. j. Joh. v. Omne quod

ex deo natū est vincit mundū. Item ducit ad regnū. Joh. iij. Nisi qs renatus fuerit. Ecōtrario natiuitas culpe facit cecuȝ ad eligendū Joh. ix. Quis peccauit hic cec⁹ aut parētes ei⁹. Indignū ad docēd. Joh. ix. In peccatis natus es totus. ⁊ tu doces nos. Infirmū ad bene opandū. Joh. iij. c. Quod natū est ex carne caro ē. Tertia natiuitas est mirabilis. ⁊ est natiuitas diuia ⁊ h ꝑpter multa. qa ibi nascit̃ caro sine macula. In quo puritas Math. j. Quod i ea natū ē. Jō dr̄ iustū Hiere. xxxiij. Et Jsa. lxij. Donec egrediat̃ vt splendor iust⁹ eius Iteȝ puer de puella. In q̄ nouitas. Luce. j. Qm̄ virū non cognosco. Jsa. vij. c. Ecce ꝟgo cōcipiet. Hiere. xliij. Porta hec clausa erit. Itē de⁹ ꝺ femina. In q̄ hūilitas. ps Homo natus ē in ea. Jsaie. ix. Paruulus natus est nobis. Math. ij. Ubi est q̄ nat⁹ est rex. Item fructus de virgula. In q̄ vtilitas. Luce. ij. Annūcio vobis q̄a natus ē ⁊c̄. Uere vtiliter natus. Primo qa in exēplū humilitatis. Unde paruulus natus. Jsa. ix. Item in testimoniuȝ ꝟitatis. Joh. xviij. Ego in h nat⁹ sum ⁊c̄. Itē in signuȝ dilectōis Luc. i. Per viscera misericordie Ruth. iiij. De nuru tua nat⁹ est q̄ te diliget Itē in fedus recōciliatōis. j. Paral. xxij. c. Filius q̄ nascet̃ tibi erit vir quietissimus. Ūn in natiuitate ei⁹ cātabāt angeli. Glīa in excelsis deo. Et in terra pax hoib̄. Itē in officiū salutis. Math. i. Cū natus esset ih̄s. i. saluator. Propter h Ecc̄i. xlix. dicit̃. Nemo nat⁹ ē in t̄ra q̄lis Enoch. i. xp̄s. ꝑpter puritatē. nouitatē. hūilitatē. ⁊ vtilitatē. Ergo f̄res k̄mi natiuitatem hodie i memoria ferentes mereamur puritate ⁊ hūilitate ꝑuenire vbi ip̄e iam viuit ⁊ regnat i secula seculorum. Amen.

De sancto Johāne euāgelista. Sermo. XI

Hic est discipul⁹ ille quē diligebat ih̄s xp̄s. Jo. xxj. Hic vidēdū ē de sex. Primo q̄ fuit h⁹ dilectōis causa. Scd̄o q̄ fuerūt signa. Tertio quō hec dilectio fuit ꝟa. Quarto ꝺ differētia dilectōis Petri ⁊ Johannis ad xp̄m. Quinto de differētia dilectōis xp̄i ad Petrū ⁊ ad Johannē. Sexto que fuit differentia inter signa xp̄i ad Petrum et Johannem. A

De primo dicit Tho. sup. iij. distin. xxxj. Q: q̄tuor fuerūt cāe dilectōis xp̄i ad Johaneȝ. Prima puritas incorruptiōis. q: xp̄s simile diligit Ecc̄i. xiij. Om̄e anial sile diligit Cū sit splēdor glīe dei. Prouer. xxij. Qui diligit cordis mūdiciā. Sap. vi. Incorruptio ꝓximū deo facit. Nec mirū. q: volatilia ad sibi silia cōueniūt. Ecc̄i. xxvij. Pulcra volatilia xp̄s. Maria. Johānes. Cristus assimilabat se pellicano. vt p3 in psal. Similis factus sū pellicano. Et Johannes aquile. Maria api. ꝑpt̄ ꝟginitatē partus. Ecc̄i. xi. Breuis i volatilib₃ apis. Itē Johānes aq̄le. Ūn Ezech. ꝑmo. Quartū aial sile aq̄le Apoc. iiij. Scd̄a causa accelerata cōuersio. Ip̄e em̄ inter ap̄los citius cōuersus est. qa ꝑma vocatione q̄d est deo gratū. Tren̄. iij. Bonū ē viro cū portauerit iugū ab adolescētia sua. Et excellit Petrū in q̄ttuor. Primo qa citi⁹ cōuersus est. qa vnica vocatōe. Petr⁹ aūt ꝑ andreā ⁊ ꝑ xp̄m. Scd̄o qa de maiori genere. sc3 regali ⁊ sacerdotali. Tertio qa in etate florida. qn̄ difficilimū ē bene viuere. Quarto bona maiora reliquit. Bona fortune. sc3 nauem. rethe. ⁊ nature sc3 parētes. qd̄ nō legitur de Petro. Tertia cā freq̄ēs dilectio ip̄ius ad xp̄um. Jō feruent̄ fuit dilectus. i. Joh. iiij. Non quasi nos dilexerim⁹ deuȝ sed qa ip̄e prior dilexit nos Prouer. viij. ca. Ego diligentes me diligo. Non q̄ dilectio nr̄a sit cā dilectionis diuine. sed est meritū quo xp̄us plus vel specialiter diligit. Seneca. Si vis amari ama. Quarta causa. futura in matris filiū adoptio. Pat̄ enī plus illū filiū diligit quē successoreȝ suum cognoscit. Fecit aūt xp̄s iohem fratrē suuȝ successorē. custodem et thesaurariū suū dicens Joh. xix. c. Ecce filius tuus. ecce mater tua. Petro vero cōmisit eccl̄iaȝ Mat. xvi. Super hanc petrā ⁊c̄. Patri animaȝ. Johā. xix. In manus ⁊c̄. Johanni matreȝ Johā. xix. Ecce mater. O dignissim⁹ thesaurus mater xp̄i. Uere ⁊ magna fiducia petendus est iste apostolus q̄ etiam matrē christi in cura habet. B

De secūdo Que fuerūt huius dilectōis signa. et sunt sex. Primū reuelatio secretorū. Reuelauit em̄ sibi de natiuitate et aduentu antixp̄i. De cōsūmatiōe seculi. Ondit sibi fu-

turā gliaꝫ in sua trāſfiguratōe Mat. xvij.
Et alijs exclusis resuscitationi interfuit.
Marci. v. Scōm signū in honoris exhi-
bitōe. Magnū em̄ signū amoris dei est. si
aliquē facit ꝓpham. euangelistam. aposto-
lū. martirē. virginē. cōfessorē. doctorē suuꝫ
Ista oīa cōcurrūt in isto aplo. Tertiū sig-
nū in familiaritatis ostensiōe. in h̄ ꝙ supra
pectus suū eū collocauit. Xp̄s qdeꝫ diligit
oēs generaliter seruātes ꝑcepta. Joh. xv.
Uos amici estis. tm̄ diligit dilectōe specia
li eiꝰ secreta sciētes. Joh. xv. Uos aūt di-
xi amicos. Sꝫ dilectōe singulari Johānē
q̄ſ deiformē ⁊ intimū ſꝛ ꝑcordialē. Quartū
signū i donoꝝ largitate. Magna dona de
dit xp̄s alijs. ſꝫ maximū iohāni. qa matreꝫ
suā. Ecce mater tua. Non dixit. nepos tu
us. sed filius. Non dixit domina vel mat-
tera. sed mater. Quintū signū in cōseruati
one diligēti ab om̄i lesiōe. qꝛ a pctō morta
li. a corruptōe carnis. qa eum a nuptijs e-
duxit ⁊ a dolore mortis. vt dicit Jeroni.
⁊ a putrefactōne ꝑseruauit. qa corpus nūc
viuit in glia. Sextū signū in speciali ⁊ ꝑso
nali visiōe. O si magnū signū dilectōis oñ
dit ei deꝰ ad quē mittit vnū angelū vl plu
res. pꝫ ꝙ Johāni ꝓo maiꝰ oñdit queꝫ ꝑso
naliter cū angelis visitauit dicens. Ueni
dilecte mi. tp̄s est ⁊c. L

Tertio uidendū ꝙ hec di lectio fu-
it vera. Est aūt triplex dilectio. mūdialis.
socialis. et specialis. Mūdialis inter vo-
luptuosos. q̄ nō ē ꝟa. qa se odiūt q̄ diligūt
iniq̄tatē. Scdo qa fraudulēt incedūt. Je-
re. ix. Ois amicꝰ fraudulēt incedet. Tertō
qa ad malū diligūt. Ps̄. Zelaui sup iniq̄s
pacē pctōꝝ vidēs. Socialis dilectio sepe
nō ē vera: qa sepiꝰ diligūt ⁊ cito pꝰ nō dili
gūt. Scdo qa tpe aduersitatꝫ diligere de-
sinūt. Tertio qa tm̄ viuos diligūt. Sꝫ nō
sic xp̄s q̄ diligētes se diligit. ⁊ om̄i tpe dili
git ⁊ post mortē. Sap. iij. Justoꝝ aīe i ma
nu dei sunt. Et iō ista dilectio dr̄ socialis.
Specialis. qꝛ xp̄s diligit suos in vita ⁊ ꝑ
cipue Johannem quē secum semꝑ habuit.
In morte. quia xp̄s ad eum venit. pꝰ mor
tem qa eū ad suū cōuiuiū introduxit. Nec
mirū. qa iohannes sic xp̄m dilexit. Dilexit
em̄ xp̄m in vita: qa om̄ia reliquit. In mor
te quia sub cruce stetit. Post mortem quia
in sepulchro quesiuit D

Quarto uidendū est
de differentia dilectōis Petri ⁊ Johānis
ad xp̄m. Pro q̄ sciendū ꝙ xp̄s ē diligendꝰ
dulciter. fortiter. ⁊ sapienter. Petrus dile-
xit fortiter. cōstanter. ⁊ sapienter. qa i mor-
tē ⁊ i carcerē ꝓpt ipꝫ ire fuit parꝰ. ⁊ ꝓ eo cru
cē sustinuit. Johes dulcit. qa in eiꝰ sinu re
cubuit. Utercꝫ sapiēter. qa nullis dyaboli
cis tēptationibꝫ cōsensit. nec vllis volup-
tatibꝫ mundi ab eiꝰ amore abstrahi potuit
Petrus dilexit xp̄m in mēbris. Johes in
ꝑsona. Petrus dilexit q̄ntum ad ꝓmptitu
dinem et feruorem. Johannes quantum
ad familiaritatem E

Quinto uidendū est
de differētia dilectiōis xp̄i ad Petrū ⁊ ad
Johem. Videt em̄ ꝙ magis dilexit iohēꝫ
q̄ꝫ Petrū. vt ex euāgelijs pꝫ. ⁊ tm̄ Petrꝰ vi
det plus dilexisse xp̄m. Unde iohis vltio.
Symon iohis diligis me plus his. Dicit
Aug. ꝙ petrꝰ plꝰ dilexit xp̄m. Est tm̄ hic q̄
stio duplex. Prima q̄re dn̄s plus dilexit
iohānē: cū tm̄ Petrus plus dilexerit xp̄m.
Scda. q̄s eoꝝ melior sit. Utrū q̄ minꝰ di
ligitur ⁊ plus diligit. an qui magis dilig
tur ⁊ minꝰ diligit. Ad q̄d rn̄det Augꝰ. M
melior ē q̄ plus diligit xp̄m. lꝫ minus dili-
gat. felicior tm̄ est q̄ plus diligit a xp̄o. ⁊ ip
se minꝰ eū diligit. Est tm̄ sciēdū ꝙ dilectio
apud nos hꝫ se duplr. Vel q̄ntū ad exteri-
ora signa. vel q̄ntū ad animū. Exterior cō
sistit in ostēsiōe familiaritatꝫ. in bn̄ficioruꝫ
exhibitōe. iterior in ꝑcordiali amore. Xp̄s
g̊ plꝰ dilexit iohēꝫ q̄ntū ad familiaritatis
ostensionem. sed Petrū q̄ntū ad beneficio
rū exhibitionē. Quia Petro ipi ecclesiam
cōmendauit ⁊ claues. ꝑncipem aploꝝ fecit
Sed vtrūcꝫ ad intimū amorē. qꝛ ambo e-
rant eq̄lis meriti apd deū. Petrꝰ āt damia
ni videt ꝑferre in mltis scm̄ iohem petro
dicēs. Petro cōmissa ē ecclia mr̄ xp̄ianoꝝ
Johāni mr̄ xp̄i. Petro regnū in q̄ habitat
sctōꝝ societas. iohāni celū. Petrus factus
ecclie fundamētū. iohes cōstruxit ecclie e-
dificiū. Petrꝰ maiora miracla effecit. Jo-
hānes ꝓtulit altiora mysteria. Sed di-
ex q̄ ita dicis. q̄re nō ē factꝰ xp̄i successor: si
cut Petrꝰ. Rn̄deo ꝓpt q̄ttuor. Pmo qa fu
it iuuenis. Un̄ non debuit ꝑfici senibus.
Scdo qa ꝯsanguineꝰ marie. g̊ ne putaret

ꝑ successionē sāguis dari ꝓncipatꝰ ecclie. ꝑ
ferꝛ extraneꝰ. Tertio q̄a fuit sufficiēt btifi-
catꝰ. al's dotatꝰ. bn̄ficiatꝰ. ex ꝯmissiōe ma-
tris xp̄i. Quarto q̄a fuit vir maxīe cōtēpla
tōis. Prelatio āt distrahit a cōtēplatōe

Sexto uidendū est

q̄ sit differētia īter sig̃ dilectōis xp̄i ad petꝝ
ꝛ iohem. Ubi notādū ꝙ sic deꝰ diuersos
sctōs ꝑdestiat ad diuersos g̃dꝰ glie sic ꝛ di
uersa merita ꝑ diuersos g̃dꝰ g̃re ꝓuidet. et
hic ē ꝙ sūma dei ꝑfectio cū nō possit ꝑ ean
dē creaꝛam sufficiēt oñdi. ꝑ g̃ras ꝟtutes ꝛ
naturales ꝑfectōes oīm reꝝ potissime āt ꝑ
ꝟtutes ꝛ merita scōꝝ ꝑfectiꝰ oñdiꝛ. Reqriꝛ
ḡ diuersitas effectuū ad diuinā ꝑfectiōem
oñdēdā. Cū āt illi duo apl'i ꝓcent duo ꝓn-
cipalia exercitia i eccl'ia. lꝫ sint diuersa. s. vi
tā actiuā. vitā ꝯtēplatiuā. ꝛ ꝑ ꝯn̄s diuersa
ꝓmia. seqꝛ ꝙ merito disticta sig̃ dilectōnis
xp̄s oñderit. vtpute sig̃ suauitatꝫ Johāni
ꝑ quē vita btā sig̃tur. ꝛ sig̃ austeritatꝫ petro
ꝑ quē statꝰ hꝰ vite ꝛ statꝰ meriti optie ꝓcaꝛ
Martiriū ḡ ꝛ cura pastoral' Petrū decet.
Johem ꝟo suauitas cōtēplatōis ꝛ ꝓserua-
tio ab ignominiosa ꝛ crudeli morte. Nam
ei dictū ē. Sic eū volo māere. Nos ḡ imi-
tantes eiꝰ facta. sequētes eū in exēplo casti
tatis. possidebimꝰ vitā etnā. Ad quā nos
ꝑducat pr̄ et filius ꝛ sp̄ūsctūs. Amen.

In die circūcisiōis
Sermo. XII.

Vocatū est nomen

eiꝰ ih̄s Lu. ij. Quis dei filiꝰ ꝓm im
mēsitatem sue diuīe eēntie deo pr̄i
manēs coeq̄lis sit īnoīabil' ꝛ īeffabil'. ita vt
a nob ad plenū nec effari seu eloq̄ ꝟb hūa-
nis possit. vt dicit Dyonisi. li. de di. noibꝫ.
ca. vij. Vn̄ Ecci. xviij. dr̄. Uirtutē magni
tudis eiꝰ q̄s enarrabit. ꝛ Job. xxij. Nō em̄
hūano sensu loq̄ndū ē de deo. ꝯ cōse. di. ij.
In xp̄o. Et h̄ nomē di a ꝓpha dr̄ Adonay
q̄a ineffabil'. Exo. vj. Et admirabile. Ju-
dicū. xiij. Tn̄ ip̄e filiꝰ dei ꝓm formā hūane
sube in q̄ nob apparuit filis pie existit no-
miabil'. Hoc āt ex mag̃ miscdia sua nob vi
deꝛ cōcessū. q̄d antiq̄s pr̄ibꝫ fuerat iuste dē
negatū. Juxta illud Luc. x. Multi reges
et ꝓphe voluerꝛ hec videre q̄ vos videtꝫ ꝛ
nō viderūt. ꝛ audire q̄ auditꝫ ꝛ n̄ audierꝛ.
Sic igiꝛ illis salus fuit tm̄ ꝓmissa. ſꝫ nob
exhibita. ita nomē filij di ꝑ quē nr̄a salꝰ fa-
cta ē ꝓus eis in vmbra ꝓmissū. nobis autē
ꝓsentialiter ostensū. Hinc est ꝙ angelꝰ ma
rie nuncians cōceptiōeꝫ filij dei. nūciauit
pariter ꝛ impositiōeꝫ nois salutiferi. vt dꝛ
Math. j. et Luc. j. c. Hinc ꝛ ip̄i parentes
xp̄i ex legis obseruātia circūcidētes pueꝝ
vocauerūt nomē eiꝰ ihm. vt dicūt ꝟba nr̄i
thematis. Uocatū ē inq̄t nomen eiꝰ ihus
Circa istud nomē sctissimū tria sūt cōside
rāda. Primo q̄nti honoris et excellētie sit
istud nomē. Scd̄o q̄nti amorꝫ ꝛ beniuolē
tie sit istud nomē. Tertio q̄nti valoris ꝛ oī
potentie sit istud nomen. Et certe si volu-
mus ꝓut debemꝰ ad ista tria rn̄dere. Istō
dignissimū nomē ē sūmi honoris ꝛ excellē
tie. sūme dilectōis ꝛ beniuolētie. sūme for-
titudis et potentie. Quātū ad honoris ex
cellentiam mirabiliter reuerendus. qꝛ istō
nomen est supra oīe nomē. Philip. ij. ca.
Quantum ad amoris beniuolentiam ē ar
denter diligendū in ps̄. Aspice in me ꝛ mi
serere mei. ꝓm iudiciū diligentiū nomē tu
um. Quantū ad valoris oīpotētiā est con
fidenter innocandū Johel. ij. Et oīs q̄ in-
uocauerit nomen domini saluus erit. Idē
Romanoꝝ. x. habetur.

Dixi primo

ꝙ circa īpositio
nē hꝰ salutiferi
nois cōsiderandū est q̄nti honoris ꝛ excel
lētie sit istud nomē. Ubi q̄riꝛ q̄nta sit eius
honoris dignitas ꝛ excellētia. Rn̄deꝛ. Re
uera fuit tanti honorꝫ ꝛ excellētie ꝙ neq̄t
certe eloq̄ hūanis ꝟbis. Est em̄ sup oē no-
men vt dicit apl's. Et q̄s rogo maior ho-
nor. aut excellētia dignior excogitari pt q̄ꝫ
hoīem dici deū ꝛ veraciꝛ eē. Hoc aūt est h̄
nomē ih̄s. q̄d donauit deꝰ pr̄ dn̄o nr̄o ih̄u
xp̄o filio suo. ꝛ h̄ donatōe ꝑ g̃ram ꝓm hūa-
nā naturā. vt exponit Aug. Unde dona-
uit nomē illi. s. homī xp̄o ꝑ g̃ram vniōis n̄
adoptōis. nomē q̄d ē supra oē nomē. h̄ no-
mē. scꝫ deus. vt scꝫ ille q̄ est hō dicaꝛ deus.
Sic exponit Gorra sup. j. epl'aꝝ. ad Phil'.
ij. Que etiā excellētia maior pt inueniri q̄ꝫ
ꝙ ei incurueꝛ oē genu. celestiū terrestriū et
infernoꝝ. i. angeloꝝ hoim ꝛ demonū. Vn̄
ꝓm canones statuiꝛ. vt oīs audito h̄ noīe
ih̄s in eccl'ia flectāt genua. ꝛ īclinēt capita
sua. Qd̄ ꝓch dolor a multꝫ ꝑlatꝫ eccl'iaꝝ. sic
et alijs ī q̄bꝫ lucꝝ aīaꝝ cōsistit negligiꝛ. Et
ꝓ isto sciēdū ꝙ xp̄s voluit sibi nouū nomē

imponi. iuxta illud ꝓphete. Uocabit̄ tibi
nom̄ nouū q̄d os dn̄i noīauit Jsa. lxij. Cu
ius rō ē. Solēt eis em̄ hoīes noua noīa as
sumere triplici rōe. Quidā rōne adepte di
gnitatis. Quidā rōne celande veritatis. ⁊
q̄dam rōne patrate probitatis. Rōne ade
pte dignitatis oīs ꝑsona que creatur in pa
pā elegit sibi nomē suū nouū. Et nomē ta
le q̄d virtutem bonitatē ⁊ modestiā repsen
tat. Quasi di. q̄litercūq3 fuerā sub tēporib9
retroactis rigidus vel iniustus negligens
aut seuerus. ero deinceps pietate modest9
⁊ rectus ꝟtute. Sed rōne celāde ꝟitat3 so
lent nōnulli noua noīa sibi assumere. ⁊ ma
xime tales q̄ intrāt regnū in q̄ dominānt ini
mici eoꝝ. tūc solēt tales statū suū celare. ⁊
se extraneo noīe noīare ne eoꝝ ꝯditō alijs
innotescat. Tertio rōne patratre ꝓbitatis
Sicut Mauli9 torquat9. Jste em̄ fuit q̄
da3 roman9. ⁊ dicebat̄ luci9 Mauli9. quē
cū quidam gallic9 ad singulare certamen
ꝓuocasset. cū eo aggressus ip3 occidit. Et
torquē auream quā in collo gestabat aufe
rens sibi imposuit. A q̄ facto nomen torq̄
ti tam sibi q3 posteris cōq̄siuit. Sic etiā ꝓ
pter auctā magnifice romanā rempublicā
Octauian9 dicebat̄ august9. Propt̄ istas
tres rōnes decuit xp̄m dei filiū nouit̄ icar
natū sibi assumere nomē nouū. Primo nā
q3 creat9 fuit tāq3 apl̄ic9 siue sūm9 ponti
fex. ⁊ caput ecclīe s̄m humanitatē Ephe. j.
Jp̄m dedit caput suꝑ omnē ecclīa3 que est
corpus eius. Ad Hebre. iij. dr̄. Cōsidera
te apl̄m ⁊ pontificē cōfessiōis nr̄e iesū. Fu
it aūt multū rigidus añ in natura diuitat3
quia tunc erat deus vltionū dn̄s. in h̄ aūt
noīe Jesus voluit future sue clementie de
signare modestiam. vt d̄ cetero dicat̄ deus
misericordiaꝝ et totius consolatiōis. Se
cūdo: q̄a ip̄e intrauit in mūdū istū corpora
lit̄. in q̄ erāt demōes q̄ grauit̄ sibi inimica
bantur. Uoluit ḡ se ab eis occultare ne de
ꝓhenderet̄. vt latere posset ꝑncipes et po
testates tenebraꝝ harū. Tertio ratōne pa
trate ꝓbitatis. quā fecit sanguine ꝓprio re
dimēdo genus humanū. Unde statim ef
fuso sanguie modico in circūcisiōe q̄ fuit q̄
si pignus ⁊ arra cōplete redēptiōis future
ipositū sibi fuit istud nom̄ nouū Jesus. q̄d
est nomē honoris ⁊ maxime excellētie. Ex
quo nomine xp̄s dn̄s gloriosus est in toto
orbe terrarum. ⁊ hoc merito. Nam sic dic

Holgot suꝑ libꝝ Sapie cap̄. ij. Fama ho
minis dupliciter diuulgatur ad multos.
Primo per altitudinem magnoꝝ statuu3.
Scd̄o ꝑ magnitudinem bonorum operū
Propter primū reges ⁊ ꝑncipes ⁊ omnes
generaliter potētes magis sunt noti q3 a
lie persone priuate. Propter secundum le
gimus apud veteres q̄ ꝑsone que mira et
magna fecerunt: et multum vtilia reipub
lice. nō solū in memoria diuturna fuer̄t: s3
sicut dij venerati sunt ⁊ dij nomīati sunt.
Unde liber dictus est bachus. id est deus
vini. q̄a ꝑmum vinū colere docuit. Et mi
nerua dicta dea. quia oleum inuenit. Sic
dic̄ Augustin9 libro. xviij. de ciuitate dei.
capi. ix. Jsto modo dei filius ⁊ rōne mag
ni status debuit diuulgari in toto orbe. q2
deus verus erat ꝑ naturā. et potēs ⁊ diues
in omnes. ⁊ rōne magnoꝝ operū. q̄a mag
na et mirabilia fecit in celo ⁊ in terra ⁊ in
mari. Sicut patet ex discursu euangelij.
Unde Math. viij. Qualis est hic. quia vē
ti ⁊ mare obediunt ei. Et Johannis. iij. c.
dixit Nicodem9. Nemo potest hec signa
facere que tu facis. Hoc ꝓfessus est Johā
nes baptista corā discipulis suis Johā. j.
dicens. Qui de celo venit super om̄es est.
Ecce nomen honorabile et excellens est.
quia super omnes s̄m apostolum

B

Dixi secundo q̄ circa ipo
sitiō3 huius
salutiferi noīs considerandum est q̄nti sit
amoris ⁊ beniuolentie. Et certe in hoc no
mīe q̄cq̄d ē. totū ē pietatis ⁊ clemētie. totū
est desiderabile. totum amabile. Un̄ Jsa.
xxvj. dr̄. Nomen tuum et memoriale tuu3
in desiderio anime mee. Et quomodo nō
est desiderabile quod om̄ibus est salutiferꝝ
et vtile. Nō est em̄ aliud nomē sub celo da
tum hoīb9 in quo oporteat nos saluos fie
ri. Hinc ꝓpheta dicit. Uocabitur nomen
eius emanuel. quod est. nobiscū deus. q̄d
vtiq3 pietatē insinuat. vt dic̄ Bern̄. super
cantica sermone. xv. Hinc est q̄ ꝓpter vbi
q3 diffusū amorē xp̄i ad homīes dicit spon
sa in canticis. Oleum effusum nomē tuu3
ideo adolescentule dilexerūt te nimis. Ca
ticoꝝ. ꝑmo. Quod Bernhardus exponēs
dic̄. Nomen ih̄u amabile oleo comparat̄ ꝓ
pter tria. Oleum em̄ lucet. pascit. et vngit.
⁊ fouet ignem. nutrit carnē. lenit dolorem

Est ꝛ vltimo lux cibꝰ ꝛ medicina que tria sunt valde desiderabilia cuilibet homini. Hec autem tria facit nomen christi. q̄a lucet predicatum in sermone. Pascit recogitatū in affectōe. Lenit ꝛ vngit in inuocatione. Ista tria facile ē videre. Nam vnde tāta ꝛ tam subita fidei lux in toto orbe: nisi d̄ predicato nomine Jesu. Nonne in nominis huius luce vocauit nos in admirabile lumen suum. sicut dicit apostolus. Fuistis enim aliquando tenebre. nunc autem lux in domino. Hoc deniq̧ nomen portabat Paulus coram regibꝰ et gentibus ꝛ illuminabit patriam Actuū. ix. Unde ipe clamabat adesse lucē dicens. Nox precessit: dies aūt appropinquauit. Abijciamus ergo opera tenebraꝝ: et induamur arma lucis. Nec solū lux huius nominis mentes illuminat. sed etiam corpore. q̄a multos etiaꝫ cecos corporaliter illuminauit. Sicut d̄ ceco nato Johānis. ix. Non solum autem est lux. sed etiā cibus est hoc nomen. Totiens em̄ confortatur homo quotiēs de eo recordatur. Nihil enim ita mentē cogitantis de bono impinguat. nihil ita exercitatos reparat sensus. virtutes roborat. vegetat mores bonos atq̧ honestos et castas fouet affectiones. Unde dicit Bernhar. Aridus est oīs cibus si non isto oleo infunditur. Insipidus si non isto sale conditur. Si scribas. non sapit mihi nisi ibi legero Jesum. Si disputas aut conferas. n̄ sapit mihi nisi sonuerit mihi Jesus. Jesus mel in ore. in aure melos. in corde iubilus Non solum autem est cibus sed etiam medicina. Dicit enim Bernhardus. Tristat̄ enim aliquis vestrum. veniat in cor eius Jesus. et inde saliat in os. ꝛ inde exortum nominis lumen. nubilum anime defugit. redit serenum. Labitur quis in crimē. currit insuper ad laqueum mortis desperando. nunc si inuocet nomen vite. confestim respirabit ad vitam. Induratur quis corde. torpet et languet accidia. siccatur lacrimis. continue omnia defugiunt. ꝛ fons lachrymarū erumpit. Palpitat quis. trepidat in periculis. inuocet nomen virtutis statim fiduciam prestat. depellit metum. Estuat quis in dubijs. fluctuat animo. statim inuocato isto nomine emicat certitudo. et generaliter omni deficienti ad inuocationem huius nominis adest fortitudo.

Nihil enim ita ire impetum cohibet. superbie tumorem sedat. sanat liuoris vulnus. restringit fluxum luxurie. extinguit libidinis flammā. sitim temperat auaricie ꝛ totius dedecoris fugat pruriginem. Ista eī vt dicit Bernhardus omnia effugantur. cum homo proponit ante oculos mentis hominem Jesum mitem. humilem. benignum. sobrium. castum. misericordeꝫ. ꝛ omni bonitate et honestate conspicuum. inq̄t Bernhardus vbi supra. Propter tot ꝛ tātas vtilitates corporales ꝛ spirituales sācti martires apostoli ꝛ confessores virgīes ꝛ vidue dilexerunt desiderio toto istud nomen. Paulus multum dilexit istud nomē quingentis vicibus ipsum in suis epistolis̄ nominauit. decollatusq̧ ipsum ter nomiauit. Hoc dilexit ardenter sctūs Ignacius martir. qui inter tormenta coram paganis̄ incessanter clamauit Jesus christus. Cūq̧ quereretur quare totiens eum nominaret. Respondit ꝙ intantum sit hoc nomē radicatum in corde suo ꝙ nullis tormentis inde possit eradicari. Quod ꝛ factum est. Nam occiso eo cor eius diuiserunt. inscriptum in singulis partibus inuenerunt aureis litteris Jesus christus. Hoc nom̄ dulcorauit apostolorū passionem ꝛ tormēta diuersa. De quibus dicitur. ꝙ ibāt gaudentes a conspectu concilij. quoniā digni habiti sunt pro nomine Jesu cōtumelias pati. Actuū q̄nto. Unde Bernhardus super cantica sermone. xvj. in fine exclamando dicit. O nomen p̄suaue ꝛ predulce. O nomen preclarum ꝛ preexcelsum ꝛ superexaltatum in secula seculorum. Hec ille.

Dixi tertio ꝙ circa impositō nē huius noīs cōsiderandum est quanti sit valoris et omni potentie. Tanti aūt fortitudinis et potentie ē istud nomē. ꝙ nihil nociuū nihil dyabolicum. nihil fantasticum potest resistere si digne contra demōes proferatur Unde dicitur Marci vltimo. In nomie meo demonia eijcient. linguis loquentur nouis. serpentes tollent. et si quid mortiferū biberint non eos nocebit. Legitur de quodaꝫ gentili. Qui anteq̧ fuisset ad fidem nostraꝫ cōuersus. demōes eū frequenter corpalit̄ verberabant. Iste āt ad cōsiliū cuiusdā sci viri in q̄ttuor angul̄ lecti sui fecit h̄ nomen

sctm̄ inscribi. Demões ãt q̃ties cameraȝ intrauerũt. stãtes a remotis dixerũt. Discedite a ihu. sȝ ad lectũ nullaten⁹ appropiq̃re potuerũt. Jlle conuersus de nouo scp̄sit hoc nomẽ ih̄s. ⁊ ad q̃ndã lãceã appẽdit. Quoties ãt ad eũ accedere volebãt. toties lãceam illã eis obiecit. Et sic ab eis fuit liberatus. Vñ d̄ ip̄o v̄ificat̄ illd̄ Johel. ij. Ois q̄ inuocauerit nomẽ dñi salu⁹ erit. Uirtute ẽt h⁹ nois btũs Dyonisi. fuit cõuersus. nã sic r̄fert mgr̄ historiaꝝ sup act⁹ aploꝝ. Cũ Paul⁹ disputarȝ athenis cũ Dyonisio. occurrit eis in via cec⁹. Ad quẽ Dyoni. Si dixeris huic ceco vt videat i noie ihu xp̄i. ego stati credã. Sȝ ne vtarl̄ magicl̄ v̄bis ego tibi hãc v̄boꝝ formã p̄scribã. Cui paulus. Ut ois tollat̄ suspitio. meli⁹ ẽ vt tu ill̄ v̄bis vtaris. Qd̄ cũ fecissȝ Diony. subito illumiat⁹ ẽ cec⁹. Quo viso ip̄e fuit cõuersus. Ex p̄missis pȝ q̄ istud nomẽ bñdictũ m̄ltiplicit̄ est a nob̄ tractandũ. Pr̄io em̄ ẽ ardẽter diligẽdũ ꝑpt̄ suã vtilitatẽ. Res em̄ vtil̄ diligit̄. Et q̄d vtili⁹ salute i hoc noie. Unde Luc. j. Uocab̄ nomẽ ei⁹ ih̄m. qd̄ interp̄tatur saluator Math. j. Scd̄o ẽ iugit̄ meditandũ ꝑpt̄ delectabilitatẽ. in oi em̄ ope delectabili ẽ meditandũ. Quid delectabili⁹ gl̄ia nois h⁹ Dañ. iij. Gl̄iosũ nomẽ ei⁹ i secula. Tertiõ ẽ freq̄nt̄ recitãdũ ꝑpt̄ valorem. Quid validi⁹ q̄ȝ refugiũ Prouer. xviij. ca. Turrl̄ fortissima nomẽ dñi. Quarto ẽ audact̄ p̄dicãdũ ꝑpt̄ veritatẽ. in ps̄. Narrabo nomẽ tuũ frib̄ꝯ meis. Quid ei veri⁹ q̄ȝ esse. Ego sũ q̄ sũ. Exo. iij. Quito ẽ cõsidet̄ iuocãdũ ꝑpt̄ necessitatẽ. Ois em̄ q̄ inuocauerit nomẽ dñi salu⁹ erit. Ro. x. Sexto ẽ mirabilit̄ verẽdũ ꝑpt̄ maiestatẽ. Res em̄ magñ solet timeri. Ad phili. ij. Jn noie ihu om̄e genu flectat̄ celestiũ terrestriũ ⁊ infernorũ. Quid aũt mai⁹ oipotẽti. Oipotẽs nomen ei⁹. Exo. xv. Septio ẽ patient̄ expectandũ ꝑpter sanitatẽ Spes ei ẽ de bono futuro. Ps̄. Expectabo nomen tuũ q̄m bonuȝ est. Quid aũt melius sũmo bono q̄d ẽ xp̄s Quod bonũ nos cõsequi facere dignetur idem dñs nr̄ ih̄s xp̄us. cuius nomen bñdictum in secula seculoꝝ. Amen.

De tribus regib̄ꝯ.

Sermo. XIII.

Vbi est qui nat⁹ est rex iudeoꝝ. Mat. ij. Sic dic Orig. sup libꝝ nũeroꝝ. ome. xiiij. ⁊ xv. Genus triũ magoꝝ q̄ hodie xp̄m adorauerũt in ꝑtib̄ꝯ oriẽtl̄ ⁊ in t̄ra Mesopotamie fert̄ vigere. Qui descp̄ta hñtes apd̄ se oia q̃ ꝓphetauerat balaaȝ. ẽt hoc habuerũt scriptũ q̄ oriet̄ stella ex iacob. et exurget hõ de israel Hec scp̄ta hẽbant magi apd̄ semetip̄os. ⁊ Et id̄ q̄n nat⁹ ẽ ih̄s agnouerũt stellã ⁊ itellexerũt adipleri ꝓphetiã magl̄ ip̄i q̄ȝ ꝑl̄s isrl̄ q̄ sctõꝝ ꝓphetaꝝ audire v̄ba cõtẽpsit. Jlli g̃ ex his tm̄ q̃ Balaam reliq̃rat agnoscentes adesse tẽpus. venerũt ⁊ req̄sierũt. Ubi ẽ q̄ natus est rex iudeoꝝ. Circa istã inq̄sitionẽ sctissimam. tria nobis occurrũt cõsideranda. Primo qui sunt q̄ xp̄m debent q̃rere vt inueniant. quia tres reges. Scd̄o quõ debent q̃rere. q̄a his v̄bis. Ubi est qui natus est. Tertio sub qua conditione christuȝ debent requirere. quia sub specie magnifica. ibi. rex iudeorum.

A

Dixi primo q̄ circa istam inq̄sitioneȝ sanctissimã. Pr̄io cõsiderandũ ẽ q̄ sũt q̄ xp̄m debẽt q̃rere vt iueniãt. q̄a tres reges. sic dr̄ i p̄nci pio euãgelij. Et ꝓ isto sciẽdũ q̄ de q̃rẽtib̄ꝯ xp̄m tria dicũt̄. Pr̄io q̄a erãt magni stat⁹ ⁊ dignitatl̄ excellẽtl̄. q̄a magi. Scd̄o q̄ erãt nũeri cõpetẽtl̄. q2 tres. Tertio q̄a venerũt ex ꝑte loci eminẽtl̄. q̄a ab oriẽte. Sic sp̄ualit̄ volẽtes q̃rere xp̄m vt eũ inueniãt ꝑ gr̄aȝ debent eẽ p̄mo magni status et dignitatis excellentis. vt reges. Tũc aũt dr̄ xp̄ianus rex q̄n regnum peccati de corpore suo depulit. ⁊ regnum iusticie ꝑauit in membris suis. De talib̄ꝯ regib̄ꝯ dicit Petrus. j. Pet. ij. Uos estis gen⁹ electũ regale sacerdotiũ Quod v̄bũ dic Origeñ. sup libꝝ nũerum. omel. xiij. de oib̄ꝯ credẽtib̄ꝯ intelligi eẽ plaṫũ. Specialit̄ tñ illi reges dicũt̄ in eccl̄ia q̄ ea q̃ docẽt alios ip̄i faciunt. Juxta illud Math. v. Qui aũt fecerit ⁊ docuerit hic magnus vocabit̄ in regno celoꝝ. Hoc ẽ dicere. Hic erit rex i eccl̄ia militãti. Nã q̄d ẽ eẽ regẽ nisi magnũ i regno. vt dic Orige. vbi s̄. Oẽs g̃ qui alios regũt reges dicũt̄ Generaliter tamen reges dicuntur omnes fideles quos dum deus regit et sensus mentis illuminat. sp̄ũs eoꝝ regnũ cuȝ iusticia tenet. Si aũt sapiẽtia carnis dñat̄ sensui nostro. tũc om̄ia turbant̄. nec amplius reges dici possumus. inquit Orige. sup libꝝ Exo. omelia. iij. Et propter hoc saluator

docuit nos insistenř petere in orõne domi nica vt adueniat i nobis regnũ suũ. Hoc ẽ vt sicut huic seculo añ seruiuimꝰ ita donãte grã xpi seruiamus sibi. ⁊ ipo largiente i virtutibus regnemus. Sic exponit Henricus de vrmaria in tractatu de orõne dominica. Licet aũt oĩm viciũ mentẽ homis in seruitutẽ subijciat. ⁊ de rege iusticie faciat obnoxiũ ꝑuũ iniusticie. eo ꝙ q̃seruit peccato seruꝰ est pcti. Johan. viij. tamen tria vicia maxime subijciũt ⁊ in seruitutẽ redigunt hominis libertatem. scʒ supbia. auaricia ⁊ luxuria. Naʒ supbia ita subijcit hominẽ ꝙ eũ facit seruũ dyaboli. Sicut scriptum est. Ipe est em̃ rex sup oẽs filios supbie. Job. xli. O vilis seruitus eẽ sub tali tãto qꝫ tyranno qui non dabit requiẽ die ac nocte. Hiere. xvi. Et in cuius regno nullus ordo sed sempiternus horror inhabitat. vt dicit Job. x. Cui horrori nihil põt sup terrã cõparari Sapientie. j. Non ẽ in ferorũ regnũ in terra. Holgoth. id est i superficie terre. sed circa centrũ. Auaricia ẽt subijcit hoiem ꝙ eum facit subditũ idoli muti surdi ⁊ ceci. Nam auaricia ꝑm aplm non est aliud nisi idolorꝫ seruitus Coloꝫ. iij. Dicit autem Henricus de vrmaria ꝙ licet q̃dlibet pctm̃ mortale contrariaẽ regno dei ⁊ sãctificatõi diuini nominis in nobis et etiã diuine voluntati. specialiter tamen auaricia ꝯriatur regno dei, ꝓpter inclinationẽ affectuſ ad ipa terrena. q̃d non cõtingit in alijs vicijs. Tertio luxuria ita sbijcit hoiem ꝙ eũ facit seruum aĩalis bruti. Unde Sap. ix. dr̃ ꝙ corpus q̃d corrũpit isto vicio. aggrauat aiam ⁊ deprimit. vt d hoie fiat pecus. iuxta illud ps. Homo cuʒ in honore esset non intellexit. cõparatus ẽ iumẽtis insipiẽtibꝫ ⁊ silis factꝰ est illis. Qd vtiqꝫ fit ꝑ luxuriã. Quod asserit etiam Aristo. scribens ad Alexandrum. ⁊ alludit ꝟbis beati Petri. ij. Pet. ij. dicentis. Sus lota in volutabro luti. Johelis ꝓmo. Cõputruerũt iumẽta in stercore suo. Ecce q̃s vilis seruitus que tanto vilior quanto magis voluntaria. vt dicit Seneca epistola. xl. Ex ꝓmissis infero tria. Primo ꝙ volẽs esse verus rex in regno militantis ecclesie debet deo ꝓmo subesse in oĩbꝫ vt a deo regatur. Nam dicit Augustinꝰ sup Johãnẽ. Qui vult vt seruiat sibi caro sua. debet ipe seruire deo in anima sua. eo ꝙ ꝑm ipm

dꝫ hõ regi a deo vt possit regere. Scdo ifero ꝙ volens esse verus rex misticus. vt dictum est. debet ipe ꝑ rõnem sensualitati ꝑ omnia impare Roꝫ. vj. Non regnet peccatũ in vr̃o mortali corpe. Non dixit. non sit. sʒ nõ regnet. Uñ Aug. sup Johem dic. Qr tũc recte gubernata domus est vbi vir impat. femia obtẽperat. virũ intelligit rõnẽ feminã sẽsualitatẽ. Hinc ꝓsper in sentẽtijs suis dicit. Non caret regia ptãte q̃ corpori suo nouit rõnabiliter impare. Uere dominator est terre q̃ carnẽ suaʒ regit legibus discipline. Tertio ifero ꝙ lʒ oĩa vicia studiose sint vitanda. ꝑcipue tñ illa tria. s. supbia. auaricia. ⁊ luxuria. eo ꝙ ista regiuʒ statũ maxie deformãt in hoie ⁊ subijciunt eum seruituti turpissime. Hinc dic̃ Greg. xxv. lib. moral. Qr sancti viri reges vocaẽ quia prelati cunctis motibus carnis. mõ luxurie appetitũ infrenãt. modo estũ auaricie temperant. mõ vanã gloriã declinãt. Hec ille. Tales ĝ reges digni sunt q̃rere xpm ⁊ ꝑ cõseq̃ns inuenire. et talibus ꝓmittitur regnũ decoris. Sap. v. Accipiet in q̃t regnũ d̃corꝫ. ⁊ diadema speciei. Regnũ decorꝫ dr̃ ꝑm Holgot tũc qñ aia btã ꝑfectũ regnũ obtinebit sup corpꝰ glĩosũ claruʒ ⁊ subtile. agile et ipassibile. tũc erit aie gloriosũ regere corpꝰ suũ. q̃d tñ mõ est valde tediosũ. Et iõ regnũ aie sup corpꝰ erit tũc tpis regnũ d̃coris. qñ aia hũana ꝑfctẽ erit subiecta volũtati dei ⁊ corpꝰ volũtati aie. Hec ille. B Scdo d̃ istis regibꝫ dr̃ ꝙ erãt tres: ⁊ sic nũeri ꝯpetẽtis. De qbꝫ dr̃ in ps. lxxj. Ubi enumeraẽ eos ps. dic. Reges tharsis ⁊ insule munera offerent, reges arabũ ⁊ saba dona adducẽt. Sed dice. q̃ mõ tu dicis tres reges fuisse. cũ ego audio q̃ttuor extitisse. scʒ reges tharsis. reges insule. reges arabũ. et reges saba. Ad q̃d rñdeo ꝙ h ꝓmo ad lr̃am itelligẽdo referẽ ad h ꝙ isti tres reges fuerũt vnusq̃sqꝫ de speali regiõe. q̃ regiões pticulares consistebãt i vno magno generali regno Quod diceba tur Saba. Unde Isaie. lx. dr̃. Qr lʒ vnusquisqꝫ habeat ꝓpriũ regnũ. tñ oẽs de saba veniũt. Et ita sũt tria reg speãlia. vnũ aũt oibus generale ⁊ cõmune vt sic sint q̃ttuor simul. Dicit aũt Innocẽtiꝰ sup ps. lxxi. Qr ꝑ hos quattuor tanguntur q̃ttuor genera offerẽtiuʒ. Tharsis enim interpretaẽ explorãs gaudiũ vel dissipans speculum.

Et significat cōtēplatiuos.q̄ explorāt eterna gaudia.⁊ qnq̄ʒ dissipāt speculū. vt iam non videāt i enigmate ⁊ p speculū. ſʒ facie ad faciē.sic Jacob Gen.xxxij. Uidi dn̄m facie ad faciē.⁊ salua facta ē aīa mea. Insule reges sunt actiui hoīes.q̄ fluctib⁹ ⁊ vnda id est tēptatōib⁹ circūdantur.nec tamē mouentur. Et isti sunt viriles. sicut illi q̄ existentes de genere nobili licet incidant i aliquas oppressiones. nō tn̄ suā nobilitatem in aliquo pmittūt decolorare. Un̄ Eccs. x. dr̄ de talib⁹. Si sp̄us ptātem habētis ascenderit sup te.ne dimiseris locū tuū. Reges arabū interpretant humiles vel occidentales vel callidi. Et significāt incipiētes.q̄ humilit̄ recipiūt occasū suū.et insidiari incipiunt celo. Sicut al's saluator ait. Math.xi. Q2 regnū celo2 vim patit.⁊ violenti rapiunt illud. Hij aūt oēs debēt venire de saba.que interptat captiua vel cōuersio. Et significat oēs de oībus statibus pdictis. Oēs eni isti offerunt munera. Cōtemplatiui munus deuotiōis. Actiui munus aliene salutis q̄ntū ad pdicatores. vel munus elemosyna2 q̄ntū ad alios. Incipientes offerūt seipos. Sed qa ista omnia nihil valerēt si nō ex charitatis feruore procederent.iō dictū est q̄ oēs isti reges de saba veniūt.que interptat incendiū. Sicut eni ait apl's.ij. Co2.xi. Si linguis hoīm loquar ⁊ angelo2:⁊ cetera q̄ ibi enumerat: faciam.nihil sum.⁊ nihil mihi pdest. Si g̊ incipientes si actiui et pficientes siue contemplatiui aliq̄d deo offerunt oīa debēt facere in charitat' feruore. Juxta illō apl'i Siue bibitis siue comeditis siue q̄cq̄ aliud facitis omnia in laudē dei facite.i.Corinth.x. ℂ Tertio dr̄ de istis regibus q̄ veniūt ab oriente.⁊ sic describunt ex pte loci eminentis. Istud bene cōuenit prophetie in ps̄.lxxi. vbi Dauid scribēs de xp̄o dicit. Orietur in diebus eius iusticia ⁊ abūdantia pacis.donec auferatur luna. Hoc impletū est tūc.qm̄ vt dicit Innocen.ibidē ipe xp̄s q̄ ortus ē de virgīe est iusticia ⁊ veritas. Ps̄. Ueritas de terra orta est.i. xp̄s de beata vgine Maria. Et iusticia de celo pspexit. vt scʒ iusticiam daret.j.Co2.j. Qui factus est nobis sapia ⁊ iusticia sanctificatio et redemptio. Justicia eni semp ē in celo et etiam in inferno. In terra autē est iniusticia.q̄ pcipue ante aduētū xp̄i terram occupauerat. Unde cōquerebat Isa.lix. Conuersū ē retrorsū iudiciū et iusticia longe stetit. Corruit in plateis veritas.et equitas non potuit ingredi. Sʒ ingrediebatur cū xp̄o q̄ ē iusticia etiā pfecta. Unde dr̄ Math.iij. Sic decet nos implere oēm iusticiā. Ista aūt iusticia venit cū pace. q̄a xp̄s reformat pacē inter hominē ⁊ hoīem. Isa.ij. Cōflabūt gladios suos i vomeres. Itē inter hominē ⁊ angelū. Un̄ ipo nato cantauerūt angeli. Glia in excelsis deo. ⁊ in terra pax hominib⁹. Itē int' hominē et deū:q̄a ipe de⁹ ē in xp̄o mūdū recōcilians sibi.ij.Co2.v. Itē fecit pacē int' sp̄m ⁊ carnē. In se in re.in nobis aūt in spe. Ipe eni vere solus potuit dicere. Cor meū ⁊ caro mea exultauerūt in deū viuū. q2 in illo nū q̄ erat rebellio carnis ad sp̄m. Ista aūt beneficia aduēt⁹ sui dic ps̄.n̄ eē trāsitoria: ſʒ eterna. Iō dicit. donec auferat luna. Isa.xxx. Erit lux lune.sicut lux solis ⁊c̄. Ideo Isa.lx. dicitur. Non erit tibi amplius sol ad lucendum.i.nō indigebis eius obseq̄o. Eccl.xvij. Quid lucidius sole.⁊ h̄ deficiet scʒ q̄ ad istud obsequiū.nō q̄ ad suā essentiam. Uel auferet ad tp̄s in die iudicij. scd̄ʒ q̄d dr̄ Math.xxiiij. Sol obscurabit.⁊ luna nō dabit lumē suū. Ex pmissis infero q̄ volētes istū regē xp̄m q̄rere. tria debēt hr̄e Primo iusticiā q̄ ad deū Isa.xlv. Justicia oriat simul. Que cōsistit in hoc. vt deo debitū honorē reddam⁹. Scd̄o pacē q̄ ad pximū. Zach.viij. Ueritatē ⁊ iudiciū pacis iudicate in portis vr̄is. Tertio cōtēptum tpaliū q̄ ad seipm̄.q̄ p lunā intelligūt. Eo q̄ sicut luna crescūt ⁊ decrescūt. Et cū alsunt pacem aufferunt et iusticiam. Eccs.v. Saturitas diuitis non sinit eum dormire. Joh.xvj. In mundo pressurā habebitis ⁊c̄. Sic igit p3 q̄les debēt esse hij qui veniunt ad inquirendum xp̄m.

Dixi secundo q̄ circa istaʒ inq̄sitioʒ sāctissimā cōsiderādū est quō dn̄t q̄rere xp̄m hij q̄ querūt eū. Dicit aūt h̄ de istis magis q̄ q̄rebāt his v̄bis. Ubi ē qui nat⁹ ē rex iudeo2. vidim⁹ eni stellā ei⁹ in oriēte. Mod⁹ ergo querēdi ē duplex. Unus quo ad personā.alius quo ad signum. De primo dicunt. vbi est qui natus est.ō secūdo. Uidimus eni stellam eius in oriente. ⁊ venim⁹. Ubi sciēdū q̄ xp̄s i corde hoīs existēs

p grām/cōcipit p affectū. nascit p effectum/ enutrit p pfectū. vt dic Hug. li. d archa mi/stica. Qui g qrit xpm p grām. nō solū deb3 affici ad bonū vt illud cōcupiscat. sed etiā vt illud cōcupitū ꝛ affectū seu desideratū3 bono ope perficiat. Sed nec hoc pdesset si homo in his non proficeret et perseuera ret. Ideo omnia tria simul sunt necessaria Bene quesiuit xpm ille qui dicebat in ps. Ecce concupiui mandata tua. Et iterum Concupiuit anima mea desiderare iustifi cationes tuas in omni tempore. Sed me lius idem qui concupiuit hoc animo per/fecit opere dicens. Ad omnia mādata tua dirigebar. id est recta via ibā. Optime aūt quesiuit qui orando dixit. Perfice gressus meos in semitis tuis. Non ergo magnum est querere vbi christus conceptus est. sed vbi natus qa non sufficit cōcipere bonū i animo: nisi perficiatur in opere. Secun/dus modus querēdi christū est quo ad sig nū. Unde dicit. Uidimus em stellā ei9 in oriente. Stella ista fidē significat. Nec em isti reges venissent pter stellam si non habuissent fidem in illū quem designabat ꝛ ostendebat stella. Aliud ergo credebant aliud videbant. Uidebant enim stellam. sed credebant deum inuenire duce stella. Et hec est probatissima fides sm Bernar dū sup cantica. sermone. lxxvj. cum videli cet creditur quod nō videtur. Stella hec designat fidem per quā quilibet nostrū de bet inuenire christum. Isti em reges se ha bere magnā fidē in hoc declarauerunt. qr paruū puerū quasi regem venerati sunt. i/quit Origenes super librum numerorum. Omelia. xiij. Et ob hoc ei magna munera obtulerunt. Unde dicunt. Uidimus stel/lam eius ꝛ venimus cū muneribꝫ adorare eum. Ad significandū qa sine muneribus bonorum operum inanis est fides nostra. Jaco. ij. Unde Bernardus super cantica sermo ne. xxv. in pncipio dicit. Q sine bōis ope ribus fides ē mortua oblatio. Bene au tem fides per stellam istorum regum signifi/catur. ratione multiplici. Lux enim in stel la pmo d celo imminet. Baruch. iij. Stel le dederunt lumen suū. Ps. Emitte luce3 tuā et veritatem tuam. Sic fides non nisi a solo deo datur. j. Cor. xij. Alteri fides i eodē spū. Secundo quia tenebras fugat. Unde Job. xxix. Ad lumē ei9 ambulabā in tenebris Johan. xij. Ambulate dum lu cem habetis. Sic fides tenebras erroris effugat Prouerbiorū. xv. Per fidem ꝛ mi sericordiam purgantur peccata. ij. Corin. iiij. Deus qui dixit de tenebris lumen splē descere. Tertio quia aerem purificat. vnd et morbos alleuiat. Isa. lviij. Erumpet q/si mane lumen tuum. et sanitas tua citius orietur. Sic fides mentem purificat. Ac/tuum. xv. Fide purificans corda eorum. Quarto terrenascentia vegetat et viuifi/cat. Job. xxxvij. Frumentum desiderat nu/bes. ꝛ nubes spargunt lumen suum. scilic3 ad viuificandum. Sic fides animam iu/sti viuificat Abacuck. ij. Justus ex fide vi uit. Quinto qa visū delectat. Ecclesiastes xj. Dulce lumen et delectabile oculis vide re solem. Sic fides visum spūalem dele/ctat. j. Petri. i. Credentes exultabit3. Se xto non apparentia vt colores manifestat iiij. Regum. iiij. Diligentius intuens clara luce deprehendi non esse meū. Johan. xij. Ambulate dum luce3 habetis. Sic fides non apparentia manifestat Hebreorum. xi. Fides est substantia sperandarum rerū. argumentum non apparentium. Septio quia calorē generat Job. xxxviij. Per quā viam spargitur lux et diuiditur estus sup terram. Ideo Zacharie vltimo dicit. No erit in die illa lux. sed gelu et frigus. Sic fides generat charitatem feruidam. Und Math. i. Abraham genuit Isaac. Glosa. Fides spem. Spes charitatem. Octauo: quia ad videndū adiuuat. Unde in psal. Ignē. s. fecit vt luceret eis per noctē. Sic fides ad intelligendū iuuat. Isa. vij. Nisi credideritis nō intelliget3. Hec g duo ne/cessaria sūt oibꝫ qrētibꝫ xpm. s. fides i affe/ctu. ꝛ opatio boni i effectu. q q habuerit re cte dicere poterit. Ubi ē q nat9 ē rex iude/orū. vidim9 em stellā ei9 in oriente. E

Dixi tertio q circa istā inqsi/tiō3 scīssimā psi/derādū ē sub q pditōe qrend9 ē xps. quia sub specie magnifica. qd notat cū dr. Rex iudeorum. Circa qd notandū q saluator qn q3 noibꝫ hic describit. Dr puer. ꝛ dux. xps ihs. et rex. Exhibet gūt se nobis puerum i re/missiōe peccatorum. Pueri em faciles sūt ad remittendū. Ducem in temptatōne inimi corū. Xpm in vnctōe donorum. Regē in coro natōe pmiorum. Jhm in salute borū omniū.

O q̄ʒ facilis est saluator ad remittenduʒ q̄
de se p p̄phaʒ dixit. Quacūqʒ hora pctōr i-
genuerit oīm iniq̄tatum suaꝝ nō recorda
bor. Ezech. xviij. et eiusdē. xxxiij. Si dixe
ro impio morte morieris. ⁊ egerit pniam.
oīa pctā q̄ peccauit n̄ iputabūť ei. Istō p̄ʒ
in latrone Luce. xxiij. Qualř aūt dux ē sal-
uator. de q̄ Exo. xv. dr̄. Dux fuisti in mīa
tua p̄plo tuo quē redemisti. Non dicit. i iu
sticia. q̄a non ex opib᷒ iusticie que fecimus
nos. sed ꝺm suam mīam saluos nos fecit.
ad Tytū. iij. Qꝛ iste dux adiuuat suos ꝯtra
hostes totū est ex misericordia non ex iusti
cia. Et vere vbi iste p̄cedit exercitum nō ē
timor aliquis aduersarioꝝ. In ps̄. Nō ti-
mebo mala qm̄ tu mecū es. Et iteꝝ. Dn̄s
ptector vite mee a q̄ trepidabo. q. d. a nul-
lo. Si em̄ deus p nobis q̄s ꝯ nos. Roma.
viij. Math. xiiij. Ego sum nolite timere.
Possunt ǧ aduersarij nostri dicere vidētes
se non posse cōtra nos aliq̄d facere illō. ij.
Paralip. xiij. Ergo in exercitu vr̄o dux de
us est Saluator dr̄ etiam xp̄s q̄ interp̄tať
vnctus. Unde in ps̄. Unxit te deus deus
tuus oleo leticie p̄ consortib᷒ tuis. Isa. lxi
Sp̄us dn̄i sup me. eo q̄ vnxerit me. Est
aūt ita abunde vnctus q̄ de eius vnctiōe
tota vngiť et nūc ecclīa. Ungentū em̄ q̄d
est in capite xp̄i descendit in barbā Aarō.
id est prelatoꝝ. ⁊ etiā vsqʒ ad oram vestim-
ti cuiuslibet fidelis xp̄iani. Oēs em̄ de ple
nitudine eius accepimus. Johā. j. Notā-
dū q̄ dr̄ de Dauid q̄ ter fuit vnctus: Pri
mo in domo patris sui. j. Regū. xvi. Se-
cundo in hebron super Judam tm̄. ij. Re-
gū. ij. Tertio in hebron sup oīes trib᷒ isrl̄
ij. Reg. v. Ita vir iust᷒ p̄mo vngiť a dn̄o.
qm̄ adhuc ei existenti in domo patris sui
dyaboli. siue in peccato mortali dat gr̄am
gratis datam dicēs illud in ps̄. Obliuisce
re domū patris tui. Scd̄o inungiť in he-
bron. q̄d interp̄tatur cōiugiū. Qn̄ em̄ dať
ei gr̄a gratū faciens. tūc fit cōiugiū inť de-
um ⁊ aīam Ozee. ij. Sponsabo te mihi in
fide. Et sicut Dauid post hāc vnctionem
multas tribulatōes passus est a filio suo ⁊
rebelliones. sic vir iust᷒ post hec patiť ma-
gna mala a mūdo dyabolo ⁊ a carne p̄pria
Eccī. ij. Accedēs ad seruitutē dei sta in iu
sticia ⁊ i timore ⁊ p̄para aīam tuā ad tēpta
tionē. Tertio vngiť in hebron. q̄d interp̄ta
tur aliter visio sempit̄na. Quādo in regno
celoꝝ tradetur ei stola aīe. et quādo trade
tur ei stola corpis. tūc dabiť ei gaudiū pro
luctu. palliū laudis p spū meroris. Isa. lxi
Iste etiā vnctiōes significant alias tres.
Nam p̄mo vngiť vir iustus in bethleem.
id ē in corde qn̄ datur ei gr̄a contritionis
p peccatis. Scd̄o in hebron super Judaʒ
qn̄ datur ei gr̄a cōtritionis confitēdi pctā
Tertio sup omnes tribus. cum datur ei gr̄-
tia sactificationis super omnia mēbra cor-
poris Roꝝ. vi. c. Sicut exhibuistis corpa
vr̄a ꝺuire neq̄tie. nūc exhibete ꝺuire iusti-
cie. Ad hec tria significāda vngiť ter hō. s.
in baptismo. in cōfirmatōe. ⁊ in egritudīe.
Ultimo saluator dr̄ rex. De quo in Psal.
De᷒ iudiciū tuū regi da. Innocenti᷒. id ē
da iudiciariā p̄tātem xp̄o. qui est rex. Un̄
Apoca. i. dr̄. Princeps regū terre. Et eius
dem. xix. In vestimēto ⁊ in femore suo scri
ptum habebat. Rex regū ⁊ dn̄s dominan
tium. Per vestimentum significatur hūa-
nitas. Per femur diuinitas. Femur enim
est p̄ncipiū generatōnis. Et ip̄e ꝺm q̄d de
us ē toti᷒ bonitatis fons. Et ꝺm vtrāqʒ na
turā rex ē. Unde Hiere. xxiij. c. Regnabit
rex ⁊ faciet iudiciū ⁊ iusticiā. Nō solū autē
iste rex iudicat sed etiā regit. Un̄ i ps̄. xxij.
dr̄. Regit me ⁊ nihil mihi deerit. Sʒ opti
mus rex sub q̄ nihil indigentie. nihil mole
stie accidit. Regit vt dux viatorē ne deui-
et vt lux i tenebris ambulantē ne exorbitet
vt pastor gregem ne a lupis pereat. Regit
etiā vt nauem remus inter p̄cellas ne sub-
mergať. exercitum regit vt sessor equū. re-
git peccatorē vt manuducens cecuʒ. ⁊ ita
multipliciter ꝺm multiplices nostre infir-
mitatis defectus. ita vt nihil desit nobis
sub eius regimine. Unde Luce. xxiij. dr̄.
Quando misi vos sine sacculo. nunquid
aliquid vobis defuit. Responderunt apo
stoli. Non. Vere nihil deest illi qui habet
christum qui est omnia in omnibus. j. Co
rinth. xv. Nos ergo sequentes ducem istū
benignissimū per stellam fidei ⁊ clare cog-
nitionis. offeramus ei hodie aurum pure
dilectionis sicut regi magno. Mirram cō
tritionis amare vt puero. Thus deuote
orationis. vt Christo sacerdoti magno vt
sic offerentes ei in presenti. mereamur tan
dem ab eo in celo remunerari. Quod nob
prestare dignetur pater et filius et spiritus
sanctus. Amen.

In die purificationis Marie. Sermo XIIII.

Impleti sunt dies purgationis Marie. Lu. ij.

Si ꝯsideremus fratres excellētissimū hui⁹ diei mysteriū: absq3 dubio tanto deuoti⁹ solennitatē ei⁹ celebrabim⁹ q̃nto maiorib⁹ munerib⁹ diuine pietatis videbimus decoratū. Dicit em̄ Ambro. in sermone festiuitat' p̄nt' ꝙ tāt' munerib⁹ diuīa pietas diem hanc illustrauit: vt oīs etas: oīs sexus: oīs cōditio hoīm inde cōsolet̄. Hodie em̄ iuxta legis p̄ceptū: pactis a natiuitate xp̄i. xl. dieb⁹: in tēplo est a parentib⁹ idē dn̄s noster Jesus xp̄s deo patri p̄sentatus Hodie a btō Symeone suscept⁹: patri cū sacris munerib⁹ est oblatus. Hodie redemptionē isrl' expectantib⁹ ab eodē symeone et anna publice est p̄dicatus. Et sequit̄. O q̄3 piū spectaculū Stat hic virgo ⁊ mr̄. nō cuiuscūq3: sed dei. Suscipit̄ hic puulus ṽgis filius: cui⁹ diuinitatē nō capit mūdus. Occurrūt hincinde ꝓphete. ꝓphetatq3 de puero vterq3 sexus. Offert̄ oblatio pro puero. nō tm̄ que delicta emūdet: sed q̃ sacramēta declaret Hec Ambro. Ex q̇bus patet que sunt huius diei gaudia. q̃ present' solennitatis oblatio. q̃ nostre salut' mysteria. Qm̄ nō solū in laudē eximie ṽgis p̄ns celebrat̄ solennitas. sed etiā ad honorē filij sui. imo filij dei q̇ hodie oblat⁹ est ꝓ nobis deo patri recenset̄ memoria De cui⁹ oblatōe ⁊ matris sue bn̄dicte purgatōe dicit̄ in ṽbis thematis. Impleti sunt dies purgatōis Marie. Circa isti⁹ festi solennitatē tria sunt cōsideranda. Primo cōsiderandū est de gloriose Marie purificatōe. Scdo de xp̄i p̄sentatione. Tercio de mūerū ꝓ ipso oblatiōe. Vt sic nō tm̄ dicat̄ i ṽbis p̄missis. Impleti sunt dies purgatōis marie. ad marie purgatōem post ptū. sed ad p̄sentandū deo p̄ri vnigenitū ei⁹. et offerendū mūera p̄ri eterno sic fieri solebat post partū. Ad hec itaq3 tria impleti sunt dies purgatiōis Marie.

A

Dixi primo ꝙ circa p̄ntē3 solennitatē considerandū est primo de gl'iose marie ṽgis purificatōe. Est aūt sciendū ꝙ s̄m latinos hec dies d̄r purificatio Marie ideo; q2 ṽgo gl'iosa iuxta leg' p̄ceptū voluit purificari post partū. xl. die. licet ipsa nō indiguerit tali purificatōe. fecit tn̄ hoc ad nostrā informatōe3. Nam lex solū obligabat mulieres ꝯcipiētes ex semine viri ad purificationē post partū. Constat aūt ꝙ hec ṽgo cōcepit sine semine. Esa. vij. Ecce ṽgo cōcipiet. Nō ḡ tenebat̄ purificari: cum nō fuerit cōtaminata. Oīa em̄ mūda mūdis. Et q̇ mūdus est nō indiget lauari. ꝑ ꝯsequens nec purgari Joh. xiij. Fuit aūt puritas virginis huius excellentissima triplici exēplo. Nā ipsa fuit in vtero matr' sue ab originali pctō mūdata vel poti⁹ p̄seruata vt q̇dam pie sentiūt. Vn̄ rōne mūdatiōis a peccato originali fuit sicut lux splendidissima. ⁊ per ꝯseq̄ns iterato purgari nō debuit. Sapie vij. Nihil inq̇natū incurrit in illā. Secundo exēplo specli. Nā de ipa d̄r Sap. vij. ꝙ nō solū est cādor lucis eterne. sed etiam speculū sine macula. Hoc est dicere. ꝙ nō solum fuit mūda ab originali pctō. sed etiam ab actuali: veniali q̄3 mortali. Nō solū em̄ fuit sctificata i matre. sed etiā cū fieri debuit dei mr̄. q2 tūc fuit ml'to copiosi⁹ sctificata ita ꝙ spūssctūs in eā descēdens: illā ab omi pctō imunē custodiuit. vt dic̄ Bern̄. in epistola ad Lugdunēses. Per ṗmā sctificationē fomes remāsit in ea q̄3tum ad essentiam Impediebat̄ aūt ꝑ grā3 sctificantē: ne i peccatū inclinaret aut a bono retraheret. Cōtigit em̄ hūc ligari aliq̄n ne i actū exire posset. vt sciam ꝑ ebrietatē. Sed in scda sctificatiōe fomes essentialiter subtract⁹ est. Immunitatē ḡ pctī ꝯsecuta est nō ꝑ grām ꝯfirmantē. sed ꝑ ligatōe3 fomit' q̇ ad sctificationem ⁊ ꝑ custodiam diuine ꝓuidentie. sine q̄ etiā fomite oī extincto peccare potuisset ꝓpter liber͛ arbitriū. vt dic̄ btūs Tho. exponens illd̄ Cāticor͛. Ecce tu pulcra es. Vn̄ de hac pctī immunitate glo. exponens illd̄ Gratia plena dicit. O dn̄a mūdi angelica salutatōne digna. miraculose maternitatis electione exaltata: licet vas gratie dicta sis. Scriptū est em̄. Aue gratia plena dn̄s tecum. Gratiā tu inuenisti dū tanta pulcritudine plenissime īnocētie splēduisti. Tu em̄ sola es amicta sole. nullis trāsgressiōis tenebris obscuraris. Hec glo. Tercio puritas huius virginis nō indigens purificatione declarat̄ exemplo font' purissimi. De quo Zacharie. xiij. dicit̄. Erit fons patens do

mni iuda. Et ista puritas referri potest ad
pctm̄ veniale quo virgo btā caruit. eo q̄ di
cit Aug⁹. tractās illud. j. Joh. ij. Si dixeri
mus q̄m pctm̄ nō habemus: nosmetipsos
seducim⁹. Si omēs sancti q̄rerent an fuis
sent sine pctō saltem veniali: nihil aliud di-
cerent nisi verbum premissum. Si dixeri-
mus ⁊c. Cum ergo de pctīs mētionē facio
nullam volo de virgine habere memoriā.
Hec Aug⁹. Ex q̄ patet q̄ etiam veniali ca
ruit. In signū etiā huius matrimonio iun
gi noluit. Constat aūt q̄ actus matrimoni
alis si fuerit causa ꝓlis fit sine peccato. Si
causa vitāde fornicatōis fit tunc cum veni
ali. Ne ḡ veniale cōmitteret: elegerat esse si
ne matrimoniali cōiugio. Et licet angelus
sibi ꝓmitteret filiū dei ex ea nascituꝝ ⁊ ipā
matrē eius futurā. eligebat tn̄ mag̃ esse vir
go q̄ȝ tanti dn̄i et filij dei mater. Vn̄ Greg.
exponēs illud. Ecce tu pulcra es. introdu-
cens ꝟbū illud: q̄m virū non cognosco: sic
ait. Quid pulcri⁹ aut puri⁹ castitate huius
virginis: q̄ ne virginalis castitat̃ pulcritu-
dinē amitteret: maluit ꝟgo ꝑmanere sine ta
li filio q̄ȝ mulier fieri ⁊ mr̄ filij di. Deniq̄ȝ q̄
se sibi recipiens totū cōmisit ei q̄ fabricator
est mundi. et mater facta est diuio miracl̄o
et virgo ꝑmansit in voto Hec ille. Sicq̄ȝ
patet quō hec virgo ab oī pctō originali et
actuali tam veniali q̄ȝ mortali fuit sufficien
ter ꝑ spūmsanctū purgata. Et ideo de cete
ro nō debuit purgari: ꝓsertim q̄ spūsancto
concepit et ꝟgo post partū inuiolata ꝑmā-
sit. Nō ergo tenebat̃ ad purificatōem. Vo
luit tn̄ purgari ex triplici causa Prio vt my
steriū natiuitat̃ christi occultaret diabolo
qd̄ maiori modo fuerat reuelandū. sc; ī die
passionis. Sciebat em̄ illud Thobie. xij.
Quia sacramētū reg̃ abscondere honorifi
cum est. Per qd̄ informat nos vt oīa suo tē
pore faciamus. et sic instruit temperantiā
in moribꝫ. Nā tēpus tacendi. tēpus loquē
di. temp⁹ laboris. tēpus requiei Eccēs. iij.
Secūdo voluit purificari ad ostendēdum
virtutē hūilitat̃. Sic em̄ ꝯsulit Sapiens
Ecc̄i. iij. Quāto em̄ maior es humilia te in
oībus. Idem. xxxij. ca. Esto in illis q̄si vn⁹
ex illis. Tertio ad corrigendū nr̄e superbie
prauitatē imo ꝓteruitatē. Si em̄ hec puri-
ficari voluit q̄ sine pctō fuit, quanto magis
nos purificari debemus, ⁊ illa q̄ ꝑ pctōꝝ
mystica purgatiōe instituta sunt assumere
debemus q̄ pctīs pleni sum⁹. Vn̄ Grego.
sup Ezechielē Omel. viij. dicit. Pensandū
est nobis si sine flagello hinc nō exijt q̄ sine
pctō fuit sc; christ⁹. q̄ntis nos flagellis di-
gni sumus qui peccatis pleni sumus. Exē
plo em̄ huius ꝟginis necesse habem⁹ pur-
gari spūaliter in mentibꝫ nostris. B

Et q̄ triplex est status fideliū in ecclesia
christi: ideo triplex erit purgatio. Isti tres
status sunt: incipientiū: ꝓficientiū: ⁊ ꝑfecto
rum. Incipiētes purgāt ꝯsciam. ꝓficiētes
ordinant eā. ⁊ ꝑfecti vsq̄ȝ in finē cōfirmant
Primo ergo incipiētes debēt purgare do-
mū conscientie ab immūdicia peccati: dicē
tes ad dn̄m illud Ps̄. Cor mundū crea in
me deus. Est aūt consuetudo apud nos q̄
ancilla mundatura domū: ꝓus colligit sor
des: deinde eijcit eas. Sic incipiēs debet
ꝓus pctm̄ premeditare ⁊ colligere in men-
te anteq̄ȝ eijciat illud in cōfessione. Vnde
Esaie. xxxviij. Recogitabo tibi oēs annos
meos in amaritudīe aīe mee. s. ꝑ cōtritiōē.
Ex q̄ patet q̄ cōfessio nostra debet esse deli
berata. Isto facto debet incipiēs pala lin-
gue eijcere sordes conscientie extra domū
cordis ꝑ ostium oris. Sed certe quedā do
mus sunt ita ꝓfunde: ita obscure q̄ vix pn̄t
mūdari. Iuxta illd̄ Hiere. xvij. Profundū
est cor hominis ⁊ inscrutabile, quis cogno
scet illud. Quantā em̄ diligentiā ponūt ad
abscondendū: tantā debent ponere ad mū
dandū. Sūt alia corda pinguia q̄ licet ap
pareant exteri⁹ purgata: intus tn̄ remanēt
maculata et neglecta vt hypocritaꝝ q̄ oīa
exteriora volunt habere pulcra et speciosa
in cōuersatione: intus aūt sunt pleni omni
spurcicia. Math. xxiij. Illud arguit nr̄os
curiosos q̄ volunt habere pulcrā caligam.
sed non animā. tunicam: non mentem. io-
pulam: non conscientiam. calceū strictum:
sed conscientiā latam. Hi sciscitant̃ in cor-
de ī honesta: exteri⁹ ꝟo speciosa. vt dic̄ Am
bro. Multum aūt fatui sunt. quia s̄m Au
gustinum in quodam sermone ꝓferunt cor
poralia spūalibus. Similes sunt isti picto
ribus qui formāt exteri⁹ imagines pulcras
sed cor vitale nō possunt eis dare. Sic isti
omnia extra depingunt: cor autē in se mor-
tificant. Sed audiant quod dicitur. j. Re-
gum. xvj. Quia deus intuetur cor. Homo

autem ea q̄ foris sunt. Sed diceret ali-
qs. tñ exterior pulcritudo suadet̄ p aplm. j
Cor. xiiij. vbi dicit̄. Oīa in vobis fiāt ho-
neste z sm ordinē. Ad quod respōdeo sm
Tho. scda scde. q. clij. arti. j. q conuersatio
exterior dicit̄ honesta inq̄tum est demōstra
tiua interioris rectitudīs. Et ppter hoc ra-
dicaliter cōsistit in interiori electiōe: q̄ inte-
rior electio inotescit alijs p exteriores act⁹.
Unde honestas in exteriori cōuersatōe si-
gnificatiue tm̄ cōsistit. i. est signum interio-
ris honestat̄. Ex quo infero q pulcritudo
exterior in vestitu z apparatu quocunq3 in
homine vicioso est poti⁹ hypocrisis q̄3 ho-
nestas. Patet. q̄a in talibus nō concordat
signum cū signato. z p ɔsequēs talis hō est
fraudulentus et fallax. Et hoc est qd salua
tor dicit de quinq3 fatuis virginib3 que lā-
pades habuerūt exterius pulcras: sed oleo
deuotionis interius z charitatis caruerūt.
Math. xxv. Quisquis ergo vult purgare
domum mētis sue incipiat ab interiori ra-
dice cordis sui: omnē turpitudinē mentis
sue mundando. Juxta illud Esa. xiiij. Per
dam Babilonis nomen z reliqas z germē
z pgeniem. Ecce tangit radicem peccati q̄
est cogitatio: ex qua germinant omīa mala
Math. xv. Ex corde eñ exeunt cogitatio-
nes male. Hinc Johānes baptista dic. q
securis ad radicē: nō ad ramos ponēda est
Postq̄3 aūt nostrū cor fuerit mundatum ab
interiori sorde. z tunc lauandum est et asp-
gendum aqua lachrimaꝝ ad abstergendum
puluerē. Et hoc est aqua lachrimaꝝ ex con
tritionis dolore pcedentium. De qua dicit̄
Hiere. iiij. Laua a malicia cor tuū. Sic la
uabat psalmista: dicens de se. Lauabo per
singulas noctes lectū meū: lachrimis me-
is stratum meum rigabo. Isto facto eijciē-
di sunt pulueres aqua conspersi. z hoc per
confessionem totalē. vt nihil in angulis cō
scientie lateat vel nullā circūstantiā obmit-
tat. de pen. dist. v. Consideret.

Secundus status fidelium est proficien-
tium. Et hij purgata conscientia debet eam
ornare floribus z graminibus bonoꝝ ope
rum et exemploꝝ. j. Regū. vij. Preparate
corda vestra dño: z ornate ea. Nō sicut pi-
gra ancilla que sup immundicias et pulue
res ponit herbas. Et significat illos qui in
mortali pctō aliqua de genere bonoꝝ ope-
rum faciunt. Et hij sunt fatui. quia infun-
dunt vinum bonoꝝ operum in vasa vetera
acetosa z corrupta z infecta: cōtra consiliū
saluatoris dicētis. Nemo mittit vinū no-
uum in vtres veteres. Tercius stat⁹ fi-
delium est pfectorū: quorum est purgatā et or
natam domū custodire: z cōseruare pulcri
tudinem eius vsq3 in finē. sicut cōsulit sapi
ens Prouer. iiij. Omī custodia custodi cor
tuū. Quod fit cum hō in accepta grā perse
uerat stabiliter: non cedendo quibuscunq3
aduersitatibus. Non sicut q̄dam qui sicut
ventilegiū al's ventilabrū mouent: nūc ad
hunc ventum: nunc ad illum. volētes nūc
hoc: nunc illud. et cedentes psecutioni etiā
minutissime. imo trepidātes timore vbi nō
erat timor. Hinc dicit btūs Ambrosius li.
ij. de officijs. q non mediocris virtus ani
mi est fortitudo: que sola defendit ornamē-
tum virtutum omniū: et custodit iudicia: z
aduersum omnia vicia manet inuicta. Ex
premissis patet q circa purgationem con-
scientie nō omnes virtutes equaliter se ha
bent. Nam q̄dam istā purgationē inchoāt
in incipientib3 vt fides z penitētia. Act. xv.
Fide purificans corda eorū. j. Cor. v. Ex-
purgate vetus fermentū. Alie sunt que or-
nant consciam in pficientib3. vt opera bo-
na. z psertim opera pietatis: que sunt quasi
q̄dam rami oliuarum ornantes domū cō-
scientie. vt habetur Hieremie. xj. Oliuam
vberem: pulcram: fructiferam: z speciosam
vocauit dominus nomen tuum. Ps. Ego
autem sicut oliua fructifera zc. Et si dice
res. Quomodo pficientes purgant̄ ex quo
iā fuerunt purgati. Respondeo eo modo q̄
christus dicit Johannis. xv. Omnem pal
mitem in me ferentem fructum purgabit vt
fructum plus afferat. Non enim dicit̄ pur
gari talis. q: non est purgat⁹ a malo. sed vt
plus in bono pficiat. Nam nisi cōtinue p
ficeret: deficeret. z sic indigeret pristina pur
gatione. Dicit̄ ergo cōtinue purgari. q: q̄-
tidie in bono proficit. Unde Thobie. xij.
dicitur. Elemosyna a morte liberat et ipsa
est que purgat peccata. Luce. xj. Date ele-
mosinam z omnia mūda sunt vobis. Alie
aūt sunt ꝟtutes que omnia ista conseruant
in pfectis. vt est perseuerantia z constantia
q̄tum ad finalē consummationē que etiam
dicit̄ purgatio. Juxta illud Malachie. iij.

Ipse quasi ignis conflans purgabit filios leui. Sed diceres iterũ. Quõ pfecti sunt purgãdi: cum sunt in summo statu vie. Respondeo ꝙ licet sint in summo statu vie: nõ tamẽ sunt in vltimo gradu illius stat⁹. ideo mereri possunt. Unde dicit Apocal. Qui sanctus est: sanctificet adhuc. Quãdiu em̃ homo est viator potest crescere ĩ merito. de hereti. in clemẽ. Ad nostrũ. cõtra begardoꝝ errorẽ. Unde angeli dicunt purgari. vt dicit Dionisi⁹ de celesti ierachia. D

Dixi secundo ꝙ in ṽbis p̃missis considerandũ est de christi p̃sentatiõe. Ad h̃ em̃ impleti sunt dies purgatõis Marie vt p̃sentaret christũ filium dei deo patri in templo. Circa qd̃ tria sunt cõsiderãda. Primo a quo p̃sentat. Secundo vbi. Tercio a q̃bus p̃sentat⁹ suscipit. De p̄mo patet. quia a parentib⁹ scꝫ a Maria matre ei⁹ vera et Joseph patre putatiuo. Locus aũt p̃sentationis erat templũ in hierusalem: in quo susceptus est a Symeone et Anna ꝓphetissa. Moraliter. Maria p̃sentans xp̄m significat statum omniũ vere penitẽtiũ. q2 maria interp̃tatur amara. Et ꝑtinet ad penitẽtes qui dicunt de se. Ecce in pace amaritudo mea amarissima Esa. xxxviij. Ipi enim faciunt luctum vnigeniti planctũ amarũ Hiere. vj. Tales ergo sic penitentes digni sunt p̃sentare christũ per gratiã ab eis susceptũ. Secundo Joseph significat bona opera facientes ꝛ cõtinuãtes. Interp̃tatur em̃ crescens. Unde de iustis dicitur Prouer. iiij. Justoꝝ semita quasi lux splendens ꝓcedit et crescit vsq3 ad pfectũ diem. Suscipit etiam christus a duabus psonis. sic a duabus presentat. scꝫ a Symeone ꝛ Anna. Symeon fuit grandeuus ꝛ senex. de q̃ dicit Ambrosius ꝙ optabat ardentissimo desiderio videre christum ꝓmissum diuti⁹ a deo per prophetas Unde in oratiõib⁹ suis dicebat quotidie. O quando veniet. qñ nascetur. quando videbo ipsum. putas durabo tanto tempore. putas oculi isti videbunt per quem oculi cordis reuelabuntur Et accepit responsum ꝙ non gustaret mortem donec videret christum domini. Quẽ cum virgo p̃sentasset quadragesimo die a natiuitate sua. ipse accepit eum in vlnas suas benedicẽs deum atq3 dicens. Nunc dimittis seruum tuum dñe in pace. Iste Symeon significat iustos: timoratos et pseuerantes. Dicit em̃ de ipso ꝙ erat iustus ꝛ timoratus expectans cõsolationẽ israel. Justicia em̃ attẽdit in homine q̃libet in hoc ꝙ reddatur vnicuiq3 quod suũ est fm̃ Macrobium. qua habita habent omnes virtutes. eo ꝙ iusticia est virtus generalis vt sic considerata. Quisq3 ergo gratiã suscipe cupit a deo reddat et timorem. Hec est em̃ p̄ma pars iusticie qua homo habet bene se ad deum vt eum timeat. Unde de Symeone dicit ꝙ erat timoratus. Quantũ aũt timor iste apd̃ deum valeat: dicit in ps. Beneplacitum est domino sup timentes eum.

Sed diceres. quomõ beneplacitum est domino super timẽtes eum: cum timor nõ sit virtus sed passio: ꝑpter quam nec laudamur nec vituperamur. ij. de aĩa. ꝛ. iij. Ethicoꝝ. vbi dicitur. ꝙ timor est passio naturalis. Nam inueniunt qui nihil timent neq3 terremotũ neq3 inundatões. et ꝑ consequẽs nec deum. et tamen non laudant. Sic econuerso: qui quemlibet timent. ergo ꝛ deum. Respondeo qd̃ hic loquit nõ loquit de timore natural' passiõis sed affectuose pietatis. et talis est semp cum amore dei. Unde omnis timor ex amore ꝓcedit. eo ꝙ nullus timet nisi contrariũ eius qd̃ amat. vt dicit Thomas scd̃a scd̃e. q. xxv. arti. ij. Multo magis ergo q̃ amat ꝛ timet deum nil negligit. Et iste vocat timor ordinatus. De quo dicit. Beati omnes qui timent dominum. Isto timore timuit Symeon: in quo vt dicitur spũssanctus erat qui est amor. Unde Symeon timebat deum vt patrẽ ne offenderet anteq3 videret christũ domini. ꝛ amabat timendo: vt visum christũ semp amare posset. O si Symeõ iustus in quo spũssanctus erat sic fuit timoratus: q̃ et responsum acceperat a deo. vbi erit peccator. vnde illi securitas. Si em̃ iust⁹ vix saluabit: vbi peccator erit. Justus etiam erat Symeon erga deũ. q2 grãrũ actiões reddebat deo ꝓ oĩbus. Unde de eo legit ꝙ grãs agebat benedicens deum. Secũdo iustus erat Symeon iste erga proximum. vnde de eo dicitur ꝙ expectabat consolationẽ israel Ideo dicit Ambrosi⁹ in sermone hodierno. Bñ dicit Symeon iustus. quia non suam sed populi totius consolationẽ per aduentum

christi expectabat et requirebat. Tercio iust⁹ erat Symeon erga seipm. q2 pacem et requiem sibi postulabat dicens. Nunc dimittis seruu3 tuu dne. Pulcra oratio in q petit dimitti a seruitute in libertate. Sic optabat apostolus dicens Infelix ego ho: qs me liberabit de corpe mortis hui⁹. O si symeon optabat dimitti de hac vita: qui tn cosolationem expectatam obtinuit. qd nos faciemus quos hic miserie premunt. nec tamen ad deum ire aut clamare vt de hijs liberemur compellunt. O si apostolus in q gratia dei nunq3 vacua fuit petebat dissolui et dimitti de carcere vite huius vt esset cum christo. qnta est nostra malicia q pleni peccatis et vinculis huius mundi irretiti non clamamus dimitti. Deteriores certe sum⁹ scrophis aut lupis: q deprehensa clamant in laqueo. Nos aut sumus quotidie in laqueo, iuxta illud. Laqueu parauerut pedibus meis. Et iteru. Funes peccatoru complexi sunt me. et tame no clamamus ad deum p liberatione. In eo aut q iste Symeon erat expectans nec deficiens sed pseuerans: notat constantes et pseuerantes vsq3 ad mortem. iuxta illud Apocal. ij. Esto fidelis vsq3 ad morte. Sed querit vtrum in omni virtute necessaria sit pseuerantia. ita q sine ea nulla sit virt⁹. Respodeo fm sanctum Tho. ij. ij. q. xxxvij. arti. j. q qda sut virtutes que habent finem suu determinatum: qui est terminus virtuosi operis, sicut q miles pseuerat vsq3 ad finem certaminis Alie sunt virtutes quaru actus non habet finem determinatu: sed p totum tepus vite durare debent, sicut fidei: spei: et charitatis que respiciut vltimu finem totius vite humane. Dicendum est ergo q respectu harum virtutum vltimaru necessaria est pseuerantia, q2 act⁹ earu vt virtuosi sint requrunt actu pseuerantie vsq3 ad finem vite. Et sic respodet Augustinus vbi supra. In illis aut virtutibus quaru actus durant vsq3 ad fine determinatu virtuosi operis: non requirit q pseuerantia sit vsq3 ad mortem. Et ideo saluator dixit Math. xxiiij. Qui aut pseuerauerit vsq3 in finem hic saluus erit. no dicit vsq3 ad mortem. E Secunda psona christum suscipiens fuit Anna pphetissa: q comedatur a sex virtutibus conuenientibus omnibus viduis et virginibus. Primo ergo comendat a castitate. quia post morte viri vixit in castitate septuaginta annis. Talis fuit Judith de qua dicit Judith. xv. capitulo. Confortatu est cor tuu eo q castitatem amaueris: et post viru tuu aliu nescieris. Secundo comendat a sancti loci frequentatione. quia dicit q non discedebat de teplo. i. statutis horis visitabat templum. j. Regum. j. Ascendebat vir ille statutis diebus vt adoraret et sacrificaret deo. Tercio comendat de oris mundicia. quia sicut dicit Luce. ij. Loquebatur de illo sc3 christo. Quarto comendat de parcitate cibi. quia erat isistes ieiunijs sicut et Judith. Judith viij. omnib⁹ dieb⁹ vite pter sabbatu. Quinto comendat de orationu instatia. sicut dicitur Luce. ij. q insistebat Anna orationibus et obsecrationibus. Sexto comendat de finali pseuerantia. Quia dicit Luc. ij. q erat seruiens die ac nocte. Talis ergo debet esse qui vult hodie christo obuiare et eu deuote suscipere. Per primum arguunt lasciue puelle et vidue: que statim post morte virorum nubunt. quod vtiq3 est signum incotinentie fm Hieronimum in Apologetico suo, licet in se non sit peccatu. vt de secudis nup. Sup illa. et c. Cum scdm. Quia mulier mortuo viro soluta e a lege viri sui. Per secundum arguunt desides raro templum visitantes. De quibus dicit Aggei. j. Nunquid tempus vobis est vt habitetis in domibus laqueatis. et dom⁹ ista deserta. Per tercium arguunt turpia loquentes in ecclesia: que tamen est domus oratiois Lu. xix. Per quartum arguunt delicati et voluptuosi. De quibus dicitur. Vidua in delicijs viuens mortua est. Per quintu arguuntur indeuoti raro orantes. cum dicit. Oportet semper orare Luce. xviij. Per sextum arguuntur deficientes et pusillanimes q anteq3 ad meta prouenniunt deficiut. vt dicit Grego. primo libro Moral. Cum tamen dicat apostolus. Non coronabit nisi qui legitime certauerit. Et iteru. Sic inquit currite vt comprehendatis.

F

Dixi tertio q in verbis pmissis cosiderandu est de munerum pro christo oblatioe: quibus pgo gloriosa voluit redimere dilectissimu3 filium dominu nostrum Jesum christum.

Est aūt sciendū ꝙ lex purificationis requi
rebat vt quelibet mulier ex viro concipiēs
quadragesimo die a partu in templū cum
puero suo veniret. Et si q̄dem diues foret
agnū anniculū offerret et columbā aut tur
turem pro peccato. Si autē pauper extūc
duos turtures et duos pullos columbarū
Leuitici.xij.caplo. Quāuis autē virgo ad
huiusmodi oblationē nō teneret̄: sicut nec
ad purificationē. tamen voluit hanc obla-
tionē facere. Non autem elegit oblationē
diuitum sed pauperū. Primo propter pau
pertatem. Secundo propter hoc. quia ve
rum agnū offerebat deo patri. Tercio ꝓ-
pter mysticam significationē. Per hoc enī
significabatur ꝙ qui non potest offerre ag
num innocentie: currat ad lachrimas et ge
mitus penitentie. Per ista tria significa
tur triplex oblatio mystica: quam debēt ha
bere fideles ⁊ offerre. Agn⁹ significat tria.
Primo puritatem incorruptionis. Unde
Exodi.xij. dicit̄. ꝙ erit agnus sine macula.
Et Leuitici.j. dicitur. ꝙ debuit esse agnus
masculus sine macula. Sic homo fidelis
debet esse sine macl'a que maculet corpus
vel animā. De quo dicit̄ Salomoni. De-
disti maculam in gloria tua. Nec dubium
quin loquit̄ de macula luxurie: ꝑ quam fu
it ipse resolutus. Secūdo agnus iste signi
ficat humilitatem cōuersatōis. Unde dici
tur ibidē. et anniculus. id est paruus ⁊ hu-
milis: non magnus agnus. Tales eīm ac-
ceptat dominus q̄ paruuli sunt reputatiōe
sua. j. Regū. xv. Nonne cū paruulus esses
in ocul' tuis: caput in tribub' isrl' fact⁹ es.
Matthei. xj. Reuelasti ea paruulis. Ter-
cio agnus iste designat māsuetudinē. Esa.
liij. Quasi agnus mansuet⁹ coram tonden
te se. Debet ergo quilibet fidelis esse humi
lis ad deum. mansuetus ad ꝓximū. imma-
culatus ad corpus ꝓpriū. Certe diues est
in christo qui talem se offert. Secunda ob
latio que fuit paupeꝝ sunt duo pulli colū-
barū. et designant geminā castitatē corpo-
ris et anime. Similiter duplicem simplici
tatem scʒ intentionis ⁊ operis. Unde sal-
uator. Estote prudentes sicut serpentes: et
simplices sicut columbe Math. x. Dicunt
naturales ꝙ in columba duo sunt. scʒ sim-
plicitas. ⁊ cum hoc cautela. Sic in quoli-
bet fideli debet esse ꝑmo simplicitas: q̄ est
duplex scʒ intentiōis et cōuersationis. In-
tentio nostra non debet esse duplex sed sim
plex. Sap. j. In simplicitate cordis queri-
te illū. Ue eīm duplici corde Eccī. ij. Und
Ambrosi⁹ dicit. ꝙ intentio tua opi tuo no-
men imponit. Math. vj. Si oculus tuus
id est intentio fuerit simplex: totū corpus. i.
operis: erit lucidū totum. i. meritoriū. Itē
opatio nostra debet esse simplex. Prouer.
xj. Uoluntas ei⁹ in hijs qui simpliciter am
bulant. i. operant̄. Prouerb. x. Qui ambu-
lat simpliciter: ambulat confidenter. Se-
cundo in colūba est cautela. quarū vna vo
catur prenoscens. altera ꝑcauēs. Iste sunt
duo oculi sponse comparati oculis colum
barum Canticorum quarto. Prima ocu-
lus sinister. Secunda oculus dexter. De
hijs oculis dicit̄ Prouerbioꝝ. j. Frustra ia
citur rhete ante oculos pēnatoꝝ. id est vir-
tuosorum: qui sunt pennati: qui et mala ꝑ-
cognoscunt et ꝑcognita cauent ⁊ vitāt. De
hijs oculis Apocal'. iiij. Quatuor anima-
lia plena oculis ante ⁊ retro. Ante pro ꝓui
sione ꝑmij. ⁊ retro ad cautelā ex timore sup
plicij. Cautela prenoscens in columba est.
q꞉ ꝓuidet vmbrā accipitris in aqua. et ido
residet iuxta aquas. Cautela fugiēs est. q̄a
fugit ad fenestram suam vt euadat accipi-
tres. Sed rex Naas non desiderabat a fi-
lijs israel nisi oculos eoꝝ dextros. quia di-
abolus non multum curat causam preno-
scentem cautelam. sed plurimū odit et ꝑse-
quit̄ cautelam ꝑcauentē. vt dicit Tho. su-
per illud. Oculi tui columbarum. Tercia
oblatio que fuit pauperū est par turturum
In turture sunt tria que debent esse in q̄li-
bet fideli anima. Primo verecundia. Un̄
dicit̄ Canticoꝝ. j. Pulcre sunt gene tue si-
cut turtur̄. Dicit glosa interlinearis. in ge-
nis notatur pudoris signum. Ista verecū-
dia in hoc attendit̄ in anima: vt castitatem
ꝓmisse fidei nulla hereticorū doctrina cor-
rumpat. vt dicit glosa ordinaria. Secun-
do in turture notatur inflexibilis constan-
tia: que tanta prioris mariti memoria tene
tur vt nullatenus posterioris possit recipe
consortium. Ista cōstantia attendit̄ in ani
ma in hoc: vt nullum ꝑter christum amato-
rem admittat. Tertō in turture notat̄ mise
ricordia ordinata. q꞉ sicut turtur gemit pro
morte cōpar̄ sui: sic iustus gemit ꝓ suis et

aliorum peccatis, vt dicit glosa super ista verba sicut turturis. Quem gemitum pro incolatu presentis vite: pro malis pene et culpe: nobis prestet pius dominus noster Jesus christus vt ipso prestante: gemitus noster et tristicia nostra vertatur in gaudium. Tunc complebitur in nobis vaticinium Esaie.xxi. dicentis. Omnem gemitum eius cessare feci. Et eiusdem.xxxv. Et ambulabunt qui liberati fuerint et redempti a domino: conuertentur et venient in syon cum laude: et leticia sempiterna super capita eorum. gaudium et leticiam obtinebunt: et fugiet dolor et gemitus. Amen.

De sancta Agatha et Dorothea.
Sermo XV

Ponsus venit et que parate erant intrauerunt cum eo ad nuptias Mat.xxv. Quia iuxta sanctum Gregorium in quadam Omelia. licet quilibet homo cum illis habiturus sit mercedem in choris angelorum in futura gloria quorum officium viriliter hic gessit in via. Tamen virgines non solum habiture sunt in electis dei et angelis gloriam communem: sed etiam supra angelos erunt specialiter quodammodo remunerate. sic dicens. Supgreditur inquit virginitas conditionem humane nature: per quam homines angelis dei similantur. Ecce premium. Et sequitur. Maior tamen est victoria virginum quam angelorum. Angeli enim sine carne viuunt. virgines in carne triumphant. Hec ille. Cum ergo virgines non solum equantur angelis sed etiam in aliquo excedunt angelos. quid mirum: si digne a christo reputantur intromitti ad nuptias. De quibus dicitur in verbis thematis. quia sponsus venit. et que parate erant intrauerunt cum eo ad nuptias. In verbis premissis thematis tanguntur tria: que sacratum virginum statum specialiter commendant. Primo enim describitur earum dignitas ex parte christi eas adamantis specialiter. cum dicitur. Venit sponsus. Secundo describitur ex parte ipsarum ornatus speciositas quantum ad meritum quod est gloriosum. cum dicitur: que parate erant. Tercio describitur premij ipsarum iocunditas. cum dicitur. intrauerunt cum eo ad nuptias. A

Dixi primo quod in verbis premissis describitur primo sanctarum virginum dignitas ex parte christi specialiter eas adamantis. cum dicitur. Venit sponsus. Certe magna dignitas habere talem sponsum christum. de quo dicitur. Ipse tanquam sponsus procedens de thalamo suo. Quante autem pulcritudinis in speciositate: et diuitijs et in omni copia dulcedinis eterne sponsus iste sit: dicitur in Ps. Speciosus forma pre filijs hominum. Ecce pulcritudo. De diuitijs eius dicitur. Gloria et diuitie in domo eius. Et iterum. Longitudo dierum in dextera eius. et in sinistra eius diuitie et gloria. Econuerso etiam talis debet esse virgo que cupit esse sponsa christi: vt primo sit pulchra. De cuius pulcritudine loquitur Canticorum.ij. Salomon. Pulcre sunt inquit gene tue sicut turturis. In genis notatur verecundia. In turture solitudo. Que duo in virgine requiruntur. vt scilicet sit verecunda et solitaria. Et de verecundia dicitur Genesis.xxiiij. de Rebecca. Ecce inquit egrediebatur habens ydriam in scapula sua puella decora nimis virgoque pulcerrima et incognita viro. Que postea cum iret ad virum suum Jsaac cooperuit caput suum pallio. Ista verecundia debet apparere in virginibus: in velatione humili: in habitu decenti: in incessu et in omni gestu in quibus se debent habere deuote et regulariter. Unde dicit Augustinus in libro ad sacras virgines. Dominica virgo sine ornatu capitis sui in habitu communi nec oculis elatis aut letis sed crinibus ad terram cum vultu deposito procedat. Et causam huius subdit. Ideo videlicet ne viles ex se inducat mores. que et si non peccat: causa tamen alijs perditionis existat. Hec ille.

De secundo scilicet solitudine dicit idem Augustinus vbi supra. Dominica virgo inquit publicos debet vitare conspectus. et platearum frequentiam deuitare: atque in domo posita operi lanifico insistere vel lectioni diuine Hec ille. Ecce dicit solitudinem virgini necessariam. non tamen ociosam sed laboriosam. quia cum opere lanifico. Et hoc est quod Rebecca portabat ydriam in scapula sua: que significat laborem. Secundo ad hanc sponsam requiritur vt sit diues et gloriosa in diuitijs. Unde de ea dicitur Prouerb. vltimo. Multe filie regum congrega

uerūt diuitias, tu sola supgressa es vniuer-
sas. Quia licet status cōiugalis ⁊ vidualis
virtutes cōgregant ꝗ̄tum ad premiū essen
tiale, tamē virginitas supgreditur omnes
quo ad premiū accidētale, scȝ aureole. Vñ
dicit Thomas, ꝙ licet Abraam suo tēpo-
re equatur Johanni in castitate. hoc soluȝ
est quo ad premium essentiale: non aūt ac-
cidentale: quod est aureola. Et sic intelligit
Augustinus in libro de bono cōiugali. ꝙ
castitas Johānis nō ꝑfert cōiugio Abrae
vt dicit Thomas, ij. ij. q. clij. ar. iiij. B

Ex hijs respondeo ad questionem qua
queritur Utrū continentia cōiugalis pos
sit esse par castitati virginali. Et breuiter re
spondeo loq̄ndo de premio essentiali ꝙ sic
Imo dico cum beato Thoma. ꝙ licet vir
ginitas melior sit ꝗ̄ continentia cōiugalis
Potest tamen cōiugatus melior esse ꝗ̄ vir
go duplici ratione. Primo q̇dem ex parte
ipsius castitatis, si scȝ ille q̄ est cōiugat⁹ ha-
beat animū magis paratum ad virginitatē
seruādā si oportet ꝗ̄ ille qui in actu est vir-
go. Unde Augustinus instruit virginem
in libro de bono coniugali: vt dicat. Ego
non sum melior ꝗ̄ Abraam, sed melior est
castitas virginalis ꝗ̄ castitas nuptiarum.
Et rationē post subdit. Quod em̄ nūc ago
melius illi egissent si tunc agēdū esset. Se-
cundo quia forte ille q̄ non est virgo habet
aliquā excellentiorē virtutem. Unde Au-
gustinus dicit in libro de virginitate. Vñ
scit virgo se prelatam cōiugate. Certe non
scit, quia virgo ꝗ̄uis sollicita sit que sūt do
mini, tamē necesse est vt timeat: ne forte ꝑ-
pter aliquam sibi incognitam infirmitateȝ
non sit matura martyrio, illa ꝟo mulier cui
se prescribit: iam posset bibere calicem do-
minice passionis. In q̄ aūt precellit vir-
ginitas coniugium. Dicendum est ꝙ in tri
bus ꝓm Thomā. Primo, quia est bonum
diuinum, quod est potius bono humano.
In signuȝ huius christus elegit matrē vir-
gineȝ, vt dicit Hieronimus. Et apostolus
consulit virginitatem, j. Cor. vij. Secun-
do, quia bonū est anime: quod ꝑfert bono
corporis. Tertio quia est bonum vite con
tēplatiue: que ꝑfertur vite actiue. Ex quo
infert Thomas ꝙ indubitāter virginitas
preferenda est cōtinentie cōiugali. Sed
hic est dubium An quelibet virgo habeat
istam excellentiam. scȝ premiū aureole. Ad
quod respondeo ꝙ non, sed solū virgo deo
dedicata, vt dicit Augustin⁹ in libro de vir
ginitate. Nec nos inq̄t de virginibus pre-
dicamus ꝙ virgines sunt, sed ꝙ deo dedi-
cate pia continentia virgines sunt. Ex q̄ in
fert Thomas scd̄a scd̄e, q. clij. ꝙ propositū
seruandi integritatem illud facit virginem
formaliter: cum sit ei⁹ formale. Integritas
autem corporis est materiale: quā nos ha-
bemus a natura. Ex quo sequitur ꝙ soluȝ
ille virgines habebunt aureolam virginū
que propositum habuerunt virginitatem
perpetue seruandi. ꝗ̄uis hoc propositum
interruptum fuerit: integritate tamen car-
nis manente. dūmodo in fine sue vite inue
niatur ad primum propositum redisse. q̇a
virginitas mentis ꝗ̄tum scȝ ad solum pro
positum violatum reparari potest, non au
tem virginitas carnis. ꝓm Thomā in cō-
pendio, libro, vij. caplo penulti. Sed di
ceres. Quid de illis que decesserūt sic cum
proposito nubendi. Respondeo ꝓm Tho
mam vbi supra in cōpendio, ꝙ non est du
bium quin habiture sunt speciale gaudiuȝ
de corporis incorruptōne sed non essentia
le gaudium. Sicut etiam innocētes de eo
gaudent ꝙ innocentes a peccato fuerunt:
ꝗ̄uis opportunitatem peccandi nō habue
runt. Ex his patet ꝙ multum valet votum
in genere castitatis. Nam vt hic videmus
virgines non habent nec habebunt aure-
olam nisi ex firmo ꝓposito seruandi casti-
tatē perpetuā: quod est formale eius. Vñ
potest responderi ad questionem. an meli⁹
sit ex voto vel voluntate seruare castitatem
Respondeo ꝙ melius est ex voto: triplici d̄
causa ꝓm Thomā scd̄a scd̄e, q. viij. ar. vij.
Primo quia est actus latrie, quia est que-
dam ꝓmissio deo facta in obsequiū ⁊ ī cul-
tum suum. Secundo, quia qui vouet ma
gis se deo subijcit: nō solū ꝗ̄tuȝ ad actum.
sed etiam ꝗ̄tum ad potestatem vt nō possȝ
de cetero aliud facere. Sicut dans arborē
cum pomis plus faceret ꝗ̄ dando pomuȝ
sine arbore. vt dicit Anselmus de similitu-
dinibus. Tercio quia ꝑ votū firmat̄ in bo
num. Facere aūt aliquid ex deuotione fir-
mata in bonū ꝑtinet ad ꝑfectiōem virtut̄.
ij. Ethicoꝝ. sicut etiam peccare mente ob-
stinata aggrauat peccatum. C

Dixi secundo ꝙ describitur sctaꝝ ꝟginuꝫ
meritū qđ est ex parte ipsarum ornat⁹ spe-
ciositas: cum dicit̃. que parate erant. Cir-
ca qđ restant duo videnda. Primo de or-
natu virginum. Scđo de ornatu generalr̃
oīm fidelium animaꝝ: qͥliter se ꝑparare de
bent erga istum sponsum. Quantū aūt ad
primū dicendū est. ꝙ ornatus iste quo me-
rent̃ virgies sancte in ꝑsenti consistit in tri
plici virtute. Primo scꝫ in mundicia casti-
tatis. Secundo in pulcritudine humilita
tis. Tercio in ꝓfessione pauꝑtatis. De mū
dicia castitatis dicit̃ Ecci. ij. Qui timēt do
minum ꝑparabunt corda sua: et in conspe
ctu eius suscitabunt animas suas. Ecce q̃
modo castitas includit in se timorē: qui pre
parat corda virginum ꝓ custodia castitat̃:
que debet esse in corde. Duo ergo hic dicit
de virginibꝫ. Primo ꝙ debent esse timora
te. Secūdo qꝛ debent ꝑparare corda ꝛ ani
mas suscitare: ad significandū ꝙ timendū
est virginibus ne amittant virginitatē quā
reparare nō pn̄t. xxxij. q. v. Si paulus. De
hac em̄ dicit̃ ꝙ virgo cecidit nō adijciet vt
resurgat. Unde dicit Hieronim⁹ in episto
la ad Eustochiū. ꝙ cum deus om̄ia possit
nō potest virginē suscitare post ruinā. Ua
let q̇dem liberare de pena. sed nō valet co-
ronare corruptam. s. vt virginē. Sed di
ceres. Tamē deus exoculato potest visum
reddere. ergo virgini ꝟginitatē restituere. Qui
dam dicunt ꝙ hoc intelligit̃ sic. ꝙ deus nō
potest facere quin factum sit factum. sed oē
deꝑditum potest restituere. Sed tunc ideꝫ
esset de exoculato. Et ideo dicendum est ꝙ
hoc nō refert̃ ad carnis corrupte restitutio
nem. sed ad virginalis palme retributionē
Et dicit glo. Non potest. i. nō congruit ei⁹
potētie vt aureola coronet corruptas. hoc
em̄ esset cōtra iusticiam. et ideo illud nō po
test esse. Et Tho. ij. ij. q. clij. ar. iij. ponit exē
plum pulcrū de hoc dicens. Sicut illi ma
gnifico q̇ consumpsit opes suas ꝛ diuitias
per pniām non restituunt̃ diuitie. similiter
ille q̇ peccando virginitatem amisit: ꝑ peni
tentiam non recuꝑat virginitatis ꝓposituꝫ.
Unde ipse dicit ꝙ licet natura virginitat̃
scꝫ corꝑis integritas possit reꝑari miracu-
lose in virgine. nō tamen hoc pōt reꝑari ꝙ
expertus voluptatem venereaꝫ fuerit non
expertus. Secūdo ornatus virginalis cō-
sistit in mansuetudine humilitatis virginee
vt etiam parata sit ad tormēta ire ꝓpter ei⁹
seruationem. dicens illud Ps̄. Ego aūt in
flagella paratus sum. Unde dicit Aug. in
li. ad sacras virgines. ꝙ ꝟgo dn̄ica in pau-
ꝑtate spūs christo accepta debet q̄diu vi-
xerit ꝑmanere. D De secundo ornatu
scꝫ generali oīm christifideliū aīaꝝ q̄liter se
parare debent est sciendū ꝙ oēs fideles de
bent se parare vt puelle in ornatu vultus ꝛ
corꝑis. vt. s. faciem et corp⁹ decēter ornent.
Secūdo vt familia ad cibum corꝑalem la
uans man⁹ suas. Tercio vt milites ad pu
gnam instantē. De ꝑmo ornatu q̇ debet eē
in vultu ꝛ vestitu dꝛ in ps̄. Astitit regina a
dextris tuis in vestitu deaurato. Uestitus
deaurat⁹ sunt oꝑa clarissime charitat̃ q̇bꝫ
ornat̃ aīa quelibet in vultu primo vbi est
imago di. et deinde in ceter̃ mēbris: q̄ sunt
membra spūsſctī. Hanc vestē non hn̄s hō
eijcit̃ extra nuptias. Math. xxij. De scđo
ornatu. Familia ad cibū accedēdo se lauat
Ita aīa accedens ad nuptias ꝛ ad refectio
nem eternā: lauat man⁹. i. oꝑa. pedes. i. affe
ctiones. Unde Esa. j. Lauamī ꝛ mūdi esto
te. Qđ alibi exponit ꝓpha di. Laua a mali-
cia cor tuuꝫ. Un̄ ps̄. q̄rit. Quis ascēdet ad
nuptias celestes. Et rn̄det Innocēs mani
bus. i. oꝑibꝫ. Ecce lotio manuum Joh. xiij
Qui lot⁹ est nō indiget nisi vt pedes lauet.
Sed prochdolor de mult̃ dꝛ hodie. Ma
nus vestre plene sunt sanguie. Tercio ani
me fideles debent se ꝑare vt milites ad pu
gnā instantē. Tota em̄ vita hoīs est vt mi
licia suꝑ terrā. In qua q̇dē pugna habem⁹
multos aduersarios ꝛ fortissimos. Deute-
ro. xx. Unicuiqꝫ ĝuis aduersitas ꝛ pugna.
nūc occulta: qꝛ insidiat̃ vt leo ī spelūca sua
inimicus. nūc manifesta. qꝛ manifesta sunt
oꝑa carnis: q̄ sūt fornicatio: imūdicia: aua
ricia. et insuꝑ quia q̄tidiana est pugna ꝛ ra
ra victoria. dicit Aug. de singularitate cle-
ricoꝝ. ꝛ in li. de agone christiano. E

Dixi tercio ꝙ in verbis ꝑmis-
sis describit̃ sancta
rum virginum celestis premij gloriosa io-
cunditas. cum dicitur. Intrauerūt cum eo
ad nuptias. Tria describuntur q̄tum ad
iocunditatem istarum nuptiarum. Primo
quia sponso occurrerunt. Secundo quia

ad sponsum se preparauerũt. Tercio quia cum eo intrauerunt. Isto modo specialiter nos debemus primo preparare ad bonuz opus. Et quia bona opera maxime consistunt in partib9 penitentie: que sunt quinqꝫ scꝫ contritio. confessio. afflictio. oratio. ⁊ erogatio. Ideo dicit̃ de istis quinqꝫ virginib9 ꝙ habuerũt quinqꝫ lampades: in quibus habebant oleum charitatis: sine quo nihil deo placet. vt dicit Grego. in quadã Omelia super Johannez. Secũdo debemus ei obuiare per desiderium deuotionis. Dicitur autem Ecci. xv. ꝙ homies stulti nõ apprehendunt illum. i. sponsum celestem. sed homines sensati obuiabunt illi. Quis autem stultior illo qui sine deuotione putat ꝑuenire ad conspectũ tanti regis coraꝫ quo angeli cõtremiscunt. Certe vt videm9 stulti repelluntur ab aula regum. vt dicit̃ Hester. iiij. Non decet sacco indutum aulã intrare regis Assueri. Tertio debem9 intrare per contemplationis gustum. hic per fidem: et tandem per apertam visionẽ ⁊ fruitionem dulcedinis diuine. Unde Psalmista hortatur nos hic ad primuz. Intrate in conspectu eius in exultatione. Nuptie autem iste eternales significate sunt per nuptias agni Apocal̃. xix. Beati inquit q̃ ad cenam nuptiarum agni vocati sunt. Et bene iocunditas nuptijs celestibus comparat̃. Sicut em̃ in nuptijs fit ornatus vestiũ solennium. sic in gloria patrie celestis erit claritudo nostrorũ corporũ. ad Phil̃. iij. Reformabit corpus humilitatis nostre configuratum corpi claritatꝭ sue. Ideo dic̃ christus ad animã. Uestiui te discolorib9: ⁊ calciaui te iacincto: ⁊ cinxi te bisso: et indui te subtilib9: ⁊ ornaui te ornamẽto. Ezech. xvj. Secundo quia ibi erunt delicatissima fercula. Ecci. xxiiij. Spũs meus sup mel dulcis. ⁊ hereditas mea sup mel ⁊ fauũ. Tunc em̃ dicet christus suis Canticoꝝ. v. Comedite amici et bibite: et inebriamini charissimi. Sed de quo tunc inebriabimur. Certe ab vbertate domus eius ⁊ torrente voluptatis eius: vt ẜm multitudinem dolorum in corde electorum consolationes dei letificent anias eorum. Hoc est qđ ait saluator de se. ꝙ ꝑcinget se ⁊ transiẽs ministrabit illis Luce. xij. ⁊ Lu. xxij. O q̃ꝫ beatus q̃ mãducat panem in regno di Lu. xiiij. Tercio quia ibi erit suauis instrumentorum melodia Thobie. xiij. Per vicos eius cantabitur alleluia. i. laudabitur deus in sanctꝭ suis ineffabiliter. Hoc admirans Bern̄. dic̃. Unde tibi anima mea: vnde tibi tam ineffabilis gloria: vt eius sponsa merearis esse in quem angeli desiderant ꝑspicere. Quid retribues domino ꝑ oĩbus que retribuit tibi: vt sis sacre mense regis cõuiua: socia deniqꝫ thalami: vt introducat te rex ĩ cubiculum suuꝫ. Ad quod nos ꝑducere dignet̃ pater ⁊ filius ⁊ spũssanctus Amen.

Hi sequentes sermones vsqꝫ ad sermonẽ de corpe christi exclusiue sũt ex Socco.

De sancta Dorothea
Sermo XVI.

Virgo cogitat q̃ dñi sunt ⁊ quõ placeat deo vt sit sancta corpe et spiritu. i. Coꝝ. vij. In verbis ꝑposit̃ tria tangit apostolus. scꝫ statum excellentem. actum cõpetentẽ. ⁊ finem congruentẽ. Primũ ibi. Uirgo. Uirginitas em̃ omni statui excellẽtior est. Secũdũ ibi. cogitat. In quo tãgit actũ tali statui competentẽ. Uirgines em̃ que a maritali debito ⁊ a curꝭ seculi sunt ꝑ oĩa solute: debent merito cogitare q̃ dei sunt. Cõiugate em̃ ex vinculo maritali cõpelluntur cogitare vt viris suis placeant. Sic virgines deo dicate debẽt deo intendere et quõ placeant sponso suo. Tercĩu ibi. vt sit sancta corpore ⁊ spiritu. In hoc tangit finẽ cõgruentẽ. Ad hunc em̃ finem oẽs sacre virgines: cogitationes: locutiones: ⁊ opatõẽs suas debent dirigere. vt sint sancte quaruꝫ sponsus sctũs est A quo ⁊ nullaten9 in thorum maritalẽ assumunt̃: nisi ⁊ ipse sint sancte. Ad hoc studuit gloriosa virgo et martir Dorothea. sicut ꝑbat eius vita et miraculorum euidentia: que deus per eam operat̃ et ꝑpter eam exhibet et exhibebit clarificãs eã toti mundo. vt ex hoc innotesceret q̃nta deuotione studuit vt corpe ⁊ spũ esset sancta Quã ideo de9posuit nobis in exemplũ vt qui dñm Jesum qui exultauit vt gigas ad currenduꝫ viã imitari nõ possum9 puellã teneam9 ⁊ delicatã imitemur. A Quõ aũt ipam in sctitate sua imitari de

beamus vt ⁊ nos similiter simus sancti: do
cet nos btūs Bern̄. dicens. Tria sunt que
faciunt hominē sanctuꝫ. victus sobriꝰ. actꝰ
iustus. ⁊ sensus pius. In quibus tribꝫ ple-
na consistit perfectio. Est autem ſm ꝙ dif
finiūt doctores sobrietas moderatus vsus
temporalium circa solam necessitateꝫ restri
ctus. Cuius obseruantia licet difficilis vi-
deatur hijs qui in carne ambulant. facilis
tamē est illis qui spūalia bona gustauerūt
qui parua bona respectu maiorū ⁊ melioꝝ
pro nihilo reputant. Quod expresse osten-
dit Grego. dicens. Dulce est esse in huma-
nis rebus: sed ei qui adhuc nihil nouit de
celestibus. quia quāto minus eterna intel-
ligit: tanto delectabilius in temporalibꝫ re-
quiescit. Sic qui iam cordis ore gustauit
que sit illa dulcedo celestiū bonorū. quan-
to illud dulce est quod intus habet: tāto ei
in amaritudinē vertit̄ omne quod foris su
stinet. Et iōo facile est ei: imo delectabile vt
foris ꝓpter deum sobrium victum habeat
qui dulciter intus pascitur. Ut ergo spiri-
tussancti ꝑsentia consolatōes consequi va
leamus: qui talem habet in nos transfun-
dere dulcedinem. necesse est vt ꝑ sobriū vi-
ctum carnis consolationibus funditus re
nunciemus. quia nullatenus iste cum istis
miscent̄. De q̄ Bern̄. Si animꝰ habet vn̄
delectetur extrinsecꝰ: sine delicijs manet in
tus. vt ergo interiora nostra in deo ꝓficiāt
omnia exteriora de genere consolationū tē
poralium ⁊ carnalium per victum sobriuꝫ
amputemus. ⁊ sola necessitas ab omni su-
perfluitate in omni vsu tēporaliuꝫ sit restri
cta. Ex quibus verbis colligimus ꝙ nō so
lum sobrium victum vocamus moderatā
cibi et potus sumptionē. sed oīm rerum ad
vsum nostrum pertinentiuꝫ restrictionem.
in quibus omnibus sobrietatem tenemus
si eis moderate vtimur. quod non solū ex-
pedit religiosis. sed omni christiano profi-
cit ad salutem. Quia sicut per gulam primi
parentis ⁊ nos de illis paradisi gaudijs su
mus expulsi. sicut ait Grego. Sic per par-
simoniam ⁊ sobrietateꝫ recte viuendo nos
regredi oportet: vt fiat nobiscū sicut de tri-
bus magis dicitur Math. ij. Per aliā vi-
am reuersi sunt in regionem suam. Et ideo
sicut diligimus patriam a qua cecidimus
per gulam: in omnibus vtendis victum so

brium habeamus vt ad eam reuertamur.
Omnis aūt sobrius vsus consistit in tēpo
ralium moderata fruitiōe. in exteriorū sen-
suum disciplinata gubernatione. in interio
rum motuū cauta ⁊ vigilanti cohibitione.
B Primo dixi. Sobrietas circa vsū
temporaliū stat in eo ꝙ in omnibus quibꝫ
vti oportet tm̄ ad vitam cōseruandam vta
mur. vt est cibus. potus. sumptus. vestes. ⁊
similia. et omneꝫ supfluitatem ex omnibus
hijs amputemus. Et hec sobrietas paup-
tas voluntaria vocat̄. de quo dr̄ Prouer.
xiij. Est paup cum tamē in multis sit diui-
tijs. De hac etiā sobrietate dicit Bern̄. Fe
lix ſm tempus viator qui suorum benefici
orum curam sine qua transire nō posset: in
obsequiū suum scit cōuertere ⁊ vti ad vtili-
tatem. Secundo sobriuꝫ vsum debemꝰ
tenere in vsu sensibiliū ⁊ sensuum. vt om̄es
sensus corporis a rebꝫ vanis ⁊ nociuis co-
hibeamus ⁊ ad sola necessaria ordinemus
Sicut fecit Job q̄ dicit. Pepigi fedus cū
oculis meis ne cogitarem de virgine. vt di
citur Job. xxxj. ca. ⁊ sic de alijs sensibꝫ. Un̄
Bern̄. Habeat homo dei sensus suos exte
riores nō duces sed seruientes. vt dicat hu
ic: vade. et vadit. ⁊ alio: veni. ⁊ venit. et ser-
uo suo: fac hoc. et facit absq̧ contradictiōe
Et subdit. quia magnus est qui vsum sen-
suum suoꝝ nouit expendere in suā salutem
et vtilitatem. et omnes in obsequiuꝫ christi
scit conuertere ⁊ ordinare. Et talis optime
sibi credendus est in quacūq̧ multitudine
conuersetur. Tertio sobrium vsum tene
amus in vsu motuū interiorū: omnes mo-
tus illicitos in suis principijs cohibentes.
hoc em̄ maxie placet deo. Quod pulcre fi-
guratum legimus. j. Regū. xxix. ca. vbi di-
xerunt Philistei ad regem suū. Quomodo
hic melius poterit placare dominū suū q̄
in capitibꝫ nostris. Sic demones cōflan-
tes intra nos motꝰ illicitos: dicere possunt
quō quis placare potest meliꝰ dn̄m suū q̄
si ꝑncipijs taliū motuū resistat. quod cum
quis facit: facilius potest eos euadere. Et
hoc vtiq̧ stat i ꝑtāte nostra Gen̄. iiij. Sub
ter te erit appetitus tuus: ⁊ tu dn̄aberis illi
us. Quod exponens Bern̄. dicit. Potest q̄
dem diabolus excitare in nobis tentatōis
motum. sed in nobis est si volumus dare
ꝯsensuꝫ. Nemo em̄ in h̄ certamine deijciet̄.

innitus. De hoc triplici vsu dicit postilla-
tor sup illud Prouer. Mulier graciosa in-
uenit gl'iam. Merito laudanda est mulier
que res domesticas ad vtilitatē: familiā ad
honestatē: ⁊ seipam ad morū honestatē bñ
regit. Sic anima deuota est gloriosa viro
suo. i. deo: que pdicta tria sub decēti mode
ramine bene regit ordinat ⁊ disponit. Naʒ
per hoc ꝙ dicit res domesticas tangit rerū
fruitionē. ꝑ hoc ꝙ addit: familiā. tangit sen
suum gubernationē. ꝑ hoc vo ꝙ cōcludit:
seipsam. tangit interiorū motuū cohibitio
nem. ¶ Secundū qd iuxta Bernar-
dum nos iustificat vl' sanctificat est iustus
actus. Tūc autē actus nostri iustificāt nos
cum circa ꝓximos nostros iuste agamus.
Vt ergo actus nostros proximis exhiben
dos virtute iusticie informemus: inspicien
dum est illud gl'iosuʒ exemplar quod est de
us. vt ſm formā quā nobis ipse in seipso ⁊
in ꝓximo agendo ꝓposuit: nostros actus vt
iusti fiant ordinemus. Dei em̄ filius in car
ne veniens: se totuʒ et omnia que habebat
hoc est res corpus et aīam ꝓ nobis posuit.
De rebus dicit Hiere. xij. Reliqui domuʒ
meam: dimisi hereditatē meaʒ. Et aposto-
lus. ij. Cor. viij. Scitis quoniā ꝓpter vos
egenus factus est cum diues essʒ: vt ei⁹ in-
opia diuites essetis. De corpore dicit Esa.
l. Corpus meuʒ dedi ꝑcutientibus ⁊c̄. De
anima iterum dicit Hieremie. xij. Dedi di-
lectam animā meam in manus inimicoruʒ
meoꝝ. His ergo tribus taliter vt dictū est
pro nobis positis dicit Exodi. xxv. Inspi-
ce ⁊ fac ſm exēplar quod tibi in mōte mon
stratum est. id est. in xp̄o. Et Josue. ij. Quō
ego feci misericordiam vobiscum: et vos fa
ciatis. Si ergo act⁹ nostros iustificare vo-
lumus: debemus et nos res: corpus: et ani
mā pro fratribus ponere. De rebus dicit. j
Joh. iij. Qui habuerit substantiā hui⁹ mū
di: et viderit fratrem suuʒ necessitatē patien
tem ⁊ clauserit viscera sua ab eo: quomodo
charitas di manet in eo. De corpore vo po
nendo: habemus exemplū in christo. q̄ fa-
ctus est pro nobis obediens deo patri vs-
ꝗ ad mortem. De anima dicit iterū. j. Jo-
hannis. iij. Sicut ille animā suam posuit
ꝓ nobis: ita ⁊ nos debemus animas pone
re ꝓ fratribus nostris. Incipiētes ergo ab
vltimo. hoc est ab anima: eo ꝙ ab illa tanꝗ

a radice cetera ortū habent. Nemo em̄ res
vel corpus pro ꝓximo ponit: nisi per chari
tatem prius ponat animā suam. Primo
ergo si iustificari cupimus act⁹ nostros ad
exemplar christi: ponamus pro ꝓximo ani
mas nostras: nō vt deus qui in cruce mo-
riens ꝓ nobis animā suaʒ dedit. sed sic po-
namus vt quod salubre est anime hoc ꝓxi
mo exhibeamus. Et hoc fit cum eū ex om
ni corde veraciter diligim⁹. vt videlicet ſm
regulas legis naturalis ei nolimus qd no-
bis fieri minime cupimus. et quod nobis
fieri velimus: ei similiter faciamus. Et iste
est facillimus modus ponēdi animā ꝓ fra
tribus. Ad quod saluator cō descendēs in-
firmitati nostre hortat nos Johis. xiij. di-
cens. Hoc est p̄ceptum meum vt diligatis
inuicem sicut dilexi vos. Nam omnia que
deus ꝓ nobis posuit et exhibuit: charitas
eum vrgebat. quam si solam haberem⁹ fa-
cillime imo gaudenter res ⁊ corpus ⁊ ani-
mā pro fratribus poneremus. Secun-
do si actus nostros iustificari volum⁹ ad
exemplar christi: ponamus pro fratrib⁹ no
stris corpus nostrū. quod si sicut christ⁹ in
mortem dare nō possumus: saltem omnes
actus de corpe possibiles: vt sunt verba cō
solationis. actionis. exhortatiōis. de malo
rep̄hensionis. deuote oratiōis. benigne cō
uersationis: ipsis exhibeamus. ⁊ quecunꝗ
alia fideli exhibitiōe corporis eis exhibere
possumus faciamus. taliter agētes: vt om-
nium mores benigna charitate portemus
vt de quolibet nostro verificari poterit illō
ij. Machabeoꝝ. xv. Hic est fratrum ama
tor et populi israel. hic est qui multum orat
ꝓ populo ⁊c̄. Tercio si iustificari cupi-
mus: actus nostros ad exēplū christi pona
mus: res nostras per opa misericordie ꝓxi
mo impartiamur. Que subuētio tanto est
deo acceptior quanto res impartiende iu-
stius habentur: laboriosius acquiruntur:
tenuius possident. Quod in scriptura ostē
ditur euidēter. quia munus Abel ex iusta
acq̄sitione oblatuʒ. Aq̄ dauid ex laborioso
itinere ⁊ ꝑiculoso deo libata. Et minuta vi
due ex tenui possessiōe sacrificata: deo fue-
runt adeo grata ⁊ accepta: vt in sacra scp̄tu
ra eternalr sint memorie cōmendata. Nec
reꝝ penuria quenꝗ poterit excusare. q2 ab
vnoquoꝗ hoc requirit qd habet Thob. iiij.

Si multum tibi fuerit abundanter tribue
Si exiguum: hoc impartire. q̄ si nihil ali-
ud habemus: saltem potũ aque frigide ex-
hibeamus: p̄ quo merces a dño est p̄missa
Q, si et illud nõ fuerit: saltem affectũ bone
volũtatis exhibere nõ negligamus. Quia
sicut dicit Grego. cor et non substantiã pẽ-
sat deus. nec attendit quantũ: sed ex quan-
to offerat᷑. nec vnq̄ȝ man⁹ vacua erit a mu-
nere si archa cordis repleta fuerit bona vo
luntate. ⁋ Tertium principale quod
ſm Berñ. nos sanctificat est pius sensus.
Pium aũt sensum dicimus internã deuo-
tionem que deo aspirante tantũ inualescit
vt in ea dei p̄sentia feliciter sentiat᷑. Cũ em̃
ſm Bernardũ sit cultus dei: et maxime ta-
lis cult⁹ qui agitur in affectu. hic vtiq̄ȝ cul-
tus intantũ p̄ficit vt deus in eo sua mirabi
lia operet᷑. Justo ergo nomĩe pi⁹ sensus di
citur. pius ex pietate diuina. sensus a sen-
tiendo. Per hoc intendit᷑ q̄ ille cult⁹ in ani
ma sentiat᷑. Et hec videlicet deuotio licȝ in
nostra potestate minime sit nec iubeat᷑ q̄si
ex nobisip̄is per pium sensum sanctificari.
possumus tamẽ aliq̄d per hanc gratiaȝ me
reri vt ab ea tanq̄ȝ ab infimo incipiẽtes: tã-
dem aliquando ad hanc gratiã veniamus
Sunt autem tres gradus per q̄s in hanc
gratiam ascendimus, scȝ per purum intelle
ctum, operis effectum, et diuinum affectũ.
Si hec tria in deum ordinamus: hãc gra-
tiam consequemur. Primo ergo exercea-
mus nos ad deum per intellectũ: ipsuȝ per
iugem memoriam ad deũ erigentes, vt vi-
delicet sine intermissione deuȝ cogitemus.
hoc em̃ oĩes possumus. nec est aliq̄s qui
se de hoc valeat excusare. Et ideo hoc fir-
missime est mãdatũ Deutero. viij. Caue ne
vnq̄ȝ obliuiscaris dñi dei tui. Et Thobie
iiij. Omnibus diebus vite tue in mẽte ha-
beto deũ. Et Prouerb. iij. In omnib⁹ vijs
tuis cogita illum. Et Psalmista. Adhereat
lingua mea faucibus meis: si nõ memine-
ro tui. Et sic cogitatio ab infimis releuetur
eo q̄ terrena inhabitatio deprimit sensum
multa cogitantem. Iterum releuetur si ite-
rum defluat ad terrena. Et sic nostra cogi-
tatio debet esse apud deum continua. Qd
faciebat Job qui dicebat. Ad deum stillat
oculus meus, intellectũ oculum suum vo-
cans: quẽ ad deũ stillare dixit, eo q̄ nõ con
tinue sed p̄ intercisa t̄pa ad deuȝ exexerit. et
sic nos debem⁹ simil'r facere. Secũdo exer
ceamus nos in deo p̄ oper꜡ effectũ: vt ope-
rari incipiamus oĩa q̄ Jesus christus in
sua conuersatione nobis p̄posuit facienda.
Ad hoc em̃ induit hominẽ vt ip̄m p̄ viri-
bus imitemur ex eo p̄uocati. Ad hoc dicit
Lu. xxij. Ego dispono vobis sicut disposu
it mihi pater meus regnum. q̄si di. Sicut
ego descendens a patre ⁊ veniens in mun
dum nõ nisi p̄ labores ⁊ sudores doloresq̄ȝ
patre sic disponente ad eum redeo. sic ego
disponã vobis: vt si post me ad eum veni-
re cupitis: eisdem vestigijs incedatis: non
declinãdo ad dexteram neq̄ȝ ad sinistram.
In quo si fideliter agimus nihil de contin
gentib⁹ omittentes. ⁊ in hoc merebimur vt
nobis cõmunicet suã diuinitateȝ. Ut sicut
amara sui hoĩs imitando bibimus. sic etiã
sue diuinitat꜡ dulcia degustemus. Tercio
exerceamus nos in diuino affectu quaȝ ex
dei p̄sentia inflati diuinit⁹ cõsequimur. Et
ideo vt verius dicam⁹: nõ ex nostro exerci
tio sed ex dei beneficio tanq̄ȝ p̄ncipiũ predi
ctoꝝ accipiamus illud donũ. Talis diui-
nus affectus op̄at᷑ in nobis ardentem dile
ctionem. sapiẽ illustrationẽ. sp̄ũssancti no-
bilissimã consolationem, ⁊ multa similia: q̄
nemo ad dignum veraciter poterit explica
re nisi domino Jesu christo op̄ante. Hanc
gratiam conferat nobis pater ⁊ fili⁹ ⁊ spiri-
tussanctus Amen.

In festo cathedre sancti Petri.

Sermo XVIII.

e xaltent eum in ecclesia plebis ⁊ in cathedra se-
nioꝝ laudẽt eũ. ps̄. cvj. Dicit be
atus Grego. Quãto electi ⁊ dilecti dei am-
plius diligunt᷑: tanto in tritura p̄secutõnis
durius conterent᷑. Sed q̄ȝ beatus petr⁹ in
celesti patria vt catholice ⁊ religiose credit᷑
in multis est p̄ ceter꜡ sublimat⁹, ideo opor-
tuit vt in hac vita duros etiã sustineret cru
ciatus. ⁋ Propter q̄d sciendũ. anteq̄ȝ
p̄ueniret ad celestis patrie exaltatõem: tri-
bus vicib⁹ ⁊ modis super terram legit᷑ exal
tatus. Fuit enim exaltatus Primo per ele
ctionem. Secundo per operationeȝ. Ter
cio per passionem. Primo dico bea-
tus petrus a fidelibus christi et ab ecclesia

ſancta in Antbiochia ad pōtificalē digni-
tatē exaltatus fuit:ipm per cathedralez ho-
norē in summū pontificē ꝛ paſtorē eligētes
ꝛ ſup vniuerſam eccleſiam ſtatuentes. Qđ
tamē non ſolum factuz eſt a fideliū electiōe
ſed dei iādudum preordinatione. Nam in
eo ꝙ dixit ei. Petre amas me:paſce oues
meas Joh.xxj.in hoc ipm ſup eccleſiā pō-
tificem ordinauit. Ter dñs hec verba re-
petijt:dans ei in eiſdem verbis pontificatꝰ
dignitatē.et ligandi ꝛ ſoluendi:aperiēdi ce
lū ꝛ claudendi autoritatē.vt patet Math.
xvj. Etiam in hac trina replicatione ꝟboꝝ
Petre amas me.dñs intēdebat ꝙ Petrus
cū omnibꝫ ſuis ſequacibꝫ populū ſibi ſub-
iectum tripliciter deberet paſcere.q.di. Si
diligis me paſce verbo,paſce exēplo. et pa-
ſce oratione. In qbus verbis paſtorū con
ſciētia ſtrictiſſime cōuenit. De quo Berū.
Dignum quippe eſt vt qui lana ꝛ lacte pa-
ſcunt ab ouibus:ipſi predictis tribꝫ ſimili-
ter oues paſcaut. Et q non fecerint audiāt
qđ cōtra eos dñs dicit Ezech.xxxiiij. Ve
paſtoribꝫ q paſcebant ſemetipſos. Nonne
oues a paſtoribꝫ paſcunt,lac comedebatis
et lanis cooperiebamini ꝛc. Et ſubdit. Pa
ſcebant paſtores ſemetipſos ꝛ gregē meuz
non paſcebant. Ecce egoipſe ſup paſtores
reqram gregem meuz de manu eoꝝ ꝛc. In
his verbis paſtores ad fideliſſimā cuſtodi
am paſcendi oues admonent. Quia vt di-
cit Sap.vj. Duriſſimū iudiciuz fiet his q
preſunt. Secūdo btūs Petrus exaltatꝰ
eſt ꝑ operatōez. Cū eni tā fideles ꝙ infide-
les vidiſſent ꝙ tātis miraculis in ſuis ope
rationibꝫ choruſcaret:vocabant eū nō ho-
minē ſed deum:dicentes Actuū.xiiij. Dij ſi
miles facti hominibꝫ deſcenderūt ad nos.
Quoꝝ errorē in ꝓfundū humilitatis ſe ꝓ-
ſternens correxit dicens. Quid nos intue-
mini qſi ꝓpria ꝟtute aut poteſtate fecerimꝰ
hunc ambulare. Deus abraam.deꝰ yſaac.
deus iacob.deus patrū noſtroꝝ glorifica-
uit filiū ſuum Jeſum. Act.iij.q.di.nō nos
exaltate:ſed dñm in hijs opibꝫ.q ꝓpter vos
mirabilia opat. Intantuz g Petrus extitit
exaltatꝰ ꝛ inſignitus ꝓdigijs et miris opibꝫ
magnificatus: vt in plateis ponerent infir
mos in lectulis ꝛ grabatis:vt veniēte Pe-
tro ſaltez vmbra eius obumbraret quenꝗ
illoꝝ ꝛ ſanarent a lāguoribꝫ ſuis. Tercio
beatus Petrus exaltatꝰ eſt in paſſione. cū
a ꝑſecutoribꝫ leuatꝰ a terra ſuſpēdit in cru-
ce pedibꝫ ſurſum ꝛ capite demiſſo in terraz
ꝑ paſſionem crucis finiēs vitā in noīe Je-
ſu chriſti. Et ideo ſciendū ꝙ ꝓpter has tres
exaltationes qbus ſup terrā meruit exalta
ri:etiam ſpōſa chriſti eccleſia ſctā triplex de
eo feſtum inſtituit celebrare: volēs vicē red
dere ſue triplici exaltationi. Nā ꝓpter pmā
exaltationē.ſ. electōis pſens feſtum inſtitu
it. Propter ſecundā exaltationē ſcz opatio-
nis inter que nō minimū fuit eius mirabi-
lis ab angelo de carcere liberatio: celebrat
feſtiuitas q vocat Petri ad vincula. Pro-
pter terciā exaltationē ſcz paſſionis etiā fe-
ſtum ſpeciale ſolenniter celebrat. Has exal
tationes intuens Berū.dicit. Conſiderās
ꝙ Petrū manus oīpotentis regni celeſtis
clauibꝫ inueſtit ſup quē fundat eccleſia: cul
ptās ligandi ꝛ ſoluendi tradit:q celos clau
dit et aperit quod cherubin et ſeraphin ha
bere nō legit: vehementer admiror. Et ſub
iungit. Cōſummatꝰ honor ꝛ dignitas glo-
rioſa hominē in terris poſitū:in celis impe
rare.ꝛ in terra ſup angeloꝝ choros iudicia
rie poteſtatis habere ꝟtutem. Aſſiſtunt an
geli:pſident:impium expectātes:et admini
ſtrationē ſpūs ſibi miniſterio ſortiunt.ſed li
gandi atꝗ ſoluēdi nullus eoꝝ excipit pote
ſtatem. Adeſt Petrus ꝛ ad eiꝰ imperiū vni
uerſitas orbis ſoluit ꝛ ligat. Et pcedit ſen-
tentia Petri ſententiā ſaluatoris.qꝛ nō qđ
chriſtus ligat petrus ligat.ſed quod Petrꝰ
ligat chriſtus ligat.ꝛ iudicia eius cōfirmat
omnipotens. Et ſciendū ꝙ hec triplex exal
tatio ex triplici radice ſumpſit exordium.ſ.
ex chriſti inſtitutione priori. cognitione il-
luminatiori.et charitate feruentiori. De p-
mo dico. Petrus exaltatus fuit per electio
nem ex xpi inſtitutione prius. Hoc audiēs
eccleſia ꝙ xps in terris Petrū ſummū pō-
tificem inſtituit in his verbis. Simon di-
ligis me plus hijs:paſce oues meas. ean-
dem inſtitutionem ꝑ ſuam electionē ꝓdu-
cere voluit ad effectū. Scđo exaltatꝰ fu-
it ꝑ opatōez ꝓpter cognitōem illūinatiorez.
Vñ cum ſaluator qreret a diſcipulis đ ſua
cognitione Math.xvj.dicēs. Quē dicunt
hoīes eſſe filiū homis.rñdit Petrꝰ tanꝗ p
oībꝫ illuminatior. Tu es chriſtus filius di
viui. Cui dñs. Beatus es ſimon bariona

q2 caro et sanguis non reuelauit tibi.q.d. hanc cognitōem nō habes nisi ex infuso lumine veritatis. Et vt de⁹ hanc assertionē pbaret esse verissimā vtpote sup quā tanq̄ sup fundamentū edificaret ecclīam. merito debuit Petrū pre ceteris honorare ꝛ tanq̄ sectatorē pfundissime veritatis signis mirabilibꝫ in suis opibꝫ exaltare. Tercio exaltatus fuit in passione p charitatē feruentiorem. vt sicut ipse deum p ceterīs plus dilexit dicēte dn̄o. Diligis me plus his. sic etiā eū debuit in passione pximi⁹ imitari. Oēs em̄ martires q̄ digni inuenti sunt p nomie Jesu contumeliā pati ꝛ passionis subire tormentū: ex radice charitatis veraciter acceperunt. Quis em̄ dura tā gaudenter possit subire tormēta si nō ad hec patientia inclinaret ꝛ violentia charitatis. Hinc Aug⁹. Quō corruptibilis puluis ɔtra tam immania tormēta duraret: nisi in eo christus habitaret. ꝛ hoc p affectū dilectiōis. De pma exaltatōe dicit ps. Exaltaui electū de plebe mea. De secūda similiter. Dextera dn̄i fecit virtutē: dextera dn̄i exaltauit me. Per dexteram miracula intellige q̄ solus de⁹ in sanctis suis opaī. De tertia dr Eccī. xlvj. Exaltauit eū de terra. Et hec de exaltatione huius gloriosi pncipis dicta sufficiāt. B

Nūc dicendū est qbꝫ exercitijs etiā nos exaltari debeamus. vt sic electa exaltatōne pmiorꝫ nō terreaī exercitatio laborū. Si ḡ hui⁹ pncipis exaltatōem tanq̄ fimbriā tangētes ɔseq̄ cupim⁹: oportet nos p pdictos modos trāsire ꝛ induere exercitijs eorūdē incipientes ab electione et ab illa ad opationē ꝛ passionē iusto ordine adiuuāte gr̄a veniam⁹. Primo ḡ cupiētes exaltari hic per vite meritū. et in patria per gl'ie pmium incipiamus ab electione. qđ tūc facim⁹ si p grām spūssancti intrinsecus compuncti incipimus inspicere vitam nostrā. bonum et malū: celum ꝛ terrā: celestē iocūditatē. infernī calamitatē: momentaneā delectatōem: et eternā damnatōem. mētis nostre oclis intrantes. ꝛ inter ista deliberato ɔsilio discurrentes: ipsa put sunt iusta ponderatiōe cōsiderantes. qđ inter ista potissimū sit eligendū acutissime consideremus. Pōderemus inquā vtrum pter mometaneā delectationem mereri expediat eternam damnatōem. Et vtrū pter terrena bona expediat carere celestibꝫ: cū futura bona sint pñtibꝫ i infinitū meliora ꝛ oibꝫ pstantiora. Nec dubium si bn̄ sine dissimulatōe vtrobiq̄ inspicimus: qn deū cū suis bonis eligam⁹. ꝛ mūdum cum indignatōe magna vt ɔtrarium respuam⁹: iurātes ꝛ statuētes custodire iudicia iusticie ei⁹. Qđ statim vt factū fuerit eligit nos deus: trāsferēs nos de seruis diaboli ꝛ facit nos filios dei. Et ex hoc nō sumus modicū exaltati. Dicit q̄ nobis de⁹ illud Deutero. xxvj. Dn̄m deū tuū hodie elegisti vt sit tibi deus ꝛ ambules i vijs eius. En elegit te hodie dn̄s vt sis ei pplus peculiaris. ꝛ faciet te excelsiorē cūctis gentibus quas creauit in laudem ꝛ gl'iam suam. An nō sumus vehementer multū nimis exaltati: cū de seruis diaboli adoptamur in filios dei. Quid em̄ ignominiosius diabolo. qđ gloriosius deo: nisi q2 adhuc nescio qđ ignominiosius sonat esse seruū diaboli q̄ dn̄m esse celi. Oēs em̄ serui dn̄is sunt inferiores. et oīs dn̄s inq̄stum talis supior est seruo suo. Modo dr Joh. viij. Ois qui facit pctm̄ seru⁹ est pcti. imo pctm̄ ex hoīe facit diabolū. iuxta illud Joh. vj. Nōne ego vos elegi: et vn⁹ ex vobis diabolus est. Ecce q̄nta ignominia ꝛc. Et sic patet q2 ex nr̄a electōe q̄ deum eligimus exaltamur vehementer. C

Secūdo exaltamur p operatione. cū iā filij dei facti et spū filiorꝫ dei inspirati auide currim⁹ viā dei. Qđ tūc velociter ꝛ fidel'r facim⁹ si oīa opa nr̄a deo exhibēda oī conatu facim⁹: cōem statū excedentes operꝫ aliorꝫ: non cōtēti cōibꝫ obsequijs. sed q̄ntū vires suppetūt cū discreto excessu singlaria faciam⁹. vt dicere possit vnusq̄sq̄ illđ Eccs. ij. Magnificaui opa mea. Excessus autē discret⁹ reputeī ex duobꝫ. scꝫ ex mltitudie ꝛ conamie. h est. vt mlta faciam⁹ bona opa ꝛ eadē cū conamie. Hūc conatū operꝫ tādiu ɔtinuātes q̄usq̄ de excessu operū pueniam⁹ in excessū mētis. Hūc excessū docet Bern̄. di. Bonū est homi sua obsequia ad cumulū dare. Verbi gr̄a. Sufficit ad salutē molestiā sufferre patienī. sꝫ cumulus est etiā in feruore deuotōis ꝛ spirit⁹ eas amplecti libēter. Sufficit ad salutē supflua nō reqrere. sed nec pter ipa si desunt murmurare. sed cumulus est exultare et libenter q̄rere quō alius habeat. magis ipse penuriā patiaī. Sufficit q̄dem ad salutē

si nec impatientia nec fraude aliq̄ ad illud qd̄ desideras velis inuitum animū prelati tui inclinare. Sed cumulus est etiā fugere ea et oblata respuere in q̇b9 voluntatē tuaȝ senseris oblectare. D Tercio exaltamur p̱ passionē: cū nos q̇busdaȝ exercitijs passioni eq̄ualētib9 strēnue exercem9. Naȝ cū p̱ ꝓprioꝝ meritoꝝ exercitia sctī hoīes ad ꝯtēplatōis grām admittunt. tūc ab oī specie terrene cōsolatōis se elongant vt bonis celestib9 abūdanti9 ꝑfruant. Quib9 vtcūq̄ȝ gustatis: cū more suo se subtraxerint fit amaritudo amarissima impatienti desiderio et languere incipiūt vehemēter. Cum eñ ad carnales delectatōes redire libeat nec liceat. ambob9 carentes ⁊ tanq̄ȝ inter celū ⁊ terram suspēsi amarissime cruciant. Et tales cruciat9 eq̄ualent passiōi. De hac passione dr̄ Job. vij. Suspendiū elegit aīa mea et mortem ossa mea. Qd̄ exponēs Grego. di. Quid p̱ aīam nisi mētis intentio. q̇d p̱ ossa nisi carnis fortitudo designat. Qē autē qd̄ suspendit: pculdubio ab imis eleuat. Aīa ꝟo suspēdiū eligit vt ossa moriant. quia dū mentis intentio ad alta se subleuat oēm in se carnis fortitudinem necat. Sancti eniȝ viri certissime sciūt q2 habere req̄eȝ in hac vita nequaq̄ȝ pn̄t. Et idcirco suspēdiuȝ eligunt. q2 terrena desideria deserētes ad alta animū tollūt. Suspēsi aūt ossib9 suis mortē inferūt. q̇ amore sup̱ne patrie ꝟtutū studijs accincti q̇ pri9 fortes in mūdo fuerant suspēsi occidūt. De hoc martyrio etiā dicit Greg. Cum grā ꝯtēplātib9 celeri9 nō subuenit: fit obseratū celū eneū ⁊ terra ferrea. Et cū relicta sibi hūani cordis duricia ad votū exaudiri nō meret: anxietas desiderātis negari sibi existimat q̇cq̇d differt. Nescio an ipsam gehennam experiri ad tēpus horribili9 penalius ve dicat: q̄ȝ post spūalis studij gustatā suauitatē exire denuo ad illecebras ⁊ molestias carnis. Tales g̊ crucifixi et si nō ferro sanguinē fundāt: Petri tñ corporali martirio adequant.

De sancto Mathia.
Sermo XVIII.

Ors cecidit super Mathiam. Actuū. j. Salo
s
mon ex ꝑsona dei dicit. Beatus hō q̇ audit me ⁊ qui vigilat ad fores meas q̄tidie. ⁊ obseruat ad postes ostij mei. In q̇bus ꝟbis subtilissime describit dei cōmonitio q̇ sortē sue cōmonitōis sup̱ nos ꝓijcit vt q̇sq̄ȝ audiat vigilet ⁊ obseruet. Qui eniȝ has tres custodes ad ostiū cordis sui posuerit. scȝ audientiā. vigilantiā. ⁊ obseruātiā. q̄ntūcunq̄ȝ furtiue venerit nō poterit ignorare. De hac diligēti custodia dicit Bern̄. Veniens ad nos nō facile obseruat vnde veniat aut q̇ vadat. ac istud forte sine dāno salutis. licet qñ veniat aut qñ vadat: illd̄ plane p̱iculosissime qn̄q̄ȝ ignoret. Cū autē hec tria vt sup̄: nō obseruant sic vt nec absentē desideres nec p̄sentē glīfices. ideo recedit vt auidi9 q̄rat: q̇ nō adesse rescit. ⁊ dignant ad hoc redit vt ꝯsolet ⁊c̄. Hinc est q̄ q̇ sortem dei vocātis cōtēpserit: ideo dānād9 est. q2 nec p̄sentiā ei9 nec absentiā ei9 curauerit ꝓpter qd̄ tales cenā dn̄i nō gustabūt. auertet se ab illis tanq̄ȝ reprobatis. ⁊ ꝯuertens se ad electos: sortem sue vocatōis sup̱ eos ꝓijcit: q̇ pulsantē audiūt et intromittunt. Sic q̄ȝ cōtingit vt vno eodemq̄ȝ mō dulcissimo monētē: alij indurent vt pereant: alij emendentur vt saluentur. sicut de sole vno ⁊ eodē alie res mollescūt vt cera. alie idurescūt vt lutū. Si g̊ iā pulsans a reprobis nō audit: dicet eis. Amē dico vobis: nescio vos. Intromissus aūt ab electis statim in medio est terre salutis ⁊ incipit op̱ari salutē hoīs. i. dat grāȝ suam ei que inhabitat. Ex grā eñ adiuuāte ⁊ ꝯsensu se inclināte p̱ficit salus. Juxta illd̄ Apoc. iij. Ego sto ad ostiū ⁊ pulso. si q̇s mihi aperuerit introibo ad eū ⁊ cenabo cū eo. Ubi duo tangunt. scȝ grā pulsans. ⁊ cōsensus ap̱iens. Intrat: q2 itromissus. sed eq̄lit nō ihabitat. Legit eñ in euāgelio q̄ aliqñ occulte: aliqñ manifeste erat in tēplo. Sic occulte inhabitat nos p̱ fidē. Cū aūt hō bonis op̱ib9 ⁊ ꝟtutib9 fuerit exercitat9 in corde suo p̱ vehemētē ignē charitatis. tunc iā nō solū sicut puer pānis inuolut9 p̱ fidē iacet in p̄sepio cordis nr̄i. Sȝ q̄i denudat9 habet manifeste in cruce p̱ charitatē affect9 incēsi. Intromissus g̊ p̱ cōsensus inclinatiōem aīaȝ nr̄am p̱ficiēdo i nob q̇nq̄ȝ passib9 tanq̄ȝ q̇nq̄ȝ ꝑfectib9 nos ꝓmouet vsq̄ȝ ad p̱fectū p̱ficiēs vitā nostrā. Primo ꝯsciaȝ purificat: pn̄iaȝ infundēdo. Secundo mentē fortificat: resistentiā ꝯferēdo. Tertio bona opera multiplicat: nobiscum

efficaciter opando. Quarto virtutes edificat:aīaʒ coronādo. Quinto nos sctificat siue pfectificat deuotōeʒ nostrā diuinitꝰ aspirando. Et hiis pfectibꝫ pficit̄ vita btā.

A Primo dico ꝙ ꝯsciam purificat a fedis pctīs:pniam infundēdo. eo ꝙ nulla cōueniētia siue cōmāsio pōt esse lucꝭ ad tenebras. diuie maiestatꝭ ꝛ nr̄e iniq̄tatꝭ. Stati ergo vt ingressus fuerit p radios sue diuinitatis impingit in tenebras. et dissoluit et dissipat in momēto et in ictu ocl'i q̄cq̄d inuenerit feditatis. qđ sic cōtingit Nā ad lumē sue pn̄tie non pōt anīa mala q̄ cōmisit ignorare. sed statiʒ vt cognita fuerint displicent vehemēter. q̄ aūt displicent penitet cōmisisse. Sic ex dei pn̄tia surgit aīe ꝯgnitio et ex cognitōe pcedit displicētia. ꝛ ex illa penitētia. quā (vt ait Crisꝭ) sequit̄ pctōꝝ remissio. Nō eīm se poterit cōtinere illa benigna dulcedo ꝛ dulcꝭ benignitas q̄ est in visceribus miscđie dei nr̄i cū ex corde nos penitere ꝛ dolere ꝯgnoscit q̄n ad gemitū nr̄m offensam in se cōmissaʒ misericordit' indulgebit. Sed q̄d pdest penitere de culpa si nō dat̄ aīe gr̄a cōtinēdi. Laui pedes meos (ait sponsa in Cāticꝭ) quō iterū inq̄nabo illos.

B Idcirco scđo dei pn̄tia mētē fortificat: resistētiā ꝯferēdo. Modicū eīm pdest pma gr̄a. scʒ remissio pctōꝝ si nō subrogat̄ ꝟtus ꝛ gr̄a ꝯtinēdi. fieret eīm sine dubio error nouissimꝰ peior pori. ꝛ recidiuāti ſm aliq̄d peiꝰ fieret q̄ʒ iacenti. Sed q2 hec gr̄a ex pte a nob̄ est. vt vicʒ occasionē recidiuādi nob̄ subtrahamꝰ. Ido ꝯsulit̄ nob̄ Eccs. x. Si spūs ptātem habētꝭ ascēderit sup te: locū tuuʒ ne dimiserꝭ. ac si di. si valida tētatio inuaserit te: tiore ne cōsenserꝭ: eligēs magis vri q̄ʒ mori. Efficacior aūt et cautior resistētia est vt cuilibet īpugnatōi in pncipio resistamꝰ. vt vicia īpugnātia dicere possint illud. j. Reg. xxix. Quō meliꝰ poterit placare dn̄m suū q̄ʒ in capitibꝫ nostrꝭ. q2 vicia ī modū serpentū se habent: q̄ vbicūq̄ꝫ caput inferunt facillime sequit̄ totū corpꝰ. ergo pncipiis obsta. q̄a valde fedū ꝛ indecēs est corā deo si q̄s p gr̄aʒ emūdatꝰ a pctīs ad lutū redeat iteruʒ spurcitiis pctī se deformans. Tales eīm imūdissimis feris cōparant̄. scʒ cani q̄ redit ad vomitū. ꝛ sui lote in volutabro luti. vt patet Prouer. xxvj. ꝛ. ij. Pet. ij. ca. Ido Bern. Si dixerit mihi Jesus. Dimittunt̄ tibi pctā tua. et ego peccare nō desino Quid pderit exui tunicā si reinduo. q̄si di. nō pdest sed plus nocet. Deniq̄ꝫ qui me saluū fecit ipm mihi dixisse recordor Ecce sanus factus es. iam noli peccare ne deterius tibi ꝯtingat. Tercio inhabitās in corde nostro bona nostra multiplicat nob̄ cooperādo. Nā si soli ipsa faceremꝰ nihil nobis pderūt ad salutē. sed valor ꝛ acceptabilitas eoꝝ ex opante spū estimat̄. Spūs eīm sanctꝰ grata facit ea deo patri ꝛ format ipa ad exemplar operū dn̄i nostri Jesu christi. Opera aūt christi quinq̄ꝫ signis perfectissime cōprobant̄. in q̄bꝫ quantū ipsum imitabimur: tanto deo magis erūt accepta. Habebāt aūt opa christi difficultatē. promptā voluntatem. ferventē charitatē. pseuerantē longanimitatē. et faciens omnia nō ad suam sed ad nostrā vtilitatē. De pmo ꝙ opa christi habebāt difficultateʒ dr̄ Mar. xiiij. Cepit Jesus pauere ꝛ tedere ꝛ mestus esse et dixit. Tristꝭ est anima mea vsq̄ꝫ ad mortem. Et Lu. xxij. dicit̄. Factus in agonia plixius orabat. et factus est sudor eius tanq̄ꝫ gutte sanguinis decurrētis in terram. Qđ reuera ex difficultate p̄concepte mortis fuit. et ex imaginatione crudelissime passionis. Secundo cum pmptissima voluntate fecit opera sua Luce. xxij. Desiderio desideraui hoc pasca manducare vobiscuʒ. ad Heb. xij. Per patientiā curramus ad ꝓpositum nobis certamē aspicientes in auctorem fidei ꝛ cōsummatorē Jesum qui ꝓposito sibi gaudio sustinuit crucē cōfusione cōtempta. Tercio ex feruenti charitate fecit opa sua. Joh. xv. Maiorē charitatē nemo habet vt animā suā ponat q̄s p amicꝭ suis q̄si di. quam ꝛ ego etiā p inimicis pono ꝛc̄. Quarto ex pseuerāti lōganimitate christꝰ fecit opa sua. quia viuus de cruce non descendit. sed constans pmansit vsq̄ꝫ emitteret spūm. Quinto in omnibꝫ hiis nō quesiuit quod sibi vtile esset. sed qđ nobis omnibus cederet ad salutē. Hiis quinq̄ꝫ modis christus Jesus existēs in hoc mūdo opera sua pfecit nobis in exemplū. Si ergo volumus facere opera deo accepta: debemꝰ facere opa difficilia: voluntaria: ꝛ feruida: ꝛ cum cōstanti pseuerantia. ꝛ in hiis omnibus nō nostram vtilitatē sed dei gloriaʒ q̄rere debemus. ꝛ sic efficaciter operemur.

D Quarto deus inhabitās in nobis
vlterius ꝑgredit̄: plantās et edificās in no
bis v̄tutes. Nihil em̄ oīa p̄dicta placerent
deo si nō essent virtutibꝫ adornata. Sicut
dicit Bern̄. Deꝰ q̄ v̄tutū dn̄s est nequaq̄
cordis nostri thalamū ingredit̄: si nō fuerit
lectulus cordis v̄tutibꝫ adornatus. Et sub
dit. Quantūcūq̄ te affligas. q̄ntumcūq̄ te
crucies. nō sui copiā tibi tribuit nisi fueris
virtutibꝫ adornatꝰ. Debemus ergo esse or
nati p̄cipue tribꝫ v̄tutibꝫ theologicis. scꝫ fi
de: spe: ꝛ charitate. tandē etiā iudicio. mise
ricordia ꝛ iusticia. de q̄ Michee. vj. Indi
cabo tibi o hō q̄d sit bonum. ꝛ q̄d dn̄s req̄
rat a te. Utiq̄ facere iudiciū ꝛ diligere mi
sericordiā ꝛ sollicitū ambulare cū deo tuo.
Primū exhibendū est nobis. Scdm̄ ꝓxīo
Terciū deo. Primo ḡ instauremꝰ iudiciū
ꝯtra nosmetipsos de oībꝫ cogitatiōibꝫ: affe
ctionibꝫ: locutionibꝫ: et ꝑatiōibꝫ mal' nos
subtilissime dijudicantes. nec aliq̄d istorū
nos transeat q̄d nō discutiat̄ ꝛ dijudicetur
Et si q̄d inuentū fuerit q̄d nō liceat: deceat
vel expediat: puniat̄, et in reliquū corrigat̄
Tale iudiciū sup̄ modū placet deo ꝛ p̄pa
rat locū deo. Ps. Iusticia ꝛ iudiciū p̄para
tio sedis eiꝰ. Illō aūt iudiciū nō nisi ꝓpter
nos a nobis exigit. q2 si nosmetipsos diju
dicaremus: nō vtiq̄ iudicaremur dic apl's
Secūdo habeamꝰ misc̄diā ad ꝓxīos: bo
na eoꝝ oꝑa magnificātes ꝛ mala fidel'r ex
cusantes. Hinc Bern̄. Caue serue dei alie
ne conuersatōis esse aut curiosus explora
tor aut temerariꝰ iudex. et si ꝑperā rem cō
prehēdis cōmisisse: nec sic ꝓximū iudices:
magis aūt excusa intentionē: si opus excu
sare nō potes. puta ignorantiā. puta occa
sionē. puta subreptiōē. O, si oēm oīno dis
simulationē rei certitudo recusat: dicito ni
hilominꝰ apud te. nimis vehemēs fuit ista
temptatio. q̄d de me illa fecisset si accepisset i
me ꝑtātem. Tercio ambulandū est sollici
te cū deo q̄ tāta sollicitudīe nos et oīa oꝑa
nostra intuet̄ vt etiā dinumeret gressus no
stros Job. xiiij. Tu q̄dē gressus meos di
numerasti. sꝫ parce pctīs meis. Oīmi ḡ cau
tela ꝛ oī diligētia eiꝰ debemꝰ cauere displi
centiā ꝛc. E Quinto deus habitās in
nobis: omnē vitam nostrā sanctificat: inte
riora nostra diuinitꝰ inspirādo. Q̄d cōtin
git cū ꝑ p̄ora exercitia bene hūiliati dispo
siti ꝛ p̄parati sentimus in nobis flagrantē
ignē charitatꝭ: q̄ vicē ignis ex abūdanti co
pia oīm grāꝝ copiosas bn̄dictōes secū af
fert. ita q̄ implet̄ in nob̄ illud ex ꝑsona dei
Gen̄. xxx. Modicū habuisti anteq̄ venirē
ad te. nūc aūt bn̄dixit tibi deꝰ ad introitū
meū. Et licet deꝰ aduentu suo varijs bn̄di
ctionibꝫ nos replet. maxīe tn̄ bn̄dictōe tri
plici. scꝫ mutatiōis. augmētatōnis. et bn̄di
ctionis. Primo affert secū bn̄dictionē mu
tationis: mutās maledictiōem veterꝭ hoīs
in bn̄dictiōem. Nā anteq̄ veniret dn̄s ad
nos illi subiacuimꝰ maledictōni de q̄ dr̄ in
ps. Maledicti q̄ declinant a mandatꝭ tu
is. Et iterꝝ Ecci. xxv. Maledictus q̄ seruit
indignis se. Et q2 fuiuimꝰ mācipio corꝑis
nr̄i: q̄d reuera indigniꝰ ꝛ ignobilius est q̄
nos. ꝛ ꝑ ꝯseq̄ns seruiuimꝰ diabolo ꝛ pctō.
de q̄ dr̄ Joh. viij. Qui facit pctm̄ seruꝰ est
peccati. Et sic ex hijs oībꝫ fuimꝰ maledicti
et hec maledictio mutata est in benedictio
nē. ex cuiꝰ v̄tute oīa in nobis cooperant̄ in
bonū. Secūdo portat secū bn̄dictōē au
gmētatōis cumulās sup̄ nos merita vt im
pleat̄ in nobis illud Gen̄. j. Bn̄dixit ill' de
us. et ait. Crescite ꝛ m'ltiplicamini. ac si bn̄
dicens dicat. Crescite scꝫ in meritꝭ. ꝛ reple
te terram corꝑis vestri v̄tutibus merita cu
mulātes. Tercio benedicit nos bn̄dictiōe
sanctitatis vel sanctificationis. q2 ex eiꝰ be
nedictione intꝰ et extra ꝑ oīa sanctificamur
Unde ps. Hic accipiet benedictōem a do
mino. ꝛ misc̄diā a deo salutari suo Et hāc
nobis p̄stet ꝛc.

De sancto Gregorio
Sermo XIX.

Egociamini dū

n venio. Scribit̄ Luce. xix. ꝛ legit̄
ad honorē bt̄i Gregorij in festo
hodierno. Ipse em̄ est inter sup̄mos nego
ciatores fidelis ꝛ prudēs negociator. q̄ nō
solum in tp̄e suo. hoc est: in vita sua verbo
et exēplo negocia dn̄i fidel'r ꝑegit. sed vsq̄
ad finē seculi vl' ad diem nouissimū scriptꝭ
suis dulcissimis auꝝ ꝛ lapides p̄ciosos ad
edificationē ecclesie nō cessat comportare.
ita q̄ de eo verificari poterit illud Zacha.
xiiij. Non erit vltra mercator in domo do
mini. s. similis illi. Et Ecc̄i. xliiij. Nō est in
uentus similis illi scꝫ in doctrina veritatis

Ipse fuit q̇ merito audire meruit a dño il-
lud Math.xxv. Euge serue bone ⁊ fidelis
q꞉ in pauca fuisti fidelis: sup̄ multa te cōsti
tuā ⁊c. Hec de laude eiꝰ breuiter dicta sūt.
A Nunc cōuertamꝰ negociū ad nos
metipsos. eo ꝙ etiā nobis dictū est ꝟbū ꝓ-
positū. Negociamini dū venio. Negocie-
mur ḡ in spū interioris hoīs. eo ꝙ illa ne
gociatio melior est negociatiōe auri ⁊ argē
ti. Prouer. iij. Illa loca apta sunt ad lucrā
dū: vbi nō lōge ab inuicē sunt loca forēsia
et multe nūdine ⁊ vicine. eo ꝙ mercatores
sua mercimonia ad eadē loca vicina faci-
liter pñt trāsportare. Volētes igit̃ mercari
et negociari qđ in eternū expedit: ingredia
mur interiora nostra colligātes sartiuncu-
las nostras. i. intellectū et affectū mētaliter
discurrētes ad loca vicina: q̄ ⁊ si longe ali-
cui distare vident̃. vtpote celū ⁊ infernus.
spū tñ ꝓxima sunt: ⁊ mente velociter oīa ꝑ
currere possumꝰ sine q̄uis obstaculo retar
dante. q꞉ in imagine velociter currit hō. et
in ictu oculi ꝑtrāsit oīa loca. Prio ḡ colle-
ctis sartiunculis nostris scꝫ intellectu et af
fectu: curramus introrsum ad nundinas.
Primo ad negociatiōes pctōꝝ. Scđo ad
nundinas defectuū nostroꝝ. Tertio ad cō
siderationē beneficioꝝ. Quarto ad nundi-
nas penaꝝ infernaliū. Quinto ad foꝝ re
gni celoꝝ. Sexto ad vanitates mūdanoꝝ.
Septimo negociemur aliq̇d apđ deū deo
rū. Primo negociemur circa materiā pec-
catoꝝ nr̃oꝝ pōderātes ⁊ mēsurantes ⁊ nu-
merātes mlt̃itudinē ⁊ magnitudinē pctōꝝ
in hijs nūdinis tādiu nos exercētes q̄usq꞉
lucremur merces oībꝫ mūdi diuitijs melio
res: qđ est pnīa salutaris. Nam in pōderi
bus ⁊ mēsuris dat̃ ⁊ accipit̃ aliquid. Sic et
nos ꝓ pōdere pctōꝝ accipiamꝰ pnīam ꝫm
q̄litatē ⁊ q̄ntitatē pctōꝝ. Et hec cōmutatio
erit nobis melior et vtilior q̄ꝫ omēs diuitie
huiꝰ mūdi. Et hoc est ṗmū lucꝝ qđ in hoc
foro lucramur. sine q̄ nullū lucrꝫ in reliq̇s
cōseq̇mur. Q. si hoc lucrū scꝫ pnīam iterū
ad aliq̇d lucrādū (sicut prudētes mercato-
res faciūt) exponimus. tūc ꝯseq̇mur iteꝝ il
lo thesauro meliorē. scꝫ remissionē oīm pec
catoꝝ. Hoc em̄ ꝯseq̄ns est vt vicit Cris. q̄ꝫ
cito hō dat pnīam ꝓ pctīs suis: tā cito etiā
accipit pctōꝝ suoꝝ remissiōeꝫ. Hinc Ber.
Ad verā cognitionē pctōꝝ īmediate sequi
tur pnīa sine vllo interuallo. Nā q̇ vere co
gnoscit malū qđ ex pctō incurrit: a pnīa se
nullo mō ꝯtinere pōt. Multo minꝰ deꝰ cu
ius ꝓpriū est misereri sꝑ ⁊ ꝑcere: a remissiōe
se cōtinet cū viderit pnīam verā esse. Hoc
ḡ lucro magno cōsecuto ad alias nūdinas
ꝓceremꝰ. B Secundo ḡ curramꝰ ad
nūdinas defectuū nr̃oꝝ. Hec em̄ mercatio
īmediate sequit̃ ad p̄dicta. Hō em̄ sentiēs
se ꝑ alleuiatōeꝫ ꝯscie ⁊ attestatione spūsctī
remissiōis grām ꝯsecutū: mira deuotiōe ac
cingit se ad grās offerēdas. Sed ecce assūt
q̇ nos impediūt. vicꝫ defectꝰ nr̄i et reliquie
pctōꝝ: inq̇etātes nos vt ad grās referēdas
caput erigere nō valeamus. ⁊ tunc ṗmū in
cipit apparere negocij nr̄i difficultas. Cuꝫ
em̄ ex ṗma gratia crescit volūtas vt prom
pta sit ad faciendū qđ nouit placitum esse
deo. Et ipsi defectꝰ adhuc crudi ex vulne-
ribꝫ nouiter sanatis impediūt nouā volun
tatē. dolor sup̱ dolorem causat̃. ⁊ anxietas
mlt̃a nimis: lugēs plus defectꝰ q̄ꝫ ṗus ipsa
pctā. Vñ Berñ. Benignꝰ deꝰ non ꝑmittit
electū suū in ṗncipio plus letari q̄ꝫ debet.
Ne forte ex nimia spe adepte grē seq̄ret̃ ela
tio ⁊ mētis dissolutio. Et sic remanet eq̄lis
difficultas vt pctā p̄terita plus innotescāt
In hoc ḡ foro si saltē in hijs nūdinis fide-
liter intenti fuerimꝰ: mercabimur lucrū bo
nū ⁊ vtile qđ nō mediocriter nitescit in the
sauris spūalibꝫ. scꝫ hūilitateꝫ q̄ pre ceteris ꝟtu
tibꝫ mlt̃ū deo placet. ⁊ q̄ sup̱ oēs mūdi diui
tias facit hoīes ditiores. ⁊ hoīes sic gratos
reddit deo ꝙ dicit ꝑ Esaiā ꝓpherā. Ad quē
respiciā nisi ad humilē ⁊ q̇etum ⁊ trementē
sermones meos ⁊c. C Mitigatis er-
go aliq̇ntulum defectibus nostris: tercio di
scurramus ad nūdinas bñficioꝝ nostroꝝ
a deo receptoꝝ. ruminantes in cordibꝫ no
stris q̄ et q̄lia ⁊ quanta beneficia nobis de
dit. ⁊ inueniemus q̄ꝫ indebita miseratio: q̄ꝫ
gratuita dignatio: q̄ꝫ stupenda dulcedo sit
que inclinat deū vt misereat̃ nr̄i. Quis em̄
est iste benefactor. reuera deꝰ: cuius magni
tudinis non est finis: qui bonorum nostro
rum non indiget: sufficiens sibi. et tamen
cor suum dulciter posuit sup̱ nos miseros
et indignos. ac si ex gratia nostri depende-
ret omne bonum suū. Qualia aūt ⁊ quan
ta beneficia nobis contulit deus sciendū
ꝙ contulit nobis optima que habuit. Qīa

em̄ sub pedibus homī subiecit ⁊ celestia et terrestria. Optimū thesaurū suum celū aperuit. ⁊ de celis ad terram descendit. ⁊ seipsum homini ꝯtulit. Ex hijs ḡ nūdinis mercabimur nobilissimā ⁊ p̄ciosissimā margaritā. scȝ charitatē: que supat et excedit om̄e aurū et argētū: que est ꝑtus nobilissima. Et nihil hoīem plus inclinat ad diligendū sicut bñficia creatoris. De quo Aug. Ad di dilectionē in nobis excitandā nutriendā ⁊ augmētādā nihil ita valet sicͨ bñficiorū ei⁹ diligens ⁊ frequens cōsideratio. D Quarto ḡ ingrediendū est regionē dissimilitudinis scȝ mundū istū. et vide q̄ꝫ frequētes sunt ibi nundine: quāte germinēt bonitates. vade ⁊ p forēses tumultus. ⁊ hincinde decertātes circūspice. Et q̄ntum colligo in trib⁹ reb⁹ oīs voluptas cōsistit. Alij eniȝ diuitijs. Alij carnis delicijs. Alij glorie innitunt. De diuitijs dicit Bern̄. Curris ad indiā et ethiopiā. citius ptransis maria nauigando q̄si totū orbem vt diuitias cōgreges. fugis patriā. ignoras filios. diuelleris ab vxore. omnē rectitudinē oblit⁹ q̄ris vt acq̄ras. acq̄ris vt pdas. perdis vt doleas. Et hoc de diuitijs. Audi breuiter de honoribus. Dominū te ꝯstituerunt ⁊ data est tibi facultas vt miser sis ⁊ amplius nō q̄escas. Nunq̄d in honore sine tribulatiōe ⁊ dolore: in sublimitate sine vanitate esse q̄s poterit. Si ergo queris gloriā oib⁹ inuidie semina p̄buisti. Idem iudiciū est de carnis delicijs. nam cū breuis sit voluptas ⁊ ipsa infectā fetidāq3 et infelicem relinquit memoriā. Cōtemne igit̄ hec omnia. Et sic d̄ hijs nundinis lucraberis mundi cōtemptuȝ q̄ plus tibi cōfert vtilitatis q̄ꝫ vniuersa mūdi machina. E Quinto pge ad nūdinas infernales q̄s iterū describit Bern̄. sic dicens. Est alia regio dura. locus afflictiōis. terra obliuiōis. terra miseriaꝝ. terra turbinis ⁊ caliginis. terra maledictionis ⁊ mortis. in q̄ nullus ordo sed sempitern⁹ horror inhabitat. Ibi fetor intolerabilis. ibi pcutientes mallei resonant incessanter. ibi confuse tenebre. tumultuātium densitates. ibi cōfusio peccatorū. horribiles facies demonum. ibi fletus et stridor dentiuȝ. ibi penarū diuersitas. acerbitas et eternitas. Per has tumultuantes nūdinas lucramur odium pctī: dicētes in cordib⁹ nostris. Meli⁹ est nobis carere p̄sentib⁹ voluptatibus q̄ꝫ eternis subiacere cruciatib⁹. ideo ipsas declinamus viuētes: ne moriēdo in ꝓfunduȝ inferni descēdam⁹. F Sexto currendū est ad nūdinas regni celoꝝ ad regioneȝ gloriosam voluptuosam et gaudiosaȝ. Ibi vniti erimus gloriosi nimis oēs reges et regine. ibi tot sunt gaudia quot sunt angeli ⁊ sancti ibi cōgregati. Vn̄ Bern̄. Si haberes aliquē quē sicut teip̄m amares. ⁊ de ei⁹ bono sicut de proprio gauderes. ⁊ tu cum ip̄o in summo solacio esses: vtiq3 gaudium duplicatū haberes. Si ꝑo duos vel tres aut plures tibi pares in amore possideres. ⁊ eos sili felicitate cōspicuos cerneres. nū⁹quid ꝓ illoꝝ numero tibi mltiplicant̄ gaudia: vtiq3. Quō ḡ modus illi⁹ gaudij ab aliquo hoīe penetrari pōt: vbi vltra mille milia ⁊ decies centena milia: imo innumerabiles sunt et omnes eadē btitudine pfruūtur. nec aliquis eoꝝ est qui non tm̄ de alterius bono gaudeat sicut de proprio. Sic vnicuiq3 electoꝝ de cuiuscunq3 alteri⁹ coelecti gloria speciale est gaudium. q̄nta ḡ ibi poterit esse iocunditas: nō sufficit penetrare aut cape mens humana in hac valle miseriarum. Ibi etiam est maxima voluptas Unde Ps̄. Inebriabunt̄ ab vbertate domus tue. de torrente em̄ voluptatis tue potabis eos. Iusto aūt nomine torrentis celestes delicie nuncupant̄. quia torrētes ex multis riuulis cōfluentibus faciunt inundationem. Sic celestes delicie ex deo ⁊ angelis ac sanctis hominib⁹ in nos influunt. ita q̄ penit⁹ quasi inebriamur delicijs ⁊c. Hec ergo si fideliter perspecta fuerint lucrantur in nobis gloriosum lucrum ⁊ vtile. vicȝ desiderium supnorum: quo adepto nihil amplius libet intueri. Exemplo apostoli qui dicit. Cupio dissolui et esse cū christo. G Septimo currendū est ad nūdinas gloriosas omnibus meliores quas deus possidet in seip̄o. De quo ⁊ si nihil dignum dici poterit eo q̄ luceȝ inhabitat inaccessibilem. et eius scientia exuperat oēm sensum: Aliquid tamen de hijs q̄ sub ipso sunt balbutiendo loquamur. Unde Ber. Anima spiritusancto afflata per figuras quasdā deum videt que ab ipsa diuina essentia sunt. sed ad veritatem essentie in hac vita nō ptingit. De hijs ergo que sub ipso

sunt tria cõtemplemur et contẽplãdo rumi nemus. videlicet iudicioꝝ ꝓfunditatẽ. dulcedinis bonitatẽ. et maiestatis sublimitatẽ. In q̃ꝝ cõtemplatiõe si tantuȝ ꝓficimus vt affectus noster habeat et ẽm ea diuinit⁹ afficietur et afficietur: tria lucra inde reportabimus oĩbꝫ diuitijs mũdi meliora. scȝ pauorem. dulcorẽ. et stuporẽ. ita vt singula de singulis illis surgãt. Pauor de iudicioꝝ ꝓfũditate. dulcor de dulcedinis bonitate. et stupor de maiestat⁹ sublimitate cõtẽplãdo reportat̃. In pma cõtemplatione stetit sctũs Dauid. q̃ dicit in ps. Iudicia tua abissus multa. O quãto pauore stetit aplus cũ tremens et pauẽs dixit Roma. xj. O altitudo diuitiaꝝ sapie et sciẽ dei q̃ȝ incõprehẽsibilia sunt iudicia ei⁹ etc̃. In secũda similiter stetit psalmista qñ dixit. O q̃ȝ magna mltitudo dulcedĩs tue etc̃. Et Sap. xij. O q̃ȝ bonus et suauis est dñe spũs tuus. De tercio dicit Berñ. Precipua et maxima ꝯtẽplatio est ammiratio maiestatis. Hec req̃rit cor purgatũ et a vicijs liberũ atq̃ȝ ꝟtutibꝫ ornatũ. vt se facile possit ad supna eleuare. ac interduȝ p aliq̃s morulas stupore et extasi in suspensum teneat admirantẽ. De quo etiaȝ Grego. dicit. Tunc dei maxime miramur maiestatẽ cũ in cõtemplatiõe eius obstupescendo obmutescim⁹: plus musitare cupiẽtes q̃ȝ verbis exprimere valeam⁹: nõ inueniẽtes verba ydonea ad tam sublimia exp mẽda. Agente hoc in nobis domino Iesu etc̃.

De sancto Benedicto Sermo XX

Ecce elongaui fugiens et mansi in solitudie. Ps. liiij. Hodie nobis oĩbꝫ vita beati patris sancti Bñdicti ꝓponit̃ ad exẽpluȝ. De eo eñ dicit Berñ. Benedictus ille pater per doctrinam suam instruit nos et dirigit gressus nostros in viam pacis. et p vitã suam sanctã roborat nos et animat: vt magis accendamur ad agenda q̃ docuit: cum certi simus eum alia nõ docuisse q̃ȝ que ipsemet opere adimpleuit. Viuus ergo sermo eius et efficax exemplũ. Cupiens g̃ vite sue nos facere seq̃ces dicit de seipso verba thematis. Ecce elongaui fugiens et mãsi in solitudine. In q̃bꝫ duo tangit. scȝ vite sue demõstratõem. et demonstrate vite pfectionem. Primũ ibi. Ecce. Secunduȝ ibi. elõgaui fugiẽs et mãsi. Secũdũ adhuc in tria diuidit̃. Primo tãgit suã sepatõem. ibi fugiens. Scõo suã elõgationẽ. ibi: elõgaui Tercio boꝝ duoꝝ vsq̃ȝ in finẽ cõtinuationem. ibi: mansi in solitudine. In pmo dicit se a seculo sepatum. In secũdo inde valde elongatũ. In tercio hoc duplex bonũ vsq̃ȝ in finẽ cõtinuatũ. A Quo ad pmũ ergo pncipale dicit. Ecce. Per hoc aduerbium demõstrãdi vitã suã nobis demõstrat. ac si dicat illud Iudicũ. vij. Q̃ð me videritis facere oẽs facite. Ubi lati⁹ sciendũ q̃ p hoc aduerbiũ ecce: tria genera reruȝ demõstrantur. scȝ. magnalia. mirabilia. et vtilia. Magnalia: sicut patet in Zacharia ꝓpheta Ecce rex tuus venit. Rex in quã iste ð quo Apoc. xix. dicit̃. Ipse est rex regũ et dñs dominantiũ. Mirabilia: vt patȝ Esa. vij. Ecce virgo cõcipiet et pariet filiũ et vocabitur nomen eius emanuel. Quid isto mirabili⁹ Utilia: vt patet Apocal. xxj. Ecce noua facio omnia. Quid vtili⁹ q̃ȝ q̃ a deo in statuȝ gloriosum innouamur. Hec oĩa in glĩoso patre sctõ Bñdicto per hoc aduerbiũ ecce demonstrant̃. Fuit eñ magn⁹ in vite sctĩtate. mirabilis in miraculoꝝ multitudie. vtilis in doctrine ꝟitate. De primo dĩc Berñ. O abba et abbas ve mihi si tam longe fuero a te Benedicte in futuro: cum a tue sanctitatis vestigijs longe reperior esse in presenti. Ecce necesse est eum esse magnũ quẽ tam magnus scȝ sanctus Bernardus asserit supra se multo esse maioreȝ. Reuera magnus. quia per eum tam veteris q̃ȝ noui testamenti miracula sctõꝝ dñs operatus est. Que eñ dñs in singulis exhibuit in eo pene omnia renouauit. De quo Bernardus Mira sunt et multũ stupenda que de miraculis btĩ patris colligo. Nã in aqua ex petra ꝓducta: Moysen. In ferro qð ex ꝓfundo aque rediꝫ: Helizeum. In coruina obedientia: Heliam. In luctu mortis inimici: Dauid. In aque itinere: Petrum video. et sic multoꝝ sanctorum patruȝ mirabilia et virtutes in ipso specialiter perpendo. Congrue ergo pater ille sanctus p hoc aduerbium ecce demõstrat̃. q: magn⁹ fuit in vita. et mirabilis in virtutibꝫ. nobisq̃ȝ vtilis ex sua doctrina: intercessiõe et moribꝫ. Bene ergo

ad nr̃am imitationẽ nob̃ demõstrat̃ ꝑ hoc aduerbiũ ecce ꝛc̃. Nũc ergo ipsiꝰ vitã ꝑcurramus. Sequit̃. Elongaui fugiens et mansi in solitudine. In q̃bus tria vt p̃misimus tãgunt̃ ꝑ q̃ venerabilis pater exhaurit totã vitam suã. scȝ sepationem. elõgationem. et solitudinis demõstrationẽ. Primũ ibi. fugiens. Secundũ ibi. elõgaui. Tercium ibi. mansi in solitudine. Dicat ergo vir dei. Ego prius ante oĩa me sepaui a domo patris: a fratribꝫ ꝛ diuitijs ꝛc̃. Hanc sepationem narrat Gregorius taliter esse factã. Cum multos ire ꝑ abrupta viciorũ cerneret: eum quẽ quasi in ingressu mũdi posuerat pedem retraxit. ne si q̃d de sciencia mũdi attingeret: ipse postmodũ in ĩmane p̃cipicium totus iret. Subiungit Gregorius. Despectis itaq̃ lr̃aꝝ studijs: relicta domo et rebus: soli deo placere desiderãs: sancte cõuersatiõis habitũ quesiuit. Non tñ ista relictione cõtentus: amplius cepit se localiter ꝓcul a domo patris elõgare. De q̃ iterũ Grego. Benedictꝰ puer plus appetẽs mundi mala ꝑpeti q̃ȝ vite huius laudibꝫ honorari. plus laboribꝫ fatigari q̃ȝ fauoribus extolli. nutricẽ suã occulte fugiens: deserti loci secessum petijt. ꝛ in artissimo se specu tradidit. ꝛ tribꝫ annis excepto romano monacho hoĩbꝫ incognitꝰ mansit. B Sequitur secundũ p̃ncipale. Et mansi in solitudine. Licet em̃ corꝑe cuȝ hoĩbꝫ cõuersaret̃: spũ tñ in spũ solitudinẽ cũ deo ꝑagebat. Unde Bern̄. Solus es in q̃cunq̃ȝ hoĩm frequẽtia si nõ cõmunia cogitas. si nõ affectas p̃sentia. sed solũ deũ cogitas. Hoc fecit sanctus pater. Reuertamur ergo nũc ad nos et disponamus domui nostre quia moriemur: cõformemꝰ vitam nostrã glorioso patri. Si em̃ nos delectant eius premia: etiã non deterreãt ipsius merita. Imitemur eũ p̃cipue in tribus exercitijs. Primo separemur. secundo elongemur. tercio in solitudine demoremur. Primo separemur ab oĩbus que non sunt deus. et que nõ ꝓpter deum poterint retineri. Hec aũt omnia in triplici differentia ꝯtinent̃. de q̃bus ph̃us in sua rhetorica dicit. Homo possidet triplex bonũ. scȝ. exteriorũ rerũ. corꝑis. ꝛ aĩe. In hijs tribꝫ habitibꝫ omne qd̃ possidet̃ haberi poterit. Bonũ aũt rerũ offerimus deo ꝑ votũ volũtarie pauꝑtat̃. Bonuȝ corꝑis ꝑ votũ castitat̃. et bonũ aĩe ꝑ votũ obediẽtie ꝓprie volũtat̃. Et q̃ȝ ad religiõẽs ꝑtinet q̃ tendant ad statũ ꝑfectõis. Ad statũ aũt ꝑfectionis cuiuslibet religionis ꝑtinet pauꝑtas: castitas: et obedientia. q̃ sunt substãtia religionis. Et ideo ad quẽlibet religiosum req̃rit̃ vt ad hec tria se ꝯstringat. Cũ em̃ religio dicta est vt nos ꝑ ipsam in deũ religemur: necesse est vt a p̃dict̃ denudemur. vt sic denudati nudum xp̃m seq̃mur. De hijs tribꝫ dicit Greg. sup̃ Ezech. de holocausto Cũ q̃s oẽ qd̃ habet: oẽ qd̃ sapit: om̃e qd̃ videt: omnipotenti deo vouerit: holocaustũ offert. Qd̃ q̃dẽ ꝑtinet ad eos q̃ se totuȝ deo offerunt. Per votum g̃ hoꝝ triuȝ ab oĩ qd̃ nõ est deꝰ nos penitꝰ separamꝰ. Hoꝝ autẽ triũ oblationẽ sctũs pater a dei filio didicit offerre: q̃ ꝓ nobis deo patri obtulit res corpus ꝛ aĩam. De p̃mis duobꝫ scȝ rebꝫ et aĩa dr̃ Hiere. xij. Reliqui domuȝ meã ꝛc̃. dedi dilectã aĩam meã. De tercio dr̃ Esaie l. Corpus meũ dedi ꝑcutiẽtibꝫ ꝛc̃. Et sic dr̃ Lu. xiiij. Nisi q̃s renũciauerit oĩbꝫ q̃ possidet nõ p̃õt meus esse discipulus. Et iteruȝ Math. xvj. ꝛ Lu. ix. Qui vult venire post abneget semetip̃m ꝛc̃. vbi dicit Greg. Aliq̃n monet nos dñs vt nostra relinq̃mꝰ. aliquãdo nosmetipsos. Sed fortasse non est homini laboriosum relinq̃re sua. sed valde difficile est relinq̃re semetip̃m. nõ tamẽ sufficit relinquere nostra nisi etiam relinquamus et nos. Sed diceres. Si nosipsos relinquere debemus q̃ ibimꝰ extra nos vel quo vadit q̃ se deserit. Respõdet̃. Aliud sumus ꝑ naturã conditi. ꝛ aliud per pctm̃ lapsi. aliud qd̃ facimus. aliud qd̃ facti sumꝰ. Relinquamꝰ nosipsos quales nos peccãdo fecimꝰ. ꝛ maneamꝰ nosmetipsi q̃les per gratiam facti sumus. Ecce q̃ sup̃bus fuerit si ad christũ ꝯuersus hũilis fuerit: semetip̃m reliq̃t. ꝛ sic d̃ alijs. Sic ergo ꝑ hec tria nos ab omnibꝫ sepamꝰ. C Scd̃o cupientes sanctũ patrem Bñdictũ imitari iã sepati ab oĩbꝫ eisdem nos elõgemꝰ. Qd̃ cõtingit iteꝝ tribꝫ modis. scȝ ꝑ defectũ fruitionis. vt q̃ ꝓpter deũ oĩa q̃ ad ꝓprietatẽ dimisimus: nõ aliquẽ vsum vel fruitionẽ sup̃fluũ reseruemus. Sũt aliq̃ religiosi q̃ licet deo oĩa ꝓmiserũt relinq̃ndo. vsum tñ ꝛ fruitionẽ relictoꝝ iteꝝ resumũt. q̃ꝝ relictio apd̃ deum ꝓ nihilo reputat̃. imo meliꝰ esset nõ re-

linquere q̄ꝫ sic relicta resumere. Melius enī
eē est non vouere q̄ꝫ post votū nō soluere
De talib9 dicit Ps̄. Collocauit illic.s.in re-
ligione esuriētes.ipsi aūt.s.de religiōe fece-
rūt ciuitatē habitatiōis. ⁊ semīauerūt agros
et plātauerunt vineas. ⁊ fecerūt fructū na-
tiuitatis.hoc est:tantā copiam fruēdi bonis
q̄ntam an̄ ingressum religionis habuerūt.
Sed ne deuotis laqueū iniiciam9: estiman
tes ex iā dictis ꝙ vsq̄ꝫ ad rugitū vētris de-
beant esurire. Sciendū est:oīa regularia ī
refectiōib9 ad solā necessitatez ordinantur.
Vn̄ si de eisdē nō debēt sumere q̄ntū neces
se est:nō p̄nt in dei seruitio sustentari.q2 sac
cus vacuus stare nō poterit sed cogit̄ iace
re.hoc solūmodo p̄cauētes:vt sicut ꝑplus ī
deserto nō flagrēt desiderio carniū: nec ap
petant delicata. ⁊ taliter agētes bn̄ ab hiis
q̄ reliquerant se elōgant. Sicut de reb9 sic
etiā de corpe deo tenemur ꝙ illo nunq̄ꝫ ad
libitū nostruz vtamur.sed semp vt viuam9
ei cui semel nos dedicauim9,a q̄ empti su-
mus p̄cio magno.s. p̄cioso sanguīe suo: vt
glorificemus ⁊ portem9 eū in corpe nostro.
nō vtiq̄ꝫ nostro.sed duplici iure suo.s.crea-
tionis ⁊ redēptōis. Hoc idē dicim9 de aīa
quā silr̄ deo p voluntariā obedientiā dedi
mus nunq̄ꝫ resumamus. vicz vt videamur
facere ꝓpriā volūtatē.ne de hiis trib9 illud
Bernardi improꝑiuz īcurram9. Quid ite-
rū vos intromittitis de vobisipsis q̄ vos tā
ta deliberatione dn̄o obtulistis. Taliter ergo
vnusquisq̄ꝫ viuat vt possit dicere illud ps̄.
Fact9 sum tanq̄ꝫ vas pditū,ꝙ nec in reb9
nec in corpe nec in volūtate aliq̄d faciam9
ꝓpter nosipsos.sed sic exinaniti correspō de
mus ei de q̄ apl's Phil. Exinaniuit semet-
ip̄m formam serui accipiens ꝓpter nos vt
nos offerret deo. Et sic ab hiis q̄ primo re
liquim9 sumus veraciter elōgati. Secūdo
elōgem9 nos p desideriū affectōis.tamdiu
nos a p̄dictis elōgātes q̄usq̄ꝫ oīa in tātū de-
ueniūt defectū vt veracit̄ dicere possim9 cū
apl'o. Oīa arbitrat9 sum vt stercora.tādiu
hec agentes q̄usq̄ꝫ oīa veniūt in cōtemptū
adeo vt si q̄d eoꝝ q̄ reliq̄mus p obediētiā
ꝯtingit resumere:hoc plus grauet:pl9 cru-
ciet q̄ꝫ pri9 relinq̄re grauabamur. nūc plus
delectet carere q̄ꝫ prius grauabat relinq̄re.
Unde cū ad hoc ventū fuerit vt nō solū re
licta hr̄e nō libeat,sed ad solā eoꝝ memori-
am in contemptū ⁊ despectū veniant.tunc
p defectum affectus plus q̄ꝫ prius sumus
elongati. Tercio elongamur a predictis p
affectum deuotionis. Quod contingit cuz
in die dn̄i in tp̄e bn̄placiti eius visitati ⁊ il-
luminati gustamus ei9 dulcedinē.qua gu-
stata desipit oīs caro:intantū vt nō solū de
relicta arbitremur vt stercora.sed vt ita di-
xerim ꝓpter ip̄m crucifixuz dicere possum9
cū apl'o. Mihi mundus crucifix9 est ⁊ ego
mundo. Unde Bern̄. Dulce est esse in hu
manis reb9 ei q̄ de celestibus nihil nouit.
Sed si q̄s ore cordis gustat que sit illa dul
cedo celestium bonoꝝ:quanto illud dulce
est quod int9 habet:in tantā amaritudinez
vertit̄ omne q̄d foris sustinet. Et iterū dicit
Bern̄. Anima que didicit dulcedinē diui-
ne p̄sentie degustare. nescio an vel ipsaz ge
hennam expiri ad tēpus horribilius pena
lius ve dicat q̄ꝫ spūalis studii gustātez sua-
uitatem exire ⁊ ad desideria carnis cōuer-
ti. Hec ille. Sed heu pauci ad talem elon-
gationē pueniunt. Si quis tn̄ illac puene-
rit:non sue virtuti sed diuīe gratie h̄ ascri-
bat.nec se securū estimet sed timeat ⁊c̄.

D Sequit̄ Terciū p̄ncipale. et māsi in
solitudine. Ubi sciendū:duplex est solitu-
scz corpalis ⁊ spūalis. In corpali solitudīe
sanctus ille pater tribus annis pmansit in
quadam spelunca homīb9 abscōditus ⁊ so
li deo cognitus. Spūalis solitudo est cum
homo ab interiori tumultu temporaliuz se
abstrahit vt in solo deo abscondat̄. Unde
Greg. Solitudo est a secreto cordis terre-
norum desideriorū expulsio. In hac solitu
dine mansit ad diuina contemplanda. Et
vt de9 hūilem inueniret:a terrenis tumulti
bus seip̄m exhibuit alienū. Si ergo ī hoc
exercitio sicut et in aliis sanctum patrē vo-
lumus imitari:necesse est vt et nos corpo-
ra nostra includamus.sensus colligamus.
collectos in deum suspendamus. De hiis
dicit̄ Ezech.iii. Ingredere et includere in
medio domus tue. et ibi loquar ad te. In
hoc ꝙ dicit ingredere. tangit corpis q̄eta-
tionē. In hoc aūt ꝙ subiūgit̄:in medio do
mus tue.tangit sensuum collectionem. In
hoc aūt ꝙ cōcludit̄. ibi loquar ad te. tāgit
collectoꝝ sensuuz eleuationē.q̄ nequaq̄ꝫ ef-
ficaciter eleuant̄ nisi p diuinā allocutōem.
In hiis trib9 cuz fecerit hō q̄d poterit. de9

animã visitabit et visitando potentias illu
strabit lumĩe vultꝰ sui. dans ineffabili mo
do se nobis: et nos sibi. in q̃ deo vniti frui
mur bonis q̃ ipse deꝰ possidet in seipõ. Ad
quod nos ꝑducat pater ⁊ filius ⁊ spũssan
ctus Amen.

De annunciatione Marie. I.
Sermo XXI

IN sole posuit ta
bernaculũ suũ. ps. xviij. Berñ.
Attendite ad hanc similitudinẽ
in qua nulla in reb9 mundi potest esse sub
limior. Nihil em̃ spũssanctus in visibilib9
naturis excellentiꝰ inuenire potuit cui vir
ginis excellentiã cõpararet. ideo dicit. In so
le posuit tabernaculũ suum. In verbis er
go p̃missis sub methaphora solis hec glo
riosa festiuitas declarat̃. In q̃b9 tria per or
dinem declarant̃. vicȝ gloriose virginis excel
lentissima cõmendatio. filij dei dignissima
cõceptio. ⁊ oĩm nostruȝ vtilissima ꝓmotio.
Primũ ibi. In sole. Secundũ ibi. posuit.
Terciũ ibi. tabernaculũ suũ. A Pri
mo igit̃ noĩe solis ꝓponit̃ nobis gl'iose ꝟgi
nis excellentissima cõmendatio. quã in ꝓ
prietatibus solis lucidissime cognoscemꝰ.
Non em̃ solis noĩe vocaret̃ nisi qꝛ ꝓprieta
tes eius sibi cõuenientissime possent ada
ptari. Est ergo sciendũ ꝙ sol habet octo ꝓ
prietates q̃ spũaliter intellecte ꝯueniũt vir
gini gl'iose. Habet em̃ sol in substãtia puri
tatẽ. in splendore claritatem. in situ sublimi
tatem. in motu ꝯtinuitatẽ. in influentia fe
cunditatẽ. ad oĩa cõitatẽ. in excellentia sin
gularitatẽ. in eclipsi videt̃ hr̃e doloris cala
mitatẽ. Hec oĩa spũalr̃ ĩtellecta gl'iose vir
ginis statui applicant̃. Primo dico ꝙ sol
habet in se puritatẽ. ⁊ tantã: ꝙ inter oĩa cor
poralia nil potest puriꝰ inueniri: adeo etiaȝ
ꝙ oĩm hoĩm visus ex puritate eiꝰ offendit̃.
Quis em̃ aptis ocul' pleno intuitu sine le
sione solem põt intueri. Certe nullus. Hec
ꝓprietas gl'iose ꝟgini optime cõuenit q̃ pre
oĩbus puris creaturis tã angelicis q̃ȝ hu
manis excellentẽ habet puritatẽ: quã nulla
creatura plena cognitione sufficienter po
rit intueri. Unde Anselmꝰ. Ea puritate ni
tebat q̃ maior sub deo intelligi neq̃t. Oẽs
em̃ taȝ angelici spũs q̃ȝ hũani admirando
clamare poterãt in eiꝰ assumptõe illõ Can
ticorũ. Que est ista q̃ ascendit de deserto. s.
ĩ tanta puritate: quã nõ solũ nullus hoĩm:
sed nullus etiam nostꝝ ad plenũ cognosce
re poterit. Hinc Berñ. Quis vnq̃ȝ solem
istũ materialẽ pleno intuitu apert; ocul' po
tuit intueri. sic nullus Marie puritatẽ ali
qua cognitõe scire poterit ⁊ videre. Se
cundo sol in splendore habet claritateȝ per
quã lucet ⁊ ꝑlucet oẽm supiorem ⁊ inferio
rem regionẽ: ita vt omnia celestia lumina
ria in cõꝑatione sui splendoris nõ luceant
imo penitꝰ nihil videant̃. qꝛ stelle et luna q̃
in nocte lucent. ex supexcellenti claritate so
lis in die: non solum nõ lucent. sed penitus
occultant̃. Sic btã virgo Maria oẽm cre
aturam lucentẽ tam excellenter supemicat:
vt in eius cõꝑatione etiã oẽs sctĩ angeli q̃si
non sint aut q̃si extincti videant̃. Et licet in
eius cõꝑatione nihil esse vel etiã apparere
oĩs creatura videat̃: tñ nõ modicũ ex eius
fulgore illustrat̃. et ex eiꝰ p̃sentia tota celestis
curia ⁊ vniuersa eiꝰ militia clariꝰ incande
scit. Hinc Berñ. Sicut omnes stelle pari
ter et luna splẽdorẽ suum habent a sole nec
tamẽ in eius p̃sentia lucent. sic oẽs sctĩ luci
dius lucent ex eiꝰ p̃sentia: et tñ in cõꝑatiõe
eius q̃si nõ luceant latent. Unde cõtingit
hoc mirabile vt in eius p̃sentia magis lu
ceant: ⁊ tamẽ nimis latere videant̃. Sicut
sup oĩa luminaria celi sol suo lumĩe micat
et choruscat. sic ꝟgo beata sanctitate super
omnes sanctos lucet ⁊c̃. Tercio sol in si
tu habet sublimitatẽ vt etiã ex nimis remo
ta altitudine paruus appareat. cũ tñ sit ma
ior terra. Sic btã virgo Maria taȝ in ter
ra ꝑ vite merituȝ q̃ȝ in celo per p̃mium sup
omnes puras creaturas in altissimo est lo
cata. Ubi sciẽdũ f̃m statũ vie merita in tri
bus consistunt. scȝ in gratijs. virtutibus. ⁊
deuotionibus. In quibus omnibus sup
ma et altissima attingebat. Supmũ in gra
tijs est oẽm gratiam abũdantissime possi
dere. ⁊ sic de alijs. De hac abũdantia ipsa
gloriatur Ecc̃i. xxiiij. dicens. Ego in altissi
mis habito. In om̃ib9 ergo altissimis gra
tiarum: virtutum: ⁊ deuotiõis ꝯtinue mo
rabatur ⁊c̃. Quarto sol habet i motu cõ
tinuitateȝ. nunq̃ȝ enim ad momentũ vel ad
ictum oculi requiescit. sed cursum suum cõ
tinuat incessanter. Sic beata virgo Ma
ria semper fuit in motu actionis meritorie.

Quicq̃d em̄ agebat hoc cũ tãta disciplina et reuerētia faciebat q̄ in om̄ib⁹ sup̄ma cumulabat. Si em̄ alij sancti in infinitũ inferiores ad talē statũ, p̄mouēte gr̄a puenerũt vt oĩa q̃cunq̃ facerent cederēt eis in meritũ. Multo magis sine oĩ ambiguo credendũ est q̄ de oĩ vita sua nihil ei vacuũ ptrãsibat, nã in comedēdo bibēdo aut dormiēdo sine q̃b⁹ hũana natura durare nõ poterit incessanter auxit suũ meritũ, quia de oĩbus hijs nihil aliud sumpsit q̃ qd̃ sola ei⁹ necessitas req̃rebat. Hec aũt continuitas merendi augebat̃ ex cõtinua exercitatione sensuũ exteriorũ et alioꝝ membroꝝ corpis in deo. Simil'r ex interioꝝ viriũ suspēsiõe cõtinua puta mẽtis et spũs. rõnis. memorie et volũtatis. Qd̃ licet nobis sit impossibile et p̄ ɔseq̃ns de ea vix credibile, tñ quia btã v̓go in se nullũ habuit retractiuũ. eo q̄ fomes pcti p̄cipue p̄ ɔceptõem filij totalit' in ea sublat⁹ est ⁊ extinct⁹, ideo sup̄ma merita cumulabat. Q, si p̄ corpis teneritatē aliq̃d de exercitio oportuit relaxari: hocipsum tñ ita virtuose agebat vt etiam per virtutē discretionis q̃ mater est omniũ virtutũ supręma merita reportaret. Quinto sol habet in influētia fecunditatem. nihil em̄ est sub sole quod sine solis influentia valeat fecũdare, ⁊ sine ei⁹ v̓tute de se fructũ gignere. Sic de ea dicit Berñ. Maria velut alteꝝ solez induit sibi, ⁊ queãdmodũ ille sup̄ bonos ⁊ malos indifferēter orit̃ ⁊ in omnib⁹ sine differentia fecundat. Sic ip̄a beata v̓go non discernit merita singuloꝝ. sed oĩb⁹ exorabilem oĩbusq̃ clementissimã se prebet. omnium deniq̃ necessitatibus amplissimo animo miseret̃ ⁊ affectu, ita q̄ nullus homo p̄ficere potest neq̃ p̄ficeret in eternuz nisi q̃ per virginem merendi fecunditatē assequitur a deo. Opera em̄ nostra nõ nisi per eaz ad deum p̄ueniunt. Dupliciter autem per eius auxiliũ adiuuamur. Primo q̄ꝛ ipsa p̄ nos opat̃. Scd̃o q̄ꝛ op̄a nostra ei⁹ manib⁹ deo p̄sentant̃. Est g̃ ɔuenientissima sil'itudo vt sicut sol est pr̄ oĩm nascentiũ, sic v̓go sancta mater est oĩm saluantiũ. Cum em̄ in ea sunt omnes gr̄e ⁊ virtutes. q̃cq̃d igit̃ de eisdem bonis ɔseq̃mur totũ a virgine gl'iosa redũdat. ppter qd̃ oẽs electi dicunt̃ ei⁹ filij. quoꝝ oĩm sicut Jesus dicit̃ eius p̄mogenitus, sic ⁊ ipsi secundogeniti p̄ gr̄am ipsius.

Sexto sol habet ad oĩa cõmunitatē. splendorē em̄ suum tã bonis q̃ malis cõmunicat. spargēs eũ tam ad loca feda q̃ munda Sic btã virgo omni creature se cõicat: singulis p̄ sua capacitate se tribuēs. Qd̃ insinuare curauit sponsa in Canticis dicens. Ego flos campi. Sicut em̄ flos cãpi oĩb⁹ exponit̃ ⁊ nulli claudit̃. Sic btã v̓go nulli se denegat sed cõicat se vniuersis. Nec solum nulli se denegat, sed qd̃ plus est oĩbus se offert. iuxta illud Ecc̃i. xxiiij. Venite ad me oẽs q̃ ɔcupiscitis me. Hinc Berñ. Maria oĩb⁹ oĩa facta est. ⁊ de plenitudine ei⁹ accipiunt vniuersi. Captiu⁹ redemptionem. eger curationem, tristis consolationez, peccator veniam. iustus gratiam. angeli leticiam. deniq̃ tota trinitas sumit gl'iam. Fili⁹ ex ea sumpsit carnis substãtiã. vt nõ sit qui se abscondat a calore eius. Merito ad mariam respiciũt ⁊ recurrũt vniuersi: tã q̃ habitãt in celo q̃ etiã qui sunt in purgatorio. et q̃ nos p̄cesserunt. et nos q̃ sumus. et qui nos sequunt̃, ⁊ nati natorũ, ⁊ qui nascũtur ab illis Illi qui sunt in celo vt resartiant̃. ⁊ q̃ sunt in purgatorio vt liberent̃. ⁊ q̃ p̄cesserunt vt p̄ bete fideles ĩueniant̃. et q̃ sequũtur vt gratiaz cõsequãtur. Merito g̃ ad te respiciunt oculi omnis creat̃e q̄ꝛ p̄ te ⁊ d̃ te et in te benigna manus oĩpotētis q̃cq̃d ordinauit recreauit. Septimo sol in excellentia habet sigularitatem. Et hoc in interp̄tatiõe noĩs declarat̃. Sol em̄ d̃r q̃si solus lucens. eo q̄ parem aut similē non habet sup̄ terrã. et sic Maria. vnde Berñ. Et si in aliquib⁹ aliqui cõmunicent virgini. vnum tamen est in q̃ nec p̄mã similē visa est nec habere sequentē: gaudiũz matris habēs cum v̓ginitatis honore. Optimaz g̃ partē elegit in qua ei nõ cõicat alienus. Si em̄ bona ē fecũditas cõiugalis: melior vtiq̃ fecunditas v̓ginalis. Q, si adijcias. Cuius mr̄ est. Eius vtiq̃ quem etiaz angelica lingua nõ sufficit dignis extollere laudib⁹. mater nõ cuiuscunq̃ nec de quacunq̃ plebe. sed dei Duplex nouitas: duplex stupor. sed digne prorsus et aptissime. quia conueniens est virginem non alium nisi deum et hominem gignere. Neq̃ deum decuit alter partus. Octauo sol in eclipsi videt̃ habere doloris calamitatem. Sic sol iste. id est beata virgo Maria in passione filij dei eclip-

satus est.sufferēs vim doloris iuxta ꝓphe-
tiā symeonis di. Et tuāipsi⁹ aīam ꝑtrāsibit
gladi⁹. Bern̄. Ille nāq; sermo filij. Ecce fi-
lius tu⁹:plus q̄ gladi⁹fuit in corde ꝟginis
aīam ꝑtrāsiēs ⁊ ꝑtingēs vsq; ad diuisionē
spūs ⁊ aie. O q̄lis mutatio. Johānes tibi
ꝓ Jesu tradit.seru⁹ ꝓ dn̄o. discipulus pro
magistro.fili⁹ zebedei ꝓ filio dei. Ex hijs et
silib; ꝓprietatib; sol'btā ꝟgo noīe solis nun
cupat.in quē solem de⁹ posuit tabernacu-
lum suū,i.christū. q̄ ideo tabernaculuz dei
dicit,q: in eo plenitudo diuinitatis corpa-
liter inhabitauit. Bern̄. Iure sola Maria
ꝑhibet amicta sole q̄ ꝓfundissima diuie sa
pietie vltra q̄ credi possit penetrabat abis-
sum. vt q̄ntuz sine ꝑsonali vnione creature
cōditio patit:luci illi īaccessibili videat im
mersa. Ipa em̄ meruit valde efficacit' circū
agi ⁊ opari vndiq; et circūfundi vndiq;. et
tanq̄ ipo diuīo igne ꝯcludi. agente h̄ in ea
ss. q̄ in trinitate ꝑfecta viuit ⁊ regnat. Amē.

De annūciatione.II.
Sermo XXII.

Jes boni nūcii

D est.si tacuerim⁹scelerꝭ arguemur
iiij. Re.vij. In ꝟbis ꝓpositis in-
telligimus hui⁹ diei festiuitatē festiuitatis
hystoriacā veritatē.nostrā vtilitatē.⁊ predi
catoris ad annunciādū necessitatē. Primū
ibi.Dies.scd̄m ibi.nūcij.terciū ibi.boni.q̄r
tum ibi,si tacuerim⁹. Primū expositiōe nō
indiget.q: in manib; est huius diei festiui-
tas. A Et ideo deuote videndū est de
secūdo membro.vicz de bono nūcio qd̄ in
hac die Marie mr̄i ⁊ ꝑ ꝯseq̄ns toti mūdo
nūciat. Ut aūt auditoꝝ mētes auidi⁹ exci-
temus.ad maiorē etiā intelligentiā necesse
est aliq̄ dicere ꝑ exordio. Dicit deuot⁹ ille
ꝟginis amator btūs Bern̄. Uidere vide-
or mihi ꝑmū hoiem q̄tuor ꝟtutib; in exor-
dio creationis sue esse amictū.scz pace.mi-
sericordia.veritate.⁊ iusticia.de q̄bus Ps.
Miscdia ⁊ ꝟitas obuiauerūt sibi. iusticia
et pax osculate sunt. In hijs q̄tuor virtuti
bus est salutꝭ nr̄e integritas. Has em̄ acce
pit de⁹ de corde suo ⁊ eisdē ꝑmos parentes
vestiuit.iuxta illud Ecci. Deus ꝭm se vesti
uit hoiem.et dedit ei ꝑtātem eoꝝ q̄ sunt su-
per terrā. Primo dedit eis pacem ꝑfectā vt
nec int⁹ esset nec extra aliq̄d qd̄ eos posset
aliq̄liter ꝑturbare vl' ad aliquā inq̄etudi-
nē ꝓuocare.vt nec int⁹ esset pugna nec fo-
ris timor. nec caro cōcupisceret aduersus
spm̄.nec spūs aduersus carnē. Et post hāc
ꝟtutē dedit homī veritatē ⁊ instruxit euz et
docuit q̄d ei esset faciendū ⁊c.cum dixit ei.
De oī ligno paradisi comedes.de ligno au
tē scie boni et mali caue ne comedes. Ter-
cio dedit eis iusticiā cū cōminabat eis pe-
nam: dicēs. Quacūq; die comederitꝭ: mor
te moriemini. Quarto exhibuit miscdiam
cum post trāsgressionē de⁹ morose ambula
uit in ꝑadiso:dans locū pnīe et occasionez
venie:interrogando. Adā vbi es tu. Et q̄a
sponte dimisit hō pacē ⁊ miscdiaz: dās ma
nus iniq̄tatib; ⁊ pctīs. Ambo p̄uaricātes
mādatū dn̄i:pomū vetitū gustauerunt. Et
sic relicta pace statim inuenerūt aliā legem
in mēbris eoꝝ repugnantez legi dei. Ideo
due ꝟtutes he scz miscdia et pax redierunt
in cor dei ⁊ recesserūt ab eis. Sed relique
due scz veritas ⁊ iusticia remanētes cū ipꝭ
eos ⁊ oēm posteritatez eoꝝ sine oī miscdia
q̄dāmodo affligebāt. Hinc est q̄ de⁹ plus
q̄ ꝑ q̄nq; milia annorū nunq̄ de hoc pctō
mitigari ⁊ placari potuit.sed ad ꝑsuasionē
veritatis ⁊ iusticie totū mūdū deleuit. pau
cis exceptis. Multa etiā milia hoīm pro
vno pctō vicz ꝓ murmure ꝓstrauit. seuiēs
et indignans homini sicut leo. Hijs ergo
sic duabus virtutibus scz veritate et iusti-
cia hominibus non parcentibus interim
nō cessabat pax nec dabat misericordia si-
lentium in corde dei.sed pio susurrio pater
na postulantes viscera deo dulciter sugge
rebant di. Nunquid in eternum proijciet
deus:aut non apponat vt complacicior sit
adhuc. Nunq̄d obliuiscet misereri deus.
aut cōtinebit in ira sua misericordias suas
Et q̄uis multū diuq; pater misericordiaꝝ
visus sit dissimulare vt interim satisfaceret
zelo iusticie et veritati.non tamē infructuo
sa fuit supplicantium importunitas.sed ex-
audita est in tempore opportuno Forte em̄
interpellantibus dicitur tale dedisse re-
sponsum. Usq;quo preces vestre. Debi-
tor sum. et sororibus vestris quas videtis
accinctas ad faciendum vindictam in na-
tionibus scilicet iusticie et veritati. Ueni-
niant et super hoc verbo pariter cōferam⁹

Festinant ergo legati celestes. ⁊ vt viderūt
miseriā hominū ⁊ crudelem plagā vt ꝓphe
ta loquit̄. Angeli pacꝭ amare flebunt. Qui
eñ fideliꝰ q̄ ad pacem sunt querūt q̄ꝫ an-
geli pacis. Sane ex deliberatiōe q̄m̄ cita-
ta ascendit veritas ad statutā diem. ascēdit
vsq̄ꝫ ad nubes. necdū plane lucida sed ob
scura ⁊ obnubilata zelo indignatiōis. Fa-
ctūq̄ꝫ vt impleret̄ illud Ps. Dn̄e ī celo mi-
sericordia tua ⁊ veritas tua vsq̄ꝫ ad nubes
Mediꝰ aūt pater luminū residebat ⁊ vtra
q̄ꝫ pro p̄te sua qđ habebat allegabat. ⁊ qđ
vtilius poterat loq̄bat̄. Quis putas illi col-
loquio meruit interesse. et indicabit nobis
q̄d audiuit. ⁊ inenarrabilia forte enarrabit
nobis q̄ nō licet hoī loq̄. Sed miſc̄dia vi-
det̄ interfuisse hm̄oi cōtrouersie: que dixit.
Eget miseratiōe creatura rōnalis q̄ misera
facta est ⁊ miserabilis. ⁊ nūc venit tp̄s mise
rendi eiꝰ. Et ecōtra ꝟitas ait. Oportet inq̄t
impleri sermonē quē locutꝰ est dn̄s. vt totꝰ
moriat̄ hō. necesse est aditū oībꝫ (q̄ die po-
mū vetitū gustauit in p̄uaricatiōem) regni
celestis p̄cludi. Ecōtra ait miſc̄dia. Vt q̄d
me genuisti citiꝰ p̄iturā. Scit eñ veritas
q̄m̄ miſc̄dia tua perijt et nulla est si nō ali-
q̄n misereariꝭ. Silr̄ illa ecōuerso loq̄batur.
Quis eñ nesciat ꝙ si p̄dictā p̄uaricatōnis
sn̄iam mortꝭ euaserit hō: perit. nec p̄mane-
bit in eternū veritas tua dn̄e. Et ecce vnꝰ d
cherubin ad regē Salomonē suggerit eē
mittendū. Q̄m filio datū est oē iudiciū. In
eius ḡ iudicio ⁊ in cōspectu suo p̄dicte ꝟtu
tes sc̄ꝫ miſc̄dia ⁊ veritas obuiauerunt sibi:
eadē q̄ sup̄ dicta sūt ꝟba repetētes. Fateor
aūt ait ꝟitas: zelū bonū hꝫ miſc̄dia. sed vti
nā s̄m sciam. Nūc autē q̄d. Preuaricatori
iudicat plus q̄ꝫ sibi p̄cendū. Ac tu veritas
inq̄t miſc̄dia: nulli p̄cꝭ. sed tāta indignatōe
seuis in p̄uaricatorē vt inuoluas pariter et
sororē. Quid mali merui. si q̄ habes aduer
sum me dicito mihi. Sin aūt. q̄d me p̄seq̄-
ris. Grādis ꝯtrouersia fr̄es ⁊ nimiꝫ ītrica-
ta nimiū disceptatio ⁊c̄. Cūq̄ꝫ ꝟitas adijce
ret insup̄ mq̄ꝫ iudicē p̄tꝭ sue iniuriā retorq̄ri.
bi. cauēdū esse oīno ne irritū fieret ꝟbū pa-
tris. ne s̄mo viuꝰ ⁊ efficax q̄libet occasione
euacuaret̄. Ait pax. Parcite q̄so. p̄cite ver-
bis hm̄oi. Nō decet vos hm̄oi altricatio
ꝟboꝝ. ꝟtutū est inhonesta ꝯtētio. Porro iu
dex inclinauit se ⁊ digito scribebat in terra

Erāt aūt ꝟba scp̄ture q̄ pax ipa legebat in
auribꝫ oīm di. Perit ꝟitas nisi adā moriat̄.
Perit iusticia nisi seq̄tur miſc̄dia. fiat ergo
mors bona ⁊ habet vtraq̄ꝫ qđ petit. Oēs
obstupuerunt in ꝟbo sapīe ⁊ forma cōposi
tionis p̄iter atq̄ꝫ iudicij. Siq̄dē manifestū
fuit nullā eis occasionē q̄rimonie remane-
re si fieri posset ꝙ vtraq̄ꝫ petebat vt ⁊ more
ret̄ ⁊ veniā ꝯseq̄ret̄. Sꝫ quō id fiet inq̄unt
Mors crudelissima ⁊ amarissima bona fi
eri q̄ rōne poterit. At ille. Mors pctōrum
pessima. sed p̄ciosa: si fuerit vite ianua apta
et porte glīe patebūt. Sed quō fiet istđ in-
q̄unt: At ille. Si q̄s ex charitate moriat̄ q̄
nihil debet morti. et cuiꝰ mors p̄ciosior erit
in bono q̄ꝫ oīm hoīm q̄ fuerūt sunt ⁊ erunt
mors pōt fieri in malo. Bonꝰ visus est ser-
mo ⁊ fidelis ⁊ oī acceptiōe dignꝰ. Sꝫ vbi
ille innocēs poterit īueniri q̄ mori velit nō
ex debito nec ex malo merito sed ex bn̄pla
cito suo. Circuīit veritas orbem terraꝝ ⁊ ne
mo mūdꝰ a sorde: nec īfans cuiꝰ ē viiꝰ diei
vita sup̄ terrā. Sꝫ ⁊ miſc̄dia celū oēm p̄lu-
strat. Et in angelis q̄q̄ꝫ (ne dixerim prauita
tē) sed minorē inuenit charitatē. Nec ange
li posse sufficere ꝓ oībꝫ cū sint silr̄ creatura.
Redeūt ḡ ad ꝯstitutū diē veritas ⁊ miseri-
cordia anxie plurimū nō inuento qđ desi-
derabāt. Tunc seorsum pax cōsolans eas
Vos inq̄t nescitꝭ q̄cq̄ꝫ nec cogitatis. nō est
q̄ faciat bonuꝫ. nō est vsq̄ꝫ ad vnū. Qui cō
silium dat ferat auxiliū. Intellexit rex quid
loqueret̄. et ait. Penitet me fecisse hominē
Pena inq̄t me tenet: mihi incūbit vt pax
ait sustinere penā: et penitentiā agere ꝓ ho
mine quē creaui. Tūc ergo dixit. Ecce ve-
nio. Non poterit eñ hic calix transire nisi
bibam illū. Et accersito gabriele ꝓtinus in
quit. Vade dic filie syon. Ecce rex tuus ve
nit tibi. Festinauit ille ⁊ ait. Adorna thala
mū tuū syon ⁊ suscipe regem christū. Por-
ro veniēte rege miſc̄dia ⁊ veritas obuiaue
runt sibi: scriptura attestante. iusticia ⁊ pax
osculate sunt ⁊c̄. B Sequitur terciū
cum dicit̄. boni. In quo huius annuncia-
tionis vtilitas designatur. Propter qđ sci
endum In prima creatione accepit homo
triplicē dignitatem. scilicet naturalē excellē
tiā. in eo ꝙ oīa nr̄a interiora ⁊ exteriora sur
sum ad deū erāt erecta vt sine labore ⁊ sine
oī īpugnatōe deū possemꝰ cōtēplari. ita ꝙ

ab hac excellētia nihil foris impediret. nec intus retardaret. Unde Bern. Rect⁹ dñs rectū fecit hoiem vt oīa q̄ essent in hoie recto ordie erigerēt se in deū. Secūdo accepit mēt innocētiā. q2 sine oī pctō creati sumus. Ad imaginē quippe dei q̄ pctm̄ non habuit fact⁹ est homo. Ex cui⁹ psona dicit ps. Ego aūt in innocētia mea ingressus sū redime me et miserere mei. Tercio hō stetit in magna dī amicicia. Cū em̄ oīs dilectio et amicicia sup similitudine fundaf. iuxta illud Ecci. xiij. Omne aīal diligit simile sibi. Non ḡ potuit de⁹ nō diligere hoiem quez ad imaginē et silitudinē suaz creauerat. Ab oībus hijs dignitatib9 cecidit hō cum gustauit vetitū pomū puaricādo mandatum dei. Et nos in eo cecidimus vniuersi. et cecidim⁹ in triplicē miseriā. Ab excellētia cecidimus in ignorantiā. Ab innocētia ad culpe miseriā. Ab amicicia dei in inimiciciam. Ex qb9 trib9 nimis abominabiles facti sumus. Propter qđ de homie sic lapso dr in ps. Homo cū in honore esset nō intellexit. Ecce dignitas in qua stetit. sequif. cōpat⁹ est iumentis insipientib9 et silis factus est illis. ecce miseria in quā incidit. Ita etiaz q insultādo pñt dicere homi bestie terre Ecce Adā q̄si vn⁹ ex nobis fact⁹ est. Hec autē tria scz excellētiā: innocentiā: et amiciciā recupam⁹ ex dei et hoīs in pginis vtero vnione. Maria em̄ dignitas hoīs est deū habere hoiem et fratrē nostr. Un ex hac excellentia aliqn̄ puenim⁹ ad infinite digniorez excellentiā in celo. vbi limpidi⁹ et imediati⁹ q̄3 Adā deū et hoiem otēplamur. Un cum dñs Johem cōmēdasset baptistaz di. Int natos mulier nō surrexit maior Johanne bap. subiūxit. Qui aūt est minim⁹ in regno celorū: maior est illo. Ex h̄ patet q minim⁹ in regno celorū digniori excellētia decoref q̄3 adā habuit. Licet em̄ adā in magna stetit excellētia: peccare tñ poterat: qđ i regno celo nullus pōt. Scđo innocētiā recupe ram⁹ p dñicā passionē. Ipe em̄ vt ait Esa. pctā nr̄a ptulit sup lignū. Et aplus Ro. vj. Liberati a pctō serui deo habetis fructum vr̄m in sctificatōnez. finē xo vitā eternam. Tercio recupam⁹ amiciciā p sanguis effusionē. Sic em̄ dicit aplus. Cū em̄ inimici essem⁹ recōciliati sum⁹ deo p mortē filij ei⁹ Sic dicere possum⁹ q recupauim⁹ excellētiam p incarnatōis vnionē. scđo innocētiā p ei⁹ passionē. tercio amiciciā p ei⁹ resurrectionē. vt tādē excellenti⁹ valeam⁹ puenire ad etnā glificationē. Sequif q̄rtū principale. Si tacuerim⁹ sceler arguemur. In q̄ pdicatoris ad annūciādū necessitas declaraf. Qui em̄ scie et eloqntie grām ad annūciādū xbū dei acciplūt a dño: grauissime arguunt si eā vicz grām ad lucr aiar nō posuerint. vñ Esa. vj. Ue mihi q2 tacui. Cōsiderauit em̄ q talētū ad pdicādū accepat. et iō doluit se tacuisse. ppter qđ talib9 negligētib9 dr Lu. xix. Serue nequā q̄re nō dedisti pecuniā meā ad vsurā. et ego veniens cū vsura recepissem eā. Hinc et apls. j. Corinth. ix. Ue mihi si nō euāgelizauero: qm̄ dispēsatio credita est mihi. igif etc.

De annunciatione Marie. III.
Sermo XXIIII.

Ave maria gratia plena etc. Lu. j.

In xbis ppositis et alijs odepēdētib9 angelice salutatiōis xgo Maria ex mult mirifice cōmēdaf. Prio cōmēdaf a purissime vite innocētia. ibi. Aue. Scđo a xtutū copiosissima sufficiētia. ibi. maria. Tercio a grar plenissima supeffluētia. ibi. grā plena. Quarto a dignissima dei pñtia. ibi. dñs tecū. Quito a stat⁹ sui excellētissima reuerētia. ibi. bñdicta tu. Sexto a fruct⁹ sui vtilissima magnificētia. ibi. et be. fru. vē. t. Hec ḡ pconia laudis p ordīez psequētes A Prio dicim⁹ q xgo bñdicta cōmēdaf et laudaf p h̄ q̄d ē Aue a purissima vite inocētia. Hec salutatio q̄ pgini attribuif tāto glīosior ē q̄nto in sciptura rarior iuenif. nulli ei vnq̄ potat veracit applicari. qs ei sine ve a mōi exordio est iuēt⁹. nec ifans cui⁹ ē vni⁹ diei vita sup trā. Dicif ei aue q̄si sine ve. i. sine culpa. Justo ḡ ordie sibi debef aue. q2 sola hec virgo fuit imunis ab oī macla. Et sola hec dictō et noua salutatio huic pgini dbuit reseruari. Est aūt triplex ve a q̄ fuit libera btā xgo. s. ve culpe origialis. ve culpe venial. et ve culpe mortal. De pmo ve dr Hiere. xv. Ue mihi mr̄ mea. vt q̄d me genuisti vir rixe. virū discordie. Rixas em̄ et discordias qb9 caro ocupiscit aduersus spm̄ ab origiali peccato otraxim⁹ q̄ i nob rarissime cōpescunt De secūdo ve dr. Ue nobis q2 peccauim⁹

Hoc em̄ de veniali cōgrue dici pōt. q2 cōmuni modo oēs tali ve inuoluti sum⁹. De tercio ve dicit͛ Osee. vij. Ue eis q̄ recesserunt a me. Et iterū Ozee. ix. Ue eis cum recessero ab eis. Quod de mortalibus pctīs oportz intelligi. quia nec deus a nobis nec nos a deo recedim⁹ nisi cū culpam cōmittimus mortaliū pctōꝝ. De oīb⁹ hijs dicitur Apocal'. viij. Ue ve ve habitantib⁹ in terra. Hec fuit vox angeli de hoīb⁹ expssa. vt patet ibidē. Pro lucidiori intellectu Sciendū: sicut p̄diximus tria sunt genera pctōꝝ scz originale. veniale ꝛ mortale. Et sicut ex dei gratia nullū bonū manet irremuneratū. sic ex dei iusticia nullū malum remanet impunitū. ideo p̄dictis trib⁹ triplex ve dat͛ vel debet͛ triplex pena. Originali em̄ pctō debet͛ pena damni: nō sensus. Peccato ꝟo veniali debet͛ purgatoriū: p̱ cuius ignē aīe purgent͛. Sed pctō mortali debet͛ infern⁹. nō vt ibi veniētes purgent͛. sed vt ibi eternaliter crucient͛. Cū ergo btā ꝟgo nullū p̄dictoꝝ habuit. ideo adiudicabat ei angel⁹ ꝙ merito esset ab oī ve. ꝓueniēte de pctō penitus aliena. ꝛ digne attulit ei in salutatōis sue exordio Aue. Ubi sciendū. Merito btā virgo nouo salutatōis genere debuit salutari q̄tuor de causis. s. ꝓpter veterꝭ culpe transgressionē. noue virginitatꝭ adinuētionē. ꝓpter nouā cōceptionē. ꝛ nouā parturitiōez. Prima causa noue salutatōis. i. cur noua salutatōe debuit salutari fuit hec. q̄a culpa Eue in grām: maledictio in bñficiū totūq3 pondus mali in bonū fuit in Maria mutatū. Et in signū hui⁹ gratie nomen p̄uaricantꝭ mlierꝭ trāsuersum ꝛ trāsmutatū fuit. Cum em̄ vocaret͛ p̄uaricatrix Eua: reparatrix debuit salutari Aue. i. sine ve. q2 illa intulit ve. ista abstulit oē ve. Scda causa fuit noue ꝟtutis scz ꝑpetue ꝟginitatꝭ inuentio. Licet em̄ multe virgīes essent añ eam. nulla tñ añ eam ꝑmanende ꝟginitatꝭ ꝓpositum habuit. Unde Berñ. O btā virgo quis te docuit aut que pagina instruxit vt virginitate dño sic placeres. Dicūt eniz p̄cones ꝙ virginitatis sue votum emiserat hac cum conditione interposita: si diuīe beneplacitum foret volūtati. ꝓpter qđ angelo salutanti respondit humiliter. Quomō fiet istud: qm̄ virum nō cognosco. i. cognoscere ꝓpono. Ante em̄ eā nemo votum ꝟginitatis emiserat. Et ideo ꝓpter hanc nouaz et deo gratā inuentionē noua salutatione ab angelo salutat͛. Tercia causa noue salutationis fuit noua ꝛ inaudita cōceptio. Concepit em̄ virgo nō ex virili semie sed mystico spiramine. in q̄ nec p̄mam similē visa est nec habere sequētē. Et ꝓpter hoc angelus inq̇t virgini: dicens. Spūssanctus supueniet in te ꝛ ꝟtus altissimi obūbrabit tibi. s. cuius ꝟtute ꝟgo concipies ꝛ ꝟgo post conceptū ꝑmanebis ꝛc. Quarta causa est nouus et inauditus ꝛ oī stupore ꝛ admiratōe dignus part⁹. Non em̄ ꝟgo peperit quēlibet de plebe aut magnū p̄ncipem hui⁹ mūdi. sed deum verū mūdi hui⁹ creatorem. De hac nouitate et ineffabili stupore dic̄ Berñ. Si adūcias alijs eius excellētijs cui⁹ mater est. que tūn poterit lingua etiā si angelorum sit: dignis extollere laudib⁹ ꝟginē matrem nō cuiuscūq3 sed dei ꝛc. Ex hijs ḡ q̄tuor nouitatib⁹ ꝟgo gloriosa nouo salutationis genere meruit salutari. B Sequitur in themate. Maria. In quo notat͛ secundū p̄ncipale. scz quo cōmendat͛ a ꝟtutum copiosissima sufficientia. qđ ex interp̄tatione eiusdem noīs euidenti⁹ declaratur Maria em̄ interp̄tat͛ mare Nunc aūt mare sex habet ꝓprietates q̄ spūaliter intellecte bene Marie cōueniūt. Scribit͛ em̄ in libro de natura reꝝ ꝙ mare est collectio oīum aquaꝝ tā dulciū q3 salsaꝝ: caput et hospitium oīm fluuioꝝ: subsidium in necessitatibus: refugium in ꝑiculis: iter agentiuz compendiū: laborantiū lucrū. In marꝭ ꝓprietatib⁹ oīm ꝟtutū cumulus accipit͛. Q, aūt dr̄ dulciū ꝛ salsaꝝ. innuit͛ ꝙ non solum ꝟtutes dulciter afficientes habuit. sed etiā dure affligentes. ꝛ ideo ꝓpter cōpassionez amaritudis p̱ quā matn̄o affectu oīm hominuz miserijs cōpatiebat͛ dicit͛ salsarum. Si em̄ Paulus mltū inferior ea dicere potuit. Quis infirmat͛ ꝛ ego nō infirmor. q̄nto magis Maria ex vniuersitate oīm virtutum. Unde Ans. exponēs illud Ecc̄i. l. Uas auri solidū ornatū oī lapide precioso dicit. Maria est vas auri ꝓpter diuinitatis ꝯtinentiā ꝛ stat⁹ eminentiā. solidū ꝓpter oīm maloꝝ resistētiā. ornatū oī lapide p̄cioso ꝓpt' oīm ꝟtutū affluētiā. Qđ ꝛ pulcre nob exponit͛ Geñ. j. vbi dr̄. Cōgregent͛ aque omnes q̄ sub celo sunt in locū vnum.

Sequit᷑. Congregatiões aũt aquaꝝ voca
uit maria. ac si in eisdez ꝟbis silẽter innuat.
vbicũq; ⁊ in q̈cũq; loco videris ꝯgregatio
nem oĩm aq̃ꝝ. i. ꝯtutũ oĩm collectiõez: ipsa
est mr̃ nostra Maria. Scđo in p̄dicta ma
ris descp̄tiõe subiũgit᷑ caput ⁊ hospitium.
Caput ꝑ aq̃ꝝ effluentiã. hospitiũ ꝑ aq̃ꝝ re
fluentiã. Que duo breuiter tãgunt᷑ Eccs. j.
Ad mare vñ exeũt flumĩa: ꝯ̃tuz ad caput.
iteꝝ reuertunt᷑. s. ꝯ̃tũ ad hospitiũ. Sic btã
ꝟgo est caput oĩm grãꝝ: a q̃ q̈cq̈d boni cõ
seq̈mur nob̄ fluit. Hinc Berñ. Nihil nos
de⁹ hr̃e voluit qđ ꝑ man⁹ Marie nõ trãsit
Eram⁹ oẽs filij ire ⁊ indigni vt a deo aliq̈d
recipem⁹. Datũ est ergo Marie q̈cq̈d salu
tis: q̈cq̈d grẽ accipim⁹ vt ꝑ illã obtineam⁹
qm̃ nec seip̄m nob̄ dare voluit nisi per eam
Est etiã mare nõ solũ caput sed etiã hospi
tiũ. ꝑ qđ instruimur ꝙ oĩa flumĩa grãꝝ ab
ipso deo accepta ꝑ grãrũactionẽ in ipaz re
fundere debem⁹ vt iteꝝ vberi⁹ refluãt. Ter
cio mare est subsidiũ in necessitatib;. subue
nit vniuersis. et qđ singulis necessariũ est
submĩstrat: stãs in publico: clamãs ad nos
oẽs Venite ad me oẽs q̇ ꝯcupiscitis me: ⁊ a
generatõib; meis adĩplemini. Berñ. Ma
ria sinũ pietatis ap̄it vniuersis: ⁊ de plenitu
dine ei⁹ accipiũt vniuersi. captiu⁹ redeptio
nem. eger curatõez. tristis ꝯsolatiõez. pctõr
veniã. iust⁹ grãm. angelus leticiam. fili⁹ dei
carnis substãtia. deniq; tota trinitas gl'iaz.
Quarto mare est cõpẽdiũ itinerantiũ. Lõ
gissima eñ via sup̄ mare velociter transit᷑.
Sic btã virgo est cõpẽdiũ nostꝝ q̃ in hoc
mari magno itineram⁹ felicit᷑ ⁊ subito trãsi
re poterim⁹. Nã ꝑ ipsam tales grãs in bre
ui tp̄is spacio obtinere possum⁹ q̃s al's per
lõgissima tp̄is spacia vix cõseq̇ valeamus.
Hinc Berñ. Aduocatã nostraz p̄misit pat᷑
miscđie q̃ tanq̃; iudicis mr̃ suppliciter ⁊ fide
liter nostre salutis negocia ptractabit. nec
pati repulsam possum⁹ vbi añ filiũ matrez
et matrẽ añ patrẽ cũ filio habem⁹. Fili⁹ añ
patrẽ ostñdit vulnera. mr̃ añ filiũ pect⁹ ⁊ vbe
ra. nec põt esse repulsa vbi tot sunt charita
tis insignia. C Sequit᷑ terciũ p̄ncipa
le. s. grã plena. in q̃ grãꝝ tãgit᷑ plenissima su
pereffluẽtia. Qđ expõnẽs Berñ. dicit. In
actib; aplõꝝ legim⁹ stephanũ plenũ grã et
aplõs repletos fuisse spũsctõ. sed lõge dissi
milit᷑ a Maria. q; nec ille plen⁹ deo vt i co
hitaret plenitudo deitatis sicut i maria. nec
illi ꝯcepant đ spũsctõ sic maria. ğ marie nũ
ciat᷑ ab angelo grã plena. Hec aũt plenitu
do grãꝝ i trib; ꝯgnoscit᷑. s. in m'titudĩe. ma
gnitudĩe. ⁊ latitudĩe grãꝝ. Prio dico ꝙ ple
nitudo grẽ q̃ marie ab ãgelo nũciat᷑ cõsistit
in m'titudĩe grãꝝ. Habuit eñ oẽs ĝtias et
oĩa q̃ rõnez grẽ sortiunt᷑. Ecci. xxiiij. In me
oĩs grã vie ⁊ ꝟitatis. Hiero. Ceteris sctĩs per
ptes. sed marie totũ se plenitudo grẽ ĩfudit
Scđo grã plena đr ꝓpt᷑ grãꝝ magnitudinẽ
Nõ eñ exiles siue ꝑuas grãs habuit. sed i
maxĩa ꝟtute habuit vniuersas. Hic Ber.
Nõ decuit ꝟginẽ hr̃e cõmunes alias ꝑuas
grãs q̃ sũmũ ⁊ maximũ gestabat in vtõ. sed
q̈cq̈d sup̄mũ: q̈cq̈d maximũ in ĝtijs eẽ po
terat h̄ habebat. Tercio grã plena đr ꝓpter
grãꝝ latitudĩez. Tãtã eñ suplucrata ẽ gra
tiã vt eã in celũ ⁊ in ĩfernũ extẽderet ⁊ in ter
rã. De q̃ Berñ. sup̄ illđ O pat⁹ est salutẽ in
medio terre: dicit. id est in vtero ꝟgis q̃ bñ
mediũ đr. Ad illã eñ sic ad mediũ respici
unt: ⁊ q̇ in celo habitãt ⁊ q̇ in ĩferno: et qui
nos p̄cesserũt: ⁊ nos q̇ sum⁹: ⁊ q̇ nos sequũ
tur ⁊c. Illi q̇ sunt in celo vt restaurent᷑. qui
sunt in inferno vt inde eripiant᷑. q̇ nos p̄ces
serunt vt ꝓphẽ fideles ĩueniant᷑. ⁊ q̇ nos se
quunt᷑ ⁊ nos q̇ sum⁹: oĩb; nob̄ se mediatri
cẽ exhibet sua supeffluẽti ⁊ copiosa ĩmẽsita
te gratiaꝝ. Alia hic p̄termittunt᷑.

De sancto Ambrosio.
Sermo XXIIII.

Idete vigilate

v et orate Mar. xiij. In hijs ver
bis sapĩa đi patris hũane ꝑfectio
nis summã ĩclusit. Ait eñ. Videte vigila
te ⁊ orate. Per ꝟbũ eñ videte: a malis re
uocamur. ꝑ scđm. s. vigilate bona opamur
ꝑ terciũ. s. orate ad plenã ꝑfectionez sctĩfica
mur. Qui aũt a mal' purgat᷑ siue reuocat᷑ et
bona opat᷑ ⁊ sctĩficat᷑: hic vir ꝑfect⁹ est. Et
q; Egregi⁹ iste doctor btũs Ambro. ꝟtutẽ
istoꝝ ꝟboꝝ ꝑfecte i se habuit. iõ placuit ad
gl'iam ei⁹ de hijs facere sermonẽ. A

Dixi primo ꝙ ꝑ ꝟbũ videte a malo reuocamur
Videre eñ idẽ est qđ cogñscere siue intelli
gere. Vsitato eñ mõ loq̃ndi alicui⁹ sermo
nis đr. Vides hoc. i. itelligis. Qđ etiã Ber.
asserit sic di. Ille qui videt oĩa hortat᷑ nos

vt postpositis oculis corpalib⁹: mētis lumine videam⁹. Illis q̄dē ocul' de q̄b⁹ p Salomonē dr. Oculi sapiētꝭ ī capite ei⁹. i. xp̄o q̄ est caput nostꝝ: q̄ cū corpalib⁹ oculis videri nō possit: cōseq̄ns est vt hoc intelligat dictū de oculis cordis. In hui⁹ ḡ v̄bi v̄tute tria intelligam⁹ q̄ sequunt̄ ad inuicē: p q̄ a malis oīb⁹ purgamur. scʒ pctōꝝ cognitionē: ꝯtritionē: ꝛ remissionē. Dicit ḡ nob de⁹ Uidete oculis cordis introrsum, plustrate ꝯsciam ꝛ videte mala q̄ fecistꝭ, q̄ nemo mūdus a sorde nec infans cui⁹ est vni⁹ diei vita sup terrā. Et inuenim⁹ īfinita crimina pctōꝝ si tn̄ oculos cordis dirigam⁹ in directū. Qd̄ facere monemur p hieremiā Hiere. xxxi. vbi dr. Statue tibi speculā: pone tibi amaritudines: et dirige cor tuū in viam rectā in q̄ ambulasti. Si em̄ pph̄a pharū dicere potuit. Circūdederūt me mala q̄rū nō est numer⁹. Et ali⁹. Peccaui sup numerū arene marꝭ. q̄d nos miseri dicere possumus q̄ peccauim⁹ sup oēʒ estimationē. Qd̄ pctm̄ inter oīa genera pctōꝝ esse potuit qd̄ nō aliq̄n aut affectu aut opis effectu cōmisim⁹. q̄ q̄nto ppinq̄ores ꝛ viciniores sum⁹ deo: tāto plura cognoscim⁹ ꝛ videm⁹. de q̄ Greg. Sctī viri q̄ apud deū magꝭ pficiūt: eo subtili⁹ indignos se dephendūt. et q̄nto primi⁹ luci fiūt: tanto q̄cq̄d culpabile in se latebat inueniūt. Hinc est qd̄ dr Ezechiel' viij. Adhuc ꝯuersus videbis abominationes maiores hijs. Quāto veri⁹ ad deū cōuertimur tāto maiores abominatōes videmus. Et q̄ oē malū veraciter cognitum displicet. ꝛ q̄nto veri⁹ cognoscit̄ tanto magis displicet. ꝛ sic displicentia causat dolorēʒ p quē oīa genera pctōꝝ ꝯterunt̄. Hinc ē qd̄ dr. iij. Reg. xix. Spūs dn̄i grādis et fortis subuertēs petras añ dn̄m: sed nō in spū dominus. q. d. licet in tali displicētia ꝛ ꝯtritione veracit' sit de⁹ p̄ns. tn̄ q̄ dulcꝭ est dn̄s et amara ꝯtritio. iō dn̄s nō sentit̄. Et Esa. xlj. Triturabis mōtes ꝛ cōminues colles: vētilabis eos ꝛ vēt⁹ tollet ꝛ turbo disp̄get eos Per montes ꝛ colles pctā p̄ua et magna figurat. Et sequit̄ in p̄dicto loco Et exultab ī dn̄o. Hec em̄ duo p̄dicta. s. cognitio ꝛ cōtritio certum signuʒ sunt remissiōis pctōꝝ. Nunq̄ȝ em̄ penitēs gaudet sʒ luget donec pcipiat veniam pctōꝝ. Et sic tūc gaudet et exultat in dn̄o. Ista em̄ tria simul sunt cōmixta. s. cognitio. cōtritio. ꝛ remissio. q̄ cū peccasse nos cognoscim⁹ merito statim cōpūgimur. et ī eo momēto q̄ ista duo sil' facim⁹ etiā remissionē accipim⁹. et sic sunt sibi īuicē ꝯiūcta. Hinc ē q̄d dr de Dauid. ij. Reg. xij. q̄ cū diceret: peccaui. stati subiūxit pph̄a nathan. Trāstulit dn̄s pctm̄ tuum. Crisost. Sine oī interuallo lacrime penitētis ꝛ remissio sil' sūt. hoc aūt est veꝝ q̄ntū ad culpā siue offensam dei quā statim remittit de⁹ sine dilatōe. Oportet tn̄ nihilomin⁹ hoīeʒ p multa distrahi anteq̄ȝ pctm̄ penit⁹ destruatur p penā. B Seq̄tur secundū p̄ncipale. s. Uigilate. In q̄ v̄bo p⁹ mali purgationē hortamur ad boni opatōeʒ. Hoc em̄ v̄bo de⁹ sepe vsus est in scp̄tura: hortās discipulos ꝛ nos ī illis. vt sup statū nr̄m sollicite vigilem⁹. Mat. xxv. Uigilate itaq̄ȝ q̄a nescitꝭ diē neq̄ȝ horā. Et ī plurib⁹ alijs locꝭ euāgelij. vtputa Luce. xij. ꝛc̄. Sūt aūt tres vigilie oīno necessarie q̄s Grego. v̄bis breuib⁹ tāgit di. Uigilat q̄ seruat opando qd̄ credit. Uigilat q̄ a se torporē ꝛ negligētie tenebras repellit. vigilat q̄ ad aspectū xp̄i hʒ mētꝭ oc'los aptos. In p̄ma vigilia Gre. ponit fructuosaʒ bonoꝝ opeꝝ q̄ntitatē. In secūda q̄litatē. In t'cia sctītatē. q̄ tria si nr̄is opib⁹ adijcim⁹ vtilit' vigilam⁹. Prīo ḡ vigilem⁹ sup oīa opa nr̄a: ea nr̄e fidei cōmensurātes vt vicʒ oē qd̄ credim⁹ ope adipleamus. Cū eī iuxta apl'm Heb. xj. īpossibile sit sine fide placere dō, necesse ē vt fidē quā de⁹ a nob exigit bonis opib⁹ īformem⁹. q̄a vt dr Ja. ij. Sicut corp⁹ sine spū mortuū ē. sic fides sine opib⁹. vn̄ Gre. Fidei nr̄e v̄itateʒ ī vite nr̄e ꝯsideratōe debem⁹ ag̊scere. Tunc em̄ vere fideles sum⁹ si qd̄ v̄bis pmittim⁹ opib⁹ adipleam⁹. Hic Ber. Uigilem⁹ sup oīa opa nr̄a vt oīa q̄ p̄cepta sunt faciam⁹ ꝛ q̄ phibita sūt obmittam⁹ Nā si vnū eoꝝ q̄ phibita sūt faciam⁹: opa nostra nō sūt plena. nec sup gregē opeꝝ nostroꝝ diligent' vigilam⁹. de q̄ Ja. ij. Qui totā legē ipleuit: offendit aūt ī vno: fact⁹ ē oīm re⁹. Sic patet quō vigilare debem⁹ sup oīa opa nr̄a. Secūdo vigilem⁹ sup opeꝝ nostroꝝ q̄litatē. vt sicut in p̄ma vigilia vigilam⁹ q̄ opa nr̄a sint mlta. sic ī scd̄a vigilem⁹ vt sint bona. Erūt aūt bona si oēm negligētiā et torporē ab eis dē repellam⁹. Hinc. ij. Paral. xix. Sit timor dn̄i vobiscū: et cū diligētia cūcta facite. tūc

aũt agim⁹ cũ timore dñi cũcta cũ ea fidelit̃ et corde pfecto facim⁹. Cui cõsonat aplus Coll.iij. Quecũqꝫ facitꝭ:ex aio opamini sicut dño et nõ hoib⁹:scientes q a dño accipietis retributõez hereditatꝭ. De hijs duob⁹ simil' dr Deut.xvj. Juste qd iustũ est exeqrꝭ. Et Greg.dic. Duo sunt q necesse est vt in bonis opib⁹ formidemus.s. desidia et fraus. Desidia p torporez nascit̃. Fraus vel seipm qrit vel nulla aut pauca operat̃. Fraus vt dicit Grego. in nr̃is opib⁹ trib⁹ modis cõmittit̃. Cũ aut gr̃a hũani cordis. aut fauorꝭ amor aut res exteriores desiderant̃. Solus g̃ ille in ope fraudẽ nõ facit q nec ad corpales res:nec ad laudis vba:nec ad hũani indicij gr̃am in bonis suis opib⁹ anhelat. Hec g̃ pdicta duo.s.fraus et desidia i oib⁹ nostrꝭ opib⁹ abominabilia sunt apd deũ. iuxta illud Hiere.xlviij. Maledict⁹ q facit op⁹ domini fraudulenter et desidiose. Hinc est qd sctũs Job dic̃ eiusdẽ.ix.ca. Verebar oĩa opa mea sciẽs q nõ pceres delinqnti. q.d. licet ea apte ↄsidero. qd tñ in hijs latet penit⁹ ignoro. igit̃ et c. Tercio vigilãdũ est per opez nr̃oz scitatẽ. q tũc veracit' sctificant̃ cũ dñs p occultã ĩspiratõez illabit̃ cordib⁹ nostrꝭ et ipa opa nobiscũ opat̃. tũc ex eo q ipse sctũs ẽ:erũt ctiã opa nr̃a sctã. Leui.xxj. Ego sctũs sum q sctifico vos. Et iõ añ oia et sup oia vigilãdũ est qñ de⁹ veniat aut recedat. qz oẽ bonũ nr̃m ex ei⁹ accessu ad corda nr̃a pmouet̃. et ecõtra. Jdcirco vigilare debem⁹ cũ venerit et pulsauerit vt cõfestim apiam⁹ ei. Luc.xij. Bti serui illi qs cũ venerit dñs et inuenerit eos vigilãtes. Prouerb. viij. Btũs hõ q audit me et vigilat ad fores meas qtidie. et obseruat ad postes ostij mei Lu.xij. Vos siles hoib⁹ expectãtib⁹ dñm suũ qñ reuertat̃ a nuptijs. vt cũ venerit et pulsauerit cõfestim apiant ei. Vigilare nihil aliud est q̃ diligẽtissime obseruare iter⁹ nos mot⁹ affectuũ nr̃oz q ex dei p̃sentia alterant̃ et variant̃ ad diuersa genera gratiaz nũc eñ pmimur ad hũilitatẽ. nũc accendimur ad charitatẽ. nunc illũinamur ad aliq mysteria ↄ̃gscẽda. Et sic varijs modis afficimur s̃m q spũsctũs nos ↄgnouerit indigere et nos dignat̃ pmouere. Et idõ valde attẽte obsuãde sũt vie ei⁹. Vñ sctũs Job eiusdẽ.iiij. Quasi furtiue suscepit aurꝭ mea venas susurrij ei⁹. Qd expones Gre. dicit. qsi furtiue venas susurrij sui apit nob de⁹: cũ nob latẽter ĩsinuat qb⁹ modis ad nr̃e intelligẽtie aurẽ veit. Venit ei aliqñ ad nos amore. aliqñ timore. Cõpũgit aliqñ p̃ntia sũpsi⁹ desideriũ nr̃m in diligẽdo. aliqñ erigit mẽtes nr̃as ad eterna vt postmodũ tpalia vilescãt. aliqñ nobis nr̃a mala apit et ad hoc nos istruit vt de alienis malis etiã doleam⁹. aliqñ aliena mala nr̃is obtutib⁹ obijcit et cõpũctos nos mirabiliter a nr̃a prauitate corrigit. Venas itaqꝫ susurrij diuini audire furtiue est diuine ĩspiratõis modos occulte suscipe et tenere. Latenter q̃ppe ad hoc venit ad nos vt i ei⁹ p̃ntia pmoueamur. Et itez ad h recedere se simulat vt iterũ audi⁹ reqrat̃: cogẽtes eũ atqꝫ dicentes. Mane nobiscũ dñe Lu.xxiiij. Et h est qd dic̃ Berñ. Qñ de⁹ ad nos veniat aut q vadit aliqñ picl'ose ignorat̃. Cum eñ gr̃e sue dona circa nos dispẽsat spũsctũs: vigilant' aduerte ne aut ingr̃us aut tepidus existas. nã cũ aliqñ copiose ↄfundat:aliqñ gratiaz subtrahat: si ille vicissitudies vigilãtissime nõ obseruant̃:i h gen⁹ miserie icides: sic vt nec p̃ntem gl'ifices nec absentez desideres. Nẽpe qdẽ ad h recedit vt auidi⁹ teneat̃. et si abesse ↄtingat desiderabili⁹ qrat̃. Cũ aũt abesse nescit̃ quõ requiret̃ et c. Vigilat g̃ vt dic̃ Greg. q ad aspectum veri luminis oclos mẽtꝭ aptos tenet. Ista est nobilissima vigilia int' oẽs:q cito pducit hoiem ad pfectuz.

Sequit̃ terciũ pncipale scꝫ Orate p qd vt dixi nos et opa nostra ad plenã pfectionẽ sanctificamur. Sicut eñ p actũ videndi purgamur. et p actũ vigilãdi ad bonũ incitamur:sic p actũ orãdi sctificamur. Dicit eñ ipsa veritas Joh.vj. Verba que ego locut⁹ sum spũs et vita sũt. qnto crebrius ruminant̃:tanto ex eis hoĩes vert⁹ sanctificant̃ .j. Thimo.iiij. Sanctificat̃ hõ p vbũ dei et oratione. Est aũt differẽtia inter sanctitatẽ secũde vigilie et istaz. quia illa est opez. ista vo orationũ. et vtriusqꝫ exercitiũ facit affectiões sanctas. et p cõsequens homines sctõs. dicẽte Berñ. Affectio sancta facit hoies sctõs. De hijs duab⁹ sanctificationibus dicit Apocal. vlti. Qui sanct⁹ est sanctificet̃ adhuc. q.d. Qui sanct⁹ est secunda sanctificatõe:sanctificet̃ adhuc.s. p terciam sanctificationẽ. Sunt autem triplices species oratiõis pre ceteris sanctiores:que

ex triplici genere deuotõis dño offerunt.s. filialis.sponsalis.et diuinalis. Filialis oratio est quã filij offerũt deo vt prĩ. quã tunc effundimꝰ cũ ꝑ potiora et perfectiora exercitia sublato timore pctõꝝ et horrore iudiciorũ dei:ex dulci affectu diu oramꝰ stantes in eo affectu corã deo ipm dulciter amãtes et fiducialr orãtes: de prĩs affectu nihil oĩno hesitantes.sicut filius añ patrẽ repñtãtes speciẽ naturalis filij q̃ sꝑ dulciter et fiducialiter orauit. Joh.xj. Ego scio qr sꝑ me audis. Hinc est qd dicit aplꝰs Gal.iiij. Qm̃ aũt estis filij dei misit deꝰ spm̃ filij sui ĩ corda vestra clamantẽ Abba pater. Dulcissimũ est nomẽ patrꝭ in ore filij. Si em̃ spũ q̃ a patre ꝓcedit in filiũ oramꝰ deũ:suspirantes ad patriã.quõ pr̃ hãc orationẽ repellere põt et eam nõ acceptare.nequaq̃. Hanc orationem docuit nos Math.vj.saluator nr̃ di. Sic orabitꝭ Pr̃ noster q̃ es in celꝭ etc. Ecce a paterno noĩe docet oratõez inchoare. Scd̃a oratio dr̃ sponsalis.q̃ orõ ex tali affectu amoris deo offert q̃si casta sponsa sponso suo:q̃ nõ diligit aliud nec q̃rit alid nec desiderat nisi spõsum. nã siue eã corripiat.siue durũ se exhibeat. siue etiã ꝑcutiat siue q̃cũq3 mõ indignatõis oculo ipam respiciat:diligit eũ vt sponsum suũ. Sic oratio spõsalis orat deũ nõ ꝓpter grãz impetrãdam vel q̃dcũq3 aliud.sed orat deum ꝓpter ipm solũ:dicẽdo cum Ps. Quid em̃ mihi est in celo:et a te q̃d volui suꝑ terrã. Et subdit. Deus cordis mei et ꝑs mea deꝰ in eternũ. In hac orõne aĩa suspẽsa incipit lãguere et p̃ impatiẽti desiderio estuare. In h affectu dicit sponsa in Cãticꝭ. Stipate me floribꝫ:fulcite me malis:qr amore lãgueo. Et iterũ interpellãs oẽm celi militiã:di. Nunciate dilecto meo qr amore lãgueo. vñ Ber. Subtractio rei amate est augmẽtatio desiderij q̃ necesse est affici mentẽ amãtꝭ vehemẽter eo absente. Frustra em̃ nisi fallor fit vt lãguẽtis aĩe q̃s tẽtet lenire dolorẽ quem intꝰ gerit ex vulnere amoris nisi solus amator. Ad hũc affectũ currunt oẽs oratões q̃ petũt se dei p̃sentia cõsolari. Tercia oratio est et dr̃ diuinalis: q̃ de pleno ꝓmptuario oĩm grãꝝ ex fruitione diuine p̃ñtie dño exhibet.ꝑ quam et oẽs sancti inebriant.iuxta illud Ps. Inebriabunt ab vbertate domꝰ tue:et torrente voluptatis tue potabis eos. Pre nimia delectatõis dulcedine detrũcate orationes vel potius eructuate dño euaporant vel deficiũt in orõne:nescientes ipsi q̃d loquunt. Tã in figura q̃3 in scptura deuotis hoĩbꝫ hoc legimꝰ euenisse. In figura legit hoc.j. Reg.j.de Anna matre Samuelis.vbi dr̃ de ea. Mouebant labia eius et vox penitꝰ nõ audiebat. Estimauit g̃ Heli sacerdos eam temulentã. et dixit ei. Usq3 q̃ ebria eris.digere paulisper vinuz q̃ mades Que rñdit. Nequaq̃ dñe mi. Uinũ em̃ et omne qd inebriare põt nõ bibi. sed effudi animã meaz in cõspectu dñi etc. Similr in scriptura tales orationes inuenimꝰ. De q̃ Bern.suꝑ illd Canticoꝝ. Dilectus meus mihi et ego illi:dicit inter cetera. Ad q̃d loquit sponsa mihi.ad nihil aliud nisi q̃ mirabiliter delectata:nec oĩno tacere potuit: nec tamen quod habuit exprimere potuit. Flagrans em̃ amor p̃sertim diuinus cũ se cohibere nõ preualet:nõ attendit q̃ ordine qua ve lege verborum ebulliat.interdũ nec verba exquirunt nec voces. sed solis suspirijs est cõtentus. Inde est q̃ qui huiusmodi sancto amore flagrat:non considerat q̃d qualiter et quando loquatur.sed quicquid in mentem venerit contingenti modo et casualiter enunciat siue eructuat. Ad quam eructuationẽ in p̃ñti:et in futuro ad plenaz repletionẽ nos ꝑducat Jesus christꝰ etc.

De sancto Marco.
Sermo XXV

S Imilis factus est leoni in opibꝫ suis.j. Mach. iij. Sãctus ꝓpheta Ezechiel in veteri testamento.et Johãnes in Apocal. beatum Marcum sub figura leonis cum alijs euangelistis p̃uiderunt. nec ĩmerito. quia per viuificũ suum euangeliuz virtute mirifica dei eccl'iam edificauit Cuius vita gloriosa sicut in passiõali legit et crebra miracula attestant ipsum merito per leonem figurandum. Ad nostrã ergo etiam eruditionem hec verba reflectamus: aliquid eligentes q̃d ad laudẽ dei et huiꝰ sancti et mores nostros edificet. Nam vt ait Augustinus. nullus maior deo et oĩbꝫ sctĩs honor poterit exhiberi q̃3 q̃ eos ꝓ nostrꝭ viribus

imitemur: de eorum vita et doctrina in nostris cordibus aliquid attrahentes per quod eis assimilati ad eorum consortium perveniamus. Quia igitur beatus Marcus ex similitudine leonis ad tantam vitam et sanctitatem est promotus: ut eius memoria in ecclesia habeatur in perpetuum. Intueamur et nos hunc leonem ut eius proprietatibus et actibus nostram vitam similiter emendemus. De leone autem tria per ordinem transcurramus. Primum de leonis diversa acceptione. Secundum de leonis hic intenti electione. Tercium de proprietate leonis ad iustum hominem applicatione. Primo dicamus de leonis diversa acceptione. De quo Grego. Quia natura uniuscuiusque rei ex diversis componitur. ideo in sacro eloquio licite per eam diversa designantur. quod idem in leone exemplificat dicens. Ecce leo qui habet virtutem ex natura et seviciam. Ex virtute significat deum et iustum hominem: qui virtutem habet ex gratia. Ex sevicia autem significat diabolum. Quod autem leo deum: iustum hominem: et diabolum significet: evidenter legimus in scriptura. De deo Apocal. v. Ecce vicit leo de tribu iuda: radix david. Christus natus ex semine david describitur quem deus pater rugitu divine fortitudinis suscitavit a mortuis. sicut catuli leonis rugitu eius vivificantur. De diabolo dicitur j. Petri. v. Circuit quasi leo rugiens. De homine iusto dicitur Prover. xxviij. Iustus quasi leo confidens absque terrore erit. Quod exponens Grego. dicit. Qui sua spontanea mortificatione contra omnia adversa fortitudinem securitatis habet: leo merito nuncupatur etc. Secundo dicendum est de leonis hic intenti electione. Obmittentes ergo primum et secundum leonem: eo quod primi leonis fortitudo inattingibilis est. et secundi ex sevicia et malicia est abominabilis. de tercio leone. scilicet de homine iusto, prosequmur. Tercio principaliter dicendum est de proprietate leonis: ad iustum hominem huiusmodi applicando. A Ubi sciendum sicut legimus in libro de naturis rerum: leo sex habet proprietates.

Primo consuevit vestigia sua cauda delere.
Secundo rugitu suo catulos suscitare.
Tercio bestias in circuitu suo captiuare.
Quarto dorsum suum cauda verberare.
Quinto consuevit venatoribus obviare.
Sexto consuevit dormiens vigilare.

Primo dico quod leo consuevit vestigia sua cauda delere ne sua itinera deprehendantur Quid per vestigia nisi omnia temporalia que sunt vestigia verorum et eternorum bonorum. Vestigium enim non est id cuius est vestigium sed similitudo eius. Similiter cauda finis eius cuius est cauda. Si ergo in mentem venit delectatio temporalium bonorum: que sunt divitie. honores. et voluptates. cogitemus ad quem finem nos pertrahant. scilicet ad infernum. Non ergo attendamus ad ea que apparent. sed ad ea que pertrahunt. Ut ergo omnia temporalia a nostris affectibus penitus excludamus ne contra deum diligantur. sed per considerationem verorum bonorum tanquam per caudam deleantur: advertamus illud Matth. xvj. Quid prodest homini si universum mundum lucretur etc. Glo. non prodest. sed nocet. Deletis igitur vestigiis per caudam finalis considerationis secundo imitemur ipsum in rugitu: per quem catulos suos mortuos natos ad vitam suscitat. Sic et nos omnes affectus nostros pariter et animam nostram que propter predicta temporalia quibus adhesimus mortificavimus: per rugitum fortissime penitentie ad vitam meritoriam suscitamus. lugentes et validissimo clamore rugientes anime nostre detrimentum: quod ex malo usu temporalium incurrimus. ut dicere possimus cum sancto Job. Tanquam inundantis aque sic rugitus meus etc. Quod exponens Grego. dicit. Bene electi mentis sue oculis iudicia divina anteponunt: dum ab occulta supra se sententia trepidant. dum ex una parte culpas: et ex adversa districtum dei iudicium cogitant. Ex quibus in eis vie quedam aquarum colliguntur unde meroris rugitus defluit. Hunc rugitum etiam David habuit qui dicit in Ps. Rugiebam a gemitu cordis mei etc. Sed quid prodest commissa penitendo diluere nisi cum summa diligentia etiam futura caveamus. Inanis namque est penitentia quam sequens culpa coinquinat. Idcirco tercio imitemur leonem in tercia eius proprietate. quia bestias in suo circuitu novit captiuare. Sic enim in naturis rerum legitur de leone. Cum urgente fame predam vult capere: horribilem rugitum emittit. ad cuius sonitum omnia animalia stant territa et stupefacta. et edictum suum audiunt cum tremore. Et tunc cursu suo circuit animalia et non audent transgredi cursum illius. Sic et nos qui per rugitum prius de penitentie nos suscitamus. demum cum summa diligentia circueamus nostras bestias. id est mores bestiales: statuentes eis terminum regularis discipline quem nullatenus audeant transgredi ne iterum peccantes faciamus nostra no

uissima peiora porib₉:statuẽtes talẽ termi-
nũ vt solos sensus moueant ꝛ nequaq̃ȝ ad
ↄsensuȝ ꝑueniãt. q2 vt dicit Greg. Tũc nul
la nocebit aduersitas si nulla dñet̃ iniq̃tas
Sed q2 vt dicit idẽ. Nõ ꝓdest mala nõ fa
cere nisi q̃s studeat bonis oꝑib₉ insudare.
Ideo q̃rto imitemur leonẽ q̃ tꝑe cõmotio-
nis dorsum ꝑcutit cauda sua. Quid ꝑ dor-
sum nisi laborẽ virib₉ cõmensuratũ. q̃d per
caudã nisi finẽ debem⁹ accipe. Dorsum er-
go cauda ꝑcutim⁹ si ↄsiderãtes q̄ nõ diu ꝑ
sistimus. ꝛ ex hac cõsideratõe cõmoti dorso
nostro imponim⁹ q̃cq̃d boni oꝑis portare
possumus. Iuxta illud Eccs. ix. Quodcũ-
q̃ȝ facere potest manus tua: instãter oꝑare.
q2 nec op⁹ nec ratio nec sapia nec scientia
erũt apud inferos q̃ tu ꝓperas. Ecce labo
rem ꝛ finis ↄsideratõem innuit. Et apl'us.
Heb. xij. Per patiam curram⁹ ad ꝓpositũ
nobis certamẽ aspiciẽtes in auctorẽ fidei ꝛ
cõsummatorẽ iesum: q̃ ꝓposito sibi gaudio
sustinuit crucẽ ↄfusiõe ↄtẽpta. ꝛ subdit ibi
dem. Recogitate eũ q̃ talẽ sustinuit a pctõ-
ribus aduersus semetipm ↄtradictiõem vt
nõ fatigemini animis vestris deficiẽtes. q.
di. Recogitate eũ q̃ ꝓ vobis laborare non
cessauit q̃usq̃ȝ oĩb₉ cõplet̃ dixit in cruce: cõ
summatũ est. Et sic ꝑ caudã etiaȝ possum⁹
recipe ꝑseuerantiã. ꝑ dorsum oꝑatiõeȝ. Iu
bemur ḡ in lege caput offerre in sacrificijs
cũ cauda. i. opus bonuȝ cũ ꝑseuerãtia. Si
ꝗ̃o ex negligẽtia aliq̃d surrepserit vt nõ oĩ
tꝑe ꝗ̃m q̄ possumus oꝑemur. tũc cauda. i.
fortissima disciplina dorsum nr̃m tãgam⁹.
ne benignus dñs q̃ ꝓmotionẽ nr̃aȝ deside
rat: tanq̃ȝ seruos inutiles flagellis suis nos
castiget. Que tñ flagella q̃liter suscipiant̃ et
suscepte offerant̃: leo iterum nos docebit.
Quinto in naturis reꝝ legit̃ de leone q̄ cũ
senserit se a venatorib₉ ꝑseq̃ gl'iosum valde
se reputat. et vibrãs caput ꝛ fremẽs animo
gaudens ꝑparat se ad bellum. nec tunc sil-
uas repetit ne fugere videat̃. Sed in apto
cãpo se recipit vt a ꝑseq̃ntib₉ videatur. ꝛ sic
facilior sit cõgressus. Sic ꝛ nos cũ senseri
mus nos tribulari h̃ nob ꝓ maxia gl'ia re-
putemus: et eisdẽ gaudẽtes cũ desiderio oc
curramus. Exẽplo btĩ Andree q̃ dixit. O
bona crux diu desiderata et iã ↄcupiscenti
aĩo ꝑparata secur⁹ ꝛ gaudẽs venio ad te.
Hec em̃ est via ꝑ quã deo placere debem⁹

Iuxta illud Iudith. viij. Oẽs q̃ tibi placu
erunt ab initio: ꝑ varias tribulatões tran-
sierunt. Et de Thobia legit̃. Quia accept⁹
eras deo necesse erat vt tentatio ꝓbaret te.
Idcirco dr̃ Iaco. j. Om̃e gaudiũ existima
te fratres cũ in varias tẽtatões incideritis.
Et merito. q2 vt dic̃ apl's. ij. Coꝝ. iiij. Qd̃ i
p̃senti momentaneũ est et leue tribulatiõis
nostre: sup̃ modũ in sublimitate eternũ glo
rie põdus oꝑabit̃ in nobis. Nec sũt cõdi-
gne passiões hui⁹ tꝑis ad futurã gl'iaȝ Ro
ma. viij. Sexto d̃ leone legim⁹ q̄ apt̃ ocu
lis q̃si vigilando dormit. et q̃si sunt̃ vigilat
et dormitat. ꝑ qd̃ informamur q̄ si post bo
noꝝ oꝑeꝝ lassationẽ ꝛ post fatigatiõeȝ tri
bulationũ cõsolari cupim⁹. tũc interne cõ
tẽplationi studiosissime nos demus. Quã
si in nobis instaurari cupim⁹: ꝑmũ postpo
sitis actionũ tumultib₉ introrsum ingredi-
amur. ꝛ collect̃ affectib₉ de cunct̃ loc̃ sur-
sum oĩa interiora ad deũ erigamus. ꝛ in ip
sum nos suspẽdam⁹. Q, si fidelit̃ agim⁹ cõ
descẽdit nobis de⁹ ꝛ ꝓpinat nob d̃ sua dul
cedine aliq̃d: ꝑ qd̃ inebriati oĩm bonoꝝ et
tribulationũ q̃ vnq̃ȝ ꝑtulim⁹ mercedẽ copi
osam meremur. Qd̃ bñ figuratũ legim⁹ de
Moyse Exo. xxxiiij. Qui cũ ascenderet ad
dñm in montẽ synai. dñs descẽdit ad eum.
Per montẽ nostra ↄtemplatio intelligitur
Cũq̃ȝ nos ascendim⁹ vt ad ea q̃ vltra infir
mitatẽ nostrã sunt vidẽdo subleuemur. In
hũc monteȝ dñs descẽdit vt aliq̃d de se ad
gustãdũ aĩe exhiberet. qd̃ q̃ntũlibet ꝑuũ sit
oĩm tamẽ laboꝝ pariter ꝛ tribulationũ no
straꝝ plenũ accipim⁹ refrigeriũ ꝛ suꝑabun
dantẽ cõsolatõem. Et h̃ ꝓmisit dñs Esaie
lx. dicẽs. Tũc videbis et afflues. ꝛ mirabit̃
et dilatabit̃ cor tuum qñ cõuersa fuerit ad
te multitudo maris. i. oĩm gr̃aꝝ. De hac vi
gilia ꝛ dormitatione dicit spõsa in Cãticis
Ego dormio et cor meuȝ vigilat. Qd̃ expo
nens Berñ. dicit. Foris dormio sed intus
cor vigilat. quia dum exteriora quasi non
sentio: interiora suauiter apphendo. duȝ ꝑ
exteriores sensus ab huius vite tumultib₉
sopio: viuacius interna apprehendo. Tũc
em̃ verba dei mens viuacius penetrat cuȝ
admittere curarum secularium tumultus
recusat. Ideo feliciter quiescit hic in gratia
ꝛ ibi in gloria Quod nobis prestare digne
tur pater ꝛc.

De sanctis Philippo et Jacobo.
Sermo XXVI

Sti sũt viri misericordie. Ecci. xliiij. In verbis propositis gl'iosi isti principes a duplici virtute cõmedant. scz a virili strenuitate, a clementi pietate. Primũ ibi. Isti sũt viri, secundũ ibi. misericordie. Primum exhibent sibi. secundũ nobis. Hec em̃ est gloriosa iusticia vt vnusquisqз sit strenuus sibi: et alijs benign⁹. Ubi sciẽdũ. gl'iosi isti principes scz Philipp⁹ ꝛ Jacob⁹ ꝛ ceteri apl'i propter excellentẽ vite scĩtatez ꝛ propter innumeras grãs q̃s p̄ ceteris tanq̃ fundatores ecclesie a dño acceperũt: sunt vocati viri misericordie ꝛ etiã aliqñ principes. vt in Psal. Principes populoꝝ ꝛc̃. Et aliqñ angeli. q̃a p eos angeloꝝ exercitia exercent: q̃ꝝ est nũciare volũtatẽ diuinam. Aliqñ dij vt in Ps. Dij fortes terre vehementer eleuati sunt. Dicti ergo sunt
Primo viri propter vite scĩtatẽ ꝛ strẽnuitatẽ.
Scd̃o principes propter virtutũ sublimitatem.
Tertio ãgeli ppt' puritatẽ ꝛ nũciatoꝝ virtatẽ
Quarto dij propter miracl'oꝝ celebritatem.

Dixi primo q̃ s̃m the ma propositũ sancti apl'i dicunt viri misericordie. q̃ꝝ virilem cõstantiã Bern. declarat dicẽs. Sancti apl'i gl'iosi in vita sua: habebant in cõuersatione cõstantiã. in p̄dicatiõe sapiaз. ꝛ in passione patientiã. In hijs tribus clare patet eoruз strẽnuitas. Primo dico q̃ habebãt in conuersatione cõstantiã. In oĩ cõuersatiõe sua nihil penit⁹ admittẽtes in q̃ deũ possent offendere: aut ppriã cõsciaз maculare: sensus exteriores ab oĩ illicito cõtinẽtes. Hec aũt vniuersitas cõtinentie in triplici genere cõsistebat. Cõtinebãt em̃ a mũdi diuitijs: eligẽtes nudã pauptatẽ. A carnis delicijs: assumẽtes purã castitateз. A diaboli astutijs abnegãtes cõsensuз seu ppriã volũtatẽ. In hijs trib⁹ ab oĩ se pprio denudabãt: plene et pfecte res: corp⁹ ꝛ aĩam resignantes. et in hoꝝ triũ oppositis deo strẽnue seruientes.

Primo dico cõtinebãt se a mũdi diuitijs eligẽtes extremã pauptatẽ. respiciẽtes ĩ auctorẽ fidei iesum. q̃ paup fuit in ingressu: in pgressu: ꝛ in egressu. nat⁹ in diuersorio. reclinat⁹ in p̄sepio Luc. ij. In pauptate vixit vltimo in cruce nudus pependit. in alieno panno inuolutꝰ. ꝛ in alieno sepulcro sepelitur. Q̃d cõsiderãtes scĩ apl'i: in pfũdã etiaз valde se pauptatẽ amore suo dimerserunt. In q̃rũ oĩm psona dicit apl'us. j. Coꝝ. iiij. Esurim⁹ ꝛ sitim⁹ ꝛ nudi sum⁹ ꝛ instabiles. tanq̃ purgamentũ huius mũdi facti sum⁹ oĩm peripsima vsqз adhuc. Secũdo cõtinebant se a carnis delicijs: respuẽtes oẽm voluptatẽ. De q̃b⁹ iteꝝ apl's. ij. Coꝝ. x. In carne ambulãtes nõ s̃m carnẽ militam⁹. q. d. licet in carne viuim⁹. nõ tñ viuimus s̃m carnẽ. Et alibi Roma. viij. Nõ s̃m carneз ambulamus sed s̃m spũm. Tercio cõtinebant se a diaboli astutijs siue a cordis vicijs negantes ppriã volũtatem. De q̃ iterũ apl'us Roma. xiiij. Nemo sibijpsi viuit. et nemo sibi moritꝰ. i. siue volũtati. siue em̃ viuimus: dño viuim⁹. siue morimur: dño morimur. Ex hijs g̃ trib⁹. s. rebus. corpe. ꝛ spũ se viriliter cõtinebãt vt in nullo istoꝝ deũ offenderent. Sed in istoꝝ triũ oppositis. scz pauptate. castitate. et dei voluntate: deo firmiter adherebãt. Et sic in conuersatõe sua habebant cõstantiã: ab omnib⁹ malis se p̄seruantes. Secũdo habebãt in p̄dicatiõe sapiam p quã cõstanter p̄dicabant: doctrinam suã signis ꝛ pdigijs cõfirmantes. Triplici aũt sapia vsi sunt in doctrina sua. p̄dicabant em̃ sine errore. sine terrore. et doctrinam suam impleuerunt opere et labore.

Prĩo sine errore oẽs pfidias et hereticas prauitates destruẽtes. Nam per spũm sanctum quem acceprunt docti sunt omnẽ veritatem Joh. xvj. Spũssctũs docebit vos oẽm veritatẽ. Hanc autẽ veritatem p̄dicabant pure propter deum: nõ ppter suijpsi⁹ ostẽtationẽ. nec ppter turpis lucri acq̃sitionem. neqз ppter adulationem vel aliã quãcunqз causam que posset curuare intentionem eorum. De quo apl's. j. Thessal. ij. Fiduciam habuimus in deo loqui euãgeliuз dei in multa sollicitudine. Exhortatio eniз nostra nõ est de errore neqз de imundicia. neqз in dolo. sed sic̃ pbati sum⁹ a deo vt crederetꝰ nobis euangeliũ ita loquimur: nõ q̃si hoĩb⁹ placẽtes sed deo q̃ pbat corda. Et subdit. Neqз em̃ aliqñ fuim⁹ ĩ sermõe adulatiõis: neqз ĩ occasiõe auaricie: de⁹ testꝭ est. nec q̃rẽtes ab hominib⁹ gloriã. Hec ibi. Scd̃o habebant sapiam sine terrore. Nã

ꝓpter verbū dei ⁊ salutē hoīm vitā et corpa
exposuerūt. Hāc audaciā sumpserūt a do-
mino q̄ dixit eis Lu. xij. Ne terreamini ab
hijs q̄ occidūt corp⁹: ⁊ post hec nō hñt am
pli⁹ q̄d faciant. Timete eū q̄ postq̄ȝ occide
rit habet ptātez mittere in gehēnam. Et h̄
ꝯstanter fecerūt. qꝛ ꝓpt nullā ptātez neqȝ ty
rannidē a ꝟbo di cessauerūt. sed cū magna
ꝯstātia impterriti loq̄bant Act. v. Oportȝ
obedire deo magꝭ q̄ȝ hoīb⁹. Tercio habe-
bāt talē sapiāȝ ꝙ q̄cq̄d ꝟbo docuerūt: xp̄m
Jesum imitātes ope ⁊ labore adimplebāt.
Act. j. legiꝭ de xp̄o. Cepit iesus facere et do
cere. p̄mū facere. postea docere. Sic btūs
Jacob⁹ hortat in sua canonica. Estote fa-
ctores ꝟbi et nō auditores tm̄: fallētes vos
metipos. Nulli dubiū q̄n p̄l⁹ fecit q̄ð mo
nuit. Vñ apl's Paul⁹ Ro. xv. Nō em̄ au-
deo aliq̄d loq̄ eoꝝ q̄ p me nō efficit xp̄s. iu
dicans nō vere q̄dē p̄dicare eum q̄ p̄dicat
et nō facit. qꝛ q̄cq̄d ꝟbo p̄dicat citi⁹ destru
it si ope nō implet. q̄ð tñ est difficillimū. iō
veris p̄dicatorib⁹ q̄ verbis p̄dicant ⁊ exem
plis debeꝭ aureola ꝓpter opis difficultatez.
Tertio gl'iosi isti p̄ncipes virilē cōstātiā in
hoc exhibebāt ꝙ in passiōe habebāt patiē
tiā nec murmurantes nec q̄rimonias exhi
bentes. sed tacita ꝯsciā q̄cq̄d eis irrogatuȝ
fuerat sufferētes. Et h̄ fecerūt ꝓpter tria. scȝ
vt mgr̄o suo se ꝯformarent. vt ꝓximis suis
exēpla patientie relinq̄rent. ⁊ vt p̄mia inde
cumularēt. Primū ꝓpter deū. secundū ppt
ꝓximū. terciū ppt seip̄m. Prīo dico ꝙ pa-
tientiā in suis passionib⁹ habebāt vt se ma
gistro suo iesu xp̄o ꝯformarēt. Sic em̄ p̄di
xerat eis Jesus Math. x. Nō sit discipul⁹
sup magistꝝ: seru⁹ sup dñm suū. Et Johis
xv. Si me ꝑsecuti sūt ⁊ vos ꝑsequenꝭ. Ad
hāc ꝯformitatē monuit nos apl's Heb. xij.
di. Per patientiā curram⁹ ad ꝓpositūȝ nob̄
certamē aspiciētes in auctorē fidei ⁊ cōsum
matorē iesuȝ q̄ ꝓposito sibi gaudio sustinu
it crucē ꝯfusiōe ꝯtēpta. Et subdit. Recogi-
tate eū q̄ talē sustinuit a pctōrib⁹ aduersus
semetip̄m ꝯtradictōem: vt nō fatigemī ani
mis vr̄is: deficiētes. s. p ip̄atientiā. Q̄ð ⁊ fe
cerūt. Nā in oī p̄ssura eoꝝ ⁊ āgustia ad for
mā ⁊ exēplar a mgr̄o eis tradita recurrerūt
Sic em̄ dixit eis mgr̄ Joh. xiij. Exēplum
dedi vob̄ vt queādmodū ego feci vob̄ ita ⁊
vos faciatꝭ. Scðo patiētiā hēbāt vt poste

ris exēplū patiētie relinq̄rēt. sic ⁊ ipsi a ma-
gistro suo acceperunt hāc formā. ⁊ eā ī poste
ros trāsfuderunt. Sic legiꝭ de scō thobia
Thob. ij. Hāc tētationē ꝑmisit de⁹ euenire
illi. vt ⁊ posterꝭ dareꝭ exēplū patie. sic ⁊ sc̄i
Job. Hec ibi. Tercio patiām exhibebant
sc̄i apl'i in suis passiōib⁹ vt p̄mia cumlarēt
Nemo em̄ (vt ait apl's) coronabiꝭ nisi q̄ le
gitime certauerit. Legitīe aūt certat q̄ passi
oni patiāȝ supaddit. Et h̄ est magꝭ meriti.
Vñ apl's. ij. Coꝝ. iiij. Q̄ð in p̄senti momē
taneū est ⁊ leue tribulatōis nr̄e: sup̄ moduȝ
in sublimitate etnū gl'ie pōd⁹ opabiꝭ ī nob̄
Et sic patet p̄mū mēbꝝ quō isti duo p̄nci-
pes viri sūt. qꝛ viriliter vixerūt. Dicunꝭ etiā
p̄ncipes angeli ⁊ dij. vt pꝫ ī ꝭmone apl'oꝝ
petri ⁊ pauli hui⁹ positiōis. B Seq̄-
tur scðm p̄ncipale. s. quō dicunꝭ viri mise-
ricordie. in q̄ cōmēdanꝭ a clemēti bonitate
Extiterūt em̄ circa seip̄os duri ⁊ strēnui. et
circa nos dicunꝭ misericordes. Hec ē reli-
giosa iusticia vt q̄s sit sibi dur⁹ ⁊ alijs remis
sus: q̄ȝuis ī mltꝭ religiosꝭ ꝯtrāuȝ īueniaꝭ. vicȝ
vt sibi ipꝭ sint remissi et alijs duri. Dicunꝭ
aūt viri miscðie vt ait Bern̄. qꝛ miscðiam
a deo sūt ꝯsecuti. ⁊ null' eoꝝ meritꝭ p̄existen
tib⁹ a dō sūt p̄uēti. Jo. xv. Nō vos me ele-
gistꝭ ȝ ego elegi vos ⁊ posui vt eatis ⁊ fru-
ctū affe. ⁊ fru. v̄r maneat. q̄ð expōnēs Gre.
di. Posui ad acq̄rēdā ⁊ augēdā gr̄iā: plāta
ui ī vineā: vt eatis volēdo. ⁊ fructū afferatꝭ
opando. Nā velle aliq̄d facere mēte ire est.
Vñ p oīb⁹ nob̄ dicꝭ apl's Tyt. iij. Non ex
opib⁹ iusticie q̄ fecim⁹ nos ȝ ꝭm suā miām
saluos nos fec. Scðo dicti sūt viri miscðie
qꝛ miā pleni. Q̄ð ī vita eoꝝ ⁊ actib⁹ clari⁹ ī
ueniꝭ quō discipl'i currebāt. quō seip̄os im
pēdebāt. ⁊ quō oīb⁹ miscðiaȝ desiderātib⁹
clemētiā exhibebāt. Tercio dicti sunt viri
mic. qꝛ misericordiꝭ nob̄ a deo donati sunt
vt vidētes eoꝝ lapsum ⁊ postea ad apicem
tāte sc̄titatis ꝓmotos neq̄q̄ȝ p nr̄is crimib⁹
desp̄em⁹. Hic Gre. Sacra sc̄ptura narrat
nob̄ scōꝝ gesta vt ad eoꝝ imitatōeȝ corda
ꝓmoueat īfirmoꝝ. Dūqȝ victoriā illoꝝ san
ctā cōmemorat ꝯ viciorūȝ p̄lia debilia cor
da nostra ꝯfirmat. Et nōnunq̄ȝ nō tm̄ eoꝝ
ꝟtutes ȝ casus īnotescit. vt ⁊ victoriā forti
ti videam⁹ q̄d imitari: ⁊ in lapsis q̄d vince
re debeam⁹. Q̄ð nobis p̄stare digneꝭ ⁊c.

De inuentione sancte crucis.

Sermo XXVII

Benedictũ lignũ

b per qḋ fit iusticia Sap̃.xiiij. Dicit glosa, Lignũ p qḋ fit iusticia nõ est aliud nisi crux xp̃i. Nullũ eñ aliud lignũ idoneũ fuit ad faciẽdũ iusticiã nisi illud, Hui⁹ g̃ rei occasione circa v̈ba thematis tria p ordinẽ pseq̃mur, scz de hui⁹ ligni bñdictõe. de ei⁹ distinctõe. ꝛ iusticie exhibitione. A Prĩo dicendũ est de huius ligni bñdictõe. i. cur hoc lignum dicat̃ bñdictũ. Ubi sciẽdũ ꝙ in veteri test. ꝓpt̃ triplicẽ cãm bñdictõez legim⁹ exoptatã, scz ꝓpt̃ liberationẽ, semis m̃ltiplicationẽ. celi glificatõnẽ. ppter has cãs etiã reuerendũ crucis lignũ merito dr̃ bñdictũ. Primo dico sancta Judith legit̃ bñdicta ꝓpter ppl̃i liberatiõez De q̃ Judith. xiij. Bñdixit te de⁹ in v̈tute sua, qr p te ad nihilũ redegit inimicos nostros, ꝛ infra ibidẽ. Tu glĩa hierl̃m. tu leticia isrl̃. tu honorificẽtia ppl̃i tui. qr fecisti viriliter ꝛ cõfortatũ est cor tuuz: ideo bñdicta eris ineťnũ. Judith. xv. Sed q̃ fuit cã hui⁹ bñdictiõis. nõ alia nisi ppl̃i liberatio. Secũdo legit̃ bñdict⁹ filius Thobie ppter seminis m̃ltiplicatõez Thob. ix. Gabel⁹ cognatus thobie veniẽs ad nuptias filij thobie bñdixit eũ ꝛ dixit. Bñdicat te dñs deus isrl̃. qr filius es optimi viri ꝛ iusti et deũ timẽtis ꝛ elemosynas faciẽtis. Et dicat̃ bñdictio sup vxorẽ tuã ꝛ sup parẽtes vr̃os vt videatis filios vestros ꝛ filios filioꝝ vestroꝝ vsq; in terciã ꝛ q̃rtã generationẽ, et sit semẽ vestrũ bñdictũ a deo isrl̃ q̃ regnat in secula seculorũ. Tercio legim⁹ Jacob p̃riarchã a patre suo ysaac bñdictũ: q̃ sibi possessionẽ celi adoptauit Gen̄. xxviij. De⁹ oĩps benedicat tibi ꝛ det tibi bñdictões abrae vt possideas terrã pegrĩatiõis tue quã pollicitus est auo tuo. Hijs trib⁹ bñdictiõib⁹ bñdixit Jacob filio suo ioseph in t̃ra egypti Gen̄. xlix. Oĩpotẽs de⁹ bñdicat te bñdictiõib⁹ celi. Ecce bñdictio celestis. bñdictõnib⁹ abissi iacẽtis deorsum. in h̃ innuit bñdictõez liberatiõis. et bñdictõib⁹ vbeꝝ ꝛ vulue. in h̃ tãgit bñdictõez semis. Hijs g̃ trib⁹ bñdictõibus in vna bñdictõe simĺ cõfluẽtib⁹ venerandũ crucis lignũ merito dr̃ bñdictũ. Nã p eum sumus ab iferno liberati ꝛ meritis et grã m̃ltiplicati ꝛ ad celũ reuocati. Et iõ ex ꝓfundo corde cũ oĩ reuerẽtia ꝓstrati dicamus oẽs. Bñdictũ lignuz p qḋ fit iusticia.

B Scḋo dicẽdũ est de hui⁹ ligni ab alijs distictõe. Hoc ei lignũ crucis ab alijs specificat̃. Est eñ lignũ p̃uaricatõis, cui⁹ ligni fructũ p̃mi parẽtes gustãtes: p̃uaricati sunt mandatũ dei. Est etiã lignũ crucis ab hijs specificatũ maledictõis, de q̃ dr̃ Deutero. xxi. Maledict⁹ a deo est q̃ pẽdet in ligno. in q̃ scelerati p suis scelerib⁹ suspẽduntur. A q̃b⁹ lignis bñdictũ lignũ nostrũ: per hoc additũ scz p qḋ fit iusticia: specificat̃.

Prĩo g̃ lignũ crucis dr̃ bñdictũ. qr p ipsuz sumus liberati. in eo ꝙ xp̃s Jesus cõpleta passiõe crucis descẽdit ad limbũ ꝛ p sue presentie illustratõez libauit pr̃es nr̃os. et nos silr̃. vt illuc nisi voluerim⁹ mĩme veniemus De q̃ Greg. Ecce nos q̃ redẽptoris nr̃i grã libati sumus. hoc ex celestis mũeris grã hẽm⁹ vt cuz a carnis nr̃e hĩtatione subtrahimur mox ad celestis glĩe p̃mia pducamur. qr dũ redẽptor nr̃ claustra iferni penetratur⁹ itrare: electoꝝ exide aĩas eduxit ꝛ nos illac ire nõ patit̃. Sz q̃ añ xp̃i aduẽtũ i hũc mũduz venerãt q̃ntũcũq; ӫ v̈tute iusticie hr̃ent: ex corpib⁹ educti: i sinũ celestis p̃rie nullo mõ recipi poťant. Sic iacob p̃riarcha audiẽs filiũ a bestijs deuoratuz: dixit Gen̄. xxxvij. Descẽdã ad filiũ meũ lugẽs i infernũ. i. i limbũ. Quãtũcũq; ei hoĩes scti erãt: in libo detinebant̃ donec p bñficiũ passiõis xp̃i liberarent̃. Scḋo lignũ crucis bñdictũ dr̃. q̃a p illḋ sobole v̈tutũ: grãrũ ꝛ meritorũ sum⁹ p oĩa ditati. Nã merita xp̃i ꝛ sctõrũ oĩm in v̈tute passiõis crucis xp̃i vnita ꝛ coadunata pticipam⁹: ꝛ p oĩa eis cõicam⁹ Sic in figura legit̃ dixisse Jacob ad Laban Gen̄. xxx. Modicuz habuisti anteq̃ʒ venirẽ ad te. i. p bñficiũ passiõis, nunc aũt diues fact⁹ es et bñdixit tibi de⁹ ad itroitũ meũ. Sic ꝛ apl̃s dic. j. Coꝛ. j. Grãs ago dõ meo p oĩb⁹ vob qm̃ diuites facti estis in illo. i. vt q̃ in ꝓprijs meritis defecim⁹ ex ipsi⁹ meritis ditemur. Tertio dr̃ bñdictũ ꝓpt̃ celestis ianue aptõez Quia p crucis lignũ apta est ianua celestis regni. Qḋ pulcre figuratũ legim⁹ Nu. xxxv. Exules ꝛ ꝓfugi añ mortem põtificis nullo mõ in vrbes reuerti poterãt sʒ remanebãt in vrbib⁹ refugij donec sacerdos magn⁹ q̃ oleo vnctus fuerat moreret̃. Hinc ꝛ dñs p Psal. Singulariter sum ego donec tran-

seam. Quia nullus q̄ntūcunq3 sctūs intra
re potuit q̄usq3 in ligno crucis ꝑ mortē xp̄i
debitū esset solutuz. ❡ Expeditis pri-
mis duob9 venio ad terciū ꝓncipale. Pro
cuius determinatōe sciendū ꝙ in passione
dn̄i fuit triplex crux. sc3 mali latronis. ⁊ bo
ni latronis. ⁊ crux xp̄i. Et he tres cruces si-
gnificāt triplex martiriū. De ꝓma em̄ cru-
ce descendit̄ ad infernū. De secūda ad celū
De tertia ad plenitudīez oīm bonoꝝ. Hec
aūt triplex crux vsq3 ī finē seculi habet mar
tires suos. Oportet hoīez velit nolit in ali-
q̄ illaꝝ cruce pēdere ⁊ martyriū suū cōple-
re. Mali em̄ hoīes pēdent in cruce mali la
tronis. de q̄ ⁊ ipsi trāseūt cū malo latrone ī
infernū. Boni aūt pendēt in cruce boni la
tronis. ⁊ cū eo ꝑueniūt ad regnum celeste.
Perfecti ṽo q̄ ꝑfecte imitant̄ dn̄m nō decli
nantes ad dexterā neq3 ad sinistrā cū chri-
sto pēdent in sua cruce trāseūtes de ipa ad
supna ꝓmia ꝑfectoꝝ. Eligat ḡ nūc hō in q̄
cruce cupiat suū martiriū adimplere. q2 ne
mo declinare poterit q̄n vnū istoꝝ marty
rioꝝ patiat̄. Nā ad labores ⁊ passiones ex
ꝓuaricatōne ꝓma addicti sum9 vt nemo ex
oībus hoīb9 valeat hījs effugere. sine passi
onib9 nemo inueniri poterit suꝑ terrā. Eli
gat ergo hō salubriorē crucē a qua tandem
feliciter cōsummat̄ passionib9 huius secl̄i
ibit ad vitā ⁊ viuat cū dn̄o in eternū: decli
nans crucē mali latronis in q̄ filij hui9 se-
culi crucian̄t. ⁊ de pena hui9 cruciat9 trāse
unt ad eternam damnationem. Nūc has
tres cruces ꝑcurramus vt videamus q̄ in
q̄ cruce pendeant. ⁊ q̄s q̄libet in sua cruce
sufferat cruciat9. Est ꝓma crux mali latro-
nis ⁊ cū eo oīm pctōꝝ q̄ crucian̄t ⁊ fatigā-
tur vt ea sibi attrahāt q̄ in hoc seculo cōcu
piscūt: q̄ꝝ alij inhiāt honorib9. alij diuitijs
alij voluptatib9: q̄ vt freq̄nter diuersis affli
ctiōib9 ꝯterunt̄. Eccl̄i. xij. Nō est ei bn̄ q̄ as
sidu9 est in malis. Reuera nō bn̄ sed male.
Bern̄. Sūt q̄ labores sustinēt sed nō est il
lis pars in dn̄o Uigilāt raptores circa no
ctē ferro vestiti vt ꝓdā rapiāt. vigilat fur vt
domū ꝑfodiat. vigilat luxuriosus vt suam
adīpleat voluptatē. Sed hij oēs lōge sunt
a labore ⁊ dolore quē dn̄s considerat ⁊ ap
probat. Hij de laborib9 suis transeūt ad ꝑ
petuos cruciatus. Habet aūt hec crux pec
catoꝝ vel filioꝝ hui9 seculi ad modū cruc̄

q̄tuor cornua q̄ eos sic affligūt vt nūq3 pe-
nit9 req̄escāt. Supior em̄ ps cruc̄ est sup-
bia: q̄ laborant vt alienis dn̄ent̄. Inferior
ps est luxuria: q̄ laborāt vt voluptate fruā
tur. Dexterū cornu est auaricia q̄ laborant
vt diuitie acq̄rant̄. Sinistꝝ cornu est inui
dia q̄ inuidendo bonis alioꝝ crucian̄t. Ex
hijs q̄tuor infectōib9 torq̄nt̄ vt nunq3 req̄-
escāt. De q̄b9 dicit Esa. lvij. Impij q̄si ma-
re ferues qd̄ q̄escere nō pōt. Uel posset di
ci ꝙ crux pctōꝝ ex q̄tuor timorib9 constat.
semꝑ em̄ sūt ī timore ḡuissimo ꝯstituti Nā
supior ps crucis est timor mortis. inferior
est timor inferni. dexterū cornu est vel sunt
pctā inseq̄ntia vel accusantia. sinistrū seue-
rum est ⁊ durū dī iudiciū. Ex q̄bus q̄tuor
ꝯfluentib9 in ꝯsciaz sup̄ modū torq̄nt ipaz.
Idcirco Prouer. xxix. Siue irascat̄ siue ri
deat. s. ipi9: nō inueniet req̄ez. Job. xv. So
nit9 t'roris sꝑ ī aurib9 illi9. Id̄o hac cruce di
missa cū bono latrōe cruci pn̄ie ꝯfigamur.
Nā de illa oī certo certi9 aut ad purgatori
um aut ad celū ascendem9. Est ḡ scd̄a crux
boni latrōis figurās vitā penitētiū. Et h3
etiā q̄tuor cornua sic ꝓma. Supior ps hu
ius crucis ē satisfactio d̄ offēsa deitat̄: cui
oīa īcludim9 q̄ ad placādū deū possum9 ex
hibere. sicut est ꝯtritio. ꝯfessio ⁊ satisfactio.
dolor. gemit9. luct9. affectōnes deuotōis q̄
de supiori pte rōnis ex corde dolēti vident̄
ꝓcedere. Hec inquā oīa in vnū ꝯgesta sur
sū ad supplicādū ⁊ placādū deū euaporata
ꝑ supiori pte crucis accipim9. Scd̄a pars
crucis inferior in q̄ pedes de terra eleuati
duro clauo cōfigunt̄: est abdicatio oīs con
solatōis t'rene. Per pedes em̄ affectōes ac
cipim9 q̄s de t'ra leuam9 ⁊ cruci ꝑ clauū af
figim9: cū easdē affectōes ab oī t'rena ꝯso-
latiōe sepam9 ꝑ clauū diuini amoris: cruci
xp̄i ⁊ passiōi ei9 cōfigimur: nihil alid̄ cogi-
tantes nisi xp̄m ⁊ hūc crucifixū. Tercia ps
h9 crucis ē cornu dextꝝ: cui etiā dextra ma
nus ꝯfigit̄. ꝑ quā manū q̄ ꝓmpta ē ad lar-
giēdū: ignoscibilitas (q̄ ē ṽt9 inter alias ṽtu
tes largissima) intelligit̄. Hec em̄ est ṽt9 vt
dicit Erif. q̄ maxīe hoīez assimilat deo: q̄ n̄
solū suis crucifixorib9 indulsit. s3 etiā ꝓ eis
ad patrē intercessit dī. Pat' ignosce illis q̄a
nesciūt q̄d faciūt. ꝓpter qd̄ de hac ṽtute se-
pi9 ī scp̄tura admonemur. Nunq3 em̄ deū
offēsum placabim9 nisi ⁊ nostris offēsorib9

ignoscam⁹. Hinc est qꝺ dicit̃ Ecci. xxviij. Relinq̃ ꝓximo tuo nocēti tibi ⁊ tūc dep̄cāti tibi pctā soluent̃. Qui eñ in hoīem similem sibi non habet miscðiam ꝑ pctīs suis: q̇s exorabit ꝑ delictis illi⁹. q. d. nullus. nec sibi dimittent̃. Sic et ipsa diuina veritas Math. vj. Si dimiseritis homibꝫ pctā: dimittet ⁊ voƀ pater vr̃ celestꝭ delicta vestra. Q, si vos nō dimiseritꝭ hoībꝫ: nec pr̃ vr̃ celestis dimittet voƀ pctā vestra. Quarta ꝑs istius crucꝭ est cornu sinistrū ꝑ qꝺ ablatarꝫ rerꝫ restitutio designat̃. qꝛ vt dicit August. peccatū nō dimittit̃ nisi ablatū restituatur Et hoc nō solū intelligendū est de rebꝫ sed etiam de fama ⁊ honore ⁊ oī bono homis indebite ablata. Quia tales oīno corā dn̄o maledicti sunt nisi restituant ⁊c̄. Tercia crux dꝛ crux christi. Sed talis ablata est ⁊ nimis sublimis. et magni sunt ꝑ oīa q̇ pendent in ea. Jdeo vsq̄ ad festū exaltationis crucis de hac cruce reseruemus, ibi materia competit festo ⁊c̄.

De hac cruce sermo pulcer habet̃ in sermonibꝫ huius positiōis scꝫ Socci de sanctis circa festum exaltationis sancte crucis vide si placet. Quere infra post sermonē, ꝗ ibi scripsi eum.

De corpore christi.
Sermo XXVIII.

(q)Ui manducat meā carnē ⁊ bibit meū sanguinē in me manet ⁊ ego in eo. Johan. vj. Tria sunt ex q̇bꝫ solet cōmēdari rex vl' ꝑnceps terren⁹. Primum est potētia. qꝛ ꝑncipat⁹ nō est nisi q̄dā ciuil' ptās. ideo dic̄ Salomō Prouer. xiiij. Jn multitudine ꝓpl'i dignitas regꝭ, ⁊ in paucitate plebis ignominia ꝑncipis. Secūduꝫ est clementia. qꝛ ptās sine clemētia ꝟtit rex ꝑncipē in tyrannū. Jdeo dicebat Artharxerses rex magn⁹ Hester. xiij. Cū gētibus mltꝭ imꝑassem ⁊ vniuersuꝫ orbē mee ditiōi subiugassem: nequaq̄ volui magnitudine abuti potētie: sed clementia ⁊ bonitate gubernare subiectos. Vñ. iij. Re. xij. ⁊. ij. Paral'. x. Si placueris ꝓpl'o huic ⁊ lenierꝭ eos ꝟbis clemētibꝫ seruiēt tibi oī tp̄e. Prouerb. xx. Roborat̃ clemētia thron⁹ regꝭ. Terciuꝫ est magnificentia. Magnificētia eñ est virtus solis ꝑncipibꝫ cōueniēs. Jdō dꝛ Hester j. ꝙ Assuerus rex fecit cenā magnā cunctꝭ ꝑncipibꝫ. in qua fuit ministrantiū abūdantia. vinū quoq̄ magnificētia regia dignuꝫ apponebat̃. Et qꝛ dn̄s noster Jesus christ⁹ est princeps regum terre. vt dꝛ Apoc̄. j. Jdcirco pōt ab hoc triplici p̄conio cōmendari, ⁊ singulariter in sacramento diuinissime eucharistie. Jn q̄ primo ostendit suā oīpotentiā. qꝛ nō minoris ꝟtutis est mundū de nihilo creare q̄ totā substantiā panis subito in corp⁹ suum incorruptibile cōuertere. Jdeo dicit Ps̄. Mē memoriā fecit mirabiliū suorꝫ christus in hoc sacramēto. Opera eñ mirabilia declarāt diuinā potentiaꝫ Pro q̇bꝫ ꝓpheta dicit. Cōfitebor tibi qꝛ terribiliter magnificat⁹ es mirabilia oꝑa tua et aīa mea cognoscet nimis. Secūdo christus ostēdit ibi clemētiā suā. qꝛ totū semetipm dedit tam dignis q̄ indignis. Et ideo sequitur. misericors ⁊ miserator dn̄s, De q̄ clementia dicit ꝓpheta in ps̄. Suauis dominus vniuersis: et miseratōes ei⁹ suꝑ oīa oꝑa eius. Tercio christus ostēdit ibi suam magnificentiā. qꝛ ibi statuit dari vnum ferculum qꝺ habet in se plus de p̄ciositate q̄ suum totum regnū. Jdeo Ps̄. extollēs magnificētiā diuinā dicit. Oculi oīm in te sperant dn̄e: ⁊ tu das escā illis in tp̄e oportuno. Et qꝛ oportuna manus in ꝑncipe designat magnificentiā: ideo dicit. Aperis tu manū tuā ⁊ imples oē aīal bn̄dictōe. Tantam igit̃ saluatoris nostri potentiā. tantam clementiā. tantāq̄ magnificentiam cōsiderans mater sctā ecclesia erga se ex maxima christi dilectione ⁊ charitate ostensam: merito hoc dignissimū sacramentū tanto deuotius: tāto celebrius venerari censuit: q̄nto maiora ex eodeꝫ sibi bn̄ficia ꝓcessisse cōspicit. Quorꝫ q̇dem bn̄ficiorū illud p̄cipuum videtur. ꝙ hoc venerabile sacramentū facit in nobis manere deum et nos in deo. Hinc saluator loquens de ꝑfectione hui⁹ sacramenti dicit in ꝟbis ꝓpositis. Qui mā ducat meam carnē ⁊ bibit meū sanguinem in me manet et ego in eo. loco vbi supra.

Circa materiam presentis sermonis triplex potest occurrere dubitatio. Prima dubitatio est. quare christus instituēs hoc sacramentuꝫ voluit nos participes esse eius-

dem p̄ sacramentalē māducationē. Scd'a
quare cū x̄ps istud sacramētū instituit sub
duplici specie: eccl'ia romana nō tradit illd'
laicꝭ nisi sub vna. Tercia q̄ ꝛ quāta sit vtili
tas huiꝰ sacramēti vltra alia sacramēta. Ista
tria tangunt hic in verbis p̄positis. Nā sa
cramētalis p̄ceptio tāgit cū d'r. Qui mādu
cat. Sub duplici specie institutio tāgitur.
cū d'r. meā carnē ꝛ sanguinē meū. Utilitatꝭ
fructꝰ ꝛ effectꝰ salutaris cōsecutio. cum d'r.
In me manet ꝛ ego in eo. A

Dixi primo q̄ tāgit hic sacra
mentalis p̄ceptio
huiꝰ dignissimi sacramenti. cū d'r. Qui mā
ducat. Ex q̄ occurrit illa p̄ncipalis dubita
tio Quare christꝰ instituēs istud sacramen
tum voluit nos p̄ticipes esse eiusdē p̄ sacra
mentalē manducatiōeꝫ. Ad istud aūt dubi
um r̄ndet btūs Thomas in q̄dam sermo-
ne dicens. q̄ christus instituens hoc sacra
mentū voluit nos p̄ticipes esse ipsius p̄ sa-
cramentalē manducationē. ad faciendū p̄
hoc memoriā q̄druplicis sui maximi bene
ficij. scꝫ sue passiōis. sue p̄piciatiōis. sue dile
ctionis. ꝛ sue vnionis. De p̄mo scꝫ de pas
sione dicit ipse Lu. xxij. Hoc facite in meā
cōmemorationē. Que v̄ba repetit ap'ls in
epistola hodierna. j. Cor. xj. vbi exp̄sse dic
Quotiescūqꝫ māducabitꝭ panē hūc ꝛ cali-
cē dn̄i bibetꝭ mortē dn̄i annūciabitis. Sp̄
q̄dem in memoria debet esse passio christi.
Iuxta illud Trenor. iij. Recordare paup̄
tatis mee absinthij et fellis. Unde Grego.
li. iiij. dyalogor. dic. Hec nāqꝫ victima ab
eterno interitu animas soluit que nobis il
lam mortē vnigeniti reparat. q̄ licet surgēs
a mortuis iam nō morit: mors illi vltra nō
dn̄abit. tn̄ in seipso imortaliter atqꝫ icorru
ptibiliter viuens: p̄ nobis iter in hoc my-
sterio sacre oblatiōis imolat. Et post pau-
ca. Hinc ergo pēsemus quale sit p̄ nobis il
lud sacrificium quod p̄ oblationeꝫ nostrā
vnigeniti filij passionē semp̄ imitat. Hec il
le. Bernardꝰ aūt. Memoria passiōis chri
sti habetur in hoc sacramento si ad memo
riam reuocet: quō fiat panis de grano tri-
turato: mola cōtrito: in clibano cocto. Gra
num christus est Joh. xij. Nisi granū fru-
menti. Istud granū trituratū est in flagella
tione Joh. xix. Tunc apprehendit eū Pi-
latus et flagellauit. Cōtritus in mola crucꝭ
Figura de Samsone quē philistijm exce-
cantes molere fecerūt. Sic iudei nisi exce-
cati fuissent: mola crucꝭ nō attriuissent chri
stū. Esa. liij. Attritꝰ est p̄pter scelera nostra.
Missus quoqꝫ est panis iste in clibanū se
pulcri: q̄ ad corpꝰ. inferni: q̄ ad aīam. Ecce
memoriale passiōis qd' totiēs recolit q̄tiēs
istud sacramētuꝫ māducat. De secūdo scꝫ
de memoria p̄piciatōis diuine d'r Leuit. ij.
q̄ sacerdos tollet pugillum plenuꝫ simile et
olei ac totuꝫ thus. ꝛ ponet in memoriale su
per altare. Hoc est memoriale p̄piciationis
Per oblatiōnē super altare p̄piciatio fit ma
xime p̄ altaris sacramentū s̄m Grego. Est
aūt sciendū q̄ in christo sunt tres substan-
tie. scꝫ corpus: anima: et deitas. Per similā
ergo caro christi significat p̄pter carentiam
furfurꝭ. In simila ergo corp̄is x̄pi mūdicia
In oleo aūt anime sue gr̄a. In thure v̄o di
uinitas. cui latria ꝛ honor debet. que ī thu
re ostendit. iuxta illud Catbonis. Thure
deū placa. Per hanc ergo similaꝫ habemꝰ
p̄piciationem contra culpam. De tercio
scꝫ de memoria sue dilectiōis d'r Osee. xiiij
Diligam eos spontanee. Ubi enumerans
sue dilectionis b̄nficia: inter alia hoc subiū
git. Uiuent tritico. memoriale eius sicut vi
nū libani. Pro memoriali ergo dilectōnis
habes triticū corp̄is x̄pi. ꝛ vinū sanguinis
eius. Dilectio aūt dei q̄ nobis in hoc sacra
mento ostendit euidenter significat. ij. Re-
gum. xij. Ubi tria de ouicula paup̄is nar-
rant. q̄ paup̄ eam emerat. q̄ de pane ꝛ cali
ce suo nutriuerat. q̄ in sinu illiꝰ dormiebat.
Paup̄ iste est christus. ij. Cor. viij. Propt
nos egenus factꝰ est. Ouicula huius pau-
peris est fidelis anima Lu. xv. Inueni ouē
quā p̄dideram. Magna ergo dilectio chri
sti q̄ hec ouis p̄cio sanguis christi emitur. j
Cor. vj. Empti estis p̄cio magno. Itē pa-
bulo corp̄is nutrit Sap. xvj. Angelorum
esca nutriuisti p̄plm tuū. Item sinu miseri
cordie sue fouet vt tandē in sinum gl'ie reci
piat. Luc. xvj. Mortuꝰ est mendicꝰ ꝛ por-
tatꝰ in sinū abrae. De quarto scꝫ de me-
moria sue vnionis d'r in Ps. Memoriā fe
cit mirabiliuꝫ suorū misericors ꝛ miserator
dn̄s escam dedit timētibꝫ se. Sicut eñ ma
gna est vnio escar ad sumenteꝫ. q̄a carni et
sanguini vniunt. sic nos vnimur mirabili
ter esce corp̄is christi. Und' Augustino di-

ctum est in libro confeß. Cibꝰ sum grandiũ
Et sequit. Nec tu me mutabis in te, sed tu
mutaberis in me. Ex hĩs oĩbꝰ infero ꝙ pce
ptio huius sacramẽti est pfectio oĩm ꝟtutũ
in nobis, igit merito est freq̃ntandũ. Et p̃
mo ad fidẽ catholicã extollendã, qꝛ cũ vir-
tus sit de bono ꝛ de difficili: q̃nto est diffici
lioꝛ tanto est laudabilioꝛ. Et qꝛ istud sacra
mentũ est arduũ ad credendũ: ideo dignifi
cat fidẽ credẽtiũ ꝛ eius meritũ exaltat. Ideo
dꝛ mysteriũ fidei, id est habens secretã ꝛ oc
cultam intelligẽtiã tenendã p fidem, qꝛ ali-
ud videt, aliud sub visis esse firmiter credit.
Secũdo ad spem de futuro cõfirmãdã, qꝛ
spes pmissi boni maxime ꝯfirmat p arrã.
Istud aũt sacramẽtũ est pignꝰ ꝛ arra futu-
re btitudinis quã expectamꝰ. Unde nõ so
lum est signũ rememoratiuũ sed etiã preno
sticũ, ſm Dyonisiũ in libro de eccl'iastica
hierarchia. Tercio ad charitatẽ in nobis
incendendã, q̃a naturaliter q̃libet inclinat
ad diligendũ se diligẽtes. Et ideo christus
vt maxime nos incitaret ad charitatẽ in hoc
sacramento suã maximã dilectionẽ in nobis
voluit ostẽdere, in q̃ non sua sed seip̃m nobis
dedit. Unde istud sacramẽtũ est qd maxime
eccl'iam tenet in sctitate ꝛ puritate, sicut dic
Dyonisiꝰ de eccl'iastica hierarchia. Sicq̃
patet ex hĩs solutio p̃me dubitatõis, q̃ fu-
it. Cur christꝰ institues hoc sacramẽtũ vo-
luit nos esse pticipes ipsiꝰ p sacramẽtalẽ p-
ceptionẽ: q̃ est mãducatio. Quoniam vt audistis
hoc exigebat q̃druplex memoriale magni
bñficij hũano generi impẽsi, scꝫ passionis,
ꝓpiciationis, dilectõis, ꝛ vnionis. Insup re
q̃rebat hoc ip̃m pfectio triplicis ꝟtutis p̃n
cipalis, s. fidei, spei, ꝛ charitatis, q̃ p hoc sa-
cramentũ pficiunt.

B

Dixi secundo ꝙ in ꝟbis p̃-
missis tangit
huius sacramẽti sub duplici specie institu
tio, cum dꝛ, meã carnem ꝛ meũ sanguinem.
Ex q̃ occurrit illa secũda dubitatio: Cum
christꝰ istud sacramẽtũ instituit sub dupli-
ci specie, cur ecclesia romana nõ tradit illd
laicis nisi sub specie vnica. Circa cuius du
bitationis solutionẽ etiã illud est ꝯsideran
dum, ꝙ cũ xp̃s hic asserat esse carnẽ suã et
sanguinẽ suũ: q̃re sub ꝓpriis speciebꝰ carnis
et sanguis nõ potiꝰ sumit q̃ sub alienis, scꝫ
panis ꝛ vini. Istud igit est p̃mo soluendũ

Assignat aũt triplex efficax ratio ad hoc q̃re
nõ sumitur sub specie ꝓpria sed aliena. Pri
ma est vt fides habeat meritũ dũ aliud cre
dit interiꝰ, aliud cernit exteriꝰ. Unde Joh.
xx. dictũ est Thome. Beati q̃ nõ viderũt ꝛ
crediderũt. Nã ſm Grego. ibidẽ, fides nõ
habet meritũ cui humana ratio p̃bet exp̃i-
mentũ. Secundo ideo: ne horreret animꝰ
qd cerneret oculus. de cõse. dis. ij. Quid sit.
Horret nãq̃ animus carnẽ crudã comede
re: quod bestiarũ ꝓpriũ esse videt. Tercio
ad ridiculũ paganoꝝ euitandũ, de ꝯse. dis.
ij. Utrũ. Nã merito nobis isultare possent
ꝙ deũ carnalem habentes totiẽs ip̃m vo-
raremꝰ. Hĩs p̃missis veniamꝰ ad ꝓpositã
dubitationẽ soluendã. Pro cuius solutiõe
ponã istã catholicã cõclusionẽ. Cõmunio
eucharistie sub vtraq̃ specie, panis scꝫ ꝛ vi
ni: nõ est necessaria toti ꝓpl'o credentiũ sim
pliciter ꝛ absolute ad salutẽ, licet christꝰ de
vtraq̃ specie in ꝟbis istis faciat mentionẽ
Istã ꝯclusionẽ pbo. Primo p legẽ diuinã
Secundo p cõsuetudinẽ ꝛ praxim ecclesie
p̃mitiue. Tercio p sacra concilia. Quarto
p dicta sanctoꝝ doctorũ in lege dei veraci-
ter se fundantiũ. Et p̃mo pbat hoc p legẽ
diuinã tã noui q̃ veteris testamẽti. Nã in
lege noua christus loquẽs de hoc sacramẽ
to q̃ndecim vicibꝰ vel forte pluribꝰ fecit mẽ
tionem de hoc sacramento. De pane q̃dẽ
ꝛ de mãducatione tm̃ vndecim vicibꝰ. De
mandacatõe ꝟo carnis ꝛ bibitione sangui
nis quater. De vino ꝟo in toto pcessu non
fecit mentionẽ. vt patet Joh. vj. p totũ. ad
ostendendũ vtiq̃ manifeste ꝙ sumere sub
altera specie tm̃ scꝫ sub specie panis sufficit
ad salutem. Et ꝙ sub specie panis cõtinet
vera caro christi et verus sanguis ipsius.
Unde inq̃t. Opamini cibum q̃ non perit.
sed q̃ pmanet in vitã eternã. quẽ filius ho-
minis dabit vobis. Hunc em̃ pater signa
uit deus. Ecce p̃mũ testimoniũ in q̃ nullã
facit mentionem de potu. Et dicit cibũ p-
manere ꝛ sufficere in vitam eternã. Itẽ ibi
dem. Nõ Moyses dedit vobis panẽ de
celo veꝝ, nõ dicit, et sanguinẽ. Ecce secun-
dum testimoniũ. Item ibidem. Panis em̃
dei est q̃ de celo descendit ꝛ dat vitam mũ-
do. Ecce terciũ testimoniũ. Itẽ. Ego sũ pa
nis vite: qui venit ad me nõ esuriet, ꝛ q̃ cre
dit in me non sitiet vnq̃. Item hic in euan

gelio. Ego sum panis viuus qui de celo descendi. Ite ibide. Hic est panis de celo descendes, vt si qs de ipso maducauerit non moriat. Ite septimo. Ego sum panis viu⁹ qui de celo descedi, si qs maducauerit ex h pane viuet ineternu. Item octauo. Panis que ego dabo caro mea e p mudi vita. Ite nono. Amen amen dico vobis: nisi maducaueritis carne filij hois z biberitis ei⁹ sanguinem: no habebitis vita in vobis. Ubi pmo incipit facere mentionem de bibitione sanguinis. nullam tn de specie vini mentionem facit. Ite decimo. Qui maducat mea carnem z bibit meu sanguine habet vitaz eterna. Ite vndecio. Caro mea vere est cibus z sanguis meus vere est potus. Item duodecimo in verbis nostri thematis. Qui maducat mea carnem z bibit meu sanguinem in me manet. In qb solum qtuor locis fit mentio de potatione sanguis et nullo modo de potatione vini. Cum igit sub specie panis cotineat totus christus z integer, patet q qui sumit sub vna specie sumit vtrumq, scz carnem z sanguine, z implet dni mandatu illud. Nisi manducaueritis. dato etiam q de sacramentali sumptione intelligeret. Istud patet ex eo, quia christ⁹ cocludendo post oia sua dicta de hoc sacramento finaliter dicit. Qui manducat hunc panem viuet in eternu. Cu g sub specie panis istud sacrametu pferat vita eterna. Igitur sufficit fidelib laicis sub vna specie ad salutem, z p pseqns taliter suscipiens implet pceptum xpi qd dicit de carne z sanguine. Et pot ex hijs sic cocludi heretico. Aut em totus xps est integer sub specie panis. aut non. Si no, tuc falsum dicit. Ego sum panis viu⁹ q de celo descedi. Ex q em non est tot⁹ quo est viuus. Si aut est tot⁹ z viuus, igit est cu sanguie, cum sanguis est sedes aie q est vita corpis. Si igit tot⁹ cum sanguine, igit q sumit corpus sub specie panis: simul sumit z sanguine. Scdo ide pbatur p illud q cu xps docuit discipulos orare p necessarijs ad salute, inqt, Sic orabitis Pater noster zc. Pane nostru supsubstantiale da nobis hodie. Mathei. vj. Luc. xj. Quod vtiq de hoc sacrameto exponit fm Hieronimu, Cyprianu, z Nicolaum de lyra. Un petendo hoc sacramentu petimus oia alia, q omnia alia ordinant ad ipm. q

ideo dr qtidianus, q quotidie sumit p ministros ecclesie p se et pro tota communitate. Hec Lyra. Nulla aut alia metio fit ibidem de specie vini. Tercio ide pbat p illd qd in veteri testameto figuratu est de h sacrameto. Et pmo de Melchisedech q in figura xpi panem z vinu obtulit. Gen. xiiij. Ad Hebre. vij. Illud aut fuit in figura sic et cetera. j. Cor. x. Omnia in figura otingebant illis. No legit aut Melchisedech sic dedisse pplo, sed p semet tm sic obtulisse more sacerdotis. Quarto ide pbat de agno pascali, vbi solum pcipit esus agni no cu aliqua bibitione vini. Agn⁹ aut est figura huius sacrameti, cu de xpo dictu est. Ecce agnus di ecce q tollit pcta mdi. Joh. j. Quinto ide pbat de mana qd dabat pplo israel: sine aliq bibitoe vini vel aque. Et tn habuit p se omne delectamentu suauitatis Sapietie. xvj. Sexto idem pbat p illud Leuitici. j. vbi dr q sacerdos sumens sanguinez offerat p peccato sacerdotis vel etia totius multitudinis. z aspgat quasi velum sanctuarij. et eodem modo ponat sup cornu altaris: residuu fundendo sup basim altaris holocausti. Et. xvij. ibide dr. Sanguine dedi vobis vt sup altare in eo expietis p animabus vestris. Ecce q cqd de sacrificio sanguinis fuit in veteri testameto: totu refertur ad sacerdote z no ad pplum. In cuius signuz soli sacerdotes vtebant libaminib, i. hijs sacrificijs que fiebant ex fluida materia. scz oleo z vino. Septimo ide patet de Abraa qui venietib ad se angelis fecit comiscere tria sata farine z pane fieri: nulla mentione facta de vino. Gen. xviij. Octauo idem patet de comestione Helye. q comedit panez subcinericeu z ciphu aq bibit, no aut vini: in q sacramentu sanguis xpi pficit. Nono hoc idem patet ex praxi xpi z aplorum. Nam no legit xps aliquem laycu sub vtraq specie pter solos aplos duodecim comunicasse. quos tunc et sacerdotes ordinauit, vt patz Joh. xiij. Marci. xiiij. et Luce. xxij. Et tamen si ista comunio fuisset de necessitate salutis: vtiq no pretermisisset matre sua charissimam et alios minores. lxxij. discipulos de qb nulla fit mentio tanq laycis. Decio patet hoc ex pluribus couiuijs p xpm factis in qb nunq legit xpm aliquez potasse. vt dr Math. xiiij. z Joh. vj. d quinq panib.

Et iterū Marci. vij. de septē panib9. Uñ et post resurrectiōe3 cum duob9 discipulis in Emaus solū panē legit̄ fregisse. Lu. vltio. Et tamē ille panis figurabat corp9 xp̄i ƺm Augustinū in libro de ꝯcordia euāgelistaꝝ ƺm Bedā. Theophilū. et oēs alios. Item Joh. vi. Christus post resurrectiōe3 appa-rens discipulis comedit cū illis tm̄ piscem assum ꝛ fauū mellis. De q̄ dicit Innocen-tius. Gregori9 ꝛ Augustin9. ꝙ piscis assus christ9 est passus. Undecio hoc expsse pa-tet ex praxi aploꝝ in pmitiua eccl'ia Actuū ij. vbi dr̄ ꝙ oēs fideles erāt ꝑseuerātes i do ctrina aploꝝ ꝛ fractione panis. Et mgr̄ in scolastica historia expōit. i. eucharistie. vbi nulla mentio fit de vino. nec apl'us ita ꝑce-pit faciendū. sed narrat ꝑ christū ita factu3 Ite3 nullus apl'us legit̄ hoc dogmatisasse vniuersaliter pter q̄ꝫ Paulus solis Corin-thijs. apud quos erat talis ꝯsuetudo. Nec apl'us ita ꝑcepit faciendū. sed narrat ꝑ chri stum ita factū. Quos (q2 abutebant̄ isto sa cramento in sumēdo sanguinē in m'lta ma teria) reprehēdit: dicens. Alius aūt ebri9 est. tamen si fuisset hoc necessitatis: q̄libet apo stolus hoc in vbis docuisset et scriptis reli q̄sset. Duodecimo hoc patet ex praxi m'lto rū sanctorū. q̄ in infirmitate positi solū sub vna specie cōicabant: ꝑ modū laycoꝝ. licet etiā fuissent sacerdotes. sicut patet de bea-to Hieronimo. De q̄ scribit Eusebi9 in epi stola ad Augustinū. Silī mō btūs Amb. legit̄ cōicasse d manib9 btī Honorati Uer cellensis episcopi. Idem legit̄ fecisse beat9 Benedictus. Ide3 legit̄ fecisse btūs Aga-pitus papa. qui quendā claudum sub vna specie cōmunicans fertur perfecte curasse. Idem narrat wilhelmus in suo sacramēta li Hugonē de sancto victore doctorē maxi mū in extremis fecisse. Tredecimo hoc idē ꝓbat̄ per canonem Isidori ex libro concili orum qui in sexta synodo Cōstantinopoli tana dicit. Citra sanguinē. i. excepto sangui ne ceremonias in ecclesijs celebram9. q. d. laycalem cōmunionē que est ex statuto ꝛ ꝑ cepto ecclesie introducta quasi q̄dam ceri-monie sine sanguine damus. Et sequit̄ de cōmunione sacerdotali. Ita q̄ppe acceda-mus ad bñdictiōes archanas et sanctifica mur ꝑticipes effecti tā sancte carnis q̄ꝫ ꝑci osi sanguinis xp̄i. Hec ille. Hoc idē ostendit cōciliū. xij. Toletanū. q̄d narrat m'ltos in-firmos reiecisse eucharistiā q̄ dat̄ sine hau stu dñici calic9. cū al's multi infirmi nō pos sent q̄cq̄ꝫ deglutire ꝓpt' siccitatē oris. Idēq3 patet ex cōcilio Remēsi. de ꝯse. dis. ij. Per-uenit. Ubi declarat̄ ꝙ sufficit dare eucha ristiā infirmis sine vino. Idem dicit conci liū Uormacieñ. q̄d ꝑcipit habere parata3 hostiā ad cōicandū infirmū. nulla mētione facta de vino. vt de cōse. dist. ij. Presbiter. Et hec vocat̄ sepi9 laica cōmunicatio. vt. l. dist. Si eps. et. lv. dist. Si euāgelista. vbi dr̄ ꝙ eps vel p̄sbiter ꝓpter crimen capitale ꝑ ipm cōmissum: deposit9: laicalē cōionem tm̄ accipiat q̄ꝫdiu vixerit. Idē habet̄ ex cō cilio Sardinensi ꝑ duo decreta. vbi simil'r laycalem cōmunionē vocat sub vna specie sc3 corp9 xp̄i ƺm abbatē. ƺm Innocentiū. i. viaticū. ƺm Hostieñ. i. panis bñdictus vel corpus christi. Idē Joh. Andree in nouel la. de electione. Osi9. Idē patet de ꝯsecra. dist. ij. In trib9. Ubi ꝑcepit Clemēs papa p̄sbiter3 reliq̄as fragmentorū corpis dñici custodire: nulla mētione facta de vino. de cuius tm̄ custodia si fuiss3 in vsu: maior cau tela fieri debuiss3. Uñ dic̄ Archid. de ꝯse. dist. ij. Presbiter. ꝙ non ꝑcipit seruari san-guinē. q2 op9 ess3 nimia cautela in eo seruā di. Et sequit̄: nec est op9. quia vbi est corp9 ibi est sanguis. Itē sctā synodus Romana cui p̄sedit Leo papa de ꝯse. dist. ij. in q̄bus dicit. Idem est corp9 de q̄ dictu3 est. Caro mea vere est cib9 et sanguis me9 vere est po tus. Sequit̄ ibidē. Corp9 xp̄i edim9 vt vi-te eterne possim9 esse ꝑticipes. Ecce quō il la copl'ata corpi soli attribuit cōcilium. vt innuat ꝙ sufficit sumere sub altera specie. Quis aūt nisi fatu9 audeat cōtradicere tā-tis ꝯcilijs: q̄ꝝ est saluberrima autoritas et q̄b9 ecclesie negocia terminant̄. vt dic̄ Au-gust. ad Januariū. ꝛ Gre. xv. di. Canones dicit. ꝙ sicut q̄tuor libros euāgelij sic q̄tuor cōcilia suscipe ꝛ venerari debem9. Decimo q̄rto hoc idē ꝓbat̄ ex antiq̄ssima ꝯsuetudie eccl'ie. Sūt em̄ fere duceti ꝛ pl'es anni ex q̄ doctores catholici scribētes de hoc sacra-mēto nihil faciūt de ꝑceptiōe vini in calice. imo a tāto tp̄e sp̄ astruūt scp̄t' ꝛ exēplis nō esse necessariā sumptiōe3 sanguis xp̄i in ca lice ipsis laicis ꝑsonis. Unde indubitāter tenēdū est ꝙ nunq̄ꝫ fuit in eccl'ia d vniuer-

sali ꝯsuetudine eccl'ie. Sed ſm variū exē-
plū xp̄i in cena varia fuit consuetudo in di
uersis ecclesijs. Cū ḡ generalis ꝯsuetudo
iam a tot annis sic obtinuit: nō licet eā imu
tare, eo ꝙ maximā vim habet legꝭ. vt dicit
Tho. ij. ij. q. iiij. ar. xij. Et ideo dic̄ Aug. ad
Cassulanū. ꝙ ꝯtēptores cōsuetudis eccl'ie
vniuersalis sicut ꝯtēptores legis puniendi
sunt. xij. dist. De hijs. Turpis enī ps est q̄
toti nō ꝯgruit vniuerso. viij. dis. Quo iure.
Ex hijs infero ꝙ sentiēs ꝯtra ꝯsuetudinē
eccl'ie vniuersal' in sacramētꝭ hereticꝰ ē cen-
sendus. Patꝫ p btm̄ Tho. ij. ij. q. xciij. vbi
dicit. Sicut em̄ falsariꝰ esset q̄ aliq̄ ꝓpone-
ret ex pte alicuius q̄ nō essent sibi cōmissa.
ita viciū falsitatꝭ incurrit q̄ ex pte eccl'ie cul
tū exhibet diuinū ꝯtra diuinā autoritatem
ab eccl'ia ꝯsuetam. Quindecimo hoc patet
idē p sctōs doctores antiquissimos. Nam
Ambrosiꝰ in li. d sacramētꝭ ⁊ in libro de pa
radiso dicit. Ista esca quā accepistꝭ. iste pa
nis viuꝰ q̄ de celo descendit vite et'ne sub-
stantiā admīstrat. Et q̄cūqꝫ hūc panē man
ducauerit viuet in eternū, q2 corpꝰ xp̄i est.
de ꝯse. dist. ij. Reuera. ⁊ c. Oīa. ⁊ c. In illo.
et ca. Nō iste. ⁊ c. An̄ bn̄dictōez. In q̄bus
oīb habet ꝙ sumptio eucharistie sine san-
guine sufficit p se ad salutem sub specie pa-
nis. Itē Augꝰ. in ep'la ad Hyrcanū. Chri
stus panis est de q̄ q̄ mādūcat viuet in eter
nū. de ꝯse. dist. ij. Christꝰ. Idē in sermone
de ṽbis dn̄i habet. ⁊ habet i glo. j. Cor. xj.
Et sup ps. xxxiij. Ubi sp solū facit mētionē
de pane. ⁊ nihil de potu. Idem Hylariꝰ in
multꝭ locis de trini. de ꝯse. dist. ij. Si non
sunt. Et c. In xp̄o pater. Itē Hiero. expo-
nens illa ṽba. Nisi mādūcaueritꝭ carnē fi-
lij hoīs ⁊ biberitis eius sanguinē: dicit. in-
telligendū est de mādūcatōe spūali que est
incorpatio fidelis aīe p grām, p quā incor-
porat tanqꝫ mēbrū corpi xp̄i mystico. Itē
magnꝰ Innocentiꝰ de officio misse dicit ꝙ
vbi nō posset inueniri vinū pōt licite alter
sine altero ꝯsecrari, ḡ nō est necessitatꝭ abso
lute. Itē doctor Alexāder de Hal'. in q̄rta
pte sūme sue dicit. ꝙ xp̄s sumit integre sub
vtraqꝫ specie. ḡ licꝫ sumere sub altera specie
tm̄. sic fit a laycis vbiqꝫ. Oēs aūt canones
in ꝯtrariū allegati p hereticos: intelligunt
de ꝯficiēte p̄sbitero. q̄ sub vtraqꝫ specie de
bet sumere. Et idē dicit sup Johānē. C

Si quis aūt q̄rit q̄re ita ecclesia ꝯsueuit
dispēsare laycꝭ sub vna specie. Rn̄deo ꝙ h̄
fit ꝓpter plura. Primo ꝓpter p̄iculū infideli
tatis qd̄ se posset mētib fideliū igerere si sp
in speciebꝫ panis ⁊ vini daret. Possent em̄
simplices credere ⁊ intelligere ꝙ sub altera
specie non esset totꝰ xp̄s sed tm̄ sub vtraqꝫ.
Itē ꝓpter p̄iculū effusionis qd̄ de facili cō-
mitti possꝫ in m'titudīe ꝓpl'i. Itē ꝓpter p̄icu
culū corruptōis, qd̄ facile in estate ꝯtinge-
ret in regionib calidis. Itē ꝓpter p̄iculum
qd̄ posset ꝯtingere in portādo ad infirmū
Idē tenet Albertꝰ magnꝰ in tractatu de of
ficio misse. q̄ etiā ponit. ꝙ in regionib carē
tib vino posset dispēsari etiā cū sacerdoti-
bus vt sine vino ꝯficerēt solū in pane hoc
sacramentū. Idē btūs Tho. in. iij. pte sum
me sue. q. lxxx. ar. xij. dicit. ꝙ duo ꝯsiderant
circa vsum huiꝰ sacramēti. Unū ex pte ip-
sius sacramēti. aliud ex pte sumētiū. Ex pte
sacramēti ꝯuenit ꝙ vtrūqꝫ sumat. quia de
vtroqꝫ cōsistit perfectio sacramēti. Et ideo
q2 ad sacerdotē ptinet hoc sacramentū cō-
secrare ⁊ pficere: nullo mō debet corpꝰ xp̄i
sumere sine sanguīe. Ex pte aūt sumentiū
req̄rit summa reuerētia ⁊ cautela: ne aliq̄d
accidat qd̄ vergat in iniuriā tāti sacramen
ti qd̄ p̄cipue possꝫ accidere in sumptōe san
guinis: q̄ quidē si incaute sumeret de facili
posset effundi. Et q2 crescēte m'titudīe po
puli christiani in q̄ sunt senes ⁊ iuuenes et
puuli. q̄ꝝ q̄dā nō sūt tāte discretiōis vt cau
telā debitā circa huiꝰ sacramēti vsum adhi
berēt. ideo puide ordinatū est vt ꝓpl'is san-
guis sumēdus nō det. sed solū a sacerdoti-
bus sumat. Hec ille. Idē dicit sup Johan
nē in postilla. Et ibidē Nicolaꝰ de Ly. sil'r.
Si ḡ q̄rat hereticꝰ q̄re sacerdotib sic licꝫ ⁊
nō laycꝭ. Rn̄det ꝙ hoc est ꝓpt' pfectōnē sa
cramēti quā soli sacerdotes ⁊ non layci de
bent pagere vt dic̄ Tho. sup. iiij. sniaꝝ. dis.
xij. Scdo hoc fit ꝓpter p̄iculū effusionis.
q2 faciliꝰ vna gutta sanguis laberet q̄ꝫ vna
particula corpis christi. ſm ipm. Idē ponit
Bonauentura dist. xj. q̄rti sniaꝝ: dicens. ꝙ
q̄ꝫtum ad efficaciam huiꝰ sacramēti sufficit
sub altera specie. sed q̄ꝫtum ad significantiā
non sufficit. Et ideo solus sacerdos qui si-
gnificat passionē christi in hoc sacramento
solus sub vtraqꝫ specie sumit. Populus au
tem q̄ efficaciā ⁊ vtilitatē grē querit sub al

tera tm̄ recipit. cū sub altera tota grā chri-
sti cōtinet. Hec sentētialiter ibidē. Idē Pe
tr⁹ de Tharenthasia. dist. xi. qrti sniaꝝ. Ri
chardus d̄ media villa. Petr⁹ d̄ palude pa
triarcha hierosolimitan⁹. Similr Scot⁹
subtilis doctor. Thomas de Argētina. ꝙ
q̄ꝫtum ad rem significataꝫ sub altera specie
dat vtrūqꝫ. licet nō quo ad speciē significa
tā. Dicit etiā ibidē ꝙ sacerdos cōficiēs sub
vtraqꝫ specie: ideo facit. vt significet ꝙ tpe
passionis xpi fuit sanguis sepatus a corpe
p effusionē. Et ideꝫ Hugo postillator toti⁹
biblie. Similr q̄dā doctor Anglic⁹ qui d̄r
fiscare sup q̄rto sniaꝝ. dist. xi. dicit: addens
vltra p̄dicta hāc rōneꝫ. ꝙ sicut in veteri te-
stamēto de sacrificijs ꝛ oblatiōib⁹ sumebāt
oēs offerētes. sed de libaminib⁹ q̄ consiste-
bant in materia liq̄da soli sacerdotes. Ita
circa hoc sacramētum ꝓplus debet sumere
tm̄ speciē panis solidā. sacerdotes aūt spe-
ciem vini liq̄daꝫ. Ex hijs pōt patere ꝙ ver
bū nostri thematis de carne et sanguīe xpi
intelligendū est de spūali mādicatōe ꝛ bi-
bitione q̄ est incorpatio corpis xpi p gratiā
et charitatē. Et hoc ostēdit istō ꝟbū qd̄ seq
tur. In me manet ꝛ ego in eo. vt dicit Au-
gustinus sup Johanneꝫ Omelia. xxiij. vbi
ipē dicit. ꝙ si hoc itelligeret de mādicatiōe
sacramentali. tunc falsum est. quia mlti mā
ducant sacramēta et tm̄ nō manent in deo.
nec deus in eis Igitur ſm ipm intelligitur
de spūali. put etiā dicit Thomas in postil
la. Christus ergo hic intelligit cibum ꝛ po
tū societatē sanctoꝝ corpis ꝛ membroꝝ su-
orum: quod est sancta eccl'ia in p̄destinatis
et vocatis ꝛ sanctis ꝛ glorificatis ꝛ iustifica-
tis et fidelibus eius. Et quia per alterā spe
ciem sufficienter incorpat hō corpi xpi my
stico. Ideo sufficit sumptio alterius speciei
Et tantum de secundo.

D

Dixi tertio ꝙ ī verbis premis-
sis tāgit hui⁹ sacra
menti vtilitatis fructus et effect⁹ salutaris
consecutio. cum dicit. In me manet et ego
in eo. In quo denotat vtilitas hui⁹ sacra-
menti vltra alia oīa sacramenta. Pro quo
sciendū ꝙ ſm Tho. sup illud Joh. vi. Ego
sum panis viuus. Hoc sacramentū est do
minice passionis rememoratiuū. et cōtinet
in se christum passum. Unde q̄cq̄d est effe
ctus dominice passionis ad nos: totū etiā
est effectus huius sacramēti. Nihil em̄ ali
ud est hoc sacramētū q̄ꝫ applicatio passiōis
ad nos. Non em̄ decebat christum ſm su-
am p̄sentiam semp nobiscū esse. et ideo hāc
voluit supplere p hoc sacramentū. Vn̄ ma
nifestum est ꝙ destructio mortis quā chri-
stus morte sua destruxit. ꝛ repatio vite quā
christus reparauit resurgendo est effectus
huius sacramenti. Et quia vita quaꝫ ꝯfert
nō est solum vita vnius homis. sed q̄ꝫtum
in se est vita totius mundi. ad quam suffici
ens est mors christi. j. Johis. ij. Ipse est p-
piciatio pro peccatis nostris. et non solum
nostris sed etiam toti⁹ mundi. Et sequitur
Alia sacramenta habent singlares effect⁹
sicut in baptismo solus baptisatus suscipit
gratiam. Sed in imolatione huius sacra-
menti est vniuersalis effectus. quia non so
lum sacerdos consequit effectum. sed etiaꝫ
illi pro quibus orat. et ecclesia tota tam vi-
uoꝝ q̄ꝫ mortuorūꝫ. Cuius ratio est. quia in
ipso cōtinet causa omniū sacramentoꝝ. scꝫ
christ⁹. Hec Thomas. Ille autem est p̄n-
cipalis effectus huius sacramēti. quia in-
corporat hominē christo. Unde dicitur in
verbis nostri themat̄ In me manet ꝛ ego
in eo. Et per consequens qui coniungitur
mihi: habet vitam eternam. Manet auteꝫ
in nobis christus dupliciter. scꝫ in intelle-
ctu per fidem. in affectu per charitateꝫ: que
informat fideꝫ. j. Johis. iiij. Qui manet in
me in deo manet ꝛ deus in eo: Qui ergo sic
credit christum vt in eū tendat: habet chri-
stum in affectu et intellectu. ergo qui sic cre
dit per fidem informatam charitate in chri
stum vt tendat in ipsum per charitateꝫ: spi
ritualiter manducat christum. et talis ha-
bet christum in se manentem. Et quia chri
stus diligentes se trāsformat in se. eo ꝙ ſm
Dionisium Amor est vis vnitiua transfor
mans amantē in amatum. Ideo quicunqꝫ
sic diligit christū manducādo eum spūali-
ter manet in christo. Unde August. expo-
nens illud Johānis. xv. Qui manet in me
hic fert fructum multuꝫ: dicit. Manemus
in christo credēdo obediendo pseuerando
Manet in nobis christ⁹ illuminando. sub
ueniendo. perseuerantiā dando. Maxime
autem hec mansio fit per pceptioneꝫ sacra-
mentoꝝ. et precipue huius sacramenti eu-

charistie, vt hic dicit. Utilitas autē ex hac mansione reciproca christi in nobis, et nostra in christo est multiplex. Prima purgatio omniū peccatoꝝ. Unde Johānis. xv. Omnem palmitē ferentez fructum purgabit vt fructum plus afferat. Secunda diuina associatio, vñ Johānis. xv. Qui manet in me et ego in illo. Magna vtilitas ex sociatione diuina. Quid enim deesse poterit illi qui secum habet deuz. Uenerūt em̄ omnia bona cū illa Sapie. vij. Unde Ecclesiastes. iiij. Ue soli scilicz sine deo. Hinc Seneca. Nullus vir sine deo bonus potest esse. Tercia est fructificatio bonoꝝ operum. Unde Johannis. xv. Qui manet in me: hic fert fructum multum. scilicz cordis per sanctas cogitationes et meditationes. oris per confessionem ꝛ gratiarū actiones. operis per penitentie satisfactionē. Quarta impetratio petitoꝝ. Unde Johannis xv. Si manseritis in me et verba mea in vobis manserint: quodcunqꝫ volueritis petetis et fiat vobis. Maneamus ergo in christo per huius sacramenti gratiam vt secuz tandem manere possimus in celo per gloriam. Ad quam nos pducat pater et filius ꝛ spiritussanctus Amen.

De sancto Johanne baptista: Sermo XXIX

Quis putas puer iste erit Luc. j. Quoniā vt ait Gregorius in libro quarto dyalogorū. licet in regno celorum vna sit beatitudo electorum quā illic percipiunt. dispar tamen est retributōnis qualitas. qm̄ pmia diuersa consequunt. Nec immerito. Dicit em̄ Origenes in libro moralium. ꝙ sicut in hac vita est discretio operum. in alia quoqꝫ vita erit pculdubio discretio dignitatū. vt quo hic alius alium superat in labore. illic alius alium transcendit in retributione. Hec ille. Cum itaqꝫ beat⁹ Johannes baptista om̄es mortales natos ex muliere merito transcenderit. iuxta illud. Inter natos mulierū non surrexit maior Johanne baptista. Merito in pmio omnes preire ꝛ excedere debuit. Ipse enim fuit famosissim⁹ preco christi missus ad nunciādū eius aduentum. Johannis. j. Fuit homo missus a deo cui nomen ꝛc̄. Ipse em̄ fuit christi pcursor ad iter preparanduz. Malachie. iij. Ecce ego mitto angelum meum ante faciē tuam. quod ad litteram intelligitur de Johanne. vt patz Luce. vij. Ipse pdicator ad conuertendum. Ipse nuncius ad hospitiū preparandū. Luce pmo. Ipse preibit ante illū. Ipse vox veritatis. Esaie. xl. Ego vox clamantis in deserto. Ipse propheta futura et secreta reuelando. Etiam dico vobis plus ꝙ propheta. Ipse lucerna ardens in diuina dilectione. Ipse lucens in conuersatione. Johannis. v. Ipse erat lucerna lucens et ardens. Si igitur talis et tāta gratia Johānis: qualis erit gloria. Si tale est meritū: q̄le premiū. Si vera est Pauli sciā q̄ in celo vidit vnicuiqꝫ merito coronā congruā esse dandā: put ipse ait. Unusquisqꝫ pprā mercedē recipiet ſm suū laborē. Et si vera est sicut est imobilis xpi remuneratoris oim̄ veritas q̄ dicit: in domo patris sui māsiones multas esse. Non vtiqꝫ pp̄ter aliud ꝙ pp̄ter diuersitatez meritorum. Certe Johānis corona ceteroꝝ coronis electorū maior est. Quo maior inter natos mulierū non surrexit. ꝛ cui veritas que coronas distribuit tātū testimonium phibuit. merito ergo admirantes natōnes de eo dixerunt. Quis putas puer iste erit. In q̄bꝫ v̄bis triplicem bti Johānis excellētiā cōsidero meritoꝝ ſm triplicē interrogationē. que de ei⁹ sanctitate moueri pōt. vt sic querēti de eo. Quis putas puer iste erit. Respōdeamus ꝙ Johānes. s. est magn⁹ i ingressu vite nature. maior in pcessu vite gr̄e. maxim⁹ ī vita glīe. ſm hoc triplex est testimoniū triū testium ad hāc interrogationē respondentiū. scz humanū. angelicū. ꝛ diuinū. quoꝝ testimoniū est verū. quia quod viderūt testantur. Johannis. iij.

A

Dixi primo ꝙ in verbis pmissis denotat excellentia beati Iohannis in ingressu vite nature. Nam ipsius conceptio fuit sancta. natiuitas leta. impositio nominis miraculosa. Si ergo queris q̄s fuerit vir iste Johannes in conceptōe. Rn̄det tibi angelus Luce. j. ꝙ in ꝯceptiōe ab omni labe est purgatus. qr ex vtō mr̄is sue spūsctō replet⁹. Ecce ꝯceptōis sctitas. Cui⁹ sctitas apparuit

Primo ex gaudio ĩ vtero mr̃is q̃ cepit gaudere ad p̃sentiã saluatoris. Nã ꝺm Augu. fuit in eo accelerat⁹ vsus rationis. Vñ ꝺm Lyrã Lu.j. q̇daꝫ doctor grec⁹ dicit. Reclusus ventre miles agnouit dñm ac regẽ oriturꝝ: vẽtris tegimine nõ obstãte mystica visione ĩspexit. nõ palpebris sed spũ. Secundo testimoniũ sue sctitatꝭ apparuit. qꝛ in eodẽ vtero cepit ꝓphetare. Prophetauit eñ ꝑ os matrꝭ. Vñ dicit Crif. In eo ꝙ Elizabeth cognouit xp̄m cõceptũ ĩ vtero virgĩs vt dꝛ Lu.j. eodẽ etiã spũsctõ Elizabeth nomen ei⁹ sciuit. qđ a marito muto scire non potuit. vt ibidẽ dꝛ. Terciũ testimoniuꝫ sue sctitatis in cõceptõe apparuit in hoc ꝙ contra naturã ex senibꝫ parẽtibꝫ ⁊ sterili mr̃e cõceptus est Vñ qđ natura nõ potuit gratia sanctitatꝭ effecit. Ex q̃ patet ꝺm Lyrã ꝙ ei⁹ conceptio fuit aliq̃ modo miraculosa. quia nõ fuit ꝑ naturã tm̃. sed etiã ꝑ naturã statiꝫ g̃ra diuina adiutã. qꝛ ambobꝫ parẽtibꝫ obstabat senect⁹. sed matri cum h̃ sterilitas.

Secũdo ei⁹ natiuitas fuit leta. Leticiaꝫ aũt ei⁹ p̃dixit angelus Lu.j. dicẽs. Erit tibi gaudiũ. s. in mente interi⁹. ⁊ exteri⁹ exultatio. Dicit̃ eniꝫ exultatio q̃si extra saltatio. Et hoc ẽ ꝓprie tũc qñ gaudiũ est tãtũ interius qđ nõ põt bñ cõtineri q̇n appareat exteri⁹. Erat aũt gaudiũ triplici ꝑsone. Prĩo patri. qꝛ ipso nato apertũ est os Zacharie et ꝓphetauit dicens. Bñdict⁹ dñs de⁹ israel Vñ sic in cõceptione matrẽ fecit ꝓphetare sic in natiuitate fecit patrẽ ꝓphetare. Secũdo erat mr̃i Elizabeth. qꝛ ꝑ hãc natiuitatẽ liberata fuit ab obprobrio ⁊ maledictione sterilitatis. Sic ipsa de se ait. qꝛ sic fecit mihi dñs in diebꝫ q̇bꝫ respexit auferre obprobriũ meũ inter hoĩes Lu.j. Tercio gaudium erat oĩbꝫ cognatis ei⁹ q̇ audientes qm̃ magnificauit dñs miscđiaꝫ suam in Elizabeth. Magnã eñ miscđiam ei fecit auferẽdo sterilitatꝭ obprobriũ: ⁊ dãdo ei tantũ ac talẽ filiũ sic nũciatũ mirabil̃r ⁊ cõceptũ suꝑnatural̃r. et cõgratulabant̃ ei. Nec solum cognati sed etiã m̃lti extranei gaudebãt de natiuitate ei⁹. vt dꝛ Lu.j. M̃lti in natiuitate eius gaudebũt. Qđ ad l̃raꝫ etiã hodie videm⁹ cõpletũ. qꝛ dies sue festiuitatis nõ solũ festiuat̃ a xp̄ianis sed etiã a saracenis. vt dicit Ly. Vñ in honorẽ eius sꝑ tenẽt lampadẽ vt dicit q̇dã doctor. Tercio impositio noĩs eius fuit miraculosa. qꝛ cũ cognati circũcidẽtes pueꝝ vellẽt ei imponere nomen pr̃is. scꝫ Zacharias. mr̃ spũsctõ docta a nullo hoim informata cõtradixit: dicens Nequaq̃. sed vocabit̃ Johãnes. qđ tãdẽ pater scꝑtura approbauit. Et sic pr̃ ⁊ mr̃ cõcordauerunt in impositione noĩs cõtra cõsuetudinẽ solitã: qua solebãt parentes imponere nomen patris in circũcisione. Johannes interꝑtat̃ gratia. Et merito sibi tale nomen imponit̃. qꝛ ipse xp̄m manifestauit. per quẽ veritas ⁊ g̃ra facta est. vt dicit̃ Joh.j. Magna g̃ toti mũdo ex Johanne ꝓfluxit g̃ra. qm̃ prim⁹ viam g̃re p̃dicauit ⁊ tandẽ auctoreꝫ g̃re demõstrauit. Et si q̃ris. quã g̃ram p̃dicauit. Audi illud ei⁹ p̃coniũ gratie quod habetur Math.iij. Penitentiam agite appropinquabit vobis regnuꝫ celorum. id est gratia qua itur ad regnum celorum. B

Dixi secundo ꝙ in ỽbis premissis notatur ꝙ btũs Johannes fuit maior in ꝓcessu scꝫ ⁊ in vita g̃re. Nã vita eius ab infantia sua vsq̃ ad mortẽ eius multũ erat dura et excellens quodãmodo supra hũanaꝫ facultatem. Statũ aũt sue sctitatis in ꝓgressu vite g̃re triplex fidele approbat testimonium. Vñ ad q̃stionẽ qua q̃rit̃ q̇s est Johãnes in vita g̃re. Primo rñdet pater Zacharias spũ ꝓphetico. Et tu puer ꝓpha altissimi vocaberꝭ. Propheta aũt non q̇libet sed ꝓphetaꝝ vltim⁹. Et sic ꝓphetis dignior et nobilior est. qꝛ finis dignior ⁊ nobilior ẽ ordinatis in finẽ. Vñ dꝛ de eo. Lex ⁊ ꝓphete vsq̃ ad Johannẽ. Lu.xiij. Non qꝛ lex ⁊ ꝓphetie tũc cessauerint. sꝫ qꝛ tũc ꝑfectio euãgelica p̃dicari incepit. q̃ inducit ad cõtemptũ tꝑaliũ ꝓpter amorẽ spũaliũ et celestiuꝫ tanq̃ ꝓpter manifestũ bonũ expedientius cõsequendũ. Et qꝛ hoc est difficile ⁊ quasi cõtra naturã vt q̇s contemnat tꝑalia. ideo xp̄s dicit. ꝙ tales honoꝝ tꝑaliuꝫ ꝓpter bona eterna cõtemptores sunt violenter rapientes celum. quia q̃si quandã violentiã eis cõtra naturam inferunt. vt dicit Lyra. Fuit aũt beatus Johannes exími⁹ ꝓphetarũ qꝛ q̃ p̃dixit ỽbo monstrauit digito. Scđo pr̃ eius dicit eum p̃cursoreꝫ: cũ addit. Preibis eñ ante faciẽ domini parare vias ei⁹ Quod etiam angelus nunciauit dicens.

Ipse p̄ibit an̄ illum in virtute ꝛ spū̄ Helye parare dn̄o plebē ꝑfectā, vbi describit eum similē Helye. Primo ꝓpter siĺitudinē vite. qꝛ vterq̄ʒ vixit in austeritate vict⁹ ꝛ vestit⁹. Austeritas victus fuit maxie. eo ꝙ vt dicit̄ Math. iij. Esca eius erat locusta. Que ſm Lyrā ꝛ Gorrā sunt anīalia ꝑua volantia ꝑ modū salt⁹ ꝛ repiunt̄ in deserto iudee. ꝛ frixa cū oleo sunt cibi paupeꝝ. ꝛ mel siluestre Hoc mel repiebat̄ in trūcꝭ arboꝝ. Ibidē dicit tn̄ ꝛ Gorra et Lyra. ꝙ ibi fuerūt arbores hn̄tes lata folia ꝛ rotūda lactei coloris et mellei saporis q̄ natura fragilia manib⁹ ꝯterunt̄ ꝛ edunt̄. ꝛ hn̄t saporē q̄si mellis. talib⁹ vescebat̄ sc̄tūs Johēs. Et ista fuit eius austeritas q̄ntum ad cibū. Austeritas pot⁹ patet Lu. j. vbi d̄r. Vinū ꝛ sicerā nō bibet. id est quenq̄ʒ potū inebriatiuū ſm Lyram Erat aūt nazare⁹. i. ꝯsecrat⁹ dn̄o ꝑ totā vitā suā. ideo ab oī inebriatiōe abstinuit. Sicut nazarei ī veteri lege tpe sepatōis. vt habet̄ Nūeri. vj. cap. Dicit enī Huguitio ꝙ nazare⁹ idē est qd̄ sanct⁹ vel mūdus. Nazareus em̄ dicebat̄ q̄ sanctā comā nutriebat et nihil cōtaminatū recipiebat. abstinēs se a vino ꝛ sicera: q̄ mētē ab integra sanitate ꝑuertit. Vnd̄ sicera est oīs potatio q̄ extra vinū inebriat. cui⁹ nomē licet hebreū sit. tn̄ latinū sonat, ꝑ eo ꝙ suco frumēti vł pomorū cōficit̄, aut palmaꝝ suc⁹ in liquorē extorquet̄. Hec ille. Et sic ceruisia nostra media pōt dici sicera. Austeritas vestit⁹ ei⁹ patet. qꝛ habuit vestē de pilis cameloꝝ factā. vt d̄r Math. iij. Et zonā pelliceā circa lūbos de pelle cruda ꝛ pilosa. Vn̄ recte cōpabat̄ Helye. De q̄. iiij. Reg. j. Vir pilosus ꝛ zona pellicea accinct⁹ renib⁹. Et ꝑ talē austeritatē vite parabat Johēs viā dn̄o in cordibus fideliū. Nam vt d̄r Math. iij. Tunc id est visa tali vita in sc̄tītate exibat tota hierosolima. i. ꝓplūs de hierl'm. et oīs iudea. i. multi. et baptisabant̄ in iordane: cōfitentes peccata sua. Vbi dicit Lyra. ꝙ iste baptismus Johānis ad hoc erat ordinat⁹ quasi q̄dam p̄paratio ꝛ p̄figuratio baptismi ipsius xp̄i de ꝓximo vēturi. Tercio pater eius dicit eū doctorē salutis. Vnde addit. Ad dandā sciam salutꝭ plebi ei⁹. i. missus es ad p̄dicādū salutē fiendā ꝑ xp̄m. ꝑ quā sciam parabat etiā dn̄o plebē ꝑfectā. scʒ ꝑ euāgeliȷ̄ susceptionē. Vn̄ de eo pōt dici illud qd̄ dixit dn̄s ꝑ ꝓphetā. Filie syon exultate ꝛ letamini in dn̄o deo vestro. q̄a dedit vob̄ doctorē iusticie Joel. ij. Secūdū testimonium de sc̄tītate vite gratie sue est iudaici populi. Et hoc tripl'r. Primo per hoc ꝙ ꝓpter ei⁹ sanctitatē vite: ꝛ fame celebritatē: iudei ip̄m christū credebāt. Vn̄ miserūt ad eum ab hierosolimis vt interrogarent eū. Tu q̄s es. vt habet̄ Joh. j. Quā credulitatē verus amator veritatis hūiliter refellit. Non sum inq̄t ego xp̄s. Nō sum ꝓpha. s. ille quē putatꝭ. Scd̄o hoc idē patet ꝑ hoc. qꝛ sine miraculis est accept⁹. Cum em̄ videret̄ q̄si nouū cultū ꝛ statum p̄dicare ꝛ inducere. et nullū miraculū ad hoc ꝓbandū induceret. necesse fuit vt ei⁹ vita tāte sc̄tītatꝭ esset et insuspicabilis vt nullus inde dubitare possʒ Tercio qꝛ licet xp̄s fuerit maxie sc̄tītatis ꝛ vite tēꝑatissime ꝛ austerissime. iudei tn̄ cōparata vite austeritate vtriusq̄ʒ: p̄ferebāt iohānē xp̄o. Vn̄ ꝛ dixerūt. Quare nos ꝛ discipuli iohis ieiunam⁹: tui aūt discipuli nō Nec solū in vita sed etiā post mortē ipi⁹ ꝓpter cōpatōē sc̄tītatꝭ vite xp̄m assimilabāt iohāni. Vn̄ ꝛ Herodes dicebat. Quē ego decollaui iohānē ipse surrexit a mortuis. et ꝟtutes opant̄ in eo. Per h̄ xp̄s credebatur iohānes. eo ꝙ sc̄tūs iohānes fuit mire sanctitatꝭ. Tertiū testimonium de sc̄tītate vite sue gr̄e est euāgelistaꝝ: ꝓphaꝝ et saluatoris. Testimoniū euāgelistaꝝ ē fidelissimū. Testimoniū ꝓphaꝝ ē firmissimū. Testimoniū saluatoris ē excellētissimū. De p̄mo scʒ d̄ testimonio euāgelistaꝝ ē sciēdū ꝙ oēs q̄tuor euāgeliste ꝯfitent̄ ei⁹ sc̄tītatē. Nā Mathe⁹ d̄scribit eū vt hypocritaꝝ rep̄hēsorē Mat. iij. vbi rep̄hēdens pharisceos dixit. Progenies vipaꝝ q̄s demonstrabit vob̄ fugere a vētura ira. Est natura vipe ſm Crit̄. cum mordet ad aquā fugit. sʒ si aquā nō īuenit morit̄. et est a foris picta et int⁹ venenosa. Sic isti ad iohis baptismū currebāt p⁹ facta mortifera aliq̄n vt cōmodū asseq̄rent̄. vt picl'm mortꝭ solū euaderēt. tn̄ a foris erāt pulcri: int⁹ aūt veneno pleni. Scd̄o Marcus describit eū tanq̄ʒ penitētie p̄dicatorē Marci. j. vbi d̄r. Erat Johānes in deserto p̄dicās baptismū pn̄ie. hoc est. ꝙ p̄dicabat baptismū dandū ꝑ xp̄m in ꝓximo venturū. vt dicit Lyra. Tercio Lucas describit eū tanq̄ʒ salubrē ꝯsultorē. Nā cuilibet

statui ɔsuluit salubriter. vt patet Lu. iij. nā turbis cōsuluit. Qui habet duas tunicas det vnā nō habenti. Ubi ɔsulit oib⁹ q̄bus cūq̧ supfluūt vestimēta. cōsiderata ɔuenienti necessitate stat⁹ psone ſm Lyrā vt det talia supflua. Itē publicanis z collectorib⁹ cēsuū q̄ solent esse pni ad plus colligēdū q̄ʒ sit eis mādatū. z quod ampli⁹ eis remanet cōsuluit: ne plus q̄ʒ est eis mādatū exigant. Itē militib⁹: ne aliquē ɔcutiāt. scʒ opp̄mendo paupes z eos despiciēdo: neq̧ calūniādo. scʒ ne imponerent falsum crimē diuitibus z potētib⁹ vt occasionē torq̄ndi bona eoꝝ haberēt. q̄z p aliā viā a talib⁹ bona capere nō pñt. Sed ait. Cōtenti estote stipendijs vestris. q̄ dabunt eis ab imperatore p labore militie quē debēt sustinere in defensione patrie. Nā ſm Lyrā. reddit⁹ q̄s bñt multi milites p hoīes sibi subditos habēt loco stipendioꝝ. z ideo debent esse cōtenti. Quarto Johānes describit eū tanq̄ʒ supne luc̄ p̄cursorē Joh. j. vbi dr̄. Fuit hō missus a deo cui nomen erat Johes. hic venit in testimoniū vt testimoniū phiberet de lumine. Fuit aūt ista missio ſm Lyrā nō solū p internā missionē sed etiam p exp̄ssam dei missionē z opatōeʒ exteriorē. licet mod⁹ h⁹ opationis nō sit scp̄tus. Uñ idē Johānes dicit de se Joh. j. Qui misit me baptisare ī aq̄ ille mihi dixit. Sup quē videris sp̄ūm descendentē zc̄. Ecce nobilissimū esse testē supni luminis. i. filij dei. Secūdo testimoniū p̄phetarū fuit firmissimū. Naʒ Esaias scīficat⁹ in vtero dicit Esa. xl. Uox clamātis in deserto. Christus em̄ clamauit quasi verbū dei patris: p Johannē tanq̄ʒ p vocē Quia sicut vox verbū p̄cedit. sic Johānes p̄cucurrerat saluatorē. Secūdo Jeremias dicit eum p̄phetā datū gentib⁹ q̄ʒtū ad exēplarē ɔuersatōem Jere. j. Prophetā in gētib⁹ dedi te. Tercio Malachias dicit eum angelū p̄pter puritatē z officij nobilitatem Malach. iij. Ecce ego mitto angelū meuʒ añ faciē tuā. Et idē christ⁹ allegat Mat. xj. et Lu. vij. Quarto accedit testimoniū christi q̄ dicit eū oīm maiorē inter natos mulierum. C

Dixi tercio q̄ btūs Johānes fuit maximus ī vita glīe citra xp̄m z eius matrē vt pie credit. Est aūt duplex glīa in vita eterna. vna cōmunis. alia singularis p̄mij eterni. Prima vocat p̄miū substantiale. Secunda vocat p̄miū accidētale. Prima cōpat corone auree. Scd̄a aureole. Cōsiderādo igit in btō Johāne p̄miū essētiale habet coronā sextuplicē. scʒ stat⁹ nature angelice. stat⁹ innocentie. stat⁹ p̄triarchalis. stat⁹ pōtificalis. status regalis. z stat⁹ p̄phetalis. Et isti sunt sex status q̄ p̄cesserūt xp̄m. Habet etiā coronam statuū q̄ sequunt xp̄m. scʒ aplo̅ꝝ. martiruʒ. ɔfessoꝝ. doctoꝝ. v̄ginū. z religiosoꝝ. Et sic habet coronā duodeciʒ stellaꝝ. Quo ad p̄mā coronā auree dr̄ in Ps̄. Corona aurea sup caput ei⁹. Sed ad scd̄am scʒ coronam aureole dr̄. Posuisti dn̄e sup caput ei⁹ coronā de lapide p̄cioso. Uñ nō solū posita est corona. sed etiā vere magna corona. q̄z magna est glīa ei⁹ ī salutari tuo. glīaʒ z magnū decorē imponēs sup eū. Uñ de ip̄o pōt dici illud. Qm̄ p̄uenisti eū in bñdictōib⁹ dulcedinis. posuisti in ca. eius zc̄. Nō em̄ vna bñdictōe bñdict⁹ est aut p̄uēt⁹ sed plurib⁹. Nā magna fuit p̄uētio in amotione culpe Eccl. xxxix. Bñdictio ill⁹ q̄si fluui⁹ inūdabit. q̄ scʒ lauet sordes. Uñ bñ dicit. p̄uenisti. i. ab īmunitate pctī ante ortū in mundū abluisti. q̄ nos oēs fedamur z q̄si maledictione p̄uenimur. Est tñ differētia int ip̄m et xp̄m. q̄z xp̄s etiā ante ɔceptōem fuit p̄uētus ab īmunitate pctī. sed Johānes p⁹ cōceptionē: añ tamē natiuitatē suā. Scd̄o p̄uent⁹ est in collatōe grē. Gen. xxvij. Det tibi de⁹ de rore celi z de pinguedīe terre abūdantiā. Sed q̄z paꝝ fuit dare donū grē nisi etiā daret donū p qd̄ ɔseruaret grāʒ. ideo p̄uenit eum in ɔseruatione grē Deut. xxxiij Benedictio illius q̄ apparuit in rubo veniat sup caput Joseph. Sed q̄z parū essʒ cōseruare grām equaliter cuʒ ceteris nisi etiā multiplicaret eadem grā. ideo p̄uenit eum in benedictione multiplicando gratiā. Hebre. vj. Terra sepe venientem super se bibens imbrem et germinās herbam opportunam illis a quibus colitur accipit benedictionem a deo. Ideo Ps̄. Benedictionem dabit legislator: ibūt de virtute in virtutem. Sed q̄z ista omnia p nihilo valerēt si deesset largitas glorie. Ideo deus beato Johanni maiorem cōtulit hijs omnibus benedictionibus. scilicet in glorie largitione. Eccl. xj. Benedictio dei in mercedem

iusti festinat. Hee sunt bñdictões dextere quas vocat merito bñdictões dulcedinis Sinistre amaritudinis sunt q̃ cõsistunt in collatõe dignitatũ ⁊ diuitiarũ. Habet autẽ sanctus Iohãnes excellẽtissimã coronam aureole inter ceteros sctõs, eo q̃ simul collectas habet tres aureolas, scȝ virginũ, martyrũ, et doctoꝝ. Virginuȝ quia fuit carnis sue exteri⁹ mortificator, vt patet ex vite austeritate supius deducta. Secũdo doctoꝝ. qȝ fuit pdicator tã iudeoꝝ q̃ gẽtiliũ. q̃a romanis militib⁹ q̃ tunc erant gentiles apud herodem ⁊ pilatũ formã viuendi pdicauit et diuersos status informauit, vt supi⁹ dictum est. Tercio martirũ, qȝ intrepide caput gladio submisit. Ideoq̃ magna est gloria eius in salutari tuo deus.

De sanctis Petro et Paulo. Sermo XXX.

b Beatus es simõ Petre. Matthei. xvi. Si iuxta aplm laus ⁊ honor debet oĩ credenti in xp̃m, vt dr Rom. ij. Quãto magis laus ⁊ honor debet illis q̃ nõ solum ipi crediderunt in christũ veraciter, sed etiã plurimos ad credẽdũ in xp̃m induxerũt. cuiusmodi fuerũt isti duo sancti apli Petrus et Paulus q̃z hodie solẽnia celebramus: qui inter aplos pmatũ obtinent: ideo, quia maiora p fide christi ptulerũt certamina. Merito igit btũs Petrus meruit a christo audire inter ceteros vba thematis nr̃i. Beatus es symon Petre. In q̃b⁹ verbis btũs Petrus excellẽtissime reddit cõmendabil ex eius singulari dignitate. Non em̃ a creatura sȝ a creatore recepit testimoniũ. Christus em̃ nouit in homĩe quid sit. vt dicitur Ioh. ij. Et ideo q̃a nouit corda et renes et abscondita cordis scrutat: falli ⁊ decipi nõ põt. Cũ g̃ Petro dr. Btũs es symõ Petre cõmendat Petrũ nõ pre ceteris singularit sed p ceteris excellenter. Tripliciter igit cõmendat in verbis nostri thematis, ꝓpt tres causas, ex q̃b⁹ merito dici potest beat⁹. Primo nãq̃ redditur cõmendabilis et venerabilis tanq̃ oĩa p christo relinquens. cũ dicit. Beatus es. Secundo reddit cõmẽdabilis ⁊ venerabilis tanq̃ christuȝ fideliter confitens. cum dr. symon. Symõ em̃ interptat confitens. Tercio reddit cõmendabilis ⁊ venerabilis tanq̃ xp̃m ardenter diligens. cũ dr. petre. Petrus em̃ interptat cognoscens vel diligens. A

Dixi primo q̃ btũs petr⁹ reddit cõmẽdabilis ⁊ venerabilis tanq̃ oĩa p christo relinq̃ns cum dicit Beatus es. Circa qd sciendũ q̃ licet ceteris statibus debeat btĩtudo, tamẽ pcipue paupertati voluntarie. Unde licet btĩ sunt misericordes: quia opib⁹ misc̃dle insistentes mlta p deo dimiserunt. Iuxta illd Dispsit dedit paupib⁹. De q̃b⁹ dicit. Beatus qui intelligit sup egenum ⁊ pauperem. Multo tamen beatior est qui oĩa simul p christo reliquit, vt christum expeditius seq̃ret. Secundo infero q̃ relinquentes pro christo ppria: in beatitudine glorie ppinq̃ores christo erũt, ⁊ q̃dãmodo ceteris digniores apparebunt. Istud patet p illd Mat. xix. Uos qui reliq̃stis oĩa et secuti estis me in regeneratione cum sederit filius hoĩs in sede maiestatis sue: sedebitis ⁊ vos super sedes iudicãtes duodeciȝ trib⁹ israel. Ibi apparet q̃ eis pmittit ista duo, s. iuxta se sessionẽ. cũ di. Cũ sederit filius hoĩs sedebitis ⁊ vos. Scd̃o iudiciariã ptãtem p approbationẽ. cũ di. iudicãtes duodeci trib⁹. Und̃ Iob. xxxvj. Iudiciũ paupib⁹ tribuit. Cũ g̃ btũs petr⁹ p xp̃o oĩa reliq̃rit vt dr Math. iiij. Nec solũ reliq̃t volũtarie sed etiã pmptissime ⁊ facillime. Nã vt ibidẽ dr: q̃ mox vt vocẽ dñi audiuit: relictis oĩb⁹: cuȝ fratre Andrea secutus est xp̃m. pp̃ter qd appellatus est symõ, i. obediẽs. Certe magna obediẽtia. Nihil em̃ dixit. inducias nullas petijt. impossibilitatem nõ allegauit. Uñ admirat Grego. Omelia sup Matheum dicens. Ad vnius iussionis vocem Petr⁹ et Andreas relictis omnib⁹ secuti sunt xp̃m. Nulla euȝ adhuc miracula facere viderãt. nihil ab eo de pmio eterne retributõnis audiuerant. ⁊ tñ ad vnuȝ dñi pceptũ hoc qd possidere videbant obliti sunt. Et q̃ ibidẽ Grego. statim nostrã arguit inaduertentiã et negligentiã dicẽs. Quãta nos miracula ei⁹ videm⁹, q̃t flagellis affligimur. q̃nt̃ minarũ asperitatib⁹ deterremur. ⁊ tñ vocantẽ seq̃ ptẽnimus. Et post pauca. Quid igit in eius iudicio dicturi sum⁹ q̃ ab amore mundi nec pceptis nec vberibus deterremur.

Sed qreres qd Petrus magni p christo reliquit: q nihil pter rete z nauem habuit. Ad qd respondeo fm Grego. In hac re magis psiderat affect9 q census. Multum em reliqt q totu desideriu habedi finaliter reliqt. Unde si Petro postea fuisset impiu romanu oblatu: si oes diuitie gemaz indie auri arabie aut hyspanie: delicie troie: Alexandri honores: Salomonis gl'ia: aut qcunq maiora hoz excogitari possent. Petrus oia renuisset de cetero p christo. vt dicit socius suus Paulus. Oia arbitrat9 sum vt stercora vt xpm lucrifaciam. Nec miru Sciebant em quia leuius currit ad portu nauis vacua q onerata. Sic leo du venatores ipm agitates sentit ventre cibis euacuat. Sic symea dum agitat a venatorib9 licet filios multu diligat quos secu portat: nisi eos a se reiecerit: faciliter in manus venatoz incidit. Sic ceruus dum se grauari pinguedine sentit latebras querit et pastu fugit vt macer expeditius fugiat. Sic fecerunt isti apl'i q scientes christum non posse aliter meli9 sequi nec beatitudine pseq q p exonerationem diuitiaz: oia reliqrut. Un dicit de ipsis Bern. Beate Petre no ad insipientia tibi oia reliqsti. sciebas em q seq non poteras oneratus. Qui em onerat9 e vix p terram vadit. quo in celu ascedere poterit. Sed di. Dne ista sunt dura. naz sic oportet nos esse monachos. z p pseques nullus est ver9 xpian9 q no oia p xpo relinquit. Ad qd ego respondeo. Constat bene xpianu esse cu diuitijs. Unde si qs no pot dimittere realiter: dimittat saltem affectualiter. Dimittat g pctm q aia maculat. Dimittat seculares vanitates qb9 ad vana ptrahunt. Dimittat ppria volutate qua in supbiam eleuant. Dimittat pcupiscetia auaricie q semp ad pgregandu illicite diuitias iniustas impulsant. Un Johanes i canonica sua no dic. Nolite habere ea q in mudo sunt. sed nolite concupiscere. Omne em qd est in mundo. aut est cocupiscentia carnis. aut pcupiscetia oculoz. aut supbia vite. nec dauid dixit. Diuitie si affluat nolite eas recipe. s; dixit. nolite cor apponere Nec aplus dixit. j. Thimo. vj. Diuitibus pcipe oia dimittere. sed dixit. pcipe eis no sublime sape. nec sperare in incerto diuitiaz: bn agere: facile tribuere.

Dixi secundo q beat9 Petrus redditur comendabilis z venerabilis tanq xpm fideliter confitens. cu di. Symon. Symon em interptat cofites. Petr9 aut cofessus est xpm vez dei filiu. Na alijs dicetib9 eu esse Helyam. alijs Jeremia. alijs Johane baptista. alijs vnu ex pphetis. Rndit Petr9. Tu es christus fili9 dei viui. Sup cui9 cofessionem christ9 fundauit eccl'iam sua;. sic hic di. Sup hac petra edificabo ecclesia; mea. i. sup hac fidem pfessionis tue. Propt qua fide etia meruit a christo btificari. Na ei dictu est vbum themat;. Beatus es Simon bariona. q; caro z sanguis no reuelauit tibi. Habuit aut istam fidez tripl'r. Primo in corde. Corde em credit ad iusticia;. Ro. x. Secudo habuit ea in ore. q; ore cofessus ea ad salute sua z alioz. Tercio habuit eam in ope. q; p fide morte subijt sub Nerone impatore. Et talis fides est pfecta Alioqn fides in corde sine oris cofessione dum op9 est z sine opib9 est mortua. vt di. ij Jaco. Nam demones sic credut z contremiscut. Certe multi sunt hodie de quib9 dicit apl's. cofitent se nosse deu. factis aut negant. Sunt aut triplices hoies int christianos male fidei. Primi sut q credut corde tm. Et sunt illi q omnib9 assentiut qcunq pdicant. sed tn no faciut iuxta illa q in pdicatione fidei audiut. Ista fides est demonum: q etia inuiti oi veritati assentiunt. vt dicit Jacob9. Alij sunt q corde credunt et ore pfitent tm. sed nunq se ad opa extedut Sicut illi q de fide mlta dicunt: pdicat: instruunt. sed opa fidei ptraria agut. vt hypocrite De qb9 saluator dic. Populus hic me labijs honorat: cor aut eoz loge est a me. i. opatio ex corde pcedes. Tercij sunt q nec corde nec ore credunt nec confitentur. imo qd deteri9 est: ptrariu et ipsi credunt z alijs pdicant. sicut heretici. Et isti sunt pessimi. Isti ergo non merent btitudine sed penaz eterna. Juxta illud Qui vo non crediderit pdemnabit Marci vlti. Ultra istos sunt alij q credut corde ex deuotoe et ore pfitentur fidem tpe opportuno se offerete. z alios a se docent z instruut ad edificatione et cu hoc operant fm ea que docent. Et isti sunt viri beati Petri imitatores. De qb9 Mat. v. dic xps Qui aut sic fecerit z docuerit: hic

magnus vocať in regno celoꝝ. Et vere nō
ſolū in futuro ſed etiā magnus in pñti ē
q̇ ſic credit. Et hoc q̄ntū ad plura etiaꝫ in
pñti. Nam pͥmo magnus eſt apud deū.
Quia ꝑ talē fidē obtinet remiſſionē pecca
toꝝ. Per talē eñ fideꝫ remittunť peccata
Scđo magnus eſt. Quia talis mereť de-
monioꝝ expulſionē Marci. vlti. Signa
aūt eos q̇ crediderint hec ſequenť. Et ſeq̇
tur. In noīe meo demonia eiiciēt. Tertio
talis fides mereť optatoꝝ ꝯſecutionē. Iu
xta illud Marci. xj. Omīa quecūq꜠ oran-
tes petitis credite qꝛ accipietis. ⁊ euenīēt
vobis. Et Iaco. j. Poſtulet in fide nihil
heſitans. Iſtud ptꝫ de Alexādro magno
qꝛ licꝫ paganus. tñ quia credidit potētie
dei. ad ipſius petitionē deus ꝯcluſit filios
captiuitatis decē tribuū inter montes ca
ſpios q̇ ibi detinebanť ꝓpter ydolatriā per
eos cōmiſſam. Vñ Ioſephus ait. Deus
q̇d facturus eſt ꝓ fidelibꝫ ſuis. ſi tantū fe-
cit ꝓ infidelibꝫ. Idem ptꝫ de regulo. Ioh.
iiij. Ad cuius fidē xp̄s ſanauit filiū ſuum
Ideꝫ de Centurione. cui ꝓ ſola fide puer
ſanatus eſt. Math. viij. Vltimo fides cō
fert beatitudinē ⁊ eternā bñdictionē Ioh
xx. Beati q̇ nō viderūt ⁊ crediderūt. Vbi
Grego. dicit ꝙ in hac ſententia ſumus nos
ſignati qui eum quem carne nō vidimus
mente tenemus. C

Dixi tertio ꝙ in verbis pmiſ
ſis beatus Petrus
reddiť cōmendabilis tanq̄ꝫ xp̄m ardenter
diligēs. cū dr̄. Petre. Petrus eñ dr̄ agno
ſcens vel diligēs vel firmus. Ipſe eñ xp̄i
diuinitatē ceteris clarius agnouit. agnitā
dilexit. ⁊ in eius dilectione poſtea firmioꝛ
extitit. ⁊ per ꝯſequens tres ſtatus in ſe ex
pſſit. ſcꝫ incipientiū. ꝓficientiū. ⁊ ꝑfectoꝝ.
De ipſius autem dilectione qua ardenter
xp̄m dilexit habeť Ioh. xxj. vbi dr̄ ꝙ xp̄s
eum ter interrogauit an eum diligeret. Et
ipſe reſpondit ter dicens. Tu ſcis qꝛ amo
te. Cui xp̄us cōmendando vniuerſalē ec-
cleſiam dixit. Paſce oues meas. Bene ꝗ
q̄rit ab eo. Symon diligis me plus his.
Quaſi expſſe diceret. Ille q̇ eligiť ad offi
ciū p̄lationis debet deū diligere p̄ ceteris
Quia ſm Grego. tm̄ debet p̄cedere actio-
nē ꝑpli vita p̄ſulis. q̄ntū diſtat a grege vi
ta paſtoris. Et ideo videť ꝙ ille q̇ aliquē
eligit ad tale officiū teneť ſꝑ eligere melio
rē. Non tñ intelligať melioꝛ. i. litratioꝛ vel
aſtutioꝛ. ſꝫ ille q̇ oibꝫ ꝯditiōibꝫ pēſatis me
lioꝛ ē tali officio ad honorē dei: ⁊ eccleſie
vtilitatē ſm iudiciū eligētis. Aliter aūt ſi
eligēs aut ꝓmouēs nō attēdit ad honorē
dei: ⁊ eccl'ie vtilitatē nō videť diuinū iudi
ciū euadere. Et ſic cū dilectꝭ ſufficit elige
re. Ꝙ aūt ſm iura dr̄ de elec. c. Cū nob̄ olī
⁊. c. Cū dilectis. ſufficit eligere ſufficientē
Hoc ē ſm iudiciū hūanū ꝑ qđ tal' nō ē pu
niendus. cū ſm ꝟitatē aliq̄ mala ꝑmittāť
hūano iudicio incorrecta ꝓpť maiora ma-
la vitanda. q̄ tm̄ diuino iudicio ſunt corri
gēda. ſm qđ dic̄ Aug. li. j. de libe. ar. Sꝫ
q̇d dicit Petrus xp̄o. audiamus attētius
Dicit eñ. Tu ſcis dn̄e qꝛ amo te. Nō dic̄
ſm Lyrā. plus q̄ꝫ alij. ſꝫ abſolute r̄ndit. qꝛ
exꝑtus ꝓprie facultatis in xp̄i negatōe nō
fuit auſus vltra ſe efferre in xp̄i dilectiōe.
ſed ꝟitatē ⁊ ardorē ſue dilectōis poſuit in
iudicio xp̄i q̇ ſecreta cordiū ſcrutať. Vnđ
ſequiť. Et ꝯtriſtatus Petrus: qꝛ xp̄s dixit
ei tertio. Amas me. Non eſt intelligendū
ꝙ eſſet ꝯtriſtatus ex indignatione ꝯ xp̄m
qꝛ ter repetiuit querendo eū. nō acq̇eſcen
do ꝟbo pͥmo ipſius Petri. ſed fuit turbatꝰ
eo ꝙ ſciebat eū ſcire etiaꝫ omīa futura ꝓpť
qđ timuit ex tali replicatiōe ꝙ xp̄s vellet
ſibi p̄dicere aliquē caſum ſuū futuꝝ ſicut
pͥus fuit factū Math. xxvj. Mar. xiiij. ⁊
Luc. xxij. Vbi p̄dixit ei negationē futurā
Et iđ merito turbať petrus. ꝓpter qđ dixit
ei. Dn̄e tu ſcis oīa. qꝛ amo te. q. d. Tu ſcis
omīa pñtia ⁊ futura. ⁊ iđ nunc ſcis qꝛ dili
go te. Sed q̇d mihi ſit futuꝝ neſcio. ſꝫ tu
ſcis. Ex quo ptꝫ ꝙ dilectio Petri fuit ma-
gna maioꝛ ⁊ maxima vltra alios apl'os er
ga xp̄m. ſaltem ꝓ tunc cū eū queſiuit. Nā
Petrus iam tunc erat paratus ⁊ diſpoſi-
tus ꝓ xp̄o omīa cōtemnere. Et iſte ē pͥmꝰ
gradus dilectionis. qū ꝓ amico bona no
ſtra nō ponderamus. Canticoꝝ vltimo.
Si dederit homo ꝓ dilectione omnē ſub
ſtantiā ſuaꝫ quaſi nihil deſpiciet eā. Fuit
etiaꝫ diſpoſitus tunc relinquere oēm affe
ctum carnalē amicoꝝ filioꝝ vxoris ⁊ pa-
rentū ꝓ xp̄o. Et iſte eſt maioꝛ gradus dile
ctionis. Math. xix. Omīs qui reliquerit
vxorem vel filios. aut patrem aut matreꝫ
Fuit etiam paratus tunc ponere animā ꝓ

xpo. Et iste est maximus gradus dilectionis Joh.xv. Maiorē hac dilectionē nēo habet nisi vt aīam suam ponat q̄s p amicis suis. Insup fuit tunc paratus ponere vitam ppriam. Non soluȝ p psona christi inquantū occurreret eū iterū mori sed etiam p eius quolibet minimo fideli. Et iste fuit intentissimus gradus dilectiōis xpt qd xps cōmisit sibi eccl'iam: q2 in eo osiderauit maximū zelū quē habuit ad sbditos xpi. sicut ptȝ i eo q2 vt dr Math.xviij quesiuit q̄tiens dimitteret fratri in se peccanti. z de Johe q̄d esset de eo futurum. Joh.vlti. Et ipm sepius de dispositione ecclie z suoȝ fideliū interrogauit. Ex q̄bȝ oibȝ ptȝ q2 xps multū sibi ponderat aīas fideliū exquo ita studiose curā ipsaȝ Petro cōmisit. Nec mirū pcioso em̄ sanguie eas redemit. q2 p mortē redemit. Vn̄ dr Joh.x. Scdo ex h habet q2 cura aiaȝ nō nisi diligentibȝ deū dȝ cōmitti. Vn̄ nō est dictū petro. diligas oues. sed me. vt significaret q2 mercēnarius est q̄ oues pter lanā tpalis cōmodi diligit z nō honorē dei in eis querit. vt dr Joh.x. Tertio ex h habet q2 curā aiaȝ suscipiēs debet habere dilectionē dei z maiorem ceteris. scȝ vt diligat cordis affectione z opis exhibitione. Et q2 hoc tertiū graue est. ideo merito cōtristatus est petrus in tertia interrogatiōe. Quia igit beatus petrus hec tria habuit ideo in dilectione dei maior fuit. Et p ɔsequens in gloria celesti super alios maior extitit. Ad quod nos pducat zc.

De visitatione beate Marie vgis. I.
Sermo. XXXI.

Benedicta tu inter

mulieres. Luc.j. Licet virgo gloriosa mater dn̄i nr̄i iesu xpi oim gratiaȝ copia sit repleta. eo q2 sic eam angelus salutauit. Aue inquit gratia plena Luc.j. Et ipsa de se dicit Ecci.xxiiij. In me omis gratia vite z veritatis. Tamē de nulla vtute reddit sic cōmendabilis sicut de virtute hūilitatis. Unde ipsa quasi oblita oim virtutū z graȝ de se dicit. Respexit humilitatē ancille sue. Nō mirū. q2 nō est via securior z tutior pueniendi ad regnū celoȝ pter hūilitatē p quā z nō aliaȝ ipse xps z mater sua. imo oms sancti maiores z minores ad regnū celoȝ puenerūt Nam de christo dicit. Humiliauit semet ipm: formā serui accipiens. De aliis sanctis dicitur Esa.xl. Omnis vallis exaltabitur. quo ad maiores sanctos. z omnis collis hūiliabit. quo ad minores. Licȝ autē pncipiū huius vie sit multū infimū. tn̄ finis eius est summū. Nam finis eius in pn̄ti est grā. Juxta illud Jaco.iiij. Humilibȝ dat gratiā z in futuro gl'iam. Juxta illud Job.xxij. Qui humiliatus fuerit erit in gl'ia. Cum igitur virgo gloriosa fuerit summe humilis. eo q2 facta regina celorū z dn̄a angeloȝ z hoim se ancillam appellauerit Luc.j. merito ad sūmā bn̄dictiōeȝ peruenit. Hoc autē q2 se ancillā humilem noiauit verbo. sicut dixit: sic fecit z opere compleuit. tunc vicȝ quādo Elizabeth cognatā suam visitauit vt ei seruiret in partu. Scdm Bern̄. Vere magna hūilitas Marie q̄ habens tā pciosum thesaurū totius mūdi. vnigenitū videlicet dei filium creatorē celi z terre. nō dedignat fatigari ad eius seruū Johem in vtero Elisabeth ɔceptum. Hanc humilitatē Elizabeth cōsiderans in Maria ɔticere nō valuit. sed quasi admirando clamauit dicens. Vnd mihi hoc vt veniat mater dn̄i mei ad me. Ex qua q̄dem hūilitate quid cōsequeret. ɔsequēter dixit. Beata que credidisti. qm̄ pficient in te q̄ dicta sunt tibi a dn̄o. z eris bn̄dicta inter mulieres. vt dicūt verba nr̄i thematis. Circa verba nr̄i thematis tria sunt ɔsideranda. ex quibȝ reddit virgo intemerata multum cōmendabilis z gloriosa. z hoc scdm triplicem eius in euāgelio psenti excellentissimā virtutem. Vocat em̄ hūilis a seipa. ab Elizabeth fidelis z credula. z ab eadem mirabiliter pclamat genitrix fecunda. Ac p hoc ex his omībȝ redditur digne cōmendabilis tanq̄ inter mulieres bn̄dicta. Primū tangit de se dicens Respexit humilitateȝ. Scdm Elizabeth dicens. Beata que credidisti. Tertiū cum addit. Unde mihi h vt veniat mater dn̄i mei ad me.

A

Dixi primo

q2 vgo beata reddit cōmendabilis ex virtute humilitatis. Circa qd sciendū q2 virtus hūilitatis inter omnes virtutes

reddit͂ cõmendabilis ex q̄tuor. Primo ꝓpter grē impletionē. Secūdo ꝓpter imple te augmentationē. Tertio ꝓpter augmētate ↄseruationē. Et q̄rto ꝓpter ↄseruate vel ↄfirmate glificationē. Primo nāq₃ hūilitas meret͂ grē impletionē. Juxta illud ps Qui emittis fontes in ↄuallib⁹.i. grā₃ tuam ꝑstas hūilib⁹. inter mediū montiū ptrāsibūt aque. Duo montes sunt due spēs supbie. Quaꝝ vna nascit͂ ex re tpali. alia ex re spūali. Jnter istos duos mōtes est vallis hūilitatis nō declinās ad aliquā spēm supbie. Et in isto scȝ medio ptransibūt aq̄ graꝝ. Scdo hūilitas replete grē meretur augmentationē. Et h pōt ondi p tria exēpla. Primo p exēplū pupille. q2 ſm Greg. q̄nto pupilla est nigrior ⁊ minor: tanto est lucidior. Sic ⁊ hō q̄nto est despectior corā seipso. tāto est maior corā deo Canti.j. Nigra sum sed formosa. Nigra sum in reputatione mei. ⁊ ideo formosa in ↄspectu dei. Quo ad h compat͂ hūilitas lapidi pcioso calcedonio q̄ est pallidus: nec lucet ī domo inter parietes inclusus: sȝ in aere ⁊ in radijs solarib⁹ posit⁹ Sic hūilitas pallescit reputatiōe sui. q2 gliam nō petit ab hoib⁹. Nec lucet inter parietes ꝑsentꝭ corruptibilitatis. Juxta illud. Nunc filij dei sumus. sed nōdū apparet qd erimus. Sȝ dū venerit ad ↄspectū veri solis postq̄ dissoluent͂ parietes corpis mortalis tunc apparebit pulchritudo ⁊ claritas hui⁹ lapidis. Scdm exēplū ptȝ p exēplū candele. q̄ q̄nto plus inclinat͂ tāto plus inflāmat͂. Sic ⁊ hō q̄nto plus inclinat͂ p hūilitateȝ tāto plus inflāmat͂ in dei charitate. q̄ corda fideliū ita accendunt͂ ita q2 fere sint in amorē ↄuersa. sicut ferrū piectū in ignem totū ē ignis. Cant.v. Amore langueo. Et sicut cera in igne q̄ tota fit liq̄da ⁊ ignea. Cant.v. Anima mea liq̄facta est. Et sicut hō vulneratus q̄ totā intentionē ad vim sui doloris ↄuertit. Vñ dicit ibidē. Vulnerata charitate ego sum. Et sicut aer illūinatus q̄ totus in radios lucis ↄuertit͂. Tertiū exemplū ptȝ p exemplū aque. que q̄nto plus descēdit tāto plus ascēdit. Vñ Aug. Descendite vt ascendatis ad deum Descendistis em̄ ↄ eū ascendēdo. Tertio hūilitas meret͂ grē augmētate ↄseruationē. Et h ostēdit p tria exēpla. Vnū exemplum est cineris. Sicut em̄ cinis ↄseruat ignē. sic hūilitas ↄseruat grām spūssancti Vñ Ecci.x. Quid superbis terra ⁊ cinis. Et sicut cinis ignē sic hūilitas ↄseruabat Abraā in grā dicētem Geñ.xviij. Loquar ad dñm. q. d. nō. cū sim cinis ⁊ puluis. Secūdo ptȝ h p exēplū arboris. Rami em̄ arboris q̄ sūt in imo sūt securi positi. sȝ q̄ sūt in altū leuati sepe frangunt͂ a violētia vēti. Ideo lucifer corruit q2 in supmo stare voluit Esa.xiiij. Silis ero altissimo. Tertio ptȝ p exemplū pulueris. Virtutes em̄ sine hūilitate sunt sicut pulueres. sed cuȝ hūilitate sunt sic̄ firma terra ⁊ solida. Vñ Greg. Qui sine hūilitate ꝟtutes ↄgregat q̄si q̄ puluerē ↄtra ventū portat. Quarto meret͂ hūilitas grē ↄseruate glificationē. Et h ostendit Aug. p tria exēpla. Primo p exemplū turris dicēs. Cogitas magnā fabricā ↄstruere celsitudinis: de fundamēto cogita hūilitatis. Qui em̄ vult turrim cōstruere p quā ascendet ad celestē celsitudinē: ponat p fundamento hūilitatē. Istud fundamentū ponebat apl's dicēs.j. Cor.iij. Dei edificatio estis vt sapiēs architectus fundamētū posui. Scdo p exemplū arboris. Vñ dicit. Arborē attendite. figit radicē in hūili. vertice tendit ad celū. Si sine radice auras petit ruina est nō incrementū. Qui igit͂ facit sine figit radicem in hūilitate faciet fructuȝ altissimū in celesti hereditate. iiij. Reg. xix. Quicūq₃ relictus fuerit in domo iuda mittet radices suas deorsuȝ ⁊ faciet fructū sursū. Tertio p exēplū etatis. Vñ dicit ibidē Aug. Si magnus vis eē incipe a minimo. Hō em̄ pmo est puus: ⁊ postmodū p etatem crescit ⁊ fit magnus. Iō.j. Re.xv. dr. Nōne cū puus esses in oculis tuis caput in tribub⁹ fact⁹ es. Hoc saluator p exēplū ondit. Nā statuēs puulū dixit. Quicūq₃ hūiliauerit se sicut puulus iste. hic maior est in regno celoꝝ Math.xviij. Quia igit͂ btā virgo pfectā hūilitatē habuit. iō meruit fieri mater xpi. Dicit em̄ Berñ. q2 btā ꝟgo ⁊ si ex ꝟginitate placuit. tñ ex hūilitate ↄcepit. Quātūcūq₃ em̄ fuisset ꝟgo: si hūilis nō fuisset: deū ñ ↄcepissȝ. Vñ q2 ex hūilitate ↄcepit. iō hūilitas q̄dāmō dr mr xpi. B

Dixi secūdo q2 virgo gliosa reddit͂ cōmenda

bilis ex fide pfecta credulitatis. Qd testat Elizabeth dicēs. Beata q̄ credidisti. Circa h sciendū q sicut hūilitas meret btitudinē: vt ipsa dicit in Cant. Ecce eñ ex h beatā me dicēt oēs generatōes. Ita fides meret btitudinē. Juxta illud. Bti q̄ nō viderūt z crediderūt Joh. xx. Fuit aūt fides in vgine btā pfecta. pfectior. z pfectissima Perfecta qz fuit opibꝫ piūcta. Perfectior qz charitati annexa. Perfectissima qz fuit pseuerans z firma. Primo fuit ei⁹ fides pfecta. qz fuit opibꝫ piūcta. Opa eñ vtutū cardinaliū vt fortitudis. tpantie. prudentie. z iusticie. in ea pfecte fuerūt. Nā p fortitudinē restitit diabolo. p tpantiā carni z appetitui inordiato. Per prudētiā mūdo. Per iusticiā regulate vixit cū pximo. Jō z ista fides ē pfecta. Alioqn siue opibꝫ hꝫ ociositatē. Et ista ē fides malo𝔷 xpiano𝔷 Jaco. ij. Fides sine bonis opibꝫ mortua ē Secūdo adhuc habuit fidē pfectiorē. j. Co𝔷. xiij. Si habuero oēm fidē ita vt mōtes trāsferā. charitatē aūt nō habeā. nihil mihi pdest. Ista ē fides demonū q̄ sūt extra statū merendi: nec vlterius charitatē pñt hēre. De q̄𝔷 fide dr Jaco. ij. Tu credis qz vnus ē deus z bñ facis. z demones credūt z ptremiscūt. O q̄multi mlta mira d se iactāt clarissimā fidē se hēre asserentes. Sꝫ qz sine charitate dei z pximi. i. nō intendūt p h pximo𝔷 edificationē aut dei honorē. iō audiēt in iudicio. Discedite a me male. qz nūq̄ vos noui. Mat. xxv. Quid g dicūt q̄dā hesitātes de fide catholica z aplica: q̄ ē sb obedictia eccl'ie romane. Ecce heretici faciūt miracula Ecce subijciūt ipo𝔷 ditioni orbē terra𝔷. Ecce nullus pt eis resistere: si nō eēt eo𝔷 fides recta nūq̄ de⁹ eis adesset p suos xpianos vos. Nū qd nō defendit eos de manibꝫ eo𝔷 Quibꝫ ego rñdeo. q h de⁹ pmittit iusto z tñ occulto iudicio. Primo fm Amb. xxiij. q. v. Remittūt zc. ad puniendū pctā hoim fideliū Vñ dicit ibidē. Qz sicut duobꝫ modis remittunt pctā. s. p orōnē vel p pdicationē h est p vbū dei. z p pfessionē sacerdoti factā. Ita etiā duobꝫ modis puniunt. s. p iudices q̄ ptāte ad tps vtūt. Et p pplos alienos iussu dei excitatos. Sicut sepe legimus q ppt diuine maiestatis offensam subiectus ē pplus iudeo𝔷. Vñ dicit ibidē. q aliqñ pctā puniūt p nesciētes. sicut p sennacherib z p Antiochū z Titū z Uespasianū. z alios reges gentiliū p q̄s iudei erāt puniti. Et hij sunt q̄si instrm diuine iusticie ppt qd compāt serre vl' securi Esa. x. Que sunt instra insensibilia. q̄ glīari non pñt sicū eis manus artificis aliqd faciat. Sil'r est de hereticis. Nō eñ pñt glīari dicētes. Quia deus ē nobiscū. qz p nos talia facit. Aliqñ vo pctā punit p scientes. sic p iudeos puniuit amorreos: q̄𝔷 terrā iudei receperūt z possederūt ipis expulsis de spēali mādato dei. q̄ dictū ē abrae Geñ. xij. Semini tuo dabo terrā hanc. q. d. tibi nō dabo. sꝫ semini tuo. Cui⁹ rō sequit. Nōdum eñ sunt psūmata pctā amorreo𝔷. q̄ tūc intelligunt pmo fuisse psūmata cū isrl' exijt de egypto. Et q̄tiens h fit tūc est iustū bellū z noxius sanguis sine culpa effundit. Aliqñ vo excitant mali ad puniendū peccata malo𝔷. i. in signū eo𝔷 q̄ sūt futuri boni. vt tandem p bonos correctores ipsi q̄ꝫ puniant. Sicut in libro iudicū de Jabin rege chananeo𝔷. z de Madianitis legit Judicū. iij. Qz ppter ydolatriā ppli suscitauit eos dñs deus isrl' vt affligerēt z terrā eo𝔷 occuparent. Cū aūt pplus dei sub manibꝫ eo𝔷 diutius afflictus pctm suū recognosceret z p penitentiā sibi deū placaret Et ex pcepto dei Barach comitatus Delborā pphetissam vxorē Lapidoth. Jabin regē chananeo𝔷 z Zizarā ducē exercitus sui contriuit. Et gedeon zebee destruxit z Salmana. Unde z reges Madianitarū z Oreb z Zeb duces eo𝔷 morti tradidit. Itē pꝫ p historiā de Juda duce isrl' ptra tribū Beniamin Judicū. xx. Qui pstrati fuerūt pter eo𝔷 pctā. qz voluerunt vlcisci pctm adulterij leuite eo𝔷 in Gabaa factū existētes ipi pctōres. tertio tñ postq̄ egerūt pniam deus dedit eis victoriā. Et ex h dicit Greg. Qz q̄ vult aliū corrigere pus debet ipse pctō carere. Ex his igit patꝫ si nō essent pctā in xpianis heretici nō preualerent eis. Unde Achior loquens ad Holofernē Judit. vj. dixit. Nūc g mi dñe pquire si est aliqua iniq̄tas eo𝔷 in pspectu dei eo𝔷 ascēdamus ad illos. qm̄ tradens tradet illos tibi deus eo𝔷. Si autem nō est offensio populi huius coram dño deo suo nō poterim⁹ resistere illis. Hec ibi. Hinc

dicit Leuit. xxvij. Si in pceptis meis am-
bulaueritis psequmini inimicos vr̃os ꝛ cor-
ruēt corā vob. Si g̃ volūt catholici poti-
ri victoria ꝯ hereticis hēant secū deū. exēplo
Abrae. Dauid. Josue. ꝛ alioꝝ. Tertio fi-
des marie fuit pfectissima. Primo qꝛ pse-
uerans ꝛ firma ꝯtra fidē dubitantiū p pu
sillanimitatē. quibꝫ dꝛ. Modice fidei q̄re
dubitasti. Math. xiiij. ꝛ Luc. viij. Ad tps
credūt. sꝫ in tpe tētationis recedūt. Non
sic Maria q̄ tpe passiōis xpi oībꝫ dubitā-
tibꝫ ꝛ fugiētibꝫ firma pmāsit in fide. Jō ꝯ
ea pt dici illud Mat. xv. O mlier magna
ē fides tua. pꝫ qꝺ btā es q̄ credidisti. ℂ

Dixi tertio Quod vgo gl'iosa red
dit̃ cōmendabilis
ex vtute materne fecūditatis. vñ ei dꝛ. Vñ
mihi h vt veniat mr̃ dñi mei ad me. Cir-
ca qꝺ sciendū ꝙ vgo gl'iosa est mr̃ xpi p
naturā. ꝛ oīm fideliū p grām ꝛ misericor-
diā. Et ex hoc est sūme benedicta int̃ mu-
lieres. qꝛ nulli mulieri est h collatuꝫ vt sit
mater dei p naturā. ꝛ mater totius generis
hūani p grām. Licꝫ em̃ Eua fuit mr̃ gene
ris hūani. nō tñ p grām. sꝫ p naturā ꝛ cul
pam. Et ideo fuit mr̃ maledicta nō bñdi-
cta. Tria igit̃ sunt ꝯsideranda. Prīo quō
vgo gl'iosa fuit mr̃ xpi. Scđo quō mr̃ no
stra. Tertio quō bñdicta inter mulieres.
De pmo sciendū ꝙ vgo gl'iosa fuit va mr̃
ꝛ studiosa mr̃ ꝛ pia mr̃. Vera mr̃ fuit: q̄a
materiā carnis sibi dedit. ꝛ ꝯuenientē lo-
cū in vtero tribuit. Sic ipa de se ait. Qui
creauit me reqeuit in tabnaculo meo Eccī
xxiiij. Et cū hoc ei ꝯueniēs nutrimētū ex-
hibuit. Jsta em̃ faciūt eā verā matrē. Vñ
in psona xpi dꝛ Sap. vij. Jn ventre mr̃is
figuratus sum caro. Scđo fuit mater so-
licita circa xpm. ipm educando. ipsuꝫ ab
inimicis ꝯseruando. ipm in tēplū ducēdo
ꝛ circa ipm oīa opa misericordie exercen-
do. Nā ipm nouē mensibꝫ hospitauit. car
ne vestiuit. in cruce positū visitauit. ꝛ ad
sepulchꝝ deduxit ꝛc̄. Tertio fuit pia mat̃
erga eū. qꝛ nūq̄ȝ aliq̄ duro vbo eū corripu
it. sꝫ pie hortabat̃ Joh. ij. Fili vinū nō ha
bent. Et Lu. ij. Fili q̄d fecisti nob sic. Nec
mirū ꝙ tā pia fuit: qꝛ in ea fons pietatis no
uē mēsibꝫ hospitauit. De scđo quō ipa sit
mr̃ nr̃a. mr̃ mie ꝛ grē. Sciēdū ꝙ maria ē
gratiosa pctōribꝫ. Primo qꝛ est mediatrix

inter deū ꝛ hoīem. sicut aurora inter diē ꝛ
noctē. Ps. Facta est nox. in ipa ptrāsibūt
oms bestie silue. Qñ em̃ pctōr est in tene-
bris peccatoꝝ. tūc bestie infernales ptran
seūt cor suū ꝛ pascūt̃ oblectamētis vicioꝝ.
sed cū apparet aurora. i. gratiosa mr̃ Ma
ria. tūc fugiūt ad latibula infernalia ꝛ ab
scondunt̃. Vñ sequit̃. Ortus ē sol ꝛ ꝯgre
gati sunt ꝛ in cubilibꝫ suis collocabūt̃. Et
tūc pmo hō exibit ad opationē suā: qꝛ tūc
hō abilis fit ad bñ opandū qñ ad inuoca
tionē marie demones recedūt. Scđo est
mr̃ gratiosa. qꝛ est semp auxiliari pata ꝛ p
pinqua. Vñ compat̃ lune q̄ sic̄ ceteris stel
lis est terre vicinior. sic maria ceteris san-
ctis est ppinq̄or. Et sicut luna hꝫ efficaciā
sup̄ mare. sic maria sup̄ amaricatos pctō
res q̄s dulciter ꝯsolat̃. Vñ ipa dic̄ Ecci.
xxiiij. Trāsite ad me oēs q̄ ꝯcupiscitis me ꝛ
a generatiōibꝫ meis implemini. Et seq̄t.
Spūs meus sup mel dulcis. q̄ scꝫ amaritu
dinē vestrā dulcorabo. Tertio est mr̃ gra
tiosa qꝛ est adiutrix cōissima sicut sol oībꝫ
lucet Math. v. Et sicut sol hꝫ tres plane
tas sup̄ se ꝛ tres infra se. ꝛ ipe ē in medio.
Sic maria hꝫ tres psonas diuinas sup̄ se
ꝛ tres status saluādoꝝ infra. scꝫ vginū. cō
tinentiū. ꝛ ꝯiugatoꝝ. Quarto ē mr̃ gratio
sa. qꝛ est ptectrix ordinatissima. Vnꝺ dꝛ.
Terribil' vt castroꝝ acies ordinata. Et ve
terribilis demonibꝫ q̄si hostibꝫ. Vñ demo
nes timent nomē suū vl' salutationē eiꝰ si
cut baculū vel vgā verberantē. eo ꝙ ipa ē
vga ex isrl' orta. Nūeri. xxiiij. Siue g̃ gra
uemur a diabolo. sicut Theophilus. siue
a carne. vt maria egyptiaca. q̄ appellauit
ad miam dei p clementiā marie Et Aug.
dicit. Peccator iusticia dei sniatus appel-
let ad miam marie ꝛ ꝯsequit̃ miam. Licꝫ
aūt oēs sancti sint misericordes sic̄ pr̃ eoꝝ
misericors ē Luc. vj. Tñ marie mia ē ma-
ior. Est em̃ mia eius excedēs. ꝯgrua. ꝛ po
tens. Excedēs in h. qꝛ nō est respectu vni
us certe psone aut patrie aut regni: sed oī
bus diffundit̃. Et in h excedit sctōs alios
q̄bꝫ in certis casibꝫ est ꝯcessum auxiliū mi
sericordie sue īpendere. Vt sctō Nicolao
in piculis aquaꝝ. Sancto Anthonio in
piculo ignis. ꝛ sic de alijs. Sed ista in oī
bus. Vnde clamamus ad eā. Jn omi tri-
bulatione ꝛ angustia nr̃a. succurre nobis

piissima virgo maria. Est etiã ei⁹ mia congrua: qr tũc cũ est magis necessaria adest. Juxta illud Ecci. xxxv. Speciosa mia in tpe tribulatiõis. Unde cõpaȓ lune plene. q̃ lucet p totã nocte tribulatiõis nõ tm̃ in pncipio. aut in medio. aut in fine. Sunt eñ aliq̃ scti q̃ iuuant tribulatos nõ in pncipio. s; aliq̃n pmittũt eos tribulari in pncipio ꝛ in medio. s; tñ iuuant in fine. Sic legiȓ de btõ Hiero. q̃ in fine tribulatiõis Siluanũ epm in nazareth adiuuit cũ decapitari debuit. Sed virgo gl'iosa est sicut luna plena. q̃ lucet in pncipio tribulatõis dando ꝯstantiã. in medio dando pseuerãtiã. in fine dando coronã. Nec mirũ ꝙ sic tribulatos adiuuat cũ ipa etiã fuit tribulata tripl'r. Pˀio fugiẽdo in egyptũ. Secũdo pdendo filiũ in festo. Tertio vidẽdo filiũ crucifixũ in patibulo crucis. Est etiã eius mia patens. eo ꝙ oib; pt;. Nã q̃dam scti claudũt suas misericordias indignis sed ista offert indignis. ꝛ de indignis dignos facit. Unñ ꝯpat se oliue nõ clause in orto: s; aperte in campo. Ecci. xxiiij. Ego q̃si oliua speciosa in campis. ad quã q̃libet sc; põt accedere. Et Canticoꝝ vocat se florem cãpi ꝛ liliũ ꝯualliũ. i. depressoꝝ. vñ ipa dat facil'r. qr apertã manũ sp tenet largiter. qr q̃tũcũq; q̃s põt optare. plenã manũ porrigit. qr gr̃a plena. Et vniuersa liter dat. qr oib; idifferneȓ. Uñ nõ est q̃ se abscondat a calore ei⁹. De q̃ dicit Ber. De plenitudie ei⁹ accipiũt vniuersi. Eger curationẽ. Tristis ꝯsolationẽ. Pctõr veniã. Justus gr̃am. Angelus leticiam. Filius hũanitatẽ. et tota trinitas gl'iaz. Propter igiȓ tã excellentes pˀogatiuas hũilitatis credulitatis fecũditatis virgo gl'iosa dr inter mulieres benedicta. D Pro q̃ sciendũ ꝙ virgo gl'iosa fuit benedicta a trib;. Primo ab angelo salutante. Luce. j. Scdo ab Elizabeth exclamante ꝛ ꝓphetante. vt hic. Tertio a deo ipam ꝯfirmãte verificauit eccl'iaz. Bñdicta tu filia a dño xiij. Benedicta es tu filia a dño deo excelso p̃ oĩb; mulierib; sup terrã. Et in hac triplici differentia designat ꝙ oĩs natura intellectualis: siue hõ: siue angelus: siue deus. in laude vginis delectaȓ: ꝛ q̃dãmõ benediciȓ. Prima benedictio fuit ad manifestandũ ipsius excellentiã quã habuit in corpore. Secũda ad eã quã habuit in mente. Tertia ad eã quã habuit in vtroq; Uñ Elizabet est substantia corporea. Angelus substantia incorporea: ꝛ deus vtriusq; ꝯditor. Habuit igiȓ in natura corporea q̃druplicẽ benedictõis excellentiã sup oĩs mulieres. Oĩs eñ mulier concipit corrupta. lactat ꝯtaminata. parit anxiata moriȓ postmodũ incinerata. Ista est maledictio data Eue Geñ. iij. Et multiplicabo erũnas tuas. Ecõtra virgo gl'iosa concepit sine corruptiõe. lactauit sine ꝯtamiatione. peperit sine lesione. obijt sine incineratione. De ꝯceptione dr Geñ. xxvij. Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni. cui benedixit dñs. Sicut eñ odor ab odorifero ꝓcedit sine corruptione. sic filius dei õ virgine sine ventrꝭ marie corruptõe. Uñ ipe dicit Ecci. xxiiij. Ego q̃si vitis fructificaui suauitatẽ odoris. Scdo fuit benedicta in aĩa quadruplici benedictiõe sup oẽs mulieres. Mulier eñ est seducibilis ad credendũ. leuis ad loquẽdũ. facilis ad irascendũ. ꝛ grauis ad indulgendũ. ꝛ debilis ad patiendũ. De seductiõe pt; Geñ. iij. vbi Eua dixit. Serpens decepit me. De leuitate in locutiõe dicit aplus. Mulierem in ecclesia loqui nõ pmitto. sc; ꝓp leuitatẽ. De facilitate ire Ecci. xxv. Non est ira sup irã mulieris. De debilitate patientie dr Prouerb. vlt. Mulierẽ fortẽ q̃s inueniet. Sed ecõtra virgo gl'iosa se habuit. Fuit eñ pnuncia fidei nostre in preclara cognitione. Magnã certe fidem habuit cũ se credidit habiturã plem ꝛ nõ pditurã pudorẽ. Cog'scebat se vginẽ hũilẽ. ꝛ tñ credebat se ad tã incõprehẽsibile mysteriũ electam. Et qr a virgine pcessit auctor fidei ꝛ totius generis hũani. Ideo tã beata dr ꝙ deus benedictionẽ oĩm gentiũ dedit illi Ecci. xliiij. Contra secundũ fuit magistra eccl'ie. in verbi xp̃i ꝯseruatione. Luce. ij. Maria cõseruabat omnia verba hec. que apostolis postea reuelauit. Contra tertiũ fuit regina misericordie in defectuum nostroꝝ compassione ꝛ in tristicia. ita vt de ea dicaȓ illud. j. Regũ. xxv. Benedictus deus israel qui misit te in occursum meũ. ꝛ benedictũ eloquiũ tuũ. ꝛ benedicta tu q̃ ꝓhibuisti me ne irem ad sanguinẽ. Sunt vba dei pr̃is ad virginem spõsa

liter intellecta. Contra quartũ fuit ꝯstantissima in paciã ⁊ fortitudie in filij sui passione. Unde Joh. xix. dr. Stabat iuxta crucem maria mr̃ iesu. scʒ aplis recedentibꝰ. Et lʒ doloris gladiꝰ aiam eiꝰ totiẽs ptrãsiuit q̃tiens vidit filiũ vulnerari. nihilominꝰ fortit̃ stetit. Unde põt dici de ea illud Ruth iij. Benedicta tu filia a dño q̃ ꝑorẽ misericordiã posteriore supasti. Prior misericordia fuit: qꝛ dedit carnẽ filio dei vt fieret p̃ ciũ nostre redemptiõis. Posterior qñ spiritus eiꝰ trãsfigebat̃ gladio passionis. vñ stabat sub cruce. nõ cecidit. qꝛ mori nõ potuit p̃ fortitudie. Tertio fuit benedicta in vtroqʒ. scʒ in corpe ⁊ aia. Et hoc habet q̃druplici benedictione sup oms mulieres. Legimus siquidẽ mulierẽ ꝑmo esse originẽ culpe. qꝛ a muliere factũ est initiũ peccati Ecci. xxv. Scdo seminariũ ꝯcupiscẽtie Eccs. vij. Inueni amariorẽ morte mulierẽ. Tertio plenã malicie Ecci. xxv. Breuis omis malicia sup maliciã mulier̃. Et q̃rto subiectã ignominie. Unde in Esdre. j. dicit̃. Lex Moysi subiectas facit mlieres Istos q̃tuor defectus destruxit ꝟgo gliosa sua bñdictione. Nam ꝯtra ꝑmũ scʒ originalẽ culpam fuit in vtero sanctificata. Unde Aggei. ij. dicit̃. Nunq̃d lignũ oliue nõ floruit ex die ista bñdicta. q. d. vtiqʒ Statim eñ post eius ꝯceptionẽ fuit purgata ab originali peccato ⁊ sic floruit sanctificatione. Unde de ea põt dici. Dñe p̃uenisti eam in benedictionibꝰ. Scdo fuit benedicta extra vteꝝ in salutatione angelica. ⁊ sic ab oĩ ꝯcupiscentia purgata. Unde ps. Benedixisti dñe terrã tuã. Hec est terra que fluebat lac ⁊ mel. Lac fluxit qñ corpus lacteũ ⁊ purissimũ dedit xp̃o. Mel de celo descẽdit quãdo diuinitus de celo descendẽs fuit hũanitati vnita. Et tũc auersa est captiuitas: qꝛ lex membroꝝ. i. fomes ꝯcupiscentie: quo captiuamur in pctm̃. in virgine fuit destructa. Tertio fuit benedicta in filij dei inhabitatiõe. Quãdo eñ filius dei nouẽ mensibꝰ inhabitauit vteruʒ virginis. tunc multo ꝑfectius q̃ʒ prius est sanctificata. vt dicit sanctꝰ Tho. Sicut eñ ptʒ ꝙ multo plus vas incorporat sibi saporẽ vini qñ est vinũ longo tp̃e in eo q̃ʒ qñ solũ ꝑfundit̃ vino. sic virgo gliosa sepius ꝑfusa grã in sũmo est sanctificata. Unde põt dici de ea illud Heb. vj. Terra supueniẽtẽ sepe bibẽs ymbrẽ ⁊ germinans herbã oportunã illis a q̃bꝰ colit̃ accipit bñdictionẽ. Tunc eñ ꝟgo in vtroqʒ bodie fuit bñdicta singlarit̃. ita vt eiꝰ cultores ab ea replent̃ bñdictiõe. Quarto fuit bñdicta in corpe ⁊ aia qñ fuit sup oẽs angelos exaltata. Juxta illud Judith. Bñdixerũt Judith oẽs vna voce dicẽtes. Tu glia ierlm tu leticia isrl. tu honorificentia pleb nr̃e q̃ fecisti virilr. ⁊ ꝯfortatũ ẽ cor tuũ. eo ꝙ castitatẽ amaueris. Et seq̃t̃. Jõ bñdicta eris in seclm. Cũ igit̃ deꝰ dedit bñdictõeʒ oim gẽtiũ ꝟgini glose. iõ ad eã oẽs currãt idigentes ⁊ deficiẽtes ⁊ miseri. Si quis q̃rit amicã pulcrã h̃ ẽ tota pulcra Cant. j. Si q̃s obscurat̃ tenebris pctõꝝ. h̃ est sol illũinãs: qꝛ electa vt sol. ibidẽ. ⁊ pulcra vt lũa Si q̃s pulsat̃ tẽtatiõibꝰ. hec est lapis ꝯterens statuã Nabuchodonosor. Dan. iij. Si q̃s debilis. ipa ẽ ois armatura fortiũ Cañ. iiij. Si q̃s fluctuat cogitatõibꝰ. hec ẽ nauis. Prou. vl. Si q̃s errat. h̃ ẽ via patens ⁊ porta in celũ. Si q̃s sordidat̃. h̃ est fons patẽs in ablutionẽ Zach. xiij. Si q̃s sitit. hec ẽ puteꝰ aq̃ꝝ viuẽtiũ. Cãt. iiij. Si q̃s esurit h̃ ẽ granariũ õ q̃ granũ frumti ꝓcessit. Joh. xij. Hãc seq̃ns nõ deuiab. ipsã cogitãs nõ errab. ipa duce nõ fatigaberis. ipa tenẽte nõ rues. ipa ꝓtegẽte nõ metues ipa ꝓpicia ꝑges ad grãm ⁊ tandẽ ad gliaʒ Ad quã nos ꝑducat ⁊c̃.

De visitatione beate Marie ꝟgis. II

Sermo. XXXII.

Fecit mihi dñs magna Lu. j. Et si oim sctõꝝ venerãda sint oibꝰ studijs merita: precipue tñ gliose ꝟgis dei genitric̃ marie sp toto mẽtis affectu est celebrãda festiuitas. Nã vt dic̃ Aug. in s. j. de eiꝰ assũptõe. Unusq̃sqʒ sctõꝝ spẽalibꝰ q̃busqʒ loc̃ certoꝝ auxilioꝝ suffragia ꝯtulit h̃ ꝟgo btissima ⁊ singlar̃ virgo ⁊ mr̃: vniuerso mũdo ꝑ pctm̃ lapso. gñalr salutẽ iuenit. Hec ille. Propt̃ qd vt ait idẽ augꝰ. i ser. v. vbi s̃. Et si oim sctõꝝ mẽorie sint mirabiles. nihil tñ ita mirabile in glia sic marie merita. Nã abel ꝓpt̃ sacrificiũ dõ placuisse narrat̃. Enoch ꝓpt̃ cõplacẽtiã translatꝰ mẽorat̃. Melchisedech sic hõ dei ꝑdicat̃. Noe ꝓpt̃ iusticiã laudat̃.

Abraam Isaac ꝓpter fidē mēorant̄ Jacob
ꝓpter luctamen beatificat̄. Joseph ꝓpt̄ ca-
stimoniā honorat̄. Job ꝓpt̄ patiā ꝑdicat̄
⁊ sic de aliis. sed nullus talis in mūdo q̄-
lis maria dei genitrix. Que em̄ oēs illi in
enigmate vidert. ista īcarnatū ī vtero por
tauit. Hec ille. Quis igit̄ eiꝰ explicare po
terit magnalia. Quis valebit enarrare tot
tātaqꝫ bn̄ficia. qb̄ eā deꝰ visitauit oriens
ex alto. Quis laudare digne poterit tot ꝑ
rogatiuas qb̄ eā deꝰ vltra ceteros sctōs
decorauit. certe nullus. Cū dicat Aug. in
s̄mone. j. de eiꝰ natiuitate. Nullus abun-
dans s̄mo in laude eiꝰ īuenit̄ ydoneꝰ. de q̄
mediator dei ⁊ hoīm cognoscit̄ incarnatꝰ
Impar est illi oīe lingue hūane ꝑconiū.
Que de intemerate carnis sue visceribus
nob cibū ꝓtulit aīaꝝ. Qualr̄ naqꝫ vt ait
idē. festiuitatē eiꝰ digne celebrare valet in
firmitas hoīum q̄ gaudiū meruit portare
angeloꝝ. Qualr̄ eā poterit laudare mor-
taliū hoīm transitoriū v̄bū q̄ de se genuit
v̄bū qd̄ manet ī eternū. Que lingua in eiꝰ
laude inuenit̄ ydonea. q̄ illū genuit. que
oīa bn̄dicūt. ⁊ cū tremore obediūt elemēta
Et subdit idē. Nā dū cuiuslibet martyris
fortia facta extollere cupimꝰ dū v̄tutū eiꝰ
insignia ad redēptoris nr̄i gl'iaꝫ ꝑdicamꝰ
Nā ⁊ lꝫ ad ꝑcogitandū tardior sensus nō
īpediat. tn̄ ad loq̄ndū balbutiens lingua
nō suppetit. v̄bi tn̄ copiā ipsiꝰ rei materia
subministrat. Cū vero beatissime genitricis
laudē scribere volumus q̄ nona mādata
ꝯtrectāda suscipimus nl'la inuenimꝰ v̄ba
vt ad hec digne exꝑmēda sufficere valea-
mus. Tollit em̄ facultatē s̄monis materia
simplex. Hec ille. Vexꝝ lꝫ s̄m Aug. in ser.
v. de eiꝰ assūptiōe ad tāte laudis ꝓmēda
ꝑconia nr̄m totū ingeniū ⁊ īperita lingua
nō sufficiat. eo q̄ nec pitissimoꝝ phoꝝ pos
set sufficere loq̄citas. vrget tn̄ nr̄i ad eā in
flāmata caritas. Nec miꝝ q̄ hec v̄go sctis-
sima suis laudib̄ hūane vocis inopiā ex-
supat qn̄ ⁊ ip̄am hūani generꝭ excellētib̄
meritꝭ trāscēdit naturā. Nihilominus tn̄
nō oīno ab eiꝰ ē laude cessandū aut reticē
dū. q̄ ⁊ si minus sufficit sensus inopia ad
effectū sufficiēs tn̄ apud deū ē deuote mētꝭ
affectus. Nec ambigēdū qn valeat hec de
se loq̄nti. sapiē ꝑbere eloquiū ignitū q̄ to-
tius sapiē plenitudinem castissimo porta
uit in vtero. nec dicas valet qdem sed nō
vult. quō em̄ negabit efficaciā v̄bi tribue
re q̄ verbum ꝑ qd̄ facta sunt oīa virgine
is viscerib̄ gestauit incorꝑatum. Hec ille
Vt igit̄ aliquid de ea audire valeamus
ipsam deuotis mentib̄ accedamus salu-
tantes eā voce pia ꝑ illud angelicuꝫ Aue
maria. In quib̄ verbis gl'iosa virgo ma-
ria tanqꝫ humilis ⁊ deuota recolens sibi
a deo ꝑstita bn̄ficia toti mūdo ea ꝑnūciat
⁊ ꝓponit valde exllentissima ⁊ admiranda
dicens voce amena. Quia fecit mihi ma-
gna dn̄s. Ubi tria insinuat circa se mira-
biliter facta. Primo naqꝫ ꝓponit ⁊ cōfitet̄
dei potentiā eam in esse ꝓducentē virtua-
liter. cū dicit. Fecit dn̄s. Secūdo subiun
git ⁊ ꝯfitet̄ humile erga deū reuerentiā. eā
dignā ad talia reddentē singulariter. cuꝫ
addit. Mihi. Tertio annectit ⁊ ꝯfitet̄ do
noꝝ magnificentiā eam replentē liberalr̄.
cum infert. Magna. A

Dixi primo q̄ in verbis pre-
missis v̄go beata
ꝓponit ⁊ ꝯfitet̄ dei potentiā eā in esse ꝓdu
centeꝫ virtualiter. cū dicit. Fecit dn̄s. Et
in hoc virgo beata gratā se exhibet ꝑ mu-
nere sue creatiōis. Quod beneficiū est cō
mune oīb̄ hoīb̄ gratis ꝑstitum. Unde
q̄ multi obliti sunt diuinoꝝ beneficioꝝ. ⁊
maxime dignitatis creationis sue. nullas
agentes gratias deo tanqꝫ ingrati ⁊ mali
uoli. De quib̄ Deut. xxxii. Deū q̄ te genu
it dereliquisti: ⁊ oblitus es dei creatoris
tui. Et talib̄ insultando ꝓpheta ibidē di-
cit. Nunqd nō ip̄e est pater tuus qui fecit
te. creauit te. ⁊ possedit te. Volens g̊ bea-
ta virgo esse grata de hoc bn̄ficio cōmuni
creationis. dicit. Fecit dn̄s. scꝫ me ꝓducē
do in esse nature ⁊ gratie. Unde in perso-
na eius dicit Job. Et me sicut te creauit
deus. Hoc est cōtra miserabilē diaboli su
perbiam qui ingratus huius beneficii. nō
sicut creaturā sed creatorem supꝑsius ꝑ-
sumpsit efferre. In cuius persona dr̄ Eze
chielis. xxix. Ego creaui memetip̄m. Ecō
tra virgo gloriosa de se dicit. Qui creauit
me requieuit in tabernaculo meo. Eccl'ia
stici. xxiiii. In quo v̄go benedicta laudat
dei potentiā. ꝑ quā virtualiter est ꝓducta
dicēs. Fecit dn̄s. Quia nullus potuit me
ꝓducere nisi ille q̄ est fortis ⁊ potens dn̄s

Circa qȯ sciendū ꝙ deus circa cuiuslibet
hoīs creationē tria oñdit. scꝫ potētiā. sapi
entiā. ⁊ bonitatē. Potentiā in h ꝙ aīam ꝺ
nihilo creauit. ⁊ corpus de terra alterius
corpis. q̄ tñ nullā hñt ꝓportionē seu silitu-
dinē ad inuicē. Scḋo oñdit sapiam in h
ꝙ mirabilr̄ ⁊ prudenter singula mēbra or-
dinauit. in nūero. pondere. ⁊ mēsura. culi
bet suū officiū deputādo. ⁊ vnūq̄dqꝫ in al
terius subsidiū ordinādo. oīaqꝫ sil' in mi-
nisteriū totiꝰ corpis disponēdo. Tertio oñ
dit bonitatē suā in h ꝙ creauit hoīeꝫ tāq̄
dñm p̄esse oībꝫ creaturis. Ps. Omīa sub-
iecisti. Gen. ij. Ut p̄sit piscibꝫ maris ⁊ be-
stijs terre. q̄ oīa mouere debent hoīem ad
laudandū deuꝫ: ⁊ grās agendū sibi. Ista
eñ sicut a deo data sunt. sic ⁊ pñt auferri.
Juxta illud Sap. vij. In manu eiꝰ sumꝰ
nos. Expōit holgot. i. nr̄a subsistētia Da
niel'. v. Deū q̄ hꝫ flatū in manu sua ⁊ oēs
vias tuas nō glificasti. Est g̊ p̄ma mate-
ria seu causa regratiandi deo bñficiū crea
tiōis q̄ nos fecit. sed ne parꝝ videat̄ ingra
tis: attendāt adhuc maiora bñficia. s. re-
dēptionis. expectatiōis ad pniam. iustifi-
catiōis ꝑ grām. ꝯseruatiōis in bono. p̄mi
ationis in celo. ⁊ generalr̄ attendat q̄s vñ
illi ꝓfluit misericordia ⁊ grā. Nam si sapi-
ens est. Certe nō aliunde dat̄ sapiētia nisi
a deo Ecci. j. Omnis sapientia a dño deo
est. Et Jaco. j. Si q̄s indiget sapiā postu
let eā a deo. Ipe eñ est dñs sapiaꝝ. vt di-
cit Anna. j. Reg. j. Sed ⁊ si diues est. cer
te nō aliunde diuitie nisi ab ipso: q̄ vt ait
apl's. est rex regū diues in oēs. ps. Glia ⁊
diuitie in domo eiꝰ. Et sicut ipe dicit de se
ꝑ salomonē. Mecū inq̄t sūt diuitie. Deni
qꝫ si q̄s potēs est ⁊ fortis. Nōne ab illo q̄
fortis ⁊ potēs est. De q̄ ps. dic̄. Dñs forti
tudo mea. Et q̄d necesse est vagari ꝑ mul
tos cū nō sit mīmū bonū qȯ possit hō ali
unde cogitare q̄ꝫ ab illo de q̄ dr̄. Omē da-
tū optimū ⁊ oē donū ꝑfectū desursū est de
scēdēs a p̄re lūinū. Jaco. j. Ipe eñ ē fons
⁊ origo oīm nr̄aꝝ opatonū. eo ꝙ nō sumꝰ
sufficiētes cogitare aliq̄d a nob q̄si ex nob
sed sufficientia nr̄a ex deo est. ij. Coꝝ. iij.
Hinc ē ꝙ salomon vocat deū mare boni-
tatū nr̄aꝝ. in quē nr̄e mētes tanq̄ fluuij si
ꝯtinue volūt fluere ꝑ gratiarūactionē de-
bēt refluere Eccs. j. Ad locū vñ exeūt flūi
na reuertunt̄ vt iterꝝ fluant. Uñ Ber. sup
Cant. ser xiij. dicit. Origo fontiū ⁊ flumi
nū oīm est mare. virtutū ⁊ sciaꝝ est xp̄us.
Continētia carnis. cordis industria. volū
tatis rectitudo. casta ꝯsilia. iusta iudicia.
scā desideria ex illo manāt. Si q̄s claret
ingenio. Si q̄s nitet eloq̄o. Si q̄s mori-
bus placet. inde scie. inde sapie s̄mo. Ad
locū g̊ vnde exeūt flumina reuertūt̄ grārū
actōe: vt iterꝝ fluāt. Sicut dicit apl's. In
oībꝫ grās agētes. Quicq̄d sapie. q̄cq̄d ꝟ-
tutis te hr̄e ꝯfidis. dei ꝟtuti ⁊ dei sapie de
puta. s. xp̄o. Siq̄dē flumis aq̄ si stare ce-
perit cōputrescet. Sic plane grārū cessat
decursus vbi recursus non fuerit. Nullo
mō eñ auget̄ grā in ingrato: sꝫ etiā qȯ ac
cepit ei vertit̄ in ꝑniciē. Hec Berñ. Et iō
Hermes termegistus in li. suo de natura
deoꝝ. versus finē dicit ꝙ sūme incensiōes
deo sunt cū grē agunt̄ deo ab hoībus. Et
Augꝰ. ad Marcellā dicit. ꝙ nihil melius
possumus dicere q̄ꝫ deo grās agere. Qȯ
tunc fit qñ dona dei cogitamus ⁊ ip̄m de
eis honoramꝰ. Talis fuit ꝟgo btā q̄ dīna
bñficia recogitans ⁊ ip̄m ꝑ os ꝟgineū ho
norans. dicit. Fecit dñs. q. d. Ego nihil a
memetip̄a me hr̄e recognosco. qr̄ nō ipsa
me feci. sꝫ ip̄e fecit me ꝓducēdo tā glīosaꝫ
de stirpe regia. tā speciosam ⁊ formosaꝫ in
ter filias hierl'm. tā ꝟtuosam ⁊ gratiosam
vt oēs ad me ꝓ grā ꝯfluāt obtinenda. Et
ista ꝟe nō meis merit' sꝫ sua grā fecit. Jō
hūc laudo. hūc glīfico. qr̄ tā potent̄ ⁊ excel
lent̄ me fec̄ ꝓducēdo. coōrādo ⁊ extollēdo

Dixi secundo Q̄ in ꝟ B bis p̄missis ꝟ-
go glīosa subiūgit ⁊ ꝯfitet̄ hūilē erga deū
reuerentiā. eā dignā ad talia reddentē sin
gularit̄. cū dicit. Mihi. Ac si eñ diceret ⁊
si plā bñficia oībꝫ vniuersalr̄ a deo p̄stita
sint ⁊ facta. mihi tñ singularit̄ spēalr̄ ⁊ ap
propate q̄daꝫ fecit dñs. Jō merito ei ago
grās spēalr̄. Qr̄ fecit mihi spēalr̄. Circa
qȯ sciendū. ꝙ ꝟgo btā fuit bñ disposita. ⁊
singularit̄ vltra ceteros mortales p̄para-
ta a ꝺo vt eēt dignū vas receptiōis sctōꝝ
bñficioꝝ tātoꝝ. et h spēalr̄ ꝓpt̄ tres ꝟtutes
s. puritatē. hūilitatē. ⁊ fortitudinē. Fuit eñ
purior alijs ꝑ ꝟginitatis mūdiciā. Abscō
sior siue secretior ceter'. ꝑ hūilitat' ꝯceptū
Securior ceteris. ꝑ fortitudinis ꝯstantiā

Jō merito dicere pt singularit̄ ꝓ ceteris. Et fecit mihi dn̄s. Mihi inꝙ puriori. mihi hūiliori. mihi ꝯstātiori. Prio ḡ fuit purior alijs ꝑ ꝟginitat̄ mūdiciā. Alie siq̄dē mł'ieres hn̄t mūdiciā ꝯiugalē vł' vidualē. q̄ nō mō ē pura ſ; corrupta ⁊ ꝑmixta. S; h; hec ꝟgo maria ꝟginalē puritatē. q̄ simplicit̄ ē pura. nec eā h; equalē alijs ꝟgib;: ſ; excellenti⁹ oib; ꝟginib;. Jp̄a em̄ ē regia ꝟginitat̄. alie oēs sūt pedisseque. Nā ip̄a p̄ma vouit deo ꝟginitatē sine p̄cedēti cuiusꝙ exēplo. Alie ꝟo exēplo ei⁹ vouent eā Jō de ipsa d̄r. Offerent̄ regi ꝟgines post eā. Vn̄ ip̄a est fons ⁊ origo ac mediū totius ꝟginitat̄. De q̄ d̄r Josue. x. Stetit sol in medio celi. Celū d̄r eccl'ia. Juxta illud Mat. xiij. Sil'e est regnū celoꝝ. Mediū est ꝟgo gl'iosa q̄ ſꝑ mediū ꝟtuosū; in oib; tenuit ab extremis vicioꝝ declinās. De q̄ medio d̄r in ps̄. Deus in medio ei⁹ nō cōmouebit̄. Jn h̄ ḡ medio ꝟginitatis virtut̄ gl'iosa ꝟgo corꝑe stetit q̄ est sol puritatis ꝟginal'. puritas siq̄dem ꝟginalis beate ꝟginis fuit ad sil'itudinē solis. Sic em̄ sol cū ē in medio celi circa festū viti. vbi tunc fit in maxīa eleuatiōe maxie adurit īferiora: ⁊ exsiccat etiā maxīas hūiditates. Jta castitas ꝟginal' in btā ꝟgīe sic fuit maxīa spūsctō eleuata suꝑ carnalē ꝯcupiam ipsius vt eā total'r extingueret. eo ꝙ in ea fomes nō solū fuit restrictus vt in alijs ꝟginib; ꝑ grām cōmunē. ſ; etiā fuit total'r extinctus p̄sertim in cōceptiōe filij dei ⁊ ei⁹ gestatiōe in vtero ꝑ grām singl'arē. Jn cuius ḡ puritat̄ opatiōe alie ꝟgines sunt sic̄ stelle. q̄ lumē suū recipiūt ab ea sic̄ a sole. Sicut em̄ sol nūꝙ pōt total'r obscurari. ⁊ si eclipsat̄ nō diu obscurat̄ ſ; statī; purgat̄ Jta castitas hui⁹ ꝟgīs nūꝙ potuit obscurari actuali pctō. nec etiā pctō origīali obscurari: qđ tn̄ de alijs ꝟginib; nō pōt dici. Vn̄ de h̄ pōt dici illud Job. iij. Obscurētur stelle caligine eius. Expectet lucē ⁊ nō videat. nec ortū surgentis aurore. Stelle intelligunt̄ oēs sancti q̄ obscurati fuerunt caligine peccati original'. Sed lux. i. beata ꝟgo d̄r nō vidisse caliginē: q: nō stetit in peccato originali. imo anteꝙ nasceret̄ mūdata est. Et sic d̄r nō vidisse etiā surgētis ortū aurore. q: nō ꝯcepta est. i. orta seu nata in peccato originali. Et ideo merito d̄r ipsa gl'ia oīm ꝟginū. Ecci. xliij. Spēs celi gl'ia stellarū. Et Sap̄. vij. Speciosior sole. sc; materiali. ⁊ suꝑ oēm dispositionē stellaꝝ. Ex his pat; ꝙ virgo gl'iosa in sua puritate p̄cipuū tenet gradū. Juxta illud Amb. li. iij. de virginitate. Quid nobilius dei mr̄e. Quid splendidius ea quā splendor elegit. Quid castius ea q̄ corpus sine corꝑis ꝯtamīatōe generauit. Hec ille Vere optimus sol gl'iosa ꝟgo q̄ nobis tot bn̄ficia p̄stat om̄ib;: vt nō sit qui se abscōdat a calore eius. Fugat em̄ nebulā ⁊ nubem. i. ignorantie nostre cecitatem ꝑ splendorem lucis glīe filij sui. q: lucem mundo generauit Joh. viij. Ego sum lux mundi. Siquidem totus mūdus operiebat̄ tenebris densissimis ignorātie. Figura Exod. xix. Nubes densissima cepit operire montem. Et Ezech. x. idem pt; de visione mystica. Misit ergo deus solem istum quem fecit oriri suꝑ bonos ad eoꝝ ꝯseruatiōem ⁊ suꝑ malos ad eoꝝ ꝯuersionem Math. v. Sol etiam iste prestat decorem ⁊ pulchritudinē om̄ib; reb;. sc; viris ⁊ mulieribus: oēs illūinant̄ ꝑ ip̄m. nō solum hoīes in mūdo sed etiā angeli in celo ⁊ pctōres in inferno. Vn̄ Ber. Jn te ꝟgo oculi oīm respiciūt. ⁊ qui in mūdo sunt vt saluent̄. ⁊ q̄ in inferno vt eruant̄. ⁊ q̄ in celo vt letificent̄. Unde de ea pōt exponi illud Ecci. xliij. Sol illuminans ꝑ om̄ia respexit. Et quem respexit. Certe sicut d̄r Judith. xv. Tu leticia israel. tu honorificētia ꝓpl'i nr̄i Jsrael dicit illos q̄ iam vident dn̄m in celo. q̄ de eius p̄sentia gaudent. Gaudēt em̄ angeli gaudentes ⁊ laudantes bn̄dicunt dn̄m. Honorificentiā ꝓpl'i nr̄i. dicit popl'i nobiscū habitātis in terra. q̄rū oīm ipsa ē gaudiū. Scđo ꝟgo btā fuit secretior ceteris ꝑ hūilitat̄ ꝯceptū. Om̄ia em̄ opa sua abscondebat mundo. De q̄ exponit̄ illud Judith. viij. Fecerat sibi Judith cubiculū in q̄ clam cū puellis suis morabat̄ Per qđ significat̄ ꝙ maria intra cubiculū cordis sui cū puellis. i. ꝟtutib; diuersis morabat̄. oēm vane gl'ie fugiens pompā. Propter qđ ip̄a de sola hūilitate gl'iando hodie dicit. Respexit dn̄s hūilitatem ancille Luc̄. j. Vbi dicit Lyra. ꝙ ꝟgo beata licet ex oib; ꝟtutib; fuit disposita ad ꝯceptiōe; dei maxie tn̄ ex hūiltate. Vn̄ dicit Bern.

Fateor qr Marie virginitas sine humili
tate nihil placuisset deo. scz q̃ntũ ad ↄce-
ptionẽ filij dei: qr si ex virginitate placuit
tñ ex hũilitate ↄcepit. Magna humilitas
post Gabrielis legationẽ de ↄceptione fi-
lij dei dicere se ancillam. Magna humili
tas ire ad Elizabeth ⁊ fuire sibi circa par
tum. Magna humilitas cũ tanto thesau
ro filio dei quẽ gestabat in vtero visitare
seruũ Johẽm. Tertio virgo beata fuit se-
curior ceteris p fortitudinis constantiam
Vñ in. ij. Esdre. iiij. c. O viri nõne fortes
sunt mulieres. sed certe fortior est oĩm bea
ta virgo. de qua dr. Fortitudo ⁊ decor in-
dumentũ eius. Prouerb. vlti. Et ibidem
accinxit fortitudine lumbos suos. Vere
magna fortitudo p quã quodãmodo de⁹
victus est: ⁊ de seuero factus est pius. Fi-
gura ad hoc fuit ipsa regina Hester. q̃ irã
regis Assueri contra iudeos mitigauit et
eum ꝓpicium reddidit. vt dr Hester. Sic
Abigayl iram regis Dauid cõtra Nabal
virũ suũ munerib9 placauit. Magna for-
titudo p quaz victus est diabolus. Geñ.
Ipsa ↄteret caput tuũ. Hec est em̃ illa vir
ga de qua Esa. xxx. dr. Pauebit assur vir-
ga percussus. Virgo beata dr virga. sicut
idem ait Esa. xj. Egredietᷓ virga de radi-
ce yesse. Assur interp̃tatᷓ sublimis. ⁊ signi-
ficat diabolum superbũ. Hunc ergo subli
mẽ percussit ista virgo beata p filij sui pas
sionẽ sicut christus. Tertio fortis fuit con
tra mũdum cuius omnes pompas hono-
res diuitias ⁊ delitias calcauit. Nam sic
dicit Amb. lib. iij. de virginitate. Ipsa nõ
in incerto diuitiaꝝ spem posuit. sed in so-
lo deo. Diuitie siquidẽ eius: sunt eius vir
tutes. delicie. spirituales ↄsolationes. ho
nor vero glia solius dei. E

Dixi tertio q̃ beata virgo p-
fitetᷓ donoꝝ magni
ficentiã eam replentẽ liberaliter. cuz dicitᷓ
Magna. Siquidem magna dona data
sunt ỽgini gl'iose in sua sanctificatione. sꝫ
maiora in filij dei ↄceptiõe: Ex q̃b9 donis
magna in beatitudine p̃dicatᷓ. Sicut ipa
de se dicit. Ecce em̃ ex hoc beatã me dicẽt
omnes generatiões. De p̃mo quõ magna
fuit in sua sanctificatione dicit Holgoth
sup libꝝ Sapientie. xiij. Q̃ xp̃s matrem
suã sic solidauit virtutib9 ⁊ gratijs sic affi-
xit q̃ nũq̃ʒ defluere potuit in aliquod pec
catuz. Fuit em̃ sic sanctificata in vtero q̃
emũdata ab originali peccato: ⁊ in ea fo-
mes ligatus. sic q̃ nũq̃ʒ eam ad peccandũ
impegit. Et hec fuit p̃ma sanctificatio in
vtero matris sue. Sed secũda fuit in ↄce
ptione filij qñ fomes fuit ablatus totalitᷓ
ẜm essentiã. ⁊ gratia supaddita que flexi-
bilitatẽ liberi arbitrij determinauit ad bo
nũ. sic q̃ extunc nullo modo potuit in ma
lũ flecti. Unde tunc ↄfirmata fuit sicut in
via fieri potuit. Hec ille. Propt̃ g̃ ista do
na sibi diuinitus collata merito de se dic̃
ỽgo gl'iosa. Fecit mihi dñs magna. Ve-
re magna. Nam pulchrã esse totalr̃ ⁊ sine
macula magnũ quid est. ⁊ soli sponse dei
singulariter ↄuenit cui spõsus dicit illud
Canti. iiij. Tota pulchra es amica mea ⁊
macula nõ est in te. De ipsa etiã dr q̃d mõ
spũssanctus p Salomonẽ dicit Sap. vij
Candor est lucis eterne ⁊ speculũ sine ma
cula dei maiestatis. Ex q̃b9 breuiter infe-
ro q̃ ỽgo beata maior fuit ceteris sanctis
tripl'r. Primo q̃dem maior fuit ceteris in
grã. sicut angelus attestatᷓ ei dicens Luc.
j. Aue inq̃t grã plena. Vere plena. Quia
nos de eius plenitudine recipimus. Vñ
dicit Berñ. Tristis ↄsolationẽ. Eger me-
dicationẽ. Peccator veniã. Justus grãm
Angelus leticiam. Et quõ rogo nõ plena
in quã auctor totius grẽ se totũ infudit. cũ
igitᷓ dicit. quia sibi dñs fecit magna q̃ de
ipsa sic parua creatura in naturalib9 fecit
tã magnã in grã. ita vt de ea posset dici il
lud Hester. x. Fons paruus creuit in flu-
uiũ maximũ ⁊ in aquas plimas redũda-
uit ⁊ in lucem solẽq ↄuersus est. Fons p
uus fuit ỽgo beata ẜm naturã ꝓpriã. sꝫ cre
uit in fluuiũ misericordie maximũ: qñ spi
ritussctũs descẽdit in ipam. Et in lucẽ so
lẽqꝫ ↄuersus ẽ qñ dei filius p carnẽ assum
ptã factus ẽ filius ỽgis. Ecce audis ỽgi-
nẽ gl'iosaz. fontẽ. lucẽ ⁊ solẽ. Fons inquã
ẽ. sine q̃ necesse ẽ arescere pctõrẽ. Lux sine
q̃ necesse est errare viatorẽ. Sol est sine q̃
necesse est infrigidari in dilectione. Si g̃
sitis ⁊ estuas ardore ↄcupiscentie. hec est
fons patẽs in refrigeriũ. Si erras in via
moꝝ. hec ẽ lux dirigẽs in viã pacis eterne
Si deniqꝫ gelicidio peccatoꝝ constringe
ris. hec est sol calefaciens in dei dilectiõe.

concepta sine
originali peccat[o]

Secūdo maior fuit ceteris sanctis Ma-
ria. Quia lucidior ceteris sanctis ꝑ exem-
plū vite. Illa em̄ sola sufficit oīb⁹ ad ex
emplar ⁊ ad moduꝫ viuendi. Unde dicit
Ambrosius. iij. de virginitate. Talis fuit
Maria vt eius vnius vita oīm disciplina
sit. In ipsa nāqꝫ sunt posita exempla viuē
di ⁊ tanqꝫ in exemplū exemplariter magi-
steria expressa sunt ꝓbitatꝭ. Ibi quisqꝫ in
uenit cōgrue qd fugere qd tenere debeat.
Hec ille. Magna igiť virgo fuit in hoc ꝙ
sola oīb⁹ sufficit ad exemplar ꝟtutū. Oēs
em̄ virtutes in ea pariter cōfluxerūt. ⁊ qđ
ceteris sanctis ꝑ partes est distributū. to
tū in Maria est ꝯgregatū. Tertio fuit vir
go gl'iosa maior ceteris. qꝛ efficacior ⁊ vti
lior ceteris sanctis quo ad necessitatū suf
fragia. eo ꝙ generalē habet efficaciā oīm
auxilioꝝ in quibuscūqꝫ necessitatib⁹. Un̄
Bern̄. in quodam ẜmone dicit. Si crimi-
nū īmanitate turbatus. Si conscientie fe
ditate confusus. Si iudicij horrore ꝑter-
ritus. Si baratro desꝑationis absorptus
fuerꝭ. Mariā cogita. Mariā inuoca. Nō
recedat ab ore tuo nec a corde tuo. Nam
ipsam recogitans nō erras. ip̄am rogans
nō desperas. ip̄am sequēs nō deuias. ip̄a
tenente nō corruis. ipsa ꝓtegente nō me-
tuis. ip̄a duce nō fatigarꝭ. Hec ille. Optet
ergo vt dicit ideꝫ. vniuersos xp̄icolas in-
ter fluctus huius seculi nauigantes atten
dere hanc maris stellā. Nam ab ea auer-
sus necesse est vt pereat. Et ad eam reuer-
sus impossibile est ꝙ pereat. Ip̄a em̄ om̄i
bus om̄ia facta est. ẜm Bern̄. Sapiētib⁹
⁊ insipiētib⁹ om̄ib⁹ misericordie sinū ape-
rit. vt de plenitudine eius capiant vniuer
si. Captiuus redēptionē. Eger curationē
Tristis ꝯsolationē. Peccator veniā. Iu-
stus gratiā. Angelus leticiā. deniqꝫ tota
trinitas gl'iam. Ad quā nos ꝑducat pater
⁊ filius ⁊ sp̄ūssanctus. Amen. D

Notandum ꝙ festū visitatio
nis Marie agiť
ad significandū ⁊ deuote ꝯtemplandū q̄-
liter deus visitat aīam. Unde per Eliza-
beth significatur anima humana. Inter-
pretať em̄ dei mei saturitas. Quod vtiqꝫ
fit ꝑ gratiam. ꝑ quā anima esuriens reple
tur bonis. Per mariā significať gratia di
uina que illuminat tenebras culpaꝝ nr̄aꝝ
Iuxta illud Eph̄. v. Fuistis aliqn̄ tenebre
nunc autē lux in dn̄o: vt filij lucis ambu-
late. Unde Roꝝ. xiij. apl'us idem gratiaꝫ
appellat diem dicens. Nox precessit dies
autē appropinquabit. Et sequiť. Abijcia-
mus ergo opera tenebraꝝ ⁊ induamur ar
ma lucis. Uisitat igiť Maria Elizabeth
cū gratia visitat aīam esurientē ⁊ sitientē
iusticiā. Circa qđ sciendū ꝙ deus visitat
aīam multipliciter. Primo eam redimen
do. Iuxta illud. Luc̄. j. Uisitauit nos ori
ens ex alto. Et eiusdē. vij. Uisitauit de⁹
plebē suaꝫ. Et ista est mirabilis visitatio.
de qua āmirando ꝓpheta Ps̄. viij. dicit.
Quid est homo ꝙ memor es eius. aut fili
us hominis qm̄ visitas eum. Quod expo
nit Inno. iiij. Quid est homo. i. q̄ꝫ miser ⁊
vilis. fragilis. breuis. putridus. imbecil-
lis. vanus. ⁊ diaboli seruus. ꝙ memor es
eius filiū incarnando. Quia ante incarna
tionē videbať oblitus hoīs Ps̄. Usqꝫ q̄
dn̄e obliuisceris me in finē. Aut filius ho
minis qm̄ visitas eū. sicut medic⁹ egrotū
Figura Gen̄. xxxvij. Iacob misit Ioseph
de hebron in sichen vt visitaret fratres su
os. Et inuenit eos in Dothaym. quod in
terp̄tať defectus. Et significat hunc mun
dū: in quo est om̄is defectus. Secūdo vi
sitauit miserando ꝑ bn̄ficia eidē Gen̄. xxj
Uisitauit dn̄s Saram sicut promiserat.
Tertio visitauit iustificando. Ps̄. Uisita
nos in salutari tuo. Quarto inspirādo ꝓ-
phetiā. Ecci. xlix. Ossa illius visitata sūt.
⁊ post mortē ꝓphetauerūt. Quinto ꝓban-
do Iob. vij. Uisitas eū diluculo. Sexto
ꝯsolando Ezech̄. xxxiiij. Requiram oues
meas ⁊ visitabo eas. Septimo reuelādo
ꝑ somniū Ecci. xxxiiij. Nisi ab altissimo
fuerit emissa visitatio. Octauo ꝯseruādo
in bono Iob. x. Uisitatio tua custodiuit
sp̄m meū. Nono corrigendo Ps̄. Uisita-
bo in virga iniq̄tates eoꝝ. i. in leui flagel-
lo. Decimo liberādo Hier̄. xv. Uisita me
⁊ erue me Iudicū. iiij. Orabāt dn̄m vt vi
sitaret ꝓpl'm suū. Undecimo tp̄al'r vlciscē
do Esa. x. Quid facietis in die visitatōis
⁊ calamitatis de longe venientis. Duode-
cimo iudicādo. j. Pet. v. Hūiliamini sub
potenti manu dei vt vos exaltet in tempe
visitatiōis. Tredecimo eternal'r dānādo
Esa. xxiiij. Post multos dies visitabunť.

Et.xxvij. Uisitabit dñs in gladio suo du
ro ꝛ grandi ꝛ forti sup leuiathan ꝛc̄.

De sancta Margaretha.
Sermo. XXXIII.

Simile ē regnū ce-
loꝝ thesauro abscondito in agro
Math.xiij. sicut dicit btūs Aug.
in li. de sctā viduitate. Bona ē pudicicia
ꝯiugal̄. melior ꝯtinētia vidual̄. sȝ optīa ca
stitas ꝟginal̄. In signū h⁹ lȝ xp̄s sub mr̄i
monio voluerit ꝯcipi. ꝛ a vidua anna p̄di
cari ꝛ laudari. tñ nō nisi ð ꝟgīe voluit na
sci. ꝛ ī ꝟgīe corpal̄r elegit morari. Qð ad
uertēs btūs Amb. in li. de offic̄. dic̄. Quā
ta ē ꝟginitatꝭ grā q̄ meruit a xp̄o eligi. vt
eēt corpale dei tēplū in q̄ hītauit corpal̄r
plenitudo diuinitatis. Nā ꝟgo genuit mōi
salutē. vitā pepit ꝟgo vniuersoꝝ. Hec ille
Magna igit̄ ē laus ꝛ honor ꝟginū q̄ me-
ruerūt familiari⁹ ceterꝭ cū deo hr̄e ꝯsortiū
Uñ de eis dr̄ Apoc̄. xiiij. Sequunt̄ agnū
q̄cūq3 ierit. Est ei ista familia spēalis xp̄i.
Nā sic dic̄ Hiero. ad eustochiū epl̄a. xliij
Ut fili⁹ dei ingressus ē mūdū nouā fami-
liā instituit. vt q̄ ab angel̄ adorat̄ in celis
hr̄et angelos in terrꝭ. s. ꝟgīes. Est igit̄ hec
vita poti⁹ angelica q̄3 hūana. Unde dic̄
Amb. in li. de ꝟgītate. Quis negat hanc
vitā fluxisse de celo quā nō de facili inue-
nimus in terrꝭ nisi postq̄3 in hec t̄reni cor-
poris mēbra descēdit. Sȝ ꝛ de Helia. de
Johe baptista. de maria sorore moysi ꝛ ð
ꝟginibꝫ q̄s legim⁹ ī tēplo deputatas. Hec
oīa in figura ꝯtingebāt illis vt eēnt indi-
cia futuroꝝ. Figura ī paucꝭ. ꝟitas ī plꝛibꝫ.
Hec ille. Propt̄ igit̄ tantā sublimitatē et
excellentiā merito ꝟginitas cōpat̄ thesau
ro p̄cioso. sic loq̄t̄ euāgeliū. Sil̄e ē regnū
celoꝝ thesauro abscondito in agro ꝛc̄. In
q̄bꝫ ꝟbis cōmēdat̄ ꝟginitas oīm general̄r
sȝ spēal̄r btē margarethe cui⁹ festū hodie
agim⁹ ex triplici p̄rogatiua ꝛ assimilatiōe
accipit̄. Habet em̄ thesaur⁹ ꝟginitatꝭ in-
cōpabilē dignitatē. delectabilē amenitatē
ꝛ inestimabilē vtilitatē. Nihil em̄ thesau-
ro in rebꝫ ꝛ possessionibꝫ p̄ciosi⁹ ꝛ dignius
eo ꝙ est ex rebꝫ excellentissimis ꝛ p̄ciosissi
mis. s. auro argēto lapidibꝫ p̄ciosis ꝛc. Ni
hil etiā eo delectabilius ꝛ amenius. q̄r dul
ce est oculis auꝝ. ameni sūt ad videndū ꝛ
tractandū lapides ꝛ margarite. Nihil in
sup thesauro vtili⁹ q̄r ad oīa valet. Nutrit
eī ꝛ sustentat vitā. redimit a morte. ꝛ mēo
riā fac̄ durabilē p⁹ mortē. Est igit̄ thesau
rus ꝟgīal̄ p̄mo p̄cios⁹ ꝛ incōpabil̄ digta
te. ðlectabil̄ ameītate. ꝛ iestīabil̄ vtilitate

Dixi primo ꝙ thesaur⁹ ꟈ-
ꟈgīal̄ castitatꝭ ē p̄
ciosus ꝛ incōpabil̄ dignitate. Ptȝ aūt di-
gnitas ꝟgītatꝭ ex q̄tuor. s. ex arduitate seu
difficl̄tate facili. ex natura supnaturali. ex
hūilitate illustri. ꝛ ex mortalitate īmortali
De p̄mo. s. de arduitate seu difficultate fa
cili ptȝ. Castitas em̄ ꝟgīal̄ est res ml̄tū ex
celsa ꝛ difficil̄ ex vna pte. ꝛ tñ ē facilis ex
alia. Difficile nāq3 ē in carne ꝯ legē carnis
viuere. sic̄ difficile esset ī regno Polonie ꝯ
legē regis polonie viuere. Hoc aūt faciūt
ꟈgīes. vñ dic̄ Amb. in li. de viduis. Sup
gredit̄ ꟈgītas ꝯditiōem hūane nature. p
quā hoīes angel̄ assilant̄. Ex h̄ dic̄ Amb.
ꝙ maior ē victoria virginū q̄3 angeloꝝ.
Angeli em̄ sine carne viuūt. ꟈgines ꟈo in
carne triūphāt. Apl̄s. Si f̄m carnē vixe-
ritis moriemī. hec ille. Ex alt̄a ꟈo pte ē fa
cilis. q̄r facili⁹ se ꝯtinent ꟈgines q̄3 vidue
aut corrupte, put deducit Aug. ꝯ Julianū
in li. xv. Cui⁹ rō ē f̄m ipm. Q̄r q̄nto magꝭ
casta eē voluerit. tāto ampli⁹ in supanda
ꝯcupīa laborabit. Eo magis vicȝ si ei scȝ
ꝯcupīe ꝛ voluptati maiores curas ꝯsuetu
do dedit. Propt̄ qð apl̄s. j. Cor. vij. De
ꟈginibꝫ p̄ceptū dñi nō habeo: ꝯsiliū āt do
Et seq̄t̄. Si nupserit ꟈgo nō peccabit. tri
bulationē tñ carnis habebūt hmōi. Tri-
bulationē inq̄3. nō solū filijs necessaria p-
uidēdo: sȝ etiā difficili⁹ postea in viduita
te ꝯtinēdo. Et Hiero. in epl̄a. lxxix. dicit.
Diffilior ꝯtinētia viduaꝝ minorem hēbit
mercedē. Sȝ diceres. Erḡ ꟈtus ē circa
difficile ꝛ bonū. ḡ videt̄ ꝙ difficilior ꝯtinē
tia sit magis meritoria. ꝛ p ꝯñs vidue de
bent hr̄e maius p̄miū q̄3 ꟈgines. Rñdeo.
ꝙ nō om̄e difficilius bonū ē magis meri
toriū: sȝ tm̄ illud qð ē difficilius ex genere
opis: vt ieiuniū ē magꝭ meritoriū ex se q̄3
elemosyna. nō tñ ex h̄ si fuerit difficili⁹ ipi
agenti ex naturali ꝯplexiōe. ꝛ vt difficili⁹
est ieiunare colerico q̄3 flegmatico. Talis
aūt difficultas q̄ fit ex cā naturali nō au-
get meritū sȝ diminuit. Sicut auar⁹ diffi

polonie Regn

cilius dat vnū denariū q̄z largus centum. qd in auaro ē vitupabile. in largo laudabile. Quicq̄d tñ dicat Hiero. simplr loq̄ndo. pugna v̄ginū est difficilioꝛ q̄z viduaꝝ. Nā lȝ veꝝ sit ꝙ recoꝛdatio expte volupta tis maioꝛis sit difficultatꝭ in viduis. Pro ut etiā dicit pl'us in li. de aīalibꝰ. tñ in virginibꝰ imaginatio inexpte lasciuie cū istis tribꝰ circūstantijs. q̄ sūt desideriū expiēdi de curiositate. existiatio maioꝛis delectationis q̄z sit in rei veritate. ꝛ ignoꝛātia incōmodoꝝ ꝛ turpitudinis ꝯcomitantꝭ. faciūt maioꝛē pugnā. ꝛ p ꝯn̄s maioꝛē difficultatē. Scdo ptȝ v̄ginalꝭ castitatꝭ dignitas ex natura supnaturali. Virginitatꝭ ei obseruatio aliq̄d hȝ naturale. aliq̄d supnaturale. Habȝ inq̄z naturale q̄m in actu carnis sine q̄ v̄ginitas nō soluiť rō obꝛuiť ex imo derātia delectatiōis sensibilꝭ. ꝛ h̄ est inaturale ꝙ rō oīno succūbat ꝛ sēsualitas dñeť Et q2 puersitas huiꝰ oꝛdinis inueniť in oī actu carnis. iō oīs actus carnis huiꝰ aliq̄d hȝ inaturale. Actus em̄ carnis nō pōt exerceri nisi rō deijciať ab arce sua. Tertiō ptȝ v̄ginalꝭ castitatis dignitas ex hūilitate illustri. q2 qn̄ aliq̄ illecebra illustris dr. h̄ est q̄ntū ad seculū solū. Sed qn̄ remanēs in v̄ginitate nolens in mr̄imoniū duci ꝓpter xp̄m hūiliata dr q̄ntū ad seculum Sed hec humilitas est illustris. q2 nulla coꝛrupta penitus est liberata. i. de fuitute emissa. Sed om̄is incoꝛrupta est illustris ꝛ liberata. Et imo om̄is coꝛrupta q̄ntūcū q̄z est illustris q̄ntū ad seculū. semp est serua ꝛ illibera q̄ ad deū. Et ecōuerso oīs incoꝛrupta est hūilis q̄ntū ad seculū: sed illustris q̄ ad deū. Quarto ptȝ v̄ginalis castitatis dignitas ex moꝛtalitate immoꝛtali. Om̄ia em̄ hec moꝛtalitatꝭ opa moꝛiūť cū carne moꝛtua. ꝛ cū ipa imppetuū nō resurgent. Uirginitas aūt ꝛ si moꝛiente carne ad tp̄s moꝛiať in carne. tñ suscitabiť eternaliter remansura. B.

Dixi secundo Q᷑ thesaurus v̄ginalis castitatis est gratus ꝛ delectabilis in amenitate. Que q̄dē amenitas ꝯsistit in q̄tuoꝛ. scȝ in hūanitate angelica. in honestate verecūda. in memoꝛia illibata. ꝛ in puritate ex puritate occasionata. Primo itaq̄z amenitas ista ꝯsistit in hūanitate angelica. quia angeli ꝛ si abūdant delectatiōibꝰ spūalibꝰ tñ carēt sensibilibꝰ. Igiť in v̄ginibꝰ ē hūanitas angelica. q2 v̄gies carēt delectatiōibus sensibilibꝰ ꝛ abūdant spūalibꝰ. Ex q̄ ptȝ ꝙ cū ꝓpꝛiū sit angelice nature nō posse carnales delectatiōes expiri: sȝ spūales. ꝛ v̄gies in h̄ eos sequūť. necesse ē vt angeli amoꝛe naturali plus diligāt v̄gines q̄z viduas vel ꝯiugatas. Cuiꝰ rō ē. q2 om̄e aīal diligit sibi silē. ꝛ volatilia sibi silia q̄runt Scdo v̄ginalis castitatꝭ amenitas ꝯsistit in honestate verecūda. Qd patȝ ex eo. Ex q̄ em̄ v̄ginitas est res honestissima. naturaliter dȝ verecūdari audire vel videre turpia. Legiť de btā walpurga ꝙ cū fuissent eius exequie in sepl'tura sui coꝛpis: ꝛ q̄dā vir ex deuotōe maxia ipam in feretro iacētem in faciē osculatus ē. statim illa quasi subꝛidendo erubuit. In signū ꝙ fuit v̄go verecūdissima. Nō solū g̃ v̄go dȝ esse pudoꝛata in animo. sȝ etiā in oībꝰ sensibꝰ exterioꝛibꝰ ꝛ gestu ꝯuersatōis. Sicut em̄ dicit Ualerius li. iiij. c. iij. Nō solū manꝰ pecunie: sȝ etiā oculꝰ libidinosus aspectu ꝯtinētes esse debēt. Et li. vj. c. j. dicit de q̄dā q̄ infoꝛmauit filiā suā vt nō solū fuaret v̄ginitatē illibatā. sȝ etiā nec oscula ad viꝝ q̄ntūcūq̄z sincera ꝓferat. Tertio hec amenitas v̄ginū ꝯsistit i mēoꝛia illibata. Uirgines em̄ ex eo ꝙ nō h̄nt qd eas maculet ī ꝯscientia sicut coꝛruptas. semp h̄nt amenitatē ꝛ delectationē in mēoꝛia. cum earū coꝛ nō titillet memoꝛia alicuius turpitudinis. Et ideo diciť. Secura mens q̄si iuge ꝯuiuiū. Legiť de q̄dam v̄gine q̄ multꝭ annis fuabat v̄ginitatē. Cū aūt fuisset coꝛrupta statim ꝓpter remoꝛsum ꝯscie tantaꝫ tristiciā incidit ꝙ sibijpsi displicēs seipaꝫ occidit. Quarto amenitas v̄ginalis castitatis ꝯsistit in puritate ex puritate occasionata. Nā si Adam nō peccasset (om̄s em̄ hoīes foꝛent in padiso) genuisset sine feditate carnis ꝛ ardoꝛe libidinis. Nunc aūt vtroq̄z mō generanť ꝛ cū feditate carnis ꝛ ardoꝛe libidinis. Hec aūt ꝯcupia in v̄ginibꝰ frenať v̄tute ꝯtinētie. Et iō v̄ginitas q̄ nō generat est mūdicia q̄ sumpsit occasionē sue puritatis ex imundicia coīugali Nam virgines videntes ꝙ nō possunt generare sine imūdicia coꝛpis ꝛ coꝛdis malunt nō generare q̄z fedari. C

Dixi tertio Q thesaurus ꝟgīa
lis castitatis ē fru/
ctuosus inestimabili vtilitate. Que q̇dem
vtilitas ꝯsistit in q̄tuor. s. in sterilitate fe/
cūda. in necessitate gratuita. in p̄cio incō
pabili. ⁊ in gl'ia sui gl'iari. De ṗmo scʒ de
sterilitate fecūda dicit Hiero. sup Osee. ij
loquēs de fecūditate ꝟginitatis dic̄. Con
iugiū terrā. ꝟgītas celū replet. Nō ē ḡ pu
tandū ꝟgīes esse inutiles in eccl'ia militā/
ti. sic̄ heretici hussite estimāt dicētes statū
monialiū esse inutilē ꝓpt̄ infecūditatē. cuʒ
multo copiosius ⁊ fecūdius repleant celū
ꝙ̄ ꝯiugate. Propt̄ qđ Esa. lvj. dr̄. Nō di
cat eunuchus. Ecce ego lignū aridū. q. d.
nō estimet q̇s ꝟgīes sine fructu. qr̄ ⁊ si sūt
sine fructu vētris. sūt tn̄ cuʒ fructu mētis.
Et notant̄ dicit ꝓpħa de ligno. Nā ꝟgīes
nō sunt ligna sʒ lapides viui. q̇bꝫ edificat̄
ierl'm celest' Apoc̄. Preciosi oēs muri ei⁹
⁊ turres hirl'm gēmis edificabūt̄. Triplex
materia currit in edificijs. Nā q̄dā edifi/
cia st̄ de glebobꝛa siue de argilla. vt sūt do
mus paupeꝝ. Quedā de lignis. vt sūt do/
mus nobiliū. Et q̄dā de lapidibꝫ duris et
q̄drat': vt sūt domus ṗncipū. Prima edi/
ficia minus p̄ciosa. qr̄ caduca. Scđa soli
dioꝛa. Tertia ꝑpetua. Sic ē de istis tribꝫ
statibꝫ. Nā ꝯiugiū ē sicut argilla t̄rea ꝓpt̄
solicitudinē corꝑalē ⁊ t̄renā. j. Co. vij. Tri
bulatiōes carnis hēbūt hmōi. ⁊ iō nō sūt
preciosa. qr̄ dat̄ eis merces tricesima. Vi
due sunt velut ligna arida q̄ ad edificādū
sunt apta. Fuerūt em̄ qn̄qꝫ viridia in ꝯiu
gio qn̄ germīabāt ꝑlē ⁊ fructū ventr'. sed
iā aruerūt ꝑ ꝯtinētiā abstinētes a corꝑali
bus. ⁊ fructificātes in spūalibꝫ. Uirgines
aūt sūt lapides ꝑpetui ⁊ q̄drati. i. q̄druplici
ꝟtute cardiali ornati scʒ tꝑantia. prudē
tia. fortitudie. ⁊ iusticia. Sūt etiā politi ⁊
dolati varijs tribulatōibꝫ ⁊ tētatiōibꝫ. De
scđo scʒ de necessitate gratuita ptʒ. qr̄ q̇ ꝟ/
gitatē ꝯꝟuare volūt in duplici se necessita
te ꝯstituūt. s. mortificatōis pnīe. abstinēdo
a delicijs ⁊ voluptatibꝫ: ⁊ obligatiōis vo/
tiue. Que em̄ ꝟgitatē ꝟuare voluerit ō ne
cessitate hʒ mortificare mēbra. ieiunijs. vi
gilijs. fugiēdo etiā oīa spectacula vanita
tū in q̇bꝫ p̄t esse ꝑiculū castitat'. Nā iuxta
Ber. perit castitas in delicijs. Refert Va
leri⁹ li. ij. c. j. Q vini vsus romanis femīs
ignot⁹ fuit olim ne. s. ī aliqđ dedec⁹ ꝓlabe
rent̄. Hic dr̄ Ecci. Mľier ebriosa ira ma
gna: ⁊ ꝯtumelia ⁊ turpitudo ei⁹ nō teget̄.
Recitat Seneca epl'a. xcix. ꝙ maxim⁹ q̇/
dā medicus dixit ꝙ femīe naturalr̄ nō de/
bent pati podagrā. nec etiā fluxū capilloꝝ
qđ tn̄ hodie videmus. qr̄ eodē mō patiūt̄
vt viri vtrūqꝫ defectū. Cui⁹ rō est ſm Se
necā. qr̄ eq̄lr̄ viuūt sicut viri. ⁊ ita nō mu/
tata est natura: sed vita. qr̄ nō minus vigi
lant. nō minus potant ꝙ̄ viri. imo potu ꝓ
uocant viros. Et seq̇t̄. Bn̄ficiū sexus suī
vicijs ꝑdiderūt. ⁊ qr̄ feminā exuerūt. mor
bis virilibꝫ implicite sunt. Per h̄ ptʒ rn̄sio
ad q̄ōnē q̄ querit̄. q̄re pauci sunt hodie ꝟ/
ginitatē ꝟuantes illibatā. Et est breuis rn̄
sio. Quia viuūt delicate ⁊ voluptuose. cer
te vidi aliqn̄ in monasterijs monialiū cuʒ
essem p̄dicator eaꝝ ꝓ tꝑe. nōnullas ꝟgīes
sic delicate viuentes vt si filie regū essent
satis esset tantis delicijs effluere. Sʒ q̇d
accidit inde. ꝑduxerūt q̇dam gradientia
sup terram. Uera est cuiusdā phi q̇ dr̄ Co
micus snīa q̄ dixit. Sine cerere ⁊ bacho
friget venus. Quod etiā verū dictū reci/
tat Hiero. epl'a. xc. Nam ventrē distentū
mero ⁊ cibo sequit̄ voluptas mēbroꝝ īpu
dicoꝝ. ꝓut ait Hiero. epl'a. xxxvij. Q me/
tellus vxorē fuste interemit ꝓ eo ꝙ vinuʒ
bibisset. Nec mirū. qr̄ vt ait idē. Quecūqꝫ
femina vini vsum īmoderate appetit. oībꝫ
ꝟtutibꝫ ianuā claudit ⁊ vicijs aperit. D

De necessitate obligationis votiue q̄n
tum in h̄ statu sit necessaria. patʒ. ⁊ tantū
est necessaria obligatio voti in statu ꝟgi/
nali: vt sine ea meritū ꝯsequi nō possit vir
ginitas. eo ꝙ votū ꝑficit meritū virginale
Unđ ſm Bonauenturā. Si duo facient
idem genus oꝑis. ⁊ vnus faciet ex simpli
ci ꝓposito. alter ex voto: mag' meret̄ ille q̇
facit ex voto. Propter qđ dicit Thomas
scđa scđe. q. viij. ar. iiij. Q melius est idē
opus ex voto ꝙ̄ sine voto. triplici de cau/
sa. Primo. qr̄ vouere est actus latrie. cum
sit ꝓmissio de facto. Et iste actus ē p̄cipu
us inter ꝟtutes morales. Unde Aug⁹. in
libro de ꝟginitate dicit. Neqꝫ virginitas
qr̄ ꝟginitas. sed quia deo dedicata est ho
norat̄ quā vouet ⁊ seruat ꝯtinentia pieta/
tis. Scđo qr̄ ille qui vouet aliquid ⁊ fa/
cit plus deo se subijcit ꝙ̄ ille q̇ facit solum

Subijcit enim se nõ solũ ad actũ. sed etiaʒ q̃ntũ ad ptãtẽ. qꝛ de cetero nõ põt aliud facere. sicut plꝰ daret hoi q̃ daret ei arboꝛeʒ cũ fructibꝫ q̃ʒ q̃ daret ei fructus. Tertio qꝛ ꝑ votũ voluntas imobilr̃ firmaẗ in bono. Facere aũt aliq̃d ex volũtate in bonũ. ꝑtinet ad ꝑfectionẽ ꝟtutis: vt patʒ ꝑ phm. ij. Ethicoꝝ. Sicut etiã peccare mẽte obstĩata aggrauat pctm̃. ⁊ dꝛ pctm̃ in spm̃sctm̃.

Si g̃ queris. Quare hõ vouet aliquid deo. tñ deus nõ indiget certificari a nob. Rñdeo fm̃ Aug. Q̃ talis ꝓmissio nõ cadit in eius vtilitateʒ q̃ a nobis certificari nõ indiget: sed ad vtilitatem nostrã inq̃ntũ voluntatẽ nostrã vouẽdo imobiliter firmamus ad illud qđ expedit facere.

De tertio scʒ quõ ꝟginitatis castitas ꝯsistit in pꝛecio incõꝑabili ptʒ. Quia cũ fm̃ poetã. Libertas nõ bene ꝓ toto vendiẗ auro. Et fm̃ leges hũanas libertas est bonũ impciabile. ꝟginitas aũt est libertas spũs. j. Coꝝ. vij. Ut sit sctã coꝛpe ⁊ spũ. qꝛ cogitat tm̃ q̃ dñi sũt ⁊ h̃ facit multũ expedite. multũ libere. qꝛ est sine solicitudine coꝛpis ⁊ mũdi. Et iõ hec libertas ꝟuiendi deo nõ ẽ appꝛeciabil' aliq̃ pcio. Uñ Ecci. xxvj. dꝛ. Nõ ẽ digna oĩs ponderatio aĩe ꝯtinẽtis. Qđ exponit Tho. Q̃ nec fecunditas carnis nec aliqđ coꝛꝑale bonũ est cõꝑandũ ꝯtinentie. q̃ inẗ bona aĩe cõputaẗ. Pꝛopẗ qđ Aug. in li. de ꝟgitate. Notanẗ diẽ. aĩe ꝯtinẽt' nõ coꝛpis ꝯtinentis. qꝛ castitas coꝛpis sine castitate ment' est sic spica sine grano. Bursa sine argento. Nux sine nucleo. Lampas sine oleo. Cista foꝛis alba intus spurcicia plena. Sepulchꝝ pulcrũ: intus fetidũ. Pomũ foꝛis rubeũ: intus acidũ. In q̃bꝫ oĩbꝫ modicus est valoꝛ. Sic ẽ in ꝟginibꝫ solũ coꝛꝑe ⁊ nõ mẽte castis. Nã tales nullũ habent pmiũ in celo. put euãgeliũ diẽ. Soli enim mũdo coꝛde deũ videbunt. Istũ thesauꝝ ita pciosum cuiꝰ hõ nescit pciũ. multũ solicite deberet custodire virgo ꝑ duas custodias. s. ꝑ hũilitatẽ ⁊ pudiciciã. Naʒ hũilitas abscondit eũ. ne a furibꝫ ꝑ vanaʒ gl'iam subtrahaẗ. Uñ Grego. in Omelia. Depdari desiderat q̃ talẽ thesaurũ in via publice poꝛtat. Pudicicia aũt defẽdit euʒ a manibꝫ latronũ. Nã sicut in viris necessaria est ꝓuidẽtia. sic in femĩs pudicicia. ꝑ quã femine ꝯseruanẗ in honestate fame ⁊ odoꝛe opinionis bone. Hoc aũt nomen pudicicia a pudoꝛe venit. in q̃ verecũdia significaẗ. fm̃ Tho. ij. ij. q. clj. Et attẽdiẗ ꝓpꝛie circa signa venerea. sic sũt aspectus. oscula. tactus. ⁊ sic đ alijs. Q̃ntũ aũt antiq̃ femĩe fuerũt solicite ꝟuare pudiciciam ponit Ualerius dicẽs. Q̃ q̃dã maluerũt ꝑdere vitã q̃ʒ pudiciciã. Sic narrat de q̃dã: q̃ cũ esse in mari ꝑ hostes ⁊ pdones capta. ne sibi auferrẽt pudiciciã: se ĩ mare ꝓiecit. Silr̃ de Lucrecia q̃ qꝛ violenẗ fuit oppꝛessa a sexto Tarq̃nij regis supbi filio. gladio se occidit. Silr̃ narrat de q̃dã q̃ filiã suã vidẽs solicitari ꝑ Apiũ claudiũ ꝑncipẽ eã occidit. maluit filie sue eẽ itereptoꝛ q̃ʒ coꝛrupte pr̃. Hoc tñ hodie nõ dʒ ꝟuari. sicut diẽ Aug. in li. j. de ciui. dei. vt ꝓ tuẽda vita coꝛꝑali l' etiã ꝓ ꝟecũdia amisse pudicicie ꝟgo se occidat. sed potius dʒ sustiere violentiã nõ ꝯsentiendo volũtate libidini. qꝛ pudicicia est res animi. ꝟgitas ẽ res coꝛpis. ⁊ ea integra ꝑmanente in aĩo. non põt ista violenẗ de coꝛꝑe auferri. vt diẽ beatus Aug. ad Julianũ li. viij. Q̃ aũt Ambꝛosius vocat illas mulieres sanctas q̃ pro ꝯseruationẽ castitatis sue submerserũt seipsas. Sane quilibet intelligat. quia non ideo sancte: quia se occiderũt: sed alio modo: quia voluit eas deus se occidere. foꝛte enim aliud eis spũssanctus inspirauit. Cũ ergo thesaurus iste impciabilis sit: vt ait Hiero. diligenter custodiat caʒ virgo his virtutibus. Debet enim esse tacita silentio: vt ait ideʒ. Sit sermo eius pꝛudens. nec tã eloquentia pciosus q̃ʒ pudoꝛe. Similiter nõ sit vaga nec discurrẽs sed clausa exemplo btẽ ꝟginis: quã clausam angelus inuenit Luc. j. Sit cũ honestis matronis. Sit cõpetẽtibꝫ hoꝛis oꝛoni intẽta. vt diẽ Hiero. epl'a. xliij. Sit opꝰa manibꝫ. discat lanã facere. tenere colũ. rotare fusum. stamina pollice ducere. fugiat viroꝝ aspectũ ⁊ colloq̃a. exẽplo illius de q̃ narraẗ in lib. q̃ dꝛ paradisus. Que ꝓ eo q̃ q̃dã iuuenis fuit de eius pulcritudie scandalisatꝰ ꝑ. x. annos intra q̃ddã sepulcꝝ sedebat do nec fuit moꝛtua: vt eiꝰ vultũ nẽo poterat videre. Et interrogata cur h̃ faceret. Rñdit Malui me in sepulcro reclinare q̃ʒ nocere aĩe ad similitudinẽ dĩ facte. De alia etiã nar

rat Hiero. epl'a. xlij. Quā cū visitare vellet btūs Martinus. illa ꝑ fenestrā misit exeniū seu donū dicens. Ora ꝓ me: quia a viro nō sum visitata. F

De quarto Quō ꝟginitatis castitas ↄsistit in premio excellenti ⁊ gl'ia singulari. ptꝫ ꝑ illud Apoca. xiiij. vbi dr. Nemo poterat dicere canticū nouū nisi centū q̄dragintaq̄tuor milia. q̇ empti sūt ð terra. Hij sūt q̇ cū mulieribꝫ nō sūt coinq̄nati. Istud canticū est leticia spūalis ⁊ grārūactio de icorruptione ꝟginalis custodie. Hūt aūt ꝟgines singularē triplicē ꝓrogatiuā beatitudinis et felicitatis vltra alios status scꝫ in vita in morte ⁊ post mortē. In vita: qꝛ vitā angeloꝝ ducūt ⁊ libere ꝑcurrūt orōnibꝫ celum qð alij vix facere possunt. In morte etiaꝫ sunt beatiores ceteris. quia speciał'r a xp̄o ⁊ ꝟgine gl'iosa visitant̄ ⁊ ab eis in celū cōducunt̄. Sicut narrat Hiero. de tharsila q̄ expirans ait circūstantibꝫ. Cedite cedite qꝛ iesus venit. Post mortē aūt hūt gl'aꝫ singularē ⁊ excellentissimā in genere castitatis. Quia transcendit gl'ia coꝝ castitatē vidualē ⁊ ↄiugalē. vt dicit Tho. Non autē singulariter hūt excellentissimā gl'iam: qꝛ martyres q̇ ad vehementius inherēdū vltimo fini postponūt ꝓpriā vitā. Et religiosi ꝓpriā voluntatē viuētes in monasterijs ꝓferunt̄ eis q̇ solū postponūt ventris voluptates. De hac gl'ia dicit Isið. lib. ij. de sum. bo. c. xxxix. Virgies feliciores in vita eterna sunt alijs. qꝛ sunt sil'es angelis dei. q̇ nec nubent nec nubent̄. Vnde tunc verificabit̄ illud Apoc. xxj. Eadē est mensura hoīs q̄ ⁊ āgeli. imo hūt vltra angl'os aureole p̄miū qð erit gaudiū spēale de castitate mētis ⁊ de integritate corꝑis qð angeli nō hūt. Vn̄ Salomon. Felix sterilis ⁊ incoinq̄nata. Qð exponit Ro. hol. i. felix ē illa in q̄ est sterilitas ꝓlis cū mūdicia corꝑis. Vn̄ vult dicere. ꝙ felix est illa que hꝫ mentis ⁊ corꝑis integritatē. Sꝫ qꝛ ista est merces cōmunis quā hūt ꝟgines ↄiugate ⁊ vidue. Ideo ne q̇s putet solum eis dari istā mercedē cuꝫ alijs. statim subdit. Dabit illi scꝫ ꝟgini. fidei donū electuꝫ. in vita eterna. in ↄtemplatione diuinitatis q̄ fidei succedit. ⁊ oībꝫ fidelibꝫ ꝓmittit̄ Apocal'. Esto fidel' vsqꝫ ad mortē: ⁊ dabo tibi coronā vite. ⁊ nō solū h̄: sed dabit̄ eis sors in templo acceptissima. Qð exponit Holgoth. i. dabit̄ eis in celo aureola singularis p̄rogatiue ꝟginitatis: q̄ est ↄditio nobilissima ⁊ acceptissima in celo. qꝛ ē ↄditio xp̄i ⁊ m̄ris sue. Dicit̄ aureola diminutiue: q̄si parua corona. Duplex em̄ p̄miū ē btōꝝ. Vnū essentiale cōmune oīm sctōꝝ ⁊ vocat̄ aurea corona. Aliud accidētale qð debet̄ oꝑi excellentis victorie. ⁊ vocat̄ aureola. i. ꝑua corona addita suꝑ aureā. Hoc ē p̄miū accidētale suꝑadditū essentiali. vn̄ tale p̄miū erit q̄si q̇dā decor in corꝑibꝫ ꝟginū. Ex q̇ decore habebūt ꝟgines in mēte gaudiū speciale. letantes de h̄ ꝙ ꝓ xp̄o corpus martyrio exposuerūt. Et in doctoribꝫ p̄dicatoribꝫ p̄latis actual'r p̄dicātibꝫ. ⁊ in oībꝫ sacerdotibꝫ fidel'r ⁊ catholice p̄dicantibꝫ erit spēalis decor de ↄseruis cōuersis ꝑ xp̄m. Cū igit̄ ꝟgo sctā Margaretha fuit ꝟgo ⁊ martyr hꝫ duplicē aureolā de thesauro dei in q̇ sunt noua ⁊ vetera sibi hodie datā. Ad quā nos dignet̄ etiā ꝑducere sua intercessiōe vt cū ea possimus de p̄dicta aurea sine fine gaudere. Amen.

De diuisione apostoloꝝ.
Sermo. XXXIIII.

Misit illos p̄dicare

regnū dei. Lu. ix. Math. x. Marci. vj. Sicut ait apl'us Roꝝ. ij. Gl'ia ⁊ honor. i. incorruptio scꝫ mēorie in seculo. dat̄ oī credenti in deū. Quāto magis digni sunt honore ⁊ gl'ia illi q̇ nō solū p̄ncipal'r crediderūt. sed etiā ad credendū vniuersum orbē sua p̄dicatiōe induxerūt. q̄les fuerūt ipi scti apl'i. Qua de cā hodie ꝑ mūdū diuisi sūt vt ad fidē xp̄i gentes inuitarent. Multū igit̄ honorādi sunt ꝙ tā cito tā ꝓmpte crediderūt. Mox em̄ vt vocati sunt a xp̄o nullis adhuc miracl'is ab eo visis statim crediderūt. Magis aūt honorādi sunt ab eo ꝙ xp̄m tā leti tā alacres tā expediti secuti sunt. ⁊ relictis oībꝫ ꝓprijs sibi adheserūt. Nam vidimus ꝙ ad vnius iussionis vocē Petrus ⁊ andreas relictis oībꝫ secuti sunt redemptorē. vt dicit Gre. in omelia. Sed ꝑmaxie sunt honorandi. qꝛ nos ad xp̄m adduxerūt p̄dicatōe ipoꝝ. Et iō ꝓpha in ps̄. cxxxviij. ait. coꝝ celsitudinē attēdēs. Nimis honorati sunt amici

tui deus. Ubi dicit Gorra. q honorauit eos xps in eo q nō p patriarchas aut pphetas: sed p seipm eos vocauit Math. vij. Uenite post me. Magis autē honorauit q eos in familiaritatē z amiciciā recepit spēalē. Joh. xv. Jam nō dicā vos fuos s amicos. Silr dando eis ptātē vt eijcerent demonia z miracula faciēdi. Sz maxime honorauit eos q eis pncipatū eccl'ie ptulit. vnde eos pncipes mundi fecit. Juxta illud ps. Constitues eos pncipes sup omnē terrā. Et pmittit. Pro patrib9 tuis nati sunt tibi filij. Qd exponit Inno. iiij. Pro patrib9. i. patriarchis z pphetis nati sunt tibi filij: spūali generatione sc3 apl'i z pdicatores. Et alij q puersi sunt p eoꝝ pdicationē quos ecclesia genuit z ml'tos ex his in sede patrū pstituit. Uñ sequit. Constitues eos pncipes sup oēm terrā. i. nō in vno loco tm̄. sed sup oēm terrā. Et que inde vtilitas sequat subdit. Memores erūt nois tui dñe. id est nomen tuū pdicantes ipsum in memoria habentes: etiam alijs in memoriā adducēt. in generatione z generationē iudeoꝝ z gentium. quia vtriqz pp'lo pdicauerūt apostoli. Quia igit p pdicationē ipsoꝝ sumus ad fidem xpi conuersi z adducti. qd alias nō fuisset si non fuissent p mūdū diuisi. Jdeo dies diuisionis apostoloꝝ debet esse nobis celebratiua in memoriā tanti beneficij nobis ex ea collati. Hec eñ est dies in qua missi sunt nobis pdicare regnū dei. Non solum iudeis vt prius: quib9 dictū erat. Jn viā gētium ne abieritis Math. x. Sed nūc dictū est eis. Jte in mundū vniuersum z pdicate euangeliū om̄i creature. Mar. vlt. Jsti ergo sunt pmi nuncij nostre salutis. Jsti sunt pcones gl'iosi diuine gratie gentibus destinate. Nam p eos nō sicut olim antiqs patrib9 bona terrena pmissa sunt. Juxta illud Esa. j. Si volueritis z audieritis me bona terre comedetis: sed potius celestia gaudia nunciant vobis. Quia hodie filius dei misit illos pdicare regnum dei. Jn qb9 verbis tria circa missionez aploꝝ tangunt. Primo qdē describit missio ipsorū autentica ex mittentis auctoritate sc3 dei. Quia nō ipsi se temerarie ingesserūt. aut impsserūt. aut vsurpauerūt pdicationis officiū. sed ille q habet potestatē vniuerse carnis misit. Scdo missio eoꝝ redditur digna z pgrua ex mittendoꝝ qlitate. Quia tales fuerūt q merito digni erāt reddere testimoniū xpo. Ergo subdit. illos z nō alios. Tertio missio eoꝝ reddit efficax z fructuosa: ex multiplici vtilitate. Quia pdicauerūt nō aliquid vanū aut transitoriū: sed stabile firmū z perpetuū. quia regnū dei. Unde additur. pdicare. A

Dixi primo ex missio apostoloꝝ reddit autentica ex mittentis auctoritate. sc3 dei. Quia nō seipsos miserūt: sed filius dei quē de9 pater misit querere z saluū facere qd perierat Luc. xix. misit eos. Juxta illud Joh. xx. Sicut misit me pater z ego mitto vos Circa quod sciendu3 q nullus debet sibi vsurpare ppria temeritate officium aut dignitatē tam spūalem q̄ secularē: sed deb3 a deo z eius ecclesia expectare electionem sue missiōis. Unde saluator apl'os instruens ait. Rogate dominū messis vt mittat operarios in messem suā. qd est a deo postulandā esse auctoritatē z a se psumendū nō esse. Sunt aūt hoies pstituēdi in eoꝝ officijs quadrupliciter fm Johem gallensem. Primo qdem ex diuina ordinatione Secūdo ex ecclesie collatione. Tertio ex paterna z legittima successiōe. Quarto ex cōmunis populi electiōe. Sic eñ legim9 de antiquis dignitates assumentes. Nā3 de diuina ordinatiōe pfectus fuit Dauid j. Regum. xvj. Unde z Moyses orauit vt deus puideret hoiem super multitudinem populi qui possit exire z intrare ante eos. Secūdo pstituunt hoies in officijs eoꝝ ab ecclesia. que habens diuinā auctoritate3 pfert z distribuit officia iuxta gradus suos. Sicut z Moyses accepta auctoritate a deo. vocauit Josue z dixit ei: vt introduceret populū in terram pmissionis. Deutero. xxxj. Et ministerio Samuelis vnxit deus Dauid in regē: q̄uis ipm p se elegerat: significans p ecclesiā esse approbandum quē deus elegit per seipsum. Tertio ex paterna successione ponunt quidam in officijs sicut Salomom sup thronū Dauid patris sui. Unde deus pmisit cuilibet regi recte gubernanti pp'lm suū: q fili9 succedat ei in regnū Deut. xvij. Quādo ergo deficit heres z legittimus succes-

Modi 4 constituendi officiales

so: in aliq̄ officio. timendū est ne sit ex cul pa parentū. Quarto hoīes ponunt in officijs vnanimi populi electiōe. sicut de multis romanis imperatoribus legimus. put narrat Ualerius libro q̄rto cap. iij. Narrat etiam Solinus libro. xj. cap. iiij. de q̄busdam habitantibus quandam insulaꝫ q: in electione regis illius insule nō nobilitas preualet sed suffragia meritorum. Populus eni eligit spectatum moribus ꝛ inueterata clementia. etiam omnino grauem Sic de Romāis recitat Ualerius maximus: vbi dicit. Ex ab aratro sepius recipiebantur in ꝯsolatū. Sicut fuit factum de Attilio. Qui cum seminasset agrum receptus fuit in imperatorem. ꝛ maxime contra hostes psperabatur. Simili' narrat de Quincio cremato. de quo etiam narrat Aug'. Cum vir quatuor iugera agri haberet vt ea suis māibus coleret ab aratro fuit in maximū consuleꝫ receptus. Ratio aūt harum electionū fuit fm Ualerium pfectus patrie. Quē vnusquisq3 omisso pprio curabat augere. Quicunq3 igitur aliter q3 aliquo p̄dictorum modorum ponitur in aliquo officio dignitate vel domo. certe nō est verus dominus aut prelatus: sed fur aut latro. Johis. x. Istud enim est quadruplex hostium per quod debet ingredi quilibet ad legitime p̄ncipandū in populo. Talit' fuit de apl'is: qui nō in se ingesserūt pria auctoritate sed potestate diuina. Juxta illud saluatoris. Ego vos elegi ꝛ posui vos vt eatis ꝛ fructuꝫ afferatis ꝛc̄. Unde apostolus. Nemo sibi honorē assumat: sed q̄ vocatur a deo tanq3 Aaron. Licet omnes dicti quatuor modi missiōis alicuius sint multū cōmendabiles. iste tamen qui fit a deo imediate est multo excellentior ꝛ certior. eo q licet ecclesia habeat potestatem eligendi aut etiaꝫ cōmunitas populi. aut paterna successio. tamen illi oms possunt errare in eorum electionibus cum ecclesia militans fallit ꝛ fallit. vt dr de senten. excō. ca. A nobis. Deus aūt qui scrutat corda ꝛ renes: falli nō potest. Et ideo quecūq3 elegerit necesse est vt dignus sit. Hinc ē q licet Petrus cū apostolis habuit plenitudineꝫ potestatis eligendi alium apl'um in locuꝫ Jude. Noluerūt tamen hoc facere sine familiari spūssancti ꝯsilio. ne errarent vt homines. Unde ꝛ dixerunt Actuū. j. Dn̄e q̄ nosti corda oīm: ostende ex his duobus quē elegeris. quia errare nō potes q̄ nosti corda. nos errare possumus q̄ solū exterioreꝫ apparentiā q̄ sepe decipit videmus. Sꝫ diceres. tn̄ xpus elegit indignū. scꝫ Judā quō ergo dicis q deus errare nō pōt: cum tn̄ ipse dicat. Nōne duodecim elegi vos. ꝛ vnus ex vobis diabolus ē Joh. vj. Rn̄deo q licꝫ xps Judam elegit fm p̄sentem iusticiā: nō tn̄ fm eternam p̄destinationē. Nec p hoc dr christus ignorasse Jude maliciā. q eū elegit quasi nesciens eū fore indignū: sed per hoc potius docuit nos tolerare malum inter bonos. Sicut ipse tolerauit eum sciens eius maliciā. Nec p hoc dat exemplū ecclesie militanti eligere scienter indignū. quia hoc esset ponere scandalū in ecclesia. quod dn̄s phibet Matth. xviij. Imo facit abscidi ꝛ pijcere pedem ꝛ manū scandalizantē. ꝛ multo fortius oculum qui est p̄latus in eccl'ia spūalis vel secularis. Sed potius dat exemplū subditis obediendi malis p̄latis cū exigentibus peccatis ppl'i fuerint dīna pmissione dati sup ppl'm. Facit eni deus quādoq3 hoīem regnare hypocritam pter peccata ppl'i: vt dr Job. xxxiiij. Sup quo dicit Greg. xxv. Moral'. Qui malū patit rectorem. eū quē patit nō accuset. quia nimirū sui fuit meriti. peruersi rectoris subiacere ditioni. Culpam ergo ppij magis accuset operis q3 iniusticiam gubernantis. Unde dn̄s p pphetam ait. Dabo tibi regem in furore meo. Osee. xiij. Quod dabo tibi scꝫ ob meritorum tuorum prauitatē. Hec dicit Oseas. ꝛ ponit in Canone. vj. q. j. Ex merito plebis non nunq3 epi deprauant. quatinus p̄cliuius cadant qui sequunt. Quāuis autē in oībus officijs ꝛ dignitatibus necessaria sit institutio legittima ab eccl'ia catholica. tn̄ maxime in officio p̄dicatoris necessaria est missio autētica ipius eccl'ie. ne sub p̄textu pietatis veritatē eccl'ie impugnent. B

Dixi secundo Ex missio apostolorum reddit digna ꝛ congrua ex mittendorum qualitate Quia tl'es fuerūt q̄ merito digni erāt reddere testimoniū xpo. Et q̄ ad h̄ dr. Misit eos. Quales aūt fuerūt p̄mittit in euangelio. Sine pga. sine pera. sine pane. sine pe

cunia. sine duabꝫ tunicis. De iure secula-
ri sic est ꝙ in testimonio ꝑcipuū qđ reqrit
est fortuna. scȝ bonoꝝ tp̄aliū copia. Unđ
ꝙ̄tū hō habet in bonis tm̄ etiā sibi credit
Juxta illud. Quātū quisqꝫ sua nūmoꝝ te
net in archa. tm̄ hȝ ꝛ fidei. Ecōtrario ꝟo
xp̄s paupes aplos voluit testificari miste
riū redēptionis nr̄e. ꝓpt qđ misit eos sine
oīm bonoꝝ hui⁹ seculi abundantia vt eis
nō ꝓpt diuitias: sȝ ꝓpt ꝟtutē xp̄i habitantē
in eis crederet. In q̄ xp̄s magnā ꝛ mirabi
lē sue ꝟtutis potentiā ostendit. dū ꝑ pau-
peres ꝛ ignaros rudes ac indoctos ꝛ pau
cos viros tantā mūdi potētiā strauit. No
luit dn̄s ꝑmos fūdatores eligere sapiētes
potētes aut nobiles hui⁹ seculi ſm Aug.
sup ps̄. Ne fides euāgelij ꝛ ꝟtus fidei ad
opa q̄ fienda erant ascriberent eoꝝ sapie
vel potētie aut nobilitati: sȝ sibi h̄ reserua
uit. Quia sua sapīa potentia ꝛ nobilitate
nos redemit. Nō ḡ elegit sapiētes aut no
biles. ne merit̄ suis dicerēt se esse electos
Unī Gre. dicit. ꝙ relictis sapiētibꝫ insipiē
tes. relictis fortibꝫ debiles. relictis diuiti-
bus paupes elegit. ꝛ ꝑdicatores infirmos
abiectosqꝫ q̄ potētes q̄sqꝫ colligerēt. Cui⁹
rōnē subdēs ait. Ad ꝑdicandū nāqꝫ tales
venire debebāt q̄ de laude ꝓpria nihil ha-
bebāt. vt tāto solius ꝟitatis coḡsceret esse
qđ agerent ꝙ̄tū ꝛ apte cernerent. ꝙ ad hoc
agendū ydonei ꝑ se nō fuissent. Propter
qđ Crist. exclamans dicit. O btōs pisca-
tores q̄s inter tot doctores leḡ ꝛ scribas.
inter tot seculi sapientes ꝛ ad diue ꝑdica-
tiōis officiū ꝛ ad grāȝ apostolatus ꝑmos
xp̄s elegit. ꝛ digna dn̄o nr̄o atqꝫ ꝯueniēs
ꝑdicationi eius fuit talis electio: vt in ꝑ-
dicatione sui noīs tanto maioris laudis
admiratio nosceret. q̄nto cū mūdi infimi
ꝛ hūiles ꝑdicassent q̄ nō ꝑ sapīam mundi
ceperant. sed ꝑ simplicitatē fidei ꝑdicatio
nē de errore mortis hūanū genus libera-
rent. Non ḡ nobiles mūdi aut diuites ele
git. ne suspecta esset ꝑdicatio. nō sapiētes
secl̄i. q2 sapīam mūdi ꝑsuasisse hūano ge-
neri crederent. sȝ elegit piscatores illitera
tos imperitos indoctos: vt apta esset grā
saluatoris. hūiles qdem seculo etiā in ipo
art̄ officio. sȝ ꝑciosos fidei ac deuote mē-
tis obsequio. ignobiles secl̄o. sed nobiles
xp̄o. despectos terre. sed acceptissimos ce

lo. paupes mūdo. sȝ diuites dō. Hec Crist
Ex q̄bꝫ infero ꝙ publicatio ꝛ annūciatio
mysterij nostre redēptionis ꝑ aploꝝ ꝑdi-
cationē fuit multū miraculosa. vt patȝ ex
eo q2 fuit ꝯ legē seculi. ſm quā nō nisi po-
tentibꝫ diuitibꝫ aut nobilibꝫ credit. Juxta
illud. Diues locutus est ꝛ oēs tacuerūt. ꝛ
ꝟbū illius vsqꝫ ad nubes ꝑducent. Unde
Tho. ꝯtra gentiles libro. j. c. vj. dicit. Di
uine sapie secreta ipsa diuā sapīa q̄ omīa
plenissime nouit dignata ē hoībꝫ reuelare
q̄ sui ꝑsentia ꝛ doctrine ꝛ sapie ꝟitatē ostē
dit ꝯuenientibꝫ argumētis. dū ad ꝯfirmā
dū ea que naturalē cognitionē siue rōnem
excedunt opa visibiliter ostendit que toti
us nature supant facultatē. vicȝ in mirabi
li curatione languoꝝ. mortuoꝝ suscitatio
ne. celestiū corpoꝝ mirabili īmutatione. ꝛ
qđ est mirabilius hūanaꝝ mentiū inspira
tione: vt ydiote ꝛ simplices dono spūssan
cti repleti summā sapientiā ꝛ facundiā in
instāti ꝯsequerent. Hec ille. Fuerūt autē
apl̄i ꝯgrui testes ꝛ nuncij mysterioꝝ chri-
sti. eo ꝙ habebant oēs ꝯditiones in testi-
monijs requisitas. Que ſm Isidoꝝ sunt
natura. ꝯditio. vita. Natura vt sit vir nō
femina. Unde licȝ femina in quibusdam
testimonijs admittat. sicut in symonia. c.
Per tuas. Secunda ꝯditio vt ꝯditionis
libere sit nō seruilis. q2 suus metu dn̄i so-
let facil̄r a veritate abduci. lȝ in crimīe sy
monie admittit cōtra dn̄m. vt dicit extra
de symonia. ca. Per tuas. Tertia ꝯditio
est vita honesta. Nam infamis nō admit
tit. ij. q. vij. Testes. de testibꝫ cogendis. c.
Preterea. Propter ista ꝑlati ecclesie qui
vel sunt effeminati. libidinose viuēdo. vel
seruilis conditionis. mūdo ꝛ māmone ser
uiendo. vel lesi in bona opinione publice
delinquēdo. Sed apostoli fuerūt viriles
ꝓpter cordis constantiā. Quia Actuū. iiij
dicit. Uirtute magna reddebant aposto-
li testimoniū resurrectionis. Fuerūt libe-
ri ꝛ sine timore ꝑ veritat̄ abundantiam.
Unde dicebant flagelliati. Magis opor
tet deo obedire ꝙ̄ hoībꝫ. Fuerūt insuꝑ fa-
mosi ꝛ bone opinionis ꝑ sanctitat̄ vitam
Nam eoꝝ vita erat q̄dam lux illuminās
longe lateqꝫ ꝛ redolēs. Juxta illđ Math.
v. Sic luceat lux vestra coram hominibꝫ
Et iō fuerūt cōgrui testes mysterioꝝ dei.

Conditiones idoneoꝝ testium

Dixi tertio Q in verbis p̄missis aploꝝ missio reddit᷑ efficax ⁊ fructuosa ex multiplici vtilitate. Quia misit eos p̄dicare verbū dei. Circa qđ sciendū ꝙ ante xp̄i aduētū ⁊ p̄dicationē ipsius ac suoꝝ aploꝝ rū mūdus iste fuit triplici defectu infect⁹. Primo eñ erat obsessus ꝑ diabolicā tyrannidē ⁊ potentiā. Scđo tenebrosus ⁊ obscurus ꝑ cecitat̄ ignorantiā. Tertio fuit pauper ⁊ inops ꝑ bonoꝝ celestiū defectū ⁊ carentiā. De p̄mo pꝫ. Nā diabolus possidebat mūdū sicut tyrannus ciuitatē. Ad cuius nutū oīa fiebant in mūdo. ſm quā necesse fuit viuere vnūquēqꝫ ſm legē carnis. ſm quā viuebāt luxuriosi. legē cupiditatis: ſm quā viuebāt auari. ⁊ legē elationis. ſm quā viuebant sup̱bi. ⁊ sic de aliis Quicquid erat in mūdo aut erat ꝯcupia carnis aut ꝯcupia oculoꝝ aut sup̱bia vite j. Joh. ij. Unđ totus mūdus in maligno erat positus: vt idē dicit. Veniēs igit᷑ xp̄s eiecit istū tyrannū nō ꝑ potentiā sꝫ ꝑ sapiētiā. Juxta illud. Prudentia sua ꝑcussit superbū Job. Et ⁊ suos aplos docuit. vt nō viribꝫ. nō potentia. nō violentia. sed arte spūssancti ⁊ prudētia verbi diuini eū eiicerent. sicut ⁊ fecerūt. Nā plures vno verbo p̄dicatiōis vno die ꝯuertit q̄ꝫ diabolus ꝑ mltos ānos auertit. De petro eñ đr ꝙ ad p̄dicationē ei⁹ ꝯuersa sunt tria milia vno die. Scđo fuit mundus tenebrosus ⁊ obscurus ꝑ cecitatis ignorantiā. ⁊ ideo xp̄s misit aplos q̄si solis radios: q̄si rosa suauitatis odorem sui diffundens: ⁊ q̄si ignis scintillas suas dispersit. In quibꝫ xp̄i potentia cognita est sicut in radiis solis lux solis sentit᷑. inquit Crif. sup̱ Math. Propter hoc eñ vt dicit Leo papa in q̄dā sermone. Christ⁹ igne spūssancti aplos suos perfudit: vt ipsi postmodū vniuersū mūdum tāq̄ꝫ duodecim solis radii ac lampades veritatis illūinarent. ⁊ ista fuit maxima vtilitas ex p̄dicatione aploꝝ. Tertio fuit mūdus pauper ⁊ inops ꝑ bonoꝝ celestiū defectum ⁊ carentiā. Et ideo apli missi sunt hodie p̄dicare regni celestis bonorū abundantiā. qꝛ regnū dei đr in quo est oīs copia bonoꝝ. ps̄. Gloria ⁊ diuitie in domo ei⁹ Sap. v. Accipiēt sancti regnū decoris ⁊ diadema spēi. Bene dicit. decoris. Nā ſm Ro. hol. ibidē. Nunc ē regnū timoris ⁊ in inferno est regnū horroris. in celo aūt regnū decoris. Ubi ſm Aug. vita est vitalis. vita beata. vita secura. vita trāquilla. vita pulcra. vita mūda. vita casta. vita ignara mort̄. nescia tristicie. vita sine labe corruptiōis ⁊ sine ꝑturbatiōe. vita totius elegantie ⁊ dignitat̄ plenissima Ubi nō est aduersarius impugnans. vbi nulla pcti illecebra. vbi est amor ꝑfectus. ⁊ nullus timor. vbi dies eternus. ⁊ vnus oīm spūs. videbimus deū facie ad faciē. ⁊ māna celeste ternit᷑. ⁊ h̄ vite cibo mēs sine defectu saciat᷑. hoc ḡ regnū p̄dicabāt apli nūciantes ei⁹ appropinq̄tionē. vñ Math x. đr. dicit eis xp̄s p̄dicate ⁊ appropinquabit vobis regnum celoꝝ. Ad qđ nos ꝑducat rex regū ⁊ dñs dñantiū ⁊c.

De sancta Maria magdalena
Sermo. XXXV.

Ecce mulier Luce

vij. Quāuis oīa opa diue potentie fuerint mltū mirabilia intātū ꝙ magnitudinē ei⁹ potētie q̄ potēter de nihilo cūcta ꝑduxit. hō nō sufficiat cog̃scere ad plenū. Juxta illđ. Terribil᷑r mag. es mirab. opa tua dñe. ps̄. cxxxviij. Licꝫ etiā opa diue sapie sit mltū mirabilia. eo ꝙ satis mirabil᷑r cūcta disposuit ⁊ regit. (Oīa eñ in sapīa fecit) sed tñ hoībꝫ impscrutabilit᷑. Roꝝ. xj. O altitudo diuitiarū sapie ⁊ scie dei q̄ꝫ incōprehēsibilia sunt iudicia ei⁹. Nō minus tñ est mirabilis de⁹ in bonitate sua quā pctōribꝫ hoībꝫ tp̱e grē ostēdit ⁊ exhibet abūdant᷑. Uñ licꝫ suauis sit dñs in vniuersis. ⁊ miseratiōes sup̱ oīa opa ei⁹. nullibi tñ melius relucet sue pietatis ⁊ mie mltitudo ⁊ magnitudo q̄ꝫ in cōuersione pctōris. Magna siq̄dē mīa dei apparet in h̄ ꝙ de filiis diaboli fecit filios dei. de filiis tenebraꝝ filios lucis. Eratis aliq̄n inq̄t apls tenebre. nūc aūt lux ī dño Magna misericordia dei diffusa ē hodie in mūdo ꝑ quā quasi gratis saluat hoīes peccatores. Unde ps̄. Pro nihilo saluos facies illos. Olim ante xp̄i aduentū magnis ieiuniis. orōibꝫ. elemosynis. holocaustis. ⁊ victimis boū ⁊ arietū. pctā vix redimebant᷑ q̄ etiā a deo sepius refutabant᷑ et reiiciebāt᷑. Juxta illđ Hier. Cū ieiunauerit

nō exaudiā orōnes eoꝝ. ꝛ si obtulerint holocausta nō suscipiā. et Esa. Contēpsi sanguinē vituloꝝ ꝛ carnes arietū ꝛ hircoꝝ. et cū p̄sentaueritis corā me q̄s recipiet ea a vob. Si eleuaueritis manus vias ad me auertā vultū meū a vobis. Et post pauca Nunc aūt postq̄ʒ pr̄ miaꝝ misit mie filiuʒ suū in mūdū q̄rere ꝛ saluū facere qd̄ pierat. Lu. xix. Jam nō imppetuū irascet̃. neq̄ʒ imppetuū cōminabit̃. Si tm̄ iratus fuerit mie recordabit̃. Unde facile flectit̃ ad miaʒ. Nec em̄ holocausta ꝑ pctō postulat aut victimas. sʒ spm̄ ꝯtribulatū ꝯtriti cordis ꝛ hūiliati. Jam ḡ clamat toti mundo Misericordiā volo ꝛ nō sacrificiū Mat. ix. Jā cogitat cogi. pacis ꝛ nō afflictiōis Uñ ip̄e dicit Hiere. xxix. Et vere cogitat pacē ꝛ nō afflictionē. Ideoq̄ʒ bis p̄rogatiuis dīne mie ꝯsideratis. Circa istā bn̄dictā mulierē eccl'ia recitat ꝟbū ꝓpositū: om̄i admiratiōe dignissimū dicēs. Ecce ml'ier In q̄bꝰ ꝟbis describit̃ btē marie magdalene status ꝛ ꝯditio sub triplici ꝯsideratiōe Uñ si ꝯsideremus eiꝰ statū vicijs culpabilē deformatū in q̄ auersa a deo fuiuit seculo. vere de ea pōt dici cū stupore mirabili. Ecce mulier. Scd̄o si ponderamus eiꝰ statū laudabilē virtutibꝰ ornatū in q̄ auersa a seculo penituit ꝑ pctō. vere de ea pōt dici cū stupore mirabili. Ecce mulier. Tertio si pensemus eius statū cōmendabilem gratijs decoratū in q̄ ꝯiūcta xp̄o ꝑfecit in magno merito. ꝟe poterimus de ea dicere cū stupore mirabili. Ecce mulier. A

Dixi primo Si ꝯsideremꝰ btē marie magdalene statū culpabilē vitijs deformatū in q̄ euersa a deo fuiuit seculo. ꝟe de ea pōt dici cū stupore mirabili. Ecce mulier. Est aūt muliebris sexus natural'r fragilis. ꝛ ꝑ ꝯn̄s facile seducibil' ꝑ diabolū. Sicut ptʒ Gen̄. iij. Ubi cū dn̄s q̄reret ab Eua. cur peccasset. Rn̄dit serpens me decepit. Et ꝓpt̃ hoc apl'us dicit. q̄ mulier seducta est ꝛ nō vir Et iō q̄libet facil'r seducibilis dr̄ esse femina vel mulier a mollicie resistentie. Und̄ de q̄libet molli ꝛ resoluto ꝯsueuimus dicere. Ecce mulier. Jntantū em̄ in isto sexu difficile est inuenire fortē ꝯcupiaꝝ naturaliū resistenciā: vt Salomon admirando dicit. Mulierē fortē q̄s inueniet. q. d. difficil'r. Prouer. vlt. Ex q̄ ptʒ q̄ ml'ier ē naturaliter fragilis ꝛ ita debilis ad resistendū passiōibꝰ ꝛ ꝯcupiscētijs. Maria igit̃ magdalena: qꝛ ml'ier fuit ideo ad peccanduʒ ꝓna fuit. Sunt aūt q̄tuor rōnes ꝛ cause ꝓpter quas exposita fuit ad peccanduʒ Primo pulcritudo corꝑis. quia dr̄ multū fuisse pulcra ꝛ formosa. Scd̄o opulentia tꝑalis. qꝛ fuit multū locuples. Tertio securitas libertatis. qꝛ fuit dn̄a. Quarto vanitas mētis. qꝛ fuit a laboribꝰ licitis ociosa. Prima igit̃ causa inclinās ad peccādū fuit pulcritudo corꝑalis. de q̄ Prouer. vl. Fallax gl'ia ꝛ vana est pulcritudo. Et ꝟe est vana. qꝛ oīs gl'ia eiꝰ q̄si flos feni. Esa. xl. Propter qd̄ sapiēs comꝑat mulierē et fatuā scrophe hn̄ti ānulū aureū in naribꝰ suis quē totiēs fedat q̄tiens intingit in lutū fetidū. nō attēta p̄ciositate fulgoris eiꝰ De q̄ Prouer. xj. dr̄. Circulus aureus in naribꝰ suis ml'ier pulcra ꝛ fatua. Notant̃ aūt dic̄ mulier pulcra ꝛ fatua. Qn̄ pulcra est mulier ꝛ sapiens. nō est ꝑiculū: qꝛ sapienter fuat. Sicut ptʒ de Judith ꝛ Hester qꝛ licʒ pulcre essent. nō tm̄ abutebant̃ pulcritudine eaꝝ. Siliter qn̄ est mulier turpis ꝛ fatua nō est ꝑiculū. qꝛ nemo eā solicitat. Sed qn̄ est pulcra ꝛ fatua: tunc est periculū. Nam qꝛ est pulcra ideo solicitat̃ a multis. qꝛ est fatua ideo nescit se custodire. Propter qd̄ tali pulcritudini fatue maledicit Job. v. Uidi stultū firma radice ꝛ maledixi pulcritudini eiꝰ. Ex q̄bꝰ patʒ q̄ pulcritudo corꝑalis est multū ꝑiculosa ꝛ multū damnosa. Primo est ꝑiculosa. qꝛ ē bonū defectiuū. ꝛ bonū infectiuū. ꝛ bonū deceptiuū. Est inq̄ʒ bonū defectiuū. qꝛ cōtinue fugit. ꝯtinue perdit̃ ꝛ diminuit̃. Unde Boecius de conso. libro. iij. prosa. viij. O forme nitor rapidus est ꝛ vernaliū florum mutabilitate fugacior. Et subdit. O multis nimio corporis bono dum sciatis quecūq̄ʒ miramini triduane febris ignicu lo posse dissolui. Secūdo mō pulcritudo est bonū infectiuū. Raro em̄ ꝯiūgunt̃ pulcritudo ꝛ prudentia. Unde autor libri de varietate carnis ad Johannē dicit. Tria sunt seminum genera que in electo iuuentutis agro absq̄ʒ ꝯcomitantibus zyzanijs rarissime concrescūt. elegantia pulchritudinis. vigor fortitudinis. suauitas vocis.

Pulcritudo ei in iuuene alienã pdã libidinis aut pdonẽ efficit castitatis. Fortitudo aũt etiã audaciã ingerit. Audacia vo ad iniurias cõmittẽdas ipellit. At vo qui vocis amenitate pemĩnẽt. lasciua modestis. ludicra pficuis. ⁊ iocosa serijs anteponũt. Uñ helinãd⁹ dic. sic narrat Uin. li. iij. Difficile iuenit aliqs leuis vocis ⁊ grauis vite. q̃tũ vocis leuitas gaudiũ ⁊ iubilũ tñ vite grauitas planctũ ɔ̃siderat. Et sbdit Uidi infinitos viros q̃ femĩas tãto vite peioris q̃to vocis melioris. Est g bonũ infectiuũ. qr ẽ magni mali occasio. Et iõ dr Ecci. ix. Auerte faciẽ tuã a mliere cõpta. ⁊ ne circũspicias spẽm alienã. Propt spẽz eĩn mulieris multi pierũt ⁊ ex h ɔcupia q̃si ignis exardes. Tertio pulcritudo corpal'ẽ bonũ deceptiuũ. qr erigit hoiem in supbiã aliqñ. ⁊ sic p formã carnis pdit grãm mentis. In cui⁹ figura legim⁹ Math. xiiij q herodes in ɔuiuio suo celebrãs diẽ natalis sui iussit occidi Johẽm bap. Herodes interptat gliãs i pellib⁹. ⁊ significat hoies de pulcritudie pellis carnal' gliãtes. q tota ẽ in pellib⁹ siue in supficie ⁊ nõ in pfundo. vñ Boe. in de ɔso. Si igit linceis ocl'is vterent vt visus eoꝝ qq obstãtia penetraret. nõne introspectis viscerib⁹ illud alcibiadis corp⁹ supficie pulcerrimũ turpissimũ videret. g te pulchrũ videri nõ tua natura: sz oculoꝝ spectantiũ reddit infirmitas. Hõ g gliãs in pelle sue pulcritudis celebrat suuz natalẽ diẽ: dũ inuanũ gliat de bono tã vano. qd nõ opando sed nascẽdo recepit. ⁊ iste stati occidit Johem bap. i. grãm ppt vanã gliaz. Uñ ptz q pulcritudo ẽ bonũ dceptiuũ. Juxta illd Dañ xiij. Spẽs. i. pulcritudo decepit te. Ex h ptz q si qs delectat in pulcritudie creature sistens in ea vt in fine. h est. nõ referens hmõi delectationẽ nec ordinãs in deũ peccat mortal'r. Patz. qr vt sic delectando in creatura final'r auertit a creatore. ⁊ p ɔñs qdãmõ videt sibi ɔstituere deũ alienũ seu ydolũ. ⁊ p ɔñs est ydolatra. Uñ Ro. hol. sup lib. Sap. xiiij. Fornicatores delectãtes in specie ⁊ ornatu mlieꝝ appellat ydolatras. Qui ɔcordat illud Sap. xiiij. Initiũ fornicatiõis est exq̃sitio ydoloꝝ. Unõ licz creature facte sint pncipal'r ad honorẽ dei ⁊ ad pfectũ hoim. tñ p abusũ ɔuertũt in odiũ dei. vt deus pter illas in odio habeat. ⁊ hoies decipiant ⁊ pdant. Et h est qd dr Sap. xiiij. Creature dei in odium facte sunt. ⁊ in tẽtatione aie hoim ⁊ in muscipulam pedib⁹ insipientiũ. Ex his ɔcludo q dãnosum est delectari in pulcritudine tam ppria q̃ aliena. De ppria patebit sicut refert Ouidius Methamor. li. iij. Q Narcisus puer qdaz fuit tante speciei q statim natus ab hoib⁹ amabat. Parentes igit sui ãmirantes suã pulchritudinẽ ɔsuluerũt quedam vatem si iste puer attingeret terminos sue senectutis. ⁊ si esset etatis longe. Rñdit ille. Diu inq̃t viuet si semet ipm nõ nouerit. Postq̃ igit fuit adultus ille iuuenis tantã ɔcepit de suo decore supbiã q oim tam iuuenũ q̃ puellaꝝ ɔtempsit amorẽ. Fatigatus aũt qdã die de venatione venit ad q̃ndã fontẽ dulcissimũ causa sitis sedande. Et dũ biberet imaginem sue faciei vidit in aq: mirat spẽm sue imaginis. ɔsiderat frontẽ. crines. os. genas. ⁊ oculos. ⁊ amore imaginis captus alloq̃tur eã. extendit brachia vt eã apprehẽdat offert osculũ ⁊ imago videt reddere sibi. ridet puer ⁊ ille corridet sibi. lachrymat ⁊ ille cõplorat. Sic igit exardescẽs in amore suijpsius languens defecit. ⁊ in florem sui nois est ɔuersus. Ecce dãnũ irrecupabile

Scdo de pulcritudine aliena est dãnosuz delectari. sicut ptz de duob⁹ pſbris q delectati in pulcritudine Susanne. eã ɔcupierũt. ob qd fuerũt lapidati Dañ. xiij. qb⁹ p Danielẽ dicebat. Semen Chanaan ⁊ nõ Juda spẽs decepit te. Sic Holofernes delectatus sandalijs Judith occidit. Judith. xvj. Sic Dauid captus est in specie Bersabee. ij. Regũ. xj. Uera est ergo sententia illius q dixit. Propter spẽm mulieris multi pierũt. Ex hoc eĩn ɔcupiscentia quasi ignis exardescet. B

Secũda occasio pcti in mliere q fuit etiã i magdalena est opulentia ⁊ abundãtia tpaliũ copiosa. Fuit eĩn multũ diues. Unde habuit castra opida ⁊ villas plimas. ⁊ ex hoc potuit esse voluptuosa ⁊ deliciosa q sunt fomẽta pcti. ps. Prodijt q̃si ex adipe iniquitas eoꝝ. Et Hugo de scõ vic. di. Qui carnẽ suã indiscrete affligit carnẽ suã occidit Qui vo imoderate nutrit: hostem nutrit. Sic g nutriẽda ẽ caro vt fuiat deo. sic do

mãda ne supbiat. Tertia occasio pctĩ q̃ fuit in magdalena fuit securitas libratis: q2 fuit sui dña z nullũ timebat. Vnd glo. sup illd.j.Pe.ij. Abstinete a carnalib9 de siderijs dic. Solet libras vite remissioris titillantiũ tollerare picula. Istud patz de vxore Phutifari pcuratoris Pharaõis q̃ inuẽta oportũitate cũ marit9 suus absens esset de domo sua. z ipa sub nullo eẽt regimine aut custodia. iniecti oc'lis in Joseph appchẽdit eũ p laciniã vestimẽti. cogens eũ ad peccandũ secũ Geñ.xxxix. Jõ dicit Sal'.Ecci.xxvj. docẽs custodire femias In filia nõ aduertẽte se. firma custodiam ne inuẽta occasiõe abutat' se. Et bñ dicit. firma custodiã. Quia eñi ml'r ẽ magis fragilior. iõ magis custodiẽda a viro. Propt' qd leges pl'es custodias ml'ierib9 adhibẽt q̃ viris fm Aug. in li. de.x.cordis. timorẽ scz dei. custodiã viri. secũdiã mẽtis. z ɔfusionẽ hoĩm. z terror legũ publicaꝝ. In q̃b9 multe sũt pene ɔ̃ eas posite. Ex h̃ ptz rñsio ad qõnẽ q̃ qrit'. Vtrũ in pctõ adulterij plus peccat mulier q̃ vir. Et dicendũ fm Ro.hol. Q3 q̃uis oĩe qd nõ licz feminis eque nõ liceat viris.xxxij.q.v.pcepit. Et idẽ recitat mgr in.iiij.senten.dis.xxv.c.ij. Xpiana religio adulteriũ i vtroq3 sexu pari ɔditõe ɔdẽnat. tñ ceteris parib9 vxor pl9 peccat. Vñ licz q̃tũ ad bonũ fidei quã eq̃liter fuare tenent' sibi mutuo. eq̃liter peccant. q2 equal'r obligant'. tñ q̃tũ ad bonũ plis plus peccat ml'ier. q2 causat incertitudinẽ plis. z sic dupl'r peccat. Licz ḡ eq̃liter peccẽt z ad eq̃lia iudicant'. nõ tñ ex eq̃lib9 causis. Sicut duo fures q̃ꝝ vn9 duplo peior ẽ alio ad eq̃lẽ penã suspẽdij iudicãt'. Sic etiã vir z ml'r in actu adulterij eq̃lit' penã diuortij incurrũt. licz ml'r grauius peccet. Et dico notant' in actu adulterij. q2 in actu fornicatiõis vir magis peccat q̃ mulier. ceteris parib9. vt dicit sctũs Tho. Cuius rõ ẽ. q2 plus h3 de bono rõnis. mulier plus h3 de materia tẽtatiõis. q2 ẽ magis fragilis. Et idẽ tenet petrus d tharanthasia sup.iiij.sentẽ. Propt' qd dicit Aug. in li. d adulterinis ɔiugijs. z põit' in Canõe.xxxij.q.vj. Indignant'. vbi d2. Indignãt' mariti si audiãt adulteros viros pẽdere silẽs adulteris femĩs penas. cũ tãto grauius eos puniri oportet p adulterio q̃to magis ad

eos ptinet z v̄tute z exẽplo regere femĩas Debẽt ḡ viri esse custodes femiaꝝ. z p bonũ exẽplũ pudicicie ɔ̃prie eas ɔfirmare in castitate. Nõ solũ aũt debẽt esse custodes femiaꝝ: s3 etiã filioꝝ z filiaꝝ. Quarta occasio pcti in Magdalena fuit vanitas mẽtis. q2 fuit a laborib9 licitis ociosa. Vñ d2 Ecci.xxxiij. Multa mala docuit ociositas Vñ ocia sũt q̃si arma diaboli ad miseras aĩas capiẽdas. vt dic Inno. d renũciatõe ca. Nisi cũ p dẽ. Patz h̃ in Dauid q̃ q̃diu occupat9 fuit bellis cast9 fuit. q̃cito ocio vacauit adulteriũ ppetrauit. Ptz etiã de Salomõe. Qui q̃diu tẽpliũ edificauit nõ peccauit. sed ɔ̃sũmato tẽplo ydolatrauit. Hinc dic Isid. Ocio deditos cito luxuria surripit. vacantẽ cito poccupat carnis libido. vrit quẽ ociosum inuenit. Quia igitur Magdalena ita fuit ex his causis resoluta z in vita dissoluta atq3 ad peccandũ exposita recte d ea dici tũc potuit. Ecce mulier scz muliebriter z molliter viuẽs.

Dixi secũdo Si ponderem9 marie magdalene statũ laudabilẽ v̄tutib9 ornatũ i q̃ auersa a secl'o penituit p pctõ. v̄e poterim9 de ea cũ stupore dicere. Ecce ml'r. Status si q̃dẽ ɔuersiõis ei9 fuit ml'tũ prudentissime ordiatus. Vñ cũ mulierib9 nõ sit ɔnata sapia nisi eã discãt a maritis. eo q2 d2 Sap iij. Mulieres coꝝ insensate. ista tñ sapientissime statũ culpe i statũ pñie cõmutauit iõ põt dici q̃si q̃ddã miraculũ int' ml'ieres p isto statu. Nõ v̄o ẽ mirabile: si ml'ieres sũt sapiẽtes vt faciãt mala. s3 multũ mirabile est si sciũt facere bona. cũ sexus ille sit natural'r fragil'. z sit seducibilis ad malu3 ad bonũ v̄o difficile mobilis. Quia v̄tus est circa difficile. iõ cũ Magdalena sic sapient' fuit ad bonũ ɔuersa. v̄e mirabil' ẽ z in oculis nr̃is stuporosa. Fuit itaq3 ml'ier sagacissima ad veniã ipetrandã. eo q2 sagaciter inchoauit z termiauit. Inchoauit eñi sagacit' in h̃. q2 celerit' penituit. Nã q̃cito cognouit xp̃m esse pctoꝝ remissorẽ. culpaꝝ indultorẽ. grẽ collatorẽ. mox ad eũ cucurrit. nõ pcrastinauit. nõ distulit. Cõtra nr̃os pctõros q̃ singul' dieb9 hñtes ad manũ sacerdotes z ɔfessores. z eos vidẽtes i eccl'ia q̃si singulis horis. nõ accedunt ad ɔfessionẽ. sed differũt ad quadragesimã.

Cōtra q̄s dr̄ Eccl. xvij. Ne demoreris in errore impioꝝ. Et Eccl. v. Ne tardes cōuerti ad dn̄m. ⁊ ne differas de die in diem Cuiꝰ rō est. q2 vulnus qđ nō cito curatur fit incurabile. Vn̄ Gre. Pctm̄ qđ ꝑ pniaꝫ nō delet̄ mox suo pondere in aliud trahit. Scđo sapient̄ negociū suū ꝯtinuauit. q2 attulit alabastrū vngenti: noluit apparere in ꝯspectu dn̄i vacua. ⁊ ideo cū vngēto venit. qđ forte ad ꝓpriū corpꝰ ꝯfecerat vngēdū. Et istud fuit signū pietat̄ ⁊ deuotōis quā hūit ad xp̄m. Tertio sapient̄ ꝯtinuauit negociū suum. q2 stetit retro. in q̄ apparuit timorosa ⁊ verecūda pro pctō: nō audens in faciē xp̄i intēdere. q2 cū ps̄. xliiij. dicit. Vultū tuū dep̄cabunt̄ dn̄e oēs diuites plebis. Ego aūt pauꝑ sum ⁊ dolēs. indignissima ⁊ infelicissima oīm mulierū. q̄ nō sū digna videre altitudinē celi p̄ multitudine iniq̄tat̄ mee. q2 irritaui irā tuā ⁊ malū corā te feci. Donec em̄ auerter̄ faciē tuā a pctis meis nō audeo videre faciem tuā iratā mihi. Redde igit̄ mihi leticiā salutaris tui ⁊ spū̄sancto ꝯfirma me. ⁊ extūc veniā ⁊ apparebo ante faciē tuā. Optima ꝯditio in pctōre qn̄ timet post pctm̄. Vn̄ patꝫ ꝙ hodie hoīes iō diu morant̄ in pctis q2 nō ꝓponūt an̄ ocl'os dn̄e vindicte seueritatē. Quarto sapient̄ ꝯtinuauit negociū suū sapīa. q2 accessit ad pedes xp̄i ⁊ stetit iuxta pedes xp̄i. secus q̄s stant pctōres. q2 mīa q̄si dexter. ⁊ iusticia quasi sinister pes est. Qui g̊ vult bene penitere secus vtrūq3 stet cū magdalena. q̄ lꝫ iusticiā timuit. tn̄ in mīa sperauit. Sic dꝫ vere penitēs facere timēdo iusticiā diuinā: q̄ etiā minima pōderat vt peniteat ⁊ districte exigit vt peccator soluat ad nouissimū q̄drantē. Debꝫ etiā sperare de mīa. q2 ⁊ si iustus ē: tn̄ misericors ⁊ ꝓpicius est ⁊ p̄stans sup malicia Johel. ij. Vn̄ pctōr dicat cū ps̄. Scio q2 iustus es dn̄e ⁊ rectū iudiciū tuū: cū seruo tuo fac s̄m miam tuā. Sꝫ certe multi faciūt ꝯtrariū. Quidā em̄ stāt tm̄ iuxta vnū pedē sinistꝝ. s. attendēdo tm̄ seueritatē iusticie. ⁊ ex h̄ veniūt ad desperationē. Sic stetit Judas q̄ laqueo se suspēdit. Quidā aūt stant tm̄ secus dextrū pedē. s. attēdendo tm̄ magnitudinē mīe. ⁊ hij veniūt in p̄sumptionē. Et hij sepius decē sumētes sibi exēpla dn̄e mīe in antiq̄s sctis ostensa ⁊ vix vnū dn̄e iusticie. licētius ⁊ p̄sūptuosius peccāt q̄3 alij. Quidā em̄ assumūt eis in exēplū dauid pctōrē3: vt adulteri ⁊ homicide. q̄dā Matheū ⁊ Zacheū. vt auari vsurarij. Quidā Petrū vt ꝑfidi ⁊ ꝑiuri. q̄dam latronē tarde ꝯfitentē: vt obstinati. Quidā ꝓ magdalenā: vt luxuriosi. Quidā Paulū: vt xp̄ianoꝝ turbatores seculares. dicētes. tn̄ deus fecit cū illis miam. q̄re mecū nō faceret. Faciā vt illi. ⁊ deꝰ miserebit̄ mei sicut ⁊ illis misertus ē. Non ē em̄ deus hodie alterius ꝯditiōis vel nature q̄3 tūc fuit illis. Sed o īfelix hō. vt q̄d tibi laqueū paras ⁊ foueam in quā cadēs nō resurgas. Nō em̄ vt dicit Aug. suꝑ ps̄ deꝰ tibi ꝓposuit istos sctōs in exēplū peccādi. Sed si cecideris dedit tibi eos in exēplū resurgēdi: vt queādmodū illi đ pctō ꝑ pniam resurrexerūt. ita ⁊ tu resurgas. q̄d g̊ vis cadere cū dauid ⁊ nō resurgere cum dauid. Jsta fuit excusatio impatoris Theodosij. q̄ post homicidiū multoꝝ innocentū ad excusandū multiplex pctm̄ suū dicebat. Dauid pctōr erat ⁊ homicida. ⁊ tn̄ sāctus ē. Sed audiuit a beato Ambrosio sibi dici. Si secutus es dauid in pctō. seq̄ris ⁊ in pnīa. Quinto ꝯtinuauit sapienter negociū sue pnīe. q2 fuit dolorosa ꝓ pctō. Signum doloris maximi fuit excessiua ⁊ copiosissima effusio lachrymarū. Et in h̄ marie hec mlier apparet mirabilis. q2 q̄si ꝯtra naturā effudit tantā lachrymaꝝ copiā: vt q̄si de fonte riuos emittens pedes xp̄i sufficient̄ rigauit ⁊ a sordibꝫ pulueris q̄bꝫ squalebāt xp̄i vestigia abūdantissime ablueret. Ostendit etiā in h̄ Magdalena pudorē hūilitat̄: q̄ nō caput sed pedes lachrymis rigauit. reddens se indignā tāgere sctm̄ dei v̄ticē. quē vnxerat deꝰ p̄ ꝯsortibꝫ eiꝰ. Et iste ē p̄mus gradus ꝯuersiōis pctōꝝ. a q̄ necesse hꝫ pctōr incipe. Unde Aug. dicit. Nemo currit ad remissionem peccatoꝝ nisi qui displicet sibi: nisi qui se confitetur peccatore3. Et emo confitet̄ se pctōrem nisi hūiliando se deo. Sexto sapienter ꝯtinuauit negociū sue pnīe. q2 fuit opata multipl'r. Nam ꝑ q̄ mēbra peccauit ꝑ ea satisfecit. Nam ore suꝑba locuta fuerat. ideo osculabat̄ pedes. Capillis suꝑbiuit. ideo capillis tersit. Oculis illicita aspexit. ideo rigauit lachrymis. Vngēto

vnxerat faciē τ corpus suum. ideo pedes xp̄i vnxit vngēto. Et tātū de scđo. D

Dixi tertio Si pensemus btē magdalene statum cōmendabilē gratijs τ donis decoratū. in q̄ ꝯiūcta xp̄o ꝓficit in magno merito. vere de ea dicere poterim⁹ cū stupore mirabili Ecce mľr. Fuit aūt status hui⁹ sctissime femie decorat⁹ p⁹ remissionē pctōꝝ diuersis gr̄ijs τ donis. ita vt hec possit admirari tātus ꝯfluxus gr̄aꝝ in eadē. vt ꝺ ea dicat admiratiue. Ecce mulier. Ecce inq̄ȝ mľier ardētissima ad diligendū. deuotissima ad ꝯtēplandū. clementissima ad mīstrādū. fidelissima ad ꝑseuerādū. De p̄mo quō fuit ardentissima ad diligendū. ptȝ ex testimonio xp̄i dicentis. Dimissa sūt ei pctā mľta qm̄ dilexit multū. Sūt aūt tria dilectiōis sig̃ ꝑ q̄ q̇s ꝓbaꝛ aliquē feruenter τ ardēter diligere. Primū ē fortis adhesio. Scđm ꝓprioꝝ bonoꝝ dimissio. Tertiū assidua de eo locutio. Que tria ꝑfecte fuerunt in hac mľiere sanctissima. τ iō magnū dilectiōis habuit donū. De p̄mo ptȝ. Nam q̄nto q̇s fortius adheret amico in tribulatiōibꝫ tāto magis eū diligit. Unde Ecci. vj. ꝺꝛ de imꝑfecto amico. Est q̇dam socius mense sed nō ꝑmanebit in die necessitatis. Hec aūt sancta xp̄o fortiter adhesit qꝛ in nullo statu ab eo discessit. Adhesit em̄ p̄dicanti morienti. in sepulcro iacenti. Adhesit p̄dicanti. qꝛ sꝑ sedebat sec⁹ pedes dn̄i. audiens ṽbū illius. Adhesit morienti. qꝛ alijs discedentibꝫ domū ipsa stabat sub cruce. Adhesit sepulcro. Joh. xx. Maria stabat foris ad monumentū plorās. Secūdū signū dilectiōis est ꝓ amico multa facere τ expedire Cant. viij. Si dederit hō omnē substantiā suā ꝓ dilectione q̄si nihil despiciet eā. Unde amantes ꝓ nihilo reputant subam tꝑalēȝ rōne amoris. Ista aūt multa expendit in amore xp̄i. qꝛ trecentis denarijs emit vngēta. Tertiū signū magne dilectiōis est de eo quē diligit loq̇ frequēter. Un̄ suꝑ illud Roꝝ. viij. Quis nos seꝑauit a caritate xp̄i. dicit Criꝭ. Hic amātiū mos est. vt amorē suū silētio tegere nō valeant: sed amicis τ charis suis oñdant τ ꝓdant. τ flām̄as suas intra pectus suuȝ cohibere nō possint. enarrant frequētius: vt ipa assiduitate narrādi solatiū sui amoris recipiāt τ refrigeria īmensi ardoris assumant. Hoc aūt apparet in magdalena. cuius oīa ṽba q̄ dixit aut erāt de euāgelio aut fuerūt cū xp̄o: aut de xp̄o. Scđo fuit hec mľier altissima ad ꝯtēplandū. qꝛ cum soror eius Martha insisteret actiue vite. ista insistebat ꝯtēplatiōi. qꝛ illa satagebat circa coquinā. ista sedebat in p̄dicatione Nec mirū est qꝛ magnitudo dilectiōis inducit celsitudinē ꝯtēplatiōis. Tertio fuit hec mulier clementissima ad mīstrādū. sequebaꝛ em̄ xp̄m mīstrando ei de facultatibꝫ suis. ꝓut habeꝛ Marci. xv. Et ipa vltra oēs alias ante passionē corpus xp̄i recreauit τ refocillauit vngēto Math. xxvj Preuenit vngere corp⁹ meū. Quarto fuit fidelissima ad ꝑseuerandū: quia fugiētibꝫ aplis ipa cū mr̄e xp̄i a cruce nō recessit. τ vltra oēs in die resurrectiōis sepulcrū xp̄i frequētabat plorans: vt ꝺꝛ Joh. xx. Et qꝛ filius dei Prouerb. viij. dicit. Ego diligētes me diligo. Idcirco versa vice euāgelista oñdit quadruplicē benignitatē xp̄i ad istā mľierē. Prio em̄ liberalr̄ donauit τ remisit pctā dicēdo. Remittūꝛ tibi peccata. Istam aūt remissionē nō solū intelligūt doctores q̄ntū ad culpā. sed etiā q̄ntū ad penā. Ita ꝙ si statim mortua fuisset confestim sine purgatorio ad limbū descendissȝ vbi tunc erāt sancti. Cuius rō est. qꝛ cum oīs culpa sufficienter remittiꝛ ꝑ ꝯfessionē τ ꝯtritionē. Et ipa sufficienť fuerit ꝯtrita τ xp̄o q̇ intueꝛ oīa mētalr̄ ꝯfessa. sequiꝛ ꝙ nō solū ei tūc dimisit pctā: sed etiā saluteȝ eternā donauit. Scđo excusauit eā apud symonē phariseū: q̇ eā accusabat de pctō publico luxurie. Un̄ cū symon dixit. Hic si esset ꝓpha sciret vtiq̄ȝ q̄ τ q̄lis est mulier q̄ tāgit eū. qꝛ peccatrix ē. Sȝ ꝯfestim xp̄s ꝓtexit eā di. excusando. Dimissa sꝛ ei pctā mľta. qꝛ dilexit multū. Et xp̄s neglecta ꝓpria iniuria defendit iniuriā magdalene. qꝛ ipē tacentibꝫ suis ꝓ eis pugnat. Tertio defendit eā a iuda τ aplis q̇bꝫ causantibꝫ de ꝓdigalitate: qđ effudissȝ inuanū alabastrū vngenti. Xp̄us rn̄dit. Sinite eā. bonū opus oꝑata est in me. Mar. xiiij. quā cū ei xp̄s dilectionē exhibuit indicibilr̄ cōsolatus ē eā. Et h̄ mľtis modis. Prio peccata ei⁹ ꝑcēdo. Nā statim eā inspexit. nec ꝑdidit. ne erubesceret: qđ tn̄ Marthe nō

fecit. quã statim vt eius fimbriã tetigit publicauit dicẽs. Quis me tetigit. Scd̃o de venia certificando eã dixit. Remittunt tibi pctã. tãgi ab ea se pmittẽdo Joh. xx. Maria. Mira res Oza tetigit archã figuralẽ ꝛ pcussus ẽ. q̃ tñ legittimo vtebat̃ ↄsilio. Meretrix tãgit dñz archã verã deũ ꝛ hoĩez ꝛ pmittit̃. Sz h̃ in figura ↄtingebãt nob. vt det̃ spes pctõrib⁹ de venia. Tertio ei p⁹ resurrectionẽ pncipalr̃ apparẽdo. Apparuit pmo Marie magdalene. Quarto qꝛ ei angelicũ officiũ cõmisit qñ ei dixit. Vade ad frẽs meos ꝛ dic eis. Ascendo ad prẽm Vñ ipsa gauisa. gaudia dulcis resurrectionis ꝛ pconia sue ascensiõis aplis annũciauit. Propt̃ qd̃ vocat̃ aploꝝ apostola. i. nũciatrix aploꝝ missa in bonis ad apostolos Aplus em̃ interp̃tat̃ missus. Quartũ dilectiõis signũ exhibuit ei xp̃s. eã in bono pfectissime ↄfirmãdo. cũ dixit. Vade in pace. q. d. sis pacifica in ↄscia. vt ãplius nõ pturberis a culpa. Habuit igit̃ pacẽ. i. trãquillitatẽ. qꝛ oĩb⁹ vicijs pfecte subiugatis. caro obediuit rõni. ratio ṽo deo. Et ita p hãc pacẽ pctõr puenit ad pacẽ eternitatis Ad quã nos pducat dñs ꝛc̃.

De sctõ Jacobo. Sermo. XXXVI.

Nescitis quid petatis

Math. xx. Marci. x. Si iuxta saluatoris sniam. oĩs q̃ vult peruenire ad sublimitatẽ celestis glie necesse hz p⁹ hũiliari hic in terris. eo ꝙ nõ nisi q̃ hũiliat̃ hic in terris: exaltabit̃ in celis. Luce. xiiij. ꝛ. xviij. Et Job. xxij. Qui hũiliatus fuerit erit in glia. Et Prouer. xxix. Hũilẽ spũ suscipiet glia. Reuera stultissim⁹ est q̃ p aliã viã q̃ hũilitatis ꝛ tribulatiõis pñtis illuc vult accedere. ꝛ sine labore pmiũ capere oĩ iusticia repugnãte. Dicit em̃ Gre. in q̃dã omel. sup Lucã ꝙ ad mag̃ pmia ñ puenit̃ nisi p magnos labores. nec coronabit̃ nisi q̃ legittime certauerit. sic ait apl's. Vñ stultus est miles q̃ cingi vult auro. et nũq̃ pugnabit in campo. cũ dicat poeta. Vile dec⁹ qd̃ nõ erexit pmus labor. Nõ em̃ venit ad sũmã pacẽ nisi q̃ magno strepitu cũ inimicis pugnat. inq̃t glosa q̃dã sup ps. ix. Hinc dicit Petrus damianus ĩ sermone de vno martyre. Delicatus ẽ miles q̃ pns vult vincere añq̃ dimicare incipit Qui vult sine pugna victoriã aut sine victoria anhelat ad palmã. Stultus agricola q̃ vult turgẽtes autũni botros de vite suauit̃ carpe ꝛ negligit ppaginũ surculos laboriose plantare. Cupit iplere frugibus horreũ nõ curat excolere exhorrescentẽ vepribus agrũ. Quocirca subdit idẽ. ꝙ nob expedit angustã laboris viaz arripe cũ sctis in h̃ seclo. si postmodũ volum⁹ ad eoꝝ latitudinẽ gaudij puenire. Qui em̃ dicit se ĩ xp̃o manere dz sic xp̃us ꝛ ipse ambulare. Proculdubio autẽ a vestigijs xp̃i exorbitat q̃ angustã viã fugiens latã viã calcat. Per mltas em̃ tribulatões oportz nos intrare in regnũ celoꝝ. In q̃b⁹ ṽbis breuit̃ redarguit̃ hũana ãbitio indigne honores appetẽs. qꝛ talib⁹ q̃ indigne honores ambiũt dr a deo. Nescitis q̃d petatis. Nec ĩmerito. Si em̃ pensem⁹ ardua ꝛ alta pbitatis merita q̃b⁹ ad honorẽ veniendũ ẽ. Si ↄsiderem⁹ ꝛ picula cũ q̃b⁹ in honore viuẽdũ ẽ. Et si põderemus mutue obligatiõis debita q̃b⁹ ex honore vnicuiq3 qd̃ suuz est reddendũ ẽ. Certe ppt̃ hmõi ardua merita. ppt̃ dãna ꝛ picula. ꝛ ppt̃ obligatõis debita. ṽe dr oĩb⁹ ambientib⁹ honorẽ. Nescitis quid petatis. A

Dixi primo ꝙ si pẽsemus ardua ꝛ alta pbitatis merita q̃b⁹ ad honorẽ veniendũ est merito audire merebimur. Nescitis q̃d petatis. Sicut em̃ dicit Aristo. iiij. Ethicoꝝ. Nullus puus dignus ẽ honore. qꝛ ṽtutis pmiũ ẽ honor. Ex q̃ ip̃e ↄcludit ꝙ ad honorẽ veniendũ est p ṽtutẽ. qd̃ vtiq3 ẽ difficile ꝛ arduũ. qꝛ ṽtus ẽ circa difficile. Ethicoꝝ. Recto igit̃ ordine suato nõ p honorẽ ad ṽtutẽ. sed ṽtute ad honorẽ veniendũ ẽ Juxta illud Aug. li. v. de ciui. dei. Gliam ꝛ honorẽ nõ dz seq̃ ṽtus. sed ip̃e honor dz seq̃ ṽtutẽ. In cui⁹ signũ narrat Aug⁹. in li. v. de ciui. dei. ꝙ romani antiq̃tus ṽtutẽ ꝛ honorẽ sicut duos deos colebant q̃b⁹ duas edes siue duo tẽpla ↄstruxerant. sic ad se inuicẽ ordinata ꝛ ↄiuncta. ꝙ nullus posset intrare tẽplũ honoris nisi pus templũ ṽtutis trãsiret. ad significandũ ꝙ nẽo apud eos honorẽ reportasset nisi eũ p ṽtutis pbitatẽ meruisset. Et iõ dicit Aristo. iiij. ethicoꝝ. c. ij. ꝙ s̃m ṽitatẽ solus bon⁹ honorãdus est. Vñ Roꝝ. ij. dr. Honor ꝛ

pax omī opanti bonū. ꝙuis aūt honor de
beat ꝟtuti sicut pmiū. nihilomin⁹ honor
frequent derogat ꝟtuti dū mentē honora/
ti in supbiā nitit eleuare. Et iō ad istā pe/
stem rōnabilr euitādā legim⁹ ꝙ victoribꝫ
triūphantibꝫ ⁊ romā redeūtibꝫ triplex ho
nor ipendebat. ⁊ triplex iniuria inferebat.
Sicut dic Joh. gall. Primus honor fuit
ꝙ victori ppl's obuiauit cū iubilo ⁊ leticia.
Scōs ꝙ oēs captiui seqbant currū ei⁹ li
gatis māibꝫ post tergū. Tertius ꝙ victor
idutus tunica iouis sedebat in curru quē
trahebāt qtuor equi albi. ⁊ ducebat vsqꝫ
ad capitoliū seu ad ptoriū. Juxta illō poe
te Ouidij. Cum qtuor niueis ibis equis.
Ne tñ tātis honoribꝫ sublimat⁹ obliuisce/
ret sui triplicē molestiā sustinere debit illa
die. Pria erat ꝙ ponebat cū eo vna pso/
na vilis ꝯditiōis in curru. vt daret spes
cuilibet qntūlibet fuerit vilis ꝯditiōis p/
ueniēdi ad talē honorē si p pbitatē ⁊ ꝟtutē
se dignificare vellet. Scōa molestia erat
ꝙ illa die licebat cuilibꝫ dicere asprrima
obprobria qcūqꝫ in victorē. Vñ Julio ce
sari reuertēti post mltas victorias fuerūt
grauissime iniurie dicte. nlla penit⁹ vltōe
sequēte. Et de h tāgit Jsid. ethi. li. ꝙ prio
ducebant p exercitū. scdo p senatū. tertio
p pplm. Ille aūt ferebat in qdriga. colore
rubeo vestiebat. palma aurea ⁊ laurea co/
rona coronabat. ⁊ sceptro sup qō scribeba
tur aqla ornabat. Si g tāta dabant ꝟtuo
sis ⁊ victoriosis apud gentiles. illis qs p
ꝟtute voluerūt honorare: qnto magꝭ xp̄s
honorabit suos victores. qs pmo vehet ī
curru angelico misterio pparato. Juxta il
lud ps. Currus dei decē milibꝫ multiplex
milia letātiū. Certe mag glia erit iusto de
duci nō qtuor eqs albis tm: sꝫ mille miliū
angelis. Sicut ptꝫ de Lazaro Luce. xvj.
Qui licet cū fuisset in terris nō hūit vnuꝫ
asellū q portaret sꝫ iacebat ad ianuā diui
tis. vt dr ibidē. ⁊ tñ post mortē ab angelis
susceptus. deduct⁹ est cū honore in sinuꝫ
Abrae. Scōo xp̄s honorabit suos victo/
res colore ruffo q est color igne⁹. Et signi
ficat pfectionē charitatꝭ: q in sctis in celo
mltū augebit. Juxta illō. Ignis ē in syon
⁊ caminus ei⁹ in hierlm. Tūc em̄ videbūt
⁊ affluēt mirabūt ⁊ dilatabūt in charitate
vt dicāt illud Cant. Dilectus me⁹ candi/
dus ⁊ rubicūdus. Tertio xp̄s honorabit
suos victores cuꝫ palma in signū triūphi
⁊ victorie. Vnd Apoc. vij. dicit Johes se
vidisse turbā magnā quā nemo dinūera/
re poterat. stantes ante thronū dei amicti
stolis albis. ⁊ palme in māibꝫ eoꝝ. Quar
to xp̄us coronabit suos victores corona
laurea. Est autē laurus arbor nobilissima
⁊ semp virens tā in hyeme qꝫ in estate: vt
dicit magister lib. vij. de pprietatibꝫ reꝝ. ⁊
Jsid. Et hec sola arbor credit a vulgo nō
fulminari. Vñ cesar tyberius celo tonan
te laurū in capite solitus erat ferre ꝯ ful/
minū ictus. Justus aūt nō solū sicut lau/
rus sed etiā florebit sicut liliū. Scōo xp̄s
dabit suis sceptrū qō est ꝟga regalis. in si
gnū ꝙ oīa equissime direxerūt ps. Virga
directionis ꝟga regni tui. Sup q ꝟga se/
debit aquila. i. xp̄us solus q erit merces ⁊
consolatio eoꝝ sempiterna. ex cuius visio
ne victores pmiabunt Joh. xvij. Hec est
vita eterna vt cognoscant te patrē ⁊ queꝫ
misisti iesum christum. B

Dixi secundo Q si ꝯsidere/
mus dāna et
picula cū quibꝫ in honore viuendū est nō
imerito dr omībꝫ honorē ambientibꝫ. Ne
scitis quid petatis. Magna siquidē sunt
pericula ⁊ dāna in honoribꝫ eo ꝙ puertūt
mores. ⁊ qm̄ in aliam formā transmutant
Juxta illud. Plurima cū soleant hominū
corrūpere mores. Vnde dicit Innoc. iiij.
Q honores mutant mores ⁊ auferunt in/
tellectū multis rōnibꝫ. Prima est: quia ni
mis occupant hoīes. Grego. Quos mul/
tiplex actio occupat a semetipsis alienos
se esse demonstrāt. Vñ in ꝟsu dicit. Plu/
ribus intentus vix est ad singula sensus.
Secūda ratio est. quia inde oritur tumor
superbie que excecat mentē. Grego. Tu/
mor mentis obstaculū veritatis Job. xv.
Operuit faciē eius crassitudo. Tertia. p/
pter assistentiū adulationē. ps. Laudatur
peccator in desiderijs anime sue. Quarta
est. quia honor facit homines obdormire
id est negligere salutē Eccl. xxxiiij. Som
nia extollunt imprudentes. ps. Dormita/
uerūt omēs qui ascenderūt equos. Sed
ve dormienti in equo. Nam equo flecten
te vel labente ipse caput frangit. Quinta
rō. qr inebriat quodāmodo ita ꝙ nō vtat

pfecte rõne. Ps. Ascendũt vsq₃ ad celos. sc₃ p honores: et descẽdũt vsq₃ ad abyssos sc₃ per peccata. Et sequit. Turbati sunt et moti sunt sicut ebrius. et omis sapia eorum deuorata ẽ. Quia sapientes sunt vt faciãt mala. bona aũt facere nesciũt. Sexta. qa infatuat Ecci. xxxiiij. Quasi q̃ apprehendit vmbrã et psequit ventũ. sic et q̃ attẽdit ad visa mendacia. Propter hoc dicit Ps Et hõ positus in honore nõ intellexit. sc₃ fm Innocen. qualis fuit. qualis est. qualis futurus est. comparatus est iumentis insipientibus. Et hoc multis rationibus. Primo. quia hõ in honore positus inclinat se ad terrena. In ps. Oculos suos statuerũt declinare in terram. Secũdo. quia tm̃ que carnis sunt querũt. Phil. iij. Quorũ deus venter est. Ro. viij. Qui enim fm carnẽ viuũt que carnis sunt sapiunt. Tertio. quia vnus alium indiscrete impetit. Ezechiel. xxxiiij. Lateribus et humeris impingebatis. et cornibus vestris ventilabatis omnia infirma pecora donec disspergerentur foras. id est pauperes et debiles opprimebatis p iniustam rapinam. Quarto sessorem nõ discernit. Ecclesiastici. xxxiij. Equus emissarius sic et amicus subsannator. sub omi suprasedẽte hinnit. Hoc ẽ dicere. q honorati et potẽtes suis supioribus rebellant et contradicũt. Et ideo Agellius poeta dicit leges similes esse aranearũ telis. que paruas muscas capiũt. a magnis autem animalibus rumpuntur. Unde Hieremias cõquerit illud caplo q̃nto dicens. Uadam ad optimates. et ecce hij simul confregerũt iugum. ruperũt vincula Propter has conditiones tam turpes. tã malas. q̃ etiam periculosas et damnosas multi nõ solũ catholici sed etia₃ gentiles refutabant honores. Et pmo ideo. q2 considerabant honores dignitatem esse fantasticam. i. transitoriã. Iuxta illud Ps. Uidi impiũ superexaltatũ et eleuatu₃ sicut cedros libani. Et transiui. et ecce nõ erat. quesiui eũ et non est inuentus locus eius. Ps. xxxvj. Quod exponit Innocẽ. iiij. dicens. Uidi impium superexaltatum. id est vltra q̃ debuit. et sup illud exaltatum honoribus et eleuatum superbia. nõ parum s₃ sicut cedros libani. id est sicut cedri sũt excelsiores ceteris arboribus. et pcipue cedri ex libano. Ita ipse impius omibus se supraponit in corde suo. Et sequit. Transiui. sc₃ ad ↄtemplanda eterna. Et ecce q̃ si in euidenti et in ↄprouidi q nõ erat. id ẽ q sua dignitas nulla erat: et suum esse nõ esse erat. quia socius eius qui nõ ẽ. sc₃ diaboli. Unde Grego. Cum eterna retributio cogitat psens glia q̃ sit nulla cognoscitur. Secũdo antiqui spreuerunt honoris dignitatem. quia considerabant eam esse timore. solicitudine: et anxietate plenã Mundus em̃ continue cõmouet gentem contra gentem: et regnum contra regnum vt dicit saluator Math. xxj. Ubi et si omnibus: tamen plus honoratis timendũ est. quia rami in sũmo positi plus a vento q̃ s sant. Iuxta illd poete. Perflant altissima venti. Unde sicut pbat Boetius in de cõsol. phie. Istud regnu₃ honoris est regnũ timoris. Narrat Macrobius de somno Scipionis libro pmo de Dyonisio tyranno. q cũ quidam eum miles beatum diceret. Ille volens vitam suam miseram esse ostendere. facto solẽni cõuiuio illum militem in loco suo ad mensam locauit. et euaginatũ gladiũ sup caput sedentis tenuissimo filo appendit Cum autẽ ille miles nec comedere nec consolari potuisset. videns sibi mortem iminere ex gladij appensione Dixit illi Dyonisius. Talis est vita mea. sc₃ in continuo timore: quã tu beatam estimas. Quõ enim felix esse poterit qui timere nõ cessat. Idem narrat Tullius. v. questionũ. Et ideo dicit apostolus. Et qui p est in honore: preest solicitudine. Ro. xij Et pter hoc christus dicitur fugisse dum eum regem turba facere voluisset. vt dicit Iohis. vj. docens nos fugere mundanas dignitates. Unde dicit Crisost. ibidẽ omelia. xiij. Et cum quidam nobilis triũphator romanus dictus Tytus triumphasset de bello quo p romanis hostes debellauit subito respexit in aquam: et vidit faciẽ suam quasi cornutã. Estimans autẽ se delusum in aqua. manum ad caput apposuit et cornua in fronte inuenit. Quod bene poterat esse operatiõe sathane. qui gentilibus illudebat. et eos ad seruiendũ sibi tunc p temporalia alliciebat. Iste ergo cõsuluit quendam pheram: quid hoc significaret Et informatus fuit: q si ipẽ Romam in

traret rex et imperator fieret. quia hoc a consulibus romanis iam diffinitum erat. Unde metrice sibi dicitur. Tu modo rumpe moras portasque intrare potentes. At prospera sic fata iubent. urbe receptus. Rex eris et sceptro tutus potieris perhenni. Quod ille audiens statim cum indignatione a ciuitate recessit. Nec eam perpetuis temporibus voluit intrare ne rex fieret. Unde et si omnibus timendum est: magis tamen in dignitatibus constitutis. Quia vt ait Tullius libro .ii. de offic. Qui se metui volunt a quibusdam necesse est vt eosdem metuant ipsi. Et ponit exemplum de dyonisio tyranno qui tantum timuit quod etiam capillos barbe sue ab aliquo radi permittere non presumpsit. sed ardenti carbone sibi solus adurebat capillos. Similiter recitat Tullius de Alexandro frigio. qui non audebat intrare cubiculum donec vnus familiaris cum gladio euaginato precederet. Qui cistas vxoris sue scrutaretur ne aliquod ferrum absconditsset ad eum occidendum. Et tamen ab ea finaliter fuit occisus propter pelicatus seu concubinatus suspitionem. Tertio fugiebant honoris dignitatem considerantes eam vicijs implicatam. Nam sicut dicit Grego. deus potentes abijcit. quia eo ipso quo quis preminet ceteris cogitatione propria intumescit. Sunt ergo tria vicia annexa dignitatibus. Primo superbia. Quia vt ait Gregorius vbi supra. Humana mens plurimum extollitur: etiam cum potentia nulla fulcitur. quanto magis se in altum erigit cum se potestas adiungit. Secundo dignitatibus annexa est cupiditas. Quia enim multis indigent. omnia cupiunt. omnia concupiscunt vt dicit Seneca de Alexandro. Quod vastabat furor eum ex cupidine aliena vastandi. Et Ualerius. quod cum Anexaritus ex precepto Domoreti infinita virorum fortium acta laudabilia coram Alexandro narrasset. Respondit. Heu me. quod ne viro quidem adhuc sim potitus. Tertio dignitatibus annexa est luxuria. Quia prodijt quasi ex adipe iniquitas eorum. vt dicitur in psal. Patet in rege dauid et Salomone et Nerone. et in alijs multis Similiter legitur de sancto Gregorio et Amonio. qui cum in episcopum eligi deberet aurem sibi sinistram obtruncat vt inabilis ad hoc fieret. Cumque hoc non obstante nihilominus ad cathedram traheretur: linguam voluit mordere. Quod videns episcopus Dorotheus et alij episcopi dimiserunt eum in pace. Tot igitur tantisque periculis et honoribus attente consideratis. recte potest dicere honorem ambientibus. Nescitis quid petatis. Sicut enim dicit Seneca. Honor est res tumida. vana. ventosa. nullum habens terminum. Et ideo si quis eam petat a deo vel ab homine recte ei potest dici. Nescitis quid petatis.

Dixi tertio Quod si consideremus mutue obligationis debita quibus ex honore vnicuique quod suum est: reddendum est. Certe nobis diceretur honorem petentibus. Nescitis quid petatis. Cum enim honor non sit in honorato: sed in honorante. vt dicit philosophus primo Ethicorum. Certe non solum honoratus vt iam dictum est: sed etiam honorans est in magno et difficillimo statu. quia multum obligatur quod suum est. Iuxta illud apostoli. Cui honorem honorem. cui vectigal vectigal. Unde dicit Thomas. Quod sicut in alijs rebus et humanis negocijs opus est iusticia distributiua etiam in honoribus sicut dicit Robertus Holgoth. debemus honores inuicem communicare. Est autem triplex honor. scilicet honor subiectionis et obedientie. honor supportationis et beneficentie. honor affectionis et beniuolentie. Primus honor debetur prelatis et principibus. Dicit enim Aristoteles quinto Ethicorum Quod quilibet tenetur ei dare mercedem qui pro se laborauit. Mathei. x. Dignus est mercenarius mercede sua. Sed princeps laborat pro tota multitudine. igitur danda est merces ei a tota multitudine. Hec autem merces tota honor est et gloria Et cui ista non sufficiunt tyrannus est et non princeps. i. Petri. ii. Deum timete regem honorificate. Et concordat apostolus. i. Thimo. v. Qui bene presunt presbyteri duplici honore digni habeantur. Glosa. vt scilicet eis obediatur et necessaria ministrentur. Secundus honor est supportationis et beneficentie. Qui maxime debetur parentibus. Deutero. v. Honora patrem tuum et matrem tuam. Deutero. xxvii. Maledictus qui non honorat patrem suum et matrem suam. E contrario Benedictus qui honorat parentes suos. Istud

patꝫ de Jacob q̄ meruit bñdictionē a p̄re q2 eū honorauit. offerēdo ei cibū iuxta ei9 voluntatē Geñ. xxvij. Cōtraria tñ faciūt hodie filij pentib9 nō offerendo eis cibū ꝛ pmittentes mendicare eosdē. cū tñ ipi mē dicantes deberēt eos nutrire. Sicut narratur de ciconijs. que parentes suos senes nutriunt. Tertius honor est affectionis et beniuolentie. qui debetur hominib9. j. Petri. ij. Omnes honorate: fraternitatem diligite. Ubi interlinearis dicit. vnūquēqꝫ ad hoc teneri p posse suo. Et Romāo. xij. Honore inuicem p̄ueniētes. nō alta sapientes. sed hūilib9 ꝯsentientes. Uñ ꝛ xp̄s magis honorauit illos q̄ plus p eo virtuose meruerūt. Sic fecit beatus Jacobus qui viriliter cum fratre rñdit xp̄o. Possumus bibere calicē tuū. i. passionem tuā pati. Et ideo meruerūt sedere a dextris suis. sicut mater petijt. Isto modo etiaꝫ si nos volumus consequi sedē regni celestis. necesse ꝑus bibemus poculū amarū. scꝫ tribulationē vite p̄sentis. ꝛ hoc in mēoriam nostri saluatoris. quia semp in tribulatione dat aliquam ꝯsolationem. Ps̄. In tribulatione dilatasti mihi. Et iterꝝ. Cū ipso sum in tribulatione ꝛc̄.

De sctō Laurētio Sermo. XXXVII.

Qui amat aīaꝫ suā

pdet eā Joh̄. xij. Qm̄ vt ait Aug. in li. de ꝟa religione. Et sup eplaꝫ ad Roma. xiiij. Uita hūana q̄ fructu corporis delectata negligit deuꝫ inclinat̄ ad nihilū. ꝛ est ista nequicia detestabil'. Hoc pacto aūt vita carnalis ꝛ terrena efficit̄: ꝛ ob hoc etiā caro ꝛ terra noiat̄. Et ꝙdiu ē ita regnū dei non possidebit ꝛ eripit̄ ei qd̄ amat. Juxta illud Joh̄is. xij. Qui amat aiam suā in h̄ mūdo. p. eā. Multo magis aīa diligēs terrena. Amat em̄ qd̄ ꝛ minus est ꝙ̄ vita. Et post pauca subdit. Q talis aīa trahit̄ ad penas. q2 diligendo inferiora in egestate voluptatū suaꝝ ꝛ in doloribus apud inferos ordinat̄. Hec Aug. Ex q̄b9 ꝟbis clare ptꝫ ꝙ sit piculosus amor p̄sentis secl'i ex carnaliū voluptate. q̄ aiam ordināt ad inferos ꝛ ad ppetuā egestateꝫ pducūt. Quapropter dei filius volēs nos retrahere ab h̄ inordiato aīe nr̄e amore ne pdamus eā final'r. venit in mūdū salutiferā offerēs doctrinā q̄ ꝯsulit dicens in verb̄ ꝓposit'. Qui am. aiam suā pdet eā. In q̄b9 ꝟbis āmonemur ne aiam nr̄am amore inordinato pdamus ꝛ finaliter amittamus Qd̄ tunc faciemus. si aīe nobilitatē. amoris illiciti infructuositatē. ꝛ finalis tribulationis penalitatē attendamus. Nā ꝓpt nobilitatem aie nō est ipsa aia voluptate carnali deturpanda. ꝓpter amoris carnalis infructuositatē nō est voluptas appetenda. ꝛ ꝓpter pene finalis acerbitatē omino est voluptas fugienda. A

Dixi primo Q admonemur i verbis p̄missis ne aīam nr̄aꝫ pdamus. Qd̄ tūc fiet si aīe nobilitatē diligent' attendamus. Nobilitas aīe attendit̄ ex trib9. s. ex ope creationis. ope recreationis. ꝛ mercede retributiōis. Ex ope creationis p̄mo. q2 creata est ad ymaginē ꝛ ad sil'itudinē dei Geñ. j. Et in ps̄. Signatū est sup nos lumen vult9 tui dñe. In h̄ aūt maxīe dignitas ꝛ nobilitas aīe nr̄e attendit̄ ꝙ est īmortalis. Uñ in h̄ q̄dāmō assil'at̄ deo in ppetuitate. Q autē sit īmortalis tripl'r oñdit̄. Pr̄o phica auctoritate. Scd̄o catholica p̄dicatōe. Tertio miraculoꝝ approbatiōe. Primū ptꝫ p Platonē de aīa. Q aīa hūana est īmortal' ꝛ s̄m h̄ si vicerit passiones vl' ab eis victa fuerit p̄miabit̄ vl' puniet̄ post mortē. Et h̄ q̄si ꝯcordat cū euāgelio p̄nti. in q̄ d̄r. Qui amat aīaꝫ. s. seq̄ndo suas passiōes: pdet eā post mortē. Qui aūt odit. vincēdo eas. custodit eā in vitā eternam. Scd̄o īmortalitas aīe ostendit̄ catholica p̄dicatiōe. q̄ triplicit' h̄ oñdit. Primo ex diuina bonitate: q̄ vult suos amicos sibi ꝯuiuere. put h̄ iustū est. viij. ethicoꝝ. Uñ Coꝝ. xv. Si in hac vita tm̄ sperātes sum9. miserabiliores sumus oib9 hoib9. Scd̄o ex diuina eq̄tate q̄ reddendū est vnicuiqꝫ qd̄ suū est. Uñ cūꝫ hic bonis nō reddit̄ bonū. necesse est ponere aliā vitā in q̄ hoc reddat̄. Tertio ptꝫ ex diuina veritate q̄ nullū fallit. sed sicut pmisit bonis p̄mia. ita malis supplicia. Necesse ḡ est ponere aliā vitā in q̄ hoc implebit̄. Ex quib9 ptꝫ aīe īmortalitas. Tertio īmortalitas aīe ostendit̄ miraculoꝝ approbatione. Sicut ptꝫ de multis aīab9 tā dānatoꝝ ꝙ̄ beatoꝝ: q̄ post mortē mlt'is apparuerunt. put sufficienter approbat beatus

Grego. in libro dyalogoꝝ ꝛ alij sancti. Et
specialiter hoc habet in euãgelio. vbi xp̃s
dicit diuitem in aĩa cruciatũ in inferno. et
Lazarum letantem in sinu Abrahe. Se-
cũdo patet nobilitas imo dignitas ꝛ pre-
ciositas anime humane ex opere recrea-
tionis. Que preciositas ex tribus induci-
tur. videlicet ex eius dolorosa amissione.
ex eius diligenti inq̃sitione. ꝛ ex eius cha
rissima redemptione. Primo ex eius dolo
rosa amissione. Sapiens em̃ nõ dolet de
amissiõe rei parue. Christus aũt sapiã dei
patris plus dolorẽ monstrauit de amissio
ne paucaꝝ animaꝝ q̃z si totũ auꝝ Arabie
pdidisset. Nam multa talenta auri suo tẽ
pore perdita sunt. ciuitates combuste ꝛ de
structe. p quibus christus legitur nullate
nus fleuisse. Sed certe de perditione pau
carũ animarũ in hierusalem legimus euz
fleuisse: vt dicit Luce. xix. vbi dicit glosa.
Plangit reprobos qui etiã nesciebant cur
plangebant. sed exultabant in rebus pessi
mis. Multũ ergo dilexit christus animas
Secũdo idem patz ex eius diligenti inq̃-
sitione. Sapiens em̃ nõ multum curat si
perdit aliquid vile. Sed christus in tem
poribus remissiõis quesiuit animã trigin
ta annis laboriose in paupertate vili. Nar-
rant fabule. Q Orpheus vxorem suam q̃
siuit vndiq̃z. nec eã inuenit donec p ea de-
scenderet ad infernũ. Sic christus aĩam
intantũ diligit q̃ p ea moriens descendit
in infernũ. Unde Ps̃. Domine eduxisti
ab inferno animã meam. Tertio idem ptz
ex eius chara redemptione. p qua redem
ptione videns totum mundũ nõ sufficere
dedit seipsum. j. Corinthioꝝ. vj. Empti
estis pcio magno. Signum autem pcio-
sitatis anime. est custodia solius dei. Re-
ges nõ custodiunt vilia sed pciosissima in
thesauris suis. Sic christus cõmisit alia
alijs: sed solus custodit animas. Ps̃. Cu
stodit dñs animas sanctoꝝ suoꝝ. Et Sa
pientie. iij. Justoꝝ anime in manu dei sũt
Tertio patet nobilitas anime ex mercede
retributionis. Nulli em̃ creature dat tan-
tam mercedem sicut anime humane. cui
seipm reseruat in mercedem. Genesis. xv.
Ego protector tuus. ꝛ merces tua magna
nimis. Sol. luna. stelle. celũ. terra. aqua.
aer. ꝛ cetere creature seruiunt deo a pnci-
pio creationis mũdi vsq̃z ad finem seculi.
nec tamen illud pmiũ habere possunt. scz
visionem claram dei. que tamen interduz
datur anime p labore vnius hore. Sicut
patz de latrone: cui statim dictum est. Ho
die mecuz eris in paradiso. In hoc quod
mirabilius est. quodãmodo maior merces
anime in celo datur extensiue q̃z angelis.
Quia angeli habent gl'iam sue beatitudi-
nis ex intuitione deitatis sicut spũs. Ho-
mo ꝟo habebit ꝛ visionez deitatis sancte
trinitatis. sm aĩam. ꝛ visionem gloriosissi
me humanitatis in christo sm corpus. Et
ita quodãmodo pluribus modis gaude-
bit in suo pmio. Ex his igitur patet q̃z pu
dorosum q̃z ignominiosum est cõtamina-
re animã in amore terrenoꝝ ꝛ secularium
voluptatũ. Anima em̃ apta est talis fieri.
quale est illud quod amat. sm Hugonez.
Ideoq̃z si diligit voluptatẽ carnis ꝛ va-
nitatem seculi fit vilis ꝛ abiecta. sicut sus
lota in volutabro luti. Et certe hoc nõ est
diligere animã sed eam persequi ꝛ odire.
Juxta illud Psal. Qui diligit iniquitatẽ
odit aĩam suã. Et tantũ de pmo. B

Dixi secundo q̃ ãmonemur in verbis pre-
missis ne animã nostram p illicitum amo
rem perdamus. Quod tũc fiet si carnalis
amoris infructuositatẽ attendamus. Est
em̃ amor illicitus aĩe ad seipsam quando
sibi in nullo delectabili parcit. a nulla vo
luptate abstinet. omĩa q̃ carnis sunt facit
Talis fuit salomon q̃ de se dicit. Nõ ne-
gaui anime mee q̃n omĩ voluptate frueret
Sed hoc reprobat aplus dicens. Carnis
curam ne feceritis in desiderijs. Et iterũ.
Si sm carnem vixeritis: moriemini. Qui
autẽ vult animã suam saluare debet eam
abstrahere a voluptate carnis. Nec eam
q̃ ad hoc amare: sed potius debet odire ꝛ
quasi perdere. ne animã perdat in futuro
Non põt aũt melius homo euelli ab hu-
iusmodi illicito amore anime sue nisi co-
gnoscat quale sit illud. aut q̃z vile sit quod
amat. Debet g̃ attendere infructuositatez
illiciti amoris quẽ habet ad voluptates ꝛ
delectationes. ceteraq̃z vanitates huius
seculi. Unde sm Robertũ Holgoth osten
dit qualiter hoĩes voluptuosi multiplicit'
affligunt'. scz p falsitatẽ in intellectu. p vo

luptatē in affectu. ⁊ vanitatem in effectu.
Ponit aūt sex effectus. Primo. q꜡ sunt de
fraudati in falsis estimatiōibꝫ. Scđo fa/
tigati in vanis occupatiōibꝫ. Tertio vili/
ficati in abominatōibꝫ. Quarto effemiati
in delectatiōibꝫ. Quinto dānificati in ꝓ/
pagatiōibꝫ. Sexto ꝯuicti in suis adinuē
tionibꝫ. Prima ḡ eoꝝ pena ē ꝙ decipiūt ⁊
a veritate elongant in suis iudicijs. Hec
est eīm magna miseria. q꜡ naturalr̄ hō ap/
petit nō falli etiam q̇ diligit alios fallere.
Ipi aūt voluptuosi appetūt ea ꝑ que fal/
luntur. ⁊ decipiuntur finaliter. s. diuitias
⁊ honores ⁊ voluptates. q̄ oīa sꝫ q̄si equ⁹
fallax ad salutē. Equus eīm iprouise cadit
sub hoīe ita ꝙ frequent hō frāgit collū ad
terrā vel submergit in aq̄. Ita diuitie de/
litie ⁊ honores q̄ntūcūq̄ ꝓmittāt fixe sta/
re. subito deijciūt. Scđa pena in pn̄ti ē ꝙ
fatigant in vanis occupatōibꝫ. Vanū est
qđ nō assequit finē ad quē ordinat ad fru
ctū aliquē ꝑcipiendū. Quia ḡ hoīes amā
tes vitā istā bestialē laborant ꝓ volupta/
tibꝫ in bellis. in pace. in terra. in mari. ī no
cte. dieq̄. ⁊ tn̄ nullū bonū fructū ꝑcipiunt
ideo subdit ibidē Sap. iij. Labores eoꝝ
sine fructu. Non est ḡ fructus pn̄tis volu
ptatis nisi labor ⁊ afflictio spūs Eccs. j.
Et iō dānati h̄ ꝯfitent ⁊ dicūt in inferno.
Lassati sumus in via iniq̄tatis ⁊ ꝑditōis
Sap. v. Sicut fructus imaturi si come/
dant generāt v̄mes. Isto mō voluptates
pn̄tes si ante tp̄s future glie comedant ge
nerabūt vermē remorsiōis ꝯscie in ventre
aīe. Vn̄ Sap. iiij. dr̄. Fructus eoꝝ inuti
les ⁊ acerbi ad mādueandū. Tertia pena
taliū est ꝙ vilificant in abominatiōibus.
Magna miseria ē hoī qn̄ oꝑa sua sunt ita
vilia ita monstruosa. ita repugnātia rōni
ꝙ hō nō pōt ea māifeste defendere nec ex/
cusare. Et certe quicūq̄ diligunt aīas sic
ad voluptatē. faciunt talia oꝑa q̄ cōmuni
rōni repugnāt ⁊ abominabilia deo fiūt et
angelis eius. Nec hūane interdū cogita/
tioni ꝯgruūt sed repugnāt. Vn̄ a ciuitate
taliū ⁊ ꝯsortio deus q̇ oīs creaturas in/
habitat q̄dāmodo videt elongari. Quar/
ta pena est ꝙ effeminant in delectatiōibꝫ.
Hoīes voluptuosi ꝓuant mulieres sensu
⁊ a mulieribꝫ sensu ꝓuant. Canis amens
⁊ rabidus vbicunq̄ hominem momorde/
rit: facit eum amentē. Eodē mō mlier fa/
tua facit virū rabidū. Et adolescēs fatu⁹
mulierē facit insensatā. Et cū mlieres sūt
insensate tunc viri fiūt effeminati. imo in
aīati. Prouerb. vj. Mulier viri p̄ciosam
aīam capit. Quādo v̄o est sine gr̄a in aīa
efficit insensatus. Vnde dānati ꝯfitent se
fuisse insensatos dicentes. Sap. v. Nos
insensati vitā illoꝝ estimabamus insaniā
Vnde dicit Ecci. xix. Mulieres faciunt
apostatare sapientes. i. a ratione ⁊ a fide
discedere. Quia exquo mulieres seu vxo/
res taliū sunt insensate ⁊ viri impij. neces/
sario fiūt filij eoꝝ imitatores ipoꝝ. Iuxta
illud. Sequit patrē sua ꝓles. Quinta pe
na istoꝝ est. ꝙ damnificant in ꝓpagationi
bus. Vnđ subdit. ⁊ nequissimi filij eoꝝ. i.
ꝑuersis informationibꝫ corrupti ⁊ exēplis
patꝝ damnati. Et in h̄ est magnū damnū
parentibꝫ. q꜡ postea mala ꝓles insurgit in
parentes. Sexta pena eoꝝ est. ꝙ reprobā
tur in suis adinuentionibꝫ. Et hāc subdit
cū dicit. Maledicta creatura eoꝝ. i. oꝑa ꝑ
eos adinuenta. Tales eīm multa adinue/
niūt in oīmi genere nequicie tā luxurie q̄
iniusticie. q̄ pn̄t dici creatura illoꝝ. Vnde
sicut oīs creatura dei est bn̄dicta eo ꝙ oīs
est bona. Suꝑ aūt oīa attēdendū ē hmōi
amatoribꝫ inordinatꝭ triplex defectus in
voluptatibꝫ. s. breuitas duratiōis: q꜡ exi/
guū tp̄s eoꝝ. Sap. ij. ⁊ Sap. ix. Hō in/
firmus ⁊ exigui tp̄is. Secūdo penalitas
grauis afflictiōis. q꜡ nō solū est exiguū: sꝫ
etiā cū tedio illđ tp̄s Sap. ij. Iob. x. Te/
det aīam meā vite mee. Tertio. labilitas
ꝯtinue mutatiōis. Ecci. xviij. A mane vs
q̄ ad vesperā imutabit tp̄us. Vn̄ patebit
ex istis tribꝫ fatuitas mūdanoꝝ hoīm p̄su
mentiū de longitudine voluptatis. nō ob
stante breuitate. diligētiū amaritudinē nō
attenta penalitate differētiū moꝝ. E

Dixi tertio Ꝙ āmonemur ī v̄/
bis p̄missis ne aīaꝫ
nostrā ꝑ illicitū amorē ꝑdam⁹. Qđ tūc fi/
et si amoris carnalis ⁊ illiciti nō solum in
fructuositatē in p̄senti sed etiā penalitatē
grauē in futuro attēdamus. Istud aūt de
notat in v̄bo thematꝭ finali. cū dr̄. Perdet
eā grauis pena. q꜡ ꝑditiōis eterne. Tales
eīm voluptuosi inordinato amore aīas di
ligētes ꝓprias cūctis vidētibꝫ p̄cipitabūt

ab eterno iudice terribilr apparente. vt dr Job.xl. vn Sap.iiij. de his dr. Erūt post hec.i.post hāc vitā. fm Rupertū deceden tes sine honore. & in ↄtumelia inter mortu os in ppetuū. Qm disrūpet illos inflatos sine voce & cōmouebit illos a fundamētis & vsqꝫ ad supmū desolabunt: & erūt gemē tes. Et sequit finalis ↄclusio. & memoria eoꝝ pibit. Ecce eterna perditio vbi nulla mēoria. Vn̄ dānati dicūt hodie. Quid pꝯ fuit nobis supbia aut diuitiaꝝ iactātia qd ↄtulit nobis. Et est facilis rn̄sio. Certe ni hil pfuit sed magis obfuit. qr pditionē in duxit. Circa qd sciendū qꝫ d nūero puerso rū aliqui aīam suā pdunt. aliqui vendūt. aliqui ipignorāt. aliq p nihilo dant. Ven dūt cupidi p diuitijs huiꝰ vite exponūt se rapinis & furtis piurijs: & falsis mercan tijs. symonijs. Ecci.x. Nihil ē iniquius qꝫ amare pecuniā. h ei & aīam suā venalē hꝫ Scdo sunt aliq q aīas suas pdūt. Et ta les sunt ociosi negligenter. timētes & acci diosi ad opus bonum nō curantes: nisi qꝫ vna dies vadat & alia succedat. Ecci.xx. Est q pdet aīam suā p ↄfusione. Vn̄ ps. cū quereret. Quis ascendet in montē dn̄i. aut qs stabit in loco sancto eiꝰ. Rn̄det ibi dē. Innocēs manibꝫ q nō accepit in vano aīam suā. dicit Inno. Illud est ↄ ociosos & negligētes. Tertio sunt q dā q aīam ipi gnorant. Ille em̄ q impignorat rē nō intē dit alienare dn̄ium ppetue sed tm̄ ad tps alienat. scꝫ ad vsum. Sic faciūt istis va nis hoibꝫ demones q̄si eoꝝ feneratores & vsurarij dant ad tps eis q̄si mutuo qcqd volūt dignitates voluptates diuitias. tā dem senescūt. fiūt debiles. soluere nō pn̄t. qr vitā ↄsuetā dimittere nequeūt. & sic fi naliter pignus .i. aīam pdūt. licꝫ illud qn̄ ipignorare incipiūt pdere nō ponūt. Est tn̄ sciēdū qꝫ duo genera aīas suas ipigno rant sed diuersimode. Quia aliq viciose: p voluptatibꝫ huiꝰ vite. sicut fuit factum Theophilo q vt hret diuitias in h mūdo pmisit suo rpe demonibꝫ aīam. Alij impi gnorāt ptuose. vt sūt plati & curati q aīas suas obligant p animabꝫ suoꝝ subditoꝝ. Quoꝝ vnicuiqꝫ dr illud .iij. Reg.xx. Cu stodi viꝝ istū. q si lapsus fuerit erit aīa tua p aīa illius. Quarto sunt aliqui q aīas su as dant p nihilo. Hij sunt inuidi iracūdi

Nā cupidus recipit diuitias. lubricus vo luptates. supbꝰ & ambiciosus honores. gu losus cibū. Sed isti miseri nihil recipiūt delectabile. sed amaritudinē & dolorē. Et ideo aīam suā gratis dant diabolo. De q rū q̄libet verificat illud Judicū.ix. Aīam suā dedit picul is. Nos igit attēdētes tot picula & dāna. tā pn̄tia qꝫ futura amātibꝫ aīas suas inordinato & illicito seculi amo re. amorē nr̄m potius ab istis externis bo nis & infimis. ad pmū bonū & sūmū ↄuer tamus diligentes aīas nr̄as. pt illud sū mū ↄsequēdū & odientes & ↄtēnentes de sideroꝝ carnaliū appetitum. Qui p̄o eas in se extinguit cū beato Laurentio eterna liter gaudebit.

De assumptione beate Marie. I.
Sermo. XXXVIII.

Que est ista q̄ ascē dit de deserto delicijs affluens. Cant.viij. Verba ista q ꝓposui ostendūt magnū honorē & magnā laudeꝫ huiꝰ ꝟginis que hodie assumpta est super oēs choros angeloꝝ. Sed qd ego de lau de & honore huiꝰ ꝟginis loquar .i. possuꝫ loqui. cū .i. exquo angeli in celo existentes laudē ipsius nequeūt enarrare. Quid ego cū sim peccator loquar de sanctitate huiꝰ ꝟginis q sup oēs sanctos est. Quid de pu ritate cū sim ego pollutus labijs. Et dicit scptura Ecci.xv. Non est speciosa laus in ore pctōris. Et qd de ista loquar cuiꝰ lau dem si linguas angelicas haberē nō enar rarē. cū etiā si oīa mēbra in linguas ver terent. adhuc minutissimā laudē huiꝰ ꝟgi nis tā sancte tā mūde tā pulcre nō posseꝫ explicare. Cū etiā btūs Hiero. doctor tā eximius sacra scptura illūinatus. spūsctō repletus. noluit loq de sctitate huiꝰ ꝟgis dicēs sic. Si audeā meditari de sctitate huiꝰ ꝟginis deficiā. Si loq nō sficiam. Ipsa sctissima est purissima & beatissima. Quid ego hō peccator tenebris ignorātie inuolutus loquar de ea. Et ipa est altior celis. clarior sole. latior terra. stellis purior abysso pfundior. Quāuis autē nō sim di gnus nec meditari nec loqui d sanctitate huiꝰ ꝟgis. Nihilominus tn̄ in grā ipsius sperās. quā ipa nō tm̄ bonis: sꝫ & pctōribꝫ semp ostendit. dicā de ea istud ꝟbū. Que

est ista que ascendit. Sed prius q̄ incipiā ipsam salutemus. Que est ista q̄ ascen. etc.

A Filius hodierna die volens matrē suā honorare facit scḋm cursum mūdi. Uñ mos est in mūdo. cū qs pegrinus incognitus venit in aliā ꝓuinciā ⁊ ab aliq̄ in hospiciū recipit̄ ⁊ bene tractat̄ nūq̄ huiꝰ bonitatis pōt obliuisci: sed eandē bonitatē libenter faceret suo hospiti cū pegrinādo ad illius hospitiū ꝑuenit. Et xp̄s volens ꝑegrinari de sede sue maiestatis misit angelū Gabrielē ad Mariā an vellet eū in hospitiū suscipe. Qui ingressus ad eā dixit. Aue maria grā plena dñs tecū. etc. q̄si diceret. Tu es plena grā. q2 dñs oīm vult in domo tua tecū manere. sis plena grā. q2 rex regū vult ad te venire. Audiens h̄ beatissima ꝟgo q2 a tā remotis ptib9 tam magnus rex pegrinando in hunc mūdū apud eā petit hospitiū ⁊ vult cū ea manere. expansis manib9 ⁊ erectis oculis in celū dixit. Ecce ancilla dñi. Ecce ego serua minutissima dñi. Si dignat̄ iste rex. iste dñs apud me manere. ⁊ ego cum libenter suscipiā. fiat mihi scḋm ꝟbū tuū. Et filius dei altissimi cōceptus est in vtero eius de spūsancto verus deus ⁊ hō. Ex q̄ ḡ tā benigne eū hec ꝟgo in suū hospitiū suscepit quō tante bonitatis xp̄s potuit obliuisci vt suā matrē nō honoraret in regno suo. Et ideo hic dicit. Que est ista etc. In istis ꝟb dicit ipsius sanctitatē maximā. Quia scā ꝑus q̄ nata. Et ideo dicit de ea xp̄us. Tota pulcra es amica mea ⁊ macula nō ē in te. Cant. iiij. Tota pulcra es ⁊ in corpe et in aīa ⁊ in corde. q2 nullum pctm̄ habuit. Et ideo dicit. ⁊ macula nō ē in te vlla. Et iō d2 pulcra vt luna. electa vt sol. Cant. vj Et ideo vocat eā rex regū dicens. Surge ꝓpera amica mea. Eiusdē. ij. Ueni vt mecū regnes. q2 ego sum rex. tu autē regina. ego dñs. tu ꝟo dña. ⁊ ob h̄ veni vt mecū dñeris. Et ob hoc dñs in celo dicit. Transite ad me oēs q̄ mēora mini mei: q2 ego vestri nūq̄ obliuiscar. Et ita eā ille mēorabat̄. De quo dicit Uincē. Q2 fuit q̄daz vir qui dum videbat ymaginē beate virginis Marie semꝑ dicebat Aue maria. vsq3 ad finem. Factum est aūt dum q̄dam vice in suo habitaculo quiesceret venit ad eū virgo cū maximo splendore dicēs. Pax tibi eterna. Qui cū nimio pauore cecidit ī terram. Dixit maria. surge fili mi surge ⁊ respice. Ecce ego mater oīm misericordie Ecce ego ꝯsolatio peccato᷑ omniū. Ecce ego regina celo᷑: ⁊ dña angelo᷑. quā tu sepius salutasti. ⁊ ḡ sꝑ eternā salutē hēbis Et dico tibi petea me q̄d vis. At ille. O sanctissima virgo q̄d aliud petam nisi cū es regina vt etiā regnē. Illa ait. Post triduū regnabis. Appropinq̄nte aūt post triduū hora mortis venit maria cum luce nimia ⁊ dixit. Transite ad me oēs q̄ ꝯcupiscitis me: ⁊ inuenietis eternā ꝯsolationē. Unde Augꝰ. Et quis est q̄ potest ipsius maximā misericordiā enarrare cū ipsa ꝓ paruo seruitio multā mercedē dat. Et iō d2 Grā plena. Plena est gratia. quia toti mūdo grām ostendit quādo peperit deū q̄ mundū redemit. Et ideo admirans scriptura clamat hic dicens. Que est ista que ascendit de deserto. id est de isto mūdo vt regnet cū suo dilectissimo filio ⁊ vt nobis oīb9 suā grām ostēderet. Que est ista cuius dies hodiernus est ita nobilis. Que ē ista ꝑ quam tristicia versa est in leticiam. Que fortitudinē semper angelo᷑ recipit. Que fregit potestatē diabolicā. Que mortē mutauit in vitā. Que est eleuata super oēs celos hodie. Que est de q̄ angeli in celo letant̄. Que ita pulcra vt dicit christus de ea. Tota pulcra es amica mea. cuiꝰ pulcritudinem sol ⁊ luna mirant̄. Et vt dicit Hiero. Q2 fuit ita pulcra. q2 nō fuit homo pulcrior in mūdo. Et hoc audiens q̄dam heremita sanctus cū quo angelus loquebat̄. Et dicebat ei. Q2 quicūq3 ipsā intuetur in maiorem deuotionem accenderetur Et factum est anno septimo post ascensionem christi. Uenit ergo ad montem syon vbi maria mansit. vidensq3 eam ꝑ nimio gaudio stare nō potuit. sed cadens in terram dixit. Aliud regnum celo᷑ nō desideraui nisi vt eam continue inspicere possē Et ideo hic dicit̄. Que est ista q̄ ascendit de deserto. Et ob hoc dicit Anf. Festinate ad tā pulcrā virginē in qua inuenietis oēm delectationē. oīe gaudiū. ⁊ oēm cōsolationem. Salutate ip̄am sepe ex deuoto corde dicētes. Aue maria. Quia q̄tiēs illa salutatio d2 totiēs gaudiū eius renouat̄ ⁊ demon repellit̄. sicut patet Gen. iij.

B Admirat scriptura de ei⁹ magna glia quā accepit hodie dicens. Que ē ista rc. Quia xp̄s volens suā genitricē honorare misit duodecim exercitus celestes et vltimo solus aduenit sicut audietis. Primo misit p ea nouē choros angeloꝝ.i. angelos de nouem choris. Misit pžiarchas misit pphas. pfessores. martyres. ṽgines. apl'os. Et h̄ figuratū est. ij. Reg. vj. vbi le git. Et cū Dauid reduxisset archā in castra filioꝝ isrl'. tūc vociferatus est oīs ppl's r cū maxio gaudio in hierl'm archā deduxerūt. Per istam archā in q̄ erat totū sola ciū iudeoꝝ. intelligit beata ṽgo in q̄ ē sola ciū oīm xpianoꝝ. quā hodie dauid. i. xp̄s deduxit ad celestē hierl'm cū maxio gaudio. r vociferatus ē ppl'us. i. scti angeli dicens. Que ē ista rc. Et ḡ Gre. dicit. Qua gl'ia in celis ista ṽgo colit. que dn̄o celi p̄buit hospiciū sui sctissimi corpis. Et ideo Luc. x. de ea dr̄ in hodierno euāgelio. Intrauit iesus in q̄ddā castellū. Ber. O beatus venter marie q̄ circūdedit illū quē celi r terra cōprehēdere nō potuerūt. O venerabilis hūilitas q̄ tu filiū de celo euocasti. O psolatiuū toti mūdo ṽbū marie q̄n dixit. Ecce ancilla dn̄i. Quia postq̄ dixit h̄ r addidit. Fiat mihi fm̄ ṽbū tuū. statim filius dei in eā tāq̄ in aliqd̄ castellū intrauit. Istud castellū significat beatā ṽginez mariā, ppt' tria. Primo: qr ad castellū req̄rit firmus murus. Sic beata ṽgo habuit firmū murū pfecte fidei. sicut de ipa testat euāgeliū. Beata es q̄ credidisti q̄m pficiet tur in te q̄ dicta sunt tibi a dn̄o Luc. j. Nā si Abraam in sctura cōmendat. eo q̄ credidit deo. multo magis cōmendāda ē virgo maria: q̄ tpe passiōis xp̄i sola in fide p mansit. Scd̄o ad castellū requirit turris q̄ decorat murū. Sic in beata maria fuit turris castitatis: q̄ oēs ṽtutes decorabat tanq̄ turris murū. Tertio ad castellū req̄rit fossatū. p quē phibet accessus ad turri r ad murū. Tale fossatū hūilitatis habuit beata ṽgo maria. sicut sola testat dicens. Respexit hūilitatē ancille sue: ecce em̄ ex h̄ beatā me dicēt oēs generatiōes. Iuxta illud. Viderūt te filie syon r beatissimā p dicauerūt te. r regine laudauerūt te cū angelis dicētes. Que est ista rc. Tam sctā. tā pulcra: qr sanctior angelis. sanctior pphis sanctior apl'is. sup oēs solo filio ei⁹ excepto ipa est sanctior. Et iō sup oēs in celis ē exaltata. sic hodiernū testat euāgeliū. Maria optimā pte̅ elegit q̄ non auferet ab ea. Obtinet pte̅ in dextera sui dilectissimi filij vbi iā regnans orat p nobis: vt nobis dn̄s iesus xp̄s oīa peccata dimittat Sed q̄s posset enarrare q̄lis est ista ps quā ipa elegit. Quis em̄ posset gl'iam marie excogitare quā ipa habet cū filio in celis. Ipa em̄ est celū. qr in ea deus habitat. Ipa est sedes dei. qr in ea req̄escit. Et ob h̄ vocauit eā filius suus dn̄s nr̄ iesus xp̄s. Veni in ortū meū soror mea sponsa mea. Ecce dicit soror: ppter pformitatē. Sic em̄ filius fuit ṽgo: sic r mater ṽgo pmansit. Dicit ei. Veni amica mea r spōsa ppt' nimiā dilectiōe̅. qr ipa diligit. r ecōuerso. Et vocat eā in ortū. qr ipa etiā vocabat eum dicens. Veniat dilectus meus in ortū suū. Nō dicit meū. qr oīno se ptulerat dīne voluntati. Cant. vij. Oīa poma noua r vetera ṽuaui tibi dilecte mi. Veniat in ortū vt comedat fructus pomoꝝ suoꝝ. Et queadmodū beata ṽgo vocauit xp̄m in ortū. ita xp̄s vocauit eā in ortū dicens. Veni in ortū rc. sicut in vita eius audietis. ¶

Sequitur vita.

Sic legitur de sanctissima assūptiōe marie. Et q̄n post ascēsionē xp̄i apl'is ppt' p̄dicationē dispersis btā virgo iuxta mōtē syon in domo sua morabat r q̄tidie loca filij sui scz beatissime captionis flagellatiōis passionis sepulcri r ascēsionis visitabat. Tandē q̄dā vice cū maximo desiderio fuisset accensa vt post filiū de seculo h̄ citius trāsmigraret mox cepit tedere r flere. Tūc angelus apparuit ei dicens. Aue btā a filio tuo dn̄o nr̄o iesu xp̄o. cui oīe genu flectat: celestiū terrestriū r infernoꝝ. Ecce palmā de padiso attuli tibi regina celoꝝ: quā ante feretrū portare iubebis cū die tercia assumeris. Nā filius cuz gaudio te expectat. Cui maria. Si inueni grā apud te: exinde tūc tria rogo. Primo vt oēs apl'i pgregent vt eos an̄ mortē meā videā. r ipi me sepeliāt. Scd̄o vt demones nō videā in expiratiōe. Tertio vt fili⁹ meus p aīa mea veniat. Cui angelus dixit. O mr̄ mīe oīa q̄ postulasti obtineb. his dictis āgel⁹ cū mlto lūine celos ascēdit

Palma aũt illa nimia claritate splendebat ꝛ erat viridis. Folia aũt sicut stella matutina fulgebãt. Factũ est autẽ dum Johẽs in Epheso p̄dicaret celum subito intonuit et nubes candida ipm̄ sustulit ꝛ in momento oculi ante ianuã marie collocauit. pcutiẽsq̧ ostiũ introiuit. ꝛ ℣go virginez salutauit reuerent. Quẽ maria vidẽs obstupuit. et p̄ gaudio lacrimas cõtinere nõ potuit. ſz voce flebili dixit ei. Fili Johẽs memor esto ℣borũ xp̄i q̄ me tibi in matrẽ. ꝛ te mihi in filium in cruce pendẽs cõmẽdauit dicẽs. Ecce mulier filius tu⁹. ꝛ sic de aliis. Ecce em̄ me vocat ꝛ ego cõmitto me tibi. Audiui ei iudeos ↄsiliũ inijsse dicẽtes. Expectemus viri frẽs donec illa q̄ ietum portauit moriatur. Corp⁹ ei⁹ ↄtinuo rapiam⁹ atq̧ igne cõburam⁹. Tu igiť hanc palmã facies portari ante feretrũ cũ corpus meuz portabis ad sepulchrũ. Ego aũt tertia die ascendaz in celũ. Tũc dixit Johes. O vtinã hic eẽnt oẽs apl'i fratres mei carissimi vt decẽtes tibi possem⁹ parare obsequias. Hoc aũt illo dicente oẽs apl'i de locis in q̈b⁹ p̄dicabãt a nubib⁹ rapiunť. ꝛ ante ianuã marie collocanť. Et videntes ibidẽ esse se insimul collectos mirabanť dicẽtes. Que nã causa esset ꝑpter quã nos hic dñs om̄es ↄgregauit Johes ad eos exiens dñam de h̄ seclo migrare p̄dixit. ꝛ addidit dicens. Uidete fratres cũ obierit ne q̈s defleat eam. Ne h̄ populus videns dicat. Ecce isti resurrectõez p̄dicãt ꝛ mortẽ timẽt. Cũ aũt btã ℣go omnes apl'os vidisset. deũ benedixit in medio eoꝝ. Tertia vero hora noctis iesus vẽit cũ angeloꝝ choris. p̄triarchis. martyrib⁹. confessorib⁹. virginib⁹. ꝛ veniens dixit. Ueni electa mea ꝛ ponã in te thronũ meũ. At illa. Paratũ cor meũ deus paratũ cor meuz Tũc oẽs q̄ aderaut angeli ꝛ oẽs sc̄ti clamauerũt dicẽtes. Hec est illa q̄ nesciuit delictũ thori. Ipa de seipa dicit. Beatã me dicent oẽs generatõẽs. Quia fecit mihi mag qui potens est ꝛ sc̄tm̄ nomẽ eius. Tũc xp̄s dixit. Ueni sponsa mea carissima veni coronaberis. Tũc illa. Ecce venio dilectissime fili. Quia scriptũ ẽ de me vt facerẽ voluntatẽ tuã d̄s. Quia exultauit sp̄us meus in deo salutari meo. His dictis expirauit et animã in manus filij cõmendauit. Dixitq̧ apl'is dominus. Corpus virginis matris mee in valle Josaphat deferte. et in sepulchro nouo quo ibi inuenietis locate. et me ibidem triduo donec ad vos redeam expectate. Statimq̧ eã circũdederũt flores rosarũ sc3 martyres. ꝛ lilia cõuallium. i. angeli cõfessores. ꝛ virgines. Ceperũtq̧ ãgeli clamare post eã dicẽtes. Uirgo prudẽtissima quo ꝓgrederis q̄si aurora valde rutilans filia syon tota formosa. pulchra vt luna. electa vt sol. Tũc cõcentũ angeloꝝ ascendentiũ audiẽtes cet⁹ q̄ remãserũt admirati cõcite obuiã ꝓcesserũt. Uidẽtesq̧ regẽ suum femine animã in vlnis ꝓprijs baiulantẽ. illãq̧ sup ip̄m inixã obstupefacti clamare ceperũt. Que est ista q̄ ascendit de deserto delicijs affluẽs innixa sup dilectũ suũ. Quib⁹ alij dixerũt. Ista est speciosa inť filias hierusalẽ sicut vidistis eã plenã caritate. Sicq̧ in celũ gaudens ascẽdit. ꝛ a dextris filij sui thronũ gl'ie suscepit. Uiderũt aũt apostoli ei⁹ aiam ita cãdidã vt nlla ligua possit effari. Tũc apl'i corpus reuerenť ceperunt. ꝛ sup feretrũ posuerũt. Dixitq̧ Johes Petro. Tu petre hanc palmaz ante feretrum portabis. quia te dñs nobis pretulit. Tũc Petrus. Tibi portare cõuenit. quia a dño virgo es electus. ꝛ ergo dignum est vt virgo ante virginẽ portet. Tu insup in pectore dñi recubuisti. tu ğ portare debes hanc palmã ante virginẽ. Ego aũt portabo corpus sanctissimũ. Tũc paulus accedens dixit. Et ego qui sum minim⁹ vestruz nec dignus sum vocari apl'us volo tecũ portare Eleuantesq̧ petr⁹ ꝛ paul⁹ feretrũ cuz sanctissimo corpore ceperť cãtare dicẽ. Exijt israel de egypto all'a. Tunc ꝛ angeli affuerunt q̄ dulciter cãtauerũt. Excitati autem omnes ad tam dulcẽ cantũ de hierusalem exierũt. ꝛ qui essent diligenť scisciťaſ. Tũc vnus dixit. Mariã illã discipuli iesu efferunt mortuã. Circa illã hanc quã auditis cõcinũt melodiã. Tunc ad arma om̄es cucurrerũt. ꝛ se mutuo hortabanť. dicentes. Uenite occidamus omnes apl'os. ꝛ corp⁹ illud qd̄ illũ seductorẽ portauit cõburam⁹. Princeps aũt sacerdotũ hoc audiẽs obstupuit ꝛ ira repletus ait. Ecce tabernaculuz illius qui nos conturbauit qualẽ gloriam nunc accipit. Et hoc dicẽs cucurrit ꝛ manus in feretrũ misit volens euertere vt corpus caderet. Tunc manus eius ambe subito aruerunt. ꝛ ad feretrũ adheserũt. Pre nimio itaq̧ dolore cepit lamẽtabiliť eiulare.

Reliquus autez ꝑplius ꝑcussus est cecitate.
Tunc ille ṗnceps sacerdotũ cepit clamare
voce magna dicẽs. Sancte petre adiuua
me. Cui petr⁹ ait. In obsequio nostre do-
mine sum⁹ impediti. iõ curatiõi tue intẽde
re nõ possum⁹. sed in dñm iesum xp̄m cre-
de quẽ ista portauit et san⁹ eris. Cui rñdit
Credo in dñm iesum xp̄m. credo ip̄m esse
verũ filiũ dei. ⁊ hanc sanctissimã mr̄em ei⁹
esse virginẽ purã. Statimq̧ a feretro eius
man⁹ sunt solute. Sȝ tñ in brachijs adhuc
ariditas remãserat ⁊ dolor vehemẽs. Tũc
dixit petr⁹. Osculare feretrũ ⁊ dic. Credo
in dñm iesum xp̄m quẽ ista in vtero porta
uit ⁊ peperit ⁊ post partũ virgo permãsit.
Quod cũ dixit. statim vt ṗus fact⁹ est san⁹
Tunc dixit ei Petr⁹. Accipe hanc palmã
de manu fratrꝫ nostri Johis et pone illam
suꝑ populũ excecatũ. ⁊ q̇cũq̧ voluerit cre-
dere in christũ recipiet visum. qui autez nõ
credet nõ videbit ineternũ. Portãtes autẽ
apostoli corpus marie in nouo monumen-
to posuerunt. ⁊ iuxta illud vt dñs iusserat
vsq̧ in triduũ cõsederũt. Veniẽs iesus cuȝ
multitudine angeloꝝ ip̄os salutauit dicẽs
Pax vobis charissimi. Cui responderunt
Gloria tibi dñe qui facis mirabilia magna
solus. Et dixit eis. Quid gratie ⁊ honoris
videt̃ vobis vt mee nunc conferam genitri
ci. At illi. Iustũ videtur ⁊ cõuenit vt sicut
tu deuicta morte iam regnas in secula. sic
tu resuscites corpus matris ⁊ a dextris tu
is colloces ineternũ. Tũc michael archan
gel⁹ ꝯtinuo aĩam marie pñtauit. Tũc dñs
iesus christ⁹ locutus est dicẽs. Surge di-
lectissima mater mea. surge ꝓxima mea. sur
ge colũba mea. statimq̧ ad corpus accessit
⁊ de tumulo corp⁹ mox ꝓcessit gloriosum.
Sicq̧ xp̄s cũ sua genitrice ad altitudineȝ
celestem ꝓcessit ip̄os angeloꝝ multitudine
comitante. Cum aũt ad ṗmum choruȝ ve
nissent angeli ammirantes eius pulchritu
dinẽ dixerunt ad inuicẽ. Que est ista q̃ ascẽ
dit ꝑ desertũ sicut virgula fumi ex aroma-
tib⁹ mirrhe ⁊ thurꝫ. Et iterũ. Que est ista q̃
progredit̃. quasi aurora cõsurgẽs. tota for-
mosa. ⁊ pulchra vt luna. electa vt sol. Chri
stus rñdens dixit. Ista est speciosa inter fi-
lias hierusalẽ sicut vidistis eã plenã carita
te. Et dixit ad eã. Tota pulchra es amica
mea ⁊ macula nõ est in te vlla. Et audien-
tes angeli dixerunt. Specie tua ⁊ pulchri
tudĩe tua. intẽde prospere procede ⁊ regna
q̃si di. O maria ascẽde supius. Quia nõ su
mus digni vt maneas nobiscũ. Et sic ꝓces
serũt ad scd̃m chorũ. Cumq̧ ꝑuenissent ad
secundum chorum dixerunt angeli. Iam
hyems transijt. imber abijt ⁊ recessit. flores
apparuerũt in terra nostra. Et dñs ad ãge
los dicens. Sicut liliuȝ inter spinas sic a-
mica mea ĩter filias hierusalẽ. Et dixit ad
mariã. Mel ⁊ lac sub lingua tua. odor ve-
stimentoꝝ tuoꝝ sicut odor thuris. Et di-
xit maria. Ego flos campi. ⁊ liliũ cõuallium
Vocat se florem campi. q꞉ q̇cquid crescit ĩ
campo nõ custodit̃. Sic Maria est oĩb⁹
peccatorib⁹ cõmunis ⁊ oĩb⁹ ẽ parata nul
li occulta. Et dixit. Quicũq̧ eaȝ inuocat
sicut adhuc in fine audietis. Tunc angeli
ad mariã. O Maria non sumus digni vt
nobiscũ maneas. Ascende superi⁹. Tũc ad
tertiũ chorum ꝓcessit. In tertio choro an-
geli dixerũt ad mariã. Suꝑ salutẽ ⁊ omnẽ
pulchritudinẽ dilecta es a dño. ⁊ regia ce-
lorum digna es vocari. Gaudent chori an-
gelorum consortes ⁊ conciues tui. Tũc ie
sus ad mariã. Letent̃ celi ⁊ exultet terra an
te faciẽ dñi q̃m venit. Et iteꝝ dixit dñs ad
angelos. Inueni quã diligit aĩa mea. nec
dimittam eam. introducam eam in taber-
naculũ pr̄is mei. Tũc angeli ad Mariam
Specie tua ⁊ pulchritudine tua. vt supra
In quarto choro angeli dixerũt ad mariã
Tu dñaris potestati marꝫ. Et dñs ad an-
gelos. A solis ortu vsq̧ ad occasum ẽ lau-
dabile nomẽ eius. Tũc maria rñdit. Dabo
in syon salutem. ⁊ in hierusalẽ gloriã meaȝ
Angeli ad Mariã. Specie tua ⁊ pulchri
tudine tua ⁊c. In q̇nto choro angeli dixe-
runt. Surgite vigilem⁹. venite adorem⁹.
q꞉ ip̄a dña est scã corona sanctarũ omniũ
Dñs ad angelos. Hodie mortẽ quã femia
intulit. femina fugauit. Et dixit ad mariã
Tui sũt celi ⁊ tua est terra. Et maria. Trã
site ad me oĩes q̇ ꝯcupiscitis me. Tũc an-
geli ad mariã. Specie tua ⁊ pulchritu. ⁊c.
In sexto choro angeli ad mariam dixerũt
Multe filie regum ꝯgregauerũt diuitias
tu sola suꝑgressa es vniuersas. Et domin⁹
ad mariã. Hec est q̃ nesciuit thorũ in deli-
cto. Et dixit ad eam. Veni dilecta mea. in
tra cubiculũ sponsi tui. ⁊ ꝑ q̇buscũq̧ ores:
salui fiant. Tunc maria. Mecũ sunt diui-
tie glĩe ⁊ opes. Angeli ad mariã. Specie

tua ꝛ pul. ꝛc. In septimo choro ãgeli ad Mariã dixerũt. Gľiosa dicta sunt de te ciuitas dei. Dñs ad angelos. Viderũt eã filie syon ꝛ beatissimã ꝑdicauerunt ꝛ regine laudauerũt eã. Tũc dñs ad eã. Tu lux oriens in nazareth. tu gľa in hierľm. tu leticia in israel. tu decus mundi. Tunc angeli ad Mariã. Specie tua ꝛc. In octauo choro angeli ad mariã dixerũt. Audi filia ꝛ vide qꝛ ꝯcupiuit rex speciẽ tuã. Dñs ad ãgelos Quesiui mihi eam assumere sponsam et effectus sum amator forme illiꝰ. Et dixit ad eam. Veni colũba mea. veni spõsa mea dilectissima veni amica mea. Maria respondit. Et in hierľm ptãs mea. Et iterũ. Talis est dilectus meus. ꝛ ipe est amicus meus filie hierľm. Tũc totꝰ chorus celestis venit ad eã cãtando gaudendo ꝛ dicẽdo. O maria tu es ỽgo virginũ. ꝛ quõ est hoc ꝙ nec ꝑmã similẽ visa es. nec habere sequentem. Maria rñdit. Quid admiramini. diuinũ mysteriũ est quod cernitis. Tunc omĩs mľtitudo celestis clamauit ad eam dicẽs. O Maria tu es templum diuinitatis. Tu es balsamus suauitatis. speculũ puritatꝫ. cristallus caritatis. liliũ castitatis. rosa cãdiditatis. foliũ hũilitatis. radix omiũ ỽtutũ gľia ꝛ honor omniũ mulierũ. margarita ỽginum. stella sacerdotũ. rosa martirũ. domina aplorũ. regina angelorũ. Tunc maria respondit. Hec requies mea in seculũ seculi. hic habitabo quoniã elegi eã. Tunc dominus coronauit eam corona ꝑpetua. vbi iaꝫ sedens ad dexterã filij sui semꝑ orat ꝓ nob. Et q̇cũqꝫ inuocat eã semꝑ inuenit ꝯsolationẽ. De ista mľta sũt exempla q̃ cã breuitatis omittã. Nihilominꝰ tñ ad nostrã meliorationẽ vnũ exemplũ aut duo dicam.

Primũ q̇dã clericꝰ ỽgini marie deuotꝰ dũ scolas frequẽtabat. ꝯsueueratqꝫ statim mane facto imaginem beate Marie visitare priusqꝫ scolas ingrederetur ꝛ ibi semper vnum Aue maria exorauit. Hic cũ nimio labore egrotaret ex pauore nimio cepit cõturbari. Cui virgo apparens dixit. Cur fili tantũ times qui totiẽs me salutasti. esto nunc sanus in anima. ꝛ veni mecum vt eternaliter gaudeas. Et statim expirauit ꝛ angeli eius animã visibiliter susceperunt btẽ virgini commendatã. Ecce videmus quõ adiutrix est omnibꝫ inuocantibꝫ eam. Inuocemus ergo eam ꝛ libẽter salutemus vt nobis parare digneť gaudiũ inť angelos i celo vbi sola gaudet. Ad quod gaudiũ deus trinus ꝛ vnus pr̃ sue genitricis digneť nos ꝑducere vt secũ regnemꝰ in secula seculorũ. Amẽ.

De assumptione Marie. II.
Sermo. XXXIX.

Intrauit iesus in

quoddam castellũ. Luce. x. Sicut dicit magister in libro de causis Causa ꝑma q̃ est deus suꝑior omĩ narratione. a qua omẽs lingue deficiũt ꝓpter eius excellentiã singularem. que nec sensu nec intellectu nec imaginatõe valet attingi. Cũ autem beatissima virgo mater christi benedicta tanta ꝓximitate deo cõiungiť. tanta dignitate extollitur. tãta familiaritate vnitur. vtpote eius mater vt nec lingue nec rerũ similitudines nec scripture nec picture eius dignitatẽ sufficiẽter enarrare valeant eo ꝙ nõ solũ ꝓpter diuinitatis participationẽ. sed etiã ꝓpter quandã mirabilẽ ꝛ nobilem elationem suꝑgrediť creaturas vniuersas. in hoc videlicet ꝙ ipa cũ deo pr̃e vnũ meruit habere filiũ. ideoqꝫ sancti q̃uis mľta de ea ꝑdicauerint. scripserint. docuerint tamẽ insufficientes se dixerunt. Vñ Hierony. in sermo. hodierno. Quicq̇d hũanis põt dici verbis minꝰ ẽ laude celi. Quia diuinis et angelicis est excellentius ꝑdicata ꝛ laudata ꝑconijs. a ꝓphetis q̇dẽ ꝑnũciata a pr̃iarchis figuris ꝛ enigmatibꝫ ꝑsignata ꝛ ab euãgelistꝫ exhibita ꝛ mõstrata. ab ãgelo venerabiliter et officiosissime salutata. Hec ille. Sicut igiť ineffabilis fuit susceptio christi in vterũ virginis. sic ineffabiľ ꝛ inenarrabilis est susceptio matris christi in ciuitatẽ suꝑne felicitatis. Dicit Bern̄. in sermone q̇ incipit. Virgo gľiosa. Verũtamen licet ad plenũ enarrare nõ possit tãte dignitatis excellentia. tãte felicitatꝫ copia ꝛ tante beatitudinis ad quam hodie suscepta est abundantia. nõ ideo tamẽ debet ab ipius silere laudibꝫ humana lingua. Cum dicit Bernardꝰ in ꝯmone hodierno. Tps est loquẽdi nõ solum homini. ſꝫ omĩ carni. cũ assumiť verbi mater incarnati in celum nec cessare debet a laudibꝫ eiꝰ hũana mortalitas cũ homis sola natura supra immortales spiritꝰ exaltať in ỽgine. Hec ille. Quõ vt facilius asseq̄mur ipam ỽginẽ gloriosaꝫ

humiliter et deuote accedam⁹. salutantes
ipam orone angelica Aue maria. Intrauit
iesus in quoddā castellum. vbi supra. quia
ꝭm Bern̄. in sermone secūdo presentis festi
uitatis. Totius mūdi huius ampla lataqꝫ
vastitas respectu celestꝫ habitatōis nō ē ni
si quoddā castellum. Jō ad significandū ħ
cū saluator de illa ingenti patria ꝛ ineffabi
li regione ingressus est orbē terre dr introi⸗
re castellū. Non solū aūt castellū: sed etiā i
angustū ꝩginal' vteri diuersoriū introiuit.
in qd mulier quedā suscepit eū quasi in do
mū suā. Felix mulier ꝭm Bern̄. que iā non
exploratores hiericho: sed poti⁹ ipm fortis
simū exploratorē suscipe meruit. Felix nan
qꝫ mulier cui⁹ dom⁹ saluatore suscepto in⸗
uenta est mūda quidem. sed plena non va
cās. qꝛ grā plena sic eam angelus salutauit
Ad qd aūt sic est salutata nisi vt spūsanct⁹
semper impleuit eā. Ex qbꝫ ꝩbis apparet q̄
re ista verba hodie in tanto festo legunt̄ ni
si ad recōmendationē vteri ꝩginalis q̇ pro
eo q christū dignat⁹ fuit suscipe corpalr in
ꝑsona. ꝛ spūaliter in fide. ꝛ ob hoc q̄si quod
dam castellū meruit nominari in q̇ dei fili⸗
us tā corpaliter qꝫ spūaliter habitauit. Jō
qꝫ hodie ab eodē suscipit̄ i ciuitatē gl'iosam
tā corpalit' scꝫ i corpe. qꝫ spūalr scꝫ i aīa. vñ
merito hodie de eo dici singularit' poterit
q hec virgo ad alta celoꝝ velut in ciuitatē
dei gl'iosam intrare meruit. qꝛ olim Jesus
in ei⁹ vterū velut quoddā castellū dignissi
mū intrauit. Jn qbꝫ verbis describit̄ sin
gularis ꝓrogatiua dignitatꝫ ꝛ excellētie ꝩ⸗
ginis gl'iose. ex eo q xp̄m dei filiū in suo vte
ro hospitare meruit dū in eā velut in quod
dam gratū hospiciū intrare voluit. Circa
qd ꝯsiderare debem⁹ triplicē dei habitati⸗
onē velut qdā triplex castellū xp̄i filij dei
susceptiuū. Est ei castellū corpale ꝛ allego
ricū in qd dei fili⁹ semel intrare dignatus
est. Est castellū morale ꝛ mysticū in q̇ filius
dei sepe intrare dignatus est. Est tertio ca
stellū anagogicum seu celeste ꝛ sempiternū
ad qd dei fili⁹ virginē gl'iosaꝫ assumere ho
die dignatus est. A

Dixi primo q in verb̄ premis⸗
sis ꝯsiderare debe⸗
mus ꝑmo quoddā castelluꝫ corpale ꝛ alle
goricū. in q̇ dei fili⁹ semel habitare digna⸗
tus est. Pro q̇ sciēdū q dei fili⁹ descēdens
de celo in vterū virginis Marie ꝯgrue di
citur descendere in castelluꝫ corpale ꝛ alle
goricū. Jn corpale quidē. qꝛ corpaliter i ea
habitare dignat⁹ est nouē mensibꝫ. Sꝫ q̄a
vterus ꝩginis nō fuit castellū fabricatū ex
lignis ꝛ lapidibus materialibꝫ. Jō hec in⸗
telligēda sūt ꝭm q̄ndā siītudinē. ꝛ ꝑ conse
quēs ꝭm q̄ndā allegoriā. Nā licet illud qd
dic euāgeliū sit factū ꝭꝫ historiā corpalit. ħ
tñ nō intendit̄ a xp̄o ꝑncipalit. sed qꝛ ipse i
gressus ei⁹ in vterū ꝩginis significabat in⸗
gressum spūalē in mētē hoīs. iō allegorice
ingressus in illud castellum significabat a⸗
liud. scꝫ confirmationē in bono. Ex quib⁹
ptꝫ q ꝩgo gl'iosa est aptū hospiciū filij dei.
ideo ad commendatōꝫ hui⁹ ꝩgis gl'iose vi
dendū est q hec virgo cōpat̄ diuersis crea
turis ꝓpter diuersas grās ꝛ vera dona sibi
a deo ad suā ꝛ nr̄am vtilitatē collata. Cō⸗
parat̄ q̇dē creaturis sup̄ioribꝫ. i. celestibus.
medijs. i. subcelestibꝫ. inferioribꝫ. i. terrestri
bus. Sup̄iorib ꝓpter excellētiā dignitatꝫ.
qꝛ sola est sup̄gressa vniuersas. vt dr Pro⸗
uer. vlti. Medijs ꝓpter grām recōciliatio⸗
nis. qꝛ ipa ē mediatrix dei ꝛ hoīm. Inferi⸗
oribꝫ ꝓpt' ꝓfunditatē hūilitatꝫ. qꝛ ipa se ācil
lā hūilē asserit. Lu. j. Prio itaqꝫ ꝯpatur
creaturꝫ sup̄ioribꝫ. i. celestibꝫ. vt soli. lune. ꝛ
stellis. Et ꝑmo soli. qꝛ sicut sol illūinat ob⸗
scuritates. sic ipa aufert oēs hereses mūdi.
ꝛ illuminat corda nr̄a. sicut canit ecclesia.
Gaude maria virgo cūctas hereses sola i⸗
teremisti. Et etiā qꝛ sic sol fert̄ sup̄ lunā. sic
ipa sup̄ tp̄alia. Vñ Apoc. xij. dr. Apparuit
signū magnū in celo mulier amicta sole. id
est. maria habēs ꝓprietates solis. ꝛ luna sꝫ
pedibꝫ eius. Sicut exponit Inno. Iteꝫ si
cut sol nunqꝫ deficit. sic sola virgo stetit in
fide in passione. Vñ Cant. vij. c. Statura
tua. scꝫ q̄ in iusticia ꝛ fide imobilit' stetisti as
similata est palme q̄ virorē folioꝝ nunqꝫ a⸗
mittit. sic nec tu fidei virtutē. Item dr sol.
qꝛ sicut sol illuminat mundū. ita ꝩgo Ma
ria illuminat eccliam. Scdo ꝯpat̄ lune ꝓ⸗
pter tria ꝩgini appropriata. Prio rōne no⸗
minis qd habet ex īpositiōe. Scdo rōne
pulchritudinis quā hꝫ ex solis irradiatōe
Tertio rōne ꝩtutis quā hꝫ in recepti lumi
nis diffusiōe. De ꝑmo scꝫ de noīs impositi
one ptꝫ. Nā triplici noīe appellat̄. Dr ei lūi
nare min⁹. ꝛ ħ respectu maiorꝫ. scꝫ xp̄i q̇ est
sol iusticie. Jn prio noīe significat̄ meritūꝫ
ꝑfecte hūilitatꝫ. Sic eni luna mior ē corpe

omnib⁹ stellis celi. excepta illa sola q̄ est con iuncta soli. sc₃ mercurio. Ita beata v̄go oi bus scis est hūilior. excepta hūana natura vnita soli. i. diuinitati in x̄po. Iō q̄nto pl⁹ habuit de humilitate in t̄ra post x̄pm. tāto plus de felicitate i cel' post eū. In scdo no/ mine insinuat̄ p̄conīū regie dignitat₃. Si cut eñ luna post solē tenet p̄ncipatū i celo ethereo. ita ꝛ btā v̄go possidet post x̄pm in celo empireo. Vñ ipa figurat̄ in hester Hester. v. Cui rex cōcessit dimidiū regni. Regnum dei consistit in duob⁹. i. iusticia ꝛ misericordia. Justiciā sibi reseruauit. idō dic̄ Mihi vindictā ꝛ ego retribuā. Deut. xxxij. S₃ mi̾icordiā ꝯcessit dispēsandam sue matri. vñ dic̄ Bern. De oīb⁹ mi̾icordie sinū aperit. In tertio noīe insinuat̄ officiū sedule pietat₃. Luna ei dū noct₃ tenebras illuminat. deseruit existētib⁹ in castr₃ vt videāt ꝛ possint se custodire ab impugnationib⁹ aduersarioꝝ ꝛ defendere. Sic btā virgo existētib⁹ in certamīe vicioꝝ ꝯ diabolū. Iō in Cant. dr. Pulchra vt luna. terribil' vt castroꝝ acies ordinata. De scdo quō dr luna rōne pulchritudinis. p₃. q₂ sic̄ luna recipit triplicē pulchritudinē a sole. s̄m quā pulchra est in p̄ncipio. q̄n est noua. Pulcrior in medio. q̄n est plena. Pulcerrīma i termino q̄n est soli cōiūcta. lic₃ nob tunc non appareat. tunc eñ mag₃ p̄fundit̄ luce q̄3 añ. vt p̄bāt astronomi. Sic btā virgo triplicē gradū habuit pulchritudinis a sole iusticie Fuit eñ pulchra in ingressu velut noua luna p donū gratie scitat₃ q̄ ipam mūdauit a pctō originali. Vnd̄ de ea dr. Que est ista q̄ pgredit̄ pulchra vt luna. Pulchrior fuit in pgressu velut luna plena in dieb⁹ suis. Ecci. Et h̄ p donū gr̄e fecundant₃. Tunc eñ fuit mūdata a fomite carnali. Sic̄ eniȝ luna pulchrior ē in plenilunio q̄3 in nouilunio q̄n ex nulla p̄te ē vacua. Sic ꝛ btā v̄go in ꝯceptiōe filij sui pulchrior fuit q̄n ex nulla parte erat vacua. sed plena dīnitate. Nā dictum est ei Aue gr̄a plena. Sed pulcerrima fuit in egressu velut sibi cōiuncta per donū gr̄e eleuātis. Sic̄ eñ luna in coniūctōe sui cū sole est clarissima. vtpote radijs solarib⁹ illustrata. lic₃ nob nō appareat. q̄a tunc lucē habitat inaccessibilē. ita ꝛ btā virgo maria q̄n in assumptiōe eleuata est soli iusticie associata. De tertio quō maria dicitur luna rōne v̄tut₃ quā h₃ in recepti luminis diffusiōe. p₃. luna nāq₃ lumīe suo tria facit s̄m p̄hos in inferiorib⁹. replet eñ conchilia humidū augmētādo. attrahit maris fetidū de p̄fundo humorē extrahēdo. tēperat de nocte aera ardorē solis rep̄mendo. Hec aūt tria sūt valde necessaria habitantib⁹ in regiōe vmbre mort₃ q̄b⁹ maria ad solaciū ē ꝯcessa. Scdo maria compat̄ medijs creaturis ꝛ subcelestib⁹. ꝛ h̄ sp̄eal'r trib⁹ sc₃ auroꝛe. nubi. pluuie seu rori. P̄rio aurore. Est aūt aurora lumē solis diffusū i aere oriente sole. qd̄ nec est in celo nec in terra. sed in aere medio. Cui⁹ tres sūt p̄prietates Primo eñ q̄n rubet ꝛ rutilat aurora: tunc fundunt̄ pluuie ad t̄ras. sic maria si fuerit p nos ad rubedinē excitata fundit imbrem gr̄aꝝ. Vñ Orosi⁹ sup Cantic. Candor es virgo maria p̄clare maiestat₃ dei imbrē. id est gr̄am fundēdo in scitatē ꝛ p̄fectiōis plenitudinē his q̄ ad te cōfugiūt. Scdo aurora fugat vl' alleuiat morbos febriū in lāguidis. vt dic̄ Galienus. sic virgo btā mitigat vniuersas tribulatiōes nr̄aꝝ miseriarum. Tertio p₃. in aurora oriēte ros descendit ꝛ nubes ascēdit. sic ad virginē gl'iosa₃ si nubes mētis nr̄e ascēdet p deuotiō₃. stati ros bōsolatōis descēdet p irrigatōe₃. Secundo maria ꝯparat̄ nubi. ꝛ h̄ p̄pter tria. Est ei nubes leuis q̄ntū ad motū. sublimis ad sitū. vtil' ad effectū. Leuis fuit v̄go q̄ntū ad culpe incorruptōem. Pctm̄ eñ est gue pōdus. Ps. Sic̄ onus gue ḡuate sunt sup me Scdo sublimis ad sitū. q₂ p vite ꝯuersatiōnē eleuata est ꝛ p̄lata vniuersis. Tertio v̄go est vtilis ad effectū p gr̄e impetrationē Isa. iiij. Creauit dn̄s sup oēm locū mont₃ syon. ꝛ vbi inuocat⁹ est nubē p diē. i. v̄ginē in refrigeriū temptatōis. Tertio maria cōparat̄ pluuie. p̄pter tria. q₂ s̄m cōmētatorē in li. de imp̄ssionib⁹ aeris. Instante pluuia q̄dā fumigatio mox elicit̄ extra mōtes sic adueniente gratia btē virginis eleuat̄ i nob fum⁹ deuotōis. De hac pluuia in ps. Pluuiā volūtariā segregabis de⁹ hereditati tue. Scdo q₂ pluuia q̄nto alti⁹ eleuat̄ tāto dulci⁹ descēdit. vt dic̄ magister. xj. li. de p̄prietatib⁹ rerū. Sic q₂ maria altissime est eleuata. iō q̄n descēdit ad nr̄am ꝯsolatiōnē dulcissime mētē nrām ꝯsolat̄. vñ Ecci. xxiiij. Sp̄us meus sup mel dulcis. Tertō q₂ pluuia herbas recreat. ꝛ flores reparat. q̄s ardor solis inclinauerat ꝛ arefecerat. sic

patz de rore nocturno q̄ herbas arefactas
de die recreat de nocte. sic maria est⁹ tem/
ptationū q̄b⁹ adurimur grā sue ṽtutis ī no
bis recreat ⁊ refocillat. Vñ ipa facit forna
cem. i. temptationē diaboli ardētissimā q̄si
ventū roris flantē. Tertio maria cōpat̃
creaturis inferioribꝫ ⁊ terrestribꝫ. scʒ arbo/
ribꝫ floribꝫ ⁊ habitatōibꝫ īter arbores. Cō/
parat̃ p̄mo cedro ꝓpter ṽtutē quā hʒ ꝯ ſpē
tes ipos fugādo. Et significat ṽtutē fidei ī
maria. q̄ fugauit oēs errores ⁊ hereses in fi
de. Vñ de se dicit Eccī. xxiiij. ca. Quasi ce
drus exaltata sum. Scd̄o cipressio ꝑ altis/
simā paupertatē. Vñ ibidē. Quasi cipssus in
mōte syon. Tertio palme ꝓpter longanimi
tatē spei. q2 palma nō nisi cētenaria reddit
fructū. Vñ ibid̄ d2. Quasi palma exaltata
sum. Quarto oliue ꝓpter miscd̄iam ⁊ pieta
tem. Quīto platano ꝓpter spēal' grē abūdā
tē honorē. Ibidē. Quasi platan⁹ iuxta aq̄ʒ
Sexto viti ꝓpter celestꝫ botri. i. xp̄i genera
tionē. Ibidē. Quasi vitis fructificaui. Cō
parat̃ etiā aromaticꝫ spēbꝫ. Balsamo autē
spēalit̃ ꝓpt̃ hūilitatē q̄ ē arbor hūilis et ꝑua
duoꝝ tm̄ cubitoꝝ. ⁊ ē viti silis ī stipite. in fo
lijs aūt silis rute. Vñ dicit Isi. li ethimol'.

Dixi secundo q͛ ē aliud ꝟ castellū quod
xp̄s intrare sepi⁹ solitus est. Istud castellū
est mens hūana ⁊ ꝯscīa hoīs. q̄ licet sit ciui
tas delectabil' cū est ṽtutibꝫ ornata ⁊ intm̄
speciosa vt deū quē celi celoꝝ cape non po
terāt in se recipe mereat̃ ⁊ q̄dāmō cōprehē
dat. tm̄ q2 vnicū ⁊ singularē hospitē. s. deuʒ
infinitū hospitat̃. iō in ei⁹ cōꝑatōe d2 dimi
nutiue castellū. eo q͛ aduersario. s. diabolo
locū hitatōis nō reliq̄t. Iuxta illd̄. Coan
gustatū est stratū. Breue em̄ palliū dʒ eē di
lectionis ⁊ caritatꝫ q͛ vtrūq3. s. deuʒ ⁊ dia/
bolū opire nō posset. Debet āt istd̄ castellū
p̄mo fūdari ⁊ edificari. scd̄o mūdari. tertio
custodiri. De p̄mo scʒ de fundamēto huius
castri d2 ꝑ Grego. in q̄dā omel'. Q2 q̄ aliq̄d
edificat p̄mo fundamentū dʒ mittere in ꝓ/
fundū. ꝑ qd̄ significat̃ humilitas. q̄est q̄i la
pis p̄m⁹. Deinde caritas q̄si scd̄s. De qua
apl's. In caritate radicati ⁊ fundati. sequū
tur deinde ṽtutes alie. s. fides q̄ ponitur ad
fundamētū ꝯscie. q2 est suba sperādaꝝ reꝝ.
Inde sequit̃ spes q̄ iā alti⁹ supra terrā eri/
go ad celestia. Deinde locant̃ ṽtutum lapi
dꝫ cardinaliū. s. tꝑātia. prudētia. fortitudo
⁊ iusticia. Deinde alie ṽtutes morales. De
inde opa pietatis. Talis autēʒ edificatio
dʒ esse in mōte eminētis ꝯuersationis. Fi
gura Ezech. xl. vbi supra montē excelsū ni
mis vidit Ezechiel ciuitatē. ita vicʒ vt ad
talē ꝯsciam nō accedat puluis cupiditatis
fetor carnalis voluptatꝫ. aut vent⁹ vanita
tis. Vñ de tali castello d2. Fundamēta ei⁹
in mōtibꝫ sctis. Sʒ certe ecōuerso mlti fun
dant castra sua in locꝫ aquosis ⁊ bassis. qd̄
est multū ꝑiculosuʒ. Nā castrū sitū in mon
te carēte aq̄s nō de facili expugnat̃ ab ho/
stibꝫ ꝓpt̃ aq̄ꝝ penuriā. sine q̄bꝫ exercit⁹ non
p̄t subsistere diu in loco. Sʒ vbi sūt aq̄ plu
rimū ab vna vel duabꝫ ꝑtibꝫ est in ꝑiculo. ⁊
multo forti⁹ si ē vbiq3 aq̄ circūdatū. Sic ē
de hoībꝫ delicatis ⁊ voluptuosis. q̄ꝝ ꝯsciē
tia est in ꝑiculo. q2 sꝑ hʒ in se ⁊ iuxta se aq̄s
deliciarū. quibꝫ diabol⁹ ꝯtra eos armat̃. ⁊
ideo istas aq̄s facit dn̄s ꝑ ꝓphetas effunde
re dicēs. Effunde sicut aquā cor tuū. Mł/
tum g̊ voluptates ⁊ carnales cōcupiscētie
impediūt isti⁹ castri fundationē. Postq̄3 āt
fuerit istud castellū fundatū ⁊ edificatū de
bet statim necessario mundari a fetoribꝫ ne
corrūpant inhabitātes. Scoba q̄ munda
tur h̄ castellū ꝯscie ſm Bern̄. in omelia pre
sentis euāgelij est cōfessio. Que q̄dē mūda/
tio dʒ esse diligēs nō in medio tm̄ castelli.
nō in vno angulo sed circūquaq3. Iuxta il
lud qd̄ dicit spōsa Canti. iij. Surgā. s. per
cōtritōnē. ⁊ circūibo ciuitatē. ꝑ vicos ⁊ pla
teas. Glosa ordi. i. totā cōsciam ne aliquis
angulus pateat diabolo. Debʒ etiā hō cir/
cuire exempla sctōꝝ. Vñ patientiā Iob au/
distis. ⁊ finē dn̄i vidistis. premia iustoꝝ q̄/
bus dicit̃. Vincenti dabo māna. supplicia
maloꝝ. De q̄bꝫ Iob. Trāsibūt ab aq̄s niui
um ad calorē nimiū. Postq̄3 aūt sic funda/
tū ⁊ edificatū sit. mūdatū ⁊ purgatū fuerit
castellū ꝯscie. necessaria est ipius diligens
custodia. Iuxta illd̄ Prouer. Oī custodia
custodi cor tuū. qm̄ ab ipo ꝓcedit vita tua.
Et bn̄ dic̄. oī custodia. i. ab oībꝫ ꝑtibꝫ. Hō
em̄ est posit⁹ in medio inimicoꝝ. Sic et si
opus ē nob̄ occupari exterioribꝫ. stati tm̄ re
deam⁹ ad interiora ꝯscie enecem⁹ mlieres
id ē molles affect⁹ ⁊ desideria carnalia. et
tm̄ viri reſuent̃. i. viriles cogitatōnes. mit
tant̃ nūcij ad dn̄m castri vt defendat eos ⁊
succurrat illis. qd̄ fit ꝑ orōnē ad dn̄m. Ps.
Ad dn̄m cuʒ tribularer clamaui. Q2 si alia

desunt auxilia ⁊ remedia defensionũ cõtra hostes. deneꝝ pecunie. deneꝝ munera. vestimẽta ⁊ q̃uis p̃ciosa vt inimicꝰ abscedat. Sic si nõ sufficiat auxiliũ ieiunioꝝ ⁊ orõnũ detur elemosyne. ⁊ fiãt opa pietatꝫ in h̃ castello q̃bꝫ vincamur hostes ꝯscie. ℭ

Dixi tertio ꝙ est tertiũ castelluꝫ anagogicum et celeste seu sempiternũ ad qđ dei filiꝰ virginem gl'iosam matrẽ eiꝰ benedictã assumere dignatus est. De q̃ q̃dẽ castello đr ꝑ ꝓpham. Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei. Et certe gloriosa. Quia ciuitas illa est aurũ mũdũ. Apoc. xxi. Dicit̃ tñ castellum diminutiue. nõ ꝙ ĩ ea sit aliq̃ diminutio gaudij. sed sic đr ex amoris affectu q̃ cõsueuimꝰ res dilectas diminutiue vocare. sic vocat mr̃ filiũ adultũ filiolũ. Est ḡ ciuitas hec in se maxima ⁊ speciosa. Juxta illud. O israel q̃ꝫ magna ẽ domꝰ tua ⁊ ĩgẽs locꝰ possessiõis tue. Est inquã ciuitas illa nobilit̃ situata. qꝛ in aeris amenitate. Ubi ꝑ diẽ sol non vret te neqꝫ luna ꝑ noctẽ. Est nobilioꝛ. qꝛ nobilit̃ fabricata. qꝛ structura muri eius ex lapide iaspide. Et platee eiꝰ sternẽt̃ auro mundo Apoc. xxj. Est tertio nobilioꝛ ⁊ speciosioꝛ. qꝛ nobilissime inhabitata. Ciues em̃ illius oẽs sũt reges ⁊ p̃ncipes. Ibi em̃ reges congregati sũt ꝯuenerũt ĩ vnũ. vt đr in ps. Et iterũ. Pncipes ꝑploꝝ ꝯgregati sũt cum deo Abraã. Int̃ q̃s ꝟgo gl'iosa sedet excellẽtiꝰ. vicꝫ vt imꝑatrix ⁊ regina. Un̄ de se dic̃. Sedeo vt regina ⁊ vidua nõ sum. ⁊ luctũ nõ video. Excellit igit̃ ꝟgo gl'iosa oẽs cõit̃ ⁊ vniuersalit̃ ⁊ singl'os singularit̃ tã ãgelos q̃ꝫ sãctos. Pmo angelos. qꝛ ip̃is oibꝫ est in loco ⁊ dignitate sublimioꝛi p̄lata. Un̄ Jero. in sermõe hodierno. In regni solio sublimata pꝰ xp̄m p̄ma resedit. Et pꝰ pauca. Tantam ⁊ talẽ virginẽ cõuenit vltra angelicaꝫ q̃dãmõ dignitatẽ q̃ntum phas est laudibꝫ dignissime efferri q̃ est ꝑ xp̄i gr̃am sup̄ choros angeloꝝ exaltata. Scđo excellit om̄s angl'os ⁊ sctõs. qꝛ licet in q̃libꝫ sctõ deus ꝑ gl'iam ĩ celo habitet. in ꝟgine tñ gl'iosa excellentiꝰ. quã sibi q̃dãmõ thronũ singularẽ elegit. sic ip̃e ad eam dixit. Ueni dilecta mea ⁊ ponã in te thronũ meũ. Tertio excellit oẽs sctõs in h̃. qꝛ ad eiꝰ exeq̃as mlto plures angeli occurrerũt q̃ꝫ alicꝰ scti. ⁊ vniuerse curie celoꝝ letabant̃. vt dicit Hierony. ĩ sermo. hodier. Nulli dubiũ est oẽm illã celestẽ hierl'm tunc exultasse ĩeffabili gaudio Quarto in h̃ excellit oẽs sctõs. qꝛ creditur ꝙ saluatoꝛ ip̃e ꝑsonalit̃ ꝑ se totus festiuus occurrit. ⁊ cũ gaudio matrẽ secũ in throno collocauit. vt dicit Hiero. Illa aũt ꝓcessio fuit multũ mirabilis. Quia in ea primo fuerunt om̃es apl'i. qꝛ om̃es sepulture int̃fuerunt. Secũdo. qꝛ om̃es angeli occurrerũt Tertio chorus martyꝝ. ꝟginũ. ꝯfessoꝛuꝫ q̃ iam fuerũt in celo. Quarto qꝛ anima Marie innixa fuit supra filiuꝫ suũ ip̃am baiulãtem. vt dicũt angeli ãmirãtes. Cant. Que est ista q̃ ascendit de deserto delicijs affluens ⁊ innixa sup̄ dilectũ suũ. Quãuis autẽ sit hodie ad tantã dignitatẽ ⁊ sublimitatẽ eleuata. nihilominꝰ nõ est eleuata in sup̄biam vt nr̃i obliuiscat̃. Licet em̃ honores mutẽt mores in peiꝰ. mater tñ xp̄i ex honore sibi hodie collato nõ est mutata in peiꝰ sed melius. qꝛ in matrẽ misericordie ⁊ totius ꝯsolationis. Queramꝰ ergo gr̃am ꝑ mariã vt ꝑ gr̃am eiꝰ tãdẽ venire possimus ad gl'iaꝫ eiꝰ. Quã nob̄ p̄stare dignet̃. ⁊c̄.

De sancto Bartholomeo. Sermo XL.

v Vos estis qui permansistis mecũ in temptationibꝫ meis. ⁊ ego dispono vob̄ sic̄ disposuit mihi pr̃ meus regnũ vt edatis ⁊ bibatis sup̄ mensam meã in regno meo. Lu. xxij. Quia vt ait Job. vij. ca. Militia est vita hoĩs sup̄ terrã. eo ꝙ hõ sp̄ ẽ in ꝯtinuo cõflictu cũ aduersarijs. Juxta illud qđ canit eccl'ia. In cursu tot fantasmatũ turbat̃ cordis sabbatũ vix hora vel dimidia fit ĩ celo id est. in aĩa iusti vl' in eccl'ia militãti. silẽtium. i. q̃es vel pax ab ĩpugnatõe hostiũ. Caro em̃ militat cũ exercitu suaꝝ tẽptationuꝫ cõtra hominẽ. Temptat em̃ domũ cordis modo cõburere igne luxurie. modo fundere aquã ingluuiei. Mũdꝰ etiã certat cũ exercitu tribulationũ. modo terret supplicijs mõ ligat negocijs. mõ trahit ꝯsortijs. Un̄ Job dic̄. Pene militãt ꝯ me. Silr̃ diabolꝰ militat cũ exercitu vicioꝝ. mõ ꝓmittit sublimia vt noceat ꝑ sup̄biã. mõ suggerit delectabilia vt sbijciat ꝑ luxuriã. vt. j. Pet. ij. c. Carnalia đsidria militãt aduersꝰ aĩaꝫ sed qꝛ tal' militia nihil valꝫ si ñ fuerit ad finẽ cõsũma. iuxta illđ gre. j. li. moꝛa. Incassũ bo-

nū agit̄ si ante terminū vite deserat̄. Quia frustra velociter currit q̄ ꝑusq̧ ad metā venerit deficit. Iō ꝺ se apl's dic̄. ij. Thim̄. iiij Bonū certamē certaui. cursum cōsummaui. Nō dic̄ cepi. sed cōsūmaui. Ex q̄ ptꝫ ꝙ in pugna ꝑseuerātia est necessaria. Iuxta illud. Eccl. iiij. Usq̧ ad mortē certa ꝓ iusticia. Hinc Apoc̄. ij. ꝺr. Esto fidelis vsq̧ ad mortē ⁊ dabo tibi coronā vite. hīc ait apl's Nō coronabit̄ nisi qui legitime certauerit Uñ Bern̄. in ep'la. xx. dicit. Absq̧ ꝑseuerātia nec q̄ pugnat victoriā nec palmā victor cōsequit̄. Nutrix ē ad meritum. mediatrix ad p̄mium. soror patiētie. ꝯstātie filia. amica pacis. amiciciaꝝ modꝰ. vnanimitatꝫ vinculum. sctitatꝫ ꝓpugnaculū. Tolle ꝑseuerātiā nec obsequiū mercedē hꝫ. nec b̄n̄ficium grām. nec laudē fortitudo. Hec sola est cui eternitas reddit̄. dicēte dn̄o. Qui ꝑseuerauerit vsq̧ ad finē h̄ saluꝰ erit. Hec ber̄. Oꝛ igit̄ gl'iosi apl'i de q̄ꝝ nūero fuit īsignis beatus. N. cuiꝰ festa hodie celebramꝰ ꝯstans ⁊ ꝑseuerās xp̄o tāq̧ bonꝰ miles xp̄i ⁊ agonista p̄clarissimꝰ. Iō a dn̄o cū ceteris commendari meruit ī v̄bis thematꝫ. Uos estꝫ qui ꝑmāsistis mecū. In q̄bꝫ verb̄ tria tāgūtur. Prio nāq̧ cōmēdant̄ apl'i a ꝑseueranti tolerātia. Cū ꝺr. Uos estꝫ q̄ ꝑmāsistꝫ. Secūdo a tēptationū expientia. Cū addit̄. in tēptatōibꝫ meis. Tertio describit̄ eoꝝ mercedis ⁊ p̄mij et'na leticia. Cū subiūgit̄. Et ego dispono vobis regnum. A

Dixi primo ꝙ p̄mo cōmendātur apl'i a ꝑseuerāti tollerātia. Cū ꝺr. Uos estis q̄ ꝑmāsistis. Pro q̄ sciendū ꝙ s̄m Bern̄. in q̄dā sermōe Ad bonā vitā cuiuslibet duo req̄runt̄. scilꝫ mala pati. ⁊ bona facere. ⁊ sic ꝑseuerare vsq̧ ad mortē. Et iō n̄ sufficit hoī bōa agere vel mala pati nisi ꝑseuerauerit in his. Uñ Augusti. in sermōe. vij. ad heremitas tractans illud apl'i. Nō pōt coronari nisi qui in campo certamis legitime certauerit. di. Nō pt coronari nisi q̄ in campo certat finaliter. ⁊ si certat vsq̧ in finē certet legitime. Uñ tales merito coronant̄. Non est igitur magnū s̄m ip̄m incipe qꝺ bonū ē: sꝫ ꝯsūmare. h̄ solū ꝑfectū ē. M'lti magna aggrediūt̄ sꝫ deficiūt in via. M'lti exierūt ad desertū. sed pauci ꝑuener̄t ad terrā ꝓmissiōis. Quapropt̄ idē hortat̄ di. Non tedeat nos incipere maḡ nec fastidiat nos firmit̄ tenere inchoata. sciētes ꝙ ꝑseuerātia dat meritum. Nā ad bonū ꝓpositū incitat. currentē coronat. pugnantē ducit ad brauiū. cōducit cūctos ad portū. Et paucꝫ interpositꝫ ostendēs q̄liter diabolꝰ hoī aduersat̄ vt eum destruat dic̄. Attēdite frēs. q2 aliq̄n diabolus seruos dei irritat ⁊ cōducit ad bonū vt de bono ḡuiꝰ deijciat ī malū. Cōtra hūc insultū diabolicū sola valet ꝑseuerātia vt bono fine bona ꝯcludāt̄ inicia. Nec p̄mū medio nec mediū vltimo ꝯtradicat. Bonū em̄ inchoare ⁊ malo fine ꝯcludere. q̄d aliud ē q̧̄ mōstruosas res ꝯficere. Ista em̄ actio ē q̄si chimera q̄ iniciū hꝫ a rōne sed finē a sensualitate. Cū em̄ sic agit hūano capiti ceruicē equinā pictor inducit. Quidā em̄ hn̄t inicium bonoꝝ opeꝝ q̄ꝝ vita mōstrū mirabile est q̄si si hoīs caput p̄cideres. ⁊ caput eq̄ insereres. ⁊ hoꝝ hoīm mediū vt linx gulositatis ⁊ auaricie descēdit in ventrē ⁊ ad vltimū in rapacitate oīno lupi pedes ostēdit. Hec Augꝰ. Uñ tal' est sic ille q̄ post aliquātā cedē hostiū ⁊ cōflictū aduersarioꝝ terga v̄tit. De q̄ ꝺr. Meliꝰ fuit vitā v̄itatꝫ nō agnoscere q̧̄ post agnitā retroire. Sed heu q̄d de nr̄is xp̄ianis dicemꝰ q̄ nō solum post aggressum certamē cū aduersarijs reijciūt. sed ab acie ip̄a fugiūt ⁊ reuertuntur.

Sūt aūt q̄ttuor genera hoīm q̄ nō ꝑseuerāt. sed fugiūt ab acie belli q̄ pulchre describunt̄ in veteri lege. Primi sunt q̄ nouit̄ duxerūt vxores. Hos em̄ tāq̧ timidos et nōdū voluptate carnali satiatos. iussit pōtifex redire. Et significat oēs fornicatores q̄ multū sunt timidi aggredi bellū p̄nie cōtra diabolū in asꝑitate vite. ⁊ iō a diabolo vt freq̄ntiꝰ ceteris ꝓsternunt̄. Iuxta illud Thob. Ostēdā tibi in q̄s hꝫ ptātē demon. Hi nāq̧ q̄ cōiugiū ita suscipiūt vt deū a se ⁊ sua mēte excludāt. ⁊ sue libidini ita vacēt sic equꝰ ⁊ mulꝰ. In signū hꝰ tradidit apostolꝰ corinthiū fornicatorē diabolo. j. Corinth. v. Scōi sūt q̄ nō ꝑseuerāt in bello. illi q̄ nouā plātāt vineā. Cuiꝰ rō. Nā ex quo nōdū gustauerūt vinū letificans de ea. certe tp̄e belli fugient ⁊ reuertentur ad eaꝫ vt de labore suo gustent. Isti sunt seculares q̄ bibunt vinum leticie secularis. Sꝫ aduerte quid contigit Holoferni vino potato. Abscisso nāq̧ capite a sancta vidua iudith relictus est sicut truncus in lecto. Tertij sunt qui edificāt nouam domū. Cuius rō

Nam exquo multa impendūt in edificiuꝫ
dolentes de impensis. ne alius eis vtatur
fugiunt ad edificiū inchoatuꝫ. Et isti sunt
milites nouas exactiones habētes. merca
tores nouas vsuras. Isti male edificāt. vn
de dicit̃ de eis Zophonie. Edificabūt do-
mos ⁊ nō habitabūt in eis. Et certe sic est
Quia iuxta Psalmistā. Relinquent alienꝭ
domos suas ⁊ diuitias. Quarti sunt for
midolosi. Et significāt accidiosos ⁊ pusil-
lanimes. q̇ trepidauerūt timore vbi ñ erat
timor. Sed ecōuerso erat de sanctis aplis
qui et vxores sponsas reliquerāt ⁊ vineas
et agros ⁊ domos. vt dicit petrꝰ pro omi-
bus. Mat. xix. Ecce nos reliquimꝰ omia
Et iō erant animosi ⁊ fortes. audaces. cō-
stantes in bello. Heb. xj. Fortes facti sunt
in bello. Vñ nō mirū ꝙ ꝑseuerauerūt cum
christo in suis temptationibꝫ. eo ꝙ omi tē-
pore diligit q̇ amicꝰ est. Propter qđ salua
tor cōmendans eoꝝ ꝯstantiā. merito dicit
Vos estis q̇ ꝑmāsistis mecū in tp̃e tribula
tionis. Ubi tria de eis dicit p̃conia laude
digna. Primo em̄ q̄si eos p̄ ceterꝭ agnoscē-
do ⁊ denotando dicit specialit̃. Vos estis
j. Pe. ij. Vos estis genꝰ electū. Scđo fide
litatē eorū declarando subditis. Qui ꝑmā
sistis. Tertio se signiferū eoꝝ ostendit. Cū
adiūgit. Mecū. pugnādo ꝯ vicia. ꝑseuerā
do in amicicia. ⁊ iō merito mecū eritꝭ i glo
ria. Ecci. xxij. In tp̃e tribulationis illiꝰ ꝑ-
mane illi fidelis. vt ⁊ in bonis illius cohe-
res sis. B

Dixi secundo

ꝙ commēdā-
tur apli a tem
ptationū exꝑientia. Cū dr̃. In tēptatōibꝫ
meis. Apli nāqꝫ ⁊ ceteri martyres ludibria
experti sūt q̄ntū ad ꝯfusionē. ⁊ ꝟbera q̄ntū
ad dolorē. insuꝑ ⁊ vincla ⁊ carceres. Lapi
dati sunt. secti sunt. tēptati scꝫ ꝓmissionibꝫ
anteq̄ꝫ occiderent̃. Et qꝛ tēptatoribꝫ nō ac
quieuerūt. in occisiōe gladij mortui sūt. vt
dicit̃ ad Heb. xj. He fuerūt g̃ues ad quas
xp̄s vocat suos. Quia ip̄e ꝑtulit. ⁊ qꝛ etiaꝫ
ꝓ eiꝰ honore deferēdo apli eas ꝑtulerunt.
Math. v. Beati eritꝭ cū maledixerint vo-
bis hoies mētientes ꝓpter me. Circa qđ sci
endum. ꝙ licꝫ xp̄s nō sit tēptator alicuius
vt eū seducat vel vt exꝑiat̃ de hoīe q̄ntū
valeat. tñ est tēptator in bono. vt virtutem
ꝑseuerantie alicuius hominis ceteris māi
festet ⁊ oñdat. Sic em̄ tēptauit Abraham
Geñ. xxij. Vñ Jaco. j. dr̃. Nemo cū tēptat̃.
scꝫ ab interiori tēptatōe. s̄m interlinearem
dicat ꝙ a deo temptat̃. qꝛ nemo a deo tem
ptatur. qꝛ hoc est ꝓpriū diaboli. Vñ ibidē.
Deus temptauit exercēdo nō seducendo.
Vñ nō temptat inducēdo ad malū. sed ex
ercendo ⁊ hortādo ad meritū. Pro q̊ sci
endū ꝙ deꝰ electos suos ꝑmittit temptari
ꝓpter tria. videlicet ad exercēduꝫ ꝓbitateꝫ
nr̃e nature. Ad retundendū nr̃e cēsure seu
suꝑbie vanitatē. ad ꝓmerendū vite et̃ne fe-
licitatē. Pr̄io ꝑmittit nos tēptari ad exer-
cendum nr̃e nature ꝓbitatē. Quia cū habe
amus vsum liberi arbitrij ꝑ gratiam infor-
mati si volumus possumꝰ facere oꝑa ꝟtu
tum ⁊ vicioꝝ. Si rex dedissꝫ arma ⁊ equū
nobilissimū alicui militi. ⁊ ille probe ⁊ viri
liter in bello se ꝓ regis amore ⁊ honore ex-
poneret. rex nō imerito eū acceptaret. Xp̄s
dedit nobis arma liberi arbitrij cū eq̊ cor-
poris nostri. ⁊ sunt quasi silr̃ia arma dei. q̇a
ad imagineꝫ ⁊ silr̃itudinem fecit hoiem. Et
aplus. Induite vos armatura dei vt possi
tis resistere aduersus insidias diaboli. Igi
tur nūc ꝓ honore regis nr̃i virilr̃ nos expo
namus nos decipimꝰ. Job. vij. Tēptatio
est vita hoīs suꝑ terrā. Alia lr̃a hꝫ. militia.
Sic tēptauit deꝰ amicos suos. Vñ Tho
bie. xij. dr̃. Quia acceptꝰ eras do. nccē fuit
vt deꝰ tēptaret te. scꝫ ꝑ exercitiū ꝟtutū Cō
stātinꝰ volēs ꝓbare q̇ essent de eiꝰ familia fi
deles xp̄iani: dedit oibꝫ libeꝝ arbitriuꝫ. vt
quē vellent ritū religiōis s̄uarēt. tandē in-
duxit vt q̇ essent sui fideles remanerēt secū
ad sacrificādū dijs. Qui g̊ noluerūt exierūt
de palacio. vbi illi scꝫ qui erāt veri xp̄iani no-
lentes sacrificare cū imꝑatore exiuerūt. Il
li aūt adulatores remāserūt. sꝫ ip̄e tāq̄ꝫ pru
dens homo illos adulatores de palacio e-
iecit dicens. Exquo fuistis infideles deo
vestro recedentes ab eo. multo magis eritꝭ
mihi in tempore necessitatis. ⁊ ita illos ve
ros xp̄ianos accepit in gr̃am ⁊ honorauit
Sic xp̄s ꝓbat suos q̇ veracit̃ sibi adherēt.
⁊ q̇ nō. ⁊ h̊ in tp̃e tēptatōis. Vñ Ecci. ij. dr̃
Fili p̄para aīam tuā ad tēptatōem. Scđo
deꝰ ꝑmittit nos turbari ⁊ temptari ad re-
tūdēdū nr̃e cēsure seu suꝑbie vanitatē. Ni-
si em̄ tēptaremur. certe ꝓpter defectū cogni
tionis nr̃e ⁊ exꝑientie de nobisip̄is suꝑbire
mus. Et ideo deus clemēter ꝑmittit scōs
suos de sua carne temptari. Sicut pꝫ de

paulo.ij. Corinth.xij. Ne magnitudo reue-
lationū extollat me dat⁹ est mihi stimulus
carnis. Tertio de⁹ pmittit nos teptari
ad pmerendū vite eterne felicitatē. Jaco.j
Beat⁹ vir q̄ suffert temptationē. q̄a cū p-
batus fuerit ꝛc. Et q̄uis diabol⁹ oēs tem
ptat. aduersus tñ electos ꝛ platos maxime
exardescit. Nā ꝛ ƀ Hiero. defalcato iuda
diabolus ad excribrandos aplos expetijt
ptātem. Luce.xxij. Symō ecce sathanas
expetijt vt cribraret vos sicut triticū. Ex-
ponit Lyra.i. studiose q̄siuit per temptati
ones subuertere vos. quia multū nitit̄ ad
subuersionē sanctoꝝ. Jllos pulsare negli-
git quos q̄si iure quieto possidere sentit se.
vt dicit Grego. Ut cribraret.i. temptatio
nis impulsu cōcuteret sic triticū.i. sicut in
tali cōcussione remanet palea ꝛ transit fa-
rina. sic iudas remāsit diabolo ad penam.
alij ƀo discipli trāsierūt ad gl'iam. ¶

Dixi tertio ꝙ in verbis premis-
sis d̄scribit̄ sanctoꝝ
apostoloꝝ mercedis ꝛ premij eterna leticia
Cum dicit̄. Et ego dispono vob regnum.
Nec mirū q̄ apostolis ꝛ coꝝ imitatoribus
dab̄ regnum celoꝝ. Ex quo em̄ hic regna
bant sup corpus pꝛiū ꝛ vicerunt p fidez re
gna mūdi ꝛ diaboli. merito dandū est eis
regnū ppetuū ꝛ ita dabit̄ eis rgnū p regno
Sed certe multū dissimile. q̄ accipient re
gnū decoris ꝛ ꝯsolatiōis pro regno mero-
ris et desolationis. De q̄ Sap.v.cap. dr̄.
Accipiēt sancti regnū decoris ꝛ dyadema
speciei. q̄niā dextera sua teget illos. et bra-
chio scō suo defendet illos. Scdm̄ Rober
tū Holgot. q̄ttuor dicit de eis. Pꝛio ꝙ do
minabunt̄ in honore. Scdo q̄ coronabū-
tur cū decore. Tertio q̄a cōseruabunt̄ sub
vno tutore. Quarto q̄a defensabunt̄ ab oi
timore. De hoc regno in ps. Gloriā regni
tui dicent. Qd̄ ostendit̄ Math.xj. Regnū
celoꝝ vim patitur ꝛ violenti rapiunt illō
Nullus em̄ nisi fortis in bello ꝛ pugnatoꝛ
strēnuus cū antiq̄ serpente gloriā illius re
gni possidebit. Uñ ponit Berñ. Et ponit̄
auctoritas sua in suo libello qui dr̄ flores
bernardi. li.ix.c.xl. Qꝛ q̄tuor genera regnū
celorum possidebunt. Quidā em̄ rapiūt il-
lud. Alij mercant̄. Alij furant̄. Alij ad illō
compellunt̄. Rapiunt qui relinquūt omia
ꝛ sequunt̄ xp̄m vt apli. Sūt alij inferioris
gradus a quib metunt̄ carnalia dū semi-
nant spūalia. ꝛ dicunt̄ mercatores. Aliqui
nōnulla bona occulte faciūt. ꝛ illi furari di
cunt̄ qui laudē humanā vitātes. solo diuino
testimonio sunt cōtenti. Hi aūt q̄ cōpellūt̄
sunt pauperes necessario. q̄s hic ignis pau
ptatis pbat deo dispēsante. ne in futuro iu
dicij ignis dānabilit̄ puniat. d̄ qb dr̄. Cō
pelle intrare. Cōpellunt̄ em̄ diuersis neces
sitatib afflicti. Hec Berñ. Circa qd̄ scien
dū ꝙ merces sanctoꝝ aploꝝ describit̄ h in
lr̄a a multiplici pfectiōe. sic patuit in postil
latōe euāgelij. Tñ q̄ntūcūq̄ describat̄. nō
pōt ad plenū describi nec enarrari. Juxta
illud. Ocul⁹ nō vidit. nec aur̄ audiuit. nᶜ
in coꝛ hoīs ascēdit q̄nta ppauit dñs diligē
tib se. Jsa.lxiiij. Uñ Ps. exclamat dic. q̄
magna mltitudo dulcedinis tue dñe.q.d.
enarrari nō pōt. De q̄ loquēs Aug⁹. dicit.
O tu vita quā ppauit de⁹ his q̄ diligūt
eū. O tu felicissima vita ꝛ btā glia ꝛ regnū
vere beatū carēs morte. Cui nulla tpa suc
cedūt p vnū vbi ꝯtinu⁹ sine nocte nescit ha
bere tp̄s vbi victoꝛ miles illis hymnidicis
angeloꝝ choris sociat⁹. cantāt deo sine ces
satione canticū de canticꝫ syon ppetua am
plectente caput corona. Sed q̄a istud re-
gnū in euāgelio plus ꝛ pncipalit̄ cōmēdat̄
a refectiōe dulcedis celestꝫ regni. Jō cōue
nient̄ pōt cuilibꝫ btō attribui illa bñdictio
quā dedit ysaac filio suo iacob. Gen̄.xxvij.
Jn qua dr̄. Det tibi de⁹ de roꝛe celi. ꝛ de pi
guedine terre habundantiam frumēti ꝛc.
Ubi expmunt̄.xij. ꝯditiōes regni celestis.
Pꝛio in roꝛe notat̄ refrigeriū ꝛ ꝓtectio con
tra estū tribulatōis. Ps. Trāsiuim⁹ p ignē
ꝛ aq̄m ꝛ eduxisti nos i refrigeriū. Scdo i
pinguedie terre notat̄ stabilitas ꝛ firmitas
in bono. Quia int̄ elemēta firmioꝛ est terra
Uñ ps. Qui fundasti terrā sup stabilitatē
suā. Eccs.j. Generatio ꝑterit ꝛ generatio
aduenit. t̄ra aūt in eternū stat. Tertio i fru
mēto notat̄ ois defect⁹ suppletio ꝛ amotio
Apoc.vij. Non esuriēt neq̄ sitient ampli⁹
Quarto in vino notat̄ obliuio oim miseria
rum. Prouer. Date siceram merentibus. et
vinū his q̄ amaro sunt aīo. Bibāt ꝛ obli-
uiscant̄ egestatis sue ꝛ doloris sui nō recoꝛ
dabuntur amplius Jsa.lxv.ca. Obliuioni
tradite sunt angustie priores. Quinto in
oleo notatur gaudium ineffabile. Psalmi.
Ut exhilaret faciez in oleo. Jsaye.xxxv.c.
Leticia sempiterna sup capita coꝝ. gaudiū

⁊ leticiā obtinebunt. ⁊ fugiet dolor ⁊ gemitus. Sexto subiungit̄. seruient tibi populi Per quod notat̄ ꝙ omnis creatura seruiet voluntati eoꝝ. Mat. xxv. Euge serue bone. q2 i pauco fuisti fidelis ⁊c̄. Septimo dicit. Adorent te trib9. ꝑ quod significat̄ honor quē habebunt. Sap. v. Ecce quō cōputati sunt int̄ filios dei ⁊ inter sctōs sors illorū est. ps. Gloria ⁊ honore ⁊c̄. Octauo dicit. Esto domin9 fratrū tuoꝝ. In quo significat̄ ꝑticipatio bonoꝝ omniū. Sicut eñ lucente sole oēs participant de lumine sine diminutione ⁊ preiudicio alicuius Jta q̄libet sanct9 participabit de gaudio alteri9. Psal. Particeps ego sum omniū timentiū te. Nono dicit. Et incuruent̄ ante te filij mr̄is tuē. ꝑ quod intelligit̄ oīm rerū dominiū. Psalm9. Oīa subiecisti sub pedib9 eoꝝ. Decimo dic̄. Qui maledixerit tibi sit ille maledictus. Jn quo notat̄ vindicta inimicoꝝ. Apoc. vi. Usq3 q̄ non vindicas sanguinē nostrū. Et rn̄su3 est eis. Sustinete modicū temp9 donec impleat̄ nūerus fratrū vestroꝝ. q̄ interficiendi sunt sic̄ ⁊ illi. Undecimo dicit. Qui benedixerit tibi sit ille benedictus. [illegible] quod notat̄ remūeratio amicoꝝ. Mat. x. Qui potū ōderit vni ex minimis meis calice3 aque nō ꝑdet mercedem suam. Decimo in osculo ysaac. vbi significat̄ coniūctio christi ⁊ ecclesie ꝑpetua cū sanctis eius. Quia sic̄ nulla est diuisio inter osculātes. ita nulla erit diuisio inter christū et ecclesiā. Hoc est osculū spōse. Canticoꝝ. iiij. Osculet̄ me osculo oris sui Hę sunt duodecim stelle q̄ erūt in corona capitis cuiuslibet anīe spōse xp̄i que pseuerauit in temptatiōib9 suis. iō delectatur in consolationib9 suis. Uñ ad eū xp̄s pōt dicere hodie. Fili tu semꝑ mecu3 es. in ꝓsperis ⁊ aduersis. Et iō oīa mea tua sūt. Hoc etia3 ꝓmittit nobis ⁊ hodie xp̄s si fuerim9 boni milites eius. dicēs illō Apoc. Uincenti dabo sedere mecū i throno meo. Uere magna et mirabil' societas sedere duos in vno throno. Qui g̃ vult esse cū christo i throno sit secū in cruc̄ patibulo. vt dicat illud apl̄i ad Gal. ij. Christo ↄfixus sū cruci. qō fit ꝑ actionē penitētie. Sed certe de multis cōqueri ꝑ illud Jsa. lxiij. Torcular calcaui solus. ⁊ de gētib9 nō est vir mecū. Scđo fit in abiectōe ⁊ humilitate contra mōm. Joh. xv. Uos testimoniū ꝑhibebitis. q2 ab initio mecū estis. Tertō fit secū in vigilia ↄ̄ diabolū qui querit que3 deuoret. j. Pet. vlt. Sed de mult3 cōqueri xp̄s illud Math. xxvi. Una hora nō potuistis vigilare mecū. Talis g̃ qui sic erit cu3 xp̄o in labore. erit etiā secum in eterno honore. Juxta ꝓmissum suu3 Joh. xij. Ubi ego su3 illic ⁊ minister me9 erit. Ad quē honore3 ipse nos ꝑducat iesus xp̄s cū p̄re ⁊ filio ⁊ spiritusancto. Amen.

De sancto Augustino.
Sermo. XLI.

Vos estis lux mundi.

Mat. v. Quoniā natura hominis intm̄ fuit ꝑ pctm̄ viciata: vt nō solū erraret. malū ꝓ bono. falsu3 pro vero. iniquu3 ꝓ iusto eligēdo. Juxta illud Jsa. v. Ue q̄ dicit3 malū bonū ⁊ bonū malu3. ponētes tenebras lucē. ⁊ lucē tenebras sed etiā ipa in seipa ↄsiderata sub ꝑuaricatione q̄dammodo ↄuersa fuit in tenebras. Jstud figuratū est in tenebris egypti quas dn̄s fecit ita densas ⁊ grossas propt̄ pctm̄ egyptioꝝ vt palpari potuissent. vt hr̄ Exodi. x. Per quod significant̄ tenebre cecitatis humane que ita fuerūt grosse vt hō eas palpare posset. i. ꝑcipere ⁊ cognoscere. non solum rōne intelligēdo. sed etiā sensib9 exterioribus ꝑcipiendo. Uñ aūt iste tenebre fuerūt bñ exp̄mit Salomō Sap. ij. di. Excecauit eos malicia eoꝝ. q. d. Malicia sbtraxit solē iusticie hoīb9 ne eos illūinaret. Hic reprobi dicūt Sap. v. Errauim9 a via ꝟitat3. ⁊ iusticie lumē nō luxit nob. ⁊ sol intelligētie ñ est ort9 nobis. Propter qō sancti clamabāt ad deū dicēres. Emitte luce3 tuam ⁊ ꝟitatē tuā. Jō ꝓuidit saluator de scīs doctorib9 ⁊ ꝑdicatorib9 q̄ in locū aplōrum succedētes illūinarēt his q̄ in tenebr3 sedēt ad dirigēdū pedes eoꝝ in viā pacis. Lu. i Per q̄s dn̄s sedēs in excels mōm illūinat. vt dr̄ Ecci. xliij. Hi eñ sunt q̄ obscura prophetaꝝ dicta. ꝑriarchaꝝ iuoluta enigmata ⁊ xp̄i mysteria nob in lucē aptā deduxert̄ Juxta illud Ps Declaratio s̄monū tuorū illuminat. ⁊ intellectū dat paruulis. Jtaq3 nō immerito ꝓpter eoꝝ claritatis refulgentima dici pōt de eis. Uos estis lux mundi Jn quib9 ꝟbis tria sunt ↄsiderāda q̄ statu3 ⁊ dignitatē sctōꝝ doctoꝝ ⁊ prelatoꝝ attollūt ⁊ significāt. Prio nāq3 reddūt̄ cōmen-

dabiles ꝓpter ſpecialis p̄rogatiue excellentiã. Cũ dr. Uos eſtis. Scd̓o reddunt cõmendabiles ꝓpter lucis diffuſionẽ ⁊ refulgentiã. Cum dr Lux. Tertio reddũt commẽdabiles ꝓpter vanitatis ſecularꝫ effugatiuã maliciã. Cũ dr. mundi. A

Dixi primo ꝙ ſtatus ſanctoꝝ doctoꝝ in eccleſia xpi reddit̃ p̄mo cõmendabilis ꝓpter ſpecialis p̄rogatiue excellentiã. Magne quidẽ p̄rogatiue eſt ſtat⁹ iſte q̄ in eccleſia ē. Quia ſcd̓m locũ tenet poſt aplo͛s. xl. di. Añ omã Circa qd̓ ſciẽdũ ꝙ licet de⁹ ad omes fideles habeat magnã dilectionẽ. eo ꝙ oẽs ſe diligẽtes diligit. vt dr Prouer. viij. Tamẽ ad illos maiorẽ videt̃ habere dilectionẽ. q̇ nõ ſolũ eũ ꝑ ſeipos diligũt. ſed etiã ad eius amorẽ alios trahunt. vt dicit Grego. in q̄dam omelia. Ille in amore dei maior eſt. q̇ ad eius amorẽ plures trahit. Or ſi ille multũ diligit̃ a deo q̇ ſermones eius ſeruat. q̄nto magis ille eſt a deo diligendus q̇ non ſolum ſeruat in ſe faciẽda. ſed etiã alios ad faciendũ incitat diuina p̄cepta informando Propter qd̓ ſaluator ĩ p̄n̄ti euãgelio ꝯcludit. Or ipe eſt magn⁹ in regno celoꝝ q̄ fac̃ ⁊ alios facere docuit. Talibꝫ igit̃ ſcꝫ facientibus ⁊ facere docentibꝫ merito p̄ ceterꝫ xp̄s poteſt dicere verbũ thematis p̄ncipale. ſcꝫ Uos eſtis ſerui mei fideliſſimi. milites ſtrẽnuiſſimi. ⁊ amici cariſſimi. Dico p̄mo ꝙ ſaluator merito põt dicere facientibꝫ et docentibꝫ. Uos eſtis ſerui mei fideliſſimi. Fidelitas aũt prelatoꝝ ⁊ ſanctoꝝ doctorum deſcribit̃. Mat. xxv. in parabolis de ſ̃uis tribus. quoꝝ vnus accepit quinqꝫ talenta ⁊ operat⁹ eſt in eis. ⁊ lucrat⁹ eſt alia quīqꝫ. Alius vero accepit duo ⁊ lucratus eſt alia duo. Tertius vero vnũ. ⁊ q2 nõ eſt operatus in eo. nihil lucratus eſt. ꝓpter qd̓ dãnatus eſt a domino. Primus ſeruus accepit quinqꝫ talenta. ſcꝫ bonũ nature. bonũ gratie. bonũ ſciẽtie. bonũ potẽtie. bonũ opulẽtie. ſeu t̄palis ſubſtãtie. Scd̓s accepit duo ſcꝫ bonũ nature. ⁊ aliud qd̓cũqꝫ ex p̄dictis Terti⁹ accepit vnũ. ſcꝫ bonũ nature cõmune oībꝫ. Ille igit̃ q̇ acceꝑat q̇nqꝫ operat⁹ eſt in eis ꝑ exercitiũ exterioris operis. ⁊ lucratus eſt alia quinqꝫ per fructũ edificatõnis in ꝓximis. Similit̃ qui duo talẽta acceperat. lucrat⁹ eſt alia duo. ſcꝫ quia ⁊ in ſe operat⁹ eſt merendo ſibi vitã eternã. ⁊ ꝓximũ edificando ꝑ informationẽ ⁊ exempli oſtenſionẽ. Tertius vero qui vnũ acceperat abſcondit talentũ in terra. Quia ſ̃m Grego. Acceptũ ingeniũ terrenis actibꝫ implicauit ⁊ nõ lucrũ ſpirituale q̄ſiuit. Unde dic̃ Abſcõdit pecuniã dñi ſui. ſcꝫ ſine edificatione ꝓximi ea vſus eſt. Sed quid de eis ſequit̃. Veniẽs dñs dicit p̄mo ⁊ ſcd̓o. Euge ſerue bone ⁊ fidelis. q2 in pauca fuiſti fidel̃ ſupra multa te conſtituã. vbi cõmẽdat ſeruum a tribꝫ. q̄ debent eſſe in q̄libet prelato p̄dicatore ⁊ doctore. Primo humilitas in hoc ꝙ dicit eũ ſeruũ. Debet eñ p̄latus ⁊ p̄dicator reputare ſe ſeruũ inutilẽ. Juxta illud. Cũ feceritꝫ oīa q̄ p̄cepta ſunt vobis dicite. ſerui inutiles ſumus. fecim⁹ qd̓ debuimus. Jpe eñ eſt ſeru⁹ euãgelic⁹ quẽ miſit dñs vocare ad nuptias. Mat. xxij. Et ad cenã magnã. Luce. xiiij. Et eſt operarius. nõ dñs in vinea dñi. Math. xxj. Und̓ petrus ãmonẽs taleſ dicit. nõ q̄ſi dñantes in clero. Jn tribꝫ aũt debet eſſe hũilitas. Primo ſubdendo ſe in opiniõe minoribꝫ ſicut xp̄s dicens. Ego in medio vr̃m ſum ſicut qui miniſtrat. Scd̓o in honoris exhibitione ꝓ lucris. iuxta illud. Cui honorẽ. honorem. Et iterũ. Honore inuicẽ p̄uenientes. Tertio in ſubijciendo maioribꝫ. j. Pet. ij. c. Subiecti eſtote omni humane creature ꝓpter deũ. Debent aũt ſeruire miniſtrando in t̄palibus ⁊ corꝑalibꝫ ⁊ ſp̄ũalibus bonis. vt ſic ſ̃m Apl̓m. ij. Corinth. vj. Jn omib⁹ exhibeat ſe miniſtrũ. De ſcd̓o cõmẽdat eũ dñs de eius ꝓbitate. Cũ dicit. Bone. Bonus ſeruus eſt qui dñ diſpẽſat bona domini ſui. ſcꝫ ad vtilitatẽ ⁊ ad lucrũ domini ſui. Tertio cõmẽdat eũ a fideli diſpẽſatõne. cũ dicit. ⁊ fidelis. Per p̄mum ſe habuit fideliter ad ꝓximũ. Per ſcd̓m ꝓuident̃ ad ſeip̄m. Per tertiũ humilit̃ quo ad deũ. Bene patet in quo ad ꝓximũ fideliter. tunc aĩa eſt fidelis ſeruus q̄ñ oīa facit ad gloriã ⁊ honorem dñi ſui dilatandum. nihil ſibi ip̄i de gloria vendicando. Et hoc debet ꝓuidere maxime p̄latus p̄dicator ⁊ doctor. nihil ſibi attribuendo honoris vel glie. ſed totũ deo. Uñ ſaluator in euãgelio p̄n̄ti. Sic luceat lux veſtra corã homibꝫ vt videãt oꝑa veſtra bona. ⁊ glorificẽt p̄rem veſtrum qui ĩ celis eſt. Scd̓o fidelitas ſerui aꝑparet q̄ñ p̄cauet dãnũ dñi ſui. Mat. xxiiij. Quiſputas eſt ſeruus fidelis et prudens. Tertio

fidelitas serui apparet qñ a vero dño nūq̄ᷓ recedit in piculo. ps̄. Nec recessit a deo salutari suo. Sed q2 ista oīa modicū valerēt si deesset discretio. ideo in suo fideli debet prudentia esse. sed pauci sunt prudentes sui dei q̄ tpa ɔgrua obseruent. ⁊ modū docendi rectū teneāt. cū pch dolor plures hodie p̄dicent vana ⁊ subtilia: vt periti et docti videant̄ ⁊ nō vt subditi edificentur. Isti p̄dicant seip̄os ⁊ nō xp̄m. Quo ɔtra dicit ps̄. Annūciaui iusticiā tuā in eccl'ia magna. Tuā dicit ⁊ nō suā quā phibz saluator Math. v. Attēdite ne iusticiā vr̄az faciatis corā hoib3. Ideoq3 q2 ista erāt in sctis p̄mitiuis doctorib3 ⁊ p̄latis ⁊ p̄dicatorib3. Sic fuit Hieronymus. Aug. Ambro. ⁊c̄. Qui sui erāt q̄si hūiles. Qd̄ patz. q2 oēs fere in statu hūili. sc3 claustrali (vbi paupertas labor ⁊ ɔtēptus oim) fuerūt. Iō eis merito dr̄ p̄ ceteris singulariter. Vos estis. s. sui boni ⁊ fideles q̄s posuerā vt eatis ⁊ fructū afferatis: ⁊ fructus vester maneat. De scd̄o pt3 q xp̄s pōt dicere sanctis doctorib3 p̄latis ⁊ p̄dicatorib3. Vos estis Quia fuerūt milites strēnuissimi. Habet aūt xp̄s triplices milites sm triplices hostes. Nā v̄gines militāt ɔtra carnē. Martyres ɔtra mūdū. Doctores v̄o ⁊ p̄dicatores ɔtra diabolū quē de cordib3 fugāt subditoꝝ. Iō dicit apl'us exhortando. Labora sicut bonus miles xp̄i. p̄dica verbū. insta oportune. Iō vere quicūq3 sic militāt vt a se ⁊ suis subditis diabolū repellant. vere eis pōt dici. Vos estis milites strennui. Tales aūt fuerūt sancti doctores. q̄ꝝ vita pariter ⁊ doctrina expugnatus ē diabolus cū suis erroribz ⁊ heresib3 multiplicib3 q̄ tpib3 eoꝝ pullulauerūt. Sicut pt3 de heresi Manicheoꝝ. Arrianoꝝ. donatistaꝝ. ⁊ sic de alijs. Que tpe beati Augustini viguerūt. quas ip̄e viril'r expugnauit. Et vocant eū malleū hereticoꝝ. ꝓpter eoꝝ fortē ⁊ animosam militiā. De tertio sc3 q xp̄s v̄e pt singularit' dicere sctis doctorib3 Vos estis. sc3 p̄ ceteris amici charissimi. Et h̄ ꝓpter tria que debēt eē in veris amicis. Primo ꝓpter voluntariā ɔformitatē ⁊ cordiū vnitatē. Quia vera amicicia debet velle ⁊ nolle idem causare in amicis. Sic erat de sanctis doctorib3 q̄ adherentes deo vnū erāt cū eo. Secūdo erāt amici dei ꝓpt' secretoꝝ reuelationē. Quia oīa secreta sua xp̄s eis reuelauit q̄ sūt necessaria ad salutē. vt sunt archana trinitatis b̄ndicte. gaudia celi q̄3 sint iocūda. pena inferni q̄3 sit acerba. Vn̄ Joh. xv. Quecūq3 audiui a p̄re meo nota feci vobis. q2 spūs sctūs sūptus in corda eoꝝ oīa reuelabat. iō facile dictabāt. Tertio erāt amici dī. q2 p eo oīa relinq̄bant. qd̄ est signū vere amicicie. Erāt em̄ in paupertate voluntaria. q̄a claustrales. sicut pt3 de oib3. ideo pōt dici v̄e. Vos estis singularit' p̄ ceteris. q2 rara est auis in arabia eē suū fidelissimū. militē strēnuissimū. ⁊ amicū sincerissimū. B

Dixi secundo q in v̄bis p̄missis status prelatoꝝ. doctoꝝ ⁊ p̄dicatoꝝ sctōꝝ reddit' cōmendabilis ꝓpt' lucis diffusionē ⁊ refulgētiā. Cū dr̄ Lux. Ipi em̄ erāt lucerne posite sup candelabris in eccl'ia dei. in q̄b3 ꝓphetie smones ⁊ scripture posite mūdum istū caliginosum illūinabant tādiu q̄usq3 lucesceret dies. s. dīne cognitiōis ⁊ lucifer orireť vere claritatis. j. Pet. j. Et vide qm̄ necessaria sunt hec luminaria: q2 quousq3 lucescat dies. i. clarus ītellectus noster vl' ipse lucifer xp̄us oriat' in cordib3 nr̄is sm glosam ordinariā. Ex q̄ pt3 q sine claritate doctrine sanctoꝝ doctoꝝ nō possumus h̄re veram cognitionē ⁊ pfectam diuinoꝝ p̄ceptoꝝ ⁊ fidei credendoꝝ. Circa qd̄ sciēdum q in eccl'ia militāti triplex est lux vera illuminans eccl'iaz. Prima lux solaris ⁊ vera ē doctrina xp̄i. Qui de se ait Joh. viij. Ego sum lux mūdi. De quo sole Malach. iiij. dr̄. Orieť vobis timentib3 nomē meū sol iusticie. Cōpat' aūt p̄mo soli xp̄s. quia sicut sol est fons luminis ⁊ causa caloris ⁊ vite corpalis in istis inferiorib3: vt dr̄. ij. phisicoꝝ. Ita ⁊ xp̄s est causa leticie. ⁊ vita gr̄e in omib3 hoib3. Ecci. xxiiij. In me omis gr̄a vite ⁊ veritatis. Secūdo sicut sol indifferenter illūinat pulchra ⁊ feda. ita xp̄s tam iustos q̄3 pctōres illumiat Ecci. xlij. Sol illūinans p omia respexit Math. v. Facit solē suū oriri sup iustos ⁊ iniustos. Sed quare nō oēs calefacit iste sol. Ratio est. q2 sicut sol quādo p̄ijcit radios sup niuem vl' glaciem ⁊ nō liquescūt illa tūc est signū aliqd̄ q planeta impedit v̄tutē solis. Sic qñ christus calefacit cor

hoīs reducēdo ad mēoriā ei⁹ bñficiū crea
tionis.redēptiōis.ꝛ alia mlta. ꝛ cor hoīs
nō ꝯterit.signū est obsessiōis diaboli. qui
infrigidat cor ei⁹ Hier.vj. Sicut frigidā
facit cisterna aquā suā.sic frigidā fac̄ ma/
liciā suā dñator sup regionē cordis. Ubi
g̊ nō est diabolica obstinatio in corde. ibi
facil'r iste sol calefacit.sicut petꝝ ꝛ magda
lenā ꝛ zacheū ꝛ matheū:q̄ sic fuerūt liq̄fa
cti. Tertio sic̄ sol si fuerit de mane rubeus
signū est tēpestatis future. Si autē rubet
in sero:signū ē serenitat⁊ i crastino Math
xvj. Facto vespere dicitis.serenū erit. ru/
bicūdū est em̄ celū. Et mane.hodie erit tē
pestas. Rutilat em̄ triste celuȝ. Sic circa
xp̄m accidit. Nā in ortu natiuitat⁊ sue.qñ
circūcisus ē sanguinē rubeū emisit. ꝛ post
ħ secuta est tēpestas sue fuge in egyptum.
Quarto sicut sol nō pōt videri oculis ī to
ta sua rota nisi in nube.ita xp̄s in diuinita/
te sua nō potuit a nob videri nisi in hūani
tate Ezech.xxxij. Solē nube tegā. Quito
sic̄ sol radio intromisso in domū ꝙtūcūqȝ
videat̄ pura oñdit eā hr̄e pulueres.q̄ tñ nō
vident̄ nisi in radio. sic domus nr̄e ꝯscie
si fuerit illūinata doctrina xp̄i. certe appa
rebit īmūda: q̄ nob apparet mūda. Juxta
illud. Qđ altū est hoīb.stulticia est apud
deū. Tria aūt obscurāt nobis istū solē.scȝ
terra nubes ꝛ luna. Terra mūdialis cupi
ditas.nubes tp̄alis vanitas. ꝛ luna corpa
lis voluptas. Ecce auaricia supbia ꝛ lu/
xuria. Sed certe licȝ multi obscurant istū
solē. vēiet tñ tp̄s qñ eū obscurare ñ poterit
qñ oīb clare appareat.ij. Macha.j. Tp̄s
affuit q̄ sol refulsit q̄ prius erat in nubilo.
Sicut aūt sol cū est in meridie tunc optie
exurit.nō sic aūt in mane.qñ hȝ ante se ml'
tos vapores ꝛ nebulas.nec in vespere qñ
iā occidit. Sic p̄latus ꝛ q̄libȝ prfamilias
bñ arguit ꝛ corrigit viril'r ꝛ erudit efficaci
ter qñ habet magnū calorē charitat⁊ in se
Qñ ꝓo ip̄e obscurat̄ nebula pctī: ꝛ vapo/
rib supbie.mal'e arguit. vel qñ occidit. in
clinādo se ad terrena p auariciā.nō effica
citer arguit.qr ei dr̄ Luc.iiij. Medice cu/
ra teip̄m. Uñ talis sol plus ponit̄ in scan
dalū subditis ꝙ in pfectū. Uñ Grego.in
Omel.q̄dā. Puto frēs charissimi maius
p̄iudiciū nō tolerat ꝙ a sacerdotib de⁹ dū
cos quos ad alioꝝ correctionē posuit đ se
dare exempla prauitatis cernit qñ ip̄i pec
camus q̄ alioꝝ peccata phibere debemus
Item sicut sole eclipsato nullus splendor
pōt apparere in inferiorib.ita male viuen
te p̄lato fides in subditis nō feruet sed tor
pet. charitas nō feruet sȝ torpet. opus nō
lucet sed fetet. Non solū aūt dȝ esse p̄dica
tor ꝛ p̄latus vt lux solis sed etiā vt lux lu/
ne:q̄ tunc pulchrior est qñ est plena:quia
tunc magis lucet p noctē. Sicut p̄latus
ꝛ p̄dicator nō dȝ esse defectuosus in aliq̄
ꝟtute ne in vna edificet ꝛ in alia destruat.
Debet g̊ hr̄e plenitudinē ꝟtutū vt luceat
p totā noctē scȝ tā psperitatis ꝙ aduersi/
tatis: vt dicat̄ de eo. Quasi luna plena in
dieb suis.sic ip̄e refulgeat in templo dei.
Et sicut luna nō hȝ a se lucē sed a sole.sic
p̄dicator oēm doctrinā nō hȝ sibi sed xp̄o
attribuere. Quia dicit Petrus. ij. Pet.j.
Spūsctō inspirati locuti sunt sctī. Nihil
g̊ p̄dicet de suo sensu qđ a xp̄o nō accepit
Et sicut luna sepius recurrit ad solē p lu
cis repatiōe.sic p̄dicator dȝ sepius p orō/
nes currere ad xp̄m. vt det̄ sibi grā p̄dica
tionis. Nec solū etiā dȝ hr̄e lucē lune sed
etiā stellaꝝ. Stella em̄ aliā naturā habet
in sua q̄ntitate ꝙ luna. Quia hȝ q̄ntitatē
clarā. luna aūt obscurā sed illūinatā lūine
solis. ꝛ cū hoc hȝ q̄ntitatē puā. sic p̄dica/
tor ꝛ doctor dȝ esse clarus in ꝯscia ꝛ hone
stus in fama. Quia dicit Aug. Nobis ne
cessaria est ꝯscia nostra. proximis ꝟo fama.
Breuiter g̊ recolligēdo p̄latus dȝ esse lux
generalis.q̄ habȝ in se tria. scȝ qr generat
calorē.p qđ significat̄ charitas. Sic ha/
buit Aug⁹.qui de se dicit in libro ꝯfessio/
nū. Sagittaueras dñe cor meū sagitta a/
cuta scȝ charitat⁊. Scđo lux generat splē
dorē:p qđ significat̄ lucida doctrīa.q̄ fuit
in Augustino. Quia ceteris lucidius do/
ctrinā scripturaꝝ exposuit. Unde canitur
de eo. Que obscura ꝓus erāt nobis plana
fecisti. Tercio lux generat candorē: p qđ
significat̄ castitas ꝛ mūdicia.q̄ tanta fuit
in Augustino. ꝙ etiā minima flebat q̄ ab
aliis p nihilo reputabant̄. De tali prelato
merito poterit dici illud Zacharie.iiij. Ui
di ꝛ ecce candelabꝝ aureū totū. Erat aūt
candelabꝝ lūinosum p sapiam. aureum p
iusticiam. totum p perfectā ꝛ consumataȝ
vitam rectam ꝛ bonam. C

Dixi tertio q in ṗbis ṗmissis status doctoꝝ pla-
toꝝ. ṗdicatoꝝ reddit cōmendabilis ꝑter
vanitatē secularē effugatā maliciā. cū dr.
Mūdi. Quāto em̄ maiores sunt tenebre:
tanto maior ē cōmendatio lucis. Vn̄ mi-
nus de die q̄ꝫ de nocte apparet lucis digni
tas. Nox ē p̄ntis secli vita vn̄ glosa sup. ij
Pet. j. Quasi lucerne lucēti in caliginoso
loco dicit in hui9 secli nocte plena tētatio
nibꝫ ꝛ vicijs ꝛ erroribꝫ vbi difficile inuenit
q̄sq̄ꝫ q̄ nō offendat. Cōtra q̄ necessaria est
hec lucerna scꝫ scte ṗdicatōis. Hec glosa
ordiaria. Ex q̄ igit mūdus ē nox certe ne-
cessaria est lucerna sapie oibꝫ inhitantibꝫ
eū. Videant ḡ q̄ debēt alios illūinare in
hac nocte vt diligāt lumē sapie Sap. vj.
Diligite sapiam q̄ p̄estis pp̄lis qr alias tā
duces q̄ꝫ seq̄ntes cadēt. Debet igit ṗdica-
tor in mōo tanq̄ꝫ in tenebris lucere ꝛ illūi
nare tenebras pctōꝝ. ꝛ p̄sertim triplicis
pcti. s. supbie. auaricie. ꝛ luxurie. Nā omē
qd est in mūdo aut ē ɔcupia carnalis. aut
ɔcupia oculoꝝ. aut supbia vite. j. Joh. ij.
Et ita totus mūdus in maligno positus ē
j. Joh. vlt. Ab istis ḡ tribꝫ dꝫ ṗdicator re-
trahere hoies cū iohē dicēte. Filioli noli-
te diligere mūdū. neq̄ꝫ ea q̄ in mūdo sunt.
qm̄ si q̄s diligit mūdū nō est charitas pa
tris in eo. j. Joh. ij. Sed di. forte q̄s ṗ
dicatoribꝫ sicut sepe dicūt moderni mūda
ni, q̄ in mūdo sunt fecit de9. i. celū ꝛ terrā
mare solē ꝛ lunā stellas ꝛ oīa ornamēta
celoꝝ. Que sūt ornamēta maris oia repē-
tia. vt pisces q̄ terre aialia arbores volati
lia. Ista sunt in mūdo: de9 illa fecit. Qua
re ḡ nō debeo amare illa q̄ sunt in mūdo.
Rn̄det huic fatuitati Aug. Omel. iij. sup
Cant. di. Licet ista oia bona sunt: sꝫ q̄nto
ille pulcrior est q̄ ista formauit. Est ḡ ista
suggestio diaboli. qr dicūt secl'ares. Qua
re ista fecit de9 nisi vt bene nob sit ꝛ ita in
ebriant istis tpalibꝫ ꝛ pereūt ꝛ obliuiscūt
creatorē suū. Et dū nō tpanter: sꝫ cupide
vtunt creatis. creator ɔtēnit. De talibꝫ di
cit apl's. Coluerūt ꝛ fuerūt creaturis po
tius q̄ꝫ creatori q̄ est benedictus in secl'a.
Non te ṗhibet amare ista: sꝫ aio diligere
ad salutē ꝛ beatitudinē. i. vt in eis sit bea
tus. sꝫ ꝛ approbare ꝛ laudare oēs decꝫ suū
creatorē. Perpendite frēs si sponsus face
ret spōse sue annulū. ꝛ illa acceptū ānulū
plus diligeret q̄ꝫ sponsum q̄ fecit annulū.
nōne in ipius doni ṗuipensiōe nō censere
tur ꝑa amatrix spōsi: sed adultera aīa dep
henderet. qm̄ hoc amaret qd dedit spon-
sus plus q̄ꝫ sponsuꝫ. Tn̄ si diceret. sufficit
mihi ānulus iste. iā illius faciē nolo vide-
re q̄lis ē. q̄s nō detestaret hāc amentiā. q̄s
nō adulterꝝ hoiem ɔuinceret. Amas auꝝ
ṗ viro. amas ānulū ṗ sponso. Si h̄ est in
te vt ames ānulū ṗ sponso ꝛ nolis videre
sponsuꝫ tuū adultera es. Ad h̄ tibi arram
dedit. ad h̄ vtiq̄ꝫ arrā dat: nō vt tibi impi
gnoret arrā illā sꝫ vt te sibi amore colligat
nō vt te a se auertat spōsus. vt in arra sua
ipe amet. Quia ḡ dedit tibi deus ista oīa
ideo ama illū q̄ fecit. plus est qd vult tibi
dare. i. seipm̄ q̄ ista fecit. Si aūt hec ama
ueris q̄uis illa de9 fecerit ꝛ neglexeris cre
atorē ꝛ amauerī mūdū adultera es. Mū
dus em̄ appellat nō solū ista fabrica quā
de9 fecit celū ꝛ terrā mare visibilia ꝛ inui
sibilia. sed hitatores mūdi vocant mūd9.
Et post pauca. Oms em̄ dilectores mūdi
iō dicūt mūdus. qr dilectiōe inhitant mū
dū. sicut celū inhabitant illi q̄ꝝ sursum ē
cor ꝛ ambulant carne in terra. Omes em̄
dilectores mūdi mūdus vocant. Ipi non
hn̄t nisi ista tria. Desideriū carnis. deside
riū oculoꝝ. ꝛ ambitionē seculi. Desiderāt
manducare. bibere. ɔcūbere. vti volupta-
tibꝫ istis. Nunq̄d nō est in istis mūd9. aut
qm̄ dr. Nolite ista diligere. h̄ dr. Nō man
ducetis aut nō bibatis aut filios nō ṗcre
etis. Nō h̄ dr. sed vt fiat modus ꝑpt crea-
torem. nō vt vos illiciant ista dilectiōe ne
ad fruēdū h̄ ametis qd ad vtendū hēre de-
betis ꝛ ṗsus finē ɔcludēdo dicit. Si fue-
rit in te dilectio mūdi non ibi erit dilectio
dei. Hec Aug9. Ex istis pꝫ error illoꝝ qui
dicūt. Si de9 ṗmitteret me hic esse imor-
talē in voluptatibꝫ seculi: vt haberē oīa
ad placitū sine dolore sine infirmitate si-
ne cura sine labore ꝛ tristicia sufficeret mi
hi ṗ regno celoꝝ. O fatuitas fatuitatū: qr
stulti9 nihil est. Certe puto hāc cogitatio-
nem esse de ṗfundo ɔsilio diaboli. Quid
em̄ ṗdessent ista si creator in eternū nō vi-
deret in specie facie ad faciē sicuti ē. Gra-
uis igit error iste grauis blasphemia. crea
turā creatori p̄ferre. Istos dꝫ arguere ṗdi

catoꝛ diuin⁹ istas tenebras illūinare ꝛ fugare detestādo supbiā. qꝛ de⁹ supbis resistit Jaco.iiij. arguēdo auariciā q̄ est idoloꝝ s̄uitus. ꝛ ꝯfundendo luxuriā q̄ est brutoꝝ ꝓprietas. vt dic̄ Aristo. in ep̄la ad Alexandrū. Qd̄ cū fecerit erit vera lux in xp̄o iesu dn̄o nr̄o p̄ secula. Amen.

De natiuitate beate Marie. Sermo.XLII.

Liber generatiōis Jesu xp̄i Math.j. Quēadmodū vt ait Petrus damiani in s̄mone hodierne festiuitatis. Natiuitas btīssime ꝛ intemerate dei genitricis merito p̄cipuū ꝛ singlare p̄bet hoīb⁹ gaudiū q̄ totius extitit hūane salutis exoꝛdiū. Sicut em̄ oipotēs deus ineffabili ꝓuidentie sue intuitu anteq̄ᵹ fieret hō. hoīem perituꝝ diabolica machinatiōe p̄uidit. sic etiā redēptiōis humane ꝯsiliū ante sec̄la i īmense pietatꝭ sue viscerib⁹ habuit. ꝛ nō solū q̄liter redimeret oꝛdinē ꝛ modū in ꝓfundissime sapie sue rōe ꝯstituit Ueꝝ etiā q̄n redimeret certū tp̄is articulū p̄fixuit. Sicut g̃ ipossibile erat vt hūani generꝭ redēptio fieret nisi dei filius de ꝟgine nasceret̄. ita etiā fuerat necessariū vt ꝟgo ex q̄ ꝟbū caro fieret nasceret̄. Oportebat ꝙ p̄pe p̄us edificare domū in quā descendēs celestꝭ rex hīe dignaret̄ hospitiū. Jlla vic3 de q̄ p̄ Salomonē dr̄. Sapia edificauit sibi domū. hec ille. Ex q̄b⁹ ꝟbis p3 hui⁹ festiuitatis celebritas ꝛ dignitas: q̄ tāto est dignioꝛ ceterꝭ. q̄nto illa cui⁹ oꝛtus in ea recolit̄ p̄celsioꝛ est vniuersis. Jsta em̄ est p̄cipua festiuitas in q̄ s̄m Hubertinū in s̄mone hodierno. angeloꝝ oīs exultat militia: in q̄ p̄riarchaꝝ cōplent̄ veridica ꝛ abdita mysteria. in q̄ ꝓphetaꝝ pandunt̄ vaticinia. Jn q̄ etiā gentiliū reserant̄ p̄nūcia scripta. Jn q̄ oꝛitur sponsa sine exēplo deo ꝯiūcta. De cui⁹ materia oꝛiet̄ lumen in tenebris ad extergendas veteꝝ piaculoꝝ tenebras. Hec est in q̄t dies in q̄ p̄lucida stella imo lumē marꝭ h̄ est hui⁹ mūdi. illuxit. Hec ē honorāda diei leticia: in q̄ iuxta diui roris infusionē adoꝛnat̄ oīs hui⁹ mōi q̄litas p̄parat̄ vas ꝟgineū diuinis carismatib⁹ ac micātib⁹ margaritis ineffabilr̄ oꝛnatū. Hec ille. Merito igit̄ vt dicit Fulbertus inter oīs sctōs meoꝛia beate ꝟgīs freq̄ntius agit̄ atq̄ᵹ festiuius q̄ maiorē grām apud deū credit̄ inuenisse. Hec ille. Exultemus itaq̄ᵹ charissimi in hac die in q̄ vt dicit Pe. damiani. dū beatissime ꝟginis veneramur oꝛtū. cūctoꝝ etiā noui testamēti festiuitatū celebramus initiū. Exultemus inq̄t in hac die p̄cipua ꝛ totis viscerib⁹ in dn̄o delectemur Que em̄ cūctis solēnitatib⁹ antiq̄oꝛ ē tp̄e nequaq̄ᵹ deb3 esse dignitate posterioꝛ. hec ille. Sed q̄ pacto ei⁹ festiuitatē digne celebrare valet infirmitas hoīm q̄ gaudiu3 meruit parere angeloꝝ. Qualiter vt dicit Aug. in s̄mone hodierno eā laudare poterit moꝛtaliū hoīm trāsitoꝛiū ꝟbū q̄ de se illud ꝓtulit ꝟbū. qd̄ manet in eternū. Que lingua in ei⁹ laude inuenit̄ idonea. q̄ illū genuit cui oīa b̄ndicūt ꝛ cū tremoꝛe obediūt elementa. Nā dū cuiuslibet martyrꝭ foꝛtia facta extollere cupimus dū ꝟcutu3 ei⁹ insignia recolim⁹ redēptoꝛis nr̄i gl̄iaꝫ p̄dicamus. etiā si ad cogitādū tardioꝛ sensus impediat. vel ad loquendū balbuciēs lingua nō supperat. ꝟboꝝ tñ copia ipsius rei materiā subministrat. Cū ꝟo beatissime dei genitricꝭ laudē scribere aut dicere volumus. qꝛ noua ꝛ inaudita sunt q̄ tractanda suscepimus. nulla inuenimus ꝟba vt ad hec digne exp̄mēda sufficere valeam⁹ Hec Aug. Ueꝝ lic3 nr̄is virib⁹ insufficiētes simus vt ei⁹ solēnia digne recolamus agnita tñ nr̄i conatus inefficacia. vt dicit Beda in s̄mone hodierno. ei⁹ postulanda sunt suffragia. ei⁹ iploꝛanda pietatꝭ viscera vt p̄ ei⁹ sctīssima merita nob̄ dīna repropiciet̄ clemētia. Sedulis igit̄ exposcam⁹ eā p̄cib⁹ vt illa suo interuētu efficiat possibile q̄ sctā eccl̄ia de ei⁹ gaudeat natiuitate. Qd̄ vt ꝯseq̄mur p̄ ipetrāda sp̄ussancti grā ad eā recurramus. salutātes eā voce pia Aue maria ꝛc̄. Jn ꝟbis aūt ꝓpositꝭ describit̄ natiuitas gl̄iose ꝟginis Marie p̄ q̄ndā silitudinariā cōparationē p̄ quā libro cōpat̄. Circa cui⁹ ꝯsiderationē triplex libri silītudo occurrit. Est em̄ liber naturalꝭ ꝛ cōnate creaturaꝝ ꝓductiōis. est liber supnaturalꝭ ꝛ gratuite creaturaꝝ reꝑatiōis. ꝛ ē liber ꝟgialis ꝛ m̄ne sctificatiōis. A

Dixi pꝛimo Q p̄m⁹ liber ē naturalꝭ ꝛ cōnate creaturaꝝ ꝓductionis. Et hic liber compre

bendit tres libros in se. s. creature. scpture
ꝛ ꝯscie. Prim⁹ liber. s. creature nō ē aliud
nisi descptio oim creaturaꝝ in mūdo. Ce
lū. em̄ ꝛ terra sunt q̄si q̄dā pellis in q̄ de/
scpta sūt opa creatoris. Juxta illud ps̄. Ex
tendēs celū sicut pellem. In isto aūt libro
scpta sunt tria. s. credēda. faciēda. ꝛ fugiē
da. Prio ibi scpta sunt credēda: vt poten
tia q̄ apparet in magnitudine ꝛ mltitudie
ac varietate creature. Sapia filij in gub
natiōe dispositiōe ꝛ regimie suo oim viuē
tiū. Et bonitas spūsscti: q̄ apparet in tā bo
na vtili ꝛ delectabili creature pulcritudie
Per hec em̄ tria creator cognoscit. Roꝝ. j
Inuisibilia dei p ea q̄ facta sūt intellecta
ꝯspiciūt sempiterna q̄ꝫ ei⁹ ꝟtus ꝛ diuinitas
Scd̄o in h̄ libro scpta sūt faciēda. ꝛ reno
uatio. cōicatio. ꝛ ordo. Nā oīs creature
renouant suis tpib⁹. sic apparet in aialib⁹
auib⁹ ꝛ arborib⁹. p qd̄ informāt hoiem vt
deposita vetustate culpe quā traxerat ab
adā renouet in spū sue mētis. Eph. v. In
duentes nouū hoiem q̄ sm deū creatus ē.
In cōicando etiā docēt hoiez libertatē ꝛ
mutuā subuentionē. Sicut em̄ oēs crea/
ture cōicant se alteri ad vsū: vt herba aia
li. ꝛ aial hoi. ꝛ musca aranee ꝛ aranea pas
seri. sic hō oia sua dꝫ alteri cōicare subue
niēdo necessitati pximi. Juxta illud apl'i.
Inuicē supportātes ꝛ inuicē diligētes. In
ordine etiā docēt hoiem rectitudinē vite.
Sic em̄ oia seruant cursū suū ꝛ ordinē eis
inditū a natura. qr oia ordinate pcedunt
nec vnū alteri⁹ turbat officiū sꝫ pprīū exer
cet. Sic hō deberet ordiate facere. Juxta
illd̄ apl'i. Oia sm ordinē fiāt in vob. Ter/
tio in h̄ libro scpta sūt fugienda. s. mala ꝛ
ꝯria. Nā oē aial in mūdo salutē tueri labo/
rat. vitāq̄ꝫ ꝯseruare conat. ꝛ ob hoc oīs res
suo ꝯrio sp resistit. Sic aq̄ igni. ꝛ calidū
frigido. ꝛ frigidū calido. Sic hō dꝫ fuge
re pctm̄ qd̄ ipm corrūpit in vita grē. Ps̄.
Corrupti sūt ꝛ abomiabiles facti st. Vn̄
Eccl. xxj. Quasi a facie colubri fuge pctm̄.
De cui⁹ libri vtilitate dicit Esa. xxix. Erit
visio oim scꝫ creaturaꝝ sic ꝟba libri. Oia
em̄ q̄ sūt in mūdo plena sūt doctria. dūmō
hō vellet ab eis doceri. Et ꝓpt h̄ arbores
folia hn̄t ad modū lingue ānūciātes deū.
aues cantātes ad laudē ei⁹ incitāt hoiez.
ꝛ ois spūs laudās dn̄m monet eū ad lau/
dandū. sed multis iste liber sigtus ē. q̄ q̄si
pueri pulcritudinē ei⁹ āmirātes nihil i eo
sciūt legere. accipiētes solas lr̄as p sentē
tijs signa p sigtis. picturas p reb⁹. vmbrā
p ꝟitate. Cū tn̄ de⁹ ista opatus ē ad h̄ vt
oñderet qualē erga nos hēet dilectionē vt
nos ab amore mūdi hui⁹ ad amorē suū re/
uocaret. Ex his igit ptꝫ q̄ liber creaturaꝝ
ē vtilis ad duo. Prio ad cognitionē ꝓpriā
ꝛ dei. qr a magnitudie spēi ꝛ creature ha
rū cogscibil'r creator poterit videri Sap.
xiij. Et ita deus potuit cogsci a phis ꝛ a
paganis. Scd̄o ad iformationē hois ill'
trib⁹ modis: vt dictū ē. Ex q̄ infero q̄ iex/
cusabil' ē hō si deū nō laudat nec diligit p
tātis bn̄ficijs. Scd̄s liber ptial' ꝯtentus
sub isto magno volūine mūdi ē liber sacre
scpture. De q̄ Baruch. iiij. Hic ē liber mā
datoꝝ dei. q̄ vtilis ē ad plura. ij. Thim. iij
Ois scptura diuinitus inspirata vtil' est ad
docēdū. s. ignaros. ad arguendū rebelles
ad corripiendū pctōres. ad erudiendū iu
stos. In h̄ libro scribūt decē p̄cepta ad fa
ciēdū. cerimonialia. i. figuratiua ad credē
dū. iudicialia ad timēdū. De his dr̄ Deut
vj. Hec sūt p̄cepta ꝛ cerimonie atq̄ꝫ iudi/
cia q̄ mādauit de⁹ nr̄. Docet etiā q̄d fugiē
dū. qr pctā. q̄d appetendū. qr p̄mia. Jō āt
iste liber numerat cū libro nature ꝛ ptinet
sub eo. qr lex p̄cepta in isto libro data ē ad
correctōnē legis nature. vl' qr suppleuit ista
lex qd̄ legi nature deerat. vl' qr lex nature
i aliq̄ꝝ cordib⁹ q̄ꝫtū ad aliq̄ corrupta erat
intm̄ vt estimarēt bona q̄ natural'r sūt ma
la. ꝛ talis corruptio correctiōe indigebat.

Tertius lib ptial' ꝯtētus sub isto volūi
ne magno mūdi ē liber ꝯscie cuiuslibꝫ hois
De q̄ Dan. vij. Libri apti sūt ꝛ iudiciū se/
dit. ꝛ iudicati sūt mortui ex his q̄ scpta st
in libris sm opa eoꝝ. Et Apoc. xx. Aperti
sūt libri. ꝛ ali⁹ liber q̄ ē vite apt⁹ ē. Jō aūt
iste liber ptinet ad illū magnū libꝝ nature
qr natural'r vnicuiq̄ꝫ ꝯscia dictat q̄d faciē
dū. q̄d respuēdū Roꝝ. ij. Ipi sibi sūt lex q̄
oñdūt opus legis scptū in cordib⁹ suis. te
stioniū reddēte ill' ꝯscia illoꝝ. Circa istū
libꝝ duo sūt ꝯsiderāda. Primū ē quō iste
liber scribit ꝛ cōponit. Scd̄o quō viciat
De pmo dic Inno. tractās illd̄ Ps̄. xliiij.
Lingua mea calam⁹ scribe velocit' scribē/
tis. Et sic ad libꝝ requirit pgamenū. ita

cor hois in q̃ spūssctūs scribit ē q̃ı pgamenū Hier.xxxi. Scribā legē meā in corde eoꝝ. Prouer.vij. Scribā eā in tabul' cordis eoꝝ. Hoc pgamenū dꝫ sic aptari. Primo dꝫ separari a carne p abrenūciationē carnaliū desiderioꝝ Roꝝ.viij. Qui in carne sūt deo pla. nō pñt Ecci.xlvij. Surrexit nathan ꝓpha quasi adeps separatus a carne. Scdo dꝫ poni in ꝯfectu p ꝯtritionē ⁊ dolorē Hier.xxxi. Pone tibi amaritudines dirige cor tuū in viā rectā. Tertio dꝫ depilari p ꝯfessionē Ezech.v. Sume tibi gladiū acutū radentē pilos: ⁊ trahe p caput tuū ⁊ barbā tuā. ⁊ assumes tibi staterā pōderis: ⁊ diuides eos. Sume. s. spontanee gladiū scꝫ ꝯfessiōis: q̃ diabolus interficit radētē pilos. i. spūalia pctā: ⁊ duces p caput. i. p mētē ꝯfitēdo malas cogitationes in q̃bꝫ apparet fortitudo hois ad malū sic in barba apparet virilitas. Debet etiā sumi statera vt iusto iudicio pōderent. ⁊ debent diuidi vt ꝯfiteat hō pctā etiā nō ope ꝑpetrata sꝫ volūtate facta. Quarto dꝫ extēdere in latū p charitatē. ⁊ in longū p futurā expectatōꝫ. De pmo.ij. Coꝝ.vj. Cor nrm intm dilatatū ē. de scdo Phil.ij. Quinto dꝫ desiccari ab hūore carnal' delectatiōis p ardorē dilectiōis Ecci.xliij. Sol in meridiano exurēs mōtes. Sexto dꝫ radi p satisfactionē.ps. Paratū cor meū deus. Septio dꝫ pmutari p māsuetudinē Jacobi.j. Jn māsuetudine suscipite insitū vbū qd pōt saluare aias vras. Octauo dꝫ regulari p exēploꝝ sctōꝝ ꝯsiderationē Esa. xxxix. Sol descēdit in horologio achaꝫ p decē lineas. Sol.i. cognitio dei p has regulas descēdit Nono sup ipm scribit p tenacē mēorie impssionem Ecci.xxj. Cor fatui q̄si vas ꝯfractū. ⁊ oēm sapiam nō tenebit. Decio corrigit p discussionē.ps. Justicia ⁊ iudiciū correctio sedis tue. De tali libro pōt dicere spūsctūs illd ps.xxxix. Jn capite libri scptū ē de me. fm Jnno.i. recta ꝯscia q̃ dr liber. Sꝫ mlti viciāt istū librū. ⁊ p sctura dei scptura scribūt diaboli. Aduertam⁹ g̃ qd scribam⁹ dū liber nr̄ ē in māibꝫ nr̄is: vt qd falsuꝫ ē corrigamus dū possum⁹ p miam. Sꝫ h̄ ē ꝯditio oculi ꝙ optie videt alia a seq̄ ex directo sibi opponūt: sed semetipm nullomō pōt videre nisi speculo repñtante sibi. ita ē de nob q̃ alioꝝ defectus optie notamus. ꝓprios pō nō videmus: nisi forte p speculū: h̄ ē p correctionē alicui⁹ scti.j. Coꝝ.xiij. Videm⁹ nūc p speculū. Et talē quēlibet arguit saluator Math.vij. Quid vides festucaꝫ in oculo fris tui. trabē aūt in ocl'o tuo nō ꝯsideras. Hypocrita. ejīce pmū trabē de oculo tuo: ⁊ tūc videbis vt ejīcias festucā de oculo fris tui. Reuera em̄ creature difficillimū ē cog̃scere seipm. Nō em̄ sol⁹ oculus q̃ extrinsec⁹ hñt inspiciēs. seipm nō valet intueri: sꝫ et mēs ipa satis acuta aliena delicta ꝯtēplās tardior ē erga suoꝝ cognitionē vicioꝝ. Et iō signant dr vnicuiqꝫ nrm illud Hier.ij. Vide qꝫ amaꝝ ⁊ malū est reliq̄sse te deū tuū. Et tantū de pmo. A

Dixi secundo ꝙ scdꝫ liber est supnatural' ⁊ g̃tuite repatōis. ⁊ hic ē liber gr̄e q̃ ē xp̄s q̃ ꝯfert gr̄am. q: lex p moysen data ē. gr̄a aūt p iesum xp̄m Joh.j. Et h̄ ꝯtinet tres libros. s. libꝝ vite ⁊ pdestinatiōis eterne. ⁊ libꝝ vite exēplaris imitatiōis. ⁊ libꝝ vite pñtis iusticie. De pmo libro. s. pdestinatiōis eterne dr Luc.x. Gaudete qm̄ noia vr̄a scpta sūt in cel'. Jn isto libro scpti sūt tm̄ boni. Quia mali de ipo final'r delebūt licꝫ se estimēt in eo scriptos. Juxta illud. Deleant de libro viuentiū. Vñ dic Aug. ꝙ iste liber est noticia dei. q: pdestinauit ad vitā q̃s psciuit ꝯformes fieri imaginis filij sui. Nō g̃ est intelligēdū ꝙ aliqd in h̄ libro scribat ⁊ postea deleat. sꝫ ita accipiendū est. deleant de libro viuentiū. scꝫ fm spem eoꝝ q̃ putant se in illo scptos. Vnd Tho. dicit in.j. sniaꝝ. ꝙ pdestinatio ꝯsistit in destinatiōe alicui⁹ in finē h̄ p gr̄am ⁊ in futuro p gl'iam. Et idē dicit. Quēadmodū in libris scribit aliqd ad succurrendū mēorie. ita dei noticia mēoriter ⁊ firmiter tenet q̃s pdestinauit. Et sicut scptura ē signū eoꝝ q̃ fienda sunt. Jta noticia dei est signū apud ipm eoꝝ q̃ sunt saluandi. Nullus itaqꝫ delet de h̄ libro vite q̃ ibi semel scptus ē. Nā fm Aug. de⁹ certissima scia tenet eos q̃s pdestinauit ante ꝯstitutionē mōi regnaturos cū filio suo in vita eterna. Jn q̃ q̄dē libro mali nō scribunt. sꝫ potius delent. nō vt iā scpti postea delent. sꝫ q: hū q̃ nūqꝫ ibi erāt scpti abolent. Hec ille. Scdꝫ liber sub isto ꝯtētus ē lib

vite pñtis iusticie. in ꝗ scribūt boni ⁊ ma⸗
li. Iuxta illud. In libro tuo oēs scribent.
Gorra exponit. i. tā ꝑfecti ꝙ̄ impꝑfecti. sic
in archa noe nō solū aues sꝫ etiā iumenta
saluata sūt. sꝫ talr̄ scp̄ti sepiꝰ delent. Isid.
li. j. Multos credēdū est posse ꝑire in die
iudicij ex eis ꝗ nūc electi vident ⁊ scti. De
ꝗbꝰ ꝓpha ait. Vocabit dñs iudiciū ⁊ ignē
⁊ vocabit abyssū multā ⁊ comedet ꝑtē do
mus. Pars ꝗppe domꝰ deuorabit. qꝛ etiā
illos in inferno absorbebit. ꝗ nūc se esse in
ꝑceptis celestibꝰ gl'iāt. De ꝗbꝰ dñs d. Mul
ti dicēt mihi in die illa. Dñe. nōne in noīe
tuo ꝓphauimus ⁊c̄. Et cōfitebor illis qm̄
nūꝗꝫ vos noui. Hec ille. Sed di. q̄re ꝗ
modo scripti sunt in libro ꝑsentis iusticie
qui est liber de quo ad ꝑsens scribunt bo⸗
na ⁊ mala cuiuslibet que in futuro redu⸗
cent ad memoriā. ſm Aug. finalr̄ nō oīs
saluabunt. cū tñ dicat xp̄s ad pr̄em Ioh.
v. Oīe qđ dat mihi pr̄ nō ꝑdā ex eo. Si
ḡ nō ꝑdet. quō multi fideles ꝗ mō sūt xp̄i
ani ꝑdent. Rñdeo ſm Lyrā super Ioh. v.
Qꝛ illi ꝗ dati sunt xp̄o nō solū ſm pñtē iu
sticiā: sꝫ etiā ſm eternā ꝑdestinationē non
ꝑdent ab eo. Quia si tales ceciderint: fina
liter tñ resurgēt. Vñ Ioh. xvij. dicit xp̄s.
Cū essem cū eis ſuaui eos: ⁊ nemo perijt
nisi filiꝰ ꝑditiōis. s. iudas. H̄ nō fuit ex de⸗
fectu custodie xp̄i: sꝫ ex malicia sua. Hec
ille. Tertius liber sub isto ꝯtētus: ē lib exē
plaris imitatōis. Et dr̄ xp̄s liber vite q̄tu
or rōnibꝰ. ſm Gorrā sup ep̄lam ad Phil.
iiij. Prio qꝛ lib viuēs. Viuus est em̄ ſmo
dei. Heb. iiij. Apoc. xxj. Non intrabūt in
eā nisi ꝗ scp̄ti sūt in libro vite ⁊ agni. Se
cūdo qꝛ est lib viuentiū Apoc. xx. Qui nō
est inuētus scp̄tus in libro vite missus est
in stagnū ignis. Tertio qꝛ est liber viuifi⸗
cans Baruch. iiij. Hic ē liber mandatoꝝ
Quarto qꝛ ē liber viuēdi Apoc. xx. Alius
liber aꝑtus ē ꝗ est vite. Proprie ḡ xp̄s est
liber vite. qꝛ in xp̄o oīa viuūt Act. xvij.
In ip̄o viuimus mouemur ⁊ sumus Ioh.
xiiij. Ego sum via veritas ⁊ vita. Est ḡ vi
ta oīm. qꝛ in ip̄o: de ip̄o: ꝑ ip̄m: ⁊ ꝓpt̄ ip̄m
viuūt. ſm Gorrā. Insuꝑ qꝛ exēplo xp̄i vi⸗
uunt: sicut vita ꝑfecti hoīs dr̄ vita xp̄i: qꝛ
sil'is est xp̄o Gal. ij. Viuo ego iam nō ego
viuit aūt in me xp̄s. Hic est liber grandis
de ꝗ Esa. dr̄ vnicuiꝗꝫ nr̄m. Sume tibi li⸗
brū grandē. Grandis dr̄. qꝛ oīa bñficia
q̄ nobis dare potuit deus pr̄ in eo scripta
sunt. Que aūt scripta sunt breuiter expla⸗
nant in titulo suo Iesus nazarenus rex iu
deoꝝ. vbi exēpla imitanda ꝓponūt. Prio
em̄ dr̄ iesus: qđ iterꝑtat saluator. Ecce re
missio pctōꝝ Math. j. Ip̄e em̄ sa. fa. ꝓpl'm
suū a pctis eoꝝ. Si ḡ saluat a pctis. igit̄
salutē ab eo hūiliter postulemus ⁊ q̄ramꝰ
Scđo dr̄ nazarenus. qđ interpretat flori
dus: vt nos similiter ꝟtutibꝰ floreamus:
vt flores nr̄i sint flores fructus honoris ⁊
honestatis. Tertio dicit rex a regendo: vt
nos regere doceat actus nr̄os ⁊ oꝑa nr̄a.
sensus: corda: ⁊ corꝑa nr̄a Apoc. v. Fecit
nos deo nostro regnū. Quarto dr̄ iudeoꝝ
id est ꝯfitentiū. i. ꝗ cū ꝑ fidē ꝯfitent dñm
suū. ⁊ ꝗ hūil'r ꝯfitēt pctā sua. Ps̄. Bonū
est ꝯfiteri dño. Iste liber ē scp̄tꝰ intus ⁊ fo
ris. Intus donis ⁊ gratijs ⁊ ꝟtutibꝰ. Fo⸗
ris vulneribꝰ in corꝑe. Suppositus autē
est pulpito crucis: qꝛ nullꝰ in ip̄o ꝑmittit
legere nisi ꝗ carnē crucifixit cū vicijs ⁊ cō
cupiscētijs. Sic in eo legit ap'lus ꝗ dixit.
Christo ꝯfixus sum cruci. Ex ꝗ infero qꝛ
nullꝰ bñ vtit isto libro nisi ꝗ q̄rit salutē. flo
ret in ꝟtutibꝰ. regit affectꝰ ⁊ ꝯfitet fidē eiꝰ

Dixi tertio Qꝛ est tertius liber ꝟginalis ⁊ ma⸗
terne sctificatōis. Et hic liber est ꝑncipiū
generationis iesu xp̄i ꝗ est ꝟgo gl'iosa mr̄
sua bñdicta. de q̄ verificat illud qđ ip̄a d
se ait Eccl. xxiiij. Ego q̄ si vitis fructifica
ui suauitatē odoris. Et sequit. Hec oīa
liber vite. Est aūt liber hic multipl'r scp̄tꝰ
digito spūsscti. Iō multiplex est liber iste
Est em̄ mirabil'r scp̄tus in sui ꝯceptiōe: ⁊
in mūdū egressiōe. mirabilius ī ꝯuersatio
ne. ⁊ ml'to mirabiliꝰ in filij ꝯceptōe. Quo
ad ꝑmū est liber sctūs. Quo ad secūdū li⸗
ber sanctior. Quo ad tertiū sctissimꝰ. De
ꝑmo scꝫ de eiꝰ sctitate ꝯceptiōis ⁊ sctitatꝭ
ptꝫ qꝛ in ꝯceptiōe sua ⁊ natiuitate sua ab
originali pctō fuit mūdata seu purgata ⁊ ꝑ
ꝯñs sctificata. Fuit aūt eiꝰ sctificatio ex⸗
cellentior ceteris sctificatōibꝰ alioꝝ sctōꝝ
Scđm Tho. iij. li. di. iij. Sanctificatio ē
triplex. ⁊ oēs excellit sanctificatio marie.
Maria in sctificatiōe eiꝰ altior fuit ceterꝭ
qꝛ in sctificatiōe q̄ fit ꝑ legē cōem. origina
lis ꝗdē tollit culpa sꝫ manet fomes ſm qđ

est inclinans ad pctm̄ mortale ꝛ veniale.
Sed in sctificatiōe in vtero nō manet fo
mes ſm qd̄ ē inclinās ad mortale. sed ma
net inclinatio fomitꝭ ad veniale: vt i Hie
remia ꝛ Johē bap̄. q̄ pctm̄ actuale habue
rūt nō aūt mortale ſ venıale. Sed in btā
ꝟgīe inclinatio fomitꝭ oīno fuit ablata ad
vtrūqꝫ. Et qd̄ plus ē grā sctificatiōis non
tm̄ repꝛssit motus illicitos in ipa ſ etiā in
alijs efficaciā habuit vt q̄uis esset pulcra
tū nō possꝫ ꝯcupisci carnalr̄ nec ꝯcupisce
re carnalr̄. Fuit ḡ eiꝰ pma h̄ sctificatio in
vtero mr̄is sue p̄ quā fuit ab originali pur
gata ꝛ fomes ligatus. sic ꝙ nūq̄ꝫ eā ad pec
candū īpegit. Sed scd̄a scptura quā scri
psit spūsctūs in h̄ libro fuit adhuc multo
excellētior ꝛ mirabilior: ꝛ hec fuit in eiꝰ vi
te ꝯuersatōe: q̄ mltiplicibꝫ ꝟtutū generibꝫ
fuit ornata. De q̄ dicit Amb. li. ij. de ꝟgi/
nitate in h̄ ꝟba. Sit nob inq̄t tāq̄ꝫ in ima
gine descpta maria ex q̄ velut speculo re/
fulget spēs castitatis ꝛ forma ꝟtutꝭ. Hinc
sumatꝭ exēpla viuēdi vbi tāq̄ꝫ in exēplari
magisteria exp̄ssa sūt ꝓbitatis q̄d corrige
re q̄d fugere q̄d tenere debeatis oñdit̄ Et
seq̄it̄. Primus discēdi ardor ē nobilitas
mgr̄i. Quid nobilius dei mr̄e: q̄d splendi
dius ea quā splendor elegit. q̄d castius ea
q̄ corpus sine corpis ꝯtagiōe generat De
ceteris aūt ꝟtutibꝫ marie q̄d loq̄r. Virgo
erat nō solū corpe ſ etiā mēte q̄ nllo doli
ambitu sincep̄ adulteraret affectū. Corde
hūilis. ꝟbo ḡuis. aīo prudēs. loq̄ndi par/
cior. legēdi studiosior. Nō in incerto diui
tiap̄: ſ in xp̄o spem ponēs. intenta operi.
verecūda ſmōe. cuiꝰ erat ꝓpositū nō hoīeꝫ
ſ deū q̄rere. nullū ledere ſ oībꝫ beneuelle
oībꝫ assurgere. maioribꝫ natu assurgere.
eq̄libꝫ nō inuidere. fugere iactantiā. rōnē
sequi. amare ꝟtutē. Qn̄ ista vultu lesit pa
rentes. qn̄ dissensit a ꝓpinq̄s. qn̄ fastidiuit
hūilē. qn̄ derisit debilē. qn̄ vitauit inopē.
eos solos cetus virorū solita inuisere q̄s
mia nō erubescit. Nec q̄s p̄terit verecun/
dia. nihil toruū in oculis. nihil in ꝟbis p/
cax. nihil in actu inuerecūdū. Nō gestus
fractior. Nō incessus insolētior. Nō vox
petulantior. sed talis fuit vt ipa corporis
spēs simulacrū fieret mētis ꝛ figura ꝓbi/
tatis. Tertia scptura fuit huiꝰ libri excel
lentissima. qꝛ spūsctūs scpsit in ꝯceptiōe
filij dei p̄ quā fuit fomes ablatꝰ ſm essen/
tiā ꝛ grā sup̄addita q̄ flexibilitateꝫ liberi
arbitrij determinat ad bonū. ꝙ extūc nllo
mō ad malū potuit flecti. Vn̄ tūc ꝯfirma
ta fuit sicut in via potuit fieri. ꝛ ita sancti
ficata ꝙ deinceps peccare nō potuit. In
pma sctificatione fuit sctificata q̄ ad p̄so/
nā. In scd̄a q̄ ad materiā ꝓ materia ꝓlis.
Ex ista aūt sctificatiōe ꝯceptiōis xp̄i post
q̄ꝫ eā filius dei inhabitare nouē mēsibꝫ di
gnatus est fuit adhuc mirabilius descpta
grap̄ p̄rogatiuis. qꝛ p̄ hāc oēs dispositōes
fomitis erāt sublate. sicut qn̄ curat̄ morbꝫ
adhuc remanēt reliq̄e curande. Et cū hoc
de directo ad diuina vt ex h̄ licitis vsibꝫ ꝛ
mr̄imonialibꝫ eā aptari esset impossibile.
Vn̄ tunc vt dicit Tho. Non soluꝫ mens
sed etiā corpus eiꝰ resplenduit sūma puri
tate. Per pmā ḡ excellebat oēs baptisa/
tos. Per scd̄am excellebat puritatem ade
quā habuit ante pctm̄. Per tertiā ꝯfirma
tionē anglos excellebat. qm̄ illi nec cresce
re pn̄t in p̄mio substantiali sic nec decre/
scere. ſ btā ꝟgo potuit crescere in merito
ꝛ nō decrescere. Hec Tho.

De sancto Mattheo euangelista.
Sermo. XLIII.

Equere me. Mat

s thei. ix. Marci. ij. Luc. v. Joh.
viij. Licet multa ac varia argu/
menta dīne mīe ꝛ ꝓpiciatiōis erga genus
hūanū tā in creaturis sup̄ioribꝫ q̄ꝫ medijs
q̄ꝫ etiā inferioribꝫ possint apparere diligen
ter p̄scrutanti. Nā facit solē suū oriri non
solū sup̄ bonos ſ etiā sup̄ malos. ꝛ pluit
sup̄ iustos ꝛ iniustos Math. v. Ecce por
tat seu tolerat in tr̄a electos suos ꝛ repro/
bos. de q̄ ꝛ pascit oēs indifferent̄. Juxta
illd̄. Aperꝭ tu manū tuā ꝛ īples oē aīal bn̄
dictōe. qꝛ tn̄ h̄ oīa dīne pietatꝭ indicia assi
duitate nimia viluerūt vt pctōrē ad sperā
dā veniam vix mouere possint. hinc est ꝙ
filiꝰ dei veniēs in hūc mūdū vt pctōribꝫ p̄
fectā fiduciā remissiōis pctōp̄ oñderet. cū
pctōribꝫ misericordit̄ ꝯuersari dignatꝰ est
ipōsq̄ꝫ ad seq̄ndū se vocare dignatꝰ ē. Si
cut pꝫ in isto btō aplo quē dn̄s vidēs aua
ricie q̄stibꝫ inhiare vocauit dicēs. Seq̄re
me. De tribꝫ vidēdū ē. Pmo de vocatione
xp̄i pijssima. cū dr̄. Sequere. Secūdo de

seqn̄di exēplaritate.cū d᷑.Me.Tertio ꝺ
ꝯsolatiōe pctōꝝ oīm.cū d᷑ singl'arit'. Se
quere me. A In ṽbis istis maxia cō/
solatio daꝛ pctōrib⁹ q̄s xp̄s nō abijcit sed
ad se vocat.dicēs vnicuiq;.Seq̄re.sic di
xit huic aplo. Nāq; nō pōt esse pctōris de
speratio qn̄ audit sic dn̄m deū diligent' di
centē.Seq̄re me Nō em̄ ait discede a me
fili iniq̄tatis.vel fuge a me: sed seq̄re me.
q.d.et si errasti sic ouis q̄ perijt. ego tn̄ ad
h̄ descendi vt more pij pastoris reducā te
j.Pet.ij.Cōuersi estis ad pastorē aīaꝝ ve
straꝝ.Et Joh.x.Ego sum pastor bonus.
ꝛ certe bonus ꝛ super bonus qui se posuit
nō solū ductorē sed etiā viā ad patriā a q̄
aberrauim⁹ Joh.xiiij.Ego sum via veri/
tas ꝛ vita.Hoc ḡ attendēs btūs Mathe
us secutus est xp̄m.Et h̄ tripl'r.Prio cele
riter.q᷑ ad vnius iussiōis vocē.q᷑ mox vt
vocatus ē.statim secut⁹ ē. nulla signa nul
la miracula facietē vidēs.Ecōuerso d᷑ de
reprobis Joh.iiij.Nisi signa ꝛ ꝓdigia vi
deritis nō credetis.Scd̄o ꝯgruent'.quia
xp̄m pauperē paup̱ secutus ē.Nā relictis
oīb⁹ sc; se suos ꝛ sua.vt d᷑ Luc.v.Tertio
facil'r.q᷑ absq; aliq̄ ꝓmissiōe.Ista aūt vo
catio fuit mirabilis ex trib⁹.Primo ex p̱te
vocatiōis.q᷑ nōdū destiterat a malis.ꝛ tn̄
vocatus ē p̱ xp̄m.qꝺ ideo factū ē vt dareꝛ
spes desperatis q̄s xp̄s vocat etiā lic; īdi
gnos.j.Coꝝ.j.Vocat ea q̄ nō sunt tanq̄
ea q̄ sunt.j.Joh.iiij.In h̄ est charitas dei
nō q̄si nos dilexerimus deū.sed qm̄ ip̄e ꝓ
or dilexit nos.Vn̄ ꝓpha dicit.Misericor
dia ei⁹ p̄ueniet me.Neq̄q; em̄ alias mēs
nr̄a ad bonū aliqn̄ surgeret.Nā lic; appe/
titus natural'r sit inclinatus ad bonū.eo
ꝙ oīa bonū appetūt.j.Ethicoꝝ.ꝛ maxime
hō cui natural'r est inserta boni p̱fecti cu/
piditas fm̄ Boe.in de ꝯso.Tn̄ necessaria
est gr̄a dei monēs ꝛ ꝓmouēs ad bonum ꝛ
ꝯuersionē ad deū.Vn̄ Henric⁹ de vrma/
ria dicit.Q licȝ oīm aīe ṽtutū q̄daz semīa
sint cōplātata.tn̄ nisi hec miseratiōe dīna
fuerint excitata ad incremētum p̱fectiōis
nō poterūt ꝑuenire.q᷑ nec q̄ plantat ē ali
q̄d nec q̄ rigat.sed q̄ incrementū dat deus
Hec ille.Hec aūt dīna miseratio semp̱ in
ꝓmpto est.Juxta illud Apoc.iij.Ego sto
ad ostiū ꝛ pulso.Ex q̄ ptȝ detestabil' error
dicentiū.Si de⁹ vellet essem bon⁹.O fa/
tuitas ꝛ blasphemia.Nōne habes apl'm
j.Thessa.iiij.di.Hec est volūtas dei scti/
ficatio vr̄a.Et iterȝ.Vult oēs hoīes sal
uos fieri.j.Thim̄.ij.Nō est ḡ aliq̄d in ꝺo
sed in nr̄o corp̱e ꝛ desidia q̄ vel nolumus
gr̄am recip̱e: vl' receptā nolumus ꝯfuare
Vn̄ ꝙ q̄s est malus sibi nō deo imputet.
Q aūt bonus deo non sibi imputet.q᷑ ab
ip̄o oēe bonū Jacobi.j.ꝛ nullū malū.ibi
dē.Scd̄o fuit vocatio ista mirabilis ex p̱
te vocati.q᷑ sine miraculo aliq̄ secutus ē.
Sed q̄d mirū.cū vt dicit Hiero.Fulgor
q̄dā ex ei⁹ oculis ꝛ facie exibat.q̄ pctōres
ad se trahebat sicut magnes ferrū.Tertio
vocatio ista fuit mirabilis.q᷑ xp̄s eū obli
gatū ad rōnē alienā vocat cū p̄iudicio al/
terius sc; dn̄i a q̄ theloneū tenebat.qꝺ fa/
cere vt videꝛ nō debuit.cū dicat idē salua
tor.Vade p̄mo recōciliari fr̄i tuo Math
v.sed pōt dici ꝙ dn̄o oīm h̄ facere licuit.
Cui nō ē q̄ dicat.cur ita facis.Ip̄e em̄ nō
tenebaꝛ minori dn̄o ad rōnē.q̄ a dn̄o oīm
vocabaꝛ Act.v.Obedire oportet magis
ꝺo q̄; hoīb⁹. B

Dixi secundo

sc; de exēplaritate seq̄ndi vi
deamus.Exēplū aūt p̱fectiōis in se xp̄us
voluit ost̄dere.nō in alio q̄; ī se.Jō addit
me.q.d.Inspice ꝛ fac fm̄ exēplar in me ti
bi monstratū Exo.xxv.Me ḡ sequere.nō
mūdū q̄ ē deceptuosus.nō carnē q̄ ē corru
ptibil'.sed me veracē.nō diabolū q̄ crudel'
est.sed me veracē in ꝓmissiōe.veraciorem
in retributione.veracissimū ꝛ pijssimū in
etn̄a ꝯsolatiōe.Circa qꝺ sciēdū ꝙ diuersi
diuersimode xp̄; sequūꝛ Nā q̄dā oīno nō
sequūꝛ xp̄m.q̄dā sequūꝛ s; impulsi.q̄dā se
quūꝛ.ꝛ si nō ipulsi tn̄ attracti.q̄dā sequūꝛ
ꝛ si n̄ attracti s; expediti.alacres ꝛ leti spō
tanei ꝛ volūtarij.ꝛ hij st' p̱fecti.Talis fuit
aūt iste apl's Primi q̄ oīno nolūt seq̄ xp̄m
sūt hoīes vani ꝛ mūdani ꝛ dissoluti.q̄ po/
tius eligūt ꝯcupias suas seq̄:q̄ videnꝛ eis
valde faciles.leues.delectabiles.vt st' illi
q̄ intēdūt vanitatib⁹ secl'i.q̄b⁹ videꝛ facile
oē difficillimū.oē falsuȝ veꝝ.oē p̄uū opti/
mū.Sȝ vere isti dicēt ī fine illō Sap.v.
Ambulauim⁹ vias diffi.Lassati sumus in
via iniq̄.et ṽe difficiles.q᷑ ꝯsumūt p̄imo
nia ꝛ corp̱a.ī sup̱ ꝛ aīas p̱petuis penis ex
ponūt.O cec⁹ amor.O fatuitas cordis.O

insensatio mētis q̄ dicit bono malū ꝛ malo
bonū Esa. v. Sed vñ est ꝙ tales sequūtˀ li
bentius ista vana q̄ꝫ xp̄m. Rn̄deo h̄ est ex
falsa opīone taliū ꝑuersoꝝ. Nā tales iue-
niūt mltas occasiōes ꝓpt q̄s excusari pos-
sent de ſuitio dei. Dicūt em̄ ꝓmo dura eē
dīna ꝑcepta. sic̄ ꝛ illi Joh. vj. Durus est h̄
ſmo. ꝛ q̄s intelliget eū. h̄ facūt oīs fatui
dicētes. Nunq̄d oēs debemus esse mona-
chi vt ita sctē viuere debeamus. imo h̄ est
falsum: sed sufficit nob̄ via cōis. Et sic ob
ſuare decē ꝑcepta sufficit. ad lr̄am ſuemꝰ
ea. Sed ꝟe nō. Nā xp̄ianis dr̄. Nisi abū
dauerit iusticia v̄ra plꝰ q̄ꝫ phariseoꝝ ꝛ scri
baꝝ nō intrabitis in regnū celoꝝ. Math.
v. Nō ḡ sufficit xp̄iano nō adorare idolū
sed nec amare quācūq̄ꝫ creaturā ꝑter deū.
Nō sufficit abstinere a ꝑiurio: ſꝫ oportet
abstinere etiā ab oī ocioso ꝟbo. Non solū
nō laborare die festo. ſꝫ nec etiā ociari. in-
gurgitari vl̄ ludos exercere aut iocos cho
reas ducere: ꝛ cantilenas lascíuas canta-
re. nō solū honorare ꝑentes carnales: ſꝫ ēt
ꝯfessores. ꝑdicatores ꝑsb̄ros ꝛ oīs p̄res
spūales. nō solū nō mechari: ſꝫ nec illicito
aspectu videre mulierē ad ꝯcupiscenduꝫ.
nō solū nō occidere. ſꝫ nec irasci. Nō solū
nō falsum testīoniū ferre. ſꝫ nec veritatem
reticere. ꝛ sic de aliȷ̄s ꝑceptis spūalr̄ iplen
dis. Scd̄o dicūt tales. Ad q̄d ſuiendū ē
deo cū videmꝰ potiꝰ malis melius esse q̄ꝫ
bonis. ps̄. Zelaui suꝑ iniq̄s pacē pctōꝝ vi
dens. sed falsa est excusatio. qꝛ idē ps̄. dic̄
Nunq̄ꝫ vidi iustū derelictū. Et mali etiaꝫ
q̄ florēt cito decidēt. Ps̄. Transiui ꝛ ecce
nō erat. nec inuētus ē locus. Tertio dicūt
tales. Ad q̄d ſuiendū ē deo. cū suos nō iu
uat ſꝫ tribulatōibꝫ exponit. Abacuc. j. Ta
ces ꝯculcāte ipio iustiorē se. ſꝫ certe in ps̄.
dr̄. Adiutor in tribulatōibꝫ in oportunita
te. i. tp̄e oportuno. Et apl̄s. Fidelis deꝰ ē
q̄ nō patieꝛ vos tēptari suꝑ illud qd̄ pote
stis. ſꝫ faciet cū temptatiōe ꝓuentū vt pos
sitis sustinere. Quarto dicūt tales. Ad q̄d
ſuiendū ē deo. cū ipe sp̄ suos affligit Job
xxx. Mutatus es mihi in crudelē. Sed
certe Apoca. iiȷ̄. dr̄. Ego q̄s amo castigo.
Heb. xiȷ̄. dr̄. Flagellat omnē filiū quē reci
pit. Quito dicūt tales. Quare seq̄ndus ē
xp̄s cū suos nō videꝛ remūerare. vñ Ma
lach. iiȷ̄. dr̄. Dixistis vanꝰ est q̄ ſuit deo: ꝛ
qd̄ emolumētū h̄emus: qꝛ ſuiuimus ei. vl̄
qꝛ ꝑcepta eiꝰ custodiuimus. Sed certe dr̄
Gen̄. xv. Ego ꝓtector tuꝰ sū ꝛ merces tua
mag̃ nimis. Nō est ḡ excusatio nō seq̄ndi
xp̄m oībꝫ tl̄ibꝫ. Scd̄i sūt: ꝛ si xp̄m sequūꝛ
tn̄ coacti ꝛ cōpulsi. Impelluntꝛ aūt tripl̄r.
Prīo timore inferni. Scd̄o pudore hūa-
no. Tertio pauꝑtate mōi. Multi sūt q̄ si
nescirēt penas īferni nō curarēt de ꝑmiȷ̄s
celi. Multi q̄ si hoīes nō ꝟerenꝛ deū nō re
uererenꝛ. Multi q̄ si eēnt diuites nūq̄ꝫ re-
cordarenꝛ dei. q̄ tn̄ in pauꝑtate cogūꝛ ad
deū suspirare. Et h̄ est qd̄ dr̄ Luc. xiiȷ̄. Ꝙ
q̄sdā dn̄s iussit ad cenā cōpelli. qd̄ fit per
defectꝰ. tribulatiōes. ꝛ angustias. infirmi
tates. dānatiōes. ꝑicula reꝝ. ꝑ mortē ami
coꝝ. vñ Greg. Mala q̄ nos hic ꝑmūt ad
deū ire cōpellūt. Tertiȷ̄ sūt q̄ sequūꝛ xp̄m
attracti. De q̄bꝫ in ps̄. Confitebiꝛ tibi cuꝫ
bn̄ feceris illi. Isti sunt sil̄es muscis q̄ se-
quūꝛ mel. ꝛ lupis q̄ sequūꝛ cadauer. ꝛ for
micis q̄ sequūꝛ frumēta. Sic isti ſuiūt do
vt ꝯsequanꝛ delicias. diuitias. ꝛ honores
Talis fuit ille q̄ dixit. Mḡr seq̄r te q̄cūq̄ꝫ
ieris. Cui xp̄s rn̄dit. Vulpes foueas h̄nt
Quarti sūt q̄ sequūꝛ xp̄m onerati sic̄ diui-
tes ꝛ auari. q̄ grauanꝛ labore in acq̄rendo
timore in ſuando. dolore in ꝑdēdo Eccs.
j. Vidi cūcta sub sole. ꝛ ecce nihil alid̄ ni
si labor ꝛ afflictio spūs. Oēs isti ipfecte se
quūꝛ xp̄m. Jō q̄nti sunt q̄ ꝑfecte qꝛ volū-
tarie nō coacti nō attracti vl̄ allecti ꝛrenis
ſꝫ eternis. nō onerati corruptibilibꝫ sed ex
pediti in oībꝫ sequunꝛ solū xp̄m q̄rētes si-
bi soli placere. Intēdētes vt eū solū i vita
ꝛ ī moribꝫ ꝛ ꝯuersatōe imitātes. tales fue
rūt apl̄i q̄ vidētes xp̄m respuisse oīa secl̄i
bona ꝛ ipi silr̄ respuerūt. Et h̄ ē ꝑfecta se-
q̄la xp̄i. q̄ ꝯsistit in voluntaria pauꝑtate.
Sūt aūt tres rōnes q̄re scti ꝛ ꝑfecti xp̄ia
ni oīa relinquūt ꝓ xp̄o. Prīo qꝛ xp̄s cū di
ues eēꝫ factus ē ꝓ nob̄ pauꝑ. ij. Coꝝ. viij
Dimisi hereditatē ꝛ domū meaꝫ ꝓpter te.
Scd̄o vt xp̄m expeditius seq̄renꝛ: ꝛ indu
strius cū hoste pugnarēt. Sic̄ em̄ onera-
tus sarcina nō pōt cito currere. sic nec di-
ues in ꝟtutibꝫ ꝑficere. vñ Math. xix. Fa
cilius ē camelū ꝛc̄. ꝛ sic pugnās tonsus et
rasus nō hꝫ q̄ ab hoste rapiaꝛ. Sic ꝛ re-
linquēs oīa Hiere. vij. Tonde capillū ꝛ
ꝓiȷ̄ce. vñ xp̄s Joh. xiiij. Venit ꝑnceps mū

di hui⁹ ⁊ in me nō hꝫ q̄cꝙ̄. Tertio vt sem ꝑ parati starēt qñ a dño vocarent̄. Math xxiiij. Uos estote parati. Diuites nō sunt parati ad mortē. q2 hñt facere testamenta reddere debita. ꝓuidere familie vxori. fi/ lijs ⁊ timere ne relinquāt alienis. Non so lū in morte: sꝫ ⁊ in vita diuites nō sūt ꝑati q2 semꝑ sunt turbati labore ⁊ dolore ⁊ in/ sup ñ reliquerūt oīa vt solū xp̄m eis mon strarent sufficere. Aug⁹. Nimis cupidus est: cui nō sufficit christus. C

Dixi tertio scꝫ de ꝯsolatōe pec catoꝝ oīm q̄bꝫ xp̄s dicit singularit̄. seq̄re me. Nusq̄ꝫ legimus ista v̄ba dixisse iustis sꝫ pctōribꝫ. ideo ma xima ꝯsolatio dꝫ esse desperatis q̄ ⁊ si offē derūt deū. tñ eis dī. sequere me. ⁊ nō auer teris a me. Quia eccl'ia magis celebrat fe sta scōꝝ ꝑ pniam saluatoꝝ q̄ꝫ ꝑ innocen/ tiā. Nam ⁊ abel erat iustus vt saluator te stat̄ Math. xxiij. Et Job simplex ⁊ rect⁹ cui nō erat silis in terra Job. j. Et Enoch vir ꝑfectus in generatione sua cū deo am bulauit. ⁊ Abraā iustus ⁊ ꝑfectus etiā co/ rā deo ambulauit. q̄ etiā credidit deo ⁊ re/ putatū est ei ad iusticiā in sempiternū. Jō in ventre mr̄is a deo dilectus Hieremias Jsaias in vtero scificati. Dauid vir ſm cor dei inūctus ⁊ oleo scō dī vnct⁹. Sal'. in oī sapia doctissimus. sꝫ ⁊ in nouo testa mento ml'ti scōꝝ ꝑ innocentiā vite salua ti. vt Alexius Anthonius. Macharius. ceteriq̄ꝫ heremite. quoꝝ tñ festa eccl'ia ra/ ro ⁊ sub simplici celebritate celebrat. imo de q̄busdā nullā facit memoriā. alios grā saluatoris ꝑ pniam multiplicat. replicat freq̄ntius ꝯuertēdo recidiuātes. Sicut d̄ petro sic de matheo. sic de ml'tis alijs. Ad q̄d aūt aliud q̄ꝫ ad dandū fiduciā venie d̄ pctis hoībꝫ. Uñ nō est aliqua spes despe/ rationis q̄ nō extinguit̄ a magnitudine di uine mie iā in scīs ostensa. Sunt aūt sex spēs despatōis. Nā q̄dā desperāt ꝓpt̄ ml'ti tudinē pctōꝝ. vt Cayn Gen̄. iiij. Maior ē iniq̄tas mea q̄ꝫ vt veniā merear. Scdo ꝓ pter magnitudinē pctōꝝ. Prouerb. xviij. Peccator cū in ꝓfundū venerit pctōꝝ cō temnet. Tertio ꝓpt̄ turpitudinē pctōꝝ: q2 q̄dā potius desperant q̄ꝫ turpe ꝯfiteant̄ sa cerdoti. Quarto ꝓpter diuturnitatē pctōꝝ. Qñ em̄ q̄s stetit in pctō vſq̄ꝫ ad mortē nō habꝫ vbi speret veniā. j. Joh. v. Est pctm̄ ad mortē. nō dico vt q̄s roget ꝓ eo. Quin to ꝓpt̄ magnitudinē pctōꝝ. q2 dicit apud se. q2 rupisti pniam factus es ingratus. et ita ꝓ vno sicut ꝓ oībꝫ dānaberis Jaco. ij. Qui offendit in vno factus est oim reus. Sexto ꝓpt̄ infamiā pctōꝝ. ex q̄ publicū ē coꝝ pctm̄. Dicūt em̄ tales q̄d ꝓdest mihi pnīa cū sꝑ infectus ero apud hoīes. Con/ tra istos oēs desperationes hēmus exēpla mie. Nā si desperasti ꝓpter pcti magnitu/ dinē. habes petrū q̄ negauit fidē. q̄d ē ma ximū pctm̄. ⁊ tñ dñs respexit eum Math. xxvj. Si desperasti ꝓpt̄ ml'titudinē pctōꝝ habes magdalenā q̄ hēbat septē demōia Uñ ei dictū est. Dimissa sunt ei pctā mul ta Luc. vij. Si desperasti ꝓpt̄ turpitudinē pctōꝝ. habes dep̄hēsam mulierē in adul/ terio. Uñ ei dictū est. vade amplius noli peccare. Si desperasti ꝓpt̄ pctōꝝ diutur/ nitatē. habes latronē q̄ vſq̄ꝫ ad mortem in pcō ꝑdurauit. ⁊ tñ meruit audir̄. hodie me cū eris in ꝑadiso. Si desperasti ꝓpt̄ pctōꝝ magnitudinē. habes ꝓmissū xp̄i dicentis. Nō dico tibi septies: sed septuagies septi es. Si desperasti ꝓpter pctōꝝ infamiā. ha bes mattheū ꝓblicanū. ⁊ tñ dictū ē ei. Se q̄re me. Nos igit̄ tātā miāꝫ dei sup nos li/ beraliter effusam sentientes tanto fiducia lius spem venie habeamus vt tandē gl'iāꝫ ꝯsequamur. Ad quam ⁊c̄.

De scō Michaele. Sermo. XLIIII.

Accesserūt ad iesū discipuli ei⁹. dicētes. Quisputas maior est in regno celoꝝ Math. xviij. Quāuis ſm Aug. in lib. soliloquioꝝ ca. vij. in fine. Hō a dño deo beneficia in/ numera imeritus recepit de fonte miseri/ cordie sue. q̄ copiose in sua creatione hau sit. in h̄ vicꝫ q2 nō vnus ex inanimatis. nō vnus ex brutis irrōnabilibusq̄ꝫ creaturis sic creatus sit. silr̄ cū cū nō fecerit stipulāꝫ vel ignē vel piscē nō serpentē vel aliq̄d ex brutis aīalibꝫ. nō lapidē vl' lignū. nō ex eo rū genere q̄ tñ hñt esse. vel ex coꝝ q̄ tñ eē pñt ⁊ crescere. nec ex eoꝝ genere q̄ tñ esse pñt crescere ⁊ sentire. cū ipse hoiem super hec oīa faciat. ⁊ voluit cū h̄ eū optimū eē q2 rationali differentia euꝫ decorauit. ita vt eū paulominus parē crearet ab angelis

in h̄ q̄ cognoscēdi diuinā maiestatē dedit
ptātē cū illis: tm̄ paulominus addidit. q̄a
illi ipius felicē noticiā iam hn̄t p̄ spēm. hō
āo p̄ spem. Illi facie ad faciē hō āo p̄ spe
culū ⁊ in enigmate. Illi plene. hō ex p̄te.
tm̄ multo decorantior hō in hoc apparet ⁊
eminet vniuersis q̄dāmō q̄z p̄stantior an
gelis videt̄ esse/cū ipos angelos ad sui cu
stodiā ⁊ s̄uitiū habeat deputatos. Vn̄ in
h̄ vt ait ibidē Aug. diuine dilectiōis īmensi
tas erga hoīez apparuit/cū eū ad suā ima/
ginē creasset. qd̄ nō fecit angelis. ⁊ cū hoc
oīb⁹ creaturis p̄posuisset. Insup̄ fecit an/
gelos suos spūs q̄b⁹ mandauit custodire
hoīem in oīb⁹ vijs suis. Vn̄ hij sunt custo
des hierl'm. i. hoīm p̄tinentiū ad celestem
hierl'm. Qui custodiūt vigiliā noctis sup̄
gregē hoīm. Ne qn̄ diabol⁹ vt leo rapiat
aīas eoꝝ q̄ semp̄ q̄rit quē deuoret. Hij sūt
ciues sup̄ne hierl'm q̄ sursuz est mr̄ nr̄a. in
misteriū missi ꝓpt̄ eos q̄ hereditatē capiūt
salutis. vt eos liberarent ab inimicis suis
ↄfortarēt ↄ̄ tētationes/⁊ oīones filioꝝ an
ↄspectū diuine maiestatis offerrēt. Non em̄
īuident s3 poti⁹ ꝓmouēt ↄciues suos p̄ q̄s
sue ruine scissuras restaurari expectāt. Idō
q̄z mag̃ cura ⁊ vigilanti studio assistūt no
bis oīb⁹ horis locis momētis succurrētes
⁊ ꝓuidētes necessitatib⁹ nr̄is ipos q̄s nūc
habemus vite nr̄e custodes in via merito
rū nr̄oꝝ ante ↄspectum diuine maiestatis
hīc mereamur. sicq̄z cuz eis videre merea/
mur faciē p̄ris nr̄i q̄ est in celis. Ubi the/
ma in fine euāgelij. Qd̄ q̄dē euangeliū in
ductū est hodie in eccl'ia legendū ꝓpter so
lam p̄ticulā in fine ipsius positā sc3 ange/
li eoꝝ semp̄ vident faciē p̄ris mei q̄ ē in ce
lis Math. xviij. Euāgeliū aūt p̄ se ↄtinet
exhortationē ad hūilitatē/factā a xp̄o di/
scipulis. Ubi p̄mo ponit̄ discipuloꝝ q̄stio
⁊ ↄsequent̄ dn̄i r̄nsio. Dicit itaq̄z p̄mo q̄n
tū ad q̄stionē discipuloꝝ q̄rentiū q̄s esset
maior in regno celoꝝ. Vn̄d aūt h̄ accidit
dicit Beda. q2 ex illa discipuloꝝ assūptio
ne in montē Math. xvij. Videbant̄ em̄
in h̄ alijs p̄ferri q̄ admittebant̄ ad secreta
eis reuelāda p̄ xp̄m/vel etiā ex hoc occa/
sio q̄rendi surrexit: q2 audierāt Petro cla
ues regni celoꝝ fuisse collatos ex q̄ suspi/
cant̄ eū fieri debere magnū in regno celo/
rū. Hiero. tm̄ in Omelia assignat rōnē fu/
isse ex eo sumptā q̄rendi. q2 discipl'i vt mo
dicū sup̄ dr̄. viderāt dn̄m ꝓ se ⁊ petro da/
re tributū. ex q̄ tūc maior videbat̄ esse eis
Et q̄ ad h̄ dr̄ in textu. In illa hora acces/
serūt ad iesuz. sicut discipuli ad mgr̄m ve
ritatis. sicut subditi ad iudicē eq̄tatis. sic̄
familiares ad dn̄m maiestatis disceptuo/
si vt ↄcordarent̄. Ps. Accedite ad eū ⁊ il
lūinamini. Quid aūt q̄rerent subdit̄: cum
dr̄. q2 dicebant. Quisputas est vna dictio
posita f̄m Huguitionē cū syllabica addi
tione. ⁊ ꝓnūciat̄ corripiēdo mediā. Quis/
putas. s. in festo Iohis baptiste est maior
in regno celoꝝ. i. in collegio iustoꝝ. vl' me
rito in eccl'ia militante vel p̄mio in eccl'ia
triūphāte. Ecce q̄z optima questio. q2 que
rūt de maioritate regni celoꝝ ⁊ nō terreni
Contra modernos apl'os q̄b⁹ cura est tm̄
p̄esse ⁊ nō ꝓdesse. Quāuis aūt hec sit sctā
q̄stio discipuloꝝ. tn̄ q2 nō recto zelo ꝓcede
bat cū p̄matū desideraret anteq̄z misteriū
ideo dn̄s volens eis soluere q̄ōnē p̄dictā
adducit pl'es rōnes exēplares ⁊ vt nō so/
lū v̄bis videret̄ arguere/adducit res in me
diū nō sicut v̄bosi zophiste q̄ noīb⁹ ꝓ reb⁹
tm̄mō vtunt̄ Elencoꝝ. j. Ideo subdit̄. Et
aduocās iesus p̄uulū ad se. p̄uulū tā etate
q̄z hūilitate. Hic paruulus credit̄ esse bea
tus Marcialis q̄ postea fuit ep̄s lemoni/
censis. ⁊ statuit eū in medio vt equal'r oī/
bus esset exēplar. Notanda sunt plura in
h̄ facto. q2 sc3 h3 ↄuersationē cū paruulo.
ibi. Aduocans. Simile em̄ noīat sibi sil'e
Et f̄m Senecā. Paruuli vocant illos cū
quib⁹ ludere ↄsueuerūt. Scd̄o familiari/
tatē vnde statuit eū. Habet em̄ ꝓpriū hūi/
litas vt ne cadat metuat. q2 si laquei dia/
boli tensi sūt sup̄ius inclinat caput. ⁊ si in
fra sunt ꝓuidet cū semp̄ in imis gradiat̄.
Tertio ꝓtectiōe. q2 in medio. q̄ em̄ in me/
dio tutior est. ⁊ nos si humilitatē s̄uamus
oīm virtutū custodiā ⁊ ꝓtectionē habem⁹
sine qua nulla virtutū poterit in suo robo
re ↄseruari. Ex his v̄bis p3 sc3 q̄ humili
tas est via ad regnū celoꝝ p̄ quā ⁊ nō aliā
dn̄s introiuit patriam. ⁊ ↄsequenter alios
introduxit. ad Hebre. x. Habemus itaq̄z
fratres fiduciā in introitu sanctoꝝ in san/
guine xp̄i q̄ initiauit nobis viā nouā p̄ ve
lamen. i. carnē suā. Via vetus est sup̄bia:
q̄ p̄mus angelus d̄ celo ⁊ Adā de p̄adiso

exularunt. q̄si ḡ arguat ꝙ regnū celoꝝ solū dat̄ humilib⁊. Iuxta illud Prouerbioꝝ xxix. Humilē spū suscipiet glīa. nisi ḡ vos id est. si nō fueritis sic̄ paruuli. q̄ ſm Crisſ. et Hiero. sup Math. de illatis malis n̄ irascuntur. nō ꝓ illatis verberib⁊ vlciscunt̄. n̄ de honore gaudēt. nec ꝑmatū appetūt. nō ꝓ diuitijs anhelant acq̄rendo. sed mansueti sunt humiles ⁊ purissimi. Iō maxīa capacitas eis erit in glīa. Iaco. iiij. Hūilib⁊ aūt dat grām. Premiabilis virt⁹ est hūilitas in ꝓprio subiecto ⁊ in alieno. Iō subdit. Et q̄ susceperit vnū paruulū talē mee innocētie imitatorē nō grā cuiuscūq₃. sed in noīe meo. i. ꝓpter amorē noīs mei seu ad mei noīs ꝓuocationē/me suscipit equalēt. Quia q̄cq̄d vni ex minimis meis fecistis mihi fecistis Math. xxv. ⁊ Math. x. Qui vos recipit me recipit. Et q̄ econtra scandalizauerit vnū de pusillis istis/ vbi ponit dehortatiōez ad malū/apponēdo penā nocentib⁊ paruulis. ⁊ dicit. Qui aūt scandalizauerit. sc₃ dicto vl' facto minus recto fit occasio ruine. i. pc̄ti mortalis dādo occasionē. vnū. ḡ multo magis plures de pusill' istis. i. infimis vel infirmis. Qui eīn scādalizat̄ pusillus dicit̄ ſm Hiero. Nam pfc̄ti licet scandalizari possint. nō tamē de facili Et hinc dr̄ Prouer. xij. Non contristabit iustum quicq̄d ei acciderit/ Q₃ q̄₃uis scandalū generalit̄ sit malū: tamen magis fidelium. Et ideo addit. Qui ī me credūt. Magis eīn vitandū est scandalū fideliū q̄₃ infideliū. Sequit̄. Expedit ei vt suspendatur mola azinaria in collo eius ⁊ demergatur in ꝓfundū maris. Ecce pena scandalizantis pusillū. Expedit ei. i. vtilius esset ei si ī sua innoxietate ꝑmanens sustineret ḡuissimā penā que fuit in terra palestinorū submersio in mari cū magno lapide ī collo appenso quē asini in molendino vertebāt. q₂ sic mortē eternā euitaret. vel sic de nocentibus exponat̄ idem Melius esset ei penā ꝓ culpa cōmissa pati hic q̄₃ in futuro et'nis reseruari cruciatib⁊. vt exponit Beda. Tn̄ Rabanus qui subtilius h̄ pensauit sic exponit de pena et'na sic. Melius. i. minus maluʒ eēt alicui. Qui eīn peccat in habitu religioso multos ledit exemplo. Et q̄₃uis hec pena sit cōtra oīes ḡnalit̄. tn̄ specialiter est cōtra oēs apl'os. qui q̄m mittendi erant ad docēdum pusillos et ignaros. ne de facili eos scandalizarent exhortantur. Sic eīn ipi vbi ꝓficere debuissēt obfuissēt nisi p̄custoditi fuissent. Quantū aūt nocеat scandalū p̄lati hic aduertat q̄libet. qui sunt velut lectio viua subditoꝝ. in qua q̄cq̄d legunt ad sue opationis trahūt exemplū. Unde Grego. xxiiij. libro moralium. Quod legunt ī vita nostra subditi siue bonum siue malum nobis imputabit̄ siue ad penā siue ad premiū. Itē Grego. in pasto. Lectio viua est vita iustoꝝ. Sic scandalosa vita prelatoꝝ est damnatio subditoꝝ. Ue mūdo abs scandalis. id est peccatoribus mundanis ꝓ scandalis q̄ non cauent. Sed q₂ christo possent obijci. Si ve ēventurū ꝓ scandalis mūdo. cur ergo pater₃ ea fieri. cū sint alioꝝ impedim̄ta salutis. Posset ip̄e r̄ndere sicut dicit q̄ð sequit̄. Necesse est vt veniāt scandala. Non inquā necesse est vt dicat simplicē necessitatē sine q̄ nō potest esse. sed necesse. i. expediēs est vt veniant scandala ad alioꝝ ꝓbationē. Tali ei necessitate necesse est fieri hereses. ꝑma Corinth. x. vt qui ꝓbati sunt manifesti fiant ī vobis. Ue aūt illi ꝑ quē scandalū venit. q̄ si di. licet sit vtile scandalū venire. tamē q₂ hōc nō est ex intētiōe scandalizantium q̄ꝝ non est meliorare sed corrumpere. ⁊ ideo ꝓpter talem finem quem intendit q̄libet tal' ve illi. Nec possunt excusari quod necesse est euenire. cum necessitas illa solū respiciat simplicem euentū scandalorū nō radicē ex qua scandala ꝓcedunt sed malicia que non ex necessitate sed libertate arbitrij procedit. Et ideo totū iputat̄ libero arbitrio. Ideo consequenter dominus ponit cautelas circa huiusmodi scandala. dicens. Bonum est ei ⁊c̄. Leo papa sanct⁹ istud ad litteram ipleuit. Cū enim in eccl'ia maioris Marie in pascha celebrasset ⁊ fideles cōicaret. Et quedā matrona manū ei⁹ osculata fuisset in eū vehemens temptatio irruit ⁊ eadeʒ die manū se scandalizantē occulte amputauit ⁊ a se reiecit quā sibi postea btā virgo restituit. Si autē manus tua/ Ubi tria ponuntur que scandalū facere possūt. Aut eīn quis scandalizatur per adiutoriū ⁊ sic dic̄ ð manu. aut ꝑ seruiciū. ⁊ sic dic̄ de pede. aut per consiliū. ⁊ sic de oculo. De primo dicit. Si manus tua. id est adiutor tuus. ſm Rabanum. quantūcunq₃ vtilis. vel pes tuus. id est discursor vel seruitor ī

tuos vsus. vel manus tua. i. amic⁹ in opā/
dis. vel pes amicus in supportandis. scan
dalizet. i. ledat te p̲ exemplū maluȝ. maxie
vt dicit Rabanus in cā aīe. abscide eū. i. af
fectū ipm rūpendo. ꝛ pijce abs te societatē
eius deuitando. vel si sit subditus. abscide
excōicando. et proijce euitando. aliqn̄ to/
lerādo. Sȝ si sit p̄lat⁹ abscide eū tolerādo
ꝛ pijce euitādo. Sūt q̄s castigare n̄ possu/
mus. vn̄ dicit Aug. Alias aūt vitādi sunt
q̄rū corruptōe alij inficiunt̄. Et consequēt̄
subdit duplicē rōnē q̄re nō sūt faciēda scā/
dala. Primo ꝓpter consecutionē et̄ne glie.
Et hoc dic̄. Bonū est tibi ad vitam ingre
di debilē. sine p̲nicioso adiutore vel socio.
vel claudum sine p̲nicioso sustentatore vel
amico q̇ intelligit̄ p̲ manū. q̄ȝ duas manus
vel duos pedes hn̄tem. i. q̄ȝ cū istis mitti ī
ignē eternū. Si ocul⁹ tu⁹. Glosa. i. puisor
in cōsilijs vel dilect⁹ sicut ocul⁹ scandali/
zat. i. in errorē vult ducere. erue eū separā/
do volūtate. ꝛ proijce abs te societate. Bo
nū ē eīm tibi cū vno oculo. i. simplici ꝑitate
in vitā intrare. q̄ȝ duos oculos hn̄tē. i. cuȝ
malis cōsiliarijs mitti in iehennaȝ. Et h̄ ē
q̄ dic̄ Crist̄. xp̄m h̄ dixisse nō de membris
corp̲is. sed de amicis et consiliarijs q̄s ī or
die nr̄oꝝ vti spūaliū mēbroꝝ vt speciales
habem⁹. Hi aūt necessario vitādi sūt. ꝛ si
nō sp̲ corp̲e. semp̲ tn̄ si scandala sūt op̲a eo/
rū sunt detestanda. Aliter tn̄ Gorra expo/
nit dicens. Si aūt man⁹ tua. i. opera tua:
aut mercatio aut aduocatio vel hmōi. aut
pes tu⁹. i. affectio tua. ꝛ imaginatio carna
lis ꝛ t̄rena scādalizat te dādo occasionem
peccandi. erue eū nō mēbrū sed affectū. ne
faciat corruere ꝛ p̲roijce abs te q̄ntū ad af/
fectū. Bonū est tibi debilē. i. impotētem ꝛ
tardū ad mala. ij. Reg. ix. Filius Jonathe
tardus erat. vel debilē intrare ad vitā eter
nā q̄ȝ q̄si duas man⁹ hn̄tē. i. diuitias terre
nas sic iniq̄ acq̇sitas hn̄tem mitti in iehen
nam. Silr̄ de oculo. Melius cum parua
doctrina ire in regnū q̄ȝ cū multis lr̄is ī in
fernū. Ut aūt sciamus q̄liter ꝛ qn̄ pcti scā/
dali rei sumus ꝛ qn̄ nō A Circa oīa
p̄missa: qꝛ valde difficile est cauere q̇n ī no
stris factis scandala faciam⁹. iō ꝓpter hāc
difficultateȝ notandū vt scandala euitare
possemus. ex q̄ apl̄i q̄ꝗ p̲fecti ita solicite am
monent̄ et p̄muniunt̄ ne cadant. a q̄rū nos
p̲fectiōe sum⁹ alieni q̄ scandalū ē duplex.
scȝ actiuū ꝛ passiuū. Scādalū āt est dictū
vel factum alicuius p̄bens alteri occasio/
nē ruine. Contingit vero fieri dictū vel fa
ctū alicuius esse occasionē peccandi dupli
citer. Primo modo p̲ se. qn̄ aliq̄s p̲ se malo
facto vel mō intendit aliū ad peccatū īdu
cere. vel etiā si ip̄e hoc non intendit. tn̄ fa/
ctū est tale q̄ꝺ de sui rōne habet vt sit īdu/
ctiuū ad peccandū. puta q̄ aliq̄s publice
faciat peccatū q̄ꝺ habet similitudinē pcti.
ꝛ hoc vocat̄ scādalū actiuū. Sed passiuū
qn̄ p̄ter actionē op̲antis ꝛ p̄ter cōditioneȝ
op̲is aliq̄s male dispositus inducitur ad
peccandū. Puta cum q̇s inuidet bonis ali
orū. Et si ille qui facit non dat occasioneȝ
ruine. sed ille sumit occasionē scandali pas
siue semp̲ est peccatum. Dicit Thomas q̄
scandalū passiuū imp̲fectoꝝ non semp̲ est
pctm̄ mortale. sed aliqn̄ excusans a p̲te nū
q̄ȝ in toto sicut ꝛ actiuū. Potest tn̄ scanda/
lū patientis ēē sine pctō agentis. Item in
eodē dr̄ arti. vij. Nullus dȝ que sunt neces
sitatis obmittere ꝓpter scandalum vitan/
dū Uidete ne. Postq̄ȝ aūt docuit vitare
scandalū. h̄ cōsequēter docet vitare cōtem
ptū. Uidete. i. vigilant̄ attendite ne cōtē/
natis vnū corde vel op̲e. vnū inquā ex pu/
sillis. s̄m Orige. id est qui nouiter nati sūt
in xp̄o. q̇a h̄ ē q̄si radix scādali. Dico enim
vobis. ꝛ sumit h̄ rōnem a minori. q. d. Di/
co vob. q̇a angeli eoꝝ. s. pusilloꝝ semper vi
dent faciē p̄ris mei. Ecce felicitas. Et est
talis rō. Qꝺ nō cōtēnit̄ a maiori nō est cō/
tēnendū a minori. sed paruuli nō contēnū
tur a maioribꝫ ꝛ beatis. scȝ angel̄. ḡ nec ab
hoibꝫ miseris sunt contēnendi. Hoc dicit
Angeli eoꝝ. i. custodes. Ecce dignitas in
cōditōe. In cel̄. Ecce sublimitas in hītati
one. Semp̲ vidēt faciēt p̄ris mei. Ecce fe/
licitas in visione dei. vident inquā faciē. i.
īmediate assistunt deo. ꝛ certissime cogno/
scunt deū q̇ in celis est vt glorificator. licet
vbiq̄ȝ sit vt gubernator. Et ē rō talis. Ex
quo angeli custodes taliū semp̲ assistūt co
ram deo. igit̄ timendū ne scandalū aut cō/
tēptū deo nūcient. Sed circa h̄ notādum
Ex q̊ dicūt̄ sp̲ videre faciē dei. quō ē qn̄ re/
cedunt ad nos aut mittunt̄ in ministeriuȝ
nr̄m. nunq̇d ēt videre dn̄m interī eos dici
mus. Ad h̄ breuit̄ btūs Grego. tractans il
lud Job. Nunq̇d ē numer⁹ militū ei⁹ lib.
xvij. mora. sic ait. Quis aliud est assistere ꝛ

aliud ministrare. Assistunt ille ꝓculdubio
ptātes q̄ ad q̄dā hoīb⁹ ꝑnūciāda ñō exeūt.
Ministrāt vo q̄ ad explēda officia nūcio-
rū veniūt. sed ipa q̄z cōtēplatōe ab intimis
non recedunt. Hec Greg⁹. B Sunt
igitur a nobis honorandi ꝛ venerādi tāq̄
benefactores. tanq̄ nr̄i custodes. tanq̄ no
stre salutis dispensatores q̄ int̄ nos ꝛ deū
discurrūt portātes salutē nr̄am. Vn̄ ipi no
bis dati sūt ꝓpter q̄nq̄ defectus in nobis.
Prio eñ nos sum⁹ debiles/ipi fortes. Hō
eñ ꝑ pctm̄ debilitatus ē. Trenoꝝ. j. ꝛ ps̄.
xxx. Infirmata est in pauptate virt⁹ mea.
Angeli aūt fortes sunt. q̄a vn⁹ angel⁹ vna
nocte ꝑcussit i castris assirioꝝ. clxxxv. milia
sic dr̄ Isa. xxxvij. Et iō ipi pn̄t pugnare ꝓ
nob ꝯ dyabolū. nō q̄dem ꝑlio corporali. sz
spūali. Vn̄ dicit btūs Greg. Angelicos spi
ritus recte dei milites dicim⁹. q̄a decerta-
re eos ꝯ aereas ptātes n̄ igram⁹. h tn̄ certa
mina nō labore sz ipio ꝑagūt. q̄a q̄cq̄d agē-
do ꝯ imūdos spūs appetunt/ex adiutorio
cuncta regētis pn̄t. Scd̄o nos sum⁹ insi-
pientes. ipi aūt sapientes. In pugna vero
nos docēt vt n̄ decipiamur. Vn̄ ipi sūt q̄si
ligatores armoꝝ circa hastiludentē q̄ do-
cēt cū q̄ debeat obijcere. Per hūc eñ mod
factū est vt dn̄o volente m̄lta nūciarēt Jo
hāni ꝛ alijs q̄ multa retulerūt sctis pr̄ibus
de ꝑsecutiōe dyaboli ꝛ antixp̄i in fine tꝑm
q̄ cōscripta sūt ad cautelā nr̄am vt dic̄ Gre.
Tertō q̄a sum⁹ mali. ipi boni. iō ꝓ nob pn̄t
orare. Nā de nob scp̄tū ē. Oīs peccauert
ꝛ egēt gr̄a dei. Quarto nos sum⁹ turbati ꝛ
tristes cū tribulatiōes cordis nr̄i multipli
cate sūt. Ipi aūt leti. eo ꝙ leticia sempit̄na
sup capita ipoꝝ. Iō pn̄t nos faciliter con-
solari. sic bn̄ patuit in petro quē tribulatū
de carcere angelus deduxit Actu. xij. De
carcere eñ nr̄i corꝑis nos educit i fine mor
tis. Quito q̄a sum⁹ nos a deo elongati ipi
vo ꝓpinq̄. Iō nos pn̄t illuc adducere. cum
sciāt vias regni celestis. De nob eñ dictū ē
Ecce elōgaui fugiēs. De ipis aūt dictū ē.
ꝙ stāt corā deo. Vn̄ et Thob. xij. dixit an
gel⁹. Ego sū raphael vn⁹ ex septē qui sta-
mus an̄ dn̄m. Et h xp̄s dic̄ ꝙ sp stantes vi
dēt faciē pr̄is ei⁹ in celo. Vn̄ Greg. i ome.
Et faciē ꝑ pr̄is sp vidēt et cū ad nos veni-
unt. q̄a ꝛ si ad nos speciali pn̄tia exierint
tn̄ secū vn̄ recesserūt ꝑ internā cōtēplatio-
nē ꝑsistunt. neq̄ sic a diūa visiōe foras exi-

ent vt interne cōtēplatōis gaudijs ꝓuenī.
Hec Greg. Sz di. ex q̄ deū angeli cōti
nue vidēt q̄re petr⁹ dixit. In quē dsiderāt
angeli ꝓspicere. si aūt nō cōtinue. falsū erit
qd̄ hic dr̄. Ad hec Isido. li. i. d sūmo bo. c.
j. sic rn̄dit. ꝙ vtrūq̄ veracit̄ credim⁹ q̄a de
um angeli vidēt ꝛ videre desiderāt. ꝛ hn̄t
ꝛ hr̄e desiderāt. ꝛ amāt ꝛ amare nitūr. Si
eñ sic videre desiderāt vt effectu desiderij
nō ꝑfruanr̄. desideriū h necessitatē hz. Ne-
cessitas aūt ista ipis penalis ē. Et ab b. an
gelis ois pena lōge ē. q̄a nūq̄ pena ꝛ btitu
do cōueniūt sil. Rursū si eos dei visiōe sa-
tiari videm⁹. satietas ista fastidiū hr̄e solet
ꝛ si illos visiōe di q̄ dsiderāt fastidire n̄ pos
se certū est. Quid ꝑ ē nisi miro mō simulq̄
vtrūq̄ credamus, q̄a desiderāt ꝛ satianr̄. ꝛ
desiderāt sine labore ꝛ sine fastidio. Ne eñ
sit necessitas in desiderio/desiderantes sa-
tianr̄. Et iterꝝ ne sit in satietate fastidiū/sa-
tiati desiderant. Vident igir̄ angeli faciē
pr̄is ꝑ satietatē. q̄a satietas ista fastidiū ne
scit. Angeli desiderant in eū ꝓspicere semꝑ
C Angeli ei seruiūt nob ꝓpter tria. Pri
mo ꝓpter eoꝝ ruine reparōnē. Scd̄o ꝓpter
eoꝝ meriti accumulatōz. qd̄ augetr̄ eis vsq̄
ad diē iudicij. Tertio ꝓpt̄ amoris erga nos
demonstrationē. Habet ꝑ hō angelos ad
sui custodiā deputatos ab egressu de vte-
ro mr̄is. vt dic̄ Tho. in pma pte. q. cxiij. nō
solū bonus sz etiā malus. Nā ꝛm eūdē ibi
dē. q. iiij. in fine. Sic ꝑfecti sic ꝛ infideles
hn̄t angelos custodes. et etiā antixp̄s. q̄a
sicut nō priuatur interiori auxilio natura
lis rōnis ita etiā nō ꝓuatr̄ auxilio toti natu
re hūane diuinitus ꝯcesso. scz custodia an
geloꝝ ꝑ quā ꝛ si nō meretr̄ q̄ntū ad h vitā
eternā. i. bonis opib⁹. meretr̄ ꝛ iuuatr̄ tn̄ q̄n-
tū ad h ꝙ ab aliq̄b⁹ malis retrahitr̄. q̄b⁹ ꝛ si
bijpi ꝛ alijs nocere posset. Nā ipi demōes
arcenr̄ ꝑ bonos angelos ne noceāt q̄ntum
volent. Hec ille Thomas vbi. s. Itē dic̄
xp̄s non habuit ꝓpriū angelū custodē. q̄a
immediate regulabatr̄ a vbo dei. ꝛ ꝛm aiaz
erat cōphensor. sed rōne passibilis q̄litatis
erat viator. ꝛ ꝛm hoc non debebatr̄ ei ange
lus tanq̄ custos. tanq̄ supior. sed angelus
minister tanq̄ inferior Math. iiij. Accesse
rūt angeli ꝛ ministrabant ei. Item Adam
habuit angelū. q̄a licet erat in statu inno-
centie. quia non patiebatr̄ periculū ab inte
riori. q̄a interi⁹ erāt oia ordiata. iminebat

tũ ei ꝑiculũ ab exteriori ꝓpter insidias de-
monũ. ⁊ sic idigebat angelo. Rñdet Tho.
pͥma pte. q. cxiij. articu. ij. ꝙ singuli angeli
singulis hoīb9 deputanť per custodiã. Itẽ
nota angeli a nobis honorãdi sunt. qͣ p9
deum nobiliores. Dionysi. de diui. noīb9
dicit. ꝙ sunt imago dei ꝑ speculum puruз
clarissimũ incontaminatuз. Scđo qͣ nri
custodes vt supra habes. Sic etiã ptз de
raphaele custodiente thobiam ꝯ demoneз
Thob. vij. Tertio nostri cõsolatores Lu.
xxij. Apparuit illi angelus. Quarto qͣ sũt
nri a somno pcĩ excitatores Actũ. xij. Per
cussoq3 latere petri. Quinto elemosynarũ
⁊ orõnum oblatores Thob. xij. c. Qñ ora
bas tu ⁊ nurus ⁊c̃. Ad istud valet qđ dr̃ i
cõmento Calcidij suꝑ platonem ad orosi-
um papã. Utinã eĩm deus iuxta angelũ sit
angelus iuxta hoĩem nuncians deo pͥces
nr̃as. ⁊ iteꝝ hoīb9 dei volũtatem ⁊ ad nos
opem ei9 ferẽdo. Testis hui9 bñficij ẽ tota
grã. Sexto qͣ sunt nobiscũ diuine maie-
statis collaudatores Isa. vi. Non cessant
dicere sctũs. Effect9 angelice custodie.
Prim9 ipedimẽta boni ⁊ occasiões peccã-
di remouere Exodi. Mittã angelũ pͥcur-
sorẽ q̃ eijciet Iebuзeũ Scđs ẽ passiões mi
tigare. Danielis. Angel9 dñi descẽdit i for
nacẽ. Terti9 est cõtra hostes visibiles ad-
iuuare. iiij. Regũ. Helize9 vidit castra an
geloꝝ. Quart9 orõnes nr̃as ⁊ elemosynas
deo pñtare ⁊ orare ꝓ nobis Thobie. xij. c.
Quintus viam ostendere. Thobie. Ego
sanũ ꝑducã ⁊ reducã. Sextus est i agẽdis
docere. Zacharie. vi. Qui istruxit eũ ꝺ q̃t-
tuor q̃drigis. Septim9 seipm ⁊ alia secre
ta reuelare. Thobie. xij. Ego sũ Raphael
vn9 de septẽ q̃ astamus coram deo. Octa-
uus a pcĩs excitare Act. xij. Percussoq3 la
tere petri excitauit eũ. Non9 ad feruorẽ ex
citare. iij. Reg. xix. Grãdis eĩm tibi via re-
stat. surge. Decim9 est cõsolari. Fortis aĩo
esto. Undecim9 de pctõ icrepare Iudicũ.
Dixit dñs ꝓplo isrl̃. Cur h̃ fecistis Duode-
cim9 ptãtes ꝯrias deo arcere ne tm̃ valeãt
q̃ntũ volũt Thobie. Ubi angelus ligauit
asmodeũ. Ultim9 aĩas hoĩm in regnũ dei
ꝑducere. Exẽplũ de epõ forseo. Uide in ꝓ
xima postilla. Angel9 michael iterpͥtatur
q̃s vt deus. qͣ stantes angeli michaeli ad
herentes. lucifero dixerũt. Quis es tu. qͣ
vis esse vt deus. Et est de ordine pͥncipa-
tuum. Et attribuunť ei quattuor. scз eẽ pͥ-
posituз paradisi. id ẽ eccl̃ie. sicut olim fuit
pͥnceps synagoge. Item deferre aĩas i pa-
radisum. Itẽ pugnare cũ dyabolo. Item
venire in adiutoriũ populo dei. Item scã
dalũ aliq̃n dicitur tristicia Roma. xiiij. ca.
Ne ponatis scandalũ fratrib9 vestris. Itẽ
ruina pedũ Math. xv. Pharisei scandali
зati sunt. Glosa. scandalũ est offendiculũ.
Item ꝯrium Math. xvi. Scandalum es
mihi. Item scandalizatio Marci. viij. ca.
Tollet de regno oĩa scandala. Itẽ actio
in pena. Exodi. x. Quousq3 patiemur scã-
dala hec. Itẽ actio culpe. Luce ⁊ Math.
Ue illi ꝑ quẽ scandalũ venit. Item offen-
diculũ fidei Malachie. ij. ⁊c̃.

Simonis ⁊ iude
Sermo. XLV.

Ec mando uo-
bis vt diligatis iuicẽ Ioh. xv. c.
Quia apl̃i sancti mittẽdi erãt in
mundũ ad colligendũ dispersa ⁊ coadunã
dum diuisa. atq3 iuxta verbũ dñi ad faciẽ-
dũ vnũ ouile fidei sub vno pastore xp̃o. ꝓpť
quod ⁊ ipi habebãt ꝑsonaliter vniri per se.
Quod q̃dem debuit fieri ꝑ dilectionẽ q̃ est
vinculum ꝑfectionis. Quõ eĩm alios ad v-
nitatẽ caritatis reducere pñt si ipi in se dis
sentirent. Uñ dñs parabolizando de reg-
no in seipo diuiso dixit ipm nõ eẽ Math.
xi. Cũ g̃ isti duo gl̃iosi apl̃i quoꝝ inclita so
lennitas hodie i eccl̃ia ex causa triumphal̃
victorie recolitur fuere non inferiores ce-
teris in predicatione euangelij mittendi.
⁊ ipi lingua sua veluti claue patefacturi e-
rant viã ⁊ auditũ gẽtibus ⁊ iudeis. Quid
restabat nisi ꝙ pͥmũ dilectiõis et caritatis
haberent solidũ fundamentũ. Nam scđm
Aug. Ipa dilectio quedã res fortis ⁊ soli-
da est ⁊ virtus firma. in qua si non sumus
nihil prosunt cetere. ⁊ ꝑ cõsequẽs nec pͥdi-
catio euãgelica. nec quecũq3 annũciatõ ve
ritatis q̃ntũcũq3 melliflua. Si eĩm linguis
hoĩm loquar. inq̃t apl̃us. ⁊ angeloꝝ. carita
tem aũt nõ habeã ⁊c̃. Et seq̃tur. Nihil mi
hi ꝓdest. i. Corinth. xiij. ᷓm Augustinum.
Si sit sola caritas que nõ inueniat q̃d di-
stribuat pauperib9 diligat solũ caritatem
⁊ potuз aque frigide det. tm̃ illi reputabiť
quantũ ille зacheus qui dimidiũ patrimo
nij donauit pauperib9. Hec Aug. Ex quo

patet ẜm Aug. ꝙ ad opa salutaria ⁊ p̃serti
ad annũciandũ euangelicã doctrinã cari/
tatis donũ est diligenti⁹ amplectẽdũ quã
hi scti ãmonent̃ apl'i erga ꝓximũ obseruare
sub ꝟbis thematis. Hec mando vob. q. d.
Om̃ia q̃ dico sunt inducentia vos ad dile
ctionẽ dei ⁊ ꝓximi. j. Joh. iiij. Hoc mãda/
tũ habemus a deo vt q̃ diligit deũ diligat
⁊ ꝓximũ. eo ꝙ ẜm Grego. Probatio dilec
tiõis est exhibitio opis. Oꝛ q̃dem necesse ẽ
amatores mũdi ꝑpeti a mũdo. cum necesse
sit vt eos oderit q̃s cernit nõ amare qđ di
ligit. Cũ g̃ apl'i erãt ꝑsequẽdi a mũdo dñs
voluit eos ãmonere ad fortiter patienduȝ
ꝓ eodẽ. Et p̀mo eos consolatur ex tribula
tionibus ꝓpꝛijs vt videntes caput xp̃m a
mũdo tribulatũ non formidarent pro ip/
so similia pati. Scđo consolat̃ eos ex cau/
sis tribulationẽ talem inducentib⁹ q̃ fuit ꝑ
sequentiũ odiũ ꝓpter discõuenientiã opeꝝ
eoꝝ cũ opib⁹ mundi. Quãtũ ad p̀muȝ dic̃
cõsolando eos. Si mũdus vos odit scito
te q̃m me priorẽ vobis odio habuit. i. futu
rũ est vt mũdus vos odio habeat ⁊ mani/
festabit odiũ suũ ꝑseq̃ndo vos vt exponit
hic Thomas. Et ne terreãt̃ quasi soli pas
suri hoc essent. addit Scitote q̃m me prio
rẽ vob odio habuit. Joh. vij. Nõ põt vos
odire mũd⁹. me aũt odio hȝ. Et iõ hec ẜm
Tho. est grandis cõsolatio iustis ad fortit̃
sustinẽdum ꝑsecutores. Hebre. xij. Recogi
tate eũ q̃ talẽ sustinuit a pctõrib⁹ aduersus
semetipm̃ cõtradictionẽ. Et. j. Pe. ij. Xp̃s
passus est pro nobis. vobis relinquens ex
emplum vt sequamini vestigia eius. tanq̃
caput membra. Unde subdit. Non est dis
cipulus supꝛ mgr̃m. Iniquus eẽt discipu/
lus q̃ magistro patiente et ip̃e pati recusa/
ret. Unde Grego. in omel'. Adhereãt capi
ti membra. vt qđ caput patiebat̃ prius nõ
recusent mẽbra pati. Et vt eos ad leti⁹ su
stinenda mala induceret ꝓponit eis causaȝ
odij mundani. dicẽs. Si de mũdo essetis
mũdus qđ suũ erat diligeret. Circa qđ
primo sciẽduȝ ꝙ noĩe mũdi q̃nq̃ intelligit̃
ẜm Grego. in omel'. eccl'ia iustoꝝ. Juxta il
lud. ij. Corinth. v. Deus erat ĩ christo mũ
dũ reconcilians sibi. Et sic etiaȝ legit̃ ibi.
Non eñ venit filius hoĩs vt iudicet mũ
dũ: sed vt saluet̃ mund⁹ ꝑ eum. Q̃nq̃ autẽ
mundus accipit̃ ꝓ amatorib⁹ mundi. p̀ma
Johis. v. Totus mũd⁹ in maligno posit⁹
ẽ. i. in malo igne. Sic g̃ ẜm Grego. ⁊ Tho
mam totus mũd⁹ mundũ odit. iniquus re
cõciliatũ. damnatus saluatũ. inquinatus
mundatũ. Et sic consequenter necesse ẽ vt
vos odiat qui non estis de mũdo damna/
to. sed potius estis electi de mũdo ꝑ gr̃am
vt nõ sitis de illo mũdo. ex quo ꝓuenit cã
odij q̃ est dissimilitudo. Nam ẜm Thomã
in gl. ibidẽ. In amore amicicie similitudo
est cã amicicie. Non eñ diligim⁹ aliquem
nisi sim⁹ vnũ cum eo. Necesse g̃ fuerũt apl'i
exosi mũdo. Quia ꝟo de mũdo nõ estis. et
hic ponit manifestaȝ cãm quare apl'i odio
habebãt̃ q̃ est dissimilitudo. Dic̃ ergo. Oꝛ
vero de mundo non estis Glo. Thome. s.
ꝑ eleuationẽ mentis q̃uis sitis ꝑ origineȝ
Johis. vij. Uos de deorsum estis. ⁊ h̃ qui
dem. quia eleuati estis a mundo. Et h̃ ad/
dit eis ẜm Grego. Ne quis gloriet̃ in suis
actib⁹. Sed qui gl'iat̃ in dño gloriet̃. Et ꝓ
pterea q̃a de mundo nõ estis odit vos mũ
dus. i. mundi amatores vt eis dissimiles.
Prouer. xxix. Abomiant̃ iusti impios. A
Põt autem triplex rõ assignari q̃re mũ/
dus odit sctõs. Prima est diuersitas q̃a. s.
mundus est in morte. sed sancti sunt in sta/
tu vite. j. Johis. iij. c. Nolite mirari si odit
vos mundus. Nos scimus q̃m trãslati su/
mus de morte in vitam. Ideo impij dicũt
Sapiẽ. ij. Grauis est nobis ad videnduȝ
scȝ sanctus homo. Unde nota ꝙ iudei ꝑse
cuti sunt christum rõnibus occultis ꝓpt̃ in
uidiam potestatis. quia erat docens sicut
ptãtẽ habẽs Math. vij. Et eiusdẽ. xxvij.
Sciebat pilatus q̃a ꝑ inuidiã ⁊c̃. Scđo ꝓ
pter abominationẽ veritat̃. q̃a arguit eos
Itẽ ꝓpter odiũ bonitatis Johis. x. Mul
ta bona opera operatus sum vob. Iteȝ rõ
nibus manifestis blasphemiam ei imponẽ
do Johis. x. c. De bono opere non lapida/
mus te. Itẽ ꝓpter timorẽ future aduersita
tis. Johis. xi. Si dimittim⁹ eũ. Secun/
da ẽ displicentia correctionis. Nam san/
cti viri verbis et factis reprehendunt ma/
los. Et iõ odit eos mũdus Joh. vij. Me
aũt odit mũd⁹ dixit ih̃s. quia testimoniuȝ
ꝑhibeo de illo. Tertia est iniq̃tas emulatõ
nis. q̄ mali inuident viris sanctis cũ eos
vident crescere ⁊ multiplicari in sanctita/
te ⁊ bonitate. Sicut egyptij videntes cre
scere filios israel habebãt eos odio ⁊ ꝑseq̃
bant̃. sicut ptȝ de Joseph. Uidentes fr̃es

Joseph q a pře cunctis frib plus amaret oderant illuz. Consequenter,positis istis duabus causis odij declarat easdē. Et pmo humana exempla ponēdo inuit diuersitatē grad sui ad discipulos. Scdo ponit cōsolationē.scda.ibi.hec oia. Quantū ad pmam dicit. Mementote sermōis mei quē ego dixi vobis.s.Joh.xiij.Non est seruus maior dño suo.q.d. Cū vos sitis serui et ego dñs non debet vob esse indignū si patiemini ea que ego passus sum z patior:imo debetis vobis reputari ad magnā gliā. Ecli.iij.c.Glia magna est sequi dñm. Math.v. Sufficit discipulo si sit sic mgr eius. Et si me psecuti sunt z vos psequntur Si sermonē meū seruauerint z vestrū seruabūt. Ponit hic cōsolationē que sumit ex cā odij.dicens. Hec oia scz q vos psequētur q vos odio habebūt.q sermonē vestz cohibebunt.facient vobis,pter nomē me um.nō q ipm ament.sed qa odiūt. Econuerso aūt vos patimini pter nomen meū qa ipm amatis nihil duri refugientes pt nomen meū.fm beatū Grego. Non vestz sed meū. Tanto ergo miseratiores qui pt hoc nomen ista patiuntur. Et hec omnia isti faciunt:qa nesciunt eum qui misit me. Hoc ad,positū hic adducit ista Thomas Exq apli h z electi eleuati erant supra mo dū quantū erant effecti participes diuinitatis et cōiuncti deo. Ideoq qa hoc iudei nō cognoscebāt.qa nō habebāt verā di cognitōez.scz per verā fidem votū z amorez. Sicut eis dixit Joh.viij. Si me sciretis. scz pfecta cognitōe que cōsistit in fide pficiente intellectuz z caritate coniungēte deo affectū Hiere.x.Jn h glief q gliat me scire Et exq sic non cognoscebant deū. z p pns non cognoscebant amicos eius.scz aplos. qs si cognouissent esse amicos dei.nō fuissent psecuti. Et hoc est quod dicit Grego. Odiēt vos pter nomen meū.i.me in vob odio habebunt.me in vobis psequenf. z sermonē meū.qa me e.ideo nō seruabūt. Si non venissem et locut eis fuissem. Adducit hic rō per christū ne iudei excusarentur cū xps manifestauit eis suū aduētū psonalē. Et h tam p doctrinā q p miracula Dic q ea que facient vobis sunt eis inexcusabilia.qa si non venissem per incarnationez meā et locutus eis fuissem. scz psonalit docendo.pctm non haberent.nō q nō haberent qdcunq pctm. Cū dicat Romañ.iij. Oēs peccauerūt zč. Sed loquit de pctō Ifidelitatis.scz q nō credunt in xpm.qd antonomastice pctm dr.qa isto existēte nullum aliud dimittit.cum nullū peccatū dimittat nisi p fidem xpi per quem ē iusticia. Et sic est sensus. Pctm non haberent.i.nō imputaret eis q in me non credūt. Et primo quia fides est ex auditu. Ex quo dicto christi ptz q similis est rō omnib alijs ad qs predicatio diuini verbi puenire nō potuit. Unde non imputat eis ad cōdemnationē infidelitatis pctm.sed puato beneficio fidei,pter actualia eoz z originalia dānant.et sic ipi qui eū non viderūt nec audierunt z eius fidem nō nouerūt. ex h nō dānant.sed illi q audientes eū recipe noluert. Et de talib dr Jsa.viij. Erit vobis in lapidē offensiōis Luce.ij.Positus est h i ruinam. Illi itaq qui excusatiōis suffragiuz habent non iudicabunt p pctō infidelitatz Jsti aūt qui eo carent p eo damnabuntur. Ideo subdit. Nūc aūt.exq eis apparui et locutus sum psonaliter. excusatiōez nō habent.s.p ignorantiā de pctō suo. Ro.j. Ut iā sint iexcusabiles. qa cū cognouissēt deū nō sic deū glificauerūt. De quo pctō scdm Greg.in omel.nisi qa nō crediderūt in xpz filiū dei q eis ante pmissus z multis i lege figuratiōib demonstrat est. Et qsi h oia inania essent ita sumpserūt eū z nō crediderūt in xpm. Et q non potuissent excusari etiā p ignorantiā.ptz.qa cognouerūt eum Math.xxj. Hic est heres. Venite occidamus eum.sed cognouerūt eum esse christū in lege.non aūt esse deuz. Quia si h cognouissent nunq regez glie crucifixissent. Nō est ergo ignorantia ad excusationē.qa non ex ignorantia hoc fecerūt:sed ex alia radice.scz ex odio z certa malicia. vt dic Tho. Et vt hoc sic sit est ptinenter expositū per xpm dicentē. Qui me odit z patrē meum odit.q.d. Non ignorantia sed odiū qd habuerūt ad me est eis peccatū. z h qa redundat in odiū pris. Cū eīm pr z fili vnū sint in eterna bonitate z veritate. Et ois cognitio alicui fit p veritatē q est in ipo. Quicūq diligit prem diligit z filiū. Et qcūq filiū diligit z spmsctm silr. Uñ qcūq odit filiū odit z prem Et h ē qd ait Gre.i omel. Qui diligit filiū diligit z prem. qa vna est dilectio pris z filij sic vna natura. Ita qui

odit filiũ odit ⁊ prẽm. Utiq₃ eñ q̃ odit ṽitatẽ necesse ẽ ⁊ a quo ṽitas nata ẽ oderit.

B Sed hic btũs Tho. mouet qõnez Primo quõ iudei dicuntur deũ odire. cuz tñ nulla creatura deuz odire possit. Ad qd ipe rñdet. q deum inq̃ntũ ipe est de⁹ null⁹ odire põt. Cũ deus sit pma essentia bonitatis que ƀm se est diligibilis. impossibile est q ƀm se ab aliquo odiat. Unde hec ratio est quare ipossibile est q aliq̃s mal⁹ deum videat. Impossibile est eñ deũ videri ab aliquo q̃n diligat. Qui aũt diligit deũ bonus est. Unde hec sunt ipossibilia scz q aliq̃s deum videat ⁊ sit malus. Põt tamẽ q̃s deum odio habere ƀm aliq̃d aliud. s. vt qui amat voluptatẽ cõsequent odit deum Itẽ querendũ est quõ iudei potuerũt deũ odire cũ nunq̃ eũ cognouerint. cũ nullus odio possit habere qd ignorat. Judei aũt ignorabant patrẽ. Nã btũs Johannes dicit eodẽ loco. Nesciunt eum qui me misit. Rñdit Thomas cũ Augu. q aliq̃s põt aliquẽ odio habere vel diligere quẽ nũq̃ vidit nec ƀm veritatẽ cognoscit sed ex fama bene de eo vel male sermocinante. Sed h̃ põt fieri dupliciter. Unõ mõ q habeat odio vl' diligat ƀm ei⁹ ipam psonã vel ƀm illud qd de eo narrat. Sicut si audio eẽ furem aliquẽ odio eũ absq₃ h̃ q̃a ipam ei⁹ psonã cognoscã vel odiã. Sed q̃a odimus cõiter omnẽ furẽ. si ego eum furẽ esse nescirẽ. haberẽ eum odio nec scirẽ me euz odire Judei aũt habuerũt odio xpm et veritatẽ quã predicabat. Unde cũ ipa veritas quã xps pdicabat essz in voluntate dei patris. ⁊ opera q̃ xps faciebat. similiter ⁊ pr̃ faceret. habebãt odio prẽz ẽt lz ipi nescirent illa esse in voluntate pr̃is. Sed que sunt illa opera per xpm facta que nemo ali⁹ fecerat. Constat enim xpm mortuos suscitasse Sed hec etiam fecit helias. Constat eniz eum sup mare ambulasse. Sed ⁊ hec moyses fecit. quia mare diuisit. Constat euz solem obscurasse. sed hec Josue fecit qui soli impauit vt retrograderetur. Non est intelligendũ de quibuscunq₃ miraculis factis i eis in conspectu eoꝝ. vt dicit Augu. Sed de factis in eis. id est in personis eorum. Nullus eñ tantũ fecit sicut xps in curatõne ifirmoꝝ ⁊ in aliis ppter tria. Primo ppt facti magnitudinem. quia mortuum quadriduanũ suscitauit. natum cecum illuminauit. qd a seculo nõ est auditũ. Jobis. ix. Scdo ppter multitudinẽ q̃a omnes quot quot male habebant curabat. Mat. xiiij. quod nullus fecit. Tertio propter excellẽtem modũ. q̃a alij faciebant inuocando ostendentes se non propria virtute facere. sz xps faciebat imperando quasi ppria virtute. Sicut patet quoniã diuersimode faciebant ille et isti ⁊ longe incomparabilit mirabilius ille q̃₃ illi. quẽ q̃dem iudei videntes multum incusantur de peccato infidelitatis. eo q ei propt talia credere noluert qui tamẽ excusarent si premissa in eis non fuissent pacta. Sed cũ dr. nemo venit ad eũ nisi attractus. quomõ isti potuerũt venire cum non traherẽtur. Et ideo dicendum est q xps attraxit eos non solum visibilibus signis ⁊ verbis sed etiã inuisibilib⁹ istigãdo iteri⁹ corda. Est g̃ sẽsus illi⁹. Si opa non fecissem in eis nõ solũ visibilia sed etiã inuisibilia que nullus alius fec̃ peccatũ non haberent. Et exprobrãs eis dñs oñdẽs etiam vnde peccatũ infidelitatis eorum processerat ait. Nunc aũt viderũt. scz opa que i eis facta sunt. ⁊ oderunt ⁊ me et patrem meũ. Prouer. i. Ex eo q exosam habuerint disciplinã. Et h̃ est vt ait Greg. di. Sũt nõnulli in eccl'ia q̃ nõ soluz bona non faciũt sed etiã psequũt. Et q̃ ipi facere negligũt etiã in aliis detestãt. Hoꝝ pctm̃ nõ ex infirmitate aut ex ignorantia. sed ex solo studio malicie ppetrat Et q̃ntũ ad h̃ subdit q h̃ nõ fecerũt ex ifirmitate. sz ex malicia. vt ipleat sermo qui in lege eorũ script⁹ ẽ. q̃a odio habuerũt me grat3. Lex q̃nq₃ accipit p tota lege que ordinat ad obseruãtiã mãdatoꝝ vt h̃. Q̃nq₃ soluz p lege moysi Luce vlti. Oportebat implere oĩa que scripta sunt in pphetis et lege moysi ⁊ psalmis. Tertio sumit put solũ distinguit ɔ pphetas. ⁊ tunc penthateucus nõ numerat cuz pphis. Et g̃ vt ipleat ƀmo q̃ in lege eoꝝ script⁹ est ⁊ in psalmis. q̃a odio habuerũt me g̃t3. nõ ppt cõmodũ cõsequẽdũ vel incõmodũ vitandũ. ppt q̃ hõ aliq̃d odit. q̃ oĩa in xpo nõ fuerũt: imo dabat eis occasionẽ amoris sanãs ⁊ docẽs eos Actu. x. Pertransiens benefaciẽdo Hiere. xviij. Nũq̃d redditur pro bono malum

De omnibus sanctis
Sermo XLVI.

Videns iesus tur
bas ascendit in monte͂. Mat. v.
Luce. vi. Egregius scte͂ mr̄is ec
clesie antistes leo. scʒ papa in ꝭmo͂e pn̄tis
festiuitatis ad dn̄ice plebis turbas in ho-
nore scto͂ꝝ hodie ad eoꝝ ecclesias congre
gatas. sic de hac festiuitate non sine ingen
ti gaudio loq̈ exorsus est. dicens. Hodie
dilectissimi omnium sanctoꝝ sub vna so-
lennitatis leticia celebramus festiuitatem
q̈s t̃ra editos. p̄ciosus xp̄i sa͂guis ḡtuita pi
etate ad celestia euocauit. q̈ꝝ societate ce-
lu͂ exultat. q̈ꝝ patrociniis terra letat᷑. triu͂
phis eccl'ia sancta coronat᷑. Quoꝝ co͂fessio
quantu͂ in passione fortior. tanto clarior e͂
in honore. q2 dum creuit pugna creuit et
pugnantium gloria et martirij triumphis
multiplici passionu͂ genere adornatur. per
que͂ ḡuiora torm̄ta ꝑpessa sunt grauiora fu
ere data ꝛ p̄mia. du͂ mater catholica eccl'ia
ꝑ totu͂ orbeʒ longe lateq; diffusa. in ip̄o ca
pite suo xp̄o ih̄u edocta co͂tumelias crucis
et morte͂ no͂ timere magis au͂t magisq; ro-
borata est ex ꝑsecutione non resistendo sed
ꝑseuerando. O vera mater b̄ta͂ eccl'ia quaʒ
sic honor dl̄ne dignatio͂is illumi͂auit. qua͂
gl'iosoꝝ martyru͂ sanguis exornat. qua͂ in-
uiolate confessionis candida ꝟginitas in-
duit floribꝫ cui nec rosa nec lilia d͛su͂t. Cer
te carissimi vt nu͂c singuli ad vtrosq; hono
res amplissima͂ accipiam⁹ dignitate͂ ꝛ ad-
ipiscamur vel de ꝟginitate ca͂didas vl' de
passio͂e purpuratas aggrediamur ꝟtuteʒ.
reuertamur ad ciuitate͂ in qua asscripti su-
mus. ꝛ ciues decreti. No͂ em̄ sum⁹ hospites
ꝛ aduene. sed sumus ciues scto͂ꝝ ꝛ dome-
stici dei. ꝛ hi similiter q̈rum hodie recoli-
mus festiuitate͂. Consideremus⁹ itaq; matris
illius felicitate͂ in qua͂tu͂ possibile est. Et ei
vere nullus sermo ꝯprehe͂dere sufficit. Di-
de ea ꝙ ibi aufugiet dolor et tristicia ꝛ ge-
mitus. Quid hac vita beatius vbi non est
pauꝑtatis metus. no͂ egritudinis imbecil-
litas. nemo ledit᷑. nemo irascit᷑. nemo inui-
det. nulla cupiditas. nulluʒ exardescit ibi
desideriu͂. nulli⁹ honoris pulsat aut ptat̄is
ambitio. Sed q̇d suꝑ hec oi͂a. None maxi
mu͂ est co͂sortiu͂ angeloꝝ et archa͂geloꝝ. ce
terisq; thro͂is ꝛ dn̄atio͂ibꝫ. p̄ncipatibꝫ ꝛ po
testatibꝫ oi͂m celestiu͂ suꝑnoꝝ virtutu͂ co͂tu
berniis ꝑfrui. ꝛ intueri agmina scto͂ꝝ plus
splendidis sideribꝫ micantia. p̄triarcharuʒ
fide fulgentia. ꝓphetaꝝ spe letantia. ap̄loꝝ
sublimitate in duodecim tribꝫ isrl' iudican
tia. martyru͂ purpureis coro͂is victorie lu-
centia. ꝟginum q̇ʒ candentia serta inspice
re gestantia. De rege au͂t horu͂ qui medio
residet dicere vox nulla sufficiet. Fugit em̄
oe͂m sermone͂ atq; omne͂ sensum humane ꝟ
tutis excedit. De cuius illuminatione ei⁹
illa pulchritudo. illa virtus. illa gloria. il-
la magnificentia. illa maiestas habunda͂s
testimoniu͂ ꝑhibet. Ultra em̄ oi͂m scto͂rum
gl'ia͂ e͂ inestimabile͂ adipisci ꝑhennitate͂. ꝛ i
co͂spectu ꝛ in sple͂dore ei⁹ maiestatis irradi
ari. Hec ille. Sʒ q̇s ad hos suꝑnoꝝ ciuiu͂
asce͂dere poterit stat⁹. q̇s ad inhabitandu͂
tante b̄titudinis patria͂ vocari dign⁹ exi-
stit. q̇s ad fruendu͂ desideratissimo oi͂m sal
uatoris ꝛ dn̄i nr̄i vultu dign⁹ ee͂ meretur.
nisi is q̇ calcatis hui⁹ mundi delectato͂ibꝫ
spretis blandimentis ꝛ oblectatio͂ibꝫ ꝛ oi͂
spurcicia tota mente diuine se disponit va
care co͂te͂platio͂i. toto cordis affectu renu͂-
ciauit seculo. totoq; desiderio virtutum se
ma͂cipauit studio. Et ꝭm Rabanu͂ i ꝭmo͂e
festiuitatis pn̄tis. no͂ alit᷑ q͂ȝ oro͂ibꝫ insisten
tes. ieiuniis adhere͂tes. vigilias sacras a-
ma͂tes. elemosynas secta͂tes. pauꝑes recre
antes. nudos vestie͂tes. infirmos visita͂tes
in tribulatio͂ibꝫ gaude͂tes. in ꝟbis calum-
nie vel contumelie patie͂tes. in augmento
sue ꝓfessionis hu͂iles ꝛc. Audi q̇d dn̄s in p̄
senti eua͂gelio de acq̇sito͂e hmo͂i gaudioꝝ
eternoꝝ ꝛ consortio adipisce͂do dicat nisi
ꝙ tales b̄tificat q̇ ꝓ eo pauꝑtate͂. co͂tumeli
as. tribulato͂es aut q̄uis ꝑsecuto͂nu͂ ḡn̄a su
stinea͂t. De q̇bꝫ loquit᷑. B̄ti eritis. In q̇ q̇de͂
eua͂ge. d͛scribit᷑ meritu͂ ꝛ p̄miu͂ oi͂m sco͂ꝝ cu͂
deo regna͂tiu͂ aut adhuc regnare vole͂tiuʒ
Et p̄mo ap̄loꝝ. ibi. B̄ti pauꝑes sp̄u͂ q̄m ip
so. e͂ re. ce. Scd̄o p̄triarchaꝝ. ibi. B̄ti mites
q̄m ip̄i possidebu͂t t̃ra͂. Tertio penitentiu͂.
ibi. B̄ti q̇ luge͂t. q̄m ip̄i ꝯsolabu͂t᷑. Quarto
co͂fessoꝝ mi͛icordiu͂. ibi. B̄ti misericordes
q̄m mi͂aʒ ꝯseq̄nt᷑. Qui͂to ꝟginu͂ mu͂di cordis
ibi. B̄ti mu͂do corde. q̄m ip̄i deu͂ vi. Sexto
po͂tificu͂. B̄ti pacifici. q̄m ip̄i filii dei voca
bu͂t᷑ Septio ꝑsecuto͂ʒ patie͂tiu͂ martiꝝ. q̄m
ip̄oꝝ e͂ re. ce. Octauo doctoꝝ ꝛ p̄dicatoꝝ
maledicto͂ʒ patie͂tiu͂. q̄m merces ve. co. e͂ i
cel'. Circa p̄mu͂ dic sic. Uide͂s ie. tur. q̇d
q̇de͂ fctm̄ e͂ q̄n electis. xii. q̇s ap̄los noi͂auit

ascendit in mōtē eosdē doctur⁹ vt sic fami
liarius discipulos doceret a turb segrega
tus. Uidēs ꝑ turbas. ꝭm interliniarē. Et fu
giēs eas vt sol' discipul' loq̄ret. Ascendit
in mōtē scȝ thaboꝛ. ꝭm Hiero. Qui mons
est in galilea. duplici rōne. Pꝛio vt ipleret
ꝓpheria de ipo. Jsa. xl. Sup montē excel/
sū ascēde tu q̄ euāgelizas syon. Scdo vt si/
gnificaret altitudinē ꝟtutū necessariā eē p
dicanti. Si eñ in tra est anim⁹ ꝑdicatoris
frustra loquit' lingua de celis. vt dic̄ Cris.
Jn altitudine ꝟtutū dȝ cōsistere q̄ docȝ iu
sticiā ⁊ qui audit in valle. Nemo eñ pōt i
valle stare ⁊ de monte loq̄. q̄ audit nō ꝑsu/
mat vt loq̄tur. sȝ audiat xp̄m vt discipul⁹
mgr̄m. Uel tertō ꝭm Bedam vt significet
ista q̄ dat h maioꝛa ꝑcepta eē iusticie. qꝛ q̄
minoꝛa erant iudeis data sūt q̄s timoꝛe al
ligari opoꝛtebat. maioꝛa ꝟo ꝑplo quē cari/
tate iā libauerat Et cū sedissȝ vt mgr̄ autē
ticus ⁊ ꝑlatus. Uñ Beda. Sedēs docet
q̄ ad dignitatē magisterij ꝑtiet Jsa. xlviij
Ego dñs de⁹ tu⁹ docēs te vtilia. Uocatȝ
me mgr̄. ⁊ bñ dicitȝ Joh. xiij. Sedet vt q̄e
tem doceat. imo laboꝛātes q̄erat. Uenite
ad me oēs q̄ laboꝛatȝ. Accesserūt ad eū dis
cipuli ei⁹. tanq̄ȝ noti. tanq̄ȝ familiares di/
lecti. tāq̄ȝ speāl'r vocati. Pꝛius eñ erāt re/
moti ab eo. sed postq̄ȝ vocati sūt i aplātū ꝓ
pinq̄ facti sūt. Et aperiēs os suuȝ docebat
eos. Quid ꝑ docuit subdit'. Bti pauperes
spū. Berñ. Diligent' attēde q̄ nō simplicit'
paupes noiat ꝑpt' plebeos paupes necessi
tate miserabili non voluntate laudabili.
Spero eq̄dē ꝓfuturā eis apud dine boni/
tatis miscdiam hāc ipam afflictōis miseri
am. Scio tñ h in loco dñm de hmōi nō fu
isse locutū. sed de his q̄ ꝑñt dicere cū ꝓpha
Uolūtarie sacrificabo tibi. Nec volūtaria
q̄dē pauptas ois laudē apd̄ deū hȝ. Nam
⁊ phi oia sua reliq̄sse dicuntur. vt expediti
mūdialib⁹ curȝ studio vanitatȝ liberi⁹ pos
sent vacare. Et iō dictum ē spū. i. in spūali
volūtate ⁊ intētiōe spūali ⁊ desiderio scȝ ꝓ
pter solū bñplacitū dei ⁊ aiaꝝ salutē. Und̄
glo. sup illud. Uendite q̄ possidetis ⁊ date
elemosynā Lu. xij. dicit. Ut oibus vestris
semel ꝑ d̄o spretis postea opemini manib⁹
vr̄is vnde viuatis. Quid aūt docuit. sub/
dit'. A Bti paupes spū. Cum mentio
sit circa quamlibet istaꝝ btitudinū de bti/
tudine ꝑmo necesse est distinguere h nom

beatitudo i quo sensu capiat' h. Accipitur
aūt hic beatitudo q̄nq̄ȝ ꝑ ꝓsperitate tpali.
Et hec ꝭm vulgares cōsistit in bonis tpa/
lib⁹ ⁊ honoꝛib⁹. Juxta illud. Beatū dixerūt
ꝑplm cui hec sunt Jsa. iij. Popule me⁹ q̄ te
btm̄ dicunt. ipi te decipiunt. De h Augu.
sup ps̄. iiij. tractans illud. Ut q̄d diligitis
vanitatē. sic dic̄. Bti esse d̄ infimis. sola ve
ritas facit btōs. ex qua vera sūt oñia. Nā
vanitas est vanitatū ⁊ oia vanitas. Quid
habet hō ampli⁹ de laboꝛe suo quo ipe la/
boꝛat sub sole. vt quid ꝑ tempoꝛaliū reruȝ
detineri. vt q̄d tanq̄ȝ ꝑmiuȝ extrema sequi
que est vanitas et mendacium. Cupitis ei
ꝑmanere vobiscū que omnia transeunt ve
lut vmbꝛa. Hec Augu. Scdo beatitudo
est gratū faciens. q̄ facit aiam dignam et/
na btitudine. De qua in ps̄. Btūs vir cui⁹
est auxiliū abs te. Quod est contra illos q̄
in multitudine virtutis sue confidūt. cum
tñ non in foꝛtitudine ⁊c̄. Unde Augu. sup
illo. Qm̄ dij foꝛtes terre. dicit. Homo q̄l/
q̄ȝ a deo pꝛesumere debet ⁊ i de sperare au/
xilium. nō de se. Non eñ tra pluit sibi aut
lucet sibi. Quō aūt de celo terra pluuiam
aut lucē recipit. sic homo de deo debet mi
sericoꝛdiā et veritatē expectare. Tertō bti
tudo strictius capta ē ipe habit⁹ ꝑcedens
ad ꝑmiū ꝑ modū meriti. sic quelibet virtus
foꝛmata et quodlibet donum spūssancti ⁊
fruct⁹ potest dici beatitudo. Et hmōi bea
titudines possunt esse plures. ꝭm pluralí/
tatem virtutum. Sicut est illa virtus ꝭm
quam q̄s maloꝝ cōsoꝛtio non acquiescit.
ꝭm illud. Beati qui audiunt verbum dei.
Quarto beatitudo pꝛope magis sumpta ē
actus siue ꝑfectio anime purgate immedi
ate ad beatitudinē. Et isto mō hic dicit' d̄
btitudine. Per has eñ octo beatitudines
ꝑficiet' homo. ⁊ ꝑ ipa pōt ⁊ competenter et
immediate suscipe beatitudinem. Quinto
aūt beatitudo est que consistit in statu om
nium bonoꝝ aggregatione ꝑfecta. Et hec
erit in patria ad quā quia non peruenitur
nisi per quartā beatitudinem. Et ideo de
ipa per oꝛdinē videamus. Beati paupe
res spiritu. Ubi pꝛimo d̄scribit beatitudi/
nem quantū ad meritū. Scdo ad ꝑmiuȝ.
Jbi. qm̄ ipoꝝ est regnū ce. Dicit ꝑ. Beati
paupes. s. nō qualescūq̄ȝ sed spūsctō. scȝ vo
luntate ꝑ deuotionē gr̄e vt excludat' contē
tio. coactio. falsa intentio. B Est au/

rē triplex pauptas.s.volūtaria ꝛ laudabil᷑.
Et hec est paupertas xp̄i. Qua q̇dē paupta/
te erāt paupes apl'i xp̄i.q̇ oīa reliq̄rūt ꝛ se/
cuti sunt deū. Et hec ē cū maximo merito
Unde et alij q̇ hn̄t facultates.volūtatē tn̄
nō apponūt ad eas.paupes xp̄i sūt. Unď
Aug.sup illud ps̄. In vnū diues ꝛ paup.
vbi dic̄. Habeat aliq̇s multas pecunias.
si in eis nō extollit᷑ paup ē. Si q̇s aūt n̄ ha
beat aliq̇d ꝛ inde inflatur.int᷑ oēs reprobos
reputat eū dn̄s. Duo ad hoc sunt necessa/
ria bene amministrare,p deo ꝛ vtilitate fa
milie De hmōi aūt gaudere non dolere ex
pedit. Btūs em̄ est q̇ paup est spū. Nō aūt
qui de eoꝝ ablatiōe dolet.sed q̄si deposito
onere gaudet. Alia ē pauptas necessaria.q̄
est tolerabilis.ꝛ hec ē paupertas mundi.quia
paupes illi sūt qui habūdantia reꝝ carent
mundanoꝝ.nō tn̄ pfecte abdicarūt volun
tatē rebꝫ Et hec ē sine merito. Et intellige
de illis q̇ valido corpe mendicant. Cōtra
q̇s ē lex. C.de mēdicātibꝫ validis. Tertia
pauptas est simulatoria.ꝛ est detestabilis.
cū sit paupertas diaboli hypocritaꝝ. Et hec
est cū demerito. De qua loquit᷑ Aug.supra
Ps̄.lxxi.tractās illud. Judicare pplm̄ tu/
um in iudicio. Sunt q̇dam paupes q̇ faci
lius oīa sua paupibꝫ distribuūt q̄ꝫ ipi pau/
peres dei fiant. Inflati em̄ sūt iactantia q̄
putant esse sibi tribuendū. Nā grē dei ē ꝙ
bn̄ viuunt q̄ntūcunq̄ꝫ facere opa videant᷑.
De suo q̇ppe sic se hr̄e putant ꝛ gloriant᷑ q̄i
non accepint.diuites sui nō paupes sui.n̄
paupes dei.habundantes sibi.non egētes
deo Sicut ait apl's. Si distribuero omīa
mea ꝛ tradidero corp⁹ meū ita vt ardeam
caritatē āt nō habeā.nihil mihi,pdest. Et
ideo tales non ptinent ad paupes dei nec
talibꝫ dr̄ hic. Beati paupes spū. sed ṗmis
q̇ sunt paupes volūtate. Cōtra tertiū pau
perē simplici ꝛ recta intentōe carentē. Cō
tra scďam pauptatē q̄ falsam hꝫ intentiōeꝫ
Btī ḡ paupes spū.i.nō inflati.nō de se cōfi
dentes.sed timorosi solā iusticiā dei consi
derātes. Cōgrue aūt btitudo dꝫ attribui
paupibꝫ volūtarijs,ppter xp̄m. Ipe em̄ fac̄
agiles ꝛ disponit q̇dāmō ad facilius seq̄n/
dū xp̄m. Un̄ ꝛ apl'i ṗus nō poterāt dicere
xp̄o sumus secuti te nisi reliquimus omīa.
Math.xviij. Fecit etiā agiles ad intrādū
portā angustā.eos q̇,ppter tumorem diuiti
arū intrare nō pn̄t. Ibidē dr̄. Facilius est
camelū Mar.x. Facit etiā eos sufficiētes
ad emendū regnuꝫ celoꝝ. Qui em̄ reliq̄rit
domū ꝛc̄.centuplū accipiet ꝛ vitaꝫ etn̄am
possidebit. vt ibidē dr̄. Et q̊ ad h̄ subdit᷑.
Qm̄ ipoꝝ ē regnū celoꝝ. Glosa.i.spes que
btōs fac̄. Ecce bn̄ rn̄det meritū ṗmio. Ipi
em̄ paupes h̄ timorosi. Un̄ vulgares pau
peres cōsueuerūt timorosi vocari. Et iďo
securitas eis reddit᷑ in ṗmio cū dr̄. Iporū
est iure speciali r̄gnū celoꝝ. Ipi em̄ habue
runt coniunctā abiectionē ad humilitateꝫ
Et ideo ipi habent regnū. Scďo hic ha/
buerunt indigentiam ꝛ pauptatē tpalium
Iō ipis reddit᷑ copiosi⁹ q̄ꝫ ceteris regnuꝫ
celoꝝ. Si ḡ taliū est regnū celoꝝ. cur diui
tes p̄sumunt de se ꝛ nō cōparāt apď hmōi
paupes.cū illoꝝ sit reg.ce.vendere iuxta il
lud Lu.xvi. Facite vob̄ amicos de māmo
na iniq̇tatis.vt cū ďfeceritis recipiāt vos
in eterna tabernacula. Unde nota ꝙ octo
bona dant᷑ paupibꝫ. Primo q̇a de⁹ eos ad
iuuat. Ps̄. Adiuuit pauperem de inopia.
Scďo pcit eis. Ps̄. Parcet paupi ꝛ inopi
Tertio q̇a exaudit. Ps̄. Desideriū paupe/
rū exaudiuit dn̄s. Quarto memor est eoꝝ.
ps̄. Nō in finē obliuiscarꝫ. Quīto solicit⁹ ē
eoꝝ.ps̄. Ego mēdic⁹ ꝛ paup sū. dn̄s solici
t⁹ est mei. Math. Quid soliciti estis. Se
xto:q̇a dat eis ad possidēdū regnū. Luce.
xvi. Facite vob̄ amicos. Septio q̇a hono
rat eos.ps̄. Honorabile nomē eoꝝ corā il
lo. Ptꝫ i lazaro quē angl'i detulerūt. Octa/
uo:q̇a eos iudices alioꝝ facit Math.xix.
Sedebitꝫ sup sedes duodecī iudicātes ꝛc̄
Un̄ Tho. Or vnicuiq̄ꝫ lꝫ viuere de eo qď
suū ē vl' qď sibi debitū. Et iō religiosi ꝛ cle
rici q̇ꝝ monasterijs vel eccl'ijs ex magnifi/
cētia ṗncipū l' q̄rūcūq̄ꝫ fideliū sīt facultates
collate ex q̇bꝫ sustentāt᷑ pn̄t de eis viuere li
cite absq̄ꝫ h̄ ꝙ manibꝫ laborāt.ꝛ tn̄ certū est
eos de elemosynis viuere. Itē dic̄ in solu/
tiōe argumēti q̇nti.ꝙ cū appet nc̄citas vel
vtilitas,ppt᷑ quā religios⁹ elēosynis viuit.
nō scādalizēt᷑ ifirmi sꝫ maleficoꝝ scādalum
ē cōtēnendū Math.xv. Itē dic̄ argumēto
ij.ꝙ i h̄ ꝙ religiosi mēdicāt supbiā vincūt
p actū abiectōis ꝯiūctū pauptati. Si aūt
q̇s ex cupiditate mēdicaret.dānabile esset
Sic ēt necessitate vl' vtilitate illi q̇ inten/
dūt bonū aliqď facere pn̄t mēdicare.sic stu
dentes.scolares.sic ꝛ religiosi. D Btī
mites.qm̄ ipi possidebūt trā. Cōgrue post

pauptatē btificant̄ ⁊ mites cōseqn̄t. Quia
em̄ paup multꝫ lassat̄ iniurijs. Jō ncce ē ꝙ
sit mitꝫ ⁊ mãsuet⁹. Mitꝫ ꝙ aliquē nō offē⸗
dat. Mãsuet⁹ vt malos se offendentes to
leret. Et dr̄ mansuet⁹ q̄si manu assuet⁹. qꝛ
tal'n̄ reddit malū ꝑ malo. Vn̄ ps̄. Mãsue
ti aūt hereditabūt t̄rā triplicē. scꝫ quā ge⸗
rūt. s. corꝑis. quā q̄rūt. s. paradisi. ⁊ q̄m cal⸗
cant vt elementarem. De q̄ in ps̄. Portio
mea sit in t̄ra viuētiū. Hec t̄ra fuit ꝑmissa
p̄triarche abrae Gen̄. xij. Terra quā transi⸗
bit pes tuus tua erit ⁊c̄. Pes intelligit̄ affe
ctus. q̄ q̄dez ꝑtransibit terrā paradisi cū ꝑ
ei⁹ cōtēplatōꝫ mentis affectu in ea discur
rebat. Ecce iā pꝫ ꝙ regnū celoꝝ dat pau⸗
perib⁹ mitib⁹ terrā. Quid dabit̄ suꝑbis ni
si infern⁹. vt dic̄ Beda. Mãsuetudo placꝫ
deo Ecc̄i. j. Cōplacet illi fides ⁊ mãsuetu
do. Scd̄o in curā a deo suscipit̄. ps̄. Su⸗
scipiens mãsuetos dn̄s. Tertio dat̄ ei gr̄a
Prouer. iij. Jp̄e deludet irrisores. ⁊ mãsue
tis dabit gr̄am Quarto p̄parat ad itelligē
tiam verbi dei. Ecc̄i. v. Esto mãsuet⁹ ad
audiendū v̄bū dei vt intelligas. ps̄. Doce
bit mites vias suas. Quīto ipetrat ꝑ orō⸗
nē Judith. ix. Humiliū tibi sꝑ placuit orō
⁊ mãsuetoꝝ. Sexto in fine hꝫ et̄nā retribu
tionē. vt h̄. Bt̄i mites. pꝫ de moyse q̄ fuit
mitissim⁹ hoīm. Vn̄ loq̄bat̄ ei de⁹ facie ad
faciē. ⁊ vlciscebat̄ iniurias ei⁹ specialit̄. scꝫ
sororē moysi lepra ꝑ murmure ꝯ ip̄m. Ja⸗
cob q̄ꝫ esaū volenti eū iterficere Gen̄. xxxij
q̄ntā mansuetudinē ōn̄dit cum dixit. Pla
cabo eū mūerib⁹. Beati q̄ lugēt. q̄m ipi
ꝯsolabūt̄. Hec btītudo bn̄ seq̄t̄ p̄mas du⸗
as. Nā post cōtemptū mūdi. p⁹ q̄etē men⸗
tis cū hō iā secur⁹ in se ⁊ in alijs confiden⸗
do se fixerit nihil iueniet nisi flebile. E
Et iō luget. qd̄ ꝑtinet ad penitentes. q̄ lu⸗
gere debēt aīi acta mala si cōsolari volūt. ⁊
huic cōsōat expositio lr̄e Gorre q̄ dic̄. Bt̄i
q̄ lugēt. scꝫ tam ꝑpria q̄ꝫ aliena. Prio enim
ꝑ ꝓprijs est lugendū. ps̄. Quasi lugens et
contristatus sic hūiliabar. Scd̄o ꝑ pctīs
alienis. Reg. xvj. Tu luges saul cum ego
ꝓiecerim eū Hiere. vj. Planctū vnigeniti
fac tibi amaꝝ. Tertio ꝑ incolatu miserie p̄
sentis Ecc̄s. vij. Meli⁹ est ire ad domum
luct⁹ q̄ꝫ ad domū cōuiuij. Quarto ꝑ ꝑicu⸗
lo in dubio pene et̄ne. Job. xiiij. Siue no
biles fuerint filij ei⁹ siue ignobiles. nō in⸗
telliget. i. oꝑa siue bona siue mala sint. Ca

ro em̄ ei⁹ dū viuit dolebit. ⁊ aīa illi⁹ suꝑ se
metip̄o lugebit. Quīto ꝑ dilectōe glorię.
Jsa. vlti. Letami cū hierl'm: ⁊ exultate om
nes q̄ diligitꝫ eā. Gaudete cū ea gaudio v⸗
niuersi q̄ lugebatꝫ suꝑ eā. Cōuertā luctum
eoꝝ i gaudiū. ⁊ cōsolabor eos ⁊ btīficabo
a dolore suo. Jtē luct⁹ de ꝓximoꝝ bonoꝝ
salute. maloꝝ de cōdēnatiōe conuertit̄ in
gaudiū. ps̄. Facti sum⁹ sicut ꝯsolati. Jtem
cōsolabunt̄ de euasiōe pene eterne ⁊ future
Sic cōsolat⁹ ē Joseph fratres suos Gen̄.
xlv. Luc̄. xvi. Hic gaudet. tu vero crucia
ris. Jtē cōsolabunt̄ i glīe adeptōe. Jsa. vl.
Ego ꝯsolabor vos ⁊ ꝯsolabimini. Luget
em̄ pctōr ꝓpt' duo. eo ꝙ bonū qd̄ oportuit
nō fecit. ⁊ malū qd̄ nō oportuit fec̄. Hinc
est ꝙ dn̄s ꝑ moysen duos turtures vl' pul⸗
los columbaꝝ offerri fecit. vnū ꝑ pctō. ⁊ al
teꝝ ꝑ holocausto. Vnū offerim⁹ cū ꝑ cul⸗
pa gemitū dam⁹. De altero holocaustū fa
cim⁹ cū ꝑ eo qd̄ bonū neglexim⁹ dolorꝫ ig
ne ardem⁹. Sicq꞉ s̄m multitudinē doloꝝ
i cord̄ meo erūt ꝯsolatōes. Vn̄ seq̄t̄ ꝙ q̄ ve
rā caritatē hn̄t dolēt ⁊ gemūt: qꝛ hn̄t q̄d a⸗
māt. Adducit̄ glosa. suꝑ illd̄ ps̄. Sagitte
tue infixe sūt mihi. tãq꞉ vulnerata caritate
ego sū Amabat em̄ inq̄t quē nōdū tenebat
dolebat q̄si nōdū hēbat. g̃ si dolebat vulne
rata erat. Sꝫ h̄ vuln⁹ ad verā sanitatē ca⸗
piebat. Qui h̄ vulnere nō erit vulneratus
ad verā caritatē n̄ poterit ꝑueire. Hec Au
gu. Bt̄i q̄ esuriūt ⁊ sitiūt iusticiā. q̄m ipi
saturabunt̄. Qꝛ cū aliq̄s p̄mo mūdana cō
tēpsit. mores ꝓo mãsuetudie r̄xit. atq꞉ suffi
cient' luxit. ncce hꝫ esurire Jō cōuenienter
ponit̄ q̄rta btītudo q̄ p⁹ ereptionē animi ꝑ
illas tres. puta vicꝫ pauꝑtatē a diuitijs. ꝑ
mansuetudinē ab iniurijs. ꝑ luctū dolēdo
a pctīs. demū ip̄m aīm ad celestia appetē⸗
da erigit. Qd̄ facit esuries iusticie. Et bn̄
dr̄ esuries. Jn p̄nti em̄ ꝑfectā iusticiā n̄ pos
sum⁹ hr̄e. sꝫ esurire possum⁹. Vere g̃ bt̄i q̄
sic esuriūt iusticiā q̄m saturabunt̄. Hāc iu⸗
sticiā q̄rebāt ⁊ sitiebāt ꝓphe desiderātes ad
uētū dn̄i vt fideles inuenirent̄. Vn̄ vnus
eoꝝ dixit. Vtinā dirūperes celū ⁊ descē⸗
deres. Jsa. lxiiij. Magna esuries q̄ ad sa⸗
turitatem suā celū non cameram p̄stulat
rumpi. Sed hi saturati sunt q̄n dn̄o incar
nato viderūt gloriā eius q̄si vnigeniti Jo
hānis. j. Vnde tūc esurientes p̄res imple⸗
uit bonis. Luce. j. Sicut locut⁹ est ad pa⸗

tres nostros.s.xphas. Saturati aūt sūt:sȝ
ex pte p quandā plibationē. sed pfecti⁹ sa/
turabuntur et pleni⁹ cum apparuerit glīa
eius.qa tūc totus hō remunerabitur. Sic
pmo dicet. Repleti sumus miscdia tua.ex
ultauimus ꝛ letati sum⁹ omnib⁹ dieb⁹ no/
stris.j.Regū.ij.Famelici saturati sunt. Ec
ce serui mei comedēt et vos esurietis. Hie
ronymus in glo. Quare misero data ē lux
Job.iij.c. Miseris lux datur qn hui⁹ mū/
di gaudijs non participando se in hac p/
egrinatione miseros agnoscunt.claritatē
transitorie prosperitatis magnipendēdo.
In amaritudine anime quippe omnes sūt
electi.qa vel flendo renuunt que derelīq
runt.vel graui se merore afficiunt.quia lō
ge a facie cōditoris proiecti nondū fruun
tur eternis diuitijs. Uita quippe amarica
tis datur.cum hmōi glīa tristib⁹ gemitib⁹
tribuit. Desiderant quippe se mortificare
ꝛ penitus ab oī glīa tempali extinguere. sȝ
occultis iudicijs vel pesse in regimine. vel
occupari in multis regum honorib⁹.id est
vite rectitudine in se ꝛ in alijs cōpelluntur
Et qd dei timore tolerant et intus est de/
siderū pietatis ꝛ foris expellūt ministeri/
um cordis. Ne ꝯ dei dispositionē. ꝛ sic ml⁹/
tis psūt. ꝛ q̄ se impfectos vident p humili/
tate amplius surgūt. ꝛ quo desiderijs dese
runt ipa tarditate ad eundē delocant. hec
ille. Beati misericordes. qm ipi miseri/
cordiā cōsequēt. Quia em dr q mia ꝛ veri
tas.i.iusticia obuiauerūt sibi. ꝛ habēt se tā
q̄ sorores vterine. quaꝝ vna sine alia clau
dicat. Misericordia em sine iusticia decli
nat ad remissionē. Justicia vero sine mise/
ricordia declinat ad crudelitatē. Uñ glo.
Justicie lumen est miscdia. Fiat aūt miseri
cordia tripliciter.s.in se Ecci.xxx. Mise/
rere aie tue placens deo et contine ꝛ pgre/
ga cor tuū i sanctitate. Scda fraterna ad
pximū p beneficentiā Luce.x. Uidens sa/
maritan⁹ vulneratū alligauit vulnera ei⁹
Tertia filialis ad deum. Miseremini mei
miseremini mei Job.xix.c. Prima conseqt
miam in remissione omis iniqtatis culpe.
Scda cōsequit miam in diminutione pe
ne ꝛ intercessorū multiplicatōne. Prouer.
xxv. Tertia consequitur miam in adeptio
ne glie. Prouer.xiiij. Qui miseret pauperi
benedicet et bñdict⁹ erit. Hanc miam ha
buerūt confessores.quoꝝ pncipatū tenens
Nicolaus primoniū suum in opus miseri
cordie grā releuande inopie ꝛ fugiendi stu
pri erogauit. Miscdia put est virtus ē do
lor aliene miserie. sed ƀm q displicet alicui
malū alterius. est donū spūssancti Sȝ pie
tas prout homo exhibet cultum dei ex fili
ali affectu ꝛ expedite subuenit omnib⁹ mi/
seris p loco et tempore constitutis. Bti
mundo corde. qm ipi deū videbunt. Post
q̄ animus informatur precedentiū habi/
tuū gradib⁹ extūc adhuc restat purgand⁹
animus vt in vno mandatoꝝ nō offendat
ne sit omniū reus. sed sit sicut domus sine
palea auaricie. sicut speculū sine macula
luxurie. sicut aer sine nube supbie. sicut ar/
gentū sine rubigine accidie. sicut pellis si/
ne pinguedie gule. Quid āt ē cē mōo corō
nisi simplex hr̄e cor vt dic Beda. sic alibi
scptū ē. In simplicitate cordis q̄rite illum
Sicut em lumen ƀ non pōt videri nisi o/
culis mundis. ita nec deus videri pōt nisi
mūdū sit illud p qd videri dȝ Uñ ƀm Hie
rony. Mūdi corde q̄s non arguit conscia
pctoꝝ. Und dic. Corde nō sufficie vt hy
pocrite fallaces Math.xxiij. Ue vob pha
risei q mundatis deforis. int⁹ aūt estis ple
ni rapina. Hec beatitudo est sctaꝝ vginuȝ
q̄ p ceteris purius deū videbunt. Illaruȝ
dico q̄ sūt vgines mōi cordis. nō solū cor
poris mōi. Uirgo em casta corpe ꝛ nō mē
te nullū hȝ pmiū i retributōe. Quid em p/
dest a carnalib⁹ amplexib⁹ abstinere ꝛ mali
gnaꝝ cogitationū stupro i corde coinqna/
ri.q.d.nihil. F Uñ triplex bonū cōse/
qnt vgines mōi corde. Primo qa vidēt de
um puri⁹ ceteris p affectū dilectōis. Pro/
uer.xxij. Qui diligit cordis mūdiciaȝ ppt
grām labioꝝ suoꝝ hēbit sibi amicū regem
Scdo p affectū solicitudis Job.viij. Si
mūd⁹ ꝛ rect⁹ icessers. stati euigilabit ad te
Tertō p affectū btitudis. ꝛ ƀ p graȝ i pñti
familiari⁹. vñ Bern. Ama pfessionē si op/
tas mūdatiōȝ. Ps. Cōfessio ꝛ pulchritu/
do i pspectu ei⁹ ꝛc. Fuit aūt in veteri lege
triplex mūdatio. Pria p aquā expiatōnis.
Nūe.xix. Per hanc significat sctificatio in
baptismo. Scda p sanguinē. Aplus. Oia
pene p sāg. mūdāt. Per hāc significat pnia
q̄ est in carnis mortificatiōe. Tertia p vn/
ctionē q̄ sola vasa ꝛ sacerdotes vngebant.
Per hāc significat grē infusio Deficiēs ǵ a
pma necesse hȝ recurrere ad secundaȝ. Ex

tribꝫ hortamur ad mūdiciā. Prio scptura
Leui. Sancti estote qm̄ ego sanctꝰ sū. Se
cūdo reiectōe creature. Nā mare reiēc mor-
tuos. vinū feces. Tertio detestatōe imūdi
cie. q̄ imaginē ligneā. i. dei miam deturpat
ita vt intelligibilit᷑ appareat ⁊ tenacit᷑ adhe
reat. vtꝫ i Lucifero. ⁊c. Bti pacifici qm̄
ipi filij dei vocabūt᷑. Qm̄ g̊ in sabbato sex-
te etatꝫ plenꝰ dabit᷑ pax habēti btitudies
p̄dictas. iō post mūdā cordis volūtatem.
Prio pōit᷑ pconiū pacifici. qꝛ pax bonevo-
lūtatꝫ mittit᷑. Lu. ij. Iō de pacificis bn̄ dꝛ.
filij dei vocabunt᷑. qꝛ cū deo gaudētes. Et
Math. ix. Nūq̇d pn̄t filij sponsi lugere q̄ꝫ-
diu spōsus ē cū illis. Scd̄o qꝛ deo siles. j.
Ioh. iij. Kmi nūc filij dei sumꝰ. ⁊ nōdū ap
paruit nob qd̄ erimꝰ. Scimꝰ qm̄ cū appa-
ruerit siles ei erimꝰ. Tertio qꝛ hedes. Ro.
viij. Si aūt filij dei etiā heredes. Hāc bti
tudinē pōtifices hn̄t q̇ pacē faciūt in popu
lo. Iuxta illd̄. Talis decebat vt esset nob
pōtifex q̇ inter deū ⁊ pctōres ⁊ inter ipsos-
met hoies pacē reformaret. Sic ⁊ primus
pontifex xp̄s fecit. Qui vult habere pacē
p̄mū bn̄ viuat. qꝛ nō est pax ipijs. Quia nō
p̄t esse pacificꝰ q̇ cū deo bellū gerit. Scd̄o
vt volūtatē suā deo ꝯformet. Tertio vt cō
tēnat terrena. qꝛ si vult ea seq̇ nō potest esse
pax. Vn̄ Beda i omel. Bti pacifici ⁊c. In
pace pfectio est vbi nihil repugnat. Et iō
filij dei pacifici. qm̄ in eis nihil resistit deo
Pacifici autem in semetipsis sunt qui om
nes animi sui motus cōtemnētes sumunt
regnū dei. His ꝯuenit illud poeticū. Pax
amorem nutrit. retinet concordia pacem.
Pax repmit litem. concordes nectit eadē.
Lis pacē metuit. refugit discordia pacem
Odia pax pellit. ipm pax nutrit amorem.

Beati q̇ psecutionē patiunt᷑ ppt᷑ iusticiā.
qm̄ ipoꝝ est regnū celoꝝ. Postq̄ꝫ posite sūt
beatitudines quaꝝ p̄miū est aurea. Conse
quenter pōit᷑ beatitudo cuiꝰ p̄miū ē aureo
la. qꝛ eius meritū ꝯsistit in pfectione passio
nis. Ponit g̊ p̄mo sniam generalē. Secun
do specialē ꝯuertēs ad aplos smonē illum
ibi. Bti eritꝫ cū maledixerit vob ⁊c. Ponū
tur aūt circa p̄ncipiū ꝯria q̄ faciūt martirē
scꝫ pena in passiōe. causa in iusticia. pseue-
rātia in remuneratōe. Dicit g̊. Bti q̇ patiū
tur persecutōeꝫ ppter iusticiā. Glo. nō ppter
scelera. vt malefici. heretici. latrōes. j. Pet
iij. Nemo vestrum patiat᷑ vt fur aut malefi
cus. sed ppter iusticiā. scꝫ defendēdā. vt san-
cti martyres. quoꝝ est regnū celoꝝ. q̄ntūꝫ
ad aureolā. qꝛ statim euolāt in celū. Unde
Beda in omel. Beati q̇ psecutionē patiun
tur ppter iusticiā. nō ppter iniquitatē. seu p-
pter xp̄iane vnitatꝫ diuisionē. Vn̄ Isi. Nō
ois q̇ patit᷑ pbꝛa iustꝰ est. Sꝫ si innocens p
v̄itate patit᷑. ille tātūmodo iustꝰ putat᷑. Ali
ud est pati tribulationē aut penā aut mole
stiā aut suppliciū ppter maleficia vl' ppter iu
sticiā. Cōsidera vbi sis. quid egeris. vide
q̄re patiaris. vide qꝛ ius ⁊ iniuria ꝯria sūt
Ius em̄ est qd̄ iustū est. Neq̄ꝫ em̄ omne qd̄
ius dꝛ ius est. Qd̄ si aliq̇s cōcedat ius ini-
quū. nec ius dicēduꝫ est. sꝫ iniusticia ē. Vn̄
cōsidera q̇d veri fecerꝫ. q̇d v̄o patiarꝫ. Si
ius fecisti ⁊ iniuriam pateris iustꝰ es. Qua
re ista dixi frēs. vt se non extollant hereti-
ci qn̄ aliq̇d forte patiūtur ex iussionibꝫ p̄n-
cipū terrenoꝝ nec se numerēt inter eos q̇ i-
iuriā accipiūt ⁊ dicāt. Ecce Ps̄. cōsolatur
me. Lego aliud ex euāgelio. Bti q̇ psecuti-
onē patiunt᷑ ppter iusticiā. Notant dꝛ ppter
iusticiā. vt insinuet᷑ multos pati. sed nō ppt᷑
iusticiā. Vn̄ Augꝰ. sup ps̄. illo. Adducent᷑
regi virgines in tēplū. Ps̄. xliiij. di. Sūt
em̄ q̄dā virgies. sꝫ extra templū vt heretice
sanctimoniales. sūt q̇dē v̄gines. sꝫ q̇d pde-
rit eis nisi in tēplū regꝫ adducant᷑. Tēpluꝫ
regis i vnitate ē. tēplū regis nō est ruinosū
nō discissum nō diuisum. qꝛ regnū dei ē iū
ctura lapidū regnātiū ⁊ viuētiū. q̄ est chari
tas. ⁊ sic cogꝫcāt q̇ p̄cisi sūt ⁊ veniāt ad vni
tatē. subdit etiā sup aliū passum. Nēo er-
go dicat psecutionē patioꝛ. nō ventilet pe-
nā. sꝫ pbet causā. Si cām nō pbauerit ānu
meret᷑ cū impijs. Et merito dicit Aug. ta
les nūerari cū ipijs in pena etna q̇ in cōsor
tio iniq̇ꝝ passi sūt. eos aūt annūerari i vita
etna q̇ passi sūt ex cōsortio bonoꝝ penā tpa
lem. Cauēdū ē igit᷑ nob vt h cū sctis viris
vnitatē caritatꝫ teneamꝰ si volumus pati
cū illis ppter iusticiā. Vn̄ sm Isido. Tenē
da est nob cū scis viris vnitas caritatꝫ. Et
q̄nto se vnusq̇sq̄ꝫ subtrahit mūdo tāto opꝰ
est vt se associet bonoꝝ ꝯsortio h i patia vt
associet᷑ eis in p̄mij glia. Est āt sciēdū q' re
gnū celoꝝ debet᷑ patiētie ppt᷑ q̄ttuoꝛ. Prio
iure sociali. Apoc. j. Particeps in tribula-
tiōe ⁊ regno. ij. Thimo. ij. Si sustinebimꝰ
⁊ ꝯregnabimꝰ. Scd̄o iure pugtoꝝ. Mat.
xi. Regnū celoꝝ vim patit᷑. Isti em̄ digni-

ſunt regno q̄ pati fortiter ꝑ iuſticia nō me-
tuūt. Jure heredū. Luc. xxij. Uos eſtꝫ q̄ ꝑ
māſiſtis mecū i tribulatōibꝫ. Et ego diſpo
no vob̄ ſic̄ diſpoſuit mihi pr̄ meus regnuꝫ
Datur aūt h̄ idē ꝑmiū pauꝑtati ⁊ patiētie.
qꝛ pauꝑtas eſt cōpos martyrij. Utrobiqꝫ
em̄ oportet vincere mundū q̄ ad delectabi
lia mūdi. Uel dꝛ ꝙ nō eſt idē ꝑmiū. q̄a ibi.
aureе h̄ aureole. Uel illis ꝓmittit̄ regnum
celoꝝ ad diuitias. iſtꝫ ad dominiū. qꝛ tunc
martyres dominabunt̄ ꝑſecutoꝝ ſuoꝝ. ps̄.
Dominabūt̄ eoꝝ iuſti i matutio. Sapi. v.
Stabūt iuſti in magna cōſtātia aduerſus
eos q̄ ſe anguſtiauerūt. Et ſm̄ q̄ſdā. hec n̄
eſt octaua btitudo. ſꝫ ꝓcedētiū illuminatio
vt ſit ꝑma referēda ad alias. Seq̄t̄. Beati
eſtis cū maledixerit vob̄. Hic ꝑſuadet dn̄s
ſpeālē ꝑſuaſionē ꝓter illā generalem ſniaꝫ.
Un̄ dic̄. Bti eſtꝫ ⁊c̄. Perſuadet aūt eā a tri
bus. Pri̇o q̄ dn̄t eos incitare ad ardēt̄ pati
endū ꝑ xp̄o. Pri̇o ex paſſiōis cā. cū dic̄. ꝓpt̄
me. Secūdo ex ꝑmio. cū ſubdit̄. Gaudete.
Tertio ex alioꝝ exēplo. cū ſubdit. ſic em̄ ꝑ-
ſecuti ſunt ꝓph̄as Et eſt extra euāgeliū. qd̄
nō ꝓſequoꝛ ꝓpter ꝓlixitatē. Quantū ad pri
mū notandū eſt. ꝙ iniq̄ ꝑſequūt̄ bonos ver
bis ⁊ factꝫ. Duplicit̄ āt hoīes maledicunt̄.
qꝛ vel p̄ntes. ſic̄ eſt maledictio. vl' abſentes
ſic̄ eſt detractio. Jn medio aūt ponit ꝑſecu
tionē in ſctōs. q̄ſi notās ordinē rei cōſuete.
Primo em̄ maledicūt p̄ntibꝫ. Scd̄o fugāt
de loco ad locū. Tertio d̄trahūt abſentibꝫ.
Et h̄ eſt qd̄ dic̄. Bti eſtis mō in ſpe. ſꝫ tādē
in re. cum maledixerint vob̄. ſcꝫ innocētibꝫ
hoīes. vt ſonet in viciū. ſcꝫ carnales ⁊ infi
deles. maledixerint inq̄ꝫ. ſm̄ Glo. i. ex odio
in facie ꝯtumelias dixerit ⁊ ꝑſecuti ſcꝫ vim
inferētes. Un̄ Apoc̄. vj. Uidi ſubt᷒ altare
dei aīas iterfectoꝝ ꝓpt̄ v̄bū dei. Ex h̄ patꝫ
h̄ ſpeāl'r ꝑtinere ad ꝑdicatores. Un̄ domi-
nus conq̄rit̄ de ꝑſecutoribꝫ ꝑdicatoꝝ illud
Job di. Quaſi capicio tunice ſuccinxerūt
me. Tunice quippe capiciū circūdat colluꝫ
induētꝫ. Collū ꝟo ſi ſtringit̄ vocꝫ vſus ⁊ vi
talis flat᷒ necat̄. Sanctā ḡ eccl'iaꝫ reprobi
q̄ſi capicio tunice ꝯſtringūt. qꝛ in ea ꝑſecu-
tionibꝫ ſuis vitā fidei ⁊ ꝑdicatōis vocē ex-
tinguere conant̄. Hoc quippe conari ꝑſecu
tores ei᷒ ſpecialiter ſolent vt ab ea añ om-
nia verbū ꝑdicatōis tollant. Unde ⁊ hij q̄
ſancte fidei primordijs reſiſtebant. ceſis a-
poſtol' denūciabāt dicētes. Precipiēdo ꝑ-
cepimus vobis ne doceretꝫ i noīe iſto. ⁊ re-
pleſtis hierl'm doctrīa vr̄a. Corp᷒ ḡ eccl'ie
q̄ſi capicio tunice cinxerāt quia cōtritꝫ pre
dicatoribꝫ velut ei᷒ collū ꝑmētes preclude
re nitebant̄ iter lucis. Sed qꝛ electi quiqꝫ
ꝑſecutionis tp̄e q̄ potiores ſunt poti᷒ mori
q̄ꝫ tacere maluerunt. xx. libro Moralium.
Gaudete in illa die. Ecce ꝑmium alliciēs
ad patiendum. Et hoc dupliciter. Primo
ſpe. qꝛ gaudete in illa die. Secūdo rei. qm̄
merces veſtra. Gaudete ergo interius cor
de. exultate exterius corpore. id eſt. ꝓpt̄ exē
plum exterius gaudium oſtendite corpore
Uel dicit duplex. ſcꝫ aureе et aureole. Ut
propter duplicem ſtolam corporis et aīne
Gaudete ergo ſic̄ mercatores lucroſe mer-
cis. Actuum quinto cap̄. Jbant ap'li gau-
dentes a conſpectu concilij. ⁊c̄. quia coruꝫ
corona fuit iuxta meritum copioſa ex afflu
entia ſuper condignum. in celis diffuſa vl-
tra terminū. Geneſis. xv. c. Ego ſū merces
tua magna nimis. Redditur itaqꝫ eis mer
ces tanq̄ꝫ laboratoribus. Math. xx. c. Uo
ca operarios et redde eis mercedem. Co-
rona tanq̄ꝫ preliantibus. j. Corinthioꝝ. ix
Jlli quidē vt corruptibilem coronam acci
piant. nos autē incorruptā. Fructus tanq̄ꝫ
ſeminatoribꝫ ſm̄ triplicem ſtatum. centeſi-
mū ſexageſimum et triceſimuꝫ. ad Gal'. vj.
Qui ſeminat in ſpiritu. de ſpiritu et metet
Regnum tanq̄ꝫ heredibus. Jacobi. ij. cap̄.
Nonne deus elegit pauperes ex hoc ſecl'o
diuites in fide. ⁊ heredes regni. Sciendū
autem ꝙ ſm̄ Bedam per hec omnia ſpeci
aliter ſeptem vicia excludit. cum dic̄. Bea
ti pauperes. auariciā excludit. per. Beati
mites. iram excludit ⁊ indignatiōem. quia
lugent. ſeculi leticiā. que morteꝫ operatur
repellit. quia eſurient. gulam. ſiue omniuꝫ
deliciarū cupiditatem per ieiunium retū-
dit. Beati miſericordes. Superbiā humi
li cōpatiēdo deijcit. Mūdo corde. Forni-
cationē ⁊ omnē corꝑis inquinamentū for-
titer extorquet. Beati pacifici qui vanam
gloriam pacis dilectione humiliant. Qui
perſecutionē patiunt̄. accidiam omneꝫ diſ
currendi amore abijciunt. Quibꝫ om̄ibus
ſm̄ eundē magnoꝑe curandum eſt reſiſtere
et ab eis pctōꝝ ſordibꝫ purgare q̄ vult ad
vitā ꝑuenire. Ad quā nos ꝑducat pater et
filius ⁊ ſpūſſctūs. Amen.

Hij sermones q̄ sequunt̄ sūt ex Socco.
De sancto Martino.
Sermo. XLVII.

Culis ac mani

bus in celū semꝑ intent⁹. Hec
sunt verba eccl'ie de vita ⁊ scti/
tate scti Martini. Dic̄ Gre. Sctōꝝ exem
pla animos audiētiū accēdūt vt videāt q̄
ab eis fortia facta sūt. ⁊ valde sibi indignēt̄
pariter ⁊ hūilient̄ ꝓ eo ꝙ talia nō operant̄.
Verba ḡ ꝓposita maximā sctitatē h⁹ gl'iosi
ꝑncipis insinuāt. Erigamus ad hec caput
nr̄m ⁊ imitemur eū q̄ntū possum⁹. Sctā
mr̄ eccl'ia cōmēdat sctm̄ Martinū i v̄bis ꝓ
posit᷒ ꝙ ocl'is ⁊ manib⁹ in celū sꝑ fuit intē/
tus. Per oculos deuotōe ⁊ itētōem acci/
pim⁹. ꝑ man⁹ v̄o oꝑatōem. De vno ocl'orū
dr̄ in cātic᷒. Vulnerasti cor meū soror mea
spōsa in vno oculoꝝ tuoꝝ. scꝫ deuotionis.
De alio oculo dr̄. vj. Mat. Si ocul⁹ tuus
simplex ē totū corp⁹ lucidū erit. Ab oculo
eñ intētōis oꝑa nr̄a tenebrosa vel lumino
sa iudicant̄. Qr aūt ꝑ man⁹ oꝑatio designa
tur. declarat Gre. di. Quid ꝑ man⁹ nisi o/
peratio designat̄. Est ḡ sensus ꝓpositi thē a
tis. Btūs Martin⁹ cū deuotōe i celo v̄sa
bat̄. ⁊ cū h̄ per intentiōꝫ oīa sua oꝑa in deū
ordiauit. vt nihil ꝓpt̄ se aut ꝓpt̄ hoīes. sꝫ so/
lū ꝓpt̄ deū faceret. Exposit᷒ igit̄ verb thē a
tis videam⁹ quō sctm̄ virū imitari debea/
mus. Si eñ gl'ie ei⁹ ꝑticipes fieri cupim⁹
viā ꝑ quā venit ad gloriā n̄ recusem⁹. Sꝫ
qr nēo repēte fit sūm⁹. studeam⁹ ḡ ab inferi
orib⁹ ad suꝑiora duce gr̄a ocl'os nr̄os sil'r i
celū erigere. Debem⁹ igit̄ ꝑmo oculos no/
stros cū manib⁹. i. deuotōeꝫ ⁊ intētiōem et
oēm oꝑationē retro nos reflecte. scd̄o ante
nos ꝓspicere. tertio infra nos deflecte. q̄r/
to ītra nos includere. q̄nto a dextr᷒ ⁊ sini/
stris statuere. ⁊ sexto in celū cū scō Marti
no erigere. vltīo tandē q̄ntū possum⁹ debe
mus eos ipi deo īfigere. Primo dico ꝙ
oculos nr̄os debem⁹ p⁹ terguꝫ suꝑ mala q̄
cōmisim⁹ reflectere. deuotōeꝫ ꝓfunde pnīe
cū recta intētōe ⁊ oꝑatiōe satisfactōis dn̄o
offerendo. sic agētes vt pura deuotōe peni
team⁹. ꝯsiderātes intimo timore ⁊ dolore
que qualia ⁊ quāta cōmisim⁹. Ita vt si fie/
ri possit singulis pctīs. singulas deuotio/
nes ⁊ oꝑationes recta intentiōe tribuam⁹.
Sic fecit Jeremias cū peccata populi de
ploraret di. Diuisiōes aquaꝝ deduxerunt
oculi mei. Quod exponēs Gregori⁹ dicit
Diuidim⁹ quippe aquas. et ex oculis lacri
mas deducim⁹. cū singulis pctīs dispertī/
tas lacrimas tribuim⁹. Sic legim⁹ de scō
Dauid in ps̄. Exit⁹ aquaꝝ deduxer̄t ocu
li mei. qr nō custodierūt legē tuā. Hunc er
go respectum tamdiu teneam⁹ q̄usq3 in no
bis verificari poterit illud Jsa. xliiij. Dele
ui vt nubem iniq̄tates tuas. ⁊ quasi nebu/
lā pctā tua. Sꝫ qr nō sufficit remissio pec/
catoꝝ nisi detur nobis etiā gr̄a cōtinendi.
Scd̄o oculos cū manib⁹ ante nos ī dei iu
diciū dirigam⁹. cogitātes q̄ꝫ districte ꝓ sin
gulis ⁊ maxime post remissionē iteratis a
deo iudice iudicabimur. Quia oīa ī nūe/
ro pōdere ⁊ mēsura nos exoluere oportet.
Eccs. vlti. De oīi errato adducet te dn̄s
ad iudicium. Quod si apertis oculis vide
rem⁹ pctā cū summa diligētia caueremus
Quis eñ mentis inops a iudeo mutuaret
obulum vt ꝓ eo in breui marcam redderet
auri. Aut quis ꝓ delectatione momētanea
penā longissimam et grauissimā sustineret
Sic erit in futuro dei iudicio. Cum ergo
vicijs ⁊ iā dimissis peccatis iteꝝ impugna
mur. sensus nostros fortiter teneamus. di/
rigentes oculos cū māib⁹ ante nos ad dei
iudicium. atq3 dicē. illud Hebre. x. Horrē
dum est incidere in manus dei viuentis. ꝙ
et si iterum peccanti. iterū detur gr̄a peni/
tendi. multo tñ facilius caueret̄ q̄ꝫ emēda/
retur. Oportet eñ hominē per multa tra/
hi anteq̄ꝫ pctm̄ penitus destruatur. Propt̄
quod dicit Ambro. Facilius inueni q̄ s̄ua
uerit innocentiā q̄ꝫ qui verā atq3 dignam
egit penitentiā. Tanta eñ mala homo in/
currit ꝑ pctm̄ vt raro vnq̄ꝫ ad plenū emen
detur. Quod figuratū legim⁹. j. Macha.
iiij. vbi dr̄. Licet templū post ꝑmā destru
ctionem fuerit reparatū nūq̄ꝫ tamen ad de
corem ꝑstinū fuit reformatū. Veruꝫ quia
post peccatoꝝ cessationē et eorū emenda/
tionem iam inter amicos dei incipim⁹ cō/
putari. Jdeo necesse est vt in signū ei⁹ ami
cicie incipiam⁹ a dn̄o tanq̄ꝫ filij charissimi
flagellari. Sic eñ dixerat angelus Thob.
Quia acceptus eras deo necesse fuit vt tē
ptatio ꝓbaret te ⁊c̄. Vt ergo flagella di cū
patientia sufferam⁹. Tertio oculos cū ma
nibus infra nos in infernū cū multa solici/
tudine dirigam⁹. vt si amara videant̄ fla/

gella dñi cogitem⁹. melius est vt hic casti-
gemur in iudicio miſcdie q̄ꝫ i inferno ꝯpu-
temur ꝑpetuo igni. Cogitãtes illꝰ iudith
viij. Oēs q̄ tẽptatiões nõ ſuſceperũt cũ ti-
more dñi exterminati ſũt. Nõ ḡ vlciſcamur
nos ꝑ his q̄ patimur. reputãtes ip̄a ſupꝑli-
cia minora eſſe pctis nr̄is. q̄ſi ſerui dñi cor-
ripimur ad emẽdationẽ ⁊ nõ ad ꝑditionez
Hec Ibi. Et Job. vj. Qui timet pruinaz
cadet ſuꝑ eũ nix. Cũ ḡ flagellamur a domi
no. dirigam⁹ ocl'os nr̄os cũ manibꝫ infra
nos ad penas inferni. dicentes cũ gaudio
meli⁹ eſt h̄ purgari q̄ꝫ ibi et̄naliter cruciari
Sꝫ qꝛ hoſtis hũani generꝭ diabol⁹. vidẽs
nos ꝑ pctõꝝ remiſſionẽ ⁊ ꝑ eoꝝ ceſſatiõem
paritq̄ꝫ ꝑ di flagellatiõez. nõ ſolũ erutos et
libatos a ſua ptãte. ſꝫ etiã lõge ab eo aliẽa
tos acri⁹ incipit nos infeſtare. inſtaurãs ꝯ
nos ruinã ꝑ delectabilia h⁹ mdi. ꝑ q̄ tanq̄ꝫ
ꝑ machinas fortiſſime nos impugnat. im-
mittẽs in nos tales ⁊ ſiles intoxicatas im
miſſiões ⁊ ſagittas dicẽs nob. Quid facis
vis tu pñtẽ vitã ꝑdere pit̄er ⁊ futurã. ⁊ ſic
de aliis. Quarto ḡ oculos cũ manibꝫ circa
totũ mũdũ cũ ſuis appẽdiciis inſpiciamus
caute. eſtimãtes ꝙ oia q̄ in mdo ſũt nõ ha
bita ꝓficiũt ⁊ hita noceãt. qꝛ ꝑ ea dei amici
ciã ꝑdim⁹. Juxta illꝰ Jac. iiij. Qui vult eẽ
amic⁹ mũdi: inimicus dei ꝯſtituit̄. Inimi-
cos aũt ei⁹ ꝑcutiet i poſteriora eoꝝ. ⁊ obꝓ-
briũ ſempit̄nũ dabit eis. vt dic̄ pſ. Spre-
tis ãt eis ꝓpt̄ deũ mlt̄ũ ꝓficiũt. qꝛ ꝑ eis om̄e
bonũ ꝓmittit̄. dño dicẽte. Math. xix. Ois
q̄ reliq̄rit domũ vl' f̄rẽs aut ſorores aut pa-
trẽ aut m̄rem ⁊c̄. cẽtuplũ accipiet ⁊ vitã et̄
nã poſſidebit. O felix cõmutatio relinq̄re
mala ⁊ accipe bõa. De oibꝫ his in mdo dic̄
diuia ſapia. Vidi cũcta q̄ ſub ſole ſũt. ⁊ ec-
ce vniuerſa vanitas. Sꝫ q̄d ꝑ his hõ acci
pit. Accipit deũ in q̄ ſũt oia bona. Et licꝫ
hac ꝯſideratõe hõ luce clari⁹ videat om̄a
q̄ mũdi ſũt penit⁹ ꝯtẽnẽda tãq̄ꝫ vilia et in-
utilia ⁊ ꝑniciosa. iterior tñ affect⁹ difficili
me diſtrahit̄ ab eiſdẽ. Jõ oculi cũ manib⁹.
id ẽ. deuotio ⁊ intẽtio ⁊ oĩs nr̄a opatio in-
tra nos ẽ dirigẽda vt interior nr̄ hõ ab hac
viſcoſa ⁊ feculẽta forti⁹ abſtrahat̄. Quito
ḡ oculos cũ mãibꝫ itra nos dirigam⁹. dili-
gẽter ꝯſiderãtes vbi interiora noſtra iacẽt
vbi ſordidant̄. ⁊ iueniem⁹ ꝙ etiã malis ex
pulſis. adhuc reliq̄aꝝ vicioſitas mlt̄ũ erit.
Dicit em̃ Berñ. huiuſmodi peſtẽs viciorũ
vſq̄ꝫ in vltima ſolitudine ſolitariũ ꝑſequũt̄
et niſi ꝑtinaci ſtudio expurgati leniri pñtꝫ
quocũq̄ꝫ cõponat ſe anim⁹ erit. ⁊ in q̄cũq̄ꝫ
ſolitudine ſecretũ ſilentiũ cordis eſſe non
patit̄. cui q̄ maiorẽ ineſſe ꝯſuetudinis vſuꝫ
eo nequior ⁊ rebellior inuenit̄. Ergo itror-
ſus hõ igrediẽs potẽtias aĩe ex malo ꝯſue
tudinis vſu deprauatas. ⁊ ad hec t'rea ap-
petẽda peſſime inclinatas. rõnẽ q̄ data eſt
homini vt deũ cognoſcat inuenit obtene-
bratã. voluntatẽ q̄ eſt homini data vt in co
gnito ⁊ amato dulciter req̄eſceret inuenit ĩ
ſtabilem ⁊ inq̄etã. Erigat ḡ rõem ad deum
vt eũ ſꝑ cogitet. corrigat volũtatẽ vt ſoluꝫ
deũ cognitũ amet. Cõpeſcat memoriã vt ĩ
deo diſcat aliq̄ñ ſtabiliri. vñ potentie talit̄
vt dictũ ẽ reꝑate cito recuꝑant ꝓ mõ amo-
ris quẽ hñt ad deũ quecunq̄ꝫ auerſi a dño
ꝑdiderĩt. Verũ qꝛ vt dictũ eſt hee potẽtie a
terrenis difficulter auellunt̄ niſi oſtendat̄
eis aliq̄d meli⁹ q̄ ſe vertãt. ⁊ cui ꝓmouente
gr̄a inhereãt. Idcirco erigẽdi ſũt oculi nr̄i
cũ manibꝫ ad diuia. Berñ. Juſtũ eſt vt q̄s
pñtia nõ delectãt. p̄ſto ſit eis mẽoria futu-
roꝝ. vt q̄ de reꝝ affluẽtia deſpiciũt ꝯſolari
recordatio illos delectet et̄nitatꝭ. Quia ne
quaq̄ꝫ ſine delectatõe eſſe poterũt. vt dicit
Berñ. Anima ſine delectatiõe eſſe non p̄t.
Aut em̃ delectat̄ in infimis ⁊ caret ſuꝑmis
aut in ſuꝑmis ⁊ infima ꝯtemnit. Sexto er
go erigam⁹ ocl'os nr̄os cuꝫ manibꝫ ad ſuꝑ
na. cõuerſatõem nr̄am habẽtes in celo. vbi
hereditas nr̄a eſt a lõge. ibi erigam⁹ ocl'os
noſtros. Sic̄ monemur Iſa. lx. Leua ĩ cir
cuitu oculos tuos ⁊ vide. Et Geñ. xv. ca.
Vide in directũ ad orientẽ ⁊ occidentẽ ad
aquilonẽ ⁊ meridiẽ. omnẽ terrã quã cõſpi-
cis dabo tibi. Quod reuera cogitatũ ſolũ
poſſet corda nr̄a duriſſima iflãmare ꝙ nos
viles ꝟmiculi tam glorioſam hereditatez
in eternũ ⁊ omniũ bonoꝝ abũdantiã debe
mus poſſidere. In hac ḡ ꝑegrinatõe in cor
pore ꝯſtituti. cogitatõe ⁊ auiditate dẽmuſ
in illa eterna patria ꝯtinue ꝯuerſari. iuxta
illꝰ apl'i Col'. iij. Que ſurſum ſunt querite.
q̄ ſurſũ ſunt ſapite. vbi xp̄s eſt i dextera dei
ſedẽs. Berñ. Circuite ⁊ vos dulciſſimi a-
nimo ſedes ſuꝑnas. ⁊ multas q̄ i domo pa-
tris ſunt mãſiões hũiliter cõtemplãtes eri-
gentes corda vr̄a ad thronum dei et agni
ſupplicãtes p̄celſis cordibꝫ. angelorum. pa-
triarchaꝝ. apl'oꝝ. martyꝝ. ⁊ ꝟginũ choros

admirantes. ꝛ q̄ntū ꝓualet infirmitas cor/
dis talibꝫ cogitātes īteresse ꝛc̄. Septimo
adhuc sancti altiꝰ erigūt visum suū. ꝯtem/
platione suā q̄ntū hūane fragilitati possibi
le ē in ipm deū dirigētes. Ad qđ faciēdū et
si īterdū admittat̄. rarissime tñ fit. Et hoc
ipm ad pūctū accidit viris sc̄tissimis ꝛ pfe/
ctissimis. nec tñ adhuc in visiōez diue essē/
tie ptingūt. iuxta illđ Joh. j. Deū nemo vi
dit vnq̄ꝫ. Nequaq̄ꝫ tñ ve. test. p̄res q̇ refert
deū se vidisse male dicūt. vt Jacob Gene.
xxxij. Vidi dñz facie ad faciē. ꝛ salua facta
est aīa mea. ꝛ Job. xlij. Auditu auris audi
ui te. nūc aūt oculꝰ meꝰ videt te. Et Isaye
vi. Vidi dñm sedentē sup solium excelsum
Hāc ꝯtrouersiā Gre. declarat p distinctio
nē di. Quid ē q̄ p̄res veterꝫ testamēti deū
se vidisse testati sūt. cū tñ Joh. dicat. Deuz
nemo vidit vnq̄ꝫ. nisi h̄ q̄ patet̄ dat̄ intelli
gi. q̄ꝛ q̄ꝫdiu h̄ mortal̄r viuit̄ videri p q̄sdaz
ymagines deꝰ p̄t. sꝫ s̄m naturaz sue speciei
videri nō p̄t. Aīa em̄ afflata p grām spūsc̄i
p figuras q̄sdā deū videt. sꝫ ad ipsam vim
essentie nō ptingit. Hic Bern̄. Quicq̇d di
visiōe fidelibꝫ īpartit̄. specl̄m ē ꝛ enigma tā
tū distās a futura vita q̄ꝫtū a v̄itate fides.
tps ab et̄nitate. ꝛ adhuc breuit̄ ꝛ rapti san/
ctis ꝯcedit̄ q̄si p modū stille qđ modicitatē
significat. Ista tñ visiōe sc̄ti dei q̄ꝫtuz sinit
hūana fragilitas in h̄ sc̄lo fideliter insistāt.
ꝛ deū in se ꝛ in effectibꝫ suis videre satagāt
donec ipo fauēte p grām veniāt ad gloriā.
Isti exercitio insistebat sanctꝰ Martinus
iugitđ q̇ thema ꝓpositū. vt. s̄.

De sancta Elisabeth. I.
Sermo. XLVIII.

Consideravit semi

c tas domꝰ sue ꝛ panem ociosa nō co
medit. Prouerb. vlti. Ista v̄ba assū/
munt̄ ad laudez ꝛ gl̄iaz sc̄tē Elizabeth. In
q̇bꝫ eiꝰ pfectio a duobꝫ cōmēdat̄. Primo a
sue mētꝫ discussiōe studiosa ibi. Cōsidera/
uit semitas domꝰ sue. i. motꝰ īteriores mē/
tis sue. Sc̄do ab eiꝰ opatōe v̄tuosa. ibi. et
panem ociosa nō comedit. Circa p̄mū sciē
dum q̄ quilibet hō iustꝰ diligēter dꝫ cōsi/
derare oēs semitas. i. oēs cogitatōes ꝛ affe
ctiones mentis sue. ne in eis aliq̇d erūpat
qđ oc̄los diue maiestatꝫ offendat. Ad hāc
ꝯsideratōz īducē Hugo di. Diligēt̄ attēde
q̄ntū ꝓficis vl̄ q̄ntū deficis. qual̄ sis ī mori
bus ꝛ qual̄ in affectiōibꝫ. Redi ḡ ad cor tu/
um. ꝛ diligēter ꝛ subtilit̄ discute teipꝫ. Cō
sidera q̇d agis. quō viuis. ꝛ q̇ tēdis. Et cū
totū interioris ꝛ exteriorꝫ hoīs statū ꝛ ha/
bitū q̄ntū possibile est plene cog̃ueris non
solū q̄lis sis. sꝫ etiā q̄lis esse debeas. tūc de
cognitōe tui poteris subleuari ad ꝯtēplati
onē dei. Precipuū em̄ ꝛ p̄ncipale speculuꝫ
ad videndū deū ē animꝰ intuēs seipꝫ. Istā
cōsideratōez ꝛ discussionē mētis btā Elisa
beth quotidie freq̄ntabat. Fecit em̄ sic Se
neca refert de suo ocio. Qui cū omni die se
ad nocturnā quietē recepisset interrogauit
animū suū. Quid boni hodie pegisti. quid
mali hodie pfecisti. cui vicio restitisti. q̄ pre
in v̄tutibꝫ ꝓfecisti. A Pōt autē dici q̄
hec ꝯsideratio dꝫ esse tripttita. Prio q̄ ho/
mo cōsideret defectꝰ suos p̄teritos vt cor/
rigant̄. Qđ bñ docet Bern̄. di. Cōsideret
aīa maculas suas vt inde doleat. dolēs lu
geat. lugēs deo placeat. ꝛ sibi placēs audi/
at. Ecce tu pulchra es amica mea. ecce tu
pulcra ꝛ macula nō est in te. Istud verbuꝫ
propriissime competit beate Elisabeth. cu
ius pulchritudo bis insinuatur. quia nō so
lum fuit pulchra interiori mentis affectu.
sed etiam in interiori conuersatōne. Ita q̄
exempla sancte conuersationis et edifica/
tionis omnibus eam intuentibus reliquit
Sc̄do homo cōsideret affectiōes suas pre
sentes vt dirigant̄. Ad quod iteruꝫ hortat̄
Bern̄. di. A te tua cōsideratio incipiat nec
te neglecto in alia te extendas. Quid em̄ p
dest si noueris oēs vires herbaꝝ. cursus sy
derū ꝛc̄. sed te nescieris. Eris sil̄is edificā/
ti sine fundamento. ruinā em̄ facis nō stru/
cturā. Nā q̇cquid cōstruxeris extra teipm
hoc vt ipe dicit erit tanq̄ꝫ puluis q̇ a ven/
to dissipatur. Et subdit. Non solum autez
cōsideratio tua a te incipiat. sed etiā ī te fi/
niat̄. vt quicquid cōsiderationi tue se offe/
rat qđ ad tuā salutē nō ptinet h̄ nouerꝫ re/
spuendū. Tertio homo cōsideret defectus
futuros in q̇s ꝓpria infirmitate labi posset.
vt caueant̄. Augꝰ. Magis cogitare debet
homo quid sibi desit q̄ꝫ q̇d sibi assit. Quod
habes caue ne perdas. Quod non habes
conare vt assequaris. Semp cogitare de/
bes q̄ sis minor in meritꝫ et nō maior. Si
enim cogitas quantuꝫ alium p̄cessisti time
elationē. Si cogitas q̄ntū tibi deest inge/

misce. et cũ ingemiſcis a delicto curaris. et cũ hũiliaris pficis. B Et nota dicit Chryſ. ꝙ ꝯſideratio sui parit homini qua druplicẽ fructũ. Primo cauſat humilitatẽ sui. Vñ Gre. Magne hũilitatꝪ radio ſua opa illuſtrat ꝗ alioꝝ bona ſubtiliter pẽſat. Tamdiu eñ pctã ſua ꝗ noſſe ꝛ flere debet ignorat ꝗ̃diu alioꝝ defect⁹ curioſe cõſiderat. Scdo inducit charitatẽ xpi. Ex h eñ ꝙ ꝓpriã fragilitatẽ agnoſcit neceſſitati pxi mi libẽter ſubuenit. Tertio inducit cõtem ptũ mũdi. qꝛ ex ꝯſideratõe ꝓprie nobilitatꝪ et ex magnitudine celeſtꝪ premij ad qd̃ homo factus eſt. omnia tranſitoria velut ſter cora arbitraꝝ. Quarto inducit amorez dei quia dñ hõ ꝯſiderat ꝙ de⁹ eũ tanti pcij eſtimauit ꝙ ꝓ ipo incarnari ꝛ mori voluit. in amore diuino merito inardeſcit. Et h quo ad pmuz. C Dixi ſecundo ꝙ btã Eliſabeth commendaꝝ ab ei⁹ ṽtuoſa opatõne cum ſequiꝝ. et panem ocioſa non comedit. Eſt aũt triplex panis. ſcꝫ materialꝪ. doctrinalis. ꝛ ſacramentalis. Et quẽlibet illoruz btã Eliſabeth ocioſa nõ comedit. Et h ex eodẽ cap. colligiꝝ in ṽbis eplꝪ vbi dꝛ. Que ſiuit lanã ꝛ linũ. ꝛ opata eſt ꝯſilio manuuz ſuaꝝ. ſcꝫ veſtiẽdo paupes. ꝛ puidẽdo de eorũ indigẽtijs. Etiã ꝑ linũ qd̃ ꝑ mltas occupatões ad cãdorẽ deduciꝝ põt itelligi opa pnie. puta vigilie. orões. ꝛ abſtinẽtie. qb⁹ caro mortificaꝝ ꝛ mẽs ad cãdorẽ puritatis deduciꝝ. In iſtꝪ oibꝫ fuit btã Eliſabeth mltũ ſollicita ꝛ fortꝪ. vt idẽ ſapiẽs dclarat di. Manũ ſuã miſit ad fortia. i. pdictis opib⁹ fortiter inſiſtebat. Et digiti eius. id eſt affe ctiones ꝛ cogitatões apprehenderũt fuſuz. ſcꝫ vt de lana ꝛ lino fila faceret. ꝛ veſtes texeret qbꝫ paupes corpalr veſtiret. ꝛ etiã mẽtem ſpũaliter adornaret. Nam beata Eliſabeth de lana agni. i. de exemplis et vita xpi. de lino interne puritatis ſibi veſtem texuit. de ꝗ ibidẽ dꝛ. Fortitudo ꝛ decor indumentũ ei⁹. Sꝫ h notabiliter aduertenduz eſt. ꝙ ꝗ̃nto mulier eſt fortior et ſedet altius tanto filum trahit longius. Sic mens btẽ Eliſabeth quanto magis a terrenis eleuabatur: tanto limpidius diuinã veritatẽ cõ templabaꝝ ꝛ feruentius amore diuino accẽ debatur. Scdo panem doctrinalez nõ comedit ocioſe. ſed potius operoſe. quia veritatẽ vite quã audiendo didicit vel meditã do per boni operis exercitium ꝛ boni exẽ pli euidentiam euidenter oſtendit. De hoc congrue poteſt intelligi quod ſcribiꝝ ibidẽ Sindonẽ fecit ꝛ vendidit. ꝛ cingulum tradidit chananeo. Per ſindonẽ que de ſubtilibus filis ꝯtexiꝝ poteſt itelligi aggregatio bonoꝝ exemploꝝ ꝛ ſacroꝝ verboꝝ vel operum quibus beata Eliſabeth confecit panem. mentem confortantem. quo ſeipam ꝛ alios reficiebat. Predictam aũt ſindonem vendidit. quia per bona opera eternã mercedem mercata eſt. Et cingulum tradidit chananeo. Chananeus interpretatur conuerſus. ꝛ ſignificantur illi qui ꝑ eius exempla ad bonum ſtatum ſunt cõuerſi. JllꝪ tradidit cingulum continentie. quo mens retrahitur a noxijs cogitationibꝫ carnalis cõ cupiſcentie. Et cingulum iuſticie quo affectus ab inordinato amore retrahitur. ꝛ ſic de alijs. Tertio beata eliſabeth panẽ ſacramẽtalẽ etiã nõ comedit ocioſe. ſed virtuoſe et operoſe. quia ad ſacramentũ eucharistie non cum tepiditate ꝛ deſidia acceſſit. ſicut proch dolor multi faciunt. ſed ad eius perceptionẽ ſe cum magno feruore. charitatis cum ſumma deuotione ꝛ mentis puritate ſtudioſe preparauit. Et ideo per h triplicẽ fructũ percepit. qui ſolet dono diuini muneris digne cõmunicantibꝫ euenire. Hoc eñ ſacramentũ accedentẽ confortat in virtuoſa operatione. mentẽ ſubleuat in diuina contemplatione. cor accendit in celeſtium bonoꝝ deſideratione. Et iſta tria figurantur per hoc ꝙ Helyas in fortitudine pãis cinericei quo monitu angeli in deſerto degustato. quadraginta diebꝫ ꝛ noctibꝫ ambulauit vſ ad montem domini. Tũc eñ homo in fortitudie cibi illius ambulat. qñ virtute huius ſacramenti in bonis actibus laborare non ceſſat. Tunc autem mens ad montem dei oreb perducitur. quãdo mẽs per contemplationez ad celeſtia deſideria virtute huius ſacramenti ſubleuaꝝ. Et dꝛ ſtetit in oſtio ꝛc. Tunc aũt ſtat in oſtio ſpe lunce quando per feruidum amoris deſiderium vult liberari a nexibus corporis ꝛ feruenter appetit peruenire ad regnũ eterne beatitudinis.

De ſancta Eliſabeth. II.

Sermo. XLIX.

Ortitudo et decor indumẽtũ ei⁹ ꝛ ridebit i die

nouissimo: Prouerb. vltimo. In his ℣bis
beata Elisabeth a duobꝰ cōmēdatur. Pri
mo ab vbertate sue virtuose ꝑfectiōis quā
habuit in via. ibi. Fortitudo et decor indu
mentum eius. Secundo a sublimitate vi-
te gloriose quam nunc possidet in pr̄ia. ibi.
Et ridebit in die nouissimo. A Cir
ca primum est sciendum ꝙ vbertas sue vir
tuose perfectionis conuenienter designat̄
per fortitudinem et decorem indumēti. q̇a
perfectio virtuosa qua mens ornatur con-
sistit in fortitudine amoris ⁊ in decore om
nis virtutis. In tali autez ornatu refulget
triplex decor. scz incipientiū. proficientiuz
et perfectorum. Incipientium consistit in
innocentie recuperatione. Proficientium
in virtuali augmēto et progressiōe. Sz ꝑ-
fectorum in perfecta christi imitatōne. Pri
mo ergo decor incipientiū consistit in ino-
centie recuperatione. Hec autez recupera
tur per penitentiā. que ƒm Augu. peccata
diluit. et angelice felicitatis cōsortes facit
Nec solum penitentia recuperat innocen-
tiam. sz quādoqꝫ etiam per penitentiam re
surgit homo ad maiorez grām. vt dic̄ Am
brosius de sancto Petro. Fidelior factꝰ est
Petrus postq̄ꝫ fidem se perdidisse defleuit
atqꝫ sic maiorem gratiam reperit q̄ꝫ amisit
Qualiter autem agenda sit penitentia do-
cet Ambrosius in libro de Joseph di. Qui
penitentiam agit paratus debet esse ad ob
probria perferenda et ad iniurias subeun-
das. nec cōmoueri si quis ei peccati sui cri-
men obijcit. De quo et Bernhardus dicit
Ad agendā penitentiā nulla austeritas te
deterreat. quia non sunt condigne passio-
nes huiꝰ tp̄is ad p̄teritā culpam que inde
remittit̄. nō ad presentis consolatōnis gra
tiam que inde immittit̄. nō ad futuraz glo-
riam que inde promittit̄. Et talem penitē
tiam beata Elisabeth cōtinuauit. ⁊ sic de-
corem perfecte innocentie consecuta fuit.
Quod patet per hoc. Nam perfecta inno-
centia vt dicit Origenes tres habet pedis
sequas. Pr̄ia est fama celebris ⁊ illesa que
nascitur ex detestatione peccati. Vn̄ Ori-
genes. Ad recuperandū famā lesam nihil
adeo efficax puto q̄ꝫ illud ꝑfecte horrere ꝑ
qđ maxie cōtingit famā maculari. Per h̄
em̄ fit regressio ad bonū ⁊c̄. Secūda pedis
sequa est secura ⁊ suauis conscientia q̄ etiā
nascitur ex dolore peccati. Vn̄ Origenes

Quāto magis pars sensitiua pro pctō cō-
misso in se vim doloris excipit. tanto iocū
dius in se ratio tota dulcescit. Sicut ergo
semꝑ presumit seua perturbata cōscientia.
sic econtra secura mens est quasi iuge con-
uiuium. Ex hoc etiam patet ꝙ vbi est ino-
centia ibi necessario est suauis conscientia
Tertia pedissequa est pudica ℣ecūdia Vn̄
Origeñ. Impudice verecūdie tanq̄ꝫ pessi-
me prolis pestilētie mater est ꝯsuetudo pec
candi. Quod em̄ frequenter male cōmittit̄
eo credit̄ cōmitti decentius quo frequenti
us. Sed sancte innocentie se sociat nobil'
verecundia. in q̄ua per totam innocentis
faciem fit rubra perfusio de peccato alieno
Et hāc pedissequā gignit in nobis pudor
confessionis. Propter istum ergo decorez
innocētie beata Elisabeth ⁊ quelibet mēs
deuota fit amabilis diuine maiestati. iuxta
illud ps̄. Et concupiscet rex decorem tuū.
Secūdo beata Elisabeth fuit induta de-
core proficientiū qui cōsistit etiā in tribus
vicz in forti tēptationū luctatione. In cō-
tinuo ꝓficiēdi desiderio sine interruptōne
Et in feruido bonoꝝ operū exercitatione
De primo sciendū ꝙ ipi proficiētes preci-
pue sustinent triplices temptationes. Pri
mo vagarum cogitationū. quibus ipis ad
uersarius peccata preterita ad memoriam
reducit. Secundo titillationē inordinati
amoris. quia hostis antiquus per nihil ali
ud plus impedit progressum virtutis q̄ꝫ ꝑ
immissionē inordinati amoris. Tertio pa
tiunt̄ diffidentiā virtuose continuationis
q̄r timent ꝙ in rigore incepto perseuerare
non possint. Et his tribus temptationibꝰ
beata Elisabeth vigorose restitit. quia ipa
presentiā domini iugiter cōcupiuit. ⁊ mēs
eius diuino amore perfecte succēsa fuit. iu-
gemqꝫ ꝑseuerantiā in bono virtutis tenuit
Ipsa figuratur per Judith de qua legitur
ꝙ triplici ornatu vsa fuit contra Holofer-
nem. Ipsa nanqꝫ discriminauit crinē capi-
tis sui ⁊ posuit mitrā super caput suū ⁊ ac-
cepit sandalia in pedibus. ⁊ anulos ī digi-
tis suis. Judith. x. Per mitrā intelligitur
animi stabilitas qua vage cogitationes ꝓ
hibentur sicut pueri per mitrā constringū-
tur. Per sandalia in pedibus significat̄ sin
cerus affectus diuini amoris. qui prohibꝫ
amorem adulterinum. Per anulum q̇ por-
tatur in signum constantie ad sponsam de

ſignaꝛ fiducia ⁊ mētis robur in bono con-
cepto ꝑſeuerādi ⁊c. Secūdo deſideriū ꝓfi
ciendi in hͦ attendiꝛ ꝙ homo feruido cona
tu ſemꝑ ad meliora nitiꝛ. nil reputans ea q̄
iam habet reſpectu ṗorum. exēplo apoſto-
li q̄ dic̄. Que retro ſūt obliuiſcēs. ad anteri
ora me extēdens ⁊c. Quia dicit Caſſiodo-
rus. Ibi bonus incidit in deficiēdi ꝑiculū
vbi ꝓficiēdi deponit appetitum. Ideo Au-
guſtin⁹. Sūma ꝑfectio xp̄iane religionis
eſt quātūcunq; homo in hac vita proficiat
ſemꝑ ſibi putet ſuꝑeſſe qđ querat. Hoc aūt
feruidū deſideriū habuit beata Eliſabeth
Qđ iteꝝ figuraꝛ ꝑ Iudith de q̄ vbi ſupra
legiꝛ ꝙ habuit ſandalia in pedibꝫ. Sanda
lia ſunt inferius clauſa ne pes terrā contin
gat. ⁊ ſuꝑius aperta. ⁊ ſignificāt affectuȝ ꝓ
ficientis. q̄ debȝ eſſe inferius clauſus ne at
tendat ad ea q̄ bene geſſit. Sed aꝑtus ſu-
perius q̄ntū ad ꝓficiēdi deſideriū. De tali
ꝓceſſu virtuali dr̄ Canticoꝝ. vij. Quā pul
cri ſunt greſſus tui in calciamentis tuis fi-
lia ṗncipis. Filia ṗncipis eſt anima diuina
ymagine inſignita. cui⁹ greſſus in ꝓgreſſu
virtutis ſunt pulcri ⁊ diuinis oculis grati
Sed dicunꝛ fieri in calciamentis. i. affecti
bus ꝟtutū decore ornatis. Tertio attendiꝛ
deſideriū ꝓficiendi in exercitio virtuoſoꝝ
opeꝝ. Hoc aūt exercitiū nō eſt vniforme. ſȝ
variaꝛ ſcḋm varios ſtatus ⁊ ꝯditōnes hoīm
⁊ ſcḋm varietatem donoꝝ que q̄s a deo rece
pit. Nā ille qui accepit a deo quinq; talen-
ta. i. q̄nq; dona gratuita teneꝛ ſe exercitare
in oībꝫ. Et de ipis donis ⁊ eoꝝ lucris tene
tur deo reddere rationē. Ad qđ nō teneꝛ il
le qui ſolū duo talēta acceperat ⁊c. vt patȝ
Math. xxv. Beata ergo Eliſabeth ſcḋȝ om
nem ſuā virtutē omni tempore in bonis ac
tibus ſe exercitauit. Tertio btā Eliſabeth
fuit induta decore ꝑfectoꝝ. Qui conſiſtit ī
ꝑfecta xp̄i imitatione ṗmo. Sicut em̄ xp̄s
ꝑ perfectā paupertatē om̄ibus renūciauit.
Sic tales imitātes xp̄m in hͦ ſunt in ſtatu
ꝑfectoꝝ. Dicit nāq; ſaluator Lu. xiiij. Niſi
quis renūciauerit om̄ibꝫ q̄ poſſidet nō pōt
meus eſſe diſcipulus. In hoc exemplo btā
Eliſabeth xp̄m ſecuta eſt. q2 ꝓpter xp̄m oī-
bus diuitijs ⁊ honoribꝫ renūciauit. Scḋo
cōſiſtit in ſuijpius ꝑfecta derelictione. Hō
em̄ ꝑfect⁹ etiā dȝ ſeipm̄ derelīq̄re. ſ. q̄tū ad
ꝓpriā ꝯplacētiā ⁊ amorē naꝛalē quē hȝ ad ſe
ipm̄. ita ꝙ hō nec ſeipm̄ diligat nec etiā in

illis actibꝫ ꝟtuoſis q̄s de⁹ in ipo oꝑaꝛ aliq̄s
cōplacentiā habeat ꝓpter ſe. ſȝ ꝓpter hono-
rē dei. In hͦ actu etiā btā Eliſabeth ſecuta
fuit. q2 pure oēs actiōes ſuas in dei hono-
rē ordinauit. Tertio ꝯſiſtit in mētis ad de
um ꝑfecta ſubleuatōe. Sic em̄ mēs xp̄i fu-
it in vna ꝑfecta vnione ad deū iugiꝛ ſubli-
mata. ſic tales debēt hr̄e ꝯtinuū deſideriū
ad deū q̄ntū ſinit eoſ hūana fragilitas. De
bent em̄ ſaꝑe ea q̄ ſurſū ſūt. ⁊ nō ea q̄ ſūt ſuꝑ
terram. Et ꝑ hͦ recte nō ſibi viuunt ſed deo
De hͦ decore dr̄ Iob. xxvj. c. Sp̄us dn̄i or
nauit celos. Nam ſic̄ celi ꝯtinue manēt cir
ca terrā. ⁊ tn̄ terrā nūq̄ tangūt nec ꝯtigūt.
ſic iſte mētes licet ꝟſenꝛ circa carnē q̄ntum
ad inhabitationē ⁊ nature ſuſtētatōeȝ. car-
nē tn̄ ⁊ terrena nō ꝯtingūt ꝑ ꝯſenſum ⁊ de
lectationē. Et hͦ fit ꝓpter eoꝝ mētalē abſtra
ctionē. Sic em̄ abſtrahūꝛ et ſublimanꝛ vt
iā nō in terra ſed in celo ꝯuerſari videanꝛ.
Hanc ſublimationē etiā habuit beata Eli
ſabeth. ita ꝙ dicere poſſit cū aplo. Nr̄a cō-
uerſatio in celis eſt. Et ſic pȝ vbtas ſue ꝑ-
fectionis quā habuit in via. Scḋo deſcri-
biꝛ q̄ntū ad ſublimitatē glīe retributionis
quā nūc poſſidet in patria. cū ſubdiꝛ. et ri-
debit in die nouiſſimo. ſ. qn̄ de⁹ ꝑfectā retri
butionē dabit vnicuiq; ſcḋm oꝑa ſua bōa vl̄
mala. ibi cū electꝭ dei retributōnē accipiet
Et tale acq̄ſiuit ſibi btā Eliſabeth ꝑ forti-
tudinem patientie. ꝑ oꝑa miſcḋie ⁊ iuſticie
Ipa em̄ diuina ṗcepta fideliter obſuabat.
⁊ ſeipam in oꝑibꝫ miſcḋie iugiter exercebat
ita ꝙ de ea legiꝛ hodie in epl'a. Accinxit for-
titudine lumbos ſuos. ⁊ roborauit brachi
um ſuū. ſ. ſeipam in oꝑibꝫ patientie. miſeri-
cordie ⁊ iuſticie viriliter ⁊ fortiter exercen-
do. Et iđo merito gaudebit ⁊ ridebit ī die
nouiſſimo ⁊c. ſ. qn̄ dicet ſaluator. Venite be
nedicti. ⁊c.

De ſancta Katherina.
Sermo. L.

Ec eſt uirgo ſapi
b ens quā dn̄s vigilantem inuenit.
Hec ſunt ꝟba eccl'ie q̄ legūꝛ de vna
virgine in matutinali officio. Et bn̄ ꝯueni
unt btē Katherine atq; in ei⁹ laudibꝫ aſſu-
munꝛ. In ipis nāq; a triplici ṗrogatiua cō
mendaꝛ. ſcȝ a carnis incorruptōe. anīe illu
ſtratōe. ⁊ opeꝝ circūſpectōe. Primum. ibi.

Hec est ꝟgo. Scd̄m ibi. Sapiēs. Tertiū ibi. Quā dn̄s vigilantē īuenit. Primū p̄z manifeste in eiꝰ legenda. Cū em̄ maxentiꝰ alloqueret̄ eā di. Non te q̄si famulā hr̄e cupimus. sed vt reginā p̄potēs ⁊ p̄electa ī regno meo eris. Ipa r̄ndit. Attēde ⁊ tu rex ⁊ discerne. Quid magꝫ eligere debeā aut potentē. etn̄ū. gl'iosū. ⁊ decorū. vel infirmum. mortalē. ignobilez. ⁊ deformē. Ibi fatebat̄ se dei filio ī ꝑpetua ꝟginitate esse desponsatā. De scd̄o scꝫ aīe illustratōe itex dr̄ ī legēda sua. Cū em̄ cū oratoribꝫ disputaret ipa eos apertis rōnibꝫ sapiēter sup̄auit. Stupefacti em̄ q̇d responderēt ꝓtinꝰ aliud q̄ꝫ ī xp̄m credere nō habuerūt. Unde vnus ex eis dixit. Hec puella in q̄ sp̄ūsctūs loq̇tur sic nos in āmiratōem ꝯstituit. vt nō soluz ꝯ̄ xp̄m quē p̄dicat nihil loq̇ possimꝰ. sꝫ nisi ꝓbabiliores rōnes de dijs q̇s vsq̄ꝫ huc coluimꝰ dare poterꝫ. oēs ad xp̄m ꝯuertimur. Ecce q̄ntā illustratōem sapie deꝰ ei ꝯtulit ꝑ quā patēt̄ etiā sapiētissimos oratores cōuicit. De tertio scꝫ de opex circūspectione sil'r ibidē legit̄. Cū rex grauissimis tormentis ei minaret̄. R̄ndit. q̄cunq̄ꝫ tormēta excogitare poteris mihi exhibere nō differas. q꞉ corpꝰ ⁊ animā meā ⁊ oīa mea illi offerre desidero. q̇ se totū mihi dedit. Ecce q̄ꝫ circūspecta hec virgo extitit q̄ se ad vicissitudinē dn̄o obligauit. Et tm̄ de eiꝰ ꝯmendatōe iuxta thematꝫ ꝟba dicta sufficiāt. Nūc g̊ sermo ad nr̄am edificatōez retorq̄uēdꝰ ē. Qui hāc ꝟginē voluerit honorare: ipsam studeāt imitari. Maximꝰ em̄ honor ē quez sctis exhibere possumꝰ vt ipos ꝓ viribꝫ nostris imitari studeamꝰ. A Cupientes ergo cum hac virgine meritis sanctificari. et cum ea in celo eternaliter glorificari: primo studeamꝰ habere loco virginitatꝫ ī corpore continentiā ⁊ sobrietatem. secundo in anima sapientiā ⁊ puritatem. tertio in operibus constantiam ⁊ continuitatem. Prio dico habeamus in corpore continentiā nihil penitus admittentes quod sinceritatē fidei per quā deo in baptismo copulati sumꝰ corrūpat. sꝫ fideliter adherētes ei cōtineamꝰ nos ab om̄ibꝫ q̄ eandem adhesionē inter nos ⁊ deum violare possint. Augustinus. Sicut corpus violatū corrumpit virginitatē. sic violatio fidei corrumpit mētis integritatem. Et subdit. Virginitas carnis corpus est intactum. et virginitas mētis fidēs incorrupta. Quādiu ergo seruamus deo fidei veritatem ipi fideliter adherentes. tamdiu mentis integritatem quaz pro virginitate accepimus custodimus. Quod si eam violamus peccatis nos prosternentes per penitentiam ⁊ satisfactionē nos reparemus ⁊ in posterum similia caueamus. Et sic nobis iterum eadem continētia pro virginitate computat̄. ⁊ si non quātum ad aureolam: tamen quantum ad meritum. Nō em̄ solū abstinentiā a carnis illecebra. sed omniū delectabiliū carentiam continētiā nominamꝰ. Nūq̄ꝫ in sp̄ūali studio potest q̇s ꝓficere nisi carnalibꝰ delectationibꝫ q̄ sine peccato mortali admitti nō possunt ex integro renūciet penitus propt̄ deū. Item de religiosis dicit Job. xiiij. ca. Lapides excauāt aque. Per lapides q̇ duri sūt ⁊ insensibiles religiosi debent intelligi qui debent esse duri ⁊ firmi ad resistēdū omnibus malis. ⁊ insensibiles ad omnes impugnationes carnaliū voluptatū. Sz heu hos excauant aque consolationum delectabiliū vel carnaliū. Hi em̄ prochdolor plus tam in vestibus q̄ꝫ in cibis ⁊ alijs voluptatibus delectant̄ q̄ꝫ seculares. Et idō etiam plus intus consolatōnibus diuinis euacuantur. Ab his ergo carnalibus voluptatibus debemus continere si volumꝰ integritatem fidei seruare. B Nec solū habēda est ꝯtinētia in corꝑe. sed etiaz sobrietas que in triplici exercitio custoditur Primo in necessarioꝝ moderata fruitione vt sola necessitate cōtenti nihil sup̄fluitatꝫ penitꝰ admittamꝰ. Oēs em̄ res corꝑales dn̄s creauit vt nostre necessitati subueniāt nō sup̄fluitati seruiāt. Unde quotiens sup̄fluis vtimur ꝓximos nostros q̇ carent necessarijs spoliamꝰ. Hinc Grego. Bti viri in oē quod agūt studiosissime vigilant ne q̇d ab eis plus necessitatis sue infirmitas q̄ꝫ sibi debet exigat. ne sub necessitatis pallio viciū in eis voluptatꝫ succrescat. Debꝫ g̊ a nobis queri in victu ⁊ vestitu non sup̄fluitas aut voluptas. sed sola necessitas. Secundo sobrietas custodienda est in exteriorū sensuuz gubernatione. semꝑ em̄ refrenandi sunt ab illicitis ne hauriant illicita que introrsum recepta noxia subm̄istrāt Ecclesiastici. ix. Virginē ne conspicias ne forte scandalizeris in decore eius. Quia quod non licet concupisci nō licet intueri.

Bern̄. Habet homo dei sensus suos non
duces. sed sibi seruiētes. habet familiaȝ su/
am sic ordinatā. vt cum dicat vni veni ⁊ ve
niat. ⁊ alio. vade ⁊ vadit. et seruo suo. fac h̄
et facit. Tertio sobrietas custodienda ē in
morū humili exhibitione. vt homines vi/
dentes conuersationē nostrā ꝓpter exterio
ris hominis decentiā edificent̄. Ad h̄ hor
tatur nos saluator Matthei. v. Sic luce/
at lux vr̄a coram hominibꝫ vt videant ope
ra vestra bona ⁊c̄. Et apl'us. Prouidentes
bona nō tm̄ coram deo. sed etiā corā omni
bus hominibus. Est autem differentia in
ter ꝯtinētiā ⁊ sobrietatē. quia continentia
consistit in abstinētia malorū. Sobrietas
vero in moderata fruitione bonoꝝ. Chry
sostomꝰ. Mens sobria passiones cohibet.
sensus gubernat. sermones regit. totuȝ ho
minē sub regula discipline componit. Se
cundo in anima habeamus sapientiā ⁊ pu
ritateȝ. que duo summe necessaria sunt ad
salutem. De sapientia dicit Ambrosi. Sic
mundus indiget splendore solis. sic animꝰ
splendore indiget sapiētie. Ideo primo ha
beamus sapientiā nō huius mundi que cō
tumeliosa est. nec carnis. que est impudica
Sapientia eniȝ huius mundi stulticia est
apud deū. ⁊ q̄ue carnis est sapiētia inimica
est deo. Sed eam sapientiam habeamꝰ de
qua dicit Jacobus in sua canonica. Jac̄. j.
Que a domino desursuȝ impetratur. Que
s̄m apl'um ṗmo pudica est. cōtra impudici
tiam carnis. Et est secundo pacifica. ꝯtra
contumeliā mundi. Per illā ḡ sapientiaȝ q̄
desursum est omnia nobis sapiunt que dei
sunt. Inuenisti sapientiam si preterite vite
peccata defleas. p̄sentia paruipendas. si fu
turam vitam toto desiderio concupiscas.
Et hoc est sapere singula ꝓut sunt. Hac sa
pientia si anima illustrata fuerit. mala non
admittit. bona facere non negligit. Mala
aūt nō admittere ⁊ bona nō negligere sum
ma sapientia est. ⁊ summa felicitas huiꝰ vi
te. Secūdo in anima nostra habeamꝰ pu/
ritatem. Ipa em̄ puritas consequēs est ad
sapientiā. In illā nāqȝ vt dicit̄ Sapien. j.
nihil intrat coinquinatū. Nullā em̄ penitꝰ
sapientia impuritatē admittit. Hanc autē
puritatē si in nobis plantare cupimus duo
sunt necessaria. vicȝ vt peccatuȝ summa di
ligentia caueamꝰ. et si aliquid in nobis ir/
repserit cuȝ penitentia statim exhauriamꝰ

Deute. xj. Cauete ne forte decipiatur cor
vestrum et recedatis a domino deo vestro
Et Thobie. iiij. Caue ne vnq̄ȝ consentias
peccato. Et Job. xxxvj. Caue ne declines
ad iniquitatē. Qd̄ si cauere cupimꝰ sciēdū
est ꝙ tres sunt riui per quos om̄is iniq̄tas
in conscietiam nostram tanq̄ȝ in sentinam
nauis confluit. scȝ cogitationes. locutiōes
et operationes. Et hij riui sunt cū om̄i di/
ligētia obstruendi. quod monemur facere
iiij. Regum. iij. vbi dicitur. Cunctos fon/
tes aquaꝝ obturabitis. Si q̄d autem irre
pserit ꝑ qualescūqȝ negligentias non sinat̄
introrsum vllatenus demorari. Leui. xvj.
In hac die ab omnibꝫ peccatis vestrꝭ mū/
dabimini. Glo. in hac die. s. qua peccamus
Ratio. quia peccator nec vniꝰ diei vl' hore
certitudinē habet penitendi. licet deus ali
quando cōcedit sibi longū spaciū temporꝭ
tm̄ de h̄ nullo modo certus est. Greg. Qui
penitenti veniā spospondit. diē crastinū ei
nō ꝓmisit. Hec autē duo tamdiu continue
mus quousqȝ remissionē consequamur. vl'
quousqȝ testet̄ nobis conscientia nostra pu
ritatem. vel etiaȝ quod certius est quousqȝ
spiritussanctus nobis inspiret remissionē
omniū peccatoꝝ. Testimoniū em̄ ꝯsciētie
dat quidē fiduciam. nullā tm̄ certitudinem
Juxta illud apl'i. j. Corinth. iiij. Nihil mi/
hi conscius sum. sed in h̄ nō iustificatus sū
Qui em̄ iudicat me deus est. q. d. licet con/
scientia mihi testet̄ remissionē peccatorum
nullā tm̄ ex h̄ ꝓmittit certitudinē. quia solꝰ
deus habet veraciter iudicare. Potest em̄
deꝰ videre pctā mea q̄ ego n̄ video. Idcir/
co spiritussctūs dat certitudinē q̄ ē spūs ve
ritatꝭ ⁊ docet oēm ꝟitatē. Bern̄. Spūssan
ctus certissima signa imṗmit ꝙ remissionē
oīm pctōꝝ ꝯsecuti sumꝰ. Tertio habeamꝰ
in ope ꝯstātiā ⁊ ꝯtinuitatē. Hec duo oībus
opibꝫ nr̄is dāt ꝟtutē efficaciā ⁊ valorē. q̄a
sine his oīa sūt nulliꝰ meriti ⁊c̄. ⁊ ꝟtutes q̄
cūqȝ. Vn̄ saluator Math. x. Qui ꝑseuera/
uerit vsqȝ i fineȝ h̄ saluꝰ erit. Est āt triplex
cōstātia. s. ðuotōis. opatōis. ⁊ tribulatōis.
In q̄bꝫ ꝟtꝰ ꝯstātie dinoscit̄ ⁊ i singul' tribꝰ
istꝭ mutat nomē. Nā ꝯstātiā vt ē ðuotiōis
vocāꝰ ꝯfidētiā. ꝓut āt ē opatōis ē magnifi/
centia quasi magna faciens. Quando ve/
ro est tribulatōis tūc deuoti hoies magnā
fiduciā ad deū habētes audēt mag̃ petere
⁊ petita fiducial'r sine hesitatione sperare.

Et merito. qꝛ dicit Bern. Quantū pedē fiducie in deū ponim⁹. tātū a deo accipim⁹ Mag̃ em̄ fides mag̃ merer. Magna autē sancti ꝛ deuoti audent. qꝛ magni sunt. ꝛ sic q̄ audēt obtinēt. Scd̾a ꝯstātia est opatōis ꝑ quā audacter audem⁹ aggredi difficilia ardua ꝛ laboriosa opa exercere. De hac cōstātia dꝛ Prouerbiorū. Cogitatio robusti semꝑ est in abundantia. ꝛ piger semꝑ i egestate est. Man⁹ em̄ fortiū diuitias parant semꝑ. Tūc g̾ ꝯstātiam opatiōis ꝯsequimur si i dei opib⁹ assuefacti ḡuia ꝛ laboriosa aggredi nō ꝑtimescim⁹. Hinc est q̄d dꝛ Job xxxix. In arduis ponet nidū suū. i. nidū cōuersatōis in arduis opatōib⁹. Opemur g̾ ꝛ nos ardua ꝛ difficilia imitātes dn̄m nostꝝ ihm. cui⁹ opa etiā valde difficilia fuerunt Tertia ꝯstātia cōsistit in imꝑterrita sufferentia tribulationū. Patienter ꝓo ꝛ libenter atq; intrepide sufferam⁹ qualescūq; tribulationes. siue sint passiōes innate. quas ex corruptiōe nature sufferim⁹. ꝑ q̄s tanq; ꝑ machinas demones nos impugnāt. siue sint passiōes illate. siue affectate. i. siue dominꝰ nos mi̾icordit̾ affligat. siue per nosipos nos affligim⁹. In quib⁹ oīb⁹ si deo placere cupim⁹ dēm⁹ esse imꝑterriti. Secundo habeam⁹ nō solū in ope cōstātiā sed etiā cōtinuitatē. vt sic ꝑ cōstātiaꝫ facimus opa fortia. sic faciam⁹ ꝑ cōtinuitatē multa Eccs. ix. Q̄dcūq; p̄t facere man⁹ tua instāter opare. qꝛ nec opus nec rō nec sapia nec scia erūt apd̄ inferos q̄ tu ꝓperas. Et infra Eccs. xi. Mane semina semē tuū ꝛ vespere nō cesset man⁹ tua ꝛc̄. Ber. Seruuꝫ dei nec dies neq; hora iueniat ociosū. ſꝫ sꝑ vel in exercitij labore vl' ꝓficiēdi studio vl' i experiēda dulcedīe vl' fruēdi gaudio. Ad q̄d exercitiū nos ꝑducat q̄ viuit ꝛ regnat.

Subsermo ꝑtinēs ad antecedentē materiā de inuētiōe sancte crucis. ꝛ potit predicari in festo exaltatōnis.

Sermo. LI.

Exaltaui lignum

hūile Ezec. xvij. Ubi nota plures sūt cause q̄b⁹ venerādū crucꝫ lignū dꝛ exaltatū. Prio dꝛ exaltatū ꝓpt contactū mēbroꝝ xp̄i ꝛ sanguis ei⁹ aspersionē Et h̄ est q̄d canit ecclia. Arbor decora ꝛ fulgida ornata regi purpura. Et in legenda sancti andree legit̾ eū dixisse. Salue crux q̄ i corꝑe xp̄i dedicata es. ꝛ ex mēbris eius tāq; ex margaritꝫ ornata. Et iteruꝫ. O bona crux q̄ pulcritudinē ꝛ decorē ex mēbris xp̄i accepisti ꝛc̄. Scd̾o exaltata est fideliuꝫ veneratōe. q̄ em̄ ꝓus fuit ignominiosa. nūc fideliū veneratōe facta est gl'iosa. q̄ ꝓus fuit dedecorꝫ ꝛ horrorꝫ. nūc ē honorꝫ ꝛ decoris. Un̄ ꝓus pēdentes in ligno erant maledicti. nūc aūt imitātes xp̄m dicūt̾ bn̄dicti. Sic dixit btūs Andreas. Anq; dn̄s ascēderet ad te: timorē terrenū habuisti. nūc āt amorē celestē obtines ꝛ ꝓ voto susciperis. Tertio exaltata est in miraculoꝝ opatōe. sicut legit̾ apte tā in crucis inuentōe q̄ꝫ etiaꝫ in eius exaltatōe. Et q̄ntū ad h̄ ex ꝑte crucis venerāde v̄ificari potit illud ps̄. Exaltabor i gētib⁹ ꝛ exaltabor i terra ꝛc̄. Quarto exaltata est in hostiū corꝑaliū ꝛ sp̄ualiū suꝑatiōe. Chrys. Crucē diabol⁹ vt ensem timet in quo quasi letale vuln⁹ suscepit ꝛc̄. Audiuistꝫ supra de triplici cruce. Audiuistis de cruce latronis mali ꝛ bōi. Restat dicere hodie de cruce xp̄i in q̄ secum pendēt ꝑfecti. Dicit nanq; Gre. Quāto ꝑfectiores sūt hoies tāto iueniūt q̄d duri⁹ portāt. Et causa ē. qꝛ parua passio ꝑfectos nō mouet. vt g̾ eoꝝ passio mordeat necesse ē vt in ꝓficiētib⁹ ꝓficiat. ꝛ i magnis etiā hoib⁹ passio fiat magna. Un̄ Ezech. j. dꝛ i figura. Cuꝫ eleuabāt̾ aīalia eleuabāt̾ ꝑiter ꝛ rote. Quid ꝑ aīalia nisi electi. q̄d ꝑ rotas nisi tribulatōs Quāto g̾ ampli⁹ electi eleuant̾ ad ꝑfectōeꝫ vite. tāto ꝛ rote. i. tribulatōes sequūt̾ hoies q̄ntūcūq; ꝓfecerit. A Sp̄ualis g̾ crux ista figurata ꝑ crucē christi in qua pendent electi. ex quattuor etiam constat cornibus ad modum crucis christi. Pars iferior cōstat ex omnium terrenorum elongatione. Pars sinistra ex diuersaꝝ tribulationum ꝑpessione. Pars dextera in difficilium ꝛ arduoꝝ operatione. Et superior pars in celestium contemplatione. Primo dico q̄ inferior pars hui⁹ crucis cōstat ex terrenorū elongatiōe. vt vicꝫ taꝫ opis effectū q̄ꝫ ꝛ animū maxime a terrenis occupationib⁹ eleuemus. Qui em̄ cruci affigit̾ ambob⁹ pedibus ꝑ quos affectū et effectum accipimus a terra longius siue altius eleuatur. Sic necesse est qui cū xp̄o crucifigi desiderant nihil de terrēis affectu ꝛ effectu ꝯtigāt. Et h̄ est q̄d dꝛ Isa. lj. Eleuare eleuare ierl'm. i.

fidelis aīa. Bis dr̄ eleuare ꝓpter affectuꝫ et effectū. Sic dr̄ Jere. xv. Si separauerꝫ pcio sum a vili q̄si os meū eris. Quid p pciosuꝫ nisi aīa. qd p vile nisi queqꝫ terrena accipimus. De q̄ Aug. Nihil vili⁹ terra dr̄. eo q tam vilitate q̄ꝫ ꝑitate inferior ē omībꝫ elemētis. ꝛ iõo affectū ꝛ effectū a terra eleuemus ꝛ nihil occupatōis ꝛ ꝯsolatiōis nisi q̄ntuꝫ reqrit ncc̄itas vel obediētie iusserit auctoritas habeam⁹. Et erim⁹ q̄si os dei. scꝫ vt ita familiarꝫ nob fiat freq̄nt nos visitās sic nos sum⁹ familiares ori nr̄o. Or si aliq̄ mō ex necessitate nr̄a aut pcipiētꝫ auctoritate i terrenis ꝟsari optet. h̄ tñ ita agedū ē vt sp̄ itentio nr̄a in deuꝫ ordinet. vt vicꝫ illa non ꝓpter lucrū nec ꝓpter delectationē. sed pure ꝓpter deū faciam⁹. Sic em̄ dicit Gregori⁹ Ea q̄ nob necessaria sunt sic nob seruiāt exterius. q̄ten⁹ a supne delectationis studio aīam nr̄am nō inflectant. nec luctū nob interne pegrinatōis tpent. h̄ tādiu agētes q̄usqꝫ adiuti p grām oia veniāt i ꝯtēptū. Et nota in hac terrenoꝝ alienatōe vel abstractiōe duplex passio nos cruciat. Una i pncipio. alia in fine. Passio pncipij ē conatus abstrahēdi. q̄ vtiqꝫ cruciat aīalē hoīeꝫ cum a ꝯsuetꝫ pcipit abstinere. Scd̄a passio nos cruciās tunc nos afficit cū conatu hōis et auxilio grē adiuuātꝫ ita veniūt oia i ꝯtemptū. vt nihil delectet hoīeꝫ nisi de⁹. sꝫ oīa mūdi sint penalia. Et sic in pncipio cruciabat hoīeꝫ alienatio. sic tunc cruciat ad ea dēiclatio. In h̄ cruciatu stetit apl̄s q̄ dic Gal. vi. Mihi mūd⁹ crucifix⁹ ē ꝛc. q. d. i. q̄ mūd⁹ hꝫ p delicijs. ego habeo p supplicijs. Scd̄m cornu scꝫ dextrū ꝯsistit in difficilium ꝛ arduoꝝ opatōe. vt sp̄ exercitem⁹ nos in his q̄ nob maxie sūt ꝯria difficilia et penalia. Talibꝫ em̄ laboriosis ꝛ duris opib⁹ exhauriam⁹ sanguinē nr̄m ꝛ offeram⁹ ip̄m deo. sic ip̄e p nob sanguinē suum fudit. De talibꝫ dr̄. iij. Re. ij. Effundunt sanguinem belli in pace. Sanguinem em̄ belli fundere est per sanguinē ꝑsecutoꝝ martyriū sustinere. Sanguinē aūt belli in pace fundere ē corpali afflictōe sanguinē attenuare. Hic Bern̄. Uere martyrū gen⁹ est in quotidiana corpis afflictōe. illa nimirū q̄ cedūt mēbra ferro. merore. horrore quidem intus. sed diuturnitate molestius. Sic enim infirmis ꝛ pusillis corde necesse est. vt q̄ semł pene non sufficiant. mitiori et diuturniori martyrio sanguinē fundant. De his duris et asperis laboribꝫ monuit dominus Luce. xiij. Contendite intrare per angustam portā. Ualde em̄ angusta est via illa ꝛ fortissima indiget contentione. Tertiū cornu crucis. scꝫ sinistrū ꝯsistit in aduersarioꝝ ꝑpessione. qm̄ cū quis ꝯfigi voluerit cū xp̄o in cruce statim aderunt aduersa. Iuxta illud Ecci. ij. Accedens ad seruitutē dei sta in timore. ꝛ ad tēptatōeꝫ ꝑpara aīam tuaꝫ. Quis em̄ vnq̄ꝫ affixus cruci requiē habuit ij. Thimo. iij. Oēs q̄ pie volūt viuere in xp̄o ꝑsecutionē patient. Sed si cōpatimur ꝛ cōregnabim⁹. eodem apl̄o attestante. Or si diceret quis. Libenter me cruci xp̄i affigerem. sed non est qui me cruciet. Ad queꝫ ego. Ne timeas nec soliciteris. Fidelis em̄ deus qui si quē voluntarium inuenit nō sine temptatione pmittit. sed prouidebit sibi de victima holocausti. Armabit em̄ deus cōtra te oēm creaturā. quia celū ꝛ terra et omnia que in eis sūt cōmouebunt aduersum te. imo qd̄ mirabilius est teip̄m contra teip̄m. Iuxta illud Luce. xix. Uenient dies in te ꝛ circūdabunt te inimici tui vndiqꝫ ꝛ coangustabunt te ꝛc. Or si benignus deus voluerit hanc crucem clementius exercere in te. perfice tu ꝛ age per temetip̄m acrioribus verberibus vigilijs et disciplinis ac castigationibus temetipsum crucifige. Dignum quippe est vt qui configit se xp̄o duris suis vulneribus se conformet. Sūt autem tria quibus nos configimur Jesu xp̄o scꝫ per rerū subtractionē i tenuissima paupertate. vel per corpalem afflictioneꝫ i durissima infirmitate. vel per spiritualem tribulationem cordis et anime in profundissima anxietate. In his enim tribus versantur omnes religiosoruꝫ passiones. quia nō habemus aliud i quibus affligatur homo nisi res corpus ꝛ anima. Et sic oīnino omnis tribulatio in his tribus est inclusa. In quibus si salubriter pati volumus conformemus nos domino nostro Jesu christo. Qui passus est innocenter silenter et amāter. Primo innocenter. De sua innocentia Pilatus qui eum iudicauit testimoniuꝫ ꝑhibuit dicens. Ego nullam causam in eo inuenio. j. Pet. ij. Peccatum non fecit nec inuētus est dol⁹ in ore eius. Scd̄o silēt. vñ ꝓpha Isaias. liij. Tanq̄ꝫ ouis ad occisiōeꝫ ductus est. ꝛ nō aperuit os suū. Et iterum

Quasi agn⁹ corā tondente se obmutescet. Tertio amāter. reuera qꝛ etiam in durissimis suis passionib⁹ nō se vindicauit nec ꝟbū vnicū querele emisit. sꝫ ꝓ crucifixorib⁹ suis deū patrē exorauit dicēs. Pater ignosce illis ꝛc. Ibi dicūt ꝙ ex virtute caritatꝫ illi⁹ orōnis multi ad deū de crucifixorib⁹ sunt conuersi. Qui ergo cū dn̄o se cupiunt crucifigere se debent oī possibilitate domino sua crucifixione cōformare. scꝫ vt passiones suas sufferant innocēter silēter ꝛ amāter. Primo innocenter. j. Pet. ij. Hec est ei grā si ꝓpter dei ꝯsciētiā sustinet quis tristicias patiens iniuste. Et subdit. Que ē em̄ grā si peccātes ꝛ colaphisati suffertis. q. d. nulla. In h̄ em̄ vocati estis. qꝛ ꝛ xp̄s pass⁹ est ꝓ nobis. vobis relinquēs exēplū vt seq̄mini vestigia eius. scꝫ innocenter patiēdo sicut ꝛ ipe. Secundo silenter. vt quicquid nobis de obpꝛobꝛijs. cōtumelijs. humiliationib⁹. de penis vel de quibuslibet mal' irrogatum fuerit tacita cōsciencia amplectamur. nisi scandala tollēdo breuiter dicere velim⁹. Non sum mihi de tali malo ꝯscius. Sic em̄ de sanctis martyrib⁹ canitur. Cedunt gladijs more bidentiū. i. ouium. non murmur resonat. nō querimonia. sꝫ corde tacito bene conscia mēs conseruat patientiam. Tertio amāter sufferam⁹ sicut christus. de q. j. Pet. ij. Qui cū malediceret nō maledicebat. cuꝫ pateret nō cōminabatur. Sic ꝛ nos cōtra maledictores nr̄os odiū nō feram⁹. sed diligam⁹ eos vt ꝓmotores nr̄os ꝛ bn̄factores. ꝯsiderātes h̄ ꝙ nob coronas fabricāt ad salutē. Sic legit de sancto Dauid. ij. Regum. xvi. Cum semei fugientē Dauid malediceret mittēs ꝯtra eū lapides. dicens eū virū sanguinū. virū belial. Dixit Abisai filius sarvie. Quare maledicit canis hic moriturus dn̄o meo regi. Vadam ego ꝛ amputabo caput eius. Et ait rex Dauid. Quid mihi ꝛ vobis filij saruie. dimittite eū vt maledicat mihi iuxta p̄ceptum domini si forte respiciat domin⁹ afflictionem meā. ꝛ reddat mihi bonum pro maledictione hac. Qui ergo voluerit cum domino crucifigi debet ei per queꝫ sibi obpꝛobꝛij. contumelie. maledicti. aut cuiuslibet iniurie aliquid irrogatum fuerit iniuriam caritatiue dimittere. et eum amicabiliter amplecti. dicendo sibi. Benedict⁹ tu a domino qui offers mihi misericordiam et gratiam domini mei iesu christi. Quod in forma dominice passionis apertissime edocemur. qui expansis manibus voluit crucifigi vt si quispiam de suis crucifixorib⁹ vellet grām. statim amplexans eum reciperet dilectum. vt glorificetur ab eo cū eū fuerit amplexatus. Eleuabit certe dn̄s signuꝫ in nationibus procul. amplexabit et non erit qui eruat. Tūc dilectus poterit dicere ad christum illud Cāticoꝝ. iij. Tenui eū. nec dimittam donec introducat me in etn̄a tabernacula. Ad que nos itroducat dn̄s noster Jesus christus. qui sine fine viuit et regnat. per omnia secula seculoꝝ. Amen.

Finiunt sermones

magistri Nicolai de Blony decretorū doctoꝝ. Capellani episcopi Posnaniensis. de tempe et sanctꝫ. Cōscripti ab eodē Anno domini. M. cccc. xxxviij. vt videtur capi ex sermone. c. xiij. circa medium membri ꝓmi eiusdem sermonis. Impressi Argentine. Anno domini. M. cccc. xcviij. In vigilia sancti Bartholomei.

ipsis sacramentis
celestibus seruientes
ab omni culpa liberos
esse ...

Per dominum. Secreta ...

cidit: nisi vt leuet eum qui cecidit. Dñs sapi
entes facit cecos. Dominus diligit iu
stos. Ideo fac... iudiciũ iniuriã accipiẽti
bus. Et qui sunt iniusti: Modo qñten' iu-
sti quemadmodum habes. Dñs custo
dit proselitos. Proseliti aduene sunt.
Omis ecclia gentium pselita est. Aduen-
ticia est enim ad patres: nõ de carne eorũ
nata: ʒ imitando filia. Dñs tñ custodit: nõ
aliqs homo. Orphanum et viduam
suscipiet. Nemo putet quasi pupillũ ppt
hereditatẽ: aut viduã ppt nescio qd nego
cium suũ: Equidem tristis de' opitulatur: et
in omibus officijs generis humani bonũ
opus facit: qui pupillũ cõsolatur: qui viduã
nõ deserit: ʒ bm quendã modũ oẽs pupil-
li sumus: absente pr̃e nõ mortuo. Pupill'
eni bm hoies mortuo patre fit. Et si verũ
qritis fratres: qr anima nõ morit: viuũt pa
rentes nostri: et magis absentib' patribus
sunt pupilli: Qui pupilli sũt: si mali fuerit:
in penis viuũt: si boni fuerint in requie vi-
uunt. Oia integra sũt creatori: Tamẽ nos
qdiu sumus in corpe hoc et peregrinationis
locũ incolim': absens ẽ pr̃ noster: ad quẽ
clamamus: Pater noster q es in celis. Iõ
ecclesia vidua quasi absente spõso: absen-
te viro: veniet ille q illam mõ ptegit: nõ vi
sus: ʒ desideratus. Magno eni desiderio
rapimur: et amore ei' quem non nouimus:
desiderã': inherebim' amplexib' visi si nõ
dũ fide visi detinemur. Ergo et pupillũ et
viduam qs volunt intelligi fratres: Desti
tutos omi ope et auxilio. Destituta aia i
seculo: ipa sibi sperat adiutoriũ dei. Quic
qd hic habueris: aut habe... psumpsisti
inde: iam nõ es pselit': nõ es orphan': nõ
in viduã numeraris. Amicũ habes: si de il
lo psumpseris: et deũ dimiseris: nõ es desti
tutus. Habes hec oia: nõ inde psumis: nõ
inde superbis: pupillus dei es et vidua dei.
Suscipit g destitutos: hoc dixit: Suscipit
pupillũ: suscipit et viduã. Et exterminabit
viã peccatorũ. Que est via pecca-
tor: Irridere ista q dicim'. Quis pupill':
Que vidua: Qs regnũ celorũ: Et q pena
inferorũ. Fabelle christianorũ sũt iste. Ad
qd video: ad hoc viuam. Mãducem' et bi-
bam': cras eni moriemur. Uide ne tale ali
qd psuadeãt: ne p aurẽ in cor intrẽt: spinas
inueniãt in aurib' tuis: q ceperit sic intrare
punctus abscedat. Corrũpũt enim mores
bonos colloqa mala. Sed forte hic dictu-
rus es. Quare g felices sũt: Ecce nec deũ

Alia lra. aduenas

Alia lra. pupillum.

Alia lra. peccatorũ perdet

colũt: et oia mala quotidie cõmittũt: abũ
dant reb' his qbus ego egens laboro. No
li zelare in peccatores: qd accipiãt vides:
qd illis fiet: non vides. Et vnde inqt vi-
deo qd non video: Qino habet oculos fi
des: et maiores oculos et potentiores et for
tiores. Hi oculi neminẽ deceperũt: hi ocu
li sint semp in dñm: vt et ipe euellat de his
laqueis pedes tuos. Uia peccatorũ placet
tibi: qr lata est: et multi p illam ambulãt. La-
titudinem ei' vides: finem ei' non vides.
Ecce vbi finit pcipiciũ est: vbi finit profũ-
ditas qdam baratri est. Letãtes et si patien
tes in ista vita illo fine merguntur. Sed exten-
dere oculos nõ potes vt videas ipm finẽ:
crede ei q videt. Et qs est hõ q videt: For-
te neo hõ: ʒ dñs tuus venit ad te: vt crede
res deo. Nõ eni et dño tuo si es creditur':
q ait: Lata et spaciosa est via q ducit ad in-
teritũ: et multi sunt q ingrediũt p illã: Hãc
viam exterminabit dñs: qr ipa est via pec-
catorũ. Et dũ exterminata fuerit via pctõ
rum: qd nobis restat: Uenite bñdicti pris
mei: pcipite regnũ qd vobis paratũ est ab
origine mũdi. Ad hoc cõclusit psalmista:
Et viã peccatorũ exterminabit. Et qd tu:
Regnabit dñs in eternum. Gau
de: qr tibi regnabit: gaude: qr tu eris regnũ
ei'. Uide eni et qd sequit. Est certe ciuis de
syon: non de babylonia: id est nõ de ciui
tate peritura hui' seculi: ʒ de syon ad tps la-
borante et peregrinante: in eternũ aũt regna-
tura. Audisti g finem. Inde es. Regna-
bit dñs in eternum. Deus tuus syon.
O syon: de' tu' regnabit in eternũ. Nun-
qd sine te regnabit de' tuus: In genera
tione et generatione. Bis dixit: qr nõ
potuit semp dicere. Nec putes: qr vbis fi-
nitis: finit eternitas. Eternitas in vbo qua
tuor syllabis pstat: in se sine fine ẽ. Nõ po
tuit tibi: nisi sic cõmendari. De' tu' regna
bit in generatiõe et generatiõe. Parum di
xit: si tota die diceret: angustũ esset. Si to-
ta vita sua diceret: nõne aliqñ pticesceret:
Ama eternitatẽ: Nullo fine regnabis: sed
finis tibi christus ẽ: cũ quo regnabis in se
cula seculorũ. Amen.

Alia lra. in secula

Alia lra. generationes

Explicit Tractatus de ps. CXLV.

Incipit Tractatus de ps. CXLVI.

Prefatio.

i Ntenti audiebam': cũ psalm' pñs
cãtaret: Et si oẽs q audiebã' etiã i
telligebã'. Quãto magl' g itẽte nũc audiẽ
dus est: si vt spero et cupio adiuuãtib' oim

